

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES.

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICÆ,
SYNTHETICÆ, ANALYTICÆ, ANALOGICÆ, THEOLOGICÆ, LOGICÆ, HIERARCHICÆ,
BIBLIOGRAPHICÆ, BIOGRAPHICÆ, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ.

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*. OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER*
NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISIENSIA.

1862

INDICES,

GENERALES SIMUL ET SPECIALES.

PATROLOGIÆ LATINÆ,

ALPHABETICE, CHRONOLOGICE, STATISTICÆ,
SYNTHETICÆ, ANALYTICÆ, ANALOGICÆ, THEOLOGICÆ, LOGICÆ, HIERARCHICÆ,
BIBLIOGRAPHICÆ, BIOGRAPHICÆ, ETC., ETC., ETC.,
SECUNDUM PERSONARUM CONDITIONEM, REGIONEM, ETC.,
ET RERUM SPECIALITATEM,

CONCINNATI;

LECTORIS AD QUÆSITUM QUODLIBET PER IMMENSAM MATERIARUM SYLVAM QUASI MANU DUCTORES;

ET CATHOLICAM TRADITIONEM REDIVIVAM COMPLENTES.

ACCURANTE J.-P. MIGNE,
BIBLIOTHECÆ CLERI UNIVERSÆ.

SIVE

CURSUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

TOMUS SECUNDUS.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA D'AMBOISE, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO D'ENFER
NOMINATAM, SEU PETIT-MONTROUGE, NUNC VERO INTRA MOENIA PARISIENSIA.

1862

ELENCHUS

INDICUM QUI IN HOC TOMO COXIX CONTINENTUR.

SERIES INDICUM QUARTA, complectens Indices : — De Deo. — De Deo trino. — De Providentia divina. — De Creatione in genere. — De Angelis. — De Angelis custodibus. — De Dæmonibus. — De Duratione mundi et ejus fine. — De Creatione hominis. — De Anima humana. — De Ratione humana. — De Paradiso terrestri. — De Peccato originali, col. 9-71.

SERIES INDICUM QUINTA, complectens Indices : — De Scripturis. — De Allegoriis Veteris Testamenti. — De Allegoriis Novi Testamenti. — Figurarum Veteris Testamenti. — Figurarum Novi Testamenti. — Parabolarum Novi Testamenti. — Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum. — Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum, 74-279.

SERIES INDICUM SEXTA, complectens Indices : — De Religione generatim spectata. — De Revelatione divina. — De Prophetiis. — De Miraculis. — Mythologicum. — De Placitis veterum philosophorum. — Nominativum veterum philosophorum. — Objectionum tum vulgarium tum scientificarum. — Apologeticorum auctorum. — Apologeticorum operum. — Polemicorum auctorum. — Polemicorum operum, 318-443.

SERIES INDICUM SEPTIMA, complectens Indices : — De Incarnatione Christi. — De Christo. — De Redemptionis mysterio. — De Nominibus Christi. — De Nomine Jesu. — De Spiritu sancto. — De B. Maria Virgine, 446-494.

SERIES INDICUM OCTAVA, complectens Indices : — Historicum prædicationis Evangelii. — Geographicum prædicationis Evangelii. — Bibliographicum prædicationis Evangelii. — De Persecutionibus. — De Beneficiis Christianismi erga hominem privatum. — De Beneficiis Christianismi erga societatem. — Praxeologicum vel vitæ practicæ synopsim, 527-606.

SERIES INDICUM NONA, complectens Indices : — De Ecclesia. — De Hierarchia ecclesiastica. — De Summo Pontifice. — De Metropolitibus. — De Episcopatu. — De Sacerdotio. — De Clericis. — De Schismatibus. — De Relationibus membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem. — Auctorum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus. — Operum de dogmatibus analyticum. — Operum de dogmatibus alfabeticum, 666-790.

SERIES INDICUM DECIMA, complectens Indices : — De Gratia. — De Sacramentis in genere. — De Baptismo. — De Confirmatione. — De Eucharistia. — De Sacrificio in genere. — De Sacrificio missæ. — De Pœnitentia latiori sensu sumpta. — De Pœnitentiæ sacramento. — De Pœnitentia publica. — De Extrema Unctione. — De Ordinis sacramento. — De Matrimonio, 799-911.

SERIES INDICUM UNDECIMA, complectens Indicem de Symbolis in genere, 919.

SERIES INDICUM DUODECIMA, complectens Indices : — De Cultu in genere. — De Cultu sanctorum. — De Beneficiis per merita sanctorum obtentis. — Liturgicum. — De Computo ecclesiastico, 927-1042.

SERIES INDICUM DECIMA TERTIA, complectens Indices : — De Jure canonico. — De Legislatione ecclesiastica et monastica. — De Conciliis. — Canonum. — Bullarum. — Decretorum et decisionum. — De Disciplina ecclesiastica et monastica. — De Censuris ecclesiasticis, 1050-1111.

24 JAN 1957

Parisii. — Ex Typis J.-P. MIGNÉ.

INDICES

PATROLOGIÆ LATINÆ SPECIALES.

SERIES INDICUM QUARTA.

Huc usque generales tantum exhibuimus Indices, quibus nostrum constat primum volumen: qui scilicet Indices, quamvis octo et viginti numero, nihil aliud tamen sunt quam introductio vel præmium ad nostrum laborem inauditum, et, ut ita dicam, giganteum, quem traditionis patristicæ offerimus amicis. Nunc nobis novum opus aggrediendum; nunc Indices tradendi speciales. Hoc in opere ordinem logicum et rationi consentaneum, quantum saltem fieri poterit, assequi nitentur. Sic in hac quarta serie, tredecim Indices complectente, sub oculis vicissim ponemus quidquid SS. Patres et scriptores ecclesiastici dixerunt de Deo et divinis illius attributis; de Trinitate et Providentia; de Creatione; de Angelis bonis et malis; de Mundo physico; de Homine; de Anima humana et illius spiritualitate et immortalitate; de Ratione hominis et ejus excellentia et infirmitate; de Paradiso terrestri et primorum Parentum lapsu; et ita omnes veritates primordiales, et quidquid de illis tradiderit Patrologia Latina, statim lector, nullo labore impenso, reperiet:

XXIX.

INDEX DE DEO

ET DE VARIIS ILLIUS ATTRIBUTIS

LOGICO DIGESTUS ORDINE ET EXHIBENS QUÆCUNQUE DE ILLIS SCRIPSERUNT PATRES.

MONITUM.

Hoc in indice summatim de Deo tractamus; sed, majori lectoris providentes utilitati, plurima statuimus capita, quibus sigillatim referimus, vel numeris tum voluminum tum paginarum indicamus quidquid dixerunt Patres de Dei existentia, essentia, unitate, præscientia et de variis illius attributis, adeo ut indicis hujus adjumento lector statim et perfacile desiderata reperiat. Ad calcem apposuimus libros de Deo ex professo tractantes quos Patrologia complectitur. Præterea in uniuscujusque capituli adumbratione ordinem Patrologiæ chronologicum observavimus.

1. — De existentia Dei.

Deum esse ex mundi et rerum creatione probatur; Tertullianus, I, 575. Deum esse comprobatur ex testimonio animæ nostræ; *ibid.*, 576. Deum Iudeorum coluerunt Romani, *ibid.*, 432. Deum esse ex motu probatur; *ibid.*, 590. Maior popularitas generis humani Deum Mosi novit; *id.*, II, 237. Opera atque beneficia Deum probant; *ibid.*, 265. Tempore Pauli nemo de Deo disceptavit; *ibid.*, 270. Deus primo natura cognoscendus, dein doctrina recognoscendus; *ibid.*, 266. Dei notitiam Mosi styles a primordio mundi, a paradiso et Adam, et non ab Ægyptio et Moese recenset; *ibid.*, 257. Deus semper notus nunquam latuit, quia semper illuxit; *ibid.*, 235. Deum mos a prophetis et a Christo non a philosophis eruditur; *ibid.*, 303. Deus omnibus notus per naturam et conscientiam; *ibid.*, 798. — Ex totius mundi ornatu, ex ordine temporum dignoscitur Deus; Minucius Felix, III, 284. — Deum omnes naturaliter sciunt; Arnobius, V, 1269. — Deum esse qui negat, publico assensu stultus

judicatur; S. Hilarius, IX, 325. Deum esse testantur præclara ejus opera; *ibid.*, 761. Deum esse vel cælum contuens quisque sentiet; *ibid.*, 668. — Ipsa natura proprio judicio creatorem suum agnoscit; S. Ambrosius, XVII, 68. — Notitia Dei natura in est omnibus; S. Hieronymus, XXVI, 570. — Quomodo ex creaturis Deus cognoscitur. S. Augustinus, XXXII, 782. Creatura clamat creatorem Deum; *ibid.*, 811. Deus auctoritate Scripturarum investigandus; *ibid.*, 1515. Opinio gentium de Deo nostris; *id.*, XXXIV, 1035. Rarum hominum genus est qui dicant in corde suo: Non est Deus; *id.*, XXXVI, 613. Non esse Deum nemo audet dicere, etiam si ausus fuerit cogitare; *ibid.*, 151. Deus philosophis notus ex creaturis; *id.*, XXXVIII, 776. Ut anima ex motibus et administratione corporis, ita Deus ex administratione mundi et animarum regimine intelligitur; *ibid.*, 1022. Deus verus oraculorum responsis agnitus; *id.*, XI, I, 651. Quid universa natura nos de Deo doceat; *id.*, XI, II, 1061. Cognitio Dei per creaturas; *id.*, XI, IV, 211. — Deus co-

gnosceretur mundi ordine; Boetius, LXIII, 650. — Deus testimonium suae agnitionis in hominibus collocavit. S. Fulgentius, LXV, 171. Deus ex rebus conditis quomodo cognoscatur, LXXIII, 506. Quomodo cognoscatur ex eorumdem rerum conservatione; *ibid.* — Per creaturas ad Dei cognitionem pervenitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 706. Per res visibiles Deum cognoscimus; 1107. Deum esse ex ratione colligere debemus; *id.*, LXXVI, 403. Anima a sui cognitione ad Dei notitiam elevatur; *ibid.* Deus cognoscitur ex operibus suis; *ibid.* — Quibus rationibus probetur quod sit Deus; V. Beda, XC, 1131. — Deus varie cognoscitur; S. Bruno Herbip., CXLII, 220. — Deus sola experientia cognosci potest; Guibertus, CLVI, 333. — In promptu est rationali mente Deum maxime omnium esse; S. Anselmus Cant., CLVIII, 225. Quod sit quaedam natura per quam est quicquid est, et quae per se est, et est summum omnium quae sunt, *ibid.*, 147. Ostenditur id quo majus cogitari non potest, esse reipsa, *ibid.*, 249. Secundum vocem, Deus potest cogitari non esse, secundum rem non potest; *ibid.*, 228. Quod vere sit Deus; *ibid.*, 227. Quod sit quiddam optimum et maximum et summum omnium quae sunt, CLVIII, 144. — Dei cognitio per creaturas; S. Bernardus, CLXXXIV, 28. Ad Dei cognitionem perveniri non potest, nisi per sui cognitionem; *ibid.*, 826. — Dei existentia ostenditur; Robert. Pullus, CLXXXVI, 673. — Deus ex administratione totius mundi intelligitur, sicut anima ex administratione corporis; Petrus Lombardus, CXCI, 1328. — Deum nulla scientia, sed sola fide deprehendimus; Alanus de Insulis, CIX, 601. — Dei existentia et unitas probantur, Petrus Pict., CCXI, 791.

II. — De Essentia Dei.

De natura Dei quam variae fuerint philosophorum opiniones; Tertullianus, I, 588. Philosophi inventu et enarratu difficilem Deum dixerunt; *ibid.*, 509. Unde Θεός dictus; *id.*, I, 590, seq. Deus solus erat ante omnia, ipse sibi et mundus, et locus, et omnia; *id.*, II, 168. Non solus tamen absolute habens in semetipso rationem, et in ratione sermonem quem secundum a se faceret, cogitando intra se; *ibid.* Oñum natura sua non novit Deus; si cessaret, non esset; *ibid.*, 271. In Deo omnia rationalia esse debent, sicut naturalia; *ibid.*, 272. Deum judicare de nostrosensu, planetis; *ibid.*, 759. — Poetae et philosophi veteres Deum mentem et spiritum dicunt; Minucius Felix, III, 292. — Deus nomen est illi; S. Cyprianus, IV, 577. Dei epitheta; Arnobius, V, 928. — Deus Domini nomine vere appellatur; Lactantius, VII, 572. — Deus ita est, ut qualis est talis et semper sit; S. Hilarius, IX, 269. Deus ipse est, in sese est, secum est, ad se est, suus sibi est, et ipse sibi omnia; *ibid.* — Genus Dei est non habere genus; S. Optatus, XI, 992. — Deus cum definitur ipsa sua definitione crescit; S. Ambrosius, XVII, 560. — Dei essentia quid sit; S. Hieronym., XXVI, 488. Præter Deum, nihil potest esse a se, *ibid.*, 488. — Apud Deum, summa vita et summa ratio; S. August., XXXII, 591. Quid sit Deus; *id.*, XXXIII, 459. Qualis sit Deus non potest cogitatione comprehendere; *id.*, XXXIV, 790. Non parva notitia pars est scire quid non sit Deus, antequam sciri possit quid sit; *id.*, LXXV, 1588. Dei natura qua is sit; *ibid.*, 1876. Quid sit Deus; *ibid.*, 2215. Deus est quaedam substantia; *id.*, XXXVI, 844. In Deo est et causa subsistendi, et ratio intelligendi, et ordo vivendi; *id.*, XLI, 228. Deus non ejusdem jure anima naturæ; *ibid.*, 230. Deus est summa substantia; *id.*, XLI, 255. Genuina Dei notio; *id.*, XLVI, 825. — Deus quid sit; S. Salvianus, LIII, 29. — Descriptio Dei; S. Leo papa, LIV, 194. Deus summa essentia; *id.*, LV, 127. — Natura Dei; A. Prudentius, LX, 667. — Deus origo rerum; Dracontius, LX, 827. Deus origo lucis; *ibid.*, 698. Dei substantia; Eusebius, LXII, 619. — Una est essentia, seu natura deitatis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 674. Verus Deus est qui natura Deus est; natura Deus est, qui deitatem ex æternitate nativitate habuit, non ex gratia donationis; *ibid.*, 214. — Quot significationibus Scriptura de Deo loquatur; Junilius, LXXIII, 21. De significationibus divinae essentiae; *ibid.*, 21. — Deus lingua græca dicitur timor; Cassiodorus, LXX, 741, 742. Deus quomodo a quibusdam denominatur; *ibid.*, 39. — Deus potius quid non sit, quam quid sit, a nobis in hac vita percipitur; S. Gregorius Magnus, LXXV, 713. Esse Dei quid sit; *ibid.*, 1143. Divina substantia nil detrimentum recipit nec augmentum; *id.*, LXXVI, 1048. — Decem nominibus Deus apud Hebræos vocatur; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 259. — Deus in Scriptura varia habet nomina; Rabanus Maurus, CX, 13. — Dei natura, quam nec angeli apprehendunt, a fortiori hominibus impervia est; S. Paschasius Radbert., CXX, 1425. Deus non ex accidente, sed essentia veritas

est, *ibid.*, 1599. — Explicari potest non quid sit Deus, sed quid non sit; Ratherius Veron., CXXXVI, 709. — Deus est omnia omnibus; Lanfrancus, CL, 207. — De Deo et quid sit Deus; Manegaldus, CLV, 159. — Deus est una individua et simplex natura; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 271. De summa essentia quaerenti unde est recte responderi potest; de nihilo, id est, nequaquam facta est; *ibid.*, 154. Essentia Dei quam diversa a creata essentia; *ibid.*, 319. Dei natura nulla præstantior; *ibid.*, 268. — Deus est substantia; Ivo Carnot., CLXI, 60. — Qualem de Deo habere debeamus ideam; V. Hilbertus, CLXXI, 1073. — Deus quid sit; S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 801. Dei præclara notio; *ibid.*, 1057. Deus est id quo nihil melius cogitari potest; *ibid.*, 796. — Deus an sit universale aut individuum; Petrus Pictav., CXI, 921.

III. — De Unitate Dei.

Deus unus est qui totam molem istam de nihilo expressit; Tertullianus, I, 375. Deus unicus est qui universa condidit, et hominem de humo struxit; *ibid.*, 378. Deum summum magnum et unicum credi oportet; *id.*, II, 201. Si Deus est, unicum sit necesse est, ut unus sit; *ibid.* Deus est unicus ex infinitis ejus perfectionibus; *ibid.*, 249. Deus unus est aut nullus; *ibid.*, 250. — Deus unus est; Arnobius, V, 864. Deus non nisi unus adorandus; *ibid.*, 939. — Deus perfectus esse non potest, nisi unus, ut in eo sint omnia; Lactantius, VI, 125. Deus unus est, si nihil aliud esse potest quod tantumdem capiat potestatis; *ibid.*, 123. Unius arbitrio mundum regi necesse est; *ibid.*, 125. Unitas Dei astruitur a prophetis; *ibid.*, 127. Unitas Dei astruitur a poetis et philosophis; *ibid.*, 129. Unitas Dei astruitur a divini testimonii et sibyllis, *ibid.*, 158. Unitas Dei astruitur ex testimoniis Apollinis et deorum; *ibid.*, 148. Quod Deus sit unus, nec possunt esse plures; *ibid.*, 1019, sq. Quod Deus non est nisi unus; *ibid.*, 1056. De Dei unitate sententiae philosophorum; *id.*, VII, 112, 113. — Deus, Deus unus est; S. Optatus, XI, 905. — Unus Deus, unum nomen, una divinitas, una majestas; S. Ambrosius, XVI, 323. Unum Deum communis natura testatur; unum Deum fides significat; unum Deum magi crediderunt; *ibid.*, 535. Unitas divinitatis per unitatem operum designata; *ibid.*, 534. Numerum non recipit divina natura; *ibid.*, 799. Deus unum et simplex et incompositum est, quidquid est; *ibid.*, 1274. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est; *ibid.*, 566. Quicquid ab unus Dei professione recedit, mortuum habetur; *id.*, XVII, 576. Sine dubio omnium Deus unus est; *ibid.*, 80. — Deus unus, aut nullus; S. Phocas, XX, 15. — Natura Deus unus est, positione plures; S. Gaudentius, XX, 853. Una est Dei et sola natura, quæ vere est; S. Hieronymus, XXII, 357. Lex naturalis et scripta unum Deum testatur; *id.*, XXIV, 408. — Deus unus est; S. August., XXXVIII, 1076; S. Petrus Chrysolog., LII, 565; S. Leo papa, LIV, 198; Gennadius Massil., LVIII, 999, 1000. Dei unitas; Vigilii Taps., LXII, 107. — Testimonia de uno Deo; S. Fulgentius Rusp., LVII, 710, 711. Unum Deum esse Veteris et Novi Testamenti demonstrat auctoritas; *ibid.*, 362. — Credi oportet in primum et in novissimum Deum unum ac trinum, unum substantia; unum potentia; unum nomine; S. Columbanus, LXXX, 229. — Tres deos credere profanum est; S. Isidorus Hispal., LXXXI, 141. Dei unitas; *ibid.*, 1294. — Deitas una est; Hincmarus Rhem., CXXV, 472. — Deus unus est; Lanfrancus Cant., CL, 18; S. Anselmus Cant., CLVIII, 258; Hilbertus Cenom., CLXXI, 1072. — Deus unus in natura, non in persona; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527. — Deus unus sibi et in se; S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 797. Deus est summe simplex, unus et immutabilis; CLXXXIII, 1169. — Summa substantia non potest habere parem sicut nec superiorem; Richardus de S. Victore, CXCVI, 897. Quod summa substantia idem sit quod divinitas ipsa, et quod Deus non sit nisi substantialiter unus; *ibid.*, 898. Quod non sit Deus, nisi unus; *ibid.*, 898, 902. — Deus unicus est, onis infirmitatis aut mutabilitatis expertus; Alanus de Insulis, CCX, 451.

IV. — De attributis Dei.

1° Deus increatus et æternus. — Deum invocamus æternum, Deum verum, Deum vivum; Tertullianus, I, 441. Deus æternus est, ante omne tempus; *ibid.*, 452. Motus Dei liber et æternus; *id.*, II, 235. Omnia in Deo naturalia et ingenta; *ibid.*, 271. Deus quod ab æterno proposuit et revelavit, medio spatio sæculorum in figuris et ænigmatibus et allegoriis præministravit; *ibid.*, 485. Deus solus sine origine; *ibid.*, 468. — Deus utpote omnium parens, nec principium habet nec terminum; Minucius Fe-

Hr, Ml, 309. — Divinum est quod nec ortum nec occasum habet, *ibid.* 309. — Nonne solus ingenuus, immortalis et perpetuus solus est? Arnobius, IV, 928. — Bonum illud quod omnia appellant, cum suapte natura semper Deus sit, ortum non habet, ac proinde nec principium; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Nihil ante Deum est, nihil aliunde, nihil extra; S. Hilarius, X, 431. E scripturis discit quod Deus sit aeternus, *ibid.*, 28. — Solus Deus perfectus, omnipotens, sempiternus; S. Zeno, XI, 391. — Illius Dei est esse qui semper est; S. Ambrosius, XV, 1823. Deus nec initium dierum, nec finem habet; id., XIV, 126. Hoc est verum nomen Dei esse semper, id., XVI, 914. (ui est et est semper. Deus est, *ibid.*, 614. Solus sine processu Deus, quia in omni perfectione semper aeternus est, *ibid.*, 619. Proprium Dei est non coeipisse, sed semper idem esse, quod semper est, id., XVII, 516. — Deus sine initio et fine; Rufinus, XXI, 541. — Deus solus, qui aeternus est, essentiam nomen vere tenet; S. Hieronymus, XXII, 457. Deus solus semper est id quod fuit, id., XXII, 544. Deus non habet principium, *ibid.*, XXIV, 457. — Dei aeternitas; S. Augustinus, XXXII, 661. Deus est et vere est, et eo ipso quod est vere, sine initio et termino est, id., XXXVII, 1743. Deus manet apud se, et in seipso plena et perfecta aeternitas; id., XXXVIII, 1075. Deus solus aeternus est, *ibid.*, 208. Deus sapiens, aeternus, non participatione sapientiae et aeternitatis, sed sapientia et aeternitate cujus ipse est auctor, id., XL, 16. — Solus Deus vere aeternus; S. Prosper Aquilanus, LI, 433, 620. — Deus ante tempus existit; S. Patricius Hibern., LIII, 835. Dei aeternitas, *ibid.*, 835; Eusebius, LXII, 616. Deus proprie est, quia nec habet praeteritum nec futurum; Cassiodorus, LXX, 615. — Deus ab aeterno omnia disposuit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Dei aeternitas explicatur; id., LXXIX, 628. — Si summa natura finem haberet vel principium, ipsa non esset vera aeternitas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. Summa natura est sine principio et fine, *ibid.*, 161. Deus est aeternitas, *ibid.*, 122. — Dei attributa; S. Ivo Carnot., CLXI, 67, 68, 104. De aeternitate Dei, *ibid.*, 71, 75. — Deus solus proprie aeternus; P. Lombardus, CXCI, 1530. — Una est substantia summa, quod sit a semetipso, et eo ipso ab aeterno, et sine omni initio; Richardus de S. Victore, CXCVI, 895. Quod Deus sit increatus; *ibid.*, 901. — Deus aeternus est, invisibilis, incomprehensibilis ex quo, per quem, in quo sunt omnia; Adamus Scotus, CXCVIII, 795. — Dei solum aeternitas est; Alanus de Insulis, CCX, 269. Deus post omnia est, non tempore, sed aeternitate; *ibid.*, 270.

2° *Infitus et immensus.* — Deus immensus est; Tertullianus, I, 376. In Deo omnis locus, non ipse in loco, quia universitatis ultima linea est; id., II, 175. Deus intra abyssos est, et ubique consistit, sed vi et potestate; *ibid.*, 181. Deus perfectus est in omnibus; *ibid.*, 271, 504. — Deus est infinitus, immensus et soli sibi tantus quantus est notus; Minutius Felix, III, 341. — Deus super omnia, continens omnia, immensus; Novatianus, III, 889. — In Deum non cadit neque timor, neque libido, neque invidia aut cupiditas; Lactantius, VII, 124. — Deus est ubique; S. Hilarius, IX, 682. Deus totus est et semper est ubique est; *ibid.*, 863. Deus ubique est idem et totus; *ibid.*, 629. Quomodo Deus sit in omnia circumfusus et transfusus; *ibid.*, 774. Deus infinitus et immensus brevibus humani sermonis eloquiis intelligi non potest vel ostendi; id., X, 532. Dei immensitas; *ibid.*, 253. Deus infinitus in omnia circumfusus est et infusus; *ibid.*, 28. Intra Deum omnia, et extra eum nihil illius capax; *ibid.*, 71. — Eisi immensus Deus, mensuram omnium tenet; S. Ambrosius, XIV. Divinitatis splendor incomprehensibilis premit nostri corporis sensus; id., XV, 1705. Deus non de loco ad locum transit, qui ubique semper est; id., XVI, 572. In Deo omnia aequalia sunt immensitate infinitatis; id., XVII, 384. — Deus nullo concluditur loco, quia omnia pugillo concludit et palmo; S. Hieronymus, XXIV, 553. Ubi est Deus et totus ubique; id., XXVI, 472. — Deus ubique praesens, non locorum spatia, sed maiestatis potentia; S. Augustinus, XXXIV, 1277. Deus ubique praesens est; id., XXXVI, 952; XXXVII, 1125. Deus est ubique totus, nusquam divisus; id., XXXVIII, 367, 560. Deus est ubique praesens et omnia videns; *ibid.*, 441. — Dei substantia non circumscripta quantitate; *ibid.*, 157. — Nullus est sine Deo locus; S. Prosper Aquit., LI, 396. Deus solus est infinitus et aeternus; *ibid.*, 620. — Deus est ubique praesens, semper totus; S. Petrus Chrysol., LII, 296. Deus teneri locis non potest, qui totus ubique est; idem, 532. — Deus est immensus et ubique praesens; A. Prudentius, LIX, 661; LX, 147. — Deus nullo loco concludi potest; S. Fulgentius Rusp., I, XV, 244. Dei immensitas per omnem locum diffusa sine quantitate; *ibid.*, 684. Deus immensus virtute non mole; *ibid.*, 512, 513, 696. — Dei

praesentia ubique; S. Benedictus, LXXI, 380. Deus quomodo ubique praesens est; *ibid.*, 478. — Deus ubique totus est praesens; Cassiodorus, LXX, 1148, 528, 889. Deus nulla loci determinatione concluditur; *ibid.*, 592. — Dei describitur immensitas; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1126, 1159. Deus sine spatio immensus, sine initio et fine aeternus; id., LXXVI, 803. Non est locus ubi non sit Deus; *ibid.*, 1211. — De immensitate et omnipotentia Dei; Taio Caesarang., LXXX, 735; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 541. — Deus ubique totus est; Alcuinus, CI, 642; S. Paschasius Radbertus, CXX, 281, 1415. — Deus incircumscribitur, ubique totus, nusquam minor, nusquam maior; Ratherius Veron., CXXXVI, 707. — Deus est ubique diversis modis; S. Bruno Carthus., CIIII, 581. — Deus implet omnia, incomprehensibilis et ubique totus est; Guibertus, CLVI, 484. — Deus nec volens, nec nolens finem habebit; S. Anselmus Cantuar., (CLVIII), 164. De Dei immensitate; *ibid.*, 780; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1074. — Deus essentialiter est, et vere est in omni creatura, loco, tempore, et quomodo; Hugo de S. Victore, CLXXV, 225. — Deus est immensus; S. Bernardus Clarav., CLXXXII, 796. Deus est ubique, sed vario modo; id., CLXXXIV, 23. — Deum esse ubique praedicant creaturae; *ibid.*, 25. — Deus est ubique; P. Lombardus, CXCI, 272; Richardus de S. Victore, CXCVI, 652; Galterus, CCIX, 872; CCX, 601.

3° *Deus spiritus.* — Deus spiritus est, omnis omnino corporeae concretionis expert; Tertullianus, I, 599. Deum incorporeum Platonici, corporeum stoici dixerunt; *ibid.*, 517. Deus ipse invisibilis, simulque visibilis; id., II, 170. Dei manus, pedes, oculi, quid; *ibid.*, 303. — Deus nec videri potest, visu carior, nec comprehendit, tactu purior, nec aestimari sensibus maior; Minucius Felix, III, 290; S. Cyprianus, IV, 578. — Deus lineamentis corporis caret; Arnobius, V, 953. Deus mas non est, sed eus nomen masculinum; *ibid.*, 915. Deus est incorporeus; *ibid.*, 757, 928. Deus est expert quantitate et qualitate; *ibid.*, 755. Deus est sine situ, motu et habitu; *ibid.*, 755. Deus sine corpore est; Lactantius, VI, 153. Deus lumen est humanae mentis; id., VII, 74. Utrum figuram aliquam habeat Deus; *ibid.*, 82. — Deus non est secundum nos corporalis; S. Hilarius, IX, 683, 719, 430. Deus invisibilis est, nec videri potest in hac vita; *ibid.*, 551. Dei cor, manus, oculi, quid; id., X, 439. — Deus est spiritus; S. Ambrosius, XIV, 257. Incorporei Dei corporea admiratio esse non potest; *ibid.*, 151. Nihil Deus habet in sua substantia corporeale; XV, 1749; S. Hieronymus, XXV, 77. — Si quis utrum Deus possit videri, respondet, potest; si quis unde sciam, respondeo, quia in veracissima Scriptura legitur: Beati mundo corde; S. Augustinus, XXXIII, 612. Quomodo videatur Deus; *ibid.*, 625. Deus non est quid corporeum, nec aliquid quale formari nostra cogitatione possit; XXXVIII, 369. Dei facies et manus et pedes, quid; *ibid.*, 368. Deus nulla corporis forma definitur; id., XL, 188. Deum probatur non esse corpus; id., XLI, 250. Quidquid corporeum occurrit, et in spiritalibus quidquid mutabile, non est Deus; id., XLII, 958. Divinitatem aspicere non possunt oculi carnis; id., XLIV, 92. In divinitate nullus est sexus; *ibid.*, 405. — Deus solus est incorporeus; Cass. Massil., L, 683. — In natura Deitatis nulla forma corporea sentiatur; S. Prosper Aquit., LI, 347. — Deus incorporeus est et invisibilis; S. Maximus Taurin., LVII, 576. — Deus est incorporeus; Genad. Mass., LVIII, 1018. — Deus oculis corporeis cerni nequit; Prudentius, LIX, 924. — Deus est substantia incorporea; Boetius, LXIV, 1410; LXV, 162. — Dei aures et oculi; S. Benedictus, LXXI, 229. — Deus invisibilis et incomprehensibilis; S. Gregorius Magnus, LXXV, 1110. Deum esse corporeum quoniam crediderint; id., LXXVI, 656. — Deus spiritus est et non anima; S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 84. — Deo quatenus oculi, aures, manus, ira convenient; B. Rabanus Maurus, CIX, 727. — Refellitur eorum error, qui Deo corpus tribuebant; Ratherius Veron., CXXXVI, 701. — Deus membra non habet; Guibertus, (CLVI), 481. — Deus est summus spiritus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 229. Summa essentia est spiritus, non corpus, nec aliquid sensibile; *ibid.*, 161. Summa sapientia nihil est aliud quam summus spiritus; *ibid.*, 187. — Deus est incorporeus; Rupertus Tuit., CLXVII, 199. Deus vere spiritus est; id., CLXIX, 363.

4° *Deus simplex.* — Deo negant quidam proprie, tales suas, simplicitatem et potestatem; Tertullianus, I, 1201. — Deus est simplex, et non humano more cogitatus; S. Hilarius, X, 338. Deus compositionis expert est; id., IX, 720. Deus est summa simplicitas; id., X, 166, 255, 268. Dei summe simplices, quales sint proprietates; *ibid.*, 505. — Deus neque defectionem aut diminutionem patitur, neque adjectionem capit; S. Ambrosius, XIV, 319.

Deus unum et simplex et incompositum est quidquid est; S. Ambrosius, XVI, 127. Deus natura simplicis est; *ibid.*, 553. In Divinitate nec membra, nec partes sunt, sed propter unitatem Divinitatis sunt expressa; *ibid.*, 757. Deus habet nec potest amittere, quod habet naturaliter ex divina maiestate; *ibid.*, 662. Deus compositus intelligi non potest; id. XVII, 510. — Dei simplicitas; S. Augustinus, XI, 251. Deus animam habere tropice dicitur, sicut et corporis membra; *ibid.*, 554. Deus nec sexum habet, nec statum, nec definita corporis membra; *ibid.*, 154. Deus est natura simplicissima; id. XLII, 1076. Deus simplex est et multiplex; *ibid.*, 928, 929. — Deus solus est vere, simplex; S. Præp. Aquil., LI, 488. — Dei nulla successio temporum ascribitur; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 518. — Natura Dei est simplex et nullo modo composita; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 167. — Deus est summe simplex, unus et immutabilis; S. Bernardus, CLXXXII, 797. CLXXXIII, 1169. — Deus unus incorporeus; Galterus, CCLX, 572.

5° *Deus Immutabilis.* — Deum immutabilem et informabilem credi necesse est ut æternum; Tertullianus, II, 190. Deus solus de incorruptibilitatis proprietate felix; *ibid.*, 304. — Deum credi oportet immutabilem; Novatianus, III, 892. — Immutabile est omne divinum, scilicet Deus; Candidus, VIII, 1013. — Dei æterna immutabilitas; S. Hilarius, IX, 1066. Deus non est mutationi obnoxius; *ibid.*, 268. — Solus Deus est perfectus, omnipotens, indemutabilis; S. Zeno, XI, 391. — Deus cum immutabilis sit, cur dicitur irasci; S. Ambrosius, XIV, 566. Deus non cogitat sicut homines, ut aliqua ei nova succedat sententia; *ibid.*, 566. Dei immobilis voluntas, homines vero mobilis est cur; id. 1173. Non mutabilis est sententia Dei; *ibid.*, XVI, 1159. Deus immutabilis perseverat; id. XVII, 78. — Deus non mutatur; S. Hieronymus, XXV, 1473. Deus solus natura sua immutabilis; id. XVI, 320. — Deus summe bonus et immutabilis creator est omnium creatibilium naturarum; S. Augustinus, XXXII, 599. Credere est naturam incommutabilem Deum esse ac summum bonum; *ibid.*, 631. Non bene de Deo sentit, qui non cum omnipotentem, atque ex nulla partem commutabilem credit; *ibid.*, 1224. Deus est excellentissima quædam incommutabilisque natura; id. XXXIV, 557, 562. Deus est immutabile bonum; *ibid.*, 581. Consilium Dei non mutabile est; *ibid.*, 300. Vita Dei immutabilis; id. XXXV, 1548. In Deum non cadit perturbatio; id. XXXVI, 92. Ipsa Dei substantia est, quæ nihil habet mutabile, ubi nihil est præteritum, quasi jam non sit nihil futurum quasi nondum sit, et non est ibi nisi est; id. XXXVII, 1311. Deus est immutabilis, id. XXXVIII, 986; XL, 360; XLI, 220, 362; XLII, 518. Deus nec mole distenditur, nec partitione minuitur; id. XLI, 280. Deus incommutabili consilio et voluntate operatur; *ibid.*, 566, 367. In substantia summi boni nulla mutabilitas temporis potest inveniri; id. XLII, 594. Deus solus immortalis, quia solus immutabilis; *ibid.*, 768. — Deus solus immutabilis et bonus; Cassianus, I, 667. — Omnium rationes in Deo æternæ et immutabiles; S. Prosper Aquil., LI, 717. Deus est immutabilis; *ibid.*, 281. — Apud Deum incommutabilis rerum ordo; S. Leo papa, LIV, 568. — Dei decreta sunt immutabilia; S. Maximus Taurin., LVII, 567. — Deus est immutabilis; Gennadius Massil., LVIII, 935. — Deus est incommutabilis; Eugypius, LXII, 576, 724. Deus tempore non variatur; id. 734. Deus immutabilis, id. 851; S. Fulgentius, LXX, 513; S. Fulgentius Rusp., LXX, 549; S. Gregorius Magnus, LXXV, 601; LXXXIX, 663. Solus Deus expers est mutabilitatis; LXXV, 1005; LXXXVI, 524, 1143. Deus immutabilis natura et ex voluntate; id. LXXXVI, 640. Deus non subiectus mutabilitati; id. LXXXIX, 438. — In Deo nihil est commutationis; Alcuinus C. 716. — Dei iudicium immutabile est; Rabanus Maurus, CIX, 522. — Deus tempora mutat, non consilia; S. Bruno Herbp., CXLII, 219. — Summa essentia nullo modo est mutabilis; S. Anselmus Cantuar., CLVII, 178. Deus immutabilis; *ibid.*, 419. S. Bruno Ast., CLXIV, 151; Rupertus Tuit., CLXVII, 592; CLXX, 251; Hildebertus Cenom., CLXXI, 799, 800; Godofridus, CLXXIV, 427; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 220; S. Bernardus, CLXXXIII, 1169; Philippus de Harveng, CCIII, 549; Galterus, CCLX, 572; Alanus de Insulis, CCX, 451.

6° *Deus liber.* — Motus Dei, liber est et æternus; Tertullianus, II, 235. Libertas, non necessitas Deo competit; *ibid.*, 212. — Dei voluntate in mundo fiunt quæ fiunt; Arnobius, V, 893. — Deo lex voluntas est, et conandi; S. Ambrosius, XIV, 1035. Voluntas divina fundamentum est universorum; *ibid.*, 134. Voluntas Dei, potestas est; id. XV, 1636. Voluntas Dei virtus naturæ est; id. XIV, 149. Sermo Dei voluntas est, opus Dei natura est; *ibid.*, 141. — Nil fit præter Dei voluntatem, etiam dum fit contra ejus voluntatem; S. Augustinus, XL, 279. — Deus habet duplicem voluntatem; S. Bruno Carth., CLII,

428. — Dei voluntas nulla cogitur necessitate et nulla subditur necessitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 419. Voluntas Dei multiplex; *ibid.*, 583. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit; *ibid.*, 272. Ipsa est Dei voluntas ex qua, et per quam et in qua omnia; *ibid.*, 413. — Deus id quod vult, non per alium, sed per semetipsum efficit; Rupertus Tuit., CLXX, 450.

7° *Deus omnipotens.* — Dei posse, velle est, et non posse, nolle; quod autem vult, et potuit, et ostendit. Tertullianus, II, 168. Deo non competit infirmitas, nec mendacium, *ibid.*, 774. Deo nihil impossibile est, nisi quod non vult, *ibid.*, 758. Non alia lege credendus est Deus, quam omnia posse credatur, *ibid.*, 809. Divinæ potestatis exempla, *ibid.*, 810. — Veritatis regula exigit ut primo omnium credamus in Deum Patrem et Dominum omnipotentem. Novatianus, III, 898. — Deo soli congruit omnia facere quæ vult. S. Hilarius, IX, 757. Dei magnitudinem testantur opera, *ibid.*, 790. Dei opera potenter sunt effecta, *ibid.*, 837. Dei potentia se certo manifestat gestis, quorum ratio nobis occulta est, id. X, 78. — Deus est solus perfectus, omnipotens, indemutabilis, S. Zeno, XI, 391. — Quid non potest, qui omnia potest, nisi quod posse nolit; S. Ambrosius, XV, 1494. Deus non vult cum aliis consortium habere dominatus, *ibid.*, 1570. Deus unus omnipotens, quia unitas potestatis est, id. XVI, 566. Deo impossibile nihil est, *ibid.*, 532. — Potentia Dei prædicatur, id. XXIII, 536. Deo cuncta possible sunt, *ibid.*, 517. Potentia Dei commendatur, S. Hieronymus, XXIII, 583. Dei majestas et potentia, id. XXIV, 406. Omnipotentia Dei in quo prævaleat; *ibid.*, 492. Potentia Dei demonstratur in parvis animantibus, id. XXV, 961. Deus fundavit terram fortitudine, *ibid.*, 625. Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum, S. Augustinus, XXXIV, 228. Deus nulla creatura indiget aut melior sit, aut potentior, aut beator; id. XXXVI, 896. Deus est omnipotens, id. XXXVIII, 1060, 1067. Deum omnipotentem nemo negat, etiam paganus, *ibid.*, 1131. Deo servit omnis creatura, vult, nolit, id. XI, 279. Deus non siceret bonus aliquid fieri mali, nisi: omnipotens, *ibid.*, 279. Dei voluntatem nulla vis vincit; id. XLI, 539. Deus omnia quæcumque vult facit, quomodo; *ibid.*, 752. — Dei omnipotentia est infinita; Cassianus Mass., I, 135. — Dei omnipotentia omnia conservant et subsistunt; S. Prosper Aquil., LI, 467. — Deus est omnipotens; S. Petrus Chrysol., LII, 571. — Deus omnia voluntate fecit; Eugypius, LXII, 622. Dei voluntas est potentissima; *ibid.*, 798. — Dei potestas minor non est quam ejus voluntas; S. Fulgentius Rusp., LXV, 660. Sola Divinitas plenam habet potestatem; *ibid.*, 287. Deus quantum vult, tantum potest; *ibid.*, 162. In Deo nulla est infirmitas; *ibid.*, 294. Dei voluntas semper impletur, quia potestas ejus nullatenus vincitur; *ibid.*, 441. — Deo nihil impossibile est; Cassiodorus, LXIX, 478. — Deus omnipotens; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 541. — Ideo Deus est omnipotens, quia omnia fecit; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 127. — Dei potentia nemo resistere potest; Rabanus Maurus, CVIII, 1159. Mortis et vitæ in Deo potestas, id. CIX, 17. — Deus est omnipotens; Hincmarus Rhem., CCXY, 130. — Deus omnia potest, sive faciat, sive non faciat S. Petrus Damianus, CLXV, 609. — Dei omnipotentia; S. Anselmus Cant., CLVII, 780. Summa natura omnipotens est, *ibid.*, 164. — De Dei omnipotentia; Rupertus Tuit., CLXX, 486. — Quod Deus sit summe potens; Richardus de S. Victore, CCXVI, 900.

8. *Deus summe Sapiens; de ejus scientia.* — A Deo nihil subitum, quia nihil a Deo non dispositum; Tertullianus, II, 323. — Dei scientia, unde mirabilis; S. Hilarius, IX, 800. Quomodo Dei scientia omnia complectatur, *ibid.*, 463. Deum sapientem prodit mundi creatio, id. X, 173. Dei scientia perfecta, *ibid.*, 56. — Est in Deo quidam uterus paterne arcanum sapientiæ, quod non Angeli, non aliqua creaturarum potuit penetrare natura; S. Ambrosius, XVI, 634. Deus sapiens super omnia, *ibid.*, 118. — Deus semper immortalis, sapiens; S. Hieronymus, XXIII, 542. Deus solus est sapiens, *ibid.* Deus fundavit terram sapientia, id. XXV, 627. — Deus est sapientia, in quo, et a quo, et per quem sapient quæ sapient omnia. S. Augustinus, XXXII, 869. Deus sapiens, æternus, non participatione sapientiæ et æternitatis, sed sapientia et æternitate cujus ipse est auctor, id. XL, 16. — Æternæ Dei sapientiæ nihil novum; S. Prosper Aquil., LI, 453. — Deus omnia ratione et iudicio semper agit; S. Salvianus, LIII, 43. — Dei iudicia incomprehensibilia; S. Agobardus Lugd., CIV, 254. — Dei decretum et sapientia infallibilia; Rabanus Maurus, CVIII, 758. — Dei sapientia quomodo multiformis; Lafrancus Cant., CL, 294. — Dei sapientia et scientia, quæ sint; S. Bruno Carthus., CLIII, 99. — Dei fortitudo et sapientia; Rupertus Tuit., CLXVIII, 1021, 1070. — Deus solus proprie sapiens; Petrus Lom

harilus, CXCI, 1330. — Quod Dei sapientia sic sit summa, ut sit unquamque perfecta; Richardus de S. Victore, CXCVI, 900.

9. *Deus summe bonus.* — Dei bonitas semper cum ratione conspirat. Tertullianus, II, 275. Deus solus bonus est; *ibid.*, 300. — Deus de suo optimus, de nostro justus, *ibid.*, 812. Deus, etsi de natura bonus, tamen et justus, *ibid.*, 984. — Qualis in Deo et quanta patientia; S. Cyprianus, IV, 634. — Dei bonitas aervatur quod recte vincitur est; Arnobius, V, 863. Deus indifferenter benignus est omnibus, *ibid.*, 939. Deus nulli benignitatem suam negat, *ibid.*, 784. — Quo sensu ira Deo tribuitur; Lactantius, VII, 89, 151. — In Deo nihil nisi bonum et aeternum; S. Hilarius, IX, 657. Dei bonitas erga eos qui ex infirmitate laborant, *ibid.*, 529. Deum bonum ex activitate nostra discimus, *ibid.*, X, 475. — Dei proprium est ut bonus sit: S. Ambrosius, XV, 1526. Deus universitate bonus, homo ex parte, *ibid.*, 1785. Quomodo Deus sit bonus omnibus, *ibid.*, XIV, 659. Bonitas Dei in omnes est, severitas in paucos, *ibid.*, XV, 1535. Dei in nos quanta charitas, *ibid.*, XIV, 608. Bonitas Dei nullum perire vult, *ibid.*, XVII, 91. Tria in Deo ordinem temporum, præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia, *ibid.*, 1005. — Quare Deus bonus justos castigat; S. Gaudensius, XX, 838. — Deus bonus per se est: Rufinus, XVI, 820. — Clementia Dei quæ sit: S. Hieronymus, XXIII, 544. Grandis Dei clementia laudatur, *ibid.*, XXIV, 545. Magna est Dei clementia, *ibid.*, XXV, 840. Deus benignus est et severus; *ibid.*, 689. — Deus natura sua bonus, *ibid.*, XXVI, 445. — Creaturæ ex Dei bonitate subsistunt et perficiuntur; S. Augustinus, XXXII, 845. Ex Dei gratia, omnia subsistunt, *ibid.*, 846. Dei bonitas non sinit rem ullam corruptione eo perducere ut non sit, *ibid.*, 1549. De Dei bonitate et justitia in hominum discretionem, *ibid.*, XXXIII, 852. — Dei imperium, potentia et benignitas quomodo intelligitur in creatione rerum; *ibid.*, XXXIV, 228. Deus omnia ferit bonitate, non necessitate, *ibid.*, XXXVII, 1745. Deus est bonum omnium bonorum, bonum a quo sunt omnia bona, *ibid.*, 1742. Dei bonitatis et magnitudinis testimonium dicunt omnes creaturæ, *ibid.*, 1865. Deus sic proprietate naturæ bonus est, ut non possit vitari, *ibid.*, XLV, 1536. — Dei bonitas, quam sit. S. Petrus Chrysost., LII, 265. — Deus est summum bonum sine qualitate: Claud. Mamert., LIII, 77. — In Deo est omnis plenitudo bonitatis, omnisque tranquillitas bonitatis: S. Maximus Taurin., LVII, 800. — Deus totus bonus est et ipsa bonitas: Gennadius Mass., LVIII, 1018. Deus non est auctor mali quod permittit, *ibid.*, LIX, 700. — Dei bonitas et justitia; Dracontius, LX, 831. Dei bonitas erga homines, *ibid.*, 735. Dei benignitas et clementia; *ibid.*, 826. — Deus est benignus; Eusebius, LXII, 615. Dei bonitas et justitia et potentia, *ibid.*, 610. — Dei patientia ad poenitentiam nos adducit: S. Benedictus, LXVI, 236. — Deus summe bonus, benevolentia plenus, invidia carens, malitia nescius: S. Gallus, LXXXVII, 89. — Deus bonis et malis benefacit: S. Paulinus Aquil., XCIX, 248. — Deus solus est vere natura bonus: S. Agobardus Lugd., CIV, 137. — Deo nihil melius, nec sine illo boni quicquam invenitur: S. Paschasius Radbertus, CXX, 1472. — Dei essentia non est aliud quam bonitas: S. Anselmus Cant., CLVIII, 805. — Dei erga peccatorem benignitas et severitas; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 682. — Deus est omne bonum: S. Bernardus, CLXXXIV, 1065. — Dei bonitas erga peccatores: Gillebertus, CLXXXIV, 527. — Deus bonorum et malorum auctor, quo sensu: Robertus Pullus, XLXXXVI, 857. — Deus solus proprie æternus, bonus; Petrus Lombardus, CXCI, 1550. — Deus proprie dicitur charitas: Petrus Cantor, CCV, 274.

10. *Deus summe justus.* — Deus iudex justus et severus: Tertullianus, II, 503. Justitia Dei plenitudo divinitatis ipsius, *ibid.*, 300. Deus etsi de natura bonus, tamen et justus est, *ibid.*, 984. Arnobius, V, 864. — Deus aut iniquitatis aut malignæ voluntatis argui non potest: S. Hilarius, IX, 545. Dei justitia per misericordiam non excedit, *ibid.*, 860. Dei bonitatem justitia moderatur utendi modo, non præbendo, *ibid.*, 859. — Deus justus per omnia, sapiens super omnia, perfectus in omnibus: S. Ambrosius, XVI, 148. Nec Deus injustus est, nec quibilibet ejus sententia, *ibid.*, 566. Tria in Deo ordinem temporum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *ibid.*, XVII, 1005. Justitia Dei de sacramento Dei est; *ibid.*, 79. Deus est justus, quia quod promissit, dedit; *ibid.*, 56. — Si justus Deus, quare infantes, majorum necris, diversis malis afficiuntur: Zachæus Christ., XX, 1101. — Deus justus in bonos et malos, quomodo dicatur: Rufinus, XXI, 675. — Dei justitia quam sit: S. Hieronymus, XXIII, 565. — De Dei bonitate et justitia, in

hominum discretionem: S. Augustinus, XXXII, 832. Deus et cum damnat et cum miseretur justus est, *ibid.*, XXXVII, 1922. Grandis amor justitiae in Deo est, *ibid.*, XLIV, 712. — Deus misericors et justus: S. Prosper Aquil., LI, 415. — Deus est fons justitiæ: Eusebius, LXII, 842. — Metuenda est Dei justitia; S. Fulgentius Rusp., LXV, 158. — Deus est sanctus et justus; Rabanus Maurus, CIX, 16. — Judicium Dei, licet occultum, est tamen justum; Servatus Lupus, CXIX, 551. — Deus judicat in æquitate, id est, sine acceptione personarum; S. Bruno Herbig., CXL, 248. — Dei opera et justa sunt et benigna; Lanfrancus Cant., CL, 357. — Eius justitia non est aliud quam ipse Deus; S. Anselmus Cant., CLVIII, 578. — Deus juste judicat; Rupertus Tuit., CLXXVIII, 1007. — Deus solus est justus; Adamus Scotus, CXXXIX, 552. — Apud Deum non est personarum acceptio; Petrus Cantor, CCV, 300. — Deus justus; Galterus, CCIX, 573.

11. *Deus summe sanctus.* — Deo non competit perversitas neque fallacia; Tertullianus, II, 166. Deus non est causa peccati; *ibid.*, 296. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 720. — Deus non est auctor mali; Arnobius, V, 895, 897. — Dei sanctitas humanis auxiliis non se subtrahit; S. Hilarius, IX, 864. — Sine peccato est; S. Ambrosius, XVI, 808. Apud Dominum omnium virtutum abundantia est; *ibid.*, 1394. Nihil preiosius invenimus, quo Deum prædicare possimus, nisi ut sanctum appellemus; *ibid.*, 803. Quomodo in Deo ira sit et indignatio; *ibid.*, XVII, 65. — Solus Deus verax est, omnis homo mendax; S. Hieronymus, XXIII, 581. Solus Deus est sine peccato; *ibid.*, 561. — Deus est auctor nullius peccati vel levisissimi; S. Augustinus, XXXVII, 1597. — Deus peccare non potest; Eusebius, LXII, 818. Deus lux est; *ibid.*, 687. — Solus Deus est sanctus, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 61. Quomodo Deus cor obduret, quin sit causa peccati; Alcuinus, C, 919. — Quomodo Deus sit causa peccati; Rabanus Maurus, CVIII, 1147. — Deus est intentator malorum; B. Servatus, CXIX, 636. — Deus est Deus veritatis; S. Bruno Herbig., CXII, 135. Deus non est auctor mali; S. Bruno Carth., CLII, 610, 613. Deus non potest creaturis inquirari; V. Guibertus, CLVI, 484. — Deus est summa veritas; S. Anselmus Cant., CLVIII, 167. — Deus est solus sanctus, bonus, justus; Guillelmus, CLXXXIV, 1202. — Deus auctor malorum non est; Petrus Lombardus, CXCI, 949.

12. *Deus summe misericors.* — Dei misericordia et patientia, quænam sint; Lactantius, VII, 157. — Deus præcipue ob misericordiam est laudandus; S. Hilarius, IX, 561. Dei misericordia et patientia, quænam sint; *ibid.*, 560. Dei justitia per misericordiam non excedit; *ibid.*, 860. — Quomodo misericordia Dei plena sit terra; S. Ambrosius, XIV, 911. Tria in Deo ordinem temporum præteritum, præsens et futurum custodiunt, bonitas, misericordia, justitia; *ibid.*, XVII, 1005. — Absconditur Dei misericordia et ira demonstratur, ut homines peccare desistant; S. Hieronymus, XXIV, 210. Deus natura sua est misericors; *ibid.*, 1117. — Concordia justitiæ et misericordiae Dei; S. Augustinus, XXXIV, 134. Dei misericordia præveniens est et subsequens; *ibid.*, XXXIX, 1650. — Deus misericors est et justus; S. Prosper Aquil., LI, 415; S. Fulgentius Rusp., LXV, 618. — Dei misericordia et pietas ubique in Scripturis prædicatur; S. Fulgentius Rusp., LXV, 163. Solus Deus per essentiam misericors est miserator et patiens; Cassiodorus, LXX, 721. — Dei misericordia, quæ sit; S. Gregorius Magnus, LXXVII, 104. — Deus est justus et misericors; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 88. — Quod nemo possit salvari nisi ex præcedenti et subsequenti misericordia Dei; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 187. — Deus nunquam misericordiam suam obliviscitur; Rabanus Maurus, CXII, 1115. — Dei misericordia, quænam sit; Servatus Lupus, CXIX, 628. — Deus, quare misericors est; Guibertus, CLVI, 857. — Misericordia Dei et justitia; Goffridus, CLVII, 181; S. Anselmus Cant., CLVIII, 735.

V. — De Deo Creatore.

Vide Indicem de creatione.

VI. — De Providentia Dei.

Vide specialem Indicem de Providentia.

VII. — De Præscientia Dei.

Deus neque damnat judicia sua præterita, nec ignorat futura: Tertullianus, II, 511. — Deo futura pro factis sunt; S. Hilarius, IX, 664. Deus quomodo cognoscit aut ignoret futura; *ibid.*, 260. Præscientia Dei; *ibid.*, 449. Proprium Deo est futura cognoscere; *ibid.*, X, 550. — Dei proprium est scire transacta et nosse futura; S. Zeno, XI, 465. — Deo omnia præsentia quæ futura sunt, et manifesta quæ latent; S. Ambrosius, XIV, 958. Apud Deum

nihil est quod futurum dicatur, id., XVII, 260. Præscientia Dei quænam sit; *ibid.*, 154. Justum est iudicium præscientia Dei; *ibid.*, 136. Deus de iustitia iudicat, non de præscientia; *ibid.*, 134. Quomodo lo Deus eos prædestinaverit qui salvantur; *ibid.*, 427. Deus Paulum persequentem elegit, præscius quod futurus esset bonus; *ibid.*, 136. — Dei præscientia non fallitur; S. Gaudentius, XX, 864. — Præscientia Dei, quænam sit; S. Hieronymus, XXIII, 415. Futurorum scientia solius Dei est; id., XIV, 499. — Dei præscientia quomodo liberam voluntatem peccantibus non auferat; S. Augustinus, XXXII, 1272. Dei præscientia non efficit ut non libera voluntate peccemus; *ibid.*, 1275. Deus prænosceus non cogit ad peccandum, et ideo peccata iuste punit; *ibid.*, 1275. Deus novit omnia incommutabiliter; id., XXXIV, 534. Deus nihil facit quod non ab æterno se facturum esse præscivit; id., XXXVII, 1416. Apud Deum omne præsens est; id., XL, 15. Qualis in Deo scientia sit et præscientia; *ibid.*, 156. Dei quæ fuerit voluntas erga salutem Adami quem peccatum præscierat; *ibid.*, 281. Deus præscientia, præterita, futura immutabiliter videt; id., XLI, 531. Præscientia Dei sicut et sententia certa est et fixa; *ibid.*, 472. Præscientia Dei futura prænoscit; id., XLIV, 843. — Dei præscientia omnia tempora complectitur; S. Prosper Aquitanus, LI, 718. Dei præscientia non necessitat voluntatem; *ibid.*, 719. — Apud Deum solum est notitia futurorum; S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Præscientia Dei nec ad iusta nec ad contraria humanas violentur urget voluntates; Faustus Rheg., LVIII, 815. In Deo, aliud est præscire, aliud prædestinare; *ibid.*, 816. — Deus cur creavit hominem quem præsciebat prævaricaturum; Eusebius, LXII, 657. Dei præscientia vera est et incommutabilis; S. Fulgentius Rusp., LXV, 610. In Deo solo est earum rerum præscientia quæ veræ futura sunt, non earum quæ futura non sunt, *ibid.*, 610. Peccata hominum cuncta præscivit Deus; id., 175. Ad præ-

destinationem Dei quænam pertineant; *ibid.*, 651. — Nihil novum contra præscientiam Dei evenit; Cassiodorus, LXX, 764. Facta nostra et cogitationes, etiam antequam existamus, agnoscit; *ibid.*, 984. Per præscientiam Deus nos discernit et quomodo; *ibid.*, 992. — Deus ab æterno futura vidit et decrevit; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. In præscientia Dei tempora cujusque vitæ immobiliter sunt præfixa; *ibid.*, 1015. Res non ideo videntur a Deo, quia sunt; sed ideo sunt, quia videntur; id., LXXVI, 163. Præscientiæ divini certitudo; id., LXXIX, 595. Prædestinationis divini certitudo; *ibid.*, 595. — Deus futura prævidens, quæ iam perfecta laudat; Rabanus Maurus, CVII, Deus ideo non loquitur, ut quid fiat, sed quia futurum est, ideo prædicit; id., CXI, 865. — Præscientia et prædestinatio Dei sempiterna est et incommutabilis; S. Remigius Lugd., CXII, 989. Prædestinatio Dei nulli necessitatem ad malum imponit; *ibid.*, 996. — Deus omnia novit antequam fiant; Rutherfordus Veron., CXXXVI, 525. Dei præscientia, quænam sit; *ibid.*, 702. — De prævidentia et providentia Dei; Ivo Carnot., CLXI, 71, 75, 76. — Deo nihil futurum, nihilque præteritum; Richardus de S. Victore, CXCVI, 101.

VIII. — Libri de Deo tractantes.

Liber de ira Dei; Lactantius, VII, 80. — Liber de Unitate Dei; S. Augustinus, XLII, 1195. De Essentia divinitatis liber unus; *ibid.*, 1200. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 239. — Carmen de Deo; Draconius, LX, 679. — Sententia catholica de Unitate Dei; Boetius, LXIV, 1249. — De divinitatis essentia Monologium; S. Anselmus Cant., CLVIII, 142. Allogium de Dei existentia; *ibid.*, 224. — Tractatus de concordia præscientiæ et prædestinationis necnon gratiæ Dei cum libero arbitrio; *ibid.*, 507. Liber de voluntate Dei; *ibid.*, 581.

XXX.

INDEX DE DEO TRINO,

VEL DE TRINITATE,

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc indice varias referimus Patrum sententias de notione et existentia SS. Trinitatis, et de tribus personis divinis, scilicet de Patre, de Filio et de Spiritu sancto. Varios præterea enumeramus circa illud mysterium errores, et libros quibus Patres illos refellere conati sunt. Sicut in indice præcedenti, in quocunque capite ordinem sequimur Patrologiæ chronologicæ.

I. — Notio et existentia SS. Trinitatis.

Trinitatis distinctionem et demonstrationem Scripturæ omnes ostendunt; Tertullianus, II, 166. Trinitas rationaliter expressa, veritatem constituit, *ibid.*, 158. In Trinitate unitas disponitur, tres non statu, sed gradu, non substantia, sed forma, nec potestate sed specie, unus aulem substantia et unus potestatis, *ibid.*, 157. — Trinitatis sacramentum in novissimis temporibus manifestatum; S. Cyprianus, IV, 315. Tres unum sunt, *ibid.*, 366. — Tres divini personæ, propter naturæ Unitatem sunt inseparabiles; S. Dionysius, V, 108. — Trinitatis mysterium occultum erat Judæis; S. Hilarius, X, 147. Ineffabile et incomprehensibile, *ibid.*, 53. Trinitatis notitia sufficienter in baptismo tradita, *ibid.*, 49. Trinitatis mysterium explicare ac tueri semper solliciti fuerunt apostolici viri, *ibid.*, 652. Trinitatis apud Orientales quosdam falsa nuncupatio, *ibid.*, 656. — Trinitatis nomina, quid; S. Optatus Milev., XI, 911, 962. Tres personæ initio Genesis designantur, *ibid.*, 1047. — Trinitas distinctionem significat personarum, unitas potestatem; S. Ambrosius, XIV, 963. Evidens testimonium ad probandam Trinitatem cœternam atque perfectam; id., XV, 1623. Qui unus voluntatis Trinitatem asserunt,

unius utique asserunt potestatis, *ibid.*, 1056. Licet indivisus divinitas, distincta persona est, *ibid.*, 1722. In constitutione mundi operatio Trinitatis elucet; id., XIV, 158. Nos Patrem et Filium et Spiritum sanctum confitemur, ita ut in Trinitate perfecta et plenitudo sit divinitatis, et unitas potestatis; id., XVI, 551. Unius et Pater et Filius et Spiritus sanctus et naturæ sunt et scientiæ, *ibid.*, 769. — Trinitatis mysterium; id., XVII, 754. Vocabulum S. Trinitatis grande mysterium et arcanum est, *ibid.*, 532. Trinitatis mysterium ex Apostolo probatur, *ibid.*, 1004. In Trinitate tria nomina et tres personæ unius esse essentia, unus maiestatis atque potentie credimus, *ibid.*, 531. Et Unitas in Trinitate et Trinitas in Unitate est, *ibid.*, 514. Trinitatis mysterium in unius Dei natura et potestate clauditur, cum sit immensum, *ibid.*, 245. Pater, Filius et Spiritus sanctus unus sunt dominationis unius deitatis, unus omnipotentia, *ibid.*, 804. — In mysterio baptismi Christi apparent tres personæ S. Trinitatis; S. Chromatius, XX, 530, 531. — Trinitatis natura indivisa; S. Gaudentius Brixia episcopus, XX, 946. — Patris et Filii et Spiritus sancti una divinitas; S. Hieronymus, XXIII, 170. Trinitatis mysterium ignotum antiquis, *ibid.*, 451. Trinitatis unitas quibus doceatur, *ibid.*, 120 seq. Trinitatis confessio

apud Christianos, *ibid.*, 1090. Confessio Trinitatis, mons sanctus et dogma veritatis; *id.*, XLIV, 541. In mysterio S. Trinitatis nihil est tenebrosus; *id.*, XXV, 1039, 1401. Præclara S. Trinitatis expositio; *id.*, XXVI, 497. — Trinitatis fides exponitur; S. August., XXXVIII, 433. De Trinitate quid fides doceat; *id.*, XLII, 694, 716, 823. 915. De ea quid tenendum, XXXIII, 744, 458; XL, 193; XLIII, 497. Trinitatis explicatio; *id.*, XXXIV, 21. Trinitatis mysterium nec verbis Angelicis explicari potest; *id.*, XL, 659. Trinitas unus Deus; *id.*, XXXV, 1682, 1683; XXXVI, 85; XXXVIII, 64, 433, 614, 620. Alius Pater, alius Filius, alius Spiritus sanctus, sed simul omnes unus est Dominus Deus; *id.*, XLII, 741. Trinitas tota unus Deus, non tres dii, aut tres omnipotentes; *id.*, XXXIV, 355, 1059, 1063, 1071. Trinitatis mirabilis simplicitas; *id.*, XXXIII, 745. Totius Trinitatis una est substantia; *id.*, XXXV, 1862. Trinitas unus Dominus, non tres Domini, unus Deus, una substantia, tres personæ; *id.*, XXXVIII, 64, 65.

Trinitatis personæ; *id.*, XXXIII, 1028. Trinitatis personæ nec confuse unum sunt, nec disjunctæ tria, *ibid.*, 750. Trinitatis personæ inseparabiles; *id.*, XXXV, 1870, 1871. Personæ Trinitatis proprietatibus et nominibus variis notatæ; *id.*, XXXII, 976, 1077, 1336; XXXIV, 128. Personarum Trinitatis distinctio ex relatione ad alterum; *id.*, XL, 525. In Trinitate quid relative dicatur; *id.*, XLII, 919. Trinitas non relative dicitur, *ibid.*, 919. Quæ relative dicuntur ad invicem in Trinitate, proprie ad singulas personas pertinent, quod ad se dicuntur singuli, non pluraliter dicuntur tres, *ibid.*, 947. Ut Trinitas, etsi inseparabilis, tamen Trinitas intelligatur, multa de singulis personis separatim dicuntur; *id.*, XXXIII, 714. Trinitas non minor in singulis personis, quam in omnibus, nec major in omnibus quam in singulis, *ibid.*, 750.

Trinitatis coeternitas; *id.*, XLII, 909. Patris et Filii et Spiritus sancti una est virtus, una substantia, una deitas, una majestas, una gloria, *ibid.*, 814. Trinitatis natura immutabilis; *id.*, XXXIV, 589. Trinitas tota invisibilis; *id.*, XLII, 738, 854, 866, 881.

Trinitatis eadem sunt opera; *id.*, XXXVIII, 704. Opera sunt inseparabilia; *id.*, XXXIII, 75, 1745, 878; XXXV, 1:57, 1359 *sq.*, 1781, 1903; XXXVIII, 356, 459, 1063; XL, 251, 463, 684; XLII, 308, 686, 691, 694. Trinitatis actus non differentia potestatum, sed operum ineffabilitate, Scriptura sacra mittit, *ibid.*, 697. Trinitatis potestas et operatio individua; *id.*, XXXVIII, 356, 459, 793. Trinitas mundum creavit; *id.*, XXXIV, 232. Omnis creatura a Trinitate habet esse, speciem et ordinem, *ibid.*, 128. Solus Creator Pater, Filius et Spiritus sanctus, trina Unitas, una Trinitas; *id.*, XXXVIII, 986. In hominis creatione ostenditur pluralitas personarum et singularitas divinitatis; *ibid.*, 703. In Trinitate quedam opera ad unam personam pertinere, non tamen sine aliarum cooperatione, *ibid.*, 537, 459, 465.

Trinitas in rebus factis representatur; *id.*, XLII, 932. Trinitatis vestigia in creaturis; *id.*, XLII, 300. Trinitas in omnibus operibus Dei insinuat, *ibid.*, 358. Trinitatis mysterium in Genesi insinuat; *id.*, XXXII, 817; XXXVIII, 26; XL, 167; XLII, 345.

Trinitatis similitudo in nomine; *id.*, XXXVIII, 362; XLII, 339, 342; XXXII, 849. Trinitas in mente quomodo monstrata; *id.*, XLII, 1040, 1041, 1048. Trinitatis imago in memoria, intelligentia et voluntate cujusque, *ibid.*, 1084, 1090. Trinitatis vestigium etiam in exteriori homine, *ibid.*, 983. Trinitatis vestigium in visione, *ibid.*, 983, 991. An et quomodo ex Trinitatibus in homine monstratis ostendatur Trinitas Deus, *ibid.*, 1061, 1065. Trinitas illustratur similitudinibus; *id.*, XL, 189, 658, 692.

Tres sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus sed ipsa Trinitas unus est Deus; S. Prosper Aquit., LI, 490. Nulla disparitas in summa Trinitate, *ibid.*, 488.

Trinitatis mysterium explicatur; S. Leo Magnus, LIV, 338, 401 *sq.* In Trinitate distinctio personarum, sed unitas essentialis, *ibid.*, 208. Cur aliqua singulis personis tribuantur, *ibid.*, 401. Trinitatis opera indivisa, *ibid.*, 412.

Trinitatis mysterium quomodo in Basilica a Paulino erecta depictum; S. Paulinus Nolan., LXI, 336. Quomodo expressum in templis, *ibid.*, 880 *sq.* Quomodo illud gentibus prædicaverit Victorius, *ibid.*, 855.

Trinitas ex pluribus locis Scripturæ docetur; Eugypsius, LXII, 651.

Trinitas quid, *ibid.*, 914. Trinitatis similitudines, *ibid.*, 937. — De unita Trinitate deitatis; Vigilus Taps., LXII, 254. De propriis personis, *ibid.*, 246. De unita ac simpliciter substantia Trinitatis, *ibid.*, 268. — Unus Deus Trinitas, tres tamen personæ; S. Fulgentius Rusp., LXV, 574. Una natura in Deo et tres personæ, *ibid.*, 498. Trinitas personarum in Deo Isaia revocata, *ibid.*, 201. Testimonia

de Trinitate, *ibid.*, 714, 715, 800, 352. Probatur S. Trinitas exemplo humanæ animæ in qua sunt memoria, intelligentia et voluntas, *ibid.*, 520, 531. In creaturis Trinitas est in Unitate, ergo multo magis in Deo, *ibid.*, 501. Cum dicitur unus Deus, Pater et Filius et Spiritus sanctus, una natura intelligenda, cum dicitur Trinitas, tres personæ, *ibid.*, 361. Una virtus ac divinitas Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 406. Inseparabiliter operantur Pater et Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. In anima hominis imago Trinitatis, *ibid.*, 726, 727. In igne indicium Trinitatis, *ibid.*, 777. Homo factus est ad imaginem Trinitatis, *ibid.*, 368. Opera Dei toti Trinitati communis; *ibid.*, 300. Fides catholica de Trinitate, *ibid.*, 719, 7:0. In Trinitate sunt quedam personarum propria, *ibid.*, 574. Firmissime tene et nullatenus dubites Patrem et Filium et Spiritum sanctum unum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 614. Quæ sint propria singularum Trinitatis personarum, *ibid.*, 759.

De essentia Trinitatis; *id.*, LXVII, 908. — De significationibus Trinitatis; Iunilius Afric., LXVIII, 21. — Mysterium S. Trinitatis explicatur; Cassiodorus, LXX, 367, 511, 590. Ecclesiæ catholicæ doctrina circa Trinitatem, *ibid.*, 23. 397. Sanctæ Trinitatis isagogenem tradunt Scripturæ, *ibid.*, 1131. Pater et Filius et Spiritus sanctus, unum principium, *ibid.*, 794. — Trinitatis Unitas in Scriptura demonstrata; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515 *sq.* Patres Veteris Testamenti Trinitatis mysterium aperte non prædicarunt, *ibid.*, 979. — Deus Trinitas est; S. Columbanus abbas, LXXX, 350. — De Fide Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 915, 1237. Professio fidei concilii Nicæni circa Trinitatem; *id.*, LXXXIV, 98. Ut Trinitas credatur et prædicetur, *ibid.*, 184. — Ut credamus et colamus, et confiteamur Trinitatem in personis, unitatem in substantia; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 587. — De Unitate Trinitatis et Trinitate Unitatis; Alcinius, CI, 14. — Fides est, qua credimus unum Deum omnipotentem, Patrem et Filium et Spiritum sanctum; S. Agobarius Lugd., CIV, 269. — Trinitas unde dicta, et quid sit; Rabanus Maurus, CXI, 26. Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata... hoc insinuat quod Pater et Filius et Spiritus sanctus unus sit Deus, *ibid.*, 26. — Firmissime credimus Patrem et Filium et Spiritum sanctum, unum esse naturaliter Deum, *ibid.*. De fide sanctæ Trinitatis, qualiter tenenda sita presbyteris et prædicanda; Rodolphus Bituric., CXIX, 704. — Magnum est et incomprehensibile mysterium sanctæ Trinitatis; Isidorus Mercator, CXX, 1036. — De Trinitatis essentia, hoc est, de distinctione personarum, et unitate substantiæ; S. Petrus Damianus, CXLV, 19. In Trinitate quomodo distinguantur personæ, *ibid.*, 27. — Quomodo in solis imagine sacratissimæ Trinitatis mysterium reluceat; Othlone S. Emmeramii, CXI, 247. Guilmundi confessio de S. Trinitate; *id.*, CXLIX, 1495. — De sacrosanctæ Divinitatis unitate et Trinitate; Guilmundus Avers., CXLIX, 14:5. — Quæ communis est Latini et Græci fides de Trinitate; S. Anselmus Cant., CLVIII, 283. Quomodo indivisibilis unitas, et insociabilis pluralitas in Deo conveniant, *ibid.*, 288. Omni homini expedit ut credat in trinam unitatem et unam Trinitatem, *ibid.*, 221. Pater est Deus, et Filius est Deus, et Spiritus sanctus est Deus, et tamen non tres dii, sed unus est Deus, *ibid.*, 278. — Quæ esse propriæ divinitatis Trinitatis senserant catholici tractatores; Ivo Carnot., CLXI, 6. Tres personæ in Deo, *ibid.*, 68. — Idem sunt Pater et Filius et Spiritus sanctus; S. Bruno Sign., CLXV, 172. De sancta Trinitate, *ibid.*, 975. Si nihil amplius scripisset Moyses, solum hoc, quod in capite hujus libri scriptum est, sufficere poterat ad fidei nostræ assertionem ut unum Deum in tribus personis colere debeamus, *ibid.*, 975. Alla est persona Patris, et alla Filii, alla Spiritus sancti, *ibid.*, 976. Istæ tres personæ non tres dii, sed unus Deus sunt Pater, Filius et Spiritus sanctus, *ibid.*, 976. Deus enim et Verbum Dei et Spiritus Dei tres personæ sunt et unus Deus, *ibid.*, 983. — Plane principium Pater, principium Filii, principium Spiritus sanctus. Veruntamen non tria principia, sed unum principium, sicut non tres dii, sed unus est Deus; Rupertus, CLXIX, 18. — De Trinitate; Hildebertus Cenom., CLXXI, 1076. De variis nominibus personarum Trinitatis per proprietates distinguentibus, *ibid.*, 1078. De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1080. De distinctione personarum sanctissimæ Trinitatis per singulares determinationes, *ibid.*, 1082. Utrum proprietates personarum sint ipsæ personæ, *ibid.*, 1085. — Quomodo unus Deus ac trinus, solis comparatione ostenditur; Honorius Augustod., CLXXII, 1109. Quomodo intelligitur Trinitas unus Deus, *ibid.*, 1010. De nominibus Patris, Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 1111. — De distinctione Trinitatis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1:0. De nominibus personarum Trinitatis distinguentibus, *ibid.*, 32.

De æqualitate Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 51. Quod de sancta Trinitate nihil dicatur secundum acciētiā, *ibid.*, 53. — Eadem substantia simplex omnino atque indivisa quæ Pater est tam Filius quam Spiritus sanctus; Petrus Abalarus, CLXXVIII, 1057. Moyses cum de universa mundi ageret creatione in ipso statim Genesis exordio Deum Patrem et Filium et Spiritum sanctum commemorat, *ibid.*, 990. Quædam opera specialiter alicui personæ attribuantur, quamvis indivisa totius Trinitatis opera prædicentur, *ibid.*, 993. Quod fidei summa sit in unitate ac Trinitate divina, *ibid.*, 1698. Quid ipse sentiat de unitate ac Trinitate, ostendit et idratione et auctoritate defendit, *ibid.*, 1699. Quædam uni personæ, et non alii convenire, quædam de una dici, et de omnibus intelligi solere, *ibid.*, 1702. Probat philosophos nec salutē, nec cognitionē Trinitatis caruisse, *ibid.*, 1712. — Deum et simplicem et trinum esse; S. Bernardus, CLXXXII, 797. In Trinitate non esse admittendam ullam disparitatem, se l omnimodam æqualitatem, *ibid.*, 1057. Impia Abelardi de sancta Trinitate dogmata recenset et explodit; *ibid.*, 1055. — De mysterio Trinitatis et Unitatis; P. Lombardus, CXCLII, 543. Quomodo in creaturis apparet vestigium Trinitatis, *ibid.*, 530. Quomodo in anima sit imago Trinitatis, *ibid.* De distinctione trium personarum, *ibid.*, 546. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 575. — De sacrosancta Trinitate; Magister Baudinus, CXCLII, 972 seq. De æqualitate trium personarum, *ibid.*, 997. An proprietates personarum sint ipsæ personæ vel Deus, *ibid.*, 1011. — Quomodo ex inspecta solum proprietate condictionis deprehendi possit vestigium Trinitatis; Richardus S. Victoris, CXCVI, 927. Quod summa æqualitas sit in illa Trinitate, *ibid.*, 928. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991.

Quod homo nunquam obliviscatur unum Deum in tribus personis ardentē invocare; S. Hildegardis, CXCVII, 419. Fides vera est ut unus Deus in Trinitate personarum, eandem Trinitatē in uno Deo, gloriose honoranda sit, *ibid.*, 1069, 1070. — In unitate divinæ substantiæ tres sunt personæ, seu hypostases, Pater, Filius et Spiritus sanctus; Galtherus theologus, CCIX, 577. Mysterium Trinitatis humanæ animæ similitudine declaratur, *ibid.*, 584. — Pater et Filius et Spiritus sanctus æquales sunt potentia et natura; Alanus de Insulis, CCX, 604. Personarum Trinitas est unitas Deitatis, *ibid.* Opera Trinitatis indivisa sunt, *ibid.*, 630. — Multiplex personarum distinctio in Trinitate; Petrus Pictus, CXXI, 875. De hoc nomine, Trinitas; *ibid.*, 919.

II. — De Deo Patre.

Pater habet Filium necesse est, ut sit Pater; Tertullianus, II, 165. Pater tota substantia est, Filius vero derivatio ipsius et portio, *ibid.*, 164. — Quod Deus Pater est Verbi; Constantinus Magnus, VIII, 405. — Patri proprium est esse innascibilem; S. Hilarius Pict., X, 103. — Pater in ipsum alium se genuit ex se, ex innascibili scilicet sua illa substantia; S. Zeno, XI, 396. Pater in Filio exultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali coeternitate reitens, *ibid.*, 392. — Pater proprium generantis est nomen; S. Ambrosius, XVI, 563. Pater et Filius unum sunt, non confusione personæ, sed unitate naturæ, *ibid.*, 531. — Credendus est ergo Deus esse Pater unicus Filii sui Domini nostri, non discutendus; Rufinus Aquil., XXI, 514. — Quod ergo neque natum, neque factum est, Pater est; S. Ambrosius, XVII, 512. — Semper gignit Pater, et semper nascitur Filius; S. Augustinus, XXXIII, 1047. Pater ipse sapientia est; id., XLII, 936. Lumen Pater, lumen Filius, lumen Spiritus Sanctus, *ibid.*, 939. Deus Pater unde maior sit Filio, *ibid.*, 746.

Pater principium et Filius principium non duo principia; S. Prosper Aquitan., LI, 518. — Pater æternus filium habet æternum; Gennadius Massil., LVIII, 979, 1000. — Pater veritatis, Filii scilicet origo; Eusebius, LXII, 745. Patris persona prior, *ibid.*, 709, 710. — Pater Deus est; Boetius, LXIV, 1249. Pater generationis principium, *ibid.*, 89. — Deus Pater non Trinitatis auctor est, sed Filii et Spiritus sancti; S. Fulgentius, LXV, 821, 822. — Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 439. — Interrogatus de Patre, responde, Deus. Interrogatus de Filio, responde, Deus; Alcunius, CI, 15. Pater non est Deus sine Filio, *ibid.*, 17. Non Pater Deus de Deo, nec lumen de lumine, *ibid.* Credi necessarium est quod Pater plenus et perfectus est Deus, *ibid.*, 18. Alius est Pater, et alius Filius, non est tamen diversa substantia Patris et Filii, *ibid.*, 19. Deus non fecit Filium, sed genuit de substantia sua æqualem sibi, *ibid.*, 52. Scut Pater est vita, ita et Filius est vita, *ibid.*, 53. Non dicimus Patrem esse de Filio, sicut Filium de Patre,

Pater quidem a nullo, *ibid.*, 1055. Pater ingentis, Filius genitus, Spiritus sanctus procedens, *ibid.*, 1060. Pater Deus ex se ipso ineffabiliter sine initio genuit Filium, *ibid.*, 1061. — Non esse Patre æternaliter potuisse, si Filium æternaliter non haberet; S. Petrus Damianus, CLV, 21. Absque ulla dubietate credendum est, quod Pater plenus, et perfectus est Deus, *ibid.*, 32. — Persona Patris Deus est; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 266. Pater est pater et genitor et ingentis, *ibid.*, 269. — Queritur an Pater genuit essentiam; Petrus Lombardus, CXCLII, 535. Utrum Pater voluntate genuit Filium, an necessitate, et an nolens vel volens sit Deus, *ibid.*, 539.

III. — De Deo Filio.

Filius Dei verus est Deus cui omnia veri Dei nomina tribuuntur; Tertullianus, I, 399, 404, 415; II, 161, 176, 183, 422, 802. Par est et æqualis Patri suo æterno, altissimus et omnipotens, *ibid.* Exivit a Patre ut radius ex sole, et rivus ex fonte, id., II, 163. — Alium esse Filium, alium Patrem; Novatianus, III, 956. — Verbum est Patri consubstantiale; Dionysius papa, V, 109. Verbum non est formatum vel factum, sed genitum ab omni æternitate, *ibid.* — Quod Filius non sit Deus a Patre distinctus; Lactantius, VI, 558. — Filius tempore et natura non inferior Patre, S. Hilarius, X, 52. Filii deitas astruitur ab Osee, *ibid.*, 123; ab Isaia, *ibid.*, 125. Filius Dei neque emanatio est, neque pars Patris, *ibid.*, 496. Ex ætero genitus dicitur, ut ex Patris substantia natus ostendatur; *ibid.*, 168. Ex Patris substantia est, atque intra Patris substantiam, id., IX, 936. Virtute, substantia, divinitate, generatione Filius est, *ibid.*, 809. Filius unus est cum Patre, non tantum unitate voluntatis, sed et virtutis, *ibid.*, IX, 801. — Filius Dei Deus, æqualis Patri prædicatur; S. Zeno, XI, 585, 594, 405. — Quod Dei Filius sit omnipotens, et quod una sit omnipotentia Patris et Filii sicut et una deitas; Faustinus et Marcell., XIII, 62. — Si quis non dixerit Verbum Domini Filium Dei Deum sicut Patrem eus; S. Damascus papa, *ibid.*, 561. Filium credimus qui non sit Pater, sed habeat Patrem de quo sit genitus, non factus, *ibid.*, 1049. — Verbi æternitas et divinitas ex primis Joannis Evangelii verbis asseritur, S. Ambrosius, XVI, 821. Variis argumentis probatur Filium Dei esse verum Deum; *ibid.*, XV, 553. In Patre et Filio nulla distantia divinitatis est, sed una majestas; id., XVI, 575. Filius Dei immortalitatem habet in natura, habet in substantia, et habet non per gratiam temporalem, sed per sempiternam divinitatem; *ibid.*, 636. Filii ea omnia sunt quæ pater habet, æternitatem, maiestatem, divinitatem, etc.; *ibid.*, 567. Principium fidei nostræ est genitus est Dei Filius, *ibid.*, 561. Filius exit a Patre ut Deus ex Deo, *ibid.*, 778. Filius Filius est absque initio, id. XVII, 512. Nullum existit tempus quando Filius sine Patre, *ibid.*, 516. Deum Filium Dei Patris altissimi, unici unicum, et cum Patre ac Spiritu sancto unum Deum esse confitemur, *ibid.*, 522. — Pater non est sine Filio, Phæbadius, XX, 24. — Filii Dei sempiterna generatio accipienda in his verbis: Ego hodie genui te; S. Augustinus, XXXVI, 71. Filius Dei Deus, id., XL, 638, 640. — Verbum Dei Deus, non creatura; S. Prosper Aquit., LI, 289. — Filius est æqualis cum Patre divinitas; S. Leo Magnus, LIV, 769. — Filium esse Deo Patri consubstantialitatem, multis probatur; Vigilus Taps., LXII, 534. — Filius Deus est; Boetius, LXIV, 1249. — Quod Filius sit Deus æqualis Patri; S. Fulgentius Rasp., LXV, 749. Filius ita verus Deus dicitur, ut Pater Deus verior non dicatur, *ibid.*, 366. — Filius splendor lucis et speculum sine macula. Rhabanus Maurus, CXI, 702. — Filius Patri consubstantialis; S. Bruno Carthus., CLIII, 579.

IV. — De Spiritu sancto.

Spiritus sanctus tertia est persona S. Trinitatis; Tertull., II, 163. Tertium nomen divinitatis et tertius gradus maiestatis, *ibid.*, 196. Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Credere in Spiritum sanctum Novatianus, III, 943. — Spiritus sanctus non est pars Patris aut Filii; S. Hilarius, X, 519. Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 636. — Spiritus sanctus habet unam substantiam, virtutem, deitatem, maiestatem voluntatemque Patris et Filii; S. Zeno, XI, 428. — De Spiritu sancto; Faustinus, XIII, 76. — Spiritus sanctus Dominus dictus est; S. Ambrosius, XVI, 747. Spiritus sanctus omnia probatur habere quæ Deus habet, *ibid.*, 810. Spiritum sanctum nec creaturam esse nec mutabilem variis argumentis probatur, *ibid.*, 719. Spiritus sanctus novit omnia et unius est scientiæ cum Patre et Filio, *ibid.*, 767. Eandem esse Patris et Spiritus sancti operationem, *ibid.*, 772. Spiritus sanctus, sicut Pater et Filius, creator est

omnium, id., 749, 755. Spiritus sanctus Deus esse probatur, XVII, 200, 1004. A Patre et Filio inseparabiliter ab aeterno procedit, id., 674, 947, 1015. — Spiritum sanctum non esse creaturam, S. Hieronym., XXII, 106. Spiritus sanctus tertia persona a Patre et Filio, *ibid.*, XXVI, 274, S. Augustinus, XLI, 337, 338. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus, S. Augustinus, XXXII, 1321, XXXVIII, 1071, XL, 238, 634, XLII, 697, 732, 742, 752. Spiritus sancti divinitas astringitur, XXXIII, 1016. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coaeternus, XXXV, 1836, XLII, 926. — Spiritui sancto Pater dedit vitam procedere de Filio sicut procedit de se ipso. S. Prosper Aquil., LI, 489. — Spiritus sancti divinitas et natura explicatur. S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 412. De Patre Spiritus sanctus est et vere, et proprie, et de divina substantia ac Deus verus, LVI, 680. — Spiritum sanctum Deum esse non ambigendum, cui cum Patre et Filio inseparabilia est gloria, S. Maximus Taurin., LVII, 677. Spiritus sanctus verus est Deus, quem Christus et a Patre procedere et a se mittendum pari professione testatur, LVII, 699, 610. — Spiritus sanctus a Patre Filioque procedit, Gennadius, LVIII, 979, 1001. — Spiritus sanctus Deus declaratur, Paschasius, LXII, 36, 37, 38, Vigilius Taps., LXII, 176, 220, 307, 399, 916. Boetius, LXIV, 1249. — Spiritus sanctus in Deo est unitate naturae, ex Deo proprietate personae, S. Fulgentius, LXV, 345. Spiritus sanctus Deus est non minor Patre et Filio, *ibid.*, 396. Spiritus sanctus qui Dei sunt cognoscit, quia ejusdem est naturae, *ibid.*, 400. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 533, 624, 1198. Spiritus sanctus Deus est, *ibid.*, 824. Spiritus sanctus cum Patre et Filio natus substantiae, LXXVIII, 361. — Quod Spiritus sanctus est ex Patre Filioque procedens, Hildf. Tolet., XCVI, 104. — De unitate Spiritus sancti cum Patre et Filio, Alcuinus, CI, 35. — De Spiritu sancto, Theodulfus Aurelian., CV, 240. — Praebat Spiritum sanctum ex Patre Filioque procedere. Ratramnus Corbeiens., CXXI, 229, seq. Petrus Damianus, CXIV, 36; S. Bruno Carthus., CLIII, 71; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 238, 310; Ivo Carnot., CLXI, 69; Rupertus, CLXIX, 13; Hugo de S. Victore, CLXXV, 302. — Quare Spiritus sanctus solus dicatur Spiritus sanctus et tertia in Trinitate persona, et hoc non gradus dignitate, sed numerandi ordine; Anastasius IV, CLXXXVIII, 1172. — Quare Spiritus sanctus, cum sit de substantia Patris, non datur genitus, vel Filius, sed tantum procedens; Petrus Lombardus, CXCII, 335.

V. — Errores circa mysterium Trinitatis.

Refutatur a S. Dionysio Trithem et Marconite; Tertulianus, V, 108. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus, VII, 1085. — Haeresis de Patre et Filii substantia; S. Philastrius, XII, 1167. Haeresis triformem Deum faciens; *ibid.*, 1245. — Quid Ariani senserint de Trinitate; Lucifer Calarit., XLII, 781. — Trinitatem utique noverunt Platonici; S. Augustinus, XLI, 307. De Trinitate sententia Porphyrii *ibid.*, 300. Error Sabellii, id., XXXVI, 84. Circa Trinitatem in quo conveniant Manichaei et Catholici, in quo dissentiant; id., XLV, 1465. De Trinitate Ariano dogmata, XLII, 679, 39 Ariani immiserunt in Ecclesia tres deos, id., XXXVI, 837, XXXVII, 1712. Patri per omnia dissimilem Filium et Filio Spiritum sanctum acerebant Arianus seu Eunomiani, XLII, 40. Priscilliani error de Trinitate, *ibid.*, 39, 666. Refellitur opinio quae divinitas Trinitatis putatur alia esse quam est ipse Trinitas, id., XXXIII, 460. Male ab Ariani dicitur Patris et Filii ideo diversam esse naturam, quia iste Pater est, ille Filius, *ibid.*, 750. — Contra Priscillianistas qui sanctam Trinitatem, non personis, sed tantum nominibus distinguunt; S. Leo Magnus, LIV, 677. — Contra Arianos de fide S. Trinitatis; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 82. Contra haereticos quosdam negantes in Deo Trinitatem personarum in unitate substantiae, CXV, 959, 962. — Trithem seu trinam deitatem latrores; Hincmarus Rhem., CCXV, 567; Trithemiam male exponit Gotheleus trinam deitatem; *ibid.*, 536, 537. — Impia Abaelardi dogmata de Trinitate recenset et explodit; S. Bernardus, CLXXXII, 1055.

De Deo Patre. — Confutatur error dicentium Patrem esse Filio majorem; Marcellinus papa, VII, 1085. — Patrem invisibilem dicebant Ariani; S. Augustinus, XXXV, 1779. Pater cur solus beatus et solus potens proprie dicendus secundum Arianos *ibid.*, XLII, 729. Cur solus sapiens, XLII, 730. Patrem ullo modo, vel per se vel per subiectam creaturam apparuisse volebant Ariani, *ibid.*, 812, 813.

De Deo Filio. — De Filio variis haereses damnanari; S. Hilarius, X, 698. Dei Filium quidam dixerunt insubstantivam vocis, incorporealem sonum., X, 514. Manichaeos partem unius substantiae, id., 105, 139. Sabellius ipsum quem et Patrem, id., 105. Illum Ariani de natura et in natura Dei negant, id., 161. Nolunt eum semper fuisse, id., 98. Refelluntur qui solam virtutis similitudinem Filio tribuunt, *ibid.*, 491, 493. Eunomiani asserunt Filium non Patri esse similem, XII, 1185. — De eo quod haeretici dicunt: ex nihilo Deus sibi Filium fecit. Faustinus, XIII, 49. — Quid Ariani senserint de Filio Dei. Lucifer Calar., XIII, 875, 987. — Filium Dei qui eundem dicunt esse ac qui Pater est catholica fide excluduntur. S. Augustinus, XXXVIII, 184. — Pater juxta Arium solus Deus, Filius autem creatura. Boetius, LXIV, 1256.

De Spiritu sancto. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur; S. Zeno, XI, 268, 301. Haeresis de Spiritu sancto dicens Spiritum creatum et factum esse non Deum, XII, 1185. — Quid Ariani senserint de Spiritu sancto. — Lucifer Calarit., XIII, 708. Ob recto haereticorum contra divinitatem Spiritus sancti. S. Ambrosius, XVI, 155. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum. Zacharias Chiril., XI, 1153. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judaei peccabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. Spiritum sanctum quidam haeretici prorsus negant, alii creaturam esse voluit, qui illi sunt; id., XXXVIII, 448, XLII, 44; Errores circa Spiritum sanctum id., XXXV, 2150; XLII, 50; XXXVIII, 447; XLII, 797, 680, 681, 736, 716; XXXVIII, 448; XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 206, 402. Spiritum S. Eunomius asseruit esse creaturam, LV, 977. Pneumatomachi qui contra Spiritum sanctum pugnant, anathematizati, id., LVI, 415. — Spiritum sanctum cum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius Massil., LVIII, 1013. — Macedonius dualitatem asserens, Spiritum sanctum negat propriam habere personam. Paschasius, LXII, 38. — Graeci schismatici locum dialogorum ubi de professione Spiritus sancti a Filio agitur, depravarunt. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 145. — Contra Graecorum opposita, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 225, seq.

VI. — Libri de Trinitate tractantes.

De Trinitate libri; Novatianus, III, 885. — Doctrina S. Dionysii Romani Pontificis, de S. Trinitate, V, 104. — De trinitate libri duodecim; S. Hilarius Pictav., X, 25. Liber de Synodis, seu de fide Orientalium; *ibid.*, 502, 507, 509, 536. — De S. Trinitate confessorio; S. Eusebius Vercell., XII, 959. — Faustini presbyteri ad Galliam Placidiam de Trinitate libri, XIII, 37. — Confessio fidei catholicae; Damasus papa, XIII, 358. De professione fidei S. Luciferi ep. Calarit.; *ibid.*, 1043. — Tractatus de Trinitate; S. Ambrosius, XVII, 509. — Trinam unitatis et Unius Trinitatis confessio; S. Martinus Turon., XVIII, 12. — Epistola in qua solvit quaestiones de Trinitate sibi propositas; S. Augustinus, XXXIII, 452. De Trinitate libri XV; id., XLII, 820, seq. De unitate Trinitatis, *ibid.*, 1157. De Trinitate et Unitate Dei. *ibid.*, 1193. De Unitate S. Trinitatis dialogus; *ibid.*, 1207. — Conflictus de Deo trino et uno; Arnobius junior, LIII, 239. — De Trinitate libri duodecim; Vigilius Taps., LXII, 238. De Unitate Trinitatis ad Optatum liber; *ibid.*, 334. Contra Varimadum Ariannum diaconum; *ibid.*, 351. — De Trinitate liber unus; S. Fulgentius Rusp., LXV, 498. — Graecorum concilia in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; S. Isid. Hisp., LXXXIV, 138, 152, 161. Concilia Hispaniae in quibus fides S. Trinitatis exprimitur; *ibid.*, 470, 512. — De fide S. Trinitatis libri III; Alcuinus, CI, 13. De Trinitate ad Fredegisum quaestiones; id., XXVIII, 56. Confessio fidei; Alcuini, CI, 1027, seq. — De una et non trina deitate; Hincmarus Rhem., CCXV, 475. — Opusculum de fide catholica; S. Petrus Damianus, CXIV, 19. — Confessio de S. Trinitate; Gultmundus Avers., CXLIX, 1495. — De Trinitate dialogus; Petrus Alphonsus, CLXII, 606. — De fide Trinitatis; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 259. — De Trinitate; Hildebert Cenom., CLXXI, 1076, seq. — Hugo de S. Victor; CLXXVI, 50. — Introductio ad theologiam; P. Abelardus, CLXXVIII, 979, seq. — De mysterio Trinitatis et unitatis; P. Lombardus, CXCII, 325. — De sacrosancta Trinitate liber; Magister Band., CXCH, 970. — De Trinitate libri sex; Richardi S. Vict., CXCVI, 888. Tractatus magistri Galtieri de Trinitate; id., CXCIX, 575.

XXXI.

INDEX DE PROVIDENTIA DIVINA

ET DE ILLIUS ERGA HOMINES BENEFICIIS,

ORDINE REFERENS LOGICO VARIAS DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAS.

IX. De existentia Providentiæ.

Providentia Dei a Platone et Platonice cognita, et ab Epicuro ejusque assecris negata; Tertullianus, I, 517. Deus totius mundi gubernator; id., II, 599. — Mundum a Deo conditum fuisse atque ab eo regi et administrari; Minucius Felix, III, 284. — Deus, mundi Dominus et rector, et cuncta arbitrio ejus et nutu geruntur; S. Cyprianus, IV, 548. Nihil fieri potest, nisi quod aut fecerit Deus, aut fieri permiserit; *ibid.* — De Providentia; Lactantius, VI, 293, 740. Ex dispositione rerum naturalium providentia Dei elucet; *ibid.*, 745, 746. De hominis creatione atque de dispositione mundi; *ibid.*, 749. De mundi ortu et rerum natura, et Dei providentia; id., VII, 100. — Ex ordine et dispositione rerum naturæ providentia Dei stabilitur; Constantinus Magn., VIII, 416. — In quibus providentia Dei significatur et bonitas; S. Hilarius, IX, 873. In eos qui Dei providentiam negant; *ibid.*, 836. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 487. Providentia Dei testimonia, *ibid.*, XIV, 1475. Dei in homines providentia; id., XIV, 216, 217. Male quidam philosophorum illam negarunt; *ibid.*, 407. — Obiecto contra divinam providentiam, desumpta ex eo quod mali bonique promiscue tribulationes experiantur, solvitur; S. Gaudentius, XX, 840 *seq.* — Providentia Dei impugnatur quoad inordinationem mundi, prosperitatem impiorum et justorum adversitatem; Zachæus, XX, 1104. Propugnatur; *ibid.* Erunt altera obiecta de infantibus malorum nascitis, tamen diversis malis affectis; *ibid.*, 1106. — Non omnia fortuito geri, et variam in rebus humanis fortunam ludere, sed cuncta judicio Dei fieri; S. Hieronymus, XXIII, 1083. A Deo cuncta in utilitatem hominum fieri, et non absque ejus voluntate disponi; *ibid.*, 1075. Deus jussit humanis usibus elementa servire, ut homines hæc videntes intelligant esse providentiam; *ibid.*, 1039. Ignorantes veritatem non ignorant providentiam; id., XXV, 1125. Providentia Dei stabilitur; id., XXV, 1286. Negantes providentiam arguuntur; *ibid.*, 1531. — Providentiam quidam negant; S. August., XXXII, 1275. Alii providentiam Dei vel infirmam, vel injustam, vel malam nefario errore credunt; *ibid.* Omnia divina providentia regi; id., XXXIV, 977. Argumenta divinæ providentiæ; *ibid.*, 337. Gemina operatio providentiæ; *ibid.*, 579. Providentiæ ordine ac legibus fit quicquid fit; id., XXXVII, 1946. Nullum mare tam profundum esse quam est ista cogitatio Dei, ut mali foreant, et boni laborent; id., XXXVII, 1176. Gubernatio rerum ad Deum pertinet; id., XXXVIII, 518. Res humanas ad Deorum curam pertinere negabant Epicurei, asserebant Stoici; id., XLI, 601. — Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur; Cassianus, XLIX, 582. — Providentia Dei impugnatur ob hujus mundi inordinationem apparentem; Fastidiosus, I, 585. Exempla Dei providentiam astruentia; *ibid.*, 588, 590, *seq.* — Deus omnia ut voluit, sed sapienter disposuit; S. Prosper Aquit., LI, 619. Deus mundum quem condidit regit sine fatigatione; *ibid.*, 622. — De gubernatione Dei; S. Salvianus, LIII, 50, *seq.* — Humano generi semper a Deo fuit consultum; S. Leo Magnus, LIV, 905. — Providentiæ Dei astruitur; Eusebius, LXII, 765. — Quid sit providentia; Boetius, LXIII, 814. — De his quæ ad gubernationem mundi pertinent; Junilius, LXVIII, 28; Primasius Adrmeti; *ibid.*, 688. — Nulla sunt hominibus sine Dei consilio etsi occulto; S. Gregorius Magnus, LXXV, 986. Providentia eximie describitur; *ibid.*, 1126. — Divina providentia cuncta certissimo ordine administrat; Beda Ven., XCI, 84. — Providentia Dei ex ordine mundi demonstrata; Walafridus Strabus, CXIII, 1121. — Cuncta in Deo subsistunt et ab eo gubernantur; S. Prudentius Trec., CXV, 948. Dei providentia sempiterna et omnipotentissima præscientia omnia ordinari, disponi, dispensari, destinari, regi ac gubernari modis culque congruis nullo modo dubitamus; *ibid.*, 1021. — Omnia æternæ ordinationi immobiliter subsunt; S. Remigius Lugd., CXXI, 993. De æterna Dei providentia; *ibid.*, 1093. — De Dei provi-

dentia; S. Petrus Dam., CXLV, 603. — Non ab alio quam a Deo cuncta reguntur; S. Anselmus, CLVIII, 222. Deo est cura de omnibus; *ibid.*, 857. Omnia subjacent Dei dispositioni, *ibid.*, 525. — De Dei providentia; Ivo Carnot., CLXI, 979. Quod Deus cuncta disponat et consideret universorum finem; *ibid.*, 981. — Providentia definitur; Honorius, CLXXII, 1159. Astruitur; *ibid.*, 1156. — Providentia Dei duplex in suis et in alienis; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 218. — De divina providentia; S. Bernardus, CLXXXIII, 890. Omnia divina Providentia reguntur; id., CLXXXIV, 28, 29. — De divina Providentia; Zacharias, CLXXXVI, 146. Robertus Pullus; *ibid.*, 714. Joannes Barest; id., CXCIX, 444, 446.

II. — De Providentiæ divinæ objecto, seu de Providentiæ in ordine temporali et spiritali.

Dei imperio omnia commoventur, fontes scaturiunt, amnes labuntur, fluctus assurgunt, sæctus snos cuncta parturiunt, venti spirare coguntur, etc.; Novatianus, III, 898, *seq.* Dei providentia non solum sigillatim per homines concurrens, sed etiam per urbes ipsas et civitates, imo etiam per totum orbem; *ibid.* — Providentia Dei mundus regitur; Minucius, III, 284. — Mundum omnesque partes ejus, ut videmus, mirabilis ratio gubernat; Lactantius, VI, 745. — Deus humana curat et respicit; S. Ambrosius, XIV, 817. Providentiæ divinæ ascribitur, quod in animantibus rationalibus, vel etiam irrationalibus animadvertitur; id., XV, 1472, *seq.* Voluntaria cuncta omnia non serunt, neque melunt, et Deus pascit illa; *ibid.* Qui alit aves, non aleret homines, quod ad imaginem et similitudinem sui fecit; *ibid.* — Providentia Dei hunc mundum gubernat; S. Gaudentius, XX, 840. — Deus omnia gubernat; S. Hieronymus, XXIII, 499. Curam habet Deus universalis gentium; id., 1005. Ordo Providentiæ Dei omne genus ineffabili judicio dispensantis; id., XXIV, 189. In hominibus etiam per singulos Dei currit providentia; id., XXV, 1286. — Divina providentia quoscunque pertendat; S. August., XL, 37. Providentia Dei ad hominem et ad inferiora et ad minima quoque se extendit; id., XXXII, 978, XXXVII, 1446, 1892, 1943. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus; id., XL, 38. Curam habet omnium Deus, maxime justorum; id., XXXVII, 451, 456. Occulta Dei administratio, qua etiam ligula et herbis dat incrementum; id., XXXIV, 379. Dei providentia in rerum gubernatione et ordinatione malorum; id., XXXVIII, 518, 692. — Divina Providentia cuncta certissimo ordine administrat; Beda, XCI, 84. Cura Dei de omnibus; id., XCI, 35. — Deus omnia creans, omnia vivificans, et gubernans; Alcuinus, C, 585. — Sollicitudo Dei erga homines et erga cunctas creaturas; Haymo Halberst., CXVIII, 687, 688. Dei providentia quid statuerit circa hominem; id., 756. — Mundum totum Dei providentia regi probatur; Ratramnus, CXXI, *ibid.* — Omnia a Deo reguntur et gubernantur; Atto, CXXXIV, 248. — Deus celestia et terrestria gubernat; S. Bruno Sign., CLIII, 255. — Dei providentia erga cuncta creata; S. Anselmus Laud., CLXII, 1312. — Magna Dei cura erga omnes creaturas; Rupertus, CLXVIII, 1499. — Omnia divina providentia regit; S. Bernardus, CLXXXIII, 28, 29. Mores hominum divinæ providentiæ subiunguntur; S. August., XXXIV, 337. Alios coronat Deus, alios damnat, nunquam errat; alios probat, de aliis probat; omnes ordinat; id., XXXVIII, 118. Omnes naturas bonus creat, omnes voluntates justas ordinat; id., XXXIV, 880. — Dei providentia, regens atque administrans universam creaturam et naturas et voluntates, etc.; Eusebius, LXII, 649.

III. — De erroribus circa divinam Providentiam.

Quinam negaverint divinam providentiam; Lactantius, VI, 740. — Plures homines rerum omnium distinctiones atque oratus causam naturæ tribuunt, alii fato vel fortuito casui assignant; Constantinus magnus, VIII, 418. —

Deo humanorum operum curam esse multi negant: S. Hilarius, IX, 836. — Dei providentia a quibusdam philosophis negatur: S. Ambrosius, XIV, 268. Providentiam quidam negant: S. Augustinus, XXXII, 1272. Quidam eam pessime confitentur, *ibid.* — Deum humanam curare negant Epicurei, XLII, 576. — Fuit enim error quorundam, Deum coelestia gubernare tantum, terrena solo caso fortunae volvere: S. Bruno Carth., CLIII, 235.

IV. — Libri de Providentia tractantes.

Unus Dei notu omnia gubernari: Minutius Felix, III, 281, 297; Novatianus, III, 898. — De divina Providentia: Lactantius, VI, 120, 1019, 1036; VII, 100. — Oratio metrica de providentia Dei: Decius Ausonius, XIX, 839. — De providentia Dei: S. Hieronymus, XXII, 802. — Omnia divina Providentia regi: S. Augustinus, XXXII, 977; XXXIV, 336, 379. De Providentia Dei, *id.*, XL, 18, 295. Quod nihil in hoc mundo sine Deo geratur: Cassianus,

XLIX, 582. De principali proposito Dei, et providentia quotidiana, *ibid.*, 909. — Carmen de Providentia divina: S. Prosper Aquit., LI, 618. — De gubernatione Dei libri octo: S. Salvianus Mass., LIII, 30. — De Providentia Dei: Eugypsius, I, XII, 763, 1077. — De divina Providentia: Boetius, LXIII, 815. — De divina dispositione. Batramnus Corb., CXXI, 15. — De aeterna providentia Dei: S. Remigius Lugd., CXXI, 1097. — De Dei providentia et simul providentia: Burchardus Worm., CXL, 1024. — De Dei providentia: S. Petrus Damianus, CXLV, 605 *seq.* — De Dei providentia et simul providentia: Ivo Carnot., CLXI, 979. — Quis sit providentia Dei: Honorius August., CLXXII, 1139. — De providentia Dei, et quod duplex est providentia, in suis et alienis: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 215. — Quod providentia Dei causa sit eventuum rerum et non: P. Abelardus, CLXXXVIII, 1386. — De Dei providentia: Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — De providentia Dei: Joannes Saresb., CXCI, 445.

XXII.

INDEX CREATIONIS IN GENERE.

EXPONENS ORDINE LOGICO QUIDQUID DIXERE SS. PATRES DE ENTIBUS IN PRINCIPIO CREATIS.

MONITUM.

Hoc in Indice, ordinem creationis consecutantes, vicissim exhibebimus: I quid sit creare, et quae creaturarum natura; II cuius opus sit creatio; III quae fuerint de creatione philosophorum sententiae; agemus IV de creatione angelorum; V de creatione lucis seu de prima creationis die; VI de die secunda, seu creatione firmamenti; VII de opere tertiae diei; VIII de quarta die, vel creatione solis, lunae et stellarum; IX de creatione avium, piscium, vel de die quinta; X de die sexta, seu de creatione bestiarum; XI de septima die.

Quid sit creare et de natura creaturae.

Creatio et nativitas in quo differunt: S. Hilarius Pictav., X, 493 *seq.* — Creata e nihilo *id.* in se habent necessitatis ut non sint, *id.*, IX, 1057. — Creatio quid sonat inter Graecos et Latinos: S. Hieronym., XXVI, 509. Creatio et possessio in quo differunt, *id.*, 471. — Creare et condere idem est: S. Augustinus, XL, 184. Creare, condere, e, constituere, facere pro uno indifferenter et eodem ponuntur in Scripturis: S. Augustinus, XLII, 632, 633. Creare non potest alia creatura: S. Augustinus, XXXIV, 602. Ideo non possunt homines de nihilo aliquid fabricare, quia per corpus operantur: S. Augustinus, XL, 90. Creare dicimus, novum aliquid instituire, ut illud quod non fuit videatur existere: Cassiodorus, I, XX, 365. Quae sit differentia inter facere et creare: Cassiodorus, LXX, 1044. Creare, quid: Rupertus abb., CLXXII, 202; Petrus Abelardus, CLXXVIII, 734; Magister Bandidus, CXCI, 1029.

Creatura omnis naturae suae est circumscripta limitibus: S. Ambrosius, XVI, 723. Omnis creatura mutabilis, *ibid.*, 720; S. Leo Magnus, I, IV, 687. — Creatura quid sit? Augustinus, XI, II, 1162. Creata res omnis ex nihilo, et quasi non ex nihilo, *id.*, XL, 1018. Ex se semper in nihilum vertitur, *id.*, XLII, 1162. Creaturae quaecumque in Deo vita sunt, *id.*, XXIV, 1587; XXIV, 352. Omnia priusquam fierent, erant in notitia scientis, *id.*, XXXIV, 352. Creaturae quomodo in Dei sapientia ante creationem, *id.*, XLII, 674. Creaturae omnes in Dei verbo, *id.*, XXXV, 1674. — Creaturae quomodo in Deo fuerint antequam factae sint: Alevinus, C, 745, 746. Creatura non de Dei natura, sed de nihilo facta est, *id.*, XXXIV, 247. De nihilo factum esse idem ac naturam Dei non esse, *id.*, XLV, 1479. Creaturae in se habent naturam suam terminum, quo non sint quod Deus est, *id.*, XXXIV, 509. Creatura non est Deo consubstantialis aut coaeterna, *ibid.*, 247. — Creaturam nec a Deo alienam esse, nec tamen ejusdem cum illo substantiae, ex Paulo ostenditur: S. Augustinus, XLII, 585. Creaturarum rerum et Creatoris non una natura, *id.*, XL, 761, 775. — Nulla creatura aliquid habet a se: S. Anselmus Cantuar., CLVII, 325. Creaturae non habent simplicem absolutamque essentialiam, *ibid.*, 184. Creaturae non simpliciter et absolute, sed vix esse dicuntur, *ibid.*, 181. — Omnia creaturarum causa ab aeterno in Deo fuerunt: Hildebertus, CLXXI, 1120. — Creatura omnis Dei bona est: S. Hieronym., XXII, 729. A Deo bona conditis

sunt creaturae: S. Hieronymus, XXII, 803. — Creaturas omnes bonas esse, quomodo: S. Augustinus, XLII, 580, 593, 538, 745; XLIV, 52; XLV, 1557. — Nulla creaturarum natura mala: S. Leo Magnus, LIV, 683; Gennadius, LVIII, 995, 1035. — Creata omnia bona sunt: S. Gregorius Magnus, LXXV, 893. — Creaturas bonas esse creatas a bono Deo: Petrus Lombardus, CXCI, 348. — Omnis creatura per naturam sui obnoxia potest esse peccato: S. Ambrosius, XVI, 731. — Creaturarum vitia demonstratur, ut appareat incomparabilis sublimitas Dei: S. Hieronymus, XXII, 806. Creatura omnia, excepto Deo, sub vitio est: S. Hieronym., XXII, 553. — Creatura ex se semper in nihilum vertitur: S. Augustinus, XLII, 1162. — Quod ex nihilo factum est, pendet in nihilo: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1035. Creaturas Deo comparat, sic sunt tanquam non sint, *id.*, LXXV, 1144. Quidquid in rebus creatis comparatur Deo, isane fit et nihil, *id.*, LXXVI, 731. — Creatura resp. ctu Dei nihil est, nec immortalitatem habet: Adamus Præm., CXCVIII, 807.

II. — Cujus opus sit creatio et de motivo creationis.

Verbum per quod omnia creata sunt: S. Victorinus martyr., V, 311; Faustinus, XIII, 41. — Creatio qui Patris simul et Filii sit: S. Hilarius episcopus, X, 112. Creata omnia sunt Patre dicente, Filio faciente, *id.*, IX, 880. Creavit Deus in Filio omnia, et postea de thesauris in se conditis pro arbitrio singula protulit, *ibid.*, 496. Creata magnitudinem Creatoris testantur, *ibid.*, 565. Dei magnificentiam omnes mundi creationes indemutabili officiorum suorum constitutione testantur, *ibid.*, 580. — Omnis creatura et ex voluntate, et per operationem et in virtute est Trinitatis: S. Ambrosius, XVI, 764. — Omnes creaturas habent a Deo ut sint: S. Hieronymus, XVI, 488. — Universam creaturam Deus non per aliquam creaturam, sed solus fecit: S. Augustinus, XXXVII, 1758. Creatura undique clamat, *Deus me fecit*, *id.*, XXXVI, 205. Creaturae clamant, *Ipsae fecit nos*: clamor earum est species earum, *id.*, XXXII, 785. Creaturas omnes a Deo per Filium suum factas, *id.*, XLII, 579. Patris jussio ut fierent omnia, non est nisi Verbum Patris per quod facta sunt omnia, *ibid.*, 683. Quid est quod in creatione commemoratio fiat Filii, modo ut est Principium, modo ut est Verbum, *id.*, XXXIV, 218. Opinio quorundam, Deum Verbo fecisse omnia.

et tanquam præstantiorem cæteris hominem suis manibus fecisse refertur : XXXVI, 158. Deus per Filium in unitate. S. Spiritus universam creaturam constituit. XXXIII, 221, 241. Creatio mundi opus totius Trinitatis : XLII, 129. Omnis creatura a Trinitate creatrice habet esse speciem et ordinem : S. Augustinus, XXXIV, 129. In creatura vestigia Trinitatis, XI, 342. S. Trinitas insinuat in imbecitate et perfectione creaturæ : XXXIV, 251. Creatura spiritalis principium et æterna sapientia, XXXIV, 250. Creatura sunt vestigia et nuntii Dei : XXXII, 1264. Omnia opera Dei testimonium dicunt bonitatis et magnitudinis Dei : XXXVII, 1580. — Deus solus Creator, non angeli, etsi operationem suam rebus quæ gignuntur in mundo adhibeant : S. Prosper Aquitanus, LI, 447 ; Deum cunctorum auctorem esse omnibus semper innuit ; quodque omnia ut voluit sapienter disposuit : S. Prosper Aquitanus, LI, 619. — creatio et nostra recreatio a Trinitate tota : S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Deus omnipotenti Verbi sui virtute ex nihilo omnia efformavit : S. Maximus Taurin., LVII, 258. — Mundi totius creatio et gubernatio Deo ascribenda : S. Paulinus Nolanus, LXI, 229. — Creatio et sanctificatio est a Spiritu sancto ; Vigilinus Tapœensis, LXII, 314. Potest intelligi Deum fecisse cælum et terram in unigenito Filio suo ; Beda Ven. XCI, 13. Quomodo ex Deo sunt omnia ; Lanfrancus, CL, 141. Deus ex nihilo fecit omnia quæ sunt ; S. Anselmus Cantuari., CLV II, 805. Deus sola voluntate ex nihilo omnia fecit ; id. 224, 445, 780. Creaturae sunt clarissima signa Dei ; Rupertus abb. ; CLXVII, 204. Creatura omnis et facta est per Filium et reformata : Rupertus abb. CLXVII, 1573. Trinitas creando cælum et terram et ornatum illorum, nullum præter seipsum exemplar habuit ; id. CLXVII, 199. In creaturis sunt signa Trinitatis et ejus attributorum : Hildebertus Cenoman. CLXXI, 1084. Omnium quæ sunt, moventur et vivunt, unum principium Deus ; Ernaldus abb. CLXXXIX, 1518. Creatura omnia eademque esse a Patre, sed per Filium ; Petrus Lombardus, CXI, 1605. Creatura omnia per Christum ; CXII, 264. Magnitudo creaturarum Dei immensitatem demonstrat. Adamus Præmonst., CXCVIII, 800.

Faciendorum sola causa fuit Dei misericordia : S. Hilarius, IX, 772. Creatura condidit Deus, non ad suam, sed ad creaturam utilitatem : id., 269. Creaturas omnes ex sola bonitate sua condidit Deus, non ex indigentia ; S. Augustinus, XXXII, 845. Mundum quare Deus facere voluerit, XL, 18. Nulla alia est causa mundi creandi, nisi ut bona fierint a bono Deo, XLI, 351. Plato id agnovit, *ibid.* 356. Mundum ad quid factus. Lanfrancus, CL, 167. Materiam creatam ad laudem Dei et utilitatem hominis ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Creationis beneficium expenditur ; S. Bernardus Clarav. CLXXXIII, 219. Quare et qualiter Deus mundum creaverit ; Robertus Pollus, CLXXXVI, 771.

III. — Sententiæ philosophorum de creatione.

Philosophi mundum hunc inane infectumque defendunt ; Tertullianus, II, 809. Ex contrariis universa constare condicunt ; Tertullianus, II, 657. Mundum increatum dixit Pythagoras ; Tertullianus, I, 333. Ab angelis institutus fuit, juxta Simonem Magum ; Tertull., II, 62, 708. Plato docuit mundum a Deo factum ; Tertull., I, 355 ; II, 1053, 667. Stoici volunt per Deum materiam decurrisse, quomodo mel per favos ; Tertullianus, II, 236. — De mundo diversæ philosophorum sententiæ ; Arnobius, V, 824, 865, 898. — Aristoteles mundum æternum existimavit ; Lactantius, VI, 315, 735. Error veterum de æternitate chaos ; Lactantius, VI, 297. Opinio Ciceronis de creatione mundi, *ibid.*, 121. Democritus asseruit omnia fortuito facta ; Lactantius, VI, 120, 760. Epicuri sententia de mundi creatione ; Lactantius, VI, 120. Heraclitus ex igne dicit nata esse omnia ; Lactantius, VI, 309. Plato mundum agnovit genitum ; Lactantius, VI, 755. Thales aquam dixit rerum omnium principium ; Lactantius, VI, 153. — Mundus fortuitis motibus constituisse a nonnullis asseritur ; S. Hilarius, IX, 251. Mundum aut ex fortuito concursu aut Deum opinantes refelluntur ; S. Hilarius, IX, 880. — Mundum ex materia præexistenti a Deo constitutum et ornatum qui asseruerunt ; S. Zeno, XI, 390, not. 1. — Aristoteles duo principia rerum ponit, materiam et speciem, et tertium cum his quod operatorum dicitur ; S. Ambrosius, XIV, 125. Mundum incorruptum, nec creatum, aut factum existimat Plato ; S. Ambros., XIV, 125. Quid de eo alii philosophi senserint, *ibid.* Thales dicit quod omnia ex aqua constarent ; id., 125. Gentiles plerique qui cœternum Deo mundum volunt esse, quasi adumbrationem virtutis divinæ ; S. Ambro-

sus, XIV, 131. Occurritur iis qui materiam æternitatem a Scriptura verbis conatur adstruere ; S. Ambrosius, XIV, 135. Mundum plerique ingenuum esse dixerunt ; S. Ambrosius, XIV, 841. — Mundum et factum esse et tamen ab æterno esse sentiebant Platonici ; S. Augustinus, XI, 311, 319, 320, 359. Somniavit Epicurus innumera- biles mundos fortuitis atomorum motibus gigni et resolvi ; S. Augustinus, XI, 320. Variæ et contrariæ philosophorum sententiæ circa mundi unitatem, initium, etc. ; id., 601. Mundum non a Deo factum assererent 'aropocrates, Cerynthus, Simon Magnus, Menander, Saturninus ; S. Augustinus, XII, 26. — Mundum a maligno principe factum volunt Priscillianistæ, XII, 44. Mundus quomodo et unde fabricatus secundum Manichæos, XII, 113. Elementorum materiam de qua factus est mundus, non a Deo factam, sed Deo cœternam volunt ; Seleuciani, XII, 41. — Mundum novissime ideo factum, ut animæ quæ ante peccaverant purgarentur, sentiebant Priscillianistæ, XII, 668, 674, 675. — Mundum a Deo factum esse, sed administrari a diis quos Deus fecerat, credebant Gentiles ; XI, 518. — De mundi origine variorum opinionum ; XXXV, 2516. — Adversus eos qui audent asserere cœternam Deo esse materiam ; Dionysius Exiguus ; LXVII, 380. — Errores philosophorum mundum, nunquam aut creatum aut finitum rite eversi ; Cassiodorus, LXX, 717. — Sententiæ philosophorum de creatione mundi ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 51. — Philosophi tria ponunt principia ; Deum, materiam, et archetypas ideas ; Hugo de S. Victore, CLXXV, 53. Plato dixit tria esse principia materiam, formam, opificem, CLXXVI, 79. — Primum Genesios capitulum abolet et confundit quiddam de mundo senserunt philosophi ; Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515. — Platoni tria sunt principia, Aristoteli tria de creatione mundi ; Magister Bandinus, CXII, 1027. — Plato cognovit Deum creasse omnia ; Alanus de Insulis, CCX, 514.

IV. — De Creatione cæli et terræ.. Dies creationis, quales fuerunt... Creatio angelorum.

An ex materia æterna mundus fuerit factus : Lactantius, VI, 124, 297, 926. Mundi divina fabrica, id., 307. — Mundum Deus ab æterno simul ac semel præparavit : S. Hilarius, X, 458. — Moysis opinio de initio rerum, auctore mundi et creatione materie : S. Ambrosius, XIV, 121. Principium suum a Deo mundum habere : id., 126. Occurritur iis qui materiam æternitatem et Scripturam verbis conatur adstruere : id., 155. — Versiculus I, cap. I Genesios vindicatur contra oblectantes, quid faceret Deus ante mundi creationem et unde subito ei placeret mundum creare : S. Augustinus, XXXIV, 174 ; XXXII, 815. — De creatione cæli et terræ : Tasio Casarug., LXXX, 748. Rabanus Maurus, CVII, 445. — De materia prima, quando, et ubi, et qualis creata sit : Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. — In quo principio Deus fecisse cælum ac terram intelligendus : S. Ambrosius, XIV, 127, 130 ; S. Hieronymus, XXIII, 987 ; S. Augustinus, XXXIV, 174, 247 ; Beda, V, XCI, 15 ; Rabanus Maurus, CVII, 445 ; Walafridus Strab., XCIII, 68 ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 51 ; Honorius Augustod., CLXXII, 253, 255 ; Magister Bandinus, CXII, 1029.

Viginti quatuor horarum mensura unus dies tempus est ; S. Ambrosius, XIV, 144. — Qui sunt dies et noctes creationis ; S. Augustinus, XXXIV, 251. Dies primos creationis mundi impossibile est cogitare, quanto magis dicere ; S. Augustinus, XI, 322. Quomodo dies unus peractus fuit sive in creatione sive post creationem lucis XXXIV, 253. Dies et nox quomodo potuerint esse ante solis creationem, XXXIV, 251, 275. Diem et noctem ante creationem solis factum fuisse emissionem et contractionem lucis non probatur, XXXIV, 258. Dies, vespere et mane quomodo intelligi debeat in creationis historia, XXXIV, 314, 317. Omnia simul facta, et nihilominus per sex dies facta, XXXIV, 319. Dies sex creationis, quomodo accipiendi, XXXIV, 293, 309, 314, 323, 358 ; XLI, 522. — Qui dicitur Deus cuncta simul creavisse ; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 614. — Quomodo in pluribus diebus facta creatio, *ibid.* Et huc usque dies expletus est unus, viginti scilicet ac quatuor horarum ; Beda Ven. XCI, 18. — Rabanus Maurus, CVII, 449. — Walafridus Strabus, CXIII, 71. Quid significant illæ sex dies creationis ; Remigius Antissiodor., CXXXI, 57, 58 ; S. Bruno Signiens., CLXIV, 160. — Inquirenda est ratio si ista omnia in uno die facta fuerant, aut per sex dies ; Wibodus, XCVI, 1157. — Vespere est finis diei ; mane autem finis noctis ; quæ duo juncta, viginti quatuor horæ sunt, et unum diem faciunt ; Honorius Augustodun., CLXXII, 253. — Qui-

dam dicant, Deum omnia simul fecisse quaecunque; alii distinguunt per sex diem operationem et dicunt illam distinctionem figurativam esse; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Deus qui in momento poterat omnia facere sex diebus distinxit opera sua non propter suam impotentiam, sed propter rationabilium creaturarum instructionem et exemplum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 33. Quibusdam tamen videtur quod non per intervalla temporum factis sunt illas distinctiones rerum, sed simul; Hugo de S. Victore; CLXXVI, 89. Per sex dies ex illa materia genera rerum sunt distincta; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Liqueat itaque Deum, non ut sibi bene esset, sed ut bono suo alii participarent, operatum fuisse, secundum Moysen, sex diebus quicquid cœli ambitu continetur; Robertus Pullus, CLXXVI, 717. — Tantumque aliud fuisse spatium inter opus et opus, quantum sex diem continent intervalla; Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1517. — Quicquid non simul factum est, ut aliqui Patrum tradere videntur, sed per volumina sex dierum, ut fides catholica tenet; Magister Bandinus, CXII, 1040. — An simul aut successive opera sex dierum Deus patraverit; Philippus de Harveng, CCIII, 1.

Prius tamen angelos atque archangelos Deus creavit, quam hominem finxit, spiritualia terrenis anteponens; S. Victorinus martyr, V, 508. Idcirco autem prius opera sua Deus consummavit, quam angelos creavit, et hominem fabricavit, ne forte adjuutores se fuisse falsa ditione asseverant; S. Victorinus martyr, V, 508. — Ante tempora et sæcula conditi sunt angeli; S. Hilarius, I, 612. — Angelorum creatio; S. Augustinus, XXXIV, 223. Per lucem primo die facta intelligitur; id., 228. Angeli non sunt coeterni Deo, nec tamen passi vicissitudinem temporum, XXXII, 831. An angeli potuerint semper esse, XLI, 565. Angeli quandonam creati sunt, XLI, 324. 347. Angelorum creatio an anterior quam mundi, XLI, 545. Angelorum creationem non evidenter expressit Scriptura; XLI, 324. Angelica creatura prima omnium creata est, XXXIV, 526. Angelica natura dies est primitus conditus, XXXIV, 354. Angeli quomodo creati, aut Deo non coeterni, si semper fuisse intelliguntur, XLI, 361. De angelorum creatione quibus conditionibus licet disputare, XLI, 543. — Angeli inter omnes creaturas primo creati; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 664. Quo sensu angelus et homo simul creati; id., 614. — Angeli qui in principio cum cœlo et terra conditi sunt; Beda Ven., XI, 14; Rabanus Maurus, CVII, 445. — De creatione angelorum; Wichodus, XCVI, 1107, 1115, 1118. — Duae res fecit Deus ante omne tempus, angelicam creaturam et materiam informem; Walafridus Strabus, XCIII, 69. — Cœlum igneum quod statim repletum est angelicis spiritibus; Remigius Antissiod., CXXXI, 55. — Cœli appellatio incorporea, ut sunt angeli, intelliguntur, et cuncta spiritualia quæ a nobis non conspiciuntur; Honorius Augustodun., CLXXII, 254. Ipsi enim astra matutina exstiterunt, quæ in creatione mundi Deum laudaverunt; id., CLXXII, 255. — Quis novit quot annis alii lustris ante mundum angeli laudaverunt Creatorem suum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 54. De creatione rerum et præcipue angelorum; id., CLXXVI, 79. — Deus angelum mox cum cœlo, et in cœlo condidit; Robertus Pullus, CXXXVI, 719. — Ante cœli et terræ creationem, angelicæ claritatis obsequium Creatori non defuit, et præcessit illa spiritualis natura corporalem origine; Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1517. — Tempus angelicæ creationis; Magister Bandinus, CXII, 1030. — Quando fuit angelica natura facta; Petrus Pictav., CCXI, 911. Ubi fuit facta natura angelica; id., 912. Qualis fuit facta angelica natura; id., 945. Qualis postea facta fuit angelica natura; id., 944.

V. De creatione lucis seu de prima die creationis.

In principio fecit Deus lucem, eamque duodenario mero horarum, die nocteque, divisi; S. Victorinus martyr, V, 505. — Creatur lux: eadem a tenebris discernitur atque approbatur, et qua causa lux dies, ac tenebræ nox, appellatur; S. Ambrosius, XIV, 141. — Lux creata duplex, spiritualis et corporalis; S. Augustinus, XLVIII, 405, 611. De luce creata primo die varias difficultates, id., XXXIV, 254. Lux an sit creatura prima, *ibid.*, 248. Lux quæ initio facta est, quænam, *ibid.*, 227, 228, et qualis, 322. An corporale quid, an spirituale, *ibid.*, 252, 247. An temporaliter, an in Verbi æternitate dixit Deus, *Fuit lux, ibid.*, 252, 269. Nec dicitur *et sic factum est, ibid.*, 292, 317. Divisio facta inter lucem et tenebras, quomodo accipienda, *ibid.*, 228. Utrum in tempore dictum sit, *fuit lux*, an sine tempore, *ibid.*, 251. — Congruit

operibus Dei, ut mundi ornatum a luce incipiat; Beda Ven., XLI, 16. Quibus in locis facta sit lux, *ibid.*, 17. De creatione lucis, id., XCIII, 209. — In die dixit Deus: *Fuit lux*, an ante omnem diem; Wichodus, XCVI, 1117. Lux autem hæc est visibilis an invisibilis, *ibid.*, 1118. Facta est lux, id est creatio angelica, quia tunc coperunt agnosceret vel intelligere creatorem suum, *ibid.*. Quare Deus lucem tantum laudavit, et non noctem, *ibid.*, 1120. Quid est lucem a tenebris dividere, *ibid.*. — Quid est quod dicitur: *Dixit Deus: Fuit lux*; Alcuinus, C, 520. Quare prima die lux creata legitur? *ibid.* — Ubi lux primum fieri iubetur; Rabanus Maurus, CVII, 447. — De creatione lucis, qualis fuerit; Walafridus Strabus, CXIII, 71; Remigius Antissiod., CXXXI, 55. — Per lucem quid intelligitur; Guibertus abbas, CLVI, 57. — Quæ est ista lux quæ prior sole, luna et stellis esse perhibetur; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 149. Sensus mysticus lucis, *ibid.*, 151. — Quod lux quæ facta est angelica sit creatura; Rupertus abbas, CLXVII, 206. Quod non pro similitudine, sed pro re vera lux dicta sit angelica creatura, *ibid.*, 207. — Creata dicitur lux in eo loco ubi sol oritur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 34. — De creatione lucis; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 758. — Qualis fuerit lux prima die creata; Magister Bandinus, CXII, 1041. Ubi lux sic facta, *ibid.*

VI. — De creatione firmamenti, seu secunda die creationis.

Firmamentum creator, ut aquas ab aquis determinet; S. Ambrosius, XIV, 146. Firmamentum non idem esse ac cœlum, veras aquas super ipso residere perperam negari, *ibid.*, 148. Cœlum, nomen commune, speciale vero, firmamentum, *ibid.*, 152. — Aquæ ut firmamento divise; S. Augustinus, XXXIV, 181. Firmamentum idem quod cœlum, *ibid.*, 252. Non omne firmamentum cœlum est, *ibid.*, 253. Firmamentum cœli, quid, *ibid.*, 258. Firmamentum in medio aquarum quid. Aquas supra sidereum cœlum esse quidam negant, *ibid.*, 265. — De creatione firmamenti; Beda Ven., CXI, 18. Qualis fuerit causa divisionis istæ aquarum, *ibid.*, 20. De secunda die creationis, id., XCIII, 210, 249; Wichodus, XCVI, 1122. — Firmamentum die secundo factum, et divisio aquarum supra et infra firmamentum; Rabanus Maurus, CVII, 449; Walafrid Strabus, CXIII, 72. Die secunda posuit Deus firmamentum sanctas scilicet Scripturas in Ecclesia, *ibid.*, 75. — Creatur firmamentum; Remigius Antissiod., CXXXI, 56. — Quid firmamentum, nisi robur est Scripturarum; S. Petrus Damianus, CXLV, 992. — Quodnam est firmamentum a Deo creatum; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 151. An superiores aquæ, firmamento interposito, naturam mutaverint, *ibid.*. Quid significet spiritualiter firmamentum in medio aquarum, *ibid.*. — Quid vel unde sit firmamentum; Rupertus abbas, CLXVII, 219. Quæ sint illæ aquæ super firmamentum, *ibid.*. Quare Deus vocavit firmamentum cœlum, *ibid.*, 224. Quid sit dies secundus, *ibid.*, 225. — Quid sit firmamentum secunda die creatum; Hugo de S. Victore, CLXXV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 741, 742. — De distinctione secunde diei qua factum fuit firmamentum; de qua materia sit factum firmamentum; Magister Bandinus, CXII, 1042. Quare tacuit Deus bonitatem creatorum secundæ diei, *ibid.*

VII. — De opere tertiæ diei.

In aquarum congregatione Ecclesiæ figuram exprimi; S. Ambrosius, XIV, 155. Terram superfluis aquis prius invisibilem, iisdem unum in locum confluentibus apparuisse... quam mirum aquas omnes uno in loco contineri, illisque suos limites a Deo præfigi potuisse, *ibid.*, 158. Quomodo locum aquis, toto orbe diffusis, Deus paraverit, *ibid.*, 161. Cur pabulum pecori prius creatum, quam cibum homini, *ibid.*, 167. Noxi cum utilibus non sine ratione generari, *ibid.*, 171. Semina nunquam proprie degenerare, cum eorum non mutetur genus, sed perfectio, *ibid.*, 175. De ortu arborum, *ibid.*, 175 et seq. — Arbores quomodo et quando creatæ; S. Augustinus, XXXIV, 275. Tertia die creatæ secundum rationales causas, *ibid.*, 259. Aquam non a Deo creatam, sed ipsi coeternam, quædam hæresis dixit, id., XLII, 405. Aquas a Deo factas esse, imple negatur, id., XI, 348. Aqua quando creata, id., XXXIV, 250. Aquarum congregatio est ipsarum formatio, *ibid.*, 181, 252. Aquarum congregatio quomodo facta, *ibid.*, 255; XLII, 612. De eo quod quidam putant aquas non creatas, id., XI, 347. — De die tertiæ creationis; Beda Ven., XCVII, 211, 251; Wichodus, XCVI, 1125. — Aquæ a terra separatio fieri iubetur, et terra germinare die tertia; Rabanus Maurus, CVII, 451. — Die tertia congregatur aquæ, sensus mysti-

ens hujus congregationis : Walafridus Strabus, CXIII, 75; S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., Cl. XI, 44 seq.; S. Bruno Signiensis, Cl. XIV, 152. Terra germinans herbam virentem et faciens semen est Ecclesia et exempla et doctrina apostolorum et martyrum, *ibid.*, 153. — De congregatione aquarum : Rupertus abb., Cl. XVII, 226, 227. De eo quod dictum est : Germinet terra herbam virentem, *ibid.*, 229. De die tertio, *ibid.*, 252. — Tertia die congregatae sunt aquae in locum unum : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 748. — De distinctione tertiae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1042. Ubi aquae fuerint congregatae, *ibid.*

VIII. — De creatione solis, lunae et stellarum seu de opere quartae diei.

Sol a Filio Dei creatus : S. Ambrosius, XIV, 189. Pecunditatem a Deo terris inditam, non a sole, *ibid.* Luminaria facta sunt in signa, sed non nativitate, *ibid.*, 192. Solis ac lunae magnitudo hinc probatur, quod omnibus eadem appareat, *ibid.*, 200. Plurima quae de sole dicuntur, lunae etiam convenire, *ibid.*, 202. — Origenis error de sole, luna et stellis : S. Hieronymus, XXII, 890. — Luminariae sidera unde facta : S. Augustinus, XXXIV, 265. Quare quarta die facta, *ibid.*, 255, 275. Quomodo dividant inter diem et noctem, cum jam inter lucem et tenebras divisisset Deus, *ibid.*, 256. Luminaria dividuntia inter noctem et diem allegorice, *id.*, XXXII, 854. Luminaria et sidera quomodo sint in tempora et signa, in dies et annos, *id.*, XXXIV, 183, 274, 275. Luna qualis creata fuerit, *ibid.*, 275. Solem ex igne bono factum docebat Manichaei, *id.*, XLII, 35. Solem et Deum et partem Dei esse dicunt, *ibid.*, 597. Solem philosophi dicunt sempiternum esse, *id.*, XXXIII, 579. Ut quid sol creatus est, si lux prima sufficiebat diei faciundo, *id.*, XXXIV, 254. Illum ceteris sideribus majorem esse non est mirandum, *id.*, XXXIII, 80. Quomodo tres dies superiores sine sole esse potuerunt, cum videamus nunc solis ortu et occasu diem transigi, noctem vero nobis fieri solis absentia, cum ab alia parte mundi ad orientem redit, *id.*, XXXIV, 183. — Quomodo si lux antecesserat, nunc ad illuminationem sol dicitur constitutus : Eustathius, LIII, 922. Quomodo sol habet diei potestatem, *ibid.*, 931. — Creatio solis et lunae et stellarum : Beda Ven., XCI, 21 seqq. De die quarta creationis, *id.*, XCIII, 212; Wicbodus, XCVI, 1127. — Luminaria fieri jubentur, et facta sunt die quarto : Rabanus Maurus, CVII, 452; Remigius Antissiodor., CXXXI, 56. — Luminaria in caelo creata, quid significant : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 46; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 154. — De die quarto, de luminariis et virtute maioris luminaris : Rupertus abb., CLXVII, 232, 254. Cur dicendo et *stellas*, Deus non addidit, et *sunt in signa et tempora*; et de eodem die quarto, et quid sit dies quartus, *ibid.*, 258. — In quarta die de luce sive igne praedicto, meliorando cum forma et splendore, Deus fecit solem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 55. — Creantur sol luna et stellae : Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 751. — De ornatu quartae diei, quando facta sunt luminaria : Magister Bandinus, CXCLII, 1043.

IX. — De creatione avium et piscium seu de opere quintae diei.

Mari propria prerogativa conceditur : S. Ambrosius, XIV, 205. Virtute hujus vocis, *producant aqua reptilia*, multo plura in mari quam in terra esse producta, *ibid.*, 207. Multiplicem piscibus rationem esse generandi, *ibid.*, 208. Pisces cur tam bene dentati, *ibid.*, 210. Cuique piscium generi praescripta esse sua domicilia, *ibid.*, 217. De piscibus Atlantici maris : item de sale, corallio et aliis quibusdam. Ob ea, sed maxime ob navigationem, mare terris praestare, *ibid.*, 220. De creatione avium, *ibid.*, 224. — Aves ex aquis a Deo creatae, ut intelliguntur : S. Augustinus, XXXIV, 183. — De creatione avium et piscium : Beda Ven., XCI, 25 seqq. De quinta die creationis, *id.*, XCIII, 213, 234; Wicbodus, XCVI, 1128. — Ex aquis animalia julentur educi die quinto et ipsa animalia benedicuntur : Rabanus Maurus, CVII, 456. — Quid significant pisces et volucres in die quinto creati : S. Petrus Damianus, CXLV, 993; Guibertus abb., CLVI, 43 seq.; S. Bruno Signiensis, CLXIV, 153. — De die quinto, et quid sit dies quintus : Rupertus abb., Cl. XVII, 239. De eo quod dictum est : *Producant aquae reptilia animae surrentis*, *ibid.*, 239. Cur cum omnia volatilia

lia aquae produxerunt, non etiam sub aquis vivere possunt, *ibid.*, 240. Cur non dictum sit, *Vidit Deus volatilia seu reptilia quod essent bona*, sed *vidit quod esset bonum*, *ibid.*, 244. — Quinta die pisces et aves de aquis facti sunt : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 35; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 756. — De ornatu quintae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1045.

X. — De sexta die. Creatio animalium. (Hominis Creatio alibi tractatur.)

Ad tractandum de bestiarum natura : Ambrosius accedit, XIV, 213. Animantibus iudicium Dei verbo generationis legem in speculum successionebus perseverare, *ibid.*, 245. De mira indole nonnullorum animalium in vitandis sibi noxiis, atque utilibus prosequendis, *ibid.*, 247. Quare ratione Dominus alitis bestis colla breviora, aliis longiora creaverit, *ibid.*, 255. Belluas robustissimas ac ferocissimas homini a Creatore subditas ; eisdem minutissima animalia terrori atque exitio esse, *ibid.*, 255. — Omnia animalia subjecta homini propter intellectum : S. Augustinus, XXXIV, 186. Bestias agri sexto die finxit Deas operatione distincta ab illa qua creavit omnia simul, *ibid.*, 342. Bestias invicem nocentes cur creatas, *ibid.*, 289. De creatione animalium venenatorum, *ibid.* De insectorum creatione, *ibid.*, 288. Benedicere cur solis aqualibus sicut homini impertita, *ibid.* Bestia quod nunc homini nocent, poena est primi peccati, XLIV, 657, 665. Bestia in paradiso nec moriturus fuisset, nec semituras, XLV, 1307. Revolutionis bestiarum in homines et hominum in bestias opinio, XXXIV, 445. — De creatione bestiarum : Beda Ven., XCI, 27; XCIII, 245. An animalia venenosa in principio quando creata sunt venenum habuerunt sicut nunc, *ibid.*, 226; Wicbodus, XCVI, 1132. — De terra animalia produci jubentur die sexto : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Quid per terram, jumenta et reptilia et bestias terrae intelligitur : Guibertus abb., CLVI, 51. — Quare tam multa venenosa et mortifera et homini inimica a Deo creata sunt : S. Bruno Signiensis, LXIV, 156. — Cur jumenta sive terrae animalia operis diei sexti cum homine deputentur : Rupertus abb., CLXVII, 244. De triplici specie jumentorum reptilium atque bestiarum, *ibid.*, 245. — Sexta die terra produxit animalia diversi generis : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 35; CLXXVI, 89; Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 759. — De ornatu sextae diei : Magister Bandinus, CXCLII, 1043.

XI. — De septima die creationis.

Die septimo Deus requievit ab omnibus operibus suis, et benedixit eum et sanctificavit : S. Victorinus martyr, V, 506. — Quomodo Deus requievisse dicitur : S. Ambrosius, XIV, 272. — Requies diei septimi per allegoriam : S. Augustinus, XXXIV, 189. Quo sensu Deus requiescere dicitur, *ibid.*, 502. Quaestio an ipse Deus proprie requiescere potuerit, *ibid.*, 505. Quomodo utrumque constet, Deum in die septimo requievisse, et nunc usque operari, *ibid.* Alia ratio conciliandi Scripturam de requie et de continua operatione Dei, *ibid.*, 504. Cur Deus sanctificaverit diem quietis suae, *ibid.*, 505. Del requies ab operibus suis in septimo die, *ibid.*, 506. Septimus dies cur mane habuerit, non vespere, *ibid.*, 508. Dies septimus an creatus, *ibid.*, 510. Dies septimus cur a Deo sanctificatus, *id.*, XXXVIII, 80. Septimus dies non habens vespere, *ibid.* Quo sensu potest accipi Deum complevisse opus suum die septimo : Beda Ven., XCI, 34. Quomodo dicitur requievisse, *ibid.* Quomodo Deus benedixit diei septimo et illum sanctificavit, *ibid.*, 35. Quare Deus benedixit die septimo, in quo nihil creavit, *id.*, XCIII, 218; Wicbodus, XCVI, 1136. — Quomodo convenit quod in Genesi legitur : *Requievit Deus die septimo*, etc., et in Evangelio, *Pater meus usque modo operatur* : S. Iulianus, XCVI, 599; Alcuinus, C, 517. — Orbis consummatio die septimo : Rabanus Maurus, CVII, 464. — Requievit Deus die septimo, quo sensu : Walafridus Strabus, CXIII, 82. — Septima die requievit Deus, cur : Remigius Antissiodor., CXXXI, 59. — Sicut septima die Deus ab opere suo requievisse legitur, ita iustorum, corpora in sepulchris, animae vero illorum in gaudium post laborem requiescere creduntur : Honorius Augustod., CLXXVI, 259. — Quomodo dicitur Deus septima die requievisse et usque modo operari : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 90. — Quomodo intelligatur Deum requievisse : Magister Bandinus, CXCLII, 1043. Quomodo intelligatur Deum complevisse opus suum die septima, *ibid.*

XXXIII.

INDEX DE ANGELIS,

In quo indicatur quidquid Patres scripsere I) de eorum creatione, II) fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria, III) hierarchia et ejusque ordinis nomine, natura et proprietatibus, IV) spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus, V) eorum legatione a Deo ad homines, VI) functionibus in caelo et in terra, at praesertim de eorum cura et sollicitudine erga genus humanum, tum ad spiritualia, tum ad temporalia.

I. — De creatione angelorum.

Non evidenter eorum creationem expressit Scriptura sacra. Cur Moyses eam reticuerit. Referuntur opiniones de illius epocha, an ante, vel in, vel post verba Genesios. « In principio creavit Deus caelum et terram, » cum dixit aut vel tantum die quo fecit hominem. At omnes in hoc concordant angelicam creaturam primam omnium creatam. Ostenditur angelos bonos, et malos creatos seu translatos fuisse in caelo, fuisse conditos ad similitudinem Dei, vere astra matutina, in gratia, ad beatitudinem, et non in beatitudine. Eorum numerus nobis ignotus est. Varie eorum cognominationes, velut caelum, firmamentum, lux, montes, aquae, aurum, reges, principes, consules, praesides, etc., et earum explicatio. Eorum existentiam non negaverunt scriptores antiqui, poetae et philosophi, etc., etc.

Tertullianus, I, 404, 415, 1705; II, 88, 407, 899. — S. Cyprianus, IV, 575, 574. — S. Victorinus, V, 505, 506, 513. — Commodianus, V, 205. — Lactantius, VI, 1334. — S. Hilarius, IX, 775; X, 455, 456. — S. Philastrius, XII, 1116, monumenta vetera, XIII, 656. — S. Ambrosius, XIV, 151, 921; XVI, 203, 616, 832. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — Rufinus, XXI, 677. — S. Hieronymus, XXII, 565; XXXIII, 602, 604; XXIV, 216, 230, 553, 681, 870; XXVI, 560; XXVIII, 631. — S. Augustinus, XXXII, 852, 1288; XXXIV, 222, 828, 479; XXXV, 2152, 2153; XXXVIII, 61, 691; XLI, 374, 375, 379, 280, 503, 525, 527, 558, 545, 517, 537, 561, 402, 468, 470, 575, 717, 751, 870. — Cassianus, XLIX, 750, 746. — S. Petrus Chrysologus, LII, 191, 411, 445, 536, 547. — S. Salvianus, LIII, 40, 41. — S. Leo Magnus, LV, 103, 104. — Gennadius, LVIII, 981, 985, 1019, 1033. — Prudentius, LIX, 215, 992, 1025; LX, 197. S. Paulinus Nolanus, LXI, 461. — Eusebius, LXII, 584, 620, 621, 710, 815, 1024. — S. Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Cassiodorus, LXX, 166, 1042, 1168, 1197. — Vita Patrum, LXXIII, 206, 218, 802. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 553, 617; LXXVI, 29, 1254, 1261, 1286; LXXVIII, 271, 638; LXXIX, 24. — Taio, LXXX, 750, 751. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 1250, 1240. — S. Hildefonsus, XCVI, 89. — Vicobodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCVI, 596. — Alcuinus, C, 287, 535, 517, 518, 824, 1070, 1155, 1145; CI, 37, 1011, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 205, 224, 225, 265. — Rabanus Maurus, CVII, 161, 556, 558, 591; CX, 60; CXI, 28, 29, 50, 51, 56, 734; CXII, 851, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 68, 69, 71. — Haymo, CXVI, 507. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 125, 285, 1035-1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Heribipolensis., CXLII, 148. — S. Odilo Cluniacensis., CXLII, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLIII, 1125. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 761, 796, 922. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1547. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 637. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 991. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 148, 166, 535. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 208, 215, 320, 974; CLXVIII, 657, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1259, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 587, 1110. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1115, 1114, 1188. — Godofridus, LXXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 80, 81, 83, 87, 245, 247, 250, 253, 262. — Petrus Abaelardus, CLXXXIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIV, 515, 426, 429, 496, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 86, 719, 722, 1025, 1028. — Petrus Lombardus, CXCI, 249, 634, 759; CXII, 83, 251, 558, 409, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCII, 25, 50, 54, 456, 229, 286, 277,

554, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 417, 418, 753, 770, 771, 775, 788, 799, 839, 869, 879. — Adamus Praemonstratensis., CXCVIII, 520, 521, 525, 5.6. — Philippus de Harveng, CCIII, 532. — Petrus Cantor, CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 518, 519, 582.

II. — De angelorum fidelitate, confirmatione in gratia et remuneratione in gloria.

Angeli creati sunt libero arbitrio et recta voluntate dotati. Sciebant quod possent mutare hanc voluntatem, vel in ea perseverare; quod iuste punirentur, si peccarent. Cum ergo omnes scirent quid deberent velie vel non velie, et non debere velie quod praevicaverunt voluerunt, boni angeli magis zelantes justitiam quam habebant, quam illud quod non habebant, et in ea fortiter permanentes, meruerunt firmitatem aeternam perseverantiae, et beatitudinis quam antea minus acceperant. Tunc gratia et suo merito, non natura, nec casu malorum, adepti sunt quicquid potuerunt, et incommutabiles et confirmati in omni bono facti sunt. Unde per illud dictum pariter ad illos: « Quid habes quod non accepisti? » agnoscentes se non habere primam rectitudinis voluntatem; meruerunt nec aliud posse velie, vel illam non velie. Inde patet Deum dedisse angelis posse deserere justitiam, ut possent eam quodam modo sibi dare, et eis indulgisse gloriam ultra proprii laboris mercedem.

Tertullianus, I, 1506. — Lactantius, VI, 370. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 574. — S. Zeno, XI, 452. — S. Philastrius, XII, 1267, 1269. — S. Ambrosius, XVI, 564, 618; XVII, 417. — S. Hieronymus, XXII, 686, 687, 910; XXIV, 414, 534, 780; XXV, 1142; XXVI, 519, 489. — S. Augustinus, XXXIV, 156; XXXVI, 507; XXXVII, 1095, 1895, 1901, 1911; XL, 216, 559, 707; XLI, 220, 516, 549, 550, 557, 407, 554, 751; XLII, 418, 677, 678, 885; XLIV, 601, 936. — Marius Mercator, XLVIII, 198. — S. Petrus Chrysologus, LII, 528, 546, 547. — S. Maximus Taurinensis., LVII, 687, 759. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1018, 1019. — Prudentius, LIX, 1024. — Eusebius, LXII, 711, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 245, 526, 700. — Junillus, LXVIII, 50. — Cassiodorus, LXX, 726. — Vita Patrum, LXXIII, 979. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517, 647; LXXVI, 1245; LXXIX, 66, 81, 85, 81, 213, 496, 652. — Taio, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 274; LXXXIII, 1240. — Wicobodus, XCVI, 1119. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 304, 305. — Alcuinus, CI, 1070. — S. Agobardus, CIV, 205. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXI, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 72. — Haymo, CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 109. — Joannes Scotus, CXXII, 1035, 1040, 1048, 1076. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 560, 796, 922. — Lanfrancus, CL, 288, 291. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 146. — S. Anselmus, CLVIII, 532, 535, 550, 552, 553, 556, 582, 658. — Ivo Carnotensis., CLXI, 985, 989. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 166, 167, 536. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 211, 270, 271, 320, 321, 407; CLXVIII, 777, 968, 1005, 1357, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 971, 996, 1160, 1161, 1236, 1367; CLXX, 75, 252. — Hildebertus, CLXXI, 1111. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1118. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 53; CLXXVI, 82, 245, 251, 254, 525. — S. Bernardus, CLXXXIII, 555, 915; CLXXXIV, 515, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 884, 886, 1076. — Petrus Lombardus, CXCI, 1415, 1575, 1602, 1612. — Garnerius., CXCII, 158, 251, 534, 575. — Richardus a S. Victore., CXCVI, 416, 418, 770, 775, 839, 879. — Adamus Praemon-

italian., CXCIII, 320, 331, 332, 336. — Petrus Cantor., CCLV, 142, 235. — Alanus de Insulis, CXC, 317, 318, 374. — Petrus Pictaviensis., CXL, 941, 943, 953.

III. — De hierarchia angelica, et ejusdem ejusque ordinis nomine, natura et proprietatibus.

Angeli non sunt inter se æquales, sed in potestate et in ordine differt alter ab altero, ut soli, luna et stellæ. Norem enim sunt caelestium essentialium ordinum. Hierum prima dispositio constat Cherubim, Seraphim et Throni, media, Dominacionibus, Principatibus et Potestatibus; ultima, Virtutibus, archangelis et angelis; hoc est, omnes istos spiritus distinctos esse in personis, dispositos in dignitatibus, ab invicem stantes in ordine suo. Sunt ergo inter ipsos nomina, officia, merita, gradus quem a nobis capiunt et daturum quoniam. Unde nobis potandum angelos excellere in votum divinarum judiciorum, et angelos dici qui singulis singulis hominibus dat creduntur, angelis præsumme archangelus, qui, primi in cognitione interiorum Dei consiliorum, et perfecti consilii mysteriorum divinarum, non nisi ob principum et maximas causas mittuntur, super istos esse virtutes, quibus omnia potenti vel opere signa et prodigia, in elementis sive in elementis facta, apparent ad commotionem mortalium, Potestates laici superiores esse, quarum virtute malitia tyrannica demonum detrahuntur, comprimitur et evocatur, et malignitas aeris quibus coercetur, ne quantum vult noceret, et ne malignari possit, aut ut prout, Principales his quoque prælatos, quorum moderamine et sapientia potestas, principatus, regnum et altitudo dignitatum ad multa construantur, distribuuntur, reguntur, inferuntur, mutantur et mutantur. Deo cunctis supereminere prædictis ordinibus istam, ceteri videantur omnes administrare et ad istos tanquam ad dominos, istorum Thronos alto etiam a Dominationibus evocari, ex eo quod sedent, Throni dicuntur,

... — quod quod edit in eis Deus, et in eis sapientiam infundit et eis sua arcana patefacit, et per ipsos se transmittunt ad inferiores. Ista sessio est summa tranquillitas, placidissima serenitas, per quam exsuperat omnem intellectum. Sic ut: sunt similitudini Omni, oculo qui sedet in Thronis Domus Sabaoth, iudicans omnia cum tranquillitate, placidissime serenissime, pacatissime. Nobis potandum adhuc Cherubim fuerit amentis ex ipso sapientia fontis, ore Altissimi, haurire et effundere; Seraphim tandem spiritus totos divino igne succendunt, succendere universa, et angeli cives singulis suis locum ardentes et lucentes, ardentes charitate, lucentes cognitione. Hinc potest eorum dominitudo, etc. Tertullianus, II, 407. — Lactantius, VI, 149, 923, 920. — S. Hilarius, IX, 440, 331, 773. — S. Ambrosius, XIV, 130, 131; XV, 1736; XVI, 719; XVII, 329. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 563; XXIV, 432, 574, 583, 670, 670; XXV, 27, 28; XXVI, 179, 180, 301. — S. Augustinus, XXV, 1246; XXXVI, 104; XXXVII, 1360, 1757, 1901; XXXVIII, 601; XL, 374, 380, 343, 337, 404, 717, 770. — Cassianus, XLIX, 737, 740. — S. Prosper, LI, 800. — S. Petrus Chrysologus, LII, 194, 300, 409, 443, 520, 530, 600, 601. — S. Salvianus, LIII, 41. — S. Leo Magnus, LV, 102, 103. — Gennadius, LVIII, 984, 1081. — Prudentius, LIX, 956, 957, LX, 130, 137. — Dracontius, LX, 787, 834. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 461, 462. — Eusebius, LXII, 818, 819, 1031. — S. Fulgentius, LXV, 300. — S. Benedictus Monachus, LXVI, 303. — Justinus, LXVIII, 30, 31. — Cassiodorus, LXX, 106, 1167, 1168. — Vna Patrum, LXXIII, 1086. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 663, 665; LXXVI, 20, 667, 1264, 1275, 1280; LXXVII, 706; LXXVIII, 371, 630. — Tasio, LXXX, 741, 750. — S. Isidorus Hispanus, LXXXII, 1290. — S. Hilarius, XCVI, 69, 80. — Victorius, XCVI, 1118, 1119. — Auctores, C, 267, 300, 317, 623, 1114; CII, 34, 1011, 1000. — S. Agobardus, CIV, 203, 226, 205. — S. Agnellus, CVI, 334. — Rabanus Maurus, CVII, 101, 103; CVIII, 130, 403, 1127, 1222; CX, 60, CII, 30, 31, 34, 738, CIII, 1157, 1611. — Walfridus Strabus, CIII, 60, 70, 71. — Paschasius Radbertus, CIX, 100. — Joannes Scotus, CXXII, 123, 201, 1036, 1038, 1042, 1054, 1060, 1064. — Isidorus Mercator, CXXX, 368. — S. Remigius Antistodorus, CXXXI, 30. — S. Bruno Herbolensis, CXLII, 180. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 304, 361, 365, 793, 798, 923. — Landranus Cantuariensis, CL, 374, 379. — Guilbertus, CLVI, 40, 60, 67, 146. — S. Anselmus Cantuariensis, CLVIII, 380, 736, 750, 818. — Ivo Carnotensis,

CLXI, 336, 901. — S. Bruno Signicensis, CLIV, 110, 102, 487, 358, 579, 1000. — Rupertus, CXLVII, 307, 208, 331, 973; CLXIII, 967; CLXIX, 970, 1230, 1242. — Hilbertus, CXXI, 1112, 1113. — Honorius Augustodunensis, CXXII, 1102, 1103, 1107, 1109. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376, 1005, 1017, 1065, 1105, 1017, 1107; CLXXVI, 65, 66, 87, 210, 331, 360, 363. — Petrus Abbatius, CXXVIII, 412, 1103, 1120. — S. Bernardus, CLXXXIV, 312, 426, 474. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 47, 120, 1022, 1016. — Petrus Lombardus, CXCII, 219, 738; CXCIII, 81, 251, 330, 46, 509. — Garnorius, CXCIII, 24, 34, 377, 356, 377, 384, 372. — Richardus a S. Victore, CXVI, 416, 418, 738, 775, 839, 840. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 530, 336, 336. — Petrus Cantor, CCLV, 141, 235. — Thomas Cisterciensis, CCLVI, 116, 148. — Alanus de Insulis, CXC, 319, 342. — Petrus Pictaviensis, CXL, 951.

IV. — De angelorum spiritualitate, immortalitate et aliis dotibus supernaturalibus.

Com in angelis ordinibus, eo natura sit nobilior, quo Dei imago in eis expressior sit, hic ostenditur angelos omnes esse similitudinem Dei, lucem, incorporeos, spiritus, in semetipsis potentes, gloriosos, visione Dei beatos, perfectos, in genere suo, corpore a hereticis, immortalitate perpetuos, impassibiles non creatos, sed factos gratia, non natura, mente parus, affectu benignos, in seipso amantes, religione pios, castissima integros, unanimitate individuos, paci securos, omni scientia ornatos, omni pulchritudine decoratos, vel Deo sapientes, momento ubique adesse, acie omnia, cum in Deo omnia conspiciant, et anno sine difficultate omnia posse que facere volunt; eorum subtilitati omnia parva esse; illos esse in immenso rationales, participes aternitatis, veritatis et voluntatis Dei, etc., etc. In hoc articulo de unum inter se similitudine agitur, etc. — Non omittitur christum eos testaturus, ita ut post ipsius adventum multa didicerint quod antea ignorabant, etc., etc.

Tertullianus, I, 403, 407; II, 204, 207, 600, 701, 706. — Cyrillus, III, 1333. — Arnobius, V, 804. — Lactantius, VI, 750, 930, 963, 963. — S. Hilarius, IX, 948, 949; X, 113, 116. — Philastrius, XII, 1210, 1219, 1233. — S. Ambrosius, XIV, 440; XV, 1751, 1753; XVI, 305, 719, 734. — S. Hieronymus, XXV, 1424; XXVI, 319, 400. — S. Augustinus, XXXII, 331, 453, 1278; XXXIV, 370, 316, 317, 334, 330, 334, 370, 430; XXXVI, 305, 307, 608, 1001, 1009; XXXVII, 1030, 1034, 1019, 1036, 1121, 1122, 1124, 1125, 1126, 1127, 1128, 1129; XXXVIII, 104, 130, 1202; XXXIX, 700; XL, 1600, 1631; XLI, 963, 323, 343, 357, 467, 464, 781; XLIV, 601. — Cassianus, XLIX, 730, 740, 741. — S. Prosper, LI, 209. — S. Petrus Chrysologus, LII, 409, 410, 394, 343, 370. — S. Leo Magnus, LV, 103, 104, 107, 112, 243, 436. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 322, 357. — Gennadius, LVIII, 981, 906, 1010, 1019, 1020, 1026. — Prudentius, LIX, 1023, 1024; LX, 107. — Paulinus Nolanus, LXI, 400. — Eusebius, LXII, 630, 633, 700, 813, 834. — S. Fulgentius, LXV, 303, 331, 367, 600, 607, 706. — Cassiodorus, LXX, 342, 343, 746. — S. Gregorius Toronensis, LXXI, 163. — Vitis Patrum, LXXIII, 107, 300, 310, 320, 602, 635, 670. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 333, 612; LXXVI, 1110, 1114, 1230; LXXIX, 21, 406. — S. Paulinus, XCIX, 300. — S. Isidorus Hispanus, LXXXII, 372, 373, 374; LXXXIII, 373; LXXXIV, 1261, 1261, LXXXV, 600, 700. — Auctores, C, 330, 1036, 1071, 1133; CII, 34. — S. Agobardus, CIV, 203, 226, 205. — Rabanus Maurus, CVII, 443, 463, 522, 534, 530; CVIII, 20, 130, 1127, 1128, 1129, 1130, 1131. — Walfridus Strabus, CIII, 60, 70. — S. Lupus, CIII, 802, 503. — Paschasius Radbertus, CIX, 613, 613, 630. — Joannes Scotus, CXXII, 123, 204, 1036, 1040, 1043, 1046, 1048, 1063. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 307, 360, 34, 790, 932. — S. Bruno Carthusianus, CLVI, 1119, 1347; CLVII, 192. — Guilbertus, CLVI, 300, 670. — Ivo Carnotensis, CLXI, 900, 900. — Rupertus, CXLVII, 307, 208, 219; CLXIX, 331. — Hilbertus, CLXXI, 367, 1100. — Honorius Augustodunensis, CXXII, 1108, 1110. — Godfridus, CLXXIV, 761. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 34, 338, 1001, 1017; CLXXVI, 81, 83, 210, 354. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 220, 230, 361, 410, 495, 561, 600, 651, 938; CLXXXIV, 400, 317. — Robertus Pullus, CXXXVI, 72, 719, 1023, 1030. — Garnorius, CXCIII, 24, 37, 373. — Richardus a S. Victore, CXVI, 416, 733, 775, 780, 970, 870. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 325, 330. — Philippus de Harvong, CXCII, 804, 412, 74. — Alanus de Insulis, CXC, 351, 363.

V. — De angelorum legatione a Deo ad homines.

Angelorum nomen, ut omnibus notum, est officii et operationis nomen, non vero proprietatis et naturæ. Etsi omnes ordines celestium spirituum generaliter angeli vocentur, cum omnes indiscriminatim illi possint, hoc nomine soli proprie donantur qui mittuntur etiam Seraphim, quando mittuntur, qui ardentes vel incendentes interpretantur. Etenim multoties Deus operatus est per bonos angelos. Illi per verum corpus assumptum frequenter in forma humana et vera carne in suo genere, apparuerunt hominibus ad insignes Dei voluntates denuntiandas; primum certe Adam cum Cherubim, igneo armatur gladio, ante paradisum collocatus fuit, ut ingressum ei prohiberet. Tres Abraham, Sara et Lot apparent, hospitio suscipiuntur; per ipsos Sodoma evertitur, Ad Jacob, Manue, etc., ad B. Mariam Virginem et ejus sponsum S. Joseph mittuntur. A Seraphim purgatus fuit Isais propheta. Raphael, Gabriel, Michael nominantur. Notus piscine Probaticæ angelus. Lazari anima portatur ab angelis in sinum Abraham. Joannis et Christi nativitate annuntiatur; Christo in deserto ministrant, eum resurgentem et ascendentem in celum videntur, etc., etc. In Actibus apostolorum variæ leguntur missiones et visiones angelorum; in templo Hierosolymitano angelorum voces auditæ fuerunt qui eversionem totamque ejus ruinam præmonuerunt, etc., etc.

Tertullianus, I, 407, 1205, 1206; II, 757, 765, 887. — S. Hilarius, X, 156, 143. — S. Zeno, XI, 452. — S. Philastrius, XII, 1247, 1258. — S. Ambrosius, XV, 1545; XVI, 270, 724, 1010. — Tichonius, XVIII, 17. — Sulpicius Severus, XX, 217, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 416, 992, 1054, 1059; XXIV, 453; XXV, 1599, 1624; XXVI, 216, 567, 489. — S. Augustinus, XXXIII, 602-604; XXXIV, 557, 558; XXXV, 2191-2194; XXXVI, 507, 666, 835, 1001; XXXVII, 1166, 1583, 1595; XXXVIII, 57, 60, 61, 100, 101, 250; XXXIX, 1514; XLI, 596; XLII, 614. — Cassianus, XLIX, 746, 751. — S. Prosper, LI, 287. — S. Petrus Chrysologus, LII, 415, 510, 537, 605, 657, 759. — S. Leo Magnus, LV, 104, 112, 225. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 323. — Gennadius, LVIII, 984, 985, 1018, 1120, 1135. — Prudentius, LX, 101, 573. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 400, 445, 611. — Eusebius, LXII, 676, 763, 851. — S. Fulgentius, LXV, 522, 539. — S. Benedictus Monach., LXVI, 582. — Junilius, LXVIII, 50. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 684, 726. — Vitæ Patrum, LXXIII, 271, 501, 825, 904, 1100, 1151; LXXIV, 125, 209, 322, 715. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 405, 507, 535; LXXVI, 1110, 1253, 1254, 1264, 1285. — Taio, LXXX, 744, 745. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1251, 1240. — S. Hildebrandus, XCVI, 89, 90. — Viebodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 1135, 1145; CI, 34, 37, 1080. — S. Agobardus, CIV, 203, 223, 265. — S. Agnellus, CVI, 558. — Rabanus, Maurus, CVII, 556, 1191, 1611; CXI, 51, 56, 756; CXII, 1157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71. — Paschasius Radbertus, CXX, 109, 1010. — Joannes Scotus, CXII, 282, 1036, 1059, 1044, 1055, 1058, 1063. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 56. — S. Bruno Heribolensis., CXLI, 148. — Humbertus card. n., CXLI, 1125, 1121. — S. Petrus Damianus, CXLI, 560, 764, 922. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 578. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1547; CLIII, 192. — Guibertus, CLVI, 585. — Godfridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 756, 757, 758. — Ivo Carnotens., CLXI, 256, 991. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 170, 192, 195, 857, 879, 880. — Rupertus, CLXVII, 212; CLXIX, 531. — Hildebertus, CLXXI, 1116, 863. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1180, 1183, 1186, 1189. — Godefridus, CLXXIV, 21, 56, 70, 129, 291, 506, 1115. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 51, 528, 1003; CLXXVI, 83, 254. — Abalardus, CLXXVIII, 1405. — S. Bernardus, CLXXXIII, 72, 228, 350, 449, 800, 952, 983; CLXXXIV, 496, 617. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 72, 1025. — Garnerius, CXCI, 24, 56, 373. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 755, 789, 869, 870. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 520, 525, 526. — Philippus de Harveng, CIII, 501, 412, 714. — Petrus Cantor., CCV, 52, 141, 224. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 147, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 519, 582.

VI. — De angelorum munere in celo et in terra, at præsertim de eorum cura et sollicitudine erga homines, tum ad spiritualia, tum ad corporalia.

Nihil unquam Deus, tum sibi, tum nobis, melius insti-

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

tuit quam angelos. Etenim hi spiritus in oculis, æterno Dei imperio suavitè et liberaliter serviunt, sine fine ei concinunt et ab ipsis contemplatione nunquam resiliunt. In Deo incommutabilem veritatem videntes, secundum eam suas dirigunt voluntates. Explicatur quomodo Deum semper videntes, indesinenter desiderant in eum prospicere, etc. At erga nos dici possunt Dei membra; ejus sunt oculi quibus nos misericorditer prospicit. Eorum meritum est quod cupiunt bonum nostrum; ad hoc per totum mundum discurrent in nostrum auxilium. Sacram in primis altaris Eucharistiam cum tremore circumstant. Post nos admonent ut poenitentiam agamus. Gratulantur spiritualibus athletis fortiter pugnantibus; stant penitus volantes et pugnant pro nobis. Omnia nobis serviunt; consolationes nobis subministrant; de nostra redemptione gaudent; eorum præsidium tentatis, et infirmis præsens est; at præcipue adest morituris. Tunc, in hora mortis, viam præparant ante nos; omnes, cum angelus custes, et ei se ipsos sociantes, animas ad celum ducunt eisque sedes assignant, etc., etc.

Tertullianus, I, 1174; II, 253, 625, 715. — S. Cyprianus, IV, 650. — S. Hilarius, X, 117, 119, 516, 603. — S. Ambrosius, XVI, 610, 724, 1076; XVII, 417. — S. Gaudens, XX, 817. — S. Hieronymus, XXII, 1045; XXIII, 1053, 1107; XXIV, 293, 661, 780, 870; XXV, 27; XXVIII, 621. — S. Augustinus, XXXII, 602, 852; XXXIII, 555; XXXIV, 401, 435; XXXVI, 751, 1001, 1009; XXXVII, 1121, 1379, 1585, 1555, 1941; XXXIX, 1617; XL, 261, 253; XLI, 261, 304, 312, 357, 374, 407, 437, 627, 654, 692, 717, 797; XLII, 418, 614; XLIV, 936. — S. Prosper, LI, 495. — S. Petrus Chrysologus, LII, 552, 415, 520, 530, 515, 598, 601, 640. — S. Maximus Taurinensis., LVII, 322, 337, 759. — Gennadius, LVIII, 995, 1019. — Prudentius, LX, 102, 375. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 471, 641. — Eusebius, LXII, 650, 676, 887, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 166, 284, 686. — S. Benedictus monach., LXVI, 582. — Junilius, LVIII, 50, 31. — Ammonius, LXVIII, 255, 256, 259. — Cassiodorus, LXX, 166, 242, 726. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 829. — Vitæ Patrum, LXXIII, 152, 216, 218, 258, 271, 501, 745, 802, 825, 892, 900, 904, 982, 985, 1010, 1047, 1100, 1155, 1151, 1167. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 96, 175, 525, 555, 642; LXXVI, 1104, 1254, 1264, 1288; LXXVIII, 659. — Taio, LXXX, 756, 757. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXI, 275, 274; LXXXIII, 1211; LXXXIV, 606, 700. — Liturgia Mozarabica, LXXXV, 606, 608. — S. Hildebrandus, XCVI, 89. — Viebodus, XCVI, 1107, 1118. — S. Julianus, XCII, 596, 597. — Alcuinus, C, 287, 553, 517, 824, 1070, 1135, 1158, 1148; CI, 1011, 1081. — S. Benedictus Anianensis, CIII, 839. — S. Agobardus, CIV, 205, 221, 265. — S. Agnellus, CVI, 558. — Rabanus Maurus, CVII, 556, 591; CX, 60; CXI, 28, 51; CXII, 157, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIII, 69, 71, 72. — Haymo, CXVI, 507, 508. — CXVIII, 950. — Paschasius Radbertus, CXX, 613. — Joannes Scotus, CXII, 1031, 1042, 1048, 1060. — Isidorus Mercator, CXXX, 567. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 55. — S. Bruno Heribolensis., CXLI, 148. — S. Odilo Cluniacensis., CXLI, 1002. — Humbertus Cardinal., CXLI, 1123. — S. Petrus Damianus, CXLI, 507, 764, 798, 921; CXLV, 477, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLII, 1119, 1518. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — Godfridus abb., CLVII, 202. — S. Anselmus, CLVIII, 265, 656. — Ivo Carnotens., CLXI, 991, 992, 993. — S. Bruno Signiacensis., CLXIV, 166, 556. — Rupertus, CLXVII, 206, 207, 213, 270, 271, 319, 220, 493, 495, 1598, 1599, 1819, 1820; CLXVIII, 778, 968, 972, 1003, 1006, 1337, 1558, 1510, 1627, 1628; CLXIX, 590, 391, 403, 404, 815, 859, 851, 866, 935, 936, 959, 960, 991, 1097, 1098, 1099, 1100, 1112, 1115, 1160, 1161, 1255, 1256, 1240, 1241, 1568. — Hildebertus, CLXXI, 387, 1110. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1115, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 582. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 376; CLXXVI, 80, 85, 87, 217, 250, 252, 262. — S. Bernardus, CLXXXIV, 426, 429, 617, 1195. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 719, 713, 878, 880, 882, 883, 892, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXCI, 651, 739; CXCI, 82, 338, 416, 417, 509. — Garnerius, CXCI, 25, 54, 229, 256, 277, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 417, 755, 771, 783, 839, 869, 878, 880. — Adamus Præmonstratensis., CXCVIII, 520, 521, 526. — Philippus de Harveng, CIII, 531, 553. — Petrus Cantor., CCVI, 52, 141. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 148. — Alanus de Insulis, CCX, 516, 519, 581. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 941, 945, 953.

XXXIV.

INDEX DE ANGELIS CUSTODIBUS.

Angeli Dei sunt etiam nostri angeli. Gentes, ex sacra Scriptura, dividuntur secundum eorum numerum. Undo sunt angeli custodes publici et privati. Illiquamdam cum genere humano spiritualis consanguinitatis parentelam habent. Angelorum custodum tutela munit imperia, regna, provincias, urbes, pagos, conventus et Ecclesias, etc. Ubique fidelibus cunctis assistunt, unusquisque suum habet angelum custodem, qui nos juvat contra nequitias spirituales. Non enim infirmitas nostra, nisi datis ad custodiam angelis, tot tantisque spiritualium celestium nequitias obsisteret. Angelorum custodum protectio erga nos est necessaria. Nostri salutis studiosi, cupidi et solliciti, nos consolantur, visitant et adjuvant; nostris praesunt orationibus; ambitioso famulatu desideria et orationes nostras ad Deum pervehunt; nos fratres suos dicunt. Hic etiam exponitur eorum opere opus esse moribundis; eorum manibus animas nostras in caelum deferri, etc., etc.; fiduciam erga eos maximam a nobis habendam, et reverentiam et devotionem; ab eis quaerendum auxilium; eorum offensam quam maxime cavendam, etc., etc.

Tertullianus, II, 883, 899. — S. Cyprianus, III, 1135; IV, 574. — S. Victorinus, V, 306, 313. — Lactantius, VI, 330, 1334. — S. Hilarius IX, 280, 396; X, 453. — S. Zeno, XI, 432. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XV, 1235, 1204, 1293, 1756; XVI, 724, 1010, 1076. — Sulpicius Severus, XX, 217. — Rufinus, XXI, 428, 429, 460. — S. Hieronymus, XXII, 687, 1200; XXIII, 1053; XXIV, 216, 229, 230, 293, 370, 435, 533, 621, 661, 670, 870; XXV, 526, 1412, 1483; XXVI, 31, 150, 560; XXVIII, 618, 621. — S. Augustinus, XXXIV, 390; XXXV, 2006; XXXVI, 751; XXXVII, 1548, 1557, 1859; XL, 210, 268, 291; XLII, 272, 304, 613, 727, 741, 805. — Cassianus, XLIX, 730. — S. Petrus Chrysologus, LII, 396, 413, 530, 537, 575, 589, 600, 601, 602. — Gennadius, LVIII, 984, 1020. — Prudentius, LIX, 936; LX, 102, 575. — S. Paulinus, LXI, 245, 291, 400, 787. — Eusebius, LXII, 813, 588, 621, 710, 950, 1024. — Fulgentius, LXV, 166, 240, 284. —

S. Benedictus monach., LXVI, 362. — Cassiodorus, LXIX, 1168, 1197; LXXI, 166, 756, 1042, 1197. — Vitae Patrum, LXXIII, 212, 206, 219, 238, 271, 331, 904, 1160, 1166. — Gregorius Magnus, LXXV, 68, 95, 176; LXXVI, 324, 539; LXXVII, 365; LXXIX, 500. — Taio, LXXX, 746, 747. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXV, 605. — Alcuinus, C, 1091, 1100, 1135, 1145; CI, 37, 1080, 1081. — S. Agobardus, CIV, 223, 263. — Rabanus Maurus, CVI, 161, 558, 591; CXI, 31, 36; CXII, 851, 1191, 1611. — Walafridus Strabus, CXIV, 1074. — Haymo, CXVI, 307, 308. — Paschasius Radbertus, CXX, 613, 639. — Joannes Scotus, CXXII, 1036-1064. — S. Remigius Antiasiodorens., CXXII, 53. — S. Bruno Herbipolens., CXLI, 148. — S. Odilo Cluniacens., CXLII, 1002. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 507, 560, 764, 796, 922; CXLV, 478, 734. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 1347. — Guibertus, CLVI, 49, 67. — S. Anselmus, CLVIII, 623, 625, 648, 656, 733, 776, 777. — Ivo Carnotens., CLXI, 886, 967. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 333. — Rupertus, CLXVII, 207, 208, 320, 974; CLXVIII, 778, 967; CLXIX, 71, 976, 1239, 1241. — Hildebertus, CLXXI, 198, 734, 864, 1115. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1114, 1188. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 88, 233, 253, 526, 915, 1035, 1111. — Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1412. — S. Bernardus, CLXXXIII, 71, 92, 323, 235, 256, 297, 348, 353, 426, 448, 526, 580, 807, 808, 809, 915, 1035, 1110, 1113, 1156; CLXXXIV, 210, 313, 426, 429. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 86, 719, 1023, 1026. — Petrus Lombardus, CXC, 249, 739; CXCI, 251, 339, 409, 509. — Garnerius, CXCI, 25, 24, 30, 149, 187, 156, 229, 231, 306, 354, 572. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 416, 418, 735, 771, 788, 869, 879. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 321, 326. — Philippos de Harverg, CCIII, 287, 303, 325, 331, 332, 412, 434, 435, 714, 715, 866, 867, 1141. — Petrus Cantor., CCV, 52, 341, 224. — Thomas Cisterciens., CCVI, 147. — Alanus de Insulis, CCX, 371, 382. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 933.

XXXV.

INDEX DE DÆMONIBUS,

In quo exhibetur, ordine logico, quidquid nobis tradidere Patres I) de eorum lapsu et eorum nominibus ex tunc illis inditis, II) de prerogativis seu donis amissis III) de servatis, utpote naturaliter et radicitus eorum naturæ inhererentibus, IV) de poenis ipsis inflictis sive in aere, vel in inferis, vel cum hominibus habitent, V) de illorum ob permissum divinum, impugnationibus in homines.

I. — De dæmonum lapsu et nominibus.

Dæmones, per suum liberum arbitrium, corruerunt a novem ordinibus angelorum. Noluerunt ut Deus solus dominaretur; voluerunt esse similes Deo. Sic peccaverunt, volendo inordinate plusquam acceperant, volendo commodum quod non debebant velle et non volendo quod debuerant velle. Hujus tamen pravæ voluntatis lapsus tota ratio est Deum non eis dedisse perseverantiam, et ideo non dedisse quia illi non eam acceperunt..., etc. Aperte ostenditur ab initio fuisse bonos, et semetipsos effecisse sua culpa injustos, etc. Nomina quibus designantur, ut Diabolus, Leviathan, Serpens, Leo, Aquilo, Nox, etc.

Tertullianus, I, 405, 415, 434, 459, 700, 705, 1256, 1257, 1206; II, 51, 102, 104, 105, 106, 297, 319, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 430, 631, 634, 639, 642. — Lactantius, VI, 345, 350, 344, 443, 648, 653, 1034, 1035. — S. Hilarius, IX, 403, 419, 928; X, 436, 612, 723. — S. Zeno, XI, 437. — S. Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 921, 1245; XV, 163, 1344, 1515; XVI, 203; XVII, 160, 417, 594, 654, 788, 880. — Tichonius, XVIII, 53, 56, 57, 59. — S. Chromatius, XX, 367, 368. — Sedulius, XX, 650, 729, 1126. — S. Gau-

dentius, XX, 930. — Rufinus, XXI, 679, 729, 767. — S. Hieronymus, XXII, 111, 412, 422, 501, 571; XXIII, 24, 44, 151, 152, 348, 613, 1141; XXIV, 254, 268, 245, 409, 1037, 1064; XXV, 412, 577; XXVI, 96, 467, 487; XXVII, 199, 674. — S. Augustinus, XXXIII, 602; XXXIV, 203, 206, 433, 457, 441, 442, 445, 449; XXXV, 2057, 2055, 2297, 2298, 2299; XXXVI, 709; XXXVII, 1168, 1220, 1243, 1245, 1375, 1608, 1623, 1737; XXXVIII, 100, 101, 105, 784, 1080; XL, 353, 561, 583, 587; XLI, 221, 224, 238, 241, 263, 282, 330, 353, 374, 402, 419, 502, 641, 670, 671, 714, 717, 727, 786; XLII, 409, 591, 615, 897; XLIII, 266, 720; XLIV, 429, 545, 589, 670, 692, 717, 733, 731, 837, 922, 932; XLV, 1162, 1163, 1269, 1456, 1577, 1555, 1576. — Marius Mercator, XLVIII, 198, 310. — Cassianus, XLIX, 426, 637, 694, 753, 752, 967. — S. Prosper, LI, 333, 621, 623. — S. Petrus Chrysologus, LII, 187, 189, 194, 222, 226, 274, 598, 523, 630, 646, 729, 743. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 218, 268, 296, 354, 348, 383, 443, 683; LV, 139; LVI, 839. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 314, 715, 797. — Gennadius, LVIII, 984, 996, 1034, 1035. — Prudentius, LIX, 812, 1021, 1034, 1027. — Dracontius, LX, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 471, 472, 678. — Eusebius, LXII, 587, 600, 623,

627, 631, 635, 813, 851, 950, 1008. — S. Fulgentius, LXX, 165, 534, 504, 593. — S. Benedictus monac., LXXI, 232. — Cassiodorus, LXX, 82, 212, 336, 627, 691, 703, 738, 779. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1012. — Vita Patrum, LXXIII, 129, 137, 144, 267, 290, 517, 817, 938, 1051; LXXIV, 86, 87, 145. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 546, 549, 631, 640, 645, 613, 647, 665, 699, 700, 702, 739, 824, 831, 1028, 1034, 1050, 1062; LXXVI, 26, 51, 55, 96, 127, 489, 490, 600, 615, 66; 663, 670, 675, 691, 715, 799; LXXVII, 48, 63, 78, 80, 358, 365, 403, 667; LXXVIII, 48, 211, 320, 358, 480, 614, 645, 652, 1243; LXXIX, 26, 81, 82, 159, 187, 201, 205, 212, 213, 346, 609, 632. — Taio, LXXX, 751, 918, 919, 988. — Vicobodus, XCVI, 1119, 1120. — S. Isidorus Hispalens., LXXXI, 274; LXXXIV, 748. — Alcuinus, C, 478, 525, 872, 939, 1020, 1025, 1100, 1121, 1125, 1141, 1235; Cl, 1071, 1255, 1265. — S. Agobardus, CIV, 153, 181, 265, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 172; CVIII, 583, 1143, 1147; CIX, 42, 357, 485, 487, 687; CXI, 437. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992, 1068. — CXVI, 311; CXVIII, 930. — Paschasius Radbertus, CXX, 507. — Hincmarus Remens., CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Heribipolens., CXLII, 110, 338, 370; CXLIII, 1123, 1129, 1131. — Humbertus cardinalis, CXLIII, 1124, 1126, 1132. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 761, 734, 962, 1001, CXIV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991, CLIII, 149, 208. — Guibertus, CLVI, 41, 500, 511. — Vernerus, CLVII, 871, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 328, 334, 491, 501, 730, 775. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 984, 1006, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 166, 371, 946, CLXV, 671. — Rupertus, CLXVII, 208, 215, 270, 327, 366, 539, 631, 940, 1022, 1608, CLXIX, 537, 1239, CLXX, 73, 411, 712, 1057, 1118, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 584, 666, 1108, 1110, 1111. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1113, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 199, 773, 787, 852, 860, 1135. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 33, 74, 612, CLXXVI, 83, 288. — Abelardus, CLXXVII, 1101, 1130, 1413. — S. Bernardus, CLXXXII, 203, 809, 1010, 1064, CLXXXIII, 251, 526, 513, 597, 601, 933, 956, 1020, 1040, 1298, CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 577, 673, 707, 732, 837, 1298, 1299, CLXXXV, 403, 535, 674, 723, 841. — Ogerius, CLXXXIV, 1131, 1298. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 723, 745, 1027, 1028, 1656. — Joannes Cirita, CLXXXVIII, 1663, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 738, 1071, 1381, 1546, 1600, 1623, CXCI, 87, 264, 471, 739, 1601. — Garnerius, CXCI, 50, 59, 95, 94, 111, 180, 190, 240, 424. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 410, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 244, 409, 722. — Petrus Cantor, CLV, 45, 59, 191, 370. — Thomas Cisterciens., CVI, 215, 714. — Alanus de Insulis, CCX, 79, 178, 197, 199, 203, 210, 316, 317, 502, 503, 839. — Petrus Pictaviens., CXXI, 209, 502, 503.

II. — De dæmonum prerogativis lapsu amissis.

Si non penitus suo casu amiserunt angeli apostatæ proprietates spirituales quibus conditi fuerunt et quas angeli fideles suo merito adauxerunt, quam in immensum eas mutillarunt! Et dotes morales, ut intelligentia, potestas, scientia, etc., ad nutum Dei, ex tunc subiectæ et limitatæ sunt. Quas habebant ad maxima et summa, redacta sunt ad infima. Quanto sublimior erat horum spirituum natura, tanto vilior facta fuit. Ergo ex celo illos delapsos esse post ruinam, veritatem et iustitiam amisisse, in malitia obstinatos esse, ad nihil nisi ad malitiam et improbitatem intentos esse, etc., ostenditur; non habere arbitrium ad benefaciendum, sed ad maximam malevolentiam poena suorum scelerum obduratum. Unde latiori sensu ceciderunt tam ab eo quod accepturi erant quam ab eo quod jam acceperant, et altero sensu strictiore et arctiore tantum ceciderunt ab eo quod accepturi erant.

Tertullianus, I, 413, 415, 454, 1236, 1306; II, 101, 103, 297, 671, 899. — S. Cyprianus, IV, 631, 640. — Arnobius, 777. — Lactantius, VI, 210, 314, 351, 354. — S. Hilarius, IX, 406, 928. — S. Ambrosius, XIV, 278, 921, 989; XV, 1630; XVII, 111, 160, 658, 878. — Tichonius, XVIII, 56. — Sulpicius Severus, XX, 215, 216. — S. Hieronymus, XXII, 886; XXIII, 151, 152, 943, 1022, 1037, 1141; XXIV, 710, 1037, 1061; XXVI, 109, 514, 1071, 1175. — S. Augustinus, XXXII, 1295, 1296; XXXIII, 1022, 1037; XXXIV, 210, 435, 442, 443; XXXV, 2038, 2297; XXXVI, 761; XXXVII, 1168, 1213, 1216, 1375, 1608, 1657, 1757; XXXVIII, 105, 786, 1040; XL, 143, 161, 581, 581, 587, 589, XLII, 138, 221, 239, 241, 274, 419, 502, 671, 714, 727, 78; XLII, 409, 561, 616, 737, 897, 1026, 1028, XLIII, 720, XLIV, 429, 589, 719, 733, 837, 862, 863, 922, XLV, 1163, 1385, 1436, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 698, 700, 708, 735, 744, 752. — S. Pra-

per, LI, 621. — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 193, 223, 227, 271, 312, 343, 348, 393, 598, 513, 514, 522, 729, 745. — S. Leo Magnus, LIV, 205, 217, 296, 348, 377, 383, 379, 435, 445, 685, LV, 159, LVI, 839. — S. Maximus Taurinens., LVII, 314, 686, 714. — Gennadius, LVIII, 996, 1035. — Dracontius, LX, 810. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 294, 374. — Eugypius, LXII, 587, 623, 650, 656, 774, 813, 972, 1005. — S. Fulgentius, LXV, 165, 354, 478, 531, 599. — S. Benedictus monac., LXXI, 232.

Cassiodorus, LXX, 83, 335, 427, 735, 778. — S. Gregorius Turonens., LXXI, 1011. — Vita Patrum, LXXIII, 137, 267, 517, 1034; LXXIV, 88, 142. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 613, 699, 701, 703, 739, 825; LXXVI, 51, 97, 600, 661, 668, 713; LXXVII, 47, 61, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646, 655; LXXIX, 80, 82, 168, 204, 213, 610. — Taio, LXXX, 759, 918, 988. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 478, 872, 958, 1124, 1141, 1251; Cl, 1235, 1265. — S. Agobardus, CIV, 156, 265, 276, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 175; CVIII, 4143; CIX, 358, 486, 688; CXI, 438. — Walafridus Strabus, CXIV, 987, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 508. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 276, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 736, 785. — Arnoldus, CXLII, 1007, 1008. — Godehardus, CXLII, 1203. — S. Bruno Heribipolens., CXLII, 74, 110, 180, 339, 340, 570, 581; CXLIII, 1123, 1124, 1129, 1135. — Humbertus Cardinalis, CXLIII, 1123, 1125, 1126, 1133. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 397, 486, 566, 761, 734, 811, 962, 969, 1601, 1002; CXLV, 220, 277, 504, 553, 713, 770. — Othlonus, CXLVI, 66, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 983, 991; CLIII, 36, 149, 208. — Radolphus Ardens, CLV, 1546, 1551. — Guibertus, CLVI, 41, 500, 511, 671. — Vernerus, CLVII, 866, 874, 1144, 1145. — S. Anselmus, CLVIII, 323, 328, 332, 351, 538, 581, 582, 491, 492, 501, 730, 762, 763, 761, 776. — Ivo Carnotens., CLXI, 976, 985, 987, 990, 991, 1006, 1099, 1010. — S. Bruno Signiacens., CLXIV, 148, 166, 371, 535, 946; CLXV, 670, 671. — Rupertus, CLXVII, 167, 208, 211, 215, 219, 270, 290, 327, 338, 363, 366, 521, 539, 570, 651, 611, 877, 940, 1021, 1022, 1028, 1031, 1608, 1613, 1735; CLXIX, 60, 61, 537, 1239, 1250; CLXX, 72, 73, 584, 411, 511, 712, 872, 1057, 1117, 1118, 1219, 1250, 1471. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 48, 1113, 1114, 1188. — Godefridus, CLXXIV, 61, 199, 670, 812, 860, 1136. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 642; CLXXVI, 288. — Abelardus, CLXXVII, 1130, 1413. — S. Bernardus, CLXXXII, 809, 1019, 1065; CLXXXIII, 526, 573, 597, 953, 1020, 1040, 1298; CLXXXIV, 429, 416, 577, 707, 1298; CLXXXV, 728. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 745, 1028, 1656. — Petrus Lombardus, CXCI, 130, 738, 1071, 1072, 1382, 1393, 1547, 1599, 1600, 1626; CXCI, 87, 263, 264, 593, 471, 472, 739, 1245, 1601. — Galtherius, CXCI, 40, 59, 67, 81, 94, 95, 114, 171, 180, 181, 190, 211, 582, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 267, 268. — Adamus Præmonstratens., CXCVIII, 411, 412, 760, 761. — Philippus de Harveng, CCIII, 244, 245, 506, 409, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 54, 59, 191, 270. — Thomas Cisterciens., CCVI, 215, 216, 714. — Alanus de Insulis, CXX, 80, 178, 179, 198, 199, 209, 210, 316, 517, 102, 503, 505, 510, 839. — Petrus Pictaviens., CXXI, 209, 210, 502, 503, 504 ...

III. — De prerogativis et donis dæmonum servatis.

Prævaricatores angeli, sanctitate, veritate, iustitia et aliis donis supernaturalibus amissis, non tamen amiserunt spiritualitatem, immortalitatem, agilitatem, etc., nec vivacem angelicæ naturæ sensum, et alia huic naturæ radicitus inherēntia, in illis adhuc plurima inest scientia, intelligentia, perspicacitas, subtilitas et tenuitas ad utrumque hominis substantiam invadendam. Nam quanto eorum natura est subtilior hominū natura, tanto in omnibus artibus peritiores sunt quam ullus hominum... Non tamen sciunt omnia, nec sciunt futura nisi quantum ex transactis colligunt aut subtilitate naturæ, aut experientia temporum, vel quantum Deus sinit eos scire. Non possunt etiam quæ volunt, nec omnino poterunt. Ad malum prorsus efficaces sunt, non tamen quantum volunt, sed quantum a Deo vel a bonis angelis permittuntur, verbi gratia, eorum artibus et præstigiis oracula et miracula edebantur quæ ethnicis deorum suorum indistriæ ascribebant, etc. Eorum etiam fortitudo non timeunda; ipsa nostra voluntate subijcitur, etc. A Christo per crucem victi sunt; a Christianis, per adjurationes, orationes, jejunia, etc., pariter debellantur, etc. Ibi tandem ostenditur esse nos in potestate dæmonum omnes positos, propter Adæ peccatum, nec tamen alienos esse a lege

potestatis Dei, quæcunque, Deo judicante, illis tradi posse ita quod a Dei potestate sub qua ipsi sunt constituti, aliena esse non possint... etc. Unde de facto strictiore sensu servaverunt quæcunque acceperant, cum de plus aut minus tantum agitur.

Tertullianus, I, 406, 407, 459, 618, 688, 703, 977, 1173, 1205, 1241, 1506; II, 693, 732, 748, 889, 899, 912, 1211. — Minutius Felix, III, 528, 536. — S. Cyprianus, IV, 772, 831, 1151. — Arnobius, V, 773. — Lactantius, VI, 532, 535, 536, 553, 623, (57, 1051). — S. Hilarius, IX, 419. — S. Ambrosius, XV, 506, 602, 1064, 1681, 1728, XVI, 407; XVII, 53, 797. — S. Gaudentius, XX, 8, 8, 930. — S. Hieronymus, XXII, 111, 344, 396, 401, 424, 803, 961; XXIV, 827; XXVI, 441, 442, 516. — S. Augustinus, XXXV, 1773, 1858, 1872; XX-VI, 105, 119, 209, 404, 1012; XXXVII, 1129, 1596, 1687, 1769, 1841, 1854, 1857; XXXVIII, 785, 787, 1080; XXXIX, 1567; XL, 49, 159, 210, 221, 240, 241, 296, 575, 628, 634, 717, 786; XLII, 33, 409, 559, 608, 757, 837, 1026, 1029; XLIII, 720; XLIV, 429, 589, 692, 719, 754, 922, 932; XLV, 1162, 1263, 1537, 1576. — Cassianus, XLIX, 701, 733, 961. — S. Petrus Chrysologus, LI, 188, 193, 229, 274, 398, 521, 629, 645, 729, 746. — S. Leo Magnus, LIV, 217, 289, 354, 682; LV, 158. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 513, 714. — Gennadius, LVIII, 993, 1035. — Prudentius, LIX, 811, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 285, 472. — Eusebius, LXII, 625, 631, 1005. — S. Fulgentius, LXV, 165, 554. — Cassiodorus, LXX, 82, 556, 627, 703, 779. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vitae Patrum, LXXIII, 157, 267, 290, 847, 958; LXXIV, 87, 143. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 589, 631, 645, 665, 669, 702, 739, 1050; LXXVI, 51, 96, 127, 490, 600, 665, 670, 675, 799; LXXVII, 63, 78, 80, 363, 691; LXXVIII, 48, 520, 538, 480, 645, 1245; LXXIX, 26, 81, 159, 205, 346, 632. — Taio, LXXX, 752, 918. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXI, 274; LXXXIV, 747. — Alcuinus, C, 525, 871, 939, 1020, 1025, 1100, 1125; CI, 1235, 1268. — S. Agobardus, CIV, 155, 265, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 171; CVIII, 583, 1145, 1147; CIX, 557, 485, 488; CXI, 428. — Walafridus Strabus, CXIV, 923, 1068. — Haymo, CXVI, 511. — Paschasius Radbertus, CXX, 508, 417. — S. Bruno Heribipolensis, CXLII, 110, 558, 570. — CXLIII, 1129, 1134. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 597, 486, 566, 734, 1001; CXLV, 220, 278, 770. — Lanfrancus, CL, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 932; CLIII, 209. — Guibertus, CLVI, 501, 510. — Vernerus, CLVII, 874. — S. Anselmus, CLVIII, 534, 491, 730. — Ivo Carnotensis, CLXI, 981, 1010. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 571, 945. — Rupertus, CLXVII, 215, 327, 339, 940, 1022, 1608; CLXIX, 1259; CLXX, 411, 712, 1250. — Hildebertus, CLXXI, 666, 1140. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1115, 1415. — Godefridus, CLXXIV, 773, 852. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 31, 73. — S. Bernardus, CLXXMI, 203, 808, 1061; CLXXXII, 526, 597, 602; CLXXXIV, 378, 446, 576, 675, 735, 837, 1298, 1299; CLXXXV, 555, 674, 727. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 745, 1035. — Petrus Lombardus, CXCI, 738, 1341, 1545, 1604; CXCH, 87, 471, 739. — Garnerius, CXCHII, 51, 58, 190, 425. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 409, 760. — Philippus de Harveng, CCHII, 409, 721. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 177, 199, 210, 517, 502, 859, 840. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 209, 503, 504.

IV. — De penis demonibus illatis.

Cum angelii apostatæ reparari non potuerint, quia sponte ceciderunt, et irremissibiliter peccaverint, quia eorum culpa tanto damnabilior iudicata fuit, quanto sublimior erat eorum natura, detrusi sunt, confirmati in æternum in suo casu, e celo, Lucifer, et principes ejus, in infernum, et alii socii in hunc tenebrosam aërem qui ipsis est velut carcer, in quo sunt spirituales nequitie et in quo ut in inferno ardentibus luunt supplicium. Insuper omnem illis viam misericordiæ obstinatio interclusit.... hic ostenditur eos, igne æterno involutos sive in aëre, sive in terris, sive in inferis, penis æternis esse præparatos, et nihil esse in tali damnatione nisi justum Dei iudicium... In fine mundi nihil præter tormenta eos manet, nihilque potestatis nec privilegiorum, usque ad hoc tempus in homines vel aërem relictorum, ipsis superesse, etc.

Tertullianus, I, 1306; II, 777. — Lactantius, VI, 491, 471, 625, 801, 924. — S. Hilarius, IX, 418, 797; X, 723. — S. Ambrosius, XIV, 989, 935; XV, 1205, 1707, 1727, 1739. — S. Gaudentius, XX, 837, 977. — Rufinus, XXI, 679. — S. Hieronymus, XXII, 830; XXIII, 518, 358; XXIV, 157, 676; XXV, 1143, 1246, 1250; XXVI, 58, 55, 109, 427, 546, 1175. — S. Augustinus, XXXIII, 378; XXXVI, 119, 709, 867; XXXVII, 1220, 1253, 1385, 1406, 1650; XXXVIII, 354, 368, 726, 1030, 1209; XXXIX, 1367; XL,

261, 573, 784, 785; XLI, 263, 270, 271; XLII, 50, 591, 597, 616, 1026; XLV, 1353, 1345, 1456, 1537. — Cassianus, XLIX, 733, 742, 747. — S. Prosper, LI, 180, 181. — S. Petrus Chrysologus, LIJ, 273, 323, 345, 585, 559, 628, 752, 780, 781, 804, 821, 845. — S. Leo Magnus, LIV, 224, 554, 548, 445. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 514, 320, 646, 716. — Gennadius, LVIII, 985, 1017, 1018. — Dracontius, LX, 362. — S. Paulinus Nolan., LXI, 283, 575, 465, 678. — Eusebius, LXII, 630, 654, 774, 861. — S. Fulgentius, LXV, 551, 478, 687. — S. Benedictus, LXVI, 241. — Cassiodorus, LXX, 70, 82, 242, 705, 738, 825, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1033. — Vitae Patrum, LXXIII, 129, 137, 159, 290, 668, 797, 862, 912. — S. Gregorius Magnus, LXXIV, 641, 642, 645, 618, 667, 676, 692, 697, 760, 778, 825; LXXVI, 26, 55, 96, 127, 486, 489, 614, 729, 759, 899, 748, 681, 700, 715; LXXVII, 277. — Taio, 748, 365, 588; LXXVIII, 43, 667; LXXIX, 26, 82, 89, 159, 187, 218, 244, 353, 584, 596. — Taio, LXXX, 751, 918, 988. — Beda Vener., XCIII, 229. — S. Paulinus, XCIX, 275, 268, 269, 275. — Alcuinus, C, 518, 526, 685, 709, 874, 1020, 1110, 1128, 1141; CI, 1070, 1272, 1263. — S. Agobardus, CIV, 158, 162, 275, 280. — Rabanus Maurus, CVII, 1147; CIX, 42, 485, 487. — Walafridus Strabus, CXIV, 988, 992. — Haymo, Paschasius Radbertus, CXX, 507, 308. — Hincmarus Remensis, CXXV, 280, 281. — Isidorus Mercator, CXXX, 757. — S. Bruno Heribipolensis, CXLII, 111, 537; CXLIII, 1229, 1134. — Humbertus cardin., CXLIII, 1126, 1153. — S. Petrus Damianus, CXLIV, 486, 762, 734, 962, 963, 1001; CXLV, 221, 771. — Lanfrancus, CL, 165, 194, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Guibertus, CLVI, 43, 301, 512. — S. Anselmus, CLVIII, 537, 354, 730. — Ivo Carnotensis, CLXI, 976, 977, 1006, 1009. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 571, 945. — Rupertus, CLXVII, 208, 270, 327, 566, 631, 940, 1022, 1608. — CLXIX, 53; CLXX, 73, 411, 1056, 1057, 1117, 1251. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 947. — Hildebertus, CLXXI, 584, 1108, 1111. — Honorius Augustodunensis, CLXXII, 48, 1112, 1187. — Godefridus, CLXXIV, 199, 787, 853, 860, 1156. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 35, 74, 612; CLVI, 87, 289. — Abaelardus, CLXXVII, 1130, 1415. — S. Bernardus, CLXXXII, 205, 810, 1009, 1010, 1034; CLXXXIV, 378, 429, 446, 576, 675, 723, 841. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 722, 1027, 1028. — Joannes Grita, CLXXXVIII, 1665. — Petrus Lombardus, CXCI, 129, 737, 1071, 1316, 1601, 1626; CXCH, 88, 265, 471, 740. — Garnerius, CXCHII, 50, 59, 94, 180, 240, 425. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 268. — Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 411, 761. — Philippus de Harveng, CCHII, 245, 403, 721. — Petrus Cantos, CCV, 44, 58, 191, 270. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 214, 215. — Alanus de Insulis, CCX, 78, 178, 199, 209, 314, 518, 501, 505, 859. — Petrus Pictaviensis, CCXI, 204, 503.

V. — De demonum in homines impugnatio- nibus.

Dæmones nos exterius et interior, ad nostram exercitationem, oppugnare permittuntur. Deus, probationis causa sive vindictæ illa permittit nos tentare per carnis ministerium et unumquemque pro suis moribus. Cum anima se conseresolent ex societate substantia et diversitate naturæ. Viassus malis nobis insinuant; cogitationi, locutioni et operi nostro semper assistunt, si forte quid inveniant unde apud examen justis Judicis accusatores existant. Dæmone pene nullus hominum caret. Ipsi ludus est nos trahere de vitio in vitium... Insuper quoties Deus quocumque flagello huic mundo irascitur, illos ad ministerium vindictæ mittit, qui tamen divina voluntate coercentur, ne tantum noceant quantum capiunt... Cum ergo nos innumera suggestio nibus nos tentent, eo quod dulce est ipsis nos peccare, ut peccatorum nostrorum glorierentur, nobis est ipsis resistendum, et a nobis Dei auxilium implorandum, etc. Memores esse debemus quod nolenti non nocent, et resistentibus sibi non videntur, sed coronant, etc., et nos reman- tiassent diabolo, pompis et angelis ejus, etc., etc.

Tertullianus, I, 405, 434, 684, 1296, 1506; II, 11, 18, 51, 106, 291, 297, 748, 899, 912, 916. — S. Cyprianus, III, 433; IV, 573, 776, 779. — Lactantius, VI, 550, 552, 445, 625, 638, 938, 1634, 1055. — S. Hilarius, IX, 607, 678; X, 724. — S. Zeno, XI, 457. — S. Philastrius, XII, 125, 1262. — S. Ambrosius, XIV, 129, 306, 848, 981, 1114; XVI, 998; XVII, 55, 160, 417, 658, 878. — S. Chromatius, XX, 367. — S. Gaudentius, XX, 838, 930, 977, 978. — Rufinus, XXI, 532, 679. — S. Hieronymus, XXIII, 272, 592, 414; XXV, 204, 227, 527, 795; XXV, 887, 846,

941, 1270, 1272; XXVI, 12, 94, 96, 109, 152, 511, 514, 516, 517; 497. — S. Augustinus, XXXIII, 1037; XXXIV, 205, 206, 437, 442, 449; XXXV, 2053, 2298, 2299; XXXVI, 220, 660, 709, 758, 793, 650; XXXVII, 1660, 1815, 1841, 1850; XXXVIII, 568, 575, 905; XI, 260, 561, 587; XII, 264, 272, 275, 287, 535, 402, 419, 641, 670, 671, 717, 727, 786; XIII, 409, 539, 586, 597, 672, 737, 875, 897, 901, 1026, 1039; XLIII, 720; XLIV, 151, 444, 889, 705, 719, 837; XLV, 1162, 1269, 1316, 1436, 1518, 1537, 1576. — Cassianus, CLIX, 678, 687, 695, 740, 741, 750, 751, 767. — S. Prosper, I, 294, 636, — S. Petrus Chrysologus, LII, 188, 1220, 223, 226, 395, 398, 471, 490, 515, 514, 522, 650, 646, 745. — Salvianus, LIII, 181, 183. — S. Leo Magnus, LIV, 218, 268, 296, 299, 350, 383, 437, 443; LV, 139, 110; LVI, 839, 860. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 520, 686, 716. — Gennadius, LVIII, 981, 1017, 1020. — S. Paulinus Nolan., LXI, 575, 463. — Eusebius, LXII, 577, 587, 623, 636, 639, 669, 813, 851, 950, 972. — S. Fulgentius, LXV, 165, 805, 599, 687. — Cassiodorus, LXX, 67, 83, 358, 506, 678, 813, 1070, 1095, 1148. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1011. — Vita Patrum, LXXII, 157, 267, 517; LXXIV, 112. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 577, 613, 699, 703, 823; LXXVI, 54, 600, 664, 663, 713; LXXVII, 47, 78, 410; LXXVIII, 210, 357, 646; LXXIX, 80, 184, 201, 610. — Taio, LXXX, 750, 968. — Vicobodus, XCVI, 1118. — Alcuinus, C, 477, 958, 1141, 1254; CI, 1265. — S. Agobardus, CIV, 136, 943, 281. — Rabanus Maurus, CVII, 172;

CVIII, 1113; CIX, 357, 687. — Walfridus Strabus, CMV, 1067. — Paschasius Radbertus, CXX, 307, 308. — Bincmarus Remensis, 277, 280. — Isidorus Mercator, CXXX, 567, 756, 785. — Arnoldus, CXLI, 277. — S. Bruno Heribopolensis, CXLII, 74, 110, 340, 581. — Humbertus, cardinal., 1125, 1125, 1135. — S. Petrus Damianus, CALV, 597, 566, 761, 841, 969, 1001, 1002; CLV, 220, 277, 539, 713, 770. — Oithlons, CLVI, 76. — Lanfrancus, CL, 162, 166, 195. — S. Bruno Carthusian., CLII, 991; CLIII, 208. — Radulphus Ardens., CLV, 1547. — Gilbertus, CLVI, 44, 301. — Vernerus, CLVII, 866, 1141. — S. Anselmus, CLVIII, 323, 328, 351, 491, 501, 762, 764. — Ivo Carnotensis, CLXI, 976, 990, 1003. — S. Bruno Signiacensis, CLXIV, 166, 558. — Rupertus, CLXVII, 208, 211, 270, 290, 527, 366, 539, 644, 1021, 1603, 1733; CLXIX, 00, 61, 537, 1250, 1472. — Honorius Augustodiniensis., CLXXII, 48, 1114. — Godefridus, CLXXIV, 63, 671, 860, 1136. — Abaelardus, CLXXVII, 1150. — S. Bernardus, CLXXXII, 909; CLXXXIII, 526, 513, 935, 1040, 1298; CLXXXIV, 577, 707. — Robertus Polius, CLXXXVI 1028, 1636. — Petrus Lombardus, CXCI, 758, 1071, 1385, 1547, 1600; CACII, 263, 471, 472, 1283. — Garnerius, CXCH, 50, 59, 81, 94, 114, 171, 180, 241, 425. — Adamus Præmonstratensis., CXCIII, 412, 761. — Philippus de Hartweg, CCH, 244, 306, 410, 722. — Petrus Cantor, CCV, 45, 59, 270. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 215, 216. — Alanus de Insulis, CCX, 80, 178, 198, 203, 210, 317, 512, 503, 839. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 209, 302, 304.

XXXVI.

INDEX DE DURATIONE MUNDI ET EJUS FINE.

DE QUIBUS VARIE SS. PATRUM REFERUNTUR SENTENTIÆ.

I. — De duratione.

Scire debetis occasum sæculi atque Antichristi tempus appropinquare. S. Cyprianus, IV, 530.

Secundus Christi adventus nobis appropinquat. S. Cyprianus, IV, 388.

Mundus ipse jam loquitur et occasum sui rerum labentium probatione testatur. S. Cyprianus, IV, 546.

Jam mundi finis in proximo est. S. Cyprianus, IV, 561.

Sententia philosophorum de ejus antiquitate et duratione. Lactantius, VI, 781.

Sexto millesimo anno expleto, consummationem fieri necesse est. VI, 781, 783, 1006.

Ut in hunc sextum millesimum anni malitia omnis aboleatur o terra. VI, 785.

Mundi finem putabant antiqui venturum simul cum fine imperii Romani. S. Optatus, XI, 1153.

Septimo et millesimo anno incipiente, fide vera credentes liberabuntur a mundo. S. Hilarius, XIII, 1105.

Interfecto Antichristo, summa completa annorum sex millium fiet resurrectio omnium sanctorum adhuc superstitum mundo. Hilarius, XIII, 1105.

Post septimum et millesimum annum solvetur Salomon de carcere suo. Hilarius, XIII, 1106.

Tempus ab ascensione Christi usque ad finem mundi per mille annos designatur. S. Ambrosius, XVII, 980.

In sex millibus enim annis, si quingenti anni per horas diei singulas dividantur, novissima hora consequenter dicetur tempus fidei gentium. S. Hieronymus, XXV, 1186.

Finis mundi in proximo est. S. Augustinus, XI, 667.

Vacatione scilicet sancti per labores annorum sex millium, ex quo creatus homo... sex annorum millibus tanquam sex diebus impletis, sequatur velut Sabbati septimus in annis mille postremis, ad hoc scilicet Sabbatum celebrandum resurgentibus sanctis. S. Augustinus, XLI, 667.

Extremum mundi tempus, diem, horam nemo novit. S. Augustinus, XXXIII, 599, 901, 902, 903.

Judeis diem Christus non revelavit apostolis. S. Augustinus, XXXVI, 906.

Nonesmilli putant futurum post certa annorum millia. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

De Salvatoris adventu qui expectatur in fine, tempora dinumerare non audeat. S. Augustinus, XXXIII, 893.

Mundi finem post sex annorum millia futurum quidam fixerunt. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Impleto sexto milenario annorum, in septimo millenario requiescet, cessante jam mundo ab omni opere seculari. S. Augustinus, XXXV, 2320.

Mundi sex ætates. S. Augustinus, XXXIX, 1920; XL, 742, 749.

Jam finis sæculi instat. S. Augustinus, CXL, 1187.

Quod nonnulli sic accipiunt, ut sex annorum millia constituent velut unum diem, eumque in partes velut horas duodecim partiantur, ut sic quingentos annos postremos hora videatur habere postremo. S. Augustinus, XXXIII, 910.

Mundum septem millia annorum duraturum, aliquorum fuit opinio. S. Maximus Taurin., LVII, 729 adu.

Id est sexto annorum millenario, quantumcumque usque ad finem sæculi protelatur, cujus nunc spatia posteriora voluntur, etc. Primasius Adrumet., LXVIII, 914.

Cassiodori sententia de mundi fine. Cassiodorus, LXIX, 545.

Mundum hunc quem vicinus finis urget aspiciat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 694.

Cur non consideras quia mundus in fine est. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884.

In opere sex dierum sex millium annorum opera demonstrantur. Mille enim anni apud Deum unum diem comparantur... Horum dierum Sabbatum septimum millesimum anni tempus, ac requies futuri regni ac sæculi est, ubi jam nulla erit operatio rerum, sed requies sola sanctorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 525.

An Christus sciebat mundi hujus finem. Beda Vener., XCII, 263.

Hoc in sex millibus annorum quingenti esse anni debent, et quod superveniens vespera post XII horas die hoc, expletis annis duodecies quingentis, id est, sex millibus, æterna justis Judicis retributio generet. Beda V., XCIV, 674.

Nec defuere qui septem annorum millibus sæculi hujus statum, qui et septem diebus volvitur, terminandum esse putarent, quos Augustinus redarguit. Beda V., XCIV, 674.

II. — De signis finis mundi et igne ultimæ conflagrationis.

In ultimo fient prodigia miranda per omnia clementia mundi. Lactantius, VI, 785.

De mundi vastatione ejusque prodigiis. Lactantius, VI, 790.

De postremis temporibus. Lactantius, VI, 1188.
Descendet ignis de celo, et consummabuntur omnes homines. Hilarius, XIII, 1106.

Duæ falces designant illum ignem quo universus mundus delendus est. S. Ambrosius, XVII, 896.

Civitates gentium cadent, cum eo igne qui faciem Domini ad iudicium venientis præcedet, omnes gentes debentur. S. Ambrosius, XVII, 909.

Multos, sine mundi instante, ignis purgatorius purgando cremabit, sed ante iudicium absoluti in sanctorum collegio recipiuntur. S. Ambrosius XVII, 931.

Ignis de celo exiet, quia veniente Domino ad iudicium, ignis ante ipsum præcedet, qui non solum omnem catervam impiorum sed et ipsum mundum consumet, XVII, 932.

Ecce terra, ecce aer, ecce mare, cæteraque elementa igne consumentur. S. Ambrosius, XVII, 933.

Terra et cælum, id est, species terræ et cæli, per ignem a sua specie commutabuntur ut possint in alium reormari multo meliorem et pulchriorem. S. Ambrosius, XVII, 934.

Signa quænam præmittenda sunt. Zachæus Christianus, XX, 1161, 1162.

Medio noctis, securis omnibus, consummationem mundi esse venturam. S. Hieronymus, XII, 974.

Signum Domini adventus est, Evangelium in toto orbe prædicari... quod aut jam completum, aut in brevi cernimus esse completum. S. Hieronymus. XXVI, 177.
Postumus extremum mundi tempus conjicere ex signis. S. Augustinus, XXXVI, 903, 909.

Signa adventus iudicii proxime futuri jam ab apostolorum tempore nec desinunt tamen convenire diebus novissimis et esse signa. S. Augustinus, XXXVI, 913, 914.

Judicii signa quæ propheta dixerunt, omnia pene completa. S. Augustinus, XXXVIII, 576.

Finis sæculi non adveniet antequam prædicetur Evangelium in universo orbe. S. Augustinus, XXXIII, 940.

Mundus igni novissimo reservatur in diem iudicii et perditionis hominum impiorum. S. Augustinus, XL, 684.

Antichristus, cuius tempus dies Domini subsequitur, S. Augustinus, XL, 685.

Figura huius mundi mundanorum ignem conflagratione præteribit. Primasius Adrmet., LXVIII, 921.

Appropinquante autem eodem mundi termino, multa imminet quæ ante non fuerunt, videlicet immutationes aeris, terroresque de celo, etc. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1293.

De conflagratione ignis, qua mundus hiedicetur interire. S. Julianus Tolet., XCVI, 518.

Sic quidam dicunt in consummatione sæculi cum descenderit ignis, incipiet quidem de sublimioribus locis, ut paulatim ad inferiora descendat, S. Paschasius Radbertus, CXX, 829.

Lucas de igne Sodomorum dat nobis occasionem intelligendi quod per ignem cremandus sit iste mundus CXX, 829.

Facta namque resurrectione, et ad iudicium Christo veniente, statim ignis sequetur qui et mundum exuret et peccatores devorabit. S. Bruno Signiens., CLXV, 715.

Ignis flagrat super omnes montes quindecim cubitos. Honorius Augustodun., CLXXII, 778.

LIBRI DE FINE MUNDI TRACTANTES.

I bellus de mundi duratione. S. Hilarius, XIII, 1097.

Tractatus de meditandis plagis quæ circa finem mundi evenient. Richardus S. Victoris, CXCVI, 201.

XXXVII.

INDEX

DE CREATIONE HOMINIS,

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID DE ILLA DIXERE SS. PATRES.

Homo factura est Creatoris : Tertull. I, 514. Ex nihilo a Deo creatus : *ibid.*, 521. — Sancta Litteræ docent hominem fuisse ultimum Dei opus, et sic inductum fuisse in hunc mundum, quasi in domum jam paratam et instructam : Lactantius, VI, 505. — Hominis origo hanc habet dignitatem quod non manu, sed manibus Dei conditus sit : S. Hilarius, IX, 565. — Homo cur post omnes creaturas sit creatus : S. Ambrosius, XVI, 1129. Cur statim ac a Deo creatus est, non sit laudatus, *ibid.*, 510. Hominis quanta dignitas in sua creatione, et quid illum doceat ? *ibid.*, XVII, 1015. — Adam in ætate perfecta conditus fuit juxta Judæos : S. Hieronymus, XII, 902. — Adam quæ ætate aut statura conditus fuerit : S. Augustinus, XXXIV, 348. Adam et Eva non formati in illo die spiritali primitus condito, *ibid.*, 341. Homo præcipuum opus Dei dicitur, quare, *ibid.*, 347, 348. Deus hominem sicut cætera per Verbum suum fecit, *ibid.*, 371. Adam non aliter formatus fuit quam haberent causæ primordiales, *ibid.*, 349, 351. Homo factus est in die primo creationis invisibiliter, causaliter, potentialiter, in die autem sexto factus est visibiliter, *ibid.*, 343, 344, 346, 347, 349, 410. Adæ et Evæ origo juxta Manichæos, *id.*, XXXII, 1375. Adam a principe tenebrarum creatum dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 569. Hominis creatio, *id.*, XXXIV, 146, 241. Hominis creatio allegorice exponitur, XXXII, 838. Cur in solius hominis creatione dictum, faciamus, *id.*, XXXIV, 291. Cur de hominis creatione non dicitur, et sic est factum, *ibid.*, 292. Homo sexta die creatus, *id.*, XLII, 257. — Utrum virili ætate formatus est homo, an per spatia temporum crevisset : S. Eucherius, I, 905. — Hominis creatio : S. Prosper Aquitan., LI, 622. — De creatione primi hominis : Eusebius abb., LXII, 656. — Cur novissimus post creaturam factus sit homo : Dionysius Exiguus, LXVII, 350. — Creatio hominis : Gregorius Turon., LXXI, 163. — Hominis prærogativæ in rerum conditione : S. Gregorius Magnus, LXXV, 900. Homo sexto die factus est, *id.*, LXXVI,

1250. Homo primus sic conditus est, ut posset non peccando sine morte ad patriam transire angelorum, *id.*, LXXV, 664; Taio Cassaraug., LXXX, 758. Pans primi hominis in paradiso quis fuerit : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 607. — Quod rationalis creatura angelorum atque hominum simul creata sit : Taio Cassaraug., LXXX, 750.

De conditione primi hominis, *ibid.*, 755. — De homine : S. Isidorus Hispal., LXXIII, 559. — Cur in creatione hominis dicitur *factum* : Beda Ven., XCI, 28 *seq.* De creatione hominis, *id.*, XCIII, 216, 257; Wicbodus, XCVI, 1151. — Hominis in creatione prærogativæ : S. Paulinus Aquil., XCIX, 193. — Cur homo sexto die creatus est : Alcuinus, 518. Num non ante, die sexto, homo legitur esse creatus, *id.*, C, 521. Die sexto, Dominus hominem fieri jubet : Rabanus Maurus, CVII, 458. — Cavenda est hic paupertas intellectus humani ut cogitemus Deum manibus operatum fuisse hominem et labris carnis locutum : Remigius Antissiod., CXXXI, 60. — Nunquid ad angelos loquitur Deus dum dicit : Faciamus hominem : S. Bruno Signiens., CLXIV, 157. Creatio hominis totius Trinitatis opus fuit, *ibid.*, 157. — De creatione hominis : Rupertus abb., CLXVII, 248 *seq.* Homo est proprium opus et factura Dei, *id.*, CLXVIII, 637. — Extra paradysum voluit hominem facere Deus, ut intelligeret se ex gratia, non ex natura, in paradiso locutum : Hugo de S. Victore, CXXXV, 59. Adam continuo factus est sine ullo progressu membrorum in ætate virili, *id.*, CLXXVI, 92. Hominis primi formatio, quid allegorice, *id.*, CLXXV, 639. Quare novissime factus est homo, *id.*, CLXXVI, 20. — Hominis dignitas in creatione : S. Bernardus Clarav., CLXXXIII, 757. — De creatione hominis : Magister Raminus, CXCII, 1046; Adamus Præmonst., CXCVIII, 99. — Homo creatus fuisset, etiamsi angeli non cecidissent : Alanus de Insulis, CCX, 318. — Hominis creatio quo die facta : Philippus de Harveng, CCIII, 11.

Homo ex duplici substantia est confectus : Tertull., II,

832, 830. — Homo duabus naturis continetur spiritali et terrena : S. Hilarius, IX, 720. Secundum corpus de terra formatum, *ibid.*, 566. Secundum animam ex nulla aliena substantia factus, *ibid.* — Difficultates variae ex anima Adæ non prius creata quam corpori inspirata : S. Augustinus, XXXIII, 570. — Caro Adæ ante peccatum ita est immortalis creata, ut adminiculis adiuta temporalis alimonie, mortis expertus ac doloris existeret : Beda Ven., XCI, 52; Rabanus Maurus, CVII, 463. — Sic immortalis et incorruptibilis est condita caro primorum hominum, ut eandem suam immortalitatem atque incorruptionem per observantiam mandatorum Dei custodirent : Beda Ven., XCI, 52. — In corpore et animæ substantiam homo factus est : Alcuinus, C, 531. — Abusive pronuntiatur ex utraque substantia totus homo : Rabanus Maurus, CXI, 139. — Non enim credendum est, animam quasi spiritus et levis, et munda, ex luto factam esse : Honorius Augustodun., CLXXII, 55. — Angelorum ministerio forsitan formatum est corpus hominis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37. Qualis creatus sit primus homo secundum corpus, id., CLXXVI, 275. Corpus hominis Deus formavit de limo terræ, *ibid.*, 92. — Homo cur ex luto conditus : Garnerius, CXIII, 277.

Homo ad imaginem Dei Filius creatus : Tertull., II, 168. Ad similitudinem Filii et Spiritus confectus : *ibid.* Ad imaginem Dei factus, id est Christi : Tertull., II, 802. — Non in lineis corporalibus, sed in arbitrii libertate et potestate, ad imaginem Dei factus homo : Tertull., II, 290. — Adam quem ad imaginem et similitudinem suam consummavit : S. Victorinus martyr, V, 306. — Anima hominis ad imaginem Dei facta : S. Hilarius, IX, 566. Fit ad communem Patris et Filii imaginem : X, 151. Homo in substantia animæ ad imaginem Dei figuratus : IX, 651. Secundum animam ad imaginem Dei factus : IX, 721. Non Dei imago, sed imaginis et similitudinis Dei exemplum : IX, 566. — Homo cur factus a Deo ad imaginem et similitudinem suam : S. Zeno, XI, 276. Quæ sit in homine Dei imago : XI, 436, 437. — Ut pressius intelligatur ubi divina similitudo residet : S. Ambrosius, XIV, 259. In quo sit ad similitudinem Dei, XVII, 1017. — Imago Dei in homine facta in creatione, similitudo in baptismo : S. Hieronymus, XXV, 269. — Ad imaginem Dei quomodo Adam creatus : S. Augustinus, XI, 551; XXXIV, 26, 186, 211, 292, 317, 366, 409; XXXII, 626, 838; XLII, 475, 693, 1001, 1033. — Homo cur ad imaginem Dei conditus : S. Leo Magnus, LIV, 169, 189. — Homo an conditus ad imaginem Verbi : Prudentius, LIX, 949. — In qua homo factus ad imaginem et similitudinem Dei : Beda Ven., XCI, 29. In hoc maxime factus est homo ad imaginem Dei, in quo irrationalibus antecellit, id., 30. Quod enim dictum est ad imaginem Dei, non nisi in anima : Beda Ven., XCI, 43. — Imago Dei quomodo in homine : S. Paulinus Aquil., XCI, 799. — Ad imaginem et similitudinem suam ipse Creator omnium hominem creavit : Alcuinus, C, 566; Rabanus Maurus, CVII, 439. — Non ergo secundum corpus, sed secundum intellectum mentis, ad imaginem Dei conditus est homo : Rabanus Maurus, CVII, 460. — Nec audiendi sunt qui dicunt hominem in corpore Dei imaginem habere : Remigius Antissiod., CLXXI, 57. — Sexto die creatus est homo ad similitudinem et similitudinem Creatoris : S. Petrus Damianus, CLXV, 813. — Imaginem Dei Adam habuit in anima : Guibertus abb., CLVI, 33. — Quod ad imaginem et similitudinem Dei facti sumus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ad ineffabilem Trinitatis imaginem et similitudinem conditus homo dicitur : Hildebertus, CLXXI, 438. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam, id., CLXXI, 1118. — Ad imaginem Dei homo factus dicitur : Godefridus abb., CLXXIV, 143. Ad imaginem Dei factus est homo secundum animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 37; CLXXVI, 91, 264, 590. Homo cur ad imaginem Dei factus, CLXXVII, 1119, 1120. — Homo secundum animam dignitatem ad similitudinem singularem personarum factus est : Petrus Abelardus, CLXXVIII, 761. Ad imaginem Dei creatus, id., *ibid.*, 763. Petrus Lombardus, CXII, 31. Satis ergo ostenditur ubi homo sit creatus ad imaginem Dei, scilicet non in corporis lineamentis, sed forma quadam intelligibili mentis illuminata : Petrus Lombardus, CXII, 205, 282; S. Trinitatis imago in homine impressa elucidatur : Adamus Præmonst., CXCVIII, 833.

Homo in hoc ab ipso Deo extructus est, ut Dominus esse posset, dum sit a Domino : Tertull., II, 801. Omnis substantia ejus saluti destinata, 863. — Ad cognoscendum venerandumque Deum homo omnibus uti debet, IX, 564. Natus est ad volandum in cælum, IX, 973. — Ad hoc natus est homo, ut Creatorem suum intelligens, veneretur

cum metu, et honore, et opere mandatorum : S. Hieronymus, XXIII, 1116. — Homo ad quid factus : S. Augustinus, XI, 628. Hominis finis est vita æterna, XXXIV, 144. A quo, quare, ad quid homo creatus, XI, 819. Ad cælum, non ad gehennam a Deo conditus, XI, 1119. — Homo nascitur ad laborem : S. Gregorius Magnus, LXXV, 737. Homo conditus ad contemplandum suum Conditorum, LXXV, 813, 821. — Quod ad hoc facti sumus, ut Deum sine fine laudemus : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 711. Homo a Deo creatus ut secundum Creatoris sui voluntatem viveret : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 803. Constat hominem esse factum ad beatitudinem, quæ in hac vita haberi non potest, id., 376. Ad regnum Dei factus est homo, id., 457, 535. Et ad videndum Deum, id., 225, 813, 814. — In paradiso omnium deliciarum loco Deus eum collocavit ut operaretur, et custodiret illum : S. Bruno Signiensis, CLXIV, 160. — Hominem fecit Deus ad immortalitatem : Hugo de S. Victore, CLXXV, 57.

Ut creatis aut uteretur, aut dominaretur, homo est electus : S. Hilarius, IX, 436. — Bellum robustissimas et ferocissimas homini a Creatore subditas : S. Ambrosius, XIV, 253. — Potestas hominis in bestiis, S. Augustinus, XXXIV, 187. — Bestiis dominari, per allégoriam, *ibid.* In quo honore positus, si non intellexerit ut bene agat, eidem ipsis animantibus insensatis, quibus prælatus est, comparabitur : Beda Ven., XCI, 30. Queritur in quam utilitatem homo dominatum in pisces, et volucres, et animalia terræ cuncta perceperit, id., XCI, 31. Questu dignum est quare non etiam nunc cunctis homo dominetur animantibus, *ibid.* Quomodo Deus adduxit ad Adam cuncta animalia, et universa volatilia cæli, id., XCIII, 271, 279. — Cur voluit Deus ut homo cunctis animantibus nomen imponeret : Alcuinus, C, 542. — Non est cogitandum carnaliter, quod ita adduxerit Deus animalia terræ vel aves ad Adam : Rabanus Maurus, CVII, 483. Constat Adam in ea lingua qua totum genus humanum usque ad constructionem turris, in qua lingua divisæ sunt, loquebatur, animantibus terræ et volatilibus nomina imposuisse, id., CVII, 483. — Dominari debuit homo omnibus, sed per peccatum amisit dominum et in maximis et in minimis : Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. Quod autem ad eum adducta sunt, hæc est ratio, scilicet quia futurus erat Dominus super omnia illa, et ideo debebat ut pro arbitrio suo daret eis nomina, id., CLXXV, 40. — Non hominem homini præponit Deus, sed insensibilibus tantum, vel irrationalibus creaturis, ut eas scilicet in potestate accipiat : Petrus Abelardus, CLXXVIII, 763. — Dominatio omnium quæ in terra et quæ in aquis sunt, homini data est : Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1531.

De creatione mulieris.

Femina non est facta ad imaginem Dei : S. Ambrosius, XVII, 210, 259. — Femina de viro facta : S. Augustinus, XXXVII, 1781. Facta est ad imaginem Dei : id., XXXIV, 293. Extra sex dies creationis facta est, *ibid.*, 545. Mulieris formatio, non per alium, quam Deum, id., XXXIV, 403, 401. Mulier cur ex homine formata, id., XLI, 372, 376. Mulier in adiutorium propter sobolem facta, id., XXXIV, 395, *seq.* Mulier facta ut vir ei dominaretur, *ibid.*, 450. Mulieris formatio, mystice dicta est edificatio, *ibid.*, 402, 403. Formatio mulieris, eo modo quo narratur, facta est, ut quidpiam prænumeretur, *ibid.*, 402. Mulieris formatio, Ecclesiæ formationem mystice significabat, *ibid.*, 407, 408. — Queritur utrum femina de latere viri formata ex ejus anima acceperit animam : S. Eucherius, L, 903. — In primis Deus feminam unam creavit : Beda Ven., XCI, 30. Femina ad imaginem Dei creata est, secundum id quod et ipsa habebat mentem rationalem : *ibid.*, 50. Nunquid quia opus erat Adæ, ut ei conjux fieret, aliter non poterat fieri, nisi ut dormienti costam detraxeret, ex qua conjux edificaretur : id., XCIII, 275. — Cur mulier de latere viri dormientis edificata legitur, et non de terra plasmata : Alcuinus, C, 522. — De factura mulieris ex costa Adæ : Rabanus Maurus, CVII, 482. Quod mulier de viri latere facta est, propter ipsius conjunctionis vim commendandam, ita fieri oportuisse credendum est : *ibid.*, 484. — De formatione mulieris : Hildebertus, CLXXI, 1119. — Attendendum est quod nec de capite, nec de pedibus viri sumptum est id unde fieret mulier, ne aut domina, si de capite, aut ancilla, si de pedibus putaretur : Hugo de S. Victore, CLXXV, 40. Ideo de medio, id est costa sumi decessit, ut socia intelligeretur : *ibid.* De formatione mulieris : id., CLXXVI, 92. — Ut enim ex patre cæteræ personæ habent esse, ita in humana creatione femina ex viro creata esse inde habuit, non vir ex femina : Petrus Abelardus, CLXXVIII, 761.

XXXVIII.

INDEX DE ANIMA HUMANA

IN QUO EXHIBETUR, ORDINE LOGICO, QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE ANIMÆ ORIGINÆ, NATURÆ, IMMATERIALITATÆ, DOTIBUS, IMMORTALITATÆ, EXCELLENTIÆ, ETC., ETC.

MONITUM.

Hoc in Indice, utilitati simul et facilitati lectoris providentes, divisiones statuimus plurimas; sic vicissim agemus: I de existentia et origine mentis humanæ; II de illius natura; III de immaterialitate; IV de variis dotibus; V de immortalitate; VI de unionē animæ cum corpore et de sede illius; VII de excellentiā; VIII de statu animæ præsentī; IX de statu ejus in morte et post mortem; X libros de anima ex professo tractantes adducemus; XI denique velut in appendice de anima brutorum aggrediemur quæstionē. Sed ne longius hic Index protraheretur, non omnes de verbo ad verbum Patrum sententias retulimus, at tantum numeris et voluminum et paginarum indicavimus locos ubi facillime lector reperiet desideratas.

I. — De existentia et origine mentis humanæ.

Anima humana non ex Deo sed a Deo creata et descendens, imago Dei est, nam eisdem motus et sensus habet quos et Deus, licet non tales quales Deus. Asseritur animas non fuisse priusquam in corpore mitterentur; non esse ex traduce, sed formato corpore creari et infundi. Variæ hic etiam de illius origine opinioniones necnon circa illam errores recensentur.

Tertullianus, I, 577; II, 257, 295, 504, 652, 686, 695, 696, 712, 801, 805. — Arnobius, V, 833, 851, 858, 865, 861, 885, 835. — Lactantius VI, 309, 319, 322, 345, 403, 750, 927. — S. Hilarius, IX, 402, 451, 458, 650, 718; X, 558. — Philastrius, XII, 1183, 1253, 1249. — S. Ambrosius, XV, 1352. — S. Chromatius, XX, 420. — S. Hieronymus, XXII, 1083; XXIII, 571, 572, 450, 478, 1112. — S. Augustinus, XXXII, 847, 1257, 1212, 1296; XXXIII, 541, 548, 590, 717-719, 725, 747, 728, 751-753, 747, 778, 857, 858, 862, 864, 882; XXXIV, 515, 515, 535, 556, 560, 561, 566, 572, 412, 415, 418, 419, 122, 425, 426; XXXV, 2229; XXXVII, 1822; XXXIX, 1275, 2185; XL, 11, 51, 55, 93, 95, 99, 781, 809, 847; XLI, 311, 358, 375, 402; XLII, 116, 117, 380, 381, 549, 668-670, 1207, 1208, 1216; XLIV, 150, 196, 477, 479, 482, 484, 489, 490, 492, 495, 496-499, 501, 506, 512, 513, 520, 525, 525, 530, 532, 516, 547, 608; XLV, 1218, 1718, 1744. — Cassianus, XLIX, 499, 756. — S. Leo Magnus, LIV, 683. — Gennadius, LVIII, 1020, 1021. — Prudentius, LIX, 878, 984, 997, 991. — S. Fulgentius, LXV, 439, 441, 501, 593, 665, 666, 668. — Cassiodorus, LXX, 1281, 1285. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 989. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 85, 85, 86, 251. — Alcuinus, CI, 1075. — S. Agobardus, CIV, 168. — Rabanus Maurus, CVII, 475; CX, 1112. — Wernerus, CLVII, 1161, 1162, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 625. — Odo, abb., CLX, 1100. — S. Bruno Astens., CLXIV, 160 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 268, 556. — Hildebertus, CLXXI, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 750. — Alanus de Insulis, CCX, 515, 516 et seqq.

II. — De natura animæ humanæ.

Anima substantia est simplex; sic recte quasi *ὁψία*, id est, a sanguine longe discreta vocatur, cum post mortem corporis perfectam ejus constet e se substantiam. Quidam dicunt animam sic appellatam, eo quod animet atque vivificet sui corporis substantiam. Animus appellatur, quia velecissima ejus cogitatio ad similitudinem venti motu celeri pervagatur; mens dicitur a *μεν*, id est, luna, quia licet mutetur vicissitudine varia, se tamen restituit in id quod fuit quodam novitate perfecta; spiritus etiam dicitur, sive quia inspirat quod vult, universa complet, totus in orbe, immobilis loco, sive quatenus est substantia tenuis nobisque invisibilis; sive quatenus per totum corpus emissum atque receptum per eum vita mortuum continetur. Una est anima quæ, dum contemplatur, spiritus est; dum sentit, sensus; dum sapit, animus; dum intelligit, mens; dum disceruit, ratio; dum consentit, voluntas; dum recordatur, memoria; dum membra

vegetat, anima est. Variæ de natura animæ opinioniones referuntur et errores refelluntur varii.

Tertullianus, I, 610; II, 182, 651-656, 667, 668, 672, 682, 686, 775, 803, 814, 817, 936. — Arnobius, V, 851, 852, 856, 858, 859, 833, 854, 858, 865, 866, 839, 830. — Lactantius, VI, 779; VII, 63. — S. Zeno, XI, 540. — Philastrius, XII, 1210, 1252, 1255. — S. Ambrosius, XIV, 403, 466, 501, 560; XVI, 1074; XVII, 491, 529. — S. Hieronymus, XXII, 796, 824. — S. Augustinus, XXXIV, 533, 562, 565, 565, 566, 572, 425, 426, 480; XXXVII, 1887; XL, 194, 671, 727, 784, 805, 814; XLI, 287, 526, 775; XLII, 11, 46, 47, 93, 94, 255, 961, 982; XLIV, 363, 364, 426, 480, 554, 558-561, 513, 514; XLV, 1518, 1510. — Cassianus, XLIX, 507, 665, 774. — S. Prosper, LI, 211, 414, 495. — S. Leo Magnus, LIV, 682. — Gennadius, LVIII, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 695; LX, 475. — S. Fulgentius, LXV, 284, 285. — Cassiodorus, LXX, 1285, 1287, 1289. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 85, 85; LXXXIV, 716. — B. Alcuinus, CI, 664, 1105. — Rabanus Maurus, CX, 1110. — Isidorus Mercator, CXX, 561, 894. — Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Bruno Astens., CLXIV, 161, 470, 959. — Hugo de S. Victore, CLXIV, 418, 419; CLXXVII, 179, 180. — S. Bernardus, CLXXXIV, 540. — Isaac de Stella, CXCIV, 1878. — Adamus Scolus, CXCVIII, 806.

III. — De animæ immaterialitate.

Anima spiritus est, sicut ipsa dies lux; incorporea, immaterialis et ideo dissolvi non potest. Non crescit in pueris, nec in juvenibus viget, nec in senibus diminuitur. Nihil in se corporeum retinet; nec longitudinem, nec latitudinem, nec profunditatem habet; spiritaliter multa longius et prope posita perpendit, de celestibus cogitat; de ipso summo Deo quendam arduum nosse desiderat, etc.

Tertullianus, II, 664. — Lactantius, VI, 771, 772, 775, 776. — S. Hilarius, IX, 566, 719, 721. — S. Ambrosius, XIV, 537; XV, 1554; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXVI, 66. — S. Augustinus, in eisdem locis articulo præcedenti de natura mentis allatos. — Prudentius, LIX, 697. — Boetius, LXIV, 1400. — S. Fulgentius, LXV, 668, 691. — Cassiodorus, LXX, 1285. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 325. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 85. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 159, 161. — P. Alcuinus, CI, 643, 1644. — Rabanus Maurus, CX, 1111, 1115. — Guibertus abb., CLVI, 677, 678. — Wernerus, CLXVII, 1175, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 806. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690.

IV. — De proprietatibus vel dotibus animæ.

Anima rationalis est et libera; capax scientiæ et intellectus; semper mobilis et exercita. Anima in corpore tres habet affectiones; rationabilem, concupiscibilem, irascibilem; triplici constat potentia, vitali, sensuali, rationali; ratione viget, consilio valet, intelligentia antecellit. Anima de divinis tractat, humana sapit, natura iter tendit ad superiora; facultates et quasi instrumenta cognoscendi ac diligendi habet ex natura; septem sicut illi vires: animus, mens, imaginatio, opinio, ratio, intellectus et memoria, etc.

Tertullianus, I, 295, 680, 686; II, 654, 656, 650, 726,

750, 751, 772, 775. — S. Ambrosius, XV, 1735, 1756. — Cassianus, XLIX, 597, 1606. — Dionysius Exiguus, LXVII, 570, 571. — B. Alcuinus, CI, 640, 642. — Rabanus Maurus, CX, 1111. — S. Anselmus, CLVIII, 216, 431, 535, 805. — Odo, CLX, 1081. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 559, 572. — Isaac de Stella, CXCIV, 1887. — Joannes Saresburiensis, CXCIX, 951.

V. — De immortalitate animæ.

In hoc articulo afferuntur omnia argumenta quibus conati sunt Patres astruere animæ immortalitatem; recentior etiam variae de illa opiniones, et errores refelluntur.

Tertullianus, I, 610, 1261; II, 618; 720, 795, 796, 798. — S. Cyprianus, III, 781, 782; IV, 247, 509, 430, 476, 477, 493, 585, 586, 596, 598, 605, 730-752, 791, 792. — Amobius, V, 475-477, 481-486, 852-854, 855-859. Lactantius, VI, 26, 379, 380, 381, 609, 663, 765, 770, 776, 777, 855, 856. — S. Hilarius, IX, 411, 589, 590, 632, 633, 861, 863, 934, 939; X, 26, 27, 30, 51, 596, 597, 411, 412, 640, 641, 861, 863, 1015, 1046. — S. Zeno, XI, 540. — S. Philastrius, XII, 1121, 1210. — S. Ambrosius, XIV, 358, 399, 579-541, 555-555, 557, 558, 1174, 1175; XV, 1498, 1499, 1504, 1509; XVI, 592, 922, 923, 1509, 1510, 1520, 1521, 1528, 1552, 1553, 1571, 1575. — Rufinus, XII, 666, 667, 682, 1001, 1086, 1087. — S. Hieronymus, XXII, 467, 589, 880; XXIII, 1060-1062; XXVI, 190, 191. — S. Augustinus, XXXII, 713, 719, 720, 896, 1021, 1023, 1025, 1028, 1029; XXXIII, 269; XXXIV, 457; XXXV, 522, 552, 553, 555, 670, 760; XXXVII, 1678, 1679, 1682, 1702, 1705, 1782, 1906; XXXVIII, 206, 220, 232, 233, 428, 588, 721, 799, 1288, 1383, 1414, 1415, 1450, 1475, 1476; XXXIX, 1578; XL, 281, 607, 1025, 1096, 1580-1582; XLI, 255, 299, 607, 758, 763, 768, 771, 772; XLII, 581, 1023; XLIV, 110, 747. — Cassianus, XLIX, 514, 556, 570, 499-501, 529, 530, 613, 614, 705, 704. — S. Prosper, LI, 132, 133, 187, 189, 174, 175, 251, 252, 436, 440, 441, 456, 457, 599, 600, 621, 622. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214-217, 226, 228, 375, 376, 501-503, 536, 537, 549, 550, 555, 556, 616-620. — S. Valerianus, LII, 756, 758, 712, 743. — S. Salvianus, LIII, 171. — S. Leo Magnus, LIV, 25, 28, 87, 88, 126, 128, 168, 169, 213, 214, 253, 501, 302, 506, 528, 573, 580. — S. Maximus Taurin., LVII, 577, 425, 683, 732, 811, 812. — Gennadius, LVIII, 983, 1004, 1006, 1021. — S. Faustus, LVIII, 856. — Pomerius, LVIII, 836. — Prudentius, LIX, 664; LX, 712, 778. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 201, 268, 215, 217, 221, 549-551, 463, 465. — Eusebius, LXII, 694, 695, 750-752, 783, 784, 810, 812, 835, 860, 861, 899, 900, 945, 946, 1021, 1022. — Boetius, LXIII, 713; LXIX, 1405. — S. Fulgentius, LXV, 153, 154. — Cassiodorus, LXIX, 892, 1035, 1056; LXX, 1263-1265. — S. Gregorius Turon., LXXI, 540, 1159, 1159. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 610, 641, 713, 714; LXXVII, 140-142, 520-522, 528-530, 404, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 87, 944-949, 1185, 1241. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 214, 215. — B. Alcuinus, C, 519, 520, 583, 586, CII, 1099-1102. — S. Agobardus, CIV, 201, 202. — Rabanus Maurus, CVIII, 1148, 1167; CIX, 709; CX, 1109-1111. — S. Lupus, CXIX, 492, 493, 621, 625. — Liethbertus, CXLVI, 1175. — Joannes Rothomagus., CXLVII, 228, 229. — Lanfrancus, CL, 123, 124, 131, 132. — Mangaldus, CIV, 411. — S. Anselmus, CLVIII, 213, 214, 216, 218, 794, 795. — S. Ivo Carnot., CLXI, 973, 1001, 1002, 1004. — S. Bruno Astensis., CLXV, 162. — Rupertus abbas, CLXVII, 576-558. — Hugo a S. Victore, CLXXV, 486-488; CLXXVII, 747. — Hervetus, CLXXXI, 575. — S. Bernardus, CLXXII, 238, 239; CLXXIII, 210, 211, 1172, 1173. — Petrus Lombardus, CXCII, 36-38, 43, 937, 1110. — Garnerius, CXCIII, 89, 198, 199. Gerhohus, CXIV, 497. — Wolbero, CXCX, 1021. — S. Hildegardis, CXCVII, 747. Philippus de Harveng, CCIII, 206, 207, 602, 603, 1286, 1287. — Ermengaudus, CCIV, 1242, 1252, 1255. — Petrus Blesensis., CCVII, 752, 753. — Alanus de Insulis, CCX, 232, 253, 324-331. — Petrus monac., CCXIII, 558-560. — Innocentius III, CCXVII, 378.

VI. — De sede animæ et ejus uniōne cum corpore.

Animæ quo modo corpori adhareat, non potest comprehendere non continetur in corpore, ut id quod in vase, aut quod in loco est, sed per omnes corporis particulas tota simul adest, nec minor in minoribus, nec in majoribus major, at in omnibus tota, et in singulis tota est, quæ omnia triplici operatione vivificat, sensibilis et regit, e c.

Tertullianus, II, 671, 672. — Lactantius, VI, 775, 1005; VII, 69. — S. Zeno, XI, 572. — S. Ambrosius, XVI, 508,

326. — S. Hieronymus, XXIII, 418, 580; XXVI, 408, 418. — S. Augustinus, XXXII, 1051; XXXIII, 725; XXXIV, 563; XXXV, 1584, 1586, 1757, 2325; XL, 501, 710, 711, 794, 795, 812; XLI, 725; XLII, 183, 877, 969. — Eusebius, XLII, 618. — Dionysius Exiguus, LXVII, 561, 570. — Cassiodorus, LXX, 1295, 1294. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 86. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 161, 162. — B. Alcuinus, CI, 222, 613, 1099, 1100. — Rabanus Maurus, CX, 1114. — Hincmarus, CXXV, 296. — Wernerus, CLVII, 1176. — S. Anselmus, CLVIII, 711. — S. Bernardus, CLXXXIII, 120, 188, 450, 697, 701. — Robertus Polius, CLXXXVI, 690 et seqq. — Isaac de Stella, CXCIV, 1882. — Adamus Scotus, CXCVIII, 805.

VII. — De animæ excellentia.

Animæ humanæ, Deî insignita imagine, decorata similitudine, desponsata fide, dotata spiritu, redempta sanguine, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis particeps, quoddam habet Trinitatis vestigium; imaginis seu Verbi magnitudinem et rectitudinem refert; nihil illa potentius, nihil sublimius, etc.

Tertullianus, II, 668, 805. — S. Hilarius, IX, 566, 709. — S. Ambrosius, XIV, 256, 258, 259; XVI, 1074. — S. Hieronymus, XXIII, 299; XXIV, 489; XXVI, 150. — S. Augustinus, XXII, 1278, 1279, 1287; XXXIV, 564; XXXV, 1451, 1585; XXXVII, 1885; XXXVIII, 429; XXXIX, 532; XL, 787, 805, 806, 809; XLI, 229, 264; XLII, 1221. — S. Prosper, LI, 495. — B. Alcuinus, CI, 630, 640, 612, 1101. — S. Anselmus, CLVIII, 215, 216. — S. Bernardus, CLXXXII, 979; CLXXXIII, 448, 667, 916, 917, 1181; CLXXXIV, 489, 490, 517. — Thomas abb., CCVI, 109.

VIII. — De statu præsentis animæ in ordine spirituali; necessitas et media eam sanctificandi.

Animæ est corrus Dei, qui equos habet bonos et malos; virtutum ornata floribus, hortus est, vel in se paradisum habens germinantem; civitas est, munita per Christum, obsessa per diabolum; templum est et altare Dei; tabernaculum quando peccatum minuitur; incrementum cum peccatis cumulantur; cum semel adhaerit cupiditatibus, difficile in altum potest, unde descendit, sine Dei favore, revelare. Animæ cum solo Deo, in Deo solo est beata; temporalibus voluptatibus dedita, semper exardescit cupiditate, nec satiari potest. Alimento animæ, voluntas Dei. Animæ tribus modis moritur: cogitatione, opere, perseverantia in malo, etc. etc. In hoc articulo, ut jam diximus, ne longius protraheretur Index, numeris tantum et voluminis et columnarum indicamus Patrum locos quibus agunt de statu animæ præsentis et de necessitate et modis illam sanctificandi, quos scilicet locos fructuose adhibet lector.

Tertullianus, II, 296, 719, 720. — S. Ambrosius, XIV, 260, 317, 351, 766, 588, 586, 507, 514, 519, 521, 527, 531, 549, 558, 559; XV, 1055, 1222, 1212, 1519, 1581, 1587, 1652, 1642, 1757, 1781; XVI, 91, 282, 290, 295, 296, 370, 488, 1051, 1056, 1057, 1068, 1235, 1241, 1212; XVII, 207, 782. — S. Hieronymus, XXII, 536, 551, 583, 795, 809, 816, 1075; XXIII, 41, 200; XXIV, 50, 51, 471, 530; XXV, 220, 1108, 1280. — S. Augustinus, XXXII, 785, 791, 887, 1037, 1251, 1263, 1314; XXXIII, 212, 213, 491, 496, 506, 539; XXXIV, 559, 710; XXXV, 1544, 1550, 1581-1586, 1605, 1605, 1681, 1737; XXXVI, 82, 93, 432, 752, 751, 765; XXXVII, 1117, 1178, 1261, 1316, 1550, 1552, 1634, 1724, 1815, 1851; XXXVIII, 158, 415, 428, 715, 882, 1214, 1591, 1598, 1452; XXXIX, 16, 3, 1931, 2022, 2168, 2526; XL, 16, 58, 58, 62, 90, 787, 806, 807, 820, 826, 953, 959, 1057, 1334, 1351; XLI, 257, 271, 369 et seqq., 377, 387, 590, 610, 612, 665, 776, 779, 1561; XLII, 102, 115, 115, 127, 138, 165, 261, 424, 614, 616, 636, 890, 898, 977, 988, 998, 999, 1005-1007, 1051, 1052; XLV, 1865. — Cassianus, XLIX, 561, 926, 1507. — S. Prosper, LI, 289, 458, 494, 610, 637. — S. Petrus Chrysologus, LII, 214, 261, 320, 553. — S. Leo Magnus, LIV, 186, 272, 310. — S. Maximus Taurin., LVII, 245, 605. — Prudentius, LX, 536. — S. Paulinus Nolan., LXI, 143, 202, 269, 305, 365, 377, 412, 576, 730, 731. — Eusebius, LXII, 658, 757. — S. Fulgentius, LXV, 233, 254, 557, 561, 596. — Cassiodorus, LXX, 172, 454, 702, 819, 814, 932, 1296. — Vita Patrum, LXXXIII, 804, 1017, 1055; LXXXIV, 1256. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 59, 352, 806, 892; LXXIX, 77, 79, 135, 146, 289, 492, 495, 500, 510, 516, 550, 581. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 262. — B. Alcuinus, C, 211; CI, 640, 643, 645, 1074. — S. Agobardus, CIV, 36, 206, 262. — Rabanus Maurus, CVIII, 766; CIX, 535, 910; CX, 763, 710; CXI, 1114, 1173, 1183. — Paschasius Radbertus, CX, 589, 435, 831, 1066,

1068, 1081, 1085. — S. Petrus Damian., CXLIV, 268, 541, 550, 707; CXI.V, 403, 622, 995. — S. Bruno Carthus., CLII, 783, 1208. — Guibertus abb., CLVI, 68. — S. Anselmus, CLVIII, 805. — S. Bruno Astens., CLXIV, 920; CLXV, 920; CLXV, 254, 626. — Rupertus abb., CLXVII, 479, 502, 509, 1124, 1191, 1772; CLXVIII, 527, 953, 1309, 1480. — Hildebertus, CLXXI, 141, 156, 906. — Godefridus abb., CLXXIV, 50, 451, 602, 638, 640, 715, 749, 809, 925, 935. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 276, 311; CLXXVII, 956. — S. Bernardus, 987; CLXXXIII, 51, 90, 97, 222, 391, 585, 897, 912, 919, 966, 1000, 1075, 1167, 1191, 149, 524, 545 et seqq., 490, CLXXXV, 83. — Garnerus, CXCIII, 1135. — Wolbero, CXCIV, 1039, 1126, 1135. — Victor, CXCVI, 152, 211, 309, 430, 478. — Adamus Scelus, CXCVIII, 234, 278. — Philippus de Harveng, CCIII, 1204. — Thomas Cisterciens., CCVI, 725. — Alanus de Insulis, CCX, 262. — Anonymus, CCXIII, 913.

IX. — De statu animæ in morte et post mortem.

Anima iusti a corpore discedens, videt omnia opera bona sua, et ideo gaudet; mox eam accipit angelus qui eam custodivit, et eam ante thronum Dei locat; anima vero peccatoris cum incipit a vinculis carnis absolvi, amaro terrore concutitur, mordacis conscientiam stimulis laceratur: recollit vitia quæ commisit, dolet; manere satagit, ire compellitur; erubescit, etc. Anima iusti post obitum, si nihil purgandum habeat, statim evolat ad eorum; anima vero peccatrix detruditur in inferos, etc. Hic etiam recensentur et refelluntur varias opiniones de metempsychysi. Quoad penas animæ peccatricis et iustorum premia iudices de celo et de inferno adeat lector.

Tertullianus, II, 444 et seqq., 697, 741, 742, 745-747, 749, 731, 819. — S. Augustinus, XXXIV, 48, 260, 561, 576, 481; XXXV, 1751, 2252; XXXVI, 561; XXXVII, 1457, 1911; XXXVIII, 1132, 1135, 1154; XL, 797, 800, 801, 812, 1024, 1026, 1062, 1063, 1065, 1184; XLI, 263, 310, 375, 397, 711, 791; XLII, 43, 47, 226, 251, 383, 381, 1069, 1220; XLIV, 499, 978. — Prudentius, LIX, 846, 887; LX, 557. — Vitæ Patrum, LXXIII, 154, 1043, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 331, 356, 357, 367, 580, 581, 405. — Idalvus, XCVI, 478-481, 492. — B. Alcinus, C, 342. — S. Petrus Damian., CXI.V, 758; CXLV, 754. — S. Anselmus, CLVIII, 734. — S. Bernardus, CLXXXIII, 659, 663.

X. — Libri de anima tractantes.

Liber de anima, Tertullianus, II, 641.

De immortalitate animæ, Lactantius, VI, 761.
De aeternitate animæ, Lactantius, VI, 764.
De anima et corpore, de conjunctione eorum, et de discessu et reditu, id., VI, 771.
De anima, ac testimonia de ejus aeternitate, id., VI, 771.
Animæ immortalitas confirmatur, id., VI, 1036.
De mente et ejus sede, id., VII, 64-75.
Liber de Isaac et anima, S. Ambrosius, XIV, 501.
Liber de immortalitate animæ, S. Augustinus, XXXII, 590, 1021.
Liber de quantitate animæ, id., XXXII, 594, 1053.
Liber de spiritu et anima, id., XL, 779.
De anima et ejus origine libri IV, id., XLIV, 475, XXXII, 635, XXXIII, 730.
De statu animæ libri III, Claudianus Mamertus, LIII, 1043.
Liber de anima, Cassiodorus, LXX, 1280.
Tractatus de anima, Rabanus Maurus, CX, 1110.
De diversis et multiplici animæ ratione, Haecmarus, CXIV, 932.
De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXMI, 1043.
De anima, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 166.
De unionis corporis et animæ, id., CLXXVII, 285.
Visio status animarum post mortem, Joannes monac., CLXXX, 177.
De natura corporis et animæ, Guillelmus abb., CLXXX, 695.
Liber de anima corpore exuta, Hugo Eterianus, CCII, 163.

XI. — De anima brutorum.

Animale nihil sine sensu, nihil sensuale sine anima, Tertullianus, II, 775. — Utrum animalibus mens insit, et quinam hanc ipsis tribuerint, Lactantius, VII, 93. Forum intelligentia et providentia futuri, id., VI, 765. Illorum animæ morte solvuntur, *ibid.*, 521, quinam ipsis rationem tribuerint, *ibid.*, 917. — Anima inest et pecori, S. Augustinus, XLII, 1057, 1061, bestiarum animæ vivunt, sed non intelligunt, *ibid.*, 975, 979. Bestiæ intellectum carent, id., XXXVI, 480, XXXVII, 1939. Bestiæ sentiunt, reminiscuntur, appetunt, id., XLII, 999; imagines in parte animæ brutorum, *ibid.*, 979. — Animalium animæ cum ipsa carnis nativitate nascuntur, et in carnis morte solvuntur, sed non reguntur ratione, Gennadius, LVIII, 981. — Animal rationis amicum, Dracontius, LX, 725. — Animæ brutorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1251. — Animalium animæ quæ, B. Alcinus, CI, 1076. — Anima bruti non vivit, nisi quando vivificat, S. Bernardus, CLXXXII, 259. — Animæ brutorum cum ipsis intereunt, Robertus Pollus, CLXXXVI, 759. — Spiritus bruti unde vocetur spiritus, naturalis, vitalis, et an sit animatus vel inanimatus, Alanus de Insulis, CC, 550, 551.

XXXIX.

INDEX DE RATIONE HUMANA

ET DE EJUS EXCELLENTIA, POTENTIA, INFIRMITATE,

LOGICO REFERENS ORDINE QUIDQUID DE HIS DIXERE SS. PATRES.

MONITUM.

Hoc in Indice, rerum ordinem logicum tenemus; sic, ratione definita, illius existentiam, fines, excellentiam exponimus; sed cum inter illas rationis humanæ dotes plurimi exsurgunt defectus, illius infirmitates et istarum causas aggredimur, varias de his omnibus Patrum sententias vel refutantes, vel numeris saltem et voluminum et columnarum indicantes.

I. — Rationis definitio.

Ratio est mentis motus ea quæ discuntur distinguendi et connectendi potens, S. August., XXXII, 1009. — Ratio est intellectus quæ verum contempletur, id., XXXII, 6.6; XXXVIII, 235; XL, 786. — Rationis est animæ supra corporalia et infra spiritalia collocata, id XL, 803. — Ratio est vis animæ, quæ omnia discernit et iudicat, id., XL, 809. — Ratio animi motus quo ducitur ad arcanum ve-

ritatis, Cassiod., LXX, 1284. — Ratio est motus quidam animi visum acens mentis, veraque a falsis distinguens, S. Isid. Hisp., LXXXIII, 82. — Ratio nihil aliud est quam intellectus, ex quo Dei et angelorum similes efficitur, Guibertus, CLVI, 53. — Triplex S. Bernardi rationis egregia definitio S. Bernardus, CLXXXIV, 311 et 331. — Est ratio vis quædam bonum a non bono discernens, Philippus de Harveng, CCIII, 916.

II. — *Rationis existentia.*

Anima humana est rationalis.

Tertullianus, II, 235, 679; S. Hier., XXIII, 1023; XXX, 681; S. Aug., XXXII, 1048; XXXV, 1518; XXXVII, 1887; XL, 781, 814; S. Prosperus Aquit., I, 1, 505; Geronadius LVIII, 984, 985; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 83; Florus, CXIX, 129; Joannes Scotus, CXXII, 735; S. Remigius, CXXXI, 60; S. Bruno, CLII, 61, 1082; S. Anselmus, CLVIII, 215, 440, 551; Honorius Aug., CLXXII, 97, 98; Hugo de S. Vict., CLXXV, 419; CLXXVII, 529; Guillelmus abb. CLXXX, 705; Adamus Præm., CXCVIII, 100. — Homo est animal rationale, Tert., II, 160; S. Hil., IX, 561; S. Hier., XXIV, 49; Dionysius Exiguus, LXVII, 357; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 76; Joannes Scotus, CXXII, 756; S. Anselmus, CLVIII, 567; Hermannus, CLXXX, 14; S. Bern., CLXXXII, 621, 746. — Homo particeps rationis, Arnobius, V, 853, 746; S. Aug., XLIV, 530; S. Leo, LV, 127; Boetius, LXIII, 635; LXIV, 12; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; Joannes Scotus, CXXII, 733, 757; S. Anselmus, CLVIII, 504; Rupertus, CLXVII, 257. — Cæli ratio in animo est. Lact., VI, 636. — Dedit homini artifex noster sensum et rationem, id VII, 14. — Per textum Genesis. *Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram*, plerique Patres rationis existentiam arguunt, S. Hil., IX, 566, 721; X, 151; S. Zeno, XI, 540; S. Amb., XIV, 238; XV, 1214; S. Aug., XLII, 103, 1040; XXXIV, 215; XXXVI, 218; XLII, 1003; S. Leo, LIV, 168; S. Faustus, LVIII, 825; Evgypcius, LXII, 917; Virgilius, LXIX, 192; S. Greg. Mag., LXXV, 715; Ven. Beda, XCI, 29; XCII, 639; XCHI, 689, 757, 826; Alcuinus, C, 565 et seqq.; S. Fulg., LXV, 668; S. Remigius Aut., CXXXI, 57, 477; Guibertus, CLVI, 55; Petrus Alf., CLVII, 618; S. Anselmus Cant., CLVII, 805, 806; S. Bruno Segn., CLXIV, 158; Rupertus, CLXVII, 249; CLXXI, 183 et 181; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118, 1215; Hugo de S. Vict., CLXXV, 37; Guillelmus abbas, CLXXX, 721 et 722; S. Bernard., CLXXXIII, 667; CLXXXIV, 774; Gerholsus, CXIII, 629, 683; Wolbero, CXCIV, 1261; Petrus Pict., CCXI, 966. — Scias te mortalem, rationalem, S. Amb., XV, 1211. — Ratio naturale homini lumen, Rufinus, XXI, 786. — Ratio inter bona homini a Deo concessa, S. Hier., XXIII, 1073. — Homo per rationem naturæ angelicæ consors. S. Aug., XXXII, 1287; Evgypcius, LXII, 890; Jamilius, LXVIII, 26; LXXIX, 468; Ven. Beda, XC, 113; Alcuinus, C, 517; Guibertus, CLVI, 590; S. Anselmus, CLVIII, 436, 441; Rupertus, CLXXIX, 212; S. Bern., CLXXXIII, 449. — Ratio menti naturaliter inest, S. Aug., XLII, 999 et 1009. — Ratio non in infantibus nulla sed sopita, id., XXXIII, 561. — Homo per corpus communis cum bestiis, per rationem cum Deo, S. Petrus Chrysol., LII, 596. — Orus hominem concessit sapere, id., LII, 625. — Primus homo rationali spiritu animatus est, S. Leo, LIV, 203. — In homine neganda ratio, antequam negetur libertas, S. Faustus, LVIII, 831. — Homo animalibus per rationem præstat, *ibid.*, 830; Boetius, LXIV, 465; S. Greg. Mag., LXXV, 936; LXXIX, 614; S. Anselmus, CLVIII, 444; Rupertus, CLXVII, 266; Hervey, CLXXXI, 51. — Anima perfectionem in ratione obinet, Dionysius Exiguus, LXVII, 571. — Homo ex corpore et anima rationali constat, Vigilus, LXIX, 196. — Rationem homini inesse quis dubitet? Cassiod., LXX, 1284. — Ratio in mente, sicut domina familias, S. Greg. Mag., LXXV, 546. — Rationalitas in mente, sensualitas in carne, id., LXXXIII, 418; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 599. — Anima dum discernit, ratio est, *ibid.*, 81. — Ratio est quasi vertex in anima, Beda Vener., XCIII, 522, 532. — Homo solus inter mortales ratione valet, Alcuinus, CI, 610. — Anima nostra invisibilia videt, Joannes Scotus, CXXII, 1153. — Inest animæ ratio, S. Petrus Dam., CXLIV, 563. — Semper habemus instrumentum ratiocinandi, S. Anselmus Cant., CLVIII, 535. — Mens speculum Divinitatis per intelligentiam, id., CLVIII, 213, 710. — Lux rationis in omnibus luceat, Rupertus, CLXXIX, 213. — Motus animæ cogitationis, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1035. — Sapientia mundi est ratio humana, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 596. — Corvus sine nigredine, nivis sine candore, et homo sine ratione non sunt, S. Bern., CLXXXIII, 1169. — Anima ratione munita, Robertus Pullus, CLXXXVI, 731. — Dominus tribuit nobis intellectum, Gelhohus, CXIII, 838. — Homo rationalis, Wolbero, CXCIV, 1223. — In corpore humano inhabitat ratio, Adamus Præmonst., CXCIII, 100.

III. — *Rationis finis.*

Homo ratione præditus ut creationem percipiat et miretur, Lact., VI, 749; VII, 122; Vener. Beda, XCI, 50. — Rationis finis Dei cognitio, Lact., VII, 14; S. Hil., IX, 527; S. Zeno, XI, 126; S. Amb., XVI, 1132; S. Hier., XXVI, 504; XXIII, 116; XXX, 720; Hincmarus, CXXV, 151;

S. Anselmus, CLVIII, 401; D. Ado, CLX, 1081. — Rationis finis cultus Deo præstandus, Lact., VI, 749; VII, 93, 14; S. Hil., IX, 828; S. Aug., XL, 812; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 586; Philippus de Harveng., CCIII, 946; Alanus de Insulis, CCX, 254. — Ratio hominidata ut Dei imitator sit, S. Leo, LIV, 168; LV, 125; S. Anselmus, CLVIII, 803; S. Bernard., CLXXXIV, 773. — Ratio creata ut sibi ipsi bonum esse non possit homo, Evgypcius, LXII, 935. — Data homini ratio ut bonum a malo discernat, S. Greg. Mag., LXXVI, 427; S. Anselmus Cant., CLVIII, 357, 803; Philippus de Harveng., CCIII, 946. — Ratio data est omnem homini vitam regere et gubernare, Alcuinus, CI, 614. — Humanam naturam rationalem fecit Deus, ut irrationalem secundum Dei voluntatem disponeret, S. Anselmus, CLVIII, 806. — Creata ratio ut homo ad summam felicitatem perveniat, S. Anselmus, CLVIII, 804; Rupertus, CLXVII, 259; Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 721; CLXXVII, 93; Hermannus, CLXXX, 15. — Deo corpori hominis rationem sociavit, ut ostenderet exemplum unionis quæ est inter spiritum et Deum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1107. — Deus hominem ratione decoravit, ut omnibus animabus præstaret, S. Bernard., CLXXXIV, 511, 773.

IV. — *Rationis excellentia.*1^a Circa veritates naturales.

Naturam rerum celestium, terrenarumque conquiverunt philosophi, Lact., VII, 13. — Mens hominis scrutatur utriusque naturæ, S. Amb., XVI, 131. — Ratio hominis astra cæli considerat, id., XVI, 1153, 1212. — Geometria ars philosophorum propria, S. Hier., XXV, 419. — Anima de rerum varietate et de ipsa cogitatione judicat, S. Aug., XLII, 186. — Rationis vis in his quæ ad musicam pertinent percipiendis, id., XXXII, 1177; Boetius, LXIII, 1176, 1195, 1195, 1196. — Quædam in physicis certo sentiuntur, S. Aug., XXXII, 946. — Homo est, et se esse novit, et id esse ac nosse diligit, in his tribus non fallitur homo, id., XLII, 309. — Ratio ipsa ratione cognoscitur, id., XXXII, 1246, 1247, 1268. — Ratio excogitat tria omnium disciplinarum, id., XXXII, 1012. — Ratio in scientiis physicis valet, id., XL, 808. — Infelix homo qui se illa naturalia, se autem nescit, id., XXXII, 708. — In duobus naturaibus vis apparet rationis, id., XXXII, 1010. — Si ad terrenam ordinandam impotens esset ratio, prorsus non vitata sed extincta fuisset, S. Prosper Aquit., I, 241. — Philosophia siderum vias ratio describit, Boetius, LXIII, 618. — Ratio species rerum detegit, id., LXIII, 849. — Ratio imaginabilia comprehendit, id., LXIII, 850. — Arithmetica viribus rationis innititur, id., LXIII, 1082, 1083, 1196. — Philosophia de humanarum divinarumque rerum scientia disserit, id., LXIII, 615; LXIV, 11. — In naturalibus rationabiliter versari oportet, id., LXIV, 1250. — Animarum origines, species et magnitudines perspicit, S. Isid., Hisp., LXXXIII, 561. — Ratio causam fulguris detexit, id., LXXXIII, 1002. — Lunam a sole illuminari contendunt philosophi, id., LXXXIII, 993. — Philosophia naturas rerum percipit, Alcuinus, CI, 947; Manegaldus, CLV, 152; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 581. — Ante Christum in mundo scientiæ naturales, Erialdus, CLXXXIX, 1593. — Circumierunt sapientes hujus sæculi rerum naturas, S. Bern., CLXXXIV, 29.

2^a Circa veritates supernaturales.

Gentiles philosophi sola duce ratione multas supernaturales veritates detexerunt, Tert., I, 515, 517, 558; II, 687, 795; S. Cyp., III, 1068; Lact., VI, 121, 130, 151, 153, 1019; VII, 115; S. Zeno, XI, 571, 572; S. Hier., XXV, 135; XXX, 650; S. Aug., XXXIII, 389; XXXIV, 361, 604, 1056; XXXVIII, 439, 776; XL, 1161; XLI, 136, 230, 251; Salvianus, LIII, 29, 30; Primasius, 419; S. Petrus Dam., CXLV, 604; Lanfrancus, CL, 109; S. Bruno, CLII, 1205; CLIII, 28; Hugo de S. Vict., CLXXV, 833; Abelardus, CLXXVIII, 1712, 1715; Alanus de Insulis, CCX, 514. — Deus rationi innotescit per speculum creationis, Tert., II, 798; S. Amb., XVI, 1131; S. Hier., XXIII, 1039; XXV, 595, 511; XXX, 650, 720; S. Aug., XXXII, 745; XXXIII, 519; XXXVI, 944, 1851; XXXVIII, 1022; XL, 761; S. Petrus Chrysol., LII, 157; Boetius, LXIII, 788; S. Greg. Mag., LXXV, 956; LXXVI, 358; S. Isid., Hisp., LXXXIII, 545; Joannes Scotus, CXXII, 1153; Atto, CXXXIV, 159; S. Anselmus, CLVIII, 258; Honorius Aug., CLXXII, 44; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXII, 787; CLXXXIII, 473; CLXXXIV, 29; Richardus de S. Vict., CXCVI, 51, 52; S. Martinus Leg., CCVIII, 1214. — Deus rationi innotescit per conscientiam, Tert., II, 798; S. Aug., XL, 818; XLIV, 247; Honorius Aug., CLXXIV, 217; CLXXVI, 219; S. Bern., CLXXXIV, 525. — Deum omnes naturaliter sciunt, Arnobius, V, 815. — Docet ratio falsas esse rei-

giones deorum, l. l. VI, 286.—Deus non ignorabilis, sed inenarrabilis, S. Hil. X, 57.—Qui dicunt Dominum maiorem esse factorem nesciunt potentiam rationis, S. Philastrius, XII, 1189.—Deum unum et simplicem omnes sentiunt et intelligunt, Zachæus, XX, 1107.—Homines tales facti sunt, ut Deum possent agnoscere, si velint, S. Hier., XXV, 651.—Hæc est vis vera Divinitatis, ut creature rationali iam ratione utenti, non omnino penitus possit abscondi, S. Aug., XXXV, 1910.—Naturaliter sentit anima humana se esse factam a Deo, id., XLIV, 217.—Mens rationalis ad summam sapientiæ investigationem sola assurgere valet, id., XL, 812.—Mens contemplatur quod æternum est, Eugypius, LXII, 1083.—Omnia homo ex ratione colligit a Deo creatum se esse, S. Greg. Mag., I, XXVI, 403.—Per rationis acumen Deus nobis revelatur, Haymon, CXV, 374.—Ad intelligendum Deum omnem meæ rationis intogitum verti, S. Bruno, CLII, 1281.—A Deo tribuendis corpore et forma abhorret ratio, Petrus Alphonsus, CLVII, 511.—De Deo ratione disserit, S. Anselmus, CLVI I, 141 et seqq.—Mens humana se et summam essentiam intelligere potest, id., CLVIII, 186, 212.—Deus partim humana mente agnoscitur, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1071.—Immutabilitas Dei docte et theologice descripta, id., CLXXI, 800.

3° Circa veritates morales.

In conscientia hominis existit lex naturalis, Tert., II, 598, 600; S. Hil., IX, 604; S. Amb., XVI, 1231; XIV, 292, 398; XVII, 753, 771; Rufinus, XXI, 775; S. Hier., XXVI, 549; S. Aug., XXXIII, 683, 1574; XXXIV, 673; XXXVI, 675; XLIV, 227, 228; XLV, 1492; S. Petrus Chrysologus, LII, 198; S. Greg. Mag., LXXVI, 427; LXXV, 518; V. Beda, XCIII, 505; S. Remigius Lugd., CXXI, 1112; S. Bruno, CLIII, 29; S. Petrus Dam., CXLIV, 536; V. Hildebertus, CLXXI, 692; V. Godofridus, CLXXIV, 1131; Ger., CLXXXI, 103; S. Bern., CLXXXIII, 977; Garnerus, CXCIII, 287; Wolbero, CXCIV, 1852; Petrus Cellesius, CCI, 924; Philippus de Harveng, CCIII, 881, 916.—Homo naturaliter inter bonum et malum distinguere potest, S. Amb., XVI, 443; S. Anselmus, CLVIII, 214; Franco Am., CLXVI, 725; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 278; Robertus Pullus, CLXXVI, 734; Garnerus, CXCIII, 187; Gerohus, CXCIII, 1340; Wolbero, CXCIV, 1051.—Ratio ad refrenandas libidines posita, S. Amb., XVI, 91, 290; Rufinus, XXI, 769; S. Hier., XXIII, 1023; S. Aug., XXXIV, 746; XXXVIII, 70; XLI, 427; Eugypius, LXII, 726, 839, 897; S. Greg. Mag., LXXV, 1048; Alcuinus, CI, 610; S. Remigius Aut., CXXII, 161; Garnerus, CXCIII, 221; Alanus de Insulis, CCX, 141.—Ratio nos docet recta, que agere debemus, Rufinus, XXI, 749; S. Hier., XXIV, 718; S. Aug., XXXII, 1512; XXXIV, 746; S. Prosperus Aq., 41, 495; S. Faustus, LVIII, 825, 826; S. Greg. Mag., LXXV, 1151; Guibertus, CLVI, 41.—Philosophia omnium magistra virtutum, Boetius, LXIII, 603.—Est pars philosophiæ ethica que modum bene vivendi docet, Alcuinus, CI, 947.—Profani moralium librorum auctores in multis sacris libris concordant, Lanfrancus, CL, 158 comment.—Tullius ad quasdam ordinis morales veritates pervenit, V. Hildebertus, CLXXI, 1009 et seqq.—Ratio data ut voluntatem instruat, S. Bernard, CLXXXII, 1003.—Peccatorum primus iudex, ratio, Garnerus, CXCIII, 287.

4° Rationis excellentia generatim expressa.

Ratione nihil præstantius in homine, Lact., VII, 19, 893; S. Amb., XV, 1361; Rufinus, XXI, 635; S. Aug., XXXIII, 946, 978, 1253, 1248.—De rationis usu in religione, Lact., VI, 287, 268; S. Aug., XXXIII, 454; Cassianus, L, 173; Eugypius, LXII, 897, 893; S. Fulg., LXV, 480; S. Anselmus, CLVIII, 1193; Guillelmus abb., CLXXX, 710.—Ratione animus tanquam certissimo duce nititur, S. Hil., IX, 416.—Intelligentia rationis officium, id., IX, 827.—Perceptio rationis sensuum perceptionibus præstat, S. Hier., XXVI, 222; S. Aug., XXXIII, 615; XXXIV, 145; S. Prosperus Aq., LI, 493.—Ratio fons sapientiæ, S. Hier., XXIII, 1025.—Ratio est cibus mentis, id., XLIV, 680.—Ratio animæ caput et oculus, id., XXXII, 1177, 1248.—Ratio capax scientiæ et veritatis, id., XLI, 789.—Ratio exemplis antependenda, id., XLI, 136.—Ratio vera non errat, id., XXXIII, 453.—Verum et factum ratio percipit, id., XL, 788.—Ratio fons scientiæ, id., XXXII, 1066, 1067, 1264; XL, 787; Wolbero, CXCIV, 1224; S. Bern., CLXXXII, 790.—Duplex veritatis principium, auctoritas et ratio, S. Aug., XXXII, 957, 1001, 1007; S. Prosperus Aq., LI, 496; S. Bruno, CLXX, 618.—Philosophia splendore veræ lucis, Boetius, LXIII, 635.—In ratione semen

veritatis, id., LXIII, 775, 776, 777, 845.—Fides rerum a ratione collecta, Cassiod., LXIX, 513.—Quot bona ex ratione defluunt, id., LXX, 1285; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 834.—Per creatum originale rationem non exstinxit, Hincmarus, CXXV, 269; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 1120.—Philosophorum lectio ad intelligentiam Scripturæ conducent, S. Petrus Dam., CXIV, 560.—Divus Paulus rationem approbat, Lanfrancus, CL, 323, 324; S. Bruno, CLIII, 558.—Quid valet ratio sine gratia, Hugo de S. Victore, CLXXV, 411.—Carmina de ratione, Alanus de Insulis, CCX, 496 et seqq.

V. — Rationis infirmitas.

1° Circa veritates naturales.

Rationi impervia sunt rerum naturalium causæ, Arnobius, V, 892; Lact. VI, 414; VII, 51, 60, 61, 62, 64; Constantinus Mag. VIII, 419; S. Hil., IX, 718; S. Zeno, XI, 518, 402, 445; S. Hier., XXIII, 1075; S. Greg. Mag., LXXV, 835; LXXVIII, 990; S. Isid. Hisp., LXXXIII, 1011, 1015.—Anima pro ratione mysterium plena, Lact., VII, 62, 68; Dionysius Exiguus, I, XVI, 361; S. Greg. Mag., LXXV, 835; Guibertus, CLVI, 36.—Opera creationis pleraque rationi inscrutabilia, S. Zeno, XI, 455, 456; S. Amb., XIV, 249; XVI, 1339; Zachæus, XX, 1004; S. Hier., XXVI, 504; S. Aug., XII, 352; S. Petrus Chrysost., LII, 620; Cassiod., LXX, 657; S. Bern., CLXXXIII, 351; Alanus de Insulis, CCX, 869.—Scientia incerta et vana, S. Aug., XL, 29; Manegaldus, CLV, 155; S. Anselmus, CLVIII, 761; Rupertus, CLXVIII, 1277; V. Hildebertus, CLXXI, 478; S. Bern., CLXXXIII, 667.—Quocumque et unde venimus ratio docere nequit, S. Greg. Mag., LXXIX, 1422.—Circa naturales veritates fallax ratio, Manegaldus, CLV, 151.—Intelligentiarum a Deo, Philippus de Harveng, CCIII, 17.

2° Circa veritates supernaturales.

Infinita Dei magnitudo menti inaccessibilis, Tert., I, 509, 806, 809, 810; II, 759.—Bona electis promissa intellectus apprehendere nequit, Lact. VI, 658.—In Dei rebus mens deficit, S. Hilarius, X, 33, 230, 586; IX, 718, 833, 83, 149, 94, 145.—Scientiam celestium homo possidere non potest, S. Hil., X, 107.—In Deo mysteria rationi incomprehensibilia, S. Amb., XVII, 511; S. Hier., XXX, 561, 700; S. Aug., XXXIV, 790; XXXII, 681; XLII, 1120.—Miracula Evangelii explicare ratio nequit, Cassianus, L, 136.—Iudicia Dei impenetrabilia, S. Prosper Aq., LI, 647; S. Petrus Chrysost., LII, 157; Salvianus, LIII, 38; S. Maximus Taur., LVII, 619, 457.—Veritates, quas percipit ratio æternam vitam non possunt conferre, S. Prosperus Aq., LI, 246.—Pauci de Divinitate ratio valet, Boetius, LXIII, 818; Eugypius, LXII, 853, 860; Primasius, LXVIII, 419; Cassiod., LXX, 1067.—Actus Dei, sed nullo modo substantiam apprehendit ratio, Cassiod., LXX, 1034; S. Greg. Mag., LXXVI, 99.—Hominem de Deo loqui est cæcum de lumine disserere, S. Greg. Mag., LXXVI, 403, 459; LXXV, 708, 686, 679.—Deus incomprehensibilis, Rab. Maur., CVIII, 613; CXII, 418; Haymon, CXVIII, 538; Lupus abbas, CXIX, 493; Joannes Scotus, CXXIII, 562, 413, 844, 1158.—Excedunt humanam mentem Dei perfectiones, Gezo, CXXXVII, 376; Manegaldus, CLV, 157; S. Anselmus, CLVIII, 320, 210, 608, 609, 581; Rupertus, CLXVII, 1248; Honorius Aug., CLXXII, 1246.—Verum summum apprehendere nequiverunt philosophi, Hugo de S. Victore, CLXXXI, 381.—Supra rationis vires incarnatio et redemptio, Nervæus, CLXXXI, 610.—Scientia Dei superat omnem intellectum, id., CLXXXI, 1188.—Divinitas rationi abyssus, S. Bern., CLXXXIII, 325; Adamus Præmonstratensis, CXCIII, 836; Gualterius, CCIX, 536; Alanus de Insulis, CCX, 536, 444, 539.

3° Circa veritates morales.

Rationi derelicta notiones boni et mali mox confundit, Tert., I, 653; S. Bruno Sign., CLXIV, 246; Ven. Godofridus, CLXXIV, 421; S. Bern., CLXXXIII, 667; Innoc., III, CXXVII, 1038.—Philosophi per se iustitiam notionem habere non poterant, S. Zeno, XI, 231.—De insufficientia legis naturalis, S. Amb., XVII, 153; Rufinus, XXI, 692; S. Hier., XXX, 673, 720; S. Aug., XXXVI, 675; XXXVII, 1574; S. Prosperus Aug., I, 259; Genadius, LXIII, 991; S. Bruno Herbig., CXII, 141; Lanfrancus, CL, 110; S. Bruno, CLIII, 46; Rupertus, CLXVIII, 151; V. Hildebertus, CLXXI, 548, 692; Hugo de S. Vict., CLXXV, 539, 560; CLXXVI, 501; Hervæus, CLXXXI, 636; Gerohus, CXCIII, 1177; Wolbero, CXCIV, 1052; Petrus Cellesius, CCI, 924.—In rationali natura ignorantia rerum agendum, S. Aug., XL, 244.—Delicta sua qui seque non intelligit, Rufinus, XXI, 714.—Sancti consilia

ex libero arbitrio sine gratia Dei non oriuntur, S. Prosper Aq., LI, 243. — Hunc per peccatum est in ratione ignorantia boni, V. Hildebertus, CLXXI, 348. — Homo per mentis tenebras ad peccatum rapitur, Garnerus, CXCHII, 570. — Lumen Dei necessarium ut possimus discernere inter bonum et malum, Gerhohus, CXCHII, 1178. — In ratione ignorantia boni et mali, Adamus Præm., CXCVIII, 769, 770.

4. Infirmetas rationis generaliter expressa.

Humanum ingenium inveniende veritati impar, Lact., VI, 546; S. Hier., XXIII, 508. — Ratio humana in multis deficit, S. Hil., IX, 76, 78; S. Hier., XXIII, 541; XI, 786; Cassianus, XLIX, 1036. — Prudentia sacculi stultitia, S. Hil., IX, 92, 93, 396, 518; X, 80. — Cæcitas hominis demonstratur, S. Zeno, XI, 544. — In terra homo imperfecte cognoscit cuncta, S. Amb., XV, 1228. — Multa Deo recedunt, propter ignorantiam quæ illis est, Id., XV, 1262. — Nec capere nec enarrare possumus plenitudinem veritatis, Id., XVII, 233, Rufinus XXI, 649. — Nosmetipsos ignoramus, Rufinus, XXI, 796. — Anima per foramen aspicit veritatem, S. Hier., XXIII, 1108. — Magis opinamur quam sciamus, Id., XXIII, 1030. — De statu nostro ignoramus, Id., XXIII, 1060. — Nos decipientes et decepti, Id., XXV, 734. — Ventis doctrinarum mens agitata, Id., XXV, 511. — Sumus parvuli in videnda veritate, Id., XXX, 758. — Anima ab ignorantia non potest esse libera, S. Aug., XL, 60. — Homines velut cæci, Id., XXXVI, 1715; XXXVII, 1552; XLV, 1539. — Errare humanum est, Id., XXXVIII, 901, 967. — De egestate humanæ intelligentiæ, S. Prosperus Aq., LI, 485. — Verum multi querunt, pauci inveniunt, S. Isid. Hisp. LXXXIII, 600. — Menti dura cæcitas, S. Greg. Mag., LXXV, 887. — Fragilitati humanæ parva congruit scientia, V. Beda, XCI, 1015. — Causa hominis error us de Deo, Joannes Scotus, CXII, 818. — Cavenda intellectus inopia, S. Remigius Aut., CXXXI, 60. — Ratio humana conturbata, Id., CXXXI, 293. — Animalis homo spiritualia non percipit, S. Odo, CXXXII, 555. — Mentis humanæ instabilitas, S. Anselmus, CLVIII, 809. — Hominis imperfecta scientia, S. Bruno Segn., CLIV, 631, Id., CLXIV, 1140; Rupertus, CLXVII, 460; V. Hildebertus, CLXXI, 853; Hugo de S. Victore, CLXXV, 925 et seqq. — Homo in ignorantia positus, Honorius Aug., CLXXII, 245. — Non solum ignari, sed veritati obstantes, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 502. — Ratio nunc cæca, S. Bern., CLXXXII, 841. — Anima illusionibus plena, Id., CLXXXIII, 531. — Homo a lumine veritatis quasi extinctus, Id., CLXXXIII, 95. — Misera animæ ignorantia, Id., CLXXXIII, 367. — De corrupta hominis anima, Id., CLXXXIII, 667. — In ratione obscuritas ignorantie, Adamus Præm., CXCVIII, 769. — Anima illusionibus completa Innoc. III, CCXVII, 138.

VI. — Rationis infirmitatis causæ.

1. Causa, peccatum originale et actuale.

Peccato anima exoritur, S. Fulg., LXV, 539; S. Hil., IX, 944; S. Amb., XIV, 463; S. Aug., XXXVIII, 664; S. Prosper Aq., LI, 136, 655; S. Greg. Mag., LXXV, 767, 763, 787, 870, LXXVI, 317, 916; LXXIX, 536; V. Beda, XCI, 510, 767; CXIII, 424, 514, 636, 890; Herveus, CLXXI, 613; S. Bern., CLXXXIII, 567; CLXXXIV, 406; Adamus Præm., CXCVIII, 246. — Peccatum originale nobis vinculum erroris, S. Amb., XVI, 312; — Scientia mala nobis ex peccato, Id., XVII, 964. — Sapientie lumen recessit a peccante, Rufinus, XXI, 748. — Animæ propter peccatum miserabilis ignorantia, S. Aug., XLIV, 180. — Rerum sciendarum impedimentum, peccatum originale, Id., XLV, 1268. — Peccati originalis poena, error, Id., XLI, 784. — Peccata veritatis perspicuitatem velant, Id., XXII, 1311. — In culpa Adam hominem intellectus spoliatus fuit, S. Prosper Aq., LI, 237. — Ex peccato originali ignorantia rationi contraria, Cassiod., LXX, 1291. — Peccata sapientie lumen auferunt, Id., LXX, 547. — Homo peccator in nocte erroris se abscondit, S. Greg. Mag., LXXVI, 774, 775. — Propter peccatum anima bonum quod querit, amplius non agnoscit, Id., LXXVI, 158. — Homo in paradiso recubuit, et ab illo mentis lumen recessit, Id., LXXVII, 517. — Homo lucem rationis cum peccato perdidit, Id., LXXIX, 614. — Recedentibus a se, subtrahit Deus cognitionem veritatis, V. Beda, XCI, 510. — Imperfectio et disimilitudo rationis facta est per primum hominem, Id., CXIII, 528, 737; Amulo episc., CXVI, 118. — Peccatum ordinem cognitionis subvertit, Joannes Scotus, CXII, 815. — Amissa innocentia, profundiores errores, Hincmarus, CXXV, 191. — Peccatum originale hominem a vero lumine elongavit, Id., CXXV, 151. — Lumen veritatis tui in nobis obscurata est, in Adam, S. Remigius Aut., CXXXI, 165. — Prima peccati poena, profunda ignoran-

tia, S. Odo, CXXXIII, 524. — Ratio per Adam peccatum debilitata, S. Bruno, CLII, 808; S. Anselmus, CLXIII, 530, 451. — Ratio peccati ludibrio prostituta, Guibertus, CLVI, 160. — Ante peccatum erat intelligentia sine errore, V. Hildebertus, CLXXI, 518. — Ante peccatum perfectior cognitio, Hugo de S. Vict., CLXXXV, 441. — Ex multiplicatione peccati excrevit error, Herveus, CLXXXI, 615. — Homo lapsus caliginosus, Aelredus, CXCVIII, 246.

2. Causa, superbia mentis.

Ratio quando errat prudentiam vult existimari, S. Hil., X, 158. — Per superbiam erraverunt philosophi, S. Zeno, XI, 518 et 519; S. Aug., XXXVIII, 777, XXXII, 707; XXXIV, 440; Atto Verc., CXXXIV, 159; S. Petrus Dam., CXLI, 536; S. Bruno, CLIII, 25; Alanus de Insulis, CCX, 133. — Superbia Adam in tenebris cecidit, S. Amb., XV, 1285; S. Prosper Aq., LI, 257, 258; S. Greg. Mag., LXXIX, 584; S. Anselmus, CLVIII, 1422. — Veritas superbiæ adversa, S. Amb., XV, 1743. — Superbia hæreticorum mater, S. Hier., XXV, 858; S. Aug., XXXII, 142; XXXVIII, 280; S. Anselmus, CLVIII, 534; CLIX, 125; Hugo de S. Vict., CLXXV, 925, 924; Herveus, CLXXXI, 126; Garnerus, CXCHII, 153. — Superbia Judæos exacerbat, S. Aug., XXXV, 1778; S. Bruno, CLXIV, 181, 186; CLXVIII, 150. — Superbia pellitur homo in tenebras, S. Aug., XLIV, 206. — Superbia aures cordis obstruit, Id., XLIV, 618. — Deus superbi veritatem denegat, S. Aug., XXXVIII, 457; S. Maximus Taur., LVII, 619; S. Greg. Mag., LXXVI, 112; Manegaldus, CLX, 156; Rupertus, CLXVII, 1628; Herveus, CLXXXI, 277. — Sapiens non gloriatur, S. Aug., XXX, 721. — Superbia exacerbat, S. Greg. Mag., LXXV, 1154, LXXVI, 269, 593; Amulov., CXVI, 118; S. Petrus Dam., CXLI, 255; CXLV, 576, 577, 700; Guibertus, CLVI, 163; Rupertus, CLXIX, 670; V. Hildebertus, CLXXI, 688; Adamus Præm., CXCVIII, 770. — Superbia dicit, bonum non facio quia nescio, Amulov., CXVI, 121. — Expositio errorum in quos incidit superbus, S. Odo, CXXXIII, 212 et seqq.; Manegaldus, CLV, 157, 158. — Ratio in fatuitate submergetur, Manegaldus, CLV, 155. — Superbia negatur mysteria, quia incomprehensibilia, S. Anselmus, CLVIII, 263. — Telo superbia mens perditur, Id., CLVIII, 869. — Pre superbia, videre designaria vel scire, Rupertus, CLXVIII, 575. — Superbia rationi dominatur et relucatur, V. Hildebertus, CLXXI, 190. — Ignorantia poena elationis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 501. — De superbia nasetur rationis expertus animus, Id., CLXXVI, 990 et 1000. — Mens humana per superbiam decepta, Garnerus, CXCHII, 112. — Superbi discere nolunt, Innoc. III, CCXVII, 1022.

3. Causa, carnis concupiscentia.

Concupiscentia refrenanda ut menti liceat veritas, S. Cyprianus, IV, 79; S. Amb., XIV, 54; XXXII, 589, 1334; S. Greg. Mag., LXXV, 716. — Concupiscentiæ effectus, excreatio animi, S. Cyp., VI, 256, 257; S. Aug., XXXVI, 94, 241; XXXIII, 615; S. Greg. Mag., LXXVI, 190; LXXV, 745; Halitarius, CV, 638; S. Petrus Dam., CXLV, 57; Guibertus, CLVI, 50, 35; V. Godefridus, CLXXIV, 421; Garnerus, CXCHII, 153, 1176. — Anima subtilis peccato in naturam corporum ingravescit, S. Hil., IX, 974. — Concupiscentia rationi adversa, S. Hil., IX, 781, X, 545; S. Zeno, XI, 545; S. Amb., XIV, 599; S. Aug., XLI, 242; XXXII, 1009; S. Prosperus Aq., LI, 452, 491; Cassiod., LXX, 1284; S. Greg. Mag., LXXIX, 418; V. Beda, XCI, 214; CXIII, 515, 527, 635; Joannes Scotus, CXVII, 841; S. Petrus Dam., CXIV, 403; S. Bruno, CLII, 785, 1082; CLIII, 184; Guibertus, CLVI, 88; Rupertus, CLXVII, 287; CLXVIII, 1244; V. Hildebertus, CLXXI, 548; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 1001; S. Bern., CLXXXIV, 821; Anonymus, CCXIII, 919; Innocentius III, CCXVII, 999, 1012. — Vitia et libidines veritatem obtruncant, S. Hil., IX, 527, 859; Cassianus, XLIV, 1025; Boetius, LXIII, 770; Eusebius, LXII, 596; S. Greg. Mag., LXXVI, 712, 714; S. Paschasius, CXX, 82; Joannes Scotus, CXXII, 849, 874; S. Anselmus, CLVIII, 870; Rupertus, CLXIII, 572. — De bello inter carnem et spiritum, S. Zeno, XI, 542; S. Greg. Mag., LXXV, 852; Herveus, CLXXXI, 1188; Wolbero, CXCV, 1225; Adamus Præm., CXCVIII, 700; Alanus de Insulis, CCX, 141, 142. — Luxuria a fide vera deviat, S. Amb., XVI, 626. — Libido venerea mentem absorbet, S. Aug., XLIV, 375 et 374. — Veritatis capax mens a villis libera, Id., XL, 299. — Mens mole corporis pressa supernæ luci diu inhærere non valet, S. Greg. Mag., LXXV, 852. — Multi scire nolunt, ne bonum facere cogantur, Amulov., CXVI, 159. — Libido lucem comprehendere non vult, Hincmarus, CXXII, 549. — Concupiscentia mentem aggravat, S. Bruno, CLII, 794. — Reprobi sensus scientia nullis iudiciis coargui possunt, Guibertus, CLVI, 165. — Carnalem sensum sapientia fugit, Rupertus, CLXVII, 1629. — Caliginis duæ causæ, ira et mollior affectus, S.

Bern., CLXXXIII, 753. — Vagationem mentis illicita generat tristitia, Garnerus, CXCH, 153. — Ex ventris ingluvie he-

betudo intelligentiæ, Garnerus, CXCH, 153. — Luxuria decipit mentem, Id., CXCH, 154.

XL.

INDEX DE PARADISO TERRESTRI

IN QUO, SEMOTA PECCATI ORIGINALIS QUÆSTIONE, NOTATUR QUIDQUID PATRES SCRIPSERE DE HISTORIA EDEN A TRANSLATIONE IN ILLUM USQUE AD EJECTIONEM ADAMI, SEU, 1.) QUÆ ANTE, 2.) QUÆ PER, ET 3.) QUÆ POST LAPSUM PRIMORUM PARENTUM IN EO PERACTA SUNT.

I. — Ante lapsum.

In hac parte explicatur Genes. cap. II a vers. 8 ad ultimum; scilicet, de plantatione, lignis et fluviis paradisi terrestres, de Adami introductione, præcepto non comedendi de ligno scientiæ boni et mali (non quod ipsum lignum in sua natura rationale esset, vel scientiam boni et mali habuisset, sed quod Adam in eo experiri et scire poterat quid esset inter obedientiam bonum et inobedientiam malum), de adductione et nominatione animalium, de sopore, vaticinio, Adami et mulieris formatione, de non erubescencia (seu quod Adam et Eva custodientes angelicæ dignitatis honestatem erant quidem nudi mundanis vestibus sed immortalitatis splendore erant vestiti), et de statu morali et physico Adami et Evæ dum commorati sunt innocentes in hoc amoenissimo loco (id est quod ad hoc in paradiso terrestri positi fuerant, boni, felices, sine ulla carnis impugnatione, liberi ad bonum et ad malum, ut, si ad sui Conditoris obedientiam charitatis vinculis se astringerent, ad celestem patriam quandoque sine carnis morte transirent, sic namque mortales fuerant conditi ut, si peccarent, mori possent, et immortales ut, si non peccarent, etiam non mori possent, atque ex merito liberi arbitrii beatitudinem illius regionis attingerent in qua vel peccare vel mori non possent).

Tertullianus, I, 1277, 1302; II, 288, 293, 599, 663, 725, 725, 833, 900, 904. — Novatianus, III, 887, 896, 916. — S. Cyprianus, IV, 630, 822, 896, 912, 929. — S. Victorinus mart., V, 504, 512, 525, 514. — Magnus presb., V, 546. — Lactantius, VI, 522, 523, 666, 755, 756, 931, 932, 933. — Victorinus poet., VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 534, 930. — S. Zeno, XI, 514. — Firmicus Mater., XII, 1037. — S. Philastrius, XII, 1259. — Jol. Hilarius, XIII, 1099. — S. Ambrosius, XIV, 275, 500, 700, 921, 934, 1061; XV, 1205, 1206, 1211, 1212, 1468, 1484, 1581, 1585, 1632, 1911; XVI, 310, 316, 1142. — Juvenius poet., XIX, 347. — Cœl. Sedilius, XIX, 612. — Faltonia Proba, XIX, 803, 816. — Sulpicius Sever., XX, 95, 232. — S. Gaudenius, XX, 899. — S. Hieronymus, XXII, 659, 732, 1033; XXIII, 940, 941; XXV, 1069. — S. Augustinus, XXVII, 140, 607, 649, 654; XXXIV, 203, 205, 208, 371, 380, 583, 581, 585, 586, 596, 600, 401, 402, 403, 408, 487, 533, 574, 575; XXVI, 668; XXVIII, 172; XL, 332; XLI, 595, 597; XLII, 615, 614, 615; XLIV, 109, 110, 172, 173, 271, 933; XLV, 1090, 1536, 1556, 1598. — Mar. Mercator, XLVIII, 198, 632, 638, 659, 612, 615. — S. Eucherius, L, 906, 907, 908, 909. — S. Prosper, LI, 731. — S. Petrus Chrysologus, LII, 505, 559, 506, 507, 509, 520, 538. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Leo Mag., LIV, 871. — S. Maximus Taurinensis, LVIII, 448, 567, 570, 571, 572, 573. — Gennadius, LVIII, 983. — S. Avitus, LIX, 527, 528, 529, 530. — Prudentius poet., LIX, 803, 801, 826, 827, 836. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441, 905. — Mar. Claud. Victor, poet., LXI, 938. — Amœnus poet., LXI, 1075. — Eusebius, LXII, 612, 643. — Gilbertus, LXIV, 1392, 1391, 1410, 1411, 1412. — Boetius, LXIV, 1533. — S. Fulgentius, LXV, 447, 466, 505, 661, 700, 701. — Dionysius Exiguus, LXVII, 580, 581, 550. — Cassiodorus, LXX, 29, 806, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 163. — Vilco Patr., LXXIII, 421, 582. — S. Gregorius Magnus, LXXIV, 649, 661, 661, 663, 973; LXXVI, 251, 295; LXXIX, 21, 222, 314, 533, 534, 535, 536, 577, 606, 619, 620, 644. — S. Paerius, LXXIX, 686, 687, 688, 689. — Talo, LXXX, 753, 754. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1236. — Pirmilianus, LXXXIX, 1031. — Beda, XCI, 13, 45, 45, 47, 48, 49, 50, 206, 207, 208; XCIII, 225, 226, 227, 228, 269, 270, 271, 272, S. Hildebousus, XCVI,

114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 268, 269. — Alcinus, C, 517, 518, 519, 520, 521, 522. — Sedul. Scotus, CII, 56, 139. — Theodulfus, CV, 251. — Halitgarius, CVI, 676. — Freculphus, CVI, 921, 922. — Rabanus Maurus, CVII, 462, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 568, 593; CVIII, 568; CXI, 31, 99, 334; CXII, 46, 461. — Walafridus Strabus, CXIII, 86, 87, 88. — Angelonus, CXV, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134. — Haymo, CXVII, 568, 629, 730; CXVIII, 93. — S. Lupus, CXIX, 602, 625, 628. — Paschasius Radbertus, CXX, 196, 218, 617, 736. — Ratramnus, CXXI, 71, 85. — S. Remigius Laudunens., CXXI, 1087. — Joannes Scotus, CXXII, 851, 853, 856, 857, 858, 859, 810. — Hircmarus Remens., CXXIV, 131, 251, 231, 375. — S. Remigius Antissiodorens., CXXXI, 60, 61, 62, 63, 88, 805. — S. Odo, CXXXIII, 543, 341, 568. — Ratherius, CXXXVI, 191, 195. — Petrus Damianus, CXLV, 512, 590, 745, 779, 790, 883. — S. Bruno Herbipol., CXLI, 578, 812. — Othlgonus, CXLI, 61. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 160. — S. Bruno Carthus., CLII, 730, 1331. — Radulphus Ardens., CLV, 1742. — Guibertus, CLVI, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 78, 99, 100, 589, 590. — Godfridus, CLVII, 238. — S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 525, 595, 400, 401, 441, 412, 443, 444, 445, 538, 510, 634, 815. Ivo Carnotens., CXLI, 506. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1236. — Callistus II, pap., CLXIII, 1378. — S. Odilo, CLXII, 1007. — S. Bruno Sigolacensis, CLXIV, 162, 163, 164, 165; CLXV, 876. Drogo, CLXVI, 1533. — Rupertus, CLXVII, 253, 269, 270, 271, 276, 277. Hildebertus, CLXVI, 1119, 1120, 1121. — Honorius Augustodunens., CLXXII, 1117, 1118. — Godefridus, CLXXIV, 31, 276, 308, 1013, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 39, 40, 638, 679. — Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 780, 781, 782. — Hermannus, CLXXX, 16, 17, 18. — S. Bernardus, CLXXXII, 958; CLXXXIII, 166, 167, 479; CLXXXIV, 184. Zacharias, CLXXXVI, 267. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 746, 752. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 692. — Ernaldus, CLXXXIX, 1533, 1536, 1537, 1538, 1539, 1540. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 381, 1239; CXCI, 215, 686, 687, 698. — Magister Bandinus, CXCI, 1043, 1046, 1047. — Garnerus, CXCH, 533. — Gerhohus, CXCH, 569, 1137, 1196, 1259; CXCI, 231, 285, 601, 604. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1067, 1068, 1069, 1070. — Adamus Scotus, CXCVIII, 596, 593, 594, 614-624. — Petrus Cellensis CII, 894, 1392. — Philipp. de Harveng, CCIII, 19, 593, 594. — Thomas Cisterciens., CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 960, 961, 1011.

II. — Per lapsum.

Sub hoc titulo agitur de Genes., cap. III, vers. 1 ad 9, seu de permissione et modo tentationis et seductionis ex parte diaboli erga Adamum et Evam (Deus enim dixerat, « morte moriemini », Eva dixit, « ne forte moriamur »; novissime serpens dixit, « nequaquam moriemini »), quod mox Eva comedit de ligno vetito, jamque quod Adam per mulierem decipitur, pariterque comedit: tandemque de apertione oculorum, erubescencia, et sculcra succinctoriis. Unde quod dum uterque divinitatis similitudinem appetunt, ceciderunt et munera immortalitatis perdidit; quodque perdidit charitatem, mali inventi sunt, hoc est quod princeps vitiorum, dum eos vicit, ad Dei imaginem factos, pudicitia armatos, temperantia compositos, illis donis ac tantis bonis exspoliavit, pariterque peremit...

Tertullianus, I, 405, 406, 1256, 1257; II, 314, 904. — Novatianus, III, 888. — S. Cyprianus, IV, 496, 629, 630, 631, 633. — S. Victorinus, V, 513. — Magnus, V, 516. — Lactantius, VI, 523, 756, 932, 933, 935. — Victorinus, VIII, 1289. — S. Hilarius, IX, 502, 807, 808, 929, 930, 931, 940,

967. — S. Zeno, XI, 227, 314, 340 348, 352 — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038, 1039. — S. Ambrosius, XIV, 300, 301, 312, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 701, 792, 823, 812, 922, 914, 1010; XV, 1358, 1371, 1421, 1422, 1468, 1630, 1631, 1646, 1718; XVI, 310, 398, 522, 1152, 1153, 1154. — Juvenius, XIX, 348. — Pallonia Proba, XIX, 806, 807. — Sulpicius Severus, XV, 93, 232. — S. Gaudencius, XX, 951, 952, 976. — Rufinus, XXI, 1140. — S. Hieronymus, XXIII, 910, 912; XXVI, 533, 731, 1061. — S. Augustinus, XXII, 607, 611; XXXII, 141; XXXIV, 206, 207, 208, 209, 213, 380, 382, 385, 429, 443, 415, 446, 487; XXXVII, 1008, 1383; XXVIII, 161; XL, 333; XLII, 615, 614, 616, 617; XLIV, 171, 183, 254, 260, 271, 433, 471; XLV, 1144, 1179, 1271, 1274, 1196, 1533, 1534, 1535. — Marius Mercator, XLVIII, 115, 116, 117. — Cassianus, XLIX, 633, 635, 736, 737. — S. Eucherius, L, 910, 911, 912. — S. Prosper, LI, 237, 238, 219, 733. — S. Petrus Chrysologus, LII, 193, 225, 217, 410, 424. — S. Leo Magnus, LIV, 211. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 254. — Gennadius, LVIII, 985. — S. Avitus, LIX, 530, 532, 535, 338. — Prudentius, LIX, 805, 857, 858. — Ammonius, LXI, 1073. — S. Paulinus Nolan., LXI, 441. — M. Claud. Victor, LXI, 938. — Eusebius, LXII, 607, 612, 613. — S. Fulgentius, LXV, 668, 669. — Dionysius Exiguus, LXVII, 381. — Primasius, LXVIII, 440, 441. — Cassiodorus, LXX, 21, 1017. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 1163. — S. Gregorius Magn., LXXV, 664, 670, 861, 907, 979; LXXVI, 96, 250, 251, 487, 1136; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 9894; LXXIX, 21, 151, 152, 346, 517, 607, 608, 614, 616. — S. Paterius, LXXIX, 690, 691. — Taino, LXXX, 754, 785, 917. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 131, 1256. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 51, 52, 53, 54, 55, 209, 210, 211, 269, 271, 275, 277, 278; XCIII, 229, 230, 231, 232, 273, 274, 275. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 291. — Alcuinus, C, 522, 523. — Smaragdus, CII, 123. — Sedulius Scotus, CIII, 67. — Claudius Taurinensis, CIV, 880. — Halitgarus, CV, 659. — Rabanus Maur., CVII, 486, 491; CVIII, 921, 1148; CXI, 235. — Walafridus Strab., CXIII, 89, 90, 91. — Angelomus, CXV, 151, 153, 156, 157, 158, 159. — Haymo, CXVII, 95. — Lupus Servatus, CXIX, 625. — Paschasius Rodbertus, CXX, 196, 218, 299, 404, 419, 421. — Hincmarus Remensis, CXXV, 196, 209, 429, 444. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 61, 65, 805. — S. Odo, CXXXIII, 125, 515. — Atto Vercellensis, CXXXIV, 145. — S. Bruno Heribolensis., CXLI, 373. — S. Hilto, 1007. — Otholonus, CXLVI, 65. — Lanfrancus Cantuar., CL, 305. — S. Bruno Carthusian., CLII, 152, 641. — Lanfrancus, CL, 350. — S. Bruno Carthus., CLII, 750. — Radulphus Ardens, CLV, 1828. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 99, 100. — Godfridus, CLVII, 256, 257. — S. Bruno Signacensis., CLXIV, 166, 167, 981. — Rupertus, CLXVIII, 286, 287, 1520. — Hildebertus, CLXXI, 315, 997, 998. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1117. — Godfridus, CLXXIV, 278, 361. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 59, 40, 41, 164, 597; CLXXVI, 287, 288, 289, 293; CLXXVII, 320. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 782, 785, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 676; CLXXXIV, 800. — Zacharias, CLXXXVI, 319. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 735. — Ernaldus, CLXXXIX, 1540, 1541, 1542, 1543, 1544, 1545, 1546, 1547, 1548. — Petrus Lombardus, CXCI, 295, 1388. — Magister Bredinus, CCXII, 1018. — Hugo Rothomagens., CCXII, 1306, 1507. — Gerhohus, CCIII, 506, 869, 870, 936, 972, 1196, 1239. — Sancta Hildegardis, CXCIII, 748. — Adamus Scotus, CXCIII, 246. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1670, 1671. — Petrus Cellens., CCII, 769, 996. — Philippus de Harveng, CCIII, 584, 595, 614, 1167. — Petrus Cantor., CCV, 52. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 963, 1011.

III. — Post lapsus.

Datur explicatio vers. 8-24 cap. in Genes, seu de Dei ambulatione in paradiso et interrogationibus ad Adamum et Evam, et istorum confessione et excusatione, de maledictione serpentis et Salvaloris promissione; de penis Adamo et Eve inflictis; de tunicis pelliceis, et ejectione et paradiso; de cherubim flammeoque gladio.

Tertullianus, I, 520, 1188, 1257; II, 286, 314, 315, 715, 833. — Novatianus, III, 884, 889, 893, 898, 935. — S. Cyprianus, IV, 461, 629, 630, 733, 762. — Magnus, V, 346. — Lactantius, VI, 323, 324, 325, 756, 757, 853, 934. — S. Hilarius, IX, 502, 518, 519, 410, 479, 484, 609, 618, 648, 719, 839, 841, 930, 931. — S. Zeno, XI, 314, 318. — Firm. Maternus, XII, 1037, 1038. — S. Philastrius, XII, 1114, 1115, 1238, 1239. — S. Ambrosius, XIV, 275, 301, 306, 308, 314, 321, 701, 823, 812, 939, 917, 963, 977, 1121, 1158, 1159; XV, 1201, 1203, 1206, 1228, 1241, 1304, 1323, 1353, 1457, 1458, 1476, 1481, 1487, 1614, 1718, 1719; XVI, 314, 521, 522, 1143, 1151, 1252. — Juvenius, XIX, 319. — Coel. Sedulius, XIX, 600. — Faltonia Proba,

XIX, 807, 808. — Sulpicius Sever., XX, 95, 232. — S. Gaudencius, XX, 852. — Rufinus, XXI, 1140, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 400, 406, 639, 732; XXIII, 714, 943; XXV, 697; XXVI, 633, 751, 1064; XXX, 83. — S. Augustinus, XXXII, 601, 605; XXXIV, 261, 203, 203, 208, 212, 214, 218, 353, 354, 379, 781, 383, 392, 420, 433, 447, 449, 450, 451, 453, 487; XXXV, 1613, 2039, 2040; XXXVI, 896; XXXVII, 1341, 1386, XL, 201, 211, 281, 332, 335, 379, 387, 398, 422, 423, 450; XLI, 367, 386, 420, 422, 423; XLII, 121, 125; XLIV, 183, 417; XLV, 1070, 1381, 1442. — Mar. Mercator, XLVIII, 199, 311, 312, 313, 314. — S. Eucherius, L, 912, 913, 914, 915, 916. — S. Petrus Chrysologus, LII, 225, 277, 409, 478, 479, 576. — S. Salvianus, LIII, 37. — S. Maximus Taurinensis, LVII, 549, 570, 447, 575. — Prudentius, LIX, 806, 858, 879, 880. — M. C. Victor, LXI, 334, 339. — S. Paulinus Nolan., LXI, 613, 617. — Ammonius, LXI, 1073. — Eusebius, LXII, 630, 631. — Boetius, LXIV, 1333. — S. Fulgentius, LXV, 447, 453, 456, 478, 479, 503, 606, 728, 729. — Primasius, LXVIII, 440. — Cassiodorus, LXX, 479, 860, 1015, 1017, 1324. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 164. — Vitus Patr., LXXI, 581. — S. Gregorius Magn., LXXV, 661, 664, 979; LXXVI, 251, 314, 361, 361, 493, 553, 557, 707, 708, 719, 763, 766, 767, 775; LXXVIII, 317, 741, 806, 893, 894; LXXIX, 519, 568, 569, 606. — S. Paterius, LXXIX, 691, 692, 693, 694, 695. — Taino, LXXX, 751, 755. — S. Isidorus Hispalensis., LXXXIII, 99, 131, 1236. — Pirminius, LXXXIX, 1031. — Ven. Beda, XCI, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 213, 214, 215, 280, 285; XCIII, 232, 233, 234, 290, 281, 285, 285. — S. Hildefonsus, XCVI, 114. — Alcuinus, C, 523, 524, 523, 777, 851. — Freculphus, CVI, 922. — Rabanus Maur., CVII, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501; CVIII, 367, 427, 550; CIX, 716; CXI, 31, 99, 161, 231, 235, 334; CXII, 296, 461. — Walafridus Strab., CXIII, 92, 93, 94, 95, 96, 97. — Angelomus, CXV, 110, 141, 142, 143, 144, 145, 146. — Haymo, CXVIII, 443, 629. — Florus, CXIX, 127. — Lupus Servatus, CXIX, 602, 625. — Paschasius Radbert., CXX, 120, 290, 404, 419. — Ratramnus, CXXI, 85. — Alvarus Cordubensis., CXXI, 460. — Joannes Scotus, CXXII, 849, 850, 851, 852, 853, 854. — Hincmarus Rhemens., CXXV, 209. — S. Remigius Antistiodorens., CXXXI, 63, 66, 67, 68. — S. Odo, CXXXIII, 123, 400. — Atto Vercellensis., CXXXIV, 400. — Raderius, CXXXVI, 193. — S. Bruno Heribolensis., CXLI, 268, 287, 512. — Lanfrancus Cantuariensis., CL, 205. — S. Bruno Carthusian., CLII, 625, 1331. — Guibertus, CLVI, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79. — Godfridus Vindocinensis., CLVII, 256. — Vernerus, CLVII, 958. — S. Anselmus Cantuariensis., CLVIII, 393. — Callistus II pap., CLXIII, 1578. — S. Bruno Signacensis., CLXIV, 168, 169, 170, 171; CLXV, 879. — Franco, CLXVI, 729. — Rupertus, CLXVII, 500, 501, 502, 503; CLXVIII, 1530. — Hildebertus, CLXXI, 341. — Honorius Augustodunensis., CLXXII, 1119, 1120. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 42, 43, 597, 725. — Petrus Abelardus, CLXXVIII, 783, 784, 1421. — S. Bernardus, CLXXXII, 460; CLXXXIII, 166, 167, 268, 268, 386, 429, 441, 454, 460, 508; CLXXXIV, 183, 184, 696, 799. — Zacharias, CLXXXVI, 169. — Robertus Pulus, CLXXXVI, 753. — Petrus Venerah., CLXXXIX, 121, 571, 692, 973. — Ernaldus, CLXXXIX, 1516, 1516, 1517, 1548, 1549. — Petrus Lombardus, CXCI, 293, 391, 1513. — Hugo Rothomagens., CXCI, 719. — M. Bandinus, CXCI, 1019, 1050. — Gerhohus, CCXIII, 265, 601, 604, 969, 1157, 1239. — S. Hildegardis, CXCIII, 914. — Adamus Scotus, CXCVIII, 246, 586. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1073, 1074, 1075. — Petrus Cellens., CII, 985. — Philippus de Harveng, CCIII, 19, 593, 594, 595, 622, 1167. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 691. — Petrus Pictaviensis., 962, 966, 1011.

Cum ex citatis Patribus, quidam has quaestiones specialiter tractant et velut ex professo: conveniens nobis videtur eorum opera hic consignare ad abundantiam utilitatis et notitiam.

Lactantius. — De priorum parentum culpa et poena, VI, 319-325.

Joan. Issens. — Notae in Adamum et Evam ex doctrina Lactantii, VI, 931-933.

Anonymi. — Dissertatio de priorum parentum ex doctrina S. Zenonis, XI, 121-124.

S. Ambrosius. — Lib. de paradiso, XIV, 275-314. Epistola, XVI, 1142-1145.

Rufinus. — Lib. de fide, XXI, 1139-1143.

S. Augustinus. — De Genesi contra Manichaeos, XXXIV, 371-408. De Genesi ad litteram, XXXIV, 444-454.

Gennadius. — De ecclesiasticis dogmatibus, LVIII, 993-996.

S. Avitus. — Poema de initio mundi, LIX, 327-350.
 Prudentius. — Cathemerinon, LIX, 8-6, vers. 113, et Hamartigenia, 1074, vers. 856-860.
 S. Gregorius Turonens. — Historia ecclesiastica, LXXI, 163-164.
 S. Paterius. — Expositio in Vet. Testam., LXXIX, 687-696.
 Pirminius. — Scarapus de singulis libris canonicis, LXXXIX, 1031-1052.
 Taio. — Sententiæ, LXXX, 753-755.
 Ven. Beda. — Commentarium in Pentateuchum, XCI, 206-215. Questiones in Genes., XCIII, 269-285.
 Alcuinus. — Interrogationes et responsiones in Genes., C., 521-525.
 Rabanus Maurus. — Commentarium in Genes., CVII, 476-502. Questiones in Genes., CVII, 471-501. De Adamo, XI, 31. Lib. de universo, CXI, 233-235.
 Walafridus Strabus. — Glossa ordinaria, CXIII, 86-98.

Joannes Scotus. — De divisione naturæ, CXXII, 854-856.
 Remigius Antissiodorens. — Commentarium in Genes., CXXXI, 60-68.
 Guibertus. — Morales in Genes., CLVI, 65-78.
 Rupertus. — De Genes., CLVII, 276-318.
 Honorius Augustodunens. — Elucidarium, CLXXII, 1117-1123.
 Hugo de S. Victore. — Elucidationes in Pentateuchum, CLXXV, 39-44.
 Robertus Pullus. — Sententiæ, CLXXXVI, 746-753.
 Ernardus. — Hexaemeron, CLXXXIX, 1535-1547.
 S. Hildegardis. — Scivias, CXCII, 391-395.
 Adamus Scotus. — De tripartito tabernaculo, CXCVIII, 614-624.
 Petrus Comestor. — Historia ecclesiastica, CXCVIII, 1037-1074.
 Petrus Pictaviens. — De operibus sex dierum, CCXI, 960.

XLI.

INDEX DE PECCATO ORIGINALI

VEL DE PRIMORUM PARENTUM LAPSU,

IN QUO OMNIA QUÆ SCRIPSERE PATRES ORDINE REFERUNTUR ANALÓGICO.

Index ille, ne bis in unum redundaret, hic tantum memoratur, et ad Indicem de peccatis infra subji-
 citur; quem adeat lector benevolens.

SERIES INDICUM QUINTA.

In hac quinta serie, undecim Indices complectente, omnia quæ spectant ad Scripturam sacram, quatenus verbum Dei et totius religionis fundamentum, exhibebimus. Primo quidem referemus quidquid dixerunt Patres de Scripturarum inspiratione, authenticitate, veracitate, etc., deinceps apponemus omnes Commentarios generales in Scripturas; omnes Explanaciones in varia uniuscujusque libri capita et in locos notabiliores; posthæc apparebit Index exegeticus omnium versiculorum, a primo Genesis ad ultimum Apocalypsis, juxta librorum ordinem canonicum, ita ut lector uno intuitu conspiciet omnes scriptores, ordine chronologico a Tertulliano ad Innocentium III, sæpe ducentos aut trecentos numero, qui talem talemve Scripturæ versiculum elucidarunt vel commentati sunt. Præterea, subjicientur Indices de Allegoriis, de Figuris, de Parabolis tum Veteris tum Novi Testamenti; denique evolvuntur ordine alphabetico tum viri, tum mulieres utriusque Testamenti notabiliores, de quibus Patres in scriptis mentionem fecerunt. His factis, ne unum quidem verbum, vel iota Scripturarum in *Patrologiæ Cursu* relatum, nos præteribit, et si alibi labores plus quam Herculeos promissimus, hæc sola series promissionis veritatem probabit.

XLII.

INDEX SCRIPTURARIUS

REFERENS SCILICET QUIDQUID SCRIPSERE PATRES DE SANCTARUM SCRIPTURARUM INSPIRATIONE, AUCTORITATE, EXCELLENTIA, ETC. ETC.,

RERUM ORDINE LOGICO DIGESTUS.

MONITUM.

Indicem hunc apponere statuimus veluti necessarium ad tres subnexos indices proœmium, cujus adjuvamento facilius et certius ad illos patebit aditus. Verum enim vero hoc in Indice vicissim agemus de sanctarum Scripturarum inspiratione, auctoritate, excellentia et integritate; de illarum canone, auctoribus, versionibus, interpretatione et sensibus variis; præterea sermonem habebimus de Scripturarum divisione, nimirum de Veteri et Novo Testamento et de cunctis uniuscujusque libri; denique referemus generales de sacra Scriptura tractatus, et sic lectori omnia Patrum dicta de sacris libris uno intuitu, et non sine magno commodo, conspiciere licebit.

I. — De inspiratione sacre Scripturæ.

Divinitas S. Scripturæ ostenditur, Tertull. I., 368 et seqq. Scripturæ deificæ, id. III. 1059. Libri Veteris Testamenti a viris divino Spiritu inundatis editi, id. 378. — Scriptura divina cur beneveneret dicatur, S. Ambrosius. XVI. 805. — Omnia verba Scripturæ divinitus inspirata. S. Hieronym. XXII. 431. Scripturæ omnes Spiritu sancto inspiratæ, id. XXIV. 552. Scripturæ a Spiritu sancto editæ, id. XXV. 1223. — Scriptores sacri uno Spiritu locuti sunt. S. August. XXXIV. 1175, 1176. In ea (Scriptura) Deus ipse loquitur, id. XXXII. 864, et hoc ostendit Apostolus, id. XLII. 646. Scriptura sacra est Chirographum Dei, id. XXXVII. 1880. Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus Dei, id. XXXII. 747. S. r. p. tura divinitus inspiratæ, id. XLII. 1175, 1185. Quasi litteræ sunt nobis a Deo directæ, id. XL. 1050. — Quæ sanctis Scripturis Spiritus divinus inseruit, Cassianus., XLIX. 728. — Sacrarum Scripturarum auctor Deus. S. Leo Magnus. LVI., 880. — Omnis Scriptura divinitus inspirata est, S. Maximus Taurin. LVII. 749. S. I. aur. Novar. LXVI. 105. — Unde probamus libros reliquos nostræ divinæ esse inspiratione conscriptos, Juilius. LXVIII. 42. — Unde probetur Scripturam esse divinam et iraditam a Deo, Cassiodorus, LXX. 19. Scripturæ divinæ libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent, *ibid.*, 1109. Scriptura sacra lingua Dei vocatur, *ibid.*, 540. — Spiritus sanctus loquitur per scriptores sacrorum quæ sunt illius, et scriptor ipse, eaque Dei sunt, in se, tanquam de altero scribit, S. Gregor. Magn. LXXV. 518. Scripturæ sacre est calamus quo libri sacri a Spiritu sancto sunt scripti, *ibid.*, 517. Inspiratio Scripturæ sacre, *ibid.*, LXXXIX. 19. In Scriptura non prophetarum et patriarcharum, sed Dei vox auditur, id. LXXXIX. 148. — Auctor autem earumdem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur, S. Isidorus Hispal. LXXXII. 750. — Quod in Ecclesiam sanctam Spiritus sanctus Novum et Vetus Testamentum plenissime inspiravit, S. Hildef. Tolet. XCVI., 159. — Omnes hos libros idem Eodra divino afflatus Spiritu reparavit, cunctaque prophetarum volumina correxit. Raban. Maur. CVII. 566. Hi sunt scriptores sacrorum librorum, divina inspiratione loquentes *ibid.* 367; CXI. 110. Auctor autem earumdem Scripturarum Spiritus sanctus esse creditur; id., CVII., 567. Eodras scriba post incensam legem a Chaldeis, dum Judæi regressi fuissent in Jerusalem, divino afflatus Spiritu, bibliothecam Veteris Testamenti reparavit, id. CXI. 121. Singuli in singulis cellulis (ut quidam asserunt), separati, ita omnia per Spiritum sanctum interpretati sunt, *ibid.*, 122. Scripturæ a Dei inspiratæ, id. CVIII. 1134. — Omnis Scriptura divinitus inspirata Veteris ac Novi Testamenti., Walafrid. Strab. CXIII., 752. ignea vocatur, quia inspirata revelatione Spiritus sancti, *ibid.*, 33. Omnis Scriptura sacra, Scriptura canonica, unus liber est, qui ad unum tendit, et ab uno Deo profecta, uno eodemque Spiritu conscripta est. Rupertus. CLXIX. 18. Neque enim voluntate humana aliata est aliquando Scriptura sacra, sed Spiritu sancto inspirati locuti sunt sancti Dei homines, *ibid.*, 1091. Vox de

cælo Scriptura sacra, *ibid.*, Quæ Scripturæ divinitatis nomine singulariter appellari debeant. Hugo de S. Victore. CLXXIV., 9.

II. — De auctoritate Scripturæ sacre, et de ejus veracitate.

Scripturæ sacre majestas et auctoritas. Tertull., I., 586 et seqq., 446, 469; II. 167. Divinarum Scripturarum sequenda auctoritas, id. — III. 1058, 1065, 1111. — Scripturæ auctoritas, S. Hilarius, IX. 1045. — Græcorum Scripturæ sacre codicum potior est auctoritas, S. Ambros. XVI. 839. — Auctoritas Scripturarum sectanda, S. Hieronym. XXIV. 122. Nec parentum, nec majorum error sequendus est, sed auctoritas Scripturarum et Dei docentis imperium, *ibid.*, 745. Si ad Scripturas sanctas admissa fuerint velut officiosa mendacia, quid in eis remanebit auctoritatis, id., XXII. 648. Utrum scriptorem SS. Scripturarum mentiri oportuerit, *ibid.*, 566. Fluctuat auctoritas Scripturarum si scriptores potuerint officiosa mentiri, *ibid.*, 567. — De auctoritate canonicæ Scripturæ divino Spiritu conditæ. S. August. LII. 518. Agnoscit necessitatem fidei et Scripturarum auctoritatem, id., XXXII. 722. Scripturarum auctoritatem de medio auferunt Manichæi, dum quædam accipiunt, quædam respuunt, id., XLII. 506, 597. XLV. 1008. Scripturæ sacre divina auctoritas, id., XXXII. 723, 842, 852, XLII. 249. Scripturæ auctoritas mirabilis, id., XLII. 557, 559, et eminentissima, *ibid.*, 518. Scriptura sancta in summo et celesti auctoritatis culmine collocata, id., XXXIII. 277, 278. Solos auctores librorum canonicorum non errasse aliquid scribendo credendum est, *ibid.*, 276, 284, 285. Scripturæ canonicæ auctoritas nulli cedit, id., XLI. 517, 678. Scripturarum auctoritas unde probanda, *ibid.*, 245, 248, 285, 286, 452, 485, 486, 517, 626. Scripturæ auctoritas in narratione rerum gestarum quanta, id., XLI. 599, 600. Scripturarum Veteris Testamenti auctoritas commendata a Christo et apostolis ejus, id., XLII. 657, 658, 647. Scripturæ auctoritas non culpanda propter peccata quæ refert, imo laudanda et diligenda, *ibid.*, 438, 439, 440. Scripturis, quæ in Ecclesia canonicæ nominantur, sine ulla dubitatione credendum, id., XXXIII. 598. Nihil credi voluit Christus adversus confirmatam Scripturarum auctoritatem, id., XLII. 284. Quod Scripturæ divinæ præscribit auctoritas, aut universa frequentat Ecclesia, observandum est, id., XXXIII. 302. Titulus fides, si divinarum Scripturarum vacillat auctoritas, id., XXXIV. 35. Scripturæ sanctæ auctoritatem frangere conantur, qui aliquid ei mendacium tribuunt, id., XL. 404. Scripturæ canonicæ auctoritati nullus quamlibet sanctus et doctus vir comparandus, id., XLIV. 581. Si ratio contra divinarum Scripturarum auctoritatem redditur, quamlibet acuta sit, fallit verisimilitudine, nam vera esse non potest, id., XXXIII. 588. Scripturæ summæ est veritas, id., XXXIII. 879, 880. Dum Scriptura testimonium aliquod ex auctore sumit, non propterea cætera illius auctoris scripta confirmat, id., XXXIV. 758. — Scriptura eorum, cujus auctoritas quasi firmamentum in Ecclesia posita, et per totum

orbem extensa.—S. Prosper Aquit. LI, 286.—Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis.—S. Leo Magnus. LIV, 314. Scripturæ divinæ ab Hebræis servatæ testimonium præbent contra ipsos evangelicæ veritatis hostes, S. Maxim. Taurin. LVIII, 335.—De auctoritate Scripturarum, Junilius. LXVIII, 20. Qui libri sunt perfectæ auctoritatis, *ibid.*, Qui mediæ, *ibid.* Qui nullius auctoritatis sunt, *ibid.*, Quæ auctoritas Scripturarum in Ecclesiis primum sit sequenda, — S. Hildef. Tolet. XCVI, 159. Ad quos recurrendum, cum sacræ Scripturæ auctoritas non occurrat, Ivo Carnot., CI, XI, 285. De re obscurissima non esse disputandum sine auctoritate divinarum Scripturarum, *ibid.*, 314. — De divinarum Scripturarum et traditionis auctoritate, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 84. — De auctoritate et librorum sacræ Scripturæ, Hugo de S. Victor, CI, XXV, 15. — Nihil auctoritatis canonicis remanebit Scripturis, si ad eas mendacia fuerint admissa. Gratianus, CLXXXVII, 50. Non debetur per auctoritas Scripturis et expositionibus earum; *ibid.*, 51.

III. — De excellentia sanctarum Scripturarum.

Earum (Scripturarum) prædicatione Christiani spem fiduciamque suam recreabant, Tertull. I, 489. Scripturarum omnium consonantia, *id.*, II, 652.—Plus roboris dabitur et magis ac magis intellectus cordis operabitur scrutanti Scripturæ veteres ac novas, S. Cyprian. IV, 677.—Scripturæ nihil non habent auctore suo dignum, S. Hilarius IX, 788. Quidquid in his est, excelsum, divinum, rationabile et perfectum est, *ibid.*, Scripturis non modo nihil sapientius, sed et eloquentius nihil, *ibid.*, 513. Scripturæ quam multa scientia nos imbuant, *ibid.*, 596, 597. Scriptura omnis ad celestium bonorum spem nos vocat; *ibid.* 518. Scripturis Deus ad cognitionem sui nos erodit, *id.*, X, 171. Eloquis Dei anima relecta tanquam pabulum aliquod vitæ æternæ in se continet, *id.* IX, 549. Iter tibi sit divina Scriptura. S. Ambrosius XV, 1394. Omnes edificat S. Ambros. XIV, 1157. Habet verbum Dei epulas, alias fortiores ut lex et Evangelium, alius suavioris, ut sunt, Psalmi et Cantica ranciorum, *id.* XV, 1517. Bona pasqua sunt libri Scripturarum celestium, *ibid.* 1390. Deus præceptis salutaribus eas replevit, quibus infirmitas animæ sanaretur. S. Ambros. XIV, 1012. Remedium sæclorum omnium, atque in tentationibus unum perfrugium sunt, *ibid.* 819. Scriptura divina convivium Sapientis est, *id.* XVI, 71. Deambulat in paradiso Deus, quando divinas Scripturas lego, *ibid.* 1154. Pretium Scripturæ fides nostra est, *ibid.* 1045. Quanto amplius in corde rominatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *id.* XVII, 866. Ad rescandam vitæ acutissima est, *ibid.* 926. Panis est animarum, *ibid.* 831. Pabulum et vita est, *ibid.* 662.

Mos Scripturarum ut ad penitentiam provocent. S. Hieronym. XXIV, 235. Doctrina Scripturarum, muros firmisissimas, *id.* XXV, 1267. Eruditio Scripturarum germinat virgines, *ibid.* 1489. Per Scripturas nota fecit Deus universa mysteria, *id.* XXVI, 452. Quando utilis est Scriptura audientibus, *ibid.* 523. Fructus meditationis Scripturarum, *ibid.* 459. Arma scientiam Scripturarum, et carnis vitia non amabis, *id.* XII, 1078, 1124. Majestas divinarum Scripturæ admiranda, *id.* XXIV, 596.

Scripturæ sacræ laus et dignitas. S. August. XXXII, 864, XXXIII, 508, lxx. Scripturarum Veteris Testamenti dignitas et excellentia; *id.* XII, 74. Scriptura sacræ cæteris antecellit; *id.* XLIII, 128. Sacræ Scripturæ cum profana comparatio; *id.* XXXIV, 64. Fides ex Scripturis concepta est; *id.* XLI, 646. Magna excellentia Scripturæ præ litteris profanis; *id.* XXXII, 748. Scripturæ sacræ omnibus sæculi deliciis suavioris; *ibid.* 810. In Scripturis satietas sine fastidio; *id.* XXXVIII, 50. Scriptura sic loquitur, ut altitudine superbos irrideat, profunditate attentos terreat, veritate magnos pascat, affabilitate parvos nutriet; *id.* XXXVIII, 525. Scripturæ sacræ simplicitas, *id.* XXXII, 686, 725, 847. Scripturæ sacræ mira profunditas, *ibid.* 725, 810, 852, 1315, XXXIII, 516. Scripturarum concordia, *id.* XI, 600. Scripturarum etsi diversi sint scriptores, omnia lamen ita sibi concordant, ut tanquam uno ore dicta inveniantur, *id.* XLII, 249. Scripturarum latebræ maxime valent ad amorem veritatis sciendum, etc., *id.* XL, 590. In Scripturis quædam ad fidem et doctrinam tantum pertinent, quædam ad mores componendos, *id.* XXXIV, 287, 288, 289. Scriptura non asserit nisi catholicam fidem rebus præteritis, presentibus et futuris, *ibid.* 71. Scripturarum prope omnis pagina nihil aliud sonat, quam Christum et Ecclesiam toto orbe diffusam, *id.* XXXVIII, 289, XLII, 465. Scriptura vetus non nisi ad

commendandum Christi adventum et præsignandum Ecclesiam, *id.* XL, 515, 515. Scriptura nova Christum narrat, et dilectionem monet, *id.* XL, 575. Quomodo Scriptura informat mores hominum, *id.* XXXIV, 71. Omnis morbus animi habet in Scripturis medicamentum suum, *id.* XXXVI, 557. Scriptura Dei munit nos adversus scandala, *id.* XXXIII, 266, 267, 270. Scriptura omnis ad id unum tendit ut fides, spes, charitas in animo edificetur, *id.* XLII, 951. Ad commemorationem fidei nostræ, ad consolationem apud nostræ, ad exhortationem charitatis nostræ propheticos et apostolicos libros legimus, *ibid.* 294. Scripturæ plenitudo finisque, amor Dei et proximi, *id.* XXXIV 51, 59. Scripturæ omnes nihili aliud te doceat, nisi continentiam ab isto sæculo, ut amor tuus currat in Deum, *id.* XXXVIII, 264, 695. Scripturarum utilitas, *id.* XXXVI, 561. Scriptura tecta figuris et sacramentis est cælum nubibus opertum, *id.* XXXVII, 1908, 1909. Quare gladius bis acutus Scriptura vocatur, *id.* XLI, 692. Scripturæ tanquam lucerna in huius sæculi nocte accensa, *id.* XXXV, 1662; XXXVIII, 1567. Scriptura sacra nubes est, *id.* XXXVI, 187; XLII, 266. Scriptura sacra speculum, *id.* XXXVII, 1588; XLII, 458, 440; XLIII, 89; XL, 702. Divinus thesaurus, *id.* XXXVIII, 1181; XL, 670. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt, *id.* XLII, 237, 238; XLIV, 158.

Scriptura divina agro optimo ac fertilis comparatur. Cassianus. XLIX, 725. Scripturæ sacræ auctoritate demones repellendi; *ibid.*, 1255.

Lectio divinarum Scripturarum cibum perennis eloqui acquirimus. S. Maximus Taurin. LVII, 564. Ab illecebris mundi Scripturæ nos revocant; *ibid.*, 540.

Scripturæ sanctæ omnes scientiæ inferiores. Eusebius, LXII, 628. De virtute Scripturæ divinæ. Cassiodorus, LXX, 1151. Scripturæ sanctæ nihil supervacuum habent; *ibid.*, 17. Nihil vanum in Scripturis sacris continetur; *ibid.*, 1159.—Scripturæ sacræ potentia. Cassiodorus. LXX, 22, 1151. Scripturæ sacræ pasqua populi fidelis; *ibid.*, 696. Divina Scriptura cur favis distillans vocetur; *ibid.*, 1077.

Scriptura sacra dicitur fluvius, in quo agnus ambulet et elephas natet. S. Gregor. Magn. LXXV, 615. Vocatur modo cibus, modo potus; *ibid.*, 540. Messis et divitum; *ibid.*, 1068. Scriptura sacra dicitur ager et vinea; *ibid.*, 1150. Lucerna; *id.*, LXXVI, 107, 848. Arcus Ecclesiæ; *ibid.*, 135. Scriptura dicitur turris ex qua mille clypei pendunt; *ibid.*, 971. Scriptura sacra cæteris libris longe anteposenda; *ibid.*, 135. Ejus excellentia; *ibid.* Qui in Scriptura sacra charitatem Dei et proximi legendo non querunt ex herba et cortice pascuntur; *ibid.*, 140. In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos docet; *ibid.*, 371. Sacra Scriptura rotæ similis, ascendit et descendit; *ibid.*, 829. Scriptura omni ex parte edificat; *ibid.*, 851. Scriptura sacra cælo comparatur; *ibid.*, 885. Scriptura sacra similis silici, ex quo, licet frigido, ignis exaltatur; *ibid.*, 1038. Scriptura sacra mons quidem est; *id.*, LXXIX, 474. Ignis; *ibid.*, 475. Fons et puteus; *ibid.*, 515, 515. Ecclesiæ fundamentum est Scriptura sacra. *Ibid.* 146. Scriptura sacra plaustrum nomine figurata; *ibid.*, 302.

Omniem scientiam atque doctrinam Scriptura sacra sine aliqua comparatione transcendit. Titio Casarages, LXXX, 790. Per præcepta Scripturæ sacræ reviviscimus, qui mortui in culpa jacebamus; *ibid.*, 791.—Scriptura sacra est mensa Christi. Alcuin, C, 650.—De eminentia sacrarum Scripturarum et ad quid omnis scientia referenda sit, Rabanus Maurus, CVII, 379. Aliud cum istis (litteris sacris) nihil est comparandum; *id.*, CXI, 106. Sanctarum lectio Scripturarum divina est præcognitio non parva beatitudinis; *id.*, CXII, 1253. In his enim quasi in quodam speculo homo seipsum considerare potest, qualis sit, vel quo tendat; *ibid.* Lectio assidua purificat animam, timorem incutit gehennæ, ad superna gaudia cor instigat legentis; *ibid.* Geminum confert donum lectio sanctarum Scripturarum; *ibid.*, 1234. Intellectum mentis erudit; *ibid.* A mundi vanitatibus abstractum hominem ad amorem Dei perducit *ibid.*—Omnes plane Scripturæ sacræ ad animarum salutem scriptæ sunt, ut proficiamus in eis in veritatis agnitione; *ibid.*, 1234.—De commendatione S. Scripturæ. Walafrid Strab., CXIII, 25.—Scripturæ plurimæ dicuntur per similitudinem. S. Bruno Carthus., CI, II, 678. Statera dicuntur; *ibid.*, 926. Mensa; *ibid.*, 975. Cæli; *ibid.*, 1039.

Scripturæ sacræ portus. Guibertus, CLVI, 178.

Sacra Scriptura omnis veritas, quam ratio colligit, auctoritatem continet. S. Ansel., Cant. CLVIII, 528. Qui pie vivere querit, sanctam Scripturam meditatur; *ibid.*, 536.

Evangelia et apostolorum Epistolæ, Moysi et prophetarum Libri, quasi quædam fercula deliciis omnibus repleta apponuntur nobis. S. Bruno Signiensis, CLXV, 406.

Scripturam sacram legere et celebrare festivitatem

Rupertus, CLXVIII, 813. Scriptura sacra est via ad cœlum; *id.*, CLXVII, 808. Significatur per columbam; *ibid.*, 441. Scriptura sacra adaptatio significatur per pinguedinem terræ, vel abundantiam frumenti et vini; *ibid.*, 461, 462. Scriptura sacra est paradisus voluptatis; *ibid.*, 697. Scripturas sacras legendo exploramus terram optimam; *ibid.*, 875. Scriptura sacra est terra viventium; *ibid.*, 959. Generat amorem in anima; *ibid.*, 1575, 1576. Scriptura prophetica significatur per imbrem temporaneum, apostolica vero per serotinum; *id.*, CLXVIII, 92. Scriptura sacra dicitur aurum et argentum; *ibid.*, 248. Scriptura sermo castus nitet ut argentum, rutilat velut aurum; *ibid.*, 1557. Quod sancta veteris instrumenti Scriptura ille ager sit, et quomodo ab causam evenienter agri nomine significata sit. *Id.* CLXIX, 15. Quod non in una parte agri, sed per totum agrum sacra Scriptura thesaurus iste; *ibid.*, 16. Scriptura sacra aquarum nomine solent aliquando significari; *ibid.*, 1091. Tostituo quoque solent assimilari; *ibid.*. — Scripturarum lectio custos pudicitia. Hildebert, CLXXI, 197. Scriptura est specula, custodia, mensa; *ibid.*, 515. Mensa coronata; *ibid.*, 580. Speculum nostrum; *ibid.*, 574. Pars animæ; *ibid.*, 588, 678. Scriptura sacra est apotheca gratiæ; *ibid.*, 594. Sacra Scriptura est aqua salutaris, quæ lavat, reficit et refrigerat; *ibid.*, 685. Est via salutis; *ibid.*, 712. Scriptura sacra pascua sunt sacra; *ibid.*, 780. Scriptura sacra thesaurus pastorum et Christianorum; *ibid.*, 818. Scriptura sacra præsentia; *ibid.*, 882. — Scriptura sacra remedia præbet contra tentationes. Godfrid, CLXXIV, 69, 167. Scriptura sacra regno Dei comparatur; *ibid.*, 154. Scriptura sanctæ meditatio dulcedinem spiritus nutrit; *ibid.*, 721. Seges sacra est Scriptura; *ibid.*, 1039. — Quod divina Scriptura ab aliis distinguitur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. De fructu divinæ lectionis; *ibid.*, 20. Quem fructum sacra Scriptura ex aliis capiat, et quid aliis præstat; *ibid.*, 20. De materia divinæ Scripturæ; *ibid.*, 24, et CLXXVII, 576. — Scriptura sacra sunt vasa sacra. S. Bernardus, CLXXXIV, 762. Quatuor Scripturæ sacre officia; *ibid.*, 178. Eo omnis Scripturarum intentio spectare videtur, ut credamus, speremus, diligamus. Guerricus abbas, CLXXXV, 154. — Scriptura sancta lucerna est. Petrus Lombardus, CXCI, 1096. Scriptura divina mensa referat est; *ibid.*, 657. Scriptura bonis reflectio est; *ibid.*, 1485. Scriptura sacra cur dicatur ignea lex. Richard. et S. Vict., CXCVI, 735. — S. Scripturæ lectionis assidue fructus et commodi alique elogia. Adam. Præmonst., CXCVII, 629. — Quod etiam in sacra Scriptura sunt optimæ civilitatis regulæ. Joannes Saresb., CLXIX, 740.

IV. De integritate Scripturæ sacre et de ejus alteratione.

De Veteris Testamenti auctoritate et integritate et antiquitate dubitari non potest. Tertull., I, 584. Scripturarum interpolatio, quantum nefas; *id.*, II, 51 et seqq. Earum adulteratio semper comitatur doctrinæ variationem; *ibid.*. Illic deputanda est Scripturarum et expositionum adulteratio ubi diversitas invenitur doctrinæ; *id.*, II, 51, 146. Scripturas alias manu, alias sensu expositiones inverteit; *ibid.*, 52. Integritas Scripturarum; *ibid.*, 51. Alteratio Scripturarum ab hæreticis; *ibid.*, 52, 515. Marcion Scripturas sacras rejicit et corripit; *ibid.*, 758. Novum Testamentum a Vetere separavit; *ibid.*, 265. Plura ex Scripturis hæresis corrumperunt philosophi; *id.*, I, 515, 520. — Anathema illi, qui divinis Scripturis addit aliquid, aut minuit. S. Ambrosius, XVI, 927. Scripturæ codices aliquos latinos perdidit falsaverunt; *ibid.*, 752. Scripturis divinas quedam falsa apponebant hæretici, et quedam detrahebant; *id.*, XVII, 968. — Respondet illis qui sibi obtrecebant, quod quedam ex Novo Testamento jam recepta intasset. S. Hieronymus, XXII, 431. — Scripturæ si non integræ recipiantur, aperiantur januæ omni errori vel sceleris. S. August., XLII, 1143. Scripturis canonicis quas accipiebant Manichæi quasdam falsas sententias permixtas esse contendeant; *id.*, XLV, 1537. Scripturas esse corruptas impudenter docebant; *id.*, XLII, 89. A quibus corruptas esse esse putabant Manichæi; *ibid.*, 70. Scripturas se ab igne servasse faciunt Donatistæ; *id.*, XXXVII, 510. Augustinus Hieronymum exhortans ut Septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suæ veritati; *id.*, XXXIII, 241, 807. Scripturarum libri quos Catholica disciplina custodit, non falsati; *id.*, XI, 70. Scripturarum Latina versio in diversis codicibus ita varia est ut tolerari vix possit; *id.*, XXXIII, 291. — Idiomas sacre Scripturæ nullo modo temeranda. Cassiodorus, LXX, 1126. Locutio sacre Scripturæ incorrupta permanere debet; *ibid.*, 1127. Non mutanda Scripturæ verba,

ut regulæ elocutionum latinarum serventur; *ibid.*, 1128.

V. — De Canone SS. Scripturarum.

Annotationes in fragmentum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum. Tertull., III, 169. Fragmentum accephalum incerti scriptoris de canone SS. Scripturarum; *ibid.*, 173. — Quas Scripturas habuerit Hilarius canonicas. S. Hilarius, IX, 240, 241. Not. — Decretum de libris recipiendis et non recipiendis ex monumentis ineditis iustitralum. Anonym., XIX, 787. Incipit ordo Veteris Testamenti, 791. Incipit ordo prophetarum 791. Incipit ordo historiarum; *ibid.*, 792; item ordo Scripturarum Novi Testamenti, quos sancta et catholica suscipit Ecclesia; *ibid.*. Qui libri in canone recipiuntur. S. Innocentius I papa, XX, 501, 626. — Omnes Scripturas quæ ecclesiastico canoni non congruunt neque consentiunt, non solum non suscipimus, verum etiam velut a ienam a fidei veritate damnamus. Bacharius, XI, 1634. — (auct. Scripturarum. S. Hieronymus, XXII, 246. — Canon librorum Veteris et Novi Testamenti. S. August., XXXIV, 41. Scriptura canonica et apocrypha quænam sit; *id.*, XLI, 470. Scriptura canonica quæ sint, in concilio instituta; *id.*, XXXIII, 255. Nulle recipiendæ præter eas quas recipit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2176. Scripturarum libri eo numero recipiuntur quam Ecclesiæ tradidit auctoritas; *id.*, XLV, 1718, 1755. Libri canonici; *id.*, XXXIV, 40. — Novum et Veteris Testamentum recipimus in illo librorum numero quem Catholica Ecclesia tradidit auctoritas. Marius Mercator, XLVIII, 513, 514. Canon SS. Scripturarum. — S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Num canon Scripturarum conditus fuerit a Nicæno synodo; *ibid.*, 429, 450. Decretale in urbe Roma ab Hormisdæ papa editum. — Not. de ordine librorum canonicorum Veteris et Novi Testamenti. Vigilius Tapa., LXII, 557. — Qui libri inter canonicas Scripturas non currant. Junilius, LXVIII, 17. — Plenitudo Novi et Veteris Testamenti, quam in canone Catholica recipit Ecclesia, juxta vetustat priorum traditionem qualis est. S. Isidorus Hispal., LXXIII, 155. Qui libri in canone recipiuntur; *id.*, LXXXIV, 652. — Qui libri continentur in canone utriusque Testamenti. S. Hildeb., XCVI, 110. Quod omnes sanctas auctoritatis libri vel memoria tenendi sunt, vel omnino incogniti non habendi; *ibid.*. De libris duorum Testamentorum. Rabanus Maurus, CVII, 585. — De canonicis et non canonicis libris. Walafrid Strab., CXIII, 20 et seqq. — Scripturæ canonice, quæ sunt. Isidorus Mercator, CXIX, 538. Ordo Veteris Testamenti quem sancta et Catholica Romana suscipit et veneratur Ecclesia, digestus a Gelasio papa, cum LXX, episcopis; *ibid.*, 983. Decretum cum LXX episcopis habitum de apocryphis scripturis; *ibid.*, 984. Decreta de recipiendis vel non recipiendis libris, scripta a Gelasio papa. Burchard, CXL, 715. — De ordine librorum Testamenti (quem Gelasius papa in concilio Romæ habuit cum LXX episcopis. Ivo Carnot., CLXI, 376. De ordine librorum Novi Testamenti quos sancta Romana Ecclesia tenet et universalis Ecclesia observat; *ibid.*. Sanctam Scripturam canonicam tam Veteris quam Novi Testamenti certis suis terminis contineri; *ibid.*, 513. Qui libri ab Ecclesia sunt recepti; *ibid.*, 1101. — De numero librorum Veteris et Novi Testamenti. — S. Bruno Sign., CLXIV, 520. De ordine et numero librorum. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 778. De numero librorum sacri eloqui; *id.*, 183; CLXXV, 15.

VI. — De Auctoribus divinatorum librorum.

De scriptoribus divinis. Junilius, LXVIII, 30. Scriptores divinatorum librorum ex titulis et proœmiis cognoscimus; *ibid.* vel ex titulis tantum; *ibid.* aut ex traditione veterum; *ibid.*. — De scriptoribus sacrorum librorum. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Rabanus Maurus, CVII, 565; CX, 106. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 779. De auctoribus Novi Testamenti. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 781. Quæ Scripturæ sunt authenticæ; *ibid.*, 786. Quæ sint apocryphæ Scripturæ; *ibid.*, 787.

VII. — De versionibus SS. Scripturarum.

Scripturæ libri ex hebræico in græcum sermonem converti. Tertull., I, 578 et seqq. — Poscente rege Ptolemæo, septuaginta seniores libros Veteris Testamenti ex hebræis litteris in græcas transtulerunt. S. Hilarius, IX, 262. — Religiosa et antiqua eorumdem auctoritas; *ibid.*, 539. Translationem eorum transgredi non est tutum; *ibid.*, 529, 751. In translationum varietate præferuntur LXX; *ibid.*, 742. Scripturæ duas translationes Hilarius simul composuit; *ibid.*, 878. — Septuaginta virorum sententias magis sequitur Ecclesia. S. Ambrosius, XV, 1323. De nova post LXX Veteris Testamenti versione. S. Hieronymus, XXII, 663. Editiones quinta, sexta et septima; *id.*, XXIII, 663. Auctoritas præeminent septuaginta interpretum; *id.*, XLII,

556. Hilarius qui homilies in Job, et in psalms tractatus plurimos in latinum vertit e Græco, *ibid.*, 573, 603. Origines Scripturas in multis bene interpretatus est., *ibid.*, 605. Compositus Origenes Hexapla quatuor editionum, et in editione LXX Theodotionis editionem miscuit; *id.*, XXIII, 459. Editio LXX in Daniele multum distat a veritate, et merito reprobatur ab Ecclesiis, *ibid.*, 455; LXX interpretes emendati ab Hieronymo, et trauisati, *ibid.*, 417. Versiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis quomodo exprimuunt textum Scripturæ, *ibid.*, 453. Recipiuntur a Græcis, *ibid.* Habentur in Hexaplis, *ibid.* Libros XVI prophetarum, quos in latinum de Hebræo sermone vertit, *id.*, XXII, 512. Translati nuper Job in linguam nostram, *ibid.* Vercellensis Eusebius qui omnium psalmorum commentarios hæretici hominis (Eusebii Casariensis) vertit in nostrum eloquium; *ibid.*, 693. Aquilæ prima editio, *id.*, XXIV, 719. Aquilæ editio secunda; *ibid.*, 740. Vulgata translatio LXX distat a veritate hebraica, et cæteris editionibus, *ibid.*, 126, 259 — Augustinus Hieronymo, dehortans a libris Veteris Testamenti ex hebræo vertendis, et exhortans ut septuaginta versionem mire depravatam ac variantem reddat suæ veritati, S. Aug., XXXIII, 241. Aquila Scripturam ex hebræa lingua in Græcam transtulit, *id.*, XLI, 605. Quo tempore, *ibid.* not. Aquilam cæteris interpretibus Judæi anteposunt; *ibid.*, 470. Exemplaribus græcis Evangeliorum major fides habenda; *ibid.*, XXXIV, 1259. Interpretum LXX editio ab Augustino appellatur Vulgata; *id.*, XLI, 489. Scripturæ sacræ variae versiones; *ibid.*, 605. Scripturarum divinarum pertractatores in latina lingua perpauci sunt, in Græca innumeri, *id.*, XLII, 214. Quare quædam in versione LXX inveniuntur, quæ in codicibus hebræis non sunt, et e contra, *id.*, XLI, 604. Hebræis codicibus et LXX versione utendum, *ibid.*, 605. Septuaginta Interpretes quare ab hebræo variant., *id.*, XXXIII, 245; XXXIV, 1159; XLI, 604. Septuaginta editio astericis veribusque distincta, *id.*, XXXIII, 755. Versio hæc a Ptolemæo Ægypti rege procurata est., *id.*, XLI, 255. Septuaginta Interpretum auctoritas quanta, *id.*, XXXIV, 595; XLI, 450, 470, 615; XXXIII, 245, 290. Augustinus Hieronymi interpretationem LXX ex Hebræo non vult legi in Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 220. Septuaginta versio in usu apud latinas Ecclesias est., *id.*, XLI, 604. Commendatur itala versio latina, et græca septuaginta interpretum, *id.*, XXXIV, 46. — Ex hebræa lingua in græcam sacra eloquia transtulerunt, Aquila, Symmachus, Theodotion, *id.*, XLI, 605. S. Hieronymus omnes Testamenti Veteris libros ex Hebræorum scilicet codicibus, vertit in Latinum. Gennadius, LVIII, 1059. Daniel et Job in Romanam linguam perfecta interpretatione mutavit, *ibid.* Matthæi Evangelium ex hebræo fecit esse Romanum Hieronymus, *ibid.*, 1060. Solas omnium Romanorum omnes XVI prophetarum commentatus est libros, *ibid.* Quia dispositione providentiæ Dei Scripturæ Veteris Testamenti ex hebræo in Græcum eloquium translate sint, ut universis gentibus innotescerent. Egiptius, LXII, 1018. — Translationes sanctorum librorum a S. Hieronymo, Cassiodorus, LXX, 1116, 1117, 1118, 1119, 1124. — Translatio Vulgata ex hebræo arabicoque sermone derivata, S. Gregor. Magn., LXXIV, 645. Nova veteri præfatur Scripturæ translatio, *ibid.*, 174 — Primam post Eusæm editionem de Hebræo in græcum LXX interpretes ediderunt sub Ptolemæo Ægyptio rege, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.*, 748. Quintam vero et sextam editionem Origenes reperit, et cum cæteris supradictis editionibus comparavit, *ibid.* De Hebræo in latinum eloquium tantummodo Hieronymus presbyter sacras Scripturas convertit, *ibid.*, De Versione LXX. — Rabanus Maurus, CVII, 366; CXI, 121. Post hæc secundam editionem Aquila, tertiam et quartam Theodotion et Symmachus ediderunt, *ibid.* Quintam vero et sextam reperit, *ibid.* — Translatores bibliorum. Walfred Strab., CLIII, 25. — De translatione sacrarum Scripturarum quia usus est S. Bruno., S. Bruno Sigifren., CLXIV, 19. — De diversis Scripturæ sacræ translationibus, Hugo a S. Victore, CLXXV, 17; CLXXVI, 780, 781.

VIII. — De usu, interpretatione, variis sensibus Scripturæ sacræ.

Scripturæ sensus certæ interpretationis expetit gubernaculum, Tertull. II, 22. Communes sensus simplicitas ipsa commendat, *ibid.*, 799. Scripturas Judæi palam recitabant, vectigali libertate, *id.*, I, 381. In synaxibus Christianorum legebantur, *ibid.*, 477. Eas non occultabant, nec poterant; *ibid.*, 446. Hæreticos ad ullam de Scripturis disputationem esse admittendos, *id.*, II, 28, 30, 31, 50. Aristem testimonium de Veteris Testamenti græca

interpretatione, *id.*, I, 580. — Recitatio sacrarum Scripturarum in palatio. Euseb. Pamph., VIII, 75. — Scripturas legere, audire, et cantare qualiter deceat. S. Hieron., IX, 550. Judæi sacros libros legentes manu contractare non audent, sed linteo substernunt, *ibid.*, 728. Scripturæ sensus spirituales non commentitios esse, *ibid.*, 685. Qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, refelluntur, *ibid.*, 779, 783. Scriptura sensibus dives, *ibid.*, 987. Sensus allegoricus litteræ veritatis nihil detrahit, *ibid.*, 758-954. Scripturarum intelligentia unde expetenda, *id.*, X, 107. Scriptura mysteriis feta peritum lectorem ac plium postulat, *id.*, IX, 735. Ad testimonia Dei investiganda præparatio est morum probitas, *ibid.*, 504. Ad intelligenda veteris legis mysteria celestia opus est magistro, et plurimis fidei meritis, *ibid.*, 610. Scripturarum studium sit perricax, sed earum intelligentia a Deo expectanda, *id.*, X, 49. Ad illas intelligendas necessaria est gratia, *id.*, IX, 501. Scripturarum intelligentia ex præpositis aut ex consequentibus expetenda; *id.*, 282. Verborum virtutes non minus oportet intraspicere quam rerum, *id.*, IX, 966. Singula personis, temporibus, etc., discernenda; *ibid.*, 754. Scriptura res easdem geminis elocutionibus iterare non solet, *ibid.*, 716. Scripturæ clavis, Christi notitia, *ibid.*, 256. — Meditatio Scripturæ maxime sacerdotibus necessaria, S. Ambrosius, XV, 1314, 1345. Prius propheta legitur, et apostolus, et sic Evangelium, in quo verba lucida et validiora præcepta, *ibid.*, 1443. Exerceamur indefesso ilius usu et cur, *ibid.*, 1570. Omnis Scriptura divina vel naturalis vel mystica, vel moralis est, S. Ambrosius, XV, 63. Mystica sensus aculeus est, moralis dulciior, *ibid.*, 1351. Salomon in libro de Proverbiis morale locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Cantica canticorum, *id.*, XIV, 511. Præterita pro venturis vel præsentibus solent ponere; *ibid.*, 445. Sit nobis tota die ac nocte exercitii usus in quadam celestium Scripturarum palestra, *id.*, XV, 1570. Ede quotidie earum cibos, ut non esurias sed replearis, *ibid.*, 1517. Mare est Scriptura sacra, habens in se sensus profundos, *id.*, XVI, 680. — Sacre litteræ laqueus dicuntur iis, qui perperam eas interpretantur, Rufin., XXI, 688. — Orandum in interpretatione Scripturarum, S. Hieronym., XXII, 564. Multorum sanctorum occasio est intelligentia carnalis Scripturæ, *id.*, XXVI, 407. Litteralis non juvat, *ibid.*, Quidam nolunt spiritualiter illas intelligere, *ibid.*, 422. Diuinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 533. Quante difficultatis sit divinarum Scripturam et maxime prophetas intelligere, *ibid.*, 512. Non est ejusdem hominis, et aureos nummos, et Scripturas probare, et degustare vinum, et prophetas, vel apostolos intelligere, *ibid.*, 604. De studio Scripturarum; *ibid.*, 540. Ad divinas. Scripturæ lectionem primum hortatur, *ibid.*, 1204. Scripturam non potest haberi cum mundi divitiis, *id.*, XXIII, 936. Omnes artes absque doctore non discimus, sola Scripturarum doctrina tam vilis aut facilis multis videtur, ut non indigeat præceptore, *ibid.*, 1037. Quomodo legendum Vetus et Novum Testamentum, *ibid.*, 1104. Quid observat in interpretatione Scripturarum; *id.*, XXV, 1164. Apostoli in recitandis Scripturis, non verba, sed sensum sequuntur, *ibid.*, 1036. Abusus testimoniorum Scripturæ damnatur; *ibid.*, 1028. Grande periculum est in Ecclesia Scripturas interpretari, *id.*, XXVI, 522. Maluit nonnulli Judæos sequi quam apostolos in expositione Scripturarum, *ibid.*, 585. Mos est ut hebraicum verbum sæpe ponant cum sua interpretatione, *ibid.*, 374. Asterici et obeli in interpretatione scripturæ, quid significant; *id.*, XXII, 928.

Uno dissensionum genera in Scripturis interpretandis, S. August., XXXII, 858. Adversus eos qui aliorum interpretandi rationem temere rejiciunt, *ibid.*, 859. Ut vario intelligitur ab eruditissimis Scriptura, *ibid.*, 841. Interpretibus Scripturæ plurimum auctoritatis tribuendum censet, *id.*, XXXIII, 112. Veri Scripturæ sensus a Spiritu sancto revelantur, *id.*, XXXII, 844. Ad Scripturarum intelligentiam quatenus conducit animalium, herbarum, etc. præsertimque siderum cognitio, *id.*, XXXIV, 56. Scripturæ ambiguitas in una lingua, tollitur per aliam, *id.*, XXXVII, 1536. Obelisci aut asterisci in codicibus græcis quid significabant, *id.*, XXXIV, 390; XLI, 601. Quare virgula seu obeli et asterisci a iquando positi sint in editione, LXX Interpretum, *id.*, XXXIII, 261. Scripturæ quomodo legendæ, *id.*, XXXVIII, 354, 74; XXXIV, 262. Scripturæ sacræ studium requirit humilem et mitem animum, *id.*, XXXIV, 64, 66. Explicatio Scripturæ quæ non intelligitur petenda a Deo, *id.*, XXV, 1539, 1540; XXXIV, 59. Scripturæ intelligentia modo inusitato non est expectanda, *id.*, XXXIV, 17. Scripturam qui non potest intelligere, Scripturæ Dei dei honorem, sibi timore, *ibid.*

261. Scriptura sacra quando non intelligitur, quomodo legenda, *id.*, XXXV, 1536. Scripturas sine ullo errore comprehendit, et sine ullo labore custodit, cujus cor plenum est charitate, *id.*, XXXIX, 1535. Scripturarum lectionem suadet August. Inchoari ab apostolis, *id.*, XXXIII, 508. Scripturæ sacræ expositio a quibus petenda, *id.*, XXXII, 1311. De Scriptura sacra nemo judicare debet, *ibid.*, 859. Scriptura explicabatur in ecclesia, *id.*, XLI, 77. Scripturarum tractatio magnum opus et arduum, *id.*, XXXIV, 19. Scripturarum tractationi duo vitia inimica, *id.*, XLII, 845. Scripturæ intelligenda regulæ, *id.*, XLIII, 675. XXXVIII, 26, 50, 46, 149, 180, 198, 450, 456, 470, 556, 609. Scripturæ Veteris Testamenti quadruplex tractandi ratio, *id.*, XLII, 68. Scriptura quomodo intelligenda et explicanda, *id.*, XLI, 475. Scripturarum verum sensum assequendi regulæ, *id.*, XL, 344, 345. Scripturæ sacræ variæ interpretationes simul possunt esse veræ, *id.*, XXXII, 838, 844. Quis sensus habendus sit excellentior, *ibid.*, 844. In omnibus Scripturis summa vigilantia custodiri oportet, ut secundum fidem sit sacramenti divini expositio, *id.*, XL, 55. Scripturarum studium, oratio, lectio, sacerdoti necessaria, *id.*, XXXIII, 89, 89. Scripturis quanta debeatur reverentia, *id.*, XXXIX, 1739. Qualem lectorem Scriptura postulet, *id.*, XXXIV, 56. Qua ratione vacandum modo Scripturæ, *ibid.*, 42. Diversitas interpretationum utilis, *ibid.*, 45. Interpretationis vitium unde emendari possit, *ibid.*, 44. Ignori verbi et ignotæ locutionis unde eruenda cognitio, *ibid.*, 45. Studium Scripturæ sacræ qualem animam requirit, *ibid.*, 64. Scripturæ obscuritas utilis est, *id.*, XLI, 332. In Scripturis cur quædam clausa, quædam aperta, *id.*, XXXVIII, 849, 196. XXXVI, 159, 160. XXXVII, 1189, 1907. Scripturarum latetæ maxime valent ad amorem veritatis accendunt, *id.*, XL, 320. In omni copia Scripturarum SS. pascimur apertis, exerceamur obscuris; *id.*, XXXVIII, 450. Scripturæ silvæ ob opacitate et umbracula mysteriorum; *id.*, XXXVI, 214. Pia fides et humilis inquisitio ad earum intelligentiam necessaria; *id.*, XXXVIII, 356. Scripturarum superfluit non debemus esse contenti; *id.*, XXXIII, 820. In Scripturarum obscuritatibus, tractatores earum non sunt temere resequendi; *ibid.*, 922. Scriptura sacra nonnisi temere reprehenditur, cum non intelligitur, *id.*, XLII, 77, 91. Scriptura sacra, cum non intelligitur, quid agendum; *id.*, XXXV, 1722, 1726, 1727 1741. Obscuri Scripturæ loci ex aperiore explicandi; *id.*, XXXIV, 79. Mansueti et humilibus revelantur Scripturarum obscuræ; *id.*, XXXVII, 1907. Scriptura obscura a pio et impio diversimode accipitur; *id.*, XXXIV, 1721, 1722. Scriptura quæ duplicem sensum parere potest, non præcepti interpretatione affirmatæ; *id.*, XXXIV, 260. Eundem Scripturæ locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus potius per alios Scripturæ locos, quam per rationem exponitur; *ibid.*, Scripturæ obscura loca aliis manifestis minime dubiis explicanda; *id.*, XXXVIII, 264, XXXIX, 1634, XLI, 332, 353. In Scripturæ difficultatibus honora verbum Dei, differ pietate intelligentiam, *id.*, XXXVII, 1907. Honora in ea quod non intelligis, et tanto magis honora, quanto plura vela cernis; *id.*, XXXVIII, 356. Ad divinas Scripturas potius requiruntur pietas et humilitas, quam acumen ingenii; *ibid.*. Antequam scias quare quid dictum sit, crede ita dici debuisse ut dictum est; *id.*, XXXVII, 1915. Scripturæ tene et devote accipe aperta, ut merito tibi pandantur obscura; *id.*, XXXVIII, 290. Ipsum desiderium intelligendi, oratio est apud Deum; *ibid.*, 820. Fatetur Augustinus se in ipsis sanctis Scripturis multo plura nescire quam scire; *id.*, XXXIII, 222. Scripturam contingit non intelligi ob signa ambigua vel ignota; *id.*, XXXIV, 42. Ambigua Scripturæ aut in verbis propriis est, aut in translatione; *ibid.*, 68. Nomina Hebræa, Syra, Ægyptia, etc., quæ in Scriptura sacra sunt, tempore Augustini erant interpretata; *ibid.*, 62. In Scripturis omne quod dicitur sive sit, intelligendum est proprie, aut figurate, aut utraque ratione; *id.*, XXXVIII, 556. In Scriptura locutiones triplex generis; *id.*, XLII, 846. Ignoti verbi aut ignotæ locutionis unde eruenda cognitio; *id.*, XXXIV, 45. In Scripturis propositiones indefinitæ quomodo intelligendæ; *id.*, XXXVIII, 450. Utitur plurali pro singulari; *id.*, XLI, 519. Pro omnibus aliquando ponit multos; *ibid.*, 696. Multa dicuntur tanquam facta, cum in spe adhuc sint; *id.*, XXXIII, 842. Scriptura ut præterita narrat futura; *id.*, XXXVII, 1476. Ponit futurum pro præterito, et præteritum pro futuro; *id.*, XL, 305, 705. Scripturæ nullus est liber, qui excerptis et avulsis quibusdam sententiis, non videatur sibi contrarius; *id.*, XXXVIII, 352. Scripturæ conciliantur loca in speciem contraria; *ibid.*, 761, 180, 213, 285, 572, 791, 804. Cur in figuris Scriptura loquitur; *id.*, XL, 663. In his quæ in figura narrat, quædam secundum intellectum figurarum, quæ-

dam secundum fidem rerum gestarum accipi possunt; *id.*, XXXIV, 247. Figuratum est et mysticum quod in Scriptura non potest exponi secundum litteram; *ibid.*, 401, 430. Scripturæ sacræ loquendi modi metaphorici quomodo intelligendi; *ibid.*, 166. Quænam regula in explicandis allegoriis tenenda; *id.*, XXXVI, 116. Spectaculum divinitus exhibitum in Scripturarum sensibus; *id.*, XXXVI, 298; XXXVIII, 332. Ut ignorantia signorum tollatur necessaria est linguarum cognitio, ac præsertim græcæ et hebrææ; *id.*, XXXIV, 42. Regula de Scripturæ locis, ubi laudantur facta quædam bonorum hodie moribus contraria; *ibid.*, 78. Ante omnia considerandum genus elocutionis; *ibid.*. Idem verbum non idem significat ubique, *ibid.*. Eundem locum varie intelligi nihil prohibet; *ibid.*, 80. Locus incertus tutius per alios Scripturæ locos quam per rationem manifestatur; *ibid.*. Troporum cognitio necessaria; *ibid.*. Regulæ Tichonii donatistæ expenduntur; *ibid.*, 81 et seqq. In locis ubi Scripturæ locis nihil temere asserendum; *ibid.*, 260. Regula ad intelligendas Scripturæ allegorias; *id.*, XXXVIII, 196.

Quædam in Scripturis ita sunt clara ut nullo patrocinio interpretationis indigeant. Cassianus, XLIX, 722. Quædam vero ita mysteriis obscurata sunt, ut in eorum discutione et intellectu immensum nobis exercitii campum ac solitudinis reservarent; *ibid.*. Quo studio monachus possit assequi scientiam Scripturarum; *ibid.*, 230. Scripturæ sensum nonnulli in somniis assecuti; 972. Quibus gradibus ad eam pervenitur; *ibid.*, 965 et seq. Si ad veram Scripturarum scientiam vis pervenire, humilitatem cordis immobilem primitus consequaris; 970. Scripturæ assidua lectio commendatur; *ibid.*. Eam multi detorqueant ad alienos sensus; *ibid.*, 515. Scripturarum sensus literalis, et figuratus; *ibid.*, 723. Sensus mysticus multiplex; *ibid.*, 961, not. Scripturarum scientia quomodo acquiratur; *ibid.*, 219, not. — Scripturarum intelligentia promerenda est bonis operibus. S. Prosper Aquil. LI, 418. Scripturarum obscuritas ad quid utilis; *ibid.*, 457, 519. — Scripturæ interpretæ qui, S. Leo Magnus, LIV, 918. Scripturæ canonicæ in Ecclesia legende; *id.*, LVI, 428. Scripturarum divinarum lectio necessaria. S. Maximus Taurin., LVII, 277. Quid scire debeamus in observationibus intelligendarum Scripturarum, alia communiter præcepti, alia etc. Eugypsius, LXII, 964. De modis locutionum, quorum cognitionem necessariam dicit Scripturarum obscuritatibus dissolvendis; *ibid.*, 966. De septem Tichonii regulis, quibus ad intelligendas Scripturas studiose dicit plurimum adjuvari; *ibid.*, 967.

Quæ servanda sint in Scripturarum intelligentia. Junilius, LXIII, 42. Quo studio Scriptura sacra cum expostionibus legenda sit. Cassiodorus, LXX, 1158. Loca Scripturæ obscura per alia dilucidantur; *ibid.*, 1107. Absurda verba in Scripturis inventa, ad Hebræos aut Græcos codices corrigenda; *ibid.*, 1129. Scripturæ consuetudo est allegorice loqui; *ibid.*, 468. Scriptura sacra sæpe pro singulari numero pluralem ponit, et vice versa; *ibid.*, 191. Scriptura sacra futura sæpe pro præteritis ponit; *ibid.*, 69. — Quanta discretione Scriptura sacra legendasit. S. Gregorius Magn., LXVI, 807. Modo litteram, modo spiritum requirere in ea debemus; *ibid.*. Sic legenda Scriptura sacra, ut nobis et aliis prosit; *ibid.*, 887. Scripturam sacram figurate interpretari Christus ipse nos docuit; *ibid.*, 1151. Qui Scripturæ sacræ sensus multiplex; *ibid.*, LXXV, 45. Obscurus et difficultis; *id.*, LXXVI, 882. Scripturæ littera aliquando sibi contradicit; *id.*, LXXV, 633. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur; *ibid.*, 633. Qua pervenitur via ad sensum Scripturæ intelligendum; *ibid.*, 756. Delictis affluunt qui multiplices in sacris Scripturis sensus discernere sciunt; *ibid.*, 1132. Scripturæ sacræ obscuritas ad altiorum ejus sensum investigandum nos movet; *ibid.*, 57. Hæretici non medullam Scripturæ sacræ comedunt, sed corticem rodunt; *id.*, LXXVI, 749. — Obscuritatis sacræ Scripturæ utilitas; *ibid.*, 829. Scripturæ sacræ liber Dei manu spiritus, et evoluitur; *ibid.*, 882. In Scriptura sacra prius statuenda historia veritas, postea querendus allegorice sensus; *ibid.*, 1302. In eadem Scriptura sensus multiplex latet; *ibid.*, 845. Scriptura sacra intellectu difficultis; *ibid.*, 986. Veneratione digna est Scriptura sacra, etiam cum non intelligitur; *id.*, LXXIX, 20. Littera Scripturæ sine spiritu non solum mortua, sed etiam est infertilis; *ibid.*, 268.

De tractatoribus divinarum Scripturarum, Taio Cæsar-august., LXXX, 808. Ne sacra nimium scrutentur eloquia; *ibid.*, 810. Scriptura non solum historialiter, sed etiam mystice intelligenda est. S. Isidorus, LXXXIII, 526. — Ejus (Scripturæ sacræ) singulæ sententiæ multiplices sensus habent Alcuin., 652. Sensus allegoricus et historicus; *ibid.*, 659. Et moralis *id.*, CI, 1080.

Quibus obscuritatibus Scriptura sacra sit involuta, et quod eam temere alicui legere non liceat; Rabanus Maurus, CVII, 380. De modo legendi sacras Scripturas; *ibid.*, 383. De ignotis signis; *ibid.*, 385. Modus inventendi utrum locutio propria sit, an translata; *ibid.*, 389. De varia significatione verborum, quæ constat in contrarietate et diversitate; *ibid.*, 390. De lectione divinarum Litterarum; *id.*, CXII, 1193. Quadruplex sensus Scripturæ; Walafrid Strab., CXIII, 33. Utrum sensus litteralis cæteris sensibus sacre Scripturæ sit dignior; *ibid.*, 37, 38. A quo incipiendum est; *ibid.*. Quis dicendus sit sensus sacre Scripturæ litteralis, et quis spiritualis; Walafrid Strab., CXIII, 39. An quilibet textus sacre Scripturæ exponatur quadrupli sensu supra tacto; *ibid.*. An textus sacre Scripturæ sit tantum unus sensus litteralis, vel quandoque plures; *ibid.*, 41. Posito quod aliquando unus textus habeat plures, quis eorum sit alteri præferendus; *ibid.*, 43. An ex quolibet sensu litterali possit sumi efficax argumentum; *ibid.*, 44. Sensus litteralis potest comparari ad alios sensus dupliciter; *ibid.*. Respondet ad hoc littera occidit, spiritus vivificat; *ibid.*, 47. Per sensum litteralem non solum habetur historia tantum, sed etiam quæ sunt agenda; *ibid.*. Sensus litteralis est fundamentum; *ibid.*, 48. In sacra Scriptura multa traduntur parabolice; *ibid.*. Studium sacre Scripturæ a quibus incipit; *ibid.*, 49. Sensus tropologicus, allegoricus, anagogicus, litteralis; *ibid.*, 57, 63. Regula septem interpretandi S. Scripturam Walafrid Strab., XCIII, 31, 32. Canonice tantum S.ripturæ legi debent in Ecclesiis. Isidorus Mercator, CXXX, 338.

Scripturæ ex traditione interpretanda. Raderius Veron., CXXVI, 339. Contra pravam divinæ Scripturæ interpretationem. Othlonus, CXI, VI, 77. Scripturam sacram plebem docere debent episcopi et pastores. Joannes Rothomagus, CXLVII, 142, 235. Scripturis sacris exponendis quatuor adhibendæ regulæ. Guibertus, CLVI, 25. Historia, allegoria, tropologia, anagoge; *ibid.*. Sacre Scripturæ studium impetitis inungitur. S. Anselm. Cant. CLVIII, 1664. Omnes ad sacre paginæ quæstiones cautissime accedere debent; *ibid.*, 265. Quomodo et quo tempore libri veteris novique Testam. nti legendi sint. Ivo Carnot., CLXI, 277, 1103. Quomodo divinæ Scripturæ legendæ sint et interpretandæ. S. Bruno Signiensis, CLXV, 173. Scripturæ profunditas non aliter quam per fidem Christi intelligitur, Rupertus, (LXVII, 985. Scripturæ sanctæ, in materia fidei, non proprio sensu, sed ratione et auctoritate sunt interpretandæ. Hildebertus, CLXXI, 1067. In sacra Scriptura quatuor sunt observanda; *ibid.*, 631. Quod in sacra Scriptura per Scripturam ipsam non est expositum, id prælati Ecclesiæ reservatur exponendum; *ibid.*, 767. Quod in sacra Scriptura non intelligitur, Spiritui sancto relinquendum est; *ibid.*, 767. Scripturæ intelligentiam vo upates impediunt; *ibid.*, 768. Scripturæ sensus est litteralis, spiritualis et intellectualis. Godfrid., CLXXIV, 999. De triplici intelligentia. Hugo de S. Victore, (LXXVI, 789. Non omnia in divino eloquio comper. a, sed quædam duntaxat ad dictam triplicem interpretationem esse adigenda; *id.*, CLXXV, 12. Quod sit necessaria interpretatio litteralis et historica; *ibid.*, 13. Quomodo legenda sit Scriptura divina ad correctionem morum; *id.*, CLXXVI, 794. Quomodo legenda sit sacra Scriptura a quærentibus scientiam in ea; *ibid.*, 799. De Scripturam divinam triplici modo tractandi; *id.*, (LXXVII, 205. De interpretibus sacre Scripturæ; CLXXVI, 780. De divinarum Scripturarum studio; *ibid.*, 777. De septem regulis; *ibid.*, 791. De locis, temporibus ac gestis mysticis sacre Scripturæ; *id.*, CLXXV, 25. De differentiatibus sacre Scripturæ; *ibid.*, 25. Triplex sensus Scripturarum, historicus, moralis, mysticus. S. Bernardus, CLXXXIII, 714. Scripturæ ejusdem plures sensus an et quomodo admittendi; *ibid.*, 1027. Scriptura abuti diabolicum; *ibid.*, 186. Ecclesiæ iudicium infallibile infuso et applicatione Scripturæ; *ibid.*, 94. Scripturæ serio et sedulo scrutandæ; *id.*, CLXXV, 211. Pia ad Christum aspiratio ad obtinendam sacre Scripturæ intelligentiam; *id.*, (LXXIV, 762. Scripturarum sensus sæpe orantibus aperitur; *ibid.*, 976. De lectione Scripturæ; *ibid.*, 1194. Sensus a fidei regula non discrepans, aut a contextu lectionis non nimis dissonans non reiciendis Guerrius, (LXXV, 177. Ad intelligentiam sacrarum Scripturarum secularium peritia necessaria ostenditur. Gratianus, CLXXXVII, 206. Ignorantis Scripturarum est ignorantia Christi; *ibid.*, 210. Scripturæ intellectus cui aperitur. Petrus Lombardus, CXCI, 1276. Scripturæ obscuritas utilis non reprehendenda; *ibid.*. Scriptura sacra multiplicem expositionem admittit. Richardus de S. Victore, CXVI, 269. S. Scriptura continet in se quatuor sensus et quibus litteralis quandoque difficilior spirituali. Adamus Bramost., CXCIII, 630. Scriptura qua simplicitate

explicanda. P. Cantor, CCV, 33. Ejus interpretatio non debet pendere a voluntate nostra, sed e contra; *ibid.*, 240. Scripturæ sacre triplex est sensus, historicus, tropologicus, allegoricus. Alanus de Insulis, CCX, 203.

IX. De allegoriis in sacram Scripturam.

Allegoriæ quædam Scripturæ sacre. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100 et seq. Allegoriæ in universam sacram Scripturam Rabanus Maurus, CXII, 850 et seq. Allegoriæ in Vetus Testamentum. Hugo de S. Victore, CLXXV, 635 et seq. Allegoriæ in librum Geneseos ab initio mundi usque ad Abraham; *ibid.*. De reliquis mysteriis Geneseos ab Abraham usque ad Moysen; *ibid.*, 645, reliquos Pentateuchi libros et primo in Exodum; *ibid.*, 655. Allegoriæ in libros Josue, Judicum et Ruth; *ibid.*, 670 et seq., in librum I Regum, ab Heilias usque ad David; *ibid.*, 681. In I et II Regum a David usque ad Salomonem; *ibid.*, 691, in III et IV Regum, a Salomone usque ad transmigrationem Babylonis; *ibid.*, 703. In duos Esther, Tobie, Judith et Machabeorum; *ibid.*, 754. Allegoriæ in novum Testamentum; *ibid.*, 750. In mysteriis Evangelii S. Joannis; *ibid.*, 752, in Matthæum; *ibid.*, 764, in Marcum; *ibid.*, 802, in Lucam; *ibid.*, 810, in Joannem; *ibid.*, 827. Allegoriæ in Epistolas Pauli; *ibid.*, 879 et seq. Gregorianum, vel sensus verbis plurimis in Scriptura sacra attributus. Garnerus, CXCIII, 23 et seq.

X. De divisione sacre Scripturæ.

Scripturæ sacre diviso. S. Aug. st., XXIV, 1745. Omnis Scriptura in duo Testamenta, Vetus et Novum bipartita est; *id.*, XXXIV, 216, 217. Scriptura sacra in quatuor partes divisa. S. Gregor. Magn. LXXVI, 834. Vetus Testamentum in quot libris dinumeratur. Alcuin., CI, 1120. Primus ordo legis quomodo accipiendus est; *ibid.*, 1124. Ordo secundus qualis est; *ibid.*. Qualis est ordo tertius; *ibid.*. Hebræi Vetus Testamentum Esdra auctore, juxta numerum litterarum suarum in 22 libros accipiunt, dividentes eos in tres ordines, legis scilicet et Prophetarum atque hagiographorum, in quo sunt libri novem; *ibid.*. Quidam autem Ruth et Cinoth qui latine dicunt lamentatio Jeremiæ hagiographis addiunt, et viginti quatuor volumina Testamenti Veteris faciunt; *ibid.*. Quartus est apud nos ordo Veteris Testamenti eorum librorum, qui in canone hebraico non sunt. Rabanus Maurus, CXI, 10. In novo autem Testamento duo sunt ordines; *ibid.*. Alii autem Vetus et Novum Testamentum in septuaginta duos libros distinguunt; *ibid.*. Primi legis Moysi libri quinque sunt; *ibid.*, hos sequuntur historici libri sedecim; *ibid.*. Libri prophetici sedecim sunt; *ibid.*, 105, 106. Post hæc versuum octo libri habentur, qui diversa apud Hebræos metro scribuntur; *ibid.*. Libri veteris Testamenti quadraginta quinque; *ibid.*. Novi autem Testamenti primum quatuor Evangelia sunt; *ibid.*, hæc 11 epistolæ Pauli apostoli sequuntur, quibus subjunctæ sunt septem canonice epistolæ Jacobi, Petri, Joannis et Jude; *ibid.*. Actus duodecim apostolorum quorum o. n. i. u. m. signaculum est Apocalypsis Joannis; *ibid.*.

II. De Veteri et Novo Testamento.

Vetus Testamentum non minus ad Christianos quam ad Judæos pertinet. Tertull., I, 386. Cur et quomodo. Tertull., I, 394. Testamentum Vetus in Christo sepultum est; *id.*, II, 973. Veteris decessio, et successio novi; *ibid.*, 415. Testamentum novum oportebat in eo suggestu consignari, in quo conscriptum Vetus fuerat; *ibid.*, 414. Apud Israelitas Vetus Testamentum resignabant apostoli, et novum consignabant; *ibid.*, 849. Novum Testamentum a Vetere separavit Marcion; *ibid.*, 43. Veteris Testamenti libri hebraici, Alexandriæ repositi; *id.*, I, 379.

Testamentum, flex data Judæis eo nomine cur a prophetis appellata. Lactantius, VI, 514. Quod Vetus et Novum diversa sint; *ibid.*. Vetus non fuisse perfectum, novum vero consummatum; *ibid.*, 515. Vetus Testamentum in Interis condidit Moyses. S. Hilarius, IX, 262. Testamenti Veteris in XXII libros partitum; *ibid.*, 241. Testamenti Veteris ac novi eadem doctrina; *ibid.*, 431.

Legis sacre nomen non tam Moysi Pentateucho, quam cæteris libris Veteris Testamenti et Novi etiam tributum. S. Zeno, XI, 538, adn., I, 387, adn., 3. Testamenta veteris et novæ legis significata per scalam Jacob; *ibid.*, 428. Per gladium ex utraque parte acutum; *ibid.*. Comparantur cum calamo scribæ; *ibid.*, 429. Explicantur per duos denarios in ore piscis a Petro capti; *ibid.*, 430. Comparantur ex duobus denariis stabulario datus a Samaritano; *ibid.*, 431. Designantur ex Moysæ et Aaron; *ibid.*, 510. Unum siue altero utile esse non potest; *ibid.*, 430.

Novum Testamentum in Veteri Testamento erat. S. Ambrosius, XV, 1250. Testamentum vetus in typo, novum in veritate; *id.*, XIV, 351. Umbra in lege, imago in Evan-

gelio, veritas in celestibus; *id.*, XVI, 94. Abili dies Testamenti Veteris, venit dies novus, quo Testamentum consummatum est novum; *ibid.*, 1141. Vetus Testamentum non est contrarium novo; *id.*, XVII, 243. Umbra fuit novi Testamenti; *ibid.*, 852. Testamento novo divinae gratiae pignus tenemus; *id.*, XIV, 331. Qui de Novo Testamento biberit, non solum flumen est, sed etiam flumina de ventre ejus fluent aqua viva; *id.*, XVI, 1310. Testamenti novi gratia, pax veteris; *ibid.*, 1138. Testamentum novum unde dicitur; *id.*, XVII, 889.

Nihil dissonum in Veteri et Novo Testamento. S. Hieronymus, XXII, 566. Pentateuchi instaurator Esdras; *id.*, XXIII, 190. Testamenti utriusque Christus Dominus condit vult; *ibid.*, 451. Multa sunt in novo Testamento de veteribus libris, quae non habentur in LXX; *ibid.*, 456. Haeretici qui laniant vetus Testamentum; *ibid.*, 575. Haeretici negantes vetus Testamentum; *id.*, XXV, 168. Testamentum utrumque unius Dei est; *ibid.*, 1297. Praecipitur nobis ut in utrumque instrumentum tam vetus ac licet quam novum pari veneratione credamus; *id.*, XXIII, 1101. Aeternae poenae preparantur his qui nequaquam utrumque sociant Testamentum; *ibid.*, 1104. Duo Testamenta unione sociantur; *id.*, XXIV, 97. Novum Testamentum testimonio veteris roboratur; *ibid.*, 271.

Testamenta duo. S. Augustinus, XXXVIII, 36. Testamentum cur aliud vetus, aliud novum appelletur; *id.*, XLIV, 221, 222, 597. Testamentum utrumque ante Moysen occultum; *id.*, XLIII, 122. Testamentum vetus per Moysen revelatum est; *id.*, XLIV, 596. Testamenti veteris variae appellationes; *ibid.*, 595. Testamenti veteris nomines quid apostolus vocat; *id.*, XXXII, 632. Testamenti veteris nomen duobus modis dicitur; *id.*, XLIV, 527. Veteris Testamenti libri quatenus jam utiles sunt; *id.*, XLII, 257, 258, XLIV, 158. Testamentum vetus utile ad convincendum vel ipsos gentiles; *id.*, XLII, 528. Testamenti Veteris libri ad Christianos perlineant; *ibid.*, 52. Cur in lectione Veteris Testamenti, velamen positum esse dicitur; *id.*, XLIV, 219. de Scripturis Veteris Testamenti, earumque auctoribus quid senserit Augustinus; *id.*, XLII, 73. Testamenti Veteris auctoritas, non ad Iudaicae servitutis institutionem, sed ad Christianae libertatis iustificationem jam tenetur; *ibid.*, 240, 243. Testamentum Vetus spernit Cerdon; *ibid.*, 29, spernunt Severiani; *id.*, 30. Testamentum Vetus a Deo; *id.*, XLIV, 594. In Testamento Vetere multa sunt quae subfendant animos ignaros et negligentes sui; *id.*, XLII, 67. Quid Manichaei obijciunt in libros Veteris Testamenti; *id.*, 73. Testamentum Vetus duplici ex causa abiiciendum sentiebat Faustus; *id.*, 217. Pelagianorum calumniam de Veteri Testamento; *id.*, XLIV, 591.

Testamenti Veteris et Novi praeccepta cur diversa; *id.*, XLII, 449. In Veteri Testamento inter praeccepta vitae agenda et praeccepta vitae significanda distinguendum; *ibid.*, 228, 236, 245, 501, 591. Testamentum Vetus talia continet praeccepta iustitiae, qualia nunc quoque observare praecipimur; *id.*, XLIV, 222, 591. Testamentum Vetus ultio et eo maioris auctoritatis ad Christum praedicandum, quod ad nos per Iudaeos pervenit; *id.*, XLII, 529. Quare in Veteri Testamento severior legis vindicta favebat; *id.*, XXXIII, 660. Manichaei Vetus instrumentum non accipiunt, Novum corruptum esse asserunt; *id.*, XLV, 1009, et falsum; *id.*, XLII, 38, 501, 506, 514. De Novo Testamento Manichaei potius quam Catholici de Vetere, obiectis respondere non possunt; *ibid.*, 214. Testamentum Novum esse Apostolorum, unde probatur; *ibid.*, 509. Testamenti utriusque Deus unus et idem; *ibid.*, 622, 623, 660, 661, 662, 663, XXXVI, 931. Testamenta duo non sibi consonare calumniabantur Manichaei; *id.*, XXXVII, 1895. Sed sibi invicem adversari; *id.*, XXXVIII, 23, 36. Testamenta Vetus et Novum non sibi contraria; *id.*, XLII, 622. Testamenti utriusque contentus; *id.*, XXXIII, 218. Utriusque ordo mirabilis; *id.*, XXXII, 1534, XXXIV, 154. Testamentum Novum in Vetere latet, et Vetus in Novo patet; *ibid.*, 625, 633. Novum occultatum erat in Veteri, tanquam fractus in radice; *id.*, XXXVI, 914. Testamentum Vetus quid figurabat; *id.*, XLII, 448. Testamentum Vetus recte intelligentibus prophetia est Novi; *ibid.*, 302, 598. Testamentum Novum in Veteri praenuntiatur; *id.*, XXXII, 619. In Veteri figuratum; *id.*, XXXVII, 1070, 1505, XLII, 448, 449, 623. In Testamento Novo obscura Veteris revariantur, et praedicta cernuntur; *ibid.*, 518. In Testamento Vetere gratia velata et occultata latet, quae in Christi Evangelio revelata est; *id.*, XLIV, 216, 217. Testamenti Novi revelatio quandonam facta est; *ibid.*, 597.

Testamenti Veteris et Novi discrimen; *id.*, XXXIII, 510, XXXVI, 930, XLIV, 220, 226, 227, 228. Et consonantia; *id.*, XXXVIII, 37. Testamentorum duorum brevissima et apertissima differentia, timor et amor; *ibid.*, 207, XLII,

158. Testamenti Veteris lex, ministratio mortis et damnationis, Novi vero lex ministratio Spiritus et iustitiae; *id.*, XLIV, 219. Testamentum Novum pertinet ad charitatem; *id.*, XXV, 2074. Vetus ad timorem; *ibid.*. Et ad Veterem hominem; *ibid.*, 1636. Carnalia promittebat, *ibid.*. Concepit utriusque Testamenti in praeccepto charitatis; *id.*, XXXII, 1316, 1322, 1325. Veteris et Novi Testamenti promissae Sacramenta sunt diversa; *id.*, XXXIV, 732. Promissiones aliae Veteris et aliae Novi Testamenti; *id.*, XXXVI, 327, 931, XXXVII, 1145, 1466, 919. Non nisi terrena felicitas promittitur aperte in Testamento, quod proprie Vetus appellatur; *id.*, XLIV, 328. Testamentum Vetus promissiones habet temporales, sed significationes spirituales; *id.*, XXXVIII, 57. Testamentum Novum in Veteri promittitur; *id.*, XLIV, 328. Testamenti Novi promissio per Ezechielam facta; *id.*, XLV, 1261, 1265, 1268, 1267, 1271. Cur Vetus Testamentum promittebat bona terrena, Novum vero promittebat coelestia; *id.*, XLII, 162, 163. In Veteri Testamento cognoscitur praefiguratio possessionis nostrae, in Novo tenetur ipsa possessio; *ibid.*, 157. Testamentum Vetus servos, Novum liberis parit; *ibid.*, 622. Testamenta duo, duas vitas et spes duas significant; *ibid.*, 504. Quinam ad Novum Testamentum pertinent, quinam ad Vetus; *id.*, XLIII, 122, XLIV, 593. Sancti Veteris Testamenti ad Novum pertinent; *id.*, XLII, 456, 656, XLIV, 591. Christiani spe carnalis mercedis Deo servientes, ad Vetus Testamentum pertinent; *id.*, XXXVIII, 51, 40. Testamentum utrumque ad Israelitas pertinet, quomodo; *id.*, XLIII, 255.

Testamenti Novi gratia; *ib.*, XXXIII, 512. De gratia Novi Testamenti liber; *ibid.*, 539. Testamenti Novi nulla facta commemoratio in Veteribus libris, nisi in Jeremia; *id.*, XLIV, 221, 222. Testamenti mediator, signator, fidei iussor, testis, hereditas et coheredes Christus; *id.*, XXXVII, 1150. Testamento Novo fit injuria, si Veteri aequetur; *id.*, XLIV, 529. Testamentum Novum Veteri anteponendum dignitate; *id.*, XLI, 662. Testamentum Vetus hordio comparatum; *id.*, XXXV, 1594. Testamentis duobus, Vetere et Novo, disciplinae regula nobis traditur; *id.*, XXXII, 1354. Gravissimum multarum observationum Veteris Testamenti jugum Christus abstulit; *id.*, XXXVIII, 594. In Novo Testamento disciplinam Christus voluit esse leniorem; *ibid.*, 1413. Testamenta duo misericordiam Dei commendant; *id.*, XXXIV, 634. Vetus Testamentum in prioribus tabulis significatum est; *ibid.*, 653, 753, 756. Testamenti Veteris signum, circumcisio in latenti carne, novi, crux in libera fronte; *id.*, XXXVIII, 876.

Duo Testamenta in Sara et Agar, Isaac et Ismael figurata; *id.*, XXXIV, 566, XXXVI, 502. In duobus exploratoribus Jericho; *id.*, XLIII, 638. In sancto et in Sancto sanctorum; *id.*, XXXIV, 635. Et in duobus Cherubim arae; *ibid.*, 631. Novi Testamenti signum, vacca rufa; *ibid.*, 732. Testamenta duo duobus viris uvam gestantibus significata; *id.*, XXXIX, 1799. Qui Christus, in medio utroque; *ibid.*. Testamenta duo, duae mamillae, unde sancti nutriuntur; *id.*, XXXV, 2417. Testamentum Veteri Novum, velut aquae vinum successit; *id.*, XXXIX, 1919, 1920, 1921.

Veteris ac Novi Testamenti Spiritus unus est, unusque consensus, S. Maximus Taurin., LVII, 693. Utriusque Testamenti testimonia de Christo inter se mire concordant; *ibid.*, 245.

Testamenta duo vocat Paulinus labia Dei, S. Paulinus Nolanus, LXI, 218. Testamentum Vetus et Novum in basilica S. Felicii picturis expressum; *ibid.*, 666, 667.

Una fides Novi et Veteris Testamenti, S. Fulgentius, LXV, 445. Non ideo quisque debet Vetus Testamentum abjicere quia videt e us sacramenta cessasse; *ibid.*, 434. Utrumque Testamentum in Scriptura sub nomine amici antiqui et novi; *ibid.*. Vinum novum Novum Testamentum; *ibid.*.

Testamenti utriusque consensus, S. Gregor. Magnus, LXXVI, 835. Quod unum Testamentum signat, hoc alterum exhibet; *ibid.*, 836. Testamentum Vetus spiritaliter intellectum, Novumque immutabiliter persistunt; *ibid.*, 857. Quantum Novum Testamentum Veteri praecellat; *ibid.*, 979. Utriusque Testamenti finis Christus; *ibid.*, 981. Discrimen Veteris et Novi Testamenti; *ibid.*, 1042. Testamentum Vetus dicitur mons umbrosus; *ibid.*, 669. Testamentum Vetus signatur per rotam, quae super terram apparuit Ezechieli; *ibid.*, 835. Testamenta duo dum sunt rotae; *id.*, LXXIX, 198. Consensus utriusque Testamenti signatur per duo Cherubim super propitiatorium alis expansis, sese respicientia; *id.*, LXXVI, 855.

De Veteri et Novo Testamento, S. Isidorus, LXXXII, 229. Summa utriusque Testamenti trifariam distinguitur, in historia, in moribus, in allegoria; *ibid.*, 230.

De Veteri Testamento, Alcuin., CI, 1120. De Novo Testamento; *ibid.*, 1128. Testamentum Vetus luxuriam carnis, Novum vero etiam mentis frenat; *id.*, C, 1096. Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur; *ibid.*, 1117.

Vetus et Novum per arcum figuratur; *ibid.*, 1123.

Novi et Veteris Testamenti omnes inter se libri concordant; S. Bruno Segn., CLXIV, 520.

Testamenta duo per duos Cherubim significantur. Rupertus abbas, CLXVII, 702, 1153. Per duos montes; *id.*, CLXVIII, 741.

Unde dicitur Testamentum, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 210. De duobus Testamentis; *ibid.*, 208. Utrumque Testamentum tribus ordinibus distinguitur; *id.*, CLXXVI, 778. Quæ discrimina sint inter duo Testamenta; *id.*, CLXXV, 626, 627.

Unde illud Vetus Testamentum, hoc Novum dicitur, Petrus Lombardus, CXCII, 461, 462. Testamenti Veteris auctoritatem cur teneamus, cujus ritum non observamus; *ibid.*, 161.

Testamenti Veteris in Novum translatio; *id.*, CXCI, 598. Testamentum Novum Veteri melius; *id.*, CXCII, 460. Testamenti utriusque non eadem promissa sacramenta et præcepta; *ibid.* Inter duo Testamenta differentia; *ibid.*, 461. Per denarium Vetus Testamentum significatur; *id.*, CXCI, 1298. Testamentum Vetus et Novum gradibus bis acutus; *ibid.*, 1258. Vetus Testamentum in tres ordines distinctum, Petrus Comestor, CXCVIII, 1259.

XII. — De libris Veteris Testamenti.

Testamenti Veteris libri XXII, aut XXIV, S. Hilarius IX, 241. Ordo Veteris Testamenti. Sedulius, XIX, 791. Ordo prophetarum; *ibid.* Ordo historiarum; *ibid.*, 792. In libros Veteris Testamenti proœmia, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156 et seq., 747. Vetus Testamentum in quot libros dinumeratur, Alcuin., CI, 1120. Hi libri, in quot ordines secundum Hebræos dividuntur; *ibid.*, 1123, 1124. Habentur plures libri Veteris Testamenti, an non; *ibid.* Inventiuntur amplius ex libris Veteris Testamenti; *ibid.* Hebræi Vetus Testamentum, Ebra auctore, juxta numerum litterarum suarum, in 22 libros accipiunt, Rabanus Maurus, CXI, 105. Quando et quo tempore libri Veteris Testamenti legendi sint, Ivo Carnot., CLXI, 276. De libris Veteris Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 782. S. Scriptura Veteris Testamenti quot habet libros, Adamus Præmonet., CXCVIII, 697. Sunt enim quadraginta duo libri Veteris Testamenti, S. Bruno Sign., CLXIV, 520.

De Genesi. — Moysi quinque libri, S. Hilarius, IX, 241. Libri quos a Moysæ et prophetis scriptos esse Hebræorum religio tradebat; *id.*, X, 28. Paradisus est Genesis liber, in quo virtutes pullulant patriarharum, S. Ambros., XVI, 1151. De Genesi, Sedulius, XIX, 791. Inter libros canonicos recipitur Genesis, S. Innocent., I, XX, 501. Liber Hebraicarum questionum in Genesim, præfatio, S. Hieronym., XXIII, 953 et seq. De quibus tractatur in Genesi; *id.*, XXIV, 545. Genesis multa suggerit de natura rerum; *id.*, XXIII, 179. Genesis caput omnium librorum; *ibid.*, 958. Quomodo vocatur apud Hebræos; *ibid.*, 959, XXVI, 587. Inter canonicos libros accipitur Genesis, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Moyses scripsit Pentateuchum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 747. De Genesi; *ibid.*, 159, 155. Moyses scriptor quinque librorum qui juxta Græcos Pentateuchum nominantur. Beria Venerab. XCIII, 255. De Genesi, S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Primus Moyses divinæ historiae cosmographicon in quinque voluminibus edidit, quod Pentateuchum nominatur, Alcuin., CI, 1125. Quid continetur in Genesi; *ibid.*, 1121. Primum Moyses scripsit Pentateuchum, Raban. Maur., CVII, 365. Scripsit Moyses librum Genesim; *id.*, CVIII, 1001, CXI, 105, 106. De Genesi; *id.*, CVII, 365. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. S. Petrus Damianus, CXLIV, 778. D. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVII, 201. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16, *ibid.*, CLXXVI, 186, 778. Quænam fuerit Moysi causa divinæ legis historiam scribendi. Angelom Luxov., CXV, 111. Interrogatur ubi Moyses libros suos ediderit; *ibid.*, 112. Auctor Genesis Spiritus sanctus fideliter creditur; *ibid.*, CXV, 111.

De Exodo. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX, 501. De quibus tractatur in Exodo, S. Hieronym., XXII, 545. Inter canonicos libros numeratur Exodus, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Exodo, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 159. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Exodo continetur, Alcuin., CI, 1121. Exodus unde nomen accepit; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CVII, 365. De Exodo, Raban. Maur., CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Exodus in quo pene omnia quibus Ecclesia instruitur, figuratiter exprimuntur, Walafrid. Strab., CXIII, 183. Inter canonicas Scripturas Exodus, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *ibid.*, CLXXVI, 186, 778.

De Levitico. — Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., I, XX,

501. De quibus tractatur in Levitico, S. Hieronym., XXII, 545. De Levitico, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Isid. Hispal., LXXXIII, 159. Quinque libri Moysi, Genesis, Exodus, Leviticus, etc.; *ibid.*, 155. Continetur in canone SS. Scripturarum, S. Hildef. Toletan., XCVI, 140. Quid continetur in Levitico, Alcuin., CI, 1121. Leviticus unde dicitur; *ibid.*, 1123. De Levitico, Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 105, 107, 111. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Inter canonicos libros numeratur, Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, CLXXVI, 186, 778.

De Numeris. — Numerorum liber unus ex quinque Moysi cur sic appellatur, S. Ambros., XVII, 9. Numeri liber unus, Sedulius, XIX, 791. Numeri quid continent, S. Hieronym., XXII, 545. Liber Numeri inter canonicos libros ponitur, S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. De Numeris, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 160, 155. Quid in numero? Alcuin., CI, 1121. Numerus (lege numerorum) liber quare dicitur; *id.*, 1123. Inter legendos et recipiendos liber Numerorum, Rabanus Maurus, CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, III. Inter canonicos libros ponitur; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator, CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Deuteronomio. — Paradisus Deuteronomium, in quo germinant legis præcepta, S. Ambros., XVI, 1154. Deuteronomium liber unus, Sedulius, XIX, 791. Deuteronomium quid continet, S. Hieronym., XXII, 545. De Deuteronomio; *id.*, XXIII, 890, 893, 897, 899, 903, 907. Inter canonicos libros ponitur Deuteronomium; S. Aug., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. De Deuteronomio; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155, 160. Quid in Deuteronomio, Alcuin., CI, 1121. Deuteronomium cur sic appellatus est; *id.*, 1123. In canone, utriusque Testamenti continetur Deuteronomium; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Inter libros legendos et recipiendos Deuteronomium, Raban. Maur., CVII, 365. Unde vocatur; *id.*, CXI, 107. Ejus materia *id.*, III. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De Josue. — Jesu Nave Sextus, S. Hilarius, IX, 241. Jesu Nave liber unus, Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501. De libro Josue; S. Hieronym., XXII, 545; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Junilius, LXVIII, 16. De libro Josue, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 747. Jesu Nave edidit librum suum; *id.*, 747. Quid continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Jesu Nave, Alcuin., CI, 1121. Josue a quo nomen accepit; *id.*, 1125. Scriptorem libri Josue eundem Josue Hebræi asserunt; *ibid.*, inter quos sub amore doctrinæ et pietatis legendos recipiendosque, Ecclesiarum principes tradiderunt, Jesu Nave, Raban. Maur., CVII, 365. Josue liber unde nomen accepit; *id.*, CXI, 107. Ejus materia; *id.*, 111. Inter libros canonicos ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Judicum. — S. Hilarius, IX, 241. Judicium liber unus, Sedulius, XIX, 791. In canone recipitur liber unus Judicum, S. Innocent., I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros, Junilius, LXVIII, 16. De libro Judicum, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 158, 748. Judicum autem et Ruth et Samuelis primam partem conscripsit Samuel; *id.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti liber Judicum, S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Judicum unde nominatur? Alcuin., CI, 1123. Quid in libro Judicum; *id.*, 1121. Librum Judicum edidisse creditur Samuel; *ibid.*, 1125. Raban. Maur., CVII, 365. Inter recipiendos et legendos; *ibid.*, Materia libri Judicum; *id.*, CXI, 111. Judicum liber nominatur, unde; *ibid.*, 107. Inter libros prophetales et canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186, 778.

De libro Ruth. — S. Hilarius, IX, 241. Ruth liber unus, Sedulius, XIX, 791. Recipitur in canone; S. Innocent., I, XX, 501; S. August., XXXIV, 41. Magis videtur ad Regnorum principium pertinere; *ibid.* Inter canonicos ponitur Scripturas; S. Leo Magnus, LVI, 428, 504, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros Ruth; Junilius,

LXXVIII, 16. De libro Ruth, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 156, 161, 746. In canone utriusque Testamenti continetur unus libellus qui appellatur Ruth, qui magis ad Regnum principium videtur pertinere, S. Hildephons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ruth? Alcuin., Cl, 1121. De libro Ruth., Raban. Maur., CVII, 363. Quis auctor Ruth; *ibid.*, Liber Ruth ejusdem Moabitidis textu historiam, de cujus stirpis familia descendit David; *ibid.*, CXI, 111. Hunc Hebraei libellum ad Judicium librum subjungunt; *ibid.*, Latini ad corpus libri Regnorum veraciter eum pertinere contendunt; *ibid.*, Inter prophetas et canonicos libros ponitur, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidorus Mercat., CXXX, 538, Ivo Carnot., CLXI, 276.

De libro Regum. — Regnorum libri IV. S. Hilarius, IX, 21; Sedulius, XIX, 791. S. Innocent., IX, 581; S. August., XXXIV, 47; S. Leo Magn., LVI, 428, 504, 721, 871, Vigil. Taps., LXII, 557. Inter historicos libros, libri Regum quatuor; Junilius, LXVIII, 16. Regum historia ceteris Scripturis nec sacramentis minor, nec auctoritate inferior; S. Gregor. Magn., LXXIX, 20. Regum libri I et II adscripti Samueli; *ibid.*, 20, 268, 17 not. Quatuor libri Regum; S. Isid. Hispal., LXXXIII, 157. De libro regum; *ibid.*, 161. Libri Regum IV continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildephons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Regum libro? Alcuin., Cl, 1121. Malachim cur ita nominatur; *ibid.*, 1125. Quis primus hunc librum in unum volumen coegit; *ibid.*, Sequentia Samuelis usque ad calcem, scripsit David; Malachim totum edidit Jeremias; Rabanus Maurus, CVII, 363. S. Isidor. Hispal., LXXVIII, 747. Regum libri quatuor; Raban. Maur., CVII, 363. Samuel qui est Regum primus; *ibid.*, CXI, 103. Malachim qui est Regum secundus; *ibid.*, Liber Samuel, quid describit; *ibid.*, 107. Unde nomen accepit; *ibid.*, Quis eum conscripsit; *ibid.*, Malachim liber, unde appellatur; *ibid.*, Liber Regum quomodo divisus apud Latinos et apud Hebraeos; *ibid.*, 111. Libri Malachim materia; *ibid.*, Samuel, id est, primus et secundus Regum, Walafrid. Strab., CXIII, 21; Malachim, id est, tertius et quartus Regum; *ibid.*, Regum libri 4, Isidorus Mercator, CXXX, 538; Ivo Carnot., Cl, XI, 276, Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16; *ibid.*, CLXXVI, 186, 779.

De Paralipomenon. — S. Hilarius, IX, 241. Paralipomenon libri duo; Sedulius, XIX, 791; S. Innocent., I, XX, 502; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 557. Ad divinam historiam pertinentes, Paralipomenon 2 libros adiungunt plures; Junilius, LXVIII, 17. De Paralipomenon; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 162. Quorum quidem Paralipomenon libri duo e latere annectuntur; *ibid.*, 157. Paralipomenon duo; *ibid.*, 746. Viri synagogae sapientes scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 747. Continentur in canone utriusque Testamenti duo Paralipomenon; S. Hildephons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Paralipomenon. Alcuin., Cl, 1121. Paralipomenon qua lingua appellatur. *ibid.*, 1126. Paralipomenon duo; Raban. Maur., CVII, 363. Paralipomenon liber idem instrumenti epitoma tantus ac talis est ut abaque illo si quis scientiam Scripturarum sibi voluerit arrogare, se ipsum irrideat; *ibid.*, Cl, X, 280. Quoniam scripserunt Paralipomenon; *ibid.*, 366. Paralipomenon unde et quare sic dicitur; CXI, 107. Materia libri Paralipomenon; *ibid.*, 112. Paralipomenon qui apud Hebraeos est unus liber, non duo; Walafrid. Strab., CXIII, 21. Paralipomenon libri duo; Isidorus Mercator, CXXX, 538. Paralipomenon 2; Ivo Carnot., Cl, XI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Quid sonat Paralipomenon, Latine, Hebraice; *ibid.*, CLXXVI, 186, 779.

De libro Job. — S. Hilarius, IX, 241. Job liber unus, Sedulius, XIX, 792, S. Innocent., I, XX, 501. Job proa incipit, versus labitur, pedestri sermone finitur, S. Hieronym., XLII, 545. Omnes leges dialecticae, propositione, assumptione, confirmatione, conclusione determinat; *ibid.*, Singula in eo verba plena sunt sensibus; *ibid.*, Job athleta Ecclesiae ante Christum. Contra futurum Origenem scribere videtur; *ibid.*, XLII, 581. Ex prologo in Job; *ibid.*, 452. De libro Job, S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 505, 721, 871. Job liber I. Vigil. Taps., LXII, 557. Job propheta liber quomodo legendus. Eusebius, LXII, 626, 627. Job I. Junilius, LXVIII, 17. Quis scripsit libri Job? S. Gregor. Magn., LXXV, 515. Auctor Spiritus sanctus; *ibid.*, 517. Quo inspirante Job sua certamina descripsit; *ibid.*, De libro Job, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 163. Job librum Hebraei Moysen scriptum se putant, alii unum ex prophetis; *ibid.*, 747. Continetur in canone utriusque Testamenti; S. Hildephons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Job? Alcuin., Cl, 1121. Scriptor libri Job qui fuit; *ibid.*, 1126. Principia et finis libri Job apud Hebraeos pro oratione texta sunt; *ibid.*, Media omnia hystorico metro discuntur; *ibid.*, De libro Job, Raban. Maur., CVII, 363. Job libri auctor; *ibid.*; CXI, 107.

De materia libri Job; *ibid.*, 112. Inter Hagiographa novem, primus Job, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Job unus, Isidorus Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., Cl, XI, 276. Hugo de S. Victore, Cl, XXV, 15. Librum Job, alii Moysen, alii unum ex prophetis, nonnulli ipsum Job scripsisse credunt; *ibid.*, 16. In ordine hagiographorum novem volumina continentur. Primum Job. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 186.

De Psalterio. De auctore Psalmodum. — Psalmodum liber non solus David, S. Hilarius, IX, 232. Eorum sunt quorum nomen proferunt; *ibid.*, 233. Quis sine nomine pertinent ad eum qui Psalmi superiores inscribitur; *ibid.*, An ejusdem Psalmi auctor, David nimis, an Asaph dicendus videatur, S. Ambros., XIV, 877. Omnes scriptores psalmodum in suis scriptis exempla posuerunt, aut aliqua dicta superiorum; *ibid.*, 924. Sciendum vero est quod istos Cl. psalmos Spiritu Dei revelante, sanctus composuit David, Rufinus, XXI, 644. Quamvis David omnes psalmos cantasset, S. Hieronym., XXVI, 821. Psalmi omnes qui in libro Psalmodum continentur, an a Davide, S. August., XLII, 547. Psalmos autem ad alium prophetam David pertinere certis declaratur indicibus, Cassiodorus, LXX, 14. Psalterium scripserunt decem prophetae. S. Isidorus, LXXXIII, 747. Omnes psalmos solus David composuit, Beda venerab., XCIII, 483. Auctores Psalmodum, qui ponuntur in titulis, Alcuin., Cl, 1126. De auctoribus Psalterii, Raban. Maur., CVII, 363, 366; CXI, 107. Sunt qui et Esdras et Aggeum et Zachariam scripsisse dicunt; *ibid.*, An David composuerit omnes psalmos, Walafrid. Strab., CXIII, 811. Librum psalmodum David edidit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16; CLXXVI, 780.

De titulis psalmodum. — Tituli psalmodum varii, S. Hilarius, IX, 243. LXX interpretibus sunt additi; *ibid.*, 843. Titulus index tractandorum; *ibid.*, 292. Ex quibus rebus psalmus consistat ostendit; *ibid.*, 246. Tituli psalmodum qui ad intelligentiam nos dirigant; *ibid.*, 642. Titulus et psalmus auctoritatem sibi invicem praestant; *ibid.*, Titulus historiam notans non excludit intelligentiam spiritalem; *ibid.*, Titulorum omnium qui psalmis praefiguntur argumentum. Rufin. Aquil., XXI, 611, et seq. Psalmi undecim qui non habent titulos. S. Hieronym., XXIII, 408. Psalmi sine titulo; *ibid.*, XXII, 407. Quid est titulus, nisi clavis; *ibid.*, XXVI, 834. Per titulum intelligitur unusquisque Psalmi intellectus; *ibid.*, Tanquam praeco psalmi, est titulus psalmi. S. August., XXVIII, 1804. Cassiodorus, LXX, 424. De unita titulorum inscriptione; *ibid.*, 16. Inscriptiones psalmodum per allusionem intuenae; *ibid.*, Quare nomina propria in titulis psalmodum ponantur; *ibid.*, 300. Cur in titulis finis frequenter repetatur; *ibid.*, 103. Explanatio variorum titulorum, Remigius Antiasiod., CXXXI, 159. Esdras Psalmis titulos praefixit. S. Bruno Carthus., Cl, II, 990. Idque Spiritu Dei; *ibid.*, 1215. Gerhohus, CXIII, 6, 6. De titulo Psalmodum; *ibid.*, Singuli psalmi suis propriis titulis inventiuntur praenotati; *ibid.*, 637.

De materia, excellentia, utilitate psalmodum. — Psalmi fere omnes Christi personam sustinent. Tertull., II, 167. Filium ad Patrem verba facientem representant; *ibid.*, Psalmi canunt evangelicam historiam. S. Hilarius, IX, 235. Psalmi ad perfectam Dei cognitionem et obedientiam nos edocent; *ibid.*, 584. Psalmi sunt prophetiae evangelicorum mysteriorum; *ibid.*, 253. Psalmi non tantum res sui temporis nuntiant; *ibid.*, 643. In iis nihil humile aut commune; *ibid.*, 610. Nihil nisi prophetatum; *ibid.*, 838. Sunt qui in omnibus fere psalmis personae Christi nihil convenire putant; *ibid.*, 352. Psalmodum liber praecipue gratiam Dei spirat. S. Ambros., XIV, 922. Psalmodum laudes et virtutes; *ibid.*, 924. Quis psalmus non medicamentum est conscientiae peccatoris; *ibid.*, 1009. In eo (libro Psalmodum) profectus est omnium, et medicina quaedam salutis humanae; *ibid.*, 923. David, Simonides noster, Pindarus et Alcaeus, Flaccus quoque, Catullus et Sereus, Christum lyra personat, et in decachordo psalterio ab inferis suscitatur resurgentem. S. Hieronym., XLII, 547. Totum Psalterium nihil est, nisi ad Deum in cunctis operibus deprecatio. S. Hieronym., XXIII, 501. Psalmodum vis et utilitas. S. August., XXXII, 767. Psalmi, litterae de melle celi melleae; *ibid.*, 768. Psalmi speculum nostrum sunt; *ibid.*, XXXVI, 248. Psalmi dicuntur Davidica chithara. S. Petrus Chrysos., LII, 515. Materia quoniam sit, Walafrid. Strab., CXIII, 814. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, Materia hujus libri est totus Christus. Petrus Lombardus, CXCI, 59. Modus tractandi qualis est; *ibid.*, Materia libri Psalmodum, Gerhohus, CXIII, 630. Intentio; *ibid.*, Modus tractandi; *ibid.*, 631.

De divisione, numero, ordine psalmodum. — Esdras Psalmodum in unum librum collector. S. Hilarius, IX, 234. Traditiones antiquae de Esdra psalmodum collectore;

ibid., 258. Psalmorum liber unus, non quique; *ibid.*, 252. Psalmi apud Hebræos indistincti, ab Esdra in unum collecti, a LXX in ordinem redacti; *ibid.*, 258. Trina psalmorum quinquagenaria quid designet; *ibid.*, 259. Psalmi apud Hebræos ordine ac numero carent, ab Esdra in unum volumen collecti; *ibid.*, 257, 258. Psalterium videtur in quique libros esse divisum. S. Ambros., XIV, 1083 *et seq.* Esdras scriba qui titulos posuit, psalmos aliter quam dictati fuerant ordinavit. Rufinus, XXI, 644. Psalmorum V libros esse quidam dixerunt, at unum tantum esse canonice Scripturæ probat auctoritas, S. August., XXXVII, 1961. Psalmorum numerus, S. Benedictus, LXVI, 472. Psalmorum divisio; *ibid.*, 471. Psalmorum divisio secundum antiquos patres, Cassiodorus, LXX, 504. De quinquagenaria divisione; *ibid.*, 16. De ordinatore Psalmorum, Beda Venerab., XCIII, 483. Liber iste ex centum quinquaginta psalmis, non sine altioris mysterii ratione consistit, Walafrid. Strab., XCIII, 845. Item per tres quinquagenas triplex fit psalmorum distinctio, *ibid.*, 844. Unus est liber Psalmorum, non quique; *ibid.* Ordo Psalmorum ab ordine historiae discordat; *ibid.* Quos quidem (psalmos) primus Esdras in unum volumen coegit, et in ordinem numerumque disposuit. Remigius Antissiod., CXXXI, 136. Ordo Psalmorum, *ibid.* 141. E quot psalmis consistit liber iste. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Quomodo distinguitur; *ibid.* An unus sit liber psalmorum, vel plures; *ibid.*, 57, 58. De ordine psalmorum, *ibid.*, 59. Quinam psalmos ita disposuit *id.*, 60. Psalmos ordinavit Esdras, Gerhohus, CXCIII, 636.

De usu, interpretatione, variis sensibus Psalmorum. — Psalmorum cantus. Tertull., II, 660; *id.*, I, 1194. Psalmorum clavis, Christi fides. S. Hilarius, IX, 256. Alii sunt faciles, alii capti difficiles; *ibid.*, 291. Ad eorum intelligentiam juvat scire quis ac de quo loquatur; *ibid.*, 247, 248. Doctis ut indoctis clausi et signati sine fidei clave; *ibid.*, 255, 256. Quique suas habent claves; *ibid.*, 246, 247. Psalmorum intelligentia spiritalis nequit respici; *ibid.*, 685. Psalmus intelligi potest spiritaliter, licet titulus historiam præferat; *ibid.*, 642. Psalmi semper et ubique cantandi; *ibid.*, 550. Etsi omnium psalmorum corpus unum, in eo tamen viget naturalis, mysticus et moralis sensus. S. Ambros., XIV, 966 *et seq.* Homo sine psalmorum celebritate diem claudere non debet; *ibid.*, 225. Psalmi quidam tanto profundiores sunt, quanto videntur apertiores. S. August., LXXVII, 1501. Psalterium a S. Hieronymo translatus ex Hebræo; *id.*, XXXIII, 1077. Origenes, Eusebius et alii multi qui psalmos interpretati sunt, recensentur; *ibid.*, 262. Psalterii translationes esse duas apud Latinos in usu atque honore, Romanam scilicet et Gallicam. Beda Venerabilis, XCIII, 481. Car plus omnibus aliis in Ecclesia frequentetur; *ibid.*, 485. Walafrid Strab., CXIII, 812. De Psalmorum interpretatione. S. Bruno Sign., CLXIV, 22. De censuris adversus Psalmorum interpretationem S. Brunonis; *ibid.*, 25. Hanc Scripturam plus cæteris in Ecclesiasticis frequentari officiis, quare. Petrus Lombardus, CXCI, 57. Elegit David quatuor millia virorum, qui non solum voce, sed et musicis instrumentis psalmos canerent. Gerhohus, CXCIII, 632. Ipse quoque David cum ipse cantoribus citharam percutebat in domo Domini; *ibid.*, 635.

De compositione psalmorum. — Qua lingua compositum totum psalterium, Beda Venerab., XCIII, 480. Omnes autem psalmi apud Hebræos metrico carmine constant esse compositi; Alcuin., CI, 1126. Raban. Maur., CXI, 108.

De inspiratione libri Psalmorum. — Psalmorum auctor est Spiritus Dei; S. Hilarius, IX, 792. Istos CL psalmos Spiritu Dei revelante sanctus composuit David, Rufin., XXI, 644. David solius Spiritus sancti instinctu sine omni exteriori adminiculo suam edidit prophetiam, Petrus Lombardus, CXCI, 55. Cælesti aspiratione intus edoctus Spiritus in eo loquente completus est, Gerhohus, CXCIII, 958.

Unus ex libris canonicis liber Psalmorum. — S. Hilarius, IX, 241. Sedulius, XIX, 791. S. Innocent. I, XX, 501. S. August., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 557. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Raban. Maur., CVII, 365, CXI, 106. Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186.

De Proverbiis, Ecclesiaste, Cantico cantic. etc. — S. Hilarius, IX, 241. Salomon licet innumera cantica cecinisset dicat, unum tamen quod Ecclesia receperit, Canticum canticorum dereliquit, S. Ambrosius, XIV, 925. Tres libri Salomonis, unus de proverbiis, alius Ecclesiastes, tertius de Cantico canticorum; *id.* XV, 1539. Salomonis libri tres. Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque.

S. Innocent. I, XX, 501. Tres libri Salomonis recepti sunt in auctoritatem canonicam. S. August., XLI, 354. XXXIV 41. Salomon scripsit. Proverbia, Ecclesiastes et Cantica canticorum; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871. S. Isidorus, LXXXIII, 747; Alcuin., CI, 1126; Raban. Maur., CVII, 366, CXI, 108. Isidor. Mercator, CXXX, 538. Rupertus, CLXVII, 1253. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Wolbero, CXCIV, 1015. Salomon in libro de Proverbiis moralem locum uberius expressit, naturalem in Ecclesiaste, mysticum in Cantico canticorum, S. Ambros., XIV, 511. Proverbiorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XXXIV, 41, XLI, 354. Proverbia Salomonis; S. Leo Magnus, LVI, 721. Salomonis libri tres, Proverbia, etc. Vigil. Taps., LXII, 557. De Proverbiis, Junilius, LXVIII, 18. In Proverbiis quid doceatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 164. Salomonis tres libri, Proverbia, etc. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Liber Proverbiorum unde dicitur. Alcuin., CI, 1126. Quid in Proverbiis continetur; *ibid.* 1122. De libro Proverbiorum; Raban. Maur., CXI, 108. Walafrid Strab., CXIII, 1125. Materia Proverbiorum; Walafrid. Strab., CXIII, 1127. Proverbia Salomonis; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Parabolas composuit Salomon; *ibid.* 16. Proverbia Salomonis quæ Græce parabolas, Hebræice *masloth*, dicuntur. Hugo de S. Victore, CLXXV, 186. Proverbiorum liber invitat ad fidem, Ecclesiastes ad spem; Cantica ad charitatem; Rupertus, CLXVII, 1253. In Proverbiis de morum honestate perorat; Wolbero, CXCIV, 1015.

Ecclesiastes. — Liber unus; Sedulius, XIX, 791. Ecclesiastes multa suggerit de natura rerum. S. Hieronym., XXIII, 479. De illo nulla est ambiguitas; *ibid.*, 527. Ecclesiastes liber ex sententia Hebræorum, unde meruit auctoritatem; *ibid.*, 1116. Est liber Salomonis pœnitentiam agens; *ibid.*, 1021. Male quidam opinantur nos ex hoc libro ad voluntatem et luxuriam provocari; *ibid.*, 1014. Non provocat ad luxuriam, neque in Epicuri dogma corruit. De Ecclesiaste S. August., XLI, 554. Ecclesiastes liber in canone sacrum litterarum a Judæis habetur; *ibid.*, 661. Eugyp., LXII, 767. A Christianis; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 557. Quæ sit differentia inter Ecclesiastem et Ecclesiasticum. Cassiodorus, LXX, 1117. In Ecclesiaste rerum naturam discutit, etc. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 161. Continentur in Canone utriusque Testamenti Ecclesiastes. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Quid in Ecclesiaste, Alcuin., CI, 1128. Ecclesiastes unde dicitur; *ibid.*, 1126. De Ecclesiaste Raban. Maur., CVII, 365, 366. Materia Ecclesiasti, *id.*, CXI, 113. Unde dicitur, *ibid.*, 108. In numero canonicorum librorum; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Wolbero, CXCIV, 1015.

Canticum canticorum. — S. Hilarius, IX, 241. Canticum canticorum liber unus; Sedulius, XIX, 791; S. August., XLI, 354; XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 557. Junilius, LXVIII, 18. De quibus tractatur in Cantico canticorum; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 164, 165. A doctoribus nostris tractatur, apud Hebræos hanc fuisse observationem, ne cuiquam librum hunc legere permitterent, nisi viro jam perfectæ scientiæ, et laboratæ fidei; *ibid.*, 165. Quid continetur in Cantico canticorum. Alcuin., CI, 1122. Quare dicitur Cantica canticorum; *ibid.*, 1126. De Cantico cantic.; Raban. Maur., CVII, 365, 366, CXI, 105, 108. Walafrid. Strab., CXIII, 21, 1127. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 186; CLXXV, 16. Wolbero, CXCIV, 1009. Cantici canticorum qualis fuerit causa quare fuerit decantatum; *ibid.*, 1010. Tria sunt consideranda in hoc libro, materia, intentio, finalis causa; *ibid.*, 1012. In hoc libro nihil secundum litteram carnaliter intelligendum; *ibid.* In Cantico canticorum de rationabili divinorumque mysteriorum dispositione decantat, *ibid.*, 1015. In hoc libro quatuor persone loquentes in trochantur; Richardus S. Victoris, CXCVI, 409.

De libro Sapientie. — Sapientie liber Salomoni adscriptus; Tertull., II, 544. Apud Latinos Salomonis, apud Græcos et Hebræos Sapientia Sirach habetur. S. Hilarius, IX, 827. Illud ut Domini sermonem respiciunt Orientales; *ibid.*, 675. Sapientie liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I, XX, 501. Sapientie liber inscriptus nomine Salomonis. S. Hieronym., XXIV, 616. Judæi librum Sapientie non recipiunt in auctoritatem canonicam. S. August., XXXII, 658, XXXIII, 199. Unus qui Sapientia, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; *id.*, XXXIV, 41. Sapientie liber auctoritatem Scripturæ canonicæ habet, *id.*, XLIV, 989, 991. Libri Sapientie auctoritate usi sunt magi et docti viri qui longe ante August. divina eloquia tractaverunt, *id.*, 1019, 1030. Salomonis libri quinque. S. Leo Magnus, LVI, 504, 871. Item Sapientie liber I. Vigil. Taps.,

LXII, 557. Adjuvant quidam librum qui vocatur Sapientia. Junilius, LXVIII, 18. De libro Sapientia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 163. Sapientia liber a Jesu filio Sirach dicitur editus; *ibid.*, 158. Salomonis titulo est praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur. S. Hildefons. Tolet., XCVI, 140. Liber sapientiae apud Hebraeos nusquam est. Alcuin., Cl, 1127. Hunc Judaei Philonem esse affirmant; *ibid.*, Hieronymus dicit eundem librum (Sapientia) apud Hebraeos nusquam haberi, nec inter canonicas Scripturas apud antiquos recipi. Raban. Maur., CIX, 672. Salomonis libri v. Isidorus Mercator., 338. Sapientia Salomonis. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16. In CXXX canone auctoritatis non scribitur liber Sapientiae Salomonis; *id.*, CLXXVI, 166.

De Ecclesiastico. — Ecclesiasticus liber unus; Sedulius, XIX, 791. Salomonis libri quinque; S. Innocent. I., XX, 501. Alius qui Ecclesiasticus inscribitur, de quadam similitudine Salomonis esse dicitur; S. August., XXXIV, 41. De Ecclesiastico; *id.*, XLI, 554. Ecclesiasticus non est in canone Hebraeorum *id.*, XL, 163. Salomonis libri quinque; S. Leo Magnus, LVI, 505, 871. Ecclesiastici liber 1; Vigil. Taps., LXII, 537. De Ecclesiastico; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 163. Ecclesiasticus dicitur a Jesu filio Sirach editus *ibid.*, 158. Salomonis titulo praenotatus; *ibid.*, in canone utriusque Testamenti continetur; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Ecclesiasticus quis composuit? Alcuin., Cl, 1127-1128. Ecclesiasticus unde dicitur; *ibid.*, De Ecclesiastico; Raban. Maur., CVII, 365. Quis composuit librum Ecclesiasticum; *ibid.*, 367. Salomonis titulo praenotatur; *ibid.*, 109. An sit in canone Ecclesiasticus; Walafrid. Strab., CXIII, 21. De Ecclesiastico dicit Augustinus, meruisse recipi in auctoritatem, et inter prophetas debere numerari; *ibid.*, Salomonis libri 3; Isidorus Mercator., CXXX, 338. Librum Ecclesiasticum certissime filius Sirach composuit; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. Apud Hebraeos reperitur, sed inter apocrypha habetur; *ibid.*

De Esdra. — Esdra liber philosophorum nugae desepit S. Ambrosius, XVI, 1074. Esdra liber unus; Sedulius, XIX, 792. Esdra duo libri; S. Innocent. I., XX, 501. Esdras et Nehemias in unum volumen coarctantur; S. Hieron., XXII, 518. Ex Prologo in Esdras; *id.*, XXIII, 452. De Esdra; S. August., XLI 596. Quo tempore scripsit; *ibid.* Quodammodo de Christo prophetavit; *ibid.*, Magis rerum gestarum scriptor esse habitus, quam propheta; *ibid.*, Esdra duo libri; *id.*, XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 163. Esdras scripsit librum suum; *ibid.*, 747. Esdra libri duo continentur in canone utriusque Testamenti; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Esdra libri quis auctor extitit? Alcuin., Cl, 1127. Secundus, tertius et quartus libri Esdra inter apocrypha deputantur; *ibid.* Quid in Esdra; *ibid.*, 1125. Esdra duo; Raban. Maur., CVII, 365. Quinam scripsisse dicuntur; *ibid.*, 366, CXI, 108. Esdras cum Nehem. (est enim totus unus liber); Walafrid. Strab., CXIII, 21. Esdra libri 2; Isidorus Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Liber Esdras auctoris sui titulo praenotatur; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16. De Esdra; *id.*, CLXXVI, 166, 779.

Nehemias. — S. Hieronym., XXII, 518. In cujus textu ejusdem Esdrae Nehemias sermones pariter continentur. Alcuin., Cl, 1127; Raban. Maur., CXI, 108, 119; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De libro Tobiae. — Quibusdam autem visum est, additi Tobiae et Judith; S. Hilarius, IX, 241. Tobiae liber unus; S. Innocent. I., XX, 501. Liber Tobiae Chaldaeo sermone conscriptus; S. Hieronym., XXIX, 23. Hebraei de catalogo divinarum Scripturarum eum secant; *ibid.*, 24. De libro Tobiae; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 746. Libri Tobiae auctor; *ibid.*, 749; Alcuin., Cl, 1128. Liber Tobiae in canone Hebraico non est; *ibid.*, 1124. De libro Tobiae; Raban. Maur., CVII, 365. Quis cum scripsit; *ibid.*, 367; CXI, 108. An inter libros canonicos; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. De ejus auctore minime constat; *ibid.*, 17. In canone auctoritatis non scribitur liber Tobiae; *id.*, CLXXVI, 166, 779.

Judith. — S. Hilarius, IX, 241. Judith liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I., XX, 501. Apud Hebraeos liber Judith inter apocrypha legitur; S. Hieron., XXIX, 37. Chaldaeo sermone conscriptus; *ibid.*, 59. Hunc librum Synodus Nicena in numero sanctarum Scripturarum legitur computasse; *ibid.*, S. August., XXXIV, 41. Judith librum in canone S. Scripturarum non recipiunt dicuntur; S. August., XLI, 583. Quo tempore gesta sunt quae scripta sunt in libro Judith, *ibid.* Inter Scripturas canonicas habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 871; Vi-

gil. Tapa., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 17; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. De auctore ejus minime constat; Alcuin., Cl, 1128; Raban. Maur., CVII, 367, 368; CXI, 105, 109. Liber Judith inter canonicos numeratur; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Non scribitur in canone; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 166, 779. De ejus auctore; *id.*, CLXXV, 17.

Ester. — S. Hilarius, IX, 241. Ester liber unus; Sedulius, XIX, 792; S. Innocent. I., XX, 501. Librum Ester variis translatoribus constat esse vitiatum; S. Hieron., XXVIII, 1453. De libro Ester; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 505, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537. Inter historicos libros habetur; Junilius, LXVIII, 17. De libro Ester; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 157; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl, 1120. Librum Ester quis scripsit, *ibid.*, 1127; Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 109. Habetur in canone Ester; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276. Nonus Ester; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15. Librum Ester Eadras creditur conscripsisse; *ibid.*, 16.

Isaia. — S. Hilarius, IX, 241. Isaia liber unus; Sedulius, XIX, 791. Isaia liber universa Domini sacramenta continet; S. Hieronym., XXIV, 18. In expositione eius Graecorum ingenia sudaverunt, non Latinorum; *ibid.*, 20. Origenes triginta volumina scripsit in Isaia prophetam; *ibid.*, 21. Videre prologum commentariorum in Isaiam prophetam *ibid.*, 17 et seq. Evangelista magis quam propheta; *id.*, XXIII, 434; XXIV, 18. Loquitur praecipue de tribu Juda et Benjamin; *id.*, XXIV, 21. De Isaia; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 166; S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl, 1122, 1127; Raban. Maur., CVII, 365; CXI, 108, 115; Walafrid. Strab., CXIII, 21; Isidor. Mercator., CXXX, 338; Ivo Carnot., CLXI, 276; Hugo de S. Victore, CLXXV, 15, 16.

Jeremias. — S. Hilarius, IX, 241; S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871, etc., sicut in precedenti ad alios Patres.

Ezechiel. — S. Hilarius, IX, 241. Ezechielis visio ultima cum septima Joannis concordat S. Ambros., XVII, 946.

Ezechielis liber unus. Sedulius, XIX, 791. Prophetia Ezechielis difficilis, S. Hieronym., XXV, 17. Ante tricesimum annum apud Hebraeos non legebatur exordium et finis hujus voluminis; *ibid.* Ezechielis liber inter canonicos libros, S. August., XXXIV, 41, etc., etc. Sicut in precedentibus, ad alios Patres.

Daniel. — S. Hilarius, IX, 241. Daniel Spiritus Dei inspiratus, S. Ambros., XVI, 785. Danielis liber unus, Sedulius, XIX, 791. Daniel de quibus agit; S. Hieronym., XXII, 547. Ecclesiae juxta Theodotionem legunt Danielelem; *id.*, XXIII, 453; XXV, 493. Ad intelligendas extremas partes Danielis, multiplex Graecorum historia necessaria est, quorum; *id.*, XXV, 491. Quibus linguis conscriptus est liber Danielis; *ibid.*, 499. Calumniatores historiae Danielis rejiciuntur; *ibid.*, 534. Contra prophetam Danielelem duodecimum librum scripsit Porphyrius; *ibid.*, 491. Nullum prophetarum tam aperte dixisse de Christo; *ibid.* Susanna Belisque ac Draconis fabulas non contineri in Hebraico; *ibid.*, 492. De Daniele; S. August., XXXIV, 41. Quid prophetavit Daniel propheta; *id.*, XLI, 593. Carpeccata sua et peccata populi sui confiteitur; *id.*, XLIV, 159. Daniel ab angelo hebdomadarum mysterium dicebat; *id.*, XXXIII, 911. Danielis hebdomadas ad Christi nativitatem et passionem impletas non putat Hesychius; *ibid.*, 904, 911. Quidam de secundo Christi adventu eas exposuit; *ibid.*, 901. Non futurum Christi adventum significant, sed praeteritum; *ibid.*, 899. Daniel inter canonicos libros habetur; S. Leo Magnus, LVI, 428, 721, 871. Danielis liber 1, Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Daniele; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 169. Quid in Daniele? Alcuin., Cl, 1122. Librum Danielis quis composuit; *ibid.*, 1127. Raban. Maur., CVII, 366; CXI, 109. In canone S. Scripturarum habetur, Walafrid. Strab., CXIII, 21. Isidorus Mercator., CXXX, 338, Ivo Carnot., CLXI, 276. Daniel sui libri auctor fuit, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Osee. Osee liber unus. Sedulius, XIX, 791. Osee quid habet; S. Hieronym., XXII, 546. Osee sub quo rege prophetae creperit; *id.*, XXV, 830. Ante et post captivitatem Israel prophetavit; *ibid.*, 831. Osee propheta ad tribus pertinet; *ibid.*, 919. Graci auctores, qui Osee exposuerunt; *ibid.*, 819, 820. Prophetam ejus intelligere non quidem impossibile, tamen difficile est; *ibid.*, 815. Voluminis obcurritatem ipse scriptor testatur; *ibid.* Quorum prophetarum nomina sunt haec, Osee. S. August., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721. Osee liber 1 Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidorus His-

p. d., LXXXIII, 169. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXI, 104. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Joel. — Joel liber unus. Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. De Joel; id., XXV, 947. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 587. Inter libros can. in auctoritatem receptos; S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170. Alcuin. Cl., 1122, 1127. Raban. Maur., CXL, 108, 116. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Amos. Liber unus; Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Amos, quomodo interpretatur; id., XXV, 989. Amos. S. August., XXXIV, 41. Quid et quo tempore prophetavit; id., XLI, 583, 587. Inter receptos in canone Amos; S. Leo Magnus LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. De Amos. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 170. Quid in Amos. Alcuin. Cl., 1122. Raban. Maur., CXL, 108, 116. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Ubi et quid vaticinavit Amos. Haymo Halberst., CXVII, 107. Amos. Ivo Carnot., CLXI, 276. Rupertus abbas, CLXVIII, 237. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Abdias. — Abdias liber unus. Sedulius XIX, 791. De quibus agit S. Hieronym., XXII, 546. Quando prophetavit non invenitur S. August., XLI, 587. Quid prophetavit; *ibid.* De Abdias; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; De Abdias. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Abdias; *ibid.*, 1123. Raban. Maur., CXL, 117. Abdias; id., 108. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Quo tempore prophetavit Abdias. Ha mo Halberst., CXVII, 119. Abdias propheta. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Jonas. — Jonas liber unus. Sedulius XIX, 791. Materialibri o. m. S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interpretatur; id., XXV, 1117. Quo tempore prophetavit; *ibid.*, 1119. S. August., XLI, 583, 587. Iram non misericordiam annuntiavit; id., XXXIX, 1610. Jonas non tam sermone Christum, quam sua quadam passione prophetavit; id., XLI, 587. De Jona; id., XXXIV, 41; S. Leo Magn., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 171. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140; Alcuin., Cl., 1127. Quid in Jona; *ibid.*, 1123; Raban. Maur., CXL, 117. De Jona; *ibid.*, 108. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Haymo Halberst., CXVII, 127. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Michæas. — Michæas liber unus; Sedulius XIX, 791. Quid annuntiat; S. Hieronym., XXII, 546. In ordine prophetarum secundum Septuaginta interpretes, tertius est; id., XXV, 1151. Sextus secundum Hebraicum; *ibid.* Quo tempore prophetavit Michæas; S. August., XLI, 593. Quæ Michæas, et Jona et Joel novo Testamento congruentia prophetaverint; *ibid.*, 586. De Michæa; id., XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 721; Vigil. Taps., LXII, 537; Junilius, LXVIII, 18; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 172. Alcuin., Cl., 1127. Quid in Michæa; id., 1123. Raban. Maur., CXL, 117. De Michæa; *ibid.*, 108. Walafrid Strab., CLXIII, 21; Ivo Carnot., CLXI, 276. Quomodo interpretatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 439. De Michæa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

Nahum. — Nahum liber unus. Sedulius XIX, 791. Le quibus tractat; S. Hieronym., XXII, 546. Quomodo interpretatur; id., XXV, 1231. In Hebraico, post Jonam. Michæas ponitur, et Michæam sequitur Nahum; *ibid.* Quo tempore prophetavit; *ibid.* Quæ in Abdias, in Nahum, et Ambacu de salute mundi in Christo prænnuntiata reperiantur. S. August., XLI, 587. De Nahum; id., XXXIV, 41; S. Leo Mag., LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, etc. ut in precedenti.

Habacuc. — Habacuc liber unus; Sedulius XIX, 791. Materia libri Habacuc. S. Hieronym., XXII, 546, 547. Quid et quo tempore prophetavit; id., XXV, 1274. Quæ in Ambacu de salute mundi in Christo prænnuntiata reperiantur. S. August., XLI, 588. De Habacuc; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Sophonias. — Sophonias liber unus. Sedulius XIX, 792. Materia libri Sophonias; S. Hieronym., XXII, 547. Quomodo interpretatur; *ibid.* Prophetavit in diebus Josæ; id., XXV, 1339. De Christo et vocatione Gentium quem Sophonias propheticis spiritu sit præfatus; S. August., XLI, 591. Quo tempore prophetavit; *ibid.* De Sophonia; id., XXXIV, 41; S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc. Ad alios Patres sicut in præcedentibus.

Aggeus. — Aggei liber unus; Sedulius XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. De quo prophetat; id., XXV, 1338. Quid et quo tempore prophetavit. S. August., XXXVII, 1467. Impleti Spiritu sancto hi duo prophetae,

Aggeus et Zacharias; *ibid.* De prophetæ Aggei vaticinio; id., XLI, 593. Propheta erat in captivitate Babylonica; id., XXXVII, 1917. Prophetavit reparationem Jerusalem; *ibid.* Aggei locus vindicator contra Manichæos; id., XXXVIII, 530. Aggeus non faret donatistarum schismati; id., XLIII, 670. Aggeus; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc. etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Zacharias. — Zacharie liber unus. Sedulius XIX, 792. S. Hieronym., XXII, 547. Zacharias propheta obscurus, et inter duodecim longissimus; id., XXV, 1417. Scripsit in hunc prophetam Origenes duo volumina; *ibid.*, 1418. Hippolytus quoque edidit commentarios; *ibid.* Zacharias quid et quo tempore prophetavit. August., XXXVII, 1467, 1917, 1940, XLI, 593. De Zacharia; *ibid.*, XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721, etc., etc., sicut in præcedentibus ad alios Patres.

Malachias. — Malachias liber unus; Sedulius XIX, 792. Aperte vaticinatur de abiectione Israël, et vocatione gentium. S. Hieronym., XXII, 547. De Malachia propheta opiniones variae; id., XXV, 1341. Scripsit in hunc librum Origenes tria volumina; *ibid.*, 1343. Utrum idem, andversus ab Esdra; *ibid.*, 1341 *et seq.* Au angelushumano in corpore fuerit; *ibid.*, 1399. Quo tempore prophetavit; *ibid.*, 1342. Malachias, sive Malachi propheta, Angelus dictus, et ab aliquibus sacerdos Esdras creditus. S. August., XLI, 699. Quid et quo tempore prophetavit; *ibid.*, 585. De Malachia; id., XXXIV, 41. S. Leo Magnus, LVI, 721. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 18. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 174. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl., 1123, 1127. Raban. Maur., CXL, 108, 118. Walafrid Strab., CLXIII, 21. Malachiam Hebraei putant esse Esdras prophetam et sacerdotem. Haymo Halberst., CXVII, 277. Prophetavit eodem tempore quo et Aggeus et Zacharias, *ibid.* Nonnulli eum putaverunt naturæ angelum carne indutum; *ibid.* Rupertus abbas, CLXVIII, 815. De Malachia. Ivo Carnot., CLXI, 276. Hugo de S. Victore, CLXXV, 16.

De Machabæis. — Tertull., II, 606; S. Cyprian., IV, 668, 743; id., III, 800. Machabæorum liber secundus; lectus olim assidue a Christianis tempore persecutionis Lactantius, VII, not. 391. Liber II Machabæorum citatur; S. Hilarius, X, 582. Liber I Machabæorum citatur; Lucifer Calaritan., XIII, 959, 964, 966. De libro II Machabæorum; *ibid.*, 981, 982; L. Ambros., XIV, 632, 633, 634, 635. De libro I Machabæorum; id., XVI, 81, 82. De libro II Machabæorum; *ibid.*, 83, 84. Machabæorum libro duo. Sedulius XIX, 792. S. Innocent., I, XX, 501. Machabæorum libros non habent Judæi, si ut legem et Prophetas et Psalmos. S. August., XLII, 729. Non intuitur ab Ecclesia recepti sunt, si sobrie legantur vel audiantur; *ibid.* Ecclesia pro canonicis habet; id., XLI, 596, XXXIV, 41. De libro II Machabæorum; id., XLI, 593. Machabæorum libri duo. S. Leo Mag., LVI, 428, 503, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 17. De Machabæis, S. Isid. Hispal., LXXXIII, 174, 175. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Quid in Machabæorum libris et intelligendum. Alcuin., Cl., 1123. Machabæorum libri quibus auctoribus scripti sunt, minime constat; *ibid.*, 1128; Raban. Maur., CVII, 567. Duo Machabæorum; *ibid.*, 568. quos licet Judæi inter apocrypha separent, Ecclesia tamen Christi honorat et prædicat. Raban. Maur., CXL, 105. Materia librorum Machabæorum; *ibid.*, 119. Quamvis Hebraei non habeant eos pro canonicis, tamen Ecclesia habet illos pro canonicis, propter quorundam martyrum passiones vehementes atque mirabiles. Walafrid Strab., CLXIII, 21, 22. Machabæorum libri II; Isidor. Merrat., CXXV, 338. Ivo Carnot., CLXI, 276. Leguntur quidem, sed non scribuntur in canone. Hugo de S. Victore, CLXXV, 13; CLXXVI, 186. De eorum auctore minime constat; id., CLXXV, 17.

Baruch. — Jeremias liber unus cum uno Baruch; Sedulius XIX, 791. Baruch libellus editioni LXX copulatur, nec habetur apud Hebræos; S. Hieronym., XXIV, 680. Baruch interpretatio id. XXVI, 443. Sextus est Baruch, ut dicit Hieronymus in prologo Jeremias. Walafrid Strab., CLXIII, 22. Prolegom.

XIII. — De libris Novi Testamenti.

De Evangelio. Ejus inspiratio. — Evangelistæ divino Spiritu ubertatem dictorum rerumque omnium ministrante, sine ullo molimine Evangelium scripserunt. S. Ambrosius, XV, 1334. Non potestate propria sunt locuti, neque omnes eadem omnia, sed sancti Spiritus gratia illis ea tribuit quos loquerentur, etc.; id., XIV, 787, 788. In Evangelistis loquitur Spiritus sanctus; id., XVI, 711. Spiritu sancti pleni scripserunt Evangelia, S. Hieronym., *ibid.*, XXVI, 221. Pergunt Evangelistæ quocumque eos flatus sancti Spiritus perduxerit. S. Evangelii

doctrina divinitus inspirata est. S. Maxim. Taurin. LVI, 750. *ibid.* Quatuor Evangelistæ sancti Spiritus igne affati, scripserunt. Rupertus. CLXIX, 920.

Ejus auctoritas, excellentia etc. — Evangelii auctoritas. Tertull., II, 363. Mutuum sibi præstant plenitudinem Evangelia. S. Hilarius X, 376. In Evangelio omnem veritatem contineri. S. Ambros. XV, 166. Philosophiæ imperfectionem excludit. *id.*, XIV, 469. Non solum fidei doctrina, sed etiam morum est magisterium. *id.*, XV, 1493. In Evangelio perfectio bonitatis, in lege æquitatis eruditio. *ibid.*, 1817. Umbra in lege, imago in Evangelio, veritas in cælestibus. *id.*, XIV, 1031. Lex, per oculos mysteria nuntiat Christum, non autem facie ad faciem monstrat sicut Evangelium. *id.*, XV, 1300. Lex quasi figura sit nobis, Evangelium quasi lumen et signaculum veritatis. *id.*, XIV, 1116. Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est, in sæculo. *ibid.*, 817. Evangelium indulgentiam habet, qua peccata donantur. *id.*, XVI, 1253. In lege servitus, in Evangelio libertas. *ibid.*, 1089. In lege sacrificium, in Evangelio misericordia est. *ibid.*, 483. Quantum distat servus a domino, tantum distat Evangelium a lege. *id.*, XVII, 52. Disciplina Christianorum est Evangelium. *ibid.*, 867. Paulus dicit gloriam suam in eo. *ibid.*, 230, 231. Legi præferitur. S. Hieronym. XXIII, 251. Et præferendum, quare? *ibid.*, 523. Evangelii perfectio. *id.*, XXIV, 566, 755. Omnia recapitulatur in Evangelio. *id.*, XXVI, 56. Evangelistarum auctoritas. S. August. XLII, 213. Quod Evangelistæ scripserunt, a Christo scriptum censi debet. *id.*, XXXIV, 1070. Evangelium latine bonus nuntius vel bona annuntiatio. *id.*, XXXVIII, 266, 740. XLII, 210, 214. Evangeliorum auctoritas. *id.*, XXXIV, 1011. Evangelio non credebatur Augustinus nisi propter auctoritatem Ecclesiæ. *id.*, XLII, 176. Evangelium sic audire oportet, quasi præsentem Dominum. *id.*, XXXV, 1632. Evangelium os Christi. *id.*, XXXVIII, 784. Evangelium virga virtutis Christi. *id.*, XL, 551. Vinum quod servatum est in nuptiis. *id.*, XXXV, 1459. Evangelium est magister grandioribus, lex parvulis et pædagogus. *id.*, XL, 37. Evangelio docemur quid amare debeamus, quid contempnere, quid agere, quid vitare, quid sperare. *id.*, XXXVIII, 1357. Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrangula sunt novi Testamenti cui præsidet Christus. Cassiodor. LXX, 1093. Quatuor Paradisi flumina, quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. LXXXIII, 216. Christian. CVI, 1263. Omnibus divinæ Scripturæ paginis Evangelium excellit. Walafrid. Strab. CXIV, 353. Evangelia omnibus divinarum Scripturarum paginis sua auctoritate præcellunt. Angelomus CXV, 108. Evangelii majestas legem et prophetas, litterasque apostolicas præcellit. Rupertus abbas. CLXX, 26, 27.

De Evangeliorum concordia. — Non dissonant Evangelia, S. Hieronym. XXVI, 32. Matheus et Lucas quomodo conciliantur. *ibid.*, 121. Idem et Joannes non discrepant inter se. *ibid.*, 269. Evangelistæ, salva narrationis veritate variant. S. August. XXXVIII, 1117, 1130, 1153. Scripta eorum inter se non sunt contraria. *id.*, XLII, 515. In tendenda Christi generatione, ab invicem non dissentiunt. *ibid.*, 217. Evangelistarum consensus de partitione vestimentorum Christi. *id.*, XXXV, 1947. Evangeliorum dissonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur. *id.*, XXXVIII, 356. De consensu Evangelistarum libri quatuor. *id.*, XXXIV, 1042 et seq. De concordia Evangelistarum Matthæi et Lucæ in generationibus Domini. *id.*, XXXVIII, 352. Generationes Domini varie ab Evangelistis sine mendacio numeratæ. *ibid.*, 350. Quare per Joseph numerantur, non per Mariam. *ibid.* Cur Matheus descendens numerat, Lucas vero ascendens. *ibid.*, 351. Evangelistarum in historia resurrectionis varietas sine discordia. *ibid.*, 1150. Evangelistarum sine falsitate varietas. *ibid.*, 1153. De consensu Evangelistarum in miraculo de quinque panibus, Euseppius abbas. LXII, 821. De Virga. *ibid.*, 825. De Alabastro unguenti. *ibid.*, 826. In hora Dominicæ passionis. *ibid.*, De duobus latronibus. *ibid.*, 831, etc., etc. De consensu Evangelistarum, Taio Cæsaraugust. LXXIX, 790. Evangelia non sibi dissonare, Freulf. CVI, 1154. De concordia Evangelistarum libri quatuor, Zacharias Chrysopol. CLXXXVI, 11 et seq.

De numero, canone Evangeliorum. — Evangelium plurimi voluerunt scribere, sed quatuor tantummodo recepti sunt. S. Ambros. XV, 1358. Evangelia multa composuit dives hæresis: pauper fides hoc solum Evangelium tenuit quod habuit. *ibid.*, 1770. Hæreses cum multa Evangelia habeant unum non habent. *ibid.*, 1531. Pseudo Evangelia. *ibid.*, 1535. Evangelia quatuor quæ Sancta et Catholica suscipit Ecclesia, Sedulius. XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Evangelia quatuor e multis electa, et tradita Ecce-

sis, S. Hieronym. XXVI, 221. Evangelia plures scripserunt. *ibid.*, 15. Hæc diversarum hæreseon fuisse principia. *ibid.* Falsa edita a quibusdam. *ibid.* Evangelium Nazæorum et Ebion. *ibid.*, 78. Evangelium secundum Agyptios. *ibid.*, 221. Secundum apostolos, Thomam, Matthiam. *ibid.* Evangelia multa a multis fuisse conscripta. *ibid.* Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. S. August. XXXV, 1045. XXXVII, 1359. Evangelia quatuor, drachmæ quatuor, quibus ab exactione hujus sæculi liberamur. *ibid.*, 1745. De quatuor libri Evangeliorum. *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn. LVI, 129, 505, 721, 871. Vigil. Taps. LXII, 337. Quatuor Paradisi flumina quatuor sunt Evangelia ad prædicationem cunctis gentibus missa. S. Isidor. Hispal. LXXXIII, 216. Hæc quatuor Evangelia propter quatuor climata mundi, a Deo ordinata sunt et ante multa sæcula ostensa a prophetis, Christianus. CVI, 1264. Primum Matthæi Evangelium, quoniam tempore Cæsi factum est. *ibid.*, 1265. Secundum Marci, quod Claudii tempore in Roma, græco sermone scriptum fuit. *ibid.* Tertium Lucæ in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Quartum Joannis in Asia, in civitate Epheso græco eloquio tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* Quatuor Evangelia sunt, Raham Maur. CVII, 365, CXI, 105. Isidor. Mercat. CLXX, 358. De canonibus Evangeliorum, Odo Cam. CLX, 1118. Hugo de S. Victore. CLXXVI, 784.

De auctoribus Evangeliorum. — Lucas et Marcus ex Apostolis Evangelii historiam scripserunt. Tertull. II, 363. Evangelicum lustramentum apostolos habet auctores, Joannem et Matthiam, aut apostolicos, Lucam et Marcum. *ibid.* Marcus, Petri interpres, scripsit Evangelium, quod Petro affirmatur. *ibid.*, 367. Matthæus, fidelissimus Evangelii commentator, ut comes Domini. *ibid.*, 789. Quæ Joanni fuerit Evangelii scribendi causa, S. Hilarius. X, 190. Lucas historicus stylo Evangelium scripsit, et qua ratione, S. Ambros. XV, 1528, 1530. Lucas Evangelium scripsisse perhibetur. *id.*, XVII, 411. — Matheus et Joannes quorum alter Hebræo, alter Græco sermone Evangelia texerunt, S. Hieron. XXIV, 98. Evangelistæ quatuor, S. Hieronym. XXVI, 18. Cur tribuuntur illis species animalium. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit in Achaia et Boeotia partibus. *ibid.* Compendiose narravit Lucas quæ videbantur digna Evangelio Christi. *id.*, XXVI, 328. Evangelium scripsit Marcus iuxta fidem magis gestorum, quam ordinem. *id.*, XXVI, 18. Matheus edidit Evangelium Hebræo sermone, quare? *ibid.* Joannis Evangelium scriptum contra Cerinthi et Ebionitarum dogma. *id.*, XXIII, 623. Rogatus ab Ecclesiæ episcopis. *ibid.* Ab Asiæ episcopis Joannes coactus Evangelium scribere. *id.*, XXVI, 19. Evangelistæ quo ordine scripserunt, S. August. XXXIV, 1043. Evangelistæ quatuor, quia sunt quatuor partes orbis terræ. *ibid.*, et XXXVII, 1359. Evangelistæ quatuor in quatuor animalibus Apocalypsoes intelliguntur. *id.*, XXXV, 1666. Evangelistæ dicti sunt cæli. *id.*, XXXIV, 870, 873, XXXVI, 154. Angeli pedes Domini. *id.*, XXXVII, 1167. Sagittæ. *id.*, XXXVI, 150. In angelis adscendentibus et descendentibus significati. *id.*, XLII, 268. Ordo Evangelistarum, et scribendi ratio. *id.*, XXXIV, 1045. Matheus cum Marco ad regiam, Lucas ad sacerdotalem Christi personam intentionem retulit. *ibid.*, 1041. Joannes ipsius divinitatem exprimendam curavit. *ibid.*, 1045. Joannis scopus in scribendo Evangelio. *ibid.*, 1373, 1377. Sublimis quam alii de divinitate Domini locutus est. *id.*, XXXV, 1662. Matheus dicitur Hebræo scripsisse eloquio. *id.*, XXXIV, 1041, 1139. Cæteri Græco. *ibid.* Evangeliorum cur quatuor scriptores. *id.*, XXXV, 2392. Cur in his primus Matheus, secundus Lucas, tertius Marcus, quartus Joannes. *ibid.* Matheus Novi Testamenti primus scriptor. *id.*, XL, 858. Quatuor paradisi fluminibus Evangelistæ assimilantur, Ecclesiam purissimis doctrinis irrigantes. S. Maxim. Taurin. LVII, 561. Evangelistæ sub quatuor animalium specie designati, S. Greg. Magn. LXXVI, 623, 893. Taio Cæsar august. LXXX, 788. Alcuin. CI, 1129. Matheus figuram hominis in se habet cur. *ibid.*, 1133. Marcus leonis gerit figuram, cur. *ibid.*, Lucas vituli speciem gestat, quare. *ibid.* Joannes habet similitudinem aquilæ, cur. *ibid.* Evangelium scripsit suum Matheus, tempore Cæsi, Christian. CVI, 1265. Marcus Claudii tempore in Roma, græco sermone. *ibid.* Lucas Evangelium scripsit suum, in Achaia, græco eloquio. *ibid.* Joannes suum, in Asia in civitate Epheso, græco eloquio, tempore Nervæ imperatoris. *ibid.* — Compulsus ab episcopis Asiæ scripsit suum Evangelium Joannes, Walafrid. Strab. CXIV, 353. Lucas ubi et qua lingua Evangelium scripsit. *ibid.*, 891. Matheus scripsit Judæis fidei. *ibid.*, 893. Marcus penitentibus. *ibid.* Joannes perfectis. *ibid.* Lucas Græcis fidelibus. *ibid.* Per Geon significatur Matheus, per Tigrim Marcus, per Euphratem Lucas, per Phison Joannes, Christian. CVI, 1263.

Quatuor Evangelistæ per quas figurati, Raban, Maur., CXI, 109, 119, Walafrid. Strab. CXIII, 64. S. Petrus Damian., CXLIIV, 780. Rupert., CLXIX, 928.

De actibus Apostolorum. — Lucas Evangelium et actus apostolorum scripsisse perhibetur, S. Ambros., XVII, 441. Actus apostolorum liber unus. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone actus apostolorum, S. Innocent. I, XX, 502. Actus apostolorum nudam videntur sonare historiam, et Ecclesiæ infantiam tenere, S. Hieronym., XXII, 548. Omnia hujus libri verba sunt animas languentis medicina, *ibid.*

Actus Apostolorum quidam Manichæi repudiant, S. August., XXXIII, 1035, XLII, 69, 368, 505. Et huic libro non licet credere, *id.*, XXXIV, 1262. Actuum Apostolorum lectio celebris in Ecclesiis, *id.*, XLIV, 962, not. 2. Actuum Apostolorum liber omni anno in Ecclesia recitatus, *id.*, XXXV, 1435. Actuum Apostolorum liber legi solitus a Dominico Pasche, *id.*, XXVIII, 1426. De actibus Apostolorum, *id.*, XXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 428, 721, 871. Junilius LXVIII, 16. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178. Actus Apostolorum quis composuit, *id.*, 750. Alcuin. Cl, 1130. Raban. Maur., CVII, 367; CXI, 110. Materia Actuum Apostolorum, *id.*, CXI, 120. Quibus in novo correspondet Acta Apostolorum. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidorus Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Epistolis XIV. B. Pauli. — Paulus Græco sermone scripsit Epistolas. Tertull., I, 1186. Cerdon Apostoli Epistolas neque omnes neque totas recipit, *id.*, II, 70. Epistolæ Pauli a Marcione mutilatæ, *ibid.*, 470. Epistolæ ad Galatas scopus, *ibid.* De ecclesiastico statu agitur in Epistolis ad Titum et ad Timotheum, *ibid.*, 524. Summa Epistolæ ad Galatas. Victorin., VIII, 1145. Summa Epistolæ ad Ephesios, *ibid.*, 1235. — Pauli Epistolarum varius ordo. S. Ambros., XVII, 497. Paulus quatuor modis scribit Romanis, *ibid.*, XVII, 46. Quibus de causis scripserit ad Corinthios, *ibid.*, 183. Ante hanc Epistolam aliam tisdem scripserat, *ibid.*, 210. Cur ad Colossens. scripserit, *ibid.*, 421. et Thessalon., *ibid.*, 441., et ad Timoth., *ibid.*, 461. ad Philem., *ibid.*, 505. — Epistolæ Pauli numero XIV. Sedulius, XIX, 792. — S. Innocent. I, XX, 502. — S. Hieronym., XXIII, 617. Epistola beati Pauli apostoli ad Romanos, quibus et cur scripta. S. Hieronym., XXVI, 593. Nihil habet quod sit contrarium Epistolæ ad Galatas, *ibid.* Epistola ad Galatas manu Pauli subscripta, ab alio exarata, *ibid.*, 434. Eadem est materia ad Galatas et ad Romanos, *ibid.*, 509. Quoddam discrimen notatur inter utramque, *ibid.* Epistola ad Ephesios inter omnes obscura, *ibid.*, 505. Utraque Epistola Pauli ad Timotheum, ad Hebræos et ad Titum a nonnullis hæreticis reiciuntur, *ibid.*, 555. Epistola ad Titum unde scripta, *ibid.* Nonnulli Epistolam ad Philemonem repudiant, *ibid.*, 599. Refelluntur, *ibid.* Epistola ad Hebræos a perisque extra numerum ponitur, *id.*, XXII, 548. Epistola ad Hebræos cuius creditur, *id.*, XXIII, 617. Non habebatur apud Romanos, *ibid.*, 669. Epistola ad Hebræos non recepta a Latinis, *id.*, XXIV, 91. Cur ei contradicitur et dubia est, *ibid.*, 99. Inter canonicas Scripturas non recipitur, *ibid.*, 131. Non recepta ab omnibus, *id.*, XXVI, 475. Inter ecclesiasticas recipitur, *ibid.*, 578. — Epistolam ad Hebræos quidam negabant esse apostoli Pauli S. August., XII, 500. Epistola ad Hebræos nonnullis incerta, sed ab Ecclesiis orientalibus inter canonicas habita, *id.*, XLIV, 157. Epistola ad Hebræos teste usi sunt illustres catholice regulæ defensores, *id.*, XL, 255. Epistolæ ad Romanos et ad Galatas invicem comparantur, *id.*, XLIV, 755. De quatuordecim Epistolis Pauli apostoli, *id.*, XXXIV, 41. S. Leo Magn., LVI, 429, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. S. Gregor. Magn., LXXXVI, 778. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 176, 749. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Epistulas Pauli quis scripsit : et quot sunt, vel ubi et ubi leguntur scriptæ. Alcuin. Cl, 1129. Raban. Maur., CVII, 365, 367, CXI, 103, 110, 119, 120. Epistola ad Romanos unde scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 469. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 364. Epistola I ad Corinthios ab Epheso scripta, Walafrid. Strab., CXIV, 619. Ob quam causam, *ibid.* Haymo, CXVII, 369. Epistola II ad Corinthios a Troade per Titum scripta, *ibid.*, 551. Ob quam causam, *ibid.*, Haymo, CXVII, 367. Epistola ad Galatas. Walafrid. Strab., CXIV, 569. Haymo, CXVII, 669. Epistola ad Ephesios. Walafrid. Strab., CXVII, 669. Epistola ad Philip. Walafrid. Strab., CXIV, 604. Epistola ad Coloss., *ibid.*, 609. Epistola I ad Thessalon. Walafrid. Strab., CXIV, 613. Haymo, CXVII, 763. Epistola II ad Thessal. Walafrid. Strab., CXIV, 619. Haymo, CXVII, 777. Epistola I ad Ti-

moth. Walafrid. Strab., CXIV, 625. Epistola II ad Timoth., *ibid.*, 635. Epistola ad Titum., *ibid.*, 637 et Haymo, CXVII, 809. Epistola ad Philem., Walafrid. Strab., 641. Epistola ad Hebræos, *ibid.*, 645. Haymo, CXVII, 809, 819, 821. Pauli apostoli Epistolæ XIV. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186.

Inter omnes epistolarum scriptores, Paulus in tribus et pluribus forte excellit. Petrus Lombard., CXCI, 127. Sciendum quod XIV scripsit Epistolas Paulus, *ibid.*, 128. Ad quid significandum, *ibid.*, Epistola ad Hebræos an sit B. Pauli, *ibid.*, 1299. An titulum Pauli habeat, *ibid.* Quæ lingua scripta fuerit, *ibid.* De ordine Epistolarum B. Pauli, *ibid.*, 1299. Generalis omnium Epistolarum materia, quænam sit, *ibid.*, 1302. Intentio, modus tractandi, *ibid.* et seq.

De Epistolis 7 canonicis. — Epistolæ canonice numero septem. Sedulius, XIX, 792. Recipiuntur in canone, Epistolæ Joannis tres, Epistolæ petri duæ, Epistola Judæ, Epistola Jacobi. S. Innocent. I, XX, 502. — Epistola catholica B. Petri notatur, S. Hieronym., XXIV, 685. Secundam Epistolam B. Petri canonicam vocat Hieronymus, *ibid.*, 636. Judæ Epistola inter Scripturas canonicas. S. August., XXXV, 1831. Petri duæ, Joannis tres, Jacobi una, Judæ una. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 721, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. Junilius, LXVIII, 19. De Epistolis beati Petri. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 177. De Epistola beati Jacobi, *ibid.*, 178. De Epistolis beati Joannis, *ibid.* De Epistola sancti Judæ apostoli, *ibid.* Septem catholicæ Epistolæ, *ibid.*, 746. Earum auctores, *ibid.* 749. In canone utriusque Testamenti continentur. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Alcuin., Cl, 1128. Quid habetur in Epistolis Petri, Alcuin., Cl, 1131. Quid in Jacobi, *ibid.* Quid in Judæ, *ibid.* De septem canonicis Epistolis Raban., Maur., CVII, 365, 367, CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Isidor. Mercat., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15.

De Apocalypsi. — Apocalypsis Joannis ordinem temporum evoluit. Tertull., II, 850. Apocalypsis auctor idem est Joannes, qui Evangelium scripsit. S. Hilarius, I, 192. not., 191. Apocalypsim quidam e catalogo divinarum Scripturarum amputare voluerunt. S. Ambros., XVII, 961. Hæc Scriptura non tantum ad futurum tempus, sed etiam ad præteritum pertinet, *ibid.* Quis ejus auctor, *ibid.*, 765. In septem visiones distincta est, *ibid.* 767. Apocalypsis Joannis apostoli liber unus. Sedulius, XIX, 792. S. Innocent. I, XX, 502. Apocalypsis multo post passionem Domini scripta est. S. Hieronym., XXII, 487. Difficilis est et obscura, *ibid.*, 545. Non reseratur nisi a Christo, *ibid.* Apocalypsis tot habet sacramenta quot verba, *ibid.*, 548. Apocalypsis infinita futurorum mysteria continet, *id.*, XXIII, 247. Apocalypsim quinam interpretati sunt, *ibid.*, 623. — Apocalypsim liber, quam obscurus. S. August., CXI, 683. Apocalypsim non accipiant Alogi, *id.*, XLII, 51. Apocalypsis an a Pelagio sit accepta dubitat Augustinus, *id.*, XXXVIII, 1576. Apocalypsis Joannis. S. Leo Magn., LVI, 429, 505, 871. Vigil. Taps., LXII, 537. De Joannis Apocalypsi apud Orientales admodum dubitatur. Junilius, LXVIII, 18. De Apocalypsi. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 178, 160. S. Hildef. Tolet., XCVI, 140. Apocalypsim quis composuit, aut quo tempore, vel ubi. Alcuin., Cl, 1130. Quid in Apocalypsi continetur, *ibid.*, 1131. Raban. Maur., CVII, 365, 367; CXI, 103, 110, 120. Walafrid. Strab., CXIII, 24. Raban. Maur., CXXX, 538. Ivo Carnot., CLXI, 277. Hugo de S. Victore, CLXXV, 15; CLXXVI, 186. In Pathmos insula Apocalypsim propria manu scripsit. S. Martin. Legion., CLX, 253. Apocalypsis aliis excellentior est prophetia, *ibid.*, 500.

14* — Tractatus generales de sacris Scripturis.

Prologus in librum Psalmorum. S. Hilarius, IX, 233 et seq. Decretum de libris recipiendis et non recipiendis. Sedulius, XIX, 798 et seq. De Scriptura sacra speculum. S. August., XXXIV, 889 et seq. De partibus divinæ legis libri II. Junilius, LXVIII, 16 et seq. In libros Veteris ac Novi Testamenti proemia. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 155 et seq. De Veteri et Novo Testamento quæstiones, *ibid.*, 200 et seq. In disputatione puerorum, multe de Veteri et Novo Testamento quæstiones. Alcuin., Cl, 1120 et seq. Item in Institutione Clericorum. Raban. Maur., CVII, 565 et seq., in libro v. De Universo, *id.*, CXI, 105 et seq., item. Walafrid. Strab., CXIII, 20 et seq. De Scripturis et Scripturibus sacris Hugo de S. Victore, CLXXV, 10 et seq.

XLIII.

INDEX GENERALIS

COMMENTARIORUM IN SCRIPTURAS, SECUNDUM ORDINEM SACRORUM LIBRORUM
DISPOSITUS, A GENESI AD APOCALYPSIM,

CHRONOLOGICE REFERENS OMNES EXPOSITIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

MONITUM.

Hoc in Indice Commentarios vel explanationes generales in quoscumque Scripturarum Libros solummodo commemoramus, prætermittis omnibus quæ ad singula capita vel ad locos notabiliores attinent; illis enim Index subsequens constabit. Ordinem Scripturæ sacræ canonicæ, et in unoquoque articulo chronologicæ, id est voluminum, sequimur. Quando idem auctor in eundem Librum plurima scripta ediderit, illa interjectis tantum lineolis distinguimus, sed unumquemque scriptorem revocamus ad lineam ne oriatur confusio. Primum caput, velut hujus Indicis proœmium, omnes de sacris Scripturis tractatus exhibet, et sic quæcumque ad Sanctos Libros attinent, uno intuitu Lectori patebunt.

DE SACRIS SCRIPTURIS.

Concordia veteris et novæ legis, in Append. ad Tertullianum, II, 1061. — Concordia Patrum Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 1069.

Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum, Anonym., III, 175.

Liber testimoniorum, S. Cyprianus, IV, 631.

Liber de montibus Sina et Sion, in Append. ad S. Cyprianum, IV, 909. — Cæna, *ibid.*, 926.

De sacris Veteris et Novi Testamenti Libris, eorumque auctoribus, in Append. ad Lactantium, VII, 1070.

Liber de septem regibus, Tichonius, XVIII, 15.

Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, Hilarius, diacon., XVIII, 67.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis, in Append. ad Sedulium, XIX, 787.

Centones virgiliani, ad testimonium Veteris et Novi Testamenti, Val. Faltonia Proba, XIX, 805.

Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 93.

Liber de nominibus Hebraicis, S. Hieronymus, XXIII, 771. — De situ et nominibus locorum Hebraicorum, *ibid.*, 859. — Fragmenta libri de nominibus, *ibid.*, 1145. — De foris litterarum Hebraicarum, *id.*, XXX, 507.

Liber de locutionibus Scripturæ sacræ, S. Augustinus, XXIV, 485. — Speculum de sacra Scriptura, *ibid.*, 887.

— Liber de sacris Scripturæ mirabilibus, *id.*, XXV, 2150. — Quæstiones Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 2213. — Quæstiones ex utroque mixtim, *ibid.*, 2297.

Liber de promissionibus et prædictionibus Dei, in Append. in S. Prosperum, LI, 733.

Libri V de historia Mosæica, S. Avitus, LIX, 525.

Libellus de genealogia patriarcharum, anonym., LIX, 525.

Dittochaum, de Veteri et Novo Testamento, Aurel. Prudentius, LX, 89.

Enchiridion Veteris et Novi Testamenti, Amœnus, LXI, 1075.

Carmina in Vetere et Novo Testamento, R. Helpidius, LXII, 545.

Liber de divinæ legis partibus, Junilius, LXVIII, 15.

Liber de institutione divinarum Litterarum, Cassiodorus, LXX, 1105. — De schematibus sanctæ Scripturæ, *ibid.*, 1269.

Concordia quorundam Scripturæ testimoniorum, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 689.

Expositio Veteris et Novi Testamenti, S. Paturus, LXXIX, 685.

Liber de ortu et obitu Patrum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 129, 1275. — Proœmia in Libros Veteris et Novi Testamenti, *ibid.*, 155. Liber Numerorum in sanctis Scripturis occurrentium, *ibid.*, 179. — Quæstiones de Veteri et Novo Testamento, *ibid.*, 201. — Testimonia divinæ

Scripturæ, *ibid.*, 1205. — Glossæ in sacram Scripturam, *ibid.*, 1301.

Scarapsus de libris canonicis, S. Pirminius, LXXXIX, 1029.

Quæstiones variæ in sacram Scripturam, V. Bedæ, XCIII, 451.

Libri duo contrariorum utriusque Testamenti, S. Julianus Tol., XCVI, 595.

Allegoriæ in Scripturam sacram, Rabanus Maurus, CXII, 819.

Glossa ordinaria, Walafrius Strabo, CXIII, CXIV.

Florilegium ex Scripturis, S. Prudentius Trecaus., CXV, 1121.

Liber de tenenda veritate scripturæ, S. Remigius Lugdun., CXXI, 1035.

Liber de interpretibus Scripturæ, Notkerus Balbulus, CXXXI, 903.

Opusculum de sacris quæstionibus, Petrus Damian., CXIV, 621.

Collectanea, S. Anselmus Lucens., CXLIX, 475.

Carmina de utroque Testamento, Wolphelmus, CLIV, 453.

Liber de ordine sermonis de Scriptura, V. Guibertus, CLVI, 19.

De aliquot locis Bibliorum, S. Stephanus, abbas, CLXVI, 1375.

Applicatio moralis diversorum utriusque Testamenti locorum, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1263.

Adnotationes de Scripturis et scriptoribus sacris, Hugo de S. Victore, CLXXV, 9. — Opusculum de quinque septenis, *ibid.*, 405. — Allegoriæ utriusque Testamenti, *ibid.*, 635. — Elucidationes morales in sacram Scripturam, in Append. ad Hugonem, CLXXVII, 169.

Gregorianum, vel Enucleamenta Bibliæ, Garnesius, CXCI, 23.

Difficultates quædam Scripturæ, Richardus de S. Vict., CXCVI, 255.

Solutio quæstionum ex Scripturis, S. Hildegardis abbatisa, CXCVII, 1037.

Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1055.

Liber de divisione et scriptoribus sacre Scripturæ, Petrus Bles., CCVII, 1061.

Recapitulatio utriusque Testamenti, Petrus de Riga, CCXII, 51.

De numero librorum utriusque Testamenti et modo legendi, Ægidius Parisiensis, CCXII, 41.

De modo legendi sacram Scripturam, Anonym., CCXIII, 745.

DE VETERE TESTAMENTO.

Quæstiones in Vetere Testamento, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 207.

Liber testimoniorum ex Veteri Testamento, S. Petrus Dam., CXIV, 987.
 Applicatio moralis ex Veteri Testamento, V. Hildebertus, CLXXI, 1263.
 Quæstiones in Pentateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 483, 547.
 Commentarium in Pentateuchum, V. Beda, XCI, 189.
 — Quæstiones in Pentateuchum, *id.*, XCIII, 234.
 Quæstiones in Octateuchum, Wichodus, XCVI, 1101.
 Adnotationes in Pentateuchum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29.

IN GENESIM.

Genesis metrica, in Append. ad Tertullianum, II, 1037.
 — Carmen de Sodoma, *ibid.*, 1101. — De ligno vite, *ibid.*, 1113.
 Fragmentum libri de fabrica mundi, S. Victorinus, V, 301.
 Liber de officio Dei, Lactantius, VII, 9.
 Opusculum de verbis : *Factum est vespere*, etc., Victorinus, VIII, 1009.
 Tractatus de Genesi, S. Zeno, XI, 596, 455.
 Hexaemeron, S. Ambrosius, XIV, 123. — De paradiso terrestri, *ibid.*, 375. — De Cain et Abel, *ibid.*, 315. — De Noe et arca, *ibid.*, 461. — De Abraham, *ibid.*, 419. — De Isaac, *ibid.*, 501. — De Jacob, *ibid.*, 597. — De Joseph patriarcha, *ibid.*, 611. — De benedictionibus patriarcharum, *ibid.*, 673.
 Armen in Genesim, in Append. ad Juvenum, XIX, 543.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Paulinus diac., XX, 713.
 Liber de benedictionibus patriarcharum, Rufinus, XXI, 297.
 Quæstiones Hebraicæ in Genesim, S. Hieronymus, XXIII, 938. — Liber de benedictionibus Jacob, *ibid.*, 1307. — De decem tentationibus populi in deserto, *ibid.*, 1319. — Liber Genesim, *id.*, XXVIII, 147.
 Liber de Genesi, contra Manichæos, S. Augustinus, XXXIV, 173. — Liber imperfectus de Genesi ad litteram, *ibid.*, 219. — Liber de Genesi ad litteram, *ibid.*, 245. — Liber de benedictionibus Jacob, *id.*, XXXV, 2199. — Liber de Genesi, *id.*, XLII, 1171.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 773. — Commentaria, *ibid.*, 893.
 Metrum in Genesim, S. Hilarius, L, 1387.
 Metaphrasis in Hexaemeron S. Basilii, Eustathius, LIII, 867.
 Carmen de initio mundi, S. Avitus, LIX, 523.
 De genealogiis patriarcharum, Anonym., LIX, 523.
 Commentaria in Genesim, Marius Victor, LXI, 937.
 Interpretatio libri S. Gregorii de creatione hominis, Dionysius Exiguus, LXVII, 547.
 Hexaemeron metricum, S. Dracontius, LXXXVII, 569.
 Hexaemeron, Ven. Beda, XCI, 9. — Commentarii, *ibid.*, 189. — Liber de sex diebus creatione, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 207. — Dialogus quæstionum, *ibid.*, 233. — Hymni Ven. Bedæ de operibus Dei, XCIV, 621.
 Quæstiones super Genesim, Wichodus, XCVI, 1166.
 Interrogationes et responsiones super Genesim, B. Alcuinus, C, 512.
 Epistola de nihilo et tenebris, Fredegisus, CV, 751.
 Commentaria in Genesim, Rabanus Maurus, CVII, 439.
 Commentaria in Genesim, Angelomus, CXV, 107.
 Carmen de creatione mundi, Wandalbertus, CXXI, 635.
 Expositio super Genesim, Remigius monac., CXXXI, 51.
 Expositio mystica libri Geneseos, Petrus Damian., CLIV, 841. — Collectanea, *ibid.*, 987.
 Fragmenta commentar., Richardus de Domellis, CLV, 1629.
 Moralia in Genesim, Ven. Guibertus, CLVI, 31.
 Liber de Arca fuderis, Goffridus abb., CLVII, 223.
 Expositio in Genesim, S. Bruno Astens., CLXIV, 147.
 Liber de operibus Trinitatis, Rupertus abb., CLXVII, 195. — Commentarius in Genesim, *ibid.*, 199.
 Liber metricus de sex diebus operibus, Hildebertus, CLXXI, 1213. — De ordine mundi, *ibid.*, 1235. — De ornatu mundi, *ibid.*, 1259.
 Hexaemeron, S. Honorius Augustod., CLXXII, 147. — Liber de decem plagis Ægypti, *ibid.*, 263.
 Opusculum de benedictionibus Jacob, Godefridus, CLXXIV, 1153.
 Adnotationes elucidatoriæ in Genesim, Hugo de S. Victore, CLXXV, 29. — Libri IX de Arca Noe morali, *id.*, CLXXVI, 617. — Liber de Arca Noe mystica, *ibid.*, 681.
 Expositio in Hexaemeron, P. Abaelardus, CLXXXVIII, 731.

Hexaemeron, Ernaldus abb., CLXXXIX, 1515.
 Tractatus in Hexaemeron, Hugo Rothomag., CXII, 1247.
 Benjamin minor, Richardus de S. Victore, CXCVI, 1.
 — Benjamin major, *ibid.*, 63.

IN EXODUM.

Tractatus de Exodo, S. Zeno, XI, 510.
 Liber de XII mansionibus in deserto, S. Ambrosius, XVII, 9.
 Sermones de Exodo, S. Gaudentius, XX, 843.
 Liber de tentationibus in deserto, S. Hieronymus, XXIII, 1319. — Libri Exodi versio latina, *id.*, XXVIII, 259.
 Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 501, 597. — Sermones de decem plagis, *id.*, XLVI, 915.
 Liber instructionum, L. Eucherius, L, 779.
 Carmen de transitu maris Rubri, Avitus, LIX, 553.
 Liber de Testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 723.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 287 et 430.
 Commentarii, Ven. Beda, XCI, 283. — Libri III de Tabernaculo, Vasis, etc., *ibid.*, 393. — Variæ quæstiones, in Append. ad Ven. Bedam, XCIII, 303.
 Commentarium in Exodum, Rabanus Maurus, CVIII, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 183.
 Opusculum de decem plagis Ægypti et Decalogi, S. Petrus Damian., CLIV, 685. — Collectanea ex scriptis, S. Petri Damian., *ibid.*, 1011.
 Expositio in Exodum, S. Bruno Astens., CLXIV, 233.
 Commentarium in Exodum, Rupertus abb., CLXVII, 565.
 Liber de X plagis Ægypti spiritualiter, Honorius, CLXXII, 263.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 61. — Institutiones in Decalogum, *id.*, CLXXVI, 9.
 Expositio in canticum I Moysis, Gerhohus, CXCIV, 1017.
 — Expositio in canticum II Moysis, *ibid.*, 1063. — Commentarium in canticum Annæ, *ibid.*, 1009.

IN LEVITICUM.

Liber Levitici, S. Hieronymus, XXVIII, 299, 343.
 Quæstiones in Heptateuchum, S. Augustinus, XXXIV, 213, 68.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 779.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 753.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 321 et 441.
 De tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Beda, XCI, 189.
 — Commentarium, *ibid.*, 531. — Quæstiones, in Append., XCIII, 387.
 Expositio in Leviticum, Claudius Taurin., CIV, 613.
 Expositiones, Rabanus Maurus, CVIII, 247.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 293. — Epitome in Leviticum, *id.*, CXIV, 793.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CLXV, 1029.
 Expositio in Leviticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 377.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 73.
 Prologus in Leviticum, Richardus abb., CLXVI, 1357.
 Commentarium in Leviticum, Rupertus abb., CLXVII, 743.
 De Tabernaculo, Richardus de S. Victore, CXCVI, 211.
 De tripartito Tabernaculo, Adamus Scotus, CXCVIII, 609.

IN NUMEROS.

Liber Numerorum, S. Hieronymus, XXVIII, 343.
 Lectiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 621 et 717.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 761.
 Quæstiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 339 et 441. — Liber Numerorum, *ibid.*, 1203.
 Commentaria in Numeros, Ven. Beda, XCI, 357. — Quæstiones, *id.*, in Append., XCIII, 395.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVIII, 587.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 379.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CLXV, 1333.
 Expositio in Numeros, S. Bruno Astens., CLXV, 465.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 837.
 Adnotationes elucidatoriæ, Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.

IN DEUTERONOMIUM.

Liber Deuteronomii, S. Hieronymus, XXVIII, 411.
 Locutiones et quæstiones, S. Augustinus, XXXIV, 51, 747.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 781.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXXIX, 773.

Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 359.
 Commentaria, Ven. Beda, XCI, 380. — Questiones, *id.*,
 in Append. XCIII, 409.
 Enarratio in Deuteronomium, Rabanus Maurus, CVIII,
 839.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 445.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1065.
 Expositio in Deuter., S. Bruno Astens., CLXIV, 508.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 917.
 Adnotationes elucidatorie, Hugode S. Victore, CLXXV,
 86. — Institutiones in Decalogum legis Dominice, *id.*,
 CLXXVI, 9.

IN LIBRUM JOSUE.

Liber Josue, S. Hieronymus, XXVIII, 461.
 Locutiones et questiones, S. Augustinus, XXXIV, 537
 et 775.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 783.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 371, 412.
 Questiones super Librum Josue, Ven. Beda, XCIII,
 417.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1001.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXII, 505.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1069.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 999.

IN LIBRUM JUDICUM.

Commentarius in canticum Deboræ, in Append. ad
 S. Hieronymum, XXIII, 1321. — Liber Judicum, S. Hieronymus, XXVIII, 507.
 Questiones et locutiones, S. Augustinus, XXXIV, 545,
 790.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 785.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 379, 412.
 Questiones super Librum Judicum, Ven. Beda, XCIII,
 425.
 Commentaria in Librum Judicum, Rabanus Maurus,
 CVIII, 1107.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 521.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1077.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVII, 1025.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 87. — De filia Jephthe, in Append. ad Hugonem, CLXXVII,
 325.

IN LIBRUM RUTH.

Liber Ruth, S. Hieronymus, XXVIII, 545.
 Questiones super Librum Ruth, Ven. Beda, XCIII,
 429.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CVIII, 1199.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 531.

IN LIBROS REGUM.

Liber de Elia, S. Ambrosius, XIV, 697. — De Nabu-
 the Jezraelita, *ibid.*, 751.
 Questiones Hebraice, S. Hieronymus, XXIII, 1329. —
 Libri duo Samuelis, *id.*, XXVIII, 565.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 785. — Com-
 mentarius in Libros Regum, *id.* in Append., 1047.
 Expositio in Librum I Regum, S. Gregorius Magn.,
 LXXIX, 17.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 790.
 Questiones, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 391, 426.
 Expositio allegorica in Samuellem, Ven. Beda, XCI,
 499. — Questiones variae in Libros Regum, *ibid.*, 715
 — Liber de templo Salomonis, *ibid.*, 755. — Questiones,
 in Append. ad Bedam, XCIII, 430.
 Questiones super Libros regum, Claudius Taurin.,
 CIV, 623.
 Commentaria, Rabanus Maurus, CIX, 9.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 539.
 Enarrationes, Angelomus, CXV, 243.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 1091.
 Commentarii, Rupertus abb., CLXVII, 1059.
 Carmen in libros Regum, Ven. Hildebertus, CLXXI,
 1239.
 Adnotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXXV,
 95.
 Expositio in canticum Ezechie, Gerhohus, CXCIV, 1001.

IN LIBROS PARALIPOMENON.

Questiones Hebraice, in Append. ad S. Hieronymum,
 XXIII, 1346. — Liber Paralipomenon, S. Hieronymus,
 XXVIII, 1325. — Prefatio ad eosdem Libros, *id.*, XXIX,
 401.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositiones in Paralipomenon, Rabanus Maurus, CIX,
 579.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 650.

PATROL. CCXIX. INDICUM II.

IN LIBRUM ESDRÆ.

Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 863.
 Liber Esdræ, S. Hieronymus, XXVIII, 1401.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 601.

IN LIBRUM NEHEMIÆ.

Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 867.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 807.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 713.

IN LIBRUM TOBIÆ.

Liber de Tobia, S. Ambrosius, XIV, 759.
 Liber Tobie, S. Hieronymus, XXIX, 23.
 Expositio allegorica, Ven. Beda, X I, 925.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 727.
 Paraphrasis metrica, Matthæus Vinoc., CCV, 927.

IN LIBRUM JUDITH.

Liber Judith, S. Hieronymus, XXIX, 41.
 Expositio in Librum Judith, Rabanus Maurus, CIX, 539.
 — Commentarium, in Append. ad Raban. Maur., *ibid.*,
 593.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 731.

IN LIBRUM ESTHER.

Liber Esther, S. Hieronymus, XXVIII, 1435.
 Expositio in Librum Esther, Rabanus Maurus, CIX, 635.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 739.

IN LIBRUM JOB.

Fragmentum in Job, S. Hilarius, X, 725.
 Liber de interpellatione Job, S. Ambrosius, XIV, 785.
 Interpretatio Libri Job, S. Hieronymus, XXIII, 1407.
 — Commentarius in Librum Job, *id.*, XXVI, 619. — Ver-
 sio libri Job, *id.*, XXVIII, 1079. — Versio alia ejusdem
 Libri Job, *id.*, XXIX, 61.
 Adnotationes in Job, S. Augustinus, XXXIV, 825.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 782.
 Commentarius in Job, Philippus presbyt., LIII, 1011.
 Libri xxxv Moralium, S. Gregorius Magn., LXXV, 515.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 747.
 Epitome moralium in Job, S. Odo abb., CXXXIII, 105.
 Expositio in Job, S. Bruno Astens., CLXIV, 551.
 Commentarius in Job, Rupertus abb., CLXXIII, 963.
 Compendium in Job, Petrus Blesens., CCVII, 795.

IN PSALMOS.

Tractatus super quosdam psalmos, S. Hilarius, IX,
 251. — Expositio in psalmos, XV, XXI, XLI, *ibid.*, 890.
 Liber de interpellatione David, S. Ambrosius, XIV,
 811, 857. — Apologia David, *ibid.*, 851, 887. — Enarra-
 tiones in an psalmos, *ibid.*, 921. Expositio in psalmum
 cxviii, *id.*, XV, 1197.
 Fragmentum versionis Gothice, Ulfilas, XVIII, 865.
 Commentarius in LXXV psalmos, Rufinus, XXI, 635.
 Breviarium in quosdam psalmos, S. Hieronymus, XXVI,
 821. — Liber de expositione psalmorum, *ibid.*, 1277. —
 Liber psalmorum, *id.*, XXVIII, 1125. — Liber psalmorum
 alius, *id.*, XXIX, 117.
 Enarratio in psalmos, S. Augustinus, XXXVI, XXXVII.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 786.
 Expositio psalmorum, S. Prosper Aquit., LI, 277.
 Commentaria, Arnobius Junior, LIII, 327.
 Paraphrasis metrica, S. Paulinus, LXI, 449.
 Expositio in psalmos, Cassiodorus, LXX, 9.
 Fragmentum in psalmos, S. Gregorius Turon., LXXI,
 1097.
 Expositio in VII psalmos penitent., S. Gregorius
 Magn., LXXIX, 519.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 819. — Ex-
 cerpta, *ibid.*, 1017.
 Exegesis de psalmis, Ven., Beda, XCIII, 477.
 Expositio in psalmos penitent., Alcuinus, C, 569. —
 Expositio in psalmos graduales, *ibid.*, 619.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 841. — Ex-
 positio in XX psalmos, *id.*, CXIV, 751.
 Breviarium psalterii, S. Prudentius, CXV, 1449.
 Explanatio in psalmos, S. Haymo, CXVI, 191.
 Expositio in psalmum XLIV, S. Pasch. Radbertus,
 CXX, 993.
 De verbis psalmi CIII, Hincmarus, CXXV, 957.
 Prefatio in expositionem psalmorum, Smaragdus,
 CXXIX, 1021.
 Liber de Laude psalmorum, Anonym., CXXIX, 1599.
 Expositio in psalmos, Remigius monac., CXXXI, 145.
 Fragmentum in psalmum LXXVIII, S. Romoldus, CXI,
 1225.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Heribol., CXLI, 49.

- Collectanea ex S. Petro Damiano, (XLV, 1329.
 Commentarius in psalmos penitent., S. Gregorius VII, CXLVIII, 825.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Carthus., CLII, 657.
 Liber in psalmum *Miserere*, S. Anselmus, CLVIII, 821.
 Expositio in psalmos, S. Bruno Astens., CLXIV, 695.
 Expositio in psalmos, S. Oddo Astens., CLXV, 1141.
 Expositio aliquot psalmorum, Honorius, CLXII, 889.
 Commentarius in psalm., CXXXVII, Ewaldus, CLXXXIX, 1589.
 Glossa in Psalterium, Alanus abb., CXC, 1475.
 Commentaria, Petrus Lombard., CACI, 55.
 Commentarium, Ven. Gerhohus, CXCIII, 649; CXCIV, 9.
 Adnotationes mysticæ, Richardus de S. Victore, CXCVI, 265.
 Commentarius in psalmos penitent., Innocentius III, CCXVII, 967.

IN LIBRUM PROVERBIORUM.

- Liber Proverbiorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1241.
 — Prefatio in Libros Salomonis, *id.*, XXIX, 403.
 Expositio mystica, Salomonius, LIII, 957.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 965.
 Expositio in parabolas, Ven. Beda, XCI, 957. — Libellus de muliere forti, *ibid.*, 1039. — Fragmenta in Proverbia, *ibid.*, 1081.
 Expositio in Proverbia, Rabanus Maurus, CXI, 681.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1079.
 Explanatio in ferculum Salomonis, Hincmarus, CXXV, 817.
 Prologus in Libros morales, Martinianus, CXXXI, 25.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1155.
 Expositio in Proverbia, S. Bruno Astens., CLXIV, 1229.
 Questiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 511.

IN ECCLESIASTEN.

- Commentarius in Ecclesiasten, S. Hieronymus, XXIII, 10:9. — Liber Ecclesiastis, *id.*, XXVIII, 1275.
 Expositio mystica, Salomonius, LIII, 993.
 Commentarius, Alcuinus, C, 665.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1118.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1159.
 Commentaria, Rupertus abb., CLXVIII, 1195.
 Questiones et responsiones, Honorius, CLXXII, 531.
 Homiliae in Ecclesiasten, Hugo de S. Victore, CLXXV, 115.
 Carmen in Ecclesiasten, Ven. Hildebertus, CLXXVII, 1271.

IN CANTICUM CANTICORUM.

- Commentarius in Canticum cantic., S. Ambrosius, XV, 1851.
 Interpretatio homiliarum Origenis, S. Hieronymus, XVIII, 1041. — Liber Cantici canticorum, *id.*, XXVIII, 1285.
 Explicatio in Canticum C., S. Justus Urgell., LXXII, 965.
 Expositio in Canticum C., Cassiodorus, LXX, 1321.
 Expositiones, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 471.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 965.
 Expositio in Cantica, Isidorus Hispal., LXXXIII, 1119.
 Expositio mystica, Ven. Beda, XCI, 1065.
 Compendium in Canticum, B. Alcuinus, C, 659. — Epistola super quosdam Cantici verba, *ibid.*, 695.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1126.
 Enarrationes in Canticum, Angelomus, CXV, 581.
 Commentarium in Canticum, Haymo, CXVII, 295.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1145.
 Commentarii, Robertus de Tumbalena, CL, 1561.
 Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1187.
 Expositio in Canticum, S. Bruno Astens., CLXIV, 1251.
 Commentarium, Rupertus abb., CLXVIII, 837.
 Expositio in Canticum, Honorius Augustodun., CLXXII, 547.
 Expositio in Canticum, Anonym., CLXXII, 519.
 Excerpta e S. Gregorio Magn. super Canticum, Guilelmus abb., CLXXX, 411. — Expositio altera, *ibid.*, 475. — Excerpta ex S. Bernardo, *id.*, CLXXXIV, 407.
 Sermones in Canticum, S. Bernardus, CLXXXIII, 779.
 Sermones in Canticum, Gilbertus de Hoilandia, CLXXXIV, 11.
 Commentarium, Wolbero abb., CXC, 1001.
 Expositio Cantici, Richardus de S. Victore, CXCVI, 405.
 Expositio super Canticum, Gilbertus Foliot, CCII, 1147.
 Commentaria, Philippus de Harveng, CCIII, 181. — Moralitates in Canticum, *ibid.*, 489.

- Commentatio in Canticum, Joan. Algricus, et Thomas Cisterciens., CCVI, 17.
 Elucidatio compendiosa, Alanus de Insulis, CCX, bi.
 IN LIBRUM SAPIENTIÆ.
 Liber sapientiæ, S. Hieronymus, XXIX, 405.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 917.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 671.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1167.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1154.

IN ECCLESIASTICUM.

- Liber Ecclesiastici, S. Hieronymus, XXIX, 421.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 928.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CIX, 765.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1185.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1153.

IN ISAIAH PROPHETAM.

- Tractatus de martyrio Isaiæ, Potamius, VIII, 1405.
 Tractatus de Isaiâ propheta, S. Zeno, XI, 462.
 Commentarius in Isaiam, S. Hieronymus, XXIV, 17.
 — Translatio homiliarum Origenis in Isaiam, *ibid.*, 991.
 — Abbreviatio in Isaiam, *ibid.*, 957. — Liber Isaiæ, *ib.*, XXVIII, 771.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 939.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIII, 1251.
 Commentarius in Isaiam, Haymo, CXVI, 715.
 Commentarius, Rupertus abb., CLVII, 1271.
 Liber de X oneribus Isaiæ, Ven. Godefridus, CLXXIV, 1157.
 Commentaria in Isaiam, Hervæus, CLXXXI, 17.
 Expositio in canticum Isaiæ, Gerhohus, CXCIV, 1027.
 De Emmanuel, Richardus de S. Victore, CXCVI, 691.
 De sex alis Cherubim, Alanus de Insulis, CCX, 269.

IN JEREMIAM ET BARUCH.

- Commentarius in Jeremiam, S. Hieronymus, XXIV, 679. — Versio homiliarum Origenis, *id.*, XXV, 585.
 — Tractatus in Lamentationes, *ibid.*, 787. — Liber Jeremiae, *id.*, XXVIII, 817.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 967.
 Expositiones in Jeremiam, Rabanus Maurus, CXI, 795.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 9, 65.
 Expositio in Lamentationes, S. Paschas. Radbert., CXX, 1059.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXLV, 1161.
 Tropologia in Threnos, Ven. Guibertus, CLVI, 451.
 Commentarius in Jeremiam, Rupertus abb., CLXVIII, 1565.
 Adnotationes elucidatoriae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 255.

IN EZECHIELEM PROPHETAM.

- Commentarius in Ezechielem, S. Hieronymus, XXV, 15. — Versio homiliarum Origenis, *ibid.*, 691. — Liber Ezechielis, *id.*, XXVIII, 857.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 782.
 Homiliae in Ezechielem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 785.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 965.
 Commentarii, Rabanus Maurus, CX, 495.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
 Commentarii in Ezechielem, Rupertus abb., CLXVIII, 419.
 Expositio in visionem Ezechielis, Richardus de S. Victore, CXCVI, 537.

IN DANIELEM PROPHETAM.

- Tractatus in Danielelem, S. Zeno, XI, 323.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 496. — Libri Danielis versio Latina, *id.*, XXVIII, 1295.
 Commentarium in Danielelem, Luc. Dexter, XXXI, 573.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 997.
 Questiones in Danielelem, Petrus archidiacon., XCVI, 1517.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CIX, 64.
 Commentarius, Rupertus abb., CLXVII, 1499.
 Carmen de Susanna, Ven. Hildebertus, CLXXI, 1267.
 De somnio Nabuchodonosor, Philippus de Harveng, CCIII, 585.

IN XII PROPHETAS MINORES.

- Liber prophetarum XII minorum, S. Hieronymus, XXVIII, 1015.
 De XII prophetis minoribus, Rupertus abb., CLXVIII, 9.
 in prophetas XII minores, Haymo, CXVII, 9.
 IN LIBRUM OSEE.
 Commentarius in Osee, Rufinus, XXI, 969.

Commentarius in Osee, S. Hieronymus, XXV, 815.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Tropologia in Osee, Ven. Gilbertus, CLVI, 541.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 11.

IN LIBRUM JOELIS.

Commentarius in Joielem, Rufinus, XXI, 1053.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 917.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1005.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 66.
Enarratio in Joielem, Haymo, CXVII, 97.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 205.
Annotationes elucidatorie, Hugo de S. Victore, CLXV, 521.

IN LIBRUM AMOS.

Commentarius in Amos, Rufinus, XXI, 1057.
Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 989.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Commentarius in Amos, S. Julianus, XCVI, 622.
Enarratio super Amos, Haymo, CXVII, 107.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Tropologia in Amos, Ven. Gilbertus, CLVI, 418.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 235.

IN ABDIAM PROPHETAM.

Commentarius in Abdiam, S. Hieronymus, XXV, 1097.
Enarratio in Abdiam, Haymo, CXVII, 119.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 577.
Expositio moralis, Hugo de S. Victore, CLXXV, 571.

IN JONAM PROPHETAM.

Carmen de Jona et Nive, in Append. ad Tertullianum, II, 1107.
Commentarius in Jonam, S. Hieronymus, XXV, 1120.
Enarratio in Jonam, Haymo, CXVII, 127.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 599.

IN MICHAËM PROPHETAM.

Commentarius in Michaëm, S. Hieronymus, XXV, 1151.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 784.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1007.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Michaëm, Haymo, CXVII, 141.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 459.

IN PROPHETAM NAHUM.

Commentarius in Nahum, S. Hieronymus, XXV, 1231.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1008.
Commentarius, S. Julianus, XCVI, 706.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Nahum, Haymo, CXVII, 167.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 577.

IN HABACUC PROPHETAM.

Commentarius in Habacuc, S. Hieronymus, XXV, 1275.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1009.
Expositio allegorica, Ven. Beda, XCI, 1255.
Enarratio in Habacuc, Haymo, CXVII, 179.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 587.
Expositio in canticum Habacuc, Gerhohus, CXCIV, 1027.
Expositio in canticum Habacuc, Richardus de S. Victore, CXCVI, 401.

IN SOPHONIAM PROPHETAM.

Commentarius in Sophoniam, S. Hieronymus, XXV, 1357.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1012.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio in Sophoniam, Haymo, CXVII, 195.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 613.

IN PROPHETAM AGGÆUM.

Commentarius in Aggæum, S. Hieronymus, XXV, 1387.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1013.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 61.
Enarratio in Aggæum, Haymo, CXVII, 211.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 683.

IN ZACHARIAM PROPHETAM.

Commentarius, S. Hieronymus, XXV, 1417.
Liber instructionum, S. Eucherius, I, 796.
Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1013.
Liber contritorum, S. Julianus, XCVI, 645.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.

Enarratio in Zachariam, Haymo, CXVII, 221.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 699.

IN MALACHIAM PROPHETAM.

Commentarius in Malachiam, S. Hieronymus, XXV, 1545.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Enarratio super Malachiam, Haymo, CXVII, 277.
Commentarius, Rupertus abb., CLXVIII, 815.

IN LIBROS MACHABEORUM.

De Machabæis, S. Gaudentius, XX, 948.
Liber Machabeorum, S. Hieronymus, XXIX, 470.
Carmen in Machabeos, S. Hilarius Arelat., L, 1275.
Homilia in Machabeos, S. Valerianus, LII, 746.
Commentarium, Rabanus Maurus, CIX, 1123.
Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 64.
Collecta ex Petro Damiani., CXLV, 1175.
Carmen de Machabæis, Ven. Hilbertus, CLXXI, 1233.
Carmen de Machabæis, Marbodius, CLXXI, 1603.

IN ALIQUOT CANTICA.

Commentarius in cantica, Rabanus Maurus, CXII, 1069.
Explicatio in aliquot cantica, Haymo, CXVI, 695.
Commentaria in cantica, S. Bruno Herbipol., CXLII, 539.
Enarrationes in cantica, S. Anselmus Laudun., CXLII, 1187.

IN NOVUM TESTAMENTUM.

Bibliotheca, S. Hieronymus, XXIX, 551.
Enchiridion Novi Testamenti, Ambrosius, LXI, 1075.
Commentaria in aliquot partes, Luculentus, LXXII, 805.
Expositio Novi Testamenti, S. Paterius, LXXIX, 685.
Expositio Novi Testamenti, Alulfus, LXXIX, 1157.
Collectiones in Evangelia et epistolas, Smaragdus, CII, 15.
Picturae historiarum Novi Testamenti, Walafridus Strab., CXIV, 915.
Collectanea ex Novo Testamento, S. Petrus Damiani., CXLV, 891.
Allegorie Novi Testamenti, Hugo de S. Victore, CLXXV, 749.

IN EVANGELIA.

Collectio exemplariorum Evangelicorum, Eusebius Vercel., XII, 141. — Lectiones quadruplices evangelicarii concordantes cum textu Græco, *ibid.*, 835.
Concordia SS. Matthæi et Lucæ, S. Ambrosius, XVII, 1041.
Historia evangelica, Juvenca, XIX, 57.
Carmen paschale, opus insignis juxta seriem totius Evangelii, Collus Serulini, XIX, 535.
Prefatio in Evangelia, S. Hieronymus, XXIX, 525. — Commentarium in Evangelia, *id.*, XXX, 531.
De consensu Evangelistarum, S. Augustinus, XXXIV, 1041. — Questiones evangelicæ, *id.*, XLIV, 1521.
De diversis appellationibus Christi, S. Nicetas, LII, 865.
Annotationes in Evangelia, Arnobius Junior, LIII, 527.
Expositiones in capitulis Evangeliorum, S. Maximus Taurin., LVII, 607.
Prefatio in harmonias evangelicas, Victor Capuan., LXVIII, 251. — Interpretatio harmoniarum, *ibid.*, 255.
Explicatio in prefationes S. Hieronymi ad Evangelia, Sedulius Scotus, CIII, 531.
Expositio in IV Evangelia, Walafridus Strab., CXIV, 849.

Defforationes SS. Patrum, Wernerus, CLVII, 723.
De canonibus Evangeliorum, B. Odo Cameracensis, CLX, 1117.
Homilia in quatuor Evangelia, S. Bruno Astensis, CLXV, 747.
Commentaria in IV Evangelistas, Rupertus abb., CLXVIII, 1355.
De concordia Evangelistarum, Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 10.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MATTHÆUM.

Commentarius in S. Matthæum, S. Hilarius, IX, 917.
— Proœmium expositionis in S. Matthæum, *id.*, X, 734.
Versio S. Matthæi Gothica, Ulricus, XVIII, 497.
Tractatus in Evangelium S. Matthæi, S. Chroemaius, XX, 377.
Commentarius in S. Matthæum, S. Hieronymus, XXVI, 15. — Evangelium S. Matthæi, *id.*, XXIX, 561. — Expositio in Matthæum, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 551.
De sermone Christi in monte, S. Augustinus, XXXIV, 1239. — Questiones in Matthæum, *id.*, XXXV, 1565.

Liber instructionum, S. Eucherius, L, 796.
 Interpretatio progenitorum Christi, S. Aileranus, LXXX, 327.
 Expositio in S. Matthæum, Ven. Beda, XCII, 9.
 In progenitos Christi, B. Alcuinus, C, 725.
 Expositio in S. Matthæum, Sedulius Scotus, CIII, 275.
 Prefatio in catenam super S. Matthæum, Claudius Taurin., CIV, 835.
 Textus passionis Domini, Candidus, CVI, 60.
 Expositio in S. Matthæum, Druthmarus Christian., CVI, 1259.
 Commentarium, Rabanus Maurus, CVII, 727.
 In initium Evangelii S. Matthæi, Walafridus Strab., CXIV, 849.
 Expositio in S. Matthæum, S. Paschasius Radbertus, CXV, 51.
 De octo beatitudinibus, Arnoldus, CXLI, 1089.
 Collectanea, S. Petrus Damian., CXLV, 892.
 In orationem Dominicam, Theodoricus, CXLVII, 535.
 Fragmentum in S. Matthæum, S. Gregorius VII, CXLVIII, 835.
 Enarrationes in S. Matthæum, Anselmus Laudun., CLXII, 1237.
 Expositio in S. Matthæum, S. Bruno Astens., CLXIV, 65.
 Commentarium, Rupertus abb., CLXVII, 1535. — De gloria et honore Filii hominis, *id.*, CLXVIII, 1507.
 Historia scholastica, Petrus Comestor, CXCVIII, 1557.

IN EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Versio S. Marci Gothica, Ulfilas, XVIII, 525.
 Evangelium secundum Marcum, S. Hieronymus, XXIX, 885. — Expositio ejusdem Evangelii, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 560.
 Expositio in S. Marcum, Anonymus, XXX, 589.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 798.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1051.
 Expositio in S. Marcum, Alulfus, LXXIX, 1175.
 Commentarius in S. Marcum, Ven. Beda, XCII, 151.
 Expositio in eundem, Sedulius Scotus, CIII, 279.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 895.
 Enarrationes in S. Marcum, Anselmus Laudun., CLXI, 1227.
 Commentarius in S. Marcum, S. Bruno Astens., CLXV, 515.

IN EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Expositio Evangelii secundum Lucam, S. Ambrosius, XV, 1537.
 Versio S. Lucæ Gothica, Ulfilas, XVIII, 585.
 Versio homiliarum Origenis in Lucam, S. Hieronymus, XXVI, 219. — Evangelium secundum Lucam, *id.*, XXIX, 607. — Expositio in Lucam, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 567.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 799.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1057.
 Expositio in Lucam, Alulfus, LXXIX, 1199.
 Expositio in eundem, Ven. Beda, XCII, 501.
 Expositio argumenti hujus Evangelii, Sedulius Scotus, CIII, 285.
 Expositio brevis, Christian. Druthmarus, CVI, 1505.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 898.
 Commentarius in Lucam, S. Bruno Astens., CLXV, 534.

IN EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Versio Evangelii S. Joannis Gothica, Ulfilas, XVIII, 601.
 Evangelium secundum S. Joannem, S. Hieronymus, XXV, 653. — Expositio super Joannem, in Append. ad S. Hieronymum, XXX, 577.
 Tractatus in S. Joannem, S. Augustinus, XXV, 1579.
 Expositio in S. Joannem, Alulfus, LXXIX, 1239.
 Commentarius in S. Joannem, Ven. Beda, XCII, 635.
 Commentaria super S. Joannem, B. Alcuinus, C, 735.
 Expositio in S. Joannem, Christian. Druthmarus, CVI, 1515.
 Prologus ad S. Joannem, Joan. Scotus, CXVI, 283. — Commentarius super eundem, *id.*, 297. — Fragmentum commentarii, *id.*, 1243.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 900.
 Commentarius in S. Joannem, S. Bruno Astens., CLXV, 451.
 Commentaria in S. Joannem, Rupertus abb., CLXIX, 205.
 Epistola de S. Joanne, Petrus Venerab., CLXXXIX, 487.

IN ACTUS APOSTOLORUM.

Liber nominum Græcorum et Artibus, S. Hierony-

mus, XXIII, 1597. — Actus Apostolorum, *id.*, XXIX, 687.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Libri duo de Actibus, Arator, LXVIII, 82.
 Complexiones in Actus, Cassiodorus, LXX, 1381.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1085, 1121.
 Expositio in Actus, Alulfus, LXXIX, 1269.
 Commentaria in Actus, Ven. Beda, XCII, 557. — Liber retractationum, *id.*, 995.
 Tractatus in quædam Actuum verba, S. Fulbertus, CXLI, 277.

Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 905.

IN OMNES EPISTOLAS B. PAULI.

Commentarium in Epistolas S. Pauli, S. Ambrosius, XVII, 45.
 Commentarium in easdem, Hilarius diacon., XVIII, 65.
 Epistolæ S. Pauli, S. Hieronymus, XXIX, 727. — Commentaria in easdem, *id.*, XXX, 645.
 Commentaria in easdem, Primasius, LXVIII, 417.
 Complexiones in easdem, Cassiodorus, LXX, 1321.
 Collectanea in epistolas B. Pauli, Sedulius Scotus, CIII, 9.
 Commentarius in easdem, Claudius Taurin., CIV, 837. — Rabanus Maurus, CXI, 1273; CXII, 9. — Haymo Habersstat., CXVII, 559. — Florus diacon., CLIX, 279. — Atto Verceil., CXXXIV, 125. — B. Lanfrancus, CL, 101. — S. Bruno Astens., CLIII, 11.
 Quæstiones in Epistolas, Hugo de S. Victore, CLXIV, 451. — Exceptiones posteriorum, *id.*, 655.
 Commentarium in easdem, Ven. Hervæus, CLXXI, 591. — Petrus Lombardus, CXCII, 9.
 Aliquot loci difficiles Apostoli, Richardus de S. Victore, CXCVI, 665.
 In abbreviationem expositionis in Epistolas B. Pauli ex S. Augustino, Robertus de Torineio, CCII, 1519.

IN EPISTOLAM AD ROMANOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVII, 709.
 Expositio quarundam propositionum, S. Augustinus, XXV, 2065. — Expositio inchoata ejusdem Epistolæ, *id.*, 2087.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 811.
 Expositio ejusdem Epistolæ, Alulfus, LXXIX, 1291.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 469.
 Expositio in eandem Epistolam, Abaelardus, CLXVIII, 785.
 Expositio in eandem, Guillelmus abb., CLXXV, 517.

IN EPISTOLAS AD CORINTHIOS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 803.
 Commentarius, Luculentus, LXXII, 825 et 1122.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1507.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 519.
 Collectanea ex S. Petro Damian., CXLV, 905.

IN EPISTOLAM AD GALATAS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1145.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 779.
 Commentarius, S. Hieronymus, XXVI, 507.
 Expositio in eandem, S. Augustinus, XXV, 2105.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1519.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 569.

IN EPISTOLAM AD EPHESIOS.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, VIII, 1255.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 791.
 Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 415.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 606.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 837.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1519.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 587.

IN EPISTOLAM AD PHILIPPENSES.

Commentarius in hanc epistolam, S. Victorinus, 1197.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 905.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1129.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1555.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 601.

IN EPISTOLAM AD COLOSENSIS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 815.
 Liber instructionum, S. Eucherius, L, 807.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 815.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1361.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 609.

IN EPISTOLAS AD THESSALONICENSIS.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 821.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
 Expositio in has epistolas, Alulfus, LXXIX, 1365.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 615.

IN EPISTOLAS AD TIMOTHEUM.

Expositio in has Epistolas, S. Hilarius, X, 724.
 Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 835.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 907.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1131.
 Expositio in easdem, Alulfus, LXXIX, 1365.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 625.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 907.

IN EPISTOLAM AD TITUM.

Versio Gothica, Ulfilas, XVIII, 857.
 Commentarius in eandem, S. Hieronymus, XXVI, 553.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1133.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1571.
 Explanatio in eandem, Alcuinus, C, 1009.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 657.

IN EPISTOLAM AD PHILEMONEM.

Commentarius in hanc Epistolam, S. Hieronymus, XXVI, 599.
 Expositio in eandem, Alcuinus, C, 1026.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 641.

IN EPISTOLAM AD HEBRÆOS.

Liber instructionum, S. Eucherius, I, 808.
 Commentarius in eandem, Luculentus, LXXII, 850.
 Expositio in eandem, Alulfus, LXXIX, 1577.
 Commentarius in eandem, Alcuinus, C, 1051.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 645.

IN EPISTOLAM CANONICAM S. JACOBI.

Epistola S. Jacobi, S. Hieronymus, XXIX, 851.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 850.
 Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1577.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
 Expositiones, Alulfus, LXXIX, 1581.
 Expositio, Ven. Beda, XCIII, 49.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 671.
 Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 185.

IN EPISTOLAS S. PETRI.

Epistolæ S. Petri, S. Hieronymus, XXIX, 803.
 Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1561.

Commentarium, Luculentus, LXXII, 857.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1097.
 Expositio, Alulfus, LXXIX, 1585.
 Expositio, Ven. Beda, XCIII, 41.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 679.
 Expositio, S. Martinus Legionensis, CCIX, 217.

IN EPISTOLAS S. JOANNIS.

Epistolæ S. Joannis, S. Hieronymus, XXIX, 841.
 Tractatus in Epist. ad Parthos, S. Augustinus, XXXV, 1977.

Liber instructionum, S. Eucherius, I, 810.
 Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1569.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1099.
 Expositio, Alulfus, LXXIX, 1591.
 Expositio, Ven. Beda, XCIII, 85.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 695.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 905.
 Expositio, S. Martinus Legionensis, CCIX, 255.

IN EPISTOLAM S. JUDÆ.

Epistola S. Judæ, S. Hieronymus, XXIX, 849.
 Expositiones in eandem, Cassiodorus, LXX, 1575.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
 Expositio, Ven. Beda, XCIII, 125.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 700.

IN APOCALYPSIM.

Scholia in Apocalypsim, S. Victorinus, V, 317.
 Expositio in VII visiones, S. Ambrosius, XVII, 765.
 Liber Apocalypsis, S. Hieronymus, XXIX, 851.
 Quaestiones in Apocalypsim, S. Augustinus, 2417.
 Liber instructionum, S. Eucherius, I, 812.
 Commentaria, Primastius, LXVIII, 795.
 Complexiones, Cassiodorus, LXX, 1405.
 Liber de testimoniis, S. Paterius, LXXIX, 1107.
 Expositio in Apocalypsim, Alulfus, LXXIX, 1597.
 Expositio in eandem, Ven. Beda, XCIII, 635.
 Commentarius, Alcuinus, C, 1085.
 Glossa ordinaria, Walafridus Strab., CXIV, 709.
 Expositio in Apocalypsim, Haymo, CXVII, 937.
 Collectanea ex S. Petro Damiano, CXIV, 905.
 Enarrationes, Anselmus Laudun., CLXII, 1499.
 Expositio, S. Bruno Astensis, CLXV, 605.
 Commentarius, Rupertus, abb., CLXIX, 825.
 Explicatio, Richardus de S. Victore, CXVI, 983.
 Expositio, S. Martinus Legion., CCIX, 299.

XLIV.

INDEX SACRÆ SCRIPTURÆ CAPITUM

ET LOCORUM NOTABILIUM QUÆ COMMENTARIIS ET EXPLANATIONIBUS
 SS. PATRES ELUCIDARUNT,

ORDINE LIBRORUM CANONICO SIMUL AC INTERPRETUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS.

GENESIS

CAP. I. — Victorinus, VIII, 999. — S. Ambrosius, XIV, 425. — S. Augustinus, XXXII, 825; XXXIV, 175. — Ven. Beda, XCI, 15; XCIII, 207. — Honorius Augustod., CLXXII, 25. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Abelardus, CLXXVIII, 751. — Ernardus, CLXXXIX, 487. — Hugo Rothomagus, CXCI, 1247. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1055. — Philippus de Harveng, CCIII, 12.
 CAP. II. — S. Ambrosius, XIV, 275. — Godefridus abbas, CLXXIV, 144.
 CAP. III. — S. Ambrosius, XIV, 501.
 CAP. IV. — S. Ambrosius, XIV, 515.
 CAP. VI, VII. — S. Ambrosius, XIV, 361.
 CAP. VIII. — S. Ambrosius, XIV, 370. — Godefridus abbas, CLXXIV, 801.
 CAP. XI. — S. Ambrosius, XIV, 419.
 CAP. XII. — Zeno Veron., XI, 418. — S. Ambrosius, XIV, 419.

CAPP. XV, XVI. — S. Ambrosius, XIV, 615.
 CAPP. XXI, XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 26.
 CAP. XXIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1059.
 CAPP. XXV-XXVII. — S. Ambrosius, XIV, 501. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.
 CAP. XXVIII. — Zeno Veron., XI, 423. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1010.
 CAP. XXXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 52.
 CAP. XXXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 198.
 CAP. XXXVIII. — Zeno Veron., XI, 451. — S. Ambrosius, XIV, 641.
 CAP. XLIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 839.
 CAP. XLVIH. — S. Ambrosius, XIV, 671.
 CAP. XLIX. — Paulinus diac., XX, 715. — Rufinus, XXI, 301. — S. Hieronymus, XXIII, 1507. — S. Augustinus, XXXV, 2199. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1155.

EXODUS.

CAP. I-XV. — Zeno Veron., XI, 509.

- CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 59.
 CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIX, 1781.
 CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 67.
 CAP. XII. — S. Gaudentius, XX, 843, 912. — Radulphus Ardens, CLV, 1812.
 CAP. XV. — S. Augustinus, XXXIX, 1634. — Godefridus abbas, CLXXIV, 238. — Gerhobus, CXCIV, 1017. — Petrus Cellensis, CII, 1047.
 CAP. XVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 645.
 CAP. XXV. — Ven. Beda, XCI, 393.

LEVITICUS.

- CAP. IV. — Berengosus abbas, CLX, 1023.

LIBER NUMERORUM.

- CAP. VII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1142.

LIBER DEUTERONOMII.

- CAP. XXXII. — Gerhobus, CXCIV, 1045.

LIBER JOSUE.

- CAPP. XV, XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 238, 1073.

LIBER JUDICUM.

- CAP. V. — S. Hieronymus, XXIII, 1521.
 CAP. XI. — S. Ambrosius, XVI, 267.
 CAP. XVI, XVII. — Godefridus abbas, 275, 1077.

LIBRI REGUM.

- CAP. II Libri I. — Gerhobus, CXCIV, 1009.
 CAP. III Libri III. — S. Augustinus, XXXVIII, 91.
 CAP. V Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 229.
 CAP. XXVIII Libri IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 206.

LIBER JUDITH.

- CAP. XVI. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1169.

LIBER IESTHER.

- CAP. I. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1183.

LIBER PSALMORUM.

- Psalm. I. — S. Petrus Chrysolog., LII, 523. — S. Paulinus, LXI, 449. — Honorius Augustod., CLXXII, 270. — Idem Honorius psalmos, L, LI, C, CI, CL, elucidavit, quos *ibid.* reperies.
 Psalm. II. — S. Paulinus, LXI, 450.
 Psalm. VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 523. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 540. — Pleros alios exposuit, qui existant, *ibid.* — Alcuinus, C, 509. — Plurimos etiam ab eodem explanatos reperies.
 Psalm. XXI. — S. Augustinus, XXXIII, 558.
 Psalm. XXII. — S. Augustinus, XXXIX, 1646.
 Psalm. XXVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.
 Psalm. XXXV. — S. Ambrosius, XIV, 921. *Ibid.* plures alii reperiuntur.
 Psalm. XI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 251.
 Psalm. XLII. — S. Augustinus, XL, 1203.
 Psalm. XLIV. — S. Hieronymus, XXII, 622. — S. Augustinus, XLII, 53. — Facundus, LXVII, 757. — Paschas, Radbertus, CXX, 993.
 Psalm. L. — Anselmus Cantuar., CLIX, 821.
 Psalm. LVIII. — Berengosus, CLX, 1011.
 Psalm. LXVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 703.
 Psalm. LXVIII. — S. Augustinus, XLII, 54. — Romualdus abbas, CXL, 1123.
 Psalm. LXXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 516.
 Psalm. XC. — S. Bernardus, CLXXXIII, 183.
 Psalm. XCIV. — S. Petrus Chrysolog., LII, 526.
 Psalm. XCV. — S. Augustinus, XXXVIII, 178.
 Psalm. XCIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 202.
 Psalm. C. — Zeno Veron., XI, 458.
 Psalm. CXVIII. — S. Ambrosius, XV, 1197. — S. Hieronymus, XXX, 211.
 Psalm. CXXXII. — Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 1569.
 Psalm. CXXXVI. — S. Paulinus, LXI, 451.
 Psalm. CXLIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 196.
 Psalm. CXLIX. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1160.
 Psalm. penitential. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 823. — Innocentius III, CCXVII, 967.

LIBER PROVERBIORUM.

- CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1012.
 CAP. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 213.
 CAP. XXXI. — S. Augustinus, XXXIX, 1633. — Radulphus Ardens, CLV, 1616.

CANTICUM CANTICORUM.

- CAP. III. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.
 CAP. IV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 36.

- CAP. VIII. — Baldinus Cantuar., CCIV, 511.

LIBER ECCLESIASTICI.

- CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 973.
 CAP. XXIV. — Haymo, CXVIII, 765. — Radulphus Ardens, CLV, 1421. — Anselmus Cantuar., CLIX, 383.

ISAIAI PROPHETA.

- CAPP. I-VIII. — Zeno Veron., XI, 462.
 CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLVI, 1696. — Godefridus abbas, CLXXIV, 66.
 CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLVI, 1535.
 CAP. XII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1191.
 CAP. XIII. — Tichonius Afer, XVIII, 53. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1159.
 CAP. XIV. — Tichonius Afer, XVIII, 55.
 CAP. XV, XVII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1163, 1169.
 CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1174.
 CAP. XX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 60.
 CAP. XXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1179.
 CAP. XXIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1197.
 CAP. XXX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1206.
 CAP. XXXVI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 72.
 CAP. XXXVIII. — S. Bernardus, CLXXXIII, 544.
 CAP. XL. — Godefridus abbas, CLXXIV, 64.
 CAP. XLVIII. — Tichonius Afer, XVIII, 22.
 CAP. LI. — S. Augustinus, XXXVIII, 258.
 CAP. LX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 689, 842.
 CAP. LXI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 651.

JEREMIAS PROPHETA.

- CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1576.
 CAP. XIII. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 51.

EZECHIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 577.
 CAP. XVIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 177.
 CAPP. XXVII, XXXII, XXXVI, XXXVII. — Tichonius Afer, XVIII, 35 et seq.
 CAP. XXXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 270.
 CAP. XXXIX. — S. Ambrosius, XVI, 519.

DANIEL PROPHETA.

- CAP. I. — Zeno Veron., XI, 523. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1116.
 CAPP. II-VI. — Zeno Veron., XI, 523-525.
 CAP. VII. — Zeno Veron., XI, 526. — Lucius Dexter, XXXI, 773. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1119.
 CAP. VIII. — Zeno Veron., XI, 526.
 CAP. IX. — Zeno Veron., XI, 527. — S. Augustinus, XXXIII, 889. — Anonymus, CCXIII, 783.
 CAP. XIII. — Zeno Veron., XI, 423.
 CAP. XIV. — Godefridus abbas, CLXXIV, 234.

JOEL PROPHETA.

- CAP. II. — Radulphus Ardens, CLVI, 1778.

AMOS PROPHETA.

- CAP. VI. — S. Augustinus, XXXIV, 93.

HABACUC PROPHETA.

- CAP. III. — Ven. Gerhobus, CXCIV, 1017.

LIBRI NACHABEORUM.

- CAP. I. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1150.

EVANGELIUM SECUNDUM MATTHEUM.

- CAP. I. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Augustinus, XXXVIII, 532. — Petrus Chrysolog., LII, 588. — S. Leo Magnus, LIV, 250. — Ven. Beda, XCIV, 51, 413. — Paulus Winfridus, XLV, 1162, 1519. — Alcuinus, C, 725. — Walafridus Strab., CXIV, 849. — Haymo, CXVIII, 47. — S. Petrus Damian., CXLIV, 748. — Radulphus Ardens, CLV, 1443. — Wernerus abbas, CLVII, 763. — Godefridus abbas, CLXXIV, 639.
 CAP. II. — Petrus Chrysolog., LII, 590. — S. Fulgentius, LXV, 732. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1110. — Ven. Beda, XCIV, 50. — Paulus Winfridus, XCV, 1186. — Smaragdus, CII, 70. — Haymo, CXVIII, 73, 107. — Radulphus Ardens, CLV, 1526, 1681, 1751. — Wernerus abbas, CLVII, 804. — S. Bruno Astensis, CLXV, 762. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIII, 149. — Innocentius III, CCXVII, 483.
 CAP. III. — S. Augustinus, XXXVIII, 534. — Godefridus abbas, CLXXIV, 699.
 CAP. IV. — Maximus Taurin., LVII, 561. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1092, 1134. — Haymo, CXVIII, 120, 747. — Radulphus Ardens, CLV, 1563, 1793. — Wernerus abbas, CLVII, 863. — Godefridus abbas,

CLXXIV, 166, 655. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1787. — Innocentius III, CCXVII, 571.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXIV, 1229. — S. Petrus Chrysolog., LII, 539, 655. — S. Bonifacius papa, LXXXIX, 830. — Ven. Beda, XCIV, 447. — Haymo, CXVIII, 186, 629. — Arnoldeus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 811. — Radulphus Ardens, CLV, 1475, 1783, 1996. — Wernerus abbas, CLVII, 1053. — Anselmus Cantuar., CLIX, 596. — Godefridus abbas, CLXXIV, 473. — Hugo de Folieto, CLXXVII, 960. — Absolardus, CLXXVIII, 611. — S. Bernardus, CLXXXI, 453. — Josienus Successor, CLXXXVI, 1489. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1689. — Baldinus Cantuar., CCIV, 483. — Petrus Blesensis, CCVII, 693. — S. Martinus Legion., CCVIII, 549.

Cap. VI. — S. Cyprianus, IV, 519. — S. Augustinus, XXXVIII, 577, 386, 593, 400; XXXIX, 1861. — Cassianus, XLIX, 788. — S. Petrus Chrysologus, LII, 306, 590. — Paulus Winfridus, XCV, 1405, 1407. — Haymo, CXVIII, 182, 680. — Radulphus Ardens, CLV, 360. — Theodoricus, CXLVII, 535. — Wernerus abbas, CLVII, 1139. — Yvo Carnot., CLXII, 589. — Godefridus abbas, CLXXIV, 580. — S. Bernardus, CLXXXIII, 181.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 409. — Ven. Beda, XCIV, 438. — Haymo, CXVIII, 157, 147, 534, 640. — Radulphus Ardens, CLV, 2010. — Wernerus abbas, CLVII, 1073. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 555.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 414, 424. — S. Petrus Chrysolog., LII, 234, 258, 246, 255, 480. — Paulus Winfridus, XCV, 1169. — Smaragdus, CII, 95. — Radulphus Ardens, CLV, 1533, 1748, 1756, 2003. — Wernerus abbas, CLVII, 825, 635. — Godefridus abbas, CLXXIV, 115, 483. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1746.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 292, 295. — Paulus Winfridus, XCV, 1450. — Haymo, CXVIII, 741, 756. — S. Petrus Damian., CXLIV, 789. — Radulphus Ardens, CLV, 1450, 2069. — Wernerus abbas, CLVII, 1177. — Godefridus abbas, CLXXIV, 602, 1053.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 425. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1089. — Alcuinus, C, 725. — Radulphus Ardens, CLV, 1509, 1517. — Godefridus abbas, CLXXIV, 858.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 430-442. — Maximus Taurin., LVII, 715. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1095. — Haymo, CXVIII, 28, 795. — Wernerus abbas, CLVII, 749, 887. — Godefridus abbas, CLXXIV, 739.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 445, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086. — Haymo, CXVIII, 206.

Cap. XIII. — S. Chromatius, XX, 325. — S. Petrus Chrysolog., LII, 469. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1114. — Paulus Winfridus, XCV, 1561. — Haymo, CXVIII, 790. — Radulphus Ardens, CLV, 1315, 1631. — S. Bruno Astens., CLXV, 887. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 472, 479; XLVII, 1142. — S. Petrus Chrysolog., LII, 549. — Anselmus Cantuar., CLIX, 597. — Godefridus abbas, CLXXIV, 909.

Cap. XV. — Maximus Taurin., LVII, 746. — S. Laurentius Novar., LXVI, 116. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1163, 1118. — Paulus Winfridus, XCV, 1253, 1267. — Haymo, CXVIII, 226, 268. — Radulphus Ardens, CLV, 1368, 1534, 1800. — Wernerus abbas, CLVII, 873. — Godefridus abbas, CLXXIV, 194. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1797.

Cap. XVI. — Paulus Winfridus, XCV, 1465. — Haymo, CXVIII, 588, 759. — Godefridus abbas, CLXXIV, 731. — Innocentius III, CCXVII, 517.

Cap. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 490, 493. — S. Bonifacius, LXXXIX, 1305. — Haymo, CXVIII, 221, 588. — Radulphus Ardens, CLV, 1410. — Anselmus Cantuar., CLIX, 602. — S. Bruno Astens., CLXV, 789. — Petrus Blesensis, CCVII, 777. — Innocentius III, CCXVII, 575.

Cap. XVIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 419, 506, 511. — Paulus Winfridus, XCV, 1264, 1445, 1525. — Smaragdus, CII, 497. — Haymo, CXVIII, 266, 482, 728. — Radulphus Ardens, CLV, 1459, 2107. — Wernerus abbas, CLVII, 850, 1381. — Anselmus Cantuar., CLIX, 616. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621.

Cap. XIX. — S. Augustinus, XXXVIII, 519-525. — Maximus Taurin., LVII, 825. — S. Petrus Damian., CXLIV, 548. — Radulphus Ardens, CLV, 1535. — Godefridus abbas, CLXXIV, 906.

Cap. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 520, 530. — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 579, 582. — S. Grego-

rius Magnus, LXXVI, 1153, 1281. — Paulus Winfridus, XCV, 1248. — Haymo, CXVIII, 154, 258. — Radulphus Ardens, CLV, 1402, 1762. — Wernerus abbas, CLVII, 845. — S. Bruno Astens., CLXV, 770. — Godefridus abbas, CLXXIV, 151, 944. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1711.

Cap. XXI. — Ven. Beda, XCIV, 360. — Paulus Winfridus, XCV, 1219, 1252. — Haymo, CXVIII, 11, 204, 244, 555. — S. Petrus Damian., CXLIV, 545. — Radulphus Ardens, CLV, 1850. — Wernerus abbas, CLVII, 899. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 21, 66. — S. Martinus Legion., CCVIII, 851.

Cap. XXII. — S. Augustinus, XXXVIII, 529, 567, 572; XXXIX, 1867; XLVI, 932. — Paulus Winfridus, XCV, 1449. — Smaragdus, CII, 487. — Haymo, CXVIII, 701, 717, 755. — Radulphus Ardens, CLV, 2076, 2093, 2115. — Wernerus abbas, CLVII, 1171, 1187. — Godefridus abbas, CLXXIV, 895, 911.

Cap. XXIII. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1245. — Haymo, CXVIII, 61. — S. Bruno Astens., CLXV, 757. — Godefridus abbas, CLXXIV, 665.

Cap. XXIV. — Radulphus Ardens, CLV, 1583. — S. Bruno Astens., CLXV, 747, 832.

Cap. XXV. — S. Augustinus, XXXVIII, 575, 580. — Anonymus, LXXVIII, 1071. — Paulus Winfridus, XCV, 1214, 1251. — Haymo, CXVIII, 781. — Radulphus Ardens, CLV, 1572, 1575, 1609. — S. Bruno Astens., CLXV, 783. — Godefridus abbas, CLXXIV, 929. — In Append. ad Hugonem, CLXXVII, 966.

Cap. XXVI. — S. Ambrosius, XVI, 407. — Ven. Beda, XCIV, 589. — Smaragdus, CII, 169.

Cap. XXVIII. — Ven. Beda, XCIV, 144.

EVANGELIUM SECUNDUM MARCUM.

Cap. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1671. — Wernerus abbas, CLVII, 739.

Cap. III. V. — S. Petrus Chrysolog., LII, 229, 292.

Cap. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1458. — S. Bruno Astens., CLXV, 780. — Godefridus abbas, CLXXIV, 935.

Cap. VII. — Ven. Beda, XCIV, 234, 290. — Haymo, CXVIII, 664. — Radulphus Ardens, CLV, 2056. — Wernerus abbas, CLVII, 1107.

Cap. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 581. — S. Petrus Chrysolog., LII, 683. — Haymo, CXVIII, 634. — Wernerus abbas, CLVII, 1061. — S. Bruno Astens., CLXV, 824. — Godefridus abbas, CLXXIV, 434.

Cap. IX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 512, 514. — Haymo, CXVIII, 695.

Cap. XIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 721.

Cap. XIV. — Ven. Beda, XCIV, 22, 589. — Smaragdus, CII, 169. — Haymo, CXVIII, 592.

Cap. XV. — Ernauldus abbas, CLXXXIX, 1681.

Cap. XVI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1169, 1213. — Ven. Beda, XCIV, 429. — Haymo, CXVIII, 445, 512. — Radulphus Ardens, CLV, 1852, 1922. — Wernerus abbas, CLVII, 915, 989. — Godefridus abbas, CLXXIV, 795, 864.

EVANGELIUM SECUNDUM LUCAM.

Cap. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 532; XL, 1157. — S. Petrus Chrysolog., LII, 441, 579. — S. Leo Magnus, LIV, 259. — Ven. Beda, XCIV, 9, 202, 521, 527. — Smaragdus, CII, 578. — Haymo, CXVIII, 51, 56, 758. — Radulphus Ardens, CLV, 1598, 1581. — Godefridus abbas, CLXXIV, 747, 897. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 415. — Baldinus Cantuar., CCIV, 467. — Absalo abbas, CCXI, 124.

Cap. II. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1105. — S. Ambrosius Autpert., LXXXIX, 1291. — Ven. Beda, XCIV, 54, 55, 63, 79, 531. — Paulus Winfridus, XCV, 1300. — Smaragdus, CII, 22, 57, 64, 77. — Haymo, CXVIII, 85, 90, 120. — Radulphus Ardens, CLV, 1542, 1701, 1721, 1757. — Wernerus abbas, CLVII, 775, 795, 799, 813. — Anselmus Cantuar., CLIX, 621, 637. — Godefridus abbas, CLXXIV, 89, 673, 708, 1005. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1715. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 256, 534.

Cap. III. — S. Ambrosius, XVII, 1011. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1159. — Ven. Beda, XCIV, 370. — Haymo, CXVIII, 59, 650. — S. Bruno Astens., LXXV, 753.

Cap. IV. — Paulus Winfridus, XCV, 1554. — Haymo, CXVIII, 263. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — Godefridus abbas, CLXXIV, 372, 1115. — Innocentius III, CCXVII, 585.

Cap. V. — S. Ambrosius, XVI, 297. — Maximus Tau-

rin, LVII, 725. — Ven. Beda, XCIV, 278. — Paulus Winfridus, XCV, 1518. — Smaragdus, CII, 574. — Haymo, CXVIII, 621. — Radulphus Ardens, CLV, 1989. — Wernerus abbas, CLVII, 1045. — Godefridus abbas, CLXXIV, 459.

Cap. VI. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 276, 435, 447. — Paulus Winfridus, XCV, 1563, 1515. — Haymo, CXVIII, 615, 741, 776. — Radulphus Ardens, CLV, 1982. — Wernerus abbas, CLVII, 1057. — S. Bruno Astens., CLXV, 518. — Godefridus abbas, CLXXIV, 440, 1052.

Cap. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 591, 595. — S. Petrus Chrysolog., LII, 460. — Maximus Taurin., LVII, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1258. — Paulus Winfridus, XCV, 1415. — Haymo, CXVIII, 185, 684. Radulphus Ardens, CLV, 1597, 2065. — Wernerus abbas, CLVII, 1151. — Godefridus abbas, CLXXIV, 585, 935. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1131. — Smaragdus, CII, 109. — Haymo, CXVIII, 163. — Radulphus Ardens, CLV, 1768. — S. Bruno Astens., CLXV, 772. — Godefridus abbas, CLXXIV, 155. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1749.

Cap. IX. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1252. — Paulus Winfridus, XCV, 1511. — Radulphus Ardens, CLV, 1450. — Godefridus abbas, CLXXIV, 187, 715. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 935.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1158. — Ven. Beda, XCIV, 420, 445. — Paulus Winfridus, XCV, 1580, 1585, 1505, 1570. — Smaragdus, CII, 445. — Haymo, CXVIII, 669, 767, 1125, 1435, 1561. — Radulphus Ardens, CLV, 2045. — Anselmus Cantuar., CLIX, 644. — S. Bruno Astens., CLXV, 845. — Godefridus abbas, CLXXIV, 564, 959. — Innocentius III, CCXVII, 574.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXVIII, 618, 625; XXXIX, 1907. — Petrus Chrysolog., LII, 659. — Ven. Beda, XCIV, 163, 421, 515. — Paulus Winfridus, XCV, 1179. — Rabanus Maurus, CX, 59. — Haymo, CXVIII, 255, 550, 800. — Radulphus Ardens, CLV, 1601, 1805, 1902. — Wernerus abbas, CLVII, 877, 961. — S. Bruno Astens., CLXV, 765, 794, 855. — Godefridus abbas, CLXXIV, 210, 924. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1817. — Innocentius III, CCXVII, 541.

Cap. XII. — S. Augustinus, XXXVIII, 627, 632, 656. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1125. — Ven. Beda, XCIV, 589, 457. — Paulus Winfridus, 1555. — Haymo, CXVIII, 785. — Radulphus Ardens, CLV, 1590. — Wernerus abbas, CLVII, 759.

Cap. XIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 638, 641. — S. Petrus Chrysolog., LII, 474. — Maximus Taurin., LVII, 507. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1227. — Haymo, CXVIII, 698. — Wernerus abbas, CLVII, 1115.

Cap. XIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 645. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265. — Ven. Beda, XCIV, 149, 174, 500. — Paulus Winfridus, XCV, 1425. — Haymo, CXVIII, 601, 688. — Radulphus Ardens, CLV, 1541, 1857, 1969, 2070. — Wernerus abbas, CLVII, 1015, 1165. — Anselmus Cantuar., CLIX, 649, 651. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 589.

Cap. XV. — Juvenens, XIX, 55. — S. Hieronymus, XVII, 579. — Petrus Chrysolog., LII, 183, 641. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1245. — Ven. Beda, XCIV, 575, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247, 609. — Radulphus Ardens, CLV, 1976. — Wernerus abbas, CLVII, 1029. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 455.

Cap. XVI. — S. Augustinus, XLVI, 921. — S. Petrus Chrysolog., LII, 586, 529. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1255. — Ven. Beda, XCIV, 267, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 548. — Haymo, CXVIII, 589, 646. — Radulphus Ardens, CLV, 1962, 2017. — Wernerus abbas, CLVII, 1005, 1065. — Anselmus Cantuar., CLIX, 653, 1131. — Godefridus abbas, CLXXIV, 587, 521. — S. Bernardus, CLXXXII, 661. — Innocentius III, CCXVII, 427.

Cap. XVII. — S. Petrus Chrysolog., LII, 622. — Maximus Taurin., LVII, 507. — Ven. Beda, XCIV, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1594, 1596. — Haymo, CXVIII, 675. — Radulphus Ardens, CLV, 2052. — Wernerus abbas, CLVII, 1131. — Anselmus Cantuar., CLIX, 660. — Godefridus abbas, CLXXIV, 575.

Cap. XVIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1081. — Ven. Beda, XCIV, 299, 514. — Paulus Winfridus, XCV, 1575. — Haymo, CXVIII, 172, 661, 696. — Radulphus Ardens, CLV, 1773, 2050. — Wernerus abbas, CLVII, 835, 1099. — S. Bruno Astens., CLXV, 775. — Godefri-

du abbas, CLXXIV, 519. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1777.

Cap. XIX. — S. Petrus Chrysolog., LII, 548. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCIV, 439, 471. — Smaragdus, CII, 540. — Haymo, CXVIII, 655. — Radulphus Ardens, CLV, 2025. — Wernerus abbas, CLVII, 1089, 1225. — S. Bruno Astens., CLXV, 860. — Godefridus abbas, CLXXIV, 512, 775. — Innocentius III, CCXVII, 441.

Cap. XX. — Ven. Beda, XCIV, 572.

Cap. XXI. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1077, 1259. — Haymo, CXVIII, 17. — Radulphus Ardens, CLV, 1548, 1678. — Wernerus abbas, CLVII, 759. — S. Bruno Astens., CLXV, 749. — Godefridus abbas, CLXXIV, 51.

Cap. XXII. — S. Ambrosius, XVI, 445. — Ven. Beda, XCIV, 423. — Smaragdus, CII, 169. — Godefridus abbas, CLXXIV, 990.

Cap. XXIV. — S. Augustinus, XXXVIII, 657, 1115, 1125. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1181. — Ven. Beda, XCIV, 427. — Smaragdus, CII, 250. — Haymo, CXVIII, 456, 466. — Wernerus abbas, CLVII, 929. — Godefridus abbas, CLXXIV, 807.

EVANGELIUM SECUNDUM JOANNEM.

Cap. I. — S. Ambrosius, XVI, 821. — S. Augustinus, XXXVIII, 24, 661-680; XLII, 599, 1114. — S. Paulinus Nolan., LXI, 250. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1099. — Ven. Beda, XCIV, 26, 58, 89, 256, 261. — Smaragdus, CII, 31. — Haymo, CXVIII, 41, 54, 115. — Joannes Scotus, CXXII, 285. — Radulphus Ardens, CLV, 1707. — Wernerus abbas, CLVII, 757. — S. Bruno Astens., CLXV, 841. — S. Martinus Legion., CCVIII, 85. — Innocentius III, CCXVII, 451.

Cap. II. — S. Augustinus, XLVII, 1144. — Ven. Beda, XCIV, 69, 114, 512. — Paulus Winfridus, XCV, 1282. — Smaragdus, CII, 84, 155. — Haymo, CXVIII, 126, 391. — Wernerus abbas, CLVII, 819. — Godefridus abbas, CLXXIV, 108. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1153. — Isaacus de Stella, CXCIV, 1725. — Innocentius III, CCXVII, 535.

Cap. III. — Ven. Beda, XCIV, 197. — Smaragdus, CII, 530. — Haymo, CXVIII, 578. — Radulphus Ardens, CLV, 1949. — Wernerus abbas, CLVII, 989, 995. — Godefridus abbas, CLXXIV, 579.

Cap. IV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1210. — Paulus Winfridus, XCV, 1273, 1458. — Smaragdus, CII, 141. — Haymo, CXVIII, 275, 726. — Radulphus Ardens, CLV, 2102. — Wernerus abbas, CLVII, 1197. — Anselmus Cantuar., CLIX, 664. — S. Bruno Astens., CLXV, 835. — Godefridus abbas, CLXXIV, 82, 224, 617.

Cap. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 646, 795. — Ven. Beda, XCIV, 85. — Paulus Winfridus, XCV, 1228. — Haymo, CXVIII, 217, 240, 509. — Radulphus Ardens, CLV, 1486. — Godefridus abbas, CLXXIV, 182. — S. Bernardus, CLXXXIII, 291.

Cap. VI. — S. Augustinus, XXXVIII, 729, 734. — Ven. Beda, XCIV, 154. — Paulus Winfridus, XCV, 1455. — Smaragdus, CII, 151. — Haymo, CXVIII, 281, 544, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 1691, 1815. — Wernerus abbas, CLVII, 887, 1215. — Godefridus abbas, CLXXIV, 253, 625.

Cap. VII. — Paulus Winfridus, XCV, 1241, 1287, 1511. — Haymo, CXVIII, 211, 299, 356. — Radulphus Ardens, CLV, 1911.

Cap. VIII. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1149. — Ven. Beda, XCIV, 106. — Paulus Winfridus, XCV, 1225, 1279. — Smaragdus, CII, 167. — Haymo, CXVIII, 232, 282, 322, 527. — Wernerus abbas, CLVII, 895. — Godefridus abbas, CLXXIV, 241. — S. Bernardus, CLXXXIII, 592.

Cap. IX. — S. Augustinus, XXXVIII, 746, 750. — Paulus Winfridus, XCV, 1295. — Smaragdus, CII, 159. — Haymo, CXVIII, 505.

Cap. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 750, 765, 769. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1127. — Ven. Beda, XCIV, 215. — Paulus Winfridus, XCV, 1514. — Haymo, CXVIII, 512, 490, 546. — Wernerus abbas, CLVII, 939, 991. — Anselmus Cantuar., CLIX, 670. — S. Bruno Astens., CLXV, 810. — Godefridus abbas, CLXXIV, 518. — Innocentius III, CCXVII, 405.

Cap. XI. — S. Augustinus, XXXIX, 1927, 1929. — Paulus Winfridus, XCV, 1299, 1317. — Smaragdus, CII, 161. — Haymo, CXVIII, 515.

Cap. XII. — Ven. Beda, XCIV, 125. — Haymo, CXVIII, 581. — Radulphus Ardens, CLV, 1447, 1525. — Wernerus abbas, CLVII, 907. — S. Bruno Astens., CLXV, 858. — Godefridus abbas, CLXXIV, 930, 1050.

Cap. XIII. — Ven. Beda, XCIV, 150. — Smaragdus,

CII, 302. — Haymo, 430. — Radulphus Ardens, CLV, 1838. — Godefridus abbas, CLXXIV, 552, 780. — Ogerius, CLXXXIV, 379.

CAP. XIV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1220. — Ven. Beda, XCIV, 189. — Haymo, CXVIII, 356. — Radulphus Ardens, CLV, 1564, 1940. — Wernerus abbas, CLVII, 979. — Godefridus abbas, CLXXIV, 891.

CAP. XV. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1204. — Ven. Beda, XCIV, 181. — Paulus Winfridus, XCV, 1358. — Haymo, CXVIII, 350. — Radulphus Ardens, CLV, 1491, 1501, 1889, 1932. — Wernerus abbas, CLVII, 975. — Godefridus abbas, CLXXIV, 561, 850.

CAP. XVI. — S. Augustinus, XXXVIII, 784-790. — Ven. Beda, XCIV, 158. — Haymo, CXVIII, 308, 522. — Radulphus Ardens, CLV, 1880, 1894. — Wernerus abbas, CLVII, 943, 947, 955. — Godefridus abbas, CLXXIV, 527, 535.

CAP. XVII. — Haymo, CXVIII, 536. — Godefridus abbas, CLXXIV, 861.

CAP. XVIII. — Ven. Beda, XCIV, 589. — Haymo, CXVIII, 426. — Godefridus abbas, CLXXIV, 788.

CAP. XX. — S. Augustinus, XXXVIII, 1143, 1147-1186. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1174, 1184, 1197. — Paulus Winfridus, XCV, 1322. — Haymo, CXVIII, 478, 481, 489. — Radulphus Ardens, CLV, 1864, 1875. — Wernerus abbas, CLVII, 953. — Godefridus abbas, CLXXIV, 568, 823.

CAP. XXI. — S. Augustinus, XXXVIII, 1158-1179. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1183. — Ven. Beda, XCIV, 44, 214. — Smaragdus, CII, 212, 279. — Haymo, CXVIII, 70, 473. — S. Bruno Astensis, CLXV, 761. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670, 815, 902. — Innocentius III, CCXVII, 612.

ACTUS APOSTOLORUM.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 507.

CAP. II. — Radulphus Ardens, CLV, 1935.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1508.

CAP. VII. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 375.

CAP. VIII. — Smaragdus, CII, 250.

CAP. IX. — Smaragdus, CII, 595.

CAP. X. — S. Augustinus, XXXVIII, 800.

CAP. XII. — Smaragdus, CII, 589.

CAP. XVII. — S. Augustinus, XXXVIII, 807.

CAP. XIX. — Godefridus abbas, CLXXIV, 876.

EPISTOLA AD ROMANOS.

CAPP. V, VI. — S. Petrus Chrysolog., LII, 501.

CAP. VII. — S. Augustinus, XXXVIII, 811; XL, 60. — Cassianus, XLIX, 1240.

CAP. VIII. — S. Augustinus, XXXVIII, 840-867; XL, 66. — Radulphus Ardens, CLV, 1498, 2007.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1740.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1667, 1753.

PRIMA AD CORINTHIOS.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 2073.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1848.

CAP. VII. — S. Augustinus, XL, 450.

CAP. IX. — Radulphus Ardens, CLV, 1759.

CAP. X. — Radulphus Ardens, CLV, 2015. — Godefridus abbas, CLXXIV, 556.

CAP. XII. — Radulphus Ardens, CLV, 1770.

CAP. XIII. — S. Augustinus, XXXIX, 1952-1959. — Smaragdus, CII, 112.

CAP. XV. — Radulphus Ardens, CLV, 2026.

SECUNDA AD CORINTHIOS.

CAPP. II, III. — Radulphus Ardens, CLV, 1763, 2035.

CAP. VI. — Radulphus Ardens, CLV, 1788.

CAP. XI. — Smaragdus, CII, 105.

EPISTOLA AD GALATAS.

CAP. I. — Smaragdus, CII, 392. — Radulphus Ardens, CLV, 1392.

CAP. III. — Radulphus Ardens, CLV, 2039.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1811.

CAP. V. — Cassianus, XLIX, 591. — Radulphus Ardens, CLV, 1569, 2048, 2056.

CAP. VII. — S. Augustinus, XLVI, 983.

EPISTOLA AD EPHESIOS.

CAPP. II-III. — Radulphus Ardens, CLV, 1489, 2065.

CAP. IV. — Haymo, CXVIII, 805. — Radulphus Ardens, CLV, 2067, 2085.

CAP. V. — Haymo, CXVIII, 806. — Radulphus Ardens, CLV, 2092.

CAP. VI. — Haymo, CXVIII, 808. — Radulphus Ardens, CLV, 2098.

EPISTOLA AD PHILIPPENSES.

CAP. I. — Haymo, CXVIII, 812. — Radulphus Ardens, CLV, 2104.

CAP. IV. — Radulphus Ardens, CLV, 1688.

SECUNDA AD THESSALONICENSES.

CAP. II. — S. Augustinus, XL, 517.

CAP. III. — Cassianus, XLIX, 375, 383.

PRIMA AD TIMOTHEUM.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 939, 945, 949.

CAP. II. — S. Prosperus, LI, 665.

EPISTOLA AD HEBRÆOS.

CAP. IV. — Balduinus Cantuar., CCIV, 451.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1586.

CAP. XI. — Radulphus Ardens, CLV, 1514. — Balduinus Cantuar., CCIV, 584.

EPISTOLA S. JACOBI.

CAP. I. — S. Augustinus, XXXVIII, 966. — Haymo, CXVIII, 514, 520. — Radulphus Ardens, CLV, 1521, 1884.

— Godefridus abbas, CLXXIV, 547, 559.

CAP. II. — S. Augustinus, XXXIV, 41.

CAP. V. — S. Augustinus, XXXVIII, 972.

PRIMA S. PETRI.

CAP. II. — Haymo, CXVIII, 506. — Radulphus Ardens, CLV, 1877.

CAP. III. — Haymo, CXVIII, 622. — Radulphus Ardens, CLV, 1986.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1972.

SECUNDA S. PETRI.

CAP. I. — Radulphus Ardens, CLV, 1406.

APOCALYPSIS.

CAP. IV. — Smaragdus, CII, 351.

CAP. V. — Radulphus Ardens, CLV, 1515.

CAP. VII. — Radulphus Ardens, CLV, 1470. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1045.

CAP. VIII. — Godefridus abbas, CLXXIV, 758.

CAP. XI. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1047.

CAP. XIII. — Radulphus Ardens, CLV, 1456.

Si quis ampliores in sacros libros optaverit explanationes, adeat sermonum Indicem qui sequetur infra, et præsertim primam partem in qua omnes de sanctis Scripturis orationes et homilie consignantur.

XLV.

INDEX EXEGETICUS

OMNIUM SCRIPTURÆ SACRÆ VERSICULORUM, A PRIMO GENESIS AD ULTIMUM APOCALYPSIS,

JUXTA LIBRORUM ORDINEM CANONICUM DISPOSITUS, COMMENTARIA VARIA ET ELUCIDATIONES
PATRUM IN QUOCUNQUE VERSICULO CHRONOLOGICE EXHIBENS.

MONITUM.

Index ille omnium Scripturæ sacræ versiculorum exegeticus, qui inter cæteros, velut gigas, præminet, hic tantum memoratur, tum quia nondum hunc habemus absolutum, tum quia propter materiarum amplitudinem et momentum rerum, seorsim edere statuimus, et solus uno volumine constabit. Non ægre ferat lector, mox enim in lucem evadet.

XLVI.

INDEX DE ALLEGORIIS VETERIS TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM
REFERENS EXPLANATIONES.

MONITUM.

Hoc in Indice proferimus primo omnia quæ de Allegoriæ natura, divisione et utilitate agunt; deinceps varios, tredecim scilicet, statuimus articulos vicissim exhibentes Allegorias quæ I ad Deum, — II quæ ad Christum, — III quæ ad Mariam Virginem, — IV quæ ad Angelos, — V quæ ad Spiritus malignos, — VI quæ ad Ecclesiam, — VII quæ ad Sacramenta, — VIII quæ ad Apostolos et Justos, — IX quæ ad Gentiles et Hebræos, — X quæ ad Hæreticos et Peccatores, — XI quæ ad Virtutes et Vitia, — XII quæ ad Novissimam hominis, — XIII quæ ad Scripturam sacram spectant, in unoquoque articulo ordinem servantes alphabeticum, adeo ut statim quæsitæ lectori sint obvia.

PROEMIUM.

De Allegoriæ natura, divisione et utilitate.

ALLEGORIA est cum aliud dicitur et aliud significatur: Victorinus Afer, VIII, 1183; S. Hieronym. XXIV, 639; XXV, 161; XXVI, 389; Janitius Afer, LVIII, 19; Cassiodor. LXX, 223, 698, 1271; Raban. Maur. CXII, 330. — Allegoria dicitur cum aliquid aliud videtur sonare in verbis et aliud in intellectu significare: S. Augustinus. XXXVII, 1347; Petr. Lombard. CXCI, 147. — Allegoria est tropus ubi ex alio aliud intelligitur: S. Augustinus. XLII, 1068, 1069; Ven. Guibert. abb. CLVI, 25. — Allegoria est quæ in veritate gesta sunt, alterius sacramenti forma præfiguratur: Joannis Cassian. XLIX, 963. — Allegoria est cum per id quod ex littera significatum proponitur aliud aliquid sive in præterito, sive in præsentem, sive in futuro factum significatur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, id, *ibid.* 11. — Allegoria plures sunt species in quibus est etiam quod dicitur ænigma: S. Augustinus. XLII, 1068. — Quadruplex est allegoria: historia, facti, sermonis et sacramenti: id. XXXIV, 166. — Allegoria quatuor modis cognoscitur: 1° secundum translationem vel metaphoram: *Iratus est Dominus*. 2° Secundum imaginationem vel hypotyposim: *Homo*

quidam descendebat ab Jerusalem in Jericho. 3° Secundum comparisonem vel similitudinem: *Simile est regnum celorum*. 4° Secundum proverbiale modum: *Bibe aquam de vasis tuis*: S. Justus Urgellensis, LXVII, 19. — Nihil aliud est allegoria quam intelligentia spiritalis, spiritalis autem scientia tria complectitur genera: tropologiam, allegoriam, anagogam; tropologia quæ est moralis explanatio ad emendationem vite et institutionem pertinet actuale; allegoria quando ea quæ in veritate gesta sunt alterius sacramenti formam præfigurasse dicuntur; anagoge vero quæ de spiritalibus mysteriis ad sublimiora quædam et sacraiora colorum secreta conscendit: Raban. Maur. CXII, 331. — Allegoria dicitur quasi alieniloquium, quia aliud dicitur et aliud significatur, quæ subdividitur in simplicem allegoriam et anagogam. Allegoria cum per visibile factum aliud invisibile factum significatur; anagoge, id est sursum dictum, cum per visibile invisibile factum declaratur: Hugo de S. Victore, CLXXV, 11.

Omnia quæ nobis figurate insinuantur plus movent et accendunt amorem quam si eadem sine ulla sacramentorum similitudinibus ponerentur et quicquid per allegoricam significationem intimatum est plus movet, plus delectat, plus honoratur quam si verbis propriis diceretur apertissime: S. Augustinus, XXXIII, 214. — In

Scriptura quædam si allegorica explanatione extenuata non fuerint et spiritalis ignis examinatione mollitis, nullo modo ad salutarem interioris hominis cibum sine corruptionis clade perveniant: Joannes Cassianus XLIX, 725. — Quod in promptu positum non ita movebat, enumeratione allegoriarum alienius eruitur: Eugypus LXII, 838. — Allegoria est machina per quam anima levatur ad Deum: S. Greg. Mag. LXXIX, 473; Richard. a S. Victore, CXCVI, 405. — Allegoria per hoc quod non abhorret cognitum, intelligit quoddam incognitum: S. Greg. Mag. LXXIX, 473. — Rabus nobis notis per quas allegoriarum conficiuntur, sententias divine vestiuntur, et dum recognoscimus exteriora verba pervenimus ad interiorum intelligentiam, id. *ibid.* — Allegoria maxime circa dei nostræ sacramenta versatur, et qualis creduntur magis quam intelliguntur: Richard. a S. Victore, CXCVI. — Allegoria unus est ipse Christus in Evangelio: S. August. XLII, 70.

ARTICULUS I.

Allegoria quæ ad Deum spectant.

ABSCONDERE Deus faciem legitur, cum quibusdam eorum ex gentibus cognitionem suam abscondit, sicut in populo Iudæorum nunc impletum esse videmus: S. Eucher. I, 754.

ABYSSUS, æternum Dei iudicium: Raban. Maur. CXII, 852. — Incomprehensibilis iudiciorum Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 264. — Abyssus nomine in Scripturis designantur ineffabilia iudicia Dei: Alcuin., C, 423.

AGNÆ septem quas sacrificavit Abraham, significant septiformem gratiam Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 425.

AGRICOLA noster est Deus. S. Augustin. XXXVI, 801. — Agricola dicitur Deus. S. Eucher. I, 742. — Agricola celestis, Deus Pater nuncupatus. S. Paulin. Nolan. LXI, 366; Raban. Maur. CXII, 853.

ALÆ, protectio divinis. S. Eucher. I, 748. — Alæ, misericordia Domini et veritas, præcepta Domini. Raban. Maur. CXII, 857. — Protectionem misericordiam Dei sub velamento alarum divinus sermo significat. S. Hilarius. IX, 394. — Alæ habere dicitur Deus pro eo quod more avis electos suos tanquam pullos sub se colligit et fovet. S. Eucher. I, 733. — Misericordia et charitas quasi alæ sunt Patris quibus se protegi congruenter exposulat. Cassiodor. LXX, 120.

AMBULARE dicitur Deus non de loco ad locum transire, quia implum est ita credere, sed ambulatio ejus in cordibus sanctorum delectatio; vel certe ambulare Dei est in sanctis prædicatoribus suis de loco ad locum transire. S. Eucher. Lugdun. I, 735.

ANGELUS est Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 851.

ANIMA, vis est Dei. Raban. Maur. CXII, 852.

ANNI, Dei æternitas. S. Eucher. Lugdun. I, 741.

AQUA, quæ nomine Spiritus sanctus intelligitur. S. August. XXXIV, 216; XXXVII, 1535. — Aqua et populum et Spiritum sanctum signat. S. August. XXXIV, 79. — Aqua nomine in Scriptura sancta aliquando Spiritus sanctus significatur. S. Eucher. Lugdunens. I, 742. — Aqua Spiritum sanctum designare solent. S. Gregor. Mag. LXVI, 100. — Aqua, Spiritus sanctus. Raban. Maur. CXII, 861; Rupert. abb. CLXIX, 198. — Per aquam sancti Spiritus gratia designatur. S. Greg. Mag. LXXV, 960. — Aqua, fuenta Spiritus sancti; S. Bruno Heribipolens. CXLI, 293. — Aqua sancti Spiritus infuso. Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua viva gratia Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXIX, 355. — Aqua symbolum gratiæ. S. Augustin. XXXIV, 737.

ARBUS, intentio comminationis divine. S. Eucher. I, 738. — Arceus, Spiritus sanctus. Garner. de S. Victore, CXIII, 281.

ARGENTUM, Argento eloquia divina signantur: Rupert. abb. CLXVIII, 879.

ARMA Domini, adiutorium ejus in sanctos. S. Eucher. Lugdunens. I, 738.

ARMILLA, misericordia divina. Raban. Maur. CXII, 861.

ASPIRATIO Dei pro æterna felicitate et acclinatione umbra pro inefficacie nocte hujus mortalitatis accipitur. Wolbero abb. CXCV, 1156.

AURES habere dicitur Deus propterea quod omnia audit et nihil cum in silentio latet. S. Eucher. Lugdun., I, 731. — Aures Domini cum exaudire dignatur. id. *ibid.* 737. — Aures Dei potentia et clementia. Raban. Maur. CXII, 891.

AURUM, divinitas. Raban. Maur. CXII, 870. — Au-

rum, claritas divinitatis. Garner. de S. Victore, CXIII, 303. — Aurum et argentum significant dona Spiritus sancti. Rupert. abb. CLXVII, 1324.

AUSTEN, Spiritus sanctus. S. Eucher. Lugdun. I, 739. Raban. Maur. CXII, 860; Rupert. abb. CLXVIII, 901. Garner. de S. Victore, CXIII, 56; Alanus, CCX, 82. — Auster significat gratiam Spiritus sancti Raban. Maur. CXI, 262. — Auster sanctum Spiritum significat. Wolbero abb. CXCV, 1175. — Per austrum qui nimirum calidus ventus est non immerito Spiritus sanctus designatur, quo quisque dum tangitur ab iniquitatis sum tempore liberatur. S. Greg. Mag. LXXVI, 436, 623, 799, 938; LXXIX, 516.

BACULUS est misericordia Dei. Raban. Maur. CXII, 873. — Baculus divini iudicii signum. Rupert. abb. CLXX, 539.

BASES, consilia divina. Raban. Maur. CXII, 874. — Bases aureæ significant consilium Dei et in iudicando inflexibilitatem. Rupert. abb. CLXVIII, 927.

CALAMUS, dispositio Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALCULUS, sermo Domini. Raban. Maur. CXII, 880.

CALIGO, divinarum secretorum operimentum. S. Eucher. I, 739.

CALIX. In Deo est calix iræ et calix vite, sicut est vinum cor hominis lætificans et vinum cor hominis compungens. S. Hilarius. LX, 383. — Calix, iudicium Dei. Raban. Maur. CXII, 879.

CALOR est fervor Spiritus sancti. Raban. Maur. CXII, 880. S. Bruno Heribipolens. CLXII, 100.

CAPUT Dei ipsam essentiam divinitatis ejus quæ præcedit et cui omnia sunt subjecta intelligere debemus. S. Eucher. Lugdun. I, 730.

CEDRUS, divinitas. Raban. Maur. CXII, 891.

COELUM nundique terram protegens misericordiam divinam figura est. S. August. XXXVII, 1531. — Coelum, Deus. Raban. Maur. CXII, 891. — Coelum, celeste iudicium, divinum eloquium. Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Coelum dicitur sanctissima Trinitas, Alanus, CX, 63.

COGNOSCERE Dei est cognoscere facere. S. Eucher. Lugdun. I, 736.

COLUMBA, Spiritus sanctus: S. Eucher., I, 748; Garnerius de S. Victore, CXIII, 71; Alanus de insulis, CX, 63. — In columba secundum prophetiam S. Spiritus intelligendus: S. Hilarius, IX, 1036. — Columba, symbolum Spiritus sancti: S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba, Spiritus sancti typus: S. Paulin. Nolan., LXI, 356. — Columba, Spiritus sanctus; dona ejusdem Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 896.

COLUMNA nubis, figura Spiritus sancti fideles edocant: S. Gregor. Turonens., LXXI, 168. — Columna forculi Christi, dona sunt Spiritus sancti: Alanus, CCX, 75.

CULTER, præcepta Dei: Raban. Maur., CXII, 903.

CURRUS DEI, sedes Dei: S. Eucher. Lugdun., I, 738.

DESCENDERE Deus in mundum dicitur quando aliquid novum quod antea non fuerat, in creatura humana operatur: S. Eucher. Lugdun., I, 734.

DEXTERA Domini signat Patris gloriam et æternam beatitudinem: S. Eucher., I, 732. — Dextera significat pietatem Dei: S. Bruno Carthus., CLII, 1068. — Dextera Dei et sinistra æternam et temporalem salutem significant: Petr. Lombard., CXCI, 1214.

DIGITUS est Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 910; S. Gregor. Mag., LXXIX, 512, 416, 627. — Digitus Dei Spiritus sanctus accipitur; etenim ipse scripsit qui scribenda dicitur: S. Eucher. Lugdun., I, 732. — Digitus Christi dona Spiritus sancti, vel verbum predicationis indicat: Vener. Godefrid. abb., CLXIV, 561. — Digni, Spiritus sanctus, dona ejusdem Spiritus sancti: Garner. de S. Victore, CXIII, 300. — Digitus Dei dicitur Spiritus sanctus propter partitionem honorum quæ ab eo dantur: S. Eucher., I, 738. — Digni pro distributione donorum Spiritus sancti accipiuntur: Raban. Maur., CXI, 160. — Digni divisiones sunt gratiarum: Petr. Lombard., CXCI, 1255.

DIVITIÆ, contemplationes Dei: Raban. Maur., CXII, 911.

DORMIRE dicitur Deus, cum fides ejus inter prosperitates hujus mundi et inter quorundam corda fidelium non vigilat, sed dormit; vel certe dormire Dei est auxilium tarde subvenire: S. Eucher. Lugdun., I, 737.

EPHI mensura trium mensurarum sanctissimæ Trinitatis et Incarnationis est typus: Raban. Maur., CVIII, 296, 297, 298, 676.

FACIES Dei est cognitio divinitatis ejus ad omnes: S. Eucher. Lugdun., I, 751. — Facies, Deus Pater; præsentia Dei; notitia Dei; benevolentia Dei; scientia

Dei; protectio Dei; animadversio Dei: Raban. Maur., CXII, 920.

FALX, divinum iudicium: Raban. Maur., CXII, 921.

FARETRA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 919.

FIGULI nomen Creatori non inepte affigitur. Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 289.

FIRMAMENTUM, protectio Dei: Raban. Maur., CXII, 920.

FLUMEN, Spiritus sanctus, ejusdem dona: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 295.

FRAMEA, ultio divina in impios: S. Eucher., L, 738.

FRUCTUS vineæ Dei, Deus est: Wolbero abb., CXCIV, 1260. — Fructus vineæ Dei est beatitudo, id. *ibid.*, 1262.

FULGUR, excitatio divini terroris: Garner. de S. Victore, CXIII, 60.

FUMUS, initia comminationis Dei: S. Eucher. Lugdun., L, 739.

FUNICULUS, præcepta divina: Raban. Maur., CXII, 957.

GALLINA, sapientia Dei: Raban. Maur., CXII, 939; Garner. de S. Victore, CXCI, 75.

GLADIUS in Jacob visione Spiritus sanctus est; unum capulum habens, id est, unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem, voluntatemque Patris et Filii, contestans duas acies, id est, duo testamenta gerens: S. Zeno, XI, 42. — Gladius, vindicta, vel sermo Domini: S. Eucher., L, 738. — Gladius, ira Dei, verba Dei: Raban. Maur., CXII, 940. — Gladii, sermones Dei sunt: Wolbero abb., CXCIV, 1144.

GRANDIO, comminationes Domini: S. Eucher., L, 739.

GRADUS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 943.

HOMO Deus Pater nuncupatur: Raban. Maur., CXII, 935; Garner. de S. Victore, CXIII, 135.

IGNIS, Spiritus sanctus: S. Eucher. Lugdun., L, 739; Raban. Maur., CXII, 966; Rupert. abb., CLXX, 277. — Ignis Deus, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 335.

IMAGO, ipsa Deitas: Raban. Maur., CXII, 969.

IMBER iram Dei significat: Rupert. abb., CLXVIII, 867.

INDURARE dicitur Deus quorundam malorum corda, non quod omnipotens Deus per potentiam suam eorum corda indurat, quod impium est ita credere; sed exigentibus eorum culpis, cum duritiam cordis qua ipsi omnia mala perpetrando invertunt, non auferat: S. Eucher. Lugdun., L, 737.

INTESTINA, arcana verba Dei: Raban. Maur., CXII, 971. — Occulta et mystica Dei mandata: Garner. de S. Victore, CXIII, 228.

IRASCI dicitur Deus non animi motu vel qualibet perturbatione quæ illi omino accidere non potest, sed creature delinquenti, id est, hominibus impii et peccatoribus iustam dicitur inferre ultionem, hoc est, reddere illis quod merentur; et hæc ultio divina furor ejus dicitur: L, 738.

LAMPAS, dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 981. — Lampades ardentes septiformis gratiæ illuminationes denotant: Richard. a S. Victore, CXCVI, 648.

LEO, Deus iudex: Raban. Maur., CXII, 983.

LIBER, præscientia Dei: Raban. Maur., CXII, 987.

LILIUM, candor divinitatis: Raban. Maur., CXII, 986.

LINEA, occultum Dei iudicium: Raban. Maur., CXII, 987.

LINGUA Dei mystice significat Spiritum sanctum, per quem Deus Pater secretum suum manifestavit hominibus: S. Eucher. Lugdunens., L, 731; Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LOQUI Dei invisibiliter sine sono vocis, vel quolibet strepitu, occulte mentibus sanctorum voluntatem suam atque rectum intellectum inspirare, seu futura, sicut in sanctis prophetis, revelare: S. Eucher. Lugdun., L, 735.

LUCERNÆ septem, septem sunt dona Spiritus sancti: Raban. Maur., CXIII, 635; CXI, 605; S. Petr. Damiani., CXIV, 1028; Rupert. abb., CLXVIII, 751; Adam. Scot., CXCIII, 698.

LUCIFER, sermo divinus: Garner. de S. Victore, CXIII, 45.

LUMEN, claritas divinitatis: Raban. Maur., CXII, 979. — Lumen, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

LUX, Deus Pater: id., *ibid.*, 990.

MANE, illuminatio Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 992.

MANUS Dei ejus potestas intelligitur; item flagellum: S. Eucher. Lugdun., L, 732. — Manus Domini, minæ vel vindictæ ejus: id., *ibid.*, 738. — Manus Domini signifi-

cat Dei virtutem: Alcuin., C, 607. — Manus consolatio divina; vis supernæ virtutis; potestas Dei; dispositiones Dei: Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, divinum eloquium: Garner. de S. Victore, CXIII, 287.

MEL, ipsa divinitas: Raban. Maur., CXII, 997; Alan., CCX, 81.

MODULATIO interioris hominis per septiformem sancti Spiritus gratiam quasi per septem discrimina vocis constituitur: Wolbero abb., CXCIV, 1103.

MONS Pharan, Deus Pater: Rupert. abb., CLXVIII, 629. — Mons divinitatem denotat: Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 47, 48.

MULIER, sapientia Dei: Garner. de S. Victore, CXIII, 410.

MURENULA dicitur Dei sapientia: Alanus de Insulis, CCX, 61.

NARES Dei est inspiratio ejus in corda fidelium: S. Eucher. Lugdun., L, 731.

NEBULÆ, velamentum mysteriorum Dei: id., *ibid.*, 739.

NERVUS, divina essentia: Raban. Maur., CXII, 1005.

NESCIRE Dei est quoddam reprobus reprobare: S. Eucher. Lugdun., L, 738.

NUBES, Spiritus sanctus, consolatio divina: Raban. Maur., CXII, 1007. — Nubes gratiam supernam innuit: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 190.

OBLIVISCI dicitur Deus cum quibusdam impiis et peccatoribus miseretur: S. Eucher. Lugdun., L, 737.

OCULI Domini intelliguntur inspectio divina: S. Eucher., L, 737. — Oculi Deus dicitur habere pro eo quod omnia videt et nihil eum latet; vel oculi respectu gratiam intelliguntur: id., *ibid.*, 730. — Christi oculi sunt dona Spiritus sancti: Cassiodor., LXX, 1086. — Septiformis Spiritus significatur per septem oculos Dei: Rupert. abb., CLXVIII, 768. — Oculi, perfecta Dei cognitio, Spiritus sanctus: Garner. de S. Victore, CXIII, 166.

ODORES, Odorum fragrantia suavitatem Dei bonitatem demonstrat: Adam. Scot., CXCIII, 802.

OLEUM, Olei nomine Spiritus sanctus designatur: S. Fulgent., LXV, 278; Raban. Maur., CXII, 1011.

OLIVA, Spiritus sanctus: Raban. Maur., CXII, 1011. — Olive duæ duo sunt dona Spiritus sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 731.

OS Domini, sermo ejus sive jussio accipitur: S. Eucher. Lugdun., L, 731, 738.

OSCULUM, donum Spiritus sancti: Raban. Maur., CXII, 1014. — Osculum Spiritus sanctus accipitur: Wolbero abb., CXCIV, 1007.

OSTENDERE dicitur Deus faciem suam cum respectu gratiæ suæ quibus vult seipsum in corde insinuat et amorem suum infundit: S. Eucher. Lugdun., L, 734.

PALPEBRÆ Domini occulta et incomprehensibilia iudicia ejus, sive spiritualis ejus in divinis libris lectio innuitur: S. Eucher. Lugdun., L, 731. — Palpebræ Dei sunt iudicia ejus quæ probant filios hominum: id., *ibid.*, 737. — Palpebræ, iudicia Dei: Raban. Maur., CXII, 1016; Garner. de S. Victore, CXIII, 170.

PANIS vitæ est doctrina Dei: S. Bruno (Carthus., CLII, 795. — Septem dona Spiritus sancti per septem panes sunt intellecta: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 490.

PARADISUS voluptatis, voluntas Dei: Vener. Guibert. abb., CLVI, 795.

PATER, Deus creator; Protoplastus: Raban. Maur., CXII, 1023.

PEDES Dei stabilimentum virtutis ejus, eo quod ubique præsens et universa illi sunt subjecta: S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Pedes Domini, stabilitas æternitatis: id., *ibid.*, 738.

PLUVIA, præcepta vel mandata Domini: eo quod terram, id est, homines irrigant: S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Pluvia salutarem doctrinam significat: Rupert. abb., CLXXII, 1120. — Charitas Dei quodam vernalis est pluvia virtutum sub qua et bona voluntas germinat et operatio sancta fructificat: Cassiodor., L, 100.

POENITERE dicitur Deus, non quod more hominum pro transactis operibus scilicet poenitet; qui enim novit adsequam fiant pro perpetratis actibus poenitere non potest; sed poenitentia Dei statuta mutare et quod prius aliter fecerat, in aliud mutare: S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Non poenitere Dei, statuta nullo modo mutare: id., *ibid.*

POMA odorifer, Dei adventus: Garner. de S. Victore, CXIII, 348.

PROPIITIATORIUM dicitur divina majestas: Alanus, CCX, 240.

RECEDERE dicitur Deus et ad alios transire, quod non localiter aut visibiliter, sed invisibiliter occultoque

judicio ac justo, facere aliquid consuevit : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

REFRIGERIUM, protectio Dei : Raban. Maur., CXII, 1007.

RIVULI, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROMPHEA, vindicta, vel sermo Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 738.

ROS, Verbum Domini : S. Eucher. Lugdun., L, 739. — Ros, Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1010. — Ros cœli significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 461. — Ros Spiritum sanctum significat, id., *ibid.*, 1120. — Ros, divinæ gratiæ symbolum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 38.

SAGITTA, sermo Dei; animadversio Dei; vindictæ Domini; præcepta Domini; comminationes Dei; percuSSIONES Dei : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sagittæ, præcepta divina : S. Eucher., L, 738. — Sagittæ in manu potentis, verba sunt doctrinæ Dei : Alcuin., C, 579, 620.

SANGUIS, furor Dei : Raban. Maur., CXII, 1015.

SCAPULÆ, Scapulas habere dicitur Deus quia infirma membra Ecclesiæ, quasi in scapulis suis portat : S. Eucher., L, 733.

SCUTUM, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 321.

SEDERE dicitur Deus non corporaliter humano modo, sed potentialiter super omnem creaturam rationabiliter præsidere : S. Eucher. Lugdun., L, 731.

SEMITA, arciora præcepta Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SEPTEM, Septem dona Spiritus sancti sunt intellecta per horam septimam : Vener. Godefrid. a. b., CLXXIV, 621. — Septem dona S. Spiritus designantur per primos septem libros Scripturæ sacræ : id., *ibid.*, 1061. — Numerus septenarius operationem septiformis Spiritus; septem virtutes Spiritus sancti : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SINUS, substantia Deitatis; Dei gratia : Raban. Maur., CXII, 1014.

SOL, Deus : Raban. Maur., CXII, 1037.

SONUS, Spiritus sanctus : Raban. Maur., CXII, 1039.

SPIRITUS, ipse Deus; inspiratio divina : Raban. Maur., CXII, 1036.

STARE dicitur Deus cum nos infirmos, id est, suam creaturam, ad penitentiam et conversionem patienter sustinet : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

STELLA, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1054.

TEMPORA, opportuna distributio voluntatis divinæ : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

TENEBRÆ, occulta Dei iudicia : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus fidem sanctissimæ Trinitatis signat : Garner. de S. Victore, CXIII, 412.

THESAURUS, providentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1066.

TORRENS, sapientia Dei : Raban. Maur., CXII, 1068. — Inundatio sancti Spiritus : id., *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRANSIRE dicitur Deus cum de cordibus quorundam hominum in quibus ante per fidem credebatur, postea subrepente perditione vel quolibet defectu, ab eis recedit et ad alios transit : S. Eucher., L, 735.

TRES pueri Trinitatis figuram gerunt : S. Zeno, XI, 522, 524.

TRITICUM, Dei Verbum : S. Eucher. Lugdun., L, 742.

TRUILA, protectio divina : Raban. Maur., CXII, 1070.

TUBA, vox Domini manifesta : S. Eucher. Lugdun., L, 734.

TURTUR, Spiritus sanctus : S. Eucher. Lugdun., L, 748; Garner. de S. Victore, CXVII, 71.

UBERA significant Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 841.

UMBRA, protectio divina : S. Eucher. Lugdun., L, 741.

UMBRACULUM Jonæ significat consolationem divinam : Rupert. abb., CLXVIII, 456.

UNGUENTUM est Spiritus sanctus : Rupert. abb., CLXX, 25. — Unguentum, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1065. — Unguentum optimum est gratia Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 841. — Unguenta sunt dona spiritualia Dei : Alanus de Insulis, CCX, 56.

UTERUS, substantia Patris : Raban. Maur., CXII, 1066. — Gratia Dei, id., *ibid.*, 1066. — Uterus Dei incomprehensibilia iudicia quæ rimari nequeunt : S. Eucher. Lugdun., L, 733. — Secretum ex quo Filium pro-

duxit : id., *ibid.*, 738. — Secretus gratiæ Dei sinus; Dei consilium : Garner. de S. Victore, CXIII, 225.

VAS, intelligentia divinitatis, approbatio Dei : Raban. Maur., CXII, 1075.

VENTER Dei secreta origo substantiæ ejus accipitur : S. Eucher. Lugdun., L, 733.

VENTILABRUM, examen justitiæ Dei : S. Eucher. Lugdun., L, 742.

VENTUS, dona Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus urens significat Spiritum sanctum : Rupert. abb., CLXVIII, 197.

VESTIGIA Domini, operum secretorum signa : S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Vestigia, operationes Dei; visitationes Dei; præsentia Dei : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIMENTUM, opera divina : Raban. Maur., CXII, 1075.

VIA, præcepta divina : Raban. Maur., CXII, 1077. — Via, actiones Dei : Garner. de S. Victore, CXIII, 260.

VIDERE Dei est acta bona approbare; aliter *videre Dei* est mala hominum acien'o reprobare; item aliter *videre Dei* est nos videntes facere : S. Eucher. Lugdun., L, 735.

VIGILARE Dei est in defensione electorum suorum se manifestum demonstrare : S. Eucher. Lugdun., L, 737.

VINUM, arcanum Deitatis, fervor Spiritus sancti : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vinum significat virtutem Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 794.

VIRGA, regni significatio vel correctio disciplinæ : S. Eucher. Lugdun., L, 758. — Virga, verbum manens; castigatio divina; divina persecutio : Raban. Maur., CXII, 1061.

VITTA, præcepta divina : Raban. Maur., CXII, 1082.

VOX, exhortatio divina : Raban. Maur., CXII, 1083.

ZELARE dicitur Deus cum creaturam suam quam non vult perire sæpe castigat, corripit atque flagellat et flagellando ad se reducit : S. Eucher. Lugdun., L, 756. — Zelare etiam dicitur Deus cum nullum peccatum impunitum vult relinquere : id., *ibid.*, 756.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADAM, Christus secundus Adam cœlestis est : S. Hilar., IX, 669 : S. Aug. XLV, 1512 : S. Maxim. Taur., LVII, 239, 249, 570.

ÆSTAS nostra Christi est adventus : hiems nostra Christi occultatio : S. Aug., XXXVIII, 217.

AGNUS est Christus per quem redempti sumus ac vivificati : S. Cyprian., IV, 653. — Agnus Christus ut homo dicitur : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 452. — Agnus typicus in figuram Christi occisus : Rupert. abb., CLXIX, 932. — Agnus paschalis Christus : S. Cyprian., IV, 561 : Lactant., VI, 530 : S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107. S. Aug., XXXIV, 547 : S. Paulin. Nolan., LX, 356, 539. — Agnus paschalis typus Christi incarnandi : Rupert. abb., CLXIX, 1280. — Passio figurata in immolatione agni paschalis : S. Bruno Astens., CLXIV, 253. — Christus agnus nobis est, Judæis vero hædus, S. Ambros., XIV, 648.

ALTARE dicitur ipsa divinitas, caro Christi, humanitas Verbi. Raban. Maur., CXI, 856. Altare de terra est Christus in incarnatione : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 401.

ANGELUS Dei Agar allocutus, Deus est, filius et auge us Dei et Deus : S. Hilar., X, 113. — Angelus est filius, magni consilii angelus et Dominus et Deus, id., *ibid.*, 116. — Angelus Mosi in rubo visus Dominus et Deus est., id., *ibid.*, 119. — Apparuit Jacob in forma angeli ut nuntium se magni consilii indicaret : S. Phasbadius, XX, 46. — Christus fuit Angelus luctans cum Jacob : S. Aug., XXXVI, 506 : XXXVII, 1936 : XXXVIII, 682.

AQUA, Humanitas Christi aquæ comparata : S. Gauden- tius, XX, 985. — Aquæ amaræ occidentis litteræ et legis habent figuram : Raban. Maur., CIX, 1031.

ARCA, In arca Noe quædam ad Christum, quædam ad Ecclesiam referuntur : S. Ang., XLII, 274, 275. — Arca Noe in omnibus Christum Ecclesiamque significat, id., XLI, 472, 477. — Salvatoris incarnationem designat : Raban. Maur., CVIII, 145. — Figura fuit humanitatis Christi : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 428. — Figura Corporis Christi : Philippus de Harveng., CCIII, 669. — Arca federis typus naturæ humanæ Christi : Alan. de Insulis, CCX, 241. — Arca testamenti Corporis quod Dominus assumpsit species est : S. Hilar., IX, 737 : Rupert. abb., CLXX, 232.

ARGENTUM, Humanitas Christi significata est per arg- entum : Rupert. abb., CLXVII, 1423.

ARIES immolatus ab Abrahamo figura fuit Christi : S. Ambros., XIV, 448 : S. Aug., XLI, 511. — Aries

rubricatus figura fuit Christi et martyrum : S. Aug., XXXIV, 635. — Aries hærens cornibus figura Christi crucifixi : S. Aug., XXXVI, 244. — Aries, hærens vepribus est Christus inter blasphemias Judeorum : Rupert. abb., CLXIII, 839.

ASCENDERE dicitur Deus, cum Filius carnem ex nobis assumptam in celum duxit : S. Eucher., L, 734.

ASCENSUS Christi elevatio dicitur ascensus, ipse est ascensor : Raban. Maur., CXII, 867. — Ascensus palmarum fuit ascensus Christi in crucem : Wolbero, abb., CXLV, 1258.

ASPERSIO sanguinis secundum legem per fidem populum purificans, sacramentum futuræ ex Domini sanguine aspersio : S. Hilar., IX, 338.

AURUM incarnatam Dei sapientiam significat : Alcuin., C, 1114. — Regia Christi potestas est aurum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS. Avium plumis jugum Christi comparatur : S. Bernard., CLXXXII, 596.

BARBA. Divinitas Christi barba nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 875.

BIGÆ. Per bigas de quibus Isaias Christus salutare iniquitatem, discursus : S. Petr. Chrysolog., LII, 646.

BOTRUS per exploratores de terra promissionis portatus, figura Christi : S. Petr. Damian., CXLV, 1037. — Rupert. abb., CLXX, 314. — Gilbert., CLXXXIV, 275. — Wolbero abb., CXCIV, 1082. — Botrus pendens ex ligno, nique Christus ex ligno crucis : Raban. Maur., CVIII, 845. — Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Botrus dulcedinem Christi resurrectionis significat : Wolbero abb., CXCIV, 1080, 1084.

BUTYRUM Christi humanitas : Raban. Maur., CXII, 877.

CALAMUS Verbi divini aternitas : Garner., CXLIII, 425.

CALCEAMENTA Domini mystice signant incarnationem ejus : S. Eucher., L, 735. — Raban., Maur., CVII, 772. — Alanus de Insulis, CCX, 97. — Ejus humanitas per calceamenta designatur : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALCULUS ignitus Jesum Christum significat : Alcuin., C, 1106.

CALIX dicitur passio Christi : Raban. Maur., CXII, 879. — Garner. de S. Victore, CXCLIII, 457. — Philippus de Harveng., CCII, 143.

CAMPUS humana Christi natura est : Alan. de Insul., CCX, 64.

CANDELABRUM corpus Domini significat : Raban. Maur., CXI, 605. — Incarnatus cum septem donis Spiritus sancti significatur per candelabrum cum septem lucernis : Rupert. abb., CLXVII, 708. — Candelabrum aureum significat Christum propter passionem gloria coronatum : Rupert. abb., CLXVIII, 728.

CANISTRUM. Per Canistrum consummationis linguam Domini intelligimus : Raban. Maur., CVIII, 831.

CANTICUM novum dicitur incarnatio Domini qua mundus salutari exultatione completus est, qua angeli canoris vocibus personarunt laudantes : Cassiodor., LXX, 236.

CAPREA typus est Christi : Alan. de Ins., CCX, 98. — Per capreas intelliguntur membra Christi : Cassiod., LXX, 1044.

CARBONES, virtutes quas erant in Christo : Raban. Maur., CXII, 868.

CARO. Christus figuratus est in carnibus ad vespertam, et panibus mane præstitis populo Israel : S. Aug., XXXIV, 616.

CAUTIO super homicidio occulto mystice Salvatorem denotat : Rab. Maur., CXIII, 915.

CAVERNA, vulnus in latere Domini : Raban. Maur., CXII, 890. — Caverna macerie designat vulnus lateris Christi : Alan. de Insulis, CCX, 70.

CEREUS imago Christi. S. August., XLVI, 819.

CHRISTUS dicitur secundus Adam : S. Hilar., IX, 669. — S. August., XLV, 1512. — S. Maxim. Taurin., I, VII, 259, 249, 570. — S. Paulin. Nolan., LXI, 679. — Adeps : Raban. Maur., CXII, 854. — Æs : Garner. de S. Victore, CXCIII, 315. — Agnus : S. Cyprian., IV, 561, 653. — Lactans., VI, 530. — S. Zeno, XI, 511, 517. — S. Ambros., XIV, 457, 648, 1107. — S. Hieronym., XXV, 462. — S. August., XXXIV, 547. — XXXV, 1839. — XXXVI, 763. — XXXVIII, 45, 153, 1209. — XLVI, 839. — S. Eucher., L, 745. — S. Paulin. Nolan., LXI, 556, 559. — Egyptus. abb., LXII, 675, 757. — S. Gregor. Mag., LXXVI, 360. — LXXIX, 209. — S. Paulin. Aquileiens., CXIX, 452. — Raban. Maur., CXI, 802. — CXII, 835. — Rupert. abb., CLXVIII, 517, 567, 615, 1356. — CLXVIII, 566. — S. Bernard., CLXXXIII, 404. — Philipp. de Harveng., CCII, 1045. — Agnus et Leo : S. August., XLVI, 828. — Agricola : Rupert. abb., CLXVIII,

800. — Alpha et Omega : S. Paulin. Nolan., LXI, 675. — S. Gregor. Mag., LXXVI, 1179. — LXXIX, 626. — Altare Ecclesie : Rupert. abb., CLXIX, 1017. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857. — Rupert. abb., CLXVIII, 622. — CLXIX, 11. — Amygdalus : Ven. Hilbert. Canon., CLXXI, 559. — Angelus : S. August., XLII, 772. — S. Eucher., L, 759. — Raban. Maur., CXII, 851. — Rupert. abb., CLXVIII, 1503. — Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 884. — Garner. de S. Vict., CXCIII, 27. — Angelus Dei et Deus : S. Hilar., X, 115, 116, 119. — Angelus et Dominus angelorum : S. August., XXXV, 1896. — Angelus magni consilii : S. Hilar., X, 116. — S. August., XXXVI, 515. — XXXVIII, 64, 691. — S. Gregorius Mag., LXXVI, 365. — Angelus Testamenti : S. Bruno Astensis, CLXIV, 540. — Anima : Raban. Maur., CXII, 852. — Annona præstantium de horreis inventa Domini : S. August., XXXVII, 1863. — Antemurale : S. Bernard., CLXXXIII, 534. — Aps : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Aqua : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquila : S. August., XXXIV, 884. — S. Eucher., L, 749. — S. Gregor. Mag., LXXVI, 625. — Raban. Maur., CX, 694. — CXII, 861. — Rupert. abb., CLXVII, 1458. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 69. — Arbor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 97. — Raban. Maur., CXII, 865. — S. Bernard., CLXXXII, 379. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 355. — Arbor fructifera in cordibus nostris excolenda : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Arbor in passione succia, in resurrectione multiplicata : Cassiodor., LXX, 990. — Arca : Raban. Maur., CXII, 864. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 453. — Arca sanctificationis : S. Hilar., IX, 757. — Arcus in passione intentus : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1190. — Aries : S. August., XLII, 846, 772. — Raban. Maur., CXII, 863. — Rupert. abb., CLXVII, 1780. — CLXVIII, 689, 1574, 1577. — CLXX, 69. — Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1072, 1075. — Artifex : Raban. Maur., CXII, 865. — Ascendens de civitate sua statutus diebus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 27. — Ascensus purpureus : Rupert. abb., CLXVIII, 882. — Avis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1218. — Raban. Maur., CXII, 871. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 65. — Botrus : S. August., XLII, 371. — S. Eucher., L, 759. — Raban. Maur., CXII, 876. — Alan. de Insul., CCX, 62. — Botrus uvæ pressus in torculari : S. August., XXXVI, 109. — Brachium Dei : S. Bruno Herbipol., CXII, 553. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 192. — Cadaver. Raban. Maur., CXII, 878. — Calamus : Id., ibid., 879. — Calceamentum : Raban. Maur., CXII, 880. — Caligo : Id., ibid., 879. — Camelus : S. Augustinus, XXXIV, 1360. — S. Eucher., L, 752. — Egyptus. abb., LXII, 844. — S. Gregor. Mag., LXXV, 556. — LXXVI, 770. — Raban. Maur., CXII, 884. — Garner. de S. Victore, CXCIII, 92. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 862. — Rupert. abb., CLXVII, 856. — CLXVIII, 475. — Adam. Scot., CXCVIII, 697. — Candidus ex innocentia, rubicundus ex passione : S. Gregor. Mag., LXXIX, 523. — Candidus sanctitate, rubicundus passione : Rupert. abb., CLXVIII, 921. — Candidus ut Deus, rubicundus ut homo : Adam. Scot., CXCVIII, 699. — Caprea : Raban. Maur., CXII, 885. — Caput Ecclesie : S. Gregor. Mag., LXXV, 612. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 570. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 889. — Catulus leonis : S. Gregor. Mag., LXXII, 609. — Caverna macerie : Wolbero abb., CXCIV, 1110. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 817. — CXII, 891. — Cervus : S. Eucher., L, 751. — Petr. Lombard., CXCI, 201. — Cibus : Raban. Maur., CXII, 895. — Cibus solus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 486. — Beatarum animarum et angelorum cibus : Id., ibid., 461. — Cibus mentis reficiens nec deficiens : S. August., XXXVIII, 183, 1606, 1016. — Cibus qui esurientes saturat et integer manet : Id., ibid., 185. — Cithara : S. Bruno Herbipol., CXII, 225. — Civitas : S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — Clavis : Raban. Maur., CXII, 881. — Cælum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 621. — Raban. Maur., CXII, 891. — Adam. Scot., CXCVIII, 278. — Clypeus fortium : Rupert. abb., CLXVIII, 1150. — Colitis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Columba : Raban. Maur., CXII, 896. — Columba : S. Augustinus, XLII, 369. — Egyptus. abb., LXII, 678. — Constans : Raban. Maur., CXII, 901. — Cornu nostrum : S. Bruno Herbipol., CXII, 182. — Cornu olei : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 849. — Corpus : Raban. Maur., CXII, 902. — Cultor vineæ : Alanus de Insulis, CXI, 211. — Custos : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1151. — Raban. Maur., CXII, 905. — Cyprus : Raban. Maur., CXII, 896. — S. Anselmus Cantuariensis., (LVIII, 589. — David : S. Augustinus., XXXVI, 616. — XXXVII, 1829, 1870. — XL, 164. — David veras : S. Hilar., IX, 736. — David filius et Dominus David : S. Augustinus., XXVII, 1870. — Denarius : Raban. Maur., CXII, 907. — Dextra :

S. Bruno Carthus., CLII, 1182. — Dextra et brachium Dei : S. Bruno Heribpol., CXLI, 358. — Diadema : Raban. Maur., CXII, 908. — Dies : Rupert. abb., CLXVII, 621; Petr. Lombard., CXCI, 537, 1190; Alan. de Insul., CCX, 79. — Dies de die : S. Aug., XXVIII, 1005, 1099. — Dies noster : S. Aug., XXXVIII, 932; Cassiodor., LXX, 559; Raban. Maur., CXII, 909; S. Bruno Heribpol., CXLI, 435; Rupert. abb., CLXVII, 621. — Dies quam fecit Dominus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861. — Dilectus ex dilecto : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — Dilectulum : Raban. Maur., CXII, 910; S. Bruno Heribpol., CXLI, 435; S. Bruno Carthus., CLII, 750. — Domus : Rupert. abb., CLXVIII, 475. — Electrum : Raban. Maur., CXII, 915; Garner., CXIII, 512. Species electri : Rupert. abb., CLXVII, 1457. — Electus ex millibus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 522. — Electus ut cedri, id., *ibid.*. — Emmanuel : Tertull., II, 537; S. Aug., XXXIV, 535; S. Petr. Damian., CXLI, 859. — Eques : S. Gregor. Mag., LXXVI, 535. — Facies : S. Bruno Carthus., CLII, 680. — Favus : Raban. Maur., CXII, 922; Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815. — Ficus : Thomas Cisterciensis, CCVI, 205. — Fidis : Raban. Maur., CXII, 932; Fidis legis : S. Paulin. Nol. LXI, 207; S. Gregor. Mag., LXXVI, 981; S. Petr. Lombard., CXCI, 1472. Fidis legis et prophetarum : S. Bruno Carthus., CLII, 809, 1062. Fidis prophetarum : S. Paulin. Nolan., LXI, 412. Fidis omnis consummationis : S. Bruno Heribpol., CXLI, 415. — Firmamentum : Garn. de S. Victore, CXIII, 36. — Flos : S. Eucher., L, 744; Cassiodor., LXX, 1002; S. Gregor. Mag., LXXIX, 494; Raban. Maur., CXII, 929; Garner. de S. Vict., CXIII, 347; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1051. Flos campi : S. Bernard., CLXXXIII, 1008; Alanus de Insul., CCX, 61. Flos horti, campi et thalami : S. Bernard., CLXXXIII, 1008; CLXXXIV, 450. Flos Mariæ : S. Ambros., XV, 1561. Flos ex virga : Tertull., II, 788. Flos virginis florentis : Alanus de Insul., CCX, 246. — Fluvius : S. Petr. Damianus, CXIV, 502. — Folium : Raban. Maur., CXII, 929. — Fons : S. Eucher., L, 747; S. Paulin. Nolan., LXI, 521; S. Gregor. Mag., LXXVI, 637; Raban. Maur., CXII, 929; Garner. de S. Victore, CXIII, 299. — Fons omnis sanctitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 150; fons patens domus David : S. Gregor. Mag., LXXIX, 640; fons patens in ablutionem peccatorum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 878. — Foreps : Raban. Maur., CXII, 931. — Fraxea : Raban. Maur., CXII, 922. — Fructus : Tertull., II, 788; Raban. Maur., CXII, 933; fructus benedictus : S. Bernard., CLXXXIII, 74; fructus terre sublimis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 958. — Frumentum : Raban. Maur., CXII, 938; S. Bruno Carthus., CLII, 942; Rupert. abb., CLXI, 48; Walbero, abb., CXCV, 1256. — Fulgur : S. Eucher., L, 750; S. Petr. Damian., CXIV, 900. — Fundamentum : Raban. Maur., CXII, 935; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 657, 658; Garner. de S. Vict., CXIII, 400; fundamentum celestis Jerusalem : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; fundamentum Ecclesie : S. Bruno Heribpol., CXLI, 522; fundamentum eorum qui etiam ad legem et prophetas pertinent : S. August., XXVII, 1560. — Fundamentum fundamentorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 456; fundamentum omnium lapideum edificii, id., *ibid.*, 939. — Galaad : Raban. Maur., CXII, 939. — Gallus : S. Eucher., L, 750; Rupert., CLXVII, 1730. — Gigas : Cassiodor., LXX, 159; Raban. Maur., CXII, 946. — Gigas gigantum : S. August., XXXVII, 1116. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Haeta : Raban. Maur., CXII, 948. — Hebraeus, id est, transitor : Rupert. abb., CLXVIII, 410. — Hedera : Thomas Cisterciensis, CCVI, 205. — Herba : Raban. Maur., CXII, 950. — Hinnulus : S. Eucher., L, 752; Cassiodor., LXX, 1067; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 1245; LXXIX, 497; Gillebert., CLXXIV, 69; Wolbero abb., CXCV, 1108. — Hircus : S. Augustinus, XXXVIII, 133; XLII, 546; Egypt., LXII, 687; Raban. Maur., CXII, 954. — Hædus : Raban. Maur., CXII, 953; Rupert. abb., CLXVII, 617, 618, 1801. — Hortus Mariæ : Alan. de Insul., CCX, 83. — Hostia : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Rupert. abb., CLXIX, 192. — Ignis consumens : S. Paulin. Nolan., LXI, 509. — Imber : Raban. Maur., CXII, 970. — Iudamentum sanctorum : Hugo de S. Vict., CLXXV, 561. — Janus : S. August., XXXVII, 1102, 1103; S. Gregor. Mag., LXXVI, 941; Raban. Maur., CXII, 965. — Jurisperitis celestis : S. August., XXIVII, 1846. — Lampas : S. Gregor. Mag., LXXV, 961. — Garner. de S. Victore, CXIII, 457; lampas contempta : Rupert. abb., CLXVIII, 1614. — Lapis : S. August., XXXIV, 515; XXXV, 1839; S. Eucher., L, 745; Egypt., abb., LXII, 875; Raban. Maur., CXI, 462; CXII, 961; Rupert. abb., CLXVII, 490, 1505; CLXX, 75; Petr.

Lombard., CXCI, 726; Philipp. de Harveng, CXIII, 1291; lapis super quem septem oculi, id est, septem Spiritus dona fuerunt : Rupert. abb., CLXVIII, 726. — Lapis adjutorii : Raban. Maur., CVIII, 54; lapis adjutorii reprobus confringens et conterens : S. Gregor. Mag., LXXIX, 212. — Lapis angularis : S. August., XXXV, 1859, 2080; XXXVI, 834; XXXVIII, 41, 42, 341; S. Maxim., Taurin., LVII, 820; Cassiodor., LXX, 831; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458; LXXIX, 69, 212, 617; S. Bruno Heribpol., CXLI, 436; S. Petr. Damian., CXLV, 49; Rupert. abb., CLXX, 75; lapis summus angularis post reprobationem assumptus : Tertull., II, 550. — Lapis grandis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 584; lapis magnus, id., *ibid.*, 196; lapis magnus quem accepit Jesus sub terebintho : S. Augustinus, XXXIV, 791; lapis offensiois omnibus malis : S. August., XXXV, 2000; lapis offensiois et petra scandali : Tertull., II, 550; lapis parvus de monte abscissus sine manibus : S. Aug., XXXV, 1468; S. Gregor. Mag., LXXVII, 772; lapis ad edificandis reprobatus : S. Gregor. Mag., LXXVII, 861; lapis unctus a Jacob : S. August., XXXV, 1449; XXXVI, 806; XLII, 517; XLII, 833; lapis unctus et reprobatus : S. August., XXXIV, 576; lapis vivus : Raban. Maur., CX, 168. — Lectulus : Gillebert., CLXXIV, 1121. — Lectus sanctorum in quo universa festa secularibus præliis corda requiescant : S. Ambros., XIV, 517. — Leo : S. Aug., XXXV, 1728, 1756, 1839; XXXVII, 1153; XXXVIII, 1209; XLII, 266; XLVI, 928; S. Eucher., L, 751; S. Paulin. Nolan., LXI, 267, 611; Egypt., LXII, 675, 846; Cassiodor., LXX, 67; S. Gregor. Mag., LXXVI, 528, 560, 625; LXXVII, 400; Raban. Maur., CVIII, 754; CXII, 963; Rupert. abb., CLXVII, 1458, 1750; CLXVIII, 566, 1923. — Garner. de S. Victore : CXIII, 108. — Levitas verus : S. Ambros., XIV, 545. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 965. — Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 1009. — Gillebert., CLXXXIV, 197. — Richard. de S. Vict. CXCVI, 516. — Alan. de Insulis, CCX, 85. — Liber : Raban. Maur., CXII, 967. — S. Bruno Carthus. CLII, 805. — Liber scriptus istus et foris : Adam. Scot., CXCVIII, 774. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 965. — Garner. de S. Victore, CXIII, 329. — Lignum plantatum juxta aquas : Rupert., CLXVII, 1672. — Lignum viride : S. Gregorius Mag., LXXVI, 131. — Lignum vitæ : S. Hilari., IX, 255, 257; S. Aug., XXXIV, 376; S. Petr. Damian., CXIV, 641; S. Bruno Astens., CLXIV, 162; Rupert. abb., CLXVII, 608; Richard. de S. Victore, CXCVI, 618; Alanus de Insulis, CCX, 65. — Lithum : S. Eucher., L, 744; Raban. Maur., CXI, 528; S. Petr. Damian., CXIV, 754; Rupert. abb., CLXVIII, 854; Gillebert., CLXXXIV, 141; S. Bernard., *ibid.*, 450; Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locustæ : Raban. Maur., CXII, 967. — Lucerna : S. August., XXXVII, 1567; Raban. Maur., CXII, 969; Petr. Lombard., CXCI, 1086; Garner. de S. Victore, CXIII, 362. — Lucifer : Raban. Maur., CXII, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 45. — Lumen : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Lux : S. Eucher., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 534, 671; LXXVI, 520; Raban. Maur., CXII, 969; Rupert. abb., CLXVIII, 976; Petr. Lombard., CXCI, 1190; Garner. de S. Victore, CXIII, 561; Alan. de Insulis, CCX, 254. — Maceris : Rupert. abb., CLXVIII, 868. — Malum granatum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 561. — Malus inter ligna : id., *ibid.*, 486. — Maena : S. Aug., XLII, 269; S. Prosper Aquitan., LI, 765; Rupert. abb., CLXVII, 1016. — Manus : Raban. Maur., CXII, 965; Garner. de S. Victore, CXIII, 194. — Manus Patris : S. Bruno Carthus., CLII, 1225. — Manus scribens : Rupert., CLXVII, 1505. — Masculus de grege : id., CLXVIII, 822. — Medicus : S. August., XXXVIII, 725; S. Eucher., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 287; S. Bernard., CLXXXIII, 108. — Medicus et medicina : S. Ambros., XIV, 1011, 1086; XV, 1469, 1718; S. August., XXXVI, 555. — Mercator : S. August., XXXVI, 178, 866. — Meridies : Raban. Maur., CXII, 968. — Minor angelis : Rupert. abb., CLXVIII, 722. — Mons : S. Aug., XLII, 52; S. Maxim., Taur., LVII, 820; Cassiodor., LXX, 468; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668, 957, 941, 1244; Raban. Maur., CX, 862; Rupert. abb., CLXVIII, 475; CLXIX, 77; Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 48; S. Bernard., CLXXXIII, 629; Garner. de S. Victore, CXIII, 252. Mons montium : S. Aug., XXXVII, 1116. Mons et vallis : id., *ibid.*, 1597. Mons Dei, mons pinguis : S. Bruno Heribpol., CXLI, 552. Mons exiguus et magnus : S. Ambros., XIV, 818. Mons magnus ex lapide parvo : S. Aug., XXXVI, 552, 553, 554, 680. Mons sine manibus concidentium precibus, implens omnem terram : Tertull., II, 604; S. Aug., XXXVII, 1254. Mons sacrificii destinatus : Adam. Scot., CXCVIII, 483. Mons uber et incaseatus : S. Aug., XXXVI, 827. — Mors mortis : S. Gregor. Mag., LXXV, 994. — Mulier : Raban.

Maur., CXII, 1002. — Murus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 169; Raban. Maur., CXII, 1003; S. Bernard., CLXXXIII, 524; Garner. de S. Victore, CXCI, 392. — Negotiator celestis : S. Aug., XXXVI, 251. — Novacula salutiferæ actionis : S. Paulin. Nolan., LXI, 263. — Nubes : S. Aug., XLII, 269; Eugyp., LXII, 678. Nubes ex virgine : S. Aug., XXXVII, 1124. — Nycticorax : S. Euch., L, 450; Raban. Maur., CXII, 1006. — Oleum : S. Aug., XXXIV, 710. — Onager : S. Greg. Mag., LXXVI, 860, 561; Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXCI, 116. — Oriens : S. Euch., L, 741; S. Gregor. Mag., LXXV, 539; LXXVI, 102, 1062; LXXIX, 598; Raban. Maur., CXII, 1012; Vener. Guibert., CLVII, 986. Garner. de S. Victore, CXCI, 387. — Os : Raban. Maur., CXII, 1013; Garner. de S. Victore, CXCI, 173, 214. — Os Dei : S. Bruno Heribol., CLII, 764; Wolbero abb., CXCV, 1017. — Ostium : S. Hieronym., XXX, 462; S. Gregor. Mag., LXXIX, 170, 544; Raban. Maur., CXII, 1014; Garner. de S. Victore, CXCI, 406. — Ovis : S. Aug., XXXIV, 375; XXXV, 1839; Raban. Maur., CXII, 1015; Rupert. abb., CLXVII, 1536; Garner. de S. Victore, CXCI, 105. — Pacificus : S. Aug., XXXVII, 1635, 1668; S. Gregor. Mag., LXXIX, 545; Raban. Maur., CXII, 1016; Wolbero abb., CXCV, 1255; Alanus de Insulis, CCX, 211. — Panis : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; S. Gregor. Mag., LXXVI, 281; LXXIX, 108; Raban. Maur., CXII, 1021. Panis angelorum : S. Aug., XXXII, 1286; XXXVII, 1865. Panis cœli et angelorum : S. Bruno Heribol., CXII, 294. — Paradisus voluptatis : Adamus scotus, CXCVIII, 248, 249. — Pascua fidelium : Petr. Lombard., CXCI, 1096. — Passer : S. Euch., L, 750; S. Paulin. Nolan., LXI, 575, 574; S. Gregor. Mag., LXXVI, 128; LXXIX, 609; Raban. Maur., CXII, 1022; Rupert. abb., CLXVII, 811; Garner. de S. Victore, CXCI, 83. — Pastor : S. August., XXXVII, 1102, 1403; S. Euch., L, 756; S. Gregor. Mag., LXXVI, 48, 941; LXXIX, 464; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 576; Raban. Maur., CXI, 203. — Pastor pastorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Pax : S. August., XXXVII, 1635; S. Paulin. Aquileiens., CXIX, 216, 217, 218; Raban. Maur., CXII, 1016; S. Bruno Heribol., CXII, 370. Princeps pacis : S. Petr. Damian., CXLV, 275. — Pelicanus : S. Euch., L, 749; S. Gregor. Mag., LXXIX, 609. — Peregrinus : Raban. Maur., CXII, 1027. — Petra : S. Ambros., XIV, 1039; S. Aug., XXXII, 618; XXXIV, 112, 575, 804; XXXV, 1839; XXXVII, 1153; XLII, 269, 270, 772; S. Euch., L, 743; S. Prosper Aquitanus, I, 527; S. Paulin. Nolan., LXI, 554; Eugyp., LXII, 816; Cassiodor., LXX, 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 559, 627; LXXIX, 598; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1028; S. Bruno Heribol., CXII, 252; S. Petr. Damian., CXLV, 771; S. Bruno Astens., CLXIV, 271; Rupert. abb., CLXVII, 885; CLXVIII, 868; Garner. de S. Victore, CXCI, 319. Petra ad quam hostis major est occidendus et minor elidendus : S. Aug., XXXVII, 1774. Petra forata : Guerric. abb., CLXXXV, 101, 140. Petra scintillæ : Tertull., II, 330. — Piscis : S. Aug., XLI, 580; Raban. Maur., CXII, 1030; Vener. Godefrid., CLXXIV, 815. — Piscis aquæ vivæ : S. Paulin. Nolan., LXI, 210. — Piscis ossus : S. Euch., L, 748; Rupert. abb., CLX, 227. — Porta : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; S. Gregor. Mag., LXXV, 751; CXVI, 1855, 1065; Raban. Maur., CXI, 385; CXII, 1031; Rupert., CLXVIII, 987; Garner. de S. Victore, CXCI, 402. — Procurator : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propitiatorum : Raban. Maur., CXII, 1032. — Propugnator : CXII, 1032. — Psalterium : S. Bruno Heribol., CXII, 225. — Pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 464, 466. — Pupilla : Raban. Maur., CXII, 1034. — Radix : S. Gregor. Mag., LXXV, 990; Raban. Maur., CXII, 1036. Radix David : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — Rector colorum : Alan. de Insulis, CCX, 538. — Rector Ecclesiæ : id., *ibid.*, 572. — Rhinoceros : Rupert. abb., CLXVII, 899. — Rufus et pulcher aspectu : S. Gregor. Mag., LXXIX, 461, 466. — Sacerdos : S. Paulin. Nolan., LXI, 194; Eugyp., LXII, 582; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXII, 1012; S. Petr. Damian., CXLI, 461. — Sagitta : S. Hilar., IX, 649; S. Hieronym., XIV, 462. — Salutaris noster : S. Aug., XXXVII, 1728. — Samaritanus vulneratus a latronibus curans : Rupert. abb., CLXX, 521; Wolbero abb., CXCV, 1036. — Sanctus sanctorum : S. Aug., XXXVII, 1102. — Sapphyrus : Rupert. abb., CLXVIII, 1082. — Saxum : Raban. Maur., CXII, 1047. — Scarabæus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1043. — Securus : Raban. Maur., CXII, 1047; Garner. de S. Victore, CXCI, 328. — Semen : Raban. Maur., CXII, 1048. — Semen et fructus : Guerric. abb., CLXXXV, 199. — Serpens : S. Gregor. Mag., LXXVI, 560; Raban. Maur., CXII, 1081. — Serpens æneus : S.

Ambros., XV, 1314. — Servus Domini : Rupert., CLXVIII, 722. — Sigillum Dei : Alan. de Insulis, CCX, 247. — Sigillum Patris : id., *ibid.* — Silex : Raban. Maur., CXII, 1054. — Sinapis : Garner. de S. Victore, CXCI, 450. — Mons Sion : Alcuin., C, 626. — Sol : S. Aug., XXXVI, 152; XXXVII, 1947; XLII, 266; S. Euch., L, 739; S. Prosper Aquitan., LI, 565; Eugyp., LXII, 675; Cassiodor., LII, 756; S. Gregor. Mag., LXXV, 248; LXXVI, 750, 97, 1218; LXXIX, 486; S. Bruno Heribol., CXII, 270; S. Petrus Damian., CXLI, 719; Rupert. abb., CLXI, 186; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 798; Hugo de S. Victore, CLXXV, 638; Garner. de S. Victore, CXCI, 57. — Sol humani cordis : S. Fulgentius Ruspeus., LXV, 541. — Sol iustitiam : S. Maxim. Taur., LVII, 529; Rupert. abb., CLXVIII, 361. — Splendor : Alan. de Insulis, CCX, 232. — Sponsus Ecclesiæ : S. Aug., XXXVII, 1781; Justus Urgell., LXVII, 965; S. Gregor. Mag., LXXIX, 476; Vener. Beda, XCI, 1083; S. Bernard., CLXXXIII, 408; Adam Scot., CXCVIII, 107. — Sponsus transiliens moles et colles : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Statera : S. Gregor. Mag., LXXV, 767; LXXVI, 196; Raban. Maur., CXII, 1047; Rupert. abb., CLXVIII, 1104. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stella matutina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 520; Garner. de S. Victore, CXCI, 57. — Taurus : S. August., XXXVIII, 153; XLII, 516; Eugyp., LXII, 687. — Templum : Rupert. abb., CLXVII, 709; Garner. de S. Victore, CXCI, 598. — Terra promissionis : S. Petrus Damian., CXLI, 517, 624. — Tonitrus : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 503; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXCI, 62. — Torrens boni qui Iudæis cessavit ut nobis abundaret : S. Ambros., XIV, 962. — Turris : S. Paulin. Nolan., LXI, 509; S. Bruno Heribol., CXII, 232. — Turris fortitudinis : S. August., XXXVI, 725. — Turtur : Garner. de S. Victore, CXCI, 71. — Pleno cornu unctus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 462. — Unguentum : S. Hieronym., XXV, 462. — Ur : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXXVI, 109; Rupert. abb., CLXVII, 551. — Vacca : Raban. Maur., CXII, 1072. — Mons et vallis : S. Aug., XXXVII, 1597. — Vectis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 470, 473. — Vectis tabernaculi conjungens utrumque testamentum : Adam. Scot., CXCVIII, 696. — Vena : Raban. Maur., CXII, 1075. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Verbum absconditum : S. Gregor. Mag., LXXV, 705. — Verbum bonum : Petr. Lombard., CXCI, 437. — Vermis : S. Aug., XXXVI, 174; S. Euch., L, 754; Raban. Maur., CXI, 356; CXII, 1075; S. Petr. Damian., CXLI, 891; S. Bruno Carthus., CII, 720; S. Bernard., CLXXXIV, 671; Petr. Lombard., CXCI, 229; Garner. de S. Victore, CXCI, 150. — Vertex : Garner. de S. Victore, CXCI, 162. — Via : S. Hieronym., XXV, 162; Raban. Maur., CXII, 1077; S. Bruno Heribol., CXII, 289; S. Bernard., CLXXXII, 1094; Garner. de S. Victore, CXCI, 260; Adam. Scot., CXCVIII, 702. — Via juxta quam laqueus ponitur a malis : Petr. Lombard., CXCI, 1244. — Vinea : Raban. Maur., CXII, 1079; Rupert. abb., CLXVIII, 870. — Vir : S. Gregor. Mag., LXXIX, 90; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Bruno Carthus., CII, 639; Garner. de S. Victore, CXCI, 157. — Vir a femina circumdatus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 23. — Virga : S. Aug., XI, 698; Rupert. abb., CLXVII, 596; CLXVIII, 852. — Virga simul et flos : S. Hilar., IX, 285; S. Hieron., XXV, 462. — Vitis : S. Ambros., XIV, 681; S. August., XXIV, 1839; S. Euch., L, 715; S. Paulin. Nolan., LXI, 567; Raban. Maur., CXII, 1081; S. Anselm., Cantuariensis, CLVIII, 593; Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 831, 856; S. Bernard., CLXXXIV, 925. — Vitulus : S. August., XXXVII, 1135; XXXVIII, 45; S. Euch., L, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 625; LXXIX, 465; Raban. Maur., CVIII, 1158; CXII, 1082; S. Bruno Heribol., CXII, 262; Rupert. abb., CLXVII, 757, 1458; CLXVIII, 1577; Garner. de S. Victore, CXCI, 101. — Vultur : S. Aug., XXXIV, 885; S. Gregor. Mag., LXXVI, 67; Raban. Maur., CXI, 266, 1259; CXII, 1085; Garner. de S. Victore, CXCI, 83. — Christus comparatur. Agno : Alan. de Insul., CCX, 231. — Api : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Arca Noë : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 803. — Bombyci qui sericum texit : Alan. de Insul., CCX, 245. — Candelabro aureo : Guerric. abb., CLXXXV, 176. — Capre : S. Gregor. Magn., LXXIX, 497; Alan. de Insul., CCX, 64. — Carboni ignito et mortuo : S. Bernard., CLXXXIV, 1020. — Cereus : Guerric. abb., CLXXXV, 63. — Cervo : S. Ambros., XIV, 811; Guerric. abb., CLXXXV, 63. — Citharæ : S. Bernard., CLXXXIV, 655. — Gallina : S. August., XXXVII, 1116. — Gattæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 529. — Hinnulo : Alan. de Insul., CCX, 68. — Hædo : Thomas Cisterciensis., CCVI, 581. — Ovis : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Alan. de Insul., CCX, 241.

— Paoi : Thomas Cisterciens., CCVI, 381. — Platano : Anselm. Cantuar., CLVIII, 591. — Pluvie : Thomas Cisterciens., CCVI, 581. — Rost : id., *ibid.* — Terræ opulente : ven. Godefr. abb., CLXXIV, 1068. — Tonliruo, id., *ibid.*, 886. — Tympano : Gillebert., CLXXXIV, 222. — Unguento : Gueric., CLXXXIV, 68. — Vento : Gillebert., CLXXXIV, 75. — Viola : S. Bernard., CLXXXIV, 668.

Christus designatus per Arcam Noe : Adam Scot., CXCVIII, 758 ; Alan. de Insulis, CCX, 211. — Columnam nubis : S. Ambros., XV, 1251. — Favum mellis : S. August., XXXVII, 1497. — Virgam Moysis : S. Ambros., XV, 1251.

Christus figuratus in agno jugulato : S. Leo, LVI, 1156 ; S. Bruno Astensis, CLXIV, 497. — In ariete quem vidit Abraham : S. Ambros., XLV, 448, 479 ; S. August., XXXVI, 244 ; XLI, 511. — In tribus avibus : S. Aug., XXXVII, 1290. — In botro per exploratores de terra promissionis portato : Wobero abb., CXCV, 1082. — In capro emissario : Raban. Maur., CVIII, 420. — In carnibus ad vesperam et panibus mane præsitis populo israel : S. Aug., XXXIV, 616. — In monte Galaad : Gillebert., CLXXXIV, 118. — In liguo vite : S. Aug., 701. — In panibus propositionis : Raban. Maur., CVIII, 517. — In pisce prehensio in Tigride : S. Optat., XI, 950. — In serpente a Moysse exaltato : S. Aug., XXXVII, 1578 ; XXXVIII, 1512 ; XLV, 1158 ; Alcuin., C, 516 ; S. Petrus Damian., CXIV, 661 ; S. Bruno Astensis, CLXIV, 492. — In vitulo in atrio tabernaculi immolato : S. Bruno Astensis, CLXIV, 516.

Christus representatus in balsamo : Raban. Maur., CXI, 258. — In herdo oecio : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 203. — In hydro : S. Petrus Damian., CXIV, 771.

Christus significatur per agnum lactentem : S. Greg., LXXIX, 200. — Per quatuor animalia : Rupert. abb., CLXVII, 1685. — Per aquam que irrigat aut aluit : S. Aug., XXXVI, 175. — Per botrum delatum ex terra promissionis : S. Petrus Damian., CXIV, 1057 ; Rupert. abb., CLXX, 214 ; Gillebert., CLXXXIV, 275. — Per flores varios : Gillebert., CLXXXIV, 190. — Per hircum : Raban. Maur., CXI, 203 ; Rupert. abb., CLXVII, 618. — Per malleum ligneum in tabula sonantem : Rupert. abb., CLXX, 150. — Per manna : S. Aug., XXXIV, 635 ; XXXV, 1603. — Per pisces : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Per situlam : Rupert. abb., CLXVII, 902. — Per vaccam rufam : Adam Scot., CXCVIII, 704.

Christi caro dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Cilicium : id., CXII, 894. — Diadema : Cassiodor., LXX, 1071. — Domus : Raban. Maur., CXI, 589. — Humerus, id., CXII, 899. — Jumentum, *ibid.*, 973. — Lectus : Alanus de Insulis, CCX, 63. — Stola : Raban. Maur., CXII, 1060. — Terra : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Testa : Raban. Maur., CXII, 1066. — Thoribulum, *ibid.*, 1070. — Tunica, *ibid.*, 1069. — Urna aurea : S. Petrus Dam., CXIV, 864. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vitula, *ibid.*, 1082.

Christi corpus dicitur Domus : Garner. de S. Victore, CXIII, 593. — Esca : Raban. Maur., CXII, 917. — Laguncula, *ibid.*, 979. — Manna, *ibid.*, 995. — Medulla, *ibid.*, 997. — Mens in quo quies iustus : S. Hilar., IX, 301. — Sion, id., *ibid.*, 297. — Templum : Raban. Maur., CXII, 1064 ; Rupert. abb., CLXVII, 685 ; Alanus de Insulis, CCX, 202.

Christi divinitas dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Aurum : Rupert. abb., CLXVIII, 922. — Barba : Rab. Maur., CXII, 873. — Caput, *ibid.*, 881. — Columba, *ibid.*, 899. — Columna ignis : Rupert. abb., CLXVII, 637. — Dextera : Alanus de Insul., CCX, 67. — Guttur, *ibid.*, 90. — Hamus : Raban. Maur., CXI, 240. — Os : id., CXII, 1014.

Christi hum. uisus dicitur altare : Raban. Maur., CXI, 836. — Batyrum, id., CXII, 817. — Caput, *ibid.*, 884. — Columna, *ibid.*, 899. — Columna nubis : Rupert. abb., CLXVII, 637. — Diadema : Alanus, CCX, 233. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911. — Domus figuli : venerab. Godefrid. abb., CLXXXIV, 290. — Equus : Raban. Maur., CXII, 916. — Femur, *ibid.*, 925. — Granum, *ibid.*, 913. — Hamus, *ibid.*, 947. — Hortus : Alanus de Insulis, CCX, 91. — Hyssopus : Raban. Maur., CXII, 1088. — Lac : Alanus, CCX, 61. — Leva : *ibid.*, 67. Lampas, *ibid.*, 23. — Nubes : Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Paries : Raban. Maur., CXII, 1022. — Sardonychus, *ibid.*, 1046. — Tabernaculum, *ibid.*, 1062. — Terra : Garn. de S. Vict., CXIII, 259. — Umbra : Raban. Maur., CXII, 1085. — Urna, *ibid.*, 1086. — Vestis, *ibid.*, 1073. — Venter, *ibid.*, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1075. — Virga, *ibid.*, 1081. — Humanitas Christi veniri et ebori comparatur : Wobero abb. CXCV, 1198.

Christi lacrimatio dicitur desponsatio : Alanus de Insulis, CCX, 77. — Fimbria : Raban. Maur., CXII, 929. — Præsepe, *ibid.*, 1037. — Radix, *ibid.*, 1036. — Scabellum, *ibid.*, 1043. — Umbra : Garn. de S. Victore, CXIII, 382.

PATROL. CCXIX, INDEXUM II.

Christi passio dicitur Fasciculus myrræ. Raban. Maur., CXII, 920. — Fragma, *ibid.*, 924. — Purpura, *ibid.*, 1051. — Rubor, *ibid.*, 1041. — Sauguis, *ibid.*, 1045. — Torrens, *ibid.*, 1068.

CINIS consummatio passionis Domini, *ibid.*, 895.

CITHARA significat Christi humanitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 901. — Cithara gloriosam significat passionem, quæ teris nervis dinumeratisque ossibus virtutem patientie intellectuali quodam carmine personatur : Cassiodor., LXX, 404. — Citharæ comparatur Christus cruci affixus : S. Bernard., CLXXXIV, 635.

COLUS, passio Domini : Raban. Maur., CXII, 898.

COLLIS Filii dextere, æterna ascensio Redemptoris : S. Greg. Mag., LXXIX, 351.

COLUBER facta virga Moyses significat Christi mortem : Rupert. abb., CLXVII, 584.

COLUMBA nobis gratiam baptismi ostendit : S. Phæbad., XX, 46. — Columba ex arca emissa, Christus ad Judæos missus : Petrus Lombard., CXCI, 509. — Columba, mansuetudo Domini : Garn. de S. Victore, CXIII, 71.

COLUMNA. Divinitas Christi columna, item et humanitas : Raban. Maur., CXII, 899. — Per columnam nobis designatur humanitas : S. Bruno Carthus., CLII, 1157 ; Rupert. abb., CLXVII, 611. — Columna ignis donum Spiritus sancti ostendit : S. Phæbad., XX, 16.

CONVIVIUUM. Cræna Christi in festo Paschæ, figurata fuit in convivio quod fecit Lot angelis : Rupert. abb., CLXVII, 408. — Convivium Joseph ad fratres suos figura fuit convivii corporis quo Judæi festerabantur, *ibid.*, 533.

COR anima Christi, sapientia Christi : Raban. Maur., CXII, 901.

CORNU de ignat divinitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 1256.

CRUS itinera Dominicæ incarnationis : Raban. Maur., CXII, 905. — Crura Christi sunt predicatorum : Alanus de Insulis, CCX, 91.

DEDICATIO templi resurrectionem Christi significat : Cassiodor., LXX, 202.

DESPONSATIO Christi, incarnatio eius : Alanus de Insulis, CCX, 77.

DEXTERA Christi divinitas ejus est, leva, humanitas : Alanus de Insulis, CCX, 67.

DIADEMA vocatur caro quam Christus assumpsit pro nobis qua mortuus destruxit imperium moris, qua etiam resurgens resurgendi nobis spem contulit : Cassiodor., LXX, 1071. — Diadema Christi, humana ejus natura : Alan., CCX, 233.

DIES. Bene in mysterio Christus dicitur dies, ejus apostoli sunt duodecim horæ : S. Ambros., XV, 173 ; S. August., XXXVI, 650. — Dies est quibus adeat Christus, non est quibus se denegat : S. Ambros., XV, 1212. — Claritas conversationis Christi, dies : Garnerus, CXIII, 570.

DOMUS est caro Salvatoris assumpta in sancta Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 389. — Domus Christi humanitas, id., CXII, 911.

DORMIRE Dei est cum unigenitus Filius Patris in assumpta carne mori pro nobis dignatus est : S. Eucher., I, 787.

DUODECIMUS mensis interfectionis Judæorum designatus novissimam ætatem sæculi exprimit : Raban. Maur., CXI, 665.

EBUR, incorruptio carnis Christi, id., CXII, 913.

ELECTRUM redemptionis nostræ typus, id., CXI, 478.

EMMANUEL merito dictus est Christus quia quod significat Emmanuel venit, id est *Nobiscum Deus* : Tertull., II, 337 ; S. August., XXXIV, 583.

EQUUS. Humanitas Christi, equus : Raban. Maur., CXII, 916.

FEMUR idem sonat in Psalmo ac incarnatio Christi : Cassiodor., LXX, 529. — Femur Christi humanitas : Rab. Maur., CXII, 923.

FENESTRÆ. Christi miracula, *ibid.*, 921. — Fenestras et cancelli per quos dilatus ad nos prospicit, divinitas ejus sunt : Wobero abb., CXCV, 1109.

FILIUS DEI visus est Abraham sed in forma humani corporis quo scilicet postremis temporibus in homine venturus ostenderetur : S. Phæbad., XX, 36.

FISCELLA. Præsepe Domini in fiscella Moysis figuratur : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 646.

FLAMMA IGNIS. Christus Moysi in rubro, in flamma ignis apparuit ut lumen credentibus, incredulis judicium demonstraret : S. Phæbad., XX, 46.

FLORES virga, Filius Mariæ qui dicitur Jesus Christus : Tertull., II, 788. — Flos est designatus per Nazareth : Adam Scot., CXCVIII, 573. — Flos, caro Christi gloriosa : Alanus de Insulis, CCX, 69.

FORAMINA PETRÆ vulnera Christi : Wolber. abb., CXII, 1071; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Vulnera Christi, figuræ videlicet clavorum et lanceæ percussuræ : Cassiod., LXX, 1066. — Christi vulnera sunt foramina petræ et caverna maceris : vener. Hildebert. Cenomau., CLXXI, 815; S. Bernard., CLXXXIII, 1071.

GALLINA. Charitas Christi simillima naturæ galinæ : Petr. Lombard., CXCI, 545.

GENA. Per genas sponsi modestia Christi, pietas, vel severitas, vel habitus vultus illius accipitur : Cassiodor., LXX, 1086. — Modestia Salvatoris per genas designatur : Raban. Maur., CXII, 945.

GIGAS est Christus biformis naturæ : vener. Hildebert. Cenomau., CLXXI, 596.

GLADIUS, verbum Dei : Garner. de S. Victore, CXCH, 523.

GRANUM, humanitas Christi : Rabanus Maurus, CXII, 945. — Christus arbor fuit cum resurrexit qui cum moreretur granum fuit : S. Eucher., I, 745.

GRESSUS signant adventum Filii Dei et regressionem ejus ad Patrem : S. Eucher., I, 754.

GUTTUR, doctrina Christi : Raban. Maur., CXII, 946. — Divinitas Christi : Alanus de Insulis, CCX, 90.

HAMUS diabolus Filius Dei nuncupatur : Raban. Maur., CXI, 240.

HERMON. Ros Hermon est gratia Christi : Alcuin., C, 657.

HINNULI corporis et animæ Christi typum gerunt : Alanus de Insulis, CCX, 96.

HIRCUS. Duo hirci qui jejuniis afferebantur utrumque ordinem Christi figurant : Christum scilicet passurum et ideibus alimentum in Ecclesia præstaturum : Tertull., II, 351. Quiddam per duos hircos Christum et Barabbam intellexerunt : Raban. Maur., CXI, 205; Rupert. abb., CLXVII, 818. — Hirci duo significant Christum et Antichristum tum id. Rupert. abb., CLXVIII, 1577.

HŒDUS. Christus agnus est nobis, Judæis vero hœdus : S. Ambros., XIV, 648. — Hœdi ab Isaac oblatis præligunt carnem Salvatoris adventum : Raban. Maur., CVII, 688.

HORTUS, Christi humana est natura : Alanus de Insulis, CCX, 91. Horti hujus a: eois, anima est : Alanus de Insulis, CCX, 91.

HYSSOPUS, immolato sanguine intincta supra leprosum corpus septies solebat aspergi, significans pretioso sanguine Domini Salvatoris maculas peccatorum efficaciter esse diluendas : Cassiodor., LXX, 361. — Hyssopo sanguis Christi significatur : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 246. — Hyssopus significat fidem et humilitatem passionis Christi : Rupert. abb., CLXVII, 692.

IGNIS. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem et divinitas per ignem qui lucebat per noctem : Adam. Scot., CXCVIII, 750.

JUGUM dicitur Christi dominium : Raban. Maur., CXII, 972.

LAPIS. Christus lapis præcisus de monte qui jacendo humilis quassat offendentes, veniendo excelsus conterit superbientes : S. Augustin., XXXVIII, 567, 681.

LATITUDO templi Christi charitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1147.

LIGNUM. Aqua de amaritudinis vitlo in suum commodum suavitalis Montis ligno remediatur, lignum illud erat Christus aquas baptismi ex sese remediatus : Tertull., I, 1209. — Quod aquæ amara ligno in se suscepto dulcemunt, iudicio erat amaritudinem gentium per lignum crucis in usum dulcedinis esse quandoque vertendam : Raban. Maur., CVIII, 76. Bene ligno fructifero comparatus est Christus, propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 30. — Ligna Libani membra Christi : Alanus de Insulis, CCX, 85. — Lignum vitæ in medio paradisi Christus est in medio Ecclesiæ suæ : S. Ambros., XVII, 778.

LILIUM inter spinas Christus inter Judæos : Wolbero abb., CXCV, 1094.

LUMINARIBUS cæli assimilantur vulnera Christi : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 968.

MALLEOLUS igneus in tabula sonans, Christum in cruce significat : Rupert. abb., CLXX, 150.

MALUM GRANATUM. Mali granati nomine Christus intelligitur : S. Gregor. Mag. I, XXIX, 361.

MALUM PUNICUM Christi passionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 93. — Malum punicum dicitur sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 952.

MAINE ad entus Christi; item adventus judicis : Garner. de S. Victore, CXIII, 368. — Mane dicitur tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 992. — Tempus Resurrectionis *ibid.*, — Resurrectio Christi vocatur mane : S. Eucher., I, 712.

MANNA. Per manna absconditum sapientia quæ Chri-

stus est intelligi potest : S. Ambros., XVII, 781. — Manna significat carnem Christi : Raban. Maur., CVII, 869. — Manna Christi panis celestis fuit figura : S. Augustin., XXXVIII, 554; XXXIX, 1155.

MANUS. Per manus dilecti intelligitur omnis virtus potentis ejus : Wolbero abbas, CXCV, 1185.

MAXILLA Christi passionem significat : Rupert. abb., CLXVIII, 446.

MERCATOR. Christus mercator qui in sacco legebatur pretium nostrum; percussus est lancea, fusus est sacrus et manavit pretium orbis terrarum : S. Augustin., XXXVI, 178, 179.

MERIDIES tempus passionis designat : Alanus de Insulis, CCX, 59.

MONS. Christus assidue in Scripturis mons appellatur : S. Augustin., XXXVI, 74, 77, 517; XXXVIII, 45. — Mons translatus in mare, Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, *id.*, XXXVIII, 514. — Montes significant Christum a celsitudine virtutum : S. Eucher., I, 742. — Sicut in monte leges datæ ita et Christi Domini mandata in monte : S. Prosper Aquitan., LI, 767.

MYRRHA. Per myrrham passio et sepultura Christi designatur : Cassiodor., LX, 1060. — Myrrha amaritudinem passionis significat : Wolbero abb., CXCV, 1080.

NARDUS typus est Dominice passionis : Cassiodor., LXX, 1078.

NARES. Præscientia Christi narium nomine designata : Raban. Maur., CXII, 1004.

NEBULA. Nebule totam terram tegenti similis humanitas Christi : vener. Godefr. abb., CLXXIV, 80.

NUBES ascensio Christi : Raban. Maur., CXII, 1007. Christi humanitas significata per nubem quæ obumbrabat per diem : Adam. Scot., CXCVIII, 750.

OCTAVA. Pro octava secundus significatur Domini adventus quando finita sæculi hebdomada ad judicandum venit mundum : Cassiodor., LXX, 56.

OLEUM. Oleo nomen Christi comparatum : Nicolaus, CLXXIV, 851.

OSTIUM in latere arcæ typus vulneris in latere Christi : Guerric. abb., CLXXIV, 140.

PALLIUM, altitudo humanitatis Christi : Raban. Maur., CXII, 1018.

PALUS. Columna Christi pale vitis significata : S. Bernard., CLXXXIV, 644.

PARIES corpus Salvatoris significat : Raban. Maur., CXI, 401.

PASCHA figura transitus Christi ad Patrem : S. Prosper Aquitan., LI, 766.

PASSER. — Duo passeræ de quibus Leviticum IV sunt divites et humanitas Christi : Rupert. abb., CLXXII, 811.

PASTOR. Verus est pastor Christus et qui noluerat ab eo pasci, depascet eos mors : S. Ambros., XIV, 1164.

PES. Exemplum Christi pes : Raban. Maur., CXII, 1005. — Per pedes Filii Dei intelligitur incarnatio : S. Eucher., I, 755. — Pedes Domini incarnationem ejus, manus vero potentiam significant : Vener. Godefr., abb., CLXXIV, 812.

PETRA. Quod in propheta isaia dicitur : *Aquam de petra producet illis* : in Evangelio adimpletur quando Christus qui est petra funditur ictu lanceæ : S. Cyprian., LV, 379.

PODERIS et mitra apud Zachariam secundum Christi adventum in gloria significant : Tertull., II, 330, 331.

POSTERIORA. Filii Dei incarnatio accipitur : S. Eucher., I, 755.

PSALTERIUM corporis Domini decora similitudo : Cassiodor., LXX, 512.

PURPURA dicitur passio Christi : Alan. de Insulis, CCX, 100. — Purpureus color mysterium Dominice passionis significat : Cassiodor., LXX, 1071, 1075, 1096.

QUADRAGÆ Aminiadab Christi principales sunt virtutes in incarnatione exhibitæ : Alanus de Insulis, CCI, 95.

RAAB funiculum coccineum in fenestra suspendens sanguinis Christi mysterium præferbat : S. Fulgentius Ruspens., LXV, 545.

RADIX, incarnatio Dominica, radix : Garner. de S. Vict., CXCH, 542.

RAMUS virentis olivæ Christi sanctissimam carnem designat : Vener. Godefr. abb., CLXXIV, 1016.

ROS significat Verbum Domini : Raban. Maur., CXI, 528. — Christus quasi ros in utero Virginis : Rupert. abb., CLXVIII, 201.

SACRUS corpus est Christi Jesu, cum pro nobis ipse mori dignatus est : Cassiodor., LXX, 206.

SACRIFICIA Christus in sacrificiis veteribus prophylatus : S. August., XII, 347.

SAGITTÆ acutæ sunt verba Domini Salvatoris : Cassiodor., LXX, 521.

SANGUIS. Passio Christi, sanguis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 212.

SAPPHIRUS, miracula Christi : Raban. Maur., CXII, 1044.

SEMITA. Intentio incarnationis, semita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 214. — Ascensio Christi semita : Raban. Maur., CXII, 1049.

SERPENS a Moysse exaltatus, typus Christi crucifixi. S. Ambros., XVII, 54; S. Bernard., CLXXXIV, 729. — Serpens aneus Christum Dominum a morsu diaboli liberantem prænuuntiabat : S. Prosper Aquitan., LI, 780; S. Maximus Taurin., LVII, 340.

SOL, resurrectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1057. **SONDES** apud Zachariam primum Christi adventum in infirmitate significant : Tertull., II, 350, 351.

TAURUS. *Tauri decor ejus, cornua unicorns, cornua ejus* : per hæc verba Christus significabatur, aliis feror ut iudei, aliis mansuetus ut Salvator : Tertull., II, 346.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in ipso Jodieu et Regum temporibus figurantur : S. August., XLII, 271. — Christi nomen et Ecclesiam ita exhibent præsentia tempora sicut præterita nuntiant, *ibid.*, 285.

TESTA. Virtutem Christi testis non putamus incongrue comparatur : Cassiodor., LXX, 158.

THABOR specialiter adventum Domini significat : Raban. Maur., CXI, 562.

THURIBULUM est symbolum Christi patientis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 856.

THUS. Magi ab oriente thus et myrrham et aurum Domino obtulerunt quasi clausulam sacificationis : Tertull., I, 672.

TORCULAR calcavit solus Christus : S. Petr. Damian., CXLV, 1162.

TORRENS. Torrenti bene comparatur sapientia Christi : Cassiodor., LXX, 254; S. Bruno Herbipol., CXII, 151.

UBERA Christi divinitatem ejus designant : Alanus de Insulis, CIX, 100.

UMBRA dicitur humanitas et protectio Christi : Raban. Maur., CXII, 1065.

VACA. infirmitas incarnationis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 96. — Per vaccam rufam quæ ad immolandum sacerdoti traditur, figuratur incarnatus Dominus qui pro redemptione nostra sacrificium semetipsum fecit : Raban. Maur., CVIII, 705.

VAS figuli contractum mortem Christi significat : Vener. Godefrid. abb. CLXXIV, 291.

VELAMENTUM legis. Christus sic in veamento legis latet ut in hordeo medulla sub palea : S. Augustin., XXXVIII, 725.

VERENDA. Caro Christi infirma significatur per verenda Noe discooperita : Rupert. abb., CLXVII, 951.

VERMIS. Christus dictus vermis et non homo futuræ incorporationis suæ humilitatem designat : S. Gaudent., XX, 989; S. Augustin., XXXIII, 547.

VESPERE, tempus incarnationis : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIS. Christus venit tinctus vestibus de Bosra : Rupert. abb., CLXX, 156.

VESTIMENTUM Filii Dei, caro ejus : S. Eucher., I, 753.

VIA dicitur Christus; item transitus humanitatis ejus et specialis adventus ad cor : Garner. de S. Victore, CXCII, 260.

VINUM. Divinitas Christi vino comparatur : S. Gaudent., XX, 985. — Vinum sanguis Christi : Raban. Maur., CXII, 1078.

VIRGA. Christus ipse est flos de virga, profecta ex radice Jesse. Humanitas Christi significata est per virgam Moysis : Rupert. abb., CLXVII, 531. — Virga Moysis in serpentem conversa figura fuit Dominicæ passionis : S. Augustin., XXXVI, 953; XXXVIII, 67; XLII, 880. — Virga Moysis fuit figura ligni crucis Christi : Wolbero, abb., CXCIV, 1061. — Potestas data Christo significatur per virgam Moysis elevatam in mari Rubro : Rupert. abb., CLXVII, 611.

VITIS. Vitis præcisio Christi exinanitio : S. Bernard., CLXXXIV, 657. — Vitis folia Christi verba designant : *ibid.*, 652.

VITULUS humanus in Christo naturæ typus : Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 650.

APPENDIX AD ARTICULUM II.

Allegoriæ quæ ad crucem spectant.

ARUX dicitur altare : Rupert. abb., CLXVIII, 566. —

Arbor malus : Joannes Algrinus, CCVI, 808; Alanus de Insulis, CCX, 105. — Per arborem malum crux signatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 541. — Crucis arbor fructum salutis et vitæ attulit : Rupert. abb., CLXVI, 953. — Arca Noë : S. Petr. Damian., CXLIV, 770. — Baculus : Raban. Maur., CXII, 873. — Hamus : S. Bernard., CLXXXIII, 102. — Lectulus : Gilbert., CLXXXIV, 655. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lignum dulcescens aquas : Rupert. abb., CLXVII, 675. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1005. — Propitiatorium : S. Petr. Damian., CXLIV, 771. — Quercus Thabor : Vener. Hildebert. Cenoman., 459. — Regium signaculum : S. Bernard., CLXXXIV, 727. — Seles sponsalis in qua Christus Ecclesiam sibi copulavit, *ibid.*, 676. — Scala et janua cœli : Alanus de Insulis, CCX, 224. — Scala cœli proprio nomine crux vocatur, quia per ipsam Dominus Jesus Christus mysteria universa conficiens et concludens, Patri et Adam reportavit et iter ad cœlum omnibus sequentibus patefecit : S. Zeno, XI, 453. — Sola via ad cœlum : S. Bernard., CLXXXIV, 740. — Statera : Rupert. abb. CLXXII, 1612. — Statera corporis Christi, id est Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIV, 672. — Sycomoros : Raban. Maur., CXII, 1053. — Sycomoros seu ficus fatua : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 459. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1075. — Virga, id., CXII, 1081; S. Augustin., XI, 698. — Virga virtutis : S. Petr. Damian., CXLIV, 761.

Ligni nomine crux sancta designatur : S. Eucher., I, 741; Garner. de S. Victore, CXCII, 529. — Nomine palmæ : Raban. Maur., CXII, 1017. — Nomine Torcularis, *ibid.*, 1169.

Lignum crucis dicitur altare, *ibid.*, 856. — Arbor, *ibid.*, 865. — Cedrus, *ibid.*, 891. — Crucis figura fuerunt agnus paschalis, signum sanguinis agni paschalis, signum crucis : Lactant., VI, 550. — Altare ligneum. Crucis mysterium significatur per altare ligneum : Rupert. abb., CLXVII, 1188. — Aod. Crux per capillum gladii Aod signata : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 270. — Arca Noë : S. Aug., XL, 534. — Botrus. Christus in cruce, botrus positus in vecte : S. Petr. Damian., CXLIV, 786. — Crux Marlocheo parata : Raban. Maur., CIX, 660. — Gedeon. Crux in Gedeone adumbrata : S. Petr. Damian., CXLIV, 769. — Isaac. Crucem serenitatis Christi figura fuit Isaac bajulans ligna : Rupert. abb., CLXVII, 429. — Jacob. Crux significatur per transpositionem manuum Jacob super Ephraim et Manassæ. Rupert. abb. CLXVII, 548. — Juniperus sub quo fuit Elias, *ibid.*, 1245. — Lignum immisum in aquas ut dulces fierent : S. Augustin., XXXIV, 616; Raban. Maur., CIX, 1051. — Bene ligno fructifero comparatus est Dominus Christus propter crucem quam pro hominum salute suscepit : Cassiodor., LXX, 50. — Christus regnavit a ligno; non ab illo ligno paradisi, unde diabolus genus humanum videbatur tenere captivum; sed ab illo scilicet ligno unde libertas eput extulit, in vita surrexit; in illo niquidem ligno mors transgressionis pependit; in isto fides confessionis emicuit; illud perduxit ad inferos, istud mittit ad cœlos : Raban. Maur., CIX, 560. — Moyses extendens manus : S. Augustin., XLII, 901. — Moyses quando manus tendebat Amalech audacia superba premebatur, præagens crucem beatissimæ passionis : Cassiodor., LXX, 959. — Palma : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 536; Rupert. abb., CLXVIII, 947; Alanus de Insulis, CCX, 221. — Palus quo Jael transcendit cerebrum Sisaræ : Raban. Maur., CVIII, 1156. — Samsonis Columnæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 285. — Serpens. Serpens ligno suspensus typus et umbra Christi fuit pro salute nostra in cruce pendens : S. Ambros., XVII, 54. — Tabulam Dei digito scriptæ, crucis typus : S. Petr. Damian., CXLIV, 694. — Terebinthus. Crux Christi significabatur per terebinthum ubi Jacob sepelivit deos alienos, quia in carne Christi sepulta sunt nostra peccata : Rupert. abb., CLXVII, 501. — Tympanum Mariæ prophetisæ : S. Petr. Damian., CXLIV, 1022. — Littera græca Theta (T) : S. Augustin., XXXIV, 804; Paschas Radbert., CXX, 1101; Rupert. abb., CLXVII, 1058. — Virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLIV, 750. — Virga Moysis : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 686; Wolbero abb., CXCIV, 1061. — Virga qua percussa est petra : Lanfranc. Cantuariensis, CL, 188; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

Crux significatur per duo ligna quæ colligebat vitula Sarepta : Rupert. abb., CLXVII, 1241. — Tauri cornua crucis extima : Tertull., II, 346. — Brachia crucis dicuntur cornua : Raban. Maur., CXII, 903. — Crucis brachia sunt cornua in manibus Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1618. — Crux habuit duo ligna, unum linguam Judæorum, alterum manum gentilium : Rupert. abb., CLXXII, 881. — Duo ligna crucis per genulinam percussionem petra

sint significata : S. Augustin., XXXV, 1612. — Signaculum crucis, context : Raban Maur., CXII, 904. — Signum Dei vivi, crucis est signum : Alcuin., C, 1129. — Vexillum crucis est clypeus : Raban. Maur., CXII, 895.

ARTICULUS III.

Allegoriæ quæ ad beatam Mariam spectant.

ARCA Testamenti nihil aliud quam Mariam præfiguratur : S. Ambros., XXII, 689.

AROMATA. Aromaticis speciebus comparantur virtutes Mariæ : Alanus de Insulis, CCX, 82.

AURORA. Maria est auroræ similis : Alan., CX, 94.

CAPUT beatæ Mariæ Christus : Alanus de Insulis, CCX, 100.

CASTELLUM symbolum esse potest beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid., CLXXXIV, 959.

CELESTIUM regnum Mariæ fidei comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 120.

COLLUM non extensum significat humilitatem Mariæ : Rupert. abb., CLXVIII, 944. — Collum beatæ Mariæ obedientia ejus est : Alanus de Insulis, CCX, 60. — Doctrina est ejus, *ibid.*, 99.

COLUMBA. Columbæ proprietates beatæ Mariæ applicatur : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

DIES Maria dies est sicut angelus Gabriel : Raban. Maur., CXII, 909.

EBUR. Ebori comparatum Mariæ corpus : Gueric., CLXXXV, 117.

FERMENTUM. Mariæ fides, fermentum : S. Bernard., CLXXXII, 801.

FONS signatus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CX, 106. — Fons signatus a Spiritu sancto dicitur Maria tam corpore quam mente : Rupert. abb., CLXVIII, 898.

FUNDAMENTUM. Maria est fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid., abb., CLXXXIV, 1149.

FUNICULUS. Maria significatur per funiculum coarctatum quod Raab ligavit in fenestra : Rupert. abb., CLXVIII, 867.

GUTTUR. Meditatio beatæ Mariæ gutturi comparatur : Alan., CCX, 101.

HIERUSALEM beatam Mariam designat : Alanus de Insulis, CCX, 202.

HORTUS conclusus, uterus Virginis : S. Paschas. Radbert., CX, 106.

LABIA Virginis Mariæ significant illius doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 884.

LECTULUS. Uterus Virginis Mariæ lectulus dicitur : Rupert., abb., CLXVIII, 858. — Lectulus Salomonis beatam Mariam præfiguravit : Alanus de Insulis, CCX, 75.

LIBANUS. Mariæ virginitas Libano comparata : Gilbert., CLXXXIV, 89.

LILIUM inter spinas, beata Virgo inter filias synagogæ : Wolbero abb., CXCIV, 1093. — Maria et Joseph, duo lilia : Rupert. abb., CLXVIII, 871.

MANNA. Maria est manna subtilis splendida, suavis et virgo, quæ velut cilius veniens, cunctis ecclesiarum populis cibum dulciorem melle definxit : S. Maximus Taurinensis, LVII, 550.

MARIA, Ager plenus : S. Bernard., CLXXXIV, 1074. — Aqueductus, *id.*, CLXXXIII, 439. — Aurora : Thomas Cisterciensis, CCVI, 124. — Aurora consurgens : Rupert. abb., CLXVIII, 936; S. Bernard., CLXXXIV, 896. — Castellum : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 32; S. Bernard., CLXXXIV, 1085. — Collis thuris : Alanus de Insulis, CX, 80. — Collum : Thomas Cisterciensis, CCVI, 122. — Columba dilecta : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Columba mystica : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 37. — Domus divinarum sapientiarum : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 937; S. Bernard., CLXXXIII, 674. — Domus sapientiarum : Alanus de Insulis, CCX, 261. — Domus signi : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 290. — Electa ut sol : Alanus de Insulis, CCX, 94. — Fons : vener. Godefrid., CLXXXIV, 1008; Alanus, CCX, 76. — Fons signatus : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Fundamentum fidei nostræ : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 1149. — Hortus aromaticum : Alanus de Insulis, CCX, 95. — Hortus conclusus, *ibid.*, 82. — Hortus deliciarum : S. Bernard., CLXXXIV, 856; Gueric. abb., CLXXXV, 119. — Hortus nucum : Alanus de Insulis, CX, 95. — Inventrix gratiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 415. — Lenticula : Thomas Cisterciensis, CCVI, 35. — Lilium inter spinas : S. Petr. Damian., CXLIV, 754; Alanus de Insulis, CCX, 247. — Luna : Thomas Cisterciensis, CCVI, 124. — Mater charitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 922. — Mater gentium : Rupert. abb., CLXVIII, 950. — Medium terræ : S. Bernard., CLXXXIII, 327. — Misericordia regina, *id.*, CLXXXIV, 1059. — Mons : Rupert. abb., CLXVIII, 510. — Mons myrrhæ : Alanus de Insulis, CCX, 80. — Mutter foris : S. Bernard.,

CLXXXIII, 65. — Navicula : vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 605. — Negotium saeculorum : S. Bernard., CLXXXIII, 327. — Oliva campi : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plantatio rosæ in Jericho : Alanus de Insulis, CX, 247. — Plena gratia et scientia, *ibid.*, 87. — Porta celi : S. Paschasius Radbert., CX, 1010. — Porta celi maxima : Rupert. abb., CLXX, 70. — Porta Eschelle : S. Petrus Damian., CXLII, 753. — Porta Orientis : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 903; Adamus Scot., CXCIII, 185. — Pulchra ut luna : Rupertus abb., CLXVIII, 936; Alanus de Insulis, CCX, 94. — Pulcherrima mulierum : Philippus, de Harveog, CXLII, 245. — Puteus : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 1008. — Puteus aquæ parissimæ : S. Bernard., CLXXXIV, 194. — Rubus incombustus : S. Bernard., CLXXXIII, 64, 452. — Sacramentum Scripturarum : Rupert. abb., CLXVIII, 899. — Sacramentum Spiritus sancti, *id.*, CLXX, 65. — Scala Jacob : Paschas. Radbert., CX, 1010; vener. Godefrid., CLXXXIV, 1011. — Secretorum Dei concilia : S. Bernard., CLXXXIII, 657. — Soror et sponsa Christi : Alanus de Insulis, CX, 84, 81. — Stella : S. Petrus Damian., CXLIV, 719; Thomas Cisterciensis, CCVI, 124. — Stella Maria : S. Petr. Damian., CXLIV, 719; S. Bernard., CLXXXIII, 440. — Templum Domini : Rupert. abb., CLXX, 63. — Thalamus sapientiarum, *ibid.*, 67. — Thesaurus Dei : S. Bernard., CLXXXIII, 395. — Thronus Dei : Gueric. abb., CLXXXV, 189. — Thronus regius, *ibid.*, 117. — Triclinium divini consilii : Rupert. abb., CLXX, 67. — Turris David : Rupert. abb., CLXVIII, 889. — Vellus Gedeonis : S. Bernard., CLXXXIII, 64. — Vertex montium : Vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 47. — Virga florida : S. Bernard., CLXXXIII, 62, 452. — Virga ex qua Jesus flos prodit : S. Bernard., CLXXXIII, 41. — Virgo et maritus : Gueric., CLXXXV, 117. — Virgula ex aromatibus myrrhæ et thuris : Vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 96.

Maria Virgo dicitur acies castrorum : Alanus de Insulis, CCX, 91, 94. — Arca Noe : *ibid.*, 91, 94. — Castellum : Raban. Maur., CXII, 885. — Civitas : Raban. Maur., CXII, 897; Alanus de Insulis, CX, 200. — Cælum : S. Petr. Damian., CXCIV, 861. — Ferulum : Raban. Maur., CXII, 925. — Fissella : *id.*, *ibid.*, 929. — Virtutum Gazophylacium : Alanus de Insulis, CX, 55. — Hortus conclusus : Rupert. abb., CLXVIII, 896. — Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 905. — Alanus de Insulis : CCX, 91, 94. — Lana : Raban. Maur., CXII, 900. — Lilium : Alanus de Insulis, CCX, 64. — Mons : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons myrrhæ : Rupert. abb., CLXX, 905. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Ovum : Rupert. abb., CLXVIII, 1456. — Palatium : Alanus de Insulis, CCX, 55. — Celestis regis Paradisus : Rupert. abb., CLXVIII, 895. — Porta : Raban. Maur., CXII, 1031. — Porta celi : Paschas. Radbert., CX, 1010. — Porta sanctuarii : Rupert., CLXVIII, 1495. — Prophetissa : *ibid.*, 1507. — Pulchra et beata, *id.*, CLXVIII, 851. — Regina angelorum, *id.*, CLXX, 905. — Rubus : Raban. Maur., CXII, 1041. — Scala Jacob : S. Paschas. Radbert., CX, 1010. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1057. — Soror Christi : Alanus de Insulis, CCX, 107. — Speculum humilitatis : Rupert. abb., CLXX, 205. — Stella : Raban. Maur., CXII, 1052. — Sunamis : Alanus de Insulis, CX, 96. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062; Alanus de Insulis, CCX, 55. — Terra : Raban. Maur., CXII, 1065. — Templum : *ibid.*, 1064. — Thalamus : *ibid.*, 1065. — Turris : Rupert. abb., CLXX, 905. — Vellus : Raban. Maur., CXII, 1075. — Virga, *ibid.*, 1061; Richard. de S. Victore, CXCVI, 1051. — Virgula fumi : Alanus, CCX, 74.

Maria Virgo comparatur arcæ Noe : S. Bernard., CLXXXIV, 1016, 1019. — Aurora : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Campo : S. Bernard., CLXXXIII, 41; Wolbero abb., CXCIV, 1095. — Castello : Alanus de Insulis, CCX, 190, 201. — Ecclesiam : Alanus, CCX, 60. — Jerusalem civitatis : *ibid.*, CCX, 190, 201. — Luna : S. Petr. Damian., CXLIV, 719. — Rubo ardenti : S. Bernard., CLXXXIV, 1017. — Soli : S. Petr. Damian., CXLIV, 720; vener. Godefrid., CLXXXIV, 760; S. Bernard., CLXXXIII, 430. — Terræ : vener. Godefrid., CLXXXIV, 748, 1007. — Tartari : Alanus, CX, 60. — Virgæ : Alanus, CX, 190. — Virgæ Jesse : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria assumptur palmæ : Alanus de Insulis, CCX, 104. — Maria Domina nostra simpliciter dicta : S. Bernard., CLXXXII, 210. — Maria fuit magistra apostolorum : Rupert. abb., CLXVIII, 916. — Mariæ nomen evoluit de thesauro Divinitatis : S. Petr. Damian., CXLIV, 58. — Maria pariens est moraliter sapientia fructum sanctum pariens : Adam Scot., CXCIII, 510. — Maria terribilis carminibus : S. Petr. Damian., CXLIV, 720. — Maria typum quemdam antimarum nostratum gessit : S. Maximus Tan-

rin., LVII, 260. — Maria animam fidelem denotat : vener. Godefrid., CLXXIV, 638. — Maria designat congregationem religiosam : Adam. Scot., CXCVIII, 335. — Maria rationem, Joseph conscientiam moraliter designant; *ibid.*, 367.

MONILE beatæ Mariæ obedientia Christi est : Alanus de Insulis, CCX, 60.

MONS beatam Virginem Mariam notat : vener. Godefrid., CLXXIV, 1091.

MULIERES in libro Generationis recensitæ figura Mariæ fuerunt : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1022.

NARDUS carnem beatæ Mariæ designat, item et famam : Alanus de Insulis, CCX, 61.

OCULI beatæ Mariæ sunt vita activa et contemplativa : *ibid.*, CCX, 99.

ODOR Mariæ bonus odor Christus, Christus Evæ vere malus : Rupert. abb., CLXVIII, 854.

PARADISUS. Uterus Mariæ Virginis Paradisus : S. Bernard., CLXXXIV, 837.

PARVULA dicitur Maria et ubera non habens : Alan., CCX, 107.

PELLIS. Mariæ pulchritudo similis pellibus Salomonis : Rupert. abb., CLXVIII, 846.

PETRA. Maria petra recte dicta : Gueric., CLXXXV, 119.

PLUVIA symbolum humilitatis et castitatis beatæ Mariæ Virginis : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1006.

POIUS. Maria per polum figuratur : Alan., CCX, 201.

PORTA est Maria quæ clausa ante ingressum principis, id est Christi, semper existit, et post egressum ejus clausa in ævum permanet : S. Ambros., XVII, 948. — Porta uterum beatæ Mariæ Virginis designat : Raban. Maur., CXI, 363. — Porta fuit soli Deo pervia : Alan., CCX, 85.

ROS conceptio Mariæ de Spiritu sancto, significatur per rorem jacentem in solitudine : Rupert. abb., CLXVIII, 1328.

ROSA. Eva spina, Maria rosa : S. Bernard., CLXXXIV, 1020.

RUBUS, Mariæ Virginis præfiguratio : S. Eucher., I, 743; Raban. Maur., CXI, 515.

TEMPLUM. Maria templum est quoddam nobis immorandum : Adam. Scot., CXCVIII, 367.

TERRA. Maria terra datus fructum benedictionis : Vigilii Tapscens., LXII, 115.

THALAMUS, uterum sanctæ Mariæ Virginis significat : Raban. Maur., CXI, 399; Garner. de S. Victore, CXIII, 413.

UBERA duo Mariæ sunt virginitas et fecunditas quasi duo hinnuli gemelli : Rupert. abb., CLXVIII, 889. — Ubra beatæ Mariæ sunt humilitas et virginitas : Alanus de Insulis, CCX, 107. Caritas per ubera beatæ Mariæ designatur : CCX, 79. Ubra beatæ Mariæ carnem et animam designant; *ibid.*, 98.

UTERUS Mariæ Virginis desertum nuncupatur : Raban. Maur., CXII, 909.

VELLUS est Maria de cujus fructu salutaria populus vestimenta texuntur : S. Ambros., XVII, 614. — Mariæ Virginis uterus vellus Gedeonis : Petr. Lombard., CXCI, 661.

VIRGA. Maria virga Aaron : S. Petr. Damian., CXLIIV, 721, 760. — Maria figurata est per virgam Aaron : S. Bruno Astensis, CLXV, 863. — Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Maria Virgo Jasselsæ radicis virga : S. Maxim. Taurin., LVII, 310; Vigil. Tapscens., LXII, 112, 115. — Maria Virga, flos Christus : S. Ambros., IV, 1561; S. August., XL, 698; Rupert. abb., CLXVIII, 1454; Vener. Hildebert. Ceconom., CLXXI, 392; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 826, 827.

VIRGO et stella maris gratiæ divini typus : Adam. Scot., CXCVIII, 231.

VITIS fructificans est humilitas beatæ Virginis : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 989.

VITTA coccinea verba beatæ Mariæ significat : Alanus, CCX, 78.

ARTICULUS IV.

Allegoria quæ ad angelos spectant.

ANGELI dicuntur abies : Raban. Maur., CXII, 853. — Amica : Raban. Maur., CXII, 858. — Amicus : Raban. Maur., CXII, 857. — Aqua : S. Eucher. Lugdun., I, 742; S. Gregor. Magnus, LXXVI, 987; Raban. Maur., CXII, 860; Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Astra : Raban. Maur., CXII, 867. — Astra matulina : S. Gregor. Mag., LXXVI, 467. — Aurum : *ibid.*, LXXVI, 80. — Capilli : S. Eucher. Lugdun., I, 709; Raban. Maur., CXII, 881. — Capræ : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cardines : Raban. Maur., CXII, 888. — Castra : Raban. Maur.,

CXII, 889. — Cedri : S. Bruno Herbipol., CXLI, 161. — Cervi camporum : S. Bernard., CLXXXIII, 1031. — Cherub. : Raban. Maur., CXII, 891. — Cœlum : S. Augustin., XXXII, 850, 853; XXXV, 252, 258; XXXVII, 1718; S. Gregor. Mag., LXXVI, 458; Garner. de S. Victore, CXIII, 30; Adamus Scotus, CXCVIII, 278, 787. — Cognati nostri : vener. Godefrid. : CLXXIV, 897. — Columna : Raban. Maur., CXII, 899. — Columnæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 411. — Columæ cœli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 50. — Consiliarii : Raban. Maur., CXII, 901. — Consules : S. Gregorius Mag., LXXV, 666; LXXVI, 19; Garner. de S. Victore, CXIII, 151. — Crystallum : Garner. de S. Victore, CXIII, 354. — Custodes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Decor : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Denarius, Garner. de S. Victore, CXIII, 452. — Dies *ibid.*, 570. — Dragma : Raban. Maur., CXII, 906. — Ethers, *ibid.*, 917. — Filii Dei : S. Gregor. Mag., LXXV, 656; Rupert. abb., CLXVIII, 969. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fortes : Rupert. abb., CLXVIII, 555. — Fratres nostri : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1159. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXIII, 350. — Lignum : Raban. Maur., CXII, 985. — Lillum : S. Eucher., I, 742. — Lux : Raban. Maur., CXII, 989; Vener. Godefrid., CLXXIV, 404. — Menses : Raban. Maur., CXII, 997. — Messores : Raban. Maur., CXII, 999. — Milites : S. Gregor. Mag., LXXVI, 20; Raban. Maur., CXII, 999. — Ministri divini voluntatis : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 141. — Montes : S. Hilar., IX, 653, 682; S. August., XXXVII, 1141, 1142, 1660; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 1119; S. Bernard., CLXXXIII, 1035; Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Nebulæ : S. Eucher., I, 759. — Obvium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 80; Raban. Maur., CXII, 1109; Garner. de S. Victore, CXIII, 306. — Ornamentum Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 659. — Ovis : Raban. Maur., CXII, 1015; Oves : S. Bernard., CLXXXIII, 1035. — Petrus : Raban. Maur., CXII, 1028; Garner. de S. Victore, CXIII, 519. — Platani : Raban. Maur., CXII, 1020; Garner. de S. Victore, CXIII, 557. — Plateæ : Raban. Maur., CXII, 1020. — Virtutum præsidēs : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 1120. — Principes : Raban. Maur., CXII, 1029. — Principes gentium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 19. — Protectores nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Reges : Raban. Maur., CXII, 1057; Rupert., CLXVIII, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 147. — Rupes : Raban. Maur., CXII, 1041. — Sacerdotes Domini : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 405. — Sal : Raban. Maur., CXII, 1045. — Sapphirus : Garner. de S. Victore, CXIII, 353. — Saxa : Raban. Maur., CXII, 1047. — Sedes Dei : S. Eucher. Lugdun., I, 759; S. Bruno Herbipol., CXLI, 193. — Senatores : Raban. Maur., CXII, 1049. — Servi, *ibid.*, CXII, 1051. — Signaculum Dei : Alanus de Insulis, CCX, 247. — Silices : Raban. Maur., CXII, 1054. — Silices prærupti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 628. — Solium Dei : Raban. Maur., CXII, 1058; S. Bernard., CLXXXIII, 355. — Sorores nostræ : vener. Godefrid., CLXXIV, 617, 618. — Stellæ : Raban. Maur., CXII, 1063. — Tabernaculum : Raban. Maur., CXII, 1062. — Templum : *ibid.*, 1063. — Throni : S. Eucher. Lugdun., I, 759. — Vestimentum Dei : Rupert. abb., CLXVII, 212. — Vicini nostri : vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Vigiles : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vir : Garner. de S. Victore, CXIII, 157. — Virtutes : Raban. Maur., CXII, 1081.

Angeli significant Deum excelsum : Rupert. abb., CLXVIII, 658. — Fidem : *ibid.*, 778. — Angeli portant orbem : *ibid.*, 1006. — Significantur per abyssum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1013; per altare : *ibid.*, 1091. — Angeli ventis comparantur : S. Bruno Carthus., CLII, 1348. — Angeli custodes dicuntur ligna cedrina : S. Bernard., CLXXXIV, 450. — Angelorum nomine designatur ipsa chorus angelicus : S. Eucher. Lugdun., I, 759.

AQUÆ in cœlo dicuntur angelorum agmina, quibus cœli superiora teguntur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 987. AURUM dicitur sapientia primi angeli : Raban. Maur., CXII, 870.

CAPILLI. Per capillos capitis sanctos angelos seu virtuosos electos typice acipere debemus : S. Eucher. Lugdun., I, 709.

COELUM est intellectus angelorum, cœtus supernorum spirituum, angeli : Raban. Maur., CXII, 891. — Angelicus intellectus cœlum quoddam est : Adam. Scot., CXCVIII, 278, 787.

ÆS. Fortitudo angelorum æs dicitur : Raban. Maur., CXII, 918.

EXERCITUS. Angelorum multitudo exercitus.

FIRMAMENTUM, confirmatio angelicæ naturæ post ruinam malorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 36.

LILIUM, angelus, candore justitiæ : S. Eucher., I, 742.

MENSES, Ordines angelorum, menses : Raban. Maur., CXII, 997.

MONTES accipere possumus angelica ministeria et eorum virtutes et potestates quarum ministerio nobis in sublimia præstat ascensus : S. Hilar., IX, 633. Montes in circuitu nostro angelorum sunt munitiones quæ nos de'endunt, *ibid.*, 642. — Montis nomine angelorum celsitudo significatur : S. August., XXXVII, 1131, 1142. — Montes in circuitu Jerusalem sunt angeli, *ibid.*, 1650.

NOVEM nomina lapidum hæc hie is novem sunt ordines angelorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1240. — Novenarius numerus, novem ordines angelorum : Garner., CXIII, 450.

SAPPHIRUS, claritas angelorum sapphirus : Raban. Maur., CXII, 1044.

SEPIs, Angelorum custodia sepi, *ibid.*, 1049.

SHINACULUM est primus angelus, *ibid.*, 1053.

TEMPLUM capacitas intellectus angelici et humani, *ibid.*, 1063.

ARTICULUS V.

Allegoria quæ ad spiritus malignos spectant.

ABYSSUS, astutia diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 241.

ÆGYPTUS, Quid Ægypti nomine accipitur nisi a circum sedibus lapsa multitudo? Et quid in Pharaone Ægypti rege, nisi ipse tenebrarum sector diabolus? S. Gregor. Mag., LXXIX, 187.

ALIENUS, Dæmones dicuntur alieni : Raban. Maur., CXII, 857.

ALITUS, suggestio diaboli, *ibid.*, 856.

AMALECITA, figura malignorum spirituum : vener. Godefrid., CLXXIV, 299.

AMMON, Populus meroris seu Ammon diabolus et angeli ejus non inconvenienter intelliguntur : Raban. Maur., CVIII, 1187.

ANGELUS, spiritus malignus, *id.*, CXII, 851.

ANIMA, voluntas diaboli, *ibid.*, 852.

AQUILA, In Scriptura sacra vocabulo aquila maligni spiritus raptores animarum et insidiatore accipiuntur, *id.*, CX, 694 : CXII, 862.

AQUILO, Diabolus et angeli ejus per figuram in aquilone ponuntur sicut Christus in austro : S. August., XXXIII, 561. — Diabolus et compositio ejus angeli mai nuncupantur aquilo : S. Eucher., I, 739. — Aquilonis nomine appellari diabolus solet, qui ut torporis frigore gentium corda constringit : S. Gregor. Mag., LXXVI, 26, 798, 959 : LXXIX, 515. — Diabolus venit ab aquilone et est princeps opprobrii nostri : Rupert. abb., CLXVIII, 231. — Aquilonis latera, diaboli gens : S. Bruno Carthus., CLII, 842.

ARMA, nequitia diaboli : Raban. Maur., CXII, 861. — Frangere diaboli : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.

ASPES, spiritus maligni : Raban. Maur., CXII, 868. — Orcula savitia diaboli, *ibid.* — Suggestiones diaboli, *ibid.*

ASSUR idem est ac diabolus, pro eo quod multos ad culpam pertrahit, cum cuncta sua multitudine ad inferni claustra descendit : S. Gregor. Mag., LXXV, 916.

AVIS, spiritus maligni : Raban. Maur., LXXV, 872.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1510.

BELLUM, tentatio diaboli : resistens adversarius : suggestio adversarii, ipse malignus : Raban. Maur., CXII, 871.

BESTIÆ terre sunt maligni spiritus, *ibid.*, 875; Rupert. abb., CLXVIII, 991, 1082.

BRANCHIA, potestas diaboli : Raban. Maur., CXII, 874.

CARTILAGO, membra diaboli, *ibid.*, 887.

CATULI, dæmones, *ibid.*, 889.

CETUS vel levathan diabolum præfiguratur : S. Gregor. Mag., LXXV, 644, 821.

CHANANÆUS, Diabolus significatur per Chananeum pugnantem cum Israël : Rupert. abb., CLXVII, 873.

CLAVES, dæmones : Raban. Maur., CXII, 873.

CLAMOR, vis eia tentatio diaboli, *ibid.*, 881.

CLYPEUS, Repugnatio diaboli, clypeus : Garner., CXIII, 521.

COLLIS est diabolus ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058.

COR, calliditas diaboli : Raban. Maur., CXII, 902.

CORYVUS est symbolum diaboli : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 253.

CUBILE, quies diaboli : Raban. Maur., CXII, 904.

CUSTODES, spiritus maligni, *ibid.*, 903.

DÆMONES merito figurantur a porcis : S. Petr. Chrysol., LII, 198. — Dæmones tempestatis nomine signatur : S. Bruno Carthusian., CLII, 854. Dæmones dicuntur calumniatores, *ibid.*, 991. — Dæmones per dracones significantur, *ibid.*, 1015.

DENTES, persecutiones dæmonum : Raban. Maur., CXII, 907.

DESERTUM, dæmones, *ibid.*, 909. — Maligni spiritus dicuntur desertum : Garner. de S. Victore, CXIII, 268.

DIABOLUS accusator in Judicio : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 871. — Adversarius, *ibid.*, 268; Raban. Maur., CXII, 873. — Angelus, *ibid.*, 851. — Aper singularis : S. Bruno Heripol., CXII, 506. — Aquilo : Raban. Maur., CXII, 860; S. Bruno Carthus., CLII, 842. — Pars aquilonis : S. Eucher. Lugdun., I, 741. — Armatus : Raban. Maur., CXII, 863; Rupert. abb., CLXVIII, 988. — Ascensor : Raban. Maur., CXII, 867. — Aspis, *ibid.*, 868; S. Bruno Heripol., CXII, 540. — Auctor scandalorum : S. Bernard., CLXXXII, 202. — Avis : Raban. Maur., CXII, 872. — Nocturna avis, orens vigiliarum et amathema : Wollero abb., CCXV, 1159.

— Basiliscus : Raban. Maur., CXII, 874; S. Bruno Heripol., CXII, 540. — Bechemot : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestia, *ibid.* — Bos, *ibid.*, 877. — Cadaver, *ibid.*, 878. — Calligo, *ibid.*, 879. — Calumniator, *ibid.*, 880; S. Bruno Heripol., CXII, 450. — Caput : Raban. Maur., CXII, 884. — Caput impiorum : Egypt. abb., LXII, 971; Rupert., CLXVIII, 611. — Caput et initium totius iniquitatis : S. Petr. Dam., CXI, 279. — Caput et princeps omnium malorum : S. Agobard., CIV, 155. — Catulus : Raban. Maur., CXII, 889. — Cetus : S. Gregor. Mag., LXXV, 824; Raban. Maur., CXII, 895. — Collis ob superbiam derelictus : S. Bernard., CLXXXIII, 1058. — Coluber : Raban. Maur., CXII, 900. — Damascus, *ibid.*, 906. — Damula, *ibid.*, 9. — Draco : S. Eucher. I, 754; Raban. Maur., CXII, 843; S. Bruno Heripol., CXII, 74, 540, 573; Rupert. abb., CLXVII, 1785. — Draco in insidiis : S. Augustin., XXXV, 879; XXXVI, 458, 861; XXXVII, 1168. — Draco inimicus Ecclesie, *ibid.*, 1581. — Edom : Raban. Maur., CXII, 915. — Exactor, *ibid.*, 918; Rupert. abb., CLXVIII, 980. — Exactor pessimæ hereditatis : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Faber : Raban. Maur., CXII, 919. — Faber suffragans persecutiones in servos Dei : Rupert. abb., CLXVII, 1540. — Fortis : Raban. Maur., CXII, 931. — Gigas, *ibid.*, 916. — Homo : S. Eucher. Lugdun., I, 751. — Horribilis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1097. — Hostis antiquus, *id.*, LXXVI, 601. — Hostis hominis : S. Bernard., CLXXXIII, 1178. — Hyæna : Raban. Maur., CXII, 934. — Iacus, *ibid.*, 970. — Infernus, *ibid.*, 970. — Superbie institutor : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268. — Inventor mortis, *ibid.* — Inventor et causa omnis mali : S. Agobard., CIV, 208. — Lapis : Raban. Maur., CXII, 980. — Lapis caliginis : Rupert. abb., CLXIX, 1255. — Laqueus venantium : S. Bruno Astensis, CLII, 1122. — Latro : S. Gregor. Mag., LXXV, 1063; S. Petr. Dam., CXII, 761. — Leo : S. August., XXXV, 879; XXXVIII, 1209; S. Bruno Heripol., CXII, 74, 540, 573; Rupert. abb., CLXVII, 1753; S. Bernard., CLXXXIII, 257. — Leo in impetu, draco in insidiis : S. August., XXXVI, 458, 867; XXXVII, 1168. — Leo et formica : S. Gregor. Mag., LXXV, 702. — Levathan : Raban. Maur., CXII, 985. — Lucifer, *ibid.*, 989. — Lupus : Vener. Godefrid. abb., CLXIV, 519. — Malleus : Cassiodor., LXX, 169; Raban. Maur., CXII, 997. — Malus celestis Opificis : S. Bernard., CLXXXIII, 485. — Milvus : Raban. Maur., CXII, 999. — Moah, *ibid.*, 1000. — Mons, *id.*, CXI, 539. — Mons qui se misit in cor Jude : S. Ambros., XIV, 1157. — Mons : Raban. Maur., CXII, 1002. — Morus, *ibid.*, 1002. — Nebulo : S. Augustin., XXXIX, 1619. — Nox : Rab. Maur. CXII, 1007. Pater, *ibid.*, 1023. — Pater mendacii : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 267. — Perdix : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pirata : S. Augustin., XXXIX, 1619. — Piscis : Raban. Maur., CXII, 1030. — Plumbum, *ibid.*, 1034. — Porta mortis, *id.*, CXI, 383. — Propositus mortis : S. August., XXXVI, 225. — Princeps : Raban. Maur., CXII, 1029. — Princeps carceris : Rupert., CLXVII, 522. — Princeps opprobrii nostri, *id.*, CLXIII, 231. — Princeps superbiorum : S. Bernard., CLXXXIII, 857. — Princeps voluptatum sæculi : vener. Godefrid., CLXXIV, 61, 65. — Rex : Raban. Maur., CXII, 1088. — Rex ævissimus : S. Ambros., XIV, 1114. — Rex vitorum : Egypt. abb., LXII, 852. — Serpens : S. Eucher. Lugdun., I, 734. — Serpens, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 1051. — Serra, *ibid.* — Servus, *ibid.* — Spiritus, *ibid.*, 1056. — Superbus, *ibid.*, 1061. — Umbra mortis : Cassiodor., LXX, 169. — Vectis : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vectis qui ad necem percussit : S. Gregorius Mag., LXXV, 648. — Ventus : Raban. Maur., CXII, 1074. — Vipera : S. Eucher., I, 754. — Vir, *ibid.*, Raban. Maur., CXII, 1080. — Vitulus, *ibid.*, 1082. — Vulpis : S. Petr. Damian., CXI, 514.

Diabolus dicitur Aditamentum : Rupert., CLXVII, 161.

—Alienus qui a regno Domini extraneus: Cassiodor., LXX, 783. —Aper: S. Escher., L. 748. —Antichristus: S. Victor. Bruno Heribol., CXLII, 306. —Aquila: Garner. de S. CXCHII, 69. —Aquila: S. Bruno Heribol., CXLII, 306; Garner. de S. Victore, (CXIII, 59. —Aspis dum occulte percussit, basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 634. —Assur: S. Bruno Carthus., CLII, 1079. —Avis: Garner. de S. Victore, CXCHII, 65. —Baculus: Raban. Maur., CXII, 875. —Basiliscus cum palam venena disseminat: Cassiodor., LXX, 654. —Bestia: S. Escher., L. 748; S. Gregor. Mag., LXXVI, 428, 581, 670. —Bos in membris suis, id est hereticis: Raban. Maur., CX, 201, 208. —Calumniator: Cassiodor., LXX, 508. —Cantis: S. Escher. Lugdun., L. 752. —Captivitas: Eugyp. abb., LII, 925. —Corvus: S. Escher. Lugdun., L. 748 —Dies, *ibid.*, 761. —Draco: Rupert. abb., CLXIX, 1277. —Draco cum negligentes impia voracitate degluttit: Cassiodor., LXX, 654. —Draco dicitur propter venenum quod Evæ primæ mulieri pestiferis sussonibus inspiravit, *ibid.*, 739. —Exactor cujus vox est tentatio miseræ suggestionis: S. Gregor. Mag. LXX, 676; LXXVI, 533, 563, 1297. —Falsus argumentarius: Gillebert., CLXXIV, 90. —Fenerator: Cassiodor., LXX, 785. —Fur: Rupert. abb., CLXVIII, 1412. —Homo: Garner. de S. Victore, CXCHII, 135. —Homo in quantum peccatis maculatus: Cassiodor. LXX, 156. —Homo non propter naturam sed propter culpam et infirmitatem: Raban. Maur., CXII, 957. —Homo malus: Cassiodor., LXX, 994. —Hostis hominis: S. Paulin. Nolan., 294. —Leo: Eugyp. abb., LXII, 846; S. Gregor. Mag., LXXV, 700; Rupert. abb., CLXVII, 290. —Leo dum persequitur innocentes: Cassiodor., LXX, 654. —Lupus: S. Escher. Lugd., L. 748. —Mendacium: Rupert. abb., CLXVIII, 790. —Miles: Cassiodor., LXX, 351. —Milvus: Garner. de S. Vict., CXCHII, 82. —Mors: S. August., XXXVI, 556; S. Greg. Mag., LXXVI, 97. —Mors: S. Escher., L. 748. —Nox: Garner. de S. Victore, CXCHII, 576. —Ostia tenebrosa: S. Gregor. Mag. LXXVI, 490. —Pardus: S. Escher. Lugdun., L. 748. —Perditio: S. Gregor. Mag., LXXVI, 97. —Perdix: S. Escher., L. 748. —Porta mortis: S. Gregor. Mag., LXXVI, 490. —Rana: S. Escher. Lugdun., L. 752. —Rex: Garner. de S. Victore, CXCHII, 147. —Rex stultus: Alcuin., C, 687. —Serpens: S. Gregor. Mag., LXXV, 645; Alcuin., C, 709. —Serpens antiquus: S. Paulin. Nolan., LXI, 239, 471. —Job tentator: S. Hilar., X, 725. —Ursus: S. Escher., L. 718. —Ventus urens: S. Gregor. Mag., LXXVI, 51, 406, 814. —Vir: Garner. de S. Victore, CXCHII, 157. —Volucris coeli: S. Gregor. Mag., LXXVI, 95. —Vulpes: S. Escher. Lugdun., L. 752; S. Gregor. Mag., LXXVI, 96.

Diabolus vocatur aspis: Garner. de S. Victore, CXCHII, 129. —Behemot, *ibid.*, 123. —B. g. ia, *ibid.*, 106. —Bos, *ibid.*, 91. —Coluber: S. Hieronym., XXV, 103; Garner. de S. Victore, CXCHII, 126. —Coluber tortuosus: S. Gregor. Mag., LXXVI, 35. —Dies et nox, *ibid.*, 641. —Draco: Garner. de S. Victore, CXCHII, 121. —Leo: S. Hieronym., XXV, 1032; S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646; Garner. de S. Victore, CXCHII, 108. —Lupus, *ibid.*, 115. —Myrmicoleon: S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 616. —Nox: S. Gregor. Mag., LXXV, 641. —Nox solitaria, *ibid.*, 644. —Regulus: Garner. de S. Victore, CXCHII, 137. —Securis: S. Hieron., XXXV, 157. —Serpens: Garner. de S. Victore, CXCHII, 121. —Serra: S. Hieron., XXIV, 157. —Tigris: S. Gregor. Mag., LXXVI, 36, 646; Garner. de S. Victore, CXCHII, 115. —Ursus: S. Hieronym., XXV, 1052. —Virga: S. Hieronym., XXIV, 157. —Designator nomine Behemoth. S. Gregor. Mag., LXXVI, 691. —Nomine Pharaonis, id., LXXIX, 187. —Nomine Philistim, *ibid.*, 203.

Significatur nomine aquile: S. Bruno Carthusian., CLII, 1181. —Nomine aquilonis: S. Gregor. Mag., LXXV, 832. —Nomine bestiae: vener. Guibert. abb., CLVI, 501. —Nomine fortis et potens in: S. August., XXXVI, 695, 910. —Nomine mortis et inferni, id., XLI, 681; Alcuin., C, 451.

Diabolus figuratur, vel significatur per Ægypti regem: Rupert., CLXX, 73. —Per Ammon: Raban. Maur., CVIII, 1187. —Aquilam: S. Bruno Carthus., CLII, 1181. —Aquilonem: S. August., XXXVI, 551; Eugyp. abb., LXII, 849; Wolbero abb., CXCV, 1175; Alanus de Insulis, CCX, 85. —Ascensorem equi: Rupert., CLXVII, 645. —Assur: S. Petr. Damian., CXIV, 1169; Rupert. abb., CLXVIII, 233, 670; CLXIX, 1365. —Babylonis regem: Rupert. abb., CLXVII, 1500. —Cetum vel Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 614, 821. —Chaldeos: Rupert., CLXVIII, 973. —Chananeum pugnantem cum Israel, id., CLXVII, 875. —Goliath: S. August., XXXVI, 302. —Herodem: Raban. Maur., CXII, 951. —Leonem: vener. Godfrid. abb., CLXXIV,

1086, 1097, 1104; Rupert. abb., CLXVIII, 985. —Leviathan: S. Gregor. Mag., LXXV, 641, 824; vener. Godfrid., CLXXIV, 1102. —Lupum: Raban. Maur., CXI, 223. —Montes et colles: ven. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. —Montes Gelboe: S. Bernard., CLXXXIII, 1039. —Nemrod: Rupert. abb., CLXVII, 366. —Pardicem: Raban. Maur., CXI, 249. —Pharaonem: S. Bruno Carthusian., CLII, 1349; Rupert. abb., CLXVII, 569. —Piscem: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1102. —Reptilia: S. Bruno Carthus., CLII, 1186. —Seon: S. Gregor. Mag., LXXIX, 212; S. Petr. Damian., CXIV, 1040. —Sisara: Rupert., CLXVIII, 1051. —Syrie regem, *ibid.*, 1265. —Vulpem: Raban. Maur., CXI, 225.

Diabolus comparatur feris quoniam humanis semper delectatur exiliis: Cassiodor., LXX, 163; S. Bruno Heribol., CXLII, 110. —Olie quæ carnes susceptas decoquit: Cassiodor. LXX, 779. —Perdici: S. Petr. Damian., CXIV, 718.

DIES. Diabolus sive angelus apostata dies dicitur; imitatio diaboli umbra: S. Escher. Lugdun., L. 741.

ETHAN Hebraea lingua fortis interpretatur, quod diabolus significat: Cassiodor., LXX, 553, 628.

EXERCITUS carus demonum: Raban. Maur., CXII, 918. FEL est persuasio demonum, *ibid.*, 925.

FILII diaboli, peccatores: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 210. —Filii alieni, diaboli sunt: S. Bruno Heribolens., CXLII, 195.

FLAMMA, instigatio diaboli. Raban. Maur., CXII, 921.

FLUVIUS. Doctrina diaboli, fluvius: Garner. de S. Victore, CXCHII, 291.

FOSSA dicitur damnatio diaboli. Raban. Maur. CX, 469.

FUMUS tentatio diaboli: id., CXII, 935.

FUNDAMENTUM, occulta diaboli: *ibid.*, 935.

FURES, spiritus maligni: *ibid.*, 937.

GLADIUS, spiritus maligni: *ibid.*, 942; Garner. de S. Victore, CXCHII, 322.

GENS longinqua significat diabolus: Rupert., CLXVIII, 249.

HAMUS in malam partem pro diabolo accipitur. Raban. Maur., CXI, 240.

HORRIBILES sunt demones: *ibid.*, CXII, 938.

HOSTES nostri diabolus et angeli ejus: S. Agobard., CIV, 275.

IMPIUS, hostis antiquus: Raban. Maur., CXII, 970.

INIQUUS. Diabolus maxime iniquus et dolosus: S. Bruno Heribol., CXLII, 180.

LAPIS diabolus qui durus est per impoenitentiam et ponderosus per iniquitatem: Raban. Maur., CXII, 960.

LARVÆ sunt demones: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 486.

LATRONES sunt maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 983.

LEO. Diabolus tentator figuratur in leone insatiabilis: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 1086, 1097, 1101. —Demones dicuntur leones: Alanus de Insulis, CCX, 80.

MANUS, tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 994. MAXILLA, malitia diaboli, *ibid.*, 997.

MONTES a Christo obtriti diabolus cum suis significat: S. Hilar., LX, 418. Montes, spiritus maligni: Raban. Maur., CXII, 1001. Diabolus significatur per montes et colles: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 49. Diabolus per montes Gelboe designatus: S. Bernard., CLXXXIII, 1039.

NARES, instigatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1001; Garner. de S. Victore, CXCHII, 171.

NERVI, machinamenta diaboli: Raban. Maur., CXII, 1005.

NOGENDI cupidus semper diabolus: S. Agobard., CIV, 182, 184.

NOVACULA. Diabolus novacula pestiferæ sectionis; S. Paulin. Nolan., LXI, 261. —Novacula appellari merentur subiles demonum suggestiones: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 409.

OCULI, consiliarii diaboli. Raban. Maur., CXII, 1010. OLLA, malitia diaboli, *ibid.*, 1011.

OS, calliditas diaboli, *ibid.*, 1013. OSTIA, spiritus maligni, *ibid.*, 1014.

OVA, consilia demonum, *ibid.*, 1015. PANNI diaboli pompæ sunt sæculi: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 268.

PERDIX, avis dolosa atque immunda significat diabolus: Raban. Maur., CXI, 249.

PHILOSI sunt immundi spiritus, id., CXII, 1027. PORCI, immundi spiritus, *ibid.*, 1032. —Porci, malignorum spirituum symbolum: vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 206.

PORTÆ mortis sunt diaboli: S. Bruno Heribolens.,

CXLII, 71. — Potestates adversæ dicuntur porta: Garber. de S. Victore, CXCIII, 402.

RANÆ sunt demones et spiritus demoniorum: Raban. Maur., CXI, 229.

REPTILIA sunt immundi spiritus, id., CXI, 1039.

REGIUS, æstiva diaboli, *ibid.*, CXII, 1041. — Suggestio diaboli, *ibid.*

SABÆI. Demones signantur per Sabæos: Rupert., CLXVIII, 971.

SÆCULI hujus motus atque fluctus undantis maris ætibus comparati sunt dominantis diaboli incolatus, secundum prophetiam et allegoricam intelligentiam: S. Hil., II, 316.

SAGITTÆ dicuntur diaboli: S. Bernard., CLXXXIV, 902.

SCORPIONES, demones: Raban. Maur., CXII, 1060.

SECURUS. Diabolus in Scripturis et prophetis vocatur securis et serra et virga: S. Hieronym., XXIV, 137.

SINISTRA, reprobi angelii: Raban. Maur., CXII, 1055.

TIGRIS significat astutiam diaboli, diabolum ipsum: *ibid.*, CXI, 219.

UMBRA. Imitatio diaboli, umbra: Garber. de S. Victore, CXCIII, 582.

VIPERA. tentatio diaboli: Raban. Maur., CXII, 1079.

VITULUS ille quem Moyses congredi est corpus diaboli: S. Petr. Damian., CXLV, 1026.

VOLUCRES maligni spiritus: Raban. Maur., CXII, 1035. — Volucres cerei significant demones: Rupert. abb., CLXVIII, 80, 1468; S. Paschas Radbert, CXX, 857.

VOX, suggestio hostis: Raban. Maur., CXII, 1085.

VULPES, spiritus maligni, *ibid.*, CXII, 1084; Rupert. abb., CLXVII, 1182. — Nomine vulpium demones significantur: S. Hil., IX, 406. — Vulpes mystice diabolum dolosum significat: Raban. Maur., CXI, 225.

— Diabolus vulpis est species: S. Petr. Damian., CXLV, 511. — Demones dicuntur vulpes propter malitiam, volucres vero propter elationem: Rupert. abb., CLXVIII, 1468.

ARTICULUS VI.

Allegoriae quæ ad Ecclesiam spectant.

ACERVUS. Venter Ecclesiæ comparatur acervo tritici: Cassiodor., LXX, 1094. — Tritici acervus multitudinem fidelium significat: Wolbero abb., CXCIV, 1230.

ÆDIFICATIO tabernaculi et templi, unam eandemque Christi Ecclesiam designat: vener. Beda, XCI, 737.

ÆGYPTI ab Hebræis suis divitiis spoliati sunt figura Christianorum proficientium ex ethnicorum doctrina: S. Augustinus, XXXIV, 61. — Christiani qui aut schismata aut hæreses movent et Ecclesiam Dei quibus possunt afflictionibus impetant, sunt Ægypti: S. Prosper Aquitan., LI, 584.

AGER. Terra Dei, ager Dei, Ecclesia est: S. Prosper Aquitan., LI, 514. — Potest agri nomine universa Ecclesia designari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150. — Duo in agro clerici sunt qui gubernant Ecclesiam: S. Aug., XXXVII, 1279, 1750.

AQUÆ maris significant populum christianum: Cassiodor., LXX, 226.

ARCA NOE. Viderimus si secundum arcam typum et corpus, et milvus, et lupus, et canis, et serpens in Ecclesia erit, certe idololatras in arca typo non habetur.

Nottum animal in idololatras figuratum est. Quod in arca non fuit, in Ecclesia non sit: Tertull., I, 696. — Si potuit evadere quisquam qui extra arcam Noe fuit, et qui extra Ecclesiam foris fuerit evadet: S. Cyprian., IV, 503. — Arca Noe Ecclesiæ formam habuit in qua omnes salvi facti sunt: S. Hil., LX, 871. — Ecclesia sicut arca Noe fluctat in hac vita: S. August., XXXIII, 617. — Ut arca Noe omnia animalium genera continebat, ita Ecclesia omnes gentes, id., XXXVII, 1358. — Congregati in arca Noe totius generis bestiarum non aliud declarant quam universi generis homines in unitate Ecclesiæ congregandos: S. Prosper Aquitan., LI, 291. — Sicut arca Noe, naufragante mundo, cunctos quos susceperat incolumes servavit, ita et Petri Ecclesia omnes quos amplectitur representabit illesos: S. Maximus Taurin., LVII, 722. — Arcam construxit Noe de lignis non putrescentibus; Ecclesia construitur a Christo ex hominibus victuris in æternum; arca omnis ista Ecclesiæ demonstrat quæ natam fluctibus mundi hujus: Raban. Maur., CVII, 518.

ARCA Testamenti figura fuit Ecclesiæ circumlecta hincque atque illuc, quia hi qui sapientiam habent non intra tantum retinere debent, sed foris monstrando prædicare: S. Bruno Astensis, CLXIV, 305.

ARCTURUS. Arcturi nomine Ecclesiæ universalis fulgor exprimitur: S. Eucher., I, 741. — Arcturus in cælo axe constitutus septem stellarum radiis fulgens, semper versans et nunquam mergens, significat Ecclesiam universalem quæ in Joannis Apocalypsi per septem ecclesias, septemque candelabra figuratur: S. Gregor. Mag., LXXV, 866. — In arcturo qui per gyrum suum nocturna spatia non occisurus illustrat, tota simul Ecclesia designatur, id., LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 273. — Arcturi gyros designat militantis Ecclesiæ labores: Adam. Scot., CXCVIII, 704.

ATRIUM. Introitus atrii designat ingressum in sanctam Ecclesiam: Adam. Scot., CXCVIII, 707.

AURORA, Ecclesia dicitur quæ a peccatorum suorum tenebris ad lucem justitiæ permittitur: S. Greg. Mag., LXXV, 648.

AUSTER significat sanctam Ecclesiam fidei calore accensam: Raban. Maur., CXI, 362.

BABYLON. Ecclesia de gentibus dicitur Babylon: Raban. Maur., CXII, 872.

BACULUS Domini disciplinam sanctæ Ecclesiæ designat: S. Eucher., I, 758.

BEILLUM. Continuata bella inter reges Juda et Israel non aliud significant quam quod sancta Ecclesia quæ in unitate fidei persistit, bellum habet cum hæreticis et schismaticis: Raban. Maur., CIX, 486.

BETHEL interpretatur domus Dei quæ bene Ecclesia dicitur, quia in ea habitat Dominus, dum per fidem corda nostra mundantur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 338, 501.

CANDELABRUM sanctam et divinam Ecclesiam significat; septem lucernas candelabro superpositas septiformis Ecclesiæ sacramentum: Raban. Maur., CXI, 603.

CAPILLI Ecclesiæ sunt populi: S. Gregor. Mag., LXXIX, 493.

CARIATHIARIM. Ecclesia gentium significatur per Cariathiarim, id est civitatem silvarum: Rupert. abb., CLXVII, 1083.

CAULÆ. Sicut oves religiosos homines qui mansueti sunt et innocenter vivunt, sic et caulæ sanctam Ecclesiam significant: Raban. Maur., CXI, 407.

CEDRUS sanctam Ecclesiam mystice significat: *ibid.*, CXI, 517.

CELLA. Ecclesia cella vinaria est, in qua charitas ordinatur: Cassiodor., LXX, 1062.

CIVITAS. Illustris et redempta civitas Christi sanguine, Ecclesia intelligitur quæ et vocatur columba propter simplicitatem multitudinis in ea credentium: S. Hieronym., XXV, 1374. — Per civitatem Ecclesiæ, per vicos civitatis viri spirituales intelliguntur, per plateas viri saeculares: S. Gregor. Mag., LXXIX, 592.

COELUM est Ecclesia, ipsa terra, inimici Ecclesiæ: S. Aug., XXXVIII, 380, 388, 394. — Ecclesia electorum dicitur coelum: S. Greg. Mag., LXXVI, 553, 651.

COLLUM significat conjunctionem membrorum cum capite: S. Greg. Mag., LXXIX, 612, 622.

COLOR sapphirinus triumphantem, purpureus militantem Ecclesiam designat: Adam. Scot., CXCVIII, 704.

COLUMBA. Una columba dicitur electorum Ecclesia: S. Greg. Mag., LXXIX, 599.

CORPUS. Ecclesia est Christi corpus et conjux medicinalibus molestiis ab ipso purgatur: S. Aug., XXXIV, 25. — Ecclesia est unum corpus cuius caput Christus: Regino abb., CXXIII, 559.

CORNU. Annus est potestas sanctæ Ecclesiæ: S. Greg. Mag., LXXIX, 62. — Cornu regni Christi significat Ecclesiæ sublimitatem, *ibid.*, 462.

COSTA. Ecclesia ædificatur ex costa Christi: Rupert. abb., CLXVII, 1076.

CUBICULUM Ecclesiæ corpus est Christi: S. Ambros., XV, 1206.

CUSTODES Ecclesiæ sunt prophete, apostoli, apostolorumque successores: Cassiodor., LXX, 1099. — Custodes Ecclesiæ, apostoli et prædicatores: Alanus de Insulis, CXX, 108.

CYPRUS. Per Cyprum Ecclesia universalis designatur: S. Greg. Mag., LXXIX, 493; S. Bernard. CLXXXIV, 428.

DENTES. Per dentes Ecclesiæ firma sermonum ejus stabilitas intelligitur: Cassiodor., LXX, 1090. — Ecclesiæ dentes sunt prædicatores: S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Verba Ecclesiæ dicuntur dentes: Raban. Maur., CXI, 907.

DOMUS. Pater domus Ecclesiæ est, pater patriæ coelum est: S. Ambros., XIV, 1165. — Ecclesia domus est cuius ubertas redundans gratiarum: torrens voluptatis Spiritus sanctus: S. Ambros., XIV, 962. — Domus Dei quam ædificavit rex Salomon in Jerusalem in figuram facta est sanctæ universalis Ecclesiæ: Raban. Maur., CIX, 153. — Ecclesia domus Israel fluctibus pulsatur: Alanus de Insulis, CXX, 272.

ECCLESIA dicitur ager : S. Augustin., XXXVII, 1279, 1790; XXXVIII, 46; S. Gregorius Mag., LXXV, 1150; Raban. Maur., CXII, 856; Garner. de S. Victore, CXIII, 216. — Ager Dei : S. Augustin., XXXVII, 1744; S. Prosper Aquitan., LI, 514. — Ager Dei fructuosissimus : S. Augustin., XXXIV, 926; Egiptus abh. LXII, 841. — Ager Domini : S. August. XXXVII, 1440. — Amica : Cassiodor., LXX, 1073, 1082, 1092; Raban. Maur., CXII, 858; Wolbero abb., CXCV, 1086. — Amygdalus : Garner. de S. Victore, CXIII, 536. — Ancilla : S. Augustin., XXXVII, 1140; Cassiodor., LXX, 823; S. Bruno Herbipolens., CXII, 422; Raban. Maur., CXII, 858. — Angelus : S. Augustin., XXXVIII, 557. — Arca : S. August., XXXVIII, 119, 1174; S. Eucher., L, 742; Alcuin., C, 653; Garner. de S. Victore, CXIII, 455. — Arca figurata : Tertull., I, 1209. — Arca Noe : S. Augustin., XXXIV, 1434; S. Gregor. Mag., LXXVI, 756, 982. — Arca Noe in qua sancti custodiuntur : S. August., XXXVI, 214. — Arca sanctificationis Domini : Cassiodor., LXX, 950. — Arca Testamenti : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Arcutras : S. Eucher. Lugdun., L, 741; Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Vict., CXIII, 47. — Area : S. Greg. Mag., LXXVI, 576; Raban. Maur., CXII, 861, 865; Petr. Lombard. CXCI, 121. — Area que paleam habet et frumentum : S. August., XXXVI, 109, 115. — Area sicca : Raban. Maur., CVIII, 1159. — Asinus : Garner. de S. Victore, CXCVIII, 86. — Assumpta de aquis multis : S. Bruno Herbipol., CXII, 91. — Atrium : Raban. Maur., CXI, 590; CXII, 868; S. Bruno Carthusian., CLII, 1147. — Aurora : Raban. Maur., CXII, 89; Garner. de S. Victore, CXIII, 365. — Aurora, que a peccatorum suorum tenebris ad lucem iustitiae permittitur : S. Gregor. Mag., LXXV, 618. — Babylon : Raban. Maur., CXII, 872. — Bethel : S. Gregor. Mag., LXXIX, 518, 501. — Botrus : S. Eucher., L, 712. — Candelabrum : Raban. Maur., CXII, 882. — Caprea, 1062, 863. — Caro Christi : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 86. — Castra : Raban. Maur., CXII, 889. — Castrorum acies : Petrus Cantor., CCV, 168. — Cella : Raban. Maur., CXII, 892. — Cella vinaria, in qua charitas ordinatur : Cassiodor., LXX, 1082. — Civitas : S. Gregor. Mag., LXXV, 1153; LXXVI, 935, 958; LXXIX, 502; Raban. Maur., CXII, 897; vener. Guibert. abb., CLVI, 590, 591; Garner. de S. Victore, CXIII, 589. — Civitas Christi : Raban. Maur., CXI, 825. — Civitas Dei : S. Ambros., XV, 1422; Cassiodor., LXX, 536; Alcuin., Cl, 1072; S. Bruno Herbipol., CXLI, 191, 195; Rupert. abb., CLXVIII, 615, 809; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Civitas fidei : Alcuin., Cl, 1072. — Civitas illustris Christi sanguine redempta : S. Hieronym., XXV, 1574. — Circumdada varietate : S. Bruno Herbipol., CXLI, 188. — Cölum : S. Ambros., XV, 1509; S. Augustin., XXXIV, 834; XXXVIII, 580, 588, 594; S. Gregor. Mag., LXXVI, 555, 651; Raban. Maur., CXII, 891; Rupert. abb., CLXX, 1252; Garner. de S. Victore, CXIII, 50; Adam. Scott., CXCVIII, 275; Philippus de Harveng., CX, 1204. — Columba : S. Gregor. Mag., LXXIX, 529; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Carthusian., CLII, 958; S. Bruno Astensis, CLXIV, 944; Garner. de S. Victore, CXIII, 71; Wolbero abb., CXCV, 1214. — Columba deargentata : Cassiodor., LXX, 486; S. Bruno Herbipol., CXLI, 251. — Columba immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1082. — Columna : S. Gregor. Mag., LXXV, 50. — Coniux Christi : S. Augustin., XXIV, 25; XXXVII, 1673, 1681, 1784; Egiptus. abb., LXII, 609; Rupert. abb., CLXVII, 61. — Cornu Annæ : S. Greg. Mag., LXXIX, 62. — Corona glorie : S. Ambros., XIV, 1415. — Corpus Christi : S. Hilari., IX, 714; S. Ambros., XV, 1414; S. Augustin., XXXIII, 553; XXXIV, 25; S. Petr. Damiani., CXLI, 779; Regino abb., CXXXII, 589; S. Bernard., CLXXXIV, 397. — Cubiculum : Alanus de Insulis, CCX, 74. — Cyprus : Raban. Maur., CXII, 896; S. Bernard., CLXXXIV, 428. — Uni viro desponsata : S. Agobard., CIV, 110, 169. — Diluendum : Garner. de S. Victore, CXIII, 586. — Domus : Raban. Maur., CXII, 911; Garner. de S. Victore, CXIII, 595. Domus David : S. Prosper Aquitan., LI, 567. — Domus veri David, id est Christi : S. Agobard., CIV, 97. — Domus Dei : S. Hilari., IX, 416; S. Prosper Aquitan., LI, 769; Alcuin., Cl, 1072; S. Agobard., CIV, 218, 512; Raban. Maur., CXI, 153; S. Bruno Astensis, CLXIV, 956; Wolbero abb., CXCV, 1091. — Domus Domini : Cassiodor., LXX, 663; S. Gregor. Mag., LXXIX, 46, 156, 201. — Domus fidei : Alcuin., Cl, 1072. — Domus Israel : Alanus de Insulis, CCX, 272, 320. — Domus regia : S. Gregor. Mag., LXXXIX, 485. — Domus sapientie : Alanus de Insulis, CCX, 261, 264. — Electa ut cedri : Wolbero abb., CXCV, 1203. — Equitatus Domini, *ibid.*, 1060. — Ezebon : *ibid.*, CXII, 917. — Feculentum : *ibid.*, CXII, 925; Wolbero abb., CXCV, 1148. — Ficus : Raban. Maur., CXII, 916. — Filia

cher., L, 785; Raban. Maur., CXII, 927. — Filia multitudine : Cassiodor., LXX, 1085. — Filia principis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 535. — Filia prophetarum : S. Bruno Herbipol., CXII, 188. — Filia regum, cujus gloria ab istius : S. Gregor. Mag., LXXV, 863. — Filia Sion et filia Jerusalem : Rupert. abb., CLXX, 81. — Firmamentum : Raban. Maur., CXII, 929. — Fulmen : *ibid.*, CXII, 935. — Fons, *ibid.*, 929. — Fons hortorum : Wolbero abb., CXCV, 1174. — Fons signatus, *ibid.*, 1171. — Fomes : Raban. Maur., CXII, 935. — Fumus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 729; Raban. Maur., CXII, 935.

Galina : S. Eucher., L, 748. — Habitaculum : Raban. Maur., CXII, 948. — Hastile, *ibid.*, 948. — Hereditas Christi : S. Bruno Herbipol., CXLI, 127, 546. — Hereditas Domini : Cassiodor., LXX, 52. — Jerusalem : vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 159. — Hortus : S. Greg. Mag., LXXV, 799; Raban. Maur., CXI, 850. — Hortus Christi : Cassiodor., LXX, 1106; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Hortus conclusus : Cassiodor., LXX, 1078; S. Gregor. Mag., CLXXIX, 515; Alcuin., C, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 275. — Hortus Dei : S. Gregor. Mag., LXXVI, 799. — Hortus nucum : Joannes Algrinus, CCVI, 668. — Humus : Raban. Maur., CXII, 958. — Imago celestium : S. Ambros., XIV, 815. — Immaculata : S. Ambros., XIV, 1540. — Insula : S. Eucher., L, 742; Petr. Lombard., CXCI, 886. — Jerusalem : S. Prosper Aquitanus, LI, 572; S. Gregor. Mag., LXXIX, 506, 526; Raban. Maur., CXII, 966. — Jerusalem celestis : S. Hilari., IX, 662. — Jumenta : Garner. de S. Victore, CXIII, 85. — De latere Christi egressa : S. Petr. Damiani., CXLI, 779. — Lapis : Garner. de S. Victore, CXIII, 550. — Leona : S. Gregor. Mag., LXXVI, 68, 517; Raban. Maur., CXII, 985; Garner. de S. Victore, CXIII, 110. — Lectulus Salomonis : Cassiodor., LXX, 1070. — Libanus : Raban. Maur., CXII, 965. — Lilium : Raban. Maur., CXII, 966. — Lilium inter spinas : Wolbero abb., CXCV, 1094. — Locus : Raban. Maur., CXII, 967. — Locus videntium : S. Gregor. Mag., LXXVI, 536. — Lumbare, Raban. Maur., CXII, 991. — Luna : S. Eucher. Lugdun., L, 759; S. Maximus Taurin., LVII, 488; Egiptus. abb., LXII, 753; S. Gregor. Mag., LXXVI, 986; Alcuin., C, 622; Raban. Maur., CXII, 991; Rupert. abb., CLXX, 275; Garner. de S. Victore, CXIII, 46. — Sine macula et ruga : S. Petr. Damiani., CXLI, 568; Petr. Lombard., CXCI, 927. — Mala granata : S. Eucher., L, 742. — Mater : S. Eucher., L, 755; Raban. Maur., CXII, 996. — Mater nostra : Regino abb., CXXXII, 558. — Mater conjuges fidelis : Wolbero abb., CXCV, 1128. — Maxilla : Raban. Maur., CXII, 997. — Mons : S. August., XXXVI, 70, 478, 533; S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXVI, 668; vener. Godefrid., CLXXIV, 1091; Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Mons sanctus Dei : S. August., XXXIV, 442. — Mons Domini : S. Hilari., IX, 680, 682. — Mons Sion : S. Hilari., IX, 414. — Mons qui de preciso lapide surrexit : S. Augustin., XXXVI, 478. — XXXVII, 1370; XXXVIII, 267. — Mortis coniux et crucis haeres : S. Gregor. Mag., LXXIX, 51. — Mulier : Raban. Maur., CXII, 1002. — Mulier fortis : *id.*, CXI, 781; Rupert. abb., CLXX, 146. — Mulier infelix nimis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 57. — Mundus : S. Ambros., XV, 1509. — Mundi figura : S. Petr. Damiani., CXLI, 907. — Murus : Cassiodor., LXX, 1105; Raban. Maur., CXII, 1005. — Murus qui habet duodecim portas apostolicas : S. Ambros., XV, 1522. — Navicula : Raban. Maur., CXII, 1003; vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 909. — Navis : Raban. Maur., CXI, 572; CXII, 1004. — Navis cujus rectores apostoli : Rupert., CLXVIII, 401. — Navis tempestate jactata : S. Augustin., XXXVIII, 415. — Nemus : Raban. Maur., CXII, 1005. — Nidus : S. Eucher., L, 748. — Nurus : Raban. Maur., CXII, 1008. — Nurus Synagoga : S. Augustin., XXXVI, 501. — Orbis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 74; Raban. Maur., CXII, 1012. — Orbis terrarum : S. Ambros., XV, 1509. — Ortus : Raban. Maur., CXII, 1015. — Os Christi : S. Hilari., IX, 807. — Ostium : Raban. Maur., CXII, 1014. — Oris perdita : S. Bruno Herbipol., CXLI, 461. — Pallium : Raban. Maur., CXII, 1018. — Pallium Christi : S. Augustin., XI, 753. — Palma : Raban. Maur., CXII, 1017; Garner. de S. Victore, CXIII, 535. — Paradisus : S. Optat., XI, 964; S. Augustin., XXXIV, 207, 442, 478, 482; XI, 395; Raban. Maur., CVIII, 479; CXII, 1022; Philipp. de Harveng., CCIII, 886. — Paradisus malorum puniceorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Mulier parturiens : Rupert. abb., CLXX, 1277; CLXX, 43. — Parturienti similis : Alcuin., Cl, 1214, 1215. — Petra : S. Augustin., XXXIV, 885, 886. — Petra de monte præcisa : Tertull., II, 350. — Plaustrum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 187. — Prænepe : Raban. Maur., CXII, 1027. — Pulchra : Wolbero abb., CXCV, 1086. —

Pulcherrima : Gilbert., CLXXXIV, 216. — Pulcherrima omnium mulierum : Wolbero abb., CXC, 1190. — Petrus aquarum viventium : Wolbero abb., CXC, 1174. — Regina : S. Eucher., L, 751; Raban. Maur., CXII, 1038; Rupert. abb., CLXVII, 1175. — Regina quæ amicta varietatibus assistit regi : Rupert. abb., CLXX, 55. — Regnum : Raban. Maur., CXII, 1038. — Regnum celorum : S. Gregorius Mag., LXXVI, 695. — Rete : Raban. Maur., CXII, 1039. — Sacrificium Spiritus sancti : S. Petr. Damian., CXLIV, 888. — Sagena : Raban. Maur., CXII, 1044; S. Gregor. Mag., LXXVI, 695. — Sceptrum Filii Dei : S. Petr. Damian., CXLIV, 212. — Sedes : Raban. Maur., CXII, 1048. — Sion : S. Augustin., XXXVI, 70, 123; CLXXVII, 1107; S. Prosper Aquitan., LI, 570; Cassiodor., LXX, 58, 696; S. Gregor. Mag., LXXIX, 530; Alcuin., C, 586, 589, 627, 631; Rupert. abb., CLXIX, 71. — Sol : Raban. Maur., CXII, 1037. — Soror : S. Eucher. Lugdun., I, 755; Raban. Maur., CXII, 1060; Regino abb., CXXXII, 337, 470. — Specula : S. Prosper Aquitan., LI, 283. — Sponsa Christi : S. Hilar., IX, 708; S. Augustin., XXXVIII, 565, 570, 991, 1235; CLII, 423; S. Eucher., L, 755; S. Petr. Chrysologus, LII, 262; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 527; Justus Urgellensis, LXVII, 965; Cassiodor., LXX, 825, 1082, 1092; S. Gregor. Mag., LXXIX, 477; Beda, XCI, 1085; S. Agobard., CIV, 196; Regino abb., CXXXII, 257, 470; S. Bruno Heribol., CXLII, 422; S. Petr. Damian., CXLIV, 897; Rupert. abb., CLXX, 155. — Sponsa Christi per incarnationem copulata : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597. — Stabulum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 582; Raban. Maur., CXII, 1046. — Stola : id., *ibid.*, 1060. — Tabernaculum : S. Ambros., XIV, 460; Cassiodor., LXX, 215, 502; Raban. Maur., CXII, 1068; Petr. Lombard., CXCI, 312; Raban. Maur., CVIII, 158; S. Petr. Damian., CXLV, 506. — Tabernaculum Christi : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Templum : vener. Godefrid., CLXXIV, 854. — Tentorium : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra : S. Gregorius Mag., LXXVI, 26, 117, 482; LXXIX, 626; Alcuin., CI, 1267; Raban. Maur., CXII, 1063; Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Thalamus : Garner. de S. Victore, CXIII, 418. — Thronus : Raban. Maur., CXII, 1069. — Thronus Christi : S. Bruno Heribol., CXLII, 528. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Torcular : S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 75, 594; S. Bruno Heribol., CXLII, 66; Petr. Lombard., CXCI, 131. — Tunica : Raban. Maur., CXII, 1069. — Tunica Christi : Cassiodor., LXX, 270. — Turris David : Alcuin., C, 631; Rupert. abb., CLXVIII, 480. — Turtur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 499; S. Bruno Heribol., CXII, 315; Garner. de S. Victore, CXIII, 71. — Uter : Raban. Maur., CXII, 1066. — Uxor : Alcuin., C, 630; Raban. Maur., CXII, 1067. — Vehiculum altissimum : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Venter : Raban. Maur., CXII, 1071. — Vestimentum, *ibid.*, 1095. — Vestimentum Aaron : Alcuin., C, 637. — Vestimentum Dei : S. Bruno Carthus., CLII, 1541. — Vestimentum Domini : S. Eucher., L, 733. — Vestis : Raban. Maur., CXII, 1076. — Vestis Christi : S. Petr. Damian., CXLIV, 439. — Vestis Domini : Cassiodor., LXX, 728. — Vidua : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149; Raban. Maur., CXII, 1078; Rupert. abb., CLXVIII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 145. — Vidua Christi : Cassiodor., LXX, 932; S. Bruno Heribol., CXLII, 482. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 636. — Virgo : S. Eucher., L, 751; S. Agobard., CIV, 206; Raban. Maur., CXII, 1080; S. Paschas. Radbert., CXX, 1000, 1001; vener. Guibert., CLVI, 590, 591; Hugo de S. Victore, CLXXV, 527; Philippus de Harveng, CCIII, 711. — Vineæ : S. Eucher., L, 742; S. Gregor. Mag., LXXV, 1150; LXXVI, 756; LXXIX, 612; Raban. Maur., CXI, 507; CXII, 1079; S. Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. abb., CLXVII, 554; Garner. de S. Victore, CXIII, 361; Alanus de Insulis, CCX, 108. — Vineæ Christi : Regino abb., CXXXII, 358. — Vineæ Domini : S. Bernard., CLXXXIII, 1056, 1099. — Virgula : Raban. Maur., CXII, 1081. — Vomer : *ibid.*, 1085.

Ecclesiam designant, figurant, representant vel significant edificatio tabernaculi et templi : vener. Beda, XCI, 737. — Arca : S. Augustin., XXXIV, 814; S. Prosper Aquitan., LI, 699; Cassiodor., LXX, 164; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1266; LXXVII, 49, 775, 857, 1142, 1164; Raban. Maur., CXI, 111; S. Petr. Damian., CXLIV, 579, 910. — Arca Noe : Tertullian., I, 696; S. Cyprian., IV, 503; S. Hilarius, IX, 874; S. August., XXXVI, 115; XXXVII, 1103, 1358; XXXVIII, 1216; XI, 472, 476; XLIII, 496, 597, 639; S. Prosper Aquileiens., LI, 291, 758; S. Maxim. Taurin., LVII, 722; S. Paulin. Nolan., LXI, 404; S. Fulgentius Ruspensis, LXV, 544; Talo Caraugust. episc., LXXX, 739; Raban. Maur., CVII, 515;

S. Ivo Carnotens., CLXII, 807; S. Bruno Adensis, CLXV, 879; Rupert. abb., CLXVII, 512; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 629, 630; Eugyp. abb., LXII, 655. — Arca Testamenti : S. Bruno Astensis, CLXIV, 58; Rupert. abb., CLXX, 252. — Arcturi gyrus : S. Gregor. Mag., LXXV, 866; LXXVI, 517; Raban. Maur., CXI, 375; Rupert. abb., CLXVIII, 517; Adamus Scot., CXCIII, 704; Alanus de Insulis, CCX, 200. — Area : S. Gregor. Mag., LXXVI, 377. — Area siccæ Gedeonis : S. Augustin., XXXIV, 815; Raban. Maur., CVIII, 1159. — Candelabrum : id., CXI, 605; vener. Godefrid., CLXXIV, 924. — Capra : S. Gregor. Mag., LXXIX, 501; S. Bernard., CLXXIV, 180. — Caulæ : Raban. Maur., CXI, 407. — Cedrus : Raban. Maur., CXI, 517. — Cervæ : S. Augustin., XXXIV, 880. — Cyprus : S. Gregor. Mag., LXXIX, 495; S. Bernard., CLXXIV, 428. — Dihuvium : S. Augustin., XXXVII, 1551. — Ficus grossos suos profrens : S. Gregorius Mag., LXXIX, 499. — Galaad, id., LXXVII, 77, 94. — Hortus : Raban. Maur., CXI, 530. — Insula : Rupert., CLXVIII, 670. — Jerusalem : Raban. Maur., CXI, 579; S. Petr. Damian., CXLV, 60. — Judas : Raban. Maur., CXI, 559. — Luna : S. Ambros., XIV, 204, 678; S. Prosper Aquitan., LI, 565; Eugyp. abb., LXII, 753; Cassiodor., LXX, 755; S. Bruno Carthusian., CLII, 665, 962; Hugo de S. Victore, CLXXV, 638. — Mala in qua sedit Salomon : Rupert. abb., CLXVII, 1146. — Mulier quæ parit in dolore tilias : Raban. Maur., CVII, 496. — Naves, id., CXI, 572. — Paradisus voluptatis : S. Bruno Astensis, CLXIV, 161. — Mons Pharaæ : S. Augustin., XXXIV, 775. — Sacrificium oblatum de similia : Raban. Maur., CVIII, 258. — Mons Sion : Eugyp. abb., LXII, 758; S. Bruno Heribol., CXLII, 35, 70; S. Bruno Carthus., CLII, 1545; Raban. Maur., CXI, 562; Rupert. abb., CLXVIII, 480, 1247. — Tabernaculum : Rupert. abb., CLXVII, 708; S. Petr. Damian., CXLV, 60; Adam. Scot., CXCIII, 624; Philippus de Harveng, CCIII, 669. — Templum quod edificavit Salomon : S. Ambros., XV, 1285; S. Gregor. Mag., LXXIX, 599. — Terra : vener. Godefrid., CLXXIV, 1014. — Thronus Salomon eburneus, leonibus cinctus : Raban. Maur., CIX, 195, 477. — Tunica Christi inconvulsa : Cassiodor., LXX, 161. — Tunica Christi indivisa : S. Bruno Heribol., CXLII, 110. — Vestis summi sacerdotis : S. Augustin., XXXIV, 687. — Vineæ : S. Bruno Heribol., CXLII, 505.

Ecclesia assimilatur aurore : S. Gregor. Mag., LXXIX, 530. — Corpori : Wolbero abb., CXC, 1154. — Gregi caprarum : S. Ambros., XV, 1432. — Horto : S. Ambros., XV, 1859. — Horto concluso : Wolbero abb., CXC, 1160, 1170. — Insulis : Cassiodor., LXX, 685. — Libano : Wolbero abb., CXC, 1202. — Lunæ : S. Gaudent., XI, 861; S. Augustin., XXXVI, 152; S. Maxim. Taurin., LVII, 488; Cassiodor., LXX, 76, 1082; S. Bruno Heribolens., CXLII, 574; Petr. Lombard., CXCI, 149; Alanus de Insulis, CCX, 259. — Malo granato : S. Ambros., XIV, 180. — Malo panico : S. Gregor. Mag., LXXIX, 508. — Mari : Cassiodor., LXX, 665. — Myrrha, *ibid.*, 1009. — Oculis columbæ : Cassiodor., LXX, 1372. — Palma, *ibid.*, 1096. — Soli, *ibid.*, 1082; S. Gregor. Mag., LXXIX, 550. — Tunica Joseph polymita : S. Bernard., CLXXXII, 901. — Torturi : Cassiodor., LXX, 1059; S. Bernard., CLXXXIV, 1290. — Utri : Cassiodor., LXX, 228. — Uvæ pedibus concalcatae : id., *ibid.*, 593. — Vestis : Rupert. abb., CLXVIII, 1287. — Vineæ quæ fossa plus proficit et putata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582.

Ecclesia in primordiis mundi desponsata in paradiso, præfigurata in diluvio, annuntiata per legem, vocata per prophetas, Evangelii decorem diu expectavit : S. Ambros., XV, 1201. — Ecclesia corpi in hortis esse postquam in hortis passus est Christus, *ibid.*, 1524. — Ecclesie fundamentum et caput Christus : S. August., XXXIX, 1615. — Crescit quotidie Ecclesia in templum Dei et ab ipso capite totum corpus exstruitur : S. Prosper Aquitan., LI, 282. — Ecclesia, sponsa Christi, cuius Thalamus ornatur auro fidei, argento sapientiam, virtutum gemmis, sanctitatis velis, verecundia rosas, liliis castitatis, pudoris violis : S. Petrus Chrysologus, LII, 262. — Ecclesia in Synagoga, Judæis obscurantibus fuscabatur, *ibid.*, 412. — Ecclesia soror est Christi, soror, sponsa, amica, columba, immaculata : Cassiodor., LXX, 1075, 1082, 1092. — Ecclesia gentium deserta dicitur : Wolbero abb., CXC, 1150.

FACIES sponsæ publicæ Ecclesie conventus est qui varia professionem, dignitatem et ordinem qualitate distinguitur : Wolbero abb., CXC, 1148.

FEMINA. Duo feminæ sponsæ, duo populi Ecclesie : S. Gregor. Mag., LXXIX, 551.

FERECULUM quod sibi fecit Salomon, Ecclesia est : Wolbero abb., CXC, 1148.

FIGUS. Christiani falsi sunt ficus valde male: Petr. Lombard., CXCI, 307.

FIDES, portæ Ecclesiæ: Alanus de Insulis, CCX, 99.

FILIA. Ecclesia dicitur filia multitudinis ob multitudinem confluentium populorum: Cassiodor., LXX, 1095. — Ecclesiæ apostolorum, filius regum sunt: S. August., XXXVI, 508. — Filii regum sunt animæ sen Ecclesiæ apostolorum prædicatione conversæ: S. Bruno Heribol., CXLII, 188. — Filii Jerusalem Ecclesiæ sunt: Alanus de Insulis, CCX, 74.

FILII servorum Dei sunt filii. ... totius Ecclesiæ quæ corpus est Christi et quæ mater est omnium Patrum omniumque filiorum: S. Prosper Aquitan., LI, 244. — Filii Core, id est filii crucis sunt Christiani: S. Bruno Heribol., CXLII, 314. — Christiani, filii excursorum, id est, prophetarum, *ibid.*, 475.

FIOMEN Dei, Christiani dicuntur, *ibid.*, 245.

FRUCTUS Ecclesiæ sunt filii ejus, præsertim martyres: S. Gregor. Mag., LXXIX, 514.

FUNDAMENTA et portæ Ecclesiæ sunt apostoli sicut et prophetæ: S. August., XXXVII, 1103.

GENÆ Ecclesiæ sunt prædicatores: S. Gregor. Mag., LXXIX, 195.

GRESSUS Ecclesiæ sunt velox prædicatione apostolorum per quos in omnem terram Evangelium insonuit: Cassiodor., LXX, 1095.

GURGES. Per gurgitem multiplex expositum sanctæ Ecclesiæ prædicatione intelligitur: Garner. de S. Victore, CXIII, 503.

HORTUS significat sanctam Ecclesiam in qua varis species virtutum gignuntur: Raban. Maur., CXI, 350.

INDIA quæ in orientali parte consistit et solis ortum prima suscepit, primitivam potest designare Ecclesiam in gente Judæa constitutam: Raban. Maur., CXI, 355.

INSULÆ Ecclesiæ Dei quæ diversis tentationum tentantur fluctibus: S. Eucher., L, 742. Ecclesiæ insularum nomine designantur: Raban. Maur., CXII, 971.

JUDÆA significat sanctam Ecclesiam in qua Dominus recta fide, pia confessione et bonis operibus semper laudatur: Raban. Maur., CXI, 359.

JUDICIUM carnalis Israel Ecclesiæ typus, quæ peregrina et incognita presentia credidit et sapientiam desideravit audire: S. Hilari., IX, 666.

JUMENTA ecclesiasticos significant greges, qui competentis refectione pascuntur alii lacte, alii cibo solito prout dispensatori visum fuerit: Cassiodor., LXX, 1037.

JURATIO. In juratione Dei Abraham præfiguratur semen Ecclesiæ, quod supra numerum extenditur: Prosper Aquitan., LI, 747.

LABIA Ecclesiæ sunt prædicatores: S. Gregor. Mag., LXXIX, 493. — Ecclesiæ doctores, labia sunt sponsæ: S. Petr. Damian., CXIV, 300, 611.

LEVA manus significat consolationes quas promittit Christus Ecclesiæ, dextera vero gloriam: Rupert., CLXVIII, 862.

LECTULUS. Per lectulum Salomonis præsens accipitur Ecclesia: Cassiodor., LXX, 1070.

LEPUSCULUS plebem Ecclesiæ designat: Raban. Maur., CXI, 777.

LILIUM inter spinas est Ecclesia inter filias hujus sæculi: Wolbero abb., CXCV, 1091.

LUNA mysterium Christi atque Ecclesiam representat: S. Ambros., XIV, 201; S. Prosper Aquitan., LI, 365; S. Bruno Carthusian., CLII, 685, 992. — Ecclesia comparatur lunæ quæ in pace crescit, in persecutione minuitur: S. Gudent., XX, 861. — Ecclesia in ista mortalitate carnis constituta propter ipsam mutabilitatem lunæ nomine in Scripturis signatur: S. August., XXXIII, 209. — Ecclesia dicitur luna eo quod in hoc mundi nocte resplendeat: S. Eucher., L, 759. — Lunam Ecclesiæ comparamus quæ sicut luna, inter gentes luceat, mutatur lumen a Sole iustitiæ et Christi radiis: S. Maximus Taurin., LVII, 488; Rupert. abb., CLXX, 373.

MALA granata, Ecclesia de multis gentibus, sive diversas gratias habens: S. Eucher., L, 742.

MANUS Ecclesiæ sunt homines sancti: S. Bernard., CLXXXIV, 1228.

MARE. Ecclesiæ persecutores per maris tempestates significantur: Rupert. abb., CLXVIII, 1470.

MILLENA unitas unam significat fidem, unum baptismum, unum Deum: Wolbero abb., CXV, 1178.

MONS Montis nomine significatur Synagoga et Ecclesia: S. Augustin., XXXVIII, 267.

MULA. Ecclesia significatur per mulam in qua sedit Salomon: Rupert. abb., CLXVII, 1146.

MULIER. Ecclesia per fidem est illa mulier fortis de qua in Proverbiis, *id.*, CLXIX, 146.

MUNDUS. Mundi creatio figura formationis Ecclesiæ: S. Augustin., XXXII, 850.

MURI Hierusalem conventus Ecclesiæ sunt toto orbe fundati: S. Ambros., XIV, 845.

NAVES sunt Ecclesiæ quæ ligno crucis mundi istius tempestates navigant: Cassiodor., LXX, 772; Raban. Maur., CXI, 372.

NINIVE imaginem portat Ecclesiæ in qua gentium jam inde noster populus morabatur: S. Zeno, XI, 449. — Ninive civitas magna, civitas alienigenarum bipartita Ecclesiæ figura est: Tichonius Aler, XVIII, 59.

NOE. Ecclesia figuratur in benedictione filiorum Noe: S. August., XLII, 265.

NUPTIÆ, vocatio Ecclesiæ: Raban. Maur., CXII, 1068.

OCULI Ecclesiæ sunt prædicatores: S. Greg. Mag., LXXIX, 507, 508. — Oculi Ecclesiæ seu fideles animæ sunt consideratio materiæ temporalis et felicitatis perpetuæ: Wolbero abb., CXCV, 1230.

OLEUM effusum est dilatio nominis Christi per Ecclesiam, *ibid.*, 1045.

ORA. Ora vestimenti Domini Salvatoris significatur Ecclesia: Cassiodor., LXX, 986.

OSSA. Ecclesiæ ossa et fortitudo sunt apostoli: S. Augustin., XXXVI, 175; XXXVII, 1297.

OVES populum significant Christianum: Cassiodor., LXX, 77. — Oves et boves quos Salomon sacrificavit significant multitudinem conversorum ad Dominum: Rupert. abb., CLXVII, 1174.

PARADISUS. Per paradisum Ecclesia, per arbores vero paradisi doctores Ecclesiæ significantur: S. Ambros., XVII, 812. — Paradisus Ecclesiæ est: Raban. Maur., CVIII, 479. — A principio autem plantatur paradisus, quia Ecclesia catholica a Christo qui est principium omnium condita esse cognoscitur. Fluvius de paradiso exiens imaginem portat Christi de paterno fonte fluentis qui irrigat Ecclesiam suam verbo prædicationis et dono baptismi, *ibid.*

PARIETES Ecclesiæ clerici et laici: Hugo de S. Victore, CLXXVI, 417.

PEDES. Extrema Ecclesiæ membra vocantur pedes: Garnerus de S. Victore, CXIII, 233.

PETRA illa de monte præcis apud Danielem, est Ecclesia: Terull., II, 530. — Petra super quam edificanda promittebatur Ecclesia, ipse est Christus: S. August., XXXVIII, 1238.

PORTÆ Ecclesiæ, portæ castitatis sunt et iustitiæ: S. Ambros., XV, 1694.

PRIMITIA Ecclesiæ fuit Abel: Petr. Lombard., CXCI, 1431.

PULCHERRIMA omnium mulierum universalis Ecclesia dicitur: Wolbero abb., CXCV, 1190.

PUPILLUS. Ecclesiæ populus vocatur pupillus: S. Gregor. Mag., LXXV, 808.

RADIX Ecclesiæ Christus: Alanus de Insulis, CCX, 211. — Ecclesiæ radices sunt prophetæ celestis Regis operatione plantati: Cassiodor., LXX, 582.

RECTOR Ecclesiæ Christus: Alanus de Insulis, CCX, 272.

REGINA. Ecclesia gentilis credendo in Christum, facta est regina: Rupert., abb., CLXVII, 1175.

RIVUS Explanationes Ecclesiæ dicuntur rivus: Garner. de S. Victore, CXIII, 296.

SACRIFICIUM oblatum de similia Ecclesiæ catholice figuram præsentat: Raban. Maur., CVIII, 258.

SECUNDA SABBATI. Ecclesia figuratur per secundam Sabbati: S. Augustin., XXXVI, 534.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiæ universitatem signat: Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SION mons designat Ecclesiam: Euypp. abb., LXII, 758; S. Bruno Heribol., CXLII, 55, 70; S. Bruno Carthusian., CLII, 1545. — Sion Ecclesia dicitur quia speculatio in illa contemplativa virtute defigitur: Cassiodor., LXX, 58. — Ecclesia dicitur mons Sion et sancta sanctorum cujus habitator Christus est, *ibid.*, 696. — Ex Sion prodiet lex, id est ex monte sancto qui est Ecclesia, qui per omnem orbem Romanum caput tulit sub toto celo: S. Optat., XI, 936. — Sion civitas omnium electorum: Rupert. abb., CLXIX, 16. — Ecclesiæ presentis imago in Sion, Ecclesiæ futura imago in Jerusalem: S. August., XXXVI, 70, 122; XXXVII, 1107. — Sion, præsens Ecclesia, Hierusalem, superna civitas: Rupert., abb., CLXIX, 71.

SPONSA. Ecclesia sponsa Christi matrem synagogam reliquit ut ei adhereret: S. August., XXXVIII, 570.

STELLÆ Christiani, Judæi, arenæ steriles: Petr. Lombard., CXCI, 1220.

TABERNACULUM Domini typus Ecclesiæ: Raban. Maur., CVIII, 158.

TEMPLUM quod edificavit Salomon, typus Ecclesiæ fuit: S. Ambros., XV, 1583.

TEMPUS. Christus et Ecclesia in sp̄is Judicium et Regnum temporibus figurantur : S. August., XI, II, 271. — Christi nomen et Ecclesiam exhibent presentia tempora sicut praterita nuntiarent, *ibid.*, 283.

TENTORIUM. sanctitas primitivæ Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 1068.

THUS. Vestimenta Ecclesiæ thuri comparantur : Cassiodor., LXX, 1077.

TORCULAR. Ecclesia ob tribulationes quas patitur dicitur torcular : S. Eucher., I, 742.

TUNICA. Ecclesia Christi est tunica Domini, contexta non filis, sed versibus; non stamine sed compunctione; non lana sed gratia : Cassiodor., LXX, 270. — Ecclesiæ unitas et charitas tunica Christi est : Petr. Lombard., CXCI, 253.

TURRES Ecclesiæ sunt sacerdotes : S. Ambros., XIV, 261.

UBERA Ecclesiæ sunt lex et propheta : Rupert. abb., CLXVIII, 936. — Ubera Ecclesiæ sunt cognitio veritatis et amor virtutum : Wolbero abb., CXCV, 1163.

UVA. Christiani uvæ pedibus conculcatæ comparantur : Cassiodor., LXX, 395.

VEHICULUM altissimum est Ecclesia : Rupert. abb., CLXVII, 1146.

VENTER Ecclesiæ sunt idiotæ et simplices : Alanus de Insulis, CIX, 89.

VESTIMENTUM Domini sancta accipitur Ecclesia quæ per fidem et dilectionem ei conjuncta est : S. Eucher., I, 733.

VIDUA. Ecclesia est a sæculo contempta, a Christo vero sponsata : Alcuin., C, 636.

VINEA. Ecclesia comparatur vineæ quæ fossa plus proficit et pulata multiplicatur : Cassiodor., LXX, 582. — Vineæ præfiguratur Ecclesiam quæ sola persecutionibus crescit : S. Bruno Carthusian., CXLI, 505. — Vineæ Engaddi sunt plebes Ecclesiæ : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

VIR Ecclesiæ humani generis Redemptor est : S. Greg. Mag., LXXIX, 62.

VIRGA. Dux virgæ apud prophetas Ecclesiam et Synagogam significant : S. Hieronym., XII, 643. Dux virgæ de quibus Isaias utrumque designant populum, gentium et Iudæorum, id., XXXV, 518.

VIRTUS Ecclesiæ, dilectio ejus : S. August., XXXVII, 1068.

ARTICULUS VII.

Allegoria quæ ad sacramenta spectant.

AGNUS poenitentiam innuit : vener. Godefrid. abb., CLXIV, 905.

AQUA. Baptismus aqua significatur : Rab. Maur., CXII, 860. — Sicut populus vim regis Ægypti per aquam transgressus evadit, per aquam liberatur de sæculo nationes : Tertull., I, — 1209. Baptismus est aqua quæ de comite petra populo defluebat. Si enim petra Christus, sine dubio aqua in Christo baptismum vitemus benedicti, *ibid.*, 1210. — Aqua aspersio significat baptismum et Judæis et gentibus profuturum : S. August., XXXIV, 735, 736. — Baptismi aqua est sepulchrum Christi ubi sanamur a peccatis : Rupert. abb., CLXVII, 1269. — Aquæ contradictionis dicuntur aquæ baptismi : S. Bruno Heribol., CXLI, 587. — Aquæ redemptionis Christi sunt sacramenta : Adam. Scot., CXCVIII, 190.

ARCA. Sicut arca Noe, subversis omnibus vitiis peccatorum ad alta ferebatur; ita baptismatis fonte celo vicina portatur Ecclesia : S. Maximus Taurinens., LVII, 574. — Arca imposita claustrum novo indicat quod Novi Testamenti gratia renovatis in baptismo mentibus infundatur : Raban. Maur., CIX, 84.

AVIS. Baptismo sacro vivificatus similis est avi volanti ex Ægypto : Rupert. abb., CLXVIII, 177.

BAPTISMUS dicitur aqua : S. Eucher., I, 742. — Diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CII, 714. — Fons : S. Eucher., I, 742. — Labrum : Raban. Maur., CXII, 977. — Libanus, *ibid.*, 985. — Luter, *ibid.*, 991. — Mare : S. Eucher., I, 741. — Mare : Raban. Maur., CXII, 995. — Nubes : S. Bruno Carthusian., CII, 748. — Baptismus in libro Genesim præfiguratur : S. Ambros., XVI, 592; S. August., XL, 133. — Baptismus est figura mortis et sepulture : S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 544. — Baptismus destruit asperum et facit humilem : Rupert. abb., CLXVIII, 767 — Baptismus Christi nostram designat justificationem : Adam. Scot., CXCVIII, 891.

CAPILLI. Legis sacramenta dicuntur capilli : Raban. Maur., CXII, 861.

CARO aliquando sumitur in Scripturis pro uxore : S. August., XXXV, 1395.

CASIA significat baptismum et fidem : S. Bruno Carthus., CLII, 659.

CATACLISMUS imago fuit baptismi : S. Optatus Milevitan., XI, 1046.

CINIS. Poenitentia dicitur cinis : Garner. de S. Victore, CXIII, 562.

CIRCUMCISIO baptismi vicem olim tenuit : S. August., XXXIII, 843. — Circumcisionis sacramentum præfiguratum nostri temporis baptismum, id., XLIV, 403, 504, 833. — Circumcisio carnis lege præcepta est, quia non posset melius significari per Christum regenerationis auctorem tolli originale peccatum : S. Prosper Aquitan., LI, 472. — Circumcisio typus ac figura baptismi : Raban. Maur., CVII, 561.

CISTERNA. Baptismus cisterna est Bethleemica : ven. Godefrid. abb., CLXIV, 307.

DILUVIUM. Comparatur baptismus diluvio : Tertull., I, 1309; Cassiodor., LXX, 292; S. Bruno Heribol., CLII, 129. — Baptismus dicitur diluvium : Raban. Maur., CXII, 911, 914; S. Bruno Carthusian., CLII, 748. — Diluvium aliquando significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 529.

DILUVIUM figura fuit baptismi : S. Ambros., XVI, 433; S. August., XI, II, 263; Rupert. abb., CLXVII, 542. — Post diluvium præco columba terris pacem annuntiavit; eadem dispositione carni nostræ emergenti de lavacro post vetera delicta columba sancti Spiritus advolet : Tertull., I, 1209. — Semel factum est diluvium in comparisonem baptismatis quia iterari non potest : S. Optat., XI, 894.

ELIAS. Baptismi figura fuit sacrificium Eliæ : S. Ambr., XVI, 175.

ENGADDI, fons hædi, baptismum significat : Cassiodor., LXX, 1061; S. Gregor. Mag., LXXIX, 493; Alcuin., C, 643; S. Bernard., CLXXXIV, 428; Wolbero abb., CXCV, 1085. — Poenitentia nomine Engaddi signata : Raban. Maur., CXII, 916. — Engaddi baptisma gentium lacrymasque peccantium significat : S. Bernard., CLXXXIII, 996.

FILII baptismi dicuntur filii maris : Rupert. abb., CLVIII, 177.

FLUMEN aliud baptismi, aliud persecutionis : S. Bruno Heribol., CLII, 215.

FONS. Baptismus est fons domus David : Rupert. abb., CLVIII, 791.

HÆDUS. Poenitentia nomine hædi designatur : Raban. Maur., CXII, 933.

HYSSOPUS. Baptismus nomine hyssopi designatur, *ibid.*, 1088.

INFANS. Quilibet baptismo regeneratus dicitur infans : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

ISRAELITÆ promittentes se non habituros de patris Seon regis, Christianorum in baptismum diabolo renuntiatio sunt typus : Raban. Maur., CVIII, 730.

JORDANIS. Per Jordanem iter ad terram promissionis, per baptismum ita ad promissionem regni celestis : S. Chromatius, XX, 330. — Jordanis fluminis conversio figura fuit baptismatis : S. Ambros., XV, 1548 — Jordanis sumitur pro baptismo : S. Bruno Carthusian., CLII, 815.

LABIUM. Per labium æneum sive labium principaliter aqua baptismatis intelligitur cujus lavacro necesse est purgentur omnes qui Ecclesiæ januas ingrediuntur : Raban. Maur., CVII, 315.

LAGENA fides baptismi, id., CXII, 979.

LATIBULUM dicuntur sacramenta Dei : Petr. Lomb., CXCI, 191.

LIBANUS. Baptismus Libano figuratur : S. Greg. Mag., LXXIX, 510.

LOTIO. Baptismus Christi in initio suæ prædicationis fuit figuratus in lotionem Aaron in principio suæ consecrationis : Rupert. abb., CLVIII, 1368. Baptismus septiformis spiritus præfiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108.

MANNA erat panis Eucharistici figura : S. Ambros., XV, 1163.

MARA Baptismus est mara : Rupert. abb., CLVIII, 232.

MARE significat baptismum : Raban. Maur., CXI, 511; S. Bruno Carthus., CLII, 1055 — Mare fusile in figuram lavacri Salvatoris quæ in remissionem peccatorum emundatur factum est : Raban. Maur., CIX, 171. — Mare fusile positum a latere dextro templi significat baptismum fusile de latere Christi : Rupert. abb., CLXVII, 1166.

MELCHISEDECH. Sacrificium Melchisedech in pane et in vino figura est sacrificii Christi : Raban. Maur., CVIII, 303.

MENSA Christi est sacra Eucharistia : Rupert. abb., CLXVIII, 819.

MISSA figurata per sacrificium vaccæ rufæ : Adam. Scot., CXCVIII, 763.

MYRRHA. Pœnitentia symbolum est myrris : S. Bern. CLXXXV, 48.

NAAMAN. Baptismi gratia figurata fuit per curationem Naaman a lepra : S. Ambros., XVI, 420, 421, 425; Rupert., (LXXVII, 1265. — Baptismus pœnitiformis) Spiritus præfiguratus in septem lotionibus Naaman, id., CLXX, 108. — Pœnitentia in Naaman fuit figurata : S. Bernard., CLXXXV, 61.

NIVIS nomine baptismus significatur : S. Eucher. Lugd., L, 739.

OSTIUM. Baptismus est ostium positum in arca Noe : Rupert. abb., CLXVII, 342.

PALLIUM. Pœnitentia vocatur pallium : Raban. Maur., CXII, 1018.

PANIS dicitur Eucharistia, *ibid.*, 1020. — Pœnitentia dicitur panis subcinericius : Alan. de Insulis, CLX, 208.

RADICES. Sacramenta comparantur radicibus : Vener. Godofrid. abb., CLXXIV, 981.

ROSA in Eucharistia capitur rosa hoc est Domini corporis sanguis : S. Ambros., XV, 1590.

RUBRUM MARE. Mare rubrum baptismum significat : S. Cyprian., IV, 414; S. Zeno, XI, 516; S. Ambros., XIV, 867; XVI, 420, 421, 425; S. Prosper Aquit., LI, 764; S. Ivo Carnotens., CLXII, 507; Rupert. abb., CLXX, 162. — Sicut Judæi semel mare Rubrum ingrediuntur, ita et baptismus noster, cujus mare figura fuit, semel est recipiendus : S. Ambros., XVII, 18. — Ægyptiorum submersio in mari Rubro figura abolitionis peccatorum in baptismo : S. Augustin., XXXVII, 37. — Rubrum mare figura aquæ baptismatis, quæ mista sanguine de latere Christi exivit : Cassiodor., LXX, 588. — Baptismus in nube et in mari in Moysen consummatus : Raban. Maur., CVIII, 66. — Baptismus Israelitarum per mare Rubrum transitu figuratus fuit : S. Augustin., XXXVI, 917; XXXVII, 1037, 1411, 1420, 1760; XXXIX, 1562, 1635, 1637; XL, 538, 695; Cassiodor., LXX, 551; S. Gregor. Mag., LXXVII, 1162; LXXIX, 491; Raban. Maur., CVIII, 9. — Sicut Judæi post mare aleremum pervenimus, nos post baptismum ad paradysum (Ecclesiam) pervenimus : S. Zeno, XI, 519. — Redempti a Domino vere dicuntur qui in toto orbe terrarum de magna et lata Ægypto, quæ per mare Rubrum baptismum scilicet sacramentum Christi sanguine liberantur : S. Prosper Aquitan., LI, 567. — Rubri maris divisiones sunt baptismus Christi in quo sunt divisiones, et una aliis sit in vitam, aliis in mortem; in vitam fidelibus, in mortem persecutoribus, *ibid.*, 589. — Sicut populus Israel per mare Rubrum salvatus est, Pharaonem demerso, ita Ecclesia gentium, per baptismum, de diaboli servitio liberata et ad veram repromissionis terram et evangelicam libertatem introducta est : Cassiodor., LXX, 1009. — Maris Rubri transitus fuit figura Eucharistiæ : Rupert. abb., CLXVII, 1639.

SILOE. Baptismus significatur per aquas Siloe, *ibid.*, 1261.

TENEBRÆ. Pœnitentia lamenta tenebræ nuncupata : Garner. de S. Victore, CXIII, 578.

UNGUENTUM dicitur pœnitentia : Raban. Maur., CXH, 1085.

UTERUS. Aqua baptismi uterus et sepulcrum est : Rupert. abb., CLXVII, 1618.

VENTER. Fons baptismi vocatur venter : Raban. Maur., CXII, 1071.

VER dicitur vite renovatio per baptismum vel per resurrectionem : S. Eucher., L, 741.

VESTITUS dicitur habens baptismi indumentum; nudus autem carens baptismi sacramento, *ibid.*, 736.

ARTICULUS VIII.

Allegoria quæ ad apostolos et justos spectant.

AARONIS vestimenta omnia fideles novissimi temporis sunt : Wolbero abb., CXCV, 1026.

ABIES, contemplator sanctus : Garner. de S. Victore, CXIII, 536.

ABORTIVI, sancti ante legem : Raban. Maur., CXII, 853.

ABYSSUS sunt prædicatores Verbi : S. August., XXXVI, 961. — Collegium apostolorum : Raban. Maur., CXII, 855. — Abyssus in Scriptura sunt aspientia corda hominum : Aben., C, 423.

ACCIPITER quilibet sanctus : S. Eucher. Lugd., L, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 81. — Accipiter, quilibet electus : Raban. Maur., CXI, 853.

ACERVUS testimonii, multitudo martyrum, id., CXII, 854; S. Bruno Carthus., CLII, 917. — Acervus testimonii sanctorum Patrum institutio est : Wolbero abb., CXV, 1149.

ACETABULUM. Apostoli comparantur acetabulo argenteo : ven. Godofrid. abb., CLXIV, 745.

ACIES, utilitas electorum : Raban. Maur., CXII, 855.

ADOLESCENTULÆ sunt electorum animæ per baptismum renovantur : S. Gregor., Mag., LXXIX, 422, 539. — Sunt animæ sanctorum : Raban. Maur., CXII, 851; Wolbero abb., CXCV, 1026; Thomas intericiens., CCVI, 59. — Apostoli dicuntur adolescentulæ : Philippus de Harveng, CXIII, 329. Dilectes Deum nominantur adolescentulæ, *ibid.*, 314.

ÆS, cakementum apostolorum : S. Petrus Damian., CXIV, 727. Æs prophetas signat, *ibid.*, 726. — Æs, prædicatorum vox, obscura veterum Patrum prædicatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 515.

ÆSTAS adolescentiam designat : Wolbero abb., CXCV, 1235.

ÆSTAS, quilibet perfectus : Raban. Maur., CXII, 91.

ÆGYPTII. Ægyptiorum apollatio figurat philosophorum scientiam mutuandam esse Christiano : Petrus Lombard., CXCI, 955.

AGER est animus : ven. Guibert. abb., CLVI, 225. — Agro comparatur anima fidelis : Adam. Scot., CXCVIII, 789.

AGNA est vita activa : Raban. Maur., CXII, 853.

AGNI apostoli : S. Eucher., L, 754. — Agni sancti, *ibid.*; Raban. Maur., CXII, 262, 855. — Agni fideles signant : S. Paulus Nolan., LXI, 557. — Agnus cujuslibet catholici vitam innocentiam designat : Raban. Maur., CXI, 202. Agnus apostoli, viri sancti, simplices et innocentes, id., CXII, 855.

AGRICOLÆ, doctores Ecclesiæ, *ibid.*, 855.

ALÆ, virtutes sanctorum : S. Eucher., L, 748. — Cogitatio viri sancti, virtutes sanctorum : Raban. Maur., CXII, 857.

ALTARE, vita justorum, *ibid.*, 856.

ALTILIA, Patres Novi Testamenti, *ibid.*, 857.

AMICUS, quilibet proximus noster, animus noster, prædicatores sancti, ceteri sancti, *ibid.*, 857. — Amici concordantes in Deum : S. Eucher., L, 753. — Amici Dei apostoli et patriarchæ : Cassiodor., LXX, 930. — Pastores dicuntur sponsi amicissimi : S. Bernard., CLXXXIII, 1154.

AN (ILI A, prædicatores Ecclesiæ humiles quique : Raban. Maur., CXII, 868. Ancilla ad arcem missa designat Christum elegisse prædicatores infirmos ac despicibiles quæ fideles populos ad supernæ patriæ coelestis ædificia colligerent, id., CXI, 710.

ANGELUS dicitur Joannes Baptista, id., CXII, 851. — Quilibet sacerdos, *ibid.*; Philippus de Harveng, CXIII, 116. — Angeli ascendentes et descendentes a scala Jacob promittentes et deficientes designant : S. Zeno, XI, 452; S. Bernard., CLXXXII, 234. — Angelorum nomine in sancta Scriptura designantur cives coelestis Jerusalem in hominibus assumpti; fidelium populus; quilibet justus; prædicatores vel sacerdotes : S. Eucher., 739. — Sancti prædicatores Ecclesiæ pro eo quod gloriam patrum coelestis annuntiant angelorum nomine possunt accipi : S. Greg. Mag., LXXVI, 725; Rupert. abb., CLXVIII, 250; S. Bernard., CLXXXIV, 65. — Angeli dicuntur sanctus Joannes Baptista, prædicatores, sancti, prælati Ecclesiæ, sacerdotes : Garner. de S. Victore, CXIII, 27.

ANIMA sumitur pro vita : Rupert. abb., CLXVIII, 975. — Anima rex est et sacerdos : Hugo de S. Victore, CLXXV, 576. — Anima est virgo et fornicaria, *ibid.*, 529, 550. — Anima fidelis agro et horto comparatur : Adamus Scot., CXCIII, 789.

ANIMALIA. Singula Ezechieli animalia ad unumquemque evangelistam recte conveniunt : S. Gregorius Mag., LXXVI, 625, 803; Raban. Maur., CX, 505; CXII, 859; S. Bruno Astens., CLXIV, 969; Garner. de S. Victore, CXIII, 95. — Evange ista quatuor animalibus significantur, quia Evangelium per quatuor mundi partes erat divulgatum : Alcuin., Cl, 1122, 1153. — Animalia plene oculis in circuitu et intus sanctos designant : S. Gregor. Magn., LXXVI, 109, 805; Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXIII, 95. Animalia, evangelistæ, justi, simplices in Ecclesia, *ibid.* — Animalia quatuor apud Ezechielem pastores Ecclesiæ significant : S. Bernard., CLXXXIV, 1009. — Animalium Ezechieli sunt virtutes sanctorum : S. Greg. r. Magn., LXXVI, 297.

ANNULI arcem quatuor, quatuor designant evangelistas : Adam. Scot., CXCVIII, 789.

ANNUS, multitudo redemptorum : Raban. Maur., CXH, 858; Garner. de S. Victore, CXIII, 858.

ANTEMURÆ, prophetæ : Raban. Maur., CXII, 859; Garner. de S. Victore, CXIII, 394.

APIS, humiles : Raban. Maur., CXII, 859.

APOSTOLI mensurunt quod patriarchæ seminaverunt : Rupert. abb., CLXVIII, 576.

AQUA populum christianum denotat : Eusebius. abb., LXII, 1044; Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Aqua cogitationem humanam figurat : Richard. a S. Victore, CXCVI, 180. — Aqua dicuntur bonæ mentes : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua, anime beate, sancti, devotionis et

Raban. Maur., CXII, 860. — *Aquæ* mentes fidem sequentium designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 100. — *Aquæ* sunt merita in homines : S. Petrus Damian., CXIV, 408. — *Aquæ* maris significant doctores ex gentibus : Rupert. abb., CLXVIII, 570. — *Prædicatores* designantur per aquas : Bruno Carthus., CLII, 944. — *Assimilantur* aquis : Petrus Lombard., CXCI, 191. — *Aquæ* superiores bonos salvandos, aquæ inferiores malos damnandos significant : Hugo de S. Victore, CLXXV, 637.

AQUILA Joannes evangelista aquilæ comparatur : S. Gregorius Magn., LXXVI, 815 ; Alcuin., CI, 1153 ; Raban. Maur., CX, 694 ; CXII, 862 ; S. Petr. Damian., CXIV, 857 ; Rupert. abb., CLXVII, 1681. — *Aquilæ*, sancti : S. Eucher., L, 748. — In Scriptura sacra vocabulo aquilæ subtilissimæ sanctorum intelligentiæ et Joannes apostolus et evangelista designantur : Raban. Maur., CX, 694. — *Aquila*, Joannes evangelista, anima, sublimis hujus sæculi potestas, anima electorum, id., CXII, 862 ; Garner. de S. Victore, CXCH, 69. — *Aquilæ* comparatur anima : S. Bruno Heribol., CXLII, 568. — *Aquilæ* comparantur patres antiqui : S. Gregor. Mag., LXXVI, 625.

AQUILO aliquando electus ad fidem conversus : Raban. Maur., CXII, 860.

ARBOR, homo a fructu operum : S. Eucher., L, 712. — *Adam arbori* comparatur : Alan. de Insulis, CCX, 246. — *Arbor* perfectus quilibet in fide : Rab. Maur., CXII, 863. — *Arbores* typus in sanctitate eminentium : ven. Godefrid. abb., CLXIV, 51. — *Arbor* qui sublimis appetit : Garner. de S. Victore, CXCH, 355. — *Homo arbor* inversa : Gueric., CLXXV, 107.

ARCA, Anima justi est arca testamenti : Rupert. abb., CLXVII, 1191. — *Arca* Noë bicamerata contemplativos et activos designat : S. Bernard., CLXXXIV, 1279. — *Arca* et torcular significant pressuras sanctorum : Rupert. abb., CLXVIII, 233.

ARCTA via, perfectorum via : Richardus de S. Victore, CXCVI, 515, 516.

ARCTURUS significat patres antiquos, *ibid.*, CLXVIII, 347.

ARCUS, evangelista : Raban. Maur., CXII, 862.

ARDEA potest significare animas electorum, id., CXI, 546.

AREA, ecclesiasticus doctor ; mens sancta, id., CXII, 864.

ARENA, electi, *ibid.*, 849. *Humiles*, *ibid.*, 864.

AREOLA, quilibet humilis, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, martyres, vita prædicatorum, *ibid.*, 865. — *Divini eloqui* scriptores : Garner. de S. Vict., CXCH, 511. — *Argenti* similes sunt apostoli : vener. Godefrid., CLXIV, 744.

ARIES, Per arietem accipi debet primus intræ Ecclesiam ordo sacerdotum : Raban. Maur., CXI, 778. *Aries*, ordo sacerdotalis, sancti apostoli, prælati in Ecclesia, rationales quique, id., CXII, 863 ; Garnerius de S. Victore, CXCH, 103. — *Aries* prælatos exemplo præcipientes indicare valet : Vener. Godefrid., abb. CLXIV, 1072. — *Arietes* significant apostolos vel ecclesiasticos principes : S. Aug., XXXIII, 1028 ; XXXVI, 785 ; XXXVII, 749, 1414 ; S. Eucher., L, 732 ; Eugyp. abb., LXII, 757 ; Cassiodorus, LXX, 178, 890 ; S. Greg. Mag., LXXVI, 764, 1148 ; S. Agobard., CLV, 226 ; Rabanus Maur., CXI, 778 ; S. Bruno Carthus., CLII, 746, 1258 ; Petr. Lombard., CXCI, 284. — *Apostoli arietes* et successores filii arietum dicuntur : S. Bruno Heribol., CXLII, 128, 245. — *Arietes* sunt Ecclesiæ doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 527. — *Arietes* sunt prælati : Rupert. abb., CLXVII, 1751. — *Arietum* nomine ostenduntur sacerdotes quos doctrinæ apostolicæ eruditio cum orationum odore ad martyrii studium prosequitur : S. Hilarius, IX, 454.

ARMA, sanctorum miracula : Garner. de S. Vict., CXCH, 518.

ARMENTA, doctores, vel rectores Ecclesiæ, collegium patriarcharum : Raban. Maur., CXII, 866.

ARMILLA, opera præpositorum, *ibid.*, 864.

AROMATA, viri sancti, bona opera sanctorum, *ibid.*, 868.

ARTUS, intestina Ecclesiæ membra, *ibid.*, 865.

ARULA, cor humanum, *ibid.*

ARVA, subjecti, *ibid.*, 867.

ASCENSUS, afflictio martyrum, *ibid.*

ASKELLUS Domini, populus mitis : S. August., XXXVI, 272, 510.

ASINA, omnes ecclesiales animæ, simplices : Rab. Maur., CXII, 868. — *Simpliciter* viventes : Garner. de S. Victore, CXCH, 90. — *Asina* justis comparatur asinæ : ven. Godefr., CLXIV, 25. — *Doctores* dicuntur asinæ nitentes : Rupert. abb., CLXVII, 1038.

ASINUS, fidelis anima : Garner. de S. Victore, CXCH, 88.

ASTRA, viri sancti in Ecclesia : Rab. n. Maur., CXII, 867.

ATRIUM amplitudo fidelium, prophetæ et apostoli, *ibid.*, 868. — *Atrium tabernaculi* significat vitam patri recharum : Rupert. abb., CLXVII, 716. — *Atrium tabernaculi* extrinsecus denotat incipientes et novitios : Adams Scot., CXCVI, 708. — *Atria* significant eos qui jam in penetralibus sunt Ecclesiæ : Raban. Maur., CXI, 390.

AUT EPS Concionator est apostolicus succesor qui animos juvenum per aera volantes calamo divini sermonis attingit : S. Petrus Chrysolog., LII, 498.

AURIGA, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 871.

AURIS, doctor Ecclesiæ, *ibid.*

AURORA mens justis est quæ peccati sui tenebras deserens ad lucem jam erumpit eternitatis : S. Gregor. Mag., LXXV, 1158 ; S. Eucher., L, 741. — *Aurora*, qui noviter bona opera inchoat, vita justorum, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 869.

AURUM claritas sanctorum in coelestibus animæ fideles, coetus martyrum, vita sacerdotis, bona conversatio populi fidelis, claritas contemptorum mundi, acumen subtilis ingenii, æterna vita electorum : Raban. Maur., CXII, 870. — *Auro* boni similes sunt, feno mali : S. August., XXXVII, 1575. — *Auro* vita justorum designatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1212. — *Scientia apostolorum* comparatur auro : vener. Godefrid. abb., CLXIV, 746. — *Aurum* dicitur sensus bene operantis, anima fidelis : Garner. de S. Victore, CXCH, 305. — *Per principes* qui possident aurum, apostoli nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXV, 670.

AUSTER, prædicator, coetus martyrum : Raban. Maur., CXII, 869. — *Quilibet spiritus* ferrens : Garner. de S. Victore, CXCH, 56.

AUTUMNUS juventutem designat : Wolbero abb., CXCV, 1235.

AVIS, anima hominis, viri spirituales : Raban. Maur., CXII, 871. — *Animæ*, quasi avis est : verbum Dei ut laqueus : Rupert. abb., CLXVIII, 294. — *Aves* dicuntur mens humana, mentes spiritualium virorum : Garner. de S. Victore, CXCH, 65.

AXES, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 871.

BARBA, coetus apostolorum, *ibid.*, 875. — *Barba* bene dicuntur apostoli : Cassiodor., LXX, 956. — *Apostoli barba* nomine designati : S. August., XXXVII, 1755. — *Apostoli barba* sunt Aaron : Wolbero abb., CXCV, 1036. — In barba Aaron, quæ unguentum fletum a capite primo suscepit, apostoli significantur et martyres in quibus virtus capitis et sacramento eminet et exemplo : S. Prosper Aquilan., LI, 382. — *Apostoli* dicuntur barba aut capilli Christi : vener. Guibert. abb., CLVI, 614.

BASES sunt sancti doctores qui lavacrum nobis vitam ministrant : Raban. Maur., CXI, 415. — *Per bases* designantur apostoli virique apostoli, *ibid.*, 173, 445. — *Bases*, apostoli, prædicatores, Patres Veteris Testamenti, id., CXII, 874. — *Apostoli Ecclesiæ* sunt bases : S. Petr. Damian., CXIV, 727. — *Bases* titulis suppositæ sunt fundamenta apostolorum et prophetarum : Rupert. abb., CLXVII, 711. — *Bases*, doctores, prophetæ, intentiones animæ : Garner. de S. Victore, CXCH, 411.

RATUS, dum hominis substantiæ : Raban. Maur., CXII, 874.

BENEDICTIO apostolorum figuratur in benedictione Zabulon et Neptalim : Rupert. abb., CLXVII, 990.

BESTIA quilibet conversus a peccato : Raban. Maur., CXII, 875.

BINARIUS numerus designat perfectos in charitate : Garner. de S. Victore, CXCH, 459.

BOS labor prædicatoris, sapiens doctorum multitudo : Garner. de S. Victore, CXCH, 94. — *Bos*, prædicatur, Lucas evangelista, patriarchæ, prælati, perfecti quique : Raban. Maur., CXII, 877. — *Boves* designant apostolos : S. Eucher., L, 752 ; Raban. Maur., CXI, 201, 248 ; Rupert. abb., CLXVII, 834. — *Apostoli duodecim* significantur per duodecim boves portantes mare templi, *ibid.*, 1168. — *Boves mystice* prædicationis laborem designant : vener. Guibert., CLVI, 165. — *Boves* significant prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 370 ; S. Bruno Carthus., CLII, 668. — *Boves* significant bonos operatores : Rupert. abb., CLXVIII, 971.

BOTRUS, prædicatores sancti : Raban. Maur., CXII, 876.

BRACHIA Christi sunt prophetæ : Cassiodor., LXX, 153 ; vener. Godefrid. abb., CLXIV, 1150. — *Apostoli* : Cassiodor., LXX, 153 ; Petr. Lombard., CXCI, 201. — *Brachia Christi* apostoli et prophetæ, sunt ut arcus arcus : S. Bruno Heribolens, CXLII, 96.

BUCCINA, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 877

BUTYRUM, doctrina patriarcharum, *ibid.*, 878.

BUXUM. Per buxum significantur qui quamvis ad alta virtutum non surgant, neque fructum faciant, parentum tamen fide semper virent : Wolbero abb., CXCV, 1275.

CALAMUS, quilibet prædicator : Raban. Maur., CXII, 879. — Calamus, doctorum peritia, scriptores sacri eloqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 425.

CALCITRATOES sunt apostoli : Rupert. abb., CLXVIII, 279.

CALCEAMENTA. — Prædicatorum designati per calceamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 918.

CALIX, tribulatio sanctorum, passio martyrum : Raban. Maur., CXII, 879.

CAMINUS, tribulatio iustorum, *ibid.*, 882.

CAMPANA. Prædicatorum campanis in plerisque assimilantur : Rupert. abb., CLXVIII, 19.

CAMPUS, mentes fidelium : Raban. Maur., CXII, 882. — Campi, sancti : item propter equalitatem populi iusti : S. Eucher., L, 742. — Campi dicti sunt viri mansueti : S. Bruno Herbipolens., CXII, 500. — Campi activos homines denotant : campi sunt qui terrena non deserunt : Richard de S. Victore, CXCI, 537.

CANALES, montes iustorum : Raban. Maur., CXII, 883.

CANCELLI significant patriarchas primos : Rupert. abb., CLXVIII, 665. — Cancelli per quos dilectus in pariete prospecti antiqui patres fuerunt : Wolbero abb., CXV, 1109; sunt apostolorum documenta : *ibid.*, 1110.

CANDELABRUM, dignitas prædicatoris : Raban. Maur., CXII, 882. — Apostoli candelabris comparantur : S. Petrus Damian., CXLI, 652.

CANIS, poenitens quilibet, infirmus, apostoli, reprehensores, prædicatoris boni : Raban. Maur., CXII, 885; Garner. de S. Victore, CXIII, 102. — Canis lingua designat verba sapientis : Philipp. de Harveng, CXII, 989. — Per canes gregis sancti doctores designantur qui fidelium custodes exstiterunt : S. Gregor. Mag., LXXVI, 145, 1502. — Apostoli dicuntur canes Domino fidem servantes et contra infirmos latrantes : S. August., XXXVI, 835; Rupert. abb., CLXVII, 453. — Canes Ecclesie sunt doctores : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 551.

CAPILLUS, ordo prædicatorum, populi fideles : Raban. Maur., CXII, 884. — Per capillos sponsæ populi significantur : S. Gregor. Mag., LXXII, 507. — Capilli subditos significant : Gillebert., CLXXXIV, 118, 121.

CAPREA, virtutes animarum : Raban. Maur., CXII, 885. — Caprea designant sanctorum dignitatem animarum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 353. — Antiqui Patres significantur per capreas et cervos : Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Caprea et cervi patriarchæ et prophetae sunt : Alan. de Insul., CCX, 68. — Per capreas intelliguntur membra Christi, doctores videlicet : Cassiodor., LXX, 1094. — Caprea et hinnuli doctores sunt : Alan. de Insul., CCX, 74. — Alacres spiritu per capreas et cervos designati : Gillebert., CLXXXIV, 68.

CAPUT quilibet rector, mens : Raban. Maur., CXII, 884. — Populi capita sacerdotes, cor, religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CARBONES, sancti, viri iusti : Raban. Maur., CXII, 889. — Prophetæ dicuntur carbones desolatorii : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Carbones, oculi sancti, quilibet sancti : Garner. de S. Victore, CXIII, 359.

CARDINES, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 888.

CARO, infirmus, totus homo, discipuli Christi : Raban. Maur., CXII, 886. Caro, natura humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 207.

CASTANEA arbor continentium cœlum significare potest qui per castitatem corporis multos virtutum fructus affert : Raban. Maur., CXI, 515.

CASTELLUM, mens nostra, *id.*, CXII, 885.

CASTRUM, viri sancti, *ibid.*, 889.

CATARACTÆ, apostoli, *ibid.*, 890. — Prophetæ : S. Bruno Carthus., CLII, 635. — Prophetæ et apostoli : S. Bruno Herbipolens., CXII, 180.

CATULUS, apostoli : Raban. Maur., CXII, 889. Apostoli catuli leonum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 557. — Catuli designant subditos : ven. Godefrid., CLXXIV, 1140.

CEDRUS, altitudo sanctorum : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus prophetas atque apostolos signat, *id.*, CXI, 517. Cedri apostoli : S. Bruno Herbipol., CXII, 161; Rupert. abb., CLXVIII, 641, 859. — Apostolici viri, *ibid.*, 858. — Doctores, *ibid.*, 641, 858. — Prælati, *ibid.*, 641. — Martyres : S. Bruno Herbipol., CXII, 506. — Martyres recte comparantur cedris, in Ecclesia Christi in altissima sunt cacumina constituti : Cassiodor., LXX, 582. — Cedri excelsioris potentie viri : S. Eucher., L,

742. — Cedri Libani dicuntur reges : S. Bruno Herbipol., CXII, 128.

CERVA, doctores. Raban. Maur., CXII, — Doctores significantur per cervas : Rupert. abb., CLXVIII, 1166.

CERVUS, sancti : S. Eucher., L, 748. — Anima fidelis, antiqui patres, magni contemplatores, sancti : Raban. Maur., CXII, 895. — Cervus fidelem multis rationibus significat : Petr. Lombard., CXCI, 415. — Per cervos designantur antiqui Patres : S. Greg. Mag., LXXXIX, 501; Rupert. abb., CLXVIII, 865. — Patriarchæ et prophetae. Alan. de Insul., CCX, 68. — Prædicatores : S. Bruno Herbipol., CXII, 116. — Alacres spiritu : Gillebert. CLXXXIV, 68.

CILICUM, typus hominis poenitentis : Rab. Maur. CXI, 543.

CIRCUMCISUS. In Circumciso intelligitur Christianus qui corde circumciditur : S. Prosper, LI, 74.

LISTERNA, cor hominis : Raban. Maur., CXII, 896.

CIVES, fideles, *ibid.* 897.

CIVITAS moraliter sumpta significat animam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 258. — Civitas anima sancta : Raban. Maur., CXII, 897; vener. Godefrid. abb., CLXXXIV, 379. — Anima humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 389. — Cor viri sancti : Raban. Maur., CXII, 897; vener. Godefrid., CLXXXIV, 608. — Ecclesie fideles : S. Bruno Carthus., CLII, 1528; Garner. de S. Victore, CXIII, 389. — Fideles sunt civitas propter collectionem : S. Bernard., CLXXXIII, 1155. — Civitas Dei est universitas creaturæ : Gillebert., CLXXXIV, 26. — Civitas Judæ est anima : Philipp. de Harveng., CXIII, 977.

CLAVIS, potestates doctorum : Raban. Maur., CXII, 881.

CLAVUS. Clavi, correctiones sanctorum : *ibid.*, 881.

CLERICI a levitis figurati : Philipp. de Harv., CXII, 669.

COELUM dicitur anima : Philippus de Harveng, CXIII, 1204. — Anima fidelis : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 376. — Anima iusti S. Gregor. Mag., LXXVI, 508; Garner. de S. Victore, CXIII, 50. — Anima sancta : S. Bernard., CLXXXIII, 917. — Sacerdotium : Garner. de S. Victore CXCHI, 50. — Sublimis vita sanctorum, *ibid.* — Cœlum quilibet fidelium esse potest : S. August., XXXVII, 1245. — Cœli dicuntur apostoli : S. Ambros., XV, 1569; S. Augustin., XXXVI, 157, 288; XXXVII, 1121, 1245, 1575, 1626, 1864; S. Eucher. Lugdun., I, 758; S. Gregor. Mag., LXXVI, 35; LXXVII, 76, 592, 627; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 886; S. Bruno Astensis., CLXIV, 656, 718; Rupert. abb., CLXVII, 1632, 1745; CLXVIII, 56, 81; Petr. Lombard., CXCI, 185; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Doctores : S. Gregor. Mag., LXXV, 861. — Electi, *id.*, LXXVI, 458.

— Evangelistæ : S. August., XXXVI, 154, 170. — Iusti, *ibid.*, 156, 275, 276; XLI, 698; S. Gregor. Mag., LXXV, 1001, 1099. — Prædicatores : S. Eucher., L, 410; S. Gregor. Mag., LXXVI, 420, 550; Raban. Maur., CXII, 891; S. Bruno Carthus., CLII, 1406; Petr. Lombard., CXCI, 192; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sancti : S. August., XXXIV, 1256; XXXVI, 157, 159; XXXVII, 370, 891; XLI, 698; S. Eucher., L, 758. — Sapientes in Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Sapientiores : Raban. Maur., CXII, 891. — Spirituales : S. August., XXXVII, 580, 588; Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 287. — Senes : Rupert. abb. CLXXIII, 206. — Cœlum, sacerdotes vel Phariseos, vel legis doctores non inconvenienter accipimus : S. Gregor. Mag., LXXV, 864, LXXV, 861. — Apostoli nunc cœli, nunc Cherubim, nunc nubes nuncupati sunt : S. Bruno Astens., CLXIV, 744. — Cœli fundamenta dicuntur illi quibus regnum cœlorum superedificatur in sanctis et fidelibus : S. August., XXXVII, 1019.

COLLIS significat perfectam subditorum fidelium vitam : S. Gregor. Mag., LXXIX, 290. — Collis vita cuiusque religiosi : Raban. Maur., CXII, 880. — Apostoli dicti sunt colles : S. August., XXXVI, 785. — Martyres recte comparantur collibus : Cassiodor., LXX, 449. — Colles, sancti ante legem, martyres, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 900. — Per colles designantur iusti : vener. Godefrid., CLXXXIV, 48. — Prælati : S. Bruno Carthus., CLII, 1258. — Prædicatores, *ibid.*, 991. — Prophetæ collibus comparantur : vener. Godefrid., CLXXXIV, 1014. — Montes Jerusalem superni apostoli sunt, colles vero reliqui sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 510. — Colles, sancti sed minoris meriti : S. Eucher., I, 742; Raban. Maur., CXI, 565; Rupert. abb., CLXVIII, 1282.

COLLUM sponsæ significat prædicatores : S. Gregor. Mag., LXXIX, 554. — Sublimem doctorum eloquentiam : Wolbero abb., CXCV, 1029. — Collum, ordo prædicatorum : Raban. Maur., CXII, 898. — Doctores Ecclesie sunt collum et turris eburnæ : Cassiodor., LXX, 1095.

COLOR purpureus designat afflictiones status conjugum

lis: Adam. Scot., CXCVIII, 739. — Color sapphirinus clericos significat, *ibid.*, 737. — Color viridis laicos, *ibid.*

COLUMBA, simplex: Raban. Maur., CXII, 898. — Columba propter simplicitatem figurat animam Christi sponsam: S. Gregor. Mag., LXXIX, 496. — Columba in foraminibus petrae designat simplicem animam in vulneribus Christi roboratam, *ibid.*, 499. — Columba emissa a Noe significat prædicationes evangelicas: Rupert. abb., CLXII, 557. — Apostoli columbae ad fenestras suas: S. Gregor. Mag., LXXVI, 1006, 1095. — Columbae ad fenestras suas sunt prælati Ecclesiæ: Wolbero abb., CXCV, 1149.

COLUMNA nubiis et ignis designat prælatos modo terrore pravo modo lenitate bonos, temperantes: Adam. Scot., CXCVIII, 786. — Columnae dicuntur animae iustorum: Wolbero abb., CXCV, 1027. — Apostoli dicuntur columnae: S. August., XXXVI, 950; XXXVII, 1831; Raban. Maur., CXII, 898; S. Bruno Heribol., CXIII, 283. — Apostoli dicti sunt columnae quia passione Domini nutaverunt, resurrectione firmati sunt: S. August., XXXVI, 950. — Apostoli sunt columnae Dei, id., XL, 692. — Columnae Ecclesiæ: S. Ambros., XV, 1264; S. August., XXXIII, 853; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 483. — Apostoli signantur per columnas tabernaculi: S. Gregor. Mag., LXXVI, 964. — Columnis merito apostoli comparantur: Cassiodor., LXX, 557. — Doctores Ecclesiæ columnae sunt: Gillebert., CLXXXIV, 90. — Doctores designantur per columnas argenteas: Cassiodor., LXX, 1070. — Columnae argenteae apostolos signant: S. Petrus Damian., CXIV, 727. — Patriarchae sunt columnae Iudeorum: Rupert. abb., CLXVII, 1494. — Columnae, prædicationes: Raban. Maur., CXII, 898. — Columnae in porticu templi Salomonis apostolos et doctores cunctos spirituales significant, fortes nimirum fide atque opere et contemplatione ad superna erectos: Rabanus Maur., CLX, 433. — Columnae quibus tentorium suspendebatur sancti doctores sunt, quorum caput est Christus, id., CVIII, 178. — Columnae quilibet fortis contra tentamenta diaboli, summi prædicationes, evangelicæ: Garner. de S. Victore, CXIII, 411. — Columnae in altum sunt tollentes et sustentantes tentoria sunt Ecclesiæ doctores et prædicationes: Adam. Scot., CXCVIII, 666, 707.

COMÆ, catervæ sanctorum: Raban. Maur., CXII, 900. — Comae capitis quod est Christus sunt prophetæ vel apostoli: Wolbero abb., CXCV, 1192.

COMMENTARIJ, doctores Ecclesiæ: Raban. Maurus, CXII, 892.

CONCENTUS, sermo doctorum, *ibid.*, 901.

CONCUBINÆ, Doctores Ecclesiæ, alii reginis, alii concubinis comparantur: Alcuin., C, 666, 666. — Concubinae prælatorum sunt animae: Joannes Algrinus, CCVI, 642.

CONSILIARIJ sunt et iudices apostoli: Rupert. abb., CLXVII, 1379.

CONSULES, sancti prædicationes: Garner. de S. Victore, CXIII, 151.

COPIHUS, corda iustorum: Raban. Maur., CXII, 898. COQUI, sacerdotes sunt, quia dum electis fidelibus in fervore spiritus loquuntur, cibos mentis velut per ignem coquant: S. Gregor. Mag., LXXIX, 475.

COR, prælati: Raban. Maur., CXII, 901. — Populi capita, sacerdotes, cor, religiosi: S. Bernard., CLXXXIV, 1092.

CORNU, sancti, potestates iustorum: Raban. Maur., CXII, 905. — Prædicationes significantur per phylas et cornu altaris: Rupert. abb., CLXVIII, 775. — Cornua altaris significant fortitudinem apostolorum, *ibid.*, 775.

CORONA, conventus apostolorum: Raban. Maur., CXII, 905. — Corona, multitudo sanctorum, *ibid.* — Corona Domini circummeantium discipulorum conventum significat: Cassiodor., LXX, 148.

CORTEX, exteriora Patrum eloquia: Garner. de S. Victore, CXIII, 547.

CORTINA, vir sanctus: Raban. Maur., CXII, 905.

CORVUS, prædicator, *ibid.*, 902; Garner. de S. Victore, CXIII, 76.

CRATER, ordo prædicationum: Raban. Maur., CXII, 899.

CRATICULA, cor cuiuslibet sancti, *ibid.*, 888.

CRINES capitis, Christi apostoli: ven. Godefridus, CLXXIV, 282.

CRUS, Doctores sancti: Raban. Maur., CXII, 905. — Per crura apostoli intelliguntur per quos universum mundum Christus circumivit: S. Gregor. Mag., LXXIX, 524.

CUBILE, Cor iusti est cubile: ven. Godefrid., CLXXIV, 125.

CULTURA, sancti qui excoluntur a Deo: S. Eucher., L, 742.

CURRUS, cunctus sanctorum, prælati mansueti: Raban. Maur., CXII, 905.

CUSTODES, Apostoli dicuntur Ecclesiæ custodes: S. Bernard., CLXXXIII, 1156. — Custodes murorum Jerusalem: Philipp. de Harveng, CCIII, 970. — Doctores, custodes: Raban. Maur., CXII, 905. — Custodes civitatis: Cassiodor., LXX, 1081; Gillebert., CLXXXIV, 236. — Pastores dicuntur custodes et cultores vineæ: Bernard., CLXXXIII, 409. — Prælati, custodes civitatis, id., CLXXXIV, 1232.

CYATHI, humiles doctrinae: Raban. Maur., CXII, 896. CYPHUS, auditores in Ecclesia Christi, *ibid.*, 895.

CYPRUS in Ecclesia quovis sancta est anima: Wolbero abb., CXCV, 1172.

DAMA, sancti: S. Eucher., L, 751.

DANIEL, contemplativum designat: Alan. de Insul., CCX, 248.

DENARIUS numerus designat hominum naturam: Garner. de S. Victore, CXIII, 452.

DENTES, apostoli: Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Prædicationes: Raban. Maur., CXI, 1223; CXII, 907; Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Apostoli dentes Christi: S. Gregor. Mag., LXXV, 1069. — Dentes Ecclesiæ apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 614. — Fortes in Ecclesia, id., CLXVII, 555. — Prædicationes, id., CLXVIII, 614.

DESERTUM, mens sancta: Raban. Maur., CXII, 906. — Per desertum intelligi potest qui mundum deseruit: vener. Godefrid., CLXXIV, 88. — Cor hominis, *ibid.*, 170, 577.

DEXTRA, iusti, amici: Raban. Maur., CXII, 909.

DEXTERA, electi: S. Eucher., L, 752; Garner. de S. Victore, CXIII, 198.

DIES, homines redempti: Raban. Maur., CXII, 909. — Dies spiritualis doctor, autem electorum: Garner. de S. Victore, CXIII, 570. — Apostoli sunt dies sæculi: Ven. Godefrid., CLXXIV, 1111.

DIGITUS, operarii Ecclesiæ: Raban. Maur., CXII, 910.

DIGITI, Dei sancti intelliguntur prophetæ, per quos Spiritus sanctus libros legis ac prophetarum via inspiratione describit: S. Eucher., L, 752.

DII dicuntur apostoli: S. Bruno Carthus., CLII, 840.

DIVES, fideles, abundans spiritualibus bonis: S. Eucher., L, 756. — Innocentes mystice sunt divites: ven. Godefrid., CLXXIV, 588.

DOCTORES Ecclesiæ sunt ubera Ecclesiæ, et dentes et oculi et collum et mammae et botri: Cassiodor., LXX, 1074.

DOCTOS, Apostoli, martyres, sacerdotes, significantur per doctissimos Israel ambientes lectulum Salomonis: Wolbero abb., CXCV, 1156.

DOMINUS, quilibet prælati: Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, mens hominis, *ibid.*, 911. — Anima Joannes Algrinus, CCVI, 170. — Domus Christi sunt apostoli et sacerdotes et ministri altaris: Rupert. abb., CLXVII, 482. — Humile cor est domus Christi: Vener. Godefrid., CLXXIV, 100.

DORSUM, rectores Ecclesiæ: Raban. Maur., CXII, 912. — Subjecti: Garner. de S. Victore, CXIII, 401.

DUODECIM apostoli sicut duodecim horæ diei: S. August., XXXVI, 650. — Duodecim patriarchæ duodecim distincti in tribubus, duodecim fontes eremi, duodecim Jordanis lapides elevati ex a veo, in figuram formamque apostolici cætus fuere: S. Petr. Chrysolog., LII, 645. — Duodecim boves qui mare æneum portabant, universi pastorum ordinis figuram gerunt: S. Gregor. Mag., LXXVII, 33, 475. — Duodecim apostoli sunt, duodecim filii veri Jacob; hi duodecim principes p'ebis Israel; hi duodecim fontes reperti in Helina; hi duodecim castra de Ramone usque Sina; hi duodecim lapides in veste sacerdotis; hi duodecim panes propositionis; hi duodecim exploratores missi a Moyse; hi duodecim populi duces terram ingressi; hi duodecim lapides altaris; hi duodecim lapides de Jordane elevati; hi duodecim lapides in eodem allati; hi duodecim duces Salomonis; hi duodecim boves sub mari æneo; hi duodecim Jeunculi in throno Salomonis; hi duodecim stellæ in corona sponsæ; hi duodecim fundamenta; hi duodecim portæ civitatis Dei; hi duodecim menses anni; hi duodecim horæ diei: Raban. Maur., CVII, 891. — Duodecim panes in mensa tabernaculi; duodecim sunt apostoli, et omnes doctrinæ illorum sequaces in Ecclesia, id., CVIII, 149. — Duodenarius apostolorum numerus per quaternarium tripartitum nobis ministrat et format quadrigam per quam Trinitas tota, toto orbe apostolicis volvitur excessibus: S. Petr. Chrysolog., LII, 645.

DUX, apostoli: Raban. Maur., CXII, 913. — Apostoli vocantur duces ovium, præcipua membra pastoris: S. August., XXXVI, 785, 916; XXXVII, 1849. — Apostoli sunt duces tribuum: Rupert. abb., CLXVII, 854. — Duces sunt sancti prædicationes: Raban. Maur., CXI, 448.

EBRIETAS, interna satietas sanctorum, id., CXII, 914.

ERUB. vita sanctorum Patrum, *ibid.*, 913.
ELIM. Duodecim apostoli figurantur per duodecim fontes Elim : S. Ambros., XVII, 18; Raban. Maur., CXI, 367; S. Bruno Astensis, (CXIV, 267; Rupert. abb., CXVII, 635; Petr. Lombard., CXCI, 1019. — Duodecim fontes Elim et septuaginta palmas designant Christiani gregis doctores; semper duodecim apostolos et septuaginta discipulos : S. Ambros., XVII, 18.
EQUUS. apostoli : Raban. Maur., CXII, 916. — Predicator, *ibid.*, 916; Garner., CXIII, 87. — Corpora electorum, *ibid.*, CXIII, 87. — Vir sanctus : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXII, 916. — Equi, concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1174. — Predicatores : Raban. Maur., CXI, 313; Rupert. abb., CLXVIII, 219. — Sancti : Rupert. abb., CLXVIII, 1175; Wolbero abb., CXCIV, 1064.
ERINAI IUS. timens Deum : S. Eucher., L, 751. — Erinacii, penitentes : Raban. Maur., CXII, 917.
ESCA. quilibet sanctus, *ibid.*, 917.
ETHERA. Patres Novi Testamenti, *ibid.*
EXAMEN. Apostoli significantur per examen apum prodeus de ore leonis : Rupert., CLXVII, 1044.
EXCUSSI. Apostoli dicti sunt excussi : Petr. Lombard., CXI, 1159. — Filii excussorum intellegendur apostoli, filii prophetarum quorum propheta multis fuit tegminibus obumbrata quam predicatoris Evangelii excutiendo reserant : S. Prosper Aquitan., II, 573. — Apostoli dicti sunt filii excussorum quia filii prophetarum : S. August., XXXVII, 1674, 1677.
EXCUSORES sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1339.
EXERCITUS. sancti martyres : Raban. Maur., CXII, 918.
EXPLORATORES. predicatores, *ibid.*, 918; Rupert., CLXVII, 1068. — Reprehensores : Raban. Maur., CXII, 918. — Apostoli exploratores fidei et veraces : Rupert., CLXVIII, 214.
FABER. Quid per fabrum die nocturne laborantem intelligendam est nisi predicator : Raban. Maur., CXI, 1635.
FACIES. predicator, *id.*, CXII, 920. — Prælati : Garner. de S. Victore, CXIII, 184.
FASCICULUS. Apostoli fasciculus quem Hgavit Christus vinculo charitatis in die Pentecostes et super quem fundavit Ecclesiam : Rupert. abb., CLXVIII, 371.
FAVUS distillans sunt labia devotæ animæ : Richard. de S. Victore, CXVI, 486.
FEMUR. sancti : Raban. Maur., CXII, 923.
FENESTRE. doctores Ecclesie, *ibid.*, 924. — Fidele, *ibid.* — Mentis contemplative : Garner. de S. Victore, CXIII, 409. — Prælati sanctæ Ecclesie, *ibid.*, 409. — Prophetæ : Rupert. abb., CLXVIII, 865.
FENUM. simplex in fide, opus bonorum : Raban. Maur., CXII, 924. — Fenem, conversorum soliditas : Garner. de S. Victore, CXIII, 312.
FENCULLUM est anima sancta : Richard. a S. Victore, CXVI, 442.
FERRUM. viri sancti : Raban. Maur., CXII, 925.
FICULNEA. Anima iusti comparatur ficulneæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 58.
FICUS. genus humanum, mens humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 341. — Ficus designat religiosos moribus graves : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.
FIGULI qui in planationibus et in sepihus laborant non alios quam sanctos doctores intelligimus, qui formant et componunt vasa Domini : Raban. Maur., CXI, 366. — Figuli somine designantur sancti predicatores, *ibid.*, 1036.
FILIA. anima fidelis : S. Eucher., L, 753. — Filia, infirmior in Ecclesia, infirmi : Raban. Maur., CXII, 927. — Filia Jerusalem dicuntur sancti Patres : Alan. de Insul., CCX, 87. — Anima sanctæ, *ibid.*, 94. — Filia Juda sunt animæ confessorum : S. Bruno Herbipolens., CXLI, 195.
FILIUS. populus credentium : S. Eucher., L, 753. — Filius, quilibet Ecclesie membrum, apostoli, viri sancti, homines a Deo creati : Raban. Maur., CXII, 927. — Apostoli dicuntur filii matris Jerusalem : S. Gregor. Mag., LXXVII, 325. — Filii sponsi : S. August., XXXVII, 1845.
FIMBRIA. conversationes hominum : Raban. Maur., CXII, 928. — Fimbria, mentes nostras, *ibid.*
FIRMAMENTUM. apostoli : S. August., XXXIII, 85; S. Bruno Heripol., CXLI, 160; Petr. Lombard., CXI, 185. — Prophetæ, *id.*, CXLI, 100. — Apostoli vocati sunt omnia seu firmamenta corporis Christi : S. August., XXXVI, 169; XXXVII, 1297. — Doctores Ecclesie sunt firmamentum veritatis : Gilbert., CLXXXIV, 90.
FLURES. animæ bonum inchoantes : Garner. de S. Victore, CXIII, 347. — Apostoli boni sunt flores qui di-

versorum scriptorum atque operum suorum fuderunt odorem : S. Ambros., XV, 1270.

FLUMEN. genus humanum, Raban. Maur., CXII, 933. — Predicatores, *ibid.*, Garner. de S. Victore, CXIII, 296. — Apostoli, flumina vocem suam elevantia : S. August., XXXVII, 1187. — Per summa antiquorum Patrum dicta nuncupantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 71. — Flumina dicuntur predicatores : S. Bruno Carthus., CLII, 656, 681. — Principes, *ibid.*, 750. — Flumina significant homines. Rupert., abb., CLXVIII, 1302.

FLUVIUS. decursio humani generis, dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvii terræ sunt sapientes mundi : Rupert., CLXVIII, 637. — Quatuor evangelistæ in quatuor fluvii paradisi adumbrati : S. Petrus Damian., CXLI, 572, 790. — Fluvio ascenduntur S. predicatores. S. Gregor. Mag., LXXVI, 828. — Prælati significantur per fluvium Tigrin : Adam. Scol., CXCIII, 618.

FOLIUM. Folio comparatur homo qui ab arbore cecidit in paradiso : S. Eucher., L, 742.

FONS. anima humana : Raban. Maur., CXII, 929. — Mens iusti, *ibid.*, 951. — Predicatores, *ibid.*, 929. — Apostoli Christi sunt fontes quia velut fontes purissimi gratia predicationis exuberant : S. Maximus Taurin., LVII, 319. — Evangelistæ quatuor fontibus a petra promanantibus denotati : S. Paulin Nolan., LXI, 331. — Apostoli sunt fontes Ecclesie : S. Bruno Carthus., CLII, 961.

FORAMINA petra sunt quatuor evangelistæ : Wolbero abb., CXCIV, 1115.

FORMICA. providi vel operarii : S. Eucher., L, 752. Formica comparatur sapienti, Rupert. abb., CLXVIII, 257. — Formicæ homines sunt similes : S. Bernard., CLXXXII, 495.

FORTES. Apostoli sunt fortes et mundi fide : Rupert., CLXVIII, 201. — Apostoli sunt fortes Domini, carne in firmi, spiritu tamen fortes, *ibid.*, 553. — Apostoli fuerunt tres fortissimi post David, id est, Christum, id., CLXVII, 1159. — Fortes ambients lectum Salomonis sunt patriarchæ et prophetæ defendentes Virginalis uterum tam gladio naturali quam spiritali : Rupert. abb., CLXVIII, 878. — Doctores Ecclesie per sexaginta fortes significantur : Cassiodor., LXX, 1070.

FRATER. Christianus, bonus homo, cognati Christi : Raban. Maur., CXII, 921. — Apostoli dicuntur fratres : Vener. Godefrid., CLXXIV, 240.

FRUMENTUM. electa anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 430. — Iustus : Raban. Maur., CXII, 938.

FULGUR. miracula sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 60. — Predicator illuminat quasi lampas, erexit quasi fulgur : Rupert. abb., CLXVIII, 359. — Fulgur, predicator : Raban. Maur., CXII, 933.

FUNDAMENTUM. apostoli, predicatores, defensores Ecclesie, summi principes orbis : Raban. Maur., CXII, 935. — Fundamentum fideles, sancti apostoli : Garner. de S. Victore, CXIII, 400. — Apostoli dicuntur fundamenta : S. Bruno Carthus., CLII, 1095. — Fundamenta Ecclesie : S. August., XXXVII, 1105; Ven. Hildebert. Genom., CLXXI, 751. — Fundamenta supernæ civitatis : S. August., XXXVII, 1101. — Prophetæ dicuntur fundamenta civitatis superom, *ibid.* — Fundamenta Ecclesie, *ibid.*, 1105. — Fundamenta orbis terrarum, id., XXXVI, 150.

GALAAD. multitudo martyrum : Raban. Maur., CXII, 939.

GALLINA. Gallina debet predicator assimilari : Petr. Cantor, CCV, 177.

GALLUS virum sanctum aut doctorem evangelicum significat : Raban. Maur., CXI, 248. — Gallus, ordo doctorum, ceteris apostolorum, id., CXII, 939. — Gallus, sanctus predicator : Garner. de S. Victore, CXIII, 75. — Nomine galli designantur predicatores sancti qui inter tenebras vite præsentis student venturam lucem prædicando, quasi cantando mentire : S. Eucher., L, 748, Rupert., abb., CLXVII, 1750. — Galli et predicatoris officium consimile : Hugo de S. Vict., CLXXVII, 816.

GAZIZIM electos indicat : Raban. Maur., CXI, 362.

GAZOPHYLACIUM. mens viri sancti, prælati Ecclesie, id., CXII, 945. — Gazophylaciæ sunt corda doctorum quæ scientiæ divitiis reant, id., CXI, 945, 957, 999, 991, 992; Garner. de S. Victore, CXIII, 414.

GERAL. reprobos indicat : Raban. Maur., CXI, 362.

GENÆ. sancti martyres, summi sacerdotes, domi operatores, pudibundi prælati, id., CXII, 945. — Genæ, spirituales Patres, CXI, 151; Garner. de S. Vict. CXIII, 183.

GENUA Christi sunt apostoli : S. Bruno Carthus., CLII, 1225; Vener. Godefrid., CLXXIV, 466. — Adoratores

Christi signantur per genua : Rupert., abb., CLXVII, 1497.
 GIGAS, sanctus, praelati, principes terræ, fortis : Raban. Maur., CXII, 946.
 GLEBAS, viri sancti, *ibid.*, 945. — Per charitatem nulli, diversi electorum ordines : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.
 GRAMINA, auditores : Raban. Maur., CXII, 913.
 GRANDO, sanctorum increpatio : Garner. de S. Vict., CXIII, 66.
 GREX intelligitur fidelium congregatio, veterem conversationem in baptismo relinquens : Raban. Maur., CXI, 904. — Grex, conventus electorum sanctorum, cœtus perfectorum, ordo poenitentium, ordines sanctorum, *id.*, CXII, 915. — Prædicatores Ecclesiæ, grex prophetarum dicuntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 293. — Grex caprarum sunt prophetae : Rupert., abb., CLXVIII, 883.
 GRUES illos significare possunt qui in cœnobis communiter viventes unus tamen ductum sequi non sperant : Raban., Maur., CXI, 244.
 GUBERNATOR, Petrus significatur per gubernatorem navis apud Jonam : Rupert., abb., CLXVIII, 408.
 GUTTUR, cor hominis, prædicator : Raban. Maur., CXII, 946.
 HABENÆ, praelati Ecclesiæ sunt habent igneæ currus : Rupert. abb., CLXVIII, 535.
 HABITACULUM, Concionatores missi et angeli sunt Dei habitaculum : Petr. Lombard., CXCI, 533.
 HARENA, electi : Raban. Maur., CXII, 919.
 HASTA, apostoli, *ibid.*, 918.
 HERBA, spiritualis quique : Raban. Maur., CXII, 950. — Sustinatio prædicatorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
 HERODIUS, perfectus quilibet : Raban. Maur., CXII, 951. — Electorum persona : Garner. de S. Victore, CXIII, 82.
 HEVILATH terra designat novitiorum invitate conversionis difficultates : Adam. Scot., CXCVIII, 617.
 HIEMS senectutem designat : Wobern abb., C. CV, 1223.
 HIERUSALÆM animas designat pacificas : Alan. de Insulis, CCX, 76.
 HINNULUS, sancti pro gratiarum varietate : S. Eucher., L, 751. — Capræ et hinnuli doctores sunt : Alan. de Insulis, CCX, 74.
 HIRUNDO poenitentium pro peccatis suis typum tenet : Raban. Maur., CXI, 252.
 HOEDISignant reprobo : S. Paulin Nolan., LXI, 537. — Quod duos hæciles teneros et bonos Isaac jubetur asferre docibiles et innocentes significantur anime : Raban. Maur., CVII, 588. — Hæd duo in ara offerri soliti sanctum Jacobum et sanctum Stephanum denotant, *id.*, CX, 898.
 HOMO, prædicator, justus, Mattheus, genus humanum, patriarchæ, *id.*, CXII, 965. — Quia ab humana generatione cepit, jure per hominem figuratur Mattheus : S. Gregor. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., Cl, 1135; Raban. Maur., CXI, 71. — Homo dicuntur viri spirituales : Garner. de S. Victore, CXIII, 153.
 HORA tertia, sexta, nona, undecima signat adolescentiam, juventutem, senectutem, decrepitam aetatem : Garner. de S. Vict., CXIII, 570.
 HORTUS conclusus est anima pia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515. — Anima sancta, deliciarum hortus : S. Petr. Damian., CXIV, 269. — Anima fidelis denotatur per hortum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 789. — Animus bonus, hortus voluptatis : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 506. — Hortus nucum corda sunt sanctorum : S. Gregor. Mag., LXXIX, 531. — Horti sponsi sunt corda sanctorum per custodiam munita, per castitatem florida, *ibid.*, 599.
 HUMERULI præconia sunt prophetarum : Raban. Maur., CXII, 959.
 HUMUS, mens sancta, *ibid.*, 968. — Mens electorum : Garner. de S. Vict., CXIII, 248.
 HYADES sanctos designant prædicatores : S. Eucher., I, 711. — Sanctos doctores : Raban. Maur., CXII, 1087.
 HYDRIS, corda fidelium, *ibid.*, 1088. — Quatuor evangelistæ in quatuor Eliæ hydiis expressi : S. Petr. Damian., CXIV, 785.
 IBICES, prædicatores, viri perfecti : Raban. Maur., CXII, 966.
 IGNIS appellatur spiritales cum fervent spiritu et eos quos exhortantur accendunt : S. Prosper Aquitan., LI, 290.
 INAQUOSA loca appellantur castas mentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 217.
 INFANS, quilibet electus : Raban. Maur., CXII, 970.
 INSTITORES, prophetae : Raban. Maur., CXII, 971.
 JACULA, verba sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 590.
 JANITORES dicuntur apostoli : Vener. Godefrid., CLXXIV, 737.

JANUA, omnes electi : Raban., CXII, 965.
 JERUSALEM, Ecclesia præsens Christi, *ibid.*, 967. — Jerusalem congregationem iustorum denotat aut animam : Vener. Godefrid., Cl. XXIV, 21, 159. — Per amorem Dei sanctus quisque Jerusalem civis efficitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 597.
 JORDANIS, ordo baptizatorum : Raban. Maur., CXII, 971.
 JUDICES, apostoli : Rupert. abb., CLXVII, 129. — Prælati Ecclesiæ : Raban. Maur., CXII, 978.
 JUMENTUM, obediens : S. Eucher., I, 732. — Jumenta dicuntur anime, fidelis quilibet sub disciplina positus : Garner. de S. Victore, CXIII, 85. — Prædicatores, simplices : Raban. Maur., CXII, 975.
 JUNCUS, quilibet auditor, *ibid.*, 975.
 JUSTITIA, iusti, *ibid.*
 JUVENES, alacres in Deum : S. Eucher., I, 735. — Fortes : Raban. Maur., CXII, 974. — Martires : S. Bruno Carthusian., Cl. II, 987.
 LABIA Dei vocantur prophetae : S. Bruno Carthus., Cl. II, 1114. — Labia Christi sancti prædicatores sunt : S. Bruno Heribol., CXII, 171. — Labia sponsæ divini Verbi prædicatores sunt : Wolbero abb., CXCV, 1151.
 LAC infirmos bonis tamen operibus intentos indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 694. — Laicorum vita per hoc designata : Philippus de Harveng., CCIII, 718.
 LAGENA, corpora nostra : Garner. de S. Victore, CXIII, 462.
 LAMPAS, quilibet simplex, corda sanctorum : Raban. Maur., CXII, 981. — Sancti quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 457. — Lampades significant sanctorum corda splendida et scientias lumine semper fulgida : Raban. Maur., CXI, 606. — Apostoli sunt et lampadis : Rupert., abb., CLXVIII, 231.
 LANA, mansueti : Raban., Maur., CXII, 980. — Lana et linnum significant sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.
 LAPIS signat apostolos aut sanctos viros, sive ipsa opera virtutum, aliquid ando ordinem præpositorum in Ecclesia : Raban. Maur., CXI, 462. — Lapis, prædicatores, mentes sanctorum, religio-i apostoli, *id.*, CXII, 981. — Martyrum fides lapis est : Rupert. abb., CLXVII, 1505. — Lapis dicuntur mentes fortium : Garner. de S. Victore, CXIII, 550. — Lapidis, apostoli : S. August., XXXVI, 166; Alcuin., C, 590; Raban. Maur., CIX, 158. — Apostoli, lapides Ecclesiæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 616. — Lapidis duodecim de Jordania alveo, in typum fuerunt duodecim apostolorum : S. Hieronym., XXII, 887; Rupert. abb., CLXVII, 1015. — Prophetae, lapides Sion : S. August., XXXVII, 1303. — Lapidis qui in fundamentum templi ponebantur proprie sunt prophetae et apostoli : Raban. Maur., CIX, 158. — Lapidis actuarii sunt religiosi : S. Bernard., CLXXXIV, 1296. — Lapidis, sancti : S. Eucher., I, 742. — Sancti sunt lapides qui voluntur super terram, leves, patiti et rotunditate sua rotam cursibus similes : Raban. Maur., CVIII, 713. — Lapidis quadri sunt sancti quilibet quorum vita in prosperitate atque adversitate novit fortiter stare, *id.*, CX, 951. — Omnes qui in Christum Jesum credunt dicuntur lapides vivi, *id.*, CVIII, 618. — Lapidis vivi dicuntur fideles propter fidem : Rupert. abb. CLXVIII, 383.
 LAQUEARIA, simplices in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 982.
 LAQUEUS, Anima, quasi civis est; verbum Dei et laqueus : Rupert. abb., CLXVIII, 294.
 LATOMI, doctores : Raban. Maur., CXII, 983.
 LATUS, corona iustorum, mens, *ibid.*, 982.
 LEENA, mens humana : Garner. de S. Victore, CXIII, 110.
 LECTULUS dicitur conscientia bonis referta operibus : S. Bernard., CLXXXIII, 1008. — Mens secunda et libera : Gillebert., CLXXXIV, 11, 17. — Lectulus virorum sanctorum est studium vitæ contemplativæ : Wolbero abb., CXCV, 1099.
 LEGATIO, lacrymas poenitentium : Raban. Maur., CXII, 984.
 LEGATUS, prædicator, *ibid.*, 984.
 LEO animal sancti Marci : S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 496; S. Greg. Mag., LXXVI, 815; Alcuin., Cl, 1153; Raban. Mag., CXI, 71; S. Petr. Damian., CXIV, 573; Rupert. abb., CLXVIII, 208; Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Leo spiritualiter fortis : Raban. Maur., CXII, 985. — Justum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 1280. — Leo designat prælatos : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1140. — Leo, Marcus evangelista, securitas iusti, doctorum severitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — Duo leones stantes juxta manus singulas, Patres utriusque Testamenti figurant qui per fortitudinem animi et sibi et aliis dominari bene didicerunt : Raban. Maur., CIX, 197.

LEVITÆ fuerunt clericorum agora: S. Ivo Carnotens. CLXII, 545.
LIBANUS significat templum: Rupert. abb., CLXVIII, 927. — Libanus, potentes s. culti, *ibid.*, 997.
LIGNUM, anima humana: Garner. de S. Victore, CXIII, 529. — Cor hominis: Raban. Maur., CXI, 985. — Exempla Patrum: Garner. de S. Victore, CXIII, 529. — Justus: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 986; Garner. de S. Victore, CXIII, 529. — Fortes mentes Patrum, *ibid.*, 529. — Potestates: Raban. Maur., CXII, 986. — Viri sancti, *ibid.*, 986. — Ligna Libani sunt homines sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 881. — Doctores Ecclesie per ligna Cethim significanti: S. Petr. Damian., CXLI, 579.
LILIUM, perfecti: Raban. Maur., CXII, 986. — Liliū bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, CXIII, 421. — Liliū inter spinas dicitur fidelis anima inter filias malitias: Wolbero abb., CXCV, 1094. — Lilia dicuntur imitatores Christi: Gillebert., CLXXXIV, 141. — Lilia sunt iusti: Gueric. abb., CLXXXV, 132. — Lilia munditiam bene viventium denotant: Richard., de S. Victore, CXVI, 474.
LIMEN, Patres Novi Testamenti: Garner. de S. Victore, CXIII, 464.
LINGUA, predicatorum: Raban. Maur., CXII, 985.
LITUS, fideles, *ibid.*, 987.
LOCUS, mens hominis, corda iustorum, *ibid.*
LOCUSTIA, predicatorum, *ibid.*, 988. — In locustia potest intelligi anchoritarum consors unitas, CXI, 778.
LUCERNA, amicus sponsi: Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli: S. August., XXXVII, 1511, 1566. — Iustitia sanctorum: Raban. Maur., CXII, 989. — Predicatorum: Petr. Lombard., CCII, 198. — Joannes Baptista fuit lucerna Ecclesie: Cassiodor., LXX, 151. — Lucerna ardens et lucens: S. Hilari., IX, 391; S. Bernard., CLXXXIII, 549.
LUCIFER, iusti via: Garner. de S. Victore, CXIII, 45. — Vir sanctus: Raban. Maur., CXII, 989.
LUMEN, apostoli: S. August., XXXVII, 1511, 1566; Raban. Maur., CXII, 990.
LUMINARIA, Doctores sunt luminaria lucem a tenebris secermentia: Vener. Godefrid., CLXXIV, 441; Cassiodor., LXX, 661.
LUNA signat omnem creaturam: S. Bruno Carthus., CLII, 992. — Per lunam stultus significatur: Cassiodor., LXX, 581. — Luna comparatur virgines: Gillebert., CLXXXIV, 705.
LUPUS, timens Deum: S. Eucher., L, 751. — Lupus beatum Paulum signat: Raban. Maur., CXI, 225.
LUX, lucis nomine quilibet iustus intelligitur: S. Eucher., L, 741. — Lux, apostoli, fideles: Raban. Maur., CXII, 989. — Apostoli sunt lux mundi: Rupert. abb., CLXVII, 1701. — Lux mundi, viri apostolici: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 509.
MACERIA doctrina apostolorum potest intelligi: Wolbero abb., CXCV, 1118.
MAGISTRI mundi sunt apostoli: S. Agobard., CIV, 114.
MALOGRANATA, agmina electorum: Raban. Maur., CXII, 992.
MALLUM punicum, unicam fidem tenentes, martyres, *ibid.*, 992. — Mala punica significant martyres: S. Gregor. Mag., LXXIX, 536; Hugo de S. Victore, CLXVII, 1065, 1081; Alan. de Insulis, CCX, 95. — Mala punica significant perfectos fideles: S. Gregor. Mag., LXXIX, 495. — Per gustum malorum granatorum dilectio sanctorum martyrum designatur: Cassiodor., LXX, 1101. — Mala punicis martyres designati, item religioni conventus: Gillebert., CLXXXIV, 186, 187.
MAMMÆ, predicatorum: Raban. Maur., CXII, 992.
MANDIBULÆ pulli sunt martyres de gentilibus catti: Rupert. abb., CLXVII, 1048.
MANE pueritiam signat: Wolbero abb., CXCV, 1055.
MANUS, familiaris amicus, martyres, membra Christi, operatores boni: Raban. Maur., CXII, 993. — Manus Christi operatores sunt boni: Alanus de Insulis, CCX, 89.
MARE, cor penitens denotat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 451, 1120. Cor hominis, mari similis, *ibid.*, 124.
MARGARITA, homines iusti: Raban. Maur., CXII, 996.
MARTYRES sunt fructus Ecclesie: S. Gregor. Mag., LXXIX, 514. — Genus Christi, *ibid.*, 535. — Martyres recte comparantur genis qui rubicundi sunt effusione sanguinis: Cassiodor., LXX, 1074.
MASCULUS, spiritus hominis, quilibet homo, sensus rationalis animæ: Raban. Maur., CXII, 996.
MATER, predicator, Eva, *ibid.*, 996.
MAXILLÆ Ecclesie sunt patriarchæ: Rupert. abb., CLXVIII, 1380. — Apostoli nati de Iudæis sunt maxillæ asini, *id.*, CLXVII, 1048. — Maxillæ, predicatorum: Garner. de S. Victore, CXIII, 485.

MEDIATOR inter Deum et hominem est prelatum: Petr. Cantor., CCV, 175.
MEDULLA, nobilitas regia: Garner. de S. Victore, CXIII, 219.
MEL, anime sanctæ: Raban. Maur., CXII, 997. — Mel designat fideliū vitam: Alanus de Insulis, CCX, 240.
MEMBRA, tenet in Ecclesia: Raban. Maur., CXII, 997. — Sancti membra Christi: S. Ambros., XIV, 1015. — Apostoli præstantiora et actiora sunt membra Christi, *ibid.*, 1159. — Episcopi sunt membra corporis Christi: S. Agobard., CIV, 267.
MENSIS, multiplicatio fidelium, spirituum ordine, collectiones animarum: Garner. de S. Victore, CXIII, 585. — Mensum nomine collectio animarum vel perfectio sanctorum: S. Eucher., L, 741.
MERCENARIUS, quilibet iustus: Raban. Maur., CXII, 998.
MERIDIES juventutem signat: Wolbero abb., CXCV, 1053.
MESSIS, ubertas, vel copia fidelium: S. Eucher., L, 742.
MESSORES sunt apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 279.
MISERICORDIA Dei in electos figurata per manna in arca: Adam. Scot., CXCVIII, 759. — Apostoli dicuntur viri misericordie: S. Bernard., CLXXXIII, 412.
MITES sunt humiles, immites vero superbi: Rupert. abb., CLXVII, 1786.
MONS, MONTES, apostoli: S. Augustin., XXXVI, 547, 517, 781, 817, 832; XXXVII, 1535, 1630; S. Eucher., L, 742; Cassiodor., LXX, 253, 446, 507, 618, 812; S. Greg. Mag., LXXVI, 668; Raban. Maur., CXI, 359; CXII, 1001; S. Bruno Heripol., CXII, 241, 322; Rupert. abb., CLXVIII, 310; Vener. Godefrid., CLXXIV, 48, 49; Garner. de S. Victore, CXIII, 252; Wolbero abb., CXCV, 1122. — Apostoli montes æterni: S. Aug., XXXVI, 961; S. Bruno Heripolens., CLII, 283. — Montes aromatum ad quos confugit Christus: S. Ambros., IV, 1524. — Montes Dei: S. Paulin. Nolan., LXI, 183. — Montes Jerusalem supernæ: Rupert. abb., CLXVIII, 254, 310. — Montes in circuitu Jerusalem: S. August., XXXVII, 1650. — Montes magni, XXXVI, 961. — Apostoli vocantur mons Sina, *ibid.*, 817. — Scientia apostolorum comparatur montibus: Vener. Godefrid., CLXXIV, 897. — Montes boni: S. August., XXXVI, 549. — Boni quorum caput Christus, mali quorum caput diabolus, *ibid.*, 519; XXXVII, 1257. — Clari et spirituales, *id.*, XXXVI, 457. — Contemplativi: Richard. a S. Victore, CXCVI, 357. — Homines devoti, *ibid.*, 476. — Mens devota, *ibid.*, 477. — Qui celestia tantum querunt, *ibid.*, 537. — Dispensatores verbi: S. August., XXXVII, 1479. — Patriarchæ: Vener. Godefrid., CLXXIV, 1011; Alan. de Insulis, CCX, 68. — Predicatorum: S. August., XXXVII, 1650, 1651; S. Prosper., Aquitan., LI, 391; Raban. Maur., CXII, 1001; S. Bruno Carthus., CLII, 991. — Prælati, *ibid.*, 1234. — Prophetæ: S. August., XXXVII, 1650; Cassiodor., LXX, 507, 618, 812; Raban. Maur., CXI, 359; S. Bruno Heripolens., CLII, 283; Alanus de Insulis, CCXI, 68. — Pii per quos prærogatur Scriptura: S. August., XXXVII, 1651. — Viri excellenti sanctitate in Ecclesia eminentes, *id.*, XXXVI, 904. — Sancti viri: Raban. Maur., CXI, 359, 585. — Summi quique et electi viri: S. Greg. Mag., LXXIX, 156. — Sancta celsitudine virtutum: S. Eucher., L, 742. — Montes aromatum, sancti: Rupert. abb., CLXVIII, 959. — Montes Bethel sancti sunt: Alan. de Insulis, CCX, 72.
MORTARIOLUM, mens hominis: Raban. Maur., CXII, 1002.
MULIER, genus humanum, anima fidelis, anime sanctæ, subditi, *ibid.*, 1012. — Mulier typus est anime per gratiam emollitæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 931. Anima mulieri comparatur: Philipp. de Harveng., CCIII, 1171.
MUNDUS, Anima fidelis dicitur mundus: Adam. Scot., CXCVIII, 279.
MURENULÆ, Sermones sanctorum significant per mureculas aureas: Rupert. abb., CLXVIII, 855.
MURUS, virtutes anime, principes mundi: Raban. Maur., CXII, 1003.
MYRRHA significanti sunt martyres: Gillebert., CLXXXIV, 215.
MYRTUS, tranquillæ mentis intentio, compatientes: Garner. de S. Victore, CXIII, 421.
NARDUS bene redolens sanctorum vita: Garner. de S. Victore, CXIII, 421.
NAVICULA denotat congregationem spiritualem: Vener. Godefrid., CLXXIV, 909. — Animam humiliatam: *ibid.*, 920.
NAVIS, anima, cor hominis, antiqui Patres, rectores: Raban. Maur., CXII, 1004. — Navi similis est vita hu-

mana: Petr. Cantor, CCV, 40. — Sancti Patres comparantur navibus poma portantibus: S. Gregor. Mag., LXXV, 884, 886. — Naves signant animas se et alios salvantes: Vener. Guilbert. abb., CLVI, 325.

NERVUS, animæ virtutes: Raban. Maur., CXII, 1005.

NIDUS, requies excelsa sanctis: S. Eucher., L, 748.

— Viri sancti, animus: Raban., Maur., CXII, 1006.

NIX, vir sanctus, *ibid.*, 1006. — Sublimia corda sanctorum: Garn. de S. Victore, CXIII, 63.

NOVACULA, quilibet prædicator: Raban. Maur., CXII, 1007.

NOX conversatio laicorum, adversitas sancti, *ibid.*, 1007.

NUBES, apostoli: S. Augustin., XXXVI, 317, 320, 814, 853, 980; XXXVII, 1212, 1235; XLI, 532; S. Greg. Mag., LXXVI, 27, 85, 406, 1006, Raban. Maur., CXII, 1007.

— Doctores: Alcuin., C, 715. — Justi: Garn. de S. Victore, CXIII, 49. — Prædicatorum: S. Prosper Aq. it., I, 289; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Carthus., CLII, 1149; S. Bruno Herbipol., CXLI, 289, 528; Petr. Lombard., CXCI, 192, 565; Garn. de S. Victore, CXCI, 49. — Prophetæ: S. Eucher., L, 758; Alcuin., C, 715; Raban. Maur., CXII, 1007; S. Bruno Herbipol., CXLI, 225; Guerric. abb., CLXXV, 15; Garner. de S. Victore, CXIII, 49. — Sancti nubes sunt; Moyses nubes erat et quasi nubes loquebatur; similiter et Isaias nubes erat: S. Hieronym., XXV, 628. — Nubes sancti: S. Eucher., L, 748.

NUNTII, Apostoli significantur per nuntios: David nuntius ad Nabal: Rupert. abb., CLXVIII, 1115.

NUXI, Nuci comparatur recte justorum vita: Thomas Cisterciens., CCVI, 655.

NYCTICORAX, vir sanctus infidelibus despicibilis: S. Eucher., L, 748. — Nycticorax peccatorem penitentem designat: S. Paul. Nolan., LXI, 574.

OBRYZUM, sanctitas hominis: Raban. Maur., CXII, 1009. — Mens perfecta: Garn. de S. Victore, CXIII, 506.

OCULUS, mens contemptantis, intus amicus, populi: Raban. Maur., CXII, 1009. — Oculi Christi, apostoli: S. Aug., XXXVI, 1114; Cassiodor., LXX, 635; Alcuin., C, 563; S. Bruno Carthusian., CLII, 970. — Doctores Ecclesie: Cassiodor., LXX, 1066; Alcuin., C, 563. — Oculi corporis Christi, apostoli et sacerdotes: S. Hilari., IX, 809. — Per oculos Dei sancti intelliguntur et docti: Vener. Guilbert., CLVI, 410. — Oculi Ecclesie, apostoli: S. August., XXIV, 845; S. Bruno Carthus., CLII, 1102. — Doctores: Cassiodor., LXX, 661, 1095; Guilbert., CLXXV, 156. — Prælati: Guilbert., CLXXIV, 118; Wolbero abb., CACV, 1148, 1251. Oculi Spiritus sancti doctores sunt; Alan. de Insul., CX, 88.

OLEA, sanctus misericordie abundans fructibus: S. Eucher., L, 742.

OLEUM GAUDII est charitas sanctorum in celo: Ven. Godefrid., CLXXIV, 634.

OLIVA, misericordes: Garner. de S. Victore, CXIII, 357. — Mens olivarum, patriarchas et prophetas: Rupert. abb., CLXVIII, 803.

ONAGER, eremita: S. Eucher., L, 751. — Justus solitarius: Garner. de S. Victore, CXIII, 116.

OPERARIUM, apostoli, vel prædicatorum Evangelii: S. Eucher., L, 758.

OPTIMATES, doctores: Raban. Maur., CXII, 1012.

ORIONES, in ordine hiemis orientes, sancto designant martyres: S. Eucher., L, 742; Rabanus Maurus, CXII, 1012.

ORTUS, mens sancta, anima fidei, *ibid.*, 1013.

OS, prædicator: Raban. Maur., CXII, 1015. — Os, prædicator, doctorum scientia: Garn. de S. Victore, CXIII, 175. — Os Domini sunt prælati et magistri: Ven. Godefrid., CLXXIV, 175.

OS, robor mentis, virtutes animæ: Raban. Maur., CXII, 1014. Martyres recte comparantur ossibus: Cassiodor., LXX, 1050. — Ossa arida reviviscentia populum Israelitæ reducunt in terram suam vel resurrectionem Judæorum et Christianorum demonstrant: Raban. Maur., CX, 859, 860. — Ossa, fortes quilibet: Garner. de S. Victore, CXIII, 214.

OSTIUM, contemplativi, ordo auditorum: Raban. Maur., CXII, 1014. — Prædicatorum, *ibid.*, 1014; Garner. de S. Victore, CXIII, 406. — Sacerdotes per quos credentes intrant Ecclesiam: Rupert. abb., CLXVIII, 958. — Apostoli dicuntur ostia Ecclesie: S. Gregor. Mag., LXXVI, 470.

OVES, populi fideles: S. Eucher., L, 752. — Simples et mansueti: Raban. Maur., CX, 405. — Ectus populus christianus, *id.*, CXI, 201. — Subiecti, *id.*, CXII, 1014. — Homo redemptus, boni, *ibid.*, 1015. Simples quique: Garner. de S. Victore, CXIII, 105. — Martyres recte comparantur ovibus: Cassiodor., LXX, 515. — Fideles sunt oves propter mansuetudinem: S. Bernard., CLXXXIII, 1155. — Oves domus Israel, innocentes sunt

animæ: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 193.

PACIFICUS, sanctus quisque, prædicatorum, amatores concordie: Raban. Maur., CXII, 1016.

PALEÆ, viri sancti, *ibid.*, 1016.

PALMA, justus, *ibid.*, 1017; Garner. de S. Victore, CXIII, 535. — Septuaginta palme designant septuaginta discipulos: S. Ambros., XVII, 18; S. Maximus Taurin., LVII, 340. — Martyres significantur per palmam: Rupert. abb., CLXXII, 635.

PALMES, apostoli, veri fideles: Raban. Maur., CXII, 1017. — Palmite, apostoli vel sancti: S. Eucherius, L, 712.

PALPEBRÆ, prælati Ecclesie, prudentes sæculi: Raban. Maur., CXII, 1018; Garner. de S. Victore, CXIII, 166.

PANIS, vir sanctus, apostoli: Raban. Maur., CXII, 1021. — Panes de celo, homines justi: Vener. Godefrid., CLXXIV, 265.

PANNI, exempla justorum: Rabanus Maurus, CXII, 1021.

PARADISUS, anima sancta: S. Petr. Damian., CXIV, 265. — Anima justi: Rupert. abb., CLXVII, 1589. — Conscientia justi: S. Bernard., CLXXXIV, 1072.

PAR NYMPHI sponse Ecclesie sunt prælati; Adam Scotus, CXCVIII, 107.

PARENTES Christi sunt sacerdotes: S. Bern., CLXXXIV, 1095.

PARIES, corda subjectorum: Raban. Maur., CXII, 1022. — Paries humanitatis natura: Garn. de S. Victore, CXIII, 401.

PARVULUS, mente humilis et simplex: S. Eucher., L, 755.

PASSER, vir sanctus et alibi quilibet Christianus: S. Eucher., L, 748. — Passer solitarius in Scriptis mystice peccatorem penitentem designat: S. Paulus Nolan., LXI, 571. — Passer, vir sanctus, quilibet conversus: Raban. Maur., CXII, 1022. — Humilis, gemina hominis substantia, *ibid.*

PASTOR, apostolus: S. Eucher., L, 756. — Apostoli dicuntur pastores primi: S. Gregor. Mag., LXXVI, 761. — Pastores sunt apostoli vel ceteri principes Ecclesiarum: Raban. Maur., CXII, 1251.

PATER, prælati, superiores, *id.*, CXII, 1023. — Apostoli vocati sunt Patres: S. August., XXXVI, 315; Vener. Godefrid., CLXXVI, 1152.

PAUPER, humilis: S. Eucher., L, 756.

PAVIMENTUM, quilibet auditor: Raban. Maur., CXII, 1025. — Humilitas auditorum: Garner. de S. Victore, CXIII, 440.

PECUS, justus: Raban. Maur., CXII, 1024. — Pecora, simplices quique minus præditi rationandi subditi: S. Eucher., L, 752.

PELICANUS, vir sanctus solitudini deditus: S. Eucher., L, 748; Alcuin., C, 568; Raban. Maur., CXII, 1026. — Pelicanus mystice peccatorem penitentem designat: S. Paul. Nolan., LXI, 571, 572.

PELLIS, sancta femina, corpora martyrum, antiqui Patres: Raban. Maur., CXII, 1026. — Exempla prælectionum Patrum pellicibus animalium mortuorum figurantur: Wolbero abb., CXC, 1041.

PENNÆ, monita prophetarum, contemplationes sanctorum: Raban. Maur., CXII, 1026; S. Gregor. Mag., LXXVI, 765.

PERA, intellectus apostolorum: Raban. Maur., CXII, 1027.

PENEGRINUS, quilibet mundum contemnens, *ibid.*

PES quilibet prædicator, amicus apostoli, infirmus, actus sanctorum, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1025. — Apostoli sunt Christi pedes: S. Gregor. Mag., LXXVI, 578; Vener. Godefrid., CLXXIV, 87. — Pedes Dei: S. Paulin. Nolan., LXI, 248; Rupert. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini: S. August., XXXVII, 1167; Rup. abb., CLXVIII, 805. — Pedes Domini, sunt prædicatorum: S. Eucher., L, 755; Rupert. abb., CLXVIII, 632; Vener. Godefrid., CLXXIV, 1101. — Pedes, is qui optulando sustentat, qui ad injuncta currit, apostoli, prædicatorum, ministri infirmorum operum: Garner. de S. Victore, CXIII, 253.

PETRA, vir stabilis, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1028.

PHARETRA, consilia sanctorum: Raban. Maur., CXII, 919.

PHIALA, anima humana, doctores: *ibid.*, 926. Prædicatorum, significantur per phialas: Rupert. abb., CLXVIII, 775.

PIGMENTARIUM dicuntur apostoli: Wolbero abb., CXC, 1195; Alanus de Insulis, CCX, 89.

PILI, humilitas penitentium: Raban. Maur., CXII, 1028.

PISCATORES, apostoli vel doctores: S. Eucher., L, 756. — Apostoli, piscatores hominum: S. August.,

XXXVI, 781. — Piscatores, prædicatores: Raban. Maur., CXII, 1030.

PISCIS, homines fideles, potestas sacerdotalis et regis: Raban. Maur., CXII, 1030. — Pisces, sancti: S. Eucher., L, 742.

PLANTA, primus justus Abel: Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

PLATANI, viri sancti, quilibet contemplativus: Rab. Maur., CXII, 1030.

PLATEA, auditores, homines seculares, contra electorum, *ibid.*, 1030.

PLAUSTRA, apostoli sunt boves et plaustra Ecclesie: Rupert. abb., CLXVII, 856.

PLEIADES designant electos: Raban. Maur., CXII, 1029; Garner. de S. Victore, CXIII, 44; Adam. Scot., CXCVIII, 765.

POMA, sanctorum in virtutibus fructus: S. Eucher., L, 742. — Poma, insignia humanitatis, viri sancti: Rab. Maur., 1050.

PORTA, prædicatores: Rab. Maur., CXII, 1031; Garn. de S. Victore, CXIII, 102. — Doctores boni, *ibid.*, 402.

— Prædicator est porta vitalis mystice: Vener. Godef., CLXXIV, 583. — Porta, apostoli: Raban. Maur., CXII, 385; S. Bruno Herbipol., CXII, 425. — Doctores sancti: Rab. Maur., CXII, 385. — Prophetæ: S. Bruno Herbipol., CXII, 425. — Porta Ecclesie, apostoli: S. Aug., XXXVII, 1103. — Prophetæ: S. Bruno Carthus., CLII, 1530.

PORTICUS, Patres antiqui: Raban. Maur., 1032.

PORTITORES Ecclesie: Rupert. abb., CLXVII, 856.

POSTES, hominis corpus et anima: Raban. Maur., CXII, 1032.

PRINCEPS, prælatus, apostoli, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1029. — Principes, qui suis cogitationibus principantur: Garner. de S. Victore, CXIII, 153. — Apostoli: S. Aug., XXXVI, 854. — Principes Judei, apostoli: S. Bruno, Herb., CXII, 253. Principes fortissimi dicuntur apostoli: CLXXIV, 501.

PROCURATOR vineæ est prædicator: Vener. Godef., CLXXIV, 135.

PROPHETÆ. Prædicatores prophetæ sunt appellati: S. Bernard., CLXXXIII, 718. — Apostoli dicuntur prophetarum fidei: S. Greg. Mag., LXXVI, 68.

PROPHETACULA Ecclesie, doctores: S. Petr. Dam., CLIV, 511.

PROXIMI, fide propinquæ et qui misericordiam impendunt inopi: S. Eucher., L, 735.

POTENTES, viri sancti: Raban. Maur., CXII, 1032.

PUER, quilibet innocens, *ibid.*, 1032. — Pueri, qui celestibus mandatis inseruiunt, tenerulo inchoantium, innocentes: Garner. de S. Victore, CXIII, 143.

PUGNA. Martyrum pugna et victoria figurata fuit in pugna Gedeon: Rupert. abb., CLXVII, 1748.

PULLI, sancti: S. Eucher., L, 748. — Apostoli, pulli corvorum: S. Greg. Mag., LXXVI, 541. — Pullus, apostoli, homines de gentibus, auditores: Raban. Maur., CXII, 1835.

PUPILLA, electi, *ibid.*, 1034.

PURPURA est in effusione pretiosi sanguinis martyrum, *id.*, CXI, 578.

QUADRIGA. Virgines significantur per quadrigam equorum alborum: Rupert. abb., CLXVIII, 759. — Apostoli signantur per quadrigam equorum ruforum, *ibid.*, 744. — Quadrigæ, apostoli, sancti doctores: Rab. Maur., CXII, 1037.

QUATUOR. Sicut Moyses per quatuor castra populum Dei divinum divisi in terris; et Apostoli quatuor ordines sanctorum describit in cælis: Raban. Maur., CVIII, 601. Quaternarius numerus designat quatuor Evangelistas: Garner. de S. Victore, CXIII, 441.

RADIX, anima hominis, suggestio hominis: Raban. Maur., CXII, 1037. — Natura humanitatis: Garn. de S. Victore, CXIII, 545.

RAMI, sancti prædicatores, *ibid.*, 556.

RECTORES navis sunt apostoli: Rup. abb., CLXVIII, 411.

REGINA, animæ devotæ: Raban. Maur., CXII, 1038. — Anima dominans sensibus: Vener. Godefrid., CLXXIV, 912. — Regina prælatorum sunt animæ: Joannes Algrin., CCVI, 642. — Doctores Ecclesie per reginas figurantur: Alanus de Insulis, CCX, 92.

REGNUM, mens sancta, diversi ordines fidelium: Rab. Maur., CXII, 1038. — Cor justæ est regnum Dei: Vener. Godefrid., CLXXIV, 24, 580.

REGULA, eloquentia philosophorum: Raban. Maur., CXII, 1039.

RELIQUIÆ. Apostoli sunt reliquie Jacob: Rupert. abb., CLXVIII, 385.

REX, prædicator, vir sanctus, prælati: Raban. Maur., CXI, 1037. — Apostoli, prædicatores, viri sancti: Garner.

de S. Victore, CXVIII, 117. — Reges sunt apostoli sive alii sancti qui et seipsum primum et deinde Ecclesiam sibi salutem bene regere sciunt: Rabanus Maur., CXI, 708. — Concionatores dicuntur reges: Rupert. abb., CLXVIII, 980.

RHINOCEROS, fortis quique: S. Eucher., L, 748. — Potens in hoc sæculo: Garnerius de S. Victore, CXIII, 121.

RIVUS, prædicatores: Garn. de S. Victore, CXIII, 296. — Rivi, prædicatores, populi fideles: Raban. Maur., CXII, 1040.

ROS significat doctrinam apostolorum: Rupert. abb., CLXVIII, 494. — Prædicatorum: Rabanus Maurus, CXI, 528.

ROSA, quod rutilanti colore rubeat, martyres significat: S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXI, 528; CXII, 1010.

ROTA, prædicatores, *ibid.*, 1041. — Per quatuor rotas Ezechielis quatuor Evangelistæ designantur. *id.*, CX, 635.

RUGITUS planctus prædicantis, sollicitudines prælatorum: Raban. Maur., CXII, 1011.

RUPES, prædicatores, potentes sæculi, *ibid.*, 1042.

SACCOLUS, cor penitentis, *ibid.*, 1043.

SALICES, mens hominis, *ibid.*

SAGA, rectores Ecclesie, *ibid.*, 1045. — Prælatorum officium per sagæ tabernaculi designatur: Adam. Scot., CXCVIII, 766.

SAGITTARIUS, quilibet prædicator: Raban. Maur., CXII, 1945.

SAGITTÆ, apostoli: S. Eucher., L, 738; Cassiodor., LXX, 71, 350. — Prophetæ: S. Eucher. Lugdun., L, 738. — Apostoli quibusdam sunt vasa mortis et sagittæ acule: S. August., XXXVII, 1106. — Sagittæ Domini apostoli: S. Bruno Herbipol., CXII, 65. — Evangelistæ, *ibid.*, 93; Cassiodor., LXX, 128. — Apostoli Dei sagittæ, volatu citæ, icu fideles, compungentes, arguentes, volantes: S. Hilar., IX, 702. — Sagittæ sunt sententiæ prædicatores: S. Bruno Carthusian., 828. — Prædicatores verba sunt sagittæ acule: Rupert. abb., CLXVIII, 640.

SAL. Apostoli, sal terræ, lumen mundi et lucerna domus in candelabro ob egregia et conspicabilia fidei suæ opera nuncupati: S. Hilar., IX, 809. — Sal comparantur sacerdotes: Alanus de Insulis, CCX, 191.

SALICES, viri sancti: Rab. Maur., CXII, 1045. — Salices pro viriditate, boni: Garner. de S. Victore, CXIII, 358.

SALOMONIS libri prædicant doctores Ecclesie in peccato: Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SAI, VATES dicuntur apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 331.

SANGUIS, exempla martyrum: Raban. Maur., CXII, 1045.

SAPPHIRUS, quilibet sancti: Garn. de S. Victore, CXIII, 553.

SARDONYCHUS, homo sanctus: Raban. Maur., CXII, 1046.

SAXUM, mens robusta, *ibid.*, 1047.

SCABELLUM, quilibet in bona actione serviens Deo, *ibid.*, 1045.

SCINTILLA, exempla justorum, verba prædicatorum, *ibid.*, 1038; Garn. de S. Victore, CXIII, 559.

SCORPIO, doctores: Raban. Maur., CXII, 1060.

SCULPTURA, exempla sanctorum, *ibid.*, 1061.

SECIUS, vir bonus, *ibid.*, 1047.

SEDES. Apostoli dicuntur throni seu sedes Dei: S. August., XXXVII, 1625. — Sedes sancti eo quod in his domibus sedeat et per eos sua judicia decernat: S. Eucher. L, 739. — Sedes mens sancta, apostoli, conversationes sanctorum, *ibid.*, CXU, 1048. — Anima sancta, sedes sapientiæ: S. Petr. Damian., CXLIV, 544. — Anima virtutibus ornata, sedes Dei est: Vener. Godefrid., CLXXIV, 1061.

SEMIN, homines boni, viri electi: Raban. Maur., CXII, 1048.

SENEX, quilibet perfectus, *ibid.*, 1049. — Senex, consummatus iustitiæ: S. Eucher. Lugdun., L, 735.

SEPTUAGINTA discipuli septuaginta palmas representant: S. Bruno Astensis, CLXVI, 267.

SERAPHIM, Apostoli sunt seraphim: Rupert. abb., CLXVIII, 1299.

SERÆ. Prælati dicuntur seræ portarum Ecclesie: S. Bruno Carthus., XLII, 1408.

SERPENS, prudentes: S. Eucher., L, 734.

SERVI Dei sunt reges: S. Bernard., CLXXXIV, 697.

SCLUS, corpus nostrum et anima: Raban. Maur., CXII, 1053.

SIGNACULUM, confirmatio electorum, populus quemdam, *ibid.*, 1053.

SILVA, mundus iste, mens humana, *ibid.*, 1054.

- SINAPIS**, fidei viri fortitudo : Garner. de S. Vict., CXIII, 450.
- SINDO**, mens pura : Raban. Maur., CXII, 430.
- SINUS**, mens nostra, quod nostrum est, *ibid.*, 1054.
- SION**, anima infirma et nondum perfecta Sion vocatur : Adam. Scot., CXVIII, 298.
- SOL**, intelligentia sapientum, claritas prædicatorum : S. Greg. Mag., LXXV, 862; Garner. de S. Victore, CXIII, 37. — Prædicatores, ordo sacerdotalis, sapiens, sublimis in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 1057.
- SPECULATOR**, prædicator, *ibid.*, 1050.
- SPICA**, Patrum sententia : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.
- SPINA**, prædicator : Raban. Maur., CXII, 1056.
- SPIRITUS**, figurate spirituales quique in Ecclesia spiritus appellantur, qui sunt angeli cum sunt prædicatores et virtutis veritatis : S. Prosper. Aquilan., LI, 290. — Spiritus, mens nostra, anima hominis, ratio nostra, robur hominis, spirituales quique : Raban. Maur., CXII, 1056. — Spiritus dicitur anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 155.
- SPOLIA**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1059.
- SPONSA Dei**, anima S. Petr. Damiani., CXLIV, 708. — Sponsa Christi, anima : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 849. — Anima fidelis : S. Bernard., CLXXXIV, 645. — Fideles sunt sponsa propter dilectionem, *id.*, CLXXXIII, 1133.
- SPORTÆ**, corda doctorum : Raban. Maur., CXII, 1059.
- STACTUS**, mens non tra, *ibid.*, 1047.
- STAMEN**, anima hominis, *ibid.*
- STELLÆ**, apostoli : S. Gregor. Mag., LXXVI, 405; Vener. Godfrid., CLXXIV, 51. — Concionatores : Rupert. abb., CLXVIII, 1006. — Prædicatores : Gueric. abb., CLXXXV, 51. — Stella, apostoli, prælati, virtutes sanctorum, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1052. — Stellæ sancti siue docti, vel qui ad iustitiam erudiant : S. Eucher., L, 759. — Stellæ, prophetæ antiqui, apostoli, prædicatores, iustitia sanctorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 41.
- STILLA**, prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1057.
- STELLICIDIA**, fideles, *ibid.*, 1057.
- SUDES**, consilia sanctorum, *ibid.*, 1061.
- SUIEI**, corda sanctorum : S. Eucher., L, 742. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1061.
- TABERNACULUM**, mens nostra, antiqui sancti, *ibid.*, 1062. — Tabernacula dicuntur corda sanctorum, *id.*, CXI, 589.
- TABULÆ**, apostoli, *id.*, CXII, 1062; S. Petr. Damiani., CXLIV, 826. — Tabula cedrinae sanctos designant : Wolbero abb., CXCIV, 1251.
- TALI**, Apostoli significantur per tales : Rupert., CLXVII, 1487.
- TAURI**, Patres Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 1063; Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Principes populorum : S. Eucher., L, 752.
- TEMPLUM**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1064. — Anima iusti, fidelis populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 598. — Templum Domini mens sancta et immaculata : Vener. Godfrid. abb., CLXXIV, 95. — Anima fidelis quoddam est templum Deo sanctificandum : Adam. Scot., CXCVIII, 569.
- TENTORIUM**, quilibet sanctus, congregatio sanctorum : Raban. Maur., CXII, 1065. — Apostoli figurantur per tentorium in introitu tabernaculi : S. Bruno Astens., CLXIV, 527.
- TERRA**, sanctus, subjectus, domestica familia, minores in Ecclesia : Raban. Maur., CXII, 1065. — Anima iusti, anima humana, subjecta plebs : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Nomine terræ intelliguntur qui terrenis actibus occupati per eleemosynas et lacrymas ad vitam æternam perveniunt : S. Eucher., L, 742. — Prælati terra dicuntur : S. Bruno Carthus., CLII, 1179. — Cælo iustus, terra peccator significatur : S. August., XXXVI, 275, 276. — Terra, terrena, *id.*, XXXVII, 570.
- THALAMUS**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1063. — Quilibet Deum amans : Garner. de S. Victore, CXIII, 415.
- THESAURUS**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1066.
- THRONUS**, Anima fidelis denotatur per thronum : Vener. Godfrid., CLXXIV, 1126, 1126. — Throni sunt sancti : S. Eucher., L, 759. — Apostoli : S. Augustin., XXVII, 1623. — Sancti prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1069.
- THURIBULUM**, operarii boni, apostoli, *ibid.*, 1070.
- TIGNA**, doctores : Cassiodor., LXX, 1061; Raban. Maur., CXII, 1067; Alanus de Insulis, CCX, 61.
- TINCTURÆ**, philosophi : Raban. Maur., CXII, 1067.
- TONITRU**, quilibet prædicator, *ibid.*, 1068.
- TOPIAZION**, viri sancti, *ibid.* — Multis virtutibus plenus : Garner. de S. Victore, CXIII, 534.
- TORRENS**, prædicatores : S. Eucher., L, 742; Raban. Maur., CXII, 1068; Garner. de S. Victore, CXIII, 257.
- TRANS**, apostoli : Raban. Maur., CXII, 1063.
- TRECENTI**, Prædicatores significantur per trecentos viros qui erant cum Gedeon : Rupert. abb., CLXVIII, 168.
- TRITICUM**, sancti vel electi Dei : S. Eucher., L, 742.
- TUBA**, Joannes evangelista, tuba cornea, argentea et aurea : Vener. Hildebert. (enoman., CLXXI, 736. — Prædicator in tuba figuratus : Philipp. de Harveng, CIII, 976. — Apostoli sunt tubæ : S. Bruno Astens., CLXIV, 477. — tubæ ductiles per tolerantiam : Vener. Hildebert. (enom., CLXXI, 712).
- TURRIS**, Apostoli sunt turres : S. Bruno Carthus., CLII, 1320. — Martyres recte comparantur turribus : Cassiodor., LXX, 913. — Prædicatores in Ecclesia sicut turres : S. Bruno Heribol., CXLII, 196.
- TURTUR**, vir sanctus : S. Eucher., L, 748. — Apostoli sunt turtures : Cassiodor., LXX, 1065.
- TYRI** nautæ et gubernatores Ecclesiæ præsulibus comparantur : Raban. Maur., CX, 782.
- UBERA**, prædicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 221.
- ULMUS**, Per ulmum significantur sæculares et minus fructificantes, alios lamen bene viventes suis facultatibus sustentantes : Wolbero abb., CXXV, 1373.
- UMBILICUS** Ecclesiæ sunt prædicatores : Raban. Maur., CXII, 1035, 1228.
- UTER**, corda spirituum, *ibid.*, 1086.
- UXOR**, sapientia iustorum, *ibid.*, 1087.
- VACCÆ**, fideles omnis in Ecclesia : S. Eucher., L, 752. — Viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1072. — Mensis 6 delium : Garner. de S. Victore, CXIII, 96. — Varræ portantes arcam Domini significant prædicatores : Rupert. abb., CLXVII, 1043.
- VALLIS**, humilis, humilia dicta Patrum : Garner. de S. Victore, CXIII, 258.
- VAS**, prophetæ, homines : Raban. Maur., CXII, 1073. — Vasa dicuntur, prædicator sanctus, disciplinatus quilibet, capacitas intelligentiæ, sancti Patres, animæ fidelium populorum, conscientie nostræ, corpora nostra : Garner. de S. Vict., CXIII, 451.
- VECTIS**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1073. — Doctores in Ecclesia significantur per vectes de lignis Sethim : Rupert. abb., (CLXVII, 700; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 706, 707.
- VENATORES**, Apostoli sunt venatores : Alcuin., C, 564.
- VENTI**, animæ sanctorum : S. Eucher., L, 759; Raban. Maur., CXII, 1074; S. Bernard., CLXXXIV, 75; Garner. de S. Victore, CXIII, 51. — Venti sunt apostoli quorum prædicatio totum mundum tanquam ventus celerissimè percucurrit : Cassiodor., LXX, 963. — Evangelistæ : S. Petr. Damiani., CXLIV, 785.
- VER** pueritiam designat : Wolbero abb., CXCIV, 1253.
- VESTIGIA**, Apostoli, vestigia Christi : Cassiodor., LXX, 119.
- VESTIMENTUM**, ordo fidelium, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1075. — Vestimenta bonos subditos indicant : Vener. Godfrid., CLXXIV, 187.
- VESTIS**, quilibet munditie studens, martyres Christi : Raban. Maur., CXII, 1076.
- VESTITUS**, habens fidei integritatem aut iustitiam indumentum : S. Eucher., L, 756.
- VIR** sunt apostoli per quos venit ad vitam : Alcuin., C, 598, 629.
- VIATORES**, viri sancti : Raban. Maur., CXII, 1077.
- VICARI** Christi sunt apostoli : S. Agobard., CIV, 128.
- VICI**, homines religiosi, cives celestes : Raban. Maur., CXII, 1078.
- VIDUA**, anima : Garner. de S. Victore, CXIII, 145. Anima iusti comparatur viduæ : Vener. Godfrid., CLXXIV, 92.
- VIGILES**, sunt sancti apostoli et ceteri docti res Ecclesiæ : Cassiodor., LXX, 1068. — Sancti pastores : Raban. Maur., CXII, 1078. — Vigiles custodientes civitatem sancti doctores sunt : Wolbero abb., CXCIV, 1123.
- VINEA**, populi fideles : Raban. Maur., CXI, 507, CXII, 1079; S. Bernard., CLXXXIII, 934. — Anima virtutibus secunda : Garner. de S. Victore, CXIII, 341. — Vineæ florentes, novitii in religione : S. Bernard., CLXXXII, 1065. — Vineæ quæ floruit designat prædicatores : S. Bernard., CLXXXIII, 1083. — Vineæ custodes dicuntur patriarchæ et prophetæ et reges et duces : Rupert. abb., CLXVIII, 958. — Animæ per vineas significantur : S. Bernard., CLXXXIII, 1056. — Vineis comparantur Soiritu ferventes : *ibid.*, 1070. — Primi

Azeles comparantur vineis florentibus : *ibid.*, 1068.
— Apostoli, locata vinea et ab eisdem culta : S. Gregor. Mag., LXXIX, 543.

VINITORES dicuntur predicatorum : Rupert. abb., CLXVIII, 48. — Prælati Ecclesie, *ibid.*, — Viri apostolici : Rupert., CLXVIII, 48.

VINUM, contemplativus quisque : Raban. Maur., CXII, 1978.

VIOLÆ, confessores : S. Eucher., I, 742.

VIR, robusti et spirituales : Raban. Maur., CXII, 1080. — Vir quilibet perfectus, perfecti viri : Garner. de S. Victore, CXIII, 193. — Vir sumitur pro firma, mulier pro infirma : Alan. de Insul., CCX, 259. — Apostoli significantur per duo virum portantes botrum in voce : Rupert. abb., CLXVIII, 758.

VIRGA, congregatio iustorum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Humatum genus virgæ Moysis comparatur : Petr. Lombard., CXCI, 684.

VIRGO, anima sancta : S. Eucher., I, 751 ; Raban. Maur., CXII, 1080. — Virgines sunt species Christi : Richard. de S. Victore, CXCVI, 517.

VISCERA, mentes hominum : Raban. Maur., CXII, 1081. — Viscera qui spiritualibus sacramentis in Ecclesia deserviunt : Garner. de S. Victore, CXCIII, 228.

VITRUM, status civium cælestium : Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, sancti : S. Eucher., I, 752. — Sanctus prædicator : Garner. de S. Victore, CXCIII, 101. — Lucas vituli speciem tenet : S. Gregor. Mag., LXXVI, 813 ; Alcuin., CI, 1153 ; S. Petr. Damian., CXLIV, 909 ; Rupert. abb., CLXVIII, 153 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 104.

VIVI, iusti : S. Eucher., I, 756.

VOLATUS, sanctorum excessus in Deum : S. Eucher., I, 748.

VOLUCRES, animæ sanctæ, principes sæculi : Raban. Maur., CXII, 1085.

ARTICULUS IX.

Allegoriæ quæ ad gentiles et Hebræos spectant.

ACERVUS. Infidelis acervus mercurii : Raban. Maur., CXII, 854.

ADVERSARIUS, populus incredulus, *ibid.*, 872.

ÆGYPTUS, gentilitas, *ibid.*, 915 ; Godefrid. abb., CLXXIV, 65.

AGER, gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 256. — Populus Judaicus et gentilis, ager : Raban. Maur., CXII, 854.

AGRICOLA. Principes Synagogæ, agricolæ, *ibid.*, 853.

ANCILLA, effeminatæ Judæorum mentes, *ibid.*, 859.

ANIMALLA fuerunt gentes vera religione vacuæ, *id.*, CXI, 190. — Animalia inter quæ Christus cognitus fuit, fuerunt duo latrones, *id.* est, Ecclesia ex Judæis et gentibus, *id.* est duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVIII, 629.

ANTICHRISTI dicuntur Judæi : S. Agobard., CIV, 91.

AQUA quinque portibus cincta, populus Judæorum lege conclusus : S. August., XXXVII, 1063. — Aquæ contradictionis Judæos denotare valet : Vener. Godefrid., CLXXIV, 851. — Populi, mollia Judæorum corda, infidelitas, aqua : Garner. de S. Victore, CXCIII, 281. — Per vim aquarum significat Scriptura populum favorem : S. Prosper. Aquitan., LI, 569. — Aquæ multæ sunt populi infideles, sive foris oppugnantes sive intus insidiantes, *ibid.*, 410. — Aquæ multæ turbæ gentium dicuntur : S. Bruno Herbipol., CXII, 288. — Aquæ populus significant : S. Bruno Carthusian., CLII, 747.

AQUILIO, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 860 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 39.

ARCA. Sicut stante arca Domini, corruit Dago, ita ut Testamentum Domini pervenit in gentibus confestum iktols quam deceptum possidebant orbem destructa sunt : Raban. Maur., CXII, 28.

ARCHONTES. Deus archontas Sodomorum appellat archontas Judæorum : Tertull., II, 539.

ARCTURUS, populus gentilis : S. Gregor. Magnus, LXXVI, 450. — Populus incredulus : Raban. Maur., CXII, 862.

AREA, latitudo populi gentilis, *ibid.*, 865 ; S. Bruno Carthus., CLII, 993.

ARENA, populus gentilis : Raban. Maur., CXII, 949.

— Infideles infructuosi, *ibid.*. — Arena maris populum ante legem infructuosum denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1111. — Arenæ maris, innumeras gentium multitudines designat : S. Eucher., I, 712.

ARIES, ducatus sequentium populorum : Garner. de S. Victore, CXCII, 103.

ARMENTA. Armentorum nomine possunt Judaicæ plebis Synagogæ designari quæ jugum legis traxerunt, et læ simplici doctrinæ suis auditoribus præbuere : Raban. Maur., CXI, 401.

ARUNDO, gentilis populus : *id.*, CXII, 949.

ASINA. In asina figuratur populus gentium nunc Christo subditus : S. Ambros., XIV, 416. — Synagoga, asina : Raban. Maur., CXII, 868. — Gentiles significantur per asinam : Rupert. abb., CLXVII, 547. — Asina Balaam sermone humano loquens, figura conversionis gentium : S. Paulin Nolan., LXI, 200. — Asina Balaam typum gentilitatis tenet : Raban. Maur., CXII, 751.

ASINUS, populus gentilis : S. August., XXXVII, 1675 ; S. Eucher., I, 752 ; Raban. Maur., CXI, 405 ; CXII, 867 ; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 651. — Asinorum nomini gentium simplicitas designatur : S. Gregor. Mag., LXXV, 527, 578, 1149 ; LXXVI, 770, 771 ; Rupert. abb., CLVII, 1271 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 68. — Asinus populum sub lege exprimit : Raban. Maur., CVIII, 88. — Stultitia Judæorum, asinus, *id.*, CXII, 867.

ASPIS. Judæi figurati in aspidem : Cassiodor., LXX, 103.

ATRIUM, plebs infidelis : Raban. Maur., CXII, 868.

AURUM, sapientia gentilitatis, *ibid.*, 870.

AUSTER, plebs Judaica, *id.*, CXI, 598 ; CXI, 263 CXII, 869. — Auster, Judæi : Garner. de S. Victore, CXCIII, 56.

BABYLON. Ecclesia de gentibus dicitur Babylon. : Raban. Maur., CXII, 872.

BARBA, populus Judaicus, *ibid.*, 875.

BESTIA dicitur Ecclesia de gentibus, *ibid.*, 875. — Bestiæ silvæ gentes intelliguntur : S. Prosper Aquitan., LI, 291.

BOS, populus Judaicus : S. August., XXXVII, 1678 ; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 629 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 94. — Bos errans gentem ex circumcissione exprimit : Raban. Maur., CXIII, 921. — In bobus humilitas Israelitarum signatur, *id.*, CXI, 578. — Boves significant Judaicum populum et Synagoga : Rupert. abb., CLXVIII, 629. Judæi et gentiles, boves : Raban. Maur., CXII, 876.

BOTRUS. Gentiles et Judæi significantur per duo homines portantes botrum in voce : Rupert. abb., CLXVII, 871.

CADAVERA mystice infidelium corpora significant : Raban. Maur., CXI, 193.

CALAMUS, gentilitas, *id.*, CXII, 879, 882.

CAMELUS est Judæus tumens per superbiā, quales Scribæ et Pharisei, *id.*, CVIII, 885. — Gentilis populus, Samaritanorum vita : Garner. de S. Victore, CXCIII, 92. — Camelus nomine designantur vitiosi gentiles et Samaritani : S. Gregor. Mag., LXXV, 536, 543 ; LXXVI, 770. — Per camelos possunt gentiles exprimi : Raban. Maur., CXX, 405.

CAMPUS, populus Judaicus, gentes incolit, *id.*, CXII, 882. — Gentilitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 257.

CANIS dicitur Judæus vel gentilis : S. Eucher., I, 752. — Gentiles canes a Judæis dicebantur : S. August., XXXVI, 702 ; XXXVII, 480, 679. — Judæi figurati in canibus : Cassiodor., LXX, 415. — Gentes et Judæi, canes : Raban. Maur., CXII, 863 ; Garner. de S. Victore, CXCIII, 102.

CAPPARIS, plebs Judaica : Raban. Maur., CXII, 865.

CAPRÆ dicuntur iusti ex gentibus venientes : S. Eucher., I, 752.

CAPUT, sacerdotum Judæorum, principatus Synagogæ : Raban. Maur., CXII, 884. — Summa sacerdotii Judaici, caput : Garner. de S. Victore, CXCIII, 158. — Capiti inimicorum Christi sunt Judæi : S. Bruno Herbipol., CLII, 96.

CARECTUM, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 887.

CARMEIUS, carnalis purificatio Judæorum, *ibid.*

CATENÆ, duræ leges gentium, *ibid.*, 890.

CATULI significant gentiles, *id.*, CXI, 221. — Gentiles et Judæos, CXII, 869.

CEDRUS, regnum Judææ : Garner. de S. Victore, CXCIII, 534. — Gentiles et Judæi, cedri : Raban. Maur., CXII, 891.

CERVUS signat plebem Judaicam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 541.

CELICUM, Judæi : Raban. Maur., CXII, 891.

CINCINNI, calvarie populorum, *ibid.* 896.

CIVES, Judæi persequentes, *ibid.*, 897.

CIVITAS, gentiles et Judæi, *ibid.*

CLAUDICANTES Judæi qui vetus Testamentum carnaliter tenentes, Novi gratiam respiciunt : Cassiodor., LXX, 136.

COELUM populi Judaici dicuntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 80.

COLUMNA, principes Judæorum ; Raban. Maur., CXII, 899.

CONCUBINÆ. Judæi per David concubinas designantur : S. Petr. Damian., CXIV, 287.

CONJUX. Gentilitas est virgo et conjux : Rupert. abb., CLXVIII.

COR, sacerdotes Synagoga : Raban. Maur., CXII, 901.

CORVUS Elias nutritus gentium conversionem adumbrat : S. Hilari., IX, 874. — Corvus emissus a Noe significat populum Judæorum : Rupert. abb., CLXVII, 517. — Patres idola venerantes corvorum habuere figuram, mortua et immunda sectantes; quorum pulli, id est, filii, Deum verum invocant et sancti Spiritus pascuntur alimonia : S. Prosper Aquitan., LI, 419. — Corvi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 902. — Gentiles et Judæi : Garner. de S. Victore, CXIII, 76. — Corvi gentiles, pulli corvorum, filii gentiliū : S. Augustin., XXXVII, 1911, 1912.

DAMASCUS. Romanorum imperium vocatur Damascus : Raban. Maur., CXII, 906.

DELIBRA significant superstitiones Judæorum : Rupert. abb., CLXVIII, 139.

DESERTUM, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 908. — Judæa, *ibid.*, 908 ; Wolbero abb., CXCV, 1151. — Judæa et gentilitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 288. — Judæi dicti sunt desertum Cades : S. Bruno Carthus., CII, 748.

DIABOLUS. Judæi dicuntur vasa diaboli : S. Agobard., CIV, 78. — Filii diaboli, *ibid.*, 111.

DILECTUS, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DISCUS. Gentilium conversio per discum mysticum adumbrata : S. Augustin., XXVII, 1248.

DIVES, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, Judæi et gentiles, *ibid.* — Domus Israel sumitur pro Synagoga : Alanus de Insulis, CCX, 520.

DRACO, nequissimi principes Judæorum, gentiles : Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Judæi et gentiles dracones : Raban. Maur., CXII, 906.

DROMEDARIUS, gentilitas, *ibid.*, 912.

EDOM, populus Judaicus et gentilitas, *ibid.*, 914.

EQUITATUS Domini fuit populus Israeliticus : Wolbero abb., CXCV, 1060. — Equitates diaboli, synagoga Iudæorum, *ibid.*, 1061.

EREMUS. Judæa et gentilitas : Raban. Maur., CXII, 935.

ETHIOPIA, gentilitas, *ibid.*, 918 ; Rupert., CLXVIII, 677.

EXPLORATORES Holophernei qui sunt nisi philosophi gentium et curiosi scrutatores humanarum disciplinarum : Raban. Maur., CXI, 566. — Duodecim exploratores Scribarum ac Pharissæorum imaginem tenebant qui Israeliticum populum averterunt, ne confiderent gratiam divinæ repromissionis adipisci posse per Christum, *id.*, CXI, 54.

FÆCES Judæi fæces sunt Dei vivi : Petr. Lombard., CXCI, 701.

FERA, savilla Judæorum, gentilitas : Raban., Maur., CXII, 924.

FICULNEA, typus est Synagoga : Godefrid. abb., CLXXIV, 54.

FICUS Synagoga typum tenet : Cassiodor., LXX, 1063 ; Alanus de Insulis, CCX, 70. — Synagoga incredula dicitur ficus : S. Eucher., L, 742. — Ficus, Judæi : Raban. Maur., CXII, 926. — Ficus designat populum præsertim Judaicum : S. Bernard., CLXXXII, 1066. — Ficus habens folia, carens fructu, Judæi et Pharisæi habentes verba, non facta : S. August., XXXVI, 261.

FILIA, Judæa : Raban. Maur., CXII, 927. — Per filiam Edom qui sanguineus vel terrenus interpretatur Synagoga Judæorum exprimitur, *id.*, CXI, 1261.

FILII, Judæi et gentiles, *id.*, CXII, 927. — Per filios hominum Judæi possunt intelligi, Cassiodor., LXX, 104.

FINIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 952.

FLUMEN, Judæi et gentiles, *ibid.*, 953.

FOENUM erat in Veteri Testamento totum genus humanum a bove diabolo devoratum. Vener. Godefrid., CLXXIV, 642.

FORTES, Judæi : Raban. Maur., CXII, 931.

FRONDES, Judæa reges : Garner. de S. Victore, CXIII, 547.

FRUGES. Frugum nomine conversi vel Judæi, vel gentiles intelliguntur : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.

GELU. Frigida Synagoga dicitur gelu : Raban. Maur., CXII, 945.

GENS, plebs Judaica, gentiles est gentilitas viventes, *ibid.*, 914.

GENTILES et Judæi incipientes credere significantur per Tyrum, Sidonem et Gomorrhæam : Rupert., CLXVIII, 1516.

GLACIES. Frigida Synagoga dicitur glacies : Raban. Maur., CXII, 940.

GLEBÆ, dura corda infidei, *ibid.*, 945. — Collectiones singulorum ordinum in Judæa, gæbes : Garner. de S. Victore, CXIII, 248.

GOMORRHÆA. Deus populum Judæorum appellat populum Gomorrhææ ob consimilem impietatem : Tertull., II, 359.

GRANDO. Frigida Synagoga dicitur grandis : Raban. Maur., CXII, 945.

GREG, imperiti populi, *ibid.*, 945.

HÆDI, Iudæi designant : Alanus de Insulis, CCX, 59. — Duo hædi quos Isaac jubetur afferre duorum populorum significant assumptionem : Raban. Maur., CVII, 588.

HEDERA typum Judaici populi habet, qui aliquando florebat, sed non diu in virore pristino remanebat, *id.*, CXI, 528.

HERMON, gentiles, *id.*, CXII, 955.

HIEMS, frigus infidelitatis, *ibid.*

HIRCUS. Populus gentiliū hirci nomine designatur : S. Eucher., L, 752. — Hirci dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 905. — Duo hirci atque populus Judæorum scilicet et gentium, *ibid.*

HORTUS. Judæa, hortus nucum : Wolbero abb., CXCV, 1218. — Hortus nucum universitatem generis humani significat, *ibid.*

IDUMÆA. Gentilitas dicitur Idumæa : Raban. Maur., CXII, 966.

IMPIUS, Judaicus populus, *ibid.*, 970.

INDIA, mundus, *ibid.*

JUDICES dicuntur Judæi, *ibid.*, 975.

JUMENTA. Judæi figurantur in jumentis insipientibus. Cassiodor., LXX, 514.

LAMINA, corda iustorum : Raban. Maur., CXII, 979.

LANA. Sacerdotium Judaicum significatur per lanam : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LAPIS, gentiles : Raban. Maur., CXII, 981. — Lapis significat populum Judæorum vel duritiam cordis gentiliū, *id.*, CXI, 462. — Lapis, dura gentiliū corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 350. — Gentis lapides agri dicuntur : S. Augustin., XXXIV, 850. — Lapides dicuntur quod lapides adorarent, *id.*, XXXVII, 679.

LATUS, populi infideles, Judæi, gentiles : Raban. Maur., CXII, 982.

LEO mortuus populum circumcissionis designat : Alcuin., C, 705. — Judæi, leones : Raban. Maur., CXII, 983.

LIGNA, gentiles, *ibid.*, 986.

LINUM, gentiles, *ibid.*, 987. — Sacerdotium Judaicum significatur per linum : Rupert. abb., CLXVIII, 41.

LOCUSTA. In locusta fuit figura populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Locustarum nomine Judæorum populus vel conversa gentilitas designatur : S. Eucher., L, 748. Locustam quidam gentium plebem interpretantur : Raban. Maur., CXI, 778. — Gentiles et Judæi, locustæ, *id.*, CXI, 988.

LUTUM, Judæi, *ibid.*, 991 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 276.

MACERIA, regnum Judaicum : Raban. Maur., CXII, 992.

MADIANITÆ sunt typus gentiliū persequentium Ecclesiam, *id.*, CVIII, 1154.

MANDRAGORA. Gentium secunditas in profectu fidei significatur per mandragoræ odorem : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Mandragoræ gentiles et Judæos significant : Wolbero abb., CXCV, 1240.

MANUS, populus Judaicus ; persecutio Judæorum : Raban. Maur., CXII, 995.

MARE, gentilitas : S. Augustin., XXXVI, 957 ; Raban. Maur., CXII, 996 ; S. Bruno Herbipolens., CXII, 351, 349 ; Rupert. abb., CLXVIII, 571 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 287.

MATER, plebs Judaica et Synagoga : Raban. Maur., CXII, 996.

MOAB, gentilitas, *ibid.*, 996.

MONS, gentilitas, *ibid.*, 1001. — Judaicus populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — Mons unde præcisus lapis, regnum Judæorum : S. August., XXXVII, 1270. — Montes populum Judæorum, sive Judæorum scribas designant : Raban. Maur., CXI, 359.

NAUFRAGUS, Iudæis sæpe in Psalmis sub nomine naufragi nuncupatus : S. Hilarius, IX, 316.

NAVIS. Christus Petri navem elegit, Moyses deserti,

hoc est, aperuit Synagogam perfidam, Aulem assumit Ecclesiam : S. Ambros., XVII, 677.

NEBULA implens domum Domini superbos Judaeorum pontifices ac doctores testatur : Raban. Maur., CXI, 183. — Corda infidelium nebula, id., CXII, 1003.

NIX, corda infidelium, *ibid.*, 1006.

OCULIDENS, infidelitas, *ibid.*, CXII, 1010.

OCULI. Doctores Judaeorum dicuntur oculi : id., *ibid.*, 1009.

OLIVA. Judei, *ibid.*, 1011.

OLEASTER dicitur gentilis : S. Eucher., L, 742.

OLLA. Synagoga dicitur olla : Garner. de S. Victore, CXIII, 436.

ONAGER dicitur Judaeorum populus : S. Eucher., L, 734. — Judei figurati in onagris : Cassiodor., LXX, 732.

— Onager gentilis et Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116.

ORIENS. Judaeus : Raban. Maur., CXII, 1012.

OSSA arida reviviscunt populum Israelitum redigendum in terram suam vel resurrectionem Christianorum demonstrant, id., CX, 859, 860.

OVINE. Synagoga, *ibid.*, 1015.

OVIS. Fideles ex Judaeis, oves : Garner. de S. Victore, CXIII, 105.

PALEA. Infideles damnati dicuntur palea : Raban. Maur., CXII, 1018.

PAPYRUS. Synagoga, *ibid.*, 1021.

PAX illa quam interit Amorrii cum Samuele significant unionem gentium et Judaeorum quae facta est in Christo, id., CXI, 34.

PELUS, populi, id., CXII, 1024.

PETRA. Per Petram Judaeorum duritia intelligenda : Cassiodor., LXX, 815.

PISCINA, populus Judaicus : Raban. Maur., CXII, 1050.

PLATEA. multitudo populorum, *ibid.*, 1020.

PLUMBUM. Synagoga, *ibid.*, 1034; Garner. de S. Victore, CXIII, 518.

PORTICUS. Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1051.

PUERI. Judei, *ibid.*, 1032.

PULLUS, gentilitas, *ibid.*, 1033.

RHINOCEBOS, asperus Judaeorum populus : Garner. de S. Victore, CXIII, 121.

ROS, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROTA, mundus iste, *ibid.*, 1041.

RUBUS ardens nec consumptus Judaicum populum signavit : S. Eucher., L, 742.

SACERDOTIUM Judaicum est paries dealbatus : Rupert. abb., CLXVIII, 831.

SALICES. Judei salices sunt illi ad quas missae sunt organa cantionum : Rupert. abb., CLXVIII, 127.

SERPIS, populi gentiles : Raban. Maur., CXII, 1041.

SERVUS, populus Judaicus, servus : id., *ibid.*, 1051.

SIGNACULUM, populi gentili : id., *ibid.*, 1053.

SILEX, populus gentilis, *ibid.*, 1054.

SOLITUDO, gentilitas, *ibid.*, 1059; Garner. de S. Victore, CXIII, 259.

SPINE. scilicet designant peccata quibus Judaeorum populus ferociter incitatus in delictis suis velut ignis increpans aestuavit : Raban. Maur., CXI, 258.

SUNAMITIS. Per Sunamitem Synagoga designatur, ante adventum Christi captiva vinculo diaboli et despecta a Deo : Cassiodor., LXX, 1093; Raban. Maur., CXII, 1061.

SYCOMORUS, populus Judaicus, *ibid.*, 1053.

SYNAGOGA peccatrix est et mater Antichristi qui ex ea nascetur, id., CVIII, 1171. Synagoga, socrus, id., CXII, 1057. — Soror : S. Eucher., L, 755. — Struilio : Garner. de S. Victore, CXIII, 79.

TABERNACULUM dicuntur gentiles : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernacula, sunt privilegia Judaeorum : Rupert. abb., CLXVII, 863.

TAURI. Judei : Raban. Maur., CXII, 1065. — Judaeorum principes lauris designantur : Cassiodor., LXX, 157.

TENTORIUM. Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1065.

TERRA. Synagoga et gentilitas, terra : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra, plebs Israelitica, societas scribarum et sacerdotum Synagogae, gentilitas : Raban. Maur., CXII, 1063.

TITIONES duo fumigantes duorum regnorum suorum sunt typos : Raban. Maur., CXI, 248, 249.

TYRUS, gentilitatem designat : S. Bruno Carthus., CLII, 832, 1078.

UBERA. Judei et gentiles ubera : Garner. de S. Victore, CXIII, 241.

UNICORNES Judei dicti sunt quia unicum Testamen-

tum scripserunt : Cassiodor., LXX, 200; S. Bruno Carthus., CLII, 747.

UTERUS vocatur Synagoga : Raban. Maur., CXII, 1066.

VACCA. Vaccae significant plebem Judaeorum : S. August., XXXVII, 1362. — Judei dicuntur vaccae : Raban. Maur., CXII, 1072.

VELLUS significat populum Judaeorum : S. Bruno Carthus., CLII, 992; Rupert. abb., CLXVII, 1036.

VEPRES dicuntur Judei : Raban. Maur., CXII, 1074.

VILLA, populi gentiles, *ibid.*, 1078.

VINEA, populus Israel et plebs Judaica interpretatur : CXI, 507. Synagoga, Ecclesia de gentibus, id., CXII, 1079. — Synagoga dicitur vinea : S. Petr. Damian., CXIV, 786. — Judei nuncupati Dei vinea : S. Bruno Carthus., CLII, 1065. — Gentiles et Judei incipientes credere significantur per vineas florentes : Rupert. abb., CLXVIII, 949. — Vineae florentes et odorem dantes gentes sunt quae, audito fidei verbo, boni operis odorem spargunt : Wolbero abb., CXCV, 1115.

VIRGA. Gentes et Judei significantur per duas virgas : Rupert., CLXVIII, 786.

VIRGO, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRI SANGUINUM recte nuncupati Judei, qui innocentis sanguinem sacrilego crimine damnaverunt : Cassiodor., LXX, 411.

VITULUS, plebs Judaeorum : Raban. Maur., CXII, 1082. — Vituli dicti sunt Judei qui, ignorato Dei iugo, inconsiderata procacitate lasciviant : Cassiodor., LXX, 157.

ARTICULUS X.

Allegoriae quae ad haereticos et peccatores spectant.

ABIES potentes et infructuosi : Raban. Maur., CXII, 853.

ABORTIVI, imperfectio hominum, *ibid.*

ABYSSUS significat multitudinem impiorum : Rupert. abb., CLXVII, 1752. — Abyssus, obscuritas impii, quique desperatissimus : Raban. Maur., CXII, 862. — Abyssus dicitur mens desperata, corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.

ACCIPITER, rapax omnis : Raban. Maur., CXII, 863.

— Accipitribus assimilantur praetorum officiales et ex-actores : Petr. Cantor, CCV, 97.

ACEPTUM, piger quilibet : Raban. Maur., CXII, 853.

ADULATOR omnis est proditor : Petr. Cantor, CCV, 142.

ÆGYPTUS semper sumitur pro hoc mundo : S. Hieronym., XII, 487. — Ægyptus saepe in figura totius saeculi ponitur, a quo spiritaliter recedendum est : S. Prosper Aquitan., LI, 336. — Ægyptus hic mundus est qui diversis cladibus affligit populum Christianum : Cassiodor., LXX, 964. — Significat afflictionem qui non aliter dimittit animas fideles, nisi in ipso duris laboribus graventur : Cassiodor., LXX, 964. — Omnis gens peccatrix vocatur : Ægyptus et Æthiopia, a specie ad genus : Tertull., I, 633.

AER, mens cuiuslibet hominis secularis : Raban. Maur., CXII, 854. — Sacularium meatum mobilis : Garner. de S. Victore, CXIII, 48.

ÆS, cor durum, *ibid.*, 315.

ÆTHIOPEI peccatores significant, *ibid.*, 918; S. Bruno Heribol., CXLI, 271.

ÆTHIOPIA, coetus reproborum : Raban. Maur., CXII, 918.

AGER, vita cuiuslibet negligentis, *ibid.*, 854.

AGNI, lascivientes homines designant, CXI, 292; CXII, 855.

AGRICOLA, quilibet reprobis, *ibid.*, CXII, 855.

ALÆ, cogitationes hypocritae, cupiditates rapacium : *ibid.*, 857.

AMORRHÆUS. Per Amorrhæum pars hominum reproba designatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 214.

ANGULUS, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 859.

ANIMA, carnalis appetens feminas comparatur non habenti rectorem virum : S. Prosper Aquitan., LI, 479.

ANIMAL, homo carnalis : S. Eucher., L, 752. — Animalia brutos homines significant et terrena tantummodo cogitantes : Raban. Maur., CXI, 199. Animalia, cupidi, duo crucifixi cum Christo latrones : id., CXII, 859.

ANTICHRISTUS, caput omnium iniquorum : S. Agobard. Lugdun., CIV, 69. — Cauda Behemoth : S. Gregor. Mag., LXXVI, 646. — Cerastes et Coluber, *ibid.*, 396; Alcuin., I, 564. — Homo a diabolo assumptus : S.

Gregor. Mag., LXXVI, 688, 700, 709. — Homo damnatus : *ibid.*, 428. — Homo peccator *ibid.*, 488. — Diaboli gladius, *ibid.*, 720. — Leo in cubili suo : Cassiodor., LXX, 88. — Rex superbia : S. Gregor. Mag., LXXVI, 741. — Vas damnatum. *ibid.*, 95. — Vas diaboli, *ibid.*, LXXVI, 428, 716. — Antichristus capiti aspidis et lingua viperæ assimilatus est : *ibid.*, LXXV, 1090.

APIS, immundus peccator, detractores : Raban. Maur., CXII, 839.

AQUA, voluptates reproborum, *ibid.*, 860. — Aquæ nomine peccatores populi intelliguntur : S. Augustin., XXXVII, 1644. — Aquæ contradictionis sunt populi peccantes : *ibid.*, 1865. — Aquas et abyssos impios debemus accipere : Cassiodor., LXX, 730.

AQUILA Philosophus et sophistas signat : Hugo de S. Victore, CXIV, 578.

AQUILO, homines infideles aut mali : S. Eucher., I, 759. — Aquilonis nomine designantur peccatores : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1019. — Reprobendi homines : S. Bernard., CLXXXII, 961. — Aquilo, peccatorum fragilitas : Garner de S. Victore, CXIII, 59. — Aquilo prodromus est mali : Adam. Scotus, CXCVIII, 760.

ARANEÆ, humana fragilitas : S. Eucher., I, 754; Raban. Maur., CVI, 256. — Bene hypocritarum fiducia aranearum telis similis dicitur, quia omne quod ad obtinendam exsultat, ventus vitæ mortalis dissipat : S. Gregor. Mag., LXXV, 845.

ARBOR, reproborum massa, hæretici : Raban. Maur., CXII, 865.

ARCUS, insidiarum ferientium : *ibid.*, 863. — Pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 524.

ARENA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 849, 949. — Arenæ maris nomine infirmi et carnales in Ecclesia intelliguntur : S. August., XXXII, 836.

ARIES, hæretici : Raban. Maur., CXII, 863. — Arietes significant praves principes, *ibid.*, CXI, 1202.

ARISTA, reprobi divites : Garner. de S. Victore, CXIII, 456.

ARMA, cor reproborum : Raban. Maur., CXII, 861.

ARMATUS, quilibet superbus, tyranni, *ibid.*, 863.

ARUNDO, peccator, vel fragilis in fide, vel in aliqua tentatione : S. Eucher., I, 744. — Instabiles, vitiati : Raban. Maur., CXII, 949. — Arundo, carnalis animus : Garner. de S. Victore, CXIII, 427.

ASCENSOR, mundi hujus amator : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, caro vel plebs carens Dei notitia : S. Eucher., I, 752. — Luxuriosus, petulans sensus : Raban. Maur., CXII, 868. — Asina (æ) sunt animus peccatrices : S. Gregor. Mag., LXXIX, 249.

ASINUS quilibet qui infirmis deservit, pigritia stultorum : Raban. Maur., CXII, 867. — Asinus terrena negotia appetentium typus est, *ibid.*, CIX, 57. — Asinorum nomine aliquando stultorum pigritia, aliquando immoderata petulantium luxuria designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 537, 578, 1149; LXXIX, 79; S. Eucher., I, 752; Garner. de S. Victore, CXIII, 88.

ASPIS, reprobus quilibet, dolosi : Raban. Maur., CXII, 863. — Aspis vel verbum Dei audire designatur : Garner. de S. Victore, CXIII, 129. — Aspidi similes obstinati et pertinaces : S. Bernard., CLXXXIII, 236.

AURUM, sapientia reproborum : Raban. Maur., CXII, 870.

AVIS, instabilis quisque, *ibid.*, 871. — Anima loquax assimilatur avi discolori : Philipp. de Harveng., CCIII, 967. — Aves dicuntur superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 63.

BABEL, terris edificatores typus superborum : Adam. Scot., CXCVIII, 815.

BABYLON, mundum istum significat : S. August., XXXVI, 536; XXXVII, 1639; Alan. de Insulis, CCX, 246. — Babylon et Jerusalem figuræ iustorum et reproborum : S. August., XXXVI, 775. — Babylon regem diabolum, Jerusalem, regem habet Christum : S. August., XXXVI, 753. — Babylon incepta a Cain, Jerusalem ab Abel, *ibid.*, 753, 775. — Quinam ad Babylonem, quinam ad Jerusalem pertinent, *ibid.*, 755. — Babylon, typus societatis iniquorum : S. August., XXXVII, 357. — Babylon civitas diaboli dicitur, *ibid.*, XLI, 530; XLIII, 56. — Babylon, habitatio terrena et domus ejus sunt omnes illecebre temporales, sive in moribus, sive in opinionibus : S. Prosper Aquitan., I, 1, 570. — Babylon dicitur civitas reproborum, mens prava, impij : Raban. Maur., CXII, 872. — Filia Babylonis misera, ipsa est eadem quæ Babylon : quæ in propagine sua et mater et filia est; mater generando, filia succedendo, infelix utique et misera

quæ ad perditionem generatur et generat : S. Prosper Aquitan., I, 392, 596.

BABYLONIA civitas, societas est omnium perditionem et ipsa regnum habet terrenum : S. Augustin., XXVI, 208. — Per amorem sæculi omnis iniquus in Babylonis structura operatur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 507.

BESTIA, mens irrationabilis, societas reproborum, simplices quilibet, increduli : Raban. Maur., CXII, 875. — Bestiæ, homines feri : S. Eucher., I, 748. — Bestia, turba predicatorum Antichristi, mens irrationabilis : Garner. de S. Victore, CXIII, 106.

BOS, luxuriosorum dementia : *ibid.*, 94. — Bos, stultorum recordia; vita unus cujusque operantis : S. Eucher., I, 752. — Bos comparatur luxuriosorum dementia, vel diaboli in membris, *ibid.* est, hæreticis : Raban. Maur., CXI, 201, 208.

BOTRUS, impij, *ibid.*, CXII, 867.

BRACHIUM, Antichristus : Garner. de S. Victore, CXIII, 192. — Superbia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 875.

CADAVÉR dicitur quilibet in culpa lapsus, *ibid.*, 878. — Cadavera dicuntur infidelium corpora : S. Eucher., I, 756.

CALANUS, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 879.

CALIGO, confusio erroris et mentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 581.

CAMELUS, divites rebus sæculi onesti, vel moribus distorti : S. Eucher., I, 752.

CAMON. Possunt in Camon vocabulo, hæretici vel mali catholici non inconvenienter accipi : Raban. Maur., CVIII, 1177.

CAMPUS, a tumore superbiæ humiliati : Garner. de S. Victore, CXIII, 257.

CANIS, segnes predicatorum : S. Eucher., I, 754. — Peccator impudens, vilissimus, detractores, loquacitati servientes predicatorum mali : Raban. Maur., CXII, 865. — Adulatores, hæretici : Garner. de S. Victore, CXIII, 102.

CAPUT, superbus, Antichristus, concupiscentia hæreticorum elationes superborum : Raban. Maur., CXII, 864. — Capita inimicorum Christi sunt hæretici : S. Bruno Heribopol., CXII, 96.

CARBONES, peccatores, iniqui : Raban. Maur., CXII, 888. — Mentes in peccatis frigidas : Garner. de S. Victore, CXIII, 559.

CARECTUM, vitæ hypocritarum : Raban. Maur., CXI, 887.

CARO, Antichristus : S. Eucher., I, 754. — Carnales, impij : Raban. Maur., CXII, 888. — Corpus mortis : S. August., XLIV, 676. — Reprobi discipuli Domini : Garner. de S. Victore, CXIII, 207. — Domesticus hominis diabolo instrumentum : S. Bernard., CLXXIV, 504. — Vulpis fovea, *ibid.*, 456. — Caro in Scripturis ponitur pro homine terreno : S. Ambros., XIV, 261. — Per corruptione : S. August., XLII, 250. — Carnis et sanguinis nomine nuncupantur qui secundum carnem in sæculo vivant : S. August., XXXII, 631. — Carnis et sanguinis nomine potest intelligi vel carnalis prudentia, vel corruptio : S. August., XLV, 1603.

CASTELLUM est anima peccatrix : S. Bernard., CLXXXIV, 872.

CASTRUM, Carne nostra quasi castris utitur diabolus, *ibid.*, 81. — Castra, persecutores : Raban. Maur., CXII, 889.

CATHEDRA, Impiorum est cathedra pestilentia quod contagione sua etiam voluntatem religiosæ mentis inficiat : S. Hilari., IX, 253.

CETUS, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 890.

CAVERNA, cor iniqui, predicationes hæreticorum : *ibid.*, 890. — Cor prævum : Garner. de S. Victore, CXIII, 278.

CEDRUS, superbus quilibet, sæculares potentes : Raban. Maur., CXII, 891. — Cedrus superbus hæreticos sive philosophos signat, *ibid.*, CXI, 547. — Cedrus superba potentia pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 31. — In Scriptura sacra cedri nomine pravorum rigida elatio, vel superba pravorum potentia designatur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 640, 1166. — Cedri, superbi, elati : S. Eucher., I, 742.

CERA, quilibet peccator : Raban. Maur., CXII, 893.

CERASTES, Antichristus, *ibid.*, 893.

CERVA, negligens predicator, *ibid.*, 893.

CERVIX, elationes superborum, *ibid.*, 893.

CETUS, superba celestium imperii munditiam, *ibid.*, 893. — Carnales per cele grandia denotantur : Ven. Godfrid., abb., CLXXIV, 461.

CIBUS, possessio hypocritarum : Raban. Maur., CXII, 893.

CILICUM, grossus scentens hominum, *ibid.*, 891. — Clitella, typus hominis penitentis, *id.*, CXI, 343.
CINIS humanæ fragilitatis inanitatem significat, *ibid.*, 290. Cinis peccatorum est figura, *ibid.*, 1232. Cinis, peccator : *id.*, CXII, 895.
CISTERNA, mens prava, *ibid.*, 996. — Hæretici cisteras sunt : S. Bruno Asiens, CLXIV, 289.
CIVITAS dicitur cogitationes pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 389. — Anima peccatrix dicitur civilis sanguinem : Rupert. abb., CLXVIII, 570.
CECUS mente est omnis adulter : Petr. Cantor, CCV, 142.
COELUM Cœli nomine intelliguntur spirituales et carnales in Ecclesia. S. Augustin., XXXIV, 364. Cœlorum nomine designantur homines infirmi, *id.*, XXXVII, 1959.
COLLES, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 276.
COLUBER, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 900; Garner. de S. Victore, CXIII, 126.
COLUMBA, fatuus : Raban. Maur., CXII, 898.
CONCUBINÆ, animæ imperfectæ : Rupert. abb., CLXVIII, 931. — Animæ implorant : Raban. Maur., CXII, 901. — Predicatores vani : Alan. de Insulis, CCX, 85.
CONCUBITUS filiarum Loth cum eo, figura est eorum qui male utuntur lege : S. Augustin., XXXIV, 720.
CONSILIARII, doctores pravi : Raban. Maur., CXII, 901.
CONVENTICULA hæreticorum non Ecclesie, sed concilia diaboli appellanda : S. Leo, LVI, 887.
CORNU, legi impugnator, munimina implorum : Raban. Maur., CXII, 903.
CORPUS, multitudo reproborum, *ibid.*, 902.
CORVUS, peccatorum figura : S. Hilar. IX, 874; S. Paulus. Aquileiens., XCIX, 253. — Corvus, contumax et procer : Raban. Maur., CXII, 902. — Corvi sunt irreligiosi viri qui peccatorum nigredine inseparabiliter vestiuntur, nec aliquo conversionis splendore elucescunt : Cassiodor., LXX, 1057. — Corvus peccatorum vel demonum nigredinem significat, vel peccatoris tarditatem ad penitendum : Raban. Maur., CXI, 252.
CUBILE, conventicula malorum, *id.*, CXII, 904.
CULEX, Barrabas laevo, *ibid.*, 905.
CULMUS, quilibet simulator, *ibid.*, 904. — Culmi, hypocrita : Garner. de S. Victore, CXIII, 436.
CURRUS est anima qui equos bonos vel malos habet : S. Ambros., XIV, 737. — Currus electi Pharaonis significat tyrannos persequentes Christianos : Rupert. abb., CLXVII, 659.
CUTIS, quilibet reprobus, quilibet infirmus : Raban. Maur., CXII, 905. — Cutis qui exteriori cursu deservit : Garner. de S. Victore, CXIII, 205.
CYMBALUM, prædictio Antichristi : Raban. Maur., CXII, 898.
CYNOMIA, nequitia pravorum, *ibid.*, 895.
DAMASCUS dicitur massa reproborum, *ibid.*, 906.
DENTES, detractores, *ibid.*, 907; Rupert. abb., CLXVIII, 885. — Mordaces, *ibid.* — Persecutores bonorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Persecutores Ecclesie : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravi prædicatores : Garner. de S. Victore, CXIII, 178.
DESERTUM, impij, mens prava : Raban. Maur., CXII, 918. — Desertum appellari potest cor peccatoris : Ven. Godofrid., CLXXIV, 886. — Desertum, cor infidelium, dogmata hæreticorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 268.
DETRACTORES porcis et canibus comparantur : Petr. Cantor, CCV, 194.
DIES, prosperitas pravorum, status malorum : Raban. Maur., CXII, 909.
DILUVIUM significat errorem hæreticorum, *id.*, CXI, 329.
DIVES, amator mundi, *id.*, CXII, 911.
DOMUS dicuntur corda reproborum : domus diaboli conventus omnium malorum, *id.*, CXI, 389. Domus, animæ prava, *id.*, CXII, 911. — Domus exasperans, domus inobediens : Wolbero abb., CXCV, 1259. — Domus exterminata bene potest dici hæreticorum synagoga : Raban. Maur., CXI, 907.
DORSUM, subjecti pravi, mens reprobj, *id.*, CXII, 912.
DRACO, Antichristus, *ibid.*, 906; Garner. de S. Victore, CXIII, 124. — Apertus persecutor : S. Eucher., L, 754. — Mili : Garner. de S. Victore, CXIII, 124.
DUX pravi doctores : Raban. Maur., CXII, 915. — Duces, errorum auctores : Garner. de S. Victore, CXIII, 161. — Duces, hæretici : Raban. Maur., CXI, 448; CXII, 915. Judæi sive doctores improbi, *id.*, CXI, 448.
EDUS, peccator, reprobj : *id.*, CXII, 914.
ELEPHAS significat peccatorem immanem sceleribus, et facinororum deformitate aequalidum : Raban. Maur., CXI, 222; S. Eucher., L, 748.

EQUUS, irrationalis quique : S. Eucher., L, 702. — Carnalis potentia : Raban. Maur., CXI, 215. — Impius, cæcus, persecutor, forma hæreticorum, Antichristus, Hibidosus, superbi et divites, *id.*, CXII, 916. Equi peccatores intelliguntur et luxuriosi homines, *id.*, CXI, 215. — Equi nomine improborum vita signatur : Rupert. abb., CLXVIII, 1173.
ERINACI, gens invalida qui fecerunt sibi domos in petris : S. Eucher., L, 751.
EVA nostra, care nostra : S. Bernard., CLXXXIII, 459.
FACIES, præscientia Antichristi : Raban. Maur., CXII, 920.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*, 921.
FASCICULUS, conventicula damnatorum, *ibid.*, 920.
FAVILLA, mens iniqua, *ibid.*, 925.
FENUM, carnalis quilibet, *ibid.*, 921.
FERRUM, nequitia pravorum, *ibid.*, 926. — Ferrum dicitur qui nocendi malitiam non deserit : Garner. de S. Victore, CXIII, 512.
FICUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 926.
FILIA, homines sæculares, *ibid.*, 927. — Hæreticorum prædicationes, filie composite : Petr. Lombard., CXCI, 1259.
FILIUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 927.
FISTULA, verba pravorum hominum : *ibid.*, 929.
FLOS, teneri et iesipientes, *ibid.*
FLUCTUS, persecutores, malitia pravorum, *ibid.*, 935. — Semitis pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 505.
FLUMEN, crimina reproborum : Raban. Maur., CXII, 933. — Doctrina hæreticorum : Rupert. JCLXVII, 1760. — Flumina infidelium populi : S. Eucher., L, 742.
FLUVIUS, fluxus falsorum fidellum : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvius Ægypti corruptio naturæ humanæ : S. Bernard., CLXXXIV, 811.
FOENERATORES comparantur Judæi et diabolo : S. Ambros., XIV, 984. — Mili, *ibid.*, 763, 776.
FOLIA sunt homines mali; folia ficus significant homines malos : Rupert. abb., CLXVIII, 145.
FORAMEN, mens prava : Raban. Maur., CXII, 250.
FORNAX, Antichristus, *ibid.*, 951.
FOSSA est damnatio peccatorum; fossa damnatio Antichristi, *id.*, uxi, 409.
FOVEA dolus vel laqueus in mortem; hæretica deceptio, *ibid.*
FRUCTUS, Antichristus, *id.*, CXII, 934.
FUMUS, doctrina hæreticorum : *ibid.*, 935. — Reprobi sunt sicut fumus, pulvis et cera : S. Bernard., CLXXXIV, 1142.
FUNDA, instabilitas reproborum : Raban. Maur., CXII, 935.
FUNDAMENTUM, elationes superborum, *ibid.* Fundamenta montium, spes superborum, *id.*, CXI, 329.
FUR, hæreticus, quilibet occultus inimicus : *id.*, CXII, 937. — Hæretici dicuntur fures : S. Bernard., CLXXXIV, 1089.
GASTRIMARGI peccatores terra dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 45.
GIBBUS, quilibet cupidus : Raban. Maur., CXII, 916.
GIGAS, superbi homines, desperantes, *ibid.* — Gigantibus antiquis comparantur curiosi : Petr. Cantor, CCV, 51.
GLADIUS dicitur persecutor, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 94. — Blanda iniquorum persuasio : Garner. de S. Victore, CXIII, 323.
GLAREA, mens instabilis, reprobj : Raban. Maur., CXII, 942.
GRANDO, dura et frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 66.
GRESSUS, actiones impij : Raban. Maur., CXII, 915.
GREX, peccatorum collectio, *id.*, CXI, 204. — Conventicula reproborum, *id.*, CXII, 915.
GRYPHES possunt significare ferocitatem persecutorum et elationem superborum, *id.*, CXI, 222.
GUBERNATOR, gubernatori navis naseebundo similis est curiosus prædicator : Petr. Cantor, CCV, 40.
GUTTA, guttæ sententiæ hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 947. — Hæretici rori et guttæ noctium comparantur : Gillebert., CLXXXIV, 225; Wolbero abb., LXXCV, 1181.
HÆRETICI mente corrupti : S. Euypp. abb., LXII, 763. Semper discordes, *ibid.*, 597. Hæretici sunt Antichristi, *ibid.*, 779. — Ut hydram capita : Rupert. abb., CLXVIII, 919. — Versipelles et hypocritæ : S. Bernard., CLXXXIII, 1091. 1095. — Vulpes comprehendendæ : Joannes Algrinus, CCVI, 516. — Hæretici dicuntur aqua turbida : S. Bruno Carthus., CII, 1592. Feroces, imo fera in Ecclesia Dei, *ibid.*, 915. — Lupi rapaces : Rupert. abb., CLXX, 318. — Tauri cervicosi : S. Bruno

CARIBUS, CLII, 983. — **Venenum aspidem** : Hildebert. Canonian., CLXXI, 608. — **Vulpecula vineam Domini demolientes** : Rupert. abb., CLXX, 215. — **Vulpes** : S. Bernard., CLXXII, 677; Wolbero abb., CXCV, 1118. — **Hæretici comparantur adulteri** : Rupert. abb., CLXVIII, 1077. — **Serpentibus** : S. Bruno Carthus., CLII, 1572. — **Hæretici per Samsonis vulpes designantur** : Alanus de Insulis, CXX, 212. — **Hæretici fodiunt puteum calumniarum et discidi** : Gilebert. abb., CLXXXIV, 196.

HASTA dicitur doctrina hæreticorum : Raban. Maur., CXII, 948. — **Hastæ saviens pravorum persecutio** : Garner. de S. Victore, CXIII, 327.

HERBA dicuntur carnales, *ibid.*, 419.

HERODES, simulatores : Raban. Maur., CXII, 961.

HIRCUS spiritum hominis pec aoris indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1069. — **Hirci**, peccatores : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 203; S. Bruno Heribipolens., CXLI, 246. — **Antichristus significatur per hircum** : Rupert. abb., CLXVII, 819.

HIRUNDO, superbi : Raban. Maur., CXII, 934.

HÆDUS, peccatores, voluptuosi, reprobi, *ibid.*, 953. — **Hædi**, peccatores : S. Eucher., L, 752; S. Gregor. Mag., LXXIX, 286. — **Antichristus significatur per hædum** : Rupert. abb., CLXVII, 1802.

HOMO, iniquus, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 935. — **Homo dicitur carnalis quilibet** : Garner. de S. Victore, CXIII, 158.

HYDROPICUS, avarus quilibet : Raban. Maur., CXII, 935, 1088. — **Avarus hydropico similis** : S. Bernard., CLXXXIII, 106.

IDOLOLATRA est omnis avarus : Petr. Cantor, CCV, 31. — **Quidquid de idolis dici potest et de idololatriis, dici etiam merito potest de hæresibus et hæreticis** : Raban. Maur., CIX, 735.

IGNIS dicitur dolus Antichristi, *id.*, CXII, 966.

IMPIUS, reprobis quilibet, Antichristus, *ibid.*, 970. — **Impii significatur per Philistin** : Rupert. abb., CLXVIII, 661.

INFERNUS, omnes iniqui : Raban. Maur., CXII, 970. **Inventores et extractores perversorum dogmatum hæresiarum sunt**, *id.*, CIX, 945.

JERUSALEM illis sunt anime infirmæ : Wolbero abb., CXCV, 1205; Adam. Scolus, CXCVIII, 321.

JOB, hæretici per amicos Job signantur : S. Gregor. Mag., LXXVI, 252, 756; Raban. Maur., CXI, 80.

JUDICES dicuntur mali prælati, *id.*, CXII, 975.

JUMENTUM, intellectu vel eloquio carens : S. Eucher., L, 752. — **Jumenta**, luxuriosi : Raban. Maur., CXII, 978. — **Jumenta dicuntur carnales homines, mentes brutæ, sensu tardiores** : Garner. de S. Victore, CXIII, 85.

LACERTA, via iniqui : Raban. Maur., CXII, 979.

LACUS dicitur peccatorum profunditas : S. Bruno Carthus., CLII, 801.

LEVA, reprobi : Garner. de S. Victore, CXIII, 199.

LAMIA, hæretici comparantur lamiis : S. Gregor. Mag., LXXVI, 816; S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 443; Alanus de Insulis, CCX, 115.

LAMPAS, fraudes reproborum : Raban. Maur., CXII, 981.

LAPIS, impius, *ibid.*, quest. 81. — **Lapides**, insipientes et duro corde : S. Eucher., L, 742. — **Cor impenitens lapidi simile dicitur** : Vener. Godefrid., CLXXIV, 250, 517. **Mali ministri dicuntur lapides in capite omniis planearum dispersi** : S. Paschas. Radbert., CXX, 1199, 1200.

LAQUEARIA designant auditores : Alanus de Insulis, CCX, 64.

LAQUEUS vel muscipula venantium amor est latius vite, cujus dolor passeris, *id.* est, humiles quique fidelium, presidio superum protectionis effugiunt : S. Prosper Aquitan., LI, 369.

LATER, mens terrena, mens libidinosa : Raban. Maur., CXII, 962.

LEENA, superbi vel præcipites : S. Eucher., L, 718. **LEBETES** vanae homines referunt : S. Petr. Damian., CXIV, 496.

LEGATIO, reconciliatio peccatorum : Raban. Maur., CXII, 964.

LEGATUS, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 984.

LEGISLATOR, Antichristus, *ibid.*, 984.

LEO, crudelis quique Antichristus, *ibid.*, 983. — **Antichristus, raptor quilibet** : Garner. de S. Victore, CXIII, 108. — **Leones sunt principes Babylonis qui terram Judææ posuerunt in solitudinem et civitatis illius incendio deleverunt** : Raban. Maur., CXI, 815. — **Leonum cubilia corda sunt perversorum** : Wolbero abb., CXCV, 1160.

LEPRA, in leprâ inspectione :arii hæretici figurantur :

S. Prosper Aquitan., LI, 774. — **Hæreticorum amara significatur per moctem in lepra** : Rupert. abb., CLXVII, 1263.

LEPROSI, hæretici : Raban. Maur., CXII, 983; Rupert. abb., CLXVII, 803.

LEPUS, quilibet iniquus et tamen doctus in lege : Rab. Maur., CXII, 984.

LIBIDINOSI peccatores terræ dicuntur : Petr. Cantor, CCV, 46.

LIGNUM, elatus : Raban. Maur., CXII, 983. — **Ligni**, iniqui, *ibid.*, 986. — **Peccatores igni deputantur** : S. Eucher., L, 742. — **Ligna dicuntur cor elatum, injustus** : Garner. de S. Victore, CXIII, 329.

LINGUA, doctrina hæretica, doctrina secularis : Rab. Maur., CXII, 985.

LOCUS, cor adolescentium, *ibid.*, 987.

LOCUSTA, adulatores, hæretici, *ibid.*, 988. — **Homines vani** : Rupert. abb., CLXVIII, 346. — **Locusta**, populi, adulantium ligna, vel vita prædicatorum : S. Eucher., L, 748. — **Hæreticorum mendacium figuratur per locustam** : Rupert. abb., CLXVII, 605.

LOQUELA, hæreticorum doctrinæ sunt loquela et sacrae garrulitates : S. Bruno Carthus., CLII, 4271.

LOTH, hæretici signantur per uxorem Loth : Rupert. abb., CLXVIII, 668.

LUCERNA, gloria reproborum : Raban. Maur., CXII, 968.

LUNA dicitur stultorum mobilitas : Garner. de S. Vict., CXIII, 40.

LUPUS, raptor quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 115. — **Lupus significat hæreticos vel dolosos homines** : S. Eucher., L, 748; Raban. Maur., CXI, 235. — **Lupi sunt tyranni** : S. Bernard., CLXXXIV, 1088. — **Prælati mali lupi sunt inter agnos** : S. Petr. Damian., CXLI, 570.

MANUS dicitur potestas Antichristi, veritas hostis : Raban. Maur., CXII, 993.

MARE sunt persecutores Ecclesiæ : S. August. XXXVII, 4126; Thomas Cister., CXXI, 345. — **Omnes infideles** : S. August., XXXVII, 1748. — **Peccatores fluctibus vitiorum tumultuantur** : Raban. Maur., CXI, 511. — **Homines pravi**, voluptas secularium, *id.*, CXII, 993. — **Mare in figura sæculum hoc salutem amarum**, fluctibus turbulens designat : S. August., XXXVI, 1478. **Mare similis est vite seculari** : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 292. **Mari comparatur genus humanum vitio primi hominis profunde curiosum**, procellosa tumultum et instabiliter fluidum : S. August., XXXII, 911. — **Reprobi per mare desertum significatur** : S. Bernard., CLXXXIV, 823. — **Maris fundum**, cor impiorum : S. August., XXXVI, 782.

MEMBRA, reprobi : Raban. Maur., CXII, 997.

MERCENARIUS, hypocrita, *ibid.*, 998. — **Mercenarii servientes Domino**, non pro amore tantum divitiarum pro temporali retributione : S. Eucher., L, 756.

MERETRIX, anima peccatrix : S. Eucher., L, 756. — **Anima polluta** : Raban. Maur., CXII, 998.

MERIDIES, fervor carnalium : Garner. de S. Victore, CXIII, 388.

MESSIS, reprobi : Raban. Maur., CXII, 998.

MILVUS significat rapacem vel elatum : S. Eucher., L, 748. — **Milvus**, rapaces : Raban. Maur., CXII, 999.

MOAB, iniquus, *ibid.*, 1000. — **Hæretici dicuntur Moab et filii Ammon** : Rupert., CLXVIII, 663.

MONOCERON, quilibet superbus, violentus, vel animum Testamentum tenens : S. Eucher., L, 748.

MONS, hominis superbi : Raban. Maur., CXII, 1001; Rupert. abb., CLXVII, 1120. — **Per montes superbi demonstratur perversorum** : Raban. Maur., CXI, 585. — **Mons**, hæreticus : Garner. de S. Victore, CXIII, 252. — **Hæretici**, montes sæculi dicuntur : Petr. Lombard., CICI, 565. — **Montes significant homines qui et sæculi hujus altitudines appetunt et insensata superstitione duxerunt divites et potestates sæculi hujus, dogma hæreticorum**, ipsos hæreticos : Raban. Maur., CXI, 559. — **Montibus impii præfigurantur qui superbiis alacris intumescunt, et ad duritiam saxorum obstinato corde perveniunt** : Cassiod. LXX, 691. — **Per montes designantur peccatores** : Alanus de Insulis, CCX, 215.

MORTUI, peccatores vel infideles : S. Eucher., L, 756.

MULIER, voluptuosa : Raban. Maur., CXII, 1002. — **Mentes carnalium** : S. Bernard., CLXXXIII, 976; Garner. de S. Victore, CXIII, 140. **Per mulierem extraneam hæreticorum pravitatis intelligitur a Christi et Ecclesiæ membris aliena** : Raban. Maur., CXI, 690. — **Mulier elata et clamosa hæresis est, contraria nimium sapientiæ**, *ibid.*, 711.

MULUS, quilibet piger, *id.*, CXII, 1003.

MUSCÆ significant Egyptios propter sorores : Rupert. abb., CLXVIII, 1396. — **Improbos**, *id.*, CLXVIII, 1287. — **Musce morientes sunt hæretici**, *id.*, CLXX, 37.

- MUSTELA**, vita pravorum : Rabanus Maurus, CXII, 1001.
- MYRICA**, vita impij, *ibid.*, 999.
- NAVES** dicuntur mundi amatores, *ibid.*, 1001.
- NEMUS**, vita pravorum, *ibid.*, 1005.
- NITRUM**, perversa mens, *ibid.*, 1006.
- NIX**, quilibet peccator, *ibid.*, 1006. — Frigida corda pravorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 65. — Hypocritæ nivis similes dicuntur : S. Petrus Damian., CXLIV, 435.
- NOCTUA**, mens fallax : Raban. Maur., CXII, 1007.
- NOVACULA**, impius quisque, *ibid.*, 1007. — In novacula fraus et doliis Antichristi exprimentur, *id.*, CXI, 610. — Novacula simili persecutor : S. Bruno Carthus., CLII, 870.
- NOX** dicitur hæresis : S. Bernard., CLXXXIV, 839. — Falorum christianorum vita, *ibid.*, 839. — Vita peccatorum : Adam. Scot., CXCVIII, 788. — Nox dici potest vita in ignorantia transacta : Vener. Godofrid abb., CLXXIV, 465.
- NUBES**, cecitas mentis, inquit : Raban. Maur., CXII, 1007. — Mobiles quique, cor superbum : Garner. de S. Victore, CXIII, 40. — Nubes dicuntur tempora iniquitatis : S. Eucher., I, 758. — Nubes opposita oculis figura peccatorum densitatis : S. Paschas. Roubert., CXX, 1178.
- NUNUS**, carens divino adiutorio vel bonis operibus : S. Eucher., I, 756.
- OBSTETRICES** dicuntur peccatores : Raban. Maur., CXII, 1009.
- OCULIDENS**, Occidentis filij impios et teſtebrarum filios significant : item Ecclesiarum persecutores : Raban. Maur., CVII, 1151.
- OCULUS**, hæreticus, prædicatores Antichristi, *id.*, CXII, 1009. — Oculus dicuntur pravi consilij, pravi prælati : Garner. de S. Victore, CXIII, 166.
- OLEASTER**, homo sine fructu : S. Eucher., I, 742.
- OLEUM**, Adulatores sunt oleum vneuosum Bern., CLXXXIII, 194.
- OLIVA**, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1011.
- OLIVA**, mens reproba, *ibid.*, 1011.
- OLUS**, Olera designant divites : S. Bruno Carthus., CLII, 781. — Impij famo et oleribus comparati sunt : Cassiodor., LXX, 257.
- ONAGER**, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1012; Garner. de S. Victore, CXIII, 116. — Hæretici onagri similes sunt, quia in suis voluptatibus a vinculis sunt liberi et rationis alieni : S. Gregor. Mag., LXXV, 1149. — Onager est arrogans quisque, id est, amator vanæ gloriæ : Rab. Maur., CXI, 215.
- ONOCENTAURUS**, quilibet reprobis et luxurians, *id.*, CXII, 1011. — Lubrici et elati : Garner. de S. Victore, CXIII, 131.
- OS**, prædicatores Antichristi, *ibid.*, 173.
- OSSA**, nequiores in corpore Antichristi, fortitudinem secularium dignitatum : Garner. de S. Victore, CXIII, 114.
- OVES**, homines reprobi, petulantes motus carnis : Raban. Maur., CXII, 1014.
- PALEA**, peccatores : S. Eucher., I, 752. — Palea dicuntur instabiles : Raban. Maur., CXII, 1018. — Iniqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 435.
- PALIARUS**, quilibet in malitia præpotens, *ibid.*, 429.
- PALUDES**, societates reproborum : Raban. Maur., CXII, 1019.
- PANIS**, peccator, doctrina hæretica, *ibid.*, 1021.
- PARDUS**, peccator : S. Eucher., I, 748. — Quilibet vitiosus, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1022. — Pardus, peccatorum maculis varius : Garner. de S. Victore, CXIII, 114. — Hæretici pardo sunt similes : Gilbert., CLXXXIV, 153.
- PARIES** significat simulationem hypocritarum : Raban. Maur., CVI, 401. — Paries dealbatus est sacerdotium antiquum : Rupert. abb., CLXVIII, 531.
- PASSER**, instabilis : Raban. Maur., CXII, 1023.
- PECUS**, hæreticus, peccator, cupidus, *ibid.*, 1021.
- PELICANUS**, peccatorem designat, qui in deserto hujus mundi corde habitans serumosis istius vitæ captus illecebris veneno delectatur diabolicæ persecutionis : S. Greg. Mag., LXXIX, 608.
- PELLIS**, motus carnis, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1026. — Stultus, subditi mali, grosse hominem mentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 202.
- PES**, ministri impiorum : Raban. Maur., CXII, 1045.
- PHIARETRA** dicitur machinatio pravorum : *ibid.*, 919.
- PILOSUS**, superbi dicitur studiosus, *ibid.*, 1028.
- PISCIS**, homines curiosi, *ibid.*, 1030. — Pisces, peccatores : S. Eucher., I, 742. — Pisces designant curiosos et philosophos : S. Bruno Carthus., CLII, 666.
- PLATEA**, gloriæ impiorum : Raban. Maurus, CXII, 1020.
- PLUMBUM**, peccatorum pondere pressus : Garner. de S. Victore, CXIII, 318.
- PORCI** dicuntur immundi homines atque luxuriosi : Raban. Maur., CXI, 316. — Contemptiora veritatis, homines mali, *id.*, CXII, 1032. — Libidinosus porco comparatur : Petrus Cantor., CCV, 265.
- PORTA**, doctrina hæreticorum, doctores inquit : Rab. Maur., CXII, 1031. — Doctores mali : Garn. de S. Vict., CXIII, 402. — Porta nominis hæretici et falsi doctoris exprimentur : Raban. Maur., CXI, 585; S. Bruno Herbipol., CXLII, 71.
- POTENTES**, sup. rbi : Raban. Maur., CXII, 1032.
- PRÆDA**, laus hypocritarum, animæ pravorum, *ibid.*, 1027.
- PRÆDOVES**, raptores, *ibid.*, 1027.
- PRINCEPS**, superbi, hæretici, *ibid.*, 1029. — Principes hæreticæ pravitatis auctores : Garn. de S. Vict., CXIII, 185.
- PRUNÆ**, corda pravorum : Raban. Maur., CXII, 1033. — Prunæ montes terrenæ concupiscentia ardentes : Garn. de S. Vict., CXIII, 361.
- PULVIS**, peccatores : S. Eucher., I, 742; Rab. Maur., CXI, 532, 557. — Levitas mentis, instabilis quisque, peccator, fragilitas hominis, *id.*, CXII, 1035. — Peccatorum iconstantis, infirmitas humanæ conditionis : Garn. de S. Vict., CXIII, 250.
- PUTEUM**, hæreticus : Rab. Maur., CXII, 1035.
- QUERCUS** dicuntur luxuriosi, *ibid.*, 1036.
- RADIX** dicitur progenies pravorum, *ibid.*, 1036.
- RAMUS**, homines pravi, *ibid.*, 1037.
- RANA**, hæreticorum loquacitatem præfigurat : S. Bruno Herbipol. CMII, 297. — Rana, hæretici : S. Eucher., I, 754; Raban. Maur., CXI, 228; CXII, 1037; S. Bruno Astens., CLXIV, 247. — Ramis simulantur adulatores : Petr. Cantor., CCV, 140.
- REGULUS**, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 127.
- REMIGES**, Prælati mali similes sunt malis remigibus : S. Petr. Damian., CXLIV, 551.
- REX**, iniquus, superbi : Raban. Maur., CXII, 1037.
- RHAMNUS**, urtica, sentes, carui, paliuri, herbes aculeis repletas significant immites, dolosos, superbos et omnes improbos quos nollis bonorum, vel mansuetorum potest contingere vel castigare sine doloris compunctione : S. Eucher., I, 742. — Per rhamnum merito typus Antichristi significatur : Raban. Maur., CVIII, 1171; CXII, 1037.
- ROTA**, conversatio reproborum, *ibid.*, 1011. — Impi dum in mala cogitatione voluntur rotis sunt similes : Cassiodor., LXX, 593.
- RUGA**, simulati quique : Raban. Maur., CXII, 1041.
- RUPE**, quilibet induratus : *ibid.*, 1042.
- SACCULOS**, animus negligens, *ibid.*, 1043.
- SAGITTÆ**, doli pravorum : Garner. de S. Vict. CXIII, 526.
- SALICES**, steriles in bono opere superbi : Rabanus Maurus, CXII, 1045. — Pro sterilitate reprobi : Garner. de S. Victore, CXIII, 556.
- SALTATRIX**, Per saltatricem quid melius possumus accipere quam hæreticorum turbam, que pro instabilitate mentis sue, nunc hoc, nunc illud eligit. nec inquam in statu veritatis consistere novit : Raban. Maur., CXI, 520.
- SANGUIS**, malitiosi, *id.*, CXII, 1045.
- SCIRPUS**, vita hypocritarum, *ibid.*, 1057. — Hypocrita quilibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 428.
- SCUTUM**, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1061.
- SEMEN**, mali, incitator viri sancti, *ibid.*, 1048.
- SENEX**, induratus in malitia, *ibid.*, 1049.
- SEPULCRUM**, corpus peccatoris mortuam vitis animam intrinsecus retinens : S. Eucher., I, 757. — Sepulcrum, reprobi : Raban. Maur., CXII, 1050. — Hypocrita sepulchris similis est : Petr. Lombard., CXCI, 812.
- SERPENS**, maligni homines : S. Eucher., I, 751. — Serpens Evam seducens symbolum est hæreticorum : S. Paulin. Aquileiens., CXIX, 291. — Linguosus vir serpens dicitur : Petr. Lomb., CXCI, 1229. — Pecs periturores designantur per serpentem in paradiso, Adam. Scot., CXCVIII, 625. — Serpentes sunt hæretici : S. Paul. Aquileiens., I, IX, 493.
- SERVUS**, quilibet tentatus : Raban. Maur., CXII, 1051.
- SILIQUE**, doctrinae seculares, *ibid.*, 1054.
- SINISTRA**, reprobi homines, *ibid.*, 1055.
- SOMNUS**, quilibet hypocrita, *ibid.*, 1059.
- SPELUNGA**, prava mens, *ibid.*, 1050.
- SPINA**, prædicatores, hæretici, *ibid.*, 1058.
- SPIRITUS**, appetitus peccatoris, superbia hominis, *ibid.*

SPOILIA, peccatores, *ibid.*, 1059.
STAMNUM, simulator sanctitatis : Garn. de S. Vict., CXIII, 318.
STELLA, hypocrita : Raban. Maur., CXII, 1082. — *Stellæ*, hypocritarum sectio : Garner. de S. Vict., CXIII, 41.
STELLIO, pravus quilibet : Rabanus Maurus, CXII, 1052.
STERCUS, occultæ malitiæ cordis, *ibid.*, 1053.
STERQUILINIUM, Hypocrita sterquilinio comparatur : Petr. Cantor, CCV, 63.
STIPULA, aridi ad fidem, vel manes : S. Eucher., L, 742.
STRUTHIO dicitur quilibet hæreticus vel philosophus : S. Eucher., L, 748. — Hypocrita, *ibid.*, 748; Garner. de S. Victore, CXIII, 79. — Struthio quilibet negligens prædicator, simulator : Raban. Maur., CXII, 1061.
SUBES, iniqui, *ibid.*, 1061.
SUPERBIA, hæreticorum genus : S. Bern., CLXXXIII, 1089.
SUS, homo mundanus : Alanus de Insulis, CCX, 238. — Immundus peccator : S. Eucher., L, 752; Rab. Maur., CXII, 1061.
SYCOMORUS, mundi stultitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 358.
TABERNACULUM dicitur caro impij, crimina reprobj : Raban. Maur., CXII, 1062.
TALPÆ, id est vel hæretici qui non vident veritatem : S. Eucher., L, 751.
TAURUS, superbi : Garner. de S. Victore, CXIII, 100. — Tauri cervix superbia, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1063. — Hæretici comparantur tauris : S. Gregor. Mag., LXXVI, 737.
TELA, status pravorum : Raban. Maur., CXII, 1064.
TENEBRÆ dicuntur peccatores : Garner. de S. Vict., CXIII, 378.
TENTORIUM, omnes impij : Rabanus Maurus, CXII, 1063.
TERRA dicitur homo ipse vel peccator : S. Eucher., L, 742. — Terra significat peccatores : Alcuin., C, 590. — Terra, terrena sapientes, Antichristus : Raban. Maur., CXII, 1065. — Terra dicitur animæ peccatrix, peccator, terrenis occupati : Garner. de S. Victore, CXIII, 239. — Terra arida, homines infractiones : S. Eucher., L, 742.
THESAUROS, iniqui : Raban. Maur., CXII, 1066.
TIGRIS, hypocrita, *ibid.*, 1066; Garner. de S. Victore, CXIII, 113. — Fœmine arrogantis : S. Eucher., L, 748.
TINEA, quilibet hæreticus : Raban. Maur., CXII, 1067. — Hæretica pravitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 133. — Hæretici comparantur tineæ omnia corrumpebant : S. Gregor. Mag., LXXVI, 51.
TORRENS, inventores hereseon : Garner. de S. Vict., CXIII, 237. — Torrentes iniquitatis sunt turba iniquorum Ecclesiam conturbantium : S. Bruno Heribopol., CXII, 91.
TRIBULUS, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1067.
TYRUS, Tyri natus et gubernatores hæretici comparantur, id., CX, 782.
ULMUS, quilibet secularis, id., CXII, 1085.
ULULÆ dicuntur iniqui, *ibid.*, 1084.
UMBRA, quilibet impius, *ibid.*, 1085. — Iniqui : Garn. de S. Victore, CXIII, 582.
URSUS, doctes ævi vel insidiatore : S. Eucher., L, 748. — Quilibet crudelis, immundi : Raban. Maur., CXII, 1085.
UTER, mentes pravorum, *ibid.*, 1086.
UTER, Per utrumque intelligimus carnem mortis hujus : S. Prosper Aquitan., LI, 3.0.
VACCÆ, carnibus vituli pleni : S. Eucher., L, 752. — Animæ insipientes : Raban. Maur., CXII, 102. — Vaccæ significant animas seductibiles : S. Augustin., XXXVI, 836.
VALLIS, mentes iniquorum : Raban. Maur., CXII, 1072.
VAS, hæretici, homines reprobj, *ibid.*, 1073.
VENTER dicitur improbus exactor : S. Bernard., CLXXXIV, 634, 635.
VENTUS, malitia : Raban. Maur., CXII, 1071.
VESICA, tumor superbientis, *ibid.*, 1077.
VESPER, Antichristus, *ibid.*, 1076.
VESTIS, Per vestem laneam hypocrita significantur : Rupert. abb., CLXVII, 936.
VIA, Mundus iste via peccatorum dicitur : Petr. Lombard., CXCI, 61.
VIDUA, anima prava : Raban. Maur., CXII, 1078. — Plebs hæretica : Garner. de S. Victore, CXIII, 143.
VILLA, massa impiorum : Raban. Maur., CXII, 1078.
VINEA, vita negligentis, hypocrita, *ibid.*, 1079; Garner. de S. Victore, CXIII, 341.

VINUM dicitur damnatorum voluptates : Ven. Gaubert., CLVI, 228.
VIPERA, pravi homines : Garner. de S. Victore, CXIII, 128.
VIR, error animæ, hæretici : Raban. Maur., CXII, 1080.
VIRGO, mens prava, *ibid.*
VISCERA, superbia iniquorum, *ibid.*, 1081.
VISIO, vita hypocritarum, *ibid.*
VITIS, quilibet subversus, *ibid.*
VITULA, mens prava, *ibid.*, 1082. — Mens carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 99.
VITULUS, lascivientes : S. Eucher., L, 732. — Caro nostra bruta et vitiosa significatur per vitulum : Rupert. abb., CLXVII, 925.
VOLUCRES, superbi quique : Raban. Maur., CXII, 1083; Petr. Lombard., CXCI, 127. — Volucres vasa designant : S. Bernard., CLXXXIV, 677. — Volucres celi dicuntur homines superbi : S. Bruno Heribopol., CXII, 68.
VULPES, adulatores : S. Bernard., CLXXXIII, 1089, 1081, 1089. — Detractores, *ibid.*, 1081, 1089. — Dolos, *ibid.*, 1084. — Hæretici : S. Eucher., L, 752; S. Maximus Taurin., LVII, 453; S. Gregor. Mag., LXXIX, 800; Raban. Maur., CXI, 225; CXII, 1084; S. Petr. Damian., CXIV, 1089; S. Bernard., CLXXXIII, 1086, 1089; Petr. Lombard., CXCI, 773. — Peccator callidus : S. Eucher., L, 752; Raban. Maur., CXI, 225. — Persecutores, id., CXII, 1084. — Seducitori spiritus : S. Bernard., CLXXXIII, 1089.
VULTUS, prava mens : Raban. Maur., CXII, 1085.
VULTUR, quilibet raptor, *ibid.*
ZIPHEI designant peccatores in hoc mundo florentes : J. Bruno Heribopol., CXII, 212.
ZIZANIA, male viventes : S. Eucher., L, 742. — Reprobj : Raban. Maur., CXII, 1088.

ARTICULUS XI

Allegoriæ quæ ad virtutes et vitia spectant

I. Virtutes.

ABIES, altitudo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 853. — Contemplatio, coelestes virtutes : Garner. de S. Victore, CXIII, 356. — Abies significat contemplationis virtutes ad alta semper surgentes : Wolbero abb., CXCV, 1275.
ABYSSUS, iudicium humanæ rationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 284.
ACERVUS tritici, incrementa virtutum : Raban. Maur., CXII, 884.
ACUS, punctio doloris, *ibid.*
ADEPS, spirituale desiderium, abundantia, bonitas interioris voluntatis, *ibid.*
AER, inanitalis enuntiatio : S. Eucher., L, 739.
ÆS, bona actio, roboratio : Raban. Maur., CXII, 917. — Perseverantia : S. Petr. Damian., CXIV, 728. — Vera fortitudo, constantia longanimitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 518.
ÆSTAS, venturæ jucunditatis præfiguratio : S. Eucher., L, 741. — Caritas : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
AGER, bonum opus, officium prædicationis, cæremonia exterior, patria cœlestis : Raban. Maur., CXII, 854. — Vita Christiani comparatur agri culturæ : S. Augustin., XL, 695.
AGGER, nubes tentationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 271.
AGNA, vita activa : Raban. Maur., CXI, 202; Garner. de S. Victore, CXCI, 106.
AGNUS, vita activa : Raban. Maur., CXII, 855; Rupert. abb., CLXVII, 768. — Agnus designat simplicitatem, mansuetudinem et patientiam : Vener. Godofrid., CLXIV, 903.
ALÆ duæ animæ sunt cognitio et devotio : S. Bernard., CLXXXIII, 332. — Natura et gratia, *ibid.*, 336. — Spes et timor, *ibid.*, 764.
ALOE, virtus continentis : Raban. Maur., CXII, 857. Aloe et myrrha carnis mortificatio signatur : Wolbero abb., CXCV, 1173.
ALTARE, devotio cordis, celi secretum, mentis arcum, fides : Raban. Maur., CXII, 856. — Altare Dei est fides nostra : Hugo de S. Victore, CLXXIV, 277. — Altare thymiamatis designat actionem : Adam. Scot., CXCVIII, 758. — Altare æneum sacrificiorum designat sacrificium penitentis, *ibid.*, 768.
ALTITUDO, subtilitas procemiorum, prosperitas : Raban. Maur., CXII, 887.
AMOR est porta mortis vel vite : Adam. Scot., CXCVIII, 809.

AMPHORA, modus in contemplatione : Raban. Maur., CXII, 858. — Amphora vini luitum designat charitatis : S. Gregor. Magnus, LXXIX, 46.

ANAGLIPHA, varietates bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 859.

ANIMA humana, doctrina, intentio, *ibid.*, 859. — Anima, id quod charius amatur, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 157.

ANIMALIA, cogitationes a terra suspensae : Garner. de S. Victore, CXIII, 93.

ANNULUS dicitur signaculum fidei, vel germen eternae beatitudinis : Raban. Maur., CXII, 848, 858. — Annulus aureus designat eternam beatitudinem : Adam Scot., CXCVIII, 740.

ANTRUM, cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 276. — A tria, cordis secreta : Raban. Maur., CXII, 859.

APIS, imago iusti : S. Augustinus, XLVI, 819. — Forma virginitalis sive sapientiae : S. Eucher., L, 748. — Signum virginitalis et fecunditatis : Philippus de Harveng, CCIII, 1254.

AQUA, **AQUAE**, abundantia : Rupert. abb., CLXVIII, 563. — Charitas : S. August., XXXII, 1533. — Compunctionis gratia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 783. — Scientia : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 558; Rupert. abb., CLXVIII, 1375. — Scientia predicationis : S. Gregor. Mag., LXXV, 960. — Scientia sacra, *id.*, LXXVI, 100. — Prosperitas : S. Bruno Carthus., CLII, 947. — Vita spiritualis informis : S. August., XXXIV, 250. — Aqua, sapientia, compunctio, humana scientia, mundi affluentia, historialis intellectus, eterna refectio, lamenta humilium : Raban. Maur., CXII, 860. — Aqua dicitur tribulatio, sancta scientia, fluxus locutio, meroris undae, lamenta humilitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Vis quae dam rationi subiecta qua ratione Deus veritasque cognoscitur, recte aqua divinitas appellata est : S. Augustinus, XXXIV, 232.

AQUILIO, adversitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Sequens : Raban. Maur., CXII, 860. — Aquilo asperitatem minarum significat : Wolbero abb., CXCV, 1175.

ARATRUM, cultus iustitiae, exemplum bonum : Raban. Maur., CXII, 867.

ARBOR, humilis Dei scientia, fides robusta, bona voluntas, *ibid.*, 865. — Arbor malis intentionem significat : Alanus de Insulis, CCX, 309.

ARCUS, humana fortitudo, virtus patientiae : Raban. Maur., CXII, 860. — Jadicium : Alan. de Insulis, CCX, 205.

ARENA, calamitas huius vitae, instabilitas huius saeculi, amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 864, 919.

AREOLAE, dulcedines virtutum, *ibid.*, 866.

ARGENTUM, eloquium spirituale, figmenta poetica : Raban. Maur., CXII, 862. — Argento designatur scientia : S. Bernard., CLXXXIV, 427.

ARIES gerit formam mansuetudinis : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1031.

ARMA, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 864. — Humana patrocina, necessitates vitae praesentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 518.

ARMILLA, actiones quae pertinent ad Decalogum : Raban. Maur., CXII, 864.

AROMATA, munda cogitationes, dulcedines orationum : Raban. Maur., CXII, 866. — Bona opera : Alanus de Insulis, CCX, 85. — Aromata symbolum sunt virtutum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 797. — Affectiones dulces et sanctae sunt sponse aromata : Gillebert., CLXXXIV, 190.

ARUNDO, infirmum auxilium : S. Eucher., L, 742.

ASCENSUS, spiritualis vitae profectus : Raban. Maur., CXII, 867.

ASINA, simplices cogitationes cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 90.

ASPIS, Aspidi comparatur tentatio de rebus vitae necessariis : S. Bernard., CLXXXIII, 340.

ATRIUM, circuitus saecularis, praecepta charitatis, secreta coeli : Raban. Maur., CXII, 868. — Regnum coeleste, vita praesens, charitas, contemplatio, vita aeterna : Garner. de S. Victore, CXIII, 416. — Atria significant introitum fidei : Raban. Maur., CXI, 39.

AURIS, intellectus cordis, contemplatio interna, *id.*, CXII, 871. — Auris cordis est ianua : Alanus de Insulis, CCX, 592. — Aurum thronus Dei amoris et timorem significat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 430.

AURORA designat humilitatem : S. Bern., CLXXXIII, 711.

AURUM, splendor coelestis patriae, decus bonorum spirituum, virtus charitatis, spiritualis sapientia, sublimitas temporalis, virtus patientiae, fulgor pompae saecularis : Raban. Maur., CXII, 870. — Aurum, splendor civitatis

superioris, charitas, minor gloria temporalis, splendor sanctitatis, ingenium : Garner. de S. Victore, CXIII, 503. — Aurum significat fidem : S. Augustinus, LXXVII, 1242. — Perfectionem virtutum : S. Bruno Carthus., CLII, 831, 832. — Sanctitatis excellentiam : S. Gregor. Mag., LXXVII, 59. — Sapientiam : S. Augustinus, XXXIV, 638; LXXVIII, 531; S. Gregor. Mag., LXXIX, 492; S. Bernard., CLXXXIV, 427; CLXXXV, 46. — Cognitionem veritatis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 684. — Auro sapientia, argento prudentia figuratur : S. Augustinus, XLVI, 911. — Aurum fidem significat, argentum vero secundum sermonis : Rupert. abb., CLXVII, 1348.

AUSTER, terror charitatis : S. August., XXXIII, 361. — Color fidei : S. Eucher., I, 739. — Devotio sancta, sanctitas religiose conversationis, secretum coeli : Raban. Maur., CXII, 869. — Prosperitas : Gillebert., CLXXXIV, 208. — Lenitas blandimentorum : Wolbero abb., CXCV, 1175.

AZIMA, puritas mentis : Raban. Maur., CXII, 872.

BACULLUS, lex iustitiae, cura pastoralis, *ibid.*, 873. — Disciplina legis, consolationis sustentatio, cura pastoralis : S. Eucher., L, 738; Garner. de S. Victore, CXIII, 344.

BAILEUS, continentia, virtus continentiae, mortificatio carnis, unitas fidei : Raban. Maur., CXII, 875.

BARBA, fiducia, *ibid.* — Virtutis indicium : S. Petrus Damian., CXLIV, 884. — Decor virtutis, fiducia propriae virtutis : Garner. de S. Victore, CXIII, 780.

BASES aureae sunt sapientia et bonitas, quibus columnae marmoreae, id est, misericordia et veritas : Wolbero abb., CXCV, 1200.

BDELLIUM, arbor nigra aromatica orationem significat : Adam Scot., CXCVIII, 617.

BINARIUS numerus, duo praecepta charitatis, intellectus et operatio, duo compunctionis opera : Garner. de S. Vict., CXIII, 439.

BITUMEN, robur charitatis, virginitas : Raban. Maur., CXII, 876.

BOS, opus bonum, cogitationes mansuetae, *ibid.*, 877. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 94. — Bos est forma obedientiae : Richard. de S. Victore, CXCVI, 1035.

BOTRUS, spiritualis laetitia, opus iustitiae : Rab. Maur., CXII, 876.

BRACHIUM, opus charitatis, opera robusta, *ibid.*, 870. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 192. — Brachium opus et fortitudinem denotat : Vener. Godefridus, CLXXVI, 978. — Brachia designant opera : Alanus de Insulis, CCX, 106.

BUTYRUM, vita contemplativa, fecunditas bonae actionis, pinguedo spiritualium virtutum, unctio venientiae : Raban. Maur., CXII, 877.

BUXUS, viriditas fidei, *ibid.*, 878.

BYSSUS, typus castitatis, *id.*, CXI, 578. Justitia, carnis afflictio, virginitas, acies virtutum, cutis exterior, *id.*, CXII, 876. — Byssus munditiae cordis symbolum : Godefrid. abb., CLXXIV, 585. — Byssus rectoria moraliter est continentia carnis : Adam. Scot., CXCVIII, 695.

CADavera dicuntur orationes nostrae : Raban. Maur., CXII, 878.

CAELATURAE, opera virtutum, *ibid.*, 892.

CALAMUS, minor gloriae temporalis ; Garner. de S. Vict., CXIII, 425.

CALCEAMENTA, affectus et profectus sunt : Alanus de Insulis, CCX, 97. — Calceamentum, operatio, externa bona, mortificationes membrorum : Raban. Maur., CXII, 880.

CALCANEUM, extremitas actionis nostrae profectus noster, *ibid.*; Garner. de S. Victore, CXIII, 258.

CALOR, dulcedo charitatis desiderium iustitiae : Raban. Maur., CXII, 880.

CAMELUS, dispositiones rerum terrenarum, distortae et tumidae cogitationes, *ibid.*, 882; Garner. de S. Victore, CXIII, 92. — Per camelos, qui modum aliquid habent dum ruminant, et immundum, dum nequaquam angustiae standunt, bonae rerum temporalium dispensationes possunt intelligi : S. Gregor. Mag., LXXV, 580.

CAMINUS, charitas : Raban. Maur., CXII, 882.

CAMPUS, lata vita, *ibid.*

CANCELLI designant doctrinam obscuram ; Alanus de Insulis, CCX, 69.

CANDELABRUM, contemplatio, status corporis : Rab. Maur., CXII, 882. — Candelabrum designat internam contemplationis puritatem : Adam. Scot., CXCVIII, 757.

CANDOR, innocentia, decor coelestis patriae : Raban. Maur., CXII, 883.

CANTUS, Predicatio per cantum designatur : Wolbero abb. CXCV, 1037.

CAPILLUS, subtilitas cogitationum, cogitationum so-

perdis : Rab. Maur., CXII, 881. — Capiti sunt cogitationes subtilissimæ : Rupert. abb., CLXXVIII, 885. — De quædam animi cogitationes, superabundans terrena substantia : Garner. de S. Victore, CXCH, 168. — Cogitationes : Alan. de la-u. s., CCX 77, 92. — Capiti capitis sunt consilia cordis : Richard. a S. Victore, CXCVI, 886. Capiti sponas, meditationes sanctas, *ibid.*, 451.

CAPRA, contemplatio : Raban. Maur., CXII, 886.

CAPREA, contemplatioem figurat : Alanus de Insulis, CCX, 92. Caprea et hinculus sunt dentes corporis gloriæ, *ibid.*, 71. — Per cervos et capreas, fides, spes et charitas intelliguntur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 496.

CAPUT, fides, principium, initium tentationis, excellentia, intentio : Raban. Maur., CXII, 881. — Caput mentem designat : Alanus de Insulis, CCX, 77.

CARBONES dicuntur ignis charitatis, aut exemplorum aut penitentium : S. Eucher., l., 738. — Per carbonem intelligi possunt orationes charitatis igne succensæ : Cassiod., LXX, 903. — Carbones, ardore penitentium, incendia charitatis, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 888.

CAMBUNCULUS, lux magnæ scientiæ, *ibid.*, 887.

CARDO potest significare rectam fidei firmitatem, *id.*, CXI, 400.

CARMELUS, cognitio secretorum, *id.*, CXII, 887.

CARMEN, laus Dei, gloriæ celestis, consolationes interem, *ibid.*

CARO, humiles doctrinæ, *ibid.*, 886. — Cordis sensibiles : Garner. de S. Victore, CXCH, 207.

CASELS, infiditas mentis : Raban. Maur., CXII, 878.

CASIA, exaltationem significat : S. Bruno Carthus., C. II, 839.

CASTRA, virtutes spirituales : Rabanus Maurus, CXII, 883.

CATENÆ, afflictiones, virtutes spirituales, presentes tribulationes, *ibid.*, 890.

CATHEDRA, doctrina bona, *ibid.*, 889.

CAUDA, perseverantia, finis sæculi, *ibid.*, 890.

CAUMO, zelus est fidei, *ibid.*

CEDRUS, fides Christi, *ibid.*, 891. — Celatudo gloriæ celestis, spes, soliditas in amore Dei, celatudo virtutum : Garner. de S. Victore, CXCH, 551. — Cedrinum lignum symbolum est spei nostræ quæ debet in supernis firmiter habitare : S. Augustin., XXXIV, 731.

CELLA vinaria dicitur contemplatio : Alanus de Insulis, CCX, 68. — Extasis est, *ibid.*

CERVIX, bona libertas : Raban. Maur., CXII, 893. — Libertatis erectio : Garner. de S. Victore, CXCH, 161.

CHARITAS, animæ sensus : S. Bernard., CLXXXIII, 741. Fructus vitæ, *ibid.*, 1070. — Charitas dicitur calculus ignitus : Philippus de Harveng, CCIII, 1035. — Domus : S. Bruno Carthus., C. II, 1063. — Oculi simplex : S. Bernard., CLXXXI, 407. — Charitas designata est per arum : S. Paschasius Radbert., CXX, 1041. — Per arum : S. Bruno Carthus., C. II, 852. — Per solis splendorem : S. Bernard., CLXXXII, 711. Per risum, *ibid.*, 716. — Charitas in vitæ cocinea figuratur : S. Petrus Damian., C. II, IV, 891. — Charitas similis est oleo : Godefrid. abb., CLXXIV, 586, 587.

CHORUS, concordia : Raban. Maur., CXII, 896. — Chori castorum conventus sunt virtutum : Alanus de Insulis, CCX, 87.

CIBARIA, spirituales refectiones, ea quæ ad corporalem victum pertinent : Raban. Maur., CXII, 894.

CIBUS, vitæ communio, doctrinæ internæ consolationis, *ibid.*, 893. — Cibus animæ est penitentia et doctrina : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1109.

CILICIU experientiam et compunctionem peccatorum signat : Raban. Maur., CXI, 280; CXII, 891.

CINCINI, collectio cogitationum : Garner. de S. Vict., CXCH, 164. — Cincinni cogitationes designant : Alanus de Insulis, CCX, 85.

CINGULUM, vigor iustitiæ : Raban. Maur., CXII, 896.

CINIPES, inquietudo cordis, *ibid.*

CINIS, defectus, penitentia, humilitas, corruptio mortalitatis, perfectio honorum operum, *ibid.*, 895. — Cera secularis : Garner. de S. Victore, CXCH, 562.

CINNAMOMUM, humilitas : Raban. Maur., CXII, 896. — Penitentium habitus : Wolbero abb., CXC, 1172, 1258.

CIRCULUS, protectio sepeana : Rabanus Maur., CXI, 806.

CITHARA, recta operatio, vitæ activa, mortificatio carnis, iustitia, suavitas consolationis, *ibid.*, 897.

CIVITAS, humana conversatio, corporales sensus, *ibid.* — Civitas dicitur celestis patria : Garner. de S. Victore, CXCH, 589.

CLAMOR, desiderium iusti : Raban. Maur., CXII, 891. —

Clamor in auribus Dei est desiderium vehementer : S. Bern., CLXXXIII, 247.

CLAUSTRUM, Paradisus dicitur claustrum, *id.*, CLXXXIV, 1058.

CLAVI, præcepta charitatis, ratio et intellectus : B. Maur., CXII, 891.

CLIBANUS, amor bonus, *ibid.*, 891.

CLYPELUM, verbum excusatorium, munimina virtutum, virtus patientiæ, *ibid.*, 893. — Virtutum munio : Garner. de S. Victore, CXCH, 321.

COCCUS, ardor charitatis : Rabanus Maur., CXII, 886; Wolbero abb., CXC, 1131. — Coccus his lineis est lei et proximi dilectio : Adam. Scot., CXCVIII, 695. — Coccineus co or charitatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 701. — Coccinea chlamys designat geminam dilectionem Dei et proximi : Rupert. abb., CLXX, 160.

COELUM, sanctitas vitæ, sublimis modis contemplationum : Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXVIII, 287. Cælum similiter pro sanctitate, *ibid.*, 277. — Celi ad serenam intelligentiam veritatis significandam pertinet : S. August., XXXIV, 264. — Per celi superiora charitas est intelligenda, *id.*, XXXVII, 1342. — Celi primum nomine humilitas, secundum charitas, tertio contemplatio accipitur : Wolbero abb., CXC, 1020.

COENA, dulcedo contemplationis : Raban. Maur., CXII, 892.

COGNITIO, approbatio, scientia, *ibid.*, 891.

COLLUM, sermo predicationis, mens, fides, seductio, finis elatio, *ibid.*, 894. — Collum dicitur humilitas : Alanus de Insulis, CCX, 81. — Collum nomine designatur intellectus : S. Bernard., CLXXXIII, 981.

COLOR, decus religionis, eoqueque secularis : Rab. Maur., CXII, 900. — Color albus gloriæ et gaudi est indicium : S. Bernard., CLXXXII, 412. — Colorum diversitas est virtutum varietas : Adam. Scot., CXCVII, 766.

COLUMBA, simplicitas : S. Eucher., l., 748. — Vita activa, gemites penitentia : Raban. Maur., CXII, 898. — Columba symbolum charitatis et simplicitatis : V. Godefrid., CLXXIV, 972. — Humilitatis : S. Bernard., CLXXXIII, 1001. — Columba significat sapientiam : S. Anselm. Cantuariensis, CLVIII, 622. — Columba ex aræ dimissa virtutem signat : S. Ambros., XIV, 891. — In columba ostenditur simplicitas cordis : S. Fulgentius, LXV, 581; S. Greg. Mag., LXV, 581. — Intentio bona designata per columbam : Adam. Scot., CXCVIII, 296.

COLUMENA, rectitudo fidei, internæ virtutes mentis : Rab. Maur., CXII, 899. — Columena ignis malam conscientiam torquentem significat : columba nubes conscientiam bonam refrigerantem : Alanus Scot., CXVIII, 766. — Columenæ duæ in templo Salomonis significant misericordiam et iudicium : Rupert. abb., CLXVII, 1163. — Columenæ quatuor sunt virtutes cardinales : Wolbero abb., CXC, 1027. — Columenæ quinque significant quatuor sensus exteriores : Adam. Scot., CXVIII, 763.

COMA, cogitationes mentis : Rabanus Maurus, CXII, 901.

COMEDERE, discere, implere, *ibid.*, 901.

COMPAGES, intentiones, *ibid.*, 900.

COR, ratio, voluntas, sublimis contemplatio, cogitationes, *ibid.*, 901.

CORNU, fortitudo, maximæ virtutum, *ibid.*, 901. — Cornu designat patientiam : S. Bruno Carthus., C. II, 978. Virtutem, *ibid.*, 1118. — Cornu novam vitam significat : Petr. Lombard., CXC, 640.

CORONA, victoria primum regni : Raban. Maur., CXII, 903.

CORPUS, quilibet nostra actio : Garner. de S. Victore, CXCH, 157.

CORTEX, delectationes, sensus historiales : Rab. Maur., CXII, 904. — Historice sensus, tegumen humilitatis : Garner. de S. Victore, CXCH, 397.

COSTÆ, robur spirituale, sensus animæ : Rab. Maur., CXII, 904; Garner. de S. Victore, CXCH, 324.

CRINES designant cogitationes : Alanus de Insulis, CCX, 81.

CRUCIS, charitas : Raban. Maur., CXII, 901. — Abstinentia croce comparatur : S. Bernard., CLXXXIV, 719.

CRUS, bona desideria, robora stabilitatis : Raban. Maur., CXII, 905. — Crura duo spondunt misericordiam et veritatem : Rupert. abb., CLXVIII, 927.

CUBILE, bona mens, quietes celestis, premia sanctorum.

CUBITUS, bona actio, multiplicitas vitæ activæ : Raban. Maur., CXII, 904. — Operatio : Garner. de S. Victore, CXCH, 194.

CULMUS, status mundi : Raban. Maur., CXII, 901.

CULTRUM, acumen intellectus, *ibid.*, 905.

CYMRALUM, obsequia charitatis, *ibid.*, 896.

CYPHUS, doctrina celestis, lex, *ibid.*

CYPRUS, gratia celestis refectio, *ibid.*, 896.
 DENTES, gratia sensus : Raban. Maur., CXI, 1223; CXII, 907; Garner. de S. Victore, CXIII, 178. — Robera virtutum : Raban. Maur., CXII, 907. — Dentes significant intelligentiam : Gillebert., CLXXXIV, 124. — Exercitia spiritualia : Alan. de Insulis, CCX, 92.
 DESERTUM, sancta conversatio, cœlum : Raban. Maur., CXII, 906.
 DEXTERA, DEXTRA, gratia, salus animæ, bona actio, contemplatio, patientia, prosperitas, elatio in virtutibus, vita æterna, favor : Raban. Maur., CXII, 909. — Vita perpetua, id quod pro magno habetur : Garner. de S. Victore, CXIII, 198. — Dextra significat potentiam vel pietatem : S. Bruno Carthus., CLII, 844. — Favorem, *ibid.*, 944. — Æternas resurrectionem : Wolbero abb., CXCIV, 1103. — Prosperitatem : Alan. de Insul., CCX, 56. — Dextra felicitatem designat : Rupert. abb., CLXVII, 1426. — Dextra mystice denotat bona opera : Vener. Godefr., CLXXIV, 729.
 DEXTRALIA, ornamenta bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 909.
 DIES, iustitia, fides, prospera; dierum etiam nomine intelligitur illuminatio divinæ gratiæ per diversa dona virtutum : S. Eucher., L, 741. — Dies, tempus, illuminatio mentis, claritas quietis internæ, bona internæ : Raban. Maur., CXII, 909. — Claritas vitæ futuræ, claritas intellectus : Garner. de S. Victore, CXIII, 570. — Dies primum significat : Wolbero abb., CXCIV, 1156.
 DIGITUS, discretio, moderamen : Raban. Maur., CXII, 910. — Dignus, discretio : Garner. de S. Victore, CXIII, 200. — Dignus designant opera discreta : Alan. de Insulis, CCX, 86.
 DILUCULUM, claritatis internæ adventus, studium : Raban. Maur., CXII, 910. — Cognitionis veritatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 566.
 DIVITIÆ, consilia : Raban. Maur., CXII, 911. — Consiliorum acumina : Garner. de S. Victore, CXIII, 509.
 DOMUS, patria celestis, delectatio favoris, diversi ordines, conscientia bona : Raban. Maur., CXII, 911. — Conscientia, virtutum fabrica : Garner. de S. Victore, CXIII, 595.
 DORMITIO, quies vitæ : Raban. Maur., CXII, 913.
 DORSUM, patientia, *ibid.*, 913.
 EBBRIETAS, gaudium supernæ gratiæ, *ibid.*, 914.
 EBUR dicitur castitas, fortitudo, *ibid.*, 913.
 EDM. — Per fluvium Edom turba omnium persecutionum Ecclesiæ exprimitur, *ibid.*, CXI, 1261.
 EDUS, gemitus, poenitentia, *ibid.*, CXII, 914.
 ELATÆ, palmarum spirituales triumphus, *ibid.*, 913.
 ELECTRUM. Electro pax comparatur : Petr. Cantor., CCV, 494.
 ENSIS, rigor poenitentis, rigor continentis, acumen prædicationis : Raban. Maur., CXII, 915.
 EQUUS, bonor secularis, opera, cogitationes, *ibid.*, 916. — Dignitas temporalis, recta intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 87. — Equi currus prudentiæ sunt quinque sensus externi : Alan. de Insul., CCX, 521.
 EREMUS, austera, secunda et tranquilla vita : Raban. Maur., CXII, 923.
 ESCA, simplex doctrina, desiderium, sacrificia legis, *ibid.*, 917. — Escæ mundæ et immundæ significabant elemosinis munda omnia fieri : S. Prosper Aquitan., LI, 775.
 ESEBEN, cor compunctum : Raban. Maur., CXII, 917.
 EXITUS, compunctiones, relictio peccati, *ibid.*, 919.
 FACIES, intentio, conscientia bona, actio, *ibid.*, 920. — Mens, mentis intentio, notitia, cogitatio Dei, rei præsentia, ultio animadversionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 184.
 FARINA, munda cogitatio : Raban. Maur., CXII, 921.
 FAUCES, scientiæ, meditationes cordis, verba, *ibid.*, 923.
 FAVILLA, recordatio mortalitatis, *ibid.*
 FAVUS distillans est dulcedo meritorum : Richard. de S. Victore, CXCVI, 486.
 FEMINALIA, insignia castitatis : Raban. Maur., CXII, 925.
 FENESTRA est auditus fidei vel cordis intellectus, visus, auditus, odoratus, et ceteri sensus carnis, cogitatio carnis, vel ipsa mentis intentio, *ibid.*, CXI, 401. — Fenestra indicant sensus nostros : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 844; Garner. de S. Victore, CXIII, 409. — Doctrinam manifestam : Alan. de Insulis, CCX, 67.
 FENUM, concupiscentia : S. Augustin., XXXVII, 1242. — Res transitoria, subdita temporalia : Raban. Maur., CXII, 921.
 FERMENTUM, charitas, *ibid.*
 FERNUM, donum intellectus, prædicationis, tribulatio,

PATROI. CCXIX. INDICUM II.

sermo durus, spiritualis fortitudo, necessitas vitæ præsentis, *ibid.*, 925. — Fortitudo, iacuum prædicationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 542.
 FESTUCA, perturbatio mentis : Raban. Maur., CXII, 925.
 FETUS gemelli significant duo charitatis præcepta, id est, dilectionem Dei et proximi, *ibid.*, CXI, 202.
 FICUS, suavitas mentis, charitas, *ibid.*, CXII, 926.
 FIDES est lucerna : Bernard., CLXXXIV, 532. — Fides significatur per naviculam : S. Rupert. abb., CLXVIII, 1534. — Per primum diem : S. Bernard., CLXXXIV, 607. — Fides comparatur Libano : Gillebert., CLXXXIV, 197. — Pupillæ oculi : S. Bernard., CLXXXIV, 744. — Umbra, *ibid.*, CLXXXIII, 944.
 FILIÆ Jerusalem designant virtutes : Alanus de Insulis, CCX, 76.
 FILIUS, bona opera : Raban. Maur., CXII, 927. — Virtutes per filias Job significantur : Rupert. abb., CLXVIII, 966.
 FINIS, impletio, mors carnis, internæ cogitationes, extremitas orbis : Raban. Maur., CXII, 932.
 FISTULA, suggestio, *ibid.*, 929. — Humilitas per fistulam exprimitur : Wolbero abb., CXCIV, 1172, 1258.
 FLAMMA, cognitio, gloria temporalis, bona prædicationis : Raban. Maur., CXII, 921.
 FLOS, decor mundi, teneritudo primæ ætatis, initium boni operis, *ibid.*, 929. — Flos horti, virginitas, flos campi, martyrium, flos thalami, bona actio : S. Bern., CLXXXIII, 1009. — Flores, specimen iustitiæ aut inchoatio bene operandum : S. Eucher., L, 742. — Præsentis vitæ gloria, favor humanus : Garner. de S. Victore, CXIII, 547. — Flores ædem designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025. — Flores incipientes fructus perfectos designant, *ibid.*
 FLUCTUS, timor Dei : S. Eucher., L, 712. — Tumultus tentationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 505.
 FLUENTA, copiæ virtutum : Raban. Maur., CXII, 936.
 FLUMEN, instabilitas sæculi, transitoria huius mundi, tribulationes : Raban. Maur., CXII, 935. — Actiones sæculi : Garner. de S. Victore, CXIII, 296.
 FLUVIUS, abundantia internæ refectionis, vita secularis, sapientia secularis : Raban. Maur., CXII, 934. — Cursus mutabilitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 291. — Fluvius gratiæ celestem designat : Alan. de Insulis, CCX, 200. — Fluvius egrediens de paradiso gratiam denotat : Adam. Scot., CXCIII, 249. — Cardinales virtutes sunt quatuor fluvii paradisi : Vener. Godefrid., CLXXXIV, 147.
 FOLIUM, sermo doctrinæ, vel vestitus et decor cum protectione divinæ gratiæ : S. Eucher., L, 742. — Instabilitas : Raban. Maur., CXII, 939.
 FONS, doctrinæ spirituales, dona internæ gratiæ, *ibid.*, 929. — Dona gratiæ spiritualis, fuenta veritatis : Garner. de S. Victore, CXCIII, 299. — Fons signatus est sapientia : Gillebert., CLXXXIV, 186.
 FORAMEN, interna compunctio, dona spiritualia : Raban. Maur., CXII, 930. — Occulta inspiratio : Alanus de Insulis, CCX, 86. — Fornax, tribulatio : Raban. Maur., CXII, 931.
 FORTES tres David significant sapientiam, humilitatem et fortitudinem : Rupert. abb., CLXVIII, 167.
 FOSSA, humilitas, patientia : Raban. Maur., CXII, 952; Garner. de S. Victore, CXIII, 275.
 FOVEA, terrenarum rerum abjectio, latebra defensio, *ibid.*, 274.
 FRENUM, afflictio carnis : Raban. Maur., CXII, 925.
 FRIGUS, adversitas, *ibid.*, 937.
 FRUCTUS, merces, exemplum, iustitia, prædicationes sanctæ, virtutes spirituales, *ibid.*, 938. — Fructus opera designant : S. Bernard., CLXXXIII, 1025.
 FRUMENTUM, opus spirituale, virtutes, sermo doctrinæ : Raban. Maur., CXII, 938. — Viriditas æternæ retributionis, spirituale opus, interna sacri eloqui intelligentia, virtutes, prædicationis verba : Garner. de S. Victore, CXIII, 450.
 FULGOR, renovatio mentis : Raban. Maur., CXII, 933.
 FULGUR, comminatio peccatorum, terror timoris, miracula, *ibid.* — Fulgura expriment divinos terrores vel comminationes quæ scriptæ sunt in lege divina, *ibid.*, CXI, 277.
 FUMUS, initia compunctionis futuræ : S. Eucher., L, 738. — Compunctio, brevitas vitæ : Raban. Maur., CXII, 935. — Compunctio, caliginosa dubietas : Garner. de S. Victore, CXIII, 339. — Contritio significatur per vaporem fœmi : Rupert. abb., CLXVII, 1676. — Fumus significat compunctionem lacrymarum, *ibid.*, 1291.
 FUNDAMENTUM, fides : Raban. Maur., CXII, 933.
 FUNICULUS, fides, cogitatio nostra, subtilitas prædicationis, *ibid.*, 937.

- FUNIS**, boni eventus, asperities sæculi, *ibid.*, 936.
GALBANUS, virtus orationis, *ibid.*, 939.
GALEA dicitur operatio bona, *ibid.*, 940.
GALILÆA quas interpretatur *rota* sive *transmigratio* facta, *revelatio*, significat aliquando vitæ cursum : Raban. Maur., CXI, 340. — Galilæa, commutatio vitæ, *ibid.*, CXII, 947.
GALLINA significat sapientiam, sive sanctam Ecclesiam : S. Aug., LXXVII, 1152 ; S. Eucher., L, 748 ; Raban. Maur., CXI, 348. — Gallina, anima : S. Eucher., L, 748.
GELU, asperitas tribulationis : Raban. Maur., CXII, 943.
GENÆ significant exteriorem habitum : Rupert. abb., CLXVIII, 924. — Genæ verecundiam designant : Alanus de Insulis, CCX, 95.
GLADIUS, prædicatio sancta, acutum ingenium, tribulatio temporalis, separatio, repugnantia, persecutio : Raban. Maur., CXII, 940. — Vicina percussio, tribulatio temporalis : Garner. de S. Victore, CXIII, 322. — Lingua dicitur gladius acutus : Petr. Lombard., CXCI, 1258. — Disciplina rigor significatur gladio : Philippus de Harveng, CCIII, 1197.
GOMOR, virtus discretionis : Raban. Maur., CXII, 946.
GRANDO, verbum correptionis, tribulatio gravis, afflictio, *ibid.*, 943.
GRANUM, verbum fidei, *ibid.*
GRESSUS, bona opera, merita sancta, profectus spirituales, *ibid.*, 943.
GURGES, impetus persecutionis, *ibid.*, 946.
GUTTÆ, angustia, *ibid.*, 947. — Guttæ noctium obscuræ sunt sapientia : Alanus de Insulis, CCX, 85.
GUTTUR sponis est internus sapor : Richard. a S. Victore, CXCVI, 518. — Prædicatio : S. Gregor. Mag., LXXIX, 357.
HABITACULUM, superna Jerusalem, actio : Raban. Maur., CXII, 948.
HÆDI. — Oculi et aures per hædos significantur : S. Bernard., CLXXXII, 957.
HAMUS dicitur prædicatio : Raban. Maur., CXII, 947.
HASTA, prædicatio, potestas regni, persecutio, *ibid.*, 948. — Prædicationis jaculum : Garner. de S. Victore, CXIII, 327.
HERBA, jucunditas vel quædam rudimenta proficientis animæ : S. Eucher., L, 742. — Fidei viror, virtutes, scientia bona, actio, subsidium temporale, gloria mundana, decreta plantiora : Raban. Maur., CXII, 950 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 419.
HIEMS, timor servilis : S. Bernard., CLXXXIII, 1060.
HINNULI, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 934.
HIRCUS, opera poenitentia, *ibid.*
HIRUNDO, assiduitas orationis, *ibid.*
HODIE, omne tempus, *ibid.*, 961.
HOLOCAUSTUM, vita contemplativa, *ibid.*, 961.
HORA, anni : S. Eucher., L, 741.
HORDEUM, operatio : Raban. Maur., CXII, 1012. — Terrenarum rerum dispensatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 434.
HORTUS sponæ conclusus virtutem designat castitatis per continentiam munitæ : S. Gregor. Mag., LXXIX, 399.
HOSPITALITAS glia est misericordiæ : Petrus Cantor., CCV, 324.
HUMERUS, vita socialis, opus iustitiæ, opus proprium, labor, passionem, fortitudo, fortes conversationes : Raban. Maur., CXII, 939. — Vita socialis, conunctio, operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 191.
HUMILITAS, virtus mansuetudinis, delectatio, satisfactio : Raban. Maur., CXII, 59.
HYDRIA dicitur sapientia, *ibid.*, 1088.
HYSSOPUS typus est fidei : S. Petr. Damian., CXI, IV, 909 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 421. In hyssopo designatur humilitas et patientia : S. Eucher., L, 742 ; S. Bernard., CLXXXIII, 999.
JACINTUS dicitur celeste desiderium : Raban. Maur., CXII, 963.
IGNIS, charitas, bonum desiderium, ardor sanctitatis, lumen scientiæ, persecutio, doctrina, excellentia temporalis, zelus, tribulatio, *ibid.*, 966. — Zelus charitatis, conunctio, ardor passionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 353. — Per ignem fervor charitatis intelligitur : Raban. Maur., CXI, 1079. — Ignis designat severitatem : Adam. Scot., CXCVIII, 788.
IMBER, prædicatio divinitatis, exuberans doctrina, humilis doctrina, persecutio, verba doctorum : Raban. Maur., CXII, 970. — Imber inunctionem tentationum designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
IN AURIS, obedientia : Raban. Maur., CXII, 970.
INCASTRATURÆ in lateribus tabularum, virtutem designant humilitatis in montibus iustorum, *ibid.*, CXIII, 169.
INTESTINA, interiora mentis nostræ, *ibid.*, CXII, 971.
IRA Dei, experientia iustæ ultionis, *ibid.*, 973.
JANUA, conscientia, misericordia, *ibid.*, 965.
JASPUS, fides, *ibid.*, 963. — Viror interni desiderii : Garner. de S. Victore, CXIII, 334.
JERUSALEM, animam fidelem denotat : Raban. Maur., CXI, 337, 579.
JORDANIS, humilitas, instabilitas huius vitæ, CXII, 971.
JUDICIUM, discretio, separatio *ibid.*, 973.
JUGUM, religio, captivitas, *ibid.*, 972.
JUMENTA, pudicitia, adjumenta, virtutes, *ibid.*, 973. — Jumenta dicuntur sæculi implicamenta : Garner. de S. Victore, CXIII, 85.
JUSTITIA, fides, bona actio, flagella justificantiæ : Raban. Maur., CXII, 973.
JUNIPERUS, stabilitas charitatis, *ibid.*, 972.
JUVENTUS, primæva ætas, initium bonæ conversationis, reversio ad bonum, *ibid.*, 973.
LABIA, oris locutio, *ibid.*, 977. — Labia dilecti significant doctrinam puram et mundam : Rupert. abb., CLXVIII, 924.
LABRUM, conunctio : Raban. Maur., CXII, 977. — Labrum æneum tabernaculi designat conunctiōis et lacrymarum ablationem : Adam. Scot., CXCVIII, 768.
LAC symbolum est simplicioris et rudioris doctrine : Raban. Maur., CVII, 351 ; CXIII, 1137. — Lac, simplex doctrina, innocentia, bona actio, temporalis administratio, *ibid.*, CXII, 978. — Doctrina lacti comparatur : Ghebert., CLXXXIV, 142.
LACTUCÆ, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 979. — Amasitudo poenitentia : Garner. de S. Victore, CXIII, 429.
LÆVA, temporalia dona : Raban. Maur., CVII, 985. — Vitæ præsentis prosperitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 199. — Læva, bona temporalia, passionem significat : Wolbero abb., CXCV, 4103.
LAGUNCULA, conscientia : Raban. Maur., CXII, 979.
LAMINA, opera pietatis, *ibid.*
LAMPAS, opera bona, claritas miraculorum, *ibid.*, 981 : Garner. de S. Victore, CXIII, 457.
LANA, simplicitas, bona actio, sustentamentum temporalia : Raban. Maur., CXII, 980. — Lana caurem et mystice divinum amorem denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 1126.
LANCEÆ, tentationum jacula : Garner. de S. Victore, CXIII, 5:8.
LAPIS, dura cogitatio, *ibid.*, 350. — Per lapides opera exprimentur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 493.
LATITUDO, charitas : Raban. Maur., CVII, 983.
LATUS, munimen, meditatio contemplationis, *ibid.*, 982. — Latus significat unionem carnis et animæ : Vener. Hilhebert. Genoman., CLXXI, 678, 679.
LAVACRUM mentis designat purgationem : Alanus de Insulis, CX, 78, 170.
LECTULUS, sanctum oilum, spes interna, quies interna : Raban. Maur., CXII, 983 ; Wolbero abb., CXCV, 1090, 1123.
LECTUS requiem carnis denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 459. — Quietem mentis : Alanus de Insulis, CCX, 72.
LEGUMINA significare possunt continentiam luxuriae et mortificationem corporis : Raban. Maur., CXI, 306.
LEX, charitas, *ibid.*, CXII, 981.
LIBANUS candorem sonat : Gilhebert., CLXXXIV, 89, 148. — Virginitatem, *ibid.*, 89-90. — Fidem., *ibid.*, 197.
LIBER, occulta hominis : Raban. Maur., CXII, 987.
LIGNUM, deliciae spirituales, *ibid.*, 985. — Lignum poenitentiam et fortitudinem hominis indicat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 476. — Ligna, virtutes spirituales, operationes bonæ : Raban. Maur., CXII, 986. — Ligna universa Libani virtutes omnes sunt : Wolbero abb., CXCV, 1173. — Cogitationum bona ordinatio designatur per ligna sethim : Adam. Scot., CXCVIII, 747.
LILIUM, bona opera, candores veritatis : Raban. Maur., CXII, 986. — Candor eternæ patriæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 421. — Liliū designat virginitatem, *ibid.*, CXI, 523. — Castitatem et humilitatem : Alan. de Insulis, CCX, 71. — Liliū splendor animæ hilaritatem designat : S. Bernard., CLXXXIV, 675. — Sermones sacri, lilia : Gilhebert., CLXXXIV, 142.
LIMEN, fides : Raban. Maur., CXII, 986.
LINEA, norma aptæ institutionis, *ibid.*, 987.
LINGUA, aperta locutio : Garner. de S. Victore, CXIII, 176.

LINUM, subtilitas, spiritualis intellectus : Raban. Maur., CXII, 987.

LITUS, finis sæculi, stabilitas immortalitatis, *ibid.*

LOCULUS, conscientia bona, *ibid.*, 989.

LOCUS, innocentia, dilectio vite presentis, conversatio sancta, sanctitas vite, sollicitudines mentis, *ibid.*, 988.

LOVUSTA, resurrectio, *ibid.*, 988.

LONGITUDO, longanimitas, fides, *ibid.*, 989.

LORUM, preceptum disciplinæ, vincula custodiæ nostræ, *ibid.*

LUCERNA, opus bonum, gratia divina, sermo prædicationis, bona vita interna, visitatio, *ibid.* — Oratio : S. Bernard., CLXXXIV, 66. — Claritas prædicationis, claritas bonorum operum, gaudium inane : Garner. de S. Victore, CXIII, 564. — Lucernæ opera bona designant : Wolbero abb., CXCV, 1031.

LUCIFER, clarus intellectus : Raban. Maur., CXII, 989.

LUMBI, propago mortalitatis, *ibid.*, 990. — Laudis appetitus : Garner. de S. Victore, CXIII, 329.

LUMEN, intentio cordis : S. Eucher., L, 741. — Cogitatio veritatis, prædication, miraculum, gratia Dei, intentio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 990.

LUNA, fama cum laude, mobilitas mentis, scientia, adversitas, *ibid.*, 991. — Fama boni operis, mutabilitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 40.

LUTUM, prima conditio, doctrina : Raban. Maur., CXII, 991.

LUX, bona actio, prædication, gloria vite, gladius cordis, *ibid.*, 989. — Claritas eternæ patriæ, gloria vite presentis, gaudium inane, iustitia, claritas prædicationis : Garner. de S. Vict., CXIII, 561. — Lux prosperitatem significat : Philippus de Harveng, CCIII, 1176.

MACERIA, cordis disciplina, latus fides et operatio : Raban. Maur., CXII, 992. — Munio disciplina, difficultates perfectionis : Garner. de S. Victore, CXIII, 593.

MALA intelliguntur fructus bonæ operationis cum bono odore, id est, gratia bonæ famæ et morum fructibus : S. Eucher., L, 712. — Malo granata, virtutes : Raban. Maur., CXII, 992. — Malum punicum, operationes bonæ, *ibid.*, 992. — Symbolum unionis fraternæ : Adam. Scot., CXCIII, 492. — Mala punica, fidei unitas : Garner. de S. Victore, CXCIII, 549.

MAMMÆ, sensus naturalis : Raban. Maur., CXII, 992.

MANDRAGORÆ, bona fama, *ibid.*, 995.

MANE, lux actuum humanorum vel presentis vite prosperitas : S. Eucher., L, 741. — Initium fidei, vite presentis prosperitas, exordium vite presentis, consolatio interna, claritas future vite, prima ætas mundi, pueritia : Raban. Maur., CXII, 992; Garner. de S. Vict., CXIII, 368.

MANIPULUS, fructus iustitiæ : S. Eucher., L, 742. — Opera bona, præmia sanctorum : Raban. Maur., CXII, 995. — Manipulus dignos poenitentis fructus significat : Rupert. abb., CLXX, 29.

MANNA in arca inclusum symbolum gratiæ : S. Augustin., XXXIV, 733. — Beatitudo celestis : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna gratiam significat : Euyppius abb., LXII, 678.

MANUS, potestas, impulsio, disciplina, gratia, munificentia, vindicta, opus bonum, persecutio diurna, discretio, curæ spirituales : Raban. Maur., CXII, 993. — Activa vita, potestas, operatio, fortitudo, severa legis districtio : Garner. de S. Victore, CXIII, 194. — Manus hominis sub pennis animalium in Ezechiele duplicem designant vitam, per manus activam, per pennas contemplativam : S. Gregor. Mag., LXXVI, 809. — Manus in Scriptura pro operibus accipiuntur : Alcuius, C, 681. — Manus sumitur pro potentia : S. Bruno Carthus., CLII, 717. — Pro impulsione, *ibid.*, 781. — Pro vindicta, *ibid.*, 886. — Pro auxilio, *ibid.*, 1129.

MARE, sæcularis operatio : Raban. Maur., CXII, 995. — Sæcularium inquietudo : Garner. de S. Victore, CXIII, 287. — Mare cor poenitens denotat : Vener. Godefrid., CLXXIV, 434.

MARGARITA, celeste desiderium, delicias terrenæ : Raban. Maur., CXII, 996.

MARGO, fides, *ibid.*, 995.

MARMOR, firmitas bona, *ibid.*, 996.

MATUTINUM, prosperitas, exortatio, iustitia, dilatio, *ibid.*, 993.

MAXILLA, prædication, *ibid.*, 997.

MEDULLA, divitiæ terrenæ, intentiones, *ibid.* — Subtilitas ingenii, divitiæ, intentiones carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 219.

MEL, sapientia spiritualis, contemplatio, dulcedo carnis : Raban. Maur., CXII, 997.

MENSES, termini actionum, bona quies mentis, *ibid.* MERIDIES, plana doctrinarum factorumque claritas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, fides, ardor charitatis : Raban. Maur., CXII, 998. — Merides dicitur visio beata : S. Bernard., CLXXXIII, 963.

MESSIS, operatio aperta, præsens sæculum : Raban. Maur., CXII, 998. — Donum rectæ intelligentiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 432.

MILITES, virtutes spirituales : Raban. Maur., CXII, 999.

MILITIA, aspera vita, *ibid.*

MILLE argentei omnem mundanam designant substantiam : Alan. de Insulis, CCX, 596. — Mille cypei ex domo Davi pendentes sunt universa virtutum decemcenta nos munientia : Wolbero abb., CXCV, 1153. — Millennarius numerus perfectionem designat : Alanus de Insulis, CCX, 108.

MODIUS, commodum temporale, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1000.

MOENIA, ornamenta virtutum, *ibid.*, 998.

MONILIA, instrumenta virtutum, *ibid.*, 1000. — Mollis castitatem designat : Alan. de Insulis, CCX, 98.

MONS, subtilitas huius mundi, contemplationes internæ : Raban. Maur., CXII, 1001. — Mons altitudo bonæ vite, altitudo contemplationis, tumor dignitatum ecclesiasticarum, altæ contemplationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 253. — Mons Olivæ designat celsitudinem virtutum et gratiarum spiritualium quæ dono Spiritus sancti distribuuntur fidelibus : Raban. Maur., CXI, 561. — Mons in quo Loth salvatur perfectio est : Rupert. abb., CLXXII, 410. — Montes in quibus dilectus dicit se venire saliens, sunt eminentes virtutes : Wolbero abb., CXCV, 1117. — Montes contemplationem designant : Alanus de Insulis, CCX, 77, 78. — Montes aromatum excellentia virtutum, *ibid.*, 109. — Castitas et humilitas montibus sunt similes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 175.

MORS, extinctio vite sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1002.

MORTARIOLUM, martyria, *ibid.*, 1003.

MULIERES. Affectiones bonæ et malæ designatæ per mulieres coram Salomone contendentes : Vener. Godefrid., CLXXIV, 523.

MUNITIONES : Raban. Maur., CXII, 1003.

MURENULÆ, ornamenta virtutum, *ibid.*

MURUS, adversitas mundi, disciplina, *ibid.* — Munimen fidei christianæ, munio disciplinæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 392. — Murus designat firmitatem : Alan. de Insulis, CCX, 107.

MUSTUM, spiritualis fervor : Raban. Maur., CXII, 1003.

MYRRHA, mortificatio, tolerantia passionis, *ibid.*, 999. — Mortificatio : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987; Wolbero abb., CXCV, 1173; Alanus de Insulis, CCX, 86. — Myrrha, virtutum suavitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Myrrha significat incorruptibilitatem et virginitatem : S. Bruno Carthus., CLII, 829. — Myrrha et thus, orationis perfectæ symbola : Gillebert., CLXXIV, 148. — Myrrha et thus passionis amaritudinem designant, *ibid.*, 646. — Fides, spes et charitas per myrrham thus et universum pulverem pigmentarii figurantur : Wolbero abb., CXCV, 1152.

MYRTUS, temperes cogitationis : Raban. Maur., CXII, 999. — Per myrtum significantur proximarum tribulationes per compassionem Verbi consolatiouis temperatæ : Wolbero abb., CXCV, 1275.

MYTRA, stabilitas mentis : Raban. Maur., CXII, 999.

NARDUS, fides, charitas interna, suavitas mentis, *ibid.*, 1004. — Nardus significat charitatem : Wolbero abb., CXCV, 1078. — Humilitatem : Rupert. abb., CLXXVIII, 851; S. Bernard., CLXXXIII, 428, 989. — Humilitatem charitate ferventem, *id.*, CLXXXIV, 428. — Quietem mentis : Gillebert., CLXXXIV, 190.

NARES, exhalantes insidie, præscientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 171.

NASUS, discretio : Raban. Maur., CXII, 1004; Garner. de S. Victore, CXIII, 171; Alanus de Insulis, CCX, 99.

NAVICULA celestem designat requiem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 918, 925.

NEBULÆ, abolitio peccatorum : S. Eucher., L, 759. — Nebula pro luce accipitur et pro cordis munditia : Rupert. abb., CLXXVII, 696.

NEMUS, nitor eloquentiæ sæcularis : Raban. Maur., CXII, 1005.

NERVUS, sententia fortis districtiois : Garner. de S. Victore, CXIII, 220.

NIDULUS, simplicitas : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIDUS, bona conscientia : S. Eucher., L, 748. — Fides sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1006.

NIGREDO, humilitas, tribulatio exterior, labor, *ibid.*
NITRUM, exterior carnis mundities, *ibid.*
NIX, desiderium celeste, *ibid.* — Candor vitæ celestis, animadversio supremi iudicii : Garner. de S. Vict., CXIII, 63. — Nix interdum malum, interdum bonum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 776. — Nivis, candor iustitiæ : S. Eucher., L, 739.
NOVACULA significat vim divini amoris : Rupert. abb., CLXVII, 857.
NOX, vita præsens, tristitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 576.
NUBES, temporalia bona, *ibid.*, 49.
NUMERUS denarius decalogum significat : Wolbero abb., CXCX, 1157, 1212. — Numerus senarius perfectionem significat, *ibid.*
OBBYZUM, divitiæ terrene : Raban. Maur., CXII, 1009.
OCCIDENS, decrepita ætas, *ibid.*, 1010.
OCTONARIUS numerus, resurrectio carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 450.
OCULUS, intentio cordis, claritas intellectus, internum desiderium, opus, intuitus exterior, sensus spiritalis, *ibid.*, 1009. — Cordis intentio, qui docendo illuminat, contemplativa vel activa vita, spes, operationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 166. — Oculus designat intentionem : Alanus de Insulis, CCX, 278. — Intentionem mentis : Wolbero abb., CXCX, 1031. — Intentionem operis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 927. — Contemplationem : Alanus de Insulis, CCX, 278.
ODOR, suavitas sanctitatis, bona vita, sanctitas locutionis : Raban. Maur., CXII, 1010. — Odor bonus est exemplum bonum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 408. — Odor unguenti, pontificis symbolum, *ibid.*, 957.
OLEUM, interna gratia, devotio mentis, charitas, testimonium cordis, consolatio, forma laudis : Raban. Maur., CXII, 1011. — Oleum dicitur divina gratia : Alanus de Insulis, CCX, 233. — Oleum significat bona opera : Alcuin., C, 705. — Oleum in vasis habere est lætitiā bonorum operum in conscientia habere : Wolbero abb., CXCX, 1045. — Charitas oleo comparatur, *ibid.*, 1031.
OLIVA, misericordia, opera iustorum : Raban. Maur., CXII, 1011. — Oliva charitatem significat : S. Bernard., CLXXXIV, 735.
OLIVA, tribulatio : Raban. Maur., CXII, 1011.
ONYCHA, oratio, *ibid.*, 1012.
ORGANUM, lætitia mentis, prædicationes, *ibid.*
ORIENS, pueritia, sanctitas vitæ, *ibid.* — Oriens pro iustitia sumitur : Philippus de Harveng, CCIII, 949.
OS, secretum bonæ mentis, locutio : Raban. Maur., CXII, 1013. — Cordis cogitatio, locutio : Garner. de S. Victore, CXIII, 173.
OS, foris facta, fortitudo carnis : Raban. Maur., CXII, 1013. — Ossa virtutis, duritia fortitudinis, carnis fortitudo : Garner. de S. Victore, CXIII, 214.
OSCULUM, charitas, deceptiones : Raban. Maur., CXII, 1014.
OSTIUM, ingressus regni celestis, dilectio Dei et proximi, desideria carnis, *ibid.* — Fides, seu visio Dei, initium cognitionis divinæ, intellectus, exitus, claustra divini timoris, virtutes : Garner. de S. Victore, CXIII, 406. — Ostium dicitur obedientia : Alanus de Insulis, CCX, 86.
OVIS, innocentia, mundas cogitationes : Raban. Maur., CXII, 1013. — Cogitationum innocentia : Garner. de S. Victore, CXIII, 105.
OVUM, spes : Raban. Maur., CXII, 1014.
PALEÆ, necessaria vitæ, *ibid.*, 1018.
PALIURUS, excusatio, *ibid.*, 1019.
PALLIUM, reverentia, iocunditas cordis, auxilium consideratio propriæ infirmitatis, actionis, *ibid.*, 1018.
PALMA, perfectio, vel victoria : S. Eucher., L, 742. — Recta intentio, victoriæ spirituales, præmia æterna : Raban. Maur., CXII, 1017. — Victoriæ symbolum : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 503; Wolbero abb., CXCX, 1193.
PALPEBRÆ, cogitationes, interna consilia : Raban. Maur., CXII, 1018.
PANIS, gratia spiritualis, bona actio, robor charitatis, humilitas, consolatio, subsidium vitæ, gratiæ spirituales, intelligentia sanctissimæ Trinitatis, internæ consolationes, *ibid.*, 1021. — Panis nomine deliciæ intelliguntur : Petrus Cantor, CCV, 545.
PAPYRUS, scientia secularis : Raban. Maur., CXII, 1021.
PARADISUS, serenitas mentis, gloria temporalis, gaudium celeste, *ibid.*, 1022. — Paradisus voluptatis designat plenitudinem suavitatis in Christo : Adam. Scot., CXCXIII, 249. — Vita spiritualis paradiso est similis : Vener. Godefrid., CLXXIV, 145. — Lacrymarum sive

compunctionum quatuor species designatæ per quatuor nomina paradisi : Adam. Scot., CXCXIII, 771.
PASCUA, reflectio spiritalis : S. Eucher., L, 742.
PASTUS, instructio, internæ sapientiæ reflectio : Raban. Maur., CXII, 1022.
PAX, amor socialis, quies mentis, tranquillitas contemplationis, prædicatio, quies futura, carnalis consensus. Raban. Maur., CXII, 1016.
PAXILLUS, compunctio, *ibid.*, 1025.
PECCATUM, sacrificium pro peccato, *ibid.*, 1024.
PECTUSCULUM, correctum, *ibid.*
PELLIS, modica adversitas, superficies actionum, infirma mundi, virtutes corporales, *ibid.*, 1026. — Pelles Salomonis varietatem virtutum designant : Alanus de Insulis, CCX, 57.
PENNÆ, actio exteriorum, præcepta charitatis, virtutes morales : Raban. Maur., CXII, 1026.
PENNULÆ, sancta desideria, *ibid.*
PEPONES, terrenæ dulcedines, *ibid.*
PERA, onus sacculi, mens devota, *ibid.*, 1027.
PERSECUTIO iudicium est per quam quis aut probatus aut reprobatus iudicatur : Tertullian., II, 103. — Persecutio palea illa est quæ et ante Dominicam arcam purgat. Ecclesiam scilicet, confusam acervum fidelium ereptilans, frumentum martyrum et paleam negatorum, *ibid.* — Persecutio scalas quas somniat Jacob, aliis ascensum in superiora, aliis descensum ad inferiora demonstrans, *ibid.*, 103.
PES, prædicatio, opera celestium præceptorum, cogitationes, intentiones, afflictiones, operationes : Raban. Maur., CXII, 1025. — Pedes, gressus actuum, duo amores, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 233. — Pedes, affectus sunt : Alanus de Insulis, CCX, 86. — Affectus et intellectus sunt pedes animæ : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 601. — Affectiones animæ per pedes sunt designatæ : S. Bernard., CLXXXIII, 275. — Pedes Domini sunt misericordia et iustitia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 935, 941.
PETRA, fides, confessio fidei, soliditas bonæ actionis, spiritualis fortitudo, bona exempla, magnæ contemplationes : Raban. Maur., CXII, 1026. — Soliditas fidei : Garner. de S. Victore, CXIII, 349.
PHIALÆ significant abundantiam linguarum : Rupert. abb., CLXVIII, 774. — Spiritualia, *ibid.*, 814. — Phiale, larga prædicatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 439.
PICTURÆ, diversitates virtutum : Raban. Maur., CXII, 1028.
PILI, afflictiones, cogitationes infirmæ, *ibid.*
PINULÆ piscium hilaritatem significant : S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PINUS, veritas fidei : Raban. Maur., CXII, 1029.
PISCINA, compunctio, doctrina prædicationis, *ibid.*, 1030.
PISCIS, fides non ficta : S. Eucher., L, 712; Raban. Maur., CXII, 1030. — Piscis significat bonos nostros sensus : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 815, 818. — Piscium æquitas patientiam significant : S. Bernard., CLXXXIII, 506.
PLAGA, percussio dura, tribulatio transitoria, corruptiones, afflictiones, præsentis infirmitates : Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, discretio cordis, finis mundi, *ibid.* — Actio vitæ, finis vitæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 258.
PLATEA, auctoritatis lætitudine, libertas propriæ voluntatis, lætitudine vitæ presentis, *ibid.*, 259.
PLECTÆ, concordia : Raban. Maur., CXII, 1026.
PLUVIA, interna gratia, sancta prædicatio, restitio, *ibid.*, 1031. — Prædicationis gratia : Rupert. abb., CLXVIII, 969.
POMA, opera bona : Raban. Maur., CXII, 1030. — Primordia nostrorum operum : Garner. de S. Victore, CXIII, 518.
PORTA, fides, opus iustitiæ, exitus ab hac vita, virtutes morales, quinque sensus corporis : Raban. Maur., CXII, 1031. — Fides, actio, exitus vitæ, actiones bonæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 404. — Porta designat opera bona vel corda hominum : Raban. Maur., CXI, 383. — In Ezechiele porta ad orientem est fides; porta ad aquilonem spes; porta ad meridiem charitas : S. Gregor. Mag., I, LXVI, 1021.
PRÆDA, salus electorum, persecutio : Raban. Maur., CXII, 1027.
PRÆSEPE, beatitudo celestis, *ibid.* — Præsepe typus est monasticæ vitæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 681.
PROFUNDUM, profunditas cogitationum : Garner. de S. Victore, CXIII, 505.
PROPUGNACULA, miracula : Raban. Maur., CXII, 1033.
PRUNA, abstinencia eoquod per hanc frigescat calor

corporis : S. Eucher., L, 739. — Pruina, pulchritudo celestis, temporalis adversitas, maturitas religionis : Raban. Maur., CXII, 1035.

PRUNÆ, consolationes seculares, *ibid.*

PUERI, circumspeditiones cordis : Garner. de S. Victore, CXIII, 145.

PULVIS, fecunditas sanctitatis, cogitatio interna, desiderium seculare, actio mundana, infirma actio, spiritualis infirmitas, interna discretio : Raban. Maur., CXII, 1035. — Terrena intelligentia, terrenum negotium, subtilitas operum, retractatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 250.

PUNCTUM, festinantia, brevis huius vite : Raban. Maur., CXII, 1034.

PURPURA, fulgor castitatis, *ibid.*

PUTEUS, profunda cordium : Garner. de S. Victore, CXIII, 300. — Secretum contemplationis, secretum cordis : Raban. Maur., CXII, 1035.

QUADRATURA spiritualis est fides, spes, charitas et operatio : Wolbero abb., CXCIV, 1181.

QUATERNARIUS numerus, principales virtutes, quatuor partes mundi : Garner. de S. Victore, CXIII, 444.

RADIX, prædicatio sancta, intentio, bonæ notiones : Raban. Maur., CXII, 1036. — Sancta prædicatio, occulta cogitatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 342.

RAMUS, affectus bonus, bona opera : Raban. Maur., CXII, 1037. — Rami, opera, verba sententia : Garner. de S. Victore, CXIII, 346.

RATIONALE, interna munditia : Raban. Maur., CXII, 1037.

RECLINATORIUM, interna munditia, *ibid.*, 1039.

REX, sensus interni, sensus corporales, *ibid.*, 1037.

RISUS, spirituale gaudium, lætitia mundi, *ibid.*, 1040.

RIVUS, fuenta prædicationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 256.

ROS, superna contemplatio, plenitudo sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1040.

ROSA, delectationes vite presentis, *ibid.*

ROTA humani generis est similitudo : Vener. Godofrid., CLXXIV, 291.

RUBOR, desiderium celeste : Raban. Maur., CXII, 1041.

RUBUS igneus in quo apparuit Deus Moysi figurabat fortitudinem suam contra Egyptios : Rupert., CLXVII, 378.

SABBATUM, quies mentis et quies æternitatis, opera sanctitatis : Raban. Maur., CXII, 1042.

SACERDOS, ratio nostra, *ibid.*

SAGITTA, verba prædicationis, manifesta persecutio, afflictiones, insidie, *ibid.*, 1044. — Sagitta, prædicationis, animadversionis percussio : Garner. de S. Victore, CXIII, 326.

SAL, spiritualis intellectus, sapientia, discretio, admonitio : Raban. Maur., CXII, 1044. — Sol significat discretionem : Rupert., CLXVII, 753, 1258. — Sapientiam : Raban. Maur., CXI, 460; Wolbero abb., CXCIV, 1224.

SALIVA, sapor contemplationis, sapientia : Garner. de S. Victore, CXIII, 181.

SALSUGO, desiderium bonum, sanctitas : Raban. Maur., CXII, 1045.

SALTERIUM, bona actio, *ibid.*

SALTUS, Opera per saltum designantur : Wolbero abb., CXCIV, 1057.

SAPPHIRUS, sancta contemplatio : Raban. Maur., CXII, 1044.

SARTAGO, zelus animarum, tribulatio, *ibid.*, 1046.

SCALA, charitas, *ibid.*, 1045.

SCAPULA, exercitium boni operis, defensiones, *ibid.*

SCUTUM, protectio, iudicium, excusationes, *ibid.*, 1061. — Scutus, humana repugnatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 331.

SECURIS, correptio, donum gratie, gravis persecutio : Raban. Maur., CXII, 1047. — Intellectus donum, sententia districta animadversionis, increpatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 326.

SEMIN, divina prædicatio : S. Eucher., L, 742. — Opus bonum, locutio oris : Raban. Maur., CXII, 1048.

SEMITA, humilitas, interna cogitatio, perfectio, *ibid.*, 1049. — Operatio, angustia, vita regularis, subtiles prædicationes, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 264.

SENIARIUS numerus, perfectio rei, perfectio vite activæ, sex ætates sæculi, *ibid.*, 443.

SENCTUS, materies perfectionis, defectus virum : Raban. Maur., CXII, 1049.

SEPES, præcepta bona, *ibid.*

SEPTENARIUS numerus, perfectionis summa, secu-

tura quies æternitatis, universitas temporalitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 448.

SEPULCRUM, secretum contemplationis : Raban. Maur., CXII, 1040.

SERPENS, Capiti serpentis fides comparatur : Petrus Cantor, CCV, 266.

SIBILUS, admiratio, inspiratio divina, admonitiones : Raban. Maur., CXII, 1063.

SIGNACULUM, virtus castitatis, *ibid.*

SILEX, actio bona, *ibid.*, 1051.

SIMILAGO, puritas cordis, *ibid.*

SINDO, subtilis prædicatio, occupatio sæculi, *ibid.*

SINISTRA, delectatio laudis humane, adversitas, *ibid.*, 1055. — Gloria vite presentis : Garner. de S. Victore, CXIII, 200. — Sinistra adversitatem significat : Rupert. abb., CLXVII, 1426; Alanus de Insulis, CCX, 56.

SINUS, securitas, secreta requies : Raban. Maur., CXII, 1054.

SITIS, desiderium bonum, *ibid.*, 1037.

SOL, prædicatio, charitas, lætitia, contemplatio, fervor iustitiae, temptationis calor, tribulatio, acumina sapientum, pressens tempus, claritas patriæ celestis, *ibid.* — Sol dicitur persecutio, ostensio de re aliqua, fulgor boni operis, fervor amoris, lumen veritatis, temptationis ardor : Garner. de S. Victore, CXIII, 37.

SOLITUDO, quies mentis : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 269.

SOLIUM, sublimitas mentis, sedes concilii, altitudo mundana : Raban. Maur., CXII, 1058.

SOMNUS, mors carnis, quies mentis, *ibid.*, 1059.

SONUS, fides, gemitus poenitentiae, *ibid.*

SPECULUM, fides, exempla bona, *ibid.*, 1050.

SPECUS, interna cordis, *ibid.*, 1051.

SPELUNCA, sanctitas vite, *ibid.*, 1050.

SPHÆRULÆ, volubilitates cogitationis, *ibid.*

SPICA, opera bona, anni fertilitates, *ibid.*, 1055. — Profectus boni operis : Garner. de S. Victore, CXIII, 431.

SPINA, compunctio peccatorum, suspensiones formidinum : Raban. Maur., CXII, 1036. — Doctrina spiritualis vis, temptationum aculei, divitiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 339.

SPIRITUS, ventus acris, timor Domini : Raban. Maur., CXII, 1036. — Spiritus dicitur affectus spiritualis, interna cogitatio, ventus : Garner. de S. Victore, CXIII, 158.

SQUAMÆ, robor bonorum operum : Raban. Maur., CXII, 1046.

STACTES, oratio, *ibid.*

STATERA, discretio, iudicia, *ibid.*, 1047.

STATURA, conversatio sancta, fortitudo, profectio : *ibid.*

STELLA, fides, *ibid.*, 1052.

STERCUS, recordatio peccatorum, *ibid.*, 1055. — Res transitoria : Garner. de S. Victore, CXIII, 278.

STERNUTATIO, commotio : Raban. Maur., CXII, 1053.

STILLICIDIA, verba prædicantium : Garner. de S. Victore, CXIII, 303.

STOLA, virtus innocentie, gaudium novum, gloria celestis, opera bona, cogitationes, ornatus exteriorum sensuum, *ibid.*, 1060.

STYLUS, fortis sententia : Raban. Maur., CXII, 1037.

SUBULA, subtilitas verbi, *ibid.*

SUPERBIA, auctoritas, *ibid.*, 1061.

SUPERHUMERALE, fortitudo boni operis, *ibid.*

SUPERLIMEN, mentis intentio : Garner. de S. Victore, CXIII, 406.

TABERNACULUM, patria celestis, conversatio, felicitas terrena : Raban. Maur., CXII, 1062. — Tabernaculum, habitaculum mentis, corporea habitatio, cogitationes, edificatio terrenæ felicitatis : Garner. de S. Victore, CXIII, 396.

TABULÆ, scientia et potestas, cordis latitudo, latitudo operis : Raban. Maur., CXII, 1062.

TALENTUM, intellectus, pondus bonum, sensus corporales, intellectus et operatio, *ibid.*, 1063. — Talenta, dona gratie : Garner. de S. Victore, CXIII, 307.

TALUM, vite terminus : Garner. de S. Victore, CXIII, 237.

TELA, brevis huius vite : Raban. Maur., CXII, 1061.

TEMPLUM, mens devota, capacitas intellectus humani, *ibid.* — Templum est domus deitiarum : Rupert. abb., CLXVIII, 461. — Templum significatur per Libanum, *ibid.*, 1783.

TENEBRÆ, adversitates : Garner. de S. Victore, CXIII, 378.

TERNARIUS numerus, tres theologicæ virtutes, tria tempora vitæ, *ibid.*, 442.

TERRA, mens sancta : Raban. Maur., CXII, 1063. — Terra dicitur soliditas patriæ celestis, terrena actio : Garner. de S. Victore, CXIII, 239.

TESTA, vigor districtioris : Raban. Maur., CXII, 1068.

THALAMUS, mens devota, *ibid.*, 1063.

THESAURUS, cuncta præmium, desiderium bonum, sancta locutio, intentio bona, *ibid.*, 1066.

THORAX, virtus patientiæ, *ibid.*, 1068. — Patientiæ longanimitas : Garner. de S. Victore, CXIII, 323.

THURIBULA, actiones designant : Alan. de Insulis, CCX, 370.

THUS, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Amoris hostia, virtus orationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 425. — Thus significat contemplationem : Vener. Godefrid., CLXXIV, 986, 987. — Orationem : Wolbero abb., CXCV, 1156.

THYMIAMA, devotio orationis : Raban. Maur., CXII, 1067.

TIARA, decor virtutum, *ibid.*

TIMOR est gratia cuius : S. Bernard., CLXXXII, 577. — Saper, id., CLXXXIII, 892. — Timor aquæ comparatur, *ibid.*, 879, 1044.

TINCTURÆ, ornamenta virtutum : Raban. Maur., CXII, 1067.

TINEA, tentatio, *ibid.*

TINTINNABULA, soni prædicationis, *ibid.*

TOMITRUS, comminatio, increpationes, *ibid.*, 1068. — Prædicationi superni terroris : Garner. de S. Victore, CXIII, 62.

TOPAZIUM, pretiosa hujus sæculi : Raban. Maur., CXII, 1068.

TORRENS, finis vitæ, *ibid.* — Cursus mortalis vitæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TRABES significant fidem : Rupert. abb., CLXVII, 1150.

TRECENTI, Trecentis famulis Abraham quatuor reges asperans, mystica victoriam Christiani hominis de quatuor hostibus reportandam designavit : S. Paulin. Nolan., LXI, 300.

TRIBULUS, punctio cordis : Raban. Maur. : CXII, 1067.

TRITICUM, sermo prædicationis, opus bonum, *ibid.*, 1067. — Triticum Domini sunt humiles et justi : Rupert. abb., CLXVIII, 1565.

TUBA, sonus prædicationis, favor humanus, duo præcepta charitatis, prædicatione : Raban. Maur., CXII, 1069.

TUNICA, actio consummata, occupatio sæculi, interiora delicta, *ibid.* — Tunica talaris Joseph est opus bonum usque ad consummationem : Wolbero abb., CXCV, 1053. — Tunica curam secularem designat : Alanus de Insulis, CCX, 86.

TURRIS, robur prædicationis, virtus humilitatis : Raban. Maur., CXII, 1070. — Circumspectio, altitudo gratiæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 594.

TURTUR, dilectio Dei, secreta compunctio : Raban. Maur., CXII, 1069. — Intelligentia spiritualis vel castitas : S. Eucher., L, 748. — Exemplum castitatis, simplicitatis forma : S. Bernard., CLXXXIV, 537.

TYMPANUM, bonum opus : Raban. Maur., CXII, 1067. — Tympanum carnis mortificationem figurat : S. Bruno Carthus., CLII, 1169.

UBERA dicuntur duo præcepta charitatis : Raban. Maur., CXII, 1064. — Congratulatio et compassio : S. Bernard., CLXXXIII, 749, 754, 819. — Argumenta crasæ spei : Garner. de S. Victore, CXIII, 221. — Ubra duo sponsi longanimitas et benignitas : S. Bernard., CLXXXIII, 816. — Remissio peccatorum et distributio donorum : Wolbero abb., CXCV, 1025. — Adversitas et prosperitas duo sponsæ ubera inter quæ dilectus : S. Bernard., CLXXXIV, 646.

UMBILICUS charitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 98.

UMBRA, illuminatio fidei, vita : S. Eucher., L, 741. — Refrigerium consolationis, oblivio : Raban. Maur., CXII, 1065. — Mentis refrigerium, torpor mentis, obscuritas allegoriæ, instabilitas vitæ, oblivio, refrigerium quietis eternæ, mentis perfectio, actiones nostræ : Garner. de S. Victore, CXIII, 585. — Umbra laborem significat : CXCV, 1156.

UNGUENTUM, sancta conversatio : Raban. Maur., CXII, 1063. — Unguentum optimam signat gratiam : Rupert. abb., CLXVIII, 1267.

UNGUES, unis rei cuiuslibet : Garner. de S. Victore, CXIII, 210.

LINGULA, perfectio, ultima opera, fines hujus mundi :

Raban. Maur., CXII, 1083. — Vir totum perfectio : Garner. de S. Victore, CXIII, 240.

UNICA, anima nostra : Raban. Maur., CXII, 1083.

UNITAS dicitur bene vivendi initium : Garner. de S. Victore, CXIII, 457.

UTER notat temperantiam : Vener. Guibert., CLVI, 162.

UVÆ, fructus iustitiæ : S. Eucher., L, 742.

UXOR, exemplum bonum, actio bona, voluntas bona : Raban. Maur., CXII, 1087. — Bona operatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 142.

VAGINA, misericordia : Raban. Maur., CXII, 1072.

VAH, gaudium mentis, exprobratio malorum, *ibid.*, 1071.

VALIIS, vita præsens, mens humilis, *ibid.*, 1072. — Valles dicuntur contritiones cordis humilis : S. Eucher., L, 742.

VAPOR, status vitæ præsentis : Raban. Maur., CXII, 1072.

VAS, dilectio vitæ præsentis, fervor dilectionis, *ibid.*, 1036.

VENA, sublimitas internæ locutionis, *ibid.*, 1073.

VENTER, conversatio nostra, cor compunctum, memoria hominis, *ibid.*, 1071. — Mens, infirmitas nostra : Garner. de S. Victore, CXIII, 226. — Venter distinctus saphyris est castitas corporis ornata castitate mentis : Wolbero abb., CXCV, 1198. — Venter memoriam designat : Alanus de Insulis CCX, 86.

VENTUS, vita præsens, tribulatio, persecutio, interior tentatio : Raban. Maur., CXII, 1071. — Ventus, prosperitas transitoria, concussio districti iudicii : Garner. de S. Victore, CXIII, 51.

VER, initium boni operis : Raban. Maur., CXII, 1073.

VERTEX, ratio mentis, sanctitas, *ibid.*, 1075. — Fides : Garner. de S. Victore, CXIII, 162.

VESPERA, tentatio, terminus vitæ, adversitas, finis mundi : Raban. Maur., CXII, 1077. — Vesper, terminus vitæ, adversitas, otii torpor, peccati tentatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 574. — Vespere, perfectio : Raban. Maur., CXII, 1076.

VESTIBULUM, humilitas, fides : Garner. de S. Victore, CXIII, 415.

VESTIMENTUM, bonum opus, opera iustitiæ, bona exempla : Raban. Maur., CXII, 1075. — Opera bona vestimentis assimilata : Gillebert., CLXXXIV, 180.

VESTIS, charitas : Raban. Maur., CXII, 1076.

VIA, bona conversatio, rectitudo ecclesiarum, vita nostra, rectitudo vitæ præsentis, opera conditoris, internæ cogitationes, actiones nostræ : Raban. Maur., CXII, 1077. — Charitas : Petr. Lombard., CXCI, 1241. — Iter rectitudinis, latitudo propriæ libertatis, sancta conversatio, actiones nostræ, vivendi ordines : Garner. de S. Victore, CXIII, 260.

VINEA signat bonorum operum actiones : Raban. Maur., CXI, 507. — Vinæ fructus est charitas : S. Bernard., CLXXXIII, 1070.

VINUM, intelligentia spiritualis, compunctio, correctio, contemplatio, vindicta : Raban. Maur., CXII, 1078. — Charitatis donum vini appellatione recte figuratur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 46. — Per vinum fervor charitatis et dilectionis intelligitur : Casiodor., LXX, 1100.

— Charitas vino comparatur : S. Bernard., CLXXXIII, 743, 1044. — Præceptum de charitate vino comparatur : Wolbero abb., CXCV, 1097. — Vinum figurat delectationem terrenam : Alanus de Insulis, CCX, 227. — Vinum dicitur virginitas Deum lætificans : Vener. Guibert., CLVI, 497.

VIOLA, symbolum humilitatis : S. Bernard., CLXXXIV, 667.

VIR, intellectus, animus noster, sensus corporis : Raban. Maur., CXII, 1080.

VIRGA, fides, correctio, castigatio divina, *ibid.*, CXII, 1041. — Rectitudo, percussio, disciplina, rigor : Garner. de S. Victore, CXIII, 545.

VIRGINITAS designat sterilitatem animæ : Adam. Scot., CXCVIII, 585.

VIRIDIS circulus, signum beatitudinis eternæ, *ibid.*, 702.

VISCERA, affectiones cordis : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITA, gloria temporalis, approbatio exterioris actionis, *ibid.* — Vita activa et contemplativa per filios et filias : Vener. Godefrid., CLXXIV, 695. — Per columbas et turtures, *ibid.*, 710.

VITIS symbolum est humilitatis et obedientiæ : Vener. Godefrid., CLXXIV, 821. — Vitis fructus est charitas : Vener. Godefrid., CLXXIV, 852. — Vitis, fides : Raban. Maur., CXII, 1081.

VITREUS, Innocentia significatur per mare vitreum : Rupert. abb., CLXVII, 645.

VITTA, sancta prædictio, spes celestium : Raban. Maur., CXII, 1082.

VOLUCRES designant spirituales subtilitatem : Vener. Guibert., CLVI, 104.

VOMER, prædicationes : Raban. Maur., CXII, 1083.

VOX, contemplatio, prædictio doctorum, compunctio, terror persecutionis, *ibid.*

VULNUS, tribulatio, charitas, flagelli dolor, angustiae nostrae, *ibid.*, 1084. — Vulnera Christi spiritualia in nobis sunt timor et amor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 771.

VULTUS cognitio veritatis : Raban. Maur., CXII, 1083.

ZELUS dicitur spiritualis ferror, *ibid.*, 1088.

ZONA, virgulum charitatis, disciplina mentis, mortificatio carnis, *ibid.*

II. — Vitia.

ABYSSUS, confusiones malorum operum : Raban. Maur., CXII, 852. — Profunditas avaritiæ : Rupert. abb., CLXVIII, 318.

ACETUM, dolus, infidelitas : Raban. Maur., CXII, 833.

ADEPS, carnis lictitia, *ibid.*, 834. — Superbia : Garner. de S. Victore, CXIII, 215.

ÆGYPTIA mulier sollicitans Joseph typus est luxuriæ : Adam. Scot., CXCIII, 814.

ÆGYPTUS, tenebræ, peccata infidelitatis : Raban. Maur., CXII, 913. — Ægypti nomine tenebræ hujus mundi designantur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 409. — Ægyptus per Itham Pharaonis designata : S. Bernard., CLXXXIII, 291.

ÆS, cor immensibile : Raban. Maur., CXII, 917.

ALÆ significant superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 80.

ALBUGO, caritas cordis, arrogantia mentis : Raban. Maur., CXII, 857.

ALOE, voluptas carnis, *ibid.*

AMBITIO est adoratio diaboli : S. Bernard., CLXXXIII, 198. — Comparatur draconi, *ibid.*, 241.

AMPHORA, avaritia : Raban. Maur., CXII, 858 ; Garner., CXIII, 460.

ANIMALIA, irrationabiles animas motus, *ibid.*, 93.

AQUA, prava scientia, hujus mundi prosperitas, subtilis loquacitas, cupiditas sæculi, sæculi prosperitas, adversitas, voluptas carnis, scientia hæreticorum, persecutiones, instabiles cogitationes, blandimenta tentationum : Raban. Maur., CXII, 860. — Prava scientia, lubrica corda : Garner. de S. Victore, CXIII, 279. — Aqua designat originale peccatum et concupiscentiam : Vener. Godefrid., CLXXIV, 720. — Actualia peccata, *ibid.*, 806. — Aquæ, tentationes : S. Eucher., I, 742. — Aquæ scientiam pravam vel tribulationem designare solent : S. Gregor. Mag., LXXVI, 160. — Aquæ tribulationem designant : Alanus de Insul., CCX, 106.

AQUILA, terrena : S. Eucher., I, 748.

AQUILO, frigus peccatorum, *ibid.*, 739. — Ansteritas persecutionis : Raban. Maur., CXII, 860. — Superbiæ index : S. Bernard., CLXXXIV, 1150 ; Alanus de Insul., CCX, 133.

ARBOR, mala voluntas : Raban. Maur., CXII, 863.

ARCUS, occulta malitia, minæ, *ibid.*, 862. — Arcus tentationes fraudulentis denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 665.

ARENA dicitur amor mundi, infirmitas rerum : Raban. Maur., CXII, 849.

ARGENTUM, Per argentum terrena omnis substantia intelligitur : S. Gregor. Mag., LXXIX, 515.

ARIES, motus iracundiæ : Raban. Maur., CXII, 863.

ARMA, apertæ impugnatioes, *ibid.*, 861. — Arma tentationes violentas denotant : Richard. de S. Victore, CXCVI, 663.

ARUNDO inconstantie symbolum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 66, 69.

ASINA, motus lascivientes cordis : Garn. de S. Victore, CXIII, 90.

ASINUS, luxuria, mala vita, *ibid.*, 88. — Asini significant amorem carnalem : Gregor. Mag., LXXIX, 412.

ASPI, blanda et latens suggestio : Garner. de S. Victore, CXIII, 129.

AUSTER, blandimenta mundi : Raban. Maur., CXI, 262. — Vita remissa : Garner. de S. Victore, CXIII, 56.

AVIS, levitas verborum : Raban. Maur., CXII, 871. — Aves dicuntur superfluis cogitationes : S. Eucher., I, 748. — Aves, cogitationes : Garner. de S. Victore, CXIII, 63. — Aves quas abigebat Abraham significant Ægyptios : Rupert. abb., CLXVII, 385.

BABYLONIA est civitas diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1510.

BABYLON dicitur peccatum : Raban. Maur., CXII, 872. — Babylouis rex est typus diaboli : Rupert. abb., CLXVII, 1500.

BEL, Luxuria similis est idolo Bel a Daniele destructo : Vener. Godefrid., CLXXIV, 235. — Per altare idoli Belis signatur omnis simonia : Petrus Cantor, CCV, 91, 124, 366.

BELLUM, persecutio, adversitas sæculi, pugna vitiorum : Raban. Maur., CXII, 874.

BESTIA, peccatum criminale, instabiles motus cordis, *ibid.*, 875. — Bestia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 106. — Vitia comparantur bestiis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1120, 1128.

BITUMEN, duritia discordiæ : Raban. Maur., CXII, 876.

BOS, cupiditates sensuum, elationes cordis, *ibid.*, 876.

BRUCHUS, edendi ingluvies, *ibid.*, 877.

BUCCINA, persecutio, *ibid.*

BUTYRUM, nutus carnis, *ibid.*

CÆSARIES Absalon est superfluitas bonorum temporarium : Adam. Scot., CXCIII, 816.

CALCEAMENTUM, actio mortifera, externa mala : Raban. Maur., CXII, 880.

CALCULUS, poena linguæ mentientis, *ibid.*

CALIGO, dicitur confusio mentis, peccatum, *ibid.*, 879.

CALIX, mundana voluptas, *ibid.*

CALLIS, doctrinæ perverse, *ibid.*, 880.

CAMELUS, fortitudo vitiorum, *ibid.*, 882.

CANCER, Cancro similis est usura peccati : Petr. Cantor, CCV, 157.

CAPILLI abundantiam terrenæ substantiæ designant : S. Gregor. Mag., LXXIX, 35.

CAPUT, vitia criminalia : Raban. Maur., CXII, 884.

CARCER, pondus corruptionis nostræ, tribulatio, *ibid.*, 886.

CARO, peccatum, dilectio carnalis, immortalitatis corruptio, sapientia carnalis, concupiscentia, mollietas, infirma opera, *ibid.* — Vita carnalis, delectatio carnalis, carnalitas, operis infirmitas, poenæ carnis vel vitia, motus carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 207. — Caro cum pro corruptione sumitur, dicitur regnum Dei non possessura : S. Augustin., XXXIII, 948. — Carnis et sanguinis nomine ipsam corruptionem carnis et sanguinis Apostolus nuncupavit, vel opera carnis et sanguinis, XXXIII, 943, 945, 946 ; XXXIX, 1625. — Caro et sanguis significant peccata : Rupert. CLXVIII, 466.

CARODION, vitium loquacitatis : Raban. Maur., CXII, 887.

CARTILAGO, simulatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 217.

CATENÆ, obligationes vitiorum : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, doctrina mala, *ibid.*, 889.

CAUDA, opprobrium, blandimenta, *ibid.*, 890.

CEDRI fastus superbiæ denotant : Richard., CXCVI, 293.

CEPA, Naturam cenodoxiæ Patres in modum cepæ bulborumque describunt, quæ uno decorticata tegmine, alio rursum inventiuntur induta, totiesque reperiuntur oblecta quoties fuerunt expoliata : Joan. Cassian., XLIX, 404.

CERVIX, superbia : Raban. Maur., CXII, 393 ; Garner. de S. Victore, CXIII, 161.

CIBUS, dilectio mundi : Raban. Maur., CXII, 693.

CICATRICES, peccata, *ibid.*, 891.

CILICIUM peccatum significat : S. Anselm. Cantuariensis, CLVIII, 635.

CLAVIS, inclusio cordis impli : Raban. Maur., CXII, 881.

CLIBANUS, tormentum carnis et animæ, *ibid.*, 894.

CLYPEUS, superbia, *ibid.*, 893.

COGNITIO, concubitus, *ibid.*, 901.

COLLES, altitudines, *ibid.*, 900.

COLLUM, elationis extensio : Garner. de S. Victore, CXIII, 190. — Collum extensum significat superbiam : Rupert. abb., CLXVIII, 914.

COLOR, conversatio prava : Raban. Maur., CXII, 900.

COMEDERE, vexare, detrahere, *ibid.*

CONSILIUM, Isaias omne spectaculum consilium vocat implorum a genere ad speciem : Tertull., I, 633.

COPHINUS, opus servile, corruptio : Raban. Maur., CXII, 898.

CORNUS, superbia, *ibid.*, 903 ; S. Bruno Carthusian., CLII, 1017.

CORPUS, peccatum, corruptio : Raban. Maur., CXII, 902.

CORVUS, nigredo peccatorum : S. Eucher., I, 748.
— Corvus ex arca dimissus malitiam signabat : S. Ambros., XIV, 391.
COTURNIX, voluptates carnales : Raban. Maur., CXII, 901.
CRUS, corruptio, *ibid.*, 903.
CRYSTALLUS, duritia cordis, *ibid.*, 896.
CUBILE, mens prava, *ibid.*, 901.
CURRUS, magna peccata, res mundi instabiles, *ibid.*, 905.
CUTIS, mollities, peccatum, *ibid.* — Mollities infirmitatis, peccatum carnis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 203.
CYGNUS, superbia : Raban. Maur., CXII, 894.
CYMBALUM, vitium loquacitatis, *ibid.*, 895.
CYNIPES et cinomya adulationem et detractionem designant : Petr. Cantor, CCV, 140.
DENTES dicuntur vitia edacitatis, dura, crudelitates : Raban. Maur., CXII, 907. — Pravae suggestiones : Garner. de S. Victore, CXCHII, 178.
DIES, delectatio peccati, calor tentationis, eternitas dicit : Raban. Maur., CXII, 909. — Dies dicitur peccati delectatio : Garner. de S. Victore, CXCHII, 370.
DILUVIUM, peccatum : Raban. Maur., CXII, 911.
DOMUS, cogitationes pravae, *ibid.*
DORMITIO, torpor, aegritudo, excusatio, casus, concubitus, *ibid.*, 913.
DRACO, malitia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 121.
DUX, vitia principalia : Raban. Maur., CXII, 913; Garner. de S. Victore, CXCHII, 151.
EBRIETAS dicitur error : Raban. Maur., CXII, 914.
EDOM, peccatum, *ibid.*
EDUS, correptio, peccata carnis, cogitationes immundae, *ibid.*
EQUUS designat saeculi fallacem prosperitatem : Petr. Lombard., CXCI, 334. — Equus dicitur lubrica vita : Garner. de S. Victore, CXCHII, 87. — Luxuria similis est equi : Ven. Godefrid., CXIV, 78.
ERINACII, vitium excusationis : Raban. Maur., CXII, 917.
ERUCA, luxuria, *ibid.*, 916; Garner. de S. Victore, CXCHII, 134.
ERUGO, superbia : Raban. Maur., CXII, 916.
EXACTOR, concupiscentia ventris, consuetudo prava, *ibid.*, 918.
EXERCITUS, vitia, *ibid.*
EXITUS, defectus, *ibid.*, 919.
FAMES, inopia virtutis, tentatio, nocturnitas mala, *ibid.*, 921.
FARINA, cogitatio iniqui, *ibid.*
FASCICULUS dicuntur peccata, *ibid.*, 920.
FAYUS, voluptas mundi, *ibid.*, 922.
FEL, infidelitas, *ibid.*, 923.
FEMINA, affectus carnis, *ibid.*
FEMUR, carnis delectatio, *ibid.* : Garner. de S. Victore, CXCHII, 251; Alanus de Insulis, CCX, 87.
FENUM, vana gloria : S. Eucher., I, 742.
FERA, Ferae pessimae similis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 201.
FERMENTUM, elatio, simulatio, malitia, appetitus laudis : Raban. Maur., CXII, 924. — Fermentum significat corruptionem : Rupert. abb., CLXVII, 106. — Velus fermentum dicitur peccatum : Richard. a S. Victore, CXCVI, 1074.
FERRUM, consuetudo peccati : Raban. Maur., CXII, 925.
FEX, peccata, *ibid.*
FICUS, Ficus foliis significatur pruritus libidinis : S. Augustin., XXXVIII, 442.
FLAMMA, voluptas, vehementia desiderii mali : Raban. Maur., CXII, 921. — Estus carnalium desideriorum : Garn. de S. Victore, CXCHII, 358.
FLOS, hypocritarum laus : Raban. Maur., CXII, 929.
FLUCTUS, tentationes : S. Eucher., I, 742.
FLUMEN est doctrinae haereticorum : Rupertus abb., CLXVII, 1760.
FOLIA, mentis levitas : Garner. de S. Victore, CXCHII, 347.
FONS, poena mortalitatis, peccatum avaritiae, peccata : Raban. Maur., CXII, 929.
FORNAX, ardor concupiscentiae, *ibid.*, 931.
FOSSA, cupiditas terrena, *ibid.*, 932.
FOVEA, malitia deceptionis, vitium excusationis, cupiditas terrena, *ibid.*
FRAMEA, tentationes, *ibid.*, 932.
FRENUM, ignorantia, *ibid.*, 934.
FRONS, impudentia carnis vel cordis, *ibid.*, 971.
FRUMENTUM, delectatio carnis, *ibid.*, 938.

FUGA, timor credis, defectus, *ibid.*, 933.
FUMUS, doctrinae mala superbia, *ibid.*, 935. — Fumus significat caritatem : Rupert. abb., CLXVII, 1291.
FUNDAMENTUM, delectationes carnales : Rab. Maur., CXII, 935.
FUNICULUS, delectationes pravae, *ibid.*, 937.
GENS, vitia, *ibid.*, 944.
GIGAS, criminale peccatum, *ibid.*, 946. — Gigantes superbi animi motus significant : Vener. Guiberto, CLVI, 86.
GLACIES, durities peccatorum : S. Eucher., I, 739.
GLADIUS, verbum corruptionis, aerum detractionis, persuasio prava, vindicta, peccatum : Raban. Maur., CXII, 940. — Ira : Garner. de S. Victore, CXCHII, 322. — Gladius occultus est adulatio : Petrus Cantor, CCV, 142.
GRANDO, violenta praedatio : Rab. Maur., CXII, 945. — Nivis et grandinis nomine afflictiones corporales intelliguntur : Rupert. abb., CLXVIII, 358.
HASTA dicitur superbia : Raban. Maur., CXII, 948.
HERBA luxuriosae et lubricae concupiscentiae, voluptates carnales, *ibid.*, 950. — Herbae aculeis repletae, vitia et tentationum inflectiones : S. Eucher., I, 742.
HIEMS, praesens vita, persecutio vel tribulatio : S. Eucher., I, 741. — Abundantia iniquitatis, insidia : Raban. Maur., CXII, 953. — Per hiemem figuratur vita praesens : S. Greg. Mag., LXXIX, 498. — Hiems significat peccatum : Rupert. abb., CLXVIII, 867. — Hiems infidelitatem designat : Alanus de Insulis, CCX, 69.
HIRCUS, motus luxuriae, carnis immunditiae : Raban. Maur., CXII, 954.
HOEDUS, appetitus carnis, *ibid.*, 955. — Hirci dicuntur motus carnis : S. Eucher., I, 752.
HOMO dicitur culpa, infirmitas : Garner. de S. Victore, CXCHII, 135.
HUMOR, concupiscentia carnis : Rabanus Maur., CXII, 959.
IGNIS dicitur avarus, vindicta, veemens impatientia, luxuria, concupiscentia, indignatio, iracundia, *ibid.*, 966. — Malitia, luxuria, avaritia, invidia : Garner. de S. Victore, CXCHII, 535. — Igni sacro comparatur osura : Petr. Cantor, CCV, 157.
IMAGO, exempla mala : Raban. Maur., CXII, 969.
IMPETIGO, avaritia, *ibid.*
INFERNUS, avaritia, desperatio, peccatum omnino, *ibid.*, 970.
INVIDIA significatur per cor moerens : Rupertus abb., CLXVII, 1275. — Detractionis mater est invidia : Petrus Cantor, CCV, 53. — Invidia vermi comparatur : Alanus de Insulis, CCX, 128.
JERICHO figura est saecularium voluptatem : S. Damas., XIII, 530.
JUGUM, peccatum : Raban. Maur., CXII, 972.
JUNIPERUS dicuntur peccata, *ibid.*
IABRUSCA dicuntur vitia, *ibid.*, 977.
LAC, blandimentum peccati, *ibid.*, 978. — Lacti coagulato comparatur superbia : Petrus Cantor, CCV, 46.
LACUS, calamitas mundi, corruptio carnis, vitia : Rab. Maur., CXII, 978. — Peccatum : Garn. de S. Vict., CXCHII, 502.
LAMIA, simulatio : Raban. Maur., CXII, 979.
LANCEAE, jacula tentationis, fraudes praemeditatae, *ibid.*, 980.
LAPIS, cordis duritia, dura peccati consuetudo, dura gentilitium corda : Garner. de S. Victore, CXCHII, 350. — Lapis, duritia cordis : Raban. Maur., CXII, 981.
LAQUEARIA infirmitates figuntur : Alanus de Insulis, CCX, 61.
LAQUEUS, suggestio, deceptio : Raban. Maur., CXII, 982.
LECTUS, caro, concupiscentia, delectatio carnis, reprobis sensus, *ibid.*, 983.
LEPRA, peccatum vel falsa doctrina, *ibid.*, 985. — Lepra spiritualis peccatum : Alanus de Insulis, CCX, 379.
LEX, corruptio, stimuli carnis : Raban. Maur., CXII, 984.
LIGNUM, doli iniquitatis, *ibid.*, 985. — Ligna, vitia, cogitationes invidiae, *ibid.*, 986. — Ligna dicitur insensibilitas mentis : Garner. de S. Victore, CXCHII, 329.
LINGUA, falsitatis doctrina, *ibid.*, 176.
LIPPUS, caligo mentis : Raban. Maur., CXII, 987.
LITTUS, finis saeculi : S. Eucher., I, 742.
LOCULUS, conscientia mala : Rabanus Maurus, CXII, 989.
LOCUSTA, inanis gloria, *ibid.*, 988.
LUMEN, libido, *ibid.*, 990. — Luxuria : Garn. de S. Vict., CXCHII, 229.
LUPUS, fraus et dolus : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUM, peccatorum glutinum : S. Eucher., I, 742. —

Res mundiales, illecebra carnis, fetor vitiorum : Raban. Maur., CXII, 991.
LUTUS, illecebra desiderii carnalis : Garn. de S. Vict., CXIII, 278.
MACULA est peccatum : Raban. Maur., CXII, 992.
MAGI, Hypocrisis per magos figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 430.
MALLEUS, percussio celestis : Rabanus Maur., CXII, 997.
MALUM, adversitas, *ibid.*, 992.
MAMMÆ, erroris prædicatio : Garner. de S. Victore, CXIII, 223.
MANE et **vespere** mutabilitatem significant : Ven. Godefrid., CLXXIV, 435.
MANUS sumitur pro vindicta : S. Bruno Carthus., CLII, 856.
MARE, sæculum : S. Eucher., I, 742. — Mare significat mundanam sapientiam aut sæculum præsens, æstuans undis persecutionum : Raban. Maur., CXII, 311. — Mare sumitur pro amaritudine : S. Bruno Carthusian., CLII, 939.
MAXILLA gulam significat : Rupertus abb., CLXVIII, 174.
MOAB, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1000.
MONILIA, blandimenta vitiorum, *ibid.*
MONS, superba corda, *ibid.*, 1001.
MORS, superbia, supernum odium, peccatum, *ibid.*, 1002. — Carnalis consuetudo morte significatur : S. August., XI, 79. — Mortis nomine venit peccatum : Alcuin., C, 431. — Porta mortis dicitur omnis illecebra secularis : Raban. Maur., CXI, 585.
MULIER, vanitas mundi, crudelitas, doctrina hæretica, impietas, id., CXII, 1002. — Impietas, infirmitas, vitia : Garner. de S. Vict., CXIII, 147. — Mulier typus est vitæ molliis : Ven. Godefrid., CLXXIV, 823.
MURUS significat vanam spem : Rupert. abb., CLXVII, 590. — Murus, impedimentum bene faciendi : Garner. de S. Victore, CXIII, 392.
MUSCA, spurcitia idololatriæ : S. Eucher., L, 748. — Inquietudo cordis : Raban. Maur., CXII, 1003. — Insolentes caræ : Garner. de S. Victore, CXIII, 84.
MUSTUM, vehementia prævæ mentis : Rabanus Maur., CXII, 1003.
MYRRHA, res amara, dura tribulationum significat : S. Bernard., CLXXXIII, 993.
NABES dicitur præstolatio, fatuitas : Rab. Maur., CXII, 1004.
NEBULA, ignorantia, *ibid.*, 1005.
NERVUS, afflictio, *ibid.*
NIGREDO, conscientia mala, *ibid.*, 1006.
NITRUM, perversa mens, *ibid.*
NIX, interdum bonum, interdum malum significat : Rupert. abb., CLXVIII, 176.
NOX, iniquitas, infidelitas, adversa, error, ignorantia, cæcitas : S. Eucher., L, 741. — Tribulatio, ignorantia, peccatum, obscuritas sæculi, afflictiones : Raban. Maur., CXII, 1007. — Sæculi vitæ : S. Bernard., CLXXXIII, 105. — Ignorantia, *ibid.*, 1196. — Consensus ad culpam, obscuritas ignorantia : Garner. de S. Victore, CXIII, 576. — Nox adversa significare solet : S. Bernardus, CLXXXIII, 183, 966.
NUBES dicitur caligo ignorantia : Garner. de S. Vict., CXIII, 49. — Nubes significat bonitatem : Adamus Scot., CXCVIII, 789.
OCCIDENS, vitæ mellioris defectus : S. Eucher., L, 741. — Defectus virtutis : Raban. Maur., CXII, 1010.
OCULUS, concupiscentia, illicitæ cogitationes, motus cordis, asperiores aspectus, *ibid.*, 1009. — Oculus signat ignorantiam : Ven. Godefrid., CLXXIV, 927.
OLEUM significat adulationem : Rupert. abb., CLXVIII, 180.
OLIA, cor carnale, carnalia opera : Garn. de S. Vict., CXIII, 459.
ONTUS, voluptas : Raban. Maur., CXII, 1013.
OSTIUM, desideria carnis : Garner. de S. Vict., CXIII, 406.
OS, prævæ consuetudines, præva doctrina : Rab. Maur., CXII, 1015.
OS, præva cogitatio, peccatum grande, *ibid.*
OTIOSI peccatores sunt nominandi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 434.
OVES fatuitatem moraliter significant : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 115. — Ovis errans peccator est a Deo aberrans : S. Fulgentius, LXV, 232.
PALLIUM dicuntur exteriora peccata, præva vetustas, superbia, elationes : Raban. Maur., 1018.
PANIS, delectatio carnalis, *ibid.*, 1021.
PARIES, obstinatio, præterita peccata, *ibid.*, 1022. —

Peccati duritia : Garner. de S. Victore, CXIII, 401. — Paries significat peccata nostra : Rupert. abb., CLXVIII, 861. — Hypocrisis dicitur paries dealbatus : Petr. Lomb. CXCI, 879.
PECCATUM, poena peccati, fomes peccati : Rab. Maur., CXII, 1021.
PECTUS, cogitatio luxuria, cor : Garner. de S. Vict., CXIII, 220. — Superbia : Raban. Maur., CXII, 1023.
PELLIS, carnis motus : Garner. de S. Victore, CXIII, 282.
PERA in Scriptura significat publicam substantiam : Alcuin., C, 425.
PEREGRINUS, concupiscentia : Rabanus Maur., CXII, 1027.
PES, exemplum malum, *ibid.*, 1023.
PETRA, duritia torporis : Garner. de S. Vict., CXIII, 549.
PHIALÆ dicuntur persecutionis supplicium, *ibid.*, 459.
PILI, peccata : Raban. Maur., CXII, 1028. — Superflua humana corruptionis vel vitæ veteris cogitationes : Garn. de S. Victore, CXIII, 164. — Pili significant substantiam sæculi : Ven. Gilbert. abb., CLVI, 515.
PLAGA, peccata : Raban. Maur., CXII, 1019.
PLANTA, infima actio, *ibid.*
PLUMBUM, pondus peccati, *ibid.*, 1034. — Peccatum avaritiæ : Garner., CXIII, 518.
POPULUS, Cogitationes carnales designantur per populum : Alanus de Insulis, CCX, 195.
PORTA, opera mala, consuetudines prævæ : Rab. Maur., CXII, 1031. — Actiones malæ, cogitationes prævæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 492.
PRESSURA gentium denotat pressuram vitiorum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 58.
PRIMOGENITUM, superbia : Raban. Maur., CXII, 1029.
PRUINA est temporalis miseria : Rupert. abb., CLXVIII, 995.
PULMO, In pulmone notatur superbia, illic inflatio, illuc anhelitus : S. Eucher., L, 752.
PULVILLUS, adulatio : Raban. Maur., CXII, 1031.
PULVIS, carnis vanitas : S. Eucher., L, 742.
PUTREDO : Raban. Maur., CXII, 1035. — Caligo terrenæ cogitationis : Garner. de S. Victore, CXIII, 230.
PURPURA, superbia : Raban. Maur., 1034.
PUTEUM, mortalitas, profunditas vitiorum, *ibid.*, 1035. Garner. de S. Victore, CXIII, 500.
QUADRANS, minuta peccata : Rabanus Maurus, CXH, 1041.
QUERCUS dicitur duritia desperationis, sterilitas mentis, *ibid.*, 1036.
RAMUS dicitur voluptas carnis, *ibid.*, 1037.
RANA garrulitatem significat : S. Bruno Carthus., CLII, 1048.
RAPINA, præsumptio : Raban. Maur., CXII, 1037.
REGINA, superbia mundi, *ibid.*, 1038.
REGULUS, concupiscentia, *ibid.*, 1039.
RENES, opera libidinis, opera genitalia, delectatio carnis, *ibid.* — Voluptas carnis : Garner. de S. Victore, CXIII, 231.
REPTILIA, cogitationes terrenæ : Raban. Maur., CXII, 1039; Garner. de S. Victore, CXIII, 150.
RETE, peccatum : Raban. Maur., CXII, 1039.
REX, peccatum, *ibid.*, 1037.
RHAMNUS, delectatio peccati, *ibid.*
RUBIGO, iracundia, malitia, *ibid.*, 1041.
RUGA, perfidia, *ibid.*
SABBATUM dicitur torpor et negligentia, *ibid.*, 1042.
SACCULUS in Scriptura significat occultam divitiarum substantiam : Alcuin., C, 425.
SAGITTÆ mortalitatem significant : S. Bruno Carthus., CLII, 792.
SALIUNCA, cogitatio terrena : Rabanus Maurus, CXII, 1045.
SANGUIS, carnalis intellectus, peccatum, angustia, ultio peccati, crudelitas, opera libidinis, *ibid.* — Carnalis intellectus, peccatum, cruentas mentis malitia : Garner. de S. Victore, CXIII, 212.
SANIES, delectatio carnis : Raban. Maur., CXII, 1046.
SCABIES, luxuria, macula cordis, *ibid.*, 1043.
SCORPIO, desperatio, *ibid.*, 1060.
SCUTUM excusationes denotant : Richard. a S. Vict., CXCVI, 663.
SEMEN, peccatum : Rabanus Maurus, CXII, 1048. — Cogitatio mala semen est peccati : Adam. Scot., CXCVIII, 449.
SEMITA, superbia, angustia mortis : Rab. Maur., CXII, 1049.
SENTES, delectationes prævæ, *ibid.*

SEPULCRUM, iocutio prava, opera terrena, *ibid.*, 1030.
 SERPENS, incredulitas, detractio, peccata, *ibid.*, 1031. — Serpens est mala cogitatio: S. Paulin. Aquileiens., XCIX, 231. — Serpentis typum accepit delectatio corporalis, mulier symbolum est sensus nostri, Adam mentis: S. Ambros., XIV, 311.
 SIMULACRA, pompa mundi simulacris comparatur: Gillebert., CLXXXIV, 286.
 SINISTRA, opus pravum: Raban. Maur., CXII, 1035.
 SITIS, cupiditas, *ibid.*, 1037.
 SOL significat tentationum aestus: Ven. Guibert., CLVI, 281.
 SOLITUDO, separatio ab Ecclesia: Garn. de S. Vict., CXIII, 269.
 SOMNUS, torpor negligentiae: Rabanus Maurus, CXII, 1039.
 SPECTACULA, ecclesia suum diaboli: Tertullianus, I, 638.
 SPINA, superbia cordis, malitia cordis: Rab. Maur., CXII, 1036. — Peccatum, vitiorum punctiones: Garn. de S. Victore, CXIII, 339. — Spina symbolum est peccati: Adam. Scot., CXCVIII, 799. — Spinæ, noxiæ divitiarum curæ animum suffocantes et huius mundi sollicitudines: S. Eucher., L, 742.
 SPIRITUS dicitur superbiæ tumor: Garn. de S. Vict., CXIII, 153.
 SQUAMÆ, excusationes pravæ: Rabanus Maur., CXII, 1046.
 STANNUM, falsa doctrina, *ibid.*
 STATURA, superbia, *ibid.*, 1047.
 STERCUS, res mundialis supra Deum dilecta, fetor luxuriæ, peccata carnis, *ibid.*, 1033. — Fetor luxuriæ, peccatum: Garn. de S. Victore, CXIII, 278.
 STERQUILINIUM, fetor interiorum: Rabanus Maur., CXII, 1033.
 STIPULA, humana abjectio: Garn. de S. Victore CXIII, 457.
 STUBITHIO, hypocrisis, *ibid.*, 79.
 SULPHUR, fetor vitiorum, ardens fetor poenæ: Rab. Maur., CXII, 1061.
 TALENTUM dicitur pondus peccati, *ibid.*
 TELÆ araneorum, opera temporalis concupiscentiæ, quæ nulla solidantur subtilitate, quæ ventus rapit mortalibus: S. Eucher., L, 754. — Araneorum telæ comparatum mendacium propter debilitatem suam: Rupertus abbas, CLXVII, 123.
 TEMPESTAS persecutionum vel tribulationum impetus: S. Eucher., L, 739.
 TEMPLUM, patria cœlestis: Raban. Maur., CXII, 1061.
 TENEBRÆ, caligo ignorantiae, iniquitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 378. — Angustiæ significantur per tenebras: Philipp. de Harveng, CCIII, 1175.
 TERNARIUS numerus designat tria genera peccati: Garn. de S. Victore, CXIII, 442.
 TERRA, mens prava, infirma actio: Raban. Maur., CXII, 1065.
 TINEA, carnis tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 433.
 TORRENS, persecutionis incursus: S. Eucher., L, 742.
 TRANS, odium: Raban. Maur., CXII, 1063.
 TRIBULUS, pravæ delectationes, *ibid.*, 1067. — Tribuli, aculei vitiorum vel tentationum: S. Eucher., L, 742.
 TUNICA, interiora delicta: Raban. Maur., CXII, 1069. — Originale peccatum tunicæ comparatur: Vener. Godefrid., CLXIV, 39.
 TURRIS, superbia huius mundi: Raban. Maur., CXII, 1070.
 TYRUS significat superbiam: Rupert. abb., CLXVIII, 147.
 UBERA dicuntur illicita blandimenta, illicita desideria: Raban. Maur., CXII, 1081.
 ULCUS, consuetudo mala, peccata, *ibid.*
 UMBILICUS, luxuria, *ibid.*, 1065; Rupert. abb., CLXVIII, 912; Garn. de S. Victore, CXIII, 228.
 UMBRA, oblitio vel peccata, delectatio peccatorum, oblitio mentis: S. Eucher., L, 741. — Umbra designat infirmitatem tam corporis quam animæ: Alanus de Insulis, CCV, 71.
 UNCINUS pomorum significat avaritiam: Rupert. abb., CLXVIII, 335.
 UNGUENTUM, delectationes carnis: Raban. Maur., CXII, 1083.
 URTICA, asperitas vitiorum, affectiones pravæ, *ibid.*, 1036. — Ardor vitiorum, pruritus terrenorum desiderio-

rum, pruriges cogitationum: Garn. de S. Victore, CXIII, 424.

UTER, carnalis cordis cogitatio, *ibid.*, 460.

UXOR, voluptas carnis: Raban. Maur., CXII, 1087. — Carnalis cogitatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 119. — Uxor symbolum est concupiscentiæ: Ven. Godefrid., CLXXIV, 308.

VACCA dicitur sensualitas: Raban. Maur., CXII, 1072.

VAGINA, prava cogitatio, *ibid.*

VAPOR, cæcitas cordis, *ibid.*

VAS, opus pravum, *ibid.*, 1088.

VENENUM, malitia, *ibid.*, 1075.

VENTER, avaritia, *ibid.*, 1071. — Avaritia, opus luxuriæ: Garn. de S. Victore, CXIII, 226.

VENTUS, iniquitas mentis: Raban. Maur., CXII, 1071.

— Ventis, superbia: Garn. de S. Victore, CXIII, 51.

VEPRES, punctiones vitiorum: Raban. Maur., CXII, 1074.

VERMIS, luxuria: *ibid.*, 1075. — Vermes, cogitationes inquietæ, curæ carnales: Garn., CXII, 150.

VESPERE, finis vitæ vel sæculi, vel poenæ: S. Eucher., L, 711.

VESPERTILIO, error mentis: Raban. Maur., CXII, 1077. — Vespertilio, idolorum monstra, vel cogitationes immundæ: S. Eucher., L, 748.

VESTIGIA, mala exempla: Raban. Maur., CXII, 1076.

VINCULA, peccata, *ibid.*, 1079.

VINDEMIA, consummatio sæculi, vel vindicta in populum: S. Eucher., L, 742.

VINUM, delectatio peccati, amor mundi: Raban. Maur., CXII, 1078. — Oblectamenta mundi significantur per vinum: Wolbero abb., CXCV, 1168.

VIPERA, actus peccati: Raban. Maur., CXII, 1079. — Subita tentatio: Garn. de S. Victore, CXIII, 128.

VITIS aliena dicitur Adam: Vener. Godefrid., CLXIV, 831.

VITRUM fallax blandimentum huius sæculi: Raban. Maur., CXII, 1082.

VITULUS, superbia cordis, lascivientes motus cordis, *ibid.* — Vituli Libani denotant præsumptionem: Richard. de S. Victore, CXCVI, 295.

VOLUCRES a sacrificio Abrahæ abactæ, signa malorum et inutilium cogitationum: Vener. Hildebert. Cenom., CLXXI, 143, 430.

VOX, motus concupiscentiæ: Raban. Maur., CXII, 1083.

VULNUS, peccatum, *ibid.*, 1084.

VULPES, tentationes: S. Bernard., CLXXXIII, 1085. — Vulpes dicuntur vitia quæ sub specie virtutis nos fallunt, *ibid.*, 1084.

ZELUS dicitur invidia: Raban. Maur., CXII, 1088.

ZIZANIA, scandala: S. Eucher., L, 742.

ARTICULUS XII.

Allegoriae quæ ad novissima nostra spectant.

ABYSSUS dicitur infernus, dolores mortis: Raban. Maur., CXII, 852. — Infernus: Garn. de S. Victore, CXIII, 284.

ACCUBITUS, cœlestis patria: Raban. Maur., CXII, 851.

ACERVUS lapidum, increpatio ultimi iudicii, *ibid.*

ADAMANS dicitur æternitas: Garn. de S. Victore, CXIII, 356.

ÆGYPTUS, infernus: Raban. Maur., CXII, 915.

ÆS, damnatio, *ibid.*, 917.

ÆSTAS, dies iudicii, *ibid.*, 917; Garn. de S. Victore, CXIII, 388.

AQUA, poenæ infernales: Raban. Maur., CXII, 860. — Cruciatu inferni: Garn. de S. Victore, CXIII, 379.

ARCUS, comminatio iudicii: Raban. Maur., CXII, 862. — Dies extremi iudicii, supernum iudicium: Garn. de S. Victore, CXIII, 324.

BABYLON dicitur infernus: Raban. Maur., CXII, 872. — Babylon typus est inferni: Philipp. de Harveng, CCIII, 1147.

BATUS, iudicium: Raban. Maur., CXII, 871.

BELLUM, ultima damnatio, *ibid.*

CADAVER dicitur poenæ damnatorum, *ibid.*, 878.

CALCULUS æternitas supernæ patriæ, *ibid.*, 880.

CALIGO, dies novissima, examen extremi iudicii *ibid.*, 879.

CALOR, poenæ reproborum, *ibid.*, 880.

CAMINUS, infernalis vita, *ibid.*, 882.

CARCER, infernus, *ibid.*, 886.

CARO, poenæ reproborum, *ibid.*

CATULUS, homines reprobi, *ibid.*, 889.

CEDRUS, in Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis; aliquando celestis gloriæ celestudo: S. Gregor. Mag., LXXVI, 648.

CELLARIUM vocatur celum: Alan. de Insulis, CCX, 56.

CENTENARIUS numerus qui in computo digitorum de la a transferitur in dexteram, nonnumquam in Scripturis, vite celestis habet figuram: Raban. Maur., CIX, 470.

CETUS, mors, *ibid.*, CXII, 893.

CISTERNA, infernus, *ibid.*, 896.

CIVITAS, patria celestis, infernus, *ibid.*, 897. — Civitas munita, celum: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 231. — Infernus, *ibid.*, 400.

CLIBANUS, examen iudicii: Raban. Maur., CXII, 894.

COELUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 891. — Coelestis vita: Garner. de S. Victore, CXCHII, 50.

COENA, relectio vite æternæ, *ibid.*, 892.

CRYSTALLUS significat claritatem et firmitatem æternæ patriæ: Rupert. abb., CLXVII, 1435.

DESERTUM, celum: Garner. de S. Victore, CXCHII, 265. — Per desertum recte intelligitur infernus, ubi electorum nullus invenitur et in quo ærumnarum solatia nulla sentiuntur: S. Gregor. Mag., LXXIX, 353.

DIADEMA dicitur iudicium: Raban. Maur., CXII, 909.

DIES, patria celestis, *ibid.* — Æternitas: Garner. de S. Victore, CXCHII, 570.

DILUVIUM, iudicium extremum: Raban. Maur., CXII, 911.

DOMUS, mors, *ibid.* — Cœli habitaculum: Garner. de S. Victore, CXCHII, 595. — Domus significat aliquando infernum: Rupert. abb., CLXVIII, 740.

DORMITIO, mors: Raban. Maur., CXII, 915.

EDOM, infernus, *ibid.*, 914.

ESCA, relectio patriæ celestis, *ibid.*, 917.

FALX dicitur mors, *ibid.*, 921.

FINIS, vita æterna, æternus interitus, æternitas, *ibid.*, 932.

FLUVIUS, extremum examen, *ibid.*, 934. — Ignis extremi iudicii: Garner. de S. Victore, CXCHII, 291.

FONS, æterna beatitudo: Raban. Maur., CXII, 932.

FOVEA, infernus, *ibid.* — Barathrum inferni: Garner. de S. Victore, CXCHII, 274.

FRAMEA, mors: Raban. Maur., CXII, 922.

FRIGUS, asperitas extremi iudicii, *ibid.*, 937.

FRUCTUS, æterna beatitudo, præmia æterna, mors æterna, *ibid.*, 938.

FULGUR, sententiæ extremi iudicii, *ibid.*, 933. — Tremenda extremi iudicii sententiæ: Garner. de S. Victore, CXCHII, 60.

FUMUS, caligo damnationis: Raban. Maur., CXIII, 933.

GAZOPHYLACIUM, patria celestis, *ibid.*, 945.

GLADIUS, mors, extremum iudicium, æterna damnatio, *ibid.*, 940. — Sententia futuri iudicii, pœna damnationis æternæ: Garner. de S. Victore, CXCHII, 522.

GOMORRHA, in Sodoma et Gomorrha significatur dies extremi iudicii: S. Prosper. Aquilan., LI, 745.

HERBA dicitur gaudium æternum: Raban. Maur., CXII, 930.

HIEMS, ultimum iudicium, *ibid.*, 935.

HODIE, æternitas, *ibid.*, 934.

IGNIS, pœna æterna, *ibid.*, 966. — Ardor gehennæ: Garner. de S. Victore, CXCHII, 355.

JACINTHUS dicuntur præmia æterna, *ibid.*, 965.

JERUSALEM habitatio celestis patriæ, *ibid.*, 966; CXI, 357, 579.

JUDEA significat celestem patriam, *ibid.*, 339.

JUDICIUM, damnatio, *ibid.*, CXII, 975.

JUGUM, ponderosa inferni habitatio, *ibid.*, 972.

LACUS, infernus, *ibid.*, 978; Garner. de S. Victore, CXCHII, 302. — Infernus lacus, pœnalis locus: S. Hilar., IX, 840.

LAMPAS, examen iudicii: Raban. Maur., CXII, 981.

LECTULUS, beatitudo æterna, *ibid.*, 985.

LILIUM, beatitudo celestis, *ibid.*, 986. — Per lilia supernæ claritas patriæ atque immortalitas floribus redolens paradisi designatur amœnitas, *ibid.*, CIX, 437.

LOCUS, patria celestis, *ibid.*, CXII, 987.

LONGITUDO, æternitas, *ibid.*, 989.

MARE, infernus, pœna gehennalis, *ibid.*, 993.

MATER dicitur Hierusalem celestis: S. Eucher., L, 755.

MATUTINUM dicitur dies iudicii: Raban. Maur., CXII, 793.

MENSA, patria celestis, *ibid.*, 998.

MONS, Celum monti comparatur: S. Bernard., CLXXXIII, 636.

MORS, pœna æterna: Raban. Maur., CXII, 1002.

NIX dicitur æterna damnatio, *ibid.*, 1008.

NOX, mortis acerbitas: S. Eucher., L, 741.

NUPTIÆ, gaudia celestis patriæ: Raban. Maur., CXII, 1008.

OCTONARIUS numerus designat diem æterni iudicii: Garner. de S. Victore, CXCHII, 450.

ORTUS, celestis patria: Raban. Maur., CXII, 1015.

PISCIS, mors, *ibid.*, 1050.

PLAGA, æterna damnatio, *ibid.*, 1019.

PORTA, ultimum iudicium, *ibid.*, 1031. — Dies iudicii: Garner. de S. Victore, CXCHII, 402.

PROFUNDUM, infernus, *ibid.*, 503.

PUTEUS, Inferni pœntis interitus nomine nuncupati sunt: S. Hilar., IX, 876.

REGNUM, patria celestis: Raban. Maur., CXII, 1033.

SANGUIS, pœnæ inferni, *ibid.*, 1045.

TEMPLUM, patria celestis, *ibid.*, 1061.

TENEBRÆ, supplicia inferni: Garner. de S. Victore, CXCHII, 578.

TERRA, regnum cœlorum, infernus: Raban. Maur., CXII, 1065. — Infernus: Garner. de S. Victore, 239.

THRONI, tribunal futuri iudicii: Raban. Maur., CXII, 1069.

TINEA, tormentum inferni, *ibid.*, 1067.

TORRENS, mortis dilapsus: S. Eucher., L, 742. — Ultimum iudicium: Raban. Maur., CXII, 1068. — Ignis extremi iudicii: Garner. de S. Victore, CXCHII, 297.

UMBRA, mors carnis: S. Eucher., L, 741. — Obscuritas inferni: Raban. Maur., CXII, 1085.

VALLIS, ima pœnarum loca: Garner. de S. Victore, CXCHII, 258.

VELUM, celum: Raban. Maur., CXII, 1075.

VENTILABRUM, discrimen iudicii, *ibid.*, 1071.

VERMIS, vestimenta inferni, *ibid.*, 1075. — Vermis nomine intelligi potest memoria animi peccatoris in inferni pœna constituti, *ibid.*, CXI, 256.

VESTIBULUM, vita æterna, *ibid.*, CXII, 1076.

VIA, status reproborum, *ibid.*, 1077.

VIRENTIA, æterna bona, *ibid.*, 1081.

VIRGA, sententia iudicis, *ibid.*

ARTICULUS XIII.

Allegoriæ quæ ad sacram Scripturam spectant.

ABYSSUS dicitur profunditas Scripturarum; item profunditas Veteris et Novi Testamenti: S. Eucher., L, 759; Alcuin., C, 423. — Vetus et Novum Testamentum vocatur abyssus: Raban. Maur., CVII, 851. — Abyssus duæ sunt duo Testamenta: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 178.

ACERVUS, Libri sacri sunt tritici acervus: S. Bernard., CLXXXV, 182.

ACETUM, Per acetum lex vetus exprimitur quæ diu in populo priore perseverans, Phariseorum traditionibus corrupta, nativum saporem servare non potuit: Raban. Maur., CVIII, 1208.

ADEPS, simplex intellectus Scripturæ, *ibid.*, CXII, 852.

ADVERSARIUS, Scriptura sacra, *ibid.*, 872.

AGER, Scriptura sacra, *ibid.*, 831; Garner. de S. Victore, CXCHII, 256. — Potest agri nomine Scripturæ sacræ latitudo signari: S. Gregor. Mag., LXXV, 1150.

ALÆ, duo Testamenta: S. Eucher., L, 748. — Alarum seraphim tria paria, tres intellectus Scripturæ significant: Alan. de Insulis, CCX, 270.

ANNULUS, Liber evangeliorum dicitur annulus: Raban. Maur., CXII, 858. — In quatuor annulis quibus altare portabatur, quatuor Evangelistarum libri non inconvenienter accipiuntur, *ibid.*, CVIII, 210.

AQUA significat Scripturam sacram: Vener. Gulbert., CLVI, 42, 50, 56; Rupert. abb., CLXVII, 932; Garner. de S. Victore, CXCHII, 279. — Aqua Vetus signat Testamentum: S. Petrus Damian., CXLIV, 909. — Arcana locutio prophetarum, sancta predicatio Christi aqua dicitur: Raban. Maur., CXII, 861. — Aqua amaræ occidentis litteræ et legis habent figuram: Raban. Maur., CVIII, 76. — Aqua sapientiæ est sermo divinus: S. Bernard., CLXXXIII, 878. — Aqua tenebrosa dicitur Scriptura prophetarum et apostolorum: S. Bruno Heribipolens., CXLII, 93. — Aqua scientiam Scripturæ notat: S. Eucher., L, 741; Vener. Godelfrid., CLXXIV, 783.

ARBOR, Sacri codices dicuntur arbor: Garner. de S. Victore, CXCHII, 535.

ARCA significat spiritalem Scripturæ sacræ scientiam: S. Gregor. Mag., LXXIX, 202.

ARCTURUS, Vetus Testamentum: Raban. Maur., CXII, 862. — Vetus lex: Garner. de S. Victore, CXCHII, 47.

ARCUS, Scriptura sacra: Raban. Maur., CXII, 862; Garner. de S. Victore, CXCHII, 324. — Arcus nomine in sacro eloquio ipsa eadem eloquia divina signantur: S.

Gregor. Mag., LXXVI, 153. — Arcus Domini Novum et Vetus Testamentum dicitur : S. Bruno Herbipol., CXLI, 63, 230.

ARGENTUM dicuntur divina eloquia : S. Gregor. Mag., LXXIX, 233, 306; Garner. de S. Victore, CXIII, 511. — Sacra Scriptura est aurum et argentum Domini : Rupert. abb., CLXVIII, 248. — Anrum significat interiorum sensum Scripturæ; argentum vero exteriorum : Rupert. abb., CLXVIII, 853. — Nitor eloquentiæ divinæ, argentum : Raban. Maur., CXII, 863.

ARUNDO, Scriptura sacra, *ibid.*, 949.

AURUM legem et prophetas signat : Rupert. abb., CLXVII, 1413.

BASIS columnarum sunt libri legis et prophetarum : Raban. Maur., CXI, 394.

BINARIUS numerus duo Testamenta indicat : Garner. de S. Victore, CXIII, 459.

BRACHIUM Scripturæ veritates significantur per cor et brachium : Rupert. abb., CLXVIII, 954.

BUTYRUM designat sensum tropologicum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CALAMUS, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 425.

CALIGO dicitur prophetia : Raban. Maur., CXII, 879. — Caligo profunditas est Scripturarum : S. Bruno Herbipol., CXLI, 92.

CALIX, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 879. — Duo intelligi debent Testamenta per duos calices, unus ad agnum pertinens, alter ad mysterium corporis : S. Paschasius Radbert., CXX, 1360.

CAMELI decem servi Abraham sunt decem præcepta legis : Rupert. abb., CLXVIII, 437.

CAMPI, Scripturæ divinæ dicuntur campi : S. Eucher., L, 741.

CANALES, sacra Scriptura : Rab. Maur., CXII, 835; Garner. de S. Vict., CXIII, 503.

CANCELLI per quos dilectus in pariete prospicit sunt Evangeliorum documenta : Wolbero abb., CXCV, 1110.

CANISTRUM ubi panes offeruntur significat Scripturam sanctam ubi refectio est spiritalis alimonie, evangelica doctrina conspersa atque copulata oleo lætitiæ, gratia videbitur Spiritus sancti : Raban. Maur., CVII, 624; CXII, 882.

CAPITELLA, duo Testamenta, *ibid.*, 883.

CARO, sententia sacre Scripturæ, *ibid.*, 886.

CASEUS designat sensum allegoricum sacre Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 240.

CATARACTÆ, profundæ sententiæ sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 890.

CATHEDRA, Scriptura sacra : Hugo de S. Victore, CXCV, 510, 511.

CELLA vinaria lex est Mosaisca : Alanus de Insulis, CCX, 66. — Scriptura sacra per cellam vinariam figuratur : S. Gregor. Magn., LXXIX, 495.

CELLARIA regis sunt lex et Evangelium : Wolbero abb., CXCV, 1036.

CERA, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 895.

CHERUB, duo Testamenta, *ibid.*, 891. — Duo cherubim in tabernaculo Moysis sunt duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 1155. — Cherubim arces fœderis duo designant Testamenta : Adam. Scot., CXCVIII, 759.

CISTERNA, sacra Scriptura, libri sacri : Raban. Maur., CXII, 896.

CIRCULUS, sacra Scriptura, *ibid.*, 896.

CLAVIS, apertio sacre Scripturæ, *ibid.*, 891.

CLEMI, duo Testamenta, *ibid.*, 892.

CLYPEI decem sunt præcepta decalogi : S. Bernard., CLXXXIV, 1074.

COELUM dicitur Scriptura sacra : S. August., XXXVII, 1341, 1909; S. Eucher., L, 738; Raban. Maur., CXII, 891; Adam. Scot., CXCVIII, 776. — Scriptura sacra comparatur celo : Vener. Godofrid., CLXXIV, 562. — Cœli sunt libri utriusque Testamenti : S. August., XXXVI, 112. — Libri evangelici merito cœli dicuntur, quia continent Christum Salvatorem : Cassiodor., LXX, 75.

COLLIS, Scriptura sacra est colli similis : S. Gregor. Mag., LXXIX, 288.

COLLUM, Sacrum eloquium nomine colli designatur : Garner. de S. Vict., CXIII, 190.

COLUMNA, Scriptura sacra : Rabanus Maurus, CXII, 899.

COMÆ capitis Christi, Scripturæ veritates : Rupert. abb., CLXVIII, 922.

CONCURSINA, lex vetus : Raban. Maur., CXII, 901.

CONDENSA, Opaca vel contracta Scripturæ divinæ dicuntur condensa : S. Eucher., L, 741.

CORNU, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 903.

CORUSCATIONES, splendoris Evangelii : S. Eucher., L, 758.

COTURNIX, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 901. — Coturnices legis historice figuram habent, *id.*, CXI, 250.

CURRUS Dei dicitur quadriformitas Evangeliorum : S. Eucher., L, 757.

DELICIÆ dicuntur eloquia divina : Raban. Maur., CXII, 907.

DENTES in Ecclesia sacre Scripturæ expositores sunt, Wolbero abb., CXCV, 1150.

DIGITUS, quatuor Evangelia : Rabanus Maurus, CXII, 910.

DIVITIÆ, verba legis, *ibid.*, 911.

EMUNCTORIA dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 913.

EXPLORATORES dicuntur duo Testamenta, *ibid.*, 918.

FACIES, vetus lex, *ibid.*, 920.

FAVUS imago est divinarum Scripturarum : S. August., XLVI, 819. — Literalis intellectus Scripturæ sacre, favi : Raban. Maur., CXII, 922.

FEMEN, Junctura feminum, concordia duorum Testamentorum : Wolbero abb., CXCV, 1227.

FERECULUM Salomonis est Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 880.

FERMENTUM : Raban. Maur., CXII, 924.

FEX, littera legis, *ibid.*, 925.

FIGUS imaginem legis tenet, *ibid.*, 926; S. Petr. Dam., CXLY, 469.

FIRMAMENTUM, Scriptura sacra mystice dicitur firmamentum : Rupert. abb., CLXX, 185.

FLUMEN, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935. — Flumina quatuor paradisi irrigantia, quatuor Christi Evangelia præfigurant : S. Cyprian., IV, 412.

FLUVIUS, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 934. — Scriptores sacri fluvio comparantur : S. Greg. Mag., LXXV, 513.

FONS, sacre Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 929.

FORCKPS, duo Testamenta, *ibid.*, 931.

FRAGMEN, secretiora legis, *ibid.*, 922.

FRUMENTUM, Scriptura sacra, *ibid.*, 938; Garner. de S. Victore, CXIII, 430.

FUNDA, duo Testamenta : Raban. Maur., CXII, 935.

GALAAD significat sacram Scripturam, in qua fœdus et pactum inter Deum et homines constitutum legitur, *id.*, CXI, 360; Wolbero abb., CXCV, 1149.

GEMELLI fetus duo sunt Testamenta, *ibid.*, 1150, 1155. — Gemelli fetus designant sensum allegoricum et moralem Scripturæ : Alanus de Insulis, CCX, 78.

GLADIUS hic acutus Testamentum Vetus et Novum : Petr. Lomb., CXCI, 1234.

GUTTUR dilecti sacre Scripturæ sonus accipitur : Wolbero abb., CXCV, 1203. — Per guttur sponsi intelligitur testamentum Christi per quod nobis loquitur : S. Greg. Mag., LXXIX, 523.

HEDERA significat legis litteram : Rupert. abb., CLXVIII, 436.

HERBA, sententiæ Veteris Testamenti : Raban. Maur., CXII, 950. — Scientia Scripturæ vocatur herba : Garner. de S. Victore, CXIII, 419.

HIEMS, Per hiemem legis austeritas : S. Greg. Mag., LXXIX, 498.

HOEDI duo quos attulit Esau Isaac significant duo Testamenta : Rupert. abb., CLXVII, 460.

HORDEUM, Legis littera vocatur hordeum : S. Eoch. L, 741. — Vetus Testamentum dicitur hordeum : Garner. de S. Victore, CXIII, 452.

HORTUS est sacra Scriptura : Rupert. abb., CLXVIII, 960. — Libri sacri horti sunt piorum : S. Bern., CLXXIV, 210. — Per hortos amenitatis Scripturarum significatur : Wolbero abb., CXCV, 1268.

HUMUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 952.

IGNIS, Scriptura dicitur ignis : S. Greg. Mag., LXXIX, 475.

IMBER matutinus et serotinus doctrina est evangelica : Rupert. abb., CLXX, 291.

JANUA, intellectus Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 963.

LABIA Christi duo sunt Testamenta : Cassiodor., CXX, 115; S. Bruno Herbipol., CXLI, 86. — Labia Dei mystice utriusque Testamenti consonantia intelligitur : S. Eucher., L, 731.

LAC, Doctrina sacra designatur per lac : Alanus de Insulis, CCX, 240. — Doctrina legis vocatur lac : Raban. Maur., CXII, 978. — Scriptura sacra potus est lactis : S. Paschas. Radbert., CXX, 1208. — Triplex Scriptura

sensus in lacte designatur : Alanus de Insulis, CCX, 240.

LAGEA, uncta oleo, propheticos libros designat : Rab. Maur., CVIII, 511.

LAPIS dicitur lex, id., CXII, 981. — Verba Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 530. — Quinque lapides David contra Goliath, quinque librorum Moysis typum tenent : Raban. Maur., CIX, 55.

LATUS, duo Testamenta, id., CXII, 982.

LENTICULA significat Scripturam sacram, in qua continetur promissio Spiritus sancti, id., CXI, 602.

LEO, austeritas legis, id., CXII, 983.

LEX, Velus Testamentum, liber Psalmorum, *ibid.*, 981.

LIBER, Vetus Testamentum et Evangelium, *ibid.*, 787.

LILIUM, sacra Scripturæ, *ibid.*, 986.

LIMEN, coctus Veteris Testamenti, *ibid.* — Scientia sacra Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXIII, 404.

LUCERNA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 989; Rupert. abb., CLXVIII, 1087; Petr. Lombard., CXCI, 1296.

— Cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 364. — Prophetia lucerna est ante Christum parata ad illuminandam viam : S. Prosper Aquitanus, LI, 581.

LUMINARE, Testamentum Novum luminare majus, Vetus luminare minus appellari potest : Vener. Godef., CLXXIV, 441.

LUX, cognitio legis : Garner. de S. Victore, CXIII, 361.

MANNA, Scriptura sacra dicitur manna : Raban. Maur., CXII, 995. — Manna Evangelium figurat : S. Petr., Dam., CXIV, 551.

MARE dicitur Evangelium : S. Ambros., XIV, 312. — Scripturæ sacre mare dicuntur : S. Eucher., L, 741.

MEL, Scripturæ sensus mysticus comparatur melli : Alanus de Insulis, CCX, 209.

MENSA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 998; S. Bruno Heribopolens., CXII, 114; S. Bruno Carthus., CLII, 965. — Scriptura sacra mensa Judæis facta in laqueum : S. Bruno Heribopol., CXII, 261. — Scriptura sacra mensa referta est : Petr. Lombard., CXCI, 637.

— Mensa Christi est Scriptura sacra : Alcuin. C. 630. — Mensa Christiani est lex et Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 622. — Scriptura sacra mensa est Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 992. — Quatuor menses ad holocaustum de lapidibus quadræ exstructæ sunt quatuor Evangelia : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1046.

MERIDIES, Scriptura sancta : Rabanus Maurus, CXII, 998.

MESIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 998 : Garn. de S. Vict. CXIII, 432.

MUCUS, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 999.

MONS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1001. — Scriptura sacra mons est umbrosus, condensus per sententias et umbrosus per allegorias : S. Gregor. Mag., LXXIX, 471. — Sacra Scriptura nomine montis designata : Garner. de S. Victore, CXIII, 352. — Montes ærei duo sunt Testamenta : S. Petr. Damian., CXIV, 783; Rupert. abb., CLXVIII, 739. — Montes libros divinos designant : Raban. Maur., CXI, 559.

MUSTUM dicitur sensus Scripturæ mysticus : Alanus de Insulis, CCX, 104.

NAVIS, Duo Testamenta dicuntur navis : Raban. Maur., CXII, 1001.

NUBES præfulgens eloquia divina sunt : S. Bruno Heribopol., CLII, 95.

OBOLUS, Per decem obolos qui exigebantur pretium pro animabus singulorum non aliud optius quam observantiam decalogi legis intelligi valet : Rabanus Maurus, CVIII, 214.

OSTIUM, Intelligentia verbi Dei, ostium, id., CXII, 1014.

PALEÆ, sententiæ Scripturæ sacre, *ibid.*, 1013.

PALLIUM, Littera Veteris Testamenti vocatur pallium, *ibid.*, 1018. — Evangelium Christi est pallium Eliæ : Rup. CLXVII, 1238.

PANIS, doctrina sacra : Raban. Maur., CXII, 1021. — Libri legales, *ibid.* — Scriptura panis comparatur : Alanus de Insulis, CCX, 209. — Panis est typus divine Scripturæ : Philippus de Harveng, CCIII, 952. — Panes sine fermento, sive azymos conspersos in oleo, apostolicos libros intelligit : Rab. Maur., CVIII, 511.

PANNI, mandata legis, id., CXII, 1021.

PALPEBRÆ, Scripturæ designantur per palpebras et per pluviam : S. Bruno Carthusian., CLII, 678.

PARABOLÆ, Per tria millia parabolarum Salomonis intelligitur plenitudo fidei in lege et in Evangeliiis a Christo tradita : Raban. Maur., CIX, 152.

PARIES, Scriptura sacra, id., CXII, 1022.

PASTUS, sublimitas sacre Scripturæ, *ibid.*

PECUNIA dicuntur eloquia divina : Garn. de S. Vict., CXIII, 308, 309.

PELLIS, litteralis Scripturæ intellectus : Rab. Maur., CXII, 1026.

PENNÆ, duo Testamenta : S. Eucher., L, 748. — Pennæ columbas deargentatæ significant Scripturas sacras : Rupert. abb., CLXVIII, 527.

PHARETRA Scriptura sacra : Rab. Maur., CXII, 939. — PHARETRA Patris est Scriptura sacra : S. Paschasius Radbert., CXX, 1158.

PICTURA, Scriptura sacra picturæ similis est : S. Greg. Mag., LXXIX, 415.

PLAUSTRUM, Evangelium est plaustrum super quod arca federis portabatur : Rupert. abb., CLXVII, 1126.

PLEIADES, Testamenti gratia vocatur pleiades : Garn. de S. Victore, CXIII, 44.

PLUVIA, Verba sanctorum apostolorum dicuntur pluvia : S. Eucher., L, 759. — Pluvia temporanea et serotina significat Scripturam propheticam et apostolicam : Rupert. abb., CLXVIII, 92. — Scripturæ designantur per pluviam : S. Bruno Carth., CLII, 678.

POMA, prophetiæ, præcepta utriusque Testamenti : Raban. Maur., CVI, 1050.

PORTA canon Veteris Testamenti et Scripturam sacram significat : Raban. Maur., CXI, 585. — Scientia Scripturæ sacre dicitur porta : Garner. de S. Victore, CXIII, 402.

PORTICUS, libri legales : Raban. Maur., CXII, 1031.

POSTES, libri Evangeliorum, *ibid.*, 1032.

PRÆSEPE, sacra Scriptura, *ibid.*, 1027.

PROPUGNACULA, munimenta Scripturarum, *ibid.*, 1032. — Propugnacula argentea divinorum eloquiorum sunt munimenta : Wolbero abb., CXCV, 1155.

PUTEUS, sacra Scriptura : Raban. Maur., CXII, 1035. — Scriptura vera : Rupert. abb., CLXII, 431, 451. — Libri Scripturæ : Garner. de S. Victore, CXCVII, 300.

QUADRANS, Quadripartita sacra Scripturæ intelligentia dicitur quadrans : Raban. Maur., CXII, 1036.

QUADRIGÆ Aminadab sunt quatuor Christi Evangelia : Rupert. abb., CLXVIII, 635, 658; Vener. Godefridus, CLXXIV, 79; Wolbero abb., CXCV, 1221. — Quatuor Evangelia quasi quatuor quadrigæ sunt Novi Testamenti, cui præsidet auriga ipse Christus : Cassiodorus, LXX, 1093.

QUATERNARIUS numerus quatuor Evangelia designat : Garn. de S. Victore, CXIII, 444.

RAMUS, doctrinæ sacre, sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1037.

REFECTIO animæ est Scriptura sacra : Ven. Godef., CLXXIV, 1116.

REGNUM, sacra Scripturæ : Raban. Maur., CXII, 1038; Vener. Godefrid., CLXXIV, 154.

RESTICULA, præcepta Dei : Rabanus Maurus, CXII, 1040.

RIVULI, sententiæ sacre Scripturæ, *ibid.*

RIVUS, libri evangelici : Garner. de S. Vict., CXIII, 296.

ROS significat evangelicam doctrinam : Rupert. abb., CLXVIII, 494.

ROTA habens quatuor facies est Scriptura sacra : Rupert. abb., CLXVIII, 1585. — Vetus et Novum Testamentum rota : Raban. Maur., CXII, 1041. — Rota in medio rotæ Novum est Testamentum inter Vetus : Wolbero abb., CXCV, 1058.

SAGITTÆ, Scriptura sacra : Garner. de S. Victore, CXIII, 326.

SALTERIUM, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1043.

SAXUM, Scripturæ sensus litteralis comparatur saxo : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SCALA Jacob duo Testamenta significat, quæ et evangelicis intertextis præceptis, credentes homines voluntatemque Dei facientes quasi per quosdam observantiam gradus in cælum levare conserverunt : S. Zeno, XI, 428. — Scala Jacob figura fuit duorum Testamentorum : Philippus de Harveng., CCIII, 499.

SEGES nominanda est sacra Scriptura : Ven. Godef., CLXXIV, 1039.

SERAPHIM significat Scripturam sacram : Alanus de Insulis, CCX, 209.

SICLUS, vetus lex : Raban. Maur., CXII, 1053.

SILVA, vetus lex, *ibid.*, 1054.

SPECULUM, Scripturæ sacre sunt speculum : S. Bern. CLXXIV, 788. — Evangelium speculum est sacerdotum, *ibid.*, 1085.

SPICÆ, sententiæ sacre Scripturæ : Rab. Maur., CXII, 1035.

SPOLIA, eloquia divina, *ibid.*, 1039.

STATERA, Scripturæ designantur per stateram : S. Bruno Carthus., CLII, 936.

SYMPHONIA, Evangelii prædicatio : Raban. Maur., CXII, 1051.

TABULÆ Testamenti manu Dei scriptæ, fractæ et restauratæ figura sunt Veteris et Novi Testamenti, id., CVIII, 872.

TECTUM, subtilitas sacræ Scripturæ, id., CXII, 1061.

TERRA, Scriptura sacra comparatur terræ : Vener., Godefrid., CLXXIV, 181.

TONITRUA dicuntur voces Evangelii : S. Euch., I, 738.

TORRENS, fluentia sacrorum librorum : Garner. de S. Victore, CXIII, 297.

TURRIS cum propugnaculis significat Scripturam sacram : Rupert. abb., CLXVIII, 868.

TURTUR, Evangelii prædicatio significatur per vocem turturis : Rupert. abb., CLXVIII, 868 ; Wolbero abb., CXCV, 1112.

UBERA duo sunt Testamenta : Raban. Maur., CXII, 1081. — Mystica verba sacræ Scripturæ *ibid.*, — Verba sacri eloqui : Garner. de S. Victore, CXIII, 221. — Per ubera sponsi, dulcedo Evangelii intelligitur : Cass., LXX, 1037.

UMBRA, duritia legis : Raban. Maur., CXII, 1085.

UTER, littera legis, *ibid.*

VACCA rufa signum Novi Testamenti : S. Augustin., XXXIV, 752.

VAS, Scriptura sacra : Alanus de Insulis, CCX, 258. — Scripturæ sacræ sunt vasa sacra : S. Bernard., CLXXIV, 762.

VELUM, obscuritas Scripturæ sacræ : Raban. Maur., CXII, 1075.

VENA, Scriptura sacra, *ibid.*

VESTIS, Scriptura sacra, *ibid.*, 1076.

VIA, Evangelium via lucernæ in umbra lucet, id est in sæculo : S. Ambros., XIV, 816.

VILLÆ dicuntur obscuritates Scripturæ sacræ : Alanus de Insulis, CCX, 101.

VINEA, Scriptura sacra : Raban. Maur., CXII, 1079. — Sacri codices dicuntur vinea : Garner. de S. Victore, CXIII, 341.

VINUM, scientia legis, verbum Evangelii : Raban. Maur., CXII, 1078. — Veritas sacræ Scripturæ vino comparatur : Petr. Cantor, CCV, 240.

VIRGA, terror legis : Raban. Maur., CXII, 1081. — Virgæ duæ significant fœdus Dei cum hominibus bis initum : Rupert. abb., CLXVIII, 786.

VIRTUS, Evangelium prædicationis : S. Ambros., XV, 1555.

VISIO, revelatio : Raban. Maur., CXII, 1081.

VOLATUS, intellectus in Scripturis : S. Eucherius, L, 748.

XLVII.

INDEX DE ALLEGORIIS NOVI TESTAMENTI

ORDINE DIGESTUS ANALOGICO

ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM VARIASQUE SS. PATRUM REFERENS

EXPLANATIONES.

In hoc indice eundem ac in præcedente ordinem observavimus, ideoque si libeat, hujusce indicis XLVI Monitum adeat lector benevolus.

ARTICULUS I.

Allegoriæ quæ ad Deum spectant.

AGRICOLA Deus est, nos ejus agricultura : Petr. Lombard., CXCI, 1535.

COLUMBA, signans Spiritum sanctum ita ad Noe quasi ad Christum in Jordane devolat : S. Hieronym., XXII, 660. — Spiritus per columbam et linguas igneas sub quibus apparuit donandam nobis ostendit suo munere charitatem : S. Fulgentius, LXV, 580. — Columba figura est Spiritus sancti : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1145 ; Alc. C, 757, 769, 775. — Columba integra apparens Christo significat gratiam Spiritus sancti : Rupert. abb., CLXVII, 1590.

CORNUA septem septemplerem Spiritus operationem designant : B. Alcuin., C, 1121. — Operatio Spiritus septiformis per cornua septem significatur, *ibid.*, 1121.

FIGULUS est Deus : Petr. Lombard., CXCI, 1465.

FUMUS, Gloria Trinitatis dicitur fumus quo excæcati sunt Judei : Rupert. abb., CLXIX, 1115.

FUR, Judex celestis Deus furi comparatur : Alcuin., C, 1110.

LAMPADES septem septiformem Spiritum significant : Alcuin., C, 1117. Spiritus sanctus lampadibus comparatur, *ibid.*

LIGNUM vitæ sapientia Dei Patris est, *ibid.*, 1105.

NUBES in mari Rubro Spiritus sancti figura : Petr. CXCI, 1617.

OCULI Jesu dona Spiritus ejus mystice designant : Alcuin., C, 821. Oculi Spiritum sanctum qui Ecclesiam illuminat, representant, *ibid.*, 1098. — Septem oculi septemplerem operationem Spiritus designant : Alcuin., C, 1121.

OLEUM designat Spiritum sanctum : S. Pasch. Radb., CXX, 841.

PEDES Dei stabilitatem æternam significant : B. Lanf., CLI, 378.

SEDENS. Persona Patris per sedentem in throno Filii autem per dexteram sedentis significatur : Alcuin., C, 1120.

SEPTEM. Septiformis operatio Spiritus sancti per numerum septem designatur : Alcuin., C, 1097.

STELLÆ. Septem stellæ Spiritus septiformis dona sunt, *ibid.*, 1109.

ARTICULUS II.

Allegoriæ quæ ad Christum spectant.

ADOLESCENS intelligi potest figura humanitatis Christi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 1085.

AGNUS. Christus dicitur agnus quia semetipsum offerens, mundum redemit : B. Alcuin., C, 1121.

AGRICOLA. Christus ut homo test vitis, agricola secundum divinitatem : S. August., XXXV, 1859.

ALPHA. Christus alpha et omega, quia principium est et finis : B. Alcuin., C, 1095.

ALTARE, de quo Joannes in Apocalypsi, Christi est humanitas : S. Bernard., CLXXXIII, 472.

ANGELUS movens aquam piscinæ figura erat Christi : S. Augustin., XXXVIII, 690.

ARCA Testamenti, incarnatio Christi : Rup. abb., CLXIX, 1029.

AURUM, initia redemptionis : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Auro potentia ostenditur, *ibid.*, 269, 283.

In auri munere regia dignitas demonstratur : S. Sedatus, LXXII, 775.

CALCULUS. Jesus Christus calculo candido significatur. B. Alcuin., C, 1106.

CALIX Passionem Domini indicat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 918.

CANTICUM. Christus cantavit canticum novum : B. Alcuin., C, 1122.

CHRISTUS dicitur acervus viginti mediorum : Rupert. abb., CLXXIII, 1563. — *Ætas plena* in qua omnes resurgent : S. Bruno Carthus., CLIII, 357. — *Agnus* : B. Alcuin., C, 1121; Richard. de S. Victore, CXCVI, 756. — *Agnus Dei* : S. Maxim. Taurin., LVII, 60. — *Agnus masculus* : Rupert. abb., CLXIX, 239. — *Agricola* : S. Augustin., XXXV, 1839. — *Alpha et omega* : B. Alcuin., C, 1093. — *Altare* : S. Augustin., XXXV, 1529. — *Altare Dei* : B. Alcuin., C, 1126; Richard. de S. Victore, CXCVI, 768. — *Altare Ecclesie* : Rupert. abb., CLXIX, 5017. — *Angelus* : Rupert. abb., CLXIX, 976; Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 594. — *Angelus ascendens ab ortu solis* : B. Alcuin., C, 1129. — *Angelus de celo descendens* : Rupert., CLXIX, 1148. — *Angelus fortis de celo descendens in nubis* : B. Alcuin., C, 1143. — *Angelus lapidem in mare mittens* : Rupert. abb., CLXIX, 1156. — *Angelus magnus*, *ibid.*, 975. — *Angelus magni consilii*, *ibid.*, 959. — *Apostolus* : S. Agobard., CIV, 56. — *Ara templi* : Rupert. abb., CLXIX, 975. — *Barachias, benedictus Domini*, *ibid.*, 950. — *Calculus candidus* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284. — *Caput Ecclesie* : S. Agobard., CIV, 62; Petr. Lombard., CXII, 178. — *Caput nostrum* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 434. — *Corona martyrum*, *ibid.*, 707. — *Fillius David* : S. Hilari., IX, 1004, 1047. — *Desideratus cunctis sæculis* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 55. — *Dies* : S. Ambros., XV, 1759. — *Dominus dominantium* : Rupert. abb., CLXIX, 1169. — *Domitius homo* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 582. — *Emmanuel* : S. Paschas. Radbert., CXX, 117, 118. — *Episcopus episcoporum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Flos virginum* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Fons vite* : S. Augustin., XXXV, 1654, 1115. — *Fortis in humilitate* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 43. — *Gratum tritici et grani sinapis* : S. Ambros., XV, 1747. — *Gratum mortificandum et multiplicandum* : S. Augustin., XXXV, 1766; XXXVI, 1730. — *Gratum morte multiplicatum*, *id.*, XXXVIII, 1597. — *Gratia continentium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 707. — *Homo peregre profectus* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1106. — *Imago Dei* : S. Bruno Carthus., CLIII, 235. — *Impeccabilis* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 412. — *Incomprehensibilis* : S. Bruno Carthus., CLIII, 352. — *Janua* : S. Augustin., XXXVIII, 780, 1647. — *Justus et iustificans* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 558. — *Jaspis* : Richard., a S. Victore, CXCVI, 865. — *Lapis mundus et candidus* : Ven. Rupert., CLXIX, 1150. — *Lapis positus in fundamentum* : S. Paschas. Radbert., CXX, 753. — *Lapis sub capite Jacob* : Richard. de S. Victore, CXCVI, 865. — *Leo*, *ibid.*, 756. — *Leo qua diabolum vicit* : B. Alcuin., C, 1121. — *Leo de tribu Juda*, *ibid.*, 1121. — *Liber* : S. Bruno Carthus., CLIII, 544. — *Lignum vite* : Rupert. abb., CLXIX, 870. — *Lucerna*, *ibid.*, 851. — *Lumen*, *ibid.* — *Lumen illuminans* : S. Augustin., XXXV, 1782. — *Lumen vite*, *ibid.*, 1654. — *Lux mundi*, *ibid.*, 1652; Rupert. abb., CLXIX, 1148. — *Lux inextinguibilis* : S. Augustin., XXXV, 1575. — *Manna absconditum* : B. Alcuin., C, 1105. — *Margarita pro qua omnia vendenda sunt* : S. Augustin., XXXV, 1571. — *Margarita evangelica bonorum omnium profusional comparanda* : S. Paulin. Nolan., LXI, 276. — *Mediator* : S. Paschas. Radbert., CXX, 283, 284; S. Bruno Carthus., CLIII, 457; Rupert. abb., CLXIX, 975, 976. — *Mediator Dei et hominum* : S. Hilarius, IX, 989. — *Solus mediator inter Deum et homines* : S. Agobard., CIV, 202. — *Mediator noster* : Petr. Lombard., CXII, 127. — *Summe misericors* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 499. — *Mitis erga nos, durus in seipsum*, *ibid.*, 240. — *Mons* : S. Paschas. Radbert., CXX, 215. — *Mons magnus et altus* : Rupert. abb., CLXIX, 1194. — *Solus mons a quo nobis auxilium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 622. — *Solus mundus a peccato* : Ven. Godefrid., CLXXIV, 253. — *Murus adversus insidias inimici* : S. Augustin., XXXV, 1440. — *Os Patris* : Ven. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 590. — *Ostiaribus* : S. Augustin., XXXV, 1728. — *Ostium*, *ibid.* — *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 319; Petr. Cantor, CCV, 121. — *Ostium apertum credentibus* : B. Alcuin., C, 884, 1111, 1116. — *Ostium quod clavus aperit*, *ibid.*, 1111. — *Ovis* : S. Augustin., XXXV, 1728, 1735. — *Panis* : S. Augustin., XXXV, 1612; XXXVIII, 265, 325, 1463; S. Paschas. Radbert., LXX, 320. — *Panis verus* : S. Augustin., 1602, 1607. — *Panis angelorum* : B. Alcuin., C, 1105. — *Panis celestis manna adumbratus* : S. Augustin., XXXVIII, 45, 1531. — *Panis celestis quem manducaverunt veri Israelitæ*, *ibid.*, 1531. — *Panis qui de celo descendit* : S. Maximus Taurin., LVII, 563. — *Paracletus* : S. Augustin., XXXV, 1828. — *Pastor*, *ibid.*, 1728, 1734;

XXXVIII, 508, 1647. — *Pastor bonus* : Rupert. abb., CLXXVII, 528; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 829. — *Pastor pastorum* : S. Agobard., CIV, 196. — *Summus Pastor*, *ibid.*, 197. — *Paterfamilias* : Gregor. Mag., LXXVI, 1154. — *Pax* : S. Augustin., XXXVIII, 170. — *Petra*, *id.*, XXXV, 1729, 1736; XXXVIII, 48, 1258, 1548. — *Pontifex* : S. Bruno Carthus., CLIII, 501. — *Potus* : S. Augustin., XXXV, 1612. — *Præmium* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 539. — *Pretium*, *ibid.* — *Pretium nostrum* : S. Augustin., XXXVIII, 1591. — *Principium*, *ibid.*, 24. — *Radix David* : B. Alcuin., C, 1121; Rupert. abb., CLXXVII, 928. — *Refectio nostra* : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 493. — *Rex regum* : Rupert. abb., CLXIX, 1166. — *Sacerdos secundum ordinem Melchisedech* : Rupert. abb., CLXIX, 487. — *Securis ad radicem posita* : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1164. — *Sol* : B. Alcuin., C, 1126; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 1214. — *Sol iustitiæ et veritatis* : Petr. Lombard., CXII, 206. — *Sponsus Ecclesie* : S. Agobard., CIV, 169. — *Stella matutina* : Rupert. abb., CLXIX, 890. — *Templum* : S. Augustin., XXXV, 1329; Rupert. abb., CLXIX, 973. — *Veritas* : S. Agobard., CIV, 115. — *Veritas in promisso* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Via* : S. Paschas. Radbert., CXX, 244. — *Via in exemplo* : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vir* : Rupert. abb., CLXIX, 239; Vener. Godefrid., abb., CLXXIV, 401. — *Vir noster*, *ibid.*, 454. — *Virga* : B. Alcuin., C, 1109. — *Vita æterna* : S. Augustin., XXXV, 1610, 1818; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 404. — *Vita sacramentorum* : S. Augustin., XXXVIII, 92. — *Vitis* : S. Augustin., XXXV, 1839, 1841; S. Paschas. Radbert., CXX, 525.

Christus comparatur asinæ et pullo ejus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 53. — *Furti* : B. Alcuin., C, 1110. — *Gallinæ* : S. Augustin., XXXV, 1530; XXXVI, 526; S. Paschas. Radbert., CXX, 791. — *Grano frumenti* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 950. — *Grano sinapis* : Rupert. abb., CLXXIII, 1084. — *Lucernæ* : Vener. Godefrid., CLXXIV, 428. — *Ramo cæso ex arbore*, *ibid.*, 24. — *Vermiculo ligni*, *ibid.*, 500.

Christus dicitur ovem humeris suis ad ovile reportans : S. Paulin. Nolan., LXI, 194. Christus nascens est puer sanctus, propheta et angelus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 594. Christus est via in exemplo, veritas in promisso, vita in præmio, *ibid.*, 404. Christus in Maria, lumen in cera, *ibid.*, 611. Christi caro dicitur arca, tabernaculum, nubes, diadema, *ibid.*, 636. Christus in cruce est rex et sacerdos, *ibid.*, 696. Christus reliquit matrem relinquendo Synagogam Judæorum de qua secundum carnem natus est et inherendo Ecclesie, quam ex omnibus gentibus congregavit : S. Prosper Aquitan., LI, 620.

CIBUS. Christi cibus vite est, Christi cibus fortitudo est : S. Ambros., XV, 1687.

CITHARÆ seniorum Passionem Christi figurant : B. Alcuin., C, 1122.

CLAVIS David de Incarnatione Christi intelligenda est : B. Alcuin., C, 1111.

COLLIS. Septem colles sunt septem orationis Dominicæ petitiones : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 586.

EQUUS albus humanitatis Christi est symbolum : B. Alcuin., C, 1125.

FACIES hominis Incarnationem designat : Rupert. abb., CLXIX, 940. — *Facies veluti est Passio Christi*, *ibid.*, 942. — *Christi facies ut sol lucens*, *ibid.*, 659. — *Incarnatio Redemptoris per faciem angeli fulgentem ut sol manifestatur* : B. Alcuin., C, 1059.

FERMENTUM. Christus designatur per fermentum satis tribus farinæ immisum : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

GALLIÆA transfigurationem Domini denotat : Rupert. abb., CLXX, 201.

GRANUM. Christus designatur per granum sinapis : S. Gregor. Mag., LXXVII, 772.

HOMO descendens in Jericho representat Christum : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 570.

IRIS arcum significans reconciliationis mundi per Incarnationem figura est : B. Alcuin., C, 1116. — *Iris capitis Christi ejus est divinitas*, *ibid.*, 1143.

JASPIS designat Christi divinitatem in qua omnia vivunt, *ibid.*, 1118.

LIBER. Christi typus est liber signatus sigillis septem : S. Bernard., CLXXXIII, 279. — *Christus solus dignus aperire librum* : B. Alcuin., C, 1120.

LEO de tribu Juda est Christus de semine David, *ibid.*, 1121. Resurrectio in leone figuratur, *ibid.*, 1118.

LUCERNA typus est humanitatis Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 924.

MAGI. Magorum munera designant anrum regem, thus Deum, myrrha hominem : S. Hilar., IX, 923; S. Ambros., XVI, 244, 535; Juvenecus, XIX, 98; Sedulius, *ibid.*, 605; S. Petrus Chrysologus, LII, 620; S. Maximus Taurin., LVII, 261, 272; S. Gregor. Mag., LXXVI, 1112; S. Fulgent., LXV, 716. — In muneribus quæ Regi nato Magi obtulere pretiosa continentur dona quæ ipse Salvator cum Deo Patre et Spiritu sancto in cælis regnans a gentibus obtinuit : S. Maximus Taurin., LVII, 261. — Magi Christum thure Deum, auro regem, myrrha hominem agnoscunt : S. Bernard., CLXXXIII, 147.

MANUS angeli fortis est operatio salutis nostræ : B. Alcuin., C, 1144.

MEDIATOR Dei et hominum est angelus thuribulem aureum in manu tenens, seu Christus, *ibid.*, C, 1155.

MONS. Christus gentibus ab apostolis nuntiatus, mons translatus in mare : S. Augustin., XXVIII, 854.

MYRRHA Christi et nostram a mortuis resurrectionem prænuntiat : S. Maximus Taurin., LVII, 259. — Myrrha designatur incorruptibilitas, *ibid.*, 269, 283. — In myrrhæ specie sepelienda demonstratur humanitas : S. Sedulius, LXXII, 773.

NOE. Christus figuratus est in Noe, et in illa arca, orbis terrarum : S. Augustin., XXXV, 1461.

OREB mons Christi est typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 99.

PEDES. Adventus Christi in mundum designatur per pedes : B. Lanfranc., CLI, 140.

PISCIS erat Christus discipulis escam præbens vitalem, sed Judæis in serpentem commutatur : S. Prosper Aquitan., LII, 351. — Piscis qui prior ascendit staterem habens in ore, figura Christi : S. Paschas. Radbert., CXX, 600.

PRIMOGENITUS merito asseritur Christus, quia nullus ante ipsum mortuus resurrexit : B. Alcuin., C, 1095.

RUGITUS Christi sicut leonis : Rupert. abb., CLXIX, 1008.

SAMARITANUS misericors Christum designat : Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 269.

SAPIENTIA. Christus, sapientia Dei ubique præsens : S. Augustin., XXXV, 1659.

SARDINUS Redemptoris humanitatem significabat : B. Alcuin., C, 1116.

STELLA matutina Christum figurat, *ibid.*, 1109. — Secundum Incarnationis mysterium est stella : S. Ambros., XV, 1569.

TESTIS fidelis merito asseritur Christus : B. Alcuin., C, 1093.

THABOR qui interpretatur *lumen veniens* typus Christi incarnati : Raban. Maur., CLX, 38.

THUS, veræ religionis cultus, idolorum cessatura superstitione : S. Maximus Taurin., LVII, 279. — Pontificum Christi thure monstratur, *ibid.*, 269, 283. — In thuris vapore divina majestas demonstratur : S. Sedulius, LXXII, 773.

UNCTIO sacerdotum unctionem Christi figurat : B. Alcuin., C, 1090.

VINEA dicitur a vite quæ Christus est : Rupert. abb., CLXIX, 923.

ARTICULUS III.

Allegoria quæ ad angelos spectant.

ANIMALIA et seniores in Apocalypsi, angeli sunt : B. Alcuin., C, 1123.

MESSORES angeli zizania ad comburendum in fasciculos ligant, cum pares paribus in tormentis similibus sociant, ut superbi cum superbis, luxuriosi cum luxuriosis, avari cum avaris : S. Gregor. Magnus, LXXVII, 381.

OCULI. Angeli in Ecclesia per oculos designantur : B. Alcuin., C, 1098.

SEDES posita in eorum sunt sancti angeli : Richard. de S. Victore, CXCVI, 746.

ARTICULUS IV.

Allegoria quæ ad spiritus malignos spectant.

ANGELI quatuor stantes super quatuor angulos terræ corpus antiqui hostis significant : B. Alcuin., C, 1128.

DIABOLUS dicitur angelus abyssi : Rupert. abb., CLXIX, 992. — Criminator : B. Alcuin., C, 1020. — Draco : S. Augustin., XXXV, 1467. — Draco magnus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800. — Equus rufus : Rupert. abb., CLXIX, 915. — Exterminans : B. Alcuin., C, 1111. — Homicida, *ibid.*, 872. —

Infernus : Rupert. abb., CLXIX, 947. — Leo : S. Augustin., XXXV, 1731. — Lupus, *ibid.*. — Lupus in Ecclesia : B. Alcuin., C, 887. — Mendax et mendacii pater, *ibid.*, 906. — Mons magnus : Rupert. abb., CLXIX, 120. — Mons, *ibid.*, 945. — Pater Judæorum, *ibid.*, 592. — Princeps hujus mundi : B. Alcuin., C, 940; Rupert. abb., CLXIX, 563. — Satanas : S. Bruno Astensis, CLXV, 670. — Seminis seminator nocturnus : S. Fulgentius, LXV, 560. — Serpens antiquus : S. Bruno Astensis, CLXV, 670; Rupert. abb., CLXIX, 800.

EQUUS rufus antiqui hostis est corpus : B. Alcuin., C, 1124.

GLADIUS magnus qui datur sedenti super equum rufum diaboli potestatem figurat, *ibid.*

PHARAO, id est diabolus, aquis necatur, baptismo populo, ipse cum exercitu suo obrutus : S. Hilar., IX, 762. SEDENS super equum rufum diabolus est qui peccata sumit de terra : B. Alcuin., C, 1124.

VOLUCRES cæli serpennum immundis spiritibus cognominari didicimus : S. Hilarius, IX, 957. — Demones sunt volucres : Richard. de S. Victore, CXCVI, 659.

ARTICULUS V.

Allegoria quæ ad Ecclesiam spectant.

ABEL. Ecclesia cum Abel cepit : Petr. Lombard., CXCII, 307.

ANGELUS qui Joanni apparuit una cum apostolo Ecclesiam præfigurat : B. Alcuin., C, 1091. — Angeli Ecclesiarum septem de quibus mentio fit in Apocalypsi sunt septem Ecclesie : S. Augustin., XXXIV, 81. — Angeli Ecclesiam indicant : B. Alcuin., C, 1155.

ANIMA figura est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 587. — Ecclesie anima Spiritus sanctus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 407.

ANIMALIA quatuor figurant Ecclesiam : B. Alcuin., C, 1118, 1119, 1124.

ARCA Noe Ecclesiam significat : S. Ambros., IV, 814; S. Paschas. Radbert., CXX, 166, 167, 743.

AREA est Ecclesia in qua nunc triticum, non sine palea : S. Augustin., XXXVIII, 1174. — Per aream Dominicam intelligitur Ecclesia Dominica per totum orbem valide lateque diffusa, *id.*, XXXIV, 127.

BETHLEEM fuit totius Ecclesie typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 133, 134; Rupert. abb., CLXX, 81. — Bethleem mystice est Ecclesia : Adam. Scot., CXCVIII, 188.

CANDELABRUM. Ecclesia significatur per candelabrum : Rupert. abb., CLXVIII, 1598. — Candelabra septem septiformem Ecclesiam designant : B. Alcuin., C, 1097.

CANTUS Ecclesie, vox magna de cælo : Rupert. abb., CLXIX, 1055.

CIVITAS Christi est Ecclesia super Christum fundata : Rupert. abb., CLXIX, 1193.

COENACULUM significat sanctam Ecclesiam : Raban. Maur., CVM, 590.

COLUMNA typus est Ecclesie : S. Ambros., IV, 1587.

COLUMNA. Per columnam nubes de qua in Apocalypsi Ecclesiam posuimus ascribere, *ibid.*, 863.

CONJUNCTIO. Mysterium conjunctionis viri et mulieris unionem Christi et Ecclesie præsignat : Victorinus Afer, VIII, 1269.

CORONA. Ecclesia coronas habet aureas : B. Alcuin., C, 1117.

COSTA. Adæ in mulierem edificata typus est Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 617, 643.

CRUX. Ecclesia Christi cruce exaltatur : S. Augustin., XL, 668.

DOMUS septem columnis firmata typus Ecclesie : S. Paschas. Radbert., CXX, 41. — Domus Simonis leprosi typus Ecclesie, *ibid.*, 878.

ECCLESIA est vel dicitur Ager Domini : S. Augustin., XL, 683. — Ager Dei primum spinosus, *ibid.*, 688. — Ager Christi benedictus : Vener. Godefrid., CLXXIV, 274. — Ager sanguinis : Rupert. abb., CLXVIII, 1578. — Bibulis peccata hominum potderans et remittens : B. Alcuin., C, 1126. — Castellum supra montem positum : S. Bruno Astensis, CLXV, 590. — Civitas : B. Alcuin., C, 906; Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Civitas Dei : S. Anselm. Cantuar., (LVIII), 598. — Civitas Domini : Rupert. abb., CLVIII, 1474. — Civitas inextinguibilis : Vener. Hildebert., CLXXI, 496. — Civitas supra montem posita : S. Chromatius, XX, 340-341; Raban. Maur., CVII, 892. — Cælum : S. Paulin. Nolan., LXXVI, 1262; Richard. de S. Victore, CXCVI, 714. —

COLUMBA : Rupert. abb., CLXIX, 298. — Columna verita-

tis : B. Lanfranc., CLI, 333. — Corpus, *ibid.*, 195, 197. — Creatura Dei, *ibid.*, 72. — Domus : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Domus Jacob et domus Joseph, *ibid.*, 401. — Domus Juliae : S. Hieronym., XII, 817. — Domus obedientiae : B. Alcuin., C, 9:6. — Familia Christi : Vener. Hildebert., CLXXI, 834. — Fulgur : S. Augustin., XXXV, 1330. — Jerusalem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Mater : S. Paulin. Nolan., LXI, 261; B. Lanfranc., CLI, 625. — Mulier amica sole et luna : Rupert. abb., CLXIX, 1039; CLXX, 36. — Mulier quae perit : *id.*, CLXIX, 745. — Mulier in tristitia pariens : B. Alcuin., C, 9:5. — Ovile Christi : S. Augustin., XXXV, 1721. — Proprium ovile fidelium : B. Alcuin., C, 304. — Ovile ovium : Raban. Maur., CXI, 203. — Unum ovile et unus pastor : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 795. — Regnum Christi eternum : Vener. Godefrid., CLXXIV, 308. — Regnum Dei : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733; Petr. Lombard., CXCI, 1680. — Regum colorum : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1118, 1154. — Sagena, *ibid.*, 1116. — Sedes maiestatis Christi : S. Anselmus, CLVIII, 602. — Sedes in caelo Christi : Rupert. abb., CLXIX, 906. — Sion : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 733. — Socrus Christi : Vener. Godefrid., CLXXIV, 375. — Sponsa : B. Alcuin., C, 786. — Sponsa Christi : S. Paulin. Nolan., LXI, 261. — S. Paschas. Radbert., CXX, 741; Petr. Lombard., CXCI, 70. — Coelestis stabilitas : S. Augustin., XL, 239. — Templum Dei : B. Alcuin., C, 1112, 1119. — Templum sanctum : Adam. Scot., CXCVIII, 368. — Templum tabernaculi : Rupert. abb., CLXIX, 1111. — Christi uxor : Vener. Godefrid., CLXXIV, 300. — Vestis dealbata super nivem : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Vineae Domini : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152. — Virgo : B. Alcuin., C, 786; B. Lanfranc., CLI, 625.

Ecclesia comparatur agro : Adam. Scot., CXCVIII, 738. — Arcæ Noe : Rupert. abb., CLXIX, 819. — Candelabro : Richard. de S. Victore, CXCVI, 705. — Nubi : B. Alcuin., C, 1117. — Tunica inconsutilli : S. Bernard., CLXXXII, 538. — Viti : Hugo de S. Victore, CLXXVII, 694. — Ecclesia per curulum et sedem designatur : B. Alcuin., C, 1116. — Ecclesia throno, animalibus et senioribus circumstantibus significatur, *ibid.*, 1121, 1135. — Ecclesia dicitur pulchra ut luna, electa ut sol : S. Paschas. Radbert., CXX, 185. — Ecclesia cum Christo est una caro : Petr. Lombard., CXCI, 214. — Ecclesia electorum designata est per descriptum oibem ab Augusto cuius cardines sunt prelati : Adam. Scot., CXCVIII, 236.

JERUSALEM. Ecclesia per Jerusalem signatur : Adam. Scot., CXCVIII, 135.

LAPIS. Ecclesia parvus lapis qui abscissus de monte sine manibus occupavit universam faciem orbis terræ : S. Victorinus Afer, V, 87.

LUNA. Ecclesia ut luna, modo prosperis clara, modo adversis obscura : Vener. Hildebert., CLXXI, 751.

MANUS Ecclesiae presbyterum significat : S. Chromatius XX, 359.

MONS figura est Ecclesiae : S. Paschas. Radbert., CXX, 214, 699, 796.

MULIER quærens drachmam, Ecclesiae figura invitantis ad poenitentiam : S. Ambros., XV, 6:8. — Mulier Chananaea quæ est mater gentilium, pro filia sua, id est, Ecclesia Dominum deprecatur : S. Petr. Chrysolog., LII, 740. — Mulier Chananaea significat sanctam Ecclesiam de gentibus congregandam, *ibid.*, 740; Raban. Maur., CXI, 78. — Mulier fluxum sanguinis patiens est Ecclesia quæ primi hominis vulnerata peccato tota flebat sanguine, tota originaliter decurrebat in mortem : S. Petrus Chrysolog., LII, 300; Raban. Maur., CXI, 880. — Mulier adultera significavit Ecclesiam de gentibus : Rupert. abb., CLXIX, 602.

NAVICULA fluctibus aspersa figuram Ecclesiae præferbat, quod in mari, id est, sæculo, fluctibus, id est, persecutionibus et tentationibus inquietatur : Tertull., I, 1214.

NAVIS est Ecclesiae typus : S. Hilarius, IX, 957; S. Paschas. Radbert., CXX, 360; S. Gregor. Mag., LXXVI, 28.

OCULUS Ecclesiae episcopum designat : S. Chromatius XX, 350, 367.

OLIVÆ duæ duo sunt testes sive Ecclesia propter unctionem : B. Alcuin., C, 1147.

PANIS. Ecclesia pane designatur : B. Lanfranc., CLI, 189.

PARADISUS Ecclesiam significat : S. Ambros., XV, 778.

PATHMOS. Angustiae Ecclesiae per insulam Pathmos figurantur : B. Alcuin., C, 1095.

PATROL. CCXIX, INDEX II.

PEDES Christi carnem specialiter, generaliter vero omnem Ecclesiam figurant : B. Alcuin., C, 1097.

PETRA. Ecclesia supra petram fundata : S. Paschas. Radbert., CXX, 560, 561, 562.

PISCATIO. Ecclesia figuratur in piscatione ante et post passionem Christi : S. Augustin., XXXVIII, 1158, 1161, 1164, 1167; XLIII, 196, 397, 632.

SAMARITANA mulier, Ecclesiae typus : S. Paschas. Radbert., CXX, 66. — Meretrix Samaritana Ecclesia est de gentibus congregata : S. Petr. Chrysolog., LII, 481.

SENIORES viginti quatuor Ecclesiam universalem figurant : B. Alcuin., C, 1119.

SEPTENARIUS numerus Ecclesiam universalem indicat, *ibid.*, 1092.

STELLÆ septem Ecclesiae sunt quas Apostolus nominat in vocabulis suis : S. Victorinus, V, 319.

TUNICA Domini inconsutilli Ecclesiae unitatem declarat : S. Cyprian., IV, 503. — Integritas corporis Christi et ejus inconcussa tunica Ecclesiae præfigurabat integritatem : Vener. Hildebert. Cenoman., CLXXI, 875.

VAS. Ecclesia figuratur in vase quod ostensum est Petro : S. Augustin., XXXVIII, 803.

VESTIMENTA. Ecclesia figuratur in vestimentis Christi transfigurati : S. Augustin., XXXVIII, 190. — Ecclesia vestimentis albis induitur : B. Alcuin., C, 1117.

VIDUA. Ecclesia quasi vidua legis Christo nupsit : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

VIRGO. Ecclesia tota una est virgo : Petr. Lombard., CXCI, 70.

ARTICULUS VI.

Allegoriae quæ ad sacramenta spectant.

AMBULATIO. Baptismus significabat ambulatio Christi super aquas : S. Augustin., XXXV, 694.

AQUA significat baptismum, *ibid.*, 3026. — Aqua de Christi latere fluens aquam baptismi figurabat : S. Anselmus, CLIX, 235. — Aqua multæ donum baptismi esse intelligitur quod Christus emisit per apostolos : S. Victorinus, V, 319.

BAPTISMUS, dies redemptionis : B. Lanfranc., CLI, 300. — Figura mortis, *ibid.*, 210. — Prima Ecclesiae aeterna quæ per Christum aperitur : S. Anselmus Cantuar., CLIX, 76.

BETHLEEM quæ panis civitas nuncupatur, panem illum coelestem nobis protulit et potum quo qui saturati et inebriati fuerint gaudia semper gustabunt æterna : S. Maximus Taurin., LVII, 2:9.

CURATIO cæci nati figura fuit baptismi : S. Ambrosius, XVI, 1272.

JOANNES. Baptismus Joannis figura erat baptismi Christi : B. Lanfranc., CLI, 629; S. Anselm., CLVIII, 544.

LANCEA potest significare sacramentorum apertionem : Raban. Maur., CXI, 639.

LAVACRUM Christianus Dei filius per lavacrum : S. Ambros., XV, 1760.

MANNA panem coelestem et altare Dei significavit : S. Augustin., XXXV, 1612. — Manna absconditum Eucharistiae sacramentum : Rupert. abb., CLXIX, 642.

MARE baptismus Christi est, *ibid.*, 610. — Baptisma significat mare Rubrum : S. Augustin., XXXV, 1723; Rupert. abb., CLXIX, 796. — Maris Rubri transitus, figura baptismi : Petr. Lombard., CXCI, 1618. — Baptismus per mare vitreum significatur : B. Alcuin., C, 1117; Rupert. abb., CLXIX, 1107. — Mare vitreum in circuitu sedis Dei, baptismi figura est, *id.*, CLXX, 314.

MORS Egyptiorum significat abluionem peccatorum : S. Augustin., XXXV, 1723; Petr. Lombard., CXCI, 1617.

OSTIUM Domini dicitur baptismus et poenitentia : Vener. Godefrid., CLXXIV, 152.

PANIS. Eucharistia dicitur Panis angelorum : Petr. Lombard., CXCI, 1618.

PISCINA Bethesda, figura baptismi : Tertull., I, 1205.

ARTICULUS VII.

Allegoriae quæ ad apostolos et justos spectant.

ANGELUS ascendens a solis ortu Ibeliam prophetam designat qui anticipaturus est tempora Antichristi ad restituendas Ecclesias : S. Victorin., V, 3:0. — Angeli Ecclesiae sunt prædicatores et per septem stellas designantur : B. Alcuin., C, 1099. — Angeli designant apostolos,

Rupert. abb., CLXIX, 804. — Evangelistas, *ibid.*, 1096. — Angeli portarum Hierusalem doctores Ecclesie, *ibid.*, 855. — Angeli septem sunt prædicatores, *ibid.*, 1111.

ANIMALIA. Vingt quatuor animalia sunt viginti quatuor Patres, duodecim apostoli et duodecim patriarchæ: S. Victorin., V, 524, 525. — Per quatuor animalia Ezechielis quatuor Evangelistæ intelliguntur: S. Augustin., XXXV, 1048, 1665; B. Alcuin., C, 1118, 1119; S. Bruno Astens., CLXV, 969; Rupert. abb., CLXIX, 1152. — Animalia in circuitu sedis Dei sunt catholici doctores: Rupert. abb., CLXIX, 514.

ANTIPAS, testis fidelis, omnes martyres figurat: B. Alcuin., C, 1104.

AQUILA. Joannes aquila prænotatur: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 353; Richard de S. Victore, CXCVI, 750; Adam Scot., CXCVIII, 501. — Aquilæ dicuntur discipuli Christi: S. Paschas. Radbert., CXX, 814, 815. — Animæ iustorum aquilis comparantur: S. Ambros., XV, 1781.

ARBORES. Per arbores animarum status in Scripturis significatur: S. Paschas. Radbert., CXX, 160.

ARIETES. Apostoli dicti sunt arietes: Rupert. abb., CLXVIII, 1579.

AURUM per ignem probatum, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

BOVES dicuntur apostoli et prophete: S. Augustin., XXXV, 1470.

CANES ingentes vulnera sunt prædicatores: Vener. Godefrid., CLXXIV, 590.

CAPILLI sanctos Ecclesie designant: B. Alcuin., C, 1098.

CENTURIO. Perfectæ mentis figura per centurionem evangelicum pulcherrime designatur: Joannes Cassian., XLIX, 673.

CHANANÆA mulier pœnitentis animæ simulacrum: Vener. Godefrid. abb., CLXXIV, 192.

CHORDÆ. Apostoli et sancti patriarchæ sunt velut chordæ in citharis extensæ per afflictiones: Rupert. abb., CLXIX, 1091.

COELUM dicitur anima iusti: S. Gregor. Mag., LXVI, 1285. — Celi dicuntur prædicatores, *ibid.*, 1221. — Apostoli sunt rationales cœli: Rupert. abb., XXXV, 1661. — Apostoli et prophete cœlorum nomine signati: S. Augustin., XXXV, 1664.

COLUMNA in templo Dei sunt et prædicatores et boni auditores: B. Alcuin., C, 1112. — Fideles sunt columnæ Ecclesie seu veritatis: B. Laufranc., CLI, 353.

CORPUS Christi sunt fideles, *ibid.*, 236, 290.

CYATHI prophetæ sunt et legis doctores: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

DEXTERA angeli prædicatores designat: B. Alcuin., C, 1100.

DUODECIM. Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis; sunt duodecim boves æreum mare sustinentes, duodecim tribus filiorum Israel, duodecim fontes in Oëlim: S. Paschas. Radbert., CXX, 302. — Leones duodecim thronum ferentes Salomonis, duodecim lapides altaris, duodecim hora diei, *ibid.*, 100, 401, 432.

EQUI. Apostoli sunt equi et quadrigæ salvationis: Rupert. abb., CLXIX, 758.

FACIES Electi per faciem fulgentem ut sol possunt intelligi: B. Alcuin., C, 1122.

FONS aquarum multiplicatam donationum Dei in sanctis indicat, *ibid.*, 1134.

FULGUR, apostoli: Rupert. abb., CLXVIII, 1395.

FUNDAMENTA dicuntur prophetæ: Rupert. abb., CLXIX, 1195. — Apostoli duodecim sunt fundamenta civitatis: S. Paschas. Radbert., CXX, 402; Rupert. abb., CLXIX, 1197.

HOMO Matthæus hominis refert formam: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas. Radbert., CXX, 353; Richard de S. Victore, CXCVI, 759.

HORÆ. Apostoli horæ sunt, Christus dies: S. Ambros., XV, 1759. — Apostoli duodecim sunt sicut duodecim horæ diei: S. Augustin., XXXV, 1750; B. Alcuin., C, 807; S. Paschas. Radbert., CXX, 402.

INSULÆ homines sunt minoris justitiæ: B. Alcuin., C, 1127.

LAPIDES. Apostoli sunt lapides de quibus Josue: S. Paschas. Radbert., CXX, 401; Rupert. abb., CLXVIII, 1567.

LEGATI pacis dicuntur Christi apostoli, *id.*, CLXIX, 810.

LEO. Marcus leonis specie præfiguratur: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118;

S. Paschas. Radbert., CXX, 353; Richard de S. Victore, CXCVI, 750.

LOCUSTÆ cibus sunt prophetarum: S. Ambros., XV, 1578.

LUCERNÆ. Prophetæ lucernæ sunt in populo Dei: S. Augustin., XXXV, 1583.

LUX. Apostoli dicti sunt lux mundi: S. Paschas. Radbert., CXX, 252, 253, 254; Rupert. abb., CLXIX, 753.

MULIER pariens pœnitentem signat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 551.

NUBES designant apostolos: Rupert. abb., CLXIX, 958. — Prædicatores: B. Alcuin., C, 1094. — Sanctos: S. Paschas. Radbert., CXX, 405.

OCULI prædicatores Ecclesie figurant: Alcuin., C, 1118. — Oculi animalium spiritualia lumina electorum sunt, *ibid.*, 1118.

OVES a dextris electos designant: S. Paschas. Radbert., CXX, 862.

PALMÆ victoriam electorum designant: Alcuin., C, 1155.

PEDES Christi sunt apostoli qui per Passionem conflati in universo orbe verbum ejus prædicaverunt: S. Victorin., V, 519.

PHALÆ apostoli sunt et viri apostolici: Rupert. abb., CLXIX, 1106.

PISCIS qui prior ascendit staterem habens in ore figura est sancti Stephani proto-martyris: S. Paschas. Radbert., CXX, 601.

PLATEÆ sanctæ civitatis sancti inferioris meriti sunt: Richard de S. Victore, CXCVI, 866.

PRESSURA. Pressuræ partus immemor beatam animam denotat: Vener. Godefrid., CLXXIV, 557.

PROCURATORES. Prædicatores sunt procuratores vineæ, *ibid.*, 135.

RAMI oleastri inserti sunt patriarchæ et prophete: Petr. Lombard., CXCI, 1486.

REGES. Membra Christi, id est, fideles, reges sunt et sacerdotes quia caput rex est et sacerdos: B. Alcuin., C, 1093.

SAL. Apostoli per salem terre nuncupati: S. Chromatius, XX, 537; S. Paschas. Radbert., CXX, 251, 252.

SAMARITANA ad fontem, pœnitentis animæ idea: Ven. Godefrid., CLXXIV, 229.

SEDES posite in cœlo sunt perfecti doctores et præbii per misericordiam positi et ordinati in sancta Ecclesia: Richard., CXCVI, 746.

SENESES viginti quatuor sunt omnes veteris et novi Testamenti sancti perfecti doctores: Richard., CXCVI, 747. — Senes viginti quatuor propter gravitatem maturitatis dicti sunt, *ibid.*. — Apostoli dicuntur seniores: Rupert. abb., CLXIX, 909.

SERAPIM duo apostoli et prophete: Rupert. abb., CLXIX, 198.

SERVI. Prædicatores sunt servi Domini invitantes ad nuptias: Vener. Godefrid., CLXXIV, 612.

SMYRNA Latine vertitur canticum eorum, id est, electorum: B. Alcuin., C, 1096.

SUDOR sanguineus Domini significabat martyrum passionem: S. Prosper. Aquitan., LI, 520.

TONITRUA septem, septem sunt oracula prophetarum: Rupert. abb., CLXIX, 1009.

UTRES novi dicuntur apostoli: S. Paschas. Radbert., CXX, 380; Rupert. abb., CLXVIII, 1480.

VASA. Fideles vasis scutibus comparantur: Alcuin., C, 1100.

VIDENTES. Prophetæ dicuntur videntes: Rupert. abb., CLXIX, 1228.

VIRGA ferrea regimen prædicatorum significat: B. Alcuin., 1108.

VITULUS. Lucas annuntiatur in vitulo: S. Augustin., XXXV, 1665; S. Eucher., L, 796; B. Alcuin., C, 1118; S. Paschas., CXX, 353; Richard de S. Victore, CXCVI, 750.

ZONA Christi aurea, chorus sanctorum: S. Victorin., V, 518.

ARTICULUS VIII.

Allegoriæ quæ ad Judæos et gentes spectant

AQUÆ multæ populi esse intelliguntur: S. Victorin., V, 519; S. Augustin., XXXV, 1529.

ARCHISYNAGOGI filia populum significat Judæorum S. Augustinus, XXXVIII, 485, 486. — Archisynagogi 6 in synagoga est: S. Petr. Chrysolog., LII, 502; Rupert. abb., CLXX, 290.

ASINA seu pullus asinæ genus humanum significat: Rupert. abb., CLXX, 57. — Asinæ nomine gentilitas de-

gnata est : S. Ambros., XV, 1739; S. Paschas. Radbert., CXX, 607. — Asina pullum Dominus in figura populi gentilis ascendit : S. Ambrosius, XVI, 1257. — Asina et pullus ejus ad Christum adducti figura Judaeorum et gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 700, 701; S. Petrus Damian., CXLIV, 544.

ASINUS, gentium figura : S. Paschas. Radbert., CXX, 453. — Asinorum nomine in sacris litteris saepe videmus gentes designari : S. Hilari., IX, 1019.

ATRILUM quod foris est templum Judaeos et gentiles ab Ecclesia expellendos indicat : B. Alcuin., C, 1143.

BESTIA dicitur multitudo populorum : Rupertus abb., CLXIX, 1152.

BETHANIA domus occisientiae gentium populum significat : Rupert. abb., CLXX, 104.

BOS. Per bovem Judaei designati sunt : S. Paschasius Radbert., CXX, 453.

CACUS secus viam clamans ad Jesum genus humanum representabat : Rupert. abb., CLXX, 94. — Cacus a nativitate genus humanum significat, *ibid.*, 114. — Cacus a nativitate gentes praefiguravit, *id.*, CLXIX, 587. — Cacus Evangelii est Judaeus qui in synagoga et in vico ignorantiae caecitate tenebatur et sedebat oppressus : S. Petr. Chrysolog., LII, 666. — Duo caeci juxta viam sedentes significant utrosque populos Judaeorum et gentium per filium Christo appropinquantes : Raban. Maur., CXI, 76.

CANES. Gentes figuratae sunt per canes ulcera Lazari flagantes : S. Augustin., XXXV, 1532. — Gentiles in Evangelio a Christo canis nomine nuncupati sunt : S. Paulinus Nolan., LXI, 411. — Canes sunt Judaei : Rupertus abbas, CLXIX, 513.

CARO. Judaei caro voluptuosa dicti sunt : S. Bruno Carthus., CLII, 286.

CATHEDRA pestilentiae est philosophia, Phariseus, haereticus : S. Petr. Chrysolog., LII, 525.

CEDRON Judaeorum duritiam indicat : Ven. Godefrid. abb., CLXXIV, 788.

CENTURIO credentem ex gentibus populum praefigurat : Raban. Maur., CVII, 85; S. Paschas. Radbert., CXX, 549.

EQUI. Gentes equi dicuntur a diabolo agitati : Rupert. abb., CLXIX, 1000.

FICULNEA in qua Christus esuriens fructum non invenit synagoga est Judaeorum : S. Paulinus Nolanus, LXI, 364.

FICUS. Per arborem fici fructum non habentis intelligimus synagagam et conciliabulum Judaeorum : Raban. Maur., CVII, 1044.

FLUMINA gentes designant : Rupertus abbas, CLXIX, 591.

FOENUM gentium est typus : S. Hilari., IX, 948.

HEMORROISSA populum gentilem figurabat : S. Aug. XXXVIII, 486.

LAPIDES gentiles dicti sunt : S. Cyprianus, IV, 377; S. Paschas. Radbert., CXX, 159, 160.

LEPROSUS significat populum Judaicum : Rupert. abb., CLXVIII, 1461.

LOCUSTAE figura fuerunt populi gentilis : S. Ambros., XV, 1578. — Judaeorum : S. Paschasius Radbertus, CXX, 154.

MAGI quaerentes Christum per stellam fuerunt figura gentium : S. Hilari., IX, 925; Rupert. abb., CLXVIII, 1534. — Magorum vocalis gentium vocationem designat : Adam. Scot., CXCIII, 394.

MARE. Gentes designantur per mare : Rupertus abb., CLXIX, 931, 1057; Richardus a S. Victore, CXCVI, 780, 821.

MOLENTES duae quarum una assumitur, altera relinquitur, synagoga et Ecclesia typus : S. Paulin. Nolan., LXI, 123.

MUTUS a Christo sanatus, typus gentium : S. Paschas. Radbert., CXX, 390.

OCULI Christi facere Judaei et gentiles : Ven. Godefrid., CLXXIV, 284.

OLIVA Judaeos designat : B. Lanfranc., CLI, 143.

PARALYTICUS, populi Judaici figura : S. Petr. Chrysol., LII, 283.

PECCATRIX. Ecclesiae ex gentibus vocandae typus peccatrix Christi pedes lotos et unctos tergens : S. Paulin. Nolan., LXI, 278.

PHARISAEUS. Synagoga typus Phariseus Christi invitator, nec caput nec pedes eius ungens, *ibid.*

PORCI significant Judaeos : Rupertus abbas, CLXVIII, 1472.

PUBLICANUS gentilis populi typum tenet : S. Petrus Chrysolog., LII, 285.

SAMARITANUS. Gentilis populus per Samaritanum figuratur : Ven. Godefrid., CLXXIV, 572, 599.

SCORPIONES terrae dicuntur hostes Israel : Rupertus abb., CLXIX, 987.

STELLAE duodecim sunt duodecim tribus Israel, *ibid.*, 1041.

TAURI significant gentiles, *id.*, CLXVIII, 1571.

UTHES veteres, Judaei : tres novi, Christiani : S. Petr. Chrysolog., LII, 289.

VAS. Gentium omnium salus et receptio intra Ecclesiam per vas Petro ostensum figurata est : S. Aug., XXXVIII, 832, 1036.

VINEA Domini, domus Israel : Rupertus abbas, CLXIX, 1168. — Vineae Sodomorum, Judaei, *ibid.*, 791.

VIPERINUS. Judaei, viperum genus, gentitricis matris genitoris occisio, dum perlinunt Christum synagoga matris uterum diruperunt : S. Petr. Chrysolog., LII, 287.

VITIS. Judaica gens dicitur vitis aliena : Rupert. abb., CLXIX, 713.

ARTICULUS IX.

Allegoriae quae ad haereticos et peccatores spectant.

ABYSSUS et terra, homines reprobi : Rupertus abbas, CLXVIII, 1178.

EGYPTUS et Sodoma persecutionum Antichristi temporis iniquitatem significant : B. Alcuin., C, 1149. — Egyptus significat mundum a quo vocat Deus suos : Rupertus abb., CLXVIII, 1341. — Egyptii sunt impenitentes, *ibid.*, 979.

ALAE locus arum elatum haereticorum scientiam indicant : B. Alcuin., C, 1140.

ANGELI quatuor alligati in flumine magno Euphrate sunt universum reproborum corpus : B. Alcuinus, C, 1141.

ATRIUM quod foris est templum haereticus ab Ecclesia expellendos indicat, *ibid.*, 1147.

BESTIA quae ascendit de abyso Antichristum figurat, *ibid.*, 1148; Rupert. abb., CLXVIII, 1063.

CANES quos foras Apostolos expulsi figurae sunt haereticorum : Tertull., II, 289.

CERVI. Haeretici cervi sunt : Rupertus abbas, CLXVIII, 257.

CONGREGATIO taurorum in vaccis populorum erat haeretici, *ibid.*, 1017.

DEMONES. Haeretici significantur per demones *ibid.*, 1463.

EQUUS niger, falsos patres designat, *ibid.*, 914. — Equus niger malorum esurientem designat : B. Alcuin., C, 1121. — Equus pallidus designat haereticorum invidiam : Rupert. abb., CLXVIII, 946.

EXTERMINANS rex locustarum typus haereticorum : B. Alcuin., C, 1141.

FORNAX. Antichristus Ecclesiam persequens fornaci magno comparatur, *ibid.*, 1139.

FUR est haereticus : Rupert. abb., CLXVIII, 720.

HIERUSALEM dicitur Sodoma et Egyptus, *ibid.*, 1050.

— Meretrix, *ibid.*, 1037.

HOMO qui in latrones incidit peccatorem representat : Ven. Godefrid., CLXXIV, 866.

IMPOSTURA. Haereticorum doctrina, nequitia et impostura dicitur : S. Bruno Carthus., CLIII, 458.

JUDAEI. Haeretici Judaeorum nomine designantur : B. Alcuin., C, 1104.

LAPPAE. Haereses, lappae, sentes : Joannes Cassian., I, 14.

LEPROSI peccatores designant : S. Anselm. Cantuar., CLXVIII, 661. — Novem leprosi haereticos mystice designant : Rupert. abb., CLXVIII, 322.

LOCUSTAE. Per locustas de fumo putei abyssi exercentes indicantur haeretici : B. Alcuin., C, 1139; Richard. de S. Victore, CXCVI, 785.

LUPI haereticos designant : S. Paschas. Radbert., CXX, 420; S. Ambrosius, XV, 1711.

MARE VITREUM est contra factos et hypocritas : Rupert. abb., CLXVIII, 918.

MULIER humanae fragilitatis est typus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 152, 361. — Anima peccatrix curvis designata per mulierem evangelicam curvam : Adam. Scot., CXCIII, 447.

PALEAE sunt illi qui ejusdem cum electis fidei mysteriis imbuuntur, sed ab eorum solida perfectione, vel operum levitate, vel perfidia vacuitate dissentiant : B. Rab. Maur., CVII, 774. — Paleae designant peccatores : S. Paschas. Radbert., CXX, 166. — Homines superbos : Rupert. abb., CLXVIII, 1561.

PANES occulti sunt haereticorum errores : Petr. Lomb. CXII, 377.

PARALYTICUS mystice homo dissolutus, absque operibus bonis : Rupert. abb., *Cl. XIX*, 327. — Paralyticus signat spiritualem tepescerem : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 116. — Spiritum peccatis debilitatum, *ibid.*, 609. — Genus humanum, *ibid.*, 601.

PASTORES alieni sunt hæretici : Rupert. abb., *CLXVIII*, 607.

PERDIX. Hæretici perdiri comparantur : Petr. Lomb., *CXCII*, 576.

PLANTARIA mortis sunt hæretici : Rupertus abb., *CLXVIII*, 716.

SERPENS dicitur hæreticorum error : Petr. Lombard., *CXCI*, 1418.

STELLÆ cadentes de celo si sunt qui videntur sancti et qui ad iniquitatem illo tempore Antichristi ruent : B. Alcuin., *C*, 1127.

TERRÆ MOTUS sigilli sexti ultimam Antichristi persecutionem prænotat, *ibid.*, 1126.

VENTUS. Doctrina pravorum est quasi ventus et tempestas : Petr. Lombard., *CXCII*, 204.

VILIICUS diffamatus apud dominum, homo abutens donis dei : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 524, 530.

VITIS. Adam inobediens comparatur viti alienæ, *ibid.*, 831.

VULPES. Herodes. vulpes : S. Petr. Chrysol. *LII*, 251; Rupert. abb., *CLXVIII*, 776. — Hæretici vulpibus comparantur : S. Hieronym., *XXV*, 110; S. Ambros., *XV*, 1507, 1710; S. Paschas. Radbert., *CXX*, 857.

ZIZANIA sunt illi qui nec audire quidem fidei verba dignantur : Raban. Maur., *CVII*, 774. — Zizania hæreticos signat : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 493, 494.

ARTICULUS X.

Allegoriæ quæ ad virtutes et vitia spectant.

I. — Virtutes.

ALÆ sex opera misericordiæ sunt : Rupert. abb., *CLXIX*, 918.

ANGELUS apparens Joseph viro Mariæ internas designat inspirationes : Adam. Scotus, *CXCVIII*, 521, 525.

ANNA prophetissa typus est animæ piæ quæ sibi et proximo prodest : Adam. Scot., *CXCVIII*, 351.

AQUA vitis in vinum versa significat hominis substantiam mortalem conditione in resurrectionis gloriâ esse commutandam : S. Ambros., *XVII*, 620; S. Maximus Taurin., *LVII*, 608.

ARBOR bona et arbor mala in Evangelio, duæ hominum voluntates : S. Augustin., *XLIV*, 370, 461, 667, 668, 672, 754; *XLV*, 454, 1155, 1158.

ARCHITRICLINUS convivii discretionem designat : Adam. Scotus, *CXCVIII*, 435.

ARGENTUM verbum prædicationis est : Richard. de S. Victore, *CXCVI*, 678.

AURUM ignitum est charitas : Richard. de S. Victore, *CXCVI*, 740.

BETHLEEM mystice designat congregationem religiosam : Adam. Scot., *CXCVIII*, 398.

CALAMUS Joanni datus ut templum Dei metiret divinam prædicationem tropice significat : B. Alcuinus, *C*, 1116.

CANA GALILÆÆ est zelus revelationis : Adam. Scot., *CXCVIII*, 398.

CARO infirmitatem significat : B. Lanfranc. Cantuar., *CLI*, 303.

CHARITAS mater est omnium bonorum : Petr. Lomb., *CXCI*, 1602. — Fons bonorum, *ibid.*, 1658. — Charitas omnium virtutum radix et fundamentum : Petr. Lombard., *CXCII*, 158. — Charitas, actio recti itineris, *ibid.*, 194.

COLLYRIUM humilitas est : Rupert. abb., *CLXIX*, 901.

COLUMBA significat opera pietatis : Rupert. abb., *CLXVIII*, 1587.

COR. Quid est cor sacerdotale, nisi arca Testamenti? S. Gregor. Mag., *LXXVII*, 953.

CRYSTALLUM. Fides crystallo comparatur : B. Alcuin., *C*, 1118.

EQUUS albus verbum est prædicationis cum Spiritu sancto in orbem missum : S. Victorin., *V*, 328.

FAMA. Famae bonus odor in ædificationem proximi designatur per stellam Magos ad Jesum adducentem : Adam. Scot., *CXCVIII*, 402.

FLAMMA. Amor Dei per flammam ignis designatur : Alcuin., *C*, 1098.

FUMUS est incensorum effectus : Rupert. abb., *CLXIX*, 986. — Fumus putei, sapientia hujus sæculi, *ibid.*

GEMMA alba, adoptio in filium Dei : S. Victorinus, *V*, 322.

GLADIUS oris est sermo : B. Alcuin., *C*, 1005.

HUMERUS laborem indicat : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 657, 662, 664.

HYDRIA. Fides est veluti hydria ad hauriendam gratiam : S. Bernard., *CLXXXII*, 577.

JORDANIS typus est humilitatis : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 396; Adam. Scot., *CXCVIII*, 397.

LECTUS audaciam et securitatem designat : B. Alcuin., *C*, 1107.

LEPROSI decem signant sensus nostros internos et externos : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 575.

LIBELLUS acceptus de manu angeli est prædicationis : B. Alcuin., *C*, 1115.

LIBER signatus sigillis septem, sapientia : Gillebertus, *CLXXXII*, 186.

LINTEUM symbolum est munditiæ cordis : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 785.

LOTIO pedum emundationem affectuum significat, *ibid.*, 784.

LUNA charitatem significat : S. Bruno Carthusian., *CLI*, 540.

MANNA absconditum immortalitas est : S. Victorin., *V*, 322.

MANUS vitam activam designat : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 250.

MARGARITÆ religio comparatur : S. Bern., *CLXXXII*, 1131.

NAVICULA significat fidem : Rupertus abb., *CLXVIII*, 1534. — Navicula Simonis est humilitatis animæ symbolum : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 461, 608.

NOMEN novum in calculo cognitionis Christianum est : S. Victorin., *V*, 322.

OCULUS designat mentis intentionem : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 250. — Vitam contemplativam, *ibid.*, 251. — Oculi animæ sunt intellectus et affectus : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 161. — Oculorum subiectio est intentio, *ibid.*, 626.

ODORAMENTA sunt orationes : Richard. a S. Victore, *CXCVI*, 757.

OLEUM. Charitas per oleum significatur : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 811.

OLIVETUM. Oliveti mons misericordiam indicat : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 25, 26.

OSSA firmitatem significant : B. Lanfrancus Cantuar., *CLI*, 505.

PEDES, mentis cogitationes designant, *ibid.*, 56.

PHIALÆ. Charitas per phialas aureas intelligitur : B. Alcuin., 1098.

PISCIS nomine fides significatur : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 520.

RADICES arborum sunt cogitationes, *ibid.*, 161.

SAGENA missa in mare, misericordiæ typus : S. Bern., *CLXXXII*, 1042.

SAL figurate sumitur pro sapientia : S. Paschas. Radbert., *CXX*, 231, 232.

SCALA. Beatitudines sunt illa scala Jacobi cuius curamen de terra pertingebat ad celum : S. Chromatius, *LV*, 328.

SENIARIUS numerus perfectionem significat : Richard. a S. Victore, *CXCVI*, 752.

SOLITUDO lucerna est quæ universum respiciet eremum supra eremi canelabrum locata : S. Eucher. Lugd., *L*, 709. — Solitudo hæc est civitas quæ abscondi non potest in deserti monte constructa, quæ imagine sua cælestem Jerusalem terris dedit, *ibid.*

THURIBULUM aureum est fides : Rupert. abb., *CLXX*, 973.

TUBA. Charitas tubæ comparatur quia ad bellum provocat spiritale : B. Alcuin., *C*, 1116.

TUNICA inconsutilis designat fidem : S. Bern., *CLXXXII*, 360. — Charitatem : Petr. Lombard., *CXCII*, 283.

VASA. Corda per vasa significantur : B. Lanfranc. Cantuar., *CLI*, 629.

VESTIS nuptialis est charitas : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 675.

VOX aquarum multarum charitatem significat : B. Alcuin., *C*, 1099.

II. — Vitia.

AQUILA dicitur sanguis : Rupert. abb., *CLXIX*, 1117.

AURICULA symbolum appetitus humanæ laudis : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 791.

CAMELUS mundanus affectus representat, *ibid.*, 695.

EMMAUS imperfectionem et teporem indicat, *ibid.*, 807.

EQUUS niger signat famem : S. Victorinus, *V*, 329. — Equus pallidus et cui sedebat Mors, pestes magnas et mortalitates designat, *ibid.* — Equus rufus bella futura præsignat, *ibid.*

FÆCES operationem peccati denotant : Ven. Godefrid., *CLXXIV*, 791.

LATERNA pecaminosum consensum designat, *ibid.*, 791.
 LECTUS dicitur tribulatio magna : B. Alcuinus, C, 1108.
 LEPROSA corporis, luxurie imago : Adam. Scot., CXCIII, 411.
 MARE præsens sæculum designat : B. Alcuinus, C, 819, 995.
 MERETRIX. Magna Apocalypsis meretrix Romam specialiter significat quæ tunc Ecclesiam Dei persequabatur : S. Ambros., XVII, 915.
 PALYPSIS cogitationes noxias significat : Ven. Godefr., CLXXIV, 128.
 PORTÆ duæ per quas diabolus intrat, cupiditas et timor : Petr. Lombard., CXCII, 204.
 PUTEUS abyssi mendacium est : Rupert. abb., CLXIX, 986.
 REGNUM diaboli est mundus : Ven. Godefrid., CLXXIV, 297.
 SANGUIS peccatum figurat : B. Alcuin., C, 1107.
 ZIZANIA est cogitatio mala : S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 253.

ARTICULUS XI.

Allegoriæ quæ ad novissima nostra spectant.

CEDRUS. In Scriptura sacra cedri nomine aliquando alta excellentia gloriæ celestis exprimitur, aliquando celestis gloriæ celsitudo : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1166.
 HIERUSALEM terrena figura est Hierusalem celestis : S. Paschas. Radbert., CXX, 68, 69.
 HORA cœnæ fidem mundi significat : S. Gregor. Mag., LXXVI, 1231.
 IRIS Judicium præcedens per diluvium ac subsequens per ignem significat : B. Alcuin., C, 1117.
 JASPIS virentia paradisi pasqua designat, *ibid.*, 1116.
 LECTUS dicitur æternum supplicium, *ibid.*, 1108.
 LUNA. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna : Rupert. abb., CLXIX, 934.
 NAZARETH, hortus est celestis : Vener. Godefridus, CLXXIV, 94.
 OVILE unum omnium, cælum intelligi potest, *ibid.*, 521.
 PARADISUS vita est æterna : B. Alcuin., C, 1103.
 SOL. Hierusalem celestis dicitur sicut sol et luna perfecta : Rupert. abb., CLXIX, 934.
 STATERA in manu sedentis libra est examinis : S. Victorin., V, 329.
 VINEA Domini dicitur celestis paradisi : Ven. Godefrid., CLXXIV, 140.

ARTICULUS XII.

Allegoriæ quæ ad Scripturam sacram spectant.

ALÆ quatuor animalium eloquia duorum Testamentorum figurant : B. Alcuinus, C, 1118. — Scriptura sacra per tres alas exprimitur : Rupert. abb., CLXIX, 918.
 ANIMALIA quatuor sunt quatuor Evangelia : S. Victor., V, 324; S. Ambros., XV, 1253. — Viginti quatuor animalia sunt viginti quatuor libri prophetarum : S. Victorinus, V, 324.
 AQUA. Scriptura sacra aquis et tonitruis comparatur : Rupert. abb., CLIX, 1090.
 AQUILA volans dicitur Scriptura sacra, *ibid.*, 984, 1051.
 ARCUS quem tenet sedens in equo albo Novum Vetusque Testamentum figurat : B. Alcuin., C, 1125.
 CALCEAMENTUM. Evangelium dicitur calceamentum nuptiale : S. Ambros., XV, 1382.
 COLLYRIUM præcepta divina significat : B. Alcuin., C, 1114.
 GLADIUS prædicationem Veteris et Novi Testamenti significat, *ibid.*, 1099.
 LIBELLUS apertus est gratia Novi Testamenti, *ibid.*, 1144. — Libellus acceptus de manu angeli est Scriptura sacra, *ibid.*, 1145.
 LIBER scriptus intus et foris Vetus Testamentum significat quod datum est in manibus Christi : S. Victorin., V, 327. — Liber scriptus intus et foris utrumque Testamentum continere videtur : B. Alcuin., C, 1120.
 LUMEN. Scriptura sacra est lumen in terra : Rupertus abb., CLXIX, 1204.
 MAMILLÆ Christi duo sunt Testamenta : S. Victorin., V, 318.
 OCULI. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per oculos animalium quatuor figuratur : B. Alcuin., C, 1118.
 OSTIUM Domini est Vetus et Novum Testamentum : Ven. Godefrid., CLXXIV, 432.
 PANIS sacram Scripturam designat : Rupertus abbas, CLXIX, 462.
 SENIORES. Testamentum Vetus per viginti quatuor seniores et thronum indicatur : B. Alcuin., C, 1117.
 TONITRUA. Prædicatio Veteris et Novi Testamenti per voces et tonitrua exprimitur, *ibid.*
 TURÆ septem perfectam Veteris et Novi Testamenti prædicationem indicant, *ibid.*, 1135.
 VOX aquarum dicitur Scriptura sacra : Rupertus abb., CLXIX, 838. — Scriptura sacra dicitur vox de cælo, *ibid.*, 1090.

XLVIII.

INDEX FIGURARUM

VETERIS TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS ORDINEM RERUM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ob utilitatem simul ac commoditatem lectoris, varias statuimus divisiones, et omnes figuras de quibus discernere Patres, ad quinque capita revocavimus, scilicet, I. figurarum quæ spectant ad Christum; II. quæ ad Ecclesiam; III. quæ ad apostolos et justos; IV. quæ ad Judeos et gentiles; V. quæ ad hæreticos et impios. Præterea ne quid lectorem fugeret, Appendicem subiecimus in quo omnes quæ vel diabolus vel duo Testamenta expriment, collegimus figuras. In unoquoque articulo ordinem rerum observavimus alphabeticum, adeo ut quid quisque desideraverit statim reperiet.

PROOEMIUM.

Figura quid sit, et illius divisio.

Figura est antiphrasis, cum per contrarium verba dicuntur. S. Augustinus, XXXVIII, 634. — Typus seu figura est præsentium, aut præeritorum, aut futurarum rerum signolarum per opera, secundum id quod opera sunt, ma-

nifestatio, Junilius African., LXVIII, 33. — Typorum quatuor sunt modi; aut enim : 1° grata gratis significantur; v. g. Resurrectio Christi typus nostræ resurrectionis; 2° mæsta mæstis, v. g. Reprobatio angelorum typus reprobationis malorum; 3° mæstis grata, v. g. Transgressio Adæ typus justitiæ Salvatoris; 4° gratis mæsta, v. g. Baptisma typus mortis Christi, Junilius African., LXVIII, 34.

I. — Figuræ quæ Christum præsignant.

AARON sacerdos, sacerdotem præfigurabat Christum; et illius virga miracula germinans, Christi præsignabat carnem, quæ virga dicitur a propheta; hæc enim arida floruit, quia mortuus resurrexit, S. Ambrosius, XIV, 1000; XVI, 560; XVII, 25; S. Hieronymus, XII, 545; S. Prosper, LI, 779; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 124; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109; Alcuius, C, 637; S. Petrus Damian., CXLV, 1054; Rupertus abbas, CLXVIII, 168.

ABEL, ovium pastor, de primogenitis gregis offerens, Christum, bonum pastorem animarum, sacrificium suæ passionis offerentem præsignabat; et innocens fraterna maculatus impietate, Christum innocentem exprimebat a Judæis fratribus immolatum, S. Ambrosius, XIV, 1061; XVII, 815; S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461; S. Leo, LV, 146; LVI, 1136; S. Maximus Taurin., LVII, 335; S. Paulinus Nolan., LXI, 339; Eusebius, LXII, 672; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 515; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99; B. Alcuinus, C, 768; S. Paschasius Radbertus, CXX, 674; S. Bruno Astensis, CLXIV, 173; Rupertus abbas, CLXVII, 329, 345.

ABRAHAM, relicta cognatione sua, peregrinans in terris, et in monte siliisum immolans unicuique, Salvatorem referebat in hunc mundum venientem, et pro mundi vita morientem, S. Augustinus, XXXVIII, 153; S. Prosper, LI, 746; S. Leo, LV, 148; S. Paulinus Nolan., LXI, 339; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104; Rabanus Maurus, CVII, 551, 563; Rupertus abbas, CLXIX, 100.

ACHIMAAZ, qui interpretatur decor, typum gerit Salvatoris, quia quicumque in sancta Ecclesia virtutum claritate fulgeant, de plenitudine lucis illius accipiunt, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHINOE, qui interpretatur fratris requies, recte Christum figurat; ille enim frater noster est, qui pro nobis resurgens, nos fratres nuncupavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ACHITOBI, frater et bonus, figura Christi, qui frater noster, quia naturæ nostræ particeps; sed bonus, quia naturam nostram quam suscepit, ab æterna morte liberavit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 404.

ADAM, sexta die formatus, Christum sexta mundi ætate natum præbet, et quemadmodum in illo omnes moriuntur, ita et in Christo vivificantur. Quando Deus immisit Adamo soporem, ut de latere illi conjugem faceret, typum gerebat Christi dormientis in cruce. Latere illo Christi lateris apertum ostendebatur, Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XV, 1611; XVII, 98, 813. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIII, 684; XXXV, 1401, 1465; XXXVI, 461, 664; XXXVII, 1381; XXXIX, 778; XLIV, 463; XLV, 1171, 1223, 1225. — S. Prosper, LI, 733. — S. Petrus Chrysolog., LII, 378. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — R. Lanfrancus, CLII, 121. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 52. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLXX, 161. — Godefridus abbas, CLXXIV, 284. — Petrus Lombardus, CXCH, 915.

ADONIRAM, Dominus meus excelsus interpretatur, Domini nostri aptus est typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

AMINADAB dicitur Christus, quia rex est et sacerdos, S. Ambrosius, XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 532. — Rupertus abbas, CLXVIII, 938.

AMOS, pastor et rusticus, typus est Christi, qui ab officio pastoralis pecorum, id est, ab Hebræorum regimine translatus, nunc alios greges pascit in gentibus, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AOD, utraque manu pro dextera utens, Christum figurat, Ven. Hildebertus, CLXXIV, 270.

ASER, qui interpretatur beatus, demonstrat Dominum Jesum Christum, cuius panis pinguis est in ore credentium, quia et delicias præbet regibus; hoc est corporis sui et sanguinis sacramenta dat sanctis, qui rite reges dicuntur, quoniam bene semetipsos vel sibi subditos regunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 46.

BANAIAR, leonem in cisterna interficiens, Christi et Ecclesiæ typus, Rabanus Maurus, CIX, 137.

BENJAMIN, qui interpretatur filius dextere, est Dominus noster Jesus Christus, ærantissimus Patris, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262, 281. — Rabanus Maurus, CXI, 48.

BOOZ, vir potens et magnarum opum, Elimelech consanguineus, Redemptor noster, qui cognatus erat legis atque legislatoris, quia per legem promissus, de patriarcharum stirpe natus est, et originem habuit secundum carnem de gente Judæorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1203. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 674.

CHORE, per passionem Christi redimendum populum præfiguravit, quia Chore interpretatur calvitium, sicut Dominus noster Jesus Christus in loco Calvarie crucifixus est, S. Augustinus, XXXVII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1097. — S. Paschasius Radbertus, CXI, 1003.

CIS, qui durus dicitur, non solum electos, sed ipsam etiam Redemptorem significat; nemo enim sibi durior exstitit, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 262.

CYRUS rex, Dominum Salvatorem et nomine designat et actis, quod non ex nostra conjectura, sed ex manifestissimis Isaiæ prophetæ verbis constat, Rabanus Maurus, CIX, 536. — Rupertus abbas, CLXVII, 1521.

DAN, qui iudicium vel iudex interpretatur, ad illum transferitur qui iudex expectatur vivorum et mortuorum, Rufinus, XXI, 322.

DANIEL, in lacum leonum missus et a Deo erutus, Christum Dominum a Judæis traditum exprimebat, S. Prosper, LI, 809, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 1511.

DAVID, qui manu fortis interpretatur, Salvatoris nostri expressit imaginem, sive quod in seclatione Judæorum injustam persecutionem sustinuit, sive quod manu fortis fortem vicit diabolum atque alligavit, ejusque spolia in toto orbe distribuit; et sic fere per omnes vitæ suæ eventus Christum præsignavit, ac typus fuit tum bonorum quæ nobis contulit Christus, tum malorum quæ ipse passus est a reprobis, S. Hilarius, IX, 844. — S. Ambrosius, XIV, 251, 314, 861, 885; XV, 1506; XVII, 833. — S. Augustinus, XXXVI, 73, 148, 154, 245, 302, 303, 315, 600, 605, 619, 629, 646, 663, 664, 713, 716; XXXVII, 1238, 1243; XLII, 438. — S. Prosper, LI, 578, 580, 797, 799. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Paulus Nolan., LXI, 248, 249, 330, 251. — Cassiodorus, LXX, 53, 43, 193, 1015. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 461, 505, 509, 612. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — B. Alcuinus, C, 634; Cl, 453. — Rabanus Maurus, CIX, 49, 58, 542; CXI, 58. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 63. — S. Bruno Herbipolensis, CXLII, 147, 219, 215; 230, 500. — S. Petrus Damian., CXLV, 624, 1411. — S. Bruno Carthusian., CLII, 691. — S. Ivo Carnot., CLXII, 507. — Rupertus abbas, CLXVII, 1090, 1097, 1104, 1107, 1153, 1155, 1156; CLXVIII, 1366; CLXIX, 20, 96, 143. — Godefridus abbas, CLXXIV, 288, 498. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1078. — Petrus Lombardus, CXCI, 1251. — Adamus Scotus, CXCVIII, 389. — Philippus de Harveug, CIII, 251, 536.

ELIACIM, qui interpretatur resurrectio Domini, saluum melius designat quam Redemptorem nostrum qui ait: Ego sum resurrectio et vita, Rabanus Maurus, CIX, 550.

ELIAS, qui interpretatur Deus Dominus, sive Deus meus, aut fortis Deus, significat Christum Dominum de quo scriptum est: Dominus fortis, Dominus potens in prælio. Idem propheta in deserto abiens, a corvis nutritus et in cælum æreum sublatus, Christum exprimit ab angelis nutritum in deserto, et ascendentem in cælum; et sic in plurimis vitæ suæ circumstantiis, S. Cyrillus, IV, 615. — S. Ambrosius, XVII, 834. — S. Prosper, LI, 803. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 206, 207. — Rupertus abbas, CLXVII, 1256; CLXX, 248. — Ven. Hildebertus, CLXXIV, 1089.

ELIMELECH, interpretatur Deus meus, et quis hoc nomine melius censeri potest nominatus quam Salvator noster, Rabanus Maurus, CVIII, 1199, 1201.

ELISEUS, qui interpretatur salus Domini, quis est alius nisi Filius ejus qui et Salvator ubique vocatur. Idem propheta, projiciens se ut mortuum erigeret, exprimebat Christum, qui de cælo descendens et seipsum humilians, mortalitatem nostram sanavit, etc. S. Ambrosius, XVI, 1274; XVII, 851. — S. Prosper, LI, 804. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 898. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — S. Bernardus, CLXXXIII, 912.

ENOCH, translatus ad cælum, ascensionem Christi præsignabat, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — Rabanus Maurus, CIX, 223.

ESAU, ex cuius semine Job, significat Christum in gentibus per fidem, S. Prosper, LI, 750.

ESDRAS figurat domum Dei, id est, per Christum Dominum restaurationem, S. Prosper, LI, 813.

EZECHIAS, qui interpretatur apprehendens Dominum, vel fortitudo Domini, serpentem æneum frangens, et sic tollens multos idolorum abusus, Christum præfigurabat, Rabanus Maurus, CIX, 252; CXI, 63.

EZECHIEL typus fuit Christi, et cum dicitur filius hominis, et cum triginta annos natus vidit carnos apertos, sicut de Christo evangelica traditio narrat; et cum sit iuxta fluvium Chobar, etc. S. Hieronymus, XXV, 608. — S. Prosper, LI, 812. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 796, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Ra-

hanus Maurus, CX, 647; CXI, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1422.

GAD exprimit Christum qui in secundo eventu suo contra Antichristum dimicabit. S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 107.

GEDEON, qui cum trecentis perrexit ad proelium, typum Christi portavit, qui in signo crucis de mundo victoriam reportavit: trecentorum enim numerus T littera continetur, quæ speciem crucis ostendit: et sic in aliis circumstantiis. S. Prosper, LI, 786. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1157, 1158, 1163, 1172; CXI, 56. — Petrus Damian., CXI, IV, 893. — Rupertus abbas, CLXVII, 1035; CLXVIII, 17. — Godefridus abbas, CLXXIV, 54, 655. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 1092.

HELICANA Christum præfigurabat, et ejus sacrificium exprimebat Christi passionem. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 30.

ISAAC in typo Salvatoris ipse ex promissione, et a patre in hostiam deditus, natus portans lignum sacrificii, Christum patientem præsignabat, et sic in diversis suis vitæ circumstantiis. Tertullianus, II, 546. — S. Zeno, XI, 427. — S. Ambrosius, XIV, 319, 428, 446, 501, 1061; XVII, 133, 464. — S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 244, 245, 603; XXXVIII, 135; XL, 511; XLII, 772, 810, 852. — S. Prosper, LI, 696, 745, 746. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LVII, 356, 799. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518, 559. — Eusebius, LXII, 675. — Rabanus Maurus, CVII, 569, 575, 574. — B. Lanfrancus, CLI, 401. — S. Bruno Astens., CXIV, 198. — Rupertus abbas, CLXVII, 525, 597, 401, 448, 458, 465; CLXXIX, 95, 101. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 684. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135.

JABES, iste magister scribarum atque cantorum, quem melius significare potest quam Redemptorem nostrum qui est verus magister sanctorum doctorum et iure Deo laudes canentium. Rabanus Maurus, CIX, 295, 296.

JACOB, qui interpretatur supplantator, tum descendens in Ægyptum, tum luctans cum angelo; aut habens visionem, aut Laban filium nabens, Christum præsignabat. S. Hilarius, IX, 878. — S. Zeno, XI, 428. — S. Ambrosius, XIV, 624. — S. Hieronymus, XXV, 930. — S. Prosper, LI, 751, 756. — S. Leo, LVI, 1156. — S. Maximus Taurin., LXII, 608. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 591, 610; CXI, 38. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Rupertus abbas, CLVII, 490; CLXIX, 160; CLXX, 25.

JAIR, qui interpretatur illuminans, Christum, lucem veram, significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1176.

JECHONIAS Christum adumbravit. S. Augustinus, XXXVIII, 541.

JEPHTHE et ejus filia. Jephthe post victoriam filiam immolans, Redemptoris ostendebat figuram, qui a facie fratrum suorum, id est, Judæorum, abscedens, in gentilibus principatum accepit. S. Augustinus, XXXIV, 817. — S. Prosper, LI, 789. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1177; CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1040. — Godefridus abbas, CLXXIV, 35.

JEREMIAS propheta et verbis et facis Christi mortem et passionem figuravit. S. Hieronymus, XXV, 666. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565; CLXX, 122.

JESRAEL Christi semen significat. Rupertus abbas, CLXVIII, 50.

JESU NAVE filius, minister Moysis et sacerdos magnus, et nomine et gestu Christi Salvatoris mundi typum expressit, nam quemadmodum induxit populum Israel in terram promissionis, sic nos ad veritatem Salvatoris duxit, et in regnum gloriæ collocabit. S. Hilarius, X, 465. — S. Ambrosius, XIV, 1154; XVI, 651. — S. Hieronymus, XXV, 1591. — S. Augustinus, XLII, 528. — S. Prosper, LI, 782. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 195, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 115. — Rabanus Maurus, CVIII, 118, 137, 1120; CIX, 1090; CXI, 54, 65. — Rupertus abbas, CLXX, 187.

JOATHAN, qui interpretatur perfectus, typus fuit et figura Christi. Rabanus Maurus, CIX, 515; CXI, 62.

JOB, justus, verax, dives, tentatus a diabolo, amittens facultates et filios; ulceribus maculatus, ab uxore hortatus ut peccet, amicorum insolentias sustinens, in sterquilino sedens, sanitatem recuperans, etc., etc., imaginem Christi præfert, qui his omnibus similia pro nobis sustulit. S. Zeno, XI, 441, 442. — S. Hieronymus, XXVI, 625 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 525, 532, 576, 585, 1065; LXXVI, 257. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 1607; CLXVIII, 963, 967.

JONAS, typum per omnia tenuit et implevit Salvatoris: sive cum fugit a facie Domini, sive cum auctor suæ demersionis existit; sive cum demersus est in profundum et triduo die sanus evadit. S. Hilarius, IX, 475. — S. Zeno, XI, 418. — S. Hieronymus, XII, 516. — S. Augustinus, XXXIII, 384. — S. Petrus (bryolog.), I, II, 503. — S. Maximus Taurin., LVII, 357. — S. Paulinus Nolan., LXI, 401, 405. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 474, 475, 477, 552, 553. — Rupertus abbas, CLXVIII, 492; CLXX, 125. — JONATHAS, Christi figura. S. Bernardus, CLXXXIV, 761.

JOSEPH sive somnians, sive mortis in lacum missus, vel a fratribus venditus, aut in Ægyptum traductus, et nutritus esurientes Ægyptios, etc., etc., per omnes vitæ suæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, II, 546. — S. Cyprianus, IV, 689. — S. Ambrosius, XIV, 405, 614, 645, 619, 688, 1096, 1110. — Paulus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 528. — S. Hieronymus, XII, 462; XXV, 1493. — S. Prosper, LI, 753, 755, 756. — S. Petrus Chrysolog., LII, 585. — S. Leo, LVI, 1158. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559. — S. Gregorius Turon., LXXI, 166. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — B. Alcuinus, C, 792. — Rabanus Maurus, CVII, 629, 624, 629, 663; CIX, 225. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218. — Rupertus abbas, CLXVII, 448, 506, 594, 526, 535, 576; CLXX, 107. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1148, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 631. — S. Bernardus, CLXXXIV, 760, 1025; CLXXXV, 141. — Alanus de Insulis, CCX, 251, 256.

JOSIAS præsignavit Christum pro nobis passum, qui vitia dejecit, exusta comminuit, et in hujus sæculi torrente projicit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CXI, 63.

JUDAS, catulus leonis, Dominum Salvatorem præsignat, tanquam leonina ortum prosepia, videlicet regia stirpe progenitum. Paulinus Mediolan., XX, 721. — Rufinus, XXI, 501, 502. — S. Hieronymus, XXV, 1493. — Eusebius, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

LOTH, justus et hospitalis in Sodomis, qui ex illo incendio quod erat similitudo futuri iudicii, meruit salvus evadere, typum referat corporis Christi, quod in omnibus sanctis et nunc inter iniquos atque impios gemit, quorum factis non consentit, et a quorum permissione sæculi in fine liberabitur, illis damnatis supplicio ignis æterni. Rabanus Maurus, CVII, 556; CXI, 36.

MALACHIAS, qui angelus Domini interpretatur, Salvatorem, qui angelus magni consilii dicitur, præsignabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

MANUE apparens angelus et stans in altaris flamma, magis significasse intelligendus est illum magni consilii angelum in forma servi, hoc est in homine, quem suscepitur erat, non accepturum sacrificium futurum. Rabanus Maurus, CVIII, 1192.

MATATHIAS Dominum Salvatorem significat, qui princeps est populi Dei et defensor electorum suorum. Rabanus Maurus, CIX, 1165.

MELCHISEDECH rex panem offerens et vinum, Christi regnum et sacerdotium, cujus corporis et sanguinis sacramentum panis et vini specie offertur, representat. S. Cyprianus, IV, 376. — S. Leo, LVI, 148. — Casiodorus, LXX, 889. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104. — B. Alcuinus, C, 1064. — Rabanus Maurus, CVII, 520. — S. Petrus Damian., CXI, IV, 754. — S. Bruno Astens., CLXIV, 188. — Rupertus abbas, CLXIX, 460.

MOYSES, qui populum suum e servitute Ægyptiorum liberavit, fere per omnes vitæ eventus Christum Salvatorem mundi exprimebat. Tertullianus, I, 667; II, 547. — S. Ambrosius, XIV, 519. — S. Augustinus, XXXIV, 745. — S. Prosper, LI, 759, 761, 777, 782. — S. Paulinus Nolan., LXI, 559. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 17, 18, 84, 86. — S. Petrus Damian., CXI, X, 1034. — Rupertus abbas, CLXVII, 578. — Godefridus abbas, CLXXIV, 260, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 492. — S. Bernardus, CLXXXIII, 506.

NAASSON, qui interpretatur serpentinus fuit figura Christi. S. Ambrosius, XV, 1222.

NABOTH moriens aptissime Christi a principibus falso accusati et cruci affixi typus est. Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXVII, 1251.

NABUCHODONOSOR lapidem pretiosum, id est, Christum somniavit. B. Alcuinus, C, 1129.

NOE, qui interpretatur requies, de vinea inebriatus et nudatus in domo sua, cui non apparet Christi esse figuram, qui inebriatus est dum passus est, nudatus est cum

eructifus est; in domo sua, id est, in gente sua et in domesticis sanguinis sui, utique Judæis; tunc enim nudata mortalitas carnis ejus. Quam nuditatem, id est, passionem Christi, videns Cham irrisit; et Judæi Christi mortem videntes, subsannaverunt, etc., etc. S. Cyprianus, IV, 573. — S. Ambrosius, XV, 1610. — S. Augustinus, XXXV, 1022; XLI, 472. — S. Paulinus Nolan., LXI, 200, 339. — S. Gregorius Turon., LXXI, 164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102. Rabanus Maurus, CVII, 320, 523. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 185. — Rupertus abbas, CLXVII, 510, 546, 562; CLXX, 151, 231.

OSEE propheta Christum præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVI, 17, 158.

OSIAS præsignabat Christum, qui ex formatione gentium assumptus in corpore suo Ecclesiam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

OTHONIEL, civitatem Cariath percitens, Christum exprimebat. Rupertus abbas, CLXVII, 1623. — Godefridus abbas, CLXXIV, 272.

SALOMON Christi prænotat figuram, qui edificavit domum Domino in coelesti Hierusalem, non de lignis et lapidibus, sed de sanctis hominibus, ad cujus sapientiam audiendam regina venit Ethiopie, hoc est Ecclesia de gentibus; et sic in pluribus aliis. S. Augustinus, XXXVII, 1668. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 186; CXI, 59. — Rupertus abbas, CLXVII, 1141. — Godefridus abbas, CLXXIV, 521, 739. — S. Bernardus, CLXXXIII, 147, 672, 912. — Wolbero abbas, CCXV, 1274. — Alanus de Insul's, CCX, 75.

SAMSON nascentis, vivens et moriens, Christum in plurimis exprimebat. S. Ambrosius, XVII, 774. — S. Hieronymus, XXVI, 434. — S. Augustinus, XXXIX, 1616, XLVI, 820. — S. Prosper, LI, 790, 794. — S. Paulinus Nolan., LXI, 251, 261. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491, 1173. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1194, 1197, 1198. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 928. — Rupertus abbas, CLXVII, 1043. — S. Petrus Damian., CXLV, 1090. — Godefridus abbas, CLXXIV, 275.

SAMUEL præfigurabat Christum Dominum, ducem, sacerdotem, prophetam, sacerdotes argumentem, etc. S. Cyprianus, IV, 639. — S. Prosper, LI, 795. — Rupertus abbas, CLXIX, 43. — Godefridus abbas, CLXXIV, 428.

SAUL in persecutione gessit typum Christi in multis. Rupertus abbas, CLXX, 550.

SETH, qui interpretatur resurrectio, Christum signat resurgentem. S. Augustinus, XXXIX, 445, 460, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

TOBIAS filius, Domini nostri Jesu Christi imaginem habuit, qui velut absconditum et obsecratum figuram caligine legis, claritate suæ virtutis illuminat. S. Prosper, LI, 815. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1101.

ZARA, qui interpretatur oriens, figura fuit Christi. S. Ambrosius, XV, 1600.

ZACHARIAS, summus sacerdos, typum Christi gessit. S. Ambrosius, XV, 1542. — Rupertus abbas, CLXVIII, 699.

ZOROBABEL, typus Salvatoris, qui reduxit de captivitate populum, et de vivis lapidibus construxit templum. S. Gregorius Turon., LXXI, 170. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rupertus abbas, CLXVIII, 697.

II. — Figuræ quæ ad Ecclesiam spectant.

AARON, typus episcoporum, Ecclesiam tenet imaginem, quam bene monti fortissimo comparavit, quæ et honore sancto præeminet, et fidei soliditate consistit. Illius virga verum significat sacerdotium. Cassiodorus, LXX, 554. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536. — Philippus de Harveng, CCIII, 669.

ABEL immolatus, primitiæ Ecclesiæ et populi Christiani typus. S. Ambrosius, XIV, 318. — S. Augustinus, XXXVII, 1539.

ABIGAIL orando ad David, præveniens typum gessit Ecclesiæ in sacrificio altaris. Rupertus abbas, CLXVII, 1113; CLXX, 59.

ABINEI E II, domus gentium, Ecclesiam præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 413.

ABRAHAM, uxorem Saram occultans, typus Ecclesiæ, occultæ Christi sponse; et ejus sacerdotio figurabatur regale novæ legis sacerdotium. S. Augustinus, XLI, 424. — S. Prosper, LI, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

ADAM typus et custos Ecclesiæ. S. Ambrosius, XV, 1632. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 536.

ANNA sterilis, custodiens et servans quæ Dominum non clamosa petitione, sed modeste et tacite intra ipsas

pectoris latebras precabatur, typum refert Ecclesiæ, quæ prius sterilis nunc largiter fecunditate pollet. S. Cyprianus, IV, 522. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 62, 90. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

AOD, iudex in Israel, bonorum Ecclesiæ prælatorum typus, Rabanus Maurus, CVIII, 1131.

ARCA NOE, prophetia nostrorum fuit temporum, Ecclesiam Christi præfigurans. S. Hieronymus, XLII, 1051. — S. Augustinus, XLI, 538.

BENJAMIN terra dicitur Ecclesiæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 262.

BERSEBEA, dum in fonte Cedron lavaretur exuta vestibus, David placuit, et ad regis compulsa est venire complexui, maritusque ejus principali jussione trucidatus est; sic et Ecclesia, id est, congregatio fidelium per lacrum sacri baptismatis, mundatis sordibus peccatorum, Christo Domino noscitur esse sociata. Cassiodorus, LXX, 538. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 66.

DAVID, panes propositionis manducans, typus regni et sacerdotii. S. Augustinus, XXXVI, 601. — S. Petrus Damian., CXLIV, 735. — S. Bruno Carthusian., CLII, 696.

DEBBORA quæ, devicto in Sisara diabolo, canticum cælestis gloriæ proclamavit, nobis mystice revelavit ortum surrecturæ ex gentibus Ecclesiæ. — S. Ambrosius, XVI, 249. — S. Prosper, LI, 783. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

ENOS, invocans nomen Domini, signat Ecclesiam spe viventem dum veniat ad beatitudinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

EPHREM typus est Ecclesiæ. S. Hilarius, IX, 338.

ESDRAS, parabolum pandens, figurat Ecclesiam. S. Prosper, LI, 814.

ESTHER, quæ interpretatur absconsa, et quæ altero nomine vocabatur Edissa, hoc est, misericordia, Ecclesiam gentium designat, que in abscondito cordis sui propter fidelitatem placet Deo, et misericordiam ac gratiam coram oculis Dei magis invenit quam synagoga Judæorum quæ merito impietatis suæ absque misericordia per Oceanum vocatur. S. Hieronymus, XXII, 547; XXV, 157. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — B. Alcuinus, CI, 117. — Rabanus Maurus, CIX, 646.

EVA, cunctorum mater viventium, de costis Adæ edita, significat quod de latere Christi in cruce per mortem sopiti, sacramenta salutis essent exitura, videlicet sanguis et aqua de quibus sponsa illi conderetur Ecclesiæ. S. Ambrosius, XVII, 815. — S. Hieronymus, XXII, 1101. — S. Augustinus, XXXIV, 215; XXXVI, 461; XXXVII, 1673. — S. Maximus Taurin., LVII, 357. — S. Fulgentius, LXV, 326. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99. — Rabanus Maurus, CVII, 491. — S. Ivo Carnot., CLXII, 506. — Petrus Lombardus, CCIII, 215.

EZECHIEL, præpositorum in Ecclesia personam præsignabat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 43, 46.

HEBER, qui propriam loquelam servat, cæteris linguis divisis, Ecclesiam præsignabat in cujus sinu unitas. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

ISMAEL, ludens cum Isaac, figura fuit persecutionis Ecclesiæ. Wolbero abbas, CCXV, 1040.

ISRAEL dicitur Ecclesia, id est, in quo est Deus, et videns Deum. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 23. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 212. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

ISSACHAR significat Ecclesiam de gentibus, quæ subiecit humerum suum ad crucisonus portandum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

JACOB populum Novi Testamenti præfigurat, quia sicut Jacob fratri benedictione anterior exstitit, cum postea natus fuerit, ita et Christiana plebs priorem populum synagogæ fidei gressibus antecessit. S. Hieronymus, XXII, 88. — S. Augustinus, XXXVI, 1013. — Cassiodorus, LXX, 689, 962. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 202. — Rupertus abbas, CLXVII, 459.

JAHEL, mulier illa alienigena, de qua prophetia dicit quod in manu mulieris gentium flet, figuram tenet Ecclesiæ, quæ ex alienigenis gentibus congregata est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156.

JAPHETH auditores in Ecclesia signabat. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JEPHTE FILIA, sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Ecclesiam filiam et virginem significabat. Rabanus Maurus, CVIII, 1189.

JOSE DOMUS figurat Ecclesiam ubi Christus coronatur. Rupertus abbas, CLXVIII, 746.

JUDAS designat Ecclesiam. Cassiodorus, LXX, 538. — Adamus Scotus, CCXCIII, 191.

JUDITH, post peractam orationem exuens se vestimentis lugubribus, et induens se vestibus iuconditatis, signum est sanctæ Ecclesiæ, quæ licet aliquando pro peccatis suis poenitentiam gerat affectum, spe tamen remissionis et futuri præmii anxium saltim exultat animum. S. Hieronymus, XXV, 1337. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 565, 575.

MACHABEI septem et illorum mater, designant Ecclesiam septiformem, quæ mariarum multitudinem coronavit Christo. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Augustinus, XXXVIII, 1380. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

MARDOCHÆUS, sacro indutus et interitum Judæorum desolatum plangens, magistros Ecclesiæ figurat. Rabanus Maurus, CIX, 651.

MARIA, soror Moysis, cum mulieribus tympanum quatiens, typus Ecclesiæ fuit, quæ cum omnibus Ecclesiis quas peperit, hymnum canens, populum Christianum ducit in cælum. S. Zeno, XI, 510.

MERETRICES, cui nupsit Samson, et meretrices dum coram Salomone invicem de thilo altercantes, typum tenent Ecclesiæ et synagogæ. S. Augustinus, XXXVIII, 92, 1640. — Cassiodorus, LXX, 355. — Rabanus Maurus, CIX, 17 et seqq.

MICHAEL, Ecclesiæ figura. S. Petrus Damian., CXLV, 488.

MOYSIS UXOR Ethiopissa, signat Ecclesiam gentium, cuius ob causam synagoga lepra perfunditur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

MULIER de uxoribus prophetarum habens duos filios, designat sanctam Ecclesiam duorum populorum, id est, Iudei et gentilis, quasi filiorum duorum mater. Rabanus Maurus, CIX, 228.

NOE figurabat clericos et rectores Ecclesiæ. S. Augustinus, XXXVII, 1731.

NOEMI et ejus nurus figuram gestant Ecclesiæ de gentibus congregatæ, quæ nupsit Christo Filio Dei de gente Judæorum nato. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1221.

ORPHA interpretatur cervix ejus; et quid per Orpham, nisi credentes ex Judæis designantur, qui cervicis nomine et nuncupantur; quia robur fidei et fortitudinem bonæ operationis post resurrectionem Domini, ipsi primi acceperunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1202.

PHARAOIS FILIA, quæ expositum Moysen ad ripam fluminis collegit, Ecclesia gentium est, quæ Christum ad flumen salutaris lavacri reperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Rupertus abbas, CLXVII, 1159.

RACHEL, quæ Dei ovis dicitur, primum sterilis et formosa, et idola patris sui rapiens, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Ambrosius, XVI, 289, 1257. — S. Hieronymus, XXII, 1033; XXV, 970. — S. Paulinus Nolan., LXI, 209. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 563. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVII, 607, 763. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 61, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 823. — Rupertus abbas, CLXVII, 1009.

REBECCA, e camelo descendens in occursum Isaac, etc., Ecclesiam figurat e gentilitate venientem. S. Ambrosius, XIV, 452, 453, 617; XVI, 1245. — S. Augustinus, XXXVII, 1675; XXXVIII, 38. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 459. — Adamus Scotus, CXCIII, 135.

RUBUS Moysen Ecclesiam exprimebat. S. Petrus Damian., CXLV, 687.

RUTH, sicut dormivit ad pedes Booz, ita Ruth spiritalis, scilicet Ecclesia, dormivit ad pedes Christi, cum in spe incarnationis ejus, unde sibi certam salutem credebatur esse venturam, quasi requiescens, patienter eum expectabat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVIII, 1202, 1214, 1215. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 62.

SARA REGINA, quæ a finibus extremis Austri excita veniens, Salomonis audire sapientiam concupivit, jam tunc venturam de gentibus Ecclesiam desiderantem Christum exprimebat. S. Paulinus Nolan., LXI, 168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 472. — Rupertus abbas, CLXVII, 1175.

SALOMON, cujus nomen pax sonat, typus fuit Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXVI, 419. — Rabanus Maurus, CIX, 188.

SAMSON præfigurabat Ecclesiam Christi in suis primordiis persecutiones patientem. S. Augustinus, XXXVII, 1126.

SARA, intacta ab Abimelech Abraham restituta, præclarus est sanctæ Ecclesiæ typus. S. Ambrosius, XIV, 451, 456. — Rabanus Maurus, CVI, 560. — S. Bruno Carthusian., CLI, 25. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 196.

SAREPTANA VIDUA Ecclesia est, quæ gratia corpo-

ris Christi et chrismatis unctione nunquam minuitur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 808. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

SEM, doctores Ecclesiæ significabat. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

SEPHORA typum tenet Ecclesiæ de gentibus, quæ præputium filii sui, id est, populi gentilis, acutissima petra, hoc est doctrina Spiritus sancti, sive illa petra de qua dicit Apostolus: Petra autem erat Christus, docet expoliationem veteris hominis cum actibus ejus. Rabanus Maurus, CVIII, 27.

SUSANNA figuravit Ecclesiam, quam falsitate Judæi quasi adulteram accusant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

THAMAR, typus fuit Ecclesiæ, quæ Jude recte nupta non est, quia Christo veniente baptismatis spiritali unda in gremio renatus, Ecclesiæ filius ejus futurus fuerat, non maritus. S. Hilarius, IX, 457. — Cassiodorus, LXX, 338. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXX, 241.

VIDUA, ad quam missus est Elias, Ecclesiam Christi prænotabat. S. Anthonius, XV, 1626; XVI, 253. — Pariter et vidua mortuum plangens filium. Rupertus abbas, CLXX, 324.

ZABULON Ecclesiam significat, quæ secus fluctus hujus vitæ inhabitans, omnes tentationes et turbines sæculi sustinet, et in doctoribus suis ad fontes virtutum et laudis Domino referendas convocat populos omnium gentium. Paulus Mediolan., XX, 723. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CXI, 44.

III. — Figuræ apostolos et justos adumbrantes.

AARON devotionem denotat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 334.

ABDIAS designat omnes fidei prædicatores qui alimentis sacrarum Scripturarum credentes reficiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ABEL, agnum portans ad Dei sacrificium, sicut agnus assumitur, et justos persecutionem ab impiis sustinentes præfiguratur. S. Augustinus, XLI, 456, 614. — S. Petrus Chrysolog., LII, 502. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCIII, 490.

ABISAG Sunamitis, idea est gratiæ divinæ et charitatis, ac illius quadripartitum munus designat quadripartitum munus sapientiæ. Adamus Scotus, CXCIII, 231, 512, 513, 825.

ABRAHAM, unigenitum suum offerens, typus oblationis religiosæ, et viri devoti. S. Paschasius Radbertus, CXX, 82, 83. — B. Lanfrancus, CLI, 118. — Adamus Scotus, CXCIII, 324, 480, 821.

ADAMUS, typus rationis. Petrus Lombardus, CXCII, 341. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 363.

AGGÆUS, figura sanctorum qui nobis in hujus peregrinationis vita futurum tempus liberationis declarant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

AMALECH, qui bis percussit et demoliri præcipitur, quid est, nisi quia prædicator eos quos ad pudicam vitam erudit, promovere debet ad perfectionem virtutis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 407, 410.

ANNA, mater Samuelis, figura Christianæ religionis et gratiæ. S. Augustinus, XLI, 528.

ARIOCH, qui interpretatur ad solitudinem redigens, zelum rectitudinis et strictæ severitatis rigorem significat. Richardus de S. Victore, CXCVI, 1243.

ASER, pinguis panis: aliqui putant hoc dictum propter Annam prophetissam, Phanuelis filiam, ex tribu Aser, quæ prima cum Symeone refertur de Domino in Evangelio prophetasse, et prophetiæ suæ fide, velut escam dedisse principibus, id est, apostolis, cæterisque credentibus, quæ de ipso fuerant prophetata. Rufinus, XXI, 325.

BENJAMIN, lupus rapax, id est, Paulus, natus ex tribu Benjamin, Hebræus ex Hebræis, juxta legem Phariseus, circumcissus octavo die; ad matutinum comedens, quando juvenis fuit, et in vespertinum dans escam, quando credens spiritaliter præbuit cibum Ecclesiis a se institutis. Tertullianus, II, 148. — S. Ambrosius, XIV, 660, 692; XV, 1273. — Paulinus Mediolan., XX, 751. — Rufinus, XXI, 335. — S. Hieronymus, XXV, 724, 862. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 232.

BETH-SABEE, Virginis Mariæ figura, Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

DANIEL, in cœlibatu serviens Deo figuram expressit servorum Dei, id est, monachorum et continentium qui terrenis copiis non abutuntur. S. Augustinus, XXXVI, 177; XL, 711, 717. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII,

114. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 645, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1245.

DAVID, hominem probum, contemplativum et humilem representat, et per illum recte sanctam animam accipimus, quæ illum qui quasi leo rugiens circum quærens quem devoret, in seipsa interfecit. S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 581. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060. — Godefridus abbas, CLXXIV, 467. — Adamus Scotus, CXCVIII, 195.

DEBBORA, quæ interpretatur avis, significat prophetiam suavitatem et cælestis doctrinæ dulcedinem. Rabanus Maurus, CXI, 56.

ELCAN, pater Samuelis, in oratione perseverans, in pietate constantes præsignabat. Rabanus Maurus, CXI, 14.

ELIAS, ad Sareptanum viduum missus, et illius duplex spiritus, præfiguratur apostolos missos ad gentes. Rupertus abbas, CLXVII, 1240. — S. Bernardus, CLXXXIII, 522.

ELISÆUS Eliam sequens, et ejus duplicem deposcens spiritum, apostolos Christum sequentes, et animam Deum silentem representat. S. Prosper, LI, 803. — Rupertus abbas, CLXVII, 1254, 1255; CLXX, 248. — Godefridus abbas, CLXXIV, 534.

ESURAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repositionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

EVA, figura beate Virginis Mariæ, nam sicut hæc nos damari fecit per arboris pomum, sic illa absolvit per arboris fructum, quia et Christus in ligno pependit ut fructus. Tertullianus, II, 782. — S. Ambrosius, XVII, 692.

EZECHIAS designat omnes sanctos quibus ad acquirendum cælum quinque libri Moysis et decem præcepta decalogi sunt dati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

EZECHIEL, eximius propheta, quadraginta diebus jacens latere uno, captivitatem futuram dum præfiguratur, absolvit; qui sacratos numeros iste suscepit iniquitates ut deleat, captivitates ingreditur ut absolvat, vincula patitur ut relaxet. S. Petrus Chrysologus, LII, 635.

GEDEON penitentis typum gessit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

HABACUC, populus est fidelis qui super excelsa constitutus, in cruce Dominum contempletur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

ISAAC, typus oblationis religiosæ et filiorum promissionis. S. Augustinus, XXXIV, 568. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 83. — Petrus Lombardus, CXII, 148. — Adamus Scotus, CXCVIII, 481.

ISAIAS signat evangelistas et apostolos, qui universa sacramenta Christi quasi præsentia prædicavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

ISRAEL, id est, vir Deum videns, electos et vitam contemplativam significat. B. Alcuinus, C, 1105. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1150, 1158.

ISSACHAR, symbolum religiosæ professionis, et quia merces interpretatur, apostolorum typus, qui putandi sunt merces Filii Dei. Rufinus, XXI, 517. — Adamus Scotus, CXCVIII, 482.

JACOB, per varias suæ vitæ circumstantias, electos et illorum virtutes præfiguravit, necnon et cælorum regnum, etc. S. Augustinus, XXXIV, 567; XXVII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1936; LXXIX, 54, 35, 687; XL, 518. Rabanus Maurus, CVIII, 10, 11. S. Paschasius Radbertus, CXX, 84, 352. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 586. — Rupertus abbas, CLXVII, 1558. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1050, 1156, 1158. — Adamus Scotus, CXCVIII, 820. — Petrus Cantor, CCV, 77.

JAPHETH, typus apostolorum et prædicatorum. Rupertus abbas, CLXVII, 562.

JOATHAN sicut per fugam recessit, et reliqui Interfecti sunt fratres, sic nemo evadere poterit persecutionem Antichristi, nisi qui per fugam recesserit, et in montem benedictionis ascenderit. Rabanus Maurus, CVIII, 1172.

JOB, conjugatos et penitentes, filii autem ejus apostolos signarunt. S. Augustinus, XXXVII, 1752. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 645, 725. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705.

JOEL signat eos qui fidei ostium et divinæ scientiæ incipiunt cognoscere sacramentum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

JOIADA qui in locum Achitophel substituitur, significat quod Juda prævaricante ac decedente de apostolatu, non remansit duodecim locus vacuus, sed in loco prævaricatoris, Petro cæterisque apostolis ordinantibus,

successit Matthias, humilis atque fidelis. Rabanus Maurus, CIX, 406.

JOSEPH apostolorum, castitatis et gratiæ typus. S. R. larius, IX, 925. — S. Prosper, LI, 754, 757. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 146. — Godefridus abbas, CLXXIV, 199.

JOSIAS, typus electorum. Adamus Scotus, CXCVIII, 824.

JOSUE castos et qui baptismalem candorem servat designat. Ven. Guibertus abbas, CLVI, 587.

JUDAS, quantum intelligi datur, ex parte prophetarum, ex parte patriarcharum, Patrumque typus erat, qui ob justitiam Dei omnes homines filios computabant. S. Zeno, XI, 435.

LIA, quæ interpretatur laborans, figura est vitæ activæ. S. Augustinus, XXXIV, 1046. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 84. — S. Petrus Damian., CXLIV, 505. — Rupertus abbas, CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 753, 1276.

LOT, Sodomis fugiens, et religiosos et sanctos qui in fine sæculi ab impiorum incendio liberabuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1044.

MACHIR, qui interpretatur restituet, et est primogenitus Manasse primogeniti Joseph, significat populum priorem de quo principes, hoc est, apostoli et doctores primitivæ Ecclesiæ descenderunt. Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

MARDOCHÆUS doctores gentium significat, et maxime B. Paulum apostolum, qui etiam de stirpe Jemineæ, hoc est, de tribu Benjamin se esse testatur. Rabanus Maurus, CIX, 646.

MATTHIÆ filii designant apostolos et martyres. Rabanus Maurus, CIX, 1141.

MOYSES discretionem denotat. Richardus de S. Vict., CXCVI, 534.

NAAMAN, hominis figura mundani ad meliorem converti. Godefridus abbas, CLXXIV, 220.

NABOTH justos omnes præsignat. Rupertus abbas, CLXVIII, 25.

NEHEMIAS typum habet et apostolorum et prædicatorum Evangelii Christi, qui spiritale ædificium Dei, post exitum fidelium de Babylone istius mundi, atque regressum in terram repositionis, verbis et exemplis quotidie instaurando reedificant. Rabanus Maurus, CXI, 70.

NEPHTHALIM, figuram gerit apostolorum et prædicatorum qui instar cervi transientes, ad superna seipsos et audientes erigunt. Paulinus Mediolan., XX, 727. — Rufinus, XXI, 527. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

NOE, typus electorum. Ven. Hildebertus, CLXXI, 645, 725. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821.

ORPHA ET RUTH. Alii post perceptam gratiam baptismi et societatem fidei retro ad errores pristinos reverterentur, quorum typum gessit Orpha, quæ ad deos suos et ad populum suum reversa est; alii vero diffinito consilio et instandi studio sequuntur gratiam quam perceperunt, quorum figuram Ruth expressit. Rabanus Maurus, CVIII, 1204. Godefridus abbas, CLXXIV, 1026.

PHINEES designat sanctos doctores qui Judæos et hæreticos spirituali mucrone feriunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110.

RAAB, figura castissimæ Virginis Mariæ. Godefridus abbas, CLXXIV, 1025.

RACHEL, quæ visum principum interpretatur, vitam contemplativam nobis exhibet. S. Augustinus, XXXIV, 1046; XLII, 452. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 954; LXXVI, 449. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 305.

SAMSON per capillos, omnes electos; uxorem suam invisens, apostolorum prædicationem significat. S. Ambrosius, XVII, 774. — Rupertus abbas, CLXVII, 1048.

SAMUEL Joannem Baptistam refert. Rupertus abbas, CLXVII, 1091.

SARA prudentiæ imaginem præbet. Adamus Scotus, CXCVIII, 551.

SEM figura prophetarum et apostolorum qui ex ejus stirpe nascuntur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

SOPHONIAS designat eos qui per contemplationis arcum ad perfectum veniunt meritum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

THAMAR figurat beatam Virginem Mariam. Godefridus abbas, CLXXIV, 1022. — Adamus Scotus, CXCVIII, 584.

TOBIAS prudentiæ typus. Rupertus abbas, CLXX, 331.

URIAS Hæbreus, typus et exemplum fervoris et affectus ad bonum commune. Adamus Scotus, CXCVIII, 485.

ZABULON venatores, nihil sunt nisi apostoli Domini, ex cuius tribu aliqui fuerunt. Rufinus, XXI, 517.

ZACHARIAS, qui memor Domini interpretatur, et fuit

filii Selemiz, doctores gentium, qui ab apostolis et primis prædicatoribus Evangelii ad prædicandum gentibus ordinati sunt, præfigurati. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CIX, 597.

IV. — Figure quæ ad Judæos et gentes spectant.

AARON cum Moyse loquens contra Pharaonem, legem et vetus sacerdotium significat, moriens illius sacerdotii interitum docet. Rupertus abbas, 581, 888.

ABEL populum ex gentibus Christianum signat. Egiptius abbas, LXII, 669.

ABIGAIL, de qua refert Scriptura quod mulier prudentissima et speciosa fuerit, typum tenet plebis illius, qui ex Judæis ad fidem conversi Domino placere meruerunt. Rabanus Maurus, CIX, 61.

ABRAHAM vocatione sua terram viventium populo Christiano futuram, et semine eundem populum ut stellas multiplicandum figurat. S. Prosper, I, 742, 743.

ABSAŁON typum tenet Judæorum qui seditionem levaverunt contra verum David, invidentes ei, et principatui ejus insidias molientes. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 612. — Rabanus Maurus, CIX, 107; CXI, 59. — S. Petrus Damian., CXLV, 1105. — Rupertus abbas, CLXVII, 1077.

ACHIOR, Ammonitarum dux, designat paganos, qui eum viderent sanctam Ecclesiam per fidem et constantiam hostium ac persecutorum ferocitatem superare, nimio pavore concussa, a contumacia elationis suæ corrumpunt, atque sanctam Ecclesiam venerari nimio terrore compelluntur. Rabanus Maurus, CIX, 576.

ACHITOPHEL denotat Judæos qui Patrum prærogativa aliquando erant charissimi, et colloctione Dei clarissimi, sed incarnatione et passione scandalizati, hostes facti sunt crudelissimi. Rabanus Maurus, CIX, 408.

ADONIAS, filius David major, per fastum superbiæ volens pro patre in regnum succedere, indicat populum Judaicum, qui quasi major filius esse videtur, cum prior legem suscepit, gentilem populum, qui per gratiam Dei posterior vocatus est, spernens, solum secum Dominum aestimabat regnatum. Rabanus Maurus, CIX, 425.

AGAR et ejus filius synagogam et Veteris Testamenti carnales præfigurant. S. Augustinus, XII, 512. — S. Maximus Taurin., LVII, 491. — B. Alcuinus, C, 547. — Rupertus abbas, CLXVII, 588, 503.

AMAN, typus Judæorum, qui prophetas occiderunt, et ipsum Dominum prophetarum ejusque apostolos interficere non timuerunt. Rabanus Maurus, CIX, 652.

AMMON, qui interpretatur filius generis mei, sive populus turbarum, Judæos exprimit. Rabanus Maurus, CXI, 580.

ASAPH, interpretatur synagoga, significans quæ credit, non quæ obstinata permansit. S. Augustinus, XXXV, 1347; XXXVI, 916, 929, 970, 1011, 1051. — Rabanus Maurus, CXI, 70.

ASER prædicit sanctos viros ex synagoga futuros, quorum panis pinguis est, doctrinam videlicet propheticam sancti Spiritus sagina redundans. Paulinus Mediolan., XX, 726.

BALA, figura legis Veteris Testamenti, quam populus Israel prævaricando commaculavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

BALAAH, qui interpretatur populus vana, videtur habere personam Scribarum et Phariseorum Judaici populi. Rabanus Maurus, CVIII, 729.

BIRACH videtur formam gerere populi prioris, qui primo omnium per prophetiam vocatus est, et invitatus ad audienda eloquia Dei et divinæ legis munera capienda, qui refulsit quidem, et in legis splendore ad breve tempus coruscavit; sed non diu permansit, nec continuum lucis potuit obtinere fulgore. Rabanus Maurus, CVIII, 1135, 1143.

CAIN offerens de fructibus terræ munera Domino, parricidalis et maledictus, et synagogam et Judæos terrestres ac deicides præfigurabat. S. Ambrosius, XIV, 317, 318; XVII, 815. — S. Augustinus, XXXVI, 442, 705, 997; XL, 684; XLI, 445, 258, 259, 260. — S. Prosper, LI, 737. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — Vigilii Tapens., LXII, 115. — Egiptius abbas, LXII, 669. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVII, 504. — Petrus Lombardus, CXCI, 402.

CHAM, Noe filius, typus Judæorum qui Christum incarnatum atque mortuum deriserunt. Vigilii Tapens., LXII, 675. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

CHANAAN, qui per patris delicto maledictione damnatur, exhibet posteritatem Judæorum ob Christi passionem maledictorum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103.

DALILA, quæ interpretatur pauperula vel stula, significat synagogam quæ Christum in loco Calvarie crucifixit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abbas, CLXVII, 1050, 1112. — Godefridus abbas, CLXXIV, 281.

DINA, figura synagogæ vel animæ quam in exterioribus curis reperiatur corrupti diabolus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

DOEG, populum Judaicum proditorem et parricidalem significat. S. Hilarius, IX, 310.

ELISÆO pueri insultantes, figura Judæorum qui Christum in cruce deriserunt, et capti sunt a Tito et Vespasiano. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

EPHRAÏM, figura gentium, qui per benedictionem patriarchæ præpositus est majori populo Judæorum. S. Paulinus Nolan., LXI, 285. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144.

ESAU, typus populi Judaici, cujus loco assumitur populus Christianus per Jacob figuratus. S. Ambrosius, XV, 1185; XVII, 361. — S. Hieronymus, XXV, 1001. — S. Fulgentius, LXV, 437. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 629. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156, 1159. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXIX, 102.

GAD, typum gerit Judæorum electorum, qui populo novo quasi quidam præduces existerunt, et in terram olim promissam introduxerunt. Paulinus Mediolan., IX, 726.

GALAAD, qui acervus testis interpretatur, designat populum Judaicum, qui bene acervus testis sive accinctus dici potest, quis Vetus Testamentum in lege et prophetis conscriptum habens, inde se tutum atque unicum munitionem fore confidebat. Rabanus Maurus, CVIII, 1146.

HARBONA eunuchus, qui crucem Mardochei paratam prodidit, significat doctores legis, qui dolum Judæorum et omnia quæ divinis præceptis fuerant contraria, ipsius legis lectione manifestarunt. Rabanus Maurus, CIX, 660.

HERER figurat gentem Hebræam, cujus primatum populo Christiano tradidit Christus. S. Prosper, LI, 741.

HELI reprobatus et ejus filii posteritatem prioris sacerdotii extinctam et novi sacerdotii successionem designant. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

HER, primitivus Judæ filius, primitivus est populus, id est, Hemihæ, omnes potentissimi, et reges qui ferocitate virtutis ac libidine omnem orbem corruperant terrarum. S. Zeno, XI, 435.

HOLOPHERNES, gentium est principatus, qui persecutus est Ecclesiam Christi. Rabanus Maurus, CIX, 616.

ISAAC, de reprimissione conceptus, et contra spem sterilitatis senum natus, omnium gentium vocationem præfigurat. S. Augustinus, XII, 605. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISMAEL, ex ancilla natus, populum Judæorum repræsentat. S. Ambrosius, XVII, 865. — S. Maximus Taurin., LVII, 795. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

ISSACHAR, asinus fortis, typum gestat populi gentilis, qui antequam Dominum assessor habuisset, brutus erat, et frenorum impatiens proprio libitu ferebatur. Paulinus Mediolan., XX, 724. Rabanus Maurus, CIX, 358.

JACOB, populum gentium designans, simplex habitabat in tabernaculis, quia electi ex gentibus sola fide, bonæque voluntate Deo placere studuerunt. S. Ambrosius, XVII, 818. — S. Augustinus, XXXVI, 506; XXXVIII, 55. — S. Prosper, LI, 592, 759. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — S. Bruno Carthusian., CLII, 840, 1028. — Guibertus abbas, CLVI, 515. — Rupertus abbas, CLXVII, 502.

JAPHETH designat populum gentium qui versatur in Ecclesiis Israelitarum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

JEHU gentium principatum denotat. Rabanus Maurus, CXI, 61.

JOATHAN, junior filius Jerobaal, qui fugit ut gladium inimici evaderet, figura est residui populi Israel, prædicante Elia, extremis temporibus credituri, et Antichristi gladium evasuri. Rabanus Maurus, CVIII, 1171.

JOB eversa domus figura erat synagogæ; quæ domus corruens, oppressit liberos, quia dum Judæa in crudelitatem Dominicæ passionis cecidit, apostolorum fidem desperationis formidine obruit. S. Gregorius Magnus, LXIV, 582.

JOSEPH gentiles designat. S. Bruno Carthusian., CLII, 1029.

JUDAS, infidelis populi Judæorum typus. S. Ambrosius, XIV, 1082.

LABAN, legis et diaboli typus, ex cujus corpore assumpsit sibi Christus duos conjuges. Judæorum acilicet et gentium. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

LEVI et auctor et figura principum sacerdotum qui Christum crucifixerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

LIA lippientibus oculis et fetosa, sacramenta demonstrat synagogæ, quæ infirmis oculis sacramenta Dei speculari non potuit. S. Ambrosius, XV, 1468. — S. Hieronymus, XXII, 1035; XXV, 950. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rupertus abbas, CLXVII, 475, 503.

LOT, personam habet legis, de qua infidelitatis opera pariunt qui ea carnali intellectu utuntur; duæ illius filiae monstrant Samaritam et Jerusalem quæ fornicantur in lege per adulterium illicitæ doctrinæ. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 106.

MANASSES, populi prioris typus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107.

MARIA, soror Moysis, speciem præfert synagogæ, quæ leprosa propter detractionem et mormurationem contra Christum, cujus vendidit sanguinem. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CXI, 53. — Rupertus abbas, CLXVII, 947.

MICHOL, despiciens David ludentem, præsignat synagogam Christum blasphemantem. Rupertus abbas, CLXVII, 1112, 1126.

NAAMAN, qui princeps militiæ regis Syriæ esse describitur, quem melius significare potest, quam populum gentilem qui in orbe per virtutem bellorum principatum gerebat ac rerum decore fruebatur. S. Ambrosius, XVII, 854. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CXI, 251.

NABAL, de quo dictum est quod vir durus et pessimus et malitiosus esset, typum tenet populi Judæorum, quorum aliqui uva felis et boro amaritudinis inebriati dura cervice, et incircumcisus cordibus semper Spiritui sancto resistebant, atque carnalem sensum in lege sequentes, stulti facti sunt. Rabanus Maurus, CXI, 61.

NOE in tribus filiis figurantur gentes quas Christus Dominus sparsas invenit et collegit. S. Prosper, LI, 741.

OCHOSIAS significat populum Judæorum, et maxime principes synagogæ, qui peccatis et vitiis dediti, veritatem a se repellabant, imo et persequabantur. Rabanus Maurus, CXI, 65.

ONAN, secundus Judæi filius, typus est Judaici populi, cui præcipitur ut semen exeat et fratris, id est, reliquas nationes idololatriæ dedita ad Dei cultum exciet. S. Zeno, XI, 436.

OZIAS leprosus, figura Judæorum qui dedecus suum in fronte portant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

PHILISTEI Samsonem in Gaza comprehensum custodientes, significant Judæos sepulcro Christi apponentes custodiam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1175.

RAAB, gentilitatis typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1008.

ROBOAM ET JEROBOAM divisionem representant Judæorum in Christi adventu, quorum pars Christum, pars Antichristum sequetur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115.

RUBEN, primogenitus, figuram habet populi qui violavit cubile Dei Patris, quando carnem Christi confixit in patibulo crucis. Paulinus Mediolan., XX, 717. — Rufinus, XXI, 515. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106.

RUTH, eliciens ex speliis hordeum, gentiliū conversionem constantie typus. S. Prosper, LI, 795. — Rabanus Maurus, CVIII, 1206, 1207, 1209.

SAMSON leonem interficiens, Judæorum typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 265.

SAMUEL novi sacerdotii signat successionem, abjecto veteri sacerdote. S. Augustinus, XI, 532, 533. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

SAREPTANA VIDUA gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXVIII, 526; CLXX, 106.

SAUL Judaici populi insinuat probationem, sive ejusdem populi emulationem, qui David, id est, Christum, injusto judicio conatus est perdere. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 58.

SERON, princeps exercitus Syriæ, refert istius mundi principatum. Rabanus Maurus, CXI, 1150.

SIMON ET LEVI Scribas et Phariseos designant adversus Dominum non armorum pugna belantes, sed verba callida. Paulinus Mediolan., XX, 719. — Rufinus, XXI, 515. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106. — Rupertus abbas, CLXVII, 551.

SUNAMITIS FILIUS, figura humani generis, super quod Christus spiritum septiformem aspiravit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113.

THAMAR geminos in utero filios gestans, duos gestabat populos, quorum posterior natus qui manum prior ex utero misit, quia gentium populus antea quidem est per prophetas ostensus, sed postea revelatus, cujus ideo ob-

stetriz ligavit dexteram cæco, quia idem populus per sanguinem Christi crucis notatus est signo. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 408.

TOBIAS priscæ legis imaginem portat, cujus oculo Judaicæ hirundines obcæcunt, dum eos luminis sacramenta male intelligentes obcæcant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66.

URIAS cum litteris missus ut occidatur, populus est Judaicus portans legem per quam moritur. S. Paschasius Radbertus, CXX, 67. — Rupertus abbas, CLXVII, 1135; CLXX, 294.

VASTHI regina plebem exprimit Judaicam, quæ quasi regina regnasse videbatur, cum in cultu unius Dei cæteris gentibus præminere inveniebatur. Rabanus Maurus, CXI, 642.

ZACHARIA populum gentilem demonstrat. Rupertus abbas, CLXVIII, 653.

V. — Figure quæ hæreticos et impios representant.

ABRADDON, rex locustarum, typus est hæreticorum. B. Alcuinus, C, 1141.

ABIMELECH, ancillæ filius et seditiosorum rex, personam gerit Antichristi, qui omnium iniquorum caput est et princeps; præfiguratur etiam Judam proditorem, per quem fraude contra Redemptorem nostrum, qui vere rex est, operatus est diabolus. S. Prosper, LI, 788. — Rabanus Maurus, CVIII, 1175; CIX, 59; CXI, 56. — S. Petrus Dymian., CXI, V, 348, 392.

ABIRON, CORE ET DATHAN, qui se a Moysæ et Aaron segregantes, sacrificium usurpæ conati sunt, hæreticorum pravitatem designant, perniciosumque eorum qui se a sacerdotibus Christi et societate Ecclesiæ dividunt, et sacrificia profana accipiunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — Rabanus Maurus, CVIII, 681; CXI, 57. — Adamus Scotus, CXCIII, 814.

ABSAÏON, dum patrem suum David crudeliter insequeretur, mulæ impetu perductus, in condensam quercum, ramis ejus colla necentibus, in aeris sublimitate suspensus est, quadam præfiguratione hominici traditoris; nam sicut Judas innotatus laqueo vitam finivit, ita et persecutor David, constrictis faucibus, exspiravit. S. Augustinus, XXXVI, 97; XXXVII, 1847. — Cassiodorus, LXX, 43. — S. Gregorius Turon., LXXXI, 1097. — Rabanus Maurus, CIX, 807; CXI, 59. — S. Bruno Carthusian., CLII, 647. — Rupertus abbas, CLXVII, 1156. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 752. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXCIII, 801, 816. — Philippus de Harveng, CCIII, 558.

ACHAB, qui in Samaria regnabat, hæresiararcha exprimit, qui perditorum turbam per errorum devia ducunt, et in perceptorum mortis præcipitium mergunt. Rabanus Maurus, CXI, 60.

ACHAM, qui de Jericho anathemate concepit, designat nequam Christianum, qui post perceptam fidem, sæculares mores vel mundi illecebras appetit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CXI, 54.

ACHARIS qui interpretatur amarus, hæreticos refert, qui merito ipsi dicuntur amari, qui non meruerunt divina gratia fieri repleti. Rabanus Maurus, CIX, 898.

ACHITOPHEL, qui recedens a David ad Absalon transigravit, hæreticos significat, qui recedentes a tramite veritatis, se sociati hosti antiquo et subsequuntur errorem. Judam pariter proditorem exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 107, 406.

ADAM fugiens a paradiso, hominem a veritate fugientem exprimit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 163.

AGAR ancilla, fugiens a facie Sara, hæreticorum et carnis figura. S. Augustinus, XXXVIII, 52. — S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 233.

ALCIMUS, contaminator legis et proditor patriæ, representat eos qui Testamentum Dei secis nefandis profanare, et Ecclesiam Dei perturbare non metuunt. Rabanus Maurus, CIX, 1183.

AMALECH spiritum fornicationis et vitium luxuriæ designat. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 397, 407.

AMAN superbus significat et diabolum et fastum potentum hujus sæculi, qui beneficiis sibi divina pietate collatis abutentes, proximos suos, quos consortes habent naturæ, gratiæ socios habere despiciunt. Rabanus Maurus, CIX, 652. — Rupertus abbas, CLXIX, 169.

AMMON, qui interpretatur filius meroris, designat hereticos et illos omnes gehennæ prædestinatos, ubi erit eis fletus et stridor dentium, tanquam populo meritis. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 596. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CXI, 380. — Adamus Scotus, CXCIII, 384, 815.

ANTIOCHUS, rex sceleratissimus, qui persecutus est populum Dei, præfigurabat Antichristum, qui Christi populum persecutus est. S. Cyprianus, IV, 669. — S. Hieronymus, XXV, 564. — S. Gregorius Magnus, I, XXVI, 651. — Rupertus abbas, CLXIX, 1411. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1132.

ARCHELAUS, jactantiæ typus. Adamus Scotus, 351.

ASAEI typum tenet eorum quos vehementer arripiens furor in præceps ducit; qui in eodem furoris impetu tanto cautius declinandi sunt, quanto insane rapiuntur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76.

ASSUR, Antichristi typus. Rabanus Maurus, CX, 818.

BALAA, qui interpretatur populus varius, designat hæreticos et eos qui per idem cognitionem Dei habentes, obscurati malis operibus corruunt; simul etiam sæculares maledicentes religionis quos imitari negligunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1105. — Adamus Scotus, CXCIII, 337.

BAIAM, typum gessit sacerdotum vendentium ecclesiastica quæstus gratia. Rupertus abbas, CLXVII, 898.

BEEI, **PHÉGON**, Antichristi typus. Rupertus abbas, CLXVII, 908.

CAIN Antichristi et malorum justos persequentium figura. S. Augustinus, XLI, 456. — S. Gregorius Magnus, I, XXVI, 484. — Rupertus abbas, CLXVII, 1752. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

CHAM, verenda patris revelans, hæreticos præsignabat. Rupertus abbas, CLXVII, 362.

CHUSAN RASATHAIM, Judæorum oppugnator, mystice quilibet tyrannus. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

CIS animæ, peccatrices animæ. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 249, 282.

DAIILA, animæ peccatricis et concupientiæ figura. Godefridus abbas, CLXIV, 287. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

DAN præfiguratur Antichristum, qui futurus est velut coluber in via, et corastes in semita, quia in via et semita mandatorum Dei ambulantiibus, quantum in se est, obicem se præfert duplici armatus contra eos ingenio. S. Ambrosius, XIV, 1079. — Paulinus Mediolan., XX, 725. — Rufinus, XXI, 521. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662.

DINA, animæ torpentis et artibus diaboli deceptæ, typus. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108.

DOEG Idumæus, Judæ et Antichristi figura, nam sicut ille David adversarius fuit, ita Christo Antichristus erit. S. Ambrosius, XIV, 1616. — Cassiodorus, LXX, 573. — Rupertus abbas, CLXVII, 1106.

ELEAZARUS, qui elephantem interficiens occubuit, personam gerit arrogantium, qui dum volunt aliquid fortiter gerere, non tamen simplici sed erecto animo, in suis conatibus devicii prosternuntur. Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ENOCH, filius Cain, urbem condens, significat impios in hac tantum vita esse fundatos. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100. — Adamus Scotus, CXCIII, 815.

ESAU figura non tantum eorum qui fidem negant, sed etiam eorum qui usque in finem vitæ in malis operibus perseverant; gulosos etiam et carnales designat. S. Ambrosius, XIV, 317. — S. Augustinus, XXXVI, 527. — S. Fulgenius, LXV, 434. — Rupertus abbas, CLXVIII, 190. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Cantor, CCV, 332.

GOG, superbiæ typus, hæreticos apte denotat. Rabanus Maurus, CX, 868, 871.

GOLIAS, superbi figura. S. Bernardus, CLXXXIII, 535.

HELIU, typus doctorum fidelium, sed superbiorum, qui rectis quidem sensibus loquuntur, sed ad stulta elationis verba derivantur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 527; LXXVI, 232, 432. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108.

ISMAEL significat nativitatem eorum qui servi peccati sunt. S. Ambrosius, XVII, 561.

JACOB descendens in Ægyptum, figurat lapsum Adæ, et prævalens angelo, persecutores Christo prævalentes. S. Augustinus, XXXVI, 1022. — Rupertus abbas, CLXX, 71.

JEROBOAM hæreticorum typus. Rupertus abbas, CLXVII, 1237; CLXIX, 351.

JEZABEL, mortem æternam et hæreticos repræsentat. Rupertus abbas, CLXVII, 1245; CLXIX, 881.

JOACHAZ, qui interpretatur retentus, significat prævales rectores, quos populus terræ, carnales videlicet terrenæ cupiditati dedit secundum mores suos consentientes vitis suis, personas eligunt. Rabanus Maurus, CIX, 550.

JON amici tres prænotant hæreticos, qui sub specie consolandi, studium gerunt seducendi; illius uxor quæ

ad maledicendum eum provocat, carnalium pravitatem exprimit. S. Hieronymus, XXV, 619. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 729. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

JORAM refert, eos qui catholica fide imbuti, ac Christiano baptismate regenerati, Ecclesiæ instituebantur sacramentis; sed relinquentes fidem veritatem, errores sequuntur hæreticorum. Rabanus Maurus, CXI, 61.

LABAN mundum hunc et prælatos Ecclesiæ captiores designat. Rabanus Maurus, CVII, 607. — Rupertus abbas, CLXVII, 441, 481, 838. — Petrus Cantor., CCV, 85.

LAMECH, cujus crimen Christus diluit, signat et hæreticos, et hujus sæculi figuram. S. Hieronymus, XXII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101.

LOT typum habet vitiosæ multitudinis, et illius uxor, eorum qui per gratiam Dei vocati, postmodum retro respiciunt, et ad ea quæ reliquerant redire contendunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105. — Rabanus Maurus, CXI, 56. — Rupertus abbas, CLXVII, 574. — Petrus Cantor, CCV, 210.

LYSIAS, Judæorum hostis sævissimus, qui paganorum tenet principatum, eos qui Ecclesiam Dei gravissimis infestant persecutionibus, significat. Rabanus Maurus, CIX, 1224.

MICHOL, Davidem humilitatem despiciens, typus est eorum qui christum professione, Antichristum vero opere sequuntur. Rabanus Maurus, CIX, 87.

NAAMAM Syrus et leprosus, hominis superbi et luxuriosi figura. Adamus Scotus, CXCIII, 411.

NABAI, prælatos Ecclesiæ munera captantes denotat. Petrus Cantor, CCV, 83.

OZA, arcam sustentans declinantem, ad sacram Eucharistiam indigne accedentes exprimit. Rabanus Maurus, CIX, 559.

PHARAO, vanæ gloriæ typus. Adamus Scotus, CX, VIII, 332.

PRINCEPS COQUORUM, qui muros Jerusalem subvertit, hoc significat quod omnes qui ventris desiderio serviunt, virtutes animæ destrunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

ROBOAM signat scissuram hæreseon e quibus Christus colligit oves. S. Prosper, LI, 801.

RUBEN, per incestum hæreticos animas commaculantes et concupiscentiam denotat. S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Rupertus abbas, CLXVII, 550.

SAMSON crine servato invictus, abscisso autem capitis percussoris typus. S. Paulinus Nolan., LXI, 264.

SAUL malos pastores, potentium elationem et mortem præsignat. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 53, 55. — S. Bruno Carthus., CLII, 695. — Rupertus abbas, CLXVII, 1060.

SEDECIAS designat divites et peccatores, qui a diabolo capti, intelligentiæ oculos perdunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114.

TIMOTHEUS typum tenet hæreticorum, qui tam per se quam per aliorum auxilium et suffragia, fidem Christi ac veritatem Evangelii destruere semper nituntur. Rabanus Maurus, CIX, 1242.

APPENDIX.

Hoc in Appendice, ne quid lectorem prætereat, omnes apposimus figuras quæ vel diabolum vel duo Testamenta olim præsignabant, et quas memorarunt sancti Patres; unde scilicet:

I. — Figuræ quæ diabolum denotant.

ALEXANDER tentatorem præfigurabat diabolum. Godefridus abbas, CLXXIV, 1150.

AMALECH. S. Cyprianus, IV, 662. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109.

AMAN, affectus adorari. Rupertus abbas, CLXX, 106.

AMMON, qui interpretatur dolor eorum. Rabanus Maurus, CIX, 571; CX, 374.

ASSUR, virga furoris Dei et baculum indignationis ejus. Rabanus Maurus, CIX, 583; CX, 818.

BENADAD. Rabanus Maurus, CIX, 256.

CAIN, ab initio fraticida. S. Hilarius, IX, 648.

CHANAAN reges maligni. Rabanus Maurus, CVIII, 1147.

CHUSAM-RASATHAIM, Judæorum oppugnator. Rabanus Maurus, CVIII, 1126.

EGLON, qui interpretatur rotatus vel orbatus. Rabanus Maurus, CXI, 55. — Godefridus abbas, LXXXIV, 270.

GOLIATH, superbus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Rupertus abbas, CLXVII, 1098.

HOLOPHERNES, iniquorum caput. Rabanus Maurus, CIX, 546.

LABAN, qui interpretatur de libatio. Rabanus Maurus, CVII, 606.

MOLOCH. Rabanus Maurus, CVIII, 462.

NABUCHODONOSOR, princeps confusionis. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CIX, 272; CXI, 65. — Rupertus abbas, CLXIX, 1344; (CLXX, 338.

NEMROD. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

OZIAS, rex leprosus. Rabanus Maurus, CIX, 246.

PHARAO, qui populum Dei perdere tentat. S. Zeno, XI, 510. — S. Prosper, LI, 761. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rupertus abbas, CLXVII, 637. — S. Bernardus, CLXXXIII, 978; CLXXXIV, 577.

RAPSACES. Godefridus abbas, CLXXXIV, 75.

SEHON rex. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Rabanus Maurus, CVIII, 719, 850.

SISARA. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

URIAS Heithæus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112.

II — Figuræ duo Testamenta præsignantes.

ABRAHAM DUO FILII, duo Testamenta signant. Victorinus Afer, VII, 1185. — S. Augustinus, XXIV, 2153.

AGAR ET SARA. S. Hieronymus, XXII, 1055. — Rupertus abbas, CLXVII, 388.

EXPLORATORES DUO. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111.

JACOB DUÆ UXORES, una libera, altera ancilla. Eusebius abbas, LXII, 691. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104.

MOYSES ET AARON. S. Zeno, XI, 510.

XLIX.

INDEX FIGURARUM

NOVI TESTAMENTI EXEGETICUS, ORDINE DIGESTUS ANALOGICO,

SED IN ANALOGIA SERVANS RERUM ORDINEM ALPHABETICUM SIMUL AC PATRUM CHRONOLOGICUM.

I. — Figuræ quæ ad Christum spectant.

ANGELUS movens aquam, Christum designat; nam descendente angelo sanabatur infirmus, et descendente Christo sanatur mundus. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128.

EVANGELISTÆ quatuor, sub quatuor animalium vultibus figuratim Christum exprimunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116.

JOANNES per figuram aquilæ signat Christum post resurrectionem carnis evolasse in cælum. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

JOSEPH, virginis Mariæ sponsus, Christum indicat qui ad custodiam deputatus est sanctæ Ecclesiæ quæ non habet maculam aut rugam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

LUCAS, per mysticum vituli vultum, Christum pro nobis immolatum prædicat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARCUS, a solitudine exorsus, leonis figuram induit, et Christi regnum invicium potentiamque proclamatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARTHA, quæ sollicita circa frequens ministerium describitur, non incongrue assumptam Christi humanitatem figurare potest. Godefridus abbas, CLXXIV, 959, 960.

MATTHÆUS Redemptorem natum et passum annuntians in similitudinem hominis comparet. S. Isidorus Hispal., CLXXXIII, 117.

PETRUS ET JUDAS, duo Christi oculi; quos ille novus Samson amisit, quando Petrus in voce ostiariæ ter illum negavit, et quando Judas, qui tradidit illum, laqueo sese suspendit. Godefridus abbas, CLXXIV, 244.

SPONSUS, designat Christum, qui in nuptiis cum Ecclesia aquam in vinum mutat, quia credentes per lavacri gratiam transeunt ad passionis gloriam. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127.

II. — Figuræ quæ Ecclesiam denotant.

APOSTOLI totius Ecclesiæ portant typum, qui similem potestatem in remittendis peccatis acceperunt, habentes formam patriarcharum, qui per prædicationem in toto orbe populos Christo genuerunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

ARCHISYNAGOGI FILIIA, signat Ecclesiam de gentibus, quæ post prædicationem Christo credidit, et sua utem accipere promeruit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

CHANANÆA MULIER, Ecclesiam exprimit de gentibus, quæ tanquam canis micæ quærit de doctrina apostolorum et prophetarum. S. Augustinus, XXVIII, 497, 498, 544. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Illius filia pariter Ecclesiæ typus fuit. S. Hilarius, IX, 1001, 1005.

DISCIPULI SEPTUAGINTA DUO, designant illustrationem totius orbis per Evangelium, qui ideo mittuntur bini, propter prædicandum Dei amorem et proximi, vel mysteriorum gemina Testamenta, scilicet Ecclesiæ Dei. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

EUNUCHUS ÆTHIOPS, qui venerat adorare in Hierosalem, refert Ecclesiam de gentibus, quæ fors erat quia legis et prophetarum scientiam non invenerat. Rupertus abbas, CLXX, 228, 239.

IAZARUS suscitatus, figura Ecclesiæ Dei. S. Augustinus, XXXVI, 872.

MARIA, Christi Mater, signat Ecclesiam, quæ desponsata Christo virgo uos de Spiritu concepit, virgo etiam peperit. S. Ambrosius, XV, 1553. — S. Augustinus, XI, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

MARIA ET MARTHA. Respective ad tempus præsens et futurum, Ecclesia figuratur per Martham et Mariam, Martha enim Ecclesiam in hac vita Christum in corde excipientem, et in opere iustitiæ laborantem exprimit, Maria vero sedes siccus pedes Jesu, in futuro sæculo ab opere cessantem et requiescentem. S. Augustinus, XXXIV, 1341. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121.

MARIA MAGDALENA ET ALTERA MARIA, Ecclesiæ typum deferunt: unum nomen duas geminatur in feminas; quia hic Ecclesia ex duobus populis veniens, una figuratur ex duobus populis, id est, Judæis et gentibus, quia primi novissimi et novissimi primi. S. Petrus Chrysologus, LII, 412, 413, 432, 468. — Rupertus abbas, CLXX, 228.

MULIERES EVANGELICÆ. Plurimæ mulieres quæ in Evangelio memorantur, variis modis Ecclesiam exprimebant, quæ scilicet: Mulier abscondens fermentum in farina. S. Ambrosius, XV, 1749; XVI, 498. — Mulier a decem et octo annis infirma. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Mulier adultera. S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Mulier cui Christus resurgens dixit: Noli me tangere. S. Augustinus, XXXVIII, 1144, 1153. — Mulier ingressa domum Pharisæi. S. Ambrosius, XV, 1359. — Mulier patiens fluxum sanguinis. S. Ambrosius, XVI, 476; S. Augustinus, XXXIV, 621; XXXV, 1611. — Mulier Samaritana. Rupertus abbas, CLXX, 110. — Mulier ungens Christi caput et pedes. S. Ambrosius, XVI, 1110. — S. Augustinus, XXXVI, 171. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 938. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128. — Vidua æra duo mittens in gazophylacium. S. Ambrosius, XVI, 1043. — Zebredæ filiorum mater. Godefridus abbas, CLXXIV, 944.

PETRUS ET JUDAS. Petrus personam gerit Ecclesiæ, quæ potestatem habet dimittendi et retinendi peccata et ab inferis homines reducendi; Judas vero damnam et Babyloniam portat imaginem. Cassiodorus, LXX 745. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117.

VIRI quatuor vel quinque mille saturati panibus, Eccle-

et sunt populi per quinque corporis sensibus et duobus Testamentis repleti, vel gentium Ecclesia quae in quatuor partibus mundi extenditur et gratia recreatur. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 120, 121.

III. — Figuræ quæ justos et virtutes designant.

JOANNES apostolus, vitae typus contemplativæ, sicut activæ Petrus. Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

JOSEPH, vir Mariæ, electos et animam in virtute continuo crescentem designat. Adamus Scotus, CXCIII, 224, 310.

JUDEX INIQUUS innotescere facit quantum spem habere debeat qui Dominum indesinenter exponit, cum etiam apud aures iudicis iniqui valuerit frequens instantia viduæ deprecantis; ipsa quoque vidua signat Ecclesiam perseverantia sua petentem ultionem de diabolo vel hæreticis. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 127.

LAZARUS in sepulcro tumulatus et a Christo suscitatus, figura peccatoris quem Christus ad vitam revocat. S. Augustinus, XXXVII, 1506; XXXVIII, 435. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 615.

MAGI de longinquo ad Christum venientes, et conversorum typus et primitiæ gentium. Godefridus abbas, CLXXIV, 677, 678.

MARIA, desponsata Joseph, animam figurat dilectam, matrem Jesu futuram. Godefridus abbas, CLXXIV, 659, 640.

MARIA ET MARTHA; prima contemplativam, secunda activam vitam et Ecclesie pastores exprimit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 419, 877. — Rabanus Maurus, CX, 512. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 200. — S. Bernardus, CLXXXIII, 621; CLXXXIV, 1004.

PARALYTICUS designat animam vitis dissolutam in corpore suo, quam gratia Christi sanata confestim resurgit, lectum carnis ad domum virtutum reportat, nequaquam ultra ad vitia recurrens. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 119.

PETRUS apostolus, ordinem prædicatorum, electos, præpositos et vitam activam significat. S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 600, 604, 607. — Godefridus abbas, CLXXIV, 670.

VIDUA MULIER, mittens duo minuta in gazophylacium, anima fidelis in thesauro cordis sui fructum servans dilectionis Dei et proximi. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 127. — Viduæ Naim filius, quem Christus suscitavit et matri reddidit, peccatorum exhibit quem Christus sanat per gratiam et reddit Ecclesie. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 123.

IV. — Figuræ Judæos et gentiles referentes.

CÆCUS a nativitate, missus ad Siloe fontem, genus humanum per aquas baptismi sanatum: — Cæcus et mutus daemonium habens, eos qui ex idololatria ad fidem Dominicam convertuntur. — Cæcus sedens secus viam, populum gentilem qui per Christum fidei meruit claritatem. — Cæci duo juxta viam sedentes, utrumque populum per fidem Christo appropinquantem designant. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 119, 127, 128.

CENTURIO, indicat fidem gentium, quam salutem sui filii infirmi humiliter petit; et filius ejus sicut et Chananaea mulieris filia, gentes signant quas licet corporaliter non visitet Christus, per fidem verbi salvat. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 118.

DEMONIACUS, a legione liberatus, gentilem populum exprimit cultui multorum demoniorum obnoxium. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 119.

ELISABETH, typum tenet veteris legis, seu prophetiæ, sicut Zacharias maritus ejus veteris sacerdotii. Rabanus Maurus, CXI, 74.

EUNUCHUS Candacis reginæ, synagogam repræsentat. Rupertus abbas, CLXVII, 520.

HERODES ET PILATUS, amici facti propter Christum, designant utrosque populos divisos et per Christi passionem concordies inter se. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 129.

HOMO manum habens aridam, synagoga misericordiae operibus infructuosa. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 120.

JOANNES BAPTISTA, qui interpretatur in quo est gratia Dei, et veterem et novam legem repræsentat. S. Petrus Damianus, CXIV, 331. — Godefridus abbas, CLXXIV, 1001.

LATRONES DUO in cruce, utrumque designant populum, quorum unus blasphemavit Christum in cruce pendente, alter gentilis, Judæos increpat. S. Isidorus H. spal., LXXXII, 150. — Rupertus abbas, CLXVII, 1512.

LAZARUS PAUPER, populi figura gentilis, quem divinum adjutorium tanto magis erigit, quanto minus de

suorum virium facultate confidit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 341. — Rupertus abbas, CLXX, 315.

LAZARUS QUADRIDUANUS designat mundum qui quarta die mortis resuscitatur: prima dies, tracta ex Adam propago mortis; secunda, transgressio legis naturalis; tertia, prævaricatio datæ legis; quarta, contemptus Evangelicæ prædicationis. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 128.

LEPROSUS humanum indicat genus, delicti contagio maculosum. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 118.

MAGI gentium populos designant, lucem fidei cognituros, indicantes sacramentorum muneribus Christum per thub esse Deum, per myrrham hominem passum et sepultum, per aurum regem omnium sæculorum. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 117.

MARIA MAGDALENA, ut peccatrix, gentilitatem præfigurabat. Rupertus abbas, CLXIX, 650.

MATTHÆUS publicanus gentilis populi typum tenet. S. Petrus Chrysologus, LII, 285.

MULIER ADULTERA, synagogæ figura. Rupertus abbas, CLXVII, 845.

PHARISÆUS ET PUBLICANUS. Phariseus orans in templo, Judæorum populus qui ex justificationibus legis extollit merita sua; Publicanus, populus gentilis confitens peccata, et propter humilitatem justificatus a Domino. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 127.

PRINCEPS SACERDOTUM, sciendæ vestimenta sua, Hebræus populus, nudatus sacerdotio et evacuatus regno scisso. Illic servus, cujus amputatur auricula, Israeliticus populus propter incredulitatem servus effectus. Dexteram aurem amittit, dum ad sinistram per intellectum litteræ transit, cui Dominus in his qui credunt auditum restaurat fidei. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 129.

SAMARITANA MULIER, synagoga quam Christus hortatur lavari percipere gratiam vel intelligentiam legis. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 128.

SIMON CYRENÆUS, cui gestandam crucem imposuerunt, populus gentium est, qui peregrinus in lege obediens efficitur in Evangelio. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 129.

SIMON LEPROSUS, gentilis populus, qui est a Redemptore mundatus. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 128.

SOCRUS PETRI febricitans, indicat synagogam carnalibus desideriis accensam, cujus filia datur Petro regenda. S. Isidorus, LXXXIII, 118.

THOMAS INCREDULUS, Judæorum typus. Rupertus abbas, CLXX, 259.

ZACHÆUS, gentilis est populus, meritis posillus, sed sublevarius, per lignum crucis, Christi mysterium contemplatur. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 127.

V. Figuræ quæ ad hæreticos et impios spectant.

BARABBAS qui Judæis a Pilato dimittebatur figurat Antichristum quem illi errantes meruerunt pro Christo suscipere. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 129. — Rupertus abbas, CLXVII, 819.

CÆCI designant illos qui fidem quam credunt nequaquam intelligunt; (LAUDI illos qui implere salutaria negligunt præcepta; MUTI hos qui fidem Christi non continentur; SURDI autem illos qui non exhibent obedientiam præceptorum. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 118.

HERODES diabolum exprimit, vel gentes nomen Christi de mundo extinguere cupientes, vel etiam regem luxuriam et superbiam. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 118. — Godefridus abbas, CLXXIV, 677. — S. Bernardus, CLXXXIV, 856. — Adamus Scotus, CXCIII, 598.

HOMO manum habens aridam, designat animam operibus misericordiae infructuosam; ille vero qui sæpe in ignem vel in aquam cadit, designat mundum qui semper arripitur igne cupiditatis et aqua voluptatis. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 120, 121.

HYDROPICUS figurat illos quos fluxus carnalium voluptatum exuberans aggravat. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 126.

JUDAS, diaboli ministerium dicitur, et novus est Absalon in patrem insensatus. S. Hilarius, IX, 712, 858.

LAZARUS, amicus Christi mortuus, anima terrenis peccatis obruta. S. Augustinus, XL, 79. — Rupertus abbas, CLXVII, 1242; CLXX, 119. — Adamus Scotus, CXCIII, 741.

LEPROSI decem, sunt hæretici qui diversitatem habent schismatum, et ideo mittuntur ad sacerdotes ut unitatis recipiant sacramentum. S. Isidorus H. spal., LXXXIII, 127.

PASTORES pecorum fugientes, principes impiorum, qui fidem fugientes, virtutes tamen stupentes prædicant. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

PILATUS, typus omnium iudicum qui damnaturi

Ampliora si lector oplaverit, homiliarum et sermonum Indicem adeat, præsertim de Scripturis; ibi alias figuras reperiet explanatas.

essent eos quos innoxios existimarent. S. Ambrosius, XV, 1828.

SCRIBA repudiatus, designat eos qui Christi fidem non propter Dominum, sed propter sæculi lucrum appetunt. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 119.

L.

INDEX EXEGETICUS

PARABOLARUM NOVI TESTAMENTI PRÆCIPUARUM,

ORDINE RERUM ALPHABETICO SIMUL ET PATRUM CHRONOLOGICO DISPOSITUS, QUO SCILICET EXHIBENTUR VARIÆ ILLARUM EXPLANATIONES QUÆ IN PATROLOGIA LATINA REPERIUNTUR.

PROOEMIUM.

Parabolæ definitio. — Parabolæ sunt similitudines rerum quæ comparantur rebus de quibus agitur. Rufinus, XXI, 840. — S. Hieronymus, XXV, 161. — S. Augustinus, XXXV, 546; XXXVI, 852. — Salomius, LIII, 967, 968. — Casiodorus, LXX, 623, 1277. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 58. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 259. — Rabanus Maurus, CVII, 939; CVIII, 723; CX, 694, 698. — S. Ivo Carnot., CXLII, 259, 290. — S. Bruno Carthus., CLII, 817, 1030. — S. Bruno Astens., CLXV, 191. — Rupertus abbas, CLXVIII, 614, 1553. — Petrus Lombardus, CXCI, 724.

Divisio. — Parabolæ Domini secundum similitudinem et dissimilitudinem sunt intelligendæ. S. Augustinus, XXXV, 1558. — Ven. Beda, XCII, 330, 331.

Utilitas. — Parabola proponit similitudines earum rerum quæ in conversatione humani generis frequentantur, ut auditor idoneus ad operandi studium comparationis magisterio informetur. S. Gaudensius, XX, 973. — S. Hieronymus, XXVI, 132. — S. Augustinus, XL, 320. — S. Petrus Chrysologus, LII, 469. — Salomius, LIII, 968.

PARABOLA I. — AMICUS PETENS NOCTU AB AMICO PANES PRO HOSPITE. *Luc. xi, 5.*

Homo ille qui media nocte postulabat ab amico tres panes, similitudinem exprimit cuiusque in media tribulatione Dominum postulantis, ut dei ei necessaria. Eusebius Vercellensis., XII, 598. — S. Ambrosius, XV, 1721, 1722. — S. Hieronymus, XXIX, 630. — S. Augustinus, LXXXVIII, 618-620. — S. Petrus Chrysologus, LII, 543-545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 123. — Ven. Beda, XCII, 473, 474, 519, 520. — Paulus diacon., XCV, 1539. — Smaragdus abbas, CII, 505, 506. — Rabanus Maurus, CX, 221-226. — Haymo, CXVIII, 530-534. — Radulphus Ardens, CLV, 1902. — Zacharias (Chrysopolit., CLXXXVI, 149-152. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 658. — Joannes Algrinus, CCVI, 745. — Innocentius III, CXXVII, 427, 438.

PARABOLA II. — DIVES EPULO ET LAZARUS MENDICUS. *Luc. xvi, 19.*

Dives ille qui induebatur purpura et bysso, significat Judæorum superbiam, florentem quondam imperii claritate vel honoris excellentia; mendicus ulcerosus demonstrat gentilem populum, confessionibus peccatorum humiliatum; quinque fratres divitis illius qui apud inferos torquebatur, Judæi intelliguntur, qui sub quinque libris legis positi sunt. Tertullianus, I, 630. — S. Ambrosius, XV, 1768, 1771. — S. Hieronymus, XXIX, 639; XXX, 575. — S. Augustinus, XXXV, 1350; XLVI, 921, 923. — S. Petrus Chrysologus, LII, 529-532. — Victor Capuan., LXVIII, 308. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1301; LXXIX, 1222. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 533; XCIV, 268. — Paulus diacon., XCV, 1562. — Smaragdus abbas, CII, 348-352. — Rabanus Maurus, CX, 294-297; CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 589-593. — Radulphus Ardens, CLV, 1962. — S. Bruno Astens., CLXV, 422, 793. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 822. — Robertus

Pallus, CLXXXVI, 824, 825. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 337-340. — Thomas Cisterciensis., CCVI, 655, 834.

PARABOLA III. — DIVES SIBI GRATULANS DE DIVITIIS MULTIS. *Luc. xii, 16.*

Dives ille cuius ager uberes fructus attulit, significat hominem luxuriis deditum, et abundantem peccatis quem immoderate plus amplius peccare desiderantem arguit Dominus dicens: Stulte, hac nocte auferunt animam tuam abs te; quæ parasti, cuius erunt? Tertullianus, I, 1161; II, 432. — S. Cyprianus, IV, 535. — Eusebius Vercellensis., XII, 611, 612. — S. Hieronymus, XXV, 679; XXIX, 632, 635. — S. Petrus Chrysologus, LII, 490. — Victor Capuan., LXVIII, 307. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1020. — Alnolphus, LXXIX, 1214, 1215. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 125. — Ven. Beda, XCII, 491, 492. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1518; CLXX, 323. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 574. — Hervæus monac., CLXXXI, 78. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1799. — Petrus Cantor, CLV, 338.

PARABOLA IV. — DOMUS SUPRA PETRAM FUNDATA. *Matth. vii, 24; Luc. vi, 48.*

Petra Christus est, auctor apostolorum. Domum autem quam dixit, habitaculum corporis nostri est. In hac igitur petra, hoc est, Christo, domum nostram ædificemus; hoc est, corpus nostrum sanctificemus, ut cum flumina et ventus venerint, hoc est, impetus persecutionis et procellæ, impulsus non cadamus. Arena autem non aliud quam hæreses intelliguntur, quæ omni tempestate voluntur. Super igitur hanc arenam, hoc est, hæresim, quicumque domum suam ædificaverit, stultus est; mox enim advenient flumina et venti, hoc est, impetus persecutionis, et illa cadet. S. Hieronymus, XXVI, 50. — Arnobius, LIII, 574. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 118. — Rabanus Maurus, CNI, 73. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 329.

PARABOLA V. — DRACHMA PERDITA, QUAM CUM MULIERA QUÆRENS INVENERIT, SIBI SUIQUE CONGRATULATUR. *Luc. xv, 8.*

Mulier, divina sapientia; decem drachmæ, novem cardines angelorum, cum adjunctione humanæ naturæ. Mulier enim decem drachmas habuit, cum deus homines et angelos ad imaginem suam creavit; sed unum perdidit cum homo a similitudine Creatoris recessit; sed sapientia lucernam ad querendum accendit, cum in carne apparuit; quia lucerna lux est in testa, id est Verbum in carne: quæ ubi inter homines clauit, domum evertit, quia conscientias hominum consideratione reatus sui perturbavit; et sic drachma reperitur, dum in homine similitudo Conditoris reparatur. Tertullianus, I, 1242; II, 993. — Eusebius Vercellensis., XII, 635, 636. — S. Hieronymus, XXIX, 637. — S. Augustinus, XXXV, 1344. — S. Petrus Chrysologus, LII, 641, 643. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1216, 1219. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 521. — Smaragdus abbas, CII, 360, 361. — Rabanus Maurus, CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 613, 615. — Hugo de

S. Victor, CLXXV, 829 — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 505. — Petrus Lombardus, CXCII, 757. — Philippus de Harveng, CCIII, 977. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 643, 810.

PARABOLA VI. — FERMENTUM IN FARINAE SATIS TRIBUS MISSUM. *Math.* xiii, 33; *Luc.* xiii, 21.

Mulier ista quas fermentum accepit, et abscondit illud in satis tribus farinæ, donec fermentaretur totum, vel prædicatio est evangelica, vel Ecclesia quæ e diversis gentibus congregata est; hæc tulit fermentum, notitiam scilicet et intelligentiam Scripturarum, et abscondit illud in farinæ satis tribus, ut spiritus et anima et corpus in unum redacta, non discrepent inter se, sed cum duobus vel tribus convenerit, impetrent a Patre quodcumque postulaverint.

Mulierem istam multi Ecclesiam interpretantur, quæ fides hominum cum farinæ satis tribus commiscuerit, credulitati Patris et Filii et Spiritus sancti, cumque in unum fuerit fermentatum, non nos ad triplicem Deum, sed ad unius divinitatis perducunt notitiam. Farinæ quoque sata, dum non est in singulis diversa natura, ad unitatem trahunt substantiæ. S. Hilarius papa, V, 67. — S. Hilarius, IX, 994. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1749, 1750; XVII, 628-630. — Juvencus Aquil., XIX, 211. — S. Hieronymus, XVI, 91, 92; XXIX, 639, 635; XXX, 552. — S. Augustinus, XXXV, 1326; XXXV, II, 641. — S. Petrus Chrysologus, LII, 477, 479. — S. Maximus Taurin., LVII, 514. — Victor Capuan., LXVIII, 287. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 918, 919, 950; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 153. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 498. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 250. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 794. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 228-231.

PARABOLA VII. — FICULNEA INFRAGUERA, QUÆ JUDÆOS EXCIDIT. *Luc.* xiii, 6.

Homo qui arborem fici in vinea sua plantavit, Christus est, qui Synagagam in Judaico populo condidit; quem cum Dominus quasi inutilem jussisset abscidi, sit illi a colonis apostolis fossa humilitatis, adhibetur stercus, id est, confessio peccatorum, atque in novissimocredendo immutabitur in melius, dabitque fructus justitiæ copiosus. S. Hilarius, IX, 1037. — Eusebius Vercellensis, XII, 621, 622. — S. Ambrosius, XV, 1741-1744. — Juvencus Aquil., XIX, 270. — S. Hieronymus, XVI, 153; XXIX, 509, 634. — S. Augustinus, XXXVIII, 553-555, 638, 639. — S. Petrus Chrysolog., LII, 493. — Victor Capuan., LXVIII, 345, 346, 354. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 122-1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. — Ven. Beda, XCII, 244, 505; XCIV, 515. — Druthmarus Christian., CVI, 1455-1456. — Rabanus Maurus, CVII, 1035, 1045; CXI, 80. — Haymo, CXVIII, 699. — Remigius Antissiod., CXXXI, 868. — S. Petrus Damian., CLV, 1066. — S. Bruno Astens., CLXV, 245-247, 274, 401, 898, 1033. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 817. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 580, 583, 470.

PARABOLA VIII. — FILII DCO, UNUS POENITENS ET PATRI OBEDIENS, ALTÆR VERO FINGENS SE OBEDIRE. *Math.* xxi, 24.

Duo hi filii ad operandam vineam duorum populorum typum demonstrant. Primus enim missus vocatur gentium populus per auctoritatem intelligentiam a operis divini cultum; qui tamen spernens, contumax exsistit et sese iturum arguit. Adveniente autem Domino, priorem contumaciam sequenti emendavit obedientia. Secundus autem filius missus Judæus per legis cognitionem respondit: Omnia quæcumque dixerit nobis Dominus faciemus. Sed idcirco damnatur, quia non solum in confessione legis prævaricatus est, sed in ipsum Dominum vitem parricidas manus extendit. S. Hilarius, IX, 1040. — Eusebius Vercellensis, XII, 257. — S. Hieronymus, XXIX, 569; XXX, 557. — Victor Capuan., LXVIII, 317. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 122. — Venetab. Beda, XCII, 94. — Druthmarus Christian., CVI, 1436. — Rabanus Maurus, CVII, 1047; CXI, 78. — Haymo, CXVIII, 257, 238. — S. Bruno Astens., CLXV, 247, 794. — Rupertus abbas, CLXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 584.

PARABOLA IX. — FILIUS PRODIGUS. *Luc.* xv, 11.

Homo quidam, id est, Deus Pater. Duos filios, Judæos et gentes, quia Judæis prius data est lex. Da mihi portionem, id est, vitam presentem. Divisit substantiam, id est, dedit libertatem arbitrii utroque populo. Peregre profectus est, id est, longe a Deo: vivendo luxuriose, id

est, idolis adorando: fame valida, id est, de verbo Dei: uni civium, id est, philosopho: in villa sua, id est, in mundo: pascere porcos, id est, ut more pecorum vivit: et de alijs, id est, implere ventrem, et non impinguescere: porci, id est, stulti. Mercenarii patris mei, id est, qui viliores sunt servi Dei: panibus saturantur, id est, doctrina. Peccavi in casto, ipsi dicunt hoc, qui diabolum patrem habent, qui peccati in exco. Misericordia motus, id est, venit in carne: ad servos suos, id est, ad apostolos: stola prima, fides quam Adam perdidit: annulum, id est, crux in fronte: calceamenta, id est, Evangelium: viliunt sanguinatum, id est, Christus ex duobus legibus. Mortuus erat, id est, Adam: revixit, id est, per baptismum: perierat, id est, in desperatione: imbutus est, id est, in ap. Filius senior, id est, Judæi: in agro, id est, immundo desiderio: symphonia et chorus, id est, prophetia et Evangelium, etc. Tertullianus, I, 1212. — Eusebius Vercell., XII, 637. — S. Ambrosius, XV, 1756-1760. — S. Hieronymus, XXIX, 637; XXX, 574. — S. Augustinus, XXXV, 1374. — S. Proper Aquitan., LI, 593. — S. Petrus Chrysologus, LII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 525. — Victor Capuan., LXVIII, 505. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 1066. — Alulfus, LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 126. — Ven. Beda, XCII, 522; XCIV, 515, 510. — Paulus Winfridus, XCV, 1257. — Haymo, CXVIII, 247-255. — S. Bruno Astens., CLXV, 414-420. — Godefridus abbas, CLXXIV, 201, 210. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 503-510.

PARABOLA X. — JUDEX INIQUUS ET TIBUA. *Luc.* xviii, 2.

Judex ille iniquus, qui Dominum non timebat, assidue tamen deprecantem viduam exaudivit, similitudo est quæ demonstratur quantam opem habere debeat qui Dominum indesinenter exposcit, cum etiam apud aures iniqui iudicis valuerit frequens instantia viduæ deprecantis. Ipsa autem vidua significare potest Ecclesiam, perseverantia sua potentem ultionem de inimicis suis, id est, diabolo vel hæreticis. S. Hieronymus, XXIX, 640, 641. — S. Augustinus, XXXV, 1358. — Victor Capuanus, LXVIII, 316. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 550; XCIV, 514. — Rabanus Maurus, CXI, 81. — Haymo, CXVIII, 696-698. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 383.

PARABOLA XI. — MARGARITA PRETIOSA. *Math.* xiii, 45.

Bonæ margaritæ, quas querit insitor, lex et prophetæ sunt et notitia Veteris Instrumenti. Una autem est pretiosa margarita, scientia Salvatoris et sacramentum Passionis illius et resurrectionis arcum; quem cum invenit homo negotiator, omnia legis prophetiarumque mysteria et observationes pristinas in quibus inculpate vixerat, quasi purgamenta contemnit et quasi quinquilinas, ut Christum lucrificet; non quo inventio nullas novæ margaritæ sit condemnatio veterum; sed quo comparatione eas omnes aliæ gemmæ sit villior. S. Cyprianus, IV, 608. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 229. — S. Hieronymus, XVI, 95; XXIX, 539; XXX, 582. — S. Augustinus, XXXV, 1371. — S. Petrus Chrysolog., LII, 531. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — Ven. Beda, XCII, 69. — Druthmarus Christian., CVI, 1378. — Rabanus Maurus, CVII, 954. — Walafridus Strab., CXIV, 153. — Paschasius Radbertus, CXX, 501. — S. Bruno Astens., CLXV, 197, 1067, 1070. — Rupertus abbas, CLXVII, 1564. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 784. — S. Bernardus, CLXXXIII, 687. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1131-1133. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 233. — Joannes Algrinus, CCVI, 629. — Innocentius III, CCXVII, 799.

PARABOLA XII. — VINUM DECEM IN SERVOS AD NEGOTIANDUM DISTRIBUTUM. *Luc.* xix, 12.

Servus qui vinum unum accipiens decem acquisivit, significat doctores qui, accepta gratia Evangelii, in decem verborum Decalogi prædicamentis bene uti sunt, et docendo multos in fide acquisierunt, idcirco, adveniente Domino, laudabuntur, quia lucrati sunt. Qui vero ex una quinque acquisivit, illos demonstrat qui mandatum Dei servant, consequuntur scientiam legis in quinque libris Moysi scriptam, eamque docendo ad usum salutis necessariam tenebantur. Qui vero vinum unum ipsam in sudario conservavit, ostendit eum qui creditum sibi gratie donum delicate otioseque tractavit, unde et recte amittit collatam gratiam, quia per negligentiam prædicare contempsit, ut ei augetur quod laboravit. S. Hilarius,

IX, 1038-1061. — Luciferus Caralit., XIII, 978. — S. Ambrosius, XV, 1792, 1794. — S. Hieronymus, XXIX, 612. — S. Augustinus, XXXV, 1359. — Victor Capuan., LXVIII, 357. — Alulfus, LXXIX, 1229. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 562; XCIV, 473. — Smaragdus, CII, 540. — Druthmarus Christian., CVI, 1512, 1516. — Rabanus Maurus, CXI, 82. — S. Bruno Astensis, CLXV, 435, 438, 452, 1038. — Godefridus abbas, CLXXIV, 773, 780. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 485, 488.

PARABOLA XIII. — NUPTIÆ FILII REGIS, AD QUAS INVITATI VENIRE NEGLEXERUNT. *Math.* XII, 2; *Luc.* XIV, 16.

Rex qui fecit nuptias filio suo, Deus Pater intelligitur, qui copulavit ex Virgine carnem virginem Christo. Servi vero qui missi sunt vocare invitatos, apostoli sunt atque prophetae, qui Iudeos per legem et Evangelium vocaverunt; sed illi modo voluptatibus terrenis, modo carnis et legis onere pressi, solemnitatem adventus Domini contempserunt; ex quo se indignos existimaverunt vitam æternam; gentes autem introisse manifestantur. Rex iratus qui misit exercitus suos et perdidit interfectores illos et civitatem illorum succendit, Deus Pater est, qui suscitavit Vespasianum Cæsarem Romanorum, qui et populum gladio vastavit, et civitatem Jerusalem funditus cum universis everit, ita ut ulterius belligere non possit. Homo autem non habens vestem nuptialem in accubitu, qui loquente rege obmutuit; quem jubet servis ablatum mitti in tenebras exteriores, ille est qui in fide quidem cum cæteris requiescit, sed si inventus fuerit in die iudicii vestem carnis operibus pollutam habere, confestim jubetur ab angelis tolli et ærugi ingebennam ignis æterni. S. Hilarius, IX, 1044. — Eusebius Vercell., XII, 291-294. — Luciferus Caralit., XIII, 914. — S. Hieronymus, XXVI, 160; XXIX, 570, 638; XXX, 357. — S. Augustinus, XXXV, 1329, 1343; XXXVIII, 539, 613. — Victor Capuan., LXVIII, 318. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1265, 1286. — S. Isidorus Hispal., 122, 127. — Ven. Beda, XCII, 93, 514; XCIV, 272. — Paulus diacon., XCV, 1363, 1438. — Smaragdus abbas, CII, 353, 487. — Druthmarus Christian., CVI, 1438. — Rabanus Maurus, CVII, 1054; CX, 505; CXI, 78. — Arnulfus Lugdun., CXVI, 174. — Haymo, CXVII, 1135; CXVIII, 601-608, 717-726. — Hincmarus, CXXV, 362. — Radulphus Ardens, CLV, 1969, 2095. — S. Anselmus, CLVII, 631. — S. Bruno Astensis, CLXV, 250, 821, 855. — Godefridus abbas, CLXXIV, 415, 611. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 798, 819.

PARABOLA XIV. — OPERARIJ VARIIS DIEI HORIS CONDUCTI, EANDEM MERCEDEM RECIPIENTES. *Math.* XX, 1.

Paterfamilias qui operarios ad vineam conducit et denarij mercedem promittit, Christus est, qui vocat omnes ad cultum fidei, promittens eis præmium perfectæ beatitudinis. Operarii qui hora prima conducti sunt, hi sunt qui a rudimentis infantie cultum fidei consecuti sunt; qui autem hora tertia, hi sunt qui in adolescentia ad fidem accesserunt; qui vero hora sexta conducti sunt, hi sunt qui in juventutis ætate crediderunt; qui autem hora nona accesserunt, illi sunt qui a juventute in senectutem declinantes, Christi gratiam perceperunt; qui vero ultima hora, illi sunt qui jam decrepiti et in extremo vite suæ tempore vocati ad Christum venerunt: qui tamen prioribus parem mercedem æternæ beatitudinis accipiunt, in ilis conservas Christus justitiam, qui a prima hora natiuitatis operati sunt, in istis impendens misericordiam, qui una vite hora laboraverunt. S. Hilarius, IX, 1029. — Eusebius Vercell., XII, 273. — Juvenius Aquil., XIX, 260-262. — S. Hieronymus, XXVI, 141; XXIX, 567; XXX, 558. — S. Augustinus, XXXVIII, 530. — S. Prosperus Aquil., I, 1. — Arnobius, I, III, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 309. — S. Gregorius Turonensis, LXXI, 167. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1154, 1155. — Alulfus, LXXIX, 1161, 1163. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 87. — Paulus diacon., XCV, 1265. — Smaragdus abbas, CII, 102. — Druthmarus Christian., CVI, 1423. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 154-163. — Hincmarus, CXXV, 362. — S. Bruno Astensis, CLXV, 237, 770. — Rupertus abbas, CLXVII, 1581. — Godefridus abbas, CLXXIV, 131, 139. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 797. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 345. — Aelfredus abbas, CXCIV, 489. — Innocentius III, CCXVII, 353, 1115.

PARABOLA XV. — OVIS CENTESIMA PERDITA, QUAM PASTOR, RELICTIS 99, REQUIRIT. *Luc.* XV, 4; *Math.* XVIII, 12.

Homo habens centum oves, et relictis nonaginta novem perditam ovem querens, ac repertam humeris re-

vehens, figuram Christi exprimit, qui relictis nonaginta novem angelorum agminibus in cælis, ovem que perierat in Adam, ut bonus pastor, quæsitam in gentibus reperit, atque crucis suæ humeris paradiso reportavit. Tertullianus, I, 1242; II, 994. — S. Hilarius, IX, 1030. — Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Ambrosius, XV, 1755. — S. Hieronymus, XXVI, 150; XXIX, 565, 637; XXX, 553. — S. Augustinus, XXXV, 1345. — S. Petrus Chrysol., I, II, 639. — Victor Capuan., LXVIII, 302. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1287. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 520. — Smaragdus, CII, 560. — Druthmarus Christian., CVI, 1409. — Rabanus Maurus, CVII, 1009; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 146. — Haymo, CXVIII, 610. — Paschasius Radbertus, CXX, 614. — S. Petrus Damian., CXLIV, 718. — S. Bruno Astensis, CLXV, 225, 415. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 820. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 303. — Innocentius III, CCXVII, 810.

PARABOLA XVI. — PASTOR bonus, MERCENARIJ ET OVES, *Jom.*, I, 2.

Pastor bonus qui animam suam dat pro ovibus suis ipse Christus est, qui pro hominibus homo factus mortuus est in cruce. Oves, homines sunt tum gentiles tum Iudei quos omnes in unum ovile congregare vult Christus. Mercenarii, pastores mali qui lucrum animarum non querunt, sed terrenis commodis inhiant, honore prælationis gaudent, et temporalibus lucris lætantur. Lupus, spiritus est malignus, scilicet diabolus, qui mentes fidelium in tentatione dilaniat, cum alium ad luxuriam pertrahit, alium in avaritiâ accendit, alium in superbia erigit, alium per iracundiâ dividit, hunc invidia stimulat, illum in fallacia supplantat, etc. S. Cyrillianus, IV, 225. — Eusebius Vercellensis, XII, 425, 426. — Auctor incertus, XIII, 668. — Luciferus Caralit., XIII, 938. — S. Hieronymus, XXIX, 669. — S. Augustinus, XXXV, 1727-1730; XXXVIII, 751-756. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1157-1159. — Ven. Beda, XCII, 762. — Paulus diacon., XCV, 1341. — Alcuinus, C, 882. — Smaragdus, CII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 157, 188. — Haymo, CXVIII, 504-506. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1011. — Anastasius Bibliothec., CXXIX, 686. — Rathervus Veron., CXXVI, 490. — Radulphus Ardens, CLV, 1873. — S. Anselmus, CLVII, 670. — S. Bruno Astensis, CLXV, 536, 810. — Rupertus abbas, CLXVII, 328. — Hildebertus, CLXXI, 754. — Godefridus abbas, CLXXIV, 318-326. — S. Bernardus, CLXXXIII, 945. — Petrus Cantor, CCV, 116. — Innocentius III, CCXVII, 405-410.

PARABOLA XVII. — PATERFAMILIAS QUI A SERVO IN CONSERVUM IMMISERICORDIE REPETIT DEBITUM JAM REMISSION. *Math.*, XVII, 23.

Homo ille et rex qui regnum cælorum assimilatur, qui rationem cum servis suis posuit, est Redemptor noster, qui cum servis suis rationem facit, quando unusquisque meritum districte examinis perpendit. Servus hic qui decem millia talentorum debuit Judæus est populus, quem Dominus suus, ob suas legis transgressionem, in exterarum potestatem tradidit nationum; sed postea misericordia motus captivitatem absolvit. Liberatus ergo de captivitate, Judæicus populus, non solum Redemptori suo gratias minime egit, sed conservum suum, id est, gentilem populum, quasi sibi obnoxium fatigare non destitit. Conservi qui proterviam servi Domino renuntiaverunt, apostoli et prædicatores Evangelij; iratus Dominus tradidit eum tortoribus, id est, in manus Romanorum, qui totam eorum terram vastaverunt, et Jerusalem a fundamento destruxerunt. Tertullianus, I, 1163. — S. Hilarius, IX, 1018-1023. — Eusebius Vercell., XII, 263, 645. — Luciferus Caralit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 152; XXIX, 565; XXX, 535. — S. Augustinus, XXXIV, 977; XXXV, 1528. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — Ven. Beda, XCII, 83. — Druthmarus Christian., CVI, 1411. — Rabanus Maurus, CVII, 1013; CXI, 77. — Haymo, CXVIII, 124. — S. Anselmus, CLVII, 616. — S. Bruno Astensis, CLXV, 229, 276. — Rupertus abbas, CLXVII, 1264. — Godefridus abbas, CLXXIV, 621. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 796. — Petrus Lombardus, CXCII, 897. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 1157.

PARABOLA XVIII. — PHARISÆUS ET PUBLICANUS. *Luc.* XVIII, 9.

Pharisæus orans in templo, Judæorum est populus, qui ex justificationibus legis extollit merita sua. Publicanus vero gentilis est populus, qui longe a Deo propterea constituitur peccata sua: quoniam unus superbiendo recessit non justificatus, alter humiliter confitendo appropriavit meruit exaltatus. S. Cyrillianus, IV, 523. — S. Hieronymus,

XXIX, 641. — S. Augustinus, XXXIV, 930; XXXVIII, 633. — Victor Capuan., LXVIII, 511. — Alulfus, LXXIX, 1211, 1228. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 127. — Ven. Beda, XCII, 552; XCIV, 289. — Paulus diacon., XCV, 1595. — Smaragdus, CII, 435, 436. — Rabanus Maurus, CX, 416-418; CXI, 81. — S. Bruno Astens., CLXV, 430-432, 636. — Godefridus abbas, CLXXIV, 549, 555. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — Innocentius III, CCXVII, 475-480.

PARABOLA XIX. — PORTA COELI ANGUSTA, VIA SALUTIS ARCTA. *Luc. xiii, 24.*

Per angustam portam aula salutis intratur, qui per labores necesse est ac jejunia ut fallentis sæculi illecebra vincatur. Non ideo dicitur angusta porta et arcta via, quia jugum Christi asperum sit et sarcina gravis, sed quia labores finire pauci volunt. Lata via est sæculi ad voluptates, quas appetunt homines; angusta quæ per labores et jejunia panditur. Per latam multi ambulant, angustam pauci inveniunt. Latam non querimus, nec inventionem opus est, et sponte se offert, et errantium via est. Angustam vero nec omnes inveniunt, nec qui inveniunt statim ingrediuntur per eam: siquidem multi, inventa veritatis via, capti sæculi voluptatibus, de media itineris revertuntur. Eusebius Vercellensis, XII, 625. — Luciferus Calaritan., XIII, 900. — S. Hieronymus, XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 975-989. — S. Paterius, LXXIX, 1013. — Alulfus, LXXIX, 1216. — Ven. Beda, XCII, 507. — Rabanus Maurus, CVII, 810-845; CX, 436. — Walafridus Strab., CXIV, 110. — S. Bruno Astens., CLXV, 129. — Zacharias Chrysopolit., (LXX XVI, 153, 154.

PARABOLA XX. — PUERI CANENTES ET LAMENTANTES IN FORO. *Matth. xi, 17.*

Pueri isti qui sedent in foro canentes et lamentantes, Judæorum generationem significant. Forum autem Dominicum vel synagoga vel ipsa est Jerusalem, in qua præceptorum cœlestium jura recondebantur, ubi ad comques suos loquebantur. Saltationis verbo non histrionici motus, non sinuati corporis rotatus, sed impigri devotio cordis, et religiosa membrorum designat agilitas. S. Hilarius, IX, 361. — Eusebius Vercellensis, XII, 307. — S. Augustinus, XXXIV, 975. — Ven. Beda, XCII, 57, 59. — Rabanus Maurus, CVII, 912, 913. — S. Bruno Astens., CLXV, 170.

PARABOLA XXI. — SAGENA IN MARE MISSA. *Matth. xiii, 45.*

Sagena hæc, sancta Ecclesia est, quæ et piscatoribus est commissa, et per eam quisque ad æternum regnum a præsentis sæculi fluctibus trahitur, ne in æternæ mortis profunda mergatur. Quæ ex omni genere piscum congregat, quia ad peccatorum veniam sapientes et fatuos, liberos et servos, divites et pauperes, fortes et infirmos vocat, sed litus hoc finem mundi hujus indicat; sagena sanctam Ecclesiam quæ traheret. Et quidem boni pisces, hoc est, boni homines, tunc recipiuntur in vasa, hoc est, in æternas ducentur mansiones; mali autem foras mittentur, in caninum videlicet ignis, ubi erit fletus et stridor dentium. — Alter: sagena est Evangelii prædicatio, quæ omnes bonos et malos trahit ad Ecclesiam; mare, mundus; litus, finis sæculi; pisces in vasa collecti, sancti in eum admitti; pisces foras missi, reprobi in infernum detrusi. — S. Hilarius, IX, 996. — Eusebius Vercellensis, XII, 229, 230. — S. Hieronymus, XXVI, 95; XXIX, 559; XXX, 552. — S. Petrus Chrysolog., LII, 351. — Victor Capuan., LXVIII, 248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1116. — S. Paterius, LXXIX, 1031. — Alulfus, LXXIX, 1161. — Ven. Beda, XCII, 70. — Druthmarus Christian., CVI, 1376. — Rabanus Maurus, CVII, 934; CXI, 240. — Walafridus Strab., CXIV, 134. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 506. — Henricus Lægdun., CCXI, 1006. — S. Otto abbas, CXXXIII, 493. — S. Bruno Astens., CLXV, 192. — Godefridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 795. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 235.

PARABOLA XXII. — SAMARITANUS CURANS EUM QUI IN LATRONIBUS INCIDERAT, INFUSO IN PLAGAS OLEO ET VINO. *Matth. xvi, 23.*

Homo descendens ab Jerusalem in Jericho, ipse Adam intelligitur in genere humano; Jerusalem, civilis pacis, illa cœlestis Jerusalem, a cujus beatitudine lapsus est. Jericho, luna interpretatur et significat mortalitatem nostram, propter quod nascitur, crescit, senescit et occidit. Latrones, diaboli et angeli ejus qui eum spoliaverunt immortalitate, et plagis impositis, scilicet peccata suadendo, reliquerunt semivivum, quia ex parte qua potest

intelligere et cognoscere Deum, vivus est homo; ex parte qua peccatis contahescit et premitur, mortuus est, et ideo semivivus dicitur. Sacerdos autem et levita qui, eo videro, præterierunt, sacerdotium et ministerium Veteris Testamenti. Samaritanus, Christus est; alligatio vulnerum, cohibitio peccatorum; oleum, consolatio spiritus bonæ; vinum, exhortatio ad fortiter operandum; jumentum, Christi caro; stabulum, Ecclesia; altera dies, resurrectio; duo denarii, duo præcepta charitatis; stabularius, apostoli, etc. Eusebius Vercellensis, XII, 593. — S. Ambrosius, XV, 1717-1719. — S. Hieronymus, XXIX, 629; XXX, 573. — S. Augustinus, XXXV, 1310. — S. Fulgentius, LXV, 931. — S. Paterius, LXXIX, 1062. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 121. — S. Eligius, LXXXVII, 627. — Ven. Beda, XCII, 468. — Smaragdus abbas, CII, 446. — Rabanus Maurus, CX, 419; CXI, 80. — Godefridus abbas, CLXXIV, 570.

PARABOLA XXIII. — SEMINANS CUJUS SEMEN CECIDIT ALIUD SECUS VIAM, ALIUD IN PETROSIS, ALIUD IN SPINAS, ALIUD IN TERRAM BONAM FRUCTUS PROCTU CENTESIMUM, SEXAGESIMUM TRIGESIMUM. *Matth. xiii, 4.*

Semen est verbum Dei; seminans, Christus Deus; exiit ad seminandum, de sinu Patris extens venit in mundum, et verbum veritatis vel per se, vel per eos quos instituit, seminavit; quod cecidit secus viam, et concutatum a transeuntibus, et a volucribus, id est a demonibus raptum; quod cecidit in petrosas, id est in præcordia quæ nullis disciplinæ studiis erudita, nullis temptationum probationibus emollita, dulcedines tantum audient sermonis ac promissis cœlestibus ad horum delectantur, sed in tempore temptationis recedunt; quod in spinas, sollicitudo sæculi suffocat; quod autem in bonam terram, hoc est fidelis electorum conscientia quæ fructificat et fructum offert. Tertullianus, II, 145. — S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 221. — S. Hieronymus, XXVI, 96; XXIX, 557, 587, 625; XXX, 551, 602. — S. Augustinus, XXXV, 1596; XXXVIII, 470, 528. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1151. — Alulfus, LXXIX, 1181. — Ven. Beda, XCII, 65, 167, 429. — Paulus diacon., XCV, 1208. — Smaragdus abbas, CII, 109. — Druthmarus Christian., CVI, 1371. — Rabanus Maurus, CVII, 939. — Walafridus Strab., CXIV, 130. — Haymo, CXVIII, 163, 172. — S. Bruno, CLXV, 190. — Rupertus abbas, CLXVII, 1864. — Godefridus abbas, CLXXIV, 153. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 791. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 221. — Isaac de Stella, CCIV, 1749, 1756, 1774, 1777. — Petrus Diaconis, CCVII, 818. — S. Martinus Legion., CCVIII, 905.

PARABOLA XXIV. — SERVUS VIGILANS NOCTU, ET DOMINUM A NUPTIIS REVERTENTEM EXPECTANS. *Luc. xii, 36.*

Dominus a nuptiis revertens, Christus est, iudicaturus veniens e celo; pulsabit, mortem præagendo; vigilans servus faciet discumbere, id est in æterna quiete refoveri, suam lucis illustratione satiendo. S. Hilarius, IX, 1058. — Eusebius Vercell., XII, 315. — Juvencus Aquil., XIX, 295. — S. Hieronymus, XXVI, 129; XXIX, 635. — S. Augustinus, XXXIV, 989. — S. Petrus Chrysolog., LII, 272. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1124; LXXXI, 1215. — Ven. Beda, XCII, 495. — Smaragdus, CII, 538. — Druthmarus Christian., CVI, 1461. — Rabanus Maurus, CVII, 1060, 1084. — S. Bruno Astens., CLXV, 152, 398-400. — Godefridus abbas, CLXXIV, 736, 751. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 472. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1825. — Innocentius III, CCXVII, 653-660.

PARABOLA XXV. — SUMPTUS ANTE BELLUM ET ANTE TURBIS EDIFICATIONEM COMPUTANDI. *Luc. xiv, 28.*

Homo turrem ædificans et rex parans bellum Christi designant discipulum, cui in omnibus aspiendus est finis, et omne quod agitur præveniri per studium considerationis debet. Turris ædificatio, turris est humilitatis, quæ non expensas colligendo sed potius dispergendo constructur. Rex adversarius Judicem exprimit supremum, ad quem Christianus mittere debet legationem lacrymarum suarum, mittere misericordiarum opera, mactare in ara ejus hostias placationis, etc. Eusebius Vercell., XII, 635. — S. Hieronymus, XXIX, 636. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1345. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1274. — Ven. Beda, XCII, 517, 518. — Smaragdus abbas, CII, 532-534.

PARABOLA XXVI. — SINAPIS GRANUM. *Matth. xiii, 31.*

Regnum cœlorum prædicatio Evangelii est et notitia Scripturarum quæ ducit ad vitam. Homo qui seminat, vel Salvator qui in animis credentium seminat, vel ipse homo qui seminat in agro suo, id est in semetipso et in suo corde. Granum sinapis, Evangelii prædicatio, quæ mi-

anima est ex omnibus disciplinis, humilia scilicet prædicans, et a philosophis contempta. Hæc autem prædicatio quæ salva videbatur in principis, cum vel in anima credentis, vel in toto mundo sata fuerit, non exsurgit in olera, sed crescit in arborem, ita ut volucres eorum, quas vel animas credentium, vel fortitudines Dei servitio mancipatas sentite debemus, veniant et habitent in ramis ejus. Ramos putò evangelicæ arboris, quæ de grano sinapis creverit, dignatum esse diversitates, in quibus supradictarum volucrum unaquæque requiescit. Tertullianus, II, 456. — S. Sixtus papa, V, 86. — S. Hilarius, IX, 991. — Eusebius Vercell., XII, 227. — S. Ambrosius, XV, 1746. — Juvenius Aquil., XIX, 217. — S. Hieronymus, XXVI, 90; XXIX, 558, 583, 635; XXX, 532, 604. — S. Augustinus, XXXV, 4326. — S. Petrus Chrysost., LI, 475. — S. Maximus Taurin., LVII, 505. — Victor Capuan., LXVIII, 286. — S. Paternus, LXXIX, 1063, 1183. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 120. — Ven. Beda, XCII, 67, 172, 506. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 948, 949; CXI, 76. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Petrus Damian., CXLIV, 587. — S. Bruno Astens., CLXV, 191, 221, 772, 787. — Rupertus abbas, CLXVII, 1581; CLXIX, 545. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 793. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 227.

PARABOLA XXVII. — TALENTA IN SERVOS DISTRIBUTA, QUORUM UNO QUINQUE, ALTERI DUO, TERTIO UNUM DATUM. *Math. XXV, 14.*

Homo peregre proficiscens, qui tradidit bona sua servis suis, Christus est, qui post resurrectionem suam ad cælos regrediens, tradidit evangelicam gratiam evangelicis negotiatoribus fœnerandam. Sed primus servus in quinque talentis sibi datis, quinque libros legis accepit, quos doctrina vel opere decem præceptorum ampliavit. Alter in duobus talentis, duo Testamenta promeruit, eaque moralis ac mystico sensu pie dispensando duplicavit. Tertius sub figura unius talenti gratiæ donum acceptum in terrenis voluptatibus obscuravit, ideoque projectus est in infernum, quia nullum inde operatus est fructum. Alii in primo servo quinque sensus cordis et corporis acceptos, in secundo intellectionem et opus, in uno, rationem intellexerunt. S. Hilarius, IX, 1061, 1062. — Eusebius Vercell., XII, 517. — Luciferus Calarit., XIII, 971. — Juvenius Aquil., XIX, 500. — S. Hieronymus, XXII, 828; XXVI, 155, 186; XXIX, 569, 576; XXX, 559. — S. Augustinus, XXXVIII, 580, 581. — S. Prosperus Aquil., LI, 695. — Victor Capuan., LXVIII, 504, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 124, 127. — Ven. Beda, XCII, 108. — Paulus diacon., XCV, 1442, 1531. — Smaragdus, CII, 497-500. — Druthmarus Christian., CVI, 1465, 1512. — Rabanus Maurus, CVII, 1089; CXI, 79, 82. — Radulphus Ardens, CLV, 1575, 1786, 2107. — S. Anselmus, CLVIII, 612. — S. Bruno Astens., CLXV, 279, 281, 829, 1062. — Rupertus abbas, CLXVII, 1583. — Hildebertus, CLXXI, 779-783. — Godofridus abbas, CLXXIV, 929, 938. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 480.

PARABOLA XXVIII. — THESAURUS ABSCONDITUS IN AGRO. *Math. XIII, 44.*

Thesaurus, cælestis est desiderium. Ager vero in quo thesaurus absconditur, disciplina studii cælestis. Quem profecto agrum, venditis omnibus, comparat, qui voluptatibus carnis renuntians, cuncta sua terrena desideria per disciplinæ custodiam cælestis calcit, ut nihil quod caro blanditur, liceat, nihil quod carnalem vitam trucidat, spiritus horreat. Aliter: Thesaurus est aut Dei verbum quod in carne Christi videtur absconditum, aut sanctæ Scripturæ, in quibus reposita est notitia Salvatoris; quem cum quis in eis invenerit, debet omnia istius sæculi emolumenta contemnere, ut illum possit habere, quem reperit. Quod autem sequitur: *quem cum invenerit homo abscondit*, idcirco dicitur, non quod de invisibilia faciat, sed quod timore servantis et nolentis perdere abscondat in corde suo, quem prius prætulit facultatibus, etc. S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 231. — S. Hieronymus, XXVI, 94; XXIX, 559; XXX, 532. — S. Augustinus, XXXV, 1536. — Arnobius, LIII, 578. — Victor Capuan., LXVIII, 288. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1115. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 130. — Ven. Beda, XCII, 69. — Paulus diacon., XCV, 1561. — Druthmarus Christian., CVI, 1575. — Rabanus Maurus, CVII, 952, 953; CXI, 77. — Walafridus Strab., CXIV, 453. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 702. — Radulphus Ardens, CLV, 1621. — S. Bruno Astens., CLXV, 192, 837, 1008. — Rupertus abbas, CLXVIII, 1561. — Godofridus abbas, CLXXIV, 719. — Hugo de S.

Victore, CLXXV, 784. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 235. — Joann. Algrinus, CVI, 629.

PARABOLA XXIX. — VILLICUS INIQUUS, FACIENS SIM AMICOS DE MAMMONA INIQUITATIS UT OFFICIO PRIVATUS, AD RES RECIPERETUR. *Luc. XVI, 1.*

Dispensator prodigus quem dominus suus a villarum amoveri præcepit, et fraudem faciens domino suo relaxavit debitoribus suis partem, ut haberet unde in posterum viveret, ad exemplum nostri proponitur. Nam si ille a domino suo laudari promeruit, qui fraudem et faciem in posterum sibi de alienis rebus providit, quanto magis Christo placere possumus, si ex rebus nostris misericordiam indigentibus faciamus, a quibus recipi in tabernacula æterna possumus. Aliter: *Homo dives*, Christus; *villicus*, quilibet homo; *dissipare bona*, malus rationis usus; *vocavit illum*, mors; *quo villicationis*, iudicium; *sedere non valeo*, sincera confessio; *mendicare erubescere*, peccatoris confusio, etc. Eusebius Vercell., XII, 611. — S. Ambrosius, XV, 1761. — S. Gaudencius, XI, 973. — S. Hieronymus, XXIX, 634. — S. Augustinus, XXXIV, 990; XXXV, 1348; XXXVIII, 649. — S. Petrus Chrysost., LI, 540. — Victor Capuan., LXVIII, 509. — Aluarius, LXXIX, 1218. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128. — Ven. Beda, XCII, 529; XCIV, 284. — Paulus Winfridus, XCV, 1570. — Smaragdus, CII, 417. — Rabanus Maurus, CX, 396; CXI, 81. — Haymo, CXXVIII, 646, 653. — Radulphus Ardens, CLV, 2017. — S. Anselmus, CLVIII, 633. — S. Odo, CLX, 1121, 1127, 1131. — S. Bruno Astens., CLXV, 420, 836. — Godofridus abbas, CLXXIV, 524, 556. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 821. — S. Ogerius, CLXXXIV, 1021-1031. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 540. — Innocentius III, CLXXII, 427.

PARABOLA XXX. — VINEA LOCATA, CUIUS CONDUCTOR OCCIDITURUS ERAT SERVOS ET PAUPER. *Math. XXI, 33.*

Homo qui vineam plantavit Dei portat figuram, qui condidit Jerusalem, in qua edificavit turrim et torcular fodit, altare videlicet et templum, et septem circumdedit, id est angelorum munitione vallavit; colonum autem quibus vineam locat, populus est Israel, qui sub diavo culto possedit Jerusalem. Servi autem qui tempore fructuum missi interfecti sunt a colonis, propheta intelliguntur quorum sanguis effusus est a Judæis, dum ab eis quærenter iustitiam fructum et legis. Filius autem novissime missus, quem eiecunt coloni extra vineam occiderunt, Christus est, quem crucifixerunt Judæi, efficiens eum extra portas Jerusalem. Coloni autem quos Dominus vineæ perdidit, iidem populi Judæorum intelliguntur, qui olim, ut videntur, dispersi sunt atque perierunt. Illi autem agricolæ alii, ad quos vinea transferri præcipitur, significant apostolos, vel successores apostolorum, etc. S. Hilarius, IX, 1011, 1012. — Eusebius Vercell., XII, 288. — Luciferus Calarit., XIII, 912. — S. Hieronymus, XXVI, 156, 157; XXIX, 570, 600, 644; XXX, 557, 623, 624. — S. Augustinus, XXXVIII, 531. — Arnobius, LIII, 577. — Victor Capuan., LXVIII, 517. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 122. — Ven. Beda, XCII, 94, 95, 249; XCIV, 572. — Paulus Winfridus, XCV, 1258. — Druthmarus Christian., CVI, 1156. — Rabanus Maurus, CVII, 1019; CXI, 75. — Haymo, CXXVIII, 244. — Hincmarus, CXXV, 563. — S. Petrus Damian., CXLV, 1685. — S. Bruno Astens., CLXV, 248, 793, 851. — Rupertus abbas, CLXVII, 508, 1292, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 761, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 687. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 386.

PARABOLA XXXI. — VIRGINES DECEM, QUINQUE PRUDENTES, ET QUINQUE FATUE. *Math. XXV, 1.*

Quinque virginæ sapientes, omnes animæ sanctæ intelliguntur, quæ quoniam per quinque sensus corporis multam admittunt cordis corruptionem, idcirco quinario numero computantur. Quinque virginæ fatue quæ non habent in vasis suis oleum, illæ animæ sunt quæ habent quidem integritatem corporum, sed non servant iura conscientiam boni operis testimonium dum in scie floriantur apud homines, et non in corde apud Deum; ideo quod quis in vasis pectorum suorum mentis splendorem non gerunt, adveniente Domino, a regni eius gaudio excluduntur. Aliter: Sponsus et sponsa, Christus et Ecclesia; lampades, animarum splendendum lumen; oleum, fructus boni operis; vasa, humana corpora; resedentes, sacerdotes; nuptias, assumptio immortalitatis; mors sponsi, penitentium tempus; expectantium somnus, quies credentium; nocte media clamor, tubæ vox est in extremo iudicio, etc. S. Hilarius, IX, 1060. — Eusebius Vercell., XII, 311-316. — Juvenius Aquil., XIX, 256. — S. Hieronymus, XXVI, 181, 183; XXIX, 573, 576; XXX, 539. — S. Augustinus, XXXVIII, 573. — Arnobius

LIII, 578. — Victor Capuan., LXXVIII, 535, 536. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1119. — Alulphus, LXXIX, 1168. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 124. — Ven. Beda, XCII, 108. — Smaragdus, CII, 548-552. — Druthmarus Christian., CVI, 1465. — Rabanus Maurus, CVII, 1081; CXI, 79. — Radulphus Ardens, CLV, 1609. — S. Bruno Astens., CLXX, 265, 397, 860, 1073. — Rupertus abbas, CLXXVII, 1565. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 79. — Hermannus, CLXXX, 78. — S. Ogerius abbas, CLXXXIV, 1013-1049. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 477-530.

PARABOLA XXXII. — ZIZANIA QUAE SEMINI SUPERSEMINAVIT INIMICUS. *Matth. XIII, 24.*

Homo sator est Christus; ager, mundus; bonum semen, filii lucis; zizania, filii iniquitatis; homines dormientes, praelati negligenter agentes; inimicus, diabolus; herba nascentis, ad meliora proficiens fructus ejus, bonum opus filius; messis, consummatio saeculi; messorum, angelus;

alligatio zizaniorum in fasciculos innuit unius criminis consortes, unius poenae futuros esse participes; triticum, sancti; horreum, mansio caelestis. Praeterea, in hac parabola zizaniorum, Christus docet bonam voluntatem, et cautelam, et patientiam, et discretionem, et longanimitatem, et justitiam, etc. S. Hilarius, IX, 993. — Eusebius Vercell., XII, 225. — Juvenus Aquil., XIX, 212-215. — S. Hieronymus, XXVI, 85-89; 93, 91; XXIX, 538, 547, 625; XXX, 532. — S. Augustinus, XXXV, 1526, 1567; XXXVIII, 470. — S. Petrus Chrysolog., I, 11, 471. — Victor Capuan., LXXVIII, 246-248. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1161; LXXVIII, 381. — Ven. Beda, XII, 65, 172. — Druthmarus Christian., CVI, 1374. — Rabanus Maurus, CVII, 947; CXII, 950. — Walafridus Strab., CXIV, 132. — S. Bruno Astens., CLXX, 831, 1064. — Rupertus abbas, CLXXVII, 1564. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 79. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 246-253. — Innocentius III, CCXVII, 1002.

Plures aliae in Novo Testamento exstant parabola; quas a Patribus explanatas si lector desideraverit, adcat Indicem tum homiliarum, tum sermonum de Scripturis.

LI

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

VETERIS TESTAMENTI CLARISSIMORUM,

DE QUIBUS PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO EGERUNT

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DIGESTUS, SED IN HOC ALPHABETO SERVATUR PATRUM ORDO CHRONOLOGICUS.

MONITUM.

Hoc in Indice, velut et in sequenti, ne longius traheretur, et sic lectorem minus ajuvaret quam retardaret, non omnino omnium virorum sive nomina sive loca ubi in Patrologia occurrunt, retulimus; ad hoc enim praestandum nihil aliud nobis curandum fuisse quam saepe saepius quorumdam Patrum fere tota scripta transcribere; sed praecipua tantum memoravimus, nullum exhibentes textum, sed solum et paginam indicantes numeris, quos si lector adire voluerit, desiderata inveniet. Aliquando lector revocatur ad numeros crassiores textui insertos.

AARON, frater Moysi, et insignis miraculorum socius, in lege sacerdos Domini primus, cujus virga sorte electa, fronde et germine floruit. Annorum centum viginti trium aetatis, juxta praeceptum Domini mortuus est in monte Hor, ubi sepultus jacet. Tertullianus, II, 517, 937. — S. Cyprianus, IV, 514, 679. — S. Hilarius, IX, 746-748. — S. Ambrosius, XIV, 1060; XV, 1510; XVI, 106, 560, 561, 890, 1115, 1202, 1203, 1204, 1225, 1228; XVII, 25. — S. Hieronymus, XXXIII, 881; XXVII, 185. — S. Augustinus, XXXIV, 599, 645, 654, 714; XXXIX, 1801; XLI, 419, 531, 536. — S. Prosper, LI, 539. — S. Petrus Chrysolog., LII, 451, 502. — S. Salvianus, LIII, 44, 45. — S. Leo Magnus, LIV, 145, 154. — Cassiodorus, LXX, 534. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 453, 873, 1241; LXXVII, 27, 28; LXXXIX, 409, 410. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 158. — B. Alcuinus, C, 637; CI, 1231. — Rabanus Maurus, CVIII, 226, 353, 534, 683, 684, 874; CX, 36, 1087, 1088, 1089; CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 302, 442; CXIV, 819 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXXV, 211, 245, 246, 333 *et seqq.*, 369, 370. — Rupertus abbas, CLXXVII, 590, 596, 776, 790, 794, 869, 889; CLXXXIII, 879, 1368, 1369. — Godofridus abbas, CLXXXIV, 447. — Petrus Lombardus, CXCI, 895. — Garnerius, CXCI, 197. — Volbero abbas, CXCV, 1026, 1047. — Richardus de S. Victore, CXCVI, 552, 554. — Adamus Scot., CXCVIII, 731, 755. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1251, 1254. — Hugo Hierianus, CCII, 257. — Philippus de Harveng, CCIII, 668-670. — Petrus Cantor, CCV, 122. — Thomas Osters., CCVI, 470. — Alanus de Insulis, CCX, 221.

ABDEMELECH, qui interpretatur *assumptus a Domino*, propegnator et patronus Jeremiae. S. Ambrosius, XVI, 767.

ADAMAS, de terra Sichem ortus, sub Ochosis centum

pavit prophetas. Elias factus discipulus prophetavit; propria morte obiit, et sepultus est in Sebastia civitate cum patribus suis. S. Hieronymus, XXV, 1097-1099, 1101, 1102; XXVI, 537. — Dexter Hircinon., XXXI, 116-118. — S. Augustinus, XLI, 527. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 117. — Rabanus Maurus, CXI, 69. — Haymo, CXVII, 119 *et seqq.* — Rupertus abbas, CLXXVIII, 577, 578. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 372.

ABEL, filius Adam et pastor ovium, in vita innocens, in morte patiens, post mortem non silens, in martyrio primus, in obedientia summus, in sacrificiis Deo placens, in meritis fratri displicens; quem Cain impius et parricida novus, stimulante invidia, ferro prostravit. Tertullianus, II, 601, 607. — S. Cyprianus, IV, 553, 667. — S. Zeno, XI, 315. — Philastrius, XII, 1116. — S. Ambrosius, XIV, 515 *et seqq.*, 518, 540, 529, 537, 561, 956; XV, 317, 819, 1079, 1080; XVII, 813, 815. — Juvenus, XIX, 350. — S. Hieronymus, XXV, 257; XXVI, 175. — S. Augustinus, XXXV, 2017, 2154; XXXVI, 412; XXXVII, 1589, 1846; XL, 748, 1740; XLI, 457, 458, 445, 456, 460, 461, 644; XLII, 259; XLV, 1575. — S. Prosperus, LI, 623. — S. Petrus Chrysolog., LII, 109. — S. Salvianus, LIII, 58. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671; LXXVI, 969; LXXVII, 1353; LXXIX, 199. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 151, 225 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 519, 768. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 52; CXII, 790. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXV, 146. — Paschasius Radbertus, CXX, 674, 675. — Gilbertus abbas, CLVI, 78 *et seqq.* — S. Bruno Astens., CLXIV, 157 *et seqq.*, 173. — Rupertus abbas, CLXXVIII, 522, 545, 528; CLXXVIII, 196; CLXIX, 1258 *et seqq.*; CLXX, 591. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 44, 650. — Hervaeus

(LXXXI, 1644. — Garnerius, CXCH, 43. — Adamus Scotus, CXC VIII, 288, 480. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1077. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 214.

ABIAS, qui interpretatur *pater dominus*, regnavit annos m. sub quo Hebraeorum pontifex maximus Ahimelech insignis est habitus. S. Isidorus Hispal., LXXXII, 280; LXXXIII, 1030. — Rabanus Maurus, CXI, 39.

ABIATHAR pontifex clarus habebatur, David regnante, S. Ambrosius, XV, 1616. — S. Prosperus, LI, 540.

ABIGAIL, uxor impii Nabal, cuius post mortem regi David nupsit. S. Augustinus, XL, 1409. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 911; LXXVII, 77. — Beda Ven., XCI, 631. — Rupertus abb., CLXVII, 1112. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Philippus de Harverg, CCIII, 870. — Petrus Cantor, CCV, 83.

ABIMELECH, Gedeonis ex concubina filius, qui occidit fratres suos septuaginta viros super lapidem unum. S. Hilarius, IV, 309, 310. — S. Ambrosius, XIV, 442; XVI, 179, 180. — S. Augustinus, XXXIV, 569; XXXVI, 501, 502, 508, 602; XLIV, 541, 521, 722; XLVII, 509, 514. — Salvianus, LIII, 136. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 216, 386, 403. — Ven. Beda, XCIII, 427. — Alcuinus, C, 547. — Rabanus Maurus, CVIII, 1170, 1173; CX, 59; CXI, 56. — S. Bruno Carthusian., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 435. — S. Martinus Legion., CCVII, 914.

ABIRON, qui se contra Moysen efferens, sacerdotium usurpare conatus est, et quem terra dehiscens, viventem profundo hiatus absorbit. S. Cyprinus, IV, 513. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — Salvianus, LIII, 47. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110, 137. — Ven. Beda, XCIII, 402.

ABISAG, quæ interpretatur *Patris ignorantia*, natione Samamitis, ad David regem ducta, ab Adonia in uxorem petiit. Adamus Scotus, CXC VIII, 231, 311-313, 825.

ABIUD, filius Zorobabel, qui etiam Anania dicitur. S. Hilarius, IX, 485. — Alcuinus, C, 725, 727.

ABNER, præfectus militum Saulis, creat Isboseth regem Israel, percussit cum Davide, et a Joab occiditur. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 97. — Angelomus Luxov., CXV, 537. — Rupertus abb., CLXVII, 1123. — Petrus Cantor, CCV, 83, 142.

ABRAHAM, pater gentium, filius Thare, de stirpe Sem, natione Chaldaus, fide primus, exsul spontaneus, obediens in præceptis, credulus in promissis, pauper in patria, in peregrinatione locuples, in præliis victoriosus, in victoria non avarus; vixit centum septuaginta quinque annos, sepultusque est in agro Ephron. Tertullianus, I, 1164, 1215, 1259, 1319; II, 257, 387, 600, 602, 787, 761, 820, 936. — S. Cyprinus, IV, 533, 576, 590, 597, 629. — Constantinus Magnus, VIII, 511, 543, 544. — S. Hilarius, IX, 26, 673, 735, 812, 813, 923; X, 111, 114, 115, 117, 118, 138. — S. Zeno, XI, 235, 261, 315, 316, 347, 350, 418-420, 421-426. — Philastrius, XII, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 278, 417, 420, 421, 428, 432, 435, 438, 459, 460, 463, 493, 501, 997, 998; XV, 1535, 1591; XVI, 53, 57-59, 131, 267, 268, 496, 497, 539, 715, 1156, 1181, 1241, 1267, 1268, 1281, 1343, 1344; XVII, 71, 72, 82, 84, 87, 353, 356. — Juvenius, XIX, 353-363. — S. Hieronymus, XXII, 463; XXIII, 221, 257, 503, 512, 527, 582, 862, 936, 957; XXIV, 39, 434, 530, 636, 814; XXV, 63, 321, 1014, 1465, 1491, 1500, 1501; XXVI, 532, 534, 590. — Paulus Orosius, XXXI, 670, 1061. — S. Augustinus, XXXII, 636, 765; XXXIII, 711, 712, 834, 894, 895; XXXIV, 424, 481, 531, 536, 538, 560, 566, 579, 695, 702, 811; XXXV, 1465, 1712, 2135, 2259, 2215, 2274, 2321, 2325, 2348, 2359, 2560; XXXVI, 214, 258, 259, 302; XXXVII, 1070, 1083, 1092, 1362, 1392, 1476, 1918; XXXVIII, 27, 28, 31, 32, 113, 135, 587; XXXIX, 1743, 1744, 1748, 1753, 1943; XL, 166, 331, 338, 391, 592, 394, 1311; XLI, 53, 59, 423, 492, 496, 497, 501, 501, 505, 507, 508, 510, 514, 519, 521, 524, 525, 561, 597; XLII, 271, 422, 424, 514, 599, 604, 806, 808; XLIV, 401, 419, 538, 592, 713, 833; XLV, 1459. — Marius Mercator, XLVIII, 510. — Cassianus, XLIX, 534. — S. Prosperus, LI, 587, 537. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 8, 10, 14, 17, 66, 90, 108, 121-123, 131, 147. — S. Leo Magnus, LIV, 211-215, 518, 366. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 725, 799. — S. Fulgentius, LXV, 180-182, 470. — Cassiodorus, LXIX, 881. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 671, 760, 1146; LXXVI, 408, 431, 461, 969, 1159; LXXVII, 188, 585; LXXIX, 572, 673. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 133, 238, 249. — Ven. Beda, XCII, 797. — Alcuinus, C, 272, 551-556, 559, 543-545, 548, 723. — S. Agobardus, CIV, 96, 172. — Rabanus Maurus, CVII, 536, 537, 540, 545, 513, 550, 559; CVIII, 1180; CIX, 263, 551, 1084, 1085; CX, 248; CXI, 793; CLVI, 782-796. — Valafridus Strab., CXIII, 117, 123. — Angelomus Luxov., CXV, 164,

et seqq., 182 et seqq., 194, 265. — Haymo, CXVI, 193; CXVII, 583, 593 et seqq., 891. — Paschasius Radbert., CXX, 50, 65, 81, 82, 87, 90. — Remigius Antiodor., CXXXI, 82 et seqq. — S. Petrus Damian., CXIV, 601; CXI.V, 532, 1112. — Gilbertus abb., CLVI, 120. — S. Bruno Astens., CLXIV, 187. — Rupertus abb., CLXVII, 507, 568, 585, 525, 400, 426, 423, 443, 820, 1010; CLXVIII, 17, 458, 878, 1510; CLXIX, 91, 95, 100; CLXX, 77, 179, 568, 579, 580. — Hugo de S. Victore, CLXIV, 50, 439, 615 et seqq. — Hervicus, CLXXXI, 1647, 1648, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII, 472. — Petrus Lombardus, CXCI, 1361, 1363, 1368, 1371, 1373; CXCH, 146, 147, 491-493, 497. — Gerhohus, CXCIV, 1009. — Volbero abb., CXCIV, 1047. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 617, 1037, 1039, 1040. — Adamus Scotus, CXC VIII, 289, 331, 352, 480, 481. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1091, 1094, 1097, 1102, 1108. — Philippus de Harverg, CIII, 633, 898. — Petrus Cantor, CCV, 79, 255. — S. Martinus Legion., CCVIII, 748. — Alanus de Insulis, CXX, 266, 207, 261.

ABSAIOM, filius David, cum fratre occidisset mox, fugit ad Tholomai regem Gessur; revocatus patri regnum occupare conatur, sed fugientem et haerentem arbori tribus hastis illum transiit Joab. S. Augustinus, XXXIII, 807; XXXVI, 73, 97; XXXVII, 1817; XLIII, 730. — S. Fulgentius, LXV, 616. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 412. — Ven. Beda, XCIII, 443. — Rabanus Maurus, CIX, 103, 107; CXI, 59. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 714, 1077. — S. Bernardus, CLXXXIV, 72, 73. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Adamus Scotus, CXC VIII, 816, 817. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1336, 1338. — Thomas Cisterc., CCVI, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII, 917.

ACHAB, impius rex Israel, exercet tyrannidem in Naboth; telo traiecit, et secundum Eliam verba, sanguinem ejus canes lambunt. Tertullianus, II, 378, 990. — Philastrius, XII, 1127, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 735, 754, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIII, 308. — S. Augustinus, XXXIII, 811; XXXVI, 1001. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 231-226 et seqq. — Ven. Beda, XCII, 832. — Rabanus Maurus, CXI, 60. — Angelomus Luxov., CXV, 176. — Rupertus abb., CLXVII, 1243, 1248. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1378.

ACHAN, qui de Jericho anathemate concupivit et furatus est, in valle Achor lapidatus est. S. Augustinus, XLIII, 743. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 574, 575. — Rabanus Maurus, CIX, 291; CXI, 54. — Petrus Cantor, CCV, 146, 566. — Thomas Cisterc., CXXI, 586.

ACHAZ, rex Juda, ex juxta patre Joatham eductus, in perfidiam et scelus idololatriæ delapsus, spoliat domo Domini et domo regum et principum, dedit regi Assyriorum munera, et tamen nihil ei profuit. S. Hieronymus, XXII, 673 et seqq. — Rabanus Maurus, CIX, 214; CXI, 62, 377. — Godefridus abb., CLXXIV, 511, 763, 766. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1264, 1405.

ACHIAS qui et ACHIMELECH dicitur, sacerdos Domini, panes propositionis dedit David, et gladium Gellath; transiit perit. S. Ambrosius, XV, 1643, 1648. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 648.

ACHIOR, dux Ammonitarum, tradidit in manus filiorum Israel, et fit Judeus. Rabanus Maurus, CIX, 535, 536, 611, 612, 639. — Rupertus abb., CLXVII, 48. — Petrus Comestor, CXC VIII, 1261.

ACHIS, rex Geih, apud quem David finxit insaniam, et qui illi dedit civitatem Siceleg. S. Augustinus, XXVI, 501, 502, 505, 508, 513. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 403.

ACHITOPHEL, Davidi a consiliis, Absa'omi adversus, consilium dedit impium, et postea se suspendit. S. Augustinus, XXXVI, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 167, 406.

ADAM, protoplastus, et colonus paradisi, Princeps humani generis et delicti, ad imaginem Dei factus, universalitati prælatus, qui creaturis nomina dedit atque in eis potestatem dominandi accepit; sed ob delictum paradisi projectus, terram sentibus aequalentem operarius gemens incoavit, et post cursum annorum nonagenarium triginta, in pulverem, unde carnis ortum sumpserat, rediit, et in loco Arhre sepultus iacet. Tertullianus, I, 1248, 1257, 1277; II, 272, 286, 290, 295, 297, 314, 315, 599, 601, 665, 725, 883, 900, 904, 954, 990, 1058. — S. Cyprinus, IV, 620, 629, 634, 675, 810. — Lactantius, VI, 322, 323. — S. Hieronymus IX, 258, 261, 404, 437, 458, 464, 648, 669, 179, 780, 839, 871, 950, 960, 979, 1030, 1073; X, 723. — S. Zeno, XI, 514, 510, 548, 549, 410, 411. — Philastrius, XII, 1113, 1164, 1239, 1303. — S. Ambrosius, XIV, 279, 284, 286-288, 293, 294, 298-300, 307, 399, 814,

515, 571, 922, 939, 965, 977; XV, 1283, 1301, 1416, 1663, 1614, 1622, 1632, 1718, 1762; XVI, 521, 909, 1129, 1143-1145, 1155, 1181, 1193, 1241, 1252; XVII, 81, 94, 673, 692, 812. — Juvenius XIX, 517. — S. Hieronymus, XXIII, 53, 214, 234, 253, 862, 1088; XXV, 1141. — S. Augustinus XXXII, 601, 605, 607, 619, 654, 1503, 1575; XXXIII, 140, 518, 584, 589, 679, 681, 785, 825, 813, 875; XXXIV, 201, 208, 213, 341, 315, 349-355, 370, 384, 387, 392, 395, 397, 405, 408, 421, 433, 449-454, XXXV, 1310, 1165, 1473, 1474, 1603, 2039, 2040, 2227, 2277, 2278, 2369, 2570, 2582, 2588; XXVI, 461, 668, 896; XXXVII, 1236, 1296, 1581, 1596; XXXVIII, 172, 419, 1426; XI, 276, 281, 331, 332, 336, 729, 729, 774, 815, 1031; XII, 528, 579, 580, 583, 591, 597, 402, 417-423, 430, 434, 436, 456, 460, 466, 778, 790; XIII, 37, 48, 124, 125, 166, 562, 5-9, 613-617, 856; XLIV, 109, 110, 114-116, 119, 121, 149, 172, 173, 185, 194, 247, 251, 258, 271, 274, 333, 338, 363, 416, 417, 431, 433, 414, 462, 463, 471, 563, 685, 794, 802, 818, 868, 931, 943, 957, 958, 940; XLV, 1123, 1144, 1148, 1157, 1161, 1165, 1170, 1171, 1178, 1179, 1186, 1202, 1210, 1211, 1217-1219, 1223-1225, 1227, 1233, 1251, 1263, 1274, 1275, 1277, 1279, 1362, 1401, 1440, 1442, 1486, 1523, 1531, 1535, 1536, 1539-1559, 1561, 1569-1573, 1578, 1582, 1583, 1585, 1590, 1597, 1598, 1728, 1730, 1738, 1739, 1771-1775, 1785, 1812, 1813, 1878. — Marius Mercator, XLVIII, 107, 114, 197, 204, 512, 513, 638, 642. — Cassianus, XLIX, 738, 739. — S. Prosperus, LI, 191, 227, 228, 478, 533. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 12, 18, 23, 49, 54, 57, 63, 79, 99, 110, 111, 112, 117, 123, 151, 156, 168, 196. — Salvianus, LIII, 57. — S. Leo Magnus, LIV, 203, 212, 222, 539, 412. — S. Maximus Taurin., LVII, 254, 563, 568, 571, 573, 602; LIX, 523, 524. — S. Fulgentius, LXV, 447, 456, 466, 467, 700, 701, 728, 729. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1145. — Cassiodorus, LXX, 29, 479, 860, 1013, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 664, 767, 812 et seqq., 835, 861, 880, 906, 979, 984; LXXXVI, 21, 32, 97, 183 et seqq., 250, 286, 295, 321, 565, 449, 486, 554, 557, 571, 703, 719, 757, 765, 774; LXXVII, 317, 741, 806, 893, 989; LXXIX, 22, 222, 401, 550, 553, 567, 607, 620. — Taio Caesar August., LXXX, 735-757. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 151, 216, 220. — Ven. Beda, XCII, 797, 798. — Paulus diaconus, XCIV, 1208-1210. — B. Alcuinus, C, 518, 522, 777, 1112; CI, 1061. — Rabanus Maurus, CVII, 458, 463, 490, 486, 509; CXI, 51, 199, 1586, 1587. — Walafridus Strab., CXIII, 80, 85, 97. — Angelomus Luxor., CXV, 121, 122, 153, 151, 157, 159, 110 et seqq. — Paschasius Radbert., CXX, 196, 197. — S. Bruno Carthus., CLII, 659, 640. — Ekkeardus, CLIV, 501. — Ven. Guibertus, CLVI, 70 et seqq., 494, 497, 480. — S. Anselmus Cantuari., CLVIII, 509, 310, 405, 418, 441, 637. — S. Bruno Astensis., CLXIV, 157 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 217 et seqq., 2 et seqq.; CLXVIII, 416, 903, 1306, 1550, 1628, 1629; CLXIX, 79, 85; CLXX, 389, 390, 569. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 907, 1281. — Ven. Godfridus, 31, 278, 360, 361, 475, 939, 1014, 1091, 1131. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 165 et seqq., 597, 679, 640; CLXXVI, 290, 292, 723 et seqq.; CLXXVII, 1015. — Hervetus monach., CLXXXI, 1616. — S. Bernardus, CLXXXII, 876, 1013, 1014 et seqq.; CLXXXIII, 166, 167, 228, 459, 544, 545, 1113; CLXXXIV, 183, 184, 1231; CLXXXV, 799, 800, 1606. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 711, 741, 747, 748, 750, 1031. — Petrus Lombardus, CXCI, 1421, 1422, 1518; CXCH, 213, 341, 343. — Gerboldus, CXCIII, 630. — Eckbertus abb., CXCV, 30, 51. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 563. — Adamus Scotus, CXCVIII, 245, 246, 586, 587. — Philippus de Harveng, CXCIII, 18 et seqq., 593, 596, 606, 607, 617 et seqq., 848, 1167. — Petrus Cantor., CXV, 141. — S. Martinus Legion., CCVIII, 213, 214, 562-581. — Alanus de Insulis, 142, 246, 313. — Petrus Pictaviensis., CCXI, 962, 971, 1011, 1217, 1218.

ADDO in Samaria natus, ad Jeroboam immolantem vitulum missus, in sermone Domini venit, eumque immolantem arguit. Hunc ad propria revertentem propter inobedientiam leo in via strangulavit, sepulchrumque tenet Bethel et propheta qui eum fecellerat. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146.

ADONIAS, Davidis filius, qui patri sui regnum affectavit, sed perit occisus. Rabanus Maurus, CIX, 125, 126.

ADONISSEZECII, rex impius, ab Israelitis captus, occisus est. Rabanus Maurus, CIX, 1112; CXI, 85.

AGAG, rex Amaleitarum, a Saule captus, jubente Samuele occisus est. S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 441. — Ven. Beda, XCIII, 434.

AGAR, ancilla Saræ, ex Abrahamo peperit Ismaelem; magni populi principem. S. Hilarius, X, 115, 114, 463. — S. Ambrosius, XIV, 528, 491. — S. Hieronymus, XXV,

975, 976; XXVI, 390. — S. Augustinus, XXXVIII, 32; XLI, 512. — S. Fulgentius, LXV, 545. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242 et seqq., 218. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561. — Walafridus Strab., CXIII, 122. — Haymo, CXVI, 926. — Remigius monach., CXXXI, 91. — S. Bruno Carthus., CLII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 587, 421. — Volbero abb., CXCV, 1040. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1096, 1103. — S. Martinus Legion., CCVIII, 712.

AGGÆUS, natus in Babylonia, juvenculus Jerusalem venit, adificationem templi ex parte asperit, ac iuxta sacerdotum monumenta gloriose sepultus requiescit. S. Hilarius, X, 694, 693. — S. Ambrosius, XVI, 1063. — S. Hieronymus, XXV, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1033, 1467; XLI, 593, 1917; XLIII, 670. S. Maximus Taurin., LVII, 911. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 173. — Ven. Beda, XCI, 843. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CVII, 543, 561; CXI, 69, 571. — Haymo, CXVII, 211 et seqq., 223. — Rupertus abb., CLXV, 1522; CLXIX, 1378. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1481.

AHIAS, propheta in Silo qui secavit palium in 12 partes, et mala prædixit uxori Jeroboam. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 789.

ALEXANDER, Macedonum rex. S. Hieronymus, XXV, 503, 504. — Rabanus Maurus, CIX, 1129-1131. — Rupertus abb., CLXIX, 1397, 1398. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1496.

AMALECH, filius Esau, contra quem pugnavit Josue, et Moyses deprecante victus. Cassiodorus, LXX, 577. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 409-412. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 299. — Rabanus Maurus, CVIII, 81, 945; CIX, 1144; CXI, 53.

AMAN, Amalecites, regi Persarum gratus et Judæorum infensus, misero suspensus oblit. S. Augustinus, XXXVII, 1110. — Rabanus Maurus, CIX, 632. — Walafridus Strab., CXIII, 743, 746. — Rupertus abb., CLXIX, 1000, 1380, 1381 et seqq.

AMASA, filius Abigail sororis Davidis, et dux militum apud Absalonem. Rabanus Maurus, CIX, 252.

AMASIAS, filius Joas, patris sui cadem nitus, bello devicit Edomæos, et captus perit. Rabanus Maurus, CXI, 64. — Rupertus abb., CLXVIII, 1516.

AMINADAB, filius Aram, et Naasson pater. S. Ambrosius, XV, 1222; XVI, 290. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 201, 453, 572. — Rupertus abb., CLXVIII, 938.

AMMON, filius Loth et filius eius, unde Ammonites. S. Hieronymus, XXV, 1001, 1002. — S. Augustinus, XXXIV, 818; XXXVII, 1053. — Salvianus, LIII, 54. — Rabanus Maurus, CVIII, 1123, 1129, 1187; CIX, 97, 103, 571, 572; CXI, 63, 380. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1332-1335.

AMOS, pastor et rusticus, ex opphlo Tecue, quem Dominus misit ad populum Israel, præcipiens ei ut in Samariam pergeret, et ibi quæ ventura erant prophetaret; Amasias rex frequenter eum plagis affectit; novis in Ozias filius ejus, verte per tempora transiit, crudeli morte necavit. S. Hieronymus, XXII, 46; XXIII, 894, 924; XXIV, 21-23; XXV, 989-991, 993. — S. Prosperus, I, 542. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 114, 170. — Rabanus Maurus, CXI, 68. — Haymo, CXVII, 107 et seqq. — Ven. Guibertus, CLVI, 415. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1401.

ANANIAS, qui contra Jeremiam prophetavit. Rabanus Maurus, CXI, 70, 1015.

ANNA, quæ primo fuit sterilis, et postmodum fecunda facta est, Samuelis mater. Tertullianus, II, 589. — S. Cyprianus, IV, 522, 542, 689. — S. Hieronymus, XXIII, 568. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 27, 53, 62, 110, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 392, 425, 426. — Rabanus Maurus, CIX, 12-16; CXII, 1100. — Angelomus, CXV, 248, 249 et seqq. — Haymo, CXVI, 699. — Petrus Comestor, CXCIII, 1296.

ANTIOCHUS rex, qui destruxit templum et subvertit Jerusalem, erigens idolum super altare Domini. Rabanus Maurus, CIX, 1125, 1153, 1154, 1158, 1159, 1175, 1176.

ARAM, qui et Ram dicitur, filius Earon et pater Aminadab. S. Hieronymus, XXIII, 926.

ARPHAXAD, rex Medorum, et a Nabuchodonosor victus. Rabanus Maurus, CIX, 511, 599, 601.

ARTAXERGES, rex Persarum, qui permittit templum ædificare Israel. Walafridus Strab., CXIII, 706. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1485.

ASA filius Abiam, rex Judæ, qui idola sustulit, et Josaphat pater. Rabanus Maurus, CIX, 487; CXI, 59.

ASAEI, Joab frater corporis levitate insignis. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 77. — Rabanus Maurus, CIX, 76, 77, 506.

ASAPH, Davidis cantor. S. Augustinus, XXXIV, 1547.

XXXVI, 916, 929, 970, 1011; XXXVII, 1033, 1051. — Rabanus Maurus, CIX, 535, 552; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193. — S. Bruno Carthus., CLII, 1058.

ASER, divitiis insignis, replens deliciis principes. S. Ambrosius, XIV, 686, 687. — Rufinus, XXI, 323. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 136. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CVII, 597; CVIII, 1114; CXI, 46.

ASSUERUS, rex Persarum, qui Esther accepit in uxorem. S. Hieronymus, XXIII, 579. — Rabanus Maurus, CIX, 636, 661, 662, 670. — Walafridus Strab., CXIII, 748. — Rupertus abb., CLXIX, 1385. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 961. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 176.

ASSUR, qui virga furoris Domini interpretatur. Rabanus Maurus, CIX, 583, 632; CXI, 818.

ATHALIA, filia Amri regis Israel; quæ regnavit sex annos, et totam fere regiam stirpem perdidit. Rabanus Maurus, CIX, 498; CXI, 61. — Walafridus Strab., CXIII, 616. — Rupertus abb., CLXVII, 1270; CLXVIII, 879. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1397.

AZARIAS, e terra Sabatha oriundus, propheta missus est ad regem Asa; mortuus est ac sepultus in agello suo. S. Prosperus, LI, 541. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146. — S. Agobardus, CIV, 136. — Rabanus Maurus, CXI, 70. — Paschasius Radbert., CXX, 787, 789.

BALA, ancilla Rachel et Jacob concubina, quam Ruben crimine pollutu ipeceit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 261. — B. Alcuinus, C, 550. — S. Petrus Damian., CXLV, 1003 et seqq.

BALAAH, qui conductus ad maledicendum Israel, doctus a Domino quid sit loquendum, illi benedixit. Tertullianus, I, 456. — Philastrius, XII, 1131. — S. Ambrosius, VI, 538, 1156 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 972. — S. Augustinus, XL, 156. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 27, 159. — S. Maximus Taurin., LVII, 263, 265, 282. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 399, 431, 682, 903, 1132; LXXVII, 68, 69, 111. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 110. — B. Alcuinus, C, 1104, 1105. — Rabanus Maurus, CVIII, 725, 727, 729, 748, 763, 795, 1122; CXI, 55. — S. Petrus Damian., CXLV, 107. — S. Bruno Astens., CLXIV, 493 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 433. — Hugo de S. Victore, GLXXVII, 1146, 1149 et seqq., 1153 et seqq. — Adamus Scotus, CXCIII, 337, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1236, 1238. — Petrus Cantor, CCV, 80. — Petrus Blesens., CCVII, 824. — S. Martinus Legion., CCVIII, 871.

BALAC, rex Moabitum, qui Balaam incitavit ut malediceret Israel. S. Augustinus, XXXIX, 1810. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 357. — B. Alcuinus, C, 1105. — Petrus Cantor, CCV, 80.

BALDAD, S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 622.

BALR, Rabanus Maurus, CVII, 557.

BALTHASAR, rex Babylonis, cui Daniel verba mura inscripta elucidavit. S. Hieronymus, XXIV, 138; XXV, 518, 521. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Rupertus abbas, CLXVII, 1510; CLXIX, 1537. — Petrus Lombardus, CXCII, 80. — Volbero abb., CXCIV, 1048.

BARAC, qui fulgur interpretatur, iudex Israel, auxiliante Debbora, Sisaram profligavit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 589, 581. — Rabanus Maurus, CVIII, 1134-1136, 1147; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1024, 1031, 1034. — Hervaeus monac., CLXXXI, 1686, 1657. — Petrus Comestor, CXCIII, 1275.

BARUCH, Neris filius, qui dictante Jeremia, conscripsit librum populo perlegendum. S. Hilarius, X, 127, 156. — S. Zeno, XI, 410, 411. — S. Hieronymus, XXIV, 679, 680; XXVI, 415. — S. Augustinus, XLI, 591. — Rabanus Maurus, CXI, 56, 1071, 1072.

BATHUEL, filius Nachor, pater Rebecca. S. Ambrosius, XIV, 580.

RENADAD, filius Hasael, rex Syriæ. S. Salvianus, LIII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 213, 236.

BENJAMIN, inter fratres ortu posterior, cujus natalitatis processus matri dedit occubitum; ipse est lupus vorax et sanguinarius, qui super basem sortis sue mane hostias sanguinem fudit, et ad vesperam escas principibus et sacerdotibus dividit. Rufinus, XXI, 833. — S. Augustinus, XXXVI, 834, 1042. — Cassiodorus, LXX, 580. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 263. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135, 267. — Rabanus Maurus, CVII, 617, 640, 663; CVIII, 1144; CXI, 48. — S. Petrus Damian., CXLV, 1036. — Rupertus abb., CLXVII, 832, 834. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 89. — Richardus a S. Victore, CXVI, 773. — Petrus Comestor, CXCIII, 1123, 1140.

BERZELIAI, qui regi David cibos subministravit. — S. Augustinus, XXXIII, 214.

BETHSABEE, Urie uxor quam David adamavit; quæ

tacta ilius uxor Salomonem peperit. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 430. — Godefridus abb. (CLXXIV, 1620).

BOOZ, filius Salomonis, Ruth duxit in uxorem, ex qua Obed. S. Ambrosius, XV, 1602, 1603. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CVII, 1203; CVIII, 1297, 1216. — Paschasius Radbertus, CXX, 62, 90. — Gerhohus, CXCIII, 1501.

CAIN, Adami filius, qui fratrem Abel anum occidit, et fuit vagus et profugus in terra. S. Cyprianus IV, 611. — S. Hilarius, IX, 618. — S. Zeno, XI, 514. — Philastrius, XII, 1116, 1261. — S. Ambrosius, XIV, 515 et seqq. 529, 530, 550, 551, 553 et seqq., 537, 589-561, 864, 1040; XVI, 819, 881; XVII, 706, 976, 980. — Juvenius, XII, 550, 851. — S. Hieronymus, XXIII, 944, 945; XXV, 920, 1146. — S. Augustinus, XXXIV, 596, 518; XXXV, 2013; XXXVI, 412, 705, 753, 775, 997; XLI, 437, 438, 441, 444, 445, 456, 460, 461, 463, 465, 469; XLII, 154, 229, 260; XLIII, 54, 519; XLV, 1536. — S. Prosper, LI, 697, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 4, 96, 109, 117, 172. — Anonymus, LIX, 524. — S. Gregorius Magn., LXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 225 et seqq. — Rabanus Maurus, CVII, 501; CXI, 716; CXI, 32, 35. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — Angelomus, CXXV, 146, 148. — Paschasius Radbert., CII, 187. — S. Petrus Damian., CXLV, 388. — Guibertus abb., CLVI, 78 et seqq. — S. Bruno Astens., CLXIV, 172, 174 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 324, 327, 334; CLXVIII, 815, 816. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 630 et seqq. — Volbero abb., CXCIV, 1263. — Adamus Scotus, CXCIII, 815. — Petrus Comestor, CXCIII, 1078. — Petrus Cantor, CCV, 55, 567. — S. Martinus Legion., CCVIII, 215, 216.

CALEB, filius Hesron, explorator terræ Chanaan. Philastrius, XII, 1288. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 630. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 278. — Rabanus Maurus, CVIII, 115. — Haymo, CXVI, 937. — Rupertus abb., CLXVIII, 879, 1390. — Petrus Comestor, CXCIII, 1268 et seqq.

CETHURA, quæ interpretatur aromatizans, quæ post obitum Saræ Abraham duxit in uxorem. S. Ambrosius, XIV, 528. — S. Augustinus, XXXIV, 566; XLI, 512. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 233. — Rabanus Maurus, CVII, 579. — Angelomus Luxev., CXXV, 205. — S. Bruno Astens., CLXIV, 202.

CHAM, qui interpretatur calidus, inter tres Noe filius medius, patri sui nuditate derisit, propter quod natus. Tertullianus, II, 66. — Lactantius, 327, 328. — Philastrius, XII, 1291. — S. Ambrosius, XIV, 563, 408, 409, 412, 414. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678. — S. Augustinus, XXXIV, 53; XXXVII, 1398; XLI, 477, 478. — Anonymus, LIX, 326. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 235-237. — Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 528; CVIII, 454; CXI, 51. — Walafridus Strab., CXIII, 112, 115. — Remigius monac., CXXXI, 78. — S. Bruno Astens., CLXIV, 185 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 360. — Petrus Comestor, CXCIII, 1087.

CHANAAN, filius Cham, a Noe maledictus; ex illo Chanaan et terra Chanaan, quæ postea Abrahamo promissa fuit. S. Ambrosius, XIV, 409, 414. — S. Augustinus, XXXVII, 1591, 1751; XLI, 478, 499, 524. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — Rabanus Maurus, CVIII, 20; CXI, 94.

CHUSAN-RASATHAIM, rex Syriæ, qui super Israel octo annos regnavit. Rabanus Maurus, CVIII, 1122.

CORE, contra Moysen seditiosus, et igne absorptus. S. Cyprianus, IV, 513. — S. Augustinus, XXXVI, 464, 482, 493, 514, 525, 553, 605; XXXVII, 1056, 1069. — Rabanus Maurus, CVIII, 680, 681; CIX, 1089; CXI, 53, 71, 72. — Adamus Scotus, CXCIII, 814. — Petrus Comestor, CXCIII, 1230.

CYRUS, rex Persarum, qui captivos Israelitas in Iudæam redire permisit, et eis vasa quondam a Nabuchodonosor ablata restituit. S. Hieronymus, XXV, 45, 46, 536. — S. Augustinus, XLI, 117, 563. — Ven. Beda, XLI, 810. — Rabanus Maurus, CIX, 553, 556; CXI, 356. — Haymo, CXXI, 942. — Rupertus abb., CLXVII, 152; CLXIX, 167-169, 1371, 1373-1375. — Petrus Comestor, CXCIII, 1470.

DALILA, Samsonis uxor, quæ illi verticem decalavit, et sic rapuit vires. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112. — Rabanus Maurus, CXI, 57. — Rupertus abb., CLXVII, 1080. — Godefridus abb., CLXXIV, 275, 276 et seqq.

DAN, filius Jacob, cujus ex germine Samson, sceptrum tenet Israel, fortis Nazareus, et triumphator in hostibus, obsidens in morem serpentis Philistinorum semitas, et equitatum ejus, ut regulus, spiritu oris sui depopulans. S. Ambrosius, XIV, 684, 685, 1079. — Rufinus, XXI, 521. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 536; LXXIX, 114

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 135. — Rabanus Maurus, CVII, 661, 662; CIX, 30; CXI, 44, 578.

DANIEL propheta, de tribu Juda in Betheron superiore natus, genere nobilis, princeps omplum Chaldaeorum, regumque prosapia et doctus patrie nobilitate, Annis centum et decem vixit, sepultusque est in spelunca regia, solus in captivitate cum gloria. S. Hilarius, X, 172, 465. — S. Zeno, XI, 117, 118. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXIII, 508, 451, 453; XXV, 120, 48, 499, 503, 720. — Dexter, XXI, 570-572, 579-591. — S. Augustinus, XXXIII, 899, 901, 904, 911; XXXIV, 461, 463; XXXV, 2059, 2191; XXXVII, 1751; XXXIX, 2027; XL, 716; XLI, 595; XLIV, 159. — Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Maximus Taurin., LVII, 576. — Cassiodorus, LXX, 1114. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 535; LXXVI, 277, 516, 797, 862, 876. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 145, 169. — B. Alcuinus, CI, 1122, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 265; CXI, 67. — Rupertus abb., CLXVII, 1499 et seqq., 1518 et seqq.; CLXVIII, 1392; CLXIX, 1069, 1368-1371. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1892, 1290. — Godefridus abb., CLXXIV, 1113. — Petrus Lombardus, CXCI, 81. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1243, 1246, 1296, 1298, 1306. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1417. — Alanus de Insulis, CCX, 248.

DARIUS, rex Persarum, qui Babylonium subvertit imperium, et secum tulit et in Medos adduxit Danielum, honore maximo habitum. Tertullianus, II, 614. — S. Hilarius, X, 691, 870. — S. Hieronymus, XXIII, 459; XXIV, 128; XIV, 518, 535, 536, 1418, 1419. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Ven. Beda, XCI, 818. — Rabanus Maurus, CIX, 555, 556; CXI, 356.

DATHAN, qui a Domino correptus, igne perit cum Abiron et Core, quos vide. S. Cyprianus, IV, 515. — S. Hilarius, IX, 481. — S. Hieronymus, XXV, 1087. — S. Salvianus, LIII, 47. — Ven. Beda, XCIII, 402. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1250. — Petrus Cantor, CCV, 80, 151.

DAVID, rex idem atque propheta, ortus de genere Iuda, filius Jesse, natus in Bethlechem, puer pastor ovium, inter fratres etate minor, virtute praestantior, a Iosue in regnum vocatur, a propheta in regem unctus, belliger juvenis, in certamine singularis, in triumpho gloriosus, vincendo veteranis, patiens in adversis, prudens in periculis, in peccato proprio dolens, in alieno funere lugens, promus ad poenitentiam, velox ad veniam, in convicto mitis, ad misericordiam facilis. Anno regni quadragesimo, mensis autem septuagesimo, diem vitae supremum consummavit, sepultusque est in civitate sua Bethlechem, ubi etiam Dominus noster Jesus Christus secundam carnem est passus. Tertullianus, II, 11, 503, 548, 624, 957, 960. — S. Cyprianus, IV, 641, 667, 762. — S. Hilarius, IX, 321, 322, 357, 358, 359, 374, 575, 597, 598, 401, 403, 404, 515, 517, 519, 520, 538, 545, 546, 549, 550, 551, 553, 558-560, 567, 570-576, 585, 594-597, 602, 606, 609, 622, 623, 626-628, 632-635, 639, 641, 686, 689, 728, 729, 733, 734, 737-740, 816, 835, 854, 858, 810, 811, 965. — S. Zeno, XI, 320, 321. — S. Optatus, XI, 940, 981. — Philastrius, XII, 1226. — S. Ambrosius, XIV, 509, 600, 813, 824, 841, 848, 851, 853, 854, 857-868, 874, 875, 883, 884, 887, 889, 890, 894, 899-902, 907, 908, 958, 1009, 1015, 1016, 1031; XV, 1197, 1208, 1291, 1292, 1401, 1402, 1415, 1417; 1418, 1506, 1591, 1603, 1613, 1646, 1669, 1670; XVI, 30, 52, 75, 93, 112, 113, 155, 162, 165, 589, 514, 520, 886, 1065, 1067, 1090, 1120, 1161, 1162, 1179, 1321, 1323, 1375; XVII, 833, 854. — S. Hieronymus, XXIII, 243, 512, 535, 557, 558, 1053; XXIV, 585, 811; XXVI, 420, 421. — S. Gaudensius, XXXI, 926. — S. Augustinus, XXXVII, 569, 554, 782; XXXIV, 77, 449, 1045; XXXV, 2157; XXXVI, 73, 130, 148, 154, 501, 502, 503, 515, 325, 526, 600, 601, 603, 619, 628, 646, 618, 663, 664, 715, 716, 725, 1007; XXXVII, 1258, 1476, 1716, 1717, 1845, 1858, 1859; XXXVIII, 508; XI, 536, 472, 474; XLI, 540; XLII, 161, 441, 458, 618, 619, 635. — Cassianus, CLIX, 536, 410. — S. Prosper, LI, 378, 340. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 6, 10, 41, 45, 115, 116, 145, 150. — S. Salvianus, LIII, 92, 54, 91, 107, 159. — S. Leo Magnus, LIV, 569, 569. — Anonymus, LIX, 550. — S. Paulinus Nolan., LXI, 211, 515. — Cassiod., LIX, 972; LXX, 35, 157, 187, 241, 507, 558, 433, 1015, 1021. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 625, 636, 638, 668, 799, 879, 908; LXXVI, 80, 252, 276, 577, 578, 408, 409, 445, 444, 636, 970, 971, 1040, 1083, 1102, 1256; LXXVII, 17, 45, 53, 58, 59, 91, 101, 126, 176, 862, 989, 1054, 1161, 1162; LXXIX, 111, 224, 402, 436, 458, 461. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 159, 163, 399 et seqq., 410 et seqq., 420. — Ven. Beda, XCI, 605, 609, 624, 649, 674, 681, 689; XCIII, 436, 440, 442. — B. Alcuinus, C,

631, 725, 729, 1125; CI, 1282, 1293. — S. Agobardus, CIV, 97, 161. — Rabanus Maurus, CVI, 1065; CIX, 11, 49, 80, 53, 58, 62, 66, 74, 80, 87, 97, 113, 512, 1087; CXI, 53, 592; CXII, 1160. — Walafridus Strab., CXIII, 573 et seqq., 638. — Angelomus, CXV, 331, 352 et seqq., 361, 392. — Haymo, CXVI, 193, 201; CXVII, 234; CXVIII, 112. — Paschasius Radbert., CXX, 63, 65. — S. Bruno Heriboli., CXLI, 214, 250. — S. Petrus Damian., CXIV, 643, 725, 726, 1101. — S. Bruno Carthusius., CLII, 869. — S. Anselmus, CLVIII, 652. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 691, 693, 694; CLXXVII, 614, 615, 1078 et seqq. — Hervens., CLXXXI, 1656, 1657, 1659. — S. Bernardus, CLXXXIII, 279, 830, 860, 891; CLXXXIV, 590, 875; CLXXXV, 19. — Petrus Lombardus, CXCI, 77, 78, 497, 498. — Gerhohus, CXIII, 857; CXIV, 151. — Wollero abb., CXIV, 1037, 1038, 1047. — Richardus a S. Victore, CXVI, 467, 1235. — Adamus Scotus, CXCVIII, 193, 196, 389, 589, 825, 827. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1510, 1515, 1525, 1537 et seqq., 1553, 1549. — Philippus de Harveag, CIII, 552, 63, 870, 871, 1082, 1073, 1082. — Petrus Cantor, CCV, 59-61, 83, 336. — Petrus Bleasens., CCVII, 466. — S. Martinus Legion., CCVIII, 907.

DEBBORA prophetis, Lapidoth uxor, quam cum Barac Sisaram debellavit in virtute Damini. S. Ambrosius, XVII, 248, 249. — S. Hieronymus, XXVII, 227. — S. Augustinus, XI, 572. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 580, 581. — Ven. Beda, XCIII, 425. — Rabanus Maurus, CVII, 1151, 1126, 1138; CVIII, 632, 638; CIX, 1144; CXI, 56.

DINA, filia Jacob, quam Sichem princeps violavit. S. Gregorius Magnus, LXXVII, 108, 667, 668. — Rabanus Maurus, CVII, 614; CXI, 42.

DOEG, servus Saulis, qui sacerdotem Ahimelech prodidit, et sacerdotes Dumini interfecit. S. Ambrosius, XV, 1648. — S. Augustinus, XXXVI, 621. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 429. — Rabanus Maurus, CIX, 59, 70, 321, 522.

EGILON, rex Moabitum, qui interpretatur rotas vel orbitas. Rabanus Maurus, CVIII, 1129; CIX, 1150; CXI, 55.

ELCANA, qui interpretatur possessio Dei. S. Cyprianus, IV, 689. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 21, 20. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 435. — Ven. Beda, XCI, 499. — Rabanus Maurus, CIX, 12, 13, 77. — Angelomus Luxov., CXV, 248. — Rupertus abb., CLXVII, 1064. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 181 et seqq. — Gerhohus, CXIV, 1009.

ELEAZAR, Aaronis successor. S. Ambrosius, XVI, 1204. — Walafridus Strab., CXIII, 454.

ELEAZAR, martyr. S. Cyprianus, IV, 671, 672. — S. Ambrosius, XIV, 632, 633. — Rabanus Maurus, CIX, 16; CXII, 53.

ELEAZAR, miles. S. Ambrosius, XVI, 82. — S. Gregorius, LXXVI, 119. — Rabanus Maurus, CIX, 1174.

ELEAZAR, filius Amiasab. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 452, 453.

ELIAS Thesbitis sacerdos magnus atque propheta, habitator solitudinis, fide pius, devotione summus, in laboribus fortis, industria solers, excellenti ingenio praeditus, in exercitatione disciplinae structus, in sancta meditatione assiduus, metuque mortis intrepidus verberavit tyrannos, sacrilegos interfecit, multisque signis virtutum effuluit. Tandem igneo curru in caelum raptus ascendit, venturus, in fine mundi ad Antichristum delendum. Tertullianus, II, 413, 636, 711, 755, 759, 881. — S. Hilarius, IX, 622, 1072, 1158. — Philastrius, XII, 1126, 1127, 1168, 1252, 1281. — S. Ambrosius, XIV, 519, 697, 700, 710, 720, 731; XV, 1508, 1548, 1585, 1601; XVI, 107, 204, 205, 253, 259, 477, 834, 835, 1097, 1155. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 507, 508, 589, 581, 345, 558, 580; XXV, 334, 1082, 1447. — S. Augustinus, XXXIII, 531, 871, 872; XXXIV, 390, 397, 702, 729; XXXV, 1408, 1416, 2181-2185, 2230; XXXVIII, 1535; XXXIX, 1823, 1828, 2265; XLI, 785; XLV, 1348. — S. Petrus Chrysolog., LI, in sermonibus 27, 45, 92, 151, 156, 147, 180, 181, 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 452, 875, 878. — Cassiodorus, LXX, 577. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 872, 964, 963, 1053; LXXVI, 101, 162, 178, 587, 918, 1216, 1217; LXXIX, 67, 236, 321, 538, 575. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 270, 418. — Ven. Beda, XCII, 576; XCIII, 447. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CVIII, 431; CIX, 226, 207 et seqq., 223, 568, 1160, 1161; CXI, 1078, 1083. — Walafridus Strab., CXIII, 607. — Angelomus Luxov., CXV, 177 et seqq., 496 et seqq., Haymo, CXVIII, 881. — Rupertus abb., CLXVII, 1239, 1245, 1251; CLXVIII, 506, 836, 885, 1391; CLXIX, 1026, 1027, 1324-1328; CLXX, 103. — Godefridus abb., CLXXXIV, 334. — Hugo de S. Victore, CLXXXV, 708, 709 et seqq., 712, CLXXXVI, 630, 691. — S. Bernardus, CLXXXIV,

718, 719, 763, 761. — Adamus Scotus, CXCIII, 823. — Petrus Comestor, CXCIII, 1378, 1379 *et seqq.*, 1387. — S. Martinus Legion., CCVIII, 825.

ELIEZER, servus Abraham fidelis, qui e Mesopotamia adduxit Rebeccam Isaac uxorem. S. Augustinus, XLI, 5 2. — B. Alcuinus, CI, 536.

ELIMFLECH, Boos consanguineus. Rabanus Maurus, CVIII, 1201, 1202. — Rupertus abb., CLXVII, 1058.

ELIPHAZ, unus e tribus Jobi amicis. S. Gregorius Magnus, LXXV, 526, 621, 695.

ELISÆUS, Eliæ discipulus, ex Abel Meula oppido, ex tribu Ruben oriundus. Hic gemino Eliæ glorificatus spiritu, plurimis atque magnis virtutum signis emicuit. Jordanem transitu suo divisum, refrenatis undis, retro convertit; aquas Jericho steriles, demerso vasculo, ad fecunditatem perduxit; pueros insultantes sibi verbo tradidit bestias repente vorandos; sanguineas aquas in necem hostium decurrere fecit; inter hæc, sterilem conceptione verbo fecundavit, ejusque filium mortuum suscitavit; Naaman lepræ stigmatibus lavacro Jordanis purgavit; lepra quoque maledictum aspersit discipulum: ferrum securis in Jordane mersum, ligno in aqua misso, supernatare fecit; hostes Syriae cecitate percussit; mortem incredulo prædixit, fragore quadrigarum fugavit hostem, obsidionem dispersit, famem repulit. Postremo post mortem exanimis cadaveri viam dedit. Illius sepulchrum usque hodie in Sebastia civitate ostenditur honore satis dignum, et digna habitum veneratione. S. Hilarius, IX, 787. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XIV, 241, 1029; XV, 1508; XVI, 169, 178, 834 *et seqq.*, 957, 1197, 1198. — S. Augustinus, XXXV, 2185, 2230; XXXIX, 1826, 1827, 1852, 2263. — S. Maximus Taurin., LVII, 465, 466, 657. — S. Fulgentius, LXV, 417. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 796, 797, 891, 895; LXXVI, 217, 218, 759, 790, 791. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 141, 419, 430. — Ven. Beda, XCIII, 447; XCIV, 1237. — Rabanus Maurus, CIX, 215, 225 *et seqq.*, 245, 246; CXI, 67. — Walafridus Strab., CXIII, 612, 615.

— Angelomus Luxor., CXV, 497, 517. — Haymo, CXVIII, 891, 9 7. — Rupertus abb., CLXVII, 1218, 1254, 1258, 1260; CLXVIII, 305, 306, 879, 1109; CLXIX, 1026, 1524, 1528, 1529. — Godefridus abb., CLXXIV, 351. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 711; CLXXVII, 691. — Petrus Lombardus, CXCI, 50. — Adamus Scotus, CXCIII, 835. — Petrus Comestor, CXCIII, 1380, 1388 *et seqq.*, 1399.

ELIUD, unus e tribus Jobi amicis, qui superbe contra eum locutus est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108. — Rabanus Maurus, CXI, 50.

EMAN, filius Jobel, unus de cantoribus quos David in collatione arcæ præfexit reliquis ad canendum. Rabanus Maurus, CXI, 70.

ENOCH, filius Jared, septimus ab Adam, placens Deo, malorum nescius, mortis ignarus, qui sceleratorum hominum non ferens angustias, a perniciosis contactibus mundi substractus, meruit in eum locum transferri vivens unde fuerat protoplastus expulsus. Sublatus est autem annorum trecentorum sexaginta quinque. Manet autem hactenus in corpore in consummatione mundi restituet cum Eliā mortalem vitæ conditionem. Tertullianus, I, 665, 684, 1307, 1308; II, 601 *et seqq.* — S. Hilarius, IX, 748, 1032. — Philastrius, XII, 1300. — S. Ambrosius, XIV, 283; XVI, 204, 305, 1097. — Juvenius, XIX, 331. — S. Hieronymus, XXIII, 2 6, 381, 580, 615; XXV, 1087, 1147; XXVI, 573, 574. — S. Augustinus, XXXIV, 397; XXXV, 2154; XL, 1037, 1154, 1144; XLI, 447, 460, 462; XLII, 262, 593; XLIV, 598; XLV, 1581. — Cassiodorus, LXX, 377. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 671; LXXVI, 922, 969, 1216, 1217. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 100, 102 151. — B. Alcuinus, C, 519, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 223, 1081; CXI, 53; CXII, 225, 791, 794. — Walafridus Strab., CXIII, 100, 101. — Haymo, CXVIII, 891. — Petrus Lombardus, CXCI, 490, 491. — Philippus de Harverg., CCVIII, 1013, 1014. — Alanus de Insulis, CCX, 260, 341, 343.

ENOS, filius Seth, qui initium fuit invocando nomen Domini. S. Hieronymus, XXVI, 351. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 52. — Walafridus Strab., CXIII, 102. — Alanus de Insulis CCX, 341, 343.

EPHRAIM, semen Joseph, et adoptivus filius Israel, atque in numero patriarcharum benedictioni testamenti relictus; minor ætate fratre, sed maiori prelatu gratia benedictionis, in concubis tribus fortior, et inter fratres dominator invictus. S. Hilarius, IX, 588. — Cassiodorus, LXX, 352, 371, 580, 779. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 24. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 136. — Rabanus Maurus, CVIII, 1144, CIX, 14; CXI, 49, 1102.

ESAU, filius Isaac ex Rebecca, frater Jacob, cui propter escam primogenita sua venundavit, ac postmodum

paterna benedictione sibi promissa privatus est. S. Cyprianus, IV, 621, 631. — S. Hilarius, IX, 623. — S. Ambrosius, XIV, 517; XV, 1435. — Juvenius, XIX, 366 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 575, 919, 978; XXV, 351, 1009, 1010. — S. Augustinus, XXXIV, 579; XXXVI, 715; XXXVII, 1772. — S. Maximus Taurin., LVII, 563. — S. Fulgentius, LXV, 457, 458, 607, 608, 627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 649, 690, 959; LXXVI, 557, 829. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 255. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 583, 615, 619; CVIII, 1156, 1159; CIX, 717; CXI, 1455, 1486. — Walafridus Strab., CXIII, 150. — Remigius monac., CXXXI, 102. — S. Petrus Damian., CXLV, 272. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 208. — Rupertus abb., CLXVII, 449 *et seqq.*, 463, 491. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 632; CLXXVI, 1213. — Petrus Lombardus, CXCI, 1518; CXCI, 505. — Adamus Scotus, CXCIII, 811. — Petrus Comestor, CXCIII, 1111, 1121. — Petrus Cantor, CCV, 61. — S. Martinus Legion., CCVIII, 815.

ESDRAS sacerdos Dei, qui a plerisque Malachias, id est angelus Dei vocatur. Hic sacra scriptor extitit historiarum, atque alter lator legis post Moysen, namque post captivitatem legem incensam ex gentibus renovavit, Hebraicarumque litterarum elementa juvenit. Hic reduit Israel, et reedificavit fecit Jerusalem. Mortuus est ante ac sepultus cum patribus suis humatus in Jerusalem. S. Hilarius, IX, 254. — Philastrius, XII, 1232. — S. Ambrosius, XVI, 1074; XVII, 219. — S. Hieronymus, XXIII, 190, 344, 345. — S. Augustinus, XXXV, 2191; XLI, 596. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 174. — Ven. Beda, CXI, 851, 878, 876, 908. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 505, 511; CXI, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 706, 711. — Haymo, CXVII, 25. — Rupertus abb., CLXIX, 1288, 1289, 1578. — Hugo de S. Vict., CLXXV, 750. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Petrus Comestor, CXCIII, 1483.

ESTHER regina, filia fratris Mardochei, de stirpe Benjamin, captiva de Jerusalem in urbem Suas translata est, atque aspectu formæ et perspicua virginitatis excellentia regi Persarum connubii copulata. Hæc, ut populum suum a periculo liberaret, morti se obtulit, amicumque regis adversus populum Dei nefaria suadentem, cruci tradendum persuasit, gentemque liberam ab exilio eruit atque a servitute eripuit. Jacet sepulta in Susis, urbe Medorum, in qua etiam regnavit. S. Ambrosius, XVI, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 596; XLIV, 569. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 146, 147. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 446, 633; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 739 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 877; CLXIX, 1581, 1589, 1590; CLXX, 106. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 735 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1489. — Thomas monac., Clotera, CCVI, 176.

ETHAN, Ezer belita, filius Chusi, unus de cantoribus David regis. Rabanus Maurus, CIX, 512; CXI, 70. — Haymo, CXVI, 193.

EVA, e costa Adami dormientis efformata, generis humani mater, quæ prima a serpente seducta, e ligno vitæ comedit, et sic omnes perdidit filios. Tertullianus, I, 1257, 1277; II, 63, 723, 782. — S. Zeno, XI, 277, 300. — S. Ambrosius, XIV, 279, 289, 290, 298, 301-303, 310, 311, 1040; XV, 1205, 1407, 1408, 1615, 1614, 1622, 1632; XVI, 511, 512. — S. Hieronymus, XXIII, 912, 913. — S. Augustinus, XXXII, 715; XXXIV, 207, 212, 215, 445, 446; XXXVII, 1459, 1475; XXXIX, 1984, 1985, 1991, 2101; XLIV, 442, 864; XLV, 1564, 1566. — S. Maximus Taurin., LVII, 254. — Anonymus, LIX, 523, 524. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 606. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 99, 151, 217, 220. — Paulus diar., XCIV, 1208 1210. — Rabanus Maurus, CVII, 474, 482, 481; CVIII, 1148; CXI, 51. — Haymo, CXVIII, 928. — Hincmarus, CXV, 818. — Remigius monac., CXXXI, 62. — S. Petrus Damian., CXLIV, 411. — Guiberus abb., Clvi, 70 *et seqq.*, 497, 589. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 164 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 281 *et seqq.*; CLXVIII, 867, 866. — Godefridus abb., CLXXIV, 360, 561, 427, 473, 478, 939, 1014, 1091, 1151. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 10, 597, 659, 640. — S. Bernardus, CLXXXIII, 488; CLXXXVI, 749, 750. — Petrus Lombardus, CXCI, 215, 311, 312. — Gerhohus, CXIII, 1505. — Richardus a S. Victore, CXVI, 563. — S. Martinus Legion., CVIII, 583.

EZECHIAS, impius Achaz filius, rex tamen pius fuit; fregit serpentem æneum; ad Isaiam prophetam misit nuntios, et pro opere bono, illi quindecim annis adjungitur. S. Hilarius, IX, 575, 615, 614. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXIII, 308. — S. Augustinus, XXIII, 401; XXXIV, 531; XXXV, 2187; XLI, 578. — Cassianus, XLIV, 403-408. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1003; LXXVII,

17; LXXIX, 140, 206. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225; LXXXIII, 111, 420-422. — Ven. Beda, XCIII, 449. — Rabanus Maurus, CIX, 252, 253, 276, 288, 260, 261, 261, 517, 705; CXI, 63. — Walafridus Strab., CXIII, 621, 622. — Angelomus Luxov., CXV, 529, 529, 532, 535. — Haymo, CXVI, 696, 899, 900. — Rupertus abb., CLXXVIII, 24, 879. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 640, 641. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1411, 1412.

EZECHIEL sacerdos, filius Buzi, genitus in terra Sarrim, in typo Christi filius hominis nuncupatur. Hic captivus cum Joachim in Babyloniam ductus, ad captivos prophetavit, corripiens eorum offensiones, et zelo Dei motus, cuncta eorum crimina turpitudinesque arguens. Quem dum populi Israel interfecit, pro eo quod severitate et auctoritate pontificali corripere ab eo ob impietatem sacrilegi. Sepultus est a populo in agro Maurim, in sepulchro Sem et Arphaxad. S. Cyprianus, IV, 482. — S. Hilarius, X, 465. — S. Optatus, XI, 979. — S. Amrosius, XVI, 296; XVII, 915. — S. Hieronymus, 19, 58, 298, 471, 698, 703, 735. — S. Augustinus, LXXVI, 772; XLII, 592; XLIV, 1275, 1281. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 166. — S. Maximus Taurin., LVII, 350. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 204, 797, 798, 868-870, 929, 954-956, 948, 949; LXXVII, 43, 46, 126; LXXIX, 247, 264, 484. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 145, 168, 169. — B. Alcuinus, C, 1118; CI, 1127. — Rabanus Maurus, CX, 497, 551, 555, 558, 561, 595, 617, 750, 937. — Walafridus Strab., CXIV, 42. — Haymo, CXVI, 195. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1145 et seqq. — Petrus Cantor, CCV, 183.

GAD, filius Jacob ex Lia, in prociectu praelii expeditus, pro fratribus trans Jordanem relictis adversus hostes gentesque dimicat, et forti brachio victor triumphat. S. Ambrosius, XIV, 695. — Rufinus, XLI, 525. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 155. — B. Alcuinus, C, 1151.

GEDEON filius Joas ex tribu Manasse, genitus in montudine, liberator populi, et multorum pater extitit. Illorum, magno fortis, consilio strenuus, signis explorans futuræ documenta victoriæ, potentiamque Dei in vellese. Hic cum trecentis viris victor de Amalech fortiter triumphavit. Judicavit Israel annos quadraginta, mortuusque est senex et sepultus in sepulchro Joas patris in Ephra de familia Ezri. S. Ambrosius, XVI, 705-707, 738. — S. Hieronymus, XXIV, 140; XXVII, 257. — S. Augustinus, XXXIV, 809, 815-815; XXXVI, 521, 835, 907; XXXIX, 1616; XLIII, 598. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 564-567. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 158, 381-383. — Ven. Beda, XCIII, 421, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1156-1159, 1166-1171, 1182; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 678, 679 et seqq.; CLXXVII, 705, 1092. — Hervey, CLXXXI, 1656, 1657. — Petrus Lombardus, CXII, 497. — Garnerius, CXIII, 252, 255. — Adamus Scotus, CXCVIII, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1298. — Petrus Cantor, CCV, 40, 158, 147, 175. — Thomas monac., CCVI, 543.

GIEZI, Elisei discipulus et minister, qui ob avaritiam, Naaman Syri lepram hæreditavit. Rabanus Maurus, CIX, 253. — Rupertus abb., CLXVII, 1265. — Petrus Cantor, CCV, 81, 134, 155.

GOLIATH, gigas Philistæus, quem superhientem lapide David prostravit. Philastrius, XII, 1225. — S. Augustinus, XXXVI, 502; XXXVIII, 197. — S. Maximus Taurin., LVII, 450, 781, 782. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113. — Rabanus Maurus, CIX, 52, 53; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 515. — Rupertus abb., CLXVII, 1100. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1311.

HEBER, in cuius domo propria loquela remansit, cæteris linguis divisus, et a quo dicti sunt Hebræi. Philastrius, XII, 1219, 1255. — S. Augustinus, XXXV, 2525; XLI, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105.

HELLI, sacerdos magnus, qui pro filiorum iniquitate reprobatur, quia illos reprehendere negligebat, et e solo lapsum, capta arca, fractis cervicibus mortuus est. Philastrius, XII, 1124. — S. Ambrosius, XVII, 209. — S. Augustinus, XXXV, 2239; XXXIX, 2321. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 57, 570; LXXIX, 134, 140, 141, 761. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 393. — Ven. Beda, XCI, 505, 509, 515, 516, 524; XCIII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 15, 30-32, 25, 27; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 250. — Samuel Marochianus, CXLI, 341. — Rupertus abb., CLXVII, 1070, 1072; CLXIX, 881. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 685. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1298.

HER, filius Jada, qui interpretatur pellicius. S. Zeno,

XI, 453. — S. Augustinus, XLII, 156. — Rabanus Maurus, CIX, 289.

HIRAM, Tyri rex, qui ad construendum Domini templum plurima præbuit Salomon. Ven. Beda, XCI, 759. — Rabanus Maurus, CIX, 420, 453, 474. — Angelomus Luxov., CXV, 316.

HOLOPHERNUS, dux Nabuchodonosor, quem Judith Bethuliam ostidentem obtinuit. Rabanus Maurus, CIX, 546, 572, 573, 575, 603, 608, 637. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748.

HABACUC propheta, de tribu Simeon, in agro Bethsachar ortus est, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Ambrosius, XVI, 1135. — S. Hieronymus, XXIII, 508, 535, 534, 562, 886, 895, 902; XXV, 58, 1275. — S. Augustinus, XLI, 547. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 68. — Cassiodorus, LXXIX, 1161. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CXI, 69; CXII, 1111, 1128. — Haymo, CXVI, 705. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1469. — Philippus de Harveng, CCIII, 1039.

ISAAC, filius Abraham, ex promissione in terra Chanaan genitus, semen æternum vocatur, conjugalis vite castimonia clarus, promptus ad gratiam, ad ignoscendum paratus, qui excludentes non armis expulsi, sed patientia vicit; qui penitentes cum bonitate recepit, qui per amorem Dei eosque detulit honorem parenti, ut ad aram sponte sacrificandus accelleret, atque in figuram Christi mortem non recusaret. Obiit centum octoginta annorum, sepultusque est juxta patrem suum. S. Cyprianus, IV, 629, 689, 802. — S. Hilarius, IX, 550. — S. Zeno, XI, 418, 420, 425, 429. — S. Ambrosius, XIV, 319, 428, 446, 447, 501, 539, 1061. — S. Hieronymus, XXII, 257, 969, 975; XXIV, 618. — S. Augustinus, XXXIV, 566, 569; XXXVI, 241, 245; XXXVI, I, 51, 58, 41, 153; XLI, 459, 505, 510, 511; XLIV, 714. — S. Prosper, LI, 696. — S. Maximus Taurin., LVII, 799. — Cassiodorus, LXXIX, 861. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 671, 918; LXXVI, 408, 763, 770, 771, 789, 829, 970; LXXVII, 184, 189, 595; LXXIX, 477. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 155, 248, 252, 253, 255. — Ven. Beda, XCIII, 797. — Paulus diaconus, XCIV, 1211, 1215. — B. Alcuinus, C, 549. — Rabanus Maurus, CVII, 565, 575, 574, 580; CXI, 57; CXII, 529, 531, 534. — Walafridus Strab., CXIII, 149, 152. — Angelomus Luxov., CXV, 200 et seqq. — S. Bruno Astens, CLXIV, 199 et seqq., 205 et seqq. — Rupertus abb., CLXIX, 95, 101, 104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 650. — Petrus Lombardus, CXCI, 1577; CXVII, 146, 147, 493. — Adamus Scotus, CXCVIII, 135, 481, 821.

ISAI, pater David. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 463, 464. — Rabanus Maurus, CIX, 52; CXI, 58. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 99.

ISAIAS propheta, filius Amos, in illo tanta fuit sanctitatis et vite excellentia, ut unam tantum dicatur habuisse tunicam, et hanc cilicium, quaque etiam postmodum pro delicto populi abjecta, sacro membra cooperuit. Sed, et hoc ad extremum deposito, juxta Domini imperium nudo corpore nudoque vestigio in conventu populorum versatus est, sicut fervorem æstivum hiemalisque pruinae atque imbrum tempestates sustinuit, ut, et Dei præcepis obidiret, et populi depioraret delicta. Hic quindecim gradibus ascendente umbram retrodescendere jussit. Hujus oraculo rex Ezechias mortis dilationem promeruit. Hunc autem Manasses extensum a vertice per medium secuit, atrocique supplicio extinxit. S. Cyprianus, IV, 802. — Potamius, VIII, 1415, 1416. — S. Zeno, XI, 428, 429, 463 et seqq., 472. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1800; XVI, 815, 1180. — S. Hieronymus, XXIII, 817; XXIV, 18, 19, 22, 35, 91, 95, 150, 188, 189, 279, 286, 358, 584, 546, 547; XXV, 101, 592. — Dexter, XXXI, 212, 215. — S. Augustinus, XXXV, 1779; XXXVIII, 259; XLI, 582, 585; XLIII, 505. — S. Fulgentius, LXV, 295. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862, 869; LXXVII, 20, 834; LXXIX, 293, 549, 550, 556, 590. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141, 166, 167. — Rabanus Maurus, CXI, 64; CXII, 1091. — Haymo, CXVI, 695, 718. — Rupertus abb., CLXVII, 1271 et seqq.; CLXVIII, 12, 879. — Godefridus abb., CLXXIV, 765. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 1111. — Hervey, CLXXXI, 17 et seqq. — Adamus Scotus, CXCVIII, 823. — Philippus de Harveng, CCIII, 730. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

ISOBETH, filius Saulis, qui per decem annos super Israel regnavit, qui et interpretatur vir confusio. S. Hieronymus, XXIII, 532. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1323.

Ismael, filius Abraham ex Agar, qui et Ismaelitarum princeps. S. Hieronymus, XXIII, 967; XXVI, 588, 592. — S. Augustinus, XXXVII, 1603; XXXVIII, 35; XLI, 451.

— S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 161. — B. Alcuinus, C, 538. — Rupertus abb., CLXVII, 590, 419. — Petrus Lombardus, CXIII, 146, 147. — Volbero abb., CXC, 1040. — Petrus Comestor, CXCIII, 1698, 1103.

ISSACHAR, filius Jacob, studiosus in laboribus terræ, possidens Galilæam, et de benedictionis suæ fructibus dona porrigens regibus. S. Ambrosius, XIV, 685. — Rufinus, XXI, 519. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1131. — Rabanus Maurus, CXI, 43.

JACOB, filius Isaac natus in terra Chanaan. dilectus matris, supplanator patris, humilis quoque et simplex, et innocentem habitans domum. Hic, postquam primogeniti præripuit benedictionem, obediens matri, et fraternam fugiens iracundiam, exul electus servitutum longam sustinuit; sed dum consor. lo egeret hominum, comitatum meruit angelorum. Hic Domingo collocatus prævaluit; facie ad faciem Deum vidit; famis inopla pulsus, cum præclara progenie ingressus est in Ægyptum Æmens centum quadraginta septem annis, naturæ reddidit debitum, sepultusque est cum patribus suis. Tertullianus, I, 1208; II, 536, 557. — S. Cyprianus, IV, 667. — S. Hilarius, IX, 536, 482, 638, 707, 753, 796, 878; X, 119, 141, 554, 580, 581, 658. — S. Zeno, XI, 316, 428, 452, 453. — N. Ambrosius, XIV, 517, 529, 597 et seqq., 601, 645, 647, 621, 629, 644; XVI, 96, 960, 1019, 1050, 1065, 1216, 1520, 1521, 1545, 1548; XVII, 818, 843, 844. — Juvenius, XIX, 566, 567 et seqq. — S. Hieronymus, XXIII, 413, 628, 968; XXIV, 687, 687, 675; XXV, 921, 825, 930, 1211; XXVI, 515. — S. Augustinus, XXXII, 739; XXXVI, 506, 527, 937, 1015; XXXVIII, 1597, 1598, 1771, 1772, 1936, 1937; XXXVIII, 54, 57, 59, 41, 45, 47, 53, 56, 557, 681, 1275. — S. Prosper, LI, 696. — S. Petrus Chrysolog., LII, in hieronibus 70, 75, 131, 147, 154. — S. Leo Magnus, LIV, 241. — S. Maximus Taurin., LVII, 668, 799. — S. Fulgentius, LXV, 437, 667, 908 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 671, 672, 674, 690, 999; LXXVI, 408, 463, 789, 829, 830, 953, 970; LXXVII, 53, 474, 668, 980, 941. LXXIX, 52, 132, 133, 402, 633. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 154, 255-258, 261, 266. — Ven. Beda, XCII, 597. — B. Alcuinus, C, 519, 552, 1103. — Rabanus Maurus, CVII, 582, 589, 591, 605, 609, 610, 615, 616, 618, 647, 640, 681, 666; CXI, 38, 339, 557. — Valafridus Strab., CXIII, 150, 151 et seqq., 162, 171. — Angelomus Luxov., CXV, 206. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., CXV, 1004 et seqq. — S. B. ano Astens., CLXIV, 201, 205 et seqq., 216 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 419 et seqq., 465, 470, 474, 497, 511, 518; CLXVIII, 339, 560, 878, 1312, 1313, 1315, 1585; CLXIX, 95, 101, 408. — Godefridus abb., CLXXIV, 101. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 58, 59, 489 et seqq., 650, 652, 654; CLXXVI, 1215; CLXXVII, 644, 648, 697, 638. — Herveus, CLXXXI, 1658. — S. Bernardus, CLXXXIV, 736, 1276; CLXXXV, 167. — Petrus Lombardus, CXCI, 896; CXII, 495-495. — Garnerius, CXCVIII, 159, 231. — Volbero abb., CXC, 1270. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1115, 1121, 1140. — Alanus de Insulis, CCX, 513. — Petrus Pictavicus, CXCI, 858, 1153.

JAHIEL, Haber, uxor, quæ Sisaræ Chanaanorum ducis ligno tempora transiit, et sic victoriam reportavit. Ven. Beda, XCIII, 425. — Rabanus Maurus, CVIII, 1136; CXI, 56. — S. Petrus Damian., CXIV, 1081. — Rupertus abb., CLXVII, 1053. — Petrus Comestor, CXCIII, 1273.

JAPHET, filius Noe, qui interpretatur latitudo, et ideo dicitur gentium pater. S. Hilarius, X, 1033. 1031. — Philastrus, XII, 1243. — S. Ambrosius, XIV, 563, 412; XVI, 1169. — Juvenius, XIX, 532. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 236. — B. Alcuinus, C, 532. — Rabanus Maurus, CVII, 525, 526; CIX, 281. — Ven. Guibertus, CLVI, 109.

JECHONIAS, filius Joachim regis Judæ, et ipse rex qui a Jeremia vocatur Sterilis. S. Augustinus, XI, 320; 1076; XXXVIII, 541. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 862. — B. Alcuinus, C, 725.

JEHU, filius Josaphat, rex Israel, qui Jezabel occidit et septuaginta filios Achab. S. Augustinus, XI, 320. — Rabanus Maurus, CIX, 232, 238, 498. — Valafridus Strab., CXIII, 685. — Haymo, CXVII, 15. — Rupertus abb., CLXIX, 886.

JEPRITE, Galaadites, felix in præliis, affectum pietatis exasperans tolerantia mentis; hic enim voverat Deo, ut ei quod illi post victoriam revertenti primum occurreret, immolaret. Nam rediens ex hostibus, Ammonitarum triumphator, ne pollueretur labe periculi, pollicitam sponsonem complavit, ac filiam, quæ victori occurrerat, immolavit. Judicavit Israel sex annis, et mortuus est sepultusque in civitate Galaad, quæ est in dimidia tribu Manassæ. S. Ambrosius, XIV, 858; XVI, 168, 169, 267,

331; XVII, 266. — S. Hieronymus, XXIII, 243, 375; XXIV, 735; XXVII, 261. — S. Augustinus, XXIV, 810, 812, 814, 817-819; XXI, 55, 815, 816, 820. — S. Petrus Chrysolog., LII, sermo 58. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 159, 388 et seqq. — Ven. Beda, XCIII, 428. — Rupertus abb., CLXVII, 1040. — Godefridus abb., CLXXIV, 35. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 680; CLXXVII, 325-327, 329 et seqq. — Herveus, CLXXXI, 1659. — Alanus de Insulis, CCX, 544.

JEREMIAS ex tribu sacerdotali ortus, in vico Anathor, qui est tribus milibus ab Jerusalem, sacerdos in Judæa positus, propheta in gentibus consecratus, antequam plamaretur agnitus, antequam procederet sanctificatus, et ut virgo permaneret, admonitus. Hic prædicare puer cepit, arguens populum ab delictis, et sæpius cohortans ad penitentiam, sed plebis perfidia sævientis crudelitate afficitur sæpe atque ligatur, in carcerem etiam mittitur, projicitur in lacum, catenis cingitur, ad ultimum apud Taphnas in Ægypto a populo lapidatur. Tertullianus, II, 157. — S. Hilarius, IX, 235, 1072; X, 156. — S. Zeno, XI, 410, 811. — Philastrus, XII, 1252. — S. Ambrosius, XVI, 534; XVII, 561. — S. Hieronymus, XXIII, 413, 566, 567; XXIV, 61, 681, 682, 845, 816, 854, 855, 967; XXV, 104, 597-599, 592, 621, 640, 665, 731. — S. Augustinus, XXXII, 816; XXXIV, 541; XXXVII, 1917; XLI, 326, 30, 563, 591; XLV, 1429. — Cassianus, L, 85. — Cassiodorus, LII, 176. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 656; LXXVI, 791, 962; LXXVII, 20, 197, 208, 851. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 142, 167, 168, 422. — B. Alcuinus, C, 1123, 1197. — Rabanus Maurus, CXI, 76, 77, 797, 939, 960, 1030, 1051. — Valafridus Strab., CXIV, 9 et seqq., 46. — Haymo, CXVII, 12, 222; CXVIII, 891. — Guibertus abb., CLVI, 449. — Rupertus abb., CLVII, 1365, 1363; CLXXVIII, 878. — Godefridus abb., CLXXIV, 289. — S. Bernardus, CLXXXII, 335. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Hugo Elerianus, CCII, 257. — Philippi de Harveng, CCIII, 1103. — Petrus Cantor, CCV, 93, 10, 172, 173, 183. — Petrus Blesensis, CCVII, 562. — S. Martinus Legion., CCVIII, 793.

JEROBOAM, qui decem tribus a domo David et a templo Dei separans, ad idololatram perduxit. S. Ambrosius, XVI, 217. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone XI. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 598. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 176. — S. Agobarius, CIV, 253. — Rabanus Maurus, CIX, 199, 1099; CXI, 59, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 126; CLXIX, 384; CLXX, 581. — Godefridus abb., CLXXIV, 311.

JESUS, sacerdos magnus. S. Hieronymus, XXIII, 288, 562. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115. — Rabanus Maurus, CXI, 65.

JESUS, filius Strach. Philastrus, XII, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 165, 166.

JETHRO, sacerdos Madianitarum, cujus filium Moyses duxit in uxorem. — S. Ambrosius, CIV, 529. — S. Augustinus, XXXIV, 619. — Rabanus Maurus, CVIII, 87, 88.

JEZABEL impii, Achab regis impii conjux, quæ occidit prophetas Domini; a canibus dilacerata post mortem Philastrus, XII, 1127. — S. Ambrosius, XIV, 585; XVI, 511, 545, 1210. — B. Alcuinus, C, 1106, 1107. — Rabanus Maurus, CXI, 63. — Rupertus abb., CLXIX, 881, 883, 886, 1067.

JOAB, filius Sarvia sororis David, dux exercitus regis. S. Augustinus, XXXVI, 715. — Rabanus Maurus, CIX, 112.

JOAS filius Ochozias, qui, dum senatus regis occiditur, solus evasit, et rex Judæ a suis ministris interfectus perit. Cassianus, XI, IX, 458. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXI, 58.

JOATHAN, filius Ozias rex Judæ. S. Hieron., XXIV, 101, 102. — Rabanus Maurus, CVIII, 1171, 1172; CIX, 513; CXI, 58.

JOB filius Zaræ de Bosra rex Idumæorum, homo gratiss, fide clarus, humilitate summus, hospitalitate præcipuus, in disciplina mansuetus, in eleemosynis largus, dives in cense, extemplo factus egenus, læcplex in liberis, repente orbis; tentationi traditus, sed contra tentationem fidei lorica armatus; factus gloriosus in certamine, æquanimis in dolore, damna omnium pertulit, sed inter supplicia Deum glorificavit, et pro tanta virtute patientie, duplici in fine remuneratione sublevatus. Vixit autem post plagam centum quadraginta annis, et fuerunt omnes dies vitæ ejus ducenti quadraginta octo anni, et mortuus est atque sepultus in regione sua. Tertullianus, I, 171; II, 103. — S. Cyprianus, IV, 588. — S. Hilarius, IX, 338, 475, 537, 562, 618; X, 723, 721. — S. Zeno, XI, 516, 517, 439-442 et seqq. — S. Ambrosius, XIV, 278, 798, 801, 808, 829, 1019, 1054; XV, 1371, 1396, 1397, 1621; XVI, 1021; XVII, 134. — S. Hieronymus, XXII, 677; XXIII, 581, 582, 539, 583, 685, 890, 971; XXV, 721; XXVI, 537. — S. Gaudensius, XXXI, 835, 837. — S. Augustinus, XXXII, 1329; XXXIII, 212, 519, 1103; XXXV, 1637.

2027, 2027; XXXVI, 229, 258, 527, 539, 660; XXXVII, 1150, 1151; 1207, 1255, 1582-1581, 1612, 1732, 1758, 1794, 1881; XXXVIII, 147, 264, 500, 569; XXXIX, 1511, 1692, 1739, 1815, 1816, 1817, 1818; XL, 615, 632, 704, 716, 719; XLI, 57, 609; XLIV, 159, 161, 162, 287; 40; XLV, 1652, 1820, 1825 — S. Maximus Taurin., LVII, 455 — S. Pudentius, LXV, 316. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 515-528, 529-537, 549, 551, 562, 566-568, 572, 576, 579, 583, 584, 593, 603, 606, 608, 610, 616, 634, 635, 637, 661, 691, 615, 689, 775, 776, 779, 781, 782, 801, 809, 830, 861, 883, 917, 934, 969, 969, 976, 981, 991, 991, 999, 1000, 1040, 1064, 1074-1080, 1136; LXXVI, 104, 204, 205, 215, 235, 256, 257, 249 et seqq., 350, 354, 753, 754, 763; LXXVII, 741; LXXIX, 645. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 108, 156, 165. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1252. — Rabanus Maurus, CXI, 50, 111, 1236. — Walafridus Strab., CXIII, 747, 718, 790, 805, 822, 858. — Haymo, CXVIII, 909. — S. Odo abb., CXXIII, 109 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 453; CLXVIII, 961, 965, 966, 970, 971, 978, 983, 1001, 1009, 1104, 1105, 1107, 1150 et seqq.; CLXIX, 63, 76, 86; CLXX, 381. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1281. — Godofridus abb., CLXXIV, 946, 947, 1115. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 705. — Abaelardus, CLXXVIII, 1561. — S. Bernardus, CLXXXIII, 471, 629. — Petrus Lombardus, CXCII, 359, 498. — Adamus Scotus, CXCVIII, 534. — Philippus de Harveng, XLIII, 1169, 1184, 1186. — Petrus Blesens., CLVII, 795, 826. — S. Martinus Legion., CCVIII, 151, 157, 165, 166. — Alanus de Insulis, CCX, 544.

JOHAD, qui idem ac Joh putatur esse. S. Hieronymus, XXIII, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 516. — Rabanus Maurus, CIX, 247.

JOEL propheta, qui fuit de tribu Ruben, natus in agro Bethoron, ubi etiam in pace mortuus est atque sepultus. S. Augustinus, XII, 583, 587. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 186. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 144, 176. — B. Alcuinus, CI, 1122. — Rabanus Maurus, CIX, 55; CXI, 68. — Haymo, CXVII, 97 et seqq. — Rupertus abb., CLXVIII, 205.

JONADAB, filius Rechab, ex familia Jethro, austeritate vitam consuevit et Rechabitarum pater. S. Augustinus, XXXVI, 875, 876, 890. — Cassianus, XLIX, 1174. — S. Agobardus, CIV, 214. — Philippus de Harveng, CCIII, 932.

JONAS, filius Amathi, ad gentium praecordia mittitur, missus contemnit, contemnens fugit, fugiens dormit: propter quem periclitatur navis, sed magister navis latentem reperit, cetera abiectione devoravit, orantem reventem; rejectus praedicavit subversionem. Sed contristatur in penitentia urbis, et saluti gentium invidit; gaudet etiam sub hederis virentis umbraculo, et dolet subito arescente. Tertullianus, II, 840, 999. — S. Hilarius, IX, 473, 1007, 1008. — S. Zeno, XI, 324, 411-450. — S. Ambrosius, XIV, 222, 1129; XV, 1723; XVI, 1001. — S. Hieronymus, XXIII, 576; XXIV, 854; XXV, 928, 1110, 1147, 1119, 1121, 1122, 1125, 1372, 1575. — S. Augustinus, LXXIII, 242, 291, 382-384; LXXIX, 1610; XL, 666; XLI, 883, 587. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 57. — S. Maximus Taurin., LVII, 357, 358, 602, 603, 814, 815. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1017. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXIX, 391, 652. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 115, 144, 171. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Rabanus Maurus, CXI, 69. — Haymo, CXVII, 127 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 402, 415, 417, 518; CLXX, 118, 119. — Philippus de Harveng, CCIII, 1108-1110.

JONATHAS, filius Saulis, quem occisum in praedio David, cuius amicus erat, amare deservit. Tertullianus, II, 378. — S. Ambrosius, XVI, 179. — S. Hieronymus, XXIII, 551. — S. Maximus Taurin., LVII, 316. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 557; LXXIX, 557, 558, 559-563, 569, 580, 581, 599. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 410. — Ven. Beda, XCIII, 412. — Rabanus Maurus, CIX, 42, 51, 1187. — Walafridus Strab., CXIII, 553, 554, 561, 662. — Angelomus Luxov., CXV, 299, 300 et seqq., 513, 554. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 688 et seqq.

JOSAPHAT, filius Asa, rex Juda, misit qui verum Dei cultum docerent civitates regni. S. Hieronymus, XXIII, 558. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 91. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 285. — S. Agobardus, CIV, 97. — Rabanus Maurus, CIX, 492, 493; CXI, 69. — Haymo, CXVII, 105. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

JOSEPH, princeps Aegypti, filius Jacob ex Rachel, ortus in terra Chanaan, benedictus in primogenitum Israel, et accipiens primum Ruben, dilectus patri, et solus praeter ceteris heres paternae possessionis. Sic zelo sublatu a fratribus in lacum mittitur, ob invidiam venditur, factus humilis usque ad servitutem, patiens usque

ad carcerem, pudicus usque ad passionem, sit in interpretatione sapiens, in consilio futuri prudens, in regno particeps, in secunditate ordinator provisor, in fame dispensator justus, ad reddendam pro malo bonam retributionis gratiam promptus, dum injuriam fratribus non rependit, sed fame depulsa necessitatis subsidia contulit. Principatus est in Aegypto annis octoginta; exactique totius centum et decem annis, diem ultimum clausit. Tertullianus, I, 596; II, 346, 626, 937. — S. Cyrillus, IV, 629, 641, 667, 689, 802. — S. Zeno, XI, 299, 316. — Philastrius, XII, 1, 81, 1251. — S. Ambrosius, XIV, 611-645, 652, 653; 6-639, 668, 688, 856, 1098, 1099, 1110; XV, 1371, 1414, 1610, 1625; XVI, 45, 56, 109, 118, 122, 124-126, 562, 881, 885, 1086, 1181. — Juvenius, XIX, 568, 572 et seqq. — Rufinus, XXI, 527, 528 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 465; XXV, 1495; XXVI, 193, 537. — S. Augustinus, XXXIV, 98, 461, 582, 588, 597, 591; XXXV, 2165; XXXVI, 1021; XXXVII, 1057, 1401; XXXVIII, 1459; XXXIX, 1509, 1592, 1768, 1768, 1768, 1770, 1773, 1924; XLI, 563. — Cassianus, XLIX, 107. — S. Prosperus, LI, 299, 625. — Cassiodorus, LXX, 589. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 585, 745; LXXVI, 408, 515, 546, 1051, 1053, 1217; LXXVII, 957. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 107, 134, 270, 275. — Ven. Beda, XCIII, 565; XCIV, 1272. — B. Alcuinus, C, 1152. — Rabanus Maurus, CIX, 621, 635, 629, 653, 635, 615, 649, 668, 669; CIX, 718; CXI, 41. — Walafridus Strab., CXIII, 168, 170 et seqq., 192. — Angelomus Luxov., CXV, 212. — Haymo, CXVI, 195; CXVIII, 909. — Remigius monac., CXXXI, 114 et seqq. — S. Petrus Damian., CXLIV, 592; CXLV, 661. — Samuel Marochianus, CXLI, 542, 543. — Guibertus abb., CLVI, 311, 528 et seqq. — S. Bruno Astens., CLXIV, 218 et seqq. — Herveus, CLXXXI, 1654. — S. Bernardus, CLXXXII, 69, 829, 962. — Petrus Lombardus, CXCII, 495. — Adamus Scotus, CXCVIII, 372, 383, 821, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1116, 1125 et seqq., 1139, 1141. — Philippus de Harveng, CCIII, 729, 1057. — Petrus Cantor, CCV, 169. — Thomas Cisterc. monac., CCVI, 519. — Alanus de Insulis, CCX, 531, 256.

JOSIAS, filius Amon, rex Juda; celebravit Pascha, a sagittariis vulneratus et vita decessit. S. Ambrosius, XVI, 1376, 1598. — S. Hieronymus, XXV, 121. — S. Augustinus, XXXIII, 801; XLI, 518. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 266, 267, 270, 527, 528, 1106, 1107. — Adamus Scotus, CXCVIII, 824. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1115 et seqq.

JOSEPH, filius Nun, ex tribu Ephraim in Aegypto natus; Moysi discipulus, et potestatis successor, novique praefecti triumphator. Qui, quoniam expediret victoriam ut sol staret, caelo imperavit. Jordani etiam cursum transitu suo resistere fecit. Jericho inexpugnabiles muros clangentium tubarum sono dejecit. Chanaanorum everit regna, reges extinxit, ac populum Dei solus in terram repromissionis induxit, eamque sorte distribuit. Viginti septem annis praefuit in Israel, oculatque centum et decem annorum atque sepultus est in Tamathisare civitate sua. Tertullianus, II, 345, 622, 937. — Lactantius, VII, 459, 501, 659, 956. — S. Hilarius, X, 463. — S. Zeno, XI, 351. — Philastrius, XII, 1128, 1288. — S. Ambrosius, XIV, 895, 1151; XV, 1483; XVI, 150, 631, 674. — S. Hieronymus, XXV, 1591; XXVIII, 199. — S. Gaudentius, XXXI, 875. — S. Augustinus, XXXII, 821; XXXIX, 1553; XLI, 522, 568; XLII, 271. — Cassianus, XLIX, 928. — Anonymus, LIX, 549. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524; LXXVI, 408, 970; LXXIX, 67, 195, 650. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 138, 371. — Ven. Beda, XCI, 911; XCIII, 417. — B. Alcuinus, CI, 1121, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 150, 137, 778, 1118, 1120, 1124; CIX, 1090-1092; CXI, 51, 112. — Walafridus Strab., CXIII, 212. — Haymo, CXVI, 957; CXVIII, 891. — Rupertus abb., CLXVII, 736, 998, 999, 1019, 1022; CLXVIII, 879, 1390; CLXIX, 117. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 671. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1241, 1260, 1268, 1271. — Philippus de Harveng, CCIII, 1010. — Alanus de Insulis, CCX, 515, 544.

JUDAS, regalis successione insignis prosapia, cui ducatus bellorum, et Israel traditur regnum, qui nomen genti ex suo nomine dedit, praepotens ut leo in regni virtute, et clarus splendore potentis. Cujus quidem imperii posteritas non cessavit, quousque Christus, quasi catulus leonis, ex germine ejus ortus ascenderet, atque spes gentium ex virginali procedens utero mirabiliter conascaret. Lactantius, VII, 475. — S. Zeno, XI, 451, 453, 459. — S. Ambrosius, XIV, 678, 679, 856; XV, 1610. — S. Hieronymus, XXIV, 79. — S. Augustinus, XXXIV, 812; XXXVI, 540, 855, 865; XLII, 450, 456,

457. — Cassiodorus, LXX, 538. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135, 268. — Rabanus Maurus, CVII, 623, 627. — Godefridus abb., CLXXIV, 1023, 1028. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 632. — S. Bernardus, CLXXXII, 89, 809.

JUDITH vidua, filia Merari, de tribu Simeon, magnanimitas in gloria, viris præstantior. Hæc pro salute populi mori se obtulit, nec trepidavit furorem regium; nam dormientem necavit principem, salvo pudore suis civibus triumphum victoriae reportavit. Vixit autem annis centum et quinquæ, sepultaque est in spelunca viri sui Manasse in Bethulia civitate. S. Ambrosius, XVI, 169, 170, 246, 1197. — S. Hieronymus, XXIII, 412. — S. Augustinus, XLI, 583. — S. Fulgentius, LXV, 519, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 116, 148. — B. Alcuinus, CI, 1127. — Rabanus Maurus, CIX, 541, 543, 558, 663, 567, 168, 570-572, 589, 593, 597, 618, 621, 623, 624, 627, 628, 634, 666; CXI, 66. — Walafridus Strab., CXIII, 755 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 743 *et seqq.*; CLXXXII, 1169, 1172, 1175. — Petrus Comestor, CXCIII, 1475. — Philippus de Harveug, CCIII, 1181, 1183.

LABAN, pater Liae et Rachel, quas Jacob duxit in uxores. S. Ambrosius, XIV, 582, 623. — S. Augustinus, XXXIX, 1763; XLII, 452. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 583, LXXVII, 481. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 260. — Rabanus Maurus, CVI, 606, 607; CXI, 42. — S. Petrus Damian., CXLV, 1004. — Petrus Cantor, CCV, 83.

LAMECH, qui interpretatur percutiens, interfecit Cain; quod etiam ipse postea se perpetrasset uxoris concubitus æt. S. Hilarius, IX, 1022. — S. Ambrosius, XIV, 560. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101. — Rabanus Maurus, CXI, 35. — Anthonius Luxov., CXV, 151. — Walafridus Strab., CXIII, 101. — S. Bruno Astensis, CLXV, 175. — Rupertus abb., CLXVII, 553; CLXVIII, 816.

LEVI sacerdotis auctor originis, cum tribu Juda permissione generis junctus, sed in Israel toto divisus; carens propriæ sortis funiculo, et habitans in universis sortibus fratrum. S. Ambrosius, XIV, 677. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 132. — Rupertus abb., CLXVII, 581.

LIA, Laban filia et uxor Jacob, cui plurimos genuit liberos. Juvenius, XIX, 368. — S. Maximus Taurin., LVII, 793. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 954; LXXVII, 449. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 105, 259 *et seqq.*, 264 *et seqq.* — Ven. Beda, XLII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 601; CIX, 1219; CXI, 40. — S. Petrus Damian., CXLV, 1004-1006. — Rupertus abb., CLXVII, 474. — S. Bernardus, CLXXXIV, 753, 1276, 1277. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 2, 6. — Petrus Comestor, CXCIII, 1116. — Petrus Cantor, CCV, 119, 575.

LOT filius Amram, consanguineus Abraham, pater Moab et Amou, apud Chaldaeos natus; homo justus, hospitalis, in Sodomis pie custoque inter nefariam gentem conversatus, qui propter solum hospitalitatis officium etiam susceptor effectus est angelorum, sulphureumque exitium ac Sodomitarum evasit incendium, mansitque postea in urbe Segor, quam est juxta mare Mortuum. Tertullianus, II, 602. — S. Ambrosius, XIV, 424, 426, 440, 441, 477; XV, 1539; XVI, 214. — Juvenius, XIX, 535 *et seqq.*, 559, 563. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 10, 12, 42. — S. Maximus Taurin., LVII, 464. — S. Paulinus Nolan., LXI, 662. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 750; LXXVII, 102, 103, 853, 856. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 134, 245. — Rabanus Maurus, CVII, 553; CXI, 36. — Walafridus Strab., CXIII, 150, 153. — Haymo, CXCIII, 911. — Guibertus abb., CLVI, 117, 118. — Rupertus abb., CLXVII, 574, 413. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 616 *et seqq.*; CLXXVI, 1023, 1024. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1044. — Gerhohus, CXIII, 752. — Petrus Comestor, CXCIII, 1101. — Alanus de Insulis, CCX, 544.

MACHABÆI principes, Judas scilicet et fratres ejus, qui bellum gloriosum adversus hostes populi Dei gesserunt. Tertullianus, II, 606. — S. Augustinus, XXXV, 2192; XLV, 1735. — S. Valerianus, I, II, 746, 747. — S. Maximus Taurin., 691-698. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1293 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 748 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1505 *et seqq.* — Hugo Ezerianus, CCII, 198.

MACHABÆI septem fratres, in fide stabiles, in spe fortes, divina legis constantissimi observatores, inter tormenta acerbissima patientes, ab Antiocho rege pro lege Dei cum matre eorum atrociter interempti, coronas martyrii meruerunt. S. Cyprianus, IV, 354, 668, 671. — S. Zeno,

XI, 578. — S. Ambrosius, XVI, 633, 638. — S. Hieronymus, XXIII, 911, 1066. — S. Gaudentius, XXVI, 948, 99 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXIII, 156; XXXV, 2192; XXXVI, 389, 853, 876, 868; XXXVII, 1943; XXXVIII, 302, 1500, 1577, 1579, 1580; XLI, 596; XLIII, 729; XLV, 1735. — S. Leo Magnus, LIV, 241; LV, 520. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 149, 174, 175, 423. — Ven. Beda, XCII, 451. — Rabanus Maurus, CIX, 1256, 1257; CII, 66. — Rupertus abb., CLXIX, 1422.

MALACHIAS, post aggressionem populi in Sophia est genitus; vir justus et aspectu decorus, quem Judæi Malachiam, id est angelum Domini, ideo asserunt vocatum, quia quæcumque prædicebat, confestim angelo de coelis veniente, confirmabatur. Hic autem admodum juvenis mortuus atque in agro proprio sepultus est. S. Hieronymus, XXV, 1534; XXVI, 124. — S. Augustinus, XLI, 583, 699. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 174. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maurus, CXI, 69.

MANASSES, diastatus in millibus, una cum Joseph patre suo mystice passus tributum. Hi sunt patres apostolorum et principes populi Judæorum, tribus Jacob, et præclara progenies Israel. Quibus pater mortuus pro divitiarum copiis, sanctificationis gratiam dereliquit, quibus regnante Joseph in Ægypto, regnaverunt, ibique etiam post longam vitam quietem occubuerunt et sepulti sunt. S. Hilarius, IX, 548. — S. Ambrosius, XVII, 968, 969. — S. Hieronymus, XXIII, 1079; XXV, 1540. — S. Augustinus, XXXIV, 820; XXXVI, 719, 1022. — Cassiodorus, LXX, 280. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 136. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CIX, 263, 321; CXI, 49, 65. — Haymo, CXVI, 195; CXCIII, 928. — Rupertus abb., CLIX, 585. — Petrus Comestor, CXCIII, 1415.

MARDOCHÆUS, defensor et tutor Esther, captivus abductus in Babylonem, et a rege summo honore affectus. Rabanus Maurus, CIX, 645, 660. — Walafridus Strab., CXIII, 744. — Rupertus abb., CLXVIII, 195, 879; CLXIX, 1000, 1579, 1580, 1582, 1584.

MARIA, soror Moysis et Aaron, cum in matrisimam hominum Moysen obmurmurasset, in poenam lepra percussa est. S. Zeno, XI, 510. — S. Ambrosius, XVI, 1265, 1304. — S. Hieronymus, XXIII, 883. — S. Augustinus, XXXII, 1638. — S. Salvianus, LIII, 48. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109. — Ven. Beda, XCIII, 400, 405. — Rabanus Maurus, CVIII, 661, 662, 664, 666, 650; CXI, 53. — Rupertus abb., CLXVII, 652, 869, 872. — Gerhohus, CXIII, 1026. — Petrus Comestor, CXCIII, 1227, 1232. — Petrus Cantor, CCV, 154.

MATHAN, sacerdos Baal. S. Augustinus, XXXII, 653. — B. Alcuinus, C, 725.

MATHATHIAS, sacerdos magnus, qui studium pro tuenda religione ostendit, et pro illa strenue decertavit. Rabanus Maurus, CIX, 1140, 1143, 1148. — Rupertus abb., CLXVIII, 879.

MATHUSALEM, filius Henoch, qui solus in terra vixit 969 annis. S. Hilarius, X, 537. — Juvenius, XIX, 351. — S. Hieronymus, XXIII, 947. — S. Augustinus, XXXIV, 518; XLI, 449, 451; XLIV, 398. — Rabanus Maurus, CVII, 510, 511; CXI, 33.

MELCHISEDECH, rex Salem, sacerdos Dei altissimi primus, verique obiator sacrificii, cujus origo secreta. Iste Abraham revertenti post victoriam benedixit, idem in typo veri sacrificii de frugibus terræ prior panem et vinum Deo hostiam obtulit, quia sacerdotium et regnum vere primogenitis debebatur, antequam Aaron sacerdotio fungeretur. Post diluvium urbem condidit Salem, id est Jerusalem, in qua regnavit et decessit annis sexcentis natus. — S. Cyprianus, IV, 575, 576. — Philastrius, XII, 1186, 1231, 1282, 1503. — S. Ambrosius, XIV, 475; XVI, 404, 458, 607. — S. Hieronymus, XXII, 676 *et seqq.*; XXIII, 961. — S. Augustinus, XXXIII, 769; XXXIV, 567; XXXV, 2523-2529; XLI, 500. — S. Maximus Taurin., LVII, 798. — Cassiodorus, LXX, 890. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 132, 239. — B. Alcuinus, C, 336, 1062, 1063 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 510; CVIII, 505; CXI, 53. — Remigius monac., CXXXI, 100. — Guibertus abb., CLVI, 127. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 168, 189, 1127. — Rupertus abb., CLXVII, 577, 578, 580; CLXVIII, 1815; CLXX, 583. — Petrus Comestor, CXCIII, 1094. — Philippus de Harveug, CCIII, 670, 671. — S. Martinus Legion., CCVIII, 218.

MICHAËS propheta, de tribu Ephrem in Morasthi ortus est. Hic quoniam peccantem Achab sapienter arguebat, sub Joram filio ejus de præcipitio magno projectus occubuit. Sepultus est in terra sua juxta Polyandrum, quod est prope Naïm. — S. Ambrosius, XVI, 1254. — Cassiodorus, LXX, 1164. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Rabanus Maur., CIX, 216,

490 — Walafridus Strab., CXIII, 610. — Haymo, CXVII, 141 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXIX, 118. — Godefridus abb., CLXXIV, 511. — S. Martinus Legion., CVIII, 169. MICHAEL, filia Saulis, quae data fuit in uxorem David, cui vitam servavit dentibus eum per fenestram, sed ipsum coram Domino saltantem desecit. S. Ambrosius, XVI, 1179. — Ven. Beda, XCI, 681. — Rabanus Maurus, CIX, 85, 86. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1313. — Petrus Cantor, CCV, 60.

MOYSE, filius Levi, cuius generatio a Deo maledicta. S. Hilarius, IX, 389. — S. Augustinus, XXXIV, 759; XXXVII, 1052. — Rabanus Maurus, CIX, 379; CXI, 36.

MOYSES, filius Amram ex tribu Levi, dux et propheta Israel, regis filia adoptiva, Dei amicus, Pharaonis dominus populum Dei a iugo Egyptiorum liberavit, quem in eremo quadraginta annis rexit; multiplicibus victoriis miraculoseque clarus obit centum viginti annos natus. Tertullianus, I, 382, 384, 397, 403; II, 85, 257, 305, 326, 346, 456, 600, 602, 622, 697, 765, 855, 876, 957. — S. Cyprianus, IV, 481, 662, 681. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XIV, 121, 125, 215, 319, 329, 1152; XV, 1501, 1519, 1462, 1471, 1510; XVI, 111, 112, 161, 171, 302, 479, 1136, 12, 6, 1227; XVII, 39, 40, 825. — S. Hieronymus, XXIII, 238. — 40, 241, 307, 517; XXIV, 97, 98, 697; XXVI, 239, 351, 576, 591, 420. — S. Augustinus, XXXIII, 96, 521, 610, 611; XXXIV, 18, 597, 599, 614, 619, 653, 656, 681, 7, 6, 745; XXXV, 1403, 1779, 2170-2172, 2174, 2190, 2222; XXXVI, 899, 933; XXXVII, 1141, 1265, 1267, 1529, 1144, 1789, 1789, 1802, 1857; XXXVIII, 59, 63, 61, 81, 161, 184, 199, 187, 758; XXXIX, 1535, 1551, 1655, 1781, 1789, 1815, 2026, 2262; XL, 662, 663; XLI, 545, 568, 546, 594, 662; XLII, 229, 520, 521, 523, 525, 526, 550, 551, 445, 445, 450, 452, 461, 568, 811, 812; XLIII, 505. — Cassianus, XLIX, 862. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus 43, 65, 19, 83, 126, 131, 147. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Fulgentius, LXV, 595. — Cassiodorus, LXX, 526, 613, 614. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 796-798, 872; LXXVI, 60, 71, 72, 103, 110, 409, 917, 970, 1209; LXXVII, 20, 21, 31, 33, 39, 474; LXXIX, 67, 283, 2-6, 409. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 109, 137, 2-8 *et seqq.*, 571. — Ven. Beda, XCIII, 565-567, 405, 407, 417. — Rabanus Maurus, CVIII, 14, 15, 17, 18, 25 *et seqq.*, 84, 86, 88, 81, 2-0-254, 259, 310, 478, 563, 627, 6, 0, 740, 776, 777, 921; CIX, 61, 719; CX, 661; CXI, 52, 922; CXII, 800. — Walafridus Strab., CXIII, 192 *et seqq.*, 202 *et seqq.*, 212, 451; CXIV, 442, 819 *et seqq.* — Angelomus Luxov., CXV, 111, 112. — Haymo, CXVI, 193, 704, 709; CXVIII, 909. — S. Petrus Damian., CXLV, 687. — Samuel Marochianus, CXLIX, 341. — Ekkehardus, CLIV, 497-499. — S. Bruno Astens., CLXIV, 531 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 575, 576, 578, 590, 6, 1, 6-3, 697, 728, 742, 962, 997, 998; CLXVIII, 879, 1350; CLXIX, 19, 64, 75, 102, 107, 117, 118, 121, 267, 1104; CLXX, 77, 105, 111, 575, 580. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 1281. — Godefridus abb., CLXXIV, 646, 647. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 52, 53, 654, 849 *et seqq.*; CLXXVII, 497, 693, 718, 719. — Hervens, CLXXXI, 1651, 1655. — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCI, 82. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 352, 354. — Adamus Scotus, CXCVIII, 751, 755, 775-775, 822. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1453 *et seqq.*, 1190 *et seqq.*, 12-9. — Philippus de Harveag, CCIII, 1165. — Petrus Cantor, CCV, 79, 137, 175, 212. — S. Martinus Legion., CCVIII, 169, 170. — Alanus de Insulis, CX, 342, 345.

NAAMAN, militum praefectus apud regem Syriam, quem a lepra Eliase mundavit. S. Optatus, XI, 1061, 1062. — S. Ambrosius, XIV, 1222, 1627. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114, 141. — Ven. Beda, XCII, 57; XCIII, 454; CIV, 1237. — Rabanus Maurus, CIX, 231, 232. — Angelomus Luxov., CXV, 505. — Rupertus abb., CLXVII, 1265. — Godefridus abb., CLXXIV, 220, 221. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 719, 720. — Adamus Scotus, CXCIII, 411. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1391.

NABAL, vir iniquus et avarus, cuius uxor Abigail Davidi placuit. S. Ambrosius, XVI, 1067. — S. Salivianus, LIII, 52. — Rabanus Maurus, CIX, 64. — Rupertus abb., CLXVII, 1114. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 696. — Petrus Cantor, CCV, 85, 336.

NABOTH, quem, instigante Jezabel, lapidavit Achab, eo quod vineam suam illi concedere noluerit. S. Ambrosius, XIV, 751, 759; XV, 1800. — XVI, 163, 345, 10, 2, 1097, 1098. — S. Hieronymus, XXIV, 259. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 224. — Rabanus Maurus, CIX, 217; CXI, 65. — Angelomus Luxov., CXV, 488, 489. — Haymo, CXVII, 15. — Rupertus abb., CLXVIII, 24, 25, 26, 879; CLXIX, 1574, 1579. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1585.

NABUCHODONOSOR, rex Babylonis potentissimus,

qui propter superbiam septem annos inter feras habitavit. Tertullianus, I, 1218, 1269; II, 611, 751. — S. Hieronymus, XXIV, 845. — S. Augustinus, XXXIII, 525, 598, 796, 816; XXXV, 3391; XXVIII, 1581; XXXIX, 150. — S. Salivianus, LIII, 110. — Anonymus, LIX, 532. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 688; LXXVI, 625, 715, LXXVII, 18. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 162. — B. Alcuinus, C, 1129. — Rabanus Maurus, CIX, 272, 276, 301, 572, 545, 556, 601, 611; CX, 805; CXI, 63, 856, 1102. — Walafridus Strab., CXIII, 691; CXIV, 42. — Angelomus Luxov., CXV, 542. — Ekkeardus, CLIV, 545. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1505, 1, 07; CLXVIII, 546; CLXIX, 1000, 1066, 1068, 1342, 1343 *et seqq.*, 1356, 1358. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1252, 1253, 1275 *et seqq.*, 1512, 1514, 1515. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1420.

NADAB, filius Aaronis, cum fratre suo Abiu igne consumptus perit. S. Hilarius, IX, 485. — S. Salivianus, LIII, 45. — Rabanus Maurus, CVIII, 511, 512, 514. — Walafridus Strab., CXIII, 525. — Rupertus abb., CLXVII, 792. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1203.

NATHAN propheta, de tribu Simeon, in Helcesi, trans Betharim natus, ibique mortuus, suo jacet in tumulo. S. Augustinus, XLI, 587, 588. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 172. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 167 *et seqq.*

NATHAN propheta, ex Gabaonitis, qui David regem legem Dei docuit, et peccatum quod esset in Bethsabee praevicatus manifestavit; qui Salomonem ungens in principem consecravit; obit senex in terra sua, sepultusque est cum dignitate. S. Hilarius, IX, 581. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 790, 798; LXXVII, 53. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 145. — Rabanus Maurus, CIX, 1015. — Walafridus Strab., CXIII, 575 *et seqq.*, 654.

NEHEMIAS, ex tribu Juda, qui cum Zorobabel sub rege Dario templum Domini reedificavit, muros Jerusalem extruxit, atque Israel ad pristinum statum reduxit, cultum quoque religionis jusque sacerdotum et Levitarum restituit; in Jerusalem sepultus est. S. Ambrosius, XVI, 175, 174. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 147. — Vener. Beda, XCI, 885, 884, 886 *et seqq.*, 921, 925. — Rabanus Maurus, CIX, 70. — Walafridus Strab., CXIII, 715. — Haymo, CXVII, 23. — Rupertus abb., CLXVIII, 879; CLXIX, 1574, 1579. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1145. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1488, 1489.

NEPHTHALIM, filius Jacob, in pinguedine terrae uberissimus, et in doctrina legis abundans. S. Ambrosius, XIV, 687; XVI, 1098. — S. Augustinus, XXXVI, 855. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 153. — B. Alcuinus, C, 1131.

NEMROD, potens et robustus venator, prior arripuit insuetam in populos tyrannidem, et ipse aggressus est adversus Deum impietatis edificare turrim. Philastrius, XII, 1224. — S. Ambrosius, XIV, 406, 415. — S. Hieronymus, XXIII, 955. — Paulus Orosius, XXXII, 758. — S. Augustinus, XXXIV, 551; XLI, 491. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103, 257. — Rabanus Maurus, CVII, 526, 550; CXI, 53. — Rupertus abb., CLXVII, 566. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1087.

NOE, filius Lamech, decimus ab Adam, secundus pater orbis atque reparator, iustitia insignis, longanimitas in spe, sapiens in opere, solus in terris iustus. Iste jussus arcam condidit, admonitus introire, nec horruit diluvii fluctus. Nongentesimo quinquagesimo anno mortuus est. Tertullianus, I, 1307 *et seqq.*; II, 310, 600, 601. S. Cyprianus, IV, 358, 505. — Philastrius, XII, 1214, 1261, 1503. — S. Ambrosius, XIV, 361, 563, 577, 382, 395, 417, 701, 1006; XV, 1610; XVI, 59, 1181. — S. Hieronymus, XXII, 677, 678; XXIII, 256, 948. — S. Augustinus, XXXIII, 111, 272; XXXVII, 1588, 1751; XXXIX, 1611, 1952, 1953, 2028, 2068; XL, 717; XLI, 477, 598; XLII, 262, 266, 267. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermonibus 13, 14, 69, 147, 160, 165. — S. Maximus Taurin., LVII, 576, 602. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 521, 555, 671; LXXVI, 976. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 102, 152, 223 *et seqq.*, 235. — B. Alcuinus, C, 527, 52. — Rabanus Maurus, CVII, 515; CXI, 281, 1085; CXI, 53. — Walafridus Strab., CXIII, 110, 1, 1. — Angelomus Luxov., CXV, 162. — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLIV, 41. — Gilbertus abb., CLVI, 88, 99. — S. Bruno Astens., CLXIV, 177 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 511 *et seqq.*, 519, 562; CLXIX, 87, 91, 286, 1266; CLXX, 150, 451, 582. — Godefridus abb., CLXXIV, 1112, 1113. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 48 *et seqq.*, 655, 614; CLXXVII, 694, 704, 1089. — Hervens, CLXXXI, 1646, 1647. — Petrus Lombardus, CXCI, 491. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1082, 1087. — Petrus Cantor, CCV, 255. — S. Martinus Legion., CCVIII, 618.

NOEMI, uxor Elimelech. S. Ambrosius, XVI, 245. —

S. Augustinus, *XL*, 468. — Rabanus Maurus, *CVIII*, 1201, 1205, 1210, 1211, 1221.

OCHOSIAS, filius Achab, qui propheta Dei, maxime Eliam persecutus est. Rabanus Maurus, *CIX*, 221; *CXI*, 65. — Paschasius Radbertus, *CXX*, 70.

OPHNI ET PHINES, filii ambo Heli sacerdotis magni, qui propter scelera in bello adversus Philistinorum occisi interfuerunt S. Gregorius Magnus, *LXXXIX*, 29-30. — S. Isidorus Hispal., *LXXXI*, 279. — Rabanus Maurus, *CIX*, 21, 27; *CXI*, 58. — Angelomus Luxov., *CLV*, 281. — Petrus Cantor, *CV*, 368.

ONAN, filius Iudæ, qui Thamar duxit uxorem fratris sui ut illi semen suscicaret, sed frustrabat eam ne mater beret, propterea a Deo punitus. S. Zeno, *XI*, 436. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 268. — Godefridus abb., *CLXIV*, 1023, 1027.

OSEE propheta, de tribu Issachar, ortus in Belemoth, et in terra sua sepultus. S. Hieronymus, *XXIV*, 22, 122; *XXV*, 819, 950. — S. Augustinus, *XL*, 381; *XLII*, 459. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 114, 144, 169, 170. — Haymo, *CLVII*, 11 et seqq., 222. — Rupertus abb., *CLXVIII*, 18.

OTHONIEL, filius Cenez, regem Mesopotamiae devicit et a servitute liberavit populum Israel quem per quadraginta annos J. dicavit. Rabanus Maurus, *CVII*, 1111, 1123, 1127, 1128. — Rupertus abb., *CLXVII*, 1024. — Petrus Cantor, *CCV*, 73.

OZIAS, rex Juda, qui sibi sumens officium sacerdotum, cum incensum adolere voluisset, lepra punitus est. S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 114. — S. Agobardus, *CIV*, 135, 141. — Rabanus Maurus, *CIX*, 245, 505, 512, 562. — Rupertus abb., *CLXVIII*, 1516. — Petrus Cantor, *CCV*, 15.

PHARAO, rex Egypti, qui servitute oppressit Israel, et cum a Moyse liberatum insequeretur fugientem, cum omni suo exercitu in aquis submersus periiit. S. Hilarius, *IX*, 762. — S. Ambrosius, *XIV*, 421; *XV*, 1500, 1153. — S. Hieronymus, *XXIV*, 339, 619, 620, 637; *XXV*, 277. — S. Augustinus, *XXXIII*, 219; *XXXIV*, 498, 501, 601; *XXXV*, 2080, 2081; *XXXVI*, 1730, 1771; *XXXVIII*, 72, 75; *XL*, 521; *XLIV*, 911. — S. Casarius Arelat., *LXVII*, 1044. — S. Gregorius Magnus, *LXXVI*, 537, 916. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 108, 288 et seqq. — Rabanus Maurus, *CVII*, 634, 644, 617; *CVIII*, 27, 28; *CX*, 795, 796, 798, 800, 811, 814, 820, 821; *CXI*, 52. — Walafridus Strab., *CXIII*, 205. — S. Bruno Astens., *CLXIV*, 24, 241 et seqq. — Rupertus abb., *CLXVII*, 525, 565, 569, 588, 625; *CLXVIII*, 1594; *CLIX*, 61, 62, 1148. — Adamus Scotus, *CXVIII*, 352.

PHAREZ, filius Juda de Thamar. S. Ambrosius, *XV*, 1537, 1601. — Godefridus abb., *CLXIV*, 1025, 1021.

PHENENNA, Elcana uxor, quæ illi plurimos genuit filios. S. Gregorius Magnus, *LXXIX*, 27. — Angelomus Luxov., *CLV*, 218 et seqq. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1296.

PHINEES sacerdos, filius Eleazari sacerdotis, filii Aaron, zeum Domini agens, Zambri coenitem impudicum simul cum scorto Madianite telo percussit, atque per petas sacerdotum infans praemunioque victimarum in generationibus Israel meruit, pro eo quod zelo divini amoris accensus iram Domini feriendo placavit. S. Hieronymus, *XXIII*, 512; *XXVII*, 203. — S. Augustinus, *XXXIX*, 2265. — S. Prosperus, *LI*, 505. — Anonymus, *LIX*, 557. — S. Gregorius Magnus, *LXXV*, 872; *LXXVI*, 91. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 110, 158, 426. — Ven. Beda, *XCIII*, 408. — Rabanus Maurus, *CIX*, 21. — Rupertus abb., *CLXIX*, 881. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1210. — Alanus de Insulis, *CCX*, 261.

PUERI TRES, ex stirpe regia clari, memoria gloriosi, scientia eruditi, fide pares, devotione stabiles, incorrupti corpore, sobrii mente, iudices provinciarum, et regum principum, paternarum quoque memores legum et a cibis gentium vel immolatis nequaquam polluti, leguminibus vitam degentes et oleribus. Hi vigore virtutis contempserunt mortem, idolorum non adoraverunt ritum, regem sacrissimum fidei robore vicerunt, restinxerunt quoque camini flammantis incendia, et inter horrendas spissa caligine flammam hymnum apertis vocibus cecinerunt. Jacent in Babylonia pariter sub uno specu positi, et cum magna veneratione sepulti. S. Cyprianus, *IV*, 353, 427, 490, 667. — S. Zeno, *XI*, 522, 525. — S. Hieronymus, *XXIV*, 599; *XXV*, 511, 512. — S. Gregorius Magnus, *LXXVI*, 1161. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 148. — Rupertus abb., *CLXVIII*, 879; *CLXIX*, 1353, 1354, 1368; *CLXX*, 124. — Petrus Lombardus, *CXCII*, 498.

RACHIL, filia Laban, uxor Jacob, mater Joseph et Benjamin. S. Cyprianus, *IV*, 689. — S. Hilarius, *IX*, 925. — S. Ambrosius, *XVI*, 222, 223, 264, 289, 1237. — Ju-

venius, *XIX*, 368 et seqq. — S. Hieronymus, *XXIII*, 251, *XXV*, 930. — S. Augustinus, *XXXIV*, 1048; *XLII*, 452. — S. Maximus Taurin., *LVII*, 799. — S. Paulinus Nolan., *LXI*, 209. — S. Gregorius Magnus, *LXXVI*, 75, 164, 764, 954; *LXXVII*, 449. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 105, 140, 259 et seqq., 264 et seqq. — Rabanus Maurus, *CVII*, 607, 617, 763, 905; *CXI*, 40, 775. — Angelomus Luxov., *CLV*, 126, 216 et seqq. — Paschasius Radbertus, *CXX*, 84, 133, 144, 145. — S. Petrus Damian., *CLIV*, 303, 390, 1004-1006. — S. Bruno Astens., *CLXIV*, 217. — Rupertus abb., *CLXVII*, 474. — S. Bernardus, *CLXXXIV*, 735, 1276, 1277.

RAHAB meretrix, quæ exploratores missos in urbe Jericho exceptit hospitio, et sic illos salvavit; pro mercede, in captione urbis, cum suis servata. S. Ambrosius, *XV*, 1020, 1598, 1776; *XVI*, 674, 675; *XVII*, 698. — S. Hieronymus, *XXIII*, 213. — S. Augustinus, *XL*, 540, 541 et seqq. — S. Fulgentius, *LXV*, 514, 515. — Casiodorus, *LXX*, 619. — Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 111, 571, 574. — Ven. Beda, *XCIII*, 417. — Paschasius Radbertus, *CXX*, 61. — Rupertus abb., *CLXVIII*, 887, 1315; *CLXX*, 76. — Godefridus abb., *CLXXIV*, 1024-1026. — Hervius, *CLXXXI*, 1636. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1261.

REBECCA, filia Bathuelis, et uxor Isaac cui geminos genuit liberos, Esau scilicet et Jacob. Tertullianus, *II*, 508, 904. — S. Ambrosius, *XIV*, 432, 433; *XV*, 1245; *XVI*, 1216. — Juvenius, *XIX*, 364 et seqq. — S. Hieronymus, *XXIII*, 254. — S. Augustinus, *XXXVII*, 1673; *XXXVIII*, 38; *XXXIX*, 1757, 1758. — S. Gregorius Magnus, *LXXVI*, 770, 829. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 252, 253. — B. Alcuinus, C. 549. — Rabanus Maurus, *CVII*, 569, 571, 575, 578, 840, 890. — Walafridus Strab., *CXIII*, 153. — Angelomus Luxov., *CLV*, 201, 202 et seqq. — Remigius monac., *CXXXI*, 108. — Guibertus abb., *CLVI*, 200. — S. Bruno Astens., *CLXIV*, 199, 200 et seqq. — Rupertus abb., *CLXVII*, 459-441, 445, 447; *CLXVIII*, 1313, 1313; *CLXIX*, 101, 101. — Hugo de S. Vict., *CLXXV*, 647 et seqq. — Adamus Scotus, *CXCVIII*, 135, 136. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1107, 1109.

ROBOAM, filius Salomonis, cui successit. Illo regnante, Israel in duas partes divisus est, et inde regnum Juda et Roboam et regnum Israel cui Jeroboam praefuit. S. Hieronymus, *XXIV*, 61. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 115. — Walafridus Strab., *CXIII*, 681. — Hugo de S. Victore, *CLXXV*, 707. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1372.

RUBEN, primogenitus filius Israel, aetate fratribus major, sed posteritate numero minor, paternam toram polluit, atque ordinem primogenitum dignitatis amisit. Rudius, *XXI*, 314. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 106, 155, 267. — B. Alcuinus, C. 1150. — Rabanus Maurus, *CVII*, 618; *CVIII*, 1145; *CIX*, 509; *CXI*, 45.

RUTH, mulier alienigena ex populo gentili, natione Moabitibus, quam Booz in uxorem duxit, ex qua posthæc David oriundus. S. Ambrosius, *XV*, 1601-1605. — S. Augustinus, *XL*, 455. — S. Maximus Taurin., *LVII*, 818. — S. Paulinus Nolan., *LXI*, 660. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 112, 390, 391. — Ven. Beda, *CL*, 1121. — Rabanus Maurus, *CVIII*, 1201, 1206, 1208, 1212, 1213, 1231; *CX*, 463; *CXI*, 111. — Paschasius Radbertus, *CXX*, 66, 89. — Rupertus abb., *CLXVII*, 1057, 1100, 1315, 1316; *CLXVIII*, 1313; *CLXX*, 76. — Godefridus abb., *CLXXIV*, 1026. — Hugo de S. Victore, *CLXXV*, 688; *CLXXVII*, 1063. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 123.

SABA REGINA, quæ ab intervallis ultimis excitata venit ad audiendam Salomonis sapientiam. S. Maximus Taurin., *LVII*, 815. — S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 113, 417. — Ven. Beda, *XCIII*, 446. — Angelomus Luxov., *CLV*, 461. — Rupertus abb., *CLXVII*, 1178. — Richardus a S. Victore, *CXCVI*, 181. — Petrus Comestor, *CXCVIII*, 1569.

SALMANAZAR rex Assyriorum, qui contra Samariam pugnavit, et translatus Israel cum Osee rege in Assyriam. S. Hieronymus, *XXIV*, 579. — Walafridus Strab., *CXIII*, 725 et seqq.

SALOMON, filius David ex Bethsabee, vocatus sapientissimus hominum et Domini dedicator templi: felix imperio, paternis meritis impar, dilectus a Deo, sapiens in iudicio, in sententia justus, pacificus in regno qui populi sapientiam et impetravit, ut secretis dispositionem orbis terrarum et virtutes elementorum, naturas animalium et cogitationes hominum. Hic quoque mores composuit, rerum naturas reperit, sacramenta Christi et Ecclesie revelavit. Cujus principia bona fuerunt, novissima verum; nam, post multarum virtutum gloriam, amore depravatus femineo, et acceptam sapientiam perdidit, et in profundum idololatricæ fœda ruina demersus est. Quadraginta annis regnavit, quinquaginta et duobus matrem peregrit, et sepultus est in civitate patris sui Bethleem. S. Hilarius, 685.

708, 826, 947, 948, 975. — S. Ambrosius, XIV, 887, 892, 894, 895, 1185; XV, 1289, 1290, 1417, 1592, 1595. — S. Hieronymus, XXII, 675 *et seqq.*, 682, 683; XXIII, 245, 289, 512, 1011-1013, 1023, 1041, 1116; XXIV, 61. — S. Augustinus, XXIV, 77, 78, 453, 466; XXXVI, 94, 901; XXXVII, 1133, 1667, 1668; XLI, 540, 541, 551; XLII, 285, 480, 453, 459. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 48, 163. — Cassiodorus, LXX, 1113. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 556, 998; LXXVI, 199, 998; l. XVII, 101. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 113, 140, 161, 415 *et seqq.*, 416, 417. — Ven. Beda, XCI, 787; XCIII, 441 *et seqq.* — B. Alcuinus, 658, 669, 735; CI, 1123, 1126, 1127. — Rabanus Maurus, CVIII, 187; CIX, 130, 132, 153 *et seqq.*, 186, 269, 468, 1096, 1097; CXI, 51, 101. — Walafrius Strab., CXIII, 584, 658, 674. — Angelomus Luxov., CXV, 397, 408 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXX, 48, 65, 67. — Hincmarus, CXXV, 817. — Rupertus abb., CLXVII, 1141, 1143, 1176, 1178; CLXVIII, 877, 878, 880-882, 1207. — Godefridus abb., CLXXIV, 759. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 115, 116, 703, 704; CLXXVII, 696, 697, 714, 715, 868 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXIV, 86, 234. — Richardus a S. Vict., LXXVI, 225 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1347 *et seqq.*, 1369, 1570. — Philippus de Harverg, CIII, 625 *et seqq.*, 650 *et seqq.*, 645-645, 653, 659, 1002. — Alanus de Insulis, CIX, 75.

SAM-ON, filius promissionis, gentilis patre Manue, ex tribus Dan, Nazareus vocatus, liberator Israel, et omnium fortissimus. Iste rugientem leonem maculavit, fauunique ab ore mortui tulit, aeras quoque portarum humeris tollens, in vertice montis imposuit. Vulpium caudis vinctis igne totam regionem Philistinorum succendit; vinctus rescissis funibus, maxillamini mille viros peremit. Nervis intertexta vincula, ut linea fida, disrupta. Poethim avaritia illecebrosae mulieris deceptus, detonans crinibus, vim suam virtutis amisit; nec mora, effossis oculis, columnas templi concutens, ruina oppressus pariter cum hostibus defect. Iudicavit Israel annis viginti, et positus est in sepulcro patris sui. Philastinus, XII, 1122. — S. Ambrosius, XIV, 892; XVI, 744-746, 965 *et seqq.*, 993; XVII, 774, 775. — S. Hieronymus, XXII, 678; XXIII, 241, 921. — S. Augustinus, XXV, 2177, 2202; XXXVII, 1041, 1126; XXXIX, 1639; XL, 702; XLI, 35, 39, 576; XLIII, 731. — S. Paulinus Nolan., LXI, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787; LXXVI, 1133, 1134. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111, 139, 389, 390. — Rabanus Maurus, CVIII, 1193, 1196 *et seqq.*; CXI, 57; CXII, 804. — Rupertus abb., CLXVII, 1041, 1045. — Godefridus abb., CLXXIV, 775, 776 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXV, 263, 680. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1285 *et seqq.* — Alanus de Insulis, CCX, 212, 344.

SAMUEL propheta, filius Elcana, de Ramatha, ex tribu Ephraim, connumeratus Moysi in sacerdotibus Dei, ab ipsius canabulis Domino consecratus, sedulus in ministerio, in gente princeps, in templo vates, cuius verbo obtemperaverunt caeli, occurrerunt nubila, effusi sunt imbres. Hic triumphator ex hostibus, Adjutor lapidem posuit; hic primum principem in regno unxit. Sepultus est in suo vico Ramatha, quae est in Bethleem. Tertulianus, II, 740. — S. Hilarius, IX, 253, 254. — S. Zeno, XI, 576. — S. Ambrosius, XVII, 269. — S. Augustinus, XXII, 648, 652; XXXV, 2179, 2230, 2244, 2246; XXXVII, 1345; XL, 142, 143, 162, 163, 165, 553, 606; XLI, 552, 553. — Cassianus, XLIX, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 408, 970; LXXIX, 113, 135 *et seqq.*, 141, 142, 221, 260 *et seqq.*, 294, 517, 530, 410, 441 *et seqq.*, 455 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 139, 391, 432. — Ven. Beda, XCI, 512, 515, 519, 541, 542, 548, 551, 564, 571, 674, 698; XCIII, 429, 430. — B. Alcuinus, CI, 1124, 1125. — Rabanus Maurus, CIX, 13, 15, 20, 23, 53, 54, 59, 45, 49, 56, 1091; CXI, 58. — Angelomus Luxov., CXV, 378 *et seqq.*, 394 *et seqq.*, 503 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 891. — S. Petrus Damian., CXLV, 551. — Rupertus abb., CLXVII, 1061, 1070, 1078; CLXVIII, 879, 1390. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 692 *et seqq.* — Petrus Lombardus, CXCI, 895; CXCI, 497, 499. — Gerhohus, CXIV, 152. — Richardus a S. Victore, CXVI, 531. — Adamus Scotus, CXCVIII, 290, 822, 823. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1295, 1297, 1505, 1506, 1518, 1520. — Petrus Cantor, CCV, 80.

SARA, Abraham uxor et mater Isaac. S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 454, 456, 449, 497; XVI, 539, 785. — Juvencus, XIX, 583 *et seqq.*, 559, 561, 568 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXIII, 199. — S. Augustinus, XXXII, 619; XXXIII, 32.; 797; XXXIV, 535; XXXV, 3135; XXXVII, 1295, 1475; XXXIX, 1748; XL, 165, XLI, 459, 498, 507, 508; XLII, 422, 424, 425; XLIV, 720. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 917, 918. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 104, 242. — Ven. Beda, XCII, 797. — Rabanus Maurus, CVII, 547, 552, 553, 560, 561, 570; CXI, 57. — Walafrius Strab., CXIII, 426, 134. — Guiberus abb., CLVI, 173. — S. Bruno

Atens., CLXIV, 187 *et seqq.*, 199 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVII, 572, 597, 417, 433; CLXX, 579. — Herveyus, CLXXXI, 1648, 1649 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 755. — Wolbero abb., CXCIV, 1010. — Adamus Scotus, CXCVIII, 821. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1106. — Philippus de Harverg, CCIII, 635, 498. — S. Martinus Legion., CCVIII, 220.

SAUL, filius Cis, primus rex populi Judaici a Samuele consecratus, sed propter inobedientiam a Deo derelictus, in praelio adversus Philistaeos devictus, sibi moram concivit. S. Cyprrianus, IV, 259, 310, 595, 641, 667. — S. Ambrosius, XIV, 970, 1150; XVII, 645, 646, 844. — S. Hieronymus, XXIV, 301; XXV, 854, 855. — S. Augustinus, XXXIII, 171; XXXV, 2178; XXXVI, 148, 600, 619, 663; XXXVII, 1345; XXXVIII, 918, 1378; XL, 151, 154, 155; XLI, 536, 538, 577; XLIII, 398. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone, 109. — S. Maximus Taurin., I, VII, 515, 516. — S. Fulgentius, LXV, 568, 567. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 746; LXXVI, 70, 344, 375, 399, 741, 1102; LXXVII, 17, 55, 55; LXXIX, 248, 252, 260, 337, 517, 546 *et seqq.*, 561, 408, 406. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 112, 101, 404, 404, 406, 410. — Ven. Beda, XCI, 577, 584, 592, 594, 633, 635, 698, 709; XCIII, 434, 442. — Rabanus Maurus, CVIII, 1187; CIX, 56 *et seqq.*, 44, 45, 70, 75; CXI, 58. — Walafrius Strab., CXIII, 583, 564, 616. — Angelomus Luxov., CXV, 305, 310. — S. Petrus Damian., CXLV, 106, 726. — S. Bruno Carthus., CLII, 869. — Rupertus abb., CLXVII, 1087, 1088, 1115, 1117; CLXVIII, 1590. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 687, 689. — Gerhohus, CXIII, 153, 154. — Adamus Scotus, CXCVIII, 815. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1303, 1306, 1322. — Philippus de Harverg, CIII, 872, 925. — Petrus Cantor, CCV, 60, 62.

SEDIAS, rex Juda, cuius oculos in Reblatha rex Babylonis, qui eum vicerat, evulsit. S. Hieronymus, XIV, 813. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 787, 788. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 114. — Rabanus Maurus, CIX, 274, 535; CXI, 64, 698, 1076, 1078, 1081, 1176. — Walafrius Strab., CXIII, 692; CXIV, 50. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1421, 1426, 1427.

SEM, filius Noe, qui nuditatem patris sui operuit, et ideo specialiter ab illo benedictus, in filius suis A-iam possedit. S. Ambrosius, XIV, 363, 412, 676, 677; XV, 1810. — S. Hieronymus, XXIV, 961. — S. Augustinus, XLI, 477, 488. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 103. — B. Alcuinus, C, 552. — Rabanus Maurus, CXII, 525; CIX, 281; CXI, 54. — Angelomus Luxov., CXV, 168. — Remigius monach., CXXI, 78. — Guiberus abb., CLVI, 109. — Rupertus abb., CLXVII, 363 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCVIII, 1090.

SEMEI, ex familia Saul, qui David maledixit, sed pro injuria illata obtinuit veniam; Davide mortuo, a Salomone ad mortem damnatus est. S. Augustinus, XLIV, 906. — Rabanus Maurus, CIX, 106, 168.

SENNAHERIB, rex Assyriae, qui, regnante Ezechia, universas civitates Juda manitus oppugnavit. S. Hieronymus, XXIII, 558; XXIV, 379. — Rabanus Maurus, LIX, 238, 519. — Haymo, CXVI, 777, 896, 900. — Rupertus abb., CLXVIII, 547; CLIX, 1339.

SERPORA, filia Jethro, quam Moyses duxit uxorem. S. Ambrosius, XV, 11, 826. — Rabanus Maurus, CVIII, 26. — Rupertus abb., CLXVII, 587.

SETH, filius Adami tertius et pater Enos; non gentos et duodecim annos natus occubuit. Juvencus, XIX, 351. — S. Augustinus, XLI, 487, 460, 461, 463, 469. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 101, 228. — Rabanus Maurus, CXI, 32. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 640. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1080.

SIMEON, princeps scribarum, et violatae pudicitiae vitulex, non habens hereditatem, sed manens in tribu Juda patreps in possessione. S. Ambrosius, XIV, 676, 677; XV, 1610. — Rufinus, XXI, 315 *et seqq.* — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153.

SISARA, dux Jabin exercitus, cuius tempora ligno transfudit Jabel. S. Augustinus, XXXVII, 1053. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 111. — Rabanus Maurus, CVIII, 1152, 1153; CXI, 56. — Rupertus abb., CLXVII, 1031, 1033. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1275.

SOPHONIAS, de tribu Simeon, filius Chusi, in agro Sarabath ortus, et gloriosa majorum suorum stirpe progenitus, prophetavit, mortuusque est atque sepultus in agro suo. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 172. — B. Alcuinus, CI, 1125. — Haymo, CXVII, 195 *et seqq.*

SUSANNA, filia Helciae et Joachim uxor, castitate insignis, quam falso accusatam et damnatam Daniel libera vit. S. Cyprrianus, IV, 824, 825. — S. Zeno, XI, 277, 299, 500, 443, 444. — S. Ambrosius, XVI, 26, 43, 44, 170, 361, 368, 785. — S. Hieronymus, XXIII, 244, 435. — S. Augustinus, XXXVII, 1775; XXXVIII, 858; XXXIX, 1506,

2011; XL, 1459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116. — Rabanus Maurus, CXI, 66. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1287 *et seqq.* — Petrus Comestor, CXCIII, 1466. — Thomas Claierc., CCVI, 841.

THAMAR, filia David, cui Ammon frater incestus vim intulit. Tertullianus, II, 1339. — S. Zeno, XI, 434, 435, 438, 439. — S. Ambrosius, XV, 1535, 1596. — S. Augustinus, XLII, 456, 457. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 268. — Rabanus Maurus, CVIII, 1230; CLX, 289; CXI, 49. — Rupertus abb., CLXVII, 515 *et seqq.*; CLXVIII, 1315. — Petrus Comestor, CXCIII, 1334. — Adamus Scotus, CXCIII, 815, 816.

TOBIAS, filius Ananiam, ex tribu Nephthallim de civitate Cibel, quæ est in regione Galilææ. Hic captivus ductus est a Salmanassar rege Assyriorum in Ninive. Vir in timore Dei summus, in opere magnificus, in misericordia gloriosus, in exsequiarum curis devotus; qui dum mortuos sepeliret, et inopes pasceret, cæcitate lumine caruit, et post tenebras reseratis oculis, lumen claritatis promeruit. S. Cyprianus, IV, 558, 617, 689. — S. Optatus, XI, 990, 991. — S. Ambrosius, XIV, 759, 761, 793, 797; XVI, 984. — S. Hieronymus, XXV, 1119; XXX, 55 *et seqq.* — S. Augustinus, XXXII, 801; XXXVII, 1251; XXXVIII, 547. — S. Salvanus, LIII, 195. — S. Paulinus Nolan., LXI, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 146. — Ven. Beda, XCI, 923 *et seqq.*, 935. — Valafridus Strab., CXIII, 725, 727 *et seqq.* — Haymo, CXVIII, 904. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 737 *et seqq.* — Adamus Scotus, CXCIII, 821. — Petrus Comestor, CXCIII, 1432. — Petrus Cantor, CCV, 567, 935 *et seqq.*

URIAS, cuius uxorem Bethsabee abstulit David, et qui missus ad exercitum Joab occisus periiit. S. Ambrosius, XIV, 907. — S. Hieronymus, XXIII, 566. — S. Augustinus, XLII, 459. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 411, 450. — Godefridus abb., CLXXIV, 476. — Petrus Lombardus, CXCI, 77. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1233. — Adamus Scotus, CXCIII, 435, 486.

VASTHI, regina et uxor Assueri, regis Persarum, quam ille repudiavit propter inobedientiam Rabanus Maurus, CLX, 642. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 964. ZARULON, filius Jacob, possessor maris magni, et littorum, et dominus in cunctis urbibus Phenicum et Sidoniorum. S. Ambrosius, XIV, 682. — Rufinus, XII, 317 *et seqq.* — S. Augustinus, XXVI, 835. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 135. — B. Alcuinus, C, 1151. — Rabanus Maurus, CVIII, 1147; CXI, 44. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 29, 32.

ZACHARIAS, propheta atque sacerdos, filius Joiada, quem congregatus in atrio domus Domini populus, juxta Joas regis imperium, missis in eum lapidibus exsimilavit. Hunc sublevatum continuo sacerdotes juxta patrem suum sepelierunt in Jerusalem. Tertullianus, II, 157. — Lactantius, VII, 460, 488, 489, 977. — S. Hilarius, IX, 233. — S. Hieronymus, XXV, 1417, 1419. — S. Augustinus, XXXVII, 1467, 1917, 1940; XLII, 595. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 115, 145, 146, 175. — Ven. Beda, XCI, 845. — B. Alcuinus, CI, 1123. — Haymo, CXVII, 231 *et seqq.*; CXVIII, 66. — Paschasius Radbertus, CXI, 761, 789. — Honorius abb., CLXXI, 1311. — Godefridus abb., CLXXIV, 846. — Petrus Comestor, CXCIII, 1481. — Philippus de Harveng, CCIII, 931.

ZELPHA, ancilla Rachel. S. Augustinus, XLII, 435. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 261, 262. — S. Petrus Damian., CXLV, 1005 *et seqq.*

ZOROBABEL, filius Salathiel, ex tribu Juda, qui sub Dario templum Domini reedificavit, muros extruxit Jerusalem, et Israel ad pristinum reduxit statum. S. Ambrosius, XVI, 1061. — S. Hieronymus, XXV, 185. — S. Maximus Taurin., LVII, 911. — Anonymus, LIII, 535. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 116, 147. — Rabanus Maurus, CXI, 63. — Valafridus Strabo, CXIV, 857. Haymo, CXVII, 23. — Paschasius Radbertus, CXI, 73, 92. — Rupertus abb., CLXX, 1578, 1579.

LII.

INDEX TUM VIRORUM TUM MULIERUM

NOVI TESTAMENTI CLARISSIMORUM, DE QUIBUS SS. PATRES IN SCRIPTIS QUOCUNQUE MODO TRACTARUNT,

ORDINE NOMINUM ALPHABETICO DISPOSITUS, SED IN ALPHABETO PATRUM ORDINEM SERVANS CHRONOLOGICUM

ANDREAS, qui interpretatur *decorus*, frater Simonis Petri, secundum Joannem primus, juxta Mattheum a primo secundus. Hic in sorte prædicationis Scythiam atque Achaïam accepit, in qua etiam civitate Patris cruce suspensus occubuit. Anonymus, III, 178. — S. Philastrius, XII, 1200. — S. Victorius, XX, 448. — S. Gaudensius, XX, 960, 963. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIII, 266. — S. Augustinus, XLII, 636. — S. Petrus Chrysolog., LII, 533, 565. — S. Leo Magnus, LV, 145. — Victor Vicens., LVIII, 258. — S. Paulinus Nolan., LXI, 539, 514, 530, 657, 671. — S. Fulgentius, LXV, 539. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 199, 294, 527, 731 *et seqq.*, 775, 1102. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 251, 253. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 729, 756, 767, 805; LXXVII, 915 *et seqq.*, 1153; LXXVIII, 26 *et seqq.*, 150, 412, 708, 771, 813, 817. — S. Protadius, LXXX, 411, 421. — Sonnatius Rhemens., LXXX, 446. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 151, 1049, 1287; LXXXV, 157; LXXXVI, 888, 1262, 1353. — Ven. Beda, XCIV, 256, 471, 632; XCV, 138. — Paulus disc., XCV, 1457. — Carolus Magnus, XCVII, 1015. — B. Alcuinus, C, 274; CI, 693, 759, 743, 750, 757, 765. — Ludovicus Pius, CIV, 1194. — Amalaïus, CV, 1506. — Rabanus Maurus, CX, 65; CXII, 1662. — Haymo, CXVIII, 717. — Paschasius Radbertus, CXX, 207, 401. — Wandalbertus, CXXI, 620. — Grimaldus abb., CXXI, 916. — Usuardus monac., CXXIV, 53, 751. — Flodoardus, CXXXV, 521. — S. Dunstanus, CXXXVII, 431. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1577, 1623, 1635. — S. Petrus Damian., CXLI, 825, 827, 829; CXLV, 912, 1023, 1072, 1075. —

S. Liethbertus, CXLVI, 1469. — Guido Farfens., abb., CI, 1245. — S. Bruno Carthus., CLII, 725. — Thiofridus abb., CLVII, 396. — S. Anselmus, CLVIII, 983. — Paschalis II, papa, CLXIII, 512. — S. Bruno Astens., CLXV, 841 *et seqq.* — Honorius II, papa, CLXVI, 1272, 1273, 1304. — Hildebertus Turon., CLXXI, 715 *et seqq.* — Godefridus abb., CLXXIV, 635. — Eugenius III, papa, CLXXIX, 1115. — S. Bernardus, CLXXXIII, 501, 503, 508, 509, 581; CLXXXIV, 474, 715, 1049. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 111. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 139, 142. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1469. — S. Hildegardus, CXCII, 510. — Alexander II, papa, CC, 584, 695, 1125. — Belethus Joan., CCH, 165. — Cælestinus III, papa, CCVI, 941, 947, 1188, 1291. — Petrus Blesens., CCVII, 572. — Innocentius III, papa, CCXIV, 126, 542, 559, 599; CCXV, 96, 209, 568, 1126, 1248, 1471, 1585; CCXVI, 189, 184, 571, 1247.

BARNABAS, qui et Joseph, natione Cypriæ civitatis, a Cyro rege Persarum condita, cum Paulo in gentibus apostolatam adeptus, deinde propter Joannem discipulum, qui etiam cognomento Marcus appellatur, sejunctus a Paulo, nihilominus evangelicæ prædicationis inajunctum sibi opus exercuit. Tertullianus, II, 1031. — Philastrius, XII, 1200, 1201. — S. Ambrosius, XVI, 776; XVII, 250, 349. — S. Hieronymus, XXIII, 551, 619. — Lucius Deter, XXXI, 165, 187. — S. Augustinus, XXXV, 1935; XL, 556. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 28, 118. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 153, 193. — S. Agobardus, CIV, 203.

BARTHOLOMÆUS apostolus, nomen ex Syra lugos

auscipiens, Iycaoniam in sorte predicationis accepit, atque Evangelium juxta Matthaeum apud Indos in eorum linguam convertit. Ad ultimum in Arbano Majoris Armeniae urbe, vivens a crudelissimis gentibus barbaris decoratur, sicque terra conditur. S. Hieronymus, XXIII, 413, 649. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius Turon., LXXI, 753. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 154, 402. — S. Protadius, LXXX, 413. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 152, 1290; LXXXV, 826; LXXXVI, 1191. — Ven. Beda, XCIV, 425, 490. — Paulus diac., XCV, 1508. — B. Alcuinus, CI, 219, 222, 761, 768. — Rabanus Maurus, CX, 443, 914, 1026. — Paschasius Radbert., CXX, 403. — Grimaldus, CXXI, 912. — S. Petrus Damian., CXLIV, 722, 726; CXLV, 1065, 1070, 1071, 1073, 1156, 1155. — Guido abb., CL, 1250. — Radulphus Ardens., CLV, 1430. — Paschalis II, papa, CLXIII, 412, 990. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 413, 550. — Ordericus, CLXXXVIII, 164. — Adamus de S. Victore, CCVI, 1505. — Lucius III, papa, CCI, 1097. — Celestinus III, papa, CCVI, 1181. — Petrus Hlesens., CCVII, 669. — Stephanus Tornacensis, CXXI, 334, 331, 352, 459, 560. — Innocentius III, papa, CCXIV, 235; CCXV, 939, 1273, 1503; CCXVI, 525, 467.

CALIPHAS, summus Judaeorum pontifex, qui Christum damnavit, et postea sibi conscivit mortem. S. Ambrosius, XVII, 251. — Juvenius, XIX, 523. — S. Hieronymus, XXIII, 321; XXVI, 201. — S. Augustinus, XXXV, 1933. — S. Petrus Chrysologus, LII, 558. — S. Leo Magnus, LIV, 329. — Prudentius, LX, 107. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — B. Alcuinus, C, 971. — S. Agobardus, CIV, 501. — S. Petrus Damian., CXLV, 112. — Rupertus abb., CLXVIII, 469; CLXIX, 646. — Petrus Pictav., CCXI, 851.

ELISABETH, uxor Zachariae, et Joannis Baptistae mater, quam praegnantem visitavit Maria, et cujus infans exsultavit in utero. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, XV, 1590; XVI, 658. — S. Hieronymus, XXIII, 510; XXVI, 291. — S. Augustinus, XXXIV, 809. — S. Petrus Chrysolog., LII, 444, 450, 455. — S. Maximus Taurin., LVII, 583, 647, 649, 653, 659. — S. Paulinus Nolan., LXI, 442 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 256 et seqq. — S. Gelasius, I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 298. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 148; LXXXVI, 1153, 1531. — Paulus Winfridus, XCV, 1161, 1164. — Hildefonsus, XI, VI, 83. — Carolus Magnus, XCVIII, 1230. — Guibertus abb., CLVI, 552. — Godefridus abb., CLXXIV, 1045. — S. Bernardus, CLXXXIII, 81; CLXXXIV, 994. — Petrus Comestor, CXCIII, 1537. — Philippus de Harveng, CCIII, 266.

HERODES Antipater, qui Joannem Baptistam decolavit, ad quem Pilatus Christum in passione misit, unde ex inimicis amici facti sunt. Lugduni cum Herodiade misere decessit. Tertullianus, II, 539, 443 et seqq. — Lactantius, VII, 628. — S. Ambrosius, XV, 1606, 1828, 1829; XVI, 167. — Juvenius, XIX, 217, 218. — Rufinus, XXI, 559, 560. — S. Hieronymus, XXVI, 24, 97, 98, 124, 162. — Lucius Dexter, XXXI, 82. — Paulus Orosius, XXXI, 1063. — S. Augustinus, XXXVIII, 1408; XL, 221; XLI, 615; XLIII, 662. — S. Petrus Chrysolog., in sermonibus, 5, 19, 32, 86, 89, 127, 146, 150, 152, 156, 158, 159, 172, 173, 174. — S. Maximus Taurin., LVII, 651, 811. — S. Paulinus Nolan., LXI, 636. — Cassiodorus, LXX, 56. — S. Gregorius Turon., LXXI, 717. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 951; LXXXI, 28, 394. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 189; LXXXIII, 118, 129. — Rabanus Maurus, CVII, 753; CIX, 1217, 1218; CXI, 75, 93. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 27, 28.

JACOB, pater Joseph Mariae Virginis sponsi. Victor Capuan., LXVIII, 254. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169. — Paschasius Radbert., CXX, 76. — Petrus Comestor, CXCIII, 1595.

JACOBUS ALPHEI, episcopus Jerosolymorum primus, cognomento Justus, sororis Matris Domini filius, unde et frater Domini vocatus, homo lucis et operarius veritatis, tantaeque etiam sanctitatis, ut ambriam vestimenti ejus certatim cupere attingere populi. Hic, dum in Jerusalem Christum Dei Filium predicaret, de templo a Judaeis precipitatus, lapidibus opprimitur, ibique juxta templum humatur. Quem Josephus tanta sanctitatis et venerationis in Judaea perhibet existisse ut propter ejus interfectionem Jerosolyma credatur esse diruta. S. Euthychianus papa, V, 160. — S. Ambrosius, XVII, 545. — Zacharias papa, XX, 1141. — S. Hieronymus, XXIII, 193, 614, 609, 613; XXVI, 142, 530 et seqq.; XXVII, 585. — S. Prosper, LI, 532 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 269. — Primasius LXVIII, 587 et seqq., 673, 685. — S. Gregorius Turon., LXXI, 712 et seqq., 727, 1115. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1161. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 26, 100, 686; LXXIX, 283. — S. Aileranus abb.,

LXXX, 524. — S. Protadius, LXXX, 524. — Taio, LXXX, 938. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 288; LXXXIII, 153, 177; LXXXV, 528, 896; LXXXVI, 156, 883, 1529. — S. Egbertus, LXXXVIII, 416. — Ven. Beda, XCIII, 9 et seqq. — Paulus Winfridus, XCV, 1169, 1475. — S. Julianus, XCVI, 562, 701. — Elipandus, XCVI, 931. — Anonymus, XCVI, 1579. — R. Alcuinus, CI, 760, 765, 1126. — Smaragdus abb., CII, 292, 299, 333. — Halitarius, CIV, 680. — S. Agobardus, CIV, 215. — Freculphus, CVI, 1122, 1133. — Rabanus Maurus, CX, 198, 1152. — Walafrius Strab., CXIV, 671. — Haymo, CXVIII, 825, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 407. — Grimaldus abb., CXXI, 918. — Usuardus, CXXIV, 10. — S. Petrus Damian., CXXIV, 411. — Radulphus Ardens, CLV, 1564. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astensis., CLXV, 816. — Rupertus abb., CLXIX, 951. — Honorius, CLXXII, 681, 981. — Godefridus abb., CLXXIV, 839, 841, 843, 844, 849, 851. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 535. — Abnaldus, CLXXVIII, 1488 et seqq. — Wilhelmus Malmesbur., CLXXIX, 1685. — S. Bernardus, CLXXXII, 752. — Ordericus, CLXXXVIII, 153. — Petrus Lombardus, CXCII, 98. — Petrus Comestor, CXCIII, 1695. — S. Martinus Legion., CCIX, 183. — Sclardus, CXXIII, 450.

JACOBUS, filius Zebedaei, frater Joannis, quartus in ordine, duodecim tribubus quae sunt in dispersione gentium scripsit, atque Hispaniae et occidentaliu locorum gentibus Evangelium predicavit, et in occursum mundi lucem predicationis impudit. Hic ab Herode tetrarcha gladio caesus occubuit. Sepultus in Marmarica. S. Stephanus I, papa, III, 1006. — Lactantius, VII, 628. — S. Hilarius, IX, 1032. — S. Ambrosius, XV, 1701. — Juvenius, XIX, 241, 519. — S. Chromatius, XX, 562. — Innocentius I, XX, 502. — S. Hieronymus, XXIII, 193, 738; XXVII, 574; XXIX, 831 et seqq. — S. Petrus Chrysolog., LII, 339. — S. Gelasius I, papa, LIX, 119, 126. — S. Fulgentius, LXV, 939. — S. Laurentius, LXVI, 129. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — S. Justus, LXVII, 963. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 311, 343, 357. — Primasius, LXVIII, 432, 498 et seqq., 504. — Gidas, LXIX, 575. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1115. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 232. — S. Leander, LXXII, 883. — Antoninus Piacentinus, LXXII, 905, 907. — S. Protadius, LXXX, 417, 618. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 583, 840; LXXXIII, 151. — Ven. Beda, XCIV, 228. — Paulus Winfridus, XCV, 1249, 1485. — Elipandus, XCVI, 940. — Carolus Magnus, XCVII, 972 et seqq. — S. Paulinus Nolan., XCIX, 445 et seqq. — B. Alcuinus, CI, 763. — Sedulius Scotus, CIII, 9 et seqq. — Freculphus, CVI, 1129. — Christianus Druthmar., CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1025; CX, 1159. — Paschasius Radbertus, CXX, 211. — Usuardus, CXXIII, 613, 873, 876; CXXIV, 293. — Herigerus abb., CXXXIX, 1054. — S. Petrus Damian., CXLV, 866. — Guibertus abb., CLVI, 935. — Thiofridus abb., CLVII, 456. — Reimboldus, CLXII, 751. — Paschalis II, papa, CLXIII, 33, 36, 63, 78, 247, 272, 310. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1214, 1218, 1369, 1373. — Godefridus abb., CLXXIV, 657, 944. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1053 et seqq. — Zacharias, CLXXXVI, 111, 552. — Ordericus monach., CLXXXVIII, 148. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1053. — Petrus Comestor, CXCIII, 1680, 1778. — Alexander III, papa, CC, 1024, 1064, 1142. — Lucius III, papa, CCI, 1549, 1577. — Joan. Beletus, CCII, 144. — Celestinus III, papa, CCVI, 1026. — Innocentius III, papa, CCXV, 1175 et seqq., 1184; CCXVI, 166.

JESUS CHRISTUS. Quoad hoc nomen, in quo omne genu caelestium, terrestrium et infernorum flectitur, speciales de Christo indices adeat lector benevolus; ibi omnia reperiet optata.

JOACHIM, pater B. Mariae Virginis. Elipandus, XCVI, 871. — B. Alcuinus, C, 870. — Petrus Lombardus, CXCII, 101.

JOANNES BAPTISTA, filius Zachariae, ex tribu Levi, in Jerusalem ortus, angelo denuntiante conceptus, praenuntius Christi, praeco Judicis, propheta Altissimi, vox Verbi, amicus Sponsi, testis Domini, lucerna Luminis, terminus prophetarum, baptismatis initium; qui praenuntiantis parentis vocem abstulit genitus officium lingue resolvit; qui necdum editus Christum prophetavit, salutavit in utero, in columba agnovit, in deserto monstravit. Cujus vestimentum lanugo fuit camelorum, habitatio eremus, victus mel, et locustae cibis. Hic dum Herodi prohiberet fraternum violare connubium, carceribus tenebris mancipatur; cujus caput regis filia ludu praemium a matre postulavit; at ille desectum male poscenti filiae ebrius inter pocula dedit. Tertullianus, II, 137, 402, 403, 411, 443, 625. — S. Cyprianus, III, 951,

1146, 1162. — Anonymus, III, 177, 671, 1186, 1187, 1192, 1203. — Lactantius, VII, 628. — Marius Victorinus, VIII, 1033. — S. Hilarius, IX, 840, 743, 977, 978, 980, 988, 1015; X, 59, 66, 372. — S. Zeno, XI, 286. — S. Ambrosius, XIV, 907, 994; XV, 1539, 1546 et seqq., 1549, 1556, 1562 et seqq., 1576, 1578, 1580, 1582, 1663 et seqq., 1666, 1693; XVI, 169, 209, 227, 319, 419, 617, 639, 712, 1197; XVII, 459 et seqq. — Juvenius, XIX, 63, 188, 218 et seqq., 274. — S. Chromatius, XX, 172, 329. — Victorius, XX, 418. — Zachæus Christian., XX, 1129, 1133. — S. Hieronymus, XXII, 425, 427, 491, 659, 888, 1108; XXIII, 161, 509, 510, 621; XXV, 825; XXVI, 28, 98, 121; XXVII, 561. — S. Augustinus, XXII, 799; XXXIII, 540 et seqq., 840; XXXIV, 725; XXXV, 1591 et seqq., 1408, 1496, 1498, 1507, 1532, 1637, 1680; XXXVI, 591, XXXVII, 1728, 1832 et seqq.; XXXVIII, 420, 457, 711, 1015, 1015, 1021, 1048, 1301, 1304-1308, 1310-1319, 1327, 1331, 1406; XLIII, 289 et seqq.; XLIV, 595; XLV, 1320, 1331. — S. Prosper, LI, 551, 595. — S. Petrus Chrysolog., LII, 520, 539, 441, 444, 446, 450, 452, 455, 458, 519, 568, 620, 636, 611, 650, 653. — S. Leo Magnus, LIV, 232, 249, 520; LV, 44 et seqq. — S. Maximus Taurin., LVII, 236, 270, 289, 293, 298, 300, 388, 429, 519, 619, 631-635, 635, 637, 639, 660, 686. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 442, 445, 657, 901. — Paschasius diac., LXII, 31. — Petrus diac., LXII, 87. — Eugypsius ab., LXII, 690, 765, 832, 834, 906. — S. Fulgentius, LXV, 162, 923 et seqq. — Dionysius Exiguus, LXVII, 282, 284, 417 et seqq. — Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 911, 935. — Victor Capuan., LXVIII, 262 et seqq., 266, 285, 289. — Arator, LXVIII, 207 et seqq. — Primasius, LXVIII, 352, 563, 725. — Cassiodorus, LXIX, 1039, 1231. — S. Gregorius Turon., LXXI, 282, 378, 451, 565 et seqq., 714, 716, 718, 720, 751, 826, 829, 966, 938, 1040, 1085, 1169. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 97, 208, 296, 430. — Licinianus, LXXII, 700. — Luculentius, LXXII, 808 et seqq. — S. Gelasius I. papa, LXXIV, 1088, 1165, 1175. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 172, 603, 1034; LXXVI, 598, 675, 788, 877, 908, 967, 970, 984, 1007, 1094, 1096 et seqq., 1100 et seqq., 1161 et seqq., 1209; LXXVII, 156, 309, 701, 1033, 1158; LXXVIII, 119, 120, 153, 281, 394, 401, 693, 786; LXXIX, 109, 152, 246, 268, 281, 462, 516. — S. Protadius, LXXX, 417, 418. — S. Sonnatius, LXXX, 416. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 447, 1284; LXXXV, 735; LXXXVI, 901, 906, 1129, 1135, 1158, 1201, 1351. — S. Eugenius, LXXXVII, 442. — Wilfridus, LXXXVIII, 352. — Ven. Beda, XCIV, 44, 202, 210, 237, 627, 650. — Paulus Winfridus, XCV, 550, 1169, 1183, 1476, 1508, 1597. — Elipandus, XCVI, 870, 963, 972, 1381. — Pippinus, XCVI, 1548, 1551. — Carolus Magnus, XCVII, 389; XCVIII, 1250. — Adrianus I. papa, XCVIII, 389, 1259, 1279. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432 et seqq. — B. Alcuinus, C, 746, 810; CI, 805, 736, 744, 753, 759, 771, 1250. — Smaragdus Abb., CII, 377, 581, 475, 491. — Amalarius, CV, 1301. — Druthmarus Christian., CVI, 1289, 1353. — Rabanus Maurus, CVII, 766, 907, 1035, 1163; CX, 50, 356, 444. — S. Prudentius, CXV, 1248. — Haymo, CXVIII, 753, 822. — Joannes IV. papa, CXXI, 872, 878. — Joannes XIII. papa, CXXV, 949. — S. Leo IX. papa, CXLIII, 742. — S. Petrus Damian., CXLV, 350, 541, 546, 591, 418, 419, 626-630, 644. — Joannes Rothomag., CXLVII, 42. — Guido abb., CL, 1219, 1221, 1250. — Radulphus Ariens., CLV, 1576, 1453. — Guibertus abb., CLVI, 624, 660, 693. — S. Anselmus, CLVIII, 447, 967. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295. — Caixus IV. papa, CLXIII, 1175. — S. Bruno Astensis, CLXV, 821, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1089; CLXVIII, 17, 1321, 1349-1351, 1356, 1361, 1397, 1503, 1509, 1516; CLXIX, 164, 213, 215, 230, 352, 336. — Hildebertus, CLXXI, 974. — Honorius Augustodun., CLXXII, 689, 706, 769, 770, 800, 963, 997. — Godefridus abb., CLXXIV, 66, 80, 83, 84, 637, 699, 819, 897, 902, 993, 1000, 1010, 1102. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451; CLXXVII, 412, 762, 763, 1126, 1151, 1152, 1154, 1199. — Abelardus, CLXXVIII, 382, 1512. — Innocentius II. papa, CLXXIX, 220, 230, 246, 335, 376. — S. Bernardus, CLXXXII, 154, 251, 253, 696; CLXXXIII, 175, 319, 597, 399, 401, 402, 410; CLXXXIV, 718, 991, 992, 994-999; CLXXXV, 163, 165, 167, 170-172, 1001. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 49, 89, 98, 106, 117, 203, 259. — Joannes abb., CLXXXVIII, 1663. — Petrus Lombardus, CXCI, 1241, 1357. — B. Isaac abb., CXCVI, 1683. — Alredus abb., CXCV, 290. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 49, 1489, 1510. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1552, 1554, 1561, 1574. — Alexander III. papa, CC, 576, 1073. — Lucius III. papa, CCI, 1361. — Joannes Belethus, CCII, 140, 141, 151. — Urbanus III. papa, CCII, 4418. — Petrus Cellens., CCII, 809, 815. — Philippus de Harveng, CCI, 122, 123, 586, 763, 805, 934. — Bonacursus, CCIV, 780. — Thomas Cisterc., CCVI,

92. — Petrus Blesens., CCVII, 641. — S. Martinus Ligon., CCIX, 15. — Alanus de Insulis, CCX, 242, 318, 328. — Petrus Pictav., CCXI, 1236. — Innocentius III. papa, CCXIV, 251, 1061.

JOANNES, apostolus et evangelista, filius Zebedi, frater Jacobi, virgo electus a Domino, aque inter ceteros magis dilectus, qui etiam super petras Magistri rumbens, et Evangelii fuenta de ipso sacro Domini pectoris fonte potavit. Quique in locum Christi, Christo jubente, succedit, dum suscipiens Matrem Magistri discipulus, etiam ipse pro Christo alter quodammodo derelictus est filius. Hic, dum Evangelium Christi in Asia predicaret, a Demetrio Cesare in Patmon insulam metallo relegatur, ubi etiam positus Apocalypsim scripsit. Plurima vivens miracula edidit; longo tandem vetustatis senio fessus, cum diu transmigrationis imminere sibi sentiret, iussit se effodi sibi sepulcrum, atque inde vale dicens fratribus, facta oratione vivens tumulum introivit, deinde tanquam in lectulo in eo requievit, apud Ephesum. Tertulianus II, 51, 46, 49, 566, 496, 735, 744, 932. — S. Stephanus I. papa, III, 1007, 1250. — Anonymus, III, 177, 181, 186, 1198. — Lactantius VI, 469; VII, 199, 503, 440. — Marius Victorinus, VIII, 1019, 1107, 1112, 1115. — S. Hilarius, X, 188, 191, 593. — Kusebius Vercel., XII, 554. — S. Philastrius, XII, 1162. — S. Ambrosius, XIV, 1087, 1210 et seqq., 1487, 1529, 1816; XVI, 317-319, 514, 454, 540, 822, 829, 1217, 1222, 1327; XVII, 540, 763, 775, 864 et seqq. — Juvenius, XIX, 241, 507. — Sedulius, XIX, 591. — S. Chromatius, XI, 289, 567. — Innocentius I. papa, XX, 502. — S. Gaudentius, XI, 876, 900. — S. Hieronymus, XXII, 522, 542, 595, 1090; XXIII, 246, 247, 547, 631, 623, 657; XXIV, 540; XXV, 1514; XXVI, 17, 142, 182, 455; XXIX, 851 et seqq.; XXI, 578. — S. Augustinus, XXXII, 910; XXXIV, 992, 1033, 1045 et seqq., 1067, 1213; XXXV, 1581, 1590, 1510, 1556, 1558, 1632, 1745, 1932, XXXVIII, 210, 1131; XXXIX, 1148; XL, 591; XLII, 493. — S. Prosper, LI, 552, 556 et seqq. — S. Petrus Chrysolog., LII, 557, 420, 599, 644. — S. Victorius, LIII, 493 et seqq., 518. — S. Leo Magnus, LV, 47, 150, 152. — Ruricius, LVIII, 89, 231. — Gelasius I. papa, LIX, 28, 119, 127. — Avitus, LIX, 503. — Prudentius, LX, 112. — S. Paulinus Nolan., LXI, 249, 416, 512, 515, 671. — Paschasius diac., LXII, 19. — Eugypsius abb., LXII, 832, 851. — Felix IV. papa, LXV, 85. — S. Fulgentius, LXV, 167, 800, 901, 939. — S. Laurentius, LXVI, 119. — Dionysius Exiguus, LXVII, 59, 191, 243, 280, 555. — Facundus, LXVII, 531, 535, 591, 593, 595, 617, 746, 788. — Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 929. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1061, 1100. — Junilius, LXVIII, 16, 19. — Arator, LXVIII, 117 et seqq., 147. — Victor Capuan., LXVIII, 266, 268, 511, 515, 551, 554, 557, 559. — S. Nicetius, LXVIII, 575, 576. — Primasius, LXVIII, 440, 459, 465, 495, 545, 587, 621, 698 et seqq., 704, 759, 797 et seqq. — Vigilinus papa, LIX, 69, 102. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173 et seqq., 193, 324, 526, 511, 778. — Joannes III. papa, LXXII, 14. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 95, 445. — Licinianus, LXXII, 693. — Pelagius, II. papa, LXXII, 725, 742. — Luculentius, LXXII, 807. — S. Leander, LXXII, 823. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 1068; LXXVI, 684, 814, 816, 970, 1175, 1176, LXXVII, 281, 604; LXXVIII, 26, 35 et seqq., 102, 122, 290, 562, 583, 647, 693, 747; LXXIX, 43, 47. — S. Aleranus, LXXX, 537. — S. Protadius, LXXX, 415, 417, 422, 428. — Taio, LXXX, 749, 761, 788, 973, 991. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 253, 248; LXXXIII, 151, 177, 1042, 1281; LXXXVI, 127, 618, 622, 625, 627, 640, 633, 889, 951, 936 et seqq., 1329, 1351. — S. Gallus abb., LXXXVII, 52, 51. — V. Beza, XCII, 635; XCIII, 85 et seqq., 119-121, 129; XCIV, 453; XCV, 158. — Paulus Winfridus, XCV, 1173, 1241 et seqq., 1249, 1289, 1536. — Hildefonsus, XCVI, 81, 85, 103, 138, 166. — Elipandus, XCVI, 870, 920, 949, 956, 963, 976, 987, 1009. — Anonymus, XCVI, 1579. — Carolus Magnus, XCVI, 1061; XCVIII, 927, 1068, 1090. — Adrianus I. papa, XCVI, 1, 568, 579, 589, 1249. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 432, 445 et seqq. — B. Alcuinus, C, 74, 745, 928, 967, 1003, 1008, 1085, 1091, 1093, 1100, 1115, 1118, 1157; CI, 740, 780, 765, 1126, 1152. — Smaragdus abb., CII, 377, 41, 48, 80, 141, 148, 155, 159, 161, 165, 199, 241, 250, 266, 276, 284, 287, 292, 299, 315, 316, 325, 331, 343, 353, 386, 435, 523, 526. — S. Benedictus Anian., CII, 1221. — Amalarius, CV, 1275. — Agnellus abb., CVI, 537, 1154. — Christianus Druthmarus, CVI, 1424. — Rabanus Maurus, CVII, 1085; CX, 1135. — Walafridus Strab., CXIV, 355, 693, 765, 794, 710, 905. — S. Prudentius, CXV, 1143. — Haymo, (XVII, 937; CXVIII, 70, 456. — Florus diac., CXIX, 236, 266. — Paschasius Radbertus, CXX, 535. — Wandalbertus, CXXI, 606. — Grimodus abb., CXXI, 873, 910. — Joannes Scotus, CXXII, 263, 297, 1243. — Usuardus, CXXIII, 612, 632, 695, 789; CXXIV, 27 et seqq., 693, 845. — Hervæus, CXXIII, 663. — Herigerus abb., CXXIX, 1054. — S. Petrus Damian.,

CLXIV, 356, 419 *et seqq.*, 571, 584, 783, 788, 838 *et seqq.*, 865, 867, 872, 875; CLXV, 905, 942, 1070, 1150. — Joannes Rhomagus, CLXV, 36, 136. — Radulphus Ardens, CLV, 1518, 1456, 1484, 1491, 1501, 1515, 1526. — Guibertus abb., CLVI, 578. — S. Anselmus, CLVIII, 602, 661, 670, 787, 945, 988. — Anselmus Laudunens., CLXII, 1499. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1106, 1261, 1286, 1298. — S. Bruno Astensis, CLXV, 451 *et seqq.*, 609 *et seqq.*, 761. — Rupertus abb., CLXVII, 1690; CLXIX, 301, 688, 825, 856, 846, 848, 853, 860, 865, 905, 913, 1015, 1104, 1155; CLXX, 157. — Hildebertus, CLXXI, 722, 726, 727, 729, 730. — Honorius Augustodun., CLXXII, 646, 688. — Godefrid. abb., CLXXIV, 637, 670. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 75, 827; CLXXVII, 525, 528, 852, 890. — Abaelardus, CLXXVIII, 535, 1192. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 561. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1059, 1077, 1084, 1 86, 1474, 1558, 1548. — S. Bernardus, CLXXXIII, 120, 151, 471; CLXXXIV, 188, 566, 669, 886, 891; CLXXXV, 192, 198, 1092. — Zacharias Chrysopo it., CLXXXVI, 111, 352. — Ordericus, CLXXXVIII, 148. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus, abb. Cluniac., CLXXXIX, 489, 1695. — Garnerus, CXCV, 69. — Aclredus, CXCV, 769. — Wolbero abb., CXCV, 1025. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 686 *et seqq.*, 885. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1427. — S. Hildegardis, CXCVII, 866, 908, 908, 915, 928. — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 290, 301, 502, 504, 515. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1595, 1634, 1642, 1690. — Alexander III, papa, CC, 171, 1064, 1335. — Joan. Beleithus, CCII, 153. — Robertus de Torinn., CCII, 1369. — Urbanus II, papa, CCII, 1402. — Celestinus III, papa, CCVI, 867, 872, 873, 876, 1019, 1033, 1195, 1204. — S. Martinus Legion., CCIX, 255, 299. — Willelmus de Campan., CCIX, 866. — Alanus de Insulis, CCX, 566. — Innocentius III, papa, CCXIV, 439; CLXV, 622, 1442; CCXVII, 529.

JOSEPH, filius Jacob, e tribu Jude et familia David, arte faber, sponsus B. Maris Virginis et pater Jesu Christi pativus. Anonymus, III, 671. — S. Ambrosius, IV, 1553 *et seqq.*, 1589; XVI, 42, 53, 108, 118, 121, 561, 805, 861, 1085 *et seqq.*, 1180, 1720; XVII, 215. — S. Hieronymus, XXIII, 187, 202; XXVI, 263. — S. Augustinus, XXII, 653, 655; XXIV, 767 *et seqq.*, 1072 *et seqq.*, 1324; XXVIII, 511, 548, 581, 1096; XL, 560; XLII, 811; XLIV, 810 *et seqq.* — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 588, 656. — S. Fulgentius, LV, 454. — S. Maximus Taurin., LVII, 658. — Helpidius, LXII, 545. — Victor Capuan., LXVIII, 258 *et seqq.*, 261. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 178. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1201. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 221, 282, 615. — Paulus Winfridus, XCV, 1161 *et seqq.*, 1164 *et seqq.* — B. Alcuinus, C, 772, C1, 736. — S. Benedictus Anian., CIII, 1186. — Paschasius Radbertus, CXX, 76 *et seqq.*, 94, 105, 107, 146, 148. — Usuardus, CXXIII, 860. — Joannes IX, papa, CXXXI, 893. — S. Anselmus, CLVIII, 632. — Rupertus abb., CLXVII, 467; CLXVIII, 778, 861, 1322, 1324, 1329; CLXIX, 128, 337, 405. — Hildebertus, CLXXI, 632. — Abaelardus, CLXXVIII, 1544. — S. Bernardus, CLXXXIII, 55, 67, 68, 99, 569, 828; CLXXXIV, 1025; CLXXXV, 141. — Adamus Scotus, CXCVIII, 224, 309, 510, 520, 534. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537, 1539.

JOSEPH AB ARIMATHEA, homo dives, discipulus Jesu; qui accedens ad Pilatum, petit Jesu corpus, quod fovebans in sindone munda, posuit in monumento quod in petra exciderat. Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Maximus Taurin., LVII, 441-446. — S. Paulinus Nolan., LXI, 219. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 568.

JUDAS ISCARIOTES, unus e duodecim apostolis. homo avarus, qui oculo prodidit suum Magistrum, et pro triginta argenteis ad principes sacerdotum illum tradidit; sed postea poenitentia motus, projectus in templo argenteis, laqueo se suspendit. Tertullianus, II, 65, 5. — S. Cyrillus, III, 1156; IV, 516, 626. — S. Hilarius, IX, 34, 711, 822, 838, 1061. — Philastrius, XII, 1150, 1153. — S. Ambrosius, XIV, 292, 777, 946, 1041, 1062, 1074, 1076, 1082, 1149; XV, 1647, 1819; XVI, 41, 109, 525, 1214, 1250; XVII, 207. — Juvenius, XIX, 514 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 716, 768. — Faltonia Proba, XIX, 811. — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIII, 26, 862, 1032; XXVI, 61, 199, 203. — S. Augustinus, XXV, 2288, 5211; XXXIX, 1832, 1901, 2036; XL, 1069, 1285; XLIII, 766. — S. Eucherius, L, 885 *et seqq.* — S. Prosper, LI, 311, 313. — S. Petrus Chrysolog., LII, 249, 275, 281, 345. — S. Leo Magnus, LIV, 515 *et seqq.*, 520, 527, 533, 551, 570. — S. Maximus Taurin., LVII, 535, 547. — Prudentius, LX, 107. — S. Paulinus Nolan., LXI, 278, 296. — Helpidius, LXII, 545. — Eusebius, LXII, 593, 694, 715, 793, 827, 1032. — S. Fulgentius, LXV, 531, 694, 939. — S. Caesarius Arelat., LXVII, 1008. — Victor

Capuan., LXVIII, 268, 338 *et seqq.* — S. Nicetius, LXVIII, 579. — Primasius, LXVIII, 427. — Vigilius papa, LXIX, 47, 260. — Gildas, LXIX, 369. — Cassiodorus, LXX, 71, 298, 388. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1059, 1097, 1148. — S. Leander, LXXII, 890, 908. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 953; LXXVI, 551, 481, 1260; LXXVIII, 519. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289. — Paulus Winfridus, XCV, 1501. — Paulinus Aquil., XCIX, 274. — R. Alcuinus, C, 839, 926, 927; C1, 735, 769. — Agobardus, CIV, 152, 144, 239. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, 1125; CXII, 1457. — S. Prudentius, CXV, 1185 *et seqq.* — Paschasius Radbertus, CXV, 407. — Hincmarus, CXV, 158, 159, 321, 309, 596, 428, 623, 710, 796. — Humbertus, CXLI, 1088, 1098, 1100. — S. Petrus Damian., CXLV, 961. — Othlonus, CXLVI, 92. — S. Bruno Carthus., CLII, 812, 1025. — Guibertus abb., CLVI, 527. — Rupertus abb., CLXVII, 862, 1150, 1220, 1557; CLXVIII, 45, 1483, 1545, 1562, 1567. — Hildebertus, CLXXI, 182, 486, 517, 559. — Godefridus abb., CLXXIV, 790. — S. Bernardus, CLXXXIV, 752, 852, 889, 890. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 549, 861. — Petrus Lombardus, CXCI, 76, 520, 987, 1571; CXCI, 207. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1614, 1624. — Petrus Cantor, CCV, 101, 107, 134. — Innocentius III, papa, CCXVII, 861.

JUDAS, frater Jacobi, in Mesopotamia atque interioribus Ponti evangelizans feras et indomitas gentes, quasi belluarum naturas suo dogmate mitigat, et fidei Dominicæ subjugat; sepultus est autem Berytho Armeniæ urbe. Anonymus, III, 186. — S. Stephanus I, papa, III, 1250. — S. Hieronymus, XXIII, 613; XXIX, 850. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 446. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 519. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 178. — Ven. Beda, XCIII, 125 *et seqq.*; XCIV, 489. — Adrianus I, papa, XCVIII, 594. — B. Alcuinus, C, 600, C1, 222, 434, 761, 769. — Freculphus, CVI, 1122, 1155. — S. Prudentius, CXV, 1184, 1341. — Usuardus, CXIV, 629. — Rupertus abb., CLXIX, 705, 753, 759, 765. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1045. — S. Bernardus, CLXXXV, 560. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Beleithus, CCII, 155.

LAZARUS, Maris et Marthe frater, Christi amicus, quem Dominus quadriduano de monumento suscitavit jam fœtentem. Tertullianus, II, 776, 875. — S. Cyrillus IV, 435. — Potamius, VIII, 1410 *et seqq.* — Juvenius, XIX, 508, 511. — Sedulius, XIX, 697, 761. — S. Hieronymus, XXII, 887, 968. — S. Augustinus, XXXIV, 872; XXXV, 1350, 1749; XXXVI, 318, 550, 610, 872; XXXVIII, 113, 435; XL, 59. — S. Salvanus, LIII, 216. — S. Maximus Taurin., LVII, 819. — S. Faustus, LVIII, 816. — Prudentius, LX, 106. — Dracontius, LX, 781. — S. Paulinus Nolan., LXI, 688. — Helpidius, LXII, 514. — Eugypius, LXII, 943, 1025. — S. Fulgentius, LXV, 988, 892. — S. Laurentius, LXVI, 121. — Victor Capuan., LXVIII, 526 *et seqq.*, 508. — Primasius, LXVIII, 495, 644. — Vigilius papa, LXIX, 192. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — Antoninus Placentin., LXXII, 905. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 231, 541, 422, 1199, 1200, 1302, 1509. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Braulio, LXXX, 665, 680. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 617; LXXXIII, 128, 655. — Paulus Winfridus, XCV, 1177, 1220 *et seqq.*, 1279, 1300 *et seqq.* — S. Julianus, XCVI, 465, 482 *et seqq.* — Elipondus, XCVI, 871, 965. — Anonymus, XCVI, 1581, 1545. — B. Alcuinus, C, 836. — Rabanus Maurus, CXI, 1452, 1418, 1453, 1455. — S. Prudentius, CXV, 1339. — Usuardus, CXIV, 809. — Rupertus abb., CLXVII, 1241; CLXIX, 638, 612, 619; CLXX, 118, 367. — Godefridus abb., CLXXIV, 269, 587. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 825, 826. — S. Bernardus, CLXXXIII, 421, 425, 1000, 1054 *et seqq.* — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 537, 437. — Adamus Scotus, CXCVIII, 739. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1589, 1595. — Philippus de Harveng, CCIII, 762. — Petrus Cantor, CCV, 68, 559.

LUCAS Antiochenus, evangelista, et apostolicæ conscriptor historiarum, natione Syrus, arte medicus, Græco eloquio eruditus, quem plerique tradunt proselytum fuisse, et Hebræas litteras ignorasse. Hic tamen fuit Pauli discipulus et individuus comes peregrinationis ejus. Quique ab ineunte pueritia castissimus fuit, et evangelicæ prædicationis opus exercuit. Obiit septuagesimo quarto vite sue anno, et sepultus est in Bitunia. Tertullianus, II, 70, 565, 564 *et seqq.* — Anonymus, III, 174, 180, 1199. — Marius Victorin., VII, 1083, 1112. — S. Hilarius, X, 611. — Eusebius Vercell., XII, 501. — S. Philastrius, XII, 1192, 1201. — S. Ambrosius, XV,

1537, 1537, 1568, 1849; XVI, 1193; XVII, 440. — Ulfilas, XVIII, 583 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Victorius, XX, 448. — Severus, XX, 731. — S. Gaudentius, XX, 962. — S. Hieronymus, XXII, 518; XXIII, 617, 1002; XXIV, 98, 520; XXVI, 18, 220, 221, 258, 328, 540; XXVII, 583, XXIX, 607 *et seqq.*; XXX, 590. — S. Augustinus, XXXIV, 580, 1041; XXIV, 1666; XXXVIII, 1137. Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 357, 614, 619, 637, 671, 890. — Paschasius diac., LXII, 15, 53. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Facundus, LXVII, 591, 826. — Junilius African., LXVIII, 16. — Arator, LXVIII, 192. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 560. — Primasius, LXVIII, 575, 686, 815. — Vigilus papa, LXIX, 82, 192. — Licinianus, LXXII, 693. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 517; LXXVI, 814; LXXVIII, 143. — Protadius, LXXX, 420. — Taio, LXXX, 789, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 153; LXXXIII, 115, 154, 1292. — Ven. Beda, XCII, 301. — XCIV, 443, 689. — Paulus Winfridus, XCV, 1511, 1530 *et seqq.* — S. Hildefonsus, XCVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 574, 674. — Elipandus, XCVI, 981. — Anonymus, XCVI, 1579. — B. Alcinus, C, 533, 661; CI, 1132. — Smaragdus abb., CII, 27, 48, 53, 75, 105, 112, 152, 169, 234, 343, 353, 358, 362, 371, 377, 381, 414, 419, 433, 442, 448, 461, 466, 515, 531; 531. — Sedulius Scotus, CIII, 285. — Rabanus Maurus, CX, 1175. — Walafridus Strab., CXIV, 243, 875. — S. Prudentius, CXV, 1063, 1082. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 828. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 914. — S. Petrus Damian., CXLIV, 572, 584, 617, 636, 781, 784, 790; CXLV, 917, 1010, 1159. — Radulphus Ardens, CLV, 1163, 1169, 1511, 1548, 1561, 1590. — S. Anselmus, CLVIII, 624, 627, 630, 644, 649, 651, 635, 660. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1109. — S. Bruno Astens., CLXV, 451 *et seqq.* — Rupertus abb., CLXVIII, 1531; CLXIX, 496; CLXX, 134. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 809 *et seqq.* — S. Bernardus, CLXXXIV, 969. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 45. — Olericus, CLXXXVIII, 184. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 750. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1525. — Petrus Cantor, CCV, 456, 511.

Marcus, evangelista, Petri discipulus, ejusque in baptismo filius. Cujus quidem Evangelium nonnulli a Petro Romae dictatum ferunt. Hic, ne ad sacerdotium promoveretur, abscondisse sibi pollicem fertur. Primus autem Alexandriæ cathedram tenuit, primusque ecclesias Ægyptiorum fundavit, tantis doctrinis et continentis virtutibus florens, ut omnes discipuli Christi ejus exemplum sequerentur. Mortuus est octavo Neronis anno Alexandrie, placida quiete sepultus. Tertullianus, II, 565, 567. — Anonymus, III, 1198. — S. Victorinus, V, 295. — Eusebius Vercell., XII, 721. — S. Ambrosius, XV, 1262. — Ulfilas, XVIII, 526 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — S. Gaudentius, XX, 875, 879. — S. Hieronymus, XXII, 571, 791, 987; XXIII, 58, 572, 607, 621; XXVI, 17; XXVII, 579; XXIX, 583 *et seqq.*; XXX, 560. — S. Augustinus, XLIII, 778. — S. Prosper, LI, 551. — S. Leo Magnus, LIV, 624 *et seqq.* — 1079. — Paschasius diac., LXII, 15, 865. — S. Fulgentius, LXV, 858, 897, 900. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius African., LXVIII, 16. — Victor Capuan., LXVIII, 254, 559. — Primasius, LXVIII, 660, 815. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173. — S. Germanus Parisiens., LXII, 585. — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1088. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 814; LXXVII, 1105; LXXVIII, 58, 99. — S. Protadius, LXXV, 415. — Taio, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 225, 253, 289; LXXXIII, 116, 154, 1040. — Ven. Beda, XCII, 151; XCIV, 688. — Paulus Winfridus, XCV, 1452. — Hildefonsus, XCVI, 123. — S. Julianus, XCVI, 675. — Adrianus I, papa, XCVIII, 1276. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 495. — P. Alcinus, CI, 1152. — Smaragdus abb., CII, 169, 224, 317, 405, 459. — Sedulius Scotus, CIII, 279. — Walafridus Strab., CXIV, 179, 887. — Angelomus, CXVI, 151. — Haymo, CXVIII, 392, 829. — Paschasius Radbert., CXX, 335. — Grimaldus abb., CXXI, 897, 908. — Usuardus, CXXIII, 971, 972; CXXIV, 249, 605. — S. Petrus Damian., CXLIV, 571, 584, 784, 790; CXLV, 1151. — Joannes Rothomag., CXLVII, 71, 119, 147, 163, 344. — S. Bruno Astens., CLXV, 513. — Rupertus abb., CLXX, 206, 645. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 801 *et seqq.* — Abalardus, CLXXXVIII, 1492. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 181. — Garnerus, CXCIV, 108. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 749. — Alexander III, papa, CC, 1519. — Clemens III, papa, CCIV, 146. — Petrus Cantor, CCV, 424. — Sicardus, CCXIII, 450.

MARIA, Virgo virginum, Mater Christi. Quod ea quæ

hoc nomen spectant, Indice de B. Maria specialem adeat infra lector benevolus.

MARIA MAGDALENA, soror Marthæ et Lazari, de qua Jesus septem eiecerat dæmonia; cui etiam Christus post resurrectionem primo apparuit. S. Hilarius, IX, 719. — S. Ambrosius, XVI, 515, 793. — Juvenens, XIX, 512. — Sedulius, XIX, 698. — S. Hieronymus, XXII, 1069. — S. Petrus Chrysolog., LII, 579, 408, 414, 417, 460, 464, 467. — S. Maximus Taurin., LVII, 558 *et seqq.*, 808, 819. — Helpidius, LXII, 545. — Engyppius, LXII, 826, 836, 981. — S. Fulgentius, LXV, 259, 332, 901. — S. Gregorius Turon., LXXI, 731. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 761; LXXVI, 808, 853, 950, 1040, 1189, 1195, 1258 *et seqq.*; LXXVII, 877; LXXVIII, 295. — S. Protadius, LXXX, 417. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 91; LXXXVI, 616, 1332. — Paulus Winfridus, XCV, 967, 1279, 1501, 1485, 1571. — B. Alcinus, C, 987; CI, 736. — Rabanus Maurus, CII, 1432, 1440, 1441, 1451, 1453, 1457, 1461, 1463, 1465-1469, 1471, 1474, 1478, 1495, 1498 *et seqq.*, 1501, 1503. — Wandalbertus, CXI, 586, 605. — Usuardus, CXXIV, 285. — Hincmarus, CXIV, 719 *et seqq.* — S. Odo abb., CXXVII, 514, 715. — Rotherius, CXXXVI, 749. — S. Petrus Damian., CXLIV, 280, 659. — Radulphus Ardens, CLV, 1397. — Guibertus abb., CLVI, 567. — Godfridus abb., CLVII, 235, 270, 273. — S. Anselmus, CLVIII, 1010. — S. Ivo Carnot., CLIII, 480. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1172. — Rupertus abb., CLXVIII, 1536, 1538; CLXIX, 650, 649, 1636. — Hildebertus, CLXXI, 199, 671, 676, 903. — Honorius Augustodun., CLXXII, 979. — Godfridus abb., CLXIV, 253, 754, 936. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — Abalardus, CLXXXVIII, 1816. — S. Bernardus, CLXXXII, 542, 419, 421, 422, 427, 819, 850, 881, 921, 1000, 1004, 1005; CLXXXIV, 169, 171, 415, 651, 764, 1117, 1378; CLXXXV, 198, 215, 215, 218, 1104. — Adamus Scriptor, CXXVIII, 759, 741, 808. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571, 1638, 1718. — Alexander III, papa, CC, 1150, 1335. — Petrus Celensis, CII, 1150, 1325. — Urbanus III, papa, CCII, 1395. — Petrus Bleensis, CCVII, 650. — Innocentius III, papa, CCXIV, 152; CCXV, 465.

MARTHA, soror Marthæ et Lazari, quæ cum Domino reciperet in domum suam, et circa frequens ministerium satageret, dixit illi Jesus: «Sollicita es et turbata circa plurima; porro unum est necessarium.» S. Ambrosius, XVII, 698. — Juvenens, XIX, 51 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 698. — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 379. — Helpidius, LXII, 545. — Eugyppius, LXII, 822. — S. Justus, LXVII, 986. — Victor Capuan., LXVIII, 282. — S. Nicotinus, LXVIII, 575. — S. Gregorius Turon., LXXI, 541. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 764; LXXVI, 950; LXXVIII, 295. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 90, 425. — Paulus Winfridus, XCV, 1272, 1501, 1571. — Elipandus, XCVI, 965. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 575. — B. Alcinus, CI, 736. — Rabanus Maurus, CII, 1432, 1443, 1450, 1455, 1495, 1501, 1503 *et seqq.* — Wandalbertus, CXI, 586. — Usuardus, CXXIV, 809. — Rotherius, CXXXVI, 749. — Godfridus abb., CLXIV, 415, 959, 960, 966. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. — S. Bernardus, CLXXXIII, 419, 421, 425, 505, 969, 982, 1000, 1121; CLXXXIV, 1004, 1005; CLXXXV, 193. — Petrus Comestor, CXCIII, 1571.

MATTHÆUS, apostolus et evangelista, qui etiam ex tribu sua Levi sumpsit cognomen, ex publicano a Christo electus, ex peccante translatus. Hic primum quidem in Judea evangelizat, postmodum in Macedonia prædicat, requiescit in montibus Parthorum. Marius Victorinus, VIII, 1049, 1083. — S. Hilarius, IX, 962. — Eusebius Vercell., XII, 141 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 1115. — Ulfilas, XVIII, 498 *et seqq.* — Juvenens, XIX, 155 *et seqq.* — Sedulius, XIX, 591. — Phæbadius, XX, 23. — S. Chromastus, XX, 528 *et seqq.* — Rufinus, XXI, 829 *et seqq.* — S. Hieronymus, XXII, 579; XXIV, 98, 125, 385, 421, 876; XXV, 915, 1196; XXVI, 17, 61, 121, 203, 211; XXVII, 578; XXIX, 141 *et seqq.*; XXX, 551. — S. Augustinus, XXXIV, 511, 1044, 1159, 1171. — Cassianus, LI, 254. — S. Petrus Chrysologus, LII, 281, 284. — S. Arius, LIX, 304. — Anonymus, LIX, 542. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — Paschasius diac., LXII, 15. — S. Fulgentius, LXV, 858, 959. — S. Laurentius, LXVI, 117 *et seqq.* — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248. — Junilius African., LXVIII, 16. — S. Victor Capuan., LXVIII, 253 *et seqq.*, 266, 559. — Primasius, LXVIII, 815. — Gildas, LXIX, 382 *et seqq.*, 590. — Cassiodorus, LXX, 1118. — S. Gregorius Turon., LXXI, 99. — Joannes III, papa, LXXII, 15. — Lucifentius, LXXII, 845 *et seqq.* — S. Gelasius I, papa, LXXIV, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 60, 560, 814, 1184; LXXVII, 1219; LXXVIII, 26, 140, 584, 704; LXXIX, 245. — S. Prota-

hus, LXXX, 419. — Talo, LXXX, 788, 790. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 326, 253; LXXXIII, 115, 152, 1039, 1491; LXXXVI, 906, 1205. — Ven. Beda, XCII, 9; XCIV, 219, 419. — Paulus Winfridus, XCV, 1432, 1523. — S. Hildebrosus, XVI, 81. — S. Julianus, XCVI, 565, 575 *et seqq.*, 585, 665 *et seqq.* — Elipandus, XCVI, 964. — Leo III, papa, CXVIII, 158. — B. Alcuinus, CI, 741, 743, 761, 767 *et seqq.*, 1152. — Smaragdus abb., CII, 27, 35, 48, 64, 91, 96, 100, 118, 129, 169, 221, 260, 389, 395, 399, 411, 424, 455, 471, 475, 480, 485, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 543, 547. — Sedulius Scotus, CIII, 271. — Claudius Taurin., CIV, 835. — Druthmarus Christian., CVI, 1261, 1535. — Robanus Maurus, CVII, 727 *et seqq.*, 810; CX, 458. — Walafridus Strab., CXIV, 63, 849, 863. — Haymo, CXVIII, 558. — Florus diac., CXIV, 259. — Paschasius Radbert., CXX, 553, 563, 406. — Wandalbertus, CXXI, 611. — Grimaldus abb., CXXI, 907, 913. — Usuardus, CXXIV, 491. — Adrevaldus monac., CXXIV, 947, 949. — Joannes IX, papa, CXXXI, 863, 872, 878, 886, 892, 893, 899, 907, 913, 917, 922, 926. — S. Petrus Damian., CXLIIV, 671, 584, 648, 777, 780, 781, 790, 803, 856; CXLV, 643, 1024, 1036, 1063, 1100, 1155, 1171, 1175. — Guido abb., CI, 1235. — Radulphus Ardens, CLV, 1319, 1450, 1517, 1533, 1573, 1585, 1609, 1621. — S. Anselmus, CLVIII, 597, 602, 617, 657. — Anselmus Laudun., CLXII, 1227. — S. Bruno Astens, CLXV, 63 *et seqq.*, 840. — Rupertus abb., CLXVII, 1684; CLXVIII, 1507, 1475; CLXIX, 915. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1605. — Godelfridus abb., CLXXIV, 739, 1035. — Hugo de S. Victore, CLXV, 761, 763, 767 *et seqq.* — Abelardus, CLXXVIII, 492. — S. Bernardus, CLXXXII, 801; CLXXXIII, 687; CLXXXIV, 1151. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 114. — Ordericus monac., CLXXXVIII, 168. — Garnerus, CXIV, 108. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 750. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1515. — Lucius II, papa, CCI, 1229. — Joan. Belethus, CCII, 151. — Clemens III, papa, CCIV, 1440. — Petrus de Riga, CCVII, 51. — Innocentius III, papa, CCXVI, 180.

MATHIAS, unus de septuaginta discipulis, et pro Juda Iscarioth duodecim inter discipulos subrogatus, electus est sorte, et solus sine cognomine. Huic datur Evangelii predicatio in Judea. Lactantius, VII, 193. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Hieronymus, XXVII, 610. — S. Augustinus, XLIII, 263. — S. Fulgentius, LXV, 939. — Arator, LXVIII, 105. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 652; LXXVIII, 27, 30; LXXIX, 390. — S. Prothasius, LXXX, 414. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 246; LXXXIII, 153, 1291. — Paulus Winfridus, LCV, 1501. — B. Alcuinus, CI, 769. — Haymo, CXVIII, 825. — Usuardus, CXXIII, 712 *et seqq.*, 791. — Ekkehardus, CLIV, 1279. — Radulphus Ardens, CLV, 1319. — Godelfridus abb., CXXIV, 743. — Ordericus, CLXXXVIII, 177. — Petrus Comestor, CXCIII, 1650.

NATHANAEI, e Cana Galilee oriundus, verus Israelita, in quo dolus non est; quem ad Christum Philippus adduxit; unus e discipulis Domini, quem plures eundem esse ac Bartholomaeum existimant. Juvenius, XIX, 156, 157. — S. Hieronymus, XXII, 1038; XXIV, 649. — Lucius Dexter, XXXI, 155. — S. Augustinus, XXXV, 1445; XXXVI, 788; XXXVIII, 557, 680, 681. — S. Salvianus, LIII, 193. — S. Gregorius Turon., LXXI, 705, 706. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 695. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — Ven. Beda, XCII, 651, 655. — B. Alcuinus, C, 764. — Rupertus abb., CLXIX, 270, 271.

PAULUS, qui ante Saulus, apostolus gentium, advocatus Judaeorum, a Christo de coelo vocatus, in terram prostratus qui oculatus cecidit, caecatus surrexit, ex persecutore effectus est vas electionis, ex lupulo ovis, inter apostolos vocatione novissimus, praedicatione primus. In lege Gamalielis discipulus, in Evangelio Christi servus. Cujus patria Tharsus fuit, genus Benjamin. Hic secundo post Ascensionem Domini anno baptizatus, dignitatem meruit apostolatus, atque plus omnibus laborans, multo latius inter ceteros verbi gratiam seminavit, atque doctrinam evangelicam sua praedicatione implevit. Incipiens enim ab Jerusalem, usque ad Illyricum et Italiam Hispaniasque processit, ac nomen Christi multarum manifestavit gentium nationibus, quibus ante nondum fuerat declaratum; cuius miracula ista esse noscuntur. Natus sursum in tertium caelum concessit, demersus deorsum nocte et die in profundo maris fuit, reducentem Pythouis spiritum imperata discessione damnavit, adolescentem mortuo vitalem redintegravit spiritum, caecitate percussit magum, claudo proprium reformavit incensum; diri quoque serpentis nec sensit nec horruit morsum, sed igni dedit arsurum; patrem etiam Publii a febris orando sanavit. Hic ob amorem Christi multas passiones gravique corporis sustinuit tormenta. In primis Judaicas per-

secutiones et gentium miseria, et laborem, famem, sitim frigus, et nuditatem, naufragia, et mille pericula, rabiem ferarum, verbera, carcerales tenebras, tormenta catenarum, aqualores, et vincula. Inter haec ligatur a Judaeis, traditur gentibus, lapidatur ad necem, in sporta per murum demittitur, virgis caditur, porcis arctatur, in carcere victus terrae motu factus resolvitur, ad ultimum a Nerone gladio caditur eo die quo et Petrus crucifixus est; sequitur Romae in via Ostiensis, anno post passionem Domini tricesimo sexto. Tertullianus, I, 403, 1186, 1213, 1216, 1219; II, 33, 35, 36, 49, 70, 148, 151, 268, 327, 364, 368, 403, 469, 470, 1009, 1011, 1216. — S. Cyprianus, III, 1118; IV, 233, 674. — Lactantius VII, 193, 197, 437, 629. — S. Julius I, papa, VIII, 930, 936, 937. — Marius Victorinus, VIII, 1057, 1068 *et seqq.*, 1091, 1112, 1113, 1116 *et seqq.* — Osius Cordub., VIII, 1320. — S. Hilarius, IX, 463, 525, 569, 593; X, 151, 173, 193, 286, 288, 414, 424. — S. Optatus, XI, 540. — S. Philastrius, XII, 1153, 1162, 1199, 1200 *et seqq.* — S. Ambrosius, XIV, 563, 577, 660, 661, 674, 692, 986 *et seqq.*, 993, 1021 1033; XV, 286, 1265, 1275, 1330, 1812; XVI, 500, 543, 184, 489, 490, 396 *et seqq.*, 764, 1057, 1063, 1114, 1126, 1256, 1258; XVII, 38, 47, 49, 158, 182, 209, 231, 271, 271, 281, 295, 326, 315-348, 408, 421, 487, 503, 649, 637. — Ultras XVIII, 710 *et seqq.* — Photeadius, XX, 31 *et seqq.* — S. Anastasius I, papa, XX, 55. — Innocentius I, papa, XX, 476, 497, 502, 515. — Zozimus, I, papa, XX, 659. — S. Bonifacius I, papa, XX, 760. — S. Gaudencius, XX, 851, 891, 918, 987. — Zacharias Christian., XX, 1130, 1133. — S. Hieronymus, XXII, 597, 406, 462, 503 *et seqq.*, 511, 518, 552, 579, 616, 662, 669, 727, 938, 947, 1009, 1050, 1056, 1076, 1114, 1157, 1193; XXIII, 221 *et seqq.*, 411, 459, 507, 512, 524, 542, 554, 561, 572, 707, 1009; XXIV, 125, 139, 239, 302, 468, 478, 500, 618, 621; XXV, 107, 724, 862, 886, 1043, 1089, 1498; XXVI, 119, 153, 510, 512, 520, 522, 527, 531, 551, 556 *et seqq.*, 562, 580, 585, 587, 592, 401, 403, 426, 455, 461, 477, 481, 484, 515, 520, 521, 525, 547, 552, 560, 574, 578, 595 *et seqq.*, 602, 605, 612; XXVII, 585, 590; XXIX, 646, 727. — S. Augustinus, XXXII, 620, 638, 747, 753, 762, 798, 862, 922, 1520; XXXIII, 115, 156 *et seqq.*, 220, 225, 270, 277 *et seqq.*, 285, 288 *et seqq.*, 297, 610; XXXIV, 17, 93, 96, 339, 453 *et seqq.*, 478; XXXV, 1268, 1471, 1533, 1961, 2022, 2037; XXXVI, 348, 367, 493, 513, 761, 833, 875, 914, 951; XXXVII, 819, 1105 *et seqq.*, 1118, 1161, 1182, 1253, 1268, 1243, 1293, 1330, 1361, 1436, 1418, 1461, 1473, 1645, 1708, 1734, 1812, 1923, 1934 *et seqq.*, 1954; XXXVIII, 147, 348, 481, 587, 605, 808, 834, 851 *et seqq.*, 915, 917, 920, 923, 948, 950, 1275, 1278, 1352, 1361, 1364, 1366, 1370, 1374, 1429, 1465; XXXIX, 1537, 1571, 1951; XL, 212, 255, 493, 536, 557 *et seqq.*, 602, 656, 580; XLI, 414; XLII, 246, 248, 385, 445, 640, 658, 873, 933, 959; XLIII, 456; XLIV, 133, 147, 154, 163, 165, 166, 207, 339, 341, 514, 557, 558 *et seqq.*, 602, 888, 892; XLV, 1088, 1116. — Cassianus, L, 40, 169, 210 *et seqq.* — Celestinus I, papa, L, 406, 552. — Xistus III, papa, L, 601. — Vincentius Lirinens., L, 663. — S. Eucherius, I, 883 *et seqq.*, 1027. — S. Petrus Chrysologus, LII, 202, 293, 351, 360, 371, 404, 471, 481, 499, 510, 515, 526, 602, 614, 639, 663. — S. Salvianus, LIII, 59, 157, 160, 191. — S. Leo Magnus, LIV, 426, 512, 513; LV, 47, 49, 50, 59, 981, 983, 984, 986, 1178. — S. Maximus Taurin., LVII, 393, 595-500, 514, 588, 631, 661, 673 *et seqq.*, 752. — Victor Vitens., LVIII, 229 *et seqq.*, 256. — S. Faustus, LVIII, 846, 880. — S. Gelasius I, papa, LIX, 28, 119, 126, 154; LXXIV, 1166 *et seqq.* — S. Avitus, LIX, 202, 215, 248, 301, 303, 307 *et seqq.*, 311, 319 *et seqq.* — Pomerius, LIX, 445, 457, 466, 515. — Prudentius, LX, 114 *et seqq.*, 321. — Dracontius, LX, 558. — S. Paulinus Nolan., LXI, 34, 620, 728, 731. — Eusebius, LXII, 684, 689, 690, 767, 769, 778, 822, 841, 843, 846, 848, 852, 884, 887, 891, 896, 981, 998, 1000, 1023. — S. Fulgentius, LXV, 88, 92 *et seqq.*, 157 *et seqq.*, 348, 486, 845 *et seqq.*, 860, 892 *et seqq.*, 911, 923 *et seqq.*, 959. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Agapetus I, papa, LXVI, 39. — S. Laurentius, LXVI, 96, 117, 121, 140. — S. Benedictus, LXVI, 254, 421, 451. — Dionysius Exiguus, LXVII, 191, 248, 260, 287, 291, 311 *et seqq.*, 415 *et seqq.* — Facundus, LXVII, 557, 573, 601, 603, 617, 684, 832, 838, 859. — Ferrandus, LXVII, 891, 896, 907, 947. — S. Justus, LXVII, 963 *et seqq.*, 984 *et seqq.*, 989. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1052, 1081. — Junilius, LXVIII, 16, 19, 29. — Arator, LXVIII, 155 *et seqq.* — Victor Capuan., LXVIII, 251, 339. — S. Nicetius, LXVIII, 369, 377. — Agnellus, LXVIII, 584. — Primasius, LXVIII, 416 *et seqq.*, 507 *et seqq.*, 535 *et seqq.*, 584, 626, 639, 643, 652, 659, 671, 679, 683, 685, 823. — Vigilus papa, LXIX, 17, 27, 31, 89, 92, 94, 96, 181, 202, 204, 206, 236. — Gildas, LXIX, 384 *et seqq.* — Pelagius I, papa, LXIX, 599, 404. — Cassiodorus, LXIX,

1237, 1239. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 577, 406, 538, 542, 556, 577, 680, 681, 686, 723, 728, 750, 777 et seqq., 996, 1023, 1063. — Martinus Dumen., LXXII, 51, 42. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 280, 295. — Benedictus I, papa, LXXII, 685. — Licinianus, LXXII, 700. — Pelagius II, papa, LXXII, 723, 728, 758. — Sedatus, LXXII, 773. — Luculentius, LXXII, 804, 811 et seqq. — S. Gregorius Magnus, LXV, 199, 501, 618, 692, 729, 758, 809, 851, 921, 950, 948, 900, 996, 996, 1039; LXXVI, 41, 50, 95, 101, 120, 151, 159 et seqq., 220, 242, 275, 510, 538, 550, 576, 406, 424, 450, 451, 453, 462, 474, 493, 498, 512, 539, 582, 589, 592, 600 et seqq., 609, 616, 629, 631, 638, 705, 768, 777, 817, 840 et seqq., 871, 877, 912, 915, 931, 959, 967, 970, 1001-1004, 1022, 1044, 1050, 1060, 1061, 1091, 1157, 1207, 1225, 1275, 1353; LXXVII, 21, 26, 51, 56, 45, 47, 56 et seqq., 75, 80, 92, 96, 110, 117, 122, 187, 213, 261, 269, 463, 472, 474 et seqq., 700, 705, 758, 877, 885, 1159; LXXVIII, 26, 45, 121, 297, 395, 696, 790; LXXIX, 219, 503, 522, 535, 535, 569. — S. Columbanus abb., LXXX, 245, 248, 275, 279. — Aileranus abb., LXXX, 536. — Bertichramnus, LXXX, 590. — S. Protadius, LXXX, 411, 417. — Sinnatius, LXXX, 446. — Faio, LXXX, 749, 787, 798, 805, 820, 826, 845, 857, 882, 905, 918, 926, 984. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 193, 251, 500; LXXXIII, 149, 175, 707, 712, 715, 1010, 1286. — S. Eligius, LXXXVII, 495. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XLIII, 453, 456 et seqq.; XCIV, 214, 219, 493, 628; XCV, 85, 171. — Paulus Winfridus, XCV, 1238, 1586, 1599, 1402, 1410, 1461, 1476 et seqq., 1483. — Elipandus, XCVI, 861, 875, 920 et seqq., 952, 948, 969, 995, 1000, 1004, 1008. — Isidorus Pacens, XCVI, 1257. — Anonymus, XCVI, 1379, 1486. — Benedictus diacon., XCVII, 900. — Adrianus I, papa, XCVIII, 544, 549, 419, 1251, 1271, 1273, 1577, 1281, 1284, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 568 et seqq., 584, 408, 411, 415, 417, 420, 448, 450. — B. Alcuinus abb., C, 228, 236 et seqq., 1007, 1035; CI, 743, 756, 758, 765, 765, 769, 770, 1129, 1517, 1522. — Smaragdus abb., CII, 27, 41, 48, 55, 75, 80, 91, 96, 100, 105, 112, 118, 129, 152, 148, 165, 199, 221, 224, 562, 592, 595, 599, 405, 411, 414, 419, 433, 435, 459, 442, 448, 455, 461, 466, 471, 480, 485, 491, 496, 501, 505, 507, 512, 519, 525, 526, 531, 543, 667, 685. — S. Benedictus Anlan., CIII, 904, 998. — S. Agobardus, CIV, 90 et seqq., 169, 305. — Claudius Taurin., CIV, 837 et seqq., 841 et seqq., 925. — Amalarius, CV, 1806. — Freulphus, CVI, 1152. — Rabanus Maurus, CX, 52, 554; CXI, 1153, 1273, 1278, 1519, 1563, 1566, 1454, 1505, 1511, 1590; CXII, 9 et seqq., 159 et seqq., 1454, 581, 478, 507, 509, 565, 580, 655, 655, 695, 711, 851, 1660. — Walafritus Strab., CXIV, 469 et seqq., 1119. — S. Prudentius, CXV, 1481, 1527. — Angelomus, CXVI, 126, 151, 155. — Ha mo, CXVIII, 561 et seqq., 759, 835, 850 et seqq. — Florus diacon., CXIX, 256, 279 et seqq. — Ratramnus, CXXI, 352. — Wandalbertus, CXXI, 566. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 896, 906, 910. — Usuardus, CXXIII, 159, 205, 207, 229, 695, 782; CXXIV, 529. — Hincmarus, CXV, 95, 99, 226. — Atto Vercell., CXXIV, 126 et seqq. — Herigerus abb., CXXXIX, 1008. — S. Petrus Damian., CXLIV, 850; CXIV, 277, 557, 578, 589, 591, 592, 594, 649, 695, 708, 800, 801, 856, 905, 942, 961. — Lanfrancus, CI, 101, 105, 105, 107, 159, 162, 170, 184, 205, 250, 251, 275, 572, 594, 641, 780. — Guido abb., CL, 1221, 1225, 1651. — S. Bruno Carthus., CLIII, 11, 15, 16, 47, 79, 150, 156, 180, 205, 262, 272, 274, 284, 561, 401, 425, 437, 459, 475, 569. — Radulphus Ardens, CLV, 155, 1592, 1506. — Guibertus abb., CLVI, 586, 626. — Goffridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 596. — S. Anselmus, CLVIII, 975, 1007, 1010; CLIX, 569. — Berengosus, CLX, 971. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1124, 1176, 1191, 1240. — Rupertus abb., CLXVII, 560, 965, 1122, 1520, 1697, 1691, 1716, 1738; CLXVIII, 65; CLXIX, 50, 70, 158; CLXX, 91, 116, 190, 225, 954. — Honorius Augustod., CLXXII, 668, 732, 800, 969. — Godefridus abb., CLXXIV, 551, 831, 877, 902, 906. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451, 544, 552, 596, 609, 879, 905, 919; CLXXVII, 561, 676, 1098. — Abelardus, CLXXVIII, 529, 1478, 1480, 1483, 1486. — Innocentius II, papa, CLXXIX, 564, 497, 522. — Anacletus, antipapa, CLXXIX, 692. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1115. — Div. Algerus, CLXXX, 899, 1059. — Hervaeus, CLXXXI, 591, 595, 815, 1000, 1129, 1201, 1279, 1515, 1555, 1586, 1405, 1450, 1501, 1515. — S. Bernardus, CLXXXII, 556, 440, 751, 953, 1098; CLXXXIII, 127, 141, 359, 560, 562, 566, 405, 405, 408, 411, 418, 440, 565, 588, 605, 651, 819, 858, 900, 905, 957, 983, 980, 987, 997; CLXXXIV, 88, 159, 145, 270, 452, 485, 871; CLXXXV, 106, 146, 179, 180, 211. — Orde- ricus, CLXXXVIII, 105, 111, 128, 130. — Adrianus IV,

papa, CLXXXVIII, 1557. — Petrus Lombard., CXI, 1257 et seqq., 1591, 1514, 1426, 1535, 1575, 1594, 1611, 1671; CXII, 9, 41, 78, 85, 91, 101, 118, 151, 170, 196, 222, 228, 228, 287, 311, 326, 351, 365, 365, 391, 399. — G. Bohus, CXCI, 1083, 1516. — Isaac abb., CXIV, 1836. — Aelredus abb., CXCV, 294. — Adamus a S. Victore, CXVI, 1479, 1495. — S. Hildegardis, CXCVII, 1029. — Adamus Scotus, CXVIII, 143, 511, 827, 828. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1662, 1668, 1671, 1690, 1691, 1696, 1696, 1701, 1704, 1706-1711. — Joannes Saresb., CXCI, 463. — Alexander III, papa, CC, 1061, 1290. — Joan. Belethus, CII, 142. — Urbanus III, papa, CII, 1402, 1490, 1411. — Philippus de Harveng, CIII, 151, 751, 756. — Henricus de Castro, CCIV, 451, 703. — S. Stephanus de Mureto, CCIV, 1110. — Petrus Cantor, CCV, 95, 153, 188. — Petrus Blesens., CCVII, 644, 791. — Baldinus imper., CCIX, 244, 924. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, CCXIV, 452, 1185; CCXV, 65, 78, 91, 1267, 1565, 1576, 1578, 1585, 1442; CCVI, 107, 115, 219, 527, 590, 600, 747; CCXVII, 211, 489.

PHILIPPUS a Bethsaida civitate, unde et Petrus, Gallis praedicat Christum, barbarasque gentes, vicinasque tenebris et tumentis Oceano conjungas, ad scientiam lucem fidelique portum deducit: Deinde in Hierapoli Phrygiae provinciae urbe crucifixus, lapidatusque obit, rectoque sepultus cadavere, simul cum filibus suis ibidem requiescit. Anonymus, III, 1187. — S. Pontius diacon., III, 1478. — Juvenus, XIX, 155 et seqq. — S. Hieronymus, XXII, 822, 1058, 1108; XXIII, 265, 67; XXIV, 616 et seqq.; XXV, 1756. — S. Augustinus, XXXVIII, 600, 601, 1236, 1237. — S. Maximus Taurin., LVII, 250. — S. Paulinus Nolan., LXI, 671. — Erypius abb., LXII, 906. — Facondus, LXVII, 744 et seqq., 782, 865. — Fulgentius Ferrandus, LXVII, 916. — S. Justus, LXVII, 971. — Victor Capuan., LXVIII, 265, 268. — Licinianus, LXXII, 695. — S. Gelasius, papa, LXIV, 1161. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 575, 779. — S. Protadius, LXXX, 415. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 227, 288; LXXXIII, 151, 1045, 1229, 1529. — Paulus Winfridus, XCV, 1475. — Elipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, CI, 222, 767. — Rabanus Maurus, CII, 1647. — Haymo, CXVIII, 825. — Paschasius Radbert., CXX, 405. — Grimaldus abb., CXXI, 908. — Usuardus, CXXIV, 10, 127. — Radulphus Ardens, CLV, 1561. — Paschalis II, papa, CLXIII, 97. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1197. — S. Bruno Astens., CLIV, 1816. — Godefridus abb., CLXXI, 627, 755, 859, 841, 845, 849, 860, 1156. — Honorius Augustodun., CLXXII, 681. — Abelardus, CLXXVIII, 1490. — Wilhelmus Malmesbur., CLXXII, 1635. — Zacharias Chrysopolitan., CLXXXVI, 108. — Oedericus monach., CLXXXVII, 156. — Petrus Comestor, CXVIII, 1670. — Innocentius II, papa, CCXVI, 397.

PONTIUS PILATUS, Judaeas praeses pro Romanis, qui Christum innocentem morti addidit; et qui deinceps Tiberio in exilium missus, seipsum interemit. Tertullianus, II, 405. — Lactantius, VI, 505, 504, 980, 981; VII, 466, 549. — S. Ambrosius, XV, 1829. — Juvenus, XIX, 529-539. — Rufinus, XXI, 560. — S. Hieronymus, XXII, 522. — Lucius Dexter, XXXI, 67, 69, 77, 155. — Paulus Orosius, XXXI, 1066, 1067, 1071. — S. Augustinus, XXXVI, 76; XXXVIII, 1081; XL, 187. — S. Prosper, LI, 551, 552. — S. Leo Magnus, LIV, 522, 538, 559, 567. — S. Maximus Taurin., LVII, 531, 552. — Arator, LXVIII, 127. — Cassiodorus, LXIX, 1228; LXX, 56, 945. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171-175. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 129. — Ven. Beda, CII, 901 et seqq. — B. Alcuinus, C, 975; CI, 1157, 1140, 1272. — S. Agobardus, CIV, 88. — S. Petrus Damian., CXLV, 579. — S. Bruno Carthus., CLIII, 456. — Rupertus abb., CLXXII, 1052; CLXIX, 774, 778, 795.

SIMON PETRUS, filius Joannis, frater Andreae, ortus in vico Bethsaida, provinciae Galilaeae, qui est juxta stagnum Genesareth, cujus prima vocatio nominis Bar-Jona, legis directa generatio est. Petrus in Christo Ecclesiae firmamentum est. Cephas corporis Christi princeps est et caput est. Simon Joannis, virginitalis regeneratio incorrupta est. Qui dum juxta Joannem habebat tertius, juxta Matthaeum eligitur primus: nec immerito, quia apostolorum princeps est. Et confessor primus Filii Dei, et discipulus, et pastor humani gregis, Petra Ecclesiae, clavicularius regni, amator Domini, atque negator: confitendo laudatus, praesumendo elatus, negando lapsus, lacrymando purificatus, confitendo probatus, utiendone coronatus, cui nomen ex opere datur, titulus ex merito potestatis imponitur. Hic in Galatia, Ponto, Cappadocia, Bithynia, Asia, atque Italia Evangelium praedicavit, atque barum virtutum signis effulsit. Pendulo gressu fervidum mare calcavit, praetereans undas

ma mortuus animavit. claudis pristinum reitavit officium. paulyticia fluida membra in proprium reparavit statum. Inter hæc defunctam violum suscitavit; Ananiam et Saphiram reos perfidiam. mortis animadversione damnavit. Simonem etiam magicis artibus eorum conscendit ad terram elisit. Hæc postquam Antiochenam Ecclesiam fundavit, sub Claudio Cæsare contra eumdem Simonem magum Romam pergit, ubique prædicans Evangelium viginti quinque annis, ejusdem urbis tenuit pontificatum. Sexto autem et tricesimo anno post passionem Domini a Nerone Cæsare in urbe Roma deorsum, ut ipse voluit, crucifixus est, et sepultus in Vaticano. Tertullianus, II, 34 et seqq., 45, 49, 142, 151, 364 et seqq., 474, 1025, 1205. — Anonymus III, 181. — S. Stephanus I, papa, III, 1254. — S. Cyprianus, III, 751, 1114, 1168 et seqq., 1186, 1189, 1200, 1201; IV, 406, 447, 499. — S. Caius papa, V, 187. — S. Julius I, papa, VIII, 981, 985, 996, 1112. — Liberius, papa, VIII, 535, 1389. — Osius, VIII, 1520. — S. Hilarius, IX, 530, 599, 552, 729, 750, 778, 856, 956, 1001, 1002, 1008, 1010, 1061, 1067, 1071; X, 181-188, 366, 371, 575, 659. — S. Optatus, XI, 280 et seqq., 347. — S. Zeno, XI, 350, 450. — S. Philastrius, XII, 1193. — S. Damasus, papa, XIII, 267. — S. Ambrosius, XIV, 221, 261, 878, 1140, 1149; XV, 1632, 1633, 1825; XVI, 212, 292, 298, 301, 394, 453, 476, 502, 519, 627, 649, 704, 750, 823 et seqq., 1011, 1553, 1272, 1321, 1391. — Juvenus, XIX, 146 et seqq., 203, 237-241, 247, 259, 318 et seqq. — Faltonia Proba, XIX, 815. — S. Anastasius I, papa, XX, 53. — S. Silpic Severus, XX, 253 et seqq. — Innocentius I, papa, XX, 503, 547, 551, 590, 651. — Zozimus, XX, 650. — S. Bonifacius I, papa, XX, 767, 779. — S. Gaudentius, XX, 835, 993 et seqq. — Zachæus Christian., XX, 1138, 1141. — S. Hieronymus, XXII, 355, 488, 651, 692, 791, 921, 940, 945, 965, 1010, 1118; XXIII, 246, 346, 515, 607, 651; XXV, 1251, 1248; XXVI, 33, 102, 117, 302, 528, 540, 542; XXIX, 853. — S. Augustinus, XXXII, 618; XXXIII, 145 et seqq., 153, 259, 277, 279, 285 et seqq., 610, 781, 785, 1086; XXXIV, 788, 1049; XXXV, 1444, 1750, 1762, 1810 et seqq., 1832, 1863, 1874, 1952 et seqq., 1949, 2107, 2111 et seqq.; XXXVI, 253, 107, 140, 475, 490, 59, 865, 1168, 1670, 1799; XXXVII, 1167, 1239, 1550, 1557, 1559, 1571, 1576, 1432, 1753, 1797, 1850 et seqq.; XXXVIII, 54, 47, 116, 478 et seqq., 735, 755, 765, 797-800, 1050, 1104, 1108, 1147 et seqq., 1180, 1185, 1194, 1258, 1292, 1297, 1348, 1350 et seqq., 1359-1364, 1368, 1373 et seqq., 1458, 1683; XXXIX, 1179, 1350, 1684; XL, 131, 508, 495, 537, 690, 694, 706; XLI, 617; XLII, 161, 368; XLIII, 127, 500, 407; XLIV, 382, 550, 648, 950 et seqq. — Cassianus, L, 69 et seqq., 210 et seqq. — Faustinus, L, 385. — S. Cælestinus I, papa, L, 408. — Xystus III, papa, L, 873, 602, 609. — S. Prosper, LI, 82, 83, 445, 552 et seqq., 702. — S. Petrus Chrysolog., LI, 202, 214, 251, 251, 245, 275, 281, 296, 420, 422, 424, 456, 452, 465, 594, 599, 608, 628, 647, 656. — S. Salvianus, LIII, 108. — S. Leo Magnus, LIV, 115, 148, 149, 150, 152, 154, 168, 349, 380, 328, 553, 545, 550, 595, 424 et seqq., 431, 462, 504, 507, 512, 515, 523, 545, 614, 628 et seqq., 656, 771, 797, 887, 1007, 1011; LV, 52, 47, 49, 50, 56, 59, 118, 240, 438; LVI, 367, 458, 519, 555, 618, 633, 726. — S. Maximus Taurin., LVII, 547, 550, 553, 590, 593, 593, 400, 401, 405, 510, 517, 529, 587, 665, 667, 673, 723. — Victor Vitens., LVIII, 251, 256, 292. — S. Faustus, LVIII, 871, 882. — S. Felix III, papa, LVIII, 946 et seqq., 968 et seqq., 975, 976. — S. Gelasius I, papa, LIX, 14 et seqq., 24, 24, 55, 59, 64, 66, 75, 81, 119, 129, 154. — S. Avitus, LIX, 293 et seqq., 303, 307. — Prudentius, 780; LX, 525. — Dracontius, LX, 857. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 671 et seqq. — Symmachus papa, LXII, 72. — Paschasius diacon., LXII, 19, 15 et seqq. — Helpidius, LXII, 544 et seqq. — Eugypsius, LXII, 627, 694, 829, 832, 816, 881, 887, 894, 924, 995, 998, 1063. — S. Eleutherius, LXV, 83, 87, 279, 288, 321, 463, 512, 571. — S. Fulgentius, LXV, 888, 891, 901, 911, 927, 939. — Agapetus I, papa, LXVI, 40 et seqq. — S. Laurentius Novar., LXVI, 119, 133. — S. Benedictus, LXVI, 422. — Dionysius Exiguus, LXVII, 239 et seqq., 281, 284. — Facundus, LXVII, 807, 834. — Fulgentius Ferrand., LXVII, 915. — S. Justus, LXVII, 989. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1081, 1129, 1147, 1149, 1155, 1160, 1161. — Junilius, LXVIII, 17, 19, 40. — Arator, LXVIII, 77, 97, 110, 120, 157, 167, 171 et seqq., 175, 187, 207. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 291 et seqq., 299, 316, 345, et seqq., 354, 357 et seqq. — S. Nicellus, LXVIII, 369, 377. — Primasius, LXVIII, 427, 480, 497, 504, 512, 517, 521. — Vigilius papa, LXIX, 28, 39, 49 et seqq., 56, 75, 81, 83, 91, 115, 256, 318. — Gildas, LXIX, 367, 369 et seqq., 400. — Pelagius I, papa, LXIX, 401, 410. — Cassiodorus, LXIX, 829, 1227 et seqq. — S. Eutropeus, LXX,

17 — S. Gregorius Turon., LXXI, 175, 199, 212, 258, 269 et seqq., 291, 353, 356, 356, 367, 377, 528, 561 et seqq., 588, 591, 679, 686 et seqq., 706 et seqq., 721, 736, 873, 904, 996, 1004, 1089, 1151, 1169. — Joannes III, papa, LXXII, 14 et seqq. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 181, 251, 256, 280, 293. — Pelagius II, papa, LXXII, 707, 725, 857 et seqq. — Antoninus Placentin., LXXII, 901, 907. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 153, 796, 857, 921, 968; LXXVI, 53, 53, 85, 164, 240, 502, 538, 578, 458, 463, 470, 527, 607, 611, 617, 845, 853, 979, 1001 et seqq., 1040, 1066, 1087, 1092, 1107, 1171, 1174, 1184 et seqq., 1195, 1221 et seqq.; LXXVII, 35 et seqq., 45, 210, 508, 537, 540, 475, 479, 482, 490, 598, 650, 653, 700, 703, 739, 748, 832, 833 et seqq., 836, 1159, 1290 et seqq.; LXXVIII, 96 et seqq., 50, 395, 599, 456, 499, 588, 617, 654, 696, 699, 788; LXXIX, 430, 468, 487. — Dynamius, LXXX, 40. — S. Columbanus, LXXX, 275, 278 et seqq. — S. Bertichramnus, LXXX, 590 et seqq. — S. Protadius, LXXX, 411, 414, 417. — S. Sonnatius, LXXX, 446. — Talo, LXXX, 775, 787, 897, 907. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 226, 251, 287; LXXXIII, 115, 118, 149, 177, 1040, 1041, 1286. — Willibrodus, LXXXVIII, 532. — Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 108, 126. — Ven. Beda, XCIII, 41 et seqq., 67 et seqq.; XCIV, 475, 495, 498, 528; XCV, 76, 85, 91, 108, 125, 164, 175, 199, 205. — Paulus Winfridus, XCV, 1165, 1169, 1278, 1450, 1451, 1476, 1481, 1489. — Elipandus, XCVI, 861, 920, 950, 951, 965, 985. — Isidorus Placentin., XCVI, 1257. — Carolus Magnus, XCVI, 1575; XCVII, 915, 956, 1005, 1033, 1050, 1060, 1070; XCVIII, 1020, 1090, 1118, 1158, 1169, 1351. — Stephanus II, papa, XCVII, 102, 103, 108, 117, 122. — Stephanus III, papa, XCVIII, 246, 251. — Adrianus I, papa, XCVIII, 251, 284, 293, 296, 301, 305, 311, 312, 314, 319, 326, 352, 349, 553, 358, 560, 562, 570, 574, 589, 595, 595, 598, 405, 412, 415, 419, 428, 433, 1256, 1274, 1279, 1285, 1288, 1290, 1292. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 157, 450, 472, 479, 482, 481, 485. — B. Alcuinus, C, 223, 298, 520, 570, 498, 971, 984, 1000, 1005; CI, 260, 266, 284, 287, 315, 358, 755, 757, 739, 741, 745, 748, 754, 756, 763, 769, 770, 772, 771, 1128. — Smaragdus abb., CII, 586, 589, 531. — S. Benedictus Anian., CIII, 784. — S. Agobardus, C.V, 87, 88, 92, 169, 197, 241, 301. — Eginhardus abb., CIV, 537 et seqq. — Amalarius, CV, 1506. — Freculphus, CVI, 1128, 1155. — Druthmarus Christian., CVI, 1528. — Rahanus Maurus, CVII, 855, 986; 906; CX, 52, 547, 350, 1117; CXII, 1461, 1660. — Walafridus Strab., CXIV, 670, 1199. — S. Prudentius, CXV, 1059, 1062, 1185, 1544, 1400. — Haymo, CXVIII, 759, 828, 850. — Paschasius Radbertus, CXX, 306, 404, 526, 555, 560, 901. — Grimaldus abb., CXXI, 875, 905, 907, 910, 920. — Remigius Lugdun., CXXI, 1058. — Usuardus, CXXIII, 610, 667, 707, 709, 745, 787; CXXIV, 110, 139, 205, 207 et seqq., 519. — Adrevaldus, CXXIV, 949. — Hincmarus, CXXV, 214. — Anastasius Bibliothecar., CXXVII, 1001; CXXVIII, 1405. — Anthpertus abb., CXXIX, 1025, 1027. — Regino abb., CXXXII, 277. — S. Odo abb., CXXXIII, 709. — Plodoardus, CXXXV, 127. — Herigerus abb., CXXXIX, 1004, 1009. — Benedictus VIII, papa, CXXXIX, 1638. — Humbertus, CXLI, 1035. — S. Petrus Damian., CXLI, 536, 575, 646, 649, 667, 677, 823; CXLV, 589, 708, 710, 941, 961, 1006. — Urbanus II, CLI, 404. — S. Bruno Carthus., CLIII, 210. — Manegaldus, CLV, 165. — Radulphus Ardens, CLV, 1546, 1584. — Godfridus abb., CLVII, 42, 215, 221. — Theofridus abb., CLVII, 596. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 602, 927, 933, 970; CLIX, 1421. — Sigebertus, CLX, 665. — S. Ivo Carnot., CLXII, 295, 593, 712. — Paschalis II, papa, CLXIII, 84, 125, 127, 148, 422 et seqq. — Calixtus II, papa, CLXIII, 1146, 1177, 1191, 1218, 1240. — S. Bruno Astiens., CLXV, 823. — Rupertus abb., CLXVII, 1500, 1527, 1562, 1631, 1664, 1671, 1680, 1717, 1756; CLXVIII, 407, 1385, 1555, 1562; CLXIX, 210, 266, 678, 695, 774, 779, 818; CLXX, 57, 64, 91, 223, 253. — Hildebertus, CLXXI, 945, 589, 658, 689, 661, 686, 688, 672, 679, 756. — Honorius Augustodun., CLXXII, 619, 688, 769, 785, 800, 969, 988. — Godfridus abb., CLXXIV, 239, 283, 525, 554, 555, 465, 628, 634, 635, 664, 751, 754, 793, 800, 850, 851, 996, 902, 915, 945, 1098. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 556; CLXXVII, 525, 676, 769, 852, 896, 1098. — Abaelardus, CLXXVIII, 524, 1478, 1480, 1482, 1484, 1186. — Innocentius III, CLXXXIX, 215, 237, 308, 310, 314, 364, 497, 592, 627, 651, 672. — Anacletus antipapa, CLXXXIX, 686. — Lucius II, papa, 828, 884, 894. — Eugenius III, papa, CLXXX, 1029, 1048, 1059, 1077, 1087, 1114 et seqq., 1125, 1157, 1302, 1542, 1587, 1471, 1588. — S. Bernardus, CLXXXII, 556, 545, 405, 408, 418, 440, 463, 508 et seqq., 751, 771, 1021, 1089, CLXXXIII, 335, 412, 869, 922, 1050, 1057, 1115; CLXXXIV, 358, 625, 663, 745, 748, 884, 902, 1145; CLXXXV, 100, 177.

179, 181, 188, 198. — Zacharias Chrysopolit., CLXXXVI, 111, 171, 216, 298, 501, 610. — Ordericus, CLXXXVIII, 195, 117, 128, 150, 196, 368. — Anastasius IV, papa, CLXXXVIII, 1051, 1063, 1074. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1382, 1408, 1497, 1537, 1537, 1582. — Petrus Venerab., CLXXXIX, 1060, 1066. — S. Thomas Cantuar., CXI, 678. — Petrus Lombardus, CXCI, 1472, 1537. — Ven. Gerhohus, CXCI, 1217, 1316. — B. Isaac, abb., CXCI, 1836. — Aelfredus abb., CXCV, 271, 275. — Walbero abb., CXCV, 1038. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1191. — S. Hildegardis, CXCVII, 255. — Adamus Scotus, CXCVIII, 827. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1566, 1619, 1623, 1638, 1649, 1655, 1659, 1678, 1696, 1697, 1696, 1714 et seqq., 1718, 1719, 1782. — Alexander III, papa, CC, 118, 151, 151, 163, 359, 355, 569, 588, 501, 510, 660, 692, 836, 912, 922, 973, 1039, 1064, 1128, 1137, 1172, 1391, 1438. — Lucius III, papa, CCI, 1038, 1100, 1118, 1133, 1200, 1268, 1280, 1290, 1322, 1337. — Joan. Beletius, CCII, 87, 142, 145, 480. — Petrus Cellens., CCII, 817. — Robertus de Torin., abb., CCII, 1517. — Urbanus III, papa, CCII, 1402, 1484. — Philippus de Harveng, CCIII, 581. — Henricus de Castro, CCIV, 319. — Clemens III, papa, 1353, 1427. — Petrus Cantor, CCV, 99, 169, 184. — Celestinus III, papa, CCVI, 881, 900, 921, 934, 917, 966, 997, 1003, 1012, 1078 et seqq., 1150, 1188. — Petrus Hlesens., CCVII, 644, 653. — S. Martinus Legion., CCIX, 218, 238. — Thomas de Radollo, CIX, 1007, 1011. — Alanus de Insulis, CCX, 244 et seqq., 256, 480. — Sicardus, CCXIII, 450. — Innocentius III, papa, CCXIV, 26, 72, 89, 103, 450, 461, 547, 610, 711, 815, 959, 1135; CCXV, 47, 168, 183, 189, 193, 232, 311, 363, 442, 461, 494, 497, 530, 616, 629, 633, 668, 698, 918, 979, 1073, 1104, 1138, 1181, 1514, 1537; CCXVI, 15, 41, 53, 81, 214, 216, 224, 569, 582, 415, 502, 568, 734, 793, 899, 945, 980; CCXVII, 10, 41, 53, 214, 224, 845, 847, 561.

SIMON ZELOTES, qui prius dictus est Chananeus, zelo Domini fervens, par in cognomento Petri, et similis in honore, arcepsit Aegypti principatum, et post Jacobum Justum calb'dram tenuit Jerosolymorum. Post annos autem centum viginti meruit sub Traiano per crucem sustinere martyrii passionem Jacet in Bosphoro. Fulgentius, LXV, 939. — Victor Capuan., LXVIII, 268. — S. Gregorius I, papa, LXXVIII, 26, 145, 706. — S. Protadius, LXXX, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1201. — Ven. Beda, XCIV, 489. — Paulinus Aquil., XCIX, 492. — B. Alcuinus, CI, 761, 768. — Paschasius Radbert., CXX, 207, 401, 407, 1022. — Usuardus, CXXIV, 623. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 591, 687. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1013. — Ordericus, CLXXXVIII, 172. — Joan. Beletius, CCII, 153.

STEPHANUS PROTOMARTYR, vir plenus fide et Spiritu sancto, unus e septem diaconis, qui faciebat prodigia et signa magna in populo, a Judæis lapidatus, primus martyrii palmam retulit. Tertullianus, II, 195, 877. — S. Cyprianus, IV, 652. — Lactantius, VII, 629. — S. Hilarius, IX, 1018. — Palladius, XII, 1148. — S. Ambrosius, XIV, 212, 1159, 1174; XV, 1631; XVI, 297, 351, 617, 618, 1182, 1190; XVII, 17. — S. Hieronymus, XXV, 1056. — S. Augustinus, XXXIII, 965; XXXV, 1426, 2014; XXXVI, 695; XXXVII, 1754; XXXVIII, 523, 565, 1275, 1426, 1428, 1429, 1431, 1433, 1436, 1440-1446; XXXIX, 1681; XL, 689; XLI, 766-768, 770, 771. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 151. — S. Leo Magnus, LIV, 437; LV, 81-91. — S. Maximus Taurin., LVII, 377, 380, 591, 587. — Victor Vicens., LVIII, 251, 505, 407. — Prudentius, LX, 109, 110, 320. — Eusebius, LXII, 898. — S. Gregorius Turon., LXXI, 173, 176, 198, 215, 529, 723, 734, 735, 881, 1026. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 797; LXXVI, 186, 847, 1005, 1006; LXXVIII, 28, 33, 241, 382. — S. Isidorus Hispal., LXXXI, 289; LXXXIII, 1293. — B. Alcuinus, C, 248, 987; CI, 759, 751, 756, 1318. — Paschasius Radbert., CXX, 611, 785. — Joannes Ruthomag., CXLVII, 41, 87. — S. Anselmus Cantuar., CLVII, 600. — S. Bruno Astens., CLXV, 737 et seqq. — Rupertus abb., CLXVII, 1732; CLXVIII, 378; CLXIX, 203, 1113. — Ven. Hilbertus, CLXXI, 715, 716 et seqq. — S. Bernardus, CLXXXIII, 129, 130; CLXXXIV, 474, 815 et seqq. — Adamus Scotus, CXCVIII, 265, 266. — Philippus de Harveng, CCII, 446.

THOMAS, apostolus Christi, Didymus nominatus, et iuxta Latinam linguam Christi geminus ac similis Salvatoris, audiendo incredulus, videndo fidelis. Hic Evangelium prædicavit Parthis et Media, Persis, Hyrcanis, Bactrianis et Indis gentilibus Orientalem plagam, et intima gentium penetrans, ibique prædicationem suam usque ad

titulum suæ passionis perducens; lacels enim transiit occubuit in Calamina civitate Indis, ubi et sepultus est in honore. S. Hilarius, X, 209 et seqq. — S. Ambrosius, XIV, 1142, 1843. — S. Victorius, XI, 448. — Innocentius I, papa, XX, 502. — S. Gaudensius, XX, 962 et seqq. — S. Augustinus, XXXIX, 2061, 2072. — S. Petrus Chrysolog., LII, 456. — S. Leo Magnus, LV, 897. S. Maximus Taurin., LVII, 597 et seqq. — S. Paulinus Nolan., LXI, 511, 637, 671, 679, 921. — Symmachus papa, LXII, 61. — Eusebius abb., LXII, 829. — S. Fulgentius, LXV, 363, 463. — Victor Capuan., LXVIII, 268, 357. — Primasius, LXVIII, 467. — Vigilius papa, LXIX, 124. — S. Gregorius Turon., LXXI, 732, 1077. — Pelagius II, papa, LXXII, 725. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1200, 1215; LXXVIII, 26, 151, 818. — S. Protadius, LXXX, 422. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 28; LXXXIII, 153. — Paulus Winfridus, XCV, 1335. — S. Julianus, XCVI, 565. — Ellipandus, XCVI, 951. — B. Alcuinus, C, 992; CI, 760, 766, 788. — Rabanus Maurus, CII, 1450. — Paschasius Radbert., CXX, 406. — Grimaldus abb., CXXI, 917. — Usuardus, CXXIV, 825. — Rupertus abb., CLXIX, 811. — S. Hilbertus, CLXXI, 383. — Godofridus abb., CLXXIV, 311. — S. Bernardus, CLXXXIII, 66. — Zacharias Chrysopol., CLXXXVI, 606. — Ordericus, CLXXXVII, 159. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1611. — Lucius III, papa, CII, 1278. — Joan. Beletius, CCII, 163. — Clemens III, papa, CCII, 1445. — Celestinus III, papa, CCVI, 911, 1338. — Wilhelmus de Campania, CCIX, 745, 748. — Innocentius III, papa, CCXVII, 265.

TIMOTHEUS, Ephesorum episcopus, de civitate Trisium patre Græco, id est ethnico, matre autem Judæa, id est Eunice. Hic discipulus fuit Pauli apostoli, ejusque filius spiritualis, quem puerum proprie secum idem Paulus assumpsit; cui pudicus et virgo permansit, quique apud Ephesus in monte qui vocatur Pion, cum magno honore quiescit. S. Hilarius, X, 415, 416. — S. Ambrosius, XVII, 181, 350, 412, 415, 461, 474, 485. — Lucius Dexter, XXXI, 190, 210. — S. Prosper, LI, 573, 579. — S. Salvianus, LIII, 34, 168, 169, 173. — S. Paulinus Nolan., LXI, 551, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 420, 1091; LXXVII, 76; LXXVIII, 472, 702. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 153, 1293. — Lanfrancus, CL, 338, 361. — S. Bruno Carthus., CII, 425 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 593, 594. — Petrus Lombardus, CCII, 259, 210.

TITUS, Pauli apostoli discipulus, et in captivitate filius, natione Græcus, et ex gentibus solus a Paulo apostolo post Evangelium circumcissus; quem ad extruendam Crete ecclesiam præfatus reliquit apostolus, ibique in pace defunctus, atque sepultus quiescit. S. Ambrosius, XVII, 546, 547. — S. Hieronymus, XXVI, 583, 899, 600. — Lucius Dexter, XXXI, 363. — S. Paulinus Nolan., LXI, 514, 672. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 76. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 156, 1041, 1293. — B. Lanfrancus, CL, 222. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 605.

ZACHÆUS, publicanorum princeps, vir dives et statura pusillus, qui Jesum videre cupiens, arborem sycomorum ascendit; apud quem mansit Christus, et ejus fidem laudavit. Tertullianus, II, 451. — S. Ambrosius, XV, 1790, 1791. — S. Hieronymus, XXII, 646, 670, 897; XXV, 1053. — S. Augustinus, XXXVIII, 112, 170, 245, 619, 941. — S. Prosper, LI, 231, 232. — S. Petrus Chrysolog., LII, in sermone 54. — S. Maximus Taurin., LVII, 729, 752. — Eusebius, LXII, 752, 841. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1093, 1196. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 289; LXXXIII, 127. — B. Alcuinus, CI, 756. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 825 et seqq. — S. Bernardus, CLXXXIII, 459, 460.

ZACHARIAS, sacerdos Domini, ex tribu Levi et vice Abia, vir justus et pater Joannis Baptistæ. S. Pontius, III, 1491. — S. Julius I, papa, VIII, 967. — S. Ambrosius, XV, 1542. — Juvenius, XIX, 61 et seqq. — S. Innocentius I, papa, XX, 476. — S. Hieronymus, XXVI, 183, 225, 228 et seqq. — S. Augustinus, XXXV, 2191. — S. Bacherius, LI, 1135. — S. Prosper, LI, 551. — S. Maximus Taurin., LVII, 583, 619, 653. — Eusebius, LXII, 681, 884. — S. Fulgentius, LXV, 838, 920 et seqq. — Victor Capuan., LXVIII, 255 et seqq. — Primasius, LXVIII, 698. — S. Gregorius Turon., LXXI, 727. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 117, 118. — Paulus Winfridus, XCV, 1161. — S. Julianus, XCVI, 559. — Agnellus abb., CVI, 556. — Usuardus, CXXIV, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 651. — Adrianus IV, papa, CLXXXVIII, 1433. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1537. — Philippus de Harveng, CCII, 1129.

Qui plurima de his optaverit, Homiliarum et Sermonum adeat Indices de Scripturis et præsertim de Sanctis.

SERIES SEXTA.

In hac sexta Serie agimus de Religione sensu generaliorem sumpta, in eo scilicet quod sit societas Deum inter et hominem, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia; de Revelatione divina ad homines et de illius possibilitate, utilitate et necessitate; de Prophetiis et Miraculis, ac de illorum natura, notis seu characteribus et vi probante. Deinde varios exponimus errores quos tum pagani, tum philosophi adversus religionem suscitaverunt; tandem, cum SS. Patres, et præsertim qui primis vixere sæculis, istos errores scriptis tam polemicis quam apologeticis impugnavere, de his scriptis varios subjicimus Indices.

LIII.

INDEX DE RELIGIONE

GENERATIM SPECTATA,

IN QUO REVOCANTUR ORDINE CHRONOLOGICO DE ILLA SS. PATRUM SENTENTIAE.

MONITUM.

Religionis generatim spectatae dogma his stat verbis Apostoli: *Invisibilia enim ipsius (Dei), a creatura mundi, per ea quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur; sempiterna quoque ejus virtus et divinitas (Rom. 1, 20); et istis Psalmistæ: Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine (Psalm. 14, 7).* Hoc est: Deus, qui natura invisibilis est, quæcunque similitudine potentiam suam demonstrans, se quodam modo videri permittit. Etenim dum nosmet ipsos et quæ sunt creata cernimus, in Creatoris admiratione sublevamur, divinitatis notitiam colligimus, et per nos et hoc quod factum est virtutem Factoris admiramur; in rebus creatis patens divinæ cognitionis inest indicium; per hoc Deus interiori homini nostro suam mirabiliter impressit imaginem, et sicut in se bonorum operum exemplum hominibus tradidit, sic testimonium suæ agnitionis in illis collocavit, ut cum ejus imago, sive in nobis, sive in creaturis, attenditur, illius cujus imago est, agnitio capiatur. Naturaliter ergo et necessario fatendum quod non solum in nobis et in universis rebus, sed in singulis fulget quædam imago et vestigium Deitatis; quod in magnitudine universitatis, sicut in vultu hominis notatur divina potentia, in rerum pulchritudine sapientia, et in utilitate bonitas; quod in his Dei *invisibilibus*, scilicet potentia, sapientia et bonitate, consistunt omnia, et per hæc reguntur. Nam potentia creat, sapientia gubernat, benignitas conservat. Quæ tamen sicut in Deo ineffabiliter unum sunt, ita in operatione separari non possunt, cum potentia per benignitatem sapienter creet, sapientia per potentiam benigne gubernet, et benignitas per sapientiam potenter conservet. Hinc miro ordine Deus intelligentiam sui sic infundit ut subtrahat, et sic subtrahit ut infundat. In omnibus ergo rebus creatis Creator multipliciter elucet semper notus, semper intelligitur, semper auditur, quia nunquam latet, nunquam deest. Cum ergo sit a maiestate mirabilis, a sapientia venerabilis, et a bonitate amabilis, fit funiculus triplex inter Creatorem et rationabilem creaturam, qui facile non rumpitur, ut timeatur, honoretur et diligatur; et hac conditione gignitur, ut generanti nos Deo iusta ac debita obsequia præbeamus, hunc noverimus, hunc sequamur. Hoc vinculo pietatis et obstricti et religati sumus. Unde ipsa Religio nomen assumpsit a *religando*, et sic appellatur quod per eam Deo religamus et in fascem vincimus animas nostras ad cultum divinum vinculo serviendi, seu quia cuiusdam naturæ superioris, quam divinam vocant, curam et caeremonias affert. Quæ evidenter deducitur ex hoc quod cognitio Dei semper fuerit in terris; nam Deum nosse quid prodest, si diligere ac timere cordi non est? Ut herus de servo suo exigit servitutem, et homo hominem sibi parere et obedire compellit, sic juris humani et naturalis potestatis est homini cum Deo conjungi timore et amore quia Dominus et Pater. Quæ duo in duobus nominibus una res et vis sunt, alterum in sensu positum, et alterum in actu; nam fons religionis Deus solus est, solus in mente dedicandus et in pectore consecrandus cum subjectione externa quæcunque ex parte nostra. Ad ultimum ergo religio generatim spectata est veri Dei cognitio et cultus, semota questione quo modo et ritu colendus sit, dummodo colatur aut coli credatur, etiamsi verus Deus falso et indigno cultu colatur et honoretur, et admissio quod non obest unicuique colere quod putaverit verum Deum cum religio in genere sumpta sit res præter ceteras voluntaria, nec necessitas cuique imponi possit ut colat quod non vult.

Index iste attingit hæc principia et conclusiones juris naturalis, non excluso quod, præter rationem templa ædificare, sacrificia facere, gratias Deo conferre ex his quæ ipse tribuit, quod præter cultum in odore, sanguine, prece et invocationibus, quod præter testimonium animæ ad cælum respicientis et ad Deum tendentis decet ut sit etiam in humanis officiis consummatus iustitiæ ordo, studere pietati, et in

observantibus bonorum operum mentis puritate transcendere, ut sit sapientia, animus gratitudinis, natura communitatis et societas hominum appetens, sitque tandem in nobis sensus velle quod Deus jubet, nolle quod prohibet, et nos in ipsius conspectu vivere tum erga se, tum erga proximum, tum erga nosmet ipsos.

Tertullianus, I, 435-445, 483, 503, 599, 666, 699, 701, 711, 716, 717, 950, 1054, 1055, 1078, 1079, 1080, 1103, 1115, 1116; II, 170, 256, 257, 258, 263, 265, 325, 410, 474, 477, 501, 502, 591, 599, 600, 601, 716, 812, 941. — Minucius Felix, III, 245, 249, 250, 256, 285-300, 343, 314, 315, 421-440, 489-496. — S. Cyprianus, IV, 550, 553, 565, 566, 576, 577. — Commodianus, V, 205, 208, 253. — S. Victorinus, V, 302, 303. — Antonius, V, 262, 263, 264, 265. — Arnobius, V, 750, 715, 755, 756, 763, 767, 814, 815, 1080, 1081, 1145, 1144, 1210, 1241. — Lactantius, VI, 111, 119, 120, 121, 375, 375, 456, 457, 458, 556, 557, 538, 585, 640, 641, 652, 666, 667, 669, 726, 727, 1067-1077; VII, 11, 14, 15, 18, 16, 47, 123, 1011, 1013, 1015. — S. Hilarius, IX, 280, 378, 579, 487, 489, 751, 846, 860, 870. — Firmicus Maternus, XII, 982, 983, 996, 1002, 1003. — S. Ambrosius, XIV, 424, 576, 862, 943, 1114; XV, 1596, 1692, 1738; XVI, 196, 203, 1088, 1251; XVII, 57, 58, 67, 95, 420. — Zaccarius, XX, 1088. — S. Hieronymus, XXIV, 408; XXV, 80, 81, 1090, 1091, 1127, 1179; XXVI, 526, 549; XXV, 610, 651. — S. Augustinus, XXXI, 605; XXXIV, 169, 170, 171; XXXV, 1390; XXXVII, 1485, 1484; XXXVIII, 1021; XL, 20, 21, 188, 888, 975; XLI, 57, 58, 153, 154, 251, 217, 232, 280, 281; XLII, 905; XLIV, 235, 258, 909. — S. Petrus Chrysologus, LII, 393, 507. — S. Leo Magnus, LIV, 176, 187, 214; LV, 167, 168. — Julianus Pomerius, LIX, 595, 508, 509, 510, 512. — Prudentius, LIX, 936; LX, 13, 197, 206, 207, 217, 248, 219, 250, 497. — S. Paulinus Nolanus, LXI, 228, 250, 454. — Boetius, LXIII, 746, 747, 821, 822; LXIV, 1261, 1327. — S. Fulgentius, LXV, 268, 363, 765, 771. — Primasius, LXVIII, 419, 420. — Gregorius Magnus, LXXV, 112, 939, 706, 1107; LXXVI, 95, 403; LXXVII, 328. — Taio, LXXX, 740. — S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 295. — Carolus Magnus, XCIII, 1055, 1056. — Alcuinus, CI, 924. — Agobardus, CIV, 204, 214, 243. — Rabanus Maurus, CIX, 700, 701, 702, 704, 873, 874; CXI, 90, 1295, 1296, 1300. — Walafridus Strabo, CXIII, 849; CXIV, 472, 759, 760. — Haymo, CXVII, 374, 375, 376, 378. — Florus, CXIX, 281, 282. — S. Lupus, CXIX, 625, 621. —

Otto Vercellensis, CXXXIV, 159, 140, 141. Othloa - CXLVI, 257. — Lanfrancus, CL, 109, 110. — Menealdus, CLV, 152, 153. — Guibertus, CLVI, 254. — S. Anselmus Cantuariensis, CLVIII, 145, 146, 147, 215, 216, 711, 712. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 501. — Rupertus, CLXVII, 416, 582; CLXIX, 1114, 1115; CLXX, 269. — Hildebertus, CLXXI, 1071, 1072, 1074. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 419, 440; CLXXVI, 225; CLXXVII, 204. — Hermannus, CLXXXI, 610, 611, 612. — S. Bernardus, CLXXXII, 789, 780; CLXXXIII, 812. — Guillelmus, CLXXXIV, 406. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675, 676. — Petrus Lombardus, CXC, 1527, 1528, 1534. — S. Hildegardis, CXCVII, 741. — Adamus Praemonstratus, CXVIII, 794. — Alanus de Insulis, CCX, 514. — Petrus Picaviensis, CCXI, 294. — Helinardus, CCXII, 740, 741.

Patres, in quorum scriptis hae quaestiones abundantiores sunt.

Ne mireris solum indicatos qui vixere prioribus Ecclesiae saeculis, cum tunc temporis questio cum gentibus assidue movebatur, et fundamenta cujusque religionis discutebantur.

Tertullianus. Apologeticus adversus gentes, I, 257-536; Libri ad nationes, I, 559-608; De testimonio animae, I, 608-618; De Deo unico, II, 1054-1062; De Marcionis antithesibus, II, 1078-1084; Ad senatorem, II, 1105-1108; De execrandis gentium diis, II, 1113-1118.

S. Cyprianus. De idolorum vanitate, IV, 561-581.

Commodianus. Instructiones adversus gentium deos, V, 203-262.

Antonius. Carmen adversus gentes, V, 262-282.

S. Victorinus. De fabrica mundi, V, 301-314.

Arnobius. Disputationes adversus gentes, V, 714-1291. Lactantius. Institutiones divinae, VI, 111-320; De opificio Dei, VII, 9-78. Discussio dogmatica in Lactantium, articuli, VII, 1011-1029.

Firmicus Maternus. De errore profanarum religionum, XII, 982-1032.

Helinardus. De reverentia Dei, CCXII, 710, 741.

LIV.

INDEX DE REVELATIONE DIVINA.

ORDINE CONCINNATUS ANALOGICO

ET VARIAS DE ILLA PATRUM SENTENTIAS EXHIBENS.

MONITUM.

In hoc indice, ut facilius quaesita Lectori occurrant, ad diversas quaestiones revocabimus materias; sic dicemus: 1° Quid sit Revelatio; 2° an exstiterit; 3° an sit utilis, imo et necessaria; 4° an consentanea veritati; 5° an rationi hominis adversa; 6° an sit triplex, scilicet: Primitiva vel Naturalis, Moaisca, Evangelica. Praeterea in unoquoque articulo varias SS. Patrum sententias ordine chronologico referemus, vel potius, brevitatis causa, summam in uniuscujusque articuli fronte indicabimus.

Si forte numerus Arabicus columnas nostrae editionis aliquando non refert, tunc numeros erasiones textui insertis adire velit lector benevolus; quod dico de hoc indice, fortasse de quibusdam aliis dicendum, sed tamen rarissime.

I.—Quid sit Revelatio.

Revelatio est ipsarum rerum visio, et quasi extrinsecus admonitio, qua per Spiritum sanctum, in quocunque tempore aliquid subito indicatur. Victorinus Afer, VIII, 1151, 1218. — S. Hieronymus, XXIV, 1145. — S. Augustinus, XLII, 171, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 692, 1310. — Lanfrancus Cantuariensis, CL, 202.

II.—An exstiterit Revelatio.

Ipsa Dominus semper ad humana colloquia descendit; ab initio conversatus est cum patriarchis et prophetis,

docens jam quid esset facturus in fine. — Nobis divinatione opus non est, quibus veritatem divinitus ipsi patefecit. — Plena sunt omnia divinis testimoniis. — Quod ipse per se veritas ut crederetur, per Scripturas divinitus inspiratas, dignata est revelare, probatur Evangelia et apostolorum Epistolae. Moysis et prophetarum libri, quasi quaedam fercula deliciis repleta, manibus apponuntur nobis. Tertullianus, II, 61, 174, 377, 328. — Lactantius, VI, 118, 127, 763. — Constantinus imper., VIII, 152. — Victorinus Afer, VIII, 1152, 1252, 1263. — Liberius papa, VIII, 1397. — S. Hilarius Pictaviensis, IX, 615; X, 96, 237, 293, 448, 506, 733. — S. Ambro-

alus, XIV, 123, 1180; XVI, 718, 745; XVII, 525. — S. Phocadius, XX, 20. — S. Hieronymus, XXIII, 133, 136; XXIV, 119, 729, 753, 906; XXV, 321. — S. Augustinus, XXXIV, 123; XXXVI, 541; XXXVIII, 602. — Cassianus, I, 450. — S. Leo Magnus, I, V, 52. — Paschasius diaconus, LXII, 9. — Cassiodorus, LXX, 65. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 7; LXXVI, 712; LXXVII, 712. — Taio Casaraugust., LXXX, 788. — Rabanus Maurus, CXI, 24. — Remigius Antissiodor., (CXXI), 524. — S. Odile Cluniensis., CXLII, 1000. — Durandus Troarn., CXLI, 1401. — S. Bruno Carthus., CII, 11. — S. Bruno Signiens., CLIV, 1034. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 938. — Petrus Lombardus, CXCII, 224.

III. — An utilis, imo et necessaria sit Revelatio.

Homo per seipsum pervenire ad veritatem scientiam non potest, nisi doceatur a Deo. — Quid esset verum ipsum, neque sciebant homines, neque quomodo, aut ubi, aut qua mente querendum. — Rationem rerum celestium cognoscere nullo modo possumus. — Mysteriorum Dei Patris et Domini Jesu, homines cognoscere, nisi ex Revelatione non poterunt. — Dum philosophi studio contradicendi insaniunt, dum eis etiam falsi deficiunt, aliorum etiam vera subvertunt, non solum elapsa illis veritas est, sed ipsi etiam potissimum suo vitio perdiderunt. — Lex spiritualis est, et Revelatione opus est ut intelligatur. — In Scriptura sacra docet Deus quidquid scire nos deest. — Revelatio utilis est ad solatium et ad sanctificationem. — Illud mirandum est in Evangelio, quod omnibus hominum conditionibus vitæ verba præbuit, ut unusquisque in suo statu salutem æternam consequi valeat. — Scriptura sacra est via ad celum, paradisus voluptatis. — Lex dies fuit quæ fugatis ignorantibus tenebris, cultum unius Dei docuit, ostendens quid Deo, quid proximo debeamus; quæ poena pro peccatis, quæ virtutibus remuneratio reponeretur. — Vis Ecclesiæ est veritas Revelationis. Tertullianus, II, 50. — Lactantius, VI, 267, 350, 452, 754, et per totum librum VII. — Victorius Afer, VIII, 1261. — S. Hilarius, IX, 987. — S. Ambrosius, XIV, 1697; XVI, 617; XVII, 765. — S. Hieronymus, XXII, 1545; XXIV, 16, 27, 136-158, 160, 454, 511, 515, 607, 1131. — S. Augustinus, XXXIV, 121, 128, 554; XXXVI, 577; XXXVII, 581, 1481; XL, 951; XLII, 521. — Cassiodorus, LXX, 66, 531, 490, 517. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 747, 1267 et seqq., 1578; LXXVII, 712. — S. Alcuinus, XCIX, 384, 460. — Rabanus Maurus, CIX, 675; CX, 311. — Haymo Halberstatens., CXVII, 566. — Joan. Scotus, CXXII, 296. — Othlonus, CXLVI, 174. — Lanfrancus Cantuar., CL, 565. — S. Bruno Carthusian., CLIII, 362. — S. Bruno Signiens., CLIV, 1129, 1257; CLV, 62. — Guibertus ven., abb., CLVI, 125. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 264. — Rupertus abb., CLXVII, 76, 248. — Hildebertus Turon., CLXXI, 564, 1101. — Hervæus monac., CLXXX, 1606. — S. Bernard. Clarav., CLXXXIII, 938. — Wolbero abb., CXC, 65. — Absalo abb., CCXI, 22.

IV. — Revelatio an sit veritati consentanea.

Revelatione veritatis nihil jucundius, et verbo Dei nihil præponendum. — Credite illi qui non fallit; nec falsor est qui legem dedit. — Regula veritatis oraculis divini sermonis exprimitur. — Oportet ut credamus vera esse Dei summi oracula; nam divinum eloquium et fidelibus sanctæ Ecclesiæ rectum et verum esse comprobatur. — Nefas est discere quod Scripturæ mentiantur, verba enim Scripturarum divinitus inspirata sunt. — Scriptura sacra est venerabilis stylus Spiritus sancti. — Summa est Scripturæ sacre veritas. — Lex illa quæ per Moysen data est, irreprehensibilis est, quia perfecta veritate consistit. — Scripturæ divinus libri omnes superna luce et virtute Spiritus sancti resplendent. — Nunquam evangelistæ a veritate deviant, nunquam falsa loquuntur; quæcumque dicunt, vera sunt, iusta sunt, munda et nimis credibilia sunt. — Scriptura sacra est vox Dei ad homines, ideo in errore inducere nequit. Tertullianus, I, 378, 639; II, 403. — S. Cyprianus, IV, 561. — S. Hilarius Pictav., X, 96, 144, 416. — S. Ambrosius, XIV, 145; XV, 1501. — Rufinus, XXI, 677, 690. — S. Philastrius, XXII, 1267. — S. Hieronymus, XXV, 323, 545, 809; XXVI, 481; XXIX, 134. — S. Augustinus, XXXII, 859; XXXVI, 1159; XXXVII, 747; XXXVIII, 692. — S. Prosper, LI, 475. — Cassiodorus, LXX, 68, 539. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 8, 15. — S. Hildefontus Toletan., CXVI, 156. — Carolus Magnus, XCVIII, 1130. — Smaragdus abb., CII, 28. — Rabanus Maurus, CX, 258, 409; CXI, 26, 689; CXII, 1072. —

Hincmarus Remens., CXXVI, 119. — S. Fulbertus Carnot., CXLII, 279. — S. Bruno Signiens., CLIV, 45, 97. — Rupertus abb., CLXIX, 8. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 21.

V. — Revelatio an adversetur rationi.

Verbo et ratione fides nostra fundatur; revelatio enim nedum rationem destruat naturalem, eam et contra perficit, velut auxilium quoddam a Deo missum. — Ratio humana et divina Revelatio sunt velut duo quædam luminaria ex eodem sole accensa, quæ eisdem viæ prælucent: duæ sunt germanæ sorores quæ sibi mutuo manus consociare amant, hominique libenter ac benigne præbere auxilium, ut illum ad eundem finem ducant. — Ratio ac Revelatio divina ex eodem fonte, qui est Deus, originem trahunt atque ad idem et unum tendunt. — Duo mixti sunt, duæ viæ, duæ manifestationum species, per quas a principio Deus absconditus seipsum hominibus menti revelavit, ratio scilicet humana et divina revelatio. — Ratio autem Deum delegit in seipsa atque ex his quæ extrinsecus sunt; Revelatio vero nobis manifestat quod de Deo ignotum erat, et divinorum attributorum quæ jam noscebantur, fidem corroborat. S. Hilarius, X, 78, 95, 145. — Faustinus, XII, 39. — S. Ambrosius, XV, 1535; XVI, 663, 780; XVII, 964. — Gezo abb., CXXXVII, 576, 580. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 441, 442.

VI. — Revelatio triplex scilicet :

I. — *Primæ vel naturalis.* — Deus Adam certam mandata dedit, et omnis ætas ab institutione mundi doctrinæ Dei fuit erudita. — Universæ primum gentes totæque orbis naturalem legem acceperunt. — Lex naturalis omnibus data fuit, et ante legem scriptam in cordibus manebat piorum. — Panem, scilicet verbum, non cessavit Deus fidelibus suis distribuere, tam in primis statibus quam in ultimis. — Omni spiritui rationali gemina quædam vis data est a Patre luminum; una est ratio, altera affectio; ratio qua discernamus, affectio qua diligamus; ratio ad veritatem, affectio ad virtutem: hæc sunt sorores illæ duæ a Domino dispenatæ. Tertullianus, II, 599. — Lactantius, VI, 322. — S. Hilarius, IX, 651. — S. Philastrius, XII, 1270. — S. Ambrosius, XVI, 1242. — S. Gaudentius, XX, 891. — Rufinus, XXI, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 285; XXV, 1576. — S. Augustinus, XXXVI, 500. — Petrus Chrysologus, LII, 114. — S. Leo Magnus, LIV, 202, 204. — Godéfridus abb., CLXXIV, 52-56. — Wolbero abb., CXC, 58. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 5.

II. — *Mosaica.* — Deus legem per Moysen uni populo dedit se creditur. — Moyses lex a Deo scripta fuit. — Moyses lex oris Dei potest dici, per quem Dominus locutus est et dedit legem. — Per Moysen testes vocaverat Dominus celum et terram, datus populo legem suam. — Tertullianus, II, 599. — S. Hilarius, IX, 928. — S. Ambrosius, XIV, 45; 703, 967; XV, 1528; XVI, 1254; XVII, 1006. — Rufinus, XXI, 575. — S. Hieronymus, XXII, 916; XXIV, 10, 70, 516, 518, 562; XXV, 916. — S. Augustinus, XXXV, 615; XXXVI, 1574; XXXVII, 198; XL, 262. — S. Petrus Chrysologus, LII, 394. — S. Prudentius, LX, 99. — Taio Casaraugust., LXXX, 790. — Ven. Beda, XCII, 658. — Rabanus Maurus, CX, 627; CXII, 445. — Haymo Halberstat., CXVII, 566. — S. Bruno Signiens., CLV, 119.

III. — *Evangelica.* — Regula fidei a Christo instituta seu revelata fuit. — Magister venit in signis, et Doctor celestis, et institutor consummatæ veritatis. — Evangelica præcepta nihil aliud sunt quam magisteria divina, et evangelica doctrina, prædicata per apostolos, de celo data est. — Lex triplex est: lex humana vel naturalis, lex Mosaica et lex evangelica quæ docet peccanti indulgere, pro peccatoribus exorare, et inimicos diligere. — Tertullianus, II, 26 et seqq.; III, 960. — S. Cyprianus, IV, 519. — Constantinus Imper., VIII, 508, 956. — S. Ambrosius, XIV, 1408; XV, 1520, 1408. — Rufinus, XXI, 705. — S. Hieronymus, XXII, 121, 168, 205, 401, 714; XXIV, 150, 247, 519, 522, 526; XXV, 15, 275. — S. Augustinus, XXXVI, 1150; XLII, 116. — S. Prosper, LI, 475, 479. — S. Leo Magnus, LIV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 619, 1004. — S. Gregorius Magnus, LIV, 422. — S. Prudentius, LIX, 617, 865. — S. Paulinus Nolan., LXI, 649, 1004. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 885, 1580. — Taio Casaraugust., LXXX, 791. — Rabanus Maurus, CVIII, 986, 1009; CX, 238, CXI, 22. — Hincmarus Remens., CXXVI, 128. — Remigius Antissiodor., CXXXI, 191. — Flodoardus Remens., CXXXV, 500. — S. Anselmus, CXI, 595. — Rupertus abb., CLXVIII, 245, 581. — Hervæus, CLXXX, 1690. — Reinerus, CCIV, 49. — Thomas Cisterciensis, CCVI, 5. — S. Martinus Legion., CCIX, 162.

LV.

INDEX DE PROPHETIIS

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO, REFERENSQUE VARIAS PATRUM SENTENTIAS DE NOTIONE

PROPHETIÆ, EJUS UTILITATE, EJUS DIVINITATE VEL INSPIRATIONE, ETC.

MONITUM.

In hoc indice tractatur 1° de notione prophetiæ et ejus utilitate, 2° de divinitate vel inspiratione prophetarum, 3° de characteribus seu formis prophetiarum, 4° de prophetis et eorum vita, 5° de principis objectis prophetiarum: 1° de B. Maria Virgine, 2° de Christo, 3° de Ecclesia.

I.—De notione prophetiæ, de ejus utilitate vel excellentia.

Prophetæ ex officio præfandi vocantur: Tertull., I, 378. — Prophetia aut ad scientiam audientium aut ad voluntatis innocentiam instituta est: S. Hilarius, IX, 395. Libri prophetici montes, quomodo, 655. — Prophetia est annuntiatio futuri: S. Ambrosius, XIV, 676. Veritas Dei ex prophetarum oraculis colligenda, 961. Prophetia quæ prima probatio est rationabilem esse fidem nostram, XVII, 157. — Prophetarum et apostolorum libri carent omni errore: S. Hieronymus, XXII, 957. Omnis prophetia visio dicitur, XXV, 958. — Prophetia Dei nihil aliud est quam enuntiator verborum Dei hominibus, qui Deum vel non possunt, vel non merentur audire: S. Augustinus, XXXIV, 601. Prophetæ dicti sunt videntes, quia non corpore, sed spiritu futura videbant, XXXIII, 620. Prophetarum tria genera, XLII, 548. Prophetia lucerna ad viam demonstrandam accensa, XXXVII, 1854. Prophetia omni fidei, spei et caritati militat, XXXIV, 55. Quare non argumentationum concitationibus, sed propheticiis vocibus traditum est populo Dei, quicquid ad Dei cognitionem aut ad probos mores pertinet, XII, 602. Propheticus sermo ad confirmandam fidem efficacior, XXXVIII, 256. Prophetæ fundamenta civitatis supernæ, XXXVII, 1101. Fundamenta orbis terrarum, XXXVI, 150. Fundamenta et portæ Ecclesiæ, XXXVII, 1105. Lapidēs Sion, 1305. Lucernæ, XXIV, 1583. Montes, XXXVI, 1024; XXXVII, 1650. Nubes, XXXVI, 156. — Prophetia lucerna erat in tenebris ambulantibus: S. Prosper Aquitan., LI, 381. Prophetiæ auctoritas non humana est, sed divina, id., 571. — De prophetia: Junilius, LXVIII, 17. — Prophetæ dicuntur insitiores: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 69. Item dicuntur nubes, id., 407. Et bases Ecclesiæ, id., 458. Montes, id., 668. Prophetis inuituntur apostoli, quos illustrant, id., 458. Unde dicatur prophetia, id., 786. Ordo prophetiæ, id., 788. Prophetæ cur doctores in sacra Scriptura quandoque dicantur, LXXVII, 50, 472. Prophetæ ministerium est occulta revelare, et futura prædicere, LXXIX, 290. — Duo eorum genera: Rabanus Maurus, CXII, 116. Sunt multa genera prophetandi, CXI, 985. Prophetia, quid, CLX, 611; CXVI, 135. — Prophetæ cur videntes dicti sunt: S. Bruno Heripol., CXLII, 550. — Prophetarum munus: Lanfrancus, CL, 199. — Prophetiæ plurima genera: S. Bruno (Arthusian., CLIII, 659. Visio dicitur, CLIII, 454. Prophetæ dicuntur labia Dei, CLII, 1114. — Prophetæ dicuntur, ex eo quod præcire meruerint incarnationem Filii Dei: Rupertus abb., CLXVII, 569. Prophetæ videntes dicti, CLXIX, 1228. Prophetiæ tria sunt tempora, id., 831. — Tria sunt genera prophetiæ: Hugo de S. Victore, CLXXIV, 356. — Prophetæ nubes: Guerricus abb., CLXXXV, 16. — Prophetia cur in enumeratione gratiarum primum est donum: Petrus Lombardus, CXCI, 1500. Prophetæ qui dicantur, id., 356. — Prophetiæ descriptio: Alanus de Insulis, CCX, 113; Petrus Pictav., CCXI, 850.

II.—De divinitate vel inspiratione prophetiarum.

Spiritu divino inundati erant prophetæ: Tertull., I, 578. In prophetis semper locutus est Christus, II, 328. Signaculum est omnium prophetarum, id., 632. — Prophetarum dicta Dei verba sunt: S. Hilarius, X, 412. Prophetici sermonis auctor est divinus Spiritus, IX, 792. — In prophetis Dominus locutus est, et ideo errare non potuerunt: S. Ambrosius, XV, 1809. Non semper prophetabant, sed

cum infunderet his gratiam spiritus prophetandi, id., 1586. In excessu mentis positi prophetabant, repleti Dei Spiritu, XIV, 1059. Et quomodo, id., 481. Prophetæ Spiritum accipiebant et Christum videbant, XVI, 815. — In animo prophetarum Deus loquebatur: S. Hieronymus, XXIV, 20. Deus locutus est in prophetis et in Evangelis, XXV, 1222. F. loquium Dei ad eos intrinsecus est, id., 1289. Unde oritur obscuritas prophetarum, id., 1241. Prophetarum oracula a Deo sunt, non ab hominibus, XI, 602. Prophetæ Spiritu sancto impleti, XLII, 644. Prophetæ vel a sapientia Dei, vel ab angelis edocentur, XLII, 549. Quando loquitur ex persona sua propheta, ipse Dominus loquitur per eum, XXXVI, 662. In illis Christus loquitur aliquando ex persona capitis, aliquando ex persona corporis, XXXVII, 1784. Prophetarum libri multi non recipiuntur ut canonici; quare, XLII, 598. — Inspirati quandoque prophetæ per angelos: S. Gregorius Magnus, LXXVI, 450. Quidam prophetæ ex spiritu suo loquentes, a Spiritu sancto correpi, seipsos reprehendunt, LXXVI, 795. Prophetæ veri a falsis discrimen, id., 794. Sciendum est quia hi qui prophetam spiritu, per hoc quod aperte nonnunquam loquantur de se, et nonnunquam siede se verba tanquam de aliis proferunt, indicant quia non prophetæ, sed Spiritus sanctos loquitur per prophetam, id., 799. Prophetæ ex Dei persona loquuntur, id., 875. Prophetæ verus, Dei verba, non sua loquitur, id., 891. Prophetis spiritus non semper adest prophetis, LXXV, 897, 807; LXXVI, 792. — Prophetis spiritus non semper prophetarum mentibus præsto est: Alcuinus, CI, 465. — Prophetæ Spiritus sancti gratia piam faciles et prompti in scribendo effecti: Rabanus Maurus, CXI, 1072.

III.—De characteribus seu formis prophetiarum.

Futura interdum pro jam transactis enuntiant prophetæ: Tertull., II, 526. Multa figurate per allegorias, per ætymata et parabolas scripserunt, *ibid.* An omnia per imagines concionati sint, id., 831. Non semper nec omnes habent allegoricam formam, id., 832. — Quædam futura ex præterito locuti sunt: S. Hilarius, IX, 665. Prophetia pro gerendis gesta memorat, id., 403, 686. Propheticus hec communi usu humani sermonis utatur, tamen non eandem quæ communi sensui adjacet significantiam continet, id., 645. Prophetis futura pro præsentibus erant, XIV, 1090; XV, 1518, 1570. Quæ ventura sunt eis tanquam præsentia spiritu revelantur, XIV, 725; XVI, 551. — Prophetæ futura dicunt, et Scripturas revelant: S. Ambrosius, XVII, 119, 254. — Intelligebant quæ dicebant, neque in e. stasi loquebantur: S. Hieronymus, XXIV, 19. In prophetis omnia plena sunt ænigmatum, id., 629. Prophetæ intellexerunt, quæ locuti sunt de Christo, sed non sicut apostoli, id., 1274. In prophetis minoribus admiranda brevitatis, et magnitudo sensuum, XXVI, 602. Obscuritas prophetiæ et difficultas explicationis, XXV, 946. Prophetiæ spiritus etiam per malos homines futura prædicat, XXXV, 1757. Prophetiæ donum etiam malis concessum, XXXVII, 1545. Dari potest reprobato et invidio et ingrato, XI, 158. Quamvis certior prophetia, id., 129, 150. Prophetæ veri quomodo a falsis dignoscebantur, XLII, 601, 602. Prophetæ et vates quomodo futura prædixerunt, XXXIV, 1059. Varii modi quibus prophetiæ spiritus afficit prophetas, XI, 129, 151. Prophetæ mala interdum quasi optando prædicant, XXXVI, 528. Prophetæ figura imprecantis solent futura prædicere, sicut figura præteriti temporis ea quæ ventura erant, sæpe cecinerunt, XXXIV, 1265. Quare plerumque futura sc

pronuntiant, tanquam sint præterita, XXXVI, 75, 483. Prophetas et de Christo prænuñtiassæ assertur, XLII, 251. Christum annuntiant plenè Christo, XXXVII, 1815. Prophetæ Christum prænuñtiaverunt ut Deum et hominem, XXXIII, 522. Libri prophetici, Christo non intellecto, insipidi et fatui, XXXV, 1459. Prophetia de Christo non defuit omnibus temporibus superioribus, *ibid.* Prophetia omnis de Christo, ad omnes gentes pertinebat, *id.*, 1462, 1465. Nunc ad Jerusalem celestem, nunc ad terrenam, nunc ad utramque illorum oracula pertinent, XI, 1, 525. — Prophetæ futura ut præterita locuti : S. Leo Magnus, LIV, 368. — Prophetando promiserunt Christum, et rebus et verbis, sancti Veteris Testamenti : S. Gregorius Magn., LXXV, 521. Prophetæ multa dicunt prædicens studio, non maledicentis voto, LXXVI, 517. Quot modis prophetæ tangant spiritu prophetiæ, *id.*, 788. Prophetæ verbum quod loris proferunt, conjungunt verbo quod intus audiunt, *id.*, 796. Cur de se, tanquam de aliis, aliquando prophetæ loquantur, *id.*, 799. Multa simul vident prophetæ, quæ successive narrare coguntur, *id.*, 833, 858. Prophetia non solum de futuris, sed et de præteritis enuntiat, LXXIV, 671. — Prophetæ quatuor majores quæ tractant : Rabanus Maurus, CXI, 113, 115. — Prophetæ sæpe præteritum pro futuro ponunt : S. Bruno episc., CXLII, 183. Prophetæ de futuris quasi de præsentibus et futuris loquuntur, CLII, 639. — Prophetarum dicta omnia testimonia sunt de Christo : Rupertus abb., CLXVII, 1179. Prophetarum dicta ante Christum obscura erant, *id.*, 712.

IV. — De prophetis, et de eorum vita.

Prophetæ, viri iustitia et innocentia digni : Tertull., I, 578. Semper passi sunt in sæculo propter divinam religionem, II, 636. — Nec insani fuerunt, nec fallaces : Lactant., VI, 138. — Secundum Evangelium vita prophetarum est : S. Ambrosius, XV, 1598. Prophetarum fides quomodo potest ostendi, XLII, 285, 290. Prophetæ an bene vel male vixerint, unde dijudicandum, *id.*, 280. Prophetæ ante Christum fuisse male negatur, *id.*, 647, 648. Prophetarum tempos unde sumit exordium, XI, 525. Prophetæ floruerunt maxime quando Romanum regnum cepit, Assyriumque defecti : quare, *id.*, 581. Prophetas habuit populus Israel usque ad Darii tempus, *id.*, 587, 588. Non habuit post instaurationem templi, *id.*, 606. Prophetæ antiquiores sunt philosophis gentilibus, *id.*, 596, 597. Postiores poetis theologis, *id.*, 597. Prophetæ non fuerunt fures et latrones, XXXV, 1740. Quinam prophetæ latrones et fures censendi, XLII, 522. Prophetæ multi fuerunt, paucorum tamen scripta retinentur, XLI, 583. Prophetæ majores et minores unde dicunt, *ibid.* Prophetæ quidam propter brevitatem voluminum suorum appellantur minores, XXXIV, 927. Prophetæ omnes infra Joannem, XXVIII, 1502. — Non omnes prophetæ sanctitatis meritum attingunt : S. Gregorius Magnus, LXXVI, 599. Prophetæ stellæ fuerunt plebium generantes, *id.*, 405. Prophetæ plus quam Moyses divinam scientiam apprehenderunt, *id.*, 980.

V. — De præcipuis objectis prophetiarum.

1° De Maria Virgine Matre Chisti.

Virga ex radice, Maria ex David : Tertull., II, 788. — Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt : S. Ambrosius, XVI, 526. Per mulierem in hoc loco beatam Mariam possumus intelligere, XVII, 876. Per portam orientalem beatam et gloriosam Virgo Maria figuratur, *id.*, 948. — Quod clausum est, atque signatum, similitudinem habet Matris Domini, matris et virginis : Hieronymus, XXIII, 251. Loquatur Isaias spei nostræ fidelique mysterium : *Ecce virgo in utero concipiet et pariet filium etc.*, *id.*, 251. Pulchre quidam portam clausam, per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est, Mariam Virginem intelligunt, quæ et ante partum, et post partum Virgo permansit, XXV, 450. — De nato Christo ex Virgine : S. Prosper Aquitanus, LI, 819. — In qua virgo non dubie beata Virgo Maria prædicta est : S. Leo Magnus, LIV, 201. — Isaiæ vaticinium quod virgo paritura esset filium, cuius nomen Emmanuel, in Maria impletum est : S. Maximus Taurin., LVII, 255. — Virga erat Maria, nitida, subtilis et virgo, quæ Christum veluti florem integritate sui corporis germinavit, 310. — Maana etiam eodem sensu dicitur, quia splendida, suavis et virgo : quæ velut coelitus veniens conetis Ecclesiarum populis cibum melle dulciorem deflavit, *id.*, 550. — Non dubium est Jesseicæ radicis virgam, beatam videlicet Mariam, naturæ suæ germen, id est hominem Jesum Christum, ex suæ carnis materia protulisse : Vigiliius Tapensis, LXII, 115. — Potest hortus conclusus Maria Mater Domini intelligi : S. Justus Urgell., LXXII, 978. — Vaticinium Isaiæ de virgine paritura in

Maria impletum : Beda, XCIV, 52. Quidam hoc quod dicitur *Inimicitias ponam etc.* de Virgine in qua natus est Deus intelligunt, *id.*, XCI, 218. — Aliquot prophetarum oraculis probatur virginitalatem summam oportere cum maternitatis gloria copulari : S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 61. — Quidam hoc quod dictum est : *Inimicitias ponam inter te et mulierem*, de Virgine, de qua Dominus natus est, intellexerunt : Wicobodus, XCVI, 1161; Rabanus Maurus, CVII, 496. — Mulier amicta sole beata Virgo Maria est : Alcuinus, C, 1152. — Pu'chre quidam portam clausam per quam solus Dominus Deus Israel ingreditur, et dux cui porta clausa est Mariam Virginem intelligunt : Rabanus Maurus, CX, 1005. — Cantatur psalmus tricesimus quartus de festo beate Mariæ Virginis, quæ ad Mariam specialiter referri possunt : Walafridus Strabus, CXIII, 911. — Ut sub occasione misericordiæ quæ populum liberabat obsessum, Filium suum nuntiaret de Virgine nasciturum : Haymo Halberst., CXVI, 758. — Quando dicitur dabit Dominus ipse vobis signum, novum debet esse, atque mirabile. Sin autem juvenula, ut Judæi volunt, et non virgo pariet, quale signum poterit appellari, *id.*, 761. Ergo iste puer qui nascitur ex virgine, o domus David, nunc a te appelletur Emmanuel, *id.*, 762. — Virga de radice Jesse egressa est, quia Virgo Maria ex propaggine David orta est : Haymo Halberst., CXVI, 779. — Secundum vaticinium sanctissimi prophetæ illius, virgo quædam erat conceptura, et paritura filium, et hæc virgo fuit bona Maria : Goffridus abbas, CLVII, 244. Hæc porta templi, et templum Domini est Maria beatissima et incomparabilis Virgo, de cuius utero ad nos venit Dei Patris imago, *ibid.*, 248. — Illa sanctissima terra dedit fructum suum, Virgo videlicet Maria, quem, angelo nuntiante, fide et dilectione concepit, *ibid.*, 249. — Honorabilis et prædicabilis femina, digna Deo Virgo Maria domus Domini appellatur, in qua porta orientalis clausa semper esse perhibetur, *ibid.*, 250. — De Maria multis sæculis ante ortum ejus vel conceptum, Isaiam Spiritu sancto afflatum dixisse constat : *Egrediatur virga de radice Jesse, etc.* : S. Anselmus, CLIX, 501. — Hæc virga quæ talem ex se protulit florem, nullo dissentiente, Virgo Maria fuit, *ibid.* — Multas sunt filia regum, sed regina una est, per quam beatam Virginem Mariam intelligimus : S. Bruno Signienus, CLXIV, 857. — *Audi, f'ia, et vide, etc.* Quamvis hoc de tota catholica et universali Ecclesia convenienter intelligi possit, ego tamen de beata Virgine Maria singulariter exponam, *id.*, 858. — Non incongrue Virgo Maria civitas Dei appellatur, *id.*, CLXV, 1021. — Virgo Maria merito filia Jerusalem vocatur, *ibid.* Significabat, quod hæc gloriosa virgo, quæ secundum Isaiam fuit virga de radice Jesse, genuit florem, id est Christum, *id.*, 1022. — Virgo Maria figurata per hortum in quo variæ flores virtutum erant, *ibid.*, *Femina circumdabit virum*, id est Virgo Maria portavit in utero Christum, quem totus mundus capere non potest, *ibid.* — Vidi portam in domo Domini clausam, quam Dominus intravit et exivit, et clausam reliquit quia virgo ante et post partum, *ibid.* — Dictis prophetici confirmabatur domus David quod Deus promiserat et juraverat David, Christum de semine ejus nasci, ut ibidem eum inter cætera dicit : *Ecce virgo concipiet, etc.* : Rupertus abbas, CLXVIII, 839. — Hortus conclusus ea, o Dei Genitrix, *id.*, 886. — Ecce prophetia et figura Jesse fuit pater David; radix Jesse familia Judæorum. Virga est Maria, flos Filius ejus : Hildefbertus Cenom., CLXXI, 593. — Similiter virga Aaron quæ sine semine produxit nuceas, signat Mariam, quæ sine semine genuit Christum, *id.*, 595. — De hac porta Virginis dixit Dominus ad Ezechielem : *Porta hæc quæ vides, clausa erit, et non aperietur, ibid.* — Maria vocatur amica in Cantico cant., quia portavit Patris secreta : Honorius Augustod., CLXXII, 501. *Firma nostra floruit*, id est Maria Christum peperit, in Cant. cant. : Honorius Augustod., CLXXII, 505. — Laus Filii de Matre, *id.*, 505. — Sequuntur verba Virginis, Christum in se venire optantis : Cant. cant., *id.*, 508. — Sequitur laus Ecclesiæ conversæ de Judæis admirantis gloriam Virginis, *id.*, 515. — Virginis promissio : Cant. cant., *id.*, 516. — Christus ad fideles de Virgine Matre ejus : Cant. cant., *ibid.* — Ezechiel quoque portam semper clausam vidit per quam solus Rex regum transivit et clausam reliquit (*Ezech.*, XLV). — Sancta Maria est cæli porta quæ ante partum et in partu Virgo fuit et post partum Virgo permansit : Honorius August., CLXXII, 905. — Recte conceptio et partus Virginis vocatur *signum*, quæ sic mater affecta est ut virginitalis non amitteret sigillum : Herveus Burgildol., CLXXXI, 99. *Et egrediatur virga de radice Jesse* : Virga Maria, flos Mariæ Christus, *id.*, 149. — Hujus magni miraculi majus mysterium Isaias edisserit, dicens :

Egredietur virga de radice Jesse, et flos de radice ejus ascendet (Isaia xi, 1): S. Bernardus abb., (LXXXIII, 63. In hoc tamen Isaiæ testimonio, florem Filium, virgam intelligit Matrem, id., 64. — Hinc quoque Gedeonico facti propheticum dictum pulchre satis convenire videtur, ubi legitur: *Descendet sicut pluvia in vellus, ibid.* — Audiamus et Jeremiam nova veteribus vaticinantem: *Femina circumdabit virum* (Jerem. xxxi, 22). Quam est hæc femina? Quis vero iste vir? *ibid.* — Sed vide si non etiam hæc Jeremiæ novitatem Isaiæ lucidissime aperit, qui et novos superius Aaronicos flores exposuit: *Ecce, inquit, virgo concipiet et pariet filium, id., 66.* — De beata Virginis Mariæ integra et perfecta pulchritudine: *Tota pulchra es, etc.* (Cant. iv): Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. — Porta quoque sancta et perpetua, virgo est, ut in eodem dictum invenitur Ezechiele, quia porta hæc clausa erit et non aperietur (Ezech. xiv, 2): Adamus Præmonst., CXCVIII, 186. — Unde cum canticum amoris, scilicet epithalamium Salomonis, specialiter et spiritus iter ad Ecclesiam referatur, tamen specialissime et spirituosissime ad gloriosam Virginem reducitur: Alanus de Insulis, CCX, 53.

2° De Christo Domino nostro.

De nato Christi ex Virgine, Isaias propheta: *Ecce, ait, virgo in utero accipiet et pariet filium, et vocabitis nomen ejus Emmanuel* (Isa. vii, 14): S. Hieronymus, XXIV, 402; S. Prosper Aquitanus, LI, 819; Haymo Halberstat., CXVI, 761; Rupertus abb., Tuit., CLXVII, 1504; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 99.

De nato Christo ex femina, Jeremias propheta: *Femina, inquit, circumdabit virum*, (Jerem. xxxi, 22): S. Hieronymus, XXIV, 800; Rabanus Maurus, CXI, 1039.

De Christo in præsepi posito, Isaias propheta: *Agnovit, ait, bos possessorem suum, et asinus præsepe Domini sui* (Isa. i, 3): S. Prosper Aquitanus, LI, 820. — Et Habacuc: *In medio, inquit, duum animalium cognosceris* (Habacuc iii, 2, sec., LXXI): S. Hieronymus, XLV, 1509; S. Prosper Aquitanus, LI, 820.

De Christo a Magis adorato, David dixit: *Reges Tharsis et insulæ nuncera offerent, reges Arabum et Saba dona adducent* (Psal. lxxv, 10): Rufinus, XVI, 939; S. Hieronymus, XXVI, 1020; S. Prosper Aquit., LI, 820; Beda Ven., XCII, 263; Petrus Lombardus, CXCI, 665. — Item Isaias: *Omnes a Saba venient, ferentes aurum, thus et lapidem pretiosum, etc.* (Isa. lx, 6): S. Prosper Aquit., LI, 820.

De fuga in Egyptum, Osea propheta: *Ex Egypto vocavi Filium meum* (Osee xi, 1): Rufinus, XXI, 1016; S. Hieronymus, XXV, 915; S. Prosper Aquit., LI, 821; S. P. Chrysolog., LII, 602; Haymo Halberstat., CXVII, 79; Rupertus abbas, CLXVIII, 170 et seqq., et Isaias: *Ecce Dominus ascendit supra nubem levem, et ingreditur Egyptum, et movebuntur simulacra Egypti a facie ejus, etc.* (Isa. xix, 1): S. Hieronymus, XXIV, 181, 230; Haymo Halberstat., CXVI, 807.

De miraculis Christi, Isaias propheta: *Ecce, ait, Deus noster retribuet iudicium, ipse veniet, et salvos nos faciet. Tunc aperientur oculi cæcorum, et aures surdorum audient, etc.* (Isa. xxxv, 4): S. Hieronymus, XXIV, 576; S. Prosper Aquit., LI, 822; Haymo Halberstat., CXVI, 894.

De Christo, quod mare pedibus ambulavit, David propheta: *In mari est via tua et semitas tuæ in aquis multas* (Psal. lxxvi, 20): S. Augustinus, XXXVI, 981; S. Prosper Aquit., LI, 823; Cassiodorus, LXX, 553; S. Bruno Signiens., CLXV, 994; Petrus Lombardus, CXCI, 720. — Dicit et Habacuc: *Dispersens aquas itineris, dedit abyssus vocem suam* (Habacuc, iii, 10): S. Prosper Aquit., LI, 823.

De Jesu, quod portatus asello est, Zacharias propheta: *Dicite, ait, filie Sion: Ecce Rex tuus venit tibi iustus et salvans; ipse mansuetus, sedens sub jugalem asinam et pulum novellum* (Zachar., ix, 9): S. Hieronymus, XXV, 1483; S. Prosper Aquitanus, LI, 823; Haymo Halberstat., CXVII, 250; Rupertus abb., CLXVIII, 769.

De contumeliis in Jesum, de corona spinea, ejus cruce et vulneribus. Per Isaiam prophetam: *Corpus meum dedi percutientibus, et genus meum vellentibus, etc.* (Isa. l, 6): S. Hieronymus, XXIV, 477, 478; S. Prosper Aquitanus, LI, 823; Haymo Halberstat., CXVI, 973; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 471. — Et Jeremias dicit: *Dabit percutienti se maxillam, saturabitur opprobriis* (Thren. iii, 50): S. Prosper Aquitanus, LI, 823. — David ipse dicit: *Conversus sum in ceruina mea, dum configitur spina* (Psal., XXXI, 4), *ibid.* — *Foderunt manus meas et pedes meos; dimmeraverunt omnia ossa mea* (Ps., xxi, 17): Rufinus, XXI, 723; S. Augustinus, XXXI, 173; S. Prosper Aquitanus, LI, 823; Arnobius Junior., LIII, 353;

Cassiodorus, LXX, 159; Beda Ven., CXIII, 396; Haymo Halberstat., CXVI, 266; S. Bruno Carthus., CLII, 722; S. Bruno Signiens., CLXIV, 768; Petrus Lombardus, CXCI, 234; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1012. — Isaias propheta: *Sicut ovies, ait, ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum* (Isa., lvi, 7): S. Hieronymus, XXIV, 506, 509; S. Prosper Aquit., LI, 823; Haymo Halberstat., CXVI, 990; Rupertus abbas, CLXVII, 1538; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 493, 494. — Jeremias dicit: *Mittamus lignum in panem ejus* (Jer., xi, 19): S. Hieronymus, XXIV, 756; S. Prosper Aquit., LI, 823.

Quod Christus in medio latronum sit crucifixus. *Inter acceleratos, inquit, deputatus est, qui peccatum non fecit, cuius livore sanati sumus omnes* (Isa., lvi, 12): S. Hieronymus, XXIV, 512; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Haymo Halberstat., CXVI, 991; Rupertus abbas, CLXVII, 1339; Hervæus Burgidol., CLXXXI, 496.

Quod vestimenta ejus divisa, et sortem super tunicam ejus miserint. Per David prophetam: *Ipsi dividerunt sibi, ait, vestimenta mea et super vestem meam miserunt sortem* (Ps. xxi, 19): S. Augustinus, XXVI, 176; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Cassiodorus, LXX, 161; Haymo Halberstat., CXVI, 266; Petrus Lombardus, CXCI, 235; Gerhohus Reichersp., CXIII, 1021.

De Christo, qui felle et aceto potatus est. Per David prophetam: *Dederunt, ait, in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto* (Psal. lxxviii, 22): S. Hilarius, IX, 481; Rufinus, XXI, 927; S. Augustinus, XXVI, 818; S. Prosper Aquitanus, LI, 826; Cassiodorus, LXX, 486; Haymo Halberstat., CXVI, 425; Remigius Antiod., CLXXI, 498; S. Bruno Heribol., CXLI, 261; S. Bruno Signiens., CLXIV, 999; Petrus Lombardus, CXCI, 638.

Quod in Christi passione sol lunaque obcurati sunt. Joel propheta: *Ante faciem ejus, ait, confundetur terra et movebitur cælum, sol et luna contenebrescent, etc.* (Joel ii, 10): S. Prosper Aquitanus, LI, 827.

De sepultura Christi Domini et ejus resurrectione. David propheta: *Factus sum sicut homo sine adjutorio inter mortuos liber, et sicut vulnerati dormientes projecti in monumentis* (Psal. lxxviii, 5, 6): S. Augustinus, LXXXVII, 1111, 1112; S. Prosper Aquitanus, LI, 827; Cassiodorus, LXX, 621; Haymo Halberstat., CXVI, 433; S. Bruno Carthus., CLII, 1100; S. Bruno Signiens., CLXIV, 1056; Odo Astens., (CLXV, 1248; Petrus Lombardus, CXCI, 812, et alibi: *Non derelinques, ait, animam meam apud inferos, neque dabis sanctum tuum videre corruptionem* (Psal. xvi, 10): Rufinus, XXI, 698; S. Augustinus, XXXVI, 145; S. Prosper Aquitanus, LI, 827; S. Bruno Carthus., CLII, 691; S. Bruno Signiens., CLXV, 742; Petrus Lombardus, CXCI, 175.

Osee propheta dicit: *Vivificavit nos post duos dies: in die tertia suscitabit nos, etc.* (Osee vi, 5): S. Prosper Aquitanus, LI, 828.

De ascensione Christi in cælum, David propheta dicit: *Ascendit in altum, captivum duxit captivitatem, etc.* (Psal. lxxviii, 19): Rufinus, XXI, 917; S. Prosper Aquitanus, LI, 829; Cassiodorus, LXX, 469; S. Bruno Signiens., CLXV, 948; Petrus Lombardus, CXCI, 611. Et alibi: *Ascendit super cherubim et volavit, volavit super pennas venientium* (Psal. xlv, 11): Rufinus, XXI, 704; S. Prosper Aquitanus, LI, 829; Cassiodorus, LXX, 136; Haymo Halberstat., CXVI, 247; Petrus Lombardus, CXCI, 190.

De secundo adventu Filii hominis, David propheta dicit: *Deus manifestus veniet, Deus noster, et non silebit. Ignis ante eum ardebit, et in circuitu ejus tempestes rapidæ* (Psal. lxxv, 3): Rufinus, XXI, 844; S. Augustinus, XXVI, 569; S. Prosper Aquitanus, LI, 849; Cassiodorus, LXX, 519; Haymo Halberstat., CXVI, 563; S. Bruno Carthus., CLII, 854; S. Bruno Signiens., CLXIV, 871; Petrus Lombardus, CXCI, 476.

3° De Ecclesia.

Hanc sponsam Christum sibi etiam per Salomonem in vocatione sponsam accersit. Siquidem legitur (Cant. ii, 8): *Veni, sponsa, de Libano*: Tertull., II, 382. — Quoniam Ecclesia, quæ prius sterilis fuerat, plures filios habuit: esset ex gentilibus, quam quod Synagoga ante habuisset: S. Cyprrianus, IV, 608. — Quam Ecclesiam etiam in (Latino canticorum Spiritus sanctus ex persona Domini designat et dicit: *Una est columba mea, perfecta mea, etc.* (Cant. vi, 9): S. Cyprrianus, IV, 500. — Hanc domum designat et denuntiat Spiritus sanctus in Psalmis: *Deus qui inhabitare facit unanimes in domo* (Psal. lxxv, 7), *id.*, 506. — Montem hunc ejusque nomen atque etiam urbem ipsam, Ecclesiam que corpus est Christi nuncupatam semper accepimus, Dominio in Psalmis dicente: *Ego autem constitutus sum Rex ab eo super Sion, etc.* >

Illarius, IX, 411. — *Mons Sion, luteru aquilonis, civitas Regis magni*, etc. Cur sit exsultatio universæ terre, evidenter expressit; quoniam Dominus Jesus Ecclesiam sibi ex peccatoribus congregavit: S. Ambrosius, XIV, 1147. — In quibus est Ecclesia Domini, quæ est civitas Regis magni, id., 1148. — *Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ (Psal. xxxv)*. — Domus ergo Ecclesia est: S. Ambrosius, XIV, 962. — *Et signum magnum apparuit in celo, mulier amicta sole*, etc. Hæc mulier Ecclesiam designat: S. Ambrosius, XVII, 875. — *Et civitatem sanctam Jerusalem vidi descendentem de celo a Deo*, etc. Civitas Jerusalem Ecclesia est ex omnibus justis constructa, id., 957. — Prophetæ disposuerunt, apostoli fundamenta Ecclesiam jecerunt, id., 380. — *Tu conteres caput illius*, etc. — Mulier Ecclesia, serpens diabolus: S. Hieronymus, XXVI, 840. — Vox Ecclesiam contra hæreticos (Psal. x), id., 843. — Psalmus xii continet vocem Ecclesiam collaudantis Christum: XXVI, 881. — Psalmus xiii continet interdum vocem Prophetæ de Ecclesia loquentis, id., 886. — Psalmus xxiv interdum habet Ecclesiam supplicantis vocem, id., 889. — *Astitit regina a dextris tuis*. Ipsi nunc Ecclesiam Prophetæ loquitur: S. Hieronymus, XXVI, 969. — Deus Pater dedit Filium suum in Sion: hoc est in sanctam Ecclesiam, id., 979. — *Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei*, et tamen ipsam civitatem Ecclesiam intelligimus de gentibus congregatam, id., 1081. — Prophetæ loquitur ad Ecclesiam, et dicit ei: *Sicut lætantiæ omnium habitatio est in te*, id., 1081. — Psalmus, *Lauda Jerusalem Dominum*, ad Ecclesiam refertur, id., 1257. — *Lætare sterili quæ non pariat*, etc. (Isa. liv, 1). Sterilis Ecclesia, sine viro Christo: XXVI, 391; XXIV, 513. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium*, quod intelligitur de Ecclesia Christi, id., XXIV, 43. — Commotis ergo gentibus venerunt electa omnium gentium, et repleta est gloria domus Domini, quæ est Ecclesia Dei viventis, etc., id., XXV, 1104. — *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis tuis, filia principis (Cant. vi)*. Filia principis sancta Ecclesia dicitur, quia prædicatione Christi in vitam novam regeneratur, id., 553. — *Quæ est ista quæ ascendit de deserto, deliciis affluens, immixa super dilectum suum?* (Cant. vii, 3). Sancta Ecclesia de deserto ascendit, quia in exilio hujus peregrinationis posita, ad celestia gaudia mente et cogitationibus tendit, id., LXXIX, 540. — *Soror nostra parvula est, et ubera non habet (Cant. vii, 8)*. Sororem Ecclesiam vocat, quia de ipsis apostolis dicebat: *Ite, dicite, fratribus meis (Math. xxviii, 10)*. Soror autem parvula, ubera non habebat, quando in solis apostolis Ecclesia erat, id., 543. — *Mulierem fortem quis inveniet? Procul, et de ultimis finibus pretium ejus*. Mulier fortis Ecclesia catholica vocatur: Beda Ven., XCI, 1039, seqq. — Cantica canticorum ad Ecclesiam referuntur, id., 1087, seqq. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus (Apoc. xii)*. Ecclesia Christi lumine cincta, gloriam calcit temporalem, id., XCIII, 165. — *In capite ejus corona stellarum duodecim*. Duodenario apostolorum numero caput ornatur Ecclesia, id., 166. — *Veni, ostendam tibi sponsam uxorem Agni (Apoc. xxi)*. Sponsam et uxorem dicit Ecclesiam, quæ, immaculata permanens, spirituales semper Deo filios generat, id., 195. — Caput xii Apocalypsis ad Ecclesiam refertur: Alcuinus, C, 1152. — *Ipsa contere caput tuum (Gen.)*. Mulier conteret caput serpentis, cum Ecclesia sancta insidias diaboli, et suasiones venenosas in ipso mox initio deprehensas abigit, etc.: Rabanus Maurus, CVII, 483. — *Et erit in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium (Isa. ii)*. Iste quippe mons, mons domus Domini est, id est Ecclesia, quæ est domus Domini supra Christum fundata: Haymo Halberstat., CXVI, 729. — *Consurge, induere fortitudinem tuam, Sion: induere vestimentis gloriæ tuæ, Jerusalem civitas sancta (Isa. lvi)*. Potest et ad præsentem etiam referri Jerusalem, id est Ecclesiam: id., 962. — *Lauda, sterili, quæ non pariat*, etc. (Isa. liv). Potest etiam Ecclesia, quæ in Judæis deserta erat, sterilis appellari, quia Domino adveniente filios ejus non pariebat, id., 913. — *Et venit Desideratus cunctis gentibus, et implebo domum istam gloria (Agg. ii)*. Postquam ergo Christus venit, impleta est domus Domini, id est Ecclesia, quæ est domus Dei de vivis lapidibus edificata, id., CXVII, 217. Prophetia de constitutione sanctæ Ecclesiam, quæ tam ex Judæis quam ex gentibus constat, id., 248. — Salomon composuit hunc libellum (Cant.) de nuptiis Christi et Ecclesie, id., 297. — Sancta Ecclesia designatur per celum, similiter et permulierem (Apoc. xii): id., 1069. — Vel certe per nubem candidam Ecclesia intelligitur (Apoc. xiv), id., 1111. — *Mulierem (Gen. iii)* hic Ecclesiam quæ ab Isaia de Ecclesia sint predicta: S. Augustinus LXI, 583, 586. Quorum Aggeus Christum et Ecclesiam hac apertius bre-

vilite prophetat: *Adhuc unum modicum et ego commovebo celum, et terram, et mare, et aridam, etc.*, id., 395. Zacharias de Christo et Ecclesia: *Ersula, inquit, filia Sion: jubila, filia Jerusalem: ecce Rex tuus venit tibi, etc.*, id., 594. Maachias prophetans Ecclesiam quam per Christum cernimus propagatam, Judæis apertissime dicit ex persona Dei: *Non est mihi voluntas in vobis, etc.*, id., 591. De prophetis Danielis et Ezechielis quæ in Christum Ecclesiamque concordat, id., 591. Ecclesiam Christi ipsam esse prædictam: unde dicitur: *Sedes autem gloriæ exaltata est, sanctificatio nostra (Jerem., xvi, 10, 12), XLII, 289*. Quis mons, nisi is qui secundum prophetiam Danielis ex parvo lapide crevit, et factus est mons magnus, ita ut impleat universam terram (Dan., ii, 34), *ibid.* Ego sum Ecclesia de qua illi in eodem psalmo dicitur, et tanquam factum quod futurum fuerat prænuntiatur: *Astitit Regina a dextris tuis, etc.*, id., XL, 175. Ita ergo dicit Isaia, incipiens ab humilitate Christi, et æ postea convertens ad alloquendam Ecclesiam: *Delectare sterili quæ non pariat: etc.*, id., XXXIV, 1063. — Nunc Sion mons quod sit Ecclesia, docet propheta qui dicit: *Ego Dominus exultabo Sion in gentibus, etc.*: Arnobius Junior., LIII, 329. — Legimus in eodem apostolo dictum de Ecclesia: *Lætare sterili, quæ non pariat*, etc.: S. Maximus Taurin., LVII, 469. — *Osculetur me osculo oris sui*. Vox Ecclesiam hæc est venientis ab Ch istum in osculo: S. Justus Urgell., LXVII, 965. *Ece tu pulchra es, amica mea*. Christus Ecclesiam, quam amicum parit suum osculo fecit, his pulchram pronuntiat, id., 968. *Introduxit me in cellam vinarium*, Ecclesia in cellam vinariam introducit, quando hæc apostolica congregatio Spiritu sancto repletur, id., 970. *Columba mea in foraminibus petreæ*. Non aliud Ecclesia columba vocatur, nisi quia est sine dolo et Spiritu sancto repletur, id., 972. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* Per desertum ascendit Ecclesia, quando populus gentium, fide occupans credentium multitudinem, proficit, id., 974, 975. *Columnas ejus fecit argenteas*. Sustentacula Ecclesiam præparantur ex doctis vel apostolis, id., 975. *Soror nostra parva, et ubera non habet*, Ecclesia ex gentibus veniens, etc., id., 991. — *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus*: id est Ecclesia Christo induta, propter ejus dilectionem mutabilia cuncta calcantem: Primasius Adrumet., LXXVIII, 872. *Et in capite ejus corona stellarum duodecim*, id est Ecclesiam: duodenario apostolorum numero primordia dicit fundatas mox Ecclesiam decorari, id., 975. *Veni, ostendam tibi novam nuptiam, uxorem agni*, id est Ecclesiam, id., 925. Hinc Isaia (cap. m): *Erit, inquit, in novissimis diebus preparatus mons domus Domini in vertice montium, et elevabitur super colles, ibid.* — *Quæ est ista quæ progreditur quasi aurora consurgens (Cant., vi, 9)?* Quasi aurora quippe electorum surgit Ecclesia, quæ privatis pristinae tenebras deserit, et sese in novi luminis f. l. gorem convertit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 648. Aptæ enim Ecclesia aurora comparata describitur, quæ per cognitionem fidei a peccatorum suorum tenebris in clara luce justitiæ commutatur, LXXVI, 62. *Omnia gloria ejus filie regum ab intus (Psal., xiv, 14)*. Filia quippe regum Ecclesia quæ in bono est opere spiritalium principum prædicatione generata, LXXV, 853. *Agnum non suum demelunt, et vineam ejus quem vi oppresserunt vindemiant (Job)*. Potest agri vel vineæ nomine universa Ecclesia designari, id., 1150. *Edificabitur civitas Domino, etc.* (Jerem., xxxi, 38). Civitatem quippe esse Domini sanctam Ecclesiam nullus ignorat, LXXVI, 535. *Jerusalem quæ edificatur ut civitas (Psal., cxxxi, 5)*. Et ipsa est civitas, scilicet sancta Ecclesia, quæ regnatura in celo adhuc laborat in terra, id., 958. *Ece etiam luna non splendet, etc. (Job)*. Quid per lunam, nisi cuncta simul Ecclesia, id., 21. *Surge, Aquilo, et veni, Auste, perfla hortum meum (Cant., iv, 5)*. Qui hortum Dei, id est sanctam Ecclesiam perfluit, id., 799. *Mulier amicta sole et luna sub pedibus ejus (Apoc., xii, 2)*. Sancta autem Ecclesia, quia superni luminis splendore protegitur, quasi sole vestitur, quia vero cuncta temporalia despiciit, lunam sub pedibus ejus premit, id., 731. *Quæ est ista quæ progreditur?* etc. (Cant., vi, 9) Ecclesia sancta quasi aurora consurgens in judicio ultimo progreditur, LXXIX, 530. *Osculetur me osculo oris sui (Cant.)*. Suspirans sancta Ecclesia pro adventu Mediatoris Dei et hominum, ad patrem orationem facit, ut filium dirigat, etc., id., 478. *Introduxit me rex in cubiculum suum (Cant., i, 3)*. Ecclesia Dei, quasi quædam domus regis est: et ista domus habet portam, habet ascensum, habet triclinium, habet cubicula, id., 483. Hæc verba: *Nigra sum, sed formosa*, quomodo ad Ecclesiam referuntur, id., 486. *Vox turturis audita est in terra nostra (Cant., ii, 12)*. Quid per turtorem, nisi Ecclesia? id., 493. *Surgam, circūdo civitatem (Cant., iii, 2)*. Quid

per civitatem in hoc loco, nisi Ecclesiam, *id.*, 303. *Quæ est ista quæ ascendit per desertum?* (*Cant.*, iii, 6). In deserto, Ecclesia in hoc mundo vivit, dum a regno exsul inter bestias, demones videlicet, degit, *id.*, 304. *Hortus conclusus soror mea sponsa* (*Cant.*, iv, 12). Hortus sancta Ecclesia existit, quia dum populos multos in fide gignit, quasi flores pulchros bona terra emittit, *id.*, 313. — Dicit, cui diabolus contrarius est: Remigius Antissiod., CXXI, 66. — In Cantileis sponsus Deus est, sponsa vero Ecclesia: Anselmus Laudun., CLXII, 1189. *Mulier* (*Apoc.*, xii) significat Ecclesiam: quia sicut mulier parit et nutrit, ita Ecclesia parit homines in lucem et edem, et nutrit eos omni verbo divino, *id.*, 1313. — Vox Ecclesiæ ad Christum (*Cant.*): S. Bruno Sign., CLXIV, 1235. Hæc enim *mulier* (*Apoc.*, xii) Ecclesia est, quæ sole, pulchritudine et splendore circumamicta, multos suæ claritatis lumine ad se, et post se attraxit amatores, CLXV, 667.

888. — Quæ de Ecclesia prædicuntur ab Isaiâ et Daniele: Rupertus abb., CLXVII, 1283. Significabat namque *mulier* illa (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam, CLXIX, 1040; CLXX, 34. — Ecclesia sponsa Christi adventum sponsi desiderat (*Cant.*): Honorius Augustod., CLXXII, 359. — Salomon divinitus inspiratus, Christi et Ecclesiæ laudes cecinit (*Cant.*): S. Bernardus Clarev., CLXXXIII, 788. Qualiter sponsa, id est Ecclesia, trahi se optat post sponsum, id est Christum (*Cant.*, 3) *id.*, 872. De nigredine et formositate sponsæ, id est Ecclesiæ (*Cant.*, i, 3), *id.*, 899. — Quomodo Ecclesia reperit divitiis divini misericordiam in foraminibus vuluerum Christi (*Cant.*, ii, 13) *Mulier scilicet quæcunque sole* (*Apoc.*, xii) sanctam Ecclesiam significans, quæ est amicta et cooperta, et undique munia Jesu Christo sponso suo delectatore: S. Martinus Legion., CLX, 363.

LVI.

INDEX DE MIRACULIS

ORDINE RERUM DIGESTUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice agimus: I De miraculis generatim sumptis; II De miraculis Veteris Testamenti; III De miraculis Novi Testamenti; IV De miraculis tempora apostolica sequentibus quæ scilicet Patres ipsi operati sunt, vel ab aliis ille dignis audierunt, et in suis scriptis consignavere; V De falsis quibuslibet miraculis, seu rectius prodigiis, etsi stupendis, quæ astutia et arte demonum, imprimis autem Christi adventum, divulgabantur; VI Alphabetice tandem damus nomina Patrum qui chronologice tantum indicantur in prædictis articulis.

I. — De miraculis generatim sumptis.

Cum hoc quæstum latius pateat, et incircumscriptum tractet de possibilitate, esse, causa, ratione, modo, vi probante, etc., miraculorum, discutique possit de auctoribus miraculorum, seu suo, ut si quis sit Deus, seu alieno nomine, si solum sit missus, agentibus, nullo stante miraculo, nisi divinitate operante, per ratiocinium quod potest urgeri erga quemlibet mira patrarent, huc monito solum Christum, velut ad trutinam subiecimus, nihil unquam nulloque testimonio aptiore ad scopum nostrum stabiliendum, irrefragabiliterque probandum. Unde cum Arnobio audacter dicimus: Ergone ille mortalis aut unus fuit e nobis, cujus imperium, cujus vocem popularibus et quotidianis verbis missam, in aletudines, morbi, febres atque alia corporum cruciamenta fugiebant? Unus fuit e nobis cujus fœde viti lignis jussioni obtemperabant pulvis st. tim, et concordiam celorum commaculati visceribus relinquebant? Unus fuit e nobis cujus ex levi tactu stabant profluvia sanguinis, et immoderatos cohibebant fluxores? Unus fuit e nobis cujus manus intercutis veterosæ fugiebant undæ, penetrabilis ille vitabat liquor et turgentia viscera salutari ariditate deflabant? Unus fuit e nobis qui claudos currere præcipiebat? Unus fuit e nobis qui debilitatibus variis morbisque vexatos centum, aut hoc amplius semel una intercessione sanabat, cujus vocem ad simplicem furibunda et insana explicabant se maria, procellarum turbines tempestatesque fidebant; qui per altissimos gurgites pedem ferebat illum, calcabat ponti terga, undis ipsis stupentibus, in famulatum subeunte natura; qui sequentium se millia quinque, quinque saturavit panibus, ac ne esse præstigiis, incredulis illis videretur et duris, his senarum sportum sinus reliquiarum fragminibus aggerebat? Unus fuit e nobis, qui redire in corpora jamdudum animas præcipiebat efflatis prodire ab aggeribus conditos, et postdilem funeris tertium pollinctorum voluminibus expediri? Unus fuit e nobis, qui, quid singuli volverent, quid sub obscuris cogitationibus continerent, tacitorum in eordibus pervidebat? Unus fuit e nobis, qui cum unam emitteret vocem ab diversis populis et dissona voce loquentibus, familiaribus verborum sonis, et suo crigue utens existimabatur eloquio? Unus fuit e nobis, qui cum officia religionis certæ suis sectatoribus tradere, mundum totum repente complebat, quantisque et qui esset, revelata nominis immensitate, monstrabat? Unus fuit e nobis qui, deposito corpore, innumeris se hominum prompta in loco detexit, cujus nomen

auditum fugat noxios spiritus, imponit stentium ratibus, istas virtutes non tantum ipse perfecti vi sua, verum quod erat sublimius, multos alios experiri et facere sui nominis cum affectione permisit. Nam cum videret futuros nosse gestarum ab se rerum divinique operis abrogatores, ne qua subesses suspicio magicis se artibus muneris illa beneficiique largitum, ex immensa illa populi multitudine, quæ suam gratiam sectabatur admirans, pisatores, opifices, rusticanos, atque id genus delegit imperitorum, qui, per varias gentes missi, cuncta, illa miracula sine ullis lucis atque adminiculis perpetrarent? Quid dicitis, o mentes incredulæ, difficiles, duræ? Alicuius mortalium Jupiter ille Capitolinus hujusmodi potestatem dedit? Tot ego tantæque virtutes invicte demonstrant, omnibus fatiscentibus, miracula præcipuum esse signum et sigillum ultimum in terris ad præbenda suam divinam operationem divinasque voluntates.

TERTULLIANUS. — Omnia ex nihilo creat, I, 354. Verbo fieri jussit Deus, ratione compositi, virtute sua condidit, 375. Christi miracula præbant eum esse Deum et hominem, 400. Motuum omnium primus auctor Deus, 590. Deus naturæ dominus et auctor, II, 83. Dei posse res esse, et non posse non esse; quod autem voluit, et potuit et ostendit, 166. Cui natura nulla est, naturalia instrumenta non suppetunt, 266. Omnis situs, habitus elementorum, effectus, motus, status, ortus, occasus singulorum judicium sunt Creatoris, 299. Deo nihil impossibile, nisi quod non vult, 756. Miracula credere debemus, 760. Mortuum suscitari nihil aliud est quam integrum fieri, 878. Naturæ mutationem jejunia merentur, 965.

S. CYPRIANUS. — Christus est virtus Dei, ratio, sapientia et gloria, III, 578. Christus verbo et vocis imperio demonia de hominibus expulit, paralyticos re. traxit, leprosos purgavit, illuminavit caecos, claudis gressum dedit, mortuos rursus animavit, coegit elementa sibi famulari, servire ventos, maria obedire, inferos cedere, ita ut Jodæ qui illum crediderant hominem, tantum de humanitate carnis et corporis, existimabant magum de licentia potestatis, 580. Quandoque sunt miracula ab extraneis, 1181, 1193. Nihil prodest miracula facere, nisi recti et justi observatione gradiatur, IV, 511.

COMMODIANUS. — Carmen contra ridicula deorum ethnicorum inventa, V, 201 et seqq. Christo et resurrectioni credendum, 220, 221, 222.

ANTONIUS. — In Carmine contra gentes, miracula creationis describit, V, 278 et seqq.

S. VICTORINUS mart. — Dei potentiam celebrat in opere De fabrica mundi, V, 501 et seqq. Visiones et revelationes Apocalypsis laudat et explicat, 517 et seqq.

ARNOBIUS. — Demonstrat vera esse miracula Christi, V, 781 et seqq. Ejus miracula praesertim ipso moriente quanta sit illius potestas ostendunt, 791. Miraculorum Christi veritas probatur ex testibus locupletissimis, 792; item ex veloci propagatione religionis christianae, 793. Ethnici obijcientes quod Christus humanam induerit naturam et humano modo interemptus sit, refelluntur, 800, 801.

LACTANTIUS. — Dei consilis et dispositiones cogitatio humana non potest assequi, VI, 113. Nullo modo potest comprehendere, 182. Vis ejus et majestas a Platone praedicata, 183. Est vero omnipotens, 185. Ex nihilo fecit omnia, 229. Solus habet cum Filio rerum omnium potestatem, 339. Deo nihil est clausum aut secretum, 724. De inenarrabili ipsius potestate etiam in incorporea, 800. Excitavit Deus principes, qui tyrannorum nefaria et cruenta imperia resciderint, humano generi provoklerint, ut jam, quasi discusso transactis temporis nobilio, mentes omnium pax jucunda et serena latuisset. Nunc post tantas tempestates violentos turbines placidus aer et optata lux refulsit. Nunc placatus servorum suorum precibus, Deus iacentes et afflictos caelesti auxilio subleval. En nunc morientium lacrymas, exstinctae impiorum conspiratione, deterget; et qui illuctati erant Deo, jacent; qui templum sanctum everterant, ruina majore ceciderunt; qui justos exarnificaverant, caelestibus plagis et cruciatibus meritis nocentes animas profuderunt; serius quidem, sed graviter ac digne. Distulerat enim poenas eorum Deus, ut ederet in eis magna et mirabilia exempla, quibus posteri discerent, et Deum esse unum, et eundem vindicem, digna videlicet supplicia impiis ac persecutoribus irrogare, VII, 191, 192.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Deus omnium quae gi-guntur est principium, VIII, 405. Omnibus quae mundi complexu continentur, subsistendi ac vivendi hinc suppedit exiit, VIII, 405. Plerique homines huius rerum omnium distinctionis atque ornatus causam naturae tribuunt; alio feto vel fortuito casui assignant, huiusmodi rerum potestatem feto ascribentes. Neque intelligunt se, cum fatum nominant, nomen quidem proferre, sed alium actum nullamque substantiam designare. Quid enim ipsam per se fatum esse possit, cum natura omnia procreaverit, aut quid censimus esse naturam, si lex fati violari non possit? Sed ex eo quod fatalis lex esse dicitur, cum omnis lex opus sit alicujus legislatoris, satis apparet fatum ipsum, siquidem lex est, Dei opus atque inventum esse. Cuncta igitur Deo subiecta sunt, nec quidquam ejus est potentis exers. Ceterum fatum Dei voluntatem esse ac censei minime improbamus, 412, 415.

S. HILARIUS. — Miraculorum possibilitas astringit, IX, 441, 442. Ex colligitur ex creatione hominis, 566. Dei revelationes hominibus, 619. Omnia magnifica et praeciosa opera Deum esse testantur, 761. Miracula corporaliter gesta, IX, 761. Deus solus miracula operatur, IX, 772. Christi opera quae sit testantur, 810. Sanctitas operum Dei verborum fidem firmat, 863. Christi gesta non succumbunt naturalibus mentium sensibus, X, 34. Deus non subiacet naturae legibus, a quo legem omnis natura sortitur, 359.

S. ZENO. — Christi operibus credendum, XI, 549. Saculorum genitor Virgatus immortalis factus filius, sibi homini mortui, XI, 466. Resurrectio carnis Christianis credenda, 377, 378, 381.

S. OPTATUS. — Credere necesse est Dei Filium per Mariam Virginem secundum hominem natum esse, passum, mortuum et sepultum fuisse, et post haec resurrexisse, XI, 885. Mirabilem et realem Christi praesentiam in Eucharistia agnovit S. Optatus, 765.

S. AMBROSIIUS. — Moyses nec falli, nec fallere potuit; nam eruditus in omni scientia Aegyptiorum, subditiis regalibus fultus, omnibus secularibus prudentiae disciplinis informari atque instrui desideravit qui cum de aqua somnem accepit, non putavit tamen dicendum quod ex aqua constarent omnia ut Thales dixit. Et cum esset in aula educationis regis, maluit tamen pro amore justitiae subire exitium voluntariam quam in tyrannidis fastigio peccati perfuctionem delictis acquirere, naturali aequalitatis studio provocatus in secretum Aethiopiae se contulit. Ibidem a ceteris regibus remedium totum divinae cognitioni animum intendit, ut gloriam Dei facie ad faciem videret. Itaque Moyses non in persuasionem humanam sapientiae, nec in philosophiae simulatoris disputationibus, sed in ostensione spiritus et virtutis tanquam testis divini operis ausus est dicere: « In principio fecit Deus caelum et terram, » XIV, 126, 126. Ex Deo materia, per ipsum operante quae ligavit atque coarctavit universa in ipsum, quis quando venit, omnia ejus virtute manent atque consistunt, et finis eorum in Dei voluntatem recurrit et ejus arbitrio resolvun-

tur, XIV, 151, 152. Neque creatura legem tribuit, sed accepit et servat acceptam, XVI, 153. Deo impossibile nihil est, XVI, 147. Neque in hac creatura mundi, si qua nobis difficilia intellectu videntur, et incomprehensibilia ingenio nostro, temerario quodam debemus condemnare iudicio, XVI, 277. Per sapienterem serpentem a quo decepta est mulier intelligendus est ille adversarius qui tantum habet huius mundi sapientiam, XVI, 301. Quomodo diabolus hominem tentat XIV, 302, 306. Plurima sunt quae nostro ingenio non metiendi sunt, sed ex altitudine divinae dispositionis et verbi sunt attendenda; neque dubitandum neque reprehendendum quod in paradiso diabolus erat; miraculum in elementis, documentum in mysteriis, XIV, 1633. Miracula, per gentes, ante Christum, vel raro, nulla, 1665. Miracula divinae potestatis non omnium est mereri, sed eorum quibus religiosae devotionis studia suffragantur, XVI, 210, 241. Homines qui suscitaverunt mortuos, non in sua virtute id fecerunt, sed in Christi nomine, 285. Miracula a SS. Gervasio et Protasio patrata, ab Ariano negari non possunt, 1023.

S. HIERONYMUS. — Nihil mendacii dicitur in sacris Scripturis, XXII, 566. Quanta audivimus et vidimus, ea et patres nostri nuntiaverunt nobis, XXII, 566. Nulli dubium est revera facta esse quae scripta sunt, quasi aliud littera sonet, et aliud spiritus clausum tenet, XXII, 698. Respondetur objectionibus contra miracula, XXII, 900. In signorum magnitudine non naturae mutatio, sed Dei omnipotentia demonstratur, XXII, 901. — Argumenta contra miracula, XXIII, 348. Multae sunt praestigiae et innumerabiles laquei quibus animae capiuntur humanae, sed obturabimus aures nostras, ne audiamus voces incantantium et sine narum carmina negligamus, XXII, 719. Miraculorum vis et potentia demonstratur, XXIII, 348. Signa apud barbaras nationes quare fiant per servos Dei, XXV, 527. Error gentilium quo putant deos esse quos supra se vident XXV, 504.

S. AUGUSTINUS. — Deus tentatur, cum miracula flagitantur, non ad salutem, sed ad experientiam, XXXII, 802. Quare miracula, in aliis locis fiant, in aliis non fiant, Dei consilium, XXXIII, 269. Miracula videndi consuetudine mira non sunt, XXXIII, 372. Tres viros ab ignibus et Daniele a leonibus Deus liberavit, ut consuleret salutem regum illorum, a quibus in illa supplicia tradebantur, XXXIII, 425. Mirabilia Dei universa ideo ab incredulis non creduntur, quia ratio eorum non videtur, XXXIII, 434. Multi sunt quos ad invisibilium fidem visibilibus miraculis excitari opus est, XXXIII, 434. Miracula quotidie in rerum natura eduntur, quae praeter consuetudinem vilescent, XXXIII, 519. Miracula non sunt signa sapientiae, XXXV, 1507. Miracula Deus quotidie facit quae homines non mirantur, XXXV, 1510. Ille qui facit miracula praeter veritatem, nihil est, XXXV, 1501. Insuper quaedam servavit Deus quae fecerat, ut dormientes homines excitaret, XXXV, 1450. Omnia quae fecit Dominus Jesus non solum valent ad exaltanda corda nostra miraculis, sed etiam ad aedificanda in doctrina fidei XXXV, 1458. In miraculis Christus salutem animarum magis consulit quam salutem corporum, XXX, 1527. Miracula ad intellegendum Deum de visibilibus mentem humana admovent, XXXV, 1592, 1593. Miracula fidem firmant, XXXV, 1752. Miracula habent linguam suam, XXXV, 1595. Miracula sunt Christi opera et verba; miracula quaedam fecit Christus, quae nemo alius fecit; quaedam alii fecerunt quae ipse non fecit, XXXV, 1860, 1861. In miraculis faciendis apostoli non sibi potentiam Domini sui arrogabant, XXXVII, 1197. Miracula aliter a Christo, aliter a sanctis patrata, 1432, 1440. Quomodo Christianus in alio faciente miracula ipse faciat, 1707. Miraculis corporalibus edificabat Christus fidem, XXXVIII, 359. Ecclesiae postea fides sine miraculis laudabilior, 359. Miracula nunc Christianis majora operatur, 540. Miracula Domini in corporibus et in animis, 591. Miracula Christi propter significationem facta, 592. Si corporis humano sensu discerere miraculorum rationem, time ne perdas fidem, 1157. Miracula sania-tum cur non omnes obtineant, 1290. Novit Deus quomodo miracula sua debeat commendare, novit agere ne vilescent, 1299. Miracula quaedam, etiam scelerati homines aliquando faciunt, quia sancti facere non possunt; cur a malis fieri aliquando miracula sinitur, aliquando non; miracula alio fine aliaque potestate et iure fiunt per magis et per sanctos; aliter per bonos, aliter per malos Christianos, XI, 91, 92. Miracula debeant simpliciter fidei pictatis, non incantationibus, XII, 286, 291. — Miracula quam multa in Veteri Testamento facta ad commendandum Dei cultum, 289. Miraculis magica, plerique specie tenus mortalium sensus imaginaria iudificatione decipiunt 293. Miracula eorum cum nostris non sunt conferenda, 293. Respondetur his qui mira-

eula in Scripturis sacris relata falsa esse dicunt, 296, 297. Non ideo aliquid non fuit vel futurum non est, quia ratio reddi non potest, 714. Miracula ethnicorum aut magicarum artium ope, aut per ipsos demones fiebant, 717. Miracula multa videntur quæ sunt ab hominibus usu creaturarum, 718. Miracula etiam nunc sunt in nomine Christi, 760, 769. Miracula quæ nunc sunt non tanta quanta prima illustrantur gloria, 760. In miraculis est quedam Dei eloquentia, 770. Miracula an fiant operationibus martyrum, an precibus tantum eorum 771. Miracula martyrum et sanctorum deorum comparantur, 772. Miracula proprie quænam, 879. Miracula quomodo fiant, ab homine comprehendi non potest, 831. Miracula an nullo fiant modo, 63, 64. Cur modo non fiant, XLII, 90. Miraculum quid et quotuplex, 90. In miraculis tota ratio facti est voluntas facientis, 519. Miracula sola veritas facit, 876. Potentius est conjungi Omnipotenti pia voluntate quam propria potestate et voluntate posse quod contremiscant qui talia non possunt, 887.

JOANNES CASSIANUS. — Dei gratia non in mirabilibus, sed in humilitate consistit XLIX, 1004. Miraculum majus est luxurie fomitem a se expellere, quam demones ex alienis corporibus 1007. Quantum vitæ probitas ipsa præcet at miracula 1008.

S. PROSPER. — Miracula Christi, cur apud credituros non facta, apud non credituros facta sint, inscrutabile, LI, 193. Prophetæ auctoritas non humana est, sed divina, 371. Prophetia lucerna erat in tenebris, 381. Mirabilia quæ Deus solus fecerit, 387, 388. Aliqua miracula per angelos et homines facit Deus, 388. Mirabilia Dei vident quibus prosunt, 442. Mirabilia Dei quotidiana, visibilia et invisibilia; a visibilibus ad invisibilia transeundum, 445. — Miracula non sunt contra naturam, etsi ita nobis videatur, 469.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Miracula quibus præstanda, LII, 222. Signa demoni, 222. Miraculorum virtutes a Deo sunt, 331. Miraculum singulare, visa non videre, scita nescire, credita non credere, 430. Indicium creditulitatis ex miraculis discipulorum Christi, 453. Christum esse Deum ostendunt miracula, 480. Miracula lassant, nec proficiunt in Judeis, 486, 487. Quid fecerit Christi miraculum, 495.

AUREL. PRUDENTIUS. — De oraculis paganorum, LIX, 959. Miracula Christi, LX, 104. Miracula patranda virtus a Deo communicata martyribus 292. Miracula ad sepulcra martyrum, 211, 407.

S. PAULINUS NOLANUS. — Miracula quæ a Christo sunt patrata, Judæis non ad credendum, sed ad blasphemandum provocarunt, LXI, 410. Miraculum tam Veteris quam Novi Testamenti manifeste declarant omnia Deo subjacere, non falo, 607.

EUGYPIUS. — Miracula cur non fiant; etiam nunc fiant; mira cur primo discipuli effecerint, LXII, 803, 804.

JUNILIUS. — De auctoritate divinarum Scripturarum quæ miraculis scaturunt, LVIII, 20. Quomodo Dei nutu omnia creata sunt, 25.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Miracula non debent discuti per intellectum, LXXV, 738. Cur miracula miremur, et Dei mira opera ipso usu nobis viluerint, 738. Cur Christus faciebat miracula in die, et in nocte vacabat orationi, 760. Qui invisibilia despiciunt, visibilibus miraculis moveri possunt, LXXVI, 410, 721. Miracula prædicatoribus sanctis necessaria, 410, 827. Miracula sanctorum nostræ insensibilitatis tenebras illustrant, 410. Signa non fidelibus, sed infidelibus data, 420, 1082, 1215. Miracula non eosdem effectus produciunt in omnibus, 423. Miraculis sanctorum fracta est tyrannidis violentia, 469. Potestates hujus mundi rigidas non verbis Deus, sed miraculis fragit, 573. In fine mundi miracula subtrahuntur ab Ecclesia Dei, 721. Miracula sanctorum nostra sunt propugnacula, 972. Non sunt certa sanctitatis argumenta, 998, 1215. Electorum et reproborum miracula in quo differant, 998. Sola est in miraculis ratio, potentia facientis, 1054. Concessa infirmis miracula, 1082. Miracula Christi aliud ostendunt per potentiam, aliud per mysterium loquuntur, 1082. Miracula veram fidem consequentia quæ sint intelligenda, 1215. Miracula aliquando sanctitatem probant, sed non faciunt, 1215. Cur miraculis sepulcra martyrum illustrentur, 1257. Potestas miraculorum ex Veteri et Novo Testamento Ecclesiam vindicatur, LXXVII, 154, 159, 140. Miracula in sacra Scriptura signata fidem omnem superant, 159. Miraculis antepone da virtutum exempla, 141. Per miracula Patrum intelligi possunt tam stupenda virtutum opera quam signa, 143. Frequenter miracula ad sepulcra martyrum, eorum animas vivere probant, 329. Miracula quandoque a reprobis sunt facta, 1141.

Testimonium tandem hujus Patris mirum de mirabilibus Dei, parat lector, referendum est integrum: Omnipotentis Dei, ait S. Doctor (LXXV, 737), mirabilia

quis perscrutat sufficiat, quod cuncta ex nihilo creavit quod ipsa mundi fabrica mira potentie virtute disposita est, et super abyssum terræ libratur; quod ex rebus, invisibilibus omnis hæc universitas ac visibilibus existit, quod hominem fecit, ut ita dixerim, in brevi colligens mundum alterum, sed rationalem; quod hunc ex anima et carne constituens, investigabili virtutis dispositione permiscuit spiritum et lutum? Ex his itaque aliud nominamus, aliud et sumus; sed tamen mirari negligimus, quia ea quæ incomprehensibili indagatione mira sunt, humanis oculis usu viluerunt. Unde fit ut si mortuus homo suscitetur in admirationem omnes exsiliant, et quotidie homo qui non erat nascitur, et nemo miratur, cum procul dubio omnibus constet quia plus sit creati quod non erit, quam reparari quod erat. Quia arida Aaron virga floruit, cuncti mirati sunt; quotidie ex arente terra arbor producit, virtusque pulveris in lignum vertitur, et nemo miratur. Quia quinque sunt panibus quinque millia homines saturati, crevisse escas in dentibus cuncti mirati sunt; quotidie sparsa grana seminum, plenitudine multiplicaverunt spicarum, et nemo miratur. Aquam semel in vinum permutatam videntes cuncti mirati sunt; quotidie humor terræ in radicem vitis attractus, per botrum in vinum convertitur, et nemo miratur. Mira sunt itaque omnia quæ mirari homines negligunt, quia ad considerandum usu torpescent. Sed inter hæc sciendum est quia divina miracula et semper debent considerari per studium, et nunquam discuti per intellectum. Sæpe namque humanus sensus, dum quarundam rerum rationem quærens non invenit, in dubitationis se voraginem mergit. Unde fit ut nonnulli homines mortuorum corpora in pulverem reducta considerant; dumque resurrectionis vim ex ratione colligere non possunt, hæc ad statum pristinum redire posse desperant. Mira igitur, et fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, quia si hæc nostris oculis ratio expanderet, mira non essent. Sed cum in his fortasse animus titubet, nec se est ut ea quæ per usum novit, nec tamen per rationem colligit, ad memoriam reducat, quatenus rei similis, argumento fidem roboret, quam labefactari sui sagacitate deprehendit. Considerato quippe humanæ carnis pulvere, quorundam mens concessa desperat, quando pulvis ad carnem redeat, et redivivum corpus per membrorum lineamenta componat, quando illi terræ ariditas per viventia membra viridescat, ac se per eorum species formasque distinguat. Hoc nimirum comprehendi per rationem non potest, sed tamen credi facile per exemplum potest. Quis enim ab uno grano seminis, immensam surgere arborem crederet, nisi certum hoc per experimentum teneret? In tanta namque unius grani parvitate et pene nulla sui dæss multitudinē, ubi lævi ligni duritia, et ligno tenior vel durior medulla, asperitas corticis, viriditas radicis, sapor fructuum, suavis odor, colorum diversitas, mollietis foliorum? Et tamen quia hoc per experimentum novimus, ex uno grano seminis prodire omnia non dubitamus. Quid ergo est difficile, ut pulvis in membra redeat, d. m. conditionis quotidie potentiam cerneamus, qui et ex grano ligna mirabiliter et adhuc mirabilius fructus ex lignis creat? Unde divinum operum magnitudo nec ex qualitate valet discuti, nec ex quantitate numerari.

VITÆ PATRUM. — Miraculorum vis, LXXIII, 160, 161. Miracula orationibus, non præceptis sanctorum sunt, LXXIII, 163, 164. Miracula per vestimenta et oleum benedictum, LXXIII, 232, 253. Miracula qua virtute fiant, LXXIV, 14. Miracula pignus doctrinæ, LXXIV, 104. Miracula cur in Ecclesia fiant, LXXIV, 258.

TAIO episcop. Caesaraugustan. — Dei mirabilia quid hominem perscrutari sufficiat, LXXX, 741. Deus magna facit et inscrutabilia, LXXX, 742. Miracula Dei quæ ex fide credenda sunt, perscrutanda per rationem non sunt, LXXX, 742. Miracula fuerunt necessaria in exordio Ecclesie, LXXX, 871. Infidelis sanctitatem existimavit in miraculis, LXXX, 806.

S. ISIDORUS Hispalens. — Ecclesie data est potestas operum, LXXXIII, 591. Mundum oportebat miraculis credere, LXXXIII, 592. Cum Antichristus venerit, miracula cessabunt ab Ecclesia, LXXXIII, 592. Quid sit discrimen inter miracula, portentia, ostenta, prodigia et monstra, LXXXII, 470, et LXXXIII, 58.

SEDULIUS SCOTUS. — Signa virtutum magis auctoritatem dant signis, CIII, 17. Signum quid, CIII, 48. Nihil naturæ considerat fides quia summipotentem novit eam qui eam movet, CIII, 50.

S. AGOBARDUS Lugdunens. episc. — De illusionē signorum, CIV, 24. Sancti agunt mirabilia non ut cause, sed ut media et instrumenta, CIV, 26. De interventu angelorum et diaboli in actibus hominum, CIV, 180, 183,

Neque angelis neque sanctis deleendus est cultus divinos, etsi per eos aliquando patrentur miracula, CIV, 203.

RABANUS MAURUS. — De variis gentiliū superstitionibus, CVII, 392. Dei voluntas fundamentum est universorum, CVII, 444. Miraculis quis fieri potest clarus, sed non sanctus, CXI, 104. Varia monstra quæ apparuisse dicuntur, CXI, 197 et seqq.

S. EULOGIUS. — Miraculorum vera signa ideo per servos suos Dominus congruenti tempore præstat mundo, quoniam præstata divinitate proficere nihilominus præstantibus eo scit, nec in vanum currere operarios virtutum cognoscit, ut saltem prodigiorum novitatibus cedant, qui sacræ legis præcepta salutaria respuunt... Miracula dum aut propter fidem credentium, aut propter futuram credulitatem æstantium Dei providentia operatur, non tam nos in eorum admiratione debemus stupere, quam provida compensatione intueri, si eorumdem effectores signorum expulsi vitii morum honestate præcellant; si sæculo mortuo Deo vivant; si propter illam veram charitatem, quæ cuncta charismatum dona exuperant, omnes affectiones mundi pro nihilo pensant; si acceptam virtutem non ad suam gloriam, sed ad beneficium referunt collatoris; si attentis auribus cordis, veri magistri admonitione percepta, non quia dæmonia eis subjiciantur tripudiant, sed quia nomina sua scripta sunt in cælis, exsultant. Et ideo hæc dinumeratio virtutum in illis prodigiorum auctoribus potius quam ipse signorum effectus est admirandus, et quod sit magis præviam speciem eundi ad regnum querendum, non vero quod signiferos se notabiles nos vulgo ostendet, quia sanctitas et timor Domini cultusque regni celestis non missi ab idoneis et perfectis procedunt... Primis præsertim Ecclesiæ sæculis miraculorum insignia virtus Dei præstabat mundo, ut prodigiorum virtutibus vel militaret fœrentium insaniam quæ beatorum constantiam fatigabat, vel incredulum genus ab infidelitatis errore converteret; qui celestium jura Scripturarum obduratis præcordiis respuebat. Eratque illo tempore multoties necessarium Dei testes imprimis coruscare virtutum signis, quoniam rudem per ævum diffusum Christianismus nunc instructione verborum, nunc exercitatione Scripturarum, nunc ostensione signorum, nunc etiam tropæis ineluctis passionum conabantur radicibus fieri firmum in cordibus credentium populum... Non omni tempori signorum exercitum congruit, neque omnes celestium contemplatione virtutum digni existunt, facile adverti potest ex comparatione eorum quæ gesta sunt ab apostolis. Qui cum velient bonum nuntium Asiaticis prædicare, prohibiti sunt a Spiritu sancto (Act. XVI, 6, 7); et qui quidem nuntiare Evangelium omni creaturæ præceperat (Marc. xvi, 15), sciens in Asia nullum existere dignum percipiendi evangelicam veritatem, præstata divinitatis auctoritate discipulos ab eorum salute inhibuit, utpote qui verbum vitæ arrogantis spiritu erant rejecturi, neque audirent, quoniam spernerent... Nunc quidem miracula, etsi suaditis superna dispensatio inter nos non subtrahit, non hæc sicut prioribus temporibus aperte et multipliciter ostenduntur. Quod tamen mira dispensatione agitur, ut una ex re divina simul pietas et iustitia compleatur. Dum enim subtrahitis signorum virtutibus sancta Ecclesia velut abjectior apparet, tunc et honorum præmium crescit qui illam pro spe celestium, et non propter præsentia signa venerant; et malorum mens contra illam citius extenditur, qui sequi invisibilia quæ promittit negligunt, dum signis visibilibus non tenentur. Signa namque virtutum nec omnibus data nec passim quocunque tempore sunt exercenda; nam in fine sæculi (S. Gregor. Moral. lib. xxxiv, n. 7) aberunt de Ecclesia virtutum signa. Terribili quippe ordine dispositionis occultæ, priusquam Leviathan in illo damnato homine quem assumet, appareat, a sancta Ecclesia virtutibus signa subtrahuntur. Nam propheta abscondit, curatio- nem gratia aufert, proluxoris abiectionis virtus imminuit, doctrinæ verba conticescunt, miraculorum prodigia tolluntur, CXV, 748, 749, 750. Ibi que et passim in Memoriali sanctorum, in Documento martyriali, et in libro apologetico martyrum invincibiliter ostenditur martyrium verum esse et proprie dictum miraculum, cum exsultantibus animis martyres gaudent auspicio passionis, parvi pendunt supplicium, perstreptunt hymnos, insonant laudes, psalmos persolvunt, insistent orationi, quæ favente Domino victoriam adipisci prævaleant; eum visitantur ab angelis, dissiliunt vincula, etc.... CXV, 755-870.

HAYMO Halberstatensis. episc. — Virtus miraculorum non ab homine, sed a Deo est, CXVII, 620. Signa miraculorum facimus in corpore fragili, et dum alios sanamus, ipsi infirmamur, 621. Ipse Spiritus sanctus credentibus

arribus est, quia ab illo operationem miraculorum accipiunt, 746. Dæmones per invocationem nominis Christi fugantur, 707. Discipuli Domini signa agebant et miracula, ut a Deo missi esse cognoscerentur, CXVIII, 11. In fine mundi, Ecclesia miraculorum fulgore non resplendet, 18. Domini miracula quocunque leguntur non sunt in exemplum trahenda, sed potius admiranda atque veneranda, 126.

S. GREGORIUS VII Pap. — In Appendice datur Vita S. Anselmi episc. Lucens., et ibi dicitur: S. Anselmus mirabilia fecit multa vivus et mortuus. Fecit siquidem et bonus discipulus; magister in Deo, discipulus in Deo, et in beatissimo magistro (Gregorio VII) facti, ut dicitur, plura discipulus. Nec mirum. Plura enim Petrus fecit quam Christus; non equidem propria virtute, sed quia, abnegans semetipsum, secutus est Christum, sicut et hic Pater noster venerabilis (S. Anselmus), quia piū imitatus est in omnibus magistrum (S. Gregorium VII), multas operatur virtutes. Multi enim sunt quorum vitam novimus sanctissimam, sed miraculorum non ostenderunt virtutem. Ille autem non tantum quia vitam fecit religiosam, immo quia fidelem peregit obedientiam, perfecto quoque odio partem odiens excommunicatorum et unitatem diligens atque defendens Catholicorum, miraculis approbat quod sermone docebat. Omnes ergo qui in unitate catholica præceptis domini papæ Gregorii hactenus obedistis, gaudete et exultate, atque his qui retrorsum abierunt et vestigia veritatis dereliquerunt, ut factis modo credant, dicite, quod verbis olim noluer, CXLVIII, 921.

VALCANDUS MONACH. — Christianæ perspicaciam esse debet magis requirere atque attendere opera quam unumquodque sanctum faciunt, quam quæ sanctum ostendunt. Delertatur quidem visibilibus sanctorum factis, sed tamen ad invisibilia eorum facta pervenire omnimodis appetit, et sitibunda mavult ex fonte quam ex rivo suam restinguere sitim. Unde Dominus ait: *In hoc nolite gaudere quia spiritus vobis subjiciuntur; gaudete autem quod nomina vestra scripta sunt in cælis* (Luc. x, 20); quod utique mereamur animæ sanctitate, non miraculorum ostentatione, maxime cum indie iudicij dicturus sit multis qui in ejus nomine virtutes multas fecerunt: *Nescio vos* (Matth. xi, 29). Ex hinc fides Ecclesiæ ardentius exquirat quales illi quos veneratur, fuerint ex invisibilibus animæ virtutibus, quam quales ex signis visibilibus, quæ profecto sunt lac parvulorum, non solidus cibus perfectorum. Sed sicut a lacte ad solidum cibum perventur, sic a signis imperfectio fidei nostræ vegetata, ad solidas animæ virtutes quandoque perducitur, ut jam necesse non habeat sugere, sed ruminare, CLI, 632.

S. BRUNO ordinis Carthusiens. institutor. — Quomodo despicitur a quibusdam Dei potentia quæ tantis olim floruit miraculis, CLII, 722. Deus operatur, et sermones S. Brunonis confirmat sequentibus signis, 722. Vox Dei prodigia posuit super terram, (CLI, 838. Christus apostolos potentes effecit, non tantum in prædicatione, sed et in miraculis, 935. Eorum prædicationi non crederetur nisi miracula operarentur, *ibid.* Dei illuminatio fit per miracula, 1021. Per miracula prædicatorum terreni homines commoti sunt, 1029. Initium habuit Ecclesia per Christi prædicationem, per miraculorum operationem, et Spiritus sancti missionem, 1166. Eos qui in pace vitam finiant, quantumcunque laudabiliter vixerint, sine certa miraculorum ostensione in catalogo sanctorum non annumeramus, 77. Quidam lapsi sunt, et potestatem habent miracula patrare, *ibid.*

RADULPHUS ARDENS. — Duo sunt quæ promisit Dominus in se credentibus, videlicet quod divina opera operabuntur, et quicquid petierint Patrem in nomine suo consequentur, CLV, 1367. Majus est sanare infirmos ob solam umbram, ut factum est per Petrum, quam propter luctum simbris, quod per Christum factum est, 1367, 1368. Majus et mirabilius est quod homo mortuus suscitatur ab homine mortali et etiam mortuo quam quod suscitatur ab omnipotente Deo, 1367.

GUIBERTUS abb. de Novigento. — Signa et visiones non eorum quorum ministerio fiunt, sed aliorum identidem utilitati serviunt, CLVI, 616. Sicut vera sanctorum acta honori Deo, ita et falsa dedecori vertuntur, 620. Fides ærissimè causa miraculorum, 663. Non facile credendum omni miraculo, 662-664. Utrum diaboli mundum hunc inhabitent, 672.

S. ANSELMUS Cantuariensis. archiepisc. — Miracula quæ solus Deus facit semper miranda sunt, CLVIII, 446. Multa de creaturis Deus operatur quæ illæ secundum usum suum propriumque nequaquam facerent, 445.

S. BRUNO Signiens episc. — Miracula soli digito Dei

sunt tribuenda, CLXIV, 721. Misericordiæ divinæ miracula, 1112. Major est splendor miraculorum, quam splendor ignis, et multo longius refuget miraculorum fama quam lampadarum flamma, 739.

HERMANNUS ex Judio Christianus. — Ob animæ conversionem nec a Deo signum aliquod petendum est, nec magnopere exoptandum, cum utique ejus omnipotentia facilitum sit absque omni miraculo convertere quem voluerit, et otiosum est signum quod visibiliter foris exhibetur, si ipse per gratiam, in corde hominis, invisibiliter non operetur; fides quæ miraculis persuadetur, vel nullum vel minimum meritum habet, CLXX, 814.

HUGO A S. VICTORE. — Mirabilem Dei multitudinem profunditas, CLXXVI, 613. Mirabilis Deus in sanctis suis, plus intus quam foris, 622. De multiplici visione, 616. Quod Deus omnia potest, CLXXVII, 68. Majus est de nihilo aliquid facere quam de aliquo plus facere, 286. Aliquid in nihilum redigere soli Deo possibile est, 287.

VEN. HERVÆUS Burgidolensis monach. — Tria sunt genera visionum, CLXXXI, 19. Signa per aliquas rerum corporalium similitudines demonstrantur in spiritu, 20. Pulchritudine virtutum, claritate miraculorum ac prædicationis decorati sunt apostoli, 745. Fides non quarit rationes eorum quæ debet credere, sed omnia imputat virtuti divinæ possibilis, sciens Deo nihil esse impossibile, 851. Idcirco sunt exteriora miracula, ut mentes hominum ad interiora perducant, quatenus per hoc quod mirum visibiliter ostenditur, ea quæ invisibilia sunt, mirabiliora credantur, 966.

PETRUS VENERABILIS Cluniacensis abb. — Inter Spiritus sancti charismata gratia miraculorum non parvam obtinet dignitatem, utpote quæ tantam in se continet utilitatem, ut maxime per illam et mundus ab infidelitatis tenebris liberatus et æternum lumine veritatis donatus sit, et adhuc in multorum fidelium cordibus, quibus aliquando hoc videre datur, per eam fides augeatur, spes crescat, veritas confirmetur, CLXXXIX, 852.

JOANNES SARESBURIENS. Carnotensis, episc. — Unde dicatur præstigiū, et quis dicatur eius auctor, CXCIX, 406. Qui sunt imagi et unde dicantur, 407. De speciebus magiæ, 407. Qui sunt incantatores, arioli, aruspices, phisici, imaginarii, conjectores, mathematici, sortilegi, augures, *ibid.* Contemnendas non esse rerum naturalium significationes, 407 et 418.

BALDUINUS Cantuariensis, archiepisc. — Sancti propterea, quamvis ad quedam videnda vel prævidenda a sancto Spiritu illuminati essent, sicut homines tamen, multa permisi sunt ignorare, Deo non revelante, CCLV, 574. De miraculorum necessitate, 586.

II. — De miraculis Veteris Testamenti.

III. — Item de miraculis Novi Testamenti.

Cum hæc duo quæsitæ exegissent relationem omnium miraculorum Scripturæ sacræ, quæ frequentius relata frequentem repetitionem exposuissent; cumque huic operi nimis oneroso supplicetur indice generali *De rebus Scripturæ sacræ contentis in scriptis Patrum*; inde, qui solus, ut putatur, ultimum Patrologiæ tomum concludet, nos ad hunc indicem, qui revera est Concordantia scripturarum Patrum, remittimus; etenim facillime percipitur quod, cum sciatur ubi Patres tractant de voce Sodoma, v. g., Cana, etc., ibi invenietur relatio miraculorum destructionis Sodome, etc., et sic de aliis.

IV. — De miraculis post apostolos peractis.

Hic indicantur, 1° Miracula, quæ sancti Patres operati sunt vel audierunt, vim miraculorum Christi et apostolorum et eandem manifestationem Spiritus ad utilitatem habentia, seu quicquid est, sermo sapientiæ et scientiæ, fides, gratiæ sanitatum, operationes virtutum, prophetiæ, discretionum spirituum, genera linguarum, et interpretationes sermonum (*1 Cor.*, xii, 7-11); 2°, item, facta potens divinitatis sigillum præ se ferentia.

Hujus ultimæ classis, miraculorum sit in exemplum uno præ milibus electo, mors persecutorum Romanorum pontificum (Lactant. VII, col. 190-276). Ex his non ægre feratur nos, salva reverentia, hic quedam sermone Gallico scribere, prout nuper (7 et 11 Septemb. 1861) ea vulgavit nota publicatio hebdomadaria *Le Rosier de Marie*.

« Rome immoie ses Pontifes!! En tête de la liste des persécuteurs, se lit le nom du trop fameux Néron. Ce prince, la honte des trônes et le vassal du crime, après

avoir assassiné sa mère, égorgé son épouse, tué un concubine, envoyé à la mort une innombrable foule d'innocents, mis le feu aux quatre coins de Rome et chanté en habit de comédien ce vaste embrasement, signa le premier édit de persécution contre les Chrétiens, et inscrivit l'apôtre saint Pierre au nombre des martyrs... Mais soudain tout se lève, amis, ennemis, peuple, armée. Le Sénat s'assemble en tumulte, et porte ce décret qu'un poteau sera dressé au milieu de la place publique, que le tyran y sera traîné nu et chargé de chaînes, que les bourreaux le frapperont de verges jusqu'à ce qu'il expire, et que son corps sera enfin précipité dans le Tibre... Abandonné de tous, un valet le frappe, et Néron tombe. Domitien, second persécuteur de l'Eglise et bourreau du pape saint Anaclet, périt assassiné par ses officiers et par sa propre femme; Trajan souille sa pourpre impériale du sang des papes saint Clément et saint Évariste, n'arrive pas à Rome où des arcs de triomphe et de girlandes l'attendent, mais laisse exhaler son dernier souffle, après une illustre défaite sous les murs ignorés de l'obscur Sélinonte. Adrien osa mettre au nombre des martyrs saint Alexandre et saint Sixte... Il mourut des suites d'un repas. Valérien, vaincu et fait prisonnier dans une bataille qu'il livre à Sapor Ier, roi de Perse, fut abreuvé d'outrages par ce cruel vainqueur. Pendant sept ans, Sapor le traîna de ville en ville, chargé de lourdes chaînes; quand il voulait partir, il le faisait approcher, l'obligeant de se mettre à genoux, lui ordonnant de se baisser encore; puis posant le pied sur ses reins, sur ses épaules, sur sa tête, il sautait de là sur son cheval ou dans son char. Ce n'est pas tout : lorsque la mort vint terminer les misères de l'infortuné vieillard, Sapor le fit écorcher; il donna ordre qu'on remplît sa peau de paille, afin de lui conserver la forme humaine; qu'on le teignît en rouge, pour montrer qu'elle avait porté la pourpre impériale, qu'on la suspendît à la porte d'un temple... Qu'avait donc fait Valérien, ce prince autrefois si puissant? Il avait fait mettre à mort les papes saint Étienne et saint Sixte... »

Item, un miracleum habemus quæ de Juliano apostata in præfata publicatione habetur : — Un jour, un homme puissant, au mépris de toutes les prophéties, et voulant les faire mentir, entreprit de relever le temple de Jérusalem et de rétablir la Judée dans son ancienne gloire. Qu'arriva-t-il? Une flèche mortelle vint percer le cœur de l'impie audacieux : chancelant il recueillit une pignée de sang, et la lançant avec fureur vers le ciel, « Tu as vaincu, Galiléen, s'écria-t-il, et il tomba inanimé. »

His præmissis, indicationes submittimus, quæ totis, majori minore fundamento stabilitæ, sæpe amplectuntur. Ista conglobata, etsi particulatim sumpta nil vero dicant, magnum probabilis vim afferunt causæ cui adaptantur et inserviunt, hoc est in gratiam nostræ religionis, cetera miraculorum illius progressus sequuntur.

TERTULLIANUS presbyter Carthaginiensis. — Christiani sunt tam quædam denotantur. Obscuram vertitur civitatem, in agris, in castellis, in insulis Christianis; omnem sexum, statum, conditionem, etiam dignitatem transgredi ad hoc nomen quasi detrimento morant, 1, 264, 265, 266. Glabrio obiectus a Trajano leoni ferocissimo, ope Dei et virtute sua eum confecit, et post ipse necatus est, in Notis, 261. Moriente Christo, dies medium orbem signante sole, subducta est; eam mundi eum relatum in arcanis vestris habetis, ait ethnicis Tertullianus, 401. Hesterni sumus et vestra omnia implevimus, urbes, insulas, castella, municipia, concubina, castra ipsa, tribus, decurias, palatium, senatum, forum; sola vobis reliquimus templa, 462, 463, 570, 571, 764. Septuaginta Interpretes (hoc eventit ante Christum et apostolos) omnes in eandem sententiam conveniunt in eandem scripturam, separatim eam interpretantes, 1, 580. Lacerati et crucii Christiani exclamant : Deum colimus per Christum, 403 et 865.

Martyrium est prælum quo Christiani sub discrimine capitis ante gentium tribunalia constant et vincunt cum occiduntur; plures efficiunt quoniam metimur; semper est sanguis Christianorum, 1, 353, 704. Mulier thesaurum adit, cum diabolo rediit et exorcizata liberata fuit, 661. Marcus Aurelius, Christianorum militum precibus impetrato divinitus amore, jussu saevius animadvertit in eos qui Christi sectatores accusarent, 293, 707. Vigilius, Saturninus, et Claudius Luchus, perscrutati sunt Christianorum, sua morte ultionem divini præ se ferant, 762. Si pristinae cladis comparentur, leviora ante accidunt et quo Christianos a Deo orbis accepit, 486. Vita Christianorum, sua sanctitate, miraculum constans; vide, inquit pagani, ut se invicem diligant, 200, 405, 471, 472, 700. Severus, frater Antonini, Proculus et Crispianum Eubodæ procuratorem, qui cum per oleum aliquid

curatèrali, requisivit, et in palatio suo habitavit, I, 703. Spiritus immundus fusus loqui a quolibet Christiano se dæmonem edidit, 413, 700. Christianorum in dæmones potestas quanta, 413, 463, 624, 677, 700, 703; II, 112. Diabolus esse proficitur, I, 631, 635, 977, 1164, 1205, 1256, 1312; II, 54, 103, 106, 296, 297, 301, 576, 620, 673, 916. Diaboli respectio, tum oneraretur in exorcismo ob multiterrem Christianam in theatro a se obsessam: In tunc eam invenit, I, 637. Dæmones esse affirmat, I, 466, 413, 434, 437, 616, 677, 700, 703; II, 97, 696, 700, 717, 732, 748. Alios ignis, alios gladius, alios bestie Christianis probaverunt, II, 125.

SANCTA MARTYR FELICITAS ET PERPETUA. Visiones et passio sanctorum Perpetue, Felicitatis et sociarum, III, 47-58. Sancta Felicitas gravida cum pro naturali difficultate octavi mensis in partu laborans doleret, ait illi quidam ex mulieribus carceris: Quæ sic modo doles, quid facies objecta bestiis quas contempsisti, cum sacrificare noluisti? Et illa respondit: Modo ego patior quod patior, dilectam aliam erit in me qui patietur pro me, quia et ego pro illa passura sum, 47-58. S. Petro mox crucifigendi Romæ, Christus apparuit et dixit: *Vado iterum crucifigi*, in Notis, III, 47. De martyrio sancti Polycarpi, 44. Joannes in ignem oleum demersus nil passus est, in Notis, 90.

MINUCIUS FELIX. — Semel et iterum assererentur affirmatur signo crucis Christi et Christianorum adjurationibus omnia magica ariem omniaque incantamenta evanescere se cunctis demonum frondes repelli. Dæmones adjuvari per Deum verum et solum, inviti miseris corporibus horrescant, et vel exsiliunt statim, vel evanescent gradatim, proindeque patientis adjuvat, aut gratia curantis aspirat, III, 326. De martyrio sanctæ Agnetis, Dissertatio in Minuc. Felic., 536. Pueri et mulierculæ, cruce et tormenta, feræ et omnes tormentorum terribiles, inspirata patientia doloris, illudunt, 353. Bibliadis mirum martyrium, 487.

PONTIUS DIACONUS. — Martyrium S. Cypriani, 1482-1506.

S. CYPRIANUS EPISCOPUS. Carthaginensis. et martyr. — Mutati sunt piscatores, mutati sunt postes etiam plurimi seniores, mutatos esse Cyprianum, IV, 75. Postquam unum genitalem auxilium superius evulsi de se, in exilium peritis serenam ac porum desuper se lumen infudit, postquam coelites spiritu hausto, in ovum me hominem nativitas secunda reparavit, mirum in modum protinus confirmare se dubis, patere clausa, lucere tenebrosa, facultatem dare quod prius difficile videbatur, geri posse quod impossibile putabatur, ut esset agnoscere terrenum fuisse quod prius carnaliter natum delictis obnoxium viveret, Dei esse complice quod jam Spiritus sanctus animaret, 200, 201. Dæmones a Christianis e corporibus obsessorum ejiciuntur, 303, 355. Nemo Christianorum relectatur quando apprehenditur, quamvis nimis et copiosus sit populus Christianus, 537. Martyres exsiliant in tormentis, 559. Est in muneribus magnis si quis coronatur quo coronatum se putat, si forte martyr moriatur, 794. Virtus martyrii tanta est ut per illum credere etiam ille cogatur qui se voluit occidere, 795. De revelatione cauitatis sancti Joannis Baptistæ, 931, 910.

AGNOBIUS. — Polycarpus, constantissimus et floridissimus martyr, concrematus fuit, Not., V, 747. Gentes, populi, nationes quæ sub oculis suis peragi viderunt, crediderunt ipsi, et credenda posteris tradidere, 794. Totus mundus brevi tempore religione Christiana compietus est, 793. Præcones religionis Christianæ, per orbem totam missi, membra et viscera sua laniandi præbuerunt, 794. Simon Magus a S. Petro ex sublimi aere dejectus perhibetur, 838.

LACTANTIUS. — Fieri non potuit ut homini per seipsum ratio divina innosceret, et ideo non est passus hominem Deus lumen sapientiæ requirerem dilutus errare, ac sine ullo laboris effectu vagari per tenebras inextricabiles: aperuit oculos ejus aliquando, et notione veritatis muros sumit fecit, ut et humanam sapientiam nullam esse monstraret, et erranti ac vago viam consequendam immortalitatis ostenderet, VI, 113. Sibylla prædixit de Christo et aliis rebus religionis Christianæ, 491-498; 503-515. Sicut Christus, cum inter homines ageret, universos dæmones verbo fugabat, hominumque mentes emotas et malis incuriosis furias, in sensus pristinos reponerat, ita nunc sectatores ejus eodem spiritus inquinatos de hominibus, et nomine magistri sui et signo Passionis, excludunt; nam cum diis suis immolant, si assiat aliquis signalem fontem gerens, sacra nullo modo litant: Nec responsa potest consultus reddere vates, 552 et 596. Christiani cruciari atque interfici maluit, quam turba tribus digitis comprehensa in locum jactare, 610,

611. Dæmones, et in corpora hominum occupant animasque direxant, alijurantur a Christianis, et nomine Dei veri fugantur; quo audito, tremunt, exclamant et uri se verberarique testantur, et interrogant qui sint, quando venerint, quomodo in hominem irrepserint, confitentur, sic extorti et excruciatii virtute divini nominis, exsolantur, 623. Cum jam Nero imperaret; Petrus Romam adventit, et editis quibusdam miraculis, quæ virtute ipsius Dei, data sibi ab eo potestate, faciebat, convertit multos ad justitiam, Deoque templum fidele ac stabile collocavit, VII, 195, 196. Commonitus est in quiete Constantinus, ut celeste signum Dei notaret in scutis, atque ita prælitum committeret. Fecit ut jussus est, et transversa X littera summo capite circumflexo, Christum in scutis notat; quo signo armatus exercitus capit ferrum. Procegit hostis obviani sine imperatore, pontemque transgreditur. Acies pari fronte concurrunt. Summa vi utrinque pugnant. Neque his fuga nota, neque illis. Fit in urbe seditio... Tumque repente populus voce subclamat, Constantinum vinci non posse, 261. Licinio quiescenti assistit angelus Dei monens ut ocus surgeret, atque oraret Deum summum cum omni exercitu suo; illius fore victoriam, si fecisset. Post hæc voces, cum surgere sibi visus esset, et cum ipso qui monebat astaret, tunc docebat eum quomodo et quibus verbis esset orandum, 261. Perplura miranda referantur in opere: *De mortibus persecutorum*, 190-275.

KUSEBIUS PAMPHILUS. — Constantinum Imperatorem, horis diei meridianis, sole in occasum vergente, crucis tropæum in celo ex luce conflatum, soli superpositum, ipsis oculis se vidisse affirmavit cum hujusmodi inscriptione, *Hæc vince*, in vita Constantini, VIII, 22, 23. Quomodoque Mosis ac religiosam quandam gentem Hebræorum temporibus, Deus curus et exercitus Pharaonis projecit in mare et fluctibus operuit, sic plane Maxentius, persecutor Christianorum, et quicunque circum illum erant, milites ac stipatores, instar lapidis in altissimum Tiberis gurgitem conculcerunt, 25, 26. Ubique in præliis crucis signum adfuit, parva est victoria, 58. His ex cruciferis qui lugi, interfectus est; qui vero fidelis permanserat, incolumis evasit, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, 40.

FORTUNATUS. — S. Hilarius ex insula Gallinaria serpentes fugat, infantem sine baptismo defunctum suscitavit, Abræ filiam et uxori mortem precibus obtinet, IX, 190, 191, 192. S. Hilarii reliquiarum ope Probianus moribundus sanatur; duo leprosi mundantur de pulvere sepulcri. Manus contracta sanatur, cæco visus redditur, mulieri manus arida redditur sana, in una puella plura eduntur miracula, de cereo miracula, 195, 196, 197, 198, 199. Præsentia S. Hilarii, hæretica uachiamenta proficere non possunt, 190.

S. ZENO. — A malo spiritu sanavit Gallienum Cæsaris filiam; boves cum duce submersos reduxit a pelago; multos liberavit ab hoste pestifero, et fluxio exemptum suscitavit mortuum, multa idola destruxit per crebra jejunia, ejus potestas magna fuit in dæmones, XI, 151, 154. In civitate Verona Natale S. Zenonis martyris quando aquæ fluminis Athesis usque ad superiora tecti, fenestras ecclesiæ illius excreverunt, nec in eam intrare poterunt, virtutem martyris ostendentes, 153.

S. OPTATUS. — Julianus apostata, Imperator profanus et sacrilegus, justo Dei judicio moritur, XI, 969. Donatistæ jusserunt Eucharistiam canibus fudi, non sine signo divini iudicii; nam iidem canes accensæ rabie, ipsos dominos suos, quasi latrones, sancti corporis reos, dente vindice, tanquam ignotos et inimicos laniaverunt. Ampullam quoque Chrismati per fenestram, ut frangerent, jactaverunt, et cum casum adjuvaret abiectione, non defuit manus angelica quæ ampullam spiritali subvectione deduxerit; projecta casum sentire non potuit; Deo muniente illæsa inter saxa consedit, XI, 972. De martyrio SS. Donati et Marelli, 1015.

S. PAULINUS. — Vox infantis fertur sonuisse in populo Ambrosium episcopum, et ad ejus vocis sonum totius populi ora conversa sunt, acclamantis Ambrosium episcopum, *Vita S. Ambrosii*, XIV, 29. Quædam mulier paralytica, in lecto jacens, in sellula gestata est ad S. Ambrosium, et ipso orante et manus imponente sanata fuit, 30. S. Ambrosius a virgine Arianorum vestimentis attraheretur de ecclesia, illam admonuit vereri iudicium Dei no sibi mali aliquid eveniret. Quod dictum exitus confirmavit; nam alio die mortuum ad sepulcrum usque deduxit, gratiam pro contumelia rependens, et hoc inessit omnibus timorem, 31. Euthymius carpentum malitiose parat, quo S. Ambrosium raptum traheret ad exsilium; at in eo carpento, justo Dei iudicio, ipsi carpi dirigitur ad exsilium quod paraverat S. Ambrosio, *ibid.*

SS. Protasius et Gervasius, martyres se revelant S. Ambrosio, et cum eorum corpora sunt levata, cæcus lumen recepit, et obsessa corpora a spiritibus immundis curata, summa cum gratia domum repebant, 32, 37, 95. Quidam Arianus a spiritu immundo correptus et cruciatus clamare cepit se optare ita torqueri eos, ut ipse torquebatur, qui negaret martyres, vel qui non crederent in Trinitatis unitatem quam docebat Ambrosius; at Arianus, præsentibus tali voce confusi, in piscinam demersum hunc hominem necaverunt, perfidia homicidium adiungentes, 32. Vir de hæresi Arianorum constitutus in ecclesia vidit angelum ad aures sancti Ambrosii tractantis loquentem, ut verba angeli populo episcopos renuntiare videretur, 53. Dæmones fatentur se non solum nihil posse in S. Ambrosio, verum nec etiam ad fores domus, in qua manebat Ambrosius, appropinquare, 34. Quidam Arianus gladium ferens ad cubiculum S. Ambrosii usque pervenit, ut eum interficeret; sed cum elevarisset manum, districto gladio, dextera exserta in aera obrigente remansit. Tunc se missum a Justina postquam confessus est, brachium quod, inique cum extenderetur, obriguerat, sanatum est confessione *ibid.* Puer spiritu immundo vexatus, Mediolanum adveniens apud S. Ambrosium non obsessus fuit, at rediens iterum vexatus fuit; et cum Interrogaretur ab exorcistis quæquid Mediolani scisset non in illo apparuisset, confessus est diabolus se timuisse S. Ambrosium, et ideo recessisse ad tempus, atque expectasse in illo loco, ubi ab illo recesserat donec reverteretur, *ibid.* Theodosius imperator promiserat se veniam daturum civibus civitatis Thessalonicensis; at, agentibus comitibus occulte cum imperatore plurimi innocentes interempti sunt. Quod factum ubi cognovit S. Ambrosius, copiam imperatori ingrediendi ecclesiam denegavit, nec prius dignum iudicavit ortu Ecclesie, vel sacramentorum communione quam publicam ageret penitentiam, 35, 36, et 57, 58, 59. Obsessus a dæmone sanatur a S. Ambrosio, 38, 39. Sunt adhuc quedam similia miracula in sequentibus h'ta, 40, 41, 42, 43, 44, 45 et 46. Valentinianus præfectus, ob maledicta in S. Ambrosium, poenas dat, 91. Per obsidionem Hierosolimitanam a Tito Paschas diebus templum refulgebat per singulas noctes quasi dies esset, et alia miranda audita sunt, ut, Transcamus hinc, vox ab oriente, etc., XV, 2187-2192. De inventione et miraculis SS. Gervasii et Protasii, etc., 2100, 2206; XVI, 337, 338. De cæco illuminato, 10191 et 026.

SULPICIVS SEVERUS. — In Vita S. Martini et in Dialogis, multa leguntur miracula facta intercessione S. Martini, etc., XX, 159 et 222.

RUFINUS AQUILEIENSIS. — In Historia monachorum innumera referuntur miracula; eam adi., XI, 391-465. Philosophus dialecticus confunditur simplicitate cujusdam senioris, 469, 470. Paphnutius confessor sola oratione ægros curat, cæcis visum reddit et paralyticos sanat, 471. S. Spiridion episcopus, cum fures nocte ad caulas venissent ut oves furarentur et permansissent invisibilibus quibusdam vinculis reatrecti, mane eos liberavit et dimisit. Ejus filia Irene, accepto deposito, defuncta est, et qui illud commendaverat, ad patrem reposita; et eo non inventi, nemo enim sciebat unde esset, Spiridion petiit ad sepulcrum filie properat, atque eam ex nomine clamat. Tum illa de sepulcro, Quid vis, ait, pater?... Commendatum illius ubi posuisti? At illa locum designans, Illic, ait, invenies defunctum; et rem repetam pater tradidit repositam, 471. S. Helena, Constantini mater, Hierosolimam petit et pergit ad locum celestis indicio sibi monstratum, ut veram Christi crucem reperiret; et tres in confuso ordine reperit; etsi titulus adfuerit, non satis evidenter Dominici prodebat signa patibuli. Accidit feminam gravi ægritudine confectam somnecem facere. Macarius, Hierosolymitanus Ecclesie episcopus, ait: Afferte hic totas quæ repertæ sunt crucēs, et quæ sit quæ portaverit Dominum, nunc nobis adpariet Deus; et oratione facta admovit ad mulierem semivivam unam crucem e tribus; post secundam; et nihil profecerunt, nec aliquid egerunt; ut vero admovit tertiam, repente mulier adpersis oculis consurrexit et, stabilitate virum recepta, alacrior quam cum sana fuerat tota domo decurrere et Domini potentiam manifestare cepit, 475, 476, 477, 478. Frontinobis episcopo apud Indos tanta gratia virtutum data fuit a Deo ut signa apostolica per eum fierent, et infinitus Barbarorum numerus converterentur ad fidem, 478, 479, 480. Mulier captiva, oratione fusa ad Deum, parvulum ægrotantem cujusdam nobilis femine, nomine Dei Christi invocato, sanat. Parentes convertuntur ad fidem; fama volat, et rex ipse et regina loci vocant captivam, et illi et omne regnum convertuntur ad Christum, et ecclesia construitur, 480, 481, 482. S. Athanasius per sex annos latens in cisterna non

habente aquam, proditus, fugit, Spiritu divino adnatus, eadem nocte qua ad eum comprehendendum veniebat, 491. Miracula de Judæorum comitibus qui a Juliano decepti templum in Hierosolymis redificare volebant; ita ut terremotu et ignis ascensu divinitus, Judæi ab illicitis disturbantur inceptis, 505, 506. Globus igneus per medium plateam Hierosolymitanam pertransiens ultro citroque ferebatur, et signaculum crucis in vestimentis omnium apparuit. Quæ signa terribilia cœtera sunt in exitum Judæorum, 506. Homo omnibus membris et præcipue pedibus aridus, oleo unctus in nomine Domini sanatus est, et confirmatus sunt plantæ ejus; cæcus visum recepit ad cellulam S. Macarii absentis; lema vicina adducit catulos prope S. Macarium; et ille cum intellexisset bestiam pro cæcitate catulorum supplicare, rogavit Deum ut eis redderet visum. Quo recepto, matrem sequentes redeunt ad speluncam, 511, 512. Spiritus immundi effugantur e puella a quinque Patribus deportatis in quamdam insulam Ægypti, et populi insulæ convertuntur ad Christum, 513, 514. Mulier, quo properas, aiebat quidam præfectus, tam festinus? Ad campum, ait illa, quo catholicorum populus convenit. Et non audisti, ait ille, quia præfectus illic pergit ut omnes interficiat quos invenit? Aulivi, inquit, et ideo festinus ut ibi inveniar, 514. Quot virtutes et miracula fecerunt discipuli sancti Antonii, 517. Justina imperatrix exitium sortitur quod dei sacerdotibus præparabat, 525.

S. HIERONYMUS. — Ad monasterium Bethleem cui præerat S. Hieronymus advenit leo, tribus claudens, quarto suspensus pelle, vulneratam a sentibus habentem plantam; sanatur et convalescit; familiaris factus, asinum solum habuit, et simul opera domus in campis peragebant. Asinus raptus fuit a mercatoribus. Isti, post tempus, redierunt ad viciniam, ducentes præfatum asinum operam mercibus et simul multos camelos. Leo, ut fores asini vidit, eos fugat, et asinum cum camelis coegit ante se ad monasterium. Patres mirantur, gaudent de asino sibi reddito, et de præda camelorū solliciti sunt. Mox mercatores venerunt et confessi sunt se rapuisse revera quondam asinum et furorem leonis in ipsos, dum eos conpexisset in campis. Tunc, pace inita, relinquunt asinum, et secum assumunt suos camelos et eum, et sumunt pergit, in Vita S. Hieronymi, XXII, 204-214. Volentibus mori, non permittebatur occidi; sic unus martyr, victor inter equuleos laminasque, melle perungitur, et sub ardentissimo sole, religatis manibus post tergum, reponitur, ut muscarum sculeis cederet qui ignitas sanguines ante superasset; alter irretitus blandis seriorum nexibus super extructum plumis lectum ponitur, inter lilia candida et rubentes rosas. Quem meretrix speciosa corpi delicatis stringere colla complexibus... Quid ageret miles Christi, et quo se verteret, neaciebat. Quem tormenta non vincebat, superabat voluptas. Tandem coelitus inspiratus, præcisam mortis in linguam in oculis se faciem expulsi, et sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superavit, XXIII, 20. Paulo per noctem quiescenti revelatum est esse alium ulterius melius se meliorem ad quem visendum deberet proficisci, 21. Paulus et Antonius, post sanctum osculum et proprio nomine salutati, sermoneantes, ecce suspiciunt aliorum in ramo arboris consediisse, qui inde leniter subvolabat, et integrum panem ante ora mirantium deposuit. Post ejus abscissum, Kia, inquit Paulus, Dominus nobis prandium misit, vere pius, vere misericors. Sexaginta jam anni sunt ex quo dimidiis semper panis fragmentum accipio; verum ad adventum tuum, mihi suis Christus duplicavit annonam, 25. Paulus rogat Antonium ut quæstium eat pallium S. Athanasii ad obvolvendum corpus suum post mortem, 26. Antonius vivit inter angelorum catervas, inter prophetarum et apostolorum choros, niveo candore Paulum fulgentem in sublime conscendere, 27. Cum Antonius constisteretur quod sarculum quo terram loderet non haberet, duo leones ex interioris eremi parte currentes volantes per colla jubeis ferebantur, et directo cursu ad cadaver beati Pauli substituerunt; adultantibus caudis circa Antonii pedes accubuerunt, fremitu ingentibus rugientes prorsus ut intelligeret eos plangere, quo modo poterant. Deinde paulatim procul cæperunt humum pedibus scalpere, arenamque certatim egerentes unius hominis capacem locum foderunt; et statim quasi mercedem pro opere postulantes, cum motu aurium cervicæ dejecta, ad Antonium perrexerunt, manus ejus pedesque lingentes. At ille advertit benedictionem a se precari... et postea manus innuens eis, ut abirent imperavit, 27, 28. S. Hilarius demonum ludibria fugat, signans crucem Christi in fronte, 31. Venientes latrones ad S. Hieronem nocte, a vespere usque ad solis ortum decurrentes, locum eum

cubiculi invenire non potuerunt, 33. Mulier sterilis filium habet intercessione S. Hilarionis, 33, 34. Mulier caeca ad S. Hilarionem adducta, visum recepit, 35. Auriga, a demone percussus in curru totus obrigitur, et eum S. Hilarius sanat, *ibid.* Maritas possessus a demone sanatur a S. Hilarione, *ibid.* Item et paralyticus, 36. Alia referuntur S. Hilarionis similia miracula, 37, 38, 39, 46, 49, 50.

LUCIUS DEXTER. — Miracula S. Jacobi apostoli, in Hispania, XXI, 115. S. Veronica Romam venit, et ibi, clara miraculis moritur, 161. S. Maria Magdalena miraculis clara in Gallia moritur, 255. S. Eutychius, quem a fenestra precipitatum S. Paulus suscitaverat, moritur martyr in Hispania, 289.

S. AUGUSTINUS. — Monica S. Augustini matri sollicita et merenti de filii pravis moribus, per somnium dicitur: Ubi tu, ibi et filius tuus; et ab episcopo quoddam responsum fuit: Vade a me, ita vives; fieri non potest ut filius istarum lacrymarum pereat, XXXII 692, 693. Flebam, ait S. Augustinus, amarissima contentione cordis mei, et ecce audio vocem de vicina domo cum cantu dicentis et crebro repetentis, Tolle, lege; tolle, lege. Surrexi, et aperui codicem ut legerem quod primum caput invenissem; legi capitulum quo primum coniecti sunt oculi mei, « Non in comessionibus, » etc., et protinus omnes dubitationis tenebrae diffugerunt, 762. Miraculum factum ope neptis Severini episc., XXXIII, 426. S. Ambrosio per visum Deus aperuit quo loco lateret corpora SS. martyrum Gervasii et Protasii, XXVII, 770. Corpus S. Stephani revelatione divina, apparuit, per S. Ambrosium, XXXVIII, 1299, 1458. Ista detectio habuit multa miracula. Mediolani eram, ait S. Augustinus, novi facta miracula. Caecus notissimus universae civitati illuminatus est, cucurrit, adducti se fecit, sine duce reversus est, 1299. Per orationes S. Stephani Paulus et soror Palladia sanantur, scilicet: Mulier quaedam habebat decem filios; major uatu gravibus et intolerandis injuriis eam affecit, et etiam manus in eam intulit. Ceteri filii praesentes tacerunt. Mater, ad sacri baptismatis fontem progressa postulavit a Deo ut extorres patria et circumstantes alienas terras omne hominum genus suo terrenter exemplo; et mox tremor membrorum filium majorem invasit; et intra unum annum, servato ordine quo nati erant, intra unum annum eadem poena omnes corripuit: secundus filius ad gloriosum martyris Laurentii memoriam meruit sanitatem. Paulus, sextus ordine, cum sorore sua post visionem quam habuerat de sua futura sanitate admoniti sunt visione divina; Paulus orabat in loco ubi Hippone-regio est memoria S. martyris Stephani, subito cecidit; post paululum exsurrexit et illum tremorem non invenit in corpore suo. Concionante S. Augustino, populus de memoria S. Stephani clamare cepit, Deo gratias. Christo laudat in quo continuo clamore, Palladia, ista soror Pauli quae curata est, ad absidem perducta est. Qua visa, populus cum gaudio et fletu, nullis interpositis sermonibus, sed solo strepitu interposito, aliquando clamorem protulit, 1443, 1444, 1446; XLI, 769, 770. Perplura referuntur miracula in libro xxi de Civitate Dei, XLI, 763-771.

JOANNES CASSIANUS. — Dominicae crucis virtus adversus demones, XLIX, 700. — Abraham abbatis miracula, 1000. Dæmon aperte confitetur se per Arrium et Eudonium haereseis sparsisse, 715, 716. Variis ex causis demones hominum corpora possident, 707. De demonibus, 197, 258, 360, 602, 681, 693, 696, 707, 712, 733, 751, 752, 761.

S. HILARIUS Arelatensis. — De miraculo S. Genesii Arelatensis. martyr., I, 1273-1276.

IDATIUS. — Apparitio crucis Salvatoris in Oriente sub Constantino Magno, anno 331, LI, 909.

MARCELLINUS. — Signa in coelo, anno 389. Reliquiarum S. Stephani mira revelatio, Luciano presbytero facta, anno 413, LI, 923.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Omnes qui febribus, pestilentia et morsu canis rabidi vexati, accurrunt ad tumulum S. Petri Chrysologi, sanantur, in Vita, LII, 39, et alibi passim.

S. LEO pap. — Attila et Gensericus S. Leonis papae dignitate et ornatu ab animo hostili domantur, et subito discessum parant, I.V, 280.

VICTOR VITENSIS. — Duo fratres moriuntur martyres, LVIII, 244. Mulier duris cruciatibus laniata, ita ut mortua crederetur, tacta a quadam virgine adveniente, illico sanata fuit, 244. Perplura referuntur miracula, 254-260. Martyrium S. Julii, 579-580 et 591-620. Sexaginta confessores, inter quos erat S. Reparatus Vigilinus, linguis abscissis, loquuntur quomodo antea loquebantur, 215.

DRACONTIUS. — Summa Petri miracula, LX, 856. Simonem Magum per aera volentem confundi, 858.

PAULINUS NOLANUS. — Gennadius claruit potentia in demones, LXI, 71. Miraculum in inventione sanctae Crucis patratum omnem dubitationem tollit, 529. Valgus ex naufragio servatus est, 599, 400. Plurima alia miracula referuntur, 671, 673 et 909.

S. SEVERINUS. — Pedibus S. Severini quidam submitit filium diurno languore vexatum. Tum data oratione qui semivivus allatus fuerat, statim patre mirante surrexit, et perfecta protinus revertitur sanitate, in Vita, LXII, 1192. Precibus S. Severini leprosus divina opulatione mundatur, 1292; et perplura citantur miracula alia, in Vita, 1170-1200.

GUINERTUS. — S. Eleutherius filium tribuni resuscitat; ipsemet vinculis constrictus ab angelo liberatur; caecum illuminat, leprosum sanat; angelus, ei postulanti revelat culpam a Ludovico, Francorum rege, commissam, LXV, 67-69. In depositione corporis S. Eleutherii mulier caeca et muta visum et loquendum recuperavit, 75. In elevatione ejus corporis, mortuus resuscitatur, et duo caeci oculorum visionem receperunt, tres paralytici curati sunt, claudus consolidatus fuit et ambulavit exsiliens, 75-79. Ejus intercessione Feriolus vinculis solvitur et Libertinus a morte suscitatur, et in urbe Tornacensi, quo ejus corpus translatum fuit, nova de die in diem miracula eveniunt istius sancti meritis, 80-82.

DIONYSIUS EXIGUUS. — De inventione miraculosa capitis S. Joannis Baptistae, LXVII, 419-451.

S. CAESARIUS Arelatensis. — Puer resuscitatur ejus precibus, in Vita, LXVII, 1013. Epilidius diaconus diabolica infestatione fatigatus, a S. Cassario liberatur ab ista vexatione, in Vita, 1016. Mulier paralytica et omnibus membris contracta sanatur, in Vita, 1018. Plura alia referuntur miracula, 1018-1020. Innumera alia miracula indicantur a S. Caesario patrata, sive per vitam, sive post mortem, 1025-1042.

AURELIUS CASSIODORUS. — Constantinus imperator, cogitans quem in bello deum haberet auxilio, vidit in somno crucis signum coelo splendide collocatum; mirantique visionem astiterunt angeli dicentes: *O Constantine, in hoc vince.* Fertur autem et ipsum Christum apparuisse ei, signumque monstrasse crucis, ac praecipisse ut figuram similem faceret, et in praeliis hoc auxilium haberet, quo victorias jura conquireret. Eusebius Pamphilus cum jurejurando imperatorem ipsum dicentem audisset sic refert, quia circa meridiem, declinante jam sole, crucis signum ex lumine factum, et scripturam consertam ei dicentem, *In hoc vince* vidisset ipse et milites qui cum eo tunc essent, LXIX, 888. Signum, in vexillum crucis transformatum, quod Labarum vocatum fuit, proponebatur in praeliis ante omnes ordines; et mirabiliter, divina regente virtute, sagittae hostium figebantur in signo, a signifero autem inter pericula protinus evocabant, 888, 889. Helena, mater Constantinianus imperatoris, per somnum admonita ad Jerusalem properavit, et ibi requisivit sepulcrum Christi. Et palam facto Domini monumento, apparuerunt circa id tres cruces suffossae, et clavi, simul et titulus litteris Hebraicis, Graeca, Latinsque conscriptus: *Jesus Nazareus Rex Judaeorum.* Dicitur quia etiam mortuus crucis lactu surrexit, et mulier longa aegritudine fatigata, crucem veram attingens sanata fuit, 936, 937. De miris quae evenerunt cum Judei, impulsu et auxiliis Juliani apostatae, reaedificare coeperunt templum Hierosolymitanum et de causis cessationis operum, 1038, 1050. Miraculum de demonibus ob crucis signationem fugientibus, 1050. Julianus monachus, senior sacratissimus, orans cognovit mortem Juliani apostatae ea hora qua percussus est, 1061. Jaculum repente delatum, discurrens per brachium in latus Juliani apostatae immersum est. Ex hoc vulnere suscepit terminum vitae. Quis vero justissimum intulerit vulnus, hactenus ignoratur. Aiunt autem quia dum fuisset vulneratus, mox narium sanguine suo complexisset, et in aërem proiecisset dicens: *Galilae, viciati*, 1066. Miracula alia describuntur, LXX, 1297.

S. GREGORIUS TURONENSIS. — In Vita S. Gregorii Turonensis. episc., multa miracula tradit Odo abb., illius scriptor, LXXI, 115-150. Item libri Miraculorum, De gloria martyrum, 705; De miraculis S. Juliani, 800-825; De gloria confessorum, 828-912; De miraculis S. Martini, 913-1010; Vitae Patrum, 1010-1096. Historia Septem dormientium, 1107-1118; Vita S. Aridii abbat., 118-1158.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Vita S. Germani, Parisiens. episc., LXXII, 53-78; I. XXXVIII, 451-479. De sancto Mauricio et sociis ejus, de S. Hilario, Medardo, etc., 103-150. De S. Martino, 328-333. Vita S. Hilarii Pietavicus., 440-451; Vita SS. Albini, Paterni, Radegundis,

Abundant, Remigii, Medardi, Marcelli, Leclini et Mauricii, 488-576.

VITA PATRUM EREMITICORUM. — Vita S. Pauli primi eremite, auctore S. Niconymo; Vita S. Antoni abb., auctore S. Athanasio; Vita S. Hilariis monachi., et Vita S. Malchi captivi monachi, auctore S. Hieronymo; et Vita aliorum, multa continent miracula, LXXIII, col. 89 ad 583; et Verba Seniorum, et Historia Lausiaca, quæ subsequuntur item innumera miracula referunt, 582-1251. Philotheus seu Theophiles, Pratum spirituale, Hefacilla Paradisus, Palladii Lausiaca similiter multa referunt miracula, LXXIV, 13-391. Index rerum indicat partitionem in fine prædictorum voluminum, LXXIII et LXXIV nomina et acta cuiusque sancti, quæ indicem consulere opus habet qui de his cognitionem habere desiderat; nos, ne prolixiores simus, hic dare non debemus, nec alibi, ubi solum Vitam Patrum indicamus.

S. GREGORIUS MAGNUS. — In duobus ejus Vitis, una a Paulo, et altera a Joanne diacono, multa referuntur miracula ab eo patrata, LXXV, 41-242. Item in quatuor libris Dialogorum, ubi tractatur de Vita et miraculis Patrum Italianorum, LXXVII, 180, 430.

S. AUGUSTINUS ANGL. EPISC. — In illius Vita a Gorelino monacho scripta multa leguntur miracula, LXXX, 15-94.

PAULUS EMERITANUS. — In Vita Patrum Emeritanorum sunt multa miracula, LXXX, 118-164.

YANNAHARIUS (S.). — In Actis martyrum tergeminarum Spensippi, Eleusippi et Meleusippi, multa referuntur miracula ab ipsis patrata, LXXX, 185-193. In Vita et martyrio S. Desiderii patris multa sunt miracula, 195-198.

SISEBUTUS. — Vita et Passio S. Desiderii monachi habent annexa quædam miracula a S. Desiderio per vitam et post mortem patrata, LXXX, 377-384.

S. SULPICIUS. — In ipsius Notitia multa miracula referuntur ab illo patrata et in vita et per mortem, LXXX, 575-593.

S. ISIDORUS. — Sunt relata quædam ipsius per mortem miracula in *Prolegomenis*, LXXXI, 147, et in Appendice, 945-967, et LXXXII, 19-56.

S. DESIDERIUS A'DURCENS. — Distincta duodecim miracula referuntur in ipsius Vita, LXXXVII, 259-248.

S. FRUCTUOSUS. — In ipsius Vita referuntur miracula, LXXXVII, 480-470.

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ipsius miracula leguntur, LXXXVII, 481-503.

JONAS. — S. Columbanus Vita, LXXXVII, 1012-1018. Vita S. Eustachii, 1016-1058. Vita sanctæ Attalæ, 1056-1062. Vita S. Bertulfi, 1061-1067. Vita sanctæ Burgundofaræ, 1070-1083. Liber miraculorum S. Joannis abb., 1083-1088. Ibi passim frequentiora referuntur patrata ab his sanctis miracula, quæ cuilibet legenti mira videbuntur et stupenda.

S. ADAMANTUS. — De vita, revelationibus et apparitionibus sanctæ Columbæ, LXXXVIII, 726-776.

S. ALDHELMUS. — Multa de illo scribuntur miracula a Faricio in S. Aldhelmi Vita, I, CXXIX, 61-88.

S. BONIFACIUS. — Ipsius Vita scripta a Willibaldo multa continent miracula, LXXXIX, 601-664.

VEN. BÉDA. — In ipsius ecclesiastica historia quædam referuntur miracula a variis sanctis vitæ patrata, quæ in Indice prædictæ Historiæ videri possunt, XCIV, 25-292; XCV, 152-153 et 222-254.

S. LEODEGARIUS. — Lumen magnum quasi in foras circum et cælo descendens super caput S. Leodegarii refulsit. Tunc tremantes omnes qui hoc signum viderunt, Quid est hoc, inquit, domine, quod paret super caput tuum quasi in circum modum lumen splendidissimum emissum de cælo? Nunquam a nobis simile est visum in vita, XCVI, 343. In Historia illius translationis quædam referuntur miracula quæ tunc ad ejus sepulchrum facta sunt, 341-346. Vita et miracula quinque SS. ablatum et S. Cuthberti, 715-789. Apparitio S. Michaelis et miracula patrata, 1587-1591.

S. HILDEPHONSUS Tolitanus episc. — Vita et miracula referuntur, XCVI, 43-54. B. Virgo Maria S. Hildephonsæ apparet et loquitur, 50.

DAGOBERTUS REX. — Tres martyres illi apparuerunt in somnis, XCVI, 1398.

CLÉOVÉUS, rex Francor. — De miraculis ipsi ostensis, XCVI, 1138.

DIONYSIUS presbyt. — Iste refert quemdam monachum coram imagine sanctæ Mariæ semper Virginis lacrimam illuminasse, et post tertium vel quintum vel etiam sextum annum remedium inextinguibilem reperisse, XCVIII, 1205.

S. LUDGERUS. — Vita S. Gregorii abb. a S. Ludgero et acta S. Ludgeri ab Alfrido scripta habent miracula tum de S. Gregorio, tum de S. Ludgero, CXI, 719-795.

ALCUINUS. — De vita S. Martini Turonensis inter catholico pauperem vestiti, hiemali frigore, ædificata chlamidis parte; quæ etiam parte chlamidis, inter angelos exercitus Domini Jesum, divinitus illuminata, nocte sequente, vestitum asperxit, CI, 659. Illi quidam catechumenus adhærens, subito, sancto absente viro, morte præruptus est; quem S. Martinus precibus profusis resuscitavit, et vitæ redditum baptizavit. Alterum quoque, in quodam agro læque suspensum sacris orationibus vitæ restituit. Tertium, cuiusdam mulieris sententiam filium sola oratione in conspectu populi resuscitavit, 659, 660. Ruentem pinum super se signo crucis opposito avertit, miramque turbam Christo credere fecit. Se ipsum in lecto cuiusdam flammis opposuit, ne innocua læderet ignis lecta, qui sanum incendit idololatris; aliud quoque templum antiquo errore demonibus dedicatum, dum manus non potuit humana, angelico fultus auxilio subvertit. Alio loco gentiliū sacra subvertens, a quodam pagano gladio appetitus, ille nudum ferientis ictu collum opposuit; sed impius retro cadens, suam intelligens impietatem, veniam postulavit a sancto; alteroque librante ictum in sanctum caput, ferrum effugit de manibus. Paralyticam pedibus, totisque resolutam membris, sacra benedictionis infusione, astante populo, pristina redditus sanitati. Proconsularis ærum manus impositione a demonio liberavit, etc., etc., 660, 661. S. Vedasto occurrit cæcus quidam, petens ab eo ut per suæ sanctitatis preces illi restitueret lumen oculorum; S. Vedastus preces effudit et in divina fides pietate, et dexteram cum signo crucis posuit ante oculos cæcicidens: Domine Jesu, qui es lumen verum, qui aperuisti oculos cæci nati, aperi oculos et istius, ut intelligat populus iste præsens, quia tu es Deus solus, faciens mirabilia in cælo et in terra. Mox ille cæcus, lumine recepto, gaudens perexit viam suam, 670. S. Richarii miracula, 690-691. Willibrordi miracula, 702. Miraculum de Christo venturo quod Cæsar Augustus vidit, 1174.

EGINHARDUS. — Historia translationis SS. martyrum Marcellini et Petri, et varia miracula quæ tam seculi sunt in surdis et mutis, contractis et aliis ægris, CIX, 537-590. Miracula intercessionis SS. Probi, Hyacinthi et Hermæ in ecclesia SS. martyrum Marcellini et Petri, CIV, 590-594.

HILDUINUS. — Passio SS. Dionysii, Rustici et Eleutherii, et miracula de iisdem relata, CVI, 25-40.

DUNGALUS. — Ante sanctorum reliquias reguntur demones, CV, 474. Cæcus sanator virtute corporum SS. Geruasii et Protasii, 475. Miraculum quod Mediolani factum est Augustini et Ambrosii temporibus, 477.

AGNELUS. — In libro Pontificali continetur Vita Pontificum Romanorum qui servierunt a S. Apollinari usque ad S. Georgium, hoc est, SS. Apollinaris, Aderii, Eleutherii, Martiani, Calixti, Proculi, Probi, Dathi, Liberii, Agapiti, Marcellini, etc., etc., multa referuntur miracula seu per vitam, seu post mortem ab illis patrata, CVI, 475-750.

JOSEPHUS SACERDOS. — In Historia quam iste dedit de translatione corporum SS. Ragoberti et Zenonis sunt relata multa miracula, CVI, 891-904.

RABANUS MAURUS. — Per reliquias S. Alexandri et quorundam aliorum sanctorum sunt miracula, CVII, 44-68. Ipse fecit multa miracula, nam suis precibus referunt duos cæcos illuminasse, quatuor claudos gressibus formasse, de humanis etiam corporibus plures eiecisse demones, et multis aliis claruisse miraculis, in ipsius Vita, 94. S. Martinus, Aquensi Ecclesiæ præsidens multis et diversis miraculorum virtutibus effudit, CXII, 1494. De miraculis sororum Mariæ et Marthæ, 1495-1508.

WALAFRIDUS STRABUS. — In Vita S. Galli abbatis per vitam et post mortem innumera refert miracula, CXIV, 979-1030. Item in Vitis SS. Othmari, Balthasari, Mammar, 1031-1062. Angelorum et demonum visiones in Wettingi Vita metrice, 1068-1082. De S. Leodegarii miraculis, 1143-1151.

OLDRICUS Cenomanens. episc. — In illius Vita referuntur multa miracula, CXV, 29-106.

S. EULOGIUS. — Triginta sex distincta miracula evolvi facta in translatione bins sanctorum martyrum Georgii, Aurelii et Nathaliæ, CXV, 948-960.

HAYMO Halberstatis. episc. — Dicitur quod de desiderio Auguri, regis Edisenorum, implendo, æquitate hominum faciem suam linteo panno impressit, et misit ad eum, ut qui in propria forma videri non poterat, saltem per impressam imaginem videretur. Tunc ergo discipulus ille discipulus qui missus est, ad Edissam, prædictam ibi Dominicam deportare meruit imaginem, quæ per longa ibi tempora perduravit, donec Constantinopolim cum cælestis reliquiis est asportata, CXVIII, 825. Agapus minor et prophetis de fame futura sub Claudio prophetavit, 826.

Cum officio divina perurgeret Judæos, Placitum quoque qui in morte Christi iniqui iudicii officio functus est, non sinit esse impunitum. Hic ergo a Calc multis maiorum cladibus excruciat, tandem propria manu se transverberans damnat in mortem, 827. Herodes, interfector Jacobi, fratris homini, apud Cæsarem faciens spectaculum in honorem Cæsaris, arrogantissime indutus veste mirabiliter auro et argento contexta, a populi stupentibus ex metalli radiantis fulgore subito appellatur atque ut fiat propitius exoratur. Sed quia appellationem et fastum non repressit, mox percussus ab angelo et incredibili dolore ventris et inflatione correptus, respiciens ad amicos: En ego, inquit, deus vester; ecce percellor confestim et detrahor e vita, 828. Fraus Simonis Magi a S. Petro detecta et extincta, 828. Nero, crudelissimus Imperator, qui in tantum sceleris progressus est quod et in matrem et in fratres, et in uxores et omnia sanguinis proximos parricida exstitit, et incestus ferit, Christianos maxime persequitur, 830. In subversione Hierosolymitana a Tito Vespasiano, Ecclesia fidelium quæ Hierosolyma fuerat congregata, divino recepto responso, prævenit subversionem, et oppidum Pellam nomine trans Jordanem, emigrat. Tunc incredibilibus cædes Judæorum, et primo quidem diræ et inauditas famis exitio plaga intolerabilis divinitus mittitur, in tantum ut bella et cables inter parentes et liberos committerentur, dum non solum e manibus, sed ex ipsis faucibus invicem capere cibum decerneret. Ad ultimum quidem nec loris, vel cingulis, aut etiam ipsi calcementis abstinere; nonnulli et feni veteris festucas edunt. Porro geritur ibi facinus execrabile, neque adhuc apud Græcos, neque apud Barbaros audita: Mulier, quædam, Maria nomine, cum famis ingravescente periculo, et hostis depraedatione omnino jam fame deficeret, pessimis usæ consuetudinibus, parvulum filium qui ei erat sub uberibus jugulat, igni suppositum torret; dimidium quidem consumit, dimidium vero reservat. Prædonibus autem mox, odore carum comperto, ingressæ partem offert, Meus, inquit, hic partus est; solito effici aut matre religiosiores, aut femina mollores; edite, nam et prior comedi. Illico universa regio tam nefarii sceleris amentis repletur. Nec multo post magnifica et famosissima civitas Hierosolymorum capitur, cujus quanta fuerit vastitas, vix scripto comprehenditur; ubi undecim centena millia fame et ferro peremptorum computantur, exceptis quibusque juvenibus electis, qui propter decorem corporis ad triumphum reservantur, cæterisque aliis qui ad opera Aegypti, vel ad secunda marmora, vel ad extrahenda metalla destinantur, vel per provincias vineti in servitutem distraherentur, quorum est numerus neque ad nonaginta millia, 833. Vitula quoque tunc in subversione Hierosolymitana, sacrificii admota in die festo Azymorum, inter manus ministrorum enixa est agnum. Porta vero in interioris ædis area, cum tanti ponderis esset, ut vix a viginti viris clauderetur, vectilibus et seris munita, nocte ultro patefacta est. Vixi etiam currus et armatorum cohortes in aërem ferri, et alia multa, 833. Verba S. Iguatii martyris referuntur, 837. De S. Polycarpo insigni martyre, 840. M. Aurelius, bella infert Sarmatis et Germanis; cujus exercitus dum siti periclitatur, quidam militis Christiani qui aderant, deum supplicat: quorum supplicationibus et pluvias large de celo perflua redidit exercitum, et fulmina crebro coruscantia fugant emiculis hostes, 843. Narcissus, episcopus Hierosolymorum, aquam in oleum convertit quando forte in soleam die vigiliarum Paschas oleum decisset luminaribus, 846.

S. ANSCHARIUS.— Multa refert miracula S. Willibaldi post mortem patrata, et post talem remunerationem ait: Ne prolixior narratio onerosa fiat legentibus, hæc et alia multa intermisimus, quæ tamen plurimorum ore vulgata in populis habentur. Corpus ejus, magnifice collocatum in basilica innumeris claruit virtutum indicibus, et de die in diem meritis beati viri multiplicia tibi crescent miraculorum signa, CXVIII, 1023-1052.

S. LUPUS Ferrariensis.—Quædam sunt miracula in Vita quam scripsit de S. Maximino, CXIX, 665-680. Multa, vero in Vita S. Wigberti, 630-634.

PASCHASIUS RADBERTUS.—Quædam refert miranda in passione SS. martyrum Rufini et Valerii, CXX, 1489-1507. Item in Vita S. Adalardi et alibi. Walae, 1508-1509 et 1557-1650.

WANDALBERTUS.—In Vita S. Goaræ multa sunt releta miracula, CXXI, 630-658. Item, in Translatione reliquiarum SS. martyrum Chrysanthi et Dæcie, 673-682. Et in libro De miraculis S. Othmar, 779-795. Similiter in Vita metrice, Translatione et Elevatione S. Amandi, 931-977.

S. ADÖ Viennensis.—Quidam leprosus, inspectante populo, tacto S. Desiderii, Viennensis episcopi, mandatus est a lepro ab illo die quo S. Desiderius ingressus est

insulam in qua exsiliū subibat, cunctisq. olee plenam, quæ manu illius illuminata fuerat virtute divina permansit indeficiens, semper ardens et suam plenitudinem inexhaustam omnibus manifestans; et quicunque ejuſlibet infirmitatis a sancto pontifice ex eodem liquore perunctus fuisset, illico sanatus abibat, CXIII, 437. Vasculum vini vacuum, mox ductu S. Desiderii in hospitalitatem Dei et largitatem Creatoris, plenum inventum est, 438. Brunnehillis regina, quæ immaniter interemisse iussit S. Desiderium, ipsa justo Dei iudicio, sub Clotario rege, indomitis equis religata brachiis, et erubibus divaricatis, membratim discinditur, 439. Ad sepulcrum S. Desiderii sunt miracula. Quidam pauperculus, omnibus membris contractus, insuper trementibus membris gravi passione agitabatur: hic in qualo virgo ad memoriam S. Desiderii deportatus, mox perfecta sanitate incolumis rediit, ibid. Claudius nomine habebat illam multo tempore tibia claudicantem; accessit; illam S. Desiderio sanandam commisit; oleo ipsius ut perfricta esset, sanisaima effecta, torturam claudicationis amisit, ibid. Mei non potest quot cæci ibi lumen inexpectum receperint, demumque purgati sint, claudi sanati et diversis infirmitatibus diversi curati. Sed et si qui cum fide toleretis æstiam de fusto illo quo sanctum caput illius terebatur est, et quæ obit mar. yr, meritis illius liberantur sive a dolore dentium, sive a typo variarum febrium, sive ab aliis infirmitatibus... Mulier, multis annis a spiritu immundo vexata, huc suorum manibus attracta, et S. Desiderii locum attingit, illico virtute divina curata est, 439, 440, 441. Homo a nativitate cæcus, lumen inexpectum recepit ad tumulam S. Desiderii, in conspectu totius Ecclesiæ. Multaque postmodum ibi Dominus per servum suum operatus est, quæ si universa quis scribere voluerit, volumen longi operis consummabit, 441, 442. S. Theodericus celum edificat facto miraculo, 446. Angelus apparuit S. Theoderico, qui locum secretum ei designat ut construat monasterium, 447. Miraculo Dominus H. Theodericum clarificavit, ita ut plures a malignis spiritibus vexati et variis languoribus detenti ejus orationibus sanarentur, 448. Cum corpus S. Theoderici in feretro positum deferendum fuisset ad sepulcrum, moveri a loco non potuit; ut vero statutum fuit ut deferretur ad suum monasterium et non ad alium locum, et primo definitum fuerat, illico tanta facilitate est motum, ut nullus ponderis esse putaretur, 448. Cæcus, ut tetigit valamen feretri S. Theoderici, continuo ab oculis ejus sanguis profluxit, et lumen recepit, 449. Quidam membris contractus ita ut natibus ipsius plante inhaerent, suis pedibus rediit a sancto sepulcro, 450. In translatione S. Bernardi, cum a tomulo membra hujus sancti pontificis levarentur, visum est senioribus viso alibi, ex quo multa sunt officia languentibus præstita. Vidimus energumenos atque lunaticos hujus liquoris unda potatos, viribus convalescere, sedata impulsione diabolica, 451, 452. Septem alia miracula referuntur cum suis indicibus et circumstantiis, 451, 452.

USUARDUS Sangornensis.—In ejus Martyrologio recensentur multa miracula, 590, et c.

ADREWALDUS.—Historia translationis S. Benedicti et de miraculis, CXIV, 901-948. Vita S. Aigulph, 966-968. Miracula S. Germani, 1208-1270.

ADREWALDUS, monach.—S. Benedicti miracula, 903 et seqq. Miracula S. Aigulphi, 966 et seqq.

ODO Bellovacens.—Quomodo reliquæ SS. Maximet Juliani miraculis illustrentur, 1124.

HERICUS, monach.—Miracula S. Germani, 1161-1211 et seqq.

HINCARUS, Remens.—Vita S. Remigii Remens., CXXV, 1130-1188.

S. BERTARIUS.—S. Scholasticus, caput in manibus declinans et lacrymarum fluxus in mensa fundens, serenitatem aeris ad pluviam traxit ut S. Benedictus frater nondum discederet ab ea, et ait illi: Ecce te rogavi, et audire me noluit; rogavi Dominum meum et audivit me, CXXVI, 983, 991. S. Benedictus ad monasterium reversus, vidit ejusdem sororis suæ animam de ejus corpore egressam, in columbæ specie, oculis secreta penetrare, 986.

S. REMBERTUS.—In ejus Vita ab auctore anonymo scripta quædam referuntur miracula ab illo patrata, 992-1010. Item, leguntur miracula in inventione sive translatione S. Vincentii martyris, et in libro De miraculis S. Germani, et in translatione S. Savini, 1014-1058.

ANASTASIUS Bibliothecarius.—Mortuorum Pontificum Romanorum Vitæ consue et miracula, CXXVIII et CXXVIII. S. Gregorii IV miracula, 1206; Miraculum a S. Maximo gestum, CXXIX, 6-6. De S. Petro Alexandrino, 693 et seqq. De S. Benedicto, 715 et seqq.

WOLFARDUS. — Vita sanctæ Walpurgii virginis multa recenset miracula, 877-890.

S. ODILO. — In translatione SS. Sebastiani martyris et Gregorii papæ multa eorum intercessionem patrantur miracula, CXXXII, 582-622.

S. STEPHANUS Leodiensis. — In Vita S. Lamberti plura reperiuntur miracula patrata sive dum viveret, sive post mortem, 646-660.

HUCRALDUS. — Vita S. Rictrudis miraculis clarescit, 848. Passio SS. Quirici et Julittæ martyr., 851. Vita sanctæ Adelgundis virginis, 857-873. Vita S. Lehwini, 875-878.

S. ODO Cluniacensis. — Duæ Vitæ S. Odonis scriptæ, una ab Joanne, et altera ab Nalgodo monachis, habent diversa miracula ab ipso Odone patrata, sive dum viveret, sive post mortem, CXXXIII, 45-85.

SIGKHARDUS. — De miraculis S. Maximi Trevirensis, 965-976.

FRIGEGODUS. — De vita S. Wilfridi, 979-1011.

UTHO Vita S. Arbogasti, CXXXIV, 1005, 1008.

FLODOARDUS. — Pauca leguntur paginæ tomæ CXXXV, quæ non referant miracula quædam, imprimis tractatus de triumphis Christi, 23-920.

RATHERIUS. — Quædam refert miracula in Vita S. Ursuarii, CXXXVI, 545-552.

WOLSTANUS monach. — S. Ethelwoldi miracula, CXXXVII, 90 et seqq.

JOANNES abb. S. Arnulphi. — De sancta Glodesinde, 222 et seqq. De sancto Joanne abbate, 249 et seqq.

GEZO. — Quædam refert miracula in confirmationem veritatis corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, 592-598, 599.

S. DUNSTANUS. — Ejus Vita ab Osberno scripta habet miracula dum viveret et post ejus mortem, 415-472.

S. FOLCWINUS. — Quoddam miraculum in ejus Vita narratur, 510, 511; item multa ipse refert miracula in Gestis abbatum Laubiensium, 516-532.

ADSO. — Vitæ S. Froloberti, S. Mansueti, S. Basoli; et de translatione et miraculis S. Basoli, Vita S. Bercharii et de miraculis S. Waldeberti 602-700.

S. MAIOLUS. — Vita ipsius Maioli, 779-780. Et miracula S. Maximini, 795 et seqq.

LETALDUS. — S. Juliani Vita, et liber miraculorum S. Maximini abb., 781-820.

S. ADALBERTUS. — Vita et Passio ipsiusmet et S. Adalberti a Joanne Canapario scripta, 859-890.

HROTSUTHA monialis. — Passiones S. Gangolfi et S. Pelagii metricæ scriptæ referunt quædam miracula ab istis sanctis patrata, 1083-1102. De lapsu et conversione S. Theophili, 1102-1110. Historia metrica de conversione D. sperati adolescentis, 1110-1130.

GERARDUS. — Vita S. Romani, CXXXVIII, 173-183.

ANONYMI ix sæculi. — Miracula in Vita S. Amalarii, 191 et seqq.; S. Clodoaldi, 203 et seqq.; S. Bonifacii, 211-217; S. Hidulphi in Vosago, 217, 219.

GESTA EPISCOPORUM ANTISSIODORENSIUM. — Ibi reperiuntur passim miracula ab his sanctis episcopis patrata, 219-391.

BENEDICTUS monachus. — Miracula in monasterio S. Sylvestri, CXXXIX, 13 et seqq.

S. ABBO. — In ipsius Vita ab Almoine scripta sunt reata miracula, 376-414. Miracula S. Edmundi, 513, 516.

HERIGENUS ET ANSELMUS. — In Gestis episcoporum Tuongrensis, Trajectensis, et Leodiensis lector reperiet multa miracula a SS. episcopis patrata, 1003-1121. Vita sanctæ Berendis, 1104-1110. Vita S. Landoldi, 1110-1121. Vita metrica S. Ursuarii, 1225-1229.

S. HENRICUS imperat. — In ipsius Actis et Vita, auctore Adelboldo et in Vita sanctæ Cunegundis imperatricis multa leguntur miracula, CXL, 14-223.

THANGMARUS. — Vita et miracula S. Bernwardi, 583-435

ADEMARUS S. Cybardi monachus. — Miraculum per Hnum sanctæ Crucis injuste detentum, CXLI, 41; alia miracula, 68 et seqq.

BERNARDUS Scholasticus. — De miraculis sanctæ Fidis virginis, 127-162.

S. FULBERTUS. — Vita S. Autherli, 353-368.

MEGINFREDUS. — De vita et virtutibus S. Emmerami, 974-986.

ARNOLDUS. — De miraculis S. Emmerami, 991-1080.

WOLFERUS. — S. Godehardi Vita et miracula, 1165-1230.

ANGELRANNUS. — Ipsius Vita refert quædam miracula 1403-1421; et ipse refert miracula S. Richarii in illius Vita, 1421-1438.

OLIVA Ausonensis. episc. — Miracula in conversione sanctæ Afræ et sociorum, CXLI, 591-596.

ODORANNUS. — Historia translationis SS. Saviniani, Potentiani et sodorum martyr., 788-790.

S. ODILO. — Ejus miracula per vitam, 915.

RODULFUS GLABER monach. Cluniacensis. — Quædam miracula in Aureliana urbe, 634, 612. Corpus S. Guillelmi miraculis claret, 701-717. Vita B. Matolis abbat., et Vita et miracula sanctæ Adhaleide, 943-983.

BERNO. — Vitæ sancti Meginradi et sancti Udalrici, 1176-1204.

WIPPO. — De quodam miraculo quod accidit in die Pentecostes, 1215.

S. LEO IX pap. — Sancti Leonis Vita, auctore Wiburto. CXLI, 467-502. De obitu et miraculis S. Leonis, 505-536.

LEO Atinensis. — Inventio corporis S. Marci, 1412-1421.

SS. ARIALDUS et HERLEMBALDUS martyres. — Eorum Acta coruscant miraculis, 1431-1616.

ANNO. — Ejus Vita refert multa ab ioso re. ejus intercessionem patrata miracula, 1517-1581.

PETRUS DAMIANUS. — In quatuor ejus Vitis quæ leguntur inter Prolegomena ejus operum multa recensentur miracula quæ mirum est legere, CXLI, 113-181. Visio cuidam sacerdoti factæ super Hildebrandum comitem, 506. S. Hilarius Pictaviensis. episc., post obitum B. abbati Fredelino apparuit ut quædam mandet, 511. S. Hilarius puerum resuscitat, 515, 516. Columba super caput S. Severi sedens electionem ejus provocat ad episcopatum. S. Severi miracula, 533, 535. Miracula S. Benedicti, 546, 547. Vita S. Odilonis abb., 928-914. Vita S. Mauri, 943-952. Vita S. Romualdi, 953-1008. Vita SS. Rodulphi et Dominici Loricati, 1008-1024. Passio sanctarum virginum Floræ et Lucilæ, 1026-1032. Epistilo visionum sanctorum martyrum Mariani et Jacobi, 1032-1036. Passim in his Vitis multa referuntur miracula quæ ut citius inveniatur, legendus est index rerum, ut jam de aliis præmonuimus. De variis miraculosis narrationibus, variis apparitionibus, et miraculis, CXLV, 572, 587.

OTHLONUS monach. — Liber visionum tum Othloni, tum aliorum, CXVI, 341-389. Vita S. Volkangi, 390-421. Vita S. Bonifacii episc., 427-433.

ADAMUS, Bremensis. canonicus. — Gesta Hamburgens. pontif., 451-619. S. Joannis Gualberti vita et miracula 165-961.

ARNULFUS, Mediolanensis. cleric. — Gesta archiepiscoporum Mediolanensium, CXLVII, 286-314.

S. GERALDUS. — Liber miraculorum S. Adalardi abbat., 1064, 1078.

S. FORCILDUS. — Liber miraculorum S. Bertini, 1097, 1160.

ALPHANUS Salernitan. — Vita et passio sanctæ Christine, 1269, 1295.

GUAIFERIUS. — Quoddam miraculum refertur in Vita S. Secundi, 1295, 1502. Item in Vita S. Lucii papæ et martyris, 1502-1518.

S. GREGORIUS VII, pap. — In ipsius Vita a Pauli canonico scripta multa sunt miracula ab illo patrata ante et postquam fuerit papa, seu dum viveret et post mortem, CXLVIII, 40-104. Vita S. Almanni Pataviensis. episc., 870-894. Vita et passio S. Tiemonis episc., 891-906; vita S. Anselmi Lucens. episc., 906-910, innumera referunt miracula horum sanctorum intercessionem patrata.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENS. — In his leguntur passim miracula in Ordine rerum indicata, CXLI, 22-195; 272-286.

GODEFREDUS. — In Triumpho S. Remacii leguntur miracula, 291-335. Item in Vita S. Elphegi episc. Cantuariensis, 371-393.

S. ANASTASIUS monach. — Ejus miracula, 431 et seqq.

VICTOR III, pap. — Miracula a S. Benedicto et aliis facta, in monasterio Casinensi facta, 963 et seqq., 1001 et seqq.

DURANDUS Troarnensis. abb. — Miracula de corpore et sanguine Christi in sacramenta facta, 1418 et seqq.

GILBERTUS monach. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435-1446.

WILLELMUS Clusiensis. monach. — Vita Ven. Benedicti monach. Clusiensis, 1459-1489.

HEMMINGUS presbyt. — Vita S. Wolstani, 1189-1191.

RADBODUS Tornacensis. episc. — Vita S. Medardi, 1495-1499. Vita sanctæ Godebertæ virg., 1517-1527.

S. LANFRANCUS Cantuariensis archiepiscopus. — Ipsius miracula, CL, 54 et seqq.

GUILLELMUS abbas. — Miracula ab illo patrata, 910 et seqq.

URBANUS II papa. — Ipsemet Casini miraculo, dolore lateris nimio sanatur, CLII, 34. Miracula claruit, teste Guiberto Novigenti abbate, 261.

VAICANDUS monachus. — Vita S. Hildulfi episcopi, 587-601. Vita S. Deodati monachi, 605-635.

ANONYMUS. — De revelatione, edificatione et auctoritate monasterii Fiscannensis, 701-725.

ANONYMUS Fiscannensis. — Prodigia in constructione quarundam ecclesiarum, et alia, CLI, 715, 717, 729.

S. STEPHANUS, Hungarorum rex. — In ejus Vita Carthitio episcopi scripta, multa sunt miracula, 1207-1235.

SANCTA MATHILDIS regina. — In ejus Vita quadam sunt miracula, 1511-1525.

STEPHANUS, Hungarorum rex. — Miracula in ejus sepultura, 1226. Item nova miracula in elevatione corporis ejusdem sancti, 1250 et seqq.

S. BRUNO Carthusianorum. Institutor. — Ejus conversio occasione mortui qui sese damnatum inter solemnes exsequias e feretro proclamat, 492-496, 526-535. S. Brunonis miracula post mortem, 603-632.

S. HUGO Lincolnensis episcopus. — Christus in hostia apparuit sub specie infantis post mysticam sanctificationem, CLIII, 1036. De stupendo valde miraculo inter manus indigni sacerdotis, de corpore Christi, 1059-1012. Quadam alia miracula, 1105-1115.

S. WOLPHELMUS abbas. — In ejus Vita referuntur multa miracula, 407-431.

EKKEHARDUS Uraugiensis. — Miracula S. Celsti, 1259-1245. De Vita S. Symonis, 1245-1247. De Vita S. Agnitii, 1247-1251. Vita et passio Conradi archiepiscopi, 1251-1267. Historia martyrum Treverensium, 1269-1275. Miracula S. Medoaldi, 1275-1279. Inventio et miracula sancti Mathie, 1279-1296.

EBERWINUS abbas. — De miraculis S. Simeonis monachi, CLIV, 1245 et seqq. Item S. Agnitii, B. Conradi, S. Medoaldi, 1250, 1265 et 1273 et seqq.

GOSCELINUS, Cantuariensis monachus. — Miracula sancti Augustini Anglorum apostoli, in ejus reliquiarum translatione, CLV, 17-46. Miracula S. Swithuni, 48-50. Miracula S. Yonis episcopi Persae, 81-92. Miracula sanctae Werburgae virginis, 97-103. Miracula sanctae Ladgithae virginis, 111-116.

RADULPHUS ARDENS. — Visio S. Joannis evangelistae facta diebus quinque ante obitum, 1322. Alia ejusdem apostoli visio, 1324. Miracula in sanctae crucis inventione, 1375. Miraculum de corpore sancti Bartholomaei apostoli, 1435.

GUIBERTUS abbas de Novigento. — Miracula B. Mariae Virginis intercessionem patrata, CLVI, 564. Puer imaginem alloquitur, cui et ipsa dedit responsum, 617. Juge miraculum cum Jerusalem de igne quotannis accenso, 827.

GOFFRIDUS VINDOCINENSIS abbas. — S. Sixtus S. Laurentium praevenit ad vitam aeternam, CLVII, 42. Miracula quibus Deus in auxilium venit B. Patris Benedicti, 277, 278.

THIOFRIDUS abbas Effernacensis. — Miracula de pace restituta, 306. De suavi odore quem de tunica S. Wilibradi exivit in translatione corporis sui, 1051. Miracula facta per virgas, baculos, vestes et liquores aquae, vini et olei sanctorum, et de S. Nicolao, 372-379. De clavis Dominici et lancea militis, 394. De cruce S. Petri, S. Andreae et de catenis S. Pauli, 396. De lapidibus S. Stephani, et de craticula S. Laurentii, 597. De potestate mirabili sanctorum reliquiarum, 405.

S. ROBERTUS abbas. — Ejus miracula, 1269-1287.

S. ANSELMUS Cantuariensis archiepiscopus. — Ejus miracula, auctore Eadmero, CLVIII, 49-112 et 119.

EADMERUS, Cantuariensis monachus. — Miracula S. Wilfridi, CLIX, 714-753. Miracula S. Bregvini, 754-761. Item, SS. Oswaldi, Dunstani, 761-80.

HUGO Cluniacensis abbas. — Ejus miracula, CLIX, 845-927. Ejus visiones, 951.

GUNDULFUS episcopus. — Ejus miracula, CLIX, 813-836.

SIGEBERTUS, Gemblacensis monachus. — Quadam recensentur miracula S. Basilii Caesariensis episcopi, CLX, 66. Miracula de capite S. Joannis Baptistae, 69. Corpus S. Stephani protomartyris miraculis illustratur, 77. Constantinopoli terrae motus et signa plurima ostenduntur in caelo, 84. Miracula per lignum sanctae crucis, 85. S. Simeon Stylites miraculis claret, 87. Imago sacra quam quidam Judaeus diriperat et telo translexerat, sanguinem emittit, 105. Haec ignem in caelo videntur, portendentes Langobardorum irruptionem in Italiam, 106.

Grande miraculum prodit cum juramento Petrus discipulus de S. Gregorio papa, 111. S. Amandus Elnonensis, per Gallias miraculorum et predicationis gratia clarescit, 115. Signa in caelo Saracenorum invasionem praenuntiantia, 119. Audomarus qui senio caecus erat, intercessionem S. Vedasti illuminatus est, sed pro sua salute et suis precibus iterum obtinuit ut iterum caecus fieret, 124, 125. S. Michaelis apparitio Auberto episcopo, 134. Miraculum sub Constantino imperatore gestum in imagine a quibusdam Judaeis profanata, quem sanguinem emisit, 145. Miracula ad sepulcrum S. Medardi episcopi, 158. Plura portentosa monstrantur per Italiam, 187. S. Eldaricus episcopus, miraculorum gloria claruit, 193. Prodigia videntur in caelo, 194. S. Conradus episcopus, miraculis illustratur, 215. Anselmus episcopus, miraculis innotescit, 227. Miracula visa in caelo in Italia, 250. Miraculum femine, cujus manus sanguine fluunt domum lavaret puerum, 249. Miraculum auxilio sanctae Crucis gestum in civitate Ascalon obsidione, 276, 277. Miracula S. Maclovii, 759. Miracula S. Theobaldi episcopi et martyris, 754-758. Miracula S. Lamberti, 761-810.

FULCHERIUS Carnotensis. — Victoria virtute sanctae Crucis adeptus, 907-910.

BERENGOSUS abbas. — Miracula de inventione sanctae Crucis, 935-981; inter haec reperitur quomodo apostoli Petrus et Paulus Constantino apparuerunt, 971.

B. ROBERTUS de Arbrissello abbas. — Ejus miracula, CLXII, 1034-1056.

JOANNES, S. Audoueni abbas. — Miracula in translatione S. Nicasii martyris, CLXII, 1164.

CALIXTUS II papa. — Miracula S. Jacobi apostoli, CLXIII, 1369-1376. Miracula S. Jacobi Tarentasiensis, 1411-1414.

S. BRUNO Signiacensis episcopus. — Ejus sepulcrum miraculis insignitur, CLXIV, 155.

GUALTERUS canonicus. — De vita et martyrio S. Caroli Boni comitis, CLXVI, 873-942.

RUPERTUS abbas. — De somniis et visionibus, CLXVII, 524, 550, 554, 603.

S. NORBERTUS archiepiscopus. — Ejus miracula, CLXX, 1237-1245.

Ven. HILDEBERTUS. — Ejus miracula, CLXXI, 88. Vita S. Radegundis, 968-966.

HONORIUS Augustodonensis episcopus. — Miracula S. Basilii episcopi, CLXXII, 845, 844. Miracula S. Cypriani, Theophili, Mariae Magdalene, Mariae Egyptiacae, Thaidis, etc., 865-955. Item S. Benedicti, 978.

GAUFRIDUS GROSSUS. — Vita et miracula B. Bernardi fundatoris congregationis de Tironio, CLXXII, 1363-1359.

RODULPHUS abbas. — Sepulcrum S. Trudonis quot die coruscat miraculis, CLXXIII, 44-50.

LEO MARSICANUS monachus. — Miracula S. Benedicti fundatoris monasterii Casinensis, CLXXIII, 490 et 509. De miraculis S. Apollinaris abbatis, 518. Alia miracula, 626, 650, 610, 611, 658, 663; et a 678 ad 1114.

GUALTERUS monachus. — De miraculis B. Mariae Virginis, CLXXIII, 1580-1586.

WILLELMUS monachus. — Tradit miracula quadam Oswaldi Leonis III papae, CLXXIX, 1006, 1021; S. Martini, 1079; S. Eadwardi, 1150; S. Magni, 1146; Gregorii VI, 1187, etc.; S. Ethelredi, 1193, 1194; S. Cenehni, 1195; 1196. S. Wintonii, 1196, 1197; S. Eadmundi, 1197; sanctae Melburgae, 1199; sanctae Fadhurghae, 1199, 1200; sanctae Edgithae, 1200, 1201; et sancti Eadwardi, 1205.

S. BERNARDUS abbas. — De vita et gestis S. Malachiae episcopi, CLXXXII, 1075-1117. S. Bernardi vita et res gestae, auctore Guillelmo monacho, CLXXXV, 225-267; auctore Ernaldo abbate, 267-301; auctore Gaufrido monacho, 301-367; auctore Philippo monacho, 374-386; auctore variis, 386-395; auctore Gaufrido monacho jam dicto, 395, 415; ex libro: Exordium magnum Cisterciense, 416-454; ex libris: De miraculis Cisterciensium monachorum, 454-466. Alia S. Bernardi Vita, auctore Alano episcopo Antiodorensi, 469-521; alia Vita, auctore jam bis citato Gaufrido monacho, 524-530; alia Vita, auctore Joanne eremita, 532-550. Leguntur etiam miracula, 684-765, 880, 905, 943-977; et 995-1193. Unde in istis plus quam millibus columnis indicata, fere millia reperiantur miracula, cum vix quadam non habeat, dum alia multa, ut duo vel tria, aut plus habeant. Hic astutus nauset, nec pater posset nisi ista miracula essent cujusque generis et speciei, unde varietas nutrit lectionem et attentionem ea legentium. Adhuc in hoc volumine sunt tres libri miraculorum aliorum Patrum Cisterciensium, 1271-1583. Lector percontretur haec et illa et fidem in miracula suam consolabit irrefragaliter.

GAUFRIDUS monachus. Claresvicensis. — De spiritu

prophetia quæ S. Bernardus claruit, CLXXXV, 323. De mirabilibus S. Bernardi, 353-410.

HERBERTUS abb. — De libro miraculorum S. Bernardi, CLXXXV, 415-439.

SUGERIUS S. Dionysii Parisiens. abb. — Miracula patris in Cella quam æmista, CLXXXVI, 1235.

ORDERICUS Vitalis monach. — Actus et miracula apostolorum, CLXXXVIII, 101-184. Miracula S. Martialis Lemovicens., 190. Miracula successorum B. Petri, 197 et seqq. Miracula et prodigia ad sepulcrum B. Guthlaci eremitæ, 462. Miracula plurima habentur ad corpus S. Nicolai Myrens. episc. post translationem, 539. Miraculis casus cuiusdam presbyteri episcopatus Lexoviens., 607. Prodigia et flagella celestia, 959.

ANSTLMUS, Haverbergens. episc. — Quomodo primitiva Ecclesia novitate miraculorum et prodigiorum crescebat, 110.

S. JOHANNES CIRITA, abb. — Miracula in ejus Vita, 1663-1668.

PETRUS VENERAB. Cluniacens. abb. — Libri duo de miraculis, CLXXXIX, 852-938. Inter tanta quæ refert miracula in his libris, nun nunc nos narrabimus, ut notetur virtus signi crucis. Ven. Petrus, morbo diurno fatigatus, in lectulo decumbebat. Et ecce subito velut in perturbatam vocem prorumpens, circumjacentes vocavit. Quibus astantibus, horribilem malignorum spirituum turbam sibi apparuisse, seque valde terruisse, narravit. Ita, inquit, mihi conspicui fuerunt, ut mirum mihi sit, si vos latere potuerunt. Qui, signo quidem crucis a me facto pavefacti, statim disparuerunt, pessimas tamen intolerandi fœtoris reliquias recedentes reliquerunt, 950, 931. Visiones et revelationes, etc., 931-951.

S. THOMAS Cantuariens. archiepisc. et mart. — Vita ejus, auctore Edwardo Grim, CXC, 1-56; auctore Rogerio de Pontinico, 56-103; auctore Willelmo filio Stephani, 104-192; auctoribus Joanne decano et Alano abbate, 194-255; auctore Willelmo Cantuariens., 254-257; auctoribus Henrico abbate et Rogerio monacho, 258; auctore anonymo, 264-266; auctore Benedicto abbat., 268. Passio, auctoribus anonymis Lambertiens., 278-318; 318-328; 328-330; 330-333; 333-344; 344-352; adhuc et una Vita, anonymo auctore, 352-370, referunt innumera miracula, quæ sigillatim referre onerosissimum opus esset.

HERBERTUS de Bosham. — S. Thomas gloriosa mors revelata, 1281.

GERMONUS, præpositus Reicherspergensis. — De vita et virtutibus S. Wintonis abbat., CXCIV, 1427-1443. De ejus obitu, 1433-1444.

EKBERTUS abb., B. MATERNUS, Trevirens. episc. — De morte suscitator per baculum S. Petri, CCXV, 23. S. Dionysii insigne miracul., qui post martirium caput suum gerens perambulabat, 25. Visiones, signa, etc., in Vita sanctæ Elisabethæ virgin., 120.

S. AELNEDUS abb. — Ejus miracula, 200. Edwardi regis Anglor. miracula, 753-775. Quomodo monialis in carcere dejecta miraculo liberata est, 791.

S. HILDEGARDIS abbatissa. — Natales, res gestæ et scripta, CCXVII, 9-84; Vita auctoribus Gaudefrido et Theodrico monachis, 91-159. Scilicet seu visiones et revelationes, 584-738. Vita S. Ruperti, 1081-1093; et S. Disibodi, 1093-1116.

JOANNES Saresburiensis Carnotens. episc. — Vita S. Anselmi, CCXIX, 1010-1040.

PHILIPPUS DE HARVENG abb. Bonæ Spei. — Vita S. Augustini, CCIII, 1206-1234. Vita et miracula S. Amandi, 1234-1300. Passio sanctorum martyrum Cyrilli et Juliane, 1305-1311. Passio S. Salvii martyris, 1315-1323. Passio S. Faillani martyris, 1325-1337. Passio Gildoni confessoris, 1338-1350. Vita sanctæ Waldevrudis, CII, 1375-1392. Passio S. Agnetis martyris, 1387-1392.

REINERUS monach. — Miracula in vita S. Thiebahii monach., CCIV, 78. Revelationes et miracula duorum duorum, 81. S. Volodenis miracula, 210.

S. STEPHANUS DE MURTO. — Ejus Vita, auctore Gerardo priore Grandimontensi, CCIV, 1011-1071. Innumera ibi deserviantur miracula per vitam et post mortem a S. Stephano patris.

GUILLELMUS DANDINA abb. Grandimontens. — Vita Egonis de Lacerta, CCIV, 1181-1222.

PETRUS BLESSENSIS. — Quædam miracula narratur, CCVII, 494.

S. MARTINUS Legionensis presbyt. — Ejus Vita, auctore Luceo episcopo Tudensi, CCVIII, 2-22.

WILHELMUS abb. S. Thomæ de Paracello. — Ejus Vita, auctore anonymo, CXX, 589-656.

STEPHANUS Tornacens. episc. — Quidam Hugo a mortuis resurrexisse dicebatur, et finem mundi annuntiabat, CCXI, 509.

ADAMUS Persenæ abb. — Per B. Mariam Virginem ægri curantur, CCXI, 703, 753, 760. Miraculum miraculorum, virginitas cum fecunditate, CCXI, 764, 785.

HELMANUS monach. — Quomodo Petrus diaconus vidit columbam ad aurem B. Gregorii, verba quæ scriberet augerentem, CCXII, 731. Mortui apparentes suis, 731-734. Visiones, apparitiones, etc., 771, etc.

SICARDUS Cremonens. episc. — B. Martinus miraculis coruscavit, CCXIII, 594.

INNOCENTIUS III pap. — Sacramenta Christianis sunt miracula quotidiana, CCXVII, 572. Majora sunt miracula quæ nunc sunt spiritaliter quam illa quæ in veteri lege fiebant corporaliter, 536.

V. — De falsis miraculis.

Certum est Satanam se transfigurare in angelum lucis, signa facientem stupenda ad evadendos, si fieri possent, etiam Dei electos; hæmones, utpote spiritus tenebre momento ubique esse; totum orbem illis locum suum esse; eos quod ubique gerant, tam facile seire quam enuntiant. Unde eorum velocitas ut quid divinum ereditur. Auctores videntur esse eorum quæ annuntiant. De insalutari aeris, de vicino siderum et de commercio nubium celestia rapiunt et quædam temporum sortes repræsentant, delitescentes etiam sub nominibus et imaginibus mortuorum, quibusdam signis fidem divinitatis operatur et emulantur ipsammet divinitatem dum furantur divinationem. Adhuc in templis se occultabant paganorum, et sub status et imaginibus, ut sic veritatem caligine obducerent, avium volatus gubernarent, sortes regerent, oracula efficerent falsis pluribus involuta et temperant ambiguitates in eventus. Nec mirum olim illos scire dispositioes Dei, quia prophetis crucinantibus eas exceperant, et nunc etiam eos scire; quia lectionibus Scripturæ sacras resonantibus eas carpunt. Eorum præstigia profani a veritate intelligere non valentes, ab illis attribui putabant imperia, victorias, opes, eventus prosperos rerum, et reipublicæ et periculis imminentibus liberationem. Inde Romani ceterique omnes ethnici veros esse deos suos contenebant, qui stupendis signis, miraculis, prædictionibus, oraculis, divinationibus ac factis quibusdam, quæ cunctas creaturarum vires superare videbantur, suam divinitatem et omnipotentiam sæpe sæpius comprobarent. Et hæc certe quæ extra solum naturæ ordinem acta esse opinabantur, illorum oculos et mentes sic fascinant et per suum omnino habuerint ea soli deorum potestati esse tribuenda; at in requentibus ostenditur hæc argumentationem ab his tantum profert et urget qui veram ignorabant effectuum illorum causam. Semolis quippe inanibus præjudiciis agnoscere potuerunt ea omnia facta fuisse hæmonum arte maxima, malis artibus, dolis, fraudibus ac peritiis quibus hi mendaces impurique spiritus inausus hominibus plane illudebant. Huc etiam accedit quod ethnici infantes nequebant plura extraordinariis deorum, uti putabant, suorum factis similia ab hominibus magis deditis eorumdem hæmonum dolis ac fraudibus edita fuisse. Quis ergo, nisi insanat, hos idcirco veros deos esse dixerit? quæ porro ac quanti ponderis sint hæc argumenta quibus patres ea confutarent videre est in operibus primorum Patrum, videlicet, Tertulliani, Apolog., I, 401-432 et Dissertat., 874-899; Minucii Felicis, Octav., III, 312-331 et Dissertat., 589-643; Cypriani, De idolol. variet., IV, 568-575; lib. ad Demetrianum, IV, 344-364; Commodiani, Carm. advers. Gentium deos, V, 302-382; Arnobii, De apul. advers. gentes, V, 714-1290; Lactantii, Divin. institution., VI, 350-354, et Dissertat., 825-1016, etc.

TERTULLIANUS. — Cressus Lydiæ rex misit ad varia deorum oracula nuntios qui ea consulerent et arscilarentur quid ipse in Lydia ageret. Singulorum autem responsa cum accepisset, nullum probavit, nisi Delphici Apollinis qui ea, cum ab illo revera agebantur, hoc responso edidit: « Testudinem pariter et agnum conculca in lebeo hæmon exort opereulo hæmon imposito, » 400, 878. Idem cum cogitaret bellum inferre Persis, Apollinem Delphicum, cujus templum infinitis opibus et donariis exornaverat, de futuro hujus belli eventu consuluit, et hoc plane ambiguum responsum accepit: « Cressus Halys superans magnam pervertet opum vim, » 400, 878. Item, Pyrho consulenti fuit responsum ambiguum: « Suides: » « Dico te, Pyrho, vincere posse Romanos, » 409, 877, 878. Phantasma Cantorum hoc est, quod hæmones inducant effugiem Castoris et Pollucis, ac sic in tanta velocitate celeberrimorum Romanorum de Persæ regis victoria Romanis eodem die annuntiaverunt quo reperta fuerat, 410. Tuscia aquam erithro gestans, 409 et 876. Claustra cingulo navem promovens, 410, 876.

legitur : Tiemone martyr-
cuciat et defuncto, ut
membra de terra le-
varentur, Deus ponderavit illa,
na montium fundam-
entum ullo pot-
est rex audivit
suis quod
neillo in-
Mach-
facien-
se re-
nam suis testibus post mortem
m. Ecce manifestum est, quem
rissimum, et ideo potestatem
embris. Ergo quia vos non
is quatenus illum honori-
ent sepelire, et quem epi-
ortem dignum patronum
vili quæ audierant regi
904.

Episc. — Vespas-
Titi Hierosolymo-
bus placuit inira-
nationibus Dei
a vel falsa po-
torem, qui-
is claudis
adierunt,
quieta
ret, et
vit;
is;
m.

... texere,
nem, sed in lati-
neoratum, supervacuum
extis animatum divinare præ-
manci quoque vera, quæ in rugis ma-
se posse gloriantur. Pythonicorum vero eo
est consultatio quo fallacia malignorum spi-
rituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive
non, in pro-
posito semper habent ut noceant. Fallunt au-
tem interd-
um studio fallendi, interdum cæcitalis suæ er-
rore decer-
ti; id tamen agunt assidue, ut futurorum consilii
per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum
obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces
inventi fu-
erint, aliquo rationis velamento suam quærant tue-
rifallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec auditores
suos præcipitent in ruinam. Cui enim a sæculo vatium pro-
fluere responsa? Croesone, an Pyrrho, aut præcedentium,
aut subsequen-
tium cuiquam? Dux Thebanus, dum de ora-
culo sperat victoriam, fratribus mucrone perfoditur. Et tamen
avus L-
sius successus belli visus est polliceri. Quid enim
aliud significaret, quod post multas ambages intulit :

Certa est victoria Thebis ?

Cæterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut
fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo ma-
litiæ tueatur, subiecit :

Hei mihi ! per gladios vicit pater.

... Croesus maxima regna, si Halin transgrediatur, de ora-
culorum fide sibi subjectum iri condidit. Sed cum res in
contrarium cesserit, fallax Apollo, se unius verbuli æqui-
vocatione absolvit ab invidia mentiendi. Quid Pyrrhus?
Romanis victis, quos sæpe in acie virtute fuderat, beneficio
Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus,
in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi
minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionensis. presbyt. — Huc quæstioni
De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimo-
nium præclaredigestum, ut finis coronet opus, adducemus,
quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus pri-
morum Patrum, mire clucebat quod ad dæmones referenda
sunt perplura miracula pagavorum, hæreticorum, achi-
smaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse,
quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis
ait: Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare
non possint; et mali ita vitio obscurati, ut bene vivere
nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati,
vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tra-
dit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent dæmones,
scilicet subtilitate naturæ, pariter experientia temporum,
pariter revelatione supernorum spirituum, quorum scientia
etiam magicæ artes exercentur, quibus tamen tam scientia
quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces,
vel ad admonendum fideles, vel ad excedendam proban-
damque justorum patientiam. Unde R. Augustinus, Video,
inquit, infirmæ cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet,
ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi
Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed
illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia,
quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas,
id est, sciniphes, ventum est, omnino defect. Cur ergo
magi non potuerant facere sciniphes, nisi quia major aderat
dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et
magi confessi sunt dicentes: *Dignus Dei est hic, Dei scilicet*
manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait B. Isidorus, ex
traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plu-
rimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et
internorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam
aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et
necromantia. Nec mirum de magorum prestigiis quorum
in tantum prodire maleficiorum artes, ut etiam Moysi si-
millimis resisterent signis, vertentes virgas in dracones et
aquis in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Ba-
ctrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in
prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum
millia versuum ab ipso condita indicis voluminum ejus
declarentur. Hanc artem multa post sæcula Democritus
amplavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplina
effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Cires quæ
socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Elog. vii, 70).
Legitur et de sacrificioquo Arcades deo suo Licio immo-
labant, ex quo quicunque sumerent, in bestiarum formas
convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium
quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magi-
cis artibus excellebat; ait enim :

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit ; at aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluvii, et vertere sidera retro ;
Nocturnosque ciet Manes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.*

VIRG. *Æneid.*, iv, 487.

Quid plura? si credere fas est, Pythonissam, prophe-
tæ Samuëlis animam de inferni abditis evocare, et vivorum
præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse
credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Sa-
tanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait :

*Traditur hinc extinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas.....*

At alias damnasse neci.

Et post paululum adjecit :

*Murmure nam tenuis magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars
dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et
malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a
Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque
damnanda, CCVIII, 566, 567.

Hercules de Appio et Jupiter de Atinio, et Minerva de Cerere. Hinc quod serpens urbem Romam pestilentia liberavit, Epidaurum accersitus, 357—341.

EUSEBIUS PAMPHILUS. — Spectra in urbibus quæ Licinio parebant visa, VIII, 38.

JUL. FIRMICUS MATERNUS. — Constantis veterum Christianorum opinio sub statu et imaginibus deliteret demones, XII, 1613. De Serapide, Palladio et aliis, XII, 1011—1024.

CASSIODORUS. — Licinius, contra Constantinum pugnaturus, spem victoriæ habebat per divinationes et sacrificia. Dicitur eum tunc expertum divinationem Miletii Geminique Apollinis, eique consulenti de bello respondisse per dæmonium his duobus versibus quos Græce scripsit Homerus.

*O senex, valde te juvenes pugnaturos observant
Tuaque vita soluta est, sævæque te senectus excipiet.*

IX, 891. Juliani Apostatæ post mortem, compertas sunt magiæ; nam ingredienti in templum, invenerunt in ra principis simulacra; viderunt mulierem capillis apertis, extensas habentem manus, cujus uterum aperuerat, ut Persarum victoriam in jecore inspiceret. In Antiochia plurimas arces in palatio humanis aiunt capiti- bus plenas fuisse compertas, et innumera in puteis dæmersa corpora mortuorum. Post ejus mortem, communi- ter clamabant omnes: Maxime satue, ubi sunt tua vaticinia? Vicit Deus et Christus ejus, 1003, 1004.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quidam divitum Roma- norum, relicta uxore fuerat a S. Gregorio Romano pon- tificis communione privatus. Quod ille molestissime fe- rens, et auctoritatem tanti pontificis evacuare non præ- valens, magorum suffragia requisivit. Qui, magnis mune- ribus persuasi posse se suis carminibus agere, ut im- misso dæmone, tandem caballus pontificis vexaretur, quo- usque cum sessore suo, periclitaretur, fiducialiter promiserunt. Hoc incestus iudex pollicitatione letatus ma- gus juxta viam qua pontifex ad stationem profecturus erat in edito stare permisit, ut videre transeuntes, non videri a transeuntibus possent. Cumque magi ex plantatorum mappatorumque processionebus magnum pontificem cognovissent, immisso dæmone, tam fortiter ejus equum vexari fecerunt, ut nunquam a sessore sive a stratoribus teneri posse putaretur. Tunc S. Gregorius, revelante Spiritu sancto, dæmoniacam submissionem cognoscens, sancto crucis signaculo, tum caballum a præsentis rabie liberavit, quam maleficus ex latente vulnere jubens deponere, perpetua cæcitate multavit, LXXV, 101.

ALCUINUS. — S. Vedastus quodam tempore visitavit equitalem quandam Deo devotam feminam, et ascenso equo ad propria remeare disponebat. Sed mulier prædi- cta, equitantis patris vestigia sequens, obtulit S. Vedasto filium. Eo accipiente itaque infantem, equus feroc factus est, et huc illucque dentibus frendens, pedibusque calcitrans, et toto corpore insanien- s, incognito impetu per campum discurrere cepit; sed cum S. Vedastus orasset, puer non læsus fuit et equus redditus est mansuetudini suæ. Mater filium suum super terram sanam et ridentem suscepit in ulnas suas. Ipse tamen S. Vedastus non equo iter agere, sed asello mansuetissimo ex eo tempore voluit. Sic ergo, miserante Deo, tentatio maligni hostis illi versa est in laudis honorem, et superbia equi a dæ- mone fuit S. Vedasto humiliatis gratia et mapistra (I, 687, 688).

HAYMO. (Ex S. Augustino, epist. 86.) — Quidam Si- mon Samaritanus, caput totius pravitatis, et principium totius hæresis, sub Claudio Cæsare magicis artibus et ope dæmonum sublevatus, in urbe Roma deus decernitur, et simulacri potitur honore, collocati inter duos pontes fluminis Tiberis, habens etiam titulum Latinis verbis: *Simoni deo sancto*. Sed non diu permanet, fraude divi- nitus detecta, CXVIII, 828. Apud Alexandriam ingens templum Serapidis deiecit, in quo tam vastum erat ipsius Serapidis simulacrum, ut dextera unum parietem, alterum lava perstringeret, quod monstrum ex omni gene- re metallorum signorumque compositum ferbatur. Hoc idolum dicebant statutis diebus salutari a sole. quoniam arte erat compositum, ut per fenestram exiguum, radius solis directus os et labia ejus populo inspectante illustraret. Sed et in eodem tempore signum solis ex subti- lissimo ferro fabricatum, magnete lapide desuper inque- ribus infixio, ipsamque trahentibus movebatur deorsum, et tanquam ad salutandum Serapim altius elevabatur. Sed cum ad subvertendum hoc simulacrum Christiani insurgerent, paululum terribi retardantur, gentibus pro- certo asserentibus, quod si humana manus illud tetigisset, terra delibescens illico solteretur in chaos, cælumque rue-

ret in præceps. Tum ecce unus ex militibus, fide con- calecens, correptam bipennem maxillæ veteratoris in- dit. Exinde Serapis distrahitur et exurit; et tunc fraus comperta est: per subterraneos aditus simulacrum ingrediebatur vates dans oracula et aliæ multæ pagano- rum fraudes tunc deteguntur, 873, 874.

RATHERIUS Veronens. episc. — Quomodo diabolas quædam prodigia magicis artibus agere potest, CXXVI, 153, 154. Quæ potestas ipsis ex Deo permittente venit, 154. Habes S. Augustini auctoritate multa posse dæmones per angelicam illam suam naturam, quæ etiam non possunt per prohibitionem divinam; nihil vero posse, nisi data desuper potestate, vel ad fallendos fallaces, sicut Ægyptios, quorum similes sunt quæ fallacias diaboli aut venerantur tanquam divinas, aut desiderant tanquam proficuas, cum multum etiam illis sint detestabiles, qui eas exerceant, imo per quos exerceantur, tanquam virtutes, 157.

OLIVA Vicens, episcop. — Cum obsessiones dæmonum quædam speciem habeant miraculi, etsi non sint, nisi Deo permittente, quod nihil aliud quod pertineat ad miracula falsa adducitur post tertium Ecclesiæ sæculum, nisi stupenda quæ a corporibus a dæmonio vexatis aut possessis fiebant, ad ultimum sufficit unum præclarum referre exemplum de audacia et astutia dæmonum ad decipiendum animas quæ sibi ipsæmet devotent ad malum; est exemplum sanctæ Afræ et sociarum meretricum, quæ, pro eorum vita, etsi non visibiliter insanirent, ut solebat obsessi, nihilominus, diabolici catenis vinctæ, veræ ob- sessæ erant, ut apparebit, cum dæmon eas sibi in po- tatem vindicabat, suumque bonum eas esse contendebat. — Erat Narcissus episcopus eodem tempore quo Diocletiani ferebatur insanis. Nesciens ubi intraret, profugus ad me- rettricem ingressus est, Afram nomine, cum diacono suo Felice. Cum spes emendationis et conversionis Afræ et sociarum appareret, cumque Narcissus et Felix orarent, apparuit Ægyptiis quidam nigrior corvo, nudus et vul- neribus elephantiasis toto corpore plenus, quidam motum cepit et dicere: O sancte Narcisse episcopo, quid tibi cum mea chara Afræ? Quid tibi cum ancillis meis, quæ ego semper in amicitia mea habui? Deus tuos mundas animas et munda corpora diligit, istæ jam meæ sunt, alia esse non possunt. Numquid ego intro ubi castitas regnat? Numquid locum invenio ubi est spiritus castitatis? Ille tu quid intrasti, ubi inquinata sunt corpora et polluta sunt animæ? Tunc Narcissus dixit ei: Jubeo te, immonde spiritus, ut des in responsum quod te interrogo. Dic mihi, damnate: Scis Dominum meum Jesum Christum Nazarenum tentatum, flagellatum, etc.? Respondit dæmon et dixit: Utinam mihi hoc nescire licuisset! Nam ea hora, qua crucifixus est, Princeps noster fugiens a facie ejus in templum Dei se misit, et ideo velum templi scissum est, tunc saxa, etc., quod princeps noster ab eo crucifixus es, tentus est et catenis igneis est religatus. Respondit Nar- cissus et dixit: Quod nomen est principis vestri? Dixit ei dæmon: Satan nomen est illi. Dixit ei Narcissus: Dic mihi, quid peccavit Dominus noster Jesus Christus, ut tanta pateretur? Dixit ei dæmon: Numquid peccavit? Dixit ei Narcissus: Et qui nunquam peccavit, quare tanta pas- sus est? Respondit dæmon: Non pro suis peccatis passus est, sed pro alterius. Dixit ei Narcissus: Ex ore tuo te condemnas, immonde spiritus. Cum ergo scias Dominum meum Jesum Christum non pro suis, sed pro alienis pec- catis occisum, discede ab his mulieribus, quia pro illis pas- sus qui ad fidem ejus et gratiam confugerunt. Dixit ei dæmon: Quare docet lex sancta, et jubet ut res alienæ non tollat a'iquis, tu qui sanctus es, res meas quid tollis? Quid mihi tollis animas, quas mihi lucratus sum? Dixit ei Narcissus: Et fractor et fur es tu, ab initio damnate et in- veterate; nam istas animas a Creatore suo et Domino tu separasti; ego modo te furum teneo, et Creatori crea- turam suam restituo. Respondit ei dæmon dicens: Et ego creatura ejus sum, ergo et me Creatori meo restitui. Dixit ei Narcissus: Tu ipse ore tuo confessus es Christum pro peccatis hominum passum; etsi quomodo pro peccatis ho- minum passus est et pro dæmone passus esset, te resti- tuerem Creatori tuo; nunc autem sic passus est pro pec- catis hominum ut et vestrum principem ligaret in infernum et principatum diriperet. Dixit ei dæmon: Modo jubet me hic manere ista nocte. Dixit ei Narcissus: Si potes nobis- cum manere, mane. Dixit ei dæmon: Si expendis manus tuas ad cælum et flectis genua tua et psallis Deo tuo, non possum hic manere. Dixit ei Narcissus: Nunquam tibi sit bene, immonde spiritus; non solum autem ego, sed et isti omnes tota nocte mecum Domino nostro flectent genua et laudes et una nobiscum canent. Tunc dæmon dixit vocem terribilissimam et multum emittens, nusquam comparuit, XLII, 595-597.

S. GREGORIUS VII pap. — In Vita seu Passione S. Tie-

monis legitur : Tiemone martyre inter tormenta immaniter excruciato et defuncto, ut homines conati sunt sancti martyris membra de terra levare, Deus ponderavit illa, quasi maxima montium fundamenta, et nec minimum digitorum membrum ullo poterat artificio levare gentilis turba. Ut autem rex audivit hoc factum miraculum, perterritus est cum suis quod tam inaudium perpetrasset homicidium. Et, concilio inito, misit ad suum consiliarium, nefandissimum idolum Machmit nominatum. Quæ gesta sunt nuntiavit; quæ adhuc facienda essent inquisivit. Cui statim idolum tale fertur dedisse responsum : Magnus et potens est Deus Christianorum; nam suis testibus post mortem da vivere in regno cælorum. Ecce manifestum est, quem cecidistis, suum esse familiarissimum, et ideo potestatem habere non potestis in illis membris. Ergo quia vos non potestis dare licentiam Christianis quatenus illum honorifice, et maximum Patrem studeant sepelire, et quem episcopum meruere viventem, post mortem dignum patronum se habere gaudeant. Et reversi nuntii quæ audierant regi suo deulere responsa, CXLVIII, 903, 904.

JOANNES SARESBURIENS., Carnot. episc. — Vespasianum Judææ vastatorem, patremque Titi Hierosolymorum pii evorsor, ut quibusdam scriptoribus placuit miraculorum signis ad faciendam vindictam in nationibus Dei digitus excitavit (nos vero hæc miracula ficta vel falsa potius putamus). Ipsum namque necdum imperatorem, quidam e plebe luminibus orbatus; itemque alius claudius crure debilis, sedentem pro tribunali pariter adierunt, orantes opem valetudini, eo quod sibi foret in quiete monstratum, oculos restituendos, si eos ille inspiceret, et crur debili roborandum, si illud dignaretur calce contingere; orantibus amicis, licet invitus, utrumque tentavit; nec defuit eventus, CXCIX, 426. Quid de necromantiis, quorum impietas, Deo auctore, per se ipsam ubique jam viluit, nisi quod morte digni sunt, qui a morte conantur scientiam mutare? Nam de auspiciis, auguriis, ariolis, pythoniis, aruspiciibus et aliis, quorum piæ multitudine lædiosa est enumeratio, productionem sermonem texere, cum nemo istorum jam progrediatur in lucem, sed in latibulis, si quis est exerceat opera tenebrarum, supervacuum est. Aruspices pro par'e in exitis animarum divinare prædictum est. Chironantici quoque vera, quæ in rugis manuum latent, se nosse gloriantur. Pythonicorum vero eo perniciosior est consultatio quo fallacia malignorum spirituum in his est manifestior, qui sive mentiantur, sive non, in proposito semper habent ut noceant. Fallunt autem interdum studio fallendi, interdum cæcitatibus suæ errore decepti; id tamen agunt assidue, ut futurorum consilii per omnia videantur. Inde est quod ambiguitate verborum obnubilare student oracula, ut cum mendaces, aut fallaces invenerint, aliquo rationis velamento suam querant tueri fallaciam. Sic utique fallere non desistunt, donec auditores suos præcipitent in ruinam. Cui enim a sæculo vatum profuere responsa? Cræsonem, aut Pyrrho, aut præcedentium, aut subsequenitum cuiquam? Dux Thebanus, dum de oraculo sperat victoriam, fratris mucrone peroditur. Et tamen avus Læius successus belli visus est polliceri. Quid enim aliud significaret, quod post multas ambages intulit :

Certa est victoria Thebis?

Cæterum ne, interempto duce, mendacii arguatur, ut fallaciam ambigua veritatis nota obduceret, quo malitiam tueatur, subjecti :

Hei mihi ! per gladios viciit pater.

... Cræsus maxima regna, si Halin transgredieret, de oraculorum fide sibi subjectum iri confidit. Sed cum res in contrarium cesserit, iailax Apollo, se unius verbuli æquivocatione absolvit ab invidia mentendi. Quid Pyrrhus? Romanis victis, quos sæpe in arce virtute fuderat, beneficio Phœbi sibi promittit imperium, sed irreparabiliter stratus, in se ipsum retorsit culpam, qui amphibologiam oraculi minus utiliter intellexit, etc., 461, 462.

S. MARTINUS, Legionens. presbyt — Huic quæstioni De falsis miraculis antequam finem imponamus, testimonium præclare digestum, ut finis coronet opus, adducemus, quo bene intellecto, ut jam annotavimus in operibus primorum Patrum, mire lucebit quod ad dæmones referenda sunt per plura miracula paganorum, hæreticorum, schismaticorum etiam; nec tunc iis fidem adhibendam esse, quidquid velint probare. Unde S. Martinus Legionensis ait: Boni angeli per gratiam ita sunt confirmati, ut peccare non possint; et mali ita vitio obcurati, ut bene vivere nequeant. Licet mali angeli per malitiam ita sint obstinati, vivaci tamen sensu penitus non sunt privati. Nam, ut tradit S. Isidorus, triplici acumine scientiæ vigent dæmones, scilicet subtilitate naturæ, partim experientia temporum, partim revelatione supernorum spirituum, quorum scientia etiam magicæ artes exerceantur, quibus tamen tam scientia quam potestas a Deo data est, vel ad fallendum fallaces, vel ad admonendum fideles, vel ad exercendam probandamque justorum patientiam. Unde B. Augustinus, Video, inquit, infirmas cogitationi, quid possit occurrere, cur scilicet, ista miracula magicis artibus fiant. Nam et magi Pharaonis serpentes fecerunt, etiam et alia plura. Sed illud est amplius admirandum quomodo magorum potentia, quæ serpentes facere potuit, ubi ad muscas minutissimas, id est, scinipbes, ventum est, omnino defect. Cur ergo magi non potuerunt facere scinipbes, nisi quia major aderat dominatio prohibentis Dei per Spiritum sanctum. Quod et magi confessi sunt dicentes : *Digitus Dei est hic*, Dei scilicet manifesta virtus operatur hæc miracula.

Hæc vanitas magicarum artium, ut ait R. Isidorus, ex traditione angelorum malorum in toto terrarum orbe plurimis sæculis valuit per quamdam scientiam futurorum et infernorum, et evocationes eorum. Inventa sunt etiam aruspicia, augurationes, et ipsa quæ dicuntur oracula et necromantia. Nec mirum de magorum præstigiis quorum in tantum prodire maleficiorum artes, ut etiam Moysi similis resisteret signis, vertentes virgas in dracones et aquas in sanguinem. Magorum primus Zoroastres, rex Bactrianorum fuit, quem Ninus, rex Assyriorum, interfecit in prælio; de quo Aristoteles scripsit quem vices centum millia versuum ab ipso condita indicis voluminum ejus declarantur. Hanc artem multa post sæcula Democritus ampliavit, quando et Hippocrates medicinæ disciplinam effloruit. Fertur et quædam maga famosissima Circe quæ socios Ulyssis mutavit in bestias (Virgil. Egl. vii, 70). Legitur et de sacrificio quod Arcades deo suo Licio immolabant, ex quo quicumque sumerent, in bestiarum formas convertebantur. Hinc apparet non esse in toto dubium quod nobilis ille poeta scribit de quadam femina, quæ magicis artibus excellebat; ait enim :

*Ecce se carminibus promittit solvere mentes
Quas velit; aut aliis duras immittere curas,
Sistere aquam fluvii, et vertere sidera retro;
Nocturnosque ciet Manes. Mugere videbis
Sub pedibus terram et descendere montibus ornos.*

VIRG. Æneid., iv, 487.

Quid plur.? si credere fas est, Pythonissam, prophetæ Samuelis animam de inferni abditis evocare, et vivorum præsentare conspectibus, si tamen animam prophetæ fuisse credamus, et non aliquam phantasmaticam illusionem, Sætanæ fallacia factam.

Prudentius quoque de Mercurio ait :

*Traditur hinc extinctas assumpto moderamine virgæ
In lucem revocasse animas....
At alias damnasse neci.*

Et post paululum adjecit :

*Murmure nam tenues magico excitare figuras,
Atque sepulcrales scite incantare favillas,
Vita itidem spoliare alios, ars noxia novit.*

In omnibus ergo supra dictis (et nos idem dicimus), ars dæmonum est ex quadam pestifera societate hominum et malorum angelorum exorta. Unde cuncta vitanda sunt a Christianis, et omni penitus execratione repudianda atque damnanda, CCVIII, 366, 367.

VI. — INDEX ALPHABETICUS

PATRUM QUI CHRONOLOGICE TANTUM IN PRÆCEDENTIBUS QUÆSITIS COLLECTI SUNT.

- Abbo (S.), CXXIX.
 Adalbertus, CXXXVI.
 Adamanus (S.), LXXXVIII.
 Adamus Brem., CXLVI.
 Adamus Pers., CCXI
 Ademarus, CXLII.
 Ado (S.), CXXIII.
 Adrewaldus, CXXIV.
 Adso, CXXXVII.
 Ælredus, CXCVIII.
 Agobardus (S.), CIV.
 Agnellus, CVI.
 Alcuinus, CI.
 Aldhelmus (S.) LXXXIX.
 Aldricus, CXV.
 Alphanus, CXLVI.
 Ambrosius (S.), XIV.
 Anastasius Bibl., CXXVII.
 Angelrannus, CXXI.
 Anno, CXLIH.
 Anonymi, CXXXVIII, CLI.
 Anscharius (S.), CXVIII.
 Auselmus, CXXXIX.
 Anselmus Cantuar., CLVIII.
 Anselmus Haverb., CLXXXVIII.
 Antonius, V.
 Arialdus, CXLII.
 Arpobius, V.
 Arnoldus, CXLI.
 Arnulfus, CXLVII.
 Augustinus (S.), XXXII.
 Augustinus (S.) Angl. ap: LXXX.
 Balduinus (ant.), CCIV.
 Beda Ven., XCIV.
 Benedictus (S.), CXXXIX.
 Bereugosus, CLX.
 Bernardus, CXLI.
 Bernardus (S.), CLXXXII.
 Berno, CXLII.
 Bertarius, CXXVI.
 Bonifacius (S.), LXXXIX.
 Bruno (S.) Carth., CLIII.
 Bruno (S.) Sign., CLXIV.
 Cæsarius (S.), LXVII.
 Calitus II. pap., CLXIII.
 Cassianus, XLIX.
 Cassiodorus, LXIX.
 Clodovæus, XCVI.
 Commodianus, V.
 Constantinus Mag., VIII.
 Cyprianus (S.), III, IV.
 Dagobertus rex, XCVI.
 Desiderius (S.), LXXXVII.
 Dionysius Exig., LXVII.
 Dionysius presb., XCVIII.
 Dracontius, LX.
 Dungalus (S.), CXXXVII.
 Durandus, CXLIX.
 Eadmerus, CLIX.
 Eberwinus, CLIV.
 Eckbertus, CXC.
 Eginhardus, CIV.
 Ekkehardus, CLIII.
 Eligius (S.), LXXXVII.
 Eugypius, LXII.
 Eulogius (S.), CXV.
 Evebius Pamph., VIII.
 Felleitas (sancta), III.
 Firmicus Maternus, XII.
 Flodoardus, CXXXV.
 Folcuinus (S.), CXXXVII.
 Forcaldus (S.), CXLVII.
 Fortunatus, IX.
 Fridegodus, CXXXIII.
 Fructuosus, LXXXVII.
 Fulbertus (S.), CXLI.
 Fulkherius, CLX.
 Gaufridus Gross., CLXXVII.
 Gaufridus, mon., CLXXXV.
 Geraldus (S.), CXLVII.
 Gerardus, CXXXVIII.
 Gerhobus, CXCIV.
 Gesta episc. Autiss., CXXXVII.
 Gesta episc. Cam., CXLIX.
 Gezo, CXXXVII.
 Gillebertus, LI.
 Godefredus, CXLIX.
 Goffridus, CLVII.
 Goscelinus, CCV.
 Gregorius (S.) Turon., LXXI.
 Gregorius Mag. (S.), LXXV.
 Gregorius VII (S.), CXLVIII.
 Guaiterus, abb., CLXVI.
 Guaiterus, mon., CLXXXIII.
 Guaiterus, CXLVII.
 Guibertus, LXV.
 Guibertus, CLV.
 Guillelmus, abb., CL.
 Guillelmus Dand., CCIV.
 Gundulfus, CLIX.
 Haymo, CXVIII.
 Helinandus, CCXII.
 Hemmingus, CL.
 Henricus (S.), CXLI.
 Herbertus, CLXXXV.
 Hericus mon., CXXIV.
 Herlembaldus, CXLIII.
 Herigerus, CXXXIX.
 Hermannus, CLXX.
 Hervæus, CLXXXI.
 Hieronymus (S.), XXII.
 Hilarius (S.) Pict., IX.
 Hilarius Arelat. (S.), L.
 Hildebertus, CLXXI.
 Hildefonsus (S.), XCVI.
 Hildegardis (sancta), CXCVIII.
 Hilduinus, CVI.
 Hincmarus Rem., CXXV.
 Honorius August., CLXXII.
 Hrotsuitha mon., CXXXVII.
 Huchaldus, CXXXII.
 Hugo Cluniac., CLIX.
 Hugo (S.), episc., CLIII.
 Hugo a S. Victore, CLXXVI.
 Idacius, LI.
 Innocentius III, CCXVII.
 Isidorus (S.) Hisp., LXXX.
 Joannes abb., CXXXVII.
 Joannes mon., CLXII.
 Joannes Cirita, CLXXXVII.
 Joannes Saresb., CXCIX.
 Jonas, LXXXVII.
 Josephus sacerd., CVI.
 Junilius, LXVIII.
 Lactantius VI, VII.
 Lanfrancus, CL.
 Leo (S.) pap., LV.
 Leo IX pap. (S.), CXLIH.
 Leo Atinens., CXLII.
 Leo Marsican., CLXXIII.
 Leodegarius (S.), XCVI.
 Letaldus, CXXXVII.
 Lucius Dexter, XXXI.
 Ludgerus (S.), XCIX.
 Lupus (S.), XCIX.
 Maiolus (S.), CXXXVII.
 Marcellinus, LI.
 Martinus (S.) Legion., CCVIII.
 Mathildis (sancta), CLII.
 Meginfredus, CXLI.
 Minucius Felix, III.
 Norbertus (S.), CLXX.
 Odilo (S.), CXXXII.
 Odilo abb. (S.), CXLII.
 Odo Bellov., CXXIV.
 Odorannus, CXLII.
 Oiva, CXLII.
 Optatus (S.), XI.
 Ordericus, CLXXXVIII.
 Otho (S.), CXLVI.
 Pasch. Radbertus, CXX.
 Paulinus (S.), XIV.
 Paulinus Nol., LXI.
 Paulus Emerit., LXXX.
 Perpetua (sancta), III.
 Petrus Chrysolog. (S.), LII.
 Petrus Ven., CLXXXIX.
 Petrus Damian. (S.), CXLIV.
 Philippus de Harveng, CXXII.
 Pontius d'ac., III.
 Prosper (S.), LI.
 Prudentius, LX.
 Rabanus Maur., CVII.
 Radbodus, CL.
 Radulphus Ard., CLV.
 RATHERIUS, CXXXVI.
 Reinerus, CCIV.
 Rembertus (S.), CXXVI.
 Robertus (S.), CLVII.
 Robertus de Arbris., CLXII.
 Rodulphus Glab., CXLII.
 Rodulphus, abb., CLXXXIII.
 Rufinus Aquil., XXI.
 Rupertus, CLXXII.
 Sedulius Scotus, CIII.
 Severinus (S.), LXII.
 Sicardus, CCXIII.
 Siebertus monac., CLX.
 Sieghardus, CXXXIII.
 Siebutus, LXXX.
 Stephanus (S.) Leod., CXXXII.
 Stephanus rex, CL.
 Stephanus de Murto, CCIV.
 Stephanus Tornac., CCXI.
 Sugerius, CLXXXVI.
 Sulpicius Sever., XX.
 Sulpicius (S.), LXXX.
 Taio, LXXX.
 Tertullianus I, II.
 Thangmarus, CXL.
 Thiofridus, CLVII.
 Thomas (S.) Cant., CXC.
 Urbanus II, pap., CLII.
 Usuardus, CXXIII.
 Utho, CXXXIV.
 Valcandus, CLII.
 Varnaharius (S.), LXXX.
 Ven. Fortunatus, LXXII.
 Victor Vicens., LVIII.
 Victor III, pap., CXLIX.
 Victorinus (S.), V.
 Vitæ Patrum, LXXIII, LXXIV.
 Walafridus Strab., CXLV.
 Wandalbertus, CXXI.
 Warnaharius (S.), LXXX.
 Wilhelmus mon., CL.
 Wilhelmus abb., CLXXXIX.
 Wilhelmus abb., CCIX.
 Wippo, CXLII.
 Wolferus, CXLII.
 Wolfharus, CXXXIX.
 Wolphelmus (S.), CLIII.
 Wolstanus, CXXXVII.
 Zeno (S.), XI.

LVII.

INDEX MYTHOLOGICUS,

SEU DE DIIS, DEABUS ET SUPERSTITIONIBUS PAGANORUM,

JUXTA ORDINEM ALPHABETICUM DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc indice, omnes referimus, ordine nominum alphabetico, deos vel deas quibus olim Pagani exhibebant divinum cultum, quod saepe saepius illis exprobrare Patres. Numero Romano totum, Arabico columnam revocamus, ubi variae istae superstitiones impugnantur vel etiam irridentur.

A

- AENEAS** dea. Tertull., I, 600. — S. August., XLI, 128, 196.
AENEAS Basilides dixit esse summum Deum. Tertull., II, 62.
ACCIPITER cultus ab Aegyptiis. Lactant., VI, 786.
ACESTIS ortus fabulosus. Arnob., V, 1089. — Acestor contemplor deorum hominumque, *ibid.*, 1089, 1090, 1091, 1095. — Terrorem diis incutit, *ibid.*, 1089. — Atydem amat, *ibid.*, 1090, 1091. — Viro se spoliatur, *ibid.*, 1091. — Ejus interitus, *ibid.*, 1110, 1115.
ACHAMOR Eon Valentini. Tertull., II, 68, 564, 568, 571 *seqq.*
ACHERON fluvius. Arnob., V, 831.
ACHERUSI aditus. Arnob., V, 1111.
ACHIVI dii. Achivorum et Trojanorum deorum belli. Tertull., I, 351.
ACINAX. Acinacem Scythae pro Deo colunt. Arnob., V, 1185.
ACMEUS in arce Larissae terrae mandatus est. Arnob., V, 1175.
ACTAEON, corniger venator. Arnob., V, 986. (*Texte et note*).
ADONA dea. S. Augustin., XLI, 128, 196.
ADMETI regis greges Apollo pavit. Tertull., I, 352.
ADONIS. Arnob., V, 1059, 1266; Adonis in aprum conversus a Marte. Fironic. Stolorn. XII, 1004.
ADORATIO principum. Arnob., V, 940.
AEACUS. Arnob., V, 1167. — Aeacus iudex inferorum. Lactant., VI, 804.
AEGERIA nymphe, Pompiliū coniux habita. S. Aug., XLI, 253.
EGYPTI dii. De Aegypto omnis superstitio provenit. Tertull., I, 640. — De superstitionibus Aegyptiacis auctores consulendi. Lactant., VI, 282. — Primi tradere metempsychosim, *ibid.*, 403. — De cultu animalium apud illos, *ibid.*, 620, 786. — Oves et bestias consecrabant. Tertull., I, 418; adorabant, *id.*, II, 596. — Eos capite damnabant qui unam occidissent, *id.*, I, 418. — Aegyptiorum dii ibis et crocodilus, *id.*, II, 502. — Aegyptii tauri antistites, *ibid.*, 928, 953. — Aegyptiorum hierophantae, *ibid.*, 960. — Aegyptii supersticiosi. Arnob., V, 958, 959. — Rege prohibuerunt ne quis publicaret quo loco Apis jaceret absconditus, *id.*, 1176. — Aegyptii primi astra contemplare ceperunt et adorare. Lactant., VI, 323. — Solem colebant sub Jovis imagine, *ibid.*, 621.
AEOLUS quam immerito pius et deus dictus sit. Tertull., I, 599. — Patriam prodidit aut deseruit, *ibid.*, 598. — Ignavus post Laurentinum praelium non comparuit, *ibid.*, 599.
AEONES Valentiniarum. Tertull., II, 47, 68. — Ophitarum, *ibid.*, 64.
AER. Cultus aeris apud Assyrios et nonnullos Africae populos. Firmicus Maternus, XII, 989.
AESCLAPIUS. Aesculapii nativitas. Arnob., V, 760, 944. — Lactant., VI, 160. — Educatio, *ibid.*, 160. — Apollinis et Coronidis seu Pharonidis vel Arsinoes filius, incerto patre natus. Tertull., I, 352, Arnob., V, 1279. — Quibus factis divinos honores sit meritis. Lactant., VI, 160. — Deus sanctus. Arnob., V, 1279; Medicus. Arnob., V, 770, 1243; S. Aug., XLI, 128. — S. Isid., LXXXII, 314. — Herbarum repertor. Arnob., V, 760, 764. — Custos et praeses sanitatis. Arnob., V, 770, 781, 913, 1279. — Ab Epidauro Romam advocatus. Arnob., V, 1279; S. Aug., XLI, 254. — Aesculapio naviganti Romam Epidaurius serpens comes adhesit. S. Aug., XLI, 294. — Aesculapius homo idem et deus, *ibid.*, 254. — Cur fulmine ictus perierit. Lactant., VI, 160. — Ob medicinam et avaritiam a Jove ictu fulminis percussus. Tertull., I, 353; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 1018. — Aesculapium et matrem ejus adorabant Athenienses. Tertull., I, 605. — Templum Aesculapio consecratum in monte Libyae. S. Aug., XLI, 251. — Sacerdotes ejus induebantur pallio. Tertull., II, 1031. — Et crepidis crotalis, *ibid.* — Stantes ministrabant. Tertull., I, 612. — Aesculapio Gallus sacrat. Tertull., II, 648; Lactant., VI, 97. — A Christianis interrogatus demonem se esse fatebitur. Tertull., I, 415. — Aesculapius, alia die morituris Socordio, Denatio et Asclepiodoto, vitae subministrat. Tertull., I, 415. — Aesculapius harhatus. Lact. VI, 275. — Aesculapii vindemia. Arnob., V, 1263. — Aesculapius cum baculo. Arnob., V, 1215. — Aesculapii tres, *ibid.*, 1031.
AFFERENDA dea. Tertull., I, 601.
AGDIR vel Abdir, lapis sive dea culta in simulacro lapidis. Lact., VII, 496 (n.) Idem cum apide quem Saturnus dicitur pro Jove devorasse. Lac ant., VII, 497. (n).
AGDES deus lapis. Lactant., VII, 496.
AGENORIA dea. S. Aug., XLI, 122, 125.
AIYIOXOC Jovis cognomen. Lactant., VI, 240.
ALAGABUS deus lapis. Lactant., VII, 497 (n).
ALBANA dea. Tertull., I, 600.
ALBUNEA sibylla. Lactant., VI, 144.
ALBURNIS deus. Tert., I, 290. — A Metello inventus, *id.*, II, 266.
ALCIDES. Arnob., V, 1266.
ALCMEIA. Arnob., V, 924, 1043, 1126.
ALECTO furia infernalis. S. Aug., XLI, 88.
ALLEGORIAE de diis. Arnob., V, 1147 *seq.*
ALTARIA profana. S. Cyprian., IV, 152.
AMALTHEA nymphe Jovem infantem aluisse creditur. Lact., VI, 240.
AMALTHEA Cumana Sibylla. Lactant., VI, 145.
AMBROSIA cibis deorum juxta poetas. Lactant., VII, 282.
AMUNDAS. Commodianus Afer, V, 215.
AMPHIBARUS. Amphiarai oraculum apud Orapum Tertull., I, 750.
AMPHILOCHUS. Amphilochoi oraculum apud Mallum. Tertull., II, 750.
AMPHION. Amphionis fabula. S. Aug., XLI, 570.
AMPHITRITE. Arnob., V, 1034.
AMPHITRYO. Arnob., 1263.
ANTAEUS Antaei fabula. S. Aug., XLI, 570.
ANTELII demones. Tertull., I, 681; II, 97.
ANTINOUS deus. Tertull., I, 600; II, 286.
ANTIQUITAS plerisque auctores etiam deos existimavit. Tertull., II, 619.
ANTROUM (Jovis) in Creta. S. Cyprian., IV, 225.
ANUBIS deus. Tertull., I, 597. S. Aug., XXXII, 750. — Anubis deus canina cum facie. Arnob., V, 1214.
APIS, tertius rex Argivorum. S. Aug., XLI, 565. — Apis factus est Serapis maximus Aegyptiorum deus. Tertull., II, 261; Arnob., V, 761; Lactant., VI, 255; S. Aug., XLI, 565. S. Isid., LXXXII, 323. — Apis bovis caput habet. Lactant., VI, 472. — Bovem in honorem Apis colebat Aegyptus. S. Aug., XLI, 565. — Apis fuit symbolum Josephi. Lactant., VI, 255. — Ubinam cultus, *ibid.*, 621. — Apis aedificia in Aegypto. Tertull., II, 261. — De eo auctores quinam consulendi. Lactant., VI, 621. — Lunae symbolum fuit apud Memphis, *ibid.*
APOLLO duplex. S. Aug., XXXII, 985. Apollon levis et

imberbis. Tertull., I, 574. — Admeti regis greges pavit. Tertull., I, 352; S. Cyprian., LV, 225; Arnob., V, 1084; S. Aug., XLI, 571. — Apollinem apud Græcos ποσειδών legimus. Tertull., I, 684; II, 97. — Apollinis oracula ambigua et fallacia, *ibid.*, 408. — Delphis colebatur ob interfectum draconem, *ibid.*, II, 85. — Ejus sacerdotes non nubent, *ibid.*, 1284. — Delphos non defendit de manu Pyrrhi, *ibid.*, 607. — Apollinæ ludi, *ibid.*, 638. — Apollo. Arnob., V, 747. — S. Isidor., LXXXII, 514, 519. — Locupletatus fefellit homines ambiguitate responsi. Arnob., V, 1028. — Spoliatur a prædonibus. *ibid.*, 1209. — Apollo Clarius, Didymæus, Philæus, Pythius, *ibid.*, 747, 748. — Latonius, *ibid.*, 1034. — Pythius, *ibid.*, 748, 968, 983. — Sminthius, *ibid.*, 983. — Divinus, *ibid.*, 1209. — Musicus, *ibid.*, 1245. — Non semper Romæ cultus, *ibid.*, 929. — Apollo, Liber, Sol, unum numen, *ibid.*, 985. Apollinis Milesii testimonia pro divinis habebantur ab Ethnicis. Lactant., VI, 138. — Eius de Deo testimonium, *ibid.*, 149. — Unde Sminthius appellatus, *ibid.*, 151. — Pastorium munus cur exercuerit, *ibid.*, 161. — Cum Neptuno muros Troianos condidit, *ibid.*, 161. S. Aug., XLI, 79. — Hyacinthum quomodo occiderit, *ibid.*, 161. — Milesius quare dictus, *ibid.*, VI, 484. — Illius de Christo testimonium, *ibid.*, 485. — Apollo Colophonius, *ibid.*, 148. — Apollo cultus a Milesiis. Lact., VII, 445. — Apollinis flagitia. Lactant., VI, 160, 161. — Apollo frater Dianæ qui et Sol esse dicitur. S. Aug., XLI, 207. — Apollo ignarus futuri, *ibid.*, XLI, 79. — Oraculum de Pyrrho, *ibid.*, 94. — Apollinis oraculum Christum vituperabat, *ibid.*, 620, 653. — Apollo Cumanus quadriduo flevisse fertur, *ibid.*, 86. — Quid de Apollinis fletu aruspices dixerunt, *ibid.*, 86. — Apollo pro Trojanis pugnat, *ibid.*, 79. — Apollo quare sagittas tenet, *ibid.*, 207. — Apollini Delphico quare instituti ludi musici, *ibid.*, 569. — Apollo Ephebus pingitur, *ibid.*, XLI, 184. — Apollo deus medicinæ cum Æsculapio, *ibid.*, 129. — Divinator et medicus, *ibid.*, 207. — Apollo filius Latonæ Admeti regis armenta cum Hercule pavit, *ibid.*, 571. — Alter ab illo qui redderet oracula, *ibid.*, 571. — Apollonius Thyaneus. S. Aug., XXXIII, 383, 514. — Multo nia or quam Jupiter, *ibid.*, 553. — Apollonium Thyaneum conferre Christo vel etiam præferre quidam conati sunt, *ibid.*, 553. — APOTHEOSIS, pompa sollemnis. Tertull., I, 451. — Eius origo. Lactant., VI, 132 *et seq.* — De ejus ritibus quinam auctores consulendi, *ibid.*, 193. — AQUA. Aquam religione medicari existimabant ethnici. Tertull., I, 1205. — Eorum aquæ viduæ, *ibid.*, 1204. — Eis incubat diabolus in rivis, in fontibus.... res Dei amulans, *ibid.*, 1205. — Villas, domos, totasque urbes a pergerne circumlatæ aquæ exiabant ethnici, *ibid.*, 1204 *et seq.* — In ludis Apollinariibus et Eleusinis aqua se tingebant in regenerationem et impunitatem suorum perjuriorum, *ibid.*, 1205. — Aquæ cultus apud Ægyptios. Firmicus Maternus, XII, 984. — AQUILA, unde Jovi dicata. Lactant., VI, 185. — De ejus cultu apud Ægyptios, *ibid.*, 787. — AQUILICUM Jovi immolatum. Tertull., I, 487. — ARABES, dii, qui. Tertull., I, 418. — Arabes lapidem pro deo coluerunt. Lactant., VII, 494. — ARÆ deorum. Tertull., I, 547. — Tituli eorum quibus dedicantur aris inscripti, *ibid.* — Aris inhalantes, qui, *ibid.*, 413. — Inter ipsas aras gentiliū lenocinia tractabantur, *ibid.*, 565. — ARBORES circa deorum templa plantata. Tertull., I, 515. — ARGENTINUS deus, dei Æsculani filius. S. Aug., XLI, 105. — ARGUS deus. Tertull., 606. — ARGUS filius Apis rex Argivorum. S. Aug., XLI, 564. — Argus post obitum ut deus haberi cepit, *ibid.*, 564. — ABIADNA inter sidera delineata. Tertull., II, 142. — ADRIANUS sertum ex auro et indicis gemmis, *ibid.*, 83. — ARCTENENTES Diana et Apollo. Arnob., V, 760. — ARQUITENENS Delius. Arnob., V, 1042. — ARSINOAS. Arnob., V, 1053. — ARUSPICES Tertull., I, 495. — Aruspices et deorum et mortuorum, *ibid.*, 547. — Aruspices de Cæsaris morte consulti, *ibid.*, 459. — Comparantur magis et ariolis, *ibid.*, 495, 642. — ASINOS adorabant ethnici cum Epona et Iside. Tertull., I, 577. — ASSYRIORUM regimen dii ipsorum non sunt tutati. Tert., I, 608. — ASTAROTH et Astarte nomen Junonis. S. Aug., XXXIV, 797. — ASTARTE seu Atagartis Syria dea. Tertull., I, 418. — ASTROLOGI. Astrologorum artes, sicuti Aruspicum et Augurum et Magorum ab angelis desertoribus proditæ et a Deo interdiciæ. Tertull., I, 459. — Astrologi nolant

tur, *ibid.*, 268; II, 671. — Cons. Itant demones de natura Cæsaris morte. Tertull., 459. — ASTRONOMI. Astronomus Volaticum spectat. Tertull., II, 1030. — ATABYRIUS Jupiter. Lactant., VI, 248. — ATHENÆ. Atheniensium deus Numentinus. Tertull., I, 1596. — Athenas Minerva a Xerxe non defendit, *ibid.*, 607. — ATHUS filius cæli et terræ et Saturni pater. Tertull., I, 601. — ATLANTICA progenies. Arnob., V, 965. — ATLANTICA Neptuni. Arnob., V, 727. — ATLAS astrologus, rex Mauritanie. S. Aug., XLI, 599. — Quare cælum portare fingitur, *ibid.*, XLI, 565. — Atlas mons cultus quasi deus ab æcolis. Lactant., VII, 404. — ATTALAS rex et Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus est. Arnob., V, 1255, 1284. — ATTICA idololatia, quæ. Tertull., 235. — Attica mystéria. Tertull., I, 474. — ATYS vel ATTIS deus ex Pessinnate in scena representatus. Tertull., I, 576. — Attis sol. Arnob., V, 1151. — De eo fabula, *ibid.*, 1095. — Eius nativitas, *ibid.* — Atyis speciosus, *ibid.*, 1063, 1095. — Amatus a matre deum, *ibid.*, 1095. — Abcessus. *ibid.*, 771. — Virilium orbatus, *ibid.*, 1095, 1154. — Atyis quinam fuerit. Lactant., VI, 215. — De ejus cum Cybele et Sangaride nymphæ amoribus, *ibid.* — Atyis formosus adolescens abcessus. S. Aug., XLI, 185. — Atyis fabula, *ibid.*, 215. — AUGURES, eorum origo. Lactant., VI, 613. — S. Isidor., LXXXII, 512. — AUGURIA Iridet Cicero. — S. Aug., XLI, 156. — Auguria et Auspicia Romanorum. Marcus Minucius Felix III, 253. — Quam vana, *ibid.*, 320. — Auguria vitia. S. Cyprian., IV, 323. — Auguria in pretio apud ethiopes. Lactant., VI, 287. — Eorum repertor, *ibid.*, VI, 288. — AULEA mala ab Hesperibus sumpta. Arnob., V, 1122. — AUSPICIA vincendi. S. Cyprian., IV, 33. — S. Isid., LXXXII, 512.

B

BAAL, nomen Jovis. S. Aug., XXXIV, 797. — BABYLONI ignes. S. Cyprian., IV, 120. — BACCHANALIA sacra inmania. Arnob., V, 1118. — Bacchanalia Libero patre instituta. S. Aug., XLI, 571. — A senatu in urbe Roma prohibita, *ibid.* — Tertull., I, 304, 306. — BACCHANTES seu BACCÆ unde appellatæ. Lactant., VI, 163. — BACCHUS et Apollo idem cum Sole. Arnob., V, 985. — Bacchus Βακχάνης dictus apud Arabes. Lactant., VII, 494. — Qua forma ab iis colebatur, *ibid.* — Cultus aliquando sub figura columnæ, *ibid.*, 498. — Quibus factis divinos honores sit adeptus, *ibid.*, 161. — Eius amores, *ibid.* — Indicus dictus, *ibid.* — Ipsius in expeditione Iadica comitatus, *ibid.*, 161, 995. — Vini inventio non ipsi tribuenda, *ibid.*, 215, 527. — A quo sacra ejus in Græciam inducta, *ibid.*, 217. — Orphica et Orgia cur dicta, *ibid.* — De iis auctores quinam consulendi, *ibid.* — Bacchi orgia olim exterminata. Tertull., I, 304, 306. — Bacchanium furia in quibus nec mortuis parcebant Christiana. Tertull., I, 461. — BAUBO Cererem hospitio recepit eamque pudendis ædatis exhiberat. Arnob., V, 1155, 1151, 1155, 1150. — BELENUS, deus Noricorum. Tertull., I, 419, 596. — BELLEOPHONTIS fabula. S. Aug., XLI, 570. — BELLONA. Arnob., V, 751. — dea bellorum, *ibid.*, 972. — Conjux Martis. S. Aug., XLI, 191. — Templum Bellonæ constitutum Romæ, *ibid.*, 104. — Sacerdotum illius celebrandorum ritus. Lact., VI, 234. — Bellonæ sacerdotes consecrabantur sanguine. Tertull., I, 521. — Hujus deæ initiatorum tenebrica vestis et tetricum super caput vellus, II, 1045. — BELUS. Eius sacra Edessæ quam antiqua. Lactant., VI, 229. — Troano bello antiquior, *ibid.*, 250. — Saturno cævus quinam fuerit, *ibid.* — BERECHYNTHIA. Arnob., 1107. — BERTIA habebat Trophonii oraculum. Tertull., II, 730, 1039. — BERTULI lapides apud Phœnices. Lactant., VII, 195. — Ipsi templum exstructum in Oriente, *ibid.*, VII, 169. — BONA dea eadem quæ Fatua Fauna. Tertull., I, 36. — Lactant., VI, 245. — BOS Ægyptiorum deus Apis. Tertull., I, 129; S. Aug., XLI, 564. — Eius sacerdotes continentiam servabant. Tertull., II, 928. — BROMIUS idem ac Liber. — BUBONA, dea boum curam gerens. S. Aug., XLI, 140.

DEUS et ejus bustuaria altaria. Tertull., II, 1041. — **DEUS** S. Aug., XII, 601. — Tyrannus filius Neptuni ex matre Libya, *id.*, XII, 570. — Diis suis suos hospites immolabat, *ibid.*, 570.

DEUS Aeon Valentini. Tertull., II, 68, 551, 666.

C

CAMBI dii, ubi culti. Lactant., VI, 194.

CACA dea a Romanis culta. Lactant., VI, 226.

CACAGULUS Saturni. Tertull., I, 344.

CADUCEUS Mercurii. Tertull., I, 576.

CÆCULUS deus. Tertull., I, 606.

CÆSARES deos dicebant Romani et deridebant. Tert., I, 563. — **CÆSAR** armis, templa, sacerdotes, pulvinar juxta deos posita, *ibid.*, 247. — **Cæsarum** facta cur a Christianis non culta, *ibid.*, 452.

CALVA dea Venus. Lactant., VI, 325.

CAMELLAM Diana doluit. S. Aug., XII, 86.

CANENSA canere docet. S. Aug., XII, 122.

CANDELIPERA dea. Tert., I, 600.

CANTHAROS adorabant gentiles. Tertull., 563.

CAPER immolatur Libero. Arnob., V, 1244.

CAPITOLIUM omnium demonum seu deorum curia et templum. Tert., I, 646. — Qui dii e Capitolio rejecti. Tert., I, 573. — Capitolinum templum, nisi solito tributo ingredi non licebat, *ibid.*, 545, 574. — In calamitibus Caelum ad Capitolium implorabant Romani, *ibid.*, 487.

CARDEA dea. Tert., I, 683; II, 97. — Cardea dea præfecta cardini osti. S. Aug., XII, 119.

CARMENTES quæ fata nescientibus canunt. S. Aug., XII, 122.

CASINIENSIS deus Delventius. Tert., I, 420.

CASTOR et **POLLUX**. Castor, Jovis filius. Tert., II, 378.

Castori et **Polluci** equi a Mercurio distributi, *id.*, I, 341.

Castor et **Pollux** quare Tyndarides appellati. Lactant., V, 150. — Alienarum sponsum raptos, *ibid.*, 161. — Poetarum de illis commentum, *ibid.*, 162. — Variæ eorum apparitiones, *ibid.*, 289. — Castor et Pollux in deos relati. S. Aug., XII, 151.

CASTORES dii. Tertull., I, 606; Arnob., V, 761, 924. — Eorum tria genera, *ibid.*, 1051. — Castorum deorum phantasmata. Tert., I, 409. — Castorum honori ova ascribunt, *id.*, II, 659.

CATABOLICI spiritus. Tertull., II, 698.

CATUUS deus catos, id est acutos facit. S. Augustin., XII, 128.

CÆCROPII. Arnob., V, 1132.

CÆPHEUS inter sidera delineatus ab Arato. Tertull., II, 142.

CERBERUS. Cerberi fabula. Arnob., V, 1142. — S. Aug., XII, 570.

CERES in Trinaeria finibus nata. Arnob., V, 760. — Ceres frugum ventrix colitur. Tert., I, 534; Arnob., V, 764, 912; S. Isid., LXXXII, 320. — Ceres ammota. Arnob., V, 950, 1213. — Fruges demonstravit, non instituit. Tert., I, 534. — Cereris curus ab anguibz ferebatur, *ibid.*, 541.

— Cereris vestes tenebrosas placent, *id.*, II, 1045. — Cereris sacra. Arnob., V, 909; S. Aug., XII, 185, 210.

— Cereris initiatorum cultus omnis candidatus, villæ et galeri privilegium. Tertull., II, 1045. — Cereris sacerdotes, viris consentientibus, amica separatione viduantur. Tert., II, 953. — Femine Cereris Africanæ, sponte abdicate matrimonio adnascunt, *id.*, II, 948.

— Ceres Jasonem deperit. Arnob., V, 1059. — Cererem Matrem Magnam seu Terram et Junonem esse perhibent. S. Aug., XII, 207. — Ceres cum Libero seminibus præponitur, *ibid.*, 207. — Ceres Miletia. Lact., VI, 291.

CHAOS quid sit. Lactant., VI, 131. — An ab eo cuncta prodierunt, *id.*, VI, 132. — Error veterum de ejus æternitate, *ibid.*, 297.

CHARIS Aeon Valentini. Tert., II, 551.

CHARITES deæ. Tertull., II, 85.

CHIRON Æsculapium medicinam docet. Lact., VI, 100.

CHLORIS Zephyro nupta. Lactant., VI, 219.

CHRYSIUS Junonis sacerdos. Arnob., V, 1209.

CIMMERIA sibylla. Lactant., VI, 142.

CIXIA dea. Arnob., V, 972, 979, 1186.

CIRCE Solis filia. Arnob., V, 1029. — Circe maga famosissima. S. Aug., XII, 573. — Socios mutavit Ulyssis, *ibid.*, 575.

CLOACINA dea. Tertull., II, 266. — Lactant., VI, 220. — S. Aug., XXXIII, 84. — Unde sic dicta. Lactant., VI, 220; S. Aug., XII, 118. — Cloacinam Tatius dedicavit deam, *id.*, XII, 190. — Cloacina nomen Veneri tributum, *ibid.*, 118.

COCYTUS fluvius. Arnob., V, 831.

COLLESTIS dea Afrorum. Tertull., I, 419, 896. — Illi bestie applicatæ, *ibid.*, 341. — Celestis dea apud Afros et Carthaginienses maximo in honore habita. S. Aug., XXXVI, 752; XXXVII, 1270; XXXVIII, 624; XLI, 75. — Celestis dea pluviarum Pollicitatrix. Tert., I, 413. — Sacra deæ celestis turpia. S. Aug., XII, 73.

CÆLUM patrem Saturni fabulantur. S. Aug., XII, 209. — Cælum esse Jovem innumerabiliter affirmant, *id.*, 210.

COLLATINA dea colibus præfecta. S. Aug., XII, 118.

COLOPHONIS scaturigo dæmoniaca lymphaticos efficit. Tert., II, 734.

CONCORDIA dea. S. Aug., XII, 105, 132. — Vire Concordia ut dea habita a Romanis, *ibid.*, 105. — Concordiæ sedes facta in loco seditioium e cælium, *ibid.*, 105, 106.

CONSENTES dii. Arnob., V, 975, 996; Lactant., VI, 199. — Consentes dii in consilium Jovis adhibiti. S. Aug., XII, 150.

CONSEVIUS deus. Tert., I 600. — Illius officium, *ibid.*, 637.

CONSUALIA festa. Tertull., I, 637.

CONSUS deus. Tert., I, 600. — Consilii deus. Tertull., I, 637; S. Cyprian., IV, 510; Arnob., V, 967; S. Aug., XII, 122. — Idem ac Neptunus equestris. Tert., I, 637, 640; Lactant., VI, 712; S. Aug., XII, 61. — A Romulo inventus. Tert., II, 268. — Huic circenses ludii consecrati. Lactant., VI, 712. — Consil arx in circo. Tert., I, 637. — Consualia, ludii circenses unde sic dicti. S. Aug., XII, 61. — Ejus ara in circo defossa est ad primas metas sub terra. Tert., I, 637, 640.

CORYBANTES. Lactant., VI, 187. — In cultu Corybantum fœdi ritus adhibiti. Firmic. Matern., XII, 1006.

CORYBANTIA mra. Tert., I, 426. — Corybantia sacra. Arnob., V, 1120.

CROCODILES ab Ægyptiis colitur. Tert., II, 502.

CULTUS demonum. Commodian. Afer v, 203.

CUMÆA seu **CUMANA** sibylla. Lactant., VI, 145. — Multa de Christo cecinit. S. Aug., XII, 580. — Cumæa vaies aliquid de unico Salvatore in spiritu forte audiit, *id.*, XXXIII, 1073. — Cumæum carmen, *id.*, xxxiii, 395; XXXV, 2089. — Cumææ sibyllæ tribuuntur carmina, nomine Erythrææ vulgata, *id.*, XLI, 580.

CUMINA dea quæ cunas infantum administrat. S. Aug., LVI, 118, 122.

CUPIDO. Dei istius origo. Lactant., VI, 207; S. Isidor., LXXXII, 322. — Triumphum Cupidini poetæ quinquam scripserint. Lactant., VI, 896.

CYBELÆ dea, in theatris representata. Tert., I, 570. — Suspirat Allydem, pastorem fastidiosum, *ibid.*, 559. — Romam migravit, *ibid.*, 424 et seqq. — Nescivit Aurelii imperatoris mortem, *ibid.*, 425. — Cybelæ bestie applicatæ, *ibid.*, 541. — Ei proprium sanguinem libabat archigallus, *ibid.*, 425.

— Sacra ejus a gallis sacerdotibus celebrata. Lactant., VI, 206. — Varia ejus nomina, *ibid.*, 235. — Sacrorum ejus celebrandorum ritus, *ibid.*, 234. — Antistes ejus Melissæ nuncupatæ, *ibid.*, 248. — Dea montium cur vocata. Lact., VII, 404. — Item Πυλῆνη seu Πυλῶνη dicta, *ibid.*. — Eadem lapis sacer nomine Agdus in finibus Phrygiæ, *ibid.*, 496. Domina proprie dicta, *ibid.*, 572.

CYNÆIUS, filius Floræ. S. Aug., XL, 157, 591.

CYNOCEPHALUS, unum ex numiniis Romanorum. S. Aug., XII, 59. — Cynocephalus ex Ægypto Romam venit, *ibid.*, 87.

CYTHÆRA Venus. Arnob., V, 1046. — Cupidinum mater, *ibid.*, 973. — Ejus simulacra. Arnob., V, 1191.

D

DÆDALUS. Dædali fabula. S. Aug., XXXII, 894; XLI, 570.

DÆMONES nomine deorum quidam appellarunt. S. Aug., XII, 255. — S. Isid., LXXXII, 315. — Dæmon quomodo ab homine factus deus. S. Aug., XII, 252. — Dæmonia non simpliciter dii, sed dii gentium dicuntur, *id.*, XXXVII, 1757. — Dæmonia alia majora, alia contemplabiliora, *ibid.*, XXXVII, 1757. — Dæmones a diis quidam distinxerunt, *id.*, XLI, 257.

DANÆ. Arnob., V, 1147, 1263. — An aureo imbre sit delusa. Lactant., VI, 170. — Danæ concubitus per imbre aureum appetivisse Jovem quid significet. S. Aug., XII, 571, 572.

DAPHNE. Arnob., V, 1055.

DÆM. Commodianus Afer, V, 212. — Dæm mites. Arnob., V, 1208. — Parturiunt, *ibid.*, 948, 949, 950, 962.

DECIMA (dea). Tert., II, 715.

DELPHINUS Neptuno vovebant. Tert., I, 639.

DELVENTIUS deus Casiniensium. Tert., I, 420.

DEMOPHILE sibylla. Lactant., VI, 145.

DEUCALION et **PYRRHA**. Arnob., V, 1059.

Δεωάρις, nomen Bacchi apud Arabes. Lactant., VII, 491.

DIANA dea Scytharum. Tert., II, 136, 953. — Diana virgo figuratur, *id.*, I, 571; flagellata, I, 538. — Diana, Ceres, Luna, capita unius Dei. Arnob., V, 986. — Diana semitectis femoribus, *ibid.*, 1214. — Silvarum agitatrix. *ibid.*, 1043. — Venatrix. *ibid.*, 1149. — Ejus delubrum, *ibid.*, 1174. — Dianæ tres, *ibid.*, 1051. — Diana Taurica. S. Cyprian., IV, 226. — Dianæ virginitas quam suspecta. Lactant., VI, 209. — Sacrificia humana ipsi oblata apud Tauricos, *ibid.*, 230. — Thontheia cur dicta, *ibid.*, 229. — Erat inter nautarum numina, *ibid.*, VI, 237. — Trivia unde appellata, *ibid.*, VI, 351. — Nemorensis dicta et montivaga, *id.*, VII, 493. — Tauricæ simulacrum Dianæ ab Oreste sublatum ubi jaceret, *ibid.*, 498. — Diana germana Apollinis, et Luna et viarum præses habetur. S. Aug. XLI, 207. — Quare virgo dicatur, *ibid.*, 207. — Dianam virtutem interpretantur pagani, *id.*, XXXIV, 1059.

Dicæ seu justitia, paganorum dea. Lactant. VI, 592. Eadem quæ Astræa, Themis, *ibid.*

DIEMERUS deus. Tertul., I, 600; Arnob., V, 924, 1087. — Ejus officium, Tert., I, 600. — Cererem matrem stuprat. Arnob., V, 1122. — Disperit Jovis cognomen. Lactant., VI, 190.

DII. Deorum mater Idæa. S. Cyprian., IV, 226. — Dii alii naturales, alii ab hominibus instituti. S. Aug., XLI, 183. — A Saturno originem trahunt. Tert., I, 529, 601. — A Jove, Junone et Minerva juxta Varronem, *ibid.* — Quomodo fabulæ circa deos invaluerint. Marcus Minutius Felix, III, 506. — Ipsa exæstians est in multa deorum numina lubido vesana. S. Aug., XLI, 211. — Deos gentium quædam Dei unius magni membra dicere, sacrilegæ facilius, *id.*, XXXIII, 83. — Error in conficiendis diis, *id.*, XLI, 230. — Deos ex igne esse Heracitus, ex numeris Pythagoras, ex atomis Epicurus credunt, *id.*, 181. — Ex ære Anaximenes, XLI, 236. — Ab uno Deo factos censet Plato, *id.*, XLI, 775. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus Trismegistus dicit, *id.*, XLI, 247. — Deorum mythicum genus a poetis confictum exploditur. Tert., I, 395 *et seqq.*, 403 *et seqq.* — Dixerunt deos esse heros mortuos. Tert., I, 594. — Homines dii facti aut propter virtutem et præclara quædam facinora. Tert., 334. — Aut propter beneficia hominibus collata, *ibid.* — Aut res inventas, *id.*, I, 606. — Quomodo homines cum fuerint, dii sint nominati. Lact., VI, 192. — Ex hominibus qui facti. Arnob., V, 922. — Deos fieri ab hominibus dicitur cum spiritus invisibiles simulacris per artem quædam copulantur. S. Aug., XLI, 247, 250, 251. — Incredulitas causa hujus erroris, *id.*, XLI, 250. — Facilius homo desinit esse homo quam ut dii esse possint quos fecit homo, *id.*, XLI, 250. — Tempora Romæ posteriora etiam mortuos homines deos non instituerunt, institutos tamen ut deos colere non desisterant, *id.*, XLI, 581. — Pro arbitrio hominum facti dii. Tert., I, 544, 547, 596. — Non sine senatus consulto, *id.*, 290, 304, *et seqq.*, 544, 575, 575. — Nec sine Cæsaris voluntate, *id.*, I, 429. — Ex eadem materia et dii et vasa domestica fingi solebant, *id.*, I, 539. — Ex vilissima materia facti sunt. Arnob., V, 1193, 1196; et lapidibus. Arnob., V, 1190, 1191, 1192. — Quomodo dii crediti sint. Lactant., VI, 126. — De diis auctores consulendi, *id.*, VI, 177. — Illorum colendorum initium, *id.*, VI, 217. — Honores divinos quomodo adepti sint, *id.*, VII, 111. — Deorum simulacra quo tempore constituta. S. Aug., XLI, 561. — Ad quid excogitata, *id.*, XLI, 198. — Deos existere probari non potest vel objectis quibusdam signis, miraculis, oraculis. Tert., I, 395 *et seqq.*, 408 *et seqq.* — De diis deabusque. Commodianus Aler, V, 212.

De diis philosophorum sententia. Lact., VI, 120. — Phtosophi diversa de deorum natura sentiebant. S. Aug., XXXIV, 123. — Deorum duplex genus fluxit Xenocrates, et triplex aliud Dionysius, Arcesilaus et Varro. Tert., I, 547, *et seqq.* — Physicum scilicet, mythicum et gentile seu plebeum, *ibid.* — Refelluntur, *ibid.* — Physici detraxerunt deos. Tert., I, 502. — Quia eos mundi elementa esse dixerunt, *id.*, I, 589. — Dii ex corruptibili materia secundum Platonem. Arnob., V, 863. — Mortales et cotubiles, *ibid.*, 1163, 1164. — Dii animalia secundum Platonem. S. Aug., XLI, 241. — Plato deos masculos caelo, feminas terræ tribuit, postea confundit, *id.*, XLI, 87. — Auctore Platone dii in celestibus corporibus sunt inclusi, *id.*, XLI, 794. — Magnum beneficium est diis a summo Deo factis immortalia habere corpora, *ibid.*, XLI. — Diis promisit Deus, æternam in corporibus celestibus permutationem, *id.*, XLI, 794. — Deos tandem esse bonos opinatus est Plato, *id.*, XLI, 126, 237. — Item alii, *ibid.*, 217, 258. — Deos bonos sanctos angelos forte vocarunt

Platonici, *id.*, XLI, 275, 276. — Deos plures colendos censuerunt Platonici, *id.*, XLI, 277. — Quare deos tantum malos, seu dæmones ludorum scenitorum voluptate privavit Plato, *ibid.*, XLI, 239. — Contrariorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, voluit Stoici, *id.*, XLI, 262. — Opiniones Varronis de diis ambigæ, *id.*, XLI, 208. — Popularem de diis persuasionem reprobat, *id.*, XLI, 157. — Deos ad celos; deas ad terram referre frustra conatur Varro, *id.*, XLI, 218. — Diis litigia vel judicia aliena esse voluit Varro, *id.*, XLI, 567. — Deos superiores perturbationalibus subjecti Porphyrius. S. Aug., XLI, 304, 305. — Et subjectos per Theurgicam asserit, *id.*, XLI, 288. — A perturbationali labe eos discretit Apuleius, *id.*, 304. — Discreverunt Stoici, *id.*, XLI, 262, 263. — Quare, *id.*, XLI, 304. — Deos carminibus ligari posse dicebat Porphyrius, *id.*, XLI, 304, 305. — Ingenia acutissima angustias palliunt in fabulis deorum interpretandis, *id.*, XLI, 209. — Vasa quæ de diis prædicantur senserunt intelligentiores gravioresque Romani, *id.*, XLI, 136. — Hominis est quod ad naturam deorum spectat opinari, Dei scire, *id.*, XLI, 208. — Deos aliquando homines fuisse Evhemerus conscripsit, *id.*, XLI, 284. — Maro et Tullius petarunt, *id.*, XXXIII, 84. — Cicero constituit, *id.*, XXXIV, 1056. — Leo sacerdos Ægyptius declarat et Alexandro patefecit, *id.*, XXXIV, 1056, 1057; XLI, 229. — Ex hoc credibilis, *id.*, XLI, 208, 217, 253, 254.

Homines fuisse tales deos testantur historia atque monumenta. Tert., I, 528. — Plures ex eis regnasce certum est, *id.*, I, 428. — Deorum gentile seu plebeum exploditur. Tert., I, 595 *et seqq.* — Eorum figura corporea, humana, caprinæ, bovinæ, alium aliorumque animalium, *id.*, I, 574, 574 *et seqq.*, 577. — Meri homines fuerunt. Tert., I, 528. — S. Aug., XXXVIII, 1549. — Certi certas habent tutelæ, licentiæ, potestates. Arnob., V, 912. — Dii tutelares, *id.*, V, 970. — Præsides artium, *id.*, V, 966 *et seqq.* — Naturæ, *id.*, V, 754, 922. — Ex atroque sexu, *id.*, V, 944, 1226. — Natalitios habent dies, *id.*, V, 1270, 1271. — In simulacris habitant. Arnob., V, 1201. — Templis inclusi, *id.*, V, 1201. — Cœnant et potant in cœli palatiis, *id.*, V, 1068. — Cœnant ad Æthiopes eunt, *id.*, V, 1170. — Opparis cantibus afficiuntur. Arnob., V, 1251, 1252. — Aversionibus stomachorum laborant, *id.*, V, 1251, 1252. — Mimis gaudent, *id.*, V, 1255, 1266. — Obdormiscunt, *id.*, V, 1262. — Bella gerunt inter se, *id.*, V, 1068. — Lactant., VI, 125. — Gratiam suam habent venalem, *id.*, V, 1431. — Vendunt suas injurias, *id.*, V, 1226. — Accusant et diluunt crimina. Arnob., V, 963. — Eorum officia diversa, *id.*, V, 964, 968. — Rem rusticam tractant, *id.*, V, 968. — Omnes dii pro omnibus deorum templis. Lactant., VII, 708, 792. — Dii an sint quasi virtutes, vel membra, vel partes Jovis. S. Aug., XLI, 125. — Quidquid ad mundum partesque ejus physiologi retulerunt, ad Deum verum referri debet. S. Aug., XLI, 219. — Qui opera hominum deos putant, altius demersi sunt quam qui opera Dei, *id.*, XXXIV, 70. — Dii omnes ex uia substantia secundum paganos, quamvis diversa officia, opera et potestates habeant. S. Aug., XLI, 576. — Natura sua non immortales sed voluntate Dei immortalis, *id.*, XLI, 794. — Dii a summo facti immortalia habent corpora, *id.*, XLI, 588, 590. — Dii pro anima est dæmon, pro corpore simulacrum, *id.*, XLI, 254. — Dii spiritus immundi. S. Aug., XLI, 221. — Dii gentium ex quo nominari cœperint in Scriptura, *id.*, XXXIV, 572. — Mortui aliquot rana superstitione Græcorum in deorum numerum relati, *id.*, XLI, 563. — Temporibus Cæsarium nemo reerebatur in deos errando, sed adulando, *id.*, XLI, 581. — Dii ab hominibus differunt, loco, æternitate, beatitudine, *id.*, XLI, 266. — Deorum distinctio secundum Labeonem, *id.*, XLI, 103. — Dii quidam cœlibes, quidam juncti matrimonio, XLI, 191. — Dii certi atque incerti, *id.*, XLI, 87.

Deorum tria genera, *id.*, XLI, 153. — Ordines tres, *id.*, XLI, 58. — Dii selecti, *id.*, XLI, 130, 193, 191. — De deorum selectione nulla ratio est, *id.*, XLI, 193. — Dii selecti unde sic appellati, *id.*, XLI, 196. — Deos selectos hunc esse mundum voluit, *id.*, XLI, 207. — Deos et bonos esse et malos quidam opinati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos omnes bonos beatosque credi voluit Apuleius, *id.*, XLI, 265. — Multa prætermiserunt pagani quibus divinos honores tribuere potuissent, *id.*, XLI, 27. — Dii pagani dii mortui, XLI, 65. — Pani hordeaceo comparati, *id.*, XXXIV, 802. — Dii aurei et dii lignei ad prelium dispares, *id.*, XXXVIII, 624. — Deorum falsorum templa, idola, loci in usus communes vel in honorem Dei veri converti, *id.*, XXXIII, 185. — Frustra in templis salubres interpretationes recitari eorum quæ antiquitus de deorum vita et moribus scripta sunt. S. Aug., XXXIII, 513. — Deorum varia nomina, *id.*, XXXIII, 84. — De Saturno et Jove quid negati sint pagani, *id.*, XXXIV, 1056. — Dii parasiti Jovis, *id.*, XLI,

784. — Dii Mænes, *id.*, XLI, 253. — Per solam religionem christianam deorum fallacia manifestari potuit. S. Aug., XLI, 221. — Dii paganorum non comparandi martyribus, *id.*, XXXVIII, 1250.

Dii innumeri. Tert., I, 912. — Uade tot deos sibi feceriat, *id.*, I, 133. — Multi esse non possunt. Lact., VII, 110. — De deorum nominibus. Firmic. Matern., XII, 1020. — Deos multos humanis conciliandos esse pagani crediderunt. S. Aug., XLI, 645. — Multitudinem qua ratione Varro invenerit, *id.*, XLI, 189. — Dii non tot flagendi quot sunt in mundo opera veri Dei, *id.*, XLI, 219. — Deum unum aliquando res plures faciunt pagani, aliquando rem unam plures deos, *ibid.*, 207. — Deorum multitudinem colebant Manichæi, *id.*, XLI, 142, 307, 308, 321. — Deorum deorumque turba immensa non requiritur cum virtus adest et felicitas, *id.*, XLI, 128, 129, 130.

Deorum et demonum una nominis qualitas. Tert., I, 413. — Idem sunt demones. Lact., VI, 554. — Fallacissimi demones. S. Aug., XLI, 111. — Qui sibi effingebant deos a demonibus possidebantur, *id.*, XLI, 251. — Dii rarius nomine demonum nuncupati sunt, *id.*, XLI, 255. — Deos a demonibus diligenter discernit Apuleius, *id.*, XLI, 259. — Deos libentius demonibus misceri quam hominibus, absurdum est asserere, *id.*, XLI, 315. — Deos demonibus indigere nuntis et interpretibus absurdum est, *id.*, XLI, 215. — Negotium suum agunt demones ut pro diis habeantur et colantur, *id.*, XLI, 42.

De cultu deorum erravit antiquitas. Tert., I, 506. — Tot et tantis ab omnibus coli non poterant, *id.*, I, 573. — Illorum religio inanis. Lact., VI, 617. — Cultus cæcitas, *id.*, VI, 625. — Cultus insanus. Marc. Minuc. Felix, III, 294, 512. — Deorum cultus institutum demonum. S. Aug., XLI, 179, 187. — Deorum multorum cultus fornicatio. S. Aug., XXXIV, 70; XLI, 505. — Varie se habuit, *id.*, XXXIII, 375, 575. — Mala omnia advexit, Lact., VI, 575. — Deos colere nefarium quare, *id.*, XLI, 217. — Deos ex eo quod faciunt non esse colendos ostenditur, *id.*, XLI, 251. — Gentiles minus deos timebant quam imperatores. Tert., I, 437. — Coronæ et sarta illis data. Arnob., V, 1262. — De sacris deorum et eorum mysteriis. Lact., V, 250. — Illis consecratis nomina immutantur, *id.*, VI, 256. — Simulacra eorum et insignia humeris bajulantur, *id.*, VI, 241. — Eorum sacra in Italia quis instituerat, *id.*, VI, 242. — Mos eorum simulacra coronandi, *id.*, VI, 256. — Imaginum deorum fingendarum quas ratio primo inventa sit, *id.*, VI, 258. — Forma et figura deorum ridicula. Marc. Minuc. Felix, III, 309. — Arnob., V, 1151-1153. — Dii boni quos vocat Platonius, nolunt se coli pro Deo. S. Aug., XLI, 281, 284. — Dii falsi alios coli secum non prohibent, *id.*, XXXIV, 1038. — Christianus non debet ulli re aliqua in honorem deorum alienorum, licet animo contemnat, ne eos qui animam non vident, ad ea honoranda adducet, *id.*, XXXIII, 183. — Deorum colendorum scientiam contulisse Romanis Varro vane gloriatur, *id.*, XLI, 122. — Deos malos creantis victimis et tristibus supplicationibus, bonos ludis ac iocundis obsequiis placari Laëo existimat, *id.*, XLI, 56, 237. — Deorum placatio per ludorum obscena magis noxia hominibus quam foret eorum indignatio, *id.*, XLI, 76. — Dii quam malo animo ludos scenicos sibi exhiberi iusserint. S. Aug., XLI, 75. — Dii indigne ab honestis coluntur qui per turpes placantur. — Ex prohibitione cultus deorum, clades humano generi indigi opinabantur pagani, *id.*, XLI, 29. — Contra id quod sapiebat, deorum cultum admisit Porphyrius, *id.*, XLI, 303, 304. — Diis bonis et malis sacrificandum dixit Porphyrius; Plato solis bonis, *id.*, XLI, 257.

Falsos esse deos ostenditur. Tert., I, 519 *et seq.* — Teste gentilium conscientia, *id.*, I, 328. — Quia neque s seipsum, neque ab aliis divinitatem accipere poterunt, *id.*, I, 335. — Publica demonum a Christianis adjuutorum confessio, *id.*, I, 413 *et seq.*, 417. — Falsos esse rursus demonstratur ex corporea eorum figura, humana, caprina, bovina, leonina, alium, aliorumque animalium. Tert., I, 374, 574 *et seq.*, 577. — Dii profani. S. Cyprian., IV, 253. — Deos non esse quos colit vulgus, *id.*, IV, 125. — Veri non desiderant sacrificia. Arnob., V, 1219. — Veri ab affectibus liberi, *id.*, V, 1163, 1222, 1223. — Veri non irascuntur, *id.*, V, 745, 1077, 1226. — Christianis sunt irati et inimici, *id.*, V, 745-748, 750-751. — Quod dii esse non possunt diversi sexus. Lact., VI, 201.

Patris nomine nemo deorum vocari potest. Lact., VI, 453, 458. — Diis se gemitos ut homines mentiantur utilis esse Varro dixit. S. Aug., XLI, 81. — Non multis opus est ad mundi regimen. Lact., VI, 121.

Non beneficia nisi thus accipiant et salsas fruges. Arnob., V, 970. — De eorum beneficiis in homines collatis. Lact., VI, 269. — Donis pretiosis frustra excoluntur. Lact., VI, 270. — Non cultu deorum Romanum imperium crevit.

Marc. Minuc. Felix, III, 315. — Dii minime curarunt ne mala morum cultoribus suis acciderent. S. Aug., XLI, 47, 60, 74, 79. — Nulla unquam cultoribus suis præcepta prohibitatis dederunt, *id.*, XLI, 49, 51. — Nulla unquam præcepta contra luxum et avaritiam dedere Romanis. S. Aug., XLI, 64, 69. — Deorum destructioni causam miseriarum suarum frustra imputant Romani, *id.*, XLI, 101. — Romanum imperium constitutum auxisse, conservasse dii non possunt dici, quare, *id.*, XLI, 119, 135. — Nec Romano imperio pacem præstitisse, *id.*, XLI, 84, 85. — Dii frustra coluntur propter commoda huius temporalis vitæ, *id.*, XLI, 173, 174, 316. — Propter vitam æternam, *id.*, XLI, 175, 183, 187, 193, 256. — Hæc fatenti pagani coguntur, *id.*, XLI, 29. — Et exemplis ostenditur, *id.*, XLI, 29. — Varietates rerum temporalium non ex favore aut indignatione deorum pendent, *id.*, XLI, 70. — Deos aut superfluo coli aut injustos esse infertur, *id.*, XLI, 70. — Mala carnalia a suis cultoribus non averterunt, *id.*, XLI, 79. — Cultoribus suis decipiendo et fallendo nocuerunt, nedum eos adjuverunt, *id.*, XLI, 113. — Deorum nullum auxilium in regna in quibus coluntur, *id.*, XLI, 117. — Aut in urbes sibi commissas, *ibid.* — Absurdum est petere ab uno deo quod sub alterius tutela est, *id.*, XLI, 175, 176. — Deorum templa asyla male tuta confugientibus ad illa, *id.*, XLI, 15, 17, 18.

Deorum misera conditio. Arnob., V, 1112. — Ærumnæ. Lact., VI, 206. — Tristes exitus, fata et funera. Marc. Minuc. Felix, III, 299. — Eorum servitutes, vincula, prælia, vulnera. Tert., I, 351, 575. — Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant, illudebant, *id.*, I, 344. — Et quidem in templis eorum, *id.*, I, 363. — Dii injurias suas potius ulcisciquam adulationes remunerare debebant, *id.*, I, 431. — Romanos imperatores similes sibi fieri ridebant, *id.*, I, 347. — Deos clausos ne pereant tutela custodit. S. Cyprian., IV, 221. — Turpe est eos colere quos ipso defendas. S. Cyprian., IV, 221. — Corripiuntur moribus. Arnob., V, 964. — Fata incusant crudelia. Arnob., V, 1068, 1069. — Nesciunt imminenti, *id.*, V, 964. — Sitim sentiunt, *id.*, V, 1258. — Defendere se non possunt, *id.*, V, 741. — Servitutem serviunt hominibus, *id.*, V, 1050, 1051. — Sordes aquis ablunt. Arnob., V, 1262. — Sua habebant velamenta et amictula. Lact., VI, 270. — Iis ipsis a quibus violati erant nihil nocere poterunt. Lact., VI, 273. — Deorum templa eversa et simulacra fracta Carthagine. S. Aug., XLI, 620. — Alexandria deos suos perdidit, *id.*, XXXVIII, 624.

Dii ne homines quidem probi. Lact., VI, 216. — Illorum fœditali designant litteræ et actus histronum. Tert., I, 358. — Eorum scelera et facta turpissima in cavea, theatris, scena, comædiis et tragædiis representata, *id.*, I, 353 *et seq.*, 358 *et seq.*, 575 *et seq.* — Deorum totum artificium est contumeliosum et impium, *id.*, I, 359. — Minus gaudent. Arnob., V, 1265, 1266. — Sponsas et uxores habent, *id.*, V, 1040. — Turpibus rebus indulgent, *id.*, V, 1265, 1266. — Eorum propudiosi cum viris et feminis concubitus, *id.*, V, 1068. — Amatores puerorum sunt. Arnob., V, 1058, 1059. — De flagitiis illorum qui colunt eos. Lact., VI, 575. — Quod boni et iusti esse non possint. Lact., VI, 583. — De eorum crudelitate in Christianis, *id.*, VI, 584. — Merito a prophetis bestiarum nominati, *ibid.* — De illorum inscitia, furoribus, *id.*, VI, 611. — Narratio deorum facinoribus. Firmic. Matern., XII, 1006. — Deorum discordia. S. Aug., XLI, 188. — Dii selecti nobilitate criminum, non dignitate virtutum, *id.*, XLI, 221. — Dii selecti magis ad injurias quam ad honores, *id.*, XLI, 197. — Dii selecti magis innotere propter opprobria quam ceteri, *id.*, XLI, 217. — Deorum selectorum vix ullus qui non infametur, *id.*, XLI, 198. — Dii inde convincuntur obscenit quod ludos obscenos sibi exhiberi iusserunt, *id.*, XLI, 53. — Et hinc indizni honore divino videri debebant Romanis, *id.*, XLI, 57, 58. — Fabulosa crimina in deorum obsequium per ludos turpiter agebantur, *id.*, XLI, 582. — Deorum probra que etiam in theatris spectanda proponuntur, *id.*, XXXIII, 535. — Dii falsi malis moribus cultorum suorum delectantur, *id.*, XXXVIII, 1025. — Dii inde convincuntur falsi quod criminibus suis seu veris, seu falsis delectantur, *id.*, XLI, 78, 111. — Leges ad instituendos bonos aut corrigendos malos mores non expectandas a diis qui flagitia seminenda et augenda curant. S. Aug., XLI, 59, 74. — Deos adfuisse cupiditatibus implendis et non præfuisse refrenandis ostenditur, *id.*, XLI, 70. — Dii scelerum spectatores et fautores, *id.*, XLI, 92. — Auctores se vitæ scelestæ immundaque peccantur, *id.*, XLI, 74. — Dii auctores doctoresque peccatorum, non ultores, *id.*, XLI, 81. — Dii non probandi in eo quod crimina in quibusdam punirent, in aliis non ulciscerentur, *id.*, XLI, 82. — Dii velut divinam præbent auctoritatem ad perpetranda crimina dum ludos scenicos exigunt, *id.*, XLI, 111. — Deorum falsorum

imitatione nequissimos homines fieri peiores vel ex ipsis gentilibus evincitur, *id.*, XXXIII, 315. — Deorum exempla magis movent quam philosophorum præcepta, *id.*, XLI, 52, 53. — Deorum officia scurrilitati mimicæ magis quam divinæ consonant dignitati, *id.*, XLI, 187.

DIJ TOPICI. Deorum topicorum infinitus numerus. Tert., I, 615. — Nuptiis et liberis procreandis præesse fingebantur. Tert., I, 600. — Unicuique provincie ac civitati suus deus erat, *id.*, I, 418, 396. — Quam falso dicti provinciarum et civitatum custodes et tutelares, *id.*, 424 et seq., 607. — Nemini regna dederunt, *id.*, I, 435 et seq.; nec dare potuerunt, *id.*; nec regna, nec templa sua, nec seipsos tueri, *id.*, I, 438 et seq.; nec ulli salutem conferre, *id.*. Passi sunt patriam suam everti, *id.*, I, 426. — Dij provinciales quinam. Lact., VI, 194, 195. — Montium dii quinam, *id.*, VII, 403 et seq., 493 et seq.

DII PUBLICI qui essent. Tert., I, 598. — Venales sub hasta et annotatione questoris, *id.*, I, 345 et seqq. — Deorum majestas quaestuarium facta, quomodo, *id.*, I, 346. — Diis lucretis aræ prostitutæ apud Romanos, *id.*, II, 253. — Dij peculiares et domestici, *id.*, I, 344. — Pro cuiusque arbitrio venditi, *id.*, 344, 347; et oppignorati, vel immutati, *id.* — Quo magis sancti et vetusti, eo magis tributarii, *id.*, I, 346. — Dij selecti et ejecti, *id.*, I, 344, 596; adoptati, *id.*, I, 596. — Mendicantes, *id.*, I, 194. — Quibus non sufficiebant Christiani, *id.*. — Alii alios deos colebant, *id.*, I, 344. — Quo habitu et insignibus dii honorati, *id.*, I, 347, 360 et seqq. 347. — Ignominioso capite, *id.*, I, 360. — Deo patiens quis ab ethnicis dictus, *id.*, 413.

DII GENTILES ROMANI qui. Tert., I, 597. — Exploduntur, *id.*. — In certos, dubios et electos a Varrone perperam divisi, *id.*. — In communes et proprios paulo melius dividi poterant, sed id refellitur, *id.*. — Eorum dii peculiares, I, 419 et seqq., 606. — Peregrini, I, 423 et seqq. — Falsum est ad eorum cultum fundatum aut propagatum fuisse Romanorum imperium, *id.*, I, 422. — Patriam suam Romanis vastandam deiecerunt, *id.*, 424 et seqq. — Eos contempserunt Judæi, *id.*, I, 432. — Dij vernaculi Romanorum. S. Cyprian., IV, 226. — De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216. — Dij Romanorum. Marc. Minuc. Felix, III, 250. — Deos sine simulacro plus annos centum et septuaginta coluerunt Romani. S. Aug., XLI, 138. — Deos castius sine simulacris Romanos coluisse docuit Varro, *id.*, XLI, 198.

DII IGNOTI. Diis ignotis aræ prostitutæ apud Athenienses. Tert., II, 235; incertis apud Romanos, *id.*. — Dij ignoti. Arnob., V, 929, 930. — Latini, *id.*, V, 1011, 1216. — Magni, *id.*, V, 754, 759. — Minores, *id.*, V, 815. — Consentes et complices Jovis cum Iliarii, *id.*, V, 994-995. — Lucrui, *id.*, V, 1018. — Conserentes, *id.*, V, 1116, 1117. — Syri. Arnob., V, 758-763. — Dij populares. Lact., VI, 134. — Dij majorum gentium. Lact., VI, 199.

SUPRA INNUMEROS deos alium sublimiorem constituebant Tert., I, 352. — Deos fingere humana mediocritas novit facilius quam Deum verum sectari, *id.*, II, 266.

DIOMEDES, deus factus a Græcis. S. Aug., XLI, 573, 576. — Diomedes volucres Grægenicis blandiuntur, alienigenas persequuntur, *id.*, XLI, 576. — Diomedearum volucrum transformatio, *id.*, XLI, 576. — Diomedea insula, *id.*, XLI, 573.

DIONYSIA (Mysteria). Tert., I, 474. — A Liberio apud Græcos instituta, *id.*, I, 645.

DIONYSII quinque. Arnob., V, 1031.

DIONYSIUS JUNIOR, illusor simulacrorum. Arnob., V, 1205. — Esculapium barba aurea amplissima spoliatur, *id.*.

DIS seu Pluto, deducens gladiatorum exsequias in cavea representatus. Tert., I, 576. — Dis idem quod Græce Πλούτων. Lact., VI, 900.

DISCORDIA dea. S. Aug., XLI, 405. — Bellum Trojanum excitavit, *id.*, XLI, 405. — Discordiæ deæ. Arnob., V, 972.

DISPATER, Pluto ita appellatur. Lact., VI, 190, 900. — S. Aug., XLI, 122, 207, 213, 218.

DIVI LAPIDES quinam dicti. Lact., VII, 495.

DIVINITAS, pro deo usurpata. Lact., VII, 268, 431 828, 829.

DODONÆUS Jupiter. Arnob., V, 1209.

DOMIDOC dea. Tert., I, 600.

DOMIDUCUS deus. S. Aug., XLI, 188.

DOMITIVS deus. S. Aug., XLI, 188.

DUSABES, seu Diasares, Disares, deus Arabum. Tert., I, 419, 526.

DUSI, dæmones quidam, sic a Gallis nuncupati. S. Aug., XLI, 468.

E

EDEA, dea. Tert., I, 600.

EDUCA, sive Edulica dea. S. Aug., XLI, 122, 140.

EDULIA Dea. V. ELUDA.

EGERIA dea. Simulati Numæ cum ea congressus. Lact., VI, 245. — Unde dicta, *ibid.* — Egeria Nympha. Arnob., V, 1081.

ELAGABALUS, deus sub montis specie cultus. Lact., VII, 404. — Unde dictus, *ibid.* — Quale illius simulacrum, *ibid.*.

ELEMENTA pro Deo habet physica superstitio. Tert., II, 477.

ELEUSINA SACRA. Tert., II, 513, 539; S. Aug., XLI, 210. — Illa declarare nefas, *id.*, I, 509. — Eleusina Ceresis conceptum. Arnob., V, 1174. — Eleusina sacra unde cognominata et quo ritu celebrata. Lact., V, 237. — Erythra sibiylla, *id.*, VI, 145.

ELUDAEA. Tertul., I, 600.

ELYSI campi. Tert., I, 520; II, 444.

ENDYMION amatus a Luna. Arnob., V, 1059.

EPONA dea. Tert., I, 565, 577.

EPULÆ dearum. Arnob., V, 1265.

EICHTRONIUS, Minervæ et Vulcani filius, portentum demonium, imo diabolus ipse, non coluber. Tert., II, 21. — ERIGONA, falsa dea. Tert., I, 606. — Inter sidera delineata. Tert., II, 142.

EUDÆMONES. S. Aug., XLI, 256. Eudæmones non possunt esse medii deos inter et homines, *id.*, XLI, 266.

EUPHORBUS, in Pythagoram mutatus. Tert., II, 684, 708, 796. — Euphorbi clypeus olim Delphis consecratus, *id.*, II, 698.

EUROPA. Arnob., V, 1263. — Stuprata a Jove, *id.*, V, 1126. — An sit rapta a Jove in taurum mutato. Lactant., VI, 170.

EVIVS (Bacchus). Arnob., V, 1142.

F

FABIVS, pullus Jovis. Arnob., V, 1058.

FABULÆ antiquitatis circa deos. Marc. Minuc. Felix, III, 297. — Fabulæ Jovis et Numæ. Arnob., V, 1081 et seqq.; 1084 et seqq.

FARMVS, deus. Tert., I, 600.

FATUA dea. Arnob., V, 751. — Fauni oror bona dea appellata, *id.*, V, 759. 1116. — Virgis cæsa ob meri potum, *ibid.* — Fatua Fauna, quæ fuerit. Lactant., VI, 245. — Quare sic dicta, *ibid.*, et 909. — Ejus pudicitia, *id.*, VI, 245. — Eadem cum bona dea, *ibid.*. — Vini amphora in sacris ejus posita, *id.*, VI, 246. — Nulli vero templum ejus ingredi licuit, *id.*, VI, 245, 415. — De ejus mysteriis, *ibid.*.

FATUM, quid sit. Marcus. Minuc. Felix, III, 570. S. Isidor. Hispal., I, XXXII, 525. — Tria fata. S. Cyprian., IV, 29. — Fata immutabilia. Arnob., V, 1231. — Fata omnia fiunt, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum diis potestibus, *id.*, V, 1230, 1231. — Fatum idem quod Paræ. Lactant., VI, 168. — Hute dii omnes parent, *ibid.*. — Fati vox varie usurpata, *id.*, VI, 336.

FATUNA dea, ubinam culta. Lact., VI, 218. — Cujus scutum fuerit, *ibid.*. — Non est eadem cum Flora, *ibid.*.

FAUNVS deus. Arnob., V, 750, 751, 1082. — S. Isidor. I, XXXII, 514, 523. — Quis fuerit. Lact., V, 194, 214. — Faunus, Picli filius. Tert., I, 599. — Secundus rex Laurentium. S. Aug., XLI, 573. — In deos relatus, *id.*, XLI, 273. — Quando vixerit. Lactant., VI, 194, 217. — Ubinam cultus, *id.*, VI, 194. — Ineptiarum religionum in Latio institutor, *id.*, VI, 244. — Fauni incubi. S. Aug., XLI, 468.

FEBRIS, quasi dea culta. Lact., VI, 222. — Quid sit juxta Galenum, *id.*, VI, 775. — Romanarum dea. S. Aug., XXXIII, 84; XXXVII, 1596; XLI, 59-88, 125. — Februi et Pallori fana fecerunt Romani, *id.*, XXXIV, 1053; XLI, 105.

FEBRUTIS dea. Arnob., V, 979.

FELÆS coluntur ab Ægyptiis. Lact., VI, 622. — Quotum quomodo lugebantur, *id.*, VI, *ibid.*.

FELICITAS, dea. S. Aug., XLI, 126. — Eadem primus Felicitati constituit Lucullus, *id.*, XLI, 129. — Felicitas, a dea est, ipsa una coli debuit, *id.*, XLI, 129, 131. — Erraverunt Romani qui tam sero Felicitatem ut deam coluerunt, *id.*, XLI, 129, 170. — Felicitas potior regno, *id.*, XLI, 120. — Felicitas non dea, sed munus Dei, *id.*, XLI, 131, 140, 193. — Felicitas non est colenda, sed Deus, *id.*, XLI, 151.

FENONIA dea. S. Aug., XLI, 199.

FERETRIUS Jupiter. Feretrio Jovi Romulus ludos instituit. Tert., I, 637.

FIDES dea credita est, templumque habuit et sive. S. Aug., XLI, 127.

FLAMEN dialis. Arnob., V, 786, 1072, 1277.

FLORA meretrix curat ut arva fi. rescant. Arnob., V,

967, 968. — Divinis honoribus a Romanis affecta. Lact., VI, 218. — Antiquus huius cultus apud eos, *ibid.*, — De variis eius nominibus. *ibid.*, — Flora mater. S. Aug., XXXIII, 1068. — Dea quæ præstat frumentis florentibus, *id.*, XLI, 118. — Floræ ludi scenici quam obscuro, *id.*, XXXIII, 315; XXXIV, 1068; XLI, 76.

FLORALIS ludi. Tertul., I, 638.

FLORALIA, qua occasione instituta. Lact., VI, 218. — Qua lascivia celebrarentur *id.*, VI, 219, 905. — Quonam die et ubinam fierent, *ibid.*, — Unde dicta, *id.*, VII, 218. — Non fuerunt eadem cum festis Majumæ, *id.*, VI, 219, 905.

FLUVIONA dea. Tert., I, 600.

FOCULUS, in sacris gentilium. Tert., I, 321.

FOCUS deus. Arnob., V, 976.

FORCULUS deus a foribus. Tert., I, 680; II, 97, 112. — Foribus præfectus. S. Aug., XLI, 119, 181.

FORNAX pro dea culta. Lactant., VI, 226. — Ab ea fornaculi dicta, *ibid.*

FORTUNA dea barbata. Tert., I, 601. — Fortuna barbata quæ adultos barba induit. S. Aug., XLI, 123.

FORTUNA (dea), muliebris. Fortunæ muliebris deæ coronam non imponebat nisi univira. Tert., II, 932. — Fortuna virginalis. Arnob., V, 920. — Cum cornu, pomis, ficis et frugibus autumnalibus, *id.*, V, 1214. — Fortunæ reciproca varietas, *id.*, V, 966, et seqq. — Fortuna equestris. Lact., VI, 290. — Illa ut dea culta, *id.*, VI, 437. — Gravius accusationibus prociissa. *ibid.* — Per se nihil est, *id.*, VI, 440. — Fortuna mascula et muliebris culta, *ibid.* — Ejusdem cum natura differentia, *id.*, VI, 441. — Illius simulacra, *id.*, VI, 442. — Injustas gentilium in eam declamationes, *id.*, VI, 442, 542. — Fortuna dea a fortibus quibus præstat nomen habet. S. Aug., XLI, 123, 126. — Fortuna non est nomen aliquod, *id.*, XXXIV, 571. — Immerito ut dea colitur, *id.*, XLI, 126. — Quæ ratione potatur dea cum mala esse possit, *id.*, XLI, 126. — Cæca pingebatur, *id.*, XXXII, 1273. — Quare, *id.*, XLI, 374. — Fortuna temere sua cuique dona confert, *id.*, XLI, 197. — Fortunæ bona verissimi sapientes, quos solos fas est beatos vocari, nec timere voluerunt, nec cupi, *id.*, XXXIII, 65. — Fortunæ muliebris simulacrum astutia demonum locutum, *id.*, XLI, 126.

FUTESHA dea. S. Aug., XLI, 128.

FULGORA dea, vidua. S. Aug., XLI, 191.

FULMEN. De fulmine ipsius Jovis. Commodian. Afer, V, 205.

FULMEX deæ. Arnob., V, 972. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 321. — A poetis decantatæ. Lactant., VI, 701.

G

GALLI HESUM et Tentatem humano cruore placabant, Lact., VI, 230. — Sacra illa quando sublata, *ibid.* — Metempsychosis opinionem amplexi sunt, *ibid.* VI, 403. — Galli Cybeles sacerdotes, *id.*, VI, 296. — Eorum ritus, *ibid.*

GANYMEDES. Tert., I, 600, 606. — Arnob., V, 1265. — A Jove raptus. Arnob., V, 1158; Lact., VI, 170. — De fabula illius quinam auctores consulendi, *id.*, VI, 896. — Raptus dictur propter animi pulchritudinem, *ibid.*

GENIUS imperatoris. Tert., I, 417. — Genius Jovialis. Arnob., V, 1002. — Genius loci *id.*, V, 781. — Genius deus a generando dictus. S. Aug., XLI, 205; — Isidor. LXXXII, 323.

GENII culti ab ethnicis. Lactant., VI, 333. — Unde appellati, *ibid.* — Merum his profundi solitum, *id.*, VI, 333, 938. — Genii civitatum. Arnob., V, 781. — Genii maritorum invocati in nuptiis, *id.*, V, 919.

GNIDIA Venus. Arnob., V, 1191, 1206.

GRÆCORUM philosophorum dii. Tert., II, 260

GRÆVADLES (Lares), Arnob., V, 750.

H

HAMMON deus cum cornibus formatur arietinis. Arnob., V, 1189.

HARMONIA, Veneris filia. Lactant., VI, 207.

HARPOCRATES cum suo cyncephalo. Tert., I, 505. — Expulsus ex curia deorum, eversa ejus aræ et statuas ac postea restitutæ, *id.*, I, 505, 573.

HARU-PICIS. Magorum fratres. Arnob., V, 1021. — Haruspices quinam dicerentur. Lact., VII, 672. — Ab auguribus prorsus differant, *id.*, VII, 675.

HASTA pro Marte culta a Romanis. Lactant., VII, 499. — Hastæ olim pro diis cultæ *ibid.*

HECATE. Arnob., V, 926. — Hecate Christum laudabat. S. Aug., XLI, 652.

HECTOR. S. Aug., XLI, 585.

HELENA Græcorum. Lactant., VI, 162; S. Aug., XXXIII, 157, 237. — Uxor Menelai adulterio corrupta a Paride,

id., XLI, 41. — Diis impulsoribus rapta. Arnob., V, 728. — Helenam suam Tyriam Simon Magus de lupanari eruit. Tert., II, 708. — Eandem esse dicebat cum Helena Priamo exitiosissima, *ibid.*

HELEKES meretrix quadam quam Minervam credi volebat Simon Magus. S. Aug., XLI, 25.

HECULEUS. Commodian. Afer., V, 212. — S. Aug., XXXVIII, 164, 1249, 1250; XLI, 659. — Quo tempore vixerit. Lact., VI, 159; S. Aug., XLI, 365. — Novem noctium concubitu progeneratus. Arnob., V, 1057. — Ejus stupra et libidines Lact., VI, 156. — Una nocte quinquaginta filias Theslei depudicavit. Arnob., V, 1057. — Herculis scortum Laurentia. S. Aug., XLI, 143. — Sordidi amoris causa apud Omphalen servit. Arnob., V, 1051; Lact., VI, 159. — Hercules in Omphale et Omphales in Hercule prostitutebatur. Tert., I, 605; II, 1041. — Quod nihil mirificum gesserit. Lact., VI, 157. — Quandam Trojam expugnaverit, *id.*, VI, 159. — Viribus corporis non meruit immortalitatem, *id.*, 210. — Hercules nunc populum capite præfert, nunc oleastrum, etc. Tertul., II, 85. — Ad inferos descendisse fingebatur, *id.*, I, 605. — Ob amissum puerum deseruit Argonautarum militiam, *id.*, I, 605. — Quare honores divini ei delati. S. Aug., XLI, 565. — Unde præcipua illius commendatio. Lact., VII, 45. — Herculem inter semideos Laheo numerat. S. Aug., XLI, 58, 59. — Dictus deus fortitudinis, *id.*, XXXVIII, 166. — Sanctus. Arnob., V, 1057. — Magnus, *id.*, V, 770. — Furum domitor, *id.*, V, 761. — Deus a Philocteta non est creditus. Lact., VI, 160. — Uxoris suæ lascivæ circumventus venenis, se vivum combussit. Tert., I, 605; Arnob., V, 779; S. Aug., XLI, 569. — In Oeta monte crematur. Tert., I, 355; S. Cyprian., IV, 225; Arnob., V, 761, 1051; S. Aug., XLI, 569. — Herculis sacra apud Lindum celebrata. Lactant., VI, 238. — Herculis idolum cum suo titulo. S. Aug., XXXVIII, 164. — Cum barbadeaurata apud Carthaginem, quæ ibidem rasa est, *id.*, XXXVIII, 166. Hercules Romæ sublatus, *id.*, XXXVIII, 166. — Junonis et Herculis spiritus inter se divisi, *id.*, XXXVIII, 447. — Herculeæ auxilia Cynicorum, *id.*, XXXII, 943. — Vivus ardens in scena representatus. Tert., I, 576. — A Diogene irrisus, *id.*, I, 576. — Hercules plures fuisse historia dicuntur. S. Aug., XLI, 569. — Hercules tres famelici. Tert., I, 558. — Tres irrisi, *ibid.* — Ter hini. Arnob., V, 1051. — Hercules Alexicacus. Lact., VI, 539, 560. — Oeïseus. Arnob., V, 1034. — Thebanus, *id.*, V, 760, 1043. — Herculis Syri seu Tyrii duodecim ingentia facta. S. Aug., XLI, 569. — Tyrius in Hispania sepultus. Arnob., V, 760, 761.

HERCULEA posteritas. Tert., II, 1035.

HERMOXIS in Macedonia oraculum. Tert., II, 730.

HERORS ut dii colebantur. Marc. Minuc. Felix., III, 297, 299, 333. — Atqui tamen deus neque ortum neque exitum habet, *id.*, III, 309.

HERTA. Eo nomine terra pro Deo culta a Germanis. Lact., VI, 281.

HESIODE Pandora. Tertull., II, 81, 562.

HESPERIDUM aurea mala. Arnob., V, 1122.

HESSES, Gallorum deus, humano sanguine placatur. Lact., VI, 230. — Idem fuit atque Mars, VI, 229.

HIEROPHANTES. Tertul., I, 313; II, 260.

HIPPO seu Hippoua et Epona ab ethnicis colebatur. Tert., I, 563, 577.

HIPPOCOONTIS liberi Herculem sanciant. Arnob., V, 1053.

HIPPOCRATES. S. Cyprian., IV, 156.

HIRCUS ab Ægyptiis cultus. Lact., VI, 787.

HONOR deus. S. Aug., XLI, 128. — Honor domina vocatus, quamvis generis masculini. Lact., VII, 572. — Instar deæ interdum effectus, *ibid.* — Honor et virtus pro diis. Arnob., V, 1015.

HOBON, Æon Valentianorum. Tert., II, 565, 577.

HOSTIÆ diversæ diversorum deorum. Arnob., V, 1210, 1211. Superiorum albæ, inferiorum fuscæ, *id.*, V, 1211, 1212.

HOSTILINA dea præfecta ægetibus cum novis aristis æquantur. S. Aug., XLI, 118.

HOSTILIUS Pavorem deum invenit. Tert., II, 266. — Pavorem et Pallorem. S. Cyprian., IV, 226.

HYDRA ab Hercule superata. Tert., II, 1042. — Illius sanguinis usus, *ibid.*

HYMENÆUS. S. Aug., XLI, 575.

I

IMS, dea Ægyptiorum. Tert., II, 302; Lact., VI, 786.

ICARUS lignum idolatum venerantur pro Diana. Arnob., V, 1186.

ICARUS. Icari fabula. S. Aug., XLI, 571.

IDÆA, mater deorum. S. Cyprian., IV, 226

IDOLATRIA ludorum omnium mater. S. Cyprian., IV,

710. — Idololatria origo. Lact. VI, 155, 247. — De ea Lactantius quid senserit, VI, 328. — Inter gentes quomodo transfusa sit. Lact., VI, 449. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 315.

Idolum aliquandiu retro non erat. Tert., I, 664. — Idoli nomen unde, *id.*, I, 663. — Idolorum mortuorum nomina nihil sunt, sicut nec ipsa simulacra eorum, *id.*, I, 645. — Idolum tam fieri quam coli prohibet Deus, *id.*, I, 663. — Nihil eo inmundius, *id.*, II, 90.

Idola non sunt dii. S. Cyprian., IV, 262. — Idola quæ gentiles deos putant. IV, 121. — In idolis mortuorum demonia consistunt. Tert., I, 643. — Totum sæculum idolis repleverant Satanas et angeli ejus, *id.*, I, 640. — Idola colentes similes idolis, quare S. Aug., XXXVII, 1751. — Merito homo deficit ab illo qui eum fecit, cum sibi præfuit ipse quod fecit, *id.*, XLI, 249. — Idololatria quinam dicuntur, *id.*, XLII, 827. — Idololatrarum falsa physiologia rejicitur, *id.*, XLI, 217. — Idololatriæ principium, *id.*, XLI, 683; XLII, 221, 224. — Idololatria ex superbia, *id.*, XXXVIII, 1022; — Ex vanitate, *id.*, XLIV, 212. — Idololatria in Ægypto instituta multiplicior multoque igominiosior. S. Aug., XLIII, 597. — Nulla major, nulla superstitiosior, *id.*, XXXVIII, 1022. — Ægyptiorum pigmentis mundus perfusus, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idololatria, grande malum, *id.*, XXXIV, 743; XLII, 840. — Idololatriæ peccata etiam supplicia sunt, *id.*, XXXVIII, 1022. — Idolorum cultores quam inani, *id.*, XXXVII, 1757, 1987; XXXVIII, 777. — Idololatriæ urgentur, *id.*, XXXIV, 1061. — Apostolorum contra idololatriam doctrina vindicatur ex prophetis, *id.*, XXXIV, 1066. — Idololatria non potest defendi, *id.*, XLI, 221, 223. — Frustra dicunt a se non simulacra, sed quod simulacris significatur coli, S. Aug., XXXVIII, 1023. — Idololatrarum excusationes refelluntur, *id.*, XXXVII, 1244, 1245, 1246; XLII, 587. — Idololatria aut punita aut coercita apud Judæos, *id.*, XLII, 290. — Idolorum cultus veti us et eorum templa clausa per imperatorum leges, *id.*, XXXVII, 1788, 1789. — Eversis idolis non exinde Romanorum cladem accidisse, *id.*, XXXVIII, 625, 626. — Idololatria destructa contrariis causis quibus fuit instituta, *id.*, XLI, 250. Idololatriæ species variet, *id.*, XXXIV, 152. — Idola cordium, *id.*, XI, 643. — Si faber idolo sicut figuram ita et cor daret, ab idolo ipso adoraretur, *id.*, XXXVIII, 777. — Idololatria quam in corde nostro ex consuetudine visibilibus constituere coatur humanæ cogitationis infirmitas, *id.*, XXXIII, 798.

Ignis Vestæ perpetuus. Arnob., V, 918, 919. — Ignis cultus apud Persas. Firmic. Matern., XII, 992.

Ilia seu Rheæ mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — Iliam de Mariæ concepisse geminos volunt, *id.*, XLI, 578.

Ilum eversum a Fimbria. S. Aug., XLI, 83. — A Græcis, *id.*, XLI, 91. — Illi excidium dii patrii non impedierunt, *id.*, XLI, 83.

Indigetes dii. Arnob., V, 759, 763.

Infanticidium et abortus apud paganos. Marc. Minuc. Felix. III, 333.

Inferi, juxta Philosophos. Lact., VI, 661.

Ino. Tert., II, 953. — Ino est Leucothea et Matula. Lactant., VI, 236. — Ino uxor Athamantis in deorum numerum relata. S. Aug., XLI, 572.

Intercidona dea. S. Aug., XLI, 188.

Invictus. Commod. et Afer, V, 110.

Ios seu Ia in violam vers. Arnob., V, 1096, 1112. — Io, filia Inachi, an a Jove in bovem sit mutata. Lactant., VI, 171.

Iphigenia. Arnob., V, 1149. — Iphigeniæ regis Agamemnonis filia transformatio quomodo facta. S. Aug., XLI, 573. Ἰφίγκιος Neptunus appellatus. Tert., I, 614.

Isis prima repertas spicas capite circumtulit. Tert., II, 86. — Isidis linteata, *id.*, I, 612. — Isis ex curia deorum ejecta et restituta, *id.*, I, 305, 573. — Isis furva filium perditum luget. Arnob., V, 761. — Ejus cultus, *id.*, V, 929. — Isis, ejus sacra apud Ægyptios. Lact., VI, 235, 907, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 314, 523. — Nominis illius etymologia. Lactant., VI, 235. — Unde cornus ipsi attributa, *ibid.* — Eadem cum Cerere Græcorum, *ibid.* — Ejus sacerdotes totum corpus radebant, *ibid.* — Isis, seu Io Inachi filia. S. Aug., XLI, 597. — Uxor Osiridis, *id.*, XLI, 254, 256. — Tradidit litteras Ægyptiis, *id.*, XLI, 597, 598, 599. — Isim mortuam tanquam deam magnam colendam putaverunt, *id.*, XLI, 563, 599. — Isim fuisse hominem dicere velutum erat sub capitali sententia, *id.*, XLI, 564. — Isis irata multis obest, propterea faret multis, *id.*, XLI, 254.

Isthmica sacra a Neptuno instituta. Tert., I, 614.

J

JANUS a Janua. Tertul., I, 693; II, 97. — S. Isid., LXXXII, 318. — An idem ac Noe. Lactant., VI, 188. — Janus bifrons. Tertul., I, 436; Arnob., V, 1213. — Cur bifrons fingitur. Lact., VI, 188; S. Aug., XLI, 200. — Et quadrifrons, *id.*, XLI, 201. — Janus pater appellatus sol, mundus, annus. Arnob., V, 976. — Cælo atque Heate procreatus. Arnob., V, 976. — Janiculi oppidi conditor, *id.*, V, 769, 976. — Janus cæteris diis selectus esse innocentior. S. Aug., XLI, 198. — Non recte distinguitur a deo Termino, *id.*, XLI, 200; et a Jove, *id.*, XLI, 263. — Cur Jovi præponatur, *id.*, XLI, 201. — Ad Janum pertinent rerum initia, *id.*, XLI, 200. — Janus vel Janes, ut Sallii volunt, rex Italiæ Saturnum recipit. Tert., I, 330; S. Cyprian., IV, 225. — In Italia primus regnavit. Arnob., V, 976. — ejus dentata clavis, *id.*, V, 1213. — Jani portæ in bello apertæ, in pace clausæ erant. S. Aug., XLI, 84.

Jasus filius Triopæ regis Argivorum, relatus in deorum numerum. S. Aug., XLI, 565.

Juba inter deos a Mauris relatus et ab iis cultus. Lactant., VI, 194. — S. Isidor. Hisp., LXXXII, 514.

Jumæstra ethnici adorabant. Tert., I, 363.

Juno. Arnob., V, 924; S. Aug., XXXII, 673; XXXVIII, 1250; S. Isidor. Hisp., LXXXII, 314, 321. — Juno in Samo nata, educata et Jovi nupta. Tert., I, 427. — Quare Juno soror simul et conjux Jovis dicitur. S. Aug., XLI, 119. — Itemque mater Jovis, *id.*, XLI, 120. — Soranus Jononem nihil aliud esse quam ipsum Jovem dixit, *id.*, XLI, 203. — Juno æræ esse dicitur. Arnob., V, 978. — S. Aug., XXXVIII, 1024. — In æream substantiam figurabatur. Tert., II, 261. — Juno solum ærem tenere perhibetur. S. Aug., XXXIV, 1063. — Junonem terram esse perhibent, *id.*, XLI, 207. — Ejus et Minervæ judicium. Tert., I, 339. — Certamen Junonis, Minervæ et Veneris de pulchritudine. S. Aug., XLI, 567. — Junonis et Herculis inimicitia, *id.*, XXXVIII, 447; XL, 712. — Juno ab Hercule vulnerata. Arnob., V, 1052. — Juno formosissima, *id.*, V, 1045. — Regina numinum, *id.*, V, 1045. — Pater non potuit Carthaginem quam Samo prætulera, a Romanis everti. Tert., II, 427, 607. — Per totam herodotodæ mensa illi proponitur, *id.*, II, 718. — Junonis ærum in Troia neminem liberavit a Græcis. S. Aug., XLI, 17. — Junonis spiritus, *id.*, XXXVIII, 447. — Juno Astarte vocatur, *id.*, XXXIV, 997. — Juno dea parientis, *id.*, XXXVI, 209. — Lucina dicta. Lact., VI, 290. — Juno Lucina a parientibus invocata. Arnob., V, 961, 968. — Juno iterduca est pueris. S. Aug., XLI, 193. — Juno ubi culta. Lact., VI, 193, 206. — Sacra ejus nuptiarum ritu celebrata, *ibid.* — Cur habuerit nomina ad matrimonium pertinentia, *id.*, VI, 207. — Juno Cinnia a Romanis culta, *id.*, VI, 226, 936. — Junonis Monetæ post capias Veias responsum, *id.*, VI, 290, 921. — Monetæ unde dicta, *id.*, VI, 290. — Juno Argiva sub forma columnæ culta. S. Cyprian., IV, 226; Lactant., VII, 498.

Jupiter. Commodian. Afer, V, 205; S. Aug., XXXVIII, 1249; S. Isid., LXXXII, 314, 318. — Jupiter Saturni filius. Tertul., I, 317. — In Creta insula et Dictæo monte ævus, I, 426. — Arnob., V, 1028-1031. — S. Cyprian., IV, 226. — Jovis antrum in Creta visitur. S. Cyprian., IV, 223. — Jovis nutrix. Tert., I, 426. — Jovis tumulus ubi, *id.*, I, 427. — De ejus morte et sepulcro in Creta. Arnob., V, 1028-1031. — Lact., VI, 178. — Quæ de illo poetæ finxerint. Lact., VI, 170. — Quare Ζεύς sive Ζηνᾶ appellatus. Lact., VI, 169. — Καταβάτης. Lactant., VII, 471. — Ἀρπαγός, *id.*, VII, 501. — Sol et Æther. Arnob., V, 978. — S. Aug., XLI, 119. — In substantiam servidam eum figurant veteres. Tert., II, 261. — Jovem velut animum mundi hujus esse volunt recentiores Platonici. S. Aug., XXXIV, 1058. — Et quibusdam placet, *id.*, XLI, 122. — Alii esse mundum existimant, *id.*, XLI, 202. — Varia ejus nomina et cognomina. Lact., VI, 129. — Jupiter optimus, maximus. Arnob., V, 758. — Quare sic dictus. Lactant., VI, 164. — Primas deorum. Arnob., V, 1274. — Olympiacus. Arnob., V, 1236. — Dodonæus. Arnob., V, 747. — Capitolinus. Arnob., V, 786, 1197. — Unde sic dictus Lact., VI, 179. — Supremus. Arnob., V, 920. — Stygius, *id.*, V, 927, 981. — Verveces, *id.*, V, 1126. — Richiniatus atque barbarus, *id.*, V, 1215. — Jupiter unde dictus. Lact., VI, 176. — Ἀλφειός, *id.*, VI, 210. — Atabyrius, *id.*, 281, 910. — Labrandius vel Labrandeus, Cassius, *id.*, VI, 248, 249, 910. — Jupiter mas et femina dicitur. S. Aug., XLI, 202. — Genitor genitrixque deum, *id.*, XLI, 202. — Deorum dearumque omnium rex, *id.*, XLI, 119. — Jupiter ipse est Saturnus, *id.*, XLI, 203. — Jovis stella si rex iste est, aut fulgentior cæteris, aut Saturno superior esse debuit, *id.*, XLI, 206. — Ipse est

Hercules, *id.*, XLI, 205. — Ipse est *Genius*, *id.*, XLI, 205. — Ipse est omnes *dii*, *id.*, XLI, 205. — Sub deorum universorum nominibus colitur, *id.*, XLI, 121. — Jupiter sub alio nomine colitur ab his qui unum Deum solum sive simulacro colunt, *id.*, XLI, 119. — Varia cognomina Jovi imposita ad unum eundemque referuntur, *id.*, XLI, 203. — Inter alia cognomina, Jupiter pecunia vocatur, *id.*, XLI, 203, 204. — Quid de cognomine pecuniae Jovi attributo sentiendum. S. Aug., XLI, 205. — Jupiter facilius sapientia quam pecunia vocaretur si ad vitam aeternam aliquid conferret theologia gentilium, *id.*, XLI, 205. — Jupiter appellatur *Stator*, *id.*, XLI, 89. — Jupiter ut deus sit, non anima mundi sed mundus ipse dicendus est. S. Aug., XLI, 202. — Ex Jove, Junone et Minerva cuncta fieri, quomodo secundum Varronem intelligatur, *id.*, XLI, 218. — Jovis omnia plena, *id.*, XLI, 120. — Potestas Jovis in causis rerum efficientes, *id.*, XLI, 201. — Cur caeli dominus esse fingatur. Lact., VI, 166. — Unde dicti potuerit caeli regum esse sortitus. Lact., VI, 175. — Cur in eam sortem terra non venerit, *id.*, VI, 175. — Cur Deus esse non possit. Tert., I, 335. Lact., VI, 166. — Patrem habuit et matrem. Arnob., V, 758. — Quomodo servatus et educatus. Lactant., VI, 169. — De eo ejusque cognatione. Lact., VI, 1190. — De ejus cum fratribus regnorum sortitione, *id.*, VII, 173. — Quo tempore vixerit, *id.*, VI, 158. — Iniquus in patrem, *id.*, VI, 164. — Regno expulsi patrem. Ejus scelera. Arnob., V, 1047. — In monte Olympo castra posuit cum adversus patrem bella gereret. S. Aug., XXXIII, 625. — Variis assumptis figuris. Tertull., I, 596, 575. — Jupiter squamatus, cornutus, deauratus, plumatus amator, *id.*, I, 396. — Ab aliis diis laeessatus, luxurians, adulter, *id.*, 575. — Ejus perdit libido et variae idcirco conversiones, *id.*, II, 760. — Jovis amores. S. Cyprian., IV, 277. — Flagitia Jovis Sabosis. Firmic. Mater., XII, 1005. — Ejus stupra et libidines. Lact., VI, 165. — Jupiter Lycanionem prolem pro villis visceribus praeussisse ferunt. Arnob., V, 1048. — Colluvies omnis spurcitiei. Arnob., V, 1026, 1027. — Adolescens stupris mulis vacavit. S. Aug., XLI, 97. — Uxorum adulterator, Ganymedem raptor, *id.*, XLI, 152. — Matri propriae stuprum inferi. Arnob., V, 1099, 1100, 1101, 1146. — Sororem vitiat, *id.*, V, 1042, 1043, 1047. Lact., VI, 165. — Cum propria filia coeumbit. Arnob., V, 1127. — Clitoris filiam stuprat. *id.*, V, 1051, 1056. — Novem noctibus cum Alcmena turpibus indulget, *id.*, V, 1056. — Arietem excecavit, *id.*, V, 1123-1125. — Captus fatetur culpas suas, *id.*, V, 1069 *seqq.* — Jovis metamorphoses. Arnob., V, 1045, 1055, 1056, 1058, 1059. — Cygnus, laurus, draco, formica, *id.*, V, 1125, 1124, 1125, 1045, 1053. — Tertull., II, 760. — S. Aug., XXXII, 672; XLI, 154. — Adulterorum partes agit. Arnob., V, 1072, 1075. — Ignominiae in theatris decantatae. Tert., I, 576. — Ejus elegia ab histrionibus canebantur, *id.*, I, 359. — Jupiter et adulterans cur a poetis fictus. S. Aug., XXXII, 672. — Pater deorum et hominum. Arnob., V, 1012, 1122. — Supercilio totum tremefacit et motat caelum, *id.*, V, 1041. — Dextra firmitem perdotatum in morem fulminis tenet, *id.*, V, 1213. — Jeculator fulminis, *id.*, V, 1012, 1043. — Jovem dicere et mundum regentem et per stupra diffluentem, repugnat. S. Aug., XLI, 202. — Jovis labia picta adolescentis libidinem accendit, *id.*, XXXIII, 515. — Jupiter humano sanguine in ludis publicis proluetur. Tertull., I, 317; II, 156. — Circensibus ludis delectatur. Arnob., V, 1274. — Civitatem ob ludos non rite curatos pestilentiae ultus est incendio, *id.*, V, 1276, 1277. — Incestum docuit. Tertull., I, 325. — Testamentum ejus comedia, *id.*, I, 358. — Frustra fingitur permisisse Cretam patriam suam Romanis sciscibus concuti, *id.*, I, 426. — Nullum imperio Romano incrementum care potuit, *id.*, I, 427. — Non praetuit Capitolium Cretae patriae suae et nutricis suae jucundissimo odori, *id.*, I, 426. — Tonitrua timuit. Tert., I, 354. — Sarpedonis casum deflet, *id.*, I, 331. — Fato aet., *id.*, I, 428. — Non deus nec deorum princeps. Arnob., V, 757, 758. — Rogatus ut Atys revisceret, per fatum id facere non potuit, *id.*, V, 1097, 1110. — A Numa deceptus est, *id.*, V, 1095-1095, 1088. — Jovis imbecillitas ad subveniendum populo. S. Aug., XLI, 97. — Ejus in vitiosis Thetidis nuptiis, imprudentia et imbecillitas. Lact., VI, 167. — Jovi a Virginitate imposita falsitatis persona. S. Aug., XXXVIII, 633. — Ab Homero demon nuncupatus. Lact., VI, 554; S. Aug., XLI, 256. — Apollo-nius multo melius quam Jupiter, *id.*, XXXIII, 553. — Jovis, initio templum non habuit Romae, *id.*, XLI, 87. — Jovem Judaeorum Deum putavit Varro, *id.*, XXXIV, 1055. — Romani nihil solent superius colere quam Jovem, *id.*, XXXIII, 1055. — Per Jovem lapidem, juratio Romanis sanctissima, *id.*, XXXVIII, 77. — Humano sanguine La-

talus Jupiter cultus. Lact., VI, 806. — Sacra ejus in Creta, *id.*, VI, 210. — Unde orta fabula advolasse apes atque os pueri melle complexisse. Lact., VI, 261. — Quod fana sibi multis in locis constituerit, *id.*, VI, 264. — Jovi Pistori ara a Romanis erecta, *id.*, VI, 226. — Aquila cur ipsi dicata, *id.*, VI, 183. — Ipsi loca fulminis tracta consecrata. Lact., VI, 474. — Huic aliae ostiae immolatae, *id.*, VII, 505. — Jupiter in Arcadia dictus est Lycus. S. Aug., XLI, 574. — Jovis epulum. Arnob., V, 1121, 1258, 1265. — Joves quare plures apud philosophos. Lact., VI, 176. — Joves tres. Arnob., V, 1128. — Joves seu Jupiteres trecentos Varro introduxit. Tert., I, 353 *seqq.*, 576.

JUPITER FLUVIUS. Tertull., I, 296.

JUTURNA Jani uxor. Arnob., V, 976.

JUVENTA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

L

LACONIA Pasiphae habebat oraculum. Tert., II, 750.

LACTURNUS deus praesidet frumentis latiscensibus. S. Aug., XLI, 118.

LANA dea. Tertull., I, 608.

LAOMEDONTIS muri. Laome litoris muros extruxit Neptunus. Tert., I, 352; S. Cyprian., IV, 225. — Laomedon Fanno coactus fuit. Lact., VI, 217. — Ab Apolline et Neptuno mercede fraudatis qua poena alleclus, VI, 595.

LAPIDES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Lact., VII, 494, 495. — Lapis Al-Hajar, Al-Aswad cultus a Saracenis, *id.*, VII, 495 (not.).

LAPIDES Baetuli, apud Phoenices, *id.*, VII, 495 (not.).

LAPIDES divi quinquam dicti, *id.*, VII, 495, 496 (not.). — His templum exstructum in oriente, *ibid.* — Cultus lapidum diu duravit ipsamque plebem Christianam infecit, *id.*, VII, 498 (not.). — Viguit etiam apud Romanos, *id.*, VII, 499 (not.). — Lapis ater ex Phrygia Romam allatus et pro Magna matre cultus. Arnob., V, 1284. — Lapis lubricatus pro deo habitus, *id.*, V, 767.

LARA seu LARANDA, eadem ac dea Muta apud Romanos. Lact., VI, 226.

LARENTIA dea, Laurentis; Lupercas, prostitutissima lupa. — Tert., I, 425, 428, 599 *seqq.*

LARENTINA Romuli et Remi nutrix credita et divinis honoribus culta a Romanis. Lact., VI, 216. — Quamnam fuerit, *id.*, VI, 217. — Larentina meretrix Herculis quibus meritis divinos honores obtinuit. S. Aug., XLI, 185.

LARENTINALIA sacra, qua occasione instituta. — Lact., VI, 218. — Qua die celebrata, *id.*, VI, 217.

LARES. — S. Cyprian., IV, 332. — Dii privati domorum. Tert., I, 573, 637. — Vicorum et itinerum. — Arnob., V, 938, 999. — Lares demones boni ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265. — Eos perstringit Tertull., I, 544.

LARVAE. — Arnob., V, 998, 999. — S. Isidor., LXXXII, 525. — Larvae noxii demones ex hominibus facti. S. Aug., XLI, 265.

LATERANUS deus focorum. Arnob., V, 1013.

LATINUS Fauni filius, a quo Latinorum regnum dicti cepit. — S. Aug., XLI, 572, 576. — Latinorum reges, Silvii dicti, *id.*, XLI, 577.

LATORA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126. — S. Isidor., LXXXII, 520.

LATONIUS vates (Apollo). Arnob., V, 961.

LAUREA. Laurea Apollini et libero sacra est. Tert., II, 94. — Laureis postes obumbrabant ethnici, *id.*, I, 453, 685.

LAVERNA dea. — Arnob., V, 972.

LECTISTERNIUM Cereris. — Arnob., V, 1263, 1264.

LEDA. — Arnob., V, 924, 1012, 1126, 1265. — Leda eadem quae Nemesis. Lactant., VI, 256.

LEMURES noxii demones ex hominibus facti. — S. Aug., XLI, 265.

LEO cultus ab Aegyptiis. Lact., VI, 787. — Soli sacer, *ibid.*

LEONES inter deos. — Arnob., V, 1182.

LETHES fluvius seu fluvius oblivionis apud inferos. — S. Aug., XLI, 310.

LEUCOTHEA. — S. Cyprian., IV, 225; S. Aug., XLI, 122.

LEVANA, dea. — S. Aug., XLI, 122.

LIBENTINA dea. — Arnob., V, 1018. — A libidine sic appellata. — S. Aug., XLI, 118.

LIBERA pater seu Bacchus, exsecro matris utero, vivus aerem hausit. — Tertull., 692. — Liber seu Libera unde sic dicantur. S. Aug., XLI, 187; S. Isidor., LXXXII, 518. — Liber Pater. Commod. Afer, V, 209. — Arnob., V, 760. — Liber, Apollo, Sol unum nomen. Arnob., V, 965; Firmicus Matern., XII, 999. — Membris cum molibus formatus. Arnob., V, 1188. — Liber Pater dictus

etiam Dionysius post mortem ut deus habitus. S. Aug., XII, 569, 571. — Liber vini inventor. Arnob., V, 912; S. Aug., XII, 569. — Deus factus ob vini inventionem. Tert., I, 354. — Ex Indicis triumphavit. Tert., II, 86. — Potarum cantharus dextra gessit. Arnob., V, 1215. — Debellator ferocitatis Accestiar. Arnob., V, 1091, 1104. — inferos nosse expetit, id., V, 1140, 1141, 1142. — Ex fici arbore panem fecit, id., V, 1140, 1141, 1142. — Liber Cretensis, Liber Thebanus. Firmic. Matern., XII, 995. — Liber Eleutherius. Arnob., V, 1209. — Ejus et Prosummi historia, id., V, 1141, 1142, 1143 seq. — A Titanibus membratim disceptus est, id., V, 770. — Illius simulacri bestiae applicatae. Tert., I, 341. — Laureae corona cinctus. Tert., II, 86. — A senatu rejectus ex omni Italia, id., I, 304 seq., 575. — Liberi mysteriis in publico discumbant ethnici, id., I, 492. — Nolebant Christiani illis interesse, ibid. — Liber cum Cerere seminibus praeponitur. S. Aug., XII, 207. — Liberalia ludi. Tert., I, 656, 645. — Liberi sacra quam turpia. S. Aug., XII, 210, 214. — Liberum paucorum sacerdotum oculis committendum putant pagani, id., XXXII, 83.

LISA deus qui praestit conceptui, alius a Baccho. — S. Aug., XII, 795.

LISERA dea ab ethnici culta. Lact., VI, 164. — De illa varias opiniones, ibid. et 896. — Pro luna colitur. Firmic. Mat., XII, 999.

LISURUS deus. — Arnob., V, 1018

LIMA, dea. — Arnob., V, 1018.

LIMI dii curatores obliquitatum. — Arnob., V, 1019.

LIMINUS deus liminum. Arnob., V, 750, 1018, 1022; S. Aug., XII, 119, 184.

LUCINA dea quam partum producit ad lucem. — Tert., II, 715. — Lucina dea a parturientibus invocata. S. Aug., XII, 122. — Parturientibus praefecta, id., XII, 128; S. Isidor., I, XXXII, 320.

LUCANI dii. — Arnob., V, 1018.

LUNA dea sub Isidis nomine culta ab Aegyptiis. Lact., VI, 235. — Luna dea adamavit Endymionem. Arnob., V, 1059. — Femina est pagani, id., V, 1182. — Redintegrat seipsam, id., V, 1182. — Huic quare taurus immolatus. Lact., VI, 238. — De ea variae philosophorum opiniones, id., VI, 354.

LUNUS deus a quibus cultus. — Lactant., VII, 576.

LUPA, Romuli nutrix divinis affecta honoribus. — Lact., VII, 216. — Quamquam fuerit, id., VII, 905. — De varietate auctorum circa ejus nomen et festorum ipsius. Lact., VII, 904. — Utrum in figuranda illa exemplum ab Atheniensibus Romani sumperint, ibid.

LUPENCA dea. — Arnob., V, 1009.

M

MAGNA MATER accita ex Phrygia. Arnob., V, 1283. — Diluvio et Deucalionem posterior, id., V, 1089. — Ex lapidibus quos Deucalion et Pyrrha jactarunt, nata est. Arnob., V, 1089. — Quando Romae collocata. Arnob., V, 929. — Turrito cum capite fungitur. Arnob., V, 1115. — Cum infulis saltatur. Arnob., V, 1073.

MAIA. — Arnob., V, 924. — Mater Mercurii. Arnob., V, 760.

MAIUM. Utrum festa ejus eadem fuerint cum festis Rosalibus. — Lact., VI, 903. — Ubina celebrarentur, ibid.

MALLUM Amobiiochi oraculum habebat. — Tertull., II, 750.

MANES sanguine humano placantur. — Lact., VI, 581. — Manes dii existimati sunt a pagani omnes mortui. S. Aug., XII, 255. — Et animae hominum quorum merita incerta sunt, id., XII, 265. — S. Isidorus, I, XXXII, 523.

MANIA dea mater Larum. — Arnob., V, 999.

MANTURNA. — S. Aug., XII, 188.

MARS deus belli. — S. Aug., XII, 206. — S. Isidor., I, XXXII, 519. — Mars trigonus. Tertull., II, 266. — Thraciae finibus procreatus. Arnob., 1050. — Belli potestatem habet. Arnob., V, 973. — Effector mortuum. S. Aug., XII, 196. — Sub militis forma figuratus. Tert., I, 574. — Mars homicidii reus absolvitur. Arnob., V, 1050-1051; S. Aug., XII, 567. — Lactant., VI, 161. — Haeret in laqueis involutus. Arnob., V, 1050-1051. — Mars victus et in vinculis pene consumptus. Tertull., I, 351, 375. — Mars adulter. Lactant., VI, 161. — Idem qui Heasus apud Galios. Lact., VI, 229. — Mars et Vulcanus inimici. S. Aug., XII, 712. — Spartanus. Arnob., V, 1030. — Martis sidus. S. Aug., XII, 206. — Marti canes et asini immolantur. Arnob., V, 1050.

MATURA dea, Melicertis mater. S. Aug., XII, 572. — Praefecta frumentis maturescentibus, id., XII, 118.

MAXIMI COELITES. — Arnob., V, 746.

MEDEA. S. Aug., XXXIV, 1191; XII, 501. — Medea colans, id., XXXII, 687, 898.

MELLONA sive Mellonia dea. Arnob., V, 1018, 1017, 1024. — Mellona dea Mellis curam habens. S. Aug., XI, 140.

MEMORIA Jovis uxor. Arnob., V, 988.

MENA dea Jovis filia, priviga Junonis Lucinae. S. Aug., XII, 195. — Mense dea officium, id., XII, 195. — Mena menstruis feminarum praefecta. S. Aug., id., XII, 124.

MENS dea. — S. Aug., XII, 128, 196. — Mentis filia Minerva. Arnob., V, 981, 989.

MERCURIUS. Comedian. Afer, V, 207; S. Isidorus, I, XXXII, 514. — Mercurius primus litteras enarravit. Tertull., II, 87. — Inventor litterarum, id., I, 616. — Primus vestis auctor, id., II, 1033. — In calvitio pennatulus, in caduceo ignitulus, id., I, 576. — Ab histrionibus representatus gladiatores mortuos caetero examinans, id., 582. — Oviculum digubavit, id., II, 1058. — Mercurius Cylleus dictus. Arnob., V, 983. — Gnatu Maie, id., V, 1188. — Ore facundus, id., 1043. — Claber, id., V, 1188. — Petasatus, id., V, 1188. — Gestator colubiarum, id., V, 1043. — Quasi quidam Medicus, id., V, 983. — Non est deus, id., V, 985. — Fur es, id., V, 1048. — Nundinarum mercium commerciorumque mutator, id., V, 983. — Pugilatus et luctationis praest. Arnob., V, 969. — Mercurius nepos Atlantis ex Maia filia quo tempore fuerit. Arnob., V, 965; S. Aug., XII, 563, 599. — Quare in deorum numerum relatus, id., XII, 563. — Mercurius appellatur nuntius, id., XII, 205. — Mercurius quasi medius currens, id., V, 205. — Mercurius mortalis fuit, id., XII, 542. — Cur alatus pingatur, id., XII, 205. — Mercurii officia, id., XII, 205. — Mercurius litterarum repertor dicitur, id., XXXV, II, 49. — Eloquens praestitit XII, 128. — Mercurius, id., 25. — Sepultura Mercurii in civitate Hermopolis, id., XII, 254. — Mercurius avus Trismegisti, id., XII, 254, 291.

MEACURU quinque. Arnob., IV, 1028.

MERCURIUS TRISMEGISTUS, magister omnium physicorum. Tert., I, 567. — Mercurius Trismegistus, nepos Mercurii majoris, id., XII, 259, 291. — Non praecedit tempore patriarchas, neque ipsum Moysen, id., XII, 599.

MERCURIUS Aegypti, Tert., II, 703.

MERCURIUS GALLORUM. Tertull., II, 156. — Grandiores personas immolabant ei, id., I, 516.

METELLUS deum Alburnum invenit. Tertull., II, 266.

METEMPSYCHOSIS quid. Tert., II, 711. — Metempsychosis opinio a quibus propagata. Lact., VI, 403. — Ejus origo, ibid. — Solide refutatur. Tertull., II, 697, 711.

MIDAS ingentes aures suas Sileno tradidit. Tert., II, 649. — Midas rosetum, id., II, 98, 1036.

MINERVA, Graece Ἀθήνη. S. Aug., XII, 566. — Minerva e Jovis cerebro nata. Arnob., V, 924, 980, 1032. — Quare. S. Aug., XII, 120, 566. — Quasi quaedam Meminerva, id., V, 980. — Memoria, id., V, 980. — Minervam vel summum aethera, vel lunam esse dixerunt. S. Aug., XII, 207. — Minervam idaeas intelligi vult Varro, id., 218. — Minerva quo tempore vixerit, quare Tritonia dicta et indeorum numerum relata, id., XII, 566. — Minerva armorum et artium dea. Tert., II, 94. — Artibus et ingenii praeposita. S. Aug., XII, 128, 207. — Prima navem molita est. Tert., II, 87. — Inventrix oleae. Arnob., V, 964. — Textrix arctis. Tert., II, 1039; Arnob., V, 964; Lact., VI, 214. — Quam absurde ob oleam inventionem ab ethnici facta dea. Tert., I, 354. — Pallas appellata. Arnob., V, 1035. — Armata, id., V, 1050. — Eademque et luna. Arnob., V, 980. — Luminis ministra, id., V, 1032. — Creditur virgo vitula. Arnob., V, 1245. — Minervae virginitas suspecta. Lact., VI, 208. — Ab Aegyptiis quo nomine appellata, id., VI, 214. — An eadem cum Noema Lanochi filia, ibid. — Ejus et Junonis iudicium. Tertull., I, 559. — Coryphasie occidit patrem. Arnob., V, 1040. — Minerva ubi culta. Tert., VI, 195. — De ea auctores quinam consulendi, ibid. — Cum urbem Athenas moliretur, nihil aliud quam regionis naturam prospexit ac optima iugenia pollicita est. Tert., II, 645. — Urbem suam a Xerxe non defendit. Tert., I, 607. — Minervae ludos instituit rex Erichonius. S. Aug., XII, 569. — Erichonius ludorum praemium, oleum, id., XII, 569. — Erichonius cum Dracone cista inclusum Ceropidis filius quare commendaverit, Lact., VI, 208. Truila Minervae. Tert., I, 344. — Minervae quinque. Arnob., V, 1035. Firmicus Maternus, XII, 1018. — Earum inter se certamen de dignitate nominis. Arnob., V, 1033, 1034.

MINERVIVM. Arnob., V, 1033, 1175.

MIKOS. Minois et Rhadamanthi tribunal et iudicium, a Platone et a poetis decantatum. Tertull., I, 415. — Minois astutia in religione. Lactant., VI, 245. — An fuerit Jovis filius, ibid. — Unus inferorum iudex, id., VI, 894. — Minos, Xanthi filius ex Europa, id., XII, 569.

MINOTAURUS. Minotauri monia, S. Aug., XLI, 571.
MNEVIS. Mnevis bos ab Ægyptiis pro deo cultus. Lact., VI, 621. — Solis symbolum fuit apud Helopolitanos, *ibid.*

MOLOCH an idem ac Saturnus. Lact., VI, 232.

MOXOGENES, Eon pater. Tert., II, 552.

MONTES tanquam dii olim culti. Lactant., VII, 401, 493, 677. — Exstructa in eis templa et aræ, *ibid.* — Montium dii quinam, *id.*, VII, 403, 493.

MONTESSES seu Montenses dii. Lact., VII, 215, 403 *et seqq.*, 491.

MONTESIANI. Commodian. Afer, V, 216.

MONTINUS deus montium. Arnob., V, 1019; Lact., VII, 1019.

MURCIDA dea hominem nimis inactuosum facit, *id.*, XLI, 125.

MURIA dea segnium. Arnob., V, 1019.

MUSÆ. Musæ novem scituæ sorores. Arnob., V, 963.

— Filie Telluris et Cæli. Arnob., V, 988. — Virgines

aliis, aliis matres, *id.*, V, 989. — Ancillule Megaleonis,

id., V, 1049. Cum psalteris et tiblis linguntur, *id.*, VI,

1213. — Musarum tria genera, *id.*, V, 1031. — Numerus

varie asseritur, *id.*, V, 987. — Musarum labula unde orta.

S. Aug., XXXIV, 49. — Musas non esse filias Jovis et

Memorie ostendit Varro, *id.*, XXXIV, 49. — Musis nomen

imposuit Hesiodus poeta, *ibid.*

MUSEOS Athenis veneratus. Tert., II, 619. — Athenis

ibitionibus obligant. Tert., I, 404.

MUTA quasi dea culta a Romanis. Lact., VI, 236. —

Ea tem ac Lara seu Larunda. *ibid.*

MUTUNUS deus. Arnob., V, 1022; S. Aug., XLI, 122. —

Idem qui apud Græcos Priapus, *id.*, XLI, 122.

MYAMMON unde natus. Arnob., V, 1056.

MYSTERIA fœda paganorum. Arnob., V, 1122.

N

NANIA dea. Arnob., V, 1016; S. Aug., XLI, 189.

NECTAR, potus deorum apud poetas. Lact., VI, 282.

NEMISA sacra Herculi. Tert., I, 644.

NEMESIACI Varii. Commodian., Afer, V, 215.

NEMESIS quædam sit. Lact., VI, 236.

NEMESTRUS deus nemorum. Arnob., V, 1016.

NEPTUNUS. Commod. Afer, V, 208; S. Isidorus Hisp.,

LXXXII, 318. — Neptunus unde dictus. Lact., VI, 175.

— An Japhetus, *ibid.* — Neptunus unde deus dicatur, *id.*,

XLI, 212. — Neptunum aquas mundi esse voluit. S. Aug.,

XLI, 297. — Neptuno mare tribuitur, *id.*, XXXIV, 209;

XLI, 119. — In Neptuni simulacro mare adorabant gen-
 ties, *id.*, XXXV, 1483. — Quo sensu mari præfectus

intelligatur. Lactant., VI, 173. — Cum patre natus, *id.*,

VI, 190. — Neptunus Stygii Jovis frater. Arnob., V, 981.

— Pistricum dominus et manarum, *ibid.*, 982. — Tridenti

armatus, *ibid.* — Ejus omnia, *id.*, V, 1056. — Neptunus

ignarus futuri. S. Aug., *id.*, XLI, 80. — Neptunus eque-
 stris est quem Græci Ιππιον vocarunt. Tert., I, 644. —

Consum Romani, *id.*, I, 636. Laomedontismuros instituit.

Tert., I, 352. — Neptuni servilia ministeri. In exstruenda

Troja. S. Aug., XLI, 79, 80. — Neptunus Trojani muri

conditor, junior Neptuno Jovis fratre. Lact., VI, 161.

— Delphinos ei volebant Tert., I, 639. — Illi circenses

ludi consecrati. Lact., VI, 712. — Neptunus mendacium

factum ab homine. S. Aug., XXXVIII, 1025.

NEREIDES Æacum amant. Arnob., V, 1059.

NERIA seu Neurtia, Nortia, Nursia, Volsiniensium dea.

Tert., I, 421.

NEREOPHONUS Jupiter unde dictus. Lact., VII, 536.

NODATUS deus. Arnob., V, 1016, 1022.

NODATUS deus geniculis nodisque culmorum præfectus.

S. Aug., XLI, 118.

NOVINSILES dii. Arnob., V, 993.

NUMENIUS deus Atheniensium. Tert., I, 596.

NUMERIA dea docet numerare. S. Aug., XLI, 122.

NUPTIALES dii. S. Aug., XLI, 188.

NYSUS liber. Arnob., V, 1141.

O

OBODAN deus Arabum. Tertul., I, 596.

OCRICULARUM dea Valentia. Tert., I, 421.

OLYMPIA sacra Jovi instituta. Tert., I, 644.

OLYMPUS pro celo accipitur. Lact., VI, 175. — In illo

Jupiter habitavit, *id.*, VI, 175.

OMPHALE scortum Herculis. Tert., I, 603; II, 1041

et seqq.

ORIANA dea. Tert., I, 606; Arnob., V, 1016.

ORCUS frater Jovis et Neptuni. S. Aug., XLI, 213. —

Orcus receptor mortuorum, *id.*, XLI, 196. — Orcum ter-
 renam et inimam mundi partem esse voluit, *id.*, XLI,

207.

ORESTES et Pylæes. S. Aug., XXXII, 697.

ORONUS Amphiarai habebat oraculum. Tert., II, 750.

ORINUS poeta theologus. S. Aug., XLI, 572, 597.

— Maxime omnium nobilitatus est, *id.*, XLI, 581. —

Infernis sacris præfectus est, *id.*, XLI, 572. — Veneratus

Pieria. Tert., 403; II, 649. — Liberi sacra et festa in-

troduxit, *id.*, I, 463.

OSIRIS item ac Serapis apud Ægyptios. Lact., VI, 236,

908. — An Isidis filius, *id.*, VI, 907. — Maritus Isidis.

S. Aug., XLI, 254, 256. — Osiris semper sepelitur et

in vivo queritur et cum gaudio invenitur quid signifi-

cet, *id.*, II, 261.

OSIRIS item ac Bacchus seu Liber. Tertul., II, 85.

OSSILAGO dea. Arnob., V, 1016.

OVIS cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 787.

OSTRACCHI cultus apud Ægyptios. Lact., VI, 786. —

Variae de eo opiniones, *id.*, VI, 787.

P

PAGANI, vindices, custodes, veneratores turpium deo-

rum. Arnob., V, 1122. — Deturpant fœdis opinionibus

deos suos, *id.*, V, 944, 1143-1147. — Non putabant templa

esse posse sine simulacris. Lact., VII, 317, 683. — Statuas

deos referentes ipsi deorum nominibus insigniebant, *id.*,

VII, 473. — Per simulacra deos venerantur. Arnob., V,

1179-1181. — In precibus suis deos et deas invocant, *id.*,

V, 946-947. — Divinorum operum derogatores sunt, *id.*,

V, 745-746. — Illorum in Christum odia, *id.*, V, 775-777.

— Melius fuisset mutos illos fuisse quam quod turpia

de diis confinxere. Arnob., V, 1153. — Christianis in-

sultabant. Tert., II, 935. — Improbitaltem docent, *id.*,

V, 1145. — Liberos suos morti exponunt, *id.*, V, 932.

— Melius putant non vinci quam confessæ credere ve-

ritati, *id.*, V, 1188.

PALES deus. Arnob., V, 994. — Pecorum gregibus

præest, *id.*, V, 967.

PALLADIUM. Palladii origo. Firmic. Matern., XII, 1016.

— Nec Trojam nec Romam palladium flammis eripuit,

id., XII, 1016.

PALLAS appellata Mineva. Arnob., V, 1033.

PALLOR deus Romanus. S. Aug., XXXIII, 81; XXXVII,

1396; XLI, 125. — Ab Hostilio introductus, *id.*, XLI, 150,

190. — Pallori et Febri sacra fecerunt Romani, *id.*, XXXIV,

1033.

PAN. S. Isidor., LXXXII, 323. — Unde dictus sit in

Arcejo Lycæus. S. Aug., XLI, 574.

PANDA dea. Arnob., V, 1010.

PANDORA. Pandoræ caput primum coronatum est a

Charitibus, cum ab omnibus muneretur. Tert., II, 84.

— Hesiodi Pandora, *id.*, II, 562.

PARCÆ idem quod Fatum. Lact., VI, 168. — Harum

numerus et nomina, *id.*, VI, 168. — Trium Parcarum

fabulæ origo, *id.*, VI, 315; S. Isidor., LXXXII, 324.

PARIS de tribus deabus judicium tulit. Tert., I, 359

et seqq. — Ab histrionibus decantatum, *ibid.*

PANTULÆ dea quæ partum gubernat. Tert., II, 713.

PANIHARS in Laconia oraculum. Tert., II, 750.

PATELLA dea. Arnob., V, 1016.

PATELLANA dea. Arnob., V, 1016. — Præfecta folliculis

patescentibus ut spica exeat. S. Aug., XLI, 119.

PAUS dii. Arnob., V, 751.

PAVENTIA dea. S. Aug., XLI, 123.

PAVENTINA dea. Tert., I, 600.

PAYOR deus Romanus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI,

125; Lact., VI, 220. — Ab Hostilio inventus. Tert., II,

266. — Introductus. S. Aug., XLI, 130, 190.

PECUNIA dea. Arnob., V, 1019; S. Aug., XLI, 128.

PELLONIA dea. Arnob., V, 1010; S. Aug., XLI, 129.

PENATES dii. Arnob., V, 994; S. Isidor., LXXXII, 323.

— Penates unusquisque domi servatos colebat. Tert., I,

344. — Penates victi. S. Cyprian., IV, 226. — De nomine

penatum. Firmic. Matern., XII, 1015.

PERAGENOR deus. Tert., I, 600.

PERSEUS solem deum esse credebant et illum adora-

bant. Tert., I, 569. — Eum in elypeis depictum habebant,

id., I, 570.

PERSEUS ex Jore ortus. Tert., I, 606. — Falsus deus,

ibid. — Inter sidera delineatus ab Arato. Tert., II, 142.

— Perseus Andromachæ maritus in coelum receptus.

S. Aug., XLI, 572. — Persei nomine stella appellata,

id., XLI, 572.

PERSICA dea. Arnob., V, 1014, 1022.

PERTUNDA dea. Tertul., I, 601; Arnob., V, 1015, 1022;

S. Aug., XLI, 188.

PRESSIUNTI silicem colunt pro deum matre. Arnob.,

V, 1186.

PETA dea. Arnob., V, 1017.

PHÆTHON. Arnob., V, 1154. — Phæthon incendium in

erbem mittit. Lactant., VI, 316. — Phaethon detrusus de caelo ab histrionibus representatus. Tert., I, 339.

PHANIA seu, Faria, Farrea (Ceres). Tert., I, 366.

PILVNUS deus. S. Aug., XLI, 183.

PINUS Matri deum sacra. Arnob., V, 1112, 1154. — Inertissimum lignum colitur ut deus, id., V, 1115. — Pines coronari unde, *ibid.*

PIRONA et triginta Aëones introduxit Valentinianus. Tert., II, 68.

PLUTO Agesilaus, sive Agelastus dictus. Lact., VI, 173, 608. — Quomodo clam patre natus, id., VI, 190. — Varia ejus nomina, *ibid.* — Quare vocetur Dispater, *ibid.* — Pluto mortuorum cadavera cum malleo deducere ferebatur. Tert., I, 362, 576. — Ab Hercule sauciatur. Arnob., V, 1052.

POMONA. Arnob., V, 978. — Pomorum curatrix. S. Aug., XLI, 140.

POPULONIA, dea vidua. S. Aug., XLI, 191.

POTINA dea. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 122.

POTUA dea. Arnob., V, 972.

PRÆSTANA dea. Arnob., V, 1009.

PRÆSTITIA dea. Tert., I, 600.

PRÆNA dea. Tert., I, 601; S. Aug., XLI, 188.

PRIAPUS deus. S. Aug., XLI, 59, 122, 123, 140, 181. — Priapus nimis masculus, id., XLI, 188. — Super Priapi fœsium et scapum nova nuptia sedebat, id., XLI, 188, 215. — Priapum fecunditatis deum interpretantur pagani, id., XXXIV, 1059. — Priapus præerat partibus. Lact., VI, 236. — Unde ipsi æsellus immolaretur, id., VI, 237. — Lampaceni nomen unde sortitus, id., VI, 237, 269. — Priaporum figuræ a poetis irrisæ, id., VI, 268. — Hellespontiacus quare appellatus, id., VI, 269.

PROMETHEUS quo tempore natus. S. Aug., XLI, 563. — Genus illius atque ætas. Lact., VI, 312. — Prometheus frater Atlantis. S. Aug., XLI, 599. — Au hominem formaverit., Lact., VI, 312. — Quare de luto homines formasse dicatur. S. Aug., XLI, 563. — Fabula illa refellitur. Lact., VI, 312. — A Prometheo nata ars figurandi statuas, id., VI, 314.

PROSERPINA a *proserpendo* dicta. S. Aug., XLI, 210; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 320. — Proserpina eadem ac Libera. Arnob., V, 760, 983, 1020, 1152. — Jovis filia, id., V, 1123, 1124. — Ejus nativitas fabulosa, *ibid.* — Valida, florida et suet plenioris, *ibid.* — Adonis desiderio flagrat, id., V, 1059. — Dum flores legit a rege Manum rapitur, id., V, 1150. — Proserpina conjux Plutonis. S. Aug., XLI, 119, 120, 215. — Proserpina pars inferior terræ perhibetur, id., XLI, 215. — Præfecta frumentis germinantibus, id., XLI, 118. — Fecunditatem significat, id., XLI, 210. — Fabula raptus Proserpinæ interpretatur, id., XLI, 210. — Proserpinæ et Liberæ historia expouitur. Firmicus Maternus, XII, 999.

PROTEUS S. Aug., XLI, 288. — Proteus traditur eo solere capi quo minime caperetur, id., XXXII, 940. — Proteus in carminibus veritatis imago, id., XXXII, 941.

PUDICITIA dea, Fauni filia. Tert., I, 599.

PUTA, dea. Arnob., V, 1017.

PYRAMUS et Thisbe. S. Aug., XXXII, 982, 984, 989.

PRYTHUS dæmon. Tert., I, 1175. — Socratem sapientissimum pronuntiavit, id., II, 618.

Q

QUINTUS divinos honores assequitur. Lact., VI, 193, 200; S. Isid., LXXXII, 314. — De deo isto auctores quinam consulendi. Lact., VI, 195, 200.

QUINTA Pallentis filia, Firmic. Mat., XII, 1018. — Palladium ei dedicatur, *ibid.*

R

RHADAMANTHUS, iudex mortuorum. Tert., I, 418.

RHEA seu Ilia mater Romuli. S. Aug., XLI, 578. — De Marte geminos concepit dicitur, id., XLI, 578.

ROBIGO dea. Tert., II, 617.

ROMANI. Romana religio diligitissima. Tert., I, 423. — Tota illorum religio castrens, id., I, 567. — In ludis publicis humano sanguine proluebant Jovi Latiali, id., I, 517; II, 156; Lactant., VI, 230. — Illorum imperium fundatum antequam ullus deorum cultus Romæ institutus fuisset, id., 429. — Et prius magni fuerunt quam religiosi, id., I, 450, 608. — Tot eorum sacrilegia quot trophæa, id., I, 451. — Tot de diis quot de gentibus triumpho, *ibid.* — Tot manubias quot deorum simulacra, *ibid.* — Læsa divinæ majestatis rei erant, id., 457. — Romana gravitas deridetur, id., I, 475.

De diis Romanorum propriis. Lact., VI, 216. — Lapidibus informibus etiam honorem habuerunt, id., VII, 499. — Hasta pro Marte ab ipsa culta, id., VII, 504.

— Quando pro aliorum quam reipublicæ salute deos rogare cœperint, id., VII, 533. — Sub imperatoribus longe minus superstitioni, id., VII, 802.

RUBIGO dea. S. Aug., XLI, 129.

RUCINA dea. Tert., I, 600.

RUMINA, dea. S. Aug., XLI, 122, 191, 203.

RUMINUS, appellatus Jupiter quod mamma animalis aleret. S. Aug., XLI, 203.

RURICINA dea præfecta frumentis cum rubeantur. S. Aug., XLI, 118, 119.

RUSINA dea, rufibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.

RUSON deus. S. Aug., XLI, 243.

S

SACERDOTIA gentilium. Arnob., V, 1072, 1086.

SACRA PAGANORUM. S. Aug., XXXVIII, 1022. — Quæ ratione instituta, id., XLI, 256, 257. — Sacrorum causæ nec populo, nec senatui, nec ipsis sacerdotibus innotescere voluit Pompeius. S. Aug., XLI, 222. — Ut eas a demonibus acciperet, nec tamen comburere eas admoneretur, occulta Dei providentia factum est. S. Aug., XLI, 224. — Sacra deorum quam crudelia, id., XLI, 52. — Turpia, id., XLI, 50, 53, 216. — Et inhonestia, id., XLI, 185. — Sacra deorum non possunt hinc excusari quod suas interpretationes habeant, id., XLI, 186. — Earum turpitudinem honestare frustra conatus est Varro. S. Aug., XLI, 231, 222. Sacra deorum mimica esse intellexerant aliqui ex paganis, id., XLI, 184. — Sacrorum quindecim viri apud Romanos, id., XLI, 178. — Sacra Matris deum. Arnob., V, 1086. — Pomæ dea, id., V, 1115. — Veneris Cypriæ, id., V, 1119. — Phrygum, id., V, 1122. — Cæceris, id., V, 1131, 1132. — Corybantia. Arnob., V, 1120.

Sais (dea) Ægyptia quæ et Minerva. Arnob., V, 1030.

SALACIA, Neptuni conjux. S. Aug., XLI, 120, 211.

SALUS. Saluti templum Romæ constitutum. S. Aug., XLI, 104.

SAMIA, sibylla, quo tempore fuit. S. Aug., XLI, 262.

SAMOS insula Junoni dicata, id., XLI, 183.

SANCUS ubi cultus. Lact., VI, 195. — Quis fuerit, *ibid.*

Idem cum Hercule, deo Fidio et sermone, id., VI, 194, 195. — Auctores de eo consulendi, *ibid.* — Mira circa ejus nomen illorum varietas, id., VI, 901. — Sancus sive sanctus Sabinorum rex in deos relatus. S. Aug., XLI, 576.

SARAPEDON Xanthi filius ex Europa. S. Aug., XLI, 569.

— Sarpedon in Troade oraculum. Tert., II, 750.

SATURNUS. Commodian. Afer V, 204; S. Aug., XLII, 262; S. Isidor., LXXXII, 317. — Φαίβων Græce dicitur. S. Aug., XXXIV, 256. — Saturnus a Satione dicitur, id., 205. — Saturnus Latine sic dictus, quasi saturaretur annis, id., XXXIV, 1037. — Secundum recentiores Platonicos veluta satietate intellectus sic Saturnus appellatur, id., XXXIV, 1037. — Græce Χρόνος vocatur. Arnob., V, 977; S. Aug., XXXIV, 1057. — Quare? Lact., VI, 184, 185.

Cum falce adunca pingitur. Arnob., VI, 1189, 1215. — Quare falcem tenet. S. Aug., XXXIV, 1037. — Simulacrum ejus cooperto capite, id., XXXIV, 1057. — Saturnus tempus quomodo. Tert., I, 602. — Temporis longitudo est. S. Aug., XLI, 120.

SATURNUS origo totius vel potioris vel notioris divinitatis apud ethnicos. Tert., I, 529, 601. — Omnium deorum primus et parens, *ibid.* Quos parentes habuerit. Lact., VI, 179. — Cur cœli et terræ filius dicitur. Tert., I, 531, 601. Lact., VI, 180. — Quo sensu. Lact., VI, 181. — Quam alto. Tertul., I, 351, 601. — Saturnus Quadratus, id., II, 266. — Non esse deus probatur. Arnob., V, 977. — Non deus sed homo fuit qui ab alio homine regnum et vitam cepit. Tert., I, 529, 602. — Lact., VI, 189. — Vitam egit mortalem, id., I, 350, 602 *et seq.* — De aureo ejus sæculo. Lact., VI, 179. — Illo regnante viguit in terra justitia. *Ibid.* 561. — Unde hausia hujus aurei sæculi fabula, id., VI, 179. — Non ex cœlo natus est. Lact., VI, 182. — Impius in patrem et filios. Lact., VI, 184. — Patrem exsecasse dicitur. Tert., I, 601. — Cur. S. August., XLI, 209. — Quo sensu. Lact., VI, 184, 185. — Filios devorasse dicitur. Lact., VI, 184, 187; S. Aug., XLI, 186. — Saturno suppositus lapis quem pro filio devoraret, id., XLI, 209. — Neque hæc allegoria explicanda. Tert., I, 521, 602. — A Jano excipitur, id., I, 530, 602. — Rudes erant homines illius ævi, id., 531, 602. — Docuit litteras imprimere. S. Cyprian., IV, 223. — Saturnus tabulas primus confudit. Tert., I, 550, 602. — Docuit nummos signare, *ibid.* — Erario præsidet, cur., id., I, 550. — Visitor. Arnob., V, 978. — Custos ruris, id., V, 1188. — Præses sativæ, id., V, 1019. — Tonsor luxuriantium ramorum, id., V, 1188. — Pallium commendat. Tert., II, 1045. — Ante omnes fuit coronatus. Tert., II, 83. — Cur ante eum reges nulli fuerint. Lact., VII, 192. — Saturnus ante Nilium Picum in Italia regnasse creditur. S. Aug., XLI, 208. —

Saturnus ipse est Jupiter, *id.*, XLI, 205. — Saturni fabulæ interpretat. *id.*, XLI, 206. — Saturnum Jovis arma fugisse ex velu ta historia acceptum est, *id.*, XXXIII, 84. — S. Cyprian, IV, 225. — Megon pulsus quare in Italiam advenit. Lact., VI, 188. — Italorum deitiescit in finibus. Arnob., V, 1047. — Conditor civitatis Saturnus, *id.*, V, 759. — Tempora quantum distant inter Saturnum Urani filium et Italicum, Lact., VI, 180. Apud Latium sanguine humano cultus. Lact., VI, 251, 907. — Saturnum Afrorum hominum victimis placari apud sæculum licuit. Tert., II, 156. — Saturno hostiæ humanæ oblatæ. S. Aug., XLI, 209. — Eius cruenta sacrificia. Arnob., V, 921. — Ei macabantur infantes in Africa et quam diu. Tertul., I, 595. — Usque ad proconsulatum Tiberii et postea occulta. Tert., I, 514. — Sacrificia infantum eidem oblata. Lact., VI, 252. — Idem cum Moloch habitus, *ibid.*, VI, 252. — Quod Belo coævus fuerit, *id.*, VI, 251. — Eius sacerdotes qui homines ei immolabant, arboribus suffixi. Tert., I, 514. — Saturnum quibus rationibus probatur esse colendum. S. Aug., XLI, 209. — Salax deus. Arnob., V, 1055. — Formam feri induit, *id.*, V, 1055. — Vincit, *id.*, V, 1046.

SATURNI Stella. S. Aug., XLI, 206. — Saturnum inter sidera deum maleficum constituerunt mathematici, *id.*, XXXIV, 1058. — Saturnus triginta annis circulum significationis peragit, *id.*, XXXIV, 153, 265. — Saturni annus est triginta annorum, *id.*, XXXIV, 256. — Saturnus tardus est quia vicinior aquis frigidis quæ supra cælum sunt, *id.*, XXXIV, 252. — Saturnus Hebræus deus putatus, quare, *id.*, XXXIV, 1058. — Saturno dicatos fuisse patres nostros propter Sabbathum quidam putant, *id.*, XLII, 579.

SATURNALIA festa. Tert., I, 492, 681. — Dies Saturno oblio et victui destinatus, *id.*, I, 571.

SCAPUS Priapi. S. Aug., XLI, 315.

SCORTA apud paganos licita, *id.*, XLI, 426.

SCORTIA dea præfecta frumentis cum jam essent super terram. S. Aug., XLI, 119.

SEJA dea cui frumenta sata commissa erant, quandiu essent sub terra. S. Aug., XLI, 119.

SEMELE. Arnob., X, 921. — 1013.

SEMELEUS Liber. Arnob., V, 1011. — Faculentis hilaritatis dator, *id.*, V, 985.

SEMPER. Arnob., V, 953.

SENTENTIA dea quæ sententias inspirat. S. Aug., XLI, 122.

SENTINUS deus. Tertul., I, 600; S. Aug., XLI, 195.

SERAPIS deus. Tert., I, 505; S. Isidor., LXXXII, 523. — Ab ethnicis rejectus ex Capitolio deorumque curia expulsus et postea restitutus. Tert., I, 505. — Deus Ægyptiorum. Arnob., V, 761, 829, 1063. — Cum Iside jacet solutus in cinerem, *id.*, V, 1209. — Serapis cultus ab Amisensis. Lact., VII, 446. Serapis vel Sarapis idem atque Apis, *id.*, VII, 255. — Creditur idem cum Josepho patriarcha, *ibid.* — Serapis, maximus Ægyptiorum deus, unde sic dictus. S. Aug., XLI, 563. — Capitem pendebat pœnam quicquid eum hominem fuisse dixisset, *id.*, XLI, 563. — Deliramenta circa cultum ejus, *id.*, XLI, 563. — Eius templi everso prædicta, *id.*, XLI, 581, 587. — Serapidis nomen et sacra. Firmic. Matern., XII, 1011. — In Serapidis honorem sacrificia, *ibid.* — Quod non sit deus qui ab hominibus cogitur ad loquendum, sicut alii dei, *ibid.*

SERPENTES coluntur. S. Cyprian., IV, 220. — Serpentinis erinibus pullulantes, *id.*, IV, 141.

SIBILLA veri vera vates ante existit quam omnis litteratura. Tert., I, 585, 605. — Eius carmina de Saturno, *ibid.* — Dæmonibus tribuebant ethnici ejus oracula, *ibid.* — Taciti testimonium de Sibyllis ethnicorum, *id.*, I, 585. — Sibylla præsaga plena vi Apollinis oraculo promit. Arnob., V, 802. — De Sibyllis varæ sententiæ. Lact., VII, 111. — Illarum libri quo nomine laudati a Lactantio, *id.*, VII, 198. — Sibyllarum auctoritas, *id.*, VI, 158. — De earum libris Varro quid senserit, *id.*, VI, 140. — Unde Sibyllæ nuncupata, *id.*, VI, 141. — Quænam fuerit, *ibid.* — Illarum numerus, *ibid.*, 141, 890. — Samia quo nomine fuerit, *id.*, VI, 142. — Quænam inter eas Demophile vel Hierophile, *id.*, VI, 143. — De libris a Cumana Tarquinio oblatis, *id.*, VI, 894. — Phrygia confunditur cum Cumana et Erythræa. Lact., VI, 144. — Tiburtina ubi culta, *ibid.* — Erythræa celebrior habetur, *id.*, VI, 146. — Cur librorum Sibyllinarum lectio ethnicis interdicta, *id.*, VI, 143. — De istis erudit qui censeant, *ibid.* — In quibus voluminosis fuerint scripti, *ibid.* — Sibyllarum oracula quam secreto custodia, *id.*, VI, 146. — Ea quæ habemus vel omnino ficta, vel saltem interpolata. Lact., *ibid.* — Quo tempore emissa videantur, *id.*, VI, 147. — De illis quinam scripserint, *ibid.* et 890. — De Cumæa quinam con-

sulendi. Lact., VI, 147, 890. — De ejus nomine, *ibid.* — Erythræa quinam meminerint, *id.*, VI, 891. — Hæc atque Cumæa quo tempore floruerint, *id.*, VI, 891, 892. Sibyllas plures fuisse Varro tradit. S. Aug., XLI, 579. — Sibylla Erythræa, *id.*, XLI, 579. — Cumæa, *id.*, XLI, 580. — Samia, *id.*, XLI, 582. — Sibyllini libri, genus oraculi, *id.*, XLI, 98. — Sibyllæ, Trismegisti aut Orphel præsaga de Christo accommodatiora esse gentibus quam Hebræorum prophetarum testimonia docebat Faustus. S. Aug., XLI, 281, 282, 290, 292. — Sibylla prophetissa non Christi, sed tamen de Christo quædam prædixit. S. Aug., XXXV, 2089. — Sibylla Cumæa de unico Salvatore fortassis aliquid audierat in spiritu, *id.*, XXXIII, 1073. — Non est qui alteri præter Christum conveniat carmen Sibyllinum a Virgilio translatum, *id.*, XXXIII, 1073. Sibyllini libri, a quibus, cum opus esset, consulerentur. Lactant., VII, 561. — Quo tempore combusti, *ibid.*

SILENUS quinam fuerit. Lact., VI, 256.

SIMIA culta ab Ægyptiis. Lact., VI, 787.

SIMULACRA deorum. Commodian. Afer, V, 215.

SIRENES monstrosæ, fabulosæque cantatrices. Tert., I, 508. — Earum ora cruenta, *ibid.*

SOL pro Deo ab ethnicis cultus. Arnob., V, 731. — Diversas res efficit suo contactu, *id.*, V, 902. — Aureus ex Hyperione natus, *id.*, V, 1042. — Sol lugebat filium suum detractum de cælo. Tert., I, 359.

SPEI dea. Tert., I, 600.

SPINUS monstrum. S. Aug., XLI, 571.

SPINIKENS deus. S. Aug., XLI, 120.

STATILINUS deus. S. Aug., XLI, 128.

STATINA dea. Tert., II, 718.

STERCUTUS deus. S. Aug., XXXIII, 81.

STIMULA. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRENIA dea quæ strenuum facit. S. Aug., XLI, 122, 125.

STRYX infernalis. Arnob., V, 851. — Ihujus quanta fuerit veneratio. Lact., VI, 167. — Per Ilygiam phidem jurantium deorum et pejerantium quæ pœna fuerit, *id.*, VI, 168.

SUMGUS deus. S. Aug., XLI, 189.

SUMMANUS deus qui nocturna fulmina tribuebant veteres Romani. S. Aug., XLI, 151.

SYLVANUS deus felis mollicibus infestus. S. Aug., XLI, 157. — Sylvanus agrorum et sylvarum præpositus. S. Aug., XXXIII, 1063. — A montensium deorum cœ u non excludendus. Lactant., VII, 405. — Commod. Afer, V, 211.

SYLVANI, incubi. S. Aug., XLI, 468.

T

TANTALUS. S. Aug., XLI, 571.

TAURI humana sacrificia Dianæ offerebant. Lact., VI, 250. — A quo instituta, *id.*, VI, 223.

TAURINÆ fabulæ. Tert., I, 517.

TEAETAI, consecrationes magicæ. S. Aug., XLII, 897, 900. — Consecrationes theurgicæ sive sacrificia perfecta, *id.*, XLII, 287. — Teletis nullorum deorum potest homo purgari, *id.*, XLI, 500. — Teletas ac mysteria religionis, Græci taciturnitate parietibus clauderant, *id.*, XLI, 158.

TELLUMON, deus. S. Aug., XLI, 215.

TELLUS, Jovis avia. Lact., VI, 250. — Ubi culta, *ibid.* S. Aug., XLI, 215. — Quod, non sit dea. Lact., VI, 281. — Quo nomine a Germanis appellata, *ibid.*

TEMPLA deorum nulla apud Romanos. Tert., I, 450. — Imperatoribus viventibus aut mortuis condita, *id.*, I, 547. — Custodia Cæsareorum militum excubis, *id.*, I, 454; II, 92. — Eorum lacunaria colebant gentiles, *id.*, I, 418. — Eorum januis laurus et lucernæ appendæ, *id.*, I, 458 seqq., 684. — Arboribus umbibrabantur, *id.*, I, 315. — Tempora sua ethnici ingredi non poterant nisi data mercede pro solo templi, pro aditu sacri et pro stipibus. Tert., I, 546. — 493, seqq., 574. — Eorum stipes imminui quinam conquesti sint, *id.*, 494. — Ac vectigalia ob Christianos ea non adeuntes imminuta, *id.*, 495 seqq. — Quantum desolata, *id.*, I, 506, 494. — Lenociniis et adultariis, *id.*, 575. — Tempora sua per quæ jurabant despoliabant ethnici, *id.*, I, 699. — Ea curare Christianis non licebat. Tert., I, 687. — Nec interdiu ea noverant, *id.*, I, 363. — Illa sine pecculo discipline adire poterant, servus Dei, urgente simplici causa, *id.*, II, 640.

TEMPLA cur diis data. Arnob., V, 1164, 1212; ideo diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, *id.*, V, 1169, 1170. — Inutiliter diis sunt, *id.*, V, 1166. — Felibus, scarabæis, bubulis olim exstructa, *id.*, V, 751. — Templum Martis, Junonis, Veneris, *ibid.*, 1164, 1168. — Templum Junonis exustum, *id.*, V, 1209.

TERMINUS deus. Arnob., V, 1016, 1022.
 TERMINALIA unde dicta. Lact., VII, 215, 689. — Quo die et mense celebrarentur, *id.*, VII, 316, 502. — Fictione quadam dies anni ultimus fuisse, *ibid.*
 TERMINUS deus quinam fuerit. Lact., VI, 228. — Quare et quando a Romanis cultus, *id.*, VI, 228, 229. — Ab eo dicta terminalia, *id.*, VI, 228. — Quo ritu ei sacrificaretur, *ibid.* — Forma lapidis vel stipitis in agris cultus, *id.*, VII, 500. — Sacra ipsi quando fierent, *id.*, VII, 501. — Non plures illi dies sacri, *ibid.* — A quo consecratus, *id.*, 682. — Terminus deus Romanorum. S. Aug., XLI, 135, 168. — Ad Terminum deum rerum fines pertinent. S. Aug., XLI, 260. — Terminalia sacra februario celebrari solita, *id.*, XLI, 200.
 TERRA, mater magna. Arnob., V, 978. — Ceres, *ibid.*, 978. — Terræ cultus apud Phryges. Firmic. Matern., XII, 987.
 TECTATES humano sanguine placatus apud Gallos. Lact., VI, 250, 906. — Idem ac Mercurius, *id.*, VI, 250.
 THEMIS. Arnob., V, 1089.
 THESMIS ramum colunt pro Cinxia. Arnob., V, 1186.
 THETIS Achillem amat. Arnob., V, 1039.
 TIGILLUS, Jovis cognomen. S. Aug., XLI, 205.
 TITAN. Ejus posterii a Jove deleti. Lact., VI, 560.
 TITANES. Commodian. Afer, V, 216. — Titanes Mauri. Arnob., V, 761. — Titanorum bellum. S. Aug., XLI, 137.
 TIBICINI dii. Arnob., V, 1003.
 TRITO. Tritonis lacus. S. Aug., XLI, 566.
 TRITONIA Minerva. S. Aug., XLI, 566. — Tritonia virgo. Arnob., V, 964, 1215.
 TROJA. Trojan Neptunus et Apollo a Laomedonte conducti construxerunt. S. Aug., XLI, 80. — Troja mater populi Romani. S. Aug., XLI, 17, 79. — Trojæ eversio a Finbris, *id.*, XLI, 85. — A Græcis, *id.*, XLI, 79, 80, 573. — Trojæ eversionem dii qui in ea celebrantur, non impediunt. S. Aug., XLI, 79, 80. — Trojani belli et excidii origo. S. Aug., XLI, 105. — Trojani dii, *id.*, XXXVIII, 505.
 TUTILINA dea præfecta frumentis collectis atque reconditis. S. Aug., XLI, 118.
 TUTINUS deus. Tert., I, 601. — Tutinus, Tutonus seu Mutunus pro deo cultus a Romanis. Lact., VI, 227, 906. — Idem ac Priapus, *ibid.* — Unde dictus, *ibid.*
 TYNDARIDÆ Castor et Pollux quare ita appellati. Lact., VI, 130. — Arnob., V, 761, 924.

U

ULYSSES. Ulyssis socii in bestias mutati. S. Aug., XLI, 573, 574. — Quomodo. S. Aug., XLI, 573, 576.
 UNXIA dea. Arnob., V, 972.

V

VALENTIA, Ocriculorum dea. Tert., I, 421.
 VALLONIA, dea vallibus præfecta. S. Aug., XLI, 118.
 VARSUTINA dea Maurorum. Tert., I, 596.
 VEBILIA, dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122, 211.
 VENUS. Arnob., V, 1266. — S. Isidor., LXXXII, 314. — Venus Cypris, *id.*, V, 1119. — Cytherea ex pelagi spuma orta, *id.*, V, 1016. — Venus unde sic nuncupata. S. Aug., XLI, 183. — Meretricia. Arnob., V, 1089. — Forda dea, *id.*, V, 974. — Dicta quod ad cunctos veniat, *id.*, V, 904. — Artem meretriciam instituit. Lact., VI, 207. — Amoris flammam hominibus subministrare putatur. Arnob., V, 974. — Ad Phrynes meretricis formam effigiatur. Arnob., V, 1191. — Nuda pingitur, *id.*, V, 1188. — Venus cur Vulcani uxor et Maris adultera dicatur. S. Aug., XLI, 574. — De ipsius cum Marie amoribus. Lact., VI, 207. Ejus concubitus cum Anchise, *id.*, V, 1039. — Venus Æneæ mater fuit adultera. Tert., II, 94. — S. Aug., XLI, 80. — Amans saltatur. Arnob., V, 1072, 1073. — Proles Dionea, *id.*, V, 760. — Venus militaris. Arnob., V, 1014. — Martiæ gentis procreatrix, *id.*, V,

1082. — Sauciata. Tert., I, 351; Arnob., V, 1032. — Venus calva. S. Aug., XXXIII, 84. — Venus a pastore iudicata. Tert., I, 359. — Ei myrtus sacra, *id.*, II, 94. — Venus Urania qua forma Athenis culta. Lact., VII, 497. — Culla in Syrophœnice, *id.*, VII, 279. — Paphia seu Igura pyramidis, *ibid.* — Ejus obscenitas et libidines, *id.*, VI, 207. — Firmic. Matern., XII, 1003. — Veneri calva ædes a Romanis consecrata. Lact., VI, 225. — Quo nomine Veneri armatæ ædem atque simulacrum Lacedæmonii dedicarint. Lact., VI, 226, 906. — Venus Linthea partibus præest, *id.*, VI, 236. — Ei quis primum templum posuerit, *ibid.* — Veneris seu Liberæ vel Cereris officium. S. Aug., XLI, 194, 495. — Venerem et stellam esse et etiam lunam quidam volunt, *id.*, XLI, 206. — Veneris stella, Hesperos, Vesperugo, Lucifer appellatur, *id.*, XLI, 720, 721. — Portentum quod in stella Veneris exstitit, *id.*, XLI, 720. — Veneris sacra, *id.*, XLI, 183. — Veneri domum dabant Phœnices de prostitutione filiarum antequam eas viris jungerent, *ibid.*, XLI, 121. — An tres sunt Veneres, *id.*, XLI, 121. — Veneres quatuor. Arnob., V, 1031.

VESTA. Firuiculus Matern. XII, 1015. — S. Isidor., LXXXII, 520. — Vesta quæ et terra. Arnob., V, 983. — Ejus ignis perpetuus, *id.*, V, 918, 919, 1072. — Vestam interpretabantur ignem. Tert., II, 261. — Cur virgo credita. Lact., VI, 188. — Quotuplex fuerit, *ibid.* — Sacerum ejus apud Romanos antiquitas, *ibid.* — Vesta et deorum maxima et terra et æquius ignis esse dicitur. S. Aug., XLI, 120, 121. — Dicitur esse Venus, *id.*, XLI, 121. — Vestæ templo nihil apud Romanos sanctius, *id.*, XLI, 108. — In Vestæ templo ignis perpetuus, *id.*, XLI, 77, 99, 108. — Vestali fœdo icon adhibuit virgines, quod sicut ex virgine ita nihil ex igne nascatur, *id.*, XLI, 120, 121. — Vestæ sacra quam inutilia urbi tuende, *id.*, XLI, 99. — Templi Vestæ confagratio, *id.*, XLI, 99. — Vestalis stupri accusata ad pudicitiam testimonium, eburnum aqua plenum ad iudices suos portavit, *id.*, XLI, 294, 774. — Vestales sacerdotes in stupro detectæ vitæ deludebantur, *id.*, XLI, 82. — Vestalium virginitas. Tertul., II, 933. — Ignem perpetuum nutriebant, *id.*, I, 1284.

VIBILIA dea. Arnob., V, 1016.
 VICTA dea. Arnob., V, 972.
 VICTORIA dea gentilium et quæ ejus effigies. Tert., I, 566 et seqq., 379.
 VIDUUS deus, seu Vidius qui animam corpore videt. Tertul., I, 606.

VIRGINIENSIS dea. S. Aug., XLI, 122, 188.
 VISIDIANUS deus. Tert., I, 420.
 VITUMNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 193.
 VOLETA dea. Tert., I, 600.
 VOLUMNA dea. S. Aug., XLI, 128.
 VOLCUNUS deus. Tert., I, 600; S. Aug., XLI, 128.
 VOLUPA dea. Tert., I, 600. — S. Aug., XLI, 122.
 VOLTURINA dea, cui involuementa folliculorum commissa sunt. S. Aug., XLI, 118.

VULCANUS. S. Aug., XXXVII, 1485. — S. Isidor., LXXXII, 314, 318. — Vulcanus ignis. Arnob., V, 981; S. Aug., XLI, 207. — Quare ignis creditur. Lact., VI, 185. — Quare inter deos annumeretur, *id.*, VI, 213. — Hæc ignis et ferri inventio tribuitur, *ibid.* — Faber. Arnob., V, 1245. — Fabrilis opera exercuit apud insulam Lemnum, *id.*, V, 1048. — Cum malleo et pileo pingitur, *id.*, V, 1188, 1189. — Flammipotens ensis fabricator, *id.*, V, 964. — Claudus deus, *id.*, V, 1024. — Claudus fingitur. S. Aug., XLI, 574. — Quomodo in insulam Lemnam fuerit præcipitatus. Lact., VI, 193. — Tubalcain a multis existimatus, *id.*, VI, 215. — Vulcanus maritus Veneris. S. Aug., XLI, 81. — Vulcanus et Mars inimici, *id.*, II, 712. — Vulcani templum Athenis, *id.*, XLI, 570.

Z

ZËUS, sive Ζῆν, Jupiter cur ita appellatus. Lactant., VI, 188.

Auctores de rebus in hocce indice tractatis in primis consulendi :

TERTULLIANUS tractat de diis et mythis paganismi et eos confutat. T. I, 11.
 MARCUS MINUTIUS Felix, orator, apologeta, in libro cui titulus : *Octavius*. T. III.
 S. CYPRIANUS, episcopus Carthaginensis, Ecclesiæ doctor. T. IV, 545, 563 (præsertim).
 COMMODIANUS Afer, poeta. Tom. V.
 ARNOBIUS, rhetor, t. V.
 LACTANTIUS, rhetor, apologeta, cognomine Cicero Chri-

stianus. T. VI, VII.

JULIUS FIRMIUS MATERNUS. T. XII.

PAULUS OROSIVS, presbyter Hispanus, historicus apologeticus. XXXI.

S. AUGUSTINUS passim, et præsertim in libro *De civitate Dei*. T. XLI.

S. PAULINUS, Nolanus episcopus, poeta. T. LXI.

SALVIANUS, presbyter Massiliensis, apologeta in libro cui titulus *De gubernatione Dei*. I. III

LVIII.

INDEX

DE PLACITIS VETERUM PHILOSOPHORUM QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA,

ORDINE RERUM DIGESTUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice, recensemus omnes veterum philosophorum errores quos Patres in scriptis vel memorarunt vel impugnarunt; et, ut faciliorem simul et utiliore lectori viam præbeamus, varias res vel materias, circa quas erravere philosophi, ad ordinem alphabeticum revocamus, volumen tantum Romano et columnas Arabico numero indicantes.

Axa. — Aeris cultus apud Assyrios et Africanos populos; refutatur, XII, 989. Aerem deum esse credidit Anaximenes, XXXII, 782; XXXIII, 445. Aeri infinito rerum causas tribuit, et ex illo ortos deos somniavit, XLI, 226.

ANIMA. — Opinio Oenesidemi de animæ substantia, II, 660. Sententia Albinii de animabus, II, 697; Anaxagoræ, II, 666; Anaximenis, II, 660. Anima divina et æterna juxta plures philosophos, I, 610. Anima moralis juxta Epicureum, *ibid.* Animam bifariam Plato partitur, rationalem et irrationalem, II, 668, 672. Zeno in tres partes, vel etiam in sex eam dividit, II, 668; Seranus in septem; Chrysippus in octo; in novem Apollonphanes, et quidam Stoici in decem, *ibid.* Omne animæ cogitatorium caro est, II, 814. Nunquam anima sine carne est, quando in carne est, II, 814. Anima propriam habet corpulentiam, II, 182, 817. Nihil est anima, si non sit corpus, II, 657. Corpus si non haberet, non caperet imago animæ corporis imaginem, II, 657. Animæ ad solum habitus, terminus, longitudo, latitudo et sublimitas, II, 659. Anima corporalis est, habens proprium genus substantiæ soliditatis, II, 816. Error Apellii de animabus, *ibid.*, 686; ante corpora constituit animas viriles et muliebres, 712. Opinio Cleanthis de anima, II, 653, 693. Animam ex sanguine constare dixit Empedocles, II, 653; causam argutæ indolis vel obtusæ, in sanguinis qualitate constituit, 683; in tota pectoris lorica eam collocat, 672; ipsi videtur non divina sed mortalis, I, 610; II, 19. Animam decebat esse in membranulis Erasistratus, II, 671. Animam substantiam aerem esse docet Heracitus et ex igne constare, II, 633, 660. Animæ sensum ex materiæ potius subjectu quam ex Dei afflato constituisse præsumpsit Hermogenes, II, 616, 661. Omnia post mortem finiri, etiam animam, docet Seneca, II, 721, 795. Animam ex aqua constare dixit Thales, II, 633; ex igne Hipparchus, 663.

Opinationes vulgi varias de animæ humanæ præstantia exponit ac diluit Arnobius, V, lib. II, *Adversus Gentes*, cap. 17, ad 25, et cap. 30, 31. Argumenta Platonis de anima et ipsius immortalitatem proponuntur et refelluntur, VI, 771, 772 et *seqq.*, 961 et *seqq.*, Sententia Aristoxeni de animæ natura, VI, 779. Animarum immortalitatem, sed infideliter, docent Cicero et alii, VI, 410. Animam non credit substantem post dissolutionem corporis Democritus, XXII, 591. Animas de cælo lapsas putant Platonici, et Stoici esse a propria Dei substantia, XXII, 1083. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichæi, sed ejus cuius est Deus esse naturæ dicebant, XLI, 31. Illorum error de anima, XLV, 1325. — Animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, aut substantiam ipsam prætendebant, XXXIV, 361; XLI, 580, 581; Stoici pariter et Priscillianistæ, XXXII, 1237, 1242; XLI, 523; XLI, 27, 44, 668-670; XLIV, 477, 512. Animas vixisse ante corpora contendebant Plato et Platonici, XLI, 1011; XLIV, 402. Animæ passiones ex terreni corporis moribus membrisque putarunt, XLI, 408, 711. Animam quantum corpus esse dixit Aristoteles, nullum Plato, XLI, 773; ex atomis Lucretius, XLI, 72. Opinionis philosophorum de animæ substantia, XLI, 978, 981, 982. Animæ tres gradus juxta Varroem, XLI, 212. De animarum statu post mortem quid senserint philosophi; XXXV, 1152, 1153; XLI, 511,

561, 575, 601, 776. Error Anaxagoræ circa animarum successionem, CXCIX, 982. Animam cum corpore perire docent Epicurei, CXCIX, 977.

ANIMALIA. — Mortalia animalia, a minoribus diis seu angelis factæ, sentiebant Platonici, XLI, 573, 575; ex atomorum fortuito concursu Epicurus, XXXIII, 444. Animalia sola rationalia partes Dei esse quidam dixerunt, XLI, 123. Dii animalia juxta Platonem, XLI, 241.

ANTIPODES. — Error Lactantii circa antipodes, VI, 423, 426. Antipodes esse non putavit Augustinus, XLI, 487.

AQUA. — Cultus aquæ apud Ægyptios; repeiitur, XII, 384. Aquam rerum principium putavit Thales, XLI, 226, 230.

ARBITRIUM LIBERUM. — Qualiter arbitrii libertas consona fato existet, CXCIX, 991.

ATOMI. — Epicurei Deum ex atomis ortum dicebant, I, 517, 588. Atomus Epicuri, II, 703; ejus inane et vacuum, II, 564. Error Epicuri circa atomos; VI, 401; 745; XLI, 181, 210, 320. Refellitur a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Animas ex atomis esse putat Lucretius, XLI, 72. Democritus ab Epicuro distare his in questionibus naturalibus dicitur, quod concursioni atomorum, vim quamdam animaleam et spiritalem inesse senserit, XXXIII, 445.

BONUM SUMMUM. — Calliphus et Dinomachus felicitatem ponebant in honestate cura voluptate juncta, VI, 561. *Vid. verb. FELICITAS.*

CANO. — Stoici secundum carnem vivere censendi sunt, XLI, 413.

CASTRUDO. — Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentiosem, II, 20. Opinio omnis a sensibus, II, 675. Sentire et intelligere unum sunt, II, 678. Quinque sensuum Academicis fidem durius damnant, II, 674. Academici de rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicorum placita fuerunt homini scientiam non posse contingere, XXXII, 923. Sapientem nulli rei assentire debere; errare enim eum qui assentitur rebus incertis: omnia autem incerta esse, XXXII, 923. Suspensionem assensionis magnam esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nihil esse turpius quam opinari, XXXII, 925. Nonnulli Academicorum inventionem ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. Epicurei et Stoici regulam comprehendendæ veritatis in sensibus ponebant, Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 441.

CIBI. — Quid Epicurus docet de cibis, XXXIII, 630.

COARPUS HUMANUM. — Apellii error de corpore humano, II, 811.

CANARIO. — Ciceronis de creatione mundi opinio, VI, 297. Quid suspicatur Zeno de Deo et creaturis, XXXIII, 497. Argumenta quibus creatio naturarum in tempore impugnatur, soluta, XLI, 368.

DÆMONES. — Deorum et dæmonum unanominis qualitas, I, 415. Dei partem naturæ dæmonum mistam fuisse, ligandam, polluentem, error Manichæorum, XLI, 536, 537, 539, 544, 545, 565, 595. Contrariorum studiorum certamina, partes esse dæmonum, non deorum, volunt Stoici, XLI, 262. Labeo dæmonicola, XLI, 572. Socratis dæmon, XLI, 239.

DEUS. — Errores varii circa Deum unum et verum hic

enumerantur. Achamot, non Valentini, II, 68, 564, 571. Ægyptii bestias adorabant, II, 596; oves et boves consecrabant, I, 418; eos capite damnabant, qui unam occidissent, *ibid.*; illis dii ibis et crocodilus, II, 502; tauri, etc., II, 928, 935. Æneas quam immerito pius et deus dictus sit, I, 599. Æones Valentini, II, 47, 68; Ophitarum, II, 64. Esculaporum dea Ancharia, I, 621. Esculapium et matrem ejus adorabant Athenienses, I, 605; illi jussit offerri gallinaceum Socrates, II, 648. Alburnus deus, I, 290; a Metello inventus, II, 266. Universa celestia et aer deus dicta fuerunt, II, 260. Apelles creatorem angelorum quemdam indeterminatum deum facit; deum Legis et Israel ignem affirmat, II, 47, 686, 801. Apis Ægyptiorum deus, II, 261. Argiva deus, I, 606. Asinos adorabant ethnici cum Epona et Iside, 577. Numenius Atheniensium deus, I, 596. Basilides Deum Judæorum negat et angelum dicit, II, 62. Cerdon duo initia introduxit, id est duos deos, bonum et serum, II, 70, 249. Error humanus colit omnia, præter ipsum omnium Conditorum, I, 666. Deus corpus est, etsi spiritus, II, 102. Deum incorporeum Platonici, corporeum Stoici dixerunt, I, 517. De natura Dei, quam varie fuerunt deorum opiniones, I, 507. Deo denegant quidam suas proprietates, simplicitatem et potestatem, I, 1201. Dei providentiam astruunt Plato et Platonici, negant Epicurus et Epicurei, I, 517. Dei gentilitatis a Saturno originem trahunt; a Jove, Junone et Minerva, juxta Varronem, I, 529, 601. Deorum et demonum una nominis qualitas, I, 415. Unde tot deos sibi fecerint homines, I, 135, 528; II, 266. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306, 418, 502, 587, 589, 594, 595, 598, 615. Dii venales, peculiares et domestici, I, 544-547, 560, 415, 494, 517, 596. Dii Romanorum gentiliū, I, 409, 423, 597, 606; II, 253. Deos duos Marcion affert, tanquam duas symplegas ad naufragiū, II, 248. Elementa pro deo habet physica superstitio, II, 447. Philosophi de Deo nihil certum proferre sunt ausi, I, 516. Epicurus, II, 591, 726. Hermogenes, II, 198, 201, 202, 205. Marcion, II, 19, 248, 252, 261, 361, 432. Plato, I, 509; II, 260. Pythagoras, I, 517. Socrates, 354, 589. Stoici, I, 517, 518; II, 236. Varro, I, 587, 590, 601. Zeno, II, 260. De idolorum vanitate, apud S. Cyrilianum, IV, 565. De falsis diis apud Arnobium, V. per librum fere totum; apud Lactantium, VI, 134-291; apud Firmicum Maternum, XII, 384, 987, 989, 992, 995 et *seqq.* 1035; apud S. Augustinum, XXII, 707, 782, 935, 1216, 1517, 1562; XXXIII, 442, 445, 619, 718, 724, 841, 861, 1055; XXIV, 122, 123, 153, 164, 427, 456, 1056; XXXVI, 273, 1010; XXXVII, 1422, 1907, 1908; XXXVIII, 777, 986, 1154, 1158; XL, 297; XLI, 56, 81, 103, 125, 126, 138, 175, 181, 189, 199, 202, 208, 211, 218, 225, 226, 237, 244, 247, 250, 253, 262, 274, 277, 305-305, 336, 372, 373, 375, 388, 398, 601, 615, 650, 794; XLII, 46, 115, 214, 218, 222, 229, 248, 261, 335, 370, 376, 589, 590, 414, 466, 556, 545, 566, 595, 605; XLIII, 560; XLIV, 499, 572, 1126; XLV, 1325, 1328. Aristoteles in pluribus erravit; Deum prava posse committere asserit, CXCI, 938. Cicero dubitat quid putet esse Deum, CXCI, 991. Epicurus casum pro deo colit, CXCI, 977. Socrates animum hominis deum putat, CXCI, 982.

DIALECTICA. — Aristotelis dialectica, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententiis coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20.

DUBIUM UNIVERSALE. — Error Academicorum: qui ineptius quam fluctuare in singulis et nudius rei habere certitudinem, et nomen philosophi profiteri, CXCI, 638. — A cæsis Academicorum princeps distrahitur miser et in omnibus anceps fluctuat et nescit quo loco esse velit, CXCI, 981. Platonici ceperunt fere de omnibus dubitare, CXCI, 648. De dubio universali Zenonis, CXCI, 981.

ELEMENTA. — Firmicus Maternus ponit elementa esse principia rerum, XII, 985. Quod nec mundus totus, nec elementa sint deus, nec animata probatur, VI, 281. *Vid.* Atomi, Creatio, Origo rerum.

ERROR. — De erroribus Epicuri, quomodo ad negationem Providentiæ ductus fuerit, VI, 399-401. Ejusdem error circa atomos, VI, 745. Errorum putarunt Academicum peccatum, quod vitari non possit, nisi omnis suspensatur assensio, XI, 242.

EVIDENTIA. — Academici sentiebant homini scientiam non posse contingere; verum non posse comprehendere; sapientis totum munus in conquisitione veri collocatum esse; sapientem nulli rei assensuri debere, errare enim eum qui assentitur rebus incertis; omnia autem esse incerta, et nihil turpius quam opinari, XXII, 925. Suspensionem assensionis dicebant magnum esse sapientis actionem, XXXII, 924. Nonnulli inventionem

ipsam veri in carnis sensibus ponebant, XXXIII, 441. De rebus etiam manifestissimis dubitabant, XLI, 625-627. Academicis novis omnia erant incerta, XLI, 646.

FATUM. — Fortune quantum Cicero tribuat, VI, 441. Democritus asseruit omnia fortuito facta, VI, 119, 760. Mali quidam æstimant omnia fortuito geri, et varium in rebus humanis fortunam ludere, XXXIII, 460. Mathematicorum de fato fatua doctrina ex ipso rumet factis ostenditur, XXXIII, 1061. Qualiter apud Ciceronem arbitrii libertas consona fato exstet, CXCI, 991. Epicuri fatum, CXCI, 546. Epicurus casum pro deo colit, CXCI, 977. Quisquis fortunam statuit, fata præcipit et convellit: Fata, inquit Stoici, regunt homines; fatum est in partibus illis quas sinus abscondit, CXCI, 546. Stoici fatalem inducunt necessitatem, CXCI, 976.

FELICITAS, VITA BEATA. — Peripatetici, in bonis animi, corporis et fortunæ felicitatem collocabant, VI, 561 et *seqq.* XLI, 630. Aristipus in voluptate corporis, VI, 561 et *seqq.* XLI, 227, 601. Aristoteles in honestate virtutis, VI, 561 et *seqq.*; Calliphus et Diomachus in honestate cum voluptate juncta, VI, 561 et *seqq.* XLV, 852. Diodorus in privatione doloris, VI, 561 et *seqq.*; Epicurus in voluptate corporis *ibid.*, et XXXII, 942; XXXIII, 439; XXXVI, 944; XXXVIII, 809. XLII, 1019; Herillus in scientia, VI, 561 et *seqq.*; Zeno in congruentia vite cum natura, *ibid.*; Antisthenes in virtute animi, XLI, 776. Animam, etiam cum sapientiam percepit, transire de beatitudine in miseriam, et vice versa, quidam tenuerunt, XLI, 561. Academici vetera a novis longe aberraverunt, ponentes beatitudinem in hac vita, XI, 630. Plato humane animæ falsas promittit beatitudines, XLI, 776. Philosophi erraverunt constituendo beatitudinem in hac vita, XLI, 627, 628. Beatam vitam sibi virtute propria voluntatis efficere docebant, XXXIII, 830. Stoici ponentes summum bonum in animo, magis a carne quam a corpore, animum avertabant, XXXIII, 440. Stoicorum opinio de beata vita, XXXVIII, 809, 812, 835, 854.

FIRMUS ANIMUS. — Error Anaxagoras in assignando homini finem, VI, 571 et *seqq.*; cum ab illo quaereretur cujus rei causa natus esset, respondit: Cæli ac solis videndi, *ibid.*

GRATIA. — Stoicorum sententia qui dicunt gratiam in Deo esse, VII, 89.

IDEÆ. — Platonis, XXXIII, 64.

IDEÆ. — Quidam vult ideas esse quasdam substantias invisibiles, incorporeas, supernumundiales, divinas et æternas, quas appellat ideas, II, 678. De ideis quid senserit Democritus, XXXIII, 444, 445.

IDOLOLATRIA. — Falsa idololatræ physiologia, XI, 217; rejicitur, *ibid.*

IGNIS. — Omnia ex igne nata dixit Heraclitus, VI, 309; XLI, 181. Cultus ignis apud Persas, XII, 992. Aliqui Deum esse corpus igneum, alii candorem lucis favebant, XXXIV, 464. Ignis principium rerum, juxta Stoicos, et ut Deus ab eis habitus, XI, 430. Zeno Deum ipsum esse ignem dicebat, 955.

IMMORTALITAS. — Hominum immortalitas, si non precassent male a philosophis quibusdam negatur; *Vid.* ANIMA, FRÆNIA ALTERIUS VITÆ.

INANE. — Epicuri inane et vacuum, II, 561.

JURAMENTUM. — Cur per canem quælibet, et lapidum, quicquid oblitum esset jurare soleret Socrates, XXII, 123.

LIBERTAS. — In Republica sua vult Plato, ut promiscue sint uxores, ita et habeantur communes liberi, XII, 636, 637.

LUCIS CANDOR. — Manichæi fingeant candorem lucis immensæ per infinita spatia usquequaque porrectum, et una tamen parte quasi nigro quodam cuneo fissum, duo adversa esse regna: dogmatizantes, XXXIV, 165.

MALUM. — Astris vel fato malum tribuebant ethnici, I, 268. Malum non est quod naturalia mali non habet, I, 269, 580. Sententia Manichæorum de malo, XLV, 1529. Refellit, XI, 1198, 589. Illorum error circa ea unum, XLIV, 1101, 1105. Malum et bonum unde dijudicabant, XLII, 509. Malum non accidens, sed substantiam esse putabant, XLV, 1530. Mala propter peccata ab animalibus in alta vita commissa contingere censuerunt philosophi, XXXVIII, 1152. Regnum, seu gentem tenebrarum, et esse sempiternam et summum malum asserabant, XXXII, 1346. Malum esse terram, XXXII, 716, 1351. Mali naturam Deo coeternam putabant, XLIV, 1608. Immortabilem substantiam mali naturæ Dei sui miscet, XI, IV, 1164, 1105. Stoicorum error circa mala hujus vite, XLI, 629.

MALUM PRINCIPUM. — Mala generis humani vult Manichæi deputari nescio cui mali principio, æternitati Dei coeterno, XLV, 1539. Dues deos, unum bonum, al

terum malum, assererant, XXXII, 1517; vel potius duas naturas aut substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516. Fimentum, de pugna Dei lucis cum principe tenebrarum, XLIV, 1071. Alia circa malum principium, XXXII, 608, 1552, 1553, 1556; XXXIII, 722; XXXIV, 150.

MATERIA. — Hermogenes docet materiam fuisse Deo necessariam ad opera mundi, II, 216. Materiam innatam introduci; Deo nato eam comparat, II, 46, 198; et malam esse materiam, II, 208. Materiam innatam volebant Pythagorici, Stoici et ipse Plato, II, 567, 667. Occurritur illis qui materiam aternitatem e Scripturae verbis conantur asseruere, XIV, 135. Manichaei assererant malum esse terram, seu molem tetram, perlimensam, profundam et longam, necnon mentem, sive molem tendem atque subtilem per terram vagantem, XXXII, 716, 1531. Materiam tanquam coeternam Deo conjungunt quidam gentilibus, XLII, 380.

MATRIMONIUM. — Plato in sua Republica matrimonium rejicit, XII, 657. *Id. Nuptia.*

MENDACIUM. — Plato mendaciam docet, XXIII, 412.

METEMPSYCHOSIS. — Quid sit metempsychosis, II, 111. Solide refutatur, II, 697. Pythagorae et Empedocleis opinio de metempsychosis, I, 522, 615; II, 702. Non tantum a Pythagorae et Empedocleis, sed etiam a Platone asseritur, XXII, 748; XXXIII, 481, 487.

MILLE ANNOTORUM FABULA. — Pythagoras imple mille annorum fabulam primus dicitur induxisse, CXCIX, 643.

MUNDUS. — Ignis anima mundi, juxta Varconem, I, 589. Mundum increatum dixit Pythagoras, I, 555. Illum innatum et infectum aliis philosophis defendunt, II, 609. Plato docuit illum a Deo factum esse, I, 535; II, 1033. Quod nec mundus totus, nec elementa sunt Deus, nec animata, VI, 281. Mundum aeternum Thales existimavit, VI, 515, 735. Ciceronis opinio de creatione mundi, V, 297. Anaximander mundos innumerabiles admisit, XII, 226. Atomorum concursu fortuito et mundos innumerabiles et animantia, et animas, et deos ipsos fieri dicit Epicurus, XXXIII, 444; XLII, 520. Refellit a Cicerone, XXXIII, 444, 445. Varias et contrarias philosophorum sententias circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem, XLII, 601. Mundos duos admittebat Plato, unum intelligibilem, alterum sensibilem, XXXI, 588, 934. Plato et alii philosophi sentiebant autem esse istum mundum, XXXII, 602. Mundus dicitur a philosophis animal magnus sine corporis sensibus, cujus anima Jupiter aut Heceas, XXXVIII, 1157. Mundum esse animal maximum docent Platonici, XLII, 588, 390. Animal beatissimum et sempiternum, XLII, 508. Mundum corporis compago, XLII, 212. Mundum esse corpus Dei quidam putarunt, XLII, 125. Mundi corpus non est Deus, sed anima, secundum paganos, XLII, 202. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLII, 211; et ita putavit Varro, VII, 194, 199, 202; refutatur, XLII, 202; mundi singulas partes habere animas diversas, sed tamen divinas sentiebat, XLII, 199. Mundum universum quidam paganorum tanquam deorum maximum putabant, XLII, 370. Mundum deum esse arbitratursi Varro, XLII, 199; Plato, XLII, 390. Mundus fingitur aeternus, XXXIX, 1157. Mundum et factum esse et tamen ab aeterno esse sentiebat Platonici, XLII, 511; 519; refelluntur, 320, 321. Mundum non interituro cum Platonici sentiit Cicero, XLII, 759. Zeno dicebat nihil esse praeter hunc mundum sensibilem nihilque in eo agi sine corpore, XXXII, 935.

NATURA. — Stoici naturam in duas partes dividunt: unam quae efficiat, alteram quae se ad faciendam tractabilem praebet, VII, 741. Opinio Leucippi de rerum natura, VII, 101. Manichaei dicebant malam esse naturam, quae immutari nullo modo potest, XXII, 1157. De rerum natura opiniones veterum, XXXIII, 538; Zenonis, XXXIII, 479. Manichaei admittebant duos deos, seu potius duas naturas vel substantias, duoque principia invicem contraria, XXXII, 1516; volunt sine ullo initio malam fuisse semper naturam, XI, 565. Illorum insania de duobus naturis inter se confingentibus, XL, 360, 364. Deum bonum fabricasse mundum, etsi ex alienis natura atque materia conlitteretur, XLII, 605; hominem creatum de commistione duarum naturarum quae semper fuerunt, quarum una bona est, altera mala, XLIV, 441. Manichaeorum error circa naturam, XLII, 536; XLV, 1525. Manichaei naturam mali suo principio praeditam, adversus Deum inducunt, XXXIII, 722. Peccaticusam naturam esse affirmant, XLIV, 612. Vitia dicunt naturas et substantias, XLIV, 1085. Concupiscentiam non tanquam accedens vitium, sed tanquam naturam ab aeternitate malam vituperabant, XLIV, 572. Errores Scoti de divisione naturae, CXXII, 355. Nihil eventit contra naturam, dicit Plato, qui naturam vocat Dei voluntatem, CXCIX, 427.

NUMERI. — Ex numeris esse deos credidit Pythagoras, XLII, 181.

NUPTIAE. — Epicurus, voluptatis assertor, revocavit a nuptiis, XXIII, 280. Plato nuptias contemnens, ita perversam temporum suorum timuit opinionem, ut naturae sacrificaverit, quo tanquam peccatum illud aboleretur, XXXIV, 126; illas rejicit, XXII, 657.

OCCISIO SUI IPSIUS. — Pythagorici et Stoici, animarum immortalitatem statucentes, voluntariam mortem insulter persuadent, VI, 405.

ORIGO COGNITIONUM NOSTRARUM. — Epicurei et Stoici regiam comprehendendae veritatis in sensibus ponebant; Platonici in sola intelligentia, XXXIII, 411. *Id. Perceptio.*

ORIGO RERUM. — De rerum origine quid senserit Plato, XXIII, 479; quid philosophi veteres, XXIII, 554; quid Anaxagoras, XLII, 226; quid Anaximander, *ibid.* *Id. Atom.* **MATERIA, MUNDO.**

PANTHEISMUS. — Thales mundum aeternum existimavit, VI, 515, 735. Multa de aeternitate materiae, VI, 505-508; refelluntur, XIV, 135. Stoici volunt animam esse a propria Dei substantia, XXII, 1085. Stoici, Manichaei et Priscillianistae animam esse a propria Dei substantia dicebant, XXXII, 1257, 1242; XXXIII, 718, 725; XL, 523; XLII, 44, 668-670; XLIII, 27; XLIV, 477, 512. Animam de nihilo esse factam non credebant Manichaei, sed ejus cujus est Deus esse naturam dicebant, XLII, 54; animam non templum Dei, sed partem aut membrum ejus, XLII, 580, 581; animam esse ipsam Dei substantiam, XXXIV, 361; et alia de eodem, XXXII, 1562; XXXIII, 718, 841, 1053; XXXVII, 1822; XXXVIII, 946; XL, 297; XLII, 125; XLII, 580; XLIV, 572. Mundi anima et partes ejus dii veri existimabantur, XLII, 202, 211; ita putavit Varro, VII, 198 et seqq.; XLII, 199; ita etiam Plato, XLII, 390.

PASSIONES. — Quid sentiant Academici de exaltatione passionum, XXII, 1148; quid Stoici, XXIII, 529; quid Chrysippus et alii, 542. Passiones necessitate pati sapientem, sed non illi cedere, stultum vero cedere dicebant Stoici, XLII, 258-260. Platonici et alii, cum de passionibus loquuntur, de verbis potius quam de rebus faciunt controversiam, XLII, 259, 260. Stoici quod non timeant ac non doleant, irriduntur, XXXIX, 1528. Quis timor aut passio mentis, secundum Aulum Gellium et Stoicos, in sapientem cadat, CXCIX, 651.

PECCATA. — Stoici paria omnia peccata esse contendunt, XXIII, 511; XL, 559.

PERCEPTIONES. — Opinio omnis a sensibus, II, 675; sentire et intelligere unum sunt, 674. Academici quinque sensuum fidem durius damnant, 674. Zenonis definitio de perceptione veri, XXXII, 925; quae discutitur, 945.

PERTURBATIONES. — In sapientem perturbationes cadere immerito negant Stoici, XXXV, 1798.

PHILOSOPHIA. — Seneca error in philosophia quam vocat regulam bene vivendi. Hic plane non repperit ad commune philosophiae nomen, quae cum sit in plures sectas disciplinaeque diffusa, nihilque habeat certi, nihil denique de quo universi una mente ac voce consentiant, quid potest esse tam falsum quam regulam vitae philosophiam nominari, in qua diversitas praeceptorum rectum iter impedit et turbet, VI, 591. Errat Cicero in laudanda philosophia, VI, 585; illius inanis occupatio in exponenda veritate, et sapientiae assignanda originae, VI, 531; item Lucretius et alii, 586.

PHYSIOLOGIA. — Idololatrarum falsa physiologia rejicitur, XLII, 217.

PONERE ET PRÆMIUM ALTERIUS VITAE. — Nihil post mortem manere docent Epicurei, II, 795; XXXII, 752; XXXVI, 944. Mortem malorum omnium esse finem asserunt, sicut et ii qui animam mortalem censent, XXXIII, 589; XXXIX, 1528; CXCIX, 977.

PRINCIPIA RERUM. — Quid Thales dixit rerum omnium principium, I, 155, 309; XLII, 226, 250; quid Firmicus Maternus, XII, 983; quid Epicurus, XLII, 250; quid Diogenes, 226; quid Anaximander, *ibid.* Varias philosophorum opiniones, XLII, 225, 226, 250.

PRINCIPIA DUO ADMISSA. — Cerdon duo rerum principia introduxit, id est duos deos, bonum et savum, II, 70, 249; item Marcion, II, 248, 252; item Hermogenes, 201; item Manichaei, XXXII, 1517, 1548; XXXIV, 150; XLII, 589, 590; XLIV, 1071.

PROBABILE. — Academici probabile induxerunt, XXXII, 925; probabile sequi citra assensum Academicis innoxiam, Christianis nefarium est, 952, 953.

PROVIDENTIA. — Epicurus et illius sectatores Dei providentiam negaverunt, I, 517, 588; VI, 303, 309-401; XLII, 601; XLII, 576; CXCIX, 977. Zeno et alii gentiles philosophi fato omnia fieri dicebant, I, 268, 598, 601. Cicero fortunam quantum tribuerit, VI, 441; item Democritus, VI, 119, 760. Sententia quorundam philosophorum quae sidem cursu atque constantia, suspicantur esse in celestibus

providentiam, et terrena contemni, dum nihil recti nec juxta ordinem in terris geritur, XXV, 82. Deum esse animam motu ac ratione mundum gubernantem Varroni placuit, XLI, 158. Dei providentiam res humanas non curare, imple iniquorum doctrina est, XXXVIII, 924. Gubernationem rerum humanarum ad Deum non pertinere unde quibusdam est suspicio, XXXVIII, 518. Pravi corde tres habent de Deo sententias, aut non est Deus, aut inus est Deus, aut non gubernat res humanas, XXXVI, 275. Providentiam quidam negant, XXXII, 1272; quidam eam pessime contulerunt, XXXII, 1275.

RATIOCINIUM. — Dialectica Aristotelis, artifex struendi et destruendi versipellis, in sententias coacta, in conjecturis dura, in argumentis operaria contentio, II, 20. Argumentationibus res plana non debet fieri dubia, XXIII, 435.

RELIGIO. — Interpretatio vocis religionis, quam affert Cicero redarguitur, VI, 536. Cynicorum habitus differentiam nullam facit in religione, XLI, 617.

REMINISCENTIA. — Animarum reminiscencia ex Platone et Pythagora improbat et expugnatur, XXXII, 601; XLI, 1011, 1012.

RESURRECTIO. — Philosophi carnis resurrectionem fieri posse apertissime contradicunt, XXXVI, 1154.

SACRA VEL SACRIFICIA. — Plato ejusque discipuli diis plurimam sacra facienda putaverunt, XLI, 237.

SCIENTIA. — Academici scientiam sustulerunt, VI, 555, 556; XXXII, 925. Academici contra Physicos ex rebus obscuris argumentati sunt, nullam esse scientiam, exemplis paucarum rerum incomprehensibilium contenti, amplexi sunt ignorantiam, tanquam scientiam totam sustulissent, quia in parte sustulerunt. Physici contra ex his quæ opera

sunt argumentum trahebant, omnia sciri posse, contenti, quæ perspicuis, retinebant scientiam, tanquam totam, defendissent, quia ex parte defenderant, VI, 569.

SENSATIONES. — Stoicorum et Peripateticorum sententia circa affectus, sensationes et dolores, VI, 638 et seqq.

SOLE. — Philosophi dicunt solem esse sempiternum, XXVIII, 579.

TERRA. — Cultus terræ apud Phryges, XII, 967; anem et principis rerum, 985.

THEOLOGIA. — Tres theologiæ secundum Varronem: fabulosa, naturalis, civilis, XLI, 180, 192; theologia fabulosa, turpis, 182, 185; theologia theatrica deorum crimina jactat, 225; diis est indigna, 182, 186.

VERITAS. — Arcesilas veritatem e vita tollebat, XXXIII, 451. Academici sentiebant verum non posse comprehendere, XXXII, 925; sapientis totum munus in conquestione veri collocatum esse, 923; sapientem nulli rei assentiri debere, *ibid.* Philosophi ad quem finem referendas essent veritates quas noverunt, nesciebant, XLI, 602; cur veritatem delinuerunt in iniquitate, XLI, 1054.

VIRTUS ANIMI. — Pythagorici et Platonici in quo ponebant veram animi virtutem, XLIV, 748. Summum bonum in virtute animi posuit Antisthenes, XLI, 601. Caliphonis mens de virtute, XLIV, 1083, 1084.

VITIUM. — Manichæi concupiscentiam non tanquam accidens vitium, sed tanquam naturam ab æternitate malam vituperabant, XLIV, 572. Stoici misericordiam in vitio ponunt, XXXIII, 593, 596. Caliphonis sententia de vitio, XLIV, 1083, 1084.

VOLUPTAS. — Aristippus et Epicurus in voluptate summum bonum ponebant, XXXVI, 944; XLI, 601.

LIX.

INDEX NOMINATIVUS

VETERUM PHILOSOPHORUM,

QUORUM ERRORES SCRIPTIS IMPUGNAVERE PATRES, ORDINE ALPHABETICO DISPOSITUS.

MONITUM.

In hoc Indice varias veterum philosophorum sententias summatim revocantes juxta nominum ordinem alphabeticum, numeris tum totius Patrologiæ tum columnarum vel paginarum indicamus locos in quibus Patres illis scriptis refellerunt, et quos sic lector facile reperiet.

ACADEMICI. — Illi veteres philosophi fidem sensum damnant; scientiam negabant, et verum sentiebant ab homine non posse comprehendere; omnia illis erant incerta, et de rebus etiam manifestissimis dubitabant; in hac vita ponebant beatitudinem, et circa passionum extirpationem graviter errabant; II, 674; VI, 555, 556, 360; XII, 1148; XXIII, 479; XXVI, 597; XXXII, 925, 924, 955; XLI, 212; XLI, 625-627, 630, 646; CXCI, 638, 981.

ÆGYPTII. — Sapientes Ægypti aquæ cultum admittebant, et bestias sicut deos adorabant, oves, boves, etc., I, 418; II, 261, 302, 596, 928, 935; XII, 584.

ÆNESTEMUS. — Illius falsa opinio de animæ natura, II, 660.

ALBINUS. — Quid senserit de animabus, II, 667.

ANAXAGORAS. — Sententia ejus turbata de animabus et illarum successione, de fine homini assignando; de sole et de Deo, II, 666; VI, 571 et seqq.; XXXIII, 442, 445; XLI, 226, 601; CXCI, 982.

ANAXIMANDER. — Mundos admittebat innumerabiles et principia rerum credebat esse infinita, XLI, 326.

ANAXIMENES. — Illius de animæ substantia opinio, et de Deo quem ærem esse asserbat, II, 660; VI, 154; XXXII, 782; XXXIII, 445; XLI, 326.

APOLLON. — Creatorem angelorum quemdam indeterminatum Deum affirmabat; Deum legis et Israel igneum fingeat; illius errores de animabus et de corpore humano, II, 47, 686, 801, 811.

APOLLOPHANES. — In novem partes dividebat animam, II, 668.

ARCESILAS, Academicorum princeps. — Deorum triplex genus fingeat, physicum, mythicum et gentile seu

piebendum; veritatem e vita tollebat, et in omnibus actuabat anceps, I, 587, 589; XXIII, 451; CXCI, 981.

ARISTIPPUS, philosophus Socraticus. — Summum bonum in voluptate corporis ponebat, VI, 564; XLI, 237, 601.

ARISTOTELIS. — Dialectica ejus versipellis; summum bonum in honestate et virtute ponebat; illius sententia de matrimonio, et de anima quam quintum corpus esse asserbat; de Deo et circa ejus providentiam errores. Gloria vana, quam verbis impugnaverant, Aristotelis devicit, II, 20; VI, 153, 564; XXIII, 260, 479; XLI, 775; CXCI, 648, 932, 983, 984.

ARISTOTENES. — Sententia illius de animæ natura, VI, 779.

ATHENIENSES. — Deum Numentinum adorabant, et diis ignotis, sicut Romani incertis, erigebant aras, I, 336; II, 253.

ATREI. — Athel qui fuerint; illorum percelebre dictum: *Quod supra nos, nihil ad nos*, VI, 120, 416; VII, 99; XXXII, 1246; XXXIV, 453; XLIII, 360.

AULUS GELLII. — Quis timor aut passio mentis secundum Aulum Gellium et Stoicos in sapientem cadat, CXCI, 641.

BASILIDES. — Judæorum Deum negat, quem dicit angelum, II, 62.

CALPHO. — Illius sententia de virtute et vitio, XLIV, 1083, 1084.

CALIPHONIS. — Felicitatem ponebat in honestate cum voluptate junctis, VI, 564.

CRATON. — Duo introduxit initia vel principia, id est duos deos, bonum et malum, II, 70, 249.

CYRISTIPPUS. — Animam dividebat in septem partes, et

hominem posse perfecte carere passionibus asserbat; illius de Deo sententia, II, 668; VI, 154; XXII, 579; XXIII, 543.

CERESIO. — Quomodo senserit de Deo, quem putat esse corpus, sed corpore majus; illius sententia de immortalitate animae, de religione, de philosophia, de sapientiae origine, de creatione mundi et hominis nativitate, VI, 157, 265, 297, 331, 398, 410, 411, 556; XXII, 1148; XXXIV, 1056; XLI, 759; CXCIX, 991.

CLAUDIUS. — Opinio illius de anima, II, 635, 693.

CYNICI. — Illi philosophi nullam faciunt in religione differentiam; illorum turpitudine et impudentia, XXXII, 556; XLI, 428, 647.

CYRENAEUS TIMODORUS. — Deum negabat, VII, 99.

DEMOCRITUS. — Asserebat omnia fortuito facta, et animam negabat immortalem; quid de Deo et de causa cogitationum nostrarum senserit, et de atomis quibus vim quandam animalem et spiritalem tribuebat, II, 444, 415; VI, 119, 760; XXII, 591; XXIII, 445; XXIV, 590.

DIAGORAS. — Deum negabat, VII, 99; XLI, 560.

DIONYSIUS. — In honestate cum voluptate juncta ponebat summum bonum, VI, 564; XLIV, 852.

DIODEGENES, alter a Cynico. — Quae rerum agnoverit principia, XLI, 226.

DIONYSIUS. — Triplex fuxit deorum genus, physicum, mythicum et gentile seu plebeum, I, 587, 589, 605.

EPISTOCLES. — Animam ex sanguine constare asserbat, et admittebat metempsychosim, I, 531, 615; II, 653, 703; XXIII, 748; XXXIII, 481, 487.

EPICURUS, EPICURAE. — Epicurus et illius discipuli, Dei providentiam negantes, omnia fato tribuebant; animam immortalitatem et vitam negabant futuram, ideoque summum bonum in voluptate collocabant; illorum varii errores circa atomos et periodos innumerabiles, I, 517, 597, 610; II, 391, 736; V, fere per totum; VI, 505, 561, 599, 401, 745; XXIII, 240, 650, 614, 1019; XXIV, 590; XXXII, 752, 942; XXXIII, 65, 68, 589, 459, 441, 414, 415; XXXVI, 944; XXXVIII, 809, 811, 853; XXXIX, 1528; XLI, 181, 250, 350, 601; CXCIX, 546, 671, 844, 977.

ERASTRATUS. — Docebat animam esse in membranulis, II, 671.

ETHNICAL. — Gentilium errores circa deos erant fere innumerabiles; omnia enim, praeter ipsum Deum, colebant; refelluntur, I, 268, 269, 329, 409, 422, 425, 560, 577, 597, 601, 606; V, fere per totum, in quo Arnobius deos prodigat gentiles, et illos fictitios esse, ideoque nullos luculentius demonstrat.

HEACLETUS. — Substantiam animae aeternam esse docet, et ex igne constare, sicut cetera omnia et ipsosmet deos, II, 653, 660; VI, 509; XLI, 181.

HESYLLOS. — Summum bonum in scientia ponebat, VI, 564 et seqq.

HERMOCLEUS. — Mendacem Deum facit, et negat illum aliquid ex semetipso potuisse, sed materiam illi ad opera fuisse necessariam asserit, quam dicit innatam et malam, unde duos infert: animam ex materia constare praesumit, II, 46, 196, 301, 302, 305, 308, 316, 646, 664.

HIPPARCHUS. — Animam ex igne constare asserbat, II, 663.

LABEO. — Quomodo ille demoniacola deos bonos a malis distinguit, XLI, 56, 572.

LACTANTIUS. — Error Lactantii circa antipodas, VI, 425, 426.

LEUCIPPUS. — Illius opinio de natura rerum, VII, 101.

LUCRETIUS. — Quod Lucretius et alii erraverunt in statuenda sapientiae origine, VI, 386.

MANICHEI. — Errores Manichaeorum circa animam, quam dicebant esse ipsam Dei substantiam; asserbant etiam animas, non solum hominum sed etiam pecorum, esse de Dei substantia. Circa Deum: duo admittebant principia invicem contraria, unum bonum, alterum malum, etc. Circa concupiscentiam: dicebant concupiscentiam esse de substantia mala, Deo coeterna; et non tanquam vitium accedens, sed tanquam naturam ab aeternitate malam vituperabant. Circa naturam: contendebant malam esse naturam, quam nullo modo immutari potest, etc., etc. Refelluntur, XXXII, 608, 716, 1157, 1257, 1242, 1517, 1518, 1551, 1552, 1553, 1556, 1562; XXXIII, 578, 712, 722-724, 811, 1053; XXXIV, 150, 163, 561, 456; XXXV, 1505, 1705, 1705; XXXVII, 108, 1010; XXXVIII, 1622, 1907, 1908, 1922; XXXVIII, 106, 821, 847, 983, 986, 1152; XL, 297, 560, 563, 564, 523; XLI, 125, 356; XLII, 27, 54, 44, 115, 214, 218, 222, 229, 248, 251, 553, 590, 591, 589, 590, 414, 466, 509, 558, 557, 559, 544, 545, 565, 566, 588, 589, 593, 603, 668, 670; XLIV, 441, 477, 512, 572, 612, 1008, 1071, 1045, 1104, 1105, 1126; XLV, 1518, 1525, 1528, 1530, 1539, 1529.

MARCION. — Deos duos affert Marcion, tanquam duos

symplegadas naufragis, et disparos illos constituit, unum judicem ferum, bellipotentem; alterum mitem, placidum, summe bonum et optimum, II, 19, 248, 252, 364, 361, 452.

MATEAKUS FIRMICUS. — Elementa, scilicet terram, ignem, aerem et aquam, esse rerum principia, contendeat, XII, 983.

MATHEMATICI. — Illorum de fato sita doctrina; in malefactis accusandum potius Deum auctorem siderum, quam hominem scelerum asserabant; praesumebant futura subicere suo iudicio, XIV, 192; XXXIII, 1061; XXXIV, 278; CXIX, 440, 453.

METELLUS. — Dei Aiburni fuit inventor, II, 286.

OPHITHA. — Eones Ophitharum, II, 61.

ORIGENES. — Animas putabat e caelo lapsas, XXXIII, 718.

PHISIPATETICI. — Illorum errores circa dolores et beatitudinem, quam in bonis animi, corporis et fortunae collocabant, VI, 361 et seqq., 688 et seqq.; XLI, 650.

PHILOSOPHI. — Variis et contrariis philosophorum veterum circa mundi unitatem, initium, finem et gubernationem; circa rerum principia; de Dei vel deorum natura; de substantia animarum; de summo bono vel vita beata; illorum vanitas, etc., I, 268, 594, 516, 560, 610, 1251; V, fere per totum; XXII, 689, 964; XXIII, 451; XXIV, 47; XXV, 82; XXVI, 411, 505; XXXII, 707; XXXIII, 579, 850; XXXIV, 122, 123; XXXV, 1152, 1153; XXXVI, 1181; XXXVIII, 777, 1151, 1157; XLI, 225, 227, 252, 592, 611, 602, 627, 628; XLII, 978, 981, 983, 1151.

PHYSICI. — Superstitio physicorum pro deo habebat elementa, et circa scientiam graviter errabat, I, 502, 589; II, 477; VI, 533, 556, 560.

PLATO, PLATONICI. — Varii errores Platonis et illius sectatorum circa animas, quas de caelo lapsas contendeant, metempsychosim admittebant: circa materiam, quam innatam asserbant: circa mundum, quem docebant esse animal maximum, beatissimum et sempiternum; mundos duos admittebant, unum intelligibilem, alterum sensibilem; mundum esse factum dicebant, et tamen ab aeterno esse et non interitum. Circa Deum, quem unum et summum constabantur, inventu difficilem, effatu impossibilem, sed tamen plurimos ab illo creatos dicebant et colebant, masculos in caelo, feminas in terra, et alii errores qui refelluntur, I, 535, 509-511, 517; II, 260, 567, 668, 672, 1033; VI, 417, 961 et seqq.; XII, 657, 718, 1085; XIII, 276, 412, 479, 484, 487; XXII, 587, 588, 601, 603, 954; XXXIII, 64, 441, 718; XXXIV, 426, 1056; XXXVIII, 1158; XLI, 196, 175, 218, 225, 237, 241, 250, 260, 277, 308, 510, 511, 519-521, 575, 575, 588, 590, 408, 711, 759, 773, 776, 794; XLII, 1041, 1012; XLIV, 402, 403, 715.

PORPHYRIUS. — Deos superiores subiecit perturbantibus; diis bonis et malis dicebat sacrificandum, et metempsychosim admittebat, XLI, 237, 303-305, 310, 373.

POSDONUS. — In plures partes dividebat animam, II, 604.

PRICILLIANUS. — Animam e propria Dei substantia esse censebat, XXXIII, 1257, 1242; XL, 523; XLII, 27, 668-670; XLIV, 477.

PYTHAGORAS, PYTHAGORICI. — Deum ex numeris ortum fingebat Pythagoras; materiam innatam et mundum increatum asserbat; metempsychosim admittebat, et primus mille annorum fabulam induxisse dicitur: I, 535, 517, 521, 615; II, 567, 702; VI, 403; XXII, 748; XXIII, 481, 487; XXXII, 589; XXXIII, 718; XLI, 181; XLII, 1011, 1012; XLIV, 745; CXCIX, 643.

ROMANI. — Diis incertis aras erigebant, et deos peculiare colebant et peregrinos, I, 409, 422, 423, 597, 606; II, 255.

SCOTUS. — Circa naturam divisionem erravit, CXXII, 553.

SENeca. — Omnia, etiam animam, post mortem finiri docet; circa philosophiam, quam vocat bene vivendi regulam, graviter erravit, II, 721, 795.

SENECUS. — In septem partes animam dividebat, II, 68.

SOCRATES. — Deos existere negabat, et tamen animum hominis putabat esse deum; error illius percelebris: Quod supra nos, nihil ad nos, I, 351, 589; II, 618; VI, 416; XXXII, 1035; XXXIV, 125; XLI, 239; CXIX, 982.

STOICI. — Deum corporeum et extra mundum positum asserbant, et ignem velut principium rerum habebant; fato regi dicebant homines; e propria Dei substantia esse animam, quam in decem partes dividebant; omnia peccata esse paria; misericordiam in vitio, summum bonum in animo ponebant; in sapientem cadere negabant passionem, I, 517, 518; II, 256, 567, 668; VI, 156, 204, 276, 405, 556 et seqq., 688 et seqq.; VII, 89; XXII, 780, 911, 1085; XXIII, 501, 529; XXXII, 1257, 1212; XXXIII, 891-896, 440, 441, 718, 723, 738; XXXIV, 1056, XXXV,

1788; XXXVIII, 809, 812, 853, 854; XXXIX, 1528; XL, 559; XLI, 250, 253, 259, 261, 262, 415, 601, 629; CACIX, 518, 641.

TERTULLIANUS. — Denm corporeum esse, sicut et animam corpoream contendebat, XLIV, 199.

THALES. — Aquam rerum omnium principium, et ex aqua animam asserebat, I, 133, 309; II, 653; XLI, 226, 230.

TRISMEGISTUS. — Deos alios a summo Deo factos, alios ab hominibus dicebat, XLI, 247.

VARRO. — Triplex deorum genus fingeat, physicum, mythicum et gentile vel plebeium; ignem dicebat ani-

mam mundi; ejus doctrina de theologia, quam triplicem stabiliebat, fabulosam, naturalem et civilem; parum sibi constabat, I, 329, 387, 589, 597; XLI, 138, 180, 182, 183, 186, 189, 192, 202, 208, 212, 218, 225, 625, 650.

XENOCRATES. — Deorum duplex fingeat genus, I, 387; XXIII, 304.

ZENO. — Aerem et ignem asserebat esse deum, quem fatum vocabat et materiam, illi parem; animam mortalem in tres et etiam in sex partes dividebat; felicitatem ponebat in congruentia vitæ cum natura, etc., I, 336; II, 19, 260, 398, 668; XXIII, 479, 497; XXXII, 913, 933; CXCIX, 981.

LX.

INDEX OBJECTIONUM

TUM VULGARIIUM TUM SCIENTIFICARUM, QUIBUS GENTILES, PHILOSOPHI ET HÆRETICI CHRISTIANAM IMPUGNARUNT RELIGIONEM.

ET QUAS SS. PATRES SCRIPTIS DEBELLARE CONATI SUNT, ORDINE RERUM CONCINNATUS ALPHABETICO.

MONITUM.

In hoc Indice varias adversus Christi religionem paganorum, philosophorum et hæreticorum, colligimus objectiones, quas ad formam revocamus syllogisticam, quamvis aliter se habeant in Patrologia. Hanc methodum elegimus tam breviati operis quam lectoris utilitati consulentes; et exposita objectione, indicamus tantum responsiones quæ tunc facile reperientur.

ABRAHAM.

Obj. Abraham multis videtur vituperandus atque condemnandus quod mentitus est Saram esse sororem. — **Resp.** Tertulian., I, 1319; S. Ambros., XIV, 462, 463; S. August., XXXIV, 563; XLII, 422, 423.

Obj. Abraham, de ancilla filium suscipiens, adulterium commisit, siquidem de hoc a multis objurgatur. — **Resp.** S. Ambros., XIV, 428, 429, 430; S. August., XLI, 503; XLIV, 636, 657, 658.

Obj. Abrahamo promittitur terra Chanaan in æternum; quod falsum, siquidem nunquam adimpletum fuit. — **Resp.** S. August., XLI, 504; XXXIV, 557, 558, 559.

Obj. Abraham uxorem suam ad concubitum duobus regibus vendidisse contendit Faustus; quod excusari nequit; ergo culpabilis fuit Abraham. — **Resp.** S. August., XL, 166; XLII, 420, 421.

Obj. Falso promittitur Abrahamo posteritas sicut arena maris et stellæ cæli, siquidem Judæa admodum parva fuit et populus Hebræus exiguus et parum numerosus fuit. — **Resp.** S. August., XXXIV, 556; XLI, 500, 525.

ABSOLUTIO.

Obj. Absolutio nunquam differenda est, siquidem semper adest penitentibus periculum mortis; attamen differitur sæpe sæpius. — **Resp.** Robert. Pullus, CLXXXVI, 909, 910, 1098, 1099.

Obj. Absolutiones episcoporum generales et sacerdotum, v. g. in consecrationibus ecclesiarum vel in capite Cicerum aut feria quinta majoris hebdomadis nihil valent, quia nonnisi privatis solvunt a peccatis. — **Resp.** Alanus de Insulis, CCX, 386, 387.

ABSTINENTIA

Obj. Contendant quidam abstinentiam monachorum non fuisse tantam quanta assertitur a nonnullis auctoribus, utpote nimis dura et impossibilis. — **Resp.** Rufin., XXI, 449, 450.

Obj. Abstinentia carni non videtur admittenda, quia in Scripturis, nedum præcipitur, damnatur. — **Resp.** Salvian., LIII, 193, 194.

ACCEPTIO.

Obj. Acceptionem personarum facit Deus quando uni dat gratiam, et alteri negat; ergo agnoscenda est in Deo personarum acceptio; quod tamen damnatur in multis Scripturarum textibus. — **Resp.** S. August., XLIV, 680, 681; XXXIII, 883, 886.

Obj. Deus est acceptor personarum, siquidem alium salvat, et alium damnat. — **Resp.** S. Fulgent., LXV, 418.

Obj. Quod vitanda sit personarum quarundam acceptio conceditur; sed jure et merito contenditur eam esse licitam erga divites et nobiles, ut quandoque fit in Ecclesia. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXII, 737, 758, 774, 775.

ACCIDENTIA.

Obj. Absurdum est dicere accidentia Eucharistiæ esse sine subjecto, quia illud est contra rerum essentiam. — **Resp.** Petrus Pictav., CCXI, 1247, 1248.

ACCUSATORES.

Obj. Accusatores pastorum semper et benigne admittendi sunt, quia quam citissime detegenda est eorum improbitas, ne aliis noceat. — **Resp.** Petrus Cantor, CCV, 475, 476.

ACTIBUS.

Obj. Actibus tribuendum est totum meritum nostrum; porro contemplationi nihil inest actus et operis; ergo inutilis. — **Resp.** S. Bernard., CLXXXIII, 1024, 1053, 1055.

Obj. Dicit nequit quod omnes actus ex fine aut intentione boni vel mali sint, quia sunt actus qui bonitatem aut malitiam habent intrinsecam. — **Resp.** Petr. Pictaviens., CCXI, 1001.

ADAMUS.

Obj. Culpabilis non est Adamus ob culpam quam in paradiso commisit, quia soli Deo attribuenda videtur, cum cesserit homini liberum voluntatis arbitrium quo male cum usurum esse præviderat. — **Resp.** Tertull., II, 290, 291.

Obj. Credendum non est Adamum et Evam de immortalitate excidisse ob transgressionem præcepti divini levissimi momenti, cum levi culpæ gravis poena juste infligi nequeat. — **Resp.** Tertull., II, 272, 291.

Obj. Adamus debuisset a Deo obtinere veniam culpæ, siquidem seductionem ingenue confessus est. — **Resp.** Tertull., II, 286.

Obj. Adamus mortalis ex constitutione creatus fuit; mors ergo illi erat naturalis, et non est poena peccati. — **Resp.** Lactant., VI, 323, 324, 931, 932.

Obj. Circa culpam Adami errant catholici, dum contendunt se per Christum recipere quod perdidit per Adamum; nam hoc intelligi nequit. — **Resp.** Firmicus Maternus, XII, 1037, 1038.

Obj. Adamus non fuit creatus bonus et rectus; alioquin talis permansisset et non peccasset. — **Resp.** S. August., XLV, 1537; XL, 336; XXXVIII, 172; XLIV, 217, 218.

Obj. Adamus ipse peccatum non commisit sponte et libere, siquidem seductus fuit ab Eva. — Rssr. S. August., XXXIV, 453, 454; XLI, 419.

Obj. Adam peccatum fuit ineffabile et necessarium; ergo Adamus non est culpandus. — Rssr. S. August., XLI, 430, 431.

Obj. Absurdum et impossibile videtur, quod in Adæ posteros culpa simul et pœnæ transferint; nam hoc nimium repugnat iustitiæ et sapientiæ Dei. — Rssr. S. Prosper, LI, 191, 195, 237, 370, 371; S. Petrus Chrysologus, LII, 503, 506, 507. S. Leo Magnus, LV, 140; S. Maximus Taurin., LVII, 525, 526; Gennadius, LVIII, 968, 969, 990, 1024, 1025.

Obj. Ecce, inquit Deus, Adam tanquam unus ex nobis factus est; porro hoc Deus dixit post transgressionem Adami; ergo non tanta fuit eum perdidit et omnes ipsius posteros. — Rssr. Euzypius, LXII, 651, 653; Hugo de S. Victore, CLXXV, 43, 44.

Obj. Immerito soli Admo imputatur peccatum originale, siquidem et Eva peccato participavit, imo prima percausa fuit. — Rssr. S. Anselmus, CLVIII, 411, 412; Hugo de S. Victore, CLXXV, 597, 598; CLXXVI, 230, 291; Petrus Pictaviensis, CCXI, 1010, 1011.

ADJUTORIUM.

Obj. Dei adiutorium nobis est necessarium ad bonum operandum; ergo si desit, excusabile est hominis vitium: porro aliquando deest; ergo criminandi non sunt homines ob delicta. — Rssr. S. August., XXXIV, 771; XXXVIII, 108, 121, 575, 581, 856, 894.

ADORATIO.

Obj. Non solus Deus est adorandus, quia olim angeli et sancti adorabantur, ut legitur in Scripturis sacris. — Rssr. Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9, 10, 11.

Obj. Adoratio non soli Deo competit, siquidem B. Joannes angelum adorare voluit. — Rssr. Philippus de Harv., CCIII, 338, 339, 340.

ÆDIFICIA.

Obj. Ædificiorum superfluitas vitiosa non est, nec reprobanda, quia juvat ad ornamentum simul et ad utilitatem. — Rssr. Petrus Cantor, CCV, 255, 256, 281, 282.

ÆGYPTII.

Obj. Aurum et argentum Ægyptiorum ab Hebræis sublatum verum furtum, quia nullatenus dici potest merces operationis. — Rssr. Cassiodor., LXX, 750, 751.

Obj. Falso asseritur quod Hebræi iuste Ægyptios spoliaverint, quia furari nunquam licet. — Rssr. Tertull., II, 308, 309; Philippus de Harveng., CCIII, 920, 921.

ÆTAS.

Obj. Falso dicitur quod juvenilis ætas quam viam tennerit, eam servabit etiam in senectute, quia qui sæpe pejor est adolescens, optimus fit senior, et vice versa. — Rssr. Alanus de Ins., CCX, 592, 593.

AMBITIO.

Obj. Mala non est ambitio, quia facit viros præclaros et illustres. — Rssr. Petrus Cantor, CCV, 165, 166.

Obj. Ambitio non est vituperanda, quia omnes omnino homines illa capti sunt. — Rssr. Alanus, CCX, 590, 591.

AMOR.

Obj. Amorem Dei inutilem esse dicunt philosophi, quia Deus illo non indiget. — Rssr. S. August., XLI, 281, XXXIII, 556, 672, 674.

Obj. Amor inimicorum non est habendus, quia olim doctrina fuit: dentem pro dente, oculum pro oculo. — Rssr. S. August., XXXII, 615, 674, 675, 676.

ANANIAS.

Obj. Ananiam et Sapphiram mors lugenda videtur incomprehensibilis et pœna gravissima, nimis rigorosa et prope iusta, quia leviter et inscienter peccaverunt, et quod pro levissimo saltem peccato imposita fuit. — Rssr. S. Maximus, LVII, 475, 500, 501.

ANGELI.

Obj. Angelis malis debuisset adesse venia, ut adest hominibus. — Rssr. Tertull., II, 777, 778; S. August., XXXV, 1925, 2123.

Obj. Angeli non sunt a Deo distinguendi, siquidem ipse Deus in Scripturis vocatur angelus, angelus consilii, angelus sapientiæ; ergo sunt adorandi ut Deus. — Rssr. S. Hilarius, X, 113, 116, 117, 118.

Obj. Concedi potest quod angeli habeant aliquam cognitionem hominum, sed negandum videtur illos cogitationes secretiores eorum agnoscere. — Rssr. S. August., XXXIV, 475, 474.

Obj. Circa creationem angelorum nihil omnino certum est, quia de illa silet Scriptura, aut saltem obscure loquitur. — Rssr. Gennadius, LVIII, 1018, 119.

Obj. Angeli adorabantur in veteri lege; porro Christus de hac re nil innovavit; ergo. — Rssr. Petrus Lombardus, CXCI, 246.

Obj. Mentitus est angelus ductor Tobie, quia se esse Ananiam Azariæ magni filium dixit. — Rssr. Philippus de Harveng., CCIII, 863, 866.

Obj. Si unusquisque hominum suum haberet angelum custodem tot essent angeli quot homines; atque hoc non est admissibile. — Rssr. S. Hieronymus, XLIV, 670, 46.

ANIMA.

Obj. Anima creata non fuit, siquidem, juxta philosophos, divina est et æterna. — Rssr. Tertull., I, 610; II, 632.

Obj. Animæ non sunt singulæ singulis creatæ, siquidem sæpe anima filii animabus parentum similis est. — Rssr. Tertull., II, 633, 693.

Obj. — Anima humana dici nequit naturaliter Christiana, ut volunt nonnulli; nam hoc absurdum videtur. — Rssr. Tertull., I, 577, 578, 610.

Obj. Anima non a Deo creata est, ut volunt Catholici, cum secundum philosophos ex semine aut ex traduce venit. — Rssr. Tertull., II, 712, 682, 685, 858, 683; S. Cyprian., V, 84, 85, 86.

Obj. De existentia animæ dubitant plurimi, eo quod sedes illius nemini nota sit, nec nota esse possit. — Rssr. Tertull., II, 681, 671.

Obj. Corporalis et mortalis est anima, quia philosophi veteres et etiam moderni talem illam habent, et sic habendam esse recte demonstrant; et a iuncte illius origo est omnino incerta et obscura. — Rssr. Arnob., V, 851, 854, 833, 834, 892.

Obj. Circa animarum originem nonnulli incerta et obscura habemus, siquidem vix aliquid de illis reprehenditur in Scripturis. — Rssr. S. August., XXXIV, 535, 415; XLIV, 150, 606, 525, 525, 530, 532.

Obj. Anima non est a Deo creata, siquidem est vel a seipsa, vel ex nihilo, vel ex substantia Dei, vel ex igne, vel ex aere, vel ex atomis. — Rssr. S. August., XXXIV, 361, 566, 372, 412; XXXVIII, 853; XL, 11; XLI, 526; XLII, 79, 93, 99, 117, 666, 669.

Obj. Anima corporea est, siquidem philosophi quidam eam esse sanguinem dixerant, alii ignem, alii terram, et tandem nonnulli animas hominum et animalium communem habere originem dixerunt. — Rssr. S. Ambros., XIV, 403, 404, 560, 365.

Obj. Dux sunt in homine animæ, quia bonitas et malitia hominis explicari nequeunt aliter. — Rssr. Gennad., LVIII, 981, 1021.

Obj. Unica non est in homine anima, quia sunt qui putant tres esse, scilicet, vitalem, sensualem et rationalem. — Rssr. Dionysius Exiguus, LXVII, 370, 371.

Obj. Animæ vel insimul creatæ sunt, vel sunt ab initio, inter cæteras naturas intellectuales, ut vult Origenes; ergo singulæ non sunt pro singulis corporibus creatæ. — Rssr. S. Isidorus, LXXXIII, 1251, 1252.

Obj. Immortalis non est anima, quia, ex Scriptura, unus interitus est hominis et jumentorum. — Rssr. S. Gregorius, LXXVII, 321, 324, 328.

Obj. Animæ cruciatus non est credendus, quia cum incorporea sit, igne materiali cruciari non potest. — Rssr. S. Julianus, CXVI, 482, 483.

Obj. Anima est pars Divinitatis, siquidem, ex Genesi, est ejus spiriculum. — Rssr. Ivo, CLXIV, 160, 161.

Obj. Merito dicitur animam transire de corpore in corpus, quia omnimodo certa est de metempsychosi doctrina. — Rssr. Rupertus, CLXVII, 536, 537.

Obj. Anima est ex traduce, sicut corpus, quia dici nequit quod Deus animas sigillatim creet, et sic de illis creandis continuam habeat occupationem. — Rssr. Hildebertus, CLXXI, 1121, 1122.

ANTICHRISTUS.

Obj. Antichristi adventus in dubium revocari potest, quia multis abhinc temporibus appropinquare dicitur, et nondum adventit. — Rssr. S. Cyprianus, III, 1015, 1032, 1035; IV, 530.

Obj. Absolute et semper dubitandum erit de tempore adventus Antichristi, siquidem Christus ipse de eo dicere nihil voluit. — Rssr. Lactantius, VI, 784, 780.

Obj. Dubitandum est etiam de existentia Antichristi, siquidem alii contendunt quod idem futurus sit ac diabolus, et alii alium esse asserunt. — Rssr. Lactant., VI, 1008, 1009.

Obj. Dubitare licet de adventu Antichristi, quia per-

secutionis ejus tempus omnibus incertum est et ignotum. — Rssp. S. August., *XLII*, 646, 677, 678.

Obj. Dicitur quod Judæi in Antichristum credituri sint, postquam in Christum credere noluerunt; illud absurdum est, siquidem mala ipsius opera eum manifestum faciunt. — Rssp. S. Ambros., *XIV*, 1100, 1101.

APOSTOLI.

Obj. Apostoli non sunt credendi quia apostolici viri contrariam docuerunt doctrinam. — Rssp. Tertull., *II*, 51, 45, 563.

Obj. Apostoli diversa inter se prædicarunt; ergo non sunt credendi. — Rssp. Tertull., *II*, 57.

Obj. Suspicienda est apostolorum doctrina, quia quædam palam et universis, secreto et paucis quædam demandarunt. — Rssp. Tertull., *II*, 57, 58.

Obj. Apostoli reprehensibiles sunt, quod mulieres secum ducerent. — Rssp. Tertull., *II*, 490.

Obj. Dubitandum est an baptizati fuerint apostoli, cum de illorum baptismo silet Scriptura; atque tamen hoc illis ut cæteris necessarium erat ad salutem. — Rssp. Tertull., *I*, 1213.

APPARITIONES.

Obj. Contendunt quidam nullas nunquam fuisse Dei ipsiusmet apparitiones, quia, juxta illos, ex quæ referuntur in dubium revocari possunt. — Rssp. S. Leo, *LV*, 1328, 1329.

Obj. Dei ipsiusmet apparitio Patribus in Veteri Testamento facta, credenda non est, siquidem, juxta quosdam, apparuerunt tantum angeli aut sancti. — Rssp. S. August., *XLII*, 140, 855, 856.

ARBITRIUM.

Obj. De existentia liberi arbitrii multum controversatur; ergo, etc. — Rssp. S. Hieronymus, *XXVI*, 401, 402.

Obj. Arbitrii libertas non est homini in utramque partem concessa, quia quandoque, ut ait Apostolus, vitare non potest homo malum quod non vult, nec facere bonum quod vult. — Rssp. Tertull., *II*, 292, 916; S. Cyprianus, *IV*, 507, 760; S. Hieronymus, *XXX*, 286, 575.

Obj. Si existat liberum arbitrium, amovenda est gratia Dei, quia hæc duo consociari non possunt. — Rssp. S. Hieronymus, *XXIV*, 745, 796; *XXVI*, 401; S. August., *XL*, 232; *XLIV*, 241, 542.

Obj. Falso dicitur quod gratia sit præveniens, liberum vero arbitrium subsequens, quia sic adimeretur liberum arbitrium. — Rssp. S. Gregorius, *XLXVI*, 298, 809.

Obj. Vel liberum arbitrium vel gratia e medio tollenda sunt, quia se invicem tollunt. — Rssp. Raban., *CVIII*, 1204, 1205; *CXI*, 885.

Obj. Non existit liberum arbitrium siquidem per Adæ peccatum omnino sublatum est; atqui. — Rssp. S. Augustin., *XXXIV*, 133, 1268, 1275; *XLI*, 149; *XLII*, 451, 540; *XLIV*, 552, 561, 567.

Obj. De libero arbitrio prorsus dubitandum est, quia alii plus, alii minus ei tribuunt. — Rssp. S. August., *XXXVIII*, 85, 877, 1268; *XLIV*, 575, 574, 441, 570, 879, 880, 885; *XLV*, 1290, 1320.

Obj. Adhuc obicitur quod liberum arbitrium conciliari nequeat cum gratia, siquidem illud tollunt qui gratiam prædicant. — Rssp. S. August., *XXXIII*, 677, 974, 987; *XXXIV*, 156; *XXXV*, 2071; *XXXVI*, 208; *XXXVIII*, 903; *XLIV*, 253, 265, 585; *XLV*, 1110, 1115, 1298.

Obj. Liberum arbitrium non est in omnibus, siquidem illud amittit homo, cum spiritus Dei igitur, et cum diabolus voluntarie se dedit. — Rssp. S. Prosper, *LI*, 654, 655.

Obj. Nemo potest liberum arbitrium per se habere, quia ejus principia et profectus, et perseverantia in bonis usque in finem dona Dei sunt. — Rssp. S. Prosper, *LI*, 264.

Obj. Post gratiam liberum arbitrium non manet in natura; ergo qui gratiam habet, liberum arbitrium non habet. — Rssp. S. Prosper, *I*, 264, 265.

Obj. Post gratiam non remanet liberum arbitrium, siquidem destruitur quando omnia ad Deum referuntur. — Rssp. S. Prosper, *LI*, 983, 934.

Obj. Nemo sine gratia libero arbitrio bene utitur; ergo gratia liberum arbitrium tollit. — Rssp. S. Prosper, *LI*, 209, 210, 685, 686.

Obj. Non habet omnis homo libertatem arbitrii, siquidem constat quosdam esse homines, qui in malum inviti et quasi coacti protrahuntur. — Rssp. S. Anselmus, *CLVIII*, 490, 491, 493, 491, 496.

ARIANI.

Obj. Arianorum doctrina olim longe lateque diffusa

est, siquidem, ex S. Hieronymo, universus orbis miratus est se esse Arianum; porro quod fuit olim, potest esse et nunc, vel hæc fuit prima fides, ergo et nunc debet remanere; ergo Ariani non sunt hæretici. — Rssp. Lactant., *VI*, 542, 543.

Obj. Arius asserit Christum ante B. Mariam et ante sæcula exstare; porro hoc videtur catholicum dogma, ergo. — Rssp. S. Hilarius, *X*, 716, 204.

Obj. Hæretici essent Ariani quia contendunt Christum genitum et creatum esse, non esse sempiternum, nec omnipotentem, nec summe bonum, nec sapientem, nec scientem diem judicii; porro hæc constant ex Scripturis; ergo. — S. Ambros., *XVI*, 562, 685, 840, 841, 941, 1045, 1046.

Obj. Ariani docent Filium et Spiritum sanctum esse Patre minores, utpote ei subjectos et ab illo minor: porro hoc constat ex Scripturis; ergo. — Rssp. S. Fulgentius, *LXV*, 369, 370, 814, 815.

Obj. Ariani subscripserunt concilio Nicæno; ergo non sunt hæretici. — Rssp. Cassiodorus, *LXIX*, 92, 926.

ASINUS.

Obj. Christiani olim oburgabantur a paganis quod ad orarent caput et superficiem asini; porro hoc ridiculum. — Rssp. Tertull., *I*, 564, 572, 579.

Obj. Irrident quidam cum legant asinum loqui adversus Balaam; ergo ista locutio est fabulosa. — Rssp. S. Cyprian., *IV*, 661, 665.

ATOMI.

Obj. Admittendum est systema atomorum, quod sit rerum principia, hoc est quod ex illorum concursu, siquidem Epicurus optime probat eorum originem, fortuito et innumerabiles mundi, et animantia, et animæ, etc. fieri coeperunt. — Rssp. Lactant., *VI*, 401; S. Augustin., *XLI*, 250; *XXXIII*, 444, 445.

AZYMUS.

Obj. Azymum panem merito improbant atque rejiciunt Græci in conficienda Eucharistia, quia non est proprie et vere panis. — Rssp. S. Anselmus, *CLVII*, 511, 512, 543.

BAPTISMUS.

Obj. Non legitur in traditione quandonam Christus baptismum instituerit; ergo de illius existentia dubitare possumus. — Rssp. Lact., *VII*, 616, 617.

Obj. Baptismus olim non dabatur infantibus; ergo nec hodie dari debet. — Rssp. S. Cyprian., *III*, 1015, 1018; *IV*, 473.

Obj. Parvuli non sunt baptizandi ob peccatum originæ, nec propter vitam æternam, sed tantum propter regnum cælorum, ut aiunt Pelagiani: quod tamen rejiciunt catholici. — Rssp. S. August., *XXXIII*, 761, 765; *XXXVII*, 1356; *XLIV*, 142, 146, 577, 585, 594, 596.

Obj. Multi, etiam Christiani, non credunt quod infantes sine baptismo mortali damnetur, quia, inquit, hoc injustum esset, Nam et ipsi non sunt adeo culpabiles ut tale supplicium mereantur. — Rssp. S. August., *XLIV*, 198, 189, 481, 505, 1530.

Obj. Parvuli sine baptismo mortali damnationem non habebunt, quia, juxta plures, in medio quodam loco erant, ubi beate vivant. — Rssp. S. Leo, *I*, 486, 497, 498.

Obj. Baptismus et circumcisio nihil differunt, siquidem ambo peccatum originale auferunt: ille in nova lege, et hæc in veteri lege; detur ergo ratio discrepantiæ. — Rssp. Hugo a S. Victore, *CLXXV*, 885, 886.

BEATITUDO.

Obj. Beatitudinem reponunt philosophi aut in non dolendo, aut in voluptate, aut in honestate, aut in bonis corporis, et Catholici in solo Deo, quibus credendum? — Rssp. S. Ambros., *XVI*, 103, 104.

Obj. Beatitudinem tantum in a tera vita ponendam esse negant plures, quia, inquit, in hoc mundo inveniri potest. — Rssp. S. Ambrosius, *XVII*, 678, 679.

Obj. Beatitudo in voluptate, juxta Aristippum; in animi virtute, juxta Antisthenem; in bonis gulis vel fortunæ, juxta alios; ergo non in solo Deo consistit beatitudo. — Rssp. S. August., *XLI*, 601; *XLII*, 101, 549, 551; *XLIV*, 852.

Obj. Immerito dicitur quod beati esse non possunt in hoc mundo, quia potentes et divites vere sunt beati. — Rssp. Philippus de Harveng, *CCIII*, 510, 511, 519, 450.

BELLUÆ.

Obj. Belluæ habent intelligentiam, ac futuri providentiam; porro nihil amplius habet homo, et quidam nov

habent; ergo bellus non distinguuntur ab hominibus. — Rsp. Lactant., VII, 94, 95.

Uu. In usum et commodum hominis bellus creatas esse dici non potest, si quidem multus sunt homini noxia et nociva, ac valde perniciose. — Rsp. Lactant., VII, 117, 118.

Uu. Admittenda est sententia eorum qui bellis dant animam animas hominum stultilem, quia bellis habent rationem et scientiam, ita ut sensum hominum superent, quia cognoscunt, sentiunt, intelligunt, reminiscuntur, appetunt, etc. — Rsp. S. August., XXXII, 1018, 1063, 1066, 1067, 1368, 1570, 1571; XXXVI, 480; XXXVII, 1939; XL, 240; XLII, 975, 999, 1037, 1061.

BELLUM.

Uu. Bellum non potest esse sine peccato, quia semper peccatum est sese invicem trucidare. — Rsp. Regino, CXXII, 295, 296.

Uu. Omnia bella culpanda sunt, imo sunt omnino injusta, quia ob nullum bonum finem iuste suscipi possunt. — Rsp. Ivo, CLXI, 721, 724, 725.

BLASPHEMIA.

Uu. Non omnia peccata remitti possunt, siquidem blasphemia in Spiritum sanctum irremissibilis est. — Rsp. S. August., XXXVIII, 448, 457, 458.

CAIN.

Uu. Immerito sacrificium Cain respuit Deus, quia bona intentione offerebatur. — Rsp. Tertull., II, 611, 612.

Uu. In Scripturis Cain dicitur edificasse civitatem; atque illud non est possibile, siquidem tunc temporis tres tantum aut quatuor homines erant in terra. — Rsp. S. August., XXXIV, 548; XLI, 445, 446.

CARO.

Uu. Non credenda est carnis resurrectio, quia diffensor, impossibilis, et recte rationi prorsus repugnans. — Rsp. Tertull., II, 800, 810, 833, 868; S. Cyprian., III, 1115, 1114, 1115.

Uu. Carnis resurrectionem negant Archontici, Galanti, Carpocrates, Cerdon, etc., ergo rejicienda carnis resurrectio. — Rsp. S. August., XLII, 27, 29, 39; XXXVI, 752; XXXVIII, 818; XLI, 783.

Uu. Caro Christi fuit tantum apparens et phantastica, aut, si vera fuit, a viro assumpta fuit, et non ex sola Maria Virgine, quia virgo generare nascit. — Rsp. S. Gennad., LVIII, 984, 1007, 1008.

CASTITAS.

Uu. Castitatem in ministris Ecclesie vituperant nonnulli, et illam e medio tollendam esse contendunt, quia, inquit, non legitime praescribitur. — Rsp. S. Leo, LV, 1531, 1532.

CASUS.

Uu. Magna casui inest virtus, siquidem omnia casu fiunt. — Rsp. Boetius, LXIV, 515, 1153, 1154.

CATHOLICI.

Uu. Falso asseritur Catholicos solos possidere id quod a Christo fuit institutum, quia plures alii sibi eamdem prerogativam adscribunt. — Rsp. Tertull., II, 25.

Uu. Catholicam traditionem rejiciunt plurimi, quia illis non videtur tuta et secunda. — Rsp. Tertull., II, 951.

CHARITAS.

Uu. Immerito laudatur charitas mutua Christianorum, quia ethnici illam passim vituperant. — Rsp. Tertull., I, 704.

Uu. Caritas omnino in hoc mundo deleta est, siquidem in praxim a paucis redigitur, et ab aliis in hypocritarum veritatem et contemnitur. — Rsp. S. Hilarius, IX, 951, 952; X, 500, 501.

CHRISTIANI.

Uu. Christianorum nomen infestum est gentibus, quia improbi sunt Christiani. — Rsp. Tertull., I, 277, 288, 506.

Uu. Olim ob illorum mala opera vexabantur Christiani; ergo improbi erant. — Rsp. Tertull., I, 277, 278, 285.

Uu. Quicumque vult, non potest esse Christianus, quia Christianus non fit, sed nascitur. — Rsp. Tertull., I, 378.

Uu. Non fit, sed nascitur Christianus, siquidem anima naturaliter Christiana est. — Rsp. Tertull., I, 377.

Uu. Christianorum mores corrupti erant, quia hoc illis ab ethnicis exprobrabatur. — Rsp. Tertull., I, 473, 475, 364.

Uu. Christiani merito accusabantur rei laesae majestatis humanae, quia imperatorum legibus obedire volebant. — Rsp. Tertull., I, 427, 456, 457, 450, 700.

Uu. Christiani merito factio illicita, et desperata dicebantur, quia omnium scelerum rei erant, et inimici deorum, imperatorum, legum, morum ac totius naturae. — Rsp. Tertull., I, 510, 511, 459, 464, 468, 699, 700.

Uu. Evidenter mali sunt Christiani, siquidem trium horrendorum criminum accusabantur, nempe infanticidii, stupri, adulterii et incesti; acclamatio communis contra eos erat haec: Christiani ad bestias, Christiani ad leones; insuper si rei non fuissent Christiani, Deus non permisisset illos tanta pati tormenta. — Rsp. Tertull., I, 506, 507, 541, 480, 488, 571, 580, 581, 651, 823.

Uu. Christianos mundus odit, quia criminosi ab omnibus habentur. — Rsp. S. Cyprianus, IV, 426, 537, 534, 663, 752.

Uu. Christianus apprehensus et castigatus non reluctatur, quia sentit atque confitetur se esse culpabilem et omni poena dignum. — Rsp. S. Cyprian., IV, 293, 557; III, 852, 853.

Uu. Christiani sunt pejus omnium hominum genus, siquidem causa sunt omnium malorum quae moralem nostram perturbant. — Rsp. Arnob., V, 719, 720, 745, 726, 727.

Uu. Christiani ab omnibus sunt appellati behetes, stolidi, fatui, etc., athei etiam, etc. — Rsp. Arnob., V, 703, 704, 750, 751, 816, 817, 829, 865, 958, 976.

CHRISTUS.

Uu. Christi adventum credere nolunt multi, quia nimis humilis fuit et abjectus et ignominiosus. — Rsp. S. Cyprianus, IV, 552, 707, 708.

Uu. Rejicienda est Christi incarnatio, quia repugnat, aiebant infideles, quod Deus induat miseram et informem mortalitatem nostram. — Rsp. Lactant., VI, 475, 517, 521, 521.

Uu. Christus non est filius Mariae, siquidem ante Mariam exstitit. — Rsp. S. Hilarius, X, 513, 514.

Uu. Christus debet esse bellipotens et non paciferus, ex Scripturis. — Rsp. Tertull., II, 540, 551; 617, 618, 620.

Uu. Nondum venit Christus, quia non talis probatur, qualis annuntiabatur. — Rsp. Tertull., II, 351, 519, 609, 610.

Uu. Christus dicitur primogenitus omnia creaturae; ergo fuit creatus. — Rsp. S. Hilarius, IX, 275, 274, 653, 654.

Uu. Christi miracula non ejus probant divinitatem, quia magiae virtutibus tribuenda sunt. — Rsp. Tertull., I, 400; Lactant., VI, 485, 491.

Uu. Dicit nequit Christum sponte suo mortuum fuisse, siquidem carnificis officio necatus est. — Rsp. Tertull., II, 401.

Uu. Christus non distinguendus fuit a diis paganis, siquidem deorum numero eum adscribi voluit Tiberius. — Rsp. Tertull., I, 290.

Uu. Christi jugum immerito dicitur leve, quia pluribus est omnino intolerabile. — Rsp. S. Cyprian., IV, 780, 781.

Uu. Christus post resurrectionem, ab oculis repente evanuit; ergo erat phantasma et umbra. — Rsp. S. Hieronymus, XXIII, 387, 398.

Uu. Si Christus vere resurrexisset, signa resurrectionis suae caris et evidenter dedisset; alqui. — Rsp. S. Hieronymus, XXIII, 310, 511, 587, 588.

Uu. Si Christus liber fuit a peccatis actualibus, non sic dici potest liber a peccato originali. — Rsp. S. Aug., XXXIV, 753, 867; XXXV, 1696, 1847; XXXVI, 591; XXXVIII, 443, 825, 821, 928; XI, 255.

Uu. Christi generatio falsa est, quia illam Matthaeus, aliam Lucas recensuit. — Rsp. S. August., XXXVIII, 550, 551; XL, 49; XLII, 214, 216.

Uu. Christum e sepulcro a discipulis sublatum fuisse apud Judaeos fama est; ergo vere non resurrexit. — Rsp. S. August., XXXVIII, 261, 262.

Uu. Si Christus resurrexisset, in conspectu omnium resurgere debuisset, sicut in conspectu omnium passus et mortuus est. — Rsp. S. August., XXXIII, 853, 912, 945; XL, 188, 945; XLII, 41, 42.

Uu. Christus non est coequalis Patri, quia in Scripturis contrarium legitur. — Rsp. S. Prosp., LI, 515, 516, 482.

Uu. Christus non genitus est ex Maria, quia ante Luciferum genitus est. — Rsp. S. Prosp., LI, 519, 320.

Uu. Pro damnandis non passus nec mortuus est Christus, siquidem nihil eis prodest. — Rsp. S. Prosp., LI, 164, 165, 177, 178, 702, 703.

Uu. Nemo ad Christum venit nisi trahatur auxilio Dei; ergo non omnes volentes ad Christum venire possunt. — Rsp. S. Prosp., LI, 353, 234.

Om. Christus merus fuit homo excellens, ut voluit philosophi, vel, ut placet his, sanctus, ut Abraham, Moyses, etc., nec ut Deus habendus est. — *Rasp.* S. Gregorius, I, XXV, 87, 88; LXXVI, 83; LXXIX, 66, 67.

Om. Christus non est filius unicus Mariæ B. Virginis, siquidem illius primogenitus appellatur. — *Rasp.* S. Bruno, CLXV, 76, 77.

Om. Christus non fuit a conceptione plenus gratiæ et veritatis, siquidem, sapientia et ætate proficiebat, ex Scripturis. — *Rasp.* Hugo a S. Victore, CLXXVI, 73, 74.

Om. Christi corpus consecrari deberet in pane fermentato, ut sit apud Græcos; nam hæc discrepantia displicet omnibus. — *Rasp.* Algerus, CLXXX, 837.

Om. Ratio non est cur panis in corpus et vinum in sanguinem consecrentur, siquidem Christus in utraque specie continetur. — *Rasp.* Algerus, CLXXX, 825.

Om. Christus, nequidem angelis æqualis est, siquidem paulo ab eis minoratus est, ex Scriptura. — *Rasp.* Petrus Lombardus, CXCL, 416, 417.

CIRCUMCISIO.

Om. Semper durare debuisset circumcisio et nunquam cessare, quia gratiam et salutem Judæis dabat. — *Rasp.* Tertull., II, 601, 602.

Om. Immerito sedita est circumcisio, siquidem idem erat ac baptismus, hoc est peccatum originale purgabat et a morte æterna liberabat. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 96, 509, 415; XXXVIII, 1548; XLI, 506; XLII, 309; XLIV, 450, 685, 720, 834; S. Gregorius, LXXV, 634; Ivo, CLXI, 80; Alanus, CCX, 256; Petrus Pictav., CCXI, 1140, 1141.

COENA.

Om. Coenæ Domini adesse possumus non jejuni, quia discipuli corpus et sanguinem Christi non acceperunt jejuni, et de hoc jejuniis nihil definire audeat S. Augustinus. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 202, 203.

COLUMBA.

Om. Spiritus sanctus dicitur in columba apparuisse; atque talis apparitio rejicienda videtur. — *Rasp.* S. Aug., XL, 502; XXXII, 747.

COMMUNIO.

Om. Communio fieri debet sub utraque specie, quia sic olim fiebat, et nunc adhuc in usu est apud Græcos. — *Rasp.* S. Anselmus, CLIX, 253, 256.

Om. Comprobatur quod in acceptione corporis Christi, in Missa, sacerdos solum corpus Christi suscipit in susceptione panis et sanguinem solum in susceptione vini; ergo in communione fidelium sub sola specie panis, solum Christi corpus suscipitur; ergo mancum est sacramentum. — *Rasp.* S. Anselm., CLIX, 253.

CONCUPISCENTIA.

Om. Deus concupiscentiam nobis auferre debuisset, quia concupiscentiæ resistere non valeamus, ut ait Apostolus, qui ipse facit quod non vult. — *Rasp.* S. Aug., XXXVIII, 716; XLIV, 150, 435, 560, 679, 682, 815, 829, 835.

Om. Concupiscentiis quidam resistere non valent, quia Deus concupiscentiis suis quosdam tradidit, ex Scriptura. — *Rasp.* S. Aug., XXXIV, 400, 829; XXXVIII, 591, 719, 816; XLIV, 735, 1545.

Om. Nullatenus valent quidam concupiscentiis suis vincere, siquidem justi ipsi eas penitus extirpare non possunt. — *Rasp.* S. Aug., XXXVIII, 189, 815, 820, 892.

CONFESSIO.

Om. Publice esse faciendâ confessio, quia signis vehementius ad humilitatem provocaret, et cæteros edificaret, ut in usu erat apud primos Christianos. — *Rasp.* Tertull., I, 1232.

Om. Sufficit confessio Deo facta, et non externe sacerdoti; ergo sola retinenda. — *Rasp.* S. Anselm., CLVIII, 866, 867, 877, 878, 1125, 1126; Adamus Scotus, CXCVIII, 169, 169, 175.

CONFIRMATIO.

Om. Confirmationis sacramentum non admittunt hæretici, quia, juxta illos, non fuit a Christo institutum. — *Rasp.* Alanus, CCX, 569, 570.

Om. Confirmationis minister necessario non est episcopus, quia, juxta plures, fuit olim a sacerdotibus collata. — *Rasp.* Alanus, CCL, 569, 570.

CONJUGIUM.

Om. Conjugatis permittitur divorcium facere fornicationis causa; ergo dimissa uxore fornicante, viro licitum esse debet alteram ducere; hoc consequens est quod et licet dimittere fornicantem; altamen hoc Ecclesia prohibet.

bet. — *Rasp.* S. August., XL, 100, 451, 452; Abalardus, CLXXVIII, 1546.

Om. Verum non fuit conjugium inter Mariam Virginem et B. Josephum, siquidem non fuit corporum commixtio. — *Rasp.* Petr. Pictaviens., CCXI, 1256, 1257.

CONSTANTINUS MAGNUS.

Om. Falso dicitur Constantinum orbi justitiam, sapientiam et pacem attulisse, siquidem Maxentio bellum iniuste, impie et crudeliter intulit. — *Rasp.* Lactant., VI, 116; VII, 261, 587.

Om. In quibusdam historiis legitur crucem Constantino ostensam fuisse in cælo, in qua vinceret; atqui illud est inventiois opus. — *Rasp.* Lactantius, VII, 261, 262.

Om. Constantinus immerito a Christianis ut sanctus habetur, quia multa in ejus vita vituperanda sunt. — *Rasp.* S. Philastrius, XII, 1179, 1180.

CONTINENTIA.

Om. Continentia conjugio non est anteposenda, quia votum castitatis societati non prodest, imo est et nocivum. — *Rasp.* Tertull., II, 486, 487, 505, 925, 931.

Om. Antiquitus et ante adventum Christi insolita erat continentia; ergo non semper bona fuit. — *Rasp.* S. Aug., XI, 435; XLIV, 422, 423.

Om. Ut bona sit continentia, requiritur ut sit voluntaria et procedat ex libero arbitrio; atqui non ita fit, siquidem nemo potest esse continens, nisi Deus det, ex Scriptura. — *Rasp.* S. August., XXXII, 729, 796; XL, 444, 445; XLIV, 297, 336, 886.

CONVERSIO.

Om. Inquirenda non est conversio, siquidem viribus humanis obtineri non valet, sed ex solo Dei dono procedit, siquidem ait Scriptura: *Convertite nos, Deus, etc.* — *Rasp.* S. August., XXXIII, 591; XXXVI, 48, 51, 137; XXXVII, 119, 1075; XLIV, 169, 888.

Om. Impossibilis est conversio, siquidem dicitur difficiliorem esse conversationem peccatorum, quam resurrectionem mortuorum. — *Rasp.* S. August., XXXII, 731; XXXVII, 1125.

CONVICIUM.

Om. Convicium pro convicio reddendum est, quia oculum pro oculo, dentem pro dente. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 156; XXXVII, 1185, 1454; XXXIX, 1584.

CORPUS.

Om. Æterna beatitudo corporibus non erit, siquidem, juxta plures, non convenit quod corpora eisdem habeant felicitatem quam animæ. — *Rasp.* S. Hilarius, IX, 763, 944, 945.

Om. Sæpe dicitur quod corpus hominis ad imaginem Dei sit factum; atqui hoc videtur absurdum. — *Rasp.* S. August., XL, 52; XLIV, 710.

Om. Admittendum non videtur corpus futurum fuisse immortale et angelicam formam accepturum fuisse si non peccasset Adamus; hoc enim valde incertum est. — *Rasp.* S. Aug., XXXIV, 283, 354; XL, 532; XLV, 200, 351, 555, 1599.

CRISTINUM.

Om. Præceptum non cogitandi de crastino ad ignarum et imprævisionem aut futuri incuriam hominem ducit; ergo rejiciendum. — *Rasp.* S. August., XXXV, 1463; XL, 508, 509; XLII, 167.

CREATURA.

Om. Deo simillima est creatura intelligens, illique omnino æqualis, quia ubique legitur et dicitur hominem esse alterum Deum, et factum omnino fuisse ad imaginem Dei. — *Rasp.* Constantinus, VIII, 437, 440.

Om. Falsum videtur quod dicitur, Deum de nihilo fecisse omnia valde bona, quia, juxta Manichæos, multe creaturæ sunt malæ. — *Rasp.* S. August., XXXII, 745; XXXVII, 1878; XLII, 558, 580, 607, 745; XLV, 1557.

Om. Creaturæ omnes dici nequeunt niles, quia sunt animalia infima, inutilia et noxia. — *Rasp.* Alanus, CCX, 511, 512.

CRUX.

Om. Crucis signum in fronte mera est superstitio, quia nulla lege præscribitur. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 514, 515, 715, 716.

Om. Si crucis signo esset aliqua virtus, et si per illud demones, ut dictum fuit, fugarentur, hoc evidentissime probari deberet; porro, etc.; ergo. — *Rasp.* Lactant., VII, 210, 216, 314, 671; Rabanus Maur., CXII, 233, 291; S. Bernard., CLXXXIV, 749, 750.

CYPRIANUS (S.)

Om. Vituperatur S. Cyprianus, quod acriores rem se

phano habuerit disputationes et contentiones. — RASP. S. Cyprian., III, 1153, 1154, 1116, 1117.

Obj. Hæreticos denuo baptizandos docuit S. Cyprianus; porro hoc ab Ecclesia damnatur; ergo erravit S. Cyprianus, ac proinde sanctus dici non debet. — RASP. S. Aug., XXXIII, 540, 541, 409; XLIII, 124, 131, 159, 340, 341, 409, 490, 606, 607.

Obj. Si non errasset voluntarie et si unitatis Ecclesie fuisset, ut dicitur, amantissimus, exemplum submissionis statim sponte sua dedisset; porro hoc non fecit; ergo, etc. — RASP. S. August., XXXIII, 88, 89, 187, 188, 194, 198, 201, 203, 219, 226, 234, 241, 310, 340, 496, 497, 556.

DÆMONES.

Obj. Dæmones aliquid habent divinum, dum furantur divinitatem. — RASP. Tertull., I, 408.

Obj. Dæmones scientiam habent divinam, cum pluvias venturas agnoscent, res quæ supra seipsum naturæ ordinem patrant, sub personis defunctorum dellescent, etc.; porro hoc faciunt dæmones; ergo, etc. — RASP. Tertull., I, 409, 646, 700, 748, 1175; II, 748.

Obj. Absurdum est dicere pene nullum hominem dæmonio carere, quia illud repugnat benevolentie Dei erga homines; ergo hoc non est verum. — RASP. Tertull., I, 748.

Obj. Credendum non est quod Christiani potestatem habeant in dæmones, ita ut eos ejiciant ex obsessis. — RASP. Tertull., I, 415, 434, 463, 534, 535, 677, 700, 703, 957.

Obj. Magnam saltem habent dæmones potentiam, quia se in lucis angelos transfigurant, auctores et rectores sunt hujus mundi, multa patrant miranda, morbos et mortem in homines immittunt, magnas artes edocent, hominesque invitos tentant; ergo aliquid divinum habent dæmones. — RASP. Tertull., II, 748; S. August., XXXIII, 383; XXXIV, 630; XXXV, 1834; XL, 292, 634, 586; XLI, 70, 251, 634, 717; XLII, 631, 663, 675, 876, 878.

Obj. Gratiam et mysterium adventus Domini certe agnoverunt dæmones, tanta scientia potentia præditi. — RASP. Philipp. de Harveng, CCII, 505, 506, 721, 722.

DAMNATIO.

Obj. De damnatione ob peccatum originale dubitant plurimi, quia, inquit, talis damnatio repugnat bonitati divine. — RASP. S. August., XXXII, 217; XLIV, 160, 270.

Obj. Nulla erit æterna damnatio, quia plures inter quos Origenes, supplicia damnatorum non semper duratura existimant. — RASP. S. August., XLI, 751, 753; XLIV, 523; Cassiodorus, LXX, 461, 548, 584, 637.

Obj. Justæ pœnæ æternæ non sunt, quia pro transitoria culpa imponendum non est æternum supplicium. — RASP. S. Gregorius, LXXV, 912, 913; S. Bruno, XCVI, 903, 904.

DETRACTIO.

Obj. Non semper mala est detractio, quia aliquando de vero est. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 56, 57.

Obj. Detractio est aliquando levissima et fere nulla, quia occulta est et nullatenus manifesta. — RASP. Petr. Cantor, CIV, 57, 58.

Obj. Detractio si non est facienda, saltem audienda est, quia illius auditio prodesse potest. — RASP. Petr. Cantor, CCV, 57, 389, 390.

DEUS.

Obj. Dei patientia non extollenda est, ut perfectio, quia nihil tale apparet in pœnis ac cruciatibus damnatorum. — RASP. Tertull., II, 815; I, 1252.

Obj. Falso assertitur Deum a nemine unquam ignorari potuisse, quia philosophi Deum inventu et enarratu difficilem dixerunt. — RASP. Tertull., II, 256, 265, 325, 283; I, 309.

Obj. Deo inutilia sunt templa, quia Dei templum totus est mundus. — RASP. S. Cyprian., IV, 576, 577, 578.

Obj. Precandus non est Deus, quia precatione nostra non indiget. — RASP. S. Cyprian., IV, 241, 242.

Obj. Personam accipit Deus, siquidem uni bona terræ concedit, alteri vero mala semper impertitur. — RASP. S. Cyprian., III, 1016, 1017; Lactant., VI, 120, 569, 626, 637.

Obj. Dei providentiam negant plurimi, quia, inquit, indigna est Deo humanarum rerum cura et sollicitudo. — RASP. S. Hilarius, IX, 856, 857, 871, 872.

Obj. Corporeus est Deus, quia in Scripturis et ambulant et loquens, etc., nobis representatur. — RASP. S. Ambrosius, XV, 430, 308, 1120, 1121.

Obj. Invisibilis et incorporeus non est Deus, siquidem

pluribus olim apparuit in forma corporea. — RASP. S. August., XXXIII, 604, 605, 618; XXXIV, 448; XXXVIII, 59, 60, 477; XL, 662; XLI, 291.

Obj. Si Deus omnia præstat; ergo nostrum admittit liberum arbitrium. — RASP. S. August., XXXII, 1276, 1277.

Obj. Contendunt quidam quod præsentia Dei nos urget necessitate peccandi, quia, inquit, præsentia a parte Dei fit in nos coactio. — RASP. S. Prosper, LI, 297, 387, 619, 620.

Obj. Dei misericordiam reprehendunt quidam, quia aliis conceditur, aliis pro arbitrio Dei negatur. — RASP. S. Prosper, LI, 129, 409, 410, 530, 531, 683, 684.

Obj. Deus, juxta quosdam, intentator est malorum, siquidem legitur in Scripturis quod converterit cor Ægyptiorum, ut odissent populum suum. — RASP. S. Prosper, LI, 293, 300, 301; Aelwinus, C, 919.

Obj. Justitia et clementia in Deo simul admittenda non sunt, quia hæc duo inter se repugnant et sibi invicem adversantur. — RASP. S. Prosper, LI, 169, 170, 171.

Obj. Dicit nequit quod Deus testimonium suæ agnitionis in hominibus cunctis collocaverit, quia inveniuntur qui de Deo nullum sensum habent. — RASP. S. Fulgent., LXV, 771, 772.

Obj. Deus, septimo die, mundo creato, quiescere dicitur, ergo admittit fatigationem. — RASP. Rabanus Maurus, CVII, 463, 466.

Obj. Deum arguunt nonnulli, quod alios divites, alios pauperes esse velit. — RASP. Petrus Damianus, CXLV, 210, 211.

DIABOLUS.

Obj. Hyperbolice, non vere, dici potest quod diabolus fuerit in paradiso terrestri sub figura serpentis, animalis. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 277, 278, 279.

Obj. Tam potens est diabolus quam Deus, siquidem uno temporis puncto omnem perierat mundum atque circuit, ex Scriptura. — RASP. S. Hieronymus, IX, 507, 849, 850.

Obj. Non credendum quod Deus a diabolus loquatur et diabolus ad Deum. — RASP. Ivo, CLXI, 988, 989.

Obj. De divinatione diaboli non dubitandum est quin sæpius a pluribus experientia probata fuit. — RASP. Ivo, CLXI, 768, 768.

Obj. Diabolus effector est animalium, tonitruum et ceterorum calamitatum. — RASP. Isidorus, CXXX, 64, 563, 894, 895.

Obj. Diabolus internas videt hominum cogitationes, quia nihil in homine nescit. — RASP. Ivo, CLXI, 766, 767.

DIES.

Obj. Rectus non est loquendi modus dicere quod creatio facta fuerit intra sex dies, siquidem impossibile est dies primos creationis enumerare, cum dies et noctes esse non possent ante solis creationem. — RASP. S. August., XXXIV, 183, 255, 258, 275, 514, 517, 519; XLI, 322; XLII, 295, 309, 314, 323, 338.

Obj. Dies boni et mali ab omnibus agnoscentur; ergo virtus quædam inest diebus. — RASP. S. August., XXXVII, 1204; XXXVIII, 123, 168, 243, 909, 1034, 1363.

Obj. Diei Dominice sanctificationem continent plurimi, quia, juxta ipsos, nec ab apostolis instituta est, nec in Scriptura fundata est talis sanctificatio. — RASP. Rabanus, CVIII, 76, 555.

Obj. Quod adsit obligatio Missæ die Dominica audiendi, negatur, quia non fundatur Scripturis, etc. — RASP. Isidorus, CXXX, 402, 403; Ivo, CLXI, 508.

DILUVIUM.

Obj. De diluvio silent scriptores antiqui; ergo non admittendum. — RASP. S. August., XL, 534; XLI, 669; XLII, 631.

Obj. Diluvium exstitisse aut saltem universam terram occupasse non omnino certum est, quia couchæ et buccinæ in montibus repertæ illud non probant. — RASP. Tert., I, 481; II, 1035.

Obj. Diluvium non fuit universale, quia fuerunt urbes diluvio anteriores. — RASP. Tert., I, 482.

DIVITES.

Obj. De societate hominum evellendi sunt divites, siquidem omnia bona omnibus fieri debent communia, sicut omnibus communia sunt mundi elementa. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 263, 264.

Obj. Divites semper mali, siquidem eos contemnit Christus, cum difficillime in regnum celorum admittendos asserit. — RASP. S. August., XXXIII, 494; XXXIV, 982; XXXVII, 1751; XXXVIII, 216, 531; S. Leo, LIV, 161, 165, 436, 437; LVII, 526, 731, 732.

ECCLESIA.

Qus. Ecclesiam ministris in tempore persecutionis semper fere licet, quia nemo tenetur periculo sese exponere. — *Rasp.* Tert., II, 115, 144.

Qus. Falso sancta appellatur Ecclesia, quia multi sunt in ea improbi. — *Rasp.* Tert., I, 1286.

Qus. Vera non est Ecclesia catholica, quia in ea frumentum cum zizania miscetur et confunditur. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 791, 792; IV, 344, 345.

Qus. Sunt martyres extra Ecclesiam; ergo et salus extra Ecclesiam haberi potest. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 783, 1224; IV, 511, 512.

Qus. Falso asseritur Ecclesiam nunquam perituram, siquidem, juxta multos, jam mortua est vel saltem imminenti mori proxima. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 466, 476, 477, 807, 879, 880; S. Hieronymus, XXIII, 506.

Qus. Contemni et rejici potest Ecclesia, quin a Deo recedatur, siquidem Deus et Ecclesia duo sunt diversa, nec uno eodemque fundamento nituntur. — *Rasp.* S. Augustinus, XXIV, 1998; XXXVI, 175, 235, 508; XXXVII, 1105, 1297, 1681; XXXVIII, 418; XXXIX, 1615; XL, 668.

Qus. Pelagiani et Coelestini Ecclesiam hic esse debere sine macula probant; ergo de sinu Ecclesiae ejiciendi sunt mali. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIV, 536, 556, 998; XXXVIII, 981, 982, 1169.

Qus. A pluribus vituperatur Ecclesia, eo quod ad dominationem suam stabilendam recurrat ad potestates seculares. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 875, 874, 1040.

Qus. Immerito dicitur Ecclesiam Veteris et Novi Testamenti unam esse, siquidem diversa sunt illarum praecepta, diversa fides ac spes, et diversa sacramenta. — *Rasp.* Hincmarus, CXXIV, 454, 455, 458, 459.

ECLIPSIS.

Qus. De celebre eclipsi in morte Christi visae tacent scriptores; ergo non admittenda. — *Rasp.* Tertullianus, I, 401.

ELECTI.

Qus. Rejicienda est electio bonorum et reprobatio ceterorum, quia sub iusto Deo hoc intelligibile est. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXV, 1851, 1851; XXXVIII, 177; XL, 121, 122, 127, 278.

Qus. Electio non supponit meritum, sed e contra praecedit omnia merita; ergo intelligibilis. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 621, 622, 827, 887; XXXV, 1851, 1852; XXXVII, 1744; XL, 620; XLIV, 582, 924; XLV, 1153, 1140, 1142.

Qus. Si non ex meritis procedit electio; ergo personarum acceptor est Deus, et est ut appareat ex Esau et Jacob. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 887; XXXVIII, 587; XLIV, 580, 987.

ELEMOSYNA.

Qus. Falso dicitur exiguum eleemosynam magnam habere remunerationem apud Deum, quia debet esse proportio praemii inter et donum. — *Rasp.* S. Maximus, LVII, 818, 819.

Qus. Eleemosynae prosunt illis qui eas faciunt ut impune peccata possint, quia omnia omnino peccata redimunt eleemosynae. — *Rasp.* S. Fulgentius, LXV, 507, 508.

EPICURUS.

Qus. Nec mundus totus, nec anima hominis opus Dei sunt, siquidem, juxta Epicurum, ex atomis proveniunt. — *Rasp.* Tertullianus, II, 705, 564, 635.

Qus. Admittendi sunt atomi Epicuri, quia apprime creationem rerum producant. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 61, 445.

EPISCOPI.

Qus. Episcoporum electiones ex suffragiis populi fieri deberent, ut olim, juxta vetus axioma: Populus errare uescit. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 768, 769, 1025, 1026, 1027.

Qus. Contendunt nonnulli episcopatum non esse presbyterio majorem, quia non invenitur in Scripturis distinctio inter utrumque. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 290, 780, 784.

Qus. Episcopi non sunt presbyteris dissimiles, quia alias presbyteri dicti sunt. — *Rasp.* Rabanus Maurus, CXII, 597, 598.

Qus. Episcopi nulla tenentur obligatione erga reges, quia potestates utrumque valde dissimiles sunt. — *Rasp.* Hincmarus, CXXV, 759, 740.

EUCHARISTIA.

Qus. Eucharistia non admittenda videtur, quia panis non potest nec debet esse corpus Christi, sed tantum ejus figura et memoria passionis, et repugnat quod corpus Christi incorruptibile dentibus atteratur, et etiam a sordibus corrodatur. — *Rasp.* Tertullianus, II, 348, 460, 461; Guibertus, CLVI, 708, 709, 710; Anselmus, CLVIII, 910, 911, 915, 922; CLIX, 253, 251, 255.

Qus. Solum vinum in Eucharistia, vel solus panis offerendus est, quia in solo vino et in solo pane corpus et sanguis Christi pariter essent. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 585, 584, 585.

Qus. Eucharistia non est sacramentum praestans quam erat manna, siquidem utrumque de caelo datum est ad cibum hominum. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 403, 404, 444.

Qus. A non jejunis accipi potest Eucharistia, siquidem discipuli primum non jejuni eam acceperunt. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 203, 204.

Qus. Eucharistia pro hominibus non constituta est, siquidem panis est angelorum. — *Rasp.* Petrus Lombardus, CXCI, 417, 418.

EVANGELISTAE, EVANGELIUM.

Qus. Inspiratio divina evangelistarum a pluribus controvertitur. — *Rasp.* S. Ambrosius, XV, 1551, 1554, 1555; XIV, 787.

Qus. Pluribus in locis inter se non concordant evangelistae, ut in texenda Christi genealogia et in aliis; ergo non fuerunt inspirati. — *Rasp.* S. Ambrosius, XV, 1567, 1850, 1853; S. Augustinus, XXXV, 1947; XXXVIII, 1117, 1150, 1155; XLII, 517, 515.

Qus. Evangelium rejiciunt quidam, quia non omnia narrat quae praenuntiabant prophetiae. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 513, 513, 514.

EXCERCATIO.

Qus. Credendum non est quod in Scripturis legitur, scilicet Deum excercasse unum et alterum illuminasse, quia talis agendi ratio esset a parte Dei injusta et omnino iniqua. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXV, 1777; XXXVI, 116, 790, 794; XLII, 589, 594.

EXORCISMUS.

Qus. Ad nihil valet exorcismus; ergo rejici debet. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 205, 204, 557, 559; III, 1151.

FEMINAE.

Qus. In luxum feminarum, istae non peccant quae ceterum medicaminibus ungunt, genas rubore maculant, oculos fuligine collinunt. — *Rasp.* Tertullianus, I, 1525; S. Augustinus, XLII, 458; XLV, 1351, 1352.

FIDES.

Qus. Non tantum valet fides quantum asseritur, siquidem sine operibus mortua est. — *Rasp.* S. Hilarius, II, 960, 961, 977, 978, 1010, 1041.

Qus. Fides in Christo dici non potest necessaria, quia in Veteri Testamento non habebatur, et tamen antiqui justii fide salvi facti sunt. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXVII, 1396; XL, 287; XLIV, 249.

Qus. Fides in Christo non est necessaria, quia sine illa potest homo juste vivere, et quia fidei anteposenda sunt legis opera. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXVII, 257, 258, 261; XXXVIII, 256; XL, 204, 621.

Qus. Dici non potest fidem esse donum Dei, alioquin nullatenus penderet ex libero arbitrio, et sic ille qui credere vellet, credere non posset; quod est absurdum. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIII, 981, 987; XXXV, 1778; XXXVIII, 787; XLIV, 209, 235, 976.

Qus. Fidei initium homini tribuunt quidam; ergo non a solo Deo est. — *Rasp.* S. Prosperus, LI, 116, 117, 515, 514, 576, 577, 589, 590, 671, 672, 968.

Qus. Ad salutem non requiritur ut fides operibus adjungatur, siquidem fides sola justificat, ex Scriptura. — *Rasp.* Ildefonsus, XCVI, 149, 190.

Qus. Fidem non admittunt quidam, quod discussionem repellat et rationem, et quod rationabile proinde non sit credere quod non intelligimus. — *Rasp.* S. Guibertus, CLVI, 24, 25, 553, 1153; S. Anselmus, CLVIII, 253, 256, 262, 263, 264.

FILIIUS.

Qus. Filius Dei non est Patri coequalis, siquidem, ex Scriptura, a Patre exivit. — *Rasp.* Tertullianus, II, 161, 176, 183, 422, 802.

Qus. Filius non est ejusdem aeternitatis ac Pater, quia de natura est ut filius sit patri posterior. — *Rasp.* Tertullianus, II, 162, 176, 185, 422.

Qus. Plures dicti sunt filii Dei; ergo non unicus. — *Rasp.* S. Hilarius, X, 451, 435.

Qus. Filius Dei immerito dicitur primogenitus et unigenitus, quia haec duo sibi adversantur. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 549, 550.

Qus. Capere impossibile est quomodo Filium Pater genuerit. — *Rasp.* Rufinus, XXI, 541, 512.

Qus. Filius Dei non est Patri similis, siquidem est tantum imago Patris. — *Rasp.* S. Augustinus, XXXIV, 159; XXXV, 1819, XLII, 688, 691, 701, 771, 777, 780, 781, 818, 931.

Om. Omnipotens non est Filius, siquidem legitur in Scriptura, non posse Filium a se facere quidquam, etc. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 701, 703, 746, 747, 860.

Om. Filius Dei Patri consubstantialis, coequalis et coeternus dici nequit, quia a Patre genitus est. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 208, 253, 254, 769; S. Fulgentius, LXV, 366, 367, 750; Eugypsius, LXII, 904, 903, 910, 915.

Om. Filius Dei diem iudicii scire debet, atque tamen nasci, ex Scriptura. — *Rasp.* Raban. Maurus, CXI, 436, 447.

FLAGELLUM.

Om. Accusande sunt Dei iustitia et providentia, quod boni cum malis ab ipso flagellentur. — *Rasp.* S. Augustin., XXXVI, 253 274; XXXVII, 1180, 1945; XXXVIII, 276; XL, 701.

FURTUM.

Om. Furtum aliquando licitum est, siquidem filii Israel Aegyptio furto spoliaverunt, in fuga sub Pharaone. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 608, 609; XXXVII, 1406.

Om. Nec nocturnus nec diurnus furtum perpetrans occidendus est, quia nunquam licitum est homicidium. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 627, 628.

GENTILES.

Om. Multi ex gentilibus omnes habent virtutes, scilicet misericordiam, sobrietatem, patientiam, charitatem, etc.; ergo tam valent quam Christiani. — *Rasp.* S. Ambrosius, XIV, 943, 944.

Om. Gentes Deum verum sufficienter cognoscebant, siquidem legem in cordibus scriptam habebant, eamque naturaliter implebant. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 227, 228, 749, 750; XXXVI, 785, 786.

GRATIA.

Om. Vel gratia vel liberum arbitrium e medio tollendum est, quia sibi invicem opponuntur. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 507, 633; M. Mercator, LVIII, 671; S. Prosper, I, 86, 87, 649, 650; S. Anselmus, CLVIII, 521, 522, 537, 528.

Om. Si gratuita sit gratia, laudandi non sunt martyres, quia illorum constantia in tormentis tota gratia Dei tribuenda est. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 247, 291, 790, 803, 805.

Om. Si gratuita sit gratia, jam non valet vetus axioma: Adjuva te, et ego te adjuvabo. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 528, 529, 536.

Om. Gratia non est necessaria; nam si esset necessaria, nemini negaretur petenti, vel cuilibet gratuito tribueretur; porro neutrum est. — *Rasp.* S. Hilarius, IX, 409, 410, 569, 570, 685; X, 74, 75.

Om. Non omnes homines gratia cooperari valent, siquidem plures inviti ad malum pertrahuntur, teste Apostolo, qui malum agit quod non vult. — *Rasp.* S. Hilarius IX, 535, 537, 597, 599.

Om. Gratia minus est largientis; ergo illam nequaquam obtinere possumus. — *Rasp.* S. Ambrosius, XVI, 349, 350, 507, 508.

Om. Gratia non est necessaria ad operandum, siquidem datur ex abundantia ad facilius operandum. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 534, 775, 839; XXXVIII, 174, 856; XLIV, 284, 370, 384.

Om. Gratia secundum opera datur, siquidem viribus nostris vitare peccata sufficientes sumus. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 771, 772; XXXIV, 416; XLIV, 239, 274, 281, 693.

Om. Si homo non posset viribus suis vitare peccata, admittendus esset iniquitatis in hominem domitiansante gratiam; atqui... — *Rasp.* S. August., XXXIV, 406; XXXVI, 233, 893, 898; XXXVII, 1224; XXXVIII, 108, 187, 853.

Om. Deus cujus vult miseretur; ergo gratia tollit liberum arbitrium. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 984, 985; XXXVIII, 179, 180; XL, 127, 128, 278; XLV, 1505.

Om. Non omnes gratiam recipiunt; ergo injustus est Deus et personarum acceptor. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 882, 974; XXXVII, 1890.

Om. Nil tandem certum de gratia et libero arbitrio dici potest, siquidem Apostolus deficit animo in his questionibus, sese exclamans: O homo, tu quis es? o altitudo! *Rasp.* S. August., XXXIII, 564, 565; XXXV, 2061; XXXVIII, 179, 905; XL, 278; XLIV, 241, 621; XLV, 1008, 1010.

HÆRESSES, HÆRETICI.

Om. Non reprobandæ sunt hæreses, quia eas esse oportet ex Scriptura. — *Rasp.* Tertull., II, 12, 13, 14, 17; Lactant., VI, 540, 541.

Om. Hæretici suam doctrinam Scripturis sacris probant;

ergo legitimo innituntur principio. — *Rasp.* S. Hieronymus, XXIII, 181, 182; S. August., XXXII, 272; XXXIII, 459; XXXIV, 560; XLII, 400; S. Paulinus, XCIX, 269, 290, 532.

HERODES.

Om. Culpabilis non fuit Herodes in occidendo Joanne Baptista, quia suum iusjurandum tenere debebat. — *Rasp.* S. Ivo, CLXI, 793, 798.

HOMO.

Om. Non bonus creatus est homo, quia homines quidam sunt ita mali, ut ab improbitate nullatenus revocari valeant. — *Rasp.* S. Cyprianus, III, 811, 812.

Om. Homo non est a Deo creatus, siquidem, juxta philosophos, vel ex atomis, vel ex fortuito casu, vel ex terra formatus est. — *Rasp.* S. Hilarius, IX, 458, 459; X, 356.

Om. Si ad imaginem Dei homo factus fuisset, vel Deus esset, vel quandam divinitatis prerogativam haberet; at qui neutrum dici potest; ergo, etc. — *Rasp.* S. August., XXXII, 626, 858; XXXIII, 26, 186, 244; XXXIV, 245, 292, 347, 366, 409; XXXVI, 218; XXXVIII, 362; XLII, 1001, 1003.

HUMILITAS.

Om. Humilitatem frustra profitentur Christiani, quia Deo non placet. — *Rasp.* Tertull., I, 1526; II, 914.

Om. Negligenda est humilitas, quia contemnitur in hoc mundo et a plerisque irridetur. — *Rasp.* S. Ambrosius, XV, 1256, 1257, 1776, 1777.

IDOLOLATRIA.

Om. Idololatriam defendunt non pauci, quia dicunt ase non simulacra coli, sed quod simulacris significatur. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 801; XXXVII, 1244, 1245, 1768, 1769; XXXVIII, 1035; XLI, 221, 222; XLII, 290, 462.

Om. Bona erat idololatria, siquidem clades Romana ex eversis idolis accidit. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 623, 624; XLIII, 45.

IGNORANTIA.

Om. Ignorantia semper excusat a peccato, quia voluntate caret. — *Rasp.* Tertull., I, 261, 262; II, 27, 618.

Om. Voluntaria non sunt peccata ex ignorantia, quia peccare non potest nesciens sicut sciens. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 883; XLI, 665; XLIV, 315, 884, 885; XLV, 1118, 1120.

Om. Falso dicitur ignorantiam semper esse peccatum, quia melior est ignorantia quam temeraria scientia. — *Rasp.* Petr. Lombard., CXCI, 95, 96, 257.

IMAGO.

Om. Negant per plures hominem ad imaginem Dei creatum fuisse, quia, inquit, nec in corpore nec in mente Deo similis est homo. — *Rasp.* S. August., XXXII, 640; XXXVI, 480, 564, 629; XL, 532, 628; XLII, 1038, 1040.

Om. Imaginum usus semper est dammandus, quia semper idololatriam sentit et exprimit. — *Rasp.* Tertull., I, 667; S. Ivo, CLXI, 206, 294, 298.

Om. Prohibendus sunt imagines, quia olim Judæis illas Deus prohibuit. — *Rasp.* Tertull., I, 430, 696; II, 310.

IMPOSSIBILITAS.

Om. Impossibilia jubet Deus, quia plures ipsius præcepta implere non valent. — *Rasp.* S. August., XXIV, 1778 1779; XLIV, 371, 288.

INCARNATIO.

Om. Admittenda non est incarnatio, quia incomprehensibilis est, et majestati divinæ recteque rationi reijgnat. *Rasp.* Lactant., VI, 517, 518; S. Hilarius, IX, 33, 34, 75, 74, 397, 398; S. Anselmus, CLVIII, 568, 569.

Om. Contendunt plures incarnationem nec esse necessariam, nec sapientem, quia, inquit, alius modus liberandi homines a Deo adhiberi potuisset. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 154; XXXVI, 898; XXXVIII, 573, 710, 945, 951, 1006, 1018; XL, 220, 223, 508; XLII, 1024; XLIV, 174.

Om. Incarnatio Christi non fuit absolute necessaria, quia sufficiens fuisset ad redimendum mundum hominis aut aneli incarnatio. — *Rasp.* S. Fulgentius, LXV, 243, 246, 456, 457.

INFERNUS.

Om. Inferni æternitas a quibusdam in dubium revocatur. — *Rasp.* S. Hieronymus, XXIV, 364.

Om. Inferni existentiam admittere renunt plures, quia, inquit, nemo ab inferis unquam reversus est ad nos edocendos. — *Rasp.* S. Petrus Chrysologus, LII, 556, 537, 540, 541.

Om. Inferni supplicia nec vera nec æterna erunt, siquidem asserunt plures quod transitoria vel phantastica

tanti erunt. — Resp. S. Gregor., LXXV, 911, 912; LXXXI, 757, 758.

INIMICI.

Os. Diligendi non sunt inimici, nec pro eis orandum est, quia præceptum hoc est impossibile, nimis durum, et in veteri lege non invenitur. — Resp. Tertull., I, 446, 648. — S. Cyprian., IV, 759, 760; S. August., XXXVI, 631, 447, 1274; XXXVII, 1516, 1524; XXXVIII, 120, 807, 1433, 1436.

Os. Si diligendi essent inimici, inimicorum interfectio Judæis non licita fuisset, nec sancti et spirituales interfectionem fecissent. — Resp. S. August., XLII, 158, 159.

INIQUITAS.

Os. Iniquorum operibus Deus aliquo modo communit, siquidem quod iniquus inique agit, hoc inique Deus permittit. — Resp. S. August., XXXVI, 745; XXXVIII, 993. — S. Fulgentius, I, XV, 167, 168.

Os. Falso asseritur brevem iniquorum vitam tormentorum æternitate puniri, quia justus Deus æternam puniam culpam temporali et momentanea imponere nequit. — Resp. S. Fulgent., LXV, 572, 573.

INTERITUS.

Os. Homo justus ab injusto non distinguendus est, quia unus est hominum et jumentorum interitus. — Resp. Hugo, CLXXV, 197, 249, 250.

IRA.

Os. Mala non est ira, siquidem Deus ipse irascitur, ex Scriptura. — Resp. Lactant., IV, 693, 694; VII, 89, 92, 125, 126.

ISAAC.

Os. Audire nolunt plurimi quod jussu sit Deus Isaac a patre occidit, quia, inquit, crudelis est et iniqua hæc jussio. — Resp. S. August., XXXVI, 244, 245; XXXVIII, 27, 155; XLII, 511.

Os. A mendacio excusari nequit Isaac, eo quod uxorem suam sororem esse affirmaverit, ex Scriptura. — Resp. S. August., XXXVIII, 427, 428.

Os. Isaac benedicendo Jacob omnino deceptus fuit; ergo non valuit ipsius benedictio. — Resp. Hugo, CLXXV, 630, 631.

JACOB.

Os. Jacob et Esau eandem sortem a parte Dei habere debuissent, siquidem eandem habuerunt sortem ex patre, ex matre, ex conceptu, ex ortu, secundum Scripturam. — Resp. S. August., XXVIII, 887, 888.

Os. Jacob non est Esau anteposendus, siquidem benedictionem non accepit, nisi per dolum et per mendacium. — Resp. S. August., XXXV, 567; XXXVIII, 41, 45, 46, 557; XLII, 515.

Os. A fraude in Esau commissæ excusari nequit Jacob, quia ibi fraus vera fuit. — Resp. Alan., CXX, 342, 343.

JOANNES BAPTISTA.

Os. Non laudandus Joannes Baptista, quia, ex Scriptura, scandalizatur, auditus Christi virtutibus. — Resp. Tertull., II, 402.

Os. Juste ab Herode trucidatur Joannes Baptista, quia reverentiam et obedientiam auctoritati debitam reddere noluit. Illamque, ex Scriptura, increpavit. — Resp. Tertull., II, 157, 402, 404, 625.

Os. Dubitare possumus an Joannes Baptista sanctificatus fuerit in utero matris. — Resp. S. Cyprian., IV, 1201, 1202.

Os. Christum prædicare non debuisset Joannes Baptista, quia filium ignorabat, siquidem ad eum discipulos misit, ut eum interrogarent quis esset. — Resp. S. Hilarius, IX, 921, 978, 980.

Os. Joannes Baptista abstinentia a pluribus in dubium revocatur, quia, inquit, impossibilis est. — Resp. S. August., XXXII, 799, 800.

Os. Christo major est Joannes Baptista, siquidem dicitur major omnibus natis mulierum. — Resp. S. Maximus, LVII, 589, 590.

JOB.

Os. Crudelis fuit Deus erga Job, quia illi nimis multas permisit tentationes. — Resp. S. Ambros., XVI, 334, 335, 1007, 1008, 1021.

Os. Inmerito laudatur Job patientia, quia aliquid duri contra Deum dixisse videtur et a blasphemia defendi nequit. — Resp. S. August., XXXII, 1329; XXXVII, 1383, 1384; XL, 719; XLIV, 162.

JONAS.

Os. Rejicienda est Jonas historia, quia triduo incolumis et incorruptus in alvo piscis permanere non potuisset.

Resp. Tertull., II, 840, 999; S. August., XXXIII, 582, 583.

JOSEPH.

Os. Joseph dei nequit justus, ut eum dicit Scriptura, quia sponsæ conceptum discere noluit. — Resp. S. Petrus Chrysolog., LII, 588, 589.

Os. Errant qui dicunt Joseph esse tantum sponsum Mariæ, quia plures contendunt illum esse verum Mariæ maritum. — Resp. S. Maximus, LVII, 638, 639, 640.

Os. Mariam cognovit Joseph, quia vir Mariæ proprie et sine restrictione appellatur. — Resp. S. Fulgent., LXV, 451, 455, 456.

JUDAS.

Os. Judam in apostolum eligere non debuisset Christus, nec sustinere, quia eum a longe cognoscebat et presciabat. — Resp. S. Cyprian., IV, 626, 627; III, 1153, 1156; S. Ambros., XIV, 1019, 1020, 1076, 1077; Rupertus, CLXVII, 270.

Os. Putant nonnulli quod Judas Eucharistiam non acceperit, sicut ceteri apostoli, quia, inquit, si acceperit, Dominum magistrum non tradidisset. — Resp. S. Ivo, CLXI, 188, 189.

JUDÆI.

Os. Primus Christi adventus non fuit Judæis satis evidens atque manifestus, quia Judæi eum cognoscere non potuerunt. — Resp. Tertull., II, 833; I, 581.

Os. Judæi in tantum rei fuissent, in quantum Christum cognovissent ut Messiam; atque talem non cognoverunt Christum. — Resp. S. Hilarius, IV, 333, 356, 989, 990; X, 196, 197, 296, 299.

Os. Immerito cæci dicuntur Judæi, siquidem videntes in Scripturis appellantur; insuper, ex Scripturis regnum potentem et non humilium expectabant, bonaque temporalia per Christum sperabant. — Resp. S. August., XXXIII, 546; XXXIV, 1858; XXXV, 1573, 1936; XLVI, 522, 790, 862; XXXVIII, 260, 752; XL, 648, 654; XLII, 51.

Os. Excusandi sunt Judæi ob ignorantiam aut bonam fidem, quia Dominum demoniacum bona fide putarunt. — Resp. S. August., XXXV, 1633, 1937; XXXVI, 763, 931.

JUDICIUM.

Os. Judicium extremum negandum est, quia, juxta multos, de illo non clare loquitur Scriptura. — Resp. S. August., XXXVI, 944, 945; XL, 505, 542, 546; XLII, 661, 663.

Os. De judicio extremo dubitandum est, quia judicii signa que dixerunt prophetæ, omnia completa sunt. — Resp. S. August., XXXVIII, 576; XLIV, 326.

Os. Judicii dies modo dicitur brevi futurus, modo affirmatur nonnisi post Evangelii in universo mundo prædicationem venturus; ergo de illo dubitandum. — Resp. S. August., XXXIII, 990; XXXVIII, 76, 128, 228.

JURAMENTUM.

Os. Semper licitum est juramentum, quia a Deo acceptum est et ab Apostolo. — Resp. S. August., XLVIII, 973, 974, 977, 1406; XLII, 1660.

Os. Alias ergo nullo in casu licet jurare, quia semper malum est juramentum. — Resp. Petrus Capor., CII, 521, 513, 240, 521.

JUSTITIA.

Os. Justitiam non habet Deus, quia mali et improbi ætatem et tranquillam vitam agunt, dum boni miseriis omnibus premuntur. — Resp. Zachæus, XI, 1161, 1162.

Os. Justitia Dei cum ejusdem misericordia conciliari non potest, siquidem justus non potest esse Deus sine et misericors. — Resp. XXXVI, 1530, 1922.

Os. Justitia hominis non est in gratia Dei collocanda, ut volunt Christiani; bene vero, ut volunt Pelagiani, in lege, vel in natura, vel in voluntate. — Resp. S. August., XXXIII, 760, 768; XXXVIII, 921, 926; XLIV, 249, 682, 603, 665, 616; XLV, 1210.

Os. In gratia Dei non est ponenda justitia hominis, siquidem eam a se habet homo, cum illa nascitur, et a libero arbitrio oritur. — Resp. S. August., XXXIV, 75; XXXVIII, 922; XLV, 1102, 1249, 1542; XLIV, 120, 201, 231, 245, 282, 605, 606.

Os. Errant catholici, cum asserunt hominem justum fieri gratia Christi et non propriis meritis, quia tunc nullum valeret liberum arbitrium. — Resp. S. August., XXXII, 1546; XXXIV, 590; XL, 531; XLIV, 242, 877.

Os. Dicit nequit hominem gratia Christi fieri justum, quia antiqui justii gratiam Christi non habebant, et tamen justii facti sunt. — Resp. S. August., XXXIII, 638, 639; XL, 621; XLIV, 515, 599, 403, 450, 500.

LEX.

Obj. Lex injusta, eodem modo ac lex justa, exigit honorem et obsequium, quia a principe, ac proinde a competente auctoritate, emanat. — *Rasp.* Tertull., I, 286, 287, 566; II, 290, 898.

Obj. Lex divina non est homini necessaria, quia ante Moysen nulla erat lex. — *Rasp.* Tertull., II, 289, 599, 600.

Obj. Improbanda est lex Mosaica, quia nimis multis onerata est observationibus, et nullam habebat significationem. — *Rasp.* Tertull., II, 306, 314, 503.

Obj. Legis evangelicæ jugum immerito dicitur leve, quia pluribus intolerabile videtur et vires humanas omnino superans. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 387, 388, 780, 781.

Obj. Inutile est legem homini dare, siquidem jam in cordibus omnium conscripta est. — *Rasp.* S. August., XXXVI, 673; XXXVII, 1574, 1575.

Obj. Quaecunque lex nec utilis, nec bona, sed mala, quia facta est virtus peccati, id est, lege data, factus est præviator, qui antea nescius erat peccator, ac proinde non culpabilis. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 818, 831, 928; XL, 353; XLI, 380; XLIV, 587; XLV, 1603, 1606.

Obj. Si lex bona sit et non sit inutilis, ergo hominem justificat et salvat, ut volunt Pelagiani. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 769; XLIV, 219, 556, 826; XLV, 209, 214, 221, 263, 565, 901, 1247.

Obj. Ad implendam legem, non requiritur gratia, siquidem sufficient vires humanae, vel timor, ut apparuit in lege veteri, quæ non nisi minis et terroribus implebatur. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 660; XXXVII, 881, 886; XLII, 71; XLIV, 219, 253, 617.

Obj. Lex vetus adhuc obligat, quia mutari nequivit, quia mutaretur divinæ providentiæ ratio. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 526; XLII, 71, 154, 156, 345, 548, 559.

Obj. Non redarguendi sunt Judæi quod legem non impleverint, quia vitio suo lex non implebatur. — *Rasp.* S. Prosper, LI, 434, 435.

Obj. Lex vetus suo vitio non implebatur, quia data fuerat, ex Scriptura, ut abundaret delictum. — *Rasp.* S. Prosper, LI, 283, 286, 346, 357.

MARIA.

Obj. Beata Maria non fuit virgo, quia cum Eva ubique comparatur. — *Rasp.* Tertull., I, 597; II, 897, 898.

Obj. Mariæ virginitas non fuit perpetua, siquidem plures hæc prærogativam post partum denegant, quia plures fratres Domini de Maria nati enumerantur. — *Rasp.* S. Hilarius, IX, 920, 921; S. Ambros., XIV, 1150; XV, 1677; XVII, 873, 874; S. Petrus Chrysolog., LII, 353, 354, 537; S. Paulinus, LXI, 418, 419.

Obj. B. Maria non fuit perpetua virgo, siquidem multoties dicitur, conjux, mulier, usor. — *Rasp.* S. Ambros., XV, 1533, 1534; XVI, 1125; S. Hieronym., XXVI, 372, 414, 415; S. August., XXXVIII, 343, 344.

Obj. Si Maria virgo fuisset in conceptione, purificatione non indiguisset. — *Rasp.* S. August., XXIV, 697, 698; Alcuinus, CI, 46, 1271, 1500.

Obj. Falso asseritur Mariam, Spiritu sancto cooperante, concepisse; quia, juxta Arianos, Spiritus sanctus supervenit in Mariam tantum ad purgandum et sanctificandum puerum jam conceptum. — *Rasp.* S. August., XLIV, 422; XXXVIII, 442, 1069, 1074, 1114, 1319; XL, 399; XLII, 490, 736; XLIV, 175; XLV, 1553.

Obj. Maria ipsamet sese vocat ancillam, non genitricem Dei; ergo. — *Rasp.* Alcuinus, C, 749, 750; CI, 201, 202, 213.

MARTYRES.

Obj. Non laudanda est martyrum constantia, quia frequentius ut obstinatio vel ut superbia invincibilis habenda est, siquidem plures se tyrannia ultro et sponte obtulerunt. — *Rasp.* Tertull., I, 530, 535, 584, 704, 1270; II, 1027; S. Cyprian., IV, 246, 247, 268, 269, 795, 796.

Obj. Prodesse potest martyrium etiam extra Ecclesiam, quia pro veritate aut in nomine Christi esse potest, etiam extra Ecclesiam. — *Rasp.* S. Cyprian., III, 793, 1120, 1197; IV, 509, 536.

Obj. Inter martyres non annuerandi sunt pueri, quia non sufficienter intelligere valent mortem esse pro Christo subeundam. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 419, 427, 428.

Obj. Contenditur martyrum merita non valere ad profectus nostros, quia, inquit, de hoc mentionem non habet Scriptura. — *Rasp.* S. Ambros., XVII, 716, 717.

MATRIMONIUM.

Obj. Bonum non est matrimonium; ergo non admit-

tendum. — *Rasp.* Tertull., II, 281, 698, 806, 903, 987; S. August., XXXIV, 288; XL, 368; XLII, 597; XLIV, 416, 419.

MEDIATOR.

Obj. Mediatoris necessitas vix a quibusdam concipitur, illeque ab illis in dubium revocatur. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 832, 1333, 1334.

Obj. Mediator noster non est Deus simul et homo, quia humanitas a divinitate absorpta fuit. — *Rasp.* S. Fulgent., LXV, 258, 259, 275, 274.

Obj. Mediator non necessario debuit esse Deus et homo, siquidem angelus aut purus homo satisfacere potuisset. — *Rasp.* Petr. Lombardus, CXII, 331, 332.

MELCHISEDECH.

Obj. Melchisedech non erat homo, sed angelus. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 567, 568.

Obj. Melchisedech vel est ipse Deus, siquidem initium non habuit, vel est ipse Adam, siquidem sine patre et sine matre fuit. — *Rasp.* S. Fulgent., LXV, 251, 252.

MENDACIUM.

Obj. Mendacium non semper est vitium, quia aliquando sit causa utilitatis, recreationis et letitiæ. — *Rasp.* S. Cyprian., III, 1158, 1159; IV, 777, 778; S. August., XXXIII, 283; XXXVIII, 738; XL, 491, 506, 510, 513.

Obj. Licetum est mentiri ne prodatur innocens quæsitus ad mortem, vel pro salute temporali et æterna, vel pudicitia causa, vel ad detegendos hæreticos, vel humilitatis causa, aut possitestis specie. — *Rasp.* S. August., XXXII, 497, 650, 654; XXXVIII, 981; XL, 244, 495, 496, 501, 503, 518, 544, 546; XLIV, 263.

Obj. Scripturarum auctores mendacii immunes non esse convincuntur, ut Abraham, Isaac, Jacob, obsecrantes Ægyptiæ, Raab, etc. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 112, 113, 153, 156; XXXVIII, 43, 740; XL, 492, 533, 539; Rupertus, CLXVII, 573.

MERITA.

Obj. Falso asseritur quod meritis nostris detur gloria æterna, quia Dei misericordiam unice tribuenda est talis gloria. — *Rasp.* S. Hilarius, IX, 770, 841; X, 412, 413.

Obj. Gratia non præcedit meritum, quia meritum incipit per liberum arbitrium. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 860; XXXVIII, 917, 1333; XXXIX, 1647, 1649; XL, 262; XLIV, 633, 889, 921, 968.

Obj. Si gratia semper præcedat meritum, ergo nullum datur meritum iustorum, nec demeritur impiorum. — *Rasp.* S. August., XXXII, 778; XXXIII, 820, 876, 970; XL, 282; XLIV, 541, 888.

Obj. Merita saeculorum nobis sufficiunt, cum nobis possint applicari, ad vitam æternam comparandam, quia sunt copiosissima et ipsis redundantia. — *Rasp.* Hugo a S. Victore, CLXXV, 481, 482.

MINISTER.

Obj. Minister malus sacramenta valide administrare non potest; quia gratiam quam non habet dare nequit. — *Rasp.* S. Optat., XI, 963, 963.

Obj. Ministros Ecclesiæ jure et merito redarguunt mundani, eo quod subsidia corporis aliquando petunt et accipiunt; sed illis ab Ecclesiâ provisum fuit. — *Rasp.* S. August., XXXII, 862; XXXIV, 1294; XXXVII, 1910.

MIRACULA.

Obj. Miraculis nunquam est fides adhibenda, quia ab improbis hominibus et etiam a dæmonibus fieri possunt. — *Rasp.* Tertull., I, 406, 409, 410; II, 788.

Obj. Nullis miraculis sapientes mundi credere volunt, quia, inquit, fere omnia sunt falsa. — *Rasp.* S. Cyprian., III, 1164; IV, 307, 511, 1189, 1192.

Obj. Omnia miracula olim patrata videntur suspicanda aut inadmissibilia, quia nunc nulla omnia sunt. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 572, 519; XXXIV, 143, 148, 1592; XXXVIII, 699, 725, 1159, 1157; XLII, 63, 64, 90, 871, 871.

Obj. Olim fiebant miracula ad fidem suscitandam, ergo nunc debent adhuc fieri ad fidem urmandam, siquidem in omnibus deficit fides. — *Rasp.* S. August., XII, 766; XLIV, 182.

MORS.

Obj. Mors ex natura hominem secuta est, quia illud patet ex ejus constructione materiali vel corporali. — *Rasp.* Tertull., II, 738, 764, 942.

Obj. Mors non timenda est, quia nos a malis omnibus liberat. — *Rasp.* Tertull., I, 614, 615, 623, 1212, 1263.

Obj. Immerito mors nobis exhibetur tanquam pœna.

quia hoc omnino negatur, nam si hoc esset, hoc esset quia a peccato oriretur; atqui a peccato non oritur mors, siquidem mortem corporis, etiam peccante nullo, in paradiso futuram esse contendunt multi. — RASP. S. August., XLII, 587, 1585, 1586; XLV, 1112, 1181, 1222, 1596, 1603, 1601.

MOYSES.

Obj. Deo gratus non fuit Moyses, quia a Deo imperare non potuit quod petiit. — RASP. S. Cyprian., IV, 481, 482.

Obj. Homicida est Moyses, quia factum ejus in Ægypti cæde nullatenus justificari potest. — RASP. S. August., XXXIV, 597.

Obj. Falso dicitur Moysem Deum vidisse, siquidem per angelum Deus illi loquebatur et non per semetipsum. — RASP. S. August., XXXIII, 610, 611; XXXV, 1405, 1779; XXXVIII, 63, 64; XL, 622, 663; XLII, 811, 812.

Obj. Moysem ab æterna sanctorum societate alienatum fuisse putant plurimi, quia, juxta ipsos, graviter peccavit dubitatione, crudelitate et imprecatione. — RASP. S. August., XXXVII, 1267, 1802; XXXVIII, 553, 554; XXXIX, 1553; XLII, 523, 452.

Obj. De Moysis veracitate dubitandum est, quia in illius libris multa reperiuntur suspicanda aut valde dubia. — RASP. S. Anselmus, CLVIII, 635, 656, 652, 653, 654.

MUNDUS.

Obj. Credere nolunt multi mundum existere tantum a sex millibus annis, quia, inquiunt, ab æterno est mundus, aut saltem ignoratur initium ejus. — RASP. Tertullianus, I, 533; II, 609; S. Cyprianus, IV, 655, 654, 668, 669; Arnobius, V, 886, 898.

Obj. De mundi creatione et de ejus prerogativis dubitare possumus, quia innumeras sunt circa hæc philosophorum opiniones. — RASP. Arnob., V, 823, 824, 896, 899.

Obj. Mundus non ex nihilo creatus est, siquidem a l'eo ex materia præexistente constitutus et ornatus est. — RASP. Zeno, XI, 589, 590, 591.

Obj. Admittenda est mundi æternitas, quia contendunt plures eum nunquam peritum esse. — RASP. S. Hieronymus, XXV, 802, 505.

Obj. Si mundum Deus creasset, pulchriorem et excellentiorem illum fecisset, ut suis majestati convenientior esset mundus. — RASP. S. August., XXXVIII, 1892; XLII, 182, 291, 519, 578, 718.

Obj. Pulchritudinem mundi non possumus admittere, quia nimis multa displicentia, imo et noxia, in illo reperiuntur. — RASP. S. August., XXXVIII, 458, 498, 1154; XLII, 553.

Obj. Bonus non est mundus, siquidem totus in maligno positus est. — RASP. Hugo, CLXXV, 554, 555.

Obj. Non creatus est a Deo summe bono mundus, quia totus malus est et reprobus, ex Scriptura. — RASP. Alanus, CCX, 511, 512, 543, 516.

NECESSITAS.

Obj. Necessitate ad peccatum trahitur homo, siquidem Paulus ait, Non quod volo bonum, etc. — RASP. S. August., XLV, 118, 1299, 1595, 1598, 1490, 1492, 1500.

NIHIL.

Obj. Contendunt quidam philosophi quod de nihilo res non fecerit Deus, quia, inquiunt, de se ipso omnia fecit. — RASP. S. August., XLV, 1470, 1471.

NOE.

Obj. Quod solus Noe inventus fuerit justus inter cunctos homines, credere nolunt quidam, quia, inquiunt, etsi corrupta fuerit terra, usque eo tamen non venerat ejus corruptio, ut unus tantum inveniretur justus. — RASP. S. Cyprian., IV, 423, 424, 492; Philop., CCIII, 855, 854.

Obj. Inmerito dicitur quod Noe vineam plantaverat, siquidem Liberis illam sua manu sevit. — RASP. Lactant., VI, 527.

OBSTETRICES.

Obj. Obstetricibus Ægyptiacis benefecere Deus non debuisset, quia mentiendo Pharaoni et abstinendo se ab Hebræorum subversione vere peccaverunt, insuper mentitas sunt audacter et scienter. — RASP. Tertull., II, 417; Raban. Maurus, CVIII, 447.

OCCISIO.

Obj. Occidere licet alterum, volentem, petentem et vivere jam non volentem, quia tunc fit ei nulla injuria. — RASP. S. August., XXXIII, 940, 911.

Obj. Nemini nulloque in casu licet hominem occi-

dere, quia vita hominis bonum est omnibus bonis præstantius. — RASP. Petrus Pictaviens., CCXI, 1150, 1181.

OPERA.

Obj. Si Deus, ut volunt Catholici, in homine operatur et velle et operari; ergo nulla est hominis operatio; ergo nullum est hominis arbitrium. — RASP. S. August., XXXV, 1775, 1778, 1783, 1784; XXXVIII, 850; XLIV, 918.

Obj. Non credendum est quod opera nostra bona esse nequeant sine fide aut sine gratia, quia quædam sunt opera ejus quæ intrinsecam habent bonitatem. — RASP. S. August., XXXIII, 853; XXXVIII, 52; XL, 111, 112, 204, 288, 523, 528; XLV, 1153, 1142.

Obj. Opera bona operantur quidam ex timore et non ex amore; ergo dantur bona opera sine fide, sine gratia, sine charitate. — RASP. S. August., XXXVI, 990; XXXVII, 1174; XXXVIII, 53, 792.

Obj. Ad bona opera non absolute requiritur gratia, siquidem opera legis hominem justificant, ex Scripturis. — RASP. S. August., XXXIII, 892; XXXV, 2117, 2118, 2157.

Obj. Infideles et impii ipsi aliqua operantur bona opera; ergo non requiritur gratia. — RASP. S. August., XLIV, 250, 754.

ORATIO.

Obj. Non necessaria, nec utilis est oratio, siquidem Deus scit nostras necessitates et illis vult subvenire sine nostra oratione. — RASP. S. Hilarius, IX, 409, 538, 539, 568, 569, 783, 786.

Obj. Frequentem orationem a nobis non exigit Deus, siquidem nunquam nobis tale dedit præceptum. — RASP. S. Ambrosius, XIV, 551, 552; XV, 1475, 1474, 1720, 1721.

Obj. Nulla est orationis necessitas, quia scit Deus quid nobis sit necessarium. — RASP. S. August., XXXIII, 500; XLIV, 151, 517, 518, 576, 580, 581; XXXVIII, 579, 404.

Obj. Necessaria non est oratio, quia per vires proprias legem implere possumus, ac proinde stultum est orare ut faciamus quod in potestate habemus. — RASP. S. August., XXXIII, 593, 761, 763, 775; XXXVIII, 895; XLIV, 256, 551.

Obj. Impossibile jubetur in Scripturis, scilicet sine intermissione orare et nunquam deficere. — RASP. S. August., XXXIII, 800, 501; XXXVI, 404.

ORIGINALE PECCATUM.

Obj. Non existit peccatum originale, siquidem animæ singulis singulas creantur puræ. — RASP. S. Augustinus, XXXIII, 725.

Obj. Non existit peccatum originale, quia in veteri lege nullum erat remedium ad illius remissionem. — RASP. S. Maximus, LVII, 655, 656.

Obj. Falso dicitur peccatum originale transire a parentibus in sobolem per carnem, quia non in sola carne est peccatum. — RASP. Hugo, CLXXV, 460, 461.

Obj. Rejiciendum est peccatum originale, quia intelligi nequit quomodo et quare posteris imputetur, et quomodo in baptismo deleatur. — RASP. Hugo, CLXXV, 460, 461; CLXXVI, 299, 500, 501.

Obj. Peccatum originale non est ex voluntate propria, ergo non est peccatum. — RASP. Petr. Lombardus, CXXI, 162, 165.

PARADISUS.

Obj. Paradisus qui in Eden plantatus dicitur, nunquam exstitit, quia locus in quo fuit, nec designatus nec designari potest. — RASP. S. August., XXXIV, 578; XLIV, 598.

Obj. Non existit paradisos terrestria, siquidem quod de eo narrat Scriptura, de paradiso spirituali intelligendum est. — RASP. S. August., XLII, 894; XLV, 1089, 1510, 1328, 1532, 1408, 1599.

Obj. Ambigitur de paradiso quem latroci promisit Christus in cruce, quia non concipitur, quomodo de mortis Christi in paradiso cum ipso fuerit, siquidem tribus diebus in sepulchro remansit Christus. — RASP. S. August., XXXIII, 712, 855; XXXIV, 576, 577.

PARENTES.

Obj. Credere nolunt plurimi quod propter parentum peccata puniendi sint filii, quia argui posset justitia divina. — RASP. S. August., XXXIV, 755; XXXVII, 1457; XLII, 137, 138; XLIII, 635.

Obj. Honorandi non sunt parentes, quia Evangelium et ipse Christus eos habendos odio esse præcipiunt. — RASP. S. August., XXXII, 615; XXXIII, 1055, 1056; XXXIV, 1249; XLII, 156, 157, 158.

PARVULI.

Obj. Cum peccato originali non nascuntur parvuli, quia alias jam Dei creatione mali essent, et a diabolo posside-

rentur : quod diri incongruum est. — Rasz. S. August., XXXII, 598; XXXIII, 871; XLIV, 188, 189, 441, 468, 838; XLV, 1151, 1212, 1216, 1240, 1241, 1402, 1404, 1537.

Obj. Si parvuli peccato originali contaminarentur, deberet ipsorum anima ipsamet peccato renuntiare ei non per alios, siquidem impossibile est credere per alios, id est impossibile est ut credulus fiat ex incredulo, per alios. — Rasz. S. August., XXXVIII, 123, 127, 187, 503, 570, 911; XLIV, 132, 146, 503, 570; XLV, 1267, 1506.

Obj. Immerito dicitur parvulos sine baptismo decedentes propter peccatum originale reprobari, quia parentum culpa perire nequeant. — Rasz. S. Prosp., LI, 706, 707.

Obj. Parvulos esse damnandos credere nolunt plurimi, quia repugnat misericordiam et iustitiam Dei. — Rasz. S. Prosper, LI, 497, 499, 503, 506, 709, 710.

Obj. In mortem animae non nascuntur parvuli, quia alienam iniquitatem nemo portare debet. — Rasz. S. Fulgent., XLV, 156, 157, 538, 539, 540.

Obj. Injustitiae argui videtur Deus, quod e duobus parvulis ejusdem peccati reus unum damnet et alterum liberet; unum ad gratiam portet, et alium suffocet. — Rasz. S. August., XXXVIII, 177, 905; S. Fulgentius, LXV, 448, 617, 618.

PASSIO.

Obj. In sua passione non tantum passus est Christus quantum asseritur, siquidem in deliciis ei fuit passio, ex Scripturis. — Rasz. S. Hieronymus, IX, 803, 806.

Obj. Contentundum quidam Christum fuisse passum non sua voluntate, sed necessitate, quia sic ostendunt ipsius verba : *Transit a me*, etc. — Rasz. S. August., XXXVI, 333; XXXVII, 1104, 1105.

Obj. Christi passio rejicienda in multis quae nimium vilis est prae se ferunt. — Rasz. S. Maximus, LVII, 574, 575.

Obj. Passio Christi non fuit vera et realis, quia phantastica et putativa tantum fuit. — Rasz. Geunad., LVIII, 1011, 1012.

Obj. Pater non genuit Filium sibi coequalem, quia Pater solus est sapiens, solus potens, solus immortalis, solus invisibilis, solus beatus, solus magnus, solus bonus, ut legitur in Scripturis. — Rasz. S. August., XLII, 729, 730, 731, 733, 745, 761, 764, 766, 867, 925, 933, 935, 937.

Obj. Patri non est coequalis Filius, siquidem a Patre mittitur, mandata Patris exsequitur, Patris servus appellatur, dum e contra Pater dicitur Deus et Filius Dominus. — Rasz. S. August., XXXVI, 821; XLII, 683, 733, 734, 838, 839.

Obj. Filio major est Pater, quia de nullo gentus genuit Filium. — Rasz. S. August., XLII, 786, 787.

Obj. Filio major est Pater, quia Patrem majorem se ait Christus. — Rasz. S. August., XXXV, 1835, 1837.

Obj. Major est Filio Pater, quia Filius in Patris dextera sedens secundum tantummodo tenet locum. — Rasz. S. August., XLII, 692, 693.

Obj. Pater est Filio antiquior, siquidem fuit Pater ante Filii generationem. — Rasz. S. Fulgent., LXV, 777, 778.

Obj. Dicit nequit quod Pater quotidie gignit Filium, quia illud repugnat. — Rasz. Petr. Pictaviens., CXXI, 896, 897.

Obj. A Patre simul et Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem Pater et Filius non possunt esse unum Spiritus sancti principium. — Rasz. Petr. Pictaviens., CXXI, 905, 904, 905.

PATRIARCHÆ.

Obj. Vituperandi sunt patriarchæ, eo quod non solum plures habuerint uxores, sed etiam concubinis conjugia miscuerint. — Rasz. Tertull., I, 1277; II, 921; S. August., XXXVIII, 545, 547; XL, 598; XLII, 405, 417, 440, 465.

Obj. Dicit non potest quod patriarchæ Christum figuraverint, quia plurimi ex illis erant obnoxii pluribus defectibus et vitiiis. — Rasz. S. Cyprian., IV, 628.

PAULUS (S.).

Obj. Raptum S. Pauli rejiciunt non pauci, ut laborem mentis aut imaginationis, ut figurativum, præcipue cum ipse dubitaverit an in corpore an extra corpus raptus sit in cælum. — Rasz. S. Cyprian., IV, 674, 675; S. Ambrosius, XVIII, 539, 550; S. August., XXXIV, 453, 458; S. Maximus, LVII, 596, 596; Hugo a S. Victor., CLXXV, 552, 553.

Obj. Immerito dicit videtur quod conversio Pauli Deo sit tribuenda, quia tunc in ea non laudandus esset Paulus, utpote minime particeps. — Rasz. S. August., XXXVI, 701; XXXVIII, 913, 914, 1463, 1466; XLIV, 207, 588, 589.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

Obj. A mendacio excusari non videtur Paulus, quia modo vetera sacramenta cum Judæis celebrabat, modo non celebrabat, et in Petro reprehendit quod ipse commiserat. — Rasz. S. August., XXXIII, 26, 115, 156, 257, 277, 289, 779; XL, 536; Petr. Lombardus, CXII, 101, 102.

Obj. Impossibile est omnia omnibus sine mendacio fieri; ergo mendax est Paulus cum factus sit omnia omnibus. — Rasz. S. August., XXXIII, 268; XXXVII, 1182, 1185; XL, 493, 536, 558; Petr. Lombardus, CXCI, 415, 414.

Obj. Mendax fuit Paulus cum promiserit se venturum ad Corinthios, cum tamen non venerit. — Rasz. Hugo a S. Victore, CLXXV, 514, 545.

PECCATA.

Obj. Peccantium supplicia non erunt æterna, quia illud bonitatis Dei prorsus repugnat. — Rasz. S. Hieronymus, XXVI, 522, 523.

Obj. Nulla unquam facienda est peccatum distinctio, quia de peccatis gravibus aut levibus distinctio non habet Scriptura. — Rasz. S. Hieronymus, XXXII, 528, 529; XXV, 91, 92, 735, 736; S. August., XXXVII, 1152; XXXVIII, 1206, 1275, 1510; XL, 269, 539.

Obj. Justum non est peccata patrum a Deo puniri usque ad tertiam et quartam filiorum generationem; atque tamen hoc fundatur Scripturis. — Rasz. S. Hieronymus, XXV, 167, 168.

Obj. Homo non est causa peccatorum actualium, quia in Deum peccata sua refundere solent peccatores, cum ea permittit. — Rasz. S. August., XXXII, 1274; XXXIV, 209; XXXVII, 1318; XXXVIII, 143, 587; XLII, 560; XLIV, 294, 731.

Obj. Ad peccatum quodcumque constituendum requiritur liberum arbitrium; atqui in peccatis omnibus non adest liberum arbitrium, quia in peccatum, vel invitatus carnis suae necessitate cogitur homo. — Rasz. S. August., XXXII, 753, 759; XLII, 557, 558; XLIV, 286, 295; XLV, 1068, 1069, 1110.

Obj. Falso asserunt Catholici hominem posse esse in hac vita sine peccato; atqui tamen, ex Scriptura, qui natus est ex Deo, non peccat; ergo aliqui possunt esse sine peccato. — Rasz. S. August., XLIV, 164, 167, 168, 312, 570.

Obj. Profecto potest esse homo sine peccato, quia Deus homini præcipit esse sine peccato. — Rasz. S. August., XLIV, 165, 295; XLV, 1212, 1215.

Obj. Admittenda sunt quædam peccata irremissibilia, siquidem peccatum in Spiritum sanctum, in Evangelio, nobis irremissibile exhibetur. — Rasz. S. August., XXXIII, 814; XXXV, 2097, 2101, 2104; XXXVIII, 419, 455; XL, 272, 273.

Obj. Sub peccati nomine in Spiritum sanctum, intelligitur peccatum ad mortem; atqui dantur peccata ad mortem, ex Scripturis. — Rasz. S. August., XXXIV, 1220, 1230; XXXV, 1640, 1678, 1687, 1696, 1718.

Obj. Peccata redimit elemosynæ, et etiam alia bona opera, ex Scripturis; ergo non solus Christus auferre valet peccata. — Rasz. S. August., XXXIII, 659, 665, 675; XLVI, 810; XXXVIII, 88; XL, 263, 268, 636, 637; XLIII, 63; Paschas. Radbert., CXX, 471, 472; Ivo, CLXI, 1015, 1016.

PELAGIANI.

Obj. Merito negant Pelagiani peccatum originale, siquidem, juxta ipsos, caro omnis infantis carni Christi coequalis est. — Rasz. S. August., XXXIII, 723, 762, 775; XXXVIII, 992, 993.

Obj. Docent Pelagiani mortem non esse a peccato; sed a natura sola, et moriturum esse Adamum, etiamsi non peccasset. — Rasz. S. August., XXXII, 598, 608; XLV, 436.

Obj. Liberum arbitrium merito laudant Pelagiani, siquidem voluntas humana, lege data, ad eam complendam sibi sufficere potest. — Rasz. S. August., XXXII, 597, 763, 772; XXXVIII, 172, 409, 656, 1316; XLIV, 573.

Obj. Docent Pelagiani gratiam dari ex abundantia, ant ad facilius operandum; ergo gratia non est absolute necessaria. — Rasz. S. August., XXXIII, 829.

POENÆ.

Obj. Poenæ non futuræ sunt æternæ, quia illarum æternitas iustitiam ac bonitatem Dei repugnat. — Rasz. S. Hieronymus, XXV, 245, 246; S. August., XL, 342; XLII, 732.

Obj. Poenæ non sunt in inferno diversæ, quia ignis, qui est poena major inferni non potest esse vehementior pro uno et pro altero remissor. — Rasz. Petr., Pictaviens., CXXI, 1061, 1062.

POENITENTIA.

Obj. Poenitentia videtur inutilis et infructuosa, quia de-

hictis nostris Deus veniam per penitentiam non spopondit. — RASP. Tertull., II, 785, 1001, 1255, 1240.

OMN. Non credendum Deum penitere, quia penitentiam, hoc est animi aegritudinem admittere nequit divinitas. — RASP. S. Aug., XXXVII, 1416, 1460, 1735; XXXVIII, 132; XL, 141; XLII, 539.

OMN. Nihil valet penitentia hodierna, quia longe minus meritor est quam antiqua. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 1088, 1087, 1106, 1107; Alanus, CCX, 292, 293, 296, 297.

POENITUDO.

OMN. Necessaria non est poenitudo, siquidem pluribus aliis modis redimi possunt peccata, v. g. precibus, bonis operibus, sufferentia poenarum. — RASP. S. Ambros., XVI, 575, 576, 508, 509, 519, 520, 1161, 1162.

POTESTAS.

OMN. Potestas Romani Pontificis non debet esse pontificia simul et regalis, quia inter se pugnant et non fuerunt semper conjunctae. — RASP. S. Leo, LV, 625, 626, 627, 655, 654, 659, 666.

OMN. Immerito dicitur potestatem diaboli imminutam esse post Christi mortem, quia aunc quantum ac olim habet diabolus potestatem. — RASP. Hugo, CLXXV, 457, 454.

OMN. Non toti Triadati tribuenda est potestas, siquidem soli Patri competit, dum sapientia Filio, et bonitas Spiritui sancto ascribitur. — RASP. Hugo, CLXXVI, 227, 228.

PRÆDESTINATIO.

OMN. Rejicienda est prædestinatio, quia liberum tollit arbitrium et facit Deum injustum. — RASP. S. August., XXXIII, 639, 885; XLII, 614, 615; XLIV, 792, 975; XLV, 1132.

OMN. Admitti non potest prædestinatio, quia hominem in desperationem inducit. — RASP. S. August., XLV, 1019, 1031, 1032.

OMN. Qui prædestinationem admittunt, admittere debent Deum prædestinare ad malum faciendum, siquidem prædestinatio ad interitum nihil aliud est quam prædestinatio ad malum faciendum. — RASP. S. Aug., XLV, 155, 156, 166, 172, 173.

OMN. Circa bonum aut malum non liber homo, quia prædestinatio et præsentia Dei unumquemque hominem compellunt vel ad bene vel ad male agendum. — RASP. S. Aug., XLV, 375, 376.

PRÆSCIENTIA.

OMN. Non admittenda est Dei præscientia, quia illam non pauci negant. — RASP. Tert., II, 290, 295.

OMN. Neganda est Dei præscientia, quia juxta quosdam certa ei fixa in Deo esse non potest. — RASP. S. August., XXXII, 1276; XXXVI, 655; XXXVIII, 550, 551; XLI, 472.

OMN. E medio tollenda est Dei præscientia, quia Deum facit causam peccatorum atque injustum, hominique libertatem admittit. — RASP. S. Aug., XXXII, 1276, 1279; XXXV, 1776; XLI, 149, 152, 153; XLIV, 478.

OMN. Omnino neganda est Dei præscientia, quia inutiles facit omnes leges, oblationes, preces, exhortationes, etc. — RASP. S. Aug., XLI, 135; XLV, 1016.

OMN. Ad peccandum cogit Dei præscientia, siquidem necessario futurum est quod præscivit Deus. — RASP. Petr. Lombard., CXCI, 252, 253.

OMN. Præscios malos creare non deberet Deus, quia creatio ista nullatenus bona dici potest. — RASP. Petr. Lombard., CXCI, 240, 245.

PROVIDENTIA.

OMN. Omnia fortuito fiunt; ergo non est Dei providentia. — RASP. S. Aug., XXXII, 588; XXXVII, 1946; XXXVIII, 118; XL, 98; XLI, 153.

OMN. Si res humanas curaret Dei providentia, nemo industria sua uti deberet, quia aliquin contra Dei providentiam ageret. — RASP. S. Aug., LI, 574, 575.

OMN. Dubitare possumus an Deus providentiam suam erga suos servos exerceat, quia plures justi videntur a Deo absolute derelicti et liberis omnibus dimissi. — RASP. Petr. Chrysolog., LI, 629, 630, 614, 645.

OMN. Non est in hoc mundo providentia, quia cuncta aut casu fortuito aut sine ratione in illo reguntur. — RASP. S. Anselm., CLVIII, 222, 225, 858, 857.

OMN. Falli potest Dei providentia, quia potest homo aliter facere quam facit. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 712, 713.

OMN. Providentia Dei naturam rerum perimit, ac proinde liberum arbitrium tollit, siquidem series rerum mutari nequit. — RASP. Joan. Saresb., CXCLX, 445.

OMN. Necessitatem rebus imponit providentia, quia idem est ac scientia, præscientia, dispositio, prædestinatio,

quibus certe contraire non valemus. — RASP. Joan. Saresb., CXCLX, 444.

PURGATORIUM.

OMN. Non existit purgatorium, quia post mortem deo tantum supersunt, paradisi et inferni. — RASP. S. Cyr., III, 786, 787.

OMN. Non est locus medius celum inter et infernum, nec ergo purgatorium. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 141, 598.

OMN. Ignis non potest esse in purgatorio, alias purgatorium idem esset ac infernus. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 594; S. Julian., XCVI, 483, 484; Raban. Maur., CVII, 773, 930, 931.

PYTHONISSA.

OMN. Credenda sunt Pythonissæ oracula, quia verissima ac certissima sunt. — RASP. S. Philastrius, XII, 1153, 1156.

REDEMPTIO.

OMN. Fieri potuisset redemptio per personam aut humanam aut angelicam; ergo non necessario requirebatur Dei ipsamet persona ad redemptionem peragendam. — RASP. S. Anselm., CLVIII, 563, 566, 577, 447, 448, 449.

OMN. Per mortem Christi fieri non debuisset nostra redemptio, siquidem solo ipsius verbo fieri potuisset. — RASP. Hugo, CLXXV, 457.

OMN. Convenientiori modo fieri potuisset redemptio; ergo immerito per mortem Christi facta est. — RASP. Hugo, CLXXV, 457, 458.

OMN. De resurrectione non summopere nec tantum laudandus est Christus, quia per alienum nos redimere potuisset. — RASP. S. Bernard., CLXXXIV, 755, 754.

OMN. Non debuisset Christus ipse nos redimere, quia eligere potuisset modum alium convenientiorem. — RASP. Rob. Pullus, CLXXXVI, 710, 711, 1022, 1023.

RELIGIO.

OMN. E medio tollenda est omnis religio, quia non est homini necessaria. — RASP. Lactant., VII, 97, 114, 118; VI, 576, 589, 556, 616, 617.

RELIQUÆ.

OMN. Rejiciendæ sunt omnes reliquæ quia semper et fere semper falsæ sunt. — RASP. S. Gregor., LXXVII, 141, 702; Guibert., CLVI, 621, 622.

REPROBATIO.

OMN. Qui reprobat, de injustitia Dei semper conqueri potest, quia a Deo semper querendum est cur unus reprobetur, dum alter salvatur. — RASP. S. Aug., XXXIII, 821, 882, 660; XL, 120, 121, 122.

OMN. De iniquitate et crudelitate Dei semper conqueri potest reprobis, quia certe iniquus et crudelis est Deus qui creat reprobos quos damnandos fore præscivit. — RASP. S. Aug., XXXIII, 824, 825, 833, 660, 884.

RESURRECTIO.

OMN. Rejicienda est resurrectio, quia impossibilis omnino videtur; etenim requiretur ut Deus ex omnibus terræ partibus omnes vel minimas corporis partes congreget ac coadunet. — RASP. S. Philastr., XII, 1118, 1119, 1171, 1176; S. Hilari., IX, 402, 403, 672, 673, 948; Zachari., XX, 1091, 1092; S. Hieron., XXIII, 578, 579; XXIV, 675, 676; XLV, 443, 444; S. Aug., XXXVI, 786; XXXIX, 1622, 1623, 1631; XL, 193, 304; XLI, 780, 781; S. Petr. Chrysolog., LI, 561, 562, 363, 364; S. Maxim., LVII, 623, 624; Dionys. Exig., LXVI, 393; S. Gregor., LXXI, 540, 865, 1149, 1151; LXXV, 758, 759; LXXVI, 1054, 1058.

OMN. Resurrectio corporum, nec in Scripturis nec in traditione evidenter demonstratur; ergo rejicienda. — RASP. S. Hieronym., XXIII, 583, 586, 587.

OMN. Non admittenda est vera et realis resurrectio, quia per phantasmata fieri poterit. — RASP. S. Hieronym., XXIII, 510, 511.

OMN. Immerito asseritur Christum esse resurrectionem nostram, quia ipse reargere potuit quia alii resurgant. — RASP. Petrus Chrysologus, LII, 226, 227, 512, 513, 514.

OMN. Non omnes resurgent in novissimo die, quia illis qui in novissimo die vivent, in incorruptionem et immortalitatem sine reali morte immutabuntur. — RASP. S. Isid., LXXXIII, 1250, 1251.

ROMA.

OMN. Romana Ecclesia præstantiorem non habet dignitatem, vel auctoritatem quam aliae orbis Ecclesie; porro cunctarum communiter creditur. — RASP. Tertull., II, 153; S. Cyprian., III, 786, 816, 819, 1043, 1114; IV, 226, 227, 309, 310; S. Ambros., XVI, 943, 946; S. August., XXXIII,

781, 782, 785; S. Leo, LIV, 882, 885, 1049, 1050; Rather., CXXVI, 251, 252, 582, 586, 587, 656.

Qus. Eius concedant aliqui Petrum esse principem apostolorum, concedere tamen nolunt potestatem vel primatum ejus successoribus transisse, quia, inquit, in Scripturis, non constituitur filia transmissio. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 144, 146, 147, 154, 155, 10, 6, 1047.

Qus. Primatus Ecclesie non est prerogativa sedis apostolicæ essentialiter iherosolymis, quia illam non semper retinuit pontifex Romanus. — *Rasp.* S. Leo, LIV, 567, 568, 438, 459, 505, 506, 561, 562, 643, 644, 761, 762.

SACERDOTES.

Qus. Sunt qui negant sacerdotem a Christo accepisse potestatem dimittendi peccata, quia remissio peccatorum solius Dei est opus. — *Rasp.* S. Petr. Chryolog., LII, 456, 457, 458.

Qus. Sacerdotum coelibatus a pluribus impugnatur ut societati noxius et nulla lege præscriptus. — *Rasp.* Cassiod., LXXI, 932, 935.

Qus. Persuassum habet populus sacerdotem malum non consecrare sacramenta, quia obest ejus malitia. — *Rasp.* Agobard., CIV, 142, 143.

Qus. Immerito dicitur quod sacerdotes nihil exigere debeant pro sacramentorum administratione, quia nullus debet esse labor sine mercede. — *Rasp.* S. Ivo, CLXI, 45, 368.

Qus. Dicit nequit sacramenta aequalem vim habere a malo sicut a bono sacerdote celebrata, quia ministri bonitas aliquam saltem sacramento affert virtutem. — *Rasp.* Petr. Pictav., CCXI, 1078, 1074.

SACRAMENTA.

Qus. Nulla est sacramentorum Veteris et Novi Testamenti differentia, quia utraque eandem conferunt gratiam. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 867, 868; Petr. Pictav., CCII, 1146, 1147, 1227.

Qus. Nullum fuit antiquis jussis sacramentum regenerationis, quia sicut Scriptura apud ante Abrahamum et post eum aliquo corporali et visibili sacramento signarentur jussi vel parvuli eorum. — *Rasp.* S. Aug., XXXIII, 848; XLIV, 402, 403.

Qus. Si vetera fuerint sacramenta adhuc permanere debent, siquidem nec legem nec præcepta solverit Christus. — *Rasp.* S. Augustin., XLII, 557, 559; XLIV, 179, 185.

Qus. Dicit nequit quod iniqui sacramentalis participent, illaque realiter accipiant, quia alioquin dicendum esset participationem justis esse rem iniquitate. — *Rasp.* S. Aug., XXXVIII, 1002; XLII, 555, 556; XLIII, 294.

SACRIFICIA.

Qus. Nulla unquam Deo sacrificia offerenda sunt, quia sacrificia Judaeorum improbat Deus et omnino abolerit. — *Rasp.* Tertull., I, 1529; II, 510, 608, 806.

Qus. Sine jure aseritur sacrificium altaris idem esse ac sacrificium crucis, quia Christus in altari non crucigitur. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 381, 382, 387, 388.

SALUS.

Qus. Deus non vult omnes homines salvos fieri, siquidem non omnes salvantur. — *Rasp.* Petr. Lombard., CXCII, 337, 338.

Qus. Omnibus erit salus eterna, quia non potest Deus summe justus et misericors poena eterna illud punire quod est temporale. — *Rasp.* Haymo, CVIII, 947, 948.

Qus. Omnibus erit salus eterna, quia post longa tempora, finem habebunt damnatorum poenae. — *Rasp.* Haymo, CXVIII, 947, 948, 950, 951; Joannes Scotus, CXCII, 417, 418.

SALVATOR.

Qus. Dicit nequit quod Christus sit omnium hominum Salvator, siquidem plures damnantur quam salvantur. — *Rasp.* S. Aug., XXXII, 985, 986; XXXVIII, 641, 1322; S. Prosper., II, 84, 85, 627, 628, 683.

SANCTI.

Qus. Dicit non potest sanctos de nostra salute esse sollicitos, quia de nobis curam nullam habent, nec non aliunde juvare possunt. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 601, 602; III, 874, 875, 876; S. Gregorius, LXXI, 675, 910, 1181; S. Agobardus, CIV, 155, 154; Rutherius, CXXVI, 255, 256, 462, 465, 586, 589, 731, 755; Godofridus, CLXXIV, 922, 923.

Qus. Nihil omnino sciunt sancti, siquidem diem judicii, sinistri et salutem et damnationem nostram ignorant. — *Rasp.* Alanus, CCX, 574, 578.

SATISFACTIO.

Qus. Necessaria non sunt satisfactiones, quia satisfactio

tionibus non redimuntur peccata. — *Rasp.* S. Cyprian.; III, 814, 815; IV, 241, 242, 245.

Qus. Non credunt quidam quod ad remissionem peccatorum non necessario requiratur satisfactio, seu restitutio ablati, quia, inquit, sufficit ut peragantur alia bona opera. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 575, 576, 591, 593, 594.

SCRIPTURA.

Qus. Scripturarum exercitatio sola hominem salvum facit, ex multis Scripturarum locis. — *Rasp.* Tert., I, 489, 1299; II, 27, 810.

Qus. Rejiciendum est Vetus Testamentum quia locum ejus tenet Novum. — *Rasp.* S. Ambros., XIV, 291, 292, 293, 340.

Qus. Falso dicitur sequendum esse regulam ad interpretationem Scripturæ, siquidem, ex ipsam Scripturam, unicuique sufficit suum proprium sensum sequi sine regula. — *Rasp.* S. Hieronym., XXVI, 187, 188; XXXII, 181, 182; XXV, 34, 35, 402, 405, 574, 575; S. Aug., XXXIII, 222, 223; XL, 200; S. Gregor., LXXVII, 93, 400; LVIII, 289.

Qus. Sine jure dicitur Scripturam sacram litteris profanis excellentiorem esse, quia fastidiosa est lectio ejus et propter styli asperitatem abhorrenda. — *Rasp.* S. August., XXXII, 745, 803, 810; XXXIV, 65; XXXVIII, 30, 31.

Qus. Paucis penetrabilis est Scriptura, quia obscura est et quam clausa. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 512; XXXIV, 58, 65; XXXVI, 112, 159, 160, 415; XXXVII, 1169, 1360, 1803, 1917; XXXVIII, 849, 1257; XL, 56, 520, 559; XLI, 532; XLIII, 508; XLIV, 186.

Qus. Rejicienda sunt Scripturæ quia secum litigare videntur, et inter se conciliari nequeunt. — *Rasp.* Tertull., II, 23, 55, 652, 799; S. August., XXXVIII, 164, 180, 215, 285, 352, 371, 610, 740, 791.

Qus. In Scripturis sunt verba maledictionis, jurationis, obscenitatis, etc., ergo rejicienda. — *Rasp.* S. August., XXXVI, 88, 99, 100.

Qus. Probat nonnulli solum litteralem Scripturæ sensum accipiendum esse, quia, inquit, alii sensus nunquam tuto et sine dubio ad veritatem nos conducere valent. — *Rasp.* S. August., XXXII, 688; XXXIV, 68, 69, 257, 401, 430; XLIV, 257.

Qus. Scrutanda non sunt Scripturæ, quia scrutator Scripturarum est scrutator majestatis Dei, ac proinde ab illa opprimitur, ex Scripturis. — *Rasp.* Rupert., CLXVIII, 174, 175, 575, 574, 1232, 1253.

SERPENS.

Qus. Vituperandus videtur Moyses, quod in deserto simulacrum serpentis erexit, quia effigies ista ad idolatriæ titulum pertinet. — *Rasp.* Tertull., I, 667, 668; II, 64, 547.

SOL.

Qus. Solis insolitam, moriente Christo, defectionem negant quidam, quia præcæ diei nequit qualis fuerit ista solis defectio, nec quandoque acciderit, nec refertur a ceteris historicis. — *Rasp.* Tertull., I, 359, 401, 701; Lact., VI, 588, 610, 611.

SPECTACULA.

Qus. Christianis licet spectaculis adesse, ex illis contaminari nequeant. — *Rasp.* Tertull., I, 466, 650, 651, 655, 656; S. Cyprian., IV, 781, 782, 783; Lactant., VI, 707, 712, 715; S. August., XXXVII, 1918, 1919; XXXVIII, 85, 868; XLI, 44, 45; Cassiodorus, LXIX, 604, 605.

SPIRITUS SANCTUS.

Qus. Non credendum videtur quod Spiritus sanctus in apostolos et in Christum descendisse in specie ignis et columbæ; nam hoc locus imaginationis et parvulorum videtur esse. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 506, 507; S. Augustin., XXXIII, 717; XXXV, 1426, 2055; XL, 25, 502.

Qus. Spiritus sanctus dicitur donum, digitus Dei, charitas, gratia, etc., ergo non est Deus. — *Rasp.* S. August., XXXII, 1046, 1521; XXXIV, 111, 112, 616; XXXVIII, 447, 448, 1071; XL, 253, 654, 684; XLII, 30, 41; XLI, 378; S. Hildefonsus, XCVI, 126, 127, 158.

Qus. Si Spiritus sanctus sit Deus, saltem non est Pater et Filio conqualis, quia probatur non ejusdem esse substantiæ. — *Rasp.* S. August., XXXIV, 111, 112; XLII, 768, 797, 827, 828, 929.

Qus. Spiritus sanctus non est Pater et Filio conqualis; siquidem ab illis procedit, et ab utroque mitti dicitur. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 458; XL, 688; XLII, 686, 697, 755, 847, 908; XLIV, 531; XLV, 1052.

Qus. Spiritus sanctus Pater minor est quia Patrem adorasse et illum pro nobis interpellare dicitur. — *Rasp.* S. August., XLII, 756, 757; XLIV, 531; XLV, 1052.

On. Spiritus sanctus a Patre et a Filio simul non procedit, quia totus a Patre et totus a Filio procedere nequit. — RASP. S. Fulgent., LXV, 417, 418, 419, 574, 575, 780, 781.

On. Spiritus sanctus nihil aliud est quam flatus, siquidem ubique flatus comparatur. — RASP. Vigilius, LXII, 383, 385.

On. Spiritus sanctus apud Hebræos feminini est sexus, ergo. — RASP. S. Agobardus, CIV, 165, 164.

On. Falso dicitur peccatum in Spiritum sanctum esse irremissibile, quia, juxta fidem Christianam, nullum est peccatum de quo remissionem obtinere non possimus: — RASP. S. Leo, LIV, 206, 207, 405, 414.

On. Comprehendi non potest quomodo Spiritus sanctus ferretur super aquas in creatione mundi. — RASP. Abelardus, CLXXVIII, 1583, 1585.

On. De Filio non procedit Spiritus sanctus, siquidem, juxta Græcos, Spiritus sanctus de Patre procedit per Filium. — RASP. S. Anselmus, CLVIII, 506, 507, 508, 510; Petr. Pictaviens., CCXI, 914, 915.

SYMBOLUM

On. Non est probatur Symbolum ab apostolis nobis traditum fuisse, ergo non admitti videtur. — RASP. S. Gregor., LXXVIII, 569, 570, 571.

On. Non valet symbolum Nicænum quia in eo non prolata est processio Spiritus sancti a Filio, nec ibi est nomen Trinitatis. — RASP. S. Anselmus, CLXIII, 512, 515, 515, 518.

TENTATIO.

On. Sibi contradicit Scriptura circa tentationes, quia modo dicit: Tentavit Deus Abraham; et modo: Deus neminem tentat. — RASP. Eugypptus, LXII, 706, 707.

On. Vere et realiter in peccatum nos Deus iaducit, siquidem in oratione Dominica legitur: Et ne nos inducas in tentationem, id est, in peccatum. — RASP. S. August., XXXIII, 775, 948; XXXIV, 563, 612, 1262.

On. In tentationibus nimis magnam Deus dedit diabolo potestatem nos vincendi, nam ipse homo vix resistere potest. — RASP. S. August., XXXVI, 256, 745, 744; XXXVII, 1235, 1238; S. Anselmus, CLVIII, 496, 499, 525, 524, 599, 600, 601.

TRADITIO.

On. Non valet traditio Christianorum, quia constanti consuetudine non confirmatur. — RASP. Tertull., II, 51, 53, 54, 40, 80, 81, 270, 745, 755.

On. Nec divina, nec ecclesiastica, nec humana est traditio admittenda, quia nunquam securum sunt istæ traditiones. — RASP. S. Cyprian., III, 1129, 1130, 1136, 1158, 1187; S. August., XLIII, 265, 266, 288, 584; Rotherius, CXXXVI, 354, 340, 341, 342; Petr. Cantor., CLV, 255, 254, 255.

TRANSUBSTANTIATIO.

On. Transsubstantiationem negant plurimi, quia, inquit, in antiquis symbolis de illa non agitur. — RASP. Alanus, CCX, 358, 359, 360, 361.

On. Rejiciendum transsubstantiationis verbum, quia male exprimit conversionem eucharisticam. — RASP. Petrus Pictaviens., CCXI, 1246, 1247.

TRINITAS.

On. Rejicienda est Trinitas, quia illius distinctionem non sat evidenter ostendit Scriptura. — RASP. Tertull., II, 158, 164, 166, 166; S. Ambrosius, XV, 1537, 1566, 1567; Rotherius, CXXXVI, 206, 207, 648, 647.

On. Rejicienda est Trinitas, quia non satis eam probant Scripturæ passim Genesis in qua de Deo agitur. — RASP. S. Ambros., XVII, 511, 512, 515, 531, 532, 1001, 1005; S. Augustin., XLII, 941, 945, 947; Rupertus, CLXVII, 206, 207, 246, 247, 400, 401, 616, 617, 737, 758, 854.

On. Trina personarum distinctio non est in Trinitate admittenda, quia non docet Scriptura tres esse in uno Deo personas. — RASP. S. Augustin., XLII, 941, 945, 947.

On. Filius in Trinitate non dicendus est Patri æqualis, siquidem diligit Pater et Filius diligitur, testimonium perhibet Pater et Filius accipit. — RASP. S. August., XXXVII, 1740; XXXVIII, 775; XLII, 722, 754, 755.

On. Si æquales essent tres personæ, Filius non diceretur tantum virtus et sapientia Dei Patris, atque, etc. — RASP. S. August., XLII, 848, 925, 1066, 1060.

On. Si æquales essent tres Trinitatis personæ, eadem illis tribuerentur opera; atque, insuper Filius et Spiritus sanctus dicantur missi. — RASP. S. August., XXXVIII, 557, 490, 493; XLII, 464, 761, 818, 869.

On. Filius Dei non est in Trinitate Patri consubstan-

tialis, quia Pater, Filius major dicitur. — RASP. Cassiodorus, LXIX, 972, 1075.

On. Trinitatis personæ dicti nequeant æquales quia non omnia sunt illis communia; nam quæ de Patre, non eadem de Filio, et quæ de Filio non eadem de Spiritu sancto. — RASP. Boetius, LXIV, 1251, 1299, 1577, 1578.

On. Tota Trinitas non recipitur in Eucharistia, quia docet fides solum Christum esse in sacramento sui amoris. — RASP. S. Bernard., CLXXXIV, 785, 784.

UNITAS.

On. Unitatem non habet Ecclesia catholica, quia aliud ibi docet et aliud alibi. — RASP. S. Cyprian., III, 702, 711, 733, 788, 785, 790, 1046; IV, 548, 410, 411, 504.

UXORES.

On. Probare conantur quidem ipsi licitum esse, si cut olim fuit licitum patribus plures habere uxores. — RASP. S. August., XXXVIII, 547, 1064.

On. Libidinis arguuntur necessario sancti antiqui legis, quod plures habuerint uxores. — RASP. S. August., XXXIV, 76; XXXVIII, 545, 547; XL, 595; XLII, 429; Gilbertus, XLVI, 517, 518.

VERBUM.

On. Non credendum est Verbum carnem factum esse, quia fuisset in Incarnatione mutatum et a Deo Patre recessisset. — RASP. S. August., XXXV, 1689, 1690; XXXVIII, 105, 671, 674, 680, 687, 995, 1001, 1002, 1097.

On. Incarnatione mutatum est Verbum, siquidem carnem accipiendo ex Virgine Maria in carnem mutatum est. — RASP. S. August., XXXIV, 1048; XLII, 541, 177, 178; XXXV, 1978, 1979; XL, 187.

On. Non lucide dicitur Deum Verbo suo omnia portare, quia hæ voces realem non habent significationem. — RASP. Hugo, CLXXV, 610.

On. Admittenda sunt peccata irremissibilia, siquidem Verbum contra Spiritum sanctum neque in hoc sæculo neque in futuro dimittitur, ex Scriptura. — RASP. S. Fulgentius, LXV, 547, 548.

VISIO.

On. Patrem invisibilem, Filium vero et Spiritum sanctum visibiles sunt qui putant, quia Filios et Spiritus sanctos hominibus pluries apparuerunt; nondum autem apparuit Pater. — RASP. S. Augustin., XXXIII, 603, 605, 610, 619, 623, 635, 637.

On. Ii qui ad vitam resurgant, per corpus Deum visuri sunt, quia meritis eorum hoc tribuet Deus. — RASP. S. August., XXXIII, 619, 635; XLI, 791.

On. Ab impiis etiam videndus est Deus, quia a diabolo jam visus est. — RASP. S. August., XXXIII, 602, 607; XXXVIII, 104, 105.

On. Admittenda non est Dei visio, quia Scripturæ testimonia de videndo Deo sibi invicem adversantur et inter se conciliari nequeunt. — RASP. S. August., XXXIII, 603, 605.

On. Per corpus videndus est Deus, quia cum postea videbimus sicuti est, facie ad faciem. — RASP. S. August., XXXIII, 620, 635.

VITA.

On. Falso dicitur quod propter hominum peccata Deus fecerit breviores hujus vitæ dies, siquidem insigniores peccatores longiore petuntur vita. — RASP. S. Ambros., XIV, 1049, 1050.

VITIA.

On. Ad Deum non pertinent vitia nostra, alias ea posset et malis felicitatem non concederet. — RASP. S. Hieronym., XXV, 84, 85.

On. Persuasum habent plurimi quod vitia a voluntate hominis non oriuntur, quia illis resistere nequeant. — RASP. S. August., XXXIII, 561, 571; XXXIV, 605; XL, 19; XLIV, 266.

On. Porro falso dicitur quod propter vitia hominum brevior fuerit illorum vita post diluvium, quia istud nulli probatur. — RASP. Rupert., CLXVIII, 562, 563.

VOCATIO.

On. Vocatio misericordie Dei non est tribuenda, siquidem vocatur certissime qui Deum colunt et ipsi soli. — RASP. S. August., XXXVIII, 863, 861; XLIV, 965, 988.

On. Si misericordia Dei tribuenda sit vocatio, ergo destruitur participatio propriæ voluntatis, ergo tollitur meritum. — RASP. S. Augustin., XXXVII, 1508, 1509; XLIV, 240, 241.

On. Si vocatio misericordie Dei sit tribuenda, ergo

de vocatione nostra desperandum est, siquidem de misericordia Dei nunquam certiores esse possumus. — *Rasp.* S. August., XXXVIII, 1396.

VOLUNTAS.

Op. Contendant plurimi omnia sua delicta excusanda esse, quia, inquit, nihil sit in nobis sine Dei voluntate. — *Rasp.* Tertull., II, 915, 916.

Op. Nulla est voluntas humana, quia per Dei gratiam omnino adimatur. — *Rasp.* S. Philastrius, XII, 1232, 1233.

Op. Voluntatem suam in sua potestate non semper habet homo, siquidem aliquando illam mutare non valet, ut testatur Apostolus, qui ait se sentire in membris suis legem, etc., et hoc etiam fatetur S. Augustinus. — *Rasp.* S. Augustin., XXXII, 733, 738; XLIV, 530, 531.

Op. Malarum voluntatum auctor est Deus, siquidem ipsemet nostras preparat voluntates. — *Rasp.* S. Fulgentius, LXV, 157, 158, 171, 172.

Op. Voluntas Dei non est ut omnes salvi fiant, siquidem plures damnantur. — *Rasp.* S. Fulgent., LXV, 657, 658, Petrus Pictaviensis., CCKI, 707.

VOTUM.

Op. Votum Deo reddere non tenemur, quia semper conditionale est. — *Rasp.* S. Cyprian., IV, 732, 733; S. Anselmus, CLVIII, 591, 592, 688.

Op. Contendunt quidam votum non obligare, quia, juxta eos, in tantum censetur factum, in quantum illud implere valeamus. — *Rasp.* S. August., XXXIII, 486, 487, 1013; XXXIV, 744; XXXVII, 1058; XXXVIII, 799; XL, 468.

Op. Nunquam valet votum in tribulatione emissum, quia tunc non est liberum. — *Rasp.* S. Fulgent., LXV, 306, 307.

Op. Nunquam valet votum, quia minuit gratiam boni operis. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 401, 402, 403.

Op. Monachica vota a pluribus improbantur, atque procul ab illis rejiciuntur, quia iniquant libertatem homini adimunt et bono publico adversantur. — *Rasp.* S. Anselmus, CLVIII, 1162, 1163, 1171, 1172.

VULGUS

Op. Falsum est dicere quod stultum sit vulgus et credulum quia sepe et fere semper in populo aut in vulgo residet veritas. — *Rasp.* S. Cyprianus, IV, 573, 574.

LXI.

INDEX ALPHABETICUS

AUCTORUM QUORUM OPERA VEL OPUSCULA APOLOGETICA

IN INDICE SEQUENTI REFERUNTUR.

Abelardus abb.
Agobardus (S.).
Alanus de Insulis.
Alcuinus (B.).
Algerus scholast.
Ambrosius (S.), Mediol.
Anonymus sæculi XII.
Anselmus (S.), Cantuar.
Arnobius Junior.
Arnobius rhetor.
Augustinus (S.) Hippo.
Boetius philos.
Cassianus.
Celsus.
Constantinus imperat.
Cyprianus (S.).
Ebo Remensis.
Eckbertus abb.
Ennodius.
Eulogius (S.), Toletan.
Facundus.
Ferrandus.
Firmicus Maternus.

Florus diacon.
Fratr B. Reicherspergen.
Fredagius abb.
Fulgentius (S.).
Gerhobus venerab.
Gualterus de Castellione.
Guillelmus abb.
Herbertus de Boseham.
Hieronimus (S.).
Hilarius (S.) Pictav.
Hiklephonsus (S.) Toletan.
Hugo a S. Victore.
Hugo Lingonensis.
Hugo Rhotomagens.
Julianus (S.), Toletan.
Juvenens poeta.
Lactantius.
Lucifer Calaritanus.
Magnes presbyter.
Maximus (S.) Taurin.
Minutius Felix.
Paschasius diacon.
Paulinus (S.) Aquileiens.

Paulinus (S.) Nolan.
Paulus Alvarus.
Pelagius II, papa.
Petrus Damian. (S.).
Petrus Venerabil.
Phoebadius.
Prosper (S.) Aquitan.
Prudentius Aurelius.
Ratramnus.
Rathorius.
Richardus a S. Victore.
Robertus Pullus.
Rufinus presbyter.
Rupertus (S.) abb.
Salvianus.
Tertullianus.
Valerianus (S.).
Victorinus Afer.
Vigilius Tapsens.
Vincentius Lirinens.
Zachæus Christian.
Zeno (S.).

LXII.

INDEX APOLOGETICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM AUT ETIAM OPUSCULORUM APOLOGETICORUM

QUE IN PATROLOGIÆ CURSU RECENSENTUR USQUE AD SÆCULUM XII.

MONITUM.

Hoc in indice opera vel etiam opuscula apologetica particulari syntagmate connectere satagimus, ut quisvis lector cuncta quæ a Patribus Latinis ad defensionem et splendorem catholice religionis promulgata

fuere, in promptu habeat, et sic usu faciliori argumenta valde facilius comparare possit. Hunc Indicem in quatuor sectiones dividimus: I^a sectio generalis, complectens opera quæ ad vindictam religionis pertinent; II^a sectio apologetico-dogmatica, quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur; III^a sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem inducat; IV^a sectio individualis, quæ justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

I. Sectio generalis complectens opera quæ ad vindictam religionis attinent.

Apologeticus adversus gentes pro Christianis, in quo: Defensio et apologia Christianorum; vera eorum doctrina; eximii eorum mores, dum gentiles in omnia vitia se dant præcipites. Christiani non sunt læsæ majestatis divinæ vel humanæ culpabiles; nec causa cladum, nec fœdiorum, nec hostes reipublicæ. Dii gentium falsi et absurdi. Deorum imagines, templa, sacrificia quam vana et turpia. Tertullianus, I, 238. — Libri duo ad nationes, in quibus: Ex ignorantia procedit odium erga religionem Christianam; qui sciunt, odium desinunt; horrenda et absurda sunt crimina quibus Christiani insectantur. Justificatio eorum de accusatione avaritiæ, luxuriæ et improbitatis. Gentiles vero de istis criminibus rei; origo, vanitas, absurditas et infamia deorum ethnicorum; cur Christianorum nomen in crimen vertitur, Tertullianus, I, 539. — Liber ad Scapulam, ubi: Christiani sunt innocentes, dum gentiles ipsi vere offendunt in quo illos falso reprehendunt. Non scititios et absurdos deos adorant, sed unicum Deum. Nunquam reperti sunt in seditionibus eo tempore; sincere honorant imperatorem; patienter tolerant supplicia. Nihil iniquius jubere Christianos omnibus virtutibus navantes operam, occidi gladio et etiam conburi. Quidquid agit scapula, non deficiet Christianorum secta quæ tum crescit cum cædi videtur. Vera et divina religio quam tam constantes reddit martyres inter quolibet supplicia, Tertullianus, I, 697. — Liber ad Demetrianum, in quo: Christiani nec defensi nec auditi, et tamen condemnati ostenduntur. Non sunt publicæ calamitatis causa. Illæ publicæ clades ex falsorum deorum cultu, S. Cyprianus, IV, 545. — Liber de idololorum vanitate, in quo: Idololatriæ origo; deorum gentiliū absurditas. S. Cyprianus, IV, 563. — Epistola de exhortatione martyrii, in qua: Idola dii non sunt; crimen idololatriæ; Deus solus colendus, S. Cyprianus, IV, 631. — Octavius, vel liber apologeticus, in quo: Absurditas cultus falsorum deorum, quorum dies natales, tristes exitus, fata, actiones nefandæ et finis noscuntur. Obscuri, crudeles et ridiculi ritus in eorum mysteriis. Auspicia, auguria, quam stulta et superstitiosa. Tribuunt falsa crimina Christianis. Longe repellenda est ab eis accusatio sacrilegii, stupri, incestus; nonquam infantes immolant. Convivia eorum sobria et pudica. Vera eorum religio et sunt rejicienda gentiliū superstitiones. Ethnici turpius criminibus convincuntur, Minucius Felix, III, 251. — Libri apocritici, quibus religio Christiana stabilitur et justificatur contra quendam philosophum, Magnæ presbyt., V, 346. — Libri disputationum adversus gentes, in quibus: Religio christiana non est rejicienda ut nova; Paganismus non sicut religio christiana ante 2000 annos existit; Christiani nihil novum adorant; non sunt calamitatum causa; falsa divinitas deorum ethnicorum. Absurdæ opiniones gentiliū de diis; eorum vitia; turpitudine et falsitas uniuscujusque dei eorum; simulacra, auspicia, oracula, quam vana et contemnenda. Exigua philosophorum scientia; dissensio eorum et variæ opiniones; comparatio Christianorum et ethnicorum opinionum; hinc patet Christianos pios esse, gentiles vero dementis impietatis, Arnobius, V, 714. — Liber de falsa religione, ubi: De falsis diis, origo erroris; de philosophis et falsa sapientia; præcepta philosophica perum conformant; vera sapientia in religione, Lactantius, VI, 110. — Liber de divinis institutionibus, in quo: Falsa est deorum ethnicorum divinitas; origo et turpis vita istorum deorum; obscenissima illorum festa; omnes satis recentes sunt; simulacra ridicula; oracula et auguria ex dæmonum præstigiis. Philosophorum sententia se invicem distinguuntur. Philosophia multitudinem fugit, sed facile est invenire doctrinam celestem in religione christiana. Vera sapientia non in multorum deorum cultu sed in vera religione; nulla etiam justitia possibilis apud falsorum deorum cultores; existit solum in vera religione, Lactantius, VI, 1019. — Liber de errore profanarum religionum, ubi: Elementa non sunt dii nec principia rerum; ex cultu elementorum ad alias superstitiones transierunt ethnici; absurditas et turpitudine uniuscujusque illorum deorum; vanitas idololorum; signa et symbola in cultu idololorum ridicula et abjicienda. Imperatores debeant ad idolorum

sacra penitus delenda accedere; de iis exstirpanda mandatum, Firmicus Maternus, XII, 981. — Liber de vera religione, in quo: Vera religio non reperitur apud paganos, neque in secta ista, præterquam in Ecclesia catholica. Divina œconomia erga humanam salutem; duplici via Deus humanæ salutis consulit, auctoritate credentis, ratione intelligentis, S. Augustinus, XIV, 918. — Apologia contra paganos, in qua: Non ita cæci sunt et ordinantur; idola non sunt dii, nec elementa, neque stellæ, S. Maximus Taurin., LVII, 781.

II. Sectio apologetico-dogmatica quæ ad quoddam punctum vel dogma fidei refertur.

Defensio veræ fidei de existentia et unitate Dei. Tertullianus, apologeticus, I, 539. De testamento ultimo, I, 607. De idololatria, I, 661. — Minutius Felix, Octavius, III, 251. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545. De exhortatione martyrii, IV, 631. — Arnobius Rhetor, adversus gentes libri septem, V, 714. — Lactantius, de falsa religione, VI, 110. — Robertus Pullus, Sententiarum lib., (CLXXXVI, 625).

Defensio veræ fidei de trinitate unius Dei. Tertullianus, in Apologetico, I, 539. — S. Cyprianus, liber de idololatriæ vanitate, IV, 563. — S. Hilarius Pictav., libri de Trinitate, X, 26. — Arnobius Junior, De Deo uno et trino, LIII, 259. — Vigilii Tapsens, contra Marivadum, LXII, 96. — Boetius, quomodo Deus sit unus et trinus, LXIV, 1247. — S. Fulgentius, De Trinitate, LXV, 485; contra Pintum, testimonia de SS. Trinitate, LXV, 254. — Robertus Pullus, lib. Sententiarum, CLXXXVI, 625. — Anonymus sæculi XI, ex Genesi probat SS. Trinitas; CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos; sunt tres personæ in Deo testimonia, probationes, auctoritates quibus demonstratur trinam esse Deitatem, CCX, 503.

Deus creator est omnium; non sunt duo principia. Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, VII, 79. — S. Augustinus, libri duo de Genesi, contra Manichæos; vindicatur Genesis et defenditur contra errores et falsas interpretationes Manichæorum, XXXIV, 172. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 503.

Providentiæ Dei existentia asseritur. Minucius Felix, Octavius, III, 251. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinarum institutionum septem libris, VI, 1019; De ira Dei, et de bonis et malis in rebus humanis, VII, 79. — Salvianus, De gubernatione Dei, LIII, 29. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXII, 788. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXII, 457. — Robertus Pullus, Sententiarum libri, CLXXXVI, 625.

Divinitas Christi probatur, et justificatur fides in Christum Deum. Tertullianus, Apologeticus, I, 539. — S. Cyprianus, liber ad Demetrianum, IV, 545; liber de idololorum vanitate, IV, 563; liber adversus Judæos, IV, 919. — Arnobius, liber adversus gentes, V, 369. — Celsus, De Judæica incredulitate, VI, 49. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Constantinus Imper., Conciones, VIII, 521. — Victorinus Afer, De generatione divini Verbi, VIII, 905. — S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 9. — S. Zeno, De Genesi, XI, 9. — Lucifer Calaritanus, Pro S. Athanasio, XII, 817. — S. Phobadius, liber contra Arianos, XX, 15. — Zachæus Christian., conclusiones, 1071; Altercatio inter Theophilum, etc., XI, 1079. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — S. Maximus Taurin., contra Judæos, LVII, 795. — Aurelius Prodestus, Apophthegm., LX, 923. — Vigilii Tapsens, contra Eutychetum, LXII, 95; Tractatus de fide Nicæna, 466. — S. Fulgentius, Ad Trasimundum, LXV, 225; De fide catholica adversus Pintum, 254. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 159. — B. Alcuinus, libelles adversus Felicem, C, 319. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 29. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Venerabil., contra Judæos, CLXXXIII, 509. — Hugo Rothomagensis, contra hæreticos, CCIII, 1257. — Gerhohus abb., CCIV, 1074. — Anonymus sæculi XII, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, contra Judæos, CCX, 505.

Christus incarnatus est, et vere factus est homo. Tertullianus, De vera Christi carne, II, 9. — S. Cyprianus, liber adversus Judæos, V, 9. — Arnobius, De incarna-

tione adversus gentes, V, 369. — Leontius, De falsa religione, VI, 110. — Constantinus Imper., conciones, VIII, 328. — Zachæus Christian., consultationes, XX, 107. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Arnobius Junior, De Deo uno, etc., LII, 239. — S. Maximus Taurin., contra Judæos, LVII, 795. — Vigilius Tapsens., contra Eutycheten, LXII, 93. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1345. — S. Fulgentius, ad Trasimundum, LXV, 235; De fide catholica adversus Pintum, 234. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 847. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 529. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. — B. Alcuinus, libellus adversus Felicem haresim, C, 85. — S. Agobardus, liber adversus Felicem, CIV, 259. — Paulus Alvarus, Apologia vera fidei de humanitate Christi, CXI, 585. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 81. — S. Anselmus Cantuar., Cur Deus Homo, CLVIII, 299. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 298. — Petrus Venerabil., Contra Judæos, CLXXXIX, 509. — Hugo Rothomag., Contra hereticos, CXII, 1257. — Gerbodus abb., De gloria Filii hominis, CXIV, 1074. — Frater B. Reichersperg., Fragmentum contra Formicorum, CXCV, 1529. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 601. — Anonymus sæculi xii, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCLX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 305.

Dei unitas et processio Spiritus sancti. Zachæus Christian., consultationum lib., XX, 1071. — Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9. — Vigilius Tapsens., Contra Eutycheten, LXII, 549. — Boetius, De unitate Trinitatis, LXIII, 1284. — S. Fulgentius, De fide catholica adversus Pintum, LXV, 234. — S. Anselmus, De processione Spiritus sancti, CLVIII, 245. — Robertus Pullus, Sententiarum liber, CLXXVI, 635. — Anonymus sæculi xii, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749.

B. Maria semper virgo fuit et intemerata. Cassianus, De incarnatione, L, 9. — S. Hildefonsus Tolet., De virginitate B. Mariæ, XCVI, 58. — Gerbodus abb., De gloria Filii hominis, CXIV, 1162. — Anonymus sæculi xii, Tractatus adversus Judæum, CCIII, 749.

B. Maria vere est Mater Dei. S. Hilarius Pict., Apologetica, etc., X, 9. — Cassianus, De incarnatione, L, 9. — Boetius, De persona et duobus naturis, LXIII, 1345. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 847. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, C, 119. — S. Agobardus, Liber adversus Felicem, CIV, 29. — Hugo a S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 298. — Hugo Rothomag., Contra hereticos, CXII, 1257. — Gerbodus Vener., De gloria Filii hominis, CXIV, 1162. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus sæculi xii, Adversus Judæum, CCIII, 749. — Alanus de Insulis, Contra Judæos, CCX, 319.

Pro defensione trium capitulorum argumenta et justificatio. Facundus, defensio trium capitulorum, LXVII, 847; Epistola fidei catholica in defensione trium capitulorum, 559. — Ferrandus, Epistola ad Pelagium, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., de tribus capitulis, XLIV, 537. — Pelagius II, papa, Epistola ad Etlam episc., in qua fidem Romanæ Ecclesiæ de tribus capitulis defendit, LXXII, 709.

Prophetiarum expletio probatur. Lactantius, de divinis institutionibus, VI, 110. — Constantinus Imper., Conciones, VIII, 321. — Zachæus Christian., Altercatio, etc., XI, 1089. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 795. — Richardus a S. Victore, De Emmanuele, CXCVI, 603. — Anonymus sæculi xii, Adversus Judæum, CCIII, 749. — Gualterus de Castellione, Contra Judæos, CCLX, 421.

Existencia et unitas verae Ecclesiæ asseritur. S. Cyprinus, De unitate Ecclesiæ, IV, 494. — Hugo Rothomagensis, Contra hereticos, CXII, 1257. — Alanus de Insulis, Contra hereticos, CCX, 529.

Prædestinatio vera probatur et defenditur. Lactantius, De ira Dei, VII, 79. — S. Prosper Aquit., Responsiones, I, 177; De gratia et libero arbitrio, 479. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. — S. Fulgentius, De veritate prædestinationis, LXV. — Florus diac., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 457.

Immortalitas futura; premia bonorum; poenæ malis reservatæ. Tertullianus, De testimonio animæ, I, 607. — Minucius Felix, Octavius, III, 193. — S. Cyprinus, Liber de mortalitate, IV, 385; De exhortatione martyrii, IV, 551. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110; De divinis institutionibus, VI, 1019; De ira Dei, 79. — Boetius, De consolatione philosophiæ, LXIII, 786. —

Resurrectio mortuorum asseritur et probatur. Tertullianus, in Apologetico, I, 559. — Minucius Felix, in Octavio, III, 193. — S. Cyprinus, Contra Judæos, IV, 679. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Zachæus Christian., Lib. consultationum, XX, 1071. — Florus diac., Adversus Joannem Scotum, CXIX, 101. — Alanus de Insulis, CCX, 505.

Regeneratio per baptismum; parvuli etiam baptizandi. Petrus Vener., Contra Petrobrosianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, Contra hereticos, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Sacramenta prosumt fidelibus; potestas ligandi atque solvendi divinitus tradita. S. Cyprinus, Liber de lapsis, IV, 461. — Petrus Vener., Contra Petrobrosianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, Contra hereticos, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Corpus et sanguis Christi sunt realiter in sacramento Eucharistiæ. Florus diac., contra Amalarium, CXI, 71. — Ratramnus, De corpore et sanguine Domini, CXII, 9. — Hugo Lingonens., Tractatus de corpore et sanguine Domini, CXII, 1528. — D. Algerus Scholast., De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 1637. — Petrus Vener., Contra Petrobrosianos, CLXXXIX, 618. — Gerbodus Vener., De gloria Filii hominis, CXIV, 1074. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Christus vere resurrexit. S. Cyprinus, Adversus Judæos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De falsa religione, VI, 110. — S. Maximus Taurin., Contra Judæos, LVII, 795. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 305.

Ecclesiæ infallibilitas, primatus, hierarchia. S. Cyprinus, De unitate Ecclesiæ, IV, 493. — Facundus, Epistola, LXVII, 547. — Pelagius II, papa, Epistola ad Etlam, LXXII, 706.

Templa necessaria; sacrificia, orationes, elemosynæ prosumt vivis et mortuis. S. Cyprinus, Adversus Judæos, IV, 679. — Arnobius Rhetor, Adversus gentes, V, 369. — Lactantius, De divinis institutionibus, VI, 1019. — Ratramnus, Contra Græcorum opposita, CXI, 9. — Petrus Vener., Contra Petrobrosianos, CLXXXIX, 618. — Hugo Rothomagensis, CXII, 1257. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, Adversus Valdenses, CCX, 505.

III. Sectio apologetico-polemica, quæ adversus talem talemve errorem veritatis demonstrationem indicat.

NOTA. In hoc articulo, ut facilius quæsitæ reperiantur, hæreses vel hereticos ordine alphabetico exhibemus; sic adversus

ABELARDUM, Guillelmus abb., Liber adversus Abelardum, CLXXX, 251; Disputatio Catholicorum adversus dogmata Abelardi, 283.

AMALARIUM, Florus diac., Opusculum, I, CXIX, 71.

ANIANOS, S. Hilarius Pictav., De Trinitate, X, 25; Apologia de synodis, 479; Lib. ad Constantium Augustinum, 558. — Lucifer Calaritanus, Ad Constantium Imperatorem, XIII, 884. — Juvenius, XIX, 585. — S. Augustinus, XXXIII, passim. — Joannes Casianus, De incarnatione, L, 9. — Vigilius Tapsens., Dialogus contra Arianum, LXII, 135; Contra Mariadum, 354; Tractatus de fide Nicæna, 468; Contra Palladium Arianum, 434. — S. Fulgentius, Contra Arianos, LXV, 205; Contra Sermonem Fastidiosum Ariani, 509; Adversus Pintum, 254.

CATHAROS, Paulus Alvarus, Indiculus luminosus, CXII, 515. — Eckbertus abb., Adversus Catharos, CXCV, 9. — Alanus de Insulis, Contra hereticos, CCX, 505.

DONATISTAS, S. Augustinus, Epistolæ variae, XXXIII, passim.

ELIPANDUM, S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacro-syllabus, XCIX, 159.

EUTYCHETEN, Vigilius Tapsens., Lib. Contra Eutycheten, LXII, 95. — Boetius, De duobus naturis contra Eutycheten, LXIII, 1345. — Facundus, Contra Eutychetianum, LXVII, 559. — Ferrandus, Epistola, LXVII, 921. — S. Julianus Tolet., De tribus capitulis, XCVI, 159. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 329.

FELICEM ORGELLITANUM, B. Alcuinus, Libellus contra Felicem, C, 119. — S. Paulinus Aquileiens., contra Felicem, XCIX, 209. — S. Agobardus, Adversus Felicem, CIV, 29. — Gerbodus Vener., Lib. contra duas hæreses CXIV, 1162.

FREDEGISMUS, S. Agobardus, Epistola ad Fredegisum abbatem, CIV, 299.

GUILLELMUS DE CONCHIS, Guillelmus abb., De erroribus Guillelmi de Conchis, CLXXX, 254.

HAERESIS IN GENESE, Tertullianus, Liber de praescriptionibus, II, 9. — S. Vincentius Lirinensis, Commonitorium, L, 657. — Abelardus, Lib. adversus haereses, CLXXVIII, 1823.

INVIDELES, PAGANOS, Tertullianus, Ad nationes, II, 9. — S. Cyprianus, Lib. ad Demetrianum, IV, 545; De idolorum vanitate, 563. — Arnobius, Lib. adversus gentes, V, 369. — Firmicus Maternus, De errore profanarum religionum, XII, 981. — S. Augustinus, Epistola adversus paganos, XXXIII, passim. — Alanus de Insulis, Contra paganos, CCX, 519.

JOANNEM HIEROSOLYMITANUM, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, 537.

JOANNEM SCOTUM, Florus diac., Adversus Scotum, CXIX, 101.

JOVINIANUM, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, passim; Libri duo contra Jovinianum, XXII, 211.

JUDEOS, S. Cyprianus, Lib. adversus Judeos, IV, 679. — Celsus, De Judaica incredulitate, VI, 49. — Zachaeus Christian., Allectatio, etc., XX, 1091. — S. Maximus Taurin., Contra Judeos, LVII, 795. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51. — Petrus Vener., Contra Judaeos, CLXXXIX, 509. — Anonymus saeculi XII, Adversus Judaeos, CCIII, 807. — Gualterus de Castellione, Contra Judaeos, CCIX, 421. — Alanus de Insulis, Contra Judaeos, CCX, 329.

LUCIFERIANOS, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, passim. MACEDONITUM, Paschasius diac., De Spiritu sancto, LXII, 9. — S. Fulgentius, De fide adversus Pintum, LXV, 718. — S. Anselmus Cantuar., De processione Spiritus sancti, CLVIII, 235. — Hugo Rothomag., Contra haereticos, CXIII, 1257. — Anonymus saeculi XII, Adversus Judaeum, CCIII, 749.

MANICHEOS, Victorinus Afer, Contra duo principia Manicheorum, VIII, 993. — Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Augustinus, Lib. duo de Genesi contra Manicheos, XXXIV, 374; Epistolae contra Manicheos, passim. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 923. — Vigilus Tapsens., Lib. contra Eutycheten, LXII, 149. — Alanus de Insulis, De fide catholica, CCX, 303.

MONTANISTAS, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, 142. — Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079.

NESTORIANOS, Boetius, De persona, etc., contra Nestorium, LXIII, 1345. — S. Fulgentius, Contra Fastidium, LXV, 509. — Facundus, De defensione, etc., LXVII, 847. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, CXIX, 151. — B. Alcuinus, Libellus adversus Felicem, CI, 85. — Hugo de S. Victore, De Verbo incarnato, CLXXVII, 245. — Richardus a S. Victore, De Emmauele, CXCVI, 659. — Anonymus saeculi XII, Adversus Judaeum, CCIII, 749.

NOVATIANOS, S. Cyprianus, Liber de disciplina, IV, 819. — Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1099. — S. Hieronymus, Epistolae, XXII, passim. — S. Augustinus, Epistolae, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 527.

ORIGENISTAS, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, passim.

PATRIPASSIANOS, Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 923. — Vigilus Tapsens., Dialogus, LXII, 539. — S. Fulgentius, Epist. ad Trasimundum, LXV, 419. — S. Paulinus Aquileiens., Libellus sacrosyllabus, ICIX, 159.

PELAGIANOS, S. Hieronymus, Epistola adversus Pelagianos, XXII, 41 et passim. — S. Augustinus, Epistolae, XXXIII, passim. — S. Prosper Aquitan., Responsiones, LI, 177. — S. Fulgentius, De veritate praedestinationis, LXV. — Florus diac., Adversus Joann. Scotum, CXII, 101. — Rupertus abb., De voluntate Dei, CLXIX, 457.

PETROBRUSIANOS, Petrus Vener., Adversus Petrobrusianos, CLXXXIX, 709. — Gerhohus Vener., Contra duas haereses, CXCI, 1162. — Alanus de Insulis, Contra haereticos, CCX, 509.

PROTIGIANOS, Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — Vigilus Tapsens., Dialogus, LXII, 535.

PRISCILLIANISTAS, S. Augustinus, Epistolae, XXXIII, passim. — S. Fulgentius, De veritate praedestinationis, LXV.

SABELLIUM, Zachaeus Christian., Consultationum Lib., XX, 1079. — S. Maximus Taurin., Epistolae, LVII, 922. — Vigilus Tapsens., Dialogus, LXII, 153. — S. Petrus Damian., Opusculum I, CXLV, 51.

SARACENOS, Petrus Vener., Contra Mahumetanos, CLXXXIX, 675. — Alanus de Insulis, De fide catholica contra Mahumetanos, CCX, 334.

UNIONISTAS, Prudentius Aurelius, Apotheosis, LIX, 923. — S. Fulgentius, De fide catholica, LXV, 527.

VIGILANTUM, S. Hieronymus, Epistolae, XXII, passim; Lib. contra Vigilantem, 539.

WALDENSES, D. Algerus, Refutatio Waldensium, CLXXX, 739. — Hugo Rothomag., Contra haereticos, CXIII, 1257. — Alanus de Insulis, Lib. contra Waldenses, CCX, 305.

Qui plura de istis et ampliora optaverit specialem ad id Indicem de haeresibus.

IV. Sectio individualis, quae justificationem seu apologiam cujusdam hominis ostendit.

Apologetica pro libro De synodis, S. Hilarius Pictav., I, 546. — Apologia pro S. Athanasio, Lucifer Calaritanus, XIII, 699; Defensio S. Athanasii, 718. — Apologia David, S. Ambrosius Mediol., XIV, 887. — Apologia in S. Hieronymum, Rufinus presb., XII, 544. — Apologia adversus Libros Rufini, S. Hieronymus, XXII, 597. — Apologia pro S. Valeriano, S. Valerianus, LI, 757. — Apologia Theodosii imperatoris, S. Paulinus Nolan., LXI, 9. — Apologetica pro synodo, Ennodius, LXII, 185; pro Symmacho papa, 199. — Liber apologeticus martyrum, S. Eulogius Tolet., CXV, 851. — Apologeticum pro sua defensione, Ebbu Remensis, CXVI, 11. — Apologia ejus libri de corpore et sanguine Domini, Rattramus monac., CXXI, 9. — Liber apologeticus pro sua defensione, Rotherius, CXXXVI, 639. — Liber apologeticus contra Gantionem, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 247. — Responsio Abelardi contra calumnias, Abelardus, CLXXVIII, 1509. — Epistolae apologeticae de S. Thoma Cantuariensi, Herbertus de Boseham, CXC, 1415.

LXIII.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM AUCTORUM

QUORUM OPERA VEL OPUSCULA POLEMICA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abelardus, Rugens. abb. — Adversus haereticos in genere, CLXXVII, 1825. — Adversus Judaeos, CLXXVII, 1611.

Adelmannus, episc. Brixlensis. — Adversus Berengarium, CXI-III, 1289.

Agobardus, Lugdun. episc. — Adversus haereticos in genere, CIV, 29, 130. — Adversus Judaeos, CIV, 69, 77, 99, 107, 359. — Adversus leges impias et damnabiles vulgi opinionones, CIV, 115, 249.

- Alaas de Insulis.**—Adversus hæreticos in genere, CCX, 305.
- Ambrosius (S.), Mediolan. archiep.**—Adversus Arianos, XVII, 519.
- Amulo, Lugdun. episcop.**—Adversus Judæos, CXVI, 111.
- Anastasius I, papa.**—Adversus Origenistas, XX, 68; XXII, 772.
- Asselmus (S.), Cantuar. archiepiscop.**—Polemica in genere, CLVIII, 242, 247, 547, 551. —Adversus Græcos, CLVIII, 265, 541. —Contra philosophos, CLVIII, 259.
- Anselmus, Lucens. episc.**—Polemica in genere, CXLIX, 443.
- Antonius, poeta.**—Adversus gentes, V, 261.
- Arno, præposit. Reichersperg.**—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXIV, 1539.
- Arnobius Afer.**—Adversus gentes, V, 718.
- Arnobius Junior**—Adversus Arianos, LIII, 259.
- Augustinus (S.), episc. Hipponeus.**—Adversus Academicos, XXXII, 905, 959. —Adversus Arianos, XXXIII, 748, 1038, 1049, 1051, 1052; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 1795, 1830; XXXVIII, 534, 661, 671, 769, 775; XXXIX, 1495, 1689; XLII, 683, 709, 745, 819, 1117. —Adversus Coelestium et Coelestianos, XXXIII, 928; XLV, 1611. —Adversus Donatistas, XXXIII, 94, 129, 152, 151, 159, 175, 189, 191, 194, 196, 223, 224 et seqq., 235, 240, 265, 296, 302, 309, 331, 357, 386, 596, 404, 405, 421, 437, 487, 509, 510, 535, 577, 585, 590, 755, 792, 939; XXXV, 1408, 1414, 1425, 1458, 1466, 1471, 1484, 1492, 1497 et seqq.; XXXVI, 151, 188, 229, 307, 542, 565, 585, 451, 628, 675; XXXVII, 1061, 1227, 1238, 1295, 1596, 1618, 1739, 1884, 1915, 1919; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 559, 559, 595, 628, 650, 720, 760, 765, 886, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1251, 1254, 1296, 1519; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 301, 235, 306, 616, 711; XLIII, 25, 55, 107, 245, 391, 445, 595, 615, 651, 689, 697, 707, 765, 775. —Contra hæreticorum somnia in genere, XLII, 21, 605, 1101. —Adversus Judæos, XLII, 51, 1117, 1151. —Adversus Manichæos, XXXII, 639, 868, 1231, 1509; XXXIII, 272, 1053; XXXIV, 121, 173; XXXVIII, 25, 28, 100, 526, 825, 994, 1122; XL, 290, 549; XLII, 95, 111, 129, 175, 207, 519, 551, 577, 1159, 1165. —Adversus Novatianos, XXXIII, 1086 et seqq. —Adversus Origenistas, XLII, 669. —Adversus Pelagianos, XXXIII, 558, 596, 675, 674, 730, 741, 758, 762, 761, 772, 774, 779, 785, 796, 832, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLIV, XLV, per totum. —Adversus Priscillianistas, XXXIII, 1054; XLII, 669.
- Balduinus, Cantuar. archiepisc.**—Adversus Catharos, CCIV, 777.
- Berengarius, Narbon. vicecomes.**—Polemica in genere, CXLIII, 909.
- Bernardus (S.) Claravall. abb.**—Adversus Abelardum, CLXXXII, 1019, 1053.
- Bernardus, abb. Fontis Calidi.**—Adversus Waldenses, CCIV, 795.
- Bernoldus.**—Adversus Berengarium, CXLVIII, 1455.
- Candidus Arianus.**—Pro Arianis, VIII, 1015, 1035.
- Celsus.**—Adversus Judæos, VI, 49 et seqq.
- Cerealis, Castell. episcop.**—Adversus Arianos, LVIII, 757.
- Celestinus I, papa.**—Adversus Nestorianum, L, 458, 866.
- Commodianus Afer, poeta.**—Adversus Gentes, V, 301.
- Cyprianus (S.), Carthag. episc.**—Adversus Judæos, IV, 910, 919. —Adversus Novatianos, IV, 465, 494, 545, 565.
- Dionysius, Liddens. episc.**—Adversus Origenistas, XXII, 771.
- Dionysius, papa.**—Adversus Sabellianos, V, 109.
- Durandus, Troarn. abb.**—Adversus Berengarium, CXLIX, 1575.
- Ekkbertus, Schonang. abb.**—Adversus Catharos, vel Neo-Manichæos, CXCV, 11.
- Elipandus, Tolet. episc.**—Adversus Migetium, XCVI, 859.
- Ermengaudus.**—Adversus hæreticorum somnia, CCIV, 1255.
- Eusebius Bruno, Andegav. episc.**—Adversus Berengarium, CXLVII, 1201.
- Evagrius.**—Adversus Judæos, XX, 1160.
- Erodus, Upsal. episc.**—Adversus Manichæos, XXXI, 1235.
- Facundus, Hermian. episc.**—Adversus Eutychen, LXVII, 537, 684.
- Faustus, Rhegiens. episc.**—Adversus Nestorianos, LVIII, 853. —Adversus Pelagianos, LVIII, 783, 856.
- Florns, Ingdon. diac.**—Adversus hæreticos in genere, CXIX, 71, 101.
- Fulbertus, Carnot. episc.**—Adversus Judæos, CXLI, 505.
- Fulgentius, Ruspens. episc.**—Adversus Arianos, LXV, 507.
- Gaufridus, Claravall. abb.**—Adversus Gilbertum Porretanum, CLXXXV, 587, 595.
- Gennadius, Mas-II. presbyt.**—Adversus hæreticos in genere, LVIII, 979.
- Gerhobus, Reichersperg. præposit.**—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXIV, 1162.
- Gislebertus Crispinus, Westmonast. abb.**—Adversus Judæos, CLIX, 1105.
- Gualterus de Castellione.**—Adversus Judæos, CCIX, 425.
- Gualterus, S. Victoris Parisiens. prior.**—Adversus hæreticorum somnia, CXCI, 1127.
- Gulbertus, abb. de Novigento.**—Adversus Berengarium, CLVI, 527. —Adversus Judæos, CLVI, 490.
- Guillelmus, abb. S. Theoderici.**—Adversus Abelardum, CLXXX, 249, 265.
- Guillelmus de Campellis, Catalaun. episc.**—Adversus Judæos, CLXIII, 1045.
- Heribertus monac.**—Adversus Petragoricos, CLXXXI, 1721.
- Hieronimus (S.), presbyt.**—Adversus Joannem Hierosolymitarum, XLIII, 555. —Adversus Jovinianum, XXII, 405 et seqq.; XLIII, 211. —Adversus Luciferianos, XLIII, 155. —Adversus Montanistas, XLII, 474. —Adversus Novatianos, XLII, 477. —Adversus Origenistas, XLII, 606, 607, 756, 744, 754, 755, 758, 769, 1059. —Adversus Pelagianos, XLII, 1147, 1164, 1163, 1179, 1180; XLIII, 495. —Adversus Rufinum, XLIII, 597. —Adversus Vigilantium, XLII, 602, 906; XLIII, 557.
- Hilarius (S.), Pictav. episc.**—Adversus Arianos, X, 26, 479, 555, 571, 606, 755.
- Hildephonsus (S.), Tolet. episc.**—Adversus hæreticos in genere, XCVI, 55.
- Hincmarus, Remens. archiep.**—Polemica in genere, CXXVI, 279. —Contra philosophos hæreticos, CXXV, 50, 66.
- Honorius, Augustodun. episc.**—Polemica in genere, CLXXII, 1197.
- Hugo Ambianensis, episc. Rothomag.**—Adversus hæreticorum somnia in genere, CXVII, 1255.
- Hugo Eterianus.**—Adversus Græcos, CCII, 237.
- Humbertus cardinalis, episc. Silvæ Candidæ.**—Adversus Græcos, CXLIII, 929, 1215. —Adversus Simoniacos, CXLIII, 1005.
- Joannes Cassianus, Massil. presbyt.**—Adversus Nestorianos, L, 9-567.
- Joannes Cornubiensis.**—Adversus hæreticos in genere, CLXXVII, 295; CXCI, 1041.
- Joannes, Sabinensis episc.**—Polemica in genere, CLXIII, 909.
- Jonas, Aurelian. episc.**—Adversus Imaginum superstitionem, CVI, 505.
- Lactantius Rhetor.**—Adversus gentes, VI, 111; VII, 189.
- Leporius, presbyt. monac.**—Adversus seipsum, XXII, 1221.
- Leo Magnus, papa.**—Adversus Eutychen, LIV, 221, 561, 590, 466, 725, 751, 753, 751, 756, 761, 785, 769, 795-1553. —Adversus Macedonium, LIV, 400. —Adversus Manichæos, LIV, 160, 176, 195, 205, 271, 401. —Adversus Nestorianos, LIV, 221, 715. —Adversus Priscillianistas, LIV, 677.
- Liberatus, Carthag. archidisc.**—Adversus Eutychen, LXVIII, 969. —Adversus Nestorianos, *ibid.*
- Lucifer, Calaritan. episc.**—Adversus Arianos, XIII, 767, 795, 817, 956, 1008.
- Manegaldus, magister.**—Adversus philosophos, CXV, 149.
- Marius Mercator.**—Adversus Nestorianos, XLVIII, 699-1218. —Adversus Pelagianos, XLVIII, 9-609.
- Minutius Felix, orator Romanus.**—Adversus gentes, III, 232.
- Novatianus, Roman. presbyt.**—Contra Judæos, III, 953. —Contra Sabellianos, III, 956, 940.
- Optatus (S.), Milevit. episc.**—Adversus Donatistas, XI, 771, 883, 1179.
- Ormsius Paulus, Hispal. presbyt.**—Adversus Pelagianos, XXXI, 1175. —Adversus Priscillianistas et Origenistas, XXXI, 665, 1211.
- Paschasius, diacon.**—Adversus Macedonium, LXII, 11: —Adversus Novatianos, LXII, 20.

Paulinus, Mediol. diacon. — Adversus Coelestium et Coelestianos, XX, 711.

Paulinus (S.), Nolan. episc. — Adversus gentes, LXI, 691.

Paulinus, patriarcha Aquil. — Adversus Elipandum, XCIX, 151. — Adversus Felicem Urgellitanum, XCIX, 545.

Petrus Blesensis. — Polemica in genere, CCVII, 1113.

Petrus Chrysologus, Ravennat. archiepisc. — Adversus Eutyhen, LII, 739.

Petrus Damianus, cardin. episc. Ostiens. — Adversus Arianos, CXLV, 23. — Adversus Judæos, CXLV, 41, 57. — Adversus Sabellianos, CXLV, 23.

Petrus, diaconus. — Adversus Nestorianos, LXII, 85.

Petrus Venerabilis, Cluniacens. abb. — Adversus Petrosusianos, CLXXXIX, 719. — Adversus Saracenos, CLXXXIX, 639.

Philastrius, Brixien. episc. — Adversus omnes hæreses quæ ab origine mundi usque ad sua tempora irrepere, Phœbadius, Aginnens. episc. — Adversus Arianos, XX, 15, 31, 49.

XII, 1111 et seqq.

Præpser (S.), Aquit. presbyt. — Adversus semi-Pelagianos, LI, 91; XLV, 1795 1839.

Prudentius Aurelius, poeta. — Contra Symmachum, LX, 118.

Prudentius, Trecent. episc. — Adversus Jean. Scotum Erigenam, CXV, 1009.

Ratramnus, Corbeiens. monac. — Adversus Græcos, CXXI, 223.

Rufinus, Palestin. presbyt. — Adversus hæreticos in genere, XXI, 1125.

Rupertus, Tuitiens. abb. — Polemica in genere, CLIX, 537, 541, 665. — Adversus Judæos, CLIX, 539.

Rusticus, Roman. diacon. — Adversus Acephalos, LXVII, 1167.

Salvianus, Massil. presbyt. — Polemica in genere, LXIII, 25, 175.

Symmachus, papa. — Adversus Anastasium imperatorem, LII, 66.

Tertullianus, Carthag. presbyt. — Adversus gentes, I, 257, 559, 583, 607, 619, 627, 697. — Adversus Gnosticos, II, 121. — Adversus hæreticorum vulgus ignobile, II, 12, 751. — Adversus Hermogenem, II, 195. — Adversus Judæos, II, 597. — Adversus Marcionem, II, 245, 1033. — Adversus philosophos, II, 641. — Adversus Praxeam, II, 154. — Adversus Valentinianos, II, 558.

Theophilus, Alexandrin. episc. — Adversus Origenistas, XXII, 775, 790, 792, 815.

Turribius Asturicens. — Contra Priscillianistas, LIV, 693.

Udascalus, monac. S. Ulrici. — Polemica in genere, CLXX, 859.

Victorinus Afer. — Adversus Arianos, VIII, 1019, 1057, 1137, 1159. — Adversus Manichæos, VIII, 999.

Vigilius, Tapsens. episc. — Adversus Arianos, XLII, 1157; LXII, 155, 179, 277, 351, 435, 466. — Contra Eutychen, LXII, 93.

Vincentius Lirinens. — Contra hæreses in genere, I, 657.

Willelmus Pictav. — Polemica in genere, CL, 1573.

Xystus (S.) III, papa. — Adversus Nestorium, I, 583.

Zaccharus Christianus. — Adversus philosophos, XI, 1071.

LXIV.

INDEX POLEMICUS

VEL

SYNOPSIS OPERUM ET OPUSCULORUM QUÆ IN PATROLOGIÆ CURSU DE
POLEMICA TRACTANT.

*NOTA. Indicem illum hic tantum memoramus, et ne bis repetita displiceant, ad INDICEM DE HÆRESIBUS
revocamus lectorem.*

SERIES SEPTIMA.

Christus est totius religionis christianæ fundamentum; Spiritus sanctus illam sustinet et illuminat; beata Virgo Maria eam protegit illique favet. Itaque, antequam agamus de hac religione, proferimus in hac serie septima Indices circa Verbi Incarnationem et Redemptionem generis humani, id est Christum ostendimus promissum et expectatum, nascentem, viventem et patientem pro salute mundi. Deinde exhibemus Spiritum sanctum cum suis omnibus donis; B. Virginem Mariam cum suis privilegiis, ab Immaculata Conceptione ad Assumptionem gloriosam, et sic lector omnia Religionis stabilimenta in hac Serie reperiet.

LXV.

INDEX DE CHRISTI INCARNATIONE

LOGICO DISPOSITUS ORDINE, ET QUÆCUNQUE DE HOC MYSTERIO SCRIPSERE PATRES OB OCULOS PONENS.

MONITUM.

In hoc Indice vicissim tractamus : I, de necessitate et causa Incarnationis ; II, de convenientia Incarnationis ; III, de præcognitione Incarnationis et de illius prædictione ; IV, cujus opus sit Incarnatio Christi ; V, libros revocamus de Incarnatione speciatim tractantes.

I. — De necessitate et causa Incarnationis:

Incarnationis causa. Tertullianus, II, 773. — De causa Christi Incarnationis. Lactantius, VI, 475. — Necessarium nobis erat ut Deus homo gigneretur. S. Hilarius, X, 737. — Incarnatio Christi non est infirmitas, sed sacramentum, non necessitas, sed pietas, *ibid.*, 404, 408. — Quæ erat causa Incarnationis, nisi ut caro quæ peccaverat per se redimeretur. S. Ambrosius, XVI, 832. — Christus in hunc mundum venit, ut aculeum mortis hebaret, devotionalium ejus obstrueret, viventibus eternitatem gratia daret, deficientis resurrectionem concederet, *ibid.*, 890. — Christus homo factus, ut hominem in Deum assumeret, *id.*, XVII, 809. — Quia exerceverat malitia, abolita innocentia fuerat, venit Dominus, qui reformaret naturæ gratiam, imo auferret, *id.*, XVI, 1144. — Incarnatio ejus hominum salus fuit in terra, et angelorum in coelo, *id.*, XVII, 668. — Quæ necessitas Deo fuit descendendi ad terram. Zachæus Christ., XX, 1077. — De causa Incarnationis, *ibid.* — Christus nos redemit charitate, non necessitate. Iulianus Aquil., XXI, 697. — Non necessitate sed voluntate crucem sustinuit. S. Hieronymus, XXIV, 567, 811. — Christus propter salutem nostram, carnem humanæ fragilitatis assumpsit, *id.*, XXII, 794. — Propter nos homo factus est, non propter bruta, *ibid.*, 796. — Christi Incarnationis necessitas. S. Augustinus, XXXVIII, 575, 710, 998, 1006, 1099. — Præcipua causa adventus Christi, charitatis commendatio, *id.*, XI, 314. — Incarnationis causa, peccatum, *id.*, XXXVIII, 914, 951. Christo nulla fuit causa veniendi, nisi peccatores salvos facere, tollere morbos, tollere vulnera, et nulla est medicamentosa, *ibid.*, 945. — Nisi venisset Filius hominis, perisset homo, *ibid.*, 895. — Quia cecidit Adam, ideo descendit Christus, *id.*, XXXVI, 1598. — Christus factus est particeps mortalitatis nostræ, ut efficeretur participes divinitatis ipsius, *ibid.*, 1546. — Homo factus est Christus, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Mortalitatem suscepti, ut daret immortalitatem, *ibid.*, 688. — Christus ad hoc venit ut crederes Deo, *id.*, XXXII, 1898. — Et ut post vitam fidei conferret vitam æternam, *id.*, XXXV, 1727. — Incarnationis Christi necessitas et fructus. S. Prosper Aquilan., LI, 348. — Christi Incarnatio et passio propter hominem, nec Deo utilis sed homini, *ibid.*, 615. — Quæ res fecerit Dominum Christum terreni corporis intro commercium. S. Petrus Chrysol., LII, 594 et seqq. — Christi Incarnatio ad salutem hominum necessaria. S. Leo Magnus, LIV, 191, 196, 201, 201, 211, 215, 216, 222, 257, 293, 313, 314, 312, 759, 792, 870, 1169, 1215. — Si Adam non peccasset Verbum Incarnatum non fuisset, *id.*, LIV, 412. — Necessitas Incarnationis, ut hominum errores et peccata auferrentur, *ibid.*, 199. — Per solam Verbi Incarnationem salutem homini contingere, *ibid.*, 315. — Cur hac via (Incarnatione) hominum salutem Deus consulit, *ibid.*, 195, 198, 305, 222. Ille ab æternitate Deus factus homo ex immaculata Virgine in tempore nascitur ut homines a diaboli servitute liberaret. S. Maximus Taurin., LVII, 257. — Causæ finales Incarnationis. Boetius, LXIV, 1536. — Quomodo congrua fuit Christi Incarnatio humane salutis reparandæ. S. Fulgentius Rusp., LXV, 468. — Homo reparare non quivit hominem cum ipse aliena opus indigeret, *ibid.*, 315. — Nec angelus potuit hominem reparare cujus natura cadendi mobilitate fuit obstricta, *ibid.* — Humana caro a Christo suscipienda non fuit, si salvanda non fuisset, *ibid.*, 332. — Quot bona per Christi adventum evenierint,

per ipsum enim declarata est hominibus potentia sanctissima Trinitatis, mors occubuit, vita surrexit. Cassiodorus, LXX, 664. — Christus venit ad nos ut nos ad eum redeamus, *ibid.*, 491, 493. — Causæ et fructus mysterii Incarnationis, *id.*, LXXIII, 168, 371, 872. — Nisi primus homo deliquisset, secundus homo ad passionis probra minime veniret. S. Gregorius Magn., LXXV, 612; LXXIX, 221. — Dominus apparuit in carne ut humanam vitam admodum excitaret, exempla præbendo accenderet, moriendo redimeret, resurgendo repararet, *id.*, LXXVI, 196. — Causæ finales Incarnationis. S. Odilo Cluniac., CXLII, 392. — Christus quare humanam naturam assumpsit. Lanfrancus, CL, 381 et seqq. — Cur homo fieri voluit, cum esset Deus. S. Bruno Carth., CLIII, 500; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 560 et seqq. — Quod redemptio hominis non potuit fieri per aliam quam per Dei personam, *ibid.*, 565. — Quod de Virgine iuxta Deum conceptus sit, non necessitate, sed quia sic decebat, *ibid.*, 451. — Quod pro perficienda celestis civitate factus sit homo. Berengarius, CLX, 1106. — Ipse qui secundum divinitatem neque creatus est, secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Sigliens., CLXIV, 700. — Necessitas Incarnationis Verbi ad satisfactionem exhibendam. Honorius August., CLXXII, 1122. — Redemptio nostra cur per mortem Christi facta sit quam solo verbo facere potuerat, an convenientiori modo potuerit fieri. Hugo de S. Victore, CLXXV, 457. — Quæ fuerit necessitas Incarnationis Filii Dei. Hermannus, CLXXX, 11. — Filio Deo condigna satisfactio per Incarnationem, *ibid.*, 20. — Christum venisse in mundum non solum instructioni nostræ, sed et liberationis causa. S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1071. — Cur Filium humanitatem assumpserit. Magister Bandinus, CXIII, 1071. — Quatuor ex causis Verbum caro factum, ut superbos humiliaret, inimicos reconciliaret, servos redimeret, et ut amicos nutrirer. Innocentius III, CCXVII, 453.

II. — De convenientia Incarnationis.

Cur tam sero Christus a Deo missus fuerit. Arnobius, V, 951, 952. — Christus cur post tam longa tempora venerit. S. August., XLIV, 975, 974. — Christus cur non ante venerit, *id.*, XXXV, 1638. — Quare non in principio peccati hominis venit, *id.*, XI, 28. — Venit vero in juventute et in senectute mundi, *id.*, XXXII, 626; XXXVIII, 501. — Sexta ætate humani generis, *id.*, XI, 55. — Cur Incarnatio et Redemptio dilata. S. Leo Magnus, LIV, 202. — Quare venit post datam legem, *id.*, XXXVIII, 28. — Filio amplius convenit incarnari, quam Patri et Spiritui sancto. S. Anselmus Cant., CLVIII, 272. — Tempus Christi adventus angelis incognitum. S. Bernardus Clar., CLXXXII, 1015. — Cur mundo senescente, Christus advenit, *id.*, CLXXXV, 41.

III. — De præcognitione et prædictione Incarnationis.

Christum Dei Filium et veteres et novæ Scripturæ omnes prædicunt. Tertullianus, II, 186. — Christi passionem propheta prænuntiavit, *id.*, I, 401. — Quam in Christo videmus completa prædicta omnia esse. Lactantius, VI, 470. — Propheta ante multam temporum seriem ea vaticinati sunt, *ibid.* — Christus ne philosophia quidem fuit ignotus, *ibid.*, 469, 966. — Quod Christi adventus prædictus sit a prophetis. Constantinus Magnus, VIII, 415. — Vaticinis sibyllæ Erythrææ de adventu Jesu Christi,

Lactantius, VIII, 432. — Virgilii Maronis notissimi versus in quibus obscure celebratur mysterium incarnationis, partum virginem indicat, *ibid.*, 456 et seqq. — Eum Redemptorem, omnis spiritus prophetia, patriarcharum spes, angelorum voces, toto sæculi tempore divini eloquii sermo testatus est. S. Hilarius, IX, 653. — Christi adventus omnibus legis mandatis continetur, *ibid.*, 658. — Christum tota vita sua speravit Psalmista, *ibid.*, 725. — Deus ex ipsa natura plurima exempla ante præmisit quibus susceptus incarnationis decorem probaret et astrueret veritatem. S. Ambrosius, XIV, 235. — Ab Abraham incarnatione præcognita est. S. August., XI, IV, 401. — Christi Incarnatio, non incongrue dicitur quibusdam fuisse revelata in gentibus, *id.*, XI, I, 609. — Quanto desiderio veteres patriarchæ sacramenti istius revelationem videre exoptarunt. Cassianus, L, 132, 134. — Christi incarnationem certo futuram sperabant patriarchæ, annuntiaverunt prophætæ. S. Prosper Aquit., LI, 627. — Ab initio mundi incarnationis sacramentum promissum. S. Leo Magnus, LIV, 193, 201. — Multis signis, multis vocibus, multisque mysteriis per tot fuerat sæcula prænuntiatum, *ibid.*, 202, 559. — Semper creditum ab antiquis Patribus, *ibid.*, 1169, 1170. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia prædicta. S. Maximus Taurin., LVII, 253. — Justorum in lege veteri, quanti fuerit incarnationis Verbi desideria. S. Gregorius Magn., LXXIV, 881. — Christi generatio æterna, divinitas, incarnatio, nativitas, vita, gesta, mors, mysteria omnia antea prophetis prænuntiata. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 451 et seqq., 498. — Clarissimis testimoniis annuntiatur Incarnatio. S. Petrus Dam., CXLV, 62. — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione. Petrus Bles., CLVII, 833, 857, 842. — Expenditur Jeremias locus de partu Virginis, *id.*, CCXIII, 765, 764. — (Videre tabulam de Christo. Christus figuratus et prædictus).

IV. — De existentia mysterii incarnationis.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana. Tertullianus, II, 194. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in pusillitatibus hominem, *id.*, 517. — Christus homo et Deus. S. Cyprianus, IV, 228. — In Christo Deus cum homine miscetur, *ibid.* — De fide incarnationis Domini. S. Eutychianus papa, V, 167. — De his qui regant Verbi Dei incarnationem. Caius papa, V, 185. — Argumenta infidelium contra Jesu incarnationem. Lactantius, V, 517. — Quod perfectum hominem Deus Verbum assumpserit, propter salutem nostram. Athanasius, VIII, 1597. — Filius Dei hominem ex utero Virginis assumpsit. S. Hilarius, IX, 795. — Filius Dei permansit etiam factus Filius hominis, *ibid.*, 267. — Christum Deum Verbum esse et Filium hominis animam et corpore constituisse non ambigimus, *id.*, X, 388. Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *id.*, IX, 517. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, exinanivit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humanæ. S. Ambrosius, XVI, 1147. — Christus homo factus est, Deus natus est, *ibid.*, 153. — In Christo divinitas atque humana natura sacrum inire commercium, et quodnam illud sit, *id.*, XVII, 526, 527. — Christus secundum divinitatem per omnia equalis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus existit, *ibid.*, 795, 794. — Christus verus fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Christi Incarnatio quam miranda. S. August., XXXVI, 1011. — Christus sic homo factus est ut non destitit esse Deus, *id.*, XXXV, 1621; XXXVIII, 993, 1205, 1205; XLV, 1157. — Christus est Deus anima rationalis et caro, *id.*, XXXV, 1836; XXXVI, 1084; XLII, 690. — Sicut unus homo anima et caro, ita unus Christus Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 940, 997. — Christus simul Deus et homo in unitate personæ, *id.*, XI, 249. — In Christo sunt duæ substantiæ, Deus et homo, *id.*, XXXVIII, 728, 999, 1205. — In Christo duplex forma, seu natura. S. Prosper Aquit., LI, 516, 627. — Christi Incarnatio quo tempore completa, *ibid.*, 701. — Christus Deus manens fit homo, *ibid.*, 627. — Incarnationis mysterium, *ibid.*, 456, 517. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 509. — Duæ generationes in Christo una æterna, quæ natus est Deus, temporalis altera, quæ natus est homo. S. Maximus Taurin., LVII, 239. — Verbum caro factum est, manente Verbo, in sua substantia, et homine in sua natura, Gennadius Mass., LVIII, 1006. — Incarnatio Verbi hujus mundi stultitia. S. Paulinus Nol., LXI, 398. — Christus verus homo et Deus est. Boetius, LXIV, 1351.

— Incarnationis veritas unde ostendatur. S. Fulgentius, LXV, 515, 516. — Vera fides est credere Christum Deum et hominem verum, *ibid.*, 465. — Mysterium incarnationis explicatur. Cassiodorus, LXXI, 78. — De incarnatione Christi. Taio, Cassaraug., LXX, 776; Isidorus Hispal., LXXXIV, 96, 159, 151, 161, 346, 349, 553. — Christi Incarnatio est mysterium et sacramentum salutis. Paschasius Radbert., CXX, 1560. — Incarnationis veritas. Isidorus Mercator, CXXI, 833. — Incarnationis Filii Dei declaratio, *ibid.*, 199. — De fide Dominice Incarnationis. Othlonus, CXLVI, 263. — Confessio mysterii Incarnationis in symbolo Rphesino, Ivo Carnot., CLXI, 61. — Dominus noster et Deus est et homo. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — De fide incarnationis. Hildebertus Turon., CLXXI, 1096. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Incarnationis fides, vel de incarnatione quid credendum, CLXXVI, 70; Abelardus, CLXXVIII, 618. — De incarnatione Verbi aliusque ad hoc spectantibus. P. Lombardus, CXCII, 757. — De Verbo Incarnato. Magister Badius, CXCII, 1071; Richardus a S. Victore, CXCVI, 993; Joannes Cornub., CXCIX, 1041; Emengaudus, CCIV, 1243.

V. — Cujus opus sit Incarnatio Christi.

Christus accepit a Patre carnis et animæ texturem. Tertullianus, II, 845. — Ex Mariæ carne est, dum ex semine est David, *ibid.*, 530. — Christi corpori Mariæ originem non dedit. S. Hilarius, X, 553. — Christi caro non ex communi originis genere, *id.*, IX, 61. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatam corpus suscepit. S. Ambrosius, XVI, 470. — Christum ut hominem tota Trinitas fecit. S. Augustinus, XI, 251. — Christi Incarnatio opus est totius Trinitatis, *id.*, XXVIII, 1096. — Quomodo Spiritus sanctus hominis carnem Unigenito Patri univert explicatur. S. Maximus Taurin., LVII, 636, 638. — Non ex viri coitu, sed ex Spiritu sancto natus est. Gennadius, LVIII, 1007. — Virgo Deum Verbum secundum carnem concepit et peperit. S. Fulgentius, LXV, 457. — Verbi Incarnationem Pater et Spiritus sanctus operati sunt. S. Petrus Damian., CILV, 35. — Christi Incarnatio totius Trinitatis opus. Goffridus, CLVII, 244, 255. — Homines noster secundum humanitatem seipsum creavit et fecit. S. Bruno Ast., CLXIV, 700. — Incarnatio quomodo facta. Hugo de S. Victore, CLXXV, 452. — Quare in Scriptura sapiens tribuatur Incarnatio, quæ opus est Trinitatis, Spiritui sancto, et de ipso, Christus etiam conceptus et natus dicitur. Petrus Lombardus, CXCII, 763. — Incarnationem Filii, Pater, Filius et Spiritus sanctus sunt operati. Philippus de Harveng., CCIII, 458.

VI. — Libri de Incarnationis tractantes.

De fide Incarnationis Domini. S. Kutychnus, V, 161. De causa Incarnationis Christi. Lactantius VI, 475. De sacramento Incarnationis. Faustinus presbyter, XIII, 62. De Incarnationis Dominice sacramento liber unus. S. Ambrosius, XVI, 817. De Incarnatione Verbi ad Janarium libri duo collecti ex Origene. S. August., XLII, 1175. Scholia S. Cyrilli de Incarnatione Unigeniti, XLVIII, 1006. Libri de Incarnatione quibus triplex subjicitur appendix. Cassian., L, 9, 59. De Incarnatione Filii Dei liber. S. Fulgentius, LTV, 575. De Incarnatione Christi, vel ejus nativitate. Taio Cassaraug., LXXX, 776. De Verbo Incarnato. Alcuinus, CI, 1047; Rabanus Maurus, CXI, 19. De Incarnatione contra Judæos. Guibertus de Norwinto, CLVI, 489. De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi. S. Anselmus Cant., CLVIII, 259. De Incarnatione Domini et ejus sepultura. S. Bruno Ast., CLXV, 1080. Apologia de Verbo Incarnato. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295. De Verbo Incarnato collationes tres, *ibid.*, 515. Tractatus de Incarnatione D. N. J. C. Hermannus S. Mart. Turon., LXXX, 9. De Incarnatione Verbi, Petrus Lombardus, CXCII, 757. De Verbo incarnato. Richardus a S. Victore, CXCVI, 995. Tractatus de Incarnatione. Petrus Piclav., CCXI, 1162.

LXVI.

INDEX DE CHRISTO

SCILICET DE ILLIUS DIVINITATE, HUMANITATE, VITA, MIRACULIS, ETC.

ORDINE REFERENS LOGICO QUIDQUID PATRES DE ILLO SCRIPSERUNT.

MONITUM.

In hoc indice tractatur. I. De Jesu Christi nomine. II. De prophetiis et figuris Christum spectantibus. III. De Christi divinitate. IV. De humanitate Christi. V. De corpore Christi. VI. De anima Christi. VII. De peccato in Christo. VIII. De concupiscentia in Christo. IX. De fame, siti, timore et tristitia, etc., in Christo. X. De duabus naturis in Christo. XI. De voluntatibus in Christo. XII. De scientia in Christo. XIII. De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturae in Christo. XIV. De Christi conceptione. XV. De Christi nativitate, ejus genere et infantia. XVI. De circumcisione Christi. XVII. De Christi baptismo, tentatione, jejunio Christi. XVIII. De doctrina, miraculis, et virtutibus Christi. XIX. De Christi passione. XX. De Christi morte. XXI. De Christi sepultura. XXII. De Christi descensione ad inferos. XXIII. De Christi resurrectione. XXIV. De Christi ascensione et ejus sessione ad dexteram Patris. XXV. De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis. XXVI. Christi satisfactio et meritum. XXVII. Errores varii circa personam Christi. XXVIII. De officiis nostris erga Christum Dominum nostrum.

I. — De Jesu Christi nomine.

Jesus proprium est nomen Filii Dei, Christus autem, accidens. Tertullianus, II, 193. — Jesus cur vocari voluit Christus, *ibid.*, 342. — Christus, an nomen vel appellatio, *ibid.*, 1, 192. — Christus dicitur a chrismate, quod est unctio, quae Domino nomen accommodavit, *id.*, I, 1207. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento, verus et summus sacerdos Patris est, *id.*, II, 350. — Cum Christi nomen non ex natura veniens, sed ex dispositione, propriam ejus efficitur a quo dispositum invenitur, *ibid.*, 341. — Cur Nazareus vocatur, *ibid.*, 372. — Christi nomine non abutendum. S. Cyprianus, III, 1118, 1131. Jesus, nomen Filii Dei inter homines. Lactantius, VI, 464. — Nomen Christi non est proprium, sed regni nuncupatio, *ibid.* — A gentilibus in Christum immutatum, *ibid.* — Hujus nominis significatio, *ibid.* — Jesus ex corpore Domino nostro nomen est. S. Hilarius, IX, 936. — In uno Christi nomine et divinitatis et incarnationis expressio, et fides passionis est. S. Ambrosius, XV, 1693. — Christi nomen ante ejus adventum, in Israel populo quasi in vase aliquo Judaeorum mentibus clauderetur. S. Ambrosius Mediolan., XVI, 727. — Quomodo postea per omnem creaturam extensum, *ibid.* — Quid significat effusio hujus nominis, *ibid.* — Si Christum dicas, et Deum Patrem a quo unius est Filius, et ipsum qui unius est Filius, et Spiritum sanctum quo unius est designasti, XVI, 715. — In Christi nomine incarnationis Paulus testificatus est sacramentum, *ibid.*, 593. — Jesus Hebraei vocabuli est nomen, quod apud nos Salvator dicitur. Rufinus Aquil., XXI, 343. — Christus a chrismate, id est ab unctione appellatur, *ibid.* Jesus Hebraice, σωτηρ Graece, Salvator Latine. S. Augustinus, XLII, 1025; XXXVIII, 244, 1354, 1570. — Christus Messias Hebraice, Graece Christus, Latine unctus, *id.*, XXXVIII, 1370. — Christus a chrismate dictus, XXXV, 1648, XLI, 519. — ab unctione. S. Prosper Aquil., LI, 483. S. Petrus Chrysol., LII, 558. — Christi nomen quomodo a Graecis efformetur. S. Paulinus Nolanus, LXI, 544. — Christus quid significat. Alcuinus, t. 72; CI, 1272. — Unde sic dicitur, *id.*, CI, 1253. — Christus nomen officii. Rupertus Tuit., CLXIX, 257. — Christus dictus unctus, non oleo visibili sed plenitudine gratiae spiritualis. P. Lombardus, CXCI, 1304.

II. — De prophetiis et figuris ad Christum spectantibus.

Christus signaculum omnium prophetarum. Tertullianus, II, 613, 632. — Christi passionem prophetae praenuntiaverunt, *id.*, 401. — Completa quae annuntiata fuerant de characteribus Messiae, origine, genere, nativitate, etc. S. Cyprianus, IV, 605, *et seqq.* — Quae in Christo videmus completa, praedicta omnia esse. Lactantius, VI, 470.

— Verba prophetarum de ipsius nativitate, VI, 479, 485. — De sacerdotio ejus, *ibid.*, 488. — De passione, *ibid.*, 495, 506. — Miracula et opera Christi annuntiata a prophetis et Sibylla, *ibid.*, 491 *et seqq.* — Vaticinia Sibyllae Erythraeae de adventu Jesu Christi. Constantinus Magnus, VIII, 452. — Virgilii Maronis notissimi versus de partu virgineo, *ibid.*, 456 *et seqq.* — Christus plenitudo legis et prophetarum. S. Hilarius, IX, 481. — Sunt qui ad Christum omnia Psalmorum verba referri volunt, *ibid.*, 408. — Christi adventus opus est prophetarum, *ibid.*, 256. — Mortis Christi prophetia, *ibid.*, 453. — In ejus adventum omnium prophetarum vota pendebant. S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus ipse docet Moysen et prophetas de se prophetasse omnia, *ibid.*, 115, 116. — Christus ab initio generis humani praedicari non destitit. S. Augustinus, XXXIII, 576; XLIV, 975. — Articuli temporum quinque, per quos praenuntiari non destitit, *id.*, 514. — Christus a multis prophetis praenuntiatus, *id.*, XXXIX, 1674. — Christi prophetata veritas, de Judaeorum codicibus probatur, *id.*, XXXIV, 1053. — Testimonia prophetarum de Christo, *id.*, XXXV, 1638, 1660, 1661. — Eorumque praedictiones de illo, *id.*, XLI, 584. Christum Job prophetauit, *id.*, XLIV, 235. — Christus praenuntiatus in secundo capite Geneseos, *id.*, XLII, 890. — In Isaiae prophetia, *ibid.*, 282 *et seqq.*, 645. — Christum non sufficienter annuntiassent miracula sine prophetis testimoniis, *ibid.*, 279. — Christum annuntiabant prophetae pleni (Christo), *id.*, XXXVII, 1845. — Praenuntiaverant ut Deum et hominem, *id.*, XXXIII, 521. — Christum oracula non praedicant ut Deum sed ut hominem tantum, *id.*, XLI, 632. — Christum praecesserunt multi praedices tanquam judicem magnum, *id.*, XXXVI, 1258. — Incarnationis sacramentum multis signis, multis vocibus per tot fuerat saecula praenuntiatum. S. Leo Magnus, LIV, 262, 359. — Christi conceptio ex Virgine ab Isaia praedicta. S. Maximus Taurin., LVII, 253. — Nativitatem et pacem, non solum divini eloqui scripta, sed etiam gentilium oracula longe prius praedixerunt. Freulphus Lenov., CVI, 1117. — Prophetiae de nativitate Christi impletae. S. Paschasius Radbertus, CXX, 122, 128. — Omnia Christi mysteria a prophetis praedicta. S. Petrus Damianus, CXLV, 61, 62. — Omnes circumstantiae vitae Christi et passionis praedictae jam adimpletae, *id.*, CXLIX, 345, 344. — Conceptio Christi jam multo antea a prophetis annuntiata. Petrus Alphonsus, *id.*, CLVII, 615 *et seqq.* — Christum jam advenisse comprobatur ex Daniele et aliis, *ibid.*, 624, 625. — Impleta prophetia in Christo de duce nascituro apud Judaeos, *ibid.*, 627. — De prophetarum impletione in Christo. Petrus Vener., CLXXXIX, 509 *et seqq.* — Prophetia Danielis non solum annum adventus Christi sed et passionis ac mortis ejus describit, *id.*, CXLI, 564 *et seqq.* — Testimonia prophetarum de missione futura Christi, incarnatione, nativitate, etc. Petrus Eiles., CVII, 835, 837, 842, 839, 844 *et seqq.* — Expenditur Jeremias

locus de partu Virginis, Petrus Bles., CXIII, 763, 764. — Michæa propheta, de loco nativitatis Christi, *ibid.*, 764. — Prophetia Amos de Christi adventu, *ibid.*, 765. — Et David, *ibid.*, 766. — Propheta Nahum post descriptam Jerusalem eversionem, Evangelium Christi toto orbe prædicandum manifeste pronuntiat, *ibid.*, 767. — Hæc ut Christum in sæculi fine venturum ostendit, *ibid.* — Sophonia gaudium de Christi adventu ineffabili mentis exultatione pronuntiat, *ibid.*, 775. — Propheta Zachariæ qui pauperem regem induxit super asinum et super pullum suum asinæ, *ibid.*, 776. — Explanantur loca Danielis prædicantis tempus quo Christus adveniet, *ibid.*, 781 et seqq.

Abel. — Figuravit Christum, quomodo. S. Ambrosius, XVII, 815. — Christus in Abel occisus a fratre. S. Paulinus Nolanus, LXI, 559. — Christi primam figuram gessit Abel, qui innocens et Deo gratus, a Cain fratre occisus est. S. Bruno Ast., CLXV, 172. — Abel-Christi passionem significans agnum obtulit. Garnerius, CXIII, 45.

Abraham. — Christus in Abraham peregrinatus. S. Paulinus Nol., LXI, 559.

Melchisedech. — *ibid.*

Isaac. — Christus figuratus in Isaac. Tertullianus, II, 546. — Isaac oblati a patre figura Christi est. S. Ambrosius, XIV, 1061; S. Augustinus, XXXV, 1464; XXXVI, 245; XXXVIII, 183; XLI, 511; XLII, 452; S. Paulinus Nolanus, LXI, 559.

Jacob. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 624; Rabanus Maurus, CVII, 610; CXI, 553.

Joseph. — Figura Christi. Tertullianus, II, 546, 626; S. Ambrosius, XIV, 856; S. Augustinus, XXXIX, 1763; S. Paulinus Nolanus, LXI, 559; Rupert. Tuit., CLXVII, 526, 527.

Moyes. — Christus in persona Moyse figuratus. Tertullianus, II, 516; S. Augustinus, XXXVIII, 758; S. Paulinus Nolanus, LXI, 559.

Josue. — Christus in persona Josue figuratus. Tertullianus, II, 542; S. Augustinus, XLII, 528; Rabanus Maurus, CVIII, 157.

Job. — Figuravit Christum Job, non solum loquendo, sed etiam patiendo. S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 535.

David. — Figura Christi. S. Ambrosius, XIV, 864; XV, 1461; S. Augustinus, XXXIX, 1819; S. Paulinus Nolanus, LXI, 2, 0, 251.

Samson. — Christus figuratus in Samson. S. Augustinus, XXXIX, 1640; S. Paulinus Nolanus, LXI, 265. — Samson Christi figura qui plures moriens quam vivens occidit hostes. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 491. — Samson Gaza nocte egressus figura Christi resurgentis et ascendentis in cælum, *ibid.*, 1175.

Noe et arca. S. Augustinus, XXXV, 2022.

Elias. — Christus figuratus in Elia. S. Augustinus, XXXIX, 1823; Rabanus Maurus, CLX, 206, 207.

Eliseus. — Figura Christi. S. Augustinus, XXXIX, 1827; S. Gregorius Magnus, LXXV, 604; Rabanus Maurus, CVIII, 225.

Enoch. — Translati typus ascendentis Christi. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1217.

Virgo Moyses. — In virga Moyses Christus designatus. S. Ambrosius, XV, 1251, 1252.

Columna nubes. — Quæ præcedebat filios Israel, mysterio significat Dominum Jesum in nube venturum. S. Ambrosius, XV, 1251; S. Augustinus, XLII, 269, 270.

Serpens æneus. — Christus figuratus per serpentem a Moyse exaltatum. S. Augustinus, XXXVII, 1578; XLV, 1138; S. Bruno Sign., CLXIV, 492.

Lignum vite. — Christi figura, lignum vite. S. Augustinus, XLI, 701.

Petra deserti. — Figura Christi. S. Bruno Sign., CLXIV, 270, 271.

Mircus. — Immolatio hirci figura Christi. S. Bruno Signien., CLXIV, 499.

Sacrificia. — Veteris legis passionem Christi significabant. S. Bruno Sign., CLXIV, 454.

Christi variorum figurarum ex Veteri Testamento recensentur. S. August., XLII, 268, 269, 270, 271. — Quatuor animalibus figuratus Christus. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 623. — Christi figura. Rabanus Maurus, CXII, 1594. — Rupertus Tuit., CLXVII, 528, 529, 563, 409, 447, 454, 455. — Godefridus, CLXXIV, 297, 616; S. Bernardus Clarevall., CLXXIV, 198, 275; CLXXIV, 177; Garnerius, CXIII, 67, 68, 73, 85, 92, 101, 195, 387, 402.

Christum in Adam et aliis patriarchis expectatum fuisse inductione probatur. S. Ambrosius, XIV, 1060. — Judæi Messiam per mulierem venturum putabant, *ibid.*, 1581. — In Christi adventum omnia prophetarum vota pendebant.

S. Hieronymus, XXIV, 26. — Christus cum adventu adventus ipsius a Judæis expectabatur, *id.*, XXV, 1438, 1439. — Nec defuerunt qui in eum crederent. S. Augustinus, XXXII, 876. — Christus ardentibus desideris a Josis Veteris Testamenti expectatus. S. Gregorius Magnus, LXXV, 1039. — Job mediatorem desiderat, qui sua nos morte liberet, *ibid.*, 881, 886. — Justorum in utroque Testamento fides una in mediatorem, *id.*, LXXVI, 978, 983. — Christi adventum Judæa et gentilitas desiderant, *id.*, LXXV, 770. — Multi ex gentilibus Redemptoris adventum expectaverunt, *ibid.* — Sanctus Veteris Testamenti corporalem complebat sui Conditoris præcelsam, *ibid.*, 978.

III. — De Christi divinitate.

Veram divinitatem rem propriam habet. Tertullianus, I, 399. — Editis miraculis se Aórov Dei probavit et verum Deum, *ibid.*, 1400. — Tiberii sententia de Christo, *ibid.*, 290. — Christum Dei Filium et veteres et nova Scripturæ omnes prædicant, *id.*, II, 166. — Quod Deus Christus. S. Cyprianus, IV, 700. — De consubstantialitate Verbi. Dionysius papa, V, 109. — De Christi divinitate et humanitate fragmentum. S. Eutychianus papa, V, 155. — Sanctæ Litteræ docent illum Dei Filium, Dei esse sermonem, sive etiam rationem. — Lactantius, VI, 467. — Christus ex Patre procedit et cum ipso conjugitur atque unitur. Constantinus Magnus, VIII, 405. — Aliquid Plato de Filii Dei generatione imperfecit quidem sensit, *ibid.*, 421. — Christus æterna nativitate primogenitus creaturæ, temporaria primogenitus ex mortuis. S. Hilarius, IX, 278. — Christus Filius Dei, *ibid.*, 274, 275; X, 175, 174; XI, 41, 42. — Filius Dei proprius est, non adoptivus, *id.*, X, 82. — Ab apostolis creditus est Filius ex natura, non ex adoptione, *ibid.*, 133, 165. — Argumenta contra Christi divinitatem, *ibid.*, 42. — Filius ex credendi virtute probatur verus Deus, *ibid.*, 132. — Christus si verus Dei Filius, est quoque verus Deus, *ibid.*, 175 et seqq. — Paulus Christum passim prædicat verum Dei Filium, *ibid.*, 195. — Christus verus Deus, etiam post assumptum hominem, quanto magis ante, *ibid.*, 270. — Christi divinitatis multa argumenta, *ibid.*, 306. — Christi divinitatis argumentum, resurrectio ipsius, *ibid.*, 209. — Deitas illius per operum magnificentiam a Judæis intelligi debuit, *ibid.*, 542. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 537. — Christi divinitas, *id.*, IX, 467, 961; Faustinus presbyter, XIII, 40. — Christus ipse est quem Pater genuit ante Luciferum, ut æternum, ex utero generavit ut filium, ex corde eructavit, ut Verbum. S. Ambrosius, XVI, 221. — Nos per adoptionem filii, Christus per veritatem naturæ est, 537. — Christus generatus ex Patre ante sæcula, *id.*, XIV, 689. — Christus totum quiddam a Patre divinitatis assumpsit, expressit, *id.*, XVI, 202. — Multis argumentis Filium Dei creaturam non esse evincitur, *ibid.*, 676 et seqq. — Christus unus est cum Patre per substantiam naturalem, non unus secundum Sabellianam perfidiam, *ibid.*, 771, 772. — Christus Filius habet ea omnia quæ sunt Patri, æternitatem, maiestatem, divinitatem, *ibid.*, 567. — Pater manet in Christo tanquam verus in vero, Deus in Deo, lumen in lumine, *ibid.*, 793, 796. — Definitio fidei concilii Nicæni contra Arianos errores divinitatem Christi loquaces, *ibid.*, 535, 536, 608. — Christus Filius Patris est non per adoptionem gratiæ, neque per religionem creaturæ, sed sui proprietate generis et veritate naturæ. S. Chromatius, XX, 351. — Pater Verbum suum, hoc est Christum ex utero cordis sui genuit. Evagrius, IX, 1169. — Christus non ex profecto, ut quidam putant, sed natura est Deus. S. Hieronymus, XXIV, 806. — Christus ostendit se esse latorem legum, et Deum verum, *id.*, XXII, 775. — Signa divinitatis Christi, *id.*, XXVI, 468. — Post resurrectionem Christi, Pilatus relationem miraculorum ad Tiberium mittit, qui a senatu petit, ut Christus, ut Deus habeatur. P. Orosius, XXXI, 1066. — Christi divinitas opponitur Romuli divinitati. S. August., XLI, 757, 759. — Christum Deum esse et miracula et prophetia in illo impleta persuadent, *ibid.* — Christus Deus probatur, *id.*, XXXV, 1612; XLII, 1125, 1127; XXXIX, 2196, 1965, 1968, 2045, 1927; XXXV, 1749. — Christus Patri æqualis, *id.*, XXXIII, 751; XXXVIII, 990; XL, 30, 74, 191. — In Christo plenitudo divinitatis corporaliter, quomodo, *id.*, XXXIII, 846; XXXIV, 459. — Priora Christi, ejus divinitas, posteriora, humanitas, XXXVII, 1609. — Christum Deum esse persuadet confessio constantis martyrum, *id.*, XLI, 676, 738. not. — Filii Dei sempiterna generatio accipienda in his verbis: *Ego hæc genui et.*, *id.*, XXXVI, 71. — Christus Deus. Cassianus, L., — Demones multis rationibus impulsi fuerant, ut Christum

Deum esse opinerentur, *ibid.*, 224. — Probat Christus de Maria natum esse Deum. S. Petrus Chrysolog., LII, 500, 501. — Christi divinitas nihil accepit unde crearet. Cassiodorus, LXX, 928. — Christus est Deus non nuncupative, sed essentialiter. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 654, 959. — Extrema de Christi divinitate Joannis Baptistae testimonia, *ibid.*, 1101. — Christus verus Deus est, ac verus Dei Filius, LXXVII, 1207. — Christus Deus asseritur, *id.*, LXXIX, 64. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *ibid.*, 65, 66, 99. — De Filio Dei Patria. Tat. Caesaraug., LXXX, 756. — Christus Filius Dei proprius, non adoptivus : Deus verus, non nuncupativus. Alcuinus, C, 335, 845; CI, 157, 175. — Humanam naturam assumens, Deus esse non desit. S. Agobardus, CIV, 169. — Christus recte ac Deus dicitur. Rabanus Maurus, CXI, 1483. — Christus Dei Filius non adoptione, sed natura. Ratherius Veron., CXXAVI, 743. — Christi divinitas et humanitas probatur. Guibertus de Novageto, CLVI, 1235. — Christum Deum et hominem confitemur. S. Anselmus Cant., (CLVIII), 416. — Jesus Christus est verus Deus et verus homo, *ibid.*, 569. — Quamvis nemo mortalium, comprehendere valeat, quanto sit in Christo divinitas, portenta tamen præceptorum sanctitas, et omnipotens iustitia ejus manifestant. S. Bruno Sign., CLXIV, 667. — Sic Christi divinitas humanitati conjuncta est, ut nunquam ab eo discedere possit, *id.*, CLXIV, 767. — Christus probatur esse Deus. Rupertus Tuit., CLXVIII, 510, 510. — Generatio divina Verbi tota ineffabilis, quia tota incomprehensibilis. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1090. — Quomodo intelligatur quod in Christo habitat plenitudo Divinitatis corporaliter, *ibid.*, 1151. — Christi divinitatem probant ejus miracula, prophetarum oracula, et vox paterna. S. Bernardus Clarav., CLXXXII, 933. — Christus fuit verus Deus. Alanus de Insulis, CCX, 535.

IV. — De humanitate Christi.

Christus homo, quia caro, non quia anima. Tertull., II, 874. — Verum hominem esse Christum probatur, *ibid.*, 14, 578. — Christus et visus et auditus et congressus, miscens in semetipso hominem et Deum, in virtutibus Deum, in passibilitatibus hominem, *ibid.*, 517. — Christus hominem induit. S. Cyprianus, IV, 579. — Ante hominem Deus suscipiens hominem existit homo et Deus. S. Hilarius, X, 560. — Perfectus homo natus est secundum habitum conformationis humane, *ibid.*, 535. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 535. — Christus habet in se totum verumque quod homo est, totum verumque quod Deus, *ibid.*, 537. — Christum ignorans et verum Deum et verum hominem, nescit viam suam, *ibid.*, 283. — Deus et homo in Christo quia vi usit, *id.*, IX, 472. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur, *ibid.*, 548. — Ipsum loquitur Scriptura Jesum Deum hominemque, in utroque perfectum. S. Ambrosius, IV, 1625. — Homo erat secundum carnem, sed ultra hominem secundum operationem, *id.*, XIV, 1126. — Christus cum esset in plenitudine divinitatis, examinavit se et accepit plenitudinem naturæ et perfectionis humane, *id.*, XVI, 1147. — Humanitas Christi per divinitatem non est assumpta, *id.*, XVII, 824. — Secundum divinitatem per omnia æqualis est Patri, secundum humanitatem homo perfectus existit, *ibid.*, 791. — Christus homo factus est, ut hominem in Deum assumeret, *ibid.*, 509. — Vere fuit Deus et homo. S. Hieronymus, XXII, 776. — Propter nos homo factus est, non propter bruti, *ibid.*, 796. — Cor Christi naturam humanam assumpsit. S. Augustinus, XXXIV, 170. — Christus homo factus est, ut nos deos faceret, *id.*, XXXVIII, 1012. — Christus Deus et homo, *id.*, XXXVI, 528; XXXVIII, 229, 196, 517, 573, 685, 1149, 1279. — Christus ut homo ejus est naturæ, cujus et nos, *id.*, XXXVIII, 941. — Christum vere hominem esse. Cassianus, I, L, 55. — Transfiguratio comprobavit in Christo veram divinitatem et humanitatem. S. Leo Magnus, LIV, 509. — Christus Deus et homo, *id.*, LV, 147. — Christus transit per humanitatem, stat per divinitatem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1084. — Ita Verbum sibi hominem univit, ut sicut ex corpore et anima rationali unus est homo, ita ex homine et Deo unus sit Jesus Christus. Ratherius Veron., CXXCVI, 247. — Deus et homo in unum ita conveniunt, ut, servata integritate utriusque naturæ, idem sit homo qui Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 416. — Non alius et alius, sed idem ipse homo et Deus, *ibid.*, 423. — Secundum humanitatem se ipsum creavit, et fecit. S. Bruno Sign., CLXIV, 700. — Distinguantur in Christo ea quæ propria sunt hominis, *ibid.*, 739. — Christus secundum humanitatem in cælo est, secundum divinitatem ubique. Hugo de S. Victore, CLXXVI, 445. — Christi humanitas in argento, divinitas

in auro intelligitur. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 40. — Christi caput deitas, pedes humanitas, *ibid.*, 706. — Ejus humanitas significata per nubem quam lucebat per diem, et divinitas per ignem qui lucebat per noctem. Adamus Præmonst., CXCIII, 730.

V. — De corpore Christi.

Christus accepit a Patre carnem et animæ texturam. Tertullianus, II, 843. — Caro Christi sancta, *ibid.*, 933, non peccatrix, *ibid.*, 781. — Christum Adæ carnem atque animam ex Virgine assumpsisse nonnulli dicunt. S. Hilarius X, 557. — Christi caro non aliunde originem sumpsit quam ex Verbo, *ibid.*, 556. — Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit, *ibid.*, 559. — Christus assumpsit creationis nostræ corpus, *id.*, IX, 927. — Christo non est similitudo carnis, sed similitudo carnis peccati, *id.*, X, 536. — Christi corpus an habuerit doloris nostri naturam, *ibid.*, 562. — Corporis sui virtute corporis nostri passiones suscepit, *ibid.*, 580. — Habuit corpus ad patiendum, non naturam ad dolendum, *ibid.*, 563. — Christi caro velut murali divinitatis claritudine circumsepta, orlestis habuit protectionem gratiæ. S. Ambros., IV, 1253. — Cum corpus suscepit, omnia debuit subire quæ corporis sunt, *ibid.*, 1734. — Caro qua se Christus induit, ab omni fuerat munda delicto, *id.*, XIV, 676. — Quomodo Christus in carne sua suscepit similitudinem carnis peccati, et pro nobis factus sit peccatum, *ibid.*, 1005. — Qui carnem Domini et divinitatem dicunt unius esse substantiæ, quot errorum auctores sint, *id.*, XVI, 831. — Natus de Spiritu sancto et de Virgine immaculatam corpus suscepit, *ibid.*, 470. — Vera ab illo caro suscepta, crucifixa, sepulta et resuscitata est, *id.*, XVII, 524. — Non habuit corpus æreum et spirituale. S. Hieronymus XXII, 901. — Nihil ab illo imperfectum, susceptum est, *ibid.*, 798. — Christum nullam carnem habuisse error Manichæorum. S. Augustinus, XVI, 1586. — De carne Christi quid Manichæi et Pelagiani, quidve Catholici contra eos credant, *ibid.*, 1585. — Christus corpus habuisse vulnerabile et mortale negant Manichæi, *id.*, XLII, 504. — Christum non habuisse carnem, et in corpore suo non resurrexisse, multi dixerunt, *id.*, XXXVI, 671. — Christum spirituale corpus secum attulisse, nihilque de Maria assumpsisse, sed per illam tanquam per rivum aut fistulam transisse docebat Valentinus, *id.*, XLII, 28. — Christum non carnem deposuisse de cælo, sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, eamque mundo reddidisse, cum sine carne resurgens ascendit in cælum, *ibid.*, 50. — Quid de carne Christi sentirent Priscillianistæ, *ibid.*, 668. — Christum negantes verum corpus habuisse, sed oculis visum esse quod non erat, refelluntur, XXXVIII, 477. — Christum habere veram carnem, contra Manichæos et Priscillianistas, *ibid.*, 1122, 1125. — Christus habuit verum corpus, *id.*, XL, 14, 500. — Christi caro per psalterium et citharam significatur, *id.*, XXXVI, 672. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset carni peccati, *id.*, LXV, 1584, 1585. — Carnem non de cælo secum attulit, sed ex Maria Virgine assumpsit. Gennadius Massil., LVIII, 1007, 1012. — Habuit corpus verum, *ibid.*, 1008. — Corpus Christi fuit in corruptione mortis, sed non in corruptione putredinis. S. Fulgentius, LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulchro, nec anima ejus pœnam in inferno, *ibid.*, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit ex Augustino, *ibid.*, 496. — Non tantum corpus Jesu, sed Jesus etiam in sepulchro fuit, quia divinitas corpus nunquam deseruit, *ibid.*, 289. — Christi corpus terrenum, non celeste, quia non angelos, sed semen Abrahæ apprehendit, *id.*, 290, 500. — Excellentia carnis Christi propter unionem Verbi, *ibid.*, 679. — Christus veram carnem habuit, et veram animam, *ibid.*, 242. — Immaculatam carnem Christus sumpsit ut carnis maculam submoveret, *ibid.*, 229. — Christus de terra corpus accepit, non de cælo adduxit, *ibid.*, 279. — Corpus Domini quædam est Deitatis vestis. Cassiodorus, LXX, 525. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1198. — In Christo humana caro dolorem mortis fugebat. S. Anselmus Cant., CLVIII, 575. — Caro in Christo non floruit, sed refluuit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 559. — Christus carnem suscepit, in qua pati posset. S. Bernardus Clarav., CLXXXIII, 631. — Ejus carnem in Virgine ex nihilo creatam fuisse optati sunt nonnulli, *ibid.*, 592.

VI. — De anima Christi.

Per se ex Virgine corpus, ex se animam sibi assumpsit. S. Hilarius, X, 559. — Ex anima et corpore perfectus homo fuit, *ibid.*, 554. — Christum Deum Verbum esse et filium hominis anima et corpore constituisse non ambigimus, *ibid.*, 559. — Christi animam qui humane naturæ et infirmitatis

existant, quatenus fallantur, S. Hilarius, IX, 342. — Quomodo Christi anima timore turbata est, S. Ambrosius, XIV, 815. — Refutantur qui putant animam Dominum Jesu non esse suscepam, *id.*, XVI, 854. — Qui animam rationalem ab incarnationis Dominice sacramento segregant, divina sententia percelluntur, *ibid.*, 830. — Christus quia suscepit animam, suscepit et animæ passiones, *ibid.*, 871. — Christus animam suam pro divinitatis potestate posuit, et sumpsit, *ibid.*, 865. — Carnem naturæ humanæ et animam suscepit : S. Hieronymus, XXII, 427. — Fit questio de anima illius, *ibid.*. — Christum sine anima carnem suscepisse docent Ariani et Apollinaristæ : S. Augustinus, XLII, 59, 40, 686, 687, 689. — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 835. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizantur Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — In Christo Verbum loco animæ fuisse sentiebant Apollinaristæ, *id.*, XXIV, 716; XLI, 40. — Christum animam tantum, sine mente humanā habuisse dixerunt Apollinaristæ, *id.*, XXXVII, 217. — Quidam ex illa hæresi propagati dixerunt eum caruisse etiam ipsa anima, *ibid.*, 218, 1084. — Christo jam nato animam rationalem accessisse, temerarium est dicere, *id.*, XXXIII, 832. — Christus unde animam accepit, *id.*, XXXIV, 422. — Christi anima non est ex triduce, *ibid.*. — De anima Christi difficillima questio est, *id.*, XLII, 781. — Christus habuit animam, *id.*, XL, 302. — An anima ejus ex Adamo propagata, an creata, *id.*, XXXIII, 717. — Christi anima non obnoxia peccato originis, *ibid.*, 866. — Anima in Christo vera : S. Fulgentius, I, XV, 287. — Christus animam se habere monstravit cum ejus ponendam potestatem sibi esse declaravit, *ibid.*, 286. — Anima Christi quid differat ab angelis aut hominibus sanctis, *ibid.*, 416. — Petrus pro Christo animam suam ponendam non nominasset si Christus animam non habuisset, *ibid.*, 289. — Christus animæ nostræ auxilium non ministraret si animam non haberet in qua tentatus esset, *ibid.*, 257. — Ecclesiam animam salvam non posset si Christo anima deesset, *ibid.*, 255. — Anima Christi minus a liquid veritatis habere nequit quæ ipsius veritatis anima est, *ibid.*, 420. — Animæ Christi plena inest totius divinitatis notitia, *ibid.*, 417. — Quomodo animæ suæ secundum divinitatem notus est Christus, *ibid.*, 420. — Non ideo Christi anima ejusdem naturæ est ac Deus, quia totam deitatem suam novit, *ibid.*, 422. — Non solum ad divinitatem Christi, sed ad ejus quoque animam pertinet quod dicitur in quo sunt omnes thesauri, etc., *ibid.*, 414. — Christus veram carnem et veram animam habuit cum vero intellectu, *ibid.*, 242. — Divinitas Christi animæ ejus dici non potuit, *ibid.*, 286. — Christi anima peccato originali excepta. Cassiodorus, LXX, 1292. — Anima Christi ab inferis abstracta est, *ibid.*, 203. — Quando anima ejus de necessitatibus liberata, *ibid.*, 209. — Anima Christi fræma est Patris, *ibid.*, 121. — Ex tribus est, anima, carne et Verbo : Hilbertus Cenom., CLXXI, 884. — Christi anima juncta Verbo omnia scivit, sed Verbum naturam, animam pro gratiam, *ibid.*, 1100. — Christus an simul et animam assumpserit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72. — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit, *ibid.*, 74.

VII. — De peccato in Christo.

Caro Christi non peccatrix : Tertullianus, II, 781. — Christus peccati nostri, peccati ipse nescius particeps fieri non recusavit : S. Hilarius, IX, 796. — Christus in sæculo demoratur vitia et peccata sæculi non adlit, *ibid.*, 955. — Solus extra peccatum est, *ibid.*, 815. — Solus culpæ nescius, *ibid.*, 876. — Christus non peccator, sed peccata suscipiens, non infirmus, sed infirmitates portans, *ibid.*, 794. — In Christo nulla causa esse potuit quæ peccati alicujus potuerit vulnus occipere : S. Ambrosius, XIV, 1036. — Solus Christus nunquam deflectit, *ibid.*, 458. — Dignum fuit ut qui non erat habiturus corpoream peccatum prolapsionis, nullum sentiret generationis naturale contagium, *ibid.*, 874. — Quare cum omnia noverit, peccatum non cognoscat, luculenter demonstratur, *ibid.*, 1026. — Suscepit peccatum in illo pietatis est, non criminis, *ibid.*, 1011. — Christus peccatis non liberum fuisse, Juliani calumniam contra Catholicos : S. Augustinus, XLIV, 561, 559. — In Christo natura humana sine peccato propter unionem, *id.*, XLII, 668. — Christus de humana carne contagi nulla passus est, *ibid.*, 720, 744. — Christus sic ad terrenam contagi descendit, ut nullum habuerit peccatum, etiam ex Ariænorum confessione, *ibid.*, 761. — Christus sine peccato natus, quia sine libidine conceptus, XXXVIII, 825, 845; XLIV, 699. — Christus nilil peccatum, nec originis nec propriæ iniquitatis, *ibid.*, 824, 928. — Christus solus sine peccato originali, *id.*, XXXVI, 591. — Christus solus in carne sine peccato et ignorantia, *id.*, XL, 60. — Solus Christus sine peccato in hac vita, XXXIV, 733, 867; XXXV, 1696, 1697, 1847; XLIV, 184, 815. — In Christo natura humana impeccabilis, *ibid.*, 931. —

Christus quia non de carnis concupiscentia natus, non habuit carnem peccati, *id.*, XLV, 1580. — Christus in carnem suam peccatum non transtulit, sed mortem, *id.*, XLIV, 115. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati, *id.*, XLV, 1584, 1585. — Christus sine peccato, factus tamen peccatum, *id.*, XL, 222. — Quo sensu, XXXVIII, 825, 845; XLIV, 699. — Christus fuit delictorumceptor, non commissor, *id.*, XXXVI, 849. — In Christo integritas sine peccato, *ibid.*, 465. — Christus solus immunis ab omni peccato : Cassianus, XLIX, 1531. — Christus omnes hominis infirmitates suscepit præter peccatum : S. Fulgentius, XLV, 280. — Christus peccatum nullum habuit : Cassiodorus, LXX, 70. — Humanitas (Christi) nullam habem admisit, *ibid.*, 1067. — Christus solus sine peccato : S. Gregorius Magnus, LXXIX, 545, 562, 592. — Omnis fuit sine peccato ipse per seipsum : S. Anselmus Cant., CLVIII, 416, 417. — Nec originalis nec personalis iniquitas fuit in Christo, *ibid.*, 452. — Non potuit peccare : Hilbertus Cenom., CLXXI, 1104; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 78.

VIII. — De concupiscentia in Christo.

Christo libidinem conatur Julianus inferre. S. August., XLV, 1571, 1575. — Veritas membrorum in Christo, an cupiditas peccatorum, *ibid.*, 1570. — Christus non habuit cupiditatem vitiorum, *ibid.*, 1566, 1569. — Christus concupiscentiam non habuit, ac per hoc peccatum sicut non fecit, ita nec concupivit, *ibid.*, 1590. — Christus non per concupiscentiam natus nulla concupivit illicita, *ibid.*, 1573, 1574. — Christus non ideo debuit habere concupiscentiam, quia se imitandum proposuit, *ibid.*, 1558, 1590. — Exempli rationem non tolli in Christo, etiamsi non haberet concupiscentiam communem nobiscum, *id.*, XLIV, 815. — Concupiscentiam carnis Christus si habuisset, non eam sanasset, *ibid.*, 816. — Qui in Christo negant concupiscentiam, non propterea conveniunt cum Apollinaristis, *ibid.*, 814. — Christus solus concupiscentiam non habuit, *ibid.*, 862. — In Christo concupiscentiam non inveit diabolus, *id.*, XLV, 1541, 1566, 1584, 1587. — In carnem Christi carnis non transierit concupiscentia, *id.*, XLIV, 814. — Carnis sensus in Christo fuerunt, non concupiscentia, *id.*, XLV, 1567.

IX. — De fame, siti, timore, tristitia, etc., in Christo.

Christus humanæ consuetudinis affectus suscepit, ut eum verum probaret hominem : S. Hilarius, IX, 591. — In eo mansit flendi, sitiendi, esuriendique affectio, *id.*, X, 361. — Christus se homo, lassitudinis, siti et esuritionis sepe commissit, *id.*, 474. — Infirmittates nostras suscipiens portansque peccata, usu et consuetudine humanæ debilitationis locus est, *ibid.*, 473, 474. — Per somnum, famem, sitim, lassitudinem lacrymas hominem egit, *id.*, X, 81. — Christus ut esuriret naturam suam hominem dereliquit, non ei inediis subrepti operatio, *id.*, IX, 928. — Fames Christi qualis, *ibid.*. — Cibum aut potum accipiens consuetudinis tribuit non necessitati, *id.*, X, 564. — Christi anima in Evangeliiis frequenter tristis et mæsta est, *id.*, IX, 542. — Christus et flevit et doluit, *id.*, X, 588. — Vere flevit, *ibid.*, 587. — Illius fletus rationem reddere nequeunt Ariani, *ibid.*. — Lacrymarum Christi mysterium, *ibid.*. — Christus flet interdum et ingemiscit et tristis est, et id ipsum ad infirmitatis tribuit exemplum, *id.*, IX, 477. — Non sibi flevit, aut stivit, aut esurivit, *id.*, X, 561. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *id.*, IX, 560. — Christi esuries, sitis, etc., quomodo audiendæ, *id.*, X, 532, 535. — Christi divinitati tristitia, metum, etc., quidam attribuant, et refutantur, *id.*, IX, 1066. — Christi mæstitia non secundum humanam necessitatem, *ibid.*, 479. — Quomodo Christi anima timore turbata est : S. Ambrosius, XIV, 816. — Fames Domini pia fames est, *id.*, XV, 1617. — Beata ipsius sitis, quia stivit pro nobis, *id.*, XIV, 1172. — Quare pluravit Lazarum : S. Hieronymus, XXII, 593. — Omnes conditionales humanæ affectus non simulavit, sed plane exhibuit; non conditionis accessit, sed magisterii voluntate : S. Augustinus, XLII, 481. — Christus esuriebat et sitiebat, quia dignabatur, non quia cogebatur, *id.*, XXXVIII, 968. — Somnus, cibis et affectus humani, in Christo naturam humanam probant assumptam, non consumptam, *id.*, XXXIII, 519. — In Christo ad humanam naturam pertinent fames, sitis, etc. : S. Fulgentius, XLV, 493. — Invidiosæ obijciunt quia Deo facimus injuriam, cum eum dicimus natum de femina, famem, sitim, crucem et mortem subivisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 564.

X. — De duabus naturis in Christo.

In Christo duæ substantiæ, divina et humana : Tertull., III, 191. — Quod non solum in eo concurrunt duæ illæ

turæ sicut in una persona, sed etiam quia existerent in eo proprietates duabus naturis conformes : Lactantius, VII, 972.—Christi duæ naturæ : S. Hilarius, IX, 485, 486, 479, 548; X, 292. — In Dei Filio duas credimus esse naturas, unam divinitatis, alteram humanitatis : S. Euseb. Vercell., XII, 965. — In Christo gemina substantia, divina et humana : S. Augustinus, XXXV, 1856. — Duæ naturæ perfectæ et integræ, *id.*, XLIV, 1716, 1732. — Humanæ divinæque naturæ veritatem in una persona, ne aut confundas aut divides, *id.*, XL, 739. — Probatur et explicatur mysterium duplicis naturæ et unius personæ in Christo. S. Leo Mag., LIV, 221. — Utriusque naturæ proprietates expensæ, *ibid.*, LIV, 233, 235, 292, 367. — In Christo duæ naturæ, sine confusione, in unam personam unitæ : Petrus diaconus, LXII, 84. — Contra Eutychen probatur duas esse naturas : Boetius, LXIV, 1347. — Catholici tenent Christum in utrisque et ex utrisque naturis consistere, *ibid.*, 1351, 1352. — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ, sed unitæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — In Christi persona una persona, duæ naturæ : S. Gregorius Mag., 89-90. — Constat in Christo unam personam in duabus, LXXVI, naturis : Carolus Magnus, XCVIII, 1113. — Duæ illæ naturæ integræ, non transfusæ nec mixtæ, *ibid.*, 1114. — Naturæ duæ in Christino concilio Chalcedonensi confirmantur : Anastasius Bibl., CXXVIII, 301. — Christi naturarum duæ : proprietates : Isidorus Mercator, CXXX, 601. — Christus naturam suscepit humanam, non personam : S. Petrus Damianus, CILV, 33. — De modo unionis hypostaticæ : Wernerus, CLVII, 783. — Alia testimonia de Christi duabus naturis et una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 278, 294, 369, 425, 441, *sq.* — In Christo duæ naturæ : Rupert., CLXVII, 1458, 1540. — De unione hypostatica in Verbo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 595, *sq.* — Divina natura nec mixta est in humanam, nec humana in divinam, *id.*, CLXXV, 432. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111.

XI. — De voluntatibus in Christo.

Christi duæ voluntates : S. Hilarius, X, 572, 375. — Libera voluntas Christo, nec a Patris voluntate dissidens, *id.*, 520. — Volens ipse Patris voluntatem explet, *ibid.*, 80. — Humana voluntas in Christo mortem refugiens : S. Aug., XXXIX, 1515. — Christo fuerunt duæ voluntates et operationes : Rupertus Tuit., CLXIX, 104. — Voluntatem naturalem et spiritalem Christus habuit : Hilbert. Cenom., CLXXI, 489. — Christus habuit duas voluntates, *ibid.*, 1102. — De voluntatibus Christi secundum duas naturas : Petr. Lombardus, CXCII, 790.

De unica persona in Christo.

Jesus Christus veræ deitatis, veræque humanitatis in ipso una eademque prorsus persona : Calus, V, 187, 188. — Utrum terminus ejus unionis ad humanitatem fuerit persona simplex an composita : Lactantius, VI, 975. — Christus una persona, suppositum unum, totus Deus et totus homo : S. Julius papa, VIII, 965. — Christus perfectus Deus, perfectus homo in unitate personæ : S. Eusebius Vercell., XII, 965. — In Dei Filio duas credimus esse naturas non tamen duas personas, *ibid.* — Una in Christo persona : S. Hieronymus, XXIV, 7-7. — Idem Deus Christus non confusione naturæ, sed unitate personæ : S. Augustinus, XXXVIII, 999. — Christus in unitatem personæ suæ accepit visibilem hominis formam, *id.*, XLII, 756, 757. — Christus ob personæ unitatem et in celo manebat et ambulabat in terra, *id.*, XLIV, 144. — Non sunt duæ personæ sed una, *id.*, XXXIX, 2082; XL, 736, 771; XLII, 1195, 1206; XLV, 1716, 1732. — Accerrime invehitur Cassianus in errorem Nestorii qui duas in Christo personas prædicat : Cassianus, L, 97, 98, 89, 153, *sq.*, 179 *seq.* — Hypostasis una in Christo, *ibid.*, 80. — Veritatem utriusque naturæ in Christo, in unitatem personæ convenire. S. Leo Magnus, LIV, 221. — Refutantur errores Nestorii duplicem personam in Christo affirmantis, *ibid.*, 451, 965. — In Domino Jesu Christo Verbi et carnis una persona est : Viglius Taps., LXII, 158. — Contra Nestorium probat unam esse in Christo personam : Boetius, LXIV, 1545, *seq.* — In una Christi persona duæ naturæ non confusæ : S. Fulgentius, LXV, 270, 273, 502. — Qui duplicem personam in Christo admittit, non Trinitatis cultor est, sed quaternitatis, *ibid.*, 461, 465. — Sicut in Trinitate distinctio personarum non multiplicat substantias, sic in Christo distinctio naturarum non multiplicat personas, *ibid.*, 275. — In Christo una persona : S. Gregorius Mag., LXXVI, 89, 90. — In Christo non alia suscipientis Verbi, alia hominis suscepti persona, *id.*, LXXIX, 23. — In Christo una persona, sed non permutatis naturis vel confusis : Alcuinus, CI, 1098, 1068. — Christus non est una natura, licet una persona : S. Anselmus Cant., CLVIII, 920. — Testimonia de una persona in Christo, *ibid.*, 278, 294, 369, 425,

441 et *seq.* — In Christo non duæ personæ : Rupertus Tuit., CLXIX, 288. — An persona sumpserit personam, an natura personam, an natura naturam : Hugo de S. Victore, CLXXV, 434. — In Christo duplex sine confusione natura in una persona : S. Bernardus, CLXXXIV, 110, 111. — An natura vel persona personam vel naturam assumpsit : Petrus Lombardus, CXCII, 764. — De quatuor voluntatibus in Christo : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 841. — De tribus voluntatibus in Christo, *ibid.*, CLXXVII, 518.

XII. — De scientia in Christo.

Christi cognitio secundum hominem non præstat cognitionem Patris : S. Hilarius, X, 228. — Christi virtus de cognitione, quid hæc cognitio, *ibid.*, 215. — Deus unigenitus non per ignorantem demonstrationis doctrina arguit, *ib.*, 214. — Ei connata est cognitio operum quæ Pater effici vellet, *ibid.*, 215. — Christi ignorantio dispensatio potius quam ignorantia est, *ibid.*, 351, 353. — Quod iudicii diem nesciat, tacendi dispensatio est, *ibid.*, 341. — Quod nescit, ex naturæ scientia est, *ibid.*, 353. — Christus dubitat hominis affectu, *id.*, XVI, 563. — Ut homo dubitat, ut homo turbatur, *ibid.*, 571. — Nescire se simulat, ut scire faciat credentes, *ibid.*, 680. — Quomodo diem iudicii ignorasse dicatur, *ibid.*, 693. — In Christo profectus est ætatis, et profectus sapientie, sed humane est, *ibid.*, 837. — Non secundum divinitatem, sed secundum hominem iudicant, qui putant Christo testificandi scientiam defuisse, *ibid.*, 675. — Diem et horam consummationis ultimæ ignoravit. S. Hieronymus, XXIII, 550. — Christi summa sapientia : S. Anselmus Cant., CLVIII, 413. — Perfecte omne bonum scivit, et nullum malum ignoravit, *ibid.* — Omnem habuit scientiam, *ibid.* — Christo non crederent homines si eum scirent nescium, *ibid.* — Utrum anima ejus sapientiam omnium rerum habuerit : Hugo de S. Victore, CLXXVI, 74. — Christi scientia experimentalis : S. Bernardus, CLXXXII, 946, 1017. — Diem iudicii nescivit scientia experimentalis, *ibid.*, 917.

XIII. — De communicatione idiomatum, seu nominum et proprietatum utriusque naturæ in Christo.

Cum in Christo secundum tempus discernis hominem a Deo, Dei tunc atque hominis discernes sermonem. S. Eutychianus, V, 170. — Christus Deus simul et homo, aliquando quæ Dei, aliquando quæ hominis sunt loquitur. S. Hilarius, IX, 548. — Dictis ad duplicem naturam suam copulatis utitur et in Evangelis et in prophetis *ibid.*, 816. — Quomodo Dominus majestatis dicatur esse crucifixus. S. Ambrosius, XVI, 571. — Quem Patrem naturaliter habet, Deum appellat, propter suscepti corporis sacramentum, *ibid.*, 275. — Quasi altissimus donat, quasi homo precatur, *ibid.* — In Christo propter unitatem personæ quælibet natura vocabulum alteri impertit, et divina humanæ et humana divinæ. S. Augustinus, XLII, 257. — Christus Patre minor et æqualis, *id.*, XL, 250. — Christus et Unigenitus et Primogenitus, quomodo, *id.*, XLII, 581, 585. — Christus propter formam Dei dicitur principium, primogenitus, Dominus gloriæ, propter formam servi sponsum, caput corporis Ecclesiæ, *ibid.*, 835. — Deus crucifixus recte dicitur de Christo, *id.*, XXXIII, 746. — Deus recte dicitur mortuus, etsi divinitas ejus non moriatur, *id.*, XXXVI, 435. — Filius Dei vere dici natus et passus sine divinitatis suæ mutatione, *id.*, XL, 505. — Coniunctio hypostatica fecit ut ea quæ carni sunt in Christo, Deo tribuantur. Cassianus, L, 184. — Licet in Christo solus homo traditur, propter unitatem personæ, totus Christus traditus fuisse dicitur. S. Fulgentius, LXV, 291. — Nonnunquam per Christum deitas significatur, nonnunquam solus homo, vel utrumque simul, vel solum corpus. Junilius, LXVIII, 22. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 89, 90. — Impassibilis pati, immortalis mori, et æternus ante sæcula temporalis dici potest. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 565. — De communicatione idiomatum in Christo. S. Paulinus, XCIX, 588. — Cum naturæ non sint partes personæ, inde constat, quod altera illarum prædicatur de persona. Hugo de S. Victore, CLXXV, 435. — Nomina naturarum de se prædicantur, Deus est homo, et homo est Deus, *ibid.* — Natura divina non debet dici caro facta. P. Lombardus, CXCII, 766. — De his locutionibus Deus factus est homo, Deus est homo, *ibid.*, 768. — De communicatione idiomatum. Petrus Pict., CXXI, 1168, 1169. — Quidam dixerunt quod nomina conventientia Christo secundum humanitatem in masculino genere ad hypostasim referuntur, in neutro ad essentiam Dei, *ibid.*, 1178. — De aliis locutionibus quæ prædicari possunt vel non possunt in Christo, *ibid.*, 1177 et *seqq.*, 1180.

XIV. — De Christi conceptione.

Christum nasci ex semine humano non compete-
bat. Tertullianus, II, 781 *et seqq.* — Delapsus est in Virgi-
nem et in utero ejus caro figuratus, *id.*, I, 399. — Nul-
lam de impudicitia habuit matrem, ut Jupiter, *id.*, I, 596 *et seqq.* — Sine patre, sine matre quomodo fuerit.
Lactantius, VI, 483. — Christi conceptionis dignitas. S.
Hilarius, X, 67, 68. — Christus natus lege hominum, non
lege hominum conceptus, *ibid.*, 380. — De conceptione
Christi, *id.*, IX, 30. — S. Zeno, XI, 413, 416. — Christus
quomodo saltu quodam venit in mundum. S. Ambrosius,
XIV, 513. — Matrem in divina generatione nescivit, pa-
trem in Virginis partu ignoravit, *id.*, XVI, 1202. — Natus
de Spiritu sancto et de Virgine immaculatum corpus sus-
cepit, *ibid.*, 470, 791. — Christus sine viro de Spiritu
sancto factus de virgine, *id.*, XVII, 142. — Christi con-
ceptio possibilis demonstratur. Rufinus, XXI, 349, 350.
— Christi conceptio non habet exemplum. S. Augustinus,
XXXIII, 707. — Christus sine concupiscentia conceptus,
ibid., 814; XXXIV, 423. — Christum non concupiscentia
sed gratia mater concepit, *id.*, XXXVIII, 823. — Christi
caro de nostra massa, non ex nodo concupiscentiæ homi-
nis et seminis, *ibid.*, 928. — Christus factus ex muliere,
nullo interveniente concubitu, *id.*, XXXIV, 403. — Fide
matris conceptus, *id.*, XI, 249. — Christum Virgo non
carnaliter concupiscendo, sed spiritaliter credendo con-
cepit, *id.*, XXXVI, 826. — Christus sine peccato con-
cepit ut soveret peccatum, *id.*, XXXVIII, 817. — Sine
peccato natus, quia sine libidine conceptus, *ibid.*, 442,
783, 821, 832. — Christus ex Adami semine non seminali
ratione procreatus, *id.*, XLV, 1401. — Filius Dei æternus
qua ratione concipi possit temporaliter natus, *id.*,
XLII, 1166. — In Christi conceptione maritus sermo est,
et uxor auricula, *id.*, XXXIX, 1991. — Adveniens divinitas
in utero Mariae carnem sibi ex ipsius substantia fa-
bricavit, *ibid.*, 2199. — Christus non de substantia sed de
potentia Spiritus sancti conceptus, *ibid.*, 2178. — Deus
sine matre, homo sine patre. S. Leo Magnus, LIV, 222.
— Christi conceptio ex Virgine ab Isaia predicta. S. Maxi-
mus Taurin., LVII, 235. — In utero sanctæ Mariæ cum
Spiritus sanctus supervenit, cum obumbrat Altissimus,
Christus generatur, *id.*, 236. — Christus sine matre ut
Deus, sine patre ut homo. — S. Fulgentius, LXV, 251.
— Verus Deus statim ac in utero conceptus. Alcuinus,
CI, 183. — In conceptione Christi nec corpus animam,
nec anima corpus præcessit. Hildebertus Cenom., CLXXI,
886. — Conceptio Christi innaturalis, et ideo ineffabilis,
ibid., 881. — Ejus conceptio nostram reformat. S. Ber-
nardus, CLXXXIII, 327. — Ei soli reservata sanctitas
conceptionis, *id.*, CLXXXII, 335. — Hujus conceptionis
modus Deo tantum notus et Deiparæ, *id.*, CLXXXIII, 82.

XV. — De Christi nativitate, ejus genere et infantia.

Christus ex Mariæ carne est, dum ex semine est Da-
vid. Tertullianus, II, 530. — Anno duodecimo Tiborii
Cæsaris revelatus est, *ibid.*, 264. — An fabri aut quæstua-
riæ filius sit, *id.*, I, 662. — An Christus per omnes gra-
dus infantie transierit, *id.*, II, 411. — Caro Spiritu in-
structa, nutritur, ad exitum affatur, docet, operatur, et
Christus est, *id.*, I, 399. — De duplice ejus ortu. Lactan-
tius, VI, 463. — Quando Christus in carne natus sit. S.
Hilarius, IX, 1029. — Est de frutice Judæ, *ibid.*, 463.
— Christi ex regio et sacerdotali genere ortus, *ibid.*,
917. — De Nativitate Domini. S. Zeno, XI, 407, 412,
415. — Quid de obstetrice sentiendum quæ fertur partu-
rienti Virgini adfuisse, *ibid.*, 415. — Cur Lucas ad Deum
putaverit generationem Christi esse referendam. S. Am-
brosius, XV, 1395. — Cur Matthæus generationem Chri-
sti per Salomonem derivandam putarit, Lucas vero per
Nathan, *ibid.*, 1391. — In genealogia Christi posse plures
esse successiones, pauciores generationes, *ibid.*, 1608.
— Quomodo Christus veri regalique generis fuerit, si
nullum ex semine Jechonæ regnatum Prophetæ præ-
dixerit, *ibid.*, 1607. — Cur Matthæus computaverit inter
maiores Domini generis peccatores plurimos, idque Lu-
cas declinaverit, *ibid.*, 1604, 1610. — Nascens non me-
diocribus signis Deus probatur, *ibid.*, 1569. — Christus
qua ratione in terris patrem fabrum habuerit, *ibid.*,
1589. — Honoravit Joseph et Mariam non nature de-
bito, sed pietatis officio, *id.*, XIV, 973; XV, 1573, 1784. —
Cur tempore pacis natus sit, *id.*, XVII, 608, 609. — Na-
tivitatem ejus pastores ante cognoverunt quam prin-
cipes, symbolæ rusticatio quam superba dominatio, *ibid.*,
613. — Quomodo pater Christi dicitur esse faber, *ibid.*,
616. — An indignum sit ut Dei majestas per genitales

feminas transeat egressus. Rufinus, XXI, 351. — Quibus
consulibus Christus nascatur. Dexter, XXXI, 53, 56. —
Christi generatio et nativitas duplex utraque mirabilis.
S. Augustinus, XXXVIII, 260, 775, 1001, 1015, 1617,
1019, 1073; XXXIX, 1635, 1639, 1661, 1675, 1676. —
Christi ex Virgine nativitas, *id.*, XL, 643. — Christus na-
tus est illæsa matris virginitate, *id.*, XXXVIII, 999, 1001,
1005, 1011, 1058, 1075. — Incorrupta illius integritate,
id., XI, 188, 249. — Christi nativitas carnalis ideo se-
cundum Ambrosium expers delicti quia non est de com-
missione sexus utriusque, *id.*, XLIV, 444, 1589. — Chri-
sti nativitas prodigiis plena, *id.*, XI, 663; XII, 514. —
Signa in Christi nativitate, *id.*, XI, 643. — Christus quo
tempore natus, *id.*, XII, 119, 608. — Quo die quo ca-
sule natus sit constabat tempore Augustini, *id.*, XLV,
1592. — Quot anni a nativitate ejus numerabantur, *id.*,
XXXIII, 911. — Christus natus est quando dies jam inci-
piunt crescere, *id.*, XXXVII, 1755. — Christus de regia stirpe
et sacerdotali, *id.*, XXXIV, 809, 1072. — Christus quo-
modo filius Abraham et David, *id.*, XXXVIII, 357; XLII,
468, 469; XXXV, 1742. — Christus filius David merito
appellatur, etiamsi Maria ex David nullam originem do-
ceret, *id.*, XXXIV, 1072. — Christi generationem aliter
Matthæus, aliter Lucas recensuit, quare, *id.*, XL, 49;
XLII, 214. — Christi generationes cur Matthæus descen-
dens numerat, Lucas ascendens, *id.*, XXXVIII, 351. —
Quare per Joseph numerantur, non per Mariam, *ibid.*,
542, 550; XLII, 470; XLIV, 810. — Christus quare de
tribu Levi nasci voluit, *id.*, XL, 50. — Genealogia Chri-
sti cur ordi diversus in Matthæo et Luca. S. Leo Magnus,
LIV, 234, 791. — In Bethlehem civitate David ortus est
Christus juxta prophetas, et pannis involutus in præsep-
ti collocatur. S. Maximus Taurin., LVII, 238. — Non fuit
illi locus in diversorio, quare, *ibid.*, 246. — Ex semine
Jacob, juxta prophetiam, et ex regio Davidis sanguine
secundum carnem Christus natus est, *ibid.*, 261, 263. —
Variæ chronologorum opiniones de tempore Christi na-
tivitatis, *ibid.*, 481. — Cur nativitas Domini celebratur.
Alcuinus, CI, 1173. — Cur in nocte natus, *ibid.*, 1175.
— Ex stirpe sacerdotali et regia natus, itemque Virgo
Maria. Rhabanus Maurus, CVIII, 1176. — Christus cur
de Juda nasci voluit, prætermisissis tribus ejus fratribus.
S. Paschasius Radbertus, CXX, 87. — Christus cur de
desponsata nasci maluit, quam de simplice virgine, *ibid.*,
104. — Christus cur eo tempore natus, quo firma pax in
omni terrarum orbe existeret, *ibid.*, 122. — De Christi
nativitate in Germania erroris. R. tiones affert auctor
quare nasci ut ceteri debuit Christus. Rairamus Corb.,
CXXI, 85. — Per vulvam exisse Christum probat auctor,
ibid., 85, *et seqq.* — In natali Christi. Attio Vercell.,
CXXXIV, 835. — De nativitate Domini Salvatoris. S. Odilo
Cluniac., CXLII, 991. — S. Petrus Damianus, CLXIV,
816. — Radulphus Ardens., CLV, 1696, 1707. — Gofridus,
CLVII, 257 *et seqq.* — Ivo Carniel., CLXII, 568 *et
seqq.* — Nativitatis Christi locus soli David et Michæ
revelatus est. Rupertus Tuit., CLXVIII, 439. — De na-
tivitate Domini. Hildebertus Cenom., CLXXI, 381 *et
seqq.*; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 946. — Christi na-
tivitas miranda. S. Bernardus, CLXXXIII, 87. — Christi
nativitas dies redemptionis novæ, reparationis antiquæ,
felicitatis æternæ, *ibid.*, 91. — Nativitatis locus expendi-
tur, *ibid.*, 112. — Nocte natus docet ostentationem fu-
giendam, *ibid.*, 123. — Remedia ex Christi nativitate ad-
lata, *ibid.*, 101. — De nativitate Domini, *ibid.*, 116;
CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29 *et seqq.*; Amadeus Ians.,
CLXXXVIII, 1319; Ernaldus, CLXXXIX, 1615; Aelredus
CXCIV, 220 *et seqq.*; Adamus Scotus, CXCIV, 200 *et
seqq.*; Garnerius, CCV, 599 *et seqq.*; Petrus Bica., CCVII,
575; S. Martinus Legion., CCVIII, 65 *et seqq.*; Innocen-
tius III, CCXVII, 451 *et seqq.*

XVI. — De circumcisione Christi.

Christus circumcisione non egens in templo oblatus est
ut circumcideretur. S. Hilarius, IX, 503. — Christi cir-
cumcisio die octavo facta, ut ejus resurrectionem signi-
ficaret. S. Augustinus, XXXIII, 680. — Christus natus et
Maria Virgine circumcisionis signaculo cur dedicatur. S.
Maximus Taurin., LVII, 299. — Memoria circumcisionis
Christi in Ecclesia sexto sæculo antiquior probatur, *ibid.*,
255. — Cur voluit circumcidi Christus. Alcuinus, CI,
1176. — In festo Circumcisionis Christus legalia suscepit,
ut nos ab eis liberaret. Hildebertus Cenom., CLXXI, 599.
— Christus cur circumcidi voluerit. S. Bernardus,
CLXXXIII, 153. — Circumcisus propter quod natus et
passus, *ibid.*, 136. — Ut caput circumcisionem pro mem-
bris suscepit, *ibid.*, 158. — Christi circumcisio veritatem
humanitatis assumptæ probat, *ibid.*, 153. — Christi ha-
militas in circumcisione, *ibid.*, 131. — Quid nos docet,

ibid., 674. — In ea aliquid amandum, aliquid admirandum, aliquid imitandum, *ibid.*, 157.

XVII. — De baptismo, tentatione, jejuniu Christi.

Christi baptisma. S. Cyprianus, III, 1124, 1169, 1176. — Dicunt hæretici eum compulsum fuisse a Maria ad baptismum, *ibid.*, 1202. — Quoniam ætatis suæ anno fuerit baptizatus. Lactantius, VI, 977. — Christi humilitas in baptismo. S. Hilarius, IX, 795. — Qui lavacro propter se non eguit, sed propter nos, *ibid.*, 927. — Christus hominem et assumptione sanctificavit et lavacro, *ibid.* — Christus in Jordane baptizatus est, quando formam lavacri salutaris instituit. S. Ambrosius, XIV, 816. — Nullo magis opere quam mysterio sui baptismatis Deus probatur, *ibid.*, 1586. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1615. — Cur baptizatus, *id.*, XVI, 422. — Quam justum erat, ut Joannes eum baptizaret? S. Ambrosius, XVII, 680. — Christus venit ad lavacrum, ut nobis aquarum fluentia purificet, *ibid.*, 625. — Baptizatus est anno ætatis suæ tricesimo. S. Hieronymus, XXV, 414. — Baptisma ejus quinta die Januarii, non dies Natalis, *ibid.*, 18. — Christus quare venit baptizari. S. Augustinus, XXXV, 1411, 1415, 1418; XXXVIII, 1522; XL, 255; XLIII, 77, 182, 290. — Cur baptizari voluit, qui sordes non habuit, *id.*, XXXVII, 1161. — Baptizatus est ut congrueret penitentibus, *id.*, XLV, 1576. — Ut humilitatis viam doceret, *id.*, XXXVIII, 1521. — Dum baptizari voluit, humilitatem suam alius commendavit, *id.*, XXXIII, 845. — Cur non solum baptizatus a Joanne, *id.*, XLIII, 258. — Christum annorum fere xxx baptismum fuisse, auctoritate evangelica retinetur, *id.*, XXXIV, 55. — Baptismus cur ab eo susceptus fuerit. S. Leo Magnus, LIV, 701. — Venit Jesus anno tricesimo ætatis suæ ad Jordanem, ut baptizaretur a Joanne. S. Maximus Taurin., LVII, 290, 296, 654. — In Christi baptismo revelatio sanctæ Trinitatis facta est, *ibid.*, 298. — Christus regeneratione ac baptismo non indiguit. Alcuinus, C, 533, 158, 162. — Cur baptizari voluit, *ibid.*, 785; CI, 49, 258, 1179. — Ubi, quando et a quo baptizatus, *id.*, CI, 1179. — Christus cura Joannis baptizari voluit in aqua Jordani. S. Paschasius Radbertus, CXX, 167. — Christus baptizatus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 630, 751. — Non ut aqua mundaretur, sed ut aquas mundaret, *ibid.*, 751, 716. — Suo baptismo cælum nobis aperuit, *ibid.*, 651. — Et per ejus carnem mundatæ aquæ virtutem purgandi peccata assumerent, *ibid.*, 716. — In eum descendit Spiritus sanctus sub columbæ specie, *ibid.*, 651. — Christi baptismus, Christiani natiuitas. Hildebertus Cenom., CLXXI, 415. — Christus eodem die baptizatus quo a Magis adoratus. S. Bernardus, CLXXXIII, 145. — Christus baptizatus cum annos ferme triginta egisset in carne, *ibid.*, 150. — Christi baptizari volentis humilitas, *ibid.*, 148.

Christi tentatio in deserto. S. Hilarius, IX, 796. — Hominem suum diabolo obtulit ad tentandum, *ibid.*, 928. — Ut in homine vinceretur, *ibid.*, 929. — Uque in tentationem cibo hominis abstinent, Dei spiritu alebatur, *ibid.* — Jejunium, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt, *ibid.*, 927. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Christus se a diabolo tentari patitur, ut in illo omnes vinceremus. S. Ambrosius, XV, 1615. — Diabolum et principem sæculi fessit, *ibid.*, 1554. — Ita multis tentationibus se obicit, ut nulla tentationis nostræ certamina præteriret, *id.*, XIV, 942. — Solus ille nobis dux constituit poterat adversus illecebras sæculi, et versutias diaboli, *id.*, X, 1614. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ, sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium, *id.*, XV, 1615. — Christus tentari debuit, compati mihi debuit; ut scirem quemadmodum tentatus vincerem, compassus evaderem, *id.*, XVI, 579. — Secundum carnem tentatur, secundum dignitatem ab angelis adoratur, *ibid.*, 556. — Christus cur se a diabolo tentari permisit. S. August., XXXVIII, 685. — Christus quando a Satana tentari voluit, nos transfiguravit in se, *id.*, XXXVII, 724. — Christi tentatio, nostra doctrina est, *ibid.*, 1149. — Tentatus est, ut a nos doceret resistere tentatori, *id.*, XXXVIII, 685. — Christi tentatio tripartita est, propter tria viciorum genera, voluptatem carnis, superbiam et curiositatem, *id.*, XXXVII, 116. — Tentatio cur ab eo admessa. S. Leo Magnus, LIV, 264. — Ordo tentationis explicatus, *ibid.*, 278. — Quibus armis superata, *ibid.*, 265. — Cur lapides in panem noluit convertere, *ibid.*, 269. — Post jejunium quadraginta dierum, et quadraginta noctium Christus tentatur a

drabolo in deserto. S. Maximus Taurin., LVII, 303. — Tripliciter tentatus, triplici triumpho tentationem victi, admonens unum Deum adorandum esse, et illi soli serviendum, *ibid.*, 325. — Cur diaboli tentationem sustinuerit Christus. Cassiodorus, LXX, 411. — Christus in tribus villis tentatus a diabolo. S. Paschasius Radbertus, CXX, 196, 197.

Jejunium, fames, et tentatio ejus cœlestis consilii effectibus plena sunt. S. Hilarius, IX, 928. — Christi jejunium quomodo ei in opprobrium factum sit, *ibid.*, 477. — Tria principaliter sunt in Christo quæ ad usum proficiunt salutis humanæ: sacramentum scilicet baptismi, desertum, jejunium. S. Ambrosius, XV, 1615. — Christus jejunavit, ut nobis exemplo esset ejus jejunium, *id.*, XVI, 1195. — Christus cur quadraginta diebus jejunavit. S. Augustinus, XXXVIII, 1211. — Esurivit post jejunium quadraginta dierum. S. Maximus Taurin., LVII, 325. — Quando jejunaverit, et quo jejunio. Cassiodorus, LXX, 246. — Christi jejunium ejus victoria contra diabolum, ministerium angelorum. S. Anselmus Cant., CLVIII, 717. — Christus quomodo jejunavit. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 508.

XVIII. — De doctrina, miraculis et virtutibus Christi.

Perfectio doctrinæ evangelicæ commendatur. Tertullianus, II, 588, seq. — Promissiones veteris legis terrenæ, Christi vero cœlestes, *ibid.*, 589. — Novam patientiam docet Christus, *ibid.*, 595. — Alia novæ legis excellentia, *ibid.*, — Post Christum Jesum, nobis curiositas non opus est nec inquisitione post Evangelium, *ibid.*, 21. — Christus illuminator et deductor generis humani, *id.*, I, 595. — Per Christum Deum novimus, *ibid.*, 617. — Docet et in docetis, ætati omni et sexui præcepta salutis edidit. S. Cyprianus, IV, 558. — Christus lux est et dies, *ibid.*, 645. — Christus docuit quid sit Deus, quantus et qualis. Arnobius, V, 764. — Jesus ut homines erudiret primum facere debuit quæ docuit. Lactantius, VI, 521. — Docuit quod Deus unus sit, eumque solum coli oportere, *ibid.*, 490. — De virtute et justitia homines formavit, *ibid.*, 496. — Doctrina Christi doctrinæ philosophorum comparata. Constantinus, VIII, 421, 428, 441. — Dominationem omnino prohibet Christus, *ibid.*, 441. — Humilitatem vero exaltat, *ibid.* Scientia Dei a Christo nobis tradita. S. Hilarius, IX, 799. — Christi proprium fuit cognitionem Dei offerre, *ibid.*, 1046, 1047, 806, 807; X, 90, 91. — Christus non quasi homo, sed potius ut Deus videtur docere. S. Ambrosius Mediol., XVI, 577. — Omnis veritas in Evangelio ejus continetur. S. Ambrosius, XV, 1466. — In Novo Testamento novarum virtutum præcepta cognovimus et novos hausimus mores. S. Ambrosius, XIV, 1039. — Mirum principium doctrinæ cœlestis quæ non a terrore incipit sed a beatitudine. S. Chromatius, XX, 525. — Sublimitas evangelicæ doctrinæ, *ibid.*, 521, seq. — Excellentia doctrinæ Christi. S. Hieronymus, XXIV, 568, 566. — Christus jubet ut dimittamus debita, *ibid.* Qui calicem aquæ frigidæ porrexerit, habebit præmia, *ibid.* — Doctrinæ efficacia quæ penetravit gentium civitates et corda durissima, XXVI, 416. — Quare Christus locutus est in parabolis, *ibid.*, 83, 89, 91. — Christus aliquid amplius præcepit, quam præceptum est in Veteri Testamento. S. Augustinus, XLII, 129, 150. — Christus nihil egit vi, sed omnia suadendo et monendo. S. Augustinus, XXXIV, 135. — Christus attulit veritatem ut doctor, mansuetudinem ut liberator, justitiam ut cognitor, *id.*, XXXV, 1648, 1649. — Christi doctrina non adversa reipublicæ, *id.*, XXXIII, 552, 553. — Legis Mosaicæ et novæ comparatio, *id.*, XLIV, 218. — Doctrina Christi præcipit humilitatem. S. Augustinus, XXXVIII, 876; XL, 415. — Morum corruptionem damnat, *id.*, XLI, 64, 74. — Doctrina evangelica salubris et vitalis. S. Prosper Aquit., L, 428, 501. — Doctrina Christi in charitate sita, *ibid.*, 541. — Doctrinam Christumque prius dura et rigida videbatur.unctione Spiritus sancti reddidit dulcem, *ibid.*, 527. — Evangelica volumina plenam omni perfectionis genere doctrinam continent. S. Salvianus, LIII, 58. — Evangelicæ doctrinæ et legis antiquæ differentia, *ibid.*, 193. — Doctrinæ Christi excellentia et quantum veteri legi præcellit. S. Paulinus Nolanus, XLI, 299. — Doctrina Christi cœlestis præsentem vitam bonis informat operibus, divinisque promissis plena. Boetius, LXIV, 1357. — Perfectio Christianæ doctrinæ in dilectione Dei et proximi. S. Gregorius Magnus, LXXV, 925. — De perfectione doctrinæ evangelicæ. Rabanus Maurus, CVII, 795, seq.; CXI, 715, 718, 725. — Lex evangelica multo perfectiora præcepta tradit quam lex Mosaicæ. S. Bruno Sign., CLXV, 110, 111. — Doctrina Christi fuit mirabilis. Rupertus

Tuit., CLXVII, 1519, *seq.* — Pulchritudo ejus nihil est quam veritas sermonum, mansuetudo morum, et justitia judiciorum. S. Bernardus, CLXXV, 204, 205. — Simplex doctrina Christiana omnia dialecticorum argumenta solvit, *id.*, CLXXXIV, 414. — Doctrina omni perfectione plena. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 25. — Quid nobis Christi Evangelium aliud, nisi omnimodam perfectionem manifestat. Adamus Scotus, CXCVII, 510.

Christi miracula quot et quanta. Tertullianus, I, 400. — Iis se Deum probavit, *ibid.* Quanta impudentia dicantur magicis facta virtutibus, *ibid.*, 400. — Christus ab hominibus, non a spiritibus immundis, volebat se Filium Dei agnosci, *id.*, II, 573. — De Jesu vita et miraculis. Lactantius, VI, 49. — Christi miracula unde. S. Hilarius, X, 516. — An illius corpus per se habuerit virtutem ea patrandi, *ibid.*, 562. — Christus quasi lux tetigit cæcurnatum et lumen infudit. S. Ambrosius, XVI, 1271. In Lazari resurrectione Dei virtus est, vita, lux resurrectio mortuorum, *ibid.*, 1337. — Mirabilia ejus non oblivione sepiuntur, sed virtutibus innovantur, *id.*, XVII, 622, 623. — Christi miracula. S. Hieronymus, XXV, 1039. — Cur Christus non potuit signa facere in patria sua, *ibid.*, 865. — Christi miracula. S. Augustinus, XLI, 604. — Alia sunt ei communia cum aliis: al proprium ipsi fuit nasci de virgine, a mortuis resurgere, in cælum ascendere, *id.*, XXXIII, 522. — Christum magicis artibus fecisse quæ fecit calumniantur infideles, *id.*, XXXVIII, 236, 447. — Christi facta etiam aliquid significabant quasi verba, *ibid.*, 436. — Aliquid aliud quam quod præ se ferebant, *ibid.*, 592. — Quare Christus fecerit miracula. Cassiodorus, LXX, 195. — Melius prædicatione quam miraculis salutem operatus est, *ibid.*, 530. — Christi miracula a Judei cernentes et Deum credere nolentes quasi cæci errant. S. Gregorius Magnus, LXXV, 968. — Christi mirabilia quanta, *ibid.*, 869. — Christi miracula duo nobis significant, *id.*, LXXVI, 1082. — Christus cur miraculum faciens taceri voluit nec potuerit, *id.*, LXXVII, 192. — Quinque paucis hominum pascit quinque milia, *ibid.*, 309. — Christus se Deum incomparabilibus miraculis comprobavit, *id.*, LXXIX, 66, 67, 99. — Christi miracula. Rabanus Maurus, CXII, 1615.

De humilitate Christi. — Humilitas Christi in pedes discipulorum lavando. S. Cyprianus, IV, 233. — Humilitas ejus nostra nobilitas est. S. Eutychianus, V, 169. — Humilitas advenit in mundum ut humilibus et infirmis opem ferret et omnibus spem salutis ostenderet. Lactantius, VI, 529. — Jesus semper se ostendit humilem, *ibid.*, 498. — Humiliavit se factus obediens usque ad mortem. S. Hilarius, X, 419. — Humilitatis præceptum præbuit et exemplum, *id.*, II, 592. — Humilitatis præmium in Christo, *ibid.*, 594. — Christi humilitas, nostra nobilitas, *id.*, X, 67. — Se præbuit humilitatis auctorem cum discipulis ministraret. S. Ambrosius, XV, 1817. — Humiliavit se ut disceres quid sit humilitas, *id.*, XIV, 1126. — Dominus noster humilitatis magister. S. Hieronymus, XXII, 345. — Formam servi humiliter assumpsit, ut tunc demum aptior fieret humilitatis institutio. Paulus Orosius, XXXI, 1042. — Christi humilitas in incarnatione commendata. S. Augustinus, XXXVI, 302. — Humilitas Christi, *id.*, XXXV, 1390, 1681, 1787. — Christus vermis propter humilitatem carnis, fortassis etiam propter Virginis partum, *id.*, XXXIII, 583. — Cur tanta humilitate ad nos venerit Christus, *id.*, XLI, 221; XXXVI, 163, 302; XXXVII, 1239. — Christus exemplum magnum humilitatis nobis præbuit, *id.*, XXXV, 1651. — Christus monstravit humilitatis viam. Cassiodorus, LXX, 973. — Humilitate Christi superbia diaboli victa, *ibid.*, 891. — Humilitas Christi instrumentum redemptionis nostræ, *id.*, LXXVII, 711. — De humilitate Christi in lavando pedes discipulorum. Eligius Noviod., LXXXVII, 607, *seq.* — Humilitas ejus imitanda, 629. — Humilitas ejus valde commendabilis. Beda Vener., XCIV, 130, 131. — Gradus humilitatis in Christo describuntur. S. Paulinus Aquil., XCIX, 211, 212. — De humilitate Christi testimonia. Jonas Aurel., CVI, 233. Propter humilitatem Deus dedit ei nomen quod est super omne nomen. Lanfrancus Cant., CL, 115. — Humilis per omnia voluit Christus videri. Rupertus Tuit., CLXVII, 1520. — Christi exemplum est nostræ superbiæ medicamentum. Hildebertus Cenom., CLXXI, 799. Ejus gloriatio in humilitate sola. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Hæc humilitas confundit nostram vanitatem, *ibid.*, 146, 147. — Humilitatem Christus specialiter amavit et habuit Richardus. S. Victoris, CXCVI, 449. — Christi vita tota in humilitate fundata est. S. Petrus Cantor, CCV, 62, 63.

Patentia. — Christi patientia quanta. Tertullianus, II, 348. — Voluit agnari voluptate patientiæ, *ibid.*, I, 1251. — Patientia Domini in Malcho vulnerata est, *ibid.*

Patientiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Christus monstravit patientiæ disciplinam. Cassiodorus, LXX, 973. — Christi patientia in passione pro persecutoribus orantis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 846, 847. — Patientiam in injuriis acceptis suo exemplo nos docuit, *ibid.*, 1151. — Mirum in Christo patientiæ exemplum, *ibid.*, 1152; LXXVII, 69; LXXIX, 576, 577. — Christus vicit diabolum non potentia, sed justitia et patientia. Wldebertus Cenom., CLXXI, 600. — Patientia Christi. S. Bernardus, CLXXXIII, 264, *seq.* — Richardus a S. Victore, CXCVII, 580.

Misericordia. — Christi amor erga homines. Tertullianus, II, 772, *seq.* — Misericordiam Christus non tantum verbis docuit, sed implevit et factis. S. Cyprianus, IV, 625, 626. — Quanta in nos fuerit clementia et misericordia in mysterio incarnationis. Constantinus Magnus, VIII, 432, 433, 434. — Ubi gratia largienda est, Christus adest. S. Ambrosius, XIV, 440. — Christi misericordia. S. Hieronymus, XXIV, 65. — Christus tantæ clementiæ fuit ut pro transgressoribus imo pro persecutoribus suis rogaret in cruce, *id.*, XXV, 429. — Christi clementia qui non solum pro apostolis ante passionem oravit, sed pro cruciigentibus in cruce. S. Prosper Aquit., LI, 313, 315. — Christus quantum mundum dilexerit. S. Paulinus Nolanus, LXI, 677, 678. Pietas et compassio erga homines. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 179. — Christi benignitas erga suam sponsum Ecclesiam, quanta, *id.*, LXXIX, 597, 598. — Christi erga peccatores et incredulos benignitas nobis veniæ obtinendæ spem facit, *ibid.*, 611. — Bonitas Christi in incarnatione accepta. S. Bonifacius, LXXIX, 862, 863. — Nulla scientia comprehendere sufficit quanta sit charitas Christi. S. Bruno Carth., CLIII, 533. — Quantam erga nos dilationem, misericordiam et pietatem Christus habuerit. S. Bruno Sign., CLXIV, 345. — Summa Christi charitas qua reddidit bona pro malis. S. Hildebertus Cenom., CLXXI, 638. — Quantum fuerit in homines Christi amor, *ibid.*, 539. — Summa Christi misericordia. Godefridus, CLXXIV, 1123. — Christi benignitas et misericordia quanta. S. Bernardus, CLXXXIII, 142, 143, 144.

Paupertas. — Inopia voluit Christus nasci ex Virgine, nostræ salutis causa. S. Hilarius Pictav., IX, 835. — Ut nos dilecteremus pauperem se præstitit, *ibid.*, 492. — Christi paupertas et dolor. S. Ambrosius, XIV, 954. — Dives in paupertate, *ibid.*, 1060, 1070. — Christi inopia distat, sicut umbra, fumes satiat, mors vivificat, sepultura resuscitat, *ibid.*, 686. — Dominus fuit tantæ paupertatis ut unde tributa per se et apostolo redderet non haberet. S. Hieronymus, XXVI, 128. — Christi paupertas summa. S. Augustinus, XXXVI, 844. — Christus pauper nasci voluit, *id.*, XXXIV, 696. — Christus cur egenus factus, *id.*, XXXVIII, 243, 916; 1120; XXXIX, 1591. — Christus egere voluit propter te, ut haberes ubi seminare terrena quæ dedit et mereres vitam æternam, *id.*, XXXVIII, 91. — Christus non dignatus est pauper fieri. S. Prosper Aquit., LI, 315. — Pauper mundum Christus ingreditur. S. Petrus Chrys., LII, 397. — Christi paupertas ac nuditas in nativitate, in vita, in morte, post mortem in sepulcro. S. Anselmus Cant., CLVIII, 353, 354. — Dedit nobis exemplum, propter justitiam sustinendi incomparabilem contemptum et pauperitatem, *ibid.*, 351. — Pauper ita fuit ut veniens in mundum non in sua, sed aliena domo nasceretur, *ibid.* — Christi paupertas. S. Bernardus, CLXXXIII, 289; CLXXXIV, 951. — Christi paupertas maxime in cruce apparuit. Petrus Cantor., CCV, 77.

Obedientia. — Semper se Patri subdidit et Filii honore et hominis conditione. S. Hilarius, X, 281. — Christi Dei subieccio pietatis est, *id.*, 518. — Christus Deus Patri et obsequio subjectus est et nomine, *ibid.*, 518. — Voluntati Patris in omnibus obedit, *id.*, 510. — Christus pietate non pro infirmitate Joseph et Mariæ parentibus subditus. S. Ambrosius, XIV, 975; XV, 1575. — Subjectio ejus non in specie quidem infirmitatis est, sed in operatione virtutis, *ibid.*, 1169. — Subjectus erat parentibus suis. S. Hieronymus, XXII, 954. — Christi mira obedientia. S. Bernardus, CLXXXIII, 866. — Christus obedientia forum, *id.*, CLXXXIV, 857. — Ejus obedientia habuit humilitatem in corde, patientiam in ore, perseverantiam in opere, *ibid.*, 949, 950. — De obedientia Christi. Baldwinus Cant., CCIV, 431. — Ordinem obedientiæ et perseverantiæ et gloriæ, Christus ipse docuit, *ibid.*, 431. — Descendit de cælo ex obedientia, *ibid.*

Mansuetudo. — Quod severum in aliis in Christo dulce est, in Christo suave est, quia ipse suavis est. S. Ambrosius, IV, 1266. — Christus mansuetudinem cum justitiæ discretione conjunxit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 551. — Mansuetudine potius quam terrore nos Christus correxit, *ibid.*, 894. — Injuriam acceptam non reddidit, *sed*

mansuete ferendo respondit, LXXVI, 1151. — Christus mansuetudine, non austeritate nos rexit, *ibid.*, 891. — Christi mansuetudo, S. Bernardus, CLXXXIII, 880. 891. — Christi suavitas attrahit omnes, *ibid.*, 454. — Christi præclaræ virtutes. S. Isidorus Mercat., CXXX, 43, 50, 51. — Christus habet in se omnes virtutes, S. Guibertus, CLVI, 505. — Christus pius, humilis, dulcis, benignus, *id.*, CLVII, 216. — Christus quibus virtutibus nos redemit. S. Bernardus, CLXXXIII, 391.

XIX. — De Christi passione.

Christi passionem et ipse et prophete prænuuntiarunt. Tertullianus, I, 401. — Christi passio descriptur, *ibid.*, 1252, *seq.* — Nisi ignoratus nihil pati posset, *id.*, II, 527. — Quo anno passus, *ibid.*, 612, *seq.* — Christum pati oportuit non ut sentiret mortem sed ut viveret, *id.*, IV, 580. — Christus passus est ut hos Dei filios faceret, *ibid.*, 551. — Christi passio, *ibid.*, 715, 802. — Ethnicis Christi passionem Christianis obijciunt. Lactantius, IV, 496. — Quæcumque gessit aut passus est, figuram et significationem magnam habent, *ibid.*, 525. — Quo anno ætatis sue passus sit, *ibid.*, 967. — Quo die passus putaretur tempore. Lact., *ibid.*, 586, 437; VII, 194, 593, 608, *seq.* S. Hilarius, IX, 472, 475, *seq.* — Christi passio voluntaria est, non coacta, *id.*, X, 581. — Christus passione sua infirmitates nostras absorbit, *id.*, IX, 936. — Passus est quæ homines pati possunt, *id.*, X, 594. — Fleuit et doluit, *ibid.*, 588. — Flet interdum et ingemiscit et tristis est, *id.*, IX, 477. — Lacrymæ ejus pro nobis erant, *ibid.*, 580. — De sudore sanguinis et adventu Angeli nihil erant in purioribus libris. S. Hilarius, X, 575. — Christus ideo passus est quia bene acere eum delectavit non quia incrementum gloriæ ex sua passione quo rebat. S. Ambrosius, XIV, 849. — Christi passio a futuro non eguit, *id.*, XVI, 519. — Plenitudo fidei in sacramento est Passionis, *ibid.*, 806. — Manus Domini affixæ cruci, *ibid.*, 296. — Clementer pro suis orat persecutoribus, *ibid.*, 1570. — Accipere accepti ut absolveret omnes tentationes, *ibid.*, 1226. — Lancea vulneratus est ut nos sacri vulneris cruore sanaret, *ibid.*, 201. — Mysterium aquæ et sanguinis ex latere Christi defluentium. Rufinus, XXI, 361. — Quo anno Christus reus ad Pilatum actus sit. Dexter, XXXI, 69. — Qua die crucifixus, *ibid.*, 71. — Christus, propinquante hora passionis, potestate turbatus est. S. Augustinus, XXXV, 1797, 1799. — Turbatus est quia voluit, *ibid.*, 1755. — Turbatus est ne nos desperemus, *id.*, XXXVIII, 1399. — In Christo turbatur nostra infirmitas, *id.*, XXXV, 1799. — Humana voluntas in Christo mortem refugens, *id.*, XXXIX, 1515. — Christus sanguinem sudans de toto corpore quid significat, *id.*, XXXVII, 1817. — Christi traditio et a Juda et a Deo, *id.*, XXXVIII, 1583. — Quod Judas vendidit, Judæus emit, Christianus acquisivit, *ibid.*, 1474. — Auctor calicis passionis sue ipse est qui bibit, *id.*, XXXV, 1932. — Cur Christus percutienti maxillam alteram non præbuit, *ibid.*, 1951, 1955. — Christi passio, *id.*, XLI, 585, 584, 591. — Quidquid passus est homo non potest dici non passus Deus, *id.*, XXXVII, 1711. — Christi manus extensæ in cruce quid significant, *id.*, XXXVI, 735. — Christus cur in passione lacebat, *ibid.*, 175, 407; XXXVII, 1339. — Christus non uit descendere de cruce quia patientiam docebat, *id.*, XXXV, 1597, 1675; XXXVI, 462, 767, 882. — Christus non merito iniquitatis sed officio misericordiæ suæ passus est, *id.*, XLII, 543. — Christi passio non ex indigentia, sed ex misericordia, *ibid.*, 542, 547. — Hymnus de passione Domini. Claudianus, LIII, 786. — Cur in solemnitate paschali pati Christus elegerit. S. Leo Magnus, LIV, 531. — De passione Domini, *id.*, LVI, 1133; LVII, 539, *seq.* — De sacramento Dominice passionis. S. Fulgentius Rusp., LXV, 257, *seq.* — De passione Domini. Theodulfus, CV, 575. — Rabanus Maurus, CVII, 1097, *seq.* Haymo Halberst., CXVIII, 538, 392. — Christus cur feria sexta passus. S. Damianus, CXLIV, 772. S. Anselmus Cant., CLVIII, 675, 761; CLIX, 271. — Quare Deus passus sit. Ivo Carnot., CLXII, 562. — Christi passio descriptur, in qua verum hominem se ostendit. Ivo Carnot., CLXIV, 746. — Liber de passione Christi et doloribus ejus matris. S. Bernardus, CLXXXII, 1134. — Sermones de passione Domini; CLXXXIII, 263, *seq.*; CLXXXIV, 741, *seq.* 953. — Passio Christi. Odericus, CLXXXVIII, 51, *seq.*; Ermoldus, CLXXXIX, 166. S. Martinus Legion., CLVIII, 761. Absalon abbas, CXXI, 137, 148.

XX. — De Christi morte.

Christus sponte sua mortuus. Tertullianus, I, 401. — Non ex divina, sed ex humana substantia illum mortuum dicimus, *id.*, II, 194. — In Christi morte extraordinaria solis defectio prædicta, et descripta in arcanis seu ar-

chivis, *id.*, I, 401. — Quo anno passus, *id.*, II, 612 et *seq.* — Christi passio Tiberio Cæsari, a Pilato relata, *ibid.*, 405. — Christus spiritum sponte dimisit. S. Cyprianus, IV, 580. — Qua hora expiraverit. Lactantius, VI, 910. — Christi morientis clamor divinitatis recedentis contritus dissidium, IX, 1072. — Morti se subiecit ut cur, *ibid.*, 545. — Verbum a carne in morte non recessit, *id.*, X, 286, 391, 392. — Christi mortis effectus, *ibid.*, 268. — Pro omnibus mortuus, *id.*, IX, 384. — Christi mortis prophetia, *ibid.*, 475. — Christus mortem gustat ut mortem devincat. S. Zeno, XI, 158. — Solus Christus tali dignus electus est morte qua tolleretur peccatum mundi. S. Ambrosius, XIV, 860. — Christum moriturum nec sancti crediderunt, *id.*, XV, 1662, 1663. — Christus potuit non mori, sed noluit, *ibid.*, 1611. — Crucis locus ubi fuerit, *ibid.*, 1832. — Crucifixus est pro fide nostra, crucifixus est pro cupiditatibus nostris, *ibid.*, 1662. — Christi mors solvit ænigmata prophetarum, *ibid.*, 1115. — Mors Christi vita est omnium, morte ejus signamur... mors ejus victoria est, *id.*, XVI, 607, 1537. — Mortem suam pro morte omnium obtulit, *ibid.*, 1115. — Christus Filius Dei in se ipso vita quomodo mortuus sit. S. Augustinus, XXXVIII, 710, 1061. — Christus mortuus est cum caro mortua est, *id.*, XXXV, 1817. — Mors illi dignatione non conditione, *id.*, XXXVIII, 1110. — Christi mors mortem occidit, *id.*, XXXV, 1490; XXXVIII, 1114. — Christus mortuus est quando voluit, *id.*, XXXV, 1658, 1675, 1674 et *seq.*, et quia voluit, *id.*, XXXIV, 201; XXXV, 1674, 1736; XXXVIII, 54. — Christus passus est et mortuus potestate et voluntate, non necessitate, *id.*, XXXVII, 1104; XXXVIII, 1085; XLIV, 256. — Mors voluntate obedientie a Christo suscepta, *ibid.*, 180, 182. — Christus non debuit mori nisi quando opportunum fuit, *id.*, XXXV, 1457. — Tempus mortis Christi, *id.*, XLI, 619. — Conciliantur evangelistæ super hora qua Christus crucifixus est, *id.*, XXXVI, 765. — Christi morte quasi tempore suo diabolus victus est, *id.*, XXXVIII, 1209. — Christus cur mortem suscepit, *id.*, XLV, 1181. — Morte Christi seminatum est nomen ejus, *id.*, XXXVI, 453. — De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXXVIII, 1278, 1279. — Christus horam nativitatis et mortis elegit. S. Prosper Aquitanus, I, 490. — Pro omnibus impiis mortuus est Christus, *ibid.*, 702. — Christus voluntate passus et mortuus, *ibid.*, 294. — De vestimentorum Christi divisione post ejus crucifixionem et de veste desuper contexta quæ iudicia fuit, *id.*, LVII, 331, 332. — Christi mors unius duabus moribus nostris saluti fuit. Eusebius, LXII, 590. — Christi mortem qui magis perpetravit, *ibid.*, 829. — Per Christi mortem reconciliati sumus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 424. — Christus quomodo sine Deo gustavit mortem, *ibid.*, 284. — Christus ex infirmitate humanitatis suæ mortuus, ex virtute deitatis suæ vivit, *ibid.*, 290. — Christus solus mori desideravit. Cassiodorus, LXX, 148. — Cur Christus crucis mortem potius elegerit, *id.*, 160. — Exitus mortis Christi illi singularia fuit, *id.*, 470, 471. — Cur inscriptio tituli in passione non fuit deleta, *ibid.*, 594. — Mors Domini descriptur, *ibid.*, 402. — Mors Salvatoris sessio vocatur, *ibid.*, 984, 985. — Morte Christi cognoscimus quid sequatur post mortem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 490, 491. — Christus moriens inferni vires comminuit, *id.*, LXXIX, 25. — Christo injunctum a Patre moriendi præceptum, *ibid.*, 29. — In cruce moriens Ecclesiam suscitavit, *ibid.*, 541. — De simpla morte Christi et dupla nostra. Taio Cæsar, LXXX, 783. — Quando occurrerit mors Christi. S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Cur mortuus in Paschate, *ibid.*, 532. — Christus et Judæi eandem mortem diverso fine quærebant, *ibid.*, 580, 581. — Quare mortem crucis elegerit Christus. S. Hildef., XCVI, 131; Alcuinus, CI, 1207. — Christus plures mortuus quam vivos salvavit, *id.*, CVIII, 1197. — Christus quomodo ad tempus mortuus est. Lanfrancus, CL, 119. — Ad quid mortuus, *ibid.*, 259. — Mortuus est ut testamentum conderet, *ibid.*, 596. — Extra civitatem, sub nudo cælo nudus crucifigitur. S. Anselmus Cant., CLVIII, 554. — Christus mortem suscepit non in natura deitatis, sed in natura humanitatis, *ibid.*, 920. — Deus Pater non Christum invitum occidi permisit, aut ad mortem coegit, *ibid.*, 569. — Filii cum Patre et sancto Spiritu disposuerat se non aliter quam per mortem omnipotentiam suam mundo ostensurum, *ibid.*, 572. — Quo sensu Pater dicitur voluisse mortem Filii, *ibid.*, 573. — Christus poterat mortem vitare si vellet, *ibid.*, 575. — Christus sponte sua mortem sustinuit, *ibid.*, 570. — Necesse fuit necessitate sequenti non precedenti Deum hominem fieri, pati, mori, etc., *ibid.*, 425. — Christus sua voluntate non potuit non mori, et sua voluntate mortuus est, nulla necessitate, sed sua potestate, *ibid.*, 420. — Christus ex Judæis natus, a Judæis crucifixus,

ibid., 758. — Qua hora crucifixus Christus. Hildebertus Cenom., CLXXI, 511. — Una sua morte duplici nostræ medelam attulit. S. Bernardus, CLXXXII, 935. — Christi mortis magis quam vitæ recordatio ad pietatem nos movet, *ibid.*, 932.

XXI. — De Christi sepultura.

Christi corpus sepulcro conditum. Tertullianus, I, 401. — In quo nihil repertum nisi exuvie, *ibid.*, 402. — Sepultura Christi quomodo et medio ejus sublata, *id.*, II, 629. — De ejus morte, sepultura et resurrectione. Lactantius, VI, 510. — Quale sepulcrum illius fuerit, VI, 512. Quot dies in sepulcro remanserit, VI, 535. — Christi corpus morti debitum, sed corruptioni non obnoxium. S. Hilarius, IX, 820. — Christi sepultura, *ibid.*, 935. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *id.*, XIV, 802, 805, 1122, 1125. — Sepultura Christi et Moysis comparatio, *ibid.*, 520. — Christi sepulcrum miraculo non caret, novo opere quodam ipse defunctus defunctorum sepulcra reserabat, *id.*, XVI, 828. — Victor mortis suum tumulum non habebat, et cur, *ibid.*, 269, 270. — Quare in Christi sepultura sit recordatio Novi Testamenti. S. Augustinus, XI, 187. — Deus requiescens ab operibus suis die septimo prænnuntiare voluit diem quo erat Christus in sepultura quieturus, *id.*, XXXIV, 505. — Quomodo Christus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in corde terræ, *ibid.*, 87. — Eodem tempore Christi corpus in tumulo fuit, anima in inferno, etc., *id.*, XXXIX, 2178. — Christi sepulcrum vulva, *ibid.*, 2205. — Cur alieno in tumulo positus, *ibid.*, 2205. — In sepulcro carnem suam commoriendo non deseruit, *id.*, XLII, 1169. — Christus in sepulcro, in inferno, in cælo, *id.*, 2083. — Christus quomodo tres dies et tres noctes in sepulcro fuerit. Eusebius, LXII, 761, 765. — Humanitas Filii Dei nec tota in sepulcro nec tota in inferno, sed divinitas ubique tota. S. Fulgentius, I, XV, 299. — Christi corpus corruptionem non sensit non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem, *ibid.*, 495. — Christus secundum carnem in sepulcro jacuit, secundum animam in infernum descendit, secundum divinitatem permansit, *ibid.*, 525, 526. — Christi sepultura in dubium vocata in Hispania. S. Leo Magnus, LIV, 690. — Christi sepultura tempus abbreviatum propter discipulos, *ibid.*, 587. — De sepultura Christi. S. Hildef., XCVI, 153. — Christus quomodo tribus diebus et tribus noctibus in corde terræ fuisse dicitur. Alcuinus, CI, 1211. — Secundum solam carnem in sepulcro jacuit, secundum solam animam in infernum descendit, *ibid.*, 47, 48. — Christus quadraginta horis fuit in sepulcro, *id.*, CIV, 1152. — Quomodo Christi corpus tribus diebus et tribus noctibus fuerit in sepulcro. S. Bruno Signi., CLXV, 182.

XXII. — De Christi descensione ad inferos.

Christus moriendo descendit ad animas prophetarum et patriarcharum. Tertullianus, II, 657. — Christus non erat remansurus apud inferos. S. Cyprianus, IV, 716. — Christus infernas sedes adiit. S. Hilarius, IX, 346, 415, 289, 572. — Ut homo in infernum descendit, *ibid.*, 805. — Inferos pæcebat ut mortuos inde vivos reducat. S. Zeno, XI, 403. — Christus in infernum descendit ut illi qui in infernis erant a perpetuis vinculis solverentur. S. Ambrosius, XIV, 1199. — Christus penetravit inferna, sed corruptionem incorruptus evasit, XVI, 500. — Etsi secundum hominem mortuus, in ipsis tamen erat liber infernis, *ibid.*, 1344. — Christus quomodo mortuis prædicatus, *id.*, XVII, 143. — Descendit ad inferna in symbolo Romanæ Ecclesiæ non habetur. Rufinus, XXI, 556. — Descensus Christi ad inferos probatur, *ibid.*, 563, 561. — Christus descendit ad inferos. S. Hieronymus, XXV, 936, 940, 1124. — Quare descendit, *id.*, XXVI, 498; S. Augustinus, XXXIII, 710, 711, 715. — Quare, *id.*, XLI, 541. — Christus in inferno fuit secundum animam, *id.*, XXXIII, 835. — Christus ascendit ad locum penarum, *ibid.*, 834. — Christus descendit usque ad ea loca ubi peccatores cruciantur, *id.*, XXXIV, 481. — Apud inferos subvenit quibusdam, *id.*, XXXVIII, 436. — Quosdam a tormentis solvit, *ibid.*, 854; XXXIX, 481. — Christo ad inferos descendente, credidisse incredulos et exiit omnes liberatos quosdam hæresis existimat, *id.*, XLII, 45. — Quidam putant eos ad inferis solutos esse a Christo qui non audierant Evangelium, *id.*, XXXIII, 714. — Quosnam ab inferis liberavit temerarius est definire, *id.*, XXXV, 1697. — Christus inferna penetrans et inde mortuis victor ascendens, magnum mortuis miraculum fecit, *id.*, XXXVII, 1118. — Christus ad inferos descendit, *id.*, XXXIX, 2204; XLII, 1172; XXXIX, 2059, 2189. — Diabolum obligavit bique detentos liberavit, *ibid.*, 2195; XL, 591, 1193, 1194. — Horis triginta et sex in inferno fuit, *ibid.*, 742. — In-

ferni æterna nox illorum quos ipse jam relinquit in Christo descendente experta est liberatorem. S. Maximus Taurin., LVII, 597. — Exstitit inter mortuos liber quia omnes inter mortuos solus causam moriendi non habuit, *ibid.*, 616. — De Christi descensione ad inferos et quid ibi fecerit. Genadius Mass., LVIII, 1047, 1048. — Utrum omnes damnatos quos in inferis Christus invenit an quosdam quos illo beneficio dignos iudicavit salvos fecerit adhuc requirit, ait. S. Augustinus, LVIII, 1047. — Christus ad infernum usque pervenit. Eusebius, LXVII, 710. — Christus ad inferos vere descendit, an ad omnia inferorum loca, etiam ubi damnati torquentur. Prudentius, LIX, 810. — Divinitas nec carnem Christi in sepulcro nec animam in inferno deseruit. S. Fulgentius, LXV, 287. — Anima Christi in inferno non sensit, *ibid.*, 295. — Descensus Christi non est localis, *ibid.*, 246. — Christus ab inferno liberavit animam suam. Cassiodorus, LIX, 516. — Anima Christi ab inferis abstracta, *id.*, LXX, 905. — Quo sensu Christus dicitur in corruptionem descendisse, *ibid.*, 115. — Ad inferos descendens quo inde liberavit Christus. S. Gregorius Magnus, LXVII, 869, 870. — Quidam putaverunt cum Augustino Chrysostomum ad inferos descendente etiam damnatos a penis suis liberasse, *ibid.*. — Quod neque delatate, neque carne, sed in anima Christus descendit ad infernum. S. Hildefonsus, XCVI, 152. — Ex inferis Christus terras animarum eduxit. Rabanus Maurus, CVIII, 1212, 1213; CII, 167. — Ad inferos descendens quos liberavit Christus. Hincmarus Rhem., CXXV, 382. — Græci et Latini credunt Dominum ad inferum descendisse. S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. — In symbolo Nicæno non dicitur Dominus ad inferum descendisse, *ibid.*.

XXIII. — De Christi resurrectione.

Christus tertia die post mortem resurrexit. Tertullianus, I, 401 *segg.* — Postea suis discipulis apparuit, *ibid.*, 402, 492. — Christi corporis veritate post resurrectionem suam nihil clarius, *id.*, II, 466. — De Christi protectione post resurrectionem in Galilæam. Lactantius, VI, 514. — Christus resurgens apparuit Mariæ Magd. Marius Victorinus, VIII, 1110. — Christus sua virtute resurrexit. S. Hilarius, IX, 844, 561. — In eodem corpore conspectus est post resurrectionem, *ibid.*, 806. — Christi corpus penetravit solida, *id.*, X, 562, 89. — Christi resurrectionem vincende mortis attulit, et hominem ad præmia immortalitatis admisit. S. Zeno, XI, 541. — Christus eam auctoritate propria, mortuus propria voluntate, dormiens potestate propria, ipse resurrectionis suæ auctor est. S. Ambrosius, XIV, 630. — Primum et maximum fidei fundamentum in resurrectionem Christi credere. S. Ambrosius, XIV, 670, 1154; XV, 1846. — Christus est Dominus quia redemit servulos; Deus, quia ipse se suscitavit, *id.*, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, XIV, 1096. — Christus non alterius auxilio atque ope erectus est, sed ipse se resuscitavit, *id.*, XVI, 1271. — Cur primogenitus ex mortuis, *ibid.*, 1090. — Christus ex resurrectione agnoscitur omnium Dominus, *id.*, XVII, 50. — Omnia que docuit Salvator tunc firmavit eum resurrexit a mortuis, *ibid.*, 579. — Post resurrectionem apparuit soli Petro, *ibid.*, 261. — Christus animam suam in resurrectione suscepit. S. Hieronymus XXII, 797. — Post resurrectionem omnia membra sua habebat, *ibid.*, 901. — Christi resurrectio, XI, 187; XLI, 584, 587, 592. — Christi resurrectionem imaginariam fuisse dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 488, 489. — Christi resurrectionem non in longum differri oportebat, *id.*, XXXIII, 548. — Nec ejus carnem resurrectioni ultimas servari, *ibid.*, 554. — Christus suscitavit se et suscitavit eum Pater, *ibid.*, 1399; XXXVI, 452, 666; XXXVII, 1442. — Christus potestate mortuus est et potestate resurrexit, XXXVIII, 1399. — Christus in cruce patientiam, in resurrectione ostendit potentiam, *id.*, XL, 665. — Corpus Christi tale resurrexisse quale positum est in monumento, *ibid.*, 304. — Nemo ante Christum resurrexit in æternum, XXXVII, 1612, 1701. — Christus totus jam Deus post resurrectionem quomodo intelligatur, *id.*, XXXII, 622. — Christum et per clausa muros post resurrectionem intrasse et per incorrupta membra nascentio exisse fides credit, *id.*, XXXVIII, 1010. — Christum et sepulcro a discipulis sublatum hodieque apud Judæos fama est, *ibid.*, 261. — Quare lintamina ejus et sudarium in monumento inventa sunt, *id.*, XL, 60. — Christi resurrectio cur primo per feminas nuntiata sit, *id.*, XXXVIII, 266, 1108. — Christus apparuit Magdalene, *ibid.*, 1148, 1154. — Claritas in Christi corpore cum resurrexit ab oculis discipulorum abscondita fuisse potius quam defuisse credenda est, *id.*, XLI, 81. — Cur corporis sui servavit cicatrices, *id.*, XXXVIII, 559, 615.

638, 1140; XL, 647. — Post resurrectionem cicatrices non vulnera demonstravit dubitantibus, *id.*, 572. — Cicatrices illæ non erant fictæ, *ibid.*, — Christus quare passus est in conspectu omnium, non vero resurrexit in conspectu omnium, *id.*, XXXIII, 548. — Quomodo post resurrectionem suam agnitus et non agnitus, *ibid.*, 643. — Christus recte dici potest finxisse, *id.*, XXXVIII, 556. — Post resurrectionem conversatur cum discipulis suis, ut in fide confirmetur, *ibid.*, 1212. — Cur dies agit quadraginta cum discipulis post resurrectionem, *ibid.*, 1211, 1216. — Post resurrectionem cibum ac potum sumpsit, *id.*, XLI, 395. — Manducavit potestatem et charitatem, non necessitate, *id.*, XXXVIII, 659. 1560. — Esuriendi et sitiendi egestatem non habebat, *id.*, XXXV, 1806. — Christi resurrectio indicavit nihil perire naturæ hominis, *id.*, XXXIV, 135. — Christi natiuitas et resurrectio propria et singularia miracula ejus, *id.*, XLI, 514. — Christi resurrectio, clarificatio Patris et Filii, *id.*, XXXV, 1903. — Christi crux, sepultura, resurrectio vitæ christianæ figura, *id.*, XL, 257. — Christi resurrectio spes nostræ resurrectionis, *id.*, XXXVII, 1700. — Christus passione sua ostendit quid sustinere pro veritate, resurrectione quid sperare in eternitate oportere, *id.*, XLI, 612. — Fidem, spem et charitatem mittere debemus in resurrectionem Christi, *id.*, XXXIV, 754. — Christi resurrectio fides christianos discernit, *id.*, XXXVIII, 1075, 1135. — Hoc est vere Christum velle interficere nomen resurrectionis ejus extinguere, *id.*, XXXVI, 694. — Resurgens cur non ut sol fuisset, *id.*, XL, 738. — Eam carnem semper habet qua de Virgine natus est, *ibid.*, 775. — Januis clausis ad discipulos intravit, *id.*, XXXV, 2522. — Christi resurrectione omnes resurgunt, *id.*, XLVIII, 141. — Resurrectio per. cta vespere Sabbati illucescente Dominicoluna, *id.*, XVI, *ibid.*, S. Leo Magnus, LIV, 1086. — Multis argumentis probata, *ibid.*, 387. — Quæ commutatio in carne Christi per resurrectionem, *ibid.*, 588. — In resurrectione Christi forma immutationis carnis nostræ præcessit, *ibid.* — Hastitio discipulorum de resurrectione Domini cur permissa, *ibid.*, 394. — Christo commorimur et co-resuscitamus, quando Deo credimus et diabolo renuntiamus, *ibid.*, 550. — Cur clavorum et lanceæ servavit vestigia, *ibid.*, 596. — Tanto certior et admirabilior ejus resurrectio fuit, quanto solertior Judæorum perfidia in custodiendo sepulchro. S. Maximus Taurin., LVII, 591. — Christi resurrectio inter fidei articulos tenenda, *ibid.*, 777. — Apparuit Mariæ Magdalene, eamque, quod de ejus resurrectione dubitaret, objurgavit, *ibid.*, 559. — Januis clausis ingressus est ad apostolos, sequæ ipsis reditum ostendit, *ibid.*, 597, 620. — Thomam ad contractanda vulnera sua invitavit, *ibid.* — Signa clavorum post resurrectionem retinere voluit, ut in nobis memoria passionis ejus non deleteretur, *ibid.*, 622. — Christi corpus corruptionem non sensit, non propter incorruptibilitatem, sed propter resurrectionis celeritatem. S. Fulgentius Rusp., LXV, 496. — Non sensit caro Christi corruptionem in sepulchro, nec anima ejus poenam in inferno, *id.*, LVII, 294. — Corpus Christi quale fuerit ante resurrectionem et quale nunc sit, ex Augustino, *id.*, LXV, 496. — Opus gratiæ Christus conceptus in utero capiti, suscitatus de tumulo implevit, *ibid.*, 729. — Christus quia homo mortuus est, quia Deus seipsum resuscitavit, *ibid.*, 464. — Christus post resurrectionem veræ carnis soliditatem cicatricibus veris et comestione piscis et mellis ostendit, *ibid.*, 484. — Christus Deus a resurrectione probatur. Cassiodorus, LXX, 779. — Cur super occasum ascenderit a mortuis resurgendo, *ibid.*, 465. — Resurrectio Domini dormitioni comparatur, *ibid.*, 298. — Per resurrectionem virtus divina declarata, et spes credentium firmata, *id.*, LXV, 617. — Christianorum est spes, *id.*, LXX, 304. — Christus suam resurrectionem discipulis successive manifestavit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 575. — Christus Judæorum linguas, et gladium gentium resurgendo superavit, *ibid.*, 749. — Et suorum spem solidavit, *ibid.* — Job aperte prænnuntiat Christi resurrectionem, *ibid.*, 1074. — Vitam, quam non novimus, Christus resurgendo monstravit, *id.*, LXXVI, 491. — Resurrectio Christi, quantum distet a nostra, *ibid.*, 288. — Christi resurrectio est forma nostræ, *ibid.*, 1070. — Cur Christus mortem et resurrectionem suam prædixit, *ibid.*, 1082. — Christum et sepulchro surgere, quam et cruce descendere majus miraculum, *ibid.*, 1175. — Resurrectio in signo Samsonis præmonstrata, postea patuit ex facto, *ibid.* — Christi convivium post resurrectionem ultimum, quid significet, *ibid.*, 1187. — Corpus Christi incorruptibile et palpabile fuit, *ibid.*, 1198. — Tertia die resurrexit. Ratherius Veron., CXXXVI, 247. — Christus quinta feria post vespem est traditus, sexta crucifixus, septima quievit in sepulchro, octava resurrexit, *ibid.*, 335.

— Christus octava die resurrexit. S. Anselmus Cant., CLVIII, 601. — Christo a mortuis resurgente Judæorum solemnitates completæ sunt, vetera transierunt, et nova facta sunt omnia, *ibid.*, 628. — Christus post resurrectionem suam impassibilis. S. Bernardus, CLXXXIII, 632. — Ejus resurrectio a nobis exigit transitum ad meliorem vitam, *ibid.*, 281.

XXIV. — De Christi ascensione, et ejus sessione ad dexteram Patris.

Caro Christi an in eodem sensu vacua. Tertullianus, II, 792. — In cælum quomodo ascenderit. I. Iacantius, VI, 193. — Christus in eo quod elevatus est corpore a dextris Dei sedet. S. Hilarius, IX, 806. — Christus materiem assumpti corporis co-societatem spiritui suo ad cælum retulit, *ibid.*, 935. — Cælum ascendit virtutibus celestibus animisque sanctorum iter ejus præeuntibus, *ibid.*, 462. — Ascendens in altum accepit captos a diabolo, *ibid.*, 456. — Christus purus descendit de cælo, carnatus ascendit in cælum. S. Zeno, XI, 404. — Mystéria universa concilians et concludens, iter ad cælum omnibus sequentibus se patefecit, *ibid.*, 435. — Ascendit super omnes cælos ad Dei sedem, et quomodo. S. Ambrosius, XIV, 1018. — Descendit Deus, ascendit homo, *id.*, XV, 1225. — Christi ascensio prædicatur. Rufinus, XXI, 567. — Quomodo Christus ascendit super cælos. S. Hieronymus, XXVI, 499. — Christus cur post resurrectionem suam præsentiam suam mundo subduxerit. S. Augustinus, XLIV, 182. — Christus ascendit ne discipuli remanerent in carne, *id.*, XXXVIII, 1212. — Christi resurrectio et ascensio, *ibid.*, 1070. — Christi duæ glorificationes, *ibid.*, 1222. — Christi clarificatio in resurrectione et in cælum ascensione cognoscitur, *id.*, XXXIV, 595. — Christi ascensus in cælum, *id.*, XL, 187. — Christum cum corpore ascendisse in cælum, *id.*, XXXVIII, 1210. — Christus unus ascendit in cælum quomodo, *id.*, XXXV, 1488; XXXVIII, 570, 789, 1541; XLIV, 144. — Christi resurrectio et cum corpore in cælum ascensio credibilis probatur, *id.*, XLI, 755. — Et jam credita ostenditur, *ibid.*, 758. — Christi ascensioni miracula multa attestata sunt, *ibid.*, 760. — Christi ascensio grande salubreque miraculum, *ibid.* — Christus descendit ad nos ex misericordia; ascendit ad Patrem ex justitia, *id.*, XXXVIII, 789. — Christi Domini ascensio sic celebranda ut cum ipso ascendamus, *ibid.*, 1202. — Resurrectio Domini et ascensio in cælum nostram fidem fulcit, *id.*, XXXIV, 21. — Christus ascendit in cælum ut caput de sublimioribus subveniat membris in terra laborantibus, *id.*, XXXVIII, 952. — Christus ascendens levat nos ad quos cadentes descendit, *id.*, XXXVI, 203. — Vespere Dominus in cruce, mane in resurrectione, meridie in ascensione, *ibid.*, 610. — Christus quomodo vadit parare mansiones quæ jam erant in domo Patris, *id.*, XXXV, 1814. — Christi in cælum ascendenti novissima verba quanti fieri debeant, *ibid.*, 2061. — Christi ascensionis prophetia, *id.*, XXXVIII, 1208. — Vestigia pedum Christi in monte Oliveti, *id.*, XXXV, 1735. — Terrenum corpus posse esse in cælo non intelligebant gentiles, *id.*, XL, 188. — Corpus ipsum Christi esse levatum in cælum, *ibid.*, 304. — Christus quomodo nunc credatur esse in cælo, *id.*, XXXIII, 833.

Christi sessio ad dexteram Patris, XXXVIII, 1075. — Ut homo sedet ad dexteram Patris, ut Deus ubique totus est, *id.*, XL, 638. — Christi sessio ad dexteram Patris quomodo intelligenda, *ibid.*, 188, 504. — Christus sedet ad dexteram Dei manente eadem natura carnis in qua natus et passus est, *id.*, XLV, 1717, 1752. — Christus in cælum propria virtute ascendit. Cassianus, L, 214, 245. — Christum in forma servi ascendere oportebat. Vigilius Taps., LXII, 908, 1045. — Ascendit in cælum Christus secundum totam humanitatem. S. Fulgentius, LXV, 526. — Ascensio Christi nomine aquilæ signatur. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Christi in cælum ascendenti et Eliæ rapti discrimen, *ibid.*, 1216. — Christus ascendendo in cælum, angelorum non est sui ministerio, *ibid.* — Christus in cælis regnans, qui simul stet et sedet, *ibid.*, 1217. — Ex Christi ascensione, quid proficiamus, *ibid.*, 1218. — Qui captivum captivitatem duxerit Christus ascendens, *ibid.* — Dominum ascendentem in cælum sequi debemus, *ibid.*, 1219. — Quomodo Dominus in cælum ascendens, abierit ad nuptias, *ibid.*, 1121. — De ascensione corporis Christi. S. Hildf., XCVI, 153. — Secundum totam humanitatem suam in cælum ascendit. Alcuinus, C, 434. Sermo de ascensione Christi. Otto Vercell., CXXXIV, 845; Ratherius Veron., CXXXVI, 734, 740; Radolphus Ardens, CLV, 184, 1917, 1922; Petrus Alphonsi, CLVII, 650; S. Bruno Asteusis, CLXIV, 863, 1043; Hildebert. Cenom.,

CLXXI, 580, seq.; S. Bernardus. CLXXXIII, 509, 591, 1153.

XXV. — De Christi gloria, potestate, variis functionibus et titulis.

Christus exinde a passione sua regnare cepit. Tertullianus, II, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611 — Ubique creditur, in omnibus gentibus regnat et adoratur, *ibid.* — Corporis Christi gloria. S. Hilarius, X, 423. — Filii hominis gloria, *id.*, X, 426. — Christus gloriam meruit, non quia cælum condidit sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 593, 594. — Gloria ejus apud Patrem quæ sit, *ibid.*, 510, 511. — Gloriæ Christi diversi gradus, *ibid.*, 426, 427. — Christi auctoritas. S. Augustinus, XI, 1, 589, 595, 591, 593. — Christus etiam ab his qui in ipsum non credebant laudatus, *id.*, XXXVII, 1570. — Christum tanquam maxime sapientem pagani honorant, Deum negant, *id.*, XXXII, 636. — Christum blasphemare pagani non audebant, *id.*, XXXVII, 1213 — Prima gloria Christi fuit, ingredi tabernaculum sine macula. Cassiodorus, LXX, 103. — Christus quando gloria et honore coronatus, *ibid.*, 77. — Christus residet ad dexteram Patris non quia major Patre, sed ne minor Patre esse creatur. S. Maximus Taurin., LVII, 370. — Tenet principatum super omnia, et est dominator universæ terræ, *ibid.*, 617. — Gloria Christi resurrectio est. S. Gregorius Magnus, LXXXIX, 617. — Virtus Christi est gloria resurrectionis ejus, *ibid.*, 621. — Christus ante mortem gloriam fugit, post mortem cognoscere voluit, *ibid.*, 384. — Quomodo clarificatus et clarificandus. Alcuinus, C, 914, 915, 959. — Clarificatio Filii Dei ejusmodi. Rabanus Maurus, CXI, 910; CX, 228. — Christus gloria et honore coronatus. S. Bruno Carth., CLIII, 498, 499. — Humanitas Christi in cælo claritas. S. Anselmus, CLVIII, 605. — Solus Jesus est in gloria Patris, *ibid.*, 611. — Christi gloriatio in sola humilitate. S. Bernardus, CLXXXII, 821. — Christus in gloria an pascatur inter illos, *id.*, CLXXXIII, 1129. — Christus in exilio mansuetus et amabilis, in judicio justus et terribilis, in regno gloriosus et admirabilis, *ibid.*, 148. — Deus judicanti potestatem dedit Filio ut homin., et quare, *ibid.*, 1136. — Orbis universus Christi Dominum iure creationis, merito redemptionis, et dono Patris, *ibid.*, 758. Glorificatio ad Jordanem, in monte Thabor, et in cælis, *ibid.*, 1152. — Christus ut homo major angelis, *ibid.*, 1138. — Ejus gloriam patres quam crucem desiderant, *ibid.*, 873.

Christi proprium officium fuit cognitionem Dei afferre. S. Hilarius, IX, 1046. — Prædicare Patrem, et illius voluntatem explere, *ibid.*, 806. — Maximum opus fuit Patrem nobis manifestare ut Patrem, non ut sui creatorem, *id.*, X, 90. — Quomodo Christus interpellat pro nobis. S. Ambrosius, XVII, 129. — Christus orat pro nobis ut sacerdos noster; orat in nobis, ut caput nostrum; oratur a nobis, ut Deus noster. S. Augustinus, XXXVII, 1081. — Christus qui interpellat pro nobis apud Patrem. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 258. — Orat Christus pro Ecclesia, LXXIX, 612. — Orat caput pro membris. Christus pro Ecclesia, *ibid.*, 613. — Quomodo interpellat. S. Bruno Carthus., CLIII, 76. — Christus Pontifex. Christus Pontifex Dei Patris. Tertullianus, II, 447. — Proprius et legitimus Dei antistes, *ibid.*, 495. — Sacrificiorum æternorum antistes, *ibid.*, 609. — Christus Jesus in ipso nominis sacramento verus et summus sacerdos Patris, *ibid.*, 330. — Christus sacerdos Dei summi. S. Cyprianus, IV, 376, 385. — De Jesu sacerdotio a prophetis prædicto. Lactantius, VI, 487. — Christus æternus rex et sacerdos, etiam in carnali ortu utriusque generis gloriam oblinet. S. Hilarius, IX, 919. — Christus princeps sacerdotum. S. Ambrosius, XVI, 671. — Sacerdos est novus, *ibid.*, 1141. — Non exegit sed accepit sacerdotium, *ibid.*, 1202. — Christi sacerdotium figuravit Melchisedech. S. Augustinus, XXXVII, 769. — Christi sacerdotium et regnum prænuntiatum in Samuele et Davide, *id.*, XLII, 271. — Christus sacerdos quo Deum placamus, *id.*, XLII, 290. — Christus et in homine et secundum hominem quem suscepit sacerdos et sacrificium, *ibid.*, 298, 313. — Christus solus princeps sacerdotum qui non habuit necessitatem sacrificium offerre pro suis peccatis, *id.*, XLIV, 162. — Christus ad dexteram Patris sacerdos noster, *id.*, XLIII, 59. — Christus sacerdos et victima propitiator et propitiatio. S. Prosper Aquit., LI, 381. — Christus, simul victima et sacerdos, novo populo novum sacerdotium novumque sacrificium instituit. S. Maximus Taurin., LVII, 595. — Christus iure sacerdos quia circumdatus infirmitate, natura scilicet humana. Eusebius, LXV, 294. — Christus orat quia sacerdos, *ibid.*, 759. — Christi sacerdotium novum exclusit vetus. S. Gregorius Magnus, LXXIX, 105, 106. — Christus propheta et sacerdos. Alcuinus, C, 1128,

1129. — Christus est verus Pontifex et Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 298. — Sacerdotium Christi manet in æternum. S. Bruno Carth., CLIII, 538.

Christus Rex. Christus solus novus rex novorum ævorum. Tertullianus, II, 518. — Christus a passione sua regnare cepit, *ibid.*, 628. — Christi regnum et nomen ubique porrigitur, *ibid.*, 611. — Christus rex in æternum. S. Cyprianus, IV, 720. — Princeps appellatur a prophetis. Lactantius, VI, 452. Datum est ei regnum et honor et imperium, et omnes populi, tribus, lingue servient ei, *ibid.* 482. — De regno ejus terreno, Lactantii error, VI, 463, 608, 1013. — Christus rex. S. Hilarius, IX, 511, 275, 276. — Christi temporale regnum quid sit. S. Zeno, XI, 405. — Quodnam sit regnum quod Christus accepit a Patre et Patri tradidit. S. Ambrosius, XVI, 671, 678. — Verus rex pacis, verus rex iustitiæ, *ibid.*, 1202. — Christus rex civitatis ad quam tendimus. S. Augustinus, XL, 1101. — In Christi regno congregabimur Christo, sed nos per adoptionem, ille per potestatem, nos gratis, ille natura. XVI, 812, 813. — Christi regnum æternum. Rufinus, XXI, 370. — Christi regnum aliter et aliter dicitur. S. Augustinus, XI, 76, 77, 78. — Christi regnum per omnes gentes quomodo propagatum, *id.*, XXXVI, 39. — Christo omnis creatura subjecta Cassiodorus, LII, 75. — Rex in æternum, *ibid.*, 457, 458. — Rex omnipotens, *ibid.*, 672. — Rex a Patre constitutus, *ibid.*, 38. — Cur rex, *ibid.*, 530. — Christus in hoc mundo rex specialiter ingressus est, *ibid.*, 471. — Christus in cælis regnans electos ad se colligit. S. Gregorius Magnus, LXXI, 631. — Christus in cælis regnans quomodo simul et ei sedeat, LXXVI, 1216, 1217. — Rex israel quo sensu. Alcuinus, C, 910. — Christus rex, regnum ejus quale, *id.*, C, 976. — Non venit Christus regnum tollere, sed dare, *ibid.* — Christi et Salomonis regnum quale. Rabanus Maurus, CXI, 414, 480. — Christi regnum, eadem Synagoga, hoc est Judæorum dominatione, stabilitum fuit. S. Bruno Signiens., CLXIV, 602, 608. — Christus rex in gloria. S. Bernardus (Claravall.), CLXXXIII, 102, 105. — Christus quomodo regnat in domo Jacob in æternum, *id.*, CLXXXIII, 79.

Christus mediator. — Christus mediator inter nos et Patrem. S. Cyprianus, IV, 704. — Quomodo Christus tenere debuit ut Dei et hominum mediator esset. Lactantius, VI, 524. — Medius inter Deum et hominem, *ibid.*, 571. — Christus qui mediator. S. Hilarius, IX, 988; X, 218, 225, 414. — Christus unus mediator Dei et hominum. S. Augustinus, XXXII, 601; XXXVI, 216; XXXVII, 1159, 1711; XXXVIII, 510, 503, 680, 1332. — Ad hanc meditationem quid requiritur, *id.*, XLI, 268, 271. — Christus mediator non quia Deus, sed quia homo, XXXV, 1442. — Christi mediatoris gratia commendatur, *ibid.*, 1843. — Meditatio Christi necessaria fuit, *id.*, XXXIV, 1070. — Christus mediator Dei et hominum, inter divina et humana nos temperans, etc. S. Paulinus Nolanus, LXI, 302. — Christus mediator pro hominibus apud Deum. Vigilii Taps., LXVII, 144, 145, 146. — Quomodo Dei et hominum mediator, *ibid.*, 594, 595. — Christus mediator hominem propter unionem naturarum. S. Fulgentius Rusp., LXV, 238. — Christus est mediator Dei et hominum. S. Gregorius Magnus, LXXV, 613; LXXVI, 257. — Justorum in utroque Testamento fides una in Mediatorem, *ibid.*, 97, 985. — Job mediatorem desiderat petens libertatem a peccato. LXXV, 836, 880. — Christus mediator. V. Beda, XCII, 885; XCIV, 121; Haymo Halberst., CXVII, 683. — Christus mediator Dei et hominum vocatur, *id.*, CXVIII, 329, 330; S. Bruno Carthus., CLIII, 456, 457. — Christus incarnatus ut mediator Deum inter et homines esset homo. Lanfrancus, CL, 273.

Advocatus. — Christus advocatus noster. S. Cyprianus, IV, 213; S. Ambrosius, XVI, 1141; S. August., XXXVII, 1062, 1370. — Christus advocatus tantum pro his qui in eum credunt, *id.*, XL, 235. — Christus advocatus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 833.

Medicus. — Christus medicus noster. S. Augustinus, XXXV, 1597, 2054; XXXVIII, 1570; Magnus medicus, *id.*, 945. — Christus Samaritanus homini sancto subveniens, *id.*, 953. — Christus medicus qui poculum prior ægro bibit, *id.*, 543, 781.

Magister. — Christus magister verus. S. Augustinus, XI, 678. — Christus vere magister bonus, quia Deus, XXXII, 835. — Bonus magister, docens quod expedit scire, XXXVIII, 1221. — Totia vita Christi disciplina morum fuit, qua edocemur quæ appetenda, quæ fugienda, *id.*, XXXIV, 135.

Sponsus Ecclesiæ caput, etc. — Christus sponsus virginis Ecclesiæ. S. Hieronymus, XXIV, 697; S. Augustinus, XXXIV, 820. — Caput Ecclesiæ. S. Ambrosius, XI, 685. — Lapis angularis. S. Hieronymus, XVI, 476. — Christ-

sus vere petra medio rerum posita. Paulus Orosius, XXXI, 1064. — Caput Ecclesie, iustorum omnium et angelorum. S. Augustinus, XXXVI, 585, 719, 786. — Christus vis Ecclesie. S. Gregorius Magnus, LXXV, 754. — Christus est caput nostrum, *id.*, LXXVI, 845; S. Agobardus, CIV, 62, 64. — Sponsus Ecclesie, *ibid.*, 110, 189. — An Christus secundum humanitatem fuerit caput sanctorum incarnationem precedentium. Hugo de S. Victore, CLXXV, 582.

Alii varii tituli. — Christus Illuminator generis humani. Tertullianus, I, 395. — Unica spes totius orbis, *id.*, II, 760. — Angelus appellatur Christus, *id.*, III, 923. — Sol verus. S. Cyprianus, IV, 542. — Via et veritas, *ibid.*, 750. — Panis vite, *ibid.*, 751. — Domus et templum Dei, *ibid.*, 636. — Christus agnus, *ibid.*, 708. — Redemptor. S. Augustinus, XXXVIII, 726. — Unicus Salvator, *ibid.*, 1061. — Novus Adam. S. Maximus Taurin., LVII, 329. — Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722. — Fons vite. S. Columbanus, LXXX, 254. — Interpretatio mystica precipuorum titulorum et nominum Christi, *ibid.*, 527, *seq.* — Explicatio moralis eorumdem nominum Christi et eorum significatio, *ibid.*, 533, *seq.* — Christus dicitur leo, quia diabolum vicit. Alcuinus, C, 1121. — Propheta, *id.*, C, 725. — Veritas. S. Bruno Carth., CLII, 800. — Præclara Christi epitheta. S. Anselmus Cant., CLVIII, 631, 750, 949, 715, 583, 590. — Pastor bonus. Hugo de S. Victore, CLXXV, 552. — Christi nomina ab Isaia descripta explicantur. S. Bernardus, CLXXXIV, 829.

XXVI. — Christi satisfactio et meritum.

Veniam peccatis quæ a nobis commissa sunt solus potest largiri Christus. S. Cyprianus, IV, 480. — Pro nobis dedit et peccata nostra portavit, quem Deus tradidit pro peccatis nostris, *ibid.* — Christi sanguinis pretio universa sunt empta. S. Hilarius, IX, 396. — Christus placatio nostra, *ibid.*, 413. — Nostra Redemptio, *ibid.*, 1002. — Salus nulla sine Christo, *id.*, X, 57. — Christus ob meritum obedientie in salutem nominis Dei ex iudicii virtute provehitur, ut in eo Dei nomen et virtus sit, *id.*, IX, 340. — Christo homini nomen donatur et regnum et honor Dei, propter obedientiam donatur, *ibid.*, 795. — Christus gloriam meruit, non quia eolum condidit, sed quia in forma servi effectus est, *ibid.*, 594. — Christus factus pro nobis ipse peccatum, ut nos in ipso essemus iustitia Dei qui eramus captivitas mortis et præda serpentis. S. Ambrosius, XIV, 1012. — Per hoc peccatum (Christum) nos Deus æternus absolvit, qui Filio suo proprio non pepercit, et peccatum eum fecit esse pro nobis, *ibid.* — Mortem suam pro morte omnium obtulit, sanguinem suum pro sanguine fudit universorum, XVI, 1115. — Agnus est, sed divinæ potentie, qui non solum mundavit sanguine delicta universorum, sed etiam divina potestate donavit, *ibid.*, 1224. — Sanguinem solvit, sanguinem debes, ille pro te solvit, tu pro te reddis, *ibid.*, 299. — Christus adventu remissio peccatorum, captivorum redemptio, subsidium laborantium. S. Ambrosius, XV, 1440. — Solus Christus hominem redimere poterat, *id.*, XIV, 1160. — Sicut redemptio Christus, ita et misericordia, *ibid.*, 1152. — Suscepit mortis servitutem ut tibi tribueret vite æternæ libertatem, *ibid.*, 1467. — Sanguis Christi purpura est, qui inficit sanctorum animas, et reges facit, *ibid.*, 1417. — Christus in spinea corona mundi delicta portavit. S. Hieronymus, XXII, 557. — Suo vulnere vulnera nostra curavit, *id.*, XXIV, 507. — Christus solus habuit similitudinem carnis peccati, quæ non esset caro peccati. S. Aug., XLV, 1384, 1385. — Christus sine peccato factus tamen peccatum, *id.*, XL, 252. — Delicta nostra sua delicta fecit, ut iustitiam nostram iustitiam faceret, *id.*, XXXVI, 172. — In Christo integritas sine peccato, redditio sine debito, flagellum sine merito, *ibid.*, 463. — Extra unum mediatorem Dei et hominum, hominem Christum Jesum nemini solus est. S. Prosper Aquitanus, LI, 83, 84. — Pro totius mundi redemptione crucifixus, *ibid.*, 165. — Christus mortuus est pro omnibus. S. Leo Magnus, LIV, 523. — Etiam pro iniquis et impiis, *ibid.*, 512. — Sicut per Christum et in Christo creata sunt, ita omnia per ipsum atque in ipso reconciliantur. S. Fulgentius, LXV, 492. — Christus sacerdos et hostia et per ejus mortem reconciliati sumus, *ibid.*, 424. — Christus patiendi hominis culpam corripuit, et placavit Dei iram. S. Gregorius Magnus, LXXV, 894. — Sanguis Christi melius loquitur quam Abel, quare, *ibid.*, 1029. — Propitiatio pro peccatis nostris est Christus, *id.*, LXXIX, 636. — An Christus passus sit pro omnibus qui ante ejus adventum mortui sunt. S. Remigius Lugd., CXXI, 1122. — Mortuus est pro omnibus credentibus et credituris, *ibid.*, 1013. Per sanguinem Christi nos erepti a vastatore mundi angelo, id est diabolo. Raderius Veron., CXXXVI, 555,

556. — Christus peccatum et originale et actuale solvit. Lanfrancus Cant., CL, 121. — Christus hostia pro peccato ob ata peccatum dicebatur. S. Bruno Carth., CLIII, 57. — Christus se ipso non sacrificii patrem præcavit. Guibertus, CLVI, 522. — Spes tota in passione et meritis Christi. S. Anselmus Cant., CLVII, 861. — Post Adæ peccatum nullus admittitur ad regnum Dei, nisi per mortem Christi, *id.*, CLVIII, 457. — Necesso est ut eam satisfactionem faciat Deus homo, *ibid.*, 404, 414. — Christus obtulit se pro nobis sacrificium. Ivo Carnot., CLXI, 71, 72. — Christus sanguine suo genus humanum universum Deo Patri reconciliavit. S. Bruno Sign., CLXIV, 250. — Christus sua satisfactione primam nobis possessionem restituit, *ibid.*, 863. Christus plus solvit de pena, quam culpa meruit. Rupertus Tuit., CLXII, 1612. — Christus quid meruit. Hildebertus Cenom., CLXXI, 1104, 1105. — De satisfactione Deo exhibenda pro injuria per peccatum originale facta. Honorius August., CLXXII, 1151. — An Christus aliquid meruit. Hugo de S. Victore, CLXXV, 578. — Petrus Lombardus, CXCI, 795 et *seqq.* — Quomodo ex ratione colligitur aut oportuit mediatorem Dei et hominum verum Deum et verum hominem esse. Richardus S. Victoris, CXCVI, 1003, 1004. — Ad plenitudinem satisfactionis oportuit ut tanta esset humiliatio in expiatione, quanta fuerit præsumptio in prævaricatione, *ibid.* — Christus non est meritis unionem hypostaticam. Philippus de Harveng, CCIII, 625, 626. — Christus semel se offerens sufficiens fuit ad redemptionem totius generis humani. Petrus Cantar., CCV, 104. Omnia opera Christi fuerunt pariter meritoria. Petrus Pict., CCXI, 1190.

XXVII. — Errores varii circa personam Christi.

Christi originalia instrumenta delere ausus est Marcion. Tertullianus, II, 755. — Phantasma esse Christum contendebat Marcionista, *ibid.*, II, 331. — Christus alter qui apparuit sub Tiberio et alter qui a Creatore promittitur, aiebat, Marcion, *ibid.*, 264, 368. — Christum in hodiernum diem Judæi negant venisse, *ibid.*, 331. — Cur, *ibid.* — Dicunt hæretici Christum fuisse ad baptismum compulsus a Maria. S. Cyprianus, III, 1202. — Judæi magum existimant Christum, *ibid.*, 580. — Error circa regnum Christi. Lactantius, VI, 465, 808, 1015. — Judæi virtute dæmonis dicunt illum miracula patrare, *ibid.*, 483, 491. — Christum aperte negare Deum non audent Ariani. S. Hilarius, X, 258. — Christum verum Deum non esse qua arte insinuant Ariani, *ibid.*, 151. — Christum Filium Dei contra Sabellium quomodo probent Ariani, *ibid.*, 203, 204. Christum non Sapientiam ipsam sed sapientiæ opus dicentes refellunt, *id.*, IX, 982 et *seqq.* — Christi divinitati tristitiam, metum, etc., quidam attribuant, refutantur, *ibid.*, 1066. — Qui divinitatem et carnem Domini unius dicunt esse naturæ quod errorum auctores sint. S. Ambrosius, XVI, 831. Refutantur qui putant animam a Domino Jesu non esse susceptam, *ibid.*, 854. — Refutantur qui dicunt Christum ex Virgine non potuisse generari, *ibid.*, 1124, 1128. — Christus non, ut quidam dicunt, in phantasmate passus est, *ibid.*, 850. — Christum nihil aliud quam hominem fuisse quamvis excellentissimæ sapientiæ pagani dicebant. S. Augustinus, XXXII, 636; XXXIV, 1048, 1069, 1071. — Christum suas sententias de Platonis libris didicisse quidam dicere ausi sunt, *ibid.*, 56. — Christum non vere sed putative passum asseverabat Marcus hæreticus, *id.*, XLII, 28. — Christum neque natum ex femina neque habuisse carnem docebat Cerdon, *ibid.*, 29. — Christum hominem tantum dicebant Cerinthiani, *ibid.*, 27. — Christum colubrum esse arbitrantur Ophitæ, *ibid.*, 28, 29. — Christum Sem filium putari a Sabellianis quidam dicunt, *ibid.*, 29. — De Christi incarnatione errores Manichæorum, Photinianorum et Apollinaristarum, *id.*, XLV, 1033, 1034. — Christum tantum hominem Photiniani, tantum Deum Manichæi volunt, *id.*, XXXVIII, 229; XXV, 1063. — Christum serpentem paradisi dicunt Manichæi, *id.*, XLII, 57, 58. — Christum non solum in culo ac stellis, sed etiam in terra atque lo omnibus quæ nascuntur in ea confixum, colligatum et concretum Manichæi dicebant, *id.*, XLII, 211, 212, 579. — Christum ex utero natum credere indignum putabant, *ibid.*, 178, 213, 217. — Christum non habuisse matrem conantur asserere, *id.*, XXXVI, 129. — Christum creaturam introducunt Origeniani, *id.*, XLII, 53. — De Christo quid senserint Ariani, *ibid.*, 680, 681, 686, 687. — Christum eundem ipsum esse et Patrem et Filium et Spiritum sanctum volunt Noetiani, *ibid.*, 32. — Christum in carne venisse negant Proclianistæ, *ibid.*, 41, 42. — et omnes

hæretici, *id.*, XXXVIII. 989. — Error quorundam negantium corpus Christi formatum de femina et putanum sic factum esse quomodo illud quo Spiritus sanctus apparuit in columba, *id.*, XL, 302. — Christum sine anima carnem suscepisse docent Arianæ et Apollinaristæ, XI, II, 39, 40, 686 *et seqq.* — Quidam hæretici in Christo Verbum loco animæ esse, alii loco mentis humanæ crediderunt, *id.*, XXXIII, 853. — Christum non assumpsisse animam rationalem dogmatizarunt Apollinaristæ, *id.*, XXXV, 1737; XLI, 404. — Christo jam nato animam rationalem accessisse temerarium esse dicere, XXXIII, 552. Christi carnem non fuisse susceptam de carne Mariæ et Verbi aliquid in carnem fuisse conversum docent Apollinaristæ, *id.*, XLII, 40. — Christum non carnem deposuisse de cælo sed ex elementis mundi accepisse docebat Apelles, *id.*, 30. — Christum non resurrexisse sed resurrecturum dicunt Ebionæi, *id.*, 27. — In Christo humanam formam in divinam substantiam esse commutandam quidam censuerunt, *id.*, 708. — Carnem Christi non de Virgine sed de cælo assumptam dixit Eutyches post Valentinum et Marcionem, Vigilii Taps., LXII, 111. — Divinitatem passam esse asseruit Eutyches, *id.*, 106. Christum mendacem contendunt Priscillianistæ, *id.*, 846. — Quidam hæretici Christum dixerunt hominem purum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 88. De Christi nativitate in Germania errores. Ratramnus Corb., CXXI, 83 *et seqq.* — Fausti errores circa generationem Christi. Paschasius, CXX, 97, 98 *et seqq.* Christum non pro omnibus passum dixerunt Prudentius et Gotthescalcus, CXXV, 312, 313, 370. In Christo duas fuisse voluntates et operationes negarunt plures patriarchæ Constantinopolitani, Anastasius Bibl., CXXVIII, 758, 759. — Judæorum errores circa Messiam. B. Odo Camer., CLX, 1103.

XXVIII. — De officiis nostris erga J. C

Christus solus audiendus. S. Cyprianus, IV, 583.
Christo nihil præponendum, *id.*, 529, 635, 660, 746.
Christum induere. *id.*, III, 1166; IV, 416, 504, 628.
Vult Christus semper quæri, frequentius inveniri. S. Ambrosius, XV, 1366.

Christus amat diu et sæpius requiri, *id.*, XVI, 287, 351.
Christus ubi quærendus sit, *id.*, XVI, 279, 335. — Quomodo quærendus sit, *id.*, XVII, 671.
Quid sit Christum induere, *id.*, XVII, 166.
Sequitur illum, quando imitatur, *id.*, 800.
Plus illum diligere debemus quam patrem, *id.*, 683.
Sine ejus invocatione nemo vivit apud Deum, *id.*, 144.
Quis non laudet Christum, cujus beneficio, vivit? *id.*, 70.
Imitemur ejus conversationem, qui non possumus imitari nativitatem. S. Hieronymus, XXIII, 221.
Nudum Christum nudos sequere, *id.*, 548.
Christum imitari debemus, non in miraculorum potentia, sed in tolerantia passionum. S. Augustinus, XXXVII, 1149.
De morte Christi cur non erubescendum, *id.*, XXVIII, 1278, 1279.
Christus amandus, *id.*, 727. — Ante omnia diligendus. XXXVI, 222.
Christum pii amant gratis, impli gratis oderunt, *id.*, XXXVII, 1452.
Christum in fundamento habere quid sit, *id.*, XL, 13.
261. — Christum in fundamento habere est nihil ei præponere, *id.*, XLI, 743.
Venire ad Christum quid, *id.*, XLIV, 888. — Venire ad Christum, credere est, *id.*, 553.
Christo credendum esse docent omnes, etiam hæretici, *id.*, XI, II, 86.
Christus imitandus. S. Bernardus, CLXXXIII, 50, 269.
Christum quidam non sequuntur, sed fugiunt; quibus non sequuntur, sed præeunt: quidam sequuntur, sed non assequuntur, *id.*, 684.
Quam indignum non currere post Christum, et quibus molivis ad hunc cursum excitetur, *id.*, 831.
Christo vivendum, *id.*, CLXXXII, 300. — Dignas morte qui Christo recusat vivere, *id.*, CLXXXIII, 86.
Christus apprehenditur, non legendo, sed ipsum sequendo, *id.*, CLXXXIII, 867.
Christo capiti coherendum, *id.*, CLXXXIII, 168.

LXVII.

INDEX DE REDEMPTIONIS MYSTERIO.

NOTA. — Index iste, cum sit idem ac præcedens de Christo, hic tantum memoratur, et quoad materias et explanationes SS. Patrum lector adeat præsertim articulos XIX, XX, et seqq.

LXVIII.

INDEX NOMINUM OMNIUM

QUIBUS SS. PATRES CHRISTUM DESIGNARUNT IN SCRIPTIS,

ORDINE VERBORUM DIGESTUS ALPHABETICO.

Christus a SS. Patribus dicitur:

Abel occisus. S. Paulinus Nolan., LXI, 539.
Abraham peregrinans. S. Paulinus Nolan., *ibid.*, 539.
Accinctus potentia. Rufinus, Aquil. presbyt., XXI, 899.
Acclinatus Ecclesiæ. S. Ambrosius Mediolan., XV, 1217.
Acervus Testimonii. Cassiodorus, LXX, 1039, 1090.
Adam cælestis. S. Hieronymus, XXIII, 328.
Adam novissimus. Tertullianus, II, 868.
Adam novus. Tertullianus, II, 868; Maximus Taurin., LVII, 239, 249, 570.
Adam secundus. S. Hieronymus, XXIII, 328; S. Paulinus Nolan., LXI, 679.

Adjutorium nostrum. S. Augustinus, XXXVIII, 608.
Adorabilis. Cassiodorus, LXX, 233, 236.
Advocatus. S. Ambrosius, XIV, 1060, 1141; S. Leo Magnus, LXXV, 237; Petrus Damian., CXI, IV, 565.
Æquitas. S. Leo Magnus, LXXV, 1159.
Æternus. Cassiodorus, LXX, 513, 514.
Agniculus. S. Hieronymus, XXV, 462.
Agnus Dei immaculatus. S. Cyprianus, IV, 290; S. Ambrosius, XIV, 648; S. Hieronymus, XXV, 462; S. Maximus Taurin., LVII, 630; S. Paulinus Nolan., LXI, 194, 580, 581; Eusebius abb., LXII, 674; S. Fulgentius, LXV, 235, 236; S. Leo Magnus, LXXVI, 560.
Agricola. S. Fulgentius, LXV, 722.

Alimentum. S. Fulgentius, LXV, 721.
 Alpha et Omega. S. Paulinus Nolan., LXI, 673, 929, 930; S. Leo Magnus, LXXVI, 1179.
 Altissimus. S. Fulgentius, LXV, 247; Cassiodorus, LXX, 453, 454.
 Angelus. S. Cyprianus, IV, 286; S. Leo Magnus, LXXVI, 285; S. Bruno Signiens., CLXIV, 500.
 Antistes. Tertullianus, II, 493.
 Apostolus nostræ confessionis. Isidorus Mercator, CXXX, 296.
 Aquila. S. Ambrosius, XVII, 702, 703.
 Arbitrator Patris. Tertullianus, I, 393.
 Arbor. S. Hilarius Pictav., IX, 989; S. Leo Magnus, LXXVI, 85.
 Arcanum. Cassiodorus, LXX, 873.
 Armatura Dei. S. Hieronymus, XXVI, 512.
 Armiger. Tertullianus, II, 618, 621.
 Ascensor equitis. S. Leo Magnus, LXXVI, 596.
 Auctor fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Auctor vitæ. S. Paulinus Aquileiens., XCIX, 401.
 Authenticus pontifex. Tertullianus, II, 447.
 Avertens jugum priscae legis. S. Paulinus Nolan., LXI, 627.
 Avis. S. Leo Magnus, LXXVI, 67.
 Bellator. Tertullianus, II, 540, 620.
 Belli præco. Cassiodorus, LXX, 997, 998.
 Bipolites. Tertullianus, II, 618, 621.
 Beneplacens. Cassiodorus, LXX, 481.
 Bonus principaliter. S. Leo Magnus, LXXIV, 883.
 Botrus. Petrus Damian., CXLIV, 786.
 Brachium Dei. S. Cyprianus, IV, 285; S. Hilarius Pictav., IX, 563; Rufinus Aquil., XXI, 955; S. Hieronymus, XXIV, 487; Cassiodorus, LXX, 689, 690; S. Leo Magnus, LXXVI, 797; S. Bruno Carthusian., CLII, 1153.
 Cæcans videntes. S. Paulinus Nolan., LXI, 524.
 Calamus. S. Ambrosius, XV, 1684.
 Calceamentum. S. Bruno Carthusian., CLII, 918.
 Camelus. S. Leo Magnus, LXXV, 83.
 Candidus. Cassiod., LXX, 1084, 1085.
 Canticum novum. Cassiod., LXX, 1018, 1019.
 Caput angelorum. Lactant., VI, 977.
 Caput Christianorum. Isidorus Merc., CXXX, 81.
 Caput corporis Ecclesiæ. S. Augustinus, XLII, 835.
 Caput Ecclesiæ. S. Prosper Aquit., LI, 401; Eugyp-
 tius abb., XLII, 858.
 Caput electorum. S. Ambrosius, XVII, 167.
 Caput fidelium. S. Paulinus Nolan., LXI, 486, 652.
 Caput gentium. S. Bruno Herbpol., CXLII, 98.
 Caput hominis. Lanfrancus, CL, 191.
 Caput omnium. S. Ambrosius, XIV, 1175.
 Caput sanctorum. Hugo de S. Vict., CLXI V, 1582.
 Caput veteris Synagogæ. S. Ambrosius, XIV, 1118.
 Caput viri. S. Cyprianus, IV, 270.
 Catholicus sacerdos. Tertull., II, 376.
 Catulus leonis. S. Paulinus Nolan., LXI, 267.
 Cervus Christus. S. Ambrosius, XIV, 811.
 Charadrius. S. Petrus Dam., CXLV, 772.
 Chrestus. Lactant., VI, 464.
 Christa. S. Prosper Aquitan., LI, 481.
 Christus. Tertull., I, 192, 1207; II, 350, 541. Lactant., VI, 464; S. Ambros., XVI, 127; Rufinus, XXI, 822; S. August., XXXV, 2000; XXXVII, 1370; S. Prosper Aquit., LI, 481; Cassiod., LXX, 510, 1012; Hugo de S. Victore, CLXXV, 435, 436.
 Cibus. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Circumfusus omnibus. S. Hieronymus, XXV, 352.
 Circumiens in utero. Rabanus Maurus, CVIII, 1162, 1163.
 Circulator. Tertull., II, 270, 322.
 Cithara. S. Bruno Herbpol., CXLII, 225.
 Civitas. S. Hilarius, IX, 935; S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
 Coeternus Patri. Cassiod., LXX, 588, 589.
 Columba. Colius Sedulius, XIX, 160.
 Columba nubes. S. Bruno Carthusian., CLII, 1156.
 Conditor cæli et terræ. S. Hieronymus, XXIII, 937.
 Conditor Novi Testamenti. S. Maximus Taurin., LVII, 360, 368.
 Consolator. S. Fulgentius, LXV, 752, 753.
 Consummator fidei. S. Fulgentius, LXV, 477.
 Conviva. S. Hieronymus, XXV, 916.
 Cornu nostrum. S. Bruno Herbpol., CXLII, 182.
 Corpus nostrum. S. Hilarius Pictav., X, 273.
 Crater (secundum corpus). S. Hieronymus, XXIII, 1028.
 Culmen Ecclesiæ. Cassiodorus, LXX, 535, 536.
 Cultor. S. Fulgentius, LXV, 722.
 David. S. Hilarius, IX, 389, 664, 699, 738; S. Ambro-

sus, XVI, 1149; S. Paulinus Nolan., LXI, 250, 251; S. Petrus Damian., CXLV, 628.
 Decorus. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Deductor generis humani. Tertull., I, 595.
 Deus. S. Cyprianus, IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 233, 248, 255, 267, 332, 333, 335, 349, 351; S. Hilarius Pictav., IX, 415; S. August., XXXVIII, 778; S. Fulgentius, LXV, 424, 727; Cassiod., LXX, 548, 549; S. Bruno Herbpol., CXLII, 207; S. Bruno Segniens., CLXIV, 100.
 Dextera bonorum. Cassiodorus, LXX, 984, 985.
 Dextera Excelsi. Cassiod., LXX, 689, 690; S. Bruno Herbpol., CXLII, 103, 335; Guibert. Ven., CLVI, 542.
 Dies. S. Cyprianus, IV, 258; S. Ambrosius, XV, 1292, 1759; S. Fulgentius, LXV, 727; Cassiodorus, LXX, 997; 998; S. Bruno Herbpol., CXLII, 453.
 Doctor pacis. S. Cyprianus, IV, 203.
 Doctor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
 Dominator universæ terræ. S. Maximus Taurin., LVII, 617.
 Dominicus homo. S. August., XI, 26, 42.
 Dominus. Tert., II, 596; S. Cyprianus, IV, 15, 61, 92, 94, 99, 104, 109, 118, 138, 140, 152, 204, 228, 235, 248, 255, 267, 332, 333, 349, 351; S. Hilarius Pict., IX, 482, 693; S. Ambrosius, XVII, 49; S. August., XXXVIII, 543; S. Prosper Aquitan., LI, 517; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 792, 793; S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Domus Dei. S. Cyprianus, IV, 279; Guib. Ven., CLVI, 987.
 Dux. S. Hilarius Pict., IX, 557; Cassiodorus, LXX, 1213, 208, 209.
 Ecclesiastes noster. Cassiod., LXX, 416, 417.
 Emmanuel. Lactant., VI, 479; S. Petrus Dam., CXLIV, 849; Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
 Exemplum nostrum. S. August., XXXIV, 385; XXXVIII, 608.
 Exorbitator. Tertull., II, 329.
 Expectatio. S. Hilarius Pict., IX, 482; S. Ambrosius, XIV, 1052.
 Facies. S. Bruno Carthusian., CLII, 679.
 Fermentum. S. Ambrosius, XVII, 629, 630; S. Maximus Taurin., LVII, 515.
 Filius Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396; S. Optatus Milev., XI, 975; S. Ambrosius, XVI, 1149; S. August., XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 511; S. Maximus Taurin., LVII, 803; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
 Filius Abraham et David. S. August., XXXVIII, 543; XLII, 468, 469; S. Prosper Aquit., LI, 517.
 Filius ancille. S. Bruno Herbpol., CXLII, 522.
 Filius hominis. Hugo a S. Victore, CLXXVI, 51.
 Finis. S. Fulgent., LXV, 249, 250; Cassiod., LXX, 384, 385.
 Finis legis. S. Hilarius, IX, 736; S. Paulinus Nolan., LXI, 266, 412, 626, 683; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 981, 982; S. Bruno Carthusian., CLII, 1062.
 Finis nostri operis. Rufinus, XXI, 189.
 Finis omnis consummationis. S. Bruno Herbpol., CXLII, 415.
 Finis prophetarum. S. Paulinus Nolanus, LXI, 415; S. Bruno Carthusian., CLII, 1062.
 Finis utriusque Testamenti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 980, 981.
 Firmamentum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 849.
 Flos. S. Hilarius Pict., IX, 52; Guib. Ven., CLVI, 503.
 Flos camp. Cassiodorus, LXX, 1061, 1062.
 Flos Mariæ. S. Ambrosius, XVI, 750.
 Fluvius. S. Petrus Damian., CXLIV, 562.
 Fœdus. S. August., XXXVIII, 582.
 Fons. S. Paulinus Nolan., LXI, 321.
 Fons aquarum. Cassiod., LXX, 301, 302.
 Fons benedictionis. Cassiod., LXX, 523, 524.
 Fons honorum omnium. S. Hieronymus, XXV, 810, 1312, 1313.
 Fons misericordiæ. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 627.
 Fons virtutum omnium. S. Hieronymus, XXIV, 145.
 Forma substantiæ Patris. S. Hieronymus, XXIV, 532.
 Fortis. S. Ambrosius, XVI, 1149.
 Fortitudo. S. Hieronymus, XXIV, 487.
 Fortitudo capitis nostri. Cassiod., LXX, 122, 125.
 Fortitudo Dei. S. Bruno Signiens., CLXIV, 700.
 Framea Patris. Cassiod., LXX, 121, 122.
 Frater noster. Rabanus Maurus, CXI, 191; S. Bruno Carthusian., CLII, 847.
 Fructus terræ sublimis. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 957.
 Fructus ventris. S. Hilarius, IX, 693; S. Prosper Aquit., LI, 380.

Frumentum. S. Hieronymus, XXV, 1489; S. Bruno Carth., CLII, 942.
 Fundamentum apostolorum et prophetarum. S. Hieronymus, XXIV, 471.
 Fundamentum cœlestis Hierusalem. S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
 Fundamentum Ecclesiæ. Rufinus, XXI, 119; Cassiod., LXX, 535; S. Bruno Herbip., CXLII, 522.
 Fundamentum fundamentorum. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 455.
 Fundamentum omnium lapidum ædificii. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 934.
 Fundamentum templi nostri. S. Petrus Damian., CXLIV, 807.
 Gemma. S. Hieronymus, XXII, 613.
 Gigas. S. Bruno Herbip., CXLII, 100.
 Granum. S. Ambrosius, XV, 1747.
 Gravia Dei. Lanfrancus, CL, 379.
 Gubernator. S. Cyprianus, IV, 124.
 Hædus. S. Ambrosius, XIV, 618.
 Hæres. S. Ambrosius, XV, 1780; Hugo a S. Victore, CLXXV, 480.
 Hinnulus. S. Leo Magnus, LXXVI, 143.
 Hircus. Eugypius abb., LXII, 697; S. Bruno Signiens., C, XIV, 498.
 Homo. S. Hieronymus, XXVI, 508; S. August., XI, 409; Vigilius Taps., LXII, 141 et seqq.; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1106; Petrus Lombardus, CXIII, 780.
 Hostia. S. Ambrosius, XVI, 1141; S. Maximus Taurin., LVII, 610; S. Paulinus Nolan., LXI, 193; S. Fulgentius, LXV, 256, 294; Cassiod., LXX, 444, 445.
 Ignis consumens. S. Paulinus Nolan., LXI, 509.
 Illuminans cæcos. S. Paulinus Nolan., LXI, 524.
 Illuminatio sanctorum. S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
 Imago Dei. S. Hilarius Pict., IX, 565; S. Ambrosius, XV, 1816; XVI, 559, 1347; S. Bruno Carthus., CLIII, 255, 255.
 Immaculatus. S. Hieronymus, XXV, 462; Cassiod., LXX, 836, 857, 857; S. Bruno Herbip., CXI, 239.
 Immensus. S. Fulgentius, LXV, 247.
 Infans ab ubere. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 36.
 Initium. S. Hilarius Pict., X, 462; S. Ambrosius, XIV, 129; S. Fulgentius, LXV, 208.
 Inspector cordium. S. Paulinus Nolan., LXI, 491, 493.
 Interpellator. S. Ambrosius, XVIII, 128, 129; S. Bruno Carthus., CII, 239.
 Isaac immolandum. S. Paulinus Nolan., LXI, 517, 518, 389.
 Iter. S. Hilarius Pict., X, 238; Cassiod., LXX, 1213.
 Janua. S. August., XXXVIII, 1415; S. Prosper Aquit., LI, 575.
 Jesus. Damasus papa, XIII, 577, 578.
 Jonas. S. Paulinus Nolan., LXI, 405.
 Joseph venditus. S. Paulinus Nolan., LXI, 389.
 Index. S. Hilarius Pict., IX, 415; S. Optatus Milev., XI, 774; S. Hieronymus, XXII, 1198; Godfridus abb., CLVII, 255, 261.
 Justitia. S. Ambrosius, XVI, 1202; S. Hieronymus, XXVI, 274; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Fulgentius, LXV, 251; S. Bruno Herbip., CXI, 270.
 Lampas. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 931.
 Lapis. S. Cyprianus, IV, 291; Raban. Maur., CXI, 41.
 Lapis adjutorii. Raban. Maur., CXI, 34.
 Lapis angularis. S. Hieronymus, XXVI, 476; S. Prosper Aquit., LI, 334; Eugypius, LXII, 675; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 458; S. Bruno Herbip., CXLII, 426; S. Petrus Dam., CXLV, 49.
 Lapis ex monte. S. Hilarius Pictav., IX, 681.
 Lapis offensiois. S. Fulgentius, LXV, 227.
 Largitor salutis æternæ. S. Fulgentius, LXV, 464.
 Latera Aquilonis. Guibert. Ven., CLVI, 575.
 Lator legis. S. Hieronymus, XXII, 775; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 599.
 Lectus. S. Ambrosius, XIV, 517; Cassiod., LXX, 947, 918.
 Leo. Rufinus, XXI, 501; S. Paulinus Nolan., LXI, 640; Eugypius, LXII, 674, 846; S. Gregorius Magnus, LXXVI, 560.
 Levites. S. Ambrosius, XIV, 513.
 Lex. Lactantius, VI, 524.
 Liber. S. Bruno Carthus., CLII, 818, 808.
 Liber inter mortuos. S. Bruno Herbip., CXLII, 524.
 Lignum viride. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 152.
 Lignum vitæ. S. Bruno Herbip., CXLII, 50; S. Bruno Carth., CLII, 640; S. Bruno Signiens., CLXIV, 162.
 Lilium. S. Petrus Dam., CXLIV, 754.
 Lucifer ve us. S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.

Lumen. S. Ambros., XV, 1361, 1687; XIV, 1029; S. Prosper Aquitan., LI, 825.
 Lux. S. Cyprian., IV, 258; S. Gregor. Magn., LXXV, 671.
 Lux sæculi. S. Ambros., XVI, 1141; Raban. Maur., CXI, 397.
 Magister. Tertull., I, 395; S. Cyprian., IV, 14, 205; S. August., XLII, 440.
 Maledictum. S. Ambros., XVI, 1014, 580; S. August., XLII, 297, 744; S. Bruno Herbip., CXLII, 163; S. Petr. Damian., CXI, 114.
 Manus Dei. S. Cyprian., IV, 283; S. Hilarius Pict., IX, 850; S. Ambros., XV, 1518; S. Gregorius Magn., LXXVI, 797; S. Bruno Carthus., CLII, 1221.
 Margarita. S. Ambr., XVII, 715.
 Margarita evangelica. S. Paulinus Nol., LXI, 276, 298.
 Mediator Dei et hominum Lactant., VI, 524; S. Hilarius Pict., IX, 888; X, 247, 283, 415; S. Hieronym., XXVI, 566; S. Paulinus Nolan., LXI, 440; S. Fulgent., LXV, 258; S. Petrus Damian., CXLV, 24, 32, Lanfrancus, CL, 272, 273, 593, 596; S. Bruno Carthus., CLIII, 437.
 Medicus. S. Ambros., XIV, 1011.
 Melchisedech. S. Ambr., XVI, 404, 1202; Coelius Se-dulius, XIX, 768; S. Prosper Aquit., LI, 519.
 Merces. Rufinus, XXI, 789.
 Minor angelis. S. Hieronym., XXVI, 581.
 Minoratus ab angelis. S. Bruno Herbip., CXLII, 68.
 Misericordia. S. Ambr., XIV, 1152; Rufinus, XXI, 837; Cassiod., LXX, 548, 607, 608, 617, 618; S. Bruno Herbip., CXLII, 222. S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
 Mons. (secundum divinitatem). Guibert. Ven., CLVI.
 Mons. (secundum humanitatem). S. Hilarius Pict., IX, 501.
 Mons Dei. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
 Mons exiguus. S. Ambros., XIV, 818.
 Mons in vertice montium. S. Gregor. Magn., LXXVI, 667.
 Mons magnus. S. Ambros., XIV, 818.
 Mons pinguis. S. Bruno Herbip., CXLII, 252.
 Mous qui Patri complacuit. Cassiod., LXX, 468, 469.
 Mors mortis. S. Gregor. Magn., LXXV, 993.
 Mors reprobo um. S. Ambros., XVI, 858, 859.
 Mortuus a corde. S. Bruno Herbip., CXLII, 135.
 Munus. S. Fulgent., LXV, 276.
 Murus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 169.
 Mysterium. Lanfrancus, CL, 524.
 Navis. S. Ambr., XVII, 700.
 Nazareus. S. Hieronym., XXIII, 914; S. Fulgent., LXV, 270.
 Nazareus. Tertull., II, 572; Raban. Maur., CVIII, 1162, 1163.
 Noe irrisus. S. Paulinus Nol., LXI, 359.
 Novacula. S. Paulinus Nol., LXI, 261.
 Novissimus. S. Ambros., XVI, 523.
 Nox. S. Ambros., XV, 1292.
 Nubes. Eugyp. abb., LXII, 677; S. Bruno Sign., CLXIV, 274.
 Numerus. S. Bruno Carthus., CLII, 600.
 Oblator muneris. S. Fulgent., LXV, 256.
 Occasio caritatis et illuminationis. S. Fulgent., LXV, 228.
 Occidens. S. Paulinus Nolan., LXI, 570, 571.
 Oleum. Guib., CLVI, 575.
 Omnipotens. S. Hieronym., XXIV, 81, 55; Cassiod., LXX, 772, 775.
 Onager. S. Gregor. Magn., LXXVI, 559.
 Orans. S. August., XXXVI, 1081; XXXIII, 545; S. Prosper Aquit., LI, 279; Cassiod., LXX, 206, 207, 790, 791; Lanfrancus, CL, 593, 594; S. Bruno Carthus., CLII, 812, 817; Honorius Augustod., CLXXII, 1127.
 Oriens. S. Hilarius Pict., IX, 728; S. Gregorius Magn., LXXVI, 167; Guibertus abb., CLVI, 987.
 Os. S. Hilarius Pict., IX, 563; S. Bruno Carthus., CLII, 564.
 Ostium. S. August., XXXVIII, 1415; S. Gregor. Magn., LXXVI, 941.
 Ovis. S. Cyprian., IV, 290; S. Fulgent., LXV, 255, 256; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 552.
 Pacificus. Cassiod., LXX, 804, 805.
 Pax. S. Fulgent., LXV, 281; Cassiod., LXX, 697, 608; S. Bruno Herbip., CXLII, 270; S. Petrus Damian., CXI, 275.
 Panis angelorum. S. Bruno Herbip., CXLII, 294.
 Panis colli. S. Maximus Taurin., LVII, 565.
 Panis hominum. S. Fulgent., LXV, 127.
 Panis perpetuus. S. Hieronym., XXIV, 489.
 Panis vivus. S. Paulinus Nol., LXI, 194.

- Paracletus*. S. Fulgent., LXV, 752, 753.
Παρθενὸς λόγος. S. Ambros., XVI, 193.
Pachianus agnus. S. Paulinus Nol., LXI, 610.
Passer solitarius. S. Paulinus Nol., LXI, 275, 271.
Pastor. S. Hilarius Pictav., IX, 728; S. Ambros., XIV, 1165; S. Hieronym., XXV, 552; S. Paulinus Nol., LXI, 195, 194, 380, 381; S. Fulgent., LXV, 255, 256; S. Gregorius Magn., LXXVI, 941.
Pater. S. Petrus Damian., CXLIV, 212.
Pater familias. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1151.
Patientia nostra. S. Ambros., XIV, 1052; S. Bruno Herbig., CXLII, 255.
Peccator. S. Bruno Herbig., CXLII, 165, 172.
Peccatum. S. Bruno Carth., XLII, 297, 744.
Petra. S. Cyprian., IV, 106; S. Ambros., XIV, 1058, XVII, 141; Rufinus, XXI, 119, 791; S. Paulinus Nolan., LXI, 334, 883; Eugyp. abb., LXII, 846; S. Gregor. Magn., LXXVI, 553; Raban. Maur., CXI, 1158; S. Bruno Herbig., CXLII, 255; S. Petrus Damian., CXLV, 771.
Petra firma. Rufinus, XXI, 791.
Petra irrigans mundum. S. Bruno Signiens., CLXIV, 270.
Petra spiritualis. Cassiod., LXX, 1049, 1050, 1051.
Pignus resurrectionis nostrae. Hieronym., XXII, 785.
Pignus vitae ejus nobis donatae. S. August., XXXVIII, 1468.
Piscis. S. Optat. Milev., XI, 991.
Piscis aquae vitae. S. Paulinus Nol., LXI, 210, 846.
Plenitudo. S. Hieronym., XXIV, 142.
Plenitudo legis et prophetiarum. S. Hilarius Pict., IX, 481.
Poenitudo veritatis. S. Cyprianus, IV, 105, 141.
Pluvia. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
Pontifex. Arnob., V, 911; S. Fulgent., LXV, 256; Cassiod., LXX, 985, 986; Isidor. Merc., CXXX, 296; S. Bruno Carthus., CLII, 502; Hugo de S. Vict., CLXXV, 624.
Porta. S. Paulinus Nol., LXI, 309; S. Gregor. Magn., LXXVI, 954.
Praemium nostrum. S. Fulgent., LXV, 731.
Pretium. S. Hieronym., XXII, 644.
Primitiæ dormientium. S. Leo Magn., LIV, 365.
Primogenitas. S. Ambros., XVI, 559; XVII, 128, 129.
Primogenitus ex mortuis. S. Fulgent., LXV, 210; S. Bruno Carth., CLII, 1115; CLIII, 75.
Primogenitus in multis fratribus. S. Fulgent., LXV, 211.
Primogenitus reparatae creaturae. S. Fulgent., LXV, 209.
Primogenitus totius creaturae. S. Fulgent., LXV, 210.
Primus. S. Cyprian., IV, 345; S. Ambros., XVI, 235; XVII, 767.
Princeps. Lactant., VI, 452.
Princeps angelorum. Lactant., VI, 977.
Princeps ex Juda. S. Hilarius Pict., IX, 482.
Princeps poenitentium. S. Hieronym., XXIV, 58, 59.
Principium. S. Fulgent., LXV, 250.
Principium omnium virtutum. S. Hieronym., XXIV, 145.
Propheta. S. Ambros., XV, 1516; Cassiod., LXX, 985, 986.
Propitatio. S. Prosper Aquit., LI, 381.
Proximus noster. Eugyp. abb., LXII, 781.
Psalterium. S. Bruno Herbig., CXLII, 225.
Puer parvulus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 975.
Pupillus. Cassiod., LXX, 592, 593.
Radix. S. Ambros., XVI, 750; S. Gregor. Magn., LXXV, 989.
Redemptio nostra. S. Hilar. Pict., IX, 724; S. Ambr., XIV, 1153; S. Hieronym., XXII, 644.
Redemptor. S. Hieronym., XXII, 644; S. Petrus Dam., CXLIV, 745.
Reformator vitae. S. Ambros., XIV, 1060.
Refugium peccatorum. S. Paulinus Nol., LXI, 722.
Regnum Dei. S. Cyprian., IV, 208.
Resurrectio. S. Cyprian., IV, 208; S. Ambros., XVI, 540, 1557; S. Hieronym., XXII, 1044; S. August., XXXVII, 1700; S. Paulinus Aquit., XCIX, 401.
Rex. S. Hieronym., XXV, 332; S. August., XXXVII, 1932; S. Maximus Taurin., LVII, 801; Cassiod., LXX, 470, 471, 329, 330, 953, 956; S. Gregorius Magn., CXXVI, 1160; S. Petrus Dam., CXLIV, 461; Lanfrancus, Cl., 377.
Rex celi. S. Hilar., IX, 276.
Rex Ecclesiae. S. Optatus Milev., XI, 995.
Rex gentium. S. Maximus Taurin., LVII, 255.
Rex gloriæ. Cassiod., LXX, 174, 175.
Rex justitiae. S. Fulgent., LXV, 251.
Rex novorumavorum. Tertull., II, 548.
Rex pacis. S. Fulgent., LXV, 251.
Rex pastor. S. Hilar., IX, 128.
Ros. Hugo de S. Victore, CLXXVII, 716.
Sacerdos. Tertull., II, 350; S. Ambros., XVI, 1141, 607, 1201; Rufinus, XXI, 795; S. Prosper Aquit., I, 319, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 801; S. Paulinus Nol., LXI, 195; Eugyp. abb., LXII, 561, 581; S. Fulg., LXV, 256, 294; Cassiod., LXX, 525, 524, 796, 797, 444, 445; S. Gregor. Magn., LXXVI, 1160; Raban. Maur., CXI, 597; S. Petrus Damian., CXLIV, 461, 745, CXLV, 103.
Sacerdos aeternus. S. Hilarius, IX, 917.
Sacerdos catholicus. Tertull., II, 376.
Sacerdos, princeps sacerdotum. S. Ambros., XVI, 671.
Sacerdos typus sacerdotum omnium. S. Ambros., XVI, 1201.
Sacrificium. Rufinus, XXI, 75; S. Petrus Damian., CXLIV, 745.
Sacrificium verum. S. Leo Magnus, LIV, 310.
Sacrificium novum. S. Leo Magnus, LIV, 340.
Sagitta. S. Hilarius Pictav., IX, 69.
Salens in montibus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 1220.
Salomon. S. Hieronym., XXII, 252; Cassiod., LXX, 505.
Salus gentium. S. Hilarius, IX, 924.
Salutare Dei. S. Prosper Aquitan., LI, 502; S. Gregorius Magn., LXXVI, 1163.
Salutare nostrum. Rufinus, XXI, 690, 691.
Salvator. S. Hieronym., XXV, 456; Cassiod., LXX, 576, 577; S. Bruno Sign., CLXIV, 942.
Samaritanus. S. Fulg., LXV, 556.
Samaritanus evangelicus. S. Paulinus Nol., LXI, 266.
Samsa. S. Paulinus Nol., LXI, 265.
Sanctificatio. S. Hieronym., XXII, 643; S. Hilar. Pict., IX, 386, 486.
Sapientia. S. Ambros., XVI, 540.
Sapientia Dei. S. Hilarius Pict., IX, 396, 263; X, 206; Cassiod., LXX, 756, 757; S. Leo Magn., LXXV, 955; Lanfrancus, Cl., 151, 160; S. Bruno Sign., CLXIV, 700, 938.
Sapientia nostra. S. August., XII, 1031.
Sapientia Patris. S. Paulinus Nolan., LXI, 191; S. Fulgentius, LXV, 246; Cassiod., LXX, 756, 757.
Scandalum infidelibus. Cassiod., LXX, 607, 608.
Scarabaeus. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
Scientia nostra. S. August., XII, 1034.
Scriba. S. Ambros., XV, 1661; S. Bruno Herbig., CXLII, 187.
Securis ad radicem posita. S. Leo Magn., LXXVI, 1164.
Sequester Dei et hominum. Tertull., II, 885.
Serpens. S. Gregor. Magn., LXXVI, 560.
Serpens aeneus. S. Ambros., XVII, 695; S. Bruno Sign., CLXIV, 491; Hugo de S. Victore, CLXXV, 84.
Servus Dei. S. Hieronym., XXVI, 271; Cassiod., LXX, 250, 251; S. Bruno Herbig., CXLII, 152.
Signaculum. S. Ambros., XIV, 530; S. Petrus Dam., CXLIV, 716.
Signum. Richardus a S. Victore, CXCVI, 523.
Sinapis. S. Ambros., XV, 1747; S. Gregor. Magn., LXXVI, 95, 96.
Sol justitiae. S. Maximus Taurin., LVII, 329.
Sol novus. S. Ambros., XVII, 613.
Sol verus. S. Cyprian., IV, 157, 215; Eugyp. abb., LXII, 674; Cassiod., LXX, 756, 757; S. Gregor. Magn., LXXVI, 750; S. Petrus Damian., CXLIV, 719.
Speculum Patris. S. Hilar. Pictav., X, 356.
Spes. Tertull., II, 760; S. Ambros., XIV, 1052; Cassiod., LXX, 793, 799.
Splendor gloriae Patris. S. Hieronym., XXIV, 532; S. Bruno Sign., CLXIV, 262.
Sponsus. Tertull., II, 382; S. Hilarius Pict., IX, 701; S. Optat. Milev., XI, 1062; S. Ambros., XIV, 680; XVI, 795; S. August., XLII, 835; S. Fulgent., LXV, 255, 256; S. Gregor. Magn., LXXVI, 960; Raban. Maur., CXI, 191; Isidor. Merc., CXXX, 81.
Statuta. S. Gregor. Magn., LXXVI, 105.
Stella. S. Ambros., X, 1569; S. Gregor. Magn., LXXVI, 520.
Suasor. Eugyp. abb., LXII, 599.
Summitas temporis nostri. S. Petrus Dam., CXLIV, 807.
Susceptor delictorum. S. August., XXXVI, 849; Cassiod., LXX, 875.
Taurus. Eugyp. abb., LXII, 687.
Templum Dei. Tertull., II, 635; S. Cyprian., IV, 279; S. Fulgent., LXV, 682.
Terra promissionis. S. Petrus Damian., CXLIV, 517.
Testator. S. Ambros., XV, 1780.
Thesaurus. S. Hilarius, IX, 994; S. Hieronym., XXII, 645.

Thesaurus bonorum omnium. S. Petrus Dam., CXLV, 259.
 Thesaurus thesaurorum. S. Hieronym., XXV, 631.
 Titulus noster. S. Bruno Carth., CLII, 893.
 Torrens. S. Ambros., XIV, 962.
 Turris. S. Paulinus Nolan., LXI, 509; S. Bruno Herbip., CXLII, 253.
 Typus sacerdotum. S. Ambros., XVI, 1201.
 Unctio. S. Petrus Dam., CXLIIV, 680.
 Unctus. S. Hieronym., AXIV, 599; S. Fulg., LXV, 278; S. Bruno Herbip., CXLII, 188.
 Unicornium filius. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Unigenitus. S. Hilarius Pict., IX, 596; S. Hieronym., XXV, 1515; S. Maximus Taurin., LVII, 263; S. Fulg., LXV, 211, 270; 576, 803.
 Urna aurea caro Christi. S. Petrus Dam., CXLIV, 729.
 Uva. S. Ambros., XIV, 681.
 Vectis. S. Leo Magn., LXXVI, 469.
 Ver. S. Ambros., XIV, 511; XV, 1276.
 Verhum. S. Hilarius Pict., X, 206; S. Ambr., XVI, 540; S. Maximus Taurin., LVII, 626; S. Gregor. Magn., LXXV, 212; S. Bruno Carthus., CLII, 825.
 Veritas. S. Cyprian., IV, 314; S. Ambros., XV, 1699; S. Hieronym., XXVI, 524; S. August., XXXVIII, 778; S. Prosper Aquit., LI, 478; S. Leo Magn., LIV, 590; Cassiod., LXX, 208, 209; Lanfrancus, Cl., 353; S. Bruno Carth., CLII, 800; S. Bruno Sign., CLXIV, 902.
 Vermis. S. Hilarius Pict., X, 408; S. Gaudent. Brix., XX, 988, 989; Cassiod., LXX, 155, 156; S. Gregor. Magn., LXXVI, 560; S. Bruno Herbip., CXLII, 108; S. Petrus Dam., CXLIV, 890, 891.
 Vestis Deitatis. Cassiod., LXX, 523, 524.
 Vestis nuptialis. S. Optat., XI, 1062.
 Via. Cassiod., LXX, 1213.
 Via ad Deum. S. Prosper Aquit., LI, 461.

Via bona. Cassiod., LXX, 259, 260.
 Via Dei. S. Hilarius, IX, 551.
 Via certa. Cassiod., LXX, 836.
 Via humilis. S. August., XXXVIII, 778.
 Via orientalis. S. Gregor. Magn., LXXVI, 956, 957.
 Via perfecta. S. Ambros., XV, 1260.
 Via recte ambulantium. S. Bruno Herbip., CXLII, 54.
 Via testimoniorum. Cassiod., LXX, 840.
 Via veritatis. Cassiod., LXX, 459, 460.
 Victima. S. Prosper Aquit., LI, 381; S. Maximus Taurin., LVII, 594.
 Vigilator. S. Cyprianus, IV, 213.
 Vinum. S. Hieronym., XXV, 1489.
 Vir. S. Gregor. Magn., LXXVI, 941; S. Bruno Herbip., CXLII, 49; S. Bruno Carth., CLII, 639.
 Virga. S. Hilarius Pictav., IX, 52; S. Ambros., XVI, 693; Guibert., CLVI, 514.
 Virtus. S. Hilarius Pictav., IX, 461, 396, 563; X, 286; S. Ambros., XVI, 540, 1337; S. Fulg., LXV, 246, 290; Cassiod., LXX, 551, 603, 604; Lanfrancus, Cl., 159; S. Bruno Carth., CLII, 965; S. Bruno Sign., CLXIV, 709.
 Vita. S. Ambros., XV, 1699; XVI, 540, 1357; S. Prosper Aquit., LI, 82; S. Paul. Aquil., XCIX, 401.
 Vita aeterna. S. Hieronym., XXVI, 560; S. Fulg., LXV, 250.
 Vita electorum. S. Ambros., XVII, 838.
 Vita fidelium. Cassiod., LXX, 849.
 Vitis. S. Ambros., XIV, 681; Rufinus, XII, 361; S. Paul. Nolan., LXI, 567.
 Vitulus. S. Bruno Herbip., CXLII, 129.
 Vivificans. S. Paulinus Nol., LXI, 370, 371.
 Voluntas Dei. S. Maximus Taurin., LVII, 626.
 Vox. S. Hieronym., XXII, 591.
 Vultur. S. Gregor. Magn., LXXVI, 67.

LXIX.

INDEX DE NOMINE JESU,

ET DE EJUS EXCELLENTIA, VIRTUTE, ET DE MIRACULIS ILLO INVOCATO PATRATIS,

ORDINE DISPOSITUS ANALOGICO.

MONITUM.

In hoc Indice tractatur : — I. De Jesu nominis origine. — II. De Jesu nominis significatione. — III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — IV. De miraculis in virtute hujus nominis patris. — V. De eo hujus nominis et de honore ei reddito. — VI. De necessitate illud invocandi. — VII. De variis opusculis de nomine Jesu tractantibus.

De nomine Jesu.

I. De Jesu nominis origine. — Nomen Jesu, ante ipsius adventum in Israel populo, quasi in vase aliquo, Judaeorum mentibus clauderetur : S. Ambrosius, XVI, 727. — Jesus hoc nomine vocatus est in die circumcisionis suae, quare : Beda Ven., XCIV, 56. — Deus dedit Jesu nomen, quod est, etc. : Elipandus, XCVI, 877. — Nomen Jesu ab angelo Virgini prænuntiatur, et vocabis nomen ejus Jesum. Alcuin., CI, 151. — Si quis autem quærat, quando ejus nomen ab angelo, antequam in utero conciperetur, vocatum sit, tunc sine dubio, quando ait angelus ad Mariam : « Ave, etc. » : Haymo Ha berstat., CXVIII, 93. — Nec solum hoc sanctissimum nomen antequam in utero conciperetur ab angelo vocatum est, sed etiam longe antea patriarchis et prophetis prædictum, quod Filius Dei homo factus hoc nomine vocaretur, *ibid.* — Ante solem permanet nomen ejus : S. Fulbert. Carnot., CXLII, 352. — Vocabulum Jesu quod non prius ab hominibus decessit efferrī in mundum, sed a quadam sublimiori excellentiorque natura. S. Petr. Dam., CXLIV, 852. — Omnes quippe prophetæ nomen istud aut nescierunt, aut penitus tacuerunt, et reservata est prærogative dignitas archangelo Gabrieli, qui sancto ore sanctissimæ Virgini illud primum evoluit. *ibid.* — Quo nomine vocatus est ab angelo priusquam in utero conciperetur.

S. Bernard., CLXXXIII, 153. — Hoc ei nomen est ab æternitate. *ibid.*, 156. — Innatum est ei nomen hoc, non inditum ab humana, vel angelica creatura. *ibid.* — Non prius ab hominibus decessit efferrī in mundum sed a quadam sublimiori natura. *id.*, CLXXXIV, 852. — Quod nomen ab angelo fuit impositum Dei Filio, eo quod, etc. : Petr. Lombard., CXCI, 1504.

II. De Jesu nominis significatione. — Hujus nominis effusio abundantem quamdam exuberantiam gratiarum bonorumque celestium significat largitatem. S. Ambros., XI, 727. — Jesus Hebraice, *Ἰησοῦς* Græce, *Σωτήρ* Latine : S. Aug., XLII, 1025. — Jesus interpretatur Salvator, sive Salutaris, *id.*, XXXVIII, 944, 1354, 1570; XLI, 535, 785; S. Gregor. Magn., LXXVI, 793, 866, 940, 1040, 1064, 1171, 1208. — Nomen Jesu, nomen triumphī : S. Petr. Chrysol., LII, 367. — Jesus Hebraice lingua dicitur, Salvator dicitur hoc Latina, *ibid.*; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1286; Paul. Diacon., XCV, 1165; Beda Ven., XCII, 1; XCIV, 54; S. Basil., XCVI, 911; Alcuin., CI, 177; Haymo, CXVIII, 53; S. Pasch., CXX, 112; Humbert. card., CXLIII, 1183; S. Anselm. Cant., CLVIII, 627, 639, 725; S. Bruno episc., CLXIV, 777, 778; S. Bernard., CLXXXIII, 88; Petr. Lombard., CXCI, 1504; Garner., CCXIII, 550; Helinard., CCXII, 536; Innocent. III., CCXVII, 577.

III. De Jesu nominis excellentia et virtute. — Torquetus

Apollo nomine percussus Christi, nec fulmina Verbi ferre potest: Jul. Firmic. Matern., XII, 1015. — Cujus nominis virtute nihil potest esse praestantius: S. Ambros., XVI, 727. — Jesus nominis excellentia: S. Hieronym., XXVI, 286. — Mortuus est Jesus, non peribit nomen ejus, S. Aug., XXXVI, 454. — Jesu nomen, quod est nobis amicus et dulcius nominare, id., XLI, 591. — Per quod nomen splendor, bonos, laus, sapientia, majestas, bonitas et pietas Patris regnant per secula: S. Prudent., I, IX, 831. — Jesus a Patre obtinuit nomen supra omne nomen, *ibid.*, 837. — In ore Christus nectar, in lingua favius, ambrosia viva in gutture. S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Nomen Jesu quantum prodesset potest in gratia quod tantum profuit in figura serpentis: S. Cassar. Arelat., LXVII, 1047. — Quod est super omne nomen. S. German. Paris., LXXII, 255. — In nomine Domini mei Jesu Christi qui mihi praebet auxilium, superabo: De Vita Patrum, LXXIII, 290. — In nomine Christi daemones, quos vos ut deos adoratis et colitis, nos de obsessis corporibus effugamus, *ibid.*, 404. — Nomen Domini mei et Salvatoris Jesu Christi, quem dilexi et diligo, mihi validissimus murus est, *ibid.*, 289. — In nomine Jesu etiam indigni et reprobi miracula patrare queunt. S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 570. — Jesu datum est a Patre nomen super omne nomen: Beda Ven., CLIII, 1035, 1034. — Christus Jesus nomen haereditavit super omne nomen. S. Paul. Aquil., XCIX, 408. — Nomen super omne nomen solius Dei veri est, verique Filii Dei, *ibid.*, 423. — Nomen Jesu dedit caecis visum, auditum sordis, claudis cursum, sermonem mutis, vitam mortuis totamque diaboli potestatem de obsessis corporibus virtus ejus nominis effugavit: *Alcimin.*, CI, 177. — Jesu nominis excellentia: Rab. Maur., CIX, 37; CXII, 714, 724. — Quicumque fide non dubitans, ea in nomine Jesu quae ad salutem animae suae pertinent, perseveranter petit, sine dubio exauditur. Haymo Halberst., CXVIII, 524. — Omnis qui petit in nomine Jesu, etc., exaudiri meretur. Servat. Lup., CXIX, 698. — Sancti Cosmus et Damianus dixerunt: Maleficia nescimus, et in nomine Jesu maleficiorum virtutem contemnimus: S. Ado Vienn., CXXIII, 367. — Omnes morbos per virtutem nominis Jesu depellebat: S. Odo Bellov., CXXIV, 1117. — A corporibus obsessis daemonia eiciebat nomen Jesu Christi proferens, *ibid.* — El dabitur nomen quod est super omne nomen: Remig. Antissiod., CXXIX, 712; Rupert., CLXVII, 1526, 1527. — Vult Jesus tali nomine vocari, quia scit non esse aliud nomen, in quo possit mundus salvari: S. Odilo abb., CXLI, 991. — Sanctum et terribile nomen ejus quod vix audeat illa dignior nominare natura: S. Petr. Damian., CXIV, 831. — Christi nomen lucet, pascit et ungit, *ibid.*, 853. — Lucet praedicatum, pascit recogitatum, invocatum lenit et ungit, *ibid.* — Vocabulum Jesu, sicut Origenis lingua nobilior diffinit, dulce et gloriosum, omni odoratu cultoque dignissimum, *ibid.* — Nomen Jesu mel in ore, in aure melos, in corde jubilus, *ibid.* — Nescio modo quid dulcius immemuratur filius Jesse qui vario sermonum et sententiarum concentu omnes illos quos diligere consueveram ineloquentes reddit et multos, *ibid.*, 835. — Si petieritis quid, et a Patre, in nomine Jesu Christi, illud procul dabit Pater dabit vobis: Radulph. Ardens., CLV, 1896, 1897. — Si vultis petitionem dari nobis, petamus quid, et a Patre et in nomine Jesu Christi, *ibid.*, 1895. — Ubi est gloriatio tua, o Christiane, nisi in nomine crucifixi Domini tui Jesu Christi: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — In nomine quod est super omne nomen, etc., *ibid.* — Gloriamini in nomine sancto ejus, *ibid.* — Magna quidem nomina; sed ubi est nomen quod est super omne nomen, nomen Jesu, in quo omne genu flectatur: S. Bernard., CLXXXIII, 156. — Neque enim ad instar priorum meus iste Jesus, nomen vacuum aut inane portat, *ibid.*, 153. — Non est in eo magni nominis umbra sed veritas, *ibid.* — Qualiter nomen Jesus est medicina salubris fidelibus Christianis in omnibus adversis, *ibid.*, 843 et seq. — In hujus nominis luce Deus nos vocavit in admirabile lumen suum, *id.*, 846. — Et portabat nomen tanquam lumen, *ibid.* — Nec tantum lux est nomen Jesu, sed est et cibus, quomodo, *ibid.* — Nomen si invocet nomen vite, confestim respirabit ad vitam, *ibid.*, 847. — Cui in periculis palpitanti et trepidanti, invocatum virtutis nomen non statim fiduciam praestitit, depulit metum, *ibid.* — Nihil tam irae impetum cohibet, superbiae tumorem sedat, etc., quam nomen Jesu invocatum, *ibid.* — Habes in nomine Jesu, unde acius tuos vel pravos corrigas, vel minus perfectos adimpleas, *ibid.* — Itemque undelios sensus aut servos ne corrumpantur, aut si corrumpantur, sanas, *ibid.* — Jesu nomen amabile et consolatorium, *ibid.*, 143; 144. — O sanctum et salubre nomen, quod est Jesus: Adam. Praem., CXCVIII, 389. — Solum, ut mihi videtur, ac singulare salutis nostrae indicium est nomen istud, *ibid.* — Exsultationis nomen et salutis, nomen letitiae et suavitatis, nomen denique dulcedi-

nis et jucunditatis, *ibid.* — Dulcissime sapit nomen Jesu: Petr. Bles., CCVII, 580. — Omnes vanae cogitationes ad solum crucis signaculum et invocationem Domini Jesu citius evanescent: Stephan. Tornac., CCXI, 370.

IV. De miraculis in virtute nominis Jesu patratis. — Beatus Macarius invocato Jesu nomine super quemdam mortuum suscitavit illum: Cassian., XLIX, 997, 999. — Invocato Christi nomine Abraham abbas pedem aridum cui, eisdem hominis curat, *ibid.*, 1001. — Homines mente corrupti ac reprobi circa fidem in nomine Domini et daemones expellunt et virtutes maximas operantur, *ibid.*, 1003. — Egyptio Deum Martini, id est Jesum, invocante, tempestatis periculum effugit: Amoen., LXI, 1080. — Habens semper in ore suo nomen Jesu B. Martinus febres sedat, daemones fugat, paralytica membra glutinat, mortuorum trium suae praere reddit corpora vitae pristinae: S. Gregor. Turon., LXXI, 1009. — Invocato nomine Jesu surdus et mutus sanatur, 577. — Eodem nomine invocato caecus visum obtinet, *ibid.*, 578. — Intrans triginta dies ab ortho habens adjuvatus in nomine Jesu loquitur et revelat quod quaerit ab eo Hiericus episcopus, *ibid.*, 190. — Invocato nomine Jesu, sacra ethiopicorum turbata et fugati dil, *ibid.*, 741, 742. — Per invocationem nominis Christi Clodoveus victoriam meruit obtinere contra Alamannos, *ibid.*, 225, 226. — Febricosus sanatur Christi nomine invocato: S. Domnol., Cenon., LXXXII, 645. — Et invocato Jesu filiam reduxit incolumem: De Vita Patrum, LXXIII, 148. — Jesu nominatione dejectus est Sathanas, id., LXXIII, 145. — Quo per Antonium in nomine Domini nostri Jesu Christi curato, *ibid.*, 151. — Et invocato nomine Jesu una cum expulsis daemonibus vana praesentium philosophorum confutata sapientia est, *ibid.*, 161. — In nomine Jesu Christi surge et ambula, et apprehensa ejus manu dextera elevavit eum, et protinus consolidati sunt bases ejus et plantae, et exsiliit et ambulavit, *ibid.*, 409. — Domini Jesu invocato nomine egreditur daemon spumans e muliere, *ibid.*, 638. — Sanat claudum S. Eligius haec verba proferens: In nomine Jesu Christi surge, et sta super pedes tuos, id., LXXXVII, 500. — Daemontiacum liberat Eligius Christi nomine, *ibid.*, 520. — Et famulum Christi nomine a ficta sanavit Eligius, *ibid.*, 556. — Christi nomine invocato quemdam infirmum sanat: S. German. Paris., LXXXVIII, 461. — S. Leobinus nomine Christi invocato incendium exstinguit, *ibid.*, 555. — In nomine Jesu S. Livina oranti vox divinitus emissa respondet, illum esse exauditus, S. Bonifac., LXXXIX, 886. — Gerinus episcopus cum Lupo Britanniam navigans nomine Jesu invocato fluctus saevientes opprimit: Beda Ven., XCV, 46. — S. Gallus filiam ducis a demone liberavit per invocationem nominis D. N. J. C.: Walafrid. Strah., CXIV, 995. — S. Felix dixit ad arborem: Praecipio tibi in nomine J. C., ut radii tui corruas, et templum ac simulacrum, vel aram ejus funditus comminas, et ad verba ipsius hoc factum est: S. Ado Vienn., CXXIII, 545. — S. Cornelius uxorem Cerealis militis paralyticam in nomine Jesu Nazareni subito sanat, *ibid.*, 555. — Rex Clodoveus ad invocationem Christi nominis victoriam meruit obtinere contra Alamannos: Flodoardus, CXXV, 51. — Nominis J. C. prolatu convertitur haereticus Arianus, *ibid.*, 58. — Invocato Domini nomine podagra laborans subito sanatur: Richerius, (XXXVIII), 257. — Sub terribili invocatione nominis Jesu leprosum sanavit: S. Abbo, CXXXIX, 404, 405. — In nomine Jesu Christi S. Godehardus febricitantem sanavit, id., CXLI, 1202. — In nomine Jesu Christi idem sanctus daemontiacam feminam liberavit, *ibid.*, 1206. — Infirmus a medicis desperatus in nomine Jesu meritis S. Godehardi sanatur, *ibid.*, 1227. — In nomine Jesu homo horrenda lepra totus ulcerosus subito sanatur: Lanfranc., CL, 759. — In nomine Christi paralyticus sanatur, *ibid.*, 758.

V. De usu nominis Jesu et de honore ei reddito. — In nomine Christi precantur, VIII, 692, 694, 697, 707, 708. — Bonum hoc nomen, quod angeli atque archangeli adorant, quod daemones tremunt et ferre non possunt, quod ad salutem homines assumunt: S. Hilari., IX, 324. — In nomine Jesu omne genu flectatur: S. Hieronym., XXVI, 988. — Crescit per omnes gentes nomen Jesu: S. Aug., XXXVI, 451. — Quod nomen omne quod in caelo, quod in inferno est, tremens, genuflexum, submisso vertice constitit: S. Petr. Chrysolog., LII, 370. — In hoc nomine deitatis tota adoratur majestas, *ibid.*, 586. — Omnes qui commorantur in caelis, universi qui habitant terram, cuncti qui in profundo tenentur inferni, huic prosternuntur nomini, hoc adorant, *ibid.* — Psallendum est nomini Jesu altissimo qui regnat in secula saeculorum: Arnob. Junior, LIII, 340. — Ecclesia constituit admirabile nomen Domini Jesu in universa terra, *ibid.*, 355. — B. Petrus loquitur et sanat infirmos in nomine Jesu, *ibid.*, 422; Gregor. Turon., LXXI, 175. — Juramenta per Jesu nomen: S. Gregor. Mag., LXXI, 788. — In nomine Domini Jesu Christi Salvatoris incipiunt et

terminantur omnes preces et sacramenta Ecclesie: Gelas. papa, LXXIV, 1055 *et seq.* — Nomen Jesu benedicitur: S. Elig. Noviom., LXXXVII, 590. — Nomen Jesu omnes collicolæ, medii, inferi genu flexo audiunt: S. Paul. Nolan., LXI, 742. — In nomine Jesu tota deitatis majestas adoratur: Alcuin., I, 177. — Omnes qui commorantur in curiis vel in terris vel qui in profundo tenentur inferni, huic prosternunt a. mini, hoc adorant, *ibid.* — In nomine Jesu apostoli fecerunt omnia sua miracula, *ibid.*, 178. — In nomine Jesu omne genu in celo, in terra et in inferno flectitur. Rahan. Maur., XI, 1485. — Omnes conclamabant benedictum Jesu nomen, in quo videbant fieri innumera miracula: Ademar., CXLI, 118. — Probationes per aquam, ignitos vomeres, etc., per invocationem sanctissimi nominis Jesu ad manifestandum judicium Dei: Richerius, CXXXVIII, 1127 *et seq.* — In nomine Jesu petendum est quod petitur ut gaudium petentis sit plenum: Radulph. Ardeus., CLV, 1895. — Ut adurent eum omnes angeli Dei, et in nomine ejus omne genu flectatur: S. Anselm. Cant., CLVIII, 749. — Effusum nomen Jesu Christi, quod non solum cœlos terrasque perfudit, sed aspersit et inferos, adeo ut in nomine Jesu omne genu flectatur, etc.: S. Bernardus, CLXXIII, 845. — Jesus nomine suo loquitur et infirmos curat: Petr. Com., CXCVIII, 1566, 1695, 1700. — Nomen

Jesu flexis genibus, res omnis adoratur: Joann. Saresbur., CXCIX, 980.

VI. *De necessitate nomen Jesu invocandi.* — Sine invocatione Domini Christi nemo vivit apud Deum: S. Ambros., XVII, 141. — De his qui invocant nomen Domini et qui salvantur quidem in nomine Jesu Christi: S. Hieronymus, XXVI, 260. — Non dubitandum est quod præter nomen Jesu non est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quibus oporteat salvos fieri: S. Leo Mag., LIV, 254. — Qui non credit in nomine unigeniti Filii Dei jam judicatus est: Victor. Vicens., LVIII, 225. — Jesu nomen est salutis professio: Cassiodor., LXX, 180. — Nemo salvari potest nisi per virtutem nominis Jesu: Bruno episcop., CLXIV, 1615. — Jesu nomen effusum in omnes gentes, et quicumque illud invocaverit, salvus erit: S. Bernardus, CLXXIII, 845. — Dominus Jesus dives in omnes, largituraper omnes qui invocant nomen ejus: S. Gaudentius, CXIII, 907.

VII. *De variis opusculis de Jesu nomine tractantibus.* — De nomine Jesu carmina: S. Damas. papa, XIII, 577. — Poema de nomine Jesu: S. Paulin. Nolan., LXI, 741. — Versus de tempestate sedata Invocato nomine Jesu: Ananus, LXI, 1079. — Sermo xv S. Bernardi, *id.*, CLXXIII, 845. — Jubiliis rhythmicis de nomine Jesu: S. Bernard., CLXXIV, 1517 *et seq.*

LXX.

INDEX DE SPIRITU SANCTO.

DE ILLIUS DIVINITATE, ATTRIBUTIS, DONIS, OPERATIONIBUS,

ORDINE REFERENS ANALOGICO VARIAS DE ISTIS PATRUM SENTENTIAS.

MONITUM.

In hoc Indice tractamus vicissim: I, de divinitate Spiritus sancti; II, de illius processione et missione; III, de variis attributis; IV, de nominibus et figuris quibus apparuit; V, de diversis donis et operationibus; VI, referimus errores circa Spiritum sanctum; et VII, indicamus libros de Spiritu sancto tractantes.

I. — De divinitate Spiritus sancti.

Spiritus sanctus tertia est persona SS. Trinitatis. Tertulianus, II, 163. — Tertium nomen Divinitatis, et tertius gradus majestatis, *ibid.*, 196. — Ejusdem est cum Patre et Filio naturæ, *ibid.* — Spiritus sanctus habens unam substantiam, virtutem, deitatem, majestatem voluntatemque Patris et Filii. S. Zeno, XI, 428. — Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur, *ibid.*, 17, adn. 52. — Sic est Spiritus Dei, ut sit ejusdem substantiæ cum Patre et Filio. Faustinus presbyter, XIII, 77. — Unde apertissimum est Spiritum sanctum non esse creaturam, *ibid.*, 78. — Quod etiam per hoc ipsum Deus probatur Spiritus sanctus, per quod ostenditur non esse creatura, *ibid.*, 79. — Ubi operatio aliqua divina, aut Patris, aut Filii, aut Spiritus designatur, non solum ad sanctum Spiritum, sed etiam ad Patrem refertur et Filium. S. Ambrosius, XVI, 712. — Quis ergo audeat dicere creatam Spiritus sancti esse substantiam, *ibid.*, 726. — Quis igitur de divinitate sancti Spiritus dubitet, cum ubi Spiritus gratia sit, ibi species divinitatis appareat, *ibid.*, 738. — Spiritum sanctum a Patris divinitate non separandum, *ibid.*, 748. — Spiritus sancti divinitas inde probatur, quod templum habeat, *ibid.*, 798. — Spiritus sancti divinitas ex ejus missione probatur, *ibid.*, 752. — Spiritus sanctus omnia probatur habere, quæ Deus habet, nempe divinitatem, etc., *ibid.*, 810. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos prophete de flatu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 753. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli: ex quo omnia... per quem omnia, solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritus sanctus Deus esse probatur, *id.*, XVII, 200, 201, 1010. — Deficiet mihi pagina, deficiet tempus, si cuncta quæ ad probandum divinitatem Spiritus sancti scripta sunt, *ibid.*, 1011. — Si Spiritus sanctus Deus sit. Zaccheus Christ.,

XX, 1110. — Contra Sabellianos, qui Spiritum sanctum negant Deum, *ibid.*, 1153. — Ejusdem naturæ Spiritum esse cum Filio, et cum Patre. S. Hieronym., XXIII, 121. Spiritus sancti divinitas adstruitur. S. Augustinus, XXIII, 1046. — Spiritum sanctum Deum esse monstravit Petrus, *id.*, XXXIV, 616. — Spiritus sanctus verus Deus Patri æ Filio æqualis, *id.*, XLII, 788, 827, 838, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et coæternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 928. — Divinitas Spiritus sancti probatur. S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 637. — Spiritus sanctus est Patri et Filio consubstantialis. Victor Vicens., LVIII, 225. — Objectio Macedonii, qui impe Spiritum sanctum excellentiorem asserit creaturam Paschasius diaconus, LXII, 27. — Deus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LIV, 499. — Spiritus sanctus Deus est. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 824. — Si me interro gaveris quid est Spiritus sanctus? ego dicam: Deus et Dominus. Venantius Fort., LXXXVIII, 588. — Spiritus namque sanctus verus Deus, vere et proprie Spiritus sanctus est. S. Paulinus Aquil., XCIX, 295. — Spiritus sanctus, etsi Paracletus, id est advocatus, tamen est Deus, *ibid.*, 577. — Spiritus sanctus Deus in natura existens. Theodulfus Aurel., CV, 245. — Tenemus Patrem et Filium, et Spiritum sanctum esse naturaliter Deum, *ibid.*, 257. — Cur Spiritus sanctus prædicatur Deus. Rabanus Maurus, CXI, 25. — Omnis Scriptura Veteris ac Novi Testamenti divinitus inspirata, hoc insinuat quod Pater, et Filius, et Spiritus sanctus, unus sit Deus, *ibid.*, 26. — An ignoras quia Pater unus Deus est, et Filius unus Deus est, et Spiritus unus Deus est? *Quæst. Parisiens.*, CXXI, 691. — Spiritus sanctus est Deus. S. Anselmus Cant., CLVIII, 289. — Quod Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis Deus ac Dominus sit. Rupertus Tuit., CLXVII, 1573. — Spiritus sancti divinitas probatur, *id.*, CCIII, 755.

II. — De processione Spiritus sancti, et ejus missione.

Hoc mihi et in tertium gradum dictum sit, quia Spiritum non aliunde puto, quam a Patre per Filium. Tertullianus, II, 159. — Spiritus sancti processio. S. Hilarius, X, 250. — An id ipsum sit a Filio accipere quod a Patre procedere, *ibid.*, 251. — Non in incerto reliquit Dominus a quo sit, *ibid.*, 250. — Libertas relinquatur intelligentiæ utrum ex Patre, an ex Filio sit, *ibid.* — Etsi non sensu, tamen conscientia tenemus quod Spiritus Dei sit ex Patre per Filium, *ibid.*, 470. — Spiritus sanctus non est creatus, *ibid.*, 468. — Non genitus, *ibid.*, 469. — Non cumpsit de creaturis Spiritus sanctus, *ibid.*, 340. — Sed de Patris et Filii rebus, *ibid.* — Ex Patre et Filio accipit, *ibid.*, 658. — Alter in altero exultat cum Spiritus sancti plenitudine una originali cœternitate reuolvens. S. Zeno, XI, 592. — Filius a Patre procedit, et Spiritus ab ipso procedit. S. Ambrosius, XIV, 1170. — Quæ Filius accepit a Patre per unitatem naturæ, ex ipso per eandem unitatem accepit et Spiritus S. *id.*, XVI, 771. — Spiritus sanctus a Patre et Filio non ex tempore sed ab æternoinseparabiliter procedit, *id.*, XVII, 675, 947, 1015. — Spiritus sanctus de Patre procedens Deus. S. Augustinus, XXXVIII, 1071; XL, 258, 631, 684; XLII, 697, 705, 722, 732, 752, 790; XLIII, 378. — Spiritus sanctus non a Patre et Filio factus est, sed procedit, *id.*, XXXIII, 749. — Utrum a Filio procedat Spiritus sanctus, *id.*, XXXV, 1888, 1889. — Spiritus sanctus a Filio cur procedit, *id.*, XLII, 902. — Spiritus sanctus cur procedere dicitur, non vero nasci, *ibid.*, 770. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio est sine tempore, nec amorum Filius dici potest, *ibid.*, 1094. — Spiritus sanctus a Patre et Filio procedit utrique æqualis. S. Augustinus, XL, 648. — Spiritus sanctus cur non sit genitus et quomodo a Patre ac Filio procedat, *id.*, XLII, 1092. — Spiritus sanctus de Patre et Filio procedit. S. Fulgentius Rusp., LXV, 696. — Spiritus sanctus sic procedit a Filio, sicut procedit a Patre, *ibid.*, 418. — Proprium est Spiritus sancti quod de genitore genitioque procedit, *ibid.*, 575. — A Patre et Filio procedit Spiritus sanctus. Cassiodorus, LXX, 23. — Spiritus sanctus a Filio procedit. S. Gregorius Magnus, LXXV, 511. — A Patre et Filio. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 534, 1198. — Quod Spiritus sanctus Deus est ex Patre Filioque procedens. S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 154. — Quod Spiritus sanctus nec genitus dicitur nec ingenuus, sed procedens tantum, *ibid.*, 155. — Quid interest inter nascentem Filium et procedentem Spiritum sanctum, *ibid.* — Spiritus sanctus a Patre et Filio æqualiter procedit. Alcuinus, C, 844. — Multa testimonia SS. Patrum de processione Spiritus sancti referuntur. Theodulfus Aurel., CV, 239 et seqq. — Spiritus sanctus unde procedat. Rabanus Maurus, CXI, 25. — Raterius Veron., CXXXVI, 223, 247; S. Petrus Damianus, CXLV, 656. — De processione Spiritus sancti contra Græcos. S. Anselmus Cant., CLVIII, 283 et seqq. — Spiritus sancti processio a Patre Filioque affirmatur. S. Bruno Ast., CLXIV, 559. — Rupertus Tuit., CLXIX, 14 et seqq. — Hildebertus Cenom., CLXXI, 590, 591, 1078. — Spiritus sancti duplex processio. S. Bernardus Claraevall., CLXXXIII, 525. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et resutant. S. Petrus Pictav., CCXI, 914. — Spiritus sancti processio a Patre et Filio, *id.*, CCXIII, 784. — Spiritus sanctus non est innascibilis, siquidem missus est a Filio. S. Hilarius, X, 519. — Cur dicatur multi a Patre, cum a Filio mittatur, *ibid.* — Spiritus sanctus missus est ut credentes instrueret, doceret, sanctificaret, *ibid.*, 489. — Spiritus datus et missus, sicut Filius; atque in hoc utique unitatem divinitatis habent. S. Ambrosius, XVI, 778. — Spiritus sanctus propter societatem unitatemque naturæ a Filio mittitur, *id.*, XVII, 520. — Spiritus sanctus a Patre et Filio missus. S. Augustinus, XLII, 686, 697. — Spiritui sancto quid sit mitti, *ibid.*, 908. — Spiritus sancti missio quomodo intelligenda, *ibid.*, 830. — Spiritus sanctus quando missus, *ibid.*, 179. — Spiritus sanctus missus ut impletur Lex, *id.*, XXXVIII, 1239, 1249. — Sicut lex data est quinquagesimo die ab occisione agni, sic Spiritus sanctus venit die quinquagesimo a passione Christi, *id.*, XXXVII, 1167. — Spiritus sanctus cur decimo post ascensionem die venerit, *id.*, XXXVIII, 1239. — Ab utroque, scilicet a Patre et Filio missus dicitur. S. Maximus Taurin., LVII, 610; S. Fulgentius Rusp., LXV, 783. — Hildebertus Cenom., CLXXI, 590, 591. — De missione Spiritus sancti, quæ fit duobus modis, visibiliter et invisibiliter Petrus Lombardus, C. CII, 562, 564, 566.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

III. — De variis attributis Spiritus sancti.

Natura propria Spiritus sancti sanctitas est. Tertullianus, II, 955. — Spiritum sanctum sempiternum esse probatur. S. Ambrosius, XVI, 728. — Spiritum sanctum esse omnipotentem probatur ex Scriptura, *ibid.*, 846. — Sicut Pater et Filius, ita etiam Spiritus sanctus immaculatus et omnipotens est, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus sicut Pater et Filius creator est omnium, *ibid.*, 719, 755. — Spiritus sanctus bonus est, fons principumque bonitatis, *ibid.*, 720 et seqq. — Spiritus sanctus unus est, qui effudit in prophetis, insufflatus est apostolis, etc., *ibid.*, 717, 718. — Spiritus sanctus verus Deus Patri ac Filio æqualis. S. Augustinus, XLII, 788, 827, 834, 927. — Spiritus sanctus Patri et Filio consubstantialis et cœternus, *id.*, XXXV, 1826; XLII, 929. — Spiritus sanctus creator cum Patre et Filio, *id.*, XLII, 785. — Spiritus sanctus est creator. Cassiodorus, LXX, 739. — Immensus Spiritus sanctus. S. Fulgentius Rusp., LXV, 263, 786.

IV. — De variis nominibus Spiritus sancti et figuris quibus apparuit.

Natura Spiritus sancti declarata est per animal simplicitatis et innocentie. Tertullianus, I, 1208. — Vicarius est Domini, *id.*, II, 809. — Cur in specie columba venit Spiritus sanctus. S. Cyprianus, IV, 506. — Spiritus sanctus frequenter apparuit in igne, *ibid.*, 776. — Spiritus sanctus descendit in specie columba; ut et sapientie testimonium ferret, et sacramentum lavacri spiritualis impleteret. S. Ambrosius, XVI, 759 et seqq. — Non solum lux, sed etiam ignis est Spiritus sanctus, *ibid.*, 757. — Spiritus sanctus est aqua viva, *ibid.*, 759. — Non solum aqua, sed etiam flumen dicitur est, *ibid.* — Spiritus sanctus est fluvius de sede Dei procedens, quem bibit, qui credit in Christum, *ibid.*, 812. — Oleum lætitie Spiritus sanctus est, *ibid.*, 728. — Spiritus sanctus quare quasi columba descendit, *ibid.*, 427, 428. — Spiritus sanctus cur digitus Dei appellatus sit, *ibid.*, 779. — S. Augustinus, XXXIV, 604, 620, 1118; XXXVI, 111; XXXVII, 1167; XXXVIII, 74, 812, 857; XL, 535, 536; XLI, 522; XLII, 721. — Spiritus sanctus in columba specie venit, *id.*, XXXV, 2035. — Quare Spiritus sanctus in columba apparuit, et Filius Dei in homine, *id.*, XL, 25. — Quare in specie columba super Christum apparuit, et in igne super discipulos, *id.*, XXXV, 1426. — Spiritus sanctus dicitur Dei donum, munus, ignis, amor, charitas, pax, gratia, requies nostra, locus noster, *id.*, XXXII, 848, 1077; XXXIV, 171. — Spiritus sanctus donum Dei, *id.*, XXXV, 1514; XL, 251; XLII, 1085. — Spiritus sanctus magnum flumen, *id.*, XXXVII, 1187. — Spiritus sanctus ostentus, *id.*, XXXV, 1729. — Rex, *id.*, XLII, 792. — Spiritus sanctus per columbam significatur. S. Gregorius Magnus, LXXV, 529; LXXVI, 1225, 1221, 1295. — Et per ignem, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 800, 824, 1225. — Et per aquam, *id.*, LXXV, 989; LXXVI, 100. — Spiritus sanctus dicitur spiritus vehemens, *id.*, LXXV, 718. — Sonus oris Dei, *id.*, LXXVI, 419. — Spiritus sapientie mobilis, *id.*, LXXVI, 490. — Digitus Dei, *ibid.*, 831. — Paracletus, id est advocatus et consolator, *ibid.*, 1221. — Spiritus sanctus, cur sub specie columbae et ignis videri voluerit, *id.*, LXXV, 529; LXXVI, 447, 800, 821, 1223, 1244. — Quod Spiritus sanctus ex opere angelus dicitur. S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 155. — Quod Spiritus sanctus Paracletus vocetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus septiformis dicitur, *ibid.*, 158. — Quod Spiritus sanctus donum dicitur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus charitas et gratia nuncupetur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus Dei digitus dicitur, *ibid.*, 157. — Quare Spiritus sanctus in columbae specie venisse testatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus ignis nomine appellatur, *ibid.* — Quare Spiritus sanctus aquæ nomine dicitur, *ibid.* — Spiritus sanctus flumen dicitur. S. Bruno Carthus., CLII, 856. — Auster, *ibid.*, 1537. — Misericordia Patris et Filii, *ibid.*, 1270. — Spiritus sanctus significatur per columbam emissam ex arca Noe. Rupertus Tuit., CLXVII, 547. — Spiritus sanctus significatur per rorem, *ibid.*, 665. — Spiritus sanctus significatur per fluvium igneum, *ibid.*, 1515. — Spiritus sanctus significatur per ventum urentem. Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 197. — Spiritus sanctus significatur per lampadem cum septem lucernis, *ibid.*, 727. — Spiritus sancti symbolum, columba. S. Bernardus, CLXXXIII, 1091. — Spiritus sanctus Patris et Filii osculum, *ibid.*, 810, 813.

V. — De variis donis Spiritus sancti et ejus operationibus.

Spiritus sancti dona. S. Hilarius, X, 258. — Ea neque emere licet neque vendere, *id.*, IX, 1037. — Major domi

virtute diabolus expellitur, et infirmitates curantur, *ibid.*, 967. — Spiritus sancti donum maxime necessarium *id.*, X, 74. — Spiritus sancti donum per impositionem manus et precationem gentibus largiendum, *ibid.*, 1024. Qualiter septem dona ejus unicuique fidelium conveniant. S. Ambrosius, XVII, 798. — Spiritus sancti beneficentia quam sicut S. Augustinus, XLII, 701, 717. — Spiritus sancti dona septem Spiritus Dei dicuntur, propter operationem septemariam unius ejusdemque Spiritus, *id.*, XXXVII, 1960. — Spiritus sancti dona quare diversa, *id.*, XXXIII, 859. — Spiritus sancti dona sideribus comparantur, *id.*, XXXII, 842. — Stellæ dicuntur, *id.*, XXXVII, 1160. — Cum sit unus et idem Spiritus sanctus, propter diversas operationes dissimiliter appellatur, *id.*, XXXIV, 615. — Septem Spiritus sancti dona. S. Leo Magnus, LIV, 409. — Spiritus sancti dona, id est linguæ, prophetiæ, sacramentorum scientiæ, fides, etc. S. Fulgentius Rusp., LXV, 346. — Dona Spiritus sancti in nobis augeri vel minui possunt, non ipse Spiritus, *ibid.*, 186. — Alii olei sunt dona Spiritus sancti. S. Gregorius Magnus, LXXVI, 115. — Dignitas Dei dona Spiritus sancti significatur, *ibid.*, 893, 894. — Spiritus sancti dona enumerantur, *ibid.*, 1224, 1225. — Dona quædam Spiritus sancti ad salutem sunt necessaria, *id.*, LXXV, 596. — Quædam sunt ad altorum utilitatem, *ibid.*. — Per septiformem Spiritus sancti gratiam, aditus nobis vitæ celestis aperitur, *id.*, LXXVI, 1016. — Septem dona Spiritus sancti in oratione Dominica petuntur, eorum enumeratio. S. Anselmus Cant., CLVIII, 596, 597. — Septem sunt dona Spiritus sancti, scilicet sapientia, consilium, intellectus, fortitudo, scientia, pietas, Dei que timor, quæ sequens spiritibus immundis opponuntur. S. Bruno Sign., CLV, 183. — Timor Domini Spiritus ex judicio Dei inter lucis ac tenebras cognoscitur. Rupertus Tuit., CLXIX, 185. — Spiritus fortitudinis ex creatione solis et lune agnoscitur, *ibid.*, 181. — Spiritus consilii in creatione piscium atque et reptilium, *ibid.*, 183. — Sapientia ex requie diei septimi cognoscitur, *id.*. — Multa sunt in Scripturis consonantia sanctorum septiformem Spiritum, *ibid.*, 182. — Septem dona Spiritus sancti, *ibid.*, 1161 et seqq. — Spiritus pietatis, beati sunt mites. Rupertus Tuit., CLXX, 222. — Spiritus scientiæ facit hominem lugere, et sapientem, et alios peccatores, *ibid.*, 224. — Quid dat Spiritus fortitudinis, *ibid.*, 226. — Spiritus consilii misericordes facit, *ibid.*, 229. — Spiritus intellectus oculum purgat, ut Deum videat, *ibid.*, 231. — Spiritus sapientiæ pacificos facit, *ibid.*, 234. — Tria Spiritus sancti dona, pignus salutis, robur vitæ, scientiæ lumen. S. Bernardus, CLXXXIII, 328. — Dona septem, *ibid.*, 765. — Septem Christi apparitionibus applicata, *ibid.*, 292, 753. — In donis Spiritus sancti cavendum duplex periculum, *ibid.*, 766. — Spiritus septiformis adversus septem peccati vitia, *ibid.*, 574. — De donis Spiritus sancti Ibehius. Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1590. — Quod aliqui dicunt ipsum Spiritum sanctum non dari, sed dona ejus. Petrus Lombardus, CXII, 367. Spiritus sancti dona multiplicia. Alanus de Insulis, CXX, 219 et seqq. — Spiritus sancti operationes recensentur. Novatianus, III, 93. — Spiritus divinus auctor est omnis sermonis prophetici. S. Hilarius, IX, 792. — Loquitur in prophetis, *ibid.*, X, 454. — Quam diversis modis loquatur, *ibid.*, 86 et seqq. — Spiritus sancti officium in nobis, *ibid.*, 78. — Spiritus sanctus Deum interpellat pro his qui vovet Deo, quæ Ecclesia probat, *id.*, IX, 414. — Spiritus sanctus vivificat sicut Pater et Filius. S. Ambrosius, XVI, 749. — Ipse est Spiritus vitæ operator æternus, *id.*, 748. — Omnia quæ Deus, ille operatur, *id.*, XVII, 1007 et seqq. — Sanctificat filios Dei, *ibid.*, 395. — Postulat more naturæ suæ, *ibid.*, 127. — Contristatur ex nobis et gaudet in nobis, *ibid.*, 170, 393. — In aurigæ modum ferebatur super aquas. S. Hieronymus, XXI, 659. — Nascentem mundum in figura baptismi pariteriebat, *ibid.*. — Quomodo Spiritus sanctus suam inspirat voluntatem hominibus, XXXII, 117. — Vigilat ad Deum, et quomodo, *id.*, XXIV, 1296. — Spiritus sanctus solus superferri dicitur super aquas, quare. S. Augustinus, XXXII, 848. — Spiritus Dei super aquas quomodo, *id.*, XLIV, 226; XL, 153, 167. — Spiritus sanctus quo sensu dictus Deum pro nobis interpellare, *id.*, XLIV, 511. Quo sensu interpellat pro nobis et clamat: Abba, pater, *id.*, XLV, 1052. — Spiritus sanctus antiquorum iustorum voluntates bonas non solum adjuvit, sed fecit, *id.*, XLIV, 622. — Spiritus sanctus deus post Ascensionem die venit, *id.*, XXXVIII, 1239. — In lingua disparitis apparuit, XXXV, 1429. — Ecclesiæ catholicæ unitatem commendavit, XXXVIII, 1251, 1254. — Ad Spiritum proprie pertinet remissio peccatorum, *id.*, 461. — Spiritus sanctus aliter adjuvat nondum inhabitans, aliter inhabitans, XXXIII, 830. — Spiritus Dei

nisi regat, cadis: nisi erigat, jaces, *id.*, XXXVIII, 853. — Sine Christo aut sine Patre, non beneficit, non illuminat, etc., XLII, 705. — Quoniam facit gemere, *id.*, XXXV, 1425. — Spiritus sanctus habitat in parvulis baptizatis, etiam si nesciant, *id.*, XXXIII, 841. — Sine Spiritu sancto nec Christum diligere, nec mandata ejus servare possumus, *id.*, XXXV, 1286 et seqq. — Apostolorum pecora celesti vigore firmavit, et novo linguas eorum ditavit eloquio. S. Maximus Taurin., LVII, 651. — De Christi divinitate testimonium præbuit, *ibid.*, 638. — Ubi vult spirat, et quibus vult gratis sua dona dispensat, *ibid.*, 63. Ejus cooperatio ad nostram salutem ostenditur, *ibid.*, 630, 631. — Spiritus sanctus facit nos gemere, dum nos scit dolere iniquitatem nostram, postulare veniam, desiderare iustitiam. S. Fulgentius Rusp., LXV, 758. — Quomodo Spiritus sanctus intus nos doceat. S. Gregor. Mag., LXXVI, 1222. — Spiritus sanctus apostolos emendavit, *id.*, LXXV, 511. — Spiritus sanctus quid in nobis agit, *id.*, CLXXV, 715, 1221. — Spiritus sanctus docet. S. Hildefonsus Tolet., *id.*, XCVI, 156. — Quid Spiritus sanctus inspiraverit apostolis cum donum linguarum infuderit. S. Agobardus Lugd., CIV, 168. — Spiritus sancti varias operationes. Rabanus Maurus, CVII, 777. — Spiritus Dei ferebatur super aquas. Rupertus Tuit., CLII, 183. — Spiritus sancti effectus in nobis. S. Bernardus Clar., CLXXXIII, 324. — Ejus opera, *ibid.*, 330. — Alia operatur propter nos, alia propter proximos, *ibid.*, 706. — Tria operatur in nobis ad declinandum a malo: penitentiam, supplicationem et remissionem, *ibid.*, 581. — Item tria ad faciendum bonum: monet memoriam, docet rationem, movet voluntatem, *ibid.*. — Illuminat et accendit, *ibid.*, 815. — Spiritus sanctus pro nobis interpellat. Petrus Lombardus, CXCI, 1447.

VI. — Errores circa Spiritum sanctum.

Spiritus sancti divinitatem impugnantes refelluntur. S. Zeno, XI, 267, adn. 52. — Qui divinitatem sancti Spiritus negaverunt, vel Arianorum sunt Judæi, vel Ariani Judæorum. S. Ambrosius, XVI, 820. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti ex verbis Amos propheta de statu ventorum desumpta, solvitur, *ibid.*, 752 et seqq. — Objectio hæreticorum contra divinitatem Spiritus sancti, petita ex verbis Apostoli: ex quo omnia per quem omnia solvitur, *ibid.*, 761. — Spiritum sanctum conditum blasphemant hæretici. S. Hieronymus XIII, 569. — Error circa Spiritum sanctum, *id.*, XLVI, 375. — Ariani, Eunomiani, Macedoniani, Photiniani, Judæi percabant in Spiritum sanctum. S. Augustinus, XXXIII, 814. — Spiritum sanctum quidam hæretici prosum negant, alii creaturam esse volunt; qui illi sint, *id.*, XXXVIII, 448; XLII, 44. — Quomodo erraverunt circa Spiritum sanctum Sabelliani, Ariani, Manichæi, Cataphræges, Donatistæ. XXXV, 2099; XLII, 50. — Spiritum sanctum negabant Sadducæi, *id.*, XXXVIII, 447. — Spiritum sanctum Patri et Filio æqualem, ejusdemque cum eis substantiæ volebant agnoscere Macedoniani, *id.*, XLII, 797. — De Spiritu sancto quid senserint Ariani, XLII, 680, 681, 738. — Spiritum sanctum Christo subiectum dicebant *ibid.*, 711, 716. — De Spiritu sancto errores Arianorum, Eunomianorum, etc., *id.*, XLVIII, 448. — Spiritum sanctum deitatem esse Patris et Filii hæretici quidam opinati sunt, XL, 191. — Macedonianorum error de Spiritu sancto. S. Leo Magnus, LIV, 306, 400. — Eum Ariani et Macedoniani Patre et Filio esse minorem blasphemant. Gennadius, LVIII, 1015. — Contra errorem Græcorum de processione Spiritus sancti. S. Petrus Damianus, CXIV, 635. — Quod Græci non recte dicant Spiritum procedere de Patre per Filium per quem sancti omnia, etc., S. Anselmus Cant., CLVIII, 307. — Fuere hæretici, nempe Macedoniani, qui credebant in Patrem, et Filium, sed non admittere Spiritum sanctum, cum Deum negantes; quos damnavit Ecclesia in concilio Constantinopolitano. S. Bruno Sign., CLXIV, 253. — Spiritus sancti processionem a Filio Græci negant et refutantur. Petrus Pictav., CCXI, 914.

VII. — Libri de Spiritu sancto tractantes.

De Spiritu sancto Faustinus presbyter, XII, 76.
De Spiritu sancto libri tres. S. Ambrosius, XVI, 703. et seqq.
De Spiritu sancto libellus unus, *id.*, XVII, 1005.
Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto. S. Hieronymus, XXII, 101 et seqq.
De Spiritu sancti potentia. S. Nicolas, LII, 865 et seqq.
De Spiritu sancto libri duo. Paschasius disceptans, LXII, 12.
De Spiritu sancto. Tais Cassarang., LXXX, 737.

Libellus de processione Spiritus sancti ad Carolum Magnum. Alcuinus, Cl., 64.
De Spiritu sancto. Theodulfus Aurel., CV, 259. — Rabanus Maurus, CXI, 23.
Contra Græcorum opposita, de Spiritu sancto. Ratramnus Corb., CXXI, 226.
Liber adversus Græcos, de Spiritu sancto. Encas Paris., CXXI, 686.
De Spiritu sancto et illius gratia. S. Petrus Damianus, CLIV, 612.
Quod Spiritus sanctus indubitanter a Filio, sicut et a Patre procedit, *ibid.*, CXL, 37.
De processione Spiritus sancti contra Græcos liber S. Anselmus Cant., CLVIII, 285.
Liber de septem donis Spiritus sancti. Drogo Ast, CLXVI, 1553.

De operibus Spiritus sancti. Rupertus Tuit., CLXVII, 1571.
De processione Spiritus sancti, *ibid.*, CLXIX, 13 et seqq., CLXX, 270.
De donis Spiritus sancti libellus. Ernaldus Bonæv., CLXXXIX, 1590.
De sancto Spiritu, *ibid.*, 1671.
Quomodo Spiritus sanctus est amor Patris et Filii. Richardus a S. Victore, CKCVI, 1011. — De missione Spiritus sancti *ibid.*, 1018.
Sermo in festo, S. Spiritus. S. Martinus Legion, CCVIII, 1205.
De proprietate æterna Spiritus sancti, id est de processione. Petrus Pict., CCXI, 914.
De visibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 930.
De invisibili missione Spiritus sancti, *ibid.*, 935.

LXXI.

INDEX

IN MARIANA SS. PATRUM OCCIDENTALIS ECCLESIAE,

VEL

ELENCHUS OPERUM ET DICTORUM

QUÆ AD HONOREM ET CULTUM B. MARIE VIRGINIS IN PATROLOGIA REPERIUNTUR, AD
INCUNABILES RELIGIONIS CHRISTIANÆ USQUE AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Inter diversos hujus total indices, qui ad multiplicem et faciliorem totius Patrologiæ explanationem referuntur, nullum, ascetica loquor, invenies, cujus tanta fuerit vel operis magnitudo et præstantia, vel quæ percipi ex eo potest, oratorum, pastorum et omnium legentium utilitas.

Nostris præsertim temporibus, momenti est gravissimi, de cultu, laudibus et privilegiis B. Mariæ, synopsin particularem texere, et de perpetua Ecclesiæ catholice traditione, firmissimum argumentum ex factis et dictis, per universa retro sæcula, quasi catenam ostendere, ut omne dubium tollatur, et innumeralibus testimoniis crescat adhuc et ardentius promoveatur erga sanctissimam Virginem fidelium devotio.

Quanta fuerit, a prima religionis ætate Christianorum fiducia in augustissimam Deiparam; quavis repensus honor, quam fervens amor per continuas et piassimas orationes, per sermones frequentissimos, per obsequiosum cultum, multifarie exhibitus et effusus, quis fortasse, ut æquum est, suspicatur?

Hæcce Tabula vel synopsis evidenter omnibus demonstrabit, nostram erga divinam Matrem Mariam devotionem, esse non solum perantiquam, sed adhuc veterum Patrum pietati inferiorem.

Enimvero, ut divos Anselmum et Bernardum e recentiorum Patrum numero sileam, nonne ascendere liceret, quasi per gloriosam et immotam scalam, usque ad Tertulianum, per Innocentium III, Ven. Hilbertum, Martinum Legionensem, Petrum Blesensem, Adamum Scotum, S. Stephanum Cisterciensem, Petrum Lombardum, S. Amedeum Leusaniensem, Hugonem a S. Victore, S. Fulbertum, Venerab. Guibertum, S. Odilonem, S. Paschasium Radbertum, B. Alcuinum, S. Paulinum Aquileiensem, Ven. Bedam, S. Hildephonum, S. Isidorum, S. Gregorium M., S. Fulgentium, S. Augustinum, S. Gaudentium, S. Petrum Chrysologum, S. Ambrosium, S. Hilarium Pictav., Lactantium, et multos alios quos æquis passibus Græcos Patres ardentem sequi vidimus, et quos enumerare omnes longum videretur. Ut inter ceteros unum adhuc in medium proferam, qui solus ipse totam traditionem in suis sermonibus et notis amplectitur, ubi, quæso, nostris temporibus, vel sermo vel liber qui Adam Perseus libellum vero aureum et *Mariale* dicitur, amore tenerissimo, suavissima pietate, et Scripturæ sacræ necnon et SS. Doctorum florigera scientia, exquirere possit? Videas, benigne lector, non tantum ob sanctam et mirificam pii auctoris devotionem, sed propter innumerabilia fere testimonia quæ in pretioso ejusdem Libro congesta sunt, et tunc intelligas quid a nobis faciendum adhuc supersit, ut nostrorum Patrum devotionem æquiparemus et assequamur.

Ad expeditiorem utilitatem oratorum vel unuscuque Christiani qui de B. Virgine Maria aliquid invenire vel dicere cogitat, hunc indicem in varias dividimus sectiones; sic sectio I, chronologica; exhibet omnes auctores quia Tertuliano ad Innocentium III de B. Virgine egerunt; sectio II hagiographica, refert quidquid ad B. Mariam vitam attinet; sectio III, dogmatica, enumerat Patres qui maternitatem et virginitatem B. Mariæ asseruerunt; sectio IV præbet synagmæ rerum quæ ad immaculatam Conceptionem pertinent; sectio V, apologetica, proponit quidquid dixerunt Patres ad defensionem B. Mariæ; sectio VI, parænetica, dat sermones et homilias de B. Virgine; sectio VII, encomiastica, agit de laudibus B. Mariæ; sectio VIII, liturgica, tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Deiparæ; sectio IX, ascetica, ostendit varias B. Virginis Mariæ virtutes; sectio X, philologica, exhibet omnia opera vel opuscula circa B. Mariam, ordine Patrum alphabetico. His dictis:

SECTIO I.

Ordo Patrum et auctorum chronologicus.

An. chr.	An. chr.	An. chr.
215. Tertullianus.	784. Paulus diaconus.	1142. Abælardus.
253. S. Cyprianus.	798. Isidorus Mercator.	1142. Ven. Godefridus.
312. Constantinus imperator.	800. Carolus Magnus.	1142. Hugo a S. Victore.
317. Lactantius.	804. S. Paulinus Aquileiens.	1143. Hugo Farsitus.
340. S. Ambrosius Mediolan.	804. B. Alcuinus.	1145. S. Amedeus Lausan.
350. S. Eusebius Vercellens.	849. Agobardus.	1147. Hermannus abbas.
353. S. Hilarius Pictav.	855. Haymo Halberstat.	1149. Arnulphus.
362. Marius Victorinus Afer.	855. Rabanus Maurus.	1149. Ogerius abbas.
393. Cælius Sedulius.	865. S. Paschasius Radbertus.	1150. Guido abbas.
400. Sulpicius Severus.	869. Ratramnus.	1151. Guericus abbas.
405. Aurelius Prudentius.	872. Grinaudus.	1152. Josienus.
407. S. Chromatius.	872. Joannes Scotus.	1153. S. Bernardus Claraual
417. Lucius Dexter.	882. Hincmarus.	1155. Ernaldus.
420. S. Gaudentinus.	888. Anastasius Bibliothec.	1155. Isaac de Stella, abbas.
420. S. Hieronymus.	908. Remigius monac.	1156. Odo abbas.
420. Zachæus.	911. Notkerus.	1161. Petrus Lombardus.
426. Leporius.	920. Hervæus.	1163. Aelredus abbas.
430. S. Augustinus Hippon.	960. Atto Vercell.	1169. Gerhohus.
450. Cassianus.	974. Ratherius.	1169. Wolbero.
451. S. Paulinus Nolan.	984. Gezo, abbas.	1173. Adamus a S. Victore.
440. S. Leo Magnus, papa.	1029. S. Fulbertus.	1175. Godefridus abbas.
448. S. Germanus Antissiodor.	1031. Robertus, rex.	1175. Nicolaus abbas.
450. S. Petrus Chrysologus.	1043. S. Bruno Herbipol.	1179. Bandinus Magister.
470. Claudianus Mamertinus.	1048. S. Odilo, abbas.	1180. Adamus Scotus.
492. Gennadius.	1072. S. Petrus Damian.	1180. Petrus Comestor.
518. Vigilius Tapsensis.	1085. S. Anselmus Lucens.	1181. Gualterus a S. Victore.
533. S. Fulgentius.	1086. Udalricus Cluniac.	1183. Petrus Celleusis.
547. Facundus.	1091. S. Aldhelmus.	1184. Beletius.
560. Cassiodorus.	1098. Radbodus II, episc.	1186. Philippus de Harveng.
566. S. Nicetas.	1099. Monumenta sæculi xi	1188. Henricus cardinalis.
580. Eucyppius.	1100. Radulphus Ardens.	1190. S. Stephanus a Mureta.
589. Vigilius Tridentinus.	1104. Ven. Guibertus.	1197. Petrus Cantor.
591. S. Leander.	1107. Goffridus abbas.	1198. Algrinus cardinalis.
595. S. Gregorius Turonens.	1109. S. Anselmus Cantuar.	1199. Garnerius episc.
604. S. Gregorius Magnus, papa.	1115. S. Ivo, episc.	1199. Anonymus sæculi xii
609. Venantius Fortunatus.	1119. Ecbertus abbas.	1200. Petrus Blesensis.
636. S. Isidorus Hispal.	1124. Arnoldus.	1200. Thomas Cisterc.
640. Ambrosius Autpertus.	1125. S. Bruno Astensis	1201. S. Martinus Legion.
646. Taio.	1133. S. Stephanus Cisterc.	1202. Absalo abbas.
653. S. Eligius.	1135. Ven. Hildebertus.	1202. Alanus de Insulis.
660. S. Hildephonsus.	1135. S. Marbodus.	1209. Adamus Persenæ.
703. Missale Mozarabicum.	1136. Honorius Augustod.	1212. Heluanus monac.
703. Breviarium Gothicum.	1138. Reinerus abbas.	1215. Sicardus episc.
750. Ven. Beda.	1141. Gualterus Cluniac.	1216. Innocentius III, papa.

SECTIO II, HAGIOGRAPHICA,

*In qua referuntur quæcunque ad vitam
B. Mariæ spectant.*

B. Virgo Maria Deipara ex lumbis Abraham exiii, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1245. — Ex regali et libera prosapia processit, B. Alcuinus, C. 430, 436. — Ex semine David, S. Paschasius Radbertus, XCIII, 94, 95; Alanus de Insulis, CCX, 226. — De patre Joachimo et Anna nota est, secundum traditionem quæ ante S. Hieronymum pervulgata, undique per orbem diffusa est, S. Hieronymus, XXIII; Petrus Lombardus, CXII, pass. — Præ virginitalis votum fecit, S. Anselmus, CLIX, 217; Adamus Scotus, CXCIII, 185; Philippus de Harveng., CCIII, 107. — Maria cur desponsata viro, S. Bernardus, CLXXXIII, 740. — Rationes quibus Josepho viro justo desponsata sit, S. Bruno Astensis, CLXV, 6 et seqq. — Mariæ integritatis custos et testis Joseph, S. Bernardus, CLXXXIII, 764. — Ab initio Gabriel angelo fuit commendata, S. Bernardus CLXXXIII, 636. — Angelus salutavit et alloquitur Mariam, Claudianus Mamertus, L, 279; S. Anselmus, CLIX, 250. — Maria Deum et hominem concepit, S. Leo Magnus, LV, 153. — Visitat Elisabeth, S. Anselmus, CLIX, 240. — Virgo peperit, S. Leo Magnus, LV, 153. — Purificatur, etsi non obnoxia, S. Bernardus, CLXXXII, 764. — Matrem non agnoscendo quid Christus significaret, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1086; S. Bernardus, CLXXXIII, 1136. — Mariæ presentia ad nuptias quid moraliter significet, et quid ejus querela ad Jesum de defectu vini, Adamus Scotus, CXCIII, 209, 210. — Mariæ dolor in passione Filii sui, S. Bernardus, CLXXXIII, 610; Thomas Cisterc., CCVI, 71. — Maria martyr fuit et virgo, S. Bernardus, CLXXXIII, 1051; Philippus de Harveng., CCIII, 69. — Mariæ triplex linguor, timoris, doloris et amoris, S. Bernardus, CLXXXIII, 1051. — B. Maria commendatur a Christo Joanni discipulo, S. Hieronymus, XX, 783; S. Gregorius Turon., LXXI, 475; S. Bernardus, CLXXXIII, 781. — Christus cur Matrem potius in cruce agnovisse videatur, S. Bernardus, CLXXXIII, 4055. — Maria cur ad ungendum corpus Christi non venerit, S. Bernardus, CLXXXIII, 429. — B. Maria, post Christi ascensionem, præsidet collegio apostolorum, et nihil grave sine ejus consilio gerunt apostoli, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Maria multos retro annos a morte Christi vixit, Philippus de Harveng., CIII, 151. — Et dum vixerit a fidelibus undique confluentibus visitatur, Luc. Flav. Dexter, XXXI, 91. — Mariæ quies post labores, S. Bernardus, CLXXXIII, 1033. — Mariæ obitus, S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1336. — Ad ejus mortem congregantur apostoli, S. Gregorius Turon., LXXI, 724. — Maria in valle Joseph commorata et sepulta, S. Bernardus, CLXXXIII, 1031. — Et illius sepulcrum hic visum est, Godefridus, CLV, 1439. — Mariæ assumptionis gloria, S. Bernardus, CLXXXIII, 761. — Illius corpus in coelis, Philippus de Harveng., CIII, 151. — In paradiso locatur a Christo, S. Gregorius Turon., LXXI, 475. — Maria exaltatur ad Filii dexteram, S. Amedeus, CLXXXVIII, 1336. — Maria quater tantum locuta legitur, S. Bernardus, CLXXXIII, 730. — Historia natalitatis laudabilisque conversationis B. et intactæ Dei Genitricis, Hrotsuitha, CXXXVII., 1068. — Mariæ vita non solum contemplativa sed activa fuit, Isaac abb., CXIV, 1808. — Officia Mariæ et Mariæ impletis, S. Bernardus, CLXXXIII, 1036. — B. Mariæ in vita totas illustrat Ecclesias, S. Anselmus, CLX, 1119.

SECTIO III, DOGMATICA,

*In qua enumerantur Patres qui maternitatem
simul et virginitatem B. Mariæ Deiparæ
docuerunt et asseruerunt.*

B. Mariam vere matrem Dei fuisse, et simul immaculatam et immaculatam permanisse virginem asseruit,

Tertullianus, I, 59; II, 19. — Lactantius, VI, 1050. — Victorinus Afer, VIII, 80. — Constantinus imper., VIII, 432. — S. Hilarius Pictav., IX, X, 118 et passim. — S. Eusebius Vercell., XII. — Jul. Firm. Maternus, XII. — S. Ambrosius Mediol., XV, 729. — S. Gaudentius, XX, 281. — Zachæus Christ., XX, 1078. — S. Hieronymus, XXI, XXII, passim. — Leporius pr. abyt., XXXI, 1225. — S. Augustinus, XXXVII, 1012, 1018; XXXVIII, 348. — Claudius Mamertinus, L, v. 149. — S. Petrus Chrysologus, LII, 59. — S. Nicetas, LII, 864. — S. Leo Magnus, papa, LV, 153. — S. Maximus Taurin., LVII, 45. — Gennadius, LVIII, 57, 161. — Aurel. Prudentius, LIX, 453. — Vigilus T. ps., LXII, 32. — Cœlius Sedulius, LXIII, v. 11 et seqq. — S. Fulgentius, LXV, 508. — Facundus, LXVII, 527. — Tatius, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Missale Mozarabicum, LXXXV. — Paulus diaconus, XCIV, 1162. — S. Hildephonsus, XCVI, 207. — Haymo Halberstad., XCVIII, 378. — B. Alcuinus, C, 751; 817. — Rabanus Maurus, CVII, 752. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 103; 104. — Raimundus, CXXI, 189. — Hincmarus, CXXV, 517. — Isidorus Mercator, CXXX, 76. — Remigius monach., CXXXI, 896. — Rainerius, CXXXVI, 769. — Gezo, abbas, CXXXVII, 581. — S. Odilo, CXLIII, 639. — S. Anselmus, CLVIII, 455. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 211. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 521. — Abælardus, CLXXXVIII, 1428. — S. Bernardus, CLXXXII, passim. — Guericus abb., CLXXXV, 120. — Joslenus, CLXXXVI, 1484. — Gerhobus, CXCV, 1143. — Ernaldus abb., CXCV, 1617. — Petrus Blesensis, CVIII, 841. — Plurimi etiam alii quos videsis in Patrologia.

SECTIO IV.

Referens syntagma dictorum et rerum quæ ad Immaculatam B. Mariæ Virginis Conceptionem pertinent.

Quamvis in quibusdam hujus Indicis sectionibus, varia de Conceptione Immaculatæ B. Mariæ annotaverimus, hæc sequentia ponenda etiam censuimus, propter honorem S. Matris Dei, fidelium edificationem, et graves hujus temporis instantias: ideo:

I. Dictorum. — Conceptionem B. Mariæ Immaculatam asseruerunt, S. Ambrosius, XV, 629, 827. — S. Augustinus, XXVII, 1830; XLIV, 420. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1229. — Breviarium Gothicum, LXXXVI, 242. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 338. — Honorius Augustod., CLXXII, 489. — S. Bernardus, CLXXXV, 640, 751, 1032. — Bandinus Magister, CXCII, 819. — Arnulphus, CCI, 168. — Philippus de Harverg, CCIII, 121. — S. Martinus Legion., CCVIII, 93. — Alanus de Insulis, CCX, 146. — Adamus Persen., CCXI, 759.

II. Rerum. — Festum Immaculatæ Conceptionis in Ecclesia Orientali, ante sæculum ix frequentatur, ut probant Monumenta ecclesiastica, ex Constitutione Manuelis Comneni imper. anno 1166; ex Menologio Basilii Porphyrogeniti; ex Evangeliorum codicibus ante annum octingentesimum; ex S. Andrea Cretensi; ex Sabæ Typico; ex Joan. Damasceno; ex Menæis, et ex codice Russo.

In Ecclesia Occidentali, festum Immaculatæ Conceptionis est sæculo ix vetustius, quod patet ex vita S. Hildephonsi Tolet., XCVI; ex hymnis casinensis monasterii ante sæculum ix; ex S. Leone IX papa, CXLIII; ex S. Anselmo, CLIX; ex Gaufrido abbate, in Chronicis, CLXXXVIII.

Ex cultu natæ Virginis Deiparæ, cultus ejusdem conceptæ perhibetur; sic: S. Hildephonsus, in Nativ. B. Mariæ, XCVI; S. Fulbertus in Nativ. B. Mariæ, CXLI; B. Alcuinus, CI; S. Petrus Damian., serm. in Assumpt., CXIV; Goffridus Vindecoen., in Nativ., CLIII; S. Bernardus Clarevall., in Nativ., CLXXXIV; Odo Morimund., in Nativ. B. Mariæ, CLXXXVIII.

* Nihil frequentius quam Nativitatem simul et Conceptionem B. Mariæ recolere, quod constat ex veteribus monumentis, ex S. Paschasio Radberto, De partu Virginis, CXX; ex S. Fulberto. Sermone. CXLI; et in Adamo Persen., CCXI, Nicetas, Photius, Leo imperator, S. Joan. Damascenus idem asserunt.

Festum est solemnissimum, ex monumentis quæ probant cultum B. Mariæ primum animatæ; S. Anselmus, Epist. de Concept. Immac., CLIX; Missale Mozarabicum, LXXXIII; veteres hymni, Breviarium Gothicum, LXXXIV.

Conceptio B. Mariæ divina est, sancta, sacratissima, proindeque cultu veneranda: sic Monum. eccles., Georgius Nicomed.; S. Andreas Cretens.; S. Joann. Damascenus; S. Germanus Constantin.; in Menæis; in Breviar. Armen. Gothic.; in Missale Mozarabico et Gallicano, LXXXIII, LXXXIV.

B. Maria est Mater Dei; inde, omni genere donorum et gratiarum copia locupletavit eam Deus, et prærogativa Conceptionis Immaculatæ non potest sejungi: sic S. Ambrosius, Comment. in Luc., XVI; S. Petrus Chrysolog., sermon., I, 1; Ven., Beda, XCIV; S. Hildephonsus, XCVI; Arnoldus Carnot., CXXXIX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Eadmerus, De excell. B. Mariæ, CLIX; Rupertus abb., CLXIX; S. Bernardus Clarevall., Homil., CLXXXIV; Petrus Cellens., Sermone., CCII.

R. Mariam semper a peccatoribus segregatam fuisse et ab omni peccati nævo præservatam, fides communis fuit Ecclesiæ: S. Ambrosius, Serm. xxv, XVI; S. Augustinus, De nuptiis, XXXIX; S. Petrus Chrysolog., Serm. de S. Anna, LII; Paulus diac., in Isaii, XCV; S. Hildephonsus, Serm. in Assumpt., XCVI; S. Anselmus, in Psalt., CLIX; S. Bernardus Clarevall., Serm. de Assumpt., CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Joan. Damascen., ex Basilio Seleuc., ex Menæis, CCXI.

B. Maria a protoparentibus seceratior, sic: Cœlius Sedulius, XIX; S. Augustinus, De nupt., XXXIX; S. Maximus Taurin., Serm., LVII; Prudentius, Hymn., LX; Arator, LXVIII; Hermannus Contract., De Incarn., CXLIII; Adamus Persen., ex Joan. Chrysostom., ex S. Basilio, ex S. Gregorio Nazianz., ex S. Justino, ex Menæis, CCXI.

R. Maria Deo comparatur, in eo quod ad puritatem sanctitatemque pertinet; ita Lactantius, De divin. Instit., VI; S. Petrus Damian., serm. II, CXLV; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Ven. Gerhobus, in Psal. xviii, CXIII.

B. Maria divina, divinissima, Deo per similes vocatur, proinde est Immaculata, sic: S. Paulinus Nolan., Panegy. Rhythm. Celsi, LXI; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Bernardus, Serm. in Adventu, CLXXXIV; Adamus Persen., ex S. Joan. Damascen., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Theodot. Ancyrr., CCXI.

B. Maria mediatrix naturalis et moralis, hinc innocens. Ita S. Hildephonsus, De perpet. virgin., XCVI; Hermannus Contract., CXLIII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Adamus Persen., ex S. Ephrem, ex S. Germano Constant., ex S. Cyrillo Alexandr., ex Triod., ex Paracleti., etc., CCXI.

B. Maria tota exors. culpæ, tota insignis puritate; S. Columbanus, Breviar. in Psalt., LXXX; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Anselmus, Hymn., CLIX; Adamus Persen., ex S. Andrea Cretens., ex S. Ephrem, ex Emmanuele Paleal., ex Theophane, CCXI.

B. Maria omnis concupiscentiæ nescia, hinc ab originali peccato præservata: S. Petrus Chrysolog., Serm., LII; Paulus diac., serm. de Assumpt., LXV; S. Leo Magnus, Serm. xxi, LXV; Prudentius, De partu Virgin., LX; S. Ambrosius Aulperntis, in S. Luc., LXXXIX; S. Hildephonsus, De perpet. Virgin., XCVI; B. Alcuinus, Serm. in Purific., CI; S. Paschasius Radbert., De partu Virgin., CXX; S. Petrus Damian., Serm. de Assumpt., CXLV; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Epist., CCII.

B. Maria creditur fuisse semper virgo animo et corpore: S. Ambrosius, De virginib., XVI; Innocentius I, papa, Epist. ad Severian., XX; S. Hieronymus, Epist. ad Eustoch., XXII; S. Paulinus Nolan., de dignit. sacerdot., LXV; S. Hildephonsus, De perpet. virgin. B. Mariæ, XCVI; S. Maximus Taurin., Serm., LVII; S. Petrus Damian., Serm. de Assumpt., CXLV; S. Anselmus, Medit. II, CLIX; S. Hildebert., Serm. in Advent. Dom., CLXXI; S. Bernardus, Serm. De laudib. B. Mariæ, CLXXXIV.

B. Maria sine originali peccato fuit; sic verbis asserunt SS. doctores, inter quos S. Maximus Taurin., Serm. in Nativ. Dom., LVII; S. Hildephonsus, De perpet. virgin., XCVI; S. Paschasius Radbert., De sanctit. B. Mariæ, CXX; S. Anselmus, De Concept. B. Mariæ, CLIX; Alanus de Insulis, in Anticland., CCX.

Formula loquendi de hæc originali excludunt absolute B. Mariam. 1° Quoad effectricem causam peccati originalis; hinc istæ locutiones: Offendere in Adamo; subijci Adami culpæ; Adami vulnera lædi; in Adamo mori; maculari Evæ culpa, nunquam pertinent ad B. Virginem Deiparam: sic S. Cyprianus, Epist., IV; S. Hilarius Pictav., in Mathæum, IX; S. Ambrosius Mediol., Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Osæ, XXV; S. Augustinus, De peccat. et merit., XLI; Aurel. Prudentius, I, IX; Adamus Persen., ex S. Gregor. Nazianz., S. Irenæo, CCXI.

2° Diaboli astu in mortem incidere; morsu lædi; legi diabolice subijci; præcepti divini oblivisci, nunquam pertinent ad B. Mariam: sic Tertullianus, De testim. anima, II; S. Cyprianus, De opere et elemos., IV; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxviii, X; S. Ambrosius,

in Psal. XLVIII, XIV; S. Hieronymus, in lib. Reg., XXIV; Adamus Persen., ex S. Basilio, ex S. Gregor. Nazianz., CXXI.

3° *Peccatum in hunc mundum intravit, non spectat B. Virginem Mariam*: sic Tertullianus, De cultu femin., I; S. Optatus Milevit., XI; in Adamo Persen., S. Irenaeus, S. Basilus, CXXI.

4° Cum peccatum originale sit antiqua impietas, vitium ingenuitatis infirmitas, naturae illuvies, etc., non pertinet ad B. Virginem: sic Arnobius, Adversus gentes, V; S. Hilarius Pictav., in Psal. cxvii, X; S. Ambrosius, in Apolog. David, XV; S. Hieronymus, in Ezechiel., XXV; S. Prosper, De vocat. gent., LI; Aurel. Prudentius, in Apotheos., LX; Petrus diacon., De incarnat., LXV; S. Iguatius, in Adamo Persen., CXXI.

5° B. Maria nunquam dici potest ejecta de paradiso, privata honore cum protoparentibus, addicta morti, testifero vulnere occisa, condemnata unquam divinitus, maledicto implicata, etc.: sic Tertullianus, De testam. animus., II; S. Cyrilianus, Epist. ad Fidum, IV; S. Ambrosius, contra Julian., XVI; S. Hieronymus, in Osee, XXV; Orosius, Apolog. De lib. arbitr., XXI; S. Prosper, Carmen de ingrati., LI; S. Gregorius Magnus, Homil. in Evang., LXXVI; et in Adamo Persen., S. Athanasius, S. Basilus, S. Gregorius Nazianz., CXXI.

6° Infirmitas, intestina pugna, contagium terrenae corruptelae, radix erroris, nasci a languore, incentivum peccaminis, non decent circa B. Mariam: sic S. Hilarius Pictav., in Matth., X; S. Ambrosius, lib. de philosophia a S. Augustino citat., XLII; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Prosper, Respons., LI; Prudentius, in Apotheos., LX; et in Adamo Persen., S. Gregorius Nazianz., Magister abbas, CXXI.

De Immacolata puritate B. Mariae omnes praeclearissimi hymnographi Latini carmen cecinerunt, scilicet: Magaes, V; Victorius Afer, VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XVII; Cassius Sedulius, XIX; Juvenacius, XIX; Claudianus Mamertus, LIII; Aurel. Prudentius, LX; Eusebius, LXIII; S. Paulinus Nolan. et Paulus diacon., LXV; S. Leander Hispal., LXXII; S. Eugenius Tolet., LXXXVII; Venant. Fortunat., LXXXVIII; S. Paulinus Aquil., XCV; Conantius, Joannes Cassaragust. et S. Hildephonsus Tolet., XCVI; Ven. Beda, XCV; Theodulphus Aurelianens., CV; Raban. Maurus, CXII; Servatus Lupus, CXIX; S. Odo (Juniac., CXXIII); S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Petrus Damiani., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Ven. Petrus Cluniac., CLXXXIX; et in Adamo Persen., hymnographi Graeci, CXXI.

Ex hoc synoptico testimoniorum et traditionis conspectu, affirmare iterum et possumus et debemus, cum liturgiis S. Marci, S. Jacobi in Alatio et Tesiphone, cum S. Justino, S. Hippolyto, S. Cyrillano, in duobus primis saeculis; cum S. Gregorio Thaumaturgo, cum Origene, cum S. Dionysio Alexandrino, in saeculo tertio; cum S. Athanasio, S. Ambrosio, S. Amphilocho, in saeculo quarto; cum S. Hieronymo, S. Augustino, S. Maximo Taurin. et Theodoro, in saeculo quinto; cum S. Fulgentio et S. Saba, in saeculo sexto; cum S. Hildephonso, cum Sophronio et sexta synodo generali Constantinopolitana, in saeculo septimo; cum S. Paschasio Radberto, S. Joan. Damasceno, Raymundo Jordano, vulgo Idiota, et secunda synodo generali Nicæna, in octavo saeculo; cum Theophaue et Menais Graecorum, in saeculo nono; cum S. Fulberto, S. Anselmo, S. Petro Damiano, S. Bruno Carthus., in saeculo decimo; cum S. Ivo Carn., cum S. Bernardo et aliis innumeris supradictis, in saeculo undecimo; cum S. Bonaventura, Innocentio III, Alberto Magno et tam multis quos designare longum videretur, in saeculo duodecimo: SINGULARI PROVIDENTIA PERFECTUS DEUS UT REATISSIMA ET SACRATISSIMA VIRGO AB IPSO SUAE VITAE PRINCIPIO, TAM EXISTENTER PURA, QUAM ESSE PURAM DECEBAT ILLAM, QUAE TANTO BONO, IDEST CASTRATO, DIGNA EXISTERET. Haec sunt verba Menaeorum, id est Libri precum ad usum Graecorum, qui a nobis longo jam schismate sunt disjuncti. Non est ergo ambigendi locus de fide in sanctam et immaculatam Conceptionem B. Mariae, maxime cum Roma locuta est, et nunc pro catholicis causa finita est, ad majorem Dei gloriam, et honorem Deiparae in aeternum benedictae.

SECTIO V, APOLOGETICA,

In qua referuntur quaecunque dixere Patres pro defensione B. Mariae, et ad illius apologiam.

Adversus eos qui negant B. Mariam perseverasse Virginem, S. Ambrosius, XV, 289; S. Hieronymus, XXXIII, 185; S. Leo Magnus, LVI, 290; S. Hildephonsus, XCVI, 429;

Rabanus Maurus, CVII, 752; Hicemarus, CXXV, 679; S. Bernardus, CLXXXIII, 755. — Adversus Valentinianum et alios, quod Christus corpus coeleste non sumperit, et quod B. Maria non fuerit Mater tantum nuncupativa, sed vera, Joan. Cassianus, L, 111 et passim; S. Vincentius Lirinensis, citatus in tom. L, 910; Vigilius Tappensis, LXXI, 32; S. Fulgentius, LXV, 295; Facundus, LXVII, 529; S. Paulus, XCIX, 566; B. Alcuinus, C, 847; S. Paschasius Radbertus, CXX, 729. — Adversus eos qui negant Christum natum de Maria Virgine asserit integræ fide credendum, S. Augustinus, XL, 186, 251; XLII, 1122; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1240; Ratramnus, CXXI, 609; Ven. Gilbertus, CLVI, 489. — De murmure contra Mariam, B. Algrinus, CLXXXVII, 44.

Præter hæc, varia Scripturæ sacrae testimonia prægalivas B. Mariæ stabilunt et probant, sic:

1° Oraculum divinum Genesis: *Ipse cooperet caput tuum*, etc.: Tertullianus, De carne Christi, II; S. Cyrilianus, De Nativitate, IV; Lactantius, De divin. insit., VI; S. Zeno, XI, S. Ambrosius, XV; Carl. Sedulius, XIX; S. Augustinus, De civitate Dei, XLVI; S. Petrus Chrysologus, LI; S. Leo Magnus, LIV; S. Maximus Taurin., LVII; Aurel. Prudent., LX; Claudius Marius Victor, LXI; Primasius ep., LXVII; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anselmus, LXXX; S. Isidorus Hispal., LXXXIII; Venant. Fortunat., LXXXVII; Ven. Beda, XCII; S. Agobardus, CIV; Jonas Aurelian., CVI; Walafridus Strab., CXIII; Remig. Antissiod., CXXI; S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Odo Cluniac., CXXII; Hermannus Contractus, Orat. ad Virg. Mariam, CXXII; S. Petrus Damian., CXLV; Humbertus cardin., CXLII; S. Bruno Carthus., CLII; S. Anselmus Cantuar., CLVII; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Rupertus abbas, CLXXVIII; Hermannus Tornac., CLXXX; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Hugo Rothomag., CXCII; Petrus Cellens., CCH; Petrus Kessen., CCVII; Adamus Persen., ex Gregorio Nyssen., ex S. Justino, ex Origene, ex Basilio Seleuciens., ex S. Andrea Creteas., ex S. Chrysostomo, ex S. Proclo, ex S. Germano, ex Leone imper., CCKI; Anonymus saeculi IX, CXXIII.

2° Vaticinium Isaie: *Virga surget de radice Jesse*, etc., probat puritatem B. Mariae cum nullo fuit avaro infecta peccati, vel originalis vel actualis; sic Tertullianus, De carne Christi, I; Novatianus presbyt., III; S. Ambrosius, De benedict. patriarch., XVI; S. Hieronymus, in Isai., XXIV; S. Augustinus, XL; S. Maximus Taurin., LVII; Paulus diacon., LXV; S. Isidorus Hispal., LXXXIII; Venant. Fortunat., LXXXVIII; S. Ambrosius Aulpert., LXXXIX; S. Hildephonsus, XCVI; Eriberius et Basius, adversus Elipandum, XCVI; Rabanus Maurus, CIX; S. Petrus Damian., CXLV; Radulphus Ardens, CLV; S. Bruno Astens., CLXIV; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Honorius Augustod., in Sigillo, CI, XLII; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S. Bernardus, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Richardus de S. Victore, CCXVI; Adamus Persen., Epist., et ex S. Justino, ex Leone imper., ex Menais, CCKI; Innocentius III, Racom. B. Mariae, CCKVII.

3° De Esaiher, quæ typus fuit B. Mariae, et de psalmo cxvii, qui etiam typus est de Incarnatione Christi et de B. Virgine Maria. Sic S. Augustinus, XXXVIII; S. Prosper Aquit., LI; Cassiodorus, LXX; Ven. Beda, XCII; Rupertus abbas, De victoria vera, CLXIX; Adamus Persen., ex Origene, ex Eusebio Caesariens., ex S. Chrysostomo, CCKI.

4° Testimonia ex Evangelio excellentiam B. Mariae Virginitis comprobant. Sic de Salutatione angelica, S. Ambrosius, XV, Beda, XCIII; S. Bruno Carthus., CLII; Alredus abbas, CXCX; Adamus Persen., ex Origene, ex Joanne Geomet., CCKI; Innocentius III, CCXVII. — De primo capite S. Lucae, et de comparatione B. Mariae cum Eva; sic: S. Petrus Chrysolog., LI; S. Fulgentius, LXV; Venant. Fortunat., LXXXVIII; Adamus Persen., ex S. Gregorio Nyssen., ex S. Germano Constant., ex S. Gregorio Neocesari., ex Theodoro Ancreta., CCKI.

5° Hanc sententiam: *Petris ex, et in partem non reaverit*, nescivit B. Maria corpus incorruptum; sic censuerunt S. Augustinus, De Assumptione, Sermon., XXXVIII; Sacramentarium Gelasianum, LIX; Sacramentarium Gregorianum, LXXVIII; S. Antipaterus, episc., LXXX; Missale Mozarabic., LXXXV; Breviarium Gothic., LXXXVI; S. Hildephonsus, de Assumpt., XCVI; concilium Moguntianum, monumentis aevi x; Panchilis I, papa, CII; Leo IV, papa, CXV; Hicemarus Abbeys, Carmen dogmat., CXXVI; Otto Vercell., CXXIV; S. Fulbertus Carnot., CXXI; S. Odo Cluniac., CXXII; S. Petrus Damian., CXLV; S. Hildebertus Cenoman., CLXXI; Hugo de S. Victore, CLXXVI; S.

Bernardus, CLXXIV; S. Amedeus Lausan., CLXXVIII; Eckbertus abb., CXC; Petrus Blesens., CCVII; Adamus Persen., ex Modesto Hierosol., ex S. Germano, ex S. Joan Damasceno, ex S. Andrea Cretens., ex Manuele Palcol. imp., ex S. Epiphanio, CXXI; Sicardus, Mirale, CXXII.

Tandem plurimi Patre asserunt nullam de B. Maria fieri questionem, cum de peccatis agatur; sic Carl. Sedulius, Carm. pasch., XIX; S. Aug., XLII; S. Isid. Hispal., LXXIV; Humbertus cardin., CXLIII; S. Bernardus, CLXXIV; Guatterus a S. Victore, adversus Abaelard., etc., CXCIX; Innocentius III. Serm., CCVII; et fere omnes synodi in Patrologia decursu notatae.

SECTIO VI, PARÆNETICA,

Referens, ordine chronologico, omnes Patres et Scriptores qui de beata Maria Virgine sermones vel homilias composuere.

S. Cyprianus, Serm. de B. Maria Virgine, IV, 629.
S. Hieronymus, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, XXII, 509.

S. Augustinus, Serm. in Annuntiatione et in aliis festis de tempore, XXXIX, 2150 et seqq. — Serm. in honorem B. Mariæ Virginis, XLII, *passim*.

Dionysius Exiguus, translatio sermonis S. Procli, in honorem B. Virginis, XLVIII.

S. Petrus Chrysologus, Sermones de mysteriis et de variis festis B. Mariæ, I, II, 577 et seqq.

S. Leo Magnus, papa, Sermones de Incarnatione Verbi et de B. Maria Virgine, LIV, *passim*.

S. Fulgentius, Serm. de triplici Nativitate Christi; de laudibus B. Mariæ Virginis, et in Purificatione ejusdem, XV, *passim*.

S. Gregorius Turon., Serm. in laudem Dei Genitricis, LXXI, 16, 17, 721, 722 et seqq.

S. Eligius, Serm. in festo Purificationis B. Mariæ, LXXVII, 597.

Ven. Beda, Serm. in festo Natalis et Visitationis B. Mariæ, XCIV, 9, 20; in die Purificationis, 257; in die Assumptionis, 262; in Commemoratione divini Mariæ Virginis, 270.

Paulus diacon., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in vigilia Assumptionis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ Virginis, XCV, 1179-1189.

S. Hildephonsus, Serm. viii de Assumptione; Serm. in Purificatione, in Nativitate, in laudem B. Mariæ, de S. Maria, in diem B. Mariæ, XCVI, 259-280.

Haymo Halberstat., Serm. in solemnitate perpetuæ virginitatis Mariæ, XCVIII, 765.

B. Alcuinus, Serm. in Purificatione et in Nativitate B. Mariæ, CI, 542, 549.

Atto Vercell., Serm. in Assumpt. B. Mariæ, CXXIV, 858.

Ratherius, Serm. de Assumpt. B. Mariæ, CXXVI, 749.

S. Odilo, abb., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXII, 851-859.

S. Petrus Damian., Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, et in Natali Domini, CXLI, 555-569.

Udalricus Clunac., Serm. in Assumptione et in Purificatione B. Mariæ, CXLIX, 810, 815.

Radulfus Ardens, Homilias in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLV, 727-757.

S. Anselmus Cantuar., Serm. in Purificatione, in Nativitate, de Presentatione, de Annuntiatione, de Assumptione B. Mariæ, CLIX, 286, 458, 217, 230, 283.

S. Ivo Carnotens., Serm. de Nativitate Domini, de Assumptione et de Nativitate Dei Genitricis Mariæ, CLXII, 527-532.

S. Bruno Astiens., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate, in Annuntiatione Dei Genitricis Mariæ, et de laude B. Mariæ, Civitatis Dei, CLXV, 1021-1032.

Rupertus, abb., Serm. in Purificatione B. Mariæ, CLXX, 87.

Honorius Augustod., Serm. in Purificatione, in Assumptione B. Mariæ, CLXXII, 689, 991.

Godefridus abb., Homilias in Purificatione, in festo Assumptionis, in vigilia Assumptionis; Sermones viii, in Octava et de Octava Assumptionis, in festo Nativitatis; Sermones v, in Octava hujusce festi, CLXXIV, 708, 987-989, 1046.

Hugo de S. Victore, Serm. in Nativitate, in Annun-

tiatione, in festivitate; Serm. iv, in Assumptione; Serm. iv, in Purificatione, et in festo B. Mariæ, CLXXVII, 907-1040.

Abaelardus, Serm. in Annuntiatione, in Assumptione, in festo Purificationis B. Mariæ, CLXXVIII, 579, 417, 851; S. Bernardus Claravall., Sermones et Homilias de festis et laudibus B. Mariæ, CLXXXIV, CLXXV, *passim*.

Ogerius abb., Panegyricus de B. Virgine Maria; Serm. in Assumptione B. Mariæ, et de Mariæ, CLXXXIV, 1004-1013.

Guerrius abb., Serm. in festo Purificationis, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CLXXXV, 63, 185, 197.

S. Amedeus Lausan., Homilias de Coribus et fructibus B. Mariæ; de ornatu, de gaudio, de obitu, de martyrio B. Mariæ; Homilias aliae de illius laudibus, CLXXXVIII, 1505-1536.

Odo, abb., Serm. de tribus Nativitatibus et virtutibus B. Mariæ, CLXXXVIII, 1033.

Isaac abb., Serm. in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXCIV, 1462, 1870.

Aelreus abb., Serm. in Purificatione, in Annuntiatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CXC, 251-353.

Petrus Cornestor, Serm. de Concept. Immacul., in Annuntiatione, in Assumptione B. Mariæ, CXCIII, 189, 1772, 1784.

Arnulphus episc., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ, CCI, 167.

Belethius, Serm. in festo Purificationis, in festo B. Mariæ ad martyres, in Assumptione, CCLII, 86, 133, 143.

Petrus Cellensis, Serm., vii de Annuntiatione; Serm. de Assumptione; Serm. viii de B. Virgine, CCLII, 674, 818, 869.

Garnerius episc., Serm. in Purificatione, in Assumptione, in Nativitate B. Mariæ, CCVII, 592, 667, 672.

Abalo abb., Serm., ii in Purificatione; Serm. iii in Annuntiatione; Serm. iii in Assumptione; Serm. in Nativitate C. Mariæ, CCVII, 92, 118, 245, 265.

Nicolaus abb., Serm. iv in Antiph. *Salve Regina*; Serm. in cantic. B. Mariæ Virginis, CLIX, 1059, 1121.

Adamus, Persen. abb., Serm. in Annuntiatione B. Mariæ; in Assumptione; Serm. ii de partu B. Mariæ, CCXI, 204, 307, 699.

Helinandus monac., Serm. de B. Maria Virgine, CCXII, 479 et seqq.

Innocentius III, papa, Serm. de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO VII, ENCOMIASTICA.

In qua alphabetice exhibentur varia nomina quibus SS. Patres et Scriptores ecclesiastici B. Mariam vocaverunt.

MONITUM.

Quamvis nuncium revera sit et præclarissimum Deiparæ nomen MARIA, attamen cum hoc solum non sufficiat ad ejus dignitatem, excellentiam sublimitatemque cognoscendam, et ad ejus perfectionum varietatem multipliciterque propagandam, hinc necessario factum est, et tam variis et innumeris nominibus, eadem Deipara a SS. Patribus et scriptoribus ecclesiasticis fuerit appellata. Quapropter S. Germanus, Constantinopolitanus patriarcha, verissime scripsit: *In Mariam si quis innumera dicat eloquia, nunquam æquequetur scopum*; et S. Theodorus: *Arc Mariæ, quasi dicas Miram, Latine innumera, propter innumerabilem tuarum encomiorum laudem*.

Nomina et eloquia B. Virginis, quæ non exiguo labore collegimus, juxta verborum ordinem alphabeticum disposuimus ad commodiorem Lectoris usum, nullumque affectum nomen quin indicet locorum fons, unde illud haustum sit; attamen propter multiplicem frequentiam eorundem vocum et appellatum, totum et opera unicujusque doctoris indicare solummodo censuimus, adeoque numero paginarum; quæ opera percurrendo, vocæ stelle Lector reperiet. Quamvis autem, ut vides, benigne Lector, tot et tanta sint nomina et eloquia SS. Virginis in hoc Indice adducta, scias tamen ea esse minimam partem eorum quæ producere potuissemus, si temporis ac operis major adfuisset commoditas. In votis omnibus nunc superest ut eadem synopsi, non solum reliqua Patrum Latinorum traditio a sæculo xvi et deinceps fideliter consignetur, verum etiam ut innumerabili et tam præclara SS. Patrum Græcorum testimonia, simili encomiorum synagmate, ad honorem B. Virginis et Christianorum lictorum usum, per ordinem etarentur, at, ut dicitur

8. *Cæsarius, De mirabili eorum Roseto colligantur. His dictis laudationum seriem porrigimus.*
- Abies quæ in altum proeminet. S. Isidorus Hispal., Sermon., LXXXII.*
- Ablutio congregationum sanctarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Absorptrix mentium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.*
- Acies castrorum. S. Petrus Damian., Sermon., CXIV; Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Alanus de Insulis, Contra hæret., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Sermon., CCXVII.*
- Adductrix redemptionis. S. Augustinus, Sermones, XXXVII.*
- Aditus recuperationis. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.*
- Adiutorium. Tertullianus, Advers. Marcion., I; Godefridus abb., Sermon., CLXXIV.*
- Adjutrix dulcis. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Paulus diacon., Sermon., XCV.*
- Administratrix Christi. S. Augustinus, Sermon., de Assumpt., XLII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Advocata nostra. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLIX; S. Bernardus, Sermon. passim, CLXXXIII; Petrus Blesens., Sermon., CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Advocatrix potentissima. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLIX; Franco abb., Sermon., CLXVI.*
- Ædes dignissima Dei S. Gaudentius, Sermon., XX.*
- Æmula puritatis anglicæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Ærarium talenti quo sumus redempti. S. Petrus Damian., Sermon., CLV.*
- Æternitas virginitalis. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Ager plenus. S. Hieronymus, Epist., XXII; Venantius Fortunatus, De Laud. Mariæ LXX; S. Petrus Damian., Sermon., CLV; S. Bernardus, Sermon. passim, CLXXXIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Joan. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.*
- Agna munditia. Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV.*
- Afflicta fidelium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLVIII.*
- Altare terrenum. Petrus Cellens., Sermon., CCII.*
- Altitudo cogitandi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.*
- Altitudo cœli. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Altrix reparationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.*
- Altrix miserorum. Richardus a S. Victore, Comment. in Cant., CXVI.*
- Amatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX.*
- Amica Christi., Honorius Augustod., Sermon., CLXXII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII.*
- Amica Dei. S. Maximus Taurin., Sermon., de Assumpt., LVII; S. Rupertus abb., in Cant., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Amica dilecti. Rupertus abb., Sermon., CLXX.*
- Amira Spiritus sancti Absalo, abb., Sermon., CCXI.*
- Amica paupertatis. S. Bernardus, Sermones, CLXXXIII.*
- Amanitas paradisi. S. Petrus Damian., Sermon., CLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Amor specialis civium beatorum. S. Petrus Damian., Sermon., CLV.*
- Anchora. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLXIX; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Ancilla Domini Genitrix. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Gregorius Magnus, Registr., LXXVIII; S. Hildephonsus, De virginitate, XCVI; S. Odilo, Sermon., CXLI; S. Petrus Damian., Sermon., CLV; S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Anima nostra. S. Anselmus Lucens., Super Salve, CLXIX.*
- Apex virginitalis. S. Isidorus Hispal., Regulæ, LXXII.*
- Apis. S. Rupertus, De divin. offic., CLXIX; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.*
- Aqueductus desiderabilis. S. Bernardus Sermon., CLXXXIII.*
- Aquila. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.*
- Ara Dei. Venantius Fortunatus, de laud. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arbor. S. Cyprianus, Sermon., de Nativ. Christi, IV; S. Bruno Carthus., Sermon., LIII; Rupertus abb., Sermon., CLXX; S. Bruno Astiens., Sermon., CLXV; Hugo a S. Victore, Sermon., CLXXV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arca Dei, Noe, etc. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Petrus Damian., Hymn., CXIV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; Hugo de S. Victore, De Laud. Mariæ, CLXXVI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Idem, Antiph. Rhythm., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXVI; Petrus Cellens., Sermon., CCII; Garnerius, Sermon., De arca spirit., CV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Arcus celestis. B. Algrinus cardin., Comment. in Cantic., CCVI.*
- Areola Dei. S. Bernardus, Deprecation., CLXXXIV.*
- Arrha redemptionis nostræ. Absalon abb., Sermon., CCXI.*
- Astipulatio nobilitatis nostræ. S. Hildephonsus, De virginitt., XCVI.*
- Astrum occidentis luminis mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.*
- Asylum nostrum. S. Petrus Chrysolog., Sermon., LII; Anonymus sæculi xiii, CLX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Atrium Dei. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Auctrix meriti, salutis, virtutum. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, Sermon., XLII; S. Hildephonsus, De virginitt., XCVI; S. Fulbertus, Sermon., CXLI; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Aula celestis, regalis, Dei. S. Ambrosius, Epist., III; S. Augustinus, De Assumpt., XLII; S. Eleutherius, Sermon., LXV; Venantius Fortunatus, De laudib. Mariæ, LXXXVIII; S. Odilo, Sermon., CXLI; S. Anselmus Cantuar., in Cantic., CLIX; Ratramnus, De partu virgin., CXI; S. Rupertus abb., Comment. in Isai., CLXVIII.*
- Aurora consurgens et rutilans. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Petrus Damian., Sermon., CLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; Thom. Cisterc., CCVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.*
- Aurora cœli, prænuntia Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Aurora nostra Philippus de Harveng, in Cantic., CCII; Garnerius, Sermon., CCV; Absalon abb., Sermon., CCII; Innocentius III, Sermon., CCXVII.*
- Auxiliatrix. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; Petrus Chrysolog., Sermon., LII; S. Hildephonsus, Sermon., de Assumpt., XCVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Petrus Damian., CLV; Anonymus sæculi xii, CLX; Honorius Augustod., CLXXII; Adamus Scotus, CXCVIII; Adamus Persen., CCXI.*
- Auxilium nostrum. Venantius Fortunatus, De laud. Mariæ, LXXXVIII; Goffridus abb., CLVII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Baculus sustentationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Balsamum aromatizans. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Honorius Augustod., in Sigill., CLXXII; Hugo de S. Victore, Sermon., LXXV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.*
- Basis sanctificationis. S. Hildephonsus, De virginitt., XCVI.*
- Beatificatrix omnium. S. Anselmus Cantuar., Sermon., de Concept., CLIX.*
- Beatitudo. Ven. Guibert., CLVI; S. Bernard., CLXXXIII.*
- Bonitas singularis. Petrus Cellens., Sermon., CCII.*
- Bonum virginalis. S. Anselmus, in Psalt., CLIX.*
- Brachium defensionis. S. Anselmus, Orat., CLIX.*
- Caminus amoris. S. Anselmus Lucens., Sermon., CLIX.*
- Campus floris æterni. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.*
- Canale. Absalon abb., Sermon., CCXI.*
- Candelabrum. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Petrus Blesens., Sermon., CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.*
- Candor claritatis æternæ. Philippus de Harveng, Meditat., CCIII.*
- Canticum lætitiæ. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.*
- Caput feminarum. S. Isidorus Hispal., De offic. ecclæ., LXXXII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI.*
- Caro Domini. Goffridus abb., Sermon., CLVII.*
- Casa Domini. S. Augustinus, Sermon., XLII.*
- Castellum. Ælredus, Sermon., CXVI; Radulphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII; Garnerius, Sermon., CCV; Alanus de Insulis, CLX; Innocentius III, Sermon., CCXVII.*
- Castra Dei. Radulphus Ardens, Sermon., CLV; Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.*
- Cathedra summi Regis. Adamus Persen., Fragment. Mariale., CLXI.*

- Causa plenitudinis Incarnationis. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
 Causa reconciliationis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Causa salutis nostræ post Deum. S. Odilo, Serm., CLXII.
 Cædrus exaltata. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; Richardus a S. Victore, Serm., CCXVI.
 Cella aromatum. Radulphus Ardens., Homil., CLV; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Adamus Persen., CCXI.
 Cella benedicta. Petrus Cellens., Serm., CCII.
 Cinnamomum. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Civitas Dei. S. Petrus Damian., CXLV; S. Bruno Carthus., Serm., CLIII; Guibertus abb., De B. Mariæ, CLVI; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bruno Astensis., CLV; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV; Petrus Lombardus, CXCI; Petrus Comestor, Serm., CXVIII; Petrus Blesens., Serm., CCVII; Alanus de Insulis, CCX.
 Claustrum Dei. Radulphus Ardens, Serm., CLV.
 Claustrum pudoris. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Clypeus defensionis. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV.
 Cælum cæli. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX; S. Rupertus Comment., CLXVIII.
 Cælum alto altius. S. Augustinus, Serm. in Assump., XLII.
 Cælum Dei. S. Rupertus, Comment., CLXVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Cohæres Christi. Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
 Collegium sanctitatis. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII.
 Collis Thuris. Honorius Augustod., in Sigillo, CLXXII; Philippus de Harveng, in Cantic., CCIII.
 Columba. S. Hildephonsus, Serm., XCVI; S. Aldhelmus CXLIV, S. Rupertus, Comment., CLXVII, CLXX; Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV, CLXXV I; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII; Ven. Algrinus cardu., CCVI; Alanus de Insulis, CCX.
 Columna. S. Fulgentius, Serm., LXV; Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Compendium vitæ. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Concepta sine labe. Ven. Guibertus, CLVI; S. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXII; Petrus Comestor, CXCVIII; Vid. sectionem iv.
 Concha margaritifera. Hugo a S. Victore, Serm., CLXXV.
 Conciliatrix. Arnoldus, De laud. B. Mariæ, CXXXIX.
 Confidentia desperatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Confirmatrix nostra. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII.
 Confugium periclitantium. Adamus Persen., Mariale, CXI.
 Conscia superni consilii. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; S. Rupertus, Comment., CLXIII; B. Algrinus cardu., in Cantic., CVI.
 Consecutrix gratiæ. S. Augustinus, Orat., XLII.
 Consilium nostrum. S. Anselmus, Meditat., CLIX.
 Consolatio lugentium. S. Gregorius Magnus., LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Consolatrix. S. Eleutherius, Serm., LXV; Franco abb., de gratia, CLXVI; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Cooperatrix divinæ dispensationis. Baldwinus, De salut. angelic., CIV.
 Cor Nostrum. S. Anselmus Lucens., Super Ave Maria, CXLI.
 Corona. S. Bernardus, Serm., CLXXXVIII.
 Creatura nobilis. S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
 Cumulus misericordiæ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Custodia vitæ nostræ. Petrus Blesens., Serm., CCVII; Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
 Custos morum. S. Ambrosius, De Virgin., XIV.
 Custos totius Ecclesiæ. S. Ambrosius, De laud. Virgin., XIV.
 Cypressus exaltata. Hugo de S. Victore, Serm., CLXXV; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Damoniis terribilis. S. Petrus Damian., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., CLXXXVIII; Adamus Persen., Serm., CCXI.
 Damnatricis mortis. Goffridus abb., Orat., CLVII.
 Datrix vitæ. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Dea misericordiæ. S. Leo Magnus, Serm., LXVIII; Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Debitrix omnibus. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Declaratio prophetarum. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
 Decor virginalis. S. Anselmus, in Psalt.; CLVIII.
 Decus pudicitiam. S. Petrus Chrysolog., Serm., LII; Venantius Fortunatus, De laud. B. Mariæ, LXXXVII.
 Decus mulierum. S. Hildephonsus, Serm., XCVI.
 Decus mundi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
 Decus virginum et paradisi. Franco abb., De gratia, CLXVI; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII. B. Alredus, Serm., CXCV; Petrus Blesens., Serm., CCVII.
 Deificatrix mortalium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Deliciæ Dei. Baldwinus, De Salut. angelic., CCIV.
 Desertum felix. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Destructrix inferni. Petrus Blesens., Serm., CCVII.
 Dies beatissima. Ven. Guibertus, De laud. B. Mariæ, CLVI.
 Dilatrix Ecclesiarum. S. Rupertus, Comment. in Cantic., CLXVIII.
 Dispensatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Dissolutrix maledictionis. Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
 Diversorium Dei peregrinantis. Guerricus abb. Serm., CLXXXVIII; Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
 Divitiæ spirituales. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Domicilium castitatis. S. Augustinus, Serm., XLII; S. Anselmus Cantuar., Homil. de Concept., CLIX.
 Domina angelorum, mundi, nostra. S. Augustinus, Serm., de Assumpt., XLII; S. Petrus Chrysolog., S. Eligius, Homil., in Purific., LXXXVII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Fulbertus, Serm., CXLI; S. Odilo, Serm., CLII; S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; Radulphus Ardens, Homil., CLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., dialog., CLIX; S. Anselmus Lucens, Serm., CXLIX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., Serm., CCXI.
 Dominatrix nostra. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
 Domus Dei. S. Hieronymus, De Assumpt., XXVIII; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Hugo de S. Victore, De propriet. rerum., CLXXVII; Petrus Comestor, Serm., CXCVIII; Petrus Cellens., Epist., CLII; Alanus de Insulis, CCX.
 Donatrix pacis. S. Bernardus, Serm., CLXXXII.
 Donum perfectum. Adamus Persen., Mariale, CXI.
 Ductrix virginum. S. Fulbertus, Serm. in, CXLI.
 Dulcedo nostra. Hermannus Contractus, Antiph. Salve, CXLIII; S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
 Dulcedo virginalis. Innocentius III, Hymn., CCXVII.
 Dux virginum. S. Leander, Regul., LXXII.
 Dux nostra. Goffridus abb., Orat., CLVII; Absalo abb., Serm., CCXI.
 Ebur candidum. Guerricus abb., Serm., CLXXXVIII.
 Ecclesia Dei cum Christo. S. Ambrosius, in Psal., XIV XV; S. Augustinus, in Evang. S. Joan., XXXV; S. Ambrosius Autpertus, Serm., in Purific., LXXXIX; S. Hildephonsus, De virginit., XCVI; B. Alcuinus, Serm. in Hypapant., CI; Hincmarus Rhemens., Carm. dogm., CXXVI; S. Hildebertus Cenoman., Serm., CLXXI.
 Eden spiritualis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Eleemosynaria Dei. S. Rupertus, in Cantic., CLXIX.
 Eremitus solitudinis. Guerricus abb., Serm. in CLXXXVIII.
 Ereptrix peccatorum. S. Fulbertus, Serm. in, CCLI.
 Eruditio hominum. Adamus Persen., Fragm. Marial., CCXI.
 Esther magni nominis. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
 Eva nova. S. Augustinus, Serm. xi, XLII; S. Fulgentius, De laud. Mariæ, LXV; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII.
 Evangelista Dei. S. Hildephonsus Serm., XCVI.
 Excultrix vitæ activæ. Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.

- Excelsatrix culperum.* Adamus Persen., *Serm.*, CCKI.
Exemplar Ecclesie. S. Rupertus abb., *De operib.*, CLIX.
Exemplar humilitatis. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplar iustitiæ. Guerricus, *Serm.* v, CLXXXVIII.
Exemplar virginum. S. Ambrosius, *De virginib.*, XIV.
Exemplum bonitatis. S. Fulbertus, *Serm.*, CXLI;
Radulphus Ardens, Homil., CLV.
Exemplum castitatis. S. Hieronymus, *De Assumpt.*, XXVIII; S. Elytus, *Homil.* in *Parie.*, LXXXVII; S. Hildephonsus, *Serm.*, de *Assumpt.*, XCVI.
Exemplum disciplinæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Exemplum mortificationis. S. Rupertus abb., in *Cast.*, CLXXVIII.
Exemplum omnia. S. Bernardus, *Orat.*, CLXXXIV.
Exemplum pudicitie. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Exemplum societatis. S. Anselmus Lucens., in *Salve*, CLIX.
Exordium salvationis nostræ. S. Petrus Damian., *Homil.*, CXLV; *Garnarius, Serm.*, CCV.
Exultatio victorum. Anonymus *serm.* v, XXI.
Exultatio angelorum. Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Famula Dei. S. Augustinus, *Serm.* xiv, XLII.
Fastigium Virginum. S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Favus dulcedine. Hugo de S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Femina angelis mirabilis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
Femina felix. Juvenens, *Histor. evang.*, XIX.
Femina fruge partus potens. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Femina honorabilis. Goffridus abb., *Serm.*, CLVII.
Femina incorrupta. S. Gaudentius, *De lect. Evang.*, XI.
Femina inestimabilis benignitatis. S. Bernardus *De precat.*, CLXXXIV.
Femina per quam salvati sumus. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LI; S. Eleutherius, *Serm.*, LXV; S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Femina que sola placuit Christo. Sedulius, *Carm.*, XIX.
Fenestra cœli. S. Augustinus, *Serm.* xi, XLII; S. Fulgentius, *De laud. B. Mariæ*, LXV; S. Petrus Damian., *Carm.* de *Assumpt.*, CXLV.
Ferulum veri Salomonis. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXII; Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, CXCVI; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Ficus fructuosa. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXIII.
Fiducia nostra. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia benedicta super omnes. S. Hieronymus, *Epist.*, XXII; S. Augustinus, *Serm.* xiv, XLII.
Filia docens nos ad Patrem. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; S. Bruno Carthus., *CLIII*; S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De grat.*, CLXVI; S. Rupertus abb., *Comment.* in *Math.*, CLXVIII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Filia gratiæ unica. S. Bernardus, in *Cantic.*, CLXXXIV; Balduinus, *De Salut. angelic.*, CCIV.
Filia Regis. Guerricus, *Serm.* de *Assumpt.*, CLXXXVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Finis damnationis. Innocentius III, *Serm.*, de *Assumpt.*, CCXVII.
Finis figurarum. Petrus Blesens., *Serm.*, XXXVIII, CCVII.
Finis noctis. S. Petrus Damian., *Serm.*, in *Assumpt.*, CXLV.
Finis Testamentorum. S. Hildephonsus, XCVI; Adamus Persen., CCKI.
Firmamentum in quo Deus posuit solem. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Flos æternus. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII.
Flos campi. S. Fulbertus, *Serm.*, CXLI.
Flos forum. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Flos humani generis. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Flos incomparabilis. Radulphus Ardens., *Homil.*, CLV.
Flos innocentis. Adamus Persen., *Fragm.*, *Marial.*, CCKI.
Flos mysticus. Philippus de Harreng, in *Cantic.*, CCHII.
Flos virginitatis, virginum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; Philippus de Harreng, in *Cantic.*, CCHII.
Flumen bonitatis, sordes purificans. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fluvius clementiæ. S. Anselmus Lucens., *super Salve*, CLIX.
Fluvius vitæ inexhaustus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons bonorum omnium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fons consolationis. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CLIX.
Fons dulcis et amoenus. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fons fontis viventis. S. Petrus Damian., *Carm.*, CLV.
Fons gratiæ et iustitiæ. Ven. Guibertus, *CLVI*; S. Bernardus, *CLXXXIII*; Alanus de Insulis, *CCX*; Adamus Persen., *CCXI*.
Fons hortorum. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLVIII; S. Bernardus, *sup. Salve*, CLXXXIV.
Fons indeficiens Clementiæ divinæ. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons misericordiæ. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, CLXXXVIII.
Fons patens et accessibilis. Adamus Persen., *Fragm. Marial.*, CCKI.
Fons pietatis. Franco abb., *De gratia*, CLXVI.
Fons purus dulcoris. Petrus Cellens., *Serm.*, CCH.
Fons vitæ. Richardus a S. Victore, *CXCVI*.
Forma Dei. S. Augustinus, *Serm.* de *Assumpt.*, XLII; S. Hildephonsus, *Serm.*, XCVI.
Forma Ecclesiæ. Guericus abb., *Serm.*, CLXXXVIII.
Forma eruditionis et iustitiæ. Petrus Blesens., *Serm.*, xxxviii, CCVII; Adamus Persen., *Serm.* de *Assumpt.*, CCKI.
Forma pudoris. S. Odilo, *Serm.* de *Assumpt.*, CLII.
Fortitudo defensionis nostræ. B. Algrinus cardin., in *Cantic.*, CCVI.
Fortitudo deficientium. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Fortitudo pugnantium. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fructus incorruptionis. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Fugatrix maledictorum. S. Anselmus Lucens., *sup. Salve*, CLIX.
Fulgor poli. Venant. Fortunatus, *De laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.
Gallina, quæ nos fovet. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gaudium angelorum, cœli, Ecclesiæ. Ven. Guibertus, *CLVI*; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII, in *Lamentat.*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Serm.* de *Assumpt.*, CCKI.
Gaudium iustorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Franco abb., *De gratia*, CLXIV.
Gaudium mundi. S. Petrus Dam., *Carm.* de *Assumpt.*, CCLV.
Gaudium nostrum. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Gaudium tribulatorum. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Gemma cœlestis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
Femina mystica. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII.
Genitrix vitæ. S. Bernardus, *De precat.*, CLXXXIV.
Gloria angelorum. S. Anselmus, *Hymn.*, CLIX; Hugo a S. Victore, *Erudit. Theolog.*, CLXXXVII.
Gloria cœli. S. Bernardus, *super Salve*, CLXXXIV.
Gloria matrum. S. Alredus, *Serm.*, CXC.
Gloria mundi. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratia maiorum. S. Fulbertus, *Serm.*, CCKI.
Gratia plena. S. Anselmus Cantuar., *Hymn.*, CLVIII; Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Gratiæ plenitudo. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, LII.
Gubernaculum nos dirigens in mari. S. Anselmus Lucens., *super Ave Maria*, CLXIX.
Gubernatrix nostra. S. Anselmus Lucens., *sup. Ave Maria*, CLXIX.
Gutta foris, omnia sanans. Hugo a S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
Habitaculum gloriæ, sapientiæ Dei. S. Anselmus Cantuar., *De Concept.*, CLVIII.
Habitaculum sanctum. S. Augustinus, *Exposit. in Magnificat.*, XLIII; S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLVIII; Hugo de S. Victore, *Erudit. theolog.*, CLXXXVII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
Habitatio Domini incorrupti. S. Anselmus Cantuar., in *Psalt.*, CLVIII; Guerricus abb., *Serm.*, CLXXXVIII; Petrus Blesens., *Serm.*, CCVII.
Habitatio ignis divini. Adamus Persen., *Mariale*, CCKI.
Hæreditas Domini. Radulphus Ardens, *Homil.*, CLV.
Herba fullonum ad immundos. Petrus Cellens., *Serm.*, CCH.

- Hesperus peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Holocaustum Deo acceptissimum. S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Amedeus Lauvan., Homil., CLXXXVIII; Philippus de Harvang, in Cantic., CCIII.
 Honor poli. Venant. Fortunatus, De laud. B. Marie, LXXXVIII.
 Honor virginum, naturæ. Radulphus Ardens, Homil., CLV; Petrus Blesens., Sermon., CCVII.
 Horizontum utriusque legis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Horologium mysticum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Hortus aromatizans, arbusta non continens. Philippus de Harvang, in Cantic., CCIII.
 Hortus deliciarum et conclusus. S. Hieronymus, Epist., XLII; S. Hildephonsus, Sermon., XCVI; S. Paschasius Radbert., in Math., CXX; S. Bernardus, Sermon. in Nativit., CLXXXIV.
 Hortus floridus. Richardus a S. Victore, CCII; S. Bernardus, CLXXXIII; S. Amedeus Lauvan., CLXXXIII; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., CCXI.
 Hortus fructiferus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Hortus sanctitatis. Philippus de Harvang, in Cantic., CCIII.
 Hospita Dei et hominum largissima. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Hospitatrix animarum vagantium. Adamus Persen., Mariale, CCII.
 Hospitium amoris Deo in terris peregrinanti. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
 Hospitium mundissimum Filii Dei. S. Bernardus, Precat., CLXXIV.
 Hospitium peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Hospitium sanctitatis. S. Leo Magnus, Sermon., LXVIII.
 Hostia viva. Arnoldus, Tract. de B. Virgin. Maria, CXXXIX.
 Hostis scandalorum omnium. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
 Humus, vel terra benedicta. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
 Hymnodia angelorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Idea sanctitatis et virtutum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Ignis tota. S. Amedeus Lauvan., Homil., CLXXXVIII.
 Illuminatio nostra. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Illuminatrix mundi. S. Paschasius Radbertus, in Math., CXX; S. Amedeus, Homil., CLXXXVIII; Petrus Cellens., Sermon., CCII.
 Illustratrix omnium celorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Imago divina. S. Amedeus Lauvan., Homil., CLXXXVIII.
 Imago solis expressissima. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
 Imago virginitatis. S. Ambrosius, De virgin., XIV.
 Imitatrix Domini. Radulphus Ardens, Homil., CLV; S. Bernardus, De passion. Domini, CLXXXIV.
 Immaculata. Vide sectionem, IV.
 Immensitas gloriæ et reconciliationis humanæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Immutatrix animæ hæ. Arnoldus, Tract. de B. Maria, CXXXIX.
 Imperatrix celorum. S. Anselmus Cantuar., De Concept., CLIX.
 Imperatrix mundi universalis. Gotfridus abb., Sermon., GLVII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Philippus de Harvang, in Cant., CCIII.
 Impletio legis. Petrus Blesens., Sermon., xxxviii, CCVII.
 Inchoatio salutis mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Indictum capitalis. S. Petrus Chrysolog., Sermon., cxxvi, LH.
 Indulgentia peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Infans divinus. S. Nicetas, Homil., LII.
 Inimica militie, Philippus de Harvang, in Cantic., CCIII.
 Inimatrix avari consilii. S. Anselmus, Hymn., CLVIII.
 Initium lucis. S. Petrus Damian., Sermon. de Assumpt., CXLV.
 Initium totius boni. S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.
 Innovatrix omnium. S. Amedeus Lauvan., Homil. de laud. B. Marie, CLXXXVIII.
 Insigne virginitalis. S. Petrus Chrysolog., Sermon., cxxvi, LII.
 Instauratrix collapsæ misericordiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Institutrix vite. S. Anselmus Cantuar., Sermon., CLIX.
 Instrumentum Regiæ celestis. Alanus de Insulis, Sermon., CCX.
 Integritas virginialis. S. Petrus Dam., Sermon. i, CXLV.
 Integritas sanctimonie. Arnoldus Carnot., Tract. de B. Maria, CXXXIX.
 Interemptrix hereseon. S. Hieronymus, Sermon. de Assumpt., XXX.
 Interitus mortis et inferni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Interpellatrix nostra. S. Anselmus, Cantuar., Orat., CLVIII.
 Interventrix desperatorum. S. Euthemius, Sermon., LXV; S. Hildephonsus, Sermon. iv, XCVI.
 Introitus oculi. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
 Introitus vite. S. Hildephonsus, Sermon. iv, XCVI.
 Inventrix clementiæ. S. Amedeus, De laud. B. Marie, CLXXXVIII.
 Inventrix gratiæ. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX; S. Bernardus, Sermon. ii, CLXXXIV.
 Inventrix veniæ. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV.
 Iris mystica. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Iter Dei ad nos, animæ ad paradysum. Sedulius, Carm. lib. v, XIX; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
 Jacob, id est, Luctatrix contra vitia. Radulphus Ardens, Homil. i, CLV.
 Janua celestis. S. Augustinus, Sermon. xiv, XLII; S. Hildephonsus, Sermon. iv, XCVI; S. Petrus Damian., Homil., CXLV; Petrus Cellens., Sermon., CCII.
 Janua paradisi, janua salutis. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; Petrus Comestor, Sermon., CXCIII; Petrus Blesens., Sermon., CCII.
 Jubilatio matrum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Juvatrix miserorum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Lactatrix cibi angelorum et nostri. S. Hieronymus, Sermon. de Assumpt., XXX; S. Augustinus, Sermon. ix, XLII.
 Lactatrix miserorum. Richardus a S. Victore, in Cantic., CXCVI.
 Lactatrix Salvatoris nostri. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
 Lactatrix vite. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Lætitia cœlitum, fidelium. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Eireodus, Sermon., CXC.
 Laminæ aureæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
 Lampas fragrans, viam ostendens iocundæ. Philippus de Harvang, in Cantic., CCIII.
 Lampas infrangibilis. Adamus Persen., Fragm. m, CCXI.
 Lampas luculentissima. S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
 Lana candidissima. S. Hieronymus, Sermon. de Assumpt., XXX; Petrus Cellens., Epist., CCII.
 Lapis divinus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Laus angelorum et hominum. S. Anselmus, Hymn., GLVIII; S. Eireodus abb., Sermon., CXC.
 Lectulus Dei. S. Petrus Damian., Epist., CXLIV; S. Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV; Petrus Blesens., Sermon. xxxviii, CCVII.
 Lectus Christi, virtutibus floridus. Honorius Augustodun., in sigill., CLXXII.
 Lecythus oleo repletus. Petrus Blesens., Sermon. xxxviii, CCVII.
 Levamen dolorum, laborum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Libanus a quo fluent aquæ vivæ. B. Algrinus, in Cant., CCVI.
 Liber grandis. Petrus Cellens., Sermon. v, CCII.
 Liber vite. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Liberatio captivorum, hominum. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Anselmus Lucens., super Salte, CXLIX; S. Bernardus, Meditat., CLXXXIV.
 Lignum pulcherrimum. S. Bruno Carthus., in Assumpt., CLIII.
 Lignum vite, vivificum. Tertullianus, De carne. Christ., II; Firmicus Maternus, De error. fals. relig., XII; S. Ambrosius, Hymn., XVII; Petrus disson., in Assumpt., LXII; S. Anselmus Lucens., Hymn., CXLIX; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX; S. Bernardus, Sermon. n, CLXXXIII; Adamus Persen., Sermon., CLXI.
 Liliū. S. Petrus Chrysolog., LII; S. Hildephonsus, XCVI; S. Petrus Damian., CXLV. Ven. Gumbertus, CLVI; Alanus de Insulis, CCX.
 Liliū candescens, perissimum. Papius dias., De Assumpt., XCV.
 Liliū convallium. Honorius August., in Sigill., CLXXII; S. Bernardus, super Salte, CLXXXIV.
 Liliū sine spina. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
 Limen patris celestis. Petrus Cellens., Sermon., CCII.
 Limes pietatis. Alanus de Insulis, in Anti-Cloud., CCX.
 Lignatrix peccatorum. S. Anselmus Lucens., super Ave Maria, CXLIX.

Locus sanctificationis, voluptatis Dei. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV; Rupertus, in *Cantic.*, CLXIX.
 Lucerna aurea. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Lucifer occasum nesciens. S. Hildephonsus, *Serm. de Assumpt.*, XCVI.
 Luciatrix contra vitia. Radulp. Ardens, *Homil.* i, CLV.
 Lumen cæcorum, peccatorum. Frauco abb., *De gratia*, CLXVI; S. Bernardus, *super Salve*, CLXXXIV; Alanus de Insulis, in *Anticlaud.*, CCX; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Lumen cordis. S. Fulbertus, in *vers. B. Mariæ*, CXLI.
 Luminare lucens divinitus. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLIX.
 Luminare majus. Petrus Blesens, *Serm.* v, CII.
 Luna infidelium. S. Hieronymus, *Serm.*, de Assumpt., XXX; S. Anselmus Cantuar., *Serm.*, CLVIII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; B. Algrinus, in *Cantic.*, CCVI; Thomas Cisterc., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., *Serm.*, CCXI.
 Lux gentium. S. Hildephonsus, *Sermo. de Assumpt.*, XCVI.
 Lux mundi. S. Anselmus Cantuar., *Meditat.*, CLVIII.
 Lux pellens nubila. Alanus de Insulis, *Anticlaud.*, CCX.
 Lux temporalis ex qua æterna surrexit. Richardus a S. Victore, in *Cantic.*, XCVI.
 Magisterium patientiæ. Adamus Persen., *Serm. in Assumpt.*, CCXI.
 Magistra gentium. S. Augustinus, *Serm.* vi, XLII.
 Magistra innocentiam. S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII.
 Magnes spiritalis. S. Petrus Damian., CXLV; Adamus Persen., CCXI.
 Magnificatrix Domini. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII.
 Majestas reverenda. S. Amedeus, *Homil.* vii, CLXXXVIII.
 Mamilla orphanorum. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
 Manna suavis. S. Amorsius, in *Psal.*, XVI; S. Rupertus abb., in *Exod.*, CLXVII; S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Mansio divinitatis. S. Hildephonsus, *De Virginit.*, XCVI; S. Anselmus Cantuar., in *Psal.*, CLVIII.
 Mare amarum. S. Anselmus Lucens., *Super Ave Maria*, CLXIX.
 Mare dulcissimum, gratiarum, virgineum, Adamus Persen., CCXI.
 Margarita pretiosa. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Martha. Petrus Blesens., *Serm.* xxxiv, CCVII.
 Martyr. S. Hieronymus, *Serm. de Assumpt.*, XXX; Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIV; Guerricus abb., *Serm.* i, CLXXVIII.
 Mater affectuosissima. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater beata. S. Hieronymus, *Serm. de Assumpt.*, XXV.
 Mater bona. Sedulius, *Carm.*, XIX.
 Mater consolationis. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.
 Mater Dei. Tertullianus, I, II; S. Cyprianus, IV; Iacantius, VI; Constantinus imper., VIII; S. Hilarius Pictav., X; S. Ambrosius, XV; S. Hieronymus, XXI; Zachæus Christian., XXIX; S. Augustinus, XXXVIII; S. Leo Magnus, LIV; S. Gregorius Magnus, LXXVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Ven. Hildebertus, CLXXI; S. Bernardus, CLXXXII; S. Martinus Legion., CCVIII, et multi alii Patres.
 Mater incomparabilis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater Liberationis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater Lucis æternæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater misericordie. S. Augustinus, XXXIII; S. Fulbertus, *Serm. de Purific.*, CLXI; S. Anselmus Cantuar., CLIX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CCVII.
 Mater mundi. S. Augustinus, *Serm. ad fratres*, XLI.
 Mater nostra. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater Spei nostræ. S. Anselmus Cantuar., *Invoc. ad Virg.*, CLIX.
 Mater virginitatis æternæ. S. Augustinus, *Serm.* xviii, XLII.
 Mater vitæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mater benedictionis. S. Rupertus, in *Cantic.*, CLXVIII.
 Medela nostra unica. Venant. Fortunatus, *De Laud. Mariæ*, LXXXVIII.
 Mediatrix nostræ. S. Anselmus Cantuar., *De excellent. Virg. Mariæ*, CLIX; Guerricus abb., *Serm. in Assumpt.*,

CLXXXVIII; Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII; B. Algrinus, in *Cantic.*, CCVI; Adamus Persen., *Serm. in Assumpt.*, CCXI.
 Medica miseriam humanæ. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX; Ven. Guibertus, CLVI; Adamus Scrotus, CLXVIII; S. Bernardus, CLXXXIII; Adamus Persen., CCXI.
 Medicina nostra. Adamus Persen., *Serm. in Annuit*, CCXI.
 Meditatrix spiritualium. Honorius Augustod. in *Sigillo*, CLXXII.
 Medium coeli. Absalon abb., *Serm.* i, CCXI.
 Medium terræ. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
 Mensa panis vitæ. S. Bernardus, *Sup. Salve*, CLXXXIV.
 Mensa propitiatoria. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Meridies resplendens. Honorius Augustod., in *Sigillo*, CLXXII.
 Meta vitiorum. Adamus Persen., *Serm. in Annuit*, CCXI.
 Ministra Christi. S. Augustinus, *Serm. de Assumpt.*, XLII.
 Ministra propitiationis. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
 Miraculum. Aurel. Prudentius, *Apoth.*, I, IX; S. Bras Carthus., *De laud. B. Mariæ*, CLIII; S. Bernardus, CLXXXV; Guerricus abb., *Serm.* iii, CLXXXVIII; Thomas Cisterc., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Miseratrix peccatorum. S. Petrus Damian., *Serm.* CXI, V; S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
 Misericordia ad miseros. Petrus Cellens., *Serm.* i, CCII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Moror demonum. S. Anselmus, *Hymn.*, CLVIII.
 Monile Paradisi. Adamus Persen., *De Laud. Mariæ*, CCXI.
 Monitorium castitatis. B. Algrinus Cardin., in *Cantic.*, CCVI.
 Mons Dei. S. Hieronymus, *Epist.*, XXII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Mons montium, myrrhæ, aromatum. S. Rupertus abb., in *Cantic.*, CLXVIII; Honorius Augustod., in *Sigillo*, CLXXII; Guerricus abb., *Serm.*, CLXXXVIII.
 Mulier amicta sole. S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII.
 Mulier beata, bona sancta. S. Augustinus, *Serm. de Assumpt.*, XLII; S. Cæcilius, *Dialog.*, LXVII; Radolphus Ardens, *Homil.* n, CLV; Goffrius abb., *Serm.* iii, CLVII; S. Anselmus Cantuar., *De exaltat.*, B. Mariæ, CLVIII.
 Mulier fortissima. S. Fulbertus, *Serm.* i, CXII; S. Bernardus, *Serm.*, CLXXXIII; S. Elredus, *Serm.*, CXC; Petrus Blesens., *Sermo.*, CXC; Adamus Persen., in *Assumpt.*, CCXI.
 Mundus Creatoris magnificus. S. Bernardus, *Sup. Ave Maria*, CLXXXIV.
 Mundus minor, a quo major gloria Deo. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Munimen Christi et Ecclesiæ. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII.
 Munimen peccatorum. B. Algrinus, in *Cantic.*, CCVI.
 Munimen vite presentis et futuræ. S. Amedeus Louzan., *Homil.*, CLXXXVIII.
 Munimentum peccatores obumbrans. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.
 Munus pretiosum. S. Bernardus, *Serm. in Assumpt.*, CLXXXIII.
 Muræcula in fluctibus hujus mundi. Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Murus defensionis. Thomas Cisterciens., CCVI; Adamus Persen., CCXI.
 Murus totius mundi validus. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII; Hugo a S. Victore, *Serm.*, CLXXV.
 Myrrha. Honorius Augustod., in *Sigil.*, CLXXII; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Myrtus. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV.
 Nardus aromatica. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in *Cantic.*, CCIII.
 Nauta mundi. S. Anselmus Cantuar., *Super Ave Maria*, CLIX.
 Navicula Domini. S. Anselmus Lucens., *Super Salve*, CLXIX.
 Navium. S. Petrus Damian., *Serm.*, CXLV.
 Navis. S. Anselmus Cantuar., *Super Ave Maria*, CLIX; Hugo de S. Victore, in *Psal.*, CLXXV; S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Nebula lucis refrigerans. S. Petrus Damian., *Serm.* CXI, V; Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.
 Negotium sæculorum. S. Bernardus, *Serm.* ii, CLXXXIV.
 Nidus Dei. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Nitor orbis. Venant. Fortunatus, De Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CLV.

Nix nive candidior. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nobilitas populi Christiani. S. Bruno Carthus., Sermon., CLIII; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.

Nomen dulce spirans. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIX.

Nomen supra modum desiderabile. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.

Norma oculum. S. Petrus Damian., Epist., CXIIV; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII.

Nubes consolativa laboris. S. Anselmus Lucens., In *Ave Maria*, CLXIX.

Nubes elevans nos a terrenis. Arnoldus, in prolegom., CXXXIX.

Nubes imbre gratiarum plena. Hugo de S. Victore, In Psalt., CLXXVI.

Nubes levis. S. Ambrosius, De viduis, XVI.

Nubes lucida. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nubes media inter solem et terram. S. Augustinus, XII.

Nubes mitigativa malorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nubes pluvie vitalis, gloriæ divinæ. S. Petrus Damian., Sermon., CLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nubes protegens. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.

Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.

Nubes refrigerans. S. Bernardus, In *Salve*, CLXXXIV.

Nubes umbrationis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Nutrix Christi. Tertullianus, Advers. Marcion., II.

Matrix Dei, vitæ nostræ. S. Augustinus, De Assumpt., XLII.

Nutrix nostra. S. Anselmus, Orat., CLVIII.

Nutrix panis coelestis. S. Hieronymus, De Assumpt., XIX.

Obsecratrix pro mundi salute. Arnoldus Carnot. De B. Maria, CXXXIX.

Observatrix legis. S. Ambrosius, Autpertus, Homil., LXXXIX.

Osces fidei apud Deum. S. Augustinus, Sermon. II, in Annunt., XII.

Oculus orbis. Honorius Augustodun., In Sigil., CLXXII.

Odor myrrhæ. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.

Odor suavitatum. S. Petrus Damian., Carm. in Assumpt., CX LV.

Odor vite in vitam. S. Amedeus Lausan., Homil. VII, CLXXXVIII.

Oscula virginis. Petrus Cellens., Sermon. III, CCII.

Oleum indeficiens. Honorius Augustod., CLXXII; Absalo abb., CCXI; Adamus Persen., CCXI.

Oleum misericordiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Oliua fructifera, pacifera. S. Hildephonsus, Sermon., De Assumpt., XCVI; Hugo de S. Victore, Sermon. in Assumpt., CLXXV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Absalo abb., Sermon., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Operatrix virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.

Opitatrix peccatorum, periclitantium. S. Fulbertus, Sermon. I, CXLI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Opus opificis sui. S. Petrus Chrysolog., Sermon., CXLIII.

Opus admirationis. S. Petrus Damian., Sermon., de Nativit., CXLV.

Opus redemptionis nostræ. S. Hildephonsus, De virgin. Mariæ XCVI.

Oraculum Spiritus sancti. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.

Oraculum verum. S. Anselmus, Cantuar. Sermon., CLIX.

Oratrix nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.

Orbis terræ. Hugo de S. Victore, Sermon., CLXXV.

Oriens Orientis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV.

Origo consolationis. S. Bernardus, In *Ave Maria*, CLXXXIV.

Origo felicitatum nostrarum. Ven. Guibertus, De Laud. B. Mariæ, CLVI.

Origo misericordiæ. S. Anselmus Cantuar. Orat., CLVIII.

Origo salutis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ornamentum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ornatus paradisi. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII.

Ortus solis. S. Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CLV.

Ostia paradisi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Ostium cæli, salutis. S. Rupertus abb., In Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Ovis innocentie. Hugo de S. Victore, Sermon. in Nativit., CLXXV.

Ovis Mater Agni. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Elredus, Sermon., CXCIV; Petrus Blesens., Sermon., CCVII.

Pacificatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Palatium Regis æterni. Venant. Fortunatus, LXXXVIII; S. Petrus Damian., Sermon. in Nativit., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Paradisus beatitudinis, deliciarum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Guerricus abb., Sermon. II, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Parens misericordiæ. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.

Parens Orphanorum. S. Bernardus, Sermon. de Assumpt., CLXXXIII; Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Pars Dei. Radulphus Ardens, Homil. in Assumpt. CLV.

Pascua virens fide et virtutibus. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.

Patria exulibus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Patrocinatrix terrigenarum. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXLII.

Patrocinium peccatorum. S. Anselmus Cantuar. Hymn., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Patrona fidelis et potens. S. Petrus Damian., Sermon., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., Orat., CLVII, In Psalt., CLIX; Petrus Blesens., Sermon. XXIV, CCVII; Absalo abb., Sermon. de Assumpt., CCXI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Pax cordium, mundi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Pelagus. Arnoldus, De Patrocin., CXXXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Perfugium peccatoris. Goffridus abb., Orat., CLXXXVIII.

Persona illustris. S. Fulbertus, Sermon. de Nativit., CXLII.

Pes claudo. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.

Petra agri, deserti. Petrus Cellens., Sermon., 6, CCII, Garnerius abb., Sermon., de Purific., CCV.

Philomela dulcis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Phoenix aromatizans. S. Amedeus Lausan., Homil. 6, CLXXXVIII; Garnerius abb., Sermon. I, CCV.

Pignus promissionis, gaudii. Adamus Persen., Mariale, CCXICXXI.

Piscina misericordiæ. Adamus Persen., Mariale, CXLIX.

Planta coelestis. S. Bernardus, Sermon., Sup. *Salve*, CXLIX.

Plantatio rosæ. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.

Platanus exaltata. S. Bernardus, Sermon., Sup. *Salve*, CLXXXIV.

Plusquam martyr. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, Sermon. 2 de Assumpt., XCVI; Honorius Augustod., In Sigil., CLXXII; S. Bernardus, Sermon., CLXXXIII.

Polus ter radians. Alanus de Insulis, Sermon., CCX.

Pons securus. Venant. Fortunatus, Eleg. de Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Porta cæli, paradisi. S. Augustinus, Sermon. de Nativit. Dom., XII; S. Petrus Damian., Homil., CXLV; S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; S. Bernardus, CLXXXV; Petrus Blesens., CLVII; Adamus Persen., CCXI.

Porta gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Porta libertatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Porta lucis divinæ. Ratramnus, De partu Virg., CXXI.

Porta pœnitentiæ. S. Hildephonsus, De virginib., XCVI.

Portatrix antmarum. S. Ambrosius, Autpertus, Sermon., LXXXIX.

Portio plebis Christianæ. Guibertus Ven., Rhythmus, CLVI; S. Rupertus abb., In Apocalyps., CLXVIII.

Portus in naufragio. S. Augustinus, XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Rupertus abb., CLXX; Honorius Augustod., CLXXII; S. Bernardus, Sup. *Salve*,

CLXXXIV. et CLEVV; Petrus Cellens., Serm. 6, CCH; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Possessio Dei. S. Hildephonsus, De virgine. B. Mariæ, XCVI.
 Potestas consummata. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
 Præconium libertatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Præconium salutis. S. Hildephonsus, De Virginit., XCVI.
 Præconium incorruptibilitatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Præconium virginitatis. S. Bernardus, Serm. ad milit. templ., CLXXXIV.
 Pretium pretiorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Prima Ecclesie primitivorum. S. Amedeus Lausan., Homil. 7, CLXXXVIII.
 Primiceria virginum. S. Fulbertus, Serm. III, CXL; Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII.
 Primigenia Virginitas. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
 Primitiæ mirrorum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
 Princeps. S. Fulbertus, Serm. 5, CXLI; Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Principium vite. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV; Absalo abb., De Assumpt., CCXI.
 Procuratrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Proles nobilis. Godfridus, Orat., CLVII; Guericus abb., Serm. 1, CLXXXVIII.
 Prophetica Dei. S. Hieronymus, XXII; S. Hildephonsus, Serm. de Assumpt., XCVI; S. Bruno Carthus., Homil., CLIII; Franco abb., De gratia, CLXVI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Propitiatio. S. Bernardus, Orat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCII.
 Propitiatorium. S. Anselmus Cantuar., De Concept., CLIX; Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Propugnaculum. Hugo de S. Victore, Serm. in Assumpt., CLXXVI; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Propugnatrix nostra. Arnoldus, De patroc., CXXIX.
 Prospicis sanctitatis. S. Augustinus, Serm. 17, XLII.
 Protectio animarum. Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.
 Protectrix vite. S. Bernardus, De precat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Prudentia animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
 Puella divina, veneranda. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil. 2, CLXXXVIII; Petrus Cellens., Serm. 5, CCII.
 Puerpera felix. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., CXLV.
 Pulchritudo. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Purgatrix criminum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
 Puritas virginea. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Purpura Christi sanguine tincta. Petrus Cellens., Epist., CCII; Philippus de Harveng, In Cantic., CCIII.
 Putas aquarum viventium. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX; S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; Petrus Cellens., Serm. 1, CCII.
 Quies cordis. S. Anselmus, Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Radius amoris divini, Deitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; S. Bernardus, Mediat., CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Radix benedictionum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Radix bonorum omnium. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Radix consolationis. S. Anselmus Lucens, Super *Salve*, CXLIX.
 Radix immortalitatis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Radix vite æternæ. Venant. Fortunatus, Eleg. de laud. B. Mariæ, LXXXVIII.
 Ramus dulcedinis æternæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Ramus virginitatis. Hugo de S. Victore, In Epist. ad Rom., CLXXVI.
 Rapitrix cordium. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
 Ratio Spei nostræ. S. Bernardus, Serm. in Nativit., CLXXXIV.
 Ratio mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Receptaculum divinitatis. S. Anselmus, Homil. de Concept., CLIX.
 Receptaculum gratiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Receptaculum securum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII.
 Reclinatorium aureum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Reclinatorium dulcedinis. S. Anselmus, De Concept., CLIX; S. Bernardus, Rhyth., CLXXXV.
 Reclinatorium pietatis. Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII.
 Reconciliatrix nostra, peccatorum. S. Anselmus Cantuar., De excellent. B. Mariæ, CLIX; S. Bernardus, Orat., CLXXXIV.
 Richardus a S. Victore, In Cantic., CXCVI; Petrus Cellens., Serm. 6, CCII; B. Algrinus Carlin., In Cantic., CCVI.
 Recreatio in labore. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Recuperatrix gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Recuperatrix orbis perdit. S. Anselmus Cantuar., Mediat., CLVIII.
 Redemptio captivorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Reditus proscriptis. Alanus de Insulis, In Anticlad., CCX.
 Reductrix perditorum. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Refectio mentis humanæ. S. Bernardus, Mediat., CLXXXIV.
 Refocillatrix pauperum. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Refrenatrix iræ Dei. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Refrigerium laborum. Adoramus Persen., Mariale, CCXI.
 Refrigerium mentis. S. Gregorius Magnus, LXVII, 570.
 Refugium pauperum, peccatorum, etc. Arnoldus, De patroc., CXXIX; Ven. Guibertus, CLVI; Godfridus abb., Serm., CLVII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Depræcat., CLXXXIV; Petrus Cellens., De panibus, CCII; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.
 Regeneratrix universorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Regina colorum. Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII.
 Regina felix. S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI.
 Regina gaudii, gratiæ. S. Anselmus Cantuar., De excellent. B. Mariæ, CLIX.
 Regina humanæ naturæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Regina iustitiæ. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.
 Regina mundi. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
 Regina virtutum. S. Rupertus, In Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, In Assumpt., CLXXXIV.
 Regio Dei virginea. S. Hildephonsus, De virginit., XCVI.
 Regio lucis reparatrix. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Regula perfectionis. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
 Regula viatorum. S. Bernardus, Serm., CLXXXV.
 Regula vite. Alanus de Insulis, Anticlad., CCX.
 Releatrix cadentium. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXL.
 Remedium doloris nostri. Radulphus Ardens, Homil. 2, CLV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Remissio laborum, peccatorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Renovatio mundi. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
 Reparatio casus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Reparatio desperatorum. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
 Reparatio vitæ omnium. S. Hildephonsus, De Assumpt., XCVI; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
 Reparatrix innocentium, ruinæ cælestis, etc. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., In Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Depræcat., CLXXXIV; Richardus a S. Victore, In Cantic., CXVII; Petrus Blesens., Serm. 33, CCVII; Adamus Persen., Mariale, passim, CCXI.
 Requies dejectis. Alanus de Insulis, Anticlad., CCX.
 Requies Domini et nostra. Guericus, De Assumpt., CLXXXVIII.
 Requies Laborum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
 Restauratio seminarum. S. Augustinus, Serm. II, XLII; S. Fulgentius, De laud. B. Mariæ, LIX.

- Restauratrix angelorum.* Richardus a S. Victore, in Cantic., CLXVI.
- Restauratrix vite.* S. Eleutherius, Serm. in Nativit., LXV.
- Revocatio errantium, ausulum.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Revocatrix desperatorum.* S. Anselmus Cantuar., CLVIII.
- Revocatrix pereuntium.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Rivulus de quo fons magnus.* S. Augustinus, Serm. 31, XLII; S. Petrus Damian., De Ephraim., CMV.
- Rivos indeficiens gratie, misericordie.* S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Robur athletarum, infirmorum.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Ros aurorum.* S. Anselmus Lucens, Super Ave Maria, CXIX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Rosa florida, Rosa paradisi, etc.* S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., CLVII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV; Thomas Cister., CCVI; Alanus de Insulis, CCX; Adamus Persen., Mariale, passim, CXI; Innocentius III, Serm., CCXVII.
- Rosarium gratiarum.* Adamus Persen., Mariale, CXI.
- Rub. s. ardens.* S. Augustinus, Serm. 19, XLII; S. Petrus Damian., CXLV; Eckbertus abb., CXC.
- Rubus mirabilis.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV; Philippus de Harveng, in Cantic., CIII.
- Sabbatum.* S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
- Sacellum Spiritus sancti.* Honorius Augustod., in Sigil., CLXXII.
- Sacerdos summa.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Sacrarium misericordie.* S. Anselmus Cantuar., Orat., CLIX.
- Sacrarium Spiritus sancti.* Radulphus Ardens, Homil., CLV.
- Sacrificium Deo oblatum.* Adamus Persen., Mariale, CCVI.
- Sai terra.* S. Petrus Damian., Serm., CXLV.
- Salvatio totius mundi.* S. Hildephonsus, Serm. 7, XCVI.
- Salvatrix nostra.* S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
- Salvatrix perditorum.* S. Bernardus, Deprecat., CLXXXIV.
- Salus certa.* Ven. Guibertus, CLVI; S. Anselmus Cantuar., CLVIII; Rupertus abb., CLXX; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
- Salus cordium.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Salus indeficiens.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Salus mundi.* Petrus diacon., in Assumpt., LXII.
- Salus tuta in periculis.* S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Sanatrix hominum.* S. Augustinus, Serm. 17, in Nativit., XLII.
- Sancta sanctorum.* Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Sanctificatio nostra.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Sanctificatrix mundi.* S. Anselmus Cantuar., De Concep., CLIX.
- Sanctitas nitens.* S. Anselmus Cantuar., Invoc. ad S. Virg., CLVIII.
- Sanctuarium Dei.* S. Bernardus, Serm., CLXXXIV; Petrus Cellens., Serm. 2, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Sapientia mater omnium.* S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLIX.
- Scala celestis, peccatorum.* S. Augustinus, Serm. 11, XLII; S. Fulgentius, De Laud. B. Mariæ, LXV; S. Eleutherius, Serm. in Annunt., LXV; Petrus Damian., Carm. de Assumpt., CXLV; Hugo de S. Victore, Erudit. theolog., CLXXVII; S. Bernardus, in Ave Maria, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Scaturigo bonorum.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Securum Regis omnium.* S. Bernardus, Super Salve, Schola viriatum. Petrus Blesens., Serm. 58, CCVII.
- Scientia scientiarum.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Scrinium Spiritus sancti.* S. Anselmus Cantuar., De passion. Dni., CLIX.
- Sculptura Spiritus sancti.* S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
- Scutum insuperabile.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Securitas.* Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
- Seditrix seditionum.* S. Bernardus, Super Ave Maria, CLXXXIV.
- Sedes Dei, sapientie.* S. Anselmus Cantuar., Super Salve, CLVIII; Rupertus abb., in Matth., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Semita ad cœlum.* Alanus de Insulis, Anticlaud., CCX; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Sidus illuminans noctem.* S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVII.
- Sidus mundi.* S. Bernardus, De laud. B. Mariæ, CLXXXIV.
- Sidus Spiritus sancti.* S. Hieronymus, De perp. virg. Mariæ, XXX.
- Stigillum virginitatis.* Alanus de Insulis, in Cantic., CCX.
- Signaculum cordis Dei.* Franco abb., De gratia, CLXVI.
- Signaculum cordis nostri.* S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVII.
- Signaculum pietatis.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Signifera virginitatis.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Signum fœderis et gratie.* S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
- Signum supra sidera.* Petrus Cellens., Serm. 6, CII.
- Simulacrum divinum.* S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII.
- Sinus securitatis.* S. Anselmus, Meditat., CLVIII.
- Sion gloriosa.* S. Augustinus, Enarr. in Psalm., XXXVIII; S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVII.
- Smaragdus pudicitie.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Soboles pulcherrime.* S. Fulbertus, serm. de Nativit., CXLI.
- Socia Dei.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Socia nostra amabilis.* S. Bernardus, Rhyth., CLXXV.
- Socrus animarum.* S. Aldhelmus, De laud. Mariæ, LXXXIX.
- Sol ardens, radians.* S. Petrus Damian., Serm., CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; S. Bernardus, CLXXXII, CLXXXIV; S. Amedeus Lausan., Homil. 3, CLXXXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Solamen afflictorum.* S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Solamen reis et miseris.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- So amen sæculi.* Radulphus Ardens, Homil., CLV.
- So atium animarum, mundi.* S. Anselmus Lucens, Super Salve, CXLIX; Rupertus abb., in Cantic., CLXVIII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Solatrix tribulorum.* S. Bernardus, in Ave Mariæ, CLXXXIV.
- Solitude queta.* S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; B. Rupertus abb., in Matth., CLXVIII.
- Solum Divinitatis.* S. Petrus Damian., Serm., 2, CXLV; S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
- Solum misericordie.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Solum gaudii, gloriæ.* Petrus Blesens., Serm., 53, CCVII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Solutrix omnis questionis.* B. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
- Soror angelorum.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Soror Christi, nostra.* S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII; S. Augustinus, De virginis., XL.
- Species lucis.* Petrus Cellens., De Assumpt., CCH.
- Specimen virginitatis.* S. Laander, Regul., LXXII.
- Speculum charitatis.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Speculum exemplorum.* S. Petrus Damian., Epist., CXI, IV.
- Speculum iustitiæ.* Guericus abb., Serm., 4, CLXXXIV.
- Speculum lucidissimum.* Franco abb., De gratia, CLXVI.
- Speculum sanctitatis.* S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX.
- Speculum virginum.* S. Ambrosius, De virginis., XVI.
- Speculum virtutis.* S. Hieronymus, Epist. ad Paul., XXII.
- Spes animæ.* S. Hildephonsus, Serm., 7, XCVI.
- Spes desperatorum.* S. Bernardus, CLXXXV, 667; Petrus Blesens., CCVII, 549; Adamus Persen., CCXI, 137, 204.
- Spes labentium.* S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Spes mundi.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Spes nostra.* S. Anselmus Lucens., Super Salve, CXLIX; S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII; S. Bernardus, Super Salve, CLXXXIV.
- Spes orphanorum.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.
- Spes peccatorum.* S. Augustinus, Serm. in Annunt., XLII; S. Petrus Damian., Serm., CXLV; Petrus Blesens., Serm., 58, CCVII.
- Spes virtutis et salutis.* Adamus Persen., Mariale, CCXI.

Spiritus Christianorum. S. Anselmus Cantuar., in passion., Dom., CLVIII.
Spiritus unus cum Deo. S. Amedeus Lausan., Homil., 8, CLXXXVIII.
Splendor angelorum, animarum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Splendor Ecclesiæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Splendor virtutis. S. Bernardus, Serm., 4, CLXXXIV.
Sponsa animarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Sponsa Dei. S. Hieronymus, Epist., XXII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Sponsa immaculata. S. Petrus Damian., Serm. in Nativit., (CLV; S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX; Rupertus abb., De oper. Spirit. sancti, CLXIX; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Statua divina. S. Amedeus Lausan., De laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Stella maris. Paschasius Radbertus, in Matth., CCX; Petrus Damian., CXI.V, 209; Ven. Guibertus, CLVI, 273; Adamus Scotus, CXCVIII, 230; S. Bernardus, CLXXXIII, 745, 1014; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1549; Thomas Cisterc., CCVI, 22; Adamus Persen., (CXI, 127, 156, 152.
Stella quæ solem dedit. S. Eleutherius, Serm. de Nativit., LXV.
Stella vera dirigens nos ad Deum, ad portum salutis. S. Bernardus, Homil., CLXXXIV; Alanus de Insulis, in Annuuntiat., CCX.
Stella virginalis, paradisi. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLVIII.
Stirps vitæ perpetuæ. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Suavitas singularis. Ven. Hildebertus, CLXXI, 519; Petrus Cellens., CCII, 418; Alanus de Insulis, CCX, 160; Adamus Persen., Fragm., II, Mariale, CCXI.
Subsidium in tribulatione. Ven. Guibertus, CLVI, 308; S. Anselmus Cantuar., CLIX; S. Bernardus, CLXXXV, 687.
Subventio in oppresse. S. Augustinus, XXXVIII, 718; Ven. Beda, XCI.V, 327; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1598; Adamus Persen., (CXI, 151.
Subventrix inopum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Superatrix dæmonum. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLIX.
Susceprix hostilis immortalis. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII.
Suscitatrix mortuorum. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLI.
Symbolum victoriæ. S. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tabernaculum sanctitatis. S. Petrus Damian., Homil. in Nativit., CXIV; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tegimen ardoris. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tellus fructuosa. S. Gregorius Turon., Orat. de Annuunt., LXXI.
Templum Dei incorruptum. S. Augustinus, De Assumpt., XII; S. Hildephonsus, De Nativit., XCVI; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV; S. Alredus, in Assumpt., CXIV; Petrus Cellens., De Assumpt., CCII.
Templum sanctificatum a Spiritu sancto. S. Cyprianus, De Nativit., V.
Templum gratiæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Tempus propitiationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Terminus exsilii. Petrus Blesens. Serm., 38, CCVII.
Terminus miseriarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Terra benedicta. Petrus Cellens., De panibus, CCII.
Terra cujus flores sunt decor. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Terra cujus fructus sublimis. S. Gregorius Magnus, in lib. Reg., LXXVII.
Terra nostra. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Terra promissionis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Terror dæmonum. S. Petrus Damian., Serm. de Nativit., CXLV.
Testis in cælo fidelis. S. Rupertus, in Cantic., CLXVIII.
Testis resurrectionis. S. Hieronymus, De Assumpt., XXX.
Tha'amus humanitatis Christi. S. Cyprianus, De Nativit. Domin., V; S. Ambrosius, Comm. Confess., XVI.
Thalamus pictatis. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thalamus sanctitatis. S. Odilo, De Assumpt., CXXXII; S. Rupertus, de divin. offic., CLXIX.

Thesauraria gratiarum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thesaurus sanctitatis. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, CXLIX.
Thronus Dei. Venant. Fortunatus, Eleg. in Laud. B. Mariæ, LXXXVIII; S. Augustinus, De Assumpt., XLII.
Thronus excelsus. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Thronus gratiæ. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thuribulum aureum. Adamus Persen., Mariale, CLXXXIV.
Thus fragrantis. S. Anselmus, Hymn., CLVIII; S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Thymiana suavissimum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Timor dæmonum. S. Petrus Damian., De Assumpt., CXLV.
Titulus pudicitie. S. Hildephonsus, De virginib., XCVI.
Torrens beneficiorum. S. Anselmus Cantuar., Meditat., CLVIII.
Torrens bonitatis divinæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Trames aquæ de fluvio dulci. Hugo de S. Victore, Serm., (LXXV.
Tribunal iudicii. Petrus Blesens., Serm., 38, CCVI.
Triclinium Trinitatis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXXVII.
Tristitia dæmonum. S. Anselmus Cantuar., Hymn., CLIX.
Triumphatrix serpentis antiqui. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLII.
Tropeum nostrum invictum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tuba jubilationis. S. Bernardus, Super *Ave Maria*, CLXXXIV.
Tunica summi sacerdotis. Hugo de S. Victore, De propriet., CLXXXVII.
Turris salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII; Petrus Cellens., Serm., 6, CCII; Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Turtur munda, felle carens. S. Aldhelmus, De Laud. B. Mariæ, LXXXIX; Hugo de S. Victore, Serm. in Nativit., CLXXV; S. Bernardus, Serm. de B. Virgin., (LXXXIII; S. Amedeus Lausan., Homil., 7, CLXXXVIII.
Tutamen infractum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Tutela mundi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Typanistris nostra. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Typus Ecclesiæ. S. Augustinus, Serm. de Nativit., XLII; S. Ambrosius Autpertus, Homil. in Pontic., LXXXIX.
Typus gratiæ divinæ. S. Anselmus Cantuar., in Psalt., CLVIII.
Umbraculum laboris. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Umbraculum-Spiritus sancti. S. Anselmus Cantuar., CLIX; Franco abb., De gratia Dei, CLXVI.
Unguentum maximi pretii. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Urbs fidelis et palmarum. S. Bernardus, in *Ave Maria*, CLXXXIV.
Urbs fortitudinis, refugii. B. Algrinus, in Cantic., CCVI.
Urna aurea. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Urna gloriosa. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Uxor Regis æterni. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vallis benedictionis. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas deitatis. S. Fulbertus, Serm. de Nativit., CXLII.
Vas dulcedinis. S. Amedeus Lausan., De Laud. B. Mariæ, CLXXXVIII.
Vas electionis. S. Cyprianus, De Nativit. Christi, V.
Vas miraculorum. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vas vitæ et salutis. S. Anselmus Cantuar., Orat., CLVIII.
Vasculum Dei capax. S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Vehiculum Solis inaccessi. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Vehiculum a Deo provisum. S. Bernardus, in Nativit., CLXXXIV.
Velus Gedeonis. Adamus Persen., Mariale, CCXI; Innocentius III, Serm. de Adventu, CCXVII.
Velus virginum. S. Ambrosius De Nativit., XV; S. Anselmus, in Psalt., CLVIII; S. Bernardus, Serm., CLXXXIII.
Velum cælestis sponsi. S. Anselmus Lucens., Super *Salve*, (LXX; Petrus Cellens., CCII.
Vena aquæ vitæ. Adamus Persen., Mariale, CCXI.
Venatrix animarum. S. Anselmus Lucens., Super *Ave Maria*, CXLIX.
Venia errantium. S. Bernardus, Super *Salve*, CLXXXIV.
Venia peccatorum. S. Petrus Damian., Serm., CXLV.

Venustas naturæ humanæ. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Ver gratia. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Vernacula Spiritus sancti. S. Aldhelmus, *De Laud. B. Mariæ*, LXXXIX.

Vernua quietis. Philippus de Harveng, *In Cantic.*, CCIII.

Vestis regia, Trinitatis. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Vexillifera virginum. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.

Via ad cœlos. Venant. Fortunatus, *Eleg. in Laud. B. Mariæ*, LXXXVIII.

Via Dei, vitæ. Adamus Persen., *Serm. in Partu Virg.*, CCXI.

Via in mari. S. Bernardus, *Super Salve*, CLXXXIV.

Via penitentis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, CLVIII.

Via salutis. S. Paschasius Radbertus, *CXV*, 1148; Ven. Guibertus, *CLVI*, 261; S. Anselmus, *CLVIII*, 704; S. Bernardus, *CLXXXII*, 1013; Thomas Cisterc., *CCVI*, 177; Petrus Blesens., *CCVII*, 309.

Victima immaculata. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Victoria piorum. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Victrix diaboli et peccati. Petrus Cellens., *Epist.*, CCII.

Viktrix sexus sul. S. Augustinus, *Serm. in Nativit.*, XLII.

Vigor noster. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Vinea florens, uberrima. Philippus de Harveng, *In Cantic.*, CCIII; Adamus Persen., *Serm. in Annunt.*, CCXI.

Viola castitatis et humilitatis. S. Bernardus, *In Salve*, CLXXXIV.

Virga Aaron, Jesse, Moyses Tertullianus, *I*, 39. S. Ambrosius, *XV*, XVI, *passim*; S. Hieronymus, *XXIII*, 183; S. Augustinus, *XLIV*, 399, 629 et *passim*; S. Leo Magnus, *LIV*, 193; S. Gregorius Magnus, *LXXVI*, 88; S. Isidorus Hispal., *LXXXIII*, 1229; S. Ambrosius Autpertus, *XCIV*, 329; Paulus diac., *XCIV*, 1162; S. Hildephonus, *XCVI*, 738; S. Petrus Damianus, *CXLV*, 618; S. Bruno Carthus., *De Laud. B. Mariæ*, *CLIII*; Radulphus Ardens, *CLV*, 718; Ven. Guibertus, *Tract.*, *CLVI*; S. Anselmus Cantuar., *CLVIII*, 318; S. Bruno Astens., *CLXV*, 318; Rupertus abb., *CLXX*, 139; Ven. Hildebertus, *CLXXI*, 269; Honorius Augustod., *CLXXII*, 809; Hugo de S. Victore, *CLXXVII*, 919; S. Fulbertus, *CLXXX*, 819; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 919; S. Amedeus Lausan., *CLXXXVIII*, 1338; Absalo abb., *CCVII*, 99; Petrus Blesens., *CCVII*, 438; Alanus de Insulis, *CCX*, 627.

Virga aurea. Adamus Persen., *Mariale*, CCXI.

Virga consolatoria. S. Anselmus, *M. dilat.*, *CLVIII*.

Virga cuius flos Christus. S. Hieronymus, *Epist. ad Eust.*, XXII.

Virga sustentationis. Petrus Blesens., *Sermon*, 58, *CCVII*.

Virginitas incorrupta. Adamus Persen., *CCXI*.

Virginitas mirabiliter secunda. S. Petrus Damian., *Serm.*, *CLIV*.

Virgo æterna. S. Augustinus, *Serm. de Nativit. Dom.*, *XLII*.

Virgo gratia plena. S. Augustinus, *De Assumptione*, *XLII*.

Virgo humilis. Ven. Guibertus, *Serm.*, *4*, *CLVI*.

Virgo levis tota, plena clementia. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, *1*, *CLXXXVIII*.

Virgo mediatrix pietatis. S. Anselmus Cantuar., *Orat.*, *CLVIII*.

Virgo melis dulcior. S. Bernardus, *In Salve*, *CLXXXIV*.

Virgo mirabilis, salutifera. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Virgula fumi ex aromatibus. S. Petrus Damian., *Homil. in Nativit.*, *CLV*.

Virgultum ex quo radix perceptorum. S. Augustinus, *Serm.*, *19*, ad fratres, *XLII*.

Virguncula humilis, S. Bernardus, *super Ave, Maria*, *CLXXXIV*.

Viror virginalis. S. Petrus Damian., *Serm. de S. Victor.*, *CLV*.

Virtus hospitalitatis. S. Petrus Chrysolog., *Serm.*, *LII*.

Virtus misericordie. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Virtus nostra, populi. S. Bernardus, *Super Salve*, *CLXXXIV*.

Viscera Dei. Adamus Persen., *Orat. in dormitat. Virg.*, *CCXI*.

Vita amabilis. S. Anselmus Lucen., *Super Salve*, *CLXIX*.

Vita cordis nostri. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Vita dulcis. S. Amedeus Lausan., *Homil.*, *8*, *CLXXXVIII*.

Vita mundi. S. Bernardus, *Super Salve*, *CLXXXIV*.

Vitis abundans, evangelica, etc. Petrus Cellens., *Serm.*, *6*, *CCII*; Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Vivificatrix nostra. S. Bernardus, *Homil.*, *2*, *CLXXXV*; Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Voluptas Dei. S. Rupertus abb., *In Cantic.*, *CLXXVIII*.

Voluptas paradisi. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Vox clamantis in cœlum. S. Anselmus Cantuar., *In Salve*, *CLIX*.

Vox prophetarum. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

Zelatrix animarum. Adamus Persen., *Mariale*, *CCXI*.

SECTIO VIII, LITURGICA,

Quæ tractat de festis, hymnis et precibus ad honorem et gloriam Virginis Deiparæ.

Hic, ne bis repetita displiceant, hanc tantum memoramus sectionem, quæ alias reperitur; adeat igitur lector Indicem specialem de Festis in genere, in quo referuntur omnia quæ ad festa B. Mariæ attinent. Quoad hymnos et preces, consulat etiam Indicem poeticum et Indicem de Oratione, et desiderata inveniunt.

SECTIO IX, ASCETICA,

Referens varias B. Virginis Mariæ virtutes, et quidquid de illis dixere Patres indicans.

Charitas B. Mariæ in Deum et in nos omnes. S. Petrus Chrysolog., *II*, 64; Hildephonus, *XCVI*, 215; S. Petrus Damian., *CXLV*, 729; Ven. Guibertus, *CLVI*, 287; S. Anselmus Cantuar., *CLVIII*, 281; *CLIX*, 179; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 486, 1013; Guerricus abb., *CLXXXV*, 1021; Philippus de Harveng, *CCIII*, 159; Alanus de Insulis, *CCX*, 618.

Castitas et puritas summa B. Virginis. Tertullianus, *II*, 987; S. Ambrosius, *XV*, 379; *XVI*, 827; Sulpicius Severus, *XX*, 228; S. Hieronymus, *XXIII*, 183; S. Augustinus, *XXXVIII*, 1011; S. Leander Hispal., *LXXX*, 888; S. Hildephonus, *XCVI*, 225; S. Paschasius Radbertus, *CXX*, 1367; S. Odilo abb., *CXLI*, 863; Raderius, *CXXXVI*, 769; S. Anselmus Cantuar., *CLIX*, 178; S. Bruno Astens., *CLXV*, 934; Ven. Hildebertus, *CLXXI*, 830; Hugo de S. Victore, *CLXXVII*, 909; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 376; Guerricus abb., *CLXXXV*, 120; S. Amedeus Lausan., *CLXXXVIII*, 1319; S. Elredus, *CXCV*, 512; Wolbero abb., *CXCV*, 1093, 1094; Adamus Scotus, *CXCIII*, 89; Ernodus abb., *CXCIX*, 1619; Philippus de Harveng, *CCIII*, 69; Reinerus abb., *CCIV*, 769; Thomas Cisterc., *CCVI*, 144; Petrus Blesens., *CCVII*, 662; Adamus Persen., *CCXI*, 129 et *passim*.

Devotio et pietas B. Mariæ. S. Ambrosius, *XV*, 29; S. Petrus Damian., *CXLV*, 972; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 691, 1007; Adamus Persen., *CCXI*, 129 et *passim*.

Fides B. Virginis Deiparæ. S. Ambrosius, *XV*, 549; S. Leo Magnus, *LIV*, *passim*; Ven. Guibertus, *CLVI*, 282; S. Rupertus abb., *CLXX*, 92; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 454; S. Augustinus, *XXXIX*, 1984, ubi de fidei sublimitate.

Fortitudo et firmitas in dolore. S. Ambrosius, *XVI*, 549; Ven. Guibertus, *CLVI*, 287; S. Bernardus, *CLXXXII*, *passim* in lib. de Passione Dom.; S. Amedeus Lausan., *CLXXXVIII*, 1325; Philippus de Harveng, *CCIII*, 69; Alanus de Insulis, *CCX*, 579.

Humilitas B. Mariæ Virginis. S. Ambrosius, *XV*, 19; S. Hieronymus, *XXVI*, 267; S. Odilo abb., *CXLI*, 815; Petrus Damian., *CXLV*, 857; Ven. Guibertus, *CLVI*, 291; S. Anselmus Cantuar., *CLIX*, 178, 179; Rupertus abb., *CLXX*, 94; Ven. Hildebertus, *CLXXI*, 540; Hugo de S. Victore, *CLXXVII*, 59; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 694, 933; Thomas Cisterc., *CCVI*, 175.

Iusti in SS. Matris Dei. S. Hieronymus, *XVI*, *Serm. de Assumpt.*, 745; S. Petrus Damian., *CXLV*, 981; S. Anselmus Cantuar., *CLIX*, 169; S. Bernardus, *CLXXXIII*, 985; S. Amedeus Lausan., *CLXXXVIII*, 1308; Thomas Cisterc., *CCVI*, 83; S. Martinus Legion., *CCVIII*, 95, 94.

Obedientia B. Mariæ Virginis. S. Augustinus, *XXXVIII*, 1314; B. Alcuinus, *C*, 429; Thomas Cisterc., *CCVI*, 111, et alii.

Paupertas B. Mariæ. S. Leander Hispal., *LXXX*, 888; Honorius Augustod., *CLXXII*, 499; S. Bernardus, *CLXXXII*, 1019; Thomas Cisterc., *CCVI*, 111, et alii Patres.

Perseverantia B. Mariæ Virginis. S. Gregorius Turon., *CLXXI*, 593; Ven. Guibertus, *CLVI*, 287; S. Anselmus Cantuar., *CLIX*, 179; S. Bernardus, *CLXXXV*, 731, 1028 et *passim*; Philippus de Harveng, *CCIII*, 304; Thomas Cisterc., *CLVI*, 159.

Silentium et pulchritudo interior B. Virginis Mariæ.

S. Ambrosius, XV, 745; S. Hildephonsus, XCVI, 285; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus, CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 493; S. Bernardus, CLXXXIII, 694 et passim; CLXXIV, 639; S. Amedeus, Lausan., CLXXXVIII, 1308; Alanus de Insulis, CCX, 936.

Verecundia B. Mariæ Matris Dei. S. Ambrosius, XV, 56; S. Petrus Chrysolog., LII, 143; Ven. Guibertus, CL, 294; S. Bernardus, CLXXXIII, 576; Thomas Cisterc., CCVI, 21, 83.

Vita activa et contemplativa B. Virginis. Ven. Guibertus, CL, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; Honorius Augustod., CLXXII, 493; S. Bernardus, CLXXXIII, 754; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1305; Isaac de Stella, abb., CXCIV, 1808.

Virtutum B. Mariæ enumeratio et illarum in ea plentudo. S. Ambrosius, XV, 727; S. Hildephonsus, XCVI, 269, 285; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 179; S. Rupertus abb., CLXX, 52; S. Bernardus, CLXXXIII, 450; LXXXV, 731, 1032; Thomas Cisterc., CCVI, 143, 144; Alanus de Insulis, CCX, 329.

Illis virtutibus Deum magnificavit. S. Ambrosius, XVI, 909; S. Bernardus, CLXXXIII, 694, 1006; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1351; Alanus de Insulis, CCX, 112; Adamus Persen., CCXI, 729 et passim.

Ideo est imitanda. S. Hieronymus, XX, 252; S. Bernardus, CLXXXIII, 1010; Garnerius epis., CCV, 702; Adamus Persen., CCXI, 519.

Et lacta est exemplum Virginitatis. Sulpicius Severus, XX, 229; S. Ambrosius, XVI, 756 et passim; S. Hieronymus, XXVI, 309 et passim; S. Augustinus, XXVIII, 1011 et passim; S. Hildephonsus, XCVI, 279; S. Odilo abb., CXLI, 1036; S. Anselmus, CLVIII, 549; S. Bernardus, CLXXXIII, 722 et passim.

Exemplum monialium. S. Hieronymus, XXIII, 185 et passim in Epist.; S. Augustinus, XL, 598 et passim; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1569; Ven. Hildebertus, CLXXI, 830; S. Bernardus, CLXXXV, 609 et passim; Adamus et Persen., CCXI, 750.

Exemplum omnium. S. Ambrosius, XVI, 729 et passim; S. Petrus Chrysolog., LII, 99; Paschasius Radbertus, CXX, 1567; S. Odilo abb., CXLI, 1029; S. Bernardus, CLXXXV, 722; Petrus Cantor, CCV, 39.

Maxima in B. Mariam fiducia est habenda. S. Petrus Chrysolog., LII, 198; Ven. Guibertus, CLVI, 508; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 289 et seqq.; Marbodius, CLXXI, 572; Honorius Augustod., CLXXII, 489; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 648; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCIII, 62; Henricus Cardin., CCIV, 309; Thomas Cisterc., CCVI, 177; Petrus Blesens., CCVII, 507; Adamus Persen., CCXI, 709 et passim.

Quia est 1^a Mater misericordie. S. Petrus Damian., CXLV, 649; Ven. Guibertus, CLVI, 297; S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 281 et seqq.; Ven. Hildebertus, CLXXI, 830; Honorius Augustod., CLXXII, 481; S. Bernardus, CLXXXV, 732; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Henricus Cardin., CCIV, 609; Petrus Blesens., CCVII, 515; Adamus Persen., CCXI, 707 et seqq.

2^a Mater nostra. S. Petrus Chrysolog., LII, 144; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 949; S. Bernardus, CLXXXIII, 106 et passim; Guericus abb., CLXXV, 729; Thomas Cisterc., CCVI, 159; Adamus Persen., CCXI, 719 et passim.

3^a Mediatrix nostra. S. Hildephonsus, XCVI, 927; S. Petrus Damian., CXLV, 918; Ven. Guibertus, CLVI, 287; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 996, 1014 et passim; Adamus Scotus, CXCIII, 62; Thomas Cisterc., CCVI, 20, 71.

4^a Refugium nostrum. S. Petrus Chrysolog., LII, 143; B. Alcuinus, CL, 542; S. Paschasius Radbertus, CXX, 1245; S. Petrus Damian., CXLV, 718; Ven. Guibertus, CLVI, 281; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 281; S. Bernardus, CLXXXV, 1013; Adamus Scotus, CXCIII, 62; Thomas Cisterc., CCVI, 18-20; Adamus Persen., CCXI, 718 et passim.

5^a Spes et salus nostra. S. Petrus Damian., CXLV, 918; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 279 et seqq.; B. Hermannus, CLXXIII, 927; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 609; S. Bernardus, CLXXXV, 745, 1040 et seqq.; Thomas Cisterc., CCVI, 74, 103; Petrus Blesens., CCVII, 518.

Ideo B. Mariam derelinquere periculosum est. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1256; Ven. Beda, XCV, 556; S. Hildephonsus, XCVI, 945; Petrus Damian., CXLV, 781; Radulphus Ardens., CLV, 827; Ven. Guibertus, CLVI, 509; S. Anselmus Cantuar., CLIX, 772; S. Rupertus abb., CLXX, 45; Honorius Augustod., CLXXII, 472; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 819; S. Fulbertus Carnot., CLXXX, 836; S. Bernardus, CLXXXIII, 1039 et seqq.; S. Amedeus Lausan., CLXXXVIII, 1319; Thomas Cisterc., CCVI,

109 et seqq.; Petrus Blesens., CCVII, 631; Adamus Persen., CCXI, 756 et seqq.

SECTIO X, PHILOLOGICA,

Quæ exhibet omnia opera et opuscula circa B. Virginem Mariam, ordine auctorum alphabetico.

Abselardus. — Sermones de Conceptione, de Assumptione, de Purificatione, de Assumptione B. Mariæ. — Prosa de B. Maria Virgine, CLXXXVIII.

Absalo abbas. — Sermon. 3 in Purificatione; Sermon. 5 in Assumptione; Sermon. 3 in Assumptione; Sermon. 1 in Nativitate, CCXI.

Adamus a S. Victore. — Sequentia in Assumpt. B. Mariæ, CXCVI.

Adamus Persenien. — Sermon. de Assumpt. de Partu, de Purificat. de Assumpt. B. Mariæ. — Fragmenta VII Marianæ, CCXI.

Adamus Scotus. — Sermones in festis B. Mariæ, CXCVIII.

Aelredus (S.) abb., Rievall. — De virginitate B. Mariæ. — Sermon. in festivitatibus B. Virginis, CXCIV.

Alanus de Insulis. — Elucidatio in Canticum cantic., de laudibus B. Mariæ, CCX.

Alcuinus (B.), abbas. — Homil. in Nativit. B. Mariæ. Missa de S. Maria in Sabbato. — Oraciones ad B. Mariam, CL.

Althelmus (S.), episcop. — Carmina de aris B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius Autpertus (S.), abbas. — Sermon. in Purificat., et in Assumptione B. Mariæ, LXXXIX.

Ambrosius (S.), archiepisc. Mediolan. — De missiæ angelis ad Mariam, — de salutatione angelica, — de Mariæ turbata consolatione, — de assensu Mariæ et conceptione Salvatoris, — de abitu S. ad Elisabeth, — de partu B. Mariæ, — de commendatione Mariæ Matris discipulo Joanni, — quomodo Maria non solum virginitatis invictum attulit, sed et Deum intulit, — quomodo non derogaverit virginitati quamvis conjux nominata, — quod Maria pudorem nunquam mutaverit, — quod Maria sit porta clausa, — hortus clausus, fons signatus, — quomodo B. Mariæ virginitas dicatur levis nobes, — quomodo gressus Mariæ speciosi, etc., breviter agit in tom. XVI.

Amelens (S.), episc. Lausann. — Homil. de fructibus et floribus SS. Virginis Mariæ; — de justificatione et ornatu Virginis; — de Mariæ conceptione; de partu Virginis; — de mentis robore seu martyrio B. Mariæ; — de gaudio et exultatione B. Mariæ in resurrectione et ascensione Filii; — de obitu et assumptione in cælum B. Virginis; — de plenitudine seu perfectione gloria et patrocinio B. Mariæ, CLXXXVIII.

Anselmus (S.), Cantuariensis. episc. — De conceptu virginali et peccato originali; — de Conceptione B. Mariæ; — homil. de Conceptione immaculata ejusdem; — officium de festo immaculatae Conceptionis; — miraculum de Conceptione B. Mariæ; — hymnus et Psalterium in commemoratione S. Mariæ; — Meditationes, allocutio de laudibus Genitricis Dei; — orationes ad B. Virginem Mariam, etc., CLVIII, CLIX.

Anselmus (S.), episc. Lucens. — Meditatio in stationem angelicam; — Meditatio piissima super *Salve Regina*, CLXIX.

Arnulfus Lexoviensis. episc. — Sermo de B. Maria Virgine, CCI.

Atto Vercellensis. episc. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ Dei Genitricis vespere Virginis, CXXXIV.

Augustinus (S.), Hipponeus. episc. — Sermones vari de festis diversis B. Mariæ; — Epistol. ad Volusian. de Virginitate B. Mariæ; Tractatus Super *Magnificat*, etc., XXXVIII, XXXIX, XLVI, et alibi.

Baldwinus Cantuar. episc. — Tractatus de salutatione angelica ad B. Mariam Virginem, CCIV.

Beda Venerab. — Homil. de S. Maria; — in commemoratione B. Mariæ Virginis; — in festis Nativit. Præsentat. Annuntiat. B. Mariæ; — de partu B. Mariæ; — in die Purificat., Assumpt. B. Virginis; — hymnus de Nativit. B. Mariæ, XCIII, XCIV.

Bernardus Clarevallensis. abbas. — Homil. IV, super *Missa est angelus*; — super canticum *Salve Regina*; — Meditatio devotissima super *Salve Regina*; — Sermones in Annuntiat. Conceptione, Purificatione, Nativitate, Assumpt. B. Mariæ; — Lamentatio B. Mariæ Virginis; De S. Maria in hæc Verba: *Signum magnum apparuit*, etc.; — Sermones aliquot parvi; — Oratio rhythmica ad B. Mariam; — Epistol. de festo Conceptionis; — Super Canticum *Magnificat*; Deprecatio et Laus elegant-

simā ad B. Virginem; — hymnus *Ara. Maria, Stella*, CLXXIV, CLXXV.

Bernardus Tolosan. — Sermones IV in Antiphonam: *Salve Regina*, CLV.

Brunc (S.), Astensis. — Homiliae de Nativitate, de Annuntiat., de Purificat., de Assumptione B. Mariæ Virginis; — de Laudibus B. Mariæ Sententia, CLXIV, CLV.

Bruno (S.), Heripolens. — Commentarius in Canticum B. Mariæ Virginis, CXLII.

Carolus Magnus. — Diploma regium de Basilica SS. Deiparæ a se edificata, XCVIII.

Dionysius Exiguus. — De Laudibus Dei Genitricis et Dominæ nostræ, ex S. Proclo, LXVII.

Eadmerus, Cantuar. monac. — Liber de excellentia Virginis Mariæ; — Liber de IV virtutibus B. Mariæ ejusque sublimitate, CLIX.

Eckbertus, Schnauggens. abb. — Meditationes Super *Magnificat*; — Super *Missus est*; — de Jesu et Maria; — colloquium ad B. Mariam; — Deprecatio ad B. Virginem, CXC.

Euthemius (S.), Tornacens. episc. — Sermones de Annuntiat. et de partu Virginis, LXV.

Eligius (S.), Noviomens. episc. — Homil. in die Purificat. S. Mariæ, LXXXVII.

Ermoldus, abb. Bonnavallis. — Libellus de laudibus B. Mariæ Virginis, CLXXXIX.

Eucherius (S.), Lugdun. episc. — Homil. de Concept., de Assumpt. B. Mariæ; — Oratio ad B. Virginem, L.

Evodius, episc. Afric. — Epistol. de Conceptione B. Mariæ, XXXII.

Fastus, Rhegiens. episc. — Epist. de B. Maria vere Deipara, LVIII.

Fulbertus (S.), Carnot. episc. — Sermon. III de Nativitate; — Sermon. de Purificatione; — Homil. II super *Missus est*; homil. de Assumpt.; — Hymni plures in gloriam et laudem B. Mariæ; — Responsoria de B. Virgine; — Historia de Nativitate Mariæ; — Officium de eadem Nativitate, CXXI.

Fulgentius (S.), Ruspens. episc. — Sermo de laudibus B. Mariæ Virginis ex partu Salvatoris, LXV.

Garnerius, Lingonens. episc. — Sermones in Nativitate, Purificatione et Assumptione B. Mariæ Virginis, CCV.

Gilbertus de Hollandia. — Sermones de Conceptione et de Assumptione B. Mariæ, CLXXXVIII.

Godefridus Ven., abb. Admontens. — Homiliae de festis B. Mariæ Virginis, CLXXIV.

Goffridus, Vindocin. abb. — Sermones in omni festivitate B. Mariæ Matris Domini; — de illius partu, Purificatione, etc., CLVII.

Gregorius Magnus (S.). — Hymni varii; — Antiphonæ quædam de B. Maria; — Prefatio de Missa B. Mariæ; — Sermones de Assumpt. et salutatione angelica, LXXVIII.

Gregorius II, papa. — Epistol. de laudibus B. Mariæ, ad S. Germanum Constantinop., LXXXIX.

Gregorius VII, papa. — De cultu erga Dei Genitricem exhibendo, CXLVIII.

Gregorius (S.), Turon. episc. — De salutatione angelica, LXXI.

Gualterus, Cluniacens. monach. — De miraculis B. Virginis Mariæ, CLXXIII.

Guerricus abb. — Sermones de Partu, — de Purificat., — de Annuntiat., — de Assumpt., — de Nativit. B. Mariæ Virginis, CLXXXV.

Guibertus abb. — Liber de laude S. Mariæ, CLVI.

Haymo, Halberstatens. episc. — Homiliae variae de festis et de diversis vitæ circumstantiis B. Virginis Mariæ, CXXVII.

Helinandus monach. — Sermo de Purificatione B. Mariæ, CXXII.

Hericus monach. — Homil. de festo Purificat. B. Mariæ, CXXIV.

Hermannus Contractus. — Antiphonæ, hymni, sequentia, officium in honorem B. Mariæ Virginis, CXI.III.

Hieronymus (S.). — Epist. de perpetua Virginitate B. Mariæ et de illius Assumptione, XXX.

Hildebertus Ven., Cenoman. episc. — De partu B. Mariæ Virginis, CLXXI.

Hildebronus (S.), Tolosan. episc. — Liber de Virginitate perpetua S. Mariæ; — Sermones de festis B. Mariæ; — Tractatus de pura Virginis Conceptione, XCVI.

Honorius Augustodun. — Signillum B. Mariæ. — In Evangelium *Intravit Jesus in quoddam castellum*.

Cor S. Dei Genitrix nominatur in canone Missæ. — De *Magnificat*. — De cursu B. Mariæ. — De Purificatione. — De festis B. Mariæ ad martyres. — De Nativitate, Annuntiatione B. Mariæ, etc., CLXXII.

Hrotsvitha virgo. — Historia metricè scripta Nativitatis laudabilisque conversationis intactæ Dei Genitricis, CXXXVII.

Hugo de S. Victore. — De perpetua virginitate B. Mariæ. — In Canticum *Magnificat*. — Sermon. in festivitate Conceptionis, — in Nativitate, — in Annuntiatione, — in Purificatione, — in Assumptione, — in quolibet festo B. Mariæ, — de præconiis B. Mariæ semper virginis, — de præparamentis ad Purificationem digne celebrandam, — quod multiplici ratione Maria dicitur virgo, — de tribus mirabilibus in Maria, — de bonis secunditatis Mariæ (CLXXVI), (CLXXVII).

Hugo Farisius. — Libellus de miraculis per B. Mariam Virginem in Ecclesia S. Mariæ Saession. editis, CLXXIV. Innocentius III, papa. — Sermon. in Purificatione, Annuntiat., Assumpt. B. Mariæ. — Hymnus de B. Virgine. — Eucologium de B. Virgine et ejus Filio, CXXVII.

Isaac de Stella abb. — Sermones de præcipuis B. Mariæ festis, CXCIV.

Ivo (S.), Carnot. episc. — Sermones de Annuntiatione, de Partu, de Purificatione B. Mariæ Virginis, CLXII.

Leo (S.), Magnus. — Sermones X, de partu B. Mariæ Virginis. — Homil. super *Missus est*. — Sermo de Nativit. B. Mariæ, LIV.

Leo IV, papa. — De celebratione octavarum Assumpt. B. Mariæ Deiparæ, CXV.

Mauricius de Sulzaco. — Sermones de festis B. Mariæ Virginis, CCV.

Maurilius (S.), Rothomag. archiepisc. — Oratio ad B. Mariam Virginem, CXLIII.

Maximus (S.), Taurin. episc. — Sermones et homiliae de variis B. Mariæ festis, LVII.

Nicolaus, monac. Cluniac. — Epistol. pro defensione puritatis B. Mariæ. — De Conceptione B. Mariæ Virginis, CXCVI.

Odilo (S.), Cluniac. abb. — Sermones de Purificatione, de Annuntiatione, de Assumptione, de Nativitate B. Mariæ. — Hymni de Assumpt., de Nativit. B. Mariæ Virginis, CXLII.

Odo (S.), Camerac. episc. — Opusculum de B. Maria, CLX.

Paulus Winfridus. Homiliae in festivitibus B. Mariæ Virginis, CXV.

Petrus Alphonsus. — Quomodo Virgo Maria Spiritu sancto concepit, Dialogus, CLVII.

Petrus Blesens. — Sermones de festis B. Mariæ, CCVII.

Petrus Cellens. — Epistol. II, de Conceptione immaculata Virginis Deiparæ, CCII.

Petrus (S.), Chrysologus. — Sermones de Annuntiat. et Nativitate B. Mariæ, LII.

Petrus Comestor. — Lib. de Laudibus B. Mariæ. — Lib. de festivitatibus B. Mariæ Deiparæ. — Sermo de ejusdem immaculata Conceptione, CXCVIII.

Petrus (S.), Damian. — Sermones et homil. de festis B. Mariæ. — Officium quotidianum ad honorem S. Mariæ. — Hymni in Annuntiat. et Assumpt. — Rhythmi de S. Virgine Maria, et super Salutatione angelic., CXLV.

Petrus diacon., Casinens. monac. — Sermo de vigilia Assumpt. B. Mariæ, CLXXIII.

Petrus Lombardus. — De immunitate B. Virginis a peccato, et de ejusdem matrimonio cum S. Joseph, CXCI.

Petrus Venerabilis. — Epist. de plenitudine gratiæ et de scientia B. Mariæ. — De miraculo cereorum in ecclesia S. Mariæ Romæ. — Hymnus in honorem B. Mariæ. — Sequentia de B. Virgine, (CLXXXIX).

Philippus de Harveng. — Epist. II de conceptione et partu B. Virginis. — De Laudibus B. Mariæ super Cantic. canticor. — Epigram. de partu B. Mariæ Virginis, CCIII.

Rabanus Maurus. — Carmina de Annuntiat. B. Mariæ. — Hymni de partu Virginis, de Purificat., de solemnitate S. Mariæ. — Inscriptiones quorundam altarium B. Mariæ. — Sermones et homiliae de festis B. Virginis, CXI-CXIII.

Radbodus, Tornacens. episc. — Sermo de Annuntiatione B. Mariæ Virginis, CL.

Radulphus Ardens. Homiliae VII, in epistolas et evangelia quæ in præcipuis Deiparæ festivitibus legi consueverunt, XLV.

Richardus a S. Victore. — De differentia sacrificii Abraham a sacrificio B. Mariæ. — De comparatione Christi ad florem et B. Mariæ ad virgam. — De pietate B. Mariæ, super Cantic. — De integra et perfecta pulchritudine B. Mariæ Virginis super illa verba: *Tota pulchra*

es, etc. — De laudibus B. Mariæ super illud Canticum : *Species ejus ut Libani*, etc. — De Assumpt. B. Mariæ et ejus laudibus super illud : *Quæ est ista quæ ascendit*, etc. — Sermo de B. Maria Virgine, et de illius Conceptione, CXCVI.

Romualdus Salernitan. — Sermo de Annuntiatione B. Virginis Mariæ, CXI.

Rupertus (S.), Twitiens. abb. — Super Cantic. canticor., de laudibus B. Mariæ Virginis, libr. vii. CLXIX.

Thomas (S.), Cantuar. — Rhythmi de septem gaudiis B. Virginis Mariæ, CXC.

Urbanus II, papa. — Officium B. Mariæ in Sabbato. — Præfationes, CLI.

Venantius Fortunatus. — Lib. de partu B. Mariæ Virginis. — Elegiæ et hymni varii, LXXXVIII.

Walafridus Strabo. — Carmina varia de B. Maria, CXIV.

Zacharias Chrysopolitan. — Commentar. super *Nisus est*, — super *Magnificat*. — Sermo de Assumpt. B. Mariæ, CLXXXVI.

Zeno (S.), Veronens. episc. — Sermones iii de partu Virginis, seu de Christi Nativitate, XI.

Hic finem imponimus Indici, ne in longum, nimia prolixitate, protrahere videamur; non defuit materia, quæ immensa cunctis remanet. Ipse Patrologiam assidua manu verset Lector, ut innumera ad honorem B. Virginis testimonia colligens, omne dubium tollatur et evanescat, nec non obfirmetur cultus erga Mariam Deiparam, quæ est, sicut ait Sanctus Bernardus :

TOTA RATIO SPEI NOSTRÆ.

SERIES OCTAVA.

In hac octava serie agimus de Christianismo, quem, ab incunabulis ordientes, eo scilicet tempore quo apostoli, Spiritu sancto repleti, ad orbem terrarum evangelizandum dispersi sunt, per diversas regiones, quas sua luce irradiat, paulatim progredientem subsequimur; ipsum undique vexatum exhibemus, et tamen, invitis hostibus, sua beneficia erga persecutores expandentem. Hinc indices de prædicatione Evangelii et conversione gentium historicus, geographicus et bibliographicus; de Persecutionibus quas adversus Ecclesiam Christianam suscitaverunt pagani, imperatores, etc.; de Beneficiis Christianismi erga populos in societate constitutos, erga familiam, erga hominem privatum; de moribus, consuetudinibus, etc., Christianorum, quos hic vicissim lectori subjicimus.

LXXII.

INDEX HISTORICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA APOSTOLORUM, EVANGELISTARUM,

DISCIPULORUM DOMINI ET OMNIUM EVANGELII PRÆDicatorum CUM INDICATIONE ET DENOMINATIONE OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM, POPULORUM CIVITATUMQUE IN QUIBUS SINGULI VERBA VITÆ EVANGELIQUE PRÆDICATIONIS DISSEMINARUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

ABDIAS, Simonis Judæ discipulus, primus Babylonis episcopus, in Perside Christum annuntiat (an. 60) *Ordo-ric. Vitæ* CLXXXVIII, 173.

ABEL episcopus, S. Bonifacii socius, in Germania prædicat (an. 745) *S. Bonifac. LXXXIX*, 757.

ABNELIUS episcopus in Scavoniam missus est (an. 1036) *Adam. Brem.*, CXLVI, 332.

ACCA presbyter, unus e duodecim sociis Willibrordi Fresonum apostoli in Frieslandia Christum annuntiat (*not.*) an. 692, *Peda*, XCV, 243.

ACLIUS cum sociis Sueciam evangelizat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617.

ADALBERTUS Magdeburgensis I episcopus in Scavonia multos ad fidem convertit (an. 963-981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 608.

ADALBERTUS (S.) Pragensis episcopus, in Borussia (Dantzick) Evangelium annuntiat cum sancto Caspario (an. 940), *S. Mathildis regina* CLI, 1541; Scavoniam, Pauceniam et Poloniam evangelizat (an. 980), *Cosmas Prag. Decan.*, 92; — *Honor. Augustod.* CLXXVII, 193; *Joannes Canaparius* CXXVII, 866; — Russis prædicat (an. 991) *idem*, ibid. 866, 888, *Cosmas Pragens.*, CLXVI, 273.

ADALDAGUS (S.) Hammaburgensis episcopus, Scavoniam evangelizat (an. 936) *S. Adalbert. Pragens.*, CXXVII, 304.

ANALIKAS presbyter, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam prædicando peragrat (an. 730) S. Bonifac. CLXXIX, 680.

ANALWARDUS Junior in Gothia episcopus ad Siculnam et Upsalum directus in Suecia prædicat (an. 1070) *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 640; — Apud Sictorram et Bircam Evangelium spargit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 145, 646.

ANALWALDUS (S.), Senior Saxonum gentis ordinatur episcopus (an. 1080), *Adam. Brem.*, CXLVI, 509; — In Gothia et Norwegia prædicat et multos convertit, id. ibid. 617, 640.

ANALBERTUS levita, filius regis Deirorum, unus e XII sociis Willibrordi, cum eo in Frieslandam seminatur (an. 692), *Beda*, XCV, 245 (not.).

ANALBERTUS (S.), qui et Guitheth dicitur, Pragensis episcopus, apud Brutius Christum annuntiat et martyrio coronatur (an. 1015), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 301.

ANANDUS seu **ANANDUS** apud Hienses in insula Lindisfarne, episcopus e Scotia oriundus in Anglia verbum divinum sparsit, (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-24; *Bernoldus* aib. CXLVIII, 1338; *Sigebert. Gembl.*, CLX, 129; *Willelm.*, CLXXIX 1681; *Henricus*, CXCV, 860; *Helinani.*, CXLII, 772.

ANANUS, Nordanymhorum rex, a S. Paulino conversus Eupaulidum orientalium Anglorum regem cum sua gente ad fidem adducit (an. 640) *Beda*, XCV, 107.

ANANUS, Tucculani episcopus, ad convertendos Polesinos a Joanne XIII papa mittitur (an. 970), *Joannes pap.*, XIII, CXXXV, 949.

ANASTASIOS Taronensis episcopus in Hispania prædicat (an. 571), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

ANASTASIOS Tridentinus episcopus Longobardos evangelizat (an. 585), *Eikeard.*, CLIV, 797.

ANASTASIUS (S.), Trevirensis episcopus efficitur populumque ab idololatria ad Christum adducit (an. 335-348), *Anonym.*, CLV, 1072 1134.

ANASTASIUS, monachus Wendilam, Danie insulam evangelizat (an. 1039), *Adam. Brem.*, a. 6, 6, 625.

ANASTASIUS, filius regis Anglorum Oswi, fidem prædicat et Pandum regem Anglorum Mediterraneorum cum gente sua ad fidem convertit (an. 633), *Beda*, XCV, 150.

ANDELINUS Schireburnensis episcopus in Anglia et Saxonia Evangelium annuntiat (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

ALEXANDRA I papa majorem partem Romane nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), *Anast.*, CXXVII, 491.

ALPINIANUS fidem prædicavit apud Tullum et Lemovicum (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186. — Apud Mauritaniam ad Garumniam (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 193.

AMANDUS (S.), Trevirensis et Tungrensis episcopus, Christum annuntiat apud Gandavum in Flandria (an. 628), *Milo S. Amandi monach.*, CXXI, 945; *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CCIII, 1248; *Helinand.*, CXXII, 785. — Apud Tornacum, *Philip. de Harveng*, CXXII, 1251. — In Brabantia (an. 615), *Heriger.*, CXXXIX, 1112. — In Vasconia, *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helinand.*, CXXII, 787. — Apud Sclavos, *Milo Monach.*, CXXI, 950; *Helinand.*, CXXII, 786. — Cum sancto Landosko in Gallis (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115-120.

AMARIUS (S.), diaconus cum sancto Amalio Vasconiam evangelizat (an. 630), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.

ANANIAS, cui Dominus Saulum instruendum direxerat, in Cæsarea baptizatur (an. 34), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 107.

ANASTASIUS (S.) monachus apud Persas apostolus (an. 624), *Bernold.*, CXLVIII, 1333.

ANDOLUS (S.) in Galliecia, Carpentania et Hispania prædicat (an. 304), *Lucius Dexter*, XXXI, 358. — In Gallis ad Carpentoratensem civitatem episcopatum gerens (an. 200), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

ANNOCIUS (S.) apud Seponum civitatem prædicat Evangelium (an. 195), *S. Varnahurius*, LXXX, 187, 190; *Joannes monach.*, CLXII, 757.

ANDREAS apostolus, frater sancti Petri, in die Pentecostes cum undecim Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64. — Scythiam et Achalam ad evangelizandum accipit (an. 33), *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXLVIII, 831. — Scythiam, Achalam, Thraciam et Macedoniam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 139, 142, 147.

ANDREUS presbyter, Donus natione, Sueconibus Christum annuntiat (an. 847) S. *Anschario*, CXVIII, 999.

ANGELBERTUS Galles natione, Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus, fidem prædicat in Saxonia occidentali (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — In Anglia (an. 656), *Willelmus*, CLXXIX, 1525; *Helinand.*, CXII, 782.

ANGELI duo presbyteri incerti nominis apud Saxones

prædicant (an. 614), *Bernold.*, CXLVIII, 1339.

ANIANUS Alexandrinus episcopus, S. Marci Evangelistæ successor, Alexandrie Christum annuntiat (an. 68), *Marian. Scot.*, CXLVII, 619.

ANSCHARIUS, qui et Ansgarius dicitur, Hammaburgensis et Bremensis episcopus, cum rege Heraldo ad evangelizandum Daniam proficiscitur (an. 826), S. *Anschario*, CXVIII, 966. — Per Saxoniam, Frieslandam et Sclavoniam prædicat (an. 836) *Adam. Brem.*, CXLVI, 453. — Danos Transalbanos et Sueones prædicat (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476; *Honor. Augustod.*, CLXXII, 140. — Hericum Danorum regem convertit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 480 485. — Nordalbingos ad fidem adducit, *ibid.*, 485. — Apud Bircam in Suecia prædicat, *ibid.*, 499.

ANTONIUS Meldensis episcopus in Belgio apud Treveros fidem cum Sanctino prædicat (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27-29.

APOLLINARIUS (S.) Hieropolitanus episcopus apud Hieropolim Christum prædicat (an. 150), *Freculf.*, CVI, 1166.

APOLLINARIUS (S.) Ravennas episcopus Ravennam evangelizat (an. 70), *Ag. ellus abb.*, CVI, 178.

APOLLO Alexandrinus genere apud Corinthum prædicat et multos ad fidem adducit Judæosque convincit (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 175.

APOSTOLI duodecim ad prædicandum Evangelium per orbem a Christo mittuntur (an. 33), *Lactant.*, VI, 1053 (app.). — In templo Hierosolymitano prædicant Judæis (an. 33), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631, 1634. — Sortiuntur terram ad prædicandum (an. 51, alii 38), *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88.

APULEIUS Alexandriam fidem edocuit (an. 72), *Regino Prumiensis*, CXXXII, 118.

AQUILA cum Frisca et Paulo per Asiam fidem annuntiat (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 829. — Cum Priscilla Corinthios evangelizat, *Anast.*, CXXVII, 462.

ARCADIUS Julibrigensis episcopus per Hispaniam fidem annuntiat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 150.

ARCHIPPUS cum sancto Timotheo in Asia Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

ARCIANUS canobita apud Sueones prædicat (an. 83), *Orderic.*, CLXXXVIII, 978.

ARNO Salzburger episcopus apud Carentanos fidem prædicat cum sancto Paulino (an. 784), S. *Paulin. Aquileiens.*, CXIX, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. — Ad conversionem Hunnorum et Pannoniarum laborat (an. 796), *ibid.*, 76; *Alcuin.*, C, 187-198.

ARULFUS (S.) Suessionensis episcopus in Flandria prædicat (an. 1056-1085), *Harculf. abb.*, CXLXIV, 1411-1461.

ASGOTHUS episcopus in Northmannia, Suecia et Norwegia (an. 1060) *Adam. Brem.*, CXLVI, 571, 617, 631.

ATHANASIUS (S.), Primus Cæsaraugustanus episcopus, Evangelium annuntiat in Celliberia (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — Cum sancto Theodoro totam Carpetaniam percurrit (an. 52), *ibid.*, 167.

ATHELWUS primus Wellensis episcopus West Saxoniis Christum prædicat (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1515.

ATREBANUS clericus, sancti Willehadi socius, in Thiatinæ regno prædicat et a Saxoniis martyrizatur (an. 780), S. *Anschario*, CXVIII, 1018.

ATTICO episcopus Parthos et Persas evangelizat multosque ad fidem adducit (an. 579), *Freculf.*, CVI, 1242.

AUDENARUS (S.) Terwannensis episcopus in Bononia prædicat (an. 650), *Folcard. Monach.*, CXLVII, 1182, 1193.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostolus cum quadraginta sociis in Angliam a S. Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596), S. *Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 51; *Anastas.*, CXXVII, 618, 1370; *Heriger.*, CXXXIX, 845; *Bernold.*, CXLVIII, 1352; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCV, 841. — Cum quadraginta sociis, inter quos Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius et Rufinus inveniuntur, Angliam evangelizat. (an. 600), S. *Ang. Anglor. apost.*, LXXX, 79; *Lamfranc.*, CL, 745, 761; *Willelm.*, CLXXIX, 968, 1411. — Ethelredum regem convertit ad fidem (an. 601), S. *Ang. Ang. ap.*, LXXX, 89. — Insulam Tanatum evangelizat regemque in Cantia baptizat, *Beda*, XCV, 55; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — In Scotia Christum annuntiat, S. *Bonifac.*, LXXXIX, 874.

AUSTREGISILUS Bituricum evangelizat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

AUSTRICIANUS in Gallia apud Tullum et Lemovicum Christum annuntiat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186. — In Mauritaniam ad Garumniam (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 193.

AUTBERTUS (S.) Corbeiensis episcopus in Daniam cum S. Anschario ad prædicandum proficiscitur (an. 827), S. *Anschario*, CXVIII, 966.

AVICIANUS (S.), Rholomagensis episcopus et Northmannus apostolus in Gallias fidem prædicat (an. 500), *Orderic.*, CLXXXVII, 590.

AVITUS (S.), Viennensis episcopus Galliam prædicando percurrit (an. 490), *Ekkeard.*, 778. — Contra Arianos fidem stabilis, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95.

AVOCO Roschaldensis episcopus in Selandia Evangelium annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem. can.*, CXI, VI, 545, 624.

B

BARNABAS (S) cum S. Paulo, apostolo, apud Antiochiam prædicat (an. 39), *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo* 826, *Anastas* CXVII, 456, 458; *Orderic.* (LXXXVIII, 114. — Segregatur cum S. Paulo ad prædicationem Evangelii in Gentibus, *Hugo abb.* CLIV, 21. — In Ierosolymam ascendit, *ibid.*, 24. — Ibiq. prædicat, *Regino Prumiens.* CXXXII, 17; *Marian. Scot.* CXLVII, 640, 645; *Orderic.* CLXXXVIII, 108. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, CXLIII, 827. — Apud Seleuciam, Cyprum et Salaminiam, *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 114-116. — In Seleucia Lystra, Derben, Laodicea, *ibid.*, 178. — Apud Iconium, Lycaniam, Lystram et Pisidiam, *ibid.*, 115. — Mediolanensis episcopus fictus, in Italia divini verbi fit præco. *Landulf.*, *Cleric. Mediol.* CXLVII, 935.

BARTHOLOMÆUS, unus ex duodecim apostolis, S. Philippi apostoli frater, Indiam ceteriorum ad prædicandum sortitur (an. 35), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Haymo*, CXVIII, 851. — In die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum accipit fidemq. prædicat (an. 35), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; Petrus Comestor, CXCVIII, 1651. — In Lycania, India, Armenia, Assyria et Albania Christum annuntiat (an. 54 ali 38), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165.

BASILIS (S.) secundus Bracarensis episcopus, fidem in Hispania prædicat (an. 57-65), *Lucius Dexter*, XXXI, 199.

BASILIS (S.) Carthaginis Spartariæ præsul in Hispania prædicat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128.

BANIGNUS (S.), presbyter, cum S. Andochio et Thirso diacono a S. Polycarpo in Gallias prædicandi causa mittitur (an. 140), *S. Warnaharius*, LXXX, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 756. — Ad Divionense castrum prædicando pervenit *Joannes monach.*, CLXII, 757. — Ad Lingonam prædicat, *Warnaharius*, LXXX, 188, 193.

BENIGNUS (S.) sancti Patricii successor, in Hibernia Evangelium spargit (an. 460), *Willelm.*, CLXXIX, 1691.

BENJAMIN (S.), Wilehadis socius, in loco Cibirinistri prædicans a Saxonibus martyrizatur (an. 780), *S. Anselm.*, CXVIII, 1018.

BENNO, episcopus, Sclavorum multitudinem convertit (an. 1000), *Adam. Brem. canon.*, CXLI, 535.

BENROIS, episcopus, Arduennarum patronus, in Gallias prædicat (an. incert.), *Anonym.*, CLIV, 1512.

BERNARDUS, episcopus, in Northmannia et Suecia Christum annuntiat. (an. 1060), *Adam Brem.*, CXLVI, 511, 651.

BERNARDUS presbyter, cum Wilfrido episcopoin insula Vecta (Wight), Evangelium prædicat (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 11, 197.

BERTRANDUS Scottigena, cum Elone et Floquo in Gallias fidem prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 125.

BETRI cum Cedda et Dinna e Scottia oriundi Anglis mediterraneis Evangelium annuntiat (an. 637), *Beda*, XCV, 150.

BIANUS (S.), Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestriensis episcopus, West Saxonibus Evangelium annuntiat et Kinegistum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 650), *Beda*, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1525. — Occidentales Anglos evangelizat *Henric.*, CCXY, 861.

BONIFACIUS (S.), Moguntinus episcopus, et Germanorum apostolus, ad convertendos Fresones proficiscitur (an. 716), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611. — Prædicat in Fresia, *Adam. Bremens.*, CXLVI, 465; *Marian. Scotus*, 761; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 135, 159. — In Germania, S. Bonifac., LXXXIX, 641; *Anast.*, CXXXII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1341; *Helinand.*, CCXII, 812. — Saxones et Hessos ad fidem convertit, *S. Bonifac.*, LXXXIX, 617-619. — Laevarios, *ibid.*, 622, 618. — Iterum apud Fresones et Danos prædicat, *ibid.*, 623, 611; *S. Ado Viemensis.*, archiepisc., CXXXII, 125; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 158.

BOSEL et Otcar, primi Wigorniensis episcopi, apud Wigorniam in provincia Merciorum Anglorum fidem annuntiant (an. 750), *Willelm.*, CLXXIX, 1387.

BRUXO, episcopus, apud Sclavos prædicat multosque

ad fidem adducit (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505, 504.

BURCHARDUS, Wirzeburgensis episcopus, cum S. Bonifacio Moguntino Germaniam evangelizat (an. 730-751), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernold.*, CXLVIII, 1512.

C

CASARA, Persarum regina, apud Antiochiam baptizata, virum suum Anasilum magnamque multitudinem gentis Persarum ad Christum convertit (an. 598), *Fredagarius Scholast.*, LXXI, 613; *Heriger.*, CXXXIX, 685; *Ekkeard.*, CLIV, 857.

CALOCERUS, S. Jacobi apostoli discipulus, Carpelanæ in Hispania Christum annuntiat (an. 44), *Lucius Dexter*, XXXI, 155.

CANONES cum sancto Augustino ad convertendos Anglos proficiscitur, et cum eo per Angliam fidem prædicat (an. 596), *S. Greg. Mag.*, LXXXVII, 855-841.

CAPRO, Lucensis episcopus, et sancti Jacobi discipulus in Hispania fidem promulgat (an. 57-60), *Lucius Dexter*, 129, 130.

CAROLUS MAGNUS Francorum rex et Germaniæ imperator Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Eginhard.* XCVII, 53; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 893; *Honor. Augustin.*, CLXXII, 190.

CAROLUS SIMPLEX, Francorum rex et Germaniæ imperator, Northmannis fidem imponit ad pacem (an. 912), *Dudo S. Quintini decanus*, CXLI, 651.

CARPUS S. Pauli discipulus per Troadam Christum annuntiat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

CASSA Scottus, presbyter, dein Licesfeldensis episcopus, in provincia Merciorum et Mediterraneis Angliam fidem prædicat (an. 655), *Beda*, XCV, 150. — Anglo Saxonibus fidem abjectam restituit (an. 654), *ibid.*, 151; *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

CEODUS, Londoniensis episcopus, S. Melliti successor in Anglia Christum annuntiat (an. 610), *Willelm.*, CLXXIX, 1514. — Apud Orientales Saxones, *Beda*, CLV, 151. — Apud Tilburgam et Yth incaestir *ibid.*, 152, 153.

CELLA Scotus natione, Lindisfarnensis episcopus, Mercios Anglos evangelizat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

CELSUS Mediolanensis episcopus apud Mediolanum fidem promulgat (an. 72-100), *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 18.

CHRISTIANI dispersi in persecutione contra S. Stephanum usque ad Phœnicem, Cyprum et Antiochiam in Synagoga Judæorum verbum Evangelii annuntiant (an. 34), *Anastas.*, CXXVII, 451. — Usque in Europam fidem portant (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

CHRISTIANUS ad Arrhusim in Dania Christum prædicat (an. 1059), *Adam Brem.*, CXLI, 616.

CLEMENS (S.) a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1117. — Papa electus sancto Petro succedit et Romæ consecratus prædicat fidem (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 23-26; *Ekkeard.*, CLIV, 670. — Exsul in Lycia multas gentes convertit, *Freculf.*, CVI, 1156.

CLEMENS (S.) Metensis episcopus, in Gallias prædicat (an. 50), *Anonym.*, CLXIII, 579.

CLETUS (S.), sancti Petri discipulus, Romæ a Petro ordinatus fidem Christi promulgat (an. 45-69), *Ekkeard.*, CLIV, 670.

CLOTILDIS, Francorum regina, ad conversionem Clodovei gentisque Francorum cum Vedasto et sancto Remigio laborat (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 153; *Anonym.*, XCVI, 1435; *Hincmar.*, CCXV, 1157; *Baric monach.*, CXXXIX, 596.

CROCIVUS, Eliberitanus episcopus, sancti Jacobi apostoli discipulus per Hispaniam prædicat (an. 45-54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-175.

COELASTIS (S.), sancti Clementis discipulus et secundus Mettis episcopus, in Gallias fidem prædicat (an. 70), *anonym.*, CLXIII, 581.

COLMANUS, Lindisfarnensis episcopus, Occidentibus Saxonibus in insula Lindisfarne (*Holy Island*) fidem annuntiat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CCXY, 865.

COLUMBA (S.) Hibernus, Scottorum et Pictorum doctor, in Britannia Verbum Christi prædicat (an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1529. — In Scotia, *Sigebert Gemblac.*, CLX, 113. — In insula Hii juxta Hiberniam prædicat et moritur (an. 596), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

COLUMBANUS (S.), abbas, genti Pictorum in Anglia Australi Christum annuntiat et Bridium regem convertit

(an. 603), *Beda*, XCV, 121. — Centula in Gallias (an. 620), *Harnulf*, abb., CLXXIV, 1220.

CONSTANTINUS Magnus, imperator, fidem amplectitur. curatque totum per orbem prædicandum (an. 312), *Agref. Cassiodor.*, LXX, 888; *Freculf.*, CVI, 933; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo*, CLIV, 96; *Sigbert.*, CLX, 1190; *Orderic.*, CLXXXVIII, 204.

CASPINUS, Asitigitanus episcopus, in Betica prædicat (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

CASPINUS et Crispinianus presbyteri Romani in Galliis fidem annuntiant (an. 250), *Paschas. Rudbert.*, CXX, 1291.

CYPRUS et Cyrenæi viri dispersi post martyrium S. Stephani diaconi Græciæ Evangelium annuntiant (an. 55), *Anast.*, CXXVII, 456.

D

DAMBROWKA vel DUBROWKA, Misegoni primo regi Polorum desponsata, Polonis Evangelium annuntiat regemque et nationem ad fidem adducit (an. 986), *S. Mathildis regina*, CL.I, 1331; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 848-849.

DESSO diaconus, S. Bonifacii Moguntini socius, cum eo Germaniam evangelizat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 860.

DEACELANUS et Phagonus ab Eleutherio Papa missi, in Angliam prædicant et Lucium regem baptizant (an. 166), *Willelm.*, CLXXXIX, 1634.

DEYMARUS, Saxo natione, Pragensis episcopus, Boemis Christum annuntiat (an. 975), *Cosmas. Pragæ. Decan.*, CLXVI, 90.

DEUSDEBUT cum sancto Augustino in Angliam fidem divulgat (an. 598-603), *Willelm.*, CLXXXIX, 1445.

DEGUS Oxoniensis episcopus, contra Albigensium hæresim fidem propugnat (an. 1206), *Petrus Vallis Cernui monach.*, CCXIII, 519.

DIONYSIUS (S.) Areopagita, apud Athenas a S. Paulo, ad Christum convertitur (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116-124; *Petrus Comestor*, CXCI, 1701. — Apud Athenas ipse prædicat, *Ekkeard.*, CLIV, 679; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Corinthum *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXVIII, 850. — In Galliis et apud Parisiam Christum annuntiat S. Greg. Turon., LXXI, 178-185; *Othlo monach.*, CXLVI, 581; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 679.

DISCIPULI Christi baptizant (an. 50), *Petrus Comestor*, CXVIII, 1561. — Ad evangelizandum mittuntur, *ibid.*, 1565. — Dispersi per civitates Judææ verba vitæ seminat prodigiisque multa operantur. *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Discipuli dispersi per universam Judæam et Samariam et Phœnicem, Cyprum et Antiochiam fidem annuntiant (an. 51), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109. — Discipuli septem sancti Jacobi apostoli et Hierosolymitani primi episcopi post ipsius martyrium corpus ejus in navim deferentes in Hispaniam debebant primumque in Gæcia Hiberis, deinde per totam Hispaniam prædicant (an. 41), *Orderic.*, CLXXXVIII, 113.

DISCIPULUS quidam S. Saturnini apud Bituricum in Galliis fidem prædicat (an. 80), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 176.

DITMA, Scelus presbyter, dein Lindisfarne episcopus, apud Mercos in Angliam Mediterranea Christum annuntiat (an. 655), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXXIX, 1645.

DOMINICUS (S.), contra Albigensium hæresim veram fidem propugnat (an. 1208), *Petrus Vallis Cernui monach.*, CCXIII, 533.

DOMINICUS, Trevirensis episcopus, in Bulgariam a sancto Nicolao Papa missus multos ad fidem convertit (an. 858), *Anastas.*, CXXXIII, 1571.

DONATUS, Ostiensis episcopus, a S. Nicolao Papa missus Bulgariam evangelizat (an. 858), *Anastas.*, CXXXIII, 1574.

DUODECIM apostoli in die Pentecostes S. Spiritum accipiunt fidemque omnibus coadunatis populis prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64-68; *Petrus Comestor*, CXCVIII.

E

EACONBERTUS, Anglorum rex, idola Deorum destruit et fidem Christi per regnum longe lateque dilatat (an. 640), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 121.

EBO, Rhemensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat (an. 830-856), *S. Ancharius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

EBERHARTUS, Legecestræ episcopus, apud Mediterraneos Anglos fidem prædicat (an. 650) *Willelm.*, CLXXXIX, 1645.

EDDESUS et FRUMENTIUS pueri Meropii philosophi Tyrri captivi in India citeriore quam nullus apostolicæ prædicationis vomer adhuc impresserat fidem prædicant (an. 528), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478. — EDESUS factus episcopus, Hiberos et Armenios evangelizat, *Freculf.*, CVI, 1198.

EDUFRID, Cridensis episcopus, in West Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXXIX, 1547.

EODINX, Dalbolensis episcopus, primum in Scania provincia apud Dalbolam, Londonam et Scaronam prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, 617. — Apud Orcadas insulas prædicat, *ibid.*, 617. — Dein Pleicanos Scaniæ populos in insula Hulmo et iterum apud Scaronam evangelizat, *ibid.*

EDWARDUS seu EVAGRIUS, Aldinburgensis primus episcopus in Wagria prædicat (an. 980), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 508.

ELBERTUS, primum monachus, dein episcopus, in Faria et Fiune Daniæ insulis (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXI, VI.

ELOGIUS Scotigena et S. Erro Galliis prædicant (an. 651), *CLX*, 125.

ELMUS, Toletanus primis episcopus, in Hispania regnum Christi dilatat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

EMMINGES Comes, sancti Willehadi discipulus, apud Leri prædicans a Saxonibus martyrio donatur (an. 780), *S. Ancharius*, CXVIII, 1017.

ENANUS, Ahretatensis in Fresia episcopus, S. Bonifacii Moguntini cooperator, cum eo martyrii coronam adeptus est (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805.

EPAPHRAS, S. Pauli discipulus, Colossenses fidem edocuit (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

EPELWINE seu Edelwine, Dorcestrensis episcopus, Mediterraneis Angliis et in West-Saxonia Christiana annuntiat (an. 631), *Willelm.*, CLXXXIX, 1608.

ERENAS, S. Jacobi discipulus, Asturienses in Hispania evangelizat (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129-130.

ERASTUS, S. Pauli discipulus, Philippis in Macedonia verbum vitæ prædicat (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

ERIMBERTUS S. Bonifacii discipulus, Frisingensis episcopus in Bajuaria Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

ERIMBERTUS, presbyter, S. Ancharii discipulus, apud Sueones prædicat (an. 850), *S. Anchar.*, CXVIII, 997-998; *Adam. Brem.*, CXLVI, 481.

ETHELREDUS, rex Cantiorum, sanctum Augustinum ejusque socios recipit, eisque potestatem et licentiam per totum regnum Evangelii prædicandi concedit (an. 596), *Henric.*, CXIV, 842. — Ecclesiam SS. Petri et Pauli ad orientem Doroverniæ civitatis edificandam curat, *Henric.*, CXCV, 818.

ETHEMIUS, Barcinonensis episcopus, in Hispania prædicat fidem (an. 37), *Lucius Dexter*, 129, 130.

ETTO Scotigena in Galliis. Verbum vitæ seminat (an. 651), *Sigbert. Gemblac.*, CLX, 125.

EUCHARIUS a S. Petro apostolo ad prædicandum in Gallias mittitur (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Apud Treveros factus episcopus et apud Tungros prædicat Evangelium, *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118.

EUGENIUS (Marcus Marcellus) Christum annuntiat Valentini in Hispania (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Apud Toletum (an. 60), *ibid.*, 275.

EUPHRASIVUS, a S. Petro apostolo Romæ episcopus ordinatus, ad prædicandum in Hispaniam Meridionalem, id est Littoralem Boticam mittitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 151.

EUTROPIUS apud Sanctones et Burdigalam Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

EVODIUS S. Petri discipulus et primus post Petrum Antiochiæ episcopus (an. 45-60), *S. Prosper. Aquilan.*, LI, 553; *Marian. Scot.*, CXLVII, 614; *Ekkeard.*, CLIV, 667.

EWALDUS Albus, presbyter, unus e duodecim Willelmo sociis cum eo in Fresia prædicans martyrio coronatur (an. 694), *Beda.*, XCV, 245.

EWALDUS Niger, frater Ewaldi Albi, cum eo prædicans fortiter occubuit (an. 694), *Beda.*, XCV, 245, (not).

EZZO, Aldimburgensis episcopus, in Sclavonia et Suedia Christum annuntiat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574, 617.

F

FELIX, Medicatricus episcopus, in Galliis prædicat (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

FELIX, Lincolnienis episcopus, Rurgundis genere inter Orientales Anglos fidei verbum disseminat (an. 651-610), *Henric.*, CXCV, 857-858.

FERONTIUS Bisuntinus in Galliis evangelizat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

FURANUS, in insula Lindisfarna (*Holy Eland*) episcopus, Mediterraneos Anglos fidem edocuit et Pendam regem cum gente convertit (an. 635), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXIX, 1581; *Henric.*, CXCIV, 863. — Orientales Saxones in Anglia convertit, *ibid.*, 864.

FINGARIUS in Hibernia Christi præco (an. 451), *S. Anselm.*, scripta spuria, CLIX, 325.

FLEGUNTA, sancti Titi discipulus, in Creta insula Evangelium annuntiat (an. 68), *Freulf.*, CVI, 1149.

FOLLANUS, S. Livini discipulus, cum eo per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879. — cum SS. Fursano et Ultano in Galliis Christi verbum seminat, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122.

FOLCARDUS, presbyter, S. Willehadi socius, apud Leri prædicans in Saxonia martyrii coronam accepit (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1018.

FOLKEWARDUS in Sclavonia archiepiscopus, in Suecia et Norwegia Christum annuntiat (an. 992), *Adam. Brem.*, CXLVI, 553.

FOLRADUS archicapellanus seu abbas juxta alios in Germania prædicavit (an. 751), *Ekkeard.*, CLIV, 837.

FRANCO Rothomagensis episcopus in Northmannia prædicat et Rollonem Northmannorum ducem baptizat (an. 912), *Dudo S. Quintini Decan.*, CXLI, 631; *Willelm. Calcul. monach.*, CLXIX, 80; *Orderic.*, CLXXXVIII, 252.

FRONTINUS Petragoricensis episcopus in Galliis prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CX I, 1505.

FRUMENTIUS cum Edessio in Indiam Citeriorem verbum fidei portat (an. 328), *Ruffin. Aquileiens.*, XXI, 478. — Presbyter creatus in India ad prædicandum mittitur, *idem*, *ibid.*, 480; *Freulf.*, CVI, 1198.

FUSACUS (S.) Hibernensis episcopus in Aquitania prædicat Evangelium (an. 648), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122; *Freulfus abb.*, CLXXIV, 1441; *Helinand.*, CCXII, 776; Orientales Anglos evangelizat; *Beda*, XCV, 145.

FUSCIANUS et VICTORIANUS cum cæteris sociis Roma in Gallias missi Christum annuntiant (an. 250), *S. Paschas. Radbert*, CXX, 1194; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

G

GALLUS Allemannorum primus apostolus (an. 618), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 465.

GAUBERTUS Sueconensis episcopus in Sueonia prædicat (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 476, 478.

GAUDENTIUS (S.) in Gerania, (*Dantsik*) primum deinde in Borussia apostolus (an. 990), *S. Mathildis regina*, CLI, 1511.

GAUZBERTUS Danos et Sueones evangelizat (an. 850), *S. Anscar.*, CXVIII, 971.

GEPPAN, S. Bonifacii cooperator et socius in Germania prædicat fidem (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

GERHARDUS Roschildensis episcopus in Seelandia Christum annuntiat (an. 1050), *Adam. Brem.*, CXLVI, 624.

GERMANUS (S.), Antissiodorensis episcopus, in Anglia contra Pelagianos fidem propugnat (an. 429), *Hincmar.*, CXXIV, 1161; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83; *Willelm.*, CLXXIX, 1588; *Henric.*, CXCIV, 866, 827.

GERMARUS (S.) Parisiensis episcopus in Galliis prædicat apud Francos (an. 554-570), *Berno'd.*, CXLVIII, 1531.

GERWALDUS (S.) S. Willehadi socius in Brema prædicans a Saxonibus martyrii coronam donatur (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017.

GICLA, Hungarorum regina regem sponsum imperatoremque patrem ad fidem adducit cum innumerabili gentium multitudine (an. 1010), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. can.*, CXLVI, 531.

GISELMARUS in Dania Christum annuntiat et Sueoniæ regem ad fidem adducit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 971; *Adam. Brem.*, CXLVI, 475.

GISELNUS Cellensis abbas in Galliis prædicat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123.

GOTEBALDUS quidam Anglus in Suecia, Norwegia et Sclonia Christum annuntiat (an. 981), *Adam. Brem.*, CXLVI, 529.

GOWIBALDUS Ratisponensis episcopus in Bajoaria Evangelium divulgat (an. 758), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649.

GRATIANS episcopus apud Turones in Galliis prædicat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

GRIGORIUS (S.) Magnus papa per Theudelinum convertit Longobardos (an. 593), *Liturgia Mozarubica*, LXXXV, 581. — Anglos per S. Augustinum ejusque socios (an. 596), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 835, 841; *Beda*, XCV, 52; *Anast.*, CXXVIII, 645, 1570; *Heriger.*, CXXXIX, 943; *Bernold.*, CXLVIII, 1532; *Sigebert.*, CLX, 112; *Henric.*, CXCIV, 841.

GREGORIUS Trajectensis episcopus in Germania Christum annuntiat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 618, 635.

GRIMMIL cum Rudolfo et Bernardo in Sueonia, Golia et insulis Northmanniæ fidem prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLV, 541, 650.

GRIMOLDUS Polymartiensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a Nicolao I papa mittitur multisque ad Christum convertit (an. 858), *Anast.*, CXXVIII, 1575.

H

HADOLFUS monachus, sancti Bonifacii Moguntini discipulus, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam accipit (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HARTGARIUS Cameracensis episcopus cum Ebbone Danis Evangelium annuntiat (an. 850), *Adam. Brem.*, CXLVI, 474.

HAMU presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicans martyrii corona donatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

HAMALDUS Sleswicensis episcopus in Jutland et Danh fidem divulgat (an. 840-860), *Adam. Brem.*, CXLVI, 473, 621.

HAREBUS seu Hovr Sleswicensis episcopus in Jutland prædicat (an. 949), *Adam. Brem.*, CXLVI, 505.

HARTAGARIUS eremita in Sueonia verba Evangelii spargit (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

HEDERUS Dorcestrensis episcopus Mediterraneis Anglis verbum vite explicat (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1663.

HELLAS, S. Livini discipulus per Scottiam, Angliam et Hiberniam prædicat (an. 648), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 879.

HEMMERANUS primus Bajoriæ apostolus (sæc. vi vel vii), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 465.

HENRICUS I Alemannorum rex et imperator Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad Catholicam fidem adducit (an. 951), *Thietm. Merseburg.*, CXXXIX, 1195. — Item rexes Obotritorum et Danorum (an. 971), *Cosmas Pragensis*, CLVII, 81.

HENRICUS II (S.), Alemannorum rex et imperator Russos, Polonos et Hungaros ad fidem convertit (an. 1009), *Honor. Augustod.*, CLXXII, 195.

HERBERTUS Wiberghensis episcopus in Dania et Sclonia Evangelii verba spargit (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 616.

HERNADUS Hammaburgensis episcopus primus in Nordalbingia Christum annuntiat (an. 804), *Adam. Brem.*, CXLVI, 472.

HERIGARIUS Bircæ præfectus Bircenses ad fidem convertit (an. 840), *S. Anscar.*, CXVIII, 980; *Adam. Brem.*, CXLVI, 478-479.

HERMOLDUS rex Danorum ad fidem conversus magnam suæ gentis multitudinem socum ad Christum adducit (an. 826), *Bernold.*, CXLVIII, 1517; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 158.

HERMAGORAS episcopus Aquileiam evangelizavit (an. 50), *S. Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 78.

HERMANN sancti Titi discipulus in Creta insula prædicat (an. 68), *Freulf.*, CVI, 1149.

HEWALDUS, *vid. EWALDUS*.

HIDDA presbyter cum sancto Wilfrido episcopo Vectam (Wight) insulam evangelizat (an. 686), *Beda*, IX, 196, 197.

HIDBALDUS Coloniensis episcopus in Fresia Christum annuntiat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471.

HOMONICUS Doroverensis episcopus apud Orientales Anglos in Cantia cum S. Paulino prædicat (an. 634), *Beda*, XCV, 108; *Henric.*, CXCIV, 857, 858.

HUBERTUS (S.), Arduennarum patronus fidem prædicat (an. 700-727), *Anonym.*, CLIV, 1344.

I

IGNATIUS (S.), Antiochenæ Ecclesiæ episcopus in Asia Minori Christum annuntiat (an. 100) *Freulf.*, CVI, 1158. — Romæ pro fide bestii traditur (an. 101), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 81.

INDALECIUS (S.), a S. Petro Romæ ordinatus ad prædicandum in Hispaniam dirigitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 151. — Illiæri, Carthagini Spartariæ et Eliotrice fidem prædicat (an. 45), *ibid.*, 169.

IRENEUS (S.), Lugdunensis episcopus in Galia ad Lugdunum Christum annuntiat (an. 48), *Raban. Maur.*, CLII, 1493. *Joannes monach.*, CLXII, 755.

Iscus a S. Petro ad prædicandum in Hispaniam mittitur (an. 45), *Lucius Dexter*, XXXI, 167. — Cartheia prope fretum prædicat (an. 52), *Lucius Dexter*, III, 167.

ISSER Seadho'gensis episcopus in Islandia insula et Greenlandon fidem prædicat (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 651.

J

JACOBUS (S.) apostolus, Alphaei filius et frater Domini, in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 64-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Jerosolymitanus episcopus ordinatur (an. 33-40), *Frecculf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino*, CXXXII, 16; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold.*, CXLVIII, 1504; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic.*, CLXXXVIII, 154.

JACOBUS (S.) apostolus, Zebedei filius, frater sancti Joannis apostoli et evangelistæ et Major dictus, in die Pentecostes cum cæteris undecim apostolis Spiritum sanctum recipit Evangeliumque prædicat (an. 33), *Orderic.*, 61-65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Hispaniam ad prædicandum in sortem obtinet (an. 34), *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88. — Hispaniam prædicando peragrat (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 109; *Frecculf.*, CVI, 1147; *Munio monach.*, CLXX, 875. — Per Judæam et Samariam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1680. — Per Gallias, Britannias ac Venetorum oppida Evangelium prædicat (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 153. — Apud Ephesum Christum annuntiat, (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 153. — In Asia Minori cum fratre suo Joanne, *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1688.

JACOBUS (S.) diaconus, sancti Paulini discipulus, apud Eboracum in Anglia verba Evangelii spargit (an. 610), *Henric.*, CXC, 889.

JARUMANNUS episcopus orient'alibus in Angliis, Saxonibus deperditam fidem restaurat (an. 665), *Beda*, XCV, 170.

JARUMANNUS Londoniensis episcopus in Anglia Christum annuntiat (an. 655), *Henric.*, CXC, 885.

JESUS CHRISTUS in Jordane a B. Joanne Baptista baptizatus, aram prædicationis Evangelii aperit, anno ætatis suæ tricesimo, *Anastas.*, CXXVII, 452. — Anno quinquagesimo regni Tiberii Cæsaris salutiferæ evangelicæque doctrinæ prædicationem incipit, *Anastas.*, CXXIX, 525; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1504; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — Apostolos vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum mittit per civitates Judææ, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1565. — Aperit per Judæam ipse Evangelium suum disseminat (an. 30-35), *Haymo*, CXVIII, 822-825; *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562. — In cruce pro mundi salute expirat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1634.

JOANNES BAPTISTA (S.), Viam Domini Evangelicæ præparat, poenitentiam prædicando et baptizando (an. 30), *Frecculf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1552; *Sicard.*, CXXIII, 449. — Christum Dominum in Jordane baptizat, *Anast.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1504; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1562.

JOANNES apostolus et evangelista, Zebedei filius in die Pentecostes cum cæteris undecim Spiritum sanctum accipit Evangeliumque prædicare incipit (an. 33), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Petro prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 103; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1635. — In Jerusalem cum Petro prædicat et multas regiones Samaritanorum evangelizando peragrat, *Anast.*, CXXVII, 454. — In Asia prædicat, *Lucius Dexter*, XXXI, 87-88; *Frecculf.*, CVI, 1154; *Haymo*, CXVIII, 851; *Orderic.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1638. — Apud Ephesum et loca adjacentia prædicat, *S. Ambros.*, XVII, 867. — In Patum insulam relegatur exsul, *S. Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 81; *Anast.*, CXXVII, 486. — Evangelium suum scribit apud Ephesum (an. 99), *Ekkeard.*, CLIV, 679. — Apud Cyprum prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — Apocypsum seu revelationem scribit, *Haymo*, CXVIII, 834; *Anastas.*, CXXVII, 486.

JOANNES Constantinopolitanus episcopus Celticis Arianos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Anrel. Cassiol.*, LIX, 1167.

JOANNES cum S. Augustino Anglorum apostolo, Mellito

et aliis ad prædicandum a beato Gregorio papa in Angliam mittitur (an. 596), *Anast.*, CXXVIII, 645, 1370, *Heriger.*, CXXIX, 885; *Bernold.*, CXLVIII, 1552.

JOANNES Saltzburgensis in Bajoaria episcopus, S. Bonifacii Moguntini discipulus, (Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 619, 741.

JOANNES Scotus vel Britannus, Magnopolitanus episcopus, in Suecia et Islandia Evangelium annuntiat (an. 1025), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 527, 540, 617, 658.

JOANNES Roracensis episcopus, vulgo dictus Hiltulnus, in insulis Bøltici maris Oeland, Gothland, Oesel evangelizavit (an. 1069), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 656.

JONAS (S.), Dionysii Areopagitis discipulus, in Lusitania præsertim apud Cæcilium Castrum Evangelium annuntiat (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 253. — Per Gallias transit prædicando, *ibid.*, 254.

JORDANUS Posnaniensis episcopus Polonis Christum annuntiat (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356.

JOSEPH ab Arimathea cum sociis undecim e Gallia a S. Philippo in Angliam ad prædicandum mittitur et in Glastoniensi insula verba Evangelii spargit (an. 63) *Wilhelm.*, CLXXIX, 1645. — Cum Maria Magdalena, Lazaro et aliis ad Massiliam appellit et Provinciam (Provence) evangelizat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

JUDAS apostolus frater Jacobi et frater Domini dictus post Pentecosten Evangelium annuntiat (an. 37), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1631. — In Mesopotamia et interioribus Ponti regionibus semen Evangelii diffundit (an. 53-70), *Frecculf.*, CVI, 1152, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116. — Nerio Armenis epistolam scribit et moritur, *Frecculf.*, CVI, 1153, 1147.

JOSTUS Dorovernensis episcopus et sancti Augustini socius cum Mellito, Ruffiniano et aliis in Anglia prædicat (an. 604), *Beda*, XCV, 85; *Lanfranc.*, CL, 715, 764; *Wilhelm.*, CLXXIX, 1445; *Henric.*, CXC, 844, 853.

K

KILIANUS primus in Franconia apostolus populos lumine Evangelii recreat (an. incert. sæc. VII vel VIII), *Adam. Brem.*, CXLVI, 465.

KURDEKAR monachus, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Fresia prædicat et martyrii coronam recipit (an. 753), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

L

LAMBERTUS (S.), Trajertensis episcopus, S. Landealdi discipulus in Vasconia (an. 677), *Anonym.*, CXXXIX, 1115, 1114. — Toxandriam (Tessenderloo) ad fidem convertit, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 769, 795.

LANDELINUS (S.), Lobiensis abbas cum S. Gisleo in Galia prædicat (an. 651), *Sigebert.*, CLX, 123.

LANDGALDUS, archiepiscopus cum sancto Amando in Gallia Christum annuntiat (an. 658), *Sigebert.*, CLX, 120. — In Vasconia (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115.

LAURENTIUS (S.), Dorovernensis in Cantuariæ episcopus, S. Augustini successor, in Anglia fidem prædicat (an. 615), *Henric.*, XCV, 851, 852. — In Scotia (an. 609), *Beda*, XCV, 86; *Goscelinus Cantuariensis*, CLV, 115, 119.

LAZARUS a Domino resuscitatus Cypri episcopus ordinatur (an. 31), *Marian. Scotus*, CXVII, 638, 616. — Cum sancta Maria Magdalena, Martha et cæteris ad Massiliensem portum appellit et in Provincia (Provence) Evangelium divulgat (an. 48), *Lucius Dexter*, XXXI, 156-158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

LEANDER Hispaniensis episcopus in Hispania prædicans Recharedum regem Arianum ad rectam fidem adducit (an. 587), *Bernold.*, CXLVIII, 1532.

LEONATUS presbyter, unus duodecim Willibrordi sociis, Fresiam evangelizat (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

LEONICUS Bremensis episcopus apud Bremam Christum annuntiat (an. 845), *Adam. Brem.*, CXLVI, 480.

LEO S. R. Ecclesiæ presbyter in Bulgaria fidem divulgat (an. 858), *Anastas.*, CXXVIII, 1574.

LEUTHARDUS Dorcestrensis episcopus in Saxonia Occidentali prædicat (an. 654-670), *Beda*, XCV, 126, 128.

LUCAS (S.), S. Petri apostoli discipulus, Romæ ab eo ordinatus semen Verbi spargit (an. 45), *Hugo abb.*, 26; *Ekkeard.*, CLIV, 670.

LUDGERUS (S.), Monasteriensis episcopus Fresiam evangelizat (an. 780), *Adam. Brem.*, CXLVI, 467.

LIVINUS (S.), Scottus archiepiscopus per Scottiam, Angliam et Hiberniam Christum annuntiat (an. 618), *S. Bonifac.*, CLXXXIX, 879. — Apud Gandavum, *ibid.*, 882.

LUCAS (S.), evangelista, S. Pauli comes, suum sanctum Evangelium et apostolorum Actus Romæ scribit (an. 58),

Prencif., CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1645. — Ubique S. Paulum comitatur, *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Bilhynlam evangelizat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 129, 188; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1698.

LUCIANUS, episcopus Belvacensibus Christum annuntiat (an. 500), *Orderic.*, CLXXXVIII, 590.

LUCIUS Cyrenensis apud Antiochiam prædicat (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

LUCIUS Britannorum rex ab Eleuthero papa Evangelii prædicatores postulat fidemque amplectitur (an. 167), *Beda*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold.*, CXLVIII, 1310; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Henric.*, CXCV, 814.

LUDOVICUS Germanicus, Francorum rex, ad Vulgaros prædicatores mittit (an. 958), *Bernold.*, CXLVIII, 1550.

LUNO S. Bonificii discipulus in Baiocaria et Alemania Christum annuntiat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

LULLUS, Moguntinus episcopus electus, sancto Bonifacio adhuc vivente in Germania fidem divulgat (an. 736), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653.

LUPUS (S.) Tricassinus episcopus, in Britannia contra Pelagianos cum sancto Germano fidem propugnat (an. 450), *Sigebert.*, CLX, 82.

M

MACLOVIUS (S.) natione Anglus, Alethattensis episcopus, cum sancto Samosone in insula Aaron (*Jersey*) prædicat (an. 560), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 737.

MADELAGARIUS (S.) qui et Vincenius dicitur. Vid. VICENTIUS.

MADLEGISILUS, sancti Furei discipulus, apud Centum in Aquitania Evangelium annuntiat (an. 650), *Frederic.*, CLXXIV, 1445.

MAGDALENA (S. Maria), soror Marthæ et sancti Lazari, Christi resurrectionem apostolis annuntiat (an. 53), *Raban. Maur.*, CXII, 1474. — Apud Massiliam appellit ibique cum beato Lazaro fidem prædicat (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Aquas Sextias cum sancto Maximo (an. 48), CXII, 1494; *Sigebert.*, CLX, 141. — In Gallia moritur (an. 88), *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.

MAGNUS, monachus, in Windia insula Norwegiæ prædicat (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616.

MALLONUS (S.) Rhotomagensis episcopus in Gallia Christi regnum stabilit (an. 280), *Orderic.*, CLXXXVIII, 590.

MANAHEN (S.) Apud Antiochiam Christum annuntiat (an. 44), *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

MANCIUS primus Eboracensis in Gallia fidem promulgat (an. 90), *Lucius Dexter.*, XXXI, 255.

MANSUETUS a sancto Petro in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 50), *Anonymous.*, CLIV, 1117, 1121.

MARCELLA (S.) cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliam appellit (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *R. b. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Avenionem cum S. Martha prædicat, *Raban. Maur.*, CXII, 1498.

MARCELLINUS, unus e duodecim Willibrordi sociis, Friesiam evangelizat (an. 693), *Beda*, XCV, 243.

MARCELLUS cum sancto Marco evangelista apud Alexandriam Christum annuntiat (an. 72), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18.

MARCELLUS (S.), sancti Photini Lugdunensis discipulus, in urbe Cabillonensi Sequanos evangelizat (an. 180), *Baldric. Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

MARCUS (S.) evangelista Evangelium suum Romæ scribit (an. 46), *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 77. — Apud Aquileiam prædicat ibique Hermagoræ episcopum ordinat, *ibid.*, 78; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Evangelium suum a S. Petro approbatum in Ægyptum per Alexandriam deferat ibique prædicat (an. 50), *S. Prosp. Aquit. presbyt.*, II, 533; *Frederic.*, CVI, 1149; *Haymo.*, CXXVIII, 829; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 78; *Anastas.*, CXXVIII, 460; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVIII, 1505; *Orderic.*, CLXXXVIII, 181. — Prædicat apud Cyprum, *ibid.*, 116. — Per Libyam, Marmaricam, Pentapolim, Ammoniam, Alexandriam et universam Ægyptum prædicat, *S. Ado.*, CXXIII, 79; *Marian. Scotus.*, CXLVII, 644, 648.

MARCUS MARCELLUS Eugenius. Vide EUGENIUS.

MARINUS II, Sedis apostolicæ diaconus, ad prædicandum in Holgararia S. Nicolæ I, Papa, mittitur (an. 658), *Anastas.*, CXXVII, 1374.

MARTHA sanctæ Mariæ Magdalensæ sanctique Lazari soror, ad Massiliensem portum appellit (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493. —

Christum annuntiat apud Avenionem, *ibid.*, 1493. — Apud Tarasconem ubi moritur, *ibid.*, 1497.

MARTIALIS (S.), unus e septuaginta duobus discipulis et Lemovicensis apostolus, Lemovicum ad prædicandum mittitur (an. 58), *S. Greg. Taron.*, LXXI, 175, 183. — Apud Tolosam prædicat Hispaniasque prædicando peragrat, *Lucius Dexter.*, XXXI, 169. — Apud Lemovicum prædicat, *Ademar. monach.*, CXI, 87, 92; *Jordanus Lemovicensis episcopus.*, CXLII, 1333; *Raban. Maur.*, CXII, 1491. — Apud Tulum et Agedunum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286. — Apud Gerunnam *ibid.*, 195.

MARTINUS, episcopus Persas evangelizat (an. 579), *Frederic.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert.*, CLX, 80.

MATERNUS (S.), a sancto Petro apostolo Treveris in Belgica Christum annuntiat (an. 50), *Heriger.*, CXXXIX, 1010. — Apud Tungros Colonensesque *ibid.*, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonymous.*, *ibid.*, 1118, 1123.

MATTHEUS (S.), apostolus et evangelista, in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque præstat (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — Ad prædicandum in Æthiopia in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88; *Haymo.*, 651. — Per Judæam primum, deinde per Macedoniam, Indiam et Parthiam Christum annuntiat, *Frederic.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1694. — Evangelium suum sanctum prædicando in Judæa scribit (an. 45), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 77; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1503; *Ekkeard.*, CLIV, 665. — Per Æthiopia prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 168-172.

MATTHIAS (S.), a Spiritu sancto et undecim apostolis loco Judæ in apostolatum eligitur (an. 53), *Haymo.*, CXLVIII, 823; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — In die Pentecostes Spiritum sanctum accipit fidemque prædicat (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 66; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — In Judæa Christum annuntiat, *Frederic.*, CVI, 1148; *Orderic.*, Vital CLXXXVIII, 117.

MARIA, Sarracenorum regina, Christianitatem amplexa pro gente sua Moysen quendam monachum in eremo degentem episcopum postulat (an. 374), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 514.

MAXIMINUS (S.), cum sancta Maria Magdalena et Martha ad Massiliensem portum appellit (an. 48), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; in Gallia apud Aquas Sextias prædicat, CXII, 1493; *Sigebert.*, CLX, 141.

MAXIMINUS, Trevirensis episcopus, sancto Agricola Trevirensium apostolo succedit (an. 312-368), *Anonymous.*, CLIV, 1073, 1135.

MEGENGAUDUS, S. Bonificii Moguntini discipulus, in Friesia prædicans martyrii coronam donatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 647.

MERNARDUS episcopus in Suecia, Norwegia et Orcadis apud Blasconiam Christum annuntiat (an. 1069), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 635.

MERLITUS (S.) cum SS. Augustino, Laurentio et aliis in Angliam a sancto Gregorio Magno papa ad prædicandum mittitur (an. 596), *Anastas.*, CXXVII, 615, 1570; *Heriger.*, CXXXIX, 883. — Apud Londinium fidem divulgat (an. 611), *Beda*, XCV, 85; *Bernold.*, CXLVIII, 1332; *Lamfranc.*, Cl, 743, 764 (app.); *Willelm.*, CLXXIX, 1445. Orientales Anglos cum eorum rege Sigeberto ad fidem convertit (an. 601), *Sigebert.*, CLX, 113; *Henric.*, CXCV, 830.

MELLO (S.) archiepiscopus apud Rhotomagum in Gallia verbum vite spargit (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

MINIUS (S.) Mancius per Galliam et Hispaniam prædicat (an. 36-106), *Lucius Dexter.*, XXXI, 255, 256; *Flodoard.*, CXXXV, 52; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonymous.*, *ibid.*, 1117, 1119.

MONACHUS, archipræsul, cum sancto Augustino in Anglia et Scotia regnum Christi divulgat (an. 650), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 874.

MORNIUS, episcopus, in Moravia prædicat, Boemorum regem Borvon cum sua gente ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Praguen. Decan.*, CLXVI, 71, 81.

MOISES primum monachus vitam in eremo degens deus, Sarracenorum episcopus electus, multos ad fidem attrahit (an. 374), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 515.

MONACHI duo incerti nominis e Boemia venientes, Wigros, Obodritos, Palabingos, Warnabos, Chiznos, Ciripanos et Lingos Sclavonias populos sub Golevako rege ad Christum convertunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574. — Præsertim apud Aldimbourg, Lontium, Ratisburg et Maguopolim Obodritorum civitates prædicant et apud Relbre coronam martyrii recipiunt, *ibid.*, 575.

MELIZA captiva gentem Therorum ad Christum convertit (an. 328). *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 480.

N

NAZARIUS, episcopus, apud Mediolanum verba vitæ disseminat. (an. 72) *Regino Prumiens.*, CXXXII, 48.

NEXON Paleatinus episcopus in Hispania Christum annuntiat (an. 57). *Lucius Dexter.*, XXI, 129, 130.

NICANUS (S.), Rothomagensis episcopus, a sancto Dionysio Areopagita in Gallias ad prædicandum mittitur (an. 70-100); *Orderic.*, CLXXXVIII, 386.

NICOLAUS (S.) papa, cum Ludovico Germanico dicto, Francorum rege, ad prædicandum fidem in Bulgariam apostolos mittit (an. 858). *Anastas.*, CXXVIII, 1374.

NICOLAUS natione Anglus (postea Adrianus IV, papa) in Norwegiam ad Eugenio III papa missus ad fidem gentes adducit (an. 1150). *S. Anselm.*, CLVIII, 1319.

NINIA (S.), seu Ninias e Britannia oriundus Romæ consecratus Candidæ Casæ episcopus Australes Anglos seu Bernicios Scottiam ad fidem convertit (an. 591). *Beda.*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric.*, CXC, 860.

O

OSMO apud Ripam Danicæ civitatem prædicat (an. 1039). *Adam. Brem.*, CXLVI, 816.

OSWALD senior e Danica oriundus in Suecia episcopus regem Christi dilatat (an. 990, 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 518, 526.

OSWALD junior, Ripensis episcopus, in Zetland Evangelium annuntiat (an. 1000). *Adam. Brem.*, CXLVI, 526, 533.

OLAF, Northmannorum rex, Christi fidem in suo regno propagat et prædicatores in Sueciam, Gothiam et multas insulas extra Northmanniam mittit (an. 1040); *Adam. Brem.*, CXLVI, 540.

OLAF alter in Suecia in subditis sibi populis ad fidem Catholicam adducendis desudat, ipsoque postulante Thurgotus primus Saeranensis episcopus ordinatur et in Westergothia Evangelium prædicat (an. 1015). *Adam. Brem.*, CXLVI, 544.

OKKYMUS (S.), sancti Pauli apostoli discipulus, Ephesum evangelizat (an. 60-100). *Orderic.*, CLXXXVIII, 123.

OPTICUS, C. Centurio in Hispania verbum vitæ seminat (an. 35-66). *Lucius Dexter.*, XXI, 87, 88.

OSWALDUS, episcopus, in Suecia et Norwegia divini verbi fides præco (an. 1069). *Adam. Brem.*, CXLVI, 548, 617.

OSWALDUS, Anglorum rex, populos ad fidem rediit religionemque deperditam in regno restaurat (an. 650). *Beda.*, XCV, 115.

OSTEAL, Wigorniensis episcopus, Mercii Angliae Christum annuntiat (an. 750). *Willelm.*, CLXXIX, 1587.

OSWALDUS, rex Nordanymborum, populos suos ad fidem adducit, Aidanum ex Scotia vocatum Lindisfarnensem nominat, ipsoque interprete populis verba pontificis explanat (an. 640). *Beda.*, XCV, 115, 117; *Henric.*, CXC, 860.

OSWOS, Anglorum Merciorum rex, gentem suam ad fidem reducit (an. 655). *Bernold.*, CXLVIII, 1336; *Henric.*, CXC, 863.

OTTO magnus, Allemanniæ imperator, Sclavis fidem imponit (an. 940). *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

P

PALLADIUS, primus Scottorum episcopus, a papa Celestino missus in Scotia fidem prædicat (an. 450). *Beda.*, XCV, 121 (n.); *Henric.*, CXC, 822.

PARNENUS cum sancta Mariba et Marcella apud Avinionem in Gallias prædicat (an. 48). *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

PATERNUS (S.), Toletanus, postea Constantiensis episcopus, a sancto Saturnino ad fidem convertitur (an. 76). *Lucius Dexter.*, XXI, 245. — Bilbili in Hispania prædicat Bilbilitanosque ad Christum adducit (an. 94). *Lucius Dexter.*, XXI, 263. — Gallias apostolorum more prædicando peragravit (an. 150). *ibid.*, 511.

PATRICIUS (S.) Hibernensis episcopus a beato Coelestino papa missus in Hiberniam populos ad fidem convertit (an. 452). *Beda.*, XCV, 123 (n.); *Guigo II, prior Carthus.*, CLIII, 789, 801; *S. Anselm.*, CLIX, 525; *Sigebert.*, CLX, 79; *Willelm.*, CLXXIX, 1688. — In Angliam a B. Germano Antislodrensi episcopo revocatur (an. 453). *ibid.* in Anglia moritur, *ibid.*, 1689.

PATRONUS sancti Titi discipulus in Creta insula Christum annuntiat (an. 68). *Freulf.*, CVI, 1149.

PAULINUS (S.), Anglorum cum sancto Augustino et aliis

apostolus et Eboracensis et Reoensis episcopus Angliam prædicando percurrit (an. 625). *Beda.*, XCV, 14 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1334; *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1533. — Anglorum rex Edwinus a S. Paulino ad fidem convertitur, XCV, 105; *Bernold.*, CXLVIII, 1333. — Apud Nordanymbros Anglos Orientalis plagæ in civitate regia Adegabim prædicat, in Melnim apud Bernicios et in Cataracta apud Deicors, *Beda.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXC, 856. — Provinciam Lindissæ convertit, *ibid.*, 814, 836.

PAULINUS (S.), Aquileiensis patriarcha, apud Carantanos et Avaros fidem prædicat multosque ad Christum convertit (an. 790-804). *S. Paulinus*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. — Desudat in convertendis Hungaris. *S. Paulin.*, XCIX, 75, 74. — Hunis, *ibid.*, 76-77; *Alcuinus.*, C, 187, 198.

PAULUS (S.), apostolus, qui et Saulus per xii annos usque ad conversionem Sergii Pauli in Salamina dictus est, a Christo Domino in via Damasci convertitur et ab Anania baptismum recipit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1671. — In Synagoga prædicat (an. 54). *Lucius Dexter*, XXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Bernold.*, CXLVIII, 1304. — In apostolatam ad gentes vocatur, *Haymo*, CXXIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17. — Apud Antiochiam cum S. Barnabæ Evangelium annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVII, 458, 458. — Asiam prædicando peragravit, *ibid.*, 460. — In Asia Minorum primum ad Corinthios epistolam scribit (an. 55), *ibid.*, 461. — Prædicat apud Athenas, *Haymo*, (CXVIII), 827. — Dionysium Areopagitam convertit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 121; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1701. — Per Ciliciam et Syriam, Ilyricum, Moesiam, Galatiam, Troadem, Macedoniam et Lydiam fidem spargit cum Sylâ, Timotheo et Barnabâ, *Freulf.*, CVI, 1130; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 461; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scotus*, CXLVII, 659. — Per Seleuciam, Cyprum et Salaminiam cum Barnabâ prædicando navigat, *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLX, XVIII, 114. — Sergium Paulum proconsulem apud Salaminiam ad Christum convertit, *ibid.*; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1690. — Cum Sancto Barnabâ per Iconium, Iycæoniam, Lystram et Pisidiam prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1695. — Per Phœnicen et Samariam, *ibid.*, 1691. — Cum Sylâ et Timotheo per Syriam, Ciliciam, Derben et Lystram, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 125; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1692, 1698. Apud Hierosolimam (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic.*, CLXXXVIII, 108; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1672, 1689. — Apud Corinthum, *Anastas.*, CXXVII, 464; *Orderic.*, Fitalis, CLXXXVIII, 121; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1704. — Apud Ephesum et Miletum, *Orderic.*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1704. — Ad Cæsarem appellat Romanique victus pervenit (an. 58), *Sulpicius Sever.*, XX, 114; *S. Gregor. Turon.*, LXXX, 173; *Haymo*, CXVIII, 830; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 468; *Hermann. Contract.*, CXIII, 58; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1305; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Orderic.*, Fitalis, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1715. — Contra Simonem Magum decertat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 132. — Roma varias scribit Epistolas, nempe: ad Galatas, Ephesios, Philippenses et Colossenses (58-69), *Anastas.*, CXXVII, 468. — Occidentem et Gallias evangelizat, *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128. — Cum Ss. Philemone et Timotheo Hispanias prædicando percurrit (an. 64). *Lucius Dexter*, XXI, 190; *S. Ado Vienn. archiep.*, CXXIII, 79. — Romæ cum sancto Petro martyri coronam accipit (an. 66). *Freulf.*, CVI, 1152; *Orderic.*, CLXXXVIII, 136.

PAULUS (S.) Sergius, proconsul, in Salamina a sancto Paulo apostolo convertitur (an. 48). *Orderic.*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1690. — Narboas in Galliis episcopus verbum Domini annuntiat (an. 60). *Lucius Dexter*, XXI, 195; *S. Gregor. Turon.*, LXXX, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

PAULUS Populoniensis episcopus ad prædicandum in Bulgariam a sancto Nicolao I papa mittitur (an. 858). *Anastas.*, CXXVIII, 1574.

PEZELMUS West Saxonum apostolus et Candidæ Casæ episcopus in extremis Angliæ partibus Scottiam evangelizat (an. 725). *Willelm.*, CLXXIX, 1577.

PERNUS (S.), apostolus et princeps apostolorum cum ceteris undecim in die Pentecostes Spiritum sanctum accipit et prima prædicatione Judæorum tria milia ad

Christum convertit (an. 53), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65, 102; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Ad portam templi in Jerusalem cum sancto Joanne claudium sanat et multos ad Christum adducit; *Orderic.*, CLXXXVIII, 103, 104; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1655. — In Jerusalem prædicat, *Lucius Dexter.*, XXI, 434. — Concilium Hierosolymitanum tenet primum, *Anastas.*, CXVII, 456. — Cæsaream evangelizat Corneliūque centurionem baptizat cum tota familia, *Lucius Dexter.*, XXI, 434; *Freulf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXVIII, 826; *Anastas.*, CXVII, 456; *Orderic.*, CLXXXVIII, 109, 120. — Totam Palestinam, Asiam prædicandam percurrit, Christum annuntiat apud Lydam, Ptolemaidem, Tyrum et Sidonem et Ierimum, Tripolim et Antiaradum, Laodicenam et Antiochiam ubi episcopalem primam sedem tenuit, *Anast.*, CXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 109; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674, 1701. — Pontum, Asiam Minorem, Galatiam, Cappadociam et Bithyniam peragrat, *Freulf.*, CVI, 1135; *Haymo.*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1679, 1696. — Jerosolymam rediens multos Samaritanos ad fidem convertit, *Anastas.*, CXVII, 454, 463. — Romam venit, episcopalem sedem fundat et viginti quinque annos regnat, veritatem annuntiando et miracula patiendo (an. 45-69), *Lucius Dexter.*, VII, 621; *Sulpicius Sever.*, XX, 145; *S. Prosper Aquil.*, I, 535; *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Freulf.*, CVI, 1128; *Haymo.*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVI, 611; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 122. — Prædicat per Africam et Egyptum (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXI, 162, 165. — Per Hispaniam, *ibid.*, 161, 162, 163. — Per Gallias et in Anglia, *Anastas.*, CXVII, 458, 466, 168; *Heriger.*, CXXXIX, 109. — Romæ reversus presbyteros et episcopos ordinat par diversa loca, nempe: Torquatum, Theosophontem, Cæciliū, Iseum, Secundum, Indalecium et Euphrasium, quos in Hispaniam ad prædicandam dirigit (an. 53), *Lucius Dexter.*, XXI, 151. — Cæteros mittit in Angliam, *Anastas.*, CXVII, 460. — Primam epistolam ad dispersionem scribit, *ibid.*, 466. — Linum et Cleum Romæ ordinat, *Hugo abb.*, CLIV. In Gallias ad prædicandum mittit, *ibid.*, 25; *Anonym.*, CLIV, 1117. — Romæ cum S. Paulo martyrio coronatur, *Aurel. Cassiod.*, (an. 66), *Freulf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic.*, CLXXXVIII, 125, 136.

Petrus (S.) Bracarensis episcopus in Hispania prædicat (an. 37-60), *Lucius Dexter.*, XXI, 109.

Petrus (S.), de Castro Novo Cisterciensis monachus, contra Albigenes fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Phaëgas (S.) ab Eleuthero papa in Angliam missus Lucinum regem cum ipsius gente ad fidem convertit (an. 166), *Willelm.*, CLXXIX, 1685.

Philemon (S.) cum sancto Paulo et Timotheo Hispaniam prædicando percurrit (an. 64), *Lucius Dexter.*, XXI, 190.

Philippus (S.), apostolus in die Pentecostes Spiritu sancto accepto fidem Christi prædicat (an. 35), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1651. — Seythiam et Galliam ad evangelizandum in sortem obtinet, *Lucius Dexter.*, XXI, 87, 88. — Apud Gallos nationesque tumentis oceano disjunctas et apud Phrygios in Hierapoli Christum annuntiat, *Freulf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Orderic.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1694. — E Gallia in Angliam prædicatores dirigit, *ibid.*, 1685.

Philippus (S.), unus e septem diaconis cum sancto Stephano ordinatis, apud Samariam fidem disseminat (an. 51), *Freulf.*, CVI, 1125; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo.*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1668. — Enochum reginæ Candacis baptizat, *Haymo.*, CXVIII, 825; *Orderic.*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1670. — De Aroto usque ad Samariam verba fidei spargit, *Orderic.*, CLXXXVIII, 107.

Philippus Mediolanensis, cognomento Philothens, a S. Paulo conversus et in Hispaniam missus Toletum, Barcinonem, Casaraugustam, Hispani Valentiam et multis aliis civitatibus regnum Dei annuntiat (an. 91), *Lucius Dexter.*, XXI, 261, 265.

Prothmus (S.), Lugdunensis primus episcopus, in Gallia prædicat (an. 116), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Balderic.*, CLXXII, 1209.

Pylatus, qui Dominum N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum injuste tradidit, ejus mortem, miracula,

resurrectionemque imperatori Tiberio senatūque Romano nuntiat (an. 34), *Freulf.*, CVI, 1124; *Haymo.*, CXVIII, 826; *S. Ado. Vienn. archiep.*, CXXIII, 75, 76; *Hermann. Contract.*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1501, *Ekkeard.*, CXLVIII, 663.

Pius, primus Hispaniensis episcopus, in Hispania Frægelium annuntiat (an. 37-70), *Lucius Dexter.*, XXI, 128.

Polycarpus (S.), sancti Joannis discipulus, Smyrna episcopus (an. CXXV), *Freulf.*, CVI, 1161.

Pontius quidam miles Philippum Romanorum imperatorem ejusque filium Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Freulf.*, CVI, 1178; *Orderic.*, CXVIII, 70.

Porro, clericus, dein Archusiensis episcopus, apud Danos prædicat et Haroldum regem Danorum convertit (an. 966), *Anonym.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, (n.); *Sigebert Gemblac.*, CLX, 191.

Porro, Sleswicensis episcopus, apud Danos et Sueones sub Herico rege Christum annuntiat (an. 1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 525, 526. — Cum Ordinar in Jutland civitatem Sleswisch seu Slagwig evangelizat, *ibid.*, CXLVI, 535.

Potentianus apud Senones fidem prædicat (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

Prisca cum Paulo et Aquila in Asia Minori prædicat (an. 50), *Freulf.*, CVI, 1150.

Priscilla cum Paulo et Aquila Asiam Minorem evangelizat (an. 50), *Haymo.*, CXVIII, 829.

Præcorius (S.), a Joanne XIII papa missus Polonis Evangelium regni annuntiat (an. 970), *Joannes XIII.*, CXXXIV, 949.

Putra, Herefordensis primus episcopus, in provincia Merciorum Anglorum fidem seminat (an. 720), *Willelm.*, CLXXIX, 1599.

Q

Quadratus (S.) apud Athenas Ecclesiam congregat (an. 120), *S. Ado. Viennens. archiep.*, CXXIII, 82.

Quintinus (S.) Ambianensis episcopus Ambianum evangelizat (an. 250), *Folcard.*, CXLVII, 1183; *Orderic.*, CLXXXVIII, 590. — Apud Augustam, Viromandorum civitatem prædicans martyr occubuit (an. 287), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

Quintinus (S.) cum sancto Nicasio ac sancto Dyonyso apud Rhodomagensem civitatem in Gallia prædicat (an. 70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 586.

R

Radulfus (S.), Cisterciensis monachus apud Albigenes fidem veram propugnat (an. 1206), *Sicard.*, CCXIII, 545, 549.

Raginbertus presbyter inter Danos et Sueones Frægelii semina spargit (an. 860), *S. Anscar.*, CXVIII, 999.

Ratolfus seu Rotolphus apud Sleswisch Danorum civitatem divini verbi præco (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 625, 668.

Regimundus, Harusannensis episcopus, in Italia Cismarina seu Jutland apostolus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503.

Reinicus, primus in Finne insula episcopus (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXLVI, 625.

Remigius (S.), Rhemensis episcopus, Francorum gentem cum eorum rege Clodoveo baptizat (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 152; *S. Ado. Viennens. episcop.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1187; *Bernold.*, CXLVIII, 1329; *Orderic.*, CLXXXVIII, 79.

Recharedus, Arianus rex Wisigothorum in Hispania commorantibus, ad veram fidem reversus populum suum adducit ad Christum (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 495; *Joannes Biclariensis episcop.*, LXXII, 869.

Rimburtus, Danus presbyter, apud Sueones in Riricensi civitate prædicat (an. 851), *S. Anscar.*, CXVIII, 997; (an. 860), *ibid.*, 999. — Hammaburgensis episcopus electus Danis et Saxonibus Christum annuntiat, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486.

Rogenus Nortmannorum in Sicilia comes, Chumt quemdam primorum cum universa familia ad fidem adducit (an. 1080), *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1187. — Per universam Siciliam episcopos constituit, *Adam. Brem.*, CXLVI, 486; *Gaufridus monach.*, CXLIX, 1188.

Robolfus, episcopus Slawig in Dania, Jutland et Sueonia prædicat (an. 1056), *Adam. Brem.*, CXLVI, 511, 532, 621, 668.

Rudolfus S. Bonifacii Moguntini discipulus in Bago-

ria et A'ema nia fidem prædicat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 638.

ROVERIANUS in Angliam cum sancto Augustino missus Christum annuntiat (an. 596), *Lonfranc.*, CL, 745, 761; *Henric.*, CXCIV, 844.

RURICUS (S.) confessor apud Rhemos in Gallia prædicat (an. 250), *S. Puschus. Radbert.*, CXX, 1496.

S

SABINUS (S.) cum sancto Potentiano in Gallia divini verbi ut præco (an. 50), *Raban.*, CXII, 1493.

SACERDOTES quidam captivi in Thracia et Asia prædicant, lanumerique Asiatici barbari ad fidem convertuntur (an. 530) *Aurel. Cassiod.*, LXXIX, 939.

SAMSON, Alethastensis episcopus, in Aarow insula (*Jersey*), cum sancto Maclovio Christum annuntiat (an. 560), *Sigebert Gemblac.*, CLX, 757.

SANCTINUS (S.) unus e septuaginta duobus discipulis, Meldensis et Virdunensis episcopus, cum sancto Dionysio Evangelium annuntiat (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — Treveris in Belgica (an. 97), *ibid.*

SATURNINUS (S.), apud Tolosam in Gallia prædicat (an. 58) *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1494.

SATURNUS. *Uid.* PAULUS apostolus.

SAUVICULUS diaconus a sancto Dionysio cum Nicasio in Galliam missus, apud Rhotomagum prædicat (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 3-8.

SAUCONUS a S. Petro apostolo Romæ ordinatus, in Hispaniam ad prædicandum redit (an. 43), *Lucius Dexter.*, XXXI, 151, 151. — Ad Castrum prope Turgiam prædicat (an. 100), *ibid.*, 275.

SAUSCUS papa Saxonum regem Ceadual baptizat (an. 688), *Bernold.*, CXLVIII, 1539.

SAVENIUS abbas, Noricorum apostolus et patronus, (an. 483), *S. Paulin. Aquileiens.*, CXIX, 69.

SAVERIUS et Gallia oriundus, Treverorum episcopus, cum sancto Germano Antissiodorensi episcopo in Anglia contra Pelagianos fidem propagat (an. 432), *Henric.*, CXCIV, 827.

SEWARDUS in Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 650.

SEVERINUS, episcopus, in Bætica Christi fidem spargit (an. 50), *Lucius Dexter.*, XXXI, 163.

SEVERINUS, Glastoniensis monachus, in Suecia, Northmannia et Norwegia regnum Christi dilatat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SEWARDUS episcopus in Northmannia et Norwegia prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 651.

SILAS cum Paulo apostolo per Macedoniam, Achalam, Syriam et Chiriam Evangelium annuntiat (an. 50), *Anastas.*, CXXVII, 461. — Apud Derben et Lysram prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1632.

SILVASTER (S.), papa Constantinum Magnum Imperatorem baptizat (an. 312); *S. Ado Viennens. archiep.*, CXXIII, 91; *Anastas.*, CXXVII, 461; *Hugo abb.*, CLIV, 41.

SIMON, Cleopha filius, dictus Zelotes, unus e duodecim apostolis a Domino electis, in die Pentecostes cum cæteris apostolis Spiritum sanctum recipit fideque Evangelium annuntiat populo (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — Apud Babyloniam in Perside prædicat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 172-176. — Hierosolymitanus episcopus ordinatur (an. 70), *Frecculf.*, CVI, 1146; *Haymo.*, CXVIII, 853. — Apud Antiochiam prædicando martyrii coronam recipit (an. 107), *Frecculf.*, CVII, 1158.

SIMON Judas seu Thaddæus per Mesopotamiam, interiore Ponti et Persidem prædicat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 172, *vid.* Thaddæus.

SIMON, Helsinglandensis episcopus, in Suecia Scripteffugos, Vermilanos et Finesos prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

SIMON, Niger dictus, apud Antiochiam prædicat (an. 44) *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SINICUS (S.) a sancto Petro apostolo ad evangelizandos Treveros in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Remos et Suessionem prædicat (an. 90), *CXXXV*, 32; *Hugo abb.*, CLVI, 1124.

SISACIUS, rex Gothorum in Hispania, suos subiectos adhuc Arianos ad Christi fidem adducit (an. 639), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

SIXTUS (S.), primus Rhemorum episcopus, ad prædicandum a beato Petro apostolo in Gallias mittitur (an. 50), *Hugo abb.*, CLIV, 25. — Apud Rhemos et Suessionem prædicat (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 32.

SKIMBALT, diaconus, sancti Bonifacii Moguntini socius

cum eo in Germania et Fresia Christum annuntiat (an. 750), *S. Bonifacius.*, LXXXIX, 660.

SOLENNIS, Carnotensis in Anglia episcopus, apud Francos in Gallia prædicat multosque ad Christum convertit (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 93.

SOSTHENES, sancti Pauli apostoli discipulus, apud Corinthum prædicat (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

STEPHANUS (S.), unus e septem diaconis ab apostoli primum ordinatis, et protomartyr Jerusalem, Christum annuntiat (an. 34), *Orderic.*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1683.

STRATONIVS (S.) a S. Petro apostolo in Gallias mittitur ad prædicandum et Arvernos evangelizat (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 183.

STRATONIS, sancti Bonifacii Moguntini socius et cooperator, in Germania et Fresia prædicat (an. 740), *S. Bonifacius.*, LXXXIX, 617, 805.

SWINERTUS (S.) per Citeriorem Fresiam et in Hibernia fidem spargit (an. 692), *Beda.*, XCV, 243.

T

TADICUS in Suecia prædicat (an. 1050), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617.

TATONIVS sancti Bonifacii discipulus in Germania et Fresia Evangelii prædicator exstitit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 741.

TACRINUS (S.) Eboracensis episcopus in Gallia apostolus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 586.

THADDÆUS (S.), unus e duodecim Christi apostolis Edessæ prædicat Abgarumque regem ad Christum convertit (an. 58), *Frecculf.*, CVI, 1125; *Haymo.*, CXVIII, 824. — Per Mesopotamiam, interiore Ponti et Persidem Evangelium propagat, *Orderic.*, CLXXXVIII, 173.

THEODONIVS (S.) totam Carpentaniam prædicando discursit (an. 53), *Lucius Dexter.*, XXXI, 167.

THEODONIVS Malmesburiensis episcopus in Anglia prædicat (an. 613), *Willelm.*, CLXXIX, 1415; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 782.

THEOPHILUS a sancto Petro Romæ ordinatus in Hispania Evangelium annuntiat (an. 41), *Lucius Dexter.*, XXXI, 135. — Vergilianus episcopus factus totam Bæticam evangelizat, *ibid.*, 175.

THEODOLINDA regina Agilulfum Longobardorum regem sponsum cum sua gente ad Christum adducit (an. 585), *Lithurgia Mozarabica.*, LXXXV, 541; *Ekkeardus.*, CLIV, 797.

TITUS (S.) diaconus a sancto Polycarpo missus in Gallias Christum annuntiat (an. 140), *S. August. Anglorum apost.*, LXXX, 41, 187; *Joannes monach.*, CLXII, 7-8. — Apud Lingones, *S. August.*, LXXX, 184, 199. Apud Senonenses, *Joannes monach.*, CLXII, 757.

THOMAS (S.), unus e duodecim apostolis in die Pentecostes Spiritu sancto accepto Evangelium prædicat (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1631. — Indiam et Parthiam ad evangelizandum in sortem obtinet (an. 34), *Rufin. Aquileiens.*, XXI, 478; *Lucius Dexter.*, XXXI, 87, 88; *Haymo.*, CXVIII, 851. — In Parthia, Bactriania et India fidem annuntiat (an. 34-55), *Frecculf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 157. — Apud Calaniam India martyrio coronatur (an. 70), *Frecculf.*, CVI, 1147.

THOROLFUS Trondemniensis episcopus in Norwegia et Suecia cum sancto Sewarda prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 650.

THOROLFUS primus Sacranensis episcopus in Westergothia ab Olapho rege vocatus Gothorum populos ad Christum convertit (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXLVI, 541, 640.

THOROLFUS, Blasconensis episcopus, apud Orcadas insulas prædicat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 643.

TIBERIUS, Romanus imperator senatui populoque Romano Christi resurrectionem et miracula denuntiavit, illumque inter deos imperii inscribere frustra conatur (an. 38), *Haymo.*, CXVIII, 826.

TIMONIVS (S.) sancti Pauli discipulus per Asiam prædicat (an. 60), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Ephesum (an. 68), *Frecculf.*, CVI, 1149. — Cum S. Paulo Galatiam, Phrygiam, Mysiam, Troadam, Macedoniam et Lydiam percurrit (an. 80), *Orderic.*, CLXXXVIII, 116. — Prædicat in Hispania, *Lucius Dexter.*, XXXI, 190. — Apud Remos in Gallia cum sancto Apollinari (an. 90), *Flodoard.*, CXXXV, 31.

TITUS (S.) sancti Pauli apostoli discipulus apud Cretam insulam verba fidei seminat (an. 58), *Frecculf.*, CVI, 1149; *Orderic.*, CLXXXVIII, 129. — Apud Jerusalem cum sancto Paulo (an. 50), *Marian. Scot.*, CXVII, 640, 645.

TOARPES apud Alexandriam cum sancto Marco evange

Ista Christum annuntiat (an. 72) *Regino Pruniens.*, CXXII, 18.

TORQUATUS a S. Petro Romæ ordinatus Hispaniæ meridionales partes et Boticam evangelizat (an. 41-70), *Lucius Dexter.*, XXXI, 153.

TORRA, Legecestriensis episcopus, meridionales Anglos evangelizat (an. 640), *Willelm. Malmesbur.*, Cl.XXXIX, 1603.

TRITEL, Here'ordiensis episcopus, Marcios Anglos Christi fidem edocuit (an. 740), *Willelm.*, Cl.XXXIX, 1:99.

TROPHIMUS (S.), Arelatensis primus episcopus, in Gallias a sancto Petro missus apud Arelatem prædicat (an. 58), *S. Greg. Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vit.*, Cl.XXXVIII, 129.

TACDO, Hasbaniensis abbas, in Gallis prædicat (an. 651), *Sigebert Gemblac.*, Cl.X, 123.

TICHICUS sancti Pauli discipulus apud Paphos Evangelium annuntiat (an. 58-100), *Orderic.*, CXXVIII, 129.

U

ULTANUS (S.) cum SS. Froillano et Furseo in Gallis prædicat (an. 610), *Sigebert Gemblac.*, Cl.X, 123.

UNNI, Hammaburgensis episcopus, apud Danos et Sueones prædicat multosque convertit (an. 903-936), *Adam. Brem.*, CXLVI, 438. — Apud Bircam in Sueonia (an. 913), *ibid.*, 499.

UNNI, Wentanus episcopus, in Anglia apostolus (an. 660), *Beda*, XCV, 127.

URSMARUS (S.), Flandrensis episcopus, apud Aldenburchensem civitatem in Flandria prædicat (ab. 690), *Hartulf. abb. Aldenb.*, ClXXIV, 1461.

V

VALERIANUS, S. Photini Lugdunensis episcopi discipulus, Aduos in Gallis evangelizat (an. 180), *Buldric.*, ClXVI, 1210.

VALERIUS confessor apud Treverim in Belgio prædicat (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1493. — Apud Rhemos in Gallis, *Paschas. Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger.*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1116, 1118. — Per Galliam et Germaniam, *ibid.*, 1124.

VEPASTUS (S.) apud Cameracum in Gallis Evangelium promulgat (an. 490), *Lambert. Atrebat.*, CXLIX, 26, 28. — Clodoveum Francorum regem baptizandum ad sanctum Remigium adducit (an. 496), *ibid.*, 28.

VICELINUS, Wagriæ apostolus (an. 1125), *Adam. Brem.*, CXLVI, 438.

VICRONIUS (S.) e Roma oriundus in Gallis prædicat (an. 250), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1494; *Folcard. monach.*, CXLVII, 1182.

VICENTIVS (S.), qui et Madelgartus dicitur, apud Altimoium et Sonegium in Gallis Christum annuntiat (an. 651), *Sigebert. Gemblac.*, Cl.X, 123.

VACILIUS, Salisburgensis episcopus, in convertendis Parentanis cum beato Paulino Aquileiensi desudat (an. 784), *S. Paulin. Aquilei.*, CXIX, 70.

VIVILUS, seu Vivalus Pataviensis (Passau), in Bagoaria episcopus cum sancto Bonifacio Moguntino prædicat (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 687, 806.

VULFRANUS (S.) Senonensis episcopus apud Fresones Christum annuntiat (an. 718), *Helinud.*, CCII, 812.

W

WACCAN, monachus, sancti Bonifacii socius, cum eo Germaniam et Fresiam evangelizat (an. 740), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WALLUS, Ripensis episcopus, in Jutland apostolus (an. 1026), *Adam. Brem.*, CXLVI, 552, 621.

WALTHERI, presbyter, sancti Bonifacii Moguntini socius, cum eo in Germania et Fresia verba fidei spargit (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WANNERSUS, S. Bonifacii coepiscopus et cooperatore, in Germania apostolus (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

WELANDUS, rex Danorum, cum uxore et filiis fidem amplectitur (an. 862), *Hincmar.*, CXXV, 12:6.

WENA, sancti Bonifacii Moguntini coepiscopus et cooperatore, in Germania fidem prædicat (an. 745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 757.

WENEFRIEDUS, unus et duodecim Willibrordi sociis, in Fresia apostolus (an. 692), *Beda*, XCV, 243.

WICBERTUS (S.), Gemblacensis monachus, in Hungaria prædicando multos convertit (an. 963), *Sigebert. Gemblac.*, Cl.X, 672.

WIGBERTUS (S.), Frittslariensis abbas, in auxilium prædicationis Evangelii in Germania sancto Bonifacio adju-

gitur (an. 750-747), *Servatus Lupus Ferrariens.*, CXIX, 634.

WIGO, episcopus, sancti Bonifacii discipulus, in Bagoaria et Alemannia prædicat (an. 740), *m. Bonifac.*, LXXXIX, 648.

WILFRIDUS, Merciorum rex, Australium Saxorum regem Edelwulfum ad Christum adducit (an. 700), *Willelm.*, ClXXIX, 1519.

WILFRIDUS (S.), Eboracensis episcopus, Australes Saxonas ad fidem convertit (an. 678), *Bernold.*, CXLVIII, 1538; *Willelm.*, Cl.XXXIX, 1533; *Henric.*, XCV, 866. — Exsul in Fresia prædicat et Adalgisum Fresonum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, ClXXIX, 1539. — Redux in Angliam Selegiensis episcopus in Mercia eligitur, *ibid.*, 1519.

WILLEBRADUS (S.), Bremensis primus episcopus, in Fresia prædicat (an. 751), *S. Anscar.*, CXVIII, 1015; *Adam. Brem.*, CXLVI, 465, 469, 471. — Apud Hamarcham, *S. Anselm.*, CXVIII, 1016. — Apud Thriantam (Dreuteland), *ibid.* — A Carolo Magno missus in Saxoniam apud Verdenses et Bremenses prædicat multosque Saxones et Fresones convertit et baptizat (an. 780), *S. Anscar.*, CXVIII, 1017; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466. — Per Wigmodiam ecclesiam construit, *S. Anscar.*, CXVIII, 1017. — Roma in Fresiam regressus, Bremensis episcopus sacrorum in Píexem, prædicando moritur (an. 789), *ibid.*, 1019-1021.

WILLELMUS (S.), episcopus, in Seeland prædicat (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616, 623.

WILLERADUS, Bremensis in Saxonia episcopus, S. Willibado succedit (an. 789-838), *Adam. Brem.*, CXLVI, 471. — Primus Transalpinus evangelizat et apud Milindos civitatem Christum annuntiat (an. 850), *ibid.*, 472.

WILLIBALDUS, S. Bonifacii cooperatore, apud Eisteldiam civitatem Germaniæ prædicat (an. 731-747), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646, 806. — Eistetensis episcopus sacrorum (an. 746), *Bernold.*, CXLVIII, 1542. — Prædicat in Thuringia (an. 741), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 757, 807.

WILLIBALDUS (S.) cum Prochorio & Joanne papa missus Polonos et Wandalos evangelizat (an. 970); *Joannes papa XIII*, 949.

WILLIBRODUS (S.), primus Fresonum apostolus, natione Anglo-Saxo, in Nordstymabria natus, in Franciam cum duodecim sociis prædicandi causa venit (an. 690), *Aicuin.*, Cl, 697. — Fresiam evangelizat (an. 692-700), *Beda*, XCV, 243; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Joannes monachus*, ClXII, 786; *Helinud.*, CCXII, 805. Romæ vadit ibique Traiectensis episcopus ordinatus ad prædicandum in Fresiam redit, *Aicuin.*, Cl, 698. — In Dania prædicat, *ibid.*, 699. — Per universam Franciam prædicat, ecclesias edificat presbyterosque ordina, *ibid.*, 701. — Cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania Christi fidem longe lateque diffudit et multos ad religionem convertit (an. 717-725), *S. Bonifac.*, CXXII, 642.

WILLIBERT, monachus, S. Bonifacii Moguntini socius, in Fresia prædicat et a Saxonibus martyrii gloria coronatur (an. 755), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 660.

WINFRIDUS, Anglorum episcopus, in Anglia prædicat (an. 666), *Helinud.*, CCXII, 782.

WINFRIDUS, qui et Bonifacius dicitur, genere Anglus, in Germania prædicat (an. 717), *Bernold.*, CXLVIII, 148, 151. — Hesones et Thuringos convertit, *Adam. Brem.*, CXLII, 466. *Vid. Bonifacius.*

WINIBALDUS, S. Willibardi frater, cum sancto Bonifacio Moguntino in Germania prædicat et corona martyrii donatur (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 1647. *Freulf.*, CVI, 646.

WINTRUNA, presbyter, S. Bonifacii socius, in Fresia Christum annuntiat et martyrium patitur (an. 753), *S. Anscar.*, CXVIII, 660.

WITMARUS, monachus, in Dania prædicat et Sueonum regem cum gente sua ad Christum convertit (an. 694), *S. Anscar.*, CXVIII, 791.

WITTA qui etiam Wisa seu Weihamus dicitur, sancte Barbaræ seu Warbarbaræ (Warbourg), in Germania Verbum fidei seminat (an. 750-712), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — Cum sancto Winibaldo, *Freulf.*, CVI, 646.

WOLFANGUS Ratispomensis episcopus in Pannonia prædicat (an. 974), *Adam. Brem.*, CXLVI, 402.

WOLFREDUS et Britannia oriundus in Saecia prædicando multos ad Christum convertit falsorumque deorum idola destruit (an. 1029), *Adam. Brem.*, CXLVI, 543.

WULFRANUS. *Vide Wulframnus.*

Z

ZACHARIAS (S.), Lugdunensis episcopus et sancti Irenæ

successor, in Gallis Christum sacramental (an. 195), Joannes monachus, Cl. XV, 756.

Zeno (S.), Veronensis episcopus Vero am urhem ad Christum adducit (an. 568), S. Zeno Veron., XI, 150.

ORDO CHRONOLOGICUS APOSTOLORUM ET PRÆDICATORUM EVANGELII.

An.		An.		An.	
50	S. Joannes Baptista.	48-63	Joseph ab Arimathea.	60	S. Felix Mediomatensis episcopus.
50-53	Dominus N. Jesus Christus.	48-88	S. Maria Magdalena.	80	Jonas sancti Dyonyssi Areopagiti discipulus.
50-53	Discipuli Christi.	48	S. Martha.	90	Simicius.
53	Apostoli.	48	S. Marcella.	91	Mansius.
53	S. Petrus Apostolorum princeps.	48	Parinenas.	91	Philippus Mediolanensis.
53	S. Joannes, apostolus et evangelista.	50	S. Valerius.	109	Ignatius Antiochenus Ecclesie episcopus.
53	S. Jacobus apostolus.	50	Prisca.	111-115	Alexander papa.
53	S. Andreas apostolus.	50	Silas cum S. Paulo.	119	Taurinus Eboracensis episcopus.
53	S. Philippus apostolus.	50	Priscilla.	120	S. Quadratus.
53	S. Thomas Didymus.	50	Aquila.	121	S. Polycarpus.
53	S. Bartholomæus apostolus.	50	S. Clemens.	130	S. Apollinaris Hierosolymitanus episcopus.
53	S. Mathæus apostolus.	50	Dionysius.	140	Thiirus diaconus.
53	S. Jacobus apostolus.	50	Eucharis.	140	Benignus presbyter.
53	S. Simeon Cleophae filius, apostolus.	50	Frontinus Petragoricensis.	166-167	Lucius Anglorum rex.
53	S. Judas Thaddæus apostolus.	50	Mansuetus.	An.	
53	S. Matthias apostolus.	50	S. Materus.	166	S. Phaganus.
53	S. Stephanus protomartyr.	50	S. Sabinus.	166	Deruvianus.
54	Discipuli dispersi.	50	S. Potentianus.	166	S. Photinus primus Lugdunensis episcopus.
54	Christiani varii.	50	Severinus.	180	S. Valerianus S. Photini discipulus.
54	Cyprii et Cyrenæi.	52	S. Sixtus, primus Rhemonum episcopus.	180	S. Marcellus S. Photini discipulus.
54	S. Ananias.	56	S. Theodorus.	195	S. Andochius.
54	S. Philippus unus e septem diaconis.	56	Apollon.	195	S. Zacharias.
54	S. Paulus.	58	S. Saturninus.	208	S. Andeolus.
55	Simon Judæ.	58	S. Titus S. Pauli apostoli discipulus.	210	S. Pontius.
55	Appius Centurio.	58	S. Lucas evangelista.	230	S. Crispinianus.
56	S. Memmius Mancius.	58	Gratianus episcopus.	230	S. Crispinus.
57	Agathodoros.	58	S. Trophimus Arelatensis.	230	S. Fuscianus.
57	Arcadius Julicobrigensis.	58	S. Stremonius.	230	S. Rufinus.
57	S. Athanasius Cæsariensis episcopus.	58	S. Marcialis Lemovicensis apostolus.	230	S. Victorius.
57-63	S. Basilides secundus, Bracarenensis episcopus.	58-100	Tychicus S. Pauli discipulus.	230	S. Mallonius Rhotomagensis episcopus.
57	S. Basilides Carthaginis Spartariæ præsul.	59	Crescens Viennensis episcopus.	300	S. Avicianus.
57-60	Capito Lucensis episcopus.	60-100	Carpus S. Pauli apostoli discipulus.	312	S. Silvester papa.
57	Elpidius Tolitanus episcopus.	60-100	Archippus sancti Pauli discipulus.	312	Constantinus Magnus imperator.
57-60	S. Ephrem.	60-100	Epaphras S. Pauli discipulus.	328	Edessius et Frumentius.
57-60	Eucherius, Barcinouensis episcopus.	60-100	Erastus S. Pauli discipulus.	333	Mulier captiva.
57	Eugenius Marcus Marcellus.	60-68	Timotheus S. Pauli apostoli discipulus.	333	S. Agricola Trevirensis præsul.
57-60	Nestor Palestinus episc.	60-100	Aldias.	342-368	S. Maximianus Trevirensis episcopus.
57-60	S. Petrus primus Bracarenensis episcopus.	60-100	Sosthenes.	368	S. Zeno Veronensis episc.
57-70	Pius Hispaniensis primus episcopus.	60-100	Ouesimus.	374	Mavia Sarracenorum regina.
58	(Pilatus.)	61	S. Philemon.	375	Moyses monachus.
58	(Tiberius Romanus imperator.)	68	Crispinus Astigitanus.	379	Attico episcopus.
59	S. Barnabas.	68	Anianus.	379	Meruthas episcopus.
43	Telesphorus.	68	Fleguntia S. Titi discipulus.	394-432	Ninfa seu Ninia.
43-54	Cæcilius Romæ Eliberitanus.	68	Herman sancti Titi discipulus.	400	Joannes Constantinopolitanus episcopus.
43-52	Isedus.	68	Paulos S. Titi discipulus.	429	Germanus Antissiodorensis episcopus.
43	Secundus.	70-97	Antoulus Meldensis episcopus.	430	Palladius primus Scotorum episcopus.
44-70	Torquatus.	70	S. Appollinaris Ravennas episc.	430	Lupus Tricassinus episc.
43-50	Euphrasius.	70-97	S. Sanctinus.	431	S. Fingaris episcopus.
45	Indalecius.	70-100	Nicasius Rhotomagensis episcopus.	434	S. Patricius Hibernensis episcopus.
44	Discipuli septem S. Jacob.	70-80	S. Quintinus Ambianensis.	432-433	S. Severus Trevirorum episcopus.
44	Lucius Cyrenensis.	70	S. Quirinus.	460	S. Benignus sancti Patricii successor.
44	Manabon.	70	S. Saviculus diaconus.	468	Kilianus.
43-60	Evodius S. Petri discipulus.	70	S. Cælestis S. Clementis discipulus.	490	S. Avitus Viennensis episc.
45	Linus S. Petri discipulus.	72	Austriclianus.	490	S. Solemnis episcopus.
45-69	Cletus S. Petri discipulus.	72-100	Apuleius.	496	S. Vedastus.
45	Paulus Sergius proconsul.	72-100	Celcus Mediolanensis episcopus.	496	S. Clotildis Francorum regina.
48	Ferontius.	72	Nazarius episcopus.	496	S. Remigius Remensis episcopus.
48	Austregisilus.	72	Marcellus.	534-570	S. Germanus Parisiensis episcopus.
48	S. Eutropius.	72	Torpes.	560	S. Maclovius.
54-48	S. Lazarus a Domino resuscitatus.	72	Alpinianus.		
48	S. Maximinus	76	S. Paterius Toletanus episcopus.		

An.		An.		An.	
550	Samson Alethaltensis episcopus.	690-723	S. Wilfridus.	845	Methodius episcopus.
563	S. Columba, abb. et doctor.	692	Acca.	883	Albelaus episcopus.
587	Leander Hispalensis episc.	692	Adalbertus Levita.	912	Carolus Simplex rex.
588	Cesara Persarum regina.	692	Libuinus presbyter.	912	Franco Rhotomagensis episcopus.
589	Neocaredus Wiggoth. rex.	692	Marcellinus.	915	Amal Hammaburgensis episcopus.
593	Th. Odolinda Longobardorum regina.	692	S. Swinbertus.	931	Henricus I. Allemanorum rex.
594	Agnellus Tridentinus.	692	Werendfridus.	936	S. Adalagus.
595	Gregorius Magnus.	692	Ewaldus dictus Albus.	940	Otto Magnus.
596	S. Augustinus Anglorum apostolus.	692	Ewaldus dictus Niger.	948	Liasdagus episcopus.
596	Ethelredus rex Cantiorum.	700	Wilferius rex.	948	Regimbrundus.
596	S. Mellitus.	700-727	Hubertus.	948	Harodus seu Horit.
596	S. Justus.	716	S. Bonifacius Moguntinus.	953	S. Wicbertus.
596	Joannes.	717	Winfridus qui et Bonifacius.	966	Poppo.
596	Rulnianus.	718	Wulfrannus.	966	Jordanus Posnaniensis.
596	Candidus.	720	Putta Herefordensis.	966	Danobruna vel Luluboda.
596	S. Laurentius.	725	Pethelmus.	969-981	Arfalerius.
596	S. Paulinus Anglorum apostolus.	739	Adalbero presbyter.	970	S. Porarius.
598	Deusdedit.	730	Borel et Osteac.	970	S. Willelmus.
600	S. Columbanus.	730-751	Burchardus episc.	970	Ætlius Tusculanus.
610	Ceddus Londoniensis episcopus.	730-753	Derso diaconus.	973	Dithmarus.
613	Theodorus Malmesburien- sis episcopus.	730-753	Ersembertus sancti Bonifa- ci discipulus.	974	Wolfgangus Ratisponensis.
614	S. Amandus Trevirensis et Tungrens episcopus.	730	Gowilbaldus Ratisponen- sis episcopus.	980	Egwardus seu Evagrius.
615-610	Aedanus seu Aidanus.	730	Joannes Salitzburgensis.	983	Bruno episcopus.
630	S. Andemarus Terwannen- sis episcopus.	730	Skirbalt S. Bonifacii dia- conus.	985	Golebaldus.
630	S. Landoaldus archipre- sbyter.	730-753	Vivilius seu Vivatus.	990	S. Gaudentius.
624-630	S. Anastasius monachus.	730	Walteri presbyter.	990	S. Adalbertus.
630	S. Aldhelmus Schirebur- nensis.	730-747	S. Wigbertus abb.	990-100	Odinkar.
630	S. Birinus Anglorum apo- stolus.	730-742	Witta qui et Wisa seu Wetanus.	992	Folkwardus.
630	Mensalchius archipresul.	730	Magengandus.	1000	Berno.
630	Edbertus episcopus.	736	Lulius Moguntinus.	1002	Henricus II. Alleman. rex.
631-636	Angilbertus.	736	Winnibaldus.	1010	Gisla Hungarorum regina.
631-640	Felix Lincolnensis episc.	736	Willibaldus.	1010-1015	Poppo Sleswicensis episc.
634	Leuthertus in Saxonia Occidentali.	736	Gregorius Trajectensis episcopus.	1013	Olaph in Suecia.
634	Honorius Roffensis episc.	738	Geppan.	1013	Targothus.
639	Sisebutus Gothorum rex.	740	Iuido.	1013	S. Adalbertus.
640	Aedulfus rex.	740	Rudolfus.	1023	Joannes Scottus.
640	Carcumbertus rex.	740	Wigo.	1026	Radulphus.
640	Jacobus diaconus.	740	Sturmius.	1026	Abbelinus.
640	Ultanus.	740	Tritel.	1026	Wailus episcopus.
644-646	Gallus primus Allemano- rum apostolus.	740	Wacear.	1029	Wolfridus.
648	Foillanus.	743	Abel.	1030-1060	Grimkil.
648	S. Fursus.	743	Walbertus.	1040	Olaph.
648	S. Livinus Scotus.	743	Wera.	1040	Rebinerus.
648	Helias S. Livini discipul.	750	Tatvinus.	1050	Gebraudus.
648	S. Hemmeramus.	751	Folradus.	1056	Arnulfus.
650	S. Amandus.	751	Willehadus.	1059	Tadicus.
650	Colmanus Lindisfarvensis.	751	Eobanus Arelatensis	1059	S. Willelmus.
650	Cella Scotus.	753	Adalfridus.	1059	1060 Bernardus.
650	Madelgisilus.	753	Hannig.	1059	Magnus monachus.
650	Hedhedus Dorcestrensis episcopus.	753	Kundkar.	1059	Odo.
650	Asnaudus.	753	Willeber.	1059-1071	Albericus monachus.
651	Eloquius.	753	Wintrung.	1059-1071	Ratolphus seu Rodulfus.
651	Bertuinus.	753	Carolus Magnus.	1059	Heribertus.
651	Elio.	753	Luidgerus.	1059	Eilbertus.
651	Epeipine seu Edelwine.	753	Alrehanus.	1059	Christianus.
651	Gilenus.	753	Benjamin.	1060	Sewardus.
651	S. Landelinus.	753	Hildibaldus.	1060	Sigfridus Glastoniensis.
651	Trulo abbas.	753	Emmingus.	1060	Segwardus.
651	S. Vincentius, qui et Ma- dagarus.	753	Fulcardus.	1060	Simon.
653	Alfridus filius regis Oswi.	753	Gervais.	1060	Theolfus.
653	Betti, Cedda et Diuina.	753	Arno.	1060	Thurolfus.
653	Finanus.	753	Virgilius.	1060	Eginon.
653	Sarumanus Lordiniens.	753	Paulinus Aquileiensis.	1060	Acilinus.
653	Oswius Merciorum rex.	753	Heridagus.	1060	Adalwaldus Senior.
656	Winfridus episcopus.	753	Heribaldus.	1060	Angothus.
660	Ventanus.	753	S. Ancharia.	1060	Avoco.
667	S. Lambertus.	753	Ebbo Remensis.	1060	Islef.
678	S. Wilfridus.	753	Halitarius.	1060	Fzzo Althinbergensis.
683	Bernuinus.	753	Wilericus Bremensis.	1063	Joannes abbas.
686	Hiddila.	753	Gaudbertus.	1063	Aristo Razzisurgensis.
688	Sergius papa.	753	Witmarus monachus.	1069	Osmardus.
690	S. Ursmarus.	753	Ardgarius.	1069	Meinhard s.
		753	Gaudbertus.	1070	Adalwaldus Junior.
		753	Donatus Ostiensis.	1080	Rogierus.
		753	Grimoaldus Polymartiensis.	1125	Vicelinus.
		753	Leo sanctæ Romanæ.	1145	Nicolaus, postea Ad- nus IV.
		753	Marius.	1206	Petrus de Castronovo.
		753	S. Nicolaus papa I.	1206	S. Radulphus.
		753	Ludovicus Germanicus.	1206	Diego Oxomensis.
		753	Paulus Populoniensis.	1207	Arnaudus.
		753	Regimbertus.	1207	Fulco Tolosanensis episcop.
		753		1207	Navarrus.
		753		1207	Guido abbas.

LXXIII.

INDEX GEOGRAPHICUS

PRÆICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

SYNOPSIS ALPHABETICA OMNIUM ORBIS PARTIUM, PROVINCIARUM, REGIONUM, NATIONUM ET CIVITATUM PRIMO EVANGELII LUMINE DONATARUM, CUM MENTIONE APOSTOLORUM ET PRÆICATIONUM QUI ILLIS VERBA VITÆ INTULERUNT, AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

AANOW, insula Angliæ, hodie *Jersey*, Christi fidem accepit a S. Maclovo et Samone Alethatisensibus episcopis (an. 560), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 737.

ACHAIA, Peloponesi regionem, evangelizare S. Andreas apostolus (an. 58), *Proculus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Haymo Alberstatis. episc.*, CXXVIII, 831; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 180, 142-147. — S. Paulus apostolus et Silas (an. 50), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 461.

ADAMBRUM, Anglorum Orientalium seu Nordanymbrorum regia civitas, per Paulinum episcopum et Anglorum cum S. Augustino apostolum evangelizatur (an. 601-625), *Beda Vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henricus Huntingdonensis archidiaconus*, CXC, 856.

ADMURUM WALTON, Mediterraneorum Anglorum civitatem in insula Lindisfarne, hodie *Holy Island*, evangelizavit Pinnus, et Penda regem cum gente convertit (an. 653), *Beda Vener.*, XCV, 150; *Willelmus Malmesburienensis monachus*, CLXXIX, 1581; *Henric. Huntingdonensis archidiaconus*, CXC, 863.

ÆDOUS, Galliarum populum, Valerianus S. Photini discipulus evangelizat (an. 180), *Baldricus Dolensis archiep.*, CLXVI, 1210.

ÆGYPTUM evangelizaverunt S. Petrus (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163. — S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Haymo Alberstatis. episc.*, CXXVIII, 829; S. Ado Viennensis. *archiepisc.*, CXXIII, 78, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Hermannus Contract.*, CXLIII, 57; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305.

ÆTHIOPIAM evangelizat S. Mattheus evangelista, *Lucius Dexter*, XXXI, 67, 68; *Haymo Halberstatis. episc.*, CXXVIII, 851; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 168-172. — S. Philippus diaconus Eunuchum Candacis regium Æthiopum baptizat *Haymo Halberstatis. episc.*, CXXVIII, 826; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 107; *Petrus Conestor*, CXCIII, 1670.

AFRICAM (ad), S. Petrus apostolus migrat (an. 50), *Lucius Dexter*, XXXI, 163.

AGEDURUM, Agen, evangelizat S. Martialis, *Orderic.*, CLXXXVIII, 286.

ALBANIAN (per) in Asia, S. Bartholomæus apostolus prædicat. (an. 54, alii 58), *Proculus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 168.

ALBANUM seu **ALBACH**, Van, Armeniarum civitatem, evangelizat S. Bartholomæus ibique martyrium patitur (an. 71), *Proculus Lexoviensis. episc.*, CVI, 1147.

ALCERXUM (apud), Galliarum meridionalis incolæ, prædicaverunt Petrus de Castro novo et S. Radulfus Cisterciensis monachi (an. 1206), *Petrus monach.*, CCXIII, 545, 549, 556, 557. — Diegus Oxoniensis episcopus in Narbonensi provincia (an. 1206), *ibid.*, 549. — Arnaldus Cisterciensis abbas cum duodecim ejusdem ordinis abbatibus (an. 1207), *ibid.*, 554, 555. — Fulco Tolosanensis episcopus et Novarrus Comanenensis episcopus (an. 1207), *ibid.*, 554, 561. — Guido abbas Vallium Bernay (an. 1207), *ibid.*, 555, 578. — S. Dominicus (an. 1208), *ibid.*, 553, 556.

ALDENBURGUM seu **OTLOZBURGUM** in Flandria, *Oudenbourg* (Belgique), per Ursmarum primum Aldenburgensem episcopum fidem recepit (an. 690), *Harnolfus abb. Aldenbourg.*, app., CLXXIV, 1461.

ALDENBURGUM in Wagria, *Altendourg* (Holstein), evangelizaverunt Ewardus seu Evagrius primus Aldenbur-

gensis episcopus (an. 900), *Adamus Bremensis canonic.*, CXLVI, 508. — Monachi duo incerti nominis e Boegia venientes (an. 1068), *ibid.*, 574. — Ezzo Aldinburgensis episcopus (an. 1068), *ibid.*, 574, 617.

ALETHA (in), insula Aaron, *Jersey*, civitate, S. Maclovis et Samo Alethatisensibus episcopis prædicant (an. 560), *Sigebertus Gemblac.*, CLX, 737.

ALEXANDRIA (in), in Ægypto, prædicare S. Marcus evangelista (an. 50), *S. Prosper Aquitan.*, LI, 533; *Proculus.*, CVI, 1149; S. Ado Viennensis. *archiepisc.*, CXXIII, 79; *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 460; *Marianus Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1305; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 181. — Anianus Alexandrinus episcopus et S. Marci successor (an. 68), *Marian. Scot.*, CXLVI, 649. — Apuleius, Marcellus et Torpes (an. 72), *Regino Prumiensis. abb.*, CXXXII, 18.

ALLEMANNIAM evangelizaverunt S. Gallus (an. 614-616), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Liudo, Rudaltus et Wigo ipsius discipuli (an. 740), *S. Bonifacius Mog. episc.*, LXXXIX, 618.

ALORIE, *Alicante* ? Hispaniarum civitas, per S. sacrum Evangelium accepit (an. 32), *Lucius Dexter*, XXXI, 167-169.

ALSACIA (in), Galliarum regione, prædicant Eucharis Trevirensis episcopus, Valerius confessor et Martinus a S. Petro in Galias missi (an. 50), *Antonim.*, CLIV, 1117, 1118.

ALTIMONIUM in Gallia evangelizaverunt Vincentius et Tirtel Herefordensis episcopus (an. 650-740), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 123; *Willelmus Malmesburienensis monach.*, LXXXIX, 1599.

AMBIANUM in Belgio, *Amiens*, a S. Quintino primo Ambianensi episcopo Evangelium recepit (an. 70, alii 250), *Folcar. monachus*, CXLVII, 1192; *Ordericus Vitalis*, CLXXVIII, 290.

AMMONICO (in), *Syonah*, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marianus Scot.*, CXLVII, 644, 648; *Ordericus Vitalis*, CLXXXVIII, 183.

ANDRINOPOLIM in Thracia evangelizat S. Thomas apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 158.

ANGLIA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 458, 460, 466; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008. — Prædicatores missi S. Petro, *Anastas.*, CXXVII, 460; a S. Philippo apostolo (an. 63), *Willelm. Malmesburienensis monach.*, CLXXXIX, 1683. — Joseph ab Archimathe, *ibid.* — Phaganus et Deruvianus, rogante Anglorum rege, ab Eleutherio papa missi (an. 167), *Beda Vener.*, XCV, 50; *Anastas.*, CXXVII, 528, 1249; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1510; *Willelm. Malmesbur. monach.*, CLXXXIX, 1683; *Henric. archidiaconus Huntingdon.*, CXC, 814. — Germanus Antislod. episcopus, Lupus Tricassensis episcopus, Patricius Hibernus et Severus Treverensis episcopus (an. 430-435), *Henric. Antislod. monach.*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 83, 85; *Willelmus Malmesburienensis monach.*, CLXXXIX, 1683; *Henricus archidiaconus Huntingdon.*, XCV, 826, 827. — S. Augustinus, Anglorum apostolus, cum quadraginta sociis inter quos inventuntur Mellitus, Justus, Paulinus, Laurentius, Rufinus seu Rudinus a S. Gregorio Magno missi (an. 596-603), *S. Gregor. Mag.*, LXXVII, 815, 841; S. Augustinus. *Anglor. apost.*, LXXX, 59, 79; S. Bonifac. *Mogunt. episc.*, LXXXIX, 874; *Beda Vener.*, XCV, 52, 53; *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 615, 1570; *Johannes diac. Venet.*, CXXXIX, 883; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1552; *Laufm. CL*, 743, 761; *Sigebert. Gemblac.*, CLX,

112; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 968, 1441; *Henricus archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 841. — Joannes, Deusedit, Candidus (an. 596-655), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1445. — Adanus seu Aidanus Hienensis episc. (an. 615-640), *Beda vener.*, XCV, 19, 24; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 120; *Willelmus Malmesburiens. monach.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 869; *Helinand. monach.*, CCXII, 772. — S. Aldhelmus Schireburnensis episc. (an. 650), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1535, 1619. — S. Birinus Dorcestrensis et Wintoniensis episcop. (an. 630), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1525; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 861. — Angilbertus Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634-656), *Beda vener.*, XCV, 126; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1535; *Helinand.*, CCXII, 782. — Earcombertus, rex Anglorum (an. 610), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121. — Jacobus diaconus (an. 640), *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 859. — S. Livinus, Foianus, Furseus et Helius (an. 648), *S. Bonif. Mogunt. episc.*, LXXXIX, 879; *Beda vener.*, XCV, 145. — Oswaldus, Anglorum rex (an. 650), *ibid.*, 115. — Alcfrius, filius regis Oswi (an. 635), *Beda vener.*, XCV, 150. — Oswius, Anglorum rex (an. 635), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 865. — Winfridus, Anglorum episcopus (an. 656), *Helinand.*, CCXII, 782. — Wilfridus, Anglorum episcopus (an. 678), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1538; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 866; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1549.

ANGLIA (in) australi seu meridionali prædicaverunt S. Nima Britannus, Romæ Candidæ Casæ consecratus episcopus (an. 452), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1577; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 860. — S. Paulinus in civitate Melmin (an. 625), *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 858. — S. Columbanus abbas apud Pictos (an. 600), *Beda vener.*, XCV, 121. — Toita Legecestrensis episcopus (an. 640), *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605.

ANGLIA (in) Mediterranea prædicaverunt Edbertus Legecestrensis episcopus (an. 650), *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — Medhedus Dorcestrensis episcopus, Epelpine seu Edelwine (an. 650), *ibid.*, — Betii, Adda et Diuma (an. 653), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesburiens.*, CLXXIX, 1605. — Alcfrius, filius regis Oswi, cum Finano episcopo (an. 655), *Beda vener.*, XCV, 150; *Willelm. Malmesb.*, CLXXIX, 1581; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXCV, 865.

ANGLIA (in) occidentali prædicare Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus (an. 630-650), *Henric. Huntingdon. archidiacon.*, CXCV, 861. — Angilbertus et Leutherius (an. 654), *Beda vener.*, XCV, 126.

ANGLIA (in) Orientali Evangelii præcones fuere S. Melitus Londoniensis episcopus (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115; *Henric.*, CXCV, 850. — S. Paulinus, *Beda vener.*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCV, 856. — Felix Lincolnensis episcopus (an. 654-646), *Henric.*, *ibid.*, 858. — Honorius Doroveriensis episcopus in Cantea (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 108; *Henric.*, CXCV, 857, 858. — Æduinus Nordanymbrorum rex (an. 640), *Beda vener.*, XCV, 107. — S. Furseus, *Beda vener.*, XCV, 145.

ANGLOS SAXONES evangelizavit Cædæ Scotus, postea Licesfeldensis episcopus, et deperditam fidem restauravit (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 151; *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — Oswius rex (an. 655), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1536; *Henric.*, CXCV, 865. — S. Wilfridus Setegiensis (an. 678), *Willelm.*, CLXXIX, 1549. — Patta Herefordensis primus episcopus, Borel et Ostar primi Wigorniensis episcopi (an. 720-750), *Willelm.*, CLXXIX, 1597, 1599.

ANGLO-SAXONES evangelizavit Cædæ Scotus, postea Licesfeldensis episcopus, et deperditam fidem restauravit (an. 634), *Beda vener.*, XCV, 151; *Willelmus Malmesb.*, CLXXIX, 1605. — S. Saxonia.

ANSAECUM, Aise? prope Lemovicum civitas Christi fidem a S. Martiali recipit (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 194.

ANTARADUS, Phœnicis civitas, per S. Petrum evangelizatur (an. 58), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniacens.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1674, 1701.

ANTIOCHIAM PISTIDIA, Ak-Cheher, evangelizavere SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1691, 1694.

ANTIOCHIA (in) Syria, Antakieh, prædicaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum

(an. 51), *Haymo Halberstat.*, CXVIII, 835; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1674, 1701. — SS. Paulus et Barnabas (an. 39), *Freulf. Lexoviensis.*, CVI, 1125; *Anastas.*, CXXVII, 456, 458; *Orderic. Vital.*, 114, 120; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1679. — Lucius Cyprenensis et Manabæ (an. 41), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 114. — Evodius S. Petri discipulus (44-60), *S. Prosper Aquilan.*, LI, 535; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Ekkeardus Uraugensis.*, CLIV, 667. — Simon Cleophas filius (an. 100-107), *Freulf.*, CVI, 1123. S. Ignatius Antiochenus episcopus (an. 100) *ibid.*

ANTISSODORUM, Gallie civitatem, Auxerre, per Germanum Antissiodorensem episcopum evangelizatur (an. 429), *Henric. Antissiod. monach.*, CXXIV, 1161; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 82, 85.

APAMIA (in), Pamiers, Tolosanæ provincie civitate, Diegus Oxoniensis episcopus, Fulco Tolosanæ episcopus et Novarrus Consoraniensis contra Albigeneses fidem veram propagant (an. 1207), *Petrus monach.*, CCXIII, 550, 551, 561.

AQUÆ SEXTILÆ, Aix, Provincia (Provence), verbum ita receperunt, prædicante S. Maximino cum sancta Maria Magdalena (an. 34-48), *Raban. Maur.*, CXII, 1486; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

AQUILIAM, Italie civitatem, S. Marcus evangelista ad Christum convertit, ibique Hermagoræ episcopum constituit (an. 50), *S. Ado Vienne. archiep.*, CXXIII, 78; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 181.

AQUITANIAM evangelizaverunt SS. Euphrasius, Saturninus Tolosanæ, Martialis Lemovicensis, Stremonius et alii (an. 48-58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Adam. monach.*, CXII, 6, 112; *Jordanus Lemovicens. episcop.*, CXLII, 1333.

ARABIA (in) fidem seminaverunt Paulus apostolus, Silas, Timotheus et Barnabas (an. 34-58), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639.

ARDUENNAS, Ardennes, fidem docuerunt S. Bereginus episcopus Arduennarum (an. incerto iv sæc.), *Anonym.*, CLIV, 1542. — S. Hubertus (an. 700-727), *ibid.*, 1544.

ARLATES, civitate, Gallie, Arles, prædicavit S. Trophimus a S. Petro apostolo missus (an. 58), *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

ARMUS, Danie civitatem, evangelizaverunt Poppo qui Haroldum regem convertit ad fidem (an. 966), *Theobald. episcop.*, CXXXIX, 1207, 1208; *Adam. Bremens.*, CLVI, 525 (n.); *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Christianus Ahrusensis episcopus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLV, 616.

ARIANI hæretici in Celtiberia, Scythia, Gallia et Hispania. Joannes Constantinopolitanus episcopus Arianos Celticos et Scythas ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 1167. — S. Avitus Viennensis episcopus contra Arianos in Gallia fidem propagavit (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95. — Leander Hispaniensis episcopus Arianos in Hispania evangelizavit et Recharedum regem Arianum ad veram fidem adduxit (an. 587), *Bernold.*, CXLVII, 1535. — Recharedus, rex Wisigothorum Arianorum, in Hispania subjectos sibi populos ad Christum convertit (an. 589), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 493; *Joannes Biclariensis.*, LXXII, 809. — Sisebutus rex Gothos Arianos ad veram fidem reducit (an. 659), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 121.

ARMENIA (in) prædicaverunt S. Bartholomæus apostolus (an. 34-48), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 165. — Jacobus apostolus, Alphæi filius, qui apud civitatem Nerito suam catholicam scripsit Epistolam et mortuus est (an. 70), *Freulf.*, CVI, 1133, 1147. — Edessinus episcopus (an. 530), *ibid.*, 1198.

ARTERNUM (ad) Strimonium S. Petrus apostolus mittit (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, CXII, 175, 185.

ASIA (in) prædicaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 456; *Herigerus Lobien. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo Flaviniac. abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard. Uraugensis.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1674, 701. — S. Joannes apostolus et evangelista (an. 35-110), *Lucas Dexter.*, LXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1154; *Haymo.*, CXXIII, 851; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 148; *Petrus Comestor.*, CXCIII, 1698. — S. Paulus apostolus (an. 38-50), *Anastas.*, CXXVII, 460. — S. Timotheus (an. 60), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — Sacerdotes quidem capiti innumeros Asiaticos ad Christum convertunt (an. 50), *Aurelius Cassiodor.*, LXIX, 939.

ASIAM MINOREM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freulf.*, CVI, 1135; *Haymo Halberstat.*,

CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 123, 124; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 40), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1696. — S. Joannes apostolus et evangelista cum S. Philippo et Jacobo Majore (an. 38-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 118. — S. Paulus apostolus (an. 85), *Anastasius*, CXXVII, 464. — Aquila, Prisca et Priscilla cum Paulo (an. 50-55), CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 829. — Archipus et Timotheus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129. — S. Ignatius Antiochenus Ecclesiae episcopus (an. 100), *Freculf.*, CVI, 1158.

ASTINA per Bartholomæum evangelizatur (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 163.

ASTORIA (in), *Ecija*, Baeticæ in Hispania civitate, prædicat S. Crispinus Astigitanus episcopus (an. 66), *Lucius Dexter*, XXXI, 198.

ASTURIAM, Hispaniæ provinciam, evangelizat S. Ephrem, sancti Jacobi discipulus (57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 150.

ATHENAS prædicaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 53), *Haymo*, CXVIII, 116, 121, 827; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1701. — S. Barnabas (an. 53). — S. Dionysius Areopagita et primus Atheniensium episcopus (an. 53), *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 679; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 124, 129; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1701. — S. Quadratus (an. 120), S. *Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 82.

ATTALIAM, *Satalieh*, Pamphiliæ civitatem, evangelizaverunt SS. Paulus et Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1694.

ATTREBATUM, Arras, a S. Vedasto fidem recepit (an. 49), *Alcuin.*, CL, 670, 672, 678.

AUGUSTA VEROMANDUORUM in Gallis, S. *Quentin*, evangelizatur per S. Quintinum Ambianensem episcopum (an. 280), *Paschas. Radbert.*, CXX, 1196.

AUGUSTODURUM, Autun, Gallicam civitatem, evangelizaverunt SS. Thyrsus, Anadochius et Benignus a S. Polycarpo missi (an. 195), *Joannes monach.*, CLXII, 756.

AVAROS S. Paulinus Aquileiensis ad Christum convertit (an. 790-804), S. *Paulinus Aquileiens.*, XCIX, 69, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192. Rudum rex Avatorum cum gente sua fidem amplexit (an. 792-796), S. *Ado Viennensis archiepisc.*, 125; *Regino Prumiensis.*, CXXXII, 62; *Sigebert. Gemblac.*, CXL, 152.

AVENIORE (in) Galliarum civitate S. Mariæ Christi hospita cum sancta Marcella et Parmena prædicat (an. 35), *Raban. Maur.*, CXII, 1493.

AZOTUM, Pentapolis Palestinæ civitas, evangelizatur per S. Philippum diaconum (an. 35), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

B

BABYLONIAM, Persidis regiam civitatem, evangelizarunt SS. Simon Judas et Judas Jacobi (an. 40-70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 173, 176. — Abdias primus Babylonie episcopus (an. 60-100), *ibid.*, 175.

BACTHRIANA (in), *Bulk*, S. Thomas prædicavit (an. 55-65), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

BAJOARIAM seu BAGOARIAM et BAVARIAM, *Barrière*, evangelizaverunt S. Hemmerammones primus Bajorum apostolus (an. 648), *Adamus Bremensis canon.*, CXLVI, 463. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniarum apostolus (an. 716), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 624, 648. — S. Erimbertus Frisingensis episcopus, Gombaldus Ratisonnensis episcopus et Joannes Salitzburgensis (an. 750-755), *ibid.*, LXXXIX, 649. — Wivilius seu Vivalus Pataviensis, *Pessan*, *ibid.*, 619, 806. — Ludo et Wiggo, Rudelius et Fulradus (an. 740-755), *ibid.*, 648; *Ekkeard. Uraugiens.*, CLIV, 837.

BARBARANA (in) seu WARBARANA, *Warbourg*, Witta, qui Wisa seu Welanus dicitur, prædicavit (730-742), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 749.

BARCIINONAM in Catalonia civitatem, *Barcelone*, evangelizaverunt Etherius Barciouensis episcopus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 150. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, XXXI, 261, 265.

BELGIO (in) prædicaverunt S. Valerius confessor, Eucharis Treverensis episcopus et sanctus Maternus a S. Petro in Gallias missi (an. 50, alii 250), *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1010; *Ango abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Antonius Meldensis episcopus et Sanctianus (an. 70-97), *ibid.*, CLIV, 29.

BELVACUM, *Beauvais*, Lucianus evangelizavit (an. 300), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 390.

BERRO, *Beyrouth*, (in) Phœnicie civitate prædicavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeardus Uraugiensis*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1674, 1701.

BERNICUM, Angliæ australis populi, evangelizati sunt per Nimam seu Niniam (an. 594-452), *Beda*, XCV, 121; *Wilhelmus Malmesburiensis monach.*, CLXXIX, 157; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXC, 860. — Per S. Paulinum Eboracensem et Rolfensem episcopum (an. 625), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiacon. Huntingdon.*, CXC, 856.

BENONA, Syriæ civitas, per SS. Paulum, Barnabam et Timotheum evangelizatur (an. 50-58), *Petrus Comestor*, CXCIII, 1701.

BRASILIS, *Baubola*? in Hispania Tarraconensi a S. Paterno Toletano episcopo evangelizatur (an. 9), *Lucius Dexter*, XXXI, 265.

BURCA (in) Sueoniæ civitate, prædicaverunt S. Ansharius Hammaburgensis episcopus (an. 826), *Adamus Bremensis canon.*, CXLVI, 499. — Herigarius (an. 840), *ibid.*, 478, 479. — Rimberrus Danus presbyter (an. 851), S. *Anshar. Hamburg.*, 997, (860), 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 915), *Adam. Bremensis canon.*, CXLVI, 499. — Joannes abbas primum, dein Bircacensis episcopus primus (an. 1023), *ibid.*, 617, 636. — Adalwaldus junior Gothorum episcopus (an. 1070), *Adamus Brem. canon.*, CXLVI, 643, 646.

BISTONIAM, *Besançon*, a Ferontio evangelizatur (an. 48), CXII, 1493.

BITHYNIAM in Asia minore evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1153; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 123, 124; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1679, 1696. — S. Paulus, Lucas, Timotheus et Barnabas (an. 50-55), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1696.

BITURICA, *Bourges*, per S. Austregisilum a sancto Petro missum evangelizatur (an. 48-60), *Rabanus Maur.*, CXII, 1498.

BLASCONIÆ in Orcadibus insulis Thauralfus Blasconiensis episcopus et Meinhardus Christum annuntiavit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 633.

BOEMOS Methodius evangelizat regemque Boemorum Borvoy ad Christum convertit (an. 885), *Cosmas Prag. Decanus*, CLXVI, 71, 81. — Dithmarus Pragensis episcopus apud Boemos prædicat., *ibid.*, 90-91.

BORTICAM in meridionali Hispania evangelizaverunt Telsiphorus Vergilitanus Romæ ordinatus episcopus (an. 41), *Lucius Dexter*, XXXI, 175. — Cæcilius, Iacius, Secundus et Sexifirmus episcopi (an. 44-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 151, 165, 175. — S. Crispinus Astigitanus episcopus, *ibid.*, 198.

BOXONIA in Galliis, *Boulogne*, a S. Andemaro Terwanensi episcopo fidem recepit (an. 630), *Folcard. abb.*, CXLVII, 1182, 1190.

BRABANTUM, *Brabant*, in Flandria evangelizavit S. Amundus Trevirensis et Tungrens episcopus (an. 615), CXXIX, 1112.

BRACARÆ, *Braga*, in Hispania prædicaverunt S. Petrus primus Bracarensis episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 109. — S. Basilis secundus Bracarensis episcopus (an. 60-65), *ibid.*, 109.

BRIGANTIVM, Hispaniæ civitas in Celtiberia, fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 252.

BRITANNIA (in) prædicaverunt S. Jacobus apostolus major dictus (an. 41), *ibid.*, XXXI, 155. — S. Columba Britannorum doctor (an. 563), *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1329.

BREMÆ in Germania Christum annuntiant S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *Ansharius Hamburg. episc.*, CXLVII, 1015; *Adam. Bremensis canon.*, CXLVI, 463, 471. — S. Willericus (an. 789-838), *ibid.*, CXLVI, 471. — S. Gerwals (an. 780), S. *Anshar.*, CXLVIII, 1017. — S. Ansharius vel Angargus Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826), *ibid.*, CXLVIII, 966.

BRUTIVM in Italia evangelizavit S. Adalbertus Pragensis episcopus, qui et martyrium ibi passus est (an. 1015), *Sigebertus Gemblacensis.*, CLX, 201.

BULGARIA. Nicolaus I papa et Ludovicus Germanicus rex apostolos in Bulgariam dirigunt (an. 838), *Anast.*, CXXVIII, 1574. — Dominicus Trevirensis episcopus, Donatus Ostiensis episcopus, Grimartus Polymartiensis episcopus, Leo S. Romanæ Ecclesiæ presbyter, Marinus SS. Sedis apostolicæ diaconus et Paulus Populoniensis episcopus a Nicolao I papa et Ludovico rege missi multos

Belgaros ad Christum convertunt (an. 853-866), *Anastas. Biblioth.*, CXXVIII, 1571, 1574, 1575; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1580.

BURDEGALUM Aquitaniam civitatem, *Bordeaux*, evangelizavit S. Eutropius a beato Petro missus (an. 48), *Raban. Maur.*, CXII, 1495.

C

CABELLONA, Gallie civitas, *Châlons-s.-Saône*, evangelizator a S. Marcello (an. 180), *Baldricus Dolens. archiep.*, CLXVI, 1210.

CACILIA CASTRA, *Caseres*, in Lusitania Hispaniæ S. Jonas ad Christum convertit (an. 86-150), *Lucius Dexter*, XXXI, 254.

CÆSARAGUSTA Celtiberiæ in Hispaniæ civitate, *Saragossæ*, prædicaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus primus episcopus (an. 37-70), XXXI, 128, 167. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CÆSARĒAM, *Kaisariëh*, Cappadociæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 38-40), *Freculf.*, CVI, 1135; *Haymo*, CXXIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic.*, CLXXXIII, 122, 125; *Petrus Comestor*, CXXVIII, 1679, 1696. — S. Ananias in Cæsarea prædicat et Paulum in fide et baptismi gratia confirmat (an. 31-38), *Adam. Scot.*, CXCVIII, 107.

CÆSARĒA (in) Palæstina civitate S. Petrus apostolus prædicat Corneliumque centurionem cum universa familia baptizat (an. 34-40), *Lucius Dexter*, XXXI, 154; *Freculfus*, CVI, 1125; *Haymo*, CXXIII, 836; *Anastas.*, CXXVII, 486; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

CALAMINA (in) Indiæ civitate S. Thomas apostolus qui et Didymus dicitur prædicat et martyrio coronatur (an. 53-70), *Freculf.*, CVI, 1147.

CAMERACUM, *Cambrat*, evangelizaverunt S. Vedastus (an. 490), *auct. incert.*, CXLIX, 26, 28. Hailigarius Cameracensis (an. 850), *Adam. Brem. Can.*, CXLVI, 474.

CANDIDÆ CASSÆ Berniciorum in Anglia civitati Christum annuntiaverunt S. Nima seu Ninias Britannus Candidæ cassæ episcopus (an. 394-439), *Beda vener.*, XCV, 121; *Willelmus*, CLXXXIX, 1577; *Henric. archidiaconus* Huntingdon., XCV, 860. — Petrus West-Saxonum apostolus (an. 725), *Willelmus Malmesbur.*, CLXXXIX, 1577.

CANTIA (in) Angliæ provincia divini præcones verbi fuere S. Augustinus Anglorum apostolus qui Eddibertum regem baptizat (an. 598), *Beda vener.*, XCV, 53, *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric. archidiaconus*, CXC, 842, 848. — Paulinus, Honorius, Mellitus, Ivoannes et alii (an. 596-650), *Beda vener.*, XCV, 85; *Lanfranc.*, CL, 743, 764; *Willelm.*, CLXXXIX, 1445; *Henric. archidiaconus*, CXC, 851, 852.

CAPPADOCIAM Asiæ minoris provinciam S. Petrus evangelizat (an. 38-44), *Freculf.*, CVI, 1153; *Haymo*, CXXIII, 851; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXXVIII, 1679, 1696.

CARCASSONÆ in territorio Toletano prædicaverunt Diegus Osonensis episcopus et Guido primum abbas Valium Sarnay, dein Carcassonensis episcopus contra Albigensium hæresim (an. 1207), *Petrus Monachus* CXXIII, 550, 551, 553.

CARINTANOS Bavarie populos evangelizaverunt Arno Salitzburgensis episcopus, Paulinus Aquileiensis patriarcha et Virgilius Salitzburgensis (an. 784-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 70; *Alcuin.*, C, 190, 192.

CARMAÑO Castro in Narbonensi provincia Diegus Osonensis episcopus cum Petro et Radulpho Clisterciensibus monachis contra Albigenses prædicat (an. 1206), *Petrus monachus*, CXXIII, 549, 553.

CASNOTUM in Gallia, *Chartres*, evangelizavit Solemnis Carnutensis episcopus (an. 490), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 85.

CARPENTORACTUM, *Corpentras*, in Gallia Narbonensi fidem Christi accepit predicatione S. Andeoli Carpentoractensis episcopi (an. 200), *Joannes monach.*, CLXII, 750.

CARPETANIAM evangelizaverunt S. Caloceros, S. Jacobi discipulus (an. 44-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 155. — S. Athanasius primus Cæsaraugustanus et sanctus Theodorus (an. 52), *ibid.*, 167.

CARTHAGO SPARTARIA, *Carthagène*, Hispaniæ civitas, verbum Dei recepit prædicante S. Basilio (arthaginensis Spartariæ presb. e (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — S. Indalecie, *ibid.*, 169.

CARTHAGIN prope fretum in Betica, *Algeiras* (an. 53), evangelizavit Iscias a S. Petro missus (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 167.

CASTRUM Divionense in Gallia S. Benigne a S. Polycarpo in Gallias ad prædicandum cum sanctis Andorbio

et Thirso missus ad Christi fidem convertit (an. 110), *Joannes monach.*, CXLII, 757.

CASTRUM prope Turgiam in Hispania, *Castro*, per S. Secundum evangelizatur (an. 100), *Lucius Dexter*, XXXI, 275.

CATALAUNUM Galliarum civitas a S. Memmio Mancin verbum vitæ accepit (an. 48-60), *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1119.

CATALONIAM Hispaniæ regionem evangelizaverunt S. Eberius, Barcinonensis episcopus (an. 37-61), *Lucius Dexter*, XXXI, 129, 130. — Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

CATARACTA DEGRONUM in Anglia civitas a S. Paulino evangelizatur (an. 600), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric. archidiaconus*, CXC, 856.

CELLÆ in Galliarum civitate Gis enus prædicat (an. 681), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 125.

CELTIBERIAM, Hispaniæ provin. iam, evangelizaverunt S. Athanasius Cæsaraugustanus episcopus (an. 37-70), *Lucius Dexter*, XXXI, 128, 167. — S. Philippus (an. 91), *ibid.*, 261.

CELTICOS Ariados populos Thraciæ Joannes Constantinopolitanus episcopus ad veram fidem convertit (an. 400), *Aurel. Cassiodor.*, LXXIX, 1167, 1168.

CENTULAM (apud) Aquitaniam civitatem prædicaverunt S. Columbanus (an. 630), *Harulf. abb.*, CLXXIV, 124. — Madelgisilus (an. 650), *ibid.*, 1443.

CENSONAM (apud) in Lycia S. Clemens papa exsol prædicat multasque gentes ad Christum convertit (an. 68-80), *Freculf.*, CVI, 1156.

CHAZIROS Sueciæ populos monachi duo incertis nominis e Boemia venientes sub Gotescalco rege ad fidem convertunt (an. 1065), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 573, 574.

CHERINSTRUM in Saxonia. Benjamin S. Willahadi socius et cooperator in Cherrinstri Saxonie prædicans martyri coronam recipit (an. 780), *S. Anshar. Hamburg. episcop.*, CXXVIII, 1018.

CILICIAM Asiæ minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Silo, Timotheo et Barnaba (an. 48-50), *Freculf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1086; *Nerian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1697.

CINCIPARI Sueciæ populi a monachis duobus incertis nominis fidem receperunt (an. 1065), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 573.

COLONIA (in), Germaniæ civitate, *Cologne*, prædicaverunt SS. Valerius confessor, Eucharis Treverensis episcopus et Maternus Tungrensis episcopus (an. 50-80), *Heriger.*, *Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1010, 1013; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — Hilibaldi Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremensis canon.*, CXLVI, 471.

COLOSAS Phrygiæ civitatem, *Colossas*, evangelizavit Epiphra S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — S. Paulus apostolus Roma prædicans ad Colossenses scribit Epistolam (an. 60), *Anastas.*, CXXVII, 468.

COMPOSTELLA. S. Jacobus apostolus, major dictus, filius Zebedæi et sancti Joannæ frater, per universam Hispaniam præsertimque apud Compostellam prædicat (an. 57), *Lucius Dexter*, XXXI, 100; *Freculf.*, CVI, 1147. *Mazio Mindoniensis*, CLXX, 878.

CONSORANÆ in Vasconia Navarrie Consorranensis episcopus contra Albigenses prædicat (an. 1207), *Petrus monach.*, CXXIII, 551, 561.

CONSTANTIA in Gallia. S. Paternus Toletanus primus, dein Constantiensis episcopus in Gallia prædicat (an. 76-100), *Lucius Dexter*, XXXI, 541.

CORINTHUM Peloponnesi civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus, Silas et Timotheus (an. 48-50), CXXVII, 464; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 121; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — S. Dionysius Areopagita a S. Paulo conversus, *Freculf.*, CVI, 1166; *Haymo*, CXXIII, 850; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 124. — Apollo (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Sosithenes sancti Pauli gregatoli discipulus (an. 60-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 129.

CAÏRA (in), *Candis*, Mediterranei maris insula, prædicaverunt S. Titus sancti Pauli discipulus (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1149; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129. — Flegonius, Herman, et Patrobes (an. 68-100), *Freculf.*, CVI, 1140.

CAUDA West-Saxonie civitas. Adulfus Cridensis episcopus in West-Saxonia prædicat (an. 850), *Willelm.*, CLXXXIX, 1547.

CYPRUM Mediterranei maris insulam evangelizaverunt discipuli dispersi in persecutione contra sanctum Sic-

phanum (an. 35), *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 109. — S. Joannes apostolus (an. 80), *Orderic.*, CLXXVIII, 116. — S. Paulus apostolus cum sancto Barnaba (an. 50-58), *Anastas.*, CXXVII, 460; *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 114, 116. — S. Lazarus S. Maris Magdalene frater (an. 54-58), *Marian. Scot.*, CXLVII, 638, 616. — S. Marcus evangelista (an. 50-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 116.

CYPRUM (apud), Pentapolis civitatem, S. Marcus evangelista prædicat (an. 50), *Orderic. Vital*, CLXXVIII, 161.

D

DALBOIA Scania civitas. Egmon Dalboiensis episcopus in Scania prædicat (an. 1060), *Adam. Brem. Canon.*, CLVI, 617, 637.

DAMASCUS Syria civitas. S. Paulus in via Damasci convertitur (an. 54), *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1504. — Apud Damascum S. Paulus prædicat (an. 54-58), *Marian. Scot.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 107; *Petrus Comestor*, CXCIV, 1697.

DANIA (in) prædicaverunt S. Willibrordus, primus Frieslandi apostolus (600-700), *Alcuin.*, CI, 699. — S. Bonifacius Moguntinus (an. 716-745), *S. Bonif.*, LXXXIX, 624, 641. — Herioldus Danorum rex qui ad Christum conversum populum suum ad fidem adduxit (an. 825), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 188; *Bernold.*, CXLVIII, 1547; *Haymo*, 966, 971. — Ansharius seu Ansgarius Hammaburgensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem. canonic.*, CXVI, 476, 486, 485; *Honorius Augustodunens.*, CLXXII, 190. — Ebbo Remensis episcopus et Haligarius (an. 850-856), *S. Ansharius*, CXVIII, 971; *Adam. Brem. can.*, CXLI, 474, 475. — Gauzbertus et Wilmarus monachus (an. 850), *S. Anshar.*, CXVIII, 971. — Haraldus Sleswicensis episcopus, Gislemarus, Rimbertus (an. 840-850), *Adam. Brem. canonic.*, CXVI, 475, 486; *S. Anshar.*, CXVIII, 971, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus (an. 905-956), *Adam. Brem. canonic.*, CXLI, 498. — Henricus I, Alemannorum imperator, qui Danos cum Cnutone eorum rege a pristino errore revocat et ad fidem adducit (an. 93), *Thietmarus Merseburgensis episc.*, CXXXIX, 1195. — Poppo Harburgensis (an. 966), *ibid.*, 1907, 1206; *Adamus Bremens.*, CXLI, (not), 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 191. — Poppo Junior Sleswicensis episcopus (1010-1015), *Adam. Brem.*, CXLI, 525, 526. — Heribertus Wibergensis episcopus Elbertus episcopus Christianus et Sewerdus, Radolphus et Ratolphus Sleswicensis episcopi (an. 1056-1059-1060), *Adam. Bremens.*, CXLI, 616, 650.

DANIAM Cismarinam seu Jutland evangelizaverunt Regimbondus Harusammensis episcopus (an. 948), *Adam. Brem.*, CALVI, 503. — Poppo Sleswicensis episcopus cum Odinkar Juniori (an. 1010-1015), *ibid.*, 526, 533, (Vide Jutland).

DANOS Angliæ populos Christi fidem edocuit Paulinus Eboracensis episcopus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 615), *Beda*, XCV, 107; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 118; *Henric.*, CXCIV, 856.

DANBY vel DANBY Insula in Asia civitatem evangelizaverunt S. Paulus apostolus cum Sila et Timotheo (an. 50-58), *Orderic. Vital.*, CLXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692, 1698. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic. Vital.*, CLXXVIII, 178. — Silas S. Pauli discipulus (an. 50), *ibid.*, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1692.

DIVIONENSE castrum in Gallia, vid. CAstrum, etc.

DOKEV, DOKKUM, Friesland civitatem adduxit ad Christum S. Willehadus primus Bremensis episcopus (an. 754), *CXVIII*, 1018, 1016.

DORCHESTRIA (in), Dorchester, West Saxoniam civitatem, prædicaverunt Birinus Wintoniensis et Dorcestrensis episcopus qui Kinegiltum regem convertit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 125. Angilbertus Dorcestrensis episcopus S. Birini successor (an. 631), *Beda*, XCV, 126. — Leuthericus, *ibid.*, 651. — Hedhedus et Epelpine seu Edelwina Dorcestrenses episcopi (an. 650-651), *Willelm.*, CLXXIX, 1607.

DOROVERIA DOROVENUM, Cant'berg, Cantuariensium regni regia civitas. Ethelredus Cantiorum rex Augustinum et socios ad prædicandum in Angliam missos suscepit etque potestatem et licentiam prædicandi concessit (an. 596), *Henric. archidiac. Huntingdon.*, CXCIV, 848. — S. Augustinus Anglorum apostolus cum SS. Justo, Melito, Laurentio, Joanne, Paulino, Honorio, Rufiano et aliis apud Doroveriam primum prædicant (an. 596-645), *S. Auz. apud Anglor. apostol.*, LXXX, 59, 79; *Lafranc.*,

CL, 743, 761; *Willelm.*, CLXXIX, 966, 1441; *Henric.*, CXV, 814, 857, 859.

DOROVENI (in) Roscestria civitate Justum episcopum ordinavit Augustinus (an. 600), *Henric.*, CXCIV, 850.

DUMNOCA Angliæ orientalis civitas prædicationem audit Felicis Lincolnensis episcopi (an. 656), *Beda*, XCV, 106.

E

EBORACI, EUREUX, Neustrim civitatis Evantiorum sedem episcopalem primum obtinuit S. Taurinus S. Dionysii discipulus (an. 90-119), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 366-390.

EBORUM seu EBORE in Nordanymbrorum civitate prædicaverunt S. Paulinus Eburnensis episcopus (an. 600-620), *S. Bernold.*, CXLVIII, 1354; *Lafranc.*, CL, 743; *Willelm.*, CLXXIX, 1509, 1553. — Jacobus S. Paulini discipulus (an. 610), *Henric.*, CXCIV, 859.

EBORA seu ELBORA EBORA, in Lusitania Hispaniæ civitas, S. Memmii Mancium divini verbi præconem et episcopum habuit (an. 90), XXXI, 235.

EDessa, Mesopotamiæ civitas, Orfa, evangelizatur a S. Simone India apostolo qui Abgarum regem ad Christum convertit (an. 36), *Freculf.*, CVI, 1125; *Haymo*, CXVIII, 821.

EISCHTADIA Germaniæ civitatem, Eischstædt, evangelizavit S. Willibaldus S. Bonifacii Moguntini socius et cooperator (an. 736-747), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 646, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1542.

ELBOLA (in) Alsaciæ civitate prædicaverunt Eucharis, Valerius et Maternus (an. 50), *Anonym.*, CLIV, 1147.

ELBURNUM in Hispania, Grenada, evangelizavit Arcilinus Riberitanus episcopus et sancti Jacobi discipulus (an. 45-51), *Lucius Dexter*, XXXI, 151-175.

ELIOROCA, Valladolida? Hispaniæ civitas, Evangelii præconem habuit Indalecium a S. Petro in Hispaniam missum (an. 45), XXXI, 169.

ELNONAM Galliarum civitatem evangelizavit S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 614), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 115.

EMERUM (apud), Ara-Solouk, Ionie civitatem, prædicaverunt S. Joannes et Jacobus Major (an. 34-50), *Lucius Dexter*, XXXI, 135; *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 149. — S. Paulus cum Timotheo, Sila, Prisca et Aquila (an. 48-58), *Orderic.*, CLXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1701. — Timotheus (an. 68), CVI, 1143. — S. Paulus qui ibi primam ad Corinthios Epistolam scribit (an. 56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1705. — Onesimus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXVIII, 129. — Apud Ephesum S. Joannes apostolus Evangelium suum scribit (an. 99), *Ekkeardus Uraugiensis*, CLIV, 679.

ETREHAM orientaliū Saxoniæ civitatem evangelizavit S. Mellitus Sigebertumque regem convertit ad Christum (an. 604), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 113; *Henric.*, CXCIV, 850.

EUROPA. Christiani dispersi in persecutione contra sanctum Stephanum facti in Europam fidem portant (an. 35), *Lucius Dexter*, XXXI, 95, 97.

F

FARNIAM Daniæ insulam Kilbertus primum monachus, dein episcopus evangelizavit (an. 1059), *Adam. Brem. Can.*, CXLI, 616.

FURNA vel FUNE Daniæ insula divini verbi præconem habuit Iliodagam primum Ripensem episcopum (an. 948), *Adam. Brem. Can.*, 503, 516, 821. — Harodum seu Horri Siaswigensem episcopum (an. 948), *ibid.*, 505. — Behinernum primum in Fune episcopum (an. 1040), *Adam. Brem. Can.*, CXLI, 625. — Kilbertum (an. 1059), *ibid.*, 616.

FLANDRIAM evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus (an. 618), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger. Lobien. abb.*, CXXXIX, 1010; *Philippus de Harveng. abb.*, CCIII, 1248; *Helmund. abb.*, CCXII, 785. — S. Livinus et ejus discipuli Foilanus, Fursen et Ultanus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 883; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 122. — Helias et Kilanus Moguntinus (an. 618), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 880. — Ursmarus Flandrensis episcopus (an. 690), *Harimifus*, CLXXIV, 1481 (app.). — S. Arnulfus Suessionensis episcopus (an. 1056-1065), *ibid.*, 1411, 1461.

FRANCOS evangelizaverunt S. Solemnus Carnotensis episcopus (an. 480), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 95. — S. Clotildis Francorum regina cum S. Vedasto et sancti Remigio (an. 496), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 162; *Anonym.*, XCVI, 1453; *Hincmar.*, CXIV, 1157; *Albert. M-*

ciacens., CXXIX, 589. — S. Vedastus (an. 496), *Alcuin.*, Cl, 670, 672, 678; *Anonym.*, CXI, IX, 28. — S. Remigius (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 152; S. *Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 79. — Clotharius cum gente fidem suscipit (an. 496), S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 225; *Flodoard. Rhenensis canonic.*, CXXIV, 50; *Rorico monach.*, CXXXIX, 601, 653; *Anonym.*, CXLIX, 26; *Hugo abb.*, CLIV, 110; *Ekkeard.*, *ibid.*, 716; *Siebert. Gemblac.*, CLX, 95; *Hugo de S. Maria.*, CLXIII, 915.

FRANCIA (in) seu Franconia divini verbi præcones fuere Kilianus primus in Franconia (an. incert. vi vel vii sæcul.), *Adam. Brem. episc.*, CXLI, 463. — Willibrordus (an. 690), *Alcuin.*, Cl, 697, 701.

FÆRSAM evangelizaverunt Willfridus Anglorum episcopus qui Adalegium Fresorum regem convertit (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1559. — S. Willibrordus (an. 692-700), *Beda.*, XCV, 245, *Alcuin.*, Cl, 698, 699; *Bernold.*, CXLVIII, 1539; *Joannes monach.*, CLXII, 786; *Helinand.*, CCXII, 805. — Acca presbyter, Adalbertus levita, filius regis Mercurii Lebninus, Marcellinus, S. Swibertus, Werenfridus, Ewaldus Albus et frater ejus Ewaldus Niger et alii duodecim S. Willibrordi socii (an. 692-700), *Beda.*, XCV, 243, 244, 245. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (an. 716-745), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 609, 611, 624, 641; S. *Ado Vienn. archiepisc.*, CXXII, 123; *Adam. Bremens. canonic.*, CXLI, 465; *Marianus Scotus.*, CXLVII, 761; *Siebert. Gemblac.*, CLX, 155, 158. — Wulfmannus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinand.*, CCXII, 812. — Skirbal diaconus, Waltheri presbyter, Megengaudus, Lullus, Sturmus, Waccer et Tatunus et alii S. Bonifacii socii, discipuli et cooperatores (750-750), LXXXIX, 616, 647, 653, 660, 805. — Willehadus primus Bremenensis episcopus (an. 754), S. *Anacharius episc.*, CXVIII, 1015, 1016; *Adamus Brem. episc.*, CXLI, 465, 469, 471. — Eabonus Ahretatensis episcopus, Hadalfredus seu Hudolfus monachus, Hamung presbyter, Kunderak monachus, Willihieri monachus, Wintrung presbyter et alii sancti Bonifacii Moguntini discipuli (an. 755), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 660, 667, 805. — Liudgerus Monasteriensis episcopus (an. 780), *Adam. Bremens.*, CXLI, 467, 468. — Hildibaldus Coloniensis episcopus (an. 780), *Adam. Brem.*, 47. — Anacharius Hammaburgensis (an. 836), *ibid.*, 433.

FÆRSAM ceteriore evangelizavit unus e xii S. Willibrordi sociis (an. 692), *Beda.*, XCV, 245.

FRESINGEN, *Freisingen*, in Bagaria Evangelium recepit ab Erimberto Fresingensi episcopo (an. 750), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

G

GALATIA (in) Asiae Minoris regione divini verbi præcones fuere S. Petrus apostolus (an. 58-60), *Freulf.*, CVI, 1155; *Haymo.*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1679, 1696. — S. Philippus apostolus (an. 58-60), *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1696. — S. Paulus apostolus cum Sylva et Barnaba (an. 58-58), *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo.*, CXVIII, 831; *Anastasius Biblioth.*, CXXVII, 464, 468; *Herigerus Lobiens.*, CXXXIX, 1008; *Marianus Scotus.*, CXLVII, 639; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 115, 116. — S. Timotheus (an. 50-58), *ibid.*, 116.

GALECIA (in) Hispanie provincia discipuli septem S. Jacobi Hierosolymitani episcopi Christum annuntiant (an. 44), *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 115. — S. Andeolus in Galedia prædicat (an. 208), *Lucius Dexter.*, XXXI, 358.

GALLIAM evangelizaverunt S. Petrus apostolus (an. 45-50), *Anastas.*, CXXVII, 458, 466, 468; *Heriger. Lobiens.*, *ibid.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — S. Philippus apostolus (an. 58), XXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1146; *Willelm.*, CLXXIX, 1685; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1698. — S. Jacobus apostolus Major dictus (an. 41), *Lucius Dexter.*, XXXI, 135. — S. Paulus apostolus (an. 58-60), *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 128. — Ferontius, Austregisilus, S. Eutropius, Irenæus Lugdunensis, Lazarus, Maximinus, Joseph ab Arimathea, Maria Magdalena, Mariha, Marcella, Parmenas, Valerius (an. 48-80), *Lucius Dexter.*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1495, 1496, 1497; S. *Paschasius Radbertus.*, CXX, 1496; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1010; *Hugo Flaviniac.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118, 1124; *Siebert. Gemblac.*, CLX, 141; *Anonym.*, CLXII, 755; *Willelm.*

Mulnebur., CLXXIX, 1685. — S. Dionysius Areopagita (an. 50), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 183; *Othmar.*, CXLVI, 587; *Folcardus monach.*, CXLVII, 1182; *Hugo abb.*, CLIV, 26; *Ekkeard. Uragiens.*, *ibid.*, 679. — Clemens, Eucharis, Frontinus, Mansuetus, Materius, Sebastianus, Potentianus et Saturninus, S. Sixtus, Siremonus, Sinicius, Martialis a S. Petro missi (an. 48-50-58), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 175, 183; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494, 1505; *Paschasius Radbertus.*, CXX, 1496; *Heriger. Lobiens.*, CXXXIX, 1010, 1015; *Ademar monach.*, CXLI, 87; *Jordanus Lemovicensis episcopus.*, CXLII, 1353; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1117, 1118, 1124; *Flodoard. Remens. canonic.*, CXXXV, 32; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 129, 195, 386. — Crescentius (an. 59), S. *Ado Viennens. episc.*, CXXIII, 79. — Othmarus, Nicasius, Scuvillus a S. Petro missi (an. 70), *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 588, 589, 590. — S. Conleasius S. Clementis discipulus et Secundus Mettis episcopus (an. 70), *Anonym.*, CLXIII, 581. — Austriellianus et Alpinianus (an. 70-72), *Orderic.*, CLXXXVIII, 186, 195. — S. Paternus Toletanus et Constantiensis episcopus (an. 150), *Lucius Dexter.*, XXXI, 511. — Mello et Taurinus (an. 119), *Orderic.*, CLXXXVIII, 586. — SS. Benignus, Andochius et Thirus a S. Policarpo missi (an. 140), S. *Varnaharius presbyter.*, LXXI, 187; *Rupertus abb.*, CXLVII, 756; *Joannes monach.*, CXLII, 756, 757. — S. Photinus, Valerianus, Marcellus et Zacharias Lugdunensis (an. 168-195), *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus.*, CXLVI, 1209, 1210; *Joannes monach.*, CXLII, 756. — SS. Crispianus et Crispinianus, Paschasius, Rufinus, Victorius, Mallonus, Lucianus, Aricianus (an. 230-300), *Paschasius Radbertus.*, CXX, 1491, 1496; *Folcard.*, CXLVII, 1182; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 590. — S. Avitus Viennensis (an. 490), *Ekkeard. Uragiens.*, CLIV, 778. — SS. Solemnis, Vedastus, Remigius, Othildis regina (490-500), S. *Gregorius Turon.*, LXXI, 183; *Alcuin.*, Cl, 670, 672, 678; S. *Ado Viennens. archiepisc.*, CXXIII, 97; *Hincmar.*, CXXV, 1157; *Rorico Moissacensis.*, CXXXI, 598; *Bernold.*, CXLVIII, 1529; *Lambert. Alrebalensis.*, CLXIX, 26, 28. — *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 79. — SS. Amandus et Landoaldus (an. 614), *Siebert. Gemblac.*, CLX, 115, 120. — SS. Ulfanus, Foilaus et Furseus (an. 640), *ibid.*, 122. — SS. Eloquius, Elio et Bertuinus Scotigenæ (an. 651), *ibid.*, 125. — Gisleart, Landelinus, Trudo et Vincentius, qui et Madelgarus dicitur (an. 651), *ibid.*, 125.

GANDAVUM, *Gand*, Flandriæ civitatem evangelizaverunt S. Amandus Treverensis et Tungrensis episcopus (an. 628), CXXI, 945; *Herigerus abbas Lobiens.*, CXXXII, 1040; *Philippus de Harveng.*, CCIII, 1248; CXXII, 785. — S. Livinus cum Frilano, Hella et Kiliano (an. 618), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 880, 882; *Siebert. Gemblac.*, CLX, 122.

GARDUNI, populi Aquitanie ad Garumniam, divini verbi præcones habuere sanctum Martialem Lemovicensem episcopum (an. 70), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 193. — Austriellianus et Alpinianus (an. 75), *ibid.*, 195.

GENES, Cypri et Cyrenæ viri post martirium sancti Stephani dispersi per diversas regiones Græciæ et gentibus prædicant (an. 55), CXXVII, 456. — Paulus et Barnabas ad prædicationem in gentibus segregantur, *Haymo.*, CXXVIII, 825; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Hugo abb. Flaviniac.*, CLIV, 21. — Ad gentes transeunt prædicant, *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1692.

GERDANIUM Danie civitatem S. Gaudentius evangelizavit (an. 990), S. *Mathildis.*, CLI, 1541.

GERMANIA (in) Europæ regione divini verbi præcones fuere S. Valerius confessor (an. 48-60), *Anonym.*, CLIV, 1124. — S. Willibrordus Fresorum apostolus cum sancto Bonifacio (an. 717-723), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 642. — S. Bonifacius Moguntinus Germanorum apostolus (a. 717-745), *ibid.*, 641; *Anastas.*, CXXVIII, 975; *Bernold.*, CXLVIII, 1541; *Helinand. monachus.*, CCXII, 812. — Adalbertus, Rurhardus, Derso, Grimbertus, Skirbalt, Waltheri, Swibertus, Witta, Lullus, Winnibaldus, Willibaldus Gregorius Trajectensis et Geppan S. Bonifacii socii e cooperatores (an. 717-750-756), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 646, 653, 660, 684, 741, 749, 757, 806; *Bernold.*, CXLVIII, 1542. — Sturmus, Waccer monachus, Abel episcopus, Warbertus episcopus, Wera episcopus (an. 740-745), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 647, 660, 741, 757, 808. — Tatinius et Folradus archiepiscopus (an. 750), S. *Bonifac.*, LXXXIX, 741; *Ekkeard. Uragiens.*, CLIV, 857.

GLASTONIUM Angliæ insulam evangelizaverunt Joseph ab Arimathea cum sociis undecim e Gallia a S. Philippo in Angham missus (an. 65), *Willelm.*, CLXVI, 1685. — S. Patricius Hibernus contra Pelagianos (an. 45), *Willelm.*, CLXXIX, 1698, 1699.

GOTIA (in) Scandinaviæ regione prædicaverunt Tur-
golus primus Saeranensis episcopus in Westergothia (an.
1015), *Adam. Bremens.*, CXLVI, 541, 640. — Radulfus
seu Radolfus (an. 1026), *ibid.*, 541. — Grimkil et Ber-
nardus (an. 1050-1059), *ibid.*, 541, 650. — Olaph North-
mannorum rex (an. 1040), *ibid.*, CXLVI, 540. — Simon
qui et Stephani dicitur Halsinglandensis episcopus (an.
1060), *ibid.*, 617, 641. — Adalwaldus senior et Adalwaldus
junior (an. 1060-1070), *ibid.*, 617, 640.

GOTLAND Raltici maris insulam evangelizavit Joannes
qui et Hiluinus dicitur Bircacensis episcopus (an. 1065),
ibid., 617, 636.

GROENLAND, *Groenland*, Americæ Septentrionalis re-
gio, per Islef Scaldholensem episcopum evangelizatur
(an. 1065), *ibid.*, CXLVI, 617, 634.

H

HALSINGLAND (in), Sueciæ civitate, prædicavit Simeon
Halsinglandensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*,
CXLVI, 617, 641.

HAMARCAM Fresiæ civitatem evangelizavit Willebadus
Fremensis episcopus (an. 754), *S. Ancharius*, CXVIII,
1015, 1016.

HAMMABURG (in), Allemanniæ civitate, Christum annuntiant
Heridagus primus Hammaburgensis episcopus (an. 904),
Adam. Brem., CXLVI, 472. — S. Ancharius Hammaburg.
episcopus (an. 826), *S. Ancharius*, CXVIII, 966. — Rim-
bertus (an. 660), *Adam. Brem.*, CXLVI, 486. — Unni
episcopus (an. 903-936), *ibid.*, CXLVI, 498. — Adaldagus
episcopus (an. 936), *ibid.*, 501.

HARCUM Danici Cismarinæ civitas Christi fidem a Re-
glambrodo Harusammeni episcopo recepit (an. 948),
ibid., CXLVI, 505.

HASBANT in Gallis Trudo abbas evangelizavit (an. 631),
Sigebert. Gemblac., CLX, 125.

HERFORD (in), provinciæ Merciorum civitate, prædica-
verunt Putta Herefordensis primus episcopus (an. 720),
Willelm., CLXXIX, 1599. — Tritel Puttæ successor (an.
740), *ibid.*, CLXXIX, 1599.

HESSES Germaniæ populos ad Christum convertit S. Bo-
nifacius Moguntinus episcopus Germanorum apostolus
(an. 720), *S. Bonifacius*, LXXXIX, 617, 642; *Adamus
Brem.*, CXLVI, 466.

HIBERNIA (in) prædicaverunt S. Fingaris (an. 450),
S. Anselmi scripta spuria, CLIX, 525. — S. Patricius Hi-
bernensis episcopus (an. 432), *Beda*, XCV, 121 not.;
Guigo II, CLIII, 789, 801; *S. Anselmi* scripta spuria,
CLIX, 525; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 79; *Willelm.*,
CLXXIX, 1668. — S. Benignus S. Patricii discipulus
(an. 460), *ibid.*, CLXXIX, 1691. — S. Columba Hibernus
(an. 565), *Bernold.*, CXLVIII, 1529, 1532. — S. Livinus,
Folitanus, Furseus et Helias (an. 648), *S. Bonifac.*,
LXXXIX, 877, 879. — Swibertus (an. 692), *Beda*, XCV, 245.

HIBERNIS Hispaniæ populus Christum prædicant septem
discipuli S. Jacobi Hierosolymitani episcopi (an. 44),
Orderic. Vital., CLXXXVIII, 115.

HIBERNIS populi seu Hii, insula Angliæ juxta Hiber-
niam sita, divini verbi præcones habuerunt S. Columbam
(an. 506), *Bernold.*, CXLVIII, 1532. — *Aelianus* (an. 615-
640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernoldus abb.*, CXLVIII, 1536;
Sigebertus Gemblac., CLX, 120; *Willelm.*, CLXXIX, 1584;
Henric., CXCV, 860; *Helinand.*, CCXII, 772.

HIERAPOLIS Indiæ regiam civitatem evangelizavit S.
Thomas qui et Didymus dicitur (an. 48), *Orderic. Vital.*,
CLXXXVIII, 159-162.

HIERAPOLIS Phrygiæ civitatem Christi fidem edocuerunt
S. Philippus apostolus (an. 50), *Freculf.*, CVI, 1148;
Willelm., CLXXXIX, 1685; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII,
157. — S. Apollinaris Hieropolitanus episcopus (an. 150),
Freculf., CVI, 1166.

HIRGANIA Asiæ regio a S. Thoma Didymo apostolo
evangelizatur (an. 55-55), *Freculf.*, CVI, 1147; *Orderic.
Vital.*, CLXXXVIII, 157.

HISPALIM Bætiæ in Hispania civitatem, *Seville*, evan-
gelizaverunt S. Pius primus Hispalensis episcopus (an.
57-70) *Lucius Dexter*, XXXI, 128. — Philippus Mediola-
nensis, Philotheus dictus (an. 91), *ibid.*, 261, 263.

HISPANIA (in) divini verbi præcones fuisse S. Petrus
apostolus (an. 50-60), *ibid.*, XXXI, 161. — Presbyteri
a S. Petro Romæ ordinati et in Hispanias missi (an. 53),
ibid., XXXI, 151. — S. Jacobus Major (an. 54), *ibid.*,
87, 88; (an. 57), *ibid.*, 109; *Freculf.*, CVI, 1147; *Manio*,
CLXX, 875. — Christiani dispersi post persecutionem
contra sanctum Stephanum factam (an. 35), *Lucius
Dexter*, XXXI, 91, 97. — S. Paulus apostolus (an. 64),
ibid., 190; S. Ado Viennensis archiepiscopus, CXXIII, 79. —
Optatus centurio, S. Memmius Mancius, S. Agathodorus

Tarraconensis, Arcadius Juliobrigensis, Athanasius Ca-
saraugustanus, Basilus Bracarenensis, Capito Lucensis,
Elpidius Toletanus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI,
87, 88, 129, 150, 167, 255. — S. Ephrem S. Jacobi disci-
pulus, S. Etherius Barcinonensis, Eugenius Marcus,
Nestor Paleatinus, Petrus Bracarenensis (an. 57-60), *ibid.*,
XXXI, 109, 129, 130. — Torquatus, Thesiphorus, Cæcilius,
Isidus, Secundus, Indalecius et Euphrasius (an. 45), *ibid.*,
151, 153, 154, 155, 167, 169, 175, 175. — Discipuli septem
S. Jacobi apostoli qui corpus magistri in Hispaniam
deferunt (an. 44), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 113. —
Calocerus S. Jacobi discipulus (an. 44), *Lucius Dexter*,
XXXI, 151. — Paulus Sergius, Martialis Lemovicensis,
Timotheus, Philemon et alii S. Pauli apostoli discipuli
(an. 48-60), *ibid.*, 169, 190, 198.

HULMO Daniæ insula Christi fidem recepit ab Eginone
Dalhofensi episcopo (an. 1060) *Adam. Brem.*, *canonic.*,
CXLVI, 637.

HUNGARIA (in), prædicaverunt S. Paulinus Aquileien-
sis patriarcha (an. 790-804), *S. Paulin.*, XCIX, 73, 74. —
S. Wicbertus Gemblacensis monachus (an. 985), *Sigebert
Gemblac.*, CLX, 672. — Henricus II. Alamanorum
rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII,
193. — Gisla Hungarorum regina quæ regem sponsum
imperatoremque patrem ad Christum cum innumerabili
gentium multitudine adduxit (an. 1010), *Sigebert Gem-
blac.*, CLX, 200; *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 551. —
Stephanus Hungarorum rex (an. 1025), *Honor. Augustod.*,
CLXXII, 193.

HUNNI. Arno Salizburgensis episcopus et Paulinus
Aquileiensis patriarcha ad convertendos Hunnos de-
cendant, (an. 794-800), *S. Paulin.*, XCIX, 76, 77; *Alcuin.*,
C, 187, 198.

I

IBERIA. Mulier captiva gentem Iberorum ad Christum
convertit (an. 528), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 480. — Ede-
sius apud Iberos prædica (an. 528), *Freculf.*, CVI, 1198.
Iconum, *Konieh*, Isauriam in Asia minori civitas, verbi
divini præcones habuit SS. Paulum et Barnabam (an.
48-50), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*,
CXCVIII, 1695, 1694.

ILLIBERIM Hispania civitatem, *Grenade*, evangelizavit S.
Indalecius Romæ episcopus ornatiss et a beato Petro in
Hispaniam missus (an. 45), *Lucius Dexter.*, XXXI, 169.

ILLYRIA (in) Europæ antiqua regione prædicaverunt
Paulus et Timotheus, Silas et Barnabas (an. 50-58),
Freculf., CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anastas.*,
CXXVII, 464; *Heriger. Lohiens. abb.*, CXXXIX, 1008;
Marian. Scot., CXLVII, 659.

IMPERIUM ROMANUM. Conversio Philippii imperatoris
Romanorum et filii ejus Philippi per Pontium quemdam
militem Christianum (an. 242), *Freculf.*, CVI, 1178;
Orderic. Vital., CLXXXVIII, 70. — Constantinus Magnus
imperator ad Christum convertitur et fidem Christianam
per imperium longe lateque diffundit (an. 312), *Sulpicius
Severus*, XX, 147; *Aurelius Cassiodorus*, LXIX, 888;
Freculf., CVI, 1190; *Anast.*, CXXVII, 1510; *Hugo ab-
bas Flaviniac.*, CLIV, 96; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 955;
Orderic. Vitalis, CLXXXVIII, 75, 204.

INDIAM evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus
(an. 54), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478; *Lucius Dexter*,
XXXI, 87, 88; *Freculf.*, CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831;
Orderic., CLXXXVIII, 157-162. — S. Mathias apostolus,
Freculf., CVI, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 111;
Petrus Comestor., CXCVIII, 168. — Indorum gentes ad
fidem convertuntur (an. 530), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX,
945.

INDIAM Citeriorem Christi fidem docuerunt Bartholo-
mæus apostolus (an. 57-60), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 478;
Freculf., CVI, 1147; *Haymo*, CXVIII, 831; *Orderic.*,
CLXXXVIII, 165. — Frumentius et Edessius pueri Me-
ropii philosophi Tyrii, captivi (an. 528), *Rufin. Aquileien.*,
XXI, 478. — Frumentius *ibid.*, 480; *Freculf.*, CVI,
1198.

INSULAS Northmanniæ evangelizaverunt Grimkil et Ro-
dolfus Silaswigensis episcopus et Bernardus (an. 1050-
1160), *Adam. Brem. canonic.*, CXLVI, 541, 650. — Olaph
rex Northmannorum per regnum et multas insulas extra
Northmanniam prædicatoris mittit (an. 1040), *ibid.*,
540.

IONIA (in) Asiæ minoris regione Christum annuntiant
Joannes apostolus cum Jacobo Majore apostolo. (an. 58-
50), *Lucius Dexter.*, XXXI, 135; CLXXXVIII, 149. — S.
Paulus et Timotheus (an. 48-58); *Orderic.*, CLXXXVIII,
123; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1704. — Onesimus q.
Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII,
129.

ISAURIA Asiæ minoris regio dfrini verbi præcones habuit Panlum et Barnabam (an. 48-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693, 1694.

ISLANDIAM magnam Atlantici insulam evangelizaverunt Lisdagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem. can.* CLVI, 505, 516, 521. — Haredus seu Horit Silaswigenis episcopus (an. 948), *ibid.*, 505. — Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1085), *ibid.*, 527, 540, 595, 617, 630. — Islef scaldhalgensis, (an. 1065), *ibid.*, 617, 634. — Joannes qui et Hillimius dicitur, Berracensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 617, 636.

ITALIA (in) prædicaverunt Petrus apostolus et Paulus doctor gentium (an. 40-49), *Lactantius*, app. VII, 624; *Sulpicius Severus*, XI, 145; *S. Prosper Aquilan. presbyt.*, I, 173; *Freulf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anastas.*, CLXXVII, 458; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 123, 132. — S. Apollinaris Ravenanum episcopus, Barnabas, S. Pauli discipulus et Mediolanensis episcopus, Celasus, et Nazarius, et Marcus, et Hermagoras (an. 50-100), *Freulf.*, CVI, 678; *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXIII, 78, *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 118; *Marian. Scot.*, CXLVII, 965; *Orderic Vitalis*, CLXXXVI, 181.

J

JERUSALEM. Apud Jerusalem Dominus noster Jesus Christus Deus et homo prædicat et in confirmationem doctrinæ suæ pro salute mundi in cruce expirat anno ætatis suæ 33, *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1693. — Duodecim apostoli, nempe Simon Petrus, Joannes evangelista, Jacobus minor filius Alphaei et Andreæ frater Simonis Petri, Philippus et Thomas Didymus, Bartholomæus, Mattheus, Jacobus Major Zebedei filius et frater Joannis evangelistæ, Simon Zelotes, Judas Jacobi filius et Mathias, in die Pentecostes adunati Spiritum sanctum recipiunt et in Jerusalem prædicant (an. 33), *Orderic.*, CLXXXVIII, 64, 65; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1651. — Terram sortiuntur ad prædicandum (an. 34 alii 37), *Lucius Dexter*, XXI, 87, 88. — S. Petrus cum Joanne apud Jerusalem prædicat, *ibid.*, 131; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 64, 65, 102. — Ad portam templi claudum sanant, *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1655. — Petrus apud Jerusalem primum tenet consilium de conversione gentium (an. 46), *Lucius Dexter*, XXI, 134; *Anastas.*, CXXVII, 456. — S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatur et prædicat (an. 33-40), *Freulf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXIII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXI, 16; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1504; *Ekkeard.*, CLIV, 665; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Stephanus protomartyr in Jerusalem Christum annuntiat (an. 33), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1665. — S. Paulus apostolus apud Jerusalem prædicat (an. 48), *Anastas.*, CXXVII, 466; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 610, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1689, 1694. — Jerusalem divini verbi præcones habuit S. Barnabam (an. 48), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 17; *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645; *Hugo abbas*, CLIV, 24; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 106. — Titum sancti Pauli discipulum (an. 40), *Marian. Scot.*, CXLVII, 640, 645.

JORDAN (apud), Jaffa, Palaestinam civitatem S. Petrus apostolus prædicat (an. 38-40), *Orderic.*, CLXXXVIII, 109; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

JUDÆA (in) prædicat S. Joannes Baptista (an. 30), *Freulf.*, CVI, 1121; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1682; *Sicard. Cremon. episc.*, CCXIII, 449. — Joannes Baptista Christum in Jordane baptizat, *Anastas.*, CXXVII, 452; *Hermann. Contractus*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1504; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1682. — Dominus noster Jesus Christus Deus et homo in Jordane baptizatus æram prædicationis Evangelii inchoat anno ætatis suæ 30, *Anastas. Biblioth.*, CXXVII, 452; *CXXIX*, 525; *Hermannus Contractus*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1504; *Orderic.*, CLXXXVIII, 102; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1682. — Apostolus vocat (an. 30), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Ekkeard.*, CLIV, 661. — Eos ad evangelizandum per Judææ civitates mittit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1685. — Per Judæam aperte Evangelium disseminat (an. 30-35), *Haymo*, CXVIII, 822; *S. Ado Vienn. archiepisc.*,

CXXIII, 76; *Regino Prumiens.*, CXXXII, 16; *Marian. Scot.*, CXLVII, 637; *Ekkeard. Uragiem.*, CLIV, 661; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1682. — In cruce pro mundi salute, consummatis omnibus, expirat (an. 33), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1622. — S. Petrus apostolus totam Judæam et Palaestinam prædicando perstruat (an. 37-40), *Anastas.*, CXXVII, 454, 456, 462; *Herigerus Lobiens. abb.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701; *S. Jacobus Minor Hierosolymitanus episcopus ordinatus per Judæam prædicat* (an. 33-40), *Freulf.*, CVI, 1122; *Haymo*, CXVIII, 825; *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXXII, 76; *Regino Prumiens. abb.*, CXXXII, 16; *Hermann. Contractus*, CXLI, 58; *Marian. Scotus*, CXLVII, 638; *Bernold. abb.*, CXLVIII, 1504; *Ekkeard.*, CLIV, 663; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 154. — S. Mathias apostolus et evangelista (an. 37-50), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1689. — Evangelium suum sanctum in Judæa prædicando Hebraice scribit (an. 45), *S. Ado Viennens. archiepisc.*, CXXXII, 75; *Anastas.*, CXXVII, 458; *Hermann. Contract.*, CXLI, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1505; *Ekkeard.*, CLIV, 663. — S. Matthias in Judæa prædicat (an. 35), *Freulf.*, CVI, 1148; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 177. — S. Stephanus protomartyr in Judæa prædicat (an. 35), *ibid.*, 105; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1685. — Discipuli discipuli post persecutionem contra S. Stephanum per Judæam universam prædicant, *Haymo*, CXVIII, 825; *Anastas.*, CXXVII, 454; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 109.

JULIANNUM, Valdeoleja, Hispania civitas, evangelizatur per Areadium Julitobrigensem episcopum (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXI, 129, 130.

JUTLAND (in) Danica regione prædicaverunt Haroldus Sleswicensis primus episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXLVI, 621. — Regimbroudas Harusammensis et Haredus seu Harit Silaswigenis (an. 948), *ibid.*, 505. — Odakar Junior Ripensis, Poppo Junior Sleswicensis episcopi (an. 1000-1015), *ibid.*, 525, 526, 535. — Rodolphus Silaswigenis et Walrus Ripensis episcopi (an. 1056), *ibid.*, 541, 552, 621, 622, 668.

L

LAODICIA (in) Phrygia civitate hodie Eski Hisar Christum annuntiat S. Petrus apostolus, (38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobiens. abb.*, CXXXII, 1008; *Hugo abbas*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, id., 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674, 1701. — S. Barnabas (an. 50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 178.

LAURANUM CASTELLUM prope Carcassonam hodie Castelnouary. Guido Vallium Sarney abbas, deinde Carcassonensis episcopus in Laurano castello contra Albigenes prædicat (an. 1207), *Sicard. Cremon.*, episcopus, CCXIII, 555, 578.

LEONASTRUM Anglorum Mediterraneorum civitatem evangelizant Ederius Legerestrensis episcopus et Tolla (an. 650-640), *Willelmus*, CLXXIX, 1605.

LEMOVICENSIS, Limoges (in), Gallia civitate Christum annuntiant S. Marialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175; *Adam. monach.*, CXLI, 57, 112; *Jordanus Lemovicensis episcopus*, CXLI, 133; *Raban. Maur.*, 1124. — Austriellanus et Alpinianus (an. 70); *Orderic.*, CLXXXVIII, 186.

LEAS (in) Saxonica civitate Emmingus et Polcardus S. Willehadi Fresonum apostoli oculi prædicantes a Saxonibus martyrii coronam accipiunt (an. 780), *S. Ancherius episc.*, CXVIII, 1017.

LIBYAM African regionem S. Marcus evangelizavit (an. 60-60), *S. Ado Vienn. archiepisc.*, CXXXII, 79; *Marian. Scotus*, CXLVII, 644, 648; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 182.

LICHFIELD, Lichfield, provincie Merciorum civitatem evangelizavit Cæda Scotus Licofeldensis episcopus (an. 633), *Beda*, XCV, 150.

LINCOLNIAM (apud), Lincoln, in orientali Anglia prædicaverunt S. Paulinus cum S. Augustino Anglorum apostolo (an. 603), *Henric.*, CXCV, 844, 896. — Felix Lincolnienis episcopus (an. 654-640), *ibid.*, 867, 898. — Honorius Lincolnienis episcopus (an. 640), *ibid.*, 877.

LINDISFARNIA in Anglia Mediterranea divini verbi præcones habuit Cellam episcopum Lindisfarnensem et Diumam (an. 680-635), *Willelm.*, CLXXIX, 1605.

LINDSARUM (in) insula Angliæ, Holy Island, prædicaverunt Adanus seu Aldanus Lindisfarnensis episcopus (an. 615-640), *Beda*, XCV, 19-21; *Bernold. abb.*, CXLVIII,

1336; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm.*, CLXXIX, 1331; *Henric.*, CXCX, 860; *Helinand.*, CCXII, 772; *Colmannus Lindisfarneus* episcopus (an. 650), *Willelm.*, CLXXIX, 1384; *Henric.*, CXCX, 865; *Finanus* (an. 653), *Beda*, XCV, 150; *Willelm.*, CLXXIX, 1381; *Henric.*, CXCX, 865.

LINCOLNIA Orientalis Angliæ provinciam evangelizavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 844.

LINGONIA (in), *Langres*, Galliæ civitate prædicaverunt SS. Benthinus, Andochius et Thirus diaconus a S. Polycarpo in Galliis ad prædicandum missi (an. 140), S. *Varnaharius præbys.*, LXXX, 188, 193, 199.

LINGONIA Slavoniam populos evangelizaverunt monachi duo incerti nominis (an. 1063) *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 558, 574.

LONDONIA (in), *Londres*, Angliæ civitate prædicaverunt S. Laurentius Londoniensis episcopus (an. 600-645), *Henricus*, CXCX, 881, 883. — Mellitus cum Laurentio et Justo (an. 604-635), *Beda*, XCV, 83. — *Bernold.*, CLXVIII, 1532; *Laufranc.*, Cl., 745, 764 (app.). — *Willelm.*, CCXXIX, 1415; *Henric.*, CXCX, 885. — *Sarumanus* et *Ceddus* Londonienses episcopi, *Willelm.*, CLXXIX, 1514; *Henric.*, CXCX, 865.

LONDONIA ad Christi fidem adduxerunt S. Gregorius Magnus papa (an. 595), Liturgia Mozarabica, LXLV, 541. — Theodelfinda regina Eorogardorum quæ suum sponsum Agilulfum cum gente convertit, Amelius Tridentinus episcopus (an. 59), *ibid.*, 511; *Ekkeard*, CLIV, 797.

LONNIA (apud) civitatem Obotridorum in Scavonia prædicant monachi duo nominis incerti (an. 1065) *Adam. Brem. canon.*, CLXXI, 575, 574.

LUGA (Martos) Hispaniæ civitas divini verbi præconem habuit Capitonem Lucensem episcopum, S. Jacobi apostoli discipulum (an. 87-80); *Lucius Dexter*, XXI, 129, 150.

LYGONIA, *Lyons*, Galliæ civitatem ad Christum convertit S. Irenæus Lugdunensis episcopus (an. 48), CXII, 1493; *Joannes monachus* CLXII, 755. — S. Photinus (an. 166); *Hugo abb.*, CLIV, 96; *Baldricus Dolensis archiep.*, CLXVI, 1209. — Valerianus S. Potini successor (an. 180), *ibid.*, 1210. — S. Zacharias Lugdunensis (an. 195), *Joannes monachus*, CLXII, 755.

LUNDONIA Scania in Suedia civitas evangelizatur per Eginonem Dalbolensem episcopum (an. 1060) *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 617, 627.

LUSITANIA Hispaniæ regio Christi fidem accepit a Jona S. Dionysii Areopagitæ discipulo (an. 86) *Lucius Dexter*, XXXI, 253.

LUTETIA Parisiorum prædicatione S. Germani ad Christum conversæ (an. 554-570), *Bernold.*, CLXVIII, 1531.

LYGONIA (in) Asia Minoris regione Christum prædicant S. Bartholomæus apostolus (an. 38), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic.*, CLXXXVIII, 165. — SS. Paulus et Barnabas, *ibid.*, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1695, 1694.

LYDDIA (apud) Palæstinæ civitatem S. Petrus prædicat (an. 38-40), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *id.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1674.

LYDIA Asia Minoris regionem evangelizavit S. Paulus apostolus cum Sila, Timotheo et Barnaba (an. 48-58), *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erasmus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

LYSTRA (in) Isauriæ civitate, *Vatik.*, prædicant SS. Paulus apostolus et Barnabas, et Silas (48-50), *Orderic. Vital.*, CXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1695, 1694.

M

MACEDONIAM evangelizaverunt S. Andreas (an. 38), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159, 142. — Matthæus apostolus (an. 34-50), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 168. — S. Paulus, Timotheus, Silas et Lucas (an. 48-54), *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 467; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic.*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1699. — Erasmus S. Pauli discipulus (an. 60-100), *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 129.

MAGDEBURGA Slavoniæ civitas evangelizatur per Adalbertum primum Magdeburgensem episcopum qui multos Slavoniam populos ad Christum convertit (an. 968-981), *Adam. Brem. canon.*, CLXVI, 508.

MAGNOLIA Obotridorum in Scavonia civitas divini Verbi præcones habuit Joannem Scotum natione, Magnopolitani episcopum (an. 1025), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 527, 540, 595, 617, 630. — Monachos duos incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXI, VI, 574.

MALMESBURY Angliæ civitas a Theodoro Malmesburiensi episcopo fidem accepit (an. 613), *Willelm.*, CLXXIX, 1445; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 782.

MARMORICA (in), *Marmorique*, Libyæ interioris regione Christum prædicavit S. Marcus evangelista (an. 50-60). S. *Ado Viennensis archiepisc.*, CXXIII, 79; *Marian. Scot.*, CXLVII, 644, 646; *Orderic.*, CLXXXVIII, 182.

MASSILLIA, *Marseille*. S. Lazarus primus Massiliensis episcopus ad Massiliensem portum cum Maria Magdalena, Maximino, Martha, Josepho et aliis appellii Christumque prædicat (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 178; *Raban. Maur.*, CXII, 1493; *Sigbert Gemblac.*, CLX, 111.

MAURITANIA Aquitaniam in Galliis civitas, *Mortagne-sur-Gironde*, divini verbi præcones habuit S. Martiale Lemovicensem episcopum et SS. Austricianum et Alpinianum (an. 73), *Orderic.*, CLXXXVIII, 195.

MEDIA (in), Asia regione, Christum prædicat Thomas Didymus apostolus (an. 38-53), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 157.

MEDIOLANUM, *Milan*, evangelizaverunt, S. Barnabas primus Mediolanensis episcopus (an. 58), *Landulfus Senior*, CXLVII, 955; *Celsus* (an. 79-100), *Regino Prumiens.*, CXXXII, 18; *Nazarius. ibid.* — S. Philippus cognomento Philotheus (an. 91), *Lucius Dexter*, XXXI, 261, 263.

MEDIOMATRICUM (apud), *Metz*, Christum annuntiat Felix cum sancto Clemente (an. 50-100), *Anonym.*, CLIV, 1119; *CLXIII*, 579, 581.

MELDONUM, *Meaux*, evangelizaverunt, SS. Antonius episcopus Meldensis et Sanctinus et Dionysius (an. 70-79), *Hugo abb.*, CLXV, 27, 30.

MELMUR (in), Civitate Berniciorum Christum prædicavit S. Paulinus Anglorum apostolus (an. 625), *Henric.*, CXCX, 856.

MENCHI Angli. Vid. ANGLI MENCHI.

MESOPOTAMIA Asia regionem evangelizavit Judas apostolus (an. 37-70), *Freulf.*, CXI, 1132, 1147; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 115, 116.

MILURUM (apud), *Palatcha*, Carie in Asia civitatem Christum annuntiant SS. Paulus, et Barnabas et Silas et Timotheus (an. 50-58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 134, 125; *Petrus Comestor.*, CXCVIII, 1707.

MILURUM, Transalibiurum in Germania civitas, per S. Willericum Bremensem episcopum evangelizatur. *Adam. Brem. episcop.*, CXLVI, 472.

METYLENEN, *Medelin*, Lesbii insulæ urbem regiam ad Christum adducit S. Paulus apostolus (an. 58), *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 128.

MORS PESSULANUS, *Montpellier*. Diegus Oxomensis episcopus, Petrus et Radulphus Cistercienses monachi apud Albigenes in Monte Pessulano prædicant (an. 1206), *Petrus Monach.*, CCXIII, 549.

MORS REGALAR, *Montréal*, in Carcassonensi territorio civitas. Diegus Oxomensis episcopus et Guido abbas Vallium Sarnay et Dominicus apud Montem Regalem prædicant (an. 1206-1208). *Petrus Monach.*, CCXIII, 550, 551.

MORAVIAM Germaniæ regionem evangelizavit Methodius episcopus, et Boemorum rex Borvoy cum sua gente fidem amplexus est (an. 883), *Cosmas Pragense. Decem.*, CLXVI, 71, 81.

MYRABONES (apud), populos Thessaliæ, SS. Matthæus et Andreas Christum annuntiant (an. 50), *CLXXXVIII*, 159.

MYRIA (in), Asia Minoris regione, divini verbi præcones fuere SS. Paulus et Timotheus (an. 50-56); *Freulf.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXXVIII, 831; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXLVII, 659; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116.

N

NADABER urbs regis Æthiopie per S. Matthæum evangelium recepit (an. 48-70), *Orderic.*, CLXXXVIII, 168-170.

NARBONAM (apud), in Galliis civitatem cum Paulo Christum prædicavit Paulus Sergius Salaminiæ proconsul et sancti Pauli discipulus (an. 60), *Lucius Dexter.*, XXXI, 195; S. *Gregor. Turon.*, LXXI, 175, 185, *Raban. Maur.*, CXII, 1495; *Orderic. Vitalis.*, CLXXXVIII, 128.

NARBONA Galliarum provincia. Petrus et Radulphus Cistercienses monachi, Diegus Oxomensis episcopus, Gulgo Vallium Sarnay abbas et S. Dominicus contra Albigenium hæresim in provincia Narbonensi prædicant (an. 1206-1208), *Sicard. Crenonensis episcopus.*, CCXIII, 155, 156.

NERITUM Armeniæ civitatem evangelizavit Simon Zelotes apostolus (an. 63), *Freulf.*, CVI, 1135, 1147.

NEUSTRIA (in), Galliarum regione Christum prædicant Mansius primus Eboracensis episcopus et Taurinus ejus successor (an. 90-119), *Lucius Dexter*, XXI, 253; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 386.

NICÆAM, *Isnick*, Bithyniæ in Asia Minore civitatem evangelizavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic*, CLXXXVIII, 110.

NICOMEDIA (in), urbe regia Bithyniæ Christum annuntiavit Andreas apostolus (an. 38-53), *Orderic*, CLXXXVIII, 110.

NORDALBINGIAM Suediæ regionem ad Christum adduxerunt Heridagus Hammaburgensis primus episcopus (an. 801), *Adam. Brem. can.* CXLI, 472. — Anschirius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 826-830), *ibid.*, 483.

NORDANTYMBRIA (in) Angliæ Orientalis regione, divini verbi præcones fuere S. Paulinus qui regem Eadwinum cum gente ad Christum convertit (an. 635), *Beda*, XCV, 103, 107; *Bernold*, CXLVIII, 1333; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 118; *Henric*, CVC, 856. — Oswaldus rex qui populum suum ad fidem adducit et Aidanum e Scotia vocatum Lindisfarensem episcopum creat (an. 640), *Beda*, XCV, 113, 117; *Henric*, CXCV, 860; Aidanus seu Aedanus (an. 640), *Beda*, XCV, 19-24; *Sigebert Gemblac.*, CLX, 120; *Willelm*, CLXXIX, 1581; *Henric*, CXCV, 860; *Helinandus*, CXII, 772.

NORICI Bavarie populi a Severino abbate Christi fidem acceperunt (an. 482), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCII, 69.

NORTHMANNIAM in Galliis evangelizaverunt Mallonus et Avicianus primi Northmanniæ apostoli (an. 280), *Orderic*, CLXXXIII, 390. — Carolus Simplex Francorum rex Northmanniæ fidem imponit et eorum dux Rollo convertitur, Francorum Rhotomagensi episcopo prædicante (an. 912), *Dudo S. Quintini*, CXII, 631; *Willelm. Calcul.*, CXLIX, 801; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 232.

NORTHMANIAM in Suecia et Norwegia ad Christum adduxerunt Henricus primus Alemannorum rex et imperator qui Northmannos et Danos cum Cnutone eorum rege convertit (an. 931), *Thietmar. Merseburg.*, CXXXIX, 1193. — Olaf rex Northmannorum (an. 1040), *Adam. Brem.*, CXI, 61. — Sigfridus Glastoniensis episcopus et Sigwardus et Asgothus (an. 1060), *ibid.*, 631.

NORWEGIAM evangelizaverunt Gotebaldus natione Anglus (an. 983), *Adam. Brem.*, CXLI, 529. — Forwardus Slavoniæ episcopus (an. 992), *ibid.*, 533. — Sigfridus et Sigwardus episcopi, Sigwardus et Theolfus Asgothus et Adalvaldus Senor (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, 61, 640, 650, 661, 671. — Osmandus episcopus et Meinhardus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617, 633. — Nicolaus natione Anglus, postea Adrianus IV papa, qui missis ab Eugenio III, gentes multas ad Christum convertit (an. 1143-1150.)

O

OBOTRIDES Slavoniæ populos ad Christum converterunt Joannes Magnopolitanus episcopus (an. 1023), *Adam. Brem.*, CXLI, 527, 540, 595, 617, 650. — Monachi duo e Boemia venientes (an. 1065), *ibid.*, 573, 574.

OCCEIDENS. Petrus apostolus et Paulus per Occidentem Evangelium annuntiant (an. 45-60), *Anast.*, CXXVII, 454, 466, 468; *Heriger*, CXXXIX, 1008. *Orderic*, CLXXXVIII, 128.

OKLAND Baltici maris insula divini verbi præconem habuit Joannem vulgo dictum Hillulnum, Bircacensem episcopum (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 636.

OKSKA Baltici maris insula per Joannem Bircacensem episcopum evangelizatur (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLI, 617, 636.

ORBES UNIVERSI. Apostoli undecim per orbem universum potestatem prædicandi accipiunt a Christo Domino (an. 33), *Marcell. pap.* VI, 1035. — Duodecim apostoli ad prædicandum sortiuntur orbem (an. XXXVII), *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88.

ORCADES Atlantici Oceani insulas, *Orkney*, evangelizaverunt Thurophilus Blascensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, 61, 633. — Eginon Dalboiensis episcopus (an. 1070), *ibid.*, 637.

OSTROGOTHOS Sueciæ populos ad Christum adduxit Thurgelinus primus Scarranensis episcopus (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLI, 541 (not.)

P

PALENTIA Hispaniæ civitas a Nestore primo Palentino episcopo evangelizatur (an. 37), *Lucius Dexter*, XXXI, 121, 130.

PALESTINAM totam prædicando percurrit Petrus apo-

stolus (an. 38-40), *Anastas*, CXXVI, 456; *Heriger*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 23; *Ekkeard*, *ibid.*, 647; *CLXXXVIII*, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701 (*Vide Joannem, Jerusalem*).

PAMPHYLIAM Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt Paulus et Barnabas (an. 48-58), *Orderic*, CLXXXVIII, 115; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PANNONIAM evangelizaverunt Arno Salzburgensis episcopus et Paulinus Aquileiensis patriarcha (an. 796-800), *S. Paulin. Aquileiens.*, XCIX, 76; *Alcuin*, C, 187, 188. — Woffaugus Ratisponensis episcopus (an. 974), *Adam. Bremens.*, CXLI, 402. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *Cosmas Prag.*, CLXVI, 92; *Hans. Augustodun.*, CLXXII, 193; *S. Adalbert. Prag.*, CXXVIII, 866.

PAPHOS Cypri insulæ civitas, Tychicus S. Pauli discipulus apud Paphum in Cypro Christum annuntiat (58-100), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

PARISIIS divini verbi præcones fuere S. Dionysius Areopagita (an. 50-70), *S. Gregor. Turon.*, LXXI, 175-183; *Othlo monach.*, CXLI, 587; *Folcard. monach.*, CLXVII, 1182; *CLIV*, 26 679. — Germanus Parisiensis episcopus (an. 534-570), *Bernold*, CXLVIII, 1331.

PARTIAM Asiæ regionem evangelizaverunt S. Thomas Didymus apostolus (an. 51-53), *Rufin. Aquileiens.*, XII, 478; *Lucius Dexter*, XXXI, 87, 88; *Freulf.*, CVI, 1147; *Haymo. CXVIII*, 831; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 157. — S. Matthias apostolus, *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic*, CLXXXVIII, 111; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 168. — Altheus episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242.

PATARA (in), Lyciæ civitate, Christum annuntiavit Paulus apostolus (an. 50-56), *Orderic*, CLXXXVIII, 128.

PATAVIA (*Passau*), Bagoariæ civitas per Vivilium seu Vivalum Pataviensem episcopum evangelizatur (an. 730), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 619, 687, 806.

PATMOS insula a S. Joanne apostolo evangelizatur, *S. Ado*, CXXIII, 81; *Anastas*, CXXVII, 466; *Ekkeard*, CLIV, 69.

PATRAM Achaïæ civitatem S. Andreas apostolus evangelizavit et martyrii coronam recipit (an. 60), *Orderic*, CLXXXVIII, 139, 146.

PELAGIANOS (contra) in Angliā S. Germanus Antiodorensis episcopus, Lupus Tricassinus, Patricius Hibernus et Severus prædicant (an. 429-458), *Heriger*, CXXIV, 1164; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 82, 83. — *Willelm. Malmesbur.*, CLXXI, 1688; *Henric*, CXCV, 826, 827.

PENTAPOLIS regio Libyæ in Africa a S. Marco evangelista Christi fidem accepit (an. 50-60), *Orderic*, CLXXXVIII, 182.

PENGAM, *Karathissar*, Pamphylia in Asia Minori civitatem evangelizant SS. Paulus et Barnabas (an. 50-56), *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691, 1694.

PERASIDIA (in), Asiæ regione, divini verbi præcones fuere S. Thomas Didymus (an. 58-53), *Freulf.*, CVI, 1147; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 157. — Simon Judæus et Judas Jacobus (an. 40-70), *Orderic*, CLXXXVIII, 113-176. — Maritubus episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241, 1242; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 50. — Altheus episcopus (an. 579), *Freulf.*, CVI, 1241. — Cesara Persarum regina quæ virum suum Ananiam magnæ gentis multitudinem ad Christum convertit (an. 58-60), *Fredegarius Scholast.*, LXXI, 615; *Joannes Diaconus Venetus*, CXXXIX, 885; *Ekkeard*, CLIV, 837. — Anastas monachus (an. 638), *Bernold*, CXLVIII, 1333.

PETRAGORICA, *Perigoneus*, Galliarum civitas, a Frontino Petragoricensi episcopo evangelizatur (an. 50), *Raban. Maur.*, CXII, 1505.

PHILIPPI, *Filippæ*, Macedoniæ civitas. S. Paulus apostolus ad Philippenses scribit (60-69), *Anastas*, CXXVII, 468. — Erastus apud Philippas prædicat (an. 60-100), *Orderic*, CLXXXVIII, 129.

PHRYGIAM Asiæ Minoris evangelizaverunt discipuli dispersi post persecutionem contra S. Stephanum factam (an. 35), *Haymo. CXVIII*, 825; *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 109. — S. Petrus apostolus (38-40), *Anastas*, CXXVII, 456; *Herigerus*, CXXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 23; *Ekkeard*, *ibid.*, 667; *Orderic*, CLXXXVIII, 116, 123; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1704. — S. Paulus et Barnabas, *Orderic*, CLXXXVIII, 113, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PHRYGIAM Asiæ Minoris regionem evangelizaverunt SS. Paulus et Timotheus (an. 50), *Orderic Vitalis*, CLXXXVIII, 116. — S. Philippus apostolus (an. 37-60), *Freulf.*, CVI, 1148; *Willelm.*, CLXXIX, 1683.

Pictos fidem edocuerunt S. Nima seu Ninias Cantabrigiæ episcopus (an. 394, 432), *Reda*, XCV, 121; *Willelm.*, CLXXIX, 1577; *Henric*, CXCV, 860. — S. Columba et S. Columbanus (an. 365-660), *Beda*, XCV, 121; *Bernold*.

CLXVIII, 1522; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112; *Henric.*, CXC, 860.

PISIDIA (in) Asiæ Minoris regione Paulus apostolus et Barnabas Christum annuntiant (an. 48-50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 415, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

PLEICANOS seu PLEICANOS adhuc barbaros Scanie populos Eginon Dalbolensis episcopus ad Christum convertit (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 627.

POLABYRIGOS Sclavonia populos monachi duo nominis incerti e Boemia venientes ad Christum deducunt (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574.

POLONIAM evangelizaverunt Jordanus Posnaniensis episcopus (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356. — Dambrouka Polonorum regina quæ regem sponsum Misegonem et populum ad fidem adfluxit (an. 966), *ibid.*, 1354; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 843, 849. — Willibaldus et Procorius et Egidius a Joanne XIII missi (an. 970), *Joannes XIII pap.*, CXXXV, 949. — Henricus II rex et imperator (an. 1003), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 980), *S. Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragensis Decanus*, CLXVI, 94; *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193.

POSNANI Prussie populi baptismum recipiunt (an. 1108), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 906.

PORTO (in) Asiæ Minoris regione Christum annuntiant S. Paulus apostolus (an. 58-60), *Freculf.*, CVI, 1157; *Haymo*, CXVIII, 831; *Anonym.*, CLIV, 1116; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 122, 124; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1679, 1696. — Simon Judas et Judas Jacobi apostoli (an. 57-70), *Freculf.*, CVI, 1132, 1147; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 172.

POZNAN, Posnan, Poloniarum regis civitas, a Jordano Posnaniensi episcopo evangelizatur (an. 966), *S. Mathildis regina*, CLI, 1356.

PRAGAM, Prague, Bohemiarum regiam civitatem evangelizant Dethmirus Pragensis episcopus (an. 973), *Cosmas Pragensis Decan.*, CLXVI, 90, 91. — Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 201. — Passio S. Adalberti Pragensis (an. 1000), *Joannes Garp.*, CXXXVII, 866-888.

PRUENSA (in) S. Gaudentius et Adalbertus Pragensis episcopus Christum annuntiant (an. 990), *Mathildis regina*, CLI, 1341.

PROVINCIAM, Provence, Galliarum regionem evangelizant S. Lazarus, Josephus ab Arimathea, Maximinus, Maria Magdalena, Martha et Marcella (an. 53-58), *Lucius Dexter*, XXXI, 156, 158; *Raban. Maur.*, CXII, 1493, 1494; *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 141.

PROLEMANIAM Palestinæ civitatem ad fidem convertunt S. Petrus (an. 38-60), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 120; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1707. — S. Paulus apostolus, *ibid.*, 1707.

R

RATISPONA, Ratisbonne, Bagoariæ civitas, fidelis magister habuit Gombaldum Ratisponensem episcopum (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649. — Wolfgangum (an. 971), *Adam. Brem.*, CXLVI, 102.

RAVENNA Italiæ civitas a S. Apollinari Ravennate episcopo Christi fidei accepit (an. 70), *Agnellus*, CVI, 476.

RAZZISBURG Obotritorum civitas Sclavoniarum verbi divini præceptores habuit duos monachos (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 574. — Aristonem Razzisburgensem episcopum (an. 1067), *ibid.*, 574.

RHEMOS Galliarum civitatem evangelizaverunt Sixtus primus Rhemorum episcopus et beatus Valerius confessor (an. 48, alii 250), *Paschus Radbert.*, CXX, 1496; *Heriger. Lobien.*, CXXXIX, 1010; *Hugo*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1116, 1118. — Timotheus, Apollinaris et Siniclus (an. 50-90), *Flodoard. Rhemens. canon.*, CXXXV, 51, 52; *Anonym.*, CLIV, 1124.

RHODUM Mediterranei maris insula per S. Paulum evangelizatur (an. 57), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 125.

RHOTOMAGUM, Rouen, Galliarum civitatem ad fidem convertunt Nicetas Rhotomagensis episcopus, S. Quirinus et Scviculus a S. Dionysio in Gallias missi (an. 70-100), *Orderic.*, CLXXXVIII, 386, 388. — Mello Rhotomagensis

archiepiscopus (an. 119), *i. id.*, 386. — Mallonius et Avicianus Rhotomagenses (an. 250-315), *ibid.*, 390, 392.

RIPA (in), Riba, seu Ripen, Jutland civitate Christum prædicaverunt Liadagus primus Ripensis episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXLVI, 503, 518, 821. — Odinkar junior Ripensis episcopus (an. 1000), *ibid.*, 518, 526. — Wallius Ripensis episcopus (an. 1026), *ibid.*, 532, 621. — Oddo (an. 1059), *ibid.*, 616.

ROFFIA (in) seu Rocestria Angliæ civitate divini verbi præcones fuere S. Justus Roffensis episcopus et S. Augustini socius (an. 600-650), *Henric.*, CXC, 833. — S. Honorius Romanus et Paulinus Roffenses episcopi (an. 630-650), *ibid.*, 837-839.

ROMA. S. Petrus apostolus Romam (1) venit episcopalemque sedem in ea fundat et per viginti quinque annos Evangelium Christi prædicat facisque confirmat (an. 45-69), *Lactant.*, VII, 621; *S. Prosper Aquitanus*, LI, 555; *Freculf.*, CVI, 1128; *Haymo*, CXVIII, 829; *Anast.*, CXXVII, 438; *Hermann. Contract.*, CXIII, 57; *Marian. Scot.*, CXLVII, 641; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 122. — Episcopus et presbyteros ordinat (an. 53), *Lucius Dexter*, XXXI, 151; *Anastas.*, CXXVII, 460; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Anonym.*, *ibid.*, 1117. — Ad dispersionem scribit, *Anastas.*, CXXVII, 466. — Cum sancto Paulo apostolo Romæ prædicat, *Salpicius Severus*, XXI, 144, 145; *S. Gregor. Turon.*, I, XXI, 175; *Haymo*, CXVIII, 850; *S. Ado Vienn. episcop.*, CXXIII, 79; *Anastas.*, CXXVII, 466, 469; *Hermann. Contract.*, CXIII, 58, 640; *Bernold.*, CXLVIII, 1565; *Ekkeard.*, CLIV, 667; *Anonym.*, *ibid.*, 1116; *Orderic.*, CLXXXVIII, 128; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1715. — Petrus et Paulus prædicationem martyrio Romæ confirmant (an. 69), *Freculf.*, CVI, 1132; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 132, 136. — Præter S. Petrum et Paulum divini verbi præcones Romæ fuere Linus et Cletus (an. 50-69), *Hugo*, CLIV, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Marcus S. Petri discipulus qui suum Evangelium Romæ scribit (an. 48), *S. Ado Viennensis*, CXXIII, 77. — S. Lucas qui ibidem scripsit Actus apostolorum (an. 58), *Freculf.*, CVI, 1148; *Anastas.*, CXXVII, 468; *Orderic.*, CLXXXVIII, 101; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1645. — S. Clemens papa (an. 69), *Marian. Scot.*, CXLVII, 649; *Hugo abb.*, CLIV, 25, 26; *Ekkeard.*, *ibid.*, 670. — S. Ignatius Antiochenus Romæ hæresis traditus (an. 101), *S. Ado Viennensis. archiep.*, CXIII, 81. — Alexander papa majorem partem Romanæ nobilitatis ad fidem convertit (an. 111-115), *Anast.*, CXXVII, 491. — Pontius quidam miles Philippum imperatorem et filium ejus Philippum ad Christum convertit (an. 240), *Orderic.*, CLXXXVIII, 70. — Silvester papa imperatorem Constantinum Romæ baptizat (an. 312), *S. Ado Viennensis. archiepisc.*, CXXIII, 91; *Anast.*, CXXVII, 1511; *Hugo abb.*, CLIV, 44.

ROSCHALDIAM Seelandiæ civitatem evangelizavit Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 545, 614.

RUSSOS ad fidem converterunt Henricus II, Alemannorum rex et imperator (an. 1002), *Honor. Augustodun.*, CLXXII, 193. — S. Adalbertus Pragensis episcopus (an. 990-1000), *Adalbert.*, CXXXVII, 866, 888; *Cosmas Pragensis Decan.*, CLXXI, 273.

S

SALAMINA (in), Porto Costanza, insulæ Cypri civitate, Evangelium annuntiant S. Paulus apostolus (an. 48), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 114; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1690. — S. Barnabas, *ibid.*

SALTZBURG, Saltzbourg, Bajoriarum civitas a S. Joanne Saltzburgensi episcopo evangelizatur (an. 750), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 649, 741.

SAMARIA (in) Palestinæ civitate divini verbi præcones fuere Philippus diaconus (an. 34-58), *Freculf.*, CVI, 1123; *Raban. Maur.*, CXII, 1490; *Haymo*, CXVIII, 825; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 106; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1668; *Paulus et Barnabas* (an. 48-50), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 115, 116; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1691.

SAMARITANIAM Palestinæ regionem evangelizaverunt S. Petrus apostolus et S. Joannes apostolus, *Anast.*, CXXVII, 451, 462. — Jacobus Major, *Orderic.*, CLXXXVIII, 115;

(1) Romæ Pilatus, qui D. N. J. C. ad flagellandum et crucifigendum damnavit injuste, ejus mortem, miracula, resurrectionemque imperatori Tiberio et senatui nuntiat (an. 34), *Freculf.*, CVI, 1124; *Haymo*, CXVIII, 826; *S. Ado Viennensis. episc.*, CXXIII, 75, 76; *Hermannus Contractus*, CXLIII, 57; *Bernold.*, CXLVIII, 1501; *Ekkeard.*,

CLIV, 663. — Tiberius vero Romanus imperator, litteris a Pilato acceptis, senatui populoque Romano Domini miracula et resurrectionem denuntiat illumque inter imperii deos inscribere sed frustra conatur (an. 58), *Haymo*, CXVIII, 826.

Petrus Comestor, CXCVIII, 1680. — Discipuli dispersi post martyrium S. Stephani; *Hymno*, CXVIII, 825; *Anast.*, CXXVII, 456; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 109; *Philippus* diaconus de Azoto usque ad Samariam; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 107.

SANCTONUM Aquitanis secundæ in Galliis civitatem Eutropius evangelizavit (an. 80), *Anonym.*, CLIV, 1119.

SANTA (apud) civitatem Persidis Christum annuntiaverunt Simeon Chananæus et Judas Jacobi (an. 58-55), *Orderic.*, CLXXXVIII, 176.

SARACENI Asiæ populi. Mavia regina Saracenorum fidem amplexa Moysen quemdam in eremo degentem pro gente sua episcopum postulat (an. 574), *Rufin. Aquileien.*, XXI, 514. — Moyses factus episcopum Saracenos evangelizat, *ibid.*

SARONIA Palæstina civitas a S. Petro apostolo fidem accepit, *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674.

SAXONIA in Anglia per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum evangelizatur (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SAXONIAM Anstralem in Anglia evangelizarunt S. Wilfridus Eboracensis episcopus (an. 678), *Bernold.*, CXI.VIII, 1538; *Willelm.*, CLXXIX, 1535. — Sergius papa qui Saxonum Australem regem Ceauld baptizavit (an. 688), *Bernold.*, CXI.VIII, 1539. — Wilsenius Merciorum rex suis hortationibus Anstraliū Saxonum regem Edelwaldum ad Christum adducit (an. 700), *Willelmus Malmesburiens.*, CLXXIX, 1549.

SAXONIAM in Anglia occidentali Christi fidem edocuerunt S. Birinus Anglorum apostolus, Wintoniensi et Dorcestrensis episcopus (an. 630), *Henric. archidiacon.*, CXC, 861. — Angilbertus Gallus natione Dorcestrensis et Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126. — Lenterius Dorcestrensis episcopus (an. 651-670); *Beda*, XCV, 126, 128. — Colmannus (an. 670), *Anonym.*, CLXIII, 581.

SAXONIAM Orientalem in Anglia ad fidem adduxerunt Finanus in Insula Lindisfarne, *Holy Island*, episcopus (an. 635), *Henric.*, CXC, 861. — Jarumarmus episcopus (an. 663), *Beda*, XCV, 170. — Cedrus Londoniensis episcopus, *ibid.*, 151.

SAXONIAM Germaniæ regionem evangelizaverunt Angli duo incerti nominis (an. 694), *Bernold.*, CXI.VIII, 1539. — S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germanorum apostolus (an. 716-745), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 622, 648. — Lobanus Abretalensis episcopus, Hadolfus seu Hadolfus Kunderk et Willihertus monachi Hamung et Wintunz presbyteri S. Bonifacii Moguntini discipuli et cooperatorum (an. 755), *LXXXIX*, 660, 667, 805. — Carolus Magnus Francorum rex Saxonibus baptismum imponit (an. 777), *Rginhard.*, XCVII, 55; *Ekkeard.*, CLIV, 857, 985; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Altrebannus clericus, Benjamin, Emmingus comes, Folewardus presbyter et Gerwalus S. Willibordi discipuli et socii in Saxonia predicant (an. 780), *S. Ansharius*, CXVIII, 1017. — S. Ansharius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 789-859), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 471. — Rimbertus Hammaburgensis. (an. 851), *CXLVI*, 486. — Athelmus Vollenensis primus episcopus, (an. 885), *Willelm.*, CLXXIX, 1515; *Heribert. Wibergens.* (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 616.

SCALDMOLGA Islandiæ civitas per Islef Scaldhogensem episcopum evangelizatur (an. 1065), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 654.

SCANIA seu SCOTIA et Scone insula Christi fidem accepit prædicantibus Haredo seu Horit Sleswigensi episcopo (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 503. — Gotebaldo (an. 945), *ibid.*, 529. — Eginone Dalboiensi episcopo (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCARANA Westergothiæ in Scania civitas ad Christum convertitur prædicatione Turgothi primi Scaranensis vel Saranensis episcopi (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 541, 640. — Eginonis Dalboiensi episcopi (an. 1060), *ibid.*, 617.

SCHIREBURNUM in Saxonia Orientali Angliæ per S. Aldelmum Schireburnensem episcopum (an. 630), *Willelm.*, CLXXIX, 1535, 1619.

SLAVONIAM evangelizaverunt S. Amandus Trevirensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 950; *Helinod.*, CXII, 796. — S. Ansharius Hammaburgensis episcopus (an. 856), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 473. — S. Adalagus Hammaburgensis episcopus (an. 936), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 804. — Otto Magnus Germaniæ imperator qui Sclavis fidem imponit (an. 940), *ibid.*, 503. — Adalbertus Magedburgensis episcopus et Bruno (an. 968-990), *ibid.*, 503, 504, 508. — Adalbertus Pragensis (an. 960), *Adalbert. Pragens.*, CXXXVII, 866; *Cosmas Pragens. Decan.*, CLXVI, 92; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 193. —

Folewardus Sclavoniæ archiepiscopus (an. 992), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 535. — Benno episcopus (an. 1008), *ibid.*, 535. — Althelinus episcopus (an. 1026), *ibid.*, 1026, *ibid.*, 533. — Erzo Aldenburchensis (an. 1065), *ibid.*, 574, 617.

SCONE *vid.* SCOTIA.

SCOTTIAM evangelizaverunt Palladius primus Scottorum episcopus a Coelestino papa missus (an. 430), *Beda*, XCV, 121 (n); *Henric.*, CXC, 823. — S. Columba Hibernus (an. 565), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 112. — S. Augustinus Anglorum apostolus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 674, 877. — Laurentius S. Augustini socius (an. 609), *Beda*, XCV, 86. — Menachius Scottorum archiepiscopus (an. 630), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 871. — Ivinus et Potianus et Helias Livini discipuli (an. 618), *ibid.*, 879.

SCATTAFINOS (apud) Sueciæ populos Simon Halsariæ-densis episcopus Christum annuntiat (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 611.

SCYTHIAM ad fidem converterunt Andreas apostolus (an. 54-57) *Lucius Dexter*, XXI, 87; *Freculf.*, CVI, 1117; *Hymno*, CXVIII, 831; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 159, 112. — S. Philippus apostolus, *Lucius Dexter*, XXI, 87, 88; *Orderic. Vital.*, CLXXXVIII, 156; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1698. — S. Joannes Constantinopolitanus episcopus (an. 400), *Ansel. Crastodor.*, LXIX, 1167.

SERLAND (in) Daniæ insula Evangelium prædicaverunt Liastagus Ripensis et Haredus Sleswigensis episcopi (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 503, 518, 821. — Gerbrandus Roschaldensis episcopus (an. 1030), *ibid.*, 634. — Willelmus incerti loci episcopus, (an. 1039), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 616, 625. — Avoco Roschaldensis episcopus (an. 1060), *ibid.*, 545, 621. — Joannes Scotus Magnopolitans episcopus, *ibid.*, 527, 595, 650.

SERLACIA Angliæ Merciorum civitas per S. Wilfridum Selegienssem episcopum evangelizatur (an. 680), *Willelm.*, CLXXIX, 1549.

SELEUCIAM Syriæ in Asia Minori regionem evangelizaverunt S. Paulus apostolus et Barnabas (an. 50-53), *Anast.*, CXXVII, 460; *Orderic.*, CLXXXVIII, 114.

SENONES in Galliis, Sens, ad Christum converterunt Potentianus (an. 50), *Rabin. Maur.*, CXII, 1493. — S. Andochius (an. 193), *CLXII*, 757. S. *Warnacharius presbyter*, LXXX, 187, 190. — Wulftramus Senonensis episcopus (an. 718), *Helinod.*, CXII, 812.

SEQUANI Galliæ populi fidem amplexi sunt prædicante S. Marcello, S. Potini Lugdunensis discipulo (an. 180), *Sigebert. Gemblac.*, CLX, 1210.

SICILIA, Rogerius Northmannorum comes permixtam Siciliam episcopos constituit fidemque diutavit (an. 1091), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 486; *Gaufrid. Monach.*, CLIX, 1188.

SJETUNAM vel SETUNAM Sueciæ civitatem convertit Adalwaldus junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 617, 640, 645.

SIDONUM Phœniciæ civitatem evangelizavit S. Petrus apostolus (an. 54-44), *Anast.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo. Cliv.*, 25; *Ekkeard.*, *ibid.*; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCVIII, 1674, 1701.

SINOPE (in) Paphlagoniæ Asiæ Minoris civitate Christum annuntiavit S. Andreas apostolus (an. 38-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 140.

SLESVIG, seu Slesvig in Jutland evangelizavit Haredus episcopus (an. 918), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 503. — Pappo Sleswigensis episcopus (an. 1010-1015), *ibid.*, 525, 534. — Odinkar, *ibid.*, 535. — Ratolphus (an. 1059), 616, 625, 668.

SMYRNA Asiæ Minoris civitas a S. Polycarpo verbum divinum recepit (an. 125), *Freculf.*, CVI, 1164.

SCNÆCIUM prope Cameracum monasterium S. Vinnentius Sonegiensis abbas fidem edocuit (an. 631), *Sigebert.*, CLX, 125.

SUECIAM Septentrionalis Europe regionem evangelizaverunt Gotebaldis quidam Anglus natione (an. 966), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 529. — Odinkar senior (an. 990-1000), *ibid.*, 518, 526. — Oloph rex Sueciæ qui subditos sibi populos ad catholicam fidem adducere conatur et quo stimulante, Turgothus ordinatur primus Scaranensis episcopus (an. 1015), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 511. — Turgothus, *ibid.* — Joannes Scotus Magnopolitans episcopus (an. 1025), *Adam. Brem.*, CXI.VI, 527, 574, 544, 593, 617, 640. — Welfredus qui multos ad fidem convertit idoloque destruit (an. 1029), *ibid.*, 543. — Tadius (an. 1039), *ibid.*, 617. — Sigofridus Glastoniensis monachus (an. 1060), *ibid.*, 631. — Simeon Halsingianus episcopus (an. 1060), *ibid.*, 617, 641. — Thasius Trudenensis episcopus, Sewardus et Acilius (an. 1060), *ibid.*, 617, 650. — Argothus (an. 1060), *ibid.*, 571, 617, 631. — Erzo Aldinburgensis episcopus (an. 1065), *ibid.*, 574, 617. — Avito Razinburgensis, Joannes Bircacens

(an. 1085), *ibid.*, 574, 617, 636. — Osmundus episcopus (an. 1069), *ibid.*, 568, 617, 619. — Meinhardus et Adalwardus (an. 1069), *ibid.*, 617, 640, 685.

Sorullo Celtiberie in Hispania civitas fidem recipit (an. 86), *Lucius Dexter*, XXXI, 251.

Sorogiam Sclaronis regionem evangelizaverunt S. Ansharius seu Anagarius Hammaburgensis et Bremensis episcopus (an. 840), *Adam. Brem.*, CXI, 476; *Honorius Augustodun.*, CLXXII, 190. — Eubo Remensis episcopus, Halitgarius Cameracensis, Gauzbertus, Wilmarus monachus, Adgarius comobita, Gandbertus episcopus, Gislemarus (an. 850-840), *Adam. Brem.*, CXI, 474-478; S. Ansharius, CXVIII, 971. — Hartagarius eremita (an. 845), *Adam. Brem.*, CXI, 480. — Anfridus et Erimbertus presbyter (an. 850), S. Ansharius, CXVIII, 997-999; *Adam. Brem.*, CXI, 481. — Rimerbertus Danus presbyter, Ragimbertus (an. 860), S. Ansharius, CXVIII, 999. — Unni Hammaburgensis episcopus qui multos ad Christum convertit (an. 905-936), *Adam. Brem.*, CXI, 496, 499. — Lladagus Ripensis (an. 918), *ibid.*, 505, 518, 821. — Haredus Sleswicensis (an. 918), *ibid.*, 503. — Poppo Sleswicensis (an. 1010-1015), *ibid.*, 525, 536. — Rodulfus Sleswicensis (an. 1026), *ibid.*, 541, 552, 662, 668. — Grimkil et Bernardus (an. 1080-1060), *ibid.*, 541, 650.

Scamowen in Gallia civitatem evangelizaverunt S. Memmus (an. 56-106), *Flodoardus Rhemensis canonic.*, CXI, 52. — S. Sixtus primus Remorum episcopus (an. 90), *ibid.*, 52.

Syriam Asiæ regionem evangelizantes peragravit S. Paulus apostolus et Silas et Barnabas (an. 58-50), *Frederic.*, 4, VI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVI, 464; *Heriger. monach.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI, VII, 639; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1693, 1698. — Aquila et Prisca et Priscilla, *Petrus Comestor*, CXCIII, 1704.

T

Tanato insula Angliæ divini verbi præconem habuit S. Augustinus cum quadraginta sociis (an. 596), *Beda*, XCV, 55; *Siebert. Gemblac.*, CLX, 112.

Tarracora, *Tarragone*, in Hispania per S. Agathodorum evangelizatur (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129.

Tarasco, *Tarascon*, in Gallia ad Christum convertitur predicatione S. Marthæ Christi hospitis, sanctæ Mariæ Magdalene sorore (53-60), *Raban.*, CXII, 1497.

Taxandros in Germania ad Christum convertit S. Lambertus Traiectensis (*Utrecht*) episcopus (an. 677), *Siebert.*, CLX, 760, 795.

Terwennon in Gallia, *Térouane*, evangelizavit S. Audemar Terwennensis episcopus (an. 650), *Folcard. monachus*, CXLVII, 1182.

Thessalia Europæ regio. *Vid.* Myrmidones.

Thessaloniam Macedoniæ civitatem evangelizaverunt S. Andreas apostolus (an. 57-60), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 141, 147. — S. Paulus apostolus et ejus socii, nempe Barnabas, Timotheus Silas, Lucas, Prisca, Priscilla et alii (an. 58-58), *Frederic.*, CVI, 1150; *Haymo*, CXVIII, 851; *Anastas.*, CXXVII, 464; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Marian. Scot.*, CXI, VII, 639; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1701.

Thyatimaregao Friesiæ civitas. Attrebanus clericus sancti Willehadi socius in Thyatimaregao Evangelium annuntiat et a Saxonibus martyrii corona donatur (an. 780), S. Ansharius, CXVIII, 1016.

Thraciam (per) prædicant S. Andreas apostolus (an. 58-50), *Orderic.*, CLXXXVIII, 139. — Sacerdotes quidam captivi (an. 530), *Aurel. Cassiodor.*, LXIX, 859.

Thret Friesiæ civitatem Christum fidem edocuit Eobanus S. Bonifacii cooperatore et Ahretatensis episcopus (an. 753), S. Bonifacius, LXXXIX, 660, 667, 805.

Thriantia Friesiæ civitas ad Christum convertitur predicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), S. Ansharius, CXVIII, 1015, 1016.

Turingiam Alamanie regionem ad fidem adducunt S. Bonifacius Moguntinus episcopus et Germaniæ apostolus (an. 717), *Adam. Brem.*, CXI, 466. — S. Willibadus S. Bonifacii cooperatore (an. 741), S. Bonifacius, LXXXIX, 751, 806.

Tilaburga Orientalium Saxonum in Anglia civitas Christi fidem accepit a Cedd Londoniensi episcopo (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 154.

Tolosan (apud), *Tolède*, Hispaniæ civitatem Christum annuntiant Elpidius primus Toletanus episcopus (an. 37-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — Eugenius Marcus Marcellus (an. 60) *ibid.*, 275. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 281, 263.

Tolosan Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Saturninus (an. 58), S. Gregor. Turon., LXXI, 175, 185; *Raban. Maur.*, CXII, 1494; Martialis Lemovicensis, (an. 58), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

Tornacum, *Tournay*, Belgii civitas, evangelizatur per S. Amandum Treviransem et Tungrensem episcopum (an. 640), *Philippus de Harveng*, CCIII, 1251.

Trajectum, *Utrecht*, Germaniæ civitatem ad Christum converterunt S. Willibrordus Traiectensis episcopus (an. 690), *Alcuin.*, Cl., 698. — S. Gregorius Traiectensis episcopus (an. 756), S. Bonifacius, LXXXIX, 646, 655. — S. Amandus Trevirensis et Tungrensis episcopus et sanctus Landoaldus archipresbyter et S. Amantius diaconus (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1115. — S. Lambertus Traiectensis episcopus (an. 677), *ibid.*, CXXXIX, 1115, 1114.

Transalpinia Germaniæ provincia, Willericus Bremensi episcopo prædicante, fidem amplectitur (an. 830), *Adam. Brem.*, CXI, 472.

Treveris (in), *Trèves*, in Belgica civitate, Evangelium annuntiant S. Valerius confessor qui apud Treveros prædicat (an. 48), *Raban.*, CXII, 1495. — S. Sinicius, S. Eucharis primus Trevirensis episcopus et S. Maternus (an. 50 alii 250), *Herigerus*, CXXXIX, 1010; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, CLIV, 1118. — S. Antotius Meidenensis episcopus, et S. Sanctilius (an. 70-97), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 29. — S. Agricici Treverorum præsul efficitur populique ab idololatria ad Christum convertit (an. 553-568), *Anonym.*, CLIV, 1072-1151. — S. Maximinus Trevirensis episcopus sancto Agricio Treverensium apostolo succedit (an. 342-368), *Anonym.*, 1072, 1155. — S. Amandus Trevirensis episcopus Evangelium prædicat (an. 628), *Milo monach.*, CXXI, 945; *Heriger.*, CXXXIX, 1040; *Philippus de Harveng*, CCIII, 1248; *Helmund*, CCXII, 745.

Tripolim (apud) Syriæ civitatem S. Petrus apostolus Evangelium prædicat (an. 38-10), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, XXXIX, 1008; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Ekkeard*, *ibid.*, 667; *Orderic.*, CLXXXVIII, 116, 122; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1674, 1701.

Troas Asiæ Minoris regio ad Christum convertitur prædicantibus Ss. Paulo, Luca, Timotheo, Barnaba (an. 58-60), *Petrus Comestor*, CXCIII, 1698, 1707. — Cario S. Pauli discipulo (an. 60-100), *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 129.

Tromdenp in Suecia civitas divini verbi præcones habuit S. Sewardum et Thofsum qui Tromdenpensis fuit episcopus (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXI, 617, 630.

Tungros Christi fidem edocuerunt Ss. Maternus, Eucharis et Valerius (an. 50-80 alii 250), *Heriger.*, CXXXIX, 1015; *Hugo abb.*, CLIV, 25; *Anonym.*, *ibid.*, 1118, 1125. — S. Amandus Tungrensis episcopus (an. 628), *Milo Monach.*, CXXI, 945.

Turgia in Hispania. *Vide* Castrum prope Turgiam.

Turonis (apud) Christum prædicat S. Gratianus episcopus (an. 56), S. Gregor. Turon., LXXI, 153, 187.

Trevelans in Gallia evangelizaverunt S. Martialis Lemovicensis episcopus (an. 58), *Orderic.*, CLXXXVIII, 246. — Austricius et Alpinianus (an. 70), *ibid.*, 186. — Mansuetus, *Anonym.*, CLIV, 1119, 1124.

Tyrum Syriæ in Asia Minori civitatem ad Christum converterunt S. Petrus apostolus (58-10), *Anastas.*, CXXVII, 456; *Heriger.*, CXXXIX, 1008; *Hugo*, CLIV, 25; *Ekkeard*, CLIV, 667; *Orderic. Vitalis*, CLXXXVIII, 125; *Petrus Comestor*, CXCIII, 1692, 1693.

U

Upsalam (apud) Sueciæ civitatem Christum annuntiant Adalwaldus Junior (an. 1070), *Adam. Brem.*, CXI, 617, 640.

Uici Hispaniæ civitas per S. Indelecium evangelizatur (an. 55), *Lucius Dexter*, XXXI, 169.

V

Valentiam Hispaniæ civitatem evangelizaverunt Eugenius Marcus Marcellus (an. 57-60), *Lucius Dexter*, XXXI, 129. — S. Philippus Mediolanensis (an. 91), *ibid.*, 281, 263.

Vasconia a S. Amando Trevirensi episcopo evangelizatur (an. 535), *Milo Monach.*, CXXI, 957; *Helmund.*, CXII, 787. — A Ss. Landoaldo, Amantio et Lamberto (an. 650), *Heriger.*, CXXXIX, 1113.

Vectia insula Angliæ (*Wight*) divini verbi præcones habuit S. Bernuinum presbyterum et Willfridum episcopum (an. 685), *Beda*, XCV, 196, 197. — Hiddilam presbyterum (an. 686), *ibid.*, 196, 197.

VENETI, Gallis occidentalis incolæ. S. Jacobus Major dicitur per Venetorum oppida divinum verbum sparsit (an. 41), *Lucius Dexter*, LXXI, 135.

VENTANA Angliæ civitas per Unni Ventanum episcopum evangelizatur (an. 660), *Beda*, XCV, 127.

VERDEN in Saxonia S. Willehadus primus Bremensis episcopus evangelizavit (an. 754), *S. Anskar*, CXXIII, 1017.

VIRGILIA Hispaniæ civitas a S. Thesiphoro Christi fidem accepit (an. 41), XXXI, 135.

VERONAM Italiæ civitatem ad Christum convertit S. Zeno Veronensis episcopus (an. 568), *S. Zeno Veron.*, XI, 150.

VIENNAM Galliarum civitatem evangelizaverunt S. Crescens Viennensis episcopus (an. 53), *S. Ado Viennens.*, CXXIII, 79. — S. Avitus Viennensis episcopus (an. 490), *Ekkeardus*, CLIV, 778.

VIRDUNUM, *Verdun*, Galliarum civitas, divini verbi præcones habuit S. Sanctinum, unum e septuaginta duobus Christi discipulis, Meldensem et Virdunensem episcopum cum sancto Dionysio (an. 70), *Hugo abb.*, CLIV, 27, 28. — S. Antonium vel Antonium (an. 70-97), *ibid.*, 27, 29.

VIROMANDORUM civitas in Gallis fidem amplectitur prædicante sancto Quintino Ambianensi episcopo (an. 80 alii dicunt 280), *S. Paschas. Radbert.*, CXX, 1496.

W

WAGRIAM Allemanniæ regionem ad Christum converterunt S. Ewardus seu Ewagrius Aldinburgensis primus episcopus (an. 980), *Adam. Brem.*, CXLVI, 108. — S. Vicepinus Wagriæ apostolus (an. 1125), *ibid.*, 425.

WISGOTHI. *Vid. ARIANI.*

WAGNOS Norwegiæ populos ad fidem adduxerunt monachi duo incerti nominis (an. 1063), *Adam. Brem.*, CXLVI, 573, 574.

WANDALOS (apud) Germaniæ populos Christum prædicavit S. Willibardus cum S. Procorio a Joanne XIII papa missus (an. 970), *Joannes papa XIII*, CXXV, 949.

WARBARANA seu Barbarana (*Warbourg*) divini verbi præcones habuit Willam seu Wisam vel Wetanum (an. 730-742), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 749. — S. Winnibaldum (an. 740), *Freulf.*, CVI, 616.

WARHABOS Slavoniæ populos ad fidem convertunt monachi duo e Bohemia venientes (an. 1063), *Adam. Brem.*, 573, 574.

WELLA Westsaxonæ in Slavonia civitas ab Athelmo

Wellensi episcopo ad Christum convertitur (an. 883), *Willelm.*, CLXXIX, 1543.

WENDILAM Norwegiæ insulam evangelizaverunt Magnus monachus (an. 1059), *Adam. Brem.*, CXLVI, 616. — Albricus monachus cum Magno, *ibid.*, 616, 623.

WERNIBANI Slavoniæ populi a Simone Halsinglandensi episcopo ad Christum convertuntur (an. 1060), *Adam. Brem.*, CXLVI, 617, 641.

WESTRACONIA Sueciæ regio. O'aph Sueciæ rex subditos sibi populos ad fidem adducit et Thurgothum primum Scar nensem episcopum ad prædicandum Evangelium accersivit (an. 1013), *Adam. Brem.*, CXLVI, 544.

WEST-SAXONIA, Angliæ regio, divini verbi præcones habuit S. Birinum Anglorum cum sancto Augustino apostolum, Wintoniensem et Dorcestrensem episcopum (an. 60), *Beda*, XI, V, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Ælfric seu Edelwine (an. 651), *ibid.*, 1605. — Pethelmum West-Saxonum apostolum Candidæ (asse episcopum (an. 725), *Willelm.*, CLXXIX, 1517. — Edifridum (an. 830), *ibid.*, 1547. — Athelmum Wellensem episcopum (an. 883), *ibid.*, 1543.

WIMBET Danici civitas ab Heriberto Wibergensi episcopo fidem accepit (an. 1059), *Adam. Brem. canon.*, CXLVI, 616.

WIGMORI ad Christum convertitur prædicatione S. Willehadi primi Bremensis episcopi (an. 754), *S. Anskar*, CXXIII, 1011; *Adam. Brem.*, CXLVI, 466.

WIGORNIAM provinciæ Merciorum in Anglia evangelizaverunt Boscel et Osicar primi Wigornenses episcopi (an. 730-750), *S. Willelm.*, CLXXIX, 1587.

WINTONIAM seu WITTONIAM, Saxoniæ occidentalis in Anglia civitatem Birinus Anglorum cum S. Augustino apostolus illuminavit (an. 630), *Beda*, XCV, 126; *Willelm.*, CLXXIX, 1523. — Angilbertus natione Galus Wintoniensis episcopus (an. 634), *Beda*, XCV, 126; *Helimund.*, CXXII, 782.

WIRZBURGUM Germaniæ civitas ad Christum convertitur prædicante S. Burchardo Wirz-burgensi episcopo (an. 730-751), *S. Bonifac.*, LXXXIX, 646; *Bernolus*, CXLVIII, 1342.

Y

YTHANCAESTER Orientalium Saxonum in Anglia civitas. Cedrus Londoniensis episcopus apud Ythancaestir civitatem in Orientali Saxonia Christum annuntiat (an. 610), *Beda*, XCV, 151, 152, 151.

LXXIV.

INDEX BIBLIOGRAPHICUS

PRÆDICATIONIS EVANGELII ET CONVERSIONIS GENTIUM,

SIVE

ALPHABETICA SYNOPSIS SS. PATRUM ET SCRIPTORUM, QUI DE EVANGELII PRÆDICATIONE ET POPULORUM CONVERSIONE ALIQUID TRADIDERUNT AB INCARNATIONE VERBI USQUE AD ANNUM 1216.

A

ADAMUS BREMENSIENSIS CANONICUS, Gesta Hammaburgensis Ecclesiæ pontificum (an. 1076), CXLVI, 484.

ADENARUS S. Cibardi monachus. Epistola de apostolatu S. Marialis Lemovicensis apostoli in Gallis (an. 1028), CXLII, 87-112.

ADO (S.) Viennensis archiepiscopus. Chronicon (an. 875), CXXIII, 76.

AIMO Floriacensis monachus. Historia Francorum (an. 1008), CXXXIX, 653.

AGNELLOUS abbas S. Mariæ ad Blachernas. Liber Pontificalis (an. 842), CVI, 476.

ALCUINUS Flaccus Albinus. Epistola ad Carolum Magnum imperatorem (an. 790), C, 187. — Epistolæ ad Arnoum C, 190, 192. — Epistola ad Paulinum Aquileiensem patriarcham, C, 198. — Vitæ SS. Vedasti, Richarii, Willebrordi, Cl. 663, 686, 695.

AMBROSIO (S.) Mediolanensis episcopus. Expositio in Apocalypsim (an. 420), XVII, 867.

ANASTASIOS Bibliothecarius (chronologia in Prolegomenis) (an. 888), CXXVII, 452-496, 528-1249. Vita S. Gregorii Magni papæ CXXVIII, 643; vita S. Gregorii II, papæ *ibid.*, 975; vita Joannis VII, papæ, *ibid.*; vita Nicolai I, papæ, *ibid.*, 1370-1574; vita S. Sylvestri I, papæ, *ibid.*, 1511. — Interpretatio chronologiæ Nicephori *ibid.*, Id. XXIX, 523.

ANONYMUS auctor sæculi VIII, Gesta regum Francorum VIII, XCVIII, 1453.

ANONYMUS auctor (ad Paulinum Aquileiensem) (an. 801). Vita S. Paulini Aquileiensis patriarchæ, XCII, 69.

ANONYMUS SÆC. XI. Chronicon Aldenburchense (an. 1003), CLXXIV, 1461-1476.

ANONYMUS. Gesta Treverorum (anno 1111), CLIV, 1116-1123.

ANONYMUS SÆCULI XII, Chronica venerabilium abbatum

monasterii Sancti Benigni Divionens. (an. 1115), CLXII, 755-788.

ANONYMUS sæculi XII. Gesta Metensium episcoporum (an. 1119), CLXIII, 579-581.

ANONYMUS SÆC. XII. Notitia historica in Adrianum IV, papam, CLXXXVIII, 1349.

S. ANSCARIUS vel ANSGARIUS Hammaburgensis episcopus et Fresonum apostolus. Vita S. Willehadi (an. 1035), CXVIII, 1015-1017.

S. ANSALMUS abbas. Gesta episcoporum Tungtensium, Traiectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

S. ANSALMUS Cantuariensis archiepiscopus. Passio SS. martyrum Guineri, Fingarit et sociorum (an. 1109), CLIX, 525. — Antiqui scriptores in unum collecti. Annales Francici, LXXI, 152.

B

BALDRICUS Dolensis archiepiscopus. Acta S. Valeriani martyris (an. 1080) (CLVI, 1209, 210).

BEDA Ven. presbyter. Historia ecclesiastica (an. 730), XCV, 30.

BERENGOSUS S. Maximi Trevirensis abbas. De laudibus et inventione S. Crucis (an. 1112), CLX, 935.

BERNOLDUS. Chronicon (appendix ad monumenta Gregoriana) an. 1085), CXLVIII, 1304.

BONWACIUS (S.) Moguntinus episcopus, qui et Winfridus dicitur. Germaniae apostolus. Variæ epistolæ (an. 716-755), LXXXIX, 687-806.

C

CASSIODORUS (Aurelius) senator et Vivariensis abbas. Historia Tripartita (an. 560), LXIX, 884, 1167.

COSMAS Pragensis Decanus. Chronicon (an. 1125), CLXVI, 71-99.

D

DUO decanus Sancti Quintini Viromandensis. De gestis Northmanniæ ducum (an. 1029), CXLII, 651.

E

EDMUNDUS abbas, nepos Caroli Magni imperatoris, Vita Caroli Magni (an. 840), XCVII, 53.

EKKHARDUS Uragensis episcopus. Chronicon universale (an. 1100), CLIV, 661-778.

F

FLAVIUS LUCIUS DEXTER. Chronicon (an. 417), XXXI, 87-568.

FLODARDUS Rhemensis canonicus. Historia ecclesiastica Rheorum (an. 956), CXXXV, 32-50.

FOLCARDUS Silitivensis monachus. Vita S. Audemari Therwannensis episcopi (an. 1080), CXLVI, 1185-1205.

FRANCULFUS Lexoviensis episcopus. Chronicon (an. 850), CVI, 1121-1241.

FREDGARUS Scholasticus. Chronicon. (an. 641), LXXI, 615.

G

GAUFREDUS Malaterra monachus. Historia Sicula (an. 1030), CLXIX, 1187.

GERARDUS presbyter. Historia Compostellana (an. 1151), CLXXX, 875.

GOSCELMUS Cantuariensis monachus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1100), LXXX, 41. — Elogium historicum S. Laurentii, CLV, 115-119.

GREGORIUS (S.) Magnus papa. Epistolæ (an. 593), LXXXVII, 931.

GREGORIUS, (S.) Turonensis episcopus. Historiæ Francorum libri x. an. 595), LXXI, 173-493.

H

HAYMO Halberstatensis episcopus. Epitome historiæ sæc. XI, CXVIII, 822-854.

HAIMULFUS Aldenbargensis abbas. Chronicon Centulense (an. 1142), CLXXIV, 1220.

HELMNARDUS Frigidus Montis monachus. Chronicon (an. 1212), CCXII, 772.

HENRICUS Huntingdonensis archidiaconus. Historia Anglorum (an. 1160), CXC, 825.

HENRICUS Antiochodorensis episcopus. Vita sancti Germani Antiochodorensis episcopi (an. 881), CXXIV, 1164.

HENRICUS Lobensis abbas. Gesta episcoporum Traiectensium et Leodiensium (an. 1008), CXXXIX, 1008-1010.

HERWANNUS Contractus monachus. Chronicon (1054), CALVI, 57-387.

HINCMAARS Rhemensis archiepiscopus. Vita sancti Remigii Rhemensis episcopi (an. 882), CXXV, 1157.

HONORIUS (S.) Augustodunensis episcopus. Summa totius historiæ (an. 1156), CLXXII, 190.

HUBERTUS (S.) Andaginensis monachus. Chronicon (an. 1106), CLIV, 1342.

HUGO (S.) Flaviniacensis abbas. Chronicon (an. 1100), CLIV, 21-110.

HUGO a S. Maria, Floriacensis monachus. Historia regum Francorum (an. 1119), CLXIII, 915.

HUGO Portucalensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1151), CLXX, 875.

I

Incertus auctor. Annales Francici, LXXI, 157-158.

Incertus auctor (apud Mabillonium). Vita S. Augustini Anglorum apostoli, LXXX, 89.

Incertus auctor duodecimi sæculi. Gesta Pontificum Cameracensium (an. 1179), CXLIX, 26-28.

Incertus auctor (Prolegomena) in S. Patricium. Vita S. Patricii Hibernensis apostoli (an. 490), CLIII, 789-801.

J

JOANNES (S.) Biclarensis. Chronicon (an. 599), LXXII, 869.

JOANNES Canaparius monachus. Passio sancti Adalberti Pragensis episcopi (an. 1000), CXXXVII, 866-888.

JOANNES Venetus diaconus. Chronicon Venetum (an. 1048), CXXXIX, 805.

JORDANUS Lemovicensis episcopus. Acta concilii Lemovicensis (an. 1051), CXLII, 1353.

L

LACTANTIUS Firmilianus. Epitome divinarum institutionum cap. 47 (sæc. IV), VI, 1055. — De morte persecutorum, VII, 621.

LANDULFUS senior clericus. Nomina episcoporum Mediolanensium (an. 1055), CXLVII, 955.

LANFRANCUS Cantuariensis archiepiscopus. Vita S. Augustini Anglorum apostoli (an. 1080), CL, 745-764.

LUPUS SERVATUS Ferrariensis abbas. Vita sancti Wigberti Friesonum apostoli (an. 862), CXLX, 684.

M

MARIANUS SCOTUS. Chronicon (an. 1080), CXLVII, 657, 761.

MATHILDIS (S.) Regina. Epistola ad Misegonem Polonorum regem (an. 1027), CL, 1354-1361.

MILTO S. Anaudi monachus. Vita S. Anaudi Sclaverum prædicatoris (an. 872), CXXI, 945-957.

MUNIO Mindonensis episcopus. Historia Compostellana (an. 1154), CLXX, 875.

N

NICEPHORUS (S.) (apud S. Anastasium Bibliothecarium). Chronologia (an. 828), CXXIX, 525.

O

ORDERICUS Vitalis Uticensis monachus. Historia ecclesiastica (an. 1147), CXXXVIII, 64-590.

ORMLONUS sancti Emmerammi monachus. Fragmentum de translatione S. Dionysii Areopagitæ et Galatarii apostoli (an. 1065), CXLVI, 587. — Vita S. Wolfgangi Ratisponensis episcopi (an. 1065), CXLVI, 402.

P

S. PASCHASIUS Radbertus Corbeiensis abbas. De passione sanctorum Rufini et Valeriani (an. 865), CXX, 1494-1496.

PAULUS Winfridus Ferojullensis diaconus. De gestis Langobardorum historia (an. 884), LXXXV, 541.

PETRUS COMESTOR monachus. Historia scholastica (an. 1179), CXCIII, 1631-1700-1715.

PETRUS Vilium Cernai monachus. Historia Albigenisium (an. 1228), CCXIII, 545-553.

PROSPER (S.) Aquitanus. Chronicon (an. 450), LI, 553.

PHILIPPUS de Hærveng. Vita sancti Amandi Flandrensis apostoli (an. 835), CCXII, 1248.

R

RADANUS MAURUS Fuldensis abbas. Vita sanctæ Mariæ Magdalene et sororis ejus Marthæ (an. 835), CXII, 1451-1505.

REGINO Prumiensis abbas. Chronicon (an. 915), CXXXII, 16-112.

REMBERTUS Hammaburgensis episcopus, sancti Ansharii discipulus et successor. Vita S. Ansharii (an. 865), CAVIII, 966-999.

ROMICO Moissiacensis monachus. Gesta Francorum (an. 1000), CXXXIX, 598-601.

RUPINUS Aquileiensis patriarcha. Historiæ liber I (an. 410), XXI, 478-480.

S

SICARDUS Cremonensis episcopus. Chronicon (1215), CCXIII, 449.

SIGEBERTUS Gemblacensis monachus. Chronicon (an. 1112), CLX, 79-200. — Vita sancti Wicberti Gemblacensis monachi et Hungarorum apostoli, *ibid.*, 672. — Vita S. Maclovii Alethabensis episcopus, *ibid.*, 757. — Vita S. Lamberti Traiectensis episcopi, *ibid.*, 769, 793. — Chronicon Polonorum, *ibid.*, 848, 849.

SULPICIUS Severus. Historiæ sacræ liber secundus (an. 405), XX, 144, 145.

T

THIETHMARUS Merseburgensis episcopus. Chronicon (an. 1028), CXXXIX, 1193, 1208.

W

WANDALBERTUS Prumiensis monachus. Vita S. Geri (an. 870), CXLI, 642.

S. WERNHARIVS Liogonensis presbyter. Acta sanctorum martyrum Tergeminorum (an. 715), LXXI, 107-109.

WILLELMUS Calculus, Gemmeticonis monachus. Historia Northmannorum (anno 1067), CLIX, 801.

WILLELMUS Malmesburiensis monachus. Gesta regum Anglorum (an. 1143), CLXXIX, 967. — De gestis Anglorum pontificum, *ibid.*, 1441-1535. — De antiquitate Glastoniensis Ecclesiæ, *ibid.*, 1619-1683.

WILLIBALDUS Eischteiensis episcopus. Vita sancti Bonifacii Moguntini episcopi (an. 760), LXXXIX, 609-616.

Z

Zeno (S.) Veronensis episcopus (an. 768), XI, 136.

LXXV.

INDEX DE PERSECUTIONIBUS.

QUAS ADVERSUS ECCLESIAM CATHOLICAM SUSCITARUNT PAGANI IMPERATORES ET HÆRETICI,

ORDINE CHRONOLOGICO CONSTITUTUS.

I. — De persecutione in genere, de ejus utilitate, causis, etc.

Tempore persecutionis Deus magis creditur et timeatur, Tertull., II, 104. Fides sollicitior est et disciplinatio, *ibid.* Sili timori et spei vacatur, *ibid.* Semen est sanguis Christianorum, *id.*, I, 553. Persecutio nominis Christiani ob calamitates publicas, *id.*, III, 1163. Persecutio venit ob peccata, S. Cyprianus, IV, 241. Persecutiones fiunt ut probentur, *ibid.*, 581, 656, 665. Persecutio orta ut jacentem ibidem Deus erigeret, *ibid.*, 468. Persecutio exorta ut appareat quæ sit Ecclesia, *id.*, III, 974. Persecutionum fructus, *id.*, IV, 351, 352. Quid de eo boni sentias, quem persecutio ipsa non reformavit, *ibid.*, 483. Quam utilis et necessaria sit persecutio, S. Hilarius, IX, 578. Persecutio non ad negationem credentium, sed ad probationem pertinet, et coronam, S. Hieronym., XXIV, 187. Decem persecutiones a Nerone usque ad Maximianum Ecclesia Christi passa est, Paulus Orosius, XXXI, 1130. Persecutio Ecclesiæ duplex; una in impetu persequentium, altera in malevolentia cogitantium, S. August., XXXVI, 868. Persecutiones variae quas Ecclesia passa est, *id.*, XII, 615. Persecutio Ecclesiæ novissima, quæ, *ibid.*, 676. Persecutiones sunt utiles Ecclesiæ, *ibid.*, 298, 299. Persecutio fit et toleratur propter justitiam, et propter iniquitatem, *id.*, XXXV, 1855. Persecutionum et tribulationum utilitas, *id.*, XXXVII, 648, 653 *segg.*, 1126, 1215, 1259. Persecutio dispensatione divina in alium permittitur ad poenam, in alium ad probationem, in alium ad coronam, *ibid.*, 220. Malorum persecutiones valent sicut ignis ad aurum, non sicut ignis ad fenum, *ibid.*, 1693. A persecutione Deus alios eripit corporaliter, ut confundantur infideles, alios spiritualiter tantum, ut fidelibus exempla præbeantur, *ibid.*, 1166. Mala quæ fiunt a persecutoribus, sunt vitanda cum possunt, sed ferenda sunt quando vitari sine impietate non possunt, *id.*, XXXIII, 1016. In persecutione fugere licet in alium locum, *id.*, XXXV, 1511. Persecutionis tempore quo sacri codices quærebantur ut cremarentur, et Christianæ plebes congregari solebant, et in carcere fuerunt martyres baptizati, et celebrata sunt sacramenta Christi, *id.*, XLIII, 665. Utilitas ex persecutionibus, Cassiodorus, LXX, 669; Gregorius Magnus, LXXVI, 1255. Perit memoria persecutorum, *ibid.*, 1265. Persecutiones quomodo ferende, Rotherius, CXXXVI, 229. Persecutiones Ecclesiæ per mare significantur, Rupertus abb., CLXVIII,

1471. Persecutionem non sinit Deus multum durare, *ibid.* Persecutionis tempore fugere licet, *ibid.*, 1496. Persecutionem quomodo patientur omnes voleantes in Christo vivere, Hugo de S. Victore, CLXXV, 604. Persecutiones Ecclesiæ quatuor, *ibid.*, 531. Quod persecutio fit tribus de causis, *id.*, CLXXVII, 765. Persecutio Christiano nunquam deest, S. Bernardus Clav., CLXXXIII, 361. Quod in secundo statu Ecclesiæ eximus rufo equo gravissima sanctorum persecutio incendantur, Anselmus Havelberg, CLXXXVIII, 1149. Quod in sexto statu Ecclesiæ, facto terræ motu magno, validissima persecutio futura est tempore Antichristi, *ibid.*, 1158. Persecutio Christianorum, quæ, Petrus Lombardus, CXIII, 377. Persecutorum duo sunt genera, Petrus Calator, CXX, 140. Persecutioni triplici triplex patientis obijciat, *ibid.*, 302. Tri genera persecutorum, Thomas Cister., CLVI, 515.

II. — Persecutio prima, imperante Nerone.

Nero primus Romæ idem orientem cruciavit, Tertull., I, 292. Primus ex Caesaribus in Christianos struxit gladium, *id.*, II, 151. Utrum Nero primus omnium a consultata Ecclesia Christianus sit persecutus, Lactantius, VII, 196, 504, 473, 628 *segg.* Qua occasione, et quomodo in illos sœvire coeperit, *ibid.*, 458, 522. Nero Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 145. Nero primus Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorculari imperavit, Paulus Orosius, XXXI, 1078. Nero primus est persecutus Christianos, S. August., XLIII, 523, 528. Nero Romam incendit, volens videre quomodo Troja arserit, *id.*, XXXVIII, 1586. Prima persecutio, S. Prosper Aquil., LI, 554; S. Gregorius Turon., LXXI, 173. Persecutio prima adversus Ecclesiam Dei omnes discipulos, exceptis undecim, per universum Judæam Samaritanam dispersit, Freculphus Lexov., CVI, 1125. Nero primus post omnia attentata facinora Romæ Christianos supplicis et mortibus affecit, ac per omnes provincias pari persecutione exorculari imperavit, S. Ado Vienne., CLXIII, 78. Nero primus persecutionem in Christianos movit per omne regnum suum, ipsumque nomen extirpare cupiens, principes apostolorum occidit, Ekkehardus Liug., CLIV, 675. Caesar Nero primus persecutionem in Christianos excitavit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 211. Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 67; Sicardus Creon., CCXIII, 451.

III. — *Persecutio secunda, imperante Domitiano.*

Domitianus suos in Christianis impetus cito repressit, Tertull., I, 293. Quando sævire coepit in Christianos, Lactant., VII, 439, 640. Illos utrum ab exilio revocaverit, Lactantius, VII, 505, 475. Ecclesiam non diu persecutus est, VII, 476, 640. Cur non numeratus a Prudentio inter persecutores, *ibid.*, 476. Domitianus filius Vespasiani Christianos persequitur, Sulpicius Severus, XX, 146. Domitianus paulatim per omnes scelorum gradus crevit, ut confirmatis in toto orbe Christi Ecclesiam, datis ubique crudelissimæ persecutionis edictis, convellere auderet. Paulus Orosius, XXXI, 1047. Secunda persecutio, Prosper Aquit., LI, 537. Domitianus secundus post Neronem in Christianos sævit, S. Gregorius Turon., LXXI, 173; Freculphus Lexov., CVI, 1130; S. Ado Vienn., CXXIII, 80; Hermannus Contractus, CXLIII, 60; Marianus Scotus, CXLVII, 659. Domitianus, qui secundam post Neronem in Christianos persecutionem excitavit, Hugo Flaviniac., CLIV, 28; Ekkehardus Vrang., CLIV, 678; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 248; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 458.

IV. — *Persecutio tertia, imperante Trajano.*

Trajanus imperator Christianos damnat et absolvit, Tertull., I, 373. Ejus sententia de Christianis confusione plena, *ibid.* Pliuius junior de Trajano querit quid agendum sit de Christianis, *ibid.*, 372. Non multo deinde intervallo tertia persecutio per Trajanum fuit, Sulpicius Severus, XX, 146. Tertia persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 538; S. Gregorius Turon., LXXI, 174; S. Ado Vienn., CXXIII, 81; Marianus Scotus, CXLVII, 661; Hugo Flaviniac., CLIV, 38; Ekkehardus Vrang., CLIV, 680; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 247; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 68; Sicardus Cremon., CCXIII, 439.

V. — *Persecutio quarta, imperante Aurelio.*

Quarta persecutio, Sulpicius Severus, XX, 147; Prosper Aquit., LI, 562; Ekkehardus Vrang., CLIV, 685, 688; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Marianus Scotus, CXLVII, 666; Sicardus Crem., CCXIII, 460.

VI. — *Persecutio quinta, imperante Septimo Severo.*

Quinta Severo imperante Christianorum vexatio fuit, Sulpicius Severus, XX, 147; Paulus Orosius, XXXI, 1103; S. Prosper Aquit., LI, 566; S. Ado Vienn., CXXIII, 85; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 249; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 69; Sicardus Cremon., CCXIII, 461.

VII. — *Persecutio sexta, Maximino imperante.*

Maximinus persecutionem in Christianos, sextus a Nerone, exercuit. Paulus Orosius, XXXI, 1111; S. Prosper Aquit., LI, 568; Freculphus Lexov., CVI, 1177; S. Ado Vienn., CXXIII, 87; Hugo Flaviniac., CLIV, 40; Ekkehardus Vrang., CLIV, 691; Marianus Scotus, CXLVII, 675; Sicardus Cremon., CCXIII, 462.

VIII. — *Septima persecutio, Decio imperante.*

Decii odium in sacerdotes, III, 774. Decius Christianos persequitur, Lactantius, VII, 200. Mox Decio imperante, jam tum septima persecutione sævitum in Christianos, Sulpicius Severus, XY, 147. Septima persecutio sub Decio, S. Hieronym., XXIII, 675. Ad persequendos interficiendosque Christianos, Decius septimus post Neronem, feralia dispersit edicta plurimosque sanctorum ad coronas Christi de suis cruciatibus misit, Paulus Orosius, XXXI, 1116. Septima persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 568. Sub Decio imperatore multa bella adversum nomen Christianum exoriuntur, et tanta strages de credentibus fuit, ut nec numerari queant, S. Gregorius Turon., LXXI, 175. De Decio persecutore Christianorum, Freculphus Lexov., CVI, 1178; S. Ado Vienn., CXXIII, 87. Decius persecutionem septimam post Neronem in Christianos movit, Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 250. Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 685; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

IX. — *Octava persecutio, Valeriano imperante.*

Persecutio sub Valeriano, S. Cyprian., IV, 430; S. Hieronym., XXIII, 677; S. Prosper Aquit., LI, 569; S. Gregorius Turon., LXXI, 177; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 695; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 251; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 687; Sicardus Cremon., CCXIII, 463.

X. — *Nona persecutio, Aureliano imperante.*

Aurelianus persecutionem molitur in Christianos, Lactantius, VII, 205. Quo anno, *ibid.*, 445. Persecutio Aureliani, quando concitata, Lactant., VII, 205, 445. Non intentata modo, sed et executioni mandata, VII, 630. Quot annos duraverit, 651. Aurelianus Christianorum persecutor, S. August., XLI, 614. Nona persecutio, S. Prosper Aquit., LI, 573; Freculphus Lexov., CVI, 1186; S. Ado Vienn., CXXIII, 88; Hugo Flaviniac., CLIV, 42; Ekkehardus Vrang., CLIV, 697; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 71; Marianus Scotus, CXLVII, 689.

XI. — *Decima persecutio, Diocletiano imperante.*

Diocletiani persecutio in Christianos unde orta, Lactantius, VII, 209. Edictum Diocletiani et Maximiani adversus Christianos, quo die et anno promulgatum, Lactant., VII, 214, 317, 506, 687. Galerius Maximianus Diocletianum invitat ad Christianos persequendos, Lact., VII, 211. Diocletiano et Maximiano imperantibus acerbissima persecutio exorta quæ per X continuos annos plebem Dei depopulata est, Sulpicius Severus, XX, 147. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Paulus Orosius, XXXI, 1127. Diocletianus persecutor Christianorum, S. August., XLI, 614. Diocletiani persecutio in qua subversa per totum mundum sunt ecclesie, et cunctæ sacræ Scripturæ quæ inveniri potuerunt, in plateis exustæ, Gildas Sapiens, LXIX, 337. Sub Diocletiano gravis contra Christianos per annos quatuor persecutio exagitata est, S. Gregorius Turon., LXXI, 178. Interea Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente, vastari ecclesias, affligi interficique Christianos, decimo post Neronem loco, præceperunt, Freculphus Lexov., CVI, 1190; S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Igitor hæc persecutio sub Diocletiano et reliquis principibus velut ex parva scintilla, pene totum Romanum inflammavit orbem, maximo Egyptum, Africam et Mauritaniam, Freculphus Lexov., CVI, 1192. Hæc persecutio ita crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decies et octies millia martyrum pro Christo passi inveniantur, S. Ado Vienn., CXXIII, 90. Decima persecutio, Marianus Scot., CXLVII, 695. Anno 18 regni Diocletiani persecutio nova coepit, Hugo Flaviniac., CLIV, 45. Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente persecutionem decimam post Neronem exercuerunt in Christianos, quæ cæteris sævior per 10 annos Ecclesiam afflixit incessanter, Ekkehardus Vrang., CLIV, 699. Tunc tam crudelis et tam sæva, tamque crebra persecutio flagrabat, ut intra unum mensem 17 millia martyrum pro Christo inveniantur, *ibid.*, 700. Anno decimo nono imperii Diocletiani, dum prosperis incrementis Ecclesia Dei per universum orbem dilataretur et cresceret, subito persecutionis turbo increpuit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 255. Hac tempestate octodecim millia martyrum passi sunt intra Romam, *ibid.* Non decimo anno Diocletianus in Oriente, Maximianus Hercules in Occidente ecclesias vastari, affligi Christianos et interfici præcipiunt, Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 72. Hæc persecutio tam crudelis et crebra flagrabat, ut intra unum mensem decem et octo millia martyrum pro Christo passi inveniantur, *ibid.*, 72.

XII. — *De persecutione Juliani apostatæ.*

De persecutionibus Juliani blandis et callidis, Rufinus Aquil., XXI, 501. Quibus modis Julianus conatus est paganitatem extollere, et milites ad cultum idolorum inclinare, Cassiodorus, LXIX, 1050. Quomodo Julianus pecunias abstulerit Christianis, *ibid.*, 1053. Quomodo Julianus Judæos armaverit contra Christianos, *ibid.*, 1058. De persecutione Juliani apostatæ, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 256; Ordericus Vitalis, CLXXVIII, 74; Sicardus Cremon., CCXIII, 469. seq.

XIII. — *De persecutionibus in variis locis excitatis.*

Gallia immunis persecutionis sub Constantio Chloro, Tertull., I, 217, 322, 501, 700. De persecutione quæ fuit apud Edessam, Rufinus Aquil., XXI, 515. De seditione paganorum contra fideles apud Alexandriam, *ibid.*, 528. Persecutio excitata in Perside adversus Christianos, S. August., XII, 616. Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., I, VIII, 179. Quomodo Iudæi Christianos accusaverint apud Persas, qui, et quanti, et quibus modis passi sunt apud Persas, Cassiodorus, LXIX, 943. Quæ in Gaza contra christianos crudeliter sint commissa, et in Sebastia, et in Phœnice, *ibid.*, 1040. De seditione et necibus Christianorum quæ per Iudæos apud Alexandriam proveniunt, *ibid.*, 1195. In Asia oritur persecutio, S. Gregorius Turon., I, XXI, 174. Lugduni, in Gallia, *ibid.* Persecutio in Africa sub Geiserico, Ekkehardus Vrang., CLIV, 770. Persecutio apud Persas, *ibid.*, 478; Sigebertus, CLX, 117.

NOTA. Qui ampliora velit de hac questione et præcedentibus documenta, adeat auctores quos subnectimus in § XIV.

XIV. — *Opera de persecutionibus tractantia.*

Liber de mortibus persecutorum, Lactantius, VII, 190. Historia sacra, Sulpicius Severus, XX, 145 *et seq.* Historia ecclesiastica, Rufinus Aquil., XXI, 469. Historiarum liber septimus, P. Grosius, XXXI, 106 *et seq.* Chronicon, S. Prosperi Aquitan., LI, 535 *et seq.* Historia persecutionis Africae provinciae, Victor Vit., I, VIII, 179. Chronicon, Victoris Tunun., LXVIII, 941 *et seq.* Historia Francorum, S. Gregorius Turon., LXXI, 175 *et seq.* De gloria B. martyrum libri XI, S. Gregorius Turon., I, XXI, 705. Chronicon, Freculphus Lexov., CVI, 1125 *et seq.* Chronicon, S. Ado Vienn., CXXIII, 78. Martyrologium cum additamentis, S. Ado Viennen., CXXIII, 181. Martyrologium, Usuardus, CXXIII, CXXIV. Chronicon, Hermannus Contractus, CXLIII, 58 *et seq.* Chronicon, Marianus Scotus, CXLVII, 648, 659 *et seq.* Chronicon, Hugo Flaviniac., CLIV, 28 *et seq.* Historia Ecclesiastica, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 68, 72 *et seq.* Chronicon, Sicardus Cremon., CCXIII, 450 *et seq.*

LXXVI.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA HOMINEM PRIVATUM VEL INDIVIDUUM,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO, CONCINNATUS.

MONITUM.

Beneficia Christianismi erga hominem sub triplici respectu, intelligentiæ scilicet, cordis et corporis, perpendi possunt. Intelligentiam enim hominis irradiavit divina Christi religio, illi impertiendo notitiam veritatum maxime necessariarum, utpote Dei naturæ, unitatis, præcipuorumque illius attributorum, Trinitatis, creationis, peccati originalis, Incarnationis, vitæ æternæ, animæ humanæ originis, dignitatis, officiorum et finis, etc.

Sub respectu cordis, Christianismus fuit homini privato maximæ utilitati, nam illud emundavit et ad mirum perfectionis gradum evexit; illud imbuivit eximiis humilitatis, charitatis et castitatis virtutibus, pagani fere omnino ignotis. Tunc omnes aliæ virtutes e tribus istis fontibus uberrimis velut rivuli manarunt, et mediante Christi gratia, homo jam non est tantum opus Dei præstantissimum, sed filius Dei et hæres, frater et cohæres Christi, illius capitis membrum, ac templum Spiritus sancti; imo vero factus est divinæ naturæ consors et particeps.

Sub respectu corporis maxima etiam intulit homini beneficia Christianismus, qui vitam et sanitatem illius omnimodo tuitus est, vel prohibendo omnia nociva, vel præcipiendo omnia ejus conservatio utilia.

Hinc tres hujus Indicis partes vel paragraphi. In unoquoque paragrapho ordinem rerum logicum observavimus, simul et chronologicum auctorum, quorum nomen, tomus et columnæ indicantur, ut facile lector quæsitâ reperire possit.

§ I. — *Beneficia Christianismi erga hominem quoad intelligentiam.*

Per christianismum intelligentiæ hominis vere innovatur: 1° Deus. — Sic asserunt: Tertullianus, I, 575, 578, 451, 500, 599; II, 160, 203, 259, 265, 266, 507, 516, 588, 798. — Minutius Felix, III, 285, 286. — Novatianus, III, 889, 895, 895, 897. — S. Hilarius, X, 458. — Zeno, XI, 407. — S. Ambrosius Mediolan., XVII, 71, 239, 509, 515. — Phœbadius, XX, 50. — Innocentius I, papa, XX, 488. — Rachiarius, XX, 1020-1035. — S. Hieronymus, XXIV, 457; XXV, 623, 627, 687, 686, 689, 1004, 1112, 1119, 1127, 1137, 1188, 1311, 1475, 1479, 1509. — S. Augustinus, XXXII, 855, 875, 932, 990; XXXIII, 596; XXXIV, 21; XXXVIII, 1154; XI, 158. — S. Eucherius, L, 727. — S. Prosper Aquit., LI, 512, 461, 539. — S. Patricius, LIII, 802. — Maximus Taurin., LVII, 245, 576. — Gennadius, LVIII, 995, 999, 1000, 1018, 1034. — Eugypsius, LXII, 1057. — Junilius, LXVIII, 21. — S.

Gregorius Magnus, LXXIX, 107, 153, 285. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Tatò, LXXX, 751. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 260; LXXXIII, 545; LXXXIV, 650. — R. Alcuinus, C, 417; CI, 145. — Raban. Maur., CXI, 14. — Scotus Erig., CXXII, 1168. — Hincmarus, CXXV, 942. — Gezo abb., CXXXVII, 530. — S. Petrus Damian., CXIV, 21. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 224, 238. — Negallus, CLV, 159. — Radulphus Ardens, CLV, 195. — Guibertus abb., CLVI, 32. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1045, 1048. — Rupertus abb., CLXVIII, 217, 545, 490. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1109. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217. — Abælardus, CLXXVIII, 1020. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 674. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516, 1520. — Hugo Ambian., CXCII, 1142-1154. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 796. — Joannes Saresber., CXCLX, 541. — Alanus de Insulis, CCX, 312, 600, 627. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

2° Vere innovuit Deus æternus, immortalis Sic: Tertullianus, I, 599; II, 240. — Arnobius, V, 961, 1170. —

Lactantius, VI, 153. — Constantinus Magnus, VIII, 437. — S. Optatus, XI, 1040. — S. Hieronymus, XXIII, 541. — S. Augustinus, XXXII, 662; XXXV, 1043. — S. Eucherius, L, 784. — S. Prosper Aquitan., LI, 257, 283, 285, 427, 435, 490, 717, 718. — Gennadius, LVIII, 983, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — Cassiodorus, LXXIX, 1169; LXX, 82. — Taio, LXXX, 71, 739. — B. Alcinus, C, 419. — Othlonus, CXLVI, 266. — Hildebertus, CLXXI, 1251. — Petrus Lombardus, CXCH, 533, 545. — Adamus Prémonstrat., CXCVIII, 796.

3° Vere innouit homini Deus bonus, iustus. Sic sentiunt: Tertullianus, I, 12, 0; II, 271, 287, 291, 500, 513. — S. Hilarius Pictav., IX, 430, 437, 539, 568, 569, 592, 603, 838, 858, 859; X, 138. — S. Hieronymus, XXIII, 514, 537, 563; XXIV, 258, 290, 396, 712; XXV, 689, 1142; XXVI, 441, 455. — S. Augustinus, XXXII, 560, 845, 849, 1349; XXXIV, 74; XXXVI, 281; XXXVIII, 152, 183; XXXIX, 1498; XLII, 202. — S. Eucherius, L, 779. — S. Prosper Aquitan., LI, 323, 362, 409, 412, 719. — S. Petrus Chrysost., LII, 202. — S. Maximus Taurin., LVII, 567, 600. — Gennadius, LVIII, 1018. — S. Paulinus Nolan., LXI, 300. — S. Gallus abb., LXXXVII, 15. — Rabanus Maurus, CXII, 1505, 1325. — S. Odo abb., CXXVIII, 510. — Othlonus, CXLVI, 70, 81, 86, 167, 182. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 253. — Abaelardus, CLXXVIII, 1729. — Robertus Pullus, LXXXVI, 702. — Petrus Lombard., CXCH, 952. — Alanus de Insulis, CCX, 312, 603.

4° Vere innouit homini Deus unicus. Sic: Tertullianus, I, 367, 375, 376, 433, 515, 521, 588, 699; II, 201, 249, 250. — Minutius Felix, III, 296. — S. Cyprianus, IV, 575. — Arnobius, V, 814, 815, 939-943. — Lactantius, VI, 127, 573; VII, 110. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius, X, 487, 508. — S. Optatus, XI, 984, 1092, 1070, 1094. — S. Damasus papa, XIII, 561. — S. Hieronymus, XXIV, 408, 598. — S. Augustinus, XXXIII, 1031; XXXIV, 890; XLI, 152, 140, 219, 650; XLIII, 461. — Eusebius, LXII, 929. — Boetius, LXIII, 1075; LXIV, 1249, 1251. — Cassiodorus, LXXIX, 989. — S. Gregorius Turon., LXXI, 207. — S. Columbanus, LXXX, 729. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 630. — S. Hildebertus, CXVI, 113. — B. Alcinus, C, 417; CI, 14. — Wandilbertus monac., CXXI, 634. — Scotus Erigen., CXXII, 1169. — Hincmarus, CXXV, 474. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. — S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332. — Humbertus cardin., CXLIII, 1177. — S. Petrus Damian., CXLV, 21. — Othlonus, CXLVI, 103, 108. — Canutus rex, CLI, 1171. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 283. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1043, 1048. — Abaelardus, CLXXVIII, 1088, 1356. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 675. — Petrus Lombard., CXCH, 525, 533. — Ermenegaudus, CCIV, 1237. — Petrus Pictav., CCXI, 791.

5° Vere innouit homini Deus trinus, vel in Deo personarum Trinitas. Quod asserunt: Tertullianus, I, 399; II, 158, 159, 163, 166, 170, 196, 317. — Novatianus, III, 900, 923, 943. — S. Hilarius, X, 50, 54, 57-59, 63, 110, 118, 250, 251, 692. — Zeno, XI, 267, 391, 429, 522, 525. — S. Optatus, XI, 1045, 1047. — S. Eusebius Vercell., XII, 939. — Faustinus, XIII, 38-79. — S. Damasus papa, XIII, 361-363. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1267, 1560, 1556, 1558, 1557, 1591, 1619, 1636, 1722, 1729, 1765, 1785; XVI, 704; XVII, 191, 243, 384, 467, 511, 512, 522, 548, 754, 801. — S. Marius Turon., XLIII, 11, 12. — Ausonius, XIX, 877. — S. Victorius, XX, 446. — S. Gaudencius, XX, 877, 906. — Zacharias, XX, 1110. — S. Hieronymus, XXIII, 105-150, 561, 562, 432; XXV, 1057, 1130, 1334, 1433. — S. Augustinus, XXXII, 817, 849, 1321; XXXIII, 712-717, 1011; XXXIV, 21; XXXVIII, 354, 355, 361, 446, 454, 770, 1063, 1218; XL, 15; XLI, 323, 359, 342; XLII, 821-1098. — S. Eucherius, L, 770, 773. — S. Prosper Aquit., LI, 566, 435, 477, 483, 487, 490, 514, 583. — S. Nicetas, LII, 847, 850, 870. — Arnobius, LIII, 24-322. — Gennadius, LVIII, 1003, 1004. — S. Arilus, LIX, 383; Vigilius Tapensis, LXXI, 532. — Eusebius abb., LXII, 897, 901, 916, 939. — Boetius, LXIV, 1249, 1251. — S. Eleutherius, LXV, 83. — S. Fulgentius, LXV, 186, 268, 369, 394, 498-508. — Dionysius Exiguus, LXVII, 186. — Faundus, LXVII, 534. — Ferrandus, LXVII, 908. — Junilius, LXVIII, 21, 25. — Cassiodorus, LXXIX, 1074. — S. Gregorius Turon., LXXI, 161, 162, 264. — S. Columbanus, LXXX, 229. — Taio, LXXX, 738. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 271; LXXXIII, 457, 913; LXXXIV, 630. — S. Hildebertus, CXIX, 281. — Alcinus abb., CI, 14, 21, 54, 58. — Theodulphus Aurelian., CV, 240. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Wandilbertus monac., CXXI, 635. — Hincmarus, CXXV, 474-618. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. —

S. Fulbertus Carnot., CXLI, 332, 342. — Humbertus cardin., CXLIII, 1179. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 27. — Othlonus, CXLVI, 103, 108, 131, 247, 265, 297. — S. Bruno Carthus., CLII, 1136. — Radulphus Ardens, CLV, 1945. — Geffridus abb., CLVII, 224. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 220, 260-284, 835. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1043, 1048. — S. Bruno Astensis, CLXV, 975. — Rupertus abb., CLXVII, 206, 714; CLXIX, 14, 161, 166. — Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1070. — Honorius Augustodun., CLXXII, 1110. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 54, 217, 226. — Abaelardus, CLXXVIII, 1359, 1712. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 676. — Petrus Lombard., CXCH, 525, 530, 533. — Hugo Ambian., CXCH, 1230-1247. — Adamus Prémonstrat., CXCVIII, 833. — Philippus de Harveng, CCIII, 34. — Garnierus Lingon., CCV, 700. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1269. — Alanus de Insulis, CCX, 625, 650. — Petrus Pictav., CCXI, 875, 919.

6° Innouit homini Deus Creator. Sic: Lactantius, VI, 757; VII, 100. — S. Hilarius Pictav., X, 442. — Zeno, XI, 579, 349, 590, 409. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 134-235. — S. Hieronymus, XXIII, 543; XXVI, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 828, 863, 1319; XXXIV, 178, 287, 337, 889; XXXVI, 911; XXXVIII, 24, 1666; XL, 18, 552; XLI, 321, 334. — S. Eucherius, L, 776, 871. — S. Prosper Aquitan., LI, 391, 619, 621, 891. — Eustachius, LII, 888-961. — S. Maximus Taurin., LVII, 791. — Gennadius, LVIII, 983, 1013, 1017. — Eusebius, LXII, 618. — Victorinus, LXI, 939. — S. Gregorius Turon., LXXI, 163. — Taio, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 213, 549, 913-951. — Ven. Beda, XCI, 13. — Rabanus Maurus, CVII, 443. — Walafridus Strab., CXIII, 68. — Angelomus Luxoviensis, CXV, 112. — S. Ado Viennensis, CXXIII, 25. — Remigius monac., CXXVI, 53. — S. Odo abb., CXXXIII, 519. — S. Petrus Damian., CXLV, 841. — Guibertus abb., CLVI, 32. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 157. — Ivo Carnot., CLXI, 68, 1043. — Drogo cartho., CLXVI, 1547. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1116, 1215, 1225. — Honorius Augustodun., CLXXII, 2-4. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 79, 89, 188. — Abaelardus, CLXXVIII, 733. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 718. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1516. — Bandinus, CXCH, 1028-1070. — Hugo Ambian., CXCH, 1249. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1057. — Ermenegaudus CCIV, Alanus de Insulis, CX, 312, 314, 602.

7° Innouit homini Deus providens. Sic: Tertullianus, II, 2-3. — Lactantius, VI, 120; VII, 98, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 417. — S. Hilarius Pictav., IX, 637, 86. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 33, 37. — S. Hieronymus, XXIII, 499, 543, 544; XXIV, 183, 409, 759; XXVI, 46, 515. — S. Augustinus, XXXII, 663, 977, 988; XXXIV, 356, 357; XL, 18; XLI, 70, 154, 293. — Cassianus, XLIX, 182. — S. Prosper Aquit., LI, 328, 395, 406, 451, 467, 483, 621, 625. — Salvianus, LIII, 30, 128. — S. Maximus Taurin., LVII, 258, 791. — Eusebius, LXII, 647, 765, 1057. — S. Paulinus Nolan., LXI, 227. — Junilius, LXVIII, 28. — Cassiodorus, LXXIX, 948. — S. Gregorius Turon., LXXI, 931, 1010. — Ratramnus Corbeiens., CXXI, 13. — S. Remigius Lugdun., CXXII, 1697. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 233, 622. — S. Petrus Damian., CXLV, 605. — Theodoricus, CXLVII, 533. — Ivo Carnot., CLXI, 979, 981. — Honorius Augustodun., CLXXII, 113. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 213. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 714. — Adamus Prémonstrat., CXCVIII, 804.

8° Innouit creatio hominis ad imaginem Dei. Sic: Tertullianus, I, 514, 524; II, 452, 803, 841, 860. — Lactantius, VI, 98, 749. — Zeno, XI, 275, 340-348, 401, 453-457. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 257, 503, 552; XV, 1503, 1334, 1406, 1473. — S. Hieronymus, XXIII, 367, 356; XXIV, 652. — S. Augustinus, XXXII, 858; XXXIV, 186, 348, 351; XLI, 373. — S. Eucherius, L, 775, 777, 905, 922. — S. Prosper Aquit., LI, 236, 347, 409, 440, 463, 472, 622. — Claudianus, LIII, 761. — S. Maximus Taurin., LVII, 247, 537, 663. — Petrus diac., LXII, 88. — Eusebius abb., LXII, 556, 917, 1061. — Dionysius abb., LXVII, 348, 350, 351. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 559. — Ven. Beda, XCI, 50. — Paulus diac., XCV, 1205. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 199. — B. Alcinus, C, 518; CI, 38. — Rabanus Maurus, CVII, 474. — Walafridus Strab., CXIII, 80. — S. Petrus Damian., CXLV, 843. — Guibertus abb., CLVI, 57. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 709. — Ivo Carnot., CLXI, 967. — Rupertus abb., CLXIX, 75. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1118. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 91, 206, 261. — Abaelardus, CLXXVIII, 771. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1018. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1531. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1063.

9° Innotuit humanæ intelligentiæ peccatum originale, ex quo omnia mala in mundo. Quod asserunt : S. Ambrosius Mediol., XVII, 91, 110, 115, 121, 262, 269, 826, 833, 962. — S. Augustinus, XXXVIII, 817, 950; XI, 235, 256; XII, 371, 386; XLIV, 114, 115, 117, 119, 151, 110, 177, 189, 192, 386-410, 425. — Marius Mercator, XLVIII, 154. — S. Prosper Aquit., LI, 191, 227, 237, 570. — S. Petrus Chrysolog., LII, 505. — Claudianus, LIII, 785. — Gennadius, LVII, 990, 1024, 1025. — Poetarius, LIX, 464. — Eugypius abb., LXII, 788, 1003. — S. Fulgentius, LXV, 468, 469. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — S. Casarius Arelat., LXVIII, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 558. — Taio, LXXX, 734. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 220. — Ven. Beda, XCI, 56. — Paulus diac., XCV, 1203. — S. Hildebodus, XCVI, 114. — Jonas Aurelian., CVI, 123. — Walafridus Strab., CXIII, 98. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1068. — Othlonus, CXLVI, 68, 75. — Ven. Guibertus, CLVI, 590. — Odo, CLX, 1072-1102. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 452, 460. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 971, 1049. — Hugo de Rhodimonte, CLXVI, 834. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1123, 1153, 1156. — Honorius Augustod., CLXXII, 1142. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 96, 297. — Robertus Pulius, CLXXXVI, 760, 769. — Petrus Pictav., CCXI, 1011.

10° Innotuit homini Christus. Sic : Constantinus Magnus, VII, 467, 545. — S. Hilarius Pictav., IX, 479, 480, 485, 497, 557, 735, 793; X, 132, 134, 142, 147, 154, 167, 175, 178, 210, 264, 262, 288, 292, 418. — Zeno, XI, 387, 589, 392, 393, 403, 405, 406, 431, 511. — S. Optatus, XI, 690, 695, 885, 895, 901, 971, 1028, 1058, 1062. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 678, 685; AV, 1274, 1456, 1537, 1540, 1587, 1593, 1729, 1735, 1817; XVII, 91, 151, 337, 338, 410, 416, 522, 652, 664, 706, 997. — Sedulius, XIX, 586. — Zacharias, XX, 1072-1080. — S. Hieronymus, XLIII, 157, 200, 427, 550, 627; XLIV, 107, 108, 114, 181, 423, 457, 467, 350, 559, 615, 776, 867; XXV, 429, 462, 700, 1432; XXVI, 512, 566, 588, 518, 534, 586, 587. — S. Augustinus, XXXIII, 75, 77, 832, 912, 1052; XXXIV, 33, 159, 215, 1046, 1054; XXXV, 1459, 1562; XXXVIII, 708, 747, 774, 1061, 1124; XL, 597, 628, 650; XLI, 251, 263; XLIV, 114. — Marius Mercator, XLVIII, 104, 167, 202, 247. — S. Prosper Aquit., LI, 398, 471, 481, 482, 486. — S. Maximus Taurin., LVII, 570, 611, 621, 626, 801, 802, 804. — Gennadius, LVIII, 993, 1023, 1024. — Petrus diac., LXII, 84, 87. — S. Paulinus Nolan., LXI, 508. — Boetius, LXIV, 1545, 1549, 1551. — S. Fulgentius, LXV, 168, 240, 249, 270. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Ferrandus, LXVII, 889. — Faundus, LXVII, 528, 548, 598, 683. — Vigilus, papa, LXX, 105. — Cassiodorus, LXXI, 989; LXX, 36, 58, 174. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 42, 46, 221. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264; LXXXIII, 99, 106, 121, 450, 460, 565. — Ven. Beda, XCII, passim. — S. Julianus Tolet., XCVI, 526. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 565. — B. Alcuinus, CI, 50, 40, 47. — Smaragdus, CII, 22, 638. — Rabanus Maurus, CXI, 19. — S. Odo, CXXIII, 109, 165, 167. — Ragino abb., CXXIII, 203, 204, 228. — S. Petrus Damian., CXLV, 21, 30, 54, 41, 49, 53. — Guilmundus, CXLI, 1435-1500. — S. Lanfrancus, CL, 408-442. — Robertus de Tumbalena, CL, 1563. — Radbodus II, CL, 1527. — S. Bruno Carthus., CLIII, 52 *et seqq.* — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Gozfridus abb., CLVII, 212, 237. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 773. — B. Odo Camerac., CLX, 1084, 1104. — S. Bruno Astiens., CLXIV, 159. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 429, 481. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 796, 1104. — Godefridus abb., CLXXIV, 31. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 72, 310, 573, 812. — Abelardus, CLXXVIII, 1750. — Hermannus abb., CLXXXIII, 36, 45, 78, 767. — Robertus Pulius, CLXXXVI, 787, 796. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Gerhobus, CXCV, 1074-1160. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1705. — Joannes Saresberiens., CXCI, 426. — Joannes Cornub., CXCI, 1041. — Petrus Cellens., CII, 658-674. — Philippus de Harveng, CII, 51. — Alexander abb. Gemmetice, CCV, 920. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576, 578. — Alanus de Insulis, CCX, 554, 414, 421, 611, 677. — Adamus Persen., CCXI, 699. — Petrus Pictav., CCXI, 482-510. — Innocentius III, papa, CCXVII, 514-552.

11° Innotuit hominibus intelligentiæ Christi incarnatio. Sic : Lactantius, VI, 463, 470, 475, 478, 524. — S. Hilarius Pictav., IX, 261, 262; X, 32, 211, 212, 308, 459, 460. — Zeno, XI, 402, 403, 407, 411, 412, 435, 416. — S. Ambrosius Mediol., XVI, 818-846. — Sedulius, XIX, 771-780. — Sulpicius Severus, XX, 141. — S. Hieronymus, XLIII, 538, 587; XLIV, 144, 250; XXVI, 601. — S. Augustinus, XXXII, 991; XXXIV, 134; XXXV, 1489; XXXVIII, 352, 354, 512, 701, 710, 934, 940, 943, 996,

999, 1001, 1017, 1096; XXXIX, 1637; XL, 500; XLI, 307; XLIV, 171. — Orosius, XXXI, 1042, 1064. — Marius Mercator, XLVIII, 1163. — Cassianus, L, 14-270. — S. Prosper Aquit., LI, 70, 546, 456, 517, 518, 550, 621, 627, 628, 700. — S. Petrus Chrysolog., LII, 577, 579, 582, 585, 588, 594, 598, 636. — S. Leo Magnus, LIV, 190-234. — S. Maximus Taurin., LVI, 251, 256, 299. — Paschasius diac., LXII, 26. — S. Eleutherius, LXV, 91, 93. — S. Fulgentius, LXV, 577, 578-602, 726. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — S. Gregorius Turon., LXXI, 169, 170, 705, 708, 712. — Taio, LXXX, 773. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 468. — S. Bonifacius, LXXXII, 862. — S. Hildebodus, XCVI, 114. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 284. — Smaragdus, CII, 26. — Rabanus Maurus, CVII, 345. — Scotus Erig., CXII, 1230. — Ratramnus, CXXI, 85. — S. Ado Vienn., CXVIII, 75. — Hincmarus, CXXV, 912. — Otto Vercell., CXXXIV, 851. — Geno abb., CXXXVII, 330, 378. — Silvester II, papa, CXXXIX, 192, 253. — S. Guibertus, CXLI, 519, 536, 542. — S. Bruno Herbipol., CXLII, 92. — S. Oulio, CXLI, 991, 1001. — S. Petrus Damian., CXLIV, 537, 736, 740, 748, 946, 948; CXLV, 21-24. — Othlonus, CXLVI, 156, 297. — Radulfus Tornac., CLIII, 650. — Radulfus Ardens, CLV, 155, 1696. — Ven. Guibertus, CLVI, 490-528. — Petrus Alphonsi, CLVII, 615. — Wernerus abb., CLVII, 776. — Eadmerus, CLIX, 560. — B. Odo, CLX, 110. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 272, 453. — Ivo Carnot., CLX, 70, 1045; CLXII, 562, 583. — S. Bruno Astiens., CLXV, 1080-1084. — Rupertus abb., CLXVII, 338, 401, 732; CLXIX, 840. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 344-400, 1086, 1082. — Honorius Augustod., CLXXII, 265, 274, 816, 1122. — Godefridus abb., CLXXIV, 21-89, 642, 656. — Abelardus, CLXXVIII, 381, 588. — Hermannus abb., CLXXIX, 10-38. — S. Bernardus Caravall., CLXXXIII, 36, 43, 54, 88, 126, 585, 1033. — Robertus Pulius, CLXXXVI, 790. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1615. — Petrus Lombard., CXII, 775. — Iudius, CXII, 1072-1090. — Aelfredus, CXCV, 209-227. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 98-161. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1722-1741. — Petrus Cellens., CII, 638-674. — Ermengaudus, CCIV, 1213. — Garnerius Lingon., CCV, 600-620. — Petrus Blesens., CCVII, 561, 576. — S. Martinus Lingon., CCVIII, 51-85. — Alanus de Insulis, CCX, 232. — Absalon abb., CCXI, 14-57. — Petrus Pictav., CCXI, 1161. — Helinaudus, CCXII, 482-516.

12° Innotuit homini Christus morte sua redimens genus humanum. Quod asserunt : Victorinus Afer, VII, 1255. — S. Hilarius Pictav., IX, 440, 459, 535; X, 66. — S. Ambrosius Mediol., XV, 1415, 1436, 1440, 1464, 1489, 1586, 1603, 1614, 1615, 1662. — Juvenius, XIX, 333. — Sedulius, XIX, 590, 727. — S. Innocentius I, papa, XI, 57. — S. Hieronymus, XXVI, 210, 465. — Orosius, XXXI, 1064, 1068. — S. Augustinus, XXXVI, 170, 171, 459, 966; XXXVIII, 946, 952, 1074, 1089, 1114; XL, 296; XLI, 288; XLIV, 118, 119, 140, 145, 161, 179, 917. — S. Prosper Aquit., LI, 164, 165, 172, 177, 351, 490, 496, 615, 702. — Claudianus, LIII, 78. — S. Leo Magnus, LIV, 526, 532, 542. — S. Maximus Taurin., LVII, 254, 566. — Faustinus, LIX, 405, 410. — Helpidius, LIII, 545. — Dionysius Exiguus, LXVII, 270. — Cassiodorus, LXX, 153, 161. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 30, 221. — Taio, LXXX, 780. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 485, 554. — S. Bonifacius, LXXXIX, 862. — Paulus diac., XCV, 1272, 1423. — S. Hildebodus, XCVI, 124, 150. — B. Alcuinus, C, 45. — Candidus Fuldens., CII, 60-104. — Rabanus Maurus, CVII, 545; CXI, 1565; CII, 1425. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1015, 1068. — Scotus Erigen., CXXII, 1221. — Hincmarus, CXIV, 912. — S. Odo abb., Cluniac., CXVIII, 103, 165, 167, 274. — Silvester II, papa, CXXXIX, 255. — Henricus Parmensis, CXXXIX, 1529. — Arnoldus monac., CXLI, 1089. — S. Petrus Damian., CXLIV, 766. — Othlonus, CXLV, 159. — Manegaldus, CLV, 166. — Radulfus Ardens, CLV, 1368. — Gozfridus abb., CLVII, 585. — Petrus Alphonsi, CLVII, 659. — Wernerus abb., CLVII, 696, 952. — Berengus abb., CLX, 536. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 565, 414, 428, 762. — Ivo Carnot., CLXI, 71; CLXII, 562. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516, 1517. — Rupertus abb., CLXVII, 538. — Ven. Hildebertus, CLXII, 547. — Honorius Augustodun., CLXXII, 909, 930. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 505, 510, 511. — Abelardus, CLXXVIII, 453, 479. — S. Bernardus, CLXXXIII, 263; CLXXXIV, 741, 953. — Ernaldus abb., CLXXXIII, 1636. — Petrus Lombard., CXCLII, 796. — Eadbertus abb., CXCV, 107. — Ermengaudus, CCIV, 1213. — S. Martinus, CCVIII, 791-799. — Alanus de Insulis, CII, 223, 611, 677. — Absalon abb., CCXI, 157.

13° Innotuit Christi resurrectio et ascensio. Sic : Tertullianus, I, 401. — Lactantius, VI, 510, 516. — S. Hier-

larius, IX, 813; X, 288, 291. — Zeno, XI, 403, 433, 433. — S. Damasus, papa, XIII, 577. — S. Ambrosius, XV, 1845. — Iuvenius, XIX, 541. — Sedulius, XIX, 759. — S. Gaudensius, XX, 855. — Zachæus, XX, 1090. — Rufinus, XXI, 560, 564, 567. — S. Augustinus, XXXIV, 24, 25; XXXV, 1342; XXXVI, 811; XXXVIII, 559, 724, 786, 789, 1070, 1210; XXXIX, 1716; XL, 304; XLIV, 144. — S. Prosper Aquit., LI, 576, 402, 406, 412. — S. Petrus Chrysolog., LII, 408, 411, 414, 417, 412. — S. Leo Magnus, LIV, 390, 394, 396. — S. Maximus Taurin., LVII, 536, 519, 530, 625, 628. — Egeppius, LXII, 1069. — S. Gregorius Turon., LXXI, 707, 1097. — Taio, LXXX, 783. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 106, 109, 493. — S. Hildefonsus, XCVI, 133. — Rabanus Maurus, CVII, 353. — Scotus Erigen., CXXII, 1228, 1230. — Silvester II, papa, CXXXIX, 233. — Henricus Permens, CXXXIX, 1529. — S. Bruno Heribopol., CXLI, 54. — S. Odilo, CXLI, 1004, 1009, 1011. — S. Petrus Damian., CLIV, 563. — Othlonus, CLXVI, 156. — S. Bruno Caribus., CLII, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1917. — Petrus Alphonsi, CLVII, 650. — Wernerus abb., CLVII, 916, 932, 970. — Eadmerus, CLIX, 568. — Ivo Carnot., CLXII, 591. — Rupertus abb., CLXVIII, 192. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580. — Honorius Augustod., CLXXII, 929. — Godefridus abb., CLXXIV, 508, 800. — Abelardus, CLXXVIII, 494. — S. Bernardus, CLXXXIII, 281, 500; CLXXXIV, 741. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1662, 1667. — Isaac de Stella, CXCIV, 1824, 1829. — Aelredus, abb., CACV, 283. — Petrus Cellens., CCII, 770, 794. — Ermengandus, CCIV, 1233. — S. Martinus Legion., CLVIII, 921-931, 1088-1158. — Ahsalon abb., CCXI, 152, 182, 193. — Helinaudus, CCXII, 391. — Innocentius III, papa, CCXVII.

14. — De resurrectione Christi innotuit resurrectio nostra. Quod asserunt: Tertullianus, I, 578, 525, 537, 583; II, 632, 800, 810, 833, 851, 858. — Minutius Felix, III, 345-347. — Lactantius, VI, 806. — S. Hilarius, IX, 517, 458, 763, 840, 946. — Zeno, XI, 370, 578, 342. — S. Damasus, XIII, 408. — S. Ambrosius, XIV, 808; XV, 1629, 1638, 1751, 1845; XVII, 468, 534, 535, 512, 516, 526, 844, 846, 928. — S. Hieronymus, XXIII, 261, 342, 584, 785. — S. Augustinus, XXXII, 351, 374, 374, 912; XXXV, 1547, 1551; XXXVIII, 710, 712, 713, 819, 892, 938, 1063, 1130, 1139; XXXIX, 1603, 1605, 1611, 1629; XL, 272, 317, 512; XLI, 663, 666, 675, 690, 753; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysolog., LII, 575, 579, 487, 622. — Claudianus, LIII, 715. — S. Maximus Taurin., LVII, 438, 596, 776. — Genadius, LVIII, 932, 1015, 1016, 1045. — Pomerius, LIX, 421, 427. — Egeppius, LXII, 771, 773, 776, 781, 803, 807, 812, 1046. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 585, 589, 593. — Taio, LXXX, 783, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 591. — S. Hildefonsus, XCVI, 142, 143. — S. Julianus Tolet., XCVI, 503. — B. Alcuinus, CI, 52. — Jonas Aurelian., CVI, 863. — Haymo Alberstat., CXVIII, 881, 883. — Hincmarus, CXXV, 943. — S. Odo, CXXXIII, 270. — Atto Vercell., CXXXIV, 405, 666. — Burchardus Wormat., CXL, 1035. — S. Bruno Caribus., CLIII, 212, 408. — Manegaldus, CLV, 167, 170. — Godefridus, CLVII, 257. — Petrus Alphonsi, CLVII, 581. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 401. — Ivo Carnot., CLXI, 972, 1012. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 601. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 54, 741. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 982, 988, 997. — Petrus Lombardus, CXCH, 943. — Bandinus, CXCH, 1110. — Baldouus Cantuar., CCIV, 450. — Petrus Pict., CCXI, 1254.

15. — Innotuit intelligentia hominis utrum sit et quid sit anima. Quod asserunt: Tertullianus, II, 616, 652, 658, 660, 669, 686, 712, 720. — Arnobius, V, 833, 854, 873, 865, 887, 891. — Lactantius, VII, 135. — S. Hilarius, IX, 527, 566. — S. Ambrosius, XIV, 259, 339, 402; XV, 1242, 1277, 1331, 1549, 1586, 1394, 1419, 1444, 1543, 1631, 1733, 1781; XVII, 491, 529, 1017. — Rufinus, XXI, 517. — S. Hieronymus, XXIII, 371, 382, 417, 430; XXV, 955, 1089, 1240; XXVI, 63, 414, 503. — S. Augustinus, XXXII, 883, 1058, 1075; XXXIII, 77, 583, 720, 774, 857; XXXIV, 353-370; 409-428; XXXVIII, 986, 1135; XL, 13, 27; XLI, 511; XLII, 93; XLIV, 183, 476-547. — Cassianus, XLIX, 499, 570, 603, 670, 774. — S. Eucherius, L, 735. — Claudianus, LIII, 706, 707, 711, 718, 729, 749, 750. — Gennadius, LVIII, 944, 985, 1000, 1019, 1021, 1022. — Prudentius, LIX, 693. — Egeppius, LXII, 833. — Dionysius Exiguus, LXVII, 559, 570, 371, 396. — Cassiodorus, LXX, 1260-1308. — S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 1242. — Taio, LXXX, 752. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 562. — S. Julianus Tolet., XCVI, 478. — Wichodus, XCVI, 1144, 1152. — B. Alcuinus, CI, 610. — Hincmarus, CXXV, 932, 939. — S. Odo, CXXXIII, 357. — Burchardus,

CLXI, 1017, 1017, 1018. — Guigo Carthus, CLIII, 628. — Manegaldus, CLV, 153, 153. — Ven. Guibertus, CLVI, 676. — Wernerus abb., CLVII, 1154, 1161. — Eadmerus, CLIX, 611, 694. — Odo Camerac., CLX, 1094. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 218, 720. — Ivo Carnot., CLXI, 973. — Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 834. — Rupertus abb., CLXVII, 266. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 833, 910, 942. — Honorius Augustod., CLXXII, 1144, 1242. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 293, 266, 301, 503, 580, 932. — Joannes monach., CLXXX, 177. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1006; CLXXXIII, 561, 567, 912, 981, 1166. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 690, 731. — Isaac de Stella, CXCIV, 1876-1899. — Eckbertus abb., CXCIV, 16. — Adamus Premonstrat., CXCVIII, 814-872. — Joannes Saresber., CXCIX, 436. — Petrus Cellens., CCII, 1089. — Hugo Eterian., CCII, 168. — Alanus de Insulis, CCX, 516. — Petrus Pictav., CCXI, 1275. — Anonymus, CCXIII, 914.

16. — Innotuit pariter liberum hominis arbitrium, ut asserunt: Novatianus, III, 838. — Arnobius, V, 911. — Constantinus Magnus, VIII, 457. — S. Hilarius Pictav., IX, 569. — S. Innocentius I, papa, XX, 536. — S. Hieronymus, XXIII, 246, 500, 556, 571, 575, 579; XXVI, 401, 410, 435, 470. — S. Augustinus, XXXII, 1222-1310, 1319; XXXIII, 585, 968, 971; XXXIV, 453; XXXIX, 1722; XL, 11, 296; XLI, 148, 386; XLII, 103; XLIV, 151, 258, 273, 880-915. — Cassianus, XLIX, 574, 575, 583, 597, 677, 910, 914. — S. Prosper Aquit., LI, 31, 125, 207, 228, 237, 238, 239, 622, 631, 651. — Arnobius Junior, LIII, 240-522. — Gennadius, LVIII, 997, 1020, 1015. — S. Faustus, LVIII, 784-853. — Petrus diac., LXII, 88. — S. Fulgentius, LXV, 475. — Dionysius Exiguus, LXVII, 271. — S. Casarius Arelat., LXVII, 1142. — S. Martinus Dumien., LXXII, 29. — Gotteschalchus, CXXI, 365. — S. Remigius, CXXI, 1025, 1048, 1110, 1112. — Scotus Erigen., CXXII, 575, 580, 382. — Othlonus, CLXVI, 100. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 490-506, 508-540. — Ivo Carnot., CLXI, 73, 973. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1129, 1131. — Honorius Augustod., CLXXII, 1198-1230. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 101, 103, 106, 233, 261. — Frowinus abb., CLXXXIX, 1801. — S. Bernardus Claravall., CLXXXII, 1001-1030. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 748. — Hugo Amhian., CXCH, 1166-1178. — Aelredus abb., CXCIV, 513. — Petrus Pictav., CCXI, 1031, 1037.

17. Innotuit etiam ultimum iudicium. Sic asserunt: Tertullianus, I, 415, 519, 523, 537, 660; II, 291, 299. — S. Hilarius, IX, 336. — S. Damasus papa, XIII, 562. — S. Ambrosius, XVII, 456, 650, 768, 840. — Iuvenius, XIX, 69. — Rufinus Aquil., XXI, 367, 369, 570, 1049. — S. Hieronymus, XXIII, 563; XXIV, 210, 215; XXV, 844, 953, 965, 984, 1032, 1236; XXVI, 158, 666. — S. Augustinus, XXV, 1571, 1572, 1664, 1684; XXXVI, 354, 811; XXXVIII, 52, 711, 1070, 1219; XXXIX, 1610; XL, 258, 263, 317, 654; XLI, 683, 690, 699, 701. — S. Prosper Aquit., LI, 406, 472, 637, 668, 669, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 528. — Gennadius, LVIII, 983. — Julianus Pomerius, LIX, 491. — Prudentius, LIX, 709. — Egeppius, LXII, 768, 787. — S. Paulinus Nolan., LXI, 440. — S. Casarius, LXVII, 1075. — Cassiodorus, LXX, 82. — S. Gregorius Turon., LXXI, 193, 424, 541, 658. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 80. — Taio, LXXX, 942, 985. — S. Columbanus, LXXX, 246, 247, 252. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 496, 595. — S. Adhelmus, LXXXIX, 208. — S. Hildefonsus, XCVI, 134. — S. Julianus Tolet., XCVI, 497. — B. Alcuinus, C, 48. — Jonas Aurelian., CVI, 269, 271. — Haymo Alberstat., CXVIII, 912, 914. — Hincmarus, CXXV, 888. — Remigius monach., CXXXI, 866-872. — Burchardus, CXL, 1041. — S. Petrus Damian., CXIV, 682, 840. — Radulphus Ardens, CLV, 1667. — Ven. Guibertus, CLVI, 673. — Wernerus abb., CLVII, 1209. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722, 975. — Ivo Carnot., CLXI, 74, 1012. — Rupertus abb., CLXVII, 350, 1113, 1161, 1175. — Marbodius, CLXXI, 1731. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 537. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1134. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 980, 982, 993, 997. — Petrus Lombard., CXCH, 913, 955. — Bandinus, CXCH, 1110. — Alanus de Insulis, CCX, 203, 324. — Innocentius III, papa, CCXVII, 742.

18. — Inde innotuerunt præmia in celo bonis promissa. Quod asserunt: Tertullianus, I, 160; II, 411, 715, 747, 751, 814, 818, 858. — S. Cyprianus, IV, 337, 673, 674. — Lactantius, VI, 379. — Constantinus Magnus, VIII, 456. — Minutius Felix, III, 318. — Novatianus, III, 288. — S. Hilarius, IX, 569, 590, 639. — S. Ambrosius, XV, 1237, 1638; XVII, 163, 840. — S. Hieronymus, XXII, 1099; XXIII, 540, 569; XXV, 272; XXVI, 457, 583. — S. Augustinus, XXXIV, 202, 204, 371; XXXVI, 360, 390, 1261, 769; XXXVIII, 142, 192, 711, 809, 813, 814, 1261.

XXXIX. 1315, 1518; XL. 275, 281, 283, 331, 342, 407; XLI. 563, 591, 637, 709, 801. — Fastidius, L. 588. — S. Prosper Aquil., LI. 268, 347, 359, 422, 452, 445, 455, 682, 691, 795. — S. Petrus Chrysolog., LII. 524. — S. Patricius, LIII. 818, 837. — Eugypius, LXII. 571, 817. — S. Maximus Taurin., LVII. 588, 791. — Gennadius, LVIII. 1005. — Julianus Pomerius, LIX. 490, 424, 427, 456. — Cassiodorus, LXX. 1301. — S. Gregorius Magnus, LXXIX. 493, 619. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 216, 938. — S. Bonifacius, LXXXIX. 858. — S. Hildefonsus, XCVI. 478, 521. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 215, 250. — B. Alcinus, C. 187, 211, 362, 449; CI. 54. — Smaragdus, CII. 620. — Jonas Aurelian., CVI. 275. — Rabanus Maurus, CXII. 1519, 1521. — Haymo Halberstat., CXVIII. 875, 886. — S. Odo, CXXXIII. 177. — Atto Vercell., CXXXIV. 686. — Burchardus, CXL. 1059. — Arnoldus, CXLI. 1090. — S. Leo IX, papa, CXLIH. 574. — S. Petrus Damian., CXIV. 748. — Othlonus, CXLVI. 292. — Theodoricus, CXLVII. 355. — Manegaldus, CLVI. 167. — Eadmerus, CLIX. 583-606, 629, 638. — Ven. Guibertus, CLVI. 675. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 240, 241. — Ivo Carnot., CLXI. 997, 1014. — S. Bruno Astens., CLXV. 876. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 616. — Ven. Hildefonsus, CLXXI. 1263. — Honorius Augustod., CLXXII. 1157, 1161, 1169, 1171. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 700, 996, 1008. — B. Aelredus, CXCIV. 527. — Adamus Præmonstrat., CXVIII. 820. — S. Stephanus Grandimont., CCIV. 1125, 1135. — Petrus Cantor., CCV. 563, 565. — Petrus Pictav., CCXI. 1276.

19. — Inde etiam hominis intelligentiam innouerunt poenæ æternæ malis reservatæ. Sic asserunt: Tertullianus, I. 320; II. 742. — Minutius Felix, III. 318. — Novatianus, III. 888. — Lactantius, VI. 641, 800. — S. Hilarius Pictav., IX. 290, 541, 534, 561. — Juvenius, XIX. 278. — S. Hieronymus, XXIV. 210; XXV. 99, 124, 167, 245, 275, 732. — S. Augustinus, XXXIV. 26, 168, 481; XXXV. 1531; XXXVI. 64; XXXVIII. 250, 709, 1357; XL. 284, 285, 535; XLI. 702, 709, 712, 735, 726. — Fastidius, L. 389. — S. Eucherius, L. 792. — S. Prosper Aquil., LI. 361, 400. — S. Patricius, LIII. 852. — Gennadius, LVIII. 985, 1017, 1048, 1049. — Julianus Pomerius, LIX. 491. — Prædicator, LIX. 706. — Eugypius, LXII. 625, 710, 787, 899, 1077. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 597. — S. Julianus Tolet., XCVI. 476. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 214. — B. Alcinus, C. 484; CI. 55. — Jonas Aurelian., CVI. 275. — Haymo Halberstat., CXVIII. 945, 947, 952. — Hincmarus, CXXV. 888. — Burchardus, CXL. 1039, 1045. — S. Petrus Damian., CXLV. 745. — Ven. Guibertus, CLVI. 674, 677. — Goffridus abb., CLVII. 185. — Wernerus abb., CLVII. 1011, 1012. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 753. — Ivo Carnot., CLXI. 996, 997. — Rupertus abb., CLXVII. 472. — Honorius Augustod., CLXXII. 1159, 1161. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 581, 586, 589, 610. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 700, 823, 906. — Petrus Lombardus, CXCI. 960. — Aelredus abb., CXCIV. 527. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII. 810. — S. Stephanus Grandimont., CCIV. 1116. — Petrus Cantor., CCV. 558. — Petrus Pictav., CCXI. 1137. — Ægidius Parisiens., CCXII. 45, 1057. — Innocentius III, papa, CCXVII. 758, 759.

§ II. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad cor.

Christianismus non solum hominis intelligentiam illuminavit, sed etiam cor illius immutatum omnibus exornavit virtutibus, scilicet:

1° Inspirando fidem. Sic: Tertullianus, I. 1260; II. 23-27, 889. — S. Cyprianus, IV. 661, 755. — Victorinus, VIII. 1145. — S. Hilarius, IX. 501, 481, 526; X. 597, 599, 437, 525, 660, 611, 710. — Zeno, XI. 251, 260, 261, 266, 267, 271, 126, 459, 480. — Luciferus Catalit., XIII. 791-818, 818-1058. — Ambrosius, XV. 1235, 1266, 1278, 1315, 1324, 1332, 1343, 1485, 1501, 1561, 1597, 1599, 1635, 1656, 1662, 1685, 1727, 1774, 1811; XVI. 527-606; XVII. 82, 85, 107, 185, 557, 500, 756. — S. Hieronymus, XXIII. 170, 171, 225, 574, 466; XXVI. 243. — S. Augustinus, XXXII. 853, 876; XXXIII. 978, 1082; XXXIV. 24, 561; XXXV. 1537, 1689; XXXVIII. 251-258, 595, 698, 750, 808, 852, 890, 914, 1345; XL. 181, 189-251, 266, 289; XLI. 173, 502; XLII. 79, 1140-1156; XLIII. 461; XLIV. 254, 257, 240. — Marius Mercator, XLVIII. 407, 418. — Cassianus, XLIX. 578. — Fastidius, L. 597. — Encherius, L. 650. — S. Prosper Aquil., LI. 116, 171, 192, 196, 476, 654, 635, 671, 676. — S. Petrus Chrysolog., LII. 560, 562, 565, 569, 571, 577, 557. — S. Nicetas, LII. 847, 866. — Arnobius Junior, LIII. 536. — S. Patricius, LIII. 802. — Saloniarius, LIII. 969. — S. Leo Magnus, LIV. 308, 935, 942. — S. Maximus Taurin., LVII.

278, 517, 514, 621, 707. — Gennadius, LVIII. 1011. — Julianus Pomerius, LIX. 453, 505. — Gelasius I, papa, LIX. 19, 25, 26, 57, 60. — Petrus disc., LXII. 85, 89. — Vigilinus Tapsens., LXII. 258, 466. — Hormidas papa, LXIII. 387, 409, 401. — S. Eleutherius, LXV. 85. — S. Folgentius, LXV. 360, 315, 672-720. — Agapetus papa, LXVI. 37, 68. — Dionysius abb., LXVII. 186, 400. — Facundus, LXVII. 528, 554, 548, 683. — S. Cassius Arelat., LXVII. 1146. — Agnellus Raveno., LXVIII. 381. — Vigilinus papa, LXIX. 145, 178. — Pelagius papa, LXIX. 599, 402, 408. — Cassiodorus, LXIX. 884, 968, 1069, 1126. — S. Gregorius Turon., LXXI. 161, 250, 360, 711, 953, 1020. — S. Gregorius Magnus, LXXVII. 509, 615, 692, 717, 779, 795, 797; LXXIX. 92. — Donatus abb., LXXI. 22. — S. Augustinus, apost. Angl., LXXX. 65. — S. Wambarius Lingon., LXXX. 191. — Bonifacius V, papa, LXXI. 457, 456, 458. — Taio, LXXX. 816. — S. Isidorus Hispal., LXXXII. 295; LXXXIII. 450-556, 586, 601; LXXXIV. 93-626 *passim*. — S. Martinus I, papa, LXXXVIII. 145. — S. Gregorius II, papa, LXXXIX. 503, 504. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX. 852, 856. — S. Hildefonsus, XCVI. 55, 146. — S. Julianus Tolet., XCVI. 536. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 152, 255, 545. — B. Alcinus, C. 192, 249; CI. 15, 51, 615. — S. Leo III, papa, II. 1050. — S. Agobardus, CIV. 268-289. — Halitarius, CV. 671. — Maxentius Aquil., CVI. 55. — Rabanus Maurus, CXI. 90, 96, 1365; CXII. 1224, 1251. — Haymo Halberstat., CXVIII. 896, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX. 1272, 1387-1456. — Gotteschalchus, CXXI. 350. — Alvarus Cordub., CXXI. 597. — Hincmarus, CXXV. 73. — Joannes VIII, papa, CXXVI. 652. — Remigius monach., CXXXI. 907. — S. Odo Cluniac., CXXXIII. 710. — Atto Vercell., CXXXIV. 29, 48. — Gezo abb., CXXXVII. 531. — S. Leo IX, papa, CXLIH. 556. — S. Petrus Damian., CXLV. 20-40, 674. — Othlonus, CXLVI. 101, 267. — Theodoricus, CXLVII. 357. — S. Anselmus Lucens., C. LIX. 445-476. — Durandus Troarn., CLXIX. 1377. — Goffridus abb., CLVII. 252. — Gilbertus, CLIX. 1006. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII. 220, 224, 260. — Ivo Carnot., CLXI. 60, 1045; CLXII. 604. — Guillelmus de Campell., CLXIII. 1046-1071. — S. Bruno Astens., CLXV. 901. — Rupertus abb., CLXIX. 45, 137, 141, 149, 155, 158; CLXX. 562-610. — Hildefonsus, CLXXI. 1067. — Ven. Godefridus, CLXXIV. 514. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 45, 47, 527-544, 1014. — Abelardus, CLXXVIII. 105, 618, 630, 981, 986, 1333, 1695. — Guillelmus abb., CLXXI. 566-610. — S. Bernardus Clavall., CLXXXII. 1021; CLXXXIII. 292, 770. — Robertus Pullus, CXXXVII. 816. — Petrus Lombardus, CXCI. 805. — Hugo Ambian., CXCI. 1521-1514. — Gerhohus, CXCIV. 1189-1553 *passim*. — Eckbertus abb., CXCIV. 21, 25. — Arnulfus Lector., CCI. 174. — Hugo Eterian., CCII. 228. — Baldoinus Cantuar., CCIV. 572-640. — Petrus Cantor., CCV. 266, 268. — Petrus Blesens., CCVII. 1070-1092. — Alanus de laudis, CCX. 506-429. — Petrus Pictav., CCXI. 1089. — Anonymus, CCXIII. 726.

2° Spem erigendo. — Sic: S. Hieronymus, XXIII. 1220, 1221, 1535, 1596. — S. Augustinus, XXXVIII. 745, 706, 805, 902, 1356; XL. 254, 266; XLI. 648. — Cassianus, XLIX. 861. — S. Prosper Aquil., LI. 501, 575, 576, 407. — Saloniarius Vienn., LIII. 969. — S. Filgentius, LXV. 161. — Cassiodorus, LXV. 1201. — Taio, LXXX. 819. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII. 605. — S. Paulinus Aquil., XCIX. 255. — B. Alcinus, C. 616. — Smaragdus abb., C. II. 614, 650. — Halitarius, CV. 672. — Rabanus Maurus, CXII. 1254. — Haymo Halberstat., CXVIII. 895, 897. — S. Paschasius Radbertus, CXX. 1456, 1460. — Adalgerus, CXXXIV. 934. — S. Leo, IX, papa, CXLIH. 568. — S. Fulbertus Carnot., CXLI. 545. — S. Petrus Damian., CXLV. 718. — Othlonus, CXLI. 101, 267. — S. Bruno Carthus., CLIII. 47, 74, 427. — S. Bruno Astens., CLXV. 904. — Rupertus abb., CLXIX. 137, 141, 155, 158. — Hugo de S. Victore, CLXXVI. 45. — S. Bernardus Clavall., CLXXXII. 770. — Robertus Pullus, CLXXXVI. 816. — Petrus Lombardus, CXCI. 811. — Petrus Cantor., CCV. 271. — Petrus Pictav., CCXI. 1094.

3° Inflammando charitatem erga Deum et proximum. Sic asserunt: Tertullianus, I. 446, 499, 668, 698; II. 595. — Lactantius, VI. 666. — Zeno, XI. 272-274, 275. — S. Optatus, XI. 1018. — S. Ambrosius, XV. 1236, 1579, 1425, 1459, 1477, 1499, 1509, 1658, 1847; XVI. 165, 1684, 1750, 1751; XVII. 225, 226, 251, 253, 436, 491, 785, 819, 951. — Juvenius, XIX. 124, 158. — S. Anastasius papa, XX. 78. — S. Innocentius I, papa, XI. 554, 659. — S. Zoimus papa, XX. 657. — S. Hieronymus, XXII. 815; XXIII. 179, 425; XXVI. 418, 455, 536. — S. Augustinus, XXXII. 876, 1316, 1378, 1551.

1580, 1585; XXXIII, 560, 568; XXXIV, 29, 31, 71, 162, 890, 898, 975, 1006; XXXV, 2016, 2035, 2038, 2042, 2045, 2055, 2057, 2157; XXXVI, 393, 638, 661; XXXVIII, 40, 210, 559, 727, 754, 795, 865, 1121, 1235; XXXIX, 1555, 1693; XL, 25, 234, 246, 288, 715; XLIV, 242, 290. — Cassianus, XLIX, 484, 496, 855, 857, 1027. — Fastidius, L, 393, 593. S. Eucherius, I, 810, 854. — S. Prosper Aquit., LI, 251, 289, 502, 457, 476, 651, 635, 683, 696, 702. — Petrus Chrysolog., LII, 522. — S. Valerianus, LI, 715, 716. — Salomonius Vienn., LIII, 969. — S. Leo Magnus, LIV, 168, 263, 268, 281, 522. — S. Maximus Taurin., LVII, 675, 679, 718. — Gelasius I, papa, LIX, 60. — Julianus Pomerius, LIX, 495-496. — Eucypius, LXII, 568, 875, 1085. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 256. — S. Fulgentius, LXV, 191, 544, 758. — S. Remigius, LXV, 968. — Jostius, LXVIII, 50. — S. Gregorius Turon., LXXI, 270, 1061. — Luculentus, LXXII, 820. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 639; LXXXIX, 564. — Paulus Emeritan., LXXX, 129. — S. Columbanus, LXXV, 250. — Taio, LXXX, 818. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 692, 709, 752. — S. Eligius, Nivom., LXXXVII, 658. — S. Bonifacius, LXXXIX, 652, 856. — S. Hildefontus; XCVI, 138, 192. — S. Paulinus Aquil., CLIX, 197, 248, 255. — B. Alcuinus, C, 162, 449, 495, 508; CI, 615. — Smaragdus, CII, 598, 648. — Theodulfus Aurelian., CV, 119, 202. — Halitarius, CV, 672. — Jonas Aurelian., CVI, 235. — Rabanus Maurus, CVII, 580; (CII, 1234. — Haymo Halberstat., CXVIII, 837, 889. — Paschasius Radbertus, CXX, 1460, 1469. — Hincmarus, CXXV, 775; CXXVI, 455. — Otto Verrell., CXXXIV, 216, 262, 547, 589, 425, 613, 651, 706. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Burchardus, CXI, 984, 996. — S. Fulbertus, CXLI, 545. — S. Leo, IX, papa, CXLIII, 584. — S. Petrus Damian., CXLV, 714. — Othlonus, CXLVI, 101, 268. — S. Gregorius, VII, papa, CXLVIII, 506. — Robertus de Tumbalena, CI, 1565. — Guigo, Prior Carthus., CII, 624. — Wernerus, CLVII, 1041. — Eadmerus, CLIX, 675, 686, 697. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1015. — Ivo Carnot., CLXI, 1016. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Ruperus, CLXVII, 991, 992, 1445; CLXIX, 157, 141, 155, 158. — S. Norbertus, CLXX, 1558. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835. — Abclardus, CLXXVIII, 991, 1695. — Algerus Leod., CLXXX, 860. — S. Bernardus, CLXXXII, 974-1000; CLXXXIII, 620, 743, 770, 806, 894, 1020; CLXXXIV, 579, 791. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 695, 816, 861. — Petrus Lombardus, CXCH, 811, 821. — Hugo Ambian., CXCH, 1229. — Isaac de Stella, CXCV, 1695. — Aelredus, CXCV, 505-658, 662-702. — Balduinus Cantuar., CCIV, 418-450, 477, 536. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1224. — Petrus Cantor, CCV, 275. — Petrus Blesens., CCVII, 872-938. — Petrus Pictav., CCXI, 1095. — Innocentius III, CCXVII, 762.

4° Prescribendo inimicorum dilectionem. Sic: S. Cyprianus, IV, 750. — S. Hilarius Pictav., IX, 525, 571, 592, 595, 597, 617. — S. Ambrosius, XV, 1286, 1288, 1344, 1373, 1401. — S. Hieronymus, XXIII, 456, 521. — S. Augustinus, XXXIV, 1242; XXXVIII, 53, 514, 806, 907, 1015, 1053, 1054, 1274, 1450; XXXIX, 1695; XL, 264; XLIV, 262, 264. — Cassianus, XLIX, 535, 539, 542, 547, 550, 795. — S. Prosper Aquit., LI, 325, 360, 599, 419, 434. — S. Valerianus, LII, 706, 725. — S. Leo Magnus, LIV, 235, 244, 297, 501, 461. — S. Maximus Taurin., LVII, 382. — Julianus Pomerius, LIX, 476, 478. — Eucypius, LXII, 604. — S. Gregorius Turon., LXXI, 399, 937, 1067. — S. Martinus Dumien., LXXII, 56, 49. — Luculentus, LXXII, 822. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 604, 1503. — Taio, LXXX, 881, 887. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 639, 701. — Paulus diac., XCV, 1264. — B. Alcuinus, CI, 617. — Jonas Aurelian., CVI, 199, 241. — Hincmarus, CXXV, 897. — Burchardus, CXI, 852. — Arnoldus, CXII, 1092. — Theodorius, CXI, 538. — S. Gregorius VII, papa, CXLVIII, 566. — Robertus de Tumbalena, CL, 1565. — Eadmerus, CLIX, 691. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 909. — Ivo Carnot., CLXI, 1016, 1017, 1019. — S. Bruno Astens., CLXV, 110, 907. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 835 et seqq. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 125. — Petrus Lombard., CXCH, 818. — Petrus Pictav., CCV, 285.

5° Docendo humilitatem. Sic: Tertullianus, I, 1267, 1526; II, 417. — S. Cyprianus, IV, 754, 755. — S. Hilarius, IX, 561, 567, 674, 675, 790; X, 67. — Zeno, XI, 518. — S. Ambrosius, XIV, 535; XV, 1256, 1257, 1529, 1532, 1541, 1397-1509, 1409, 1483, 1185, 1490, 1511, 1523, 1776. — Se-Julius, XIX, 706. — Ausonius, XIX, 825. — S. Bonifacius papa, XX, 781. — S. Hieronymus, XXIV, 219; XXV, 158, 417, 423, 511; XXVI, 141, 492, 495. — S. Augustinus, XXXII, 1579, 1581; XXXIII, 63,

93, 419, 623; XXXIV, 925; XXV, 1410, 1605, 1711, 2059; XXXVI, 266; XXXVIII, 578, 671, 685, 782, 875, 1278, 1315, 1321; XL, 413, 415; XLIV, 161. — Cassianus, XLIX, 424, 426, 430, 451, 450, 471, 1004, 1111. — S. Prosper Aquitan., LI, 290, 320, 377, 408, 459, 711. — S. Valerianus, LII, 735. — Salomonius, LIII, 974. — S. Leo Magnus, LIV, 285, 517; LV, 163-180. — S. Maximus Taurin., LVII, 251. — Julianus Pomerius, LIX, 478, 488. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 200, 322, 567. — S. Fulgentius, LXV, 165, 322, 521. — S. Martinus Dumien., LXXII, 52, 56, 40. — Luculentus, LXXII, 857. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 884, 937. — S. Columbanus, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 827, 885, 928. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1059. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 228. — B. Alcuinus, C, 454; CI, 476, 619, 650, 651. — Smaragdus, CII, 803. — Halitarius, CV, 650. — Rabanus Maurus, CVII, 1551, 1554. — Jonas Aurelian., CVI, 234, 238. — Haymo Halberstat., CXVIII, 904. — S. Odo Cluniac., CXVIII, 214, 501, 568. — Otto Verrell., CXXXIV, 595. — Adalgerus, CXXXIV, 917. — Arnoldus, CXI, 511, 268, 245. — Manegoldus, CLV, 461. — Ven. Gilbertus, CLVI, 591. — Wernerus abb., CLVII, 1104, 1169. — Eadmerus, CLIX, 607, 664, 682. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 865. — Placidus, CLXIII, 659. — Franco abb., CLXVI, 755. — S. Bruno Astens., CLXV, 915. — Rupertus, CLXIX, 1225; CI, 624. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 861. — Godefridus abb., CLXXII, 552. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 999, 1002. — S. Bernardus, CLXXXII, 941-972; CLXXXIII, 592, 1112, 1197; CLXXXIV, 791. — Joannes Saresburiensis, CXCLX, 636, 715. — S. Stephanus Grandimont., CCIV, 1120. — Petrus Cantor, CCV, 38.

6° Castitatem. Sic: Tertullianus, I, 526, 472, 510, 1520, II, 359, 980. — S. Cyprianus, IV, 822. — Zeno, XI, 288, 291, 292, 302. — S. Siricius papa, XIII, 1157, 1158. — S. Ambrosius, XIV, 611; XVI, 45, 49, 179; XVII, 23, 190, 193, 507, 844. — S. Chromatius, XX, 549. — S. Innocentius I, papa, XX, 530. — S. Hieronymus, XXII, 514, 955; XXIII, 291; XXVI, 135, 579, 582, 585. — S. Augustinus, XXXVI, 668; XXXVIII, 735, 780, 878; XXXIX, 1505, 1507, 1509; XL, 549, 555, 581, 435, 514. — Cassianus, XLIX, 231, 269, 272, 278, 282, 875, 880, 894. — S. Prosper Aquit., LI, 530. — S. Leo Magnus, LIV, 465. — S. Maximus Taurin., LVII, 240, 749. — Gennadius, LVIII, 996, 1004, 1036, 1058. — Julianus Pomerius, LIX, 480. — Eucypius, LXII, 1027. — Dionysius Exiguus, LXVII, 166, 195. — S. Gregorius Turon., LXXI, 181, 1042. — S. Veranus, LXXII, 701. — S. Martinus Dumien., LXXII, 23. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Eutropius, LXXX, 100. — Paulus Emarril., LXXX, 129. — Taio, LXXX, 858. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 643. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 235. — B. Alcuinus, C, 469; CI, 626. — Smaragdus, CII, 546. — Halitarius, CV, 668. — Jonas Aurelian., CVI, 154. — Rabanus Maurus, CVII, 1258, 1248. — Haymo Halberstat., CXVIII, 945. — Regino abb., CXXXII, 189, 312. — S. Odo, CLXXXIII, 559, 559. — Otto Verrell., CXXXIV, 712. — Burchardus, CXI, 996, 951, 966, 1010. — S. Leo IX, papa, CXLIII, 578. — S. Petrus Damian., CXLV, 160, 716, 721. — Othlonus, CXLVI, 286. — S. Anselmus Lucens., CXI, 527. — Radulphus Ardens, CLV, 1614. — Ven. Gilbertus, CLVI, 587, 591. — Godefridus abb., CLVII, 116. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 1029. — S. Bruno Astens., CLXV, 929. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1002. — S. Bernardus, CLXXXIII, 1197; CLXXXIV, 101. — Isaac de Stella, CXCV, 1701.

7° Virginitatem. Sic: Tertullianus, I, 1181, 1287. — Zeno, XI, 286, 288, 504, 412. — Faustinus, XIII, 103. — S. Damasus papa, XIII, 405, 406. — Theodosius Magnus, XIII, 527. — S. Ambrosius, XV, 1531, 1535, 1556, 1595; XVI, 187-390; XVII, 220, 477, 579, 581, 759. — Zachæus, XX, 1155. — S. Hieronymus, XXII, 591; XXIII, 58, 205, 204, 215, 227, 228, 254, 241, 251, 264; XXV, 461. — S. Augustinus, XXXIII, 645; XXXVI, 515; XXXVIII, 884, 1011; XXXIX, 1507; XL, 597-399, 402, 404, 421, 426. — Gennadius, LVIII, 996, 1036. — Symmachus papa, LXII, 55. — S. Fulgentius, LXV, 524. — Dionysius Exiguus, LXVII, 58, 90, 158, 174, 245, 506. — S. Cæsarius Arelat., LXVIII, 400. — S. Leander Hispal., LXXII, 882. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 657. — Taio, LXXX, 858. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 652. — S. Donatus, LXXXVII, 274-296. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 104-161, 238-280. — Stephanus II, papa, LXXXIX, 1025. — B. Alcuinus, CI, 525. — Halitarius, CV, 684. — Isaacus Lingon., CXI, 1088. — Otto Verrell., CXXXIV, 556, 559. — Rotherius, CXXXVI, 202. — Burchardus, CXI, 795, 803, 807, 817. — S. Fulbertus

Carnot, CXLI, 525. — S. Petrus Damian., CXLIIV, 889, 892; CXLV, 575. — Ven. Guibertus, CLVI, 580-608. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 726. — Ivo Carnot., CLXI, 584. — S. Bruno Astens., CLXV, 1075. — Rupertus abb., CLXX, 546-560. — Petrus Pictav., CCXI, 1127.

§ III. — Beneficia Christianismi erga hominem quoad corpus.

Christiana religio semper vitam et sanitatem hominis omnimode tuita est, vel prohibendo nociva, vel utilia illius conservationi præscribendo.

1° Prohibendo ne quis sibi aut aliis mortem inferret; pugnas damnando singulares; in libertatem captivos et servos vindicando, etc. Quoad ea, vide Indices speciales de Homicidio, Duello, etc., etc.

2° Præcipiendo laborem sanitati necessarium, et unde peculiaria bona propriumque dominium oriuntur, quæ summopere in sanitatis tutelam pergunt, Sic: S. Ambrosius, XV, 1298, 1597, 1551, 1665; XVII, 19, 179, 229, 318, 577, 444. — Rufinus, XXI, 520. — S. Augustinus, XI, 549, 551, 552. — Cassianus, XLIX, 575, 577, 578, 585, 588, 596, 444, 451. — S. Eucherius, L, 855. — S. Benedictus, LXVI, 703. — Vitus Patrum, LXXXIII, 740, 767, 818, 896, 898, 900. — Theodulphus Aurelian., CV, 195. — Halitgarius, CV, 670. — Haymo Halberstat., CXVIII, 917. — Atto Vercell., CXXXIV, 530. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — B. Odo, CLX, 1105. — Honorius Augustod., CLXXII, 866. — Petrus Cantor., CCV, 246. — S. Martinus Legion., CCIX, 114.

3° Damnando gulam et ebrietatem. Sic: Tertullianus, I, 613; II, 963, 988, 977. — Novatianus, III, 959. — S. Cyprianus, IV, 766. — S. Hilarius Pictav., IX, 914, 949; X, 687, 747. — S. Ambrosius, XIV, 375, 458, 701, 711-720; XV, 1574. — S. Hieronymus, XII, 609; XXIII, 501, 510; XXIV, 81; XXV, 440; XXVI, 417, 566. — S. Augustinus, XXXIII, 90; XXXIV, 920, 1018; XXXVIII, 800, 1098. — Cassianus, XLIX, 205, 225, 228, 229, 232, 256, 556. — Vigilius diac., L, 575. — S. Petrus Chrysolog., LII, 186. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 583, 753, 802. — Eugypsius, LXII, 836. — S. Benedictus, LXVI, 535. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 552, 595; LXXIX, 58. — S. Eutropius, LXXX, 10. — Taio, LXXX, 940. — S. Columbanus, LXXX, 210. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 647, 649. — S. Egbertus, LXXXIX, 451. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 256. — B. Alcuinus, C, 251, 506; CI, 633. — Halitgarius, CV, 667, 676. — Amalarius, CV, 917. — Rabanus Maurus, CXII, 1246, 1568, 1570. — Hincmarus, CXXV, 777. — Regino abb., CXXXII, 218, 250, 286. — Atto Vercell., CXXXIV, 41. — Rathe-rius, CXXXVI, 560. — Burchardus, CXL, 889-894. — S. Romualdus abb., CXL, 1127. — S. Leo IX, papa, CVLIII, 572. — S. Petrus Damian., CLV, 722, 728. — Othlonus, CLXVI, 211, 284. — Rupertus, CLXVII, 1061. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Adamus Præmonstrat., CXCVIII, 815. — Joannes Saresber., CXCIX, 751, 762. — Petrus Cantor., CCV, 328, 530. — Alanus de Insulis, CCX, 289.

4° — Laudando abstinentiam. — Sic: S. Ambrosius, XVII, 522, 401, 456, 473, 605, 759. — S. Hieronymus, XXVI, 566. — S. Augustinus, XXII, 1558. — Cassianus, XLIX, 551. — S. Petrus Chri-ol., LII, 214, 219, 317, 520. — S. Leo Magnus, LIV, 185, 263, 458, 683. — S. Maximus Taurin., LVII, 570. — Gennadius, LVIII, 996, 1037. — Julianus Pomerius, LIX, 465, 467, 469, 470, 502. — Eugypsius, LXII, 604, 856. — Joannes Arelat., LXXII, 860. — S. Leander Hispal., LXXII, 892. — Taio, LXXX, 861. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 651;

LXXXIV, 612. — S. Valerius abb., LXXXVIII, 603. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1062, 1064, 1109. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 234, 252. — B. Alcuinus, CI, 634. — Haymo Halberstat., CXVIII, 901. — Adalgerus, CXXIV, 921. — Burchardus, CXL, 887. — S. Leo, IX, papa, CXLI, 572. — S. Petrus Damian., CLV, 722, 728. — S. Bruno Astens., CLXV, 936. — Hugo de Ribodimont., CLXVI, 866. — S. Bernardus Clarnaval., CLXXXIII, 176. Joannes Saresber., CXCIX, 762. — Petrus Cantor., CCV, 850.

5° — Arcendo impudicitiam, quæ præsertim obsta-valetudini corporis. Vide supra, § II, n. 6, 7.

6° — Inhibendo avaritiam, eleemosynam præcipiendo, hortandoque ad pauperes fovendos. — Sic: Zeno, XI, 283, 326, 529, 530, 553, 537. — S. Ambrosius, XIV, 731, 756, 740, 744, 765, 767, 777; XV, 1235, 1259, 1297, 1298, 1305, 1527, 1576, 1593, 1423, 1459, 1628, 1657, 1750, 1765, 1791; XVI, 65, 80, 120, 125, 150, 157, 158, 161; XVII, 234, 508, 515, 591, 595, 454, 481, 625, 753, 757, 920. — Juvenius, XIX, 150, 154. — S. Innocentius I, papa, XX, 450. — S. Gaudencius, XX, 935-943. — S. Hieronymus, XXII, 417, 639, 815; XXIII, 501, 550, 546, 548, XXIV, 256; XXV, 174; XXVI, 519, 521. — S. Augustinus, XXXIII, 470, 471; XXXIV, 920, 621, 981, 963, 981; XXXVIII, 89, 250, 400, 404, 407, 626, 630, 642, 897, 926, 958, 961, 962, 1045, 1129, 1200, 1461; XXXIX, 1519, 1760; XL, 267, 674. — Cassianus, XLIX, 295, 298, 515. — Fastidius, L, 596. — S. Hilarius Arelat., L, 1265. — S. Prosper Aquit., LI, 571, 460, 462, 476, 477. — S. Petrus Chrysolog., LII, 205, 208, 251, 259, 263, 269, 282, 311, 317, 320, 586, 529, 535. — S. Salvianus, LIII, 174-256. — S. Leo Magnus, LIV, 157, 159, 176, 285, 298, 501. — S. Maximus Taurin., LVII, 297, 509, 522, 594, 597, 618, 425, 478, 500, 710, 759. — Julianus Pomerius, LIX, 456, 458, 459, 566. — Eugypsius, LXII, 795, 1026. — S. Paulinus Nolan., LXI, 190, 207, 286, 514. — S. Laurentius Novar., LXVI, 107-124. — Dionysius Erigenus, LVII, 46, 187. — S. Cassarius Arelat., LXVII, 1077. — S. Gregorius Tauron., LXXI, 1058, 1068, 1122. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 493, 516, 519, 705, 863, 883, 1065, 1250; LXXXIX, 235, 564. — S. Eutropius, LXXX, 10. — S. Columbanus, LXXX, 211. — S. Sonnatius, LXXX, 415. — Taio, LXXX, 891, 951. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 472, 728. — S. Eligius Noviom., LXXXVII, 595. — S. Ambrosius Autpertus, LXXXIX, 1278. — Paulus diac., XCV, 1403. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 200, 226, 227, 258. — B. Alcuinus, C, 204, 453, 469, 508; CI, 625, 634. — Theodulphus Aurelian., CV, 204. — Halitgarius, CV, 666. — Jonas Aurelian., CVI, 215, 215, 251, 254. — Rabanus Maurus, CVII, 112, 540, 1241. — Haymo Halberstat., CXVIII, 902, 904. — Hincmarus, CXXV, 865. — Regino abb., CXXXII, 212, 216, 252. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 277, 514, 609. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 919. — Atto Vercell., CXXXIV, 254, 464, 706. — Rathe-rius, CXXXVI, 149. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 493. — Elfricus Cantuar., CXXXIX, 1474. — Burchardus, CXL, 701, 705, 887. — S. Petrus Damian., CLV, 208-222, 530-544, 568, 569. — Othlonus, CLXVI, 77, 293. — S. Bruno Carthus., CLIII, 258. — Wernerus abb., CLVII, 1014. — Ivo Carnot., CLXI, 1015, 1018. — S. Bruno Astens., CLXV, 406. — Rupertus abb., CLXVII, 1779. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 867. — Honorius Augustod., CLXXII, 861. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1001. — Abelardus, CLXXVII, 564. — Gerhohus, CXCIV, 1515. — Stephannus Gaudimont., CCIV, 1108. — Joannes Sa-resber., CXCIX, 670, 719. — Petrus Cantor., CCV, 65, 70, 72, 288, 290. — Guntherus monac., CCXII, 214. — Innocentius III, papa, CCVII, 746-762.

LXXVII.

INDEX DE BENEFICIIS CHRISTIANISMI

ERGA SOCIETATEM HUMANAM, VEL ERGA HOMINES IN SOCIETATE CONSTITUTOS,

ORDINE RERUM LOGICO, ET PATRUM CHRONOLOGICO CONCINNATUS.

MONITUM.

Societas humana sub duplici respectu perpendi potest, scilicet quoad familiam, et quoad vitam civilem; ac sub utroque Christiana religio maxima contulit hominibus beneficia. Etenim quoad familiam matrimonium ad pristinum dignitatem revocavit; mutua parentum ac liberorum officia sancivit, etc. Quoad vitam civilem, leges constituit requiores; belli jura humaniora reddidit; omnibus societatis ordinibus consuluit; cunctis ope indigentibus auxilia contulit et remedia; litteris ac variis artibus favit, etc. etc. Hinc hujus Indicis duo paragraphi.

§ I. Christianismi beneficia quoad familiam.

Insignis ac mira fuit erga familiam Christianismi utilitas. Sublata enim polygamia, quæ apud paganos foebat matrimonium, illud ad pristinam revocavit institutionem, ex qua duo sunt in carne una; maxima illi contulit sanctitatem, conjugii vinculum gratia sacramenti sanciendo, adeo ut Christianorum conjugum societas figura sit illius sanctissimæ et divinissimæ unionis Christi cum Ecclesia. Suam mulieris dignitatem reddidit Christianismus; uxor enim Christiana, non jam est, sicut apud ethnios, viri sui famula tantum et ancilla, imo vero serva quam pro libitu dimittere poterat eique immaniter vitam eripere; sed est ejus carissima socia, omnisque illius sive bonæ sive adversæ fortunæ inseparabilis, blanda, suavis et usque ad mortem indefessa comes. Vir autem suam uxoremovere ac diligere debet velut propriam carnem, sicut Christus, divinus ille sponzus, dilexit Ecclesiam.

Non minus egregie prospexit liberis Christiana religio. Vitam enim eorum, ut sacrum quoddam pignus a Deo datum, contra parentum vel incuriam vel etiam inhumanitatem protexit. Parentes jam non habent jus liberos suos tum derelinquendi, tum exponendi, tum ut rem quamlibet vendendi, tum etiam, quod infandissimum est, interficiendi, aut, ut sæpius accidit, dirisima morte illos falsorum numinum simulacris immolandi. Parentes e contra filios diligere, alere ac bonis moribus instituere debent; et, ut eximie ait Apostolus, quæcunque vera, quæcunque sancta, quæcunque pudica, quæcunque amabilia, pueri docendi sunt.

Præclare etiam liberorum officia Christianismus constituit. Præcepit enim ut filii parentes suos tanquam Dei imagines venerarentur. Omnia pietatis obsequia parentibus, sive in infirmitate sive in senectute positus, prompto ac libenti animo præstare debent. Novissimis sepultura expletis officiis, gratius liberorum animas eleemosynis, bonis operibus ac piis orationibus animas ac dulcem parentum memoriam jugiter apud Deum prosequitur. Maxima insuper præmia pollicetur religio filiis parentes suos diligentibus, gravissimæ minatur supplicia contemnentibus. Sic censuerunt

1°. — Circa matrimonium: Tertullianus, I, 1232, 1277, 1302; II, 282, 442, 443, 518, 896, 919, 920, 925, 956, 959, 941, 950. — Lactantius, VI, 716. — Constantinus Magnus, VIII, 233, 243, 298, 307. — S. Siricius papa, XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 421; XV, 1231, 1545, 1550, 1615, 1765; XVII, 217, 218, 225, 258, 315. — S. Chromatius, XV, 331. — S. Innocentius I papa, XV, 602. — S. Hieronymus, XXII, 721, 867; XXIII, 220, 222, 226, 227, 277, 281; XXV, 688, 1078; XXVI, 536. — S. Augustinus, XXXIV, 1001; XXXVIII, 547, 1091; XXXIX, 1507, 1709, XL, 100, 375, 375, 382, 385, 391, 452, 467, 475, 483, 486, 579; XLI, 229, 426; XLIV, 141, 198, 413, 419, 429. — S. Eucherius, L, 779. — S. Leo Magnus (In Append.), LVI, 441, 442, 446, 451. — Gennadius, LVIII, 1036, 1037. — Eusebius, LXII, 694, 697, 700. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 54, 56, 58, 155, 157, 231, 296. — S. Cæsarius Arelat., LXVII, 1086. — Vigilius papa, LXIX, 21. — S. Gregorius Turon., LXI,

510. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 681, 1520, 1532; LXXIX, 411, 415, 586. — S. Sonnatius, LXXX, 441. — Talo, LXXX, 837. — S. Cumianus, LXXXVII, 985. — Stephanus II papa, LXXXIX, 1023. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Ven. Beda, XCI, 63. — Theodorus Cantuar., XCIX, 954. — Halitgarius Camerac., CV, 682, 685. — Jonas Aurelian., CVI, 167, 172, 174. — Rabanus Maurus, CVII, 1015; CXII, 1410. — Adrianus II papa, CXXII, 1318. — Isaacus Lingon., CXXIV, 1086, 1089, 1091. — Hincmarus, CXXV, 648, 903. — Remigius monac., CXXXI, 63. — Regino abb., CXXXII, 282, 285, 303, 304, 310, 329, 334. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 359. — S. Odo Cantuar., CXXXIII, 948. — Atto Vercell., CXXXIV, 46, 360. — Ratherius, CXXXVI, 191. — Silvester II papa, CXXXIX, 258. — Burchardus, CXL, 775, 775, 779, 805, 815, 919, 957. — Stephanus Cardin., CXLI, 1412. — S. Petrus Damian., CXLV, 580, 662. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 523. — Henricus III imperator, CLI, 1082. — Ven. Guibertus, CLVI, 57, 78. — Wernerus abb., CLVII, 1193. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 337. — Ivo Carnot., CLXI, 581-630, 656, 690, 1271. — Ernuulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Rupertus abb., CLXXII, 282, 284, 900. — Ven. Hilbertus, CLXI, 244. — Honorius Augustod., CLXXII, 867, 1146. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 153, 157, 161, 480-524. — Abaelardus, CLXXVIII, 1745. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 945, 952, 956. — Petrus Lombardus, CXCL, 908, 910-915. — Bandinus, CXCL, 1106. — Eckbertus abb., CXCV, 41, 26-36. — Petrus Comestor, CXCVII, 1061. — Ermengaudus, CCIV, 1339. — Alanus de Insulis, CCX, 367, 614, 681. — Petrus Pictav., CCXI, 1257. — Odo de Solliaco, (CXII, 62. — Innocentius III papa, CCXVII, 924.

2° Circa parentum et liberorum officia. Tertullianus, I, 516. — S. Cyprianus, IV, 771. — Victorinus Afer, VIII, 1233. — S. Ambrosius, XIV, 615; XV, 1559, 1575, 1700, 1734, 1752, 1747, 1788; XVII, 598. — S. Innocentius I papa, XX, 450. — S. Hieronymus, XXIII, 281; XXVI, 556, 581. — S. Augustinus, XXXIV, 899, 969, 1011; XXXV, 1950, 1951; XXXVIII, 902; XXXIX, 1532. — S. Eucherius, L, 914. — S. Petrus Chrysol., LII, 352. — Eusebius, LXII, 690, 691, 694, 702. — S. Fulgentius, LXV, 304. — Dionysius Exiguus, LXVII, 159. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 411, 415, 585. — Theodulfus Aurelian., CV, 202. — Jonas Aurelian., CVI, 195. — Regino abb., CXXXII, 301, 307, 311. — S. Odo Cluniac., CXXXIII, 114. — Ratherius, CXXXVI, 197. — Atto Vercell., CXXXIV, 710. — Burchardus, CXL, 775, 775, 835, 919. — Arnoldus monac., CXLI, 918. — Stephanus Cardin., CXLIII, 1412. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 524. — Ivo Carnot., CLXI, 584-636. — Ernuulfus Roffens., CLXIII, 1458. — Honorius Augustod., CLXXII, 867. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 124, 161, 480, 481-524. — Petrus Cantor, CCV, 333.

§ II. Beneficia Christianismi circa societatem civilem.

Religio Christiana universam societatem velut hominem privatum divinis æternæ veritatis illuminavit ful-

goribus. et eximilis adornavit virtutibus. Illud in primis habendum quod insulsum et omnibus contaminatum flagitiis averterit falsorum numinum cultum; abolevit etiam: croenta gladiatorum certamina et immania victimarum humanarum sacrificia, et afflante jam veritate, ab ortu solis usque ad occasum, in omni loco sacrificatur et offertur Deo oblatio munda, ac Deus qui spiritus est in spiritu et veritate adoratur. In singulis quoque societatibus ordinibus præclaris emittit virtutibus. Reges justitiam et clementiam edocuit, divites beneficentiam et miserationem, pauperes patientiam; omnes homines humilitatem, castitatem, charitatem. Leges in pace æquiores et belli jura humaniora reddidit. Servientem in pugnavit et medio tollere conata est, prædicans Deum non esse personarum acceptorem, sed omnium Creatorem, Patrem ac Judicem qui secundum opera sua unicuique reddit.

Omnium temporum ætatiibus, prout opus postulabat, congruis emittit beneficiis Christianismus. Persecutores veluti ac fregit suorum martyrum constantia, quam adeo admirati sunt spectantes ut ad fidem converterentur, et sanguis martyrum semen fieret Christianorum. Sedatis persecutionibus, cum inualesceret scelerum lues, pristinusque virtutum mollesceret vigor ac refrigeresceret charitas, ad eam refocillandam Christiani fere innumeri utriusque sexus, ac cujuslibet conditionis, spretis muni voluptatibus, in eremum secesserunt, ibique pietate, manuum labore, litterarum studio, morum austeritate, omnibus maximeque stupendis floruerunt virtutibus.

Nationes remotissimas, quas Romanorum arma subigere non valuerant, ad Christum converterit et mansuefecit. Torvi Barbarorum duces subita et insueta moti clementia et veneratione, coram imbellibus Christi ac præsulum majestate steterunt attoniti, prisca feritatis immemores, illorumque gladius toties clementatus jacuit obtusus.

Post tot Barbarorum irruptiones omnia miscentur jura, omnesque per fas et nefas ruunt; sed in his tam luctuosus temporibus non suo saluberrimo operi deest Christi religio. Bella civilia ubique flagrantia quodammodo compescit hac memoranda lege *Treva* seu *Treuga Domini* dicta; principum, regum, imperatorum solutas coeret libidines; omnium vitiorum lavandentem coluviam salutari auctoritate comprimit.

Quando heretici veritatem obnubilare satagunt. Spiritus sanctus egregios doctores suscitavit; si vero tempestas scelerum ingruit, viri ac virgines, veneratis voluptatum illecebris, monasteria condunt, ubi omnium virtutum splendore fulgent Ecclesiamque exhilarant. Non solum pietate claruerunt mediæ ætatis monachi, sed etiam litteris, scientiis et omnibus artibus gravam dederunt operam; veterum scriptorum ac SS. Patrum libri societati servarunt, transcripserunt et fere per totum orbem diffuderunt. Dum ibique ob civium inter se discordias rura jacerent inculta, monachi ea apprimè excolebant, mira exstruebant ædificia, arotaria instrumenta conficiebant, siquæ litteris, scientiis, liberalibus ac necessariis artibus, agrorum culturæ et architecturæ maxime profuerunt.

Quam fauste, quam benigne, quam mire igitur mundo affulsit Christianismus! In eo solo, ut olim cecinerat propheta, misericordia et veritas obviaverunt sibi, justitia et pax osculatae sunt. Quidquid vel temporum vel personarum ratio postulabat, eximie ac semper præstitit; singulis infirmitatibus singula contulit remedia. Xenodochia pauperibus ac ægrotis aperuit, Christum in egentibus pasci jussit, captivos redimendos curavit, viduas et orphanos defendendos commendavit; senes ac infantes derelictos in suo gremio alendos et refovendos pie ac blande suscepit; omnibus intelligentiis congruum doctrinæ cibum, velut prudens ac sedula mater, distribuit, etc., etc., quod fere omnes scripti asseruere Patres. Hinc

1° — Huic legi: *Alteri ne feceris quod tibi fieri non vis*, quæ prima et naturalis est regula ad pacem inter cives componendam, Christianismus præclarum charitati impendit apicem, siquæ veram fraternitatem instituit. Quoad ea, vide Indicem præcedentem, n. II, § 5.

2° — De officiis subditorum. Constantinus Magnus, VIII, 109. — Nazarius, VIII, 386. — S. Optatus Milevit., XI, 999. — S. Ambrosius, XV, 1539. — S. Augustinus, XXXIV, 1026. — S. Eucherius Lugdun., I, 870. — S. Fulgentius, LXV, 226. — S. Gregorius Turon., LXXI, 250, 259, 300, 421, 658. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 717. — Jonas Aurelian., CVI, 296. — Hincmarus, CXXV, 962-981. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 480. — Burchardus, CXL, 902. — S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 308. — Carinus rex, CLI, 1171. — Joannes Saresber., CXGIA, 6.6

3° — De officiis populos regentium. — S. Ambrosius, XV, 1279, 1451, 1575, 1651. — S. Hieronymus, XIV, 1328. — S. Prosper Aquit., LI, 519, 520, 561, 593, 131. — S. Martinus Dumien., LXXII, 25, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 879, 1281. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — S. Rigiut Noviom., LXXXVII, 651. — B. Alcuinus, C, 501, 554. — Jonas Aurelian., CVI, 281. — Hincmarus, CXXV, 833, 835, 951, 983. — Collect. canon., CXXXVIII, 425. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 477, 478. — Burchardus, CXL, 895-897, 903. — S. Petrus Damian., CXLV, 822. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 941, 945, 948, 976. — Gratianus, CLXXXVII, 29, 45, 67. — Joannes Saresber., CXGIX, 513, 521, 529, 537, 626. — Helinandus, CXII, 735, 739.

4° — De officio regis, in quantum est legislator. — Zeno, XI, 257, 274, 285, 286, 297, 298, 338, 389, 407, 502. — S. Ambrosius, XV, 1254, 1311, 1456, 1461, 1539, 1571, 1576, 1599, 1636, 1640, 1652, 1660, 1677; XII, 1251; XVII, 107, 118, 255, 272, 281, 835. — Zacharias, XX, 1087. — S. Hieronymus, XXXIII, 539, 540, 541, 555; XXV, 408, 1442; XXVI, 519, 565. — S. Augustinus, XXVI, 714; XXXVIII, 841, 835, 845; XLI, 642. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 577, 725. — Hincmarus, CXXV, 851. — S. Abbo Floriac., CXXXIX, 481. — Burchardus, CXL, 894, 907. — Joannes Saresber., CXGIX, 514.

5° — De officio regis, in quantum est iudex. — Constantinus Magnus, VIII, 96, 102, 142, 146, 149, 198, 205, 208, 255, 284, 292, 578. — S. Hilarius Pictav., IX, 28; X, 749. — Zeno Veron., XI, 280-285, 540, 120, 458, 661, 509. — S. Ambrosius, XIV, 507; XV, 1256, 1450, 1461, 1487, 1492, 1494, 1562, 1635, 1828; XVI, 123, 147, 18; XVII, 90, 153, 207, 750. — S. Chromatius, IX, 526. — Rufinus, XXI, 529, 546, 1076. — S. Hieronymus, XXXIII, 542, 549, 565, 1044, 1207, 1215; XXVI, 221. — S. Prop., I, 81, 440. — S. Petrus Chrysol., LI, 212, 515. — Julianus Pomerius, LIX, 505, 506, 508. — Eusebius, LXII, 569, 705, 787, 842, 963. — Cassiodorus, LXX, 41. — S. Gregorius Turon., LXII, 801. — S. Martinus Dumien., LXXII, 27, 28. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 521, 937, 1106. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 720, 724. — B. Alcuinus, C, 492; CI, 628, 629. — Smaragdus, CII, 50. — S. Agobardus, CIV, 186. — Halitarius, CV, 671. — Jonas Aurelian., CVI, 218. — Hincmarus, CXXV, 817, 830. — Ratherius, CXXXVI, 149. — Burchardus, CXL, 910, 915, 916, 960. — Arnoldus, CXLI, 1021. — S. Petrus Damian., CXLV, 422; 821. — S. Anselmus Lucens., CXIIX, 561. — Wernerus abb., CLVII, 129. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 480. — S. Bruno Astens., CLXV, 912. — D. Algerus, CLXXX, 860. — S. Bernardus Claravall., CLXXXIII, 1116. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 905. — Gratianus, CLXXXVII, 228, 240, 871. — Isaac de Stella, CXCLV, 1697. — Joannes Saresber., CXGIX, 529, 532, 573, 589. — Balduinus, CCIV, 809. — Petrus Cantor, CCV, 162, 282. — Helinandus, CXII, 742.

6° — De officio regis, in quantum est dux exercituum. — S. Ambrosius, XV, 1579, 1806; XVI, 63, 81. — S. Augustinus, XI, 116, 653. — S. Eucherius, I, 850. — Ferrandus, LXIV, 928-930. — B. Alcuinus, C, 196. — Hincmarus, CXXV, 840, 841, 951. — Reginus abb., CXXII, 294. — Burchardus, CXL, 770. — S. Anselmus Lucens., CXIIX, 535. — Honorius Augustod., CLXXII, 865. — Gratianus, CLXXXVII, 1161, 1166. — Joannes Saresber., CXGIX, 589, 596, 601, 609, 616.

7° — Denique Christianismus, nedum societatem arrexit a progressu, econtra semper et ubique eam in meliores impulit vias, per ministros colendo scientiis et artes. — S. Ambrosius, XVII, 106, 225, 251, 255, 426, 777, 797. — S. Hieronymus, XXIII, 291, 511, 515; XIV, 475; XXVI, 490, 847. — S. Augustinus, XXXII, 1011, 1015, 1012, 1066, 1083, 1190, 1196-1198; XXXIII, 79; XXXIV, 55, 80; XLI, 259, 258, 265, 319, 547, 559, 87, 485. — S. Eucherius, I, 840, 821. — Eusebius, LXII, 947, 948, 952, 953. — Rottius, LXIII, 1060-1165, 1168-1506, 1508-1561; LXIV, fere per totum. — Cassiodorus, LXIV, 505, 511, 1249; LXX, 1106-1150-1220-1259-1270. — S. Gregorius Magnus, LXXIX, 355. — Talio, LXX, 916. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 74-860; LXXXVIII, 9-98, 180-200, 985-1018. — S. Aldhelmus, LXXXII, 162-258. — Crispus, LXXXIX, 570-576. — Veu. Bede, XC, 124-150, 187, 277, 293, 879, 899, 607; XCII, 9-24. — Paulus Diacon., XCV, 434-672, 1158. — B. Alcuinus, C, 208, 254, 266, 269, 278; CI, 80-1002. — S. Agobardus, CIV, 148. — Dungalus, CV, 448. — Fredericus, CV, 72. — Rabanus Maurus, CVII, 285; CIX, 1083; CXI, 138-678. — Wandalbertus, CXII, 625. — Scotus Erigen., CXVII, 1442. — Remigius monac., CXXII, 958-961. — Notkerus, CXXXII, 1000, 1172. — Huchaldus, CXXIII,

916. — S. Odo Cluniac., CXXVIII, 761. — Alito Vercell., CXXIV, 40. — Helpericus monac., CXXXVII, 22-48. — Silvester II papa., CXXIX, 85-92, 94-132, 16-177. — S. Abbo., CXXIV, 522-531, 570. — Adelboldus., CXL, 1105-1120. — S. Fulbertus., CXL, 547, 351. — Guido Arctin., CXLI, 580-144. — Hermannus Contractus., CXLI, 381-445. — Berno abb., CALII, 1095-1158. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1148-1176. — Aribio., CL, 1508-1516. — Joan Catto., CL, 1592-1450. — Constantinus Afric., CL, 1560. — Manegaldus., CLV, 154. — S. Anselmus Cantuar., CLVII, 561-562. — Theogerus., CLXIII,

778-790. — Rupertus abb., CLXVII, 1764; CLXIX, 4288. — Marbodius., CLXXI, 1758-1780. — Ven. Hildebertus., CLXXI, 1008-1026, 1366. — Honorius Augustod., CLXXII, 42-196, 246. — Hugo de S. Victore., CLXXVI, 741-812. — Guillelmus abb., CLXXX, 695-726. — Hugo Ambian., CXCII, 1300. — Adamus Praemonstrat., CXCVIII, 654-796. — Joannes Saresber., CXCIX, 456, 642, 834. — Alanus de Insulis., CCX, 112-198.

Quoad alia Christianismi erga societatem beneficia, quæ innumera sunt, speciales adeat lector Indices qui titulis illi facile innotescunt.

LXXVIII.

INDEX PRAXEOLOGICUS

VEL

PRACTICÆ VITÆ SYNOPSIS

ORDINE RERUM ALPHABETICO DISPOSITA, IN QUA EXPONUNTUR VARIA RELIGIONIS, PIETATIS DEVOTIONISQUE OPERA, USUS, CONSUETUDINES, QUÆ IN OCCIDENTALI ECCLESIA, DIVERSIS TEMPORIBUS, APUD CHRISTIANOS VIGUERUNT.

MONITUM.

Nonnulla de hujus Indicis ratione et utilitate præmittere liceat. Studiosum præmonemus lectorem hoc fuisse mentis nostræ propositum, omnia congerere indicia vitæ Christianæ; origines exponere variarum Ecclesiæ consueitudinum, quæ olim pro locorum diversitate floruerunt; curas notare et studia quibus, unaquaque ætate, devotionem suam atque pietatem palam professus est vere Christianus. Sic exhibentur fraternitas et concordia primæ Ecclesiæ discipulorum; ipsorum cura de defunctis; reverentia erga sanctorum reliquias; largitas divitum et regum in ædificandis ecclesiis, in pauperibus alendis; in monasteriis condendis; peregrinationes; bella sacra; leges conditæ; regulæ monachorum, etc., etc. Quædam etiam alia, tum utilia tum jucunda, obiter annotavimus, omnia alphabetice ordinantes.

AMAS, id est pater, ab Hebræo et Syro sermone *abba* derivatur. Hoc titulo donantur a primis Ecclesiæ sæculis tum apud Græcos, tum apud Latinos, rectores monasteriorum, Hieronym., XXVI (451); August., XXXVI, 1012; XXXVII, 1419.

AMAZONIANUS pompis et operibus tum mundi, tum diaboli, in baptismo peracta a Christianis, Hieronymus, XXV, 1068; August., XLV, 1241.

ASTINENTIA a vitæ deliciis præsertim in esu et potu strictè colebatur ab Ecclesiæ incunabulis, Tertull., I, 487. Ab omnibus spectaculis abstinere, 466, 493. A Saturnaliis et liberalibus festis, 492. A carnibus idolothytis, Lactant., VI, 541; August., 385. Abstinentiæ meritum, Ambros., XVI, 1191. Ante annos robustæ ætatis periculosa est teneris abstinencia, Hieronym., XXII, 876. Qualis sit tempore Quadragesimæ, August., XXXVIII, 1045. Vetustissima est in Ecclesia, Maxim., Taurin. Domino viam parat, et mentem ad celestia erigit. Leo Magn., LIV, 185. Abstinencia a carnibus laudabilis, Gennad., LVIII, 976; Greg. Magn., LXXVI, 1234; Isidor. Hispal., LXXXIII, 651. Abstinentiæ gradus tres, Hugo a S. Victore., CLXXVI, 545. In abstinentia cibi et potus discretio servanda, August., XXXIII, 960; S. Bernard., CLXXXIII, 1095. Catholicorum et hæreticorum abstinentiæ discrimen, *ibid.*, 1096. In usu semper fuit in Ecclesia, Robert. Pullos, CLXXXVI, 1144. Ciborum delectus in Quadragesima olim qualis fuerit, *ibid.*, 1145. Vide infra *Jejunium* et *Quadragesima*.

ADOLESCENTES Adversus adolescentiam prima demonum arma, Hieronym., XXII, 390. Lubricum est adolescentie iter, *ibid.*, 510. Multa corporis bella sustinet, *ibid.*, 529. Cogitationum sagittis percuti solet, *ibid.*, 751. Adolescentularum ei cavendum commercium, *ibid.*, 897, 1056. Adolescentibus præcepta morum traduntur, August., XXXII, 1006. Adolescentiæ quænam vitia adorient abundare, *id.*, XLI, 656. Adolescentes paucissimi qui ab initio nulla damnabilia admittant, *ibid.*, 750.

ADORIO. De adoptione infantium foribus ecclesiæ expositorum, Isaac Lingou., CLXIV, 1107.

ADVERSITAS est bonis in admonitionem, et malis in castigationem, Tertull., I, 489. Inde sepe oritur quod non colatur Deus, Cyprian., IV, 548, 549, 739. Explorat iustitiam singulorum, *ibid.*, 593. Patientia virtutum maxima, Lactant., VI, 700. In adversis justus non frangitur, Ambros., XV, 1327. Tunditur, sed non subruitur, XIV, 460. Adversa quare patienter ferenda, *ibid.*, 865. Quisquis meliora sperat nunquam levioribus frangitur, *id.*, XV, 1282. Cum animus urgeat adversis, tunc divinum implorat auxilium, *ibid.*, 1329. Magnum si tunc adhaereas Christo quando te procella aliqua conturbat, *ibid.*, 1292. In adversis et in prosperis laudetur Dei voluntas, Hieron., XXII, 467. Quid potest dicere, qui da Dei clementia in adversis gloriatur, *ibid.*. Deus affligi permittit quos diligit, August., XXXIII, 421. Adversitas donum est Dei admonentis, *ibid.*, 937. In ferendis adversitatibus adhibenda constantia, *id.*, XXXVIII, 623. Adversa quare justis et injustis communia, *id.*, XLI, 20, 21. Adversitates quibusdam sunt utiles et quibusdam perniciosæ, *id.*, XLII, 451. Adversa vel corrigunt, vel probant, Leo Magn., LIV, 169. Adversitas nocti comparatur, Greg. Magn., LXXV, 563, 630. Probat amicos, *ibid.*, 780. Inimicos delegit, *ibid.*, 781. Adversus non deiecit quem prosperitas non corrupit, *id.*, LXXVI, 177. Adversa patienter ferenda, Lupus Ferrar., CXIX, 457.

ÆGROTANS, *infirmus*. Ager impatient per dolorem, S. Cyprian., IV, 477. Aeri salubres cibos respuit, *ibid.*, 501, 506. Infirmorum cura commendatur, *ibid.*, 526, 527. Illis in exitu subveniendum, *ibid.*, 517. Infirmi sunt visitandi, *ibid.*, 777. Nemo tentet invalidum aut præcipit infirmum, Ambros., XV, 1784. Aegrotanti quis debet assistere, Hieron., XXII, 523. Clementia et modicitas ægeri, *ibid.*, 892. Nasci hic in corpore mortali, incipere est ægrotare, August., XXXVII, 152. Aegrotat periculosius, qui se sanum putat, *id.*, XXXVIII, 493. Aegrotorum duo genera, August. Ager non exaudivit ad voluntatem sed ad sanitatem, *ibid.*, 1299. Præcepta medici observando, non nisi paulatim sit sanus, *ibid.*, 1270. Aegrotantium illicita remedia, *ibid.*, 1150. Insa corporis

us est quædam agritudo, Gregor. Magnus, LXXV, 831. Naturalis cura est agris dare lætitiā, Cassiod., LXXI, 771. De visitandis infirmis, Regino Prumiens., CXXXII, 212. De visitandis ægrotis, Guigo Carthus. CLIII, 635.

ÆTAS. *Ætatis* procacitas verecundiam debentis vindicta, Tert., II, 205. Majori ætate Deus majorem exitum honorum, *ibid.*, 117. *Ætatis* omnis munifica Christo est, Ambros., XV, 1365. *Ætatis* nostræ momenta per singulos actus minuuntur, Hieron., XXII, 602. Lubricam ætatem monuisse pietatis est, *ibid.*, 729. Non facile credendum quicquid dicitur de proventa ætate, *ibid.*, 1081. *Ætatis* ardor Dei misericordia et juniorum rigore restringitur, *ibid.*, 1116. *Ætatis* gradus, August., XXXIII, 966. *Ætatis* quot gradus, tot mortes ætatum, *ibid.*, XXXVIII, 1686. *Ætatis* elsi longa videatur, cum pervenerit, convincitur brevis, quia finitur, *ibid.*, 1613. *Ætatis* immatura, Greg. Magn., LXXV, 538. Hora tertia adolescentis, hora sexta juvenus, hora nona senectus, hora undecima ea velas quæ decrepita vel vete ana dicitur, Garner. a S. Victore, CXCLIII, 370.

AGAPE, quæ vox *dilectio* interpretatur. Sic vocabatur cæna Christianorum in communi celebrata, Tertul., I, 471. Quomodo in hoc convivio se agebant, *ibid.*, 477; vide Zenon., XI, 366 not.; Hieronym., XXII, 418; August., XLII, 585; Paulin., LXI, 562. *Agapes* religiosa erant convivia in templis in primæva Ecclesia, Greg. Magn., LXXVI, 1216.

AGENDA, sic vocabantur mortuorum exsequia temporibus Roberti Pulli, CXXXVI, 799, 1106.

AGNUS DEI, id est parvulus imago ceræ quæ benedicebantur, legitur apud Prudent., LIX, 808 et Amalar., CV, 1038.

ALEA, ludus antiquissima origine, contra quem vehementer reclamaverunt Ecclesiæ rectores, Tertul., II, 1049; Ambros., XIV, 772, 773; Innocent., XX, 478. Furor aleæ a Sidonio Apollin. describitur, LVIII, 418, 419, 518. Alea quid sit, quæ ejus figure, Isidor., LXXXII, 660, 661; Joannes Saresber., CXCVIII, 598. Aleæ ludus seminarum dicitur omnium malorum, Petrus Bles., CCVII, 228.

ALLELUIA, Hebræa vox quæ *Laude Deum* interpretatur, quam et in orationibus suis subjungere solebant Christiani diligentiores, Tert., I, 1194. Item in Psalmis, *ibid.* A Paschate ad Pentecosten vacabant jejunia, cantabatur Alleluia, Ambros., XIV, 867. Aliquando cantatum in exsequiis, Hieron., XXII, 697. Vide insuper August., XXXVII, 1937, 1958. Quandoniam Romæ cantaretur Alleluia, Cassiod., LXXIX, 1156. Quare non cantetur a Septuagesima ad Pascha, Petr. Lomb., CXCI, 582. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, duplex autem in Sabbato sequenti ex Alano de Insul., CCX, 210.

ALTARE, vide *Aræ*.

AMEN, id est *Fiat* juxta Hebræi interpretationem. Cur sæpius repetatur in Joannis Evang., Ambros., XIV, 1081. Quando in Ecclesia psalmus cantatur, *amen*, dicitur, id., XV, 1763; XVI, 625; Hieronym., XXIV, 643; id., XXVI, 43, 317, 438. Amen ad affirmandum aliquid assumitur, August., XXXIV, 649; id., XXXV, 1691. Fideles Eucharistiam suscipientes respondent: *Amen*, id., XXXVIII, 1267; et ad invocationes assistit, XL, 320.

AMICITIA. Amicos diligere omnium est, inimicos autem solum Christianorum, Tertul., I, 698. Amicitia leges, Ambros., XVI, 179. Constant esse debet, *ibid.*, 180. Inter mores dispares esse non potest, *ibid.*, 182. Plerumque meliores sunt amicitia inopum quam divitum, *ibid.* Amicitia virtus est, non quæstus, *ibid.* Pietatis custos et æqualitatis magistra, *ibid.* Correptiones in amicitia gratæ sunt, *ibid.*, 74. Amicitia quæ desinere potest nunquam vera fuit, Hieron., XXII, 335. Vera est illa, quam non utilitas rei familiaris, non præsentia tantum corporum, sed Dei timor et Scripturarum studia conciliant, *ibid.*, 510. Amicitia vera quod sentit, dissimulare non debet, *ibid.*, 735. Amici rari sunt boni et fideles, id., XXIII, 548. In amicis res non queritur, sed voluntas, *ibid.*, 541. Amicitia quid sit, August., XXXII, 911; id., XL, 32. Amicitia nullius repudianda, id., XL., 82. Amicitia mutuo amore constat, *ibid.*, 173. Amicitia nusquam nisi in Christo fidelis est, id., XLIV, 550. Amicitia serio tractanda, Lupus Ferrar., CXIX, 437. Osculum amicitia signum, Philipp. de Harveng., CCIII, 755.

ANACHORETÆ ET KENOTÆ. Vita eremitica ab innumeris assumitur Christianis seu ad persecutionem vitandam, seu perfectionis gratia, Rufin., XXI, 455 et *seqq.* Anachoretarum conversatio, Hieron., XXII, 420. Quæ genera operationum a solitariis eligi debeant, Joan. Cassian., XLIX, 1288. Anachoretæ sunt qui, post cœnobialem vitam, deserta petunt et soli vivunt, Isidor. Hispal., LXXXII, 293. Anachoretæ Eliam et Joannem, cœnobites apostolos imitantur, *ibid.* Ii sunt qui et eremitæ, *ibid.*,

Anachoretæ cœnobitis communiter meliores, Philpp. de Harveng., CCIII, 796. Anachoretarum solitudo excellentior quam cœnobialem, Petrus Cantor., CV, 215.

ANATHEMA. Anathema quid, Hieron., XXII, 998. Anathematis exempla, Salvian., LIII, 107. Anathema quid inter et excommunicationem discriminis intersit, Greg. Magn., LXXVII, 591.

ANNIVERSARIUM. Dies anniversarii pro defunctis celebrari soliti, Alcuin., CI, 1277.

ANNULUS. Vide *Baculus*.

ANTI-PHONA. Antiquus antiphonarum usus, Cassian., XLIX, 77. Origo antiphonarum, Cassiodor., LXXI, 1171. Antiphonas Græci primi composuere, duobus choris alternatim concinentibus, Isidor., LXXX, 745. Antiphona quid et a quo inventa, Alcuin., CI, 1247.

APPELLATIO. Appellationum ad sedem apostolicam consuetudo, Leo Magn., LIV, 630. Appellatio episcoporum ad Romanum pontificem, LVI, 65; Greg. Magn., LXXVII, 607, 608, 850, 948.

AQUA, AQUA BENEDICTA. Aquæ laudes, Tertul., I, 1201 et *seqq.* Aspersiones aquæ apud ethnicos solite, *ibid.*, 1201. Aqua, baptismi figura, *ibid.*, 1203. Aqua commendatio, Ambros., XIV, 173. Aqua in cantharis ad fores ecclesiæ, Paulin. Nol., LXI, 338, 850. Aqua benedicta sepulcrum S. Martini, Greg. Turon., LXXI, 376. Aqua benedictæ virtus, *ibid.*, 968. Aqua de sanctorum fonte in honore habita, *ibid.*, 835. Aquæ benedictæ usus ad effugandos demones, Greg. Magn., LXXV, 537; LXXVII, 208. De aqua sancta spargenda, S. Remig., CII, 1101. De aqua sparsione, Walafrid., CXIV, 965. Aqua die Dominica benedicenda, Hincmar., CXXV, 774. Aqua sse conspersa benedicendus populus, Isidor. Mercator, CXXXI, 832. Aqua benedicta aspergitur nova ecclesia, Anselm. Cant., CLIX, 194. Aqua singulis Dominicis benedicenda, Ivo Carnot., CLXI, 193; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 475.

ARÆ, ALTARE. Aræ vulgo dealbatæ et mense propter formam dictæ extruebantur olim super mariyum sepulcra, et in eis celebrabantur sacra Mysteria, Optat., XI, 1008, 1009; vid. *ibid.* not., 77, 78. Aræ deorum a paganis constructæ cum titulis inscriptis, Tertul., I, 517. Aræ deorum, aræ diaboli dicuntur, Cyprian., III, 781; IV, 478. Aræ ut et altaria Deo soli dicantur apud Christianos, elsi martyrum nomina usurpent, August., XXXVIII, 1251, 1425, 1458. Inde recitabantur martyrum et sanctorum nomina, *ibid.*, 1251; XL, 425. Altare quodque ligneum, August., XLIII, 190. Altaria et ecclesiæ ad occidentem conversa, Cassiod., LXXIX, 151. Fœmine ad ea non accedunt, Leo IV, CXV, 677. Mundissimis linteaminibus cooperiuntur, Regino, CXXXII, 203. Nil in ea ponitur præter sacram oblationem, *ibid.*, 403. Sub S. Anselmo nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, id., CLXIX, 194. Altaria quandoque ænea, Hugo a S. Vict., CLXXVIII, 636. Reliquiæ sanctorum sub his positæ, S. Bernard., CLXXXII, 407. Concaça seu quadrangula fuere, Petrus Lombard., CXCI, 724.

ARMA. Arma Christianorum quæ, Tertul., II, 317; Leo Magn., LIV, 266; Paulin. Nol., LXI, 20; Paulin. Aquil., XLIX, 206. Dei militis virtus ad prælium prompta, id., IV, 676. Militem suum Christus spectat, *ibid.*, 535. Miles probatur in acie, *ibid.*, 590. Boni militis officium, id., III, 1115. Coronatur in persecutione, id., IV, 676. Arma celestia quæ, Cyprian., III, 974. Christianum militem qualem esse decet, Ambros., XIV, 1056. Quænam eidem bella sustinent, id., XV, 1807. Lucra sæculi non querenda in militia Christi, Hieron., XXIII, 264. Arma contra diabolum, August., XL, 637, 638. Arma diaboli contra nos, *ibid.* Turpe est ut vincat libido quem non vincit homo, id., XXXIII, 856. Laici arma portare possunt, Honor. August., CLXXII, 614. Ad arma sumen adversus infideles eos hortatur Urbanus II papa, CII, 568, 570. Quot in militia sancte vixerunt, Alan. de Insulis, CCX, 186. Milites sui temporis arguit Alanus, *ibid.* Militare non prohibuit militia Christiani, August., XXXIII, 531. Milites qui, Dec auctore, bella gerunt non sunt homicidæ, id., XLI, 55, 59.

ARTIFEX. Artifices olim in urbibus celeberrimos, in diversa coalescebant corpora juxta professionem, Greg. Magn., LXXV, 456. Aliqui persolverant qui tali ordi vel corpori sociari pelebant, *ibid.* Variarum professionum officia, Rutherford, CXXXVI, 144 et *seqq.*

ASYLUM. Confugientes ad ecclesias, ibi expectare solent, donec per intercessionem episcopi sui terminetur negotia, August., XXXIII, 450. Asylum locorum sacrum defenditur, Alcuinus, C, 40. Qui ad ecclesiam confugiunt tradi non debent, Regino, CXXXII, 512.

Nemo violentor de ecclesiis retrahendus ex decret. Bonifacii papae, Sigebert Gemblac., CLX, 116. Impunitus ecclesiis et confugientibus ad eas probatur, Ivo Carnot., CLXI, 221. De his qui ad ecclesias confugiunt, Gratian., CXXVIII, 1072; Innocent. III, CXXV, 1235.

BACULUS, ANNULUS PASTORALIS. De baculis et annulis per manus saecularium abusu datis, Humbert., CXI, 111, 1148. Baculus pastoralis quid significet, Philipp. de Harveng., CCIII, 110.

BALNEAE. Balnearum usus Christianis non interdictus, Tertull., I, 492. Balneae promiscuum ethnicorum ob fuditatem a Christianis respuebantur, Cyprian., IV, 438. Utin Romae cum parentibus puberes filii haueas non adibant, Ambros., XLIV, 415. Iis sobrie uti debent adolescentes, ne lovant libidine, Hieron., XXII, 750, 876, 937, 1075. Balneum ideo dictum, quia anxietatem pellit ex animo, August., XXXII, 777. Balnearum usus semel in mense conceditur sanctimonialibus, XXXIII, 963. Utrum liceat die Dominico, Greg. Magn., LXXVII, 1251. Quibus liceat, S. Paulia. Aquil., XCIX, 206. Aegris concedatur, S. Benedict. Anian., CIII, 1084, 1089, 1091. Sanis tardius concedendus, *ibid.* Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787.

BARBA lotius corporis rationem probat, Lactant., VII, 33. Barba lactu lustrata, Tertull., I, 410. Barbæ capitisque rasora luctus iudicium, Hieron., XXIV, 164. Barba est virili ornamento, non munimento, August., XLI, 791. In primæva juvenilis barbæ tonsionis oratio specialis olim dicebatur, Greg. Magn., LXXVIII, 233, 520. De barbæ et capitis cultu apud Christianos, Ratramn., CXXI, 522. Indecorum esse viro esse sine barba, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 349.

BASILICA, ECCLESIA. Ecclesiae ab initio dicuntur arces sacræ, et orationis loca quæ admodum pusilla et sine arte inveniebantur, Zeno, 335 *not.* Modo publice, modo occulte sacræ synaxes fiebant pro ratione temporum et locorum propter ethnicorum injurias, *ibid.*; Tertull., I, 371, 468, 579. Præsidebant probati seniores, *ibid.*, 469. Domus Dei dicebantur sub Hilario Pictav., IX, 693, 696. Vera Christi Ecclesia non ea quæ in parietibus, in tectis et edificiis sistit, id., X, 616. Plerique sunt dies, quibus statim meridians horis adveniendum sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, Ambros., XV, 1514. Aurum et gemmas in ecclesiis improbat ut a D. Hieron., XXII, 535-536. Matronis divitibus nomine suo inflatis sordent ecclesiae, Tertull., I, 1301. Corripuntur mulieres quæ in vestitu superbo ecclesias aleunt, S. August., XXXVIII, 205. Basilicarum forma, id., XXXIV, 600. Ecclesie constructio opus valde laudandum, id., XXXIX, 1475. Ecclesie ad audiendum verbum Dei institutæ, id., XLI, 82. Ibi viri seorsim a mulieribus sedent, *ibid.*, 76, 77. Præpositi sublimis plebe, et cur, id., XXXVIII, 569. Ecclesie asylum securum iis qui mortem vel supplicia formidabant, id., XXXIII, 430, 617, 631; XLI, 14, 17. Variis donariis ornabantur, Salvian., LIII, 127. Cantus in ecclesiis frequens, Leo Magn., LIV, 505. Basilicæ quædam dedicantur sub S. Leone in urbe Roma, LIV, 218, 468. Limita temporum exsecrari Christiani solebant, Aurel. Prudent., LX, 350 *not.*; Paulin. Nol., LXI, 513. Ibi condebantur sanctorum reliquie, 334. Aqua in cambasis toribus ecclesiis ponebatur, *ibid.*, 338. Luminaria antiquitus in ecclesiis recepta, *ibid.*, 611. In basilicis olim processiones fieri solitas, Greg. Magn., LXXVII, 512. In ecclesiis prandere non licet, Crisc., LXXXVIII, 897. Paucissimi in ecclesia sepeliendi, Theodulf. Aurelian. Ecclesie pretio non vendendæ, Hincmar., CXXVI, 261. Nemo in ecclesiis convivari præsumat, Regino, CXXII, 202. De ecclesiarum defensoribus, Abbo Floriac, CXXXIX, 476. De fundatoribus, *ibid.*, 491. De earum dispensatione, *ibid.*, 496. De Sigismundi regis munificentia erga ecclesias, *ibid.*, 615. De ecclesiarum destructione, cultu et honore, Burchard., CXL, 675. De ecclesiis, Gerard., CXLII, 1281. De ecclesiis consecrandis, Ivo Carnot., CLXI, 77. Quare ecclesie dicte sunt basilicæ, *ibid.*, 215. Cantum turpe ab ecclesia removendum, *ibid.* Ecclesia honoranda, *ibid.*, 216, 233. De situ ecclesie, Honor. Augustod., CLXXII, 586. Ornatus superfluus ecclesiarum reprehenditur, S. Bernard., CLXXXII, 914. De familiis, servis ac ministerialibus ecclesiarum, quarum olim longe alia facies fuit quam hodiernis temporibus, Gerobus, CXCIV, 1228. De ordinatione servitii ecclesie, Guichard, CXCIX, 1095. De institutione ecclesie, Sicard. Cremon., CXXIII, 13. De fundatione, *ibid.*, 17. De variis ecclesie partibus, *ibid.*, 19. De nominibus diversis, *ibid.*, 26. De eas in consecratione, *ibid.*, 28-36. De ecclesie consecratione, *ibid.*, 37. De ecclesie ornatu, *ibid.*, 40.

PELLO, MILITIA, MILIS. Militia ab in totum Christiano conveniat, Tertull., I, 690; II, 91. Licita est usque ad

causam coronæ, id., II, 94. Pulchrior miles in prælio occisus, quam in fuga salvus, *ibid.*, 112. Olea coronabantur, *ibid.*, 91. Christi milites, Christiani, id., II, 927. Bellatoris virtus difficilioribus locis est necessaria, Ambros., XIV, 364. In bello iustitia et fides servanda, id., XVI, 63. In fortitudine bellica non mediocri honesti ac decori forma est, *ibid.*, 83. Sunt nobis quædam et in pace præcia, et in bello pax, *ibid.*, 1691. Bella omnia non culpat doctrina Christiana, August., XXXIII, 530. De la non tant sine misericordia, *ibid.*, 531. Sæva nimis quæ sub Galieno gesta sunt, *ibid.*, 918. Bellorum nobis duo genera, id., XXXVI, 959. Bellare non omnibus fas est, id., XXXIV, 791. Bella iusta quænam, *ibid.* Belli mores calamitas, id., XLI, 88. Bellis Deus hominum mores emendat, virtutem exercet et augeat, *ibid.*, 15. Bella socialia, *ibid.*, 109. Ad belligerandum sola necessitas bonos compellit, *ibid.*, 121. Bellantium finis pax, *ibid.*, 440. Belli suscipiendi auctoritas et consilium penes principem, exsequendi ministerium penes milites esse debet, *ibid.*, XLII, 147. Bellare recte potest vir iustus sub homine sacrilego, *ibid.* Est bellum quoddam adversus seipsum, id., XXXVI, 959. De bello adversus infideles gerendo sermones Urbani II papæ, CL I, 568, 570. De bello quid sentiendum, Gratian., CLXXXVII, 1159 *et seqq.* Milites templi voto stricti ad præliandum adversus infideles, Guibertus, CLVI, 702. Vide Arma, Cruciatu.

BENEDICTIO, est sanctificationis et gratiarum votiva collatio, Ambros., XIV, 675. Cum sacerdos benedicit, populus respondet, Amen, et quare, *ibid.*, 1081. Benedictio hominibus tantum, avibus et piscibus a Deo impertita, quare, August., XXXII, 860. Benedictio antistiti super populum, id., XXXIII, 761, 775. Benedictio a Deo multis modis volunt homines, id., XXXVI, 805. Deus cum benedicit, facit quod dicit, id., XXXVII, 1444. Fiant primum preces antequam benedicatur quod est in mensa Domini, item cum benedicitur populus, id., XXXIII, 656. Benedictio sacerdotis nuptiarum tradita, Leo Magn., LIV, 249. Benedictionum sacerdotalium mysteria, *ibid.*, 626. Benedictio lactis et mellis, id., LV, 40. Fontis baptismatis, *ibid.*, 156. Benedictio aquæ, Gregor. Turon., LXXI, 725, 938; Greg. Magn., LXXV, 257; id., LXXVII, 208. Vestimentorum, Viæ Patr., LXXIII, 231. Olei, *ibid.*, 1117, 1118. Simeon Stylita Barbaris benedictionem impertitur, id., LXXIV, 101. Benedictio salis et aquæ ex institutione Eutychiani papæ, LXXVIII, 232. Benedictio signi seu campanæ, *ibid.*, 427. Frugum, Anast. Bib., CXXVII, 1442. Cerei paschalis benedictio a Zosimo instituta, id., CXXVIII, 171. Aqua, sale conspersa benedicendus populus, Isidor. Merc., CXXX, 91. Benedictio cereorum, id., CXXXVIII, 1035. Cinerum, *ibid.*, 1035. Palmarum, *ibid.*, 1038. Reginæ, *ibid.*, 1118. Armorum, *ibid.*, 1122. Benedictio episcopalis ad missam, *ibid.*, CXLVII, 154. Benedictio ante lectionem petenda, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 87.

BIBLIOTHECA. Romæ bibliotheca collecta est a S. Gelasio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Bibliotheca pontificia, *ibid.*, 1366.

BONA ECCLESIASTICA. Alienatio bonorum Ecclesie vitia, Leo Magn., LIV, 704. Ecclesie bona non distrahenda, LVI, 644, 646, 652, 657, 670, 676. Quid, si adsit necessitas, *ibid.*, 644. Quibus conditionibus alienanda, *ibid.*, 661. Ecclesie patrimonium non minuendum, sed potius augendum, Gelasius I, LIX, 157. Ecclesie Romæ patrimonium in toto orbe partita, Greg. Magn., LXXVII, 441. Maximas opes acquisivit Ecclesia sub rege Dagoberto, *ibid.*, LXXX, 499 *et seqq.* Donationes ac testamenta, *ibid.*, LXXXVIII, 1078. De rebus Ecclesie procurandis et alienandis, Diurn., CV, 95. Bona Ecclesie vota sunt fidelium patrimonium pauperum, pretia peccatorum, et in tuitione aque Christi defensione consistunt, Hincmar. Rhem., CXXVI, 128. Massa, quæ vox Galice *terrains* sonat, sæpenumero concessa invenitur Ecclesie, unde citantur in territorio Romano massæ Gariliana, Muretica, Auriana, Sentiliana, Castis, Trapæa, etc., Anast. Bibl., CXXVII, 1516. Venditio horum bonorum sub anathemate prohibetur, *ibid.*, CXXVIII, 1059; Isid. Merc., CXXX, 264. Quomodo ad laicos transiere multa bona Ecclesie Rhem., Flodoard., CXXXV, 121. A Carolo rege restituta, *ibid.*, 144. Possessio rerum Ecclesie non danda sine censu, id., CXXXVI, 1505. Vide Abbo, CXXXIX, 489, 491, 496. Denarium Romanum concessit Ethelredus rex Anglorum, id., CLI, 1166. De ecclesiarum redditibus nil detrahendum, Ivo Carnot., CLXI, 202, 205, 209. Decimæ Ecclesie persolvendæ, *ibid.*, 237, 245. Laici ecclesiastica non disponent, Placid., CLXIII, 627. Nunquam Ecclesie tollendum quod seniel ei fuit datum, *ibid.*, 644. Quam male sit res Ecclesie tollere, *ibid.*, 655.

BRANDUM seu prandium dicebantur panes quos sanctorum reliquiis applicabant fideles, quos inter se sibi dividebant et cum honore apud se servabant, Greg. Magn., LXXVII, 702, 848.

CALCEATUS CLERICALIS. Vide infra *Clericus*.

CALCEUM, CALCEAMENTA. Calceorum corrigiam solvere et innectere solebant famuli, Juven., XIX, 108. Calceorum usus antiquissimus, *ibid.* Calceamenta et eorum forma, Isidor. Hispal., LXXXI, 704. (repidas, cur ita dictæ, *ibid.* Calceis utebantur reges et Cæsares, *ibid.* Calceari scandalis vel solis quid significet, Petr. Lombardus, CXCL, 220.

CAMPANA, NOLA, SIGNUM. Matutinis commoveri solebat, Greg. Turon., LXXI, 962. Versus in nola antiqui capituli auct. monacho S. Galli, LXXXVII, 66. Campanarum usus, cur res-et in triduo ante Pascha, Alcuin., CI, 1202, 1203. De campanis tractatur apud Rupert., CLXX, 19. De campanarum significatione, Honor. August., CLXXII, 544. Campanarum usus et significatio, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 475; CLXXVII, 875. Campanæ quomodo pulsandæ in Quadragesima, Joann. Berth., CCII, 35, 90.

CANDELA, CERESUS. Candelarum usus in templis, Prudent., LIX, 663, 674. Candela in exsequiis usitata, *ibid.*, 880 not. 45. Cera, cereoli ad tumulos sanctorum, Greg. Turon., LXXI, 953, 941. S. Euphrasia cereos et thymiana offert in monasterio virginum, Vitæ Patrum, LXXIII, 627. Cereorum origo in festo Purificationis, Alcuin., CI, 1181. De cereorum illuminatione, Amalar., CV, 10. 6. De cerei benedictione, Walafrid., CXIV, 963. Zosimus papa cereos benedicti præcepit, Anast. Bibl., CXXVIII, 74. Cerei per diem in cimiteriis non accendendi, Isidor. Merc., CXXX, 417. De cereorum significatione, S. Anselmus., CLVII, 627; Hugo a S. Victore. Candelae duas ad Evangelium, quid significant, Honorius Augustod., CLXXII, 531. Cereus paschalis, Amalar., CV, 1038. Ceream paschalem benedicti instituit in singulis parochiis S. Zosimus papa; Anast. Bibl., CXXVIII, 76. Cereus in vigiliis Paschæ benedicendus, Isidor. Merc., CXXX, 467. Præfatus Zosimus primus cereum paschalem benedicti præcepit, Siebertus, Gemblac., CLX, 76. Ejus benedictio, Hugo a S. Victore. De usu consecrandi seu benedicendi cerei paschalis, Joann. Beletus., CCII, 112.

CANONES ECCLESIASTICI. Canonum ignorantia in sacerdote iutelanda, Leo Magn., LIV, 612. Canonum observatio, Gregor. Turon., LXXI, 530. Vide varias canonum collectiones.

CANONICI REGULARES. Canonici dici nequit qui non est regularis, Pet. Dam., CXLV, 506. Canonieorum excusatio quam frivola, *ibid.*, 484. Canonieorum regula, Guichard., CXCLX, 1692. De negligentia ordinem Ecclesiæ observandi, *ibid.*, 1693. De obedientia, *ibid.* De ordinatione serviti Ecclesiæ, *ibid.* De penis eorum qui officia sua negligunt, *ibid.*, 1097. De silentio in choro, *ibid.*, 1099. De puerorum cura, *ibid.*, 1102. De coeliis non ferendis, *ibid.* De emunctione, *ibid.*, 1103. De clericorum instructione, *ibid.*, 1104. De servandis statutis, *ibid.* De ecclesiæ servitoribus, *ibid.*, 1113. Canonici Blesenses, Stephan. abb., CCXI, 367. Grandinotenses Boni homines dicti, *ibid.*, 367. Regula S. August. utrum veniat ad apostolos, *ibid.*, 534. Scholæ publicæ canonicorum, S. Genovefe Paris. 577, 578, 431.

CANTABUS. Aquæ in cantharis ad ingressum templorum, S. Paulin., LXI, 538. Ex his plebs lavabatur aquis, *ibid.*, 830. Canthara cereostrata, Anast. Bibl., CXXVII, 1514, 1515; Isidor., LXXXII, 717.

CANTICUM. Cantico delectatur Deus non solum laudari, sed etiam reconciliari, Ambros., XIV, 925. Canticum et psalmus in quo differant, August., XXXVI, 78, 813. Canticum novum ad novum pertinet hominem, vetus ad veterem, *ibid.*, 458, 807. Canticum divinum et pauperum de canticis Sion, quale, *id.*, XXXVII, 1768. Canticum vetus cantat cupiditas carnis, novum cantat charitas Dei, *ibid.*, 1227. Canticum nostrum cur moribus tanquam saltatione oportet consonare, *id.*, XXXVIII, 1416. Cantica divina iungenda in quadragesimali jejunio, Pet. Chrysolog., LII, 215. Canticum conviviale, Isidor. Hispal., LXXXII, 163. Canticum est vox cantantis in lætitiâ, *ibid.*, 252. Canticum psalmi, *ibid.*, 253. De canticis veterum, *id.*, LXXXVIII, 741. Canticum B. Virginis cur vespere canatur, S. Petrus Damian., CXLV, 226. Canticum virginale, quod sit, *ibid.*, 187. Quis recte canat, Wolbero abb., CXCV, 1245.

CANTILENA, CANTIO. Vanarum cantionum pericula delectatio, August., XXXVIII, 79. Ad vanas cantiones quasi ad salutaria monita audienda major hominum propensio, *ibid.* Cantica profana et saltationes eiecit de ecclesia ubi sepultus fuerat, S. Cyprian., 1415. Cantantes turpia

reprehenduntur, *id.*, XXXVI, 157. Cantilem amaram, agricolarum, militum, ad levandum laborem, Petr. Chrysolog., LII, 522. Varia cantionum genera apud veteres solita, Isidor. Hisp., I, 273, 477. Vide Cantus lacrimæ in Indic. De voluptatib. illicitis.

CANTUS, CANTOR. Veterum Christianorum cantus quis, Tertull., I, 273, 477. Cantus Ecclesiæ, Ambros., XIV, 151. Cantus virorum, mulierum, virginum, puerorum, *ibid.*, 163. Cantus Alleluia, Hieron., XXII, 876. Psalmorum cantus toto orbe celebris, Aug., XXXIII, 766. Cantus est sonus speciosus, *id.*, XXXI, 813. Instituitur Mediolani a S. Ambrosio, *ibid.*, 783. Mirum in modum eo efficitur Augustinus, *ibid.* Delectatio carnis etiam in divino cantu cavenda, *ibid.*, 799. Peccatorum cantus amplius delectat quam res, *ibid.* Utis ad movendum pie animum, *id.*, CXVIII, 221. Cantandi in ecclesia tempus, aut ubi, sanctis s., *ibid.* Cantus psalmorum in universa instituitur Ecclesia, S. Leo Magn., LIV, 145, 154, 503. Prudent., LIX, 789. Scholam cantus instituit, Gregor. Magn., LXXV, 90. Cur Romana Ecclesia olim Symmachum suum cantabat in Missa, Paulin. Aquil., XCIX, 532. Quæ psalmi in Ecclesia cantantur, Otto Vercell., CXXXIV, 32. Quid regi et populo omni die sit cantandum, Eitelredus, CLII, 1167. Zosimus papa antiphonam cantari iussit psalmos, Siebert. Gembl., CLX, 78. De cantu ecclesiastico, Ivo Carnot., CLXI, 178. Quomodo ordinetur cantor, *ibid.*, 418. Honor. Augustod., CLXXII, 561. Cantus effectus et utilitas, S. Bernard., 1274. De cantu Alleluia, Petr. Lombard. Vide *Psalmodia*.

CAPELLA. Unde capellæ in ecclesiis, S. Paulin., LII, 536.

CAPITULARE. In capitularibus Caroli Magni locum precipuum habet religio, S. Paulin., XCVII, 63 seqq.

CARO, VIDE Abstinencia.

CERA, CERESUS. Vide supra *Candela*.

CHOREÆ, SALTATIO. Non congruunt Resurrectionis mysteria revelata et opprobria saltationis exalta, Ambros., XV, 1670. Histrionum saltatio turpia, *ibid.* Saltatores velantur in loco sepulture, S. Cyprian. Aug., XXXIII, 1415. Et in nuptiis, Ivo Carnot., CLXI, 617. Vide *Salutationes* in Indic. De voluptatib. illicitis.

CHORUS ECCLESIASTICUS. De forma supplicandi in choro, Guichard., CXCLX, 1099. De silentio ibi servando, *ibid.* Quomodo in chorum intrandum, *ibid.*, 1101. De ritu itando, *ibid.*, 1111. Chori stalla, Stephan., CCXI, 473.

CHRISTIANI nomen ex suavitate deducitur, Tertull., I, 281. Perperam Christianus pronuntiabatur ab ethnicis, *ibid.* Nomen Christianorum infestum gentibus, *ibid.*, 271. Ob hoc vexabantur Christi cultores, *ibid.* Nemo Christianus ante Christum, *id.*, II, 1501. Christiani veri describuntur, *id.*, I, 269, 511, 624. Longe dispar eorum scientia, disciplina et scientia, *ibid.*, 501. Cum ethnicis habitabant, *ibid.*, 490. Artes et operas cum eis miscabant, *ibid.* Quomodo se agebant in suis conviviiis, *ibid.* Ante et post cibum orabant, *ibid.*, 477. Cum Christianorum agape seu dictio vocabatur, *ibid.*, 474. Christiani in publicis synagogis nocte surgebant ad preces fundendas, Tert., I, 275. Ad orientem conversi orabant, *ibid.*, 570. Dominico die lætitiæ indulgebant, *ibid.*, 571. (aperte nudo orabant, *ibid.*, 443. A spectaculis, pompis, ludis publicis et scenis theatri abstinabant, *id.*, 466. In unum coire solent ad precandum, moniti Scripturæ et voces dirigere, censuras morum exercere, conventum ordinare, eleemosynas colligere, in usum sepulture, ad alendos egenos, orphanos et senes, ad reconciliandos naufragos exules aut in carcere dejectos, *ibid.*, 468. Quomodo liberales tanta ethnicorum repudiabant, *ibid.*, 492. Expensis manibus aliquando orabant. Dominicum passionem modelantes, *ibid.*, 1100. Nefas Christianis turpia gentiliū convivia in collegio frequentare, Cyprian., IV, 400. Iudicem experiri non debent gentiles, *ibid.*, 753. Mos vigelat apud Christianos ungendi et lavandi mortuos suos, Laet., VI, 270. Ab idololatriis abstinabant, *ibid.*, 563. Primo in privatis mediis conveniebant, *ibid.*, 502, 791. Lamine utuntur in conventu, *ibid.*, 637. Frequenter signum crucis frontibus imponunt, *ibid.*, 701. Fidelibus vox familiaris: Christianus sum, Hilari. Pict. Christianorum jejunia, mysteriorum solemnitas et preces, *ibid.* Orationem Dominicam ad altare et privatim recitabant, S. Optat., XI, 973. Aras extruebant super martyrum tumulos, *ibid.*, 1008 not. Domum suprasime Eucharistiam deferrebant, Zeno Veron., II, 315. Quanta cura ipsam custodiebant, *ibid.*, 338, 339. In ecclesiis manus tendebant Christiani, cervicem erigebant, prosternebant sese, exomologesim faciebant, *ibid.*, 331. Plurique sunt dies quibus horis meridianis fideles adhaerent ecclesiis, hymnos canunt, oblationem celebrant. Ambros., XV, 1314. Christianus per singula movens

fronti propriae et in mortis contemptu crucis signum imprimit, *ibid.*, 1347. Christianorum congregatio in unum locum collecta, Hieron., XXIII, 66, 78. Christianorum mos erat celestia contemplari et semper Deum orare, *ibid.*, 629. Ipsorum concordia et unitas, *id.*, XXIV, 148. In Christianorum comparatione ethnici quasi mulieres, *ibid.*, 185. Omnes dies Christianis aequales, XXVI, 374.

Christiani apud Antiochiam primum sic dicti, August., XXII, 622. Juliani temporibus prohibiti sunt Christiani litteraturam et oratoriam artem docere, *ibid.*, 753. Possessiones Christianis habere licet, *ibid.*, 1343. Christianorum in civitate una viventium vita et mores, *ibid.*, 1357. Christiani quantum possunt non permittunt ut aliquid de arca vel thesauri tollatur ad sacrificia demoniorum, *id.*, XXVIII, 185. Convivia in ecclesiis abolenda, *ibid.*, 115. Christianus frater nomine intellectus, *id.*, XXV, 1286. Non ad hoc factus ut in saeculo floreat, *id.*, XXVI, 190. Continuo se signant in fronte Christiani, ubi aliqua ex causa expavescent, *ibid.*, 585. Litigare apud iudices etiam ecclesiasticos delictum est Christianis, *ibid.*, 1043. Christianorum fortitudo adversus tyrannorum minas, *ibid.*, XXVIII, 1591. Communes de privatis fecisse res suas, quantum profuerit principis Christianis, *ibid.*, 1748. Christianos nec vituperat nec laudat Seneca, *id.*, XII, 172. Christianorum habitus et mores, *ibid.*, 617. Militia Christiana quantae sit virtutis, Pet. Chrysol. Christianus quadam navigatione perducitur in patriam, *ibid.*, 310. Christianorum libertas qualis, Leo Magnus, LIV, 144. Ex Christianis alii iusti, alii penitentes et catechumeni, *ibid.*, 288. Primi Christiani gaudebant nihil habere de mundo, et omnia possidere cum Christo, *ibid.*, 576.

Christiani posteriorum temporum quam dissimiles a primitivis fidelibus, Maxim. Taurin., LVII, 483, 722. Christiani preces fundebant oriente sole et ad orientem conversi, Prudent., LIX, 638. Christianorum grex candidulus, *ibid.*, 807. Christiani non habuere omnia communia, Arator, LXVIII, 114. Vulgo habebantur ut rudes et artium expertes, *ibid.*, 116. Christiani nobilitas quanta, Greg. Magn., LXXVI, 161, 162. Tres Christianorum ordines, *ibid.*, 976. Cujuslibet Christiani regula vivendi, S. Bonif. Mogunt., LXXXIX, 870. Mors non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Christianorum vita qualis esse debeat, Alcuin., C, 502. Benedicendi se multo in occuribus, mos Christianis, S. Bened. Anian., CIII, 1359. Vitae Christianae compendiosa institutio, Theodulf., CV, 196. De communibus fidelibus, Raban. Maur., CNI, 93. Christiani male vivendo destruunt factis virtutem professionis suae, Lupus. Ferrar. De Christianorum officiis, Rother. Veron., CXXXVI, 149. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXI, 893. Christianus omnis aut bonus aut malus, Lanfranc., CI, 127. Liber et servus, *ibid.*, 177. Christiani libertas, qualis, *ibid.*, 190. De Christiano non vendendo extra regnum, Canul., CLI, 1177. Christiani corpus sunt et membra Christi, Anselm., CLVIII, 625. Qua reverentia membra sua servare et iis uti debeant, *ibid.*, 963. Oblationes in ecclesia a Christianis faciendae, Ivo Carnot., CLXI, 168, 169. In cruce semper pendere debet Christianus, Petrus Lombard., CXCLII, 160. Ipsi duo bella sunt gerenda adversus demones et adversus seipsum, *ibid.*, 218. Cur olim ter nocte surgebant Christiani officii causa, Joan. Bereth., CCII, 31. Christiani vita erux et martyrium esse debet, Petrus Cant., CCV, 97. Jurare Christianum non decet, *ibid.*, 210, 322.

CILICUM. Cilicia ad se missa gratis accepit August., XXII, 989, 991. Cilicium ad peccati significationem pertinet, *id.*, LXXIV, 1077. Sen ad peccatorum confessionem, *id.*, LXXVIII, 518. Cilicium pauperis, *ibid.*, 1402. Cilicium ad quid utile, Vita Patr., LXXIII, 214. Cinis et cilicium arma sunt penitentiae, Petr. Cantor, CCV, 318.

CINIS PENITENTIAE. Penitentes volutantur in cinere tanquam similes sese contestantes, August., XXV, 1353. Consuetudo frontibus fidelium cineres imponere feria IV ante Quadragesimam valde antiqua, Maximus Taurin., LVII, 301. Benedictio cinerum, Anonym., CXXXVIII, 1055. Cur cineres frontibus imponantur in die capite jejunii, Rupert., CLXX, 98; Hugo a S. Vict., CLXXVII, 880.

CIVITAS. Civitates omnes diffluvio posteriores, Tertull., I, 639. Sine civitatibus aliquando existit humanum genus, *ibid.*, 432. Civitas multitudo hominum in quoddam vinculum reducta concordiae, August., XXXIII, 529. Civitas vere florere dicenda est quae castis, honestis ac probis moribus praepollat, *ibid.*, 314. Civitas concors hominum multitudo, *ibid.*, 670. Altera iustorum et altera

iniquorum, *id.*, XXXIV, 436. Civitas diaboli, et hujus civitatis curia, ministri, plebs, *id.*, XXXVI, 120. Civitatis malae civis administrare aliquando actus bonae civitatis exemplum ostendit, et e contra, *ibid.*, 733. Dei civitas semper tolerans terram, sperans cœlum, Jerusalem dicitur et Sion. Initium habet ab Abel sicut mala civitas a Cain, *id.*, XXXVII, 1846. Civitas spiritalis ubi nemo nascitur, quia nemo moritur, *id.*, XXXVIII, 42. Cur sicut Deus iniquorum civitatem esse numerosiorem, *id.*, XI, 537. In civitate Dei, voluntas Dei lex est, *id.*, XII, 61, 284. Civitatis Dei conditor Christus, *ibid.*, 61. Ex angelis constat et hominibus, *ibid.*, 349. Civitas una predestinata est cum Deo regnare, altera ericari cum diabolo, *ibid.*, 437. Civitatum duarum principum amores duo, *ibid.*, 421, 436. In civitate terrena duo formae inveniuntur, *ibid.*, 459. Civitatis terrenae viciorum sunt mortiferae aut certe mortales, *ibid.*, 440. Hujus civitatis bellum et pax, *ibid.*. Superna civitas hic peregrina est, *ibid.*, 438. Civitas Dei ex fide gignitur et ex spe vivit, *ibid.*, 461. Unde cum civitate terrena pacem habeat, unde discordiam, *ibid.*. Pacem terrenam refert ad cœlestem, *ibid.*, 646. Civitates desolatae, et domus desertæ potentis iniqui, quid signent, Greg. Magn., LXXV, 1011. Civitatis obsessæ figura commendatur cordis custodia, *id.*, LXXVI, 118. Civitas spiritalis, non sine pio et iusto examine construitur, *ibid.*, 941. Civitas cœlestis ex angelis et hominibus constat, *ibid.*, 1252. Civitas Dei et diaboli, quæ sit, *id.*, CACV, 1037.

CLAVES ECCLESIAE, id est, potestas Ecclesiae et successorum S. Petri, unde claves aureæ sepulchri S. Petri, Gregor. Turon., LXXI, 729. Item claves ex suro et gemmis in modum crucis in basilica Vaticana, Anastas. Bibl., CXXVIII, 1261. Claves aureæ basilicæ S. Laurentii ob aetæ, *ibid.*, 1351. Claves Ecclesiae agitare, quid, Goffrid., CLVII, 99, 227.

CLERICOS. Oportet episcopum per clericos scribere, S. Cyprian., IV, 287. Clero proximi, quoniam dicantur, *ibid.*. Clerum consultit Cyprianus in ordinationibus, *ibid.*. Clerici ordinatio, *ibid.*, 317. Clerus Romanus cum episcopis deliberat de causa lapsorum, *ibid.*, 316. Clerici urbi, *ibid.*, 353. Clerici non nisi altari et sacrificia deserveant debent, *ibid.*, 398. Clericus non solum officii, sed etiam virtutis opera debet exigere, Ambros., XV, 1707. Clerus plerumque erravit, sententiam mutavit, *ibid.*, 1446. Qui ad officia Ecclesiae accedunt, despicientiam humanarum rerum habere debent, *id.*, XVI, 77. Ecclesiasticis ab omni usu negotiationis abstinere debet, agelloni sui contentus fructibus, si habet, et stipendiorum suorum fructu, si non habet, *ibid.*, 78. Sacerdos spectet quis distinguendæ lectioni aptior, quis psalmo gratior, quis exorcizandis malo spiritu laborantibus sollicitior, quis sacrario opportunior, *ibid.*, 87. Ministri altaris operum decet testem esse publicam existimationem, *ibid.*, 96. Convenit ecclesiasticis et maxime ministris altaris declinare extraneorum convivia, *ibid.*, 49, 120. In clero quicumque es Domini portio et ejus possessio, noli recedere de Domini possessione, *ibid.*, 1275. Clerici interpretatio, Hieron., XXII, 331. Suspenduntur altaris oblatione, ipsorum officium in sepeliendis mortuis, *ibid.*, 350. Apostolico gradu succedunt, *ibid.*, 352. Ipsorum dignitas in consecratione sistit corporis Christi, et in remissione peccatorum, *ibid.*. Clericorum est visitare languentes, *ibid.*, 558. Oculos castos servant et linguam, *ibid.*. De clericorum vita, *ibid.*, 1076. Onus est clericatus, non honor, *ibid.*.

Clericorum laus, August., XXXII, 1559. Clericum bonum vix bonus monachus facit, *id.*, XXIII, 228. Clerici non recipiendi in monasterio, *ibid.*, 253. Clerici non flant qui de aliquo monasterio recesserint, vel projecti fuerint, *ibid.*. Clericum unus Ecclesiae ad aliam transire non licet, *ibid.*, 231, 232. Clericorum hereditas ad quos pertineat, *ibid.*, 295. Clerici quomodo erga se invicem agere debeant, *ibid.*, 1018. Clerici, unde dicti, *id.*, XXXVI, 824. Clericorum Augustini in monasterio vita et mores, *id.*, XXXIX, 1569. Clericos a vitæ communis proposito discedentes Augustinus degradare non audeat, *ibid.*, 1572. Clericorum etiam invito electorum coactione quanta, *id.*, XL, 486. Ab omni publico munere immunes, *id.*, XLIII, 777. Nec conductores, nec procuratores sint, Leo Magnus, LVI, 227, 640. Nisi ad aliam necessitatem, *ibid.*, 256. Ad militiam sæcularem dignitatem non veniant, *ibid.*, 229. Ipsi non licet duarum civitatum ecclesiis simul ministrare, *ibid.*, 231. Verbum Dei et doctrinam dispensare tenentur, Petr. Chrysolog., LII, 272. Inve crimen sumunt unde alii veniam impetrant, *ibid.*, 293. Clericis inhihentur negotia sæcularia, Maxim. Taurin. Quomodo munere suo perfungi debeant, *ibid.*, 520. Varii clericorum gradus, Cassiod., LXX, 510. De

cleri cœlibatu, Ratramnus, id., CXXI, 324. Clerici non sint instatores aut famuli divitum, Isidor. Nerc., CXXX, 392. Ne laicorum vestibus indantur, *ibid.*, 237. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bernard., CLXXXIII, 593. Clerici tonsi, Gratian., CLXXXVII, 137. Hospitalis, *ibid.*, 221. Pili quare levitis radendi, *ibid.* Episcoporum, clericorum et pauperum mensa eadem, Gerohus præp., CXCIV, 1261. De clericorum instructione, Guich. rd., CXIX, 1104. De clericis magistrum non habentibus, *ibid.*, 1103. Clericorum status quam statu monachorum periculosior, Philipp. de Harveng, CCIII, 794. Clericalis ordinis prærogative, *ibid.*, 804. Clericus negotiis secularibus vacans non differt ab usurario, Petr. Bes., CCVI, 62. Clerici regulares quatinus appellandi, Stephan., CCXI, 496. De conditione clericorum, Innocent. III, CCXVI, 1143. De personis sacris, *ibid.*, 775.

CŒMETERIUM. De cœmeterio mentionem agit Tert., II, 738 et 796. Cœmeterium in quo requievit Xistus papa, S. Cyprian., IV, 430. Cereos in cœmeteriis accendi a concilio Iliberitano inhibetur, Luc. Dexter, XXXI, 347. Cœmeterium ab episcopo sacrandum ubi altare vel cellula, Greg. Turon., LXXI, 906. Turonense, *ibid.*, 503. Augustodunense, *ibid.*, 861. Urbis Romæ varia cœmeteria, Anast., CXXVII, 1203, 1317, 1323, 1382; CXXVIII, 10, 130, 186, 431, 515, 639, etc., etc. De cœmeteriis, quale spatium habere debeant, Ivo Carnot., CLXI, 221. Pro sepultura loco nil est exigendum, *ibid.*, 220. Monachus non sepelitur, in loco sacro eo quod vitio proprietatis inpergit, *ibid.*, 993. De cœmeterio, Honorius Augustod., CLXXII, 590.

CURTUS, CONVENCICULA COLLECTA CHRISTIANORUM. Vide *CHRISTIANI*.

COLLECTA pro eleemosyna. Vide *ELEEMOSYNA*.

COMMENDATIO, COMMENDATIO, DEPOSITUM sic vocant quod nos custodire causa alicui commissimus, Ambros., XIV, 786. Ea veritatis regula est ut nihil facias commendandi tui causa, quo minor alius fiat, id., XVI, 135. Commendatio fit etiam Dei indulgentiæ, Prudent., LIX, 886. Seu alicujus precibus, ut Petrus Blesensis ad intercedendum scribens, id., CCVI, 11. Litteræ commendatiæ episcopi clericis necessariæ ut abbi debite suscipiantur, Leo Magn., LVI, 235.

COMMODO. Commodi sui causa qui alteri nocet naturam violat, Ambros., XVI, 151. Non bona sua et comoda, sed aliorum querenda, *ibid.*, 148. Comoda querere et incommoda vitare naturale est hominibus, Petr. Cantor, CCV, 239.

COMMUNIO seu COMMUNICATIO inter Orthodoxos. Communio ecclesiastica, Tertull., II, 45. Communicatio pacis, *ibid.*, 33. Communio societatis nullam debet habere offensam, Ambros., XVI, 948. Communicatio evangelica, Cyprian., IV, 304. Communicatio contra Evangelium, *ibid.* Temere usurpata, id., III, 765. Communicatio nulla extra Ecclesiam, id., IV, 402. Ordo perveniendi ad ius communicationis, *ibid.*, 252, 254, 255. Quomodo accipitur, *ibid.*, 252. Communionem malorum bonos contaminari dicunt Donatistæ, August., XXXII, 637. Communicare impietatis est illis consentire, id., XXXIII, 263. Malos etiam cogitos bonis non obesse in Ecclesia, si eos a communione prohibendi aut potestas desit aut aliqua ratio pacis conservandæ impediatur, *ibid.*, 297. Communio nostræ imperatores, id., XXXVI, 684. Communio cum hæreticis vitanda, Leo Magn., LVI, 342, 343. Vitandi hæretici exemplo viperarum et malæ arboris, Humbert. card., CXLIII, 1071, 1075.

COMMUNITAS. Ab initio Christiani charitate omnia habebant communia præter uxores, Tertull., I, 472. Quomodo Christiani inter se fratres essent et pares, Lact., VI, 599. Commune quod omnibus est, exceptum in singulis esse non potest, Ambros., XVI, 1527. Communiter quæ possidentur, non ea lites, inimicitias et cætera mala generant, quæ ex privatis rei possessione nascuntur, id., XXXVII, 1748. Communes de privatis fecisse res suas, quid proderat primis Christianis, *ibid.* Communis sanctionum vita laudatur, id., XXXVI, 1030. Vita communis, id., XL, 549. Christiani omnia non habuere communia, Arator, LXVIII, 114.

COMEDIA. Vide *Spectacula* in Indice De voluptuibus, *illic*.

CONCESSIO. Vide *Donatio*.

CONCILIUM, SYNODUS. Concilio adfuit, persecutione sopita, Cyprianus, III, 767. Post Pascha episcopi Carthaginenses convenire solent, id., IV, 348. Concilium frequenter actum Carthagine, id., III, 811. Concilia ante Cyprianum habita, id., 399. Collatio conciliorum cum episcopis, presbyteris, et diaconis confessoribus, stantibus laicis, *ibid.*, IV, 260, 262, 261. De concilio Nicæno, Ambros., XVI, 529. In Oriente consuetudo invaluit ut orientalium

esset concilium, et in Occidente occidentalium, *ibid.*, 918. Propter unum Auxentium, non necesse est episcopos, ut ad concilium veniant fatigari, *ibid.*, 1006. Propter Gallorum episcoporum adventum synodus convenerat, *ibid.*, 1161. Conciliorum saluberrima auctoritas, August., XXXIII, 200. Concilium plenarium, *ibid.* Concilium plenarium restat post judicium Romanum, *ibid.*, 169. Concilii acta episcopus non habet in potestate contradicente primati, *ibid.*, 164. Africana concilia, id., XXIII, 612; XXXI, 577; XLIII, 114, 135, 141, 143, 145, 159, 214, 220, 225, 234, 495, 496, 523, 606, 612, 617, etc., etc. Decem concilia Romæ sub Gregor. VII acta, CXI, VIII, 780, 821. Concilium Claramont. ab Urbano II papa celebratum ad bellum sacrum promovendum, Gumbertus, CLVI, 760. De conciliis, Gratianus in Dec. CLXXXVII, 93. De modo et tempore celebrandi synodus, Odo de Soliaco, CCXIII, 57.

CONCIO. In concionibus vox quemodo componenda, Ambros., XVI, 55. Inter concionandum oratio, August., XXXIII, 117. Concionantes qui, id., XLI, 103, 106. Gentilium dicta utrum in concionibus adhibenda, Alanus de Insulis, CCX, 114.

CONCORDIA. Concordia commendatio, Cyprian., IV, 312. Concordia collegii sacerdotalis, *ibid.*, 515; III, 763. Concordia individua, *ibid.*, 787. Concordia salutaris, id., II, 347. Concordia, vinculum, *ibid.*, 1127. Concordia res difficillima inter duos eadem potentia præditas, Lact., VII, 350. Christianorum concordia et unitas, Hieron., XXIV, 148. Concordiæ atque convenientiæ Deus auctor, August., XXXII, 1174. Concordiæ præcepta in Ecclesia Christi traduntur, id., XXXIII, 529. Talia præcepta non habebant falsorum deorum cultores, *ibid.* Quæ harmonia dicitur in cantu, ea est in civitate concordia, id., XI, 66. Sine iustitia esse non potest concordia, *ibid.* Concordia hominis cum Deo, qualis exigitur, id., XXVIII, 82. Concordia membrorum corporis, Christianos ad unitatem revocat, id., XI, 712. Summa concordia, carnis et spiritus futura est post resurrectionem, *ibid.*, 274. Concordia populo suo, id., XII, 635. De concordia in ecclesia consecranda, Odo Cantuar., XXXIII, 919.

CONFRATRIA. De confratris, Hincm. Rhem., CCIV, 77. De confratris vel consortiis, Regino, CXXIII, 347.

CONGREGATIO. Congregatio mala bonum fructum facere non potest, Ambros., XVI, 305. Vitanda est singularitas in congregatione, Petr. Cantor, CCV, 205.

CONJUGIUM, CONJUGIUM. Christianorum continentia, Tert., I, 326. Ab omni post matrimonium excessu abstinere, *ibid.* Conjugium quanta castitas, *ibid.*, 472, 510. Serum femineum non mutabant, *ibid.*, 510. Animo adversus libidinem cæci erant, *ibid.*, 511. Christianæ sanctitatis antistites dux erant, monogamia et continentia, id., II, 939. Matrimonia cum gentilibus vitata, Cyprian., IV, 430. Uxor a viro recedens debet inupta permagere, *ibid.*, 774. Matrimonium castie servandum, Lact., VI, 719. Non deffloratio virginitalis, sed pactio conjugalis facit conjugium, Ambros., XVI, 316. Si quis desponsata sibi et tradita utatur, conjugium vocat, *ibid.*, 1185. Bonum conjugium sed tamen a iugo tractum et iugo mundi, *ibid.*, 274. Ipsum conjugium vinculum est, *ibid.*, 512. De bono conjugali, liber contra Iovinianum, Aug., XXXII, 639. De adulterinis conjugis, *ibid.*, 633. Conjugii usum damnat Menichæus, *ibid.*, 1514, 1572, 1575. Conjugium facit non commissio carnalis, sed charitas conjugalis, id., XXXVIII, 844. Non solvitur ob sterilitatem, id., XL, 383. Soa morte resolvitur, *ibid.*, 473. Conjugia fratres inter et sorores in principio necessaria, id., XII, 458. Quare religione prohibita, *ibid.* Conjugii bonum, quid, id., II, IV, 141. Conjugii bonum triplex, *ibid.*, 404, 688, 810. Quod postulant conjugali dum bonum conjugale postulant, *ibid.*, 738. Conjugia cur instituta, id., XLV, 1583. De conjugali velamine, Leo Magn., LVI, 248. Benedictio quam sacerdos nuptiarum imponit, *ibid.*, 249. Christianorum conjugia qualia esse debeant, Paulin. Nol., LII, 633. Nemo propria coactione conjugem sibi coepet, Leo IV papa, CCV, 608. Quæ nuptiæ sint vitandæ, Aulo Vercell., CXXIV, 46. Nuptiæ ad quid institutæ, Petr. Damian., CXLV, 662. De conjugis prohibitis, Canon. ret., CL, 1173. Nuptiæ a Deo benedictæ et institutæ, Ivo Carnot. in decret., CLXI, 77. Satisfactio in nuptiis prohibitis, *ibid.*, 617. Christiani diebus festis a nuptiis debent abstinere, S. Bruno, CLXIV, 279.

CONSILIUM. Consilium bonis datur, correptio errantes coerces, Ambros., XVI, 67. Consiliorum usus maxime conciliat homines et cur, *ibid.*, 114. Quis possit alteri consilium dare, *ibid.*, 120. Qualis esse debeat qui consilium dat alteri, *ibid.*, 127. Consilii atque præcepti distantia, *ibid.*, 256. Præceptum in subditis feritur, consilium amicis datur: Ubi est præceptum, ibi est lex.

ubi consilium, ibi gratia, *ibid.* Consilium invitat voluntarios, preceptum astringit invitos, *ibid.* 1031. Hoc est consilium Dei habere, explorare diligenter omnia; quæ meliora sunt suadere; et quæ tutiora demonstrare, *ibid.*, 1032. Ad consilia sic excitandum est, ut vita ad preceptorum regulam exacta non jametur, August., XXXIII, 691, 692. Consilii donum quid efficit, id., XXXIV, 40. Consilium verum, ex quacunque anima procedat, Deotribuendum, *ibid.*, 18. Nec contemnendum *ibid.*, 619. Non consilio opus est, nisi in adversis, id., XXXVI, 140. Consilio dives indiget. das consilium et præstitisti eleemosynam, id., XXXVII, 1665. Consilium bona et mala latera habet, proverbium est de eo qui bonis et malis consiliis vivit et regitur, *ibid.*, 1684. Consilium salutis petens nec libenter audiens, id., XXXVIII, 524. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernardus, CLXXXIII, 43.

CONSUETUDO. Consuetudini ratio patrocinatur, Ter., II, 80. Non interest an scriptura vel ratione consiat consuetudo, quando et legem commendat ratio, *ibid.*, 81. Colenda est ne non rationis sit interpret, *ibid.* Lege non existente, traditio consuetudinem firmat, *ibid.* Etiam in civilibus rebus pro lege suscipitur consuetudo cum lex deficit, *ibid.* Traditione confirmat, *ibid.* In usum per successionem roboratur, *ibid.*, 889. Vis consuetudinis quæ, *ibid.*, 890. Consuetudinem nemo respuit quam dammare non potest, *ibid.*, 891. Consuetudo sine veritate vetustas erroris est, Cyprian., III, 1134. Non est de consuetudine præscribendum, sed ratione vincendum, id., IV, 410. Variæ Ecclesiarum consuetudines, Lactant., III, 1159. Ob varias consuetudines, nunquam ab Ecclesiæ pace atque unitate discessum est, *ibid.* Non facile a consuetudine recedendum, nisi rationi adversetur, August., XXXII, 1108. Super consuetudinis usum responsio Augustini, id., XXXIII, 118. In his rebus de quibus nihil certi statuit Scriptura divina, mos populi Dei, vel instituta majorum pro lege tenenda sunt, *ibid.*, 156, 200. Consuetudines in Ecclesia mutandæ, quæ, *ibid.*, 221. Consuetudinis mutatio, etiam quæ utilitate adjurat, novitate perturbat adeoque noxia est, quæ utilis non est, *ibid.*, 203. Consuetudo veritati cedat, id., XLIII, 143, 144, 220. Et rationi, *ibid.* Sed cum consuetudini veritas suffragatur, nihil oportet firmius retineri, *ibid.*, 157. Consuetudines nam orum non spernendæ, Joan. Cassian., XLIX, 1185. Consuetudo, quid sit, Gregor. Magn., LXXVI, 522. Quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, *ibid.* Multa in Ecclesia invecita sunt, quæ nunc exigi velant iustitia, prudentia vel canones, *ibid.* Consuetudo ecclesiastica pro lege tenenda est, Regino, CXXXII, 372. Ecclesiarum consuetudines nihil officunt fidei Catholicæ, Guibert., CLVI, 612. Consuetudines Ecclesiæ pro lagibus habendæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 509. Consuetudo amare facit quod laboriosum est, Rupert., CLXVIII, 163. Abusibus et vitiis frustra obtenditur consuetudo, S. Bern., CXXXII, 774. Consuetudines scriptæ Sylvanectensis communitalis, Stephan., CXI, 512.

CONVIVIA. Convivium christianorum quale, Tertull., I, 477. Convivia publica ethnicorum, quæ et quam nefanda, *ibid.*, 452. Convivium Dominicum, *ibid.*, 1294. Psalmos sive convivium sobrium, Cyprian., IV, 222. Convivia la-civa vitanda, *ibid.*, 457. Epulæ detestabilium hominum vitandæ, Ambros., XVI, 228. Illorum est cibi et potibus indulgere, *ibid.*, 381. Epularum largitas corpus frangit et animam, Hieron., XXIII, 302. Bella et subversiones urbium epularum deliciis excitantur, *ibid.* 300. Convivia in ecclesiis celebrari solita, aboleri curat August., XXXIII, 115, 116. Convivia in basilica S. Petri olim celebrata, *ibid.*, 119. Convivia luxuriose in templo celebrasse non leguntur Judæi, *ibid.*, 115. Epulæ terræ hujus, medicamenta quotidiana sunt, id., XXXVIII, 489. Epulæ Dei mentes quæruunt non ventres, *ibid.*, 581. Comestiones et compositioes ad sepulcra martyrum reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 681. Christianorum convivia, qualia, *ibid.*, 634. Convivia quenam laudanda, S. Gregor. Magn. Lectio, meditatio et oratio quotidianum sint epulum nostrum, Godefrid., CLXXXIV, 388, 394. Vide *Convivia* in Indice *Voluptatum* illicit.

CONVERSIO, conversio. Correctionem audiunt boni, Cyprian., IV, 776. Correctiones plerumque meliores quam tacita amicitia, Ambros., XVI, 180. Correctio vivificatio est, Hieron., XXIII, 587. In corripiendo adulatores sumus divitum, *ibid.*, 563. Recta ornatum recipiunt, curva correctionem, *ibid.*, 1022. Correctio fraterna quomodo faciendâ et recipiendâ, August., XXXII, 1581. Non negligenda licet odiosa, id., XXXIII, 247, 957; XXXVIII, 111, 549; XLIII, 98; XLIV, 918. Corripiuntur boni ut non, dimittuntur mali ut alieni, id., XXXIV, 888. Non regit, qui non corrigit, *ibid.*, 504. Feriens pietas, parcens

crudelis, id., XXXVIII, 111. Corripere eos qui ad nostram curam pertinent ne negligamus, *ibid.*, 549. Corripere veri pastoris est, *ibid.*, 762. Correctio quo animo faciendâ, *ibid.*, 507, 549; XXXIX, 1698. Correctio ex cupiditate aut infirmitate neglecta peccatum est, ALI, 21. Correctionem facere tenentur omnes, *ibid.*; maxime episcopi et qui aliis præpositi sunt, *ibid.* Correctio non sit et insuitet, sed ut confusione sanet, id., XXXVIII, 779. Correctio quæ et quatenus licita, id., XLIII, 432. Quomodo faciendâ, *ibid.*, 85, 84. Quomodo proleciat, id., XLIV, 920. Procul parum diversitate diversa, *ibid.*, 914. De iis qui corripiti nolunt, *ibid.*, 920. Modo secreta, modo publica esse debet, id., XXXVIII, 510. Publice publice corripienda peccata, id., XLIV, 946. Modus est in culpis corrigendis, S. Anselm., CXI, 129, 131. Correctio fraternâ per insontem faciendâ, id., CLXXXIII, 393. Correctio a charitate procedens non attendit personam, id., CLXXXII, 567, 568. Correctio sit ad probationem, id., CLXXXIII, 1000. Correctio et consolatio, Dei duplex auxilium, *ibid.*, 877. Correctio quid in nobis operetur, *ibid.*, 560. Illius asperitas mansuetudine leniendâ, *ibid.*, 995. Sit moderata, *ibid.*, 286. Malis ingrata est et odiosa, *ibid.*, 1155, 1156. Eam impatienter ferentes quam injusti, *ibid.*, 988. Corruptor bonus adversarius, *ibid.*, 932. Quomodo Petrus Cellensis monachum quemdam ple et moderate corripit, id., CCII, 523. Labium aureum dicitur Joannis Baptistæ in correctione intrepidum, *ibid.*, 810. Corripiendus proximus, Philipp. de Harveng., CCIII, 1197. Corripiendi ipsi superiores cum reverentia debita, *ibid.*, 199. Correctio fraternâ commendatur, Petr. Cant., CCV, 284, 285. Vide *Petrus Blesens.*, CCVII, 7, 16, 19, 39, 62, 169, 231, 285, 350, etc.

CRUX, signum crucis. Christiani crucis religiosi, Tertull., I, 365. Cruce signamus lectulum et corpusculum, *ibid.*, 1296. Ad omnem aditum et exitum, ad vestitum et calcatum, ad lavacra, ad mensas, ad lumina, ad cubicula, ad sedilia, quæcunque nos conversatio exercet, crucis signaculo frontem terimus, id., II, 80. Crucis habitus necessarius dimicaturis adversus diabolum, *ibid.*, 547. Corpus hominis est in modum crucis, *ibid.*, 678. Crucis signum in homine reperitur qui manibus expansis deprecatur, *ibid.*, 578. Crux Christi stultitia, quibus, et quomodo, *ibid.*, 481. Virtute crucis, nunc Christus mundum ventilat per crucem, postea ventilatur per judicium, *ibid.*, 516. Crucis Christi vis et ratio, Lactant., VI, 523, 531. Crucis signo frequenter sese signant Christiani, *ibid.*, 533. Hoc signo fugati demones a fidelibus, id., VII, 210, 314. De illius potentia et efficacia, *ibid.*, 216, 671. Signum celeste et immortale, *ibid.*, 261, 314. Constantino Magno crux ostensa, *ibid.*, 261, 569, 428. De crucis signo in vestimentis hominum et in colo viso Juliani temporibus, *ibid.*, 437. Mos veterum Christianorum crucis signum frontibus frequenter imponendi, *ibid.*, 670. Christianus per momenta singula fronti propriæ mortis contemptum inscribit, utpote qui sciat sine cruce Domini salutem se habere non posse. Ambros., XVI, 1246.

Crucis signum, August., XXXII, 668; XXXIII, 694. Moriens adolescens signare se cepit in fronte, *ibid.* Crux Christi amplectenda, ne mundi hujus gurgite abrepti sorbeamur, id., XXXIII, 355. Crucem ferre debet Christianus in præsentia vita, *ibid.*, 215. Crux Christi navis qua transimus mare hujus sæculi, id., XXXV, 1389, 1390. Christi tribunal, *ibid.*, 1612. Crucis signum, nisi adhibeatur, nihil rite periclitur in celebratione sacramentorum, *ibid.*, 1950. Pretiosius signum in frontibus regum, quam gemma diadematis, id., XXXVI, 292, 934. Clavis qua clausa aperiantur, *ibid.*, 514. Cruce Domini portemur necesse est ut ad patriam transeamus, id., XXXVIII, 475. Crucis signum in fronte, *ibid.*, 181, 201, 876, 941. Crucis signum in vestibus baptizatorum apparens, *ibid.*, 156. Crucis humilitas via ad celsitudinem, *ibid.*, 875. Schola et cathedra Christi, *ibid.*, 1116. Judicis tribunal, 1295. Crucis grande commercium, id., XXXIX, 1451. Signum quo inimicos superat Ecclesiâ, *ibid.*, 1638. Quo catechumeni suscipiuntur, id., XL, 659. Crux virtute conteruntur hæreses, *ibid.*, 696. Quenam crux tollenda ad sequendum Christum, id., XLII, 166. Tempore persecutionis non recedendum a ligno crucis, S. Prosper, LI, 295. Cruces antiquitas in altaria collocabantur, S. Paulin., LXI, 548. Christianis tribuitur vexillum cui crucis signum, Arator, LXVIII, 123. Cruces cultus apud Christianos, *ibid.*, 124. De inventione Sanctæ Crucis, Cassiod., LXXIX, 936. S. Augustinus Anglor. apostolus et ejus socii Angliam ingrediuntur cruce et Christi imaginem deferentes, Gregor. Magn., LXXV, 570. Crucem tollere quid sit, Paschas. Radbert., CXX, 571. Crux quot modis tollitur, *ibid.*, 1101. De crucis Domini veneratione, Gerard., CXLII, 1504. De imagine Salvatoris in cruce, *ibid.*, 1686.

Sanctæ rucis laudes, Petrus Damian., CXLIV, 715. Qua ratione adoranda, *ibid.*, 766. Bona crux, *ibid.* Crux militum Christianorum vestimentis affigitur, Guibert., CLVI, 702. Crucem Christus bajulare jubet, non querere sepulturam, *id.*, CLVII, 51, 144. De laude et inventione sanctæ crucis, Berengos., CLX, 936. Qualiter ab imperatrice Helena inventa, *ibid.*, 957. Totius Occidentis Christiani crucem induunt hortante Urbano II papa, ad redimendam Terram Sanctam, Baldricus, CLXVI, 1065. Crux demones fugat, Rupert., CLXIX, 325. Crux signaculum, *ibid.*, 349. Crucis mysterium, 786. Crux quomodo nobis portanda, *ibid.* Signo crucis servi Dei signantur, *ibid.*, 959. Christianus cur in fronte signatus, Petrus Lombard., CXCI, 1476. In cruce semper pendere debet, *id.*, CXCI, 160. Adoratio crucis redundat in Christum qui Filius Dei est, Gerohus, CXCLIV, 1098. De custodiendis Sanctæ Crucis, ad quam teneantur, Guichar., CXCLX, 1097. De signo crucis quo Hierosolymam ituri in signum voti et futuræ peregrinationis, vestibus suis imprimebant, Guillelm. Tyr., CCI, 251. Sermo de S. Cruce, Martin. Legioensis., CCLX, 29. Jurandi mos super crucem sicut super Evangelia, Innocentius III, CCXIV, xxiv.

CRUCE SIGNATI, qui, Guillelm., CCI, 225. Peregrinorum miseriam, *ibid.*, 226. Petrus Eremita, *ibid.*, 227. Urbani II papæ hortationes ad arma, *ibid.*, 251. Infortunia Christianorum, *ibid.*, 218. Godefridus Buloniensis, *ibid.*, 219. Solimanus fugatur, *ibid.*, 288. Cædes Tarsensis, *ibid.*, 295. Fames, *ibid.*, 318. Antiochiæ expugnatio, *ibid.*, 348. Domini lancea invenitur, *ibid.*, 565. Tancredus, *ibid.*, 402. Hierosolymam ingrediuntur, *ibid.*, 421. Ordo militiæ Templi instituitur, *ibid.*, 526. Subventiones belii sacri, *ibid.*, 659. Saladinus, *ibid.*, 928. Decimæ præstantur, *ibid.*, 1058. Ad subventionem et recuperationem Terræ Sanctæ foriter instat et laborat Innocentius III, (CLXIV, LXXXIX. De eodem argumento, cxxx seqq.).

CRYPTA. Cryptæ subterraneæ corpora SS. martyrum continentes, Hieronym., XXV, 375. Eas Romæ crebro ingressus fuerat Hieronym., cum æqualibus, *ibid.* Cryptarum in quibus jacebant corpora martyrum descriptio, Aurel. Prudent., LX, 539.

DECIMA ECCLESIASTICA. Aliæ sunt decimæ, aliæ primitiæ, Ambros., XVI, 1079. Decimæ, August., XXXVIII, 89. Decimas rerum suarum dare num Christiano sufficit, *ibid.*, 522. Decimæ Deo non dare quam iniquum sit, *id.*, XXXIX, 2265. Non sunt nostræ, sed Ecclesiæ deputatæ, *ibid.*, 2356. Tributa sunt egentium, *ibid.*, 2266. De patrimonio dandæ, *ibid.*, 1934. De omnibus fructibus, *ibid.*, 2195, 2217, 2267. Decimarum oblatio nobis prodest, *ibid.*, 2666. Decimarum et primitiarum Deo grata oblatio, Joan. Cassian., XLIX, 1172. De decimis persolvendis, Joan. Aurel., CVI, 201; Walafrid., CXIV, 961. De decimis, Regino, CXXII, 200 et seqq. De decimis reddendis, Odo Cantuar., CXXXIII, 949. De decimis et oblationibus, Burchard., CXL, 675. De denario sanctæ Ecclesiæ dando, Æthelred., CLI, 1166. De decimis, Canut., CLI, 1174; Ivo Carnot., CLII, 257, 245. Decimæ militibus Templi concessæ, Joannes Michaelensis, CLXVI, 871. Decimas offerre homo a Deo edoctus et instructus, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 344. Decimæ a laicis propriis parochiis solvendæ, Robert. Pull., CLXXXVI, 918; Gratian., CLXXXVII, 1042. Juxta dispositionem episcopi sacerdotibus distribuuntur, *ibid.*, 1013. Quarta pars viduis et pauperibus venit, Gerohus., CXCLV, 1309. Decima statuitur pro subsidio Terræ Sanctæ, Guillelm. Tyr., CCI, 1058.

DECRETALIS EPISTOLÆ SEU PONTIFICUM. Nimiam multitudinem decretalium arguit Stephanus abbas S. Genovefæ, CXLI, 516.

DEDICATIO ECCLESiarum ET ALTARIUM. Dedicatio templi antea profani, August., XXXVIII, 889. Ecclesiæ fundamentum jam dedicatum est, dedicabimur et nos cum surrexerimus, *ibid.*, 661. Reliquiæ ad dedicandam novam ecclesiam necessariæ, S. Paulin. Nol. LXI, 354. Altaris dedicatio cum reliquiis sanctorum, Gregorius Turon., LXXI, 755. Dedicatio ecclesiæ, olim Encania dicta, S. Paulin. Aquil., XCIX, 497. Qua lætitia peracta, *ibid.*. In ecclesiæ dedicatione lusus et epulæ vetitæ, *ibid.*, 498. In dedicanda ecclesia quare super liminare ter percutitur et Pax huic domui dicitur, Remig., CXXXI, 517. Quid significet quod sacerdos seu pontifex alphabetum in terra scribat, *ibid.*, 850. Cur aqua sal cinerique commista attribetur in ecclesiæ consecratione, et ex ea crux effingatur, *ibid.*, 852. Quid sit quod pontifex per quatuor altaris cornua digito crucem faciat, *ibid.*, 851. Et aquam in basin altaris effundat, *ibid.*, 858. Quid innuat translatio reliquiarum et eorum reconditio sub altari, *ibid.*, 862. Non dedicantur ecclesiæ in honorem sanctorum veteris Testamenti, *ibid.*, 908. Aqua benedicta aspergitur

nova ecclesia, Anselm. Cantuar., CLIX, 191. Utrum altare in alium locum translatum iterum sit consecrandum, *ibid.*, 191. Altare non fit propter ecclesiam, sed ecclesia propter altare, *ibid.* S. Anselmi tempore nudi lapides nusquam affixi consecrabantur, *ibid.*. Violato altari principali, tota ecclesia est consecranda, *ibid.*, 196. Alphabetum duplex in pavimento ecclesiæ scriptum in consecratione ecclesiæ, Hugo a S. Victore, CLXXVIII, 583. Aqua, sal et cinis in hac consecratione, *ibid.*, 586.

DEDICATIO ecclesiæ propter animas, S. Bernardus, CLXXXIII, 517. De quinque sacramentis dedicationis, *ibid.*. Dedicacionis festum quale, *ibid.*, 530. Dedicacionis ritus quales ad mores aptati, *ibid.*, 530. Dies dedicationis ecclesiæ dies est lætitiæ, Garnerius Lingon., CCY, 815. Dedicacionis ceremoniæ quæ et quid significet, *ibid.*, 816, 817. Per dedicationem ecclesia domus fit orationis, reflectionis et repletionis, Petrus Bles., CCVII, 714.

DEFUNCTI, PRECES PRO DEFUNCTIS. Oblationes et oblationes pro defunctis annua die faciebant Christiani, II, 73, 942. Pro defunctis orandum et refrigerium eis adpetendum, *ibid.*. Oblationes publicæ pro mortuis, *ibid.*. Defunctis officia impenduntur ut vivant in meritis in affectibus perseverent, Ambros., XVI, 1518. Ad pro mortuis tertium diem et tricesimum, alii septimum et quadragesimum observare consueverunt, *ibid.*, 158. Mortui Christiani dormientes dicuntur, Hieronym., XLII, 589. Christiana traditio de psalmis et hymnis recitanda super illos, *ibid.*, 697; XXIII, 27. Cantatur alleluia, *id.*, XXII, 697. Oratio pro defunctis, August., XXV, 1847. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit, *id.*, XL, 592. Mortuorum obsequia solemnia; altaris, orationum, elemosynarum pro eis sacrificia, *ibid.*, 699. Hymni cantantur in exsequiis, Aurel. Prudent., LIX, 879. Mortuorum nomina ad altare recitantur, Gregor. Turon., LXXI, 1181. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., CXVI, 473; Regino, CXXII, 53. De pietate erga defunctos, Petr. Damian., CALIV, 245. De commemoratione omnium defunctorum post festivitatem omnium sanctorum, Udalric., CLXIX, 688. Missæ pro defunctis celebrandæ, Ivo Carnot., CLXI, 212. De cura pro mortuis habenda, *ibid.*, 312. Quot modis defunctorum animæ solvi debeant, *ibid.*, 387.

DEPOSITIO RELIQUIARUM. Vide Reliquiæ.

DEVOTIO. Devotioni censura cedat oportet, Ambros., XIV, 1104. Beatus qui habitat in ingressu fidelis, hospitio mentis, devotionis habitaculo, conversatione virtutis, *ibid.*, 1055. Laborat in nobis Petrus quando nostra laborat devotio, *ibid.*, 299. Vinum devotionis causa propinatum, Greg. Turon., LXXI, 821. Devotioni acui quinam sint, Richard. a S. Victore, CXCVI, 1243. Devotio duplex, gratiæ et naturæ, Alanus de Insulis, CLX, 589.

DIACONUS. Publice legit offerentibus nomina, Hieron., XXV, 175. Diaconos presbyteris aequabant nonnulli, quibus responderet, *id.*, XXII, 1193. Quid honorabiles lecti diaconos, *ibid.*, 1194. Quare constituti sunt diaconi, *ibid.*. Evangelium lecitabant, *ibid.*, 1200. Diaconi officium quoniam periculum, August., XXXIII, 88. Diaconi voce orationis communis indicitur, *ibid.*, 221. Diaconi officium est ministrare sanguinem Christi, *ibid.*, 1583. Diaconus lætæ minister interpretatur, *ibid.*, 1441. Diaconi quales esse debeant, Leo Mag., I, VI, 459.

DIES DOMINICA. Dominico die lætitiæ indulgent Christiani, Tert., I, 571. Dominicus dies festus, *ibid.*, 573; II, 79. Eo die nefas jejunium ducere vel de genitalis adora, *ibid.*, 79. Dies Solis dictus est, I, 571. Collectæ seu orationes fiebant die Dominico, Hieron., XXIII, 548. Die Dominico nec jejunandum nec genus flectendum majores censebant, Joan. Cassian., XLIX, 110. Dies Dominica, dies salutis et lætitiæ nostræ, Leo Magnus, LIV, 379. Carceribus detenti die Dominico melius habebantur, S. Paulin. Aquil., XCIX, 536. Dominico die non operandum manibus, S. Bened., CII, 1182. Non jejunatur diebus Dominicis, Isidor. Merc., CXXX, 269. Quid fieri liceat die Dominico, Regino, CXXII, 264. De die Dominico, Canut. rex, CLI, 1175. De non jejunando i. la die, Ivo Carnot., CLXI, 265, 269, 274.

DIES FESTIVI. Festum quomodo celebrandum, Hieron., XXII, 445. Festum S. Petri apostoli, *ibid.*. Christianis omne tempus festum est, *ibid.*, 1051. Festivitates celebrandæ non in vino, *id.*, XL, 549. Festa quomodo observanda, August., XXXIII, 1404. Festi dies Gentilium in abundantia epularum et ebrietate, *ibid.*, 118. Cur in Ecclesiæ principio permixtum esset festos martyrum simul luxu celebrari, *ibid.*. Festa quondam celebrata cum lætitia convivantium in publicis mensis, *id.*, LXXVIII, 274. Festorum carnalis celebratio arguitur, *ibid.*, 1178. Festivitates martyrum ad hoc instituta ut eos admoneantur

imitari, *ibid.*, 52, 1293, 1332, 1361, 1414. Festivitates martirum honorare et eos non imitari nihil aliud est quam mendaciter adulari, *ibid.*, 1447. Festi dies Christianorum et dies solemnes paganorum, *id.*, XL, 343. Diebus festivi Christiani abstinere debent a nuptiis, choris et clamorosis venationibus, S. Bruno, CLXIV, 279. Sabbatum sanctificare est a bonis operibus non cessare, *ibid.* Sanctorum festa recolenda, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 510. 541. Sanctorum festivitate recolenda, S. Bernard., CLXXXIII, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittuntur jejunia, *ibid.*, 501. De solemnitate festivitatum, Joan. Beletb., CCII, 17. Arguuntur clerici qui ob retributionem festa celebrari cupiunt, Petrus Cant., CCV, 98.

DIPLOMATA, PRIVILEGIA, DONATIONES. Diplomata regis Dagoberti, LXXX, 499 *seqq.* Variorum, Criscon, LXXXVIII, 1078 et *seqq.*; Caroli Magni, CXVII, 68 et *seqq.* Clodovæi regis, Flodoard., CXXXV, 53. De defensoribus ecclesiarum et monasteriorum, Abbo Floriac., 476. De privilegiis, *ibid.*, 479. De præceptis regalibus et imperatorum, *ibid.*, 480. De differentia testamentorum et precariis, *ibid.*, 480. De imperatoris Sigismundi munificentia, Aimoin., CXXXIX, 663. De Clotarii regis donationibus, *ibid.*, 691. Item Dagoberti regis, *ibid.*, 788. Diplomata ecclesiastica imper., Henrici II, CXL, 237; Leonis, IX, 591. Item Richardi Normannæ ducis, Willelmus Calculus, CXLI, 821. Diplomata, Willelmus Conquest., *ibid.*, 1350, 1374; Conradus II, imp., CLI, 1043, 1079; Henricus III, 1085; Henricus IV, 1139. Athelred, Canuti, Edwardi, 1163, 1171, 1195. Godofridi Bullion, et B. Idæ, CLV, 459. Fulconi Andegav. ducis, *ibid.*, 479. Quoad privilegia monasteriorum, vide *Indicem specialem monasteriorum*.

DIPTYCHA, TABULÆ. Tabula in qua inscribebantur clerici, August., XXXIII, 266, 269. XXXIX, 1580. De tabula fidelium vivorum, *ibid.*, 269. Tabulæ matrimoniales, *id.*, XXXVI, 1043; *id.*, XXXVIII, 88, 223, 343. Tabulæ servorum fractæ in ipsorum manumissione, *ibid.*, 143. Diptycha in quibus vivorum nomina post baptismum describebantur, Gregor. Magn., LXXV, 187.

DISCIPLINA. Vana sæculi disciplina, Tertull., I, 1231. Disciplina testimonia ad probationem veritatis accedunt, a qua divertere nemini expedit, *id.*, II, 50. Disciplina index doctrina, *ibid.*, 58. Disciplina prima omnium natura, *ibid.*, 62. Disciplina despiciunt qui negant penam, *ibid.*, 808. Licentia pierumque est disciplina tentatio, *ibid.*, 923. Disciplina ecclesiastica, S. Cyprian., IV, 319, 331, 365. Disciplina magisterium, *ibid.*, 324. Severitas, *ibid.*, 415. Est spei custos, retinaculum fidei, dux itineris salutis, fomes ac nutrimentum bonæ indolis, magistra virtutis, hæc sectari salubre est, *ibid.*, 440, 441. Longa pace corrumpitur, *ibid.*, 468. Disciplina ecclesiasticæ vigor enervatus, *ibid.*, 781.

Disciplina ecclesiastica, Hilar. Piet., X, 674. Disciplina sapientia quo fervore arripienda, *id.*, IX, 289. Disciplina, sapientia et intellectus quomodo inter se differant, Ambros., XIV, 1089. Vis perfectæ disciplinæ quanta, *ibid.*, 546. Disciplina nostræ omnis summa in misericordia et pietate, *id.*, XVII, 473. Disciplina a discendo dicta, August., XXXII, 1233. Discipularum omnium excitatrix est ratio, *ibid.*, 1011. Et quarumque rerum scientia, *ibid.*, 1021. Disciplina ubi diversa est, quænam prudenti Christiano sit servanda, *id.*, XXXIII, 151, 200. Disciplina immerito dicuntur liberales nisi adsit studium pietatis humanæ, *ibid.*, 368. Disciplina sive institutio Christiana quæ, *id.*, XXXVII, 1204. Ibi discitur bene vivere, ut perveniatur ad semper vivere, *id.*, XI, 669. Disciplina ecclesiastica fundamentum habet in verbis Christi, *ibid.*, 200. Maxime militat adversus superbiam, *ibid.*, 413. Quomodo exercenda, *id.*, XI, III, 84, 86. Disciplina triplex, Hug. a S. Victore, CLXXVII, 681. Disciplina custos sanctitatis, modestiæ et honestatis, *id.*, CLXXXII, 786. Disciplina et custodiam inferiori debet superior, *id.*, CLXXXIII, 45. Disciplina necessitas, *ibid.*, 886.

DISCIPLINA, instrumentum penitentia. Discipularum seu virgarum usus in sacramento penitentia, Robertus Pull., CLXXXVI, 915. Disciplina corporalis usus, S. Bernard., CLXXXII, 181.

DISPENSATIO. Dispensare potest Deus circa leges a se constitutas, August., XXXIV, 803. Quod ex inspiratione sit contra præceptum transgressionis imputandum est, *ibid.*, 816. Dispensative quid sibi velit, *id.*, XXXIII, 224. Dispensatio, quomodo fiat, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 535; S. Bernard., CLXXXII, 862, 861, 865. Ecclesiæ dispensationes, Stephanus, CCXI, 583.

DISPUTATIO. Non parvus in philosophia profectus cum in comparatione recti verique inventiendi contemnitur a disputante victoria, August., XXXII, 910. Disputationum

ambagibus non purgatur bonorum vita, sed facili mysteriorum sacrorum, quibus initiamur auctoritate, *ibid.*, 1007. Disputandi proponuntur quædam conditiones, *id.*, XXXIII, 276. Quid contentiosius quam ubi de re constat certare de nomine, *ibid.*, 1040. Improbum est aliquid addere verbis alienis, contra quæ disputas, *id.*, XLIII, 210. Afferenda non sunt ad disputationem, quæ utrique parti possunt esse communia, *ibid.*, 396. Nec quæ figurata sunt aut obscura, *ibid.*, 398. Disputare quid, *ibid.*, 457. In disputationibus, a contentione abstinendum, *ibid.*, 548. Disputatio hominis et mutabilitas affligit eum, non rerum variabilitas, Hugo a S. Victore, 237. Disputationes hominum de mundo, *ibid.* Disputatio hominum traditus est mundus, *ibid.* Disputare a cedro ad hyssopum, *id.*, CLXXVII, 689. Disputatio non comprehenditur Deus, sed sanctitate, S. Bern., CLXXXII, 805. Plura ad disputationem respicientia, Joan. Saresb., CXCI, 867. Disputationes nimium effusæ plus strepitus habent et minus utilitatis, Petrus Cantor, C.V, 30. In disputationibus de theologia non est clamandum de frivolis, *ibid.*, et 374. Disputandi modus exigit ut sine lite et contentione fiat, *ibid.*, 34. In disputationibus præproperum esse respondentem turpe et periculosum est, *ibid.*, 35. Sancti primitivi nullam questionem solvebant nisi deliberatione prævia, *ibid.*

DIVITIÆ. Divitiarum contemptus commendatur, Tert., I, 1260. Divitiarum abjectio et læsura, *ibid.* In nullis divitiis invenitur Dominus, *ibid.* Nullum admiuiculum præstant ad vitam beatam divitiæ, Ambros., *id.*, XVI, 107. Pulchritudo divitiarum non in sæculis divitum, sed in alimentis est pauperum, *ibid.*, 886. Oneri sunt divitiæ si his uti nescias, si non aspergas his odorem Christi, *ibid.*, 1116. Divitiis quomodo utendum est, Aug., XXXI, 163. Divitiæ non amandæ, sed his tandem utendum, *id.*, XXXV, 1691. Divitiarum locus tutus in celo quo per manus pauperum perierunt, *id.*, XXXVI, 423, 569. Divitiæ suas alienis relinquunt, omnes qui male vivunt, *ibid.*, 555. Quanto ditior eris, eo timidior, *id.*, XXXVII, 1762. Fulmina sunt quæ tollunt quos extollunt, *ibid.*, 1769. Periturae sunt et periculorum plenas, XXXVIII, 114. A morientibus hinc non auferenda, *ibid.* Spes in divitiis non ponenda, 938. Divitiæ Christianorum, quæ, *id.*, XLI, 23. Divitiæ quærendæ quæ auferri nequeant, *id.*, XXXVII, 1643. De iniqua possessione divitum, Innocent. III, CCXVI, 722. Miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

DOCTRINA. Doctrinam facit intellectus, non memoria, Ambros., XV, 1337. Suavis omnis doctrina moralis, *ibid.*, 1197. Vita bona sine doctrina gratiam habet, doctrina sine vita integritatem non habet, *ibid.*, 1199. Doctrina cur fermentum dicitur, *ibid.*, 1750. Doctrina nova sapienda est, Hieron., XXII, 755. Peregrina non recipienda est, *ibid.*, 1120. Falsa doctrina pro lucro facit omnia, *id.*, XXIV, 240. Panis doctrinæ non comeditur, nisi aperuerimus oculos mentis, *ibid.*, 536. Doctrina magistrorum magis consideranda quam vita, *id.*, XXV, 399. Doctrinæ diversitate, diversi adorantur dii, *ibid.*, 1356. Pereunt virtutes si doctrina non sit in Ecclesiis, *ibid.*, 1083. Doctrina omnis vel rerum est, vel signorum, August., XXXIV, 19. Doctrinæ multæ vel superflua vel noxia, una utilis est ac salubris, *id.*, XXXIII, 1030. Doctrinæ seculares, siliquæ quibus porci pascuntur, *id.*, XXXV, 1344. Doctrina salutaris partim credendis partim intelligentibus rebus constat, *id.*, XL, 496. Doctrina Christi præcipit humilitatem, *id.*, XXIVIII, 876. Morum corruptionem damnat, *id.*, 61, 74. Adjumenta doctrinæ tunc præsent animæ adhibita per hominem cum Deus operatur ut prosint, 104. Deus in cathedra unitatis posuit doctrinam veritatis, *id.*, XXXIII, 403.

DOCTRINA Christiana prius ad verbum discenda ut deinde mysteria intelligantur, Petr. Chrysol., LII, 333-336. Cur Christi doctrina obscura fiat mysteriis, *ibid.*, 469 et *seqq.* Sit varia in docendo rudem, *ibid.*, 495. Ejus ordo moderandus ut aliud non impediatur ex alio, *ibid.*, 512. Doctrina familiaris a Christo tradita, *ibid.*, 623. Doctrina catholica nec maculam perfidiae, nec rugam potest habere mendacii, S. Leo Magn., L.V, 361. A doctrina evangelica ne uno quidem verbo licet dissidere, *ibid.*, 918. De doctrina virorum atque mulierum, Otto Vercell. Doctrina spiritus non curiositatem acuit, sed charitatem accendit, S. Bern., CLXXXIII, 812. Silva et solitudo plus docent quam libri, *id.*, CLXXXII, 242. Docendum exemplo potius quam verbo, *id.*, CLXXXIII, 1063.

DOMINUS. Quam multos dominos habet qui nunc refugerit, Ambros., XVI, 1215. Domini, servis imperare non quasi conditione subditis, sed ita ut ejusdem naturæ cujus vos estis, consortes eos esse memineritis, *ibid.*, 1218. Homines non valde veri domini esse possunt cum servis

elegant, August., XXXVI, 872. Domini iniqui et difficiles tolerandi, *ibid.*, 736. Domini quid servis debeant, *id.*, XXXI, 1329. Dominus terrenus sollicitam exigit servitutem, Petrus Chrysol., LI, 502. Non dominum sed villam hic quisque se agnoscat, *ibid.*, 545. Dominus servum abstrahat a peccatis, ne peccet et ipse, *ibid.*, 611. Ad dominum pertinet peculium servi, *ibid.*, 235. A servis suis contemni solent domini carnales, Salvian., LIII, 65. Domini sui voluntatem qui novit et non facit, vapulabit multis, *ibid.*, LXII, 235. Domini boni famulus bonus, *ibid.*, 62. Domini quomodo se gerere debeant erga servos et subditos, Leo Magn., LIV, 271, 274, 201. Cur alios aliis subijci Deus velit, *ibid.*, 303. Asperitas dominorum in servos redarguitur, Maxim. Taurin., LVII, 581. De dominis et eorum officiis, Raltherius Veron., CXXCVI, 174.

DONATIO. Vide supra *Diploma*.

DONUM. Vide *Oblatio*.

DUBIUM. Historiam fides perit si quod auctoritate et tempore firmatum est, in dubium revocetur, August., XXXII, 1535. Qui utrum sit veritas dubitat, in se ipso habet verum unde non dubitet, *id.*, XXXIV, 155. Melius est dubitare de occultis quam litigare de incertis, *ibid.*, 376. De quibusdam rebus dubitare licet, *id.*, XII, 616. Dubia, quantum fieri potest, firmandae sunt, Petr. Chrysol., LII, 503. In dubiis vitandum iudicium, et Deo remittendum, *ibid.*, 589. Dubitans de divinis promissis arguitur, *ibid.*, 629. Dubia frequenter Romam delata, S. Leo Magn., LIV, 1191, 1200. Quædam colloquiis aptius definienda quam scriptis, *ibid.*, 1302. Quænam regula in dubiis servanda, *ibid.*, 1419. Definuntur vel ex Scriptura, vel ex regulis Patrum, *ibid.*, 1191-1192. In dubiis adhaerendum est veteri consuetudini, Greg. Magn., LXXVII, 715. Postquam tenebræ peccati in aulam intraverint oculus rationis lippus factus est ita ut dubie videret, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 529. Ubi adhuc dubitatio est, fides non est, *ibid.*, 330. Amicus Sponsi dubitat et querit, *ibid.*, 357. Discipulos dubitantes increpat ipse Salvator, *ibid.*, 338. In dubiis ut se gerendum, S. Bernard., CLXXXII, 106-107. In dubiis rebus alieno potius quam suo iudicio credunt sapientes, *ibid.*, 202. De dubiis nihil temere pronuntiandum, *id.*, CLXXXIII, 856. Dubitantes et falsitas dum filia ignorantia, *ibid.*

DUELUM. Opus Dei interficiunt qui humanum sanguinem fundunt, Ambros., XIV, 261. Homicidii pena quæ, *ibid.*, 405-406. Vult Deus discipulos suos injuriarum esse patientes, nec referre facile, nedum ferire, *id.*, XV, 1329. Injuriæ patienter tolerandæ, August., XXXIV, 1257, 1258. Injuriarum patientes vindicat Deus, puniens injuriosos, *id.*, XXXVII, 1894. Injuriarum passus quid agere debeat? *id.*, XXXVIII, 508. Cæsarem nihil oblivisci solere nisi injurias, Cicero dixit, *id.*, XXXIII, 528. Agonotheta diabolus, *id.*, XXXVII, 1839. Duella vehementer contraria simplicitati Christianæ, S. Agobard., CIV, 119. Severe vetita canonibus et edictis regum, *ibid.*, 258. De pugna duorum quod nostri campum appellant, Regino, CXXIII, 500. Duella reprimi flagitat S. Bernard., CLXXXII, 581. Duella arguuntur, *ibid.*, 566. Insanias, non virtuti ascribuntur, *ibid.*. Duelli pena exsecratio, *ibid.*, 147. Nundinæ solennes ad duella, *ibid.*, 581, not. De misericordia ignoscente, Petrus Cant., CCV, 230.

ECCLESIA. Vide *Basilica*.

ELECTIO. ELECTUS. Quomodo electus est Ambrosius in episcopum, cuius enituit humilitas, in ejus vita, *id.*, XIV, 28 et seqq. Electio non supponit meritum, August., XXXV, 1851, 1853. Prævenit omnia merita humana, *id.*, XI, 620. Electi totum debent gratia Dei, *id.*, XXXVIII, 604. Electi merito nuncupantur omnes boni fideles, *id.*, XII, 194. Electiones ecclesiasticæ quam alienæ esse debeant a carne et sanguine, Leo Magn., LIV, 118. Electionis apostolorum insignia, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 775 et seqq. Electiones Domini dum, *ibid.*, 764. Electio episcopi res grandis, S. Bern., CLXXXII, 570-571. Præmissio jejuniæ faciendæ, *ibid.*. Regis consensus requisitus, *ibid.*, 493. Electiones episcoporum impedit Ludovicus VII Francorum rex, *ibid.*, 588. Electio secunda fieri non debet quin constet primam esse invalidam, *ibid.*, 276. Abbatis electioni intersunt episcopi, *ibid.*, 297. Epistolæ Ludovici VII regis et capituli Carnot. de electione Joannis Saresb. in episc., *id.*, CXCIX, 374, 375. Epistola de abbatis electione facta jussu regis, *ibid.*, 24. Epistola Joannis Saresb. de electione papæ Alexandri III, *ibid.*, 58. Forma eligendi, *ibid.*, 65. Electio illegitima ad dignitates similis est altari idoli Belis, Petrus Cant., CCV, 91, 121, 125. Electio canonica multiplex in Veteri Testamento, *ibid.*. Electionem jactu sortium non permittit fieri Ecclesia, *ibid.*, 227. Electionis definitio, *ibid.*, 125. Electionis canonicitatem tria impediunt, *ibid.*, 122.

ELEEMOSYNA. Eleemosynam qui dare recusant, Tert. I, 1261 et seqq. Christiani eleemosynam colligunt ad varias

necessitates sublevandas, *ibid.*, 468. Eleemosynæ præceptum ac meritum, Hilar. Pict., IV, 611. Eleemosyna fructus, *ibid.*, 974. Dominus non vult simul effundi opes sed dispensari, Ambr., XVI, 67. Pauper quod habes poscit, quod non habes non poscit, *ibid.*, 205. Nemo plus misit quam qui totum donavit, *ibid.*, 1015. Multi eleemosynam faciunt vanitatis causa, Hieron., XXII, 418. Quidquid in sumptus de tuo tuleris, pro lucro computa, *ibid.*, 549. Quid in eleemosyna considerandum, *ibid.*, 556. Substantia Christi non imprudenter effundenda, *ibid.*, 584. Singulis dandum non ad luxuriam, sed ad necessitatem, *ibid.*. Eleemosyna quantas habeat vires et præmia, *ibid.*, 642. Consuetudo eleemosynarum apud Hebræos et Christianos solita, *ibid.*, 645. Eleemosynam impendi Dominus jubet, August., XXXII, 1092. Deo credimus quæ pauperi largimur, *ibid.*. Eleemosyna exordium charitatis, *id.*, XXXV, 2019. Commendatur, *ibid.*, 2023, 2034. Eleemosynæ munera sunt in quibus rex adoratur, *id.*, XXXVI, 511. Deus egere a te voluit et tu retrahis manum, *id.*, XXXVII, 1923. Non modo te ploret primo pauper, ut gaudeat de te pauper, *id.*, 1865. Christus in paupere eget, *id.*, XXXVIII, 210, 215. Deus in paupere accipit et pascitur, *ibid.*, 524. Eleemosyna Græce misericordia est, *ibid.*, 1045. Pium fons Deo, *ibid.*, 259. Eleemosynam facientis mercedem, *id.*, 410. Necessaria dat homo ut hic diutius vel misere vivat, non dat superflua, ut in æternum cum Christo regnet, *ibid.*, 1587. Eleemosynarum multa genera, *id.*, XI, 86. Eleemosynæ pro mortuis, *ibid.*, 156. Deus non cui datur, sed quo animo datur attendit, *id.*, XI, 748. Eleemosynæ dignas non faciunt, qui male vivunt, *ibid.*. Eleemosynæ meritum et utilitas, S. Leo Magn., LIV, 157, 159, 160, 163, 176. Est quidam baptismus et alterum a peccatis lavacrum, *ibid.*, 159, 190. Per eleemosynam peccata mundantur, *ibid.*, 190, 305, 419. Non census in ea sed affectus pensatur, *ibid.*, 190, 442. Est pia usura, *ibid.*, 181. Indigentibus danda antequam petant, *ibid.*, 491. Cum jejuniis copulanda, *ibid.*, 440. Eleemosynæ efficacia, Gelasius I papa, LIX, 121.

Eleemosyna perfecta quæ, Cassiodor., LXX, 265. Quomodo danda, *ibid.*, 295. Non morose danda, *ibid.*, 1094. Qui monendi sint ut eleemosynam largiantur, Gregor. Magn., LXXVII, 85. Ne cogitatione tumida super eos quibus terrena largiuntur se extoliant, *ibid.*. Eos non timor sublevet, sed timor premit, *ibid.*, 81. Eleemosynæ non ex furto faciendæ, *ibid.*, 88. Eleemosyna nobis domus ærea edificatur, *ibid.*, 368. Eleemosynarum in ultimo de utilitas, *ibid.*, 1225. Pro defunctis eleemosynas dare, illis bonum est et salubre, Alcuin., C, 521. Eleemosyna omni petenti danda, S. Bened., CIII, 1049. De eleemosynarum differentia, Raban. Maur., CVII, 340. De eleemosyna, Haymo Halberstat., CXVIII, 188. Eleemosynæ pro pauperibus instituuntur a Zacharia pap., Anast. Bibl., CXXIII, 1039. Eleemosynæ pro pauperibus erogandæ de patriarchio, *ibid.*, 1060. Eleemosynis multo melius visitantur pauperes a pontifice quam corporali præsentia, *ibid.*, 1085. Eleemosyna quotidiana assignatur ab Adriano I centum pauperibus in patriarchio Lateran., *ibid.*, 1185. Pauperes Christi, fratres nostri, eorum alimenta in eodem patriarchio, *ibid.*, 454. Eleemosyna fortis armatura, Petr. Dam., CXLIV, 256 et seqq. Eleemosynæ præmium quodnam sit, *id.*, CXLV, 212. Quænam eleemosyna major sit, *ibid.*, 214. Bonorum temporalium affluentia ex eleemosyna sæpe oritur, *ibid.*, 248. Eleemosyna defunctis prædest, demonibus est invita, *ibid.*, 220. Eleemosynæ laus, *ibid.*, 222.

De eleemosynis, Æthelred. rex Anglor., CII, 1138. Eleemosyna multa expiat mala, Ivo Carnot., *ibid.*. Eleemosyna nihil valet, nisi corrigitur vita, *id.*, 1015, 1016. Quomodo elargienda, *ibid.*, 1017. Quantum Deo accepti sit eleemosyna quamque mercedem accipiat, S. Bruno Sign., CLIV, 166. Eleemosyna fiat de eo quod abundat. Ven. Rupert., CLXVIII, 814. Eleemosyna utilior facienti quam recipienti, Petrus Lombard., CXII, 59. Eleemosynæ Cornelii centur. ante baptismum laudatio, Garner., CXCIII, 415. Eleemosynæ quibus, quomodo et quando faciendæ, Petrus Cant., CCV, 148. Eleemosyna filia est misericordiæ, *ibid.*, 286. Danda est solius Dei intuitu, *ibid.*. Eleemosynarum quatuor species, *ibid.*, 288. De quo dandi sit eleemosyna, *ibid.*, 289. De eleemosyna, Alan. de laul., CCX, 175; Guntherus, CCXII, 209. Plurimas eleemosynas pauperibus effundit Innocent. III, papa, *ibid.*, CCXIV, CXCVI. Liber de Eleemosyna, CCXVI, 747.

EPISCOPI. Episcopi sætate antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 469. Honorem hunc non pretio sed testimonio suscipiebant, *ibid.*. Catibus Christianorum præcedebant, *ibid.*. Episcopus summus sacerdos, 1218. Episcoporum ordo et successiones, *id.*, II, 44. Jejunia universæ plebi mandare solebant, *ibid.*, 972. Ecclesia non numerat

episcoporum, *ibid.*, 1036. Episcopi munus est docere, Ambros., XVI, 21. Clericis ut membris suis uti, debet et maxime ministris, *ibid.*, 159. Quem cuique viderit aptum muneri, ei deputet, *ibid.*. Necessitas maxima est eloquia Dei credita populi fenerare mentibus, *ibid.*, 187. Episcopus laudabilis paupertate mediocri, *ibid.*, 917. Episcopo primum omnium vitandum ne fiat velut commune corpus Ecclesiae, gentilium admistione, *ibid.*, 983. In episcopi petitione, maxime abesse debet malignitas in quo vita formatur omnium, *ibid.*, 1201. Omnes congruere debent assensu ad eum postulandum, *ibid.*, 1189. Ardor erat Christianis viris ne praefectus de episcopi iudicaret negotio, *ibid.*, 1376.

Seditio est contra primam sedem ut episcopus nonnullos damnare velit quos primas vult differri, August., XXXIII, 161. Episcoporum est de ecclesiasticis causis iudicare, *ibid.*, 169. Episcoporum non est artificium transigenda vitae fallacia, *ibid.*, 296. Pauperum procuracionem gerit, *ibid.*, 809. Episcoporum culpa, salvo episcopatus honore, possunt puniri, *ibid.*, 951. Episcopi custodes sunt et pastores, sed sub Christo custode et pastore, *id.*, XXXV, 1669. Episcoporum locus altior periculosus, *ibid.*. Episcopus unde dictus, *id.*, XXXVIII, 580. Episcopalis sarcina pondus, *ibid.*, 960, 1480. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 647. Episcopi benedictio privatum, *ibid.*, 762. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, Leo Magn., LVI, 635. Episcopus qualis eligendus, *ibid.*. Nullam rei familiaris curam ad se revocet, sed lectioni, orationi et praedicationi vacet, *ibid.*, 635. Episcopi quam honorandi, Ralher, CXXXVI, 225. De praelationibus turpis lucri gratia arreptis, Radulfus Glaber, *id.*, CXLII, 635. De baculis et annulis per manus saecularium datis, Humbert., CXLIII, 1148. Benedictio episcopalis ad nissam in Sabbato sancto data, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. De iis qui dicunt spiritualia pertinere ad episcopos, temporalia nequaquam, Placidus, CLXIII, 685. Episcoporum mensa eadem esse debet atque clericorum pauperum, Gerobus, CXCIV, 1261. An liceat episcopis negotiis saecularibus, curis principum, bellicis studiis vacare; quid de hoc senserint apostoli; et quam indignum sit res ecclesiasticas militibus ab episcopis concedi, *ibid.*, 1209. S. Martini exemplum qui non amator militum et nobilium, sed pauperum fuit ac monachorum, *ibid.*, 1236. Baculus pastoralis quid significet, Philip. de Harverg, CCIII, 110. Mitra cornu duo, quid, Petrus Cant. Nefas est episcopis curam gerere nepotum, magis quam pauperum, Petr. Blesens., CCVI, 178. Sedes episcopalis translatio ad papam tantum pertinet, Innocent. III, CCXIV, LXXXVI.

EPITAPHIUM usus apud Christianos antiquissimus, S. Julian. Tolet., XCVI, 815. Varia epitaphia ad tumulatos episcopos, Venant. Fortunat., LXXXVIII, 151 et seqq. Vide *Indicem Epigraphicum*.

EREMUS, HERMITA. Vide *Anachoreta*.

EULOGIA sive PANIS BENEDICTUS. Eulogia fieri dicitur dum sumitur panis unitatis gratia missus, August., XXXIII, 100. Accipiendū benedicitur, *ibid.*, 103. Eulogia, panis, XLIII, 357. Eulogia ad amicos mitti solitas, S. Paulin. Nol., LXI, 28, 29, 31. Eulogia dicitur panis die Dominica in ecclesia benedictus et populo distribui solitas, *ibid.*, 781. Eulogiae quid, Gregor. Magn., LXXVII, 1168. Eulogiae varia significatio, S. Bened. Anianen., CIII, 1225. Eulogia usus qualis, 1224, S. Rigobertus, Rhem. archiep. Pippino majoridomus regiae crebro mittit eulogias pro benedictione, Flodoard., CXXXV, 114. Argentomagenses eulogias panis et vini muniti, Aimoinus, CXXXIX, 819. Panis benedictus qui et oblationis corona dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994.

EVANGELIUM. Evangelii auctoritas, Tertull., II, 363. Quos auctores habeat evangelicum instrumentum, *ibid.*, 367. Evangelium Dei tuba, 828. In lege servitus, in Evangelio libertas, Ambros., XVI, 1069. Evangelii lectio in ecclesia, 1009, 1015. Leges imperatorum unumus, et Evangelia contemnimus, Hieron., XXII, 535. Evangeliorum encomium, *ibid.*, 518. Evangelia nunquam ponenda de manibus, *ibid.*, 876. In Evangelio omnia quae bona sunt duplicantur, *id.*, XXIV, 566. Abbrevisatus atque perfectus sermo evangelicus, *ibid.*, 140. Nihil est in Evangelis quod non liceat, *id.*, XXV, 25. Evangelium ponitur ad caput cum dolet, August., XXXV, 1445. Exemplaribus Graecis Evangeliorum major fides adhibenda, 1250. Evangelium unde dictum, *id.*, XXVI, 1417. Evangeliorum consonantia nulla esse secure creditur, donec intelligatur, *id.*, XXXVIII, 536. Evangelium Latine bonus natus vel bona annuntiat, 266, 710. Evangelio non crederem, nisi me movisset Ecclesiae auctoritas, aiebat Augustinus, XLII, 176. Evangelii Joannis initia, 1013, 1015. Initium Evangelii secundum Joannem Platonius quidam aureis

litteris scribendum esse dicebat, *id.*, XLI, 301. Evangelium olim collo suspendi solitum apud Christianos praesidium et custodiae causa, Gregor. Magn., LXXVII, 483, 1318. De canone Evangeliorum, Raban. Maur., CXL, 124. Evangelii lectio catechumenis et poenitentibus facienda, Isidor. Mercat., CXXX, 468. Quid significant duae candelae ad lectionem Evangelii, Honorius Augustod., CLXXI, 550. Evangelium veritatis speculum nulli blanditur, nullum seducit, Bernard., CLXXXIII, 337. Cur legatur, *ibid.*. Evangelium quid doceat et quid lex, Richard. a S. Victore, CXCVI, 672.

EXAMEN SINGULARE. Attende tibi, o anima, quid in te intret et quid ex te exeat, Ambros., XIV, 262. Attende tibi ne fiat verbum absconditum in corde tuo iniquum, serpit enim sicut venenum, et letalia inferit mala, 268. Conscientiae discussio, August., XXXVIII, 110. Sui ipsius examen quotidianum commendatur, S. Bernard., CLXXXIV, 213, 523, 494, 515, 542.

EXCOMMUNICATIO Traditur Satanae qui a corpore Christi separatur, Ambros., XVI, 489. Sequestrari oportet a sacramentis graviter lapsus, 490. Ex templo eiecitur qui vendit dignitates et honores, qui vendere vult simplices mentes fidelium, 1013. Excommunicatus a presbytero suo subdiaconus, August., XXXIII, 419. Excommunicatio peccatoris, *id.*, XXXV, 1732. Excommunicantur incontinentes, *id.*, XXXVIII, 1091. Est misericordiae veritas, *id.*, XL, 199. Remedium est contra gravia quadam peccata, *ibid.*, 228. Cum rejectis ab unitate Ecclesiae non communicandum, Leo Magn., LIV, 468. Excommunicatio pro levibus non ferenda, *ibid.*, 635. Non ad indignantis arbitrium, *ibid.*. Ejus effectus, qui, *ibid.*, 795. Excommunicatio comminatoria, *ibid.*, 1009. Excommunicatio quibus competat, Greg. Magn., LXXVII, 535. Inter excommunicationem et anathema quale discrimen, *ibid.*, 530. Post secundam et tertiam monitionem ferenda, *ibid.*, 598. Excommunicatio iniusta non ligat, *ibid.*, 644. Excommunicatio canonum et pontificum, in eadem, Petrus Damianus, CXLV, 265. Cum excommunicatis nulla habenda est conversatio, *ibid.*, 281. Excommunicatio Pontificum Romanorum cur reformanda, *ibid.*, 580. Excommunicatio an bona sit; et utrum iniuste excommunicatus resistere possit, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Quae sint in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 591, 593. Excommunicati nisi respiciant non audiendi, Bernard., CLXXXII, 505. Excommunicatio per abbates, 101, 105. Excommunicati et anathematizati qui sint, Richardus a S. Victore, CXCVI, 482. Excommunicatus ab inferiori praetato non potest absolvi a superiore nisi cognita causa, Petr. Cant., CCV, 437 not. Ab eodem episcopo absolvi debet quae excommunicatus est, *ibid.*. De absolutione Raymundi comitis Tolosani excommunicati ut haeretici et haeticorum defensoris, Innocent. III, CCXIV, 814. Item absolutio consulum Tolosanorum, *ibid.*, 816. Comitibus Fuxensis, comitibus Convenarum, et Gastonis de Benearno, *ibid.*, 817, 818.

EXEMPLUM. Exemplis amplius prolicuius quam verbis, quare, Ambros., XVI, 207. Quarum virtutum laudem miramur, earum adipisci studeamus industriam, *ibid.*, 1215. In Ecclesia qui praecedunt, exemplum se praebere debent sequentibus, August., XXXVI, 456. Exemplum non sumendum a multis, sed a paucis qui sint iusti, *ibid.*, 457. Exemplum peccandi ex magnorum virorum lapsu non accipiendum, *ibid.*, 539. Exempla sanctorum alios accendunt, alios deiciunt, *ibid.*, XXXVII, 1812. Exempla carbonum desolatorii, 1600. Exemplis urgemur ad conversionem, 1600, 1601. Exempla mala non excusant dum bona non deant, *id.*, XXXIX, 1547. Exemplis ratio anteponenda, *id.*, XLI, 56. Exempla magis movent quam praeccepta, *ibid.*, 53. Exemplum bonum prodest, Petr. Chrysost., LII, 298. Coelestia terrenis Christus commendat exemplis, *ibid.*, 509, 531. Exemplis insinuat Dei affectus, *ibid.*, 532. Exemplo confirmamur, *ibid.*, 500. Singularitas non admittit exemplum, *ibid.*, 628. Exempla roborant praeccepta, *ibid.*, 636. Exemplum bonum praebere est sibi et aliis prodesse, Leo Magn., LIV, 252. Boni exempli fructus, mali damna, *ibid.*. Exempla validiora sunt quam verba, *ibid.*, 435. Exempla admirabiles poenitentiae, Petr. Dam., CXLV, 546. Exemplum viri pii et canonicae horarum studiosi, *ibid.*, 229. Bona exempla Constantini imperat., Placid., CLXIII, 639. Item Caroli Magni, *id.*, 611. Exempla sanctorum imitanda, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 932. Consilium nullum melius quam exemplum, S. Bernard., CLXXXIII, 45. Exemplum sermo vivus et efficax, *ibid.*, 287. Exemplo potius docendum quam verbo, *ibid.*, 1063. Mandata duo praetatis, verbum et exemplum, CLXXXII, 570. Exemplo malo pervertens alios est Christi persecutor, *ibid.*, 362. Quomodo tam perfectorum quam imperfectorum exempla considerat anima, Richard. a S. Vict., CXCVI, 411. Quomodo considerata exempla bo-

norum humilient et accendant, *ibid.*, 414. Exempla patrum ligna, Garner. a S. Victore, CXCI, 332. Exempla bonorum scintillae, *ibid.*, 339. Exempla a bonis sumenda sunt, Petr. Cant., CCV, 105. Quantum bonus praelus exempli prodest, tantum indoctus nocet silentio, *ibid.*, 40, 173. Noni exempli efficacia, Alan. de Insul., CCX, 333.

EXERCITATIO nunquam suscipiatur nisi ad res utiles aique salutes, Hilar. Pict., IX, 349. Exercitationis necessitas, *ibid.*, 312, 316. Vita humana semper fluctuat in exercitationibus et transit de alio in aliud, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 483. De triplici exercitatione activæ et contemplativæ vitæ, *ibid.* Exercendi peritiam Christus ab initio habuit, sed ad experientiam notionem per temporis accessum accrevit, Richard. a S. Victore, CXCXII, 635, 634.

EXORCISMUS. Exorcismis demones fugantur, Tertul., I, 657. Exorcismi formula, auct. D. Ambros., XVII, 1019. Exorcistæ quomodo magistri dici possunt, *ibid.*, 587. Exorcismus, quid August., XXXII, 968. Exorcismus inter ritus baptismi, *ibid.* Est vetustissimus ritus, id., XLIV, 467. Exorcizatur potestas diabolica in baptismo, *ibid.*, 426. Antiquissima est Ecclesiae traditio, *ibid.*, 467. Exorcismorum usus in Ecclesia, Leo Magn., LIV, 439. Exorcistæ qui, et quid exorcismus, S. Hildephon., XCVI, 121; Hugo a S. Victore, CLXXVI, 138, 424, 456, 457.

FEMINA, MULIER. Vide Indicem de Voluptatibus illicitis. FENESTELLA. In sepulchris sanctorum exstabant fenestellæ ad orandum, Gregor. Turon., LXXI, 857.

FESTUM, vide Dies festivi.

FILII, et FILIA et ZORUM EDUCATIO. — Cum quanta cura filios in Dei timore educari voluit Constantinus Magnus, VIII, 84. Epistola D. Hilarii Pictavi ad Abram filiam ejus, id., X, 249. Epist. D. Hieronymi ad Latam, id., XXII, 867. Ad Gaudentium de filiæ ejus Pacatule educatione, *ibid.*, 1095. Filii non semper respondent generi suo, id., XXII, 531. Filiorum mortem magna constantia ferentium exempla, *ibid.*, 592. Firmitas filii redundat ad patrem, *ibid.*, 634. Non est parvi ad Deum meriti, bene filios educare, *ibid.*, 728. Amare filiorum est, timere servorum, *ibid.*, 535. Nihil tam plium quam sanctæ matri sanctum filium custodire, *ibid.*, 1076. Filii Deo consecrati primogeniti sunt quæ offeruntur in lege, *ibid.*, 870. Filii et hæredes quomodo patribus causa tristitiæ sunt, id., XXIII, 279. Nihil dolentius quam unicum perdere filium, XXIV, 726. Filios malos multi parentes sancti habent et e contrario, id., XXV, 169. Filiorum procreatio Dei est beneficium, August., XLI, 410. Filios habere jam non est felicitas, sed filios habere bonos, id., XXVII, 1686. Filii ut parentibus nascentur fecunditatis est; ut vivant felicitatis; ut recte instituatur, voluntatis et potestatis, XL, 441. Filios quis vere diligat, *ibid.*, 702. Qui filiorum trucidat voluptates, tale sacrificium quale Abraham offert Deo, *ibid.* Filio ploranti pater non dat gladium, id., XXXVIII, 498. Nec eum levat in equum, 147, 498. Filii tuis quod male servas et tibi oberit et filiis, *ibid.*, 529. Filiorum in parentes pietas non sit venalis, *ibid.*, 264. Filius cujusquam si moriatur, plangit illum; si peccet, non plangit; et Christiani sumus, id., XXXVI, 409. Filios habes unum plus numera et da aliquid Christo, *ibid.*, 424. Sermones de Filio prodigo a Petr. Chrysol., LII, 185, 187, 190, 194, 197. Filii membra esse videntur parentum, Salvian., LIII, 70. Filii ante omnia post Deum, parentibus amandi, *ibid.*, 178. Filii offeruntur Deo a parentibus, *ibid.*, 209. Filii non ad iracundiam provocandi, *ibid.*, 178. Filiorum multitudine parentes ad avaritiam provocat, Greg. Magn., LXXV, 530. Malis filiis parentes boni et e contra, non proderunt in extremo iudicio, id., LXXVI, 1164. Filii stultorum qui sint, *ibid.*, 161. Filii in quos visita Deus iniquitates patrum qui sunt, Hugo a S. Victore, CLXXV, 67 et seq. Filii prodigii allegorice, *ibid.*, 820 et seq. Filii, mercenarii et servi differentia quæ, S. Bernard., CLXXXIII, 351. Filiorum profectus non sunt impediendi, CLXXXII, 519. Filios religiosos non amittunt parentes, *ibid.*, 233. Filiorum est vigilare, servorum autem dormire et pigrescere, Petrus Cant., CCV, 247, 248. Parentum affectus carnalis fugiendus, 209.

FIMBRIÆ. Cum magna veneratione serrabantur fimbriæ quæ sepulchra sanctorum tetigerant, Gregor. Turon., LXXI, 1045.

FLETUS, LACRYMÆ. Lacrymarum imbrem omnem exsiccant divina indulgentia, Tertull., II, 860. Fletus præsentium merces est futurorum, Ambros., XVI, 226. Fletus oculorum necessitudini paratus misericordiam conciliat, laborem minuit, dolorem allevat, servat pudorem, *ibid.*, 245. Delicta corporis penitentibus lacrymis abluamus, *ibid.*, 226. In lacrymis sunt charitatis stipendia, officia pietatis, *ibid.*, 245. Lacrymæ redemptrices dum impenduntur mortuis, viventibus profuturæ, *ibid.* Lacrymæ monumenta

sacerdoti, *ibid.*, 1008. Pietatis indires, non illius doloris, *ibid.*, 1293. Non solus dolor lacrymas habet; habet et lætitia lacrymas suas: et pietas fletum excitat, et oratio stratum rigat, *ibid.* Pascunt frequenter et lacrymæ et allevant mentem fletus, refrigerant pectus et moestum solantur affectum, *ibid.*, 1373.

Lacrymæ detestandæ ac incredulitate plene, Hieron., XXII, 472. Nos omnes in quo simus lacrymis et dolore digni, *ibid.* Fletum magnitudo aquarum diluvio comparatur, *ibid.*, 1042. Quid completur in fletu, *ibid.* Lacrymas solum nobis habere licet in calamitatibus dum opprimimur a potentioribus, id., XXIII, 1044. Fletus cur dolens miseris, August., XXXII, 697. Panis lacrymarum die ac nocte comeditur, id., XXXVI, 467. Lacrymæ pie contribulatorum, mustum sunt amantium, *ibid.*, 1064. Doleiores sunt lacrymæ orantium, quam gaudia theatrorum, id., XXXVII, 1683. Fletus Babylonius, *ibid.*, 1763. Fletus babilonio multi fient, quia gaudia babilonio gaudent, *ibid.* Fient tanquam non fientes qui adversitate non franguntur, *ibid.*, 1917. Lacrymæ doloris testes, id., XXII, 1536. Sanguis sunt penitentes, *ibid.*, 1542. Lacrymæ sanctorum in hac vita, id., XLI, 685. Flere non deest quid sit, Gregor. Magn., LXXVII, 102. Divises ex oculis aquas deducere, quid sit, *ibid.*, 107. Sordide sunt lacrymæ plangentis peccata quæ non desinit, *ibid.*, 109. Lacrymarum gratia quostudio petenda, *ibid.*, 300. Nobis et lugendum in hac vita, V. Ruperi., CLXIX, 45. Fletus varius et de quo fletum, Hugo a S. Vict., CLXXV, 305. Flevisse legitur Christus, nunquam risisse, Bern., CLXXXIII, 50. Lacrymæ semina justitiæ, 972. Lacrymæ penitentium, vitium angelorum, *ibid.*, 953. Lacrymæ et orationes arma S. Bernardi, CLXXXII, 258. Lacrymæ Christi infantis quam dissimiles lacrymis aliorum idem, *ibid.*, 124. Causa fletus nostri, qualis esse debeat, Richard. a S. Vict., 355. Lacrymæ moderandæ, Alanus de Insul., CCX, 137.

FORMICA. Unde dictum proverbiale: Formicam plastrum trahere dedecet, Goffrid., CLVII, 157.

FORTITUDO. Fortes in tormentis viri status et imaginibus et titulis donati, Tert., I, 534. Fortitudo quid sit, Lactant., VI, 579. Christianorum fortitudo, *ibid.*, 591. Est malorum victrix, *ibid.*, 754. Fortitudo sine justitia iniquitatis est materia, Ambros., XVI, 75. Fortitudo vocatur quando unusquisque seipsum vincit, *ibid.*, 76. Fortitudo Christiani athletæ, *ibid.* Adversus vitia omnia dimicare debet, *ibid.*, 79. Fortis est viri providere futuris, *ibid.* Fortitudo non solum secundis rebus, sed etiam adversis probatur, *ibid.*, 82. Vim quamdam ferocitatis virtutis habet mortisque contemptum, *ibid.*, 293. Fortitudinis exempla imitanda, Hieron., XXII, 820. Fortitudine pressum et jacentem animum suscitemus, *ibid.*, 811. Fortitudo semper in propulso semulos habet, id., XXIII, 935. Fortitudo Christiana ex fame et siti justitiæ oritur, Aug., XXXV, 1257. Vitium est dom pro superbia usurpator, id., XXXVI, 427. Fortitudo omnis in humilitate, id., XXXVII, 1181. Si hominis est et non Dei, duritia est, *ibid.*, 1388. Unde fortitudo nostra, *ibid.*, 1797. Fortitudo militum Christi adversus diabolum, id., XLI, 671. Quanto acrior impetus belli, tanto major gloria non cediendi, *ibid.*, 678.

Fortis malis non turbatur, Petrus Chrysol., LII, 532. Fortis miles provocat palam spectantibus omnibus, *ibid.*, 472. Fortes non prosternunt adversa, *ibid.*, 541. Fortium auctor superat lacrymis parvulorum, *ibid.*, 551. Fortitudo est a Deo, S. Prosper, LI, 679. In Deo fortitudo et laudatio ne cadamus, *ibid.*, 334. Vera animi fortitudo in eremita, *ibid.*, 435. Fortitudo gentilium cupiditas, Christianorum charitas quæ est a Deo, 472. Fortitudo corporis negligenda, Salvian., LII, 34. Solida fortitudo quæ nulla inæqualitatem perturbatio quatitur, paucorum est, Leo Magnus, LIV, 285. Fortes qui vere dicantur, Gregor. Magn., LXXV, 675. Fortitudo in adversitate ostenditur, *ibid.*, 697. Fortitudo iustorum quæ sit, *ibid.*, 778. Fortiores sunt qui infirmis compatiuntur, *ibid.*, 775. Reptorum fortitudo in quibus constat, *ibid.*, 778. Fortitudo eget dono consilii, id., LXXVI, 1017. Fortitudo quid, Alcuin., CI, 677, 944. Quæ sit vera fortitudo, *ibid.*, 640. Fortitudo sapientie ex omni parte, Hugo a S. Vict., CLXXV, 189. Fortitudo et ejus comites, CLXXXVI, 1003.

Fortitudo sine prudentia temeritas est, S. Bern., CLXXXII, 757. Fortitudo justitiæ et temperantiæ necessaria, *ibid.* Media inter voluptatem et necessitatem, *ibid.* Non est vir fortis cui non crescit animus ex difficultate, *ibid.*, 465. Fortis animi exempla in lege scripta, Wolbero, CXCV, 1052. Fortitudinem nostram exercentes tentationes quæ sint, Richardus a S. Vict., CXVI, 322. Fortitudinis est patienter tolerare adversa, Petr. Cant., CCV, 516. Inter fortitudinem et patientiam quæ sit diffe-

rentia, *ibid.*, 306. Fortitudinis mater est magnanimitas, *ibid.*, 316. Fortitudo comes est penitentia, *ibid.*, 350.
Fortuna. Ut dea ab ethnicis culta, Lactant., VI, 457. Gravis accusatibus proscissa, *ibid.* Per se nihil est, *ibid.*, 440. Fortunæ et naturæ differentia, *ibid.*, 441. Injustæ gentium in eam declamationes, *ibid.*, 582. Fortuito omnia existisse, qui volunt, improbantur, Hilar. Pict., IX, 427. Refelluntur qui fortuitis motibus agi omnia docent, *ibid.*, 411. Male quikam æstimant omnia fortuito geri et variam in rebus humanis fortunam ludere, Hieron. XXIII, 1063. Fortunæ mensam parare quid, *id.*, XXIV, 639. Fortuna quid sit, Aug., XXXIV, 571. Non est nomen aliquod, *ibid.* Qua ratione dea putata fuerit, cum mala esse possit, *id.*, XI, 126. Fortuna temere dona sua culque confert, *ibid.*, 197. Unde caeca dicitur, *id.*, XLII, 574. Nihil fortuitum, sed omnia Dei legibus servantur, S. Prosper, LI, 422. Fortunæ inconstantia, Alcuin., CI, 807, 809. Fortunæ talentum prohibet Deus dare ad usum, Petr. Cant., CCV, 136. A fortunæ donis oritur superbia, *ibid.*, 47. Fortunæ adversitates æquo animo ferendæ, Alan. de Insul., CCX, 138. Fortunæ cedendum, 581.

Forum. Forum fugiendum, fugiendæ plateæ, Ambros., XVI, 274.

FRATRES, FRATERNITAS. Christiani sese invicem fratres appellabant et sincera erant dilectione, Tert. I, 471. Charitatis omnia communia habebant præter uxores, *ibid.*, 472. Fraternalis rupta, Cyprian., IV, 533. Fraternalis vinculum charitas, 631. Fratrem non circumveniendum, *ibid.*, 775. Reges se mutui fratres solent vocare, Lact., VII, 302, 484. Quomodo Christiani fratres erant et inter se pares, *id.*, VI, 590. Fratres sunt omnes Christiani, Hilarus Pictav. IX, 1049. Fraterna unitas, ubi vera, quam bona atque jucunda sit, *ibid.*, 745. Frares etiam vocantur qui Ecclesiæ gravissimis afflicti injuriis, *id.*, X, 557. Fratres sunt omnes quibus spiritalis una nativitas, etsi diversi sint actus, Optatus, XI, 963. Nomen fratris schismaticis convenit et quare, *ibid.*, 1029. Fratres sunt quos iisdem visceribus genuit una mater Ecclesia, *ibid.* De hoc nomine inter Christianos, *ibid.*, 1135. Fratres sumus omnes una atque eadem matre generali, Ambros., XIV, 405. Omnes nobis jure quodam germanitatis velut fratres connectuntur et tanquam uterini nos diligere debemus, *ibid.*, 486. Inter fratres patrimonium non iudex melius, sed pietas debet sequestra dividere, *id.*, XV, 1730. Non mediocri fraterni amoris usura, nec vilis naturæ sors, quam cumulant incrementa virtutis, *id.*, XVI, 1316. Invidia atque jactantia in plerisque solent fraternalis pietatis jura vacuare, *ibid.*, 1268. Fratres, cur hoc nomine vocati, *id.*, XVII, 54. Qui dicantur fratres, *ibid.*, 186. Insultat qui fratri non condocit, *ibid.*, 280. Qui seminant inter fratres discordias, illi sunt venefici, *ibid.*, 940. Fratres in Scripturis quatuor modis dicuntur, Hieron., XXIII, 197. Omnes fratres sumus duplici modo, *ibid.*, 198. Fratrum peccatis non ignoscens plus iustus est quam iustus est, 1066. Frater est quilibet homo, Aug., XXXIII, 95. Fratrem qui non suffert, quid sufferat, *ibid.*, 188. Fraternalitatem non amare, quomodo probemus, *id.*, XXXV, 1992. Fratres sumus omnes spe celestis hereditatis, proximi conditione terrenæ nativitatis, *id.*, XXXVI, 189. Fratres nostri omnes baptizati, *ibid.*, 299. Quid dicit Deus: Pater noster, dicit Christo: Frater noster, *ibid.*, 519. Frater ipse es: qui si non redimit quis redimet homo? *ibid.* Fratrem habere servum suum non dedignatur dominus ejus, quem fratrem voluit habere Dominus Christus, *id.*, XXXVIII, 593. Sub Patre celesti fratres sunt dominus et servus, *ibid.*, 400. Falsorum fratrum persecutio gravior quam inimicorum, *id.*, XXXVI, 638, 639. Falsi fratres in unitate tolerandi, *id.*, XLIII, 511. Sermo de concordia fraterna, *id.*, XXXVIII, 119.

Fratres concordiam servantes, cum magna patris dividenda substantia, laus est paternæ institutionis, Gregor. Magn., LXXV, 60. Communio fraternitatis incipit ab apostolicis temporibus, Agobard., CIV, 245. Fraterna congressio redarguit, *ibid.*, 253. Fratres inter se nuncupati episcopi, *ibid.*, 297. Fratres quadruplici modo dicti in Scripturis, Alcuin., CI, 1335. Fratricida quis, *ibid.*, 1195. Fratres inter se religiosi appellantur, Hugo a S. Victore, XVI, 1052 et seqq. Fratrum mutus amor, S. Bernard., CLXXXIII, 878. Fratribus consilium et auxilium debemus, *ibid.*, 45. Charitate fratres dicuntur, *id.*, CI, XXXII, 400. Fraternalitas apud monachos Cister., *ibid.*, 150. Quos fratres vocet Apostolus, Petrus Lombard., CXI, 1321. Fraterna correctio species est misericordiæ, Petr. Cant., CCV, 281. Fratricida vox fuit: Nunquid custos fratris mei sum ego? *ibid.*

FRONS. In fronte crucem signabant Christiani, Tert., II, 80; Lactant., VI, 670; S. Hilar. Pict., IX, 386. Fron-

tis contractione et vultu tristitia errans arguitur, Hieron., XII, 897. Frons laus pudoris nostri, August., XXXVII, 1839. Frontem qui non habet impudens est, *ibid.* Frons est in facie, frons est et in conscientia, *id.*, XXXVIII, 630. Frons cruce signata ante pugnam, Prudent., IX, 216. Frons attrita quid significet, Gregor. Magn., LXXVI, 892.

GAZOPHYLACIUM est Dei arca in qua colligebantur ea quæ ad servorum Dei indigentiam sublevandam mittebantur, August., XXXVI, 765. Gazophylacium Christi est manus pauperis, Petr. Chrysolog., LII, 210. Gazophylacium, quid, Alcuin., C, 860. Gazophylacia templo adherent, *ibid.* Gazophylacium mystice dicitur Christus, *ibid.*

GENUFLEXIO. Christianis non licebat genua flectere die Dominico, et a Paschate ad Pentecosten, Tert., II, 79. Quidam non genuflectebant in Sabbatis, *id.*, I, 1191. Christum contractat, Christum exorat qui ad fratres genua sua protendit, *ibid.*, 1215. Genuflectere sollicitæ et humillimæ orationis indicium est, Hieron., XXII, 784. Frequenter ad flectenda genua sollicitudo animæ suscitatur, *ibid.*, 1119. Consuetudo orandi genu in terram posito, *id.*, XXVI, 436. Die Dominico nec genuflectendum majores censuerunt, Cassian., XLIX, 110. Cur, *ibid.* Quare non flectantur genua in tempore paschali, Maxim. Taur., LVII, 571. Cænobitis qui genua flectendo tabulam lapideam excavaverat plusquam quatuor digitis in cella sua, Vita Patr., LXXIV, 214. Penitentes quotidie genuflectebant, Atto Vercell., CXXXIX, 46. Quare genuflecti non stat die Parasceves in oratione pro Judæis, Alcuin., CI, 1210.

HABITUS multipliciter intelligitur, August., XI, 81. Quid sit, *ibid.*, 396. Quo habitu vel more vivendi fidem quisque sectetur, ad civitatem Dei non pertinet, *id.*, XI, 647. Habitus compositio, Alan. de Insul., CCX, 552. Vulgo habitus sumitur pro vestimento apud auctores mediæ ætatis, vid. Indicem de Voluptate. Illic. De cultu Corporis.

HÆRESIS. Hæretici de semine philosophorum orti, Tertull., I, 319. Apud utrosque eadem volutatur materia, *id.*, II, 19. Hæresis etymologia, *ibid.*, 18. Inter opera carnalia hanc numerat D. Paulus, *ibid.* Apud hæreticos viget argumentandi libido, *ibid.*, 780. Pios provocat ad rhetoricandum et philosophandum, *ibid.*, 801. Hæreticorum proprium quid, *ibid.*, 179. Ipsorum conversatio que, *ibid.*, 56. Hæresis quantum malum, Ambros., XVI, 538, 821. Omne peccatum circa singulos est, hæreticorum vero et schismaticorum in universos, *ibid.*, 503. Hæresis ardentius ab hæreticis defenditur quam a catholicis oppugnatur, Hieron., XXII, 755. Hæresis incerta et magna promittens, certa et moderata auferens, *ibid.*, 687. Simpliciter animas facile decipit, *id.*, XXIII, 166. Hæretici non sunt Christi sed diaboli, *ibid.*, 169. Eorum astutia, *ibid.*, 379. Et impudentia, *ibid.*, 1073.

Quomodo hæreses Ecclesiæ prosint, August., XXXII, 746. Hæreticus quisnam censendus, *id.*, XXXIII, 160. Hæresis quid sit definire admodum difficile, *ibid.*, 999. Hæretici non essent si non esset superbia, *id.*, XXXIV, 142. Serpenti comparantur, *ibid.*, Unde a catholica communione exclusi, *ibid.*, 127. Non correctione sed contentione student, *ibid.*, 837. Eis exhibenda mansuetudo, *id.*, XXXIX, 1544. Ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 193. Multa dona habere possunt, charitatem non possunt, *ibid.*, 157. Ipsi nil prodest jejunium, *ibid.*, 711. Quomodo in Ecclesiam recipiendi si redeunt, *id.*, XXXVIII, 1358; XLIII, 175. Hæreticis quæ monita sint danda, Gregor. Mag., LXXVII, 73. De præceptis pacis discordiam faciunt, *ibid.* Ipsorum persecutio et malitia circa Ecclesiam, *ibid.*, 559. Vigore rationeque a sacerdotibus compescendi, *ibid.*, 731. Hæreticæ pravitatis causa, Alcuin., CI, 129. Ecclesiam absque Domino congregare volentes, in vanum laborant, *id.*, C, 628. Non per ostium sed aliunde ascendunt, *ibid.*, 884. Hæreticorum superbia, *ibid.*, 633. Et temeritas in exponendis Scripturis, CI, 285. Vitandi sunt hæretici more viperarum et malæ arboris, Humbertus, CXLII, 1074, 1075. Quomodo hæretici os aperiant in Ecclesiam, Hugo a S. Vict., CI, LXXV, 502. Hæreticorum caligo, *ibid.*, 539. Quis dicendus hæreticus, *ibid.*, 535. Hæreses ineptias nuncupat Bernard., CLXXXII, 540. Summi Pontificis est eas extinguere, *id.*, CLXXXIII, 1093. Hæretici versipelles et hypocritæ, *ibid.*, 1091. Eorum pertinacia, *ibid.*, 1100. Ipsi religandi et in vincula conjiciendi ne alios veneno inficiant, *ibid.*, 1086, 1087. Hæreticorum pascua mala, *ibid.*, 935. Eorum conversatio fugienda, *id.*, CLXXXII, 363. Hæreticus quis, Petrus Cluniac., CXCI, 1057. Ecclesiam exercent, *ibid.* Quomodo prosint, *ibid.* Ipsorum animositas semper inquieta, *ibid.*, 575. SS. Augustinus et Hilarus Pictav. mallei dicuntur hæreticorum, Petrus Cant., CCV, 26.

HERBULÆ. E sepulchris sanctorum ereptæ herbulæ et cum veneratione servatæ, Greg. Turon., LXXI, 1033.

HIEROSOLYMÆ. Jerusalem, tempore Augustini, plena fuit laudatoribus Christianis, nullum habuit Judæum, August., XXXVI, 739, 773. Jerusalem, visio pacis interpretata. Imago est celestis Christi Ecclesiæ, id., 122; XXXVII, 1952. Cur dicta Civitas sancta, id., XLI, 438. Ad eam undique peregrinantur Christiani, Alberic., CLXVI, 592; Baldric., CLXVI, 1063. Ad Hierosolimam itinerarium, auct. Willelmo Malmesb., CLXXX, 1518. Ibi hospitium in peregrinantium gratiam extruxit Carolus Magnus, *ibid.* Quot peregrini Hierosolimam petant circa finem XII sæc., Guillelm. Tyren., CCI, 226. Petrus Eremita dictus, 227. Urbanus II papa, quid egerit ad liberandam Palestinam et tyrannide Turcarum, *ibid.*, 251. Christiani totius Occidentis cruce signati, *ibid.* Populi ad arma convolant, duce Godefrido, id., 259. Urbis Hierosolymæ descriptio, *ibid.*, 405. Quomodo fideles inde expellerentur a paganis, *ibid.*, 401. Oppugnatur et capitur a cruce signatis, *ibid.*

HORÆ CANONICÆ. Dies cum noctibus per horarum spatia digesti, (yprian., IV, 786. Sub lege Daniel cum tribus pueris, in orationibus celebrandis observabat horam tertiam, sextam et nonam juxta sacramentum S. Trinitatis, *ibid.*, 511. Horarum spatia jam pridem spiritaliter determinantes adoratores Dei, statulis et legitimis ad pretemporibus servabant, *ibid.* Hora nulla a Christianis excipitur quominus frequenter ac semper Deus adorari debeat, *ibid.*, 542. Sic divitas orandi horas debemus habere, ut si forte aliquo fuerimus opere detenti, ipsum nos ad officium tempus admoveat. Horam tertiam, sextam, nonam, diluculum quoque et vespem, nemo est qui nesciat, Hieron., XXII, 421. Item vult S. Doctor ut sanctimonialis assuescat magister: exemplo ad orationes et psalmos nocte consurgere; mane hymnos canere, tertia, sexta, nona hora, stare in acie quasi Christi bellatrix, accensaque lucernula reddere sacrificium vespertinum, *ibid.*, 875. Monachæ, temporibus D. Hieronymi, post *Alleluia* cantatum nulli residere licitum erat. Sed prima, seu inter primas veniens, ad laborem eas provocat. Mane, hora tertia, sexta, nona, vespere, noctis medio, per ordinem psalterium cantabant, *ibid.*, 896. Oramus verbis per certa temporum intervalla, August., XXXIII, 506. Psallere quid, id., XXXVI, 787. Psalmorum cantus in ecclesia, id., XXXII, 800; XXXIV, 45. Toto orbe Christiano celebris, id., XXXII, 766. Psalmi a populo stante cantabantur, id., XXXVI, 584. Psalmorum cantus quando inductus Mediolani, id., XXXII, 769. Hymnizare, id., XXXVI, 530. Hymnorum cantus in ecclesiis, *ibid.*, 914; XXXVII, 1947, 1948. Tertia, sexta, nona hora conveniendum, id., XXXIX, 2019. *Apocr.* Horis sex de ecclesiæ conventu sese non subducens, qui lucretur, *ibid.*, 2079. *Apocr.* Hora tertia, sexta, nona et undecima quibus paterfamilias operarios in vineam suam misit allegorice interpretantur, Greg. Magn., LXXVI, 1534, 1535. Horæ canonicæ coram infirmo recitatas, id., LXXVII, 537 not. Horarum canonicarum varietas, *ibid.*, 538. De officiis tertie, sextæ et nonæ, Isidor. Hisp., LXXXIII, 737. De Vesperis et Completis, *ibid.*, 758. De Matutinis, *ibid.*, 760. De Laudibus, *ibid.*, 750. De Vigiliis antiquitate, *ibid.*, 759. De choris, canticis et psalmis, *ibid.*, 741, 742. De hymnis, antiphonis, responsoriis et lectionibus, *ibid.*, 743, 744. Breviarium Mozarrabicum ab Isidoro coordinatum, seu saltem auctum, id., LXXXVI per totum. Horæ tertius, sextæ et nonæ officia, Alcuinus, CI, 509, 1274. Horæ vespertinæ et completæ, *ibid.*, 1274. De Matutinis et eorum antiquitate, *ibid.*, 1275. Horarum canonicarum usus, S. Bruno, CLII, 1310. De horis canonicis, Ven. Rupertus, CLXX, 13 et seqq.; Honorius Augustod., *ibid.* Horarum canonicarum officia, eorum ordo et explicatio, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 340 et seqq. Hora prima, *ibid.*, 407, 408. Tertia, sexta et nona, *ibid.*, 410, 875. Vespertina et matutina et hora completorii, *ibid.*, 874. Officium divinum opus Dei dictum, Bern., CLXXXIII, 1011. Officio divino ut assistendum, *ibid.* In divinis officiis qualia legi vel cantari debeant, id., CLXXXII, 609. Qui in officiis adimplendis quæstus et gloriæ student fundamenta reipublicæ labefactant, Petr. Cant., CCV, 95. Mercenarius est qui Deum ob aliud quam propter seipsum laudat, *ibid.*, 96. Hymni matutinales duplicati in festo S. Stephani clericorum movent animos, *ibid.*

HOSPITALE. Vide *Xenodochium*.

HOSPITALITAS. Hospitalitatis contemneratio apud Christianos, Tert., I, 1293; II, 31. Est publica species humanitatis, Ambros., XVI, 151. In officiis hospitalibus omnibus quidem humanitas impariendae est, justis autem deferenda uberior honorificentia, *ibid.*, 152. Hospitalitatis præceptum observandum, *ibid.*, 255. Hospitalitas diligenda et

cur, *ibid.*, 1217. Hospitalitatis commendatio et officia, Hieron., XXIII, 469. Quid titendum sit in hospitium reiectione, *ibid.* Hospites non levi sermone ac summis labiis invitemus, sed toto mentis ardore teneamus, id., XXII, 1080. Cum lucro nostro sese offerunt, *ibid.* In recipiendis hospitibus ignotis multo melius est malum hominem admitti quam excludi bonum dum cavemus ne recipiatur malus, August., *ibid.*, 153. Apud plerisque consuetudo est ut laventur pedes hospitum, id., LXXV, 1794. Aliquando nescientes patriarchæ susceperunt angelos, id., XXXVII, 615. Hospitalitas commendatur, *ibid.*, 508, 642, 967, 1118, 1121, 1127. Hospites hic omnes sumus, *ibid.*, 645. Hospitalitatis officia, Joan. Cassian., XLIX, 1189, 1511. Etiam otiosis hominibus exhibenda, *ibid.*, 381. Ipse Christus in hospite suscipitur, S. Petr. Chrysost., LII, 309 et seqq. Zachæus Christo hospite suscepto, salutem adeptus est et episcopatum, *ibid.*, 351. Ipse Chrysologus hospes aliquando et peregrinus pacem plebi suæ mandavit, *ibid.*, 572. Qui hospitalitatem violant ut pauperum, *ibid.*, 555. Hospitalitatis Christianæ jura et proprietates indicantur, S. Maxim. Taurin., LVII, 483. Hospitalitas exemplo Abraham commendatur qui tres viros oravit ut ad tabernaculum suum dicerent, *ibid.*, 725.

Hospitum cura olim fidelibus et maxime episcopis incumberebat, Gregor. Magn., LXXVII, 1083, 1145, 1181, 1515. Benedictionem hospes ab hospite petit adventus, Vitæ Patr., LXXIII, 214. Hospites qualiter suscipiendi, S. Bened. Anlan., CLII, 1215. Hospitalitas quantum bonum, Alcuin., C, 547. Hospites non sunt evitandi, *ibid.*, 543. De cura hospitum et peregrinorum, Hincmar. Rhem., CXXIV, 776. De hospitibus suscipiendis, Guido, CL, 1378. De eodem argumento, Guigo Carthus., CLIII, 711. Hospitum susceptores magna mercede afficiuntur, Rupert., abbas, CLXXXIII, 1501. Hospitum susceptio, que, S. Bern., CLXXXIII, 796. De hospitalitate a clericis colenda, Gratian., CLXXXVII, 221. Gratia extima est hospitalitatis inter omnes virtutes, Petrus Cant., CCV, 324. De hospitalitate sectanda, Petr. Rhem., CCVI, 98; Alan. de Insulis, CCX, 181.

HYMNUS. Hymnus specialiter Deo dicitur, Ambros., XVI, 89. Hymnorum meorum carminibus deceptorum populum ferunt, plane nec hoc abnuo, *ibid.*, 1008. Hymnus, quid, Hieron., XXVI, 528. Hymnorum cantus ad altare institutus Carthagine, August., XXXII, 654. Impugnatur ab Hilario et propagatur ab Augustino, *ibid.* Hymnorum cantus in ecclesiis viget, id., XXXVI, 487. Hymnus canticum est laudem Dei continens, *ibid.*, 914. Tria habere debet, et laudem, et Dei, et canticum, id., XXXVII, 1947, 1948. Hymnus est canticum quo laudatur Deus, S. Prosper, LI, 425. Hoc utuntur omnes sancti, *ibid.* Varii Hymni Prudentiani recensentur, LIX, 667 seqq. Hymni in exsequiis, S. Prudent., id., 679, 880. Hymni martyrum ad vespere, *ibid.*, 823. Hymnarium Thomasi, aliud de tempore, aliud de sanctis, *ibid.*, 578. Lucernarium quid, *ibid.*, 678. Correctione indiget, *ibid.*, 786 not. Hymnodia Hispanica emendatur a Prudentio, *ibid.*, 677, 678, 747. Hymnia, Hymnista, Hymnice, *ibid.*, 749; LX, 292 not. Hymnorum expositio, id., LIX, 547. Hymnos canenti consuetudo vetustissima, *ibid.*, 773 not. Hymnus vespertinus Ennod., LXIII, 326. Varii ejusdem hymni in honorem sanctorum, *ibid.*, 927 et seqq. Hymni a S. Gregor. Magno conscripti, id., LXXXVIII, 849 seqq. De Hymnis officii S. Isidori Hispal., LXXXI, 87, 88. Alii hymni S. Isidoro ascripti, *ibid.*, 575. Hymni *Te Deum laudamus* an Sisebutus auctor, *ibid.*, 895, 896. De hymnis canendis concilii Tolosan quatti sententia, id., LXXXIV, 370. Hymnus quid, id., LXXXII, 253. De hymnis, id., LXXXIII, 743. Hymni Breviarii Mozarabici, vide tom. CLXXXVI passim. Prefatio Jodoci Metzleri in hymnos sacros Patrum Sancti Galli, id., LXXXVII, 27.

Hymnus Græce, Latine laus carminis, Alcuinus, C, 429. Hymnus post cenam ab apostolis prætermisus quare, *ibid.* Hymnus Fortunati *Pange, lingua, ... Prelum certaminis* de Christi nativitate et cruce, id., CI, 262. Hymnus B. Sedulii *A solis ortus cardine*, *ibid.*, 609. Hymnus *Te Deum*, *ibid.*, 597. Hymnus pulcherrimus de sex diebus opere, C, 407. Hymni Trium Puerorum laus, id., CI, 487. Plures fecit hymnos Gelasius papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 415. Varii hymni a piissimo rege Roberto concinnati, CXLI, 939, 945. Hymni a sanctis viris compositi sunt cantandi in Ecclesia, Isidor. Merc., CXX, 468. De hymnorum cæditoribus, Notkerus Balb., CXXI, 1000. Liber sequentiarum seu hymnorum Notkeri, *ibid.*, 1006. Hymni matutini, Regino, CXXIII, 221. Hymni quatuor S. Odonis Cluniac., CXXIII, 515. Hymnus in festo Omnium Sanctorum, a quodam notatus vindicatur, Rather., CXXVI, 262. Hymni officii S. Henrici imperat.,

CXL. 181 *seqq.* Hymnus angelorum *Gloria in excelsis* propter pacem a Christo factam cantatur, B. Rupert., CLXX. 27. Idem hymnus cantatur ad Christum, quare, Honorius Augustod., CLXXII, 565. Ab Hilario Pictaviensi compositus, 766, 767. A Telephoro papa ut cantaretur ad missam institutum est, *ibid.* Sacerdos illum cantat ad orientem versus, quare, 767. Hymnus angelicus in missa cantatus, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 420. Deum laudare et de æternis exultare hymnus et canticum docent, Petr. Lombard., CXIII, 215.

IDOLATRIA. Christiani ab idololatriis, id est, a caribus super altaria idolorum oblatis, abstinabant, Lactant., VI, 563.

ILLUSIO. De quorundam signorum illusionibus Agobard., CIV, 179. Illusionis nocturnæ causa utrum vestes lavandæ, D. Bernard., CLXXXII, 891. Utrum diaconus eam passus celebrare debeat, 1111.

IMAGINES SACRÆ. Imaginum usus non condemnatus a Tertulliano, I, 667. Boni Pastoris imago in sacro calice depicta, *id.*, II, 1000. Imago Dei seu simulacrum frustra queritur a paganis in ecclesia Nicomediensi, Lact., VII, 317. Imaginum usus ab exordio Christianis ignotus, *ibid.* Imago quædam in templo suspensa ab Epiphanio disciatur, Hieron., XXII, 526. Pictura Stephani lapidationem et Sauli conversionem exhibens, August., XXXVII, 1434. Imagines in templo S. Felicis Nolani, Aurel. Prudent., I, IX, 667. Imaginum altarium origo, LX, 400 not. Imago convivii Galilæi sculpta, in capite templi, *ibid.*, 104. Imagines Domini et quorundam sanctorum Romæ reperiuntur, *id.*, LIX, 667. Vasa sacris decorata imaginibus, 860. Imagines sanctorum in veteribus sepulchris, *id.*, LX, 90. Imago sepulchri Christi in nummo vetere, *ibid.*, 165. Veteres Christi imagines, *ibid.* Imago B. Mariæ Virginis Jesum gestantis in ecclesia exposita, Gregor., Turon., LXXI, 715. Imago Christi hominem efficienda, Vitæ Patr., LXXIII, 517. Imago Dominica in quodam monasterio honoratur, *ibid.*, 628. Imaginem Christi deosculatur S. Euphrasia, *ibid.* Imago B. Mariæ Virg. ante templum SS. Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Egyptiacæ, *ibid.*, 682. Coram imagine B. Virg. Mariæ candelæ accensa miraculo minuitur, *ibid.*, 907. Imago B. Mariæ et Jesu infantis a Joanne collitur, *id.*, LXXIV, 211.

Imaginem Salvatoris in cruce pendentis pro vexillo deferit S. Augustinus monach. In Angliam tendens cum sororibus suis, Greg. Magn., LXXV, 370. Quæ fuerit S. Gregorii de cultu imaginum sententia, *ibid.*, 418. Quem imaginum cultum improbaverit, *ibid.*, 419. Imaginum usus legitimus, *id.*, LXXVII, 900, 901, 1027. Imagines sanctorum nec confringendæ nec adorandæ, *ibid.*, 1027, 1128. Variæ synodi circa cultum imaginum habitæ, *ibid.*, 1027 not. Doctrina D. Gregorii circa imagines propagatur, *ibid.*, 1128, 1129. Ipsorum imperatorum icones quomodo Romæ excipiuntur, *ibid.*, 1850. Cultus imaginum impugnavit defenditur, Gregor. II papa, LXXXIX, 476, 477 not. De sacris imaginibus, Agobard., CIV, 199. De cultu imaginum, Jonas, CVI, 507, 545, 565. De imaginibus et picturis, Walafridus Strabus, CXIV, 927. Salvatoris imago in sella sedentis, Anast. Bibl., CXXVII, 1514. Ejusdem imago argentea, *ibid.*, 1515. Imagines aureæ, *id.*, CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 1261, 1265. Imagines argenteæ, 453, 1026, 1138, 1185, 1187, 1210, 1221, 1227, 1262, 1265, 1269, 1311. Imaginum cultus impie abolitus ab imperatore propagatur ab orthodoxis, *ibid.*, 979. B. Petri imago, *ibid.*, 226, 895, 1226. Imagines almæ Virginis Mariæ, *ibid.*, 1027, 1267, 1285. Salvatoris imago archirotypa, *ibid.*, 1087. Sacra imagines, *ibid.*, 1138. Imago B. Mariæ ad Martyres, *ibid.*, 1154. Angelorum imagines, *ibid.*, 1186. Imago S. Laurentii extra muros, *ibid.*, 1195. Imagines S. Pauli, *ibid.*, 1211, 1219. Pictura seu historia Litanie Majoris, *ibid.*, 1220. Picturæ in ecclesiis olim prohibita metu idololatriæ, Isidor. Merc., CXXX, 417. Qualiter venerandæ Christi vel sanctorum imagines, Floard., CXXXV, 260. De imagine Salvatoris in cruce, Gerard., CXLII, 1506. Judæi cujusdam more propter horrendam imaginis Christi profanationem, Sigebert. Gemblac., CI, X, 105. Sacrarum imaginum cultus, Ivo Carnot., CLXI, 206, 294, 287. De cultu picturarum imaginum B. Mariæ, S. Brune, CLXIV, 859. Veneratio imaginibus exhibenda, Rupert., CLXVIII, 1590. Picturæ vanæ a claustris rejiciendæ, S. Bern., CLXXXII, 915. Quæ imago sit colenda, Petr. Lombard., CXIII, 265. Quomodo picturis ornari solent ecclesiæ, et quæ ratio tutata sit harum imaginum, Sicard., CCXIII, 40 et *seqq.*

IMITATIO, quænam laudare et imitari debeamus, D. August., XXXIII, 201. Frustra aliorum recte facta laudat, qui non imitari, Greg. Magn., LXXVII, 62. Nimis turpe est non imitari quod sumus, 63. Apud homines culpa est

et apud Deum poena nolle imitari bonum quod placet, 800. Vide *Exemplum*.

IMMUNITAS. Clericorum immunitas, Gregor. Magn., LXXVII, 820, 802, 1296. De privilegio et jure sacerdotii, S. Agobard. Lugd., LIV, 127. De immunitatibus ecclesiarum, Regino, CXXXII, 195. De eodem argumento, S. Odo Cantuar., CXXXIII, 947. Monachos Cluniacenses suscepit Gregorius VII sub tutela et immunitate Romana, CXLVIII, 665. Idem pontifex libertatem et immunitatem ab omni vexatione claustrum monasterii S. Benigni Divion. confirmat a rege Roberto primo collatam, 686. Vide Ivo. Carnot. De dignitate *episc.* et *sacerdot.* CLXI, 457. Qui non habet potestatem reum condemnare vel non po. es comprobare immunis est, CLXII, 113. Immunitas claustrum Carnot. adjudicanda adversus clericos ejusdem Ecclesiæ, *ibid.* De quodam presbytero qui imprudenter actu causa fuerat mortis pueri et eo ipso immunis a judicio non est censendus, *ibid.*, 205. Libertates et immunitates ecclesiarum, ex S. Isidoro, episcopos respiciunt, *ibid.*, 208. Monachus rebellis propriam immunitatem seu libertatem adversus superiorem sibi vindicare nequit, D. Bern., CLXXXII, 419. De privilegiis et libertatibus ecclesiarum, Gratian., CLXXXVII, 1526 *seqq.* Immunitas ecclesiastica, Alanus de Insulis, CCX, 397.

INCARCERATI. Die Dominico olim melius habiti, Paulin. Nol., CXIX, 358.

INCENSUM. Thus. Thura cremabant Christiani, sed non eodem modo atque ethnici, Tertull., II, 90. In sepulchris thus adhibebant, *id.*, 495. Sabæum thus cæteris pretiosius, *ibid.* Thus apud Sabæos oritur, Hieron., XXIII, 953. Thus symbolum spiritualis Thymiamatis, *id.*, XXV, 1305. Gregem Thuriferum paganos vocat Prudentius, LIX, 918. Thus et thuribula idolorum respuunt martyres, *id.*, LX, 549, 550, 581. Thuribula tum aurea, tum argentea in ecclesiis Romæ habita, Anast. Bibl., CXXVIII, 1209, 1251, 1256, 1257, 1265, etc. Thus quid sit et unde oriatur, Isidor. Hispal., LXXXII, 620. Thure Jesum Doum esse magi significaverunt, *id.*, LXXXIII, 117. Thuribulum in missa quid significet, Alcuin., CI, 1214. De incenso, Rupertus, CLXX, 27. Thuribuli forma et ministerium, Petrus Cant., CCV, Thurificatio inter officia, Sicard., CCXIII, 107, et *passim*.

INDULGENTIA sive remissio penitentiarum, qualem concessit pro uno anno Alexander III illi qui pacem servaverint inter monast. Cluniac. et comitem Forensensem factam, CC, 249. Indulgentiæ ab episcopis datæ, utrum sint validæ, Alanus de Insulis, CCX, 387. Indulgentiarum usus in Ecclesia, Petrus Pictav., CCXI, 1075.

INDUMENTA SACRA, VESTES SACRÆ. Sacerdotum vestimenta quid significet, Gregor. Mag., LXXVII, 51. Vestes sacræ, non nisi in ecclesia adhibendæ, Alcuin., CI, 1242. Quæ sint, *ibid.* Vestes sacræ inveteratæ sunt comburendæ, Ivo Carnot., CLXI, 174. De vestibus sacræ, Sicardus, CCXIII, 72. De induendis ministris, 84. Indumenta sacra novi sacerdotii quot et quæ sint, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 437 et *seqq.*

INFANS, PUER. Infanticidæ christiani calumniose a Gentilibus dicebantur, Tertull., I, 306. Penes African Saturno Ethnici parentes suos immolabant infantes ubi displicebant, usque ad Tiberii proconsulatum, *ibid.*, 314. Ipsi blandiebantur parentes ne lacrymantes trucidarentur, *ibid.*, 316. Ab Ethnicis sæpissime frigori, fami et etiam canibus derelinquebantur, *ibid.*, 318, 526. Infans homo est et qui futurus est, *ibid.*, 520. Recens nati a rege Psammetico tradebantur elinguatæ nutrici, *ibid.*, 570. Præcotos nonnunquam eos ethnici vorabant, *ibid.*, 580. Infantis naturaliter animosa est et affectuosa, *id.*, II, 682. Infantes cur lacrymantes in vitæ ingressu, *ibid.* Infantis statim ab utero matris existens animæ motus describuntur, *ibid.* Infantes in utero matris trucidati ut matris salutem consuleretur, *ibid.*, 691. Quomodo extrahebantur, *ibid.* Utrum somnient infantes, *ibid.*, 735. Infantis nascentis impedimenta, *ibid.*, 758. In utero aliquando debellati a matribus, *ibid.*, 909. Puerorum expositio, *id.*, I, 525. Pueris expositis stuprum inerebant nonnunquam gentiles, *ibid.* Puerilia discibula, *ibid.*, 575. Pueri sapient et intelligunt, *id.*, II, 683.

Infantes statim a nativitate baptismi sunt capaces, Lactant., VI, 754. Si vel necati vel expositi, *ibid.*, 578, 708. Infantes in primo nativitate suæ ortu nihil aliud gerunt quam deprecantur, Hieron., XXII, 485. Pueri ludendo discant legere, *ibid.*, 837. Quomodo discant formare litteras, *ibid.* Salus infantum majorum lucrum est, *ibid.*, 873. Igo. rat infantia mali et boni differentiam, *ibid.* Infans manu tenera ridentem verberat matrem, *ibid.*, 1036. Amet quod cogit discere, ut non opus sit sed delectatur, *ibid.* Infantia ipsa peccatis jam obnoxia, August., LXXII, 665, 666. Infantium consecrationes, *ibid.*, 1060. In qua cor-

poris quantitate resurrecturi sunt infantes, *id.*, *XL*, 776. Infans unius diei non est mundus a peccato, non ex eo quod commisit, sed eo quod contraxit, *id.*, *XXXVIII*, 923. Ipsi infantes Liberatore egent et baptismo, *ibid.*, 1535. Puer nasces plorat quia in hanc vitam ingreditur, *id.*, *XXXVII*, 1664. Nascendo plorans propheta est calamitatis sue, *id.*, *XXXVIII*, 909. Pueritia nondum præcepti capax, *id.*, *XLI*, 750.

Baptizati infantes in ipsa morientes infantia regnum eorum ingrediuntur, Greg. Magn., *LXXVII*, 349. Non omnes parvuli qui loqui possunt salvantur, *ibid.* Nonnulli parvulis ejusdem regni cœlestis aditus a parentibus clauduntur, si male nutrantur, *ibid.* Sic parvulus quinque annorum blasphemare assuetus, patre non corripiente, diabolo traditur, *ibid.*, 319. Cur olim infantes frequenter sine baptismo moriebantur, *ibid.*, 481. Infantes quomodo edocendi, *ibid.*, 879. Verba nutrimentum infantis, aut lac sunt, si bona, aut venenum si mala, *ibid.* De filiis religiosis edocendis, Jonas, *CVI*, 131. De opprobrio infantium, ab Eccl. esia castigata, Regino, *CXXXII*, 297. De adoptione infantum ad fidei eccl. esie expositum, Isaac Lingon., *CXXIV*, 1107. De parvulis, Rainerius, *CXXXVI*, 203. De filiis in monasterio oblati, *ibid.*, 400 not. Illi pueri, cum essent adulti, suam confirmabant oblationem, *ibid.* Pueri monasterio qualiter offerendi, Guido, *CL*, 1261. De puerorum confessione, *ibid.*, 1271. Pueri quomodo eccl. esiam adire debeant, Gulhard., *CXCIX*, 1102. De puerorum correctione, *ibid.*, 1107. De risu ipsis in choro vitando, *ibid.*, 1111. Vide supra *Filios*.

Infiam. Vide *Eger*.

Infula Infule honorum, Cyprian., *IV*, 220. Quid sit, Aurel. Prudent., *LIX*, not. 5. Infule discrimen a vitta, *LX*, 269. Infula fasciola est sacerdotalis capitis alba, in modum diadematis, vittis devincta, Isidor. Hisp., *LXXXII*, 695.

Inquisitio. Ibi asseritur Eccl. esie jus inquirendi inimicos palam et occulte sibi adversantes, tum fidem, tum mores depravando, ipsosque debellare, et seu ad silentium seu ad salutarem reditum compellere divinis et humanis treta legibus.

Omnia hæreticis libera et soluta, Tert., *II*, 58. Præsidibus suis reverentiam nesciunt, *ibid.*, 57. eos ad officium compelli, non induci dignum est, *ibid.*, 125. In disputatione cum hæreticis nulla victoria, aut par incerta, *ibid.*, 31. Maleficium nullum sine formidine est, quia nec sine conscientia sua, *id.*, *II*, 401. Malefici gestiunt latere, trepidant deprehensi, negant accusati, et scelus suum astris aut fato imputant, *id.*, *I*, 267. Christiani non aliunde nocibiles quam de emendatione vitiorum pristinum, *id.*, *I*, 701. Hæreticorum conversatio quæ, *id.*, *II*, 56. Excommunicatio separatio est a communicatione orationis et conventus et omnis sancti commercii, *id.*, *I*, 463, 677, 1232.

Commercia vitata cum malis, Cyprian., *III*, 829. Ecclesia catholica una est et vera, *ibid.*, 1057. In Ecclesia frumentum et zizania, *id.*, *IV*, 314. Dolebam vehementer et graviter angebar quod eis communicare non possem quos semel diligere cepissem, *ibid.* Contumacia improborum frenanda, *id.*, *III*, 712. Omnium Ecclesiarum consensus in damnatione Novatiani et in lapsorum causa dijudicanda, *ibid.*, 994, 1033. Venerabilis omnium Ecclesiarum auctoritas, *ibid.*, 1184. Omnis potestas et gratia in Ecclesia constituta est, *ibid.*, 1161. Persecutionis genus nimia indulgentia, *id.*, *IV*, 479. Cumulat crimen qui irascitur sacerdoti vulnus curanti, *ibid.*, 484. Vigor in improbos, lenitas in lapsos penitentes, *id.*, *III*, 712. Hæreticis Ave non dicendum, *ibid.*, 1072. Hæresis pestis est, *ibid.*, 1134. Lupi oves a pastore severnunt, *id.*, *IV*, 538.

Simus in custodia vigilantes, aditum contra hostis insidias solliciti muniamus. Et si quando ovem perditam de commissis gregibus error abduxerit, toto illam annuo ad caulas Dominicas revocare contendamus, Dionysius papa, *V*, 156. Sixtus II papa statuit ut si quis adversus episcop. vel Eccl. esie actores rem habeat, prius eos ad eam conciliationis gratia, *id.*, *V*, 87. Præpositis præsertim incumbit vigilantia, Hilarius Pictav., *IX*, 1039. Hæretici, viii sanguinum, *ibid.*, 814. Quantis dolis fidem subvertente nantur, *ibid.*, 411. Qui ab Ecclesia respuuntur diaboli dominatui traduntur, *ibid.*, 607, 957. Oculi Eccl. esie Apostoli et sacerdotes, *ibid.*, 810.

Universa Ecclesia cum plausu zelum probavit imperatoris Constantini Magni potestate sua utentis in erudiendis idololorum templis, in extinguendis pravis moribus et fidei via revelanda, *VIII*, 63, 65 et seqq. Quomodo inquisitione facta adversus hæreticos, omnes nefarii libri quot reperti sunt, tot flammis traditi fuerint, *ibid.*, 64. Unde plurimi hæreticorum ad Ecclesiam rediere, *ibid.* Signum crucis plantavit apud Sarnatas et Seybas, 320 adjectos imperio,

ibid., 71. Suis militibus formulam precationis tradidit, *ibid.*, 74. Ubique cultum prohibuit idololorum, martyres autem festis honorari procuravit, *ibid.*, 75. Verba sceleratissimi episcopi cujusdam schismatici, Optat., *XI*, 911. Ira feminæ cujusdam factiosæ nomine Lucillæ, *ibid.* Schismaticorum violentia et mala fide permotus imperator hæc protulit: O rabida furoris audacia, gentilium more appellationem interponunt, *ibid.*, 934-935. Misera schismaticorum conditio sibi a seipsis præcreata, *ibid.*, 956, 957. Ipsorum furor et crudelitas, *ibid.*, 968 et seqq. Sacerdotes insontes dignitate a Donatistis spoliati et penitentia addicti. Item matronæ, pueri, virgines immertio penitentia subjecti, *ibid.*, 980, 984. Talia Eccl. esiam inducere ad sibi tribunal statuendum, et sæcularem potestatem adhibendam, *ibid.*, 999, 1008 et seqq. Vide leges Honorii imperat. adversus Donatistas, *ibid.*, 1204 et seqq.

Ad Felicem II pap. scripsit Athanasius ei sede ab hæreticis dejectus: Certum est, eidem sanctæ sedi vestre in honorem beatissimi Petri, Patrum decreta peculiarem decrevisse Dei reverentiam, pro rebus inquirendis atque determinandis quæ s. illicite decet justeq. ab ipso præsulum examinari veritate apostolico, *id.*, *XIII*, 14. Vestrum est nos defendere atque liberare, *ibid.*, 15. Negligere, dum possis, delurbare perversos, nihil aliud est quam fovere, *ibid.*, 16. Responsum Felicis papæ ad concilium, consule, *ibid.*, 18 et seqq.

In Ecclesia forat virga et gratia sacerdotalis, Ambros., *XIV*, 526. Vox exercenda pro Christo, quando orile Eccl. esie incursant lupi, *ibid.*, 248. Hæretici lupis compellantur, *id.*, *XV*, 1215. Homines cum a sacerdotibus corripuntur peccatum suum ingrunt, dum negare cupiunt aut defendere, *id.*, *XIV*, 814. Hæreses parricidibus gladiis nos cupiunt vulnerare, *id.*, *XVI*, 821. Episcopus quæ sanari non possunt cum dolore abscondit, *ibid.*, 139. Hæretici schismatici, luxuriosi et castris ejiciuntur, *id.*, *XVII*, 22. Episcopus superinspector interpretatur, *ibid.*, 579.

De vigilantia sacerdotali qua præcaventur hæreses et schismata, Innocent. I pap., *XX*, 481. Non habent latebra peccata vindictam, *ibid.*, 499-500. Probatione cessante, vindictæ ratio conquiescit, *ibid.*, 500. Auctoritate utendum adversus errores ne latius serpent, multosque contaminent, *ibid.*, 570. De hæreticis segregandis vel alocandis, si pertinaces remaneant, *ibid.*, 584, 589. Arguit Joannes Hierosolymitan. episc. propter vigilantiam defectum, et mala inde orta ut corrigat et retundat hortatur Innocentius, *ibid.*, 601. Laurentium episc. jubet ut hæreticos Photini venena sectantes curet expelli, *ibid.*, 607. Licet accusare homicidam, *ibid.*, 626. Nomen intrusi in tabulis ne inscribatur, *ibid.*, 631. Queritur Zosimus papa quod veritas non inquiratur in causis Ursi et Tuentii, *ibid.*, 662. Idem Patroclum hortatur ut Proculi ausus et illicitas ordinationes impediatur, *ibid.*, 673. Rebellibus non nimio resistendum, *ibid.*, 679. De male spretis iudicio rum regulis, *ibid.*, 682.

Ecclesie justa iudicia nequaquam irrationabili clementia destruantur, Hieron., *XXII*, 828. Episcopus in Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, *id.*, *XXIII*, 160. Hæreticos non recipimus, *ibid.*, 469. Quid tibi vide tur de his, qui, damnati palatia obsident, et facto cuncto, fidem persequuntur? *ibid.*, 470. Hæretici semel et bis tantum corripendi sunt, *ibid.*, *XXVI*. Hæretici omnibus modis ad Ecclesiam sunt revocandi, August., *XL*, 714. Sanandi potius quam perdendi, *id.*, *XXXVIII*, 175. Hæreticos sic corrigi vult August. ut doceantur, *id.*, *XXIII*, 367. Ut doceantur etiam per terrorem, *ibid.*, 322. Hæreticos Deus per humanas potestates misericorditer admonet, *id.*, *XLIII*, 106, 108. Hæretici, schismatici, pagani severis legibus pro religione possunt coerceri, *ibid.*, 802, *XLIII*, 44. Pietas est eis esse molestos, *id.*, *XL*, 715. Persecutio adversus hæreticos et schismaticos non dici debet persecutio, *id.*, *XXXVIII*, 1482. Magna fit in hæreticos misericordia cum per leges imperatorum a sua secta eripiantur inviti, *id.*, *XXXIII*, 794. Leges imperatorum adversus illos, *id.*, *XXXV*, 643, 716. Lex Theodosii, *XXXIII*, 338, 304. Leges quibus privantur suis beneficiis, *id.*, *XXXV*, 684, 685. Hæreticos vult corrigi August. non necari, *id.*, *XXXIII*, 367.

Constantinus imperator adversus Pelagianos diligenter inquiri jussit, ut olim Theodosius qui primus inquisitores dari decrevit ad conquiendos hæreticos, quod solemne erat in atrocibus criminibus, *ibid.*, 405. Honorii et Theodosii constitutio qua Pelagius, Cœlestius et eorum sectæ ab Urbe expelluntur, *ibid.*, 578. Præfectorum Urbis edictum de eadem re, *ibid.*, 592. Epistola Honorii imp. ad Aurelium Carthag. episc. de subscribenda damnatione Pelagii et Cœlestii, *ibid.*, 594. Epistola Aurelii ad episcopos Byzacenæ provincie de eadem causa, *ibid.*, 600.

Edictum a Volusiano Urbis praefecto propositum circa praecedentis executionem. Constitutio Valentianus III qua episcopo Arelatensi commisit causas eorum qui rei repenirentur ejusdem erroris, *ibid.*, 409. De constitutionibus Theodosii Junioris pro Ecclesia Orientali, quarum nihil fere superest, *ibid.*, 413.

Hæreticos et schismaticos in fide percussos similes facit Prosper *Aegyptiis* plaga pessima percussis, I, 584, et Idolis, cum omnia rationalis vitae officia amiserint, *ibid.*, 386. Non tam lex tibi, o homo, quam tu legi adversaris... Imo illa pro te est et tu contra illam, Salvianus, I, III, 95. Paganis et hæreticis, duo genera barbarorum, *ibid.*, 94. Hæretici sunt prodendi et quibus sint denunciandi, Leo Magno, LIV, 163, et id ipsum magis pietas circa illos, *ibid.*, 179. Hæretici, diaboli ministri, *ibid.*, 177. Quomodo fugiendi, *ibid.*, 206. Non tolerandi, *ibid.*, 1016. Hæretici correcti quomodo in communione caute suscipiendi, *ibid.*, 393, 397, 635, 690. Hæreticorum nomina et dyptichis eliminata, *ibid.*, LV, 248 not. Cum eis nec orandum nec psallendum, *id.*, LVI, 887. Ecclesiae ipsius clausura, *ibid.*, 715. Scythæ monachi suos errores damnare nolentes ut hæretici ab Urbe expellendi, Hormidas pap. LXIII, 490. De lapsis recipiendis, *ibid.*, 515. Joannes II pap. decretum Athalarici regis adversus Simoniacos confirmat, LXVI, 11. Communitiorum adversus Donatistas, Dionys. Exig. LXVII, 211. Brevis casus eorum de eorumdem exclusione, *ibid.*, 213. De executioibus Ecclesiae et advocatorum institutione, *ibid.*, 214. Chlodovichus rex fidem professus ipsos hæreticos Dei adiutorio oppressit, Gregor. Turon., LXIII, 241. Alaricus vero fidem denegans, a regno et populo, et quod majus est, vita multatur æternis, *ibid.* S. Martinus ab hæreticis virgini cæsus et Mediolano et Italia expulsus est, *ibid.*, 561. Ipse tamen Maximum avertit ne gladium in Hispaniam ad interficiendos hæreticos destinaret, *ibid.* Hoc solum procuravit ut ab ecclesiis et communione catholico fuerint semoti, *ibid.*

Sæpius nimium hæreticos muniunt sæculares potestates, Gregor. Magno, LXXVI, 763. Alii verhis, alii gladiis sæviunt, *ibid.* Quanta mala patiat Ecclesia ab hæreticis, *id.*, LXXV, 621. Impii et violenti, *id.*, CLXXVI, 48. Rixas non rationes exquirunt, *id.*, CLXXV, 803, 804. Hæreticorum persecutiones adversus Ecclesiam, *ibid.*, 801, 838; LXXVII, 528. Rectæ fidei confessionem adversitatis flagellia puniri delirant, *id.*, LXXV, 1001, 1123. Ecclesie errantes studet rationibus revocare, *ibid.*, 803, 1013. Eorum pravitate lex persequitur, *id.*, LXXVII, 708. A catholicis sacerdotibus vigore semper et ratione compescendi, *ibid.*, 726. Sub Mauricio imperatore obmutescere sunt coacti, *ibid.*, 1163. De hæreticorum baptismo inquiritur, *ibid.*, 1205. Sancta Ecclesia catholica sicut male viventes in se patienter tolerat, ita male credentes a se repellit, Isidorus Hispal., LXXXIII, 571. Monothelitarum hæresis et factio expugnata a SS. Pontificibus Theodoro et Martino, LXXXIII, 75, 119. S. Martinus captivitas et exilium describitur ab ipso, *ibid.*, 197, 199, 201, 203. Hæretici utet pagani non admittantur ut accusatores, ex conc. Carth. III, S. Crisostomus, LXXXVIII, 828. Judicia poenae congruas variis peccatis publicis decernentia et sub inquisitione ecclesiasticis afferenti, S. Gregor. pap. III, LXXXIX, 539 et seqq. Decretum Zacharie pap. quod confirmat Bonifacii archiep. Mogunt. mandat quo in custodia missi fuerant duo perversi hæretici usurpantes sacrum ministerium, *ibid.*, 927. Capitularia Carolomanni et Pippini de personis ecclesiasticis quæ suscepisse videtur Ecclesia, sub sua auctoritate executioni mandantur, *id.*, XCVI, 501 et seqq. Capitula Caroli Magni circa disciplinam ecclesiasticam quorum executio potestati imperatoris committitur, *id.*, XCVII, 509 et seqq. Capitulare circa causam Saxonum, *ibid.*, 145 et seqq. Populum hunc pluries rebellem et semper debellatum coegit Carolus suscipere evangelicam doctrinam, quod fieri non potuit absque auxilio severæ inquisitionis, Eginhardus, XCVIII, 33.

Quomodo hæreses verabant Ecclesiam tempore S. Paulini Aquil., XCIX, 133, 231. Hæreticis non solum, *ibid.*, 552 not et seqq. Vide Libros penitentiales, hujus temporis, *ibid.*, 927, 1088. De conversione Saxonum procurata a Carolo Magno, Alcuin., C, 442. Carolus duobus dicitur gladiis armatus, *ibid.*, 512.

Omnia acta tempore Ludovici Pii regiam et ecclesiasticam potestatem inter se colligatam faciunt ubique, quod non minimis erroribus ansam apud historicos præbuit, sed sub freno tamen inquisitionis videtur vilere hæreticus furor, CIV, 927 et seqq. Excommunicatio sine causa irrita est, et in auctorem recidit, Gregor. IV pap. apud Agobard. CIV, 500. Vide libr. S. Agobardi adversus legem Gundobaldi, viri hæretici, *ibid.*, 116 et passim. Ipse Leo IV inquisitioni se et actus suos subdit Ludovico Augusto,

CXV, 674. Aliquando reorum causa clericorum ad sedem apostol. in re gravi deferrebat, Benedict. III pap., *ibid.*, 691. Epistola Nicolai I pap. ad Huchbertum abbatem, Theutbergæ reginæ fratrem, de ejus causa examinanda, CXIX, 840. Ejusdem decretum de depulsione Photii e sede Constantinopol. et Ignatii restitutione, *ibid.*, 830. Epistola ad Michaelum imperat. qua eum vehementer redarguit super depositione Ignatii patriarchæ, *ibid.*, 926. De judicio sacerdotum a iudiciis laicis, *ibid.*, 1191. Quomodo instante Hincmaro Rhemensis merito damnata fuere Guntharii Coloniensis episc. capitula adversus Nicolaum papam, CXVI, 379, 581. Consulenda capitula Herardi Turon. episc., *ibid.*, 763 et seqq.

Edictum Caroli Calvi imper. apud Carisiac. quo legibus puniendos esse statuit quorum in criminum perpetratores, CXXIV, 862 et seqq. Attente consulendus est liber de regis persona et regio ministerio ab Hincmaro Rhem., CXXV, 831 et seqq. Idem Hincmarus perpendit quid regi agendum sit in bello tum cum infidelibus tum inter Christianos, *ibid.*, 904 et seqq. Quomodo S. Ambrosius Maximum admonuit de agen. penitentia, *ibid.*, 978. Regi referendum de statu ecclesiarum atque monasteriorum, *ibid.*, 1072, 1073. Quod distincte sunt potestas regia et SS. Pontificum auctoritas, *ibid.*, 1071. De regum imperatorumque capitulis, *ibid.*, 1077 et seqq. De præstanda per penitentiam emendatione, *ibid.*, 1081. Quæ exsequi debeat episcopus in tuendis rebus Ecclesie, *id.*, 1087. De presbyteris criminosis, *ibid.*, 1093. A quibus accusatio accipienda sit, *ibid.*, 1099. De interdicto ecclesiarum, *ibid.*, 1102. Non frustra ecclesiasticæ regulæ vel sacræ leges inaniter sunt promulgatæ, *ibid.*, 1106. Necesse est ut per singulos annos ministri episcoporum inquirant quid paret in singulis ecclesiis de decimarum statu, *ibid.*, 1110. De causa Teutfridi presbyteri, *ibid.*, 1111. Joannes VIII pap. Carolum Calvum regem hortatur ut sibi auxilio veniat adversus infideles et Ecclesie oppressores, CXXVI, 831. Hæreticos in exilium et monasteria relegit Innoentius I, apud Anastas. Bibl., CXXVIII, 146. Idem decrevit Donus papa, *ibid.*, 798. Monachellæ in monasteria detrusi sub Leone II, *ibid.*, 847. Inquisitio ab Adriano pap. facta circa auctores necis Sergii pap., *ibid.*, 1187.

De rebus quæ sub inquisitione episcopali veniunt. Regno, CXXXII, 187 et seqq. Quid a presbytero requirendum, *ibid.*, 190. Ministri episcopi ii erant quibus commissæ erant cura inquirendi super suam parochiam, *ibid.*, 193. Inquisitio faciendæ ab episcopo in visitatione diocesis, *ibid.*, 401, 405. Vide Leges ecclesiasticas regum Anglo-Saxonum, Alfridi Magni, CXXXVIII, 417. Edwardi Senioris, 459; Æthelstani, 463; Hoelli Dna, 471. Edmundi, 479; Edgar, 485. Capitularia regum Francorum, Lotharii, 525; Caroli II, 589. Ludovici II, 617. Carlomanni, 791. Widonis regis, 801. Ludovici Arelat. propter divinum cultum, Humbertus cardinal., CXLIII, 1164.

Ne cœnosæ libidinis impunita licentia pervagetur, ad severitatem apostolicæ auctoritatis recurrit S. Petrus Damian., CXIV, 160. Imperatores Ecclesie defensores, *id.*, CXIV, 438. Clericorum flagitiis episcopus ignoscere non debet, *ibid.*, 329. De publica penitentia per quam quidam peccatores transire jubentur, *id.*, CXLV, 165. Inquisitio præcipitur de ordinandorum titulis in statutis synodalibus Jean. Rothomag., CXLVII, 238. Quomodo habendi sint clerici sæculariter vestiti, *ibid.*, 246. Item illi qui hæreticorum conciones adeunt, *ibid.*, 249. Excommunicatio Ottonis Constantiensis episcopi propter Simoniam delictum a Gregorio VII pap., *id.*, CXLVIII, 656. Guibertus antipapa et Henricus imperator ejus fautor excommunicantur ab eodem Gregorio VII, an. 1044 *ibid.*, 821. Excommunicata adultera de cœmeterio ejicitur jussu Lanfranci archiep. Cantuar., CL, 545. Ravennius Legatus S. Sedis iudex indicitur ab Urbano II, inter episcop. Rarion. et abbatem S. Pontii Tomerensem, CLI, 311. Leges ecclesiasticæ regis Æthelredi II, *id.*, CLI, 1165; Canuti, 1171; S. Edwardi III, 1189. Vita S. Stephani Hungarorum regis, 1233.

De Bello Sacro adversus infideles, in quo manifeste Deus per Ecclesiam suam locutus est, et principes ad arma concitavit ad nominis sui glorificationem ore SS. Pontificum et omnium ejusdem temporis præsulum, Vid. Godefridus Bullionius, CIV, 370; Gesta Tancredi auct. Radulfo, 490; Historia Hierosol. Raymundi de Aries, 591, et item Fulcherii Carnot., 821; Prenta herolicum Gilonis Paris, 932. Alberici Aquensis historia, CLXVI, 389.

Bertrann Tolosani comit. excommunicatio a Paschali II, CLXIII, 207. De communicantibus cum excommunicatis et quomodo recipiantur hæretici, *ibid.*, 268. De extinguendis innumeris malis quæ per Hispanias fiunt cum

canonum severitate, *ibid.*, 391. In judicio quatuor necesse est semper adesse personas, iudices electos, accusatores idoneos, defensores et testes legitimos, Ivo Carnot., CLXI, 1199. In omni judicio quæ sint servanda, quæ etiam consideranda, *ibid.* In judicio quid querendum, *ibid.*, 1202. Quot testibus convinci debeat quisque clericorum, *ibid.* In judicio frequenter interrogari oportet ne aliquid pretermittatur, *ibid.*, 1204. Induciæ non modicæ sunt dandæ episcopis ne quid propere agi videatur, *ibid.*, 1203. Hæretici etiam post mortem excommunicandi, *ibid.*, 1237. Leges imperatorum in Ecclesiæ adiutorium licet assumere, *ibid.*, 1118. Legibus imperatorum pro Dei veritate non obtemperans, grave acquirit supplicium, *ibid.* Decretum Matthæi Alban. eps. et S. Sedis legati de expulsionis monialium S. Mariæ et S. Joannis Laudun., annuente præcepto Ludovici regis, CLXXIII, 1268.

Excommunicare aliquem an bonum sit, et utrum injuste excommunicatus litte possit resistere, Hugo a S. Victore, CLXXV, 521, 522. Excommunicatus injuste utrum ligatus sit et quæ in excommunicatione pensanda, *id.*, CLXXVII, 594, 598. Leges canonicæ aliquando temperandæ tum pietatis intuitu, tum necessitate, tum utilitate, *ibid.*, 863, 864.

INSCRIPTION. Antiquæ inscriptiones in basilica S. Pauli, Romæ, A. Prudent., LX, 365, not. 45 et 46. Inscriptio Constantini Augusti in ecclesia ab eo Romæ fundata in honorem B. Petri, Anast. Bibl., CXXVII, 1518.

ITINERARI. Vide Peregrinatio.

JEJUNIUM. Christianorum jejunia quæ et quam dura fuerint, Tert. I, 487. Siccitates terræ jejunii depulsi, *ibid.*, 703. Jejunia indicta ante baptismum, *ibid.*, 1222. Interrupta necessitate gaudii et gratulatione salutis, *ibid.*, 1227. Jejunii preces alebant Christiani, *ibid.*, 1244. Non jejunabatur die Dominico II, 79. Neque a Pascha ad Pentecostem, *ibid.*, 40. Vires jejunantium Deo, quæ; cælum pro ejusmodi militat, *ibid.*, 962. Jejunium, seu statio usque ad nonam, *ibid.*, 968. Et ad vespem, *ibid.*, 967. Jejunium ante concilia, *ibid.*, 972. Quidam non jejunabant in Sabbato, *ibid.*, 973. Christianorum jejunia, Hilar. Pict., X, 537. Jejunium Quadragesimæ, Ambr., XIV, 708. Paschalis tempore vacabant jejunia, *ibid.*, 867. Refutanti qui meritum impugnant jejunii et abstinentiæ, *id.*, XVI, 1191. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, Rufin., XXI, 419. Jejunantis facies læta, Hieron., XXII, 413. Jejunantes aliquando peiores non jejunantibus, *ibid.*, 421. Traditio ecclesiastica de solvendo jejunio quibusdam diebus, *ibid.*, 420. Jejunii tempore a vino et carnibus abstinendum est, *ibid.*, 820. Mollia jejuniorum frena, *ibid.*, 827. Jejunia et preces quando proficiunt, *ibid.*, 1079. Jejunium non perfecta virtus, sed cæterarum virtutum fundamentum est, *ibid.*, 1116. Jejunantes multo plus accipiunt quam offerunt, *ibid.*, 1143. Jejunium qua intentione observandum, Aug., XXXV, 1287. Jejunium Christianum, quod, *ibid.*, 1359. Jejunia orationes, elemosynæ, ad vestitum ovium pertinent, *ibid.*, 1306. Jejunium, magnum, Christianum opus, *id.*, XXXVI, 1108. Qui jejunant ut lautius prandeant, negotium ventris agunt, non religionis, *ibid.* Ad carnem domandam est necessarium, *id.*, XL, 709. Jejunia, crebra, quotidiana in catholica commotione, *id.*, XLII, 325. De non jejunando die Dominico, J. Cassianus, XLIX, 110. Jejunium quatuor temporum per totum annum ab Ecclesia præscriptum, Leo Mag., LIV, 146. Jejunia Ecclesiæ, auctore Spiritu sancto instituta, *ibid.*, 418. Jejunium utriusque Testamenti congruit, *ibid.*, 447. Jejunium hypocritarum reprobatur, Maxim. Taurin., LVII, 303. Assignatur differentia inter Christi et Moysis jejunium, *ibid.*, 523. Quadragesima diebus post Pascha quare non jejunamus, *ibid.*, 571. Non potest esse jejunus qui gratia Dei reficitur, *ibid.* Christum jejunantem imitari debemus. Quot modis sanctificetur jejunium, *ibid.*, 507, 452. Jejunium corporis animam saginat, S. Paulin. Nol., LXI, 209. Jejunium, quo ab omnibus vitis abstinemus, est animæ vestimentum, *ibid.*, 315. Castitatem favet, *ibid.*, 626. Est adjumentum, non perfectio sanctitatis, *ibid.*, 761. Quale laudet, *ibid.* Omnibus omnino virtutibus pollere debet, *ibid.*, 762. Jejunii efficacia, Greg. Turon., LXXI, 107. Jejunii conditiones, *ibid.*, 232. Requisitum ad celebrandum, *ibid.*, 783. Jejunium sanctificare quid sit Greg. Magn., LXXVII, 82. Non Deo sed sibi ipsi jejunare quid sit, *ibid.*, 82. Jejunium etiam a pueris parvulis tempore Gregorii servari solitum, *ibid.*, 297. Jejunium vomitu sanguinis laborantibus noxium, *ibid.*, 1146, 1151. Homilia de laudibus jejunii, S. Elig., LXXXVII, 498. Jejunium perfectum quod et quam salutare, Alcuin., CI, 624. Jejunium ordinandum, sive quatuor temporum, *ibid.*, 1227. Quando a Christo exceptum et finitum, *ibid.*, 1180. Necessaria sunt animæ nostræ jejunia, quasi vulneribus medicina, Smaragd., CII, 120. De Salva-

toris jejunio, *ibid.*, 124. De jejunio Benedict. Sedul., CIII, 807. Relaxatur ægrotis, *ibid.*, 1095. Nullum olim a Paschate ad Pentecosten, *ibid.*, 1137. Jejunium quartæ et sextæ feriæ, *ibid.*, 1138. De jejunio, Raban. Maurus, CVII, 333. Quid discriminis sit inter jejunium et stationem, *ibid.*, 334. De jejunio ante Pentecosten, *ibid.*, 335. Ante Domini Natale, *ibid.*, 536. De cæteris jejunii, *ibid.*, 337. De privatis jejunii, *ibid.*, 338. De vero jejunio, Haymo Halberstat., CXVIII, 182. De eodem argumento, Anast. Bibl., CCXXVII, 1176. Die Dominica et feria quinta non esse jejunandum instituit Melchisedes papa, *ibid.*, 1300. Quatuor temporum jejunium mandavit servari S. Calistus, 1318. Jejunia legitima nonnisi maxima necessitate solvenja, Regino, CXXII, 572. De jejunii et elemosynæ, S. Odo Cantuar., CXXIII, 919. De observatione et utilitate jejunii, Burchard., CXL, 585. De jejunii atque cibi, Guigo, CLIII, 703. De capite jejunii, Goffrid., CLVII, 145. Jejunii ratio quæ probanda, *ibid.*, 171. Indicta jejunia servanda, Ivo Carnot., CLXI, 267, 270, 271. Eleemosyna jejunio socianda, *ibid.*, 273. Jejunii utilitas, *ibid.*, 275. Jejunium ipse Christus nos docuit, S. Bruno Sig., CLV, 91. De jejunio in Adventu, Rupert., CLXX, 62. Quomodo jejunium præparat nos ad Christi adventum, Godefrid., CLXXIV, 66. Jejunium non inducit abstinentiam ab omni cibo, *ibid.*, 106. Jejunii, laboris et orationis fructus duplex, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 553. Jejunia moderata commendantur, S. Bernard., CLXXXIV, 1243. De jejunii, Gratian., CLXXXVII, 1899 et seqq. De eodem, Joa. Beletus, CCII, 20 et seqq. De eodem, Alan. de Ins., CII, 176. Tredecim libri de ratione, jejunio et elemosynæ, Gunther, CCXII, 97, 207.

JUDÆOS. Per tribus et famillas et domos distributa fuit a primordio Judæa gens, Tert., II, 450. Oh delicta eieci extra Deum esse coeperunt, *ibid.*, 21, 393. Terræ volummodo sperantes, celestia amittunt, *ibid.*, 835. Dispersionem passi sunt propter Christum, *ibid.*, 658. Judæorum salutatio, *ibid.*, 480. Judæi mortuos ungunt et lavant, Iac., VI, 270. Messiam frustra expectant et sperant, *ibid.*, 758. Cum Christianis confundi soliti, *ibid.*, VII, 475. Tempore persecutionis quomodo sese gererent, *ibid.*, 575. Judæi perierunt dum sensum profunda despicunt, et sequuntur nuda verbum (Scripturæ), Ambr., XVI, 597. Judæos ritus deseramus; deseramus umbram, Solem secuti, *ibid.*, 1268. Judæi occisione carnis Dominicæ servi impietatis effeciunt, Hieron., XXII, 822. Quamvis virtutes ejus omnibus enitescant, blasphemare non cessant, *ibid.*, Judæi nec Moysi crediderunt nec Christo, August., XXXVIII, 250. Patrio solo exclusi imperatoris Romani jussu, 57. Judæorum secta quare non penitus deleta, *id.*, XL, 179. Toto orbe dispersi propter Scripturarum testimonium, *id.*, XLI, 140. Eorum codices fidei nostræ astipulantur, *id.*, XI, 178. Judæorum subbata et sacramenta a Seneca reprehensa, *id.*, XLI, 192. Quomodo Judæorum religio infirmata, *ibid.*, 529. De cavenda societate Judæica, Agobard., CIV, 107. De quatuor denariis a Judæo persolvendis clavigero monasterii Floriacensis, Richard., CXXXVI, 1308. Judæi cujusdam panitio propter horridam imaginis Christi punitioem, Siebert., CLX, 105. Judæi vagi sicut olim Cain, Rupert., CLXX, 919. Judæorum duplex tribulatio, *ibid.*, 1104. Sanguinem bibere digni sunt, *ibid.*, 1118. Judæorum vita execrabilis, *ibid.*, 1174. Quoties et quibus temporibus Judæi Hierosolymis scripserint fratribus in Egypto, *ibid.*, 1427. Judæi elsi Jesu parentes, in eum non credunt, Godefrid., CLXXIV, 103. Castigantur secundum prophetias, *ibid.*, 511. In fine tamen sæculi converientur, *ibid.*, 514, 56, 63, 104, 106, 143, 203, 264, 413.

JURAMENTUM. Mos tactis Evangelii jurandi, Amoris Juramentum super Evangelia aut reliquiis sanctorum ad canonicam purificationem cur introducitur, Greg. Magn., LXXVII, 572. De juramento parentum in offerendis filiis in monasteriis, Ratherius, CXXXVI, 400, not. Jurare Christianum non decet, Petr. Cant., CCV, 210, 322. Jurare quando liceat, *ibid.*, Mos jurandi super Evangelii, super crucem, vel reliquiis sanctorum, *id.*, CCXIV, xxiv.

JUS. Jus commune natura generavit, usurpatio jus fecit privatum, Ambr., XVI, 62. Jus ecclesiasticum, August., XXXVI, 196. Jus est quod justum est, *id.*, XXXVII, 189. Juris formulæ olim non erant, sed arbitrium voluntatis pro norma legis habebatur, *id.*, XXXVIII, 549. Jure non tenet quod quis jure non tractat, *ibid.*, 527. Jus divinum et jus humanum in rerum terrenarum possessione, *id.*, XXXIII, 345. Jus et honor in quo differant, Greg. Magn., LXXVII, 454. Jus et usus aliquando separantur, *id.*, 483. Singulis sua jura servanda, *ibid.*, 637. Jus et res opponuntur, *ibid.*, 682. Consuetudines et jura Ecclesiæ de Regula, Richard., CXXXVI, 1303. Del Jura quid

Canut., CII, 1174. Cur juris civilis studium clericis non conveniat, Petr. Bles., CCVI, 91.

JUSTITIA, suum cuique tribuit, Ambros., XVI, 57. Justitia pietas est prima in Deum, secunda in patriam, tertia in parentes et item in omnes, *ibid.*, 60. Ad societatem generis humani et ad communitatem refertur, *ibid.*, 61. Justitia excelsior virtus, *ibid.* Sibi parior tota foris est; et quidquid habet quondam inclementia sui, dum rapitur amore communi in proximis transfundit, *ibid.*, 1509. Justitia multiplex species, *ibid.* Justitia custoditur labore, diligentia et Dei clementia, Hieron., XXIII, 569. Justitia requiem habet, iniquitas laborem, *ibid.*, 1040. Grandis libra justitiæ est, et cui, et quantum, et quando, et quale, vel in re, vel in consilio tribuere, *ibid.*, 1069. Justitia est qua sua cuique tribuuntur, Aug., XXXII, 1235. Justitiæ altera definitio, *ibid.*, 1189. Justitia in quo consistat, id., XXXV, 1537. Justitia Dei et justitia hominis, id., XXXIII, 1607. Semitas justitiæ quanam, id., XXXIX, 1618. Justitia hujus vite, id., CLIV, 1514. Justitiam quam mente gerit iudex, operibus etiam demoustrat, Greg. Magn., LXXVII, 511. Justitiam colere summum in regibus bonum, *ibid.*, 1047. Jesus Christus verus sol justitiæ, S. Hieronymus., XCVI, 177. Hujus mundi eremus salutaris justitiæ lumine illustrata, *ibid.* Justitia vera quæ, Alcuin., CI, 610. Justitia quid, et quæ ejus partes, *ibid.*, 651, 941, 949. Quatuor modis in iudiciis subvertitur, timore, cupiditate, odio, amore, *ibid.*, 629. Justitia, alia Dei est, alia hominis, alia diaboli, Godefridus, CLXXIV, 330. Vera a solo Deo est, *ibid.*, 141.

KYRIE ELEISON aliter in Ecclesia Romana, aliter apud Græcos dicitur, Greg. Magn., LXXVII, 956. Ad matutinum et ad vespers olim decantatum, *ibid.*, 936. Quis ad missas *kyrie eleison* cantari præcepit, Sigebert., CLX, 111.

LABOR. Labor grandis, sed grande præmium esse quod martyres, Hieron., XXII, 422. Nihil sine magno labore vita dedit mortalibus, *ibid.*, 586. Præsentis sæculi labor finem accipiet, et ei succedet perpetuum gaudium, *ibid.*, 822. Absque labore Ægyptiorum monasteria neminem accipiunt et cur, *ibid.*, 1079. Labor cum pietate coniungendus, *ibid.*, 1119. Excellentius est labore manuum sibi victum vestimentumque parare, quam ab aliis accipere, Aug., XXXIII, 632. Ibi labor ubi multa quaeruntur et diliguntur, quibus adipiscendis et retinendis voluntas non satis est, *ibid.*, 485. Non poterit labor finire nisi hoc quisque diligat quod invito auferri non possit, id., XXXVI, 107. Labor est semen iniquitatis, peccatum conceptio doloris, *ibid.* Nihil laboriosius iniquitate et impietate, quem laborem sequitur dolor, *ibid.*, 127. Si vita sustinere laborem, attende mercedem, *ibid.*, 574. Labor quomodo præceptis nobis sit, id., XXXVII, 1211. Laborant omnes: illis suis, non sibi, *ibid.*, 1159. Brevis labor est nec destitutus consolatione, *ibid.*, 1212. Laboret homo ut teneat quod facile amisit: tenebit ad firmitatem quod tenuerit post laborem, *ibid.*, 1356. Labores conditionum aliquot recensentur, id., XXXVIII, 415. Labor hic unde, *ibid.*, 440. A laboris posu nulus hominum est immuns, id., XLIV, 1578. Perfectis etiam in hac vita vetustatis labores tolerandi, S. Prosper., LI, 411. Laborandum manibus, quare, S. Bened., CIII, 1181. Labor manuum moderatus esse debet, *ibid.* Labor manualis clericis et presbyteris commendatur, Ivo Carn., CLXI, 486. Umbra laborem, et dies præmium significat, Wolbero, CXCIV, 1156. De labore mortalium. Innocent. III, CCVI, 706.

LAMPADÆ. Vide Fletus.

LAICI. Laico quid non convenit, Hieron., XXIII, 157. Laici inferioris propositi, id est alii a monachis, Aug., XXXII, 639; Laici, XXXVIII, 635, 758; XXXIX, 1440. Patrimonium Ecclesiæ laicis non committendum, Greg. Magn., LXXVII, 1002. Laicorum hominum officium in ecclesia, Alcuinus, C. Laici non debent recitare cum monachis, Bened. Sedul., CIII, 1255. Laici nec teneant ecclesias, nec decimas percipiant, Regino, CXXII, 237. De laicis omnis conditionis, Burchard., CXI, 895. Laici de rebus Ecclesiæ disponere non licet, Godefrid., CLVII, 145. Laici arma portare possunt, Honorius August., CLXXII, 614. Decimas a laicis non possideantur, Gratian., CLXXVII, 1042.

LAMPAS. LUCERNA. Lucerna lampadis comparatione nihil est, Hier., XXII, 103. Lampades antiquius in templis suspensæ, S. Paulin. Nol., LXL, 611. Lampadis vitreae in templo suspensæ descriptio, *ibid.* Lucerna aurea in ecclesia S. Joannis Romæ, Anast. Bibl., CXXVIII, 547. De lampadibus, lucernis, luminaribus; Lucernæ anaglyphe, fusiles, id., CXXVII, 1519. Lucernæ bimbæ *ibid.*, 1522. Lucerna aurea, *ibid.* Lampades aureæ, id.,

CXXVIII, 547. Argentæ, *ibid.*, 550. Lucernæ argenteæ, *ibid.*, 1211, 1228, 1230. Lucernæ in ecclesiis constitutæ ad sacras lectiones perficiendas diebus Dominicis et festivis, *ibid.*, 1228, 1245. Luminaria in cæmeteriis per omnes Dominicas de Lateranensi palatio ministranda, *ibid.*, 624. Luminaria ante apostolorum altare, *ibid.*, 811, 984. Luminaria in cæmeteriis circum Romam apponenda in die natalitiorum, 1050. Ante S. Pauli altare, *ibid.*, 1227, et S. Marci ad Præseppe, *ibid.*, 1269.

LANA, LANIFICA. Vide Mulier.

LAUDARE. Laudare solent interdum homines quod non probant, Aug., XXXIII, 421. Laudandum parce, vituperandum parcius, Alan. de Insul., CXX, 158.

LECTIO, LECTOR. Qui legit multa ex Scripturis et intelligit, impletur: qui fuerit impletus alios rigat, Ambros., XVI, 880. Lectiones in basilica nova habentur, *ibid.*, 997. Lectiones matutinis horis in ecclesia, *ibid.*, 999. Lector parvulus, *ibid.* Lector efflagitatur, *ibid.*, 997. Lectio sancta commendatur, Hieron., XXII, 404. In ea Deus nobis loquitur, *ibid.*, 411. Negligentia in lectione, *ibid.*, 478. Semper in manu sit lectio sacra, *ibid.*, 592. Lectione assidua et meditatione pectus nostrum fiat bibliotheca Christi, *ibid.*, 595. Lector non sit ad laborem, sed ad delectationem et instructionem animæ, *ibid.*, 1119. Lectio orationem excipiat et oratio lectionem, *ibid.*, 875. In conventibus Christianorum legebatur alternatim et psallebatur, Aug., XXXIII, 119. Lectoris officio qui semel functi fuerant in ecclesia quadam, ab alia teneri non poterant, *ibid.*, 233. Lector ecclesiasticus ille non est qui scripturam non ecclesiasticam quamvis in ecclesia legerit, *ibid.*, 234. Lector psalmum qui exponendus erat prius legebat, id., XXXVII, 1784. Legere qui non potest assidue verbum Dei audit, *ibid.*, 1159. Lector ascendit, tractator loquitur, id., XXXVIII, 121. Lectiones divinas nos erigunt contra desperationem, et terrent contra superbiam, *ibid.*, 778. Lectiones et cantus in ecclesia, *ibid.*, 950. Lectio nobis hic necessaria, non in patria, id., XXXVII, 1193. Error legentium triplex, id., XLII, 72. 8. Fulgentius Gallum hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem. Fulgent. Rusp., LXV, 525. Lectiones in ecclesia a quibus cantu debeant, Greg. Mag., LXXVII, 1335. Lectores olim in ecclesia legebant Evangelium, *ibid.* Quotidiana lectio scripturarum sanctorum Patrum, S. Eutrop., LXXX, 17. Lectioni vacandum, S. Bened. Sedul., CIII, 1176. Lectio librorum piorum quam utilis, *ibid.*, 1177. Lectiones cur duæ ad missam feria IV, una tantum feria VI: quatuor vero in sabbato quatuor temporum, legantur, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 459. Lectionis fructus duplex, 553.

LEX. Lex naturæ præsumpta est moribus, non conditionibus, Ambros., XVI, 1088. — Non scribitur sed innascitur, *ibid.*, 1251. Lex Moysis in locum naturalis legis intravit, *ibid.* Cur lex Moysis ferri debuerit, *ibid.*, 1252. In lege portio, in Evangelio perfectio est, *ibid.*, 1256. Qui leviora astringit, graviora non solvit, sed alligat, *ibid.*, 1195. Bonum observantia legum, Aug., XXXII, 816. Quod gubernatori clavus, hoc animo est lex Dei, *ibid.*, 825. Et ut ducl fortissimo parendum est, *ibid.*, 817. Legi Dei non præferatur arbitria humana, *ibid.*, 827. Silent inter arma leges, *ibid.*, 882. Non in lege ratio quaeritur, sed auctoritas, *ibid.*, 924. Lex temporalis etiam a Deo data, *ibid.*, 689. Per tempora hæc lex commutari potest, *ibid.*, 1229. Lex alia æterna, alia temporalis, *ibid.* Æterna legis notio, *ibid.* Qui legi æternæ adherent, temporalis legis non indigent, *ibid.*, 1238. Lex cui bono data, id., XXXIII, 859. Lex non sufficit libero arbitrio, *ibid.*, 685. Lex naturalis, *ibid.*, 681. Lex rationis dicitur, *ibid.*, 685. Ad legem implendam vires humanæ non sufficiunt, *ibid.*, 593. Lex non jubet nisi esset voluntas; nec gratia juvaret si sat esset voluntas, *ibid.*, 766. Lex Dei sempiterna, id., XXXIV, 618. Legis Mosaicæ infirmitas, id., XXXV, 1402. Lex unde impleri non poterat, *ibid.*, 1401. Lex Dei voluntas Dei, id., XXXVI, 386. Omnibus hominibus inesse probatur lex naturalis, *ibid.*, 675. Jubere novit lex non juvare, id., XXXVIII, 822, 1171. Dat nosse hostem, non vincere, *ibid.*, 794. Sine gratia nihil valet, *ibid.*, 1165. Lex non timore potius impletur sed amore justitiæ, *ibid.*, 199, 1170, 1241. Legis veteris præcepta an teneatur Christianus custodire, XLIV, 594. Legis observationes cur jam respiciant Christiani, *ibid.*, 215. Lex data est ut gratia quaeretur; gratia data est ut lex impleatur, *ibid.*, 221. Leges ecclesiasticæ nimis dispensationibus aut gratiis vilescent, Greg. Magn., LXXVII, 641. Quæ contra leges sunt, non solum inutilia, sed pro infectis habenda sunt, *ibid.*, 947. Leges principum recte aliquando in canonum subsidium adducuntur, *ibid.*, 1297. Et ipsa canonum auctoritate commendantur, *ibid.*, 1299. Differentia legis et consuetudini-

uis, Abbo Flor., CXXXIX, 482. Ælhelreud Anglorum regis leges ecclesiasticas, id., CLI, 1165. Item Canuti, *ibid.*, 1171. Et Edwardi, *ibid.*, 1190.

LIBELLUS, LIBELLATICUS. — Libelli a martyribus dati, quid, et quomodo a S. Cypriano vituperantur, S. Cyprian., IV, 261, 285. Mappaeus martyr soli matri suæ libellum concessit, *ibid.*, 285. Libellatici qui, *ibid.*, 511, 515.

LIBRI SACRI. Vide *Scriptura sacra*.

LIBERTAS. — Libertas secundum naturam antiquior servitute, Ambr., XVI, 1261. Nec servitus derogat nec libertas adjuvat, 357. Apud Christum æqua lance penduntur, *ibid.* Libertas spiritalis vera, *ibid.*, 1090. Quam miserum ut qui nascimur in libertate, in servitute moriamur, *ibid.*, 1092. Uni Deo summa libertate servitur, Aug., XXXII, 1170, 1320. Libertas vera est Christo servire, id., XXXIII, 128. Libera voluntas tanto erit liberior, quanto sanior, et tanto sanior quanto divinæ misericordiæ gratiæque subiectioni, *ibid.*, 676. Libertatis lex est charitatis lex, *ibid.*, 710. Libertas plena in æternitate, id., XXV, 1617, 1699. Libertas vera et sana libertas est, cum bonum opus sit non timore sed amore, id., XXXVI, 820. Libertas duplex, immortalitas, perseverantia, ALIV, 9-16. Libertas iustorum tanta non est in hac vita quanta erit in altera, id., XLV, 1116. Quæstio de libertate an quis sit liber vel servus requirit majores iudices, Greg. Magn., XVI, 925. Christianus liber et servus, Lanfranc., CL, 177. Ne quis vendatur extra patriam, Ælhelreud, CLI, 1167. De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, 1177.

LICITUM. Licita sunt quædam quæ non expediunt, Aug., XI, 460, 463. Abstinentum aliquando a licitis, Isidor. Merc., CXXX, 150. De tribus prohibitis et tribus licitis, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 858.

LIMINA templorum exosculari Christiani soliti: limina apostolorum Romæ, Aurel. Prud., IX, 350, not. Infirmi et miseri sæpissime ad limina sanctorum adducebantur, Dynam., LXXX, 51. Vide *Peregrinatio*.

LITANIE, ROGATIONES, PROCESSIONES. Rogatio uno institutio, Greg. Turon., LXXI, 232. Signa in processione delata, *ibid.*, 520. Processiones generales et Litaniæ calamitatis tempore, Romæ fiunt, sub Gregorio Magno, *ibid.*, 528. In Basilicis olim fiebant processiones, Greg. Magn., LXXVII, 512. Processio et populi concursus, *ibid.*, 518. Litania unde dicatur et quomodo dicitur male litania, *ibid.*, 1529. S. Mamertus episcopus Viennensis litanias solemnes instituit, *ibid.* In maxima Tiberis inundatione processiones et litaniæ Romæ factæ sunt, Greg. II, LXXXIX, 465. De orationibus faciendis tempore litaniæ majoris ante Dominicam Ascensionem, Ven. Beda, XCIV, 168. De variis litaniis, Alcuin., CI, 522, 528, 649, 1219. De litaniis, Raban. Maur., CVII, 352. De litaniis agendis, Walafridus, CXIV, 962. Processiones in quatuor festis B. Mariæ, sub Sergio papa, Anast. Bibl., CXXVIII, 898. Litania, *ibid.*, 611, 917. Ad B. Petri Limina litania, *ibid.*, 700. Item ad S. Mariam ad Martyres, *ibid.*, 1051. Ad S. Mariam de Præsepe, cum Salvatoris imagine, *ibid.*, 1087. Litania ad tres basilicas, *ibid.* Litaniæ majores, *ibid.*, 1214. Pictura seu historia litaniæ majoris, *ibid.*, 1220. Litaniæ triduanæ, ante Dominicam ascensionem, *ibid.*, 1225. Triduo ante Dominicam ascensionem litanias instituit Leo III papa, *ibid.* Litaniarum et processionum Romæ usus frequens, *ibid.* De litania majore, Regino, CXXXII, 245. Processiones in diebus Rogationum et S. Marci, Joannes Rothomag., CXLVII, 120, 121, 122. Die Ascensionis processio, *ibid.*, 122. De processione Dominicali, Udalic., CXIX, 655. De processionibus, Guido, CL, 1272. Rogationes seu litaniæ ante diem Dominicæ Ascensionis cum jejunio et vacatione ab operibus servilibus celebrandæ, Ivo Carnot., 266, 272. Rogationum institutio, *ibid.*, 273. Litaniarum usus cum jejunio, *ibid.*, 834. Rogationes seu processiones tres principales, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 817. De processionibus, J. Belet., CCII, 20. Sermones de litaniis, S. Martini Legion., CCVIII, 1009. De litaniis, Sicard., CCXIII, 567. De processionibus, Innoc. III, CCXVI, 805.

LITIGARE, LIS. — Litis dispendio carere non est mediocre lucrum, Ambr., XVI, 150, 145. Litigatorum maiorum vox, se malos iudices esse perpersos, Aug., XXXIII, 169. Iudicio publico sua repetere, nulla succurrunt apostolica exempla, *ibid.*, 527. Melius est dubitare de occultis, quam litigare de incertis, id., XXXIV, 376. Litigare an liceat, id., XXXVI, 1281. Litigare etiam apud iudices ecclesiasticos, delictum est Christianis, id., XXXVII, 1015. Litigantes ad episcopos causas suas deferunt, *ibid.*, 1570. Litem inferenti cedere aliquid ut Deo vacet, est tempus redimere, id., XXXVIII, 910. Litigare quis censendus, id., XXXIX, 1593. Litem habere de rebus secularibus

prohibitum a Christo, id., XL, 270. Lites Christianis fu giendæ, Salvian., LIII, 61. Litem inter abbatem et sub diaconum auctoritate sua composuit Gregorius Mag., LXXVII, 966. Litigare vetat S. Gregorius, *ibid.*, 1152. Lites ab electis iudicibus seu arbitris finiantur, *ibid.* Bona legata relinquere mavult quam litigare, *ibid.*, 1228.

LITTERÆ dimissoriæ olim in usu non erant, Greg. Magn., LXXVII, 461, 575, not. Olim sine dimissoriis litem laici ordinari a quocunque episcopo poterant, *ibid.*, 556. Sine litem dimissoriis clericis alieni juris ex privilegio admittebant episcopi Constantinopolitanus et Carthaginensis, *ibid.* Usu boniferno episcopi soli nullis requiruntur dimissoriæ litteræ, *ibid.*

LŒCA SACRA. Vide *Ecclesia, Terra sancta, Hierosolyma*. **LŒO PEDUM.** Pedes lavare fidei mysterium et humilitatis insigne est, Ambr., XVI, 280. Lotionem pedum die Cænæ in consuetudinem multi recipere noluērunt, ne videretur ad baptismi sacramentum pertinere, Aug., XXXIII, 220. Nonnulli de consuetudine auferre non dubitaverunt, alii in tertium octavarum vel in ipsam octavam transtulerunt, *ibid.* Latio pedum agitur in Cænâ Domini, Alcuin., CI, 1202, 1203; S. Benedict., III, 1201. De chrismatis consecratione et pedum lotionem in Cænâ Domini, Rupert., CLXX, 145. Utrum omnibus lavandi sint pedes hospitibus, S. Bernard., CLXXII, 607.

LUCERNA. Vide *Lampas*.

LUDUS. Wiboldus Camerac. episc., ludum clericalem instituit ad exstirpandum alearum ludum, CXXXIV, 1007, 1010, 1015. Hujus ludi ordo et regula, *ibid.*

LUMEN. In Christiano lumbos habere præcinctos et in manu lucernam ardentem, quid significet, S. Fulgent., LXV, 725.

LUXEN. Usus luminum in conventiculis Christianorum, Iact., VI, 657, 994. Mos ille quare retentus, *ibid.* De extinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1202. Vid. *Candela, Lampas*.

LUXURIA. Cibis agresti frenatur luxuria, Petr. Chrysolog., LII, 210.

MACHINA belli a quodam artifice inventa, cujus ope urbem Nicænam ceperunt crucesignati, Guillelm. Tyr., CCI, 279.

MAHOMETISMUS. Legendum hominum situs cum irruent Mahometismus, Guillelm. Tyr., CCI, 225.

MAMENTOS (S.). Rogationes seu supplicationes solemnes in Ecclesia instituit, Greg. Magn., LXXVII, 1529. Vid. *Litania*.

MARIA (Beata Virgo). Nominis *Mariæ* etymologia, Ambr., XVI, 514. Pulchra in figura Ecclesiæ de Maria prophetata sunt, *ibid.*, 526. Ejus virtutes describitur, *ibid.*, 208. Talis fuit, ut ejus vita sit omnium disciplina, *ibid.*, 210. Mariam stantem ante filii crucem legentem non lego, *ibid.*, 1571. Maria, nubes levis, *ibid.*, 545. An S. Maria Josephi uxor fuerit, tempore annotationis, Juvenius, XIX, 69, not. An a Christo reprobata in Cænâ, *ibid.*, 159. Elisabeth visitat, *ibid.*, 75. Ejus presentatio in templo, *ibid.*, 70. Ipsius parentes quondam obierint, *ibid.*, 71. Maria Mater Dei virgo simul et secunda, Hieron., XIII, 407. Ejus virginitas perpetua, *ibid.*, 509. Illius commendatur puritas, *ibid.* Maria Joanni discipulo commendatur a Christo, quam ante crucem nunquam dimiserat, *ibid.*, 951. In ejus partu nulla obstruxit, id., XXIII, 91. Non legitur nupsisse post partum, *ibid.*, 202. Mariæ perfectio major perfectione Elisabeth, *ibid.*, 510. Cur ad Mariam venit Gabriel et non ad Joseph sicut ad Zachariam, August., XXXVIII, 1517. Zachariæ et Mariæ similis interrogatio, animus dissimilis, *ibid.*, 1514. Maria a falsa suspitione Josephi liberata, id., XXXIX, 1507. Mariæ modestia et humilitas feminis imitanda, id., XXXVIII, 545. Inter mulieres benedicta, *ibid.*, 1518. Ex gratia fit Mater Filii Dei, *ibid.*, 1519. Fidei charitate fervente concepit, *ibid.*, 1069. Virgo credidit, virgo concepit, virgo peperit, virgo permansit, *ibid.*, 515. Per feminam mors, et per feminam vita, *ibid.*, 1108. Maria de tribu Juda et sacerdotali, id., XI, 50. Maria virginem se Deo voverat cum audisset Christum de ipsa nasciturum, *ibid.*, 508. Maria sola est et spiritu et corpore mater et virgo, *ibid.*, 399. De Maria propter honorem Domini, nullum prorsus, cum de peccatis agitur quædam habere vult Augustinus, id., XXXII, 716. S. Maria prius Christum concepit mente quam corpore, Leo Mag., LIV, 190. Ejus fides Elisabeth miraculo confirmatur, *ibid.*, 192. Deum et hominem genuit, id., LV, 150. Maria idoneum Christi habitaculum, Maxim. Taurin., LVII, 225. Josepho justo ac juveni desponsatur, *ibid.*, 659. Maria virgo perpetua, Greg. Turon., CLXI, 163, 170, 707, 712. B. Maria discipulo Joanni commendatur, *ibid.*, 524. Ad ejus mortem apostoli congregantur et Christus eam in corpore ad paradysum reducit, *ibid.*, 708, 715.

B. Mariæ ab imperatore Constantino ecclesia dedicatur, *ibid.*, 715. Ejus festivitas mense Januario, *ibid.*, 714. Mariæ Virg. imago Jesum infantem gestantis in ecclesia exposita, *ibid.*, 715. B. Virgo Dei genitrix, *ibid.*, 1026, 1087. Imago B. Mariæ Virginis ante templum Sanctæ Crucis Hierosolymis, tempore Mariæ Egyptiacæ, Vitæ Patr. Coram imagine B. Mariæ Virg. candela accensa miraculose non minuitur, *ibid.*, 917. Mariæ Deiparæ datum est mentis refrigerium, Greg. Magn., LXXVI, 54. Filium Dei virgo concepit, *ibid.*, 90. Sic Maria concepit et peperit Dei Verbum, ut eadem virgo esset et mater Dei, *ibid.*. Maria quomodo ancilla et mater Domini sit, *ibid.*, LXXVII, 1207. S. Maria Musæ virginis brevi morituræ apparet, *ibid.*, 548. B. Mariæ Nativitas vs Idus Sept., *ibid.*, LXXVI I, 137. S. Mariæ assumptio, *ibid.*, 401, annot. Ecclesiæ S. Mariæ ad Martyres dedicatio, *ibid.*, 581. Sermo- nes de laudibus et cultu B. Mariæ virginis, S. Hildephons., XCVI, 259, 250, 254, 253, 259, 261, etc. De Mariæ nomine, Alcin., C, 725, 728, 732. Dei Genitrix credenda et confidenda est, *ibid.*, 749. Salva virginitate concepit et peperit, Cl., 34, 46, 1272. Tribus bonis honorata, *ibid.*, 24. De B. Maria Virgine versus, *ibid.*, 749, 758, 762. Cur a Christo mulier appellata, *ibid.*, 766. Mater est credendum, 1500, (LXXXIX, 1291). Quomodo legi purificationis se subiecit 1500 (XCVI, 1178). B. Mariæ singularia præconia, *ibid.*, 1505. Ejus intercessio quam efficax, *ibid.*, 1506. Ex regali et libera prosapia orta, *ibid.*, 1510. Historia natiuitatis et laudabilis conversationis intactæ Dei Genitricis, carmen, Hrothswita virgo, CXXXVII, 1065 et seqq. B. Mariæ laus, Petr. Damian., CXLIV, 847. Maria cælum dicitur et cur, *ibid.*, 861. Mariæ parius omnia miracula antecessit, *ibid.*, 1020. Utilitas horarum B. Mariæ Virg., *ibid.*, CXLV, 250. B. Virginis Mariæ inter- cressio efficax, Goffrid., CLVII, 214. B. Maria virgo per- petua, *ibid.*, 237, 244. Porta Domus Domini, *ibid.*, 244. B. Mariæ purificatio, *ibid.*, 262. B. Maria Christi et Christianorum mater, *ibid.*, 265. Quid S. Anselmus sen- serit de conceptione B. Mariæ Virg., *ibid.*, (LVIII, 416. De illis fuit qui ante Christi natiuitatem mundati sunt a peccatis, *ibid.*, 419. Spiritus sanctus volebat, ut de Maria Virgine conciperetur et nasceretur ille de quo procedebat, *ibid.*, 451. De sancto Spiritu concipere digna fuit, *ibid.*, 621. B. Virginis humilitas, *ibid.*, 645, 646. Maria tacente, nullus sanctorum orabit, nullus iuvabit; ipsa orante omnes orabunt, omnes iuvabunt, *ibid.*, 944. Mariæ erga Christum officia, *ibid.*, 646. Huius presentatio in templo, ubi votum virginitalis emisit, *ibid.*, 749. B. Mariæ natiuitas cum Octava, *ibid.*, CLIX, 81. B. Mariæ annuntiatio, *ibid.*, CLVIII, 785, 965. Ipsius purificatio, *ibid.*, 621, 961. Assumptio, B. Mariæ gloria et felicitas, *ibid.*, 965. Sanctissimæ Virginis Mariæ laudes et cultus, Rupert., (CLXVIII, 311, 585, 839, 844, 846, 554, 875, 886, 909, 945. B. Maria, ad opus redemptionis explendum a Deo electa, Godefrid., CLXXIV, 57. Domini soror quomodo, *ibid.*. Immunis fuit a temptationibus, *ibid.*, 40. Ejus intercessione obtinetur humilitas, *ibid.*, 88. Et pec- catorum venia, *ibid.*, 604. De laude et cultu B. Mariæ Virginis, S. Bern., CLXXXII, 210, 354; CLXXXIII, 55 et seqq., 159, 396, 428 et seqq. Hymnus *Salve Regina* a sanctis compositus, *ibid.*, (CLXXXIV, 1059. Quater in anno cantabatur, *ibid.*. De cultu B. Mariæ Virginis, Thomas Cisterc., CCVI. Maria est lenticula, *ibid.*, 59. Maria Colum- bum, *ibid.*, 123. Orius et ascensus noster, *ibid.*, 537. Christum offert, *ibid.*, 436. Miraculum, *ibid.*, 479. Iridi comparatur, *ibid.*, 616. Maria stella, luna, aurora, *ibid.*, 619. Plenitudo Mariæ, *ibid.*. Ejus privilegia, *ibid.*, 699 et seqq. Maria mater nostra, *ibid.*, 765. Mariæ Virginis lau- des, Alan. de Insul., CCX, 53. B. Maria, tabernaculum Dei, celestis regis palatium, virtutum garophylacium, *ibid.*. Cur nigra dicitur, *ibid.*, 56. Mariæ pulchritudo exter- ior et interior, *ibid.*, 60. Ecclesiæ comparatur et turturi, *ibid.*. Mariæ corpus assumptum est in cælum, *ibid.*, 61. Pulchra fuit facie, *ibid.*, 70. In Maria nullum unquam regnavit peccatum, *ibid.*, 80. Hortus dicitur conclusus et fons signatus, *ibid.*, 81, 82. Ipsius mens paradisus, *ibid.*, 82. Porta soli Deo pervia, *ibid.*, 85. Maria gratia et scientia plena, *ibid.*, 87. Quomodo vulnerata sit, *ibid.*. Columba est quæ gemit, *ibid.*, 95. Pulchra ut luna, electa ut sol, *ibid.*, 94. Gressus ejus virtutes, *ibid.*, 97. De laudibus et cultu B. Virginis Mariæ, in libro *Mariæ prætitulato*, Adam. abbas, CCXI, 699.

MEDICUS. De medicorum officiis, Rotherius, CXXXVI, 186.

MEDITATIO. Meditationibus sacris frequenter vacandum, S. Leo Magn., LIV, 186. Vld. *Oratio*.

MEMORIA. FUNEBRES MONUMENTUM. Memorie mortuorum monumenta, S. Aug., XXXII, 719. Memerie marmoreæ mortuorum divitum, *ibid.*, XXXVI, 522. Ecclesiæ memorie

martyrum ornatæ, *ibid.*, XXXVII, 1590. Memorie apostolo- rum et martyrum antiquus visitandi ritus, S. Paulinus Nolan., LXI, 118, 351, 353, 383. In sensu præcationis, defunctorum memo- ria ad altare posita solita, Aug., XXXII, 778. Ad altare fieri sui memoriam d. siderat Monica in extremis, *ibid.*.

MENDICUS. Mendicantium exitum habuere multi divites inter auri argentique pondera egestate confecti, Hieron., XXV, 71. Mendico debetur elemosyna, Aug., XXXVII, 1567. Mendicus plerumque ostium cantat Dei præce- ptum, *ibid.*, XXXVIII, 205. Omnes Dei mendici sumus, *ibid.*, 566, 580, 410, 515. Qui, a quibus, quidve petunt hic mendici nostri, *ibid.*, 411. Mendicat ante te anima tua quo pane egeat, *ibid.*, 627. De mendico, Rotherius, CXXXVI, 186.

MENSURA. De æqualitate et instituta in variis mensuris servanda, Richard. Floriac., CXXXVI, 1518.

MERCATOR. Mercatorum officia quæ, Theodulf., CV, 202.

MILIS. MILITIA. Christiani interitum militiam abjicie- bant, cur, Prudent., LX, 281. Militis Christiani armatura, S. Paulin. Nol., LXI, 20. Milites olim notis erant signati, Greg. Magn., LXXVII, 665. Sex militi necessaria, *ibid.*. Militum conversio, ut plurimum, sincera et perfecta, *ibid.*. Militibus suis monachos fieri prohibet Mauricius impera- tor, *ibid.*, 662 et seqq. Olim a cæricatu arcebantur mi- lites, *ibid.*, 650. Militis cuiusdam, post visa penarum loca et beatitudinis, resurrectio, *ibid.*, 581. De correndis militum rapinis. Hincmar. oratio ad Carol. Calv., CXXV, 953 et seqq. De officiis militum, Rotherius, CXXXVI, 189. Urbani papæ sermo ad Christianos milites, in con- cilio Clar. montano habitus, ad eos incitandos ad Terræ Sanctæ liberationem, Guibertus, (LVI, 684. Crux mili- tum vestimentis statim affigitur, *ibid.*, 702. Suos milites ipsi adhortantur duces, *ibid.*, 724. Pietas Christiana in castris vigeat, *ibid.*, 746. Martyrii plures palmam adepti sunt, *ibid.*, 747. Militum Templi Regula, Joan. Mi- chaelens, CLXVI, 856 et seqq. Describitur miles Christia- nus, figurative, Rupert., CLXVIII, 1174. Agones fidelium tres, Hugo a S. Vict., CLXXVII, 681. Quam indignum sit bona ecclesiastica militibus ab ipsis episcopis con- cedi, Gerohus, CXCIV, 1209. S. Martini exemplum, *ibid.*, 1221. Præliator est egregius Drum timens, Richard. a S. Vict., CXCVI. Apud Armenos non permittebatur Christianis militare, Guillelm. Tyr., CCI, 295. Sermo ad milites: quam multi in militia sancti vixerunt, Alan. de Ins., CCX, 186. Milites sui temporis reprehendit Alanus, *ibid.*.

MISERIA. De variis hominum studiis, Innocent. III, CCXVI, 706, 707. De miseria divitis et pauperis, *ibid.*, 708. De miseria servorum et dominorum, *ibid.*, 709. De miseria bonorum et malorum, *ibid.*, 711. De hominis hostibus, *ibid.*, 712. De venditione justitiæ. De insatiabili desiderio cupidorum, *ibid.*, 719. De iniqua pos- sessione divitiarum, *ibid.*, 722. De brevi et misera vita magnatum, *ibid.*, 728.

MISSA. Quæ vox sat raro invenitur apud August., *ibid.*. Missa pro defunctis, *ibid.*, XXXIII, 694; XL, 281. Missa catechumenorum fit per sermonem, *ibid.*, XXXVIII, 524. Missæ sacrificium, Victor Vitens., LVIII, 190, not. a. Missas agere, *ibid.*, 205, 215. Missæ publicæ, matuti- nales, quadragesimales, de defunctis, *ibid.*, 233, not. e. Missæ super martyrum sepulcra et ossa, A. Prudent., LX, 356, not. 212. Missa catechumenorum, liturg. Gallic., LXXII, 117. Ante communionem expleta, *ibid.*, 150, 140. Missæ Gallicanæ et Romanæ duratio, *ibid.*, 151, 221. Quotidie ab episcopo cantata, *ibid.*, 142. Missæ plures eodem die in uno altari celebratæ, *ibid.*. Missa diebus tantum festis præcepta, *ibid.*, 143. Missæ astantes non semper communicabant, *ibid.*, 141. Missæ tres celebra- bantur in Natali Domini, Paschate, Pentecoste, et Trans-figuratione, *ibid.*, 174. Sacrificium Missæ pro mortuis oblatum, Greg. Magn., LXXVI, 417, 441. Origo triginta missarum quæ pro defunctis celebrari solent, *ibid.*, 441. Missa pro vivis in angustia positis, *ibid.*, 442. Quibus dis- positionibus audienda vel celebranda, *ibid.*, 445. Diversa olim Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, *ibid.*, 1187. Missa non celebranda nisi in lo- cis consecratis, Leo IV papa, CXV, 668. Jejunus sacerdos missam celebrare debet, Isidor. Merc., CXXX, 576. Inter Missæ solemnitate benedictionem populo largiebatur epi- scopus, Joan. Rothomag., CXLVII, 154. Missæ tres in Nativitate Domini Deo Creatori, Redemptori, et Remu- neratori offeruntur, Godefrid., CLXXIV, 556. Quibus h. ris celebretur Missa, Joan. Belet., CCI, 58. Animæ fidelium per missæ sacrificium levantur, Petr. Cant. CCV, 108. Utrum missam celebrare liceat lingua vernacula, Petr. Pict., CCXI, 1231. Hoc Mediolani prohibuit. S.

Ambrosius, id., 1249. De Missæ celebratione, Sicard., CCXIII, 15.

Mitra. Mitre cornua duo quid significant, Petr. Cant., CCV, 139.

Monachus. Mon: chi olim innumeri florebant in Ægypto et Mesopotamia, Hieron., XXIV, 188. Monachi Carthaginenses alii se suis manibus transigebant, alii ex fidelium oblationibus vivendum ducebant, Aug., XXXII, 638. Quid agere soleant et quo animo debeant, id., XXXIII, 190. Plures perpetuo jejunant, Sabbato et Dominico diebus exceptis, *ibid.*, 139. Servi Dei dicuntur, *ibid.*, 993. Monachorum bona studia, id., XXXVII, 1278. Monachi Patres vocantur, Greg. Magn., LXXVII, 341; et moniales, matres, *ibid.* not. Monachus non est qui in terra possessionem querit, *ibid.*, 243. Sacra lectioni vacare debent, *ibid.*, 606. Monachi ex Gregorio per biennium probandi, *ibid.*, 1082. Clerici præ monachis vivere debent de altari, S. Bern., CLXXXII, 607. Hospitum frequentia apud monachos Clavæallenses, *ibid.* De novis monachorum vestibus, Oderic. Vital., CLXXXVIII, 636. Hospitalitas insignis monachorum Cluniaci, Petr. Ven., CLXXXIX, 370. Quisque colorem tenere debet quem elegit, *ibid.*, 406. Voti reddendi ratio et ordo, Petr. Lombard., CXCI, 593. Calcar sandaliis vel soleis quid significet, id., CXCLII, 230. Balnea monacho vitanda, Philipp. de Harveng., CCIII, 787. Clericorum status periculosior statu monachorum, *ibid.*, 794. Utrum equitare liceat monachis, *ibid.*, 818. Singularitas summopere cavenda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

MONIALIS. MONACHA. Monacharum professio et habitatio, Aug., XXXII, 1339. Ipsis a præposita distribuitur victus et tegumentum, id., XXXIII, 960. Quomodo se invicem respiciere debeant, *ibid.*, 961. Balnearum usus semel in mense licet, *ibid.*, 963. Præpositæ tanquam matri obediunt, *ibid.*, 964. Moniales non statim post emissum virginitatis votum olim velabantur, Greg. Magn., LXXVII, 681. Sacris virgines describendis operam dabant, *ibid.*, 172. Ipsis a parentibus aliquæ assignabantur possessiones, *ibid.*, 272. Earum sanctitate Romam servatam censet Gregorius, id., 881. Propter linguæ incontinentiam quædam excommunicatæ, id., LXVI, in vita S. Benedicti.

MONIBUNDUS. Preces quibus moribundus commendatur Deo, A. Prudent., CLIX, 886.

Mors. Non timenda Christianis, S. Julian., XCVI, 467. Mors pie viventium nos contristare non debet, Isidor. Mer., CXXX, 717. Mors miseris sine morte sit, Ivo Carnot., CLXI, 1063.

Monui. Vid. Defuncti.

Mulier. Dei picturam delet mulier, si vultum suum materiali candore oblinat, et acquisito rubore perfundat, Ambr., XIV, 260. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, Aug., XXXVIII, 203. Qualis capilli mulieres deceant, S. Paulin. Nol., LXI, 727. Iamam feminæ apud antiquos trahebant et hinc lanificæ mulieres in honore erant, Arator., LXVIII, 162, not. 812. Mulierum cantus et chori in ecclesia prohibendi, Leo IV, CXV, 681. Femine ne contingant vasa sacra vel palles, Atto Vercell., CXXXIV, 30. De mulieribus, RATHERIUS, CXXXVI, 191. Guigo Carth., CLIII, 681. Feminæ sexus amicis inimicus, Goffrid., CLVII, 67. Ad decipiendum astutus, *ibid.*, 126. Mulier ad altare accedere non debet, Ivo Carnot., CLXI, 169. Mulier humanæ fragilitatis typus, Godefrid., CLXXIV, 152, 361.

Mundus. Est belli campus cum diabolo et vitiis, Petr. Chrysol., LII, 231. In hoc mundo nihil stabile, sed omnia prospera adversis confunduntur, Greg. Magn., LXXVII, 647. Mundi pompas mens despiciat, *ibid.*, 1275. Mundus dicuntur homines mundi amore decepti, Alcuin., C, 747.

MUNUS. Ecclesiastici cuiusque ordinis munera, ut præpositi, janitores, hebdomadarii, ostiarii, acolythi, exorcistæ, psalmistæ, lectoris, subdiaconi, diaconi, presbyteri, episcopi, archidiaconi, primicerii, thesaurarii, et economi, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 897.

MYSTERIA. Quæ vox frequenter sumitur pro Missæ sacrificio. Catechumeni, emergunt et penitentes non interunt sacris mysteriis, Gennad., LVIII, 1027. De sacris Ecclesiæ mysteriis, Joan. de Garlandia, carminis fragm.

NATALITIA potentialiter creata, Aug., XXXIV, 326. Natalitia sanctorum cum sobrietate celebranda, id., XXXVII, 1141. Natalitia sanctorum vocantur diis transitus eorum de sæculo, Alcuin., C, 936. Cur in natalitia celebrantur, Cl, 1211.

NEGOTIATOR. Ipsius officia, RATHERIUS, CXXXVI, 159.

NEOPHYTUS. Lac neophytis olim datum, S. Zeno, XI, 478. Olim aliquando episcopi ordinati, S. Hieron., XII, 663; et XXIII, 516. De neophytis, Aug., XXXIII, 320. Neophytorum initia, id., XL, 208. Neophytis olim dicebatur qui noviter erat in fide plantatus: nunc qui novus

est in sancta conversatione, Greg. Magn., LXXVII, 784. Ab ordinibus arcentur, *ibid.*

NEPOTES. Nefas est episcopis curam gerere nepotum magis quam pauperum, Petr. Bles., (CVI), 178.

NICÆA. Hujus civitatis prærogativæ, Guillelm. Tyr., CCI, 274. A crucesignatis obsidetur, et multo cum labore et damno expugnatur, 279, 282, 288.

NOBILITAS. De vililitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles., CCVI, 7.

NORMA. Nothi in Gallia rejecti ab Ecclesiæ dignitatibus, Stephanus, CCXI, 378.

NOMINUS ROMANUS. Tributum quoddam ex lege Canoni Anglorum regis summo Pontifici solvendum, CLI, 1174.

NOPTIÆ. Vide Conjugium.

OBLATIO. Fidelium oblationes quomodo distribuendæ, Gelasius I, LIX, 56. Oblationes votivæ in subsidium pauperum antiquitus conferebantur, S. Paulin. Nol., LXI, 562. De oblationibus quæ pro fidelibus defunctis offeruntur, S. Julian., XCVI, 475. De intercessione sanctorum precumque et sacramentum oblationum necessitate, Hincmar., CXXV, 90. Qui piæ defunctorum oblationes retinent vel defraudant, sint excommunicati, Isidor. Mer., CXXX, 399. De redditibus et Ecclesiæ oblationibus, Regino, CXXXII, 232. De oblationibus defunctorum, *ibid.*, 355 et seqq. Nullus oblationes Ecclesiæ aut det aut accipiat, nisi de licentia episcopi, Atto Vercell., CXXXIV, 53. De donis Fulcheri ecclesiæ S. Andree oblatis, Auctor Gestor. Pontif. Camerac., CXLIX, 263. Panis benedictus dicitur etiam oblationis corona, Ivo Carnot., CLXI, 801.

NUNQUAM Ecclesiæ tollendum quod semel ei donatum est, Placid., CLXIII, 634. Variæ oblationes (Casinensi monasterio factæ, Leo Maric., Cl. XXXIII, 531, 532, 564, 568, 588, 598, 611, 649, 660, 688, 694, 704, 731, 732, 740, 756, 769, 771, 775, 778, 781, 792, 794, 796, 822, 832, 848, 873, 882, 892. S. Monica, juxta Ecclesiæ Africanæ morem, oblationes offerre volens Mediolani a S. Ambrosio prohibetur, S. Bern., CLXXXII, 403.

OCTAVÆ dies tertius, vel etiam octavus a nonnullis electus ad lotionem pedum celebrandam, Aug., XLIII, 220. Graviter puniri solent recens baptizati qui per octavas suas terram nudo tetigerint pede, *ibid.*, 231. Octava regeneratorum, id., XXIV, 1233. Octavæ infantium, XXXVI, 1, 1201. Octavarum dies sancti, XL, 581.

OFFICIUM DIVINUM. Officium divinum opus Dei a S. Gregorio dictum, Greg. Magn., LXXVII, 688. Sæculo sexto ubi reliquias sanctorum asservabantur Officia per proprios aut vicinos clericos persolvebantur, *ibid.* Divinum Officium qualiter audendum, Joan. Michaelens., CLVI, 889. Quot orationes Dominicæ recitandæ si Officium divinum audiri nequeat, *ibid.* De Officio tenebrarum in hebdomada majori, Joan. Beletus, CCII, 105. Cur olim ter nocte surgebant Christiani Officii causæ, *ibid.*, 31. De Officiis Quadragesimæ, *ibid.*, 90. De Officio mortuorum, 159 et seqq. De Ecclesiæ Officiis, Sicard., CCXIII, 14, 159, 162 et seqq.

OLEUM. Nec cerea, cur o'lim in templo accendatur. Hieron., XXII, 1097. Oleum benedictum a moribus venenatorum animalium sanat, id., XXIII, 46. Olei natura est ut lumen aliat, et fessorum solvat laborem, *ibid.*, 1085. Oleum ad sacramenti administrationem benedictum, Aug., XLIII, 190. Oleum visibile in signo est, oleum invisibile in sacramento est, id., XXXVI, 503. Oleum Christi etsi per peccatorem ministratur non est ideo oleum peccatoris, id., XXXVIII, 1225, 1239. Oleum secum portandum, *ibid.*, 577. Oleum qui secum habet, oleum peccatoris non querit, id., XXXVII, 1824. Olei sacro quare frequenter adhibita, Cassiod., LXX, 170. Oleum quod super sepulchra sanctorum incenditur veneratione prosequuntur Christiani, S. Greg. Turon., LXII, 439. Oleo signatur mollities pietatis, Greg. Magn., LXXVII, 58. Oleum in vasis cum lampadibus sumere quid sit, *ibid.*, 1156. Olei benedicti, Anonym., CXXXVIII, 1063. Innocentius I oleo ab episcopo benedicto uti decrevit non tantum presbyteros, sed etiam omnes Christianos, Sigebert, CLX, 72. Olei sancti tria genera, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 577. Olei natura et proprietates, Philipp. de Harv., CCIII, 523, 996.

OLUS. Olera repudiabant heretici, Aug., XLII, 25. Olus quare comedendum, Richard. a S. Vict., CXCVI, 499.

OPUS. Multi licet sermone taceant, opere loquuntur. Hieron., XXII, 418. Laboris et operis utilitas, *ibid.*, 608. Opus sine fide caducum et infructuosum, *ibid.*, 608. Facilius aliquid operis ut te semper diabolus inveniat occupatum, *ibid.*, 1078. Opere manuum viventes monachi, August., LLLII, 638. Opera bona deo tribuenda sunt, *ibid.*, 1078. Gratia Dei non propriis viribus, XXXIII, 688. Operatio hominis in paradiso, qualis, id., XXXIV, 201. Opera

bona non ex nobis sed ex Deo, id., XXXIV, 1845. Opera cum fide necessaria, id., XXXVI, 259. Operum bonorum necessitas, *ibid.*, 482. Opus summum hominis est laudare Deum, *ibid.*, 500. Opera misericordiae superare debent offensiones nostras, id., XXXVIII, 1199. In monachos desidiosos nolentes operari, *ibid.*, XL, 568. Opera bona a Deo pensantur, Salisiana, LIII, 181. Operationes bona oportet nos esse divites, *ibid.* Operum omnium retributor Christus, *ibid.*, 201. Operibus bonis peregrina bona succedunt, *ibid.*, 220. Opus uniuscujusque post hanc vitam ignis probabit, S. Paulin. Nol., LXI, 509. Opera misericordiae commendantur, *ibid.*, 44. Opera bona vni cunctis inferunt, *ibid.*, 318. Ad salutem sunt necessaria, *ibid.*, 723. Bonorum operum dum praevenerit tempus, amittitur meritum, Greg. Magn., LXXVII, 75. Vita Christiana in virtute est operum, non in ostensione signorum, *ibid.*, 213. Operibus bonis dum tempus est vacandum, *ibid.*, 1094. Opere exercendum est, quod per legem et lectionem discitur, Godefrid., CLXXIV, 798. Operum bonorum exercitatio est instar optimae stantis in homine, *ibid.*, 739. Etiam in minimis Deus est glorificandus, *ibid.*, 774. Umbra laborem et dies praemium significat, Wolbero, CXC, 1156. Vide Actio, Labor.

OPPRESSUM. De oppressoribus pauperum quid sentiat S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 728. Oratio Hincmarii Remensis ad Carolum Calvum, id., CXXV, 933 et seq., et 1017. Quare iusti ab impiis opprimuntur, S. Bruno, CLIII, 415.

ORATIO. Versus orientem oim orabant Christiani, Tert., I, 373. Capite nudo, *ibid.*, 413. In communis, *ibid.*, 1163. Ante et post cibum, *ibid.*, 477. Expensis manibus in modum crucis, *ibid.*, 1169. Frequenter pro rege, S. Hilari. Piet. Orationes ad altare, S. Optat., XI, 975. In ecclesiis manus tendebant orantes Christiani, S. Zeno, XI, 334. Non satis est dies ad precandum, nocte surgendum est et media nocte, S. Ambros., XV, 1513. Plerique sunt dies quibus statim horis meridians adveniens, sit ad ecclesiam, canendi hymni, celebranda oblatio, *ibid.*, 1314. Nocte et mane imprimis orandum, *ibid.*, 1314. Christianorum mos erat, semper Deum orare, S. Hieron. Orabant genu in terram posito, *ibid.*, XXVI, 486. Orationibus communibus et alternis plus agimus quam singularibus ad privatis, Aug., XXXIII, 788. In oratorio nihil aliud agatur, nisi id ad quod factum est, unde et nomen accepit, *ibid.*, 960. Oratio pro defunctis, id., XXXV, 1447. Oratio ante cibum, XLIV, 176. Mutina oratio et sui ipsius commendatio ab omnibus facienda, Joan. Cassian., XLIX, 1901. Cur tempore paschali non flectantur genua in oratione publica, *ibid.*, 110. Frater oratione, jejuniis, et lacrymis juvandus, Petr. Chrysost., LII, 210. Episcopos praesertim orationi vacet, S. Leo Magn., 535. Cum haereticis non orandum, neque pascendum, *ibid.*, 663. Recte novit vivere qui novit orare, S. Maxim. Taurin., LVII, 499. Deprecatione ante et post cibum, Genzad., LVIII, 1057. Preces oriente sole, et ad orientem conversi funderant Christiani, A. Prudent., LIX, 790. Orationes mane, vespere et meridie faciendae, *ibid.*, 802. Orationis plurium vis, *ibid.*, 829, not. 159. Christianorum mos invocandi Deum ad singulas actiones, *ibid.*, 860. Preces super moriundum, *ibid.*, 856. De oratione, Isidor. Hisp., LXXXIII, 671. De oratione tempore litaniae majoris ante Dominicam Ascensionem, XCIV, 168. Laus et assiduitas orationis, S. Benedict., CIII, 803. In quibus causis plures orantes vertantur Christiani, Walafrid Strabus, CXXV, 923. De forandi modis, ac distantia vocum, *ibid.*, 932. De laude et utilitate orationis, Haymo Halbert., CXXVIII, 898. Oratorium domesticum, Isaac, CXXIV, 1106. Cur orationes facilius exaudiantur in templo peractae, fove demonstrat Stephanus VI papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1100. Orationis efficiaciam quanta, Petr. Damian., CXLV, 230. De oratione super populum in Quadagesima, Monum. Liturg., CXI, 1014. Silentium servandum dum sit oratio, Joan. Michaelens., CLXVI, 870. Orandi modus, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 89, 90. Tres orationis species, *ibid.*, 879 et seq. De oratione libri tredecim, Guntherus, CCII, 97. De contentis in oratione, scilicet quis petat, quid petat, a quo petat, cui petat, quare et qualiter petat, *ibid.*, 113.

ORATIO DOMINICA, ad altare recitabatur, S. Optat., XI, 975. Sic etiam Hieronym., XXIII, 785. Ejus explanatio, *ibid.* Orationis Dominicae expositio, Aug., XXXII, 508. Quis quid petat quod in oratione Dominica non invenitur, 504. Quare verbis tradita, *ibid.*, XXXV, 1275. Hujus orationis praefationis, *ibid.*, 1276. Ibi tris ad vitam aeternam, quatuor ad temporalem pertinent, *ibid.*, 1283. Oratio Dominica, regula postulant apostolis tradita a caelesti Jurisprudente, id., XXXVII, 1849. Quoties dicitur ad altare, id., XXXVIII, 399. Medicina est quotidiana, *ibid.*, 127. Quotidiana nostra mundatio, *ibid.*, XLIV, 438.

Si veraciter dicatur quotidiana dimittit peccata, id., XLV, 1252. Oratio Dominica ab omnibus in missa canitur, Greg. Turon., LXXI, 933. Oratio Dominica recitanda ab eo qui officium divinum adire nequit, Joan. Michaelens., CLXVI, 859. De oratione Dominica quae in omni officio frequentatur, *ibid.*, CXCIV, 1519.

ORDINATIO. Manuum impositione designatur, Gregor. Magn., LXXVII, 1030. Ordinationes a quo, quando et quomodo faciendae, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 431.

ORDO. Ordinis sacri nomine intelliguntur aliquando tam majores quam minores ordines, Greg. Magn. Vid. T. LXV, in Vn. S. Benedicti et LXXVII, 693. Ordines reiterari non debent, *ibid.*, 581. Cur diversae ordines in Ecclesia dispensatio divina constituitur, *ibid.*, 783, 786. Quis praecipuas conditiones in ordinandis requirit, Gregorius, *ibid.*, 576, 694. De quibus nunc examinentur, *ibid.*, 695. Laici non statim ad sacros ordines promovendi, *ibid.*, 784, 785, 963.

ORIENTEM. Prius oriente sole et ad orientem conversi preces funderant Christiani, A. Prudent., LIX, 791. Basilicas orientem respicientes, S. Paulin., LXI, 536.

OSCULUM. Osculum pacis inter sacramenta, August., XXXVIII, 1025. Oscula, quando apud Christianos notata in januis ecclesiarum, S. Paulin. Nol., LXI, 518. Osculum pacis Eucharistiae sumptioni praemittitur, Greg. Magn., LXXVII, 804. Genus osculandi non in signum reverentiae, S. Benedict., CIII, 761. Mos osculandi pedes summi Pontificis antiquissimus, Anastasius Biblioth., CXXVIII, 1278, 1306, 1350. Gradus basilicae S. Petri in Vaticano humiliter deosculatur imperator Carolus Magnus, II 78. Papa Innocentius I osculum pacis ad missas dari decrevit, Sigebert., CLX, 72. Osculum amicitiae signum, Philipp. de Harverg., CCII, 753.

OVIS. Oves moribae suum reliquant pastorem, et luporum faucibus devorantur, Hieron., XXII, 1128. Cuncta ovis membra portata sunt, *ibid.*, 651. Oves aquam pastorum pedibus turbata bibere quid ait, Greg. Magn., LXXVII, 15. Ovium nomine simplices quique et innocentes figurati, Garner., CXCIII, 103.

Ovis quomodo pastorem sequi debeant, Petr. Cant., CCV, 121.

PALLAS. Palesum nomine iniqui intelligendi, Garner., CXCIII, 442.

PALLAS. Pallae quid apud veteres, S. Optat., XI, 1077, not. 87. Pallae de sanctorum tumulis, Greg. Turon., LXXI, 886.

PALLIUM. In quo distinguitur ab homophorio Episcoporum, Greg. Mag., LXXVII, 481 not. Pallia vestes sacerdotales et sacrae, quae etiam in monasteriis erant pretiosae, *ibid.*, 521. An eadem fuerit materia et forma pallii in Oriente et Occidente, *ibid.*, 538 not. Quis primus Pontifex Romanus pallium dederit, *ibid.*, 539. Quibus concedebatur, *ibid.*, 481. Non omnibus illud concedebat Gregorius, *ibid.*, 558. Episcopus superbe illo utamur increpetur, *ibid.*, 691. De usu pallii, Liber Diurn. Pontif. Rom., CV, 81-88. Pallium raro et difficile conceditur, Leo IV, papa, CXV, 657. De palliis virore, Raban. Maur., CXI, 575. De palliis faminarum, 578.

PALLIUM DOMINICUM. Antiquissimum in Ecclesia solennitas Palmatum, in qua fit processio cum ramis arborum benedictis, Greg. Magn., LXXVIII, 510. Palliarum rami benedicti, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 473.

PALLIUM DOMINICUM. Pannis benedictus qui et oblatione coronatus dicitur, Ivo Carnot., CLXI, 994. Vid. Agnus.

PANNUS. Panni sepelircis sanctorum impositi et reliquiae habentur, Greg. Turon., LXXI, 946.

PAPA. Vide Sedes apostolica.

PANACEA. Panaceam Judaei etiam puram comam vocant, Aug., XIXVIII, 190. Adoratio S. Crucis in die Panaceae, Alcuin., CI, 1210. Vid. Crux.

PAROCHIA, PAROCHIA. Parochia seu parocia et diocesis indifferenter usurpantur, Greg. Magn., LXXVII, 519, 540, 812. In una urbe aetate Gregorii plures parochiae, *ibid.*, 664. Unaquaque parochia provisione episcopi regenda, Leo IV, papa, CXV, 668. Parochiarum insinatio sub S. Denyio papa, Anast. Bibl., CXXVII, 1418. De parochiis, Regino, CXXII, 193.

PAROCHUS. Decimas a laicis propriis parochiis solvendas, Robert. Pullus, CLXXVI, 918. Paragynales prius leontiam petant a paroco suo, *ibid.*, 1068.

PASCHA. Pascha Domini verno tempore quotannis celebratur, Ambros., XIV, 128. Castos et sanctificatos oportet illud celebrare, *ibid.*, 231. Pascha Domini cur dicitur, *ibid.*, 332. Pascha dies prima quiescentis fuerit, Juvenec., XIX, 514. Pascha verno tempore celebrata, S. Gaudent., XI, 815 not. Nonnumquam secundo mense, *ibid.*, 845. Tempus Paschae celebrandi, *ibid.*, 847. De Pascha, Hieron., XXII, 843. Ad Pascha celebritatem

que requiruntur, *ibid.*, 811. Pascham episcopi Asiae celebrant cum Judæis luna xiv, XIII, 637. Pascha agitur et in sacramento, et in memoriam rei quæ gesta est. Aug., XXXIII, 293. Transitus, qui hac voce, *Pascha* significatur, modo in nobis agitur per fidem, spem et charitatem, *ibid.*, 205, 206. Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet secundum solis et lunæ computationem Pascha celebrent, *ibid.*, 209. In celebratione Paschæ, observandum triduum crucifixi, sepulti et suscitati, *ibid.*, 215. Paschali tempore jejunia relaxant Christiani, stantes orant, Alleluia canunt, quod est signum redemptionis, *ibid.*, 218. Verum Pascha Christi immolatio, id., XXXV, 1785. Paschatis celebritas anniversaria, id., XXXVI, 171. Paschæ vigiliam forinsecus et intrinsecus celebremus: ita ut Deus nobis loquatur in lectionibus suis, et Deo loquamur in precibus nostris, id., XXXVIII, 1088. Vigilat ista nocte mundus inimicus, et mundus reconciliatus, *ibid.* Paschalis solemnitas novis vetera non connectit, sed novæ regenerationis ablactat infantiam, et alia, Petr. Chrys., LII, 406. Est portus, lucrum vitæ et gaudium resurrectionis, *ibid.*, 208. Quo modo in eo immolatur Agnus Dei, *ibid.*, 374. De Paschate questio diu et multum agitata, Greg. Magn., LXXVII, 947. Paschatis denuntiatio Pontifici Romano commissæ, *ibid.*, 948. Die Epiphaniæ fiebat ista denuntiatio, *ibid.* In Sardinia Paschatis denuntiatio ad metropolitanum pertinebat, *ibid.*, 97. Gallis Ecclesiæ Cyclum Paschalem Anatolii primum amplexæ sunt, *ibid.*, 1062. De tempore quo Pascha celebrari debet, Ven. Bed., XC, 599, et CXIV, 675. De ordinatione paschali feriarum, id., XC, 607. Unicum Alleluia in Paschate cantatur, in Sabbato sequenti duplex, Alan. de Insul., CCX, 210.

PASTOR. Vexatio ovium, pastorum culpa, et magistrorum vitium est, Hieron., XXVI, 60. Ad pastores Ecclesiæ exhortatio, *ibid.*, 84. Pastor bonus quis et ejus officium, *ibid.*, 241. Qui pastor est debet esse et magister, *ibid.*, 500. Falsi pastores in Ecclesia, *ibid.* Pastores boni de bonis ovibus sunt, Aug., XXXVIII, 287. Unus pastor bonus, quis boni omnes in uno, *ibid.* Pastoris officia et ovium, *ibid.*, 796. Pastoribus quam periculosa reddenda ratio, *ibid.* Pastor solatur in periculis, quod sanctorum adjuvetur orationibus, *ibid.*, 915. Pastor malus aliquis est propria malitia, bonus nonnisi Dei gratia, id., XXXIX, 1484. Consule librum pastorem S. Gregorii papa, LXXVII, 15 et seqq.

PATERFAMILIAS. Ejus circa familiam sollicitudo et disciplina, Aug., XXXVI, 599. Pater et feriendo pius, et parcendo crudelis, id., XXXVIII, 111. Pater familias omnibus in familia sua, tanquam filius ad colendum et promerendum Deum consulit, id., XLII, 644. Ex lege civitatis precepta sumere debet quibus domum regat, *ibid.*, 645. Parentum sollicitudo et anxietas circa filios, Petr. Chrysol., LII, 293. Quid agere debeat paterfamilias, et quam rationem Deo reddat, *ibid.*, 274. Patris appellatio divina est, Greg. Magn., LXXVII, 1108. Paternum alioquin aliquid bonis mentibus semper addit, *ibid.*, 1049. De patre et matre, Rother., CXXIX, 201.

PATIENTIA. De laude patientiæ, Haymo Halberstat., CXVIII, 908. Adversa patienter ferenda, Lup. Ferr., CXIX, 437. Patientia virtutum regina, S. Petr. Damian., CXLV, 791.

PATRIMONIUM Ecclesiæ non minuendum, sed potius augendum, Gelas. I papa, LIX, 157. Patrimonia Ecclesiæ in diversis erat provinciis, Greg. Magn., LXXVII, 444.

PATRINUS. Patrinatorum est orationem Dominicam filiois suis insinuare, Leo IV pap., CKV, 684. Patrinatorum responsio pro filiois suis, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 156. De eodem, id., CLXXVII, 590. Cur patrini adhibeantur in baptismo, Robert. Pullus, CLXXXVI, 844.

PATRONUS. Patroni martyres et sancti recte dicti, A. Prudent., LX, 278 not. Vide Sancti.

PAUPER, PAUPERITAS. Pauperum curam agere, maximum ministerii opus, S. Hilari. Pictav., IX, 556. Pauperes satius Christus, dum ad eos sublevandos invitat, *ibid.*, 745. Pauperes inter et divites commercia, *ibid.*, 1060. Non nos humiliter divitiis paupertatis, Hieron., XLII, 826. Qui pauper est cum Christo dives est, *ibid.*, 548. Pauperibus dandum, non locupletibus, non superbis, *ibid.*, 645. Quæ utilitas est parietes fulgere gemmis, et Christum in paupere periclitari, *ibid.*, 564. Paupertas expetita gloria, ista cruciatum habet, *ibid.*, 1077. Pauperes spiritu intelliguntur humiles et timentes Deum, Aug., XXIV, 1253. Pauperes pedes Domini, *ibid.*, 1760. Pauperis patrimonium sanitas, XXXVI, 610, 971. Qui in facultatum copia non extollitur, inter pauperes a Deo numeratur, *ibid.*, 515, 1067. Nihil pauperi prodest, si eget et fœditate, et ardet cupiditate, *ibid.*, 609. Multum dimisit qui non solum dimisit quicquid

habebat sed etiam quicquid habere cupiebat, id., XLVII, 1571. Pauper Dei in animo est non in seculo, *ibid.*, 1727, 1814. Pauper cupiditate possessus, divite pejor, id., XXXVIII, 114. Verum pauper in pauperum turba vix invenitur, *ibid.* Pauper est civis regni colorum: eo nobis traficit quod illi damus, *ibid.*, 210. Christus in paupere vestiendus et suscipiendus, *ibid.*, 170. Paupertas ex se nec beatitudo, nec miseria, *ibid.*, 537. Pauperum cura, *ibid.*, 453. Pauperum amicitia elemosynis comparanda, *ibid.*, 250. Paupertas voluntaria ad perfectionem Christianam pertinet, id., XLIII, 541. Pauper bona nostra ad cælum portat, de hoc Deum habet fideihasorem, Petr. Chrysol., LII, 208. Nobis servat quod venier disperdimus, *ibid.*, 210. Pauper sinus est Abraham, thesaurus cæli, gazophylacium Christi, *ibid.*, 210. Verenda paupertas in pavore, *ibid.*, 215. Pro uno paupere dato tibi Deus centum, *ibid.*, 271. Pauper quid agere debeat, *ibid.*, 275. Pauperi qui fenerari nescit, sanari nescit, *ibid.*, 290. Paupertas cognata virtutibus; exemplum est athleta, nauta, miles, philosophus, *ibid.*, 278. Paupertas temporalis vix fertur, quanto magis æterna, *ibid.*, 540. Paupertas provexit hominem ad philosophiam, *ibid.*, 541. Paupertas quibus est onerosa, Salvian., LIII, 52. Pauperes veri pauperie delectantur, *ibid.*, 51. Hos elegit Deus in hoc mundo, divites in fide et hæredes regni, *ibid.*, 68. Pauperes pascha divitum, *ibid.*, 75. Pauperum depopulatio omnium maxima, *ibid.* Quasi inter procellas positi, *ibid.*, 101. Paupertas non habet quod perdere possit, *ibid.*, 117. Pauperum cruces ad Deum ingemiscunt, *ibid.*, 144. Pauperum mala sua Christus esse dicit, *ibid.*, 252. Pauperes Ecclesia olim aluit, Prudent., LX, 506, not. 159. Pauperes qui monendi sunt, Greg. Magn., LXXVII, 52. Pauperes consolandi, *ibid.* Plerumque sit ut dives sit humilis, pauper vero superbus, *ibid.*, 574. Utrum pauperi peccatori danda sit elemosyna, *ibid.*, 85. De spoliis pauperum non facienda elemosyna, *ibid.*, 89. Bona Ecclesiæ, bona pauperum, 619. Paupertas humilitatis custos, *ibid.*, 189. Paupertatis securitas æritus præferenda, *ibid.*, 245. De oppressoribus pauperum qui sentiat Isidorus Hisp., LXXXIII, 728. Maus pauperis gazophylacium Christi est, Alcuin., C, 516. Paupertas tranquilla est, si humilitatis gubernacula regatur, *ibid.*, 455. Diligenda est paupertas, id., 777. Res ecclesiasticæ vota sunt fidei, patrimonium pauperum, Hincmar., CXXVI, 128. Elemosynis multo melius visitantur pauperes quam corporali presentia, Anast. Bibl., CXXVIII, 1065. Pauperes Christi, fratres nostri, *ibid.*, 454, 1108. Pauperes et senes honorandi, Isidor. Mercat., CXXI, 518. Pauperum defensores adversus potentes sunt sibi habendi, *ibid.*, 551. Paupertas evangelica, S. Anselm., CLVIII, 595. Paupertatis bona, *ibid.*, 695. Pauperum viduarum cum orphanorum causæ primo audiendæ et definiendæ, Ivo Carnot., CLXI, 955. Mors miseris sine morte fit, *ibid.*, 1065. De mandato pauperum, Rupert., CLXX, 146. Paupertatis elogium, S. Bern., CLXIII, 125. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerbold., CXIV, 121. S. Martinus pauperum amator, *ibid.*, 128. Decimarum quarta pars viduis et pauperibus est distribuenda, *ibid.*, 1509. Paupertas quædam beata, Philipp. de Harveng., CCIII, 35. Paupertate emittit regnum Dei, *ibid.*, 411. De vilitate nobilitatis humanæ et excellentia paupertatis, Petr. Bles. CXVI, 7. De pauperibus perquirendi, Innocent. III, CCXVI, 1146. Vid. *Elemosyna*.

PAVIMENTUM. De purgatione pavimenti ecclesiæ, Joa. Belet., CII, 109.

PAX. Qui servare pacem non curat, ferre fructum spiritus recusat, Greg. Magn., LXXVII, 89. Pacis cultoribus quæ monita danda, *ibid.*, 90. Pax transitoria est vestigium pacis æternæ, *ibid.* Pax, si fieri potest, cum omnibus habenda, *ibid.*, 1121. Pax habenda cum omnibus hominibus, Alcuinus, C, 1025. Custodienda cum bonis, non cum sceleratis, Cl, 617. Est mater dilectionis, *ibid.* Pax vobiscum cur in missa cantetur, *ibid.*, 1249. De pace Dei ad homines, Ruft. epis., CL, 1597. De pace conscientiam, quam hic boni possident, *ibid.*, 1607. De pace domestica, *ibid.*, 1621. De pace Jerusalem, scilicet Ecclesiæ, *ibid.*, 1625. De osculo pacis, *ibid.*, 1651.

PALLIUM. Ad quod teneantur singulis annis pellicari et conventu Floriacensi dependentes, Richard., CXXIX, 1504.

PEREGRINATIO, PEREGRINUS. Peregrinatio S. Hieronymi in Egyptum et in Orientem; S. Damas. pap., id., I, 118. Peregrinantes non consolatur et exhortatur quæ certa redditus nostri, Aug., XXXVII, 1834. Peregrinationes e variis orbis universi regionibus ad Limina apostolorum, Leo Mag., LIV, 515. Peregrinationes ad S. Bergium, Greg. Turon., LXXI, 435. Item ad sepulchra apostolorum Petri et Pauli, *ibid.*, 577. Ad Loca Sacra,

ibid., 438. Ad S. Jacobum in Hispania, *ibid.*, 1115. Peregrinatio Hierosolymitana, *ibid.*, Peregrinatio Hassili et Enbuli ad Loca sancta Hierosolymis, Vita Patr., LXXIII, 299. Item Leoniti cujusdam ad sepulchra SS. martyrum Cyri et Joannis in Alexandria, *ibid.*, 361. Peregrinatio ad templum S. Cyri, *ibid.*, 361. Ad S. Joannem martyr. *ibid.*, 366. Peregrinatio Theophili, Sergii et Hygini, *ibid.*, 415. Item Adolphi Hierosolymam, 1192. Peregrinatio Romana et Hierosolymitana, *ibid.*, 1196. Hierosolymis Loca sancta vasisit Talietus, *id.*, LXXIV, 165. Hierosolymam tendit ad crucem adorandam Christophorus, *ibid.*, 171. Peregrinatio cujusdam Petri ad montem Sina, *ibid.*, 169. Eiusdem peregrinatio ad S. Menam, in Alexandria, *ibid.* Et ad Christi sepulchrum Hierosolymam, *ibid.* Ad montem Sina, *ibid.*, 201. Ad Loca sancta, *ibid.*, 258. Varias peregrinationes suscipit Joannes, *ibid.*, 311. Peregrinationes anniversarias religionis causa susceptas, Greg. Magn., LXXVII, 264. De S. Eligii peregrinatione ad Loca sancta et de ejus cura pro egenis, *id.*, LXXXVII, 408. Quanta benignitate ipse fovit peregrinos, *ibid.*, 508. S. Ambrosius Cadurc. episc., depositio episcopatus munere, ad Limina peregrinatur SS. apostolorum Romam, *id.*, LXXXIX, 1238. S. Benedictus episcopus Anglus ad Romam peregrinatur, Ven. Bed., XCIV, 714. Peregrinatio Romana, Paulin. Aquil., XCIX, 335. Romam peregrinati sunt ad SS. apostolorum Petri et Pauli Limina, viri precipui ex omni regione, religionis causa, ut Saronum reges cum multis aliis, Anast. Bibl., CXXVIII, 931, 1335. Hinc peregrinati sunt Theodo Havaris dux, *ibid.*, 175. Carolus Magnus Francorum imperator, *ibid.*, 1178. De peregrino quodam capto et vinculis sanctae Fidis auxilio liberato, Bernard. scholast., CXLI, 151. De consuetudine populi totius orbis ad sepulchrum Domini Hierosolymis, Rodolph. Glaber, CXLI, 679. Peregrinatio quibus expedit, Petr. Damianus, CXLI, 453. Peregrini exemplum providentiae divinae, *ibid.*, 456, 481. Peregrinatio Montis Casini quanti faciunda, CXIV, 162. Peregrinatio nostra duplex, S. Bruno, CII, 956. Dermati cujusdam Hiberniensis proficiens Hierosolymam itinerarium, *id.*, CLV, 485. Petri Tudebodi Siuracensis presbyteri itineratio Hierosolymitana, *ibid.*, 667. Locorum sacrorum descriptio, *ibid.*, 1081. Privilegia Ecclesiae Hierosolymitanae concessa, *ibid.*, 1111 et seq. Volum peregrinationis, S. Anselm., CLIX, 57. Peregrinatio cujusdam Fursii Hiberniensis, Sigebert., CLX, 122. Septem peregrinorum millia orandi voto Hierosolymam petunt, sed ab Arabibus die Paraceve in quodam castello obsessi carduntur, adeo ut vix duo milia reversi sint, *ibid.*, 211. De peregrinationibus Romanis atque Turonicis, Ivo Carnot., CLXI, 877. De illis qui sub praetextu religionis peregrinantur, *ibid.* De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, *ibid.* De peregrinis, qui Romam petunt, *ibid.*, 896. Peregrini et fugitivi distringendi sunt, *ibid.*, 959. Petrus Eremita Hierosolymam peregrinatur, Alberticus Aquisiensis, CLXVI, 590. Ibi peregrini sepiissime spoliantur et opprimuntur, *ibid.* De quodam Waitero eunte Hierosolymam, quid egerit et perulerit, *ibid.*, 592. Christiani Hierosolymam adventabant ex remotis totius orbis partibus, Baldric., CLXVI, 1063. Gentiles multis angaria Christianos affligebant, *ibid.* Inde zelus et ardor ad debellandos gentiles, *ibid.*, 1069, 1070. Peregrinationes sacrae an probando, Honorius Augustod., CLXXII, 1152. Peregrinatio in sensu mystico, *ibid.*, 203, 229. Bernardus quidam monachus duobus cum sociis ad Jerusalem peregrinatus est circa an. 870 et itinerarium descripsit, Wilhelmus, CLXXX, 1318. Qua pace gaudebant tempore hoc his in locis Christiani, *ibid.* Hospitium ibi condiderat Carolus Magnus pro peregrinis, *ibid.* Peregrinantes prius licentiam accipiant a proprio paroco, Rob. Patl., 608. De peregrinatione regis Francorum ad S. Thomam Cantuariensem, et illius causa, Herbert. de Boscum, CXC, 1509. Qualiter rex peregrinus Cantuariam intraverit, *ibid.*, 1515. Qualiter rex peregrinatione revertens Cantuaria exierit, *ibid.*, 1519. Peregrinari quid, Petr. Lomb., CXCI, 39. Peregrinamur in corpore, *ibid.* Quomodo, circa 1190, fidelium turbae ad sanctam civitatem Jerusalem properabant, et qua conditione habebantur tam intus quam extra, Guillelmus Tyr., CCI, 226. Hinc peregrinatur Petrus eremita, *ibid.*, 247. Peregrinorum exercitus male disciplinatus perit, *ibid.*, 241. S. Martinus Legion. adhuc juvenis ad superandas carnis tentationes multas perfecit peregrinationes, *id.*, CCVIII, 12. Modo ad S. Jacobi Limina in Galliciam, *ibid.*, 13. Modo Romam ad Limina Apostolorum, inde Constantinopolim ubi eximiam emit planetam quam ubique circumferebat, *ibid.*

PERICULUM. In omnibus periculis, si fides in nobis maneat, adeat spiritualium virtutum defensio, S. Hilar. Pict.,

IX, 787. Periculi consecutio nihil homini gravior, *id.*, X, 200. Pericula tria sunt transeunda profluentibus membris Christi, Aug., XXXIV, 820. Periculum qui non cavet, Deum tentat, *id.*, XLI, 498. — Quid agendum sit in periculis, Guigo, CLIII, 737.

PERSECUTIO. Fuga in persecutionibus licita, S. Prosper, LI, 381. Tempore persecutionis non recedendum a fide crucis, *ibid.*, 295. Instante persecutione olim baptismus accelerabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 708. Fronte cruce signata ad pugnam accedebant martyres, A. Prudent., LX, 236.

PERSEVERANTIA. Quid sit, Alcuin., CI, 948. In bonis operibus commendatur, *ibid.*, 632. Ut in bono quod ceptum est perseveretur exhortatio, Placid. episc., CLXIII, 673.

PIETAS. Pietatis exordium est optime de Deo sentire, Aug., XXXII, 1224. Pietas vera veri Dei cultus, *id.*, XXXIII, 673. Pietatis perfectio quae, *id.*, XXXIV, 152. Pietas vera quae, *id.*, XLI, 159, 160. Pietas sanctissimam generis humani vinculum, *id.*, XLII, 84. Pietas ad omnia utilis, Salvianus, LIII, 176. Pietatis exempla, *ibid.*, 164. Pietatis quae debent esse exercitia, Alcuin., C, 472. Pietatis definitio, *id.*, CI, 944.

PLATEA. Fugienda platea, S. Ambros., XVI, 279.

PENAE CANONICAE. variae delictis infliguntur, Richardus, CXXVI, 1509, 1510. De penis canonicis, Burchard., CXI, 777. Vide seq. **Poenitentia.**

POENITENTIA, POENITENS. Quilum ad poenitentiam publicam cogendi, Aug., XL, 18. Poenitentia publica propter immaniam peccata imponebatur, non propter levia, *ibid.*, 636. Cilicium poenitentium vestis, Greg. Magn., LXXVIII, 438. Absolutionis forma qua poenitentes Ecclesiae reconciliabantur feria quinta in Cena Domini, *ibid.*, 445. Qua parte misse dabatur haec absolutio poenitentibus, *ibid.* in laude et utilitate poenitentium, Haymo Halberst., CXXVIII, 928. De poenitentibus subito mortuis, Regino, CXXII, 214. De danda poenitentia, *ibid.*, 246. De poenitentibus, *ibid.*, 252. De poenitentia pro variis peccatis, *ibid.*, 267, 289, 291, 293, 297, 300, 302, 303. Poenitentes quomodo genus flectunt, Aito Vercell., CXXXIV, 46. Mortui poenitentes sepellendi, *ibid.* Poenitentes negotiis secularibus se abstineant, *ibid.* Pro peccati qualitate injungenda est poenitentia, Ivo Carnot., CLXI, 845. Tractatus de poenitentia, Gratian., CLXXVII, 1519. Cinct et cilicium arma sunt poenitentiae, Petr. Cant., CLV, 548.

POPULUS. Populi duo, fidelium et infidelium, praedestinatorum et reproborum, Aug., XXXV, 1507. Populus Dei nunc censentur omnes qui portant ejus sacramenta, sed non omnes pertinent ad misericordiam ejus, *id.*, XXXVI, 538. Populus et turba differunt, *id.*, XXXVIII, 614. Populus non omnis catus multitudinis, sed ceteris juris consensu et utilitatis communione sociatus, *id.*, XLI, 67, 648. Ubinam vere est populus, *ibid.*, 658. Populus populariter est loquendum, Petr. Chrysolog., LII, 320. Auditurus Dei legem, vestes lavabat populus et corpora, *ibid.*, 364. Invitatur ad auditum evangelicum, *ibid.*, 495. Populus vastat invidia, *ibid.*, 619. Populus novellus quomodo docendus et dirigendus, Alcuin., C, 194.

POSSESSIO. Possessiones habere Christianis licet, Aug., XXXII, 1345. Possessio rei terrene, quam jure divino, quae jure humano legitima, *id.*, XXXIII, 345. Possessiones omnes jure humano possidentur, *id.*, XXXV, 1457. Possessio rerum temporalium, unde innocens agnoscitur, *id.*, XXXVIII, 694. Ex possessione rei privatae nascuntur lites et multa mala, quae tolluntur ubi res communiter possidentur, *id.*, XXXVII, 1748. Possessio ampla refugienda, Salvian., LIII, 202. Possessiones ecclesiasticas. Vide **Bona.**

PRACTICA. Practicae ortus et ejus divisio, Hug. o S. Vict., CLXXVI, 745.

PRABENDA. Donatio prabendarum transferri potest ad alio in alterum, Stephan. Tornac., CXI, 485.

PRAECEPTA REGIA seu PONTIFICIA. Praecepta Caroli Magni in Ecclesia gratiam, *id.*, XCII, 915 et seqq. Ludovici I, CIV, 979-1208. De praecipuis regalibus et imperialibus, Abbo Floriac., CXXXIX, 475. Praecepta Roberti regis, CXLI, 915 seqq. Willelmi Anglorum regis, *id.*, CLIX, 1580 seq. Chionradi II, Heinrich III, Heinrich IV, imp., CLI, 1015-1164. Godefridi Bullonii in Jerusalem, CLV, 1111, seq.

PRELATUS. Vid. **Episcopus.**

PREMIUM. Premium Deum proponit, ut quod praecipit magis bonum amando quam malum timendo, faciamus, Aug., XXXVIII, 123. Praemia singulis operibus congruentia, *ibid.*, 567. Praemiorum diversi erunt gradus in caelo, *id.*, XLI, 302. Praemium statuitur certare debentibus, et pro magnitudine certaminis, Petr. Chrysol., LII, 250. Ad praemium gratus animus ducit, *ibid.*, 541. Quando sumitur ex coram, unde reatus jam sumptus fuerat, *ibid.*

361. Quis securus exigit præmium a Christo, *ibid.*, 646. Præmium Christianorum, Salvian., LIII, 57. Præmia non exigenda tum baptismi, tum poenitentiae et mortuorum sepulcræ causa, Leo IV, CXV, 678.

PRESBYTER. Nemo presbyter olim ordinabatur ante annum tricesimum, Marius Merc., XLVIII, 290. Quomodo in conviviis defunctorum aliarumve collectarum gerere sese debeant presbyteri, Hincm., CXXV, 776. Quidam presbyter in quadam Romæ ecclesia reliquias S. Helenæ diripuit et secum in Gallias asportavit, Flodoard., CXXXV, 109. Non mulierculæ ad imitandum presbyteris proponuntur, sed presbyteri illis, ac cæteris, Philippus de Harveng, CCIII, 783. Vide *Clericus, Sacerdos*.

PRIMITIÆ. De primitiis seminum Ecclesiæ solvendis ex Canuti Angliæ regis lege, CLI, 1173.

PRINCIPES, REX. Titulus quo utitur Greg. Magn. erga reges et reginas, LXXVII, 467, 673, 703. Francorum reges merito Christianissimi cognominati, *ibid.*, 798. Ecclesia tuenda et vindicanda a principibus, S. Paulin. Aquil., XCIX, 520. Carolo Francorum regi ab omnibus fere optimatibus derelicto fidelis remanet Herivæus Remensis præsul et eum pie sustinet, Flodoard., CXXXV, 293. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, et remuneratione et peccato et vindicta plebium, Humbert., CXLIH, 1164. Francorum rex Cantuariam petit peregrinans ad S. Thomæ sepulcrum, CXC, 1309. Res Ecclesiæ non sunt regis sed pauperum, Gerohus, CXIV, 1415. Principum morbus cito credere et condemnare, Stephan., CCXI, 517. Liber de honore principis regimine, Helinand., CCXII, 735 et *seqq.* De ejus studio et sapientia, *ibid.*, 736. De æquitate, *ibid.*, 737. De publicis exactoribus, 742. De militum electione et officio, *ibid.*, 745. De mutuo affectu principis et subditorum, *ibid.*, 744.

PRIVILEGIA ECCLESIASTICA, Vid. *Diplomata, Præcepta*.

PROCESSOR. Vide *Litania*.

PROCURATIO. Jus procuratorum, Stephanus, CCXI, 518. Proceps studentium est omnibus, Isidorus Merc., CXX, 229.

PROFESSIO MONASTICA. Liber de diversis ordinibus et professionibus qui sunt in Ecclesia, Anonym., CCXIII, 509 et *passim*.

PROVIDENTIA DEI ad hominem et ad omnia inferiora ac minima quæque se extendit, Aug., XXXH, 978. Sine providentia Dei, nihil contingit, *id.*, XXXVIII, 70. Per eam omnia administrantur, *id.*, XI, 17, 335. Justitia nulla esset in hominibus, si res humanas non curaret Deus, *ibid.*, 98. Providentia Dei occulta, *id.*, XLI, 224. Divina Providentia occultavit Deitatis pavorem in habitu humanitatis, Petr. Chrysol., LII, 204. Dei Providentia, *ibid.*, 216. Peali qui divine providentiæ credunt, *ibid.*, 628. De Dei providentia, et rur electi cum reprobis patiuntur in hoc mundo, Honorius Augustod., CLXXII, 1159.

PSALMUS, PSALMODIA, PSALTERIUM. Tempore S. Zenonis Psalmi non tantum cantabantur, sed et legebantur in ecclesiis, *id.*, XI, 362 not. 3. et 467 not. 5. Christiana traditio de psalmis recitandis super mortuos, Hieron., XXII, 697. Mos cantandi ad altare psalmos Carthagine receptus, Aug., XXXII, 634. Psalmorum cantus toto orbe celebris, *ibid.*, 766. Cantantur in funere mortuorum, 776. Psalmus a populo ex parte auditus et ex parte cantatus, *id.*, XXXVI, 199. Canonici psallendi modus, Joan. Cassian., XLIX, 83, 88. Vocis devotio et mentis hilaritas in psalmodia sociari debent, Cassiod., LXX, 671. Psalmodia personata choris divis, Gregor. Turon., LXXI, 864. Quomodo psalliebatur a primitiva Ecclesia, Isidor. Hisp., LXXXIII, 742. Psalmodia cum delectatione peragenda, Alcuin., C, 604. Mos imponendi psalmum, S. Bened., CIII, 1168. De divina Psalmodia, Agobard., CIV, 323. Psalmi omnes David ut antiphonam ante sacrificium psallentur præcepit S. Damasus, Anast. Bibl., CXXVIII, 74 et Celestinus, *id.*, 225; et Sigebert., CLX, 78. De psallendi officio, Gerard., CXLII, 1303. Psallere est orare, S. Bruno, CLIII, 199. Psalmodia qualis esse debeat, S. Bernard., CLXXXIV, 1158, 1175. De modo psallendi, Gratian. *ibid.* Psallere spiritu et mente quid sit, Wolbero, CXC, 1272. Divina psalmodia nulli oneri esse debet, Adamus, CXCVIII, 835.

PUELLA. Utrum puellæ inanes habere debeant, Ambrosius, XIV, 453. Puellæ instituendæ modus, August., XXXII, 779. Puellæ custodiri Cyprianus passioni proximæ præcepit, XXXVIII, 1411. Puellæ Deo consecratæ, Salvian., LIII, 171. Puellæ sacre, *ibid.*, 205. De rapta puellarum, viduarum et sanctimonialium coercendo, Hincmar., CXXV, 1017.

PUEA, PUERTIA. Puertitæ vitia ad succedentes ætates transeunt, Aug., XXXII, 674. Humilitate, non ætate, regnum colorum assequuntur, *ibid.* Puertia proponitur et ad imitandam humilitatem et ad cavendam futuritatem,

id., XXXVI, 525, 526. Puertitia cum senectute quomodo conjungenda, XXXVII, 1472. Puertitia Christianorum amatur levibus mandatis ut juvenis ad gravia accedat, Petr. Chrysol., LII, 506. Puer non nisi bona recipiat a patre, *ibid.*, 553. Cum eis non ridendum, S. Bened., Sedul., CIII, 1041. Disciplinæ assuefaciendi, *ibid.* Qualiter tractandi, *ibid.*, 1100. Ut puniendi cum falluntur in oratorio, *ibid.*, 1166. Indulgentius habendi, *ibid.*, 1197. Infans et puer idem sancto Benedicto, *ibid.* Pueri custodiendi, 1363. Oblati a parentibus cogebantur olim perpetuo manere in monasterio etiam post annum pubertatis, *ibid.*, 1303, 1304. Charitas donationum quando facere debebant, *ibid.*, 1308. Eorum legitima in tres partes divisa, *ibid.*, 1312.

PUEPERA. Ejus benedictio ad usum Æthiopum, Collect. can. anonym., CXXXVIII, 907.

PULVIS tumulorum sanctorum cum reverentia collectus et servatus, Greg. Turon., LXXI, 820.

PUNICI CHRISTIANI salutem baptismum vocant, et Eucharistiam, vitam, Gennad., LVIII, 1041.

PUNITIO Judæi cujusdam propter horrendam imaginis Christi profanationem, Sigebert., CLX, 105. De punitio Rodulphi comitis monasterium Casinense deprædari volentis, Leo Marsic., CLXXIII, 681.

PURIFICATIO B. MARIE VIRGINIS. Cereorum origo in isto Purificationis B. Mariæ Virg., Alcuin., CI, 1181. Quomodo huic legi se subjecit Mater Christi, *id.*, CI, 130. Cur in die Purificationis sanctæ Mariæ candæas portant, Rupert., CLXX, 87.

QUADRAGESIMA totis, præter Sabbatum, jejunatur diebus, Ambr., XIV, 708. Ecclesiæ consuetudo de quadragesimali jejunio, *id.*, XXVI, 57. Quadragesima, præcipue jejuniorum observatio, Aug., XXXIV, 591. Qui per alios die jejunatis, per hos auget quod facitis, *id.*, XXXVIII, 1040. A carne et vino abstinetur, *ibid.*, 1040, 1043. Quadragesimæ dies toto orbe sacratissimi, *ibid.*, 1046. Quadragesimalis abstinencia qualis esse debet, *id.*, 1041. Hæc observatio superstitione, sed divina lege servatur, *id.*, XLII, 492. Per quadragesimam non solum a carnibus, verum etiam a quibusdam terræ fructibus se abstinent fere omnes, *ibid.*, 491, 493. Quadragesimæ pelagus ingrediens quid debeat agere, Petr. Chrys., LII, 208. Quadragesimali jejunio divina jungenda cantica, *ibid.*, 213. Tempus est spiritualium bellorum, *ibid.*, 222. Jejunium quadragesimale curat navigia corporum nostrorum, *ibid.*, 366. Quadragesimæ tempore diligentius Deo servandum, et sanctius vivendum, Leo Magn., LIV, 264. Oritur et divina et apostolica institutio, 275, 286. In toto mundo observatur, *ibid.*, 299. Tempus est reconciliationis et indulgentiæ, *ibid.*, 274. Maximum sacratissimumque est jejunium, *ibid.*, 301. In Quadragesima quibus studiis recandum, *ibid.*, 291. Eo tempore episcopus se recandi, Greg. Turon., LXXI, 217. De Quadragesima, *ibid.*, 275, 278, 376. Summa ex Patrum auctoritate, abstinencia Quadragesimæ, *ibid.*, 1072. Natalitia vel nuptie ne fiant in Quadragesima, Criscon., LXXXVIII, 840. De quadragesimali jejunio, Rab. Maur., CVII, 333. Quadragesimæ jejunium a Gregorio II papa institutum, Anast. Bibl., CXXVIII, 979. In Quadragesima non edatur ante horam vesperarum, Joan. Rothom., CXLVII, 272. De Quadragesima, Anonym., CL, 1015. In Quadragesima baptizandorum scrutinium, Hug. a S. Vict., CXXVII, 446. Ciborum delectus in Quadragesima qualis olim fuerit, *id.*, CLXXVI, 1145. De Quadragesimæ observatione et de jejunio, Gratian., CLXXXVII, 1859 et *seqq.* Quomodo campana pulsandæ sint in Quadragesima, Joan. Beleth., CII, 94. Vid. *Jejunium*.

REDEMPTIO CAPTIVORUM. Christiani a S. Zacharia redempti ne pagani tradantur cruciandi, Anast. Bibl., CLXVIII, 1038.

REFECTIO. Horam refectionis et somni antevertere, vitium, Joan. Cassian., XLIX, 530.

REGULA incommutabilis est Dei voluntas, Aug., XXXII, 1206. Cujusvis Christiani regula vivendi, Bonifac., LXXXIII, 870. Militum Templi regula, Joan. Michaelens., CLVI, 859 et *seqq.* De regula canonicorum regul., Guichard. Lugd., CLIX, 1098 et *seqq.* S. Augustini regula ab apostolis manare creditur, Stephan., CCXI, 334.

RELIGIÆ. Sanctus ubique beatorum martyrum a sanguine exceptus est, et veneranda ossa quotidie testimonio sunt, Hilar., Pict., X, 584. Quid de cultu reliquiarum tractatum sit ab Optato, *id.*, XI, 763. Reliquiis sanctorum divinitus honor conciliatus, Aug., XXXVIII, 1253. Reliquiæ sanctorum ad fidelium consolationem, *ibid.*, 1257. Ad memorias orationum non ad glorias martyrum, *ibid.* Reliquiæ Stephani martyris in Africam translatae, ac ubique ob Dei beneficia famosæ, *ibid.*, 1455. Ipse in sacro loco repositus, *ibid.*, 1457. Sanctorum reliquiæ stercoribus bene-

randa sunt non autem adoranda, Gennad., I.VIII, 997. Vasa quibus martyrum sanguis asservatur, verum signum martyrii, A. Prudent., LIX, 665; et LX, 428, not. 53. Sanctorum reliquiæ ad novæ ecclesiæ dedicationem necessariae sunt, S. Paulin., LXI, 534. Exponebantur olim super altaria fidelium venerationi, *ibid.*, 534 not. f. Inventio Dominice crucis et clavorum quibus transfixus est Christus, Cassiod., LXIX, 936. Martyrum reliquiæ mirabiliter inventæ et super altare collocatæ, *ibid.*, 923. Sanctorum reliquiarum virtus, Greg. Tur., LXXI, 780. Reliquiæ pretio comparatæ et velo tectæ, *ibid.*, 784, 785. Sacrosanctæ reliquiæ, *ibid.*, 823. Ad collum suspensæ, *ibid.*, 457. Super altare collocatæ, *ibid.*, 484, 821. Variæ reliquiarum species, vel rerum quæ corpora vel sepulcra sanctorum tegerint, *ibid.*, 459-1123. Vix eas tangere audeat, Gregorius, *id.*, 582. Reliquiæ quomodo olim mitterentur, Greg. Mag., I.XXV, 84, 104. Harum effectus mirabiles, *ibid.*. Quam magni faciendæ, *ibid.*, 54. In toto Occidente sacrilegium reputabatur reliquias tangere, *ibid.*, 272. S. Gregorii reverentia erga sanctorum reliquias, *ibid.*, 420. Brandum seu prædium appellabantur panni qui sanctorum reliquiis applicati fidelibus disperiebantur, *id.*, LXXVII, 702, 846. Sub Gregorii pontificatu vix Latini tangere audebant sanctorum reliquias, sed brandes mittebant, *ibid.*, 702, 805. Igne admoto quibusdam in locis probantur reliquiæ, *ibid.*. Sanctorum reliquiæ in baptisteriis recondi solebant, *ibid.*, 815. Super sepulcra et reliquias sanctorum olim erigebantur altaria, *ibid.*, 834. Sanctuaria nuncupantur, *ibid.*, 1144, 1228. Translatio corporis S. Isidori, LXXXI, 59-50. Reliquias sanctorum vendere prohibitum, *id.*, CL, *id.*; Bened. Anian., CIII, 748. De recondendis sanctorum reliquiis, Diurn. Rom., CV, 91, 93. S. Benedicti reliquiarum translatio, Adrevaldus, CXXIV, 901. Quo ritu martyrum corpora sepelienda sint tradidit Eutychianus papa, Anast. Bibl., 1442. Sine dalmatica non sunt sepellenda, *ibid.*. Reliquiarum S. Rigoberti translatio, Flodoardus, CXXXV, 119, 120. De sanctorum pignoribus ubique revelatis, *id.*, CXLII, 635. De reliquiarum S. Adalardi translatione in Flandriam, Gersicus, CXLVII, 1073 et seqq. Halligruis plurima e Constantinopoli pignora sanctorum refert, *id.*, CXLIX, 85. Quæsit et invenit S. Vedasti corpus, *ibid.*. De reliquiis S. Symetii, *ibid.*, 815. Invenitur corpus S. Elphegi episcopi, Osborn., CXLIX, 589. Reliquiæ sanctorum quomodo prosequantur aut recipiantur, Udalric., CXLIX, 758. Quæriter deferantur, Guido, CL, 1272. Quid de fideis reliquiis, Isomet Guiberto teste, actum fuerit, Guibert., CLVI, 621. Defuncta sanctorum corpora non sunt aut argento includi debent, *ibid.*, 628. Eri et tumulis sanctorum corpora (Guiberto non probatur, *ibid.*). Non peccant qui reliquias alicujus sancti pro alio venerantur, *ibid.*, 628. Qui certe sanctorum existimat contigisse, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis suæ apud Deum, *ibid.*. De sanctorum reliquiarum veneratione, Ivo Carnot., CLXI, 209, 215. Reliquiæ sanctorum loca ubi sunt honorant, *ibid.*, 215. Reliquiæ sub altari positæ, S. Bern., CLXXXII, 1111. Reliquiæ S. Eusebii in monasterio Lucensi. Orderic. Vital., CLXXXVIII, 489. Item S. Nicolai Myren. episcopi, *ibid.*, 534. Quantum reliquiæ sanctorum valeant mortalibus, Philip. de Harveng, CIII, 1247. Mos jurandi super reliquiis sanctorum, Innoc. III, vita, CCXIV, XXIV, *id.*.

RESCRIPTUM PAPALE. De rescriptis et eorum interpretationibus, Innoc. III, CXV, 1221.

RESIDENTIA. Ecclesiarum rectores resideant, S. Paulin. Aquil., XCIX, 507.

RESPONSORIA ab Italis reperta, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 744. Varii hymni et responsoria regis Roberti, CXLI, 959-915.

REV. Vid. *Princeps*.

REVON. Vid. *tomos* LXXXV, LXXXVI, Liturgiam veterem Mozarabicam complectentes.

ROGATIONES. Vid. *Litania*.

ROMA. Gothorum irruptione sub Alarico rege eversa est, Aug., XXXII, 647 et XXXIII, 565. Singulo anniversario Romam pergit Paulinus, XXXIII, 535. Urbs venalis appellata, 532. Roma caput gentium, *id.*, XXXVIII, 166. Urbis vastatio religioni Christianæ sive idololatricæ extinctioni falso tributa, *ibid.*, 503, 623, 624. Romæ strages et exiditum, *id.*, XL, 718. Ab Alarico capta et direpta, *id.*, XLI, 14, 15. Barbarorum humanitas erga plerosque Romanorum, *ibid.*, 45. Roma quasi secunda Babylon, *ibid.*, 561, 578.

ROMA CRISTIANA. Romanus Pontifex. Romam peregrini suade ne veniant, Aug., XXXII, 119. Ibi in basilica B. Petri quotidiana vinolentia, *ibid.*. Hæc basilica remota est ab episcopi conversatione, *ibid.*. Romana plebs quarta et sexta feria et sabbato jejunare consuevit, *ibid.*, 139.

Romanis non videtur jejunandum quinta Sabbati, *ibid.*. In Romana Ecclesia semper apostolicæ cathedræ viguit principatus, *ibid.*, 163. Post Romanum judicium restat plenarium concilium, *ibid.*, 170. Romanorum pontificum a Petro usque ad Anastasium series, *ibid.*, 196. Patres concilii Carthag. decretum suum adversus Pelagianos Innocentio papæ intimandum duxerunt, *ibid.*, 760. Romanæ sedis auctoritas, *ibid.*, 781. Ad apostolicam Sedem refertur quod per totum mundum possit omnibus ecclesiis in commune prodesse, *ibid.*, 782. Consulta fidei ac modica discrepatione tractat Innocent. II, *ibid.*, 783. Ad Romanam Sedem spectat sollicitudo omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 786. Romanæ Sedis super dubiis rebus consulendæ mos a tota semper orbe servatus, *ibid.*. Ejus auctoritas in hæreticis damnandis, *ibid.*, 865, 869. A iudicis episcoporum Africæ ad apostolicam Sedem appellandi usus, *ibid.*, 933. Difficultate orta, cepit Augustinus de ea in concilio agere aut etiam ad Sedem apostolicam scribere, *ibid.*, 1068. Ad Carthaginis episcopum, Romano prætermisso, nunquam Orientalis catholicus scribebat, *id.*, XI, III, 516. Romanus episcopus ab Ostiensi ornatior, *ibid.*, 612. Romanum concilium pro causa Cæciliani, *ibid.*, 613. Roma peculiari patrocinio B. Petri et Pauli gloritur, S. Maxim. Taur., LVII, 400. Roma, Sedes S. Petri, Greg. Turon., I, XXI, 686. Roma potissimum sedes apostolica, *ibid.*, 728. Romæ exercitus ultor fuit sanguinis Christi, Petr. Chrysol., LII, 219. Romani olim persecutores, nunc executores verbi Christianæ fidei, *ibid.*, 255. Penes Romanum est fidei doctrina, *ibid.*, 483. Ecclesiæ veteres Urbis Romæ. *Basilica*. Vetera cæmeteria Romana. Vid. *Cæmeterium*. Vid. *Sedes apostolica*.

SABBATUM, et quies Dei est et hominum otium, S. Hilar., IX, 495. Quomodo Deus Sabbato operatur, *ibid.*, 498. Sabbathum perfectum quale, et quæ ante illud paranda, *ibid.*, 499. Christus quietem mortalibus fessis dedit in Sabbato. Illuminatur per Christum, non deletur; ut in die Domini luceat in Ecclesia, Petr. Chrysol., LII, 412. Sabbathum primum est dies Dominicus, secundarium Judicus, et ad quid deputatum, *ibid.*, 418. Sabbathum quanta cura ac religione celebrandum, Salvian., LIII, 45. Sabbathum non observare nefas, *ibid.*, 119. Sabbati vespere ab opere cessandum, Greg. Turon., LXXI, 980, 987. Sabbathum sanctificare, est a bonis operibus non cessare, S. Bruno, CLXV, 279.

SABULUM, et tumulis sanctorum cum reverentia servatum, Greg. Tur., LXXI, 1125.

SACERDOS. De reverentia sacerdotibus præstanda, ex lege Canuti Anglorum regis, *id.*, CII, 1172. Exitus vitæ malorum sacerdotum, an monendi ac tolerandi, Honor. Augustod., CLXXII, 1134. Juxta dispositionem episcopi decimæ sacerdotibus sunt distribuendæ, Gratian., CLXXXVII, 1013. De infelici exitu sacerdotis cuiusdam, Godescalcus nomine, qui exercitum collegit adversus Turcas. Guillelm. Tyr., CCI, 246. Vid. *Clericus*, *Presbyter*.

SACRIFICIUM. Vid. *Missa*.

SACTARE, SALTATIO. Vide *Choreæ*.

SALVE REGINA. Hymnus a Sancto Bernardo compositus, Bern., CLXXXIV. Quater in anno cantabatur, *ibid.*.

SANCTI et de eorum cultu. Sancti dicuntur a peccatis mundati, Christi fratres, spirituales domus, et regale genus, S. Hilar. Pict., IX, 510. Mundi istius lumen sunt, *ibid.*, 580. Judices, regesterræ, *ibid.*, 288, 347. Sanctorum requies sita in Christi et angelorum consortio, *ibid.*, 340. Sancti nobis consulunt, *ibid.*, 682. Sanctorum meritis quando non juvandi sumus, quando juvandi, *ibid.*, 1060. Habes sanctos proximos qui pro te supplicent, S. Ambr., XVII, 250. Obsecrandi sunt angeli et martyres qui possunt pro peccatis nostris rogare, *ibid.*. Solus Christus inambulat animis et graditur in mente sanctorum, *ibid.*, 605. Necessaria est sanctorum cautela, *ibid.*, 706. Teres vita sanctorum est, et ita sibi concineat, ut superioribus posteriora respondeant, *ibid.*, 815. Est sanctorum somnus etiam operarius, *ibid.*, 960. Non incognitum nobis sanctos dimicare dum feriantur, *ibid.*, 887. Sanctorum vita non hic in terra, sed in cælo est, *ibid.*, 1375. Nemo sanctorum sine certamine coronatus, Hieron., XLII, 442. Sanctis somnus ipse oratio est, *ibid.*, 621. Pavent in cælo sancti viventibus et laborantibus in terra, *ibid.*, 472. Non licet de sanctis viris temere æstimare, *id.*, XXIII, 203. Inter sanctos et angelos multiplex et infinita diversitas, *ibid.*, 525. Orationes sanctorum nobis prosunt, *ibid.*, 544. Nullus sanctorum quando in vita est potest habere cunctas virtutes, *ibid.*, 512. Sancti non cognoscunt illos quos Deus non amat, *ibid.*, 548. Sancti non debitorum sunt sed enim unicuique tribuant, *id.*, XXV, 665. Multa de cultu divino usurpata ad cotentes sanctos, Aug., XLI, 291. Sanctorum cultus, *id.*, XLII, 602. Sanctorum exempla omni hominum generi proposita, *id.*, AL, 609. Sanctorum

merces non in hoc mundo, *ibid.*, XLII, 160. Sancti nunc regnant cum Christo, *ibid.*, 673. Sanctorum intercessio in novissimo Iudicio, *ibid.*, 732. Sancti in hac vita cur se adeo humiliant, Joan. Cassian., XLIX, 449, not., 1273. Cur eos sinat Deus ad impiis interimi, aut vexari, *ibid.*, 647. Ante Christum sancti incarnationem desiderabant, post Christum manifestationem et iudicium concupiscunt, S. Prosper, LI, 549. Sanctorum mors somno similis, propter resurrectionem et gloriam seculuræ, *ibid.*, 572. Sanctorum exaltatio vita est æterna, *ibid.*, 360. Sanctorum omnium gloria, ut mundus totus subiciatur Deo et divinis legibus, *ibid.*, 424. Sanctorum intercessio et utilitas, Leo Magn., LIV, 172, 179, 148, 421, 429. Eorum ambienda suffragia, *ibid.*, 253. In ipsis Deus nobis constituit et præsidium et exemplum, *ibid.*, 457. In sanctorum commemoratione letandum, *ibid.*, 427. Patroni martyres et sancti merito dicti, Prudent., LX, 256. Sanctorum vitæ jugiter scrutandæ, Greg. Turon., LXXI, 1074. Sanctorum imagines, *ibid.*, 723. Sanctorum solemnitatibus spectacula minime edantur, Crisost., LXXXVIII, 931. Sanctorum merita sunt dona Dei, *ibid.*, 959. De sanctorum intercessione, Hincmar., CXXV, 900. De Christi et sanctorum triumphis in XIV lib., carmen Flodoard., CXXIV, 491 et seqq. De reverentia erga sanctos, Bernard. Scola t., CXLII, 62. De Festivitate omnium sanctorum, Udalric., CXLIX, 688. De sanctis et eorum pignoribus, Guiberti., CLVI, 612. Ecclesia prælatorum est ut debito sanctorum cultui incumbat populus, invigilare, *ibid.*, 615. Sicut vera acta sanctorum honori Deo vertuntur, ita et falsa dedecori, *ibid.*, 620. Qui certe sanctum existimat colique, quamvis talis non sit, fructum recipit orationis apud Deum, *ibid.*. Preces sanctorum sunt incensa, Rupert., CLXXX, 974. Exemplarum sanctorum imitanda, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 935 et seqq. Sanctorum festa recolenda, *ibid.*, CLXXIII, 540, 541. Sanctorum solemnitates colendæ, S. Bern., CLXXXIII, 478. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 501. Sanctorum virtus semper imitanda, non actus, Philipp. de Harv., CCIII, 1241.

SCISMATICI. De his qui sententiam propriam tenent usque ad schisma vel hæresim, Hincmar., LXXVI, 475.

SCHOLÆ. Ubi et qualiter scholæ habeantur, Alto Vercel., CXXXIV, 40. Qualiter unusquisque sit docendus, *ibid.*, 48. De doctrina virorum et mulierum, *ibid.*, 44. Scholæ publicæ S. Genovefæ Parisiensis institutæ, Stephan., CCXI, 377. Florent sub Stephan., *ibid.*, 431.

SCRIPTURA SACRA. Est Dei scriptura, Tert., I, 577. A viris divino Spiritu affinis edita, *ibid.*, 578. Velus Testamentum ex Hebræico in Græcum sermonem conversum, *ibid.*. Repositum in bibliotheca Philadelphi apud Serapionem, *ibid.*, 530. Eas Judæi palam recitabant, vespertina libertate, *ibid.*, 581. Qui eas studuerit, Deum intelligere cogetur, et credere, *ibid.*. De Veteris Testamenti auctoritate dubitari non potest, *ibid.*, 581. Scripturæ sacræ majestas et auctoritas, *ibid.*, 586, 446, 468. Fecundior divina literatura ad facultatem cujusque materie, *ibid.*, II, 55. Scripturæ in capitulis divise, *ibid.*, 127. In synaxibus Christianorum legebantur, *ibid.*, I, 477. Eas non occubant, nec poterant, *ibid.*, 446. Sanctorum Scripturarum traditores, Cyprian., IV, 435. Dementia eorum qui censuram Scripturarum celestium in advocacyonem criminum convertunt, *ibid.*, 761. Scriptura sacra omni furo caret, Lact., VI, 714. Plures scripturas tanquam fabulas rerum inanum contemnunt, S. Hilari. Pict., IX, 541. Nihil in his rationale, nihil perfectum esse plures jactant, *ibid.*, 543. In eis non est confusio aut inopia verborum, *ibid.*, 501. Nihil non habent auctore suo dignum, *ibid.*, 768. Quidquid in his est excelsum, divinum, rationale et perfectum est, *ibid.*. Scripturarum multimoda doctrina, *ibid.*. Refelluntur qui secundum litteram intelligenda omnia existimant, *ibid.*, 770. Scripturæ sensibus dives, *ibid.*, 987. Scripturarum intelligentia in uide expectanda, *ibid.*, X, 513. Scripturæ non in legendo sunt sed in intelligendo; neque in pravicatione sed in charitate, *ibid.*, 570. Scripturæ mysteriis seia peritum lectorem ac plium postulat, *ibid.*, 549. Judæi sacrorum libros legentes manu contricare non audent, sed linteolo substernunt, *ibid.*, 523. Scripturæ ab ethnicis ob hæreticum et impolitum sermonem despiciuntur, S. Zeno, XI, 285. A quibusdam ethnicis impugnata, *ibid.*, 538. Scripturæ auctoritas in definiendis controversiis, S. Optat. annot., XI, 1157. Scripturarum sacrarum canon per varios pontifices pro temporum necessitate actus, S. Damas. proleg., XII, 241, 242. Adulterare est verbum Dei verum sensum per falsum velle excludere, Ambros., XVII, 248. Hæc sacerdotum vehementer copiosa vindictaque est indignis quibusque Scripturarum celestium sacramenta non credere, *ibid.*, 713. Divina Scriptura semper loquitur et clamat, *ibid.*, 708. Pabulum est et vita, *ibid.*, 663. Quidam illam non

pro amore Dei, sed pro amore sæculi, didicerant, *ibid.*, 766. Quanto amplius in corde ruminatur, tanto salubriorem dulcedinem menti exhibet, *ibid.*, 866. Ad reseranda vitæ acutissima est, *ibid.*, 926. Scripturarum verba divinitus inspirata, Hieron., XLII, 432. Scriptura non potest sibi esse contraria, *ibid.*, 486. Nemo satis laudare potest Scripturæ mysteria, et divinum sensum, licet in simplicibus verbis, *ibid.*, 470. Nullus in Scripturis satis ingredi potest sine magistro, *ibid.*, 516. Difficilis Scripturarum intelligentia, *ibid.*, 512. Totum quod legitur in Scripturis nitet quidem et fulget in cortice, sed dulcius in mela est, *ibid.*, 585. Ordo verborum in Scripturis mysterium est, *ibid.*, 752. Pensum quotidianum de Scripturis legendis, *ibid.*, 875. Majestas divinarum Scripturarum admiranda, *ibid.*, 909. Scripturæ unus et idem auctor, *ibid.*, 1049. Ama scientiam Scripturarum et caris vita non amabis, *ibid.*, 1078. In Scripturis penitentis plangitur, sanctus canitur, desperans maledicatur, *ibid.*, 1198. Arguuntur qui Scripturæ sensum declamatorum flosculis enervant, *id.*, LXXXI, 166. Si litterarum Scripturæ sequimur, novum possumus conficere dogma, *ibid.*, 181. Scripturæ consuetudo, *ibid.*, 186, 185, 190. Scripturarum norma, *ibid.*, 244. Scripturarum notitia haberi non potest, *ibid.*, 936. Earum notitia, divitibus Christi, *ibid.*. Non possumus scire sensum Scripturarum, nisi eas per verba discamus, *ibid.*, 1032. Scripturæ sacræ, laus et dignitas, Aug., XXXII, 854. Auctoritas, *ibid.*, 723, 84, 852; XLII, 357. In ea Deus ipse loquitur, *id.*, LXXXI, 864. De ea fusa dissertitur, *ibid.*, 1335. Quid de ejus difficultatibus, *id.*, LXXXIII, 386. Scripturæ studium humilitate exigit, *id.*, XXXIV, 64. Illius intelligentia a Deo petenda, *id.*, XXXV, 1539. In ecclesia legi solita, *id.*, XLIII, 584. Quomodo legenda, *id.*, LXXXVIII, 354. Scripturæ sacre doctis conferri et indoctis, Patr. Chrysost., LII, 253. Melius per Deum explicatur ad hoc orantibus fidelibus, *ibid.*, 197. Emulis caute declaranda, illis secure, credentibus confiderent, incredulis constanter, *ibid.*, 508. Dum est clara, illi innotendum tota simplicitate, *ibid.*, 592. Caveendum ne per audientis imperitiam veniat ad animarum detrimentum, *ibid.*, 611. Scripturæ sacræ oraculum Dei mens est, Salvian., LIII, 57. Eam habent hæretici interpretum et corruptam, *ibid.*, 95. Scripturæ sacræ auctoritas indubitabilis, Leo Magn., LIV, 514. Lectio Scripturæ in ecclesiis, *ibid.*, 237. Scripturæ canonicæ in ecclesia legenda, *id.*, LVI, 428. Canon sanctarum Scripturarum, *ibid.*. Latina auctor Deus, *ibid.*, 880. Scripturarum divinarum lectio necessaria, S. Maxim. Taur., LVII, 377. Quocirca Libros sacros Christiani venerantur, Prudent., LIII, 972 not. 613. S. Fulgentius Galliam hortatur ad sacrarum Scripturarum lectionem, *id.*, LXV, 318. Scripturæ sacræ intelligentia per humilitatem legendi assiduitate comparatur, Gregorius Magn., LXXV, 633. Puteas fodimus cum alta Scripturæ sacræ penetramus, *ibid.*, 1152. Evangelium olim collo suspendi apud Christianos solitum, et capiti apponi, præsidii et custodiæ causa, *id.*, LXXVII, 463, 1318. Evangelium in iudiciis medium collocabatur, *ibid.*, 918, 979. Scripturæ sacræ lectio commendatur, Alcuin., CI, 616. De Scripturis sacris, Raban. Maur., CXI, 105. De canone Evangeliorum, *ibid.*, 124. Scripturæ sacræ in ecclesia legende, S. Ivo Carnot., CLXI, 259. Scripturæ sacræ ad correctionem morum legenda, Hugo a S. Victore, CLXXVI, 794 et seq. Quænam circa Scripturam sacræ sunt attendenda, Gratian., CLXXXVII, 49 et seq.

SCRUTINIUM. De scrutinio baptizandorum, Theodulf., CI, 228. Quando et cur fiant scrutinia, Rupert., (CLXII, 113. Scrutinium ad scientiam conduceas, Hugo a S. Vict., CLXXVI, 776 et seq.

SEDIS APOSTOLICÆ. Summus pontifex seu papa. Optimum est ut ad caput, id est ad Petri apostoli Sedem de singulis quibusque provinciis Domini referant sacerdotes, S. Hilari. Pict., X, 639. Quantum ad religionem pertinet non nisi apostolica Sedi, juxta canones debetur totius summi iudicii, Leo Magn., LVI, 632. Romanam Sedem prærogativa, *ibid.*, 761. Mos consulendi et referendi ad sanctam Sedem, *ibid.*, 458, 461. Romanæ Sedis auctoritas, *ibid.*, 643. Apostolica sententia non resolvenda, *ibid.*, 653. Sedes apostolica et S. Petrus reciproce dicuntur, Greg. Mag., LXXVII, 491. Sedi apostolicæ episcopi omnes, si qui in eis inventur culpe, subjecti sunt, *ibid.*, 896. Sedes apostolica omnium Ecclesiarum caput est, *ibid.*, 1298. Pontificis Romani est discordias que in Ecclesia oriuntur extirpare, Leo IV, CXV, 658. Romana Sedes nunquam errare consuevit, Goffrid., CLVII, 42. Mos summo Pontifici pedes osculandi, *ibid.*, 48. Equo albo papa rectas, S. Bernard., CLXXXII, 776.

SANCTUS. Apud omnes gentes honorabilis est, Ambros., XVII, 474. Sanctus que adolescentiam suam hæreticis artibus instruxit, melius dulcissimos fructus, Hieron., XLII,

528. Senectutis incommoda, *ibid.*, 537. Perfectæ et integræ senectutis descriptio, *ibid.*, 543. Senectutis infirmitates, S. Anselm., CLVIII, 694.

SEPULCHRA ET HUMILI SANCTORUM. Martyrum sepulchra floribus ornata, Prudent., LIX, 695 not. 116. Utrum sepulchra intra Urbem olim existerint, *id.*, LX, 134, not. 190. Sepulchra martyrum frequentata, *ibid.*, 277. Mithæ super martyrum sepulchra, *ibid.*, 556 not. Concursus populi ad sepulchra martyrum, *ibid.*, 400. Comestiones et computationes reprehenduntur, S. Paulin. Nol., LXI, 661. Sepulchra sanctorum floribus adornata, Greg. Turon., LXXI, 866. Pulvis tumulorum honore prosecuta, *ibid.*, 820. Panni sepulchris sanctorum impositi ad reliquias habentur, *ibid.*, 921. Sepulchra sanctorum veneranda, *ibid.*, 53, 1099. Vix ea tangere ausus erat Gregorius, *ibid.*, 582. Ea fideles osculantur, *ibid.*, 561. Ibi fenestella ad orandum, *ibid.*, 837. Follis lauri strata, *ibid.*, 893. Inde pulvis herbule in presidium aulicæ, *ibid.*, 916, 917. Panis et vinum ibi oblata ab itinerantibus, *ibid.*, 999. Villa appensa sepulchris, *ibid.*, 1143. Super sepulchra et reliquias sanctorum olim altaria erigebantur, Greg. Magn., LXXVII. Sepulchra paternæ locum ornare qualiter, Goffr. Vendoe., CLVII, 307.

SECVS. Non conditio fortuits servum facit, sed probrosa insipientia, Ambros., XIV, 619. Servuli multi ipsa domini liberiores sunt, *ibid.*, 649. Sub Patre celestis fratres sunt servus et dominus, August., CXXVIII, 400. Manumissioni servorum ac libertati hominum favens ab Ecclesia revocari non debet, Gregor. Magn., LXXVII. Concessit imperator Constantinus ut in Ecclesia fierent servorum manumissiones, *ibid.*, 547. Servi qui ad Ecclesiam confugiant tradi non debent. Regino Prum., CXXIII, 573. De servorum officiis, Ruther., CXXVI, 175. De servorum disciplina, Petr. Damian., CXV, 342. De servo arante, Honor. Augustod., CLXXII, 567.

SIGNUM. Hominis sani et hominis infirmi signa, Wolbero, CXCIV, 1225.

SIMONIACUS. De differentia negotiatorum sæculi et simoniacorum, Humbert., CXLIII, 1084. Simoniaci latronibus peiores, 1114.

SINGULARITAS nimis opere vitanda est in congregatione, Petr. Cant., CCV, 205.

SOLITUDO, alia corporis, alia animi, Wolbero, CXCIV, 1129. Anachoretarum solitudo excellentior quam cunobitarum, Petr. Cant., CCV, 213.

SOLVITITAS. Vide *Dies Festivi*.

SPECTACULA, THEATRA. A spectaculis, pompis, ludis publicis et theatri scenis Christiani abstinenda, Tert., I, 466. De illis et quod eis interesse Christianis non conveniat, Lact., VI, 707. A spectaculis et offensionibus Egypti, removeamus oculos, arena, circo, theatris, et omnibus quæ animas contaminant puritatem, et per sensus ingrediuntur ad mentem, Hieron., XXV, 189. Christianus non polleat de gentiliu spectaculis, Petr. Chrysol., LII, 609. Christianos quolibet turpe est spectaculis sæcularibus interesse, Isidor. Mercat., CXXX, 332.

SPERMATIS. Spirituales sunt Ecclesie incolæ, S. Hilar. Pict., IX, 679. Sicut iustitia spiritalis facit, ita et delicta carnales, Ambros., XVII, 78. Formatio viri spiritualis, Hieron., XXVI, 283, 391. Spirituales nunquam persequitur carnales, *ibid.*, 395. Gemitus spiritualium inter carnales viventium, S. Prosper, LI, 361.

SPONGALIA. Festa quædam quæ apud gentes habebantur Februarii mense, a S. Bonifacio reprobata, LXXXIX, 810 et seqq.

STALLUM in choro, Stephanus abb. CXI, 473.

STATIO. De stationibus in Ecclesia solitis, Joan. Belet., CCM, 18. Vid. *Litania*.

STATUS. De perseverantia in eo statu, quem quis semel arripuit, Petr. Damian., CXV, 339.

STOLA, spirituale est indumentum, est et vestimentum nuptiale, Ambr., XVII, 1761.

STRENA, strenæ Kalendarie, Hieron., XXVI, 510. Eleemosynæ, loco strenarum dandæ, Aug., XXXVIII, 950.

STREVELLEUM talare, Stephan. abb., CCXI, 393.

SUTOR. Ad quid teneatur singulis anis sutores erga monachos Floriac., Richardus, CXXVI, 1504.

SYMBOLUM *Quicumque*, vulgo Athanasianum nuncupatum, memoris a presbyteris tenendum, Leo Mag., LVI, 669. Symbolum apostolorum nemo debet ignorare, tennad., LVIII 1090. De traditionis symbolo, S. Hildefons., XCVI, 123. De symbolo Nicaeno, Rupertus, CLXX, 33.

SYNODUS. Quæ debeatur synodis reverentia, S. Hilar. Pict., I, 568. Synodorum mos ut aliquo damnato episcopo ad universos instruendi causa fiat, *ibid.*, 631. Ad synodum Ecclesiæ quot sunt necessaria, Hieron., XXIII, 443. De modo et tempore celebrandi synodum, Odo de Soliaco, CCXII, 57.

TALENTUM. Talentis a Deo datis utendum, S. Anselm., CLVIII, 1189.

TE DEUM hymnus cantatur in electione archiepiscopi, S. Anselm., CLIX, 15.

TEMPLA. De exordiis templorum et altarium, Walafrid. Strab., CXIV, 919. Vide *Basilica*.

TEMPLARI. De decimis ordinem Templariorum sustentandi causa, CLV, 1257. De militum Templariorum regula, Joann. Michaelensis, CLXVI, 859. Qualiter audiant divinum officium, *ibid.* Quot orationes Dominicæ, si officium audire nequiverint, dicant, *ibid.* Quid agendum pro fratribus defunctis, *ibid.*, 860. De militibus defunctis qui sunt ad terminum, *ibid.*, 861. Ut nullus frater remaneat oblationem faciat, *ibid.* De immoderata statione, *ibid.* Qualiter manducare milites debeant, *ibid.*, 862. Quo cibo feria sexta refecti oporteat, *ibid.* Collatio sit in arbitrio magistris, *ibid.*, 863. De qualitate et modo vestimenti, *ibid.*, 864. Famuli pallia alba non remaneant, *ibid.*, 864. Cupiens optima deteriora habeat, *ibid.*, 865. Ut quantitas et qualitas vestimentorum servetur, *ibid.* De numero eorum et armigerorum, *ibid.* Nullus armigerum gratis servientem feriat, *ibid.* Si liceat eum ambulare solum, *ibid.*, 866. De frenis et calcaribus, *ibid.*, 867. De malla et sacco, *ibid.* De legatione litterarum, *ibid.* De fabulatione propriarum culparum, *ibid.* De questu et acceptione, *ibid.* Ut ramblare vel quærere nullus audeat, *ibid.*, 868. Omnibus militibus professis licet terram et homines habere, *ibid.*, 869. Alter alterum ad iram non provocet, *ibid.* Qualiter milites sæculares recipiantur, *ibid.*, 870. Cum silentio orare debent, *ibid.* Senes venerentur, *ibid.*, 871. Victus aequaliter omnibus distribuatur, *ibid.* Milites decimas habeant, *ibid.* De gravibus et levibus culpis, *ibid.* Quot et quales panni in lecto sint necessarii, *ibid.*, 872. De murmuratione vitanda, *ibid.* Ut omnium mulierum oscula fugiantur, *ibid.*, 874. Ordo militie Templi Hierosolymis instituitur, Guillelm. Tyr., 526.

TENEBRARUM OFFICIUM. De extinctione luminum in hebdomada majori, Amalar., CV, 1202. Cur candelæ triduo majoris hebdomadæ extinguantur, Rupert., CLXX, 148. De nudatione altarium et luminum extinctione triduo ante Pascha, Honor. Augustod., CLXXII, 665. De tenebrarum officio, Joannes Beletus, CII, 103.

TESTAMENTUM. Variorum testamenta quibus bona regaverunt Ecclesiæ, LXXXVIII, 1078 ad fin. Rutherii Veronensis episcopi testamentum, *id.*, CXXVI, 641. De differentia testamentorum et de precariis, Abbo Floriac., CXXXIX, 480. Juris ecclesiastici homines non possunt condere testamentum, Ivo Carnot., CLXI, 926.

TITULUS. *Excellentia*, titulus honoris quo uti solet Gregorius Magn. erga reges, reginas et alios magnates, LXXVII, 467, 705, 706, 1020. Titulus *Sanctitatis* papæ tribuitur, S. Eutropius, LXXX, 18. Tituli funebres S. Brunonis, CLII, 535, 605. Titulus *Excellentiæ* a S. Bernardo datus papæ, episcopis, regibus, reginis, et etiam ducibus, CLXXXII.

TONSURA. Capillos tondere ingentium apud veteres consuetudo, Hieron., XXIV, 734. Tonsura clericalis, Greg. Tur., LXXI, 852. A sancto Petro instituta, *ibid.*, 728. Tonsuræ votum, *ibid.*, 978. De rasura capiti, Rupert., CLXX, 54. Tonsura ecclesiastica, Hug. a S. Vict., CLXXVI, 422. Pili quare levitici præcepti sunt radi et convelli, Garner., CXIII, 163.

TRADITIONES ecclesiasticæ sunt observandæ, Ivo Carnot., CLXI, 282, 309.

TRANSFUGA. Ad hostes fugiens quali pœna dignus, Isidor. Mercat., CXXX, 491.

TRANSLATI reliquiarum. Vide *Reliquie*.

TRIBUTUM principibus solvendum, Maxim. Taurin., LVII, 519. Tributa publica, Greg. Turon., LXXI, 450, 743. Tributum unde sic dictum, Isidor. Hispal., LXXII, 534. Tributum qui, *ibid.*

TUMULUS. Vid. *Sepulchrum*.

TUNICÆ DOMINI (De) inventione, Aimoinus Floriac., CXXXIX, 749.

UNCTIO. Vide *Oleum*.

USUS. Varii domesticus usus et suppellectilium nomina, tempore Arnobii, V, 844. De vario Ecclesiarum usu, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 776. Unusquisque coloris quem elegit teneat usum, Petr. Ven., CLXXXIX, 404. Vide *Consuetudo*.

USURA prohibita, Hieron., XXV, 176. Usura igni sacro et cancro comparata, Petr. Cant., CCV, 157. Sanguisuga dicitur, 158. Usurarii anathemate percussæ, *ibid.*, 159. Ipsorum pœna quadruplex, *ibid.* Usurarii restitutio admittibilis et salutifera, 417.

VASA, VASA SACRA. Vasa quibus utebantur veteres Christiani sacris decorata imaginibus, Prudent., LIX, 860. Vasa Ecclesiæ frange. non licet nisi pro redemptione

captivorum, Greg. Magn., LXXVII, 596. Vasa sacra a nolis hominibus sacris tractanda, Remig. Curien., CII, 1102. Vasa sacra in alios usus non convertenda, Theodulf., CV, 196. De vasis quæ simpliciter signa dicuntur, Walafridus, CXIV, 924. De vasis et vestibus sacris, *ibid.*, 951. Femine vasa sacra vel pallas non contingant, *id.*, CXXXIV, 50. Vasa sacra a sacris tantum tractanda, Ilvo Carnot., 175, 259. Vasis sacris templi ablutens Baltazar rex regno privatus est, Petr. Cant., CV, 170.

VELUM. Velari perinde est ac velum sanctimoniam accipere, S. Aug., XXXII, 859. Velamen conjugale, Leo Magn., LVI, 249.

VENATIO. A venationibus clamorosis abstinere debent Christiani, S. Bruno, CLXIV, 279.

VESTITUS, VESTIS, INDUMENTUM. Mulieres ad ecclesiam in vestitu superbo venientes reprehenduntur, August., XXXVIII, 205. Vestimenta linea interiora, *ibid.*, 224. Crucis signum in vestibus baptizantium apparens, *ibid.*, 156. Diebus festis vestitus nitidior et templa ornatio, Leo Magn., LIV, 273. Vestibus fulgere nihil prodest, Maxim. Taur., LVII, 235. Neophyti albis induti vestibus per octo dies, S. Paulus, LXI, 533. Albæ vestes sacerdotum, levitarum et recens baptizantium, Greg. Tur., LXXI, 219, 325, 586, 842, 845. De palliis virorum, Rab. Maur., CXI, 575. De palliis feminarum, *ibid.*, 576. De lana et lino, *ibid.*, 578. De virorum et mulierum indumentis, Atto Vercell., CXXXIV, 44. Vestes sacre inveteratæ sunt comburendæ, S. Ivo Carnot., CLXI, 174. De novis monachorum vestibus; quomodo et a quibus inventæ, Ordericus Vital., CLXXXVIII, 656.

VESTIMENTUM ecclesiasticum quale, Stephanus, CCXI, 536.

VICTORIA. De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, Godofrid. Bullon., CLV, 592. De victoriis ab exercitu Christiano in Terra sancta habitis, *ibid.* Vide *Crucesignati*.

VIDUA. Quæ vidua admittenda sit ad stipendia Ecclesie, Ambr., XVII, 299. Viduis et pauperibus ministrare apostolicum est, Hieron., XXV, 1172. Viduitas et paupertas sancta in omnibus Christianis, S. Prosp., LI, 581. Viduarum habitus qualis esse debeat, S. Fulgent. Rusp., LXV, 371. De viduis, S. Isidor. Hisp., LXXXIII, 907. De coercendo et extirpando raptu viduarum ab impulis mulieribus, Hincmar., CXXV, 1017. De viduis secularibus, Regino, CXXXII, 518; Rotherius, CXXXVI, 202. Consecratio vidue, Anonymus, CXXXVIII, 1099. Quarta pars decimarum viduis et pauperibus est distribuenda, Gerohus (XCIV), 1509.

VIGILIA. Vigiliæ et pernoctationes in basilicis, Hieron., XXII, 908. Ecclesia nocturna vigiliis Christum Dominum personans, *ibid.*, 1199. Festorum vigiliæ quomodo celebrandæ, S. Bernard., CLXXXIII, 403. Cur præcipuis sanctorum festis præmittantur jejunia, *ibid.*, 501. De minutio in vigiliis, Guichardus, CXCLX, 1103.

VIRGO, VIRGINITAS. Virgines oportet velari, Tert., I, 1184. Virginum encomium, *ibid.*, 1280. Virgo felicior haberi poterit, at vidua laboriosior, *ibid.*, 1247. Virginitas bonæ publicatio stupri passio est, *id.*, II, 892. Virginitas gratum Deo sacrificium, *ibid.*, 806. Plures Ecclesie per Græciam virgines suas recondunt, *ibid.*, 890. Virgines hominum contra virgines Dei ambiunt, *ibid.*, 892. Virginitas ostentatilis, *ibid.*, 892. Ejus pericula, *ibid.*, 909. Virginitas vera, et tota et pura, nihil timet magis quam semetipsam, *ibid.*, 910. Etiam feminarum oculos pati non vult, alios ipsa oculos habet, *ibid.* Virgines utriusque sexus apud ethnicos, *ibid.*, 928. Virgines quæ se Deo dicaverunt, castas perseverant, S. Cyprian., IV, 564. Virginitas corruptis poenitentia plena imponitur, *ibid.*, 566. Virgines angelis Dei æquales, *ibid.*, 462. Virginitas felix et beata, S. Hilarius Pict., IX, 707. Virgines Deo Christoque dicatas persecutionem patientes horrendam, *id.*, X, 665. Modestia uti debeat vestibus, *ibid.*, 550. Virginum sacra Deo corpora, *ibid.*, 561. Earum nudatio graphicè depingitur, *ibid.*, 654, 664. Nihil tam præclarum est et utile quam virginitas, S. Ambros., XVII, 221. Virginitas et vidua gloriosum vocabulum, *ibid.*, 478. Virgo potest esse corpore, sed non mente corrupta, *ibid.*, 581. Quid prodest virginem esse corpore, si contingat mente esse corruptam, *ibid.*, 759. Principia virginitatis mortuaria, quæ, S. Hieron., XXII, 545. Perit et mente virginitas, *ibid.*, 597. A Salvatore virgine dedicatur, *ibid.*, 406. Unde ditius virginitatis donum fluxit in feminas, *ibid.*, 409. Regulas dantur ad integritatem virginitatis conservandam, *ibid.*, 4010. In eo facilius est quod carnis incentiva non novit, *ibid.*, 1055. Virginitatis se pudicitia palma, *ibid.*, 1102. Felix virginitas quæ sit, *ibid.*, 1123. Augustinus liber de sancta virginitate, Aug., XXVII, 640. Virginitatis encomium, *id.*, XXXIV, 112.

Virgo nomen integritatis, non ætatis, *ibid.*, 492. Virgines honorabilis membrum Christi, *id.*, XXXV, 1499. In sola charitate custodia castitatis, *ibid.*, 2141. Virginitas nomen accepit ab abstinentia ab illicitis, *id.*, XXXVIII, 574, 575. Virginitatem qui voverunt angelorum vitam ducunt in terra, *ibid.*, 736. Hoc incipiant esse ante mortem quod ceteri post resurrectionem, *ibid.*, 736. Virginitas commendatur, *ibid.*, 996. Virginitas Maria imitanda proponitur, *ibid.*, 1011. Virginitas celestis vite imitatio, *id.*, Xb, 396. Angelica portio est, et in carne corruptibilis incorruptionis perpetua meditatio, *ibid.*, 401. Virginitatis votum, *ibid.*, 412. Virginitas se præferatur ut non neptis damnetur, *ibid.*, 406. Virgines quanto sanctiores, tanto sint humiliores, *ibid.*, 427. Virginitas quæ ratione humilitas exercenda, *ibid.*, 436. De conjugio, viduitate et virginitate multas perplexitates, *ibid.*, 443. Virginum sanctarum gloriosa certamina, *id.*, XLIV, 724. Virginitatis elogium, Joan. Cassian., XLII, 1229, 1230. Virginitas carnis et spiritus, S. Prosp., LI, 438, 521. Virgines sacre ut vivere debent, Salsus, LIII, 196. Virgines et puellas sacre, *ibid.*, 205. Virgines etiam sine sua culpa per vim corruptæ cum incontaminatis se comparare non audeant, S. Leo Magn., LV, 635. Quo loco habenda, *ibid.*, 635. Quæ sua culpa corruptæ sunt longæ poenitentiae subdiciantur, *ibid.* et Virginum propositum et habitus et consecratio, *ibid.*, 1571. De his qui in virginitate non persistunt, Crisost., LXXXVIII, 888. Virgines superbie, *ibid.* Virgines etiam minores velandæ, *ibid.*, 956. Constitutio diebus velentur, *ibid.*, 923. Virginum zone solutæ in supis, Benedict. Solus., CII, 1251 not. Virginitatis professio quando fieri potest, *ibid.*, 1506, 1507. Virgines prudenter cur in quinq; Psalmis expressæ, Petr. Dam., CXLV, 226. Virgo voti prævaricatrix, *ibid.*, 371. Virginem post lapsum Deus reparare potest, *ibid.*, 600. Virginitas Libani comparata, S. Bernard., CLXXXIV, 89. Vita virginitatis balsamum corruptentia, *ibid.*, 90. Virginitatis pactum deploratur, *ibid.*, 209. Virginitas læsa condonari solet, recuperari non valet, *ibid.* Virginitatis amara medicobus non debet contentas esse virtutibus, *ibid.* Votum virginitatis prima fecit B. Virgo Maria, *ibid.*, 669. Virginitas maxime convenit fortitudo, *ibid.*, 678. Item silentium, *ibid.*, 688. Virginum præ ceteris duplex prærogativa, *ibid.*, 690. Casticum in proprium, *ibid.*, 701. Virginitas amara irrecoverabilis, *ibid.*, 1258. Quæ filios pariat, *ibid.*, 1259. Virginitas flores, *id.*, CLXXIV, 202. Virgines species sunt Christi, Richard. a S. Vict., CXCVI, 516.

VIRGUS. Duritia exstruit, mollitia destruit, Tert., I, 621. Nihil prodest verbis præferre virtutem, et facilius destruere veritatem, S. Cyprian., III, 596. Quo rite colligat, Lactant., VI, 225. Si quis turpitudinis habet desinit esse virtus, *ibid.*, 570. Vis ejus et officium, *ibid.*, 577. Nullum præmium esse dignum in terra reperitur, *ibid.*, 379. Virtutis exercitia et corroboramenta, *ibid.*, 383. Merces ejus sola immortalitas, *ibid.*, 456. Sola iudicari potest verum bonum, *ibid.*, 496. Quod premio suo spoliari nequeat, *ibid.*, 610. Utrum doceri possit, *ibid.*, 650. In quo sit posita, *ibid.*, 661, 664. Virtuti nemo favet, nisi qui illam sequi potest, *ibid.*, 737. Eius via non capit magna onera portantes, *ibid.*, 738. Virtus, unde appellata, VII, 57. Per mala probatur et constat, *ibid.*, 137. Virtus significatur in dextera, S. Hilarius Pict., IX, 791. Virtutis vox, *ibid.*, 467. Virtutes interne externis præferendæ, *ibid.*, 1030. Virtus naturæ rea est, *id.*, X, 325. Extra Ecclesiam nulla virtutum præmia, Hieron., XXII, 425. Cum nos pataverimus ad celum pervenisse, virtutum tunc habebimus principium, *ibid.*, 407. Virtus grandis, quæ, *ibid.*, 854. Virtus semper rara est, *id.*, XXIII, 301. Virtutibus cardinalibus nihil pretiosius, *ibid.*, 640. Virtutes omnes simul habere non possumus, *ibid.*, 515. Virtutes in medio sunt, et nimietas omnis in vitiis est, *ibid.*, 1091. Virtutes exagitationes sunt clariores, Greg. Magn., LXXV, 519. Simplicitas et rectitudo ad virtutem sunt necessaria, *ibid.*, 529. Pensandæ virtutes ab intentionis origine, *ibid.*, 550. Post finem operum diligenter sunt disutiendæ, *ibid.*, 552. Absque fide nulla vera virtus, *ibid.*, 589. Virtutes nostræ quam imperfectæ, 820. Vera virtus est in amore, *id.*, LXXVI, 147. Virtutum gradus in quo consistunt, *ibid.*, 241. Virtus a iud est exordium, aliud profectus, aliud perfectio, *ibid.*, 968. Virtutes Christianæ quæ sint, *ibid.*, 1086. Virtus similis est illo, Godofrid. Admont., CLXXIV, 1081.

VIRUS. Viri causa sunt calamitatum, Hieron., XXII, 410. Palma victorum, quæ, *ibid.*, 600. Terræ ignis auri crescentia vitia consummat, *ibid.*, 813. Non nos deceptum, nisi sub specie umbræ virtutum, *ibid.*, 673. Pauci sunt qui, calcatis vitiis, tramitem teneant vir-

rus, *ibid.*, 879. Vitia adversum nos sedes ineunt, Greg. Mag., LXXIV, 631. Cur vitia quaedam leviora subigere non possint iusti, *ibid.*, 658. Viri sancti soli secum sunt, qui vitia subegerunt, *ibid.*, 668. Aliud est contra vitia certare, aliud vitis consentiendo subiacere, *id.*, LXXVI, 264. Quid agendum ne noceant, *ibid.*, 625. Vitia non tantum virtutis vicia, sed etiam remota sunt cavenda,

ibid., 1021. Vitia capitalia a nobis comprimi debent sicut et cetera, Godefrid. Admont., CLXXIV, 57. Morte Christi prostrata, *ibid.*, 500. Bestiis comparantur vitia, *ibid.*, 1120, 1128.

ΧΗΝΟΔΟΧΙΟΝ Præceptum de concedendo Xenodochio, Lib. Diurn., CV, 101. De administratione Xenodochii in quo peregrini suscipiuntur, Ivo Carnot., CLXI, 891.

SERIES NONA.

In hac nona Serie, quidquid ad veram Christi Ecclesiam attinet, sedulo colligimus. Hic itaque agimus primo de illius origine, antiquitate, et de præcipuis quatuor notis, scilicet unitate, sanctitate, catholicitate et apostolicitate, quibus inter alias inlarescit. Mirabilem ejus Hierarchiam, Ordinis simul ac Jurisdictionis, contemplamur, et proinde vicissim tractamus de Summo Pontifice, de Metropolitibus, Episcopis, Sacerdotibus, ac de aliis inferioribus Ministris, necnon de diversis illorum officiis et muneribus. Deinde Ecclesiam Dei ab Hæresibus oppugnatam, dilaceratam a Schismaticis, sed semper, velut rupem inter procellas, immotam ostendimus. Sanctos præterea et Martyres innumeros recensemus, et sacrum commercium suffragiorum, bonorum operum, meritorum, quibus omnia Ecclesie membra per unum spiritum vinculo charitatis colligata coadunantur. Tandem cum Doctores et auctores ecclesiastici semper catholica dogmata scriptis asseruerunt et contra hæreticos propugnarunt, de his scriptis dogmaticis speciales subjicimus Indices.

LXXIX.

INDEX DE ECCLESIA

LOGICQ RERUM ORDINE DISPOSITUS,

REFERENS IN TRIBUS ET VIGINTI CAPITIBUS QUIDQUID DE EA SCRIPSERE SS. PATRES.

MONITUM.

In hoc Index utilitati simul et commoditati lectorum providentes, varia statuimus capita, et in unoquoque capite ex Patribus collecta exhibemus. Sic vicissim agimus I. De definitione Ecclesie quoad nomen II. De definitione Ecclesie quoad rem. Id est, Ecclesie in se spectatae. III. De origine et antiquitate Ecclesie. IV. De variis nominibus quibus designatur Ecclesia tum in sacris Scripturis, tum in traditione Patrum, ordine alphabetico memoratis. V. De diversis typis vel figuris quibus adumbratur Ecclesia tam in Veteri quam in Novo Testamento. VI. De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia. VII. De partibus quibus constat Ecclesia. VIII. De non pertinentibus ad Ecclesiam. IX. De bonis spiritualibus Ecclesie et quomodo benigna est erga filios. X. Quo indicio dignoscenda Ecclesia. XI. De præcipuis quatuor notis quibus agnoscitur vera Dei Ecclesia. XII. De unitate. XIII. De sanctitate. XIV. De catholicitate. XV. De apostolicitate. XVI. De doctrina et fide Ecclesie. XVII. De disciplina et moribus Ecclesie. XVIII. De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesie. XIX. De auctoritate et infallibilitate Ecclesie. XX. De potestate Ecclesie. XXI. De Romano Pontifice. XXII. De episcopis. XXIII. De rationibus propter quas intrare in Ecclesiam oportet, et cur semel ingressis nunquam ab ea discedendum. Et sic Index noster verum ex SS. Patribus de Ecclesia tractatum lectori præbet.

1. *Definitio Ecclesie quoad nomen, et quomodo differt a Synagoga.*

Juxta vim nominis ἐκκλησία, Ecclesia est convocatio seu vocatorum coetus; ex vocatione enim appellata est; S. August., LXXV, 2089; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739, 740; Synagoga autem sic dicitur a voce συναγωγή, congregatio, *ibid.* — Inde Ecclesiam inter et Synagogam differentia est ex nominis notione; S. Aug., XXXVII, 1047, 1096. —

Inde jam dignior Ecclesia, quam Synagoga, quæ non nisi ex congregatione; pecora enim congregari, homines non nisi convocari solent; S. Hieronym., XXV, 1404; S. Aug., XXXV, 2089. — Post Synagogam equidem vocata, sed ante eam promissa fuit Ecclesia; *id.*, XXXIX, 2171, scilicet patriarchis Abraham, Isaac et Jacob, et populis per imitationem fidelis eorum; *id.*, XLIII, 822. — In Genes., cap. II, jam prænuntiata fuerat, *id.* XLVII, 288. — In benedictione Abraham promissa, *id.*

XL. 174; est enim Ecclesia verum Abraham semen, id., XXXV, 789; annuntiata et quasi revelata huic patriarchæ per promissionem sibi factam, S. Ambros., XV, 1591; præfigurata fuit in lege, S. Hieronym., XXII, 1551. — Et prædicta a prophetis; S. Aug., XLI, 584; XLII, 289; præsertim ab Isaia qui plusquam ceteri de ea prophetavit, id., XLI, 585; in ipsis tantem promissionibus. Jam tunc erat figurata, id., XLII, 305. — Ecclesia per Rebeccam, Synagoga per Saram adumbrata est, S. Hieronym., XXXIX, 1751. — Repudiatur Synagoga ut introductur Ecclesia, id., XXXIX, 1755. — Calcaneum Christi Synagoga, decor et gloria vultus ejus Ecclesia, S. Ambros., XIV, 1159. — In hoc, ut in multis adhuc aliis, differt Ecclesia a Synagoga quod diversos colligit populos, id., XVII, 810; S. Aug., XLI, 670; S. Prosper Aquit., I, 1, 166; S. Greg. Magn., LXXIX, 488; Vener. Beda, XCII, 68. — Ex utroque enim populo nempe judaico et gentili edificata est Ecclesia, S. Gregor. Magn., LXXIX, 618 et seqq.; ista vero fuerit unius gentis; Cassiod. Senator, LXX, 501; S. Iudephs, CXVI, 159. — Figurata fuerant Ecclesia et Synagoga, per duas molentes Evangelii, quarum una assumitur, altera relinquitur, S. Ambros., XVII, 650. — Christus per infidelitatem Synagoga unam amisit gentem, nec ipsam tamen totam; totum mundum per fidem Ecclesiae acquisivit, S. Au. . . XXXIX, 1755.

II. Definitio Ecclesiae quoad rem, id est Ecclesiae in se spectatae.

Varie definienda Ecclesia juxta varias nominis illius acceptiones; nam multiplex est Ecclesiae nominis acceptio, nempe latissima, latior, lata, stricta et propria, impropria et metaphorica.

Prima acceptio ita generalis est ut extendatur ad quoscunque hominum conventus; eo sensu David, psalmo 25: *Odium Ecclesiam malignantium*, S. Aug., XXXVI, 187.

Secunda non ita generalis, latior tamen est; usurpatur enim ad designandam collectionem omnium fidelium tam viventium in terris quam defunctorum, sive jam fruuntur in caelo, sive detineantur adhuc in Purgatorio; hoc sensu Apost.,... *Et ipsum (Christum) dedit caput super omnem Ecclesiam*, Eph. I, 22; S. August., XXX, 826; XXXVI, 583.

Tertia, quæ nuncupatur lata, sumitur pro collectione fidelium omnium ab initio mundi ad ejus finem: hoc sensu Greg. Magn., LXXVI, 1154, ait Ecclesiam incipere ab Abel justo usque ad ultimum electum: complectitur proinde cunctum populi Dei et ante Legem, et sub duobus Testamentis.

Quarta, stricta nimirum et propria, designat tantum fideles ab adventu Christi ad diem qua veniet judicaturus orbem, et ita communis est et usitata ut per illam sine addito et simpliciter pronuntiatur intelligatur illa societas quæ in unum religionis corpus per professionem doctrinæ et præceptorum Christi sub pastoribus legitimis et præsertim Romano Pontifice adunatur: eo sensu Augustinus: *Pœnitentia prædicatione vocatur ad Christum et convocatur Ecclesia*, id., XXXVIII, 1965.

Quinta tandem acceptio, id est, impropria et metaphorica usurpatur pro loco, seu ædibus consecratis in quas fideles ad orandum conveniunt; hoc sensu Apostolus: *Convenientibus vobis in ecclesiam audite scissuras esse inter vos*, I. Cor. II, 18, Firmianus Lactantius VII, 215; S. Aug., XXXIII, 450, 474, 477; XXXVII, 1590; XXXVIII, 205, 452, 569, 1165, 1174, 1212, 1475, 1600.

III. Origo et Antiquitas Ecclesiae.

Ecclesia Christi, si sumatur acceptione lata id est pro cœtu fidelium in Christum credentium ita antecessit natiuitatem Christi, ut tempore Legis naturæ et Legis scriptæ sancti essent religionis Christianæ cultores; Godfrid. abb., CLXXIV, 552, 1014. — Ab Abel justo inceptit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164. — Ab initio Abel est plantata, Bruno abb. Astens., CLXIV, 163. — Etiam ante Christum jam erat in Sanctis, S. Aug., XXXVIII, 58; nam qui Christum præcesserunt Sancti membra erant Ecclesiae, Aurelius Prudent., LX, 515, 555. — Si sumetur acceptione stricta, pro cœtu fidelium ab adventu Christi ad diem Judicii, a Christo initium duxit et ortus ejus ad natiuitatem referendus est; S. Hilar. Pictav., IX, 736; S. Ambros., XVII, 398; S. Aug., XL, 645; S. Leo Magn., LIV, 215; De latere Christi per passionem et asporis mortem for mala est, S. Ambros., XVII, 550, 815; S. Aug., XXXIV, 216; XXXV, 1515; XXXVIII, 55; S. Maxim. Taurin., LVII, 335. — Incunabulum ejus Judaea, S. Hilar. Pictav., IX, 755; S. Maxim. Taurin., LVII, 261; Vener. Beda, XCIV, 50; S. Iudeph. Tolet., XCVI, 139; S. Bruno Carth., CLIII, 23,

51. — Ecclesiae conditor Deus, fundavit eam in æternum; S. Ambros., XIV, 1153. — Suffragis humanis fundata non fuit neque subsidis; S. Hilar. Pictav., X, 610. — Prophetas disposuerunt, apostoli jacerunt Ecclesiae fundamenta, S. Aug., XXXVII, 580. — Fundamentum Ecclesiae primum et essentialiter Christus qui est petra super quam edificata est; Magnus presbyter, V, 344. — Basile. presbyt. Aquil., XXI, 718; S. Aug., XXXII, 616; XXXIII, 479, 1258; S. Prosp. Aquit., LI, 290; Cassiod. Vivariens. abb., LXX, 356, 618, 729; S. Greg. Magn., LXXVI, 939; S. Brun. Astens., CLXIV, 259, 1005; Petr. Lombard., CXCI, 930; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 868; fundamentum enim aliud nemo potest ponere præter id quod positum est quod est Christus Jesus, S. Ambr., XVII, 199. — Super petram Christum fundatam fuisse Ecclesiam quomodo debet intelligi, Paschas. Radbert., CXX, 560 et seqq. — Fundamenta Ecclesiae secundaria, prophetæ qui disposuerunt, et ceteri apostoli qui hæc jacerunt fundamenta; id., XVII, 580; omnes enim plantaverunt Ecclesiam non contumelias faciendo, sed patiente et fundendo suum sanguinem; S. Hieronym., XXII, 741, 742; S. Leo Magn., LV, 51, 59. — Primum fundata est in Antiochia a S. Petro; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 739.

IV. Varia nomina sub quibus designatur Ecclesia tum in SS. Scripturis, tum in Traditione Patrum, ordine alphabetico ducta.

Ecclesia dicitur ædificatio corporis Christi: Florianus abbas, LXXII, 925. — Ager, S. Greg. Magn., LXXV, 1151. — Ager Christi benedictus cur, Haymo Halberst., CXVI, 955. — Ager sanguinis, quare, Rupert. abbas, CLXVIII, 1575. — Agricultura Christi, S. Bernard., CLXXIII, 935. — Altare Dei, Petr. Lombard., CXCI, 492. — Arca, Raban. Maur., CXII, 861. — Arca Domini ubi celestes thesauri reconduntur, Walafrid., CXIII, 487. — Arca sanctificationis Christi; Cassiod. abb. Vivariens., LXX, 980. — Arca Christi, S. Aug., XXXIV, 127; XLIII, 555; Alcuin. abb., C, 635, in qua nunc triticum non sine palea, S. Aug., XXXVIII, 119, 1174. — Arca ante ventilationis tempus non deserenda, id., XXXVI, 190. — Atrium, S. Brun. Carthus., CLII, 1147; Atrium domus Dei, Renig. Monach., CXXXI, 285. — Aurora, S. Greg. Magn., LXXV, 648; LXXVI, 63; Gerhohus Reich., CXCI, 505 et seqq. — Caro Christi, S. Aug., XXXVI, 1991; S. Brun. Halberst., CXLI, 87. — Castellum forte et insuperabile; Bruno abb. Astens., CLXV, 590. — Castra Dei, S. Petr. Dam., CXLV, 508. — Castrorum acies ordinata terribilis, quia per unitatem caritatis compacta nullum locum aperit per nalem discordias hostibus, id est hereticis vel immanis spiritibus, Cassiod. Vivariens., LXX, 1069; Walafrid. Pol. dens., CXIII, 1158; Petr. Cantor., CCV, 168. — Cella Viennæ, in qua caritas ordinatur, Cassiod. Vivariens., LXX, 1062. — Circumdata varietate, Honor. Augustodun., CLXXII, 168. — Civitas Dei, S. Ambros., XIV, 1442; S. Aug., XXXVII, 1281; S. Prosp. Aquit., LI, 580; Cassiod. Vivariens., LXX, 356; Alcuin. abb., CI, 1072; Walafrid., CXIII, 538; Haymo Halberst., CXVI, 354; Bruno abb. Augia, CXII, 195; Rupert. abb. Tuitiens., CLXVIII, 615, 807, 1476; Petr. Lombard., CXCI, 451, 459, 665, 901; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 1575; 1583, 1588; Alan de Insul., CCX, 208; ex fide gignitur hæc civitas, vivit ex spe; S. Aug., XLI, 461, 466. — Civitas superna, dum peregrinatur in terra, leges et instituta nationum sequitur quæ non impediunt religionem, S. Aug., XLI, 646. — Civitas habitations, Cassiod. Vivariens., LXX, 775. — Civitas sancta supra montem posita, S. Aug., XLIII, 495; S. Fulgent. Rusp., LXV, 198; Haymo Halberst., CXVI, 561; CXVII, 1188, 1192; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1398, CLXIX, 1186; Alan abbas Tewkesberiensi., 1769. — Cœlum, Tichon. Afric., XVIII, 56; S. Aug., LXXVIII, 580, 588, 594; S. Greg. Magn., LXXVI, 651; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 981; Haymo Halberst., CXVII, 1079, 1082, 1083, 1105, 1118, 1175; Rupert. Tuitiens., CLIX, 1232; Petrus Lombard., CXCI, 1089; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 31; cur dicitur cœlum, Richard. a S. Victore, CXCVI, 744; Philip de Harveag., CIII, 1304. — Columba, S. Optat. Milev., XI, 941; Rufin. Aquileiens., XXI, 914; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 502; Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, et sic nominatur propter simplicitatem multitudinis credentium in ea, S. Hieronym., XIV, 1574. — Columba deargentata, Cassiodor. Vivariens., LXX, 466, propter aurorem eloqui sui; Haymo Halberst., CXIV, 416. — Columba et firmamentum veritatis, S. Aug., XLIII, 540; columba cuius splendore possent omnes illuminari; firmamentum, quippe quæ tuelur et firmat veritatem, S. Ambros., XIV, 626; S.

Aug., XLIII, 442, 540; Haymo Halberst., CXVII, 902; Lanfranc. Cantuar., CL, 585. — Congregatio catholica, cur. Raban. Maur., CXI, 901. — Congregatio sancta lu unum corpus unitate fidei et charitatis assurgens, S. Ambros., XVI, 235. — Coniux Christi, S. Aug., XXXIV, 25; XXXVII, 1672, 1784; Gelasius papa, LIX, 156; Eugypcius abbas, LXII, 669; Petr. Lombard., CXCI, 1161; CXII, 215. — Coniux mortis et hares crucis, S. Greg. Magn., LXXIX, 51. — Corpus; hoc sensu Paulus loquens de Ecclesia, ait: Unum corpus multi sumus, Lanfranc. Cantuar., CL, 190, 195, 196, et Petr. Lombard., CXCI, 197. — Corpus Christi S. Hilar. Pictav., IX, 714; S. Optat. Milev., XI, 1477; S. Ambros., XV, 1414, 1422; Tichon. African., XVIII, 57; Rufin. Aquil., XXI, 906; S. Aug., XXXIV, 25; XXXVI, 600, 619, 715; XXXVII, 1717; XXXVIII, 266; XLIII, 540, 545, 595, 487; XLIV, 151; S. Prosp. Aquit., LI, 384; S. Leo Magn., LIV, 914; S. Paulin. Nol., LXI, 261; S. Fulg. Rusp., LXV, 811; Beda, XCIV, 119, 200; Alcuin. Abb., C, 1091; CI, 1072; Jonas Aurel., CVI, 285; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; Walafrid. Fuldens., CXIII, 51, 154, 322, 1281; Remig. Monachus, CXXIX, 156, 422; S. Petr. Damiani, CXLIV, 779; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; Urban. II papa, CLII, 1257; Placid. episcop., CLXIII, 625; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 621; CLXIX, 485; Honor. Augustod., CLXII, 554, 1128; S. Bernard., CLXXXIV, 398; Gratian., CLXXXVII, 547; Petr. Lombard., CXCI, 187, 660, 870, 1227, 1582; CXCI, 179, 197, 215, 262; Garner. canonic., CXCI, 71, 119, 500, 1729, 1750; S. Hildegardis, CXCII, 1024; Alan. de Insul., CCX, 372, 321. — Ecclesia Catholica sola est corpus Christi, S. Aug., XXXIII, 815. — De multis aquis assumpta; de aquis videlicet quando baptismatis regeneratione conquisita est; de aquis multis, id est populis multis collecta, S. Brun. Heribolens., CLXII, 91. — Domus, et recte sic vocatur, Hildebert. Tironens., CLXXI, 625. — Domus celestis, Garner. canonic., CXCI, 593. — Domus Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 416; S. Ambr., XIV, 962; Rufin. Aquil., XXI, 661, 757, 747, 898, 914; S. Hieronym., XXIV, 822; XL, S. Aug., 1196; XLIII, 442; Cassiod. Senator, LXX, 665; S. Greg. Magn., LXXIX, 46, 156, 201; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 502; Alcuin. abb., CI, 1072; S. Agob., CIV, 236, 512; Walafrid., CXIII, 161, 685; Haymo, CXVI, 481, 516, 652; Remig. monach., CXXI, 767, 791; Gerardus, CXII, 1284; S. Bruno Carthus., CLII, 1546; Bruno abbas Astensis., CLXIV, 956; Petr. Lomb., CXCI, 512, 860, 904, 1157, 1188; Garner. canonic., CXCI, 1553; Philip. de Harveng., CCIII, 580. — Domus Dei constructa ex lapidibus vivis, Rufin. Aquil., XXI, 661. — Domus Jacob et Domus Joseph, quomodo, Hildebert. Tironens., CLXXI, 401. — Domus magna Patrifamilias, Liturg. Mozarab., LXXXV, 35. — Domus refugii, Petr. Lombard., CXCI, 5021. — Domus regia, S. Greg. Magn., LXXIX, 485. Domus una, S. Aug., XXXIII, 585. — Domus veri David, id est Christi, S. Prosp. Aquit., LI, 567; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 536, S. Agobard. Lugdun., CIV, 97. — Electa ut sol; electa, quod enim eligitur, aliis praefertur; ut sol, quoniam solis fulgorem imitatur. Bruno Astensis, CLXIV, 1274. — Electa ut cederi, cur, Odo de Deogilo., CXIV, 1203. — Ferculum Regis pacifici, Walafrid. Fuld., CXIII, 352. — Filia celestis Jerusalem, S. Greg. Magn., LXXIX, 188. — Filia multitudinis, Cassiod. Senat., LXX, 1093. — Filia principis, S. Greg. Magn., LXXIX, 535. — Filia regum, Talo Caesar August., LXXX, 792. — Cuius gloria ab intus, S. Gregor. Magn., LXXV, 853. — Filia Sion, Filia Jerusalem, Venerab. Beda, XCII, 91; XCIV, 122; Raban. Maur., CXI, 579; Walafrid. Fuld., CXIII, 1261; Rupert. Tuit., CLXVIII, 481; Petr. Lombard., CXCI, 1201. — Filia Synagoga, S. Petr. Chrysost., LII, 652. — Firmamentum, Amulo Lugdun., CXVI, 235. — Fons hortorum, id est animarum quibus ab ea inest quidquid sanctitatis habent, Cassiod. Senat., LXX, 1079. — Fons signatus, S. Optat. Milevit., XI, 964; Rufin. Aquil., XXI, 965; S. Aug., XLIII, 196, 477; Odo de Deogilo., CXCV, 1170; Joannes Algrinus, CCVI, 458. — Haereditas Dei, S. Hilar. Pictav., IX, 451; Cassiodor. Senat., LXX, 55; S. Brun. Heribol., CXIII, 127; Bruno Astensis., CLXIV, 865. — Quippe quod filii eius haereditas Domini sunt, Cassiodor. Senat., LXX, 929; et filii sui omnes, id est creantes haereditant eam, CXVI, 1063. — Haereditas Gentium, Petrus Lomb., CXCI, 1007. — Hortus conclusus, S. Optat. Milevit., XI, 963; S. August., XLIII, 196, 477, 590; Gregor. II papa, LXXXIX, 513; Alcuin. abb., C, 673; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 789; Hng. de S. Vict., CLXXV, 275; Guarinus abbas, CXV, 1268; Joannes Algrinus, CCVI, 457. — Hortus Dei, S. Ambros., XV, 1839; S. Aug., XLIII, 590; Cassiodor. Senat., LXX,

1060, 1107; S. Greg. Magn., LXXVI, 799; Alcuin. abbas., C, 653; Raban. Maur., CXII, 506; Godefrid. Admontens., CLXXIV, 901. — Hortus deliciarum, Hugo de S. Vict., CLXXV, 163. Hortus irriguus cuius in medio fons est Christus a quo intesinenter fluunt aquae doctrinae spiritualis quae Ecclesiam irrigant, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1501. — Hortus nucum, cur, Bruno Astensis., CLXIV, 1275. — Hortus Sponsi, LII, 476; S. Bernard., CLXXXVI, 201. — Hospitium animalitatis, S. Cyprian., IV, 506. — Introitus et vestibulum Caeli, Walafrid. Fuldens., CXIII, 512. — Israel, S. Greg. Magn., LXXIX, 253. — Jerusalem, Prosp. Aquitan., LI, 350, 572; S. Greg. Magn., LXXIX, 896, 596; vener. Beda, XCIV, 72; Raban. Maur., CXI, 90; Haymo Halberst., CXVI, 685; S. Bern., CLXXV, 55; Petr. Lomb., CXCI, 752; Petr. Cant., CCV, 175, 189. — Ierusalem, S. Greg. Magn., LXXVI, 677; Gerhohus Reichersperg., CXCIII, 110, 111. — Locus videntium, S. Greg. Magn., LXXVI, 536; Brun. Astensis., CLXIV, 661. — Luna, Eugypcius abbas, LXII, 757; Cassiod. Senat., LXX, 76; S. Greg. Magn., LXXVI, 21, 957; Alcuin. abb., C, 662; Haymo Halberst., CXVI, 454, 618; Petr. Lombard., CXCI, 125; Garner. canonic., CXCI, 40. — Luna perfecta la aeternum, *ibid* — Mater creacionum, Remig. monach., CXXXI, 506. — Mater omnium Christianorum, Tertull., I, 1154; II, 952. — S. Aug., XXXVII, 1140, 1141; Regino Prumiens., CXXXII, 538. — Mater omnium matrum et filiorum, S. Prosper. Aquitan., LII, 281. — Mater spiritualis regum, S. Petr. Dam., CXLV, 72. — Mater vera viventium, Tertull., II, 725; S. Ambros., XV, 1585. — Cuius matris ubera sunt duo Testamenta, S. Aug., XXXV, 1996. — Lex et prophetae, Rupertus Tuitiens., CLXVIII, 956. — Mons, S. Hilar. Pictav., IX, 680; Cassiod. Senat., LXX, 535; S. Greg. Magn., LXXVI, 664, 669. — Petr. Lombard., CXCI, 247; Garner. Canonic., CXCI, 255. — Mons montium et sancta sanctorum, Cassiodor., LXX, 696. — Mons sanctus Dei, Rufin. Aquil., XXI, 651; Haymo Halberst., CXVI, 529; Petr. Lomb., CXCI, 425. — Mons Sion, Rufin. Aquil., XI, 996; Cassiod., LXX, 527, 630; Haymo Halberst., CXVI, 467; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Mundus spiritualis, Tichon. African., XVIII, 51. — Mundus reconciliatus, S. Aug., XXXVIII, 588. — Murus, Cassiodor., LXX, 1104; S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Navis, S. Ambr., XVI, 297; S. Petr. Chrys., LII, 257; S. Maxim. Taurin., LVII, 505, 712; Haymo Halberst., CXVI, 567; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 405. — Nigra ut tabernaculum Cedar, quomodo, Henricus Huntingdon., CXCV, 1059, 1012. — Nigra simul et formosa dicitur, S. Greg. Magn., LXXIX, 486. — Quo sensu hoc intelligendum, Alcuin. abb., C, 615. — Orbis, S. Greg. Magn., LXXIX, 74; Haymo Halberst., CXVI, 248, 822; Petr. Lombard., CXCI, 247. — Os Christi, S. Hilar. Pict., IX, 807. — Ostium, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Ovis proprium fidelium, Alcuin., C, 505; Raban. Maur., CXI, 203. — Paradisus, Zeno Veron., XI, 519; S. Ambr., XVII, 718, 812; S. Aug., XXXIV, 442, 478; XLIII, 196; S. Maxim. Taurin., LVII, 561; Eugypcius abb., LXII, 636; CXCI, 641; Gerhohus Reichersperg., 641. — Paradisus malorum punitorum, S. Greg. Magn., LXXIX, 544. — Paradisus voluptatis, Bruno Astensis., CLXIV, 163; Hng. de S. Vict., CLXXV, 638 et seq.; Petr., Lombard., CXCI, 1089; Philip. de Harveng., CCII, 986. — Plantatus a Domino Deo a principio, Walafrid. Fuld., CXIII, 1501. — Plaustrum, S. Greg. Magn., LXXIX, 488. — Porta caeli, S. Aug., XXXIX, 2059. — Pulchra ut luna, electa ut sol, cur, Paschas. Radbert., CXX, 185. — Puteus aquarum viventium, S. Aug., XLIII, 196, 477. — Sic nominatur propter latentem in his aquis scientiam divinae profunditatem quae ex Ecclesiae fonte emanat, Cassiodor., LXX, 1079; Alcuin., *ibid*, 653; Odo de Deogilo., CXCV, 1175. — Regnum colorum, S. Greg. Magn., LXXVI, 695, 1118; Vener. Beda, XCII, 83, 87, 95; Rupert. Tuit., CLXVIII, 1512, cur; S. Aug., XL, 409. — Regnum Dei, Vener. Beda, XCII, 80, 215. — Regnum Christi, S. Greg. Magn., LXXIX, 76; Petr. Lombard., CXCI, 1515, 1679. — Regnum et sacerdotium, S. Greg. Magn., LXXVIII, 361. — Sacramentum Spiritus sancti, S. Eusebius Vercell., XI, 519; Petrus Damian., CXLIV, 242. — Sagena, S. Greg. Magn., XXIX, 693, 1116. — Sceptum Filii Dei, Petr. Damian., CXLIV, 242. — Semen Abraham, S. Prosp. Aquit., LI, 309. — Sion, S. Hilar. Pictav., IX, 415; Rufin. Aquil., XXI, 929; S. Prosp. Aquit., LI, 599; Cassiod., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 550; S. Isid. Hispal., LXXXII, 235; LXXXIII, 759; Alcuin., C, 506, 589, 626, 651; Raban. Maur., CXII, 90, 379; Haymo Halberst., CXVI, 641, 651. — Solum, thronus Christi, S. Bruno Heribol., CXI, 11, 528. — Solum Dei excelsum, Raban. Maur., CXI, 322; Hildebert. Tiron., CLXXI, 787. — Soror Christi et amica, Cassiod., 1083; S. Greg.

Magn. LXXIX, 515; Walafrid. Fuld., CXIII, 151. — Sponsa, S. Hilar. Pictav., IX, 708; S. Optat. Milev., XI, 941; S. Ambros., XIV, 906; S. Aug., XXXVIII, 563, 991, 1235; XL, 668; S. Petr. Chrys., LI, 262, 476; S. Fulg. Rusp., LXV, 557, 707; Cassiod., LXX, 1076; S. Greg. Magn., LXXIX, 477, 597; S. Agobard. Lugdun., CIV, 180, 196, 206; Walafrid. Fuldens., CXIII, 495; Paschas. Radbert., CXX, 741 *et seq.*; Rupert. Tuit., CLXIX, 153; Petr. Lombard., CXCI, 300; S. Hildegardis, CXCII, 1034; Adam. Scot., CXCIII, 738. — Sponsa Christi, Placidus episc., CLXIII, 624. — Sponsa Christi perpetua, S. Petr. Chrysol., LI, 571; Alcuin. abb., CI, 1072; Raban. Maur., CVII, 297; CVIII, 1205; CXI, 191; Petr. Damian., CXIV, 697; Placid. episc., CI XIII, 624; Petr. Lombard., CXCI, 70; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1283. — Sponsa aeterno funderis sponso Christo consecrata, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 175. — Matrem synagogam, reliquit, ut Christo adhaereret, S. August., XXXVII, 570. — Sponsa et uxor, id., XLIII, 403; S. Petr. Chrysol., LI, 264; Ven. Beda, XCIV, 68; Alcuin., C. 630; Walafrid. Fuldens., CXIII, 151, 515; Paschas. Radbert., CXX, 741; Regino Prumiens., CXXII, 257, 470; S. Bernard., CLXXXII, 275; CLXXXIII, 767, 770, 953. — Sponsa et Virgo, Alcuin., C. 788. — Sponsa unica, Tertull., II, 582, 915; S. Optat. Milev., XI, 965; Cassiodor., LXX, 74. — Synagogæ nurus, S. Petr. Chrysol., LI, 632. — Tabernaculum Domini, Pelag. Hæretic., XXI, 807; S. Aug., XXXV, 812, 1994; Cassiod., LXX, 127; Haymo Halberst., CXVI, 299, 126, 398; S. Bruno Heribol., CXII, 180; Petr. Dam., CXIV, 506; Lanfranc. Cant., CL, 441; Petrus Lombard., CXCI, 272, 512, 497, 128. — Tabernaculum peccatorum dicitur Ecclesia hæreticorum, S. August., XXXVII, 1912. — Tabernaculum testimonii, Haymo Halberstans., LXVI, 1122. — Templum, Rufin. Aquil., XXI, 661, 898; S. Aug., XXXVII, 1717; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 740; S. Hildegardis, 568. — Templum Dei, Rufin. Aquil., XXI, 705; Ven. Beda, XCII, 93; XCIV, 72; Alcuin., C. 1119; Haymo Halberst., CXVI, 283, 291; Petr. Lombard., CXCI, 1585. — Templum Dei electorum, Haymo Halberst., CXVII, 932. — Terra, Godefrid. Admontens., CLXXIV, 1014; Petr. Lomb., CXCI, 246; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1067. — Terra Domini, Rufin. Aquil., XXI, 777; S. Prosp. Aquit. II, 514; Walafrid. Fuldens., CXIII, 497; Remig. monach., CXXXI, 307, 352, 796, 856. — Terra sacerdotum, in Ecclesiâ jenuini veri sunt sacerdotes, Remig. monach., CXXXI, 123. — Thalamus, Gerhohus Reichersperg., CXIII, 415. — Thronus Christi, S. Bruno Heribol., CXII, 329. — Turris quia et visibiliter et invisibiliter tanquam forte præsidium firmaverat illam Deus, Gelas. II papa, CLXIII, 481. — Turris David, Alcuin., C. 651; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 481. — Unâ virgo desponsata, S. Agobard. Lugd., CIV, 110, 189. — Uxor Virgo cuius vir Christus; uxor charitate, virgo integritate, S. Ambros., XV, 1768. — Uxor et conjux, Eusebius, LXII, 669. — Vestis Christi, S. Aug., XXXVII, 1932; Cassiod., LXX, 138, 728, 1287. — Vidua a sæculo contempta, a Christo vero sponsata, Alcuin., C. 636; Haymo Halberst., CXVI, 615. — Sed velut vidua orbata viro et filius post ascensionem Dei et mortem apostolorum facta est, Raban. Maur., CVIII, 1012; Haymo Halberst., CXVI, 259. — Viduæ enim formam gerit, S. Prosp. Aquit., LI, 520; Gilbert. de Novigento, CLVI, 583; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 144. — Vidua Christi cur dicitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 532; Cassiod., LXX, 952; Taio Casaraugust., LXXX, 798; S. Bruno Heribol., CXLI, 482; S. Petr. Damian., CXIV, 439; S. Bruno Carthus., CLII, 1544; Petr. Lombard., CXCI, 1183, 1184; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 1569. — Vineæ Christi, S. Greg. Magn., LXXV, 1150; id., LXXIX, 4-8, 612; Paschas. Radbert., CXX, 1011; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 554; Hugo de S. Vict., CLXXVII, 694; S. Bernard., CLXXXIII, 935, 1036, 1091; Petr. Lomb., CXCI, 761; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 142, 569; S. Hildegardis, CXCII, 185; Alan. de Insulis, CXX, 108, 211. — Vineæ fructu fidei abundans, S. Ambros., XIV, 176; S. Aug., XL, 341. — Virgo dicitur, S. Agobardus Lugdun., CIV, 206; Paschas. Radbert., CXX, 1000, 10001; Gilbert. de Novig., CLVI, 591; Petrus Lombard., CXCI, 70; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Tota virgo, S. Aug., XXXVII, 1920; XL, 458. — Tota una Virgo, id., XXXVII, 1920; Petr. Lombard., CXCI, 70. — Virgo et semper virgo, nisi virgo semper esset, mater esse non posset, S. Fulgent. Rusp., LXV, 527. — Virgo et conjux, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 61. — Virgo et mater, S. Aug., XXXVIII, 768, 1010, 1012, 1018, 1065; id., XL, 597; S. Petr. Chrysol., LI, 405; Lanfranc. Cantuar., CL, 624. — Virgo utpote perseverans incorrupta, S. Fulgent. Rusp., LXV, 537;

Paschas. Radbert., CXX, 1001. — Mater, quia a Christo fecundatur, Cassiodor., LXX, 810; Philip. de Harveng., CCIII, 741. — Et filios generaliter Christo, Lanfranc. Cantuar., CL, 280. — Mater quia gratia Spiritus sancti fecundissima facta est, Raban. Maur., CVIII, 1189. — Virgo castitate et mater prole, S. Ambros., XVI, 197; Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Similis Mariæ Ecclesia parit et virgo est, S. Aug., XLV, 958. — Tandem vocatur Visio consummata quomodo, S. Greg. Magn., LXXIX, 50.

V. — *Diversi typi seu figura quibus Ecclesia adumbratur tam in Veteri quam in Novo Testamento.*

Septem Ecclesiæ typi seu figurae deprehenduntur in libris Veteris Testamenti; quatuor scilicet autem legem Mosaicam, et tres tempore Legis, nempe:

1. Ante Legem: Paradisus voluptatis plantatus ab initio, S. Aug., XLIII, 153 *et seq.* XLIV, 798; Raban. Maur., CVII, 479; Bruno Astens., CLXIV, 163.

2. Eva, formata est enim de costa Adami dormientis et figuravit Christum, cujus de latere, cum dormiret in cruce defluerunt Ecclesiæ sacramenta, Rufin. Aquil., XXI, 802; S. Aug., XXXIV, 216; S. Maxim. Taurin., LVII, 535, 601, 883; S. Fulg. Rusp., LXV, 537; S. Greg. Turon., LXXI, 163; S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 111; Bruno Astens., CLXIV, 1096; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1077. Nam, ait S. Augustinus, mulieris formatio formationem Ecclesiæ mystice figurabat, S. Aug., XXXIV, 407 *et seq.*

3. Arca Noe præclarus fuit Ecclesiæ typus, non eo sensu quod omnes salvi sint qui fuerint in ea, sed quod nullus salvus inter eos qui non sunt eam ingressi, S. Hilar. Pictav., IX, 874; S. Ambros., XVII, 618, 814; S. Hieronym., XXII, 1054; XXIII, 517; XXV, 154; S. Aug., XXXVII, 1358; XXXIX, 2171; XLI, 472, 476; XLII, 599; S. Maxim. Taurin., LVII, 722, 683; S. Paulus Nolan., LXI, 401, 404 *et seq.*; S. Fulgent. Ruspens., LXV, 544; Cassiodor., LXX, 901, 950; S. Greg. Turon., LXVI, 164; S. Greg. Magn., LXXVI, 982; LXXVIII, 523; Ven. Beda, XCII, 546; XCIV, 71; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 542; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 704; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 109, 456. Qualiter Ecclesiâ figuraverit, S. Aug., XLIII, 196. Hujus diversitas mansionum Ecclesiæ varietatem præfigurabat, S. Aug., XXXIII, 256.

4. Quartus Ecclesiæ typus ante Legem positus est in veterum patriarcharum uxoris et imprimis in Sara, S. Ambros., XV, 434, 457; S. Augustin., XXXIX, 217; Raban. Maur., CVII, 560; Walafrid. Fuldens., CXIII, 154, 155; Remig. Monach., CXXXI, 168; CXCI, 93. — In Rebecca, S. Ambros., XIV, 618; S. Aug., XXXVIII, 59; XXXIX, 1751, 1755; S. Greg. Magn., LXXVI, 771; Taio Casaraug., LXXI, 795; Petrus Lombard., CXCI, 1189; Petrus Comestor., CXCIII, 133 *et seq.* — In Rachel dicitur sterili, et postmodum fecunda, S. Hilar. Pictav., IX, 925; S. Hieronym., XXV, 950; S. Greg. Magn., LXXVI, 564; Ven. Beda, XCII, 14; XCIV, 52; Walafrid. Fuldens., CXIII, 156, 158. — Et plorante filios suos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1543. — In Lia, S. Aug., XLIII, 123.

5. Quintus Ecclesiæ typus stante Lege Mosaiæ, fuit ipsa gens Judaica, quæ magnus quidem Christi Christianique regni existit propheta, S. Aug., XLII, 20.

6. Sextus Ecclesiæ typus templum Hierosolymitanum quod ad pascha celebrandum Deoque offerenda sacrificia adire tenebantur Judæi, Walafrid. Fuldens., CXIII, 537 *et seq.*

7. Septimus Ecclesiæ typus, lapis iste de quo loquitur Daniel quique abscissus est de monte sine manibus, et factus magnus implevit terram, S. Aug., XLV, 1461.

In libris Novi Testamenti, tres sunt præcipui Ecclesiæ typi:

1. Dum piscationes, Christo jubente factæ, in mare Tyberiadis, una ante, altera post passionem, ejus Ecclesiæ præsentem et futuram adumbrarunt, S. Aug., XXXVIII, 1154, 1161, 1214.

2. Tunica Christi inconsutis; Cassiodor., LXX, 161, 729. — Quæque non scinditur, utpote agurans Ecclesiæ unitatem, S. Cyprinus, IV, 54.

3. Vas illud quod de celo descendens petris fertur Petrus, S. Prosp. Aquitanus, LI, 291.

Multa insuper alia adumbratur Ecclesia, v. gr. in Veteri Testamento typi sunt Ecclesiæ ante legem Adam, S. Aug., XXXIX, 2171; Abel, XXXVII, 1589; Alcuinus, C. 631; Jacob, Tichon. African., XVIII, 52; S. Aug., XXXVI, 1015; Alcuinus C. 631, 634. — Sub lege Aaron, Walafrid. Fuldens., CXIII, 527. — Debbora quæ murum

in modum Ecclesie pugnas ac triumphos praefigurat, S. Ambros., XVI, 247. — Filia Pharaonis, Raban. Maur., CXI, 32; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188. — Rahab, Cassiodor., LIX, 619; Raban. Maur., CXI, 9. — Typo meretrice, mysterio Ecclesia, S. Ambros., XV, 1598, 1776. — Domus hujus meretricis, S. Vulg. Rusp., LXV, 544; S. Petr. Dam., CXIV, 825; Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1008. — Jabel, mulier alienigena, Raban. Maur., CVIII, 1140; Hug. de S. Vict., CLXXV, 678. — Filia Jephthe sexaginta diebus lugens ob virginitatem, Raban. Maur., CVIII, 1189. Nohemi uxor Elimelech, id., CVIII, 1201. — Ruth, id., CVIII, 1214 *et seqq.* — Sephora filium suum circumcidens, Raban. Maur., CVIII, 26. — Vidua Sareptana, S. Ambros., XVI, 259; S. Aug., XXXIX, 1828; S. Paulin. Nol., LXI, 362; S. Greg. Magn., LXXVI, 808. — David, Rudn. Aquil., XXI, 691, 734; Raban. Maur., CXI, 1227. — Job, Gerhohus, Reichersperg., CXCI, 125, 145, 151, 170, 185, 230, 235, 259, 528, 403. — Regina Sabas, S. Hilar. Pictav., LX, 664; S. Hieronym., XXIX, 2171; S. Maxim. Taurin., LVII, 883, 888; S. Paulinus Nolan., LXI, 163; Walafrid. Fuldens., CXIII, 678; S. Hildegardis, CXCVIII, 138. — Mirator Christum verum Salomonem Ecclesia in dogmatibus ab ipso datis; ejus sapientiam in officio mundi, in domo quam per incarnationem sibi construxit, in cibis mensae suae, S. Aug., XXXIX, 2171. — Venit cum multo comitatu, non jam ut Synagoga cum una gente, sed cum gentibus totius mundi, *ibid.* — Gloriam Domini cum viderit in aeterna Jerusalem dictis favebit maiorem, *ibid.*

In Novo Testamento adumbraverunt Ecclesiam Petrus; S. Aug., XXXII, 618; XXXIII, XL; 691, 196 XXXVII, 142; XXXVIII, 478, 479, 480, 802, 1349; XXXIX, 1940, LXX, 786. — Maxime in illo loco, ubi dicitur est ei: Tibi dabo claves regni caelorum, id., XXXVIII, 802, 1359, 1360. — Joannes, Alcuin. abb., C, 1091, 1093, 1100. — Apostoli omnes Ecclesiam personam gesserunt quando Spir. S. accepit et potestatem remittendi peccata, S. Aug., XLIII, 1550. Maria virgo et mater quia immaculata est Ecclesia, sed nupta, S. Ambros., XV, 1555; S. Aug., XXXIX, 1989; XL, 689, 690; S. Petr. Chrysol., LII, 591 *et seqq.* — Mulier quae apparuit in Apocalypsi, amicta sole, Rupert. Tuitiens., CLXX, 34. — Mulier de qua in Proverbiis, id., LXX, 146. — Angelus qui apparuit Joanni una cum apostolo, Alcuin. abb., C, 1091. — Mulier Chanaanica cujus filia a demonio vexatur, S. Aug., XXXVIII, 487. — Vidua era mittens in Xaphylactum, S. Ambros., XVI, 1045. — Mulier sanguinis fluxum patiens, *ibid.*, 476; S. Aug., XXXVIII, 418, 486; S. Petr. Chrysol., LII, 500; Vener. Beda, XCII, 411; Paschas. Radbert., CXX, 382, 387. — Magdalene peccatrix, S. Cyr., IV, 1539; S. Ambros., XVI, 110; S. Aug., XXXVI, 171; XXXVIII, 53, 695; S. Petr. Chrysol., LII, 463; S. Paulin. Nol., LXI, 278. — Merito accepit Ecclesia speciem peccatrix, quomodo, S. Ambros., XV, 1674. — Mater Machabaeorum, S. Aug., XXXVI, 1580. — Mater filiorum Zebedae, Godfrid. Admontensis, CLXXIV, 964.

Habemus adhuc Typos Ecclesiae in parabolis feminas abscondentis fermentum in farina, S. Ambros., XV, 1749; XVI, 491. — Mulieres quae parit in tritilla, Alcuin. abb., C, 985; Cl, 1214, 1215. — In familia super quam servum constituit dominus, S. Folgent. Ruspens., LXV, 921. — In septem angelis quibus datae sunt septem tubae; designant enim Ecclesiam, in sola predicationibus quae sunt aeternae vitae annuntiatores, Alcuin. abb., C, 1135. — In celum ignis, S. Ambros., XVII, 865. — In monte Sion, quomodo, Cassiodor., LXX, 337; Alcuin. abb., C, 637; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 480; Petr. Lombard., CXCI, 462, 745, 1184. — In monte Libano, quare, Wolbero abb. S. Pantaleon., CXC, 1202. — Figuratur adhuc per insulam gentium, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 670. — Per arcam Veteris Testamenti, S. Petr. Damian., XLIV, 579, 910. — Non solum militans Ecclesia, sed etiam triumphans et gloriosa in arca Testamenti figurata est, Bruno Astens., CLXIV, 304. — Per prius tabernaculum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIII, 534; Gerhohus Reicherspergens., CXCI, 516. — Per solum proferentem grossos suos, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per lectulum Salomonis, Henricus Huntingdonens., CXCV, 1140, 1141. — Per mulierem in qua Salomon sedit, Rupert. Tuitiens., CLXVII, 1146. — Per domum Josae ubi coronatur Jesus filius Josedece, id., CLXVIII, 670. Per domum in qua comeditur agnus, S. Greg. Magn., LXXVI, 756. — Per civitates Nazareth, vener. Beda, XCII, 15. — Jerusalem, S. Aug., XXXVI, 122; XLIII, 409; Raban. Maur., CXI, 357; S. Petr. Dam., CXIV, 60; S. Hildegardis, CXCVIII, 136. — Sion, S. Aug., XXXVI, 122; Petr. Lombard., CXCI, 454, 192, 641, 973, 1184. — Niniven, civitatem alienigenarum, S. Hilar. Pictav., XI, 419. — Tichon. African.,

XVIII, 29. — Decus virtutum Ecclesiae figuratur imprimis hac civitate quae speciosa interpretatur, Vener. Beda, XCII, 64. — Per tabulum seu domum in quam intrantes reperiunt Magi Puerum cum Maria matre ejus primordia designantur Ecclesiae, *ibid.*, 15. — Per insulam Phtanos persecutiones ejus figurantur, Alcuin. abb., C, 1095. — Per omnes omnino civitates Israel et gentium provincias quae alloquitur Scriptura, aut in quibus aliquid gestum est, Tichon. African., XVIII, 38. — Per Cyprum, et non immerito dicitur Ecclesia figurari Cypro vino abundanti, utpote quassata quidem fluctibus saeculi, sed exundans abundantia gratiarum, S. Bernard., CLXXXIV, 429. — Per capream, id., CLXXXV, 181. — Per agrum, Gerhohus Reichersperg., CXCI, 257. — Per columbanum, Petr. Lombard., CXCI, 607; Gerhohus, CXCI, 73. — Per ovile, Raban. Maur., CXI, 205. — Per caulam, id., CXI, 407. — Per thronum a quo procedunt fulgura et voces et tonitrua, Alcuin. abb., C, 1117. — Per quatuor animalia, id., C, 1118 *et seqq.* — Per tris sata de quibus subcinericii panes sunt confecti, Walafrid. Fuldens., CXIII, 126. — Per congregationem aquarum ab omni valle in unum. Vallis designat gentilitatem, S. Ambros., XIV, 155. — Per turtorem demum bene adumbratur Ecclesia quae praefer Christum alterius nescit habere consortium.

VI. — De nonnullis quibus assimilatur vel comparatur Ecclesia.

Ecclesia egregie assimilatur navi, S. Hilar. Pictav., IX, 957, 960, 993, 1007; S. Paulin. Nol., LXI, 885; Isidor. Mercator., CXXX, 60; Sergius papa III, CXXI, 916. Praesertim naviculae Petri, S. Greg. Magn., LXXVI, 28. — Fluctuantia in magnis fluctibus, Rudn. Aquil., XXI, 696; S. Prosop. Aquil., LII, 253. — Quasae tempestate, Tertull. I, 1214; S. Aug., XXXVIII, 475; Vener. Beda, XCII, 665; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 598. — Cujus navis arbor seu malus Christus in cruce erectus; in puppi Pater sedet, proram servat Spir. Sanctus gubernator; remiges sunt apostoli et prophetae, S. Ambros., XVI, 297; XVII, 697; Hug. de S. Vict., CLXXVII, 694. — Spiritus mundi, id est Ecclesiae fluctibus superstantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nol., LXI, 275, 276. — Horto frequenter comparatur, S. Ambros., XV, 1865. — Sagena missa in mari, Petr. Lombard., CXCI, 240; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 202, 203. — Area quae cum palea trititur, S. Aug., XLIII, 587. — Maco granato, Walafrid. Fuldens., CXIII, 670, 738. — Gregi caprarum, S. Ambros., XV, 452. — Decem virginibus, cuius Gerhohus Reichersperg., CXCI, 451. — Tunicam Joseph polymitis, S. Bernard., CLXXXII, 402. — Torcular, S. Aug., XXXVIII, 121. — Cur similis torculari? eadem ratione quae area assimilatur; In area quippe grana a pulvis, in torculari vinum a vinaculis dividitur; Ita in Ecclesia boni a malis, non loco quidem sed affectu separantur, S. Bruno Herbipol., CXLI, 66. — Torcular adumbrat imprimis praesuras sanctorum Ecclesiae, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 325. — Bene etiam Luna assimilatur; modo enim prosperis clara, modo adversis obscura est Ecclesia, S. Aug., XXXIII, 307, 308; XXXVI, 131, 132, 908; XXXVII, 1375. — Pelagus Papa II, LXXII, 756 *et seqq.* — Melius adhuc assimilatur tabernaculo, eo quod nec firma domus est, nec fundamentum habet praesens Ecclesia, Rudn. Aquil., XXI, 695, 705, 739, 745, 1312; Raban. Maur., CVIII, 158.

VII. — De partibus quibus constat Ecclesia.

Ecclesia est magnum corpus, corpus vivum, corpus magnum unius magni capitis, S. Aug., XXXIII, 683. — Porro in Ecclesia, ut in corpore humano, tria considerari possunt, videlicet, caput, corpus, membra. — Caput Ecclesiae Christus, S. Zeno Veron., XI, 517; S. Aug., XXXIII, 512; XXXV, 1991; XXXVI, 385, 749, 786, 613; XXXVIII, 265, 753; XLIII, 249, 320; S. Greg. Magn., LXXV, 525, 611; Alcuin., C, 622; Cl, 1072; Walafrid. Fuldens., CXIII, 498; S. Bruno Carth., CLII, 579; Petr. Lombard., CXCI, 1140; CXCI, 179, 215; Henric. Huntingdon., CXCV, 1134, 1135, 1147. — Et ab aeterno erit, Petr. Pictav. Cancell., CCXI, 1215. — Christus qui est caput Ecclesiae dicitur etiam illius corpus, S. Optatus Milevit., XI, 1478; Petr. Lombard., CXCI, 179, 197, 215, 262; Henricus Huntingdon., CXCV, 1147. — Non Christus et Ecclesia una caro, una persona, unus Christus, Tichon. African., XVIII, 53; S. Aug., XXXVI, 161; XXXVIII, 53, 571; XXXIX, 1800; S. Greg. Magn., LXXIX, 603; Lanfranc. Cantuar., CL, 197; S. Thom. Cantuar., CXI, 111, 235. — Ita ut in Ecclesia Christus, et in Christo Ecclesia

petebatur, S. Aug., XXXIII, 545. — Christus et Ecclesia, unus homo est, S. Aug., XXVI, 232, 250, 453, 629, 682, 693, 695, 721, 730, 761, 866, 948; XXXVII, 1082, 1156, 1679, 1784, 1785, 1817, 1819, 1848; XXXVIII, 571, 751; XXXIX, 1500; XLI, 552; XLII, 896; XLIV, 145; S. Agobard., CIV, 62 et seqq.; S. Thom. Cantuar., CIC, 111, 235; Henricus Huntingdon., CXCV, 1151, 1153, 1147. — Ecclesia et Christus, unus Christus, S. Aug., XXV, 1991; XXXVI, 161, 252, 250, 453, 629, 663, 693, 695, 723, 730, 761, 866. — Ecclesia et Christus una caro, Petr. Lombard., CXII, 215. — Una persona sunt Christus et Ecclesia, S. Agobard. Lugdun., CIV, 62 et seqq.; S. Thom., CIC, 111, 235. — Ergo Ecclesie injuria, injuria Dei est, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 236.

Sub hoc nomine tamen corporis Ecclesie sæpius intelligitur societas hæc externa quæ Ecclesiam tertiam, id est latæ acceptione sumptam constituit, S. Greg. Magn., LXXV, 1151.

Anima Ecclesie proculdubio est Spir. S. vivificans fideles per gratiam sanctificantem, S. Aug., XXXVIII, 461, 1231, 1251, 1252. — Continentes et vegetantes eam, ut ait Magister sententiarum, Lombardus, CXII, 197. — Sed communius per animam Ecclesie designantur sancti et præsertim electi qui viva fide per charitatem operantes Ecclesiam internam constituunt, Hilbert Turonens., CLXXI, 408. — Membra Ecclesie pro diverso eorum statu distribuuntur in tres partes. — Adhuc militantes ad primam; patientes in purgatorio ad secundam, Angeli et electi, in celo jam regnantes ad tertiam, pertinent, S. Aug., XX, 826; XXXVI, 585. — Generaliter sumpta militans Ecclesia, considerari potest, vel quoad corpus tantum, vel quoad animam tantum vel quoad utrumque. — Membra Ecclesie quoad corpus spectatæ sunt omnes homines veræ fidei professione, vero sacramentorum usu colligati et adunati, S. Aug., XXXVIII, 1963, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 621, 625, 626, 661. — Membra Ecclesie quoad animam spectatæ, sancti sunt et præsertim electi qui fide viva et per charitatem operante præditi sunt; ergo membra sunt Ecclesie non solum qui vel tempore Christi, vel post Christum Ecclesiam intrarunt, sed et qui ante Christum vixerunt, S. Aug., XXXVIII, 59; XL, 513, 535. — Membra Ecclesie quoad corpus et animam spectatæ sunt omnes fidei Christianæ, externa professione colligati sub regimine pastorum sive boni et sancti sint, sive mali et reprobandi, S. Optat. Milevit., XI, 1484 et seqq.; S. Aug., XXXIII, 545, 588; XXXV, 1451; XXXVI, 190; XXXVII, 1693; XXXVIII, 299, 507, 549, 1092, 1417; XXXIX, 1670; XL, 541; S. Bernard., CLXXV, 128; Petr. Lombard., CXCI, 1221; Gerhobus Reichersperg., CXIII, 198, 205. — Igitur hic et nunc et usque ad diem iudicii frumentum et zizania sunt in Ecclesia, S. Cornel. papa, III, 791; S. Aug., XXXVIII, 119, 1174; XLIII, 296, 297, 312, 444, 536 et seqq. — Ita erit ad sæculi finem, id., XXXVI, 755; XLI, 611; XLIII, 166, 249. — Mali a bonis solum in fine separandi; XL, 535; XLIII, 162, 167, 192, 417, 420, 427; Eugypius abb., LXII, 864; S. Greg. Magn., LXXV, 815, 826, 1119; LXXVI, 589, 1285 et seqq. — Permissio hæc tritici et zizaniorum usque ad tempus messis duraturæ. S. Aug., XXXIII, 492. Nam separatio falsorum fratrum ac proinde malorum ante tempus messis sine perturbatione Ecclesie non potest fieri, id., XXXV, 1799. — Non igitur æterna malorum commistio cum bonis sed temporalis, id., XLIII, 549. — Et si dicantur in Ecclesia mali, dicendum tamen de iis quod sunt in ea corporaliter tantum, sed spiritualiter foris sunt, id., XXXV, 1451, 1453; XLIII, 184, 150, 153, 156, 160, 169, 195, 199, 207. — Duplex proinde hominum genus in Ecclesia, S. Greg. Magn., LXXV, 815, 1119. — Ecclesie omnes per totum orbem constitutæ membra sunt catholicæ et universalis Ecclesie, Bruno Astens., CLXIV, 944. — Has enim Ecclesias non alia regit ratio quam ejusdem sacramenti una traditio, Tertull., II, 1025.

VIII. — De non pertinentibus ad Ecclesiam.

Quatuor species hominum sunt extra Ecclesiam, nempe dammati, excommunicati, schismatici et hæretici, Hermann. abb., CLXXX, 93. — Schismatici non pertinent ad Ecclesiam, rumpunt recta rumpendo unitatem, nam qui Cathedram Petri deserunt super quam fundata est Ecclesia, quomodo se in Ecclesia esse considerent, Alexander papa III, CC, 26. — Tamen ex aliqua parte connectuntur Ecclesie et habent aliquod sanum, S. Aug., XLIII, 115. — Extra Ecclesiam necesse est in æternum moriantur schismatici, S. Aug., XXXIX, 1596. — Hæretici omnes eiectioni sunt ab unitate Ecclesie ac proinde non pertinent ad eam, S. Leo Magn., LIV, 478. — Nam nedum sint

membra Ecclesie, eam non agnoscent, cur, Cassiodor., 623. — Omnes ab Ecclesia exierunt hæreses, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 707. Exierunt ab Ecclesia tanquamamenta inutilia de vite præcisæ, S. Aug., XXXVIII, 53, 55, 280. — Ab Ecclesia separati filii alieni sunt hæretici, Cassiodor. Senat., LXX, 1018. — Eos detestatur nec agnoscit filios Ecclesie, Rupertus Tuitiens., CLIX, 27 et seq. — Hæresis nulla catholica, ac proinde nullus hæreticus membrum Ecclesie, S. Aug., XLIII, 581. — Hæreses quatenus Ecclesiam filium nihil commune habent cum ea, S. Aug., XXXVIII, 255. Ab Ecclesia alieni sunt hæretici, Isidor. Mercat., CXXX, 700. — Ab Ecclesia cederunt aperta et corporali separatione hæretici, oculis et spiritali tantum mali, S. Aug., XXXIV, 442. — Eadem corporali modo in Ecclesia in ultimi, spiritaliter foris sunt; S. Aug., XXXV, 1451, 1453; XLIII, 160, 169, 195, 149, 150, 155, 156, 199, 207. — Sed in Ecclesia non est dicendus qui omnibus Christi corporali tantum commistione miscetur, S. Aug., XXXVIII, 462. — Nique sunt de Ecclesia Judæi atque Gentiles, S. Hieronym., XLII, 664. — Tandem extra Ecclesiam sunt quotquot vel de capite Christo, vel de corpore ejus a Christi testificatione dissentiunt, S. Aug., XLIII, 595. — Quidquid Ecclesie contrarium est, S. Ambros., XVII, 200. — Qui sunt de parte aliquis non possunt esse de Ecclesia catholica, S. Zeno Veronensis., XI, 1005. — Hæreticus etiam via bonus, propter hæresim tamen non possidet vitam, Eugypius abb., LXII, 882. — Quoad quis coheret Ecclesie, non desperatæ sanitatis est, sed non ita dicendum de illo qui fuit præcisus, S. Augustinus., XXXVIII, 751.

IX. — De bonis spiritualibus Ecclesie, et quomodo benigna est erga filios.

Pia mater, quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Aug., XL, 692. — Sollicita est semper in suis alendis fovendisque, Tertull., III, 162. — Matri huic duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat, Henric. Huntingdonens., CXCV, 1163. — Triplici modo porrigit iis ubera, semper rebus gestis, dictis, id est nutriendo, monendo, exhortando, id., CXCV, 1164. — Ab ea diffundunt quæ nobis præsent, Liturg. Mozarab., LXXV, 257. — Plena est mansuetudinis erga eos qui primum delinunt, postea correcti sunt, S. Aug., XXXIII, 557. — Constans est et infatigabilis zelus ejus pro animabus nostris, Raban. Maur., CVII, 1202. — Ecclesie preces pro omnibus fiunt ex traditione Apostolica, S. Prosp. Aquitan., LI, 209. — Pro infidelibus orat ut credant, pro fidelibus autem ut permaneant, S. Aug., XLV, 1606. — Etiam pro inimicis orat, id., XXXVIII, 151, XLI, 737. — Defunctorum animæ orationibus suis, sacrificio ejus salutari adjuvantur et quomodo, S. Aug., XXXVIII et seq. — Quis dicit quantum valeant illius preces, Raban. Maur., CII, 612. — Quæ sicut gemitus ejus et suspiria exaudiantur in celo, S. Greg. Magn., LXXIX, 499. — Per Ecclesie preces Deo reconciliamur peccatores, S. Leo Magn., LIV, 1011, 1012; S. Maxim. Taurin., LVII, 1215. — Suis suppedit arma quibus vincuntur adversarias potestates, fides et oratio, S. Ambros., XVI, 249. — Adjuvat eos adhuc sanctorum suorum orationibus, S. Aug., XLIII, 148. — Pro eorum incantitate orat indesinenter, Raban. Maur., CIX, 682. — Sola possidet veram charitatem, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnere foret, quo unxit martyres et confessores, S. Ambros., XVI, 1118. — Spiritus S. domus repletur, S. Petr. Damiani, CXIV, 629. — Torcular est fontis æterni, in quo celestis vitis fructus exundat, S. Ambros., XVI, 703. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Aug., XLIV, 600. — Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. — Sacrificium, quotidianum, id., XLI, 298. — Sacrificium verum uni Deo debitum, id., XXXVIII, 1101, 1596, 1453; XLII, 582, 586, 409. — Per eam nobis vita confertur æterna, S. Ambros., XVI, 511. — Dives est ad ditandos filios, in orbe enim toto justitia fruge secunda et charismatum largitate de plenitudine sui Joseph accepit, Walafrid. Fuldens., CXIII, 498. — Exultat magnificatque suos, omnes enim filii sui ascedentes sunt, quare S. Ambr., XV, 1645. — Amplexanda igitur Ecclesie religio, S. Aug., XXXIV, 129. — Et diligenda sicut mater Ecclesia, id., XXXVII, 1140. — Quantum amanda per Concilium Carthaginense declaratur, id., S. Aug., XLIII, 211.

X. — Quo indicio dignoscenda Ecclesia.

Vera Ecclesia Dei quomodo dignoscenda, S. Aug., XLIII, 269. — Unde demonstranda, *ibid.*, 427, 429, 430.

— Non a quoque in sua iustitia querenda est, sed in Scripturis divinis tum Veteris tum Novi Testamenti, id., XXXIII, 325. — Ubi sit, in Verbis Domini tantum querenda, id., XLIII, 392, 393, 396. — In Scripturis agnoscitur, id., XXXIII, 401, 491. — In his commendatur, id., XLIII, 466. — Ostenditur enim primum ex Lege, *ibid.*, 398, 415. — Ex Genesi, *ibid.*, 451, 44, 524. — Ex Psalmis, *ibid.*, 403, 451, 441. — Ex Evangelio Lucae agnoscitur, id., XXXVIII, 126. — Ex Actibus apostolorum et Apocalypsi, id., XLIII, 450. — In istis Scripturis probatur, *ibid.*, 612. — Innumerabilibus testimoniis, id., XXXVIII, 288, 294, 797. — Multimodis et fere innumerabilibus typis significatur, S. Hilar., Pictav., IX, 664; S. Zeno Veron., XI, 449; S. Ambr., XIV, 155, 454, 437, 463, 618; id., XV, 1539, 1749; id., XVI, 247, 476, 1045; id., XVII, 618, 658, 814, 865; Tichon. African., XVIII, 52; Rufin. Aquil., XXI, 691; S. Hieronym., XXV, 930; S. Aug., XXIV, 1463; id., XXXVI, 1580; id., XXXVII, 1589; id., XXXVIII, 416, 486, 487, 1158, 1161; idem, XXXIX, 1989, 2171; id., XLII, 290; id., XLIV, 789; S. Prosper Aquit., LI, 291; S. Fulg. Rusp., LXV, 921; Cassiodor., LXX, 161, 337, 619, 728; S. Greg. Magn., LXXIV, 756; id., LXXXIX, 499; Venerab. Beda, XCII, 15; Alcuin. abb., C, 637, 935, 1127, 1133; Raban. Maur., CVIII, 26, 1140, 1189, 1201, 1214 et seqq.; Walafrid. Fuldens., CXIII, 188, 527, 587 et seq.; S. Petr. Dam., CXLIV, 579, 910; Rupert. Tuitlens., CLXVIII, 1598; Godofrid. Admontens., CLXXIV, 964; Petr. Lombard., CXCI, 203, 607; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 257, 316. — Insuper nonnullis adumbratur parabola, S. Ambr., XV, 1749; S. Aug., XXXII, 791; Alcuin. abb., C, 637, 935. — Ecclesia vera neque operta neque invisibilis est S. Aug., XLIII, 423. — Abscondi non potest, *ibid.*, 543. — Cunctis clara est et conspicua, *ibid.*, 493. — Neminem latet, S. Aug., XLIII, 284. — Neque potest latere, id., XXXVIII, 232. — In manifestatione posita est; id., XXXVI, 160, 161. — Toto orbe notissima est nec in deserto aut in cubiculo est querenda; id., XLIII, 443.

XI. — *Præcipuæ notæ ex quibus agnoscitur vera Ecclesia Dei.*

Quatuor assignantur, nimirum unitas, sanctitas, Catholicitas, Apostolicitas.

I. *Unitas.* — Qualiter hæc unitas in qua sola resplendet virtutum Fulgor Ecclesie, Raban. Maur., CIX, 648; Hæc unitas asseritur, Tertull., II, 890. — In quibus verbis ostenditur, Cassiod., CI, 1259. — Commendatur, S. Aug., XXIV, 1432, 1433, 1489; id., XXXVI, 513, 538, 889; XXXVIII, 693, 1076, 1224, 1253; id., XXXIX, 1587, 1595. — Ecclesiam unitatem Spir. S. commendavit, id., XXXVIII, 1251, 1254. — Unitas Ecclesie tanquam proprium est opus Sp. S. cur, S. Aug., XXXVIII, 463. — Ideo linguis omnium loqui fecit in quos primo venit, eo ipso nuntians se congregaturum linguis omnium gentium in unitatem, id., XXVI, 161; XXV, 1645. — Qui non coheret huic unitati ille Sp. S. non habet, idem, XXXVIII, 71, 73. — Ecclesia unitas est, id., XXXVII, 1509. — Quam quidem unitas multoties a Christo glorificato commendatur, id., XXXVIII, 1224. — Pro hac unitate testimonia ex regio Prophetia, id., XXXIX, 1586. — Hæc est unitas quam trahit mundum ad fidem, S. Agobard. Lugdunens., CIV, 258. — In primis de firmitate divina procedit, Tertull., III, 499 et seq. — Per tunicam Christi figuratur, Petr. Lombard., CXLI, 255. — Non est extra Ecclesiam Christi, S. Greg. Magn., LXXVII, 906. — Quam jucunda Deo hæc unitas, S. Bernard., CLXXXIV, 159. — Quantum valeat, S. Fulg., Ruspens., LXV, 703. — Ad hanc unitatem in Ecclesia firmandam passus est Christus, S. Greg. Magn., LXXIX, 512. — Ecclesia igitur vera seu Christi est una, S. Cyprian., IV, 36, 371; S. Optat. Milev., XI, 941, 966. — S. August., XI, 1196; id., XLIII, 191; S. Fulg. Ruspens., LXV, 544; Cassiod., LXX, 162; Raban. Maur., CVII, 297; Isidor. Mercat., CXXX, 1110; Rainer. Veron., CXXXVI, 221; Guibert. de Novigento, CLVI, 880. — Gerhohus Reicherspergens., CXCLII, 1029, 1771; Philippus de Harveug. CCLII, 1201. — Una est vincula charitatis, una confessione, S. Isid. Hispalens., LXXXI, 254. — Una est fide, uno Spiritu vivificante, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1144, 1159. — Una licet multiformis et variis hominum personis constructa, S. Aug., XXXVIII, 693, 737, 763, 1225, 1251, 1252, 1256; S. August., XI, 1196; XLIII, 635; Vener. Beda., XCII, 412, 417; Alcuin. abb., C, 852. Quia Fides una in eis, unum baptismus, unus Deus, unum opus; Ecclesia enim non alia ante legem, alia sub lege, et alia sub gratia, sed in una pace, uno timore constituitur, Walafrid. Fuldens., CXIII, 1159. — Ex multis hominibus

dilectionis et fraternitatis amore sociata una efficitur Ecclesia, Bruno Astens., CLXV, 895. — Una est Ecclesia, licet in Judæis et gentibus, S. Aug., XXXVIII, 757; XL, 341. — Una, quamquam regi eam et subsistere tribus modis probetur, Alcuin. abb., CI, 1073. — Una, licet habeat ordines multos, S. Celestin. papa I, L, 422 et seq. — Tres formas, S. Optat. Milev., XI, 1485; Raban. Maur., CVII, 297; S. Thom. Cantuar., CXI, 539; Petrus Lomb., CXCI, 459. — Una Ecclesia Veteris et Novi Testamenti, nam spes et fides eadem, Hincmar. Remens., CXXV, 454, 463. — Licet sint varia eorum sacramenta, *ibid.*, 459, 459. — Una, licet universalis, S. Petr. Dam., CXLIV, 535. — Et lex illius una tamen per plures episcopos et principes regatur, Hincmar. Remens., CXXV, 746. — Una, licet multiplex et constet omnibus, universis enim unam efficiunt Catholicam, S. Cyprian., IV, 501, S. Hilar. Pictav., IX, 501, 756; S. Ambr., XVI, 235; Taio Cæsar augustan., LXXX, 793; S. Bruno Astens., CLXIV, 848; S. Petr. Damian., CXIV, 235; Gerhohus Reichersperg., CXCI, 396. — Petr. Cantor., CCV, 314. — In omnibus Ecclesiis una et in singulis tota, S. Petr. Dam., CXLV, 253. — Una in celo et in terra licet ex parte peregrinans et ex parte regnans, S. Bern., CLXXXIII, 1038. — Una per totum orbem licet multi sint pastores, S. Cyprian., IV, 543, 409, 500; S. Aug., XI, 635; S. Greg. Magn., LXXV, 1153; Alcuin. abb., CI, 150; Rupert. Tuitl., CLXVII, 451 et seq. Ecclesia sancta est congregatio quæ in unum corpus unitate fidei et charitatis assurgit, S. Ambr., XVI, 150. — Ecclesia vera sola est una, S. Optat. Milev., XI, 896, 900, 1479; quia sola est una omnes confutat hæreses, S. Hilar. Pictav., X, 302. — Cyprianus vocat Ecclesiam, hospitium unitatis, id est unitatis, IV, 506, docet et testimonio prophetico et significatione sacramentorum Ecclesiam constare unanimis et concordibus, S. Aug., XLIII, 240. — Unam Ecclesiam voluit Deus sicut et ipse unus est, Hildebert. Turon., CLXXI, 795. — Unitati Ecclesie resistere corde imponenti blasphemiam est irremissibilis, S. Aug., XXXVIII, 165. — Ita est una Ecclesia vera ut ab ea alienati, alienati sint ab æterna salute, S. Cyprian., IV, 15 et 16. — Unitatem Ecclesie non tenens fidem non tenet et violat charitatem, S. Aug., XXXVIII, 530; Hincmar. Remens., CXXVI, 864; Alienus est, fors est, Tertull., III, 773, 799. — Separans se ab unitate Ecclesie in Deo non manet, Henricus Huntingdon., CXCV, 1135. — Ab unitate separatio perditio est; extra hanc unitatem irrita etiam Sp. S. dona et nihil prosunt ad salutem, S. Aug., XL, 437; cæterum a Spir. S. vacuantur qui separantur ab unitate, id., XLIII, 491. — Nec si occisi per nomine Christi ad pacem Ecclesie admittendi sunt, Tertull., III, 794, 835; Nihil enim confert ad salutem pro Christo occidi, nisi id fiat in gremio unitatis; occidi quis potest, coronari non potest, S. Aug., XXXIII, 410; XLIII, 16; desinit ergo qui se arbitrat ad unitatem Ecclesie pertingere charitatem non habens, *ibid.*, 464. — Unitatem scindi quomodo charitas mater dolet, id., XXXV, 1992. — In Cathedra unitatis posuit Deus doctrinam veritatis, id., XXXIII, 403. — Nunquam est deserenda unitas, id., XXXVIII, 550; et nullo modo violanda, id., XLIII, 159; sed super omnia amanda, id., XXXV, 1618. — Ut Ecclesie unitas servetur, amor proprius contemnatur, id., XXXVIII, 96. — Unitatem hæretici pro honore suo dividunt id., XXXV, 208. — Cum Judæis et paganis unitatem fecerunt contra unitatem, id., XXXVIII, 423.

II. *Sanctitas Ecclesie.* — Sancta esse debet Ecclesia vera, S. Optat. Milev., XI, 1485; et est reipsa, itaque credenda est et confitenda, Dionysius Exig., LXVI, 457. Romanæ, id est Catholicæ Ecclesie sanctitas asseritur, Tertull., I, 1286. — Sancta est, S. Optat. Milev., XI, 941. — Sola sancta est Ecclesia vera, S. Aug., XXXIX, 2191. — Sancta est primo ratione capitis sui quod est ipsemet Christus a quo omnis sanctitas, id., XXXVII, 1159; XXXVIII, 755; Liturg. Mozarab., 110, 251, 463; Walafrid. Fuldens., CXIII, 162. — Sancta est secundo ratione sacramentorum quæ sancta sunt et conferunt sanctitatem, S. Aug., XXXV, 931, 983; id., XLIII, 156. — Quæ quidem sacramenta sancta sunt etiam in sceleratis hominibus, id., XXXIII, 1172. — Non enim possunt suam amittere sanctitatem ob iniquitatem ministrorum, id., XLII, 73, 152, 153, 191, 293, 296, 298, 747; Algerus Leodiens., CLXXX, 834. — Sancta est tertio ratione sacrilicii sui quod est sanctum, S. Aug., XLIII, 57, 530. — Si quidem sacrificium verum est carnis Christi, id., XXXIII, 115; id., XL, 1196. — Udalricus Cloniac., CXLX, 488. — Sancta est quarto ratione membrorum, non quod omnia sint sancta, sed quia non nisi per eam sanctificantur; sola est enim Ecclesia sanctorum; S. August., XXXVII, 1951. — Respectu sanctitatis sub duplici aspectu consideranda est

Ecclesia, nempe presentis status in hac vita, et futuri in caelis; imperfecta est hic et nunc, perfecta erit tantum in caelo, S. Optat. Milevit., XI, 1485. — Quando igitur dicitur non habere maculam aut rugam, Cassiodor. Senat., LXX, 1081, non sic accipienda est Ecclesia quasi jam sit sed ut futura, S. Aug., XLIII, 107, 108. — Nunc mistos habet bonos et malos, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1287. — Solum post resurrectionem sine macula, S. Hieronym., XXV, 1050; S. Aug., XXXIII, 810; id., XLIV, 310. — Tunc enim non nisi bonos habitura est, id., XXXVIII, 1175. — Hic nudum sine macula, *ibid.*, 982. — In Ecclesia nunquam defuit nec unquam deerit iniquitas premens et iustitia patiens, Hildebert. Turonens., CLXXI, 795. — Ecclesia praeiens continet civitatem Dei et civitatem diaboli, Henric. Huotlingdon., CXCIV, 1062. — Et dupliciter est accipienda, nempe ut non habens maculam et rugam et vere corpus Christi constituens, et ut congregata solum in nomine Christi, sed adhuc absque plenitudo et perfectio virtutibus, XXVI, 513. — Nunc igitur sicut lilium inter spinas Ecclesia inter malos, S. August., XXXVII, 1802. — Et licet hic non sit sine peccato, quousque habet rugas aut maculas, id., XXXII, 593, 617, 637; id., XXXIII, 812; id., XLIV, 316, 433, 631; tamen pulchritudo ejus, jam mirabilis, id., XXXVII, 1540, et sancta est, nam peccata filiorum suorum non polluitur ejus sanctitatem, id., XLIII, 177, 178, 179, 275, 270, 371. — Nulli sanctitati Ecclesiae praedjudicant quicunque in ea mali sunt, *ibid.*, 214, 616, 617; nam mala quae in Ecclesia committuntur non pertinent ad eam, *ibid.*, 510, 512, 515. In Ecclesia mali tolerantur a bonis nec illi poe luuntur ab istis, *ibid.*, 341, 629. Sancta est ergo Ecclesia etsi praeter justos et impiis et peccatoribus et insensatis constituitur, S. Petr. Dam., 536, 753. — Sancta est quinto ratione doctrinae suae quae sancta et alubris est, S. Aug., XXXIII, 1050. — Praecipit enim virtutes omnes, id., XXXVIII, 876; XL, 415. — Morum corruptelam damnat, id., LII, 64, 74.

III. **Catholicitas Ecclesiae.** — Universalis seu catholica Ecclesia tribus modis existere dignoscitur, S. Scripturae auctoritate, universali traditione, singulari sua institutione, An. elm. Havelberg., CLXXXVIII, 1211. — Catholicitas seu universalitas, eam sit nota Ecclesiae verae et prima ejus conditio, S. Opt. Milevit., XI, 1749; idcirco factae sunt ei promissiones dilatationis per omnes gentes, S. Aug., XXXIII, 491; id., XXXVIII, 660; id., XL, 585, 586, 592, 593; S. Prosp. Aquitan., LI, 172; quae promissiones magna ex parte sunt impletae, S. Augustinus, XXXIII, 36; Petrus diacon., LXII, 86, 862. — Num inguarum apostolorum imperitium futurum Ecclesiam per omnes gentes portendebat; S. Aug., XLIII, 476. — Porro Ecclesiam Christi esse catholicam nemo sane inficiat, S. Optat. Milevit., XI, 916; S. Aug., XXXIII, 95, 189, 196, 297, 350, 354, 539, 341, 343, 400, 403, 415, 491, 584, 794, 804; id., XL, 1196; id., XLIII, 655; S. Isid., Hispalens., LXXXIII, 740; Walafrid. Fuldens., CXIII, 472; Haymo Halberst., CXVII, 942; S. Petr. Dam., CXLV, 555; Bruno Astens., CLXIV, 763. — Ipsi etiam ejus inimici eam nominant catholicam, S. Aug., XXXIV, 128. — Catholica igitur vera Ecclesia et cur catholica? Alcuin. abb., CI, 1142, 1273. — Quomodo catholica, quadruplici modo.

1. **Ratione temporum.** — Haec enim Ecclesia seu coetus in Christo credentium ita universalis ejus antecessit ut tempore Legis naturae et Legis scriptae extiterint religionis Christianae cultores; jam erat in sanctis ante Christum, S. Aug., XXXVIII, 58. — Ex quo vocatur sancti Ecclesia est in terris, id., XXXVII, 169; id., XXVIII, 38, 39; id., XL, 513, 335. — Ab Abel fuit, S. Greg. Magn., LXXVI, 1164; Bruno Astens., CLXIV, 165. — Ante Christum, sancti non nisi per Christum in Christum salutem sunt consecuti, S. Aug., XXXIII, 845, 859. — Duratura est in diem qua venit Christus iudicaturus mundum, S. Ambr., XVII, 598; id., XL, 615; S. Greg. Magn., LXXIX, 623. — Imo neque tunc desitura, Petr. Lomb., CXCI, 660. — Sed mansura in aeternum, S. Optat., Mi evit., XI, 1484, 1485; S. Ambr., XV, 712; Petr. Lomb., CXCI, 666.

2. **Ratione locorum.** — Non in quosdam locos tantum, non in quasdam tantum provincias extenditur, S. Cypr., IV, 502. Sed ramos per orbem totum porrigit, S. Ambr., XVII, 517. — Vel porrigit; nam eam toto orbe diffundendam astruunt Scripturae, S. Aug., XLIII, 32, et seqq.; idcirco dicitur catholica quia per universum orbem diffunditur, S. Optat. Milevit., XI, 854, 855, 859, 942 et seqq., 965, 1478; S. Ambr., XVI, 740, 771; id., XVII, 517; Rufin. Aquil., XXI, 795; S. Aug., XXXIII, 189, 194, 195, 198, 261, 351, 363, 794, 852; id., XXXIV, 127; id., XXXVI, 244, 511, 566, 610, 642, 669, 807; id., XXXVI, 241, 313, 366,

610, 612, 669, 807; id., XXXVII, 1159, 1650, 1921, 1923, id., XXXVIII, 163, 289, 639, 723, 735, 1701, 1186, 1231; id., XL, 55, 174, 306, 307, 1196; id., XLI, 609; id., XLII, 78; XLIII, 34, 35, 79, 144, 197, 232, 254, 256; 264, 265, 268, 269, 272, 285, 284, 306, 310, 318, 319, 330, 340, 346, 369, 370, 380, 400, 423, 437, 445; 444, 491, 492; 531, 542, 582, 587 et seqq., 603, 605, 628, 633, 718. — Id., XLVI, 892, 895, 897, 1236. — Cassiodor. Senat., LXX, 58; S. Greg. Magn., LXXIX, 65; Alcuin. abb., CI, 1072, 1257; Walafrid. Fuldens., CXIII, 527; Haymo Halberst., CXVI, 473, 476, 515. — S. Lupus Servatus., CXIX, 615; Bruno Astens., CLXIV, 769, 1476, 1480; S. Bernard., CLXXXIII, 955; Petr. Lombard., CXCI, 886; Gerhohus Reichersperg., CXIII, 868, 1085, 1293. — Ideo Catholica dicitur seu diffusa toto mundo quia a solis ortu ad occasum omnes huius mundi splendore diffunditur, S. Aug., XXXIX, 2192, quia a finibus terrae ad Deum clamat; id., XXXVII, 1602. — A quatuor mundi partibus in nomine Trinitatis vocatur, *ibid.*, 1104. — Quia toto orbe terrarum fructificat et crescit, id., XXXIX, 1586; XLIII, 616, 496, 587, 701. — Ecclesia vera Catholica in toto orbe est, dum haerese quae in sua tantum parte sunt; id., XXXVIII, 280. — Universalis est, Lanfranc. Cantuar., CL, 441, nam Catholicitas Ecclesiae requirit ut illa sit in omnibus gentibus, non ita tamen ut omnes qui ibi fuerint credant, S. Aug., XXXVIII, 508. — Ecclesiam veram in omnes mundi partes dilatandam fide certum est, id., XLV, 1812. — Vera Dei Ecclesia Catholica est.

3. **Ratione doctrinae fidei** in qua omnes semper et ubique consenserunt. — Porro una eademque ejus doctrina ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942. — Catholicam facit eam fides et unitas animorum, S. Optat. Milevit., XI, 905; Alcuin. abb., CI, 1073. — Unde Vincentius Lirinensis: Maxime curandum in ipsa Ecclesia Catholica ut id teneatur quod semper et ubique creditum est, L, 640. — Catholica est vera Ecclesia.

4. **Ratione necessitatis illius amplectendae ad consequendam salutem aeternam**, nam extra eam salus non est, S. Cypr., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1477; S. Aug., XXXVIII, 1076; id., LI, 76; S. Petr. Chrysol., LII, 1082; Philippus de Harveng, CXLII, 501, nam extra eam Deus inveniri non potest, *ibid.*

IV. **Apostolicitas Ecclesiae.** — Multiplici sensu dicitur Apostolica Ecclesia vera:

1. Quia a Christo fundata per apostolos, Tertull., II, 33, 50; S. Cypr., IV, 15 et 16; S. Hilar. Pictav., IX, 736; id., 202; S. Aug., XXXIII, 353; Haymo Halberst., CXVII, 942, et fundata in primis super fidem Petri principis apostolorum, S. Zeno Veronens., XI, 531, 450; S. Hieronym., XXII, 475, qui fundamentum Ecclesiae in primis constituit est; S. Maxim. Taurin., LVII, 218, 518, 587, 722. — Quia tota ejus doctrina ab Apostolis qui a Christo receperant eam, S. Zeno Veron., XI, 49. — Morem servat adhuc apostolorum, Eusebius abb., LXII, 951; nam quidquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia, de traditione dimanat apostolica, S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419; apostoli enim fontes sunt gratiae predicationis exuberantes; non nisi per ora eorum et discipulorum sua successorum discitur doctrina Christi, S. Leo Magn., LIV, 319, 320; idcirco lux mundi dicuntur, *ibid.*, 828. — Missi ad condendos universos populos vocantur adhuc sal terrae, *ibid.*, 470.

2. Apostolica est, quia per et pastorum ac proinde ministerii spiritualis continua successione, S. Optat. Milevit., XI, 1181, 1482; Bernard. Font. Calid., CCIV, 797; CCV, 174, 176.

3. Quia pastores ejus sibi jure ac merito vindicare possunt missionem quam tenet a Petro a quo episcopatus et tota hujus nominis auctoritas, S. Aug., XXXIII, 704, 784. Quia quam proficitur doctrina una eademque ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942.

XII. De doctrina et fide Ecclesiae.

Doctrina Ecclesiae non a se sed a Christo Domino, S. Hilar. Pictav., X, 164, cui a Patre revelata sunt mysteria prius occulta, id., IX, 807 et 808. — Una eademque doctrina in Ecclesia ab initio usque adhuc, Bruno Astens., CLXIV, 942; una etiam variis linguis, S. Aug., XXXVI, 509. — Ex initiis Legis defluxit, S. Hilar. Pictav., IX, 465. — Ecclesiae doctrina, qualis, S. Aug., XXXII, 1536; XXXIV, 128, 129. Quid de Deo sentit et docet Ecclesia, S. Aug., XXXII, 1536. — Quid de gratia, id., XXXIII, 767, 768, 817; id., XLIV, 532, 538, 578, 890. — Id., XLIV, 1033. — Quid de bonis suis temporalibus non redditus et quomodo iis vult uti. — Usus eorum debet esse rectus, S. Agobard. Lugdun., CIV, 247. — Iis utendum ad sustentandum predicatorum suorum, aendum ministrorum choros

turbasque pauperum ac multitudinem confluentium peregrinorum; *ibid.*, 215. — Ejus possessio sumptus egenorum, aurum habet non ut seruet, sed ut erogat et subveniat necessitatibus; S. Ambr., XI, 140, 977. — Ecclesie bona injuste possidentur a laicis, S. Agobard. Lugdun., CIV, 229. — Sunt res pauperum, *ibid.*, 215. — Laici non possunt esse eorum dispensatores, *ibid.*, 211. — Si tractent ea et in usus proprios expendant, id agunt contra vetitum et contra canones, *ibid.*, 229. — Ecclesie bona auctoris fur, sacrilegus et homicida censetur, Isidor. Mercator, CXXX, 172. — Non alienanda sunt bona Ecclesie Flodoardus Remens., CXXXV, 105; Ademar. abb., CXLI, 1101, S. Petr. Dam., CXLIV, 458. — Hec doctrina auctoritate Leonis Magni confirmatur; Gerhohus Reichersperg., CXCLV, 1519. — Quod semel datum est Ecclesie in perpetuum Christi est, nec aliquo modo potest alienari, S. Leo IX Papa, CXLIII, 626. — Excommunicandus est qui ecclesiasticas res invadit, *ibid.*, 628. — Quicquid ex consuetudine receptum est in Ecclesia de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Maxim. Taurin., LVII, 418, 419. — Doctrina omnis cum apostolica doctrina conspirans veræ Ecclesie doctrina reputanda est, ac proinde veritati deputanda, Tertull., II, 53. — Etsi magna Ecclesie collata sit potestas, tamen in docendo non potest discedere a Traditione Patrum; S. Hilar. Pictav., X, 612. — In Ecclesia ergo nihil tradendum nisi a Christo et apostolis demandatum. Tertull., II, 18. — Ecclesia Catholica docet quod creditur, non quod novit; S. Aug., XXXIX, 1613, et in ea non intelligendi vivacitas plebem facit iustissimam, sed credendi simplicitas, S. Aug., XLII, 175. — Venientibus ad eam præcipit fidem, hæretici promittunt rationem; id., XLII, 19. — Doctrinæ celestis virtutem non capit iniquitas, S. Hilar. Pictav., IX, 575. — Culpeat doctrinæ hujus intelligentia; *ibid.*, 616.

XIII. — De disciplina et moribus Ecclesie.

Varia disciplina Ecclesie pro varietate rerum et temporum, S. Aug., XXXIII, 812. — Commutandi quandoque sunt et ritus ecclesiastici; Lanfranc. Cantuar., CL, 445. — Quidquid ab Ecclesia in consuetudinem devotionis est receptum, de traditione apostolica et Sp. S. doctrina dimanat; S. Leo Magn. Papi., LIV, 418 et 419. — Per nonnullos dies certis de causis jejunare nos Ecclesia prohibet, S. Aug., XXXIX, 1052. — Jejunium maxime festis diebus non agitur; id., XXXIII, 145, 148. — Jejunia Christianis relaxat tempore paschali, et vult ut stantes orant in signum resurrectionis; id., XXXIII, 215; XXXVIII, 1018, 1052. — Tres Liturarum dies celebrat Ecclesia, id., XXXIX, 2076. — Insuper dies quosdam instituit et observat quas medicinales appellat utpote salubres tum animæ tum corpori; id., XXXIX, 2019. — Ad corripiendos malos non solum verbis, sed etiam excommunicatione et degradatione rigilare debet ecclesiastica disciplina, id., XLIII, 631. — Ecclesiastica correptio dicitur incruenta disciplina, id. S. Aug., XXXIII, 657. — Multa tolerat quæ non approbat, id., XXXI, 222. — Ecclesia non præjudicat consortium malorum qui cum bonis permiscerunt, id., XXXIII, 329, 492; siquidem eos communione prohibendi aut potestas deest aut ratio pacis impedit, *ibid.*, 507. — Tolerat malos sed maiorum factis non consentit, id., XXXVII, 1002; XXXVIII, 55, 56, 59. — Non igitur vituperanda est ex malis christianorum moribus, id., XXXII, 1512; XXXIII, 127. — Ceterum sic permisti in Ecclesia mali sunt ut non solum latentes nesciantur, sed plerumque propter unitatem pacis etiam cogniti tolerantur, *id.*, XLIII, 631. — Malos tolerat Ecclesia, quare, *id.*, XXXIII, 329, 403, 411; XXXVI, 190, 460, 635, 636, 637, 653, 651, 736; XXXVII, 1601, 1605; XXXVIII, 42, 49; XI, 228; XLII, 292; XLIII, 50, 32, 48, 51, 56, 69, 83, 101, 493, 719, 744. — Semper usitata fuit in Ecclesia malorum tolerantia, id., XLIII, 825. — Quandoque necessaria est hæc tolerantia, S. Aug., XLV, 1867, 1869 et malos interdum, ne perturbatio et schisma contingat, sacramentis uti vel iuvia permittit, id., XXXVIII, 51. — Nonnunquam vero utilis, id., XL, 777, nam mali servantur bonis, id., XXXIX, 1759. — Sunt enim quasi torcularia quibus boni tanquam uvæ et olivæ premuntur, *ibid.*, 2249. — Boni in Ecclesia tolerant malos pro bono unitatis, inquit S. Augustinus, ceterum pro bono æquitatis; XXXIII, 170, 179, 198, 353, 558. — Disciplina Ecclesie summa in misericordia et pietate est, S. Ambr., XVII, 474.

XIV. — De perpetua duratione seu indefectibilitate Ecclesie.

Stabilis semper seu indefectibilis est Ecclesia 1^a quia fundamentum ejus sursum in celo, S. Aug., XXXVI, 225;

XXXVII, 1103; XXXVIII, 479; S. Bruno Herbipol., CXI, 522. — Deus enim, qui est Ecclesie gubernator, S. Hilar. Pictav., X, 632, prospicit ei ab æterno et cum ea erit usque ad consummationem sæculi, id., IX, 696, 697; S. Prosp. Aquitan., LI, 317; S. Greg. Magn., LXXIX, 153; S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Et Christus fundamentum est illius primum et essentiale, Remig. Monach., CXXXI, 678; Rupert. Tuitiens., CLXIX, 1194. — Super petram Christum fundatum esse Ecclesiam, quomodo intelligi debeat, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq.; Petr. Lombard., CXCI, 930. — Stabilitas ergo Ecclesie a Christo, Haymo Halberstatens., CXVI, 255. — 2^a Stabilis Ecclesia, quia super Petrum et alios apostolos fundamenta secundaria fundata, S. Ambr., XVII, 580. — Omnes enim plantaverunt Ecclesiam, non contumelias faciendo, sed patiendo et fundendo sanguinem, S. Hieronym., XXII, 71, 742; S. Leo Magn., LIV, 51, 59. — Idcirco dicitur Ecclesie fundamentum Petrus, S. Maxim. Taurinens., LVII, 971. — Idcirco Ecclesia, dicitur super omnes apostolos ædificata, Paschas. Radbertus, CXX, 560 et seqq. — In soliditate apostolica fundata, S. Leo Magn., LIV, 51, 59. — Quatenus habet fundamentum in sedibus apostolicis, S. Aug., XXXIII, 535; S. Agobard. Lugdunens., CIV, 234; Paschas. Radbertus, CXX, 561. — Et præsertim in Petri soliditate, S. Zeno Veronens., XI, 561, 450; S. Hieronym., XXII, 475; S. Leo Magn., LIV, 145 et seqq. Stabilis est. — 3^a Quia fundamentum aliud inconcussum habet in S. Scripturis, S. Hieronym., XXIX, 46. — In fide est doctrina pastorum, Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 1150. — Regnum igitur Ecclesie manebit in æternum, S. Ambr., XV, 1722. — Quia Deus cum ea usque ad consummationem sæculi, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 261. — Perpetuo igitur, id est, in æternum duratura est Ecclesia, S. Optat. Milevit., XI, 1151, 1485; Petr. Lombard., CXCI, 166. — Quia sacramentum corporis et sanguinis Christi usque ad consummationem sæculi offertur, Bruno Astens., CLXIV, 356. — Et nunquam desitura quia Christus oravit pro ea, S. Leo Magn., LIV, 594. — Quia Christi et Sp. S. indeficiens patrocinium ei promittitur, S. Maxim. Taurinens., LVII, 857. — Quo fit ut nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, S. Aug., XXXIII, 506. — Nam etsi circa diversos fluctus tempestatesque habitat, S. Ambr., XIV, 563, magis ad subvertendum parata est quam periculo obnoxia, *ibid.*, 682. — Tunditur fluctibus sed non subruitur, creditur sed non labefectatur; turbari iis fluctibus, mergi non potest, S. Anselm. Cantuar., CLVIII, 598. — Nec vincitur persecutionibus, S. Ambr., XIV, 1092; XVII, 697. — Mundi spiritalis, id est, Ecclesie fluctibus supernantis pulcherrima descriptio, S. Paulin. Nolan., LXI, 275, 276. — Super Petrum stabili mole fundata est, S. Hieronym., XXII, 475. — Naviculum Ecclesie fluctuantem fidelis naucierus Deus mergi non sinet, Raban. Maur., CVII, 858. — Oppugnari potest, expugnari non potest, S. Ambr., XV, 707; S. Agobard., CIV, 112, 256; Haymo Halberstatens., CLXVIII, 762; Innocent. III Papa., CCXV, 273. — Nihil adversus Ecclesiam prevalere potest, S. Leo Magn., LIV, 593. — Frustra perituram eam dicunt Donatistæ, S. Aug., XXXVIII, 289. — In aliis abeuntibus, in aliis venientibus transiens in æternum est fundata, id., XXXVI, 891, 901, 906, 1007; XXXVII, 1509. — Nec perire, nec inclinari potest, *ibid.*, 1555. — Non vincitur, non eradicatur, nec cedit quibuslibet tentationibus donec veniat sæculi finis, id., XXXVI, 726. — Adversus omnes hæreses debet valere Ecclesie fundamentum, S. Ambr., XVI, 827. — Quia super petram ædificata quasi murus perstat inexpugnabilis, Rupert. Tuitiens., CLXX, 51. — Quandoque potest umbram pati, sed deficere nunquam. — Plantata est in fide Ecclesia, id., CLXVIII, 953. — Soliditas fidei Petri, id est Ecclesie, perpetua, S. Leo Magn., LIV, 145, 146, 525. — Transmittitur enim ad ejus successores, *ibid.*, 155. — Petro per Christum, firmitas seu soliditas fidelis, ceteris vero apostolis per Petrum tributa, *ibid.*, 151, 152. — Tandem indefectibilis est Ecclesia, quia Deus fundavit eam et propagavit in æternum, S. Ambr., XIV, 1152.

XV. — De auctoritate et infallibilitate Ecclesie.

Ecclesie auctoritas qualis, S. Aug., XI, 519; XLII, 91, 216; XLIII, 406. — Ea est Ecclesie auctoritas ut ne quidem Evangelio crederet S. Aug. nisi propter illam, id., XLII, 176. — Circa numerum librorum et S. Scripturæ sensum et ipsis deest auctoritas Scripturæ canonicis quæ non semper ab Ecclesia receptæ sunt, S. Hildebrandus Toletan., XCVI, 159; Aleuin. abb., CI, 1079, 1080. —

Auctoritas Ecclesiæ est illa ratio sufficiens ex qua cognita intelligitur testimonium Ecclesiæ esse veridicum. — Prout vel divina vel humana auctoritate innuitur testimonium Ecclesiæ, vel divinum vel humanam exigit fidem. — Infalibilitatis nomine intelligitur speciale illud privilegium a Christo Domino Ecclesiæ concessum, quo suam et Sp. S. assistentiam promissit ut nequaquam inter docendum in errorem incidat. — Ex privilegio igitur sibi a Deo concesso infalibilis est Ecclesiæ auctoritas; mandans enim Christus apostolis ea prædicare et docere quæ ipsos docuerat, subiungit: « Ecce ego vobiscum sum usque ad consummationem sæculi. » Matth. XXVIII, 20. — Ipsimet apostoli non dubitant asserere auctoritatem infalibilem sibi a Christo collatam. I. Timoth., cap. 1.; I Cor. cap. IV; Act. Apost., cap. XV. — Exigunt apostoli ut sibi fides adhibeatur, II. Thess., cap. III. — Præterea Christus Ecclesiæ suam permanere voluit et in omne ævum permanens prædixit talem qualem ipse primitus instituit, nempe auctoritate infalibili pollentem in his saltem quæ ad fidem et mores spectant, Matth., XVI, 18; Luc., X, 16. — Et Apostolus gravissimi sane momenti testimonium fert huius auctoritatis Ecclesiæ infalibilis, hæc scribens ad Timoth., « Ut scias quomodo oportet te in domo Dei conversari quæ est Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis. » Epist. ad Timoth. I, III. — Eandem infalibilem auctoritatem in Ecclesia permanere semper agnoverunt et tradiderunt Patres; in testimonium appello S. Clem. Rom., Epist. ad Corinth., I, 46. Edit. Lat. PP. Græcor. — S. Ignat. Martyr. Epist. ad Magn., id., III, 639. — S. Iren., id., V, 767; S. Clem. Alex., VI, 908; S. Cyr., IV, 503; Lactant., VI, 542; S. Ambr., XVI, 1004; S. Aug., XXXVI, 726. — Sed non in omnibus infalibilis reputanda est Ecclesiæ auctoritas; infalibilis est solum 1° in ea doctrina et lege quam ipse Christus revelavit apostolis, tradidit, atque in eorum successoribus sive congregatis in concilio, sive per totum orbem dispersis perpetuo conservari voluit. — 2° In definienda fidei et morum doctrina. — 3° In interpretatione S. Scripturæ et in exponendo genuino sensu verbi Dei a Christo et apostolis tradito. — 4° In exponendis veris traditionibus divinis. — 5° Infalibile est ejus judicium in controversiis fidei et morum. — Aliter vero sentendum de judicio Ecclesiæ quando homines damnat tanquam hæreticos; quando fert decreta de factis, ut aiunt, dogmaticis; quando judicat de legibus, præceptis, præiis et caeremoniis mere ecclesiasticis. — Quomodo Ecclesiæ auctoritatem munivit Dominus, S. Aug., XXXIII, 418. — Quod tota credit Ecclesia, etiamsi nec ratione indagari, nec sermone explicari possit, recipiendum est, id., XLIV, 829. — Sine auctoritate Ecclesiæ verbum Dei proponens nulla fidei certitudo, sed tenetur veritas cum hoc sit quod universæ placuit Ecclesiæ, id., XLIII, 466. — Christus ad Ecclesiam remisit examen eorum quæ ad doctrinam pertinent, id., XXXV, 1535. — Ecclesiæ tantum detulerunt principes ut quicquid in ea adjudicatum fuerit dissolvi non possit, id., XXXVI, 196. — Auctoritas inter ordinem et plebem constituit differentiam, ait Tertullianus, II, 922.

XVI. — De potestate Ecclesiæ.

Duplex Ecclesiæ potestas, nempe divina propter assistentiam Sp. S. specialem illi promissam, ac infalibilitatem in proponendis fidei mysteriis, Matth., XXVIII, 20. — Et humana quam habet secundum se considerata, seu ut est congregatio hominum unam rerum divinarum doctrinam perpetua traditione profitentium. — Recte sibi vindicat ius et potestatem offerendi Deo solum et verum sacrificium quod ipsi sit acceptabile, S. Aug., XXXIII, 15; XLIII, 57, 30.; 461; XLIV, 420; Udalric. monach., CXI, 488. — Similiter sibi vindicat ius ligandi et solvendi qualicumque crimina, S. Ambr., XVI, 468; S. Aug., XXXIV, 25; S. Leo Magn., LVI, 623; Paschas. Radbert., CXX, 533, 622. — Nullum enim peccatum quod penitentem et veniam deprecanti per Ecclesiam non dimittatur S. Aug., XXXV, 1536. — Hanc potestatem habet a Christo, S. Fulg. Ruspens., LXV, 547; S. Greg. Magn., LXXIX, 63, 611. — In persona Petri eam accepit, S. Fulg. Rusp., LXV, 690. — Cui traditæ sunt claves regni cælorum, S. Aug., XXXIV, 25. — Unum quidem Petro datæ sunt quasi unitatem Ecclesiæ figuranti, id., XXXVIII, 1549. — Sed in Petro omni Ecclesiæ cuius personam gerebat, *ibid.*, 903, 1549; XI, 508. — Sola et licite et valide hanc exercet potestatem, Tertull., II, 1025; S. Aug., XI, 263; S. Fulg. Ruspens., LXV, 542. — Neque illam habent qui sunt extra Ecclesiam et inest his solis quibus fides et doctrina secundum regulam apostol. reperitur, Rupert. Tuitiens., CLXX, 611. — Potestas hæc Ecclesiæ in-

gurata est per potestatem quam a Patre Filius super gentes habuit non in humanitate sed in divinitate, Aleuin. abbas, C, 1108. — Non solum peccata sed et flagitia pro gravissimis peccatis indulta sibi potestate remittit, Raban. Maur., CXI, 867. — Solvendi officium Ecclesiæ datum ut vincula eorum solvantur qui a peccato reverterint, S. Aug., XXXVIII, 434, 591; XXXIX, 1549, 1711. — Christus peccatores prius per gratiam suam resuscitat, et tunc Ecclesia solvit. S. Aug., XXXVIII, 468. — In Ecclesia Christi inest vera potestas constituendi et sanciendo disciplinam; instituendi ritus, ferendi leges, et id patet tum ex Scripturis sacris, tum ex constanti traditione, Matth., XIII; Epist. I ad Corinth., V, 11; ad Cor., X, 6 et XIII, 19; S. Cyr., IV, 501; S. Aug., XI, 199; S. Greg. Mag., LXXVII, 609. — Quæ Ecclesiæ leges in conscientia obligant iuxta S. Chrysostomum verba Christi explicantem: *Sicut misit me Pater*, etc., Joan., 20, 21. — Filios rebelles potest tradere Satanæ, Bernard. Font. Calid., CCIV, 978. — Et sic gladio spirituali utitur, Rupert. Tuitiens., CLXXIII, 935. — Ecclesiæ a se fundatæ Christus legislativam contulit potestatem, Luc., X, 16; Matth., XVIII, 17. — Ecclesiæ potestatem habet et ius determinandi, iudicandi et decidendi controversias. — Ius et potestatem cogendi privatione honorum spiritualium nec non censuris et exclusionis et sine suo, id est excommunicatione, Bernard. Font. Calid., CCIV, 798. — Nulla præscriptione spoliari potest Ecclesiæ auctoritate sibi propria et a Christo derivata. In spiritualibus suprema est nec pendet a temporali potestate; sed quoad temporalia nullam institutione sua seu jure divino obtinet potestatem, S. Bernard., CLXXXII et seqq.

XVII. — De Romano pontifice.

Vicarius Petri et illius successor et hæres, Aleuin. abbas, C, 170; S. Agnold. Lugdun., CIV, 196. — Sicut dicitur Apostolicus ab a quoque sæculis, *ibid.*, 296. — Schismaticus quisquis sedi Apostolicæ communionem non junctus est, *ibid.*, 293. — Cæteris præeminet episcopis, S. Aug., XLIV, 541, 548; S. Petr. Dam., CXLV, 89. — Petrus, et quod de Petro dicitur de illius successoribus intelligendum, in ordine apostolorum primus et præcipuus, S. Aug., XXXV, 480, 481, 797, 1535, 1568, 2269, 2381; XXXVIII, 479; XLIII, 127; XLIV, 618. — Petro ac proinde Romano Pontifici ejus successor totius Ecclesiæ cura pastoralis commissæ est, S. Aug., XXXIII, 786; XI, 858; XLV, 1763; Udalric. monach., CXLIX, 487, 491. — Petrus totius Ecclesiæ princeps factus a Christo, S. Leo Mag., LIV, 450, 451, 452. — Petro credite claves regni cælorum, S. Optat. Milevit., XI, 935; S. Aug., XXXIX, 1899. — Petrus solus eas accepit cæteris communicandas, S. Optat. Milevit., XI, 1087. — Petro a Domino collata in Ecclesiam potestas, S. Aug., XLV, 1771. — Par ita data potestas qui sedis ipsius hæreditatem meruerunt, *ibid.*, 1726. — Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, id., XI, 1129. — Petro potestas iudicandi attributa et in ejus arbitrio positum cælestis iudicium et regimen commissum universalis Ecclesiæ, S. Maxim. Taurinens., LVII, 400. — Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo iudicio nullus disceptare audeat, S. Aug., XLV, 1725. — Romanus Pontifex a nemine iudicatur, Udalric. monach., CXLIX, 487. — *Judicat omnes*, *ibid.*, 488, 490, 492. — Solus erigit concilium generale et iudicat episcopos, Lucif. Calaritan., XIII, 971; S. Ivo Carnot., CLXI, 1183. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi præter illius auctoritatem, S. Julius Papa, VIII, 971. — Nullum concilium ratum quod non fuerit apostolica auctoritate firmatum, Godfrid. Viudorin., CLVII, 196. — Multo minus quod eisdem auctoritati sit contrarium, *ibid.* — Sedes Romana nunquam errare consuevit, *ibid.*, 42. — Nullis unquam hæresibus contaminata est, semper autem Catholica fuit, S. Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1222. — Prima omnium Ecclesiæ Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 52, 1025. — Apostolica sedes firmamentum est omnium episcoporum, vertexque Ecclesiarum omnium, Isidor. Mercat., CXXV, 32. — Romanæ sedis præminentiam demonstrant varis ad hanc sedem appellationes, S. Leo Magn., LV, 576. — Ad Romanam Ecclesiam de qualibet parte mundi appellandum, sed nemini unquam permissum ab ea appellare, S. Ivo Carnotens., CLXI, 1181. — Romanæ sedis super dubiis rebus consulendus mos a toto semper orbe servatus, S. Aug., XXXIII, 796. — In Ecclesia Romana semper apostolica cathedra vixit principatus, S. Cypr., IV, 25, 26; S. August., XXXIII, 163. — Ubi Romanus Pontifex, ibi Ecclesiæ; nulla mors, sed vita æterna, S. Ambr., XIV, 1063. — Ecclesia Romana Ecclesiæ totius mundi; est totum, cæ-

terae ejus sunt quasi partes, Lanfranc. Cantuar., CL, 625. — Ecclesiae Romanae primatum non aliqua synodus, sed ipse Christus instituit, S. Ivo Carnot., CLXI, 1182 *et seqq.* — Singulari privilegio et sibi soli commissio aperit vel claudit cui voluerit januas coeli, *ibid.*, 1186. — A Domino caput et magistra constituta est omnium Ecclesiarum, Udalric. monach., CXLIX, 485; S. Ivo Carnot., CLXI, 1128; Alger. Leodiens., CLXXX, 962. — Super unum, id est Petrum, Deus edificavit Ecclesiam, Udalric. monach., CXLIX, 487. — Petro cupienti cum Christo mori ab eodem Domino dicitur non posse tunc eum sequi, quia ad fundandam Ecclesiam servabatur, S. Maxim. Taurin., LVII, 347. — Sanctiones Apostolicas sedis accipiendae sunt tanquam ipsius divini praecepti voce firmatae, S. Ivo Carnot., CLXI, 1107. — Primatum inter apostolos non accepit Andreas etsi prior secutus fuerit Jesum; unum tantum Ecclesiae caput in terris, videlicet sedes Romana, et non duo vel plura, sicut astruunt Graeci, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1223. — Praeterea tandem Apostolica sedes cunctis Ecclesiis et praetatis, Alger. Leodiens., CLXXX, 962; S. Bernard., CLXXXII, 751; Innocentius III Papa, CCXVI, 1186. — Pontifex summus quare vocetur Papa, Adam. Scotus, CXCIII, 711.

XVIII. — De episcopis, quales sint oportet, et de eorum muneribus adimplendis.

Quoad definitionem nominis Superinspector interpretatur episcopus, S. Ambros., XVII, 579. — Reipsa solio in Ecclesia editiore residet, *ibid.*; S. Hieronym., XXII, 1195. — Sublimitas episcopalis nullis potest comparationibus aequari, S. Ambros., XVII, 569. — Si regum fulgori comparis et principum dialemati, longe erit inferius, tanquam si plumbi metallum ad auri fulgorem comparis, *ibid.*, 570. — Episcopi tenent locum apostolorum, S. Hieronym., XXII, 46. — Vices agunt Petri et Pauli, *ibid.*, 335. — Horum igitur honorem possidentes habere nitantur et meritum, *ibid.*, 583. — Humilitate decrescant, non intumescant fastigio, *ibid.*, 663. — Tanto humilior episcopi esse debet conscientia, quanto excelsior est ejus cathedra, *ibid.*. — Episcopi regendae oves a Christo traditae sunt, S. Ambros., XVII, 570. — In persona episcopi totius populi salus consistit, *ibid.*, 485. — Pascere igitur debent verbo; necessitate praecepti tenetur episcopus verbum Dei praedicare, *ibid.*, 568, 569. — Scientiam igitur habeat ut possit alios erudire, S. Hieronym., XXV, 1407. — Ut oves sibi creditas coerceat ab errore, *ibid.*, XXIII, 160. — Non prodest illi conscientia virtutum frui, nisi creditum sibi populum possit instruere, *ibid.*, XXIII, 258. — Pascere praeteritum exemplo; debet exemplo esse plebi Christianae; quid enim faciet secularis multitudo si voluptatibus illicitis et actionibus vitiosis ad similem facinorum voraginem multitudinem populi provocaverit, S. Ambros., XVII, 578. — Episcopus si ceciderit, difficile impetrat veniam, S. Hieronym., XXIII, 159. — Pascat igitur necesse verbo et exemplo; nam si lumen est Ecclesiae episcopus ut doceat; sal est adhuc et condimentum ut virtutibus et exemplis a contagione vitiorum servet populum sibi commissum, *ibid.*, 158, 159. — Enumerantur variae dotes et virtutes quibus polleere debent episcopi, S. Ambros., XVII, 572 *et seqq.* — Non in bono opere magis quam professione noscantur necesse est, plus meritis quam nomine, *ibid.*, 570. — Stipendium tantum contentus Ecclesiae suae non ambiat quae intelligit esse superflua, sed de ipsa potius paupertate sua, Ecclesiae suae libenter impertit pauperibus, *ibid.*, 547. — Gloria episcopi est pauperum inopia providere, S. Hieronym., XXII, 533.

XIX. — De rationibus propter quas in Ecclesiam intrare et ei adherere oportet, et cur semel ingressis ab ea nunquam discedendum.

In Ecclesiam semel ingressis nunquam ab ea discedendum, quare? Quia salus in ea solum deprehenditur, S. Cyprian., IV, 571; S. Optat. Milevit., XI, 1177; S. Aug., XXXVIII, 1076; XL, 776; XLIII, 170; XLIV, 118; S. Prosp. Aquit., I, 420; S. Leo Magn.,

I, VI, 880; S. Greg. Magn., I, XXVI, 735; Philip. de Harveng., CIII, 501. — Nihil enim inquinatum intrabit in eorum; porro quilibet extra Ecclesiam constitutus munditiam non potest habere, S. Hieronym., XXV, 71. — Salus enim a Deo solo qui extra Ecclesiam inveniri non potest, S. Anselm., CLVIII, 628 et 629; Philip. de Harveng., CIII, 501. — Deum non habet patrem qui non habet Ecclesiam matrem, S. Cyprian., IV, 553; S. Aug., XI, 608. — In Ecclesia sola remissio est peccatorum, *ibid.*, XXXV, 2063. — Nec habetur extra Ecclesiam, *ibid.*, XXXVIII, 460, 463, 465, 1549; Rupert. Tuitiens., CLXVIII, 182. — In Ecclesia qualibet remittuntur crimina, S. Aug., XL, 262. — Per Ecclesiam peccata dimittit Spiritus Sanctus, *ibid.*, XXXVIII, 600; XL, 263; XLIII, 146, 147, 150. — Extra Ecclesiam multi exaudiuntur ad multa, sed non ad vitam aeternam, *ibid.*, XXXVI, 478; XXXVII, 1270, 1704, 1721. — Extra Ecclesiam inanis est praedicatio Dei per quam salvantur homines, *ibid.*, XXXVI, 929. — Sacramenta, per quae salus, formam visibilem pietatis habere possunt, extra vero Ecclesiam virtutem non habent spirituales, *ibid.*, XXXVIII, 463. — Non proeunt ad vitam, S. Fulg. Ruspens., LXV, 546. — Quinimo foris ab Ecclesia habentur ad perniciem, *ibid.*, XXXIII, 229; non quod Sacramenta vim perdant sanctitatis, quando ad haereticos transeunt, *ibid.*, XLIII, 748; Sacramenti enim sanctitas ibi esse potest ubi non est sanctitas vitae, *ibid.*, XLIII, 298; Et ubicunque sunt ipsa sunt, *ibid.*, 70; et sacramenta quae apud haereticos et schismaticos sunt; non eorum sunt sed Christi, *ibid.*, 154. — Baptismus in nomine SS. Trinitatis collatus ubilibet integer est, sed non prodest si in Ecclesia Catholica non detur, *ibid.*, XL, 1066. — Extra Ecclesiam nullum sacrificium, nulla abstinentia, nulla maceratio carnis prodest ad salutem, Bruno Astens., CLXIV, 558. — Nullum sacrificium verum, non valet ipsa poenitentia, *ibid.*, 1123. — Neque ipsummet martyrismum prodest, S. Cyprian., IV, 493. — Imo extra Ecclesiam nulli martyres, *ibid.*, XXXIII, 410; S. Greg. Magn., LXVI, 58 *et seqq.* — Etiam si pro Christi nomine vivus incenderetur haereticus, seu schismaticus, reu quis alius extra Ecclesiam constitutus, aeterno puniatur supplicio, *ibid.*, XXXIII, 758. — Extra Ecclesiam nullus quantumlibet sancte vivat, aeternam habebit vitam, *ibid.*, XXXIII, 579. — Nulla pars in hereditate Dei extra salutem constituitur, *ibid.*, XXXVIII, 797. — Salus in Ecclesia et per Ecclesiam solum, non quod omnes salvi sint qui ad Ecclesiam pertinent, sed quod omnes qui salvantur, salvantur in Ecclesia, S. Hieronym., XXV, 980. — Extra Ecclesiam ipse baptismus non prodest ad remissionem peccatorum nisi cum quis fuerit unitati reconciliatus, *ibid.*, XLIII, 119, 121, 204. — Extra Ecclesiam charitas non habetur, *ibid.*, XXXVIII, 1223; XLIII, 148, 149, 312. — Munus beatæ vitae non nisi intra Ecclesiam adipisci potest, *ibid.*, XLIII, 155. — Qui ab Ecclesia rescantur periculis omnibus ac lupis exponuntur, *ibid.*, XXXIII, 723. — Qui non in Ecclesia sunt, mortui sunt, S. Cyprian., IV, 403. — Extra Ecclesiam non creantur merita virtutum, S. Greg. Magn., LXXIX, 46. — Nec recte intelliguntur SS. Scripturae; nec meritum habent bona opera pro his qui foris sunt, Bruno Astens., CLXIV, 639 *et seqq.* — Nec opus bonum fructuose peragitur, S. Aug., XXV, 1500; XL, 1196. — Sola Ecclesia Catholica verum cultum retinet, Lactant., VI, 342. — Et non est locus adorandi nisi in Ecclesia Catholica, S. Prosp. Aquitan., I, 579. — Extra Ecclesiam nemo laudat, annuntiat Deum, *ibid.*, LXXIX, 625. — Qui comedit Agnum extra Ecclesiam profanus est, Udalric. Cluniac., CLIX, 488. — Solis Ecclesiae filius de Agno licet comedere; ceteris vetitum est, Bruno abbas Astens., CLXIV, 261. — In Ecclesia sola comeditur Christus, S. Hieronym., XXIV, 665. — Ergo intrandum est in Ecclesiam. — Portae Ecclesiae jugiter patent salvari cupientibus, *ibid.*, 594. — Porro intratur per fidem in Christum, Hemig. Monach., CXXXI, 512. — Per humilitatem toties ab eo laudatur, S. Aug., XXXV, 1721. — Nam ostium Ecclesiae, Christus ipsemet, *ibid.*, 1721, 1726. — Ecclesia nulli clauditur; quicunque fidem Catholicam profiteri promittit, admittitur, Bruno Astens., CLXIV, 507. — Sed ingressis semel nunquam ab ea discedendum, S. Cyprian., IV, 571.

LXXX.

INDEX DE HIERARCHIA ECCLESIASTICA.

Duplex est hierarchia et duplex clericorum potestas, ordinis scilicet et jurisdictionis sive regiminis. Christus enim cum Ecclesiam constituit, leges dedit societati hominum, quos frui bonis spiritualibus et quos optime regi voluit, ut deinceps æternæ felicitatis participes esse possent. Ut homines fruerentur bonis spiritualibus, creavit ordinis potestatem; ut optime regerentur, potestatem jurisdictionis instituit. Ex quo intelligitur quid sibi velit vis et ratio utriusque potestatis et hierarchiæ. Verum potestas et hierarchia jurisdictionis omnis est posita in regendis gubernandisque subditis, ac jurisdictio, quæ tota in hoc regimine ac gubernio consistit, haberi non potest, nisi subditi sint qui regantur et gubernentur. Hæc hierarchia pertinet ad optimum Ecclesiæ regimen, quod ut recte consistat, suos habere debet magistratus, sicuti suos habet civilis societas, qui imperium exercent in illam hominum multitudinem, quibus societas constat, ne inter eos, si nemini pareant, necessario magna perturbatio et confusio rerum omnium existat. Ea de causa creati sunt a Christo episcopi, qui non solum spiritualia bona in homines conferrent, sed etiam essent præcipui Christianæ societatis magistratus.

Sed inter hos magistratus unus esse debebat, qui cæteris præesset, societatemque universam regeret ac moderaretur. Id postulabat divina sapientia legislatoris, qui huic societati caput et principem daret, atque illa unitas tum fidelis, qua Christianos omnes convenire volebat, tum charitatis, qua cuncta Ecclesiæ membra inter se eodem pacis et communionis vinculo copulari debent. Quæ enim esset hæc unitas, nisi unus esset toti Ecclesiæ præpositus qui illam tueretur et custodiret, quique omnes una fide, una charitate, una demum Ecclesia conjungeret? Itaque Petro, ejusque successoribus summis Pontificibus datus est hic primatus, ut per unum caput una esset Ecclesia.

Apostolos misit Christus ad nuntiandum Evangelium in universum orbem terrarum, neque inter singulas provincias aut civitates distribuit. Sed ipsi deinceps, aucto fidelium numero, divisionem illam instituerunt, quam necessariam esse existimarunt, ut recta regiminis ratio constaret. Atque hinc prima est repetenda origo divisionis diocesana, et origo etiam patriarcharum et metropolitaram. Cuncta hæc ab apostolis adumbrata, deinceps ab Ecclesia absoluta ac definite constituta sunt.

Quare illa missio in orbem universum, propria et peculiaris fuit apostolorum, per quos ubique nuntianda erat Christi religio; sed ea populis nuntiata et patefacta, certi sunt constituti fines, intra quos unusquisque episcopus jurisdictionem exerceret. Hinc patriarchis plures provincie et nationes, primatibus una natio aut regnum, metropolitæ una provincia, episcopis una diocesis data est. Horum quilibet imperium habet in illum terræ tractum, cui præpositus est. Sed ex his omnibus unum debet effici corpus, quale est Ecclesia catholica; effici autem nequit, nisi cuncta in unum conjungantur, conjungi vero non possunt, nisi omnia unum caput et unum commune centrum habeant.

Itaque omnes episcopi, qui suis præfecti sunt Ecclesiis, seu membris, quæ omnia in unum collecta una catholica Ecclesia continet, curare debent, ut particulares Ecclesiæ, quas regunt, in unum confluant commune centrum, atque uni capiti subjiciantur. Sic enim Ecclesiæ unitas efficitur et conservatur, cum omnia membra unum

caput agnoscent, et unum habent centrum in quo conjunguntur.

Commune hoc unitatis centrum et hoc omnium caput Christus Petrum constituit. Sed cum ipse vita fungi deberet, Ecclesiæ autem usque ad consummationem sæculi esset futura, alius, eo mortuo, constituendus erat, qui Ecclesiam universam regeret. Quis enim ovili perpetuo, cujusmodi Ecclesiam suam Christus esse voluit, temporarium pastorem datum putet? Itaque ad Petri successores transmissum est munus, et translata potestas, quod et quæ Petro a Christo datum dataque fuerat. Hi sunt Romani Pontifices, qui ipsum tenent in Ecclesia locum quem vivens tenuit Petrus, hoc est, locum capitis, et capitis non otiosi, sed instructi prædicatione potestate quam habere debet caput Ecclesiam regens.

Non enim Christus hoc caput constituit, ut vacuum et inane nomen haberet, sed ut totius Ecclesiæ unitatem custodiret. Ex quo efficitur ut ei dederit omnem potestatem, qua opus est, ut suas impleat partes; cum dici nequeat, Christum alicui dedisse munus, et non dedisse facultates, sine quibus munus ipsum exerceri non potest. Cujus rei consequens est, ut primatus, quem Petrus ejusque successores a Christo acceperunt, non tantum honoris et dignitatis, sed etiam jurisdictionis esse debeat. Atque errant vehementer, qui cum ignorare non possint, primatus instituendi causam fuisse unitatem tot hominum et tot Ecclesiarum, ex quibus una efficitur Ecclesia catholica, aut nullum esse putant caput, per quod illa hominum et Ecclesiarum multitudo conjungatur, aut caput fingunt inane et otiosum, sine vi et potestate, qua bonæ ad parendum cogat. Quemadmodum si quis exercitum confunderet sine imperatore, aut imperatorem daret, qui umbratilis haberet nomen, vacuum potestate et imperio, qui milites pareant, et per quod in officio coineantur.

Cumque summus Pontifex omnes, quas una catholica Ecclesia comprehenditur, dioceses, provincias, nationes cogere ad unitatem debeat, in omnes potestatem habere necesse est. Ita ejus imperium, quod totam comprehendit Ecclesiam, fertur in omnes patriarchas, primates, metropolitæ, episcopos, quoniam si quis eorum non esset obnoxius huic potestati, is impune dirumpere posset unitatem, quæ a catholica Ecclesia disjungi non potest. Atque hæc ecclesiastica hierarchiæ ratio est, ut Christiani omnes episcopi metropolitæ, metropolitæ primatibus ac patriarchis, cuncti demum Romano Pontifici subjiciantur. Episcopi, metropolitæ, primates, patriarchæ et omnium princeps summus Pontifex proprie efficiunt hierarchiam, quæ jurisdictionis appellatur.

Reliqui magistratus creati sunt, ut auxilio essent episcopis, atque in eos derivata est pars jurisdictionis, quæ integre ad episcopum pertinet. Hinc instituti coadjutores, chorepiscopi, vicarii, parochi, ut episcopi vices gererent, cæterique magistratus quibus sub episcopo certa in populum potestas data est. His omnibus vere et proprie constituta hierarchia ecclesiastica.

Sed cum in subsequentibus Indicibus sigillatim agamus de summo Pontifice, de metropolitæ, de episcopis, de sacerdotibus et de aliis inferioribus ministris, hic nihil aliud amplius addere satagimus, in illis enim desiderata quoad Hierarchiam Lector reperiet; præterea speciale adeat Indicem de Ordinis sacramento.

LXXXI.

INDEX DE SUMMO PONTIFICE,

ORDINE CHRONOLOGICO REFERENS CONSTANTEM PATRUM TRADITIONEM

DE ILLIUS PRIMATU, POTESTATE ET INFALLIBILITATE.

MONITUM.

Summus Pontifex vel Pontifex Romanus est jure divino Ecclesiae caput et centrum unitatis, Petri successor, Christi vicarius, omnium Christianorum pater et doctor, habetque in tota Ecclesia primum non dignitatis tantum, sed etiam jurisdictionis. Hinc multa jura quibus præ cæteris episcopis potitur. Primus est enim episcoporum Christianorum, et in omnes jurisdictionem exercet; Ecclesiam universam regendi et gubernandi solus habet potestatem; universalis magistri suscepta persona, in definiendis fidei controversiis errare non potest. Sed ne prolixius trahamur, hunc indicem in duas partemur sectiones. Prior de electione, primatu, auctoritate summi Pontificis; posterior de illius infallibilitate agit, constantem de his exhibens Patrum traditionem, ordine chronologico, scilicet a Tertulliano ad Innocentium III, referensque vel indicans illorum sententias.

SECTIO PRIMA.

De electione, primatu, auctoritate summi Pontificis.

Prima omnium Ecclesia Petri, a quo omnes fidem et doctrinam acceperunt, Tertull., II, 32, 1023. Petro datæ sunt claves coeli, ac per eum Ecclesie, *ibid.*, 142. — Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia et cathedra una monstretur, S. Cyprian., IV, 500. Unum caput est et origo una, *ibid.*, 502. Non dixit Petrus se primum tenere quando fuit reprehensus a Paulo, *ibid.*, 410. Petro primum Dominus dedit potestatem ligandi et solvendi, *id.*, III, 1114. — Super Petrum fundata Ecclesia origine unitatis, Concil. Carthag., IV, 1043; S. Cyprian., IV, 1114. Petrus Ecclesie nomine loquitur, *ibid.*, 406, etc. Soli Petro Christus dixit: Quaecunque ligaveris, *ibid.*, 1168. Petrus unus pro omnibus loquitur, et Ecclesie voce respondet, *id.*, III, 806, 807. Petro Christus oves suas commendat, *ibid.*, 449. In Ecclesia Romana semper apostolica cathedra viguit principatus, *ibid.*, 23, 26. — Petri sedis prerogativa, caput, S. Hilarius, X, 659. — Inter quas cathedras est prima, S. Optat., XI, 946. Omnium apostolorum caput Petrus, *ibid.*, 947. In qua una cathedra unitas ab omnibus servaretur, ne cæteri apostoli singulas sibi quisque defenderent, *ibid.*, 947. Petro credidit claves regni caelorum, *ibid.*, 935. — Neque celebrantur concilia, neque condemnantur episcopi, præter illius auctoritatem, S. Julius papa, VIII, 971. — Episcoporum causas in prima, ut aiunt, instantia per Italiam et Gallias cognoscit Romanus Pontifex, S. Damas. prolegom., XIII, 228, 229. — De non terminandis causis episcoporum abque auctoritate Romani pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Extra conscientiam Sedis apostolicæ, hoc est primatis, nemo audeat ordinare, S. Siricius, XIII, 1157. — Suprema eius auctoritas ab Orientalibus sæpe recognita, S. Damas. proleg., XIII, 144, 162, 163, 174, 181, 194, 235. Ab imperatoribus confirmata, *ibid.*, 194, 228, 236. — Petrus Ecclesie præponitur, S. Ambros., XIV, 1109. Petrus primum confessionis habuit, non honoris, primatus fidel, non ordinis, *id.*, XVI, 826. Non habent Petri hæreditatem, qui Petri sedem non habent, *ibid.*, 476. Petrus primus inter apostolos, *id.*, XVII, 229. Primum non accepit Andreas, sed Petrus, *ibid.*, 532. Primus erat inter apostolos, cui delegaverat Salvator curam Ecclesiarum, *ibid.*, 531. Cur Christus Petri navem elegit, *ibid.*, 677. Clavis Petri, quid? *ibid.*, 671. Quas oves, et quem gregem beatus suscepit apostolus Petrus? *ibid.*, 570. — Sedes apostolica principatum tenet, quare? S. Bonifac. I, XX, 778. — Romani episcopus præeminetia, S. August., XLIV, 551. Petrus in ordine apostolorum primus et præcipuus, *id.*, XXXVIII, 479, 481, 797, 1353, 1363, 1364. Primatus apostolorum in Petro præminet, *ibid.*, 480; XLIII, 127. Apostolus Petri principatus cunctis episcopatus præferendus, *ibid.* Petrus Ecclesie unitatem significanti oves a Christo commendatæ, *ibid.*, 1350. Petro Ecclesie personam gerenti datæ claves regni celo-

rum, *ibid.*, 1319: Romanæ sedis auctoritas, *ibid.*, 781. In hæreticis damnandis, *id.*, XXXIII, 865, 869. In Romana Ecclesia semper apostolica cathedra viguit principatus, *id.*, XXXIII, 163. Romanus Pontifex auctoritatem habet super omnes alios, *id.*, XL, 1129. Tanta est Romani Pontificis auctoritas ut de suo iudicio nulus discipulare audeat, *id.*, XLV, 1745. Romanæ sedis super anxius rebus consulendæ mos a toto semper orbe servatus, *id.*, XXXIII, 796. — S. Petrus primus omnium episcoporum, S. Ivo Magn., LIV, 147. Totius Ecclesie princeps, *ibid.*, 152, 595. Vocationi gentium, omnibus apostolis et cunctis Ecclesie Patribus a Christo præpositus, *ibid.*, 149. Primus in apostolica dignitate, *ibid.*, 150. Apostolici ordinis princeps, *ibid.*, 424. Principatum apostolatus adeptus, *ibid.*, 513. Princeps episcopus coronatus, *ibid.*, 637. In Petro episcopatus principaliter constitutus, *ibid.*, 629. Primatus Petri, merces ejus fidel, *ibid.*, 615. Ecclesiastici primatus cathedra divinitus sic Petro tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. Honor potestatis in Petro, *ibid.*, 425. S. Petri privilegia, *ibid.*, 115, 146. Jus potestatis istius in apostolos et alios episcopos transivit, sed cunctis Petri forma præposita, *ibid.*, 131. Petri in hoc privilegium quale, *ibid.* Romanus Pontifex hæres Petri, *ibid.*, 147, 153. Vicem Petri Romanus Pontifex gerit, *ibid.*, 147. Quo sensu, *ibid.*, not. Eadem dignitas quam fuit in Petro, est in Romano Pontifice, *ibid.* Petrus in propria sede et vivit et presidet, *ibid.*, 743. In eorum persona Petrus agnoscendus et honorandus, *ibid.*, 147. Romani pontificis primatus divinitus institutus, *ibid.*, 507. De primatu Ecclesie Romanæ, *id.*, LVI, 392. Romanæ Ecclesie auctoritati quantum Africana Ecclesia detulit, *ibid.*, 1101. Romanæ Sedis prerogativa, *ibid.*, 268, 761. Relationes ad Romanam Sedem missæ uti ad caput Ecclesiarum, *ibid.*, 506. Petri eminentia, *id.*, LXXVI, 1002. Primatus Petri et Ecclesie Romanæ, *id.*, LXXVII, 716. Petro Ecclesie cura commissa, *ibid.*, 743. Ipse Petrus in cathedra sua nunc usque in successoribus suis sedet, *ibid.*, 899. Petri prerogative, *ibid.*, 1160. Romanus Pontifex ministeriale totius Ecclesie caput est et unitatis ecclesiasticæ centrum, *ibid.*, 775, not. Sancti Petri successor, quatuor patriarchis jure divine præpositus est, *ibid.*, 537, not. Bonifacius vir magnificus Africa, alique nonnulli ad beati Petri limina, de fide sua responsuri, venire jubentur, *ibid.*, 748. In Romano pontifice antiqua, libros aliquos prohibendi potestas, cui parere tenebantur etiam Orientales, *ibid.*, 850. De primatum causis juxta canones debet cognoscere, *ibid.*, 996. Romani pontificis in concedendis privilegiis auctoritas, *ibid.*, 1012. — Principatum judiciorum potestatis accepit S. Petrus. Beda Venerab., XCIV, 228. — Pontifex Romanus supra Ecclesiam, non e contra, S. Paul. Aquil., XCIX, 181. — Pontifex Romanus vicarius S. Petri et potestatis illius hæres. Alcuin., C, 170. — A Deo electus, vicarius apostolorum, princeps Ecclesie, *ibid.*, 178. — Romanus pontifex, vicarius beati Petri, S. Agobard., CIV, 296, not. Episcopus episcoporum quomodo dici possit: solus dicitur apostolicus ab aliquot sæculis, *ibid.*, 298 not. Vocatur frater a reli-

quis episcopis, *ibid.*, 297. Vicarius apostolicæ sedis, *ibid.*, 295, not. Ijus auctoritas necessaria non est in omnibus causis ecclesiasticis principum, *ibid.*, 312, not. Romanorum pontificum epistolæ in causa fidei examinantur ab episcopis congregatis, *ibid.*, 211. Apostolicæ sedis auctoritas magna olim auctoritas, *ibid.*, 295. Apostolica sedi magna debetur ab omnibus reverentia, *ibid.* — Petrus princeps apostolorum, qui Dominico ore primatum Ecclesiarum suscipere promeruit, Nicolaus I papa, CXLIX, 786. — Petrus qui et universarum gentium, et omnibus apostolis cunctisque Ecclesiæ Patribus præponitur, S. Odo Cluniac., CXXXIII, 711. Beatissimus Petrus apostolici ordinis princeps, petra Ecclesiæ, clavicularius regni est constitutus, *ibid.*, 712. Petro ideo hoc singulariter creditur, quia cunctis Ecclesiæ rectoribus Petri forma præponitur, *ibid.* — Adest Petrus, et ad ejus arbitrium orbis universitas solvitur et ligatur, S. Petr. Damian., CXLIV, 616. (1) quam potens dignitas, quam digna potentia; judicat Petrus, et Petri judicium confirmat Omnipotens, *ibid.* Est in manu Petri manus Altissimi, *ibid.* De potestate et primatu apostolicæ sedis, S. Anselm. Luc., CXLIX, 555. Quod beato Petro concessum est a Domino cæteris præesse apostolis, ipsis volentibus, *ibid.*, 445. Quod ad formam apostolorum facta est quadam distinctio episcoporum, quibus tamen sedes beati Petri præeminet, *ibid.*, 486. Quod Ecclesiæ Romana omnibus præest Ecclesiis, sicut beato Petro datum est præeminere cæteris apostolis, *ibid.* Ut nemo apostolicæ sedis judicium judicare aut retractare præsumat, *ibid.*, 487. Ut difficiliore causæ et majora negotia ad apostolicam sedem, si appellatum fuerit, deferantur, *ibid.*, 489. Ut primates accusatum episcopum discutiant, sententiam vero damnationis sine apostolica auctoritate non proferant, *ibid.*, 490. Quod statutum est, ut absque Romani pontificis sententia nec concilia celebrentur, nec episcopi damnetur.... Sic Romana Ecclesiæ primatum habet omnium Ecclesiarum, *ibid.*, 492. Quod apostolicæ sedi privilegia specialiter sunt concessa de congregandis conciliis, et judiciis ac restitutionibus episcoporum, et de summis negotiis Ecclesiarum, *ibid.*, 412. Ut in causis episcoporum sententia papæ expectetur, *ibid.* Sicut inter apostolos fuit discretio potestatis, ut unus aliis præmineret, sic inter episcopos ordinatum est ut singulis provinciis singuli præsent, quibus tamen omnibus Romana præest Ecclesiæ, *ibid.*, 493. — Non esse congregandum synodum episcoporum absque auctoritate Romanæ sedis, Ivo Carnot., CLXI, 516. Non esse rata concilia sine auctoritate apostolica, *ibid.* Quæ sit prima sedes, Ivo Carnot., *ibid.*, 521. Quod Petro Dominus inter discipulos primatum contulit, ut sic ad Ecclesiam diffunderetur, *ibid.*, 525. Romanam sedem de tota Ecclesiæ judicare, ipsam vero ad nullius commovere judicium, *ibid.*, 535. Non esse convocandam generalem synodum sine præcepto papæ, *ibid.*, 536. Quod delectio et consecratio Romani Pontificis iuste et canonice fieri debeat, *ibid.* In potestate papæ esse iniuste damnatos vel excommunicatos restituere, *ibid.*, 537. Quod in electione Romani Pontificis legati imperatoris non sunt expectandi, *ibid.* Quod apostolicæ sedis judicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 538. De primatu Romanæ Ecclesiæ, *ibid.*, 539. Quod nulli mortalium præsumendum est Romanum Pontificem etiam graviter delinquentem redarguere, *ibid.*, 539. Prælatio Niceni concilii de primatu Romanæ Sedis, *ibid.*, 550. Quod episcoporum sententia apostolica auctoritate roborari debeant, *ibid.*, 552. Quod dubia ad sedem Romanam referenda sint, *ibid.*, 553. Quod Romanæ sedis decreta tanquam regulæ canonum admittenda sunt, *ibid.* Quod nulli liceat vel addere aliquid vel demere de decretis Pontificum, *ibid.*, 555. Quod qui decreta Romanorum Pontificum violaverit anathema sit, *ibid.* Quod scelus idololatriæ incurrit, qui sedi apostolicæ obedire noluerit, *ibid.*, 555. Quod beati Petri sedes caput est omnium Ecclesiarum et omnes decretis ejus assentire debent, *ibid.*, 556. Quod apostolica sedes a via apostolicæ predicationis non devierit, nec hæreticorum novitatibus deciderit, *ibid.*, 557. Quod litteris Romani Pontificis concilia auctorizentur, *ibid.* Quod sicut cardine totum regitur ostium ita a Petro et successoribus ejus totius Ecclesiæ disponitur emolumentum, *ibid.*, 558. Quod Romana Ecclesiæ inter omnes primum locum obtinet, *ibid.*, 510. Sicut Petro concessum est a Domino ut aliis apostolis præemineat, ita ejus sedi, *ibid.*, 514. Quod papi primæ sedis episcopus vocandus est, *ibid.*, 514. Quod auctoritas generalium conciliorum congregantium apostolicæ sedi privata potestate commissa sit, *ibid.*, 575. Quod absque auctoritate Romani Pontificis nullus episcopus damnari possit, *ibid.*, 412. Ut difficiliore causæ ad apicem Romanæ sedis referantur, ut apostolice judicio terminentur, *ibid.*, 413. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Se-

dem in necessitatibus, *ibid.*, 414. Quomodo et a quibus personis facienda sit electio summi Pontificis, *ibid.*, 1127. Quorum vota debeant prævalere in electione Summi Pontificis, *ibid.*, 1129. Apostolicæ sedis auctoritas contra sanctorum statuta aliquid condere non valet, *ibid.*, 1130. Non ab apostolis, sed ab ipso Domino Romana Ecclesiæ primatum accepit, *ibid.*, 1182. Primatum Romanæ Ecclesiæ non aliqua synodus, sed Christus instituit, *ibid.* Prima sedes nullius judicio subjacet, *ibid.*, 1183. Prima sedes judicat aliorum causas, *ibid.*, 1184. Nemini est permittum de eo quod papa statuit judicare, vel illius sententiam retractare, *ibid.* Apostolicæ sedis judicium a nemine retractandum, *ibid.*, 1185. Absque Romani pontificis auctoritate synodus aliquibus congregari non licet, *ibid.*, 1183. O beatus cæli janitor, cui non tantum claves regni cælorum commissæ sunt, sed etiam arcanorum celestium consilia concessita sunt, *ibid.*, CXLII, 596. — De primatu Petri apostoli, Rupertus, CLXVII, 1563. — De papa, Honorius Augustot., CLXII, 601. — Sedes ejus inter universas Ecclesias primatum accepit, Petrus Abælardus, CLXXXVIII, 525. — Absque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93, 91, 95. Romana Ecclesiæ a Christo primatum accepit, *ibid.*, 118, 119, 125. Imperator jus habet eligendi Pontificem, *ibid.*, 335. Electio Romani Pontificis ad jus pertinet imperatoris, *ibid.* Præsentibus legatis imperatoris ordinatur Romanus Pontifex, *ibid.*, 358. Electio Romanorum Pontificum a Ludovico conceditur Romanis, *ibid.*, 359. Electio et consecratio Romani Pontificis non nisi iuste et canonice fiat, *ibid.*, 540. Ab imperatore vel nullis ejus electioni Romani Pontificis nullum obstaculum generetur, *ibid.*, 540. A seculari potestate Pontifex prorsus nec solvi nec ligari valet, *ibid.*, 457. Facta Pontificum imperator judicare non debet, *ibid.* Auctoritas sacra Pontificum et regalis potestas hujus mundi gubernacula regunt, *ibid.*, 458. Imperatores debent Pontificibus subesse, non præesse, *ibid.*, 459. — De primatu Romanæ Ecclesiæ, Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1215. Principatus Petri cæteris omnibus est excellentior, *ibid.*, 1222. — Pontificis summi prærogativæ, Adam. Præmonst., CXCVIII, 712. — De primatu Romani Pontificis, Innocent. III, CXXVII, 778.

SECTIO SECUNDA.

De infallibilitate summi Pontificis.

Fidem beati Petri non defecturam promisit Christus, et confirmare eum fratres suos admonuit: quod apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Lucius papa, III, 932. Ecclesiæ illibata finitibus manet, secundum pollicitationem Christi Petro dicentis: *Petre, ecce Salamus expetivit ut cribraret vas, etc. Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos*, Innoc. III, cxxvii, 981, 982.

Una Ecclesiæ a Christo Domino super Petrum origo unitatis et ratione fundata, Conc. Carthag., III, 1053.

Quo venturus est qui sitit, utrumne ad hæreticos, ubi fons et fluvius aquæ vitalis omnino non est, an ad Ecclesiam, quæ una est super unum, qui et claves ejus accepit, Domini voce fundata est? S. Cyprian., III, 1116. Navigare audent, et ad Petri cathedram, atque ad Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est, archimandrita et profanis litteras ferre, nec cogitare eas eas Romanorum, quorum fides, Apostolo predicante, laudata est, ad quos perfidia habere non possit accessum, *ibid.*, 818, 821. Super illum unum ædificat Ecclesiam suam Christus, id., IV, 499. Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesiæ, deserit, in Ecclesiæ se esse confidit? *ibid.*, 500, 501.

Adeo ut et firma super ædificandam in ea Ecclesiæ petra trepidaret, S. Hilarius, IX, 456. Felix Ecclesiæ fundamentum, dignaque ædificatione illius petra, quam infernas leges, et Tartari portas, et omnia mortis claustra dissolveret, *ibid.*, 1010.

Unde non sine ratione et Simoni, super quem ædificavit Ecclesiam, Petrus nomen imposuit, S. Zeno, XI, 351.

Ubi ergo Petrus, ibi Ecclesiæ; ubi Ecclesiæ, ibi nulla mors, sed vita æterna. Et ideo addidit: *Et portæ inferi non prævalent ei*, S. Ambr. XIV, 1082. Quæma iudicium enim turbati poterat navis, cui præerat is in quo Ecclesiæ firmamentum est? id., XV, 1633. Vir enim sapiens et gravis, in quo esset Ecclesiæ firmamentum, id., XVI, 292. Quem cum petram dicit, firmamentum Ecclesiæ indicavit, *ibid.*, 626. Ecclesiæ Domini tanquam supra apostolicam ædificata petram immobilis manet, et inconcussa adversus impetum sævientiæ salis perseverat fundamine, *ibid.*, 879. Fides Petri Ecclesiæ fundamentum, *ibid.*, 837.

Petrus stabilis, Petrus fortis vocatur, Juvenius, XIX, 257. Ut super Petrum aedificatam Ecclesiam esse intelligatur, *ibid.*, not. 371.

Super unum fundatur Ecclesia, S. Gaudentius, XX, 993. In quo (Petro) Ecclesiam universalem certum est esse fundatam, S. Bonifacius I papa, XX, 781.

Super illam Petram aedificatam Ecclesiam scio, S. Hieronymus, XXII, 353. Princeps apostolorum super quem Ecclesia Domini stabili mole fundata est, quæ nec impetu fluminis, nec ulla tempestate concutitur, *id.*, XXIII, 506. Unde et super unum montem Christus fundat Ecclesiam, et loquitur ad eum: Tu es Petrus, etc., *id.*, XXIV, 43, 44. Sed si consideret qui hoc querit, Petro illam benedictionem ac beatitudinem, ac potestatem et aedificationem super eum Ecclesie, in futuro promissam, non in presenti datam intelligit, *id.*, XXVI, 120. — Jam enim de hac causa duo concilia missa sunt ad Sedem apostolicam: inde etiam rescripta venerunt. Causa finita est; utrum aliquando finiat error! S. August., XXXVIII, 731. Petrus fundamentum Ecclesie nominatus, *id.*, XXXIX, 2100. Et ideo digne fundamentum hoc Ecclesia colit, supra quod ecclesiastici ædificii altitudo consurgit, *ibid.* Ut qui antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.*, 2102. Petra enim dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem molemque contineat, *ibid.*

Et portæ inferni non prævalerunt adversum te. Portæ inferni fides est hæreticorum, imo peridia, Cassianus, I, 70.

Petrus immobile fundamentum salutis, S. Petrus Chrysologus, I, II, 498. Petrus est custos fidei, Petrus Ecclesie, *ibid.* Petrus qui in propria sede vivit et præsidet, præstat querentibus fidei veritatem, *ibid.*, 71.

Hæc fides (Petri) tanta divinitus soliditate munita est, ut eam neque hæretica unquam corrumpere pravitas, nec paxana potuerit superare peridia, S. Leo Mag., I, IV, 117. Tamen tu quoque Petra es, quia mea virtute solidaris, ut quæ mihi potestate sunt propria, sint tibi mecum participatione communia, *ibid.*, 150, 150. Super hanc, inquit, fortitudinem æternum extruam templum, et Ecclesie meæ cælo inferenda sublimitas in hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.*, 150. In Petro omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 151, 152. Soliditas enim illa quam de Petro Christo etiam ipse Petra factus accepit, in suos quoque se transfudit hæretes, *ibid.*, 153. Specialis a Domino Petri cura suscipitur, et pro Petri fide proprie supplicatur, tanquam aliorum status et ceteris sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*, 431. Sic namque ecclesiastici primatus cathedra divinitus sibi est tradita, ut perpetua sit soliditate fundata, *ibid.*, 507. In cathedra Petri Christus et malas funditus evertit, et bonas æterna stabilitate firmavit, *ibid.* Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei, in Petri soliditate consisteret, hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferni prævalerent, *ibid.*, 629. — Confessioni beati Petri apostoli inferni portas nunquam prævalliturus asseruit Christus, *id.*, LVI, 633. Quapropter non veremur ne apostolica sententia resolvatur, quam et vox Christi, et majorum traditio, et canonum fuit auctoritas, ut totam potius Ecclesiam semper ipsa dijudicet, *ibid.*

Petrus petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius operis Christiani compagem, molemque contineat, S. Maximus Taurin., LVII, 353. Et qui sibi ante infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, cæteros fidei stabilitate fundaret, *ibid.* Petrus est Petra super quam ædificatur Ecclesia, *ibid.*, 673. In Ecclesia fidei fundamentum continet, *ibid.*

In Sede apostolica immaculata est semper servata religio, Hormisdas papa, LXIII, 395. Tu es Petrus, set super hanc petram, etc. Hæc quæ dicta sunt rerum probantur effectibus, quia in Sede apostolica immaculata semper est catholica servata religio, *ibid.*, 460.; Justinianus imperator, LXVI, 41.

Quia veritas mentiri non potuit, nec fides Petri in æternum quassari poterit vel mutari. Nam cum omnes discipuli diabolus ad excribendum poposcerit, pro solo Petro se Dominus rogasse testatur, et ab eo voluit cæteros confirmari, super quem Ecclesiam suam ædificaturum esse promisit, nec portas inferni adversus eam prævalere testatus est, Pelagius, II, papa LXXII, 707. Qui cathedram Petri, super quam Ecclesia fundata est, deserit, et resistit, in Ecclesia se esse confidit? *ibid.*, 715.

Pontifex est supra concilium et Ecclesiam, S. Paulinus, XI, IX, 181. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere

gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, S. Agobard., CIV, 295; Hincm. Laud., (XXIV, 10. 6. — Christus super solidam fidem apostolorum principis (Petri videlicet) soliditatem constituens, Nicolaus I, papa, CXIX, 773. Petrus a firmitate petreæ, quæ Christus est, structuram universalis Ecclesie inconcussam, et fidei robore solidatam, ita precibus suis munire non cessat, ut errantium vocantiam rectæ fidei norma reformare festinet, *ibid.* Supra soliditatem fidei suam sanctam dignatus est stabilire Ecclesiam, secundum illius veridicam vocem dicentis: Amen dico tibi, tu es Petrus, etc., *ibid.*, 785.

Nec igitur mirum si Petrus a petra dictus eo quod firmus futurus erat per Spiritum sanctum firmitate fidei, S. Paschasius Radbertus, CXX, 560. In eo (Petro) omnium est responsio una, supra quam fundatur Ecclesia, et contra quam portæ inferorum non prævalerunt, *ibid.*, 561. Quia seu dicas contra hanc fidem eam non prævalere, seu dicas contra Ecclesiam, quæ hac fide supra Christum fundata est, et firmatur, unus est, eo quod nec fundamentum dissolvitur, nec fides, *ibid.* Queritur cur ei vel adversus quam portæ inferi non prævalerunt?... Indubitanter credendum est, quia nec adversus petram, supra quam ædificatur Ecclesia, nec adversus Ecclesiam quæ ædificatur supra hujusmodi petram, *ibid.*

Quem cum Petram dicit, firmamentum Ecclesie indicavit, Aeneas Paris., CXXI, 687.

Tu es enim, sicut divinum pronuntiat verbum, veraciter Petrus, et super firmamentum tuum Ecclesia columna, quæ episcopi intelliguntur, confirmata sunt, Hincmarus Laudun., CXXIV, 1051. Firmamentum a Deo fixum et immobile, atque titulum lucidissimum suorum sacerdotum, id est, omnium episcoporum, apostolicam Sedem esse constitutam scitis, et verticem Ecclesiarum, *ibid.* Quia immobile est istorum fundamentum, ac inconcussam inconcuiendumque, indiscutendum quæque permanet ædificium in quibus est spiritus unus, et una fides, cor unum et anima una, *ibid.*, 1052. Ut æterni templi ædificatio mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1066. — Ipse supra fundamentum apostolicæ petreæ suam fundavit Ecclesiam, quam beato Petro et in illis suis commisit vicariis, Hincmarus Rhemensis, CXXVI, 33. Ecclesia in apostolorum Principis soliditate confirmata, *ibid.*, 337.

Hæc quæ dicta sunt, rerum probantur effectibus: quia in sede apostolica immaculata est semper catholica servata religio et sancta celebrata doctrina, Anastasia Bibliothec., CXXIX, 36.

Qui fidem beati Petri non defecturam promisit, et confirmare eum fratres suos admonuit, quod apostolicos pontifices meæ exiguitatis prædecessores confidenter fecisse semper cunctis est cognitum, Isidorus Merrator, CXXX, 199. Unum igitur hoc immobile fundamentum, una hæc felix fidei petra Petri ore confessa, *ibid.* Ut æterni ædificatio templi mirabili munere gratiæ Dei in Petri soliditate consisteret. Hæc Ecclesiam suam firmitate corroborans, ut illam nec humana temeritas posset appetere, nec portæ contra illam inferi prævalerent, *ibid.*, 883; Ivo Carnot., CLXI, 321.

Necesse est ut sic ipsa petrea et apostolica fundatio, et sancta angularis compactione firma, æterna et immobilitas, ita omnis ecclesiastica superædificatio sit rata et stabilis, et ab omni humana presumptione inviolabilis, Sergius III, papa, CXXXI, 975.

Ego fundamentum... tamen tu quoque petra es, quia mea virtute solidaris, etc., S. Odo Cluniac., CXXXIII, 713. Super hanc, inquit, fortitudinem, æternum extruam templum, et Ecclesie meæ cælo inferenda sublimitas, ex hujus fidei firmitate consurgit, *ibid.* Hanc confessionem portæ inferi non tenebunt, mortis vincula non ligabunt, *ibid.* In Petro ergo omnium fortitudo munitur, *ibid.*, 713. Pro fide Petri proprie suppliatur, tanquam aliorum status certior sit futurus, si mens principis victa non fuerit, *ibid.*

Ædificata est ergo sancta Ecclesia supra petram in soliditate apostolicæ fidei, Atto Vercellensis, XXXIV, 63.

Petri sedem ideo obtinet Romanus Pontifex, ut portas inferni prævalere adversus Ecclesiam non sinat, Rutherius Veron., XXXVI, 636.

In fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, S. Leo IX, papa, CXLIII, 748. Ego rigavi pro te, Petre ut non deficiat, etc. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeficiente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio ligandam, et in fundamento universalis Ecclesie confirmandam, *ibid.*, 765. Sicut cardine totum regitur ostium, ita Petre et successoribus ejus totius Ecclesie disponitur emolumentum, *ibid.* Ego autem rogavi pro te, etc. Quæ venerabilis et efficax oratio obtulit quod hactenus fides Petri non defecit, nec defectura

erexit in throno illius usque in sæculum sæculi; sed confirmabit corda fratrum variis concutienda fidei periculationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit, *ibid.*, 770.

Septem igitur oculos habet hæc petra, quia totidem sancti Spiritus donis sancta præfulget Ecclesia, S. Petrus Damianus, CXLIV, 255. Ne fides ejus (Petri) tanquam totius Ecclesiæ fundamentum quandoque deficeret, oravit Christus, *ibid.*, 577.

Petrus est fundamentum cui innititur Ecclesia, Joan. Rotomag., CXLVII, 222. Dominus dedit ei ut esset fundamentum fidei Ecclesiæ, dicens: Tu es Petrus, etc., *ibid.*. Quod super unum, id est Petrum, ædificavit Dominus Ecclesiam, S. Anselmus Luc., CLIX, 555.

Petro quando dixit Dominus: Tu es Petrus, etc., id est confirmavit in Petri successoribus, Lanfrancus, CL, 621. Ipsi quoque et propriæ firmitas et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præstatur cum ad eum ait: Rogavi pro te, Petre, etc., Urbanus II, papa, CLI, 557. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residemus in loco, prava corrigere, recta firmare, et in omni Ecclesia ad æterni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium prodeat, et oculi nostri videant æquitatem, *ibid.*, 557, 541, 421.

Super Petrum Ecclesia fundata est, quoniam eam portat officio, merito, prædicatione, exemplo, cura et intercessionem, Radolphus Ardensis., CLV, 1391. Portæ inferi non sunt adversus Christum, sed nec etiam adversus Petrum Christi virtute armatum prævalent, *ibid.*.

Valde necesse est ut nunc etiam fides B. Petri in sua speciali Sede, quæ nunquam errare consuevit, tantum vigeat, Goffridus, CLVII, 42. In terra Petrum elegit, ut Ecclesiam suam ejus fidei robore firmaret, *ibid.*, 45. Petrum fidei catholicæ principem fecit, *ibid.*.

Qui fidem Petri non defecturam promisit ipsum fratres confirmaturum prædixit, Ivo Carnot., CLXI, 557. Et fratrum corda in fide Petri, quæ hactenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, sunt confirmata, *ibid.*, 558. Quod apostolicæ Sedis iudicium a nemine sit retractandum, *ibid.*, 529. Romanæ Ecclesiæ Sedes pro Petrum super petram ædificat, nec hactenus defecit, nec deficiet in sæcula, Christo Domino rogante pro ea, sicut ipse testatur: Ego pro te rogavi, Petre, etc., *ibid.*, 559. Quo dicto demonstravit fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed inconcussa et indeliciente fide Petri, velut firmæ anchoræ subsidio regendam, et in fundamentum universalis Ecclesiæ confirmandam, *ibid.* Qui cathedram Petri, super quem fundata est Ecclesia, deserit, in Ecclesia se esse confidit, *ibid.*, 552. Super hanc Petram Dominus Ecclesiam suam ædificandam providit, quatenus ejus fidei confessio pro sui soliditate Petræ comparanda erat, id., CLXII, 596.

Ut in ejus singulariter fidei stabilitate immobili, pretioso sanguine redemptam suam Dei Filius statuere et confirmare voluerit Ecclesiam, dicens: Tu es Petrus, etc., Paschalis II, papa, CLXIII, 59. Ipsi quoque firmitas propriæ et alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore prædicatur, cum ad eum dicitur, Rogavi pro te, Petre, etc., *ibid.*, 194. Possunt apostolicam Sedem contemnere, possunt adversum nos calcaneum elevare; datum a Deo privilegium avertere vel auferre non possunt, quo Petro dictum est: Tu es Petrus, etc., *ibid.*, 429. Oportet ergo nos qui, licet indigni, Petri residere videmur in loco, prava corrigere, recta firmare et in omni Ecclesia ad interni arbitrium Judicis sic disponenda disponere, ut de vultu ejus iudicium nostrum prodeat, *ibid.*, 191; Eugenius III, papa, CLXXX, 1455; Anastasius IV, CLXXXIII, 1019.

Super hanc petram, quam tu modo in fidei fundamentum posuisti, super hanc fidem, quam tu modo docuisti, dicens, Tu es Christus, etc., super hanc petram et super hanc fidem ædificabo Ecclesiam meam, S. Bruno CLXV, 215. Et ego dico tibi quia tu es Petrus, fidei fortis, et doctrina stabilis. Nisi enim in hoc nomine fortitudinem et stabilitatem Christus intellexisset, non ea quæ sequuntur protinus addidisset, dicens, Et super hanc petram, etc., *ibid.* Super hanc fidem tuam, qua me dicis Filium Dei vivi, ædificabo Ecclesiam meam, id., CLXIV, 573.

Tu es Petrus, et super hanc petram, etc., in quibus verbis, ut omnibus sanctis doctoribus verissime visum est, specialis quædam prærogativa in sancta Ecclesia custodienda beato Petro injungitur, Placidus Monach., CLXIII, 625.

Super petram fidei, quam confessus est Petrus, Ecclesiam suam ædificavit: Rupertus abbas, CLXVIII, 1385.

Oportet ergo ut aliquando conversus ad nos, cum periclitabimur nos confirmet. Pro eo enim rogavit Dominus ne deficeret fides ejus, Hildebertus, LXXI, 795 — Petrus super quem Dominus ædificavit Ecclesiam, Petrus

Abalardus, CLXXVIII, 524. Ipsum Petrum quasi fundamentum Ecclesiæ Dominus collocavit, *ibid.* Quanta autem firmitas et constantia Petri esset in fide ut hinc ipse merito petra vocaretur, Dominus ipse alibi protestatur, dicens, Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat, etc., *ibid.*, 525. Hic est Petrus, ut dictum est, tanquam unicuique cæterorum firmamentum et confirmatio, *ibid.* Petrus super quem posuit et fundavit Ecclesiam, *ibid.*, 1481. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Ut æterni temporis ædificatio mirabili munere gratiæ in Petri soliditate consisteret, *ibid.*, 1482; Gratianus, CLXXXVII, 109; Henricus, CCIII, 317. — Ex qua quidem fidei firmitate et ipse Petrus fratres confirmare admonetur, Petrus Abalardus, CLXXXVIII, 525.

Quod ab eo (Romano pontifice) decretum fuit, irrefragabili observatur, Innocentius II, papa, CLXXI, 226. Petrus audire meruit: Tu es Petrus, etc. Petram utique firmitatem fidei et catholicæ unitatis soliditatem manifeste designans, *ibid.*, 516; S. Bernardus, CLXXXII, 560. Oportet ad vestrum referri apostolatam pericula quæque et scandala emergentia in regno Dei, ea præsertim quæ de fide contingunt. Dignum namque arbitror ibi potissimum resarciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defectum, hæc quippe hujus prærogativa Sedis, S. Bernardus, CLXXXII, 1053. Cui enim alteri aliquando dictum est: Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ergo quod sequitur, a Petri successore exigitur, et tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Id quidem modo necessarium, *ibid.*.

Ut qui sibi antea infirmus fuerat, fieret omnibus firmamentum, et qui ipse interrogationis tentatione autem, cæteros fidei stabilitate fundaret, Gratianus, CLXXXVII, 281. Petra dicitur, eo quod primus in nationibus fidei fundamenta posuerit, et tanquam saxum immobile totius corporis Christianitatis compagem molemque contineat, *ibid.* Quemadmodum enim turbari poterat (navis) cui præerat is, in quo est Ecclesiæ firmamentum, *ibid.*, 287. In Sede apostolica extra maculam semper est catholica servata religio, *ibid.*, 1268.

Petre, qui hanc gratiam accepisti, ut in fide naufragantibus semper in fide immobilis et constans permanes, alios vacillantes confirma et corrige, Anselmus Havelbergensis, CLXXXVIII, 1215. Qui in conservanda integritate fidei præ omnibus privilegium a Domino suscepit, *ibid.* — Hoc ipsis sanctæ Sedis irrefragabili sanxit auctoritas, Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 138. — Ex hoc fides Petri firmamentum est Ecclesiæ præsentis, Ilugo Rothomagus., CXCII, 1310.

Hic a petra Petrus dictus in conflictu stat invictus, Adamus a S. Victore, CXCVI, 1494.

Romanus Pontifex per universum orbem Ecclesiæ filios in christianæ fidei firmitate non desinit confirmare, Alexander III, CC, 502. Hanc siquidem petram Christus esse voluit in Ecclesiæ fundamentum, quam prædixit aulis ventorum turbibus nullisque tempestatibus quatendam, *ibid.*, 1148. Petrus super quem fundatur Ecclesia, *ibid.* Eterna et immutabilis divini consilii providentia sacrosanciam Romanam Ecclesiam omnium ecclesiarum omniumque fidelium caput, matrem et magistrum esse constituit, et super catholicæ et christianæ fidei petram protinus nascentis erexit, *ibid.*, 1259. — Ex hac potestate quæ ad B. Petrum ex dominica traditione pervenit, sacrosancta Romana Ecclesia, super universas Ecclesias auctoritatem obtinuit, ut ubique ratum esset ac solidum quod ipsius prudentia statueret, Lucius III, CII, 1179.

Cælestis altitudinis consilii, sacrosanciam Romanam Ecclesiam supra petram fidei soliditate fundavit, illud ei tribuens in apostolicæ confessionis fortitudine firmamentum, cui nec procelæ turbibus, nec prævalere possit spiritus tempestatum, Urbanus III, CCII, 1351.

Petrus petra est et fundamentum fidei, et ne ruinas in soliditate nos firma sustentat, Clemens III, papa, CCIV, 1555. Petrus firmamentum nostrum est ac domus fortitudinis, et in fide ejus plantati et radicati sumus, *ibid.*.

Petrus nomine vocaretur, qui et populos in fundamentum fidei solidaret, Coelestinus papa, CCVI, 1191.

Iustitia Petri tantam iudicandi obtinuit potestatem, ut de ejus arbitrio cælestis iudicium penderet, nec a Petri sententia etiam angelos appellare præsumat, Petrus Blesensis, CCVII, 611.

Quatenus quod ab ipso tanquam a capite principali fuerit auctoritate statutum, in ipso tanquam in fundamento stabili firmitate consistat, Innocentius I, CCXIV, 625. Ego pro te rogavi, Petre, etc. Ex hoc innuens manifeste quod successores ipsius a fide catholica nullo unquam tempore deviant, sed revocarent magis alios et confirmarent etiam hæsitantes, *ibid.*, 760. Non igitur deficiet fides Petri vel apostolicæ Sedis auctoritas va-

cilhabit, id., CCXVI, 1691. Ecclesia fundata supra petram, et ideo portæ inferi non prævalerunt adversus eam, id., CCXVII, 553. Ad Petrum igitur tanquam ad magistrum

pertinet cæteros confirmare, cuius fides in nulla tentatione deficit, *ibid.*, 779. Fides enim apostolicæ Sedis super firmam petram stabilitate fundata *ibid.*

LXXXII.

INDEX DE METROPOLITIS.

MONITUM.

Metropolitæ nomen a metropoli procedit, quæ est urbs provincie caput. Dignitatem hanc ante concilium Nicanum viguisse compertum est, multique sunt viri docti et graves, qui ejus originem repetunt ab Apostolis. Metropolitæ uni præest provincie, et in omnes illius provincie episcopos, quos suffraganeos vocat, habet jurisdictionem. Omnes metropolitæ, præter cætera pontificalia ornamenta, habent pallium. Est autem pallium fascia lanea candida, tres circiter digitos lata, in modum circuli contexta, quæ humeros cingit, habetque ab utraque parte lineas in pectus et humeros impendentes cum sex serieis nigrisque crucibus intextis, tribusque aciculis aureis consuitur, et alligatur. Sumitur ex altari, ubi conditum est B. Petri corpus; idcirco ex eodem Petri corpore sumptum dicitur, ac per ipsum plenior metropolitæ potestas designatur. His dictis, sit :

Metropolitæ sine episcopis causam eorum non audiat, III, 978. De primatibus et metropolitans, et de negotiis episcoporum ad ipsos referendis, S. Stephanus I, III, 1001. — Metropolitæ nihil agat sine concilio episcoporum, nec illi sine ipsius, nisi quantum ad proprias pertinet parochias, S. Julius I, VIII, 981. — De primatibus et metropolitans, S. Felix II, papa, XIII, 17, 18. De metropolitans, qui pallium expetere negligunt, *ibid.*, 1226. — Episcopus ab omnibus episcopis ordinatur, vel a trihus cum metropolitani consensu, S. Innocentius I, XX, 625. Extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare, *ibid.*, 468. Sine metropolitani consensu episcopus non ordinatur, *ibid.*, 627. Quod non oporteat secundum constituta Imperatorum duos esse metropolitans episcopos, *ibid.*, 517. — In unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinatur, S. Bonifacius I, XX, 772. — Episcopus ordinatur metropolitani episcopi maxime, vel presentia, vel auctoritas habeatur : absque quo ordinationem irritam esse voluerunt, Rufinus Aquil., XXI, 475. — Quod unaquæque provincia suo metropolitano esse debeat contenta, Cælestinus, papa, L, 429. — A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinantur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magnus, LIV, 617. Metropolitans sua jura servantur, *ibid.*, 667. Ut provinciales episcopi ad metropolitans, sic metropolitans ad exarchum seu vicarium pertinere, *ibid.*, 614. Eorum d. m. esse metropolitans ordinare, *ibid.*, 615. A metropolitano comprovinciales episcopi consensu exarcho ordinantur, metropolitani ab ipso exarcho, *ibid.*, 617. Ordinatione episcopi provincialis metropolitano reservatur, *ibid.*, 628. Unumquemque episcopum ad metropolitatum in dubiis recurrere debere, *ibid.*, 1011. Episcopus ne ordinatur absque synodo et presentia metropolitani, id., LXVII, 66. Metropolitans sua jura servantur, *ibid.*, 293. — Qualiter metropolitans in aliena provincia se habere debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1185. — De metropolitano, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 41. De primatibus episcoporum metropolitans, *ibid.*, 91. De metropolitans episcopis, *ibid.*, 124. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 127, 131, 188. Episcopus sine formata metropolitani longius non proficiatur, *ibid.*, 192. De rebus Ecclesie inconsulto metropolitano episcopo non alienandis, *ibid.*, 209. Absque metropolitano nullus ordinatur episcopus, *ibid.*, 255. Qui in metropolitana civitate non ordinatur episco-

pus, post duos menses se metropolitano præsentet, *ibid.*, 511. Episcopus, qui a metropolitano communis ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.* De primatu metropolitani, *ibid.*, 575. — Nequaquam in duos metropolitans provincia dividatur, Crisconius Africanus, LXXXVIII, 903. Extra conscientiam metropolitani non ordinatur episcopus, *ibid.*, 913. — De honore metropolitans, S. Zacharias, papa, LXXXIX, 950. — Nequaquam inter duos metropolitans provincia dividatur, Carolus Magnus, XCVII, 550. — De metropolitans nullus absque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas, Remigius Caricus, CII, 1104. — Quo debeant ordine consecrari metropolitans atque diocesani episcopi, Hincmarus Rheim., CXXXVI, 186. De jure metropolitans, cum de Ansegisi primatu ageretur, *ibid.*, 189. De ordinatione archiepiscoporum et de primatibus et de patriarchis eorumque ministris, id., CXXX, 60, 73, 75. De primatibus episcoporum metropolitans, *ibid.*, 237. De metropolitans episcopis, *ibid.*, 281. Non licere sine consilio metropolitani episcopi episcopum ordinare, *ibid.*, 285. Metropolitani arbitrio synodus congregetur, *ibid.*, 380. De primatu metropolitani, *ibid.*, 579. — Quod episcopus esse non possit qui, nascente metropolitano, consecratus fuerit, Burchardus, CYL, 331. De metropolitano, si comprovinciale episcopum in sua causa audire distulit, *ibid.*, 561. Nullus metropolitans absque omnium comprovincialium episcoporum presentia aliquorum audiat causas, *ibid.*, 563. Nullus primas vel metropolitans aliquid agat de Ecclesia, vel parochiis comprovincialium episcoporum, et de ipsorum causis sine eorum consilio omnium, *ibid.* Sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiantur, id., CLVIII, 21. De rebus Ecclesie sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Ivo Carnot., CLXI, 254. De jure metropolitans, *ibid.*, 322. — Usque ad proximam synodum a communione absteat qui a metropolitano vocatus absque gravi necessitate synodi adesse neglexerit, Gratianus, CLXXXVIII, 102. A communione privetur episcopus, qui a metropolitano vocatus, ad synodum venire contemnit, *ibid.*, 105. Metropolitans et episcoporum examina promoveantur episcopi, non ordinatur episcopus extra conscientiam metropolitani, *ibid.*, 344. Sine metropolitani conscientia extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.*, 794. Absque metropolitani conscientia vel provincialium episcoporum ad imperatorem episcopi non pergant, *ibid.*, 1259.

LXXXIII.

INDEX DE EPISCOPATU,

VII.

DE AUCTORITATE, OFFICIIS, OBLIGATIONIBUS EPISCOPORUM

ORDINE RERUM LOGICO DISPOSITUS.

MONITUM.

Episcopus græca vox est, quæ Latine *inspectorem* significat, et quæ munus designat antistitis, ut populo sibi commissio præsit, ejusque mores speculetur. Hinc episcopus debet curare divinum cultum et christianam defendere religionem; preces indicere; videre ne quid peccetur in rebus fidei, in divinis celebrationibus officiis, in sacramentorum administratione; animadvertere in eos qui turbas excitant in re Christiana; inquirere diligenter in libros qui in lucem emittuntur, ne quis in iis obrepit error; sacras in templo conciones habere, quod munus ita proprium est episcopi, ut illud cæteri clerici sine ejus venia aut consensu exercere prohibeantur; fidei mysteria, et sacrorum Bibliorum sensum secundum mentem Ecclesiæ populo aperire, eumque in officio, scripto et sermone, continere, etc., etc. Sed ut in hoc Indice ordinem statuamus, vicissim tractamus: I de institutione episcopatus; II de qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis; III de electione episcopi; IV de officiis episcoporum; V de virtutibus episcopi; VI de auctoritate; VII de administratione episcopali; VIII de episcopis indignis; IX de accusatione episcoporum; X de depositione episcopi; XI de jure appellationis; XII de reverentia episcopis debita, et sic quidquid in Patrologia circa episcopos habetur, lectoris subiicietur oculis.

I. — *Definitio et institutio Episcopatus.*

Episcoporum ordo et successiones, Tertull., II, 43. Apud hæreticos, hodie episcopus, cras alius, *ibid.*, 57. Qualem formam episcopatus dederint apostoli, *ibid.*, 119. — Episcopus Deus facit, S. Cyprian., III, 711, 768, 803; IV, 596, 598, 401. Meminisse diaconi debent quoniam apostolos, id est episcopos et prepositos Dominus elegit, *id.*, IV, 306. Deus et Christus ejus episcopum fecere Cornelium, *id.*, III, 770, 771. — Multitudo episcopatum sedium in Africa, S. Optatus, XI, 832 et *seqq.* — Episcopus interpretatur *inspector*, S. Ambros., XVII, 579. Primi presbyteri episcopi appellabantur, *ibid.*, 588. — Singuli Ecclesiarum episcopi, S. Hieronym., XII, 1080. Per singulas provincias ordinati presbyteri et episcopi ab apostolis, *id.*, XXVI, 188. Ut unus de presbyteris electus superponeretur cæteris, ad quem omnis Ecclesiæ cura pertineret, etc., *ibid.*, 582. — Episcopus unde dictus, S. August., XXXVIII, 580; XLI, 647. Episcopus latine quomodo interpretatur, *id.*, XXXVI, 1669. Episcopatus nomen est operis, non honoris, *id.*, XLI, 647. Episcoporum ab ipsis apostolorum sedibus inconcussa series, *id.*, XLIII, 506. Christus priusquam in calvarias cenderet, imponens manum apostolis episcopos eos ordinavit, *id.*, XXXV, 2296. Persecutionum tempore, stantebant episcopi auxiliares ab antistite primario etiam in oppidulis et parvis locis propriæ diocesis, *id.*, LII, 973. Quod postea, pace Ecclesiæ data, vetitum fuit, *ibid.* Episcopi, ante pacem a Constantino datam, nullam habebant cathedralem Ecclesiam propriè dictam, neque fixum residentis locum, *ibid.*, 986. Exempla episcoporum qui ante et post Ecclesiæ pacem, a regione in qua episcopatum agebant, appellati fuerunt, *ibid.*, 987. — Episcopatus autem summus in Ecclesia gradus est, Cassiod., LXX, 784. Nomen istud non tam honoris est quam laboris, *ibid.* — Apostolorum profectio nunc in Ecclesia episcopi locum tenent, Gregor. Magn., LXXVI, 13. O. Caput fideliū dicitur episcopus, *id.*, LXXV, 1062. Episcopi nomen quid significet, *id.*, LXXVII, 600. Episcopi vacuum nomen habere quid sit, *ibid.*, 822. — Episcopus autem, nomen est operis, non honoris, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 782. — Probari sibi episcopatus in Germania institutos, S. Zacharias, LXXXIX, 917. — De ordine tripartito episcoporum, Raban. Maur., CVII, 300. Episcopus es? Nomen ipsum, rogo, te admoneat, officium doceat, Rutherfordus Veron., CXXXVI, 286. — Post Christum a Petro sacerdotalis ordo cepit, S. Anselm., CXLIX, 486. — Quid est tibi episcopatus, nisi cruciatus? quid aliud est hic honor, nisi onus? quid est hæc subtilitas, nisi naufragosa tempestas?

Ivo Carnot., CLXII, 29. — *Επισκοπος*, superintendens interpretatur, ut intelligat se non esse episcopum, qui præesse dilexerit, non prodesse, Herv., CLXXII, 1431. — Paulus episcopos etiam presbyteros dicit, Petr. Lombard., CXCII, 223. — Notandum vero quid pre-by errorum nomine episcopi accipiuntur, Bernardus Abbas, CXLV, 801.

II. — *De qualitatibus ab episcopo ordinando exigendis.*

Si quis episcopus esse meretur, sit primo ostiarius, deinde lector, postea exorcista, etc., Caius papa, V, 190. — Ne laici ad episcopatum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — Si quis ad clericatum promoveri desiderat, hoc justum est ut sit ostiarius annum unum, lector annos viginti, exorcista annos viginti, etc. S. Sylvester papa VIII, 826. — Non prius constituatur episcopus, quam lectionis et diaconi et presbyteri ministerium peregerit, Osius Cordub., VIII, 1521. — Episcopus fieri non potest, qui filios habuerit luxuriosos, S. Hieronym., XII, 873. Videamus igitur qualis presbyter sive episcopus ordinandus sit, *id.*, XXVI, 563. Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut post sacerdotium pudici, *id.*, XXII, 510. Tais fiat episcopus qui non timeat propter vitia liberorum extraneos reprehendere, *id.*, XXVI, 565. — Sed jam non satis est laicos ordinare quos nullus fieri ordo permittit, sed etiam quorum crimina longe lateque per omnes partes sunt nota provincias, ordinantur, S. Leo Magnus., LVI, 574. — Nullus ex laicis, nullus bigamus, etc., sed irreprehensibilis, et qualem elegit apostolus, fiat, S. Leo Magnus., LVI, 580. Qui episcopus ordinandus est, qualis esse debeat? *id.*, 879. — Plurimo tempore probatos esse oportet episcopos, Dionysius Exiguus, LXVII, 70. Quod ad eum episcopus per singulos gradus ascendit debet, *ibid.*, 180. — Pervenit ad nos obeuntibus episcopis, quondam ex laicis tonsurati, atque ad episcopatum præcipit salu scendere, S. Gregor. Magn., LXXVII, 788. Quæ presumptione ad episcopatum audent accedere, qui adhuc longam corporis sui continentiam, filioli teste, conviciantur non habere? *ibid.*, 1114. — De pastoribus animarum, quales in Ecclesia eligi debeant. Tat. Casuarugust., LXXX, 821. — Non sunt promovendi ad regimen Ecclesiæ, qui a huc vitis subiacent, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 706. — Quicunque laicus ad episcopatum eligitur, prius annum in ministerio ecclesiastico per omnes gradus transcat, Fulgent. Carth., LXXXVIII, 817. Nullus episcopus, etiam si a plebe eligatur, vacantem Ecclesiam obtineat, nisi ex auctoritate plenarii concilii, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. Qui episcopus ordinandus est, ante ex-

minetur qualis est, id., XCVI, 1282. De aetatibus quibus provehitur quis ad episcopatum, *ibid.* — Non laici, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Burchard., CXL, 531. Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, *ibid.* Qui eligendus est episcopus, non sit laicus, non neophytus, non secundus conjugis aut viduae maritus, *ibid.* — De aliena Ecclesia episcopus non eligatur, nisi dignus in propria inveniat. S. Anselm., CXLIX, 486. Quod secundum proprietatem nominis episcopus non est, qui dilexerit praesere et non proficere, *ibid.* — Non laici, nec neophyti, nec bigami, nec viduarum mariti, sed irreprehensibiles ordinantur episcopi, Ivo Carnot., CLXI, 546. Plurimo tempore probantur episcopi tam verbo fidei quam rectae conversationis exemplo, *ibid.*, 518. Non eligatur in episcopatu, nisi in sacris ordinibus constitutus, *ibid.*, 1150. Quod clerus episcopum sibi non de altera, sed de sua eligat Ecclesia, *ibid.*, 1151. Non recipiatur a comprovincialibus, qui regia ordinatione episcopale culmen est adeptus, *ibid.* — Nec desiderare episcopatum aestimandus est qui suum desiderat lucrum vel honorem, non plebis salutem, Hervaeus, CLXXXI, 1421. Futurus pastor Ecclesiae qualis debet eligi, *ibid.* Non sit violentus, sed sic hibet, ut ignoretur an biberit, *ibid.*, 1422. — Gravem animi sui dolorem exprimit super Philippo Turonensis Ecclesiae praesulum indebitis modis ambient, S. Bernard., CLXXXII, 510. — Primum itaque sine crimine jubetur esse episcopus, Gratian., CXCIV, 148. Post baptismum debeatur monogamus, qui in episcopum est ordinandus, *ibid.*, 149. Definimus omnem qui ad episcopatum provehendus est gradum, modis omnibus psalterium nosse, id., CLXXXVII, 209. — Nullus in episcopum eligatur, nisi in sacra ordinibus religiose vivens fuerit inventus, *ibid.*, 517. Miserum est eum magistrum fieri qui nunquam discipulus fuit, eum summum fieri sacerdotem qui nunquam in ullo gradu obsecutus fuerit sacerdoti, *ibid.*, 518. Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabilis vita commendat, *ibid.*, 520. Juxta apostolum vir qui potest praesere, ille est qui desiderat operari et prodere multis, non superbe dominari, Petrus Lombard., C'II, 51. Ecclesiarum pastores ite constituendi sunt ex clericis qui, etc., *ibid.*, CXCII, 1248.

III. — De electione episcopi a clero et populo.

Episcoporum electiones quomodo faciendae, S. Cyprian., III, 1725, 1026. — Honoris istum, non pretio, sed testimonio suscipiebant, Tertull., I, 469. — Electionis episcopalis forma, S. Cyprian., III, 768. — Electio episcoporum per populum et clerum, Osius Cordub., VIII, 1520. — Suffragio totius populi eligitur episcopus, S. Optatus, XI, 919. — Electio, S. Ambrosii; Rufinus Aquil., XXI, 522. Ecclesiastica gesta a B. Augustino confecta in designando Eracleo qui ipsi in episcopatu succederet, S. August., XXXIII, 968. Apprehensus, presbyter factus sum, et per hunc gradum perveni ad episcopatum, id., XXXIX, 1469. — Qui profecturus est omnibus ab omnibus eligatur, S. Leo Magnus, LIV, 654. Cum ergo de summa sacerdotis electione tractabitur, ille omnibus praeparatur cum clerici plebisque consensus concorditer postularit, *ibid.*, 675. — Quod non sit permittendum turbis electiones eorum facere qui in sacerdotio constituendi sunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 70, 166. — Te elegit pars maxima populorum: veni, consenti nobis, et benedicentes consecremus te ad episcopatum, S. Gregor. Turon., LXXI, 275. Cujus assensui rex praebuit voluntatem, etc., *ibid.*, 382. Simplicius, decedente Egemoulo, a populo eligitur, *ibid.*, 882. Tunc clerici eligentes sanctum Nicetium episcopum acceperunt, *ibid.*, 1031, 1032. Quo veniente, dixit episcopus regi: Rogo ut Nicetius presbyter, nepos meus, Ecclesiam Lugdunensem substituat episcopus. Respondit rex: Fiat voluntas Dei, *ibid.*, 1042. Eum rex ad episcopatum jussit accersiri, cumque dato consensu populi ac decreto regis ad ordinandum abducebatur, *ibid.*, 1079. De electionibus episcoporum, *ibid.*, 1176. Gratulatur quod unanimi omnium consensu electus sit, id., LXXVII, 558. Electio episcoporum a populo et clero, *ibid.*, 620. — Ad nos presbyterum adduxerunt, qui eis debuisset episcopus ordinari, *ibid.*, 901. Nec novum, nec reprehensibile est in eligendo episcopo populi vota in duas partes se dividere, *ibid.*, 1114. Dantur signa quibus episcopi se a Deo, non ab hominibus electos sciant, id., LXXIX, 280. — De electione episcoporum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 37. — Ad eligendum episcopum sufficiat matris arbitrium, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 819. — De legitimi episcopi vocatione, Angelramn., XCVI, 1056. Nullus episcopus successorem in vita sua faciat, sed post obitum ejus huius bonum eligat, *ibid.*, 1285. — Episcopi per

electionem cleri et populi secundum statuta canonum de propria diocesi, etc., eliguntur, Carol. Mag., XCVII, 521. — Item decedente episcopo in locum ejus non alius subrogatur, nisi loci illius indigena, quem universale et totius populi elegerit votum ac comprovincialium voluntas assenserit, Flodoardus, CXXXV, 105. — Dum episcopus eligitur, si contradictores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchard. Wormat., CXL, 531. Quod populo non liceat per se sacerdotum facere electiones, *ibid.*, CXXXV, 552. Nullus est ordinandus episcopus nisi convocalis cleri et parochianis et in unum consentientibus, id., CXL, 555. — Item de eligendis episcopis, ut puris mentibus fiat et nullum pretium interveniat, S. Anselm., CXLIX, 486. Irrita sit omnis electio episcopi quae a principibus fit, *ibid.*

IV. — De officiis episcoporum.

Episcopi commissi sibi divinitus castra servare debent, S. Cyprian., II, 1135. Oportet enim episcopum non tantum docere, sed et discere, *ibid.* Oves universas lovare debent, *ibid.*, 095. Si quis episcopus haereticam faciem et gregem vastare tentaverit, caeteri subvenire et oves colligere debent, *ibid.*, 991. Episcopus providere debet pari et tranquillitati, id., IV, 535. — Episcopus Ecclesiae debet praedicationis ministerium, S. Hilarius, X, 158. — Episcopi munus docere, S. Ambros., XVI, 24. Quid et quomodo plebem suam docere debeat, *ibid.*, 880. Turbarum moderatores sunt, studiosi pacis, *ibid.*, 1057. Singulos episcopos singulis Ecclesiis praesere debere, id., XVII, 250. Episcopus necessitate praecipi tenetur verbum Dei praedicare, *ibid.*, 568, 569. — Episcopi habeant in exemplum apostolos, S. Hieronym., XII, 583. Honoret sacerdotes et clericos, *ibid.*, 535. In Ecclesia constituitur ut populum coerceat ab errore, id., XXIII, 160. — Contradictantes redarguere possit, S. August., XXXVIII, 961. Sarcina episcopatus bene portata majorem comparat gloriam, *ibid.*, 1480. Praedicare arguere, corrigere, edificare, pro unoquoque satagere magnum opus, magnum pondus, magnus labor, quis non refugiat istum laborem? *ibid.* Episcopalis officii partes, id., XXXVII, 1481. Episcopatus non est artificium transigendae vitae saecularis, id., XXXIII, 296. Ad hoc enim sunt constituti in Ecclesiis ut non parant oburgando peccata, S. August., XLI, 23. Praedicationis onus grave, sed ab eo non est dimittendum, id., XXXVIII, 1481. Etiam si non audiat, *ibid.* Episcopus qua ratione teneatur docentes quae non oportet cessare, id., XXXIII, 135, 136. Episcopus est propter correctionis officium, id., XLI, 23. Episcopus pauperum procuratorem gerit, id., XXXIII, 809. Episcopi tutores pupillorum, id., XXXVIII, 950. Episcopalia incumbit necessitas recipiendi hospites, id., XXXIX, 1570. Episcopi est dispensare res Dei, populi suscipere, *ibid.*, 2142. Praesules humani generis agunt causam apud Deum, id., XI, 1750. Episcopum deest peccata diligenter attendere et peccatores aut corrigere aut ab Ecclesia rescare, *ibid.*, 1068. Haereticorum impii facta ad episcopos locorum ubi committuntur, coercere pertinet, id., XLV, 1710. Episcoporum officium quale est, id., LII, 1010, 102. — Episcoporum est vigilare ne fidei unitas violetur, S. Leo Mag., IV, 1075. Episcopi belli tempore ab Ecclesiis suis non debent abscedere, *ibid.*, 920. Qui alios ab errore non revocat, errare se demonstrat, *ibid.*, 648. Qualis esse debeat episcopus et ejus officia, id., LVI, 751. — Scelerum eorum si non dixerimus, scelerum ipsorum etiam nos reatus involvat, S. Maxim. Taurin., LVII, 735. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 178. — Nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat, Hilarius papa, LVIII, 17. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.* — Furta remove, depopulatricem humani generis luxuriam a vestro populo segregate, Cassiod., LXIX, 829. Episcopus doceat, *ibid.* — Debent episcopi praedicare, S. Gregor. Magn., LXXVI, 112. Episcopi officia, id., LXXVII, 559, 615, 616, 801, 817. Non haereticos solum ad Ecclesiam, sed et illos qui intra Ecclesiam sunt ad rectitudinem vitae revocent, *ibid.*, 597. Ministerium verbi cum assiduitate dispenseat episcopus, *ibid.*, 546, 587. Populis sacerdotum affectum impendat, *ibid.*, 852. In culpa lapsos eruat, *ibid.*, 914. Errantibus regrediendi viam ostendat, *ibid.* Episcopi unitati ac concordiae populorum studeat, *ibid.*, 1027. Afflictis subveniat, *ibid.*, 492. Populi necessitatibus pia compassione succurrat, *ibid.*, 669. Episcopi officia circa egenos, viduas, orphanos et oppressos, *ibid.*, 459, 521. Rerum plurimum administratio episcoporum curae olim erit commissae, id., 697. Non res suas, sed res pauperum dispensandas habet, *ibid.*, 1274. Vexatis et oppressis opem ferre debet

episcopus, *ibid.*, 922, 1059, 1095. Quomodo res pauperum defendere debeant episcopi, *ibid.*, 1083, 1274. Hospitum cura episcopis olim incumberebat, *ibid.*, 1145, 1181. Episcopi officia erga Ecclesiam, *ibid.*, 469, 817. Ecclesiam juxta canones regat, *ibid.*, 553. Ecclesiam rebus continendis et disponendis diligens existat, *ibid.*, 575. Ad synodum vocatusepiscopus venire tenetur, aut aegritudine impeditus presbyterum et diaconum mittat, *ibid.*, 787. Errantes a fidei veritate ad Ecclesiam revocet, *ibid.*, 659. Episcopus clericos suos in officio contineat, *ibid.*, 1001, 1002. Disciplinam eis teneat, *ibid.*, 691. Clericorum correctivum ad episcopum pertinet, *ibid.*, 635. Episcopi officia erga monasteria, *ibid.*, 1071, 1081, 1082. Monachorum acibus debet invigilare episcopus, *ibid.*, 956. Monasteriis tuitionem impendere debet, *ibid.*, 820, 955, 1081. Monasteriorum causas debet disponere, *ibid.*, 1000. Monasteriis privilegia concessa conservare debet illaesa, *ibid.*, 1012. Monasteria nec gravet ipso, nec a suis clericis gravari permittat, *ibid.*, 458, 820. Ita monasteriorum non describat nec administret, *ibid.*, 578. Episcopi officia circa causas clericorum, monachorum ac religiosarum personarum cause ad episcopos pertinent, *ibid.*, 653, 803, 805. In proferendis sententiis episcopus ne sit præceptor, *ibid.*, 568. Odis pro veritate sustinere non renuat, *ibid.*, 916. Inter culpas et innocentiam sollicitum districtumque se exhibeat, *ibid.*, 950. Episcopus qui culpas et excessus corrigere debeat, *ibid.*, 728, 916. Episcopus circa crimina puniunda negligens arguitur, *ibid.*, 682. Vitia mature corrigat, *ibid.*, 669. Quædam mansuete corrigat, quædam quæ corrigi nequeunt, æquanimiter toleret, *ibid.*, 1166. Episcopi zelus imminente vel grassante mortalitate, *ibid.*, 483. Episcopus sit disciplinæ zelo districtus, *ibid.*, 559. Tacere non debet, sed clamare, *ibid.*, 1187. Commissis animalibus solerter invigilet, *ibid.*, 576. Pastores terrenos imitetur, *ibid.*, 699, 590. Canones sacros observet, *ibid.*, 648, 619. Sit in lingua ejus sermo, sit zeli fervor in animo, *ibid.*, 818. Ejus lingua sit ignea, *ibid.*. Episcoporum negligentia perstringitur, *ibid.*, 559, 912, 1044, 1279. Qualis debeat esse episcopi residentia, *ibid.*, 546 not. Qui procuranda, *ibid.*, 622 not. Episcopus ad residendum cogitur; ni pareat, in monasterium detrudendus, *ibid.*, 815. Episcopi Galliarum pergere longius sine auctoritate primatis sui, prohibentur, *ibid.*, 785, 787. Sardinia episcopi absque metropolitani sui litteris transiretate non poterant, nisi contra eundem metropolitano Sedem apostolicam adirent, *ibid.*, 918. Ad comitatum non pergant episcopi, sed diaconos illic mittant, *ibid.*, 525 not. Ad comitatum sine primatis litteris proficisci non poterant, *ibid.*, 995. — Episcopi suas dioceses gubernent, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 135. Per singulos annos convenientes episcopi ad concilium etiam de paschali solemnitate a primatu suo informantur, *ibid.*, 194. Episcopus in diocesi tactus solum eam teneat plebem in qua constituitur ordinatus, *ibid.*, 177. Episcopus tantum spirituales debeat esse intentus, *ibid.*, 202. Episcopus ægrotans pro se legatum ad synodum mittat, *ibid.*. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*. — Episcopus alienum clericum peccantem redarguit, S. Isidor. Mercat., LXXXIV, 261. Episcopus, qui a metropolitano communitus ad synodum non venerit, excommunicetur, *ibid.*, 511. Annis singulis episcopi diocesim visitent, et non plus quam tertiam de parochiis accipiant, *ibid.*, 312. Episcopus diocesanos presbyteros et quosdam ex laicis convenire ad synodum litteris moneat, *ibid.*, 513. Confiniti episcopi de sacra solemnitate paschali annus vice priuatum suum inquirant, *ibid.*, 519. Episcopus pro sua persona ad concilium non diaconem, sed aut archipresbyterum aut presbyterum dirigat, *ibid.*. Qualiter episcopus, a monitione accepta, ad metropolitano suum veniat, *ibid.*. — Quando et in quibus causis episcopi ad comitatum ire debent, S. Isidorus, LXXXVIII, 891. Episcopi ad synodum imprætermisæ occurrant, *ibid.*, 897. De episcopis qui ad concilia non occurrunt, *ibid.*, 952. Si episcopus negligat suam diocesim, communione privetur, *ibid.*, 935. Non temere quemquam communione privet episcopus, *ibid.*, 956.

Episcopi diligenter discutiant per suas parochias presbyteros, eorum fidem, etc., Carol. Magn., XCVII, 238. De cura episcoporum, *ibid.*, 510. Episcopi incestos emendant et corripuant, *ibid.*, 740. Omnes episcopi parochias suas annis singulis circumueant, *ibid.*, 816, 835. Ea quæ episcopus in sua diocesi corrigere non valet, ad alios referat præses, etc., *ibid.*, 849. Nullus episcopus alterius episcopi res devastat aut plebes invadat, *ibid.*, 850. De episcopis, qualiter parochias suas diligenter perscrutantur, *ibid.*, 881. — Episcopi officium, A. culin., C, 155, 159. Tua lingua clavis est regni colorum... nunquam ab

admonitionibus cesset, *ibid.*, 450. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*. Humiles et quietos piis exhortationibus refoveat, *ibid.*. Vide et intuentis considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, *ibid.*. Vae tibi! si non evangelizaveris, *ibid.*. Instanter laboret lingua in prædicationibus, manus in eleemosynis, pes in circumueundo gregem Christi, *ibid.*, 451. Animus vigilet in orationibus et in psalmodiis solidetur et in laude Dei lætificetur, *ibid.*. — Officium episcopi quale, Amal. Met., CV, 831. Prædica verbum, iusta opportune, importune, *ibid.*, 842. Revocabo errantem, requiram perditam, etc., *ibid.*. Quisquis virtutibus pollens, gregem Dei renuit pascere, pastorem summum convinctur non amare, *ibid.*, 831. — Episcopus ad synodum vocatos non debere contemnere, Isidor. Mercat., CXXX, 290. Episcopus indigentium coram per presbyteros et diacones agat, *ibid.*, 511. Episcopus causas clericis presentibus audiat, *ibid.*, 339. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 510. — De episcopis qui raro aut nunquam plebes sibi commissas per seipsos visitant, Regino Prum., CXXXII, 193. Episcopus ambulet per suam diocesim, *ibid.*. Episcopus cum paucis suam parochiam circumueat, *ibid.*, 194. Si episcopus hoc explere nequiverit suis vicariis dirigat, *ibid.*. Episcopi suam diocesim visitent, *ibid.*. Qualiter episcopus excommunicare infideles debeat, *ibid.*, 558. Qualiter episcopus reconciliet vel recipiat excommunicatum, *ibid.*, 562. — Episcopus singulis annis parochiam suam circumueat, Burchard. Wormac., CXI, 570. De episcopis qui raro aut nunquam per seipsos plebes sibi commissas visitant, *ibid.*. Episcopi presbyteros suos de ministeriis foram diligenter discutant, *ibid.*. Si episcopus parochiam suam visitare nequiverit, viros probabiles vitæ pro se mittat, *ibid.*, 571. In circuitione episcopi omnes, qui sunt in parochia singularum matricum, exceptis infirmis, ad synodum ejus venire debeant, *ibid.*, 572. Decretalis constitutio Eutychiani: papæ quid episcopi in synodo querere debeant, *ibid.*, 570. Quod episcopum oporteat sine intermissione Ecclesiam suam docere et amare, *ibid.*, 540. Episcopus dissidentes concordare compellat, *ibid.*, 581. Episcopus quasi hospes se continere debet, *ibid.*, 544. Sermoni de parochiis suis sortilegos et maleficos expellat, *ibid.*, 851. — Episcopi sunt præcones et doctores regum Dei, Carnotus, CII, 1177. — Diocesim visitet episcopus, Ivo Carnot., CLXI, 585. Prædicare debet veritatem Salvatoris nostri Jesu Christi, *ibid.*, 585. S. Bruno Ast., CLXIV, 512. — Præses Ecclesiæ non tam ut præsent ac semetipsos pascant, quam ut aliis prosint, constitutus esse, S. Bernardus, CLXXXII, 764. — Propria uxorem causa religionis non abiciat a cura sua, Gratian., CLXXXVII, 175. Fillorum crimen corrigere debet episcopus, *ibid.*, 650. — Verbo etiam et exemplo docere debet, Petrus Lombardus, CXII, 200. — Pascite eum qui in vobis est gregem, Gerolus, CXCVI, 1261. — Præterea dum quis de lege divina dubitat, confestim ad sacerdotes currere debet et interrogare, Bernard. Abbas, CIV, 799. — Tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1101.

V. — De virtutibus episcopi.

Cur episcopus bonus esse debeat, S. Hilarius, I, 158. — Apostolus describit qualis episcopus debeat esse, S. Ambros., XVII, 468. — Episcopus si simplicem fidem ac sanctam conversationem habeat, quid, S. Chronost., XX, 567. — Episcopi et presbyteri habeant in exemplum apostolos, S. Hieron., XXII, 585. E doctrina apostolorum exponitur quænam esse debeant episcopi dotes, *ibid.*, XXIII, 515. — Esto forma in omni bonitate cunctis te videntibus, Alcuin., C, 151. Sint tibi epulæ, non in ebrietate, sed in sobrietate, *ibid.*. Sit tibi larga manus in eleemosynis, *ibid.*, 212. — Oportet episcopum irreprehensibilem esse, Haymo Halberstat., CXVII, 791; S. Bruno Carth., CIII, 440. — Cura sinceræ fidei, et charitatis non ficit præsul maxime necessaria, S. Bernard., CLXXXII, 818. — Sicut ventus dissipat nubes, sic tui vultus austeritas ventum adulationis et venenum detractionis exterminet, Petrus Bles., CCVII, 1104. — Multa sunt levæ subditiis, quæ gravia sunt prælatiis, Innocent. III., CXVII, 619.

Debet episcopus ministeris sinceram dilectionem et affectum præbere, Osius Cordub., VII, 1525. — Gloria episcopi est pauperum inopiæ providere, S. Hier. aym., XXII, 535. — Placuit episcopos secundum prisca statuta etiam ab uxoriis continere, Dionys. Exig., LVIII, 205. — Ante examinetur si natura prudens est, si docibilis, si vita castus, si sobrius, etc., S. Greg. Turon., LXXI, 1178. — Humilitatem ergo totis viribus dilige, S. Gregor. Magn., LXXVII, 800. Pastorale munus ex charitate esse

exercendum, *ibid.*, 817. — De humilitate præpositorum, Taio Cæsar., LXXX, 827.

Agnoscat episcopus servum se esse plebis, non dominum, Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Sit irreprehensibilis episcopus, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 383. Ut in charitate radicati et fundati, veram pacem et concordiam integram invicem habeant, *ibid.*, 394. — Oportet episcopum esse totius moderationis custodem, S. Bruno Carth., CLIII, 440. — Virtutum nitore præfulgeant episcopi, S. Bruno Ast., CLXIV, 313. — Præsulum polissima et dignissima ornamenta, castitas, charitas, humilitas nullius quidem coloris sunt, sed non nullius decoris, S. Bernard. Clara Vall., CLXXXII, 816.

Episcopi aut virgines eliguntur, aut vidui, aut certe post sacerdotium in æternum pudici, S. Hieronym., XXII, 510. — Ligatur episcopus qui unam habuerit uxorem, etc., *id.*, XXIII, 257. Si autem laici imperator, ut propter orationem abstineant se ab uxorum coitu, quid de episcopis sentiendum est? *id.*, XXIV, 368. — Nemo episcopi excellentia dignus æstimari debet, qui se a voluptate uxoria necdum frenasse detegitur, S. Leo Magn., LIV, 672. Episcopus vilem suppellectilem et mensam se victum pauperem habeat, et dignitatis suæ auctoritatem fide et vite meritis querat, *id.*, LVI, 880. Ut episcopi ab uxoribus abstineant, *id.*, LXXXVIII, 819. — Unius uxoris vir debet esse episcopus, Haymo Halberst., CXVII, 791. — Lex continentis eadem est altaris ministris quæ episcopis, Ivo Carnot., CLXI, 1153.

VI. — De auctoritate episcopali.

Non tamen sine episcopi auctoritate, propter Ecclesiæ honorem, etc., Tertull., I, 1218. Eos quoque anathematizatos esse quos episcopi suis scriptis anathematizaverunt, *id.*, III, 104. — Ut nullus episcopus alterius parochiarum retineat, ordinet vel iudicet, Sixtus II, V, 86. — Si quis episcopus ex alia parochia velit alium ministrum sine consensu proprii episcopi in aliquo gradu constituere irrita existimetur ejusmodi constitutio, Osius, VIII, 1528. — Ecclesiæ salus in summi sacerdotis dignitate pendet, S. Hieronym., XCIII, 165. — Ut episcopus absque consilio compæthitorum suorum non ordinet clericos, S. Leo Magn., LVI, 880. Episcopi potestatem habeant res ecclesiasticas prævidere, regere, gubernare, atque dispensare secundum canonum auctoritatem volumus, *id.*, CXXXVIII, 581. Nullus episcopus audere debet ex alia provincia ad aliam transire et ordinare aliquos in Ecclesiis, *id.*, 710. Quid agendum si quis episcopus vacans vacantem Ecclesiam arripuerit, *ibid.* Episcopi qui super diocesim sunt, ad Ecclesiæ quæ extra terminum eorum sunt non accedant, *ibid.*, 722. — Alias parochias non invadant episcopi, Dionys. Exig., LXVII, 32, 78. Non ordinandi sunt episcopi per viros et modicas civitates, ne vilescent episcopi nomen et auctoritas, *ibid.*, 178. Nullus episcopus pæbema ianum usurpet, *id.*, LXXXVIII, 819. — Episcopus qui in aliena parochia clericos nesciente eorum episcopo ordinaverit, deponatur cum his qui ordinavit, Angelramnus Met., XI, VI, 1035. Irritum sit quicquid episcopus non rogatus in aliena parochia ordinaverit, *ibid.*, 1039. Nullus episcopus in alterius parochia ordinationes aliquas audeat efficere vel negotia peragere quæ ad eum non pertinent, *id.*, XCVII, 156. — Chorepiscopi cognoscant modum suum et nihil faciant absque licentia episcopi in cujus parochia habitant, Carol. Magn., XCVII, 509.

VII. — De administratione episcopali; de temporalibus, etc.

Requisivit tua pia intentio qualiter oblationes et decimæ fidei debent dispertiri, S. Bonifacius, XX, 790. — Canonorum legum transgressor in ordinationibus, S. Leo Magn., LIV, 711. Ne liceat episcopo plus tribus hebdomadibus abesse, *id.*, LVI, 409. Episcopi non proficiantur trans mare, nisi consulto primo sedis episcopo cuiusque provincie, *ibid.*, 426. Quid agendum, si quis episcopus non consentiat abire in Ecclesiam cui fuerat ordinatus, *ibid.*, 711. Episcopus de diocesi ad diocesim alteram non debet transire, *ibid.*, 712. Episcopum habere ecclesiasticarum rerum potestatem, *ibid.*, 715. Episcopus tuitorem testamentorum non suscipiat, *ibid.*, 830. Episcopus nec provocatus pro rebus transitoris litiget, *ibid.* — Definit ergo sancta synodus neminem delinquentem episcopum secularibus negotiorum administrationibus sese immiscere debere, Dionys. Exig., LXVII, 80. Episcopus nequaquam secularis curas assumat, sin aliter, deiciatur, *ibid.*, 142. De synodis quæ debent ab episcopis, suis temporibus, in provincia celebrari, *ibid.*, 163. Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, nec tractare

sæcularia negotia, *ibid.*, 171. — Ad Maximianum episcopum, defuncto episcopo, Ecclesiæ res, at gratis describendæ, S. Gregor. Magn., LXXVII, 679. Nullus episcopus hæredes extraneos vel hæreticos etiam consanguineos faciat, *id.*, LXXXVIII, 820. Episcopi vel clerici his qui catholici non sunt nihil per donationes conferant, *ibid.* Episcopi ea quæ sunt in locis ubi ordinantur ad alia loca non transferant, nisi causas ante reddiderint, *ibid.* Præter conscientiam episcopi oblationes fructuum Ecclesiæ debitas nullus vel dare vel accipere audeat, *ibid.* — Omnes res Ecclesiæ in potestate sunt episcopi ad dispensationem pauperum, Angelramnus Met., XCVI, 1036. Res Ecclesiæ iudicio episcopi dispensentur, *ibid.*, 1040. Episcopus qui filios aut nepotes non habet non alium quam Ecclesiam relinquat hæredem, *id.*, CXLIX, 1034. Omnium negotiorum ecclesiasticorum iura episcopus habeat, et ea velut Deo contemplante dispense, *ibid.* Possessiones Ecclesiæ episcopi alienare quibuslibet titulis aut contractibus non præsumant, *ibid.*, 1031. — Placuit ut nullus episcopus per suas dioceses ambulans præter honorem cathedræ suæ, id est, solidos duos, aliquid aliud per ecclesias tollat. Append. ad sæc. ix, Isid. Merc. Decret. col. cap. II. Episcopus mancipia vel res ad jus Ecclesiæ pertinentes neque vendere, neque per quoscunque contractus, unde pauperes vivant, post mortem alienare præsumat, *id.*, CXXXV, 103.

Si quis episcopus condito testamento aliquid de ecclesiastici juris proprietate legaverit, aliter non valebit, nisi tantum, etc., Ivo Carnot., CLXI, 125. Ne episcopus de rebus viduata Ecclesiæ quidquam a lenare præsumat, *ibid.* Episcopus ecclesiasticarum rerum habeat potestatem ad dispensandum erga omnes qui indigent, *id.*, CLXIII, 631. Quæ pertinent ad Ecclesiam ex agris male non tractet episcopus, *ibid.* Quæ ab episcopis tractentur negotia perpetua stabilitate permaneant, *ibid.*, 683. — Episcopus tuitorem testamentorum non suscipiat, (Gratianus, CLXXXVII, 418. Episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.* Episcopus gubernationem viduarum et pupillorum ac peregrinorum non per se ipsum sed per archidiaconum agat, *ibid.* Communionem privetur episcopus, qui sibi commissam Ecclesiam adire neglexerit, *ibid.*, 432. Episcopo non licet pro se alterum successorem sibi constituere, *ibid.*, 775. Episcopus ambulans per dioceses, nihil ab Ecclesiis auferre debet, nisi duos solidos, *ibid.*, 815. De rebus Ecclesiæ sub potestate episcopi constitutis, *ibid.*, 892. Episcopus hæredem non habens non alium quam Ecclesiam sibi hæredem instituat, *ibid.*, 910. Irrita episcoporum venditio et commutatio rei ecclesiasticæ erit absque convivia et subscriptione clericorum, *ibid.*, 917. Quomodo dispensandæ sint ab episcopis ecclesiasticæ facultates, *id.*, CXCIV, 1220. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314.

VIII. — De episcopis indignis.

Indignus nullus efficiatur episcopus, S. Siricus, XIII, 1164. — Si timorem Dei ante oculos non habuerit episcopus, tempore magis se commodans, hunc quasi infidelium et pseudopropheta deserit Deus, S. Ambros., XVII, 469. Nihil est miserabilius episcopo, si de sancta vita episcopus periclitetur, *ibid.*, 571. Si episcopus qui videbatur corpori subdito lumen præbere, omnibiletur nequitie cæcitate, quid cætera facient membra, etc., *ibid.*, 578. — Si oculus, id est episcopus, per pravam fidem et turpem conversationem Ecclesiæ scandalum fuerit, erudendum eum esse, id est abiciendum a corpore Ecclesiæ præcipit Christus, S. Chironat. Aquil., XX, 350. — Non omnes episcopi, episcopi sunt, S. Hieronym., XXII, 353. Ne confundant opera tua sermonem tuum, *ibid.*, 355. Cum ideo episcopus in Ecclesia constituitur, ut populum coerceat ab errore, quantum erit error in populo, cum errat ipse qui docet, *id.*, XXIII, 160. Devorant plebem meam sicut escam panis, *id.*, XXV, 329. Et quod perierit non requirunt, non tam perditos salvare cupientes, quam eos qui sunt in Ecclesiis devorare, *ibid.* Sermo Domini ad malos pastores, *ibid.*, 350. Legant episcopi qui filios suos sæcularibus litteris erudiunt et faciunt comedias legere, *id.*, XXVI, 540.

Possunt esse populi boni ubi fuerint episcopi mali, S. August., XLIII, 55. Novimus et nos, esse falsos angelos, et falsos apostolos, et falsos episcopos, *ibid.*, 271. — Episcopus non faciet ordinationes per pecuniam, Dionys. Exig. CLXII, 171. — Qui carnalem sibi præsepe expectant, divinam gratiam a se repellunt, S. Gregor. Magn., LXXIX, 329. — Qui non imbutus est ecclesiasticis disciplinis, nequaquam ad summum Ecclesiæ sacerdotium aspirare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 515.

IX. — De accusatione episcoporum.

Nullus episcopus dehet accusari, aut a quoquam ei potest crimen obijci, priusquam integerrime restaretur, Tertull., III, 1005. Per scripta nullius accusatio suscipiatur, sed propria voce, si legitima et condigna accusatoris persona fuerit, presenta eo quem accusare desiderat, *ibid.*, 1004. Nullus episcopus accusari potest, aut respondere suis accusatoribus debet, priusquam regulariter a suo primatu vocatus sit, *ibid.* Episcopus aliter non debet audiri aut judicari, nisi in præsentia omnium comprovincialium, et ab omnibus comprovincialibus episcopis, *ibid.* Clericus qui episcopum suum accusaverit, non est recipiendus, quia infamis effectus est, *ibid.*, 1005. Accusatio episcoporum an facilis, *ibid.* Primates quomodo judicare debeant episcopum, *id.*, V, 146. — Epistola de episcopis accusatis, S. Felix, papa V, 148. — Episcopus non accusandus apud iudices seculares, Calixtus papa, V, 183. De episcopo apud episcopos accusando, *ibid.* — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, S. Cyprianus, V, 88; S. Julius, VIII, 992. Salva apostolica Ecclesie auctoritate, nullus episcopus extra suam provinciam ad iudicium revocetur, *ibid.*, 987. Detractores qui divina auctoritate eradicandi sunt, et fautores inimicorum, ab episcopali submovere accusatione, *ibid.*, 989. Quid, si episcopus veluti appellans confugerit ad beatissimum Romanæ Ecclesie episcopum, *ibid.*, 1320. — Nemo episcopum, penes seculares arbitros accuset, sed apud summos primates, S. Felix II, XIII, 19. Si quis adversus episcopum causam habuerit, familiariter ei prius suam indicet querelam, *ibid.* Si post hoc episcopum elegerit accusare episcopum, summis primatibus episcoporum suam indicet causam, *ibid.* Si primates accusatores episcoporum cum eis pacificare familiariter minime potuerint, tum eos ad synodum canonicam convocent, *ibid.* Si episcopi accusati, aut timore eiectionis, aut suis rebus expoliati fuerint ad synodum canonicam evocari non possunt antequam canonicè restituantur, *ibid.*, 20 et seqq.

Episcopus tam judicari ab alio non potest, quam nec ipse potest alterum judicare, S. August., XLIII, 128, 131, 201. — Causæ majores episcoporum ipsa prima cognitione ad Sedem apostolicam delatæ, S. Leo Magn., XV, 518, 554, 578. Quid agendum, si episcopi diversæ sententiæ sint in accusatione episcopi, *id.*, LVI, 710. — Si episcopi episcopum judicantes dissentiant, episcopus metropolitano et vicina provincie iudices alios convocet qui controversiam tollant, Dionysius Exig., LXVII, 64. De episcoporum accusatoribus, *ibid.*, 175. Episcopum nulli criminoso liceat accusare, *ibid.*, 187. Si quis episcopum absque tempore synodi in crimine detentus fuerit, a duodecim episcopis audiatur, *ibid.*, 189. Si quis episcopus accusatur, ad primatem ipsius provincie causa deferatur, *ibid.*, 190. — Episcopus si causam habuerit, a duodecim episcopis audiatur, Fulgentius, LXVII, 952. Si duo episcopi in una provincia contentionem habuerint, ex alia provincia non advocent episcopos ad iudicium, *ibid.* Adjudicatus episcopus ad apostolicam Sedem, si voluerit, appellet, *ibid.* Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deferat, *ibid.*, 953. Accusatus episcopus ad iudicia publica non transeat, *ibid.* — De episcopis accusatis, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 117 et seqq. De episcoporum accusatoribus quales debeant suscipi in accusatione, *ibid.*, 170. Si a iudicibus quos primas dederit, appellaverit, alii iudices amplioris numeri decernantur, et si ab eis appellaverit, ad sententiam concilii differatur, *id.*, LXXXVIII, 820. Ad iudicia publica non transeat episcopus accusatus, *ibid.*, 822.

Episcopi eiectionis et spoliationis ante accusationem reintegrandi, Angelus. Met., XCVI, 1059. — Episcopi a suis metropolitans vel a comprovincialibus audiantur, Carol. Magn., XCVII, 810. Si litem habuerit episcopus cum alio episcopo non alterius, sed sui provincie iudices querat, *ibid.*, 758. Episcopus ante iustam definitionem non libenter propria potestate privetur, *ibid.*, 809. De episcopis non accusandis nisi ad summos primates, *ibid.*, 818, 819. — De accusatione episcoporum, Isidor. Mercat., CXXX, 59. De episcoporum accusatoribus, quales debeant suscipi in accusationem, *ibid.*, 308. — Episcopi a solo Domino sint iudicandi, Burchard. Wormac., CXL, 588. Episcopus a suis omnibus non reprehendendus, nisi in fide erraverit, *ibid.* Si quis episcopus in crimine detentus fuerit et non potest plurimos congregare a XII episcopis audiatur, *ibid.*, 593. Qualiter accusatus episcopus discutiendus sit apud patriarchas vel primates, et quot testibus convinci debeat, *ibid.*, 594. Episcopus accusatus non communione privetur, nisi die statuta venire noluerit, *ibid.*, 595. — De episcopis criminatis qui vocati ad synodum ire recusant, Ivo Carnot., CLXI, 407. — Episcopi

non nisi a 72 testibus condemnandi sunt, Gratianus, CLXXXVII, 617. Communionem privetur qui publice adversus episcopum conquiretur priusquam familiariter eum convenerit, *ibid.*, 612. Accusatio episcoporum non est faciliè recipienda, *ibid.*, 643. Non omnes subditi, sed criminosi tantum prohibentur accusare prelatos, *ibid.*, 643.

X. — De depositione episcopi.

Alius in locum ejus substituitur, et grex Christi, qui in hodiernum ab illo dissipatus et vulneratus contemnitur colligatur, Tertull., III, 991. — Patet episcopum lapsum non posse vindicare sibi sacerdotium quod providit, quasi post aras diaboli accedere ad altare Dei fas sit, S. Cyprian., IV, 549. Et ipse ab episcopatu discedat, et illi sibi alium requirant, *id.*, XI, 1199. Si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem qua expulsus est, quid jubeatur, *id.*, XX, 790. Episcopis subscribere decretantibus statutum fuisse penam depositionis atque expulsionis ex suis civitatibus, Marius Mercator, XLVIII, 437. — Episcopus administrationem loci celebrioris ambiens, a cathedra quidem pelleitur aliena, sed carbit et propria, S. Leo Magn., LIV, 671. — Si quis episcopus a synodo depositus ausus fuerit aliquid de ministerio agere, nullam amplius in alia synodo spem restitutionis habeat, Dionys., Exig., LXXII, 62. Episcopus qui in fornicatione aut perjurio aut furto captus est, deponatur, *ibid.*, 144. Episcopus neque fideles neque infideles peccantes verberare debet sub pena depositionis, *ibid.* Si quis episcopus iuste depositus ausus fuerit attractare ministerium dudum sibi commissum, hic ab Ecclesia penitus absconditur, *ibid.* Si quis episcopus per pecunias hanc obtinet dignitatem, deiciatur et ipse et ordinatio ejus, *ibid.* Si quis episcopus sæculi potestatibus usus Ecclesiam per ipsas oblineat, deponatur, *ibid.* Deponendus episcopus qui in aliorum diocesis, inconsultis episcopis ordinationes fecit, *ibid.*, 145. Si reiecit uxorem propriam episcopus, excommunicetur, *id.*, LXXXVIII, 840.

Episcopus in fornicatione, perjurio vel furto captus deponatur, non tamen excommunicetur, Angelram., XCVI, 1035. Si episcopus fornicatus fuerit, viginti quinque annos peniteat, *id.*, XCIX, 960. Si quis episcopus uxorem acceperit, ab officio deponendus, *id.*, CXXXVIII, 834. Episcopus cum nulla habeat lectum. Quod si fecerit, deponatur, *id.*, CXI, 228. — Episcopus qui in fornicatione, aut perjurio, aut furto captus est, deponatur, Burchard., CXI, 926. — Si quis episcopus sæcularibus potestatibus usus Ecclesiam per ipsas oblineat, deponatur, Ivo Carnot., CLXI, 216. Officio et beneficio privetur episcopus uxorem suscipiens, *id.*, CLXII, 1162. — Deiciatur ab officio episcopus verberibus timeri querens, Gratianus, CLXXXVII, 256. Cadat ab officio episcopus capitale committens crimen, *ibid.*, 257.

XI. — De jure appellationis.

Quoties necesse fuerit, libere apostolicam appellat sedem episcopi, S. Julius I, papa, VII, 983. Si quis putaverit se a proprio metropolitano gravari, apud primatem dioceseos, aut penes universales apostolicæ Ecclesie papam, judicetur, *ibid.* Placuit ut, si accusatus vel damnatus episcopus appellaverit Romanum pontificem, id statuendum quod ipse iuste censuerit, *ibid.*, 986. — Qui per Italiam et Gallias Romani Pontificis iudicium diffugiunt, jubentur ab imperatore Romam mitti, S. Damas. papa, XIII, 228. — De appellationibus ad Episcopum Romanum, S. Leo Magn., LVI, 402. Ad metropolitani civitatem ab his qui causas habent, sine dubio concurratur, *ibid.*, 708. Si necessitas cogit ad imperatorem excurrere, ire debet, cum deliberatione et consilio metropolitani, etc., *ibid.*, 709. Non ad imperatorem, sed ad majorem synodum episcoporum se convertat episcopus se credens iniuste damnatus, *ibid.* — Cum qui depositus ad Romanum pontificem appellavit, nondum finita causa alter episcopus in ejus locum ordinatur, Dionys. Exig., LXVII, 177. Si provincialis synodus episcopum deiecit potest hic recurrere ad pontificem Romanorum, *ibid.*, 178. Episcopus qui ab omnibus episcopis provincie fuerit condemnatus, facultatem iudicii repetendi non habeat, *id.*, LXXXVIII, 832. Depositus episcopus ad imperatorem causam suam non deponat, *ibid.* Si quis episcopus depositus, Romanum pontificem appellaverit, causa ejus iudicio episcopi Romani determinetur, *id.*, XCVII, 810. Si episcopus iudicatus fuerit in alia causa, et ipse voluerit, renovetur concilium, *id.*, XCIX, 1057. — Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem

appelletur ab omnibus, Zeph. papa, CLXXXVII, 616. — De appellationibus, Clemens III, CIV, 1481.

XII. — De reverentia erga episcopum. Immunitates, privilegia, etc.

Episcopi ergo non sunt leviter accusandi vel detrahendi, quia injuria eorum ad Christum pertinet, Tertul., III, 977. Quidquid in sacris Deo rebus et episcopis injuste agitur, pro sacrilegio reputabitur, *ibid.*, 1002. — Immunes conserventur ab omnibus publicis functionibus, Constant. Magn., VIII, 481. — In episcopo omnium ordinationum dignitas est; caput est enim ceterorum membrorum, S. Ambros., XVII, 187. Nullus episcopus, neque pro civili, neque pro criminali causa apud quemvis judicem producat, *id.*, XX, 789. — Non oportet presbyteros ante ingressum episcopi ingredi et sedere in tribunalibus, S. Leo Magn., LVI, 720. Episcopus in ecclesia in consensu presbyterorum sublimior sedeat, intra domum vero collegam se presbyterorum esse cognoscat, *ibid.*, 880. — Non licet clericis post obitum sui episcopi, res ad eum pertinentes diripere, Dionys. Exig., I, XVII, 175. Qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 208. Judicium maximum reverentiae pii principis Constantini circa religionem fuit, etc.,

Cassiod., LXIX, 896. — Ad episcopum quamnam reservetur, Isidor. Hispal., LXXXIII, 895. — Clerici omni subiectione episcopis subiecti illis debitam praebeant obedientiam, S. Egbert. Ebor., LXXXIX, 586. Si quid abbates extra regulam fecerint ab episcopis corrigantur, *ibid.*, 587. — Praecipimus ne forte aliquis circa episcopos leviter aut graviter agat, Carol. Magn., XCVII, 741. Conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.*

Qui vos tangit, tangit pupillam oculi mei, Isid. Mercat., CXXX, 16 et seq. — Tu venerare episcopos, Rather. Veron., CXXXVI, 225. Quanta autem reverentia presbyteris etiam negligentibus debeatur Moyses demonstrat, *ibid.*, 230. — Quod Christiani principes debent episcopis caput subdere, non de eorum capitibus judicare, S. Anselm. Lucens., CXLIX, 509. — De reverentia sacerdotibus praestanda, (anast. rex, CLI, 1172. — Unusquisque agnoscat quam grave sit non obedire episcopo, Gosfridus Vind., CLVII, 85. — Qualiter honorandi sunt sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 451. — De honore quem sacerdotibus imperatores exhibuerunt, Placidus, CLXIII, 661. — Ad episcopum specialiter pertinet basilicarum consecratio, unctio altaris et confectio chrismatis, manus impositio, etc., Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. — Fratres, revereamur labores eorum, S. Bernard., CLXXXIII, 832.

LXXXIV.

INDEX DE SACERDOTIO, ORDINE RERUM LOGICO DIGESTUS,

VEL

SYNOPSIS UNIVERSA REFERENS QUAE DIXERE SS. PATRES DE SACERDOTUM DIGNITATE,
POTENTIA, SANCTITATE, VIRTUTIBUS, SCIENTIA, ETC., ETC.

MONITUM.

Ab episcopis ad sacerdotes pergimus. Nobilissimum est officium, et Nobilissima potestas sacerdotum novae legis, qui Deo non vitulos aut hircos immolant, sed lege a Christo lata ipsum Dominicum corpus et sanguinem consecrant, atque offerunt in Missae sacrificio. Sacerdotes a sacris faciendis appellati sunt. Vocantur etiam *presbyteri*, Latine seniores, magis tamen sapientiae, quam aetatis gratia. Omnis eorum potestas vel ex ordine, vel ex jurisdictione procedit.

Ex ordine trahitur infirmorum unctio, consecratio divini corporis et sanguinis, divini verbi praedicatio, potestas baptizandi, ligandi atque solvendi in sacramento poenitentiae. Trahitur ex jurisdictione actus ipse et jus exercendi hanc potestatem, quod ab episcopo accipitur, et episcopi arbitrio conferitur, auferitur, laxatur, contrahitur, excepto mortis articulo, quo presbyteris liberam Ecclesia in morientem attribuit dimittendi peccata potestatem. Recte hinc eorum munera describit Pontificale Romanum, cum inquit: *Sacerdotem oportet offerre, benedicere, praesse, praedicare et baptizare.*

Sed non haec omnia a quolibet sacerdote fieri possunt. Quamvis enim sacerdoti in ordinatione assignetur titulus, sive ecclesia cui inserviat, non omnibus tamen assignatur populus, quem regant et cui in rebus spiritualibus praesse debeant. Tituli assignatio facit ut in eo Missae sacrificium offerant, penemque eucharisticum populo distribuunt, et quasdam benedictiones impertiant. Verum quod attinet ad reliqua munera, quae in Pontificali memorantur, aptum quidem ad ea facit presbyterum, et idoneum ordinator; sed cum respectum habeant ad populum, sintque indicia spiritualis in eum jurisdictionis et potestatis, hinc omnis presbyter, qui sibi populum subjectum non habet, facultate eorum jurium exercendorum, quam in ordinatione accepit, partim contra canones illicite utitur, partim frustra omnino et inutiliter.

His dictis, exponere nobis liceat viam quam in hoc Indice tenuimus. Varios statuimus articulos, in quibus vicissim sermonem habemus: I de dignitate sacerdotis et de illius potestate; II de sanctitate sacerdotum; III de virtutibus sacerdoti congruentibus, quae sunt: fides, charitas, castitas, humilitas, mansuetudo, mortificatio, zelus; IV de vitiis a sacerdote vitandis, quae sunt: superbia, avaritia, vinolentia, incontinentia, vitium linguae, invidia, ambitio; V de rebus sacerdoti prohibitis quae sunt: mulieres, convivia, tabernae, venatio, bellum, negotia secularia, ludi, ornatus; VI de officiis sacerdotum, scilicet: offerre sacrificium, administrare sacramenta, praedicare, docere, orare, studio incumbere, commorari in parocchia, ecclesiae curam habere; VII de scientia sacerdoti necessaria; VIII de onere pastoralis et de praemio; IX de consiliis sacerdotibus dandis; X tandem velut in appendice memoramus libros de sacerdotio tractantes. In unoquoque articulo, dicta varia vel sententias Patrum referimus, et ita quisque concionatur et praesertim qui ad sacerdotes verba facit, auxiliante hoc Indice, ad manum habebit quidquid de his exhibet Patrologia.

I. — De dignitate sacerdotum et eorum potestate.

Cœleste sacerdotium, S. Siricius, XIII, 1166. — Sacerdotes in quibus est pulchritudo Ecclesiæ, in quibus flos ejus gratior, in quibus ætas perfectior, S. Ambros., XVI, 1560 De dignitate sacerdotali libellus, XVII, 568. — Sacerdotes claves regni cœlorum habentes, quodammodo ante iudicii diem iudicant, S. Hieronym., XII, 352. Grandis dignitas sacerdotum, sed grandis ruina eorum si peccant, id., XXV, 445. Dignitas sacerdotum consecratione corporis Christi, id., XXII, 252. — Sacerdotum potestas, S. August., XI, 1122. Sacerdotes, patrones et rectores terræ, *ibid.*, 1293. Angelorum et paradisi cives, *ibid.* Prophetarum filii, patriarcharum cognati, apostolorum successores, *ibid.*, 1219. — Per Dei gratiam sacerdotes sunt divinæ voluntatis indices, Pomerius, LIX, 445. Ecclesiarum Christi per apostolos fundatores, *ibid.* Fidelis populi duces, *ibid.* Veritatis assertores, pravæ doctrinæ hostes, *ibid.* Patres in fide catholica regeneratorum, prædicatores cœlestium, primæ phalanges invisibilium prætorum *ibid.* — Ipsi sunt columnæ firmissimæ quibus in Christo fundatus innititur omnis multitudo credentium, Pomer., LIX, 445. Ipsi janua civitatis æternæ, *ibid.* Ipsi janitores quibus claves datæ sunt regni cœlorum, ipsi etiam dispensatores regni domus, *ibid.* — Nos sumus lapides sanctuarii, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1117. Pro Christo legatione fungimur, etc., *ibid.*, 1256. Sacerdotes etiam dæmonia possunt ejicere, *ibid.*, 1215.

Clerici veroprodiguitate sacerdotii cœlestis non sanguinem fundunt, non tolerant ferrum, S. Cyprian., IV, 861. — Sacerdotes in Scriptura angeli et dii appellantur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 760. Vos dii estis a vero Deo constituti, : ite, et inter vos causas vestras disponite, quia dignum non est ut nos iudicemus deos, *ibid.* Cum sacerdotalis dignitas aliis videatur dignitatibus eminere, *ibid.*, 1045. Agnoscat dignitatem suam sacerdos, et vim dignitatis exerceat, quia unctus est, id., LXXIX, 459. In medio fratrum unguitur, ut sit humilis et sublimis; sublimis ordine, humilis estimatione, *ibid.* — Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altari Domini conficere, orationes dicere, et benedicere populum, Isid. Hispal., LXXXIII, 895. — Ministri Dei sunt sacerdotes, et dispensatores mysteriorum ejus, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Potestatem, vigorem et dignitatem sacerdotalem cognoscant, Carol. Magn., XCIII, 611. Deus constituit vos sacerdotes et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim, nobis a Deo dati, estis dii, et conveniens non est ut homo iudicet deos, *ibid.* Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. Per Dei gratiam sunt divinæ voluntatis indices, patres Christianorum, columnæ Ecclesiæ, janitores cœli, etc., *ibid.* Quos constat esse vicarios Christi et clavigeros regni cœlorum, *ibid.*, 659. Quibus a Christo tanta collata est potestas, *ibid.* — Hæc sacerdotis dignitas, laus et honor, B. Aleuin., C, 254. Memor esto sacerdotalis dignitatis linguam cœlestis esse legem imperii, et clarissimam castrorum Christi tubam, *ibid.*, 392. Tu sacri altaris minister, tu summi honoris socius, tu sapientiæ vas, flos adolescentiæ, dignitatem tuam attende et esto quod nominaris, *ibid.*, 457. Non est ludus secularis sacerdotalis honor, *ibid.* Sacerdotii excellentia, *ibid.*, 1064. Presbyter grece, latine senior dicitur, non propter senectutem, sed propter dignitatem, honorem et sapientiam, id., CI, 1255.

Tanta igitur sacerdotibus sacerdotii dignitate collata, præcipitur populo ut eis in cunctis obediat, Agobard., CIV, 136 de dignitate sacerdotum — Theodulf., CV, 191. — Præsumunt enim Ecclesiæ Christi, et in confectione divini corporis et sanguinis consortes cum episcopis sunt, Amal. Met., CV, 826. — Christi corpus sacro ore conticiunt, Jonas Aurel., CVI, 210. Claves regni cœlorum habent, *ibid.* Quodammodo ante iudicii diem iudicant, *ibid.* Deus vos constituit sacerdotes, et potestatem vobis dedit de nobis quoque iudicandi, *ibid.* Vos etenim nobis a Deo dati estis dii, *ibid.* Qui vos spernit, me spernit, et qui vos recipit, me recipit, *ibid.*, 211. — Non pro ætate autem vel decrepita senectute, sed propter honorem et dignitatem, etc., nominantur, Raban. Maur., CVII, 501. — Dignitas sacerdotii, S. Petrus Dam., CXLIV, 440. — Quanta sit dignitas ordinis sacerdotalis, Ivo Carnot., CLXI, 187. Quod sacerdotalis dignitas exaltit imperialem, *ibid.*, 525. Nullam dignitatem seculari, sed nec imperialem honori vel dignitati sacerdotali posse adequari, *ibid.*, 457. Aurum non jam esse pretiosius plumbo, quam regia potestate sit alior sacerdotalis, *ibid.*, 458. Ad presbyterum pertinet sacramentum corporis et sanguinis Domini in altario Dei conficere, orationes dicere, et benedicere

dona Dei, *ibid.*, 449. Unde oportet vos memores esse tantæ dignitatis, memores vestræ consecrationis, memores sacræ, quam in manibus suscepistis, unctionis, ut nec ab eadem dignitate degeneretis, nec vestram consecrationem irritam faciatis, nec manus sacro unguine de ictibus peccando polluat, *ibid.*, 481. In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, id., CLXII, 519.

De Dignitate sacerdotum, Hugo de S. Maria, (CLIII, 933. — Namque soli sacerdotes Ecclesiæ a peccatis nos abluunt, et pro nobis hostias offerunt, S. Bruno, CLXIV, 388. — Sacerdotum auctoritas in Ecclesia, Rupertus, CLXIX, 1182. Sacerdos in aliam personam vicemque Christi gerit, id., CLXX, 144. — Dignitas sacerdotalis est in electione. Hildebertus, CLXXI, 761. Possit vos super capita hominum dispensatores familie sue, *ibid.*, 762. Quantum enim est quod ad elevationem manuum nostrarum inclinantur capita regum, *ibid.* In manibus sacerdotis quatuor Christi assumptiones, *ibid.*, 771. Vos autem genus electum, regale sacerdotium, *ibid.*, 761. De excellentia sacerdotii Christiani, *ibid.*, 766. O novum et divinum potestatem, cuius ministerio panis angelorum mortalibus quotidie præparatur, *ibid.*, 768. In his causis ministris Ecclesiæ sue Christus ante iudicium iudicat, ante supremam ventilationem ventilat, *ibid.* Non imperatorum linguæ, sed sacerdotum, claves cœli facti sunt, *ibid.*, 789. Soli sacerdotes cum Christo aperiunt, et nemo caudit, claudunt et nemo aperit, *ibid.* Sacerdotum consilio subveniunt infirmis animabus, franguntur compedes, via patet ad superos, uniuersum terrenum cœlestibus, nomen angelis, creatura Creatori. Honor igitur ingens, honor sacerdotii, *ibid.* Qui scilicet sacerdotali ministerio executione, in cœleste gazophylacium fideles animas introducunt, *ibid.*, 790. — Sacerdotes vocantur, quia sacrum dant in confectione divini corporis, et in baptismo et in officio prædicandi, *ibid.*, 927. De dignitate sacerdotii, *ibid.* Datur et postea a Domino sacerdotibus quoddam divinum dominium, quod soli Deo est proprium, *ibid.*, 928. Utrum sacerdotium regno, an regnum sacerdotum iure ac dignitate præcedat, Honorius August., CLXXII, 1258. Sicut anima dignior est corpore, ita regno sacerdotum, a quo illud iure ordinatur, *ibid.*, 1263. Christus ipse regno prætulit sacerdotium, *ibid.*, 1263. Et in Veteri et in Novo Testamento semper regno sacerdotium antecessit, *ibid.*, 1270.

Vice mediatores funguntur sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 428. — Sunt ipsi mediatores, Hildebert., CLXXVI, 429. — In quo apparet quanta sit excellentia sacerdotalis officii, per quod quotidie in altari passio Christi celebratur, et reus quisque a peccatis conversus Deo reconciliatur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Reverenda ipsis quoque spiritibus angelicis ministeria, S. Bernardus, CLXXXII, 853. Huiusmodi genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, etc., *ibid.* De sacerdotum dignitate, id., CLXXXIV, 784. Dignitatem tuam considera, sacerdos Dei altissimi, intueri mentalibus oculis eminentiam tuam, cogita prerogativam tuam, vide sortem tuam, *ibid.* Attende quantum Deus tuus te exultit, quantum præ omnibus creaturis sublimavit, *ibid.* Ad vocem tuam prolatus summus pater, cuius natus, etc. divinis libum suum deponit, et manibus tuis imponit, *ibid.* Quanta luce credis te circumfundi, sancte sacerdos, in præsentia tantæ maiestatis, in tam solenni conventu Trinitatis, et totius militiæ cœlestis, *ibid.*, 783. Sacerdotum potestatem maiorem esse dignitate angelica, *ibid.* Attende igitur, et semper in mente habe, jugi memoria retine gratiam tibi singulariter a Deo collatam, quam nec angelis præstitit, nec cæteris hominibus concessit, *ibid.* Hi omnes sancti beatorum spirituum ordines, quamvis perfusuatur beatitudine, ut nihil eis desit a summa felicitate, gloriam tamen sacerdotis reverentur, admirantur dignitatem, cedunt privilegia, honorant potentiam, *ibid.*, 786. O genus ecclesiasticum regale sacerdotium, *ibid.* Vos elegit Deus in hereditatem sibi, *ibid.* Quantum dignitatem contulit vobis Deus! Quanta est prerogativa ordinis vestri! Prætulit vos Deus regibus et imperatoribus; prætulit ordinem vestrum omnibus; iuro, ut a tuis loquar, prætulit vos angelis et archangelis, thronis et dominationibus, *ibid.*, 1086. Sic non angelis, sed hominibus, solumque sacerdotibus Domini corporis et sanguinis commissit consecrationem, *ibid.* Qui estis iocari Christi, qui estis pastores animarum, *ibid.*, 1091. Lapidis sanctuarii, id est sacerdotis, *ibid.* Seniores estis orbis terrarum, *ibid.*, 1095. — De dignitate clericorum, Philippus de Harveag., CCHII, 658. — Quod ne deterret sacerdotalis eminentiæ gradus, Petrus Bles., C-VII, 558. Scioque et aperte profiteor, tempore translationis in ipsa hora incens, cœlos ad vicem sacerdotis aperiiri, angelos præsentis assistere, etc., *ibid.* Nec

dabium est, quo tantum præemineat sacerdotalis dignitas officio veterum Patrum, quantum res spei, substantia umbræ, quantum promissionibus exhibitio veritatis, *ibid.*, 563. — Quod sacerdotium majus sit regno, Innocent. III, CCLXVI, 1179. Reges uaguntur a sacerdotibus, non sacerdotes a regibus, *ibid.* Hinc est quod Deus sacerdotes vocavit deos, reges autem principes appellavit, *ibid.*, 1180. Propter dignitatem officii, sacerdos angelus appellatur, *ibid.* Principibus datur potestas in terris, sacerdotibus autem potestas tribuitur et in caelis. Illis solummodo super corpora, istis etiam super animas. Unde quanto dignior est anima corpore, tanto dignius est sacerdotium quam sit regnum, *ibid.* Antiquitate præcedit, *ibid.* Sacerdotium per ordinationem divinam, regnum autem per extorsionem humanam, *ibid.*

II. — De sanctitate sacerdotum.

Sanctitas sacerdotum in Exodo requiritur. Conc. Carthag., III, 1022. — In ordinationibus sacerdotum non nisi immaculatos et integros antistites eligere debemus, *ibid.*, 1025. Nec se ad sacrilegi sacerdotis sacrificia miscere debet plebs, *ibid.*, 1025. Oportet enim sacerdotes et ministros, qui altari et sacrificiis deserviant, integros et immaculatos esse, *ibid.*, 1049. Quomodo enim possunt integritati et continentie præesse, si ex ipsis incipiunt corruptelæ et vitiorum magisteria procedere? S. Cyprian., IV, 369. In Scripturis divinis Deus ad sacrificium prohibet accedere sacerdos etiam in leviori crimine constitutos, *ibid.*, 590. — Imprimis admonemus ut vita et conversatio vestra sit irreprehensibilis, quomodo, Eutychianus papa, V, 165. — Quanto magis sacerdos utique omni momento paratus esse debet, munditiæ puritate securus, ne aut sacrificium offerat, aut baptizare cogatur, S. Syricus papa, XIII, 1160. — In quo non generis nobilitas, sed morum eligitur gratia, et virtutum prærogativa, S. Ambros., XVI, 1202. Neque enim mediocris virtus sacerdotalis est, cui cavendum non solum ne gravioribus flagitiis sit affinis, sed ne minimis quidem, *ibid.*, 1204. Deitatis vitæ orbitas declinamus, *ibid.*, 1052. — Ut ad altare Christi quasi de thalamo virgo procedas, et habes de foris bonum testimonium, S. Hieronym., XXII, 1083. Quænam esse debeat sacerdotis sanctitas, id., XXVI, 566. Perdit enim auctoritatem docendi, cuius sermo opere destruitur, id., XXII, 662. Talis ergo sit pontifex Christi, ut qui religioni detrahunt, vitæ ejus detrahere non audeant, *ibid.*, 664. — Male vivendo, malum exemplum præbendo oves occidunt pastores mali, S. August., XXXVIII, 275. Attendat charitas vestra, quales esse debetis, ut digne vasa Domini portare possitis, id., XL, 1299. Per omnia sine crimine sicut episcopum, ita jubet esse presbyterum, id est irreprehensibilem, *ibid.* — Sacerdotum enim tam excellens est electio, ut hæc quæ in aliis Ecclesiis membris non vocantur ad culpam, in illis tamen habeantur illicita, S. Leo Magn., LIV, 674. Virum enim catholicum, et præcipue Domini sacerdotem, sicut nulli errore implicari, ita nulla oportet cupiditate corrumpi, *ibid.*, 1001. — Necessitas sanctitatis in sacerdote ut alios corripiat, J. Pomerius, LIX, 431. Ad hoc enim, nisi me fallit opinio, sancte vivendum est sacerdoti, ne dicta sua repugnantibus factis evacuet, *ibid.*, 434. Sancte vivere debet sacerdos propter exemplum, *ibid.*, 454. Ipsi sunt Ecclesiæ decus, in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 445. Hi sunt qui non ambiendo, sed spiritualiter vivendo sacerdotium meruerunt, *ibid.* — Aurum quippe obscuratum est, quia sacerdotum vita quondam per gloriam virtutum clara, nunc per actiones infimas ostenditur reproba, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1147. Vita sacerdotum respondeat sui officio et dignitati, *ibid.*, 1148. Qui adhuc vitia subiacent alios regere non presumant, *ibid.*, 261. Prædicator quippe qui a suis vocibus moribus discrepat, jejunos serit quod alius manducet, *ibid.*, 198. Prædicator vita longe excedere debet suis auditores, *ibid.*, 1001. Non vita a lingua discordet, *ibid.*, 549. Sicut honore ordinis superat rector, ita etiam morum virtute transcendit, id., LXXVII, 28. Regina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Ingreduuntur electi sacerdotum manibus expiati, celestem patriam, et sacerdotes ipsi per vitam reprobam ad inferni supplicia festinant, *ibid.*, 1148. Ut vitæ viam cum lingue sonitu ipsa quoque sacerdotis opera clament, id., LXXVII, 51, 475. Quanta sacerdos clarescere virtutum diversitate debeat demonstratur, id., LXXVII, 471. Qui vobis vitam vitæ non solum loquendo, sed etiam vivendo possit ostendere, id., LXXVII, 828. Decet Dominicum sacerdotem moribus et vita clarescere, quatenus in eo tanquam in vitæ speculo plebs commissa et eligere quod sequatur, et videre possit quod corrigat, id., LXXVII, 935. Sacerdotes

tui induantur justitiam, id., LXXVII, 475. Vita pastoris sit imitationis exemplum, id., LXXVII, 859. Laqueus ruinæ populi mei, sacerdotes mali, id., LXXVII, 16. Qui igitur post acceptum sacrum ordinem lapsus in peccatum carnis fuerit, sacro ordine ita careat, ut ad altaris ministerium ulterius non accedat, id., LXXVII, 695. Cunctis se imitandum debet ostendere, id., LXXVII, 1045. Ut bonis moribus vivant, et ab omnibus illicitis cor et linguam et corpus Deo auctore conservent, id., LXXVII, 1185. Pastori adiant sanctitas vitæ et eruditio sapientiæ, id., LXXIX, 181. Si veris facundiam retinet pastor sine vitæ sanctitate, etsi divinitus esse cernitur, sacerdotii honore nequaquam decoratur, *ibid.* Virtutis exempla circumquaque spargere jubetur, id., LXXIX, 459. Qui dicit et non facit, oris proprii gladio condemnatur, id., LXXIX, 450. Christi bonus odor sumus in omni loco, id., LXXIX, 115. Magnis virtutum fulgoribus ornari debet persona doctoris, id., LXXIX, 456. — Ipsi etiam vitæ splendore fulgeant. Tatō Caesar August., LXXX, 822. Sicut honore ordinis superat, ita etiam morum virtute transcendat, *ibid.*, 824. — Tam doctrina quam vita clarescere debet ecclesiasticus doctor, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 707. Unus quisque doctor et bonæ actionis et bonæ prædicationis habere debet studium, *ibid.* Arcus perversus est lingua magistrorum docentium bene et viventium male, *ibid.*, 708. Necesse est ut in omnibus sanctus sit sacerdos, et in nullo reprehensibilis habeatur, *ibid.*, 785. Qui aliam de peccatis arguit, ipse a peccato debet esse alienus, *ibid.* — Summa ministerium bonis moribus ornari, Carol. Magn., CXVII, 176. Bonam et probabilem habeant conversationem, *ibid.*, 517. Ut juxta Apostoli vocem sacerdotes irreprehensibiles sint et moribus ornati, *ibid.*, 517. Ipsi decus Ecclesiæ in quibus amplius fulget Ecclesia, *ibid.*, 612. — Bonis exemplis vitæ vestræ omnes confirmare, B. Alcuin., C, 153. Esto forma salutis omnium, *ibid.*, 245. In moribus tuis fulgeant exempla sanctitatis, *ibid.*, 244. Sanctitas honoret ministerium nostrum, *ibid.*, 392. Irreprehensibilem teipsum in omnibus exhibe, ut vita tua doctrina sit populi, et ex bona conversatione tua ædificentur plurimi, *ibid.*, 458. Sapientia doctoris fulgeat in honestate morum, *ibid.*, 501. Vivas inter fratres quasi Lucifer inter stellas, ut plurimi tuis bonis exhortentur exemplis, *ibid.*, 507. — Sacerdos vita et doctrina irreprehensibilis esse debet, S. Agobardus, CIV, 145. Vita tua filiis tuis sit regula, I. b., CV, 82. — Omnibus ut speciemus sis, decus, ordo, modus, Theodulf., CV, 538. — Si enim is, qui in episcopatu vel presbyterio positus, mortale aiqui peccatum admisit, retrahitur, Amal. Met., CV, 850. Tam sanctum est sacerdotis nomen, ut nulla vitiorum nota maculari se sinat, *ibid.*, 850. Qui regimen sacerdotis contendit appetere, ante in se discutat, si vita honori sit congrua, *ibid.* Sancte debet vivere propter exemplum, *ibid.*, 859. Cum linguis sonitu ipsa quoque bona opera sacerdotis clament, *ibid.*, 858. — Qui Dei verba populo narraturus est, nihil habere debet eorum in conscientia quæ in aliis correpturus est, Raban. Maur., CX, 575. — Ut vita et conversatio vestra irreprehensibilis sit, Leo papa IV, CXV, 675. — Oportet enim ut hi qui verba vitæ credentibus nugantur, operibus etiam vitæ clamare non desistant, Haymo, CXVII, 1067. Ut nubes volant prædicatorum qui a terrenis desideris pennis virtutum sublevari, etc., *ibid.*, 1107. — Oportet igitur unumquemque sacerdotem vitæ, et moribus et actibus bonis, cum Dei auxilio, populo sibi commisso, cæterisque subditis excellere, Riculf., CXXXI, 16. Mundamini qui fertis vasa Domini, *ib.* — Quod sacerdoti vel minima criminis suspicio sit fugienda, S. Pet. Damian., CXLV, 495. Quod nullus gravius peccat quam presbyter malus, *ibid.*, 500. Dignum est, ut sacerdos pietatis atque justitiæ indivisi adornetur, *ib.*, 492. Quod nobilitas sacerdotum sit vita sancta, *ib.*, 494. Quis sit vere sacerdos, *ib.*, 501. Moribus et doctrina a iustos cellere debent sacerdotes, id., CL, 593. — Qui sacerdos dicitur, et officium sacerdotis operibus dignis non implet, super omnia formidare debet de hujus officii dignitate, S. Anselm. Cant., CLVII, 914. Tractatio tam terrifici ministerii sanctitatem requirit in sacerdote, *ib.*, 910. — Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, Ivo Carnot., CLXI, 189. Quod sacerdotes sine macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. Nemo quippe amplius in Ecclesia nocet, quam qui perversæ agens nomen vel ordinem sanctitatis et sacerdotii habet, *ib.*, 422. Quod quanto digniores sunt sacerdotes, tanto facilius exaudiuntur, *ibid.*, 454. Ut si quisque verus sacerdos, oportet ut non solum sacramento, sed justitia quoque iudicatur, id., CLXII, 95. Quatenus sicut excellent ordinis dignitate, sic excellent vitæ sanctitate, id., CLXII, 519. — Vita tua filiis tuis sit regula, Paschal. II, pap., CLXIII, 352. — Audite ergo hoc qui ad sacros ordines acceditis... si enim immaculati

estis, secure accedite, S. Bruno, CLXIV, 445. Sint sine macula sacerdotes, *ib.*, 447. — Compositi mores vestros ut omnes videntes vos et audientes accipiant a vobis exemplum sanctitatis et formam bonæ conversationis, Hildeb., CLXXI, 760. Sermo illius dulcedinem non habet, quem pro vita reproba conscientia remordet, *ib.* Date operam ut resplendant opera vestra coram Domino, etc., *ib.*, 761. Si sacerdos cadit, quanto magis populus peribit, *ib.*, 777. Itaque oportet ut sacerdotes bene vivendo sibi caveant, ne male vivendo sibi et aliis noceant, *ib.* Sine sanctimonialia Deus sacerdotem nescit, *ib.*, 789. Quibus monstratur quod sublimis debeat esse vita sacerdotalis, *ib.*, 790. Ad eminentiam sanctimonialis vocari sacerdotem, *ib.*, 789. Unde necesse est ut qui vasa Domini portant, vasa Domini fiant, verum non vasa fictilia, sed aurea, *ib.*, 790. Quid prodest pascere verbo quos occidit exemplo? *ib.*, 821. Non placatur Deus oblatione mali sacerdotis, *ib.*, 755. Vicarii Christi similitudinem Christi circumferre debent, *ib.*, 775. Sanctitas et doctrina quantum sacerdoti necessaria, *ib.*, 789. Quam castæ debent esse manus sacerdotis, *ib.*, 775. — Si ergo detestandus esset qui accederet ad altare sine vestibus, quam detestandus, quam horrendus est, qui accedere præsumit cum villis et sine virtutibus? Hugo de S. Victore, CLXXVII, 927. Tam vita quam doctrina clarere debet doctor ecclesiasticus, *ib.*, 1070. Sacerdotes cum Deo pacem habere debent per eminentiam sanctitatis, *ib.*, CLXXVI, 429. Admonendi sunt Christi sacerdotes, ut sicut excellunt ordinis dignitate, ita excellent vitæ sanctitate, *ib.*, CLXXVI, 450. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero debere esse demonstrat, S. Bernardus, CLXXXIII, 1005. — Morum nobilitas, non loci vel generis sacerdotes notiffcet, Gratianus, CLXXXVIII, 214. Tanto facilius sacerdotes exaudiuntur, quanto apud Deum sunt digniores, *ib.*, CLXXXVII, 521. — B. Marcus sacerdotium recusat ob imperfectionem suam, Petrus Blesensis, CLVII, 365. A sacerdote requiritur maior sanctitas, *ib.* Necesse est ut munda sit sacerdotis manus, quæ salutem animæ curat, *ib.*, 366. Sicut enim præcellit dignitate, sic decet vos sanctitate operum præmiuere, *ib.*, 731. Ruina populi sacerdos nequam, *ib.* Eos sanctos esse oportet, qui Sancto sanctorum servant et ministrant, *ib.*, 739. — Sacerdotum vita neminem lædere debet, Alan. de Insulis, CCX, 585. — Attende quod aurum in sole positum lucet, flammescit et scintillat, sic pastor ecclesiasticus in sole, hoc est, in evidente, supra Ecclesiam Dei constitutus, lucere debet exemplo bonæ operationis, Absalo, CCXI, 165.

III. — De virtutibus sacerdotum.

1° De fide. — Et fidel integritatem et probitatem morum in sacerdote requiri, S. Leo Magn., LIV, 1212. Didicimus enim quosdam Domini sacerdotes superstitionis potius cuius servire quam mentis vel fidei puritati, *id.*, LVI, 576. — Exemplum esto fidelium in fide, S. Benedict., LXVI, 973. — Prædicatori enim tanta debet in Deo esse fiducia, ut præsentis vitæ sumptus quamvis non provideat, tamen sibi hos non deesse certissime sciat, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140; Beda Venerab., XCII, 462. Prædicatorum fidei potentia, *ib.*, 410. — Suscepisti munus sacerdotii, et in puppe Ecclesiæ sedens, navim adversus fluctus gubernas. Tene clavum fidei ut te graves huius sæculi turbare non possint procellæ, S. Ambros., XVI, 879. In Christo ita solidabuntur prædicatorum ut ab ejus fide nulla vi persecutionum avelli possint, *id.*, XVII, 927. — In sacerdotibus fides est eligenda cum vita, S. Greg. Magn., LXXVII, 1039. — Tanta ergo sacerdotibus debet in Deo esse fiducia, ut nequaquam curis terrenæ negotiationis, nec desideriis sæculi implicentur, Paulus diac., XCV, 1544. — Custodita integritate fidei amplius studeas adornari, Paschalis I, CII, 1088. — Primo omnium discutienda est fides sacerdotum, qualiter credant, et alios credere doceant, Hetta, CV, 763. — Sectare fidem, Atto Vercell., CLXXIV, 694. — Qui autem claudicat in fide, sunt a sacerdotio removendi, Hildebert., CLXXI, 766. — Incorruptæ vitæ et fidei etiam quemvis de clero esse demonstrat, S. Bernard., CLXXXIII, 1005.

2° De charitate. — Sacerdotes omnes Christianos diligere debent loco filiorum, S. Hieronym., XXIII, 540. — Quid requirit Christus a Petro antequam oves ei commendet, S. August., XXXVIII, 287. Si enim talis es, et amas me, pascere oves meas. Non enim eris mercenarius, sed eris pastor, *ib.*, 760. — Pastor bonus animam suam ponit pro ovibus suis, S. Petrus Chrysolog., LII, 515. — Exemplum esto fidelium in charitate, S.

Benedict., LXVI, 973. — Qui charitatem erga alterum non habet, prædicationis officium suscipere nullatenus debet, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1159. Ad prædicandum plus conscientia sancti amoris edificat, quam exercitatio sermonis, *ib.*, 890. Per verba charitatis vel se in auditoribus suis, vel auditores suos in se transformat, *ib.*, 309. Lux gregis est pastoris flamma, *id.*, LXXVII, 935. Pastor singulis est compassione proximus, *id.*, LXXVII, 52, 475. Pastor culpas insequatur, sed personas diligat, *id.*, LXXVII, 488. Diligis me? pascere oves meas, *id.*, LXXVII, 19. Prædicator veritatis tantæ charitatis esse debet ut, etc., *id.*, LXXIX, 558. — Non cesset charitas operandi bona omnibus, B. Alcuin., C, 248. Sit pax in ore, et in corde charitas, *ib.*, 451. Dilectione Dei et proximi teipsum exorna, *ib.*, 453. In charitate teipsum exerce, *ib.*, 459. Vivas ultimam in charitate dilectione inter fratres, *ib.*, 508. Hoc memor ut vivas letiter, in charitate Christi, *ib.*, 508. Ama Deum semper, *ib.*, 509. Pauperum memor esto in elemosynis, *ib.*, 509. — Sit hospitalis presbyter, Sedul. Scotus, CIII, 244. — Exemplum esto fidelium in charitate, S. Benedictus, CIII, 784. — Prædicatorum ardente dilectione, diligentes eos quibus verba impendant et etiam a quibus mala patiuntur, Haymo, CXVII, 516. Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatumque, possumus quoque per aurum igne probatum intelligere charitatem, *ib.*, 998. — Sectare charitatem, Atto Vercell., CLXXIV, 694. — Ut compatiatur proximis per charitatem, Rupertus, CLXXVII, 1085. Per charitatis compassionem fervere debet sacerdotis pectus, *ib.*, 777. — Qui ergo cum aliis virtutibus charitatem habet, sacerdos est, Hildebert., CLXXII, 928. — Et qui etiam alias sine ista habet, sacerdos non est, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 928.

3° De castitate. — Omnes sacerdotes atque levites insolubili lege constringimur, ut a die ordinationis nostræ sobrietati ac pudicitia et corda nostra mancipemus et corpora, S. Siricius papa, XIII, 1159. Quisquis sane clericus aut viduam, aut certe secundum conjugem duxerit, omni ecclesiasticæ dignitatis privilegio mox nudetur, *ib.*, 1144. Quod dignum et pudicum et honestum est suademus, ut sacerdotibus et levitæ cum uxoribus suis non coeant, *ib.*, 1160. Non solum nos, sed et Scriptura sacra compellit sacerdotes esse castissimos et Patres quoque jussu continentiam corporalem servare debere, *ib.*, 1184. Quo enim pudore viduus aut virginis ausus est episcopus vel presbyter integritatem vel continentiam prædicare, vel suadere castum cubile servare, si ipse sæculo magis institit filios generare, quam Deo? *ib.*, 1185. Episcopos, presbyteros ac diaconos continentia lege obstringi, *ib.*, 118. — Hi sacerdotes pudicitiam ex die ordinationis sue servare debent, S. Innocent. I, XX, 497. Si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectum, suum perdat officium, *ib.*, 528. — Sisemper orandum est sacerdoti, ergo semper carendum matrimonio, S. Hieronym., XXIII, 257. Altari servientibus castitas commendatur, *id.*, XXV, 459. Sic et castitas propria et (ut ita dixerim) pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo abstineat, sed etiam a jactu oculi, etc., *id.*, XXVI, 569. Omnes puellas et virgines Christi, ut aequaliter ignore, aut equaliter dilige. Ne sub eodem tecto mansites: nec in præterita castitate confidas, *id.*, XXII, 538. Oculos castos servant et linguam sacerdotes, *id.*, XXI, 558. Calibatus clericorum, *id.*, XXIII, 540. — Incontinentes in officiis talibus positi omni honore ecclesiastico privarentur, S. Leo Magn., LIV, 501. Quanto magis hi sacerdotes vel levites pudicitiam ea die ordinationis sue servare debent, *id.*, LVI, 501. — Comparantur apibus sacerdotes propter castitatem, Maxim. Taurin., LVII, 515. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedictus, LXVI, 973. — Quod sacerdotes et levites cum mulieribus coire non debeant, Dionys., Exig., LXVII, 245. Quod diaconi, sicut episcopus et presbyter, coire debent ab opere conjugali, *ib.*, 288. — Ut mulierem clericus non ducat uxorem, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdos sit castus, Prim. Adrumet., LXVIII, 681. — Sacerdotum novæ legis calibatus, S. Gregor. Magn., LXXIX, 95.

Castimoniam quoque inviolati corporis perpetuo conservare studeant, aut certe unius matrimonii vinculo federentur, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. Castitas a levitis et sacerdotibus custodiatur, S. Isidor. Hispal. LXXXIV, 185. De sacerdotibus et levitis, ut ab uxoribus se contineant, *ib.*, 309. De castitate sacerdotum, *ib.*, 575. — Sacerdotes Dei et diaconi, et alii Dei ministri, qui in Dei templo servire debent, semper castitatem suam servant, S. Eberhardus Eborac., LXXXIX, 421. — Si mundos et castos ab omni fornicatione et homicidio liberos habueritis sacerdotes,

nulla gens ante vestram conspectum poterit stare, sed corruant ante faciem vestram omnes paganae gentes, et eritis victores, S. Zacharias papa, LXXXIX, 924. — Castitate te ipsum exorna, B. Aleuin., C, 433. — Te ipsum in omni castitate conservare studeas in conspectu Domini Dei altissimi, *ibid.*, 507. Hoc memor ut vivas feliciter in castitate, *ibid.*, 508. — Exemplum esto fidelium in castitate, S. Benedict., CIII, 781. — Sicut semper ministrare debent, ita semper continentes esse oportet sacerdotes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Erit quoque illi pudicitia ut non solum ab opere immundo se absteineat, sed etiam ab oculis, oris, et cogitationis errore, Amal. Met., CV, 851. Sit castus sacerdos, *ibid.* Officii tui sit, charissime, non solum oculos castos servare, sed et linguam, *ibid.*, 886. — De continentia et castitate clericorum, Raban. Maur., CXII, 1419. — Oportet episcopum esse pudicum, id est castum ab omni immunditia, Haymo, CXVII, 791. Qui enim sacra mysteria manibus tractare et aliis ministrare debent, dignum est ut ab omni immunda pollutione sint alieni, ut scilicet et mente sint casti et corpore pudici, Id., CXVIII, 786. — Clericus qui per ordines ecclesiasticos usque ad subdiaconatum caste vixit, uxorem ducere non potest, Nicolaus papa, CXIX, 1193.

Celibatus clericorum propugnatur adversus Græcos. Celibatus clericorum legibus ecclesiasticis asseritur, Ratramn. Corb., CXXI, 524. — Episcopi, presbyteri, diaconi sicut continentes, Eneas Par., CXXI, 728. Placuit episcopos, et presbyteros et diaconos secundum priora statuta etiam ab uxoribus se continere, *ibid.* — Quod si post ordinationem ministro contigerit proprium invadere cubile uxoris, sacrarii non intret limina, nec sacrificii petitor fiat, nec altare contingat, Isidor. Mercat., CXXX, 59. Castitas a levitis et a sacerdotibus custodiatur, *ibid.*, 535. Quarum sanctionum sacerdotes omnes atque levites insolubili lege constringuntur ut a die ordinationis nostræ sobrietati, ac pudicitiae et corda nostra mancipemus et corpora, *ibid.*, 581; S. Abb., CXXXIX, 496. — Quisquis sane clericus aut viduus, aut certe secundum conjugem duxerit, omni ecclesiastica dignitate privilegio mox nudetur, Isidorus Mercat., CXXX, 692. — De continentia sacerdotum, Regino Prum., CXXXII, 206. Sacerdotes Domini et diaconi vel quicumque sacramenta contrectant, pudicitiae custodes ab uxoribus se absteineant, *ibid.*, 209. Sacerdotes et levites cum mulieribus non coeant, *ibid.* Placuit ut episcopi, presbyteri, diaconi, subdiaconi abstineant a conjugibus, ut non generent filios, *ibid.*, 210. — Pudicitia sacerdotalis, ut non solum ab opere se immundo absteineat, sed etiam ab intuitu oculorum, Atto Vereell., CXXXIV, 706. Quod clericis carnale conjugium denegetur, id., CXXXVIII, 411. Qui plebem Dei docere debent lumen vite, castitatem teneant secundum ordinem suum, id., 482. — Nullus presbyter, nullus diaconus, nullus subdiaconus, nullus in clero, uxorem aut concubinam admittat, S. Henricus, CXL, 227. — De presbytero si uxorem acceperit, deponatur, Burchardus, CXL, 645.

Presbyter qui uxorem duxerit, ab ordine suo illum deponi debere, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Placet ut episcopi, presbyteri et diaconi qui sacramenta contrahunt, pudicitiae custodes ab uxoribus se absteineant, *ibid.*; S. Petrus Damianus, CXLIV, 361, 401. — Placet ut in omnibus et ab omnibus pudicitia custodiatur qui altari inserviant, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 454. Nemo presbyter a die honoris presbyterii sumat conjugium, *ibid.*, 455. — Quanto magis hi sacerdotes vel levites pudicitiam ex die ordinationis suae servare debent, Humbertus, CXLIII, 999. — Quid contra sacerdotes, diaconos, subdiaconos castitatem non servantes, Nicolaus II, papa, CXLIII, 1515. — Ministri altaris presbyteri, sive diaconi, ad Dominica tales eligantur officia, qui ante ordinationem suam conjugem reliquerunt, S. Petrus Damian., CXLIV, 361, 400. Cur clerici debeant esse casti, id., CXLV, 387. Placuit sacros antistites ac Dei sacerdotes, nec non et levitas, vel qui sacramentis divinis inserviunt, continentes esse in omnibus, *ibid.*, 400. Placuit, quod et in diversis conciliis firmatum est, ut subdiaconi qui sacra mysteria contrectant, et diaconi et presbyteri, sed et episcopi secundum propria statuta etiam ab uxoribus se continent, *ibid.*, 402. Continentia sacerdotum et levitarum ministrantium in veteri lege quanta, *ibid.*, 404. — Qui in tribus sacris gradibus, presbyteratu scilicet, diaconatu et subdiaconatu positi, mulierculas non abjecerunt et caste non vixerunt, excludere ab eorumdem graduum dignitate, Alexander II, papa, CXLVI, 1406. Si quis amodo episcopus, presbyter, diaconus feminam acceperit vel acceptam retinuerit, proprio gradu decidat usque ad satisfactionem, *ibid.*, 1407.

Sacerdotem querit Ecclesia aut de virginitate sanctum, aut de monogamia ornatum, Landulfus, CXLVII, 931. Item

apostolus præcipit in superioribus, ut episcopi, presbyteri, diaconi sint pudici, id est continentes, id., CXLVIII, 1125. — Sacerdotes et levites suis uxoribus non misceantur, quia quotidiano ministerio occupantur, S. Anselm. Id., CXLIX, 519. Clerici excommunicentur qui se post teratium admonitionem non continent, *ibid.* — Presbyterorum conjugia a concilio sub Lanfranco damnata, S. Anselmus Cant., CL, 149. — Incontinens presbyter non ministret, Ivo Carnot., CLXI, 465. De castitate sacerdotum vel levitarum, *ibid.*, 467, 468. Quod sacerdos vel monogamus vel virgo eligatur, *ibid.*, 649. Caste se victuros promittunt in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. Sacerdotibus semper castitas servanda præcipitur, *ibid.*, 1151. Sacerdoli cui est semper orandum, matrimonio semper est earendum, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat, nisi virgo aut probatae castitatis, *ibid.*, 1155. Qui vult sacerdos esse ipse se vestiat, ipse se castitate moniat, id., 514. — De uxoris et concubinatis presbyteris id statuitur, ut penitus ab altaris ministerio sequestrentur et ecclesiasticis rebus depriverentur, Paschalis II, CLXIII, 469. — Castimoniam inviolati corporis perpetuo conservare studeant, Petrus de Nonestis, CLXIII, 708. — In novo sacerdotio non sic, sed genus... red munda electio requiritur, et conjugium abnegatur, Hildebertus, CLXXI, 927. — Sacerdotes ab uxoribus iuxta canones abstinere debere, Anaclet. antipapa, CLXXXIX, 715. — Utinam qui se continere non valent, perfectionem temerarie profliteri, aut celibatui dare nomina vererentur, S. Bernardus, CLXXXII, 854. Sacerdotibus castitas necessaria, id., CLXXXIV, 1085. — Clericorum celibatus, Robertus Pullus, (CLXXXVI, 925, 1109. — Sacerdotibus semper castitas observanda præcipitur, Grat., CLXXXVII, 170. Ministris altaris cum episcopis et presbyteris eadem est lex continentiae, *ibid.*, 72. — De continentia clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 727.

4^a De humilitate. — Sacerdotes humiles esse debere, quia et Dominus et apostoli ejus humiles fuerunt, S. Cyprian., IV, 402. — Quicumque igitur cupit etiam ante Deum nostrum sacerdotil dignitate censi debet esse mitis et humilis corde, S. Bonifac., XX, 781. — Non per Christum intrant, quia non sunt humiles, S. August., LXXVIII, 761. — Contra superbiam vera humilitate luceant sacerdotes, S. Gregor. Magn., LXXVI, 549. In omni quod fortiter agunt, humilitatem tota intentione custodiant, *ibid.*, 804. Adducta auditorum suorum vita ad memoriam, semetipsum humiliat prædicator, *ibid.*, 1001. In ostendendo magisterio humiles sint prædicatores, *ibid.*, 548. Humilis prædicatoris se servum inutilem æstimantis, *ibid.*, 23. Humilitatem quæ magistra est omnium materque virtutum, et loquendo dicere, et vivendo conatur ostendere, *ibid.*, 265. Ratio humilitatis in prædicator, *ibid.*, 570, 925. In pace Ecclesiae humiles, in persecutione fortes et erecti sint prædicatores, *ibid.*, 600. Verba iustorum ex radice veniant humilitatis, ut fructum valeant ferre pietatis, *ibid.*, In cujus mente et humilitas cum rectitudine fulgeat, et severitas cum pietate, id., LXXVII, 626. Humilitas accessum ad curam pastorem, cum necesse est, non fugiat, *ibid.*, 15. Humilitas pastoribus necessaria, *ibid.*, 858. Servanda itaque est et in corde humilitas, et in opere disciplina, *ibid.*, 56. Zelo pastoralis humilitas non officiat, aut vice versa, *ibid.*, 476. Nequaquam valet in culmine humilitatem discere, qui in imis positus non desit superbiere, *ibid.*, 22. Sic autem servanda est virtus humilitatis, ut non solvantur jura regiminis, *ibid.*, 476. Prædicatoribus adsit cum vite munditia humilitas, id., LXXIX, 166. — De humilitate præpositorum, Taio Casaraugust., LXXX, 827; S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 711. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, ne propter seditionem, luporum id est persecutorum, patientiam et constantiam vestram perdatis, Beda Venerab., XCII, 55. — Sint tibi mores humanitate præclari, humilitate laudabiles, B. Aleuin., C, 153. Mitem te et humilem ad meliores ostende, *ibid.*, 225. Sit humilitas in corde et in corpore, *ibid.*, 451. Humilitas te exaltet, *ibid.*, 452. Humilitate te ipsum exorna, *ibid.*, 455. Esto humilis in ministrando, *ibid.*, 459. — Quanto major es, tanto magis te humilia, Raban. Maur., CX, 842. — In eo (sacerdote) videant quid imitari et sequi bene operando possint, castitatis videlicet, humilitatis, Riculf. Suess., CXXXI, 19. — Humilitas sacerdotis aut vera, Ivo Carnot., CLXII, 515. — Stude et laborate ut sit in vobis humilitas, Hildebert., CLXXI, 821.

5^a De mansuetudine. — Non contentiosum, sed mitem et docibilem esse debere presbyterum, S. Cyprian., III, 1135. — Mansuetudinem teneat sacerdos, S. Ambros., XVI, 1204. — Debet esse mitis et humilis corde, quare, S. Bonifacius, XX, 781. — Semper in sacerdotali pectore cum terrore severitatis custodiri debet virtus mansuetu-

diuis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1143. In bonis pastoribus sociantur benignitas et auctoritas, misericordia et disciplina, *ibid.*, 1143. Ecce ego mitto vos sicut agnos inter illos, *ibid.*, 1140. Sicut agui inter lupos mittimur, ut sensum servantes innocentiam, morsum malitiam non habeamus, *ibid.*, 1140. Pastores mansueti habeant æmulationem iustitiæ, iracundi mansuetudinem adjuvant æmulationi, *ibid.*, LXXVII, 76. Pastori miscenda lenitas cum severitate, *ibid.*, 38. Mansuetudo servanda, ut ipsa quoque sacerdotalis indignatio virtuti sit admista dulcedinis, *ibid.*, 669. — Erit illi etiam iuxta apostolum mansuetudo, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 786. — Volo ut mansuetudinem et humilitatem habeatis, Beda Venerab., XCII, 53. — Mitem te ad meliores ostende, B. Alcuin., 223. Semper suavia verba misceantur durioribus, *ibid.*, 451. Misericordia amabilem te faciat, *ibid.*, 452. Luceat lux tuæ bonitatis coram omnibus, *ibid.*. — Qui autem ita prudens, mansuetus et suavis est, ut se videntes et audientes ad amorem et laudem Spousi convertat et accendat, amicus est Spousi, S. Agobard., CIV, 193. — Benignum te boni sentiant, Lib. papa, CV, 83. Sit in te boni pastoris dulcedo, *ibid.*; Nicol. papa, CXLIX, 772; Alexander II, papa, CXLVI, 1324. — Esto bonus agnus, Theodulf., CV, 558. Sit tibi placidum cor, dulcia verba, *ibid.*. — Erga errata subdilectum sic mansuetudo zelum temperet, Amal. Met., CV, 831. — Semper necesse est, ut dulcedo et humilitas in corde teneatur, *ibid.*, 868. — Sit rector placidus, mansuetus, Raban. Maur., CXII, 1593. — Benignitatem tota mente servate, Isidorus Mercat., CXXX, 23. — Servum autem Domini oportet mitem esse ad omnes, Otto Vercell., CXXXIV, 694. — Virtus mansuetudinis a sacerdotali pectore custodienda, quare, Rupertus abbas, CLXXVII, 1169. Prædicatores sint lenes in docendo, *ibid.*, CLVIII, 495. — Pastoribus imitanda Christi misericordia, S. Bernardus, CLXXXIV, 174.

6° *De mortificatione.* — Oportet sacerdotem carere varium illecebris voluptatum, S. Ambros., XVI, 254. — Delicatus magister est qui pleno ventre de jejuniis disputat, S. Hieronym., XXII, 533. — Sacerdos sit sobrius, Prim. Adrum., LXVIII, 681. — Qui vult post me venire abneget semetipsum, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1233. Castigo corpus meum et in servitutem redigo ne forte, etc., *ibid.*, 1231. Perfectus quippe prædicator, ut exemplum daret abstinentiæ, quid faciebat? *ibid.*. — Vir ecclesiasticus crucifigi mundo per mortificationem propriæ carnis debet, S. Isidor. Hispal., LXXX, 705; Amal. Met., CV, 831. — Hoc memor ut vivas felicitatem in omni sobrietate, B. Alcuin., C, 508. — Erit quoque illi iuxta apostolum sobrietas, abstinentia, Amal. Met., CV, 831. Sit abstinentes sacerdotes, *ibid.*, 834. — Oportet enim prædicatores in semetipsis demonstrare mortificationem carnis, qui item aliis faciendum denuntiant, Anselm., Landun., CLXI, 1212. — Corpus castigant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709. — Videant ceteri jejunia vestra; videant quomodo immolando maceratis et affligitis carnem vestram, S. Bruno, CLXIV, 577. — Circumcidat sacerdos omne præputium carnis suæ a membris suis, Hildebertus, (LXXI, 775).

7° *De zelo.* — Zelum habere debet sacerdos, qui in corruptam servare studeat Ecclesiam castitatem, S. Amb., XV, 1436. Si me inquirentem latentes repes silvarum, per omnia angusta me coarctabo, omnes sepes excutiam. — omnia peragrabam, revocabo errantem, requiram pereuntem, S. August., LXXVIII, 278. — Zelus doctoris spiritualis, S. Gregor. Magn., LXXVI, 932. Contra torporem zelo candeant sacerdotes, *ibid.*, 549. Necessitas zeli in doctoribus, *ibid.*, 558. Zelus domus tuæ comedit me, *ibid.*, 932. Assumamus zeum fortem, *ibid.*, 935. Zelo charitatis inflammatus prædicator, *ibid.*, 263. Cum magna zeli asperitate corrigat sacerdos, *ibid.*, 46. — De zelo pastoralis officii erga subditos, Taio Caesar August., LXXX, 829. — Tu vis errare, in vis perire? Ego nolo. Revocabo errantem, requiram perditum, Amal. Met., CV, 842. Omnia peragrabam, revocabo errantem, requiram pereuntem. Si me pati non vis, noli errare, noli perire, *ibid.*. Sic ad ultionem zelus fervet, ne tamen pietatis limitem fervendo transcedat, *ibid.*, 854. De zelo pastoris, *ibid.*, 867. — Assumamus zeum fortem, Raban. Maur., CX, 591. Appetant zeli ardoribus frigi, *ibid.*, CX, 883.

IV. — De vitiiis vitandis.

1° *De superbia.* — Obsecro vos ut vitam emendatis vitantes superbiam, S. August., XL, 1501. Nos qui pastores sumus nominati superbiam fugiamus per humilitatem et patientiam, *ibid.*, 1316. — Sacerdoti fugienda superbia, S. Benedictus, LXVI, 869. Elationem aut superbiam summo studio cavere debet ordinatus, *ibid.*.

Sacerdos non sit superbus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Humilitatis locum in elationem dominationis immutant., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1140. Quomodo contra elationem, qui alios docet, pugnare debeat, *ibid.*, 1001. Prædicator caveat ne vitio elationis se extollat, *ibid.*, 235, 263. Caveant prædicatores Satanæ servire per elationem, *ibid.*, LXXVII, 93, 96. Si majores nostri in regibus superbiam non tulerunt, quanto magis non est in sacerdotibus sustinenda, *ibid.*, 634. — De superbia doctoribus, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 710. — Nullus presbyter contra suum episcopum superbiere audeat, Carol. Magn., XCVII, 513, 827. — Non te exaltent honores transeuntes, B. Alcuin., C, 245. Non superbus sit presbyter, *ibid.*, 1014. — Admonendi sunt presbyteri ut procul ab omni fastu superbiam sanctum exemplum subditis doneat, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non sint presbyteri sacerdotes, Ivo Carnot., (CLXI, 440. — Alium superbia necat, S. Bruno, CLXIV, 443.

2° *De avaritia.* — Avaritia in sacerdote vitanda, S. Hieronym., XXII, 663. — Obsecro vos ut vitam emendatis, concutatis avaritiam, S. August., XL, 1501. Nos qui pastores sumus nominati, avaritiam submergamus per eleemosynam, *ibid.*, 1316. — Amorem pecuniæ, quasi materiam cunctorum criminum fugiant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Cavendum summo opere sacerdotibus est, ut ab avaritia peste quæ radix omnium malorum est suosque sectatores a Christi regno excludit, se cohibeant, Carol. Magn., XCVII, 605. — Non deceptibilis auri species a fiducia studiosi laboris te subtrahat, B. Alcuin., C, 491. — Non avarus sit sacerdos, Amal. Met., CV, 836. — De avaritia vitanda in clericis, Raban. Maur., CXII, 1420. Sæpe omnia autem avaritiam fugite, Isidor. Mercat., CXXX, 23. — Cujus (avaritiæ) stilis etiam sacerdotum montes obinet, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 495. De avaritia sacerdotum, Burchard., CXL, 713. — Quam detestanda avaritia clericorum, S. Petrus Damianus, CLV, 643. Impedienter pecuniam exigunt sacerdotes, etiam cum negatur, *ibid.*. — Alium avaritia occidit, S. Bruno, CLXIV, 443. — Avaritiam vitare debent sacerdotes, Hildebert., CLXXI, 768. — Sunt qui pauperibus paulum tribuant, ut amplius accipiant, S. Hieronym., XXII, 535.

3° *De vinolentia.* — Vinolentos sacerdotes et Apostolos damnat, et vetus lex prohibet, S. Hieronymus, XXII, 536. Qui altario deserviant, vinum et siceram non bibant, *ibid.*. Præcipitur sacerdotibus, ne ministraturi in templo, vinum et siceram bibant, ne ebrietate et crapula et curis hujus vitæ prægraventur corda eorum, *ibid.*, 609. Sacerdotes qui ministrant in templo Dei prohibentur vinum et siceram bibere, *ibid.*, 662; Amal. Met., CV, 835. — Sacerdos non sit vinolentus, Prim. Adrumet., LXVIII, 680. — Attendite autem vobis ut non gravetur corda vestra in crapula et ebrietate, S. Gregor. Magn., LXVII, 59. — Ut nullus ex sacerdotum numero ebrietas vitium nutriat, nec alios cogat per suam jussionem inebriari, Carol. Magn., XCVII, 219. — Ebrietatem quasi perditionis foveam fugite, B. Alcuin., C, 454. Non vinolentus sit sacerdos, *ibid.*, 1014. — Non vinolentus, ut fiducialiter possit corripere ebriosos, Sedul. Scot., CIII, 234. — Non vinolentus, quare, Amal. Met., CV, 833. Quidquid inebriat, et statum mentis evertit, fuge similiter ut vinum, *ibid.*, 883. — Impia non Bacchi pocula corda premant, Raban. Maur., CXII, 1600. — Observandum est sacerdotibus ut ab ebrietate se absteineant, Rodulf. Bituric., CXL, 713. — Ut nullus presbyterorum ad anniversariam diem vel tricesimam tertiam etc., se inebriare presumat, Hincm. Rhem., (CXXXI, 776. — Ut a clericis vitetur ebrietas, Isidor. Mercat., CXXX, 404. — Ante omnia clericis vitetur ebrietas, Alu. Vercell., CXXXIV, 41. — Nullus vestrum sit ebriosus, Rathertus Veron., CXXXVI, 561. Ut clericis vitetur ebrietas, quia omnium vitiarum fomes et nutrit est, *ibid.*, CXXXVIII, 409. — De presbyteris parochialibus cum convenirent ut se inebriare non audeant, Burchardus, CXL, 654. Nullus presbyter ex ineptia bibat plus quam decet, nec alium provocet ad bibendum ultra quod desiderat, *ibid.*, CXXXIX, 1474. — Non ebrietas servientes sint sacerdotes, Ivo Carnot., CLXI, 446. Ut presbyteri, quando ad collectam veniant, minime se inebriare presumant, *ibid.*, 499. Presbyter ebrietas deserviens, nisi desierit, communionem privetur, *ibid.*, 1176.

4° *De incontinentia.* — Obsecro vos, ut vitam emendatis, despicientes luxuriam, S. August., XL, 1501. Fornicatio enim clericis interdicitur, quia cum similes ministri Domini, membra meretricis non efficiamur, *ibid.*, 1303. Si conjugium sacerdotibus prohibetur, quanto magis crimen fornicationis in nobis estimabitur, *ibid.*. Nos qui pastores sumus nominati, luxuriam frangamus per abstinentiam, *ibid.*, 1316. — De incontinentia sacerdotum

vel levitarum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 619. — Si fornicatus fuerit presbyter aut adulterium perpetraverit, amplius pelli debet et sub poenitentia redigi, Carol. Magn., XCIII, 618. — Non permittas libidinosas voluptates in te, vel in tuis dominare fratribus, B. Alcuin., C, 499. Juvenilia autem desideria, id est, adulterium, immunditiam, luxuriam, omnemque lasciviam devota et fuge, Haymo, CXVII, 805. — Quod si fornicatus fuerit, vel adulterium commiserit, extra Ecclesiam abijciatur, Aeneas Paris., CXXI, 787. — Sacerdotes igitur, si in fornicationis laqueum ceciderint, et crimen manifestissime ostensum fuerit, hactenus sacerdotii habere non possunt honorem, Regino. Prum., CXXXII, 210. — Libidini et impudicitiae penitus resistent, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Altum luxuria perimit, S. Bruno, CLXIV, 415. — A vobis removenda est fornicatio et immunditia, Hildebert., CLXXI, 770. — Arguuntur incontinentes qui sacros ordines impudenter temerare non verentur, S. Bernardus, CLXXXIII, 885.

5° *De vitio linguae.* — Cave, ne aut linguam, aut aures habes prurientes, S. Hieronym., XXII, 558. Amal. Met., CV, 886. Parce a detractioe linguae, *ibid.* Non infreni lingua incedant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. Obscenitatem etiam verborum, sicut et operum, penitus execeratur, *ibid.*; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087; Amal. Met., CV, 891. — Non calumniis cuiquam facientes, Theodulf. Aurel., CV, 216. — Non vaniloquiis inseruiant, non detractioibus incumbant, Amal. Met., CV, 920. — Clericus verba scurrilia jocularia risumque moventia non loquatur, Regino Prum., CXXXII, 220. — Linguam, quae inter Deum et nos quodam modo mediatrix est, a supervacui sermonis levitate compescant, S. Petrus Damian., CXLV, 499. Ex labris nostris verba otiosa non effluant, id., CXLIV, 498.

6° *De invidia.* — Praedicatoribus cavenda est invidia, S. Gregorius Magn., LXXVI, 199. — Invidiam fugiant sacerdotes, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1087. — Procul ab omni fastu superbis et invidia moriatur, sanctum exemplum subditis donent, Theodulf. Aurel., CV, 216. Non sint cupidi, *ibid.* — S. Anselm. Luc., CXLIX, 510.

7° *De ambitione.* — Officii nostri vitam laborum, appetimus dignitatem, Julian. Pom., LIX, 435; Amal. Met., CV, 885. — A praecipiti se ambitione etsi non metu, saltem pudore contineant, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1031. — Non secularis ambitio sacerdotalem severitatem compescat, B. Alcuin., C, 458. — Plerique sacerdotes, suae magis utilitatis causa quam gregis, praesae desiderant, Amal. Met., CV, 850. — Nemo enim ad hoc debet fieri clericus ut inhiat ambitioni, Ivo Carnot., CLXII, 515. Nec aliud quaerat, nisi ut Deum hereditate possideat, *ibid.* — Ambitionem ecclesiasticorum, promotionem juniorum et pluralitatem beneficiorum perstringit, S. Bernardus, CLXXXII, 825. Graviter perstringit ambitulosos, qui temere et indigne sacras Ecclesiae functiones usurpant, *ibid.*, 852. Curritur passim ad sacros ordines, *ibid.*, 853. Videas et homines pecuniosos ad honores quoque ecclesiasticos percolare, id., CLXXXIII, 84, 85.

V. — *De his quae sacerdotibus prohibentur.*

1° *De mulieribus.* — Nolo habes consortia matronarum, nolo ad nobilium domos accedas, S. Hieronym., XXII, 465. — Ut cum omnibus omnino clericis extraneas feminas non cohabitent, sed solas matres, avias, materas, amitas et sorores, etc., S. Leo Magn., LVI, 425. — Vetuit omnino magna synodus, ne liceat episcopo, nec presbytero, etc., extraneam habere mulierem, nisi forte aut matrem, aut sororem, aut amitam, vel eas tantum personas quae omnem suspicionem effugiant, Dionysius Exig., LXVII, 43. — Ut clerici cum mulieribus extraneis non habitent, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Sacerdotes prohibentur ne cum mulieribus conversentur, excepta duntaxat matre, sorore, vel uxore, quae caste regenda est, S. Gregor. Magn., LXXVII, 515. Neque ut alias mulieres cum sacerdotibus habitent, nisi haec quae sacris, ut praedictum est, canonibus sunt permixtae, *ibid.*, 1035. — Nec mulieres alloquantur, aut domi retineant, S. Sonnatius, LXXX, 441. — Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, contubernia feminarum extranearum nullatenus appetant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778. — Ut presbyteri mulierem extraneam in domo sua non habeant, Carol. Magn., XCVII, 237. — Ut juxta Niceni venerandi definitionem concilii, nullus patiat subintroductas mulieres in domo propria habere vel private cum eis cohabitantes conversari, S. Paulin., XCIX, 297. — Feminam cum presbytero non habitent, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Non episcopo, non presbytero, non diacono, non alicui omnino qui in clero est, licere subintroductam habere

mulierem, Amal. Met., CV, 874. Prohibe virgines tecum commorari, etiam quae de genere tuo sunt, *ibid.*, 888. Viduarum ac virginum visitationes frequentissimas fugiant, *ibid.*, 891. Contubernia extranearum feminarum nullatenus appetant, *ibid.* — Ut conversationem feminarum earumque accessum et administrationem detestentur, Herardus, CXXI, 763. — Clericus vero solus ad feminam tabernaculum non accedat sine majoris natu principis jussione, Isidor. Mercat., CXXX, 40. Nec presbyter solus cum sola adjuvatur, sed duobus adductis testibus, visitet infirmam, *ibid.* Nec solus cum sola femina fabulas misceat, *ibid.* — Ut clericus nullam conversationem cum muliere post denominationem habeat, Aito Vercell., CXXXIV, 38. Jubendum est eisdem sacerdotibus, ut non permittant secum mulieres habitare extraneas, id., CXXXVIII, 635. Ut presbyteri subintroductas mulieres nullo modo secum habere audeant, nisi forte commatrem suam aut proximitatem generationis, id., CXIVIII, 1120. — Sacerdotes cum feminis habitare conspicio, quod nefarium est dicere et audire, S. Ivo Carnot., CLXI, 467. — Clericus matronarum domicilia frequentans, deponatur, Gratianus, CLXXXVII, 391.

2° *De convitiis.* — Maxime ministrorum officia arbitror declinare extraneorum convivia, S. Ambros., XVI, 49. — Convivia tibi vitanda sunt secularium et maxime eorum qui honoribus tument, S. Hieronym., XXII, 536; Amal. Met., CV, 885. — Non enim licet clerico prandium vel cenam ordinare, S. August., XL, 1299. — Valde despicitur clericus qui saepe vocatus ad prandium non recusat, etiam necessitate aliqua compulsus, *ibid.*, 1599. Ideo summe cavere debet clericus, ne extra domum suam vel episcopi prandere audeat, vel in eadem etiam audeat secularibus preparare, *ibid.*, 1299. — In secundarum nuptiarum convivio presbyter esse non debet, S. Leo Magnus, LVI, 444. — Convivia publica fugiant, privata non tantum pudica, sed et sobria celant, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegangus, LXXXIX, 1087. — Ut clerici nuptialia vitent convivia, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 269. — Ut presbyter in convivio secundarum nuptiarum non intreat, Fulgent. Ferrand., LXXXVIII, 825. — Ut clerici nuptialia convivia vitent, S. Chrodegang., LXXXIX, 1088. — Facilius contemnitur clericus, qui saepe vocatur ad prandium et non recusat, Amal. Met., CV, 886. Multitudines hominum, et officia, et salutationes et convivia veluti quasdam catenas fugias voluplatum, *ibid.*, 887. — Presbyterum convivio secularium nuptiarum interesse non debere, Isidorus Mercat., CXXX, 267. Non liceat sacerdotibus vel clericis aliqua spectacula in nuptiis vel in conviviis spectare, *ibid.*, 585. Ut clerici nuptialia vitent convivia, *ibid.*, 401. — Ut presbyter in nuptiis bigami non prandeat, Aito Vercell., CXXXIV, 38. — Nuptiarum conviviis presbyteri interesse non debent, Gratian., CLXXXVII, 194. Ignominiosum est sacerdoti affluere deliciis, epulis atque lasciviis, *ibid.*, 196. Convivia haereticorum clerici vitare debeant, *ibid.*, 1318.

3° *De tabernis.* — Nullus in tabernis manducet et bibat, Eutychian., V, 168. — Non enim debet qui animarum curam gerit, intrare tabernas, nisi necessitate compulsus, S. August., XL, 1299. — Quod non oportet sacerdotibus a presbyteris usque ad diaconos et deinceps quolibet ecclesiastici ordinis usque ad ministros aut lectores aut cantores, etc., in cauponam ingredi, Dionysius Exig., LXVII, 72. Quod nullus ecclesiasticorum in tabernis comedere debeat, *ibid.*, 167. Ut clerici tabernas, nisi in peregrinis, non ingrediantur, *ibid.*, 194. — Ut clerici edendi vel bibendi causa tabernas non ingrediantur, nisi peregrinationis necessitas coegerit, Fulgent. Ferrand., LXVII, 956. — Ut nullus presbyter edendi aut bibendi causa gradiatur in tabernas, S. Eghert. Eborac., LXXXIX, 582; Carol. Magn., XCVII, 219. — Ut nullus presbyter tabernas ingredi audeat ad bibendum, nec se misceat in tali conventu secularibus hominibus, ubi turpia verba audiat aut loquatur, Carol. Magn., XCVII, 295, 311. — Ut presbyteri ab ebrietate et tabernis abstineant, Theodulf. Aurel., CV, 195. — Neque per tabernas cant bibendo aut comedendo, Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — Inquirendum si de tabernis se custodiant presbyteri sicut sapissimas interdiximus et interdicimus, Hincmar. Rhens., CXXV, 780. — Illud quoque summopere cavendum monemus ut presbyteri vel clerici tabernas causa convivendi non audeant, Riculf., CXXXI, 20. — Nolite in tabernis bibere, Rather. Veron., CXXXVI, 560. — Clerici tabernas non ingrediantur absque peregrinationis necessitate, CXXXVIII, 400. — Deponatur clericus qui tabernam aut ergasterium habere voluerit, Gratian., CLXXXVII, 239.

4° *De venatione.* — Non liceat episcopis, presbyteris, diaconibus canes ad venandum vel accipitres habere, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 287. — Ut clerici venationes

non faciant cum avibus vel canibus, Carol. Magn., XCVII, 816. — Nec canes habeant ad venandum, nec accipitres, nec falcones, nec sparrowes, Hatto Basil., CV, 761; CXXXVIII, 625. — Venationem devota et fuge, Haymo, CXVII, 803. — Quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, Nicolaus papa I, CXIX, 1126. — O miseram vitam hominum et maxime sacerdotum, qui dum lucrandis fidelibus debent insistere, venandis feris incumbunt, et quos capere oportet homines, capiunt aves et bestias, *ibid.*, 1126. Ut sacerdotes et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, *id.*, CXXXVIII, 410. Quod sacerdos fenore aut venatione occupari non debeat, *ibid.* Docemus etiam, ut sacerdos non sit venator, neque accipitarius, *id.*, CXXXVIII, 503. — De illis, qui ex ecclesiastico ordine, aut venantur, aut cum accipitribus jocantur, Burchardus, CXL, 661. — Ut episcopi, presbyteri et levitæ canes ad venandum et accipitres non habeant, Ivo Carnot., CLXI, 433. — Aleæ, aut quibuslibet venationibus minime inserviant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

5° *De bello.* — Ut nemo sacerdotum ex numero arma pugnatum unquam portet, S. Egbert. Eborac., LXXXIX, 592; Carol. Magn., XCVII, 219, 295, 725. — Prohibemus autem omnimodis ut presbyteri arma non assumant, Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — Ne clerici arma ferant, Regino, Prum., CXXXII, 222. — Nullus vestrum arma ferat in seditione, quia arma nostra debent esse spiritalia, Ruther. Veron., CXXVI, 560. — Ut nullus ex clero arma militaria portet, Burchardus, CXL, 661; Ivo Carnot., CLXI, 584. Presbyter non arma ferat, *id.*, CXXXIX, 1475. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *id.*, CLXI, 1169. — Ut clerici arma non portent, conc. Claromont., CLXI, 717.

6° *De negotiis secularibus.* — Nemo militans Deo obligat se molestiis secularibus, S. Cyprian., IV, 398. Quanto magis molestiis et laqueis secularibus obligari non debent qui divinis rebus et spiritalibus occupati, *ibid.* — Ex quo, ingenti periculo, sacerdotes negotiis sæculi occupantur, S. Hilarius, IX, 810. — Non enim debet qui animarum curam gerit mercantias acquirere, ligonizare, S. August., XL, 1299. — Non licet sacerdotibus manibus operari, ligonizare, ferrum fabricare et similia, *ibid.*, 1502. — Puriorum clericorum negotiationibus inhonestas et lucris turpibus imminere, S. Leo Magnus, LVI, 698. Sacerdoti impietatis crimen est, neglectis verbis Dei studiis, sollicitudines suscipere sæculares, *ibid.*, 734. — Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, Dionys. Exig., LXVII, 506. — Ut clericis non liceat administrationem aut procuratorem domorum suscipere, Fulgent. Ferrand., LXVII, 950. — Non sint secularibus immixti, S. Sennat., LXXX, 444. — Ut sacerdotes et ministri altaris secularibus curis absterneant, Crisc. Afric., LXXXVIII, 840. — Nequaquam turpibus lucris deserviant, Carol. Magn., XCVII, 320. Ut presbyter negotiator non sit, *ibid.*, 296. Ut presbyteri curas sæculares multatens exerceant, id est ut neque iudices neque majores villarum fiant, *ibid.*, 725; Rodulf. Bituric., CXIX, 715. — De curis secularibus vitandis, Watterius, CXIX, 735. — Ut clerici vilis emendi et carius vendendi usum non habeant, Atto Vercell., CXXXIV, 38. Docemus etiam ut quilibet sacerdos non sit emptor injustus, nec avarus mercator, *id.*, CXXXVIII, 500. — De illis presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, et aliis sibi non concessis implicantur negotiis, Burchardus, CXL, 649. Presbyter non sit mercator, *id.*, CXXXIX, 1475. — De presbyteris qui contra statuta canonum villici fiunt, Ivo Carnot., CLXI, 493. Clerico negotiari non licet, *ibid.*, 1286. — Turpium lucrorum occupationes nequaquam appetant, Petrus de Honestis, CLXIII, 708.

7° *De ludis.* — Ut episcopus, presbyter et diaconus non sint aleatores, Carol. Magn., XCVII, 772. — Nec ullius ludi aut spectaculi licentiam habeant, Hatto Basil., CV, 765. — Nullus canum aut avium joci inserviat, Ruther. Veron., CXXVI, 560. — Ludus tabulæ fugiendus, Ivo Carnot., CLXI, 1170. — Diaconus, presbyter et episcopus aleæ deservientes, nisi desierint, deponantur, Gratian., CLXXXVII, 195. — Joci etiam nonnunquam honesti sint, tamen in ecclesiasticis viris omnino proscribendi, S. Ambros., XVI, 51.

8° *De ornatu et ingressu sacerdotis.* — Ornatus ut sordes pari modo fugiendus sunt, S. Hieronym., XII, 535. — Sacerdotes recte et caput prohibentur radere et comam nutrire, S. Gregor. Magn., LXXVII, 856; Tatō Casaragust., LXXX, 825. — Non vagis oculis, non infreni lingua, aut petulantia tumidique gestu incedant, sed pudorem ac verecundiam mentis simplici habitu incessuque ostendant, Isidor. Hispal., LXXXIII, 778; S. Chrodegang., LXXXIX, 1067. — Non oportet clericos comam

nutrire, et sic ministrare, sed attonso capite, patentibus auribus, Isidor. Hispal., LXXXIV, 583. — Sancimus est ut clericis qui comam nutriunt, ab archidiacono, etiam noluerint, inviti tondeantur, S. Bonifac. Mogunt., LXXXIX, 827. — Ut nullus clericus aut monachus comam laxare præsumat, aut anathema sit, S. Steph. papa, LXXIX, 1038. — Prohibe clericos auro vel sericis vel vestimentis in conspectu domini regis, sed humili habitu incedant, secundum consuetudinem servorum Dei, B. Alcin., C, 334. Sit tibi vestimentorum moderatus cultus, *ibid.*, 452. Non permittas viliteque vanitates vestimentorum, *ibid.*, 499. — Intus, forsque non solum habitu et actu, sed etiam ipso incessu irreprehensibiles existant, Amal. Met., CV, 920. Vultu hilari sit sacerdos Christi, *id.*, CLXI, 707. — Ut presbyteri sicut ordine sanctiores, ita verbo, incessu et actu sint reverentiores, Herardus, CXLI, 772. — Clericus professionem suam et in habitu et in incessu probet, Isidor. Mercat., CXXX, 546. Clericus ex vestimentorum splendore commendationem querere non debet, *ibid.* Clericus nec comam nutriat, nec barbam radat, *id.*, CXXX, 546; CLX, 1069. — Ne clerici laicalibus induantur vestimentis, Regino, Prum., CXXXII, 257; Burchard., CXL, 661; Atto Vercell., CXXXIV, 51. Clerici in vestimentis non querant decorem, *id.*, CXXXVIII, 410. — Quam detestandus in clericis luxur vestium, Othlon., CXLVI, 557. — Pretiosas vestes habere non debeantur, Petrus de Honestis, CLXIII, 708. — Ne clericus comam nutriat, Ivo Carnot., CLXI, 454.

VI. — De officiis sacerdotum.

1° *Debeni offerre sacrificium.* — Sacerdotes qui sacrificia Dei quotidie celebrant, S. Cyprian., III, 857. Ab altari et sacrificiis non recedant, sed die ac nocte celestibus rebus et spiritalibus serviant, *id.*, IV, 399. — Tentatis subditis orationem et sacrificiorum subsidia pastores subministrant, S. Gregor. Magn., LXXIX, 209. — Quomodum et pro populo, ita etiam pro semetipso offerre pro peccatis, B. Alcin., C, 1052. Sacerdotes sunt, Deo offerendo, *ibid.*, 1094. Sacerdos Græce; Latine dicitur sacerdos, id est, sanctum sacrificium offerens Deo, *id.*, Cl, 1255. — Omnis pontifex ex hominibus assumptus pro hominibus constituitur in his quæ pertinent ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis, Haymo. Halberst., CXVII, 855. Sacerdotis quippe ministerium est altari assistere, *ibid.*, 1044. — Quibus (sacerdotibus) et orandi et sacrificandi jure officium est, Hincm. Rhem., CXLI, 782. — Sacerdotis sacrificarii officium quale sit, Rupert. abb., CLXIV, 450.

2° *Administrare sacramenta.* — Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos, etc., Conc. Carthag., III, 1038, 1060. — Videte ut per negligentiam vestram nullus infans sine baptismo moriatur, Eutychian., V, 165. — Ad purganda peccata subditorum constitutus est sacerdos, S. Gregor. Magn., LXXIX, 181. — Ut nullus presbyter in propria provincia vel in alia cuiusquam infirmo baptismum denegare præsumat, Burchardus, CXL, 736; Ivo Carnot., CLXI, 117. Ut presbyter penitentem jussus ab episcopo suo reconcillet, *id.*, CLXI, 857, 866. Baptizando unitatis Ecclesiam incorporant, et omnibus sacramentis usque ad manus impositionem populo Dei ministrant, *id.*, CLXII, 518. — Horum officium est corpus Domini dispensare, baptizare, penitentes absolvere, etc., Honor. August., CLXII, 599.

3° *Prædicare.* — Vos enim nobis erit, qui hujus ministerii onus suscepimus habemus, si veritatem Salvatoris nostri J. C., quem apostoli prædicaverunt, prædicare neglexerimus, S. Felix papa, V, 154. — Unusquisque vestrum, quantum sapit, plebi suæ de Evangelio, vel de Epistola, vel aliqua divina Scriptura, in Dominicis et festivis diebus annuntiet, Eutychian., papa, V, 165. — Ut verbis, simul et meritis vite populum sibi creditum ad coelestem patriam invitent sacerdotes, S. Ambros., XVII, 760. — Tenentur prædicare sacerdotes, S. August., XXXIX, 2287, 2518. Exaltate vocem vestram, ut per omnem terram audiat sonus vestrarum correctionis, increpationis, charitatis et sanctitatis vestræ, *id.*, XL, 1509. — Prædicandi munus solum sacerdotum esse, S. Leo Magn., LIV, 1039. — Prædicationis officium declinari pertinaciter non debet, cum ad suscipiendum hoc superna voluntas agnoscitur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 20. Cima, ne cæses, sicut tuba exalta vocem tuam, *ibid.*, 472. Qui abscondit fragmenta, maledicetur in populo, fragmenta abscondere est prædicationis sanctas apud se verba retinere, *ibid.*, 96. — Sacerdos in tabernaculum ingrediens, vel egrediens moritur, si de eo sonitus non audiat, Tatō Casaragust., LXXX, 829. — Debet docere sacerdos propter suam administrationis officium, Julian. Pomer., LIX, 431. Sacerdos cui dispensatio verbi commissa est,

ibid. — Sanguinem ejus Dominus de manu speculatoris requirit quia ipse hunc occidit, quia eum tacendo morti prodidit, S. Gregor. Magn., LXXVI, 909, 911, 1143. — Si non annuntiaveris inquit iniquitatem suam, sanguinem ejus de manu tua requiram, S. Eligius, LXXXVII, 650. — Ut omnibus festis et diebus Dominicus, unusquisque sacerdos Evangelium Christi prædicet populo, S. Egberti, Eborac., LXXXIX, 381. — Memor esto semper quod guttur tuum tua Dei debet esse, et lingua tua omnibus præco salutis, B. Alcuin., C, 131. Sacerdos vero Dei et voluntatis illius prædicator debet esse in populum, *ibid.*, 223. Vestrum est omnibus prædicare verbum Dei, *ibid.*, 492. Os vestrum tuba debet esse Dei, *ibid.* — Prædica verbum. in sta opportune, importune, Amal. Met., CV, 842. Sacerdos semper vocem prædicationis habeat, *ibid.*, 857. — Prædicationi debent semper insistere, Haymo, CXVII, 602. Ut ipsi sacerdotes verbo et exemplo omnibus prædicent, *id.*, CXXXVIII, 626. — Præcipimus vobis ut unusquisque vestrum super duas seu tres hebdomadas, diebus Dominicis seu festivitibus sanctorum, populum sibi commissum doctrinis salutiferis ex sacra Scriptura sumptis in Ecclesia sibi commissis post Evangelium perfectum instruere studeat, Burchard., CXI., 666, 1069; CLXI, 503. Væ mihi si non evangelizavero, *id.*, CXI.VIII, 1136. — Officium est sacerdotis prædicare, Hildebert., CLXXI, 767. Quos debent verbo et exemplo a peccatis retrahere, *ibid.*, 950. — Horum officium est prædicare, etc., Honor. August., CLXXII, 599. — Pastores boni oves pacere debent prædicatione, operatione et oratione, Ven. Godefrid., CLXXIV, 523. — Ille igitur prædicando, nolito ire peccando, Hugo de S. Vict., CLXXVII, 914. — Oportet aequidem quod sacerdos sit in prædicatione sollicitus, etc., Petrus Bles., CCVII, 725.

4° *Docere, increpare, admonere, defendere, revocare, visitare, colligere, mori*, etc. — Certe quidem bonus pastor animam pro pecoribus ponit, Tertull., II, 113. Quomodo Christus animam suam posuit pro nobis, oportet ita fieri pro eo et a nobis, nec tantum pro ipso, imo etiam pro fratribus propter ipsum, *ibid.*, 116. — Fovendis et conservandis ovibus providere, S. Cyprian., III, 996. Colligere et refovere Christi oves, *ibid.* Commendatas sibi oves fovere debent, *id.*, IV, 257. Quod errabat non revocatis, et quod perit non inquisitis, *id.*, III, 839. Nobis incumbit custodire gregem, *id.*, IV, 225. Discordias ad concordiam revocat, viduas defendat, Eutychian. papa, V, 163. Jejunium quatuor Temporum et Rogationum et litanias majoris plebis vestris omnibus modis observandum indicite, *ibid.*, 165. Diem Dominicum et alias festivitates absque servili opere a vespere in vespem celebrare docete, *ibid.*, 166. — Sacerdotum est proprie, non solum docere, sed et facere legem, quare, S. Hieronym., XXIV, 785. Sacerdotum esse officii, de lege interroganti respondere, *ibid.*, 1406. Sacerdotis quoque officium est docere populum, *id.*, XXV, 411. Ut pascant gregem Domini, *id.*, XXII, 538. — Pastores non negligant ovium infirmitatem, S. August., XXXVIII, 272. Homines illuminandis præbeant lucem verbi veritatis, *ibid.* Quod infirmum est non confortastis, etc., *ibid.* Errantes oves revocare tenentur pastores, *ibid.*, 278. Ipse pastor in ea ubique querit errantes, confortat infirmos, curat languidos, alligat contractos, *ibid.*, 280. Officium pastoris, pascere oves, *ibid.*, 796. Nobis vere incumbit cæteris subvenire, ne descendant in profundum quasi lapis, *id.*, XI., 1510. Ut doceant populum et admonerent, et viam veritatis annuntient, *ibid.*, 1317. 1317. Pascamus oves nostras, *ibid.*, 1317. — Docere et admonere subditos, S. Greg. Magn., LXXVII, 50. Stude in culpa lapsos eruire, *ibid.*, 914. Pastores tentatis subditis compatiantur, *id.*, LXXIX, 317. — Curet pastor ovem suam, et injungat interesse Missæ sacrificio diebus solemnitibus et Dominicis, S. Sornnatus, LXXX, 445. — Increpare debet peccatorem sacerdos, Julian. Pom., LIX, 435. Grex Domini sacerdotibus pascendus tuendusque commissus est, *ibid.* — In pravis actibus jacent, et correptionis manum non tendimus, S. Greg. Magn., LXXVI, 1146. Ad aliorum correctionem posuit sacerdotes, *ibid.* Subditorum culpas prudenter et humiliter corrigat pastor, *ibid.*, 318. Ut potens sit eos qui contradiunt redarguere, *id.*, LXXVII, 472. Vigilemus ne quid pereat, *ibid.*, 530. — Atrociter arguatur qui peccantem non recipiant, sed despiciant et spernunt, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 715. — Pusillanimes consolamini, humiles roborate, errantes in viam veritatis reducite, ignorantes instruite, B. Alcuin., C, 139. Sit sacerdotalis auctoritas in castigandis reprobis, *ibid.*, 243. Sit benigna sollicitudo in refovendis humilibus, *ibid.* Ubi est charitas, sit errantem corrigere non curas? *ibid.*, 248. Superbos et contumaces duris increpationibus castiget, *ibid.*, 450. Humiles et quietos piis exhortatio-

nibus refoveat, *ibid.* Admonere adolescentulos qui tecum sunt de castitate corporis sui, de confessione peccatorum suorum, de assiduitate discendi, de conversatione sobria, etc., *ibid.*, 459. — Quod infirmum est non consolidant, et quod ægrotum non sanant, S. Agobard., CIV, 197. Ut omnis pastor non sibi, sed Domino nutriet et eradiat atque corripiat in disciplina et timore Domini subditos, *ibid.* — Oppressis defensor tu subveniat, Lib., CV, 83. — Esurientes pascere, vestire nudos, suscipere peregrinos, etc., Amal. Met., CV, 831. — Tribus temporibus anni, id est Natali Domini, Pascha et Pentecoste, omnes fideles ad communionem corporis et sanguinis Domini accedere admonerent, Regino Prum., CXXXII, 189. Diem Dominicum et alias festivitates absque opere servili a vespere in vespem celebrare doceat, *ibid.*, 190. — Ut mortuos sepellant penitentes, Alto Vercell., CXXXIV, 46. Sacerdotes populorum iniquitate damnantur, si eos aut ignorantes non erudiant, aut peccantes non arguant, *ibid.*, 85. — Infirmos visitare, et eos reconciliare, etc., Rather. Veron., CXXXVI, 560. Ut sacerdotes juventutem sedulo doceant, *id.*, CXXXVIII, 502. — Ut omnis presbyter in diebus festis populum admonerent quas preces ad Deum fundere debeat, Burchard., CXI., 638. Ut presbyteri plebibus annuntient qui dies sint feriandi per annum, *ibid.*, 640. Ut presbyteri cum festivitates annuntiant, vigiliarum non obliviscantur, *ibid.* — Ut presbyteri populum admonerent ut suos infantulos ad confirmationem episcopo præsentent, Ivo Carnot., CLXI, 120. Infirmos visitent, mortuos sepellant, *ibid.*, 410. Quæ admonere debeant presbyteri, *ibid.*, 481. — Argue rebelles publice, observa obediētes, increpamus obediētes, Hildebert., CLXXI, 917. — Bonorum pastorum est docere, S. Bernard., (CLXXX, 853.

5° *Orare*. — Sacerdoti semper orandum est, S. Hieronym., XXIII, 257. — Post opera exteriora quæ peragunt semper ad animum contemplationis occurrunt, S. Greg. Magn., LXXVI, 527. — Pro peccatis omnium velut pro suis irrefragabiliter supplicant Deo, Carol. Magn., XCVII, 612; XCIX, 963. — Intercessor ad Deum pro populo, quasi mediator inter Deum et homines, B. Alcuin., C, 225. Vigiliis et orationibus instat, *ibid.*, 453. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum sit, Theodulf., CV, 193. — Ut horas canonicas, tam nocturnas quam diurnas, nullatenus prætermittant, Hatto Basil., CV, 768. Vigiliis, jeuniis, orationibus incumbere, Amal. Met., CV, 831. Ut horis canonicis divinum Officium devotissime explant, *ibid.*, 920. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, hæc sunt arma, lectio videlicet et oratio, quibus diabolus expugnatur, Rodulf. Bitoric., CXIX, 707. Ut horas canonicas diurnas vel nocturnas custodiant, et ut Psalmi digne secundum divisiones versuum modulentur, *ibid.* — Si nocturnis horis ad matutinas laudes persolvendas omni nocte surgat, Regino Prum., CXXXII, 188. Si primam, tertiam, sextam, novam certo tempore signo Ecclesie denuntiet et cursum debiti cantet, *ibid.* Ut omnis presbyter horas canonicas solemnitè persolvat, *ibid.*, 229. — Omni nocte ad nocturnas surgite, Rather. Veron., CXXXII, 559. — Pensum servitutis sue canendo primam, tertiam, sextam, novamque persolvat, Burchardus, CXI, 644. Ut sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, *ibid.*, 721. — Pasce oratione, ut pro illis intercedas quorum anima tibi commissa est, S. Petrus Damian., CXLIV, 651. — Sacerdotes suis precibus peccata populi delere atque consumere, Ivo Carnot., CLXI, 178. Horas canonicas non negligenter, sed cum omni religione pariter celebrent, *ibid.*, 441. — Similiter sacerdotis est precibus placare Dei indignationem, Hildebert., (CLXXI, 774. — Preces populi Deo offerant pro peccatoribus intercedendo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 429. — Sacerdotis est non bellis sed orationibus vacare, Gratianus, CLXXXVII, 200. Corripiantur clerici, qui officiis matutinis vel vespertinis se subtrahunt, *ibid.*, 427. — Orare pro populo, Absalo, CXXI, 1113.

6° *Studere*. — Studiose quotidie sacri eloquii præcepta meditetur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 48. — Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excubant, a sacris lectionis studio non recedant, Taio Casaraugust., LXXX, 823. — Lectio sanctæ Scripturæ sæpius tuis reperiat in manibus, ut ex illa te saturare et alios pascere valeas, B. Alcuin., C, 153. Lectionis studium nullatenus dimitte, sed habeas tales juvenes apud te qui semper discant, *ibid.*, 244. Nunquam sacra lectio temporibus opportunis de manibus recedat tuis, vices suas habeant lectio et oratio, *ibid.*, 248. Evangelicis maxime studeas lectionibus, et canonicis sanctorum Scripturarum inservire eruditionibus, quia te decet meditatio divinæ legis, *ibid.*, 451. — Quod lectioni et orationi assidue vacandum

sit, Thendulf, CV, 193. — Cujus præ cæteris speciale officium est, Scripturas legere, percurrere canones, Amal. Met., CV, 831. Necesse est igitur ut qui ad officium prædicationis excurant, a sacre lectionis studio non recedant, *ibid.*, 845. Tu quidem divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *ibid.*, 884. Disce quod doceas, *ibid.*. Ama scientiam Scripturarum, carnis villa non amabis, *ibid.*, 887. — Oportet sacerdotes Dei assiduitatem habere legendi et instantiam orandi, Riculf. Bituric., CXIX, 707. Et si quando a lectione vel oratione cessatur, debet manuum operatio subsequi, *ibid.*. — Quod clericos orare et legere, ac manibus laborare instantanter conveniat, Atto Verceil., CXXXIV, 59. Sacerdos incumbat libris suis, sicut ordinem ipsius decet, *id.*, CXXXVIII, 505. — Quod presbyteri assidue legere debeant, Burchardus, CXL, 615; Ivo Carnot., CLXI, 486. — Lectioni et orationi sine intermissione incumbant, Petrus de Honestis, CLXIII, 709.

7° *Assidue commemorari in parochia.* — Tempore persecutionis fugere non debent ipsi auctores, id est, ipsi diaconi, presbyteri et episcopi, Tertull., II, 113. — Presbyter propriam Ecclesiam non derelinquat inscienti episcopo, Isidorus Mercat., CXXX, 583. Quod minime clericis in aliam civitatem transigrare liceat, nisi eis qui pro persecutione proprias amiserint civitates, *ibid.*, 512. Docemus etiam, ut nullus presbyter sponte Ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima coniuge, CXXXVIII, 499.

8° *Ecclesiæ curam habere.* — Cantus et choreas mulierum et ludos jocularios et cantiones in Ecclesia et in aurio fieri prohibete, Eutychian. papa, V. — Sacerdoti maxime convenit ornare Dei templum honore congruo, ut etiam hoc cultu aula Domini resplendeat, S. Ambros., XVI, 153. — Ut admoveant populum presbyteri, ne in Ecclesia contentionibus et verborum deserviant, Carol. Magn., XCVII, 816. — Cantus et choro mulierum in atrio omnino prohibete, Leo papa IV, CXV, 681. — Si plebem admoveat ut in atrio Ecclesiæ nequaquam cantent, aut choro mulierum ducant, Regino Prum., CXXIII, 190. — Ut presbyteri plebes admoveant ut lintamina altaris præparent, Burchard., CXL, 695; Ivo Carnot., CLXI, 216.

VII. — De scientia sacerdotis.

Aquas, quæ populi mentes riget, colligat sacerdos, S. Ambros., XVI, 680. Imple gremium mentis tuæ, *ibid.*. Nos (sacerdotes) sumus interpretes fidei, *ibid.*, 1176. — Sacerdotis est scire legem, et ad interrogationem respondere de lege, S. Hieronym., XXV, 1406. Ut possint docere sacerdotes quod didicerint, et augeant scientiam magis quam opes, *ibid.*, 1407. Divinas Scripturas sæpius lege, imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur, *id.*, XXII, 535. Nolo te declamatorum esse et rabularum garrulorum sine ratione, sed mysteriorum peritum, et sacramentorum Dei tui eruditissimum, *ibid.*, 531. Præcipuum debere esse in sacerdotibus legis doctrinæque notitiam, *ibid.*, 609. Quod autem doctrina a sacerdotibus expellatur, *ibid.*, 665. — Vos estis lumen mundi, S. August., XXXIV, 1257, 1681. Caveat spiritualis iudex, ut sicut non commisit crimen nequitie, ita non careat munere scientie, *id.*, XL, 1129. Oportet ut sciat cognoscere quod debet judicare, *ibid.*. Vos estis lux mundi, lucerna accensa, civitas in monte posita, lignum scientiæ in medio paradisi positum, *ibid.*, 1299. Oculis sitis cæco, et perclaudo, *ibid.*, 1501. — Discernendi a plebe vel cæteris sumus doctrina, non veste, S. Coelest. papa, I, 431. — Nam si vix in laicis tolerabilis videtur inscitia, quanto magis in eis qui præsent, nec excusatione est digna nec venia, S. Leo Magnus, LIV, 867. — Quod nulli sacerdoti canones liceat ignorare, Dionysius Exig., LXVII, 277. — Labia sacerdotis custodiant scientiam, Vigilius papa, LXIX, 51; S. Greg. Magn., LXXVI, 1696. Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint repleta, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1145. Qui ea quæ sunt Domini nesciunt, a Domino nesciuntur, *id.*, LXXVII, 12. Si cæcus cæco ducatum præbeat, ambo in foveam cadunt, *ibid.*. Dominus in sublimibus prædicatorum suorum mentibus ascendit, et scientiæ suæ altitudinem ponit, *id.*, LXXXIX, 45. Pulcher est aspectus doctor propter scientiam decora facie, *ibid.*, 476. — Indocti et imperiti a tali officio retrahuntur, S. Isid. Hispal., LXXXIII, 707. Sacerdotes Indocti improbandi, *ibid.*. Tam doctrina quam vita clare debet ecclesiasticus doctor, *ibid.*. Quid docere poterit, cum ipse non didicit, *ibid.*, 784, 785. Ut sacerdotes Scripturarum sanctarum et canonum cognitionem habeant, *id.*, LXXXIV, 574. — Scientiam Scripturarum semper exquirite, S. Eligius, LXXXVII, 619. Sacerdos scientiam

custodiens et legis Dei præcepta plebi annuntians angelus Domini exercituum est, *id.*, XCVI, 1481. — Ut nulli sacerdotum liceat ignorare sanctorum canonum instituta, Carol. Magn., XCVII, 838. Si sacerdos est, sciat legem Domini; si ignorat legem, ipse se arguit non esse Domini sacerdotem, *ibid.*, 805. Sacerdotis est scire legem et ad interrogationem respondere de lege, *ibid.*. Ut nullus sacerdos canones ignoret, *ibid.*, 708. Nemo fiat clericus, nisi qui bonum testimonium habet, et litteratus est, *ibid.*, 764. — Luminaria sanctæ Dei Ecclesiæ sunt sacerdotes, B. Alcin., C, 154. — Interroga presbyteros tuos, et dicent tibi, S. Benedict., CIII, 487. — Quia tu scientiam repellisti, repellam te et ego, ne sacerdotio fungaris mihi, S. Agobard., CIV, 145. — Ut sciant sacerdotes quid sit sacramentum baptismatis, et confirmationis, et quale sit mysterium corporis et sanguinis Domini, Hatto, CV, 763. Ut sciant tempora legitima ad baptizandum in anno, *ibid.*. Ut sciant tempora feriandi per annum, *ibid.*, 761. — Cui etiam scientia Scripturarum necessaria est, Amal. Met., CV, 850. Quod autem doctrina a sacerdotibus appetatur, et veteris præcepta sunt legis, et ad Titum plenius scribitur, *ibid.*, 835. Cum lumen scientiæ perdit qui præsumit, profecto ad portanda peccatorum onera curvantur qui sequuntur, *ibid.*, 848. Indocti ab officio sacerdotali retrahuntur, *ibid.*, 850. Nesciunt, universi canes muti, non valentes latrare, *ibid.*. Majoris scientiæ habere debet gratiam sacerdos, *ibid.*, 859. Per prophetam Dominus contra contemptibilem pastorem scientiam queritur, *ibid.*, 860. — Ad sacerdotem disciplina pertinet, ut interrogatus de lege respondeat, Haymo Halberstat., CXVII, 281. Regimæ sunt doctores sanctæ Ecclesiæ quare, *ibid.*, 538. — Sacerdotes claves scientiæ tenent, Nicolaus papa, CXIX, 981. — Ut presbyteri discant expositionem symboli et orationis Dominicæ, etc. cum symbolo Athanasii, Hincm. Rhemens., CXXIV, 775. — Qui catechizant, id est, qui verbo instruunt incipientes, primo oportet quod ipsi instructi sint; de anima enim agitur hominum, Isidor. Mercat., CXXX, 21. Debet ergo ipse qui docet esse eruditus et doctus, *ibid.*. Sacerdotes doctiores cæteris populis necesse fore docebat Christus, *ibid.*, 29. Ut nemo illiteratus ad clerum promoveatur, *ibid.*, 944. Discere quisque debet antequam doceat, *ibid.*, 1042. — Ignorantes legem Dei, eam aliis annuntiare et prædicare non possunt, Riculf. Suession., CXXI, 16. — Expositionem Symboli atque orationis Dominicæ juxta traditionem orthodoxorum Patrum penes se scriptam habeat, et eam pleniter intelligat, Regin. Prum., CXXII, 191. Si orationes Missarum, Prælationem quoque Canonis, et eundem canonem bene intelligat, et memoriter ac distincte proferre valeat, *ibid.*. Si Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*. Si Psalmodium verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Symbolum S. Athanasii memoriter teneat et sensum illius intelligat, *ibid.*. Sciat baptizare, etc., *ibid.*. — Si memoriter teneat exortationes et benedictiones salis et aquæ, Regino Prum., CXXII, 191. Si computum minorem id est epactas, terminos paschales sapiat, *ibid.*. — Ignorantia mater cunctorum errorum maxime sacerdotibus Dei vitanda est, qui docendi officium in populis susceperunt. Atto Verceil., CXXXIV, 29. Sciant igitur sacerdotes Scripturas et canones, *ibid.*. Fidem catholicam omnes presbyteri memoriter teneant, *ibid.*. Si quis autem ignorat, ignorabitur, *id.*, CXXXIV, 81. — Orationes Missarum et canonum bene intelligat, et si non, saltem memoriter ac distincte proferre valeat, Regin. Veron., CXXXVI, 563. Epistolam et Evangelium bene legere possit, *ibid.*, 564. Psalmodium verba et distinctiones regulariter ex corde cum canticis consuetudinariis pronuntiare sciat, *ibid.*. Ut nemo illiteratus nesciens, promoveatur ad clerum, *id.*, CXXXIX, 401. — Quæ presbyteri necessario discere et scire debeant, Burchardus, CXL, 625. Quod omnes sacerdotes Domini oportet doceri, ut cæteros instruant, et sibi proficiant, *ibid.*, 651. Ut presbyter illiteratus Missam celebrare non audeat, *ibid.*, 759. — Docentur presbyteri sacras orationes et ecclesiasticos canones, S. Abbo, CXXXIX, 451. — Necessitas scientiæ in sacerdote, S. Petrus Dam., CXLV, 498. Per pseudo-sacerdotum ignorantiam, qui docere populum Dei nesciunt, quid fiat, *ibid.*. Quod imperiti non sunt ad sacerdotium promovendi, *ibid.*, 499. — Quod intolerabilis est inscientia in sacerdotibus, S. Anselm. Luc., CXLI, 515. Quod oportet presbyteros et diaconos scire omnia quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 517. — De presbytero qui grammaticam ignorabat, et tamen in Trinitate baptizabat, Ivo Carnot., CLXI, 116. Ut clerici ab episcopis suis canones discant, *ibid.*, 488. Ut unusquisque presbyter octo principalia vicia per ordinem sciat, *ibid.*, 885. Reprehenduntur sacerdotes, qui omisit

evangelis, comedias legunt, *ibid.*, 1114. B. Hieronymus ab angelo verberatur, quod Ciceronis librum legebat, *ibid.*, 1115, 1116. Si plenitudine scientiæ, quam planeta significat, cumuletur, id., Cl. XII, 526. — Decet ut sacerdotum pectora plenitudine scientiæ sint repleta, Rupertus, Cl. XVII, 1169. — Necessitas scientiæ in sacerdote, Hildebertus, Cl. XXI, 766. De ore eorum requirent alii scientiam, *ibid.*, 775. Sacerdotem sine doctrina lex occidit, *ibid.*, 799. Studete et laborate ut sit in vobis scientia, *ibid.*, 821. Ut litteras noscat, *ibid.*, 927. Qui docere debet, sententiam quam decet, habere oportet, *ibid.*, 934. Magnæ temeritatis est, si accipit sacerdotium, si non habet scientiæ donum, *ibid.*. Qui sine scientia vult regere populum Domini, est quasi cæcus qui cæcum docit, *ibid.*, 936. — Scientia in ecclesiasticis est admodum necessaria, Ven. Godefridus, Cl. XXIV, 758. — In prædicatore requiritur perfectio scientiæ, Hugo de S. Victore, Cl. XXVII, 845. — Labia sacerdotum custodire debent scientiam, S. Bernardus, Cl. XXXII, 42. — Sacerdotis est legis scientiam habere, Gratianus, Cl. XXXVII, 200. Quum itaque voluntaria ignorantia omnibus noxia sit, sacerdotibus est periculosa, *ibid.*, 207. Quæ sint sacerdotibus necessaria ad discendum, *ibid.*, 209. Non aspiret ad summum sacerdotium qui ecclesiasticis disciplinis non est imbutus, *ibid.*, 513. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCH., 695.

VIII — De onere pastoralis, et premio.

De omnibus quæ ratio reddenda a pastore, S. August., XXXVIII, 762. Si pro se unusquisque vix poterit in die iudicii rationem reddere, quid de sacerdotibus futurum est, a quibus sunt omnium animæ requirendæ, id., XXXIX, 223. Quanto præ aliis major dignitas in honore, tanto major in reddenda ratione difficultas, id., XL, 1310. — In quibus tanto gravior est pondus sacerdotum, S. Leo Magnus, LVI, 634; Gelasius papa I, LIX, 42. — Non solum de se, sed etiam de grege sibi credito rationem Pastori pastorum omnium reddit sacerdos, Julian. Pom., I. IX, 431. Requirit gregem meum de manu eorum, *ibid.*, 436; S. Benedict., LXVI, 973. — Pensemus pondus quod suscepimus, S. Gregor. Magn., LXXVI, 1149. Quasi more basium superimpositum onus portant, *ibid.*, 1144, 1145. Ruina populi maxime ex culpa sacerdotum, *ibid.*, 1295. Rectores Ecclesiæ de animabus sibi commissis in iudicio reddent rationem, *ibid.*, 319. Pastoris onus, idem, LXXVII, 468. Tot mortibus digni sunt sacerdotes, quot ad subditos suos perditionis exempla transmittunt, *ibid.*, 513. Debilitatur regnum, quando pastores in aliquibus culpis cadunt, id., LXXIX, 395. — Quanto quique amplius secularis honoris dignitate sublimatur, tanto gravior curarum ponderibus aggravatur, S. Isidor. Hispal., I. XXXIII, 718. — Vide et intuentis considera quantas animas in periculo animæ tuæ regendas accepisti, B. Alcuin., C, 450. — Væ pastoribus Israel qui pascunt se solos, Amal. Met., CV, 836. Unde rationem reddemus Deo de dispensatione nostra, *ibid.*, 837. — Ad vos enim plebium pertinet cura et sollicitudo, et ex vobis pendet eorum salus, utilitas atque animarum profectus, Riculf. Sues., CXXXI, 15. — De onere presbyteri, Ivo Carnot., Cl. XI, 524. Est ars artium, onus onerum, regimen animarum, *ibid.*, 45. — Sacerdotum peccatum majus meretur iudicium, Rupertus, Cl. XVIII, 81. — Sacerdotes negligentes oculum pro oculo reddent, Hildebert., Cl. XXI, 777. — Consideret ergo unusquisque onus suum, Hugo de S. Victore, Cl. XXVII, 637. Ne sanctum onus dejiciamus, *ibid.*, 941. Redditi namque sumus rationem non solum de nobis, sed etiam de animabus nobis commissis, *ibid.*. — Grave igitur pondus, grave est periculum istius honoris, S. Bernard., Cl. XXXIV, 991. — Væ illis (quod Deus avertat) qui cum fuerint in capite, relabuntur in caudam, cum sint primi, sunt novissimi, Hildebert., Cl. XXI, 762. — Multi enim non tanta fiducia et alacritate current ad honores, si esse sentirent et onera, S. Bernard., Cl. XXXII, 826.

Res difficilis et ardua est, ministrare in sacerdotio, animas regere, Petrus Bles., CCVII, 362. De animabus enim populi reddituri estis rationem in die tremendi iudicii,

ibid., 721. O quam grave, quam periculosum est administrationis officium, quia non solum de vestris, sed de animabus vobis commissis in die tremendi iudicii respondere tenemini, *ibid.*, 727. Quanto dignior est eminentia sacerdotum, tanto gravior est lapsus et periculosior ruina ipsorum, *ibid.*, 753. Agnoscat ergo unusquisque vestrum onus suæ vocationis, *ibid.*, 754.

Ibi Petrus cum Judæa conversa. Ibi Paulus conversum, ut ita dixerim, mundum ducent, etc., S. Gregor. Magn., LXXVI, 1148. — Quantas in hoc exsilio tuis doctrinis ab iniquitate revocas, et in viam veritatis deducis, procul dubio tantas recipies mercedes in die illo, B. Alcuin., C, 248. Erit tibi maxima merces apud Deum, si salutem fraternam non neglexeris, *ibid.*, 508. Qui converti fecerit peccatorem ab errore viæ suæ, cooperit multitudinem peccatorum suorum, *ibid.*.

IX. — De Conciliis et monitis sacerdotibus datis.

Inter ipsos (clericos) seclare meliores. Quia in omni conditione et gradu optimis mixta sunt pessima, S. Hieronym., XXII, 1082. Si propter officium clericatus, aut vidua a te visitatur aut virgo, nunquam domum solus introeas, *ibid.*, 552. Solus cum sola, secreto et absque arbitrio, vel teste, non sedes, *ibid.*. — Verba Dei legantur in sacerdotali convivio, B. Alcuin., C, 243; Raban. Maur., CXII, 1419; CXL, 1069. — Ut cibis sacerdotum semper divina lectio misceatur, Ivo Carnot., Cl. XI, 500; Gratianus, Cl. XXVII, 252. — Quocumque vadas, liber sancti Gregorii pastoralis tecum pergat. Sæpius illum legas et relegas, B. Alcuin., C, 245. Inter pocula sonus et sermo edificationis audiat, *ibid.*, 218. Lege diligenter, obsecro, Evangelium Christi, libros quoque alios canonicæ auctoritatis, *ibid.*, 458. — Omnes puellas et virgines Christi aut æqualiter ignora, aut æqualiter dilige, Amal. Met., CV, 883. Crebræ vigiliæ, et ventre vacuo sæpius dormiendum, *ibid.*, 887. Numsculus et gloriolæ, et palpanes adulatores quasi hostes fuge, *ibid.*. Facito aliquid operis, ut semper te diabolus inveniat occupatum, *ibid.*. Memento quia et apostoli Christi, habentes potestatem de Evangelio vivere, laborabant manibus suis, *ibid.*, 848. — Ut unusquisque vestrum Missalem, Lectionarium, Martyrologium, Antiphonarium, etc. correctum atque distinctum per nostros codices, quibus in sancta matre Ecclesia ulimur, habere laboreat, Riculf. Sues., CXXXI, 17. Loca munda et congrue composita habeatis, ubi post sumpta sacra mysteria manus et ora vestra labatis, *ibid.*. Ut domos vestras nitidas et sine sordibus et furoribus habeatis, *ibid.*, 48. Convenit etiam vobis unum vel duos, vel tres clericos habere qui vobiscum Missas celebrent, *ibid.*, 19. Docete etiam parochianos vestros ut quando ad ecclesiam conveniunt, orare pro se proque aliis cum gemitibus et lacrymis studeant, et a verbis otiosis se abstrahant, *ibid.*, 23. — Ut nullus presbyter alterius parochianum ad Missam recipiat, Regino Prum., CXXXII, 203. Ut omnis presbyter duas ampullas in orna homini ad civitatem deferat, *ibid.*, 206. — Nullus sine stola in itinere incedat, Rather. Veron., CXXXVI, 562. — Ut presbyter in sua plebe sine chrismate ira non debeat, Rurhardus, CXL, 740. — Ut presbyter semper eucharistiam propter infirmos habeat paratam, Ivo Carnot., Cl. XI, 165. Ut singuli presbyteri capitula auctoritativa habeant ad succurrendum penitentibus, *ibid.*, 685.

X. — Libri de sacerdotio tractantes.

De dignitate sacerdotali libellus, S. Ambrosius, XVII, 587. — Liber Regule pastoralis, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 14. — Opusculum de celibatu sacerdotum, S. Petrus Damianus, CXIV, 580. Opusculum contra intemperantes clericos, *ibid.*, 588. Opusculum de fuga dignitatum ecclesiasticarum, *ibid.*, 456. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 461. Opusculum contra inastiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. Opusculum de viis vestitu ecclesiasticorum, *ibid.*, 518. Opusculum de dignitate sacerdotii, *ibid.*, 492. — Sermo de dignitate sacerdotum, S. Bernardus, Cl. XXXIV, 981. — De dignitate clericorum tractatus, Philippus de Harveng., CCH., 666.

LXXXV.

INDEX DE CLERICIS.

REFERENS ORDINE LOGICO MINISTRORUM INFERIORUM

JURA, VARIAS OBLIGATIONES, ET DE ILLIS SS. PATRUM SENTENTIAS.

I. — De causis clericorum.

De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus papa, V, 172. — Nulli clerico licere causam in publico examinare, S. Silvest. papa, VIII, 835. Nemo clericum in publico examinet, *ibid.*, 839. Nullus clericus, vel diaconus aut presbyter, propter suam causam intret curiam, *ibid.* — De accusationibus clericorum, S. Julius papa, VIII, 936, 988. — Si intra annum causam suam agere neglexerit, vocem ejus deinceps nemo audiat, S. August., XXXIII, 234. — Causæ clericorum, S. Leo Magnus, LVI, 867. — Clericorum causæ ad episcopum pertinent, S. Gregor. Magn., LXXVII, 653, 1:50 *et seq.*, 1217. Presbyterorum causas difficiliiores ad se evocabat, *ibid.*, 655. Presbyterorum causæ ad canonum normam definiendæ, *ibid.*, 707. Mulieres testes producuntur adversus clericos, *ibid.*, 653, 634. Clericos sacros carne lapsos irrevocabili deponunt antiqui canones, *ibid.*, 691, 695, 461, 724. Non solum propter crimina publica, sed et propter occulta irrevocabili deponebantur clerici, *ibid.*, 988. Presbyter qui post depositionem ad ministerium accedere ausus est, communione usque ad mortem privatur, *ibid.*, 723, 729. Clerici stupratores deponuntur et in monasterio penitentiam acturi includuntur, *ibid.*, 637. Presbyter in idololatriam et sodomiam lapsus in carcerem retrudendus, *ibid.*, 1069. Is poenam canonicam sustinere non debet, contra quem canonica non est prolata sententia, *ibid.*, 612. Ne coram laicis in jus vocentur clerici, *ibid.*, 802. — Clerici iudices sæculares non adeant, Carol. Magn., XCVII, 767. Ne clerici ejuslibet ordinis apud alios quam apud episcopos accusentur, *ibid.*, 802. Accusatores clericorum sine probatione non recipiantur, *ibid.*, 808. Clerici a suis metropolitanis vel a comprovincialibus audiantur, *ibid.*, 810. Nullus clericus vel abbas ad iudicia secularia sine jussione proprii episcopi ire præsumat, *ibid.*, 817. Accusatio clericorum intra provinciam fiat, *ibid.*, 891. Clericus inconsulto episcopo ad iudicem sæcularem non pergat, *ibid.*, 908. — Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotium proprium episcopum relinquere, et ad secularia iudicia convolare, Amal. Met., CV, 881; Isidor. Mercat., LXXX, 507. Clerici publica iudicia non appellent, *ibid.*, 529; Burchardus, CXL, 653. Clerici ab alienis iudicibus non constriquantur, *ibid.*, 659. — Nullus clericorum alium nisi scripto criminetur, Ivo Carnot., CLXI, 497. De depositione clerici maledicti, *ibid.*, 748. Clericus fenerator deponatur, *ibid.*, 804. Proprii gradus amissione multentur militaria arma clerici ferentes, *ibid.*, 1169. De negotiis et causis clericorum, *ibid.*, 1189. Apud sæcularem iudicem nullus clericus conveniatur nisi permissu ipsius episcopi, *ibid.* Intra provinciam et a comprovincialibus tantum causa est audienda, *ibid.*, 1190. Qualiter volens accusare sacerdotem debet se habere, *ibid.* Populus sacerdotem arguere vel increpare non debet, *ibid.*, 1191, 1192. De Accusationibus, *ibid.*, 1194. Sacerdotes non nisi a viris idoneis et probatis accusari possunt, *ibid.*, 1195. Nec clerici in accusatione laicorum, nec laici in accusatione clericorum sunt suscipiendi, *ibid.* De Testibus in accusatione recipiendis, *ibid.*, 1199. De Appellationibus, *ibid.*, 1207. De clericis sola infamia absque testibus accusatis, *ibid.*, 1211. — Adulator vel proditor clericus ab officio degradetur, Gratian., CLXXXVII, 243. Removeatur ab officio clericus maledictus, *ibid.* Degradetur clericus qui usuras accipere detegitur, *ibid.*, 246. De sacris ordinibus lapsi reparari non possunt, *ibid.*, 258. Juramentum a sacerdotibus non est exigendum, *ibid.*, 603. Sacerdos a populo accusatus juramento innocentiam suam asserat, *ibid.*, 604. Laicus clericum non accuset, *ibid.*, 638, 639, 640. Quod clericus apud sæculares iudices accusandus

non sit, *ibid.*, 819, 820, 821. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet, *ibid.*, 832. Sacerdotes a regibus sunt honorandi, non judicandi, *ibid.*, 833.

II. — De iis quæ clericis præcipiuntur.

Clerici non nisi altari et sacrificiis deservire debent, S. Cyprian., IV, 399. — Clericorum officium in sepeliendis cadaveribus, S. Hieronym., XXII, 530. Oculos castos servant clerici et linguam, *id.*, XXVI, 538. Abstinencia vini eis præcipitur, *id.*, XXII, 536. Fugiant mulieres, *ibid.*, 531. Ad prandia non eant, *ibid.*, 536. Nunquam de manibus clerici sacra lectio deponatur, *ibid.*, 533. Clericorum coelibatus, *id.*, XXIII, 540. — Clerici quantumvis eruditi artificio victum querant, S. Leo Magn., I, VI, 886. Victum et vestimentum sibi artificio vel agricultura absque officii sui detrimento præparent, *ibid.*, 883. Pena clericorum qui ad gradum ampliorem nolunt promoveri, *id.*, CLVI, 873, 877. — Clerici orationem Dominicam quotidie dicere debent, S. Benedictus, LXVI, 448, 450. — Clerici in Ecclesia officium persolvunt, S. Gregor. Turon., LXII, 864. — Clerici itinerantes recitando breviario obstricti, S. Germ. Paris., LXXII, 411. Clericorum recitandi cursus seu Breviarii obligatio quæ, *ibid.*, 409. — Clerici suam Ecclesiam deserentes, etiam alterius curandæ causa, coercendi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1000, 1001. Clericorum vita et officia, *id.*, LXXXIII, 1126. — Clerici in ecclesia in qua prætitulatus est, permaneat, Carol. Magn., XCVII, 708. Omnes clerici episcopis suis subjecti sint, *ibid.*, 711. — Artificio victum querant, Isid. Mercat., CXXX, 511. De clericis qui ad matutinum vel vespertinum non conveniunt, *ibid.*, 578. — Clerici episcopi suis obtemperant, Atto Vercell., CXXXIV, 37. — Clericus honesto artificio victum sibi querat, Ivo Carnot., CLXI, 486. Clerici superflua pauperibus erogent, *ibid.*, 883. — Clerici culparum suarum (leviorum) confessionem alternatim facere debent in capitulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1082. — Corripiantur clerici, qui officii matutinis vel vespertinis se subtrahunt, Gratianus, CLXXVII, 427. — De scientia clericorum, Philipp. de Harveng., CCIII, 693. De iustitia clericorum, *ibid.*, 707. De continentia clericorum, *ibid.*, 727. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. Clericis quædam præcepta propria, *ibid.*, 715. — Clericus dives in conscientia pauper sit in pecunia, Petrus Cantor., CCV, 74. — Clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CCXIV, 93.

III. — De iis quæ clericis prohibentur.

Velitum de clericis tutorem vel curatorem testamento suo constituere, S. Cyprian., IV, 399. — Convivia secularium vitanda sunt clericis, S. Hieronym., XXVI, 538. Nuptias clericus non conciliat, *id.*, XXII, 539. Facile contemnuntur clericus qui sæpe vocatus ad prandium ire non recusat, *ibid.*, 536. — Clericus unius Ecclesiæ ad aliam transire non sinit ordo ecclesiasticæ disciplinæ, S. August., XXXIII, 251, 252. — Usura laici et clericis interdicta, S. Leo Magnus, I, IV, 613. Clerici non intersint spectaculis, *id.*, LVI, 720. Non sint negotiatores, *ibid.*, 698. Non veniant ad militiam vel dignitatem sæcularem, *ibid.*, 540. Non transeant de Ecclesia ad Ecclesiam, *ibid.*, 597. Non morentur in aliena civitate, *ibid.*, 428. — Clerici purpureis vestibus ne utantur, S. Germ. Paris., LXXII, 147. — Clerici ad monachismum conversi ad Ecclesiam propriam redire, nisi episcopo suo vocante, prohibentur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 493, 496. Clerici sacris mulierum contubernia interdicta, *ibid.*, 1032. — Clerici nuptialia convivia vitent., S. Chrodeg., LXXXIX, 1088. — Clerici tabernis ad bibendum non ingrediantur.

Carol. Magn., XCvii, 196. De clericis, nequaquam de Ecclesia ad aliam Ecclesiam transmigrantur, *ibid.*, 197. Nemo clericorum relicto proprio episcopo ad negotia secularia migret, *ibid.*, 803. Si ebrietatem non vitaverint, excommunicantur aut verberentur, *ibid.*, 833. De clericis qui in convivio cantare præsumperint, *ibid.*, 898. De contumacibus clericis et ad officium tardis, *ibid.*, 908. — Quod non liceat clerico in duarum civitatum ecclesiis ministrare, Amal. Met., CV, 877. Quod minime clericos transmigrare conveniat, *ibid.*, 881. Clericos nec suo, nec alieno nomine fenus exerceat, *ibid.*, 883. Clerici nullas negotiationes inhonestas, et turpia lucra seclentur, *ibid.*. — De eo quod non liceat clericis spectaculis interesse, Isid. Mercat., CXXX, 578. — Clerici ad nuptias non pergant, Regio. Prum., CXXXII, 253. Clerici non sint conductores alienarum possessionum, *ibid.*, 354. Clerici non utantur vestimentis lalcalibus, *ibid.*, 257. Clerici arma vetita, *ibid.*, 222. — De clericis qui loca in quibus ordinati sunt derelinquunt, Atto Vercell., CXXXIV, 33. Clerici per plateas, vel mundinas non ambulent, *ibid.*, 37. Item clericum scurrilem puniendum, *ibid.*. Clericus adulator et proditor degradetur, *ibid.*. Clerici villus emendi et carius vendendi usum non habeant, *ibid.*, 38. Clerici sæcularem defensionem adversus ecclesiasticam disciplinam non requirant, *ibid.*. — Clericis quæ interdicta, RATHERIUS, 361 et seq. De ordinatis, ne de civitate in civitatem contra jus canonum transferantur, Burchardus, CXL, 645. Ne clerici ante horam tertiam ineant convivia, *ibid.*, 653. Clericus barbam non nutriat, *ibid.*, 651. — Contra intemperantes clericos, S. Petrus Dam., CXLV, 391, 398, 406, 416. Contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 497. — Contra avaritiam rapacitatemque clericorum, Othlo, CXI.VI, 77. Quam detestandum in clericis luxur vestium, *ibid.*, 357. Negligentia clericorum in divinis a Deo reprobata et oburgata, *ibid.*, 314. — Nullus clericorum cum extraneis feminis habeat familiaritatem, Ivo Carnot., CLXI, 488. De contumacibus clericis, et ad officium tardis, *ibid.*, 322. Ne clerici incantatores sint, *ibid.*,

717. — Clericorum vitia, S. Bernard., CLXXXIII, 979. Ambitio, *ibid.*, 85. Simul cum avaritia, *id.*, CLXXXII, 826. Incontinentia, *ibid.*, 833. Luxuria, *id.*, CLXXXIII, 200. Clerico pugnare non licet, *id.*, CLXXXII, 371. Nec ad pugnam hortari, *ibid.*, 294. — Venalitatibus nihil exerceant in ministerio suo, Robert Pull., CLXXXVI, 930. — Clerici comam nutrire prohibentur, Gratian., CLXXXVII, 137, 139. — Clericorum pigritia præ cæteris omnibus debet redargui, Petrus Cant., CCV, 219. Ne clerici sint tabeliones, Innocentius, III CCLXI, 486.

IV. — De juribus clericorum.

An patrimonio spoliandi, S. Ambros., XVI, 68. — Clerici ab omnibus publicis functionibus immunes, S. August., XLIII, 777. Eorum immunitates violat Chilpericus, *id.*, LXXI, 345. Clericis penitentiam vel morum conversionis gratia licet ad monasteria confugere, *id.*, LXXVII, 496. Clericis Ecclesiæ fideliter deservientibus stipendia debentur, *ibid.*, 834. — Nemo ecclesiasticus testificari compellatur, Carol. Magn., XCvii, 809. — Licere clericis si injuste fuerint excommunicati, vicinos adire episcopos, Isid. Mercat., CXXX, 273. — Clerici possunt fieri monachi, Regio. Prum., CXXXII, 381.

V. — Libri de clericis tractantes.

De singularitate clericorum tractatus, S. Cyprianus, V, 833. — Opusculum contra intemperantes clericos, S. Petrus Damianus, CXI.V, 388. Opusculum contra clericos aulicos, *ibid.*, 461. Opusculum contra inscitiam et incuriam clericorum, *ibid.*, 498. — Opusculum de dignitate clericorum, Philippus de Harveng., CCIII, 666. De scientia clericorum tractatus, *ibid.*, 694. De justitia clericorum tractatus, *ibid.*, 708. De continentia clericorum tractatus, *ibid.*, 728. De obedientia clericorum, *ibid.*, 840. De silentio clericorum, *ibid.*, 914.

Hic varios circa hierarchiam ecclesiasticam absolvimus Indices; qui plura de his desiderat, specialem de sacramento Ordinis adeat Indicem, et optata forsitan reperiet.

LXXXVI.

INDEX HÆRESEON OMNIUM,

QUÆ A PRIMIS CHRISTIANÆ RELIGIONIS INCUNABULIS

USQUE AD SÆCULUM XIII IN ECCLESIA EXORTÆ SUNT, ORDINE VOCUM ALPHABETICO DIGESTUS.

MONITUM.

Hunc Indicem, ut facilius lector optata reperiret, alphabetice ordinavimus, et post unumquodque hæreseos vel hæretici nomen, varios revocamus auctores qui illos scriptis debellarunt aut censuris protriverunt, totum et columnas indicantes. Posthæc oculis objicimus Conspectum chronologicum de præcipuis sectis a temporibus apostolorum per singula sæcula usque ad sæculum XIII deductis. Sed id nobis in præsentia duntaxat est propositum, ut surcinctam earundem ideam hic exhibeamus, ideoque non memoramus scriptores qui illas impugnarunt; quos si lector noscere voluerit, ad Indicem redeat alphabeticum, et sub voce uniuscujusque hæreseos inveniet.

A

ABAILARDUS (Petrus), CLXXVIII, 1079. — Refutavere, Abbaudus abb., CLXVI, 1341; S. Bernard. Claravall. abb., CLXXXII, 1049, 1033; Guillelm. abbas, CLXXX. 249, 283. ABELIANI seu Abelotæ, Abelonitæ (Abel), 407, S. August., XII, 47. ABLASIIUS. Vid. Novatiani. ABSTINENTES (IV), S. Philastr., XII, 1196. Vid. Encratistæ, Manichæi. ACACIUS (350), S. Felix papa III, LVIII, 895; S. Gelasius papa, LIX, 41, 57, 61. ACADEMICI seu Platonici, S. Aug., XXXII, 905, 939. — Patrolog. Græca, S. Irenæus, VII, 44; S. Epiphanius, XLI, 170, 203. ACCAPNARI. Vid. Aquarii, Hydroparastatæ, Saccophori. ACERUALI (a priv. κεφαλή), Fulgentius Ferrandus, diac. Carth., LXVII, 921; Rusticus, diac. Rom., LXVII, 1167; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.

ADAMI et EVÆ cecitate (de). Hæresis (IV), S. Philastrius, XII, 1239. ADAMIANI, S. August., XII, 31; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — Patrolog. Græca, S. Epiphani., XLI, 956. ADELPHIUS, seu Adelpilus (368). Vid. Messaliani. ADMANTHUS (270), S. August., XXXVIII, 10; XLII, 129, 130, 144, 207, 232. Vid. Manichæi. ADOPTIANI (VIII). Vid. Elipandus et Felix Urgel. ADUMETANI, S. Aug., XXXII, 636; XXXIII, 969, 970, 971, 973, 977. Vid. Prædestiniani. AERIANI seu Aerii, S. Philastrius, XII, 1186; August., XII, 39; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. ASCHINES, (II spec.), Tertull., II, 72. ARTIANI (ab Aetio 366), S. August., XLII, 40. Vid. Eunomiani. Cassiodor., LXIX, 993; S. Hilarius Pictav., X, 706, 717; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 301. AGANI (a priv. γὰρ), S. Philastrius, XII, 1245. AGAPETÆ (398), S. Hieronymus, XXII, 402. AGENITÆ (a priv. γένεσις), S. Philastrius, XII, 1282.

AGNOSTÆ (a priv. *χρηστικῶς*), S. Ambros., XV, 1775; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304.
AGONISTÆ seu **AGONISTICI**. Vid. *Circulatores*.
AGRIPIPINUS (ui sæc.), S. Cyprianus, IV, 411. Vid. *Rebaptizantes*.
ALBANI. Vid. *Bogomiles*, *Petrus de Brnys*.
ALBIGENSES, Alanus de Insulis, CCX, 305; Petrus Valtis Cernai, CCXIII, 541.
ALEXANDER (ii sæc.), Tertullian., II, 780 seq.
ALEXANDRINORUM SCHISMA, Simplicius papa, LVIII, 58.
ALOHI (a priv. *λόγος*, cu sæc.), Tertullian., II, 72; S. Philastrius, XII, 1174; S. Aug., XLII, 31; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 500. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XII, 887.
AMALARIUS ABBAS, S. Agobard. Lugdun., CIV, 339, 860; Florus diaconus Lugd., CXIX, 71.
ANDROXICUS Vid. *Severiani*.
ANGELICI (v sæc.), S. August., XLII, 52; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XII, 1038.
ANIANUS, S. Hieronym., XXII, 1181; XXI, appendix, 1173.
ANIMA et corpore hominis (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1253.
ANIMA et intellectu hominis (de), hæresis, S. Philastrius, XII, 1215.
ANIMA hominis inspirata (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1211.
ANIMABUS secleratorum (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1219; S. Aug., XII, 45.
ANIMALIBUS quatuor (de) in prophetis hæresis, S. Philastrius, XII, 1272. Vid. *Proclimulæ*.
ANIMAM hominis non veram sed tantum corpus Christum assumpsisse hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1183.
ANIMAM hominis ex elementis consistere hæresis docens, S. Philastrius, XII, 1252.
ANXIS CHRISTI et tempore (de) hæresis dubitans, S. Philastrius, XII, 1220.
ANNORUM mundi incertitudine (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1253.
ANTHROPOMORPHITÆ (iv et v sæc.), S. Hieronym., XXIII, 361; S. Isidorus Hispalens., LXXXII, 301.
ANTIDAVIDIANI, S. Philastrius, XII, 1256.
ANTIDICOMARIANITÆ, **ANTIDICOMARITÆ** seu **Antimarianitæ**, S. Aug., XLII, 40; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
ANTIPIPHANISTÆ, S. Philast., XII, 1275.
ANTIOCHENORUM SCHISMA, Cassiodorus, LXIX, 1158.
ANTIPAULIANI, S. Philast., XII, 1260.
ANTITACTI. Vid. *Caianitæ*.
ANTITRINITARI. Vid. *Sabellius*, *Praxeas*, *Arius*, *Macedonius*, etc.
APARTHENIANI, S. Aldhelmus, LXXXIX, 103, 277.
APELLITÆ (ab Appelle Marconis discipulo, 115), Tertullian., II, 18, 42, 43, 46, 47, 71, 335, 403, 686, 712, 754, 763, 801; S. Philast., XII, 1162; S. Ambros., XIV, 2; S. Hieronym., XXII, 1153; XXIII, 576; XXVI, 17, 597; S. August., XLII, 29; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 822.
APOCARITÆ. Vid. *Manichæi*.
APOCRYPHI, S. Philast., XII, 1199.
APOLLINARISTÆ (ab Apollinari), S. Hieronym., XXIII, 370; S. Augustin., XLII, 40; S. Vincentius Lirinens., L, 63; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
APOSTOLICI, S. August., XLII, 32; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 1039.
AQUAM a Deo factam hæresis negans, S. Philast., XII, 1306.
AQUARI (ui sæc.), S. Cyprianus, IV, 572; S. Philast., XII, 1188; S. August., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
ARABICI, S. August., XLII, 46; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 303.
ARCHONTICI seu **Archontiaci**, S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 678.
ARIANI (ab Ario), Constantin. Mag., VIII, 401-475, *passim*, 501; Candid. Arian., *ibid.*, 1013, 1035; Victorin. Afer, *ibid.*, 1019, 1039, 1139; S. Hilari. Pict., X, 26-472, 546, 548, 557, 610, 753; S. Euseb. Vercell., XII, 939; S. Philast., *ibid.*, 1179; Felix papa II, XIII, 11, 26, 27; Faustin. et Marcell. presbyt., XIII, 37, 79, 81-107; S. Damas. pap., XIII, 359; Lucifer Calaritan. episc., XIII, 766, 799, 817, 936, 1008; S. Siric. papa, XII, 1153; S. Ambros., XVI, 523, 991; XVII, 509, 549, 6153; S. Martin. Turon. episc., XVIII, 11; Phœbad. Agrimens. episc., XX, 15, 31, 49; Sulpic. Sever., *ibid.*, 148; Bachiar. monac., *ibid.*, 1019; Rufin. presbyt. Aquileiens., XXI, 535, 467, 511, 1123; S. Hieronym. presbyt., XXII, 556, 1153; XXIII, 151, 157, 160, 166, 170, 174,

357, 359, 368, 439, 440, 442, 514, 639; XXIV, 643; XXV, 435, 555, 996, 1180 seq.; XXVI, 48, 49, 101, 181, 211, 405, 484, 493, 496, 596, 597; S. Aug., XXXIII, 718, 1038, 1019, 1031, 1052; XXXV, 1535, 1556, 1662, 1670, 1795, 1820; XXXVIII, 551, 661, 671, 769, 775; XXXIX, 1495, 1689; XLII, 59, 683, 709, 743, 819, 1117; Vigilius Taps, XLII, 1157; LXII, 153, 179, 237, 331, 453, 466. Monumenta ariana, antiariana, XLII, 677; Honorat. Antonin., I, 567; Nicetas episc., LII, 817, 865; Arnobius Junior, LIII, 239; Cerealis episc., LVIII, 757; S. Avitus Vienn. episc., LIX, 301 seq., 387; Boetius, LXIV, 1157, 1247, 1299; Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 206, 497, 507, 707; Cassiodor., LXIX, 901; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302; Alcuin., CI, 15; S. Petr. Damian., CXLV, 25.
ARTEMIO seu **Artemias**. Vid. *Theodorus Byzantinus*.
ARTOTRYTÆ (ex 'Montanistarum stirpe'), S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 556; S. Aug., XLII, 31.
ASCITÆ seu **Ascadrugitæ**, S. Philast., XII, 1187; S. Aug., XLII, 42.

ASTARITÆ, S. Philast., XII, 1128, 1157.
ASTAROTRYTÆ (Astaroth), S. Philast., XII, 1157.
ATHEI, S. Hilarius Pictav. episc., IX, 251.
AVIBUS ET SERPENTIBUS (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1214.
AUXENTIUS, S. Hilarius, X, 614, 615, 616, 617, 694, 712; S. Ambros., XVI, 1013, 1014; S. Hieronym., XXII, 537.

B

BAALITÆ, S. Philast., XII, 1127, 1134.
BARBARISMUS, *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 106.
BARBELTÆ. Vid. *Nicolaïæ*.
BARDEANISTÆ (a Bardesane), S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiph., XII, 930.
BARULI. Vid. *Basiliidani*.
BASILIDIANI (a Basilide), Tertull., II, 62, 706; S. Cyprianus, III, 1019; S. Philast., XII, 1144; S. Hieronym., XXII, 687; XXIII, 178, 333, 639; XXV, 617, 618; XXVI, 17, 522, 553; S. August., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, (82), 258. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 132; S. Epiph., XII, 307.
BELETÆ, S. Philast., XII, 1155.
BERENGARIUS Andegav. Hugo Lingon. episc., CXII, 1325; Adelmannus episc. Brixiensis, CXLIII, 1289; Frolandus episc. Sylvan., *ibid.*, 1369 (amicie loquitur); Bruno Andeg. episc., CXLVII, 1201; Bernoldus, CXLVIII, 1153; Durand. abb. Troarnens., CXLIX, 1375; Lanfranc. Cantuariens. arch., CI, 407; Guilbert. de Novigento, CLVI, 527; Guilhelm. S. Theodorici abbas, CLXXX, 343.
BONOMIACI (Bonosus hæreticus), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
BORBORITÆ seu **Borboriani**, S. Philast., XII, 1186; S. Hieronym., XXVI, 356.
BRACITÆ. Vid. *Gnostici*, *Manichæi*.

C

CAIANI (Cain), Tertull., I, 1198; II, 46, 65; S. Philast., XII, 1115, 1261, 1283; S. Hieronym., XXII, 651; XXIII, 178, 547; S. Aug., XLII, 29; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 171; S. Epiphani., XII, 651.
CAMPITÆ (iv sæc.). Vid. *Donatistæ*.
CANTICI CANTICORUM libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1267.
CARNEM CHRISTUM in passione dimisisse hæresis asserens, S. Philastrius, XII, 1185.
CARPOCRATIANI (Carpocrates), Tertull., II, 66, 686, 709.
S. Philastrius, XII, 1151, 1172; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 139; S. Epiphani., XII, 263.
CATAPHRYGES (ii sæc.), Tertull., II, 72; S. Philastrius, XII, 1163; S. Hieronym., XXII, 747; S. Aug., XLII, 50; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*; S. Epiphani., XII, 855.
CATHARI. Innocentius papa I, XX, 532; S. Aug., XLII, 52; S. Leo, LIV, 622; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphanius, XII, 1018.
CATHARI (iii sæc.), seu *Neo-Manichæi*, Balduinus Cantuar. archiepisc., CCIV, 777; Eckbertus abb. Sponaug. CXCIV, 11.
CERDONIANI (a Cerdone ii sæc.), Tertull., II, 70, 249; S. Philast., XII, 1160; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 151; S. Epiphani., XII, 691.
CERINTHIANI (a Cerintho ii sæc.), Tertull., II, 67; S. Philast., XII, 1152, 1174; S. Hieronym., XXII, 921; XXIII, 178, 180, 623; XXVI, 19; S. Aug., XLII, 27;

S. Isidor., LXXXII, 299. — *Patrolog. Græc.* S. Irenæus, VII, 143; S. Epiph., XLI, 378.
 CHERUBIM ET SERAPHIM (de) in Isaia propheta hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CHILASTÆ. Vid. *Cerinthiani*.
 CHRISTI NATIVITATE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1253; S. Aug., XLII, 45.
 CIRCUM ET SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 CIRCUTORES, S. Philast., XII, 1197.
 CIRCUMCELLIONES, S. Aug., XLII, 43; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CIRCUMCISIONE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CLAUDIUS TAURIN. episc. hæreticus, Jonas Aurelian. episc., CVI, 303.
 CELESTIANI (Celestius), S. Zozimus papa, XX, 649; Paulinus diac. Mediol., XX, 711; S. Hieronym., XXII, 1181; S. Aug., XXXIII, 928; XLV, 1611.
 COLONBASUS (in sæc.), Tertull., II, 70; S. Philastrius, XII, 1159; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 108; S. Epiph., XLI, 627.
 COLUTHIANI (a Coluthio iv sæc.), S. Philast., XII, 1189; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 CONSUMMATIONE sæculi (de) hæresis, S. Philast., XII, 1221.
 CORVO HELIÆ (de) hæresis, S. Philast., XII, 1291.
 CRESCENS, S. Hieronym., XXIII, 643.
 CRYPTICUS seu *Hierocryptæ*, S. Philast., XII, 1152.
 CULPAM FILIORUM in parentes transfundens hæresis, S. Philast., XII, 33.

D

DAD-ES. Vid. *Neoseliani*.
 DAMIANUS schisma (iv sæc.), Faustinus et Marcellus presbyt., XIII, 81 ad 108.
 DEUM BONUM ET DEUM MALUM admittens hæresis, S. Philastrius, XII, 1238.
 DEUM CORPOREM hæresis asserens, S. Philast., XII, 1169. Vid. *Hermias* et *Seleucus*.
 DEUM TRIFORMEM hæresis asserens, S. Philast., XII, 1203. S. Aug., XLII, 43.
 DEUTERONOMI libro (de) hæresis, S. Philast., XII, 1242.
 DILUVIO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1247.
 DIOSCORUS, S. Leo Magnus pap., LIV, 988.
 DIVINITATEM CHRISTI cum carne passam luise hæresis asserens, S. Philast., XII, 1203; S. Aug., XLII, 44.
 DIVISIONE OMNIS (de) error, S. Philast., XII, 1244.
 DONATIANI seu *Donatistæ* (a Donato iv sæc.), Constantinus Magnus imperator, VIII, 477; Donatiana monumonia, VIII, 673 et seq.; S. Optatus Milevit. episc., XI, 883; S. Aug., XXXIII, 91, 129, 132, 134, 159, 173, 189, 191, 194, 195, 223, 224, 225, 228, 235, 240, 263, 296, 302, 309, 321, 357, 366, 396, 404, 405, 421, 427, 476, 487, 509, 510, 533, 577, 583, 690, 753, 792, 939; XXXV, 1406, 1414, 1423, 1438, 1466, 1474, 1484, 1492, 1497 usq. ad 2012; XXXVI, 131, 184, 229, 307, 342, 363, 383, 431, 628, 673; XXXVII, 1081, 1227, 1258, 1293, 1596, 1648, 1729, 1884, 1913, 1949; XXXVIII, 91, 270, 295, 460, 539, 559, 593, 620, 630, 720, 760, 763, 893, 1003, 1126, 1161, 1174, 1218, 1225, 1231, 1234, 1296, 1519; XXXIX, 1582, 1586, 1590, 1598; XL, 201, 233, 306, 616, 711; XLII, 43; XLIII, 23, 33, 107, 243, 391, 445, 595, 613, 651, 689, 697, 707, 763, 773; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
 DOSITHEUS II sæc., Tertull., II, 61; S. Philast., XII, 1118; S. Hieronym. in Dialogo adversus Luciferianos passim, XXXII. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 238.
 DUALISTÆ; vid. *Marcionistæ* et *Manichæi*.

E

EBIONÆ, EBIONITÆ (ab Ebione), Tertull., II, 46, 67, 778; S. Hilarius Pictaviens. episc., IX, 433; X, 41, 52, 6E, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1154; S. Hieronym., XXII, 924, 943; XXIII, 178, 180, 202, 623, 888; XXIV, 19, 27, 34, 672; XXVI, 76, 312, 322, 361, 396, 499, 597; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301. — *Patrol. Græc.* S. Irenæus, VII, 145; S. Epiph., XLI, 406.
 EKLASUS ET SAMPSÆ, S. Aug., XLII, 51. — S. Epiph., XLI, 969.
 ELIAS, Magus, S. Hieronym., XXIV, 327.
 ELIPANDUS, Tolet. episc., hæretic., S. Paulin. Aquil., XCIX, 151; B. Alcuin., CI, 231.
 ELIDIUS, S. Hieronym., XXII, 1153.
 ELVIDIANI seu *Helvidiani*, S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor., LXXXII, 303.
 ENCRATITÆ seu *Severiani* (151). S. Philast., XII, 1196;

S. Hieronym., XXIII, 309; S. Aug., XLII, 30; S. Isidor. Hispal. episc., LXXXII, 300. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 850. — Vid. *Abstinentes*, *Tatiani*.
 ENTHOUSIASTÆ vid. *Euchitæ* et *Massaliani*.
 EPICUREI, *Patrolog. Græc.*, XLI, 170, 206.
 EPIPHANIA (de) hæresis, S. Philast., XII, 1273.
 ESSENI, S. Philast., XII, 1122; Isidor. Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. Græc.* S. Epiph., XLI, 211.
 ETHNICI, seu *Pagani*, seu *Idololatæ*. Tertull., I, 257, 539, 585, 607, 619, 627, 697; Minucius Felix, III, 232; S. Cyprianus, IV, 343, 363; Commodianus Afer, V, 201; Antonius poeta Incertus seu potius S. Paulinus Nolanus episc., V, 261 et LXI, 631; Arnobius Afer, V, 718; Lactantius, VI, 111; VII, 189; Julius Firmicus Maternus, XII, 982; Paulus Orosius, XXXI, 663; S. Aug., XLI, 13. — Liber de Civitate Dei, Savianus Masil., LIII, 25; Aurel. Prudentius, LX, 118; S. Paulin. Nolan., LXI, 691.
 EUCHARISTIA (de) hæresis, Paschasius Radbertus, CXX, 1267, 1351; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Algerus, CLXXX, 739.
 EUCHITÆ sive *Massaliani*, S. Aug., XLII, 40.
 EUDOXII (Eudoxus) vid. *Aetii* et *Eunomiani*.
 EUNOMIANI (Eunomius), S. Philast., XII, 1182; S. Hieronym., XXIII, 347, 362, 370, 459, 442; XXIV, 775; XXV, 580, 1025, 1269; XXVI, 75, 496, 586, 597.
 EUPHREMITÆ, vid. *Massaliani*.
 EUTYCHIANI, S. Petrus Chrysolog., LII, 739; S. Leo, LIV, 221, 361, 590, 466, 477, 713, 725, 731, 735, 751, 756, 781, 785, 789, 795-1535; S. Gelasius papa, LIX, 22; Vigilius Tapsensis, LXII, 93; S. Fulgentius Ruspens., LXV, 443, 497; Boetius, LXIV, 1247, 1299, 1437; Pontianus Afric. episc., LXVII, 527, 867; Fulgentius Ferrandus, LXVII, 869, 908, 910; Liberatus archidia., LXVIII, 909; Vigilius papa, LXIX, 121, 143; Justinian. imperator, LXXIX, 225; S. Gregor. Thronens., LXXI, 231; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304; S. Julianus Toletan., XCVI, 525.
 EVAGRIUS, S. Hieronym., XXIII, 496.
 EXALCERATI, S. Philastrius, XII, 1193; S. Aug., XLII, 43.
 FABIANS, Fulgentius Ruspens., LXV, 719.
 FAUSTUS MANICHEUS, S. Aug., XX, 79 (v. Appendix, XLII).
 FELICISSIMUS (iii sæc.), Cyprian., III, 702, 795; IV, 303, 331, 335 et seqq.
 FELIX CINGILLITANUS episc. hæretic., S. Paulin., patriarcha Aquileiens., XCIX, 313; Beatus Alcuin., CI, 87, 119.
 FLORIANI seu *Flormiani*, S. Philastrius, XII, 1172; S. Aug., XLII, 42; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 302.
 FORTUNA COELI (de) hæresis, S. Philast., XII, 1126.
 FORTUNATIANUS (iii sæc.), S. Cyprian., IV, 389; S. Hieronym., XXII, 24; XXIII, 697; XXVI, 20.
 FORTUNATUS (iii sæc.), S. Cyprian. episc., III, 723.
 FURCULO, mensura in Zacharia propheta (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1292.

G

GALLA, meretrix Priscilliani, S. Hieronym., XXII, 1153.
 GENISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.
 GIGANTIBUS tempore Noe (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1224.
 GILBERTUS Porretanus, Gaufrid., abb., CLXXXIV, 587, 595.
 GOTTESCALCUS, Amalo Lugdun. episc., CXVI, 84, 97; Lupus Ferrariens. abb., CXXIX, 621, 647.
 GNOSTICI (ex Valentino orti), Tertull., II, 221 et seqq., 594, 678; S. Hieronym., XXII, XXIII, 639; XXIV, 644; S. Aug., XLII, 26; S. Isidor., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, S. Irenæus, VII, 161; S. Epiph., XLI, 850.
 GRÆCI SCHISMATICI necnon hæretici, Symmachus papa, LXII, 66; B. Alcuin., CI, 63; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 223; Aneas Parisiens. episc., CXXI, 645; Nicolaus papa, CXXIX, 773; Leo papa IX, CXLIII, 744, 773, 777; Humbertus cardin., CXLIII, 929, 1215; S. Anselmus, CLVIII, 285, 341; S. Petrus Chrysolanus, CLXII, 1003; Hugo Eterianus, CCLII, 227.
 GUNBARDUS, S. Agobard. Lugdun. episc., CIV, 413, 219.

H

HÆRESIS IN GENERE, Tertull., I, 519; H, 12 et seqq., 25 et seqq., 45, 47, 51, 53, 33, 61, 125, 179, 214, 222, 236;

566, 401, 545, 521, 780, 797, 799, 801, 830, 836, 889, 933; S. Hilarius, X, 627-724; Theodos. Mag., imperat., XIII, 533; Constant. Mag., imperat., VIII, 520; S. Hieronym., XII, 535, 602, 654, 667, 677, 753, 791, 793, 799, 807, 923, 947, 1019, 1092, 1095, 1120, 1148, 1150, 1.61 *et seq.*; XXIII, 165, 169, 178, 179, 264, 265, 334, 335, 337, 379, 382, 418, 469, 470, 483, 484, 488, 496, 501, 587, 1024, 1056, 1057, 1071, 1073, 1087, 1095, 1097; XXIV, 38, 51, 81, 102, 116, 150, 152, 153, 159, 156, 307, 212, 216, 221, 230, 232, 233, 236, 237, 246, 247, 253-255, 263, 267, 268, 271, 272, 315, 318, 345, 346, 360, 362, 438, 530, 531, 631, 633, 687, 698, 701, 702, 706, 747, 763, 768, 782, 786, 793, 738, 814 *et seq.*; 822, 825 *et seq.*; XXV, 21, 45, 51, 57, 66, 68, 70, 72, 74, 84, 91, 93, 95, 95, 101, 107 *et seq.*, 109, 110, 112, 121, 126, 127, 139, 152, 153, 168, 172, 175, 191, 201, 202, 216, 220, 221, 225, 234, 239, 247, 256, 293, 295, 302, 303, 306, 314, 315, 324, 351, 353, 359, 362, 365, 368, 375, 381, 385, 423, 461, 491, 497, 524, 670, 690, 696, 701, 715, 744, 753; XXVI, 42, 48, 53, 83, 114, 176, 221, 237, 284, 332, 407, 416, 417, 500, 519, 570, 595-597; S. August., XLII, 21, 1117, 1151; Vincent. Lirin., I, 637; Gennad. Mass., LVIII, 979; Aurel. Prudent., LIX, 1011; Hormisdas papa, LXIII, 399; S. Fulgent. Ruspens. episc., LXV, 575; Justinian. Cæsar, LXXIX, 273; S. Leander Hispal., LXXII, 893; S. Agolard., CIV, 29, 150; Taio sive Tauius Cæsarius, LXXXI, 815; S. Hildephon., XCVI, 53; Ratramn. Corbeiens. monac., CXXI, 12, 51, 103; Sylvester papa II, CXXXIX, 179; Joannes Cornubiens., CLXXVII, 295; XCIX, 1041; Abælard., CLXXVIII, 1823; Hugo Ambian. Rothomag. episc., CXCII, 1255; Arno, præposit. Reichersperg., CXIV, 1529; Ermengaud., CCLV, 123.

HERESIÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297.

HELENA Simonis magi meretrix, Tertull. II, 703; S. Hieronym., XXII, 1155.

HEMOGOSTI, S. Philastrius, XII, 1123.

HELLENISMUS, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 166.

HELVIDIANI (Helvidius), S. Hieronym., XXIII, 183; S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.

HEMEROBAPTISTÆ, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. Græc.*, XLI, 235 (S. Epiphani.).

HEPTAONISTÆ, S. Philast., XII, 1206.

HERACLEONITÆ (Heracleon II sæc.), Tertullian. II, 69, 516; S. Philastrius, XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 634.

HERMIAS, S. Philast., XII, 1169.

HERMOGENIANI (Hermogenes II sæc.), Tertull. I, 218, II, 45, 46, 197 *et seq.*, 646, 664, 951; S. Philast., XII, 1169, 1170; S. Hieronym., XXIII, 645; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300.

HERODIANI, S. Philast., XII, 1158. — *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 370.

HEROUSII (vid.) *Actiani*.

HIERACITÆ seu *Hieracitæ* (Hierarcas), S. Hilarius Pict., X, 103, 160, 163; S. Aug., XLII, 38; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 301.

HILARIUS, S. Hieronym., XXIII, 173, 180.

HOROSCOPEI, S. Philast., XII, 1218.

HYDROPHANASTÆ (vid.) *Aquarii*.

I

ICONOCLASTÆ, Gregorius II papa, LXXXIX, 507, 511, 521.

ICONOLATÆ, S. Agolard., CIV, 199.

IDOLOLATÆ, Alanus de Insulis, CCX, 305 *et seq.* vid. *Ethnici*.

IMAGINE et similitudine Dei in homine (de) heresis, 1209; S. Philast., XII, 1269.

IMAGINE Dei in corpore humano (de), S. Philast., XII, 1209. S. Aug., XLII, 45.

INCARNATIONE (de) heresis, S. Ambros., XVI, 817.

INFLATIONE Dei (de) heresis, S. Philast., XII, 1257.

INFERNI penis (de) heresis, S. Philast., XII, 1250; S. Aug., XLII, 45.

ISAIA PROPHETA (de) heresis, S. Philast., XII, 1297.

J

JOANNIS EVANGELIUM heresis rejiciens, S. Philast., XII, 1174.

JEZURIO Zachariæ prophetæ (de) heresis, S. Philast., XII, 1283.

JOVINIANI seu *Jovinianistæ* (Jovinianus), S. Siricius, papa, XII, 1165; S. Ambros., XVI, 1123; S. Hieronym., XXIII, 203-310; XXIV, 298, 299; S. Aug., XLII, 48; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 305.

JUDA traditore (de) heresis, S. Philast., XII, 1150.

JUDÆI, Tertull. II, 597; Novatian. presbyt. III, 935, S. Cyprian. IV, 679, 910, 919; Celsus IV, 49; Constantin. Mag. VIII, 232, 350, 363, 584; Severus Majoric. episc., XX, 731; Evagrius monach., XX, 1163; S. Aug., XLII, 51, 1117, 1131; S. Maximus Taurin., I, VII, 793; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 297; S. Agolardus, CIV, 69, 77, 99, 107, 339; Amulo Lugd. episc., CXVI, 141; Fulbertus Carnot. episc., CXLII, 505; S. Damianus (Petrus), CXLV, 41, 57; Guibertus de Novigenio, CLVI, 490; Gislebertus, CLIX, 1005; B. Odo Camerac. episc., CLX, 1103; Guillelmus de Campillis Catalaun. episc., (CLXIII, 1045; B. Rupertus Tuitiens. abb., CLXX, 539; Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1611; Gualterus de Castellione, CCIX, 423; Alanus de Insulis, CCX, 305.

JUDAIZANTES. — S. Philast., XII, 1198. — Dionysius Exiguus monac., LXVII, 19.

JULIANUS Apostata imperator. — Rufinus presbyt. Aquileiens., XXI, 501. — Cassiodor., LXIX, 1027.

JULIANUS Eclan. Pelagianus (415). — Appendix, XXI, 1167.

L

LAPSI seu **LIBELLATICI**, III sæc., S. Cyprian., III, 831; IV, 225, 250, 253, 259, 260, 272, 274, 279, 282, 290, 304, 302, 304, 305, 331, 341 *et* 463. — Novatianus presbyt. Rom., III, 963. — Baccharius monach., XX, 1077.

LEPORIUS Pelagianus presbyt. (426), emendatus cura S. Augustini, XXXI, 1215.

LEVITICO Mosis (de) error, S. Philast., XII, 1274.

LIBANIUS sophista, Cassiodor., LXIX, 1063.

LINGUA UNICA (de) opinio, S. Philast., XII, 1270.

LINGUÆ NOMINE (de) heresis, S. Philast., XII, 1219.

LUCANUS Marcionis sectator, II sæc., Tertull., II, 71, 798. — S. Philast., XII, 1162.

LUCIANISTÆ, *Patrolog. Græc.*, S. Epiphani., XLI, 818.

LUCIFERIANI, S. Aug., XLII, 45. — S. Isidor. Hispal., LXXXII, 305.

M

MACEDONIANI (Macedonius) seu **PNEUMATOMACHI**, S. Hilarius Pictav. episc., X, 52. — S. Damasus papa, XIII, 559. — S. Ambros., XVI, 703; XVII, 1003, 1153, 1159. — S. Martinus Turon. episc., XVIII, 11. — Baccharius monac., XX, 1019. — S. August., XLII, 59. — S. Nicetas Episc. Aquileiens., LII, 847, 855, 863. — S. Leo Magnus, papa, LIV, 400. — S. Avitus Vienn. episc., LIX, 383. — Paschasius diaconus, LXII, 11. — Boetius, LXIV, 1157, 1247, 1293. — Cassiodorus, LXIX, 1046, 1128, 1158. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302. — B. Alesius, CI, 13.

MALEDICENDIS diis alienis (de non) heresis, S. Philastrius, XII, 1280.

MANDATO ADÆ (de) heresis, S. Philastrius, XII, 1268.

MANICHÆI, Victorinus Afer, VIII, 999. — S. Hilarius, X, 53, 164, 246, 453, 475, 478, 537, 788. — S. Anasiasius papa, XX, 75. — Faustus Manichæus, XX, 79 (vid. Append., S. August., XLII). — Secundinus Manichæus, XI, 247. — S. Hieronym., XXII, 491, 742, 717, 923, 1085, 1150, 1157; XXIII, 213, 326, 345, 517, 559, 560, 569, 571, 576, 439, 525, 535, 1101; XXIV, 44; XXV, 1269, 1297; XXVI, 54, 59, 84, 91, 100, 102, 103, 591, 416, 475, 597; XXXI, Evodius, Upsal. episc., XXXI, 1233 (vid. Appendix S. Aug., XLII). — S. Aug., XXII, 659 ad 868 passim, 1221, 1309; XXXIII, 273, 1035; XXXIV, 121, 173; XXXVIII, 23, 28, 100, 326, 825, 984, 1122; XL, 390, 349; XLII, 34, 93, 114, 129, 175, 207, 519, 551, 677, 1139, 1153. — S. Leo Magnus papa, LIV, 160, 176, 193, 203, 274. — S. Prosper ex Manichæo catholicus, LXV, 23. — S. Isidorus Hispal. episc., LXXXII, 300.

MARCIANUS Arelat. episc., S. Cyprianus episc., III, 989.

MARCIONITÆ et **MARCIONISTÆ** (a Marcione Cerdonis discipulo), Tertullian., II, 19, 41 *seq.*, 46 *seq.*, 59, 71, 246 *seq.*, 754, 757, 758, 1034. — S. Hilarius, IX, 259, 738, 788; X, 570. — S. Philastrius, XII, 1160. — S. Hieronym., XXII, 494, 747, 925, 1054, 1153; XXIII, 182, 213, 309, 364, 370, 576, 401, 439, 515, 573, 633, 651, 1073, 1101; XXIV, 105, 247, 442, 775; XXV, 84, 617, 1018, 1106, 1160, 1592; XXVI, 59, 84, 94, 100, 102, 103, 114, 319, 322, 332, 360, 372, 391, 406, 446, 475, 478, 482, 523, 535, 535, 597. — S. Aug., XLII, 29. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300. — *Patrologiæ Græc.*, S. Irenæus, VII, 151. — S. Epiphani., XLI, 695.

MARCUS MAGUS II sæc., Tertullian., II, 70, 516, 801. — S. Philastrius, XII, 1159. — S. Hieronym., XXII, 607,

XIV, 625. — S. Aug., XI, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 110. — S. Epiphanius, XLI, 582.
MARTIALIS, in sec., S. Cyprianus, III, 1019.
MASBOTHÆI (a Masbothæo Simonis discipulo), S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297.
MASSALIANI (Massali). Vid. *Euchitæ*.
MASSULIENSES. Vid. *Semi-Pelagiani*.
MATERIANI, in sec., Tertullianus, II, 218.
MAXIMILLA Montani meretrix, S. Hieronymus, XXII, 476, 1153; XXV, 1232; XXVI, 27.
MELCHISEDCHIANI seu *Melchisedechitæ*, S. Philastrius, XII, 1168. — S. Aug., XLII, 51. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 971.
MELITIANI seu *Melitiani*. Vid. *Luciferiani*, S. Philast., XII, 1202. — S. Aug., XLII, 59.
MENANDRIANI (a Menandro). — Apud Tertullianum de Menandro Ephesio, I, 387; II, 735, 801, 1045. — De Menandro Samaritano, II, 61, 734 et 756. — S. Philastrius, XII, 1142. — S. Augustinus, XLII, 26. — S. Isidorus Hispalensis, episc., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 126. — S. Epiphanius, XLI, 295.
MERISTÆI, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298.
METANGIOMONITÆ, S. Philastrius, XII, 1167. — S. Aug., XLII, 41. — S. Isidorus, LXXXII, 302.
MILLENARI seu *Cernithiani* seu *Chilistæ*, Tertullianus, II, 67. — S. Philastrius, XII, 1152, 1174. — S. Hieronymus, XXII, 924; XXVIII, 178, 190, 623; XXVI, 19. — S. Aug., XLII, 27. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299.
MOCIANUS, Facundus Hermianus, LXVII, 855.
MOLOCHITÆ (Moloch), S. Philastrius, XII, 1129.
MUNDI DURATIONE (de) hæresis, S. Philast., XII, 1191. — S. Aug., XLII, 42.
MUNDORUM pluralitate (de) sententia, S. Philastrius, XII, 1280. — S. Aug., XLII, 45.
MONOPHYTÆ. Vid. *Eutychei*.
MONOTHELITÆ, Victor episc., LXXX, 637.
MONTANISTÆ (a Montano in sec.), Tertullianus, II, 72, 155, 954, 970. — S. Hilarius Pictav., X, 570. — S. Philastrius, XII, 1196. — Innocentius papa, XX, 475, 552. — S. Hieronymus, XXII, 474, 476, 693, 1153; XXIII, 286, 517, 535, 655; XXIV, 19; XXV, 1232, 1274; XXXVI, 57, 479, 597. — Cassiodorus, LXIX, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301.
MOTU TERRÆ (de) error, S. Philast., XII, 1216.
MUSACARONITÆ, S. Philast., XII, 1125.
MUSONITÆ, S. Philast., XII, 1124.

N

NATIVITATE Christi (de) error, S. Philastrius, XII, 1255; S. Aug., XLII, 45.
NAZARÆI (Nazareth), S. Philast., XII, 1122; S. Aug., XLII, 27; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 258, 387.
NESTORIANI (a Nestorio), Marius Mercator, XI, VIII, 699 ad 1218; Cassianus Joannes, L, 9-367; Coelestinus papa I, L, 458 ad 566; Xistus papa III, L, 585; S. Prosper Aquitan., I, 153; Nicetas Aquileiensis episc., I, 11, 847, 865; S. Leo Magn. pap., LIV, 221, 715; Faustus Rhegiens. episc., LVIII, 855; Petrus diacon., LXII, 85; Boetius, LXIV, 1247, 1299; Dionysius Exiguus monach., LXVII, 9; Fulgentius Ferrandus, LXVIII, 889, 908, 910; Liberatus Carthag. archidiacon., LXVIII, 969; Cassiodorus, LXIX, 1204; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304; B. Alcuin., CI, 15.
NICOLAITÆ (a Nicolao), Tertullianus, II, 48, 65, 280; S. Philastrius, XII, 1148; S. Hieronymus, XXII, 553, 1153, 1198, 1199; XXIII, 178; S. Aug., XLII, 26; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græc.*, Clement. Alexand. Stromat. lib. III, S. Irenæus, VII, 149; S. Epiphanius, XLI, 519.
NORTIANI, S. Philast., XII, 1168; S. Aug., XLII, 52; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 994.
NOVATIANI (a Novatiano et Novato), Anonymus, III, 1205; S. Cyprianus, III, 699, 708, 712, 725, 974, 990, 1137; IV, 542, 547, 493; S. Hilarius, LX, 788; S. Philastrius, XII, 1194; S. Pacianus Barcinon. episc., XII, 1081; S. Siricius pap., XIII, 1155; Innocentius pap., I, XX, 475, 532; S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 286, 535, 681; XXV, 974; S. Aug., XXXIII, 1086; Paschasius diac., LXII, 20; Cassiodorus, LXIX, 1116; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
NOVATUS, S. Hieronymus, XXII, 606, 693; XXIII, 285, 535, 681; XXV, 974. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1018.
NYCTAGES, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 305.

O

OPRYTÆ, Tertullianus, II, 65; S. Philast., XII, 1115; S.

Hieronymus, XXIII, 178, 429; S. Aug., XLII, 28; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiphanius, XLI, 642.
ORIGENISTÆ seu *Origeniani* (Origenes), S. Anastasius papa I, XX, 68; XXII, 772; Dionysius Exiguus, XXII, 771; Theophilus Alexand. episc., XXII, 775, 790, 792, 815; Paulus Orosius, XXXI, 1211; S. Aug., XLII, 55, 669; Justinian. Imperator, LXIX, 177; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 1062, 1067.
OSSENI, *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 259. Vid. *Sampsoni*.

P

PAGANI. Vid. *Ethnici*.
PAGANITATEM et omnia facinora Deo tribuens hæresis, S. Philastrius, XII, 1226.
PASSALORYNCITÆ, S. Philast., XII, 1188; S. Aug., XLII, 42.
PASSIONISTÆ. Vid. *Praxeas*.
PATERNIANI, S. Aug., XLII, 46; S. Isidorus, LXXXII, 305.
PATRICIANI (a patricio), S. Philast., XII, 1177; S. Aug., XLII, 42; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 302.
PATRICUS hæreticus, Ratherius Veron. episc., CXXXVI, 615.
PATRIPASSIANI, Praxeæ sectatores, Tertullianus, II, 74, 151.
PAULIANI (Paulus Samosatenus), S. Hilarius, X, 534, 538, 661, 675; S. Aug., XLII, 54; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 300.
PELAGIUS Britannus monach., XXI, 1153.
PELAGIANI (a Pelagio), Innocentius I, papa, XX, 561; Zozimus papa, XX, 654, 669, 675; Julian. Eclanensis, XXI, 1167; Avianus diac. Pelagianus, XXI, 1175; Coelestinus Pelagii discip., XXI, 1175; Leporius presbyt., XXVI, 1215; Orosius, XXXI, 1175; S. Aug., XXXIII, 518, 596, 673, 674, 720, 711, 758, 762, 764, 772, 774, 779, 783, 786, 852, 848, 857, 867, 869, 891, 926, 928, 929, 968, 971, 974, 978, 989, 1002, 1007; XXXVIII, 825; XXXIX, 1719; XLII, 47; XLIV et XLV integre; Marius Mercator, XLVIII, 9-699; Cassianus Mass., I, 20; S. Prosper Aquit., LI, 67, 91, 153, 155, 178, 214, 617, 725; Faustus Rhegiens., LVIII, 783, 853; Petrus diac., LXII, 83; Fulgentius Ruspens., LXV, 155, 442, 605; Joannes papa, IV, LXXX, 601; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 305.
PEPUZIANI sive *Quintilianii*, S. Aug., XLII, 50. Vid. *Cataphryges*.
PETILIANI. Vid. *Donatistæ*.
PETRAGONICI, Heribert. monach., CLXXXI, 1721.
PETROBRUSIANI (Petrus de Bruys), Petrus Vener., CLXXXIX, 719.
PHANTASMASIÆ, S. Avitus Vienn. episc., LIX, 500.
PHARISÆI, S. Philast., XII, 1119; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrolog. græc.*, S. Epiphanius, XLI, 247.
PHILOSOPHI in genere, Tertullianus, II, 646; Zachæus Christianus, XX, 1071.
PHILUMENE Marcionis meretrix, Tertullianus, II, 18, 71, 765, 791; S. Hieronymus, XXII, 1153; XXV, 1252.
PROTINIANI (a Photino Ebionis discipulo), S. Hilarius, IX, 453; X, 41, 52, 65, 200, 205; S. Philastrius, XII, 1179; S. Damasus papa, XII, 559; S. Augustinus, XLII, 51; Vincentius Lirinensis. Commonitorium cap. 216, T. I.; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 301.
PROTIUS, Nicomachus I papa, CXIX, 775 et passim.
PITHECIBLISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
PLANETIS septem (de), error, S. Philast., XII, 1237.
PNEUMATISTÆ, S. Philast., XII, 1292.
PNEUMATOMACHI. Vid. *Macedoniani*.
PORPHYRIUS, S. Hieronymus, XXII, 502, 666, 925; XXIII, 691, 939; XXIV, 66, 339, 315; XXV, 491, 504, 535, 575; XXVI, 510.
PORRETANI. Vid. *Gilbertus Porretanus*.
PRAXEAS, Tertullianus, II, 74, 151; S. Hieronymus, XXIII, 180.
PRISCA Montani alta meretrix, S. Hieronymus, XXII, 1155; XXV, 57, 1232.
PRISCILLIANITÆ, S. Hieronymus, XXII, 10, 1085, 1150, 1153; XXIII, 496; Orosius Paulus, XXXI, 1211; S. Aug., XXXIII, 1051; XLII, 44, 669; S. Leo Mag. papa, LIV, 677; S. Turribius episc., Astur., LIV, 683; Montanus Tolet. episc., LXV, 51; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 305.
PRÆDESTINIANI, Anonymus, LIII, 587. Vid. *Gottescalcus*.
PROCLIANITÆ, S. Philast., XII, 1170; S. Aug., XLII, 42.
PROPHETIS FALSIS (de) hæresis, S. Philast., XII, 1189.
PROTOCLISTÆ. Vid. *Origenistæ*.
PROTOPASCITÆ. Vid. *Quartodecimani*.
PSALTERII inæquitate (de) hæresis, S. Philastrius, XII, 1259.

PROLOMEUS, S. Philastrius, XII, 1157; S. Aug., XLII, 28. — *Patrologia græca*, S. Epiphanius, XLI, 555.
 PUTRONIÆ, S. Philastrius, XII, 1156.
 PYTHONISSA muliere (de) hæresis, S. Philast., XII, 1155.

R

RANICOLÆ, S. Philastrius, XII, 1124.
 REBAPTISTÆ, 235. — Variorum anonymorumque monumenta pseudodoxa in questione de rebaptizandis hæreticis, III, 1009.
 REMPHANTÆ seu *Molochitæ*, S. Philast., XII, 1129.
 RHETORI, S. Aug., XLII, 44; S. Philast., XII, 1202.
 ROSCELINUS philosophus (1092). S. Anselm. Cantuar. archiepisc., CLVIII, 259; S. Ivo Carnot., CI, XII, 17.
 RUFINUS, S. Hieronym., XXII, 556; XXXIII, 597.

S

SABELLIANI (a Sabellio III sec.), Novatianus presbyt. Roman., III, 936, 940; S. Dionysius pap. I, V, 109; S. Hilarius, X, 26, 41, 52, 63, 165, 200, 203, 205, 232, 706; S. Philastrius, XII, 1168; S. August., XLII, 52; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 501; S. Petrus Damian., CXLV, 25. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1011.
 SABUZI. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 254.
 SAGIANI. Vid. *Anthropomorphitæ*.
 SADDUCEI, S. Philast., XII, 1118; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 297. — *Patrol. græc.*, S. Epiph., XLI, 259.
 SAMARITÆ seu *Samaritani*, S. Philast., XII, 1120; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 298. — *Patrolog. græca*, S. Epiph., XLI, 170, 225.
 SAMPSEI, SCHAMSEI, S. Aug., XLII, 51. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 939.
 SARNACENI, Petrus Vener., CLXXXIX, 659.
 SATURNIANI (a Saturnino), Tertull., II, 686; S. Philast., XII, 1142; S. Aug., XLII, 26. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 129; S. Epiph., XLII, 293.
 SCHISMATICI quidam, Ennodius Ticin. episc., LXIII, 183.
 SCOTUS ERIGENA, Prudentius Trecent. episc., CXV, 1009; Florus Lugd. diac., CXIX, 101; Adrevaldus Floriac. monac., CXXIV, 948.
 SCRIBÆ, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 242.
 SCYTHISMUS, *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 166.
 SECUNDIANI (a Secundo), S. Philast., XII, 1158; S. Aug., XLII, 28. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 545; S. Irenæus, VII, 103.
 SELEUCIANI (a Seleuco), S. Philast., XII, 1169; S. Aug., XLII, 41.
 SEMI-ARIANI, S. Philast., XII, 1181; S. Aug., XLII, 59.
 SEPTUAGINTA duorum interpretationem hæresis rejiciens, S. Philast., XII, 1276, 1279.
 SERPENTIS AENEI cultus hæreticus, S. Philast., XII, 1151.
 SETHIANI seu *Sethitæ* II sec., Tertullian., II, 65, 66; S. Philast., XII, 1116; S. Hieronym., XXIII, 178; S. Aug., XLII, 29; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 299. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 167; S. Epiph., XLI, 666.
 SEVERIANI (a Severo), S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 831.
 SIDERIBUS ET PECORIBUS (de) hæreses, S. Philast., XII, 1216.
 SIMONIANI (a Simone mago), Tertull., I, 346, 672; II, 46, 62, 708, 749; S. Cyprian. de Baptismo, IV; S. Philast., XII, 1138; S. Hieronym., XXII, 1155; XXIII, 178, 281, 607; XXIV, 527; XXV, 127; S. Aug., XLII, 25; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 298. — *Patrol. græc.*, S. Irenæus, VII, 117; S. Epiph., XLI, 286.

SIMONIACI (a Simone), Humbert. cardin. Silva candidæ episc., CALIII, 1005.
 SPIRITU SANCTO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1198.
 STELLIS COELO infixis (de), S. Philast., XII, 1264.
 SYMMACHIANI, S. Philast., XII, 1177.
 SYMMACHISTÆ, S. Philast., XII, 1280.
 SYMMACHUS ethnicus, Aurel. Prudent., LX, 118.

T

TATIANI (a Tatiano) seu *Encratitæ*, *Continentes*, *Severiani*, S. Philastrius, XII, 1196; S. Hieronym., XXIII, 509; S. Aug., XLII, 50; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 300. — *Patrolog. græc.*, S. Irenæus, VII, 160; S. Epiph., XLI, 835.
 TEMPORE ULTIMO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1228.
 TERRAM BEATITUDINIS hæresis ignorans ac reprobens, S. Philast., XII, 1207.
 TERTULLIANISTÆ, S. Aug., XLII, 46; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 303.
 TESSARACEDCATITÆ, seu *Quatuordecimani*, S. Philast., XII, 1173; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispalensis, LXXXII, 503; S. Aldhelmus Schireburg. episc., LXXXII, 87.
 TESTAMENTI VETERIS multa reprobens hæresis, S. Philast., XII, 1265.
 TETRADITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THAMMUS SIMULACRO (de) hæresis, S. Philast., XII, 1153.
 THEMISTIUS, philosoph. ethnicus, Juliani Apostata amicus, Aurel. Cassiodor., LXXI, 1118.
 THEODOTIANI (a Theodoto Byzantino), S. Philast., XII, 1166; S. Hieronym., XXIII, 202; S. Aug., XLII, 51; S. Isidorus Hispal., LXXXII, 304. — *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 962.
 THEODOTONISTÆ (a Theodotione), S. Philast., XII, 1280.
 THEOPASCHITÆ. Vid. *Patripassiani*.
 THEOTIMUS, II sec., Tertull., II, 546, 558.
 TOPHETITÆ (Tophet), S. Philast., XII, 1129.
 TRIMEGISTI hæresis de pecoribus et sideribus, S. Philast., XII, 1216.
 TROGLODITÆ, S. Philast., XII, 1126.
 TROPITÆ, S. Philast., XII, 1184.
 TUNICIS PELLICIS (de) protoparentum hæreses, S. Philast., XII, 1240.

U

UXORIBUS et concubinis Salomonis (de) hæresis, S. Philast., XII, 1289

V

VADIANI, S. Aug., XLII, 59.
 VALENTINIANI (a Valentino) II sec., Tertull., II, 12; S. Hilarius Pict., X, 162; S. Philast., XII, 1135; S. Hieronym., XXIII, 182, 376, 1073; XXIV, 775; XIV, 1018, 1105; S. Aug., XLII, 27; S. Isidor. Hispal., LXXXII, 299; S. Irenæus, VII, 23; S. Epiph., XLI, 474.
 VALESI, S. Aug., XLII, 32; *Patrolog. græc.*, S. Epiph., XLI, 1010.
 VIGILANTIUS, S. Hieronym., XXII, 602, 906; XXIII, 537-552.

W

WALDENSES, Bernardus abb. Fontis calidi, CCIV, 795; Alanus de Insulis, CCX, 505.
 WANDALI ARIANI, Victor Vitens. episc., LVIII, 181; S. Fulgentius Ruspens. episc., LXV, 105, 225.

CONSPECTUS CHRONOLOGICUS

HÆRESEON VEL SECTARUM PRÆCIPUARUM A TEMPORIBUS APOSTOLORUM PER SINGULA SÆCULA
 USQUE AD SÆCULUM XIII DEDUCTARUM.

Hæreses sæculo primo exortæ.

SEMONIANI. — Primus qui hæresis pestem in orbem invexit, fuit Simon Magus, e Samaria oriundus. Cum a Philippo baptizatus fuisset, et videret Spiritum sanctum in eos quibus manus imponebant apostoli, illabi, obtrita

pecunia voluit ab apostolis potestatem emere similiter conferendi Spiritum sanctum; quo facto labis, ab ipso dictæ Simoniacæ, primum jecit fundamentum. Contendebat 1. se esse magnam virtutem Dei, imo Deum ipsum, qui in Samaria apparuerit ut Pater, in Judæa ut Filius, in gentibus ut Spiritus sanctus; 2. Christum vere non

voluisse, nec realiter esse passum, sed solum apparere; 5. vagam quamdam mulierculam, nomine Helenam, cum qua clam omni se libidinum genere polluebat, jam blasphemabat esse Spiritum sanctum, jam fabulabatur esse humanam, et sub huius simulacro suis discipulis praebebat adorandum, sicut seipsum sub simulacro Jovis; 4. legem dicebat non a Deo, sed a sinistra quadam intelligentia latam fuisse, unde duos fingebat deos; 5. omni subita lege, ac bonis operibus eliminatis, velut minime necessariis, ampliam suis cultoribus ad omne scelus impune patrandum viam aperiebat, spectatim vero indifferentem feminarum usum permittebat; 6. negabat carnis resurrectionem cum Sadducæis, metempsychosin vero cum Pythagoricis adstruebat. Postquam hos errores per varias orbis partes circumtulisset, multisque falsis signis, ope demonum perpetratis, persuadere studuisset, tandem Romam venit, ubi cum eorundem ope in celum evolare tentaret, quod se verum Deum probaret, precibus S. Petri præcepit ruit, et confractis ossibus, animum exhalans ad interna descendit. Simeonis discipuli vel successores fuere postea Menander, a quo Menandriani; Saturninus a quo Saturniani; Basilides, a quo Basilidiani, qui eandem inquisitionem propagarunt et adauxerunt.

NICOLAÏTÆ. — Errabant 1. in eo quod docerent, mundum non esse factum a Deo, sed a quibusdam principibus quos exprimebant nominibus barbaris ac horrendis, quibus terrorum suis auditoribus incutebant; 2. indifferentem feminarum usum indulgebant; 3. docebant licere scortari, 4. et vesci idolothytis.

CERINTHIANI. — Sic nuncupati a Cerintho, qui ex Judæo factus Christianus, cum baptismo circumcisionem, velut ad ea utilem necessariam, velleus esse jurgandum, varias contra Christi discipulos excitavit contentionibus. Capitalis autem ipsius error in eo stetit, quod Jesum a Christo distingueret, diceretque illum non de virgine, sed de muliere, maritali commercio intercedente, conceptum ac natum esse; Christum vero, seu Spiritum sanctum sub columba specie in eum descendisse, eique sanctitatem, et vim alii eam communicandi patrandaque miracula tribuisse. Addebat Christo in cœlum reverso, solum Jesum passum ac mortuum esse.

EBIONITÆ. — Ebionitæ, seu Ebionæi, sic appellati ab Ebione quodam ejus sectæ auctore, apostolis cœvo, docebant: 1. Christum esse purum hominem ex Josephi et Mariæ concubitu, more hominum aliorum, procreatum; 2. Circumcisionem et alia legalia post Christum adhuc esse servanda; 3. virginitatem a suis contibus repellendam; 4. uxorum pluralitatem permittebant.

Hæreses sæculi III.

GROTHICI. — Sic dicti fuere a rerum omnium γροθι, sive scientia, quoniam sibi præ cæteris superbe arrogabant. Eorum auctor præcipuus fuit quidam Carpocrates, vel Carpocras nomine, a quo etiam dicti Carpocratiani. Delirabant præcipue in sequentibus capitulis: 1. Duos admittebant deos; 2. dicebant mundum non esse factum a Deo, sed ab angelis; 3. contendeabant Christum non esse de Maria natum, sed per illam ostensum, et hinc sanctam Dei genitricem ludibrio habebant; ipsum vero Christum non habere carnem, nisi apparenter talem; 4. duas in homine animas fingebant, alteram bonam et ratione præditam, alteram malam et rationis expertem, illamque, non autem istam volebant esse de Dei substantia; 5. metempsychosin admittebant, resurrectionem et judicium futurum negabant; 6. dicebant licitum esse Christiano negare Christum ad vitanda tormenta; 7. Jænia et castitatem avversabantur.

VALENTINIANI. — Sic nuncupati a quo'am Valentino, qui indignatione spirituque vindictæ accensus, Ecclesiam oppugnavit erroribus, quorum summarium his capitulis præcipuis absolvitur: 1. Duo statuebant prima principia: profundum et silentium, sive chaos, velut primos duos deos, quorum alterum masculum, alterum feminam dicebant; atque ex his duobus, velut ex conjugio, seu immediate, seu mediate processisse Æonæ triginta e quibus 15 mares, et totidem feminas. 2. Triplex fingebat hominum genus, pneumaticum, seu spirituale; psychicum, seu animale; et hyginum aut choicum, seu materiale. Primo hominum generi, cujusmodi se Valentiniiani omnes esse credebant, tribuebat animam suam naturam bonam, et nullis sceleribus, quæ impune ipsi licenter, contaminandam; atque ideo ejus generis hominem aliquando resurrecturum aiebat, sed cum alio corpore, nempe spirituali, et certo salvandum. Alteri generi tribuebat animam boni malique capacem, et pro diversa vivendi ratione salvam damnavisse posse contendeat. Postremo denique generi animam naturam malam inesse aiebat, et ad exitium conditum esse assererat ea ratione,

ut cum corpore simul et anima interficeret. 3. Dorcebat præter medii generis homines Christum a Patre, id est, a Profundo missum esse, sed spiritus e vel cœlestis corpus secum attulisse; adeoque nihil sumpsisse de Virgine Maria; sed per illam, tanquam per ritum aut fistulam transiisse. Primarius Valentini discipulus ac successor fuit Secundus, a quo Secundiani nomen habent, et qui magistri errores ampliavit, excogitata nova Æonum serie ac natura.

MANICHIÆ. — Manichæi a Marcione, Apollite, ab Apelle, Cerdoniani a Cerdone quodam appellati, Manichæis præluserunt, dum duo rerum principia duosque deos statuerunt, unum bonum, alterum malum; illum Christi patrem, hunc legis et prophetarum auctorem. Hunc errorem adoptarunt Tatiani, dicti etiam Eucratistæ, seu continentes, quod a nuptiis dicerent esse abstinendum, neque carne vinoque uterentur, quæ sibi tantum profuissent a principio malo: unde et in ipso Missæ sacrificio aquam solum adhibebant sine vino.

MONTANISTÆ. — Nomen traxere a Montano, qui adjunctis sibi duabus mulierculis Priscilla et Maximilla, quas velut prophetissas vendidit, 1. docuit in seipsum hæcque feminas Spiritum sanctum majiori penititudine descendisse, quam in ipsos apostolos; et hinc Spiritum sanctum se appellabat, imo Deum Patrem. 2. Negabat in Ecclesia dari potestatem remittendi peccata quædam graviora, post baptismum commissas; adeoque pro eorum remissione Deum duntaxat esse exorandum. 3. Sermones nuptias illicitas esse proclamabat, et pro fornicationibus habebat: ex adverso matrimonium dissolvi posse aiebat. 4. Negabat esse licitum Christianis, fugam capere in quacumque persecutione. 5. Nova jæunia prædicabat, tanquam jure divino præscripta.

TERULLIANISTÆ. — Dicti a Tertulliano, qui, postquam contra Montanistas strenue pugnavisset, falsa severioris disciplinæ quam Montanus præ se ferebat specie, et somniis Priscillæ et Maximillæ delusus, illorum errores adoptavit, et novis adauxit; nam docuit: 1. Angelos esse corpora tenuia ac subtilia; animam quoque nostram, licet immortalem, corpoream tamen esse, eamque crescere, adolescere, cibos desiderare, et in cæteris cum corpore convenire; unde illi tribuebat longitudinem, latitudinem, subtilitatem, effigiem, sexum, habitum, terminum, ut corpori. 2. Dicebat, teste Augustino, animas sceleratorum hominum post mortem converti in demones.

Hæreses sæculi III.

NOVATIANI. — Nomen hoc adepti primum a Novato, tum etiam a Novatiano; postmodum Catharos ipsi se, id est, mundos et puros, superbe appellarunt. Hi fuere sequentium errorum disseminatores: 1. Iis qui a fide defecerant, vel in alia crimina, saltem graviora, veluti adulterium, homicidium, etc., post baptismum lapsi erant, apem omnem veniam eripebant, saltem obtinendam ab Ecclesiis; cui proinde potestatem ejusmodi peccatis veniam indulgendi denegabant. 2. Accedentes ac redeuntes ad suam sectam iterato baptizabant, existimantes baptismum extra illam collatum, esse irritum. Cæterum Confirmationis sacramentum penitus negligebant. 3. Martyres eorumque reliquias contemnebant. Demum cum Montanis in secundas nuptias damnabant.

SABELLIANI. — A Sabellio ex Africa vel Libya oriundo; qui novam hæresin non tam primus excogitavit, quam a Iuliano, Montani prius auctore, postea deceptor, aliquo quopiam Noeto, acceptam propagavit, docens esse in Deo unam duntaxat reipsa personam, sicut et unam naturam, licet secundum triplicem notionem tribus nominibus expressam; unde et Sabelliani dicebant, Patrem quoque in Christo passum fuisse, quapropter etiam appellati fuere Patripassiani. Sabellii hæresin deinde adoptarunt tum Photinus, unde Photiniani; tum Paulus Samosatenus, unde Pauliani.

ORIGENISTÆ. — Sic nuncupati ab Origene, qui erravit: 1. circa creationem et naturam animarum; fingebat enim quod Deus primo creavit rationales creaturas omnes æquales; eas vero, quæ ex libero arbitrio magis vel minus ad Deum conversæ fuerant, ad diversos angelorum ordines pro meritorum diversitate fuisse promotas; illas quæ a Deo sese averterunt diversis corporibus fuisse alligatas, et animas evasisse, corpori magis vel minus imperfecto, pro diversitate demeritorum, velut carceri incensas: ex quibus alterius delirabat animam etiam Christi, antequam corpori uniretur, præexistisse: item solem, lunam et astra animatas quodam virtutis esse. 2. Erravit circa corporum resurrectionem, quam equidem admittebat, sed aiebat illa non resurrectura rectæ, ut modo, sed orbicularis figura; n. quæ cum sanguine et membris, quæ habent modo, quia pro illo statu haud serviturus, sed

subtilia et aerea esse futura. 5. Erravit circa statum animarum post hanc vitam. Præter quam enim quod negaret, damnatorum animas quidpiam pati ab igne corporeo, insuper negabat illorum, demonumve ipsorum poenas in æternum esse duraturas. Addebat, Christum iterum esse cruciandum pro demonibus. Ad extremum eo u-que deliravit, ut, sicut ponebat demones et animas damnatorum quandoque a pena liberandas, ita poneret angelos et animas beatorum quandoque a beatitudine in hujus vite miseriis devolvendas. Imo damnatos ad hoc quoque sæculum rursus redituros, et hinc ad beatitudinem evocandos, demonesque in priorem statum et ordinem restitutos.

MANICHÆI. — His appellationem dedit Verna quidam, natione Persa, qui antea Cubricus vocabatur, et post hæc vocari voluit Manes. Manichæi 1. statuebant duo principia opposita, et quidem æterna, immortalia, ab invicem independentia; unum bonum et alterum malum. Deum faciebant corporeum, finitum et divisibilem. Insuper Patrem, Filium et Spiritum sanctum admitterant, sed unum Deum dicebant sub triplici nomine. 2. Carnem siebant provenire a malo principio et esse de ejus substantia. Quapropter in primis negabant Christum veram carnem habuisse, ac proinde vere natum ex Virgine, ne inquinaretur; neque vere passum, crucifixum aut mortuum dicebant, sed solum apparenter et similitudinarie, atque pari solum modo resurrexisse. 3. Duas uni corporiungebant animas insidere, alteram bonam et rationalem, a bono principio efformatam; alteram malam et animalem pariter effectam a malo principio. 4. Animarum metempsychosin asserabant. 5. Mala culpe negabant esse tribuenda libero hominis arbitrio; ne, cum hoc procedat a Deo, hic periter sit auctor illius. Illa igitur tribuebant animæ, natura sua malæ, qua ad illa vel invite cogeret, etc., etc.

Hæreses sæculi iv.

DONATISMÆ vel DONATIANI. — Nomen et errores hausere a duobus Donatis, altero Casarum-Nigrarum in Numidia episcopo, velut auctore; altero episcopo Carthaginiensi, velut promotore. Præcipui illorum errores sunt sequentes: 1. Ecclesiam perservorum communione toto orbe terrarum perisse contendebant, et in sola Africa inter Donatistas remansisse. Cum vero considerarent, veram Ecclesiam non consistere sine communione cum Romanæ, Romam aliquem ex suis secreto mittebant, qui sum factionis homines ibidem degentes velut episcopus gubernaret. 2. Ex primo illo errore hunc alium trahabant: illum solummodo baptismum esse validum, qui apud ipsos conferretur; quapropter, si Catholicorum aliqui ad eos dedicerent, illos rebaptizabant. 3. Plures illorum prætextu martyrii, sponte aliis se occidendos tradebant; imo sibi ipsi violentas manus frequenter inferebant, et ita se martyres jactabant. Qui hoc insano furore correpti erant, Circumcelliones appellati fuere.

ARIANI. — Arianorum hæresis auctorem habuit Arium, e Libya oriundum, presbyterum Alexandrinum, qui sequentes sparsit capitales errores: 1. Etiam si tres personas, Patrem, Filium et Spiritum sanctum admittere se profiteretur, solam tantem primam Deum verum, æternum, immutabilem esse contendebat. Hinc 2. negabat Filium et Spiritum sanctum esse ejusdem cum Patre substantiæ, vel naturæ; imo asserbat Filium habere naturam plane diversam a Patre; et Spiritum sanctum diversam a Patre et Filio. 3. Filium, quemadmodum et Spiritum sanctum aiebat, ex nihilo factum esse in tempore, adeoque esse creaturam, et hinc Patre minorem; sed Filium esse creaturam primam, ante omnia sæcula factam, omniumque perfectissimam, et maxime ad Deum accedentem, quam ideo per excellentiam vocetur Filius Dei, et Deus per quemdam participationem, non per naturam; Deum vero per illum velut per ministrum sæcula et omnia alia ferre. Spiritum sanctum autem dicebat præcipuum Filii creaturam et hinc *Creaturam Creaturæ* nominabat. Unde etiam loco isti... glorificationis versiculi, quem canere consuevit Ecclesia catholica: *Gloria Patri, et Filio, et Spiritui sancto*; ipse suos canere docuit: *Gloria Patri per Filium in Spiritu sancto*.

SEMIARIANI. — Hi partim assentebantur Arianis, partim ab illis dissidebant. Nam cum illis quidem de Spiritu sancto idem prorsus sentiebant, ac Filium Patri consubstantiali, seu ejusdem cum illo naturæ esse, negabant; atamen secus ac illi dicebant, hunc esse Patri per omnia, atque adeo etiam in æternis similem; quapropter eundem quidem renebant appellare *ὁμοούσιον*, id est, consubstantialem; dicebant vero *ὁμοούσιον*, seu similem in substantia. Auctores habuere Semiariani Basilium Ancyranum, et Gregorium Laodicenum.

ACACIANI. — Sic dicti ab Acacio Cæsariensi episcopo. Inter Arianos et Semiarianos velut medii, Filium hæc Patri consubstantialem dicebant cum Catholicis, nec ejusdem plane dissimilem cum Arianis, neque similem in substantia cum Semiarianis, sed duntaxat in accidentibus et forma, sicut statua aurea suo prototypo, quod representat.

MACEDONIANI. — Arianorum surculi nomen et errorem accipere a Macedonio, qui dicebat: Filium quidem Deum esse, per omnia similem Patri; imo, ut loquitur S. Augustinus, unius ejusdemque cum illo substantiæ, vel essentia; Spiritum vero sanctum creaturam esse, ejusdem cum Patre et Filio dignitatis expertem; hinc famulum ac ministrum eum appellabat.

ARIANI. — A quodam Aërio exorti sunt, qui e Pontu oriundas, cum episcopatu Sebasteno, quem ambebat, exclusus fuisset, contra episcopalem ipsam dignitatem debilitare cepit. Itaque primum ac præcipuum errorum Aërii caput erat, quod episcopi non sint presbyteris superiores, neque ab eis ulla in re discernuntur. Huic errori alios subiade addidit: nempe orationes pro defunctis, et bona pro illis suscepta opera nihil in prodesse, adeoque esse rejicienda. Præterea jejunia ab Ecclesia statuta, et a Christianis observare solita non esse servanda. Deum negabat pascha Christianis esse celebrandum.

ÆTIANI et EUNOMIANI. — Ab Aëlio et Eunomio nuncupati, Arianæ quoque hæresis soboles exsistite, eamque novis auxere blasphemis. Primus illorum error fuit, quod dissimilem per omnia assererent Patri Filium, et Filio Spiritum sanctum; ex quo dicti etiam sunt *Ανομοι*, id est *Dissimiles*. Quapropter non baptizabant verbis a Christo institutis, sed sub hac formula: *In nomine Dei increati et in nomine Filii creati, et in nomine Spiritus S. sanctificatoris a Filio procreati*; ideoque baptizatos Catholicis ad se accedentes rebaptizabant. Secundus error fuit quod Verbum divinum animam non assumpsisse, sed divinitatem animæ vices supplevisse, assererent. Tertius error fuit, quod dicebant se Deum ita perfecte cognoscere, sicut Deus ipse se cognoscit; unde et se illum pariter comprehendere blasphemabant. Quartus, quod sanctorum reliquias contemnerent, et miracula ad eorum invocationem a Deo patrata demonum præstigia esse effutirent. Quintus, quod docerent malam vitam conjugatam cum fide, quam ipsi prædicabant, nihil obesse; sic, ut quibuscumque peccatis quis irrelitus foret, etiamsi in eis perseverare vellet, dummodo fidem suam servaret, æternæ vitæ participare esse posset.

APOLLINARIÆ. — Secta hæc auctorem habuit Apollinarem, qui sequentes producit errores: 1. Quod Verbum non assumpsit animam saltem rationalem, seu mentem, sed ejus vices suppleverit. 2. Quod Christus veram carnem non habuerit. 3. Circa Trinitatem etiam varie delirabat. His erroribus ridiculum addebat commentum, nempe post universalem resurrectionem nos rursus ad observationem legis Mosaicæ esse reversuros.

PRISCILLIANISTÆ. — A Priscilliano hæresis ista per Hispaniam propagata, simul ab eodem nomen accepit. Errores autem suos ab omnibus fere, qui antea existerant, hæreticis mutuarunt. Nam 1. cum Sabellio unam duntaxat in Deo personam agnoscebant. 2. Cum Ariani de Filio sentientes, quasdam virtutes ex Deo capisse procedere somniabant; diabolum vero nunquam fuisse bonum, neque ejus naturam esse officium Dei, sed ex chaos et tenebris emerxisse, illumque omnis mali principium et substantiam esse, adeoque et corporum etiam humanorum; et hinc a carnibus quoque abstinebant et Christum veram habuisse carnem negabant. 3. Cum Manichæis animam hominis particulam divinam esse substantiæ iungebant. 4. Cum Origene animas prius in celo peccasse dicebant, et in pernam fuisse in corpora detrusas. 5. Cum Stoicis homines non sponte sed libere peccare stiebant, sed invitos et fatali siderum necessitate compulso. 6. Denovo cum Manichæis nuptias et matrimonium damnant.

AUDIANI, seu ANTHROPOMORPHITÆ. Hoc nomen sortiti sunt ex palmari suo errore, quo sentiebant Deum esse corporeum, et membra ad formam humani corporis habere.

JOVIANISTÆ. — Hæc hæresis nomen accepit a Joviano, cujus primus error fuit, quod virginitati nuptias quoad meritum adæquaret. Secundus error fuit, quod jejunia et abstinentiam a certis cibis doceret ad salutem nihil prodesse. Tertius erat, quod qui plena fide in baptismum renati sunt, a diabolo non possint subverti, si peccare. Quartus fuit, quod cum Stoicis doceret omnia peccata esse in gravitate paria; item paria esse omnia merita, atque parum proinde omnium in coris remunerationis gradum. Addebat denique quintum hunc errorem, quando B. Virgo, licet ante partum virgo fuerit, et

Christum intacta virginitate conceperit, neque ullum seu ante, seu post partum cum Josepho maritale commercium habuerit, tamen in ipso partu pariendo fuisse corruptam, et ejus corruptam virginitatem.

Hæreses sæculi v.

PELAGIANI. — Dicti a Pelagio, natione Britanno, professione monacho. Capitales illius errores sunt sequentes: 1. Docebat, primævum primi hominis statum fuisse statum naturæ, non beneficium gratiæ, et Adæ posteros ante nasci, qualis Adam conditus fuit, hoc est, inquebat, sine virtute et vitio, sine gratia et peccato. 2. Negabat ab Adæ posteris ex ipso contrahi peccatum originale, ac proinde Adamum aiebat peccando sibi soli nocuisse, non posteris. 3. Contendebat, hominem per solas liberi arbitrii vires posse omnia divina mandata servare, tentationes omnes vincere, omnia plane peccata vitare, adeoque salutem solis fidei suis viribus adipisci; quapropter negabat, ad istorum quippiam necessariam esse Dei gratiam, etc.

CONSECRANTI. — Hi nomen habuerunt a Cælestio, Pelagii discipulo, qui eodem ac Pelagius errores disseminavit.

SEMPELAGIANI. — Recedebant a Pelagianis Semipelagiani: 1. quod primigeniam originis noxam admitterent, in Adæ posteros derivari; 2. quod adstruerent necessitatem gratiæ et baptismi ad illius deletionem; 3. quod agnoscerent pariter naturæ nostræ infirmitatem, ex eadem originaria culpa profluentem. 4. Fatebantur quoque, saltem eorum p. erique, gratiæ etiam interioris necessitatem, ad opus bonum saltem periclitandum et consummandum; ac proinde non posse hominem solis suis viribus naturalibus ad salutem pervenire. Accedebant vero ad Pelagianos, et errabant Semipelagiani primario ac præcipue in eo quod dicerent initium fidei, adeoque iustitiæ et salutis, esse a nobis, seu a solis naturæ viribus sibi relictis; nullamque ad ejusmodi initium gratiam interioris prævenientem esse necessariam. Sic errorem suum ordinabant: 1. Aiebat: Is cui prædicatum exterius fuit Evangelium, solis naturæ viribus concepti fidem aliquam initialem, seu pluri credulitatis affectum erga Salvatorem, velut potentem ac volentem ipsum liberare a miseria per peccatum contracta. 2. Succedebat desiderium salutis spiritualis aut salutis, ex illa fide initiali excitatum, illudque mere naturale. 3. Sequebatur iura aliquis surgendi, seu ex illa miseria emergendi conatus, solis fidei viribus naturæ, quæ cum ad surgendum reipsa non sufficerent. 4. Voluntas ad Deum recurtebat, querendo et palando per orationem et implorationem auxilii ad id necessari, pariter mere naturalem. 5. Dicebant, Deum ejusmodi actibus mere naturalibus, atque absque interiori gratia elicitis, moveri ad conferendam tali homini interiori gratiam, quæ posset ad fidem perfectam et sanitatem spiritus, em, seu justificationem pervenire, et accedente talismodi gratia ulterius bene et salutariter operari, mandata Dei observare, ac tandem salutem ipsam æternam adipisci.

PRÆDESTINATIANI. — Hoc vel affini prædestinatorum nomine veniunt illi qui ex optimis S. Augustini libris, præsertim de Gratia et Prædestinatione, pessime intellectus, docuerunt: 1. ex hominibus alios antecedente Dei voluntate et absoluta et efficacie destinatos esse ad gloriam; alios ad penam æternam; 2. neque eos proinde qui sunt ad vitam prædestinati, ullo modo posse damnari; neque illos qui sunt ad gehennam præordinati, ulla ratione posse salvari. Hinc inferebant 3. per Dei prædestinantis voluntatem liberum hominis arbitrium penitus extinguui, aut certe nihil valere, seu ad obtinendam salutem, si destinatus a Deo sit ad damnationem; neque ad hanc incurrendam, si ad illam fuit præordinatus. Unde 4. insuper intulere, neque bona opera quidquam prodesse reprobis, neque mala obesse prædestinatis; neutrosque proinde esse debere sollicitos, seu ut agant bene, seu ne agant male.

NESTORIANI. — Nestorius ex Syria oriundus, primum Antiochie monachus, inde patriarcha Constantinopolitanus, Nestorianis nomen et errores dedit. Errabat 1. quod duas in Christo personas statueret, illumque veluti divideret in Filium Dei et Filium hominis; illum non ex Maria, sed ex Deo ante sæcula genitum; hunc ex Maria, in sæculo natum. Hinc 2. Mariam notebat dici Θεοτόκον, seu Dei param, sed Χριστοφόρον, seu Christiparam. 3. Quod consequens erat, negabat Filium Dei pro nobis passum esse, aut mortuum; siquæ redemptionis nostræ mysterium evacuabat.

EUTYCHIANI. — Ab Eutyche seu Eutychete denominationem accepere. Capitalis ejus error fuit, quod cum Nestorianis acius perstringit, duas in Christo personas statuentem, ipse non unam solum in eo adstruat, sed

etiam unam post unionem naturam; contendens Christum esse quidem ex duabus, sed non in duabus naturis; seu duas quidem ante unionem fuisse naturas, sed unicam post unionem; ita ut in ipso incarnationis articulo ex utraque natura, divina et humana, una substantia coaluerit; sive jam censerit Eutyches id factum esse per confusionem aut mixtionem, sicut ex quatuor elementis fit natura mixti; sive per conversionem naturæ naturæ in aliam, sicut aqua in Cana Galiliæ conversa est in vinum; sive per compositionem, uti ex corpore et anima fit una natura humana; seu contenderit naturam humanam a divinitate fuisse penitus absorptam.

Hæreses sæculi vi et vii.

MONOTHEITÆ. — Nomen accepere a duplici Græco vocabulo: *Monos*, id est, unus, et *thelema*, id est voluntas, quasi unius voluntatis professores, quia nimirum in Christo non nisi unam agnoscebant voluntatem et operationem: opinabantur enim quod humana natura in Christo nunquam moveretur proprio motu, sed solum secundum quod mota erat a Verbi divinitate.

Hæreses sæculi viii et ix.

ICONOCLASTÆ. — Alio affini nomine dicti Iconomachi; seu ὁμοιοῦς. imaginum contemtores, impugnatores, eversores.

GRÆCORUM SCHISMA. — Cujus auctor præsertim fuit Photius. Quinque sunt præcipui articuli, in quibus Græci dissidebant a Latinis, scilicet: 1. quod Spiritus sanctus non procedat a Patre et Filio; 2. quod Eucharistia non in pane azymo, sed in solo fermentato confici possit; 3. quod non detur Purgatorium; 4. quod nec iusti æterna detur felicitas, nec impii æternum infligatur supplicium ante iudicii diem; 5. quod Romanus pontifex non sit totius Ecclesiæ caput, et B. Petri successor.

Hæreses sæculi x et xi.

In sæculo x, vix ulla nova exorta est hæresis, sed secta Manichæorum in Occidente recrudit; sæculo vero xi, exsurrexit.

BERGEGARIUS. — Famosus ille sacramentarius parens, vel antesignanus, et eorum hæreses disseminator præcipuus, 1. baptismum parvulorum evertebat. 2. Legitima congrua abrogabat, impudenter asserens licitam esse cum omnibus secretionem. 3. Quod Christus jussit ad discipulos non intraverit, asseverabat. 4. Eucharistiam non esse vere et substantialiter corpus et sanguinem Domini, sed solam illius umbram et figuram asseruit. Ac propterea, 5. panem et vinum per verba consecrationis non converti substantia in verum corpus et sanguinem Christi.

Hæreses sæculi xii et xiii.

PETRO-BRUSIANI. — Hæretici illi a Petro Brusso, seu de Bruis, nomen acceperunt. Fidis Manichæorum erroribus hos addebat: Misæ sacrificium nihil esse; baptismum absque fide parvulis nil conferre; neque fidelium preces quidquam prodesse defunctis; quibus ævi moderni novatoribus præferebat.

ALBIGENSES. — Eadem secta, stabilem sedem nacta Albige civitate Tolosæ vicina, inde nomen fecit Albigenes hæretici, qui ex quo tempore spatio universam pene Galliam corruerunt. Illi docebant: 1. cum Manichæis duo esse rerum principia; 2. cum Sadducæis carnis negabant resurrectionem; 3. infernum simul cum purgatorio explodebant; 4. Baptismi et Eucharistiæ sacramenta respuebant.

WALDENSES. — His nomen dedit Petrus Waldus, mercator Lugdunensis, vir litterarum expertus. Alio nomine dicti sunt etiam *Pauperes de Lugduno*. Isti sunt illorum præcipui errores: 1. Ecclesiam Romanam defecisse a tempore Sylvestri I. quo possessiones habere coepit. Unde inferebant nullum in ea, quantumvis probum, salvari posse; spernendas esse ejus indulgentias, benedictiones, consecrationes, caeremonias; non esse pendendas Ecclesiæ decimas; neque ab illo obtemperandum summo pontifici, episcopis aliisque Ecclesiæ prælatis; 2. ministros Ecclesiæ Christi, propria possidentes, peccare omnes contra præceptum Domini: *Nolite possidere quæcumque*. 3. ministerium Eucharistiæ aliorumque sacramentorum, non ad solos sacerdotes pertinere, sed ad omnes et quosvis etiam laicos; 4. omnem potestatem, etiam laicam, solo peccato mortali deperdi, ac proinde sacerdotem in peccato mortali existentem nec consecrare, nec absolvere; laicum e contra justum ista rite facere; quem errorem moderni Janseniani adoptarunt. 5. Demum, ut plura omittam, nullam orationem, præter Dominicam, esse faciendam.

LXXXVII.

INDEX DE SCHISMATIBUS,
ET DE ILLORUM ORIGINE, CAUSIS ET HISTORIA.

AB INCUNABULIS CHRISTIANISMI AD SÆCULUM XIII.

MONITUM.

Schisma, juxta vocis etymologiam et proprietatem, communemque notionem, nihil aliud est quam *totius divisio aut seunctio in duas aut plures partes*; sed quoad præsens, est divisio aut separatio facta in morali hominum, vel mystico corpore et societate, qui eandem fidem, religionem, cultum divinum profitentur, licet sub diversis legibus ac statutis diversorum regnorum et rerumpublicarum vivant; est, inquam, *horum divisio quoad fidem, vel usum et exercitium religionis* In hoc igitur Indice promiscue tractantur de schismatum origine et malis; de schismaticorum baptismo, et variis schismatibus quæ ab apostolis ad sæculum XIII, in Ecclesia exorta sunt.

Schisma hæreticis unitas est, Tert., II, 57. Schismatum mater emulatio, id., I, 1218.

Schismata ex contemptu sacerdotum, S. Cyprianus, IV, 396. Schismata unde oriantur, *ibid.*, 405.

Ille est vere schismaticus qui se a communione ecclesiastica unitatis separat, Tert., III, 1171. Schismata minus esse delictum non potest, *ibid.*, 1049. Sine spe sunt qui schisma faciunt, *ibid.*, 1112. Quantum peccatum schisma, *ibid.* Pejor crimen schismaticorum quam lapsoriam, id., IV, 514. Non potest ei cum aliquo convenire qui cum Ecclesia non convenit, *ibid.*, 509. Pacatum habere Deum non potest qui cum fratre pacem non habet, *ibid.* Schismatici Dominici pani adunati non sunt, cum Christi populo non sint commisti, id., III, 1142. Fides apud schismaticos sane esse non potest, *ibid.*, 1195. Aduersariarum non possunt, quæ se ab unitate Dei dividerint, Tert., III, 1157. Nihil prodest proximos sibi esse corporibus, si mente dissideant, *ibid.* Discordans cum Fratribus nec martyrio saluatur, id., IV, 536. Schismatici ecclesias humanas instituunt, id., III, 790. Numerum suum mendacio inflant, *ibid.*, 811, 813. A seipsis damnati, *ibid.*, 728. Pereunt qui a schismatis ducibus seducuntur, *ibid.*, 1150. Pari crimine tenetur qui ducem schismatis sequitur, id., IV, 514. Duces schismatis rei sunt, et qui eos sequuntur, id., III, 1145. Perdita factio consentientes perditura, *ibid.*, 726. Fideles movere non debent schismata, quia prædicta sunt, *ibid.*, 805, 806. Movere non debet confessor, ad schisma deficiens, id., IV, 515. Confessori schisma amplectenti magis ex hoc ipso crescant merita poenarum, *ibid.*, 516. Vita schismaticorum execrabilis, id., III, 825. Schismatici non habent Spiritum sanctum, id., *ibid.*, 1146. Precepi alteram illicitis vocibus faciant, id., IV, 515. De pretoribus schismaticorum excessit Spiritus sanctus, *ibid.*, 401. Schisma adulterum est ipsum et sacrilegium, *ibid.*, 356. Contra Deum fit quicquid improbi ad destruendam Dei ordinationem cōvantur, *ibid.*, 515. Quidam schismatici non possunt sine scandalo recipi, id., III, 825. Schismaticus et hæreticus error, id., IV, 544. Schismatici incendium, *ibid.*, 728. Schismatici nihil habent potestatis, *ibid.*, 1158. Schismaticorum baptismus, id., IV, 408; III, 1040, 1046. Schisma factum in urbe, id., IV, 540. Schismatici ierunt inter initia, id., III, 790. Schismaticus non potest ad Ecclesiam prævaria pervenire, id., IV, 515. Schismaticus et hæreticus, id., III, 719, 727, 732. Schismata et hæreses surgunt, *ibid.*, 1151.

Separatio a radice matris Ecclesie, S. Optatus, XI, 906. Hujus origo, *ibid.* Schismatis mala, *ibid.*, 890. Schismatis auctores qui, *ibid.*, 886. Quam grave malum schisma et divisio, *ibid.*, 925. De schismatis crimine poenarum in schismaticos exempla, *ibid.*, 924, 926. Egregia schismatis Africani decriptio, *ibid.*, 1020. Schismatici qui, *ibid.*, 901. Recedentes ab episcopo et novam constituentes cathedram schismatici sunt, *ibid.* In quo differunt ab hæreticis, *ibid.*, 906, 1047. Inconsolabiles Deo lacrymas faciunt, *ibid.*, 887. Fasi vates ruinorum extruunt ex parietem, *ibid.*, 1031. Mala a schismaticis invecta, *ibid.*, 630. Fratres dei possunt eisi nollit, *ibid.* Comparantur

ramis et palmitibus abscissis, *ibid.*, 962. Comparantur ramis ab arvore divisus et panno discisso, *ibid.*, 1019, 1021. Eadem habent sacramenta, eandem fidem, eandem orationem Dominicam cum Catholicis, *ibid.*, 907, 1020. Cur ad unitatem querantur a Catholicis, *ibid.*, 1083.

Schisma Iuciferianorum, Rufinus Aquil., XXI, 501. — Schisma in quo differt ab hæresi, S. Hieronymus, VII, 78.

Schisma quid sit secundum Faustum, S. Augustinus, XLII, 69. Schismata, scissura, id., XXXVIII, 1165, 1164. Schisma, recens congregationis ex aliqua sententiarum diversitate dissensio, id., XLIII, 471. Schisma in discussione, hæresis in sacrilego dogmate cernitur, *ibid.*, 477. Schismatis nulla causa licita, *ibid.*, 517. Præcedens unitatis nulla est justa necessitas, *ibid.*, 69. Nulla est causa corporalis sepa aliorum bonorum a malis, *ibid.*, 39. Separatio cordis, non corporis præcipitur, *ibid.*, 79, 80. A catholicis Episcopus, si forte falluntur, ut contra canonicas Dei Scripturas aliquid sentiant, non recedendum, *ibid.*, 410. Israelis secessio a regno Juda non schismatica fuit, *ibid.*, 417. Adversus hypocrisis sic certandum, ut caveatur periculum schismatis, id., XXXVII, 94. Schismata, stercora Ecclesie, *ibid.*, 55. Schismata sacramenta prævaria, *ibid.*, 53, 55. Quid ex vana et temeraria separatione sequitur, id., XLIII, 105. Ubi charitas non est, non potest esse justitia, id., XXXIV, 1256. Charitas unitatem sciendi docet, id., XXXV, 1992. Posset eos, qui schismata fecerunt, area dominica usque ad tempus aliam ventilationis, velut paleas sustinere; nisi sese a nobis ultro separassent, id., XXXIV, 127. Neminem se a communione orationum gentium recte separare ualde certissimum, id., XXXIII, 351.

Schisma a Veteri Testamento crimine gravior et combustionem libri prophetici, et fabricationem idoli, *ibid.*, 192. Vultus gravior idololatria vel infidelitate, XLIII, 115. Schismatis crimen longe sceleratius quam traditio, *ibid.*, 349. Quam homicidium, *ibid.*, 581. Schisma sacrilegium immensissimum, *ibid.*, 553. Schismatis sacrilegio nihil gravius, *ibid.*, 69, 132. Schisma vultus et mors, *ibid.*, 157, 158. Schisma vel hæresis mors telior quam mors corporis, *ibid.*, 45. Schisma omnia soluta superat, *ibid.*, 58. Schisma an peccatum in Spiritum sanctum, *ibid.*, 554. Schismata Deus odit, id., XXXIII, 173. Schisma quanti divino iudicio pendatur, delectat Dathan et Abiron supplicium, *ibid.*, 298. Schismata a se ipsa vera unitate iustissime puniuntur, *ibid.*, 55. Schismata unde nascantur, id., XXXV, 1881. Schismatum origo, odium fratris, id., XLII, 116. Schismata ex ipso animali ceusu generantur, *ibid.*, 122. Schismata omnia per carnales sunt, id., XXXIII, 49. Schisma facere non potuerunt nisi aut superbia tumore furoris, aut invidentibus livore vesani, aut sæculi communitate corrupti, aut carnali timore perversi, id., XLIII, 104. Schisma hæresim Donatistæ male perseverantia fecerunt, id., XXXIII, 298. Schismatis tantum crimen objiciebat Augustinus Donatistis, *ibid.*, 298. Communio malorum non maculat aliquem participatione sacramentorum, sed conceptione factorum, *ibid.*, 579. Id dederunt Donatistæ in Coll. Carth., *ibid.*, 403, 409. Hæreses et schismata signa-

ascantur, per Olios Cethura, *ibid.*, 2153. Exhortatio ad schisma præcavendum, *id.*, XLIII, 350. Schismatici quid ab hæreticis distent, *id.*, XXXV, 1567. Hæretici et schismatici de matre adolescentula et de patre sene nati sine reprimissione, *ibid.*, 2154. De libera nati, sed secundum carnem, *ibid.*, 2153. Schismatici se solos Christianos jactant, et damnant ceteros, *id.*, XLIII, 588. Schismatis auctores omnes eam unam causam assumunt, justos alienis peccatis maculari, quando cum eis sacramenta communicant, *id.*, XXXIII, 359. Quam id falsum, *ibid.*. Schismatici quidam facti, dum timent maculari per consortium peccatorum, *id.*, 41. Zizania et falsos fratres usque ad membris tempus inter frumenta tolerari necesse est, *id.*, XXXIV, 1799. Schismatici in parte Christum volunt ostendere, qui emit totum, *ibid.*, 1984. Schismatici crucifixoribus Christi peiores sunt, *id.*, XXXVI, 311. Schismatici inter mortuos et perditos computandi, *id.*, XXXII, 642. Qui se separaverunt ab unitate, et animas seducendo interimunt, spiritaliter, non carnaliter sanguinem fundunt, *id.*, XXXVI, 645. Schismatici homicidæ, *id.*, XLIII, 774. Schismate spiritalem vitam perdi, *id.*, XXXVIII, 1251. Schismatici ad Ecclesiam non pertinent, *id.*, XL, 195. Schismatici rumpunt retia, *id.*, XXXVI, 781. Schismatici ex aliqua parte connectuntur Ecclesie et habent aliquid sanum, *id.*, XLIII, 115. Sed lethali vulnere schismatis illa sana trahuntur ad mortem, *ibid.*, 115. Schismatici in quo nobiscum sentiunt, eo etiam nobiscum sunt, *ibid.*, 110. Schismatici ad populum Dei pertinent, et si non per virtutem, certe per speciem pietatis, *id.*, XXXVII, 1437. Schismatici, etsi baptismum habeant, non habent Spiritum sanctum, *id.*, XXXVIII, 462, 1255, 1256. Schismaticis charitas deest, *id.*, XLIII, 121. Schismatici boni esse non possunt, *id.*, XXXIII, 952. Separare ille debet, qui nescit errare, *ibid.*. Schismaticis non possant, quidquid boni possunt operari, *id.*, XLIII, 116. Schismatici, ne Christum neget, cruciatu tolerantis, an laudanda patientia, *id.*, XL, 623. An illa potentia sit donum Dei, *ibid.*, 624. An ei prosit, *ibid.*. Quisquis ab Ecclesia catholica fuerit separatus, quantumlibet laudabiliter se vivere existimet, hoc solo scelere quod a Christi unitate disjunctus est, non habebit vitam, *id.*, XXXIII, 579. Schismaticis non esse partem in hæreditate Dei, *id.*, XXXVIII, 797. Fortis ab Ecclesia constitutus, æterno supplicio punieris, etiamsi pro Christi nomine vivus incenderis, *id.*, XXXIII, 756. Schismatici non assumuntur a Christo, quia unitatem assumit, *id.*, XXXVI, 779. Schismatici impugnantur, *id.*, XXXVII, 1254. Schismatici ad pacem pacifice revocandi, *id.*, XXXIX, 1583. Schismatici recte coguntur ad unitatem per imperatores,

id., XXXVIII, 295. Illos ad communionem catholicam violentè redacti olim non approbat Augustinus, sed postea expertus quantum eis in melius mutandis conferre posset diligentia discipline, mutavit sententiam, *id.*, XXXII, 641. Pœnæ in schismaticos decretae per legem Theodosii, *id.*, XLIII, 48. Schismaticis ad Catholicam redeuntibus adjicienda pietas unitatis, non negandum sacramentum veritatis, *ibid.*, 605. Agere cum hæretico vel schismatico de negotio animæ licet, *id.*, XXXIII, 160.

Schismaticos rodere in solitudine, quid sit, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 149. Nulli martyras extra unitatem Ecclesie, *ibid.*, 58. In schismate charitas nulla, *ibid.*, 59. Schisma Corinthiorum a Paulo quam prudeuter caratu, *ibid.*, 912. Deus in unitate est, non in divisione mentium, *ibid.*, 1176. — Schisma in quo differt ab hæresi, Alerius, C, 1025. — Quod schismatici appellantur, quid cum sacerdotibus non auxillantur, Remigius Curienis, CII, 1103. — Schismaticus est, quisquis Sedi romanæ communionem junctus non est, S. Agobardus CIV, 295. Et quisquis a sedibus apostolicis divisus est, *ibid.*, 294. — Schisma quomodo oriatur, Rabanus Maurus, CXI, 94. Sub Ratgrio abbate quale, *id.*, CXII, 1621.

De schismate Græcorum per Michaelem Cerularium in Romanam Ecclesiam excitato, S. Leo IX papa, CXI III, 535. — Schisma Ecclesiam vitandum, Gotfrides abbas, CLVII, 220. — Schismatici dicuntur qui seorsum a communicantibus nobis episcopis collectas faciunt, Ivo Carnot., CLXI, 1198. — Pro vitando schismate, multa, licet mala, vel dissimulanda, vel etiam toleranda sunt, Hildeb. Cenom., CLXXII, 256. — De schismate et reconciliatione Calixti papæ et Cluniacensis abbatis, CLXX, 1151. — Schisma Anacleti II, CLXX, 1184. — De schismate vitando, Hugo a S. Victore, CLXXVII, 708. — In quo differant schismatici ab hæreticis, Algerus Scholasticus, CLXXX, 931. Quod schismatici in sacramenti sanctitate sunt pro nobis, non in schismatis vulnere, *ibid.*, 932. Quod schismaticorum baptismus verum quidem est, sed non prodest quando sunt in schismate, *ibid.*, 952. Quod etiam ordinati schismaticorum conversi recipiuntur, *ibid.*, 935. — Schisma quantum malum, S. Bernardus, (I. XXXII, 382. Schismata coercere debent regis consilarii, *ibid.*, 389. Schismatum curatrix Gallia, *ibid.*, 382. Schisma Petri Leonis per octo ferme annos, *id.*, C. XXXIII, 894. Oratio Bernardi pro schismaticis, *id.*, CLXXXII, 281. — De schismate Cluniacensi per Pontium, qui abbas fuerat, concitato, Petrus Ven., CLXXXIX, 922. De schismate Romanæ Ecclesie, et quam viriliter catholicam partem defenderit, *ibid.*, 928.

LXXXVIII.

INDEX HAGIOGRAPHICUS

VEL

SANCTORUM OMNIUM, QUORUM VITA, NOTITIA, ENCOMIUM, VEL MENTIO TANTUM CONTINENTUR IN TOTA PATROLOGIA LATINA, USQUE AD SÆCULUM XIII,

ORDINE NOMINUM DIGESTUS ALPHABETICO.

A

Abbo (S.), episc., LXXXVII, 315.
Abbo (S.), abb., CXXXIX, 375.
Abdella (S.), martyr, CXXIII, 218.
Abitinenses (S.), martyres, XI, 520.
Abraham (S.), abb., LXXIII, 227.
Abraham (S.), monach., LXXXIV, 76.
Abundius (S.), presbyt. et martyr, CXV, 813.
Achilleus (S.), martyr, CXXIV, 45.
Adalbertus (S.), episc. martyr, CXXXVII, 869.
Adalhafda (S.), imperat., CXII, 965.
Adalhardus (S.), abb., CX, 533; CXX, 1507; CXLVII, 166.
Adamanus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
Aductus (S.), martyr, XIII, 599.
Adelardus (S.), abb., CXLVII, 1177.

Adelbodus (S.), episc., CXL, 108.
Adelgorius (S.), archiepisc., CLVII, 493.
Adelphus (S.), episc., LII, 567.
Adeodatus (S.), papa, martyr, LXXXVII, 1159.
Aderitus (S.), episc., CVI, 481.
Adjutor (S.), episc., CLXXVI, 605; CXCI, 1546.
Ado (S.), archiepisc., CXXII, 9.
Adrianus (S.), I. papa, XCVI, 1167.
Adrianus (S.), martyr, LXXII, 621.
Advocatus (S.), martyr, VII, 752.
Aelredus (S.), abb., CXCV, 196.
Æmilianus (S.), martyr, LXXI, 1061.
Æmilianus (S.), martyr, LI, 750.
Æmilianus (S.), confessor cognomento cucullatus, LXXX, 700.
Æmilias (S.), (duze), virgin. et martyres, LXXI, 779.
Æmilius (S.), Lugdun., martyr, LXXI, 779.

- Amilins (S.), Hispan., martyr, XXXVIII, 1293.
 Africanus (S.), martyr, VII, 565.
 Agapetus (S.), papa, LXVI, 51.
 Agapitus (S.), martyr, CVI, 691.
 Agapitus (S.), martyr, VII, 532.
 Agatha (S.), virgo et martyr, CLXXIV, 799.
 Agatho (S.), episc., LXXXVII, 1254.
 Aguanenses (S.), martyres, CXLV, 1085.
 Agneus (S.), martyr, 41, 783.
 Agnellus (S.), episc., CVI, 617.
 Agnes (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 1121.
 Agobanius (S.), episc., CIV, 17.
 Agricola (S.), martyr, LXXI, 743.
 Aigulfus (S.), abbas, CXXIV, 954.
 Aileranus (S.), abb., LXXX, 327.
 Aladus (S.), virgo et martyr, CKV, 771.
 Albanus (S.), et socii, martyres, ICV, 52.
 Albero (S.), epi-c., CXXXIX, 779.
 Albena (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Albinus (S.), episc., LXXI, 899.
 Albino (S.), episc. et martyr, LXXI, 779.
 Albinus (S.), martyr, CXXIV, 785.
 Alchitades (S.), martyr, LXXI, 779.
 Alcinus (S.), abbas, C, 18.
 Aldegundis (S.), virgo, CXXXII, 809.
 Aldhelmus (S.), episc., LXXXIX, 685.
 Aldricus (S.), episc., CV, 797.
 Alexander (S.), I, papa, CXXVII, 1143.
 Alexander (S.), martyr, LVII, 696.
 Alesius (S.), confessor., CXLIV, 636.
 Algerus (S.), canonic., CXXX, 165.
 Almachius (S.), martyr, CXXIV, 779.
 Alodia, virgo et martyr, CXI, 771.
 Alphanus (S.), episc., CLVII, 1215.
 Altmannus (S.), episc., CXLVIII, 160.
 Alumnus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Amabilis (S.), presbyter., LXXI, 885.
 Amadeus (S.), Lausan., episc., CLXXXVIII, 1247.
 Amalberga (S.), virgo, CXXXII, 879.
 Amalchius (S.), martyr, CXXIV, 39.
 Amamundus (S.), martyr, LXXI, 757.
 Amandus (S.), episc., LXXXVII, 1267; CXXI, 926; Cl., 1436.
 Amaranthus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Ambrosius (S.), archiep. Mediol., XX, 9; XV, 27, 46.
 Ambrosius (S.), Autpertus, LXXXIX, 1268.
 Ambrosius (S.), Cadore., episc., LXXXIX, 1190.
 Anno (S.), abbas, CXLII, 1517.
 Anon (S.), episc. Tulana., CXXXVII, 659.
 Anon (S.), abbas, LXXXII, 1099.
 Ammonius (S.), abbas, LXXXIII, 1105.
 Ampelius (S.), martyr, VIII, 688.
 Anacletus (S.), papa, CXXVII, 1115.
 Anastasia (S.), virgo et martyr, LXXXV, 177.
 Anastasius (S.), martyr, CXV, 815.
 Anastasius (S.), presbyter., CXXVII, 9.
 Anastasius (S.), monac., CXLIX, 437.
 Anastasius (S.), papa, CXXVIII, 129.
 Anastasius (S.), monach., CXXVII, 754.
 Anazachius (S.), martyr, LXXI, 67.
 Andochius (S.), martyr, CXXIV, 801.
 Andreas (S.), apostolus, LXXI, 67.
 Andronicus (S.), martyr, VII, 466.
 Angelramnus (S.), episc., XCVI, 1031.
 Anicetus (S.), papa, CXXVII, 469.
 Ansemundus (S.), episc., LXXXVII, 1087.
 Anserius (S.), episc., CXVIII, 961.
 Ansegisus (S.), abb., CV, 733.
 Anselmus (S.), Lucana., episc., CXLVIII, 907.
 Anselmus (S.), Cantuar., archiepisc., CLVIII, 9.
 Anthores (S.), papa et martyr, CXXVII, 1322.
 Anthimus (S.), episc., CXLV, 941.
 Anthimus (S.), martyr, CXLIV, 102.
 Antolianus (S.), martyr, LXXI, 25.
 Antonia (S.), martyr et virgo, LXXI, 105.
 Antoninus (S.), martyr, CXXLV, 432.
 Antoninus (S.), abb., LXXXII, 125.
 Aphrasites (S.), abb., LXXIV, 36.
 Apollinaris (S.), episc. et martyr, LII, 601.
 Apollinaris (S.), martyr African., CXXIV, 178.
 Apollio (S.), martyr, CXXVIII, 517.
 Apollio (S.), abbas, LXXII, 1140.
 Apollonius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Arbogastes (S.), episc., CXXXVII, 796; CXXXIV, 1003.
 Arculfus (S.), abb., LXXXVIII, 721.
 Argius (S.), abbas, LXXII, 1119.
 Aridius (S.), abbas, LXXI, 1119.
 Argymirus (S.), martyr, CXV, 815.
 A., CXLIII, 1457.
 A., res, LXXI, 780.
 A., XCV, 731.
 A., LXXXVIII, 791.
 A., CLXXIV, 1267.
 A., 1098.
 A., CXXVIII, 804.
 A., LXXI, 890.
 A., pr. CXXXVIII, 805.
 A., LXXIV, 98.
 A., CXXXVIII, 491.
 A., tyr. XI, 215.
 Athanasenses (SS.), martyres, LXXI, 791.
 Athanasius (S.), patriarch. Alexand., Cl, 704.
 Atila (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
 Attalus (S.), abbas, LXXXVI, 637.
 Audifax (S.), martyr, CXXVIII, 417.
 Audosius (S.), archiepisc., CLXII, 1105; Cl, 1130.
 Audomarus (S.), episc., CXLVII, 1179.
 Augustinus (S.), episc., XXXII, 55.
 Augustinus (S.), apost. Anglorum, Cl, 743, CLV, 14.
 Aunarius (S.), episc., LXXII, 759.
 Aurea (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Aurelianus (S.), episc., LXXVIII, 585.
 Aurelianus (S.), Ravennensis, episc., CVI, 367.
 Aurelius (S.), episc. Carthag., IX, 1007.
 Aurelius (S.), martyr, CXV, 777.
 Authertus (S.), Camerac., LXXX, 313; CXL, 386.
 Ausbertus (S.), episc., CXXI, 1163.
 Ausonia (S.), virgo et martyr, LXXI, 103.
 Auspicius (S.), episc. Tulana., LXXI, 1098.
 Authertus (S.), episc., LXXX, 573.
 Avilus (S.), episc., LIX, 191.
 Avilus (S.), presbyt., CXLV, 161.
 Aymardus (S.), abbas Clusac., CLVII, 859.
 B
 Babyias (S.), martyr, LXXI, 225.
 Bacchus (S.), martyr, VII, 515.
 Badillius (S.), martyr, LXXI, 806.
 Barbara (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1306.
 Barbatianus (S.), presbyt., CXLIV, 1496.
 Barbatianus (S.), confessor, CVI, 709.
 Bartram (S.), abb., LXXIII, 453.
 Barnabas (S.), apostol., CXLV, 948.
 Bernardus (S.), episc. Vienne., CXXXIII, 449.
 Baro (S.), martyr, Cl, 756.
 Bartholomaeus (S.), apostolus, LXXXI, 751.
 Basilides (S.), martyr, LXXXVI, 1331.
 Basilissa (S.), martyr, LXXXVI, 1031.
 Basilus (S.), archiepisc. Cassariensis, LXXXII, 325.
 Basilus (S.), Ancyren. martyr, LXXI, 294.
 Basolus (S.), confessor., CXXXVIII, 614.
 Basius (S.), martyr, LI, 35.
 Bathildis (S.), regina, LXXXVII, 667.
 Beatrice (S.), virgo et martyr, LXXII, 629.
 Beatus (S.), presbyt., XCVI, 847, 887.
 Beda (Vener.), XCV, 9.
 Benedicta (S.), martyr., LXXII, 627.
 Benedictus (S.), Cassin. institutor, LXVI, 123.
 Benedictus (S.), Anianens. abb., CIII, 351.
 Benedictus (S.), II, papa, XCVI, 421.
 Benedictus (S.), III, papa, CXV, 863.
 Benedictus (S.), episc., ICIV, 775.
 Benedictus (S.), Clusacens., Cl, 1465.
 Benedictus (vener.), Cl, 1419.
 Benedictus (S.), martyr, CXXVIII, 1517.
 Benedictus (S.), martyr, CXXIV, 612.
 Benignus (S.), episc., LXXI, 733.
 Beodildis (S.), episc. et martyr, CXV, 805.
 Benjamin (S.), Persicus martyr, LXXI, 361.
 Bercharius (S.), abb., CXXXVII, 667.
 Berlandis (S.), martyr, CXXXIX, 1105.
 Bernard (S.), Clarmvall., CLXXXV, 235 eq.
 Bernard (S.), a Tironia, CLXXX, 1507.
 Bernwardus (S.), episc., CXI, 386.
 Bertarius (S.), Cassinens., CXXVI, 975.
 Berthramnus (S.), LXXX, 388.
 Bertinus (S.), abbas, CXLVII, 1084.
 Bertulfus (S.), abbas, LXXXVII, 1067.
 Berwaldus (S.), episc., CXLIX, 367.
 Bibianus (S.), episc., LXXI, 870.
 Bibi's (S.), martyr, LXXI, 779.
 Balthasicus (S.), CXIV, 1013.
 Blandina (S.), virgo et martyr, L, 679.
 Blasius (S.), episc. et martyr, CXXIV, 719.
 Bonifacius (S.), episc. et martyr, LXXXII, 500, 634.
 Bonifacius (S.), I, papa, XI, 745.

Bonifacius (S.), V. papa, LXXX, 429.
 Braulio (S.), episc., LXXX, 609.
 Bregwius (S.), CLIX, 755.
 Briceus (S.), episc., CL, 762.
 Brigida (S.), virgo, LXXII, 776.
 Bruno (S.), Carthusian. institutor, CLII, 9.
 Bruno (S.), Astens., abb., CLXIV, 9.
 Bruno (S.), archiepisc. Colon., CXXXIV, 957.
 Bruno (S.), Herbipol. episc., CXLII, 9.
 Burgundofara (S.), virgo, LXXXVII, 1169.

C

Cæcilia (S.), virgo et martyr, VII, 250.
 Cæsarius (S.), episc., Arelat., LXVII, 917, 1001.
 Cæsareugustani (SS.), martyres, LXXX, 71.
 Caledonius (S.), martyr, CXI, 672.
 Calixtus (S.), papa et martyr, CXXXVII, 1517.
 Calixtus (S.), martyr, CXXXIV, 573.
 Calocerius (S.), episc. Raven., CVI, 485.
 Calvus (S.), martyr, CLIV, 1253.
 Candidus (S.), martyr, CXXIV, 405.
 Canon (S.) et filii ejus, CX, 1146.
 Cantianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantinianus (S.), martyr, XVII, 1127.
 Cantius (S.), martyr, XVII, 1127.
 Carauus (S.), martyr, CXLI, 549.
 Carolus (B.), Bonus, comes Flandrie, CLXVI, 675.
 Carpophorus (S.), martyr, CXXXVII, 568.
 Cassianus (S.), martyr, LXXI, 745.
 Cassiodorus (Vener.), LiX, 458.
 Cassius (S.), martyr, LXXI, 25.
 Castorius (S.), martyr, CXXXIV, 255.
 Castus (S.), martyr, XXXIX, 1215.
 Catharina (S.), virgo et martyr, LXXXV, 506.
 Celericus (S.), martyr, CXI, 672.
 Celsius (S.), martyr, LXX, 748.
 Chiricus (S.), martyr, LXXXVI, 1531.
 Chounradus (S.), episc., CLXX, 481.
 Christina (S.), virgo et martyr, CXLVIII, 1269.
 Christophorus (S.), martyr, CXV, 793.
 Chromatius (S.), episc., XX, 247.
 Chrysantes (S.), martyr, LXXI, 746.
 Chrysogonus (S.), martyr, CXXIV, 759.
 Claudius (S.), martyr, LXXXV, 154.
 Clemens I (S.), papa et martyr, CXXVII, 1077.
 Clemens (S.), martyr, LXXI, 737.
 Cleta (S.), virgo et martyr, CXXVII, 1067.
 Cletus (S.), papa et martyr, CXXVII, 10-9.
 Celestinus (S.), papa, I., 408.
 Columba (S.), abbas, CXXIV, 155.
 Columba (S.), virgo et martyr, CXV, 806.
 Columbanus (S.), abbas, LXXX, 198; LXXXVII, 1012.
 Comites (SS.), martyrii S. Xistii, XIII, 408.
 Concordia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Cornelius (S.), papa et martyr, CXI, 677.
 Corona (S.), virgo, LXXII, 637.
 Coronati (SS.), quatuor martyres, CI, 489.
 Cosmos (S.), martyr, LXXI, 791.
 Crescentia (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Crescentianus (S.), martyr, CXXIV, 105.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXLVII, 126.
 Crispiniana (S.), virgo et martyr, LXXII, 727.
 Crispinianus (S.), martyr, LXV, 65.
 Crispinus (S.), martyr, LXV, 65.
 Crispina (S.), virgo et martyr, CXXIX, 727.
 Crispus (S.), martyr, VII, 216.
 Cucufas (S.), martyr, CXXIV, 295.
 Commianus (S.), abbas, LXXX, 969.
 Cuthbertus (S.), martyr, XCIV, 578, 756.
 Cyrdacus (S.), martyr, LXXXV, 1546.
 Cyriacus (S.), martyr, LXXXVI, 1546.
 Cyrillus (S.), martyr, LXIX, 284.
 Cypranus (S.), episc., Carthag. martyr., III, 1-81;
 IV, 75.
 Cyprianus (S.), Petagoricum, abbas, LXXI, 1-05.
 Cyprianus (S.), martyr, LXXI, 787.
 Cyrius (S.), martyr, LXXXVI, 1531.
 Cyrus (S.), martyr, LXXXVI, 1552.
 Cyrus (S.), martyr, CXXIX, 705.

D

Dagobertus (S.), rex Francorum, LXXX, 499.
 Damianus (S.), papa, XIII, 109.
 Damianus (S.), martyr, LXXI, 791.
 Daria (S.), martyr, XIII, 648.
 Dathivus (S.), martyr, VIII, 688.
 Dathus (S.), episc. Ravenat., CVI, 480.
 Demetrius (S.), martyr, CXXIX, 71.

Deodatus (S.), episc., CLII, 87, 606.
 Desideratus (S.), presbyt., LXXI, 895.
 Desiderius (S.), Vienn., LXXI, 578.
 Desiderius (S.), Cadurecens., LXXXVIII, 265, 220.
 Desiderius (S.), Lingon., LXXX, 195.
 Desiderius (S.), episc., CXXIII, 458.
 Devededit (S.), papa, LXXX, 555.
 Digna (S.), martyr, CXXXVII, 568.
 Digna (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Dinotus (S.), abbas, LXXX, 21.
 Dionysia (S.), virgo et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), episc. et martyr, LXXI, 25.
 Dionysius (S.), papa, V, 99.
 Dionysius (S.), martyr, CXXIV, 284.
 Dionysius (S.), areopagita, CVI, 23.
 Dionysius (S.), martyr, CXXXVII, 1116.
 Dominicus (S.), Calciat., CXXIV, 50.
 Dominicus (S.), Loricatus, CXXIV, 1008.
 Domitilla (S.), virgo et martyr, LXXXV, 791.
 Domitius (S.), martyr, LXXI, 791.
 Domina (S.), virgo et martyr, VII, 315.
 Domulus (S.), martyr, LXXIV, 112.
 Domnolus (S.), episc., LXXII, 629.
 Donatianus (S.), martyr, LXXI, 260.
 Donatus (S.), martyr, CXXIV, 699.
 Donatus (S.), episc., LXXXVII, 267.
 Dorothea (S.), virgo et martyr, LXXXV, 595.
 Dorotheus (S.), martyr, XIII, 262.
 Dorymedes (S.), martyr, CXXIV, 488.
 Drumor (S.), martyr, LXXII, 629.
 Dunstanus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII,
 407; CXXXIX, 1424; CLIX, 785.

E

Ealghitha (S.), regina, CIX, 684; CLV, 106.
 Ecclesius (S.), episc., CVI, 583.
 Edmundus (S.), rex Anglie, CXXXIX, 508.
 Edwardus (S.), rex et confessor, CXC, 758.
 Egbertus (S.), episc., LXXXIX, 377.
 Egillus (S.), abbas, CV, 581.
 Eiminus (S.), martyr, LXXI, 25.
 Eleuchadius (S.), episc., CVI, 485.
 Eleutherius (S.), papa, CXXVII, 1249.
 Eleutherius (S.), episc., LXV, 59.
 Elfricus (S.), archiepisc. Cantuariens., CXXXVII, 1471.
 Eligius (S.), episc. Noviom., LXXXVII, 477.
 Eliphis (S.), martyr Tuilens., CLXX, 427.
 Elisabeth (S.), CXC, 119.
 Elphegus (S.), martyr, CL, 572; CXLIX, 772.
 Emerita (S.), virgo et martyr, CXXXVII, 568.
 Emilia (S.), martyr, CXV, 795.
 Emilia (S.), virgo et martyr, CXV, 795.
 Emiliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 627.
 Emilius (S.), martyr, XXXIX, 1235.
 Eparchus (S.), reclusus, LXXI, 902.
 Ephrem (S.), diaconus, LXXIII, 521.
 Epictetus (S.), martyr, LXXIII, 525.
 Epiphanius (S.), episc., LXX, 522.
 Epolonus (S.), martyr, LXXI, 909.
 Elhelwoldus (S.), CXXXVII, 79.
 Eugenia (S.), virgo et martyr, XXI, 1105; LXXIII, 606.
 Eugenius (S.), episc. Carthag., LVIII, 61.
 Eugenius (S.), martyr, LXXIII, 1125.
 Eulentius (S.), archiepisc. Toletan., LXXXVII, 587.
 Eulalia (S.), virgo et martyr, LXXI, 785.
 Eulogius (S.), archiepisc. Toletan., CXV, 705.
 Eulogius (S.), Alexandrinus, LXXIII, 1125.
 Eulogius (S.), martyr, CXV, 922.
 Euphemia (S.), virgo et martyr, LXXII, 531.
 Euphranum (S.), martyr, LXXIII, 625.
 Euphrasia (S.), virgo et martyr, LXXIII, 625.
 Euphronius (S.), martyr, LVIII, 53.
 Euphronius (S.), episc., LVIII, 61.
 Eupychius, martyr, LiX, 287.
 Eusebius (S.), Vercellens. episc., IX, 12.
 Eusebius (S.), papa, CXXVII, 1481.
 Eusebius (S.), abbas, LXXIV, 56.
 Eusebius (S.), monach., LXXIV, 79.
 Eusebius (S.), Samosatenus, LXIX, 569.
 Eusebius (S.), presbyt. martyr, VIII, 1530.
 Eustachius (S.), martyr, LXXXV, 1512.
 Eustasius (S.), LXXXVII, 1045.
 Eustasius (S.), abbas, CXXIII, 209.
 Eutropius (S.), martyr, LXXI, 756.
 Eutropius (S.), episc., LXXX, 9.
 Eutychianus (S.), papa, CXXVII, 1477.
 Eutychius (S.), martyr, CXXXVII, 365.
 Evarista (S.), martyr, LIII.

Evaristus (S.), papa, CXXVII, 1035.
Euseperantius (S.), episc., CVI, 325.

F

Fabianus (S.), papa, CXXVII, 131.
Facundus (S.), martyr, LXXXV, 1553.
Fandila (S.), virgo et martyr, CXV, 801.
Faro (S.), Meldens. episc., LXXXVII, 1131.
Farruco (S.), martyr, LXXI, 768.
Faustinus (S.), martyr, CLIX, 191.
Fautus (S.), Rhegiens. episc., LVIII, 775.
Felicianus (S.), episc. martyr, CXXIV, 363.
Folicianus (S.), martyr, CXXIV, 599.
Felicissimus (S.), martyr CXXVII, 128
S., martyr, LXXXVIII, 1284; Tertull., III, 14.
S., papa, CXXVII, 1435; V, 135.
S., papa, CXXVIII, 63.
S., episc., VIII, 688.
S., Nolanus, LXXI, 793.
S., episc. Ravenat., CVI, 701.
S., Scillit., martyr, LXXI, 415.
S., Tubizac., martyr, VII, 556.
S., presbyter, martyr, LXXXVI, 1171.
S., martyr, LXV, 777.
S., et socii, martyres, LXXXVI, 1116.
S., et comes ejus XII, 399.
S., martyr, CXII, 1657.
S., martyr, LXXI, 768.
Ferrucius (S.), martyr, LXXI, 768.
Festus (S.), martyr, CXXVII, 517.
Fiatas (S.), martyr, CXII, 339.
Fides (S.), virgo, CXII, 127.
Fidelis (S.), martyr, CXII, 807.
Fingarus (S.), martyr, CLIX, 323.
Firmus (S.), martyr, XI, 236.
Flora (S.), martyr, LXXXV, 716.
Flora (S.), et socia ejus, CXIV, 1023.
Flora (S.) et Lucilla, CXV, 805; CXLIV, 1026.
Florentia (S.), virgo, LXXXVI, 1331.
Florentinus (S.), martyr, XCVI, 336.
Florentius (S.), episc., CVI, 303.
Florianus (S.), martyr, CI, 760.
Floridus (S.), martyr, LXXI, 862.
Focas (S.), martyr, LXXI, 791.
Folcivinus (S.), abbas, LXXXVII, 529.
Fotinus (S.), martyr, Lugd., LXXXVII, 1087.
Frodoberius (S.), CXXXVII, 599.
Fructuosus (S.), episc. et socii ejus, XXVIII, 1229;
LXXXVII, 458.
Fructuosus (S.), martyr, LXXIII, 437.
Fructuosus (S.), episc. Beacar., LXXXVII, 1087.
Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXII, 383.
Fulgentius (S.), episc. Ruspens., LXV, 117.

G

Galtonica (S.), martyr, LXXIV, 583.
Gallus (S.), episc., LXXI, 1029.
Gallus (S.), abbas, LXXXVII, 9; CXIV, 975.
Gangulfus (S.), vel Gengulfus, martyr, CXXXVII, 1083.
XXI, 855.
XX, 791.
LXXXVII, 951.
IX, 9.
yr., LXXXVI, 1344.
as., LXXI, 765.
LXXI, 770.
Bonn, L, 1273.
s., LXVI, 851.
as., CXXVI, 1127.
CLXXXIX, 830.
as., CXXVIII, 1127.
Auril., CXXVIII, 639.
Adure., CCV, 919.
XLVII, 1003.
XXIII, 433.
9.
XXI, 1797.
odor. episc., CXXIV, 1011.
Germanus (S.), Parisiens. episc., LXXII, 53.
Germanus (S.), martyr, LXXXV, 596.
Gerontius (S.), martyr, LXXXV, 619.
Gervasius (S.), martyr, LXXI, 748.
Gibbertus (S.), martyr, LXXXVI, 1322.
Gledosindia (S.), virgo, CXXXVII, 211.
Goat (S.), CXII, 40.
Godeberta (S.), virgo, CXXXIV, 936; CC, 1317.
Godehardus (S.), CXII, 1139.
Gorgo (S.), martyr, XIII, 393.

Gorgonia (S.), martyr, XIII, 395.
Gorgonius (S.), martyr, XIII, 276.
Grata (S.), virgo et martyr, LXXI, 779.
Gratianus (S.), martyr, CL, 10.
Gregorius (S.), abbas Traject., CIX, 749.
Gregorius (S.), Turonens., LXXI, 115.
Gregorius (S.), episc. Lingonens., LXXI, 1056.
Gregorius I Magnus (S.), papa, LXXV, 9, 41, 60.
Gregorius II (S.), papa, LXXIX, 453.
Gregorius III (S.), papa, LXXXIX, 537.
Gregorius (S.), abbas, XCIX, 749.
Gregorius VII (S.), papa, CXVIII, 9.
Gudens (S.) martyr, LXXXIII, 1335.
Guibertus Vener., abbas, CLVI, 9.
Guillelmus (S.), abbas S. Germani, CXL, 329.
Guillelmus (S.), abbas S. Benigni, CXL, 608.
Gamesindus (S.), martyr, CXV, 777.
Gutho (S.), martyr, CXV, 805.

H

Habentius (S.), martyr, CXV, 771.
Hadrianus (S.), abbas, CXXXIX, 1141.
Hathumoda (S.), CXXXIX, 1170.
Hanglades (S.), abbas, LXX, 1252.
Hellas (S.) presbyter martyr, CXV, 816.
Henricus (S.), imperator., CXL, 9.
Herlembaldus (S.), martyr, CXVIII, 1431.
Herluinus (S.), abbas, CL, 695.
Hermannus (S.), Contracius, CXLIII, 927.
Hermenegildis (S.), martyr, CXLIII, 1437.
Hermes (S.), martyr, CXXXVIII, 600.
Hermoginus (S.), martyr, LII, 49.
Hervaeus Vener. (S.), monach., CLXXXI, 9.
Hidulphus (S.), episc. monach., CII, 608.
Hieremias (S.), martyr, CXV, 793.
Hieronymus (S.), presbyter et doctor, XXII, 9.
Hilarianus (S.), martyr, CXIV, 706.
Hilario (S.), anachoreta, XXIII, 118.
Hilarius (S.), Pictav. episc., IX, 125, 183; LXXXVIII, 140.
Hilarius (S.), Arelat. episc., L, 1215, 1240.
Hilarius (S.), papa, LVIII, 9.
Hildebertus (S.), archiepisc., CLXXI, 9.
Hildegardis (S.), sanctimonialis., CXCVII, 9.
Hildepheus (S.), episc. Tolosan., XCVI, 329.
Hidulphus (S.), episc. Trevir., CII, 569.
Hippolytus (S.), martyr, CI, 756.
Hippolytus (S.) episc. et martyr, LXXXVI, 1183.
Hippolytus (S.), presbyter et martyr, LXXXVI, 1183.
Honoratus (S.), Arelatensis episc., L, 1249.
Honorius I (S.), papa, LXXX, 465.
Hubertus (S.), Tungrensis, CVI, 387.
Hubertus (S.), monachus, CLVI, 1541.
Hugo (S.), Rothomag. archiep., CXLCII, 1111, CLXVI, 1164.
Hugo (S.), Gratianop. episc., CLXVI, 1362; CLIII, 760.
Hugo (S.), Lincoln. episc., CLIII, 937.
Hugo (S.), Cluniac., CLIX, 815.
Humbertus (S.), cardinal., CXLIII, 911.
Hunegundis (S.), virgo, CXXXVII, 50.
Hyacinthus (S.), martyr, CXXXVII, 367.
Hyginus (S.), papa, CXXVII, 151.

I

Ida (S.), comitissa, CLV, 437.
Ignatius (S.), episc. et martyr, CXVIII, 1522.
Ilidius (S.), episc., LXXI, 1016.
Indis (S.), martyr, VII, 315.
Innocentes (SS.), XXXIX, 2151.
Innocentius I (S.), papa, XX, 457.
Irena (S.), martyr, LXXXVI, 1312.
Irenaeus (S.), martyr., CXVIII, 894.
Irenaeus (S.), cum sociis, VII, 519.
Isaac (S.), abbas, CXV, 770.
Isidorus (S.), Hispalens. episc., LXXXI, 9.
Isidorus (S.), martyr, LXXI, 793.
Isidorus (S.), et socii martyr, CXV, 814.
Isidorus (S.), martyr, insula Chio, LXXI, 769.
Isidorus (S.), presbyter, LXXIII, 1091.
Ivo (S.), Carnotens. episc., CLXI, 9.
Ivo (S.), episc. Pensa, CLV, 79.

J

Jacinto (S.), martyr, XXXII, 522.
Jacobus (S.), major, apost., LXXI, 737.
Jacobus (S.), minor, apost., XXIII, 609.
Jacobus (S.), diaconus, martyr, CXIV, 1051.
Jacobus (S.), Tarentis episc., CLXIII, 1149.
Jacobus (S.), Nisibita, LXXIV, 15.

Jacobus (S.), eremita, LXXIV, 96.
 Jacobus (S.), episc. martyr, XXXIX, 1268.
 Januarius (S.), episcop. martyr, LXXXV, 598.
 Januarius (S.), et socii martyres, LXXXVI, 977.
 Joannes Baptista (S.), XVII, 706; IV, 932; LXXVII, 420.
 Joannes (S.), apostolus et evangel., XXII, 625.
 Joannes (S.), papa et martyr, LXVI, 9.
 Joannes (S.), Beverlacensis, CALVII, 1162.
 Joannes (S.), episcop. et martyr, LXXI, 741.
 Joannes Chrysostomus (S.), LXXI, 220.
 Joannes (S.), Eleemosynarius, LXXIII, 358.
 Joannes Gualbertus (S.), (XLVI, 667.
 Joannes et Paulus (SS.), martyr, CXIX, 256.
 Joannes (S.), Cirita, CLXXVIII, 1661.
 Joannes (S.), martyr, CXXIX, 706.
 Joannes (S.), Angelotti, episc., CVI, 527.
 Joannes IV (S.) papa, LXXX, 597.
 Joannes (B.), Hailgrinus, cardin., CVI, 9.
 Jodocus (S.), martyr, C, 50.
 Jonathas (S.), confessor, CXXII, 895.
 Joseph (S.), sponsus B. Virginis, LII, 591.
 Judas (S.), Taddaeus apst., XXIII, 615.
 Julia (S.), virgo et martyr, LXXVI, 907.
 Juliana (S.), virgo et martyr, LXXII, 637.
 Julianus (S.), episc. Toletan., XCVI, 427, 443.
 Julianus (S.), Cenom., CXXVII, 781.
 Julianus (S.), martyr, LXXI, 801.
 Julianus (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 781.
 Julianus (S.), August. martyr, LXXXV, 565.
 Julitta (S.), virgo et martyr, LXXXI, 1152.
 Julius I (S.), papa, VIII, 657.
 Julius (S.), martyr, Lugdunens., LXXI, 779.
 Justanus (S.), episc., LXXI, 905.
 Justa (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1152.
 Justinus (S.), apologista et martyr, CXVI, 811.
 Justinus (S.), martyr, C, 55.
 Justus (S.), martyr, LXXXV, 905; XCIV, 593.
 Justus (S.), episc. Urgellens., LXVII, 961.
 Juvenalis (S.), martyr, LXXII, 627.

L

Lambertus (S.), episc. et martyr, CXII, 511.
 Lambertus (S.), episc. Atrébat., CLXII, 615.
 Landealdus (S.), abbas, CXXXIX, 1100.
 Landericus (S.), episc., Parisiens., LXXXVII, 297.
 Lanfrancus (S.), archiepisc. Cantuariensis, CL, 9.
 Laurentinus (S.), martyr, CXII, 615.
 Laurentius (S.), martyr, XXXVIII, 2.
 Laurentius (S.), episc. Novarr., LXVI, 87.
 Leander (S.), episc. Hispal., LXXII, 869.
 Lebninus (S.), abbas, CXXXII, 878.
 Leduinus (S.), abbas, CXLI, 1333.
 Leo Magnus (S.), LIV, 50.
 Leo II (S.), papa, XCVI, 583.
 Leo III (S.), papa, CII, 9.
 Leo IV (S.), papa, CXV, 863.
 Leo IX (S.), papa, CXLIII, 457; CLIV, 1109.
 Leo (S.), episc. Senon., LVIII, 9.
 Leocadia (S.), virgo et martyr, LXXXVI, 1273.
 Leobinus (S.), Carnot., LXXXVIII, 550.
 Leodegarius (S.), Augustod., XCVI, 529.
 Leodegarius (S.), archiepisc. Viennens., CXLIII, 1103.
 Leodegarius (S.), martyr, CXIV, 1151.
 Leonardus (S.), abbas, LXVI, 87.
 Leonides (S.), martyr, LI, 716.
 Leotaktus (S.), reclusus, LXXI, 1092.
 Leovigildus (S.), martyr, CXV, 777.
 Letardus (S.), abbas, CXXXIX, 1417.
 Liberianus (S.), martyr, LXX, 388.
 Liberius (S.), papa, VIII, 1151.
 Liberius (S.), episc., Ravenn., CVI, 503.
 Liberius III (S.), episc. Ravenn., CVI, 505.
 Liotbertus (S.), episc., CXLI, 1149.
 Lilloa (S.), virgo et martyr, CXVI.
 Liminius (S.), martyr, LXI, 112.
 Linus (S.), papa, martyr, CXXVII, 1047.
 Liutgerus (S.), episc., CI, 763.
 Livinus (S.), episc. Metens., LXXVII, 527.
 Lucas (S.), evangelista, XCIV, 443.
 Lucia (S.), virgo et martyr, CXXVII, 1358.
 Lucianus (S.), martyr, VII, 553.
 Lucianus (S.), et socii, CXXIV, 1141.
 Lucifer (S.), episc. Calaritan., XIII, 691.
 Lucilla (S.), virgo et martyr, CXIV, 687.
 Lucius (S.), papa et martyr, LXXI, 539.
 Lucius (S.), papa, CXXVII, 1383.
 Lujus (S.), episcop., XCVI, 819.

Lupianus (S.), confessor, LXXI, 863.
 Lupus (S.), Trecent. episc., LVIII, 61.
 Lupus Sorvatus (S.), Ferrariensis, CXIX, 428.
 Lutgerus (S.), XCIX, 769.
 Luxorius (S.), martyr, LXXVII, 931.
 Lyra (S.), martyr, LXXIV, 111.

M

Macarius (S.), abbas, LXXIII, 327.
 Macarius (S.), junior, LXXIII, 1107.
 Macarius (S.), Alexandrin., LXXIII, 1109.
 Macedontus (S.), abbas, LXXIV, 60.
 Maclovius (S.), abbas, CL, 747.
 Macra (S.), virgo et martyr, CXXXV, 529.
 Macra (S.), et socii ejus, LXXII, 627.
 Madelgisilus (S.), confessor, CLXXIV, 1140.
 Magnus (S.), martyr, LXXXVII, 169.
 Malolus (S.), abbas, CXXVII, 709.
 Malachias (S.), episc., CLXXXIII, 481; CLXXXII, 1073.
 Mallosus (S.), martyr, LXXI, 761.
 Mathedia (S.), virgo martyr, LXXII, 627.
 Mamilla (S.), martyr, Lugl., LXXI, 779.
 Mamma (S.), CXIV, 1047.
 Mannea (S.), virgo et martyr, CXXIV, 466.
 Mansuetius (S.), episc. Tullens., CXXVII, 619.
 Mansuetius (S.), archiepisc. Mediolan., LXXXVII, 1275.
 Mantius (S.), martyr, LXXXVI, 1328.
 Marana (S.), abbas, LXXXV, 111.
 Marbodus (S.), episc. Redonens., CLX, 1039.
 Marcella (S.), vidua, LXXIII, 702.
 Marcellinus (S.), papa, VI, 9.
 Marcellinus (S.), confessor, XXXI, 1273.
 Marcellinus (S.), et socii, CXXIV, 406.
 Marcellinus (S.), martyr, LXXXVI, 1371.
 Marcellus et Petrus (SS.), CIV, 575, 577.
 Marcellinus et Petrus (SS.), CXII, 1663.
 Marcellus (S.), papa, VI, 19.
 Marcellus (S.), martyr, XIII, 581.
 Marcellus (S.), martyr, CI, 760.
 Marcellus (S.), episc. Paris., LI, 893; LXXXVIII, 350.
 Marclanus (S.), martyr, LXXIV, 29.
 Marculfus (S.), abbas, CLII, 725.
 Marcus (S.), evangelista, CXLIV, 572.
 Marcus (S.), papa, VIII, 869.
 Marcus (S.), martyr, CXLIII, 1425.
 Marcus (S.), episc. et martyr, CLII, 817.
 Marcus (S.), abbas, LXXIV, 81.
 Marcus (S.), episc. Idrou., XCVI, 1515.
 Margarita (S.), virgo et martyr, CXLVII, 1233.
 Maria (S.), Magdalena, CXIV, 669.
 Maria (S.), Magdalena, CXII, 182.
 Maria (S.), ancilla martyr, VII, 515.
 Maria (S.), Egyptiaca, LXXIII, 671.
 Maria (S.), meretrix, LXXIII, 632.
 Maria (S.) punitens, LXXIII, 672.
 Maria (S.), martyr, CXV, 776.
 Marianus (S.), martyr, XXXIV, 1295.
 Marianus (S.), martyr, XXXVIII, 1288; CXLIV, 1052.
 Marina (S.), martyr, LXXIII, 692.
 Marinus, reclusus, LXXI, 881.
 Marius, LXXX, 26.
 Maro (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Martialis (S.), martyr, LXXXV, 595.
 Martiana (S.), virgo et martyr, LXXXV, 531.
 Martinianus (S.), episc. Ravenn., CXXVII, 106.
 Martinianus (S.), martyr, CXV, 131.
 Martinus (S.), martyr, CXLIV, 1031.
 Martinus (S.), archiepisc. Turon., XVIII, 9; LXXI, 913; LXXXVIII, 561; CI, 657.
 Martinus (S.), papa, LXXXVII, 105.
 Martinus (S.), presbyt. Legion., CCVIII, 9.
 Martinus (S.), episc. Damien., LXXII, 17.
 Martinus (S.), abbas, LXXI, 1077.
 Martyres, Masae/Candidae (SS.), XXXVIII, 1400.
 Martyres (SS.), octoginta, Armeniae, LXXI, 789.
 Martyres (SS.), Massiliens., XXXVIII, 1540.
 Martyres (SS.), viginti, XXXVIII, 1419.
 Martyrius (SS.), martyr, LXXVI, 613.
 Martha (S.), CXII, 1452.
 Massonius (S.), martyr, XLVI, 525.
 Mattheus (S.), apostolus, XCIV, 219.
 Matthias (S.), apostolus, CLV, 1150.
 Mathildis (S.), regina, CXXXV, 883; CLII, 1312.
 Maura (S.), virgo martyr, CXV, 1307.
 Mauricius (S.) et socii, L, 827.
 Maurilius (S.), Andegav., LXXXVIII, 561.
 Maurillus (S.), archiepisc. Rothomag., CXIII, 1581.

Maurus (S.), archiepsc. Ravenn., CXXIV, 1109.
 Maurus (S.), episc. Casen., CXLIV, 915.
 Maurus (S.), martyr, XIII, 595.
 Maurus (S.), martyr, CX, 1112.
 Maximianus (S.), episc. Raven., CVI, 603.
 Maximinus (S.), CXXXIII, 965.
 Maximinus (S.), Trevir. episc., CXIX, 685.
 Maximinus (S.), abbas, CXXXVII, 756.
 Maximus (S.), Taurinens. episc., LVII, 9.
 Maximus (S.), Rhegiensis episc., LXXX, 53.
 Maximus (S.), confessor, XXXI, 1255.
 Maximus (S.), martyr, LXXXVI, 1222.
 Maximus (S.), Colonien. archiepsc., LXXX, 609.
 Medardus (S.), episc. Novio., CL, 149.
 Meginradus (S.), abbas, CXLII, 1176, 1177.
 Melania (S.), virgo, LXXIII, 1198.
 Melchisedes (S.), papa, VI, 29.
 Mellonus (S.), martyr, LXXI, 760.
 Menegaudus (S.), episc., LXXI, 881.
 Menimius (S.), episc. Catalaun., LXXI, 809.
 Meratus (S.), martyr, CIV, 419.
 Mercurius (S.), martyr, XCV, 1600.
 Metro (S.), CXXXVI, 451.
 Modestus (S.), martyr, LXXII, 621.
 Moyses (S.), confessor, III, 675.
 Mulaninus (S.) vel Melaninus, episc. Redon., LXXI, 868.
 Munilo (S.), martyr, CXV, 474.

N

Nabor (S.), martyr, LXXXVI, 1531, 1535.
 Narcissus (S.), martyr, CXLII, 591.
 Nathalia (S.), virgo martyr, CXV, 959.
 Nathanael (S.), abbas, LXXIII, 1108.
 Nazarius (S.), martyr, XVII, 718.
 Nepotianus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Nereus (S.), martyr, CXXVII, 536.
 Nicander (S.), martyr, CXV, 591.
 Nicasius (S.), martyr, CXXVII, 918.
 Nicetas (S.), Aquileiens. patriarch., LI, 857.
 Nicetius (S.), Trevirens. episc., LXXVIII, 36.
 Nicetius (S.), Lugdun. archiepsc., LXXI, 1010.
 Nicolaus (S.), episc. Myrensis, XXVI, 471.
 Nicomedes (S.), martyr, CXXVII, 621.
 Nicosrates (S.), martyr, CXV, 517.
 Nivardus (S.), Remens. archiepsc., CXXV, 107.
 Nonna (S.), martyr, CIII, 952.
 Nonnovus (S.), martyr, CIII, 1556.
 Norbertus (S.), archiepsc., CLXX, 1252.
 Notgerus (B.), episc. Leod., CXXXIX, 1153.
 Notkerus (B.), monach., CXXXI, 985.

O

Odilo (S.), abbas Cluniac., CXLII, 851, 900.
 Odo (S.), Cantuariens. archiepsc., CXXXIII, 951.
 Odo (S.), Cameracens. episc., CLX, 1039.
 Odo (S.), prior S. Victoris, CXVI, 1599.
 Odo (S.), Cluniac., CXXXIII, 45.
 Odolphus (S.), presbyter, CXXXIII, 857.
 Oldagarius (S.), archiep. Tarrac., CLXXII, 1357.
 Optatus (S.), Milevitan., episc., XI, 759.
 Or (S.), abbas, LXXIII, 1001.
 Orientius (S.), episc. Ausc., LXI, 973.
 Oresius (S.), martyr, CIII, 707.
 Oswaldus (S.), episc., CLIX, 761; CXLVII, 1190.
 Othmarus (S.), abbas, CXIV, 1029; CXXI, 779.
 Otto (S.), Bamberg. episc., CLXXIII, 1267.

P

Pacianus (S.), episc., XIII, 1031.
 Pachomius (S.), abbas, LXXIII, 227.
 Pachonus (S.), eremita, LXXIII, 1130.
 Palladius (S.), episc. Autlasiot., LXXXVII, 215.
 Palladius (S.), abbas, LXXIV, 49.
 Pambo (S.), abbas, LXXIII, 1002.
 Pammichius (S.), martyr, LXXI, 800.
 Panceratius (S.), martyr, LXXI, 741.
 Pannichius (S.), martyr presbyt., LXXI, 800.
 Pantaleo (S.), martyr, CXLII, 359.
 Paschalis (S.), papa, CII, 1075.
 Paschasius (S.), Radbert., abb., CXX, 9.
 Paschasius (S.), martyr, LXXI, 782.
 Pastor (S.), martyr, CIII, 1045.
 Paternianus (S.), episc., CLXXIV, 929.
 Patricius (S.), Hibern. episc., LIII, 789.
 Patrocles (S.), martyr, LXXI, 791.
 Paula (S.), martyr, LXXXVI, 1125.
 Paulina (S.), martyr, CXV, 490.
 Paulinus (S.), Nolanus episc., LXI, 15.

Paulinus (S.), Aquileiens. Patriarch., XCIX, 9, 14, 142.

Paulinus (S.), episc., LXI, 1007.
 Paulus (S.), apostolus, XXXVIII, 1271.
 Paulus (S.), episc. Viroden., LXXXVII, 21.
 Paulus (S.), papa, I, LXXXIX, 1125.
 Paulus (S.), martyr Hispal., LXXXV, 915.
 Paulus et Isidorus (SS.), CXV, 816.
 Paulus et Joannes (SS.), CXIX, 257.
 Paulus (S.), primus eremita, XXIII, 109.
 Pelagia (S.), pœnitens, LXXIII, 685.
 Pelagius (S.), martyr, CXXXVII, 1095.
 Pepula (S.), virgo, LXXI, 838.
 Pergentinus (S.), martyr, CXLIV, 625.
 Perpetua (S.), martyr, III, 9.
 Perpetuus (S.), arch. Turon., LVIII, 750.
 Petronilla (S.), virgo et martyr, CX, 1148.
 Petrus (S.), apostolus, XXXVII, 2100.
 Petrus (S.), Juliae, CLXXXV, 1252.
 Petrus (S.), Chrysolog., LI, 9.
 Petrus (S.), Damianus, CXLIV, 9.
 Petrus (Vener.), CLXXXIX, 9.
 Petrus Claravall., CCI, 1591.
 Petrus (S.), Alexandrin., LI, 723.
 Petrus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Petrus (S.) et Marcellinus, XIII, 996.
 Petrus (S.), episc. Ravennat., LVI, 502.
 Philastrius (S.), episc. Brix., XII, 1049.
 Philemo (S.), abbas, LXXIII, 117.
 Philippus (S.), apostol., CLV, 1561.
 Philippus (Vener.) de Harveng. CII, 9.
 Philominus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Phœbadus (S.), episc., XX, 9.
 Plamonius (S.), abbas, LXXIII, 1136.
 Pirminius (S.), abbas, LXXXIX, 1031.
 Pius (S.) I. papa, martyr, CXXIV, 247.
 Placidus (S.), monach., LXVI, 956.
 Polycarpus (S.), episc. martyr, CXVIII, 840.
 Polyeuctus (S.), martyr, VII, 688.
 Polyeuctus (S.), martyr, LXXI, 335.
 Pompeia (SS.) [duæ], martyres, LXXI, 779.
 Pomposa (S.), virgo et martyr, CXV, 815.
 Pontiana (S.), martyr, LXXXVI, 1539.
 Pontianus (S.), martyr, CXV, 1537.
 Pontianus (S.), martyr, LXXXVI, 1520.
 Pontius (S.), martyr, CLVI, 661.
 Pontius (S.), diaconus, III, 1477.
 Portianus (S.), abbas, LXXI, 1027.
 Portuna (S.), martyr, LXXII, 627.
 Posthumus (S.), martyr, LXXI, 779.
 Posthumus (S.), abbas, LXXIII, 427.
 Polamiana (S.), virgo et martyr, LXXIII, 1091.
 Potentianus (S.), martyr, CXLII, 777.
 Pothinus (S.), Lugdun. episc. martyr, LXXI, 752.
 Præcia (S.) et socii martyres, LXXI, 1599.
 Prædix (S.), virgo et martyr, CXV, 1599.
 Prætextatus (S.), martyr, LXXI, 649.
 Primitivus (S.), martyr, LXXXVI, 1552.
 Primus (S.), martyr, CXV, 517.
 Prisca (S.), martyr, CXV, 517.
 Privatus (S.), martyr, LXXI, 178.
 Probus (S.), Hispalens. martyr, LI, 746.
 Probus (S.), episc. Ravennat., CVI, 488.
 Probus (S.), et socii, martyres, VII, 468.
 Probus (S.) II. episc. Ravennat., CVI, 491.
 Processus (S.), martyr, CV, 460.
 Procopia (S.), martyr, VII, 525.
 Proculus (S.), episc. Ravennat., CVI, 485.
 Projectus (S.), martyr, LXXXVI, 1522.
 Prosper (S.), Aquilan., LI, 17.
 Prosper (S.), confessor, XXXI, 1232.
 Protadius (S.), archiepsc. Ravennat., LXXII, 109.
 Proladius (S.), Vesont., LXXX, 409.
 Protasius (S.), martyr, XVII, 756.
 Protus (S.), martyr, CXXXVII, 369.
 Prudentius (S.), episc. Treacen., CXV, 965.
 Publius (S.), Zeugm., martyr, CIII, 901.
 Publius (S.), episc., LXXXIV, 79.
 Pudenciana (S.), virgo martyr, CX, 1145.

Q

Quiboria (S.), virgo, LXXI, 874.
 Quintianus (S.), episc., LXXI, 1022.
 Quintinus (S.), martyr, LXXI, 769.
 Quiricus (S.), martyr, CXXXII, 851.
 Quirilla (S.), martyr, CXV, 491.
 Quirinus (S.), episc. et martyr, CXV, 491.

Quirinus (S.), martyr, CVIII, 49.
Quodvuldeus (S.), confess., XXXI, 1235.

R

Rabanus Maurus (B.), CVII, 9.
Radbodus (S.), episc. Traj., CXXXII, 537.
Radegundis (S.), regina, LXXII, 651.
Raynardus (Vener.), abbas, GLXXXI, 1735.
Raynbertus (S.), CVI, 891.
Remacius (S.), episc., CXXXIX, 1147.
Remedius (S.), martyr, LXXVI, 809.
Rembertus (S.), episc. Hamburg., CXXVI, 991.
Remigius (S.), archiepisc. Remens., LXV, 960; CXXV, 1130.
Reolus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 107.
Richardus (S.), presbyt., CXI, 665.
Richarius (S.), abbas, CXLI, 1423.
Richarius (S.), episc., CLXXIV, 1418.
Richarius (S.), presbyter, CI, 681.
Rictrudis (S.), abbatissa, CXXXII, 827.
Rigobertus (S.), archiep. Remens., CXXXV, 113.
Ritricius (S.), episc., LXXI, 882.
Robertus (S.), abbas Molism., CLVII, 1255.
Robertus de Arbrisseil (S.), CLXII, 1017.
Rodolphus (S.), episc., CXLIV, 1009.
Rogata (S.), martyr, Lugdun., LXXI, 75.
Rogatianus (S.), martyr, LXXI, 760.
Rogellus (S.), martyr, CV, 795.
Romana (S.), virgo martyr, CLVI, 600.
Romanus (S.), martyr, LXXXVI, 1248.
Romanus (S.), Rothomag., CXXXVIII, 174.
Romualdus (S.), abbas, CXLI, 1119; CXLIV, 954.
Rufinus (S.), martyr, CXV, 1489.
Rufus (S.), martyr, LVIII, 52.
Rupertus (S.), abbas, CXLVII, 9; CXCVII, 1081.

S

Sabina (S.), virgo martyr, CXLVII, 1222.
Sabianus (S.), papa martyr, CXXIII, 209.
Sabherga (S.), abbatissa, CLVI, 1225.
Salomo (S.), abbas, LXXIV, 80.
Salvanus (S.), presbyt., LIII, 9.
Salvus (S.), martyr, CI, 755.
Sanctus (S.), martyr, CXV, 771.
Sanctus (S.), martyr, LXXI, 779.
Saturninus (S.), episc. martyr, LXXI, 719.
Saturninus (S.), martyr, VIII, 658.
Savina (S.), virgo martyr, LXXII, 637.
Savinianus (S.), martyr, CXLI, 727.
Savinus (S.), martyr, CXXVI, 1049.
Savinus (S.), martyr, CX, 1181.
Scholastica (S.), virgo, CXXVI, 979.
Seilitani (SS.), martyres, LXXXV, 601.
Sebastianus (S.), martyr, XVII, 1021; LXXXVI, 857; CXXXII, 575.
Secundinus (S.), episc., CXLVII, 1293.
Secundinus (S.), martyr, CXLVII, 1290.
Senoch (S.), abbas, LXXI, 1071.
Septimus (S.), martyr, CXXIV, 615.
Seraphia (S.), virgo martyr, VII, 229.
Serapio (S.), abbas, LXXIII, 1175.
Serena (S.), virgo martyr, CXXVII, 566.
Sergius (S.), martyr, CXII, 1632.
Sergius (S.), martyr, LXXI, 535.
Sergius (S.), martyr, VII, 561.
Servandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Servatius (S.), martyr, CX, 1144.
Servius (S.), martyr, CXV, 795.
Servus Dei (S.), martyr, CXV, 776.
Severianus (S.), martyr, CXV, 577.
Severinus (S.), abbas, LXXI, 1272.
Severinus (S.), episc. Burdigal., LXXI, 862.
Severus (S.), presbyt., LXXI, 865.
Severus (S.), episc. Ravennat., CVI, 491.
Severus (S.), martyr, VII, 516.
Sibonius (S.), martyr, CXV, 517.
Sidonius (S.) Apollinaris, episc., LVIII, 455.
Sigismundus (S.), rex Burgundie, LXXI, 770.
Silvanus (S.) puer martyr, CXXIV, 454.
Silvester (S.), Cabillon. episc., LXXI, 885.
Simco (S.), frater, abbas, LXXIV, 45.
Simeo (S.), Syriaca, LXXI, 819.
Simetrus (S.), martyr, CXV, 517.
Simon (S.), apostolus, XCIV, 489.
Simpertus (S.), abbas, XCIX, 757.
Simplicius (S.), papa martyr, CXXXVI, 838.
Siriacus (S.), martyr, LXXXV, 915.
Siricius (S.), papa, XIII, 1115.

Sirvandus (S.), martyr, LXXXVI, 908.
Sisenundus (S.), martyr, CXV, 771.
Sisinnus (S.), martyr, LVII, 675.
Sixtus (S.) I, papa, martyr, CXXVII, 1159.
Sixtus (S.) II, papa et martyr, LXXXV, 586.
Smaragdus (S.), martyr, CXV, 491.
Sonnatus (S.), Remens. archiepisc., LXXX, 441.
Sophia (S.), virgo et martyr, CXV, 491.
Sosthenes (S.), martyr, LXXI, 461.
Soter (S.), papa et martyr, CXXVI, 1239.
Speratus (S.), martyr, LXXXV, 612.
Speusippus (S.), martyr, LXXXVI, 1581.
Stephanus (S.), protomartyr, XXXVIII, 1425.
Stephanus I (S.), papa et martyr, CXXVII, 1589.
Stephanus II (S.), papa, LXXXIX, 979.
Stephanus (S.) Cisterciens. abb., CLXVI, 1561.
Stephanus (S.) de Mureto, CCIV, 937.
Stephanus (S.), rex Hungarie, CLII, 1207.
Stephanus (S.), abbas Egypticus, LXXIII, 1131.
Stephanus (S.) X papa, CLXIII, 865.
Stephanus (S.) Obez., martyr, CIII, 1118.
Stephanus (S.) Tubezac., martyr, CXXIV, 339.
Stimulius (S.), confessor, LXXI, 761.
Stremontius (S.), episc., LXXI, 851.
Sturmus (S.), abbas, LXXXI, 1257.
Subicianus (S.), martyr, CXV, 771.
Subigothonus (S.), martyr, CXV, 777.
Subjectus (S.), martyr, LXXI, 795.
Sulpicius (S.), episc. Bituric., LXXX, 575.
Superantius (S.), martyr, CXV, 517.
Susanna (S.), martyr, VII, 565.
Sylvester (S.) I, papa, VIII, 775.
Symphorianus (S.), martyr, LXXI, 754.
Sympronianus (S.), martyr, CXV, 517.
Syrus (S.), martyr, CXXVI, 838.
Swiltunus (S.), CLV, 47.

T

Tarachus (S.), martyr, VII, 562.
Tarentius (S.), martyr, VII, 562.
Tarsicius (S.), martyr, CXXIV, 1258.
Telesphorus (S.), papa, martyr, LXXII, 1185.
Tetricus (S.), episcopus, LXXI, 907.
Thaddaeus (S.), apostolus, XCIV, 489.
Thais (S.), meretrix, LXXIII, 661.
Tharsicus (S.), martyr, XIII, 276.
Thebæi (SS.), martyres quinquaginta, LXXI, 761.
Thecla (S.), virgo et martyr, LXXII, 625.
Theobaldus (S.), monac., CIV, 69.
Theodoricus (S.), martyr, LXXXVI, 1528.
Theodoricus (S.), Metens. episc., CXXXIX, 564.
Theodoritus (S.), martyr, LXXI, 286.
Theodorus (S.), papa, LXXXVII, 267.
Theodorus (S.), archiep. Raven., CXXXV, 81.
Theodorus (S.), martyr, VII, 565.
Theodosius (S.), abbas, LXXIV, 60.
Theodulphus (S.), episc. Raven., CXXV, 81.
Theodulus (S.), martyr, LXXI, 282.
Theophilus (S.), martyr, LXXXV, 564.
Theopistes (S.), martyr, LXXXV, 564.
Theopompus (S.), martyr, CXXIII, 879.
Theuderius (S.) abbas, CXXIII, 445.
Thomas (S.), apostolus, LXXI, 755.
Thomas Cantuariens. (S.) archiep., CXV, 9.
Tiburtius (S.), martyr, VII, 250.
Tiburtius (S.), martyr, CXXI, 1258; CXXXII, 653.
Timotheus (S.), martyr Romæ, I, 754.
Timotheus (S.), martyr, XIII, 689.
Titus (S.), martyr, CIV, 595.
Torquatus (S.), martyr, LXXXVI, 1182.
Trissio (S.), martyr, LXXI, 629.
Trissimus (S.), martyr Lugdun., LXXI, 77.
Tursillus (S.), martyr, LXXII, 629.
Tutlio (S.), monachus, CXXIV, 865.
Tysus (S.), martyr, LXXXV, 565.

U

Udalricus (S.), episc., CXXXV, 619, 1001.
Ulphilas (S.), episc., XVIII, 461.
Ulpus (S.), martyr, LXXI, 9.
Urbanus (S.) I, papa et martyr, CXIVII, 1525.
Urbanus (S.) II, papa, CL, 9.
Uraicinus (S.), martyr, CXLV, 77.
Uraicinus (S.), episc. Ravennat., CVI, 597.
Uraiclaus (S.), Bituric. episc., LXXI, 886.
Ursio (S.), martyr, LXXI, 804.
Uramerus (S.), episcopus et abbas Laubiensis in Belgio, CXXXVI, 546; CXXXIX, 1125.

Ursula (S.) cum sociis, CXLVII, 1259.
 Ursus (S.), martyr, CXLII, 1166.
 Ursus (S.) et socius ejus, LXXI, 1061.

V

Valabundus (S.) et socius ejus, CXV, 771.
 Valaricus (S.), martyr, CLVI, 555.
 Valentinus (S.), martyr, CLXVI, 1161.
 Valerianus (S.), martyr, LXXI, 756.
 Valerianus (S.), episc. Cimel., LII, 68.
 Valerianus (S.), martyr, CLXVI, 1209.
 Valerius (S.) et Rufinus, CXX, 1489.
 Valerius (S.), abbas, LXXXVII, 417.
 Valerius (S.), martyr, CX, 1128.
 Vedastus (S.) Atrebat., CI, 665.
 Vectius (S.), martyr, LXXI, 779.
 Venantius (S.), martyr, CXV, 517.
 Venantius (S.) Fortunatus, episc., LXXXVIII, 9.
 Venerandus (S.), martyr, LXXI, 857.
 Veranus (S.), episc. Cabellit., LXXII, 701.
 Verus (S.), martyr, VII, 363.
 Verus (S.), episc. Ruthen., LXXVI, 415.
 Victor (S.) I. papa et martyr, CXXVII, 1279.
 Victor Massiliens. (S.), martyr, LXXI, 746.
 Victor (S.), episcop. Ravennat., CVI, 599.
 Victor (S.), martyr Romæ, LXXI, 791.
 Victoria (S.), martyr, LXXII, 62.
 Victorinus (S.), martyr, CXXXVII, 505, 568.
 Victorinus (S.), episc., V, 281.
 Victricius (S.), episc. Rothomag., XX, 457.
 Victricius Cenoman. (S.), episc., LXXI, 869.
 Victrix (S.), martyr, CXXIV, 592.
 Vigilus (S.), episc., XIII, 344.
 Viginti (SS.), martyres, XXXIX, 1447.
 Vigor (S.), martyr, CXLVII, 1177.
 Vincentia (S.), virgo et martyr, LXXI, 45.
 Vincentius (S.), martyr Hispan., XXXVIII, 1252.
 Vincentius (S.), martyr Agun., CXXXVII, 835.
 Vincentius Lirinensis (S.), L, 625.
 Vincentius (S.), episc., CXXXVII, 508.
 Vincentius (S.) et Carpophorus, CXXXVII, 367.
 Virgilius (S.), martyr, CI, 760.
 Vitalianus (S.), martyr, LXXXVII, 997.
 Vitalina (S.), martyr, LXXI, 835.
 Vitalis (S.), martyr, CXXXVI, 504.
 Vitalis Lugdunens. (S.), martyr, CXLIV, 687.
 Vitalis (S.), martyr, LXXI, 745.
 Vitus (S.), martyr, LXXII, 621.

W

Wala Ven., CXX, 1557.
 Walabundus (S.), martyr, CXV, 814.
 Walbodo (S.), episc. Lond., CXCII, 1085.
 Walburgis (S.), virgo, CXI, 1091.
 Walbergo (S.), abbas, CXLI, 1372.

Waldebertus (S.), abbas, CXXXVII, 687.
 Warnaharius (S.), Lingon. presbyt., LXXX, 185.
 Wedastus (S.), episc., CI, 603.
 Wereburgis (S.), virgo, CIV, 94.
 Wenceslaus (S.), dux Bohemiæ, CXXXV, 923.
 Wiborada (S.), virgo et martyr, LXXXVII, 69.
 Wiboradus (S.), martyr, CIII, 1118.
 Wigbertus (S.), episc., XCIV, 477; CXIX, 680.
 Wilfridus Eborac. (S.), CXXXIII, 980.
 Wilfridus (S.), episc., CLIX, 709.
 Wilhelmus (S.), abbas Hirsang., CI, 889.
 Wilhelmus (S.), abbas S. Thomæ, CXXXII, 175.
 Wilhelmus Vener. (S.), CI, 1489.
 Willahadus (S.), episc., CXXIII, 1014.
 Willibaldus (S.), episc., CXLI, 1571.
 Willibrordus (S.), episc., LXXXIX, 553; CLVII, 419.
 Witthisindus (S.), martyr, CXV, 814.
 Wolfgangus (S.), episc., CXLVI, 595.
 Wolpelmus (S.), abbas, CLIV, 407.
 Wolstanus (S.), abbas Hirsang., CXXIX, 580.
 Wulstanus (S.), episc., CL, 1489; CLXXXIX, 1735.

X

Xystus (S.), papa, L, 571.

Z

Zacharias (S.), papa, LXXXIX, 89.
 Zeno (S.), episc. et martyr, CVI, 891.
 Zeno (S.) et socii, martyres, LXIX, 1036.
 Zeno (S.), martyr, CXXI, 259.
 Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 9, 207, 617.
 Zeno (S.), abbas, LXXIV, 70.
 Zephyrinus (S.), martyr, CXXVII, 1505.
 Zoicas (S.), martyr, LXXI, 779.
 Zoltmus (S.), martyr, LXXI, 781.

De sanctis qui non sunt in hoc indice specialiter designati, et qui ante sæculum hunc floruerunt, videbis martyrologia S. Hieronymi, XXVIII, 16; Venerab. Bedæ, XCIV, 9; Josephi Scholastici, XCIX, 821; Rabani Mauri, CXII, 418; Flori diaconi Lugdunens., CXIX, 9; Wandalberti monachi, CXXI, 753; Usuardi, CXXIV et CXXV, 9; Kalend. Floriacense, CXXXVIII, 1186. Calendarium antiquissimum, *ibid.*, 1190; Kalend. Verdunense, CXXXVIII, 1210; Kalend. Brianum, CXXXVIII, 1268; Kalend. Valumbrosanum, CXXXVIII, 1279; Kalend. Locense, CXXXVIII, 1291. — Nec non et libros de viris illustribus, S. Hieronymi, XXIII. — De viris illustribus, S. Hildephonsi, XCVL — De viris illustribus, S. Isidori Hispalensis, LXXXIV et tomus LXXII et LXXIII *De vitis Patrum*. — Sicut et opera, S. Gregorii Turonens., LXVI, et S. Anastasii presbyteri, CXXXVII, CXXXVIII, CXXIX. Quoad ea vero quæ ad parænetica, poetica, liturgica de sanctis attinent, vide Indicem *Sermonum et Homiliarum*; Indicem *poeticum, liturgicum*, et Indicem *de festis*.

LXXXIX.

INDEX DE RELATIONIBUS

MEMBRORUM OMNIUM ECCLESIE MILITANTIS AD INVICEM,

SIVE

DE COMMUNIONE SANCTORUM SENSU STRICTIORI SUMPTA.

MONITUM.

Hoc in Indico, agimus tantum de mutuis relationibus inter fideles in hac vita degentes, quibus coalescit Ecclesia, militans in terris vulgo dicta, scilicet: 1. De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia. 2. exhibemus Christianos, ut ait S. Augustinus, laboris et quietis ad invicem fieri participes. Quoad alias vero de communione sanctorum partes, qui illas optaverit, ad eandem indicem specialem de *Cultu sanctorum*, in quo agitur de relationibus inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam triumphantem in caelis. Relationes vero inter Ecclesiam militantem et Ecclesiam patientem, Index de *Purgatorio* illi præbebit.

I. — De bonis Ecclesiæ spiritualibus quæ sunt fidelibus communia.

Pia mater Ecclesia quam maximam habet pro filiis suis curam, S. Augustinus XL 693 — Sollicita est

semper in suis alendis fovendisque, Tertullianus III, 162. — Matri huc duo sunt ubera, videlicet cognitio veritatis et amor virtutum; illa nutrit filios, istis sanctificat illos, Henricus Huntingdon., CXC, 1163. Porrigit ubera rebus, dictis, gestis, nutriendo, monendo, excitando, *ibid.*, 1164.

— Ecclesiae preces pro omnibus sunt ex traditione apostolica. S. Prosper Aquitan., LI, 209. — Suis suppediat arma quibus vincuntur adversariae potestates, fidem et orationem, S. Ambrosius, XVI, 249. — Sola possidet charitatem veram, S. Fulgentius, LXV, 302. — Oleum habet quo suorum vulnera fovet, quo ungit martyres et confessores, S. Ambrosius, XVI, 1118. — Habet sacrificium carnis Christi verum et unicum pro peccatis, S. Augustinus, XLIV, 600. Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, 211. Sacrificium quotidianum, *id.*, XLI, 208. — Dives est ad ditandos filios, Walafridus Fuldens., CXVI, 498, etc.

II. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt.

In unum corpus erant congregati conscientia religionis, disciplinae unitate et spei fovere, Tertull., I, 468. Christianorum erga invicem charitas quanta, *ibid.*, 471. Se invicem fratres appellabant, *ibid.* Charitate omnia habebant communia, praefer uxores, *ibid.*, 472. Dum est illis (ecclesiis) communicatio pacis et appellatio fraternalis et confessorio hospitalitatis : quae iura non alia ratio regit, quam ejusdem sacramenti una traditio, *id.*, II, 32. — Nobis Ecclesia una, et mens juncta et indivisa concordia, S. Cyprian., III, 731-733, 830. Apostoli perseverabant in oratione unanimis, *ibid.*, 524. Letitia Ecclesiae in reditu confessorum, *ibid.*, IV, 463. Corpus unum adunationis nostrae, *ibid.*, 360. Oravit Christus ut unum simus quomodo Pater et Filius, *id.*, III, 539. Lapsi qui libellos a martyribus acceperunt et praerogativa eorum apud Deum adjuvari possunt, urgente exitu pax danda, *id.*, IV, 258, 261, 265. Martyres petierunt pacem dari lapsis, quando ante mater Ecclesia pacem de Deo sumpsisset, *ibid.*, 232, 255. Offerre pro lapsis, *ibid.*, 254. Pax data a martyribus, *ibid.*, 270-275, 281. Sacramentum unitatis, *id.*, III, 799. Unanimitas et concordia, *id.*, 341. Unanimitas fidei et veritatis, *id.*, III, 1156. Unanimitatis vinculum, *ibid.*, 1157. Unanimitas deprecantium, *id.*, IV, 508. Una unanimitatem in precibus discipulis suadet, *id.*, IV, 508. Unanimitas sub apostolis fuit, *ibid.*, 518. Unus et idem Dominus, qui habitat in nobis, conjungit ubique suos vinculo unitatis, *id.*, III, 1157. — Christiani fratres sunt et pares inter se, Lactantius, VI, 599. — Communionis nota in accipendis et mittendis vicissim litteris, S. Hilarius, X, 639, 660. Communionem incaute commiserentes cum iis qui anathema damnati sunt, necesse est pati supplicia aeterna, *ibid.*, 528. Orationibus sanctis Gallorum se commendat, *ibid.*, 520. Libenter se confessorum orationibus sublevare rogat, *ibid.*, 676. Unitas Ecclesiae in quibus consistat, *id.*, IX, 451. Unitatis merito omnia impetranda, *ibid.*, 659. — Unum in Christo sunt omnes fideles, *ibid.*, 477. Unitas naturalis fidelium per fidei unius naturam, *id.*, X, 218. Ex sacramentorum natura, *ibid.*, 218. Unitas fidelium cum Christo ac Deo Patre per gloriae consortium, *ibid.*, 221.

S. Zeno super hunc textum : *Sed erant omnia illis communia*, XI, 287. Communio sancta fidelium, *ibid.*, 458. — Communio cum toto orbe terrarum, S. Optatus, XI, 964. Cum ecclesiis et apostolis, *ibid.*, 966, 1070. Una totius ecclesiae communio per Romanum Pontificem, *ibid.*, 958-960. Non potest nisi accusatus et convictus reus a communione semoveri, *ibid.*, 1093, 1094. Communio est unio ecclesiarum, *ibid.*, 1070, 1071. Oscula communionis signa, *ibid.*, 1034. — Sacrorum communionem cum Romano Pontifice qui carent, haeretici sunt, S. Damascius, XIII, 179. — Omnes ergo unum corpus sumus et diversa membra ; sed omnia corpori necessaria, S. Ambrosius, XVI, 120. Quod si unum desit officio suo, impediuntur caetera. Ut si eruat oculum, nomen sibi operis sui usum negavit? . Jam si in membro totum corpus violatur, atque in uno homine communicio totius humanitatis solvitur. Violatur natura generis humani et sanctae Ecclesiae congregatio quae in unum connexum corpus atque compactum unitate fidei et charitatis assurgit, *ibid.* Fides enim omnium (christus) ; Ecclesia autem quaedam forma iustitiae est, commune jus omnium ; in commune orat, in commune operatur, in commune tentatur, *ibid.*, 63, 184. — Christiani laboris et quietis invicem participes sunt, S. August., XXXIII, 187. Quod alter minus potest, in eo qui potest, facit, si in altero diligit quod ideo quia non potest, non facit, *ibid.*, 507. Communionis nostrae imperatores, id est ecclesiae catholicae, leges adversus haereticos dederunt, *id.*, XXXVI, 681. Communionis

eorum qui non sunt hos appellant haereticos, *ibid.* Aliorum tribulatio communis est, quibus p. obatio, spes, dilectio, spiritusque communis est, *id.*, XXXIII, 366. Quisque etiam ipse habet cum amat in altero, quod ipse non habet, *id.*, XXXV, 1812. Christianorum omnium una est respublica, *id.*, XI, 573. Christiani omnes unus homo, *id.*, XXXVII, 1316, 1536, 1634, 1704. Christianus in alio Christiano faciente miracula quomodo et ipse facit, *id.*, XXXVII, 1707. In Christianis adhuc carnalibus morientibus, spiritus perficit quidquid deest, quia ab unitate corporis Christi non recesserunt, *id.*, XXXIII, 813. Ecclesiam constare unanimis et concordibus docuit Cyprianus et testimonio prophético et significatione sacramentorum, *id.*, XI, III, 240. — Orat ecclesia pro omnibus hominibus, *id.*, XLI, 737. — Cum omni gratia Dei, quae in quocunque fidelium dignatur operari, a nullo membro corporis Christi possitungi, et quisque suum faciat horum quod per alium gaudet effectum, S. Prosper Aquitanus, LI, 377, 578. Bona et jucunda habitatio est quae inter filios adoptionis efficit unitatem et praeter corpoream et localem habitationem, fraternos animos fidei pace connectit, *ibid.*, 581. — Unio fraterna subvenit fratribus in periculo corporis et animae, S. Petrus Chrysolog., LII, 255, 254. Omnes unum et unus omnes sunt quando Dei Spiritus in omnibus vivit unus, *ibid.*, 406. — Communio bonorum operum quomodo fiat, S. Leo, LIV, 442, 443. Pietatis opera cum universa ecclesia peragere quantum prestat, *ibid.*, 441-443. — Officia et fructus singulorum sunt charitate omnium, S. Gregor., LXXVI, 462, 463. Varia membrorum Ecclesiae dona, *ibid.* Concors membrorum Ecclesiae diversitas, *ibid.* Aliorum vero bona quae habere non possunt (invidi), si diligereant, sua facerent. Sic quippe sunt universi consistentes in fide, sicut multa membra uno in corpore : quae per officium quidem diversa sunt, sed eo quo sibi vicissim congruunt, unum sunt. Unde sit ut pes per oculum videat, et per pedem oculi gradiantur ; ori auditus aurium serviat, et ad usum suum auribus oris lingua concurrat, suffragetur venter manibus, ventri operentur manus. In ipsa igitur corporis positione accipimus, quod in actione servamus. Nostra sunt nimirum qui etsi imitari non possumus, amamus in illis, et amantium sunt quaeque amantur in nobis, *id.*, LXXVII, 63. Per hanc (charitatem) universae Ecclesiae unitas, quae est compago corporis Christi, exactione mentis gaudet in singulis, cum sit et disparitas in diversitate membrorum. — Per hanc eadem membra et alieno gaudio in suis afflicta exsiliant, et alienis meritoribus etiam in suis laeta contabescunt. Teste enim magistro gentium dum si quid patitur unum membrum, compatiuntur caetera membra, et si gloriatur unum membrum, congaudent omnia membra, *ibid.*, 567. Efficacia orationis fratrum simul pro salute animae interitus orantium, *ibid.*, 592. Unum enim nos vobis per orationis opem conjungimur quasi ambulantes per lubricum vicissim nobis manum tenemus, sicut ex magna provisione charitatis ut eo singulorum robustius charitas perfingat, quo in alterum alter ianitur, *ibid.*, 478. Multi fideles dum habentes cor unum et animam unam, in charitate se vincunt, ex multis membris corpus unum efficiunt, *id.*, LXXXIX, 520. Aliorum bono opere alii adjuvantur, *ibid.*, 595. — Sicut in uno corpore multa membra unum corpus faciunt, ita multitudo fidelium conjuncta per fidem et dilectionem capiti suo quod est Christus, unum corpus sumus cum illo, Haymo, CXVII, 471. Unusquisque juxta gratiam sibi divinitus collatam alios juvare debet, ut sint sibi invicem membra et in spiritalibus et in temporalibus (et alia multa), *ibid.*, 472-475. — Ecclesiae communicio per Christi tunicam significata. Hincmarus, CXV, 418, 419. — Quod si pro infirmitate aliquis jejunare non potest, proficiat ei jejunium, quod generalis facit Ecclesia ; omnes enim in Christo unum corpus sumus, Raderius, CXXXVI, 567. — Ecclesiae intercessio pro peccatoribus quam efficacem, Vener. Hilbertus Cenomani., CLXX, 423. — Charitate meritis alienis participamus, S. Bernard., CLXXXII, 905, 904. Ecclesiae orationibus privati quanti sit periculi, *ibid.*, 971, 972. Quod non potest singularitas, obtinet communitas, obtinet charitas, *id.*, CLXXXIV, 259. — Quicumque enim fidei et dilectionis ubique locorum tenentur unitate, necesse est ut mutus velut membra corporis sanitatem gaudeant : et quod alter in seipso necium meruit obtinere, videns jam in altero non potest non gaudere, Philippus de Harveng., CCIII, 150. Orationes bonorum prosunt malis, *ibid.*, 530.

XC.

INDEX DOGMATICUS

VEL

SYNOPSIS ALPHABETICA AUCTORUM OMNIUM QUI VERITATES DOGMATICAS ASSERTUERUNT

ET QUORUM SCRIPTA IN TOTO PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abesardus Petrus, CLXXVIII, 979, 1115, 1329, 1611, 1693.

Abbandus, abbas, CLXVI, 1541.

Adelmannus, episc. Brixien., CXI.III, 1269.

Adrevaldus, monach. Floriac., CXXIV, 947.

Æneas, episc. Parisiens., CXXI, 585.

Agnellus, epis. Ravenn., LXVIII, 381.

Agobardus (S.), episc. Lugdunens., CIV, 29, 127, 137, 200, 250.

Alanus de Insulis, CCV, 505, 595, 621.

Alcuinus, Cl. 9, 63, 500, 1027, 1522.

Algerus (S.), canonicus, CLXXX, 727, 969.

Alvarus Paulus, abbas Cordubens., CXXI, 597.

Ambrosius (S.), episc. Mediolan. Eccles. doct., XV, 389, 447, 527; XVI, 703, 817; XVII, 503, 519, 1003.

Amulo, episc. Lugdun., CXVI, 77, 97.

Anastasio (S.), monachus, CXLIX, 433.

Anselmus (S.), episc. Cantuar., CLVIII, 141, 225, 260, 285, 323, 361, 451, 467, 485, 490, 507, 541, 517, 577, 581.

Anselmus, episc. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.

Arnobius, rhetor African., V, 713.

Araobius, Junior, LIII, 239.

Auctor incertus, XIII, 635.

Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct., XXXII, 905, 1021, 1035, 1221; XXXIV, 121; XI, 11, 171, 181, 381, 627, 753, 779, 1005; XLII, 819, 1175, 1193, 1200.

Bacharius, monachus, XX, 1019.

Baldwinus, archiepisc. Cantuar., CCIV, 403, 611.

Bandinus, theologus, XCII, 965.

Beda Venerabilis, XCIII, 466.

Benedictus (S.), abbas Anianens., CIII, 1381.

Benedictus I., papa LXXII, 685.

Bernardus (S.), abbas Clarevall., CLXXXII, 1001, 1031, 1149.

Bernus, abbas Augiæ divitis, CXLII, 1087.

Boetius Severinus, LXIV, 1247, 1261, 1335, 1338.

Bonizo, episc. Sutren., CL, 837.

Bruno (S.), abbas Astens., CLXV, 975, 1079, 1083.

Cassianus, presbyt. Massil., L, 9.

Cassiodorus, senator, abb. Vivariens., LXX, 1280.

Cerealis, episc. Castellens., LVIII, 757.

Cyprianus (S.), episc. Carthag., IV, 565, 675.

Drogo, cardin. episc. Ostiens., CLXVI, 1547, 1553.

Dungalus, monachus, CV, 465.

Ebrandus, abb. Troarn., CXLIX, 1375.

Elipandus, episc. Toletan., XCVI, 869, 870.

Ernaldus, abb. Bonnavallis, CLXXXIX, 1589.

Eraulius, episc. Roffens., CLXIII, 1457.

Facundus, episc. Hermian., LXVI, 327, 367.

Faustinus, presbyter, XIII, 37.

Faustus (S.), episc. Rhegiens., LVIII, 785.

Felix, episc. Urgell., XCVI, 881.

Feraudus Fulgentius, LXVII, 869, 908, 910.

Florus, diaconus Lugdunens., CXIX, 71, 93, 101.

Franco, abbas Affligemens., CLXVI, 717.

Fulbertus (S.), episc. Carnot., CXL, 305.

Fulgentius (S.), Ruspens. episc., LXV, 153, 224, 360, 394, 433, 442, 483, 497, 575, 603, 671, 707, 750, 843.

Gennadius, presbyt. Massil., LVIII, 979.

Gerbertus, vel Sylvester II pap., CXXXIX, 177.

Geihobus, præposit. Reichersperg., CXCV, 1073, 1161, 1335, 1481.

Gezo, abbas Derton, CXXXVII, 571.

Gislebertus, abbas Crispin., CLIX, 1007.

Goffridus, abbas Vinodocin., CLVII, 211.

Gottschalcus, monach. Orbacens., CXXI, 347.

Gualterus de Castellione, magist. Tornacens., CCIX, 673.

Gualterus, prior S. Victoris, CXCV, 1129.

Gulbertus, abb. de Novigent., Cl.VI, 449, 527.

Guillelmus, abb. S. Theodorici, CLXXX, 341, 693.

Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun., CLXIII, 1043, 1046.

Gultmundus, archiepisc. Aversan., CXLIX, 1427, 1495.

Haymo, episc. Halberst., CXVIII, 813.

Hermannus, abbas S. Martini, CLXXX, 9.

Heterius, episc. Uzam., XCVI, 893.

Hieronymus (S.), presbyt. Eccles. doct., XIII, 103, 133, 183, 211, 339, 353, 397, 495.

Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct., X, 25.

Hildebertus Venerab. archiepisc. Turonen., CLXI, 1067.

Hildephonsus (S.), episc. Tolet., XCVI, 53, 112, 207, 243.

Hincmarus, archiepisc. Remens., CXXV, 65, 473, 553, 929, 961, 1075, 1093.

Honorius Augustodunensis, CLXXII, 1109.

Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 433.

Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9, 17, 41, 175, 339, 812, 846; CLXXVII, 243, 295.

Hugo Eterianus, CCII, 167, 227.

Hugo Lingonens., episc., CXLII, 1323.

Hugo Rothomag., archiepisc., CXIII, 1141, 1233, 1300.

Humbertus, cardinal. episc. Silvas Candidas, CLXIII, 1011.

Isaac, abbas de Stella, CXCV, 1875.

Isidorus (S.), episc. Hispal., LXXXIII, 449, 913, 1227.

Jesse, episc. Ambian., CV, 781.

Joannes Cornubiensis, CXCV, 1041.

Joannes Scotus Erigena, CXXII, 347.

Jonas, episc. Aurelianens., CVI, 505.

Lactantius Firm., VI, 112; VII, 77.

Lanfrancus (B.), archiepisc. Cantuar., CL, 407, 629.

Licinianus, episc. Carthagin., LXXII, 691.

Lupus (S.), abbas Ferrariens., CXIX, 619, 647.

Mamertus Claudianus, episc. Vienn., LIII, 697.

Marius Mercator, XLVIII, 1005.

Marius Victorinus, VIII, 999, 1019, 1059.

Maternus Firmicus, XII, 981.

Maximus (S.), episc. Taurinens., LVII, 771, 781.

Nicetas (S.), episc. Aquileiens., LII, 817, 833, 863.

Novatianus presbyt., III, 885.

Odo (B.), episc. Cameracens., Cl.X, 1071, 1103, 1112.

Orosius Paulus, presbyt., XXXI, 1173.

Othlonus, presbyt. monach. S. Emmerammi, CXVI, 60.

Paschasius, diaconus, LXII, 9.

Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens., CXX, 1365.

Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens., XLIV, 153.

Petrus Bleocensis, archidiacon., CLVII, 777, 1077.

Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan., CLXII, 1007.

Petrus Damian., capdm. (S.), CXLV, 29, 41, 57, 100, 121, 380, 524, 560, 593, 635, 660, 819.

Petrus, diaconus, LXII, 83.

Petrus Lombardus, episc. Parisiens., CXII, 519.

Petrus Pictav. cancell., CCXI, 783.

Petrus Venerabilis, abb. Cluniac., CLXXXIX, 807, 639, 719.

Phoebadius (S.), episc. Aginens., XX, 15.

Philippus de Harveng., abbas Bona Spet., CXX, 593.

Prosper (S.) Aquitanus, LI, 77, 647.

Prudentius (S.), episc. Trecent., CXV, 971, 1099.

Rabanus Maurus, abb. Fuldens., CX, 1043, 1095, 1187; CXI, 13; CXII, 1516, 1518, 1530, 1533.

Ratramnus, monach. Corbeiens., CXXI, 15, 81, 105, 225.
 Remigius (S.), episc. Lugdunens., CXXI, 985, 1067, 1083.
 Remigius, monachus, CXXXI, 845.
 Richardus a S. Victore, canonic. Parisiens., CXCVI, 604, 887, 991, 995, 1011, 1012, 1017, 1159, 1185, 1191.
 Robertus Pullus, cardin., CLXXXVI, 675.
 Ruinus, presbyt. Aquileiens., XXI, 535, 1125.
 Rupertus, abbas Tulliensis, CLXVII, 200; CLXVIII, 859, 1307; CLXIX, 15, 1217; CLXX, 457, 455, 561.

Samuel Marochianus, CXLIX, 537.
 Tertullianus, presbyt., I, 1197; II, 153, 641, 781, 791.
 Theodulfus, episc. Aurelian., CV, 240.
 Venantius Fortunatus, episc. Pictav., LXXXVIII, 585.
 Vigilius, episc. Tapsena., LXII, 95, 237, 353, 351, 406.
 Vincentius Lirinensis, I, 637.
 Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1519.
 Walafridus Strabus, monach. Fuldens., CXIV, 919.
 Zachæus Christianus, XX, 1071.
 Zeno (S.), episc. Veronens., XI, 585.

Nota. Hoc in Indice tantum enumerantur auctores qui de dogmaticis veritatibus ex professo disseruerunt. Quoniam vero apologetica et polemica opera saepe amplius quaestiones aggrediuntur dogmaticas, hos Indices duos adire velit lector benevolus.

XCI.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA

SYN

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINAE DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERA VEL ETIAM OPUSCULA,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITA.

Abelarius Petrus. — Ad theologiae introductionem in tres libros divisa, CLXXVIII, 979. Theologia christiana, libri quatuor, *ibid.*, 1115. Sic et non, scilicet sententiarum collectio, *ibid.*, 1529. Dialogus inter philosophum, Iudaeum et Christianum, *ibid.*, 1611. Epitome theologiae Christianae, *ibid.*, 1695.

Abbaudus abbas. — De fractione corporis Christi tractatus, CLXVI, 1541.

Adelmannus episc. Brixienus. — De Eucharistiae sacramento epistola ad Berengarium, CXLIII, 1299.

Adrevaldus monach. Floriac. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXIV, 947.

Aeneas episc. Parisiens. — Adversus Graecos liber; ubi scilicet de Spiritu sancto et de variis Ecclesiae Romanae consuetudinibus, CXXI, 685.

Agneus episc. Ravenn. — De ratione fidei, LXXIII, 581.

Agobardus (S.), episc. Lugdunens. — Adversus dogma Felicii Urgellensis liber; in quo de Christi persona et duabus naturis, CIV, 29. De privilegio et iure sacerdotii, *ibid.*, 127. De grandine et tonitruis liber; ubi contra insolentiam de his vulgi opinionem, *ibid.*, 147. De imaginibus sanctorum liber; ubi contra eorum superstitionem qui picturis et imaginibus sanctorum adorationis obsequium inferendum putant, *ibid.*, 200. Contra iudicium Dei liber; ubi potius contra damnabilem opinionem putantium divini iudicii veritatem igne vel aquis vel confictu armorum patet, *ibid.*, 250.

Alanus de Insulis. — De fide catholica libri quatuor, CCX, 505. De fidei catholicae arte seu articulis libri quinque, *ibid.*, 595. De sacra theologiae regulae, *ibid.*, 621.

Alcuinus. — De fide sanctae et individuae Trinitatis libri tres, CI, 9. De processione Spiritus sancti libellus, *ibid.*, 65. Epistola ad Adam in Christo, in qua eam docet de dogmatibus contra Arianos, *ibid.*, 500. Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino, de Verbo incarnato et de pluribus aliis dogmatibus, *ibid.*, 1027. Epistolae variae, in quibus de Christi persona et duabus naturis, *ibid.* in Append., 1527.

Algerus (S.), canonicus. — De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres, CLXXX, 727. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 969.

Alvarus Paulus, abb. Cordub. — Confessio fidei, CXXI, 397.

Ambrosius (S.), episc. Mediol. Eccles. doct. — De mysteriis liber; ubi de variis baptismi caeremoniis et de Eucharistiae tractatus, XV, 589. De sacramentis libri sex, *ibid.*, 417. De fide libri quinque, *ibid.*, 527. De Spiritu sancto libri tres, XVI, 785. De Incarnationis Dominicae sacramento liber, *ibid.*, 817. De Trinitate sive in Symbolum apostolorum tractatus, XVII, 509. De fide ortho-

doxa tractatus, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate contra Arianos, *ibid.*, 519. De Spiritu sancto libellus, *ibid.*, 1005.

Amulo, episc. Lugdun. — Epistola ad Gothescaum, ubi de praesentia, de praedestinatione et libero arbitrio, CXVI, 77. Opuscula duo de eodem argumento, *ibid.*, 97.

Anastasius (S.), monachus. — De veritate corporis et sanguinis Christi Domini Epistola, CXLIX, 435.

Anselmus (S.), episc. Cantuar. — De divinitatis essentia monologium, CLVIII, 141. De existentia Dei allocutionum, *ibid.*, 225. De fide Trinitatis et de Incarnatione Verbi liber, *ibid.*, 260. De processione Spiritus sancti liber contra Graecos, *ibid.*, 285. De casu diaboli liber vel dialogus, ubi et de bona et mala voluntate, *ibid.*, 325. Cur Deus Homo libri duo; ubi ostenditur Christianam fidem rationi non repugnare; nullum hominem sine Christo salvari posse; naturam humanam ad hoc esse institutam, ut aliquando immortalitate beata totus homo, id est in corpore et anima frueretur, ac necesse esse ut hoc fiat de homine propter quod factus est, sed non nisi per Hominem Deum, *ibid.*, 361. De conceptu virginali et de originali peccato liber, *ibid.*, 451. De veritate dialogus; quid scilicet, sit veritas, et in quibus rebus solet dici, et quid sit iustitia, *ibid.*, 467. De voluntate liber, *ibid.*, 485. De libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 490. De concordia praesentiae et praedestinationis, necnon gratiae Dei cum libero arbitrio hominis tractatus, *ibid.*, 507. De azymo et fermentato, *ibid.*, 541. De sacramentorum diversitate, *ibid.*, 547. De nuptiis consanguineorum, *ibid.*, 557. De voluntate Dei liber, *ibid.*, 581.

Anselmus episc. Havelberg. — Dialogorum libri tres adversus Graecos; ubi de unitate fidei, de processu Spiritus sancti, et de diverso Eucharistiae ritu, CLXXXVIII, 1159.

Arnobius, rhetor Africanus. — Disputationum adversus gentes libri septem; in quibus deos gentium profigit; Dei unitatem, Christi divinitatem et Christianae religionis veritatem multis argumentis asserit, V, 715.

Arnobius Junior. — Conflictus de Deo trino et uno; ubi etiam de duabus in Christo substantiis, necnon et de concordia gratiae et liberi arbitrii, LIII, 259.

Auctor incertus. — Breviarium fidei adversus Arianos haereticos, XIII, 635.

Augustinus (S.), episc. Hippon. Eccles. doct. — Contra Academicos libri tres, XXXII, 905. De immortalitate animae liber, *ibid.*, 1021. De quantitate animae liber, *ibid.*, 1035. De libero arbitrio libri tres, *ibid.*, 1221. De vera religione liber, *id.*, XXXIV, 121. De diversis quaestionibus tria opuscula; ubi plurimae tum dogmaticae tum morales quaestiones solvantur, *id.*, XI, 11. De fide rerum quae non videntur liber, *ibid.*, 172. De fide et Sym-

b-lio liber, *ibid.*, 181. De divinatione demonum liber, *ibid.*, 181. De Symbolo ad catechumenos sermones, *ibid.*, 627. De fide, sive de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 755. De Spiritu et anima liber, *ibid.*, 779. De cognitione veræ vite liber; ubi de Deo et vita æterna, *ibid.*, 1005. De Trinitate libri quindecim, *ibid.*, XLII, 819. De Incarnatione Verbi libri duo, *ibid.*, 1175. De Trinitate et unitate Dei liber, *ibid.*, 1195. De essentia divinitatis liber, *ibid.*, 1200. De dogmatibus ecclesiasticis liber, *ibid.*, 1215.

Bachiarius monachus. — De fide libellus, vel fidei professio, XX, 1019.

Baldinus, archiepisc. Cantuar. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento tractatus, C.IV, 405. De sacramento altaris liber, *ibid.*, 611.

Bandinus theologus. — Sententiarum libri quatuor, in quibus de Trinitate; de mundi creatione et hominis lapsu; de Verbo incarnato et hominis restauratione; et de sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 963.

Beda Venerabilis. — Questionum aliquot liber, inter quas præsertim de libero arbitrio, de peccato originiis, et de redemptione humana, XCIII, 466.

Benedictus I papa. — Epistola ad David episcopum, in qua probat ex sanctis litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

Benedictus (S.), abbas Anian. — Testimoniorum nubecula de Incarnatione Domini et de sancta Trinitate, CIII, 1381.

Bernardus (S.), abbas Claravall. — De gratia et libero arbitrio tractatus, CLXXXII, 1001. De baptismo aliisque questionibus tractatus, *ibid.*, 1051. De corpore Domini tractatus, *ibid.*, 1149.

Berno, abbas Augusti divitis. — De quatuor temporum jejunio dialogus, CXLII, 1087.

Boetius Severinus. — De Trinitate liber, sive quomodo Trinitas unus Deus ac non tres dii, LXIV, 1247. An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint, *ibid.*, 1264. Complexio brevis fidei Christianæ, *ibid.*, 1355. De persona et duabus naturis Christi, *ibid.*, 1376.

Conizo, episc. Sutriensis. — De sacramentis libellus, CI, 857.

Crano (S.), abbas Astensis. — Sententiarum liber quartus; ubi de Trinitate et de Christo, CLXV, 975. De Incarnatione Domini tractatus, *ibid.*, 1079. De sacrificio azymo tractatus, *ibid.*, 1085.

Cassianus presbyter Massil. — De Incarnatione Christi libri septem, L, 9.

Cassiodorus senator, abbas Vivariensis. — De anima liber, LXX, 1280.

Cerealis, episc. Castell. — Contra Maximum Arianum libellus, LVIII, 757.

Cyprianus (S.), episc. Carthag. — De idololorum vanitate liber; in quo probatur quod Deus unus sit, et quod per Christum salus credentibus data est, IV, 563. Adversus Judæos libri tres; in primo probatur Judæos a Deo recessisse, indulgentiam Domini perdidisse; successisse vero in eorum locum Christianos; secundum continet Christi sacramentum, quod idem venerit qui secundum scripturas annuntiatus est; tertius vero quendam præcepta Dominica et magisteria divina, *ibid.*, 675.

Drogo cardin., episcop. Ostiens. — De creatione et redemptione primi hominis liber, CLXVI, 1517. De septem donis Spiritus sancti opusculum, *ibid.*, 1555.

Dungalus monachus. — Adversus Claudium Taurinensem liber, sive de imaginum cultu, CV, 463.

Durandus, abbas Troarn. — De corpore et sanguine Christi liber, CXLIX, 1575.

Elipandus, episc. Toletan. — Epistola I et IV, ubi de Trinitate et de Christo, XCVI, 859, 870.

Ernaldus, abbas Bonnavall. — De donis Spiritus sancti, CLXXXIX, 1589.

Ernulfus, episc. Roffens. — De iucustis conjugiiis, CLXIII, 1457.

Facundus, episc. Hermian. — Pro defensione Trium capitulorum concilii Chalcedonensis libri duodecim; ubi de Trinitate et de duabus in Christo naturis, LXVII, 527. Epistola fidei catholicæ in defensione Trium capitulorum, *ibid.*, 867.

Faustianus presbyter. — De Trinitate sive de fide contra Arianos, XIII, 57.

Faustus (S.), episc. Rhegiens. — De gratia Dei et libero arbitrio libri duo, LVIII, 783.

Felix, episc. Urgell. — Confessio fidei, XCVI, 881.

Ferrandus Fulgentius. — Epistola III, de duabus in Christo naturis, et quod unus in Trinitate natus passusque diel possit, LXVII, 889. Epistola IV, de essentia Trinitatis et de duabus Christi naturis, *ibid.*, 908. Epistola

V, quod Dominus noster Jesus Christus sit unus de sancta et individua Trinitate, *ibid.*, 910.

Florus, diaconus Lugdun. — Opusculum de corpore et sanguine Christi, CXIX, 71. De prædestinatione serio, *ibid.*, 95. De prædestinatione, præscientia et libero arbitrio liber adversus Joannem Scotum, *ibid.*, 104.

Franc. abbas Amfigemeus. — De gratia Dei libri duodecim, CLXVI, 717.

Fulbertus (S.), episc. Carnot. — Contra Judæos tractatus, in quo de adventu Messie, CXXI, 305.

Fulgentius (S.), episc. Ruspens. — Ad Monimum libri tres, ubi: 1. De duplici prædestinatione Dei, una bonorum ad gloriam, altera malorum ad pernam; 2. de sacrificii oblatione et Spiritus sancti missione; 3. expositio in his verbis evangelicis: *Et Verbum erat apud Deum*, LXV, 115. Ad Trasimundum regem Vandalorum libri tres; ubi de mysterio meditatores Christi duas naturas in una persona retinentis; de immensitate divinitatis Filii Dei, et de sacramento Dominice passionis, *ibid.*, 224. Epistola VIII, de fide ortho doxa et diversis erroribus hæreticorum, *ibid.*, 560. Epistola XIV, in qua de Trinitate et de Christo, *ibid.*, 594. Epistola XV, de gratia Dei et humano arbitrio, *ibid.*, 435. Epistola XVI, XVII, de Incarnatione et gratia, *ibid.*, 412. Epistola XVIII: Ut cum caro Christi corruptibilis aut incorruptibilis fuerit, *ibid.*, 495. De Trinitate liber, *ibid.*, 497. De Incarnatione Filii Dei liber, *ibid.*, 573. De veritate prædestinationis et gratiæ Dei libri tres, *ibid.*, 603. De fide vel de regula veræ fidei liber, *ibid.*, 671. Pro fide catholica liber, *ibid.*, 707. Instrumenta fidei catholicæ, *ibid.*, 750. De prædestinatione et gratia liber, *ibid.*, 845, in Append.

Gennadius, presbyter, Massil. — De ecclesiasticis dogmatibus liber, LVIII, 979.

Gerbertus, vel Sylvester II pap. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXXXIX, 177.

Gerhohus præposit. Reichersperg. — De gloria et honore Filii hominis, CXCIV, 1073. Contra duas hæreses liber, ubi de gloria Christi Dei gloriæ æquali, *ibid.*, 1161. Adversus Simoniacos tractatus, *ibid.*, 1355. De sacramento Eucharistiæ adversus Polmarum, *ibid.*, 1481.

Gezo, abbas Derton. — De corpore et sanguine Christi liber, CXXVII, 571.

Gislebertus, abbas Crispin. — De fide Christiana disputatio Judæi cum Christiano, CLIX, 1007.

Goffridus, abbas Viadocia. — De corpore et sanguine Domini Jesu Christi opusculum, CLVII, 211.

Gotescalcus, monach. Orbacens. — Confessio fidei, CXXI, 347.

Gualterus de Castellione, magist. Tornacens. — De Trinitate liber, CXXI, 573.

Gualterus, prior S. Victoris. — Excerpta ex libro contra quatuor labyrinthos; ubi de eo quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1129.

Gulbertus, abbas de Novigento. — De Incarnatione tractatus contra Judæos, CLVI, 489. De veritate corporis Domini in sacramento Eucharistiæ epistola, *ibid.*, 527.

Guillelmus abb. S. Theolorici. — De sacramento altaris liber, CLXXX, 541. De natura corporis et animæ libri duo, *ibid.*, 695.

Guillelmus de Campellis, episc. Catalaun. — De origine animæ, CLXIII, 1013. — De fide catholica dialogus inter Christianum et Judæum, *ibid.*, 1016.

Guitmundus, archiepisc. Aversan. — De corpore et sanguine Domini libellus, CXIX, 1427. De sancta Trinitate et Christi humanitate confessio, *ibid.*, 1495.

Haymo, episc. Halberst. — De corpore et sanguine Christi, CXVIII, 818.

Hermanus, abb. S. Martini. — De Incarnatione Christi tractatus, CLXXX, 9.

Heterius, episc. Uxam. — Epistola ad Elipandum, vel de fide in Christo libri duo, XCVI, 893.

Hieronymus (S.), presbyter. Eccles. doct. — De Spiritu sancto libri Didymi interpretatio, XXXIII, 105. Dialogus contra Luciferianos, *ibid.*, 155. De virginitate perpetua B. Mariæ liber, *ibid.*, 185. Adversus Iovinianos libri duo, *ibid.*, 211. Contra Vigilantium liber, *ibid.*, 539. Contra Joannem Hierosolymitanum liber, *ibid.*, 553. Apologia adversus libros Rufini, *ibid.*, 597. Dialogus adversus Pelagianos, *ibid.*, 495.

Hilarius (S.), episc. Pictav. Eccles. doct. — De Trinitate libri duodecim, in quibus adversus hæreticos fidem sanctissimam Trinitati æque asserit, X, 25.

Hildebertus Venerabilis, archiepisc. Turois. — Tractatus theologici, in quo varis solvantur questiones, CLXXI, 1067.

Hildephonsus (S.), episc. Tolet. — De perpetua virginitate sanctæ Mariæ liber, XCVI, 55. De cognitione baptis-
mi liber, *ibid.*, 112. De partu Virginis opusculum, *ibid.*,

207, inter opera dubia. De corona Virginis libellus, *ibid.*, 284, inter supposita.

Hincmarus archiepisc. Remens. — De prædestinatione Dei et libero arbitrio liber, CXXV, 65. De una et non trina deitate collectio, *ibid.*, 473. De regis persona et regio ministerio opusculum, *ibid.*, 833. De diversa et multiplici animæ ratione libellus, *ibid.*, 929. De fide regi servanda libellus, *ibid.*, 961. Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus, *ibid.*, 1035. De presbyteris criminosis opusculum, *ibid.*, 1095.

Honorius Augustodunensis. — Elucidarium sive dialogus de summa totius Christianæ theologiæ, CLXXII, 1109. Questionum duodecim liber, in quo de variis agit auctor, et præsertim quærit num sanctus archangelus Michael beato Petro apostolo, an Petrus Michæli præcedat, *ibid.*, 1177. Questionum octo libellus, in quo de angelis et homine, *ibid.*, 1185. Inevitable, sive de prædestinatione et libero arbitrio dialogus, *ibid.*, 1197. De libero arbitrio libellus, *ibid.*, 1225. Summa gloria de Apostolo et Augusto, sive de præcellentia sacerdotii præ regno, *ibid.*, 1257.

Hugo de Ribodimonte. — An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; et quomodo contrahatur peccatum, CLXVI, 13, 9.

Hugo de S. Victore. — Institutiones in Decalogum legis Domalicæ, CLXXVI, 9. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, *ibid.*, 17. Sententiarum summa septem tractatibus distincta: 1. de tribus virtutibus theologicis, de Trinitate et de fide Incarnationis Verbi; 2. de creatione et statu angelicæ naturæ; 3. de creatione et statu humanæ naturæ; 4. de sacramentis in generali et præceptis divinis; 5. de sacramento baptismi; 6. de sacramento confirmationis, Eucharistiæ, penitentiae et extremæ unctionis; 7. de sacramento conjugii, *ibid.*, 41. De sacramentis Christianæ fidei libri duo; quorum prior a principio mundi usque ad Incarnationem Verbi narrationem seriem addocit; posterior vero ab Incarnatione Verbi ad finem et consummationem omnium ordine procedit; *ibid.*, 175. De potestate et voluntate Dei, utra major sit, libellus, *ibid.*, 559. De quatuor voluntatibus in Christo libellus, *ibid.*, 842. De sapientia animæ Christi, an æqualis cum divina fuerit, *ibid.*, 848. De unione corporis et spiritus, CLXXVII, 285. De Verbo incarnato apologia, continens objectiones contra eos qui dicunt Christum non esse aliquid secundum quod est homo, *ibid.*, 295.

Hugo Hierianus. — De anima corpore jam exuta liber, sive de regressu animarum ab infernis, CCII, 167. De hæresibus Græcorum libri tres; sive quod Spiritus sanctus ex utroque, Patre scilicet et Filio, procedat, *ibid.*, 227.

Hugo Lingonensis, episc. — De corpore et sanguine Christi tractatus, CXLII, 1325.

Hugo Rothomagus, archiepisc. — Dialogorum libri septem; ubi præsertim de summo bono, de malo et bono; de creatione et creatura rationali; de libertate arbitrii et Dei dispositione; de gratia redemptionis et de sacramentis, CXCII, 1141. Contra hereticos sui temporis libri tres; ubi disseretur de Ecclesiæ et ejus ministris, *ibid.*, 1255. De memoria tractatus, tres libros complectens; hoc opus inter dogmatica recensendum; in eo enim de Deo, de Trinitate, de Incarnatione, de peccato et ejus origine, necnon et remedio ejus per redemptionem disserit auctor, *ibid.*, 1500.

Humbertus cardin., episc. Silvæ Candidæ. — Contra Simoniacos libri tres; CXLIII, 1289.

Isaac, abbas de Stella. — De anima libellus, CXCIV, 1875.

Isidorus (S.), episc. Hispal. — De fide catholica libri duo, LXXXIII, 449. De ordine creaturarum, ubi de fide Trinitatis, de creatura spiritali, de diabolo et natura demoniorum, de purgatorio, etc., *ibid.*, 913. De dogmatibus ecclesiasticis, *ibid.*, 1227, in Append.

Jesse, episc. Ambian. — De baptismo liber, CV, 781.

Joannes Cornubiensis. — De Verbo incarnato eulogium, quo probatur quod Christus sit aliquis homo, CXCIX, 1041.

Joannes Scotus Erigena. — De prædestinatione liber, CXXII, 547.

Jonas, episc. Aurelian. — De cultu imaginum libri tres, CVI, 505.

Lactantius Firmianus. — Institutionum divinarum libri septem; ubi 1. de falsa religione deorum; 2. de origine erroris; 3. de falsa sapientia philosophorum; 4. de viâ sapientiæ et religione; 5. de justitia; 6. de vero cultu; 7. de vita beata; VI, 112. De ira Dei liber, in quo hæc quæstio: An Deus vere irascatur? variis solvitur argumentis, VII, 77.

Laufrancus (B.), archiepisc. Cantuar. — De corpore et

sanguine Domini, CL, 107. De confessione celanda libellus, *ibid.*, 625.

Licinianus, episc. Carthagin. — Epistola II, in qua ostenditur angelos et animas rationales esse spiritus, sive totius corporis expertes, LXXII, 691.

Lupus (S.), abbas Ferrariens. — De tribus questionibus liber, scilicet de libero arbitrio, de prædestinatione, necnon et redemptione, CXXV, 619. Collectaneum de tribus questionibus, ubi de eisdem, *ibid.*, 617.

Mamertus Claudianus, episc. Vienn. — De statu animæ libri tres, LIII, 697.

Marius Mercator. — Scholia de Incarnatione Unigeniti, tractatus iste non præstantior quam utilior, propterea quod continet non tantum explicationem trium vocum difficultum intellecta, *Christus, Emmanuel, Jesus*, quarum prænotatione opus est ad mysterium Incarnationis Domini tractandum, sed etiam solutionem implicatæ quæstionis quomodo duæ naturæ, sine confusione et conversione, conveniunt in unitatem personæ divinæ, XLVIII, 1005.

Marius Victorinus — Ad Justinum Manichæum liber; contra duo Manichæorum principia, et de vera carne Christi, VIII, 939. De generatione divini Verbi, ad Candidum liber, *ibid.*, 1019. Adversus Arium libri quatuor; ubi Arii et Eusebii de Jesu sententias exponit; in quo catholicis ambo consentiant, in quibus discrepent, et in quibus ipsi sibi videantur adversi, *ibid.*, 1039.

Maternus Firmicus. — De errore profanarum religionum; ubi varios gentium cultus explanat, fabulasque et fædos ritus prodigat, XII, 981.

Maximus (S.), episc. Taurinens. — De baptismo tractatus tres, LVII, 771. Tractatus contra paganos et Judeos, *ibid.*, 781.

Nicetas (S.), episc. Aquileiens. — De ratione fidei, LII, 847. De potentia Spiritus sancti, *ibid.*, 853. De diversis appellationibus D. N. Jesu Christo convenientibus, *ibid.*, 865.

Novatianus presbyter. — De Trinitate liber; ibi deprehenditur quid de Deo ejusque perfectionibus sentiendum sit; quænam sit fides Ecclesiæ circa mysterium sanctissimæ Trinitatis, Jesu-Christi divinitatem et ejus Incarnationem, III, 885.

Odo (S.), episc. Cameracens. — De peccato originali libri tres, CLX, 1071. De adventu Christi adversus Judeos liber, *ibid.*, 1103. De blasphemia in Spiritum sanctum, *ibid.*, 1112.

Orosius Paulus, presbyt. — De libertate liberi arbitrii liber contra Pelagium, XXXI, 1175.

Othonus presbyt., monach. S. Emmerammi. — De tribus questionibus dialogus, id est: de divinæ pietatis agnitione, judiciorum divinarum diversitate, necnon et de varia bene agendi facultate, CXLVI, 60.

Paschasius diaconus. — De Spiritu sancto libri duo, LXII, 9.

Paschasius Radbertus (S.), abb. Corbeiens. — De partu Virginis libri duo; CXX, 1518.

Paulinus (S.), patriarcha Aquileiens. — Sacrosyllabus; ubi de naturis et persona Christi, XCIX, 152.

Petrus Blesensis archidiaconus. — De transfiguratione Domini tractatus, CCVII, 777. Fidei catholice instructio ad soldanum Iconii missa, *ibid.*, 1069. De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda, *ibid.*, 1077.

Petrus Chrysolanus, archiepisc. Mediolan. — De Spiritu sancto oratio, probans Spiritum sanctum ex Patre et Filio procedere; CLXII, 1007.

Petrus Damianus (S.), cardin. — De fide catholica opusculum, CXLV, 20. Contra Judæos opusculum; ubi probat Trinitatem personarum in divina essentia, et Christum Deum et hominem fuisse, eumque jam in mundo ventisse, *ibid.*, 41. Contra eosdem Judæos opusculum, in quo ostendit legis Moysæ præcepta, mystica et futurorum præsentia fuisse, ideoque in Christo accepisse finem, *ibid.*, 57. Liber qui appellatur *Gratissimus*; ubi proluxe ostendit non esse eos, qui a Simoniacis episcopis consecrati sunt, iterum consecrandos; quod multis rationibus et SS. Patrum auctoritatibus confirmat, *ibid.*, 100. De parentelæ gradibus opusculum; scilicet de matrimonio inter consanguineos, *ibid.*, 191. De sacerdotum celibatu, *ibid.*, 380. De sacramentis per improbos administratis, *ibid.*, 524. De bono suffragiorum et variis miraculis, *ibid.*, 560. De divina omnipotentia in reparatione corruptæ naturæ, *ibid.*, 595. De processione Spiritus sancti opusculum, contra Græcorum errorem, *ibid.*, 633. De tempore celebrandi nuptias opusculum, *ibid.*, 660. De principis officio in coercionem improborum, *ibid.*, 819.

Petrus diaconus. — De Incarnatione et gratia liber, LXII, 85.

Petrus Lombardus, episc. Parisiens. — Sententiarum libri quatuor; ubi de mysterio Trinitatis, de creatione, de incarnatione Verbi et sacramentis, CXCII, 519.

Petrus Pictav. cancell. — Sententiarum libri quinque; ubi permuta de Trinitate, de incarnatione, etc., CCXI, 785.

Petrus Venerabilis, abb. Cluniac. — Adversus Judæos tractatus, in quo de Christo, CLXXXIX, 507. Adversus sectam Saracenorum tractatus, *ibid.*, 659. Adversus Petrobrusianos hæreticos tractatus; ubi de parvulorum baptismo, de templis, de cruce veneranda, de Eucharistia et de sacrificiis pro defunctis offerendis, *ibid.*, 719.

Philippus de Harveng, abb. Bonæ Spei. — De salute primi hominis responsio, CCIII, 595.

Phoebadius (S.), episc. Aginens. — Contra Arianos opuscula duo, ubi de Filii divinitate et consubstantialitate, XI, 15.

Prosper (S.), Aquitanus. — Epistola ad Rufinum, in qua de gratia et libero arbitrio, I, 77. De vocatione omnium gentium libri duo, ubi de Dei gratia et hominis voluntate, *ibid.*, 647.

Prudentius (S.), episc. Trecens. — Epistola ad Hincmarum et Pardulum, ubi de prædestinatione, de gratia et libero arbitrio, CXV, 971. De prædestinatione liber, *ibid.*, 1009.

Rabanus Maurus, abb. Fuldens. — De consanguineorum nuptiis epistola et tractatus, I, 1065. De magicis artibus tractatus, *ibid.*, 1085. Opuscula duo, in quibus plurimæ solvuntur questiones, et præsertim an liceat chorepiscopis ordinare cum consensu episcopi sui, *ibid.*, 1187. De universo libri quinque primi, ubi plurima dogmatica vel etiam moralia reperire est, CXI, 15. Epistola III, de corpore et sanguine Domini, CXII, 1510. Epist., IV, V, VI, de præsentia et prædestinatione Dei, *ibid.*, 1518, 1550, 1555.

Ratramnus, monach. Corbeiens. — De prædestinatione Dei, libri duo, CXXI, 15. De Nativitate Dei, sive de eo quod Christus ex Virgine natus sit, *ibid.*, 81. De corpore et sanguine Domini liber, *ibid.*, 105. Contra Græcorum opposita Romanam Ecclesiam infamantium libri quatuor; ubi de Spiritu sancto et quibusdam Ecclesiæ Rom. consuetudinibus, *ibid.*, 225.

Remigius (S.), episc. Lugdun. — De tribus epistolis liber, ubi de præsentia Dei, de prædestinatione, de redemptione, de gratia et libero arbitrio, CXXI, 985. De generali per Adam omnium damnatione, et speciali per Christum ex eadem electorum ereptione, *ibid.*, 1067. De tenenda immobiliter Scripturæ veritate libellus, ubi de libero arbitrio et gratia, *ibid.*, 1085.

Remigius monachus. — De dedicatione ecclesiæ tractatus, CXXI, 845.

Richardus a S. Victore, canon. Parisiens. — De Emmanuele libri duo, ubi varis Judæorum objectiones de nostro Emmanuele refelluntur, CXCVI, 601. De Trinitate libri sex, *ibid.*, 887. De tribus appropriatis personis in Trinitate, *ibid.*, 991. De verbo incarnato liber; in quo acutissime ostendit necessarium fuisse Deum incarnari, nullamque personam congruentius quam Filii, *ibid.*, 995.

Nota. Maxime lectoris intendentes utilitati, duos sequentes subjicere statuimus Indices, quorum prior analogice, posterior vero alphabetice omnes exhibet tractatus, ita ut statim et in ictu oculi quæsitæ quique reperire possit.

Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii, *ibid.*, 1011. De baptismo Christi superexcellentis, *ibid.*, 1012. De Spiritus sancti missione, *ibid.*, 1017. De potestate solvendi atque ligandi, *ibid.*, 1159. De Spiritu blasphemie tractatus, *ibid.*, 1185. De differentia peccati mortalis et venialis, *ibid.*, 1191.

Robertus Pullus, cardinalis. — Sententiarum libri octo, ubi de Deo, de Deo creatore, de Deo trino, de Christo, et de multis aliis, CLXXXVI, 675.

Rutinus presbyt. Aquileiens. — In Symbolum apostolorum commentarius, XXI, 355. De fide liber, *ibid.*, 1125.

Rupertus, abbas Tuitiensis. De Trinitate et ejus operibus tractatus libri xxi, CLXVII, 900. De incarnatione Domini in Cantica canticorum libri septem, CLXVIII, 839. De gloria et honore Filii hominis super Mattheum libri decem, *ibid.*, 1507. De glorificatione Trinitatis et processione Spiritus sancti libri novem, CLXIX, 15. De victoria Verbi Dei libri xxi, *ibid.*, 1217. De voluntate Dei liber unus, CLXX, 457. De omnipotentia Dei liber unus, *ibid.*, 455. Christianum inter et Judæum dialogus, in quo Christianus ad fidem catholicam invitatur Judæum; Judæus vero, quantumcunque potest, ex littera legis et ex sensu suo repercutit Christianum, *ibid.*, 561.

Samuel Marochianus. — De adventu Christi præterito; contra Judæos liber, CXLIX, 455.

Tertullianus presbyt. — De baptismo liber, ubi de necessitate et efficacia baptismi, I, 1197. Adversus Ircæam liber; in hoc tractatu fides Ecclesiæ de Trinitate et incarnationis mysteriis perspicue explanatur, II, 155. De anima liber, ubi de statu animæ et aliis ad eam pertinentibus questionibus, *ibid.*, 611. De carne Christi liber, in quo carnem in Christo et ex Virgine natam et humanam probat, *ibid.*, 751. De resurrectione carnis liber, *ibid.*, 791.

Theodulphus, episc. Aurelian. — De Spiritu sancto liber, quod a Patre et Filio procedat, CV, 240.

Veuantius Fortunatus, episc. Pictav. — Fidei catholicæ expositio, LXXXVIII, 585.

Vigilius, episc. Tapeens. — Contra Eutychetem libri quinque, ubi de duabus naturis et una persona Christi, LXII, 95. De Trinitate libri duodecim, *ibid.*, 257. De unitate Trinitatis liber, *ibid.*, 555. Contra Marivadum libri tres, ubi de Trinitate unitatis et de unitate Trinitatis, *ibid.*, 551. De fide Nicæna tractatus, *ibid.*, 1460.

Vincentius Lirinensis. — Commonitorium, sive tractatus pro catholicis fidei antiquitate et universitate adversus profanas omnium hæreticorum novitates, I, 657.

Vivianus Præmonstratensis. — De libero arbitrio et de gratia tractatus, CLXVI, 1519.

Walafridus Strabus monach. Fuldens. — De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis liber, CLIV, 919.

Zaccharæ Christianus. — Consultationum libri tres; ubi plurima Christianæ religionis dogmata asseruntur, XX, 1071.

Zeno (S.), episc. Veronens. — Tractatum liber secundus; hic in defendenda æterni Verbi divinitate adversus Arianos totus incumbit auctor, XI, 585.

XCII.

BIBLIOTHECA PATRUM DOGMATICA,

SIVE

UNIVERSA VETERUM PATRUM ECCLESIAE LATINÆ DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS

OPERA VEL ETIAM OPUSCULA DIVERSIS IN CAPITIBUS ANALOGICE DISTRIBUTA.

Numerus Romanus totum, Arabicus vero paginam indicat.

De Deo et ejus attributis.

De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 565.
Disputationum adversus gentes libri septem; Ambrosius, V, 713.

De ira Dei liber; Lactantius, VII, 77.

De cognitione veræ vitæ liber; S. Augustinus, XI, 1005.

De essentia Divinitatis liber; *id.*, XLII, 1200.

Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius Junior, LIII, 251.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
 De una et non trina Deitate collectio; Hincmarus, CXXV, 473.
 De divina omnipotentia in reparatione corruptae naturae; S. Petrus Damianus, CXLV, 595.
 De divinitatis essentia monologium; S. Anselmus, CLVIII, 141.
 De existentia Dei alloquium; id., CLVIII, 223.
 De voluntate Dei liber; id., CLVIII, 581.
 De voluntate Dei liber; Rupertus abbas, CLXX, 457.
 De omnipotentia Dei liber; id., CLXX, 455.
 De potestate et voluntate Dei; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1500.

De Sancta Trinitate.

Liber adversus Praxeam; Tertullianus, II, 153.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
 De Trinitate libri duodecim; S. Hilarius, X, 25.
 De Trinitate liber; Faustinus presbyter, XIII, 57.
 De Trinitate tractatus; S. Ambrosius Mediolan., XVII, 509.
 De Trinitate libri quindecim; S. Augustinus, XLII, 1193.
 Contra Maximum libellus; Cerealis Castellensis, LVIII, 757.
 De Trinitate libri duodecim; Vigilius Tapsensis, LXII, 237.
 De unitate Trinitatis liber; id., LXII, 535.
 Contra Marivadum libri tres; id., LXII, 351.
 De Trinitate liber; Boetius, LXIV, 1247.
 An Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint; id., LXIV, 1264.
 Epistola XIV, de Trinitate; S. Fulgentius, LXV, 594.
 De Trinitate liber; id., LXV, 497.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 137.
 Epist. IV, de essentia Trinitatis; Ferrandus, LXVII, 903.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXII, 685.
 De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
 Epist. I, IV, ubi de Trinitate; Elipandus, XCVI, 859, 870.
 De fide Trinitatis libri tres; Alcuinus, CI, 9.
 Confessio fidei, ubi de trino Deo; id., CI, 1027.
 Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian. abbas, CII, 1581.
 Contra Judaeos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 De sancta Trinitate confessio; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 De fide Trinitatis liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De Trinitate et ejus operibus tractatus, XLI; Rupertus abbas, CLXVII, 200.
 De glorificatione Trinitatis libri novem; id., CLXXIX, 15.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
 Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCII, 965.
 De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1500.
 De Trinitate libri sex; Richardus de S. Victore, CXCVI, 887.
 De tribus appropriatis personis in Trinitate; id., CXCVI, 991.
 De Trinitate liber; Gualterus de Castellione, CCIX, 575.
 Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCXI, 785.

De Verbo Dei incarnato et redemptore.

Adversus Praxeam liber; Tertullianus, II, 153.
 De carne Christi liber; id., II, 751.
 De Trinitate liber; Novatianus, III, 885.
 De idolorum vanitate liber; S. Cyprianus, IV, 563.

Disputationum libri septem; Arnobius, V, 715.
 Ad Justinum liber; Marius Victorinus, VIII, 999.
 De generatione divini Verbi liber; id., VIII, 1019.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 585.
 De incarnationis sacramento liber; S. Ambrosius Mediol., XVI, 817.
 De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 549.
 Opuscula duo contra Arianos; S. Photadius, XX, 15.
 Scholia de incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.
 De incarnatione Christi libri septem; S. Cassianus, I, 9.
 De diversis appellationibus Christo convenientibus; S. Nicetas, LII, 865.
 De Deo uno et trino conflictus; Arnobius Junior, LI, 1, 239.
 Contra Maximum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.
 De incarnatione et gratia liber; Petrus disconus, LXII, 85.
 Contra Eutychetem libri quatuor; Virgilius Tapsensis, LXII, 95.
 De persona et duabus naturis Christi; Boetius, LXIV, 1338.
 Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 135.
 Ad Trasimundum libri tres; id., LXV, 224.
 Epist. XIV, XVI, XVII, XVIII, De incarnatione; id., LXV, 594, 443, 495.
 De incarnatione Filii Dei liber; id., LXV, 573.
 Pro defensione trium capitulorum libri xii; Facundus, LXVII, 547.
 Epist. III, de duabus in Christo naturis; Ferrandus, LXVII, 889.
 Epist. IV, de eodem argumento; id., LXVII, 908.
 Epist. V, quod Christus sit unus de Trinitate; id., LXVII, 910.
 Questionum liber; Beda Vener., XCIII, 466.
 Epist. I, IV, ubi de Christo; Elipandus, XCVI, 859, 870.
 De fide in Christo libri duo; Heterius et S. Beatus, XCVI, 895.
 Sacrosyllabus, ubi de naturis et persona Christi. S. Paulinus Aquil., XCIX, 153.
 Confessio fidei, in qua de Verbo incarnato; Alcuinus, CI, 1027.
 Epistolae variae, ubi de Christi persona et duabus naturis; id., CI, 1322, Append.
 Testimoniorum nubecula de Domini incarnatione; S. Benedictus Anian. abbas, CII, 1581.
 Adversus dogma Felicii Urgellensis liber; S. Agobardus, CIV, 29.
 De nativitate Christi; Ratramnus, CXXI, 81.
 Tractatus contra Judaeos, seu de adventu Messiae; S. Fulbertus Carnot., CXLI, 505.
 Contra Judaeos opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 41.
 Contra eundem Judaeos opusculum; id., CXLV, 57.
 De adventu Christi praeterito liber; Samuel Marochianus, CXLIX, 537.
 De Christi humanitate confessio; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 De incarnatione tractatus; Guibertus abbas, CLVI, 489.
 De Verbi incarnatione liber; S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Cur Deus homo libri duo; id., CLVIII, 361.
 De adventu Christi liber; Odo Cameracensis, CLX, 1103.
 Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astensis, CLXV, 973.
 De incarnatione Domini tractatus; id., CLXV, 1079.
 De incarnatione Domini libri septem; Rupertus abbas, CLXVIII, 839.
 De gloria et honore Filii hominis libri x; id., CLXIII, 1507.
 De victoria Verbi Dei libri xii; id., CLXIX, 1217.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De quatuor voluntatibus in Christo libellus; id., CLXXVI, 843.
 De sapientia animae Christi; id., CLXXVI, 846.
 De Verbo incarnato apologia; id., CLXXVII, 295.
 De incarnatione Christi tractatus; Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.
 Adversus Judaeos tractatus; Petrus Venerabilis, CXXXIX, 507.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 963.

De memoria tractatus; Hugo Rothomagensis, CXCI, 1500.

De gloria et honore Filii hominis; Gerhohus, CXCIV, 1075.

Contra duas hæreses, de gloria Christi; id., CXCIV, 1161.

De Emmanuele libri duo; Richardus de S. Victore, CXCVI, 601.

De Verbo incarnato liber; id., CXCVI, 995.

De baptismo Christi superexcellenti; id., CXCVI, 1012.

De Verbo incarnato eulogium; Joannes Cornubiensis, CXCIX, 1041.

Contra quatuor Labyrinthos; Gualterus de S. Victore, CXCIX, 1129.

De transfiguratione Domini liber; Petrus Blesensis, CCVII, 777.

Sententiarum libri quinque; Petrus Pictaviensis, CCVI, 785.

De Spiritu sancto

De Spiritu sancto libri tres; S. Ambrosius Mediol., XVI, 705.

De Spiritu sancto libellus; id., XVII, 1005.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

De potentia Spiritu sancti; S. Nicetas, LI, 853.

Contra Maximinum libellus; Cerealis Castell., LVIII, 757.

De Spiritu sancto libri duo; Paschasius diaconus, LXII, 9.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.

De processione Spiritus sancti libellus; Aicuius, CI, 63.

De Spiritu sancto liber; Theodulfus Aurelian., CV, 310.

Contra Græcos libri quatuor; Ratramnus, CXXI, 225.

Adversus Græcos liber; Aeneas Parisiensis, CXXI, 683.

De processione Spiritus sancti opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 653.

De processione Spiritus sancti liber; S. Anselmus, CLVIII, 285.

De blasphemis in Spiritum sanctum; Odo Cameracensis, CLX, 1112.

De Spiritu sancto oratio; Petrus Chrysolanus, CLXII, 1077.

De septem donis Spiritus sancti opusculum; Drogo cardinalis, CLXVI, 1553.

De processione Spiritus sancti libri novem, Rupertus abbas, CLXIX, 15.

Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1159.

De donis Spiritus sancti; Ernaldus abbas, LXXXIX, 1589.

Spiritus sanctus quomodo est amor Patris et Filii; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1011.

De Spiritu sancti missione; id., CXCVI, 1017.

De spiritu blasphemis tractatus; id., CXCVI, 1187.

De hæresibus Græcorum libri tres; Hugo Eterianus, CLII, 227.

De B. Virgine Maria.

De virginitate perpetua B. Mariæ liber; S. Hieronymus, XXIII, 183.

De perpetua virginitate S. Mariæ liber; S. Hildefonsus, XCVI, 53.

De partu Virginis opusculum; id., XCVI, 207 (inter dubia).

De corona Virginis libellus; id., XCVI, 283 (inter supposita).

De partu Virginis libri duo; S. Paschasius Radbertus, CXV, 1363.

De conceptu virginali; S. Anselmus, CLVIII, 451.

De angelis bonis et malis, vel dæmonibus.

Epist. II, ubi de angelis; Lucinianus, LXXII, 691.

De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.

De casu diaboli liber; S. Anselmus, CLVIII, 525.

Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De creatione primi hominis.

An anima primi hominis facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte; CLXVI, 833.

De creatione et redemptione primi hominis liber; Drogo cardinalis, CLXVI, 1547.

Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCI, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCI, 963.

Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCI, 1141.

De salute primi hominis; Philippus Bonæ Spei abbas, CCIII, 593.

De peccato originali et actuali.

Quæstionum liber, ubi de peccato originali; Ven. Beda, XCIII, 468.

De generali per Adam omnium damnatione; S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.

De peccato originali libri tres; Odo Camerac., CLI, 1071.

Quomodo contrahatur peccatum; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus Theologus, CXCI, 963.

De memoria tractatus; Hugo Rothomag., CXCI, 1300.

De differentiis peccati mortalis et venialis; Richardus de S. Victore, CXCVI, 1191.

De anima, spiritu.

De anima liber; Tertullianus, II, 644.

De animæ immortalitate liber; S. Augustinus, XXII, 1021.

De animæ quantitate liber; id., XXXII, 1035.

De spiritu et anima liber; id., XL, 779.

De animæ statu libri tres; Mamertus Claudianus, LIII, 697.

De anima liber; Cassiodorus, LXX, 1280.

Epist. II, ubi de animabus; Lucinianus, LXXII, 691.

De animæ ratione diversa libellus; Hincmarus, CXXV, 929.

De origine animæ, Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1043.

De unione corporis et spiritus; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.

De natura animæ et corporis libri duo; Guillelmus abbas, CLXXX, 695.

De anima libellus; Isaac de Stella, CXCIV, 1875.

De anima corpore jam exuta liber; Hugo Eterianus, CCII, 167.

De præscientia et prædestinatione.

Ad Monimum libri tres; S. Fulgentius, LXV, 153.

De veritate prædestinationis libri tres; id., LXV, 603.

De prædestinatione egratia liber; id., LXV, 843, Append.

Epist. IV, V, VI, de præscientia Dei et prædestinatione; Rabanus Maurus, CXII, 1518, 1530, 1553.

Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.

De prædestinatione liber; id., CXV, 1009.

Epistola ad Gothescalcum; Amalo Lugdunensis, CXVI, 77.

Opuscula duo de præscientia et prædestinatione; id., CXVI, 97.

De prædestinatione sermo; Florus diaconus, CXIV, 95.

De prædestinatione et præscientia liber; id., CXIX, 101.

De tribus quæstionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.

Collectaneum de tribus quæstionibus; id., CXIX, 647.

De prædestinatione Dei libri duo; Ratramnus, CXXI, 15.

De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 985.

De prædestinatione Dei liber; Joannes Scotus, CXXII, 547.

De prædestinatione Dei liber; Hincmarus, CXXV, 65.

De concordia præscientiæ et prædestinationis liber; S. Anselmus, CLVIII, 507.

Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.

Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De gratia et libero arbitrio.

De libertate arbitrii liber; Paulus Orosius, XXXI, 1175.

De libero arbitrio libri tres; S. Augustinus, XXV, 1221.

Epistola ad Rutinum; S. Prosperus Aquitanus, LI, 77.

De vocatione omnium gentium libri duo; id., LI, 617.

- Conflictus de Deo uno; Arnobius Junior, I. III, 259.
De gratia Dei et libero arbitrio libri duo; S. Faustus, LVIII, 783.
De incarnatione et gratia liber; Petrus diaconus, LXII, 85.
Epist. XV, de gratia et humano arbitrio; S. Fulgentius, LXV, 433.
De gratia Dei et prædestinatione libri tres; id., LXV, 603.
De gratia et prædestinatione liber, id., LXV, 813, Append.
Questionum liber, ubi de libero arbitrio; Beda Vener., XCII, 466.
Epistola ad Hincmarum et Pardulum; Prudentius, CXV, 971.
Epistola ad Gothescalcum; Amulo Lugdun., CXVI, 77.
Opuscula duo, de libero arbitrio; id., CXVI, 97.
De libero arbitrio liber; Florus diaconus, CXIX, 101.
De tribus questionibus liber; S. Lupus abbas Ferrariensis, CXIX, 619.
Collectaneum de tribus questionibus; id., CXIX, 647.
De tribus epistolis liber; S. Remigius Lugdun., CXXI, 903.
De tenenda Scripturæ veritate libellus; id., CXXI, 1083.
De libero arbitrio liber; Hincmarus, CXXV, 63.
De voluntate liber; S. Anselmus, CLVIII, 483.
De libero arbitrio dialogus; id., CLVIII, 490.
De concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio; id., CLVIII, 507.
De gratia Dei libri duodecim; Franco abbas, CLXVI, 717.
De libero arbitrio et gratia tractatus; Vivianus Præmonstratensis, CLXVI, 1319.
Inevitabile; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.
De libero arbitrio libellus; id., CLXXII, 1223.
De libero arbitrio libellus; D. Algerus, CLXXX, 969.
De gratia et libero arbitrio liber; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1001.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De Veritate.

- Contra Academicos libri tres; S. Augustinus, XXXII, 903.
De veritate dialogus; S. Anselmus, CLVIII, 467.
Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

De falsis religionibus, et superstitionibus.

- Libri septem disputationum adversus gentes; Arnobius, V, 715.
Libri septem divinarum institutionum; Lactantius, VI, 112.
De errore profanarum religionum; J. Firmicus Maternus, XII, 981.
De divinatione dæmonum liber; S. Augustinus, XL, 581.
Tractatus contra paganos; S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
De grandine et tonitruis liber; S. Agobardus, CIV, 147.
Contra judicium Dei liber; id., CIV, 250.
De magicis artibus tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1033.
Adversus sectam Saracenorum tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 639.

De Judaismo.

- Libri tres contra Judæos; S. Cyprianus, IV, 675.
Tractatus contra Judæos; S. Maximus Taurinensis, LVII, 781.
Christianum inter et Judæum dialogus; Rupertus abb., CLXX, 561.
Dialogus inter Judæum et Christianum; Abælardus, CLXXVIII, 1611.
Tractatus adversus Judæos; Petrus Ven., CLXXXIX, 507.

De vera religione

- Disputationum adversus gentes libri septem; Arnobius, V, 713.
Institutionum divinarum libri septem; Lactantius, VI, 112.
Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
De vera religione liber; S. Augustinus, XXXIV, 121.

De Ecclesia.

- Pro Ecclesiæ libertatum defensione libellus; Hincmarus, CXXV, 1033.
De dedicatione ecclesiæ tractatus; Remigius Monachus, CXXXI, 843.
De Ecclesiæ et ejus ministris contra hæreticos; Hugo Rothomagensis, CXCII, 1233.

De fide catholica.

- Breviarium fidei; auctor incertus, XIII, 633.
De fide libri quinque; S. Ambrosius Mediol., XV, 527.
De fide orthodoxa tractatus; id., XVII, 519.
De fide libellus; Bachiarius, XX, 1019.
Commentarius in symbolum; Rufinus, XXI, 535.
De fide liber; *ibid.*, 1123.
De fide rerum quæ non videntur liber; S. Augustinus, XL, 171.
De fide et symbolo liber; *ibid.*, 181.
De symbolo ad catechomenos; *ibid.*, 627.
De fide liber; *ibid.*, 753.
Commonitorium pro fidel Christianæ antiquitate; Vincentius Lirinensis, L, 637.
De ratione fidei; S. Nicetas, LII, 817.
De fide Nicæna tractatus; Vigilius Tapsensis, LXII, 468.
Complexio brevis fidei Christianæ; Boetius, LXIV, 1333.
Epist. VIII, de fide orthodoxa; S. Fulgentius, LXV, 560.
De fide vel de regula veræ fidei liber; *ibid.*, 671.
Pro fide catholica liber; *ibid.*, 707.
Instrumenta fidei catholicæ; *ibid.*, 750.
Epistola fidei catholicæ; Facundus, LXVII, 867.
De ratione fidei; Agnellus, LXVIII, 381.
De fide catholica libri duo; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
Fidei catholicæ expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
Confessio fidei; Felix Urgellitanus, XCVI, 881.
Confessio fidei; Alcuinus, CI, 1027.
Confessio fidei; Gothescalcus, CXXI, 541.
Confessio fidei; Alvarus Cordubensis, CXXI, 397.
De fide catholica opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 20.
De fide Christiana disputatio; Gislebertus abbas, CLIX, 1007.
De fide catholica dialogus; Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1046.
Dialogorum libri tres; Anselm. Havelberg., CLXXXVIII, 1139.
Fidei catholica instructio ad Soldanum; Petrus Blesensis, CCVII, 1069.
De fide catholica libri quatuor; Alanus de Insulis, CCX, 303.
De fidei catholicæ arte seu articulis libri quinque; *ibid.*, 393.

De dogmatibus ecclesiasticis.

- Consultationum libri tres; Zacchæus Christianus, XX, 1071.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; S. Augustinus, XII, 1213.
De dogmatibus ecclesiasticis liber; Gennadius presbyter, LVIII, 979.
De dogmatibus ecclesiasticis; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 1221.
Epistola ad filiam in Christo; Alcuinus, CI, 300.

De sacramentis in genere.

- De sacramentis libri sex; S. Ambrosius Mediol., XV, 417.
De sacramentis per improbos administratis; S. Petrus, Damianus, CXLV, 524.
De sacramentis libellus; Bonizo episcopus, CI., 857.
De sacramentorum diversitate; S. Anselmus, CLVIII, 547.
De sacramentis legis naturalis et scriptæ; Hugo de S. Victore, CI XXVI, 17.
Summa sententiarum; *ibid.*, 41.
De sacramentis Christianæ fidei libri duo; *ibid.*, 173.
Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
Sententiarum libri quatuor; Randinus theologus, CXCII, 963.
Dialogorum libri septem; Hugo Rothomag., CXCII, 1141.

De baptismo.

De baptismo liber; Tertullianus, I, 1197.
 De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
 De baptismo tractatus tres; S. Maximus Taurin., LVII, 771.
 De cognitione baptismi liber; S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 De baptismo liber; Jesse Ambianensis, CV, 781.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De baptismo tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1031.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De Eucharistia

De mysteriis liber; S. Ambrosius Mediol., XV, 389.
 Epist. III, de corpore et sanguine Domini; Rabanus Maurus; CXII, 1310.
 De corpore et sanguine Christi; Haymo, CXVIII, 815.
 De corpore et sanguine Christi opusculum; Florus diaconus, CIX, 71.
 De corpore et sanguine Domini liber; Ratramnus, CXXI, 105.
 De corpore et sanguine Christi liber; Adrevaldus, CXIV, 917.
 De corpore et sanguine Christi liber; Gero abbas, CXXXVII, 371.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Gerbertus sive Silvester papa II, CXXXIX, 177.
 De corpore et sanguine Christi tractatus; Hugo Lingonensis, CXLII, 1325.
 De Eucharistia sacramento epistola ad Berengarium; Adelmannus, CXLI, 1289.
 De veritate corporis et sanguinis Christi epistola; S. Anastasius monachus, CXLIX, 435.
 De corpore et sanguine Christi liber; Durandus, CXLIX, 1375.
 De corpore et sanguine Domini libellus; Guilmundus, CXLI, 1127.
 De corpore et sanguine Domini; B. Lanfrancus, CL, 407.
 De veritate corporis Domini epistola; Guibertus abbas, CLVI, 527.
 De corpore et sanguine Domini opusculum; Goffridus abbas, CLVII, 311.
 De azymo et fermentato; S. Anselmus, CLVIII, 541.
 De sacrificio azymo tractatus; B. Bruno Astensis, CLXV, 1083.
 De fractione corporis Christi tractatus; Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 De sacramento altaris liber; Guillelmus abbas, CLXXX, 341.
 De sacramentis corporis et sanguinis Domini libri tres; D. Algerus, CLXXX, 737.
 De corpore Domini tractatus; S. Bernardus abbas, CLXXXII, 1149.
 Dialogorum libri tres; Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1159.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.
 De sacramento Eucharistiae; Gerhohus, CXCIV, 1461.
 De sanctissimo Eucharistiae sacramento liber vel tractatus; Balduinus, CCIV, 405.
 De sacramento altaris; *ibid.*, 641.

De penitentia.

De confessione celanda libellus; R. Lanfrancus, CL, 625.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.
 Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXCII, 519.
 De potestate ligandi atque solvendi; Richardus a S. Victore, CXCVI, 1159.
 De confessione sacramentali et de penitentia a sacerdote injungenda; Petrus Blesensis, CCVII, 1077.

De ordine.

An liceat chorepiscopis presbyteros ordinare cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

De matrimonio.

De consanguineorum nuptiis tractatus; Rabanus Maurus, CX, 1085.
 De parentelæ gradibus opusculum; S. Petrus Damianus, CXLV, 191.
 De tempore celebrandi nuptias opusculum; *ibid.*, 660.
 De nuptiis consanguineorum; S. Anselmus, CLVII, 337.
 De incestis conjugis; Ernulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Summa sententiarum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 41.

De sacerdotio, sacerdotibus.

De privilegio et jure sacerdotii; S. Agobardus, CIV, 127.
 De presbyteris criminosis opusculum; Hincmarus, CXXV, 1095.
 De sacerdotum celibatu; S. Petrus Damianus, CXLV, 580.
 Summa gloria de Apostolico et Augusto, sive de precellentia sacerdotii præ regno; Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.

De Simonia.

Contra Simoniacos libri tres; Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.
 Liber qui appellatur *Gratissimus*; S. Petrus Damianus, CXLV, 100.
 Adversus Simoniacos tractatus; Gerhohus, CXCIV, 1535.

De imaginum cultu.

De imaginibus sanctorum liber; S. Agobardus, CIV, 300.
 De imaginum cultu; Dungalus reclusus, CV, 465.
 De cultu imaginum libri tres; Jonas Aurelianensis, CVI, 305.

De purgatorio.

De ordine creaturarum; S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 913.
 De bono suffragiorum; S. Petrus Damianus, CXLV, 580.
 Adversus Petrobrusianos tractatus; Petrus Venerabilis, CLXXXIX, 719.

De potestate humana, regia.

De regis persona et regio ministerio opusculum; Hincmarus, CXXV, 835.
 De fide regi servanda libellus; *ibid.*, 961.
 De principis officio in coercionem improborum; S. Petrus Damianus, CXLV, 819.

De resurrectione carnis.

De carnis resurrectione liber; Tertullianus, II, 791.

De theologia.

Theologus tractatus; Ven. Hildebertus, CLXX, 1067.
 Elucidarium de summa theologia; Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.
 Ad theologiam introductio; Abaelardus, CLXXVIII, 979.
 Theologia Christiana, libri quinque; *ibid.*, 1113.
 Sic et Non, vel sententiarum collectio; *ibid.*, 1529.
 Epitome theologiae Christianae; *ibid.*, 1695.
 De sacra theologia regulæ; Alanus de Insulis, CCX, 621.

De variis questionibus.

De questionibus diversis tria opuscula; S. Augustinus, XL, 11-171.
 De universo libri quinque primi; Rabanus Maurus, CXI, 15.
 De ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis; Walafridus, CXIV, 919.
 De quatuor temporum jejuniis dialogus; Berno abbas, CXLII, 1087.
 De tribus questionibus dialogus; Othlonus Venerabilis, CXLVI, 60.
 Questionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.
 Questionum octo libellus; *ibid.*, 1185.
 Institutiones in decalogum; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 9.

XCIII.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM DE CHRISTIANIS DOGMATIBUS OPERUM VEL ETIAM OPUSCULORUM

DE QUIBUS IN DUABUS DOGMATICIS PATRUM LATINORUM BIBLIOTHECIS PRÆCEDENTIBUS AGITUR.

A

Academicos (libritres contra), ubi de veritate; S. Augustinus., XXXII, 1001.
 Adventu Christi (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Adventu Christi præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 557.
 Adventu Messie (de); S. Fulbertus Carnotens., CXXI, 305.
 Altaris sacramento (de); Balduinus, CCLV, 641.
 Altaris sacramento (liber de); Guillelmus abbas, CLXXX, 511.
 Angelis (de); Licianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Anima corpore jam exuta (liber de); Hugo Eterianus, CCII, 167.
 Anima et spiritu (liber de); S. Augustinus, XI, 779.
 Anima (libellus de); Isaac de Stella, CXCIV, 1875.
 Anima (liber de); Tertullianus, II, 641.
 Anima (liber de); Cassiodorus, LXX, 1280.
 Anima primi hominis an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 555.
 Animabus (de); Lucianus, LXXII, epist. 2, col. 691.
 Animæ Christi sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 816.
 Animæ et corporis natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
 Animæ immortalitate (liber de); S. Augustinus, XXXII, 1011.
 Animæ origine (de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1015.
 Animæ quantitate (liber de); S. August., XXXII, 1035.
 Animæ ratione diversa (libellus de); Hincmar., CXXV, 929.
 Animæ statu (libri tres de); Mamertus Claudianus, LIII, 697.
 Apologia de Verbo incarnato; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 295.
 Appellationibus diversis Christo convenientibus (de); S. Nicetas, LII, 865.
 Arbitrio libertate (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1174.
 Arbitrio libero (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 490.
 Arbitrio libero et gratia Dei (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.
 Arbitrio libero et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXXI, 1519.
 Arbitrio libero (libellus de); Honorius Augustodun., CLXXIII, 1225.
 Arbitrio libero (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.
 Arbitrio libero (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.
 Arbitrio libero (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.
 Arbitrio libero (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1221.
 Arbitrio libero (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.
 Arianos (opuscula duo contra); S. Phœbadius, XX, 15.
 Azymo et fermentato (de); S. Anselmus, CLVIII, 541.
 Azymo sacrificio (tractatus de); S. Bruno Astensis, CLXV, 1685.

B

Baptismi cognitione (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 112.
 Baptismo Christi superexcellenti (de); Richardus a S. Victor., CXCVI, 1012.
 Baptismo (liber de); Tertullianus, I, 1197.
 Baptismo (liber de); Jesse Ambian., CV, 781.
 Baptismo (tractatus de); Sy Bernardus, CLXXXII, 1031.
 Baptismo (tractatus tres de); S. Maximus Taurin., LVII, 771.
 Blasphemia in Spiritum sanctum (de); Odo Camerac., CLX, 1112.

Blasphemia de Spiritu (tractatus); Richard. a S. Vict., CXCVI, 1183.

C

Capitulorum trium (libri xii pro defensione); Facundus, LXVII, 527.
 Casu diaboli (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 525.
 Christi adventu (liber de); Odo Camerac., CLX, 1103.
 Christi adventu præterito (liber de); Samuel Marochianus, CXLIX, 557.
 Christi animæ sapientia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 816.
 Christi baptismo superexcellenti (de); Richardus a S. Victor., CXCVI, 1012.
 Christi carne (liber de); Tertullianus, II, 751.
 Christi (de humanitate) confessio; Guilmundus, CXI IX, 1495.
 Christi gloria (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.
 Christi incarnatione (libri septem de); S. Cassian., L, 9.
 Christi incarnatione (tractatus de); Hermannus abbas, CLXXX, 9.
 Christi nativitate (de); Ratramnus, CXXI, 81.
 Christi persona et duabus naturis (de); Boetius, LXIV, 1558.
 Christi persona et duabus naturis (de); Alcuinus, CI, 1522.
 Christo convenientibus diversis appellationibus (de); S. Nicetas, LII, 865.
 Christo (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 859, 870.
 Christo (libri duo de fide in); Heterius et S. Beatus, XCVI, 895.
 Christo naturis (de duabus in); Ferrandus, LXVII, epist. 3, 4, col. 889, 904.
 Christus quod sit unus de Trinitate; *ibid.*, epist. 5, col. 910.
 Cognitione veræ vitæ (liber de); S. Augustinus, XL, 1005.
 Collectio de una et non trina Deitate; Hincmarus, CXXV, 475.
 Conceptu virginali (de); S. Anselmus, CLVIII, 43.
 Concordia gratiæ Dei cum libero arbitrio (de); *ibid.*, 507.
 Confessio de sancta Trinitate; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 Confessio fidei, ubi de Deo uno et trino; Alcuinus, CI, 1027.
 Confessio de humanitate Christi; Guilmundus, CXLIX, 1495.
 Confessione celanda (libellus de); B. Lanfrancus, CL, 625.
 Confessione sacramentali (de); Petrus Blesens., CCVII, 1077.
 Conflictus de Deo uno et trino; Arnobius junior, I, III, 239.
 Coniugis incestis (de); Ernulfus Roffensis, CLXIII, 1457.
 Consultationum (libri tres); Zachæus Christianus, XX, 1071.
 Corona Virginis (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 285.
 Corpore Domini (tractatus de); S. Bernard., CLXXXII, 1149.
 Corpore et sanguine Christi (de); Haymo, CXVIII, 815.
 Corpore et sanguine Christi (opusculum de); Florus diaconus, CXIX, 71.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Adrealjus, CXXIV, 947.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Gezo abbas, CXXXVII, 571.
 Corpore et sanguine Christi (liber de); Durandus, CXLIX, 1575.

Corporis et sanguinis Christi (tractatus de); Hugo Lingonensis., CXLII, 1325.
 Corpore et sanguine Domini (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 3, col. 1310.
 Corpore et sanguine Domini (de); B. Lanfrancus, Cl., 407.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Silvester papa II, CXXIX, 177.
 Corpore et sanguine Domini (libellus de); Gultmundus, CXLI, 127.
 Corpore et sanguine Domini (liber de); Ratramnus, CXVI, 103.
 Corpore et sanguine Domini (opusculum de); Goffridus abbas, CLVII, 211.
 Corporis Christi fractione (tractatus de); Abbaudus abbas, CLXVI, 1341.
 Corporis et animæ natura (libri duo de); Guillelmus abbas, CLXXX, 695.
 Corporis et sanguinis Christi sacramentis (libri tres de); D. Algerus, CLXXX, 727.
 Corporis et sanguinis Christi veritate (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 453.
 Corporis et spiritus unione (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 285.
 Creatione et redemptione primi hominis (liber de); Drogo cardin., CLXVI, 1317.
 Creaturarum ordine (de); S. Isidorus Hispal., LXXXIII 913.

D

Damnatione omnium generali per Adam (de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1067.
 Dæmonum divinatione (liber de); S. Augustinus, XI, II, 1215.
 Dedicatione ecclesiæ (tractatus de); Remigius monach., CXXXI, 815.
 Defensione trium capitulorum (libri III pro); Facundus, LXVII, 537.
 Deitate una et non tria (collectio de); Hincmarus, CXXV, 475.
 Deus homo (libri duo cur); S. Anselmus, CLVIII, 561.
 Dei existentia (alloquium de); *ibid.*, 223.
 Dei ira (liber de); Lactantius, VII, 77.
 Dei omnipotentia (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 453.
 Dei voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 581.
 Dei voluntate (liber de); Rupertus abbas, CLXX, 457.
 Dei voluntate et potestate (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.
 Deo affirmari possint (an Pater et Filius et Spiritus sanctus de); Boetius, LXIV, 1264.
 Deo uno et trino (conflictus de); Arnobius junior, LIII, 359.
 Diaboli casu (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 525.
 Dialogorum (libri tres); Anselmus Havelbergensis, CLXXXVIII, 1139.
 Dialogorum (libri septem); Hugo Rothomag., CXCI, 1141.
 Dialogus de veritate; S. Anselmus, Cl.VIII, 467.
 Dialogus inter philosophum, Judæum et Christianum; Abelardus, CLXXVIII, 1611.
 Disputationum adversus gentes (libri septem); Arnobius, V, 715.
 Divinitatis essentia (liber de); S. Augustin., XI, II, 1200.
 Divinitatis essentia (monologium de); S. Anselmus, Cl.VIII, 141.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1215.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); Gennadius presbyt., LVIII, 979.
 Dogmatibus ecclesiasticis (liber de); S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 1229.
 Domini incarnatione (libri septem de); Rupertus abb., CLXVIII, 839.
 Domini incarnatione (tractatus de); S. Bruno Astens., Cl.XV, 1079.
 Domini transfiguratione (liber de); Petrus Blesens., CCVII, 777.
 Donis septem Spiritus sancti (opusculum de); Drogo cardin., Cl.XVI, 1333.
 Donis Spiritus sancti (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1339.

E

Ecclesia et ejus ministri contra hæreticos (de); Hugo Rothomag., CXLII, 1235.
 Ecclesiæ dedicatione (tractatus de); Remigius monac., CXXVI, 845.
 Ecclesiæ libertatum defensione (libellus pro) Hincmarus, CXXV, 1035.

Ecclesiasticarum rerum exordiis et incrementis (de); Walafridus, CXIV, 919.
 Emmanuel (libri duo de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 601.
 Epistola ad David de Trinitate; Benedictus papa I, LXXII, 683.
 Epistola ad filium in Christo, ubi de dogmatibus; Alcuinus, Cl., 500.
 Epistolis tribus (liber de); S. Remigius Lugdun. CXVI, 985.
 Errore profanarum religionum (de); J. Firmicus Maternus, XII, 981.
 Essentia divinitatis (liber de); S. Augustinus, XLII, 1200.
 Essentia divinitatis (monologium de); S. Anselmus, CLVIII, 141.
 Essentia Trinitatis (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
 Eucharistiæ sacramento (de); Gerhohus, CXIV, 1481.
 Eucharistiæ sacramento (epistola ad Berengarium de); Adelmannus, CXLIII, 1269.
 Eucharistiæ sacramento (liber de); Balduinus, CCIV, 445.
 Eutychem (libri quinque contra); Vigilii Tapsens, LXII, 95.
 Existentia Dei (alloquium de); S. Anselmus, Cl.V, II, 225.

F

Felice Urgellensis (liber adversus dogma); S. Agobardus, CIV, 29.
 Fide catholica (liber pro); S. Fulgentius, LXV, 707.
 Fide catholica (libri duo de); S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 449.
 Fide catholica (opusculum de); Petrus Damianus, CXLV, 20.
 Fide catholica (dialogus de); Guillelmus de Campellis, CLXIII, 1016.
 Fide catholica (libri quatuor de); Alanus de Insulis, CCX, 505.
 Fide Christiana (disputatio de); Gisbertus abbas, CLIX, 1007.
 Fide, vel de regula fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.
 Fide et symbolo (liber de); S. Augustinus, XL, 181.
 Fide in Christo (libri duo de); Heterius et S. Beatus, XCVI, 835.
 Fide (libellus de); Bachiarus, XX, 1019.
 Fide (liber de); Rufinus, XXI, 1125.
 Fide (libri quinque de); S. Ambrosius Mediol., XV, 537.
 Fide (liber de); S. Augustinus, XL, 753.
 Fide Nicæna (tractatus de); Vigilii Tapsens, LXII, 406.
 Fide orthodoxa (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 8, col. 560.
 Fide orthodoxa (tractatus de); S. Ambrosius Mediol., XVII, 549.
 Fide rerum quæ non videntur (liber de); S. Augustinus, XL, 171.
 Fide Trinitatis (libri tres de); Alcuinus, Cl., 9.
 Fidei catholice arte (libri quinque de); Alanus de Insulis, CCX, 595.
 Fidei breviarium; Auctor incertus, XIII, 653.
 Fidei catholice epistola; Facundus, LXVII, 867.
 Fidei catholice expositio; Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585.
 Fidei catholice instructio ad Soldanum; Petrus Blesens., CCVII, 1069.
 Fidei catholice instrumenta; S. Fulgentius LXV, 671.
 Fidei Christiane brevis complexio; Boetius, LXIV, 1533.
 Fidei Christiane antiquitate (commonitorium de); Vincentius Lirin., L, 637.
 Fidei confessio; Alcuinus, Cl., 1027.
 Fidei confessio; Alvarus Cordub., CXXI, 59.
 Fidei confessio; Felix Urgellit., XCVI, 581.
 Fidei confessio; Gotheschalcus, CXXI, 547.
 Fidei ratione (de); S. Nicetas, LII, 817.
 Fidei ratione (de); Agnellus, LXVIII, 581.
 Filii Dei incarnatione (liber de); S. Fulgentius, LIV, 573.
 Filii hominis gloria et honore (de); Gerhohus, CXIV, 1075.
 Filii hominis gloria et honore (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1397.

G

Generatio Verbi divini (liber de); Marius Victorinus, VIII, 1019.
 Gentes (libri septem disputationum adversus); Arnobius, V, 713.

Gloria Christi (de), contra duas hæreses; Gerhohus, CXCIV, 1161.

Gloria et honore Filii hominis (de); *ibi* l., 1073.

Gloria et honore Filii hominis (libri decem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 1307.

Gloria summa de Apostolis et Augusto; Honorius Augustin., CLXXII, 1237.

Glorificatione Trinitatis (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 13.

Gothica cum (epistola ad); Amulo Lugdun., CXVI, 77.

Grandine et tonitruis (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.

Gratia Dei et libero arbitrio (libri duo de); S. Faustus, LVIII, 783.

Gratia Dei (libri xii de); Franco abbas, CLXVI, 717.

Gratia et humano arbitrio (de); S. Fulgentius LXV, epist. 13, col. 435.

Gratia et incarnatione (liber de); Petrus diaconus, LXII, 83.

Gratia et libero arbitrio (liber de); S. Bernardus, CLXXXI, 1001.

Gratia et libero arbitrio (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.

Gratia et prædestinatione (liber de); S. Fulgentius, LXV, 813.

Gratia et prædestinatione (libri tres de); *ibid.*, 605.

Gratia Dei cum libero arbitrio concordia (de); S. Anselmus, CLVIII, 507.

Gratissimus (liber qui appellatur); Petrus Damian., CXIV, 100.

Græcorum hæresibus (libri tres de); Hugo Eterian., CCI, 227.

Græcos (liber adversus); Æneas Parisiens., CXXI, 683.

Græcos (libri quatuor contra); Ratramnus, CXXI, 223.

H

Hæresibus Græcorum (libri tres de); Hugo Eterian., CCI, 227.

Hincmarum et Pardulum (epistola ad); Prudentius, CXV, 971.

Hominis primi anima an facta fuerit ex nihilo; Hugo de Ribemonte, CLXVI, 833.

Hominis primi creatione et redemptione (liber de); Drago cardin., CLXVI, 1547.

Hominis primi salute (de); Philippus Bonæ Spei; CCIII, 464.

Humanitate Christi (confessio de); Gultmundus, CXIIX, 1405.

I

Idolorum vanitate (liber de); S. Cyprianus, IV, 363.

Imaginibus sanctorum (liber de); S. Agobardus, CIV, 200.

Imaginum cultu (de); Dungalus reclusus, CV, 463.

Imaginum cultu (libri tres de); Jonas Aurelian., CVI, 305.

Incarnatione (de); S. Fulgentius LXV, epist. 14, 16, 17, 18, col. 391, 442, 493.

Incarnatione (tractatus de); Guibertus abbas, CLVI, 489.

Incarnatione Christi (libri septem de); S. Cassian., I, 9.

Incarnatione Christi (tractatus de); Hermanus abbas, CLXXX, 9.

Incarnatione Domini (libri septem de); Rupertus abbas, CLXVIII, 439.

Incarnatione Domini (tractatus de); S. Bruno Astens., CLXV, 1079.

Incarnatione et gratia (liber de); Petrus disc., LXII, 87.

Incarnatione Filii Dei (liber de); S. Fulgent., XLV, 573.

Incarnatione Unigeniti (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 1003.

Incarnationis Verbi (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.

Incarnationis sacramento (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.

Inevitabile, ubi de prædestinatione; Honorius Augustodun., CLXXII, 1197.

Ira Dei (liber de); Lactantius, VII, 77.

Institutiones in Decalogum; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 9.

Institutionum divinarum (libri septem); Lactantius, VI, 113.

Instrumenta fidei catholicæ; S. Fulgentius, LXV, 730.

Interpretatio libri Didymi de Spiritu sancto; S. Hieronymus, XXIII, 103.

J

Jejunio Quatuor Temporum (dialogus de); Berno abbas, CXLI, 1047.

Judeos (libri tres contra); S. Cyprianus, IV, 675.

Judeos (opusculum contra); Petrus Damian., CXIV, 41.

Judeos (opusculum contra); *ibid.*, 57.

Judeos (tractatus adversus); Petrus Vener., CLXXXIX, 507.

Judeos (tractatus contra); S. Fulbertus Carnot., CXLI, 305.

Judeos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Judeum inter et Christianum dialogus; Rupert. abbas, CLXX, 561.

Judeum inter et Christianum dialogus; Abælardus, CLXXVIII, 1611.

Judicium Dei (liber contra); S. Agobardus, CIV, 250.

Justinum (liber ad); Marius Victorinus, VIII, 999.

L

Labyrinthos quatuor (contra); Gualterus de S. Victore, CXCI, 1129.

Libero arbitrio (dialogus de); S. Anselm., CLVIII, 490.

Libero arbitrio et gratia (liber de); S. Bernardus, CLXXXII, 1001.

Libero arbitrio et gratia (tractatus de); Vivianus Præmonstrat., CLXVI, 1319.

Libero arbitrio (libellus de); D. Algerus, CLXXX, 969.

Libero arbitrio (liber de); Florus diaconus, CXIX, 101.

Libero arbitrio (liber de); Hincmarus, CXXV, 65.

Libero arbitrio (libri tres de); S. Augustinus, XXXII, 1231.

Libero arbitrio (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.

Libertate arbitrii (liber de); Paulus Orosius, XXXI, 1173.

Libertatem Ecclesiæ defensione (libellus pro); Hincmarus, CXXV, 1035.

Ligandi atque solvendi potestate (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.

M

Magis artibus (tractatus de); S. Ambrosius, XV, 389.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.

Mariæ virginitate perpetua (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.

Marivadum (libri tres contra); Vigilus Tapsens., LXII, 331.

Maximum (libellus contra); Cerealis Castell., LVIII, 757.

Memoria (tractatus de); Hugo Rothomag., CXCH, 1390.

Messie adventu (de); S. Fulbertus Carnot., CXII, 303.

Missione Spiritus sancti (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.

Monimum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 153.

Monologium de divinitatis essentia; S. Anselmus, CLVIII, 141.

Mysteris (liber de); S. Ambrosius, XV, 389.

N

Nativitate Christi (de); Ratramnus, CXXI, 81.

Naturæ corruptæ reparatione (potentia divina in); Petrus Dam., CXIV, 594.

Naturis duabus et persona Christi (de); Boetius, LXIV, 1338.

Naturis duabus in Christo (de); Ferrandus, LXVII, 889.

Nuptias celebrandi tempore (opusculum de); Petrus Dam., CXIV, 660.

Nuptiis consanguineorum (de); S. Anselmus, CLVIII, 537.

Nuptiis consanguineorum (tractatus de); Rabanus Maurus, CX, 1083.

O

Officio principis in coercionem improborum (de); Petrus Dam., CXIV, 819.

Omnipotentia Dei (liber de); Rupert. abbas, CLXX, 433.

Omnipotentia divina in reparatione corruptæ naturæ (de); Petrus Dam., CXIV, 593.

Oratio de Spiritu sancto; Petrus Chrysolog., CLXII, 1007.

Ordinare presbyteros an liceat chorepiscopis cum consensu episcopi sui; Rabanus Maurus, CX, 1187.

Ordine creaturarum (de); S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 913.

P

Paganos (tractatus contra); S. Maximus Taurin., LVII, 781.

Parentelæ gradibus (opusculum de); Petrus Damian., CXIV, 191.

Partu Virginis (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXV, 1365.

Partu Virginis (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.

Pater et Filius et Spiritus sanctus de Deo affirmari possint (an); Boetius, LXIV, 1264.

Peccati mortalis et venialis differentia (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1191.

Peccato originali (libri de); Odo Camerac., LXX, 1071.

Peccatum quomodo contrahatur; Hugo de Ribodimonte, CLXVI, 833.

Petrobrusianos (tractatus adversus); Petrus Venerab., CLXXXIX, 719.

Potentia Spiritus sancti (de); S. Nicetas, LII, 835.

Potestate et voluntate Dei (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 839.

Potestate ligandi atque solvendi (de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1159.

Poenitentia a sacerdotis injungenda (de); Petrus Ble-sens., CCVII, 1077.

Praxeam (liber adversus); Tertullianus, II, 153.

Prædestinatione (liber de); Prudentius, CXV, 1009.

Prædestinatione (sermo de); Florus diaconus, CXIX, 101.

Prædestinatione Dei (liber de); Hincmarus, CXV, 63.

Prædestinatione Dei (liber de); Joannes Scotus, CXXII, 347.

Prædestinatione Dei (libri duo de); Ratram., CXXI, 43.

Prædestinatione et gratia (liber de); S. Fulgentius, LXV, 843.

Prædestinatione et præscientia (liber de); Florus diacon., CXIX, 101.

Prædestinationis veritate (libri tres de); S. Fulgentius, LXV, 608.

Præscientia Dei et prædestinatione (de); Rabanus Maurus, CXII, epist. 4, 5, 6, col. 1518, 1530, 1533.

Præscientia et prædestinatione (opuscula duo de); Amulo Lugdun., CXVI, 97.

Præscientia et prædestinationis concordia (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 507.

Presbyteris criminosis (opusculum de); Hincmarus, CCXV, 1093.

Processione Spiritus sancti (libellus de); Alcuin., CI, 63.

Processione Spiritus sancti (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.

Processione Spiritus sancti (libri novem de); Rupertus abbas, CLXIX, 13.

Processione Spiritus sancti (opusculum de); Petrus Damian., CLVIII, 633.

Q

Questionibus tribus (collectaneum de); S. Lupus abbas Ferrar., 647.

Questionibus tribus (dialogus de); Othlonus Venerab., CLXVI, 60.

Questionibus tribus (liber de); S. Lupus abbas Ferrar., CLX, 619.

Questionibus diversis (opuscula de); S. Augustinus, XL, 12, 171.

Questionum duodecim liber; Honorius Augustodun., CLXXII, 1177.

Questionum liber; Beda Venerabil., XCIII, 466.

Questionum octo libellus; Honorius Augustodun., CLXXII, 1183.

R

Regi servanda fide (libellus de); Hincmarus, CCXV, 961.

Regis persona et regio ministerio (opusculum de); *ibid.*, 833.

Regula veræ fidei (liber de); S. Fulgentius, LXV, 671.

Regule de sacra theologia; Alanus de Insulis, CCX, 631.

Religione vera (liber de); S. Augustinus, XXXIV, 121.

Religionum profanarum errore (de); S. Firmicus Maternus, XII, 981.

Resurrectione carnis (liber de); Tertullianus, II, 791.

Rufinum (epistola ad); S. Prosper Aquit., LI, 77.

S

Sacerdotii præcellentia præ regno (de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1257.

Sacerdotii privilegio et jure (de); S. Agobardus, CIV, 127.

Sacerdotum coelibatu (de); Petrus Damian., CXLV, 580.

Sacramentis (libellus de); Bonizo episc., CL, 857.

Sacramentis (libri sex de); S. Ambrosius, XV, 417.

Sacramentis Christianæ fidei (libri duo de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 173.

Sacramentis legis naturalis et scriptæ (de); *ibid.*, 17.

Sacramentis per improbos administratis (de); Petrus Damian., CXLV, 524.

Sacramento incarnationis (liber de); S. Ambrosius, XVI, 817.

Sacramentorum diversitate (de); Anselmus, CLVIII, 517.

Sacrostylabus, ubi de Christo; S. Paulinus Aquil., XCIX, 152.

Salute primi hominis (de); Philippus Bonæ spei, CCIII, 593.

Sapientia animæ Christi (de); Hugo de S. Victore, CLXXVI, 846.

Sacerdotum adversus sectam tractatus; Petrus Venerab., CLXXXIX, 639.

S. holla de incarnatione Unigeniti; Marius Mercator, XLVIII, 1005.

Scripturæ veritate tenenda (libellus de); S. Remigius Lugdun., CXXI, 1083.

Sententiarum collectio, vel *Sic et Non*; Abelardus, CLXXVIII, 1329.

Sententiarum liber quartus; S. Bruno Astens., CLIV, 973.

Sententiarum libri octo; Robertus Pullus, CLXXXVI, 675.

Sententiarum libri quatuor; Petrus Lombardus, CXII, 519.

Sententiarum libri quatuor; Bandinus theologus, CXCI, 963.

Sententiarum libri quinque; Petrus Pictav., CCXI, 783.

Sententiarum summa; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 41.

Simoniacos (libri tres contra); Humbertus cardinalis, CXLIII, 1011.

Simoniacos (tractatus adversus); Gerhohus, CXIV, 1335.

Spiritu (tractatus blasphemæ de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 1185.

Spiritu et anima (liber de); S. Augustinus, XL, 779.

Spiritu sancto (interpretatio libri Didymi de); S. Hieronymus, XXIII, 105.

Spiritu sancto (libellus de); S. Ambrosius, XVII, 1003.

Spiritu sancto (liber de); Theodulphus Aurelian., CV, 240.

Spiritu sancto (libri duo de); Paschasius diacon., LXII, 9.

Spiritu sancto (libri tres de); S. Ambrosius, XVI, 703.

Spiritu sancto (oratio de); Petrus Chrysol., CLXII, 1007.

Spiritu sanctum (de blasphemia in); Odo Camerac., CLX, 1112.

Spiritus sancti donis (de); Ernaldus abbas, CLXXXIX, 1589.

Spiritus sancti missione (de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 1017.

Spiritus sancti potentia (de); S. Nicetas, LII, 835.

Spiritus sancti processione (libellus de); Alcuinus, CI, 63.

Spiritus sancti processione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 283.

Spiritus sancti processione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 13.

Spiritus sancti processione (opusculum de); Petrus Damian., CXLV, 633.

Spiritus sancti septem donis (opusculum de); Drogo cardin., CLXVI, 1553.

Spiritus sanctus quomodo sit amor Patris et Filii; Richardus a S. Vict., CXCVI, 1017.

Suffragiorum bono (de); Petrus Damian., CXLV, 560.

Symbolo ad catechumenos (de); S. Augustinus, XL, 637.

Symbolo et fide (liber de); *ibid.*, 181.

Symbolum (commentarius in); Rufinus, XII, 333.

T

Testimoniorum nubecula de Trinitate; S. Benedictus Anian., CIII, 1581.

Theologia Christiana (libri quinque de); Abelardus, CLXXVIII, 1113.

Theologia sacra (regulæ de); Alanus de Insulis, CCL, 621.

Theologiæ Christianæ Epitome; Abelardus, CLXXVIII, 1695.

Theologiæ summa (Elucidarium de); Honorius Augustodun., CLXXII, 1109.

Theologiam (introductio ad); Abelardus, CLXXVIII, 979.

Theologus tractatus; V. Hildefonsus, CLXXI, 1067.

Tonitruis et grandine (liber de); S. Agobardus, CIV, 147.
 Tractatum liber secundus; S. Zeno, XI, 383.
 Transfiguratione Domini (liber de); Petrus Blesensis, CCVII, 777.
 Transmendum (libri tres ad); S. Fulgentius, LXV, 224.
 Trinitate (de); S. Fulgentius, LXV, epist. 14, col. 394.
 Trinitate (de); Elipandus, XCVI, epist. 1, 4, col. 839, 870.
 Trinitate (de tribus appropriatis personis in); Richardus a S. Vict., CXCVI, 991.
 Trinitate (epistola ad David de); Benedictus papa I, LXXII, 685.
 Trinitate et ejus operibus (tractatus de); Rupertus, CLXVII, 200.
 Trinitate (liber de); Novatianus, III, 883.
 Trinitate (liber de); Faustinus presbyt., XIII, 57.
 Trinitate (liber de); Boetius, LXIV, 1247.
 Trinitate (liber de); S. Fulgentius, LXV, 497.
 Trinitate (liber de); Guallerus de Castell., CCIX, 573.
 Trinitate (libri duodecim de); S. Hilarius, X, 23.
 Trinitate (libri duodecim de); Vigilius Tapsens., LXII, 257.
 Trinitate (libri quindecim de); S. Augustinus, XLII, 1193.
 Trinitate (libri sex de); Richardus a S. Vict., CXCVI, 887.
 Trinitate sancta confessio (de); Guimundus, CXLIX, 1495.
 Trinitate (tractatus de); S. Ambrosius, XVII, 309.
 Trinitatis essentia (de); Ferrandus, LXVII, epist. 4, col. 908.
 Trinitatis fide (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Trinitatis fide (libri tres de); Alcuinus, CI, 9.
 Trinitatis glorificatione (libri novem de); Rupertus, CLXIX, 13.
 Trinitatis unitate (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 513.

U

Unigeniti incarnatione (scholia de); Marius Mercator, XLVIII, 100%.

Unione corporis et spiritus (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 283.
 Unitate Trinitatis (liber de); Vigilius Tapsens., LXII, 535.
 Universo (libri quinque primi de); Rabanus Maurus, CXI, 13.

V

Vanitate idolorum (liber de); S. Cyprianus, IV, 563.
 Verbi Dei victoria (libri xii de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Verbi divini generatione (liber de); Marius Victorius, VIII, 1019.
 Verbi incarnatione (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 260.
 Verbo incarnato apologia (de); Hugo de S. Victore, CLXXVII, 293.
 Verbo incarnato (eulogium de); Joannes Cornub., CXCI, 1041.
 Verbo incarnato (liber de); Richardus a S. Victore, CXCVI, 996.
 Veritate corporis Domini (epistola de); Guibertus, CLVI, 527.
 Veritate corporis et sanguinis Christi (epistola de); S. Anastasius monac., CXLIX, 453.
 Veritate (dialogus de); S. Anselmus, CLVIII, 467.
 Virginali conceptu (de); *ibid.*, 451.
 Virginis corona (libellus de); S. Hildefonsus, XCVI, 283.
 Virginis partu (libri duo de); S. Paschasius Radbertus, CXX, 1563.
 Virginis partu (opusculum de); S. Hildefonsus, XCVI, 207.
 Virginitate perpetua B. Mariæ (liber de); S. Hieronymus, XXIII, 183.
 Virginitate perpetua S. Mariæ (liber de); S. Hildefonsus, XCVI, 53.
 Vitæ veræ cognitione (liber de); S. Augustinus, XL, 1003.
 Vocatione omnium gentium (libri duo de); S. Prosper Aquil., LI, 647.
 Voluntate (liber de); S. Anselmus, CLVIII, 483.
 Voluntate Dei (liber de); *ibid.*, 581.
 Voluntate Dei (liber de); Rupertus, CLXIX, 1217.
 Voluntatibus quatuor in Christo (libellus de); Hugo de S. Vict., CLXXVI, 842.

SERIES DECIMA.

Ecclesia omnium Mater est et Magistra fidelium quos Christo parurit; hinc n ea sola dantur et accipiuntur Sacramenta et Gratia. Itaque in hac Serie decima quæcunque circa hæc comprehendimus. Primo quidem varias SS. Patrum referimus sententias de ipsa Gratia ac de ejus cum libero hominis arbitrio connexionem; quo modo ab hæreticis oppugnata, ab orthodoxis acerrime defensa fuerit. Agimus de Sacramentis in genere, tam in Mosaica quam in Evangelica lege, et de illorum numero, virtute et efficacia. Unumquodque deinceps singulatim expendimus: Baptismum scilicet ac illius necessitatem, materiam et formam; Confirmationem et ejus præstantiam ac effectus; Eucharistiam, in eo quod sit sacrificium simul ac sacramentum; Sacrificium Missæ, quod est proprium et optimum catholicæ religionis opus; Pœnitentiam ut virtutem et ut sacramentum, cum partibus ad illud requisitis, contritione, confessione et satisfactione; Pœnitentiam canonicam olim in Ecclesia usitatam; Extremam unctionem et ejus effectus quoad corpus et animam; Ordinem quo spiritualis confertur potestas, et necessarias ad illum conditiones; Matrimonium, cum officiis et muneribus quæ inde oriuntur; Nuptias secundas, Polygamiam; uno verbo, cuncta quæ ad Sacramenta et Gratiâ attinent, in hac serie revocamus.

XCIV.**INDEX DE GRATIA****AC DE LIBERO HOMINIS ARBITRIO, PRÆDESTINATIONE ET REPROBATIONE.****MONITUM**

Hoc in Indice vicissim et logire referimus quidquid dixere Patres de nomine Gratia: ac de illius essentia, natura, necessitate et effectibus, necnon de ejus cum libero hominis arbitrio concordia; memoramus etiam varios circa Gratiam errores, et Scriptores qui illam validius tuiti sunt. Sed inter tot et tantas materies, ut lectori aptius simul et fructuosius evadat opus, in quatuor partes illud dividimus. Exhibemus 1° notiones generales quæstionum conglobatim sumptarum; 2° dogmata et institutiones fidei catholice circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem; 3° definitiones et sententias cujusque rei sensim spectatæ; 4° agimus de Pelagianismo et Semipelagianismo; et in quocunque articulo Patrum observamus alphabeticum ordinem, totum et columnam indicantes.

PARS PRIMA.**SECTIO UNICA.***Conspectus seu notiones generales quæstionum.*

In hac sectione notantur loca in quibus hæ quæstiones, scilicet Dei gratia et præscientia, hominisque liberum arbitrium, prædestinationis et reprobationis, connexæ et simul sumptæ tractantur cum relatione unius ad aliam sese præcedentem vel subsequentem; et cum illæ sint in omnibus extricatisimæ, nec una moveri possit quin præsupponat aliam sibi subnexam, suam hic conspectus generalis præ se ferre utilitatem non dubitamus; ideoque primas tenere statuiamus.

ABELARDUS (Petros), Ruensis. abb., CLXVIII, 507, 514, 534, 614, 629, 795, 874, 928, 1582, 1583, 1733, 1752, 1751.
 ABSALON, Sprinckiersb. abb., CCXI, 178.
 ADAMUS, Præmonstratensis. canonic., CXCVIII, 1733.
 ADAMUS, Persen. abb., CCXI, 692, 733.
 ÆLREDUS, abb., CXCV, 291, 515-518.
 ÆNEAS, Parisiens. episc., CXXI, 712.
 AGATHO (S.), papa, LXXXVII, 1188.
 AGOARDUS (S.), Lugdunens. episc., CIV, 591.
 ALANUS DE INSULIS, CCIX, 190, 204, 210, 218, 221, 666, 805; CCX, 62-90, 631-669.
 ALCUINUS, Carol. Magni magist., C, 192, 258, 643, 1092; CI, 615, 663, 1059, 1076.
 ALDHELMUS, Schireburn. episc., LXXXIX, 102, 104, 257.
 ALDRICUS, Canomanens. episc., CXV, 94.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969, 672, 205.
 ALVARUS, Cordubens. abb., CXXI, 408.
 AMALARIUS, Trevirens. archiepisc., CXIX, 893.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 570, 577, 587, 681, 1111; XV, 1527, 1560, 1831; XVI, 117, 319, 463, 705, 817; XVII, 1005, 1087, 1074.
 AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1339.
 AMULO, Lugdunens. episc., CXVI, 81, 97, 102, 105, 106, 108, 115, 127, 132, 135.
 ANASTASIUS, papa, XLVIII, 251.
 ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 50, 576.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487, 490, 508, 519, 521, 595, 681.
 ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1187, 1203, 1201, 1208, 1227.
 ARNOLDUS, rhetor, V, 910.
 ARNULFUS, Luxoviens. episc., CCI, 53, 153.
 ATHANASIUS, episc., VIII, 1103.
 ATHANASIUS (S.), papa, XIII, 1039.
 ATTO, Verrellens. episc., CXXIV, 153, 165, 588.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 1222; XXXIII, 538, 590, 633, 758, 761, 772, 774, 789, 815, 818, 874, 964, 971, 978; XXXV, 1396; XXXVI, 89, 233, 262, 487, 583, 751, 890; XXXVII, 1321, 1129; XXXVIII, 171, 178, 207, 220, 849, 819, 862, 902, 911, 915, 957, 959, 985,

976, 1567; XLI, 148; XLIII, 887; XLIV, 186, 217, 291, 519, 559, 413, 550, 611, 873, 915, 939, 993, 1049, 1601, 1665, 1677.
 AVITUS, Viennens. episc., LIX, 233, 290.
 BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CIV, 558, 562.
 BANDINUS, magist. theolog., CXII, 1016-1027, 1032, 1059.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 900.
 BEDA, Venerabil., XC, 1117; XCI, 46, 162, 580, 753, 1065, 1068, 1075, 1076, 1087, 1104, 1157, 1145, 1164, 1171, 1198, 1232; XCII, 676, 905; XCIII, 53, 466, 471, 763; XCIV, 26, 168, 821; XCV, 391.
 BERENGOSUS, S. Maximi Trevirens. abb., CLX, 986, 1016.
 BERNARDUS, Carthusianor. prior, CLIII, 889.
 BERNARDUS (S.), Clarevall. abb., CLXXXII, 785; CLXXXIII, 573, 694, 876, 949, 1190; CLXXXIV, 783, 1201.
 BONIFACIUS V, papa, LXXX, 435.
 BONIFACIUS (S.), Mogunt. archiepisc., LXXXIX, 10, 862.
 BRAULIO (S.), Casaraugust. episc., LXXX, 671.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 77, 116, 1031, 1238; CLIII, 48, 519, 467.
 BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXIV, 52.
 BURCHARDUS, Wormacens. episc., CXL, 1068.
 CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1142.
 CAIUS, papa, V, 187.
 CASSIANUS, monach. et presbyt., XLIX, 203, 272, 831, 900, 906, 1260.
 CASSIODORUS, senat., LXX, 58, 178, 522, 603, 722, 837, 1027.
 CEOLFRIDUS, presbyt., LXXXIX, 519.
 CHROMATIUS (S.), XX, 327, 331, 537, 339.
 COELRESTINUS, papa, L, 539; LI, 205.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 233, 235, 257, 261.
 COMMODIANUS, Afric., V, 227, 239.
 CONSTANTINUS, imperat., LXXXVII, 1148.
 CRISCIANUS, Afric. episc., LXXXVIII, 936.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginiens. episc., III, 1109, 1157; IV, 191, 220, 415, 519, 604, 615, 776, 922.
 DAMASUS (S.), papa, XIII, 399.
 DIONYSIUS, papa, V, 132.
 DIONYSIUS EXICUUS, episc., LXVII, 217.
 DODONA, femina pia, CVI, 114.
 DROGO, cardinal., CLXVI, 1535.
 DURANDUS, Troarnens. abb., CXLIX, 1408.
 ECKBERTUS, Schonauensis. abb., CXV, 46, 112.
 ELIGIUS, Noviomens. episc., LXXXVII, 630.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 48, 61, 585.
 ERNALDUS, Bonnavall. abb., CLXXXIX, 1689, 1590.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 833, 839, 859, 880.
 EUGENIUS (S.), Toletan. episc., LXXXVII, 539.
 EUGYPIUS, African. abb., LXII, 984, 1006, 1020, 1041.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 779.
 FACUNDIUS, episc., LXVII, 1037.
 FAUSTINUS (S.), presbyt., LIX, 408.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 880, 883, 1057.
 FELIX III, papa, LVIII, 904.

- FELIX, Ravennat. episc., LXXIX, 529.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 928, 930.
 FLORUS, Lugdunens. diac., CXXV, 57.
 FORMOSUS, papa, CXXIX, 842, 846.
 FRANCO, Amigemens. abb., CLXVI, 717.
 FROWINUS, abb., CLXXIX, 1801.
 FULGENTIUS (S.), Nuspens., LXV, 153, 518, 552, 475, 442, 451, 527, 603, 737, 746, 843.
 GARNERIUS, Lugdunens. episc., CCV, 766.
 GAUDENTIUS (S.), Briens. episc., XX, 859.
 GELASIUS I (S.), papa, LIX, 33, 116, 118.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 983, 990, 993, 1024.
 GERHOFUS, Reichersp. abb., CXCH, 862, 969, 1125, 1317.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CX, 764.
 GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 151, 237, 559.
 GOTHESCHALCUS, monac., CXI, 550.
 GRATIANUS, monac., CLXXVII, 479, 1850.
 GREGORIUS MAGN. (S.), papa, LXXV, 830, 833, 860, 867, 902-906, 960, 1036, 1097, 1129; LXXVI, 118, 213, 258, 291, 299, 504, 870, 953, 1153; LXXVII, 856, 1105; LXXIX, 74, 540, 648.
 GREGORIUS III (S.), papa, LXXXIX, 508.
 GREGORIUS (S.), Tarouens. episc., LXXI, 517, 910.
 GRIMALDUS, Sengall. abb., CXII, 795, 857, 884.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 211.
 GUICHARDUS, Lugdunens. archiepisc., CXIX, 1099.
 GUIGO, Carthusianor. abb., CLXXXIV, 534.
 GUILELMUS, S. Theodorici abb., CLXXX, 205, 441, 496, 517, 625.
 GUILLELMUS (S.), Hirangiens. abb., CL, 887.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monac., CXII, 121.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 411, 516, 756, 780; CXVII, 92, 98, 457, 718.
 HELINANDUS, monach., CCXII, 556, 703.
 HENRICUS, cardinal., C. IV, 303, 311.
 HERBERTUS DE BOSEHAM, CX, 1375, 1381, 1383, 1387.
 HERVÆUS, Burgidolens. monac., LXXXII, 610, 733, 840, 915, 1052.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XCII, 1085, 1117, 1119, 1154, 1164, 1166, 1181; CXIII, 545, 495, 496; CXIV, 679, 717, 757, 1179, 1180; XXV, 976, 1396.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 251, 917, 1050; X, 72.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 356, 453, 1236, 1229.
 HILDEFONSUS (S.), Toletan. archiepisc., CXVI, 144.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXV, 66; CX XVI, 68, 78.
 HONORIUS, Augustodun. episc., CLXXII, 566, 1155-1160, 1192-1200, 1225.
 HORMISDA, papa, LXIII, 490.
 HUGO DE S. VICTORE, abb., CLXXV, 405, 489-494, 514, 559; CLXXVI, 98, 214, 254, 263, 688, 839, 977; CLXXVII, 506, 910.
 INNOCENTIUS I, papa, XX, 564, 569, 571, 582, 589, 591, 601, 608.
 INNOCENTIUS III, papa, CCXVII, 9, 10, 315, 454, 489, 493, 691, 967.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 1745.
 ISIDORUS (S.), Hispanens. episc., CLXXXIII, 21, 51, 96, 425, 427, 463, 569, 604, 606, 682, 1232.
 JOANNES, diacon., LIX, 400.
 JOANNES IV, papa, LXXX, 601.
 JOANNES SCOTUS, CXII, 555.
 JOANNES, monach., CLIII, 918.
 JOSLENUS, Suessionens. episc., CLXXXVI, 1489, 1496.
 JULIANUS (S.), Toletan. episc., CXIII, 665.
 JULIUS I (S.), papa, VIII, 1599.
 JUVENCUS, Aquileiens., XIX, 155.
 LACTANTIUS FIRM., VI, 514, 609, 653, 767; VII, 74, 79.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 279, 289, 451.
 LEO MAGNUS (S.), papa, LIV, 168, 182, 261, 303, 525, 570, 597, 593, 706; LV, 161.
 LEO IV, papa, CXV, 666.
 LIBERIUS, papa, VIII, 1599.
 LUCIUS (S.), papa, IV, 424.
 LUPUS SERVATUS (S.), Ferrar. abb., CXIX, 601, 621.
 MAGISTER, LXXXVIII, 945.
 MARCUFUS, monac., LXXXVII, 950.
 MARTINUS (S.), Dumens. episc., LXXII, 29, 39.
 MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 145, 165.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 696, 1247, 1267.
 MATERNUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 367, 481, 518, 535, 771, 781.
 MAXENTIUS, Aquileiens., CVI, 1778.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LXXVI, 81.
 NICETAS (S.), Aquileiens. episc., LII, 870.
 NOVATIANUS, III, 945.
 ODO, Cluniacens. abb., CXXXIII, 206.
 ORIENTIUS (S.), Ausciens. episc., LXI, 983.
 OTHLONUS, monach., CLVI, 84, 247.
 PACIANUS (S.), Parcin. episc., XIII, 1068, 1073, 1089.
 PASCHASIVS, diacon., XX, 711, 723.
 PASCHASIVS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 1432.
 PAULINUS, diacon., XX, 722.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 175, 187, 200, 243, 253, 375, 391, 408, 679.
 PAULUS, diac., ACV, 62, 87, 171, 1208, 1257, 1375.
 PETRUS, diac., LXII, 83, 89, 442.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 536, 60, 619; CLV, 536, 898, 917.
 PETRUS Venerabil., CLXXXIX, 390.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 701-720.
 PETRUS, Claravall. abb., CCI, 1402.
 PETRUS, Blesens. archidiacon., CVII, 669, 675, 1087.
 PETRUS, Pictaviens., CXII, 822, 864, 971, 1037, 1039, 1051.
 PHILASTRIUS (S.), Brisiens. episc., XII, 1264.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 5, 545, 452.
 PHOEBADIUS (S.), Aginens. episc., XX, 20, 50.
 PIRMINIUS (S.), abb., LXXIX, 1035.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 77, 85, 91, 97, 150, 153, 156, 175, 185, 205, 215, 277, 427, 427, 475, 476, 491, 515, 647, 701, 723.
 PRUDENTIUS, Aurel. poet., LIX, 990.
 PRUDENTIUS (S.), Trecent. episc., CXV, 971, 1009.
 PRUDENTIUS, Tricass., CXXV, 61.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 60; CX, 53, 97; CXI, 1090; CXII, 852, 1518, 1550, 1555, 1555.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1605, 1695, 1881, 2021, 2059, 2075, 2104.
 RATRAMNUS, Corbelens. monac., CXXI, II, 32.
 REINERUS, monac., CCIV, 41-52.
 REMIGIUS, Lugdunens. episc., CXI, 985, 1048, 1067, 1083, 1111, 1115.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXXI, 269, 593, 635, 881.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 279, 296, 424, 426, 671, 1117, 1123, 1130, 1132, 1250.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 698, 703, 771, 894.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXI, 504, 645, 751, 754.
 RUPERTUS, Tulliens. abb., CLXVII, 254, 1571; CLXIX, 733.
 RUSTICUS HELPIDIUS, exquast., LXII, 513.
 SALVIANUS (S.), Massil. presbyt., LIII, 50.
 SEDULIUS COELLUS, poet., XIX, 535, 729, 733, 757, 766.
 SEDULIUS SCOTUS, CII, 88, 152.
 SILVESTER (S.) pap., CXXXIX, 173.
 SILVESTER (S.) pap., III, 1006.
 STEPHANUS (S.), papa, III, 1006.
 STEPHANUS, abb., CCIV, 1106.
 STEPHANUS, Toruacens. episc., CXXI, 571.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 254, 241.
 TALO, CaesarAugustan. episc., LXXX, 820.
 TERTULLIAN, Carthagens. presbyt., I, 410, 460, 1149, 1227; II, 299, 599, 684.
 THEODORICUS, canonic., CLXVII, 534.
 TICHONIUS, Afer, CXIII, 22.
 VALERIANUS, Cemellens. episc., LII, 825.
 VENANTIUS FORTUNATUS, Pictaviens. episcop., LXXXVIII, 87, 95.
 VICTOR MARIUS CLAUD., poet., LXI, 957.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 37, 740.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1145, 1195, 1253.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 303, 308.
 VINCENTIUS, Lirinens., abb., I, 657.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monac., CXIV, 587, 480.
 WERNERUS, abb., CLVII, 828, 899, 1080, 1031, 1053, 1086.
 WIPPO, presbyt., CXIII, 1255.
 WOLBERO, abb., CXCV, 1024, 1054, 1163, 1202.
 ZACCHÆUS, Christian., XX, 1077, 1081, 1114, 1121, 1165.
 ZACHARIAS (S.), pap., LXXXIX, 949.
 ZOSIMUS (S.) pap., XX, 619, 654, 675, 683, 693, 1730.

PARS SECUNDA.

Dogmata et institutiones catholicae fidei circa divinam gratiam, liberum hominis arbitrium, prædestinationem et reprobationem, juxta modum discussionis et catecheseos.

SECTIO PRIMA.

De gratia gratis data.

Primo dicendum quod gratiæ nomine significatur in genere, de quacumque agatur gratia, favor immeritus, misericordia, liberalitas indebita, aliquid quod a nobis mereri non possumus. Cum enim Deus gratiam homini largitur, nihil in homine reperit, nisi peccatum, corruptionem et miseriam.

Hæ vero gratiæ quæ gratis datæ vocantur sunt exteriores et in ordine naturali.

Hic igitur tractatur 1° De donis mere naturalibus, qualia sunt sanitas et robur corporis, maturitas iudicii, ingenii solertia et acumen, prudentia, temperantia et alia id genus, quæ infidelibus et Christianis, bonis et malis communia sunt; 2°, De donis Dei extra nos positis, qualia sunt incarnatio et mors Christi, conciones sacræ, consilia, miracula, etc. 3° De donis linguarum, prophetiæ, miraculorum, interpretationis Scripturarum, divini verbi annuntiandi, etc. Hæ gratiæ præcipue dantur in ordine ad conversionem infidelium, cæterorumque peccatorum, ad fidei eruditionem, et uno verbo ad proximi salutem.

- ABÆLARDUS (Petrus), abb., CLXXVIII, 1007, 1140.
 ADAMUS, Præmonstratensis, CXCIII, 352.
 ADO, Viennensis archiepisc., CXXIII, 197.
 ADREVALDUS, Floriacensis monach., CXXIX, 901, 955.
 AELREDUS, Rievold. a.b., CXCIV, 378.
 AGOBARDUS (S.), Lugdunensis episc., CIV, 129, 246.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 488.
 ALDHELMUS (S.), Schireburgensis episc., LXXXIX, 105, 237.
 AMBROSIVS (S.), Mediolanensis episc., XIV, 517, 329, 538, 545; XV, 791, 1087, 1492; XVI, 915.
 AUGUSTINUS (S.), Hippouensis episc., XXXIII, 591; XXXVI, 712, 998, 1576, 1755, 1759; XXXVIII, 1465.
 AUSPICIVS (S.), Tuliensis episc., LXI, 1005.
 BEDA, Venerabil., XCI, 767, 1205; XCII, 299.
 BERNARDUS (S.), Claraualensis abb., CLXXXIII, 859.
 BENEDICTUS (S.), monachor. institut., LXVI, 120.
 BONIFACIVS, abb., LXXXVI, 354.
 BONIFACIVS V, pap., LXXX, 456.
 BRAULIO (S.), Casar-Augustanus episc., LXXX, 651, 911.
 BRUNO (S.), Herbipolensis episc., CLXII, 421.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 1180; CLIII, 69.
 CASSIANUS, Massiliensis, presbyt., XLIX, 988.
 CHROMATIUS (S.), episc., XX, 532.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginensis episc., III, 1149.
 DRACONTIVS, poeta, LXXXVII, 571.
 DRUTHMARUS, Corbeiensis monach., CVI, 1321, 1465.
 ENNODIVS, Ticinensis episc., LXIII, 141, 144, 168.
 EUGENIVS (S.), Carthaginensis episc., LVIII, 772-776.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 72, 95.
 FAUSTUS, Regiensis episc., LVIII, 845, 877.
 GAUDENTIVS (S.), Brix. episc., XX, 856.
 GERMANUS (S.), Parisiensis episc., LXXII, 111, 447.
 GREGORIUS II (S.), pap., LXXXIX, 612, 521.
 GUIGO II, Carthusianor. prior, CLIII, 845.
 HAYMO, Halberstatis episc., CXVII, 576, 645; CXVIII, 545.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 267, 381.
 HERICUS, Autissiodorensis monach., CXXIV, 1141, 1211.
 HERVÆUS, Burgidolensis monach., CLXXXI, 767, 941.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIV, 806.
 HILARIUS (S.), Pictaviensis episc., IX, 862.
 HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCII, 157, 279, 297, 386.
 HINCMARUS, Laudunensis episc., CXXIV, 1064.
 IGNATIUS (S.), Antiochen., LXIX, 575.
 INNOCENTIUS III, pap., CXXVII, 406.
 ISIDORUS (S.), Hispalensis episc., LXXXIII, 471, 496.
 ISO, Sengallensis monach., CXXI, 779.

- JOANNES. Constantinopolitan. archiepisc., LXXIX, 541.
 JOANNES, II, pap., LXVI, 17.
 JOANNES, Saresberiensis episc., CXIX, 466.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 295.
 LANDULPHUS, Mediolanensis cleric., CXLVII, 956.
 LANFRANCUS, Cantuariensis archiepisc., CL, 748.
 LIBERIUS, pap., XII, 766.
 LUCULENTIVS, LXXII, 805.
 MARTINUS (S.), Legionensis presbyt., CCVIII, 605.
 ODO, Bellovacensis episc., CXXIV, 1115, 1121.
 ODO, S. Victoris prior, CXCVI, 1415.
 ORIENIUS (S.), Auciensis episc., LXI, 978.
 PACATUS, XLII, 505.
 PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarc., XCIX, 248, 279.
 PAULINUS, Petricordiens., LXI, 1016, 1018.
 PAULUS, diacon., XCV, 1205, 1321, 1441, 1531.
 PETRUS, Blesensis archidiacon., CCVII, 1067.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 511, 876; CXI, V, 905.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiensis episc., CXCI, 1197, 1255.
 PHILASTRIUS (S.), Brixien. episc., XII, 1289.
 PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 605.
 POLYCARPUS (S.), LXIX, 574, 578.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 515.
 RABANUS MAURUS, Moguntia. archiepisc., CIX, 540; CX, 993, 1281, 1292; CXII, 681, 1224.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1509, 1598, 1614.
 RADULPHUS, TONTAR., Floriacensis monach., CLX, 1177.
 REMIGIVS, Autissiod. monach., CXXXI, 240.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 270.
 RUFINUS, presbyt., XX, 591, XXI, 505, 669.
 SALVIANUS (S.), Massiliensis presbyt., LIII, 93.
 SERGIUS I, pap., LXXXIX, 55.
 SEVERUS, Majoricensis episc., XX, 742.
 SULPICIVS SEVERUS, XX, 215.
 SIDONIUS APOLLIN., LVIII, 585.
 STEPHANUS (S.), Hungar. rex, CLI, 1235.
 TALO, Casar-Augustanus episc., XL, 799, 834, 871.
 TERTULLIANUS, Carthaginensis presbyt., I, 1229.
 VICTOR VITENS., LVIII, 206-212.
 WALAFRIEDUS STRABUS, Fuldensis monach., CLIV, 1006, 1145.
 WILLELMUS (S.), abb. Sancti Thomæ, CLX, 695.

SECTIO SECUNDA.

De gratia gratum faciente.

Hæ gratiæ sunt interiores et in ordine supernaturali; nec minus gratis datæ sunt quam præcedentes, cum omnes omnino gratiæ ex mera Dei benevolentia et liberalitate procedant, sine ullis meritis naturalibus. At, juxta receptam apud theologos loquendi formulam, gratiæ gratum facientes ex sunt quæ a Deo conceduntur in ordine, ut vocant, ad salutem nostram, ut piæ affectiones a Deo nobis intus, pia desideria, virtutes, aspirationes ac quibus movemur et attrahimur ad ea quæ Dei sunt, ut donum fidei, spei, charitatis et virtutum moralium, licet, si vim nominis attendamus, hoc nomine solum debeat intelligi gratia sanctificans, quæ nos Deo reconcilians, ex peccatoribus justos, ex inimicis Dei amicos ejus et filios facit. Hic ergo sermo sit de hac gratia habituali, seu sanctificante; insuper de gratia actuali, quæ est illuminatio mentis et pius affectus impressus a Deo in cordibus nostris, quibus movemur ad fugiendum malum et faciendum bonum; de gratia excitante, seu sufficiente et efficace quæ non solum excitat ad bonum, sed illud facit facere, de gratia inefficace quæ caret effectu ad quem excitat; tandemque de gratia præveniente, sive subsequente, aut concomitante, de gratia operante et cooperante, et de alijs gratiis quæ a theologis tractari solent.

- ABÆLARDUS (Petrus), Rugeus abb., CLXXVIII, 585, 425, 606, 1583; CLXXX, 530.
 ABSALON, Sprinckirab. abb., CCXI, 15, 56, 206, 371.
 ADAMUS, PENSEN. abb., CCXI, 529, 926.
 ADAMUS, Præmonstratensis canonic., CXCIII, 350.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 356, 418, 609.
 ALCUINUS, Carol. Magni magist., C, 943; CL, 31.

ALDHELMUS (S.) Schireburn. episc., LXXXIX, 100.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 881, 1226; XV, 1245, 1564, 1102, 1420, 1481, 1560, 1707; XVIII, 152.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 496.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 573, 445, 585, 744, 745, 802.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXIV, 589, 412; XXV, 1607, 1608, 1842, 1915; XXXVI, 157, 524; XXXVII, 1421, 1580, 1581, 1746, 1851; XXXVIII, 717, 780, 1014, 1669; XL, 279, 287.
 BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 421, 469, 454, 509, 587, 592.
 BEDA, (Venerabil.), XCI, 502, 505, 538; XCII, 716, 904, 905; XCIII, 108.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 581.
 BERNARDUS (S.), Clavalliens. abb., CXXXIII, 75, 754, 875, 1015.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 850-859.
 BRUNO, Carthusian. institut., CLII, 711, 865; CLIII, 53.
 BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXV, 702.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 107.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 170, 362, 827, 840, 1027.
 DRUTHMARUS, Christian., Corbeiens. monach., CVI, 1505.
 ECKBERTUS, abb., CXCIV, 66.
 ERNALDUS, Bonevall. abb., CLXXXIX, 487.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 850, 859, 861.
 EUGYPIUS, abb., African., LXI, 289-288.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 760, 764.
 FACUNDUS, Hermianens. episc., LXVII, 764.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 237.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 46.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 669.
 GALFRIDUS GROSSUS, CLXXII, 1428-1430.
 GERHOLDUS, Reichersp., episc., CXCIII, 704, 1074; CXCV, 852.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 226.
 GODEFRIDUS, abb., CLXXIV, 189, 549.
 GREGORIUS MAGNUS I (S.), pap., LXXV, 598, 870, 965; LXXVI, 75, 462, 937.
 GREGORIUS II, pap., LXXXIX, 589.
 GUARINUS, S. Victoris abb., CXCVI, 1589.
 GUERRICUS, abb., CLXXV, 187, 189.
 GUILLELMUS, S. Theodori abb., CLXXV, 522, 546.
 HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 268; CXVII, 445.
 HENRICUS, cardinal., CLIV, 270, 277, 391.
 HERVÆUS, Burgid. monach., CLXXXI, 1224.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 357, 951, 1072; X, 260.
 HILARIUS (S.), Arelatens. episc., L, 1225.
 HILDEBERTUS, Cenomaneus. episc., CLXXI, 597, 451, 656, 1109, 1110.
 HILDEGARDIS (sancta), abbatiss., CXCVI, 285, 747; CXCVII, 189, 252, 266.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 1029.
 HONORIUS, Augustodunens., CLXXII, 565, 4-7, 889.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 180, 915.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 1712, 182.
 JOSLENIUS, Suession. episc., CLXXXVI, 1190.
 JULIANUS POMERIUS presbyt., XXXIX, 445.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., CXIX, 861.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 235, 250, 420, 1201.
 LUPUS, Ferrar. abb., CXIX, 444.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 687, 712, 1062, 1255.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., XXXVII, 264, 502, 524.
 ODILO (S.), Cluniacens. abb., XLII, 1023.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 512.
 OTHLONIUS, monach., CXLVI, 51.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. abb., CXX, 485, 530, 682, 1002.
 PETRUS Blesens., CVII, 1098.
 PETRUS Cellens., CCH, 1041.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLV, 358.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1102, 1361; CXCII, 569, 572.
 PETRUS Pictaviens., episc., CCXI, 945.
 PETRUS, Venerabil. CLXXXIX, 907.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCH, 24, 191, 214, 544.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 440, 668, 692.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 1127; CX, 201.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1508, 1475, 1566, 1787.
 REINERIIUS, Leodiens. monach., CLIV, 57.

REMIIGIUS, Antiasiodorens. monach., CXXXI, 458.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 317, 415, 482, 494, 1153.
 ROBERTUS, S. Victoris abb., CI, 1766, 1368.
 RUFINUS, Aquileiens., XLI, 728.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 87.
 SMARAGDUS, abb., CII, 612, 648.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1291.
 STEPHANUS DE CHALMET., monach., CLIII, 931.
 STEPHANUS Tornacens. episc., CXXI, 572.
 TAILO, Casaraugustan. episc., LXXX, 802.
 THEOBALDUS, Stampens., CLXIII, 763.
 THEODULFUS, Aurel. episc., CV, 237.
 THOMAS, Cantuariens. archiepiscop., CXC, 412.
 URBANUS II, pap., CLI, 569.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 418, 422, 427.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIV, 417, 670.
 WOLBERO, abb., CXCIV, 1120, 1186.
 WOLPHELMUS, abb., CIV, 421.
 ZACHÆUS, Christian., XX, 1135.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episcop., CLXXXVI, 594, 595, 576.

SECTIO TERTIA.

De necessitate et ultimo fine gratiæ.

In hac sectione ostenditur quod ex quo Adam peccavit, non potuere homines accessum habere ad Deum, grati ipsi fieri, introduceque in cœlum nisi per gratiam quæ per Christum, vel olim promissum, dabatur, vel nunc datum, datur...

ABELARDUS (Petrus), CLXXVIII, 865.
 AMBO (S.), Floriacens. abb., CXXXIX, 459.
 ABSALON, Sprinck. abb., CCXI, 138.
 ADAMUS, Præmonstratens., CXCVIII, 230, 549.
 ALULFUS, LXXIX, 1137.
 ALVARUS, Cordubens. abb., CXXI, 546.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIV, 666, 859, 875, 964, 975, 1056, 1140; XV, 1248, 1554, 1755; XVI, 470, 508, 744.
 AMEDEUS, Lausan. episc., CLXXXVIII, 1500.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 572, 451, 595, 744, 747, 758, 805, 871, 919, 994.
 ANSELMUS, Havelbergens. episc., CLXXXVIII, 1145, 1147.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLI, 575.
 ATTO, Vercellens. episc., LXXIV, 175-177.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXII, 647, 681, 796, 808; XXXIV, 417, 598, 745, 869; XXXV, 1650, 1697; XXXVI, 525, 427, 815, 880, 888, 892, 895; XXXVII, 1063, 1115, 1117, 1204, 1224, 1509, 1574, 1716; XXXVIII, 791-794, 872; XL, 621; XLII, 47, 1006.
 AUTPERTUS AMBR. (S.), Bonavent. abb., LXXXIX, 1504.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 501, 570.
 BEDA, (Venerabilis), XCI, 65, 106, 116, 535, 986, 1201; XCII, 691; XCIII, 67.
 BENEDICTUS CRISPUS (S.), Mediolanens. episc., LXXXIX, 575.
 BERNARDUS (S.), Clavalliens. abb., CLXXXIII, 505, 696, 1107, 1108, 1185.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepiscop., LXXXIX, 715, 781.
 BRACLIO, Casaraugustan. episc., LXXX, 639.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institutor, CLIII, 536.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 104.
 COELESTINUS, pap., LXXXIV, 682.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 268.
 CYPRIANUS (S.), Carthagineus. episc., IV, 198, 587, 604, 616.
 DAMASUS (S.), pap., XIII, 576.
 DRAONTIUS, poeta, LX, 821.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 615.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., 49, 61, 95.
 EUGYPIUS, abb. African., LXII, 1015.
 FAUSTINUS (S.), LIX, 408.
 FULBERTUS, Carnotens. episc., CXLI, 246.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens., LXV, 557, 541, 474, 505.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1114.
 GALLUS (S.), abb., LXXXVII, 49.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 985.
 GREGORIUS II (S.), papa, LXXXIX, 501.
 GUIGO, abb., CLXXXIV, 480.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 599.

HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 536; CXVII, 629; CXVIII, 530, 534.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXIII, 513, 423, 503, 511; XXIV, 753; XXVI, 546, 545.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 569, 606, 810, 867.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 181 531, 656.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CX XVI, 72.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 468.
 INNOCENTIUS III, papa, CLXXVII, 43.
 JONAS, Aurelian. ep sc., CVI, 124.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 293.
 LEO MAGNUS I (S.), papa, LIV, 356.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 272; CCIX, 35.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 248, 250, 293, 296, 537, 540, 656.
 NICETAS (S.), Aquileiens., LII, 871.
 OTHLONUS, monach., CALVI, 291.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corb. abb., CXX, 451, 682, 1153.
 PATERIUS (S.), LXXIX, 683.
 PATRICIUS (S.), Hibernorum apost., LIII, 806.
 PAULINUS (S.), Aquileiens., XCIX, 209, 262, 269.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 191, 218, 291, 302, 322, 341, 361, 398, 479.
 PETRUS Chrysol., archiepiscop. Ravennat., LII, 507, 512, 515.
 PETRUS, diacon., LXV, 448.
 PETRUS Damian. (S.), cardinalis, CXLIV, 448, 602, 620.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1593-1597.
 PHILIPPUS DE HARVENG., abb., CCIII, 909.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 551-557, 124, 150, 501, 507, 508, 511.
 PRUDENTIUS (S.), episcop. Trecens., LIX, 704-706.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepiscop., CVIII, 168; CXI, 1575.
 RATRAMNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 31.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 151, 501.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episcop., CXMI, 1015, 1012, 1122.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 1329.
 SERVATUS LUPUS, Ferrariens. abb., CXIX, 606, 626, 659.
 SEDULIUS SCOTUS, CHI, 330.
 TAILO, Casaraugustan. episc., LXXX, 783, 791.
 VICTORINUS MAR., VIII, 1032.
 WERNERUS, abb., CLVII, 840, 1039, 1068, 1116.
 ZACHARIUS, XVI, 508.
 ZACHARIAS, Chrysopolitan. episc., CLXXXVI, 52.
 ZACHARIAS (S.) pap., LXXXIX, 920.

SECTIO QUARTA.

De libero hominis arbitrio.

Ad merendum et demerendum coram Deo necessarium est homini liberum arbitrium, nec u s unquam necessario gratia Dei determinatur sive ad bonum, sive ad malum.

ABELARDUS (Petrus) Ruyens. abb., CLXXVIII, 659, 823, 867, 1754.
 ABBO (S.), Floriacens. abb., CLXXXIX, 458.
 ABSALON, Sprinckirab. abb., CCXI, 283, 291.
 ADAMUS, Persen. abb., CCVI, 674, 680, 730.
 ADAMUS, Præmonstrat., abb., CXCVIII, 752.
 AELREDUS, abb., CXCV, 513, 516.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 669.
 ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXXIX, 291, 115.
 ALCUINUS, abb., C, 525.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 969.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolan. episc., XIV, 537, 527, 991, 994; XV, 1207, 1212.
 AMBROSIIUS Autpertus, abb., LXXIX, 1236.
 ANASTASIUS I (S.), pap., XX, 71.
 ANASTASIUS, Bibliothec., CXXIX, 187, 363.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 156, 569.
 ANSELMUS, Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 487-490, 507, 807.
 ANSELMUS, Cantuariens. canonic., CLXII, 1317, 1557.
 ANSELMUS, Lucens. episcop., CXLIX, 571.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 457, 504, 562, 564.
 ATTO, Vercell. episc., CXAXIV, 200, 518.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 586, 1079; XXXVI, 268, 279; XXXVII, 1335, 1938; XXXVIII, 1175; XL, 296; XLI, 149; XLII, 121, 537; XLIV, 883, 881, 886, 905.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 219, 231.
 AYMARDUS (S.), Cluniacens. abb., CXXXVII, 705.
 BALDUINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 516.
 BANDINUS, magister, CXCL, 1052.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 942.
 BEDA, Venerabil., XCI, 331, 550; XCII, 75, 230, 473.
 BENEDICTUS (S.), Anianens., abb., CIII, 514.
 BERNARDUS, Carthusian. prior, CLIII, 583.
 BERNARDUS (S.), Clarcavall. abb., CLXXXIII, 191, 1173-1178, 1180, 1181.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 633, 703, 741, 759, 805, 1586.
 BRUNO (S.), Herbitopolens. episc., CXII, 309.
 BRUNO (S.), Signiens. episc., CLXIV, 212.
 CANDIDUS, Fuldens. monach., CVI, 75.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLIX, 575, 583, 677, 303, 910.
 CASSIODORUS, Vivar. abb., LXX, 515, 827.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 258, 272.
 CYPRIANUS (S.) Carthaginens. episc., IV, 417, 760.
 DEFENSOR, monach., LXXXVIII, 619.
 DODANA, mulier pvi, CVI, 113, 117.
 DREPANUS FLORUS, LXI, 1083.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1514, 1166.
 EADMERUS, Cantuariens. monach., CLIX, 698.
 ECKBERTUS, abbas, CXCV, 63.
 EGBERTUS, Eboracens. archiepisc., LXXXIX, 401, 443.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 257.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., I, 814, 830, 876.
 EUGYPIUS, abb., LXII, 1031.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 756.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 576, 883, 887.
 FELIX III, pap., LVIII, 939.
 FERRANDUS FULGENT., diacon., LXVII, 931.
 FRANCO, Amigemens. monach., CLXVI, 812.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1112.
 FULGENTIUS (S.) Ruspens., LXV, 471, 563, 631, 639, 664.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., CCV, 819.
 GAUDENTIUS (S.), Brixien. episc., XX, 863.
 GELASIUS I (S.) pap., LIX, 124.
 GENNADIUS, Massiliens. presbyt., LVIII, 983, 1023.
 GERHONUS, Reihersp., CXCI, 1397, 1417.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 112.
 GODEFRIDUS, Venerab. abb., CLXXIV, 130.
 GREGORIUS III (S.), pap., LXXXIX, 579.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 61.
 GUIGO II, Carthusianor. prior., CLIII, 840.
 GUILLELMUS, abb., CLXXX, 273, 667.
 GUILLELMUS (S.), Hirzug. abb., CL, 887.
 GUNTHERUS, Cisterc. monach., CCXII, 194, 200, 216.
 HELEINANDUS, monach., CCXII, 501.
 HIERONYMUS (S.) presbyt., XXII, 583; XXIII, 571, 1072; XXIV, 57, 463, 465, 550, 573, 725; XXV, 33, 40, 517, 1545; XXVI, 402.
 HILARIUS (S.), Pictav. episc., IX, 270, 610; X, 757.
 HILDEBERTUS, Cenoman. episc., CLXXI, 176, 183, 1129.
 HILDEFONSUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 118, 189.
 HILDEGARDIS (sancta) abbatissa, CXCVI, 206, 215, 622, 639.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 271.
 HINC MARUS, Remens. archiepisc., CXV, 824.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXII, 1170-1177, 1194-1200, 1317, 1318.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 631, 883; CLXXXI, 101, 603, 1013.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 17-6, 1808.
 IVO, Carnotens. episc., CLXII, 75, 565.
 JONAS, Aurel. episc., CVI, 257, 500.
 JULIANUS POMERIUS, LIX, 421, 462, 463.
 JULIANUS (S.) Toletan. episc., XCVI, 471, 122.
 JUVENIUS, poeta, XIX, 190.
 LANTANIUS FIRMICUS, VI, 749.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 186, 190, 235.
 LEIDRADUS, Lugdunens. episc., CXIX, 875.
 LEO IX, pap., CXIII, 589.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 557, 583, 687; CCIX, 254.
 MATERNUS FIRMICUS, XII, 1047.

MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 615, 624, 815.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 145, 265, 279.
 ODO, Cameracens. episc., CLX, 1081.
 ODO, S. Victor, prior, CXCVI, 1409, 1415.
 OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 974.
 OTHLONUS, monach., CXLVI, 110, 168, 226-236.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeiens. monach.,
 CXX, 286, 830.
 PAULINUS, Aquileiens. patriarch., XCIX, 200.
 PAULUS, diaconus, XCV, 1169, 1227, 1276.
 PETRUS, Blesens., archidiacon., CCVII, 1126.
 PETRUS COMESTOR, CXCIII, 1746.
 PETRUS DAMIANI, cardinal., CXLIV, 761; CXLV,
 370, 676.
 PETRUS LOWBARDUS, Parisiens. episc., CXCI, 1516,
 1517, 1511, 710, 713-719.
 PETRUS, Pictaviens., CLXI, 1051.
 PHILASTRIUS (S.), Brixien. episc., XII, 1135, 1261.
 PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 203, 607.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 87, 152, 143, 220, 228,
 230, 622, 695.
 PRUDENTIUS AURELIUS, LX, 700, 701.
 RABANUS MAURUS, Mogunt. archiepisc., CVII, 591,
 822, 1048, 1057-1060, CVIII, 286, 291; CIX, 122, 487,
 508, 675, 861, 1627; CX, 522, 577, 580; CXI, 99, 956,
 CXII, 504, 548, 405.
 RADULPHUS ARDENS, CIV, 1367, 1538, 1951, 2018.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXVI, 676, 704, 745.
 REMIGIUS, Antissiodorens., CXXI, 64, 69.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1048,
 1110-1112.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 679, 857, 1118,
 1126, 1152, 1281.
 ROBERTUS PULLUS, cardinal., CLXXXVI, 714, 720,
 718, 750, 1051.
 ROMUALDUS (S.), abb., LXVIII, 1128.
 RUFINUS, presbyt., XLVIII, 465.
 RUPERTUS, Tutiens. abb., CLXIX, 503, 670.
 SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 105.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 62, 63, 67, 145.
 SEVERUS SULPICIUS, XX, 227.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CCXIII, 252.
 SIDONIUS APOLLINAR., LVIII, 560, 563, 611, 619,
 971.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 262.
 TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., I, 617; II,
 681, 291, 514.
 THEODORUS, Cantuariens. archiepisc., XCIX, 1221.
 TICHONIUUS, Afer, XVIII, 50.
 VALERIUS (S.), abb., LXXXVII, 425.
 VICTOR MAR., CL, LXI, 944.
 WOLBERO, abb., CXCV, 1029.

SECTIO QUINTA.

De conciliatione liberi hominis arbitrii cum Dei gratia.

Quaestio discutitur quod liberum hominis arbitrium peccato Adae in posteris debilitatum fuerit, et non extinctum; quod animus ad malum propensus, nec velle possumus bonum supernaturale nisi libertas nostra adjuvetur et excitetur per gratiam Dei, hoc est, quod propriis viribus pie et sancte vivere non possumus, sed ad hoc gratia Dei prorsus nobis sit necessaria, libero arbitrio comitante, ita ut praecipua boni operis causa, etsi opus bonum fiat nostrum, in gratiam ipsam refundenda sit. Et, nisi haec interior gratia adsit ad singulos actus, nihil omnino possumus quod ad salutem prosit, non servare mandata Dei, non surgere a peccato, non Deum orare, non desiderare nec habere salutarem cognitionem vel amorem virtutis et veritatis, nec quidquam salutiferum, imo nec sufficientes sumus cogitare quidquam boni ex nobis, sed omnis sufficientia nostra ex Deo est per Christum. At cum gratia Christi interiore, mandata Dei exsequi et perficere possumus; licet enim nihil possumus a nobis quasi ex nobis, omnia tamen possumus in eo qui nos confortat; et Deus impossibilia non jubet, sed jubendo movet et facere quod possumus et petere quod non possumus, et adjuvat ut possumus. Haec tantum necessaria gratia Dei procedit ex supremo Dei in creaturas dominio, quo fit ut creaturae continuo ad agendum in fluxu Conditoris indigeant, et ex infirmitate quam

contraximus per peccatum, et ex nimia potentia et mediocritate naturalium a fine et effectibus supernaturalibus distantia. Unde evidenter patet quod gratiae exteriores et in ordine naturali non sufficient ad bonum opus faciendum quod ad salutem prosit, cum tam necessaria sit gratia Christi quae interior afficiat, et recipiatur et moveat.

ABELARDUS (Petrus), Roynens. abb., CLXXVIII, 841, 897, 1037, 1149.
 ABHO, Floriacens. abb., CXXXIX, 435.
 ADALBERTUS, Mogunt. archiepisc., CLXXII, 1259.
 ADAMUS, Persen. abb., C XI, 611, 674-677, 730.
 AISO, Dervens. abb., CXXXVII, 686.
 AELREDUS, Rievall. abb., CXC, 256, 355, 383, 513.
 ALANUS DE INSULIS, CCX, 56, 87, 241, 310, 661, 668.
 ALCUINUS, abb., C, 287, 589, 598, 705, 873.
 ALEXANDER, Gemmatic. abb., CCV, 921.
 ALVARUS, Cordubens. abb., 397, 398, 406, 514.
 AMBROSIIUS (S.) Mediolan. episc., XIV, 569, 1031, 1065, 1095, 1148; XV, 1207, 1212, 1269, 1517, 1584, 1668, 1697, 1774; XVI, 1593; XVII, 195, 806.
 ANGELOMUS, Luxoviens. monach., CXV, 468.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVIII, 526, 595, 740, 747, 800, 607, 871.
 ARNOBIUS, rhetor, V, 910, 418, 497.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 452, 478, 606, 672.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 593, 620, 656, 753, 1295, 1296; XXXIII, 157, 592, 595, 675, 678, 681, 684, 686, 858, 979, 980, 984; XXXIV, 153, 582, 583, 406, 415, 418, 633; XXXV, 1596, 1777, 1841, 2065, 2071; XXXVI, 94, 208, 808; XXXVII, 101, 158, 1502; XXXVIII, 200, 553, 579, 584, 630, 885, 891, 1168, 1240, 1269; XL, 108, 216, 281, 445, 447, 685; XLI, 418, 442, 528; XLII, 126, 350, 450; XXVI, 955.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 510, 511.
 BACHIARIUS, monach., XX, 1057.
 BALDWINUS, Cantuariens. archiepisc., CCIV, 429, 578.
 BEATUS (S.), presbyt., XCVI, 894.
 BEDA, Venerabil., XCI, 65, 159, 142, 186, 417, 428, 504, 828, 853, 862, 1070, 1086, 1162; XCII, 195; XCIII, 15, 20, 64, 96, 98, 852; XCV, 303.
 BENEDICTUS (S.), Anianens. abb., CIII, 505.
 BERNARDUS (S.), Cavaallens. abb., CLXXXII, 212, 216; CLXXXIII, 286, 536; CLXXXIV, 1003.
 BONIFACIUS, Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 763, 764, 775, 876.
 BONIFACIUS V, pap., LXXX, 136.
 BRUNO (S.), Carthusian. institut., CLII, 653, 702, 767, 966, 1086, 1181, 1280, 1388; CLIII, 75, 131.
 BRUNO (S.), Siquiacens. episc., CLAIV, 849; CLXV, 282.
 CASSIANUS (Jean.), XLIX, 572, 576-582, 587-594, 900.
 CASSIODORUS, Aurel., LXX, 58, 99, 177, 414, 522, 605, 721, 769.
 CHROMATIUS (S.), XX, 561.
 CLAUDIUS, Taurinens. episc., CIV, 640, 671, 762, 874, 903.
 COELESTINUS, pap., LXXXIV, 684.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 271.
 COMMODIANUS, Afric., V, 220, 222, 241, 245, 249.
 CONSTANTINUS MAGNUS, imperat., VIII, 276.
 CYPRIANUS (S.), Carthagin. episc., III, 787, 798; IV, 404, 424, 476, 623, 661, 754, 760, 787.
 DAMASUS (S.), pap., XLII, 423.
 DRUTHMARUS, Corbeiens. monach., CVI, 1206.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 612, 627.
 ENNODIUS, Ticinens. episc., LXIII, 169, 275, 518.
 EUCHERIUS (S.), Lugdunens. episc., L, 857, 872, 968, 1018, 1069.
 EUGYPIUS, abb. Afric., LXII, 1005.
 EUSEBIUS, Vercellens. episc., XII, 849.
 FAUSTINUS, presbyt., XLII, 59, 63.
 FELIX (S.), episc., VIII, 679, 688.
 FELIX, pap., XLII, 17.
 FRUCTUOSUS (S.), Bracarens. episc., LXXXVII, 1127.
 FULBERTUS (S.), Carnotens. episc., CXLI, 299.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens. episc., LXV, 325, 356, 595, 505, 631, 632, 639, 644.
 GARNERIUS, Lingon. episc., CCV, 581, 701, 811.
 GAUDENTIUS (S.), Brixien. episc., XX, 931.
 GERHARDUS, Reichersperg. episc., CXCI, 447, 919, 1125.
 GERMANUS (S.), Parisiens. episc., LXXII, 77.
 GILBERTUS FOLIOT, Glocest. abb., CXC, 786.
 GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 204-206.

CODEFRIDUS, Admontens. abb., CLXXIV, 68, 85, 123, 250.
 GREGORIUS MAGN. I (S.), pap., LXXVI, 141; LXXIX, 53, 107.
 GREGORIUS II (S.) pap., LXXXIX, 507.
 GLIBERTUS, abb. de Novigent., CLVI, 203.
 GUILLELMUS, (s.) Theodorici abb., CLXXX, 266, 269, 517, 556.
 GUNTHERUS, Cisterciens. abb., CCXII, 118.
 HAYMO, Halberstat. episc., CXVI, 619; CXVII, 408, 429, 617, 702, 811.
 HETINANDUS, Fribidi Montis monach., CCXII, 535, 519.
 HENRICUS, cardinal., CCIV, 272, 333.
 HERVÆUS, Burgidolens. monach., CLXXI, 678, 729.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 1086, 1155, 1157, 1169; XXIII, 498, 504, 552, 569; XXIV, 254, 751, 796, 826, 853, 849, 958; 1169; XXVI, 470.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 501, 503, 505, 509, 510, 514, 515, 557, 559, 567, 569, 576, 586, 588, 601, 609, 628, 770, 862, 863, 953, 941, 962, 965, 1040, 1045; X, 74.
 HILDEBERTUS, Cenomanens. episc., CLXXI, 184, 217, 492, 547, 567, 891, 1131.
 HILDEBRANDUS, junior, CLXXXI, 1694.
 HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 55.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat, CXCVI, 494, 623, 697; CXCVII, 258.
 HINMARUS, Remens. archiepisc., CXXVI, 71.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXVI, 27, 548, 665.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXII, 1518.
 INNOCENTIUS I (S.), pap., XXXIII, 781-783.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 547, 489, 695, 696, 993, 1069, 1084, 1121.
 ISAACUS DE STELLA, CXCV, 1732.
 ISIDORUS (S.), Hispalens., LXXXII, 269; LXXXIII, 613.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 489, 473, 491, 503.
 JUVENCUS FIRMIUS, XIX, 62.
 LACTANTIUS FR., VI, 451.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 128, 161, 294, 291.
 LEODRADUS, Luglunens. episc., XCIX, 806.
 LEO MAGNUS I (S.), pap., LIV, 154, 168, 258, 258, 335, 423, 442, 459, 595.
 LEO II, pap., XCVI, 419.
 LEODEGARIUS (S.), Augustodunens. episc., XCVI, 573.
 LUCIFER, Carit., episc., XIII, 767.
 LUPTUS (S.), Ferrariens. episc., CXIX, 444, 603, 630, 651, 642, 660, 663.
 MARBODUS, Redonens. episc., CLXXI, 1707.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 214, 599, 691, 1011; CCIX, 218, 404.
 MAXIMUS (S.), Taurinens. episc., LVII, 228, 264-275, 446, 520, 570.
 MINUTIUS (Felix), III, 352.
 ODO (S.), Cluniacens. abb., CXXXIII, 404.
 OPTATUS (S.), Milevitan. episc., XI, 10-17.
 PACIANUS (S.), XIII, 1068, 1074.
 PASCHASIUS RAUBERTUS, Corbeiens. abb., CXX, 483, 1002, 1444.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 133, 258, 509, 575, 440, 441.
 PAULUS, diacon., XCV, 1175, 1278, 1270, 1440.
 PELAGIUS II, papa., LXXII, 706.
 PETRUS, Blesens. archidiacon., CCVII, 712.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardin., CXLIV, 565, 595; CXLV, 650, 917, 920, 922.
 PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc., 248, 274, 791, 1389, 1420, 1460; CXII, 92, 224.
 PETRUS, Pictaviens. Cancell., CCXI, 1044.
 PETRUS, Venerabil., (Juniac. abb.), CLXXXIX, 937.
 PHILIPPUS DE HARVENG, CCIII, 6, 214, 216, 685.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 80, 123-127, 128, 151, 154, 146, 161, 207, 209, 210, 228, 257, 250, 295, 296, 477, 505-511, 654.
 PRUDENTIUS, poet., LIX, 698, 797.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVII, 1029; CVIII, 123, 164, 183, 252, 258; CIX, 197, 401, 865, 1014; CX, 303, CXI, 1310, 1558, 1429, 1167; CXII, 106, 1545, 1550.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1712.
 REMIGIUS, Antissiodorens. monach., CXXXI, 237, 594.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 1022, 1050, 1112.

RICHARDUS A S. VICTORE, CXLVI, 63, 570, 639, 183, 1053, 1054, 1131.
 ROBERTUS, abb., CL, 1366.
 ROBERTUS PELLUS, cardinal., CLXXXVI, 744, 838, 894, 896.
 RUFINUS, presbyt., XXI, 507, 7-9, 874, 892, 897, 994.
 S. DULIUS, Cael., XIX, 622, 776.
 SEDULIUS SCOTUS, CIII, 153.
 SILVESTER II, pap., CXXXIX, 203.
 STEPHANUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 1501.
 STEPHANUS (S.), Grandmont. abb., CLIV, 1093, 1125.
 SULPICIUS SEVERUS, XX, 246.
 TERTULLIANUS, Carthagin. presbyt., I, 1228; II, 119, 285, 240, 296, 915; III, 154.
 VICTORINUS (S.), episc., V, 525.
 VICTORINUS, rhet., VIII, 1193, 1221, 1332.
 VICTRICIUS, episc., XX, 420.
 VIGILIUS, Tapsens. episc., LXII, 45.
 WALAFRIDUS STRAB., Fuldens. monach., CXIV, 101.
 WILLELMUS (S.), abb., CCIX, 600.
 WOLPERO, abb., CXCV, 1197.
 ZACHÆUS, Christian., XX, 1066, 1162, 1165, 1166.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 521, 529.
 ZENO (S.), Veronens. episc., XI, 255, 316.

SECTIO SEPTIMA.

De hominum prædestinatione et reprobatione.

1° Certum est quosdam a Deo prædestinatos et electos esse, et contra quosdam reprobatos... (Quis autem sit ordo Dei in mysterio prædestinationis et reprobationis? hæc questiones difficile attingere sunt. Etsi millies dicatur: Si vitia est æqualiter omnium origo, si nascuntur omnes peccatores et massa corruptionis originalis involuti, cur ergo Deus hujus miseretur, non alterius, semper respondendum est: « O homo, tu quis es qui respondeas Deo? » Verum si unus est omnium reatus, non est ergo quod queratur quisquam. Nemini Deus debet quidquam; Dominus est. Sufficiat gratiam a Deo nunquam ulli hominum denegari vel subtrahi nisi in poenam alicujus præcedentis peccati.

2° Præter voluntatem Dei generalem salvandi omnes, et licet Christus pro omnibus mortuus sit, est in Deo salvandi quosdam et in Christo beneficii sui mortis et meritum passionis communicandi voluntas specialis et efficax. Deus non omnibus dat donum perseverantiæ, sed cui vult et quomodo vult, pro sue voluntatis beneplacito; et, stante morte Christi, licet nullus hominum excludatur a jure recipiendi sacramenta, si ad ea accedat vel presentetur, certum est eos, qui non accepti peccatorum suorum remissione moriuntur, non salvari, qui salvati fuissent, si placuisset Deo cum ipsis misericorditer agere. Hoc fit quod licet in Deo generalis, sed sincera voluntas salvandi omnes, voluntas quam theologi vocant antecedentem, id est, quæ antecedit meritorum prævisionem, est voluntas consequens vocata; per istam Deus vult punire nocentes et peccatores. Dum ergo Deus quosdam æternis suppliciis addicit, sive infantes mortuos sine percepto baptismo, sive adultos post lapsos, justam retribuit poenam merentibus. Aliis parit misericors, eosque in stabili benignitate extractos e massa corruptionis vocat, justificat et perseverantia finali donatos glorificat; alios per justitiam susceptæ corruptioni relictos permittit in peccatis suis mori et damnari.

3° Stat liberum hominis arbitrium cum gratia, prædestinatione et reprobatione divina, cum gratia Dei resistere possumus, sique nostrum meritum operum. Unde totum hominis meritum in recto usu gratiæ positum est. Si enim quis gratiæ Dei coope- retur, quod quidem et a Christo est, novam gratiam impetrat, atque de gratia in gratiam pervenit per Christum ad vitam æternam, quam reddet tandem justus iudex et misericors Pater, cumulus dona sua coronat, seu, ut cantat Ecclesia, coronando dona sua dum coronat merita nostra.

4° Cum gratia justificationis nunquam subtrahatur homini, nisi peccatum mortale præcesserit, nec Deus quemquam deserat per subtractionem gratiae seu actualis seu habitualis, nisi prius ab eo deseratur, consulendum est propriae salutis cum timore et tremore, in solo Deo confidentium, vacandum assidue orationi et bonis operibus, summo studio vigilantium ne negligentia vel peccatum quodvis subrepat, tandemque animam percatum esse sub potenti manu Dei demissum et humiliatum.

ABELARDUS (Petrus), Ruyens. abb., CLXXVII, 425, 561, 968, 914, 936, 937, 1323, 1326, 1385, 1588.
 ABSALON, Sprinckirsbac. abb., CCXI, 20, 102, 214, 266.
 ADALGERUS, episc., CXXXIV, 916.
 ADAMUS, Persen., CCXI, 647, 712.
 ADAMUS, Præmonstratens., XCIVIII, 816, 838.
 ALREDUS, Rievallens. abb., CXCV, 512, 515.
 ALCUINUS, abb., C. 158, 175, 695, 750, 869; Cl. 29.
 ALDHELMUS (S.), Schireburn. episc., LXXIV, 110, 117, 128, 297.
 ALGERUS, Leodiens. canonic., CLXXX, 972.
 AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc., XIX, 1167; XV, 1087, 1486, 1706, 1708; XVI, 75, 1088, 1235; XVII, CVII, 844.
 AMULO, Lug'un ns. episc., CXVI, 97, 89, 102.
 ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc., CLVII, 232, 519, 658, 671, 707.
 ANSELMUS, Laudunens. canonic., CLXII, 1235.
 ARNOBIUS, junior, LIII, 545.
 ARNULPHUS, Lexoviens. episc., CCI, 169.
 ATTO, Vercellens. episc., CXXXIV, 131, 141, 210, 215, 220, 221, 225, 518, 668.
 AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 780; XXXIII, 839, 875, 876, 879, 880, 882, 883, 886, 888; XXXIV, 132, 758, 761; XXXV, 1400, 1776, 1810, 1851; XXXVI, 216, 450, 677, 789, 902; XXXVII, 1273, 1520, 1461, 1495, 1560, 1590, 1745; XXXVIII, 108, 375, 896, 1287; XL, 230, 620, 775; XLI, 166, 755, 802; XLII, 653, 1029, 1657; XLIV, 759, 760, 915, 945; XLV, 995, 1001.
 AUTPERTUS (S.), Benevent. abb., LXXXIX, 1277.
 AVITUS (S.), Viennens. episc., LIX, 359, 362.
 BANDINUS, Marxist. theolog., CLXII, 1016, 1026, 1037.
 NEDA Venerabil., XII, 71, 104, 142, 155, 190, 467, 798, 940, 1015, 1066, 1076, 1077, 1079, 1201; XCIII, 119, 641, 854; XCIV, 115.
 BERNARDUS (S.) Claravallens., abb., CLXXXII, 152, 376; CLXXXIII, 169, 352, 585, 596, 620, 444, 500, 511, 565, 825, 837, 840, 841, 890, 892, 917, 949, 1027, 1160.
 BONIFACIUS (S.), Moguntin. archiepisc., LXXXIX, 467, 729, 858, 860, 865.
 BRUNO (S.), Carthusianor. institut., CLII, 41, 85, 105, 155, 654, 729, 775, 925, 1158, 1187; CLIII, 561.
 BRUNO (S.), Signiacens. episc., CLXV, 280, 764.
 BRUNO (S.), Herbipolens. episc., CXLIH, 519.
 CANIHODUS, Fuldensis monach., CV, 581.
 CASSIANUS (S.), Massiliens. presbyt., XLIX, 851, 1081; CVI, 108.
 CHROMATIUS (S.), episc., XX, 527, 528, 534.
 COLUMBANUS (S.), abb., LXXX, 287.
 CYPRIANUS (S.), Carthaginiens. episc., IV, 417, 526, 636, 658.
 DEFENSOR, monach., LXXVIII, 602.
 DRACONTIUS, poet., I, X, 606, 821, 904.
 DRUTHMARUS, Christian, Corbeliens. monach., CVI, 1422.
 ELIGIUS (S.), Noviomens. episc., LXXXVII, 607, 612, 639, 650.
 ENNODIUS, Tictiens. episc., LXIII, 160, 166.
 ERNACHIUS, Bonnavill. abb., LXXXIX, 1696.
 EUCHERIUS (S.), Lugdun. episc., L. 854, 859, 865.
 EUGYPIUS, African. abb., LXII, 990, 998, 999.
 EULOGIUS (S.), Toletan. archiepisc., CXV, 712, 736, 827, 842.
 FAUSTINUS, presbyt., XIII, 49, 1532.
 FAUSTUS (S.), Regiens. episc., LVIII, 810, 846, 861.
 FERRANDUS FULGENT, diacon., LXVIII, 766.
 FIORUS, diacon., CXIX, 96, 101.
 FULGENTIUS (S.), Ruspens. LXV, 157, 621, 627, 610, 612, 644, 653.
 GALLUS (S.), Claramont. episc., LXXVI, 15, 26.
 GARNERIUS, Lingonens. episc., (CV, 768).
 GAUDENTIUS (S.), Brix. episc., XX, 836, 865, 861, 869, 871, 880, 884, 895.
 GELASIUS I (S.), pap., LIX, 154.
 GENOBODUS, Reichersperg. præpos., CXIII, 871, 876, 922, 971, 1719; CXIV, 778, 796, 796.

GILBERTUS, abb., CLXXXIV, 172.
 GODEFRIDUS, Venerabil. abb., CLIV, 219, 349.
 GOTTESCHALCUS, Orbacens. monach., CXXI, 349, 351, 353, 363, 367.
 GREGORIUS MAGN. (S.), pap., LXXIX, 627.
 GREGORIUS III, pap., LXXXIX, 580, 585.
 GUERRICUS, abb., CLXXXV, 107, 157-159.
 GUIBERTUS, abb., CLVI, 140, 237.
 GUILLIELMUS (S.), Hirsangens. abb., CL, 919.
 GUILLIELMUS (S.) Theodoric. abb., CLXXX, 297, 298, 562, 574, 580, 641, 646, 649, 661.
 GUNTHERUS, Cisterciens. monach., CCXII, 125, 131, 145, 181, 217, 220.
 HAYMO, Halberstatens. episc., CXVI, 674; CXVII, 92, 222, 402, 457, 445, 446, 462, 467, 472, 703, 712, 789, 981, 1076, 1079, 1149.
 HERVÆUS, Bergidolens. monach., CLXXXI, 73, 93, 716, 750, 749, 761, 785, 1205.
 HIERONYMUS (S.), presbyt., XXII, 853; XXIII, 284, 415, 500, 510, 545, 555, 565, 579, 1060; XXIV, 465, 540, 745, 746, 751, 795, 796, 834, 844; XXV, 158, 459; XXVI, 454.
 HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 409, 450, 1013, 1059.
 HILDEBERTUS, Cenomans. episc., CLXXI, 185, 191, 351, 498, 522, 550, 701.
 HILDEPHONSUS (S.), Toletan. episc., XCVI, 119.
 HILDEGARDIS (sancta), abbat., XCVII, 217, 271.
 HINCMARUS, Remens. archiepisc., CXXV, 14, 50, 57, 69, 824, 867; CXXVI, 44, 481.
 HONORIUS I, pap., LXXX, 477.
 HONORIUS, Augustodunens. CLXXII, 563, 1065, 1110, 1192, 1210, 1215, 1217, 1228.
 HORMISDA, pap., LXIII, 466.
 HUGO, Floriacens. monach., CLXIII, 919.
 HUGO DE S. VICTORE, CLXXV, 187, 212, 221, 134, 481, 483, 486; CLXXVI, 215, 539, 666, 667.
 HUGO, Rothomagens. archiepisc., CXC, 1172, 1171, 1175, 1177, 1224.
 INNOCENTIUS III, pap., CCXVII, 343, 443, 501, 504, 1115.
 ISAAC DE STELLA, CXIV, 1732, 1774, 1802, 1808.
 ISIDORUS (S.), Hispalens. episc., LXXXIII, 490, 505, 618, 655, 655.
 IVO, Carnotens., CLXI, 75.
 JOANNES VIII, pap., CXXVI, 664.
 JOANNES SCOTUS, CXXII, 318.
 JOANNES, monach., CLIII, 920.
 JOANNES, Saresburiens. episc., CXCI, 150.
 JONAS, Aurelian. episc., CVI, 255, 269, 275, 275.
 JULIANUS POMERIUS, presbyt., LIX, 421, 429, 445.
 LANFRANCUS, Cantuariens. archiepisc., CL, 29, 123, 154, 254, 293, 414, 656.
 LEANDER (S.), Hispalens. episc., LXXII, 891.
 LEO II, papa, XCVI, 412.
 LIBERIUS X, papa, 686.
 LUCIFER, Calaritan. episc., XIII, 791, 825, 935.
 LUCULENTIUS, LXXII, 857.
 LUPIUS (S.), Ferrariens. abb., CXIX, 601, 602, 606, 607, 615.
 MARTINUS (S.), papa, LXXXVII, 175, 181.
 MARTINUS (S.), Legionens. presbyt., CCVIII, 614, 722, 918, 1191, 1313; CLIX, 24.
 ODILO, monach., CXXXI, 635, 658.
 ODO, Bellociens. episc., CXIV, 1119.
 ODO, Cluniacens. abb., 153; CXXXIII, 760.
 ODO, Cameracens. episc., CLX, 1159.
 OTHLONUS, monach., 116; CXLVI, 290.
 PACIANUS (S.), Barcinonens. episc., XIII, 1686.
 PASCHASIUS RADBERTUS (S.), Corbeliens. abb., CXI, 151, 155, 208, 210, 296, 852.
 PAULINUS (S.), Nolan. episc., LXI, 240, 245, 410.
 PAULINUS (S.), Aquileiens. patriarch., XCIX, 239, 466.
 PAULUS, diacon., XCV, 1214, 1519.
 PELAGIUS II, papa, LXXII, 255.
 PETRUS DAMIANI (S.), cardinal., CXLIV, 181, 597, 705, 919, 1036; CXLV, 184, 696.
 PETRUS LOMBARDOUS, Parisiens. episc., CXCI, 1509, 1815, 1412, 1419, 1496; CXCI, 172, 185, 288, 358.
 PETRUS Venerabil., Cluniacens. abb., CLXXXIX, 168, 267, 278.
 PETRUS COMESTOR, CXCVIII, 1735.
 PETRUS, Bleacas. archid., CCVII, 168, 464, 630, 774, 776, 968, 1076.
 PETRUS, Pictaviens. cancellar., CCXI, 854, 840, 819, 867, 961.

- PHILIPPUS DE HARVENG, abb., CCIII, 206, 310, 399, 604.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 113, 127, 131, 168, 176, 196, 210, 229, 476, 192, 503, 507, 616, 645, 657, 665, 675, 695, 690, 693, 697, 706.
 PRUDENTIUS, poeta, LIX, 70, 702.
 PRUDENTIUS, Treicens. episc., CXV, 1009.
 RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc., CVIII, 66, 107, 136, 318, 1029; CLX, 1-70, 151, 842, 928, 1001, 1076, 1043, 1089; CX, 35, 153, 231, 263, 362; CXI, 730, 692, 1223, 1311, 1316, 1558, 1540, 1551, 1567; CXII, 581, 807.
 RADULPHUS ARDENS, CLV, 1347, 1494, 1498, 1575, 1762, 1764, 2049.
 RATHERIUS, Veronens. episc., CXXXVI, 576, 690.
 RATHMANNUS, Corbeiens. monach., CXXI, 13, 59, 61, 43.
 REMIGIUS (S.), Lugdunens. episc., CXXI, 19, 985, 991, 994, 1026, 1060, 1067, 1085, 1092, 1097.
 RICHARDUS A S. VICTORE, CXCVI, 128, 153, 496, 505, 578, 682, 729, 887, 1031, 1099, 1252, 1265, 1265.
 ROBERTUS PULIUS, carlin., CLXXXVI, 837, 891.
 RUFINUS, Aquileiens. presbyt., XXXV, 774, 775, 878; LXII, 896.
 RUPERTUS, Tulliens. abb., CLXVII, 448; CLXIX, 669.
 SALVIANUS (S.), Massiliens. presbyt., LIII, 120.
 SEDULIUS SCOTUS, CHL, 86, 89, 651.
 SICARDUS, Cremonens. episc., CXXIII, 199.
 STEPHANUS (S.), Grandimontens. abb., CCIV, 1122, 1125.
 TAILO, Casaraugustan. episc., LXXX, 764, 796, 831, 872, 880, 960.
 TERTULLIANUS, Carthaginens. presbyt., II, 291, 292, 299, 812, 985.
 THEODORICUS, rex, LXXXVII, 1428.
 TICHONIUS Afer, XVIII, 52.
 URBANUS II, papa, CLI, 570, 573.
 VENANTIUS FORTUNATUS, LXXXVIII, 65, 74.
 VICTRICIUS (S.), Rothomagens. episc., XX, 453.
 VIGILIUS, Tapsens., LXII, 426.
 WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach., CXIII, 481; CXIV, 407, 416.
 WOLBERO, abb., CXC, 1028, 1188.
 ZACHARIAS, Christian., XX, 1165.
 ZACHARIAS, Chrysopolit. episc., CLXXXVI, 559, 487.

PARS TERTIA.

Dogmata et institutiones catholice fidei circa gratiam, etc., juxta modum definitionum et sententiarum.

SECTIO PRIMA.

1. Sententiæ divinae gratiæ, ex Scriptura sacra desumptæ.

Huc imprimis et directe referuntur Patrum commentaria, homilia, sermones et tractatus in sacre Scripturæ textus, qui opera nostra, id est ex nobis facta a negotio justificationis et salutis nostræ prorsus remouent et solam Dei gratiam commendant, quales sunt :

Exod. iv, 12, Ego ero in ore tuo, doceboque quid loquaris. II Reg. xxii, 19, Prævenit me in die afflictionis meæ, et factus est Dominus firmamentum meum. III Reg. vii, 21, Ore locutus es, et manibus perfecisti. II Paralipomen. xxx, 9, Si vos reversi fueritis ad Dominum, pius et clemens est Deus vester, et non avertet faciem suam a vobis, si reversi fueritis ad eum. Judith xiii, 7, Confirma me, Domine, ut hoc quod credens per te posse fieri cogitavi, perficam. Job xii, 2, Quis ante dedit mihi, ut reddam ei? Omnia quæ in celo sunt, mea sunt. Psal. xii, 1, Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? Usquequo avertis faciem tuam a me? Psal. xvi, 5, Perfice ergo servos meos in semitis tuis. Psal. xx, 1, Prævenisti eum, Domine, in benedictionibus dulcedinis. Psal. xxii, 6, Et misericordia tua subsequetur me omnibus diebus vitæ meæ. Psal. xxiv, 4, Vias tuas, Domine, demonstra mihi, et semitas tuas edoce me; dirige me in voluntate tua et doce me, quia tu es Deus Salvator meus. Psal. xxvi, 9, Ne avertis faciem tuam a me; ne declines in ira a servo tuo. Adjutor meus esto, ne derelinquas me, neque desipias me, Deus salutaris meus. Psal. xxxi, 8, Avertisti faciem tuam a me, et factus sum conturbatus. Psal. xlii, 23, 21, Exsurge, quare obdormis, Domine? Exsurge, et ne repellas in finem; quare faciem tuam avertis, obivi ceris inopie nostræ et tribulationis nostræ. Psal.

l, 17, Domine, labia mea aperies. Psal. lvi, 9, Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis. Psal. lviii, 11, Misericordia ejus præveniet me. Psal. lxxviii, 18, Et ne avertis faciem tuam a puero tuo, quoniam tribulor, velociter exaudi me. Psal. lxxvi, 71, Dixi, nunc cepti, hæc mutatio dextera: Excelsi. Psal. lxxxix, 5, Convertite nos, Deus, salutaris noster. Psal. lxxxvi, 15, Ut quid, Domine, repellis orationem meam; avertis faciem tuam a me? Psal. xciii, 10, Qui docet dominem scientiam; beatus homo, quem tu erudieris, Domine, et de lege tua docueris eum. Psal. ci, 5, Non avertis faciem tuam a me. Psal. ciii, 29, Avertente autem te faciem, turbabuntur. Psal. cxlii, 7, Misericordia ejus præveniet me. Psal. cxviii, Benedictus es, Domine, doce me justificationes tuas; revela oculos meos et considerabo mirabilia de lege tua; bonitatem et disciplinam et scientiam doce me. Prov. VIII, 18, juxta lxxi, Præparatur voluntas a Domino. Cant. i, 5, Trahe me post te. Sap. vii, 7, Invenisti et venit in me spiritus sapientie; omnium enim Artifex docuit me sapientia. Isai. xxvi, 12, Omnia opera nostra operatus es nobis. Isai. xxviii, 26, Deus docebit illum. Isai. xlii, 16, Adducam cæcos in viam quam nesciunt, et in semitis quas ignoraverunt ambulare eos faciam. Isai. xlviii, 17, Ego Dominus Deus tuus docens te utilia. Isai. liv, 12, Ponam universos filios tuos doctos a Domino. Isai. lxxv, 1, Invenierunt me qui non quaesierunt. Jerem. xxxi, 3, In charitate perpetua dilexi; ideo attraxi te miserans. Jerem. xxxi, 18, 19, Convertite me, et convertar; postquam enim convertisti me, egi penitentiam. Jerem. xxxvi, 27, Faciam ut in præceptis meis ambuletis et iudicia mea custodiatis et operemini. Thren. ii, 22, Misericordias Domini est quod non sumus consumpti. Thren. V, 21, Convertite nos, Domine, ad te, et convertemur. Ezech. xxxvi, 26, Dabo vobis cor novum, et auream cor lapideum de carne vestra, et dabo vobis cor carnenum. Ezech. xxxvi, 32, Non propter vos ego faciam, sed propter nomen sanctum meum. II Machab. i, 4, Adaperiat Deus cor vestrum in leges et in præceptis suis. Matth. xix, 26, Apud homines impossibile est, sed non apud Deum; omnia enim possibilia sunt apud Deum. Marc. i, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. vii, 10, Domine; adauge nobis fidem. Luc. xvii, 10, Cum feceritis omnia quæ præcepta sunt vobis, dicite: Servi inutilles sumus. Luc. xviii, 27, Quæ impossibilia sunt apud homines, possibilia sunt apud Deum. Luc. xxi, 61, Conversus Dominus, respexit Petrum. Joan. i, 9, Erat lux vera quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Joan. v, 50, Non possumus meipso facere quidquam. Joan. vi, 44, Nemo potest venire ad me, nisi Pater qui misit me, traxerit eum. Joan. vi, 45, Est scriptum in prophetis: Et erunt omnes doctibiles Dei. Omnis qui audit a Patre et didicit venit ad me. Joan. xii, 32, Etsi exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. Joan. xiv, 26, Paracletus autem Spiritus sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, et suggeret vobis omnia quæcumque dixerit vobis. Joan. xvi, 13, Cum autem venerit Spiritus ille veritatis, docebit vos omnem veritatem. Act. xvi, 14, Cuius Dominus aperuit cor intendere his quæ dicebantur a Paulo. Rom. iii, 8, Ex operibus legis non justificabitur omnis caro. Rom. iii, 21, Justificati gratis per gratiam ipsius. Rom. iv, 2, Si Abraham ex operibus justificatus est, habet gloriam, sed non apud Deum. Rom. iv, 6, Si autem gratia, jam non ex operibus, alioquin gratia jam non esset gratia. Rom. vii, 25, Quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Dominum nostrum Jesum Christum. Rom. ix, 2, Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos. Rom. ix, 11-15, Ut secundum electionem propositum Dei maneret non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei: Quia major serviet minori. Rom. ix, 16, Non est volentis, neque currentis, sed miserantis dei. I Cor. xii, 6, Deus qui operatur omnia in omnibus. I Cor. xiv, 7, Quis enim discernit? quid enim habes quod non acceperis? si autem acceperis, quid gloriaris, qui non accepisti? II Cor. iii, 5, Non quod sufficientes simus cogitare aliquid a nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo est. II Cor. xii, 9, 10, Sufficit tibi gratia mea; cum enim infirmor, tunc potens sum. Gal. vi, 3, Si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Ephes. ii, 8-10, Gratia ejus salvati per fidem: Dei enim donum est, non ex operibus, ut ne quis gloriatur. Philipp. ii, 13, Deus enim est qui operatur in nobis et velle et perficere pro bona voluntate. II Timoth. i, 9, Liberavit et vocavit nos Deus vocatione sua sancta, non secundum opera nostra, sed secundum propositum suum et gratiam quæ data est nobis in Christo Jesu. Tit. iii, 5, Non ex operibus justitiæ quæ fecimus nos, sed secundum suam misericordiam Deus salvos nos fecit

Hebr. x, 14, Una oblatione consummavit in aeternum sanctificatos. Hebr. xii, 2, Aspicientes in auctorem fidei et consummatorem Jesum. Hebr. xxi, 13, Contemplantes ne quid desit gratiae Dei. Jacob. i, 17, Omne donum perfectum deorsum est descendens a Patre luminum. Jacob. i, 18, Voluntarie genuit nos verbo veritatis. I Petr. i, 3, Secundum misericordiam suam magnam regeneravit nos in spem vivam. I Joan. iv, 10, Non quasi nos dilexerimus Deum, sed quoniam ipse dilexit nos.

Sententiae divinae gratiae ex Patribus collectae.

stae sententiae magna ex parte deducuntur, verbum ad verbum, e scriptis Patrum; suntque propositiones capitales et velut cardines et axiomata quibus fundatur dogma catholicum catholicae fidei circa divinam gratiam. Quosdam tantum Patres seligimus, qui specialiter praesentem questionem velut ex professo tractaverunt.

ADAMUS. Praemonstratens. caonic.

CXCVIII. 103 Gratia eam Salvatoris angelum conservavit quae lapsum hominis erexit. 116, Gratia est tum praeservatio a peccatis, tum illorum remissio. 171, Gratitude pro acceptis, nova beneficia advocat. 215, 214, Anima absente gratia turbatur, et praesente quiescit. 227, 311, Gratiae Dei omne bonum tribuendum. 248, Gratiae quatuor insignia designata per quatuor capita fluvii paradisi. 250, Gratia semen est gloriae. 251, 351, Gratia intellectum et voluntatem periclit. 252, Gratia Salvatoris omnibus apparet; solos electos erudit ad salvationem. 245, 264, Gratia creatrix est Patria, salvatrix Filii, confirmatrix Spiritus sancti; et gratia gloriae totius est sanctae Trinitatis. 256, Gratiae specialis opus est emendatio vitae. 353, 426, Gratiarum diversarum diversis distributio quam sit dispensatoria.

S. AMBROSIIUS. Mediolanensis. archiepiscopus.

XIV, 88, Operatio divina sacrilegis pectoribus potest studia pietatis infundere. 329, 335, 346, Christi manifeste in omnes praedicatur misericordia, eo quod qui pereunt, sua pereunt negligentia; qui autem salvantur, Christi sententia salvantur. 666, 972, Nostrum non est potentatis iter nostrum ex voluntate dirigere. 1033, Gratia Dei beatiores nos facit quam nostra innocentia. 1036, Non sua virtutis homo putet esse, sed gratiae celestis, si non deseratur a Christo. 1088, Deus sine labore nostro, non ex operibus, sed ex fide per gratiam suam nobis peccata donavit. 1111, Ubi gratia, non utique merito operum, nec justificatione virtutum, sed liberalitate donantis et electione redime:ntis salvamur. 1115, 1126, 1134, Ad gratiam Christi vocatur omnis anima.

XV, 1207, Nullus perfectus esse potest et sanctus sine favore Dei. 1215, Lucet Deus super justos per gratiam, super injustos per misericordiam, illis mercedem meritum tribuens, istis peccata dimittens. 1214, 1419, Omnis creatura quaecunque habet bona accepit a Christo. 1491, qui suo peccato pereunt, misericordia Domini liberantur. 1547, Cum Deus glorificatur a sancto, gratia est. 1559, Cui adest gratia Spiritus, nihil deest, 1559, Nescit tarda molimina sancti Spiritus gratia. 1604, Ubique Domini virtus studiis cooperatur humanis, ut nemo possit quicquam incipere nisi a Domino. 1603, Habemus adversarium magnum qui vincit a nobis non potest sine Dei favore. 1647, 1753, Dominus studia exigit, vires ministrat; gratia pro meritis nostris diversa, sed eadem divini operis misericordia. 1706, Deus quos dignatur vocat, et quem vult religiosum facit. 1708, Deus quos miseratur, etiam imprudentes advocat.

XVI, 70, 349, Gratia non ex merito mercedis, sed ex Dei voluntate defertur. 507, 508, 406, Majoris virtutis est gratia quam natura. 733, Gratia esse non potest sine Spiritu, cum omnis gratia divina sit in Spiritu sancto. 913, 1114, Deo convenit ut quos invitaverit per gratiam, eodem gratiae incrementis provehat. 1261, Servi sumus Creatoris nostri, sed libertatem habemus quam per gratiam Christi accipimus.

XVII, 97, Gratia confert vitam per Christum. 107, Acquiritur Deo qui in gratia ejus manet. 116, Gratia reparat hominem ad pristinum innocentiae statum. 290, 803, Hominum talis est natura ut nihil boni a se habere possint, nisi ab eo accipiant qui est summe bonus. 571, Omne donum gratiae Dei in Christo est. Gratia donum Dei est, et non debita merces operibus, sed gratuita ratione, misericordia interveniente concessa. 383, Unicuique Deus gratiam tribuit, ut tantum hauriat quantum attit. 512, Spiritus Dei sua gratia replet, quos vult, quantos et quantum vult. 818, Quicquid boni fideles faciunt, operante Deo faciunt.

ANSELMUS (S.), Cantuariensis. archiepiscopus.

CLVIII, 227, Sine Deo nihil valemus, et Deum quærere non possumus nisi ipse doceat, nec invenire nisi se ipsum ostendat. 374, Dando voluntatem Deus trahit nos. 593, Nullus vitam perpetuam consequi valet nisi per gratiam. 674, Libero arbitrio vim gratia non infert. 740, Ut a malis abstineamus et bona faciamus, hoc nostra virtute sine Dei adiutorio facere non possumus. 744, Nihil possumus acceptum offerre coram Deo et gratum nisi de fonte bonitatis suae illud prae-hauserimus, et hoc utique ipso illuminante et docente. 800, Bona nostra, munera Dei, sunt. 800, 871, Nec Deo servire, nec placere possumus, nisi de suo munere. 864, Homo per se non potest Deum sibi placere. 866, A Deo est omnis bonus. 668, Deus dat quod nos facit velle.

AUGUSTINUS (S.), Hipponeus. episcopus. Eccl. doct.

XXXII, 596, Nisi gratia Dei liberetur voluntas a servitute peccati, recte pieque vivi a mortalibus non potest. 597, Gratia est et vocatur gratia quia gratis datur. 681, Gratiae deputandum quicquid boni nos ferimus. 781, Gratia potens est omnis infirmus, et per ipsam fit conclus infirmitatis.

XXXIII, 534, Gratia quanto magis minusve adjuvatur homo, tanto magis minusve potest ea quae ad vitam conducunt exsequi. 554, 569, 595, Cur ille sic, illa non sic adjuvetur, vel etiam non adjuvetur, nescitur; sed tamen id scitur a Deo fieri summa utraque aequitate. 575, 576, A Deo est ut eum sciamus et eum diligamus. 597, 633, Vetera sacrificia gratiam significabant, non efficiebant; praecepta legis impleri non possunt, nisi per gratiam. 776, Per gratiam liberantur quicunque liberantur. 782, Gratia salvi sunt cujusque legis praevaricatores; nec David ipse surrexisset a peccato nisi gratia eum relevasset. 783, Necesse est ut, quo auxiliante vincimus, eo iterum non adjuvante, vincamur. 783, Gratia divina privatus necesse est diaboli laqueis irretitus occumbat. 818, Cogitationes bonae non nisi ex gratia. 819, 821, Gratia non invenit eligendos, sed facit. 829, Gratia non datur ad faciendum ex abundantia et tantum ad faciendum. 830, Salutem sine gratia non poterat custodire natura, etiam integra. 831, Gratia sanatur infirmi, exaltantur pigri, volentes juvantur. 819, 831, Sine gratia voluntas bona esse non potest. 880, Omne bonum meritum nostrum non in nobis facit nisi gratia. 882, Neminem Deus liberat, nisi gratia misericordia. 887, Electio gratiae non fit ullis prae edentibus meritis, vel parentum vel parvulorum nec ex praevisione operum. 969, Sine gratia vel cogitare vel agere aliquid secundum Deum nulla ratione possumus. 969, Si non est gratia Dei, quomodo Christus salvat mundum? 974, Gratia Dei nihil nobis hic confert utilius, nisi ut moriamur peccato. 981, Quibus gratia non datur, justo Dei judicio non datur. 984, Gratia non secundum merita operum, nec juxta voluntatem datur. 985, Quomodo intelligendum quod Deus velit omnes homines salvos fieri. 987, Per oceanum gratiae inspirationem preparatur voluntas a Domino.

XXXIV, 583, Homo non potest aliquid bene agere tanquam ex seipso. 406, Causa gratiae per quam salvi sunt peccatores in Deo est abscon:ita. 408, Natura non per semetipsam instauratur, sed per Dei gratiam. 412, Per gratiam Dei homo creatur de novo. 431, Homo non bene vixisset, nisi per gratiam Dei. 598, Gratiam Dei ut praecedat voluntas accipiendi et jubet et facit Deus. 712, Gratia non pendet a visibilibus sacramentis. 737, Gratia est aqua qua interior sitis irrigatur.

XXXV, 1400, Gratia prima quam peccator accipit, quoniam. 1842, Gratia a Christo ut Deus et homo est. 1843, Gratia praevincit nos. 1850, A Deo quicquid boni est donatur. 1850, Gratia a Deo donatur ut sciat a quo bonum omne donetur. 1851, Gratia iam non est gratia, si praecessisse contendimus merita. 1915, Sanctificati indigent auxilio Dei ut fiant sanctiores. 2065, Sola gratia auferit peccatum. 2068, Gratia efficit ut non tantum velimus recta facere, sed etiam possumus. 268, Gratia quomodo abundavit.

XXXVII, 1063, Gratia Dei facit homini gradus quibus ascendat ad beatitudinem. 1116, Gratia Dei nimis occulta est qua hominum mentes reviviscunt, ut possint praecepta sanitatis audire. 1117, Auditibus divinis tectinonibus hi non convertuntur ad fidem, in quibus occulta gratia non operatur ut credant. 1201, Disciplina Christiana haec est ut quod quis facit male, sibi; quod bene, Deo tribuat, neque super enim qui bene non facit sese extollat. 1231, A te desicere potes, tu te ipsum rescicere non potes. 1577, Gratia Dei id agit ut dilectione impleantur mandata Dei, quae timore non poterant. 1632, 1717, Nemo praesumat viribus suis se reddere quod voverit; qui te hortatur ut voveas, ipse te adjuvat ut reddas. 1851, Ut si Deus ope-

ratio est, ut bonus sis et si bonus es, ipse operatur. 1833. Sitire possum, me irrigare non possum. 1890, Deus opus suum non deserit, si ab opere suo non deseratur.

XXXVIII, 151, Bona voluntas Dei præcedit bonam voluntatem nostram. 109, Non potuisti in te, nisi perdere te; nec scis invenire te, nisi ille qui fecit te, quaerat te. 179, 181, Gratia munera ex profundo Dei iudicio dantur. 190, Gratia necessaria ad superandas tentaciones. 290, Ipse Deus dat vires ut quod jubet impleri possit. 330, Gratia necessaria ad explicanda fidei mysteria. 480, 481, 679, Homo si vult aliquid esse boni, de proprio non erit, 691, Gratia homines filios Dei facit. 730, 750, Ambulans in via iusta, si id sibi tribuat, perit de via iusta. 850, 843, Gratia delevit omnia peccata, et ad non peccandum voluntati nostræ consenti adiutorium administravit. 853, Gratia Dei nisi regat, cadis; nisi illa erigat, iaces. 856, Gratia non tantum ut facilius, sed omnino ut facere possis necessaria. 871, 872, A Deo habet homo et quod homo est et quod iustus est. 903, Gratia cur alii datur, alii non datur. 921, Iustitia vera nobis non est nisi ex gratia. 931, 923, Qui fecit te sine te, non te justificat sine te. 932, 933, Deo debemus quod homines sumus, quod recte intelleximus, et quod bene viximus.

XL, 111, 113, Gratia merita præcedit. 223, 271, Contra peccatum pugnantem vincimur, nisi divinitus adjuvemur, ut non solum videamus quid faciendum sit, sed etiam delectatio iustitiæ vineat in vobis aliarum rerum delectaciones, 275, 276, Ut nemo damnatur, nisi per debitum iudicium, sic nemo liberatur nisi per indebitam misericordiam. 277, 278, Deus malas hominum voluntates quas voluerit potest in bonum convertere. 283, Nisi gratis est, gratia non est. Gratia auxilium necessarium in utroque statu hominis, sed magis in præsentis. 283, Gratia Christi nec ante eius adventum defuit quibus eam imperitri oportuit. 431, Gratia adiuvantis necessaria est ut impleatur præceptum iubentis. 621, Gratia cum adiuvat iustum, videtur meritis reddi, sed non desinit esse gratia, quia id adiuvat quod ipsa est largita.

XLI, 376, 445, Gratia dispensatio multum occulta, sed tamen iusta. 538, Gratia figurata et explicata per matrem Simeonis. 729, Omne opus gratia pertinet ad futuram æculi novitatem.

XLIV, 116, Gratia necessaria est ut anima ad Deum redeat: regnum mortis soli in quoque et homine destruit gratia Salvatoris. 123, Gratia Dei gratuita, nullis præcedentibus meritis, non iniqua. 133, 135, Homo indiget ope Dei ad non peccandum et ad iuste agendum. 151, Gratia Dei constans voluntatis nostræ adiungendum. 170, Gratia aliis ex misericordia datur, aliis ex veritate non datur. 213, Gratia quæ nos adiuvat, sine nostra est voluntate. 221, Gratia data est ut lex impleatur. 226, Non forinsecus adiuvat Deus, sed intrinsecus. 241, Cur illi ita suadet ut persuadetur, alii non ita. 259, Ad peccandum nobis ipsi sufficimus; ad iustitiam vero ut redeamus non item. 261, Etiam perfectissime iustificatus indiget auxilio gratiæ ut recte vivat. 277, Deus, cum gratiam homini facit, per misericordiam facit; cum autem non facit, per iudicium facit. 338, Gratia non secundum merita datur, ad singulos actus datur, nec est in libero hominis arbitrio, nec in lege, nec in doctrina. 340, Gratia gratis datur et indignis datur. 341, Ut corona digno redderetur, gratia data est indigno. 370, Necessaria est gratia ut homo aliquid boni faciat. 372, Sine Dei adiutorio ad Deum nemo pervenire potest. 372, Gratia cor nostrum quo voluerit inclinat. 377, 635, Fides et oratio sunt dona gratiæ. 630, Meritis malis redduntur munera bona. 695, De Dei misericordia, non de virtute sua homo presumere debet. 917, Gratiam desiderare initium gratiæ est. 889, Sine gratia cadit homo, præcipitatus libero arbitrio. 897, Gratia facit ut lex impleatur et natura liberetur, ne peccatum dominetur. 939, Ideo possunt homines quia sic volunt, et ideo sic volunt quia sic Deus operatur gratia sua ut volunt. 940, Adiutorio gratiæ donante sit ut invictissime quoque bonum est homines velint, et hoc deservere invictissime nollint. 114, Nos volumus, sed Deus operatur in nobis et velle; operamur, sed Deus operatur in nobis et operari; homo velle bonum non potest, nisi adiuvetur ab eo qui malum non potest velle.

XLV, 1000, Cum de gratia agitur, totum Deo tribuendum. 1001, Ad solum nunc Dei gratiam pertinet, ut ad Deum accedamus et ab eo non recedamus. 1002, Non iniustus Deus qui non omnibus et uni potius quam alteri ponat gratiam. 1003, Gratia gratis datur. 1009, Gratia secundum placitum voluntatis Dei datur. 1012, Gratia et inchoandi et usque in finem perseverandi non datur secundum merita. 1131, Gratia prævenit ut Deum diligamus. 1131, Gratia præcedit opera bona. 1131, Gratia ut debita, sed gratuita. 1135, Ut faciat homo, Deus

facit prior. 1520, Velle iustitiam nemo potest, nisi ex gratia.

BEDA (VENERABILIS).

ICI, 116, Qui divins protectionis dono adjuti, nec correptionibus, nec donis a sua iniquitate nolunt corripui, merito damnantur. 395, Gratia Evangelii ad omnes per orbem nationes perventura. 399, Nec initium bonæ actionis aut aliquid cogitationis nisi a Domino habere possumus. 407, Auxilium recte vivendi a divina propensione querere instituendum. 782, Gratia æternario Spiritus sancti numero solet assignari. 825, Post inchoata præsidia operum honorum, maiore gratia illuminamur. 845, Gratia electos ab omnibus malis eruens, ad promissa superni regni gaudia inducit. 921, Gratia ex longæ sanctæ conversationis profectu hominem ducit ad perfectionem et pacem mentis. 975, Qui bonus est non confidit cogitationibus suis, sed Domini gratiam quaerit, et per illam accipit ut pie vivere possit. 986, Nec animum præparare nec linguam gubernare, nec aliquid boni facere absque divina gratia valemus. 1029, Gratia sibi congregat ex incredulis et scelestis Ecclesiam electorum. 1068, In gratia est quod homo habet bonorum operum nec initium nec perfectionem. 1087, Currere vel cursum consummare sine gratia non valemus. 1091, Auxilium Redemptoris necesse est eo instantius quo major adversitas pravorum tentat fidem electorum. 1103, Per auxilium gratiæ, Christus manet cum omnibus sanctis.

BERNARDUS (S.), Claravallensis, abb.

CLXXXII, 132, Gratiam Deus subtrahit ingratis et de se præsumptibus. 372, Gratia ut gratia est habenda. 578, Gratia Dei humilitati datur, in fide suscipitur, in timore custoditur. 1001, Gratia nos prævenit, provocat et perficit. 1001, Ex gratia merita hominis et salutis nostræ opera. 1012, Gratia dat sapere et posse.

CLXXXIII, 286, Gratia gratis datur; etiam cum sentitur, gratis emittitur, quia quod datur pro ea, nobis melius retinetur. 344, Gratia promerendi habet odium præteritorum malorum, contemptum præsentium bonorum et desiderium futurorum. 366, Gratia Dei omnibus oblata. 397, Gratia nos reddit capaces humilitatis. 552, Gratia soli ascribendum prædestinationis initium et finis. 583, Gratia non tam nobis deest, quam nos ipsi. 696, Gratia est ad bonum inchoandum et perficiendum. 840, Jus nostrum ad gratiam est voluntas Dei. 1137, Gratia quædam aliis datur, aliis non. 1185, Voluntas ad Deum redeundi provenit a gratia. 1190, Gratia dat vires ad resistendum. 169, Gratiarum cessat derursus, si non fuerit recursus. 310, Nullum præsentis Dei certius testimonium quam desiderium gratiæ amplioris. 831, Gratia semper Deo agenda pro beneficia. 871, Gratia præsentis nunquam sit homo securus. 919, Gratia cooperatorium. 1105, Gratia neglecta redundat in contemptum donantis. 1145, Gratiam perdit qui eam sibi tribuit. 1177, Gratia promerenda, retinenda et recipienda nihil efficacius quam non in alium sapere.

CLXXXIV, 41, Visio Dei per gratiam, seu divins dulcedinis experientiam. 46, Gratia plenitudo in Christo. 173, Bona nostra gratuita sunt, cum gratia Christi deputantur. 173, Gratia quam suscipis. 174, Gratia meritis prævenit, comitatur et accumulatur. 195, Gratia industria et industria gratia vicariam operi sibi conferunt. 226, Gratia variaz pro varietate attributorum. 226, Gratia comparat humanitas Christi, divinitas confert. 235, Gratia vocanti non obistendum.

CLXXXV, 42, Prærogativa temporis gratiæ. 127, Gratia non minuitur usu, sed augetur. 156, Gratia Spiritus sancti larga effusio. 158, Gratia non admittit fastiditatem, esurientes implet.

BRUNO (S.), Astens, abb.

CLXIV, 129, Dei misericordia erga poenitentes. 261, Spiritus sancti gratia lumen ac præsidium nobis præstat, neminemque deserit, nisi prius deseratur. 372, Sancti quicquid sancte agunt, divins gratiæ virtute operantur. 500, Sanctorum dies impleri dicuntur, cum per gratiam, qua ante sæcula prædestinati sunt ad gloriam vivant in æternum. 373, Electio ad gloriam in Dei misericordia et voluntate tota est. 475, Quicquid boni agimus a Dei gratia accipimus, eique reddere debemus. 476, Bona opera nostra non nostræ potestatis sunt, sed proveniunt ab eius spiritu affante et adiuvante. 627, 654, Dei est cor nostrum amollire et ad bene agendum inclinare. 677, Quamvis prædicatores Verbi Dei retia tendant, ipse tamen interior corda convertit. 792, Gratia Dei solius præcepsitibus meritis datur; quare omnis virtus, constantia et fortitudo sanctorum non ipsorum, sed Dei est. 817, Sola Dei misericordia ad celos sanctos introducit. 941, Gratia Dei non est coacta, sed voluntaria, quia et

sponte datur et sponte suscipitur. 961, Sine Dei adiutorio nihil facere possumus.

CASSIANUS JOANNES, presbyt. Massiliensis.

ALIX, 275, Gratia Dei necessitas ad castitatem servandam et ad perfectionem consequendam. 410, Salvatissimus Dei gratia 452, Gratia divina quatuor subsidia. 551, Gratia et liberi arbitrii concordia 932, Gratia non datur ex meritis. 939, Gratia fungitur vice nutricis et obstetricis.

CASSIODORUS, Vivariensis. abb.

LXX, 39, Sine Christo nullum bonum vel incipere vel implere homo praevalet. 58, Meritum omne praecedit vocatio Domini 94, Nihil probi habet homo, nisi quod a Domino acceperit. 130, Deus gratis vocat universos. 176, Nullus suis meritis ad gratiam Domini venit. 178, Misericordia Domini nos praecedit et subsequitur. 191, Humanis meritis nihil applicandum. 396, Gratia opus est peccatoris conversio. 413, Nemo de se ad aliquam Dei munera potest pervenire. 444, Deus gratis nos elegit. 467, Bona Dei nos praevenerunt. 489, Gratia Dei conceditur, quod in voluntate monstratur. 503, Homo per gratiam reparatur, qui fuerat per justitiam jure damnatus. 605, Gratia Christi nos preparat, nos adjuvat, corroborat et coronat. 605, Gratia omnibus gratis datur. 625, Domini gratia cuncta praevenerit. 710, Gratia est principium bonae vitae sine qua male vivitur. 767, Quidquid in nobis est laudabile divina constat esse clementiae. 827, Deus per se bonus, homines per ejus gratiam. 810, In omni bono, gratia Dei praevenerit. 1077, Nemo suis viribus, sed sola gratia Dei salvari potest.

CYPRIANUS (S.), Carthaginiensis. episc.

III, 1149, Coelestis gratia est sine acceptione personarum.

IV, 219, Gratia gratuitum de Deo munus et facile. 390, Virginitas donum Dei. 418, Deus remunerat in nobis quidquid ipse praestitit. 774, Tantum quisque tentatur, quantum potest sustinere. 475, Deus sua dignatione victores facit. 521, Gratia spiritalis origo. 674, Vivere non potest virtus nisi bonum prompta. 775, Gratia gratuita.

DRUTHMARUS, Christiana.

CVI, 1290, Qui bona opera praedicat, parat viam ut vis gratiae cor audientium penetret et lumine veritatis illustret. 1313, Nullus iustitiam facit nisi ex dono Dei, et quidquid boni est, Dei est. 1349, Per fistulam cordis vox auditur, et Spiritus, fons bonitatis dat incrementum et audaciam locutionis. 1436, Deus omnibus bona tribuit, nulli malum. 1465, In quinque talentis diversae gratiae intelligendae sunt. 1466, Nullus se potest excusare de ignorantia, quia repleta est terra scientia Domini. 1512, Magister bonus oculus est absque Deo. 1515, Eos qui bonam habent intentionem, Dominus et approbat et adjuvat.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 781, De modo necessitate gratiae intelligendi. 789, Nec per solam gratiam sine ullo hominis labore salus obtineri potest. 791, Legis opera simul et gratiae commendantur. 792, Solutiones ad objecta de gratia Dei. 806, Gratia Dei et voluntas humana testimoniorum assentione sociantur. 829, Nec gentes gratia destitutae relictas sunt.

FULGENTIUS (S.), Ruspensis. episc.

LXV, 155, Nisi qui de caelo descendit et se ad satandos esurientes dedit nobis donec esuriam, non possumus custodire panem esurire. 155, Deus nullatenus invenitur nisi ipse nobis excuset ut queratur. 158, Ex gratia est non solum vita bona quae datur iustificatis, sed et vita aeterna quae datur glorificatis. 158, Omne opus quod a nobis in Deo fit, Deus in nobis facit. 159, Gratia praevenerit implium ut iustus fiat, praevenerit elisum ut surgat, a subsequitur iustum ne fiat impius, subsequitur elevatum ne cadat. 162, Totum Deo tribuendum est etiam quod nostrum esse dicimus. 163, Vocatio, iustificatio et glorificatio ab uno Deo. 163, Dei gratiae operis est omne bonum quod operantur homines. 322, Firmiter tenendum nullam facultatem inesse posse bonae voluntatis aut operis nisi id Deus gratuita miserationis munere contulerit. 322, Ad iutorio Dei desistente, non possumus aliquid boni velle seu facere. 310, Solus Deus potest in accipiente quod dederit custodire. 340, Non potest quisquam hominum, sive ad cogitandum, sive ad operandum quodcumque bonum idoneus esse, nisi fuerit gratuita divinae operationis munere adjuvus. 350, Gratiam nemo potest poscere nisi velit, sed nisi in eo Deus ipsam voluntatem operetur, velle nullatenus poterit. 350, Perseverantia in bono et incrementum opus est gratiae. 351, Cursus quo erramus ad Deum, viribus nostris non potest assignari. 415, Bonam voluntatem hominis non expectat Deus, sed eam ipse tribuit. 419, Gratia Dei liberum arbitrium non auferitur, sed liberatur. 452, Gratia gratis sic datur in-

dignis ut ipsa et exordium et profectum bonae voluntatis operetur. 620, Deus in nobis operatur ut velimus et ut faciamus. 627, Gratia Dei est quibus vult et quantum vult immerentibus hominibus largiri. 639, 688, Deus in hac vita per misericordiam gratis iustificando praevenerit quos in aeterna vita per justitiam glorificare disposuit. 639, Gratia in hoc in homine bonam voluntatem. 640, Laborem scum debet quisque gratiae deputare, non sibi. 612, Sicut omnia bona non nisi Deo largiente accipimus, omnia quae accipimus, non nisi Deo custodiente servamus.

GOLBERGIDUS, Venerab. Admontensis. abb.

CLXXIV, 27, Gratia nos constituit habitaculum Dei. 58, Plenitudo gratiae in redemptione super homines effusa est. 57, Gratia Dei contra tentationes nos roborat. 94, Gratia in nobis crescit. 98, 551, Sine gratia nulla dulcedo interiora. 137, Sine gratia nullum est meritum. 141, Gratia in cognitionem Dei nos adducit. 150, Gratiae cooperandum. 184, 186, Sine gratia nulla est compunctio. 552, Sine gratia nulla intelligentia Scripturarum. 635, Gratia nos illuminat ut relicto saeculo de virtute ad virtutem eamus. 685, Omne supernaturale gratia operetur in nobis. 691, Vitiosas incl nationes gratia frangit. 730, Gratia nos visitat diversis modis et temporibus. 783, Sustinet nos in prosperis et adversis. 789, Cor durum Deus commutat in horum. 936, 1154, Gratia adest in tentationibus.

GREGORIUS MAGNUS (S.), pap.

LXXV, 818, Gratia Christi non hunc liberal per mortem, quem non reformat. 902, Deus non deserit tendentem ad justitiam, qui sua gratia praevenerit peccantem. 907, Nisi Deus misericordiam subroget, servari non valet vita quam praebet. 917, Non potest converteri mens quam Deus culpa exigente deseruit. 965, Gratia gratis datae merita sunt, non munitiones mentis. 977, Amante gratia cor terrena sapiens subvertitur et mutatur. 977, Subtrahit gratia cor arescit. 987, Accipimus munditiam non sibi tribuat, sed ei qui solus mundus est.

LXXVI, 73, Ex aspiratione gratiae et libero arbitrio sequitur actio meritoria. 74, Debilis est omnis hominis virtus sine Dei auxilio. 131, In bonis operibus Deus nos praevenerit. 140, Deus non pro merito nostro sua visitatione nos illustrat. 149, Deus solus mentes gratia excitare potest. 238, Gratia non datur pro meritis. 364, A Deo est gratia et recte intelligendi et recte intellectione operandi. 425, Mirari iter sanat Deus quia silentur et occulta vi. 470, Gratia nos facit bene operari. 503, Solus Deus coram per gratiam operit. 525, Non equidem Deus nos deserit dum respicitur a nobis. 647, Ut bene operemur a Deo est. 698, Nullus primam gratiam meretur. 869, Divinae gratiae necessitas ut bonum et velimus et periclitamur. 869, Gratia praevenerit aspirando, et adjuvando subsequitur. 869, Quos Deus terrendis deiecerat, erectos gratia confirmat. 901, Ad bona a surgere per eam non valemus nisi Spiritus sancus et praevenerit elevet, et subsequendo confortet. 939, Gratia non deserit iustum in tentatione. 998, Gratia Dei gratuita.

LXXIX, 50, Gratia necessaria ut vir summa diligit et ima contemnat. 69, Gratia recte dicitur Spiritus sancti robur. 88, Sine Dei auxilio stare non possumus. 90, Deus aliquando se subtrahit ut quam infirmi sumus in absente experiamur. 107, In edificatione comas Domini vires humanae deficiunt, si non divinitus adjuvantur. 212, Quidquid a nobis geritur, boni, divinae gratiae ascribendum. 208, Effectus gratiae est immutatio cordis. 486, Quo propius ad gratiam accedimus, plus nos esse peccatores agnoscimus.

GUIBERTUS, abb. de Novigento.

CLVI, 27, Gratia Dei in convertendis hominibus, quae. 34, Gratia privatus homo velut bestia. 39, Gratiae effectus. 34, Gratia praevenerit et concomitantis effectus seu efficacis. 98, Gratia subtrahit utilis ad humilitatem. 559, Gratiae pro mensura fidei donantur. 518, Gratia praevenerit ex libero arbitrio constat. 615, 617, Gratiam Deus gratuito impendit. 650, Gratia pro remissione peccatorum. 776, A massa perditorum quosdam discretis Christus. 883, Cuius vult Deus miseretur et quem vult indurat. 1049, Gratiae expectativae initium.

HAYMO, Halberstatensis. episc.

CVII, 847, Gratiam aspirantem Deus non dat nisi per Christum. 509, Homo per suas vires non potest tentationibus resistere, sed a Deo liberari potest. 310, Securitas non ponenda est in homine, sed in Deo. 520, Dei solius opere innocentes esse possumus. 574, Oratio quae cum Christo fit, ad salutem est; quae sine Christo est ad damnationem. 619, Nec bene velle possumus, nisi gratia Dei illuminemur.

HIERONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 634, Multiplicatio gratiae promittitur et a nobis

paucitas affirmatur. 942, Sola gratia Christi credentes iustificatur et salvi fiunt. 1033, Velle et currere non possumus sine Dei auxilio. 1040, Infirmitas nostra gratia roboratur. 1117, Gratia non est retributio operum, sed donantis est largitas. 1134, Non sufficit quod semel donavit Deus, nisi semper dederit.

XXIII, 50, Ut voluntas et cursus hominum compleantur, ad gratiam Dei pertinet. 499, In operibus nostris quid tribuitur gratiæ Dei, et quid libero hominis arbitrio. 511, Non nostræ solum est potestas facere quod volumus, sed Dei clementiæ. 579, Ubi est gratia, ibi cessat liberum arbitrium.

XXIV, Gratia Evangelii necessaria. 806, Gratia et non meritum pauperem liberat. 832, Non solum opera, sed et voluntas nostræ utilis auxilio Dei. 831, Semper egemus auxilio Dei. 844, Quidquid boni volumus et eplemus, ad gratiam Dei referamus. 849, Omnia per gratiam generi humano sunt tradita. 890, Gratia non possidentis, sed in arbitrio donantis est. 976, Gratiæ diversæ in his qui spiritu timoris, et in his qui perfectam habent dilectionem.

XXV, 1263, Ex gratia et non ex merito plena perfectio. 1397, Nihil potest anima sine gratia Christi.

XXVI, 583, Gratia reconciliatur. 613, Gratia commendatur.

HILARIUS (S.), Pictaviensis. episc.

IX, 48, Dei est dare ut Scripturas intelligamus, et intellectus aptis verbis explicemus. 520, Si quid boni in nobis est, ex Deo est. 538, Munera gratiæ Dei sunt iustificationes divini. 548, Munus gratiæ Dei est scientia et estis. 599, Gratiæ Dei, non suis meritis, confidendum. 409, Gratia Dei ad vincendas tentationes necessaria. 450, Deus uniuscuique auxilio pro meritorum diversitate aut deest aut adest. 451, Constantia et perseverantia apostolorum et martyrum in confessione fidei, sunt Dei dona. 470, Voluntas nostra per se bonum perficere non potest quod novit. 509, Gratia necessaria est ad custodiendas iustificationes et ad tenendam rectam fidem. 510, Semper orandum est ut Deus nobis mandata servare volentibus foveat. 558, Gratiæ Dei quomodo cooperari debeamus. 554, De exordio nostro munus Dei est. 558, Omnia dona Dei sunt, non eo sensu quod ignorantia humana careat culpa quod nescit. 544, Omnia a bonitate Dei in nobis inchoantur. 559, Deus sua dona iustis et iniustis largitur. 569, Humana infirmitas siue gratia Dei impar est tolerantie passionum. 569, Gratia et misericordia Dei egemus ad vitam æternam consequendam. 573, Ad uti Dei gratia immoramur in fide, in timore Dei et spe. 594, Dei proprium donum est ut quis in Dei rebus atque operibus versetur. 609, Naturæ hominis officium tantum est aggregare se in familiam, et velle et coeperti. 610, Dei ope eget homo ut bonum perficiat. 628, Salus ex Dei misericordia est expectanda. 673, Nullus homini relictus est gloriandi locus, cum omnia ex Deo sint et in omnibus sit misericordia. 685, Munus gratiæ Dei est intelligentia, scientia humana et intellectus Scripturarum. 684, Impar est homo tribulationibus, nisi adsit gratia. 694, Nostra conversio a Deo est. 697, Voluntas nostra per se perficere non valet bonum quod novit. 819, Homo siue auxilio Dei comparatur terræ siue aqua arida. 842, Quæ pars gratiæ Dei et merito hominis in victoria temptationum. 860, Deus omnibus adest, nec se humanis auxiliis subtrahit. 863, Omnia tum corporalis, tum spiritualis vitæ subsidia ex Deo sunt. 962, Venia per gratiam omnibus necessaria. 1010, Gratia evangelicæ doctrinæ percipiendæ quibus dilata, quatenus ei obedire non potuerunt.

X, 24, Dei est dare ut gratia salventur omnes. 257, Quod agimus Dei virtus esse intelligatur.

HILDEBERTUS, Venerab. Cenomanensis. episc.

CLXXI, 181, Siue Dei gratia nec bene volumus, nec bene operamur. 184, Officiosissima est hominibus gratia Dei; vult Deus omnes homines salvos fieri. 353, Gratia Christus nos liberat, non meritis. 488, Utrique latroni mors Christi, si voluisset, erat profutura. 493, Gratiæ virtus et ordo in conversione Petri; ad quam gratia eum prævenit et juvit. 494, Homo per se cadere potest, non resurgere nisi per gratiam. 850, Gratia auxiliatrix hominem, etsi quotidie cadentem, non deserit. 889, Gratiam in conversione peccatoris totus progressus videtur in reversione prodigi.

HILDEFONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 54, Deus tollit peccata siue opere peccatorum. 120, Per verbum vitæ quæ sint filii iræ perveniunt ad munus gratiæ. 156, Gratularum dona Spiritus sanctus, prout vult distribuit. 156, Cum Spiritus sanctus venit ut gratia detur, gratis, non meritis nostris, sed voluntate divina; inde gratia nuncupatur. 141, Gratia est vita

æterna. 163, Gratia divina confertur in ministerio nostra obsecrationis, et illa nos orare facit. 173, Per solam gratiam conditoris attrahimur ad terram repositionis. 187, Nemo potest salvari nisi ex præcedenti et subsequente Dei misericordia. 191, Post iustificationem ad pacem Dei per gratiam venit.

HINCMARUS, Remensis. archiepiscop.

CXXV, 109, Quid per gratiam primam et gratiam secundam. 183, 219, 268, Quid gratia et liberum arbitrium. 190, 196, Gratia non admittit liberum arbitrium, sed liberat. 203, 206, Gratiæ primi Adam et secundi discernimur. 420, Gratia et prædestinatio quid differant. 436, Qualiter Ecclesia catholica teneat de gratia et libero arbitrio.

LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepiscop.

CL, 121, Gratia ex multis delictis in iustificationem. 121, Quare Deus quosdam obdure, illisque gratiam denegat. 140, Gratia non ex operibus. 156, Observantia bonorum operum sanctificat. 167, De gratia quasi accepta minime glorificandum. 219, Fides, bona opera sunt gratiæ ascribenda. 271, Gratiam nisi humiliatus nemo accipere potest. 288, Gratia, redemptio. 290, Gratia non dicitur, et quare. 291, Fidem et bona opera dat Deus. 294, Gratia et libero arbitrio indigemus. 579, Gratia (Christus). 443, Gratia et opera a Deo dantur. 443, Gratia, dum nonnullum invenit meritum, prorogavit beneficium.

LEO MAGNUS I (S.), pap.

LIV, 173, Gratia quid maxime operetur in corde. 143, Gratia in quo appareat mirabilior. 201, Gratia antiquis patribus data eadem est ac ea quæ nobis datur. 203, Semper per gratiam generi humano consultum est a bonitate divina. 214, Qui dedit velle, donavit et posse, ut simul cooperatores es operum ejus. 221, Quid nobis divina gratia in incarnatione contulerit. 261, Homo bona agens habet a Deo et effectum operis et initium voluntatis. 261, Quomodo gratiæ cooperetur homo ut interius renovetur. 298, Gratiæ est inclinare et perficere, hominis voluntarie cooperari. 503, Deus, qui præstitit velle, donat et posse. 573, Deus iuste instat præcepto qui præcurrit auxilio. 431, Impossibilia ex infirmitate propria, possibilia sunt virtute gratiæ. 412, Gratia operatur omnia in omnibus. 448, Siue Dei adiutorio fortes esse non possumus. 857, Gratia non solum excitat mentem, sed et adjuvat actionem. 1141, Deus ad vincendum vires sufficit. 1201, Per Christum omnia possumus, qui sine eo nihil possumus.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. episcop.

LVII, 254, Gratiæ adiutorium etiam hominibus qui fuerint sub priori testamento ad eorum perfectionem per fidem in venturum redemptorem datum fecit. 519, Gratia baptismatis a Christo instituti quanta sit. 558, Gratiæ distinctio ex opere operato et ex opere operantis. 624, Gratia Dei superabundantia. 655, Necessitas gratiæ ad omnia bona opera stabilitur. 656, Gratia Spiritus sancti lege non stringitur, necessitatis vinculo non tenetur; ipse sicut vult spirat, sic et quibus vult gratis sua dona dispensat.

PAULUS WINFRIDUS, diacon.

XC, 1163, Dei adoptio homines filios gratiæ efficit. 1175, Martyrium non constat per meritum, sed per gratiam. 1216, Nonnulli gratuito Dei munere sunt qui ad æternam benedictionem vocantur. 1225, Persumma gratia est filii Dei fieri. 1229, Ad legem divinam implendam totis animæ affectibus auxilium gratiæ Dominicæ exoptandum est. 1261, Si quis peccaverit, solus est Dei dimittere. 1289, Ex nobis ipsis nihil quidquam boni possumus, et cum aliquid boni facimus nonnulli clementia divina largiente illud facimus. 1320, Sancti per gratiam virtutem suam habent. 1324, Quandoque apostolica prædictio vocat gentes, quæ quondam desertæ fuerant a Deo. 1512, Divinæ fuit in apostolos opus dignationis et gratiæ, et non illorum electionis et studii, quod in apostolatum vocarentur. 1540, Propter gratiam Dei universus orbis fide repletus est. 1570, Activa et contemplativa vita ex dono sunt gratiæ.

PAULUS OROSIIUS, presbyt.

XXXI, 1181, Gratiæ a Deo omnia accepimus. 1183, Liberum arbitrium cum gratia conciliatur. 1181, Auctor prædicator liberi arbitrii injuriam facit donis Spiritus sancti. 1186, Diversæ sunt gratiæ. 1187, Deus cui vult donat. 1189, Deus dat incrementum. 1190, Gratiæ debetur vocatio gentium. 1198, Homo ex se mendax, solum per gratiam fit justus. 1199, Præceptiones Scripturarum probant necessitatem gratiæ. 1202, A Deo omne donum perfectum. 1206, Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris. 1210, Deus gratiam dat penitentibus.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatensis. archiep.

LII, 202, Gratia Dei nos ducit ad illius conspectum. 354, Gratia iustificat peccatorem. 360, Gratia Dei amamus et respondemus de fide. 371, Vocat Deus populum

ad gratiam per ministros. 401, Gratia terrenum hominem facit esse cœlestem. 427, Gratia vocatur. 471, Gratiam habere iusti fatentur per quam stant et sine qua pereunt. 477, Gratia est ad omnes absque discretionē personarum. 479, Gratia etiam reprobis offertur. 481, Gratia a domino spreta, datur servo. 484, Non imus ad Deum, nisi per gratiam vocati. 507, Nos Deus vocat et ducit ad vitam. 579, Qui gratiam invenit, timere nescit. 641, Gratia mysticis sensus docet in Evangelio latere.

PETRUS LOMBARDUS, Parisiens. episc.

CXCI, 1516, Gratia quid est. 1561, Gratia sub meritum non cadit, sed gratis datur. 1568, Gratia, quia gratis datur. 1592, 1598, Gratia Christi efficacior ad salutem quam Adæ peccatum ad damnationem. 1578, Gratia meretur augeri. 1595, Gratia Christi abundans. 1400, Gratia, quomodo superabundavit, ubi abundavit delictum. 1410, Gratia merita nostra bona facit. 1410, Gratia pro gratia redditur salvatis. 1415, Gratia pro gratia, quid. 1462, Gratia sola redemptos discernit a damnatis. 1462, Gratia gratis data, quæ. 1619, Gratia virtus est sacramentorum. 1674, Gratia non tollit liberum arbitrium. 1674, Gratia non secundum merita datur.

CXCII, 180, Gratia meritum præcessit, non contra. 183, Gratia est prædestinationis effectus. 197, Gratia Christo non ad meritum data. 216, Gratiæ divinæ augmentandæ modus. 361, Gratiam reddit Deus pro gratia, præmiis ob merita.

PHILIPPUS DE HARVENG, Bonæ Spei alib.

CXCIII, 207, 214, Gratia quedam præcedens. 215, Gratia trinitus suavitate admiratur. 217, 279, Gratia dat efficaciam operandi bonum. 319, 351, Gratia facit dona Dei appellari et esse hominum. 353, Gratia est meriti radix. 381, Gratia cur sic appellata. 909, Gratia omne bonum ascribendum. 1058, Gratia appellatur sibilus.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 80, Gratia affectum credendi et volendi in nobis general. 82, Gratia iustificans non ex bonis meliores efficit, sed ex malis bonos facit. 83, Gratia est omnino gratuita. 114, Gratia operatur non tantum docendo, sed efficaciter mentem immutando; quod efficere non potest nec prædicatione, nec natura sibi dimissa. 129, Unī Christo debemus, si quid recte aspinus et velimus. 146, 385, Quidquid nascitur boni in agro cordis de opere et munere est cœlestis agricolæ. 146, Sine gratia nullum est virtutis opus, et sola gratiæ vi, animi hominum idonei fiunt et accenduntur ad recte vivendum. 164, Iustitiæ opera, non ex natura, sed ex gratia. 164, Gratia necessitas ad omnia bona. 171, Gratia non prius deserit quam deseratur. 205, Gratiæ necessitas ad superandas tentationes. 207, Deo auxiliante vincimus, sine illo vincimur. 207, Omnis sancta cogitatio et motus piæ voluntatis ex Deo per quem aliquid boni possumus et sine quo nihil possumus. 208, Sine gratia nihil possumus nedum facilius facere. 208, Gratiæ necessitas ad remissionem præteritorum peccatorum et ad auxilium ne committantur in posterum. 209, Omnia bona divini esse operis pro omnibus probant gratiarum actiones. 209, Per gratiam non solum scimus quid faciendum sit, sed etiam diligimus. 210, Gratia Dei præveniens omnia merita nostra non aufert libertatem. 210, Deus bonum velle et operari operatur in nobis, et cooperatores sumus gratiæ ejus. 220, Ad gloriam perveniri non potest sine gratia. 221, Gratiæ effectus in anima sunt sine læsione libertatis. 225, Pro veritate mori donum est gratiæ. 236, Initium bonæ voluntatis a gratia. 296, Si quid laudandum, si quid lætandum ab homine agitur, opus Dei est et munus gratiæ. 556, Gratiæ auxilium ad custodienda mandata necessarium. 545, Dei gratiæ munus recta cogitatio et bona actio. 574, Gratia agit ut mandata Dei dilectione impleantur, quæ impleri timore non poterant. 440, Del gratia est ut doceat nos humilitatem. 491, Gratia Dei omne hominis meritum prævenit. 515, Nihil in homine dignum amore, quod non sit ex Deo. 511, Dei munus recta cogitatio, et bona actio. 585, Quotidie quod alii per meritum suum perdunt, alii per gratiæ munus acquirunt. 649, Gratiam negat qui eam contemnit. Ilicit humanæ voluntatis, non decem. 654, Gratia hominem sanat. 668, 669, Gratia gratuita probatur, cum impii iustificantur. 669, Si gratia esset ex meritis, viresceret redemptionis sanguinis Christi. 671, Gratiæ cuiuslibet causa voluntas Dei, et gratia est initium omnis meriti. 685, 686, Deus sibi subjicit per gratiam quos vult, et omnia quæ ad vitam pertinent sine gratia Dei nec inchoari, nec augeri, nec perfici possunt. 691, Non omnibus eadem gratiæ mensura confertur. 695, Gratia non tollit potestatem declinandi ad vitia et prima gratiæ semina sunt interdum perfecta. 706, Gratia Dei eo manifestior quo duriores sunt quos nihil subjicit. 715, Gratia mutabilitatem voluntatis non

aufert. 719, Gratia datur electis, non ut olientur, vel a nullo hoste impetantur, sed ut bene operentur et hostem vincant.

RABANUS MAURUS, Moguntin. archiepisc.

CVII, 561, Gratiam qua illi Dei vocamur, de Deo percepimus. 665, Homo per gratiam Dei illuminatus spiritualia a carnalibus dividit. 807, Gehennam illi soli evitare queunt qui per gratiam Christi opera justitiæ fecerunt.

CVIII, 24, Oris ipsamet apertio ad Dei voluntatem et gratiam pertinet. 60, Gratia gratuita est, et non ex operibus. 164, Donum penitentis sicut donum veniale penitentibus non tribuitur, nisi sancti Spiritus gratia largiente. 318, Operibus pericere ea quæcripta sunt, hoc divinæ est gratiæ. 955, Deus sanctos suos abundare facit omnibus bonis et hic auget meritis et in futuro remunerabit coelestibus premiis. 1048, Gratia victoriam vitiorum tribuit. 1082, Deus per gratiam dat mandata intelligere. 1127, Divinæ et bonæ virtutes ad auxilium nostrum mittuntur a Domino. 1530, Non pro natura unicuique Deus reddit, sed pro operibus suis. 1511, Superna pietas prius agit in nobis aliquid sine nobis, ut subsequente quoque nostro libero arbitrio bonum quod jam appetimus agat nobiscum ita ut hoc bonum remunerabitur in nobis, ac si solis processisset ex nobis, cum, gratia præveniente, subsequens concomitatur habet liberum arbitrium.

IX, 14, Gratia hominem efficit possessionem Dei. 115, Qui gratiæ coelestis inhiere irrigatur vivens in carne germina virtutum fructificat. 401, Nemo bona exteriora opera exsequi valet sine dono Dei. 463, Gratia sancti Spiritus Ecclesiam sanctificat, et diversis virtutum donis eam locupletat. 665, Homo gratia adjuvus adversarios suos superat. 670, Deus electos suos ab initio dono gratiæ suæ exaltat. 675, Bonæ cogitationes nobis a Deo inspirantur. 864, Deus dat bene velle, agere, atque in nobis permanere.

CX, 124, Quidquid boni actus gratiæ divinæ depulsemus. 257, Honorificatur Deus cum omne quod bene facimus, non hoc nostris meritis, sed ejus gratiæ tribuimus. 453, Quæcunque bona, Dei gratia largiente, valemus, ejus misericordiæ, non nostris unquam meritis depulsemus.

CXI, 922, Quidquid boni est, sine Deo cuius est, dari non potest. 1036, Ipsam quam agimus penitentiam, nisi Dei nitamur auxilio, implere non possumus. 1073, Nemo docenti homini tribuat quod ex ore docentis intelligit, quia nisi intus sit qui doceat, docentis lingua in vacuum exterius laborat. 1511, Divina bonitas prævenit ut innocentes faciat, et sine gratia nihil est homo. 1559, Gratia efficit ut non tantum velimus recte facere, sed etiam possumus, non viribus nostris, sed liberatoris auxilio. 1545, Gratia dicitur quia gratis datur, cum merita nostra non præcesserunt, sed beneficia Dei nos prævenierunt. 1558, Deus imperat quod non potest impleri nisi per suam gratiam, ut cum homines per suas vires adimplere nequiverunt, nemo sibi magnus videatur. 1491, Velle nostrum non sufficit, nisi gratia Dei adjuvetur.

CXII, 34, Nihil sine Dei auxilio facere possumus. 106, Non sine dono Dei est dicere Jesum. 405, Fides non nostræ voluntatis est, sed Dei munus; libertas arbitrii Deum habet auctorem, qui ipse permittit nos bonum velle.

RATHERIUS, Veronens. episc.

CXXXVI, 199, Possibilitas boni a Deo. 202, Profrere in bono Deus præstat. 216, Deus peccatorem intus trahit per misericordiam. 214, 283, Salus ex gratia. 36, Initium et perfectio bonorum operum a Deo. 519, Gratuita Dei gratia quæ id quod miserando inspirat, miserando adjuvat ut perficiatur. 598, A Deo petendum velle, posse et perficere quæ illi placeant et nobis expediunt. 648, Gratia Dei summi quid sum. 689, Bonum nemo sibi superbe tribuat. 690, Animas iusto Dei iudicio Deus deserit, si eum prius deseruerint ipsæ. 753, Excitans Dei gratia est. 757, Cooperatur gratia operantibus.

RICHARDUS A S. VICTORE.

CXCVI, 269, Gratiæ dona. 371, Gratiæ divinæ subtractio quomodo inter electos. 883, Gratia cur datur. 1026, Gratia ante peccatum quæ fuerit. 1151, Gratia quam habuit homo ante peccatum quanta. 1152, Gratia integra in hac vita ab homine non potest recuperari.

ROBERTUS PULLUS, cardinalis.

CLXXXVI, 698, Gratiam aliquando Deus retinet, sed nulli impetit malitiam. 701, Gratia mira Dei in homines dispositio. 720, Gratia prima homini tam necessaria est ut absque ea nihil possit. 735, Gratia mediatoris remedio est infirmitatis ut languor nihil obsit saluti, proposit humilitati. 772, Gratia Iudæo minor erat quam Christiano. 833, Gratia Dei inspirata voluntas tantæ virtutis est ut

numquam absque effectu sit, nisi cum ipse homo gratiæ defuerit.

RUPERTUS, Tuitiens. abb.

CLXVII, 460, Gratiæ Spiritus sancti est ros cœli. 501, Gratiæ operatur in homine confidentiam, peccatum vero timorem. 1586, Omnis gratia est per Christum. 1623, Gratiæ Christi magis abundavit quam peccatum primi hominis.

CLXIX, 68, Gratiarum divisiones tot sunt quot ordines angelorum. 226, Gratiarum pro gratia accepta. 212, Gratiæ, non merito vita æterna conferitur. 852, Gratiæ et pax quare coniunguntur. 1201, Spiritus sancti gratia non est extra Ecclesiam.

SEDULIUS SCOTUS.

CIII, 13, Sanctitas est Dei vocatio, non meritum facti. 51, Nihil prodest littera iubens ni adsit gratia adiuvans. 41, Gratiæ pro baptismum peccata donantur, sine ullis operibus præcedentibus. 57, Qui abundantiam gratiæ et doni justificationem accipiunt, bi effugiunt regnum mortis et jam in tempore regnum vitæ incipiunt. 67, Sine a principio gratiæ bonum non facimus. 78, Gratiæ ut in gister discipulo porrigit manum et adjuvat infirmitatem nostram. 87, Unus Deus miseretur per misericordiam gratuitam, alterum odio habet per iudicium debitum. 88, Gratiæ hominis voluntatem bonam præparat ad adiuvandum et adjuvat præparatum.

TERTULLIANUS, Carthaginiens. presbyt.

I, 489, Deus per gratiam est in genus humanum et indulgens et increpans. 1236, Gratiarum adesse per opera cognoscitur. 1261, Dei omnia et nihil nostrum.

II, 72, Gratiæ evangelica evacuat, si ad legem Christus redigitur. 668, Animam Deus semper alloquitur, compellit et advocat. 685, Gratiæ potentior natura habet in nobis subiacentem sibi liberam arbitrii voluntatem.

VALERIANUS (S.), Ceme lens. episc.

LII, 711, Iustitia nostra ex Deo est. 725, Dei auxilium quam necessarium. 793, Gratiæ volentes tantum salvat. 813, Perseverantia donum est gratiæ Dei. 829, Gratiæ opus est ut nobis pateat regnum cœlestis.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXII, 513, Adversarius noster vincitur a nobis, non viribus nostris quia non in virtute propria potens est vir. 1153, Deus sola gratia dona charismatum donat.

CXIV, 101, Oratur, non tantum ut bona velimus, sed fiat voluntas in nobis, ut vivamus Deo, non nobis. 538, Gratiæ in conceptione boni per gratiam datur. 481, Gratiæ datur, non quia opera bona fecimus, sed ut ea facere valeamus. 531, Gratiæ non datur, secundum aliqua merita, sed efficit omnia bona merita. 672, Ad bonum accedimus, non mentis nostris, sed sola gratia divine voluntatis.

WOLBERG, Sancti Pantaleonis abb.

CXCV, 1201, Ubi vult spirat Deus, et cui vult gratiam dat. 1277, Quæ sit gratia vocans, justificans et glorificans, et de Dei conversione ad nos. 1247, Gratiæ necessitas.

SECTIO SECUNDA.

Definitiones et sententiæ de libero arbitrio. Ex Scriptura sacra.

Multa de libero hominis arbitrio habentur apud Patres in commentariis locorum Scripturæ sacræ, quæ sequuntur :

Genes. iv, 17, sec. LXX, Nonne si bene egeris, recipies; sin autem male, statim in foribus peccatum aderit; et sub te erit appetitus eius, et tu dominaberis illius. Deuteronom. xxx, 19, Testes invoco hodie cœlum et terram, quod proposuerim vobis viam et mortem, benedictionem et maledictionem. Elige ergo vitam. Jos. xxiv, 13, Sin autem malum vobis videtur, ut Domino servias, optio vobis datur; eligite ergo quod placet. Tob. xii, 8, Convertimini itaque, peccatores, et facite iustitiam coram Deo. Psal. xxxi, 9, Nolite fieri sicut equus et mulus, quibus non est intellectus. Psal. lxxxix, 3, Convertimini, filii hominum. Psal. cxviii, 59, Convertite pedes meos in testimonia tua. Eccli. xv, 14, Deus ab initio constituit hominem, et reliquit eum in manu consilii sui; adiecta mandata sua et præcepta sua. Si volueris mandata servare, conservabunt te. Apposuit tibi aquam et ignem; ad quod volueris, porrige manum tuam; ante hominem vita et mors, bonum et malum; quod placuerit ei dabitur illi. Act. vii, 57, Vos Spiritui sancto semper resistitis. I Cor. vii, 37, Nam qui statuit in corde suo firmus, non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, et hoc iudicavit in corde suo, servare virginem suam, bene facit. II Corinth. vi, 1, Ne in vacuum gratiam Dei recipiatis. Hebr. xii, 13, Contemplantur ne

quid deest gratiæ Dei. Apocalyps. iii, 20, Ecce sto ad ostium et pulso; si quis audierit vocem meam, et aperuerit mihi januam, intrabo ad illum.

Sententiæ ex sanctis Patribus collectæ.

AMBROSIIUS (S.), Mediolanens. episc.

XIV, 598, Non servili ad obediendum constringimur necessitate, sed voluntate arbitria, sive ad virtutem propendimus sive ad culpam inclinamur. 603, Libertas sub Christo gloriosa et pretiosa servituti. 1203, Observatio mandatorum Dei naturæ ipsius augeat gratiam. 639, Volentes Christus curat, non astringit invitos.

ANSELMUS (S.), Cantuariens. archiepisc.

CLVIII, 333, Peccat homo velle o quod non debet, et nolendo quod debet. 374, Erga hominem in tractu et impulsu Dei ad bonum, nulla intelligitur violentiæ necessitas, sed est acceptæ bonæ voluntatis spontanea et amata tenacitas. 456, In primi hominis arbitrii libertate erat, ut qualis ipse erat iustitia et felicitate, tales posteros propagasset. 489, Potestas peccandi non pertinet ad libertatem arbitrii. 492, Quid sit liberum arbitrium. 674, Adam propria libertate succubuit, ita Christus ex arbitrii libertate diabolo resistit. 807, Per liberum arbitrium homo, operante gratia, vult quæ Deus præparavit facere et repellit quæ prohibet.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc.

XXXII, 515, Liberum arbitrium homini datum, non sic tamen asserendum quod gratiæ locum non relinquat. 598, Bonus usus liberæ voluntatis ex Deo est. 1212, Liberum arbitrium datum est ad recte vivendum, non ad peccandum. 1268, Per liberam voluntatem ipsa libera voluntate utimur. 1274, Libera hominis voluntas per Dei præscientiam non aufertur.

XXXIV, 675, 676, Ad non peccandum quamvis esse non debet liberum arbitrium voluntatis, tamen ejus potestas non sufficit, nisi adjuvetur infirmitas. 677, Neque voluntatis arbitrium ideo tollitur quia juvatur, sed ideo juvatur quia non tollitur. 676, Liberum arbitrium ad hoc nos habere intelligitur ut pia voluntate invocemus hominum. 739, Libero arbitrio tantum datur, ut gratia Dei amplius honoretur. 761, Arbitrium hominis vere sit liberum per gratiam. 828, Liberum est arbitrium, etiamsi divino indigeat auxilio. 813, 963, Ex eo quod venit Dominus mundum salvare, et quod venturus sit ipsum iudicare, liberum arbitrium et gratia asseruntur. 910, Liberum arbitrium sic homini datum ut tamen et divinis legibus et humanis rectissimè gravium supplicia constituta sint peccatorum. 970, Liberum arbitrium sine Dei gratia nec converti potest ad Deum, nec perficere in Deo. 971, Ex ipso quod aliquid præceptum et imperatum est, obedientia nostra requiritur, quæ nulla potest esse sine libero arbitrio. 973, Liberum arbitrium sive in tantum malum sive in bonum non negat fides catholica. 974, Liberum arbitrium non sic defendatis ut ei bona opera sine Dei gratia tribuatis, nec sic gratiam defendatis ut quasi de illa securi mala opera diligatis. 987, Liberum arbitrium oppugnat qui oppugnat Dei gratiam, quæ vera ad bona eligenda et agenda sit liberum. 990, Ut non intremus in tentationem, si voluntas sufficeret, non oraremus; quæ tamen si deesset, nec orare possemus.

XXXIV, 153, Libera voluntas, causa peccati. 777, Deus non aufert, sed adjuvat bonæ voluntatis arbitrium.

XXXV, 1617, Libertas prima est carere peccatis. 1778, Arbitrium liberum non sic defendendum, ut ad utiorum Dei non putetur necessarium. 2166, Liberum arbitrium in nobis ante gratiam non est ut non perceremus, sed tantum ut peccare nolumus. 2078, Liberum arbitrium quomodo explicatur.

XXXVI, 208, Libera voluntas nobis a Deo data, tametsi absque illo nihil sit conatus noster.

XXXVII, 1320, Si non accepisset homo liberum arbitrium et rationem, non eum sequeretur damnatio iusta peccantem. 1320, Deus non sanat invitum. 1461, Creatura in libero arbitrio constituta est, non sic ut Creatoris superet voluntatem, etiamsi contra ejus faciat voluntatem. 1510, Præceptum Dei custodire non sic habet homo in arbitrii potestate, ut nullo indigens auxilio id possit efficere. 1569, Inclinare cor in testimonia Dei, simul est et divini muneris et propriæ voluntatis. 1745, 1746, Quid libera voluntate, quid necessitate faciamus. 1838, In tuo arbitrio Deus esse voluit cui pares locum, Deo ad diabolum.

XXXVIII, 172, 174, Liberum arbitrium nihil valet sine Dei gratia. 752, Liberi arbitrii magnas vires, homo, cum conderetur, accepit, sed peccando amisit. 903, Quod ab homine exigitur propter arbitrium voluntatis, hoc a Deo petitur propter auxilium maiestatis. 1569, Est in hominis voluntate semen mortis.

XXXIX, 409, Arbitrio nos ro est ut ex bonis mali, et non ut ex malis boni sumus. 1175, Homini Deus dedit liberum arbitrium, et si vult homo, heri palea, fiet hodie frumentum. 1269, Quale fuit primi hominis liberum arbitrium.

XL, 11, Liberum arbitrium cur homini datum. 16, In libero est voluntatis arbitrio peccatum et recte factum. 216, Ad peccatum liber est qui peccati servus addictus est. 246, Libero arbitrio male utens homo, et se perdidit et ipsum. 296, Liberum arbitrium homini datum, ut Deo non necessitate, sed voluntate serviat. 329, Arbitrium voluntatis nec tentationes vincere, nec præcepta Dei sine gratia implere potest. 685, Liberum arbitrium sufficit ad malum, ad bonum autem parum est nisi ab omnipotente bono adjuvetur.

XI, 1, 418, Arbitrium voluntatis tunc est vere liberum, cum vitia peccatisque non servit. 467, Arbitrii libertas non fidendum.

XII, 121, 451, Liberum arbitrium asservitur. 537, 543, Liberum arbitrium in angelis et hominibus.

XI, IV, 151, Libero arbitrio non nimis tribuendum. 205, Liberum arbitrium sine gratia non sufficit. 235, Liberum arbitrium per gratiam non evacuatur, sed statuitur. 241, Liberum arbitrium pertinet ad gratiam. 298, Liberum arbitrium in homine ad virtutem et vitia. 342, Arbitrium voluntatis cum gratia commendatur. 585, Liberi arbitrii et gratiæ Dei conciliantæ difficultas. 533, Liberum arbitrium non est impiis ipsis ademptum. 553, Liberum arbitrium, unde liberum in bono, unde in malo. 567, Nemo vel in bonum vel in malum cogitur invitus. 572, Nemo bene libero arbitrio uti potest, nisi per gratiam. 879, 889, Liberum arbitrium non est negandum, nec ei nimis tribuendum. 892, 881, Liberum voluntatis arbitrium esse in homine probatur ex Scripturis. 863, Peccatores se de Deo excusare conantes, ideo arguuntur, quia liberum habent arbitrium. 887, 895, Liberum arbitrium non sufficit sine gratia.

XLV, 1102, Arbitrium laudabiliter liberum quodam sit. 1104, Libertas quædam in homine post peccatum. 1107, Quæ libertate indigent qui peccatum facere volunt. 1115, Liber ut quisquam sit requiritur ut vel e possit et bonum et malum. 1116, Est quamlibet necessitas beata libertatem non auferens. 1298, Quis liber ad bonum et ad malum. 1449, Liberum arbitrium bonum opus Dei est.

84DA venerabilis.

XCI, 41, Primum vitium ad ruinam sua est uti potestate velle. 48, Fieri non potest ut propria voluntas non grandi ruinæ pondere super hominem cadat, si eam voluntati superioris extollendo præponat. 55, In natura arbitrii et in potestate habet homo velle non consentire tentatori suadenti, adjuvante filo qui superbis resistit et humilibus dat gratiam. 65, Homo in potestate habet per gratiam divini auxilii conceptam de suo corde per liberum arbitrium repellere nequitiam. 158, Cum sollicitè agere curamus, Dominicæ visitationis et consolationis accipere gratiam meremur. 1068, In arbitrio animi nostri non est situm quod homo habeat bonorum operum nec saluum nec perfectionem.

BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb.

CLXXXII, 1002, 1005, 1018, Liberum arbitrium quid. 1002, Liberum arbitrium cooperatur gratiæ consentiendo. 1006, Ex quo genere libertatis dicatur liberum arbitrium. 1015, Liberum arbitrium per se cadere potest, resurgere non potest, nec resurgere de malo in bonum, nec prolicere de bono in melius. 1024, Non liberi arbitrii est salus, sed Domini. 1037, Liberi arbitrii et gratiæ individua operatio.

CLXXXIV, 214, Liberum arbitrium non est ablatum in statu nature lapsæ. 206, Aliud liberum arbitrium velle hominem libere, aliud affectuose. 361, Liberum arbitrium sine gratia nihil valet.

CYRILLIANUS (S.), Carthaginens. episc.

IV, 507, 760, Liberum arbitrium quid sit. 526, Petimus ut sanctificatio et vivificatio in nobis Dei protectione servetur. 530, Petimus ut facere possimus quod vult Deus. 537, Quales nos fecit Deus in secunda nativitate, tales vult reuatos perseverare. 536, 596, Tentari nos permisit Deus; totum divina dignatione contingit.

DRUTHMARUS, Christianus.

CVI, 1513, Quicquid mali fecimus nostrum est. 1535, Quicquid boni fecimus in nomine Domini recipimus, aut in hoc sæculo aut in futuro mercedem. 1361, Ex voluntate quilibet iudicatur. 1466, Deus hominem habet in libero arbitrio dimissum, nam velit facere mandata an non. 1487, Homo custodire se debet ne aut bonum dicat malum aut malum dicat bonum.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 795, Qualiter infirmitas liberi arbitrii sit intel-

ligenda. 796, De Scripturæ locis quæ omnem liberi arbitrii vim auferre videntur. 799, 805, 801, An velle et nolle sicut ad malum, ita etiam ad bonam partem hominis arbitrio fuit commissum.

IULIANTIUS (S.), Ruspens. episc.

LXV, 595, 436, 471, Liberum arbitrium post peccatum, liberum quidem, sed non bonum. 49, Ad implenda præcepta nullatenus idoneum efficitur, nisi divinitus adjuvetur. 505, Liberum arbitrium ad malum peccator habet, ad bonum non nisi liberatus habet. 629, In bonis et impiis est liberum arbitrium, in bonis rectum, in malis omnino a Deo aversum.

GREGORIUS MAGNUS I (S.), Pap.

LXXV, 174, Liberum arbitrium primi hominis in statu innocentis quid valuerit ad merendum. 1025, Peccamus ex libero arbitrio suggerente diabolo.

LXXIX, 277, Liberum arbitrium suum nemo sequatur. 617, Libero arbitrio vitio in primo parente, velle bonum nisi gratia adiuti non possumus. 211, In victoria tentationum quid ad donum gratiæ, quid ad liberum arbitrium pertinet.

GUIBERTUS de Novigento, abb.

CLVI, 61, Voluntate, non necessitate peccamus. 71, Fragilis multibilisque est hominis voluntas. 140, Liberi arbitrii est studium quod nos præparat ad excipiendum quod gratia influit. 170, Ex libero arbitrio nostro et plantamus et rigamus, sed nihil est quod inter nos agimos nisi ex gratia Deus det incrementum. 313, Terrenitas affectionum nostrarum nostro arbitrio relinquuntur. 548, Fides ex libero arbitrio, præveniente gratia, constat.

HILRONYMUS (S.), presbyt.

XXII, 815, Liberi arbitrii assertio. 1151, Hi destrunt libertatem arbitrii qui facile eo abutuntur adversus beneficium largitoris.

XXIII, 281, Liberi arbitrii nos condidit Deus, nec ad virtutes nec ad vitia necessitate trahimur. 500, In voluntate nostra et in cursu liberum servatur arbitrium, sed in consummatione voluntatis et cursus Dei potentiæ cuncta relinquuntur.

XXIV, 463, Liberum hominis arbitrium monstratur. 551, In nostro arbitrio consistit bonum malumve eligere. 843, Cur liberum arbitrium homini servatur.

HILDEPONSUS (S.), Toletan. episc.

XCVI, 145, Meritum comparatur, prout quisque benegessit in corpore. 148, Columna ignis et nubes Hebræos subsequens et præcedens, ostendit liberum arbitrium regi per gratiam prævenientem et misericordiam Dei.

HINCMARUS, Remens. archiepiscop.

CXXV, 150, Homo recte et sine peccato et cum libero arbitrio conditus. 151, Vult Deus ut in iustitia permaneret, sed libero arbitrio cecidit. 152, Homo lapsus factus est massa perditionis totius generis humani. 182, Liberum arbitrium homo non in totum perdidit, sed infirmavit. 183, Libertatem arbitrii in primo homine perdidimus; hanc per Christum recipimus. 181, Liberum arbitrium habemus ad bonum prævenit et adiutum gratia; ad malum vero, gratia desertum.

PAULUS WINFRIEDUS, diaconus.

XC, 1206, Facile obsequio suo homo faciet Deum propitium, si conversus jam mutaverit vitium. 1214, Servus negligens et torpens damnabitur. 1216, Meritis liberi arbitrii remuneratio debetur. 1217, Vitam consumentes in malitia sua et maledicti vocati seipsos præparant æternæ maledictioni. 1227, Omnis homo in quantum a Deo creatus, bonus est, et in quantum per liberum arbitrium peccando se subiecit diabolo, malus est. 1270, Liberum arbitrium bonam plantationem naturæ plerumque mala voluntate malam efficit. 1402, Sunt qui gratia Dei de infirmitate ad fidem conversi, ingrati tamen per bonam operationem persistunt. 1402, Dicitur homo ambulare, cum in via mandatorum Dei boni operis gressum ponit.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.), Ravennatens. archiepiscop.

LII, 390, Liberum arbitrium cum Evangelio obaudit, est beneficium vocantis, et nobis oratione opus est ut a Deo constringatur. 512, Liberum arbitrium quomodo tenebatur a diabolo captivum. 458, Liberum arbitrium et non necessitas facit peccatum. 479, Velle et non posse est liberi arbitrii soli relicti. 519, Peccandi voluntas non tollitur timore hominum.

RABANUS MAURUS, Moguntinens. archiepiscop.

CVII, 215, Ille solus electorum consortio dignus qui per gratiam adiutus, pro sua mensura et capacitate decreta legis spiritualiter intellecta perficit. 252, Nemo præcedentibus bonis suis operibus gratiam suæ vocationis demonstrat. 518, Credere et proponere bona ex Dei inspiratione nostrum est. 556, omne Opus vitari potest pro

voluntate nostra. 1153, Si voluntatem nostram et non Dei faciamus obscurabitur laus nostra.

CIX, 689, Qui non vult audire quod Dominus jubet, non potest a Domino mereri quod petit. 675, Deus nemini necessitate impo: it mali verbi aut pravi actus. 713, Humana infirmitas nisi ope sustentetur divina usibus innumeris deficiens ad nihilum redigetur. 863, Liberum arbitrium excaecatum per ipsum se illuminare non potest, conversum est, non eversum.

CX, 451, Nostrum est tantum voluntatem nostram pariter Deo commendare. 577, Discretio non postponenda est in bono opere.

CXII, 170, Homines suo arbitrio derelicti sunt; neque enim bonum necessitate faciunt, sed voluntate, ut credentes coronam accipiant et increduli supplicio mancipentur. 504, Idonea fuit natura humana per liberum arbitrium vulnerare se, sed jam vulnerata et sauciata non est idonea per liberum arbitrium sanare se. 1516, Semper est in nobis voluntas libera, sed non semper bona.

PROSPER (S.), Aquitan. episc.

LI, 81, Liberum arbitrium, quale cum aut sine Deo. 86, Nunc non peremptum, sed renatum. 123, Post lapsum manet, et non est ex toto deletum, sed debilitatum ad bonum, alligatum ad malum, quocumque fertur ruit et labitur. 126, Liberum arbitrium non tollitur, cum sanatur et liberatur per gratiam. 127, Liberum arbitrium non se ipsum sanare potest, sed gratia Christi. 160, Ante fidem liberum arbitrium est, sed in tenebris agit. 161, Quale sit liberum arbitrium ante gratiam et quomodo gratia ei medeatur. 207, Liberi arbitrii cum auxilio divino concordia, ita ut libero arbitrio nemo bene utatur sine gratia. 228, Liberum arbitrium non auferitur per gratiam Dei, sed formatur, regitur, ordinatur. 259, Liberum arbitrium malum ex voluntatis defectu, bonum nonnisi auxilio gratiæ. 631, Liberum arbitrium homo non perdit, cum Spiritu Dei agitur, nec cum diabolo voluntate se dedit.

SEDULIUS SCOTUS.

CIII, 62, Homo in manu sua et in arbitrii potestate habet ut servus sit peccati aut iustitiæ. 67, Voluntas est ei bene agendi, sed ut captivus cogitur facere quod non vult. 78, Quid orare, quid a Deo potere oporteat ignoramus. 87, Ipsum meum velle et currere non est meum sine Dei auxilio. 88, Ad palmam supernæ vocationis Dei pervenire non potest homo, nisi voluntate cucurrerit. 120, Libertas quam habemus in Domino omnia nobis munda esse facit. 133, Nihil habemus proprium nisi mercedem nostri laboris.

TERTULIANUS, Carthaginiensis. præbyt.

II, 290, In liberi arbitrii potestate et libertate et non in libris corporalibus homo ad Dei imaginem factus dicitur. 291, Arbitrii potestas et libertas sponte præstita ab homine efficit bonum ut proprium. 292, Arbitrii potestas in utramque partem concessa. 913, Nisi sciamus quid velit, quid nolit Deus, tamen nobis est voluntas et arbitrium eligendi alterutrum. 916, Quod in nostro arbitrio positum est, non dehemus referre in Dei voluntatem; nam excusaretur omne delictum, si contenderemus nihil fieri in nobis proprio voluntatis nostræ arbitrio.

WALAFRIDUS STRABUS, Fuldens. monach.

CXIII, 176, Dei permissio est justa, cum eum qui eligit priora dimittit suo libero arbitrio ut cadat.

CXIV, 101, Libertas arbitrii nostri sociari debet per gratiam voluntatis Dei, quæ est sanctificatio nostra. 503, Voluntas, ut ad vera credenda moveatur, non sibi sufficit, nisi per gratiam Dei sibi opituletur. 951, Omnia merita præcedit gratia, ut dona Dei consequantur merita nostra; nam non gratia ex merito, sed meritum ex gratia, et opera ex gratia, non gratia ex operibus. 672, Vitia non nobis a Deo, sed a nobis sunt.

SECTIO TERTIA.

Definitiones et sententiæ circa divinam prædestinationem.

Ex Scriptura sacra.

Ad hanc questionem afferuntur præcipue textus sequentes :

Rom. ix, 16-26, Non autem quod exciderit verbum Dei : Jacob dilexi, Esau odio habui. Miserebor cuius misereor, et misericordiam præstabo cui misereor. An non habet potestatem figulus ex eadem luti massa facere aliud quidem vas in honorem, aliud vero in contumeliam. Vocabo non plebem meam plebem meam, et non misericordiam conse-

cutam, misericordiam consecutam. Rom, xi 1-32. Numquid Deus repulit plebem suam ? Quod si aliqui ex ramis fracti sunt, tu autem cum oleaster esses, insertus es in illis, noli gloriari. Vide ergo bonitatem et severitatem Dei, in eos quidem qui ceciderunt severitatem, in te autem bonitatem Dei. Sicut enim et vos aliquando non credidistis Deo, nunc autem misericordiam consecuti estis, propter incredulitatem illorum. Concludit enim omnia Deus in incredulitate, ut omnium misereatur.

Ex SS. Patribus.

ADAMUS SCOTUS, Præmonstratens. abb.

CXCVIII, 222, 283, Electorum et reproborum casus nascendi, diversi mores vivendi. 251, 252, Electis solis prodest accipisse gratiam Dei. 773, 830, Electorum peccata sunt aternitatis quasi non præsentia. 818, Electis omnia, etiam peccata, cooperantur in bonum. 829, Electos Deus quamvis cadere permittat, tamen miserabiliter illos ad se convertit per gratiam suam. 852, Electi nunquam peccant ad mortem quasi dammandi post mortem.

AUGUSTINUS (S.), Hippoensis. episc.

XXXII, 1270, Necessè est ut peccet de quo est peccare prædestinatio, etiamsi non cogatur peccare. 1275, Prædestinatio non facit ut non libera voluntate non peccetur, aut aliquid aliud faciamus. 1277, Prædestinatione fit quod sicut Deus recte punit quos prævidet peccaturos, sic iuste præmiat quos prævidet recte facturos. 1278, Bonus est Deus condendo creaturam et quam non peccatorem et quam peccatorem esse præscivit.

XXXIII, 636, 639, Prædestinatio non ex merito hominum, sed ex gratia. 639, Ad prædestinationem cur alii pertineant, occulta causa esse potest; alii non, iniusta esse non potest. 744, Non perit unus ex illis pro quibus Christus mortuus est. 879, Cur ille credat, iste non, cum ambo idem audiunt, altitudo est iudiciorum Dei. 885, Cur hunc potius quam illum Deus liberet, scrutetur qui potest, sed caveat præceptum. 886, Prædestinatorum certus numerus, et prædestinationis causæ inscrutabiles.

XXXIV, 887, Prædestinatio non ex prævisione bonorum operum. 982, Finire vitam in voluntate consentiente, doctrinæ salutaris electorum est.

XXXV, 1725, Prædestinati aliquando errant et fors sunt. 1742, Qui prædestinati sunt, ad tempus errant et in æternum non pereunt. 1745, Lupus et latro non perdunt nisi prædestinatos ad interitum. 1776, Prædestinatio non cogit nec ad peccandum nec ad pie vivendum.

XXXVII, 1932, Quos prædestinavit Deus, vocat in penitentiam. 1963, Prædestinatio nostra non in nobis facta est, sed in occulto apud Deum.

XXXVIII, 179, In Deo qui cuius vult misereatur nulla iniquitas. 501, Oves et hircos scit ille qui prædestinavit. 862, Ne non prædestinatis nocere valeat. 1050, Nemo prædestinatorum cum diabolo peribit, et nemo usque ad mortem sub diaboli potestate remanebit.

XL, 275, Iudicia Dei occulta et inscrutabilia in hominum prædestinatione. 277, Dilectus Jacob, Esau odio habitus ante illa propria merita; in odio Esau iudicium pœnaliter ingeritur digno, in dilectione Jacob misericordia præstatior indigno.

XLI, 911, Prædestinatos misericordia comitatur in quocumque statu.

XLII, 614, Prædestinatorum numerus magnus.

XLIII, 537, 582, Prædestinatorum quomodo pauci et multi.

XLIV, 179, Omnes per unum mediatorem et per unam eandemque fidem salvantur. 535, Prædestinatio ad æternam vitam et ad æternam mortem. 620, 761, Cur Deus alios oves facit, alios non facit, questio inscrutabilis; non est tamen iniquitas ad Deum. 940, Nemo de salute et prædestinatione sua certus et securus.

XLV, 938, qui cadunt et pereunt in numero prædestinatorum non sunt. 975, Prædestinatio et gratia in quibus differunt. 983, Immobilia prædestinationis veritas. 1018, Quæ contra prædestinationis prædicationem afferantur, eadem possunt dici contra gratiam. 1051, Prædestinatio prædicata ut oportet, non est causa desperationis. 1156, Ex eadem massa alii gratia Dei liberati, alii iudicio Dei non liberati. 1200, In comparatione perentium, pauci sunt qui salvantur; sine comparatione autem perentium et ipsi multi sunt. 1523, Prædestinationis et gratiæ inscrutabilis altitudo in discretionem parvulorum qui ad baptismum perveniunt.

BERNARDUS (S.), Clarevallens. abb.

CLXXXII, 203, Prædestinationis æconomia. 246, Prædestinatio est preparatio ad justificationem.

CLXXXIII, 203, Prædestinationis media. 297, Prædestinationis signa. 302, Prædestinatio incerta. 332, Prædestinationis initium et finis soli gratiæ, opus etiam nobis tribuendum. 391, Prædestinatorum felix status, generatio celestis.

CLXXXIV, 158, Prædestinatio divina ineffabilis. 158, Prædestinationis effectus studium, seu diligentia hominis. 353, Prædestinationis futuræ quodammodo certa significatio, est justificatio in presenti.

FAUSTUS (S.), Regiens. episc.

LVIII, 811, 812, Prædestinatio nullo modo impellit homines ad bonum, nec ad malum. 814, Nihil prædestinatio egit directe in obduratione cordis Pharaonis. 817, 819, Tam potuit quam voluit salvus esse qui perit.

FULGENTIUS (S.) Ruspens. episc.

LXV, 157, Prædestinationis agnitio statuitur. 157, Deus in sua voluntate futurum hominis renovandi effectum disposuit. 158, Sicut preparata est per prædestinationem voluntas a Domino qua bonum velimus, sic etiam opera bona preparavit Deus ut in illis ambulemus. 160, Deus in prædestinatione jam fecit quæcumque tempore congruo facienda disposuit. 161, Quid Deus agat in prædestinatione, quid in reprobis. 161, 162, Bonæ voluntatis initium in homine Deus prædestinavit. 162, 167, Prædestinatio est futurorum operum æterna præparatio. 168, causa prædestinationis electorum sola Dei miserantis charitate invenitur. 170, Deus omnia omnium opera præscivit, sola bona prædestinavit. 170, Quosnam Deus ad regnum, quosnam ad supplicium prædestinavit. 172, Prædestinatio, quid. 172, 177, Prædestinatio sine præscientia, et præscientia sine prædestinatione esse non possunt. 440, Christi et sanctorum prædestinationem qui negat, apostolicam fidem oppugnat. 492, Deus, post peccatum primi hominis, quos voluit prædestinavit, et quos voluit in massa corruptionis reliquit. 492, Deus non aliter perficit in opere quam in sua sempiterna atque incommutabili voluntate disposuit habet. 551, Prædestinati sunt omnes filii de quorum numero Deus neminem vult perire.

HIERONYMUS (S.), presbyter.

XXII, 427, Prædestinationis materia.

XXIII, 345, Ex præscientia et prædestinatione jam ea facta sunt, quæ futura sunt. Prædestinatio non tollit liberum arbitrium, sed causas ante præcedere innuit, quare unumquodque sit factum.

XXVI, 453, Prædestinationis notiones.

LANFRANCUS, Cantuariensis. archiepisc.

CL, 124, 151, Prædestinatio sanctorum, quæ. 151, Prædestinatio Jacob absque meritis. 141, Electio non secundum merita. 145, Quos elegit Deus, sine mutatione sui consilii eligit. 168, A massa perditorum quæ ex Adam facta est, Deus solus discernit. 206, Prædestinati ad mortem. 299, In prædestinatione merita non considerantur. 379, Salutem prædestinatorum consummavit Christus per passionem. 393, Christus ut prædestinatos redimeret mortuus est. 424, Christus oblati sunt in cruce, ut quos præscivit redimeret.

PROSPER (S.) Aquitan. episc.

LI, 85, 133, Merito Deus voluit ut nos lateret divinæ prædestinationis arcanum. 157, 161, Prædestinatio non necessitat ad bonum aut ad malum. 167, 161, Prædestinatio Dei semper in bono est. 196, Prædestinatio, quid. 212, Firmitas prædestinationis. 492, Prædestinatio Dei neminem peccare compellit. 658, Prædestinatio Dei non est incerta, nec consilium mutabile, nec inefficax voluntas, nec falsa promissio.

TERTULLIANUS, Carthaginiensis. presbyt.

II, 290, Prædestinatio tot habet testes, quot fuere prophetæ. 291, Deus universa disponendo præscivit, et præsciendo disposuit. 718, Filii fidelium quoddam est genus prædestinationis. 915, Non est bonæ et solidæ spei sic omnia ad voluntatem Dei referre, ut non intelligamus aliquid esse in nobis ipsis. 917, Non omne quod Deus permittit, ex mera et tota ejus voluntate procedit.

Cum circa prædestinationem exorta sit hæresis Prædestinarianismus vocata, hic quedam addenda videntur.

Ex S. AUGUSTINO, LIII, 675-691, Prædestinarianismi exordia in Africa in monachis Adrumetinis.

A S. Augustino et Evodio deprehensa sunt Quæ hæresis apud Gallos emergente, S. Prosper et S. Hilarius opem S. Augustini per litteras implorant, et, istis suggerentibus, prædestinariani per epistolam ad Gallias episcopos a Coelestino papa reprobentur sunt. Prædestinarianorum hæresim primus impugnavit auctor Prædestinati, Gennadius Massiliensis. confutatur. In synodis Arelatens. et Lugdunens. Prædestinariani damnantur Faustulus Regiens. Lucidum prædestinarianum impugnavit. Apparent Possessor et Joan. Maxentius, et concilium Arausicanum tert. decretum hanc hæresim damnavit. Ennodius Tici-

nens. unus adhuc est Jebellator prædestinarianismi... Hæc tandem hæresis in Galliam per Gottschalcum renovatur; et duabus in synodiis a Rabano atque Hincmaro oppressa fuit. Sententia ecclesiastica in Gottschalcum fertur in synodo apud Carisiacum habita, a duodecim episcopis Quidquid dicitur, nec Ecclesia Lugdunensis, nec synodus Valentina, in causa Gottschalci suffragatur prædestinarianorum erroribus.

Videas iusuper, LI, 1002; LIII, 675, 617, 620, 621, 624, 674, 683; CXXI, 317; CXXV, 50 et seqq., etc.. quæ passim de prædestinatione referuntur.

PARS QUARTA.

SECTIO PRIMA.

De Pelagianismo et Semipelagianismo et Jansenismo. Utrarumque hæresium capita fere eadem.

Cum isti plus minusve eadem docerent, aut saltem cum differentia eorum hæresis vix attentè mente discerni possit, utrumque confundimus in isto Indice, rati eos qui studiosissime eam perscrutari voluerint in suis indagacionibus, quas hic indicamus, festucas differentiarum notaturos esse.

ALARDUS GAZÆUS, XLIX, 898.

ANASTASIUS, Bib. iohann., CXXVII, 968-970.

ANIANUS, Cæledens., XLV, 1749, 1750; XLVIII, 298, 626.

ANONYMUS, LIII, 6, 7, 621.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XXXII, 459-478, 585, 1221; XXXIII, 596, 598, 595, 674, 720, 733, 760, 769, 774, 784, 815, 832, 818, 853, 867, 874, 877, 897, 968, 971, 978; XXXIV, 743, 756; XXXV, 1596, 1510, 1719, 1830; XXXVIII, 135, 159, 171, 176, 178, 184, 350, 729, 825-867, 902, 911, 939, 950, 979; XL, 102, 147, 231; XLII, 9, 47, 93; XLIV, 109, 199, 247, 291, 319, 359, 415, 475, 611, 650, 875, 881, 939; XLV, 991, 1019, 1609, 1665, 1677, 1686, 1691, 1692, 1701, 1697, 1704, 1710, 1715, 1716, 1718, 1725, 1733, 1751, 1752, 1754, 1760, 1761, 1766, 1782, 1786; XLVII, 610, 748, 806, 883.

AURELIUS, Carthagin. episc., XX, 561, 164, 508; XLV, 1728, 1751; XLVII, 1141.

BALIERINIUS, LIV, 1263, 1267; LV, 371-400, 425, 559; LVI, 1005-1011.

BEDA, Venerab., XCI, 1066; XCV, 50.

BENCINUS, CXXVIII, 174.

BENEDICTUS (S.), Carthusianor. institut., LXVI, 448.

BINIUS, XX, 639.

BLANCHINUS, CXXVIII, 176.

BOETIUS, LXIV, 1575.

BONIFACIUS II, papa, XLV, 1790.

BRAIDA, LII, 1024, 1027.

CACCARIUS, LV, 1065.

CÆSARIUS (S.), Arelatens. episc., LXVII, 1268.

CASSIANUS, L, 95; LII, 771, 784, 1057.

CICCONIUS, I, 549.

COELESTINUS, L, 531, 522, 528.

COLESTINUS, XLV, 1755.

CONSTANTIUS, imperat., LVI, 492, 1750.

CONSTANTIUS, XX, 635.

DATIANUS, episc., XLV, 1779.

ERASMUS (Desiderius), XLVII, 218, 566.

ELMENHORSTIUS, LVIII, 1023-1036.

FACUNDUS, episcop., LXVII, 687, 1267.

FAUSTUS, Regiens. episc., XLV, 1776; LVIII, 1057; LXIV, 1576.

FELIX III, papa, XLV, 1783.

FULGENTIUS (S.), Ruspens. episcop., LXV, 105.

GALLANDIUS, L, 576.

GARNERIUS, XLVII, 11, 61, 61, 109, 183, 214, 240, 258, 266, 277, 416, 497, 503, 583, 587, 626, 610.

GELASIUS I, papa, LIX, 30, 32, 33, 116.

GENNADIUS, XLII, 1083, 1218.

HIERONYMUS (S.), Ecclesiæ doct., XXII, 1083, 1142, 1147, 1161, 1164, 1166, 1179, 1180, 1181; XXIII, 492; XXIV, 679, 7, 7, 157; XXV, 167.

HILARIUS (S.), Arelatens. episc., XXXIII, XLIV, 953, 1007.

HILARIUS (S.), Pictaviens. episc., IX, 955.

HONORIUS, Augustodunens. episc., CLXXII, 239.

HONORIUS, imperat., XI, V, 1726, 1727; LXII, 490.

INNOCENTIUS I, papa, XX, 459, 462, 582, 588; XXII, 1163, 1164; XLVII, 515, 519-536.

JULIANUS, Eciensis., XX, 697, 1740; XLVIII, 508, 533, 534, 625.

LAUNOIUS, XLVIII, 491.
 LEO MAGNUS (S.), papa, XLV, 1761, 1763; LIV, 581, 593, 597, 703, 706; LV, 161, 186, 413; LVI, 112.
 LUCIDUS, presbyt., LXIV, 1580.
 MANICHÆUS, XLVIII, 886.
 MARIUS MERCATOR, XLV, 1757; XLVIII, 63, 141, 257.
 MAVENTIUS, (Ioan.), XLV, 1778.
 NESTORIUS, XLVIII, 173, 183.
 ORIGENES, PALLADIUS, et EVAGRIUS, XLVIII, 683.
 PAGIUS, CXXVIII, 180.
 PAULINUS, diacon., XX, 711.
 PAULINUS Nolan., LXI, 200, 387.
 PAULUS OROSIIUS, XLVIII, 566.
 PELAGIUS, Britannus monach., XX, 608; XXXIII, 1100; XLVII, 609.
 PETRUS, diacon., XLV, 1779; LXII, 80.
 POSSESSOR, episcop., LXIII, 489.
 PROSPER (S.), Aquitan., LI, 23, 43, 47, 63, 67, 73, 77, 90, 151, 156, 175, 186, 189, 211, 275, 581, 630, 683, 721, 731.
 QUESNELIUS PASCHAS., LIV, 1263, 1267; LV, 559, 571, 587, 413, 939; LVI, 939, 964, 978, 1023.
 RAYNAUDUS (Theophil.), LII, 758.
 RUFINUS, presbyt. Aquileiens., XX, 197; XLV, 1771, 1776; XLVIII, 339, 419.
 SOMMIER, CXXVIII, 183.
 THEODORUS, Mopsuesten., XLVIII, 214, 416.
 THEODOSIUS, imperat., XLVIII, 1751.
 VALERIUS, LI, 775.
 VINCENTIUS (S.), Lirinens., I, 630.
 VOLUSIANUS, XLV, 1751.
 XYSTUS-III, papa, L, 118, 624.
 ZOSIMUS (S.), papa, XX, 639, 640-645, 649, 634, 693; XLV, 1225, 1730.

SECTIO SECUNDA.

Pelagianismi auctores, simul et Semipelagianismi.

ANIANUS, diacon. Celebens., XXI, 1176.
 COELESTIUS, Pelagii discipul., XXXII, 492-503, 541-550; XLVIII, 497, 503, 615, 617.

JULIANUS, Eclanens. episc. Pelagian., XXI, 1167; XXXII, 518-523; XLVIII, 555, 554, 559, 624, 685, 449.
 PELAGIUS, Britannus monach., XXI, 1155; XLII, 1291; XXX, 13, 645; XXXII, 439-446; L, 80-488; XXXIII, 772, 771, 1099; XLV, 1711, 1712, 1715; XLVIII, 488, 587, 593, 596, 598, 608, 609, 610, 611.

SECTIO TERTIA.

Loca Patrum Pelagianismum et Semipelagianismum redolentia.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. episc., XI, 121; XIV, 271-278; XXXII, 620; XLIV, 964.
 BOETIUS, XLV, 1573, 1778.
 CASSIANUS, Massiliens. presbyt., XLVII, 796, XLIX, 25, 30; 412, 898, 1657; L, 327, 519; LVIII, 775, 777, 1057, 1091; LI, 34, 1057; LXIII, 490, 1109; LXVII, 1141, 1073, 1107; LXIX, 477.
 GENNADIUS, Massiliens., LVIII, 979, 1054, 1107, 1073, 1120.
 HILARIUS, Arelateus. episc., I, 626.
 GOTTFESCHALCUS, monach., CXXI, 345.
 JOANNES SCOTUS, CXXII, 547.
 LEPORIUS, presbyter et monach., XXXI, 511; XLIX, 42, 1228; XXXII, 547; LVIII, 1092.
 NESTORIUS, hæretic., L, 23.
 OPTATUS (S.), XI, 765, 971.
 PAULUS SAMOSATEN., XLII, 1147; XLVIII, 12, 48.
 ORIGENES, XLVIII, 246.
 RUFINUS AQUILEIENS., XI, 216.
 SEVERUS SULPICIUS, XX, 90-91; LVIII, 1073.
 SIDONIUS APOLINARIS, LVIII, 622.
 THEODORUS MOPSUESTENS., XLVIII, 258, 415.
 VALERIANUS (S.), Cemelians., LII, 764.
 VINCENTIUS, Lirinens., I, 625, 630.
 ZACHÆUS, CHRISTIANUS, XX, 1066.
 ZENO (S.), XI, 123, 121, 253, 271, 341.

SECTIO QUARTA.

De Jansenianismo, lice! recentius exortio.

Consulatur MERIV (Carol.), e societate Jesu, XLVII, 843, 865, 901, 912, 923, 924, 933, 936, 942, 939, 965, 967, 994, 1075, 1081, 1083, 1089, 1093, 1101, 1111.

XCV.

INDEX DE SACRAMENTIS IN GENERE.

IN QUO VICISSIM AGITUR DE NOTIONE SACRAMENTORUM TUM VETERIS TUM NOVÆ LEGIS.

DE ILLORUM INSTITUTIONE ET NUMERO, MATERIA ET FORMA, VIRTUTE, MINISTRO ET SUBJECTO, ETC.
 PRÆTEREA ENUMERANTUR LIBRI DE SACRAMENTIS TRACTANTES.

I. — *Notio sacramenti.*

Sacramenta ideo dicuntur, quia in eis aliud videtur, aliud intelligitur. S. August., XXXVIII, 1247. Signa cum ad res divinas pertinent, sacramenta appellantur, id., XXXIII, 527. Sacramenta, si quamdam similitudinem earum rerum, quarum sacramenta sunt, non haberent, omnino sacramenta non essent, *ibid.*, 564. Sacramenta corporalia sunt, quasi verba visibilia, id., XLII, 336. Sacramentum visibilia verbum, id., XXXV, 1810. Sacramenta, quare sic dicantur, Raban. Maur., CVII, 309. Quid sint sacramenta, vel quare dicantur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1275; Ratramnus Corbeiens., CXXI, 146. Sacramentum vero est visibile signum invisibilis gratiæ, Zacharias Chrysopol., CI XXXVI, 102. Quid sacramentum, Magister Bandinus, CXCII, 1049; Hugo Rothomag. arch., CXCII, 1211; Petrus Pictav., CCXI, 1227; Hildebertus Cenoman., CLXXI, 1145.

II. — *Sacramenta vetera.*

Quidam ex Judæis fideles contendebant eos, qui credebant in Christum, sine veteribus sacramentis salvos esse non posse, S. August., XXXIII, 278, 279. Sacramenta Legis Veteris sola significant ratione præcepta sunt, id.,

XLIV, 591. Divinitus data sunt ad significationem futurorum, etc., id., XXXIII, 281. Sacramenta Veteris Testamenti quid significant, id., XXXVI, 951, 955. Sacramenta vetera umbra erant futurorum, id., XLIV, 222. Sacramenta legis præmonstrativa erant Christi venturi, id., XLII, 553, 557, 559. Sacramenta vetera ante Christum necessaria, id., XXXIII, 156. Sacramenta vetera post Christum superflua, *ibid.* Sacramenta vetera primis Christianis non erant noxia, sed nec necessaria, id., XLII, 557. Sacramenta vetera nec bona sunt, nec mala, id., XXXII, 281. Non signacula illa (veteris Testamenti) damna sunt, sed, succedentibus opportunioribus, decesserunt, id., XXXIII, 98. Sacramenta vetera non erant gentibus imponenda, id., XLII, 557. Sacramenta Judæorum celebranda suscepit Apostolus, quare? id., XXXIII, 278, 279, 283. Sacramenta vetera non simulatione fallaci, sed consilio prudenti observavit Apostolus, id., XLII, 557. Sacramenta cum Judæis apostolorum tempore permixta, id., XI, 536. Sacramenta vetera quandiu observare permixta sunt primis Christianis qui ex Judæis crediderunt, id., XLII, 557, 558. Sacramenta vetera non evacuavit Christus, sed mutavit, *ibid.*, 55. Mutatio in sacramentis veteribus a Christo facta, in psalmis prædicta, *ibid.*, 53, 54, 55. De differentia sacramentorum veterum et novorum, Petrus Lombardus, CXCII, 840.

III. — Sacramenta novæ legis. — De eorum præstantia, differentia, etc.

Sacramenta Christianorum diviora et priora esse quam Judæorum, S. Ambrosius, XVI, 420. Sacramentorum novæ legis præstantia, S. August., XXXII, 200. Discrimen inter sacramenta veteris et novi Testamenti, id., XXXVI, 931; XLIII, 289. Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, actu faciliora, numero pauciora sunt quam antiqua, id., XLII, 335. Inter sacramenta veteris legis et novæ, quæ differentia, Hervæus Burgid., CLXXI, 1597. Quomodo differant sacramenta veteris et novæ Legis, Magister Bandinus, CXCH, 1391. Petrus Pictav., CXXI, 1229. Quod tria genera sunt sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 327.

IV. — Sacramentorum novæ legis institutio, numerus, etc.

Auctor sacramentorum quis, S. Ambrosius, XVI, 439. Quæ sit causa institutionis sacramentorum, Petr. Pictav., CXX, 1227. Quatuor esse considerata in institutione sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 317. Quare instituta sint sacramenta, *ibid.*, 319. Institutionem sacramentorum quantum ad Deum dispensationis esse, quantum ad hominem necessitatis, *ibid.*, 323. Tria sunt propter quæ instituta sunt sacramenta, *ibid.*, 117. Quare instituta sint sacramenta, Magister Bandinus, CXCH, 1090; Hildebertus Conom., CLXXIV, 1145. Sacramenta de latere Christi profuxerunt, S. August., XXIV, 1513; XXXVI, 161, 668. Enumeratio sacramentorum, Tertull., II, 80; Philippus de Harveng., CIII, 519. Sacramenta eorum hominibus data, Guillelmus, CLXXXIV, 406; Petrus Lombardus, CXCH, 839.

V. — De materia et forma sacramentorum novæ legis.

Accedit verbum ad elementum et fit sacramentum, S. August., XXXV, 1840. De materia sacramentorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 320.

VI. — De virtute sacramentorum.

Sacramenta nova virtute majora, utilitate meliora, S. August., XLII, 335. Sacramentum et virtus sacramenti quandoque separantur, id., XXXV, 2026. Aliud est sacramentum, aliud virtus sacramenti, *ibid.*, 1611. Sacramentorum virtus, gratia; non omnibus communis, licet communia sint sacramenta, id., XXXVI, 985. Sacramentis vi ibilibus sanctificat minister, Deus invisibili gratia, id., XXXIV, 712, 715. Sacramentis divina virtus adhsit, sive ad salutem bene utentium, sive ad perniciem male utentium, id., XLIII, 141. Sacramentorum visibilium effectus, pietas, id., XLII, 335. Sacramenta temporalia, alligamenta medicinalia sunt contritionis nostræ, id.,

XXXVII, 1905, 1904. An ex bonitate aut perversitate ministrorum pendeat sacramentorum effectus, id., XLIII, 67, 75. Sacramentorum vi peccata dimittuntur non meritis ministrorum, *ibid.*, 1:6. Sacramenta apud schismaticos formam visibilem pietatis habere possunt; non virtutem ejus spiritalem, id., XXXVIII, 467. Sacramenta eadem iustus sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, id., XLIII, 293, 297, 298, 435. Sacramenti in eis, qui mundum diligunt, remanent ad damnationem, non instrumentum ad salutem, id., XXV, 1994. Sacramenta peritæ æternales, Cassiodorus, LXX, 174. De sacramentis ecclesiarum, et eorum effectu, Rabanus Maurus, CXII, 1168. Sacramenta vasa gratiæ, Alanus de Insulis, CCX, 204. Hominum malitia sacramenta non profanat, Gratian., CLXXXVII, 498.

VII. — De ministro sacramentorum.

Sacramenta gratiæ dat Deus etiam per malos, gratiam vero ipsam non nisi per se ipsum vel per sanctos sanctos, S. August., XLIII, 191. Sacramentorum vi peccata dimittuntur, non meritis ministrorum, *ibid.*, 156. Sacramenta apud hæreticos, id., XXXVIII, 463; XLIII, 179. De sacramentis per improbos administratis, S. Petrus Damian., CXLV, 525; S. Anselm. Lucens., CXLIIX, 521, 522. Sacramentorum quorum, qui ministri, S. Bruno Carthus., CLIII, 128. Merita ministrorum nihil conferunt sacramentorum validitati, Radulph. Ardens, CLV, 1682. Quod improbitas ministri non impedit veritatem sacramenti, Marbodius Redonens., CLXXI, 1472. Licet sacramenta mali ministrent, remissionem peccatorum adhuc præstant, Gratian., CLXXXVII, 499. Quod presbyterum quemque sacramenta Dominica scire oporteat, Petrus Blesens., CCVII, 1150. Qui sacramentorum Ecclesiæ nescius est, ipsius administratione dignus non est, G. Iherius abbas S. Mariz, CLVI, 901.

VIII. — De subjecto sacramentorum.

Sacramentorum usus indignis interdum ex necessitate pacis Ecclesiæ non prohibetur, S. August., XXXVIII, 51. Etiam si iustus et iniquus pariter sacramenta participent, non ideo participacionem justitiæ esse cum iniquitate dicendum, id., XLIII, 294. Sacramenta eadem iustus sunt ad salutem, iniquis ad damnationem, *ibid.*, 293, 297, 298, 435.

IX. — Libri de sacramentis tractantes.

De sacramentis libri sex, S. Ambrosius, XVI, 417. Liber de sacramentis divinis, Raban. Maur., CXII, 1218. Liber de sacramentis, Bonizo Placent., CL, 857. De sacramentorum diversitate, S. Anselmus Cant., CLVIII, 548. De sacramentis legis naturalis et scriptæ, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 17, 344, 351, 117. De sacramentis Christianæ fidei, *ibid.*, 173. De ecclesiasticis sacramentis, Magister Bandin., CXCH, 1090.

XCVI.

INDEX DE BAPTISMO,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE HUIUS SACRAMENTI NATURA, INSTITUTIONE, NECESSITATE, ETC

MONITUM.

Baptismus metaphysice sumptus recte definitur: Sacramentum regenerationis per aquam, cum expressa SS. Trinitatis invocatione. Primum est omnium sacramentorum, et nullum a non baptizato recipitur. In hoc indice vicissim disserimus de natura et figuris Baptismi; de huius sacramenti institutione, materia et forma; de illius necessitate ac unitate; de variis Baptismatum generibus; de Baptismo Christi et Joannis; de ministro et subjecto Baptismi; de Baptismo ab hæreticis, schismaticis et pravis ministris collato; de tempore quo conferendus et suscipiendus sit; de caeremoniis et effectibus Baptismi; de agendi ratione post Baptismum tenenda. Præterea recensemus varios libros de Baptismo tractantes.

I. — De natura baptismi.

Baptismi aqua felix sacramentum, Tertull., I, 1197. Baptismus obsignatio fidei est, *ibid.*, 1230. Spiritus san-

ctus aquis superest, sanctificans eas de semetipso, *ibid.*, 1204. Baptismus circumcisio spiritualis, S. Cyprian., III, 1018. Lavacrum aquæ salutaris, id., IV, 198. Baptismus est sacramentum divini regenerationis, S. Hilar., X,

59. Signum est evictæ mortis, S. August., XXXV, 2375. Futuræ resurrectionis imago, id., XXXIX, 2070. Baptismus est signaculum Dei character, Victor Vitens., LVIII, 247. Baptismus sacramentum reconciliationis, Egoyp., LXII, 871. Sanctæ et incontaminatæ Christianorum fidei velut radix ac certum fundamentum divini baptismi gratia est, id., LXXIII, 470. Baptismus unde dicitur, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 256; Leidrad., XCIX, 861; Raban. Maur., CVII, 309. Fons sacer baptismatis non immerito fons vitæ nuncupatur, quare, Ratramn. Corbeiens., CXXI, 135. Tria sunt in baptismo visibilia, sacerdos, corpus et aqua; et tria invisibilia, spiritus, anima, fides, Hincmar., CXXVI, 108. Baptisma est figura mortis et sepulture, id., CLVIII, 544. Baptismus est ostium per quod intratur in templum Dei, Rupertus, CLXXII, 1151. In baptismo adest aqua visibiliter, sanguis Christi invisibiliter, *ibid.*, 1651. Baptismus ostium domus Dei, Godefrid., CLXXIV, 452. Quid sit sacramentum baptismi, Hugo de S. Vict., CLXXVI, 129, 415. Baptismus est quasi janua omnibus atria Ecclesie introeuntibus, id., CLXXVII, 588. Ablutio exterior in baptismo interiorem designat, S. Bernard., CLXXXIV, 479. Baptismus, qualiter dicitur, Petr. Lombard., CXCII, 843; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Porta ab Oriente sacramentum est baptismatis, per quod in civitatem intratur, Henric., CCIV, 296. Secunda piscina est baptismus quæ dicitur initialis, quomodo, Thomas Cisterc., CCVI, 712. Baptismus est ablutio aquæ per invocationem sanctæ Trinitatis sanctificatæ, peccati abluitionem signans, Alanus de Insul., CCX, 615. Baptismus est exterior corporis ablutio facta sub forma verborum præscripta, Petrus Pictav., CCXI, 1250.

II. — De figuris baptismi.

Baptismi figura, Tertull., I, 1209; S. Ambros., XVI, 425. Diluvium baptismi figura, S. Optat., XI, 894; S. Augustin., XLII, 263; S. Fulgent., LXV, 543; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 321; S. Bruno Carthus., CLIII, 414; Rupert., CLXVII, 540; Joannes Beleth., CCII, 115. Baptismi figura circumcisio, S. Optat., XI, 895; S. Aug., XLIV, 855. Mare Rubrum figura fuit baptismatis, S. Ambros., XIV, 867; Sedulius, XIX, 567; S. August., XXXV, 1725; LXXXVI, 917; LXXXVII, 1057, 1111 1420; XXXIX, 1551, 1555, 1562, 1635; S. Gregor. Turon., LXXI, 168, S. Gregor. Magn., LXXVII, 1162; S. Hildefons., XCVI, 119; Ivo Carnot., CLXII, 507; S. Bruno Astens., CLXIV, 1105; Rupert., CLXVII, 1659; Honor., CLXXII, 672. Corvus et columba emissa de arca Noe typus baptismi, S. Hieronym., XXIII, 176. Jordanis fluminis conversio baptismi signum, S. Ambros., XV, 1518.

III. De institutione baptismi, ejusque auctore.

Baptismus, quando institutus a Christo, Lactantius. VII, 618; S. Optatus, XI, 1035. Baptismus propter quid institutus, S. Augustinus, XLV, 1120. Instituta est secunda nativitas, quia prima est damnata, id., XLIV, 837. Cum Christus dicit, Ite in orbem universum, baptizate, etc., evidenter ostendit, quia non ipsi, sed ille procul dubio baptismatis auctor erat, S. Petrus Damianus, CXIV, 102. Queritur quando institutum sit sacramentum baptismi, Wernerus abbas, CLVII, 739. Institutio baptismi facta fuit quando Christus ad baptismum venit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 128, 449. Quare institutum fuit sacramentum baptismi *ibid.* 417; Robertus Pullus, CLXXXVI, 840. Christus ad baptismum Joannis accedens, vim regenerativam aquis contulit, id., CLXXVII, 399. De tempore institutionis baptismi, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092.

IV. — De materia baptismi tum remota, tum proxima.

Materia baptismi et virtus, Tertullianus, I, 1203. In baptismo ter caput mergebatur, S. Hieronymus, XXIII, 164. Trina immersio propter mysterium Trinitatis, S. Hieronymus, XXVI, 496. In baptismo fit trina mersio juxta præceptum Ecclesie morum, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 345. Quandoque unica, *ibid.* Si in vino quis, aquam non habens, periclitantem infantem baptizavit, nulla ei adscribitur poena, S. Stephanus, II, 1026. In baptismo triana mersionem faciendum esse, Alcuinus, C, 290, 342. In aqua baptismus consecratur, ut intelligatur, etc., Haymo, CXVII, 411. Nihilum elementum invenitur aptius ad consequendum nos quam aqua, per aquam quippe fontes mundantur corporum, Paschasius CXX, 170. Baptismatis trina immersio signatur in epistola Gregorii papæ, Isidorus Mercator, CXXX, 1103. Per materialem aquam

baptismus datur, Gerardus, CXII, 1271; Baptismus fit in aqua, S. Anselmus, CLVIII, 545. Baptismi in aqua fit trina mersio ob tres rationes, Ivo Carnot., CLXI, 1058. Baptismus fit sub trina mersione, Rupert., CLXVII, 1652. Baptismus olim per totius corporis immersionem fiebat, Hildebertus, CLXXI, 1147. Baptismus uniformiter fit in aqua, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 127. Magis in aqua quam in alio liquore baptismus conficitur, quare, Petrus Abælardus, CLXXVIII, 1739; Zacharias, CLXXXVI, 101. Baptisma non alium liquorem, aliudve elementum recipit, præter aquam, Robertus Pullus, CLXXXVI, 841. Celebratur baptismus tantum in aqua, Petrus Lombardus, CXCII, 844; Magister Bandinus, CXCII, 1092. Pro vario Ecclesiarum usu semel vel ter, qui baptizatur immergitur, *ibid.* In qua materia baptizandum sit determinavit Christus, quando in aqua hominem regenerari debere monstravit, Ecbertus, XCV, 53. Nulla in alia re baptismum facere permissum est nisi in pura aqua, Joannes Beleth., CCII, 115.

V. — De forma baptismi.

Baptismus in Patre et Filio et Spiritu sancto, S. Hieron., X, 59. Baptismus confertur in nomine S. Trinitatis, S. Hieron., XXII, 468. Verum baptisma in Spiritu sancto, et mysterio S. Trinitatis, id., XXV, 935. Apostoli baptizant in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, *ibid.*, 159. Baptismus in nomine sanctæ Trinitatis datur, S. Augustinus, XXXVIII, 803. Baptizandum est in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, S. Petrus Chrysologus, I, 427. Baptismus in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti datur, Gennad., LVIII, 983, 1026. Baptismus in nomine Jesu quomodo v. d. Vigiliis, LXII, 324. Datur baptisma in nomine Trinitatis S. Fulgentius, LXV, 500. Baptismus a quibuscunque hæreticis collatus modo in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, non est iterandus, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 692. De baptismo in nomine Jesu, Facundus, LXVII, 534. S. Trinitatis in baptismo invocatio requisita, Gregor. Turon., LXXI, 237. Baptismi forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 545. In Patre et Filio et Spiritu sancto salutaria baptismi dona consistunt, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 821. Si omnia qualibet Trinitatis persona, baptisma datur, manifeste in regenerationis solemnitate nihil agitur, nisi tota Trinitas invocetur, *ibid.* Poena ejus qui non baptizaverit in nomine S. Trinitatis, CLXII, 1023. Quod in nomine Trinitatis datur baptismus, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 164. Nullatenus baptismi mysterium præfari potest, nisi sub invocatione sanctæ Trinitatis, Theodulfus, CV, 352. Si quis episcopus aut presbyter non baptizaverit in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, abjiciatur, Isidor. Mercator, CXXX, 20; Burchard., CXL, 752. De presbytero, qui grammaticam ignorabat et tamen in Trinitate baptizabat, Burchard. Wormat., CXI, 735. Baptizare in nomine Patris tantum, vel in nomine Filii tantum, vel in nomine Spiritus sancti non licet, Ivo Carnot., CLXI, 1059. Baptizati in nomine Domini sunt baptizandi in nomine sanctæ Trinitatis, *ibid.* Baptizatus sine invocatione Trinitatis sacramentum regenerationis non habet, *ibid.* Forma baptismi sunt ista verba, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti, vel æquipollentia, Zacharias, CLXXXVI, 102. Invasio Trinitatis verbum dicitur quo baptismus consecratur, Petrus Lombard., CXCII, 845. Forma hujus sacramenti, Magister Bandinus, CXCII, 1095; Stephan. Tornac., CCXI, 312, 313; Petrus Pictav., *ibid.*, 1256.

VI. — De necessitate baptismi; de parvulis sine baptismo defunctis; quo tempore obligare cæperit lex baptismi.

Sine baptismo alius nemini competit, Tertull., I, 1215. Quo tempore lex baptismi obligare cæperit, *ibid.*, 1215. Nisi baptizatus fuerit catechumenus, remissionem non potest accipere peccatorum, S. Ambrosius, XVI, 391. Baptisma omnibus necessarium, S. August., XL, 223; XLIV, 189, 190, 199. Baptismus necessarius etiam perfecte viventibus, id., XXXV, 1495. Baptismi necessitatem asserit Innocentius papa, id., XLIV, 576. Baptismus Christi necessarius parvulis, id., XXXIV, 418. Baptismus necessarius parvulis ob peccatum originale, non ob personam, id., XLIV, 121. Regenerari spiritaliter opus habet, quisquis carnaliter generatur, *ibid.* A damnatione Ade nemo liberatus nisi in Christo renatus, id., XL, 256. Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, id., XLIV, 1158. Per baptismum de potestate tenebrarum eruantur parvuli immanes, id., XXXIII, 962, XLIV, 426. Ab originali peccato liberari parvuli non pos-

sunt nisi baptismo Christi, id., XXXIII, 685. Parvulus propter salutem baptizandos negant Pelagiani, *ibid.* 761, 763, 775. In parvulis per baptismum remissionem fieri peccatorum latetur aliqui Pelagiani, quo sensu, id., XLIV, 146. Baptizandos parvulos Pelagiani concedunt, non propter vitam æternam, sed propter regnum celorum, id., XXXVIII, 1536; XLIV, 142, 394. Sine baptismo, parvuli non possunt habere vitam in semetipsis, id., XLIV, 615. Parvuli non baptizati manent in tenebris, *ibid.*, 112, 129, 190, 131. Parvuli non baptizati damnantur, *ibid.*, 188, 189. Parvuli sine baptismo morientes, non erunt in medio quodam loco ubi beati vivant, S. Leo Mag., LVII, 466, 487. Baptizandi sunt parvuli, ut in eis regeneratione mundeatur quod generatione traxerunt, Gennad., LVIII, 989. Illud præcipue observandum est et tenendum, nascentium parvulorum animas nexu peccati originalis obstrictas, omnib. aque necessarium esse sancti baptismatis sacramentum, S. Fulgent. Ruspens., LXV, 441. Sine regeneratione neminem in regnum intraturum Nicodemus Dominus revelavit, S. Gregor. Magn., LXXXIX, 620. Pro solo originali reatu luunt in inferno nuper nati infantuli penas, si renovati per lavacrum non fuerint, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 588. Nemo sine lavacro regenerationis remissionem peccatorum consequi, et regnum valet intrare celorum, V. Beda, XCII, 668. Quod non nisi renatus habeat vitam æternam, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 758. Non baptizati a regno Christi alieni sunt post obitum, Alcuinus, CI, 1224. Baptismi necessitas, Joannes Rothomag., CXI, VII, 254. Baptismus necessarius re aut voluntate, Goffridus, CLIII, 256. Nemo terram viventium intrabit qui prius per baptismum non transierit, S. Br. n. Astensis, CLXIV, 553. Quicumque sine baptismo de hac vita migraverit et regno Dei carebit et insuper maledicti originalis penas luet æternas, Otto, CLXXXIII, 1558. An absque percepto actualiter visibili sacramento, vel ejus vice martyrio salus obtineri possit, S. Bernard., CI, XXXII, 1031. Quando homines obligari ceperunt præcepto percipiendi baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 450, 452. Necessarium est visibile sacramentum aque ad ablationem visibilis corporis, Gratianus, CLXXXVII, 1791. Omnis despiciens sacramentum baptismi et accipere nolens, æternam vitam nullo modo mereri nec consequi potest, Ermengaudus, CCIV, 1236. Tam parvulis quam adultis est necessarius baptismus, Alanus de Insulis, CCX, 347. Non obligasse baptismum, ex quo dictum fuit Nicodemus: Nisi quis renatus, etc., S. Bernardus, CLXXXII, 1031. Baptismi obligationem corpore primum post sufficientem ejus promulgationem, *ibid.*, 1034.

VII. — De unitate baptismi, quod non sit iterandum.

Baptismus unus omnino est, tam ex Domini Evangelio, quam ex apostolorum litteris, Tertull., I, 1216. Baptisma unum in Ecclesia, S. Cyprian., III, 407, 408, 412; S. Hier., X, 399, 400. Baptisma non est iterandum, S. Optatus, XI, 1044, 1045, 1046; S. Ambros., XV, 1789; S. August., XXXV, 1484; XLIII, 54, 70, 72, 77, 158, 159, 162, 190, 192, 197, 199, 206, 219, 225, 228, 227, 232, 234, 237, 346, 515, 601, 602, 605, 804. Domini baptisma unum est lavandis aumabus et corporibus, S. Petrus Chrysologus, LII, 647; Gennad., LVIII, 993. Baptismus non iterandus, S. Leo Magn., LIV, 1193; Primas., LXVIII, 445; S. Hildefons., XCVI, 160, 161; Isidor. Mercator, CXXX, 319, 679; S. Petrus Damian., CXLI, 161; Rupert., CLXIX, 264; Hugo de S. Victore, CLXXV, 629; id., CLXXVI, 458; Alanus de Insulis, CCX, 333.

VIII. — De variis baptismatum generibus.

Baptismus secundus, seu sanguinis per martyrium, Tertull., I, 1217. Plurima baptismatum genera præmissa sunt, S. Ambros., XVI, 1248. Baptizantur alii baptismis ignis, alii baptismis Spiritus sancti, S. Hieron., XXV, 668. Baptismus sanguinis quis, S. August., XLIII, 270. Præmissi vicem implet martyrium et in articulo necessitatis vera conversio, *ibid.*, 173. Baptismus sanguinis; Prudent., LX, 426. In Scripturis sunt baptismatum genera tria, aquæ, spiritus et ignis, sanguinis quo martyres baptizantur, Primas., LXVIII, 443. Baptismus martyrii omnium præstantissimus, id., LXXXII, 488. Quod primum baptismum aquæ sit, secundum sanguinis, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 160. Tria sunt baptismi genera, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 820; Alcuinus, CI, 1216. Sunt plura genera baptismatis, quæ purgant hominem a delictis, ac profectum conferunt sanctitati, Rabanus Maurus, CXI, 133, 134. Quatuor sunt genera baptismatum, Haymo, CXVII,

411. Non baptizati si pro Christo moriuntur, baptizati moriuntur, Ivo Carnot., CLXI, 1068. Effusio sanguinis implet vicem baptismi, *ibid.* Sanguinis effusio vicem obtinet baptismatis, sic et vera cordis contritio, cum tempus suscipiendi non habeat, Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. Triplex est baptisma, id., CLXXVII, 801; S. Martin. Legion., CCVIII, 273; Alanus de Insulis, CCX, 348.

IX. — De baptismo Christi et Joannis.

Baptismus Joannis an celestis, an terrenus, Tertull., I, 1210. Joannes se dicit baptizare in penitentiam, S. Hier., IX, 926. Baptisma Joannis diversum a baptismo Christi, S. Optatus, XI, 1033, 1034. De baptismo Joannis, quando et cur post ipsum baptismum Christi collatum, *ibid.* Baptismus Joannis oculus supplicationum est, baptismus Christi oculus gratiarum, S. Ambros., XIV, 1010. Aqua Joannes baptizabat, Christus Spiritu, S. Ambros., XV, 1840. Legis typum accipiens Joannes baptizavit in penitentiam, Christus ad gratiam, S. Ambros., XVI, 1043. Baptisma Joannis, Jovencus, XIX, 105. Quo sensu in remissionem peccatorum, *ibid.*, 108. Baptismus Christi et Joannis, Chromat., XX, 328, 329. Baptismi Joannis finis, S. August., XLIII, 182. Joannis baptismo regeneratio non fiebat, *ibid.*, 255. Baptismus Joannis suscepit Christus, *ibid.*, 236; XLIII, 174. Suscepit ad ipsius sacramenti consecrationem, id., XXXVIII, 1535. Baptismus Joannis crimina non delet, id., XXXIX, 2010. Quare susceptus a Christo, id., XXXV, 2193, 2249, 2250. Baptismo Christi aquæ nostræ baptismati consecratur, id., XXXIX, 2010, 2012, 2015. De baptismo Christi, S. Petrus Chrysolog., LII, 616; S. Leo Magn., LIV, 701; S. Maximus, LVII, 292, 294, 298; Prudent., LIX, 679. Baptismi S. Joannis Baptistæ effectus, S. Paulinus Nolanus, LXI, 447. Baptismus Joannis et Christi, S. Paschasius, LXXI, 31. Salvator a Joanne accepit baptismum, quare, Beda V., XCII, 138. Baptismus Christi ad aquæ sanctificationem, S. Paulinus Aquil., XCIX, 173. Baptisma Joannis non fuit in remissionem peccatorum, sed præparatio ad baptismum Christi, S. Hildefons., XCVI, 116. Baptizatus est Christus, non ut ejus ulla dilueretur iniquitas, sed ut ejus magna commendaretur humilitas, Alcuinus, CI, 4. Baptisma Christi non fuit in aqua tantum sicut Joannis, sed in Spiritu sancto, *ibid.*, 138, 238. Joannes baptizavit in aqua penitentiae, Christianus Druthmarus, CVI, 1293. Ob tres causas venit Dominus ad baptismum Joannis, *ibid.*, 1294. Christus Joanne baptizari voluit, ut discant omnes fideles neminem absque baptismo justificari quamvis innocenter ac juste vivat, Gerardus, CXII, 1275. Baptismus Joannis figura baptismi Christi, Lanfrancus, CL, 610. Baptizari Dominus voluit, non quia remissione peccati egeret, sed ut legem impleret, Ivo Carnot., CLXI, 1050. Baptismi Joannis et baptismi Christi non eadem est virtus, *ibid.* Baptisma Joannis baptisma servi, baptisma Christi baptisma est Domini, Rupertus, CLXVII, 1645. Baptismus Joannis præparatio fuit ad baptismum Christi, Hi debent., CLXXI, 409. Baptismus Christi baptismus remissionis dicitur, baptismus vero Joannis baptismus penitentiae, Hugo de S. Victore, CLXXV, 815. Quid distat inter baptismum Joannis et Christi, *ibid.*, CLXXVI, 451. Baptismus Joannis sola corpora albebat, a peccatis vero non mundabat, Petrus Lombardus, CCII, 842. De forma baptismi Joannis et de baptizatis ab eo, *ibid.* Joannes baptizabat in aqua, Jesus in aqua et Spiritu sancto, Richardus, CXCVI, 1016. Baptismus Christi dignior baptismis Joannis, Philippus de Harveug., CCIII, 765. Cur Christus venit ad aquas Jordanis, Petrus Blesensis, CVII, 591. Cæpit perfectum baptismum a Jesu Christo; Ipse enim baptizavit primum in Spiritu sancto, S. Martinus Legion., CCVIII, 275. Non ideo Christus baptizatus est quod baptismum indiguerit, sed ut aquis vim regenerativam conferret, Alanus de Insulis, CCX, 350. Differentia baptismi Joannis ad baptismum Christi, Petrus Pictav., CCXI, 1237.

X. — De subjecto baptismi, de dispositionibus in adultis requisitis

Baptismus in qua vite ætate conferendus, Tertull., I, 1220. Baptismi de alto an utilior, *ibid.*, 1221. Baptismum præcedere debet confessio delictorum omnium, *ibid.*, 1222. Atque penitentia, *ibid.*, 1229. Nullo minus infantibus neganda baptismi gratia quam adultis, S. Cyprian., IV, 1018. Omnibus dandum baptismum, S. Sylvester, VIII, 838. Baptizati pueri, adolescentes, juvenes, senes utriusque sexus, S. Zeno, XI, 493. Baptizati in unum hominis genere, ætate, sexu, conditione diversi, *ibid.*,

491. Baptizari parvuli debent, ut a diaboli potestate et a peccato liberentur, S. August., XLV, 1458. Baptizantur parvuli in remissionem peccatorum, id., XXXVIII, 751. Parentes sollicitos esse oportet ut baptizentur infantes, id., XLIV, 199. Baptizandi filii etiam fidelium, *ibid.*, 175, 812, 817. Non superfluo baptizantur baptizatorum filii, *ibid.*, 191, 195, 198. Mortui non baptizandi, S. Leo Magn., LVI, 422. Baptizandæ prægnautes, *idem.*, 441. In adultis nec confessio sine baptismo nec baptisma sine confessione, S. Fulgentius, LXV, 588. Baptizandi fidei symbolum discant, Ferrandus, LXVII, 959. Agrotantibus quando ipsi loqui non possunt, si pro eis alii testimonium dixerint, baptismus non negetur, *ibid.* Quando de infantibus ignoratur utrum baptizati sint, sine ulla dubitatione baptizentur, id., LXVII, 959. Baptismus præcedebat jejunium, Cassiod., CLIX, 1195. Baptismus præcedit jejunium et oratio, id., LXXII, 515. Petrus baptismo penitentiam esse præmittendam docuit, S. Gregor. Magn., LXXII, 112. An baptismus conferri possit mulieri prægnanti, *ibid.*, 1195. Crisostomus, LXXXVIII, 828. Baptizati quorum dubium est baptisma iterum baptizandi, *ibid.* Mortuis non detur baptisma, Angelranus, XCVI, 1049. Baptizandi deat nomen suum, et diu sub abstinence vini et carniū percipiant baptismum, Theod., XCIX, 1092. Subito obmutescens baptizari potest, si voluntatis præteritæ testimonia iusta fuerint, *ibid.*, 1023. Non potest fieri ut corpus baptismi capiat sacramentum, nisi anima fidei suscepit veritatem, Alcuinus, C, 189. Baptizari debent sine scrupulo, qui non probantur baptizati, *ibid.* Mercator, CXXX, 335. Mortui non sunt baptizandi, Burchard., CXL, 734. Omnes ad baptismum venientes quinta feria majoris hebdomadæ fidei episcopo vel presbytero reddere debent, id., CXL, 730. Baptismus accepturus adultus debet prius populiter veteris vitæ, Ivo Carnot., CLXI, 1034. Baptizandus prius est catechizandus instruendusque de rebus fidei, *ibid.* Catechumeni antequam elemento aquæ abluantur, se renuntiare voveant diabolo, pompis et operibus ejus, S. Bruno, CLXIV, 471. Baptizandorum præparatio ad baptismum per xv dies jejunii, Rupertus, CLXX, 111. Nullus in materno utero baptizari potest, Petrus Lombard., CXIII, 855. Qui sine fide vel fide accedunt, sacramentum non rem accipiunt, *ibid.*, 846.

XI. — De ministro baptismi.

Baptismus dandi jus habet summus sacerdos, qui est episcopus, Tertull., I, 1218. Dehinc presbyteri et diaconi, non tamen sine episcopi auctoritate. Etiam laici jus est, *ibid.* De his qui a schismaticis aut a malis ministris baptizati sunt in fide, non dubitandum quin ratum haberi debeat eorum baptisma, S. Optatus, XI, 765. Baptismus fit per sacerdotes Christi, S. Ambros., XV, 1227. Presbyter et diaconus jus non habet baptizandi sine iussione episcopi, S. Hieron., XXIII, 165. Necessitate cogente, licet laici baptizare, *ibid.* Baptismus a presbytero confertur, S. August., ALI, 842. Baptismus dandi jus in ordinatione habetur, id., ALIII, 71. Laicus in necessitate baptizat, *ibid.* Baptisma in necessitate ministrare etiam laicis conceditur, S. Leo Magn., LVI, 695. Solis sacerdotibus tractandum est baptisma, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 832. Mulier baptizare non præsumat, Theod., XCIX, 1025. Quod solis sacerdotibus liceat dare baptismum, excepta necessitate periculi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 159. Baptismus recte confertur etiam a malis, S. Agobard., CIV, 142. Baptizare potest diaconus abente episcopo et presbytero, Regine, CXXXII, 142. Baptismi administratio sacerdotibus commissa, Joann. Rothomag., CXLVII, 252, 255. Constat baptisma solis sacerdotibus traditum, Ivo Carnot., CLXI, 82. Baptizare potest mater filium, mortis urgente periculo, *ibid.*, 1051. Baptizare nullus præsumat nisi sacerdos seclusa necessitate, *ibid.*, 1052. Laico in necessitate baptizare conceditur, Honor., CLXXII, 674; Algerus, CLXXX, 858, 862; Gratianus, CLXXXVII, 1799; Magist. Bandin., CXII, 1094. Quibus liceat baptizare, Petrus Lombard., CXII, 852.

XII. — De baptismo ab hæreticis et schismaticis, vel aliis malis ministris collato, aut subjectis accepto.

Baptisma hæreticorum non reiterandum, Stephan., I, 1009, 1010. Omnia inania et falsa apud hæreticos, S. Cyprian., III, 1045. Participem hæreticorum esse qui eorum baptismum probat, S. Cyprianus, III, 1122, 1126, 1150, 1175. Baptizandi qui ab hæreticis baptizati, *ibid.*, 1162. Ne baptismus quidem sanguinis in hæresi prodesse, *ibid.*, 1125. Redeuntes ab hæresi utroque sacramento nasci debere, S. Cyprian., III, 1046, 1081, 1117. De his

qui de hæresi ad Ecclesiam sine baptismo admissi sunt, *ibid.*, 1122, 1171. Sententia Stephani de baptismo hæreticorum, III, 1128. A quacunque hæresi venientem baptizari vult, *ibid.*, 1129. Hæreticos non proprie baptizare ad se venientes, *ibid.* Hæreticorum baptismum datum in Africa reiectum, S. Cyprian., III, 1058, 1110. Mortuos baptizant Montanistæ, S. Philast., XII, 1166. Baptismus ab hæreticis datus, bonus, sicut et a malis, S. August., XLIII, 190, 191. Baptismus malorum non valet, si non valet hæreticorum, *ibid.*, 195, 205, 201, 205, 206, 207, 209, 211, 212. Baptismus ab hæreticis et schismaticis dari posse, in concilio Nicæno definitum est, *ibid.*, 71. Quidquid de baptismo hæreticorum Cyprianus ejusque collega in concilio Carthageni dixerunt, de baptismo iniquorum dici potest, *ibid.*, 239. Baptismus ubicunque conferatur, venerandus est, id., XXXIII, 501. Baptismus apud hæreticos collatus valet, nec iterandum est, *ibid.*, 562; XXXVII, 462, 797. Baptizandum non est post hæreticos, si non baptizatur post ebriosos, luxuriosos, etc., id., XLIII, 218, 437. Baptizatos in hæresi vel schismate non rebaptizandi, *ibid.*, 219, 220, 491. Baptismus ab hæreticis aut malis datus integer est, *ibid.*, 207, 244. Sed non prodest ad salutem, *ibid.*, 110, 141, 170, 235, 236, 239, 257, 457, 756. Baptismus habere possunt hæretici et mali, sed non habent remissionem peccatorum, *ibid.*, 227, 228, 238, 244. Baptismus a malis accipit plus peccatorum remissionem operetur, *ibid.*, 165, 166. Baptismus dare possunt hæretici et perversi, peccatorum remissionem dare non possunt, *ibid.*, 192. Qui ab hæreticis aut iniquis baptizantur, si non falso corde convertuntur, a Christo baptizantur, *ibid.*, 219. Baptizati apud hæreticos an debeant rebaptizari, Gennad., LVIII, 126, 1028. Ferrand., LXVII, 958. Baptismus in Trinitatis nomine etiam ab hæreticis datus, validus censetur, S. Gregor. Magn., LXXXVII, 828. Hæreticorum baptismus non ad remissionem peccatorum, sed ad supplicii testimonium datur, S. Isidor. Hispal., I, XXXIII, 588. Qui apud hæreticos baptizati sunt, et veniunt ad nos, recipiant quasi baptizati, Burchard., CXL, 734. An hæreticos possit baptizare, Ivo Carnot., 1052. Hæretici et peccatores baptismum administrantes filios generant Ecclesie, S. Bruno, CLXIV, 210. An baptismus hæreticorum sit iterandum quando fiat in nomine S. Trinitatis, Rupert., CLXVII, 815. Quod baptismus æque sanctus est a bono et a malo datus bono vel malo, Petrus Lombard., CXIII, 850.

XIII. — De tempore conferendi aut suscipiendi baptismi.

Baptismi conferendi tempus, Tertull., I, 1222; S. Siricius, XIII, 1154. Intra quos dies baptizandi sunt infantes, S. Cyprian., III, 1015, 1017, 1018. Baptismus in Pascha et in Pentecoste confertur, S. Hieron., XXV, 1528. Baptismus in Sicilia solemniter celebratus in die Epiphaniæ, S. Leo Magn., LIV, 696. Celebrandum in Paschate, *ibid.*, 698. Et in Pentecoste, *ibid.* Ex apostolico exemplo baptismi in Pentecoste celebrari, *ibid.*, 700. Nocte paschali baptismus collatum, *ibid.*, 699. Leo vult celebrari in Epiphania, *ibid.*, 699. In necessitatibus casu omni tempore baptizandum, *ibid.*, 700. Baptismus quibus anni temporibus apud Græcos conferri solitus, S. Gregor., Mag., LXXXVII, 925. Quibus apud Latinos, *ibid.* Ut post duas hebdomadas Quadragesimæ ad baptismum nullus suscipiatur, Crisost., LXXXVII, 828. Parvuli non præsententur ad baptismum nisi in duobus temporibus præscriptis, Carol. Magn., XCVII, 770. De tempore et loco baptizandi, S. Hildefons. Tolet., XCVI, 157. Certis temporibus Paschæ et Pentecostes baptismata fiant, excepta causa infirmitatis, Herard., CXXI, 766; Burchard., CXL, 729; S. Anselm., CLXIX, 521; Ivo Carnot., CLXI, 79. Baptismus sollemnis in die Paschæ non Epiphaniæ fieri debet, Rupert., CLXX, 84. Quod tantum bis in anno canonice baptismus celebretur, Honor. Augustod., CLXXII, 673. Nisi necessitate cogente inter Pascha et Pentecostem nullus baptizare præsumat, Gratian., CLXXXVII, 1799. In baptizandis electis duo tempora sunt servanda, Petrus Lombard., CXII, 854.

XIV. De effectibus baptismi.

In baptismo est regeneratio, Tertull., II, 260, 261. Et remissio peccatorum, *ibid.*, I, 1238; II, 260. Baptismate sordes abluuntur, macula vero martyrio candidantur, *ibid.*, II, 147. Spiritus in aquis corporaliter diluitur, et caro in eisdem spiritualiter emundatur, *ibid.*, I, 1204. Baptizamus, non ideo ut delinquere desinamus, sed quia desinimus, quoniam jam corde loti sumus, *ibid.*, I, 1299. Baptismate malitia omnis aboletur, Lactant., VI, 456.

Baptismus datur remissio peccatorum, S. Hilarius, IX, 412. Sacramentum est divinae generationis, *ibid.*, X, 59. Baptismi sacramento splendor percipiunt animae, *ibid.*, IX, 1060. Baptismi lavacro per verbi virtutem anima et corpore innovatur, *ibid.*, 978. Baptismus vitam aeternam comparat, S. Zeno, XI, 541. Deserat animi vitia et originale peccatum, *ibid.*, 553. Omnia omnino peccata dimittit, S. Zeno, XI, 470, 519. Baptismate renatus sit Ecclesiae filius, *ibid.*, 457. Ubi Trinitas cum fide concordat, qui natus fuerat saeculo renascitur spiritualiter Deo, S. Optatus, XI, 963. In baptismate iustitia omnis impletur, S. Ambrosius, XIV, 607. Peccatum abluatur, *ibid.*, 343, 737. In baptismate descendit Spiritus sanctus, *ibid.*, 429. Per lavacrum regenerationis et renovationis Spiritus sancti apem vitam capimus aeternam, *ibid.*, 791. Auferi hominis peccata per baptismum, *ibid.*, 1240. Per baptismum peccato morimur, sed Christo convivimus, S. Chromatius, XX, 329. Baptismus novum hominem facit, et ex toto novum creat, S. Hieronymus, XXII, 635. Velut Adam in lavacro totus moritur, et novus cum Christo in baptismate suscitatur, *ibid.*, XLIII, 424. Baptismus tantum praeterita peccata dimittit, *ibid.*, 569. Baptismi virtus, S. Augustinus, XIIII, 572; XLIII, 165. Effectus, XLIV, 870, 847. Baptismus Christi omnia peccata delet, XXXVIII, 53, 582, 583, 590, 401, 752, 1064; XL, 262, 289, 659; XLI, 40; XLII, 450, 690, 698. Baptismus dat omnium indulgentiam peccatorum et auferit crimina, non rudit, *ibid.*, 562, 563. Per baptismum a damnatione liberantur ante usum rationis morientes, S. Augustinus, XLIII, 564. Non solum peccata, sed et ipsa desideria vitiosa baptismatis lavacro purgantur, *ibid.*, XLIV, 407. Baptizati solvuntur reatu malorum quae remanent post baptismum, *ibid.*, 853. Baptismo sanctificatur et corpus, *ibid.*, XI, 691. Baptismi effectus, remissio peccatorum et gratiae collatio, S. Prosper Aquit., LI, 285. S. Leo Magnus, LIV, 193. Baptismi sacramentum utile est et necessarium, quia in eo remissio peccatorum tribuitur, S. Maximus Taurin., LVII, 538. Baptismi aqua, quae aqua Christi dicitur, et peccata delet, et gratiam iustificationis confert, *ibid.*, 481. Eius beneficia declarantur, *ibid.*, 338, 709. Effectus baptismi remittentis peccata ea Dei gratia et virtute praecedunt; Spiritus enim sanctus in illa aqua operatur, *ibid.*, 775. Tanta est virtus sancti baptismatis, ut omnia etiam quae originali superaddita repererit peccata dimittat, S. Fulgentius, LXV, 587. Non solum originale debitum, sed et actualia deletum per baptismum. Primasius Aduerni, LXVIII, 442. Christus facit quotidie purgationem peccatorum per baptismum, S. Germanus, LXXII, 836. Baptismus peccata penitus auferit, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1162. Dum corpus tingitur, animus ab omnibus peccatis abluatur, *ibid.*, LXXIX, 510, 515. Baptisma quo verissime omnia peccata dimittuntur, et caeleste regnum credentibus aperitur. Paulus diaconus, XCV, 1291. Baptismo ex filio irae fit homo filius adoptionis, S. Hildephonsus, XI, VI, 112, 173; Heterius, XCVI, 729. Quod baptismus et originale et actualia peccata tollat, S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 158. Cum baptizamus in Christo, per ipsum renascimur, ut purificati vivificemur, Leidradus, CXIX, 862. Aqua illa non solum sordes lavat, sed et animam a peccatis liberat, *ibid.* Baptismo remittuntur peccata tam originalia quam actualia, Alcuinus, CI, 1073. Baptismus renovat interiorem hominem, S. Agobardus, CIV, 177. O pemelaram et admirabile sacramentum, quod de filio irae facit filios Dei, de veteribus novos, de sordibus pulchros, in quo et regeneramus, et purgamur, etc., Theodulfus Aurelian., CV, 332. Quod in baptismate vetus homo exuatur, et novus induatur, Jonas Aurelian., CVI, 125. Infantes baptizati, si moriantur, salvantur, S. Lupus Ferrar., CXIX, 608. Baptismi perceptio et fructus, Hincmarus Rem., CXXV, 573, 574. Baptismo redemptos perire posse contra Gotscaleum, *ibid.*, 380, 301. Baptismatis sacramento omnia peccata delentur, etiam si nulla praecesserit poenitentia, Batherius, CXXVI, 442. Per baptismum regeneratur et renovatur homo, adveniens in eum Spiritu sancto, per quem fit remissio peccatorum, Lanfrancus, CL, 371. Moritur in baptismate, non carne sed peccato, *ibid.*, 388. In baptismate spiritualiter creatur homo, et a Christo Christianus dicitur, Godfridus Vinoclin., CLVH, 211. Cur baptizati, atque martyres, non statim incorruptibiles fiant, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 334. Per baptismum abluuntur igitur adoptionis filios aggregantur, *ibid.*, 885. Quod omnia peccata in baptismum deleantur, Ivo Carnot., CLXI, 970. Ex aquis vita nascitur, Franco, CLXVI, 763. Baptismus efficit nos solum et templum Dei, Hildebertus, CLXXI, 788. Quid in baptismum dimittatur, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 590. Omnia peccata baptismus delet tam originalia quam propria, Petrus Abalardus, CLXXVIII, 1501. Lavamur in ba-

pismo quia deletur, chirographum damnationis nostrae, S. Bernardus, CLXXXIII, 272. Per silem et baptismum iustificamur a peccatis, Gratianus, CLXXXVII, 1794. Quid prosit baptismus his qui cum fide accedunt, Petrus Lombardus, CXCII, 849. Quicumque baptizatus fuerit in nomine Dei, remissionem omnium peccatorum consequitur tam plenarie, ut si mox post baptismum de hac migret vita, aperta sit ei janua regni caelestis, Eckbert, CXCV, 46. Per baptismum effluunt membra Christi, templum Spiritus sancti et filii Dei, Richardus, CXCVI, 1024. Sicut aqua sordes corporis ac veses abluunt, ita baptismus maculas animae sordesque interiores emundando extergit, Henricus, CCIV, 500. In baptismum non remittitur peccatum solum originale, verum et alia, etiam venialia, Alanus de Insulis, CCX, 380.

XV. — De caeremoniis baptismi.

Baptismi ritus, Tertullianus, II, 806. In baptismum renuntiamus ote nostro diabolo ponit et angelis ejus, *id.*, I, 635; II, 79. E baptismum egressi perungebantur, *id.*, I, 1236. Manus eis imponebantur, *ibid.*, 1207. Lacte et melle reliciebantur, *id.*, II, 79, 262. — In baptismum sponsores factae, S. Zeno, XI, 470. In baptismi collatione solennis hymnus canebatur, *ibid.*, 478. Inter caeremonias baptismi Zenonis tempore denarius tradebatur, *ibid.*, 481. Duplex unctio in baptismate, *ibid.* Lotio pedum ante vel post baptismum, *ibid.* — Baptizatus diabolo et operibus ejus abrenuntiat, S. Ambrosius, XIV, 129. Renuntiat et mundo, *id.*, XV, 182. Trina immersio in collatione baptismi, *id.*, XVI, 429. In baptismum sacerdos aquas consecrat, *ibid.*, 391. Non potest quis nisi trina confessione purgari, *ibid.*, 765. — Solemnis interrogatio in baptismum, S. Hieronymus, XXIII, 166. Egressis e fonte baptismatis quare unctio fiat in capite, cur etiam pedum lotio post baptismum, *ibid.*, 594. — Baptismi forma seu ritus, S. Augustinus, XXXIII, 97; XLIV, 143. Baptizandi parvuli ad ecclesiam deferuntur, *ibid.*, 1335. Baptizandus interrogabatur utrum ad Deum converteretur et in illum crederet, *id.*, XLIII, 352. An saeculo renuntiaret, *ibid.*, 190. Cur pro eo qui respondere potest, non debet alius respondere, *ibid.*, 175. Baptizandis symbolum tradebatur, reddendumque reponcebatur, *id.*, XI, 206. Baptizamus regulam fidei confidentes, *id.*, XXXIX, 1611. Fidelis professio de loco eminentiori coram fidelibus memoriter fieri debet, consueverat a baptizandis, *id.*, XXXII, 751. Baptizatus unctus oleo, *id.*, XL, 635. Imponitur ei manus, *id.*, XXXVIII, 1445. In baptismum osculum dabatur infantibus, *id.*, XLIV, 625. Baptizati recens vestibus albis induunt, *id.*, XXXVIII, 678, 1092. Baptizandi christiana et oleum benedictionis accipiunt, *id.*, XXXIX, 1828. Baptizandi interrogantur de fide Trinitatis, XL, 1209. Baptismate impleto caput chrismate infunditur, *id.*, XL, 1211. Recens baptizati munant vestem candidam, *id.*, XXXIX, 2070. Pedes eis abluuntur, *id.*, XL, 1211. — Quae olim preparatio ad baptismum, S. Leo Magnus, LIV, 702. Pactum, professio, et renuntiatio in baptismum, *ibid.*, 366. — De variis ritibus ad baptismum pertinentibus, Joannes diaconus, LIX, 399. — Scrutinium et exorcismi ante baptismum, Fulgentius, LXV, 378. Symboli recitatio et orationis Dominicae, *ibid.* — Baptizati oleo perungebantur, et frons illis cruce signabatur, Arator, LXVIII, 90. — Baptismi ritus, S. Germanus, LXXII, 562; Sacrament. Gelas., LXXIV, 1081. — Baptizandus apud Latinos ungitur in pectore, scapulis, etc., S. Gregorius Magnus, LXXXVIII, 522. Baptizandorum nomina descripta, *ibid.*, 542. — De abrenuntiatione in baptismate, S. Bonifacius Moguntinus, LXXXIX, 870. — De sacra unctione, Leidradus Lugd., XCIX, 865. De vestimentis albis, *ibid.*, 865. — De significationibus sacri baptismatis, Leidradus Lugd., XCIX, 835. — De tactu narium et aurium: ob quem causam secundum traditionem ecclesiasticam ab omnibus catholicis Christi sacerdotibus fiat, Leidradus Lugd., XCIX, 857. Quid significat quod infans aquis immergitur, S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 159. De abrenuntiatione Satanae, vel quae sint opera ejus et pompae, *ibid.*, 838. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 295. — Varias caeremonias baptismi et earum significationes, Alcuinus, C, 292. Alcuini de baptismi caeremoniis ad Odinum presbyterum epistola, *id.*, CI, 612. — Caeremoniarum baptismi explicatio, Magnus Sevoni., CII, 984; Theodulfus, CV, 224; Jesse, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxent., CVI, 54. — De functione baptismi et unctione chrismatis, Raban. Maur., CXII, 1176. — Qualiter baptismi sacramenta celebrari oportet, Alno Vercellens., CXXXIV, 32. — Quod in baptismum si necesse fuerit, unus catrinus possit esse, Burchardus Wormat., CXI,

752. Ut presbyteri a patrinis requirant si symbolum teneant, *ibid.* — In baptismo abrenuntiandum diabolo, Ivo Carnot., CLXI, 84. — Symbolum fidei credendum, *ibid.*, 84, 85. Quare trina mersio fieri debet in baptismo, *id.*, CLXI, 1058. — Enumerantur variae baptismi ceremoniae, *ibid.* et seq.; Honorius, CLXXII, 672, 673; Hugo de S. Victore, CLXXVII, 391 et seq., 456; Gratianus, CLXXVII, 1821. — Cur patrini puero in baptismo sunt necessarii, Robertus Pullus, CLXXVI, 844; Joannes Belethus, CIII, 113, 114; Odo de Soliaco, CCXII, 59.

XVI. — De agendi ratione post baptismum tenenda.

Baptismus novus natalis, Tertullianus, I. Ex fide per baptismum in novitate vivendum, *id.*, II, 862. Tentationes post baptismum cohibendae, *id.*, I, 1225. — Baptismo renati meminerint se non suam carnem habere, sed Christi, ut in consortium carnis Christi introeant, carnem cum vitiis et concupiscentiis affligant, S. Hilarius, IX, 493. — Servanda vestis qua nos sacro Dominus emergentes fonte vestivit, S. Ambrosius, XV, 1632. — Abiiti semel estis baptismum salutari: nolite de fonte in eorum regredi; servate donatam munditiam, S. Gaudentius, XX, 904. — Baptismus datur ut et moriamur et reviviscamus, S. Augustinus, XI, 253. Tempus est post baptismum cavendi omnia futura peccata cum omnia deleta sunt praeterita, *id.*, XLI, 40. Baptizati recens moneantur, ut morum innocentiam praeferant, *id.*, XXXIX, 1560. Baptismo non condigne utitur, ideoque damnabitur, qui veterem hominem non depouit, *id.*, XLV, 1781. — Qui gaudes baptismi perceptione, vive in novi hominis sanctitate, S. Prosper Aquil., LI, 478. — Oportet renovatos per baptismum mensae Dominicae applicari, Leidradus, XCIX, 866. — Si quis ad ea quibus renuntiavit redierit, necnon et post tantae fidei perceptionem in apostasiam, etc., prolapsus fuerit, procul dubio utriusque pactiois transgressor existit, Jonas, CVI, 128. — Si omnia peccata, nobis dimissa sunt in baptismo, quare obediunt vitiis et suggestionibus

carnis, Haymo, CXVII, 410. Post baptismum abstinendum a carnalibus peccatis, *ibid.* — Mortui per baptismum peccato, non debemus ei iterum vivere, Hervaeus, CLXXVII, 670. — Qui baptizantur in Christo, mundo mori ei sepe- liri debent opere, verbo et affectu, Henricus, CCIV, 501. — Pactum in baptismo factum nulla ratione licet transgredi, Garnerius, CLV, 787.

XVII. — Sermones, Epistola, Libri de baptismo tractantes.

Liber de baptismo adversus Quintillam, Tertullianus, I, 1197. — Epistola S. Cypriani de haereticis baptizandis, S. Cyprianus, III, 1103. — Epistola S. Cypriani ad Pompeium contra epistolam Stephani de haereticis baptizandis, *ibid.*, 1137. Epistola S. Cypriani ad Magnum de baptizandis Novatianis, et de iis qui in lecto gratiam consequuntur, *ibid.*, 1137. Liber anonymi de rebaptismate, *ibid.*, 1184. — Sermo de baptismo, S. Paelianus, XIII, 1069. — De baptismo contra Donatistas libri vii; S. August., XLIII, 107. De baptismo parvulorum libri tres, *id.*, XLIV, 109. — Tractatus de baptismo, S. Maximus Taurin., LVII, 772. — Liber de cognitione baptismi, S. Hildefonsus, XCVI, 112. — Liber de Sacramento baptismi, Leidradus, XCIX, 833. — Epistola de caeremoniis baptismi, Amalarius Trevir., XCIX, 892. — Libellus de mysterio baptismatis, Magnus Senon., CII, 981. — De ordine baptismi ad Magnum Senon. Theodulfus, CV, 225. Jesse epistola de baptismo, *id.*, CV, 781. — Collectanea de antiquis ritibus baptismi, Maxentius Aquil., CVI, 54. — De baptismatis Sacramento, Rabanus Maurus, CVII, 569. Tractatus de ordine sacri baptismatis, *id.*, CXII, 1175. — De Sacramento baptismi, Ivo Carnot., CLXI, 1046. — Tractatus de baptismo, S. Bernardus Claraevall., CLXXXII, 1031. — De Sacramento baptismi, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 441; CLXXVII, 388. — De baptismi incremento et mensione, et causis baptizandorum, Walafridus Strabus., CXIV, 957. — De baptismo, Petrus Lombardus CXII, 845.

XCVII.

INDEX DE CONFIRMATIONE

EXPOSITIO HUIUS SACRAMENTI EXCELLENTIAM ET NECESSITATEM, DISPOSITIONES

AD ILLUD RECIPIENDUM ET EJUS EFFECTUS, LIBROS DE ILLO TRACTANTES.

An confirmatio sit sacramentum.

Confirmatio sacramentum est, Tertullianus, II, 54. Sacramentum confirmationis, S. Cyprianus, III, 1114. Chrisma est sacramentum in genere visibillum signaculorum sacramentum est, sicut ipse baptismus, S. Augustinus, XLIII, 342; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 531. Chrisma est sacramentum, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 116. Quid confirmatio, Goffridus abbas Vindoc., CLVII, 226; Petrus Abaelard., CLXXVIII, 1740; Robert. Pull., CLXXVI, 846; Petr. Lombard., CXII, 855; Alan. de Insul., CCX, 369.

De ejus excellentia et necessitate.

Utrum manus impositionis sacramentum majus sit quam baptismus, Ivo Carnot., CLXI, 1069; Gratian., CLXXVII, 1836; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462; Petr. Pictav., CCXI, 1241. Quanta huius sacramenti dignitas, utilitas et necessitas, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 578. De confirmatione episcoporum a plebe sollicite querenda, Isaac. Lingon., CXXIV, 1106. Hoc sacramentum victuris est necessarium, ut Spiritus sancti corroboratione muniantur, S. Otto Bamberg., CLXXIII, 1358.

De ejus effectibus, et an possit iterari.

Confirmatio Spiritu sancto vestit, Tertullianus, II, 50. In ea manus impositione caro adumbratur, ut anima Spiritu illustretur, *ibid.*, 806. Spiritus sanctus nunc per manus

impositionem accipitur, S. August., XXXV, 2025; S. Isidorus Hispal., LXXIII, 824. In impositione manus conferuntur dona virtutum, Leidradus Lugd., XCIX, 863. Quare sacramentum confirmationis baptizato traditur, Ivo Carnot., CLXI, 1070. Per sacramentum confirmationis fidelium corpori incorporamur, Hildebert., CLXXI, 593. Queritur quae sit efficacia huius sacramenti, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 157. Opinio haereticorum qui dicunt, quod confirmatio nullam habet efficaciam, Alan. de Insul., CCX, 369. Secundo vel tertio nullus confirmetur, Ivo Carnot., CLXI, 1072. Non iteratur, S. Bruno Sigheensis, CLXV, 1102; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 161; Petr. Abaelard., CLXXVIII, 1745; Robert. Pull., CLXXVI, 846; Petr. Lombard., CXII, 855.

De ministro huius sacramenti

Confirmatio a solis episcopis datur, Tertullianus, III, 1197. Baptizati in Ecclesia praepositis Ecclesiae offeruntur, ut signaculo Dominico consumuntur, *ibid.*, 1115. Confirmatio a pontifice dabatur olim etiam post baptismum, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 583. Huius sacramenti minister est episcopus, *ibid.*, 519. An liceat presbyteris baptizatos chrismate ungere, Theodulfus Aurelian., CV, 235. Confirmationis sacramentum a presbyteris conferri posse contendunt Graeci, refelluntur, Ratramnus Corbeiens., CXXI, 332. De consignandis vero infantibus manifestum est ab alio fieri quam ab episcopo non licere, Isidorus Mercator., CXXX, 695. Solus episcopus tanti mysterii exsecutor, S.

Petr. Damian., CXLIV, 8-8. Infantes baptizati ad confirmationem episcopis presententur, Ivo Carnot., Cl.XI, 120. Non ab aliis quam ab episcopis manus impositionis sacramentum perfici potest, Gratian., CLXXXVII, 1837; Ivo Carnot., Cl.XI, 1069; Sicard. Cremon., CCXIII, 333; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459.

De dispositionibus ad illud recipiendum.

Ut jeunant ad confirmationem veniant perfectæ ætatis, Herard. Turon., CXXI, 769; Burchard., CXL, 739; Ivo Carnot., CLXI, 121, 1071. Preparatio ad hujus sacramenti susceptionem, confessio requisita ante confirmationem, Odo de Soliaco Paris., CCXII, 59.

De materia, forma et ritibus hujus sacramenti.

Chrysmate unguuntur fideles, Tertullian., I, 1206; III, 1010. Chrysmatis sacramentum, S. Augustin., XLIII, 542. Chrysmatis divini unctio, S. Salvianus, LIII, 42. Confirmationis sacramentum datur per unctionem chrysmatis, S. Maxim. Taurin., LVII, 711, 717. Chrysmatis unctione et manus impositione apostoli usi sunt ad confirmandos baptizatos, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 350. Vocatur

Chrysmatis sacramentum, S. Bruno Signiens., CLXV, 1102. Unctio chrysmatis fit in fronte, *ibid.*; Honor. Augustod., CLXXII, 675. De chrysmate et ejus usu, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 459. Quid oleum significet et balsamum, Magister Bandin., CXCI, 1102. Quæ sit hujus sacramenti forma, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 352. Quæ sit hæc forma apud Græcos, *ibid.* Forma aperta est, scilicet verba quæ dicit episcopus, Petr. Lombard., CXII, 833. Neophyti post baptismum accipiebant manus impositionem, Tertullian., I, 1207. Ritus dandi confirmationem, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 318. Hujus sacramenti duplex ritus, manus impositio et unctio chrysmatis in fronte, *ibid.*, 350, 494, 493. Ordo confirmationis, *id.*, CXXXVIII, 957. In octava die baptizati mitras deponunt, et ab episcopo in fronte per chrysm signantur, Honor. Augustod., CLXXII, 675. Quando parvuli sint confirmandi, Robert. Pull., CLXXXVI, 847.

Libri tractantes de confirmatione.

De manuum impositione, vel confirmatione, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 824. De sacramento confirmationis, Ivo Carnot., CLXI, 1070; S. Bruno Signiens., CLXV, 1102; Honorius Augustod., CLXXII, 675; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 137, 459; Petrus Lombardus, CXCI, 835.

XCVIII.

INDEX DE EUCHARISTIÆ SACRAMENTO.

MONITUM.

Eucharistia sub duplici respectu spectari potest, vel ut sacramentum, vel ut sacrificium; duos itaque de illa statuimus Indices. In hoc priori exhibemus Eucharistiam in eo quod sit sacramentum novæ legis a Christo Domino institutum ad cœlestem animarum nostrarum alimoniam, in quo corpus et sanguis Christi sub apparentibus speciebus vere, realiter et substantialiter continentur. Agimus: I. De hujus sacramenti natura et institutione; II. De præsentia reali et transsubstantiatione; III. De excellentia et necessitate Eucharistiæ; IV. De subjecto et usu apud veteres Christianos; V. De illius effectibus; VI. Recensemur varios de Eucharistia tractatus qui reperiuntur in *Patrologia*.

I. — De natura et institutione Eucharistiæ.

Eucharistiæ Sacramentum, Tertullianus, II, 79. Eucharistiæ institutio, S. Cyprianus, IV, 376. Eucharistiæ augustissimum sacramentum, Lactantius, VI, 635, 995. Eucharistia, quid? S. Optat., XI, 90. Eucharistiæ mysterium inter cœdendum celebratum, non cœna fuit, S. Ambros., XVII, 242. Sacramenti Eucharistiæ institutio, *ibid.*; Juvenius, XIX, 317. De Eucharistiæ sacramento, S. Hieronymus, XXII, 570; S. Augustinus, XXXIV, 725; XLII, 562, 638, 681; XLIII, 202; XXXIII, 200; XXXV, 1348. Pretii nostri sacramentum, *id.*, XXXII, 538. Sacramentum altaris vocatur, XXXVIII, 401. Christum eo tempore corporis et sanguinis sacramentum condidisse, quæ consilium de morte ejus habebatur, S. Leo Magnus, LIV, 532. Eucharistiæ sacramentum, S. Maximus Taurin., LVII, 600; S. Avit., LIX, 321; S. Gregorius Turon., LXXI, 1195; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 498, 261, 94; S. Eligius, LXXXVII, 625. Eucharistiæ mysterium non ratione scrutandum, Alcuinus, CI, 412. Eucharistiæ sacramentum, quid, S. Benedictus Anian., CIII, 623; Rabanus Maurus, CXII, 316; Florus, CXIX, 16. Eucharistiæ institutio, quando et cur, *ibid.*, 22 et seqq; Paschasius Radbertus, CXX, 1280. Eucharistiæ sacramentum, Rodulfus, CXIX, 706; Ratramnus, CXXI, 132; Gezo, CXXXVII, 377; Hugo, CXLI, 1537; S. Bruno, CLII, 66; Goffridus, CLVII, 269; S. Anselmus, CLVIII, 453. Eucharistiæ mysterium magnum et inscrutabile, Hugo de S. Victore, CLXXV, 143, 145. Eucharistiæ institutio, S. Bernard., CLXXXIII, 429; Robertus Pullus, CLXXXVI, 961; Petrus Lombardus, CXCI, 1640; Petrus Comestor, CXCIII, 1618; Garnerius, CLV, 675; Innocentius III, CCXVII, 874. (Vide Tabulam Sacrificii Misse: de Institutione Sacrificii Misse.)

II. — De præsentia reali in Eucharistia atque de transsubstantiatione: ubi, de miraculis.

Panem corpus suum appellat, Tertullianus, II, 348. In Eucharistia adest substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461, 462. Eucharistia figura corporis Christi, quo sensu, *not.*, *ibid.*, 460. Corpus ejus in pane censetur, quo sensu, *not.*, *id.*, I, 1160. Eucharistia sanctum Domini corpus, S. Cyprianus, IV, 376. Christi carnem ex Virgine assumptam accipimus, S. Hilarius, X, 535. Nos vere sub mysterio carnis corporis sui sumimus, *ibid.*, 246, 247. Eucharistia a Donatistis data canibus qui rable accensi ipsos dominos suos lavaverunt, S. Optat., XI, 972. Altare sedes corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 1065. Calices, Christi sanguinis portatores, *ibid.*, 1069. Carpis rosam, hoc est, Domini corporis sanguinem, S. Ambrosius, XV, 1390. Ubi accesserit consecratio de pane fit caro Christi, *id.*, XVI, 440. Transfigurandum corpus altaribus offerre, *ibid.*, 824. Corpus Christi est in altari, *ibid.*, 457. Sicut verus est Dei Filius, ita vera est ejus caro, quam accipimus, et verus ejus potus, *ibid.*, 463. Ipse Dominus testificatur nobis quod corpus suum accipimus et sanguinem, *ibid.*, 444. In Eucharistia caro Christi in veritate sumitur, et sanguis in veritate bibitur, *id.*, XVII, 753. In Eucharistiæ sacramento veritas et realitas corporis et sanguinis Christi statuitur, S. Hieronymus, XXVI, 193. Corpus Christi in Eucharistia verum et substantiale, *ibid.*, 569. Eucharistia corpus Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 401. Panis est corpus Christi, calix sanguis Christi, *ibid.*, 1246. Eucharistia dicitur communicatio Domini corporis, *id.*, XXXII, 720. Eucharistia dicitur mensa magna unde accipimus corpus Christi et sanguinem, *id.*, XXXVIII, 193. De mensa Domini

non viles epulas, aut ignobiles potus, sed ipsius occisi Christi carnem prælibamus et sanguinem, id., XXXIX, 1662. Non omnis panis, sed accipiens benedictionem Christi, in corpus Christi, id., XXXVIII, 1116. Corpus autem Christus terebat in manibus suis, cum diceret, *Hoc est corpus meum*, id., XXXVI, 306, 308. Verum Christi corpus et sanguinem in sacramento etiam impii accipiunt, id., XLIII, 181. Eucharistia corporis et sanguinis Christi participatio, S. Leo Magnus, LIV, 357. In ea veritas corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 452. Eucharistia continet corpus et sanguinem Christi, id., LV, 67, 74, 76. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. Corpus et sanguinem Domini inter summi mysterii sacramenta quotidia adoratur Ecclesia, Cassiodorus, LXX, 960. De puero Judæo valde memorandum miraculum, S. Gregorius Turon., LXXI, 714. De caro illuminatio, *ibid.*, 916. De paralytico sanato, *ibid.*, 952. De contracto quem bos trahabat, *ibid.*, 962. Aegroti sanati, *ibid.*, 1116. Eucharistia sacrificium continet reale corporis Christi præsentiam, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 228. Christi caro et sanguis in sacramento Eucharistia, *ibid.*, 1127, 1178. Corpus Christi in Eucharistia accipitur et sanguis ejus potatur. S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 193. Veritas corporis Christi in Eucharistia, S. Eligius, LXXXVII, 625. S. Hildeb., XCVI, 168. Quibusdam antiquitus revelata, Alcuinus, CI, 1013. Illius præsentia veritas miraculo ostenditur, *ibid.*, 1015. Christus vere comeditur et bibitur, *ibid.*, 501.

Substantiam panis et vini fieri corpus Christi et sanguinem nefandissima dementia est dubitare, Haymo, CXVIII, 815. Eucharistia non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum corpus exhibet, Paschas. Radbert., CXX, 1567. Ipsam Christi carnem continet, *ibid.*, 1552. Panis Eucharisticus an in realitate corpus Christi, Ratramn., CXVI, 129. In Eucharistia est caro Redemptoris, Rather., CXXXVI, 330, 402. Vini in verum sanguinem, et panis in carnem Christi conversio explicata, *ibid.*, 645. Fides firma in præsentia reali corporis et sanguinis Christi in Eucharistia, Gezo, CXXXVII, 387. Miracula diversa exposita circa præsentiam ineffabilem Christi in Euch., *ibid.*, 392, 393 et seqq. De realitate corporis Christi in hostia et sanguinis in calice, S. Petr. Damian., CXLIV, 312. Sententia doctorum circa veritatem Domini corporis in Eucharistia, *ibid.*, 109, 145. Realitas corporis et sanguinis Christi, S. Anselm., CLXIX, 529. Veritas Eucharistia assertur, Durand., CXLIX, 1380. Exempla varia præsentia realis et visibilis Christi in sacramento altaris, *ibid.*, 1417 et seq. De corporis et sanguinis Christi veritate, Guilmund., CXLIX, 1427. Fides præsentia Christi in Eucharistia, fides totius est orbis, *ibid.*, 1489 et seq. Mysterium corporis Christi sub specie panis et vini non repugnat rationi, *ibid.*, 1440. De natura transmutationis substantia unius in alteram, *ibid.*, 1444. Panis et vinum in Christi carnem et sanguinem convertuntur, Lanfranc., Cl, 386. Eucharistia non memoriam passionis revocat tantum, Guibert., CLVI, 181. Epistola de veritate Domini corporis, *ibid.*, 528. In corpus et sanguinem Christi fit panis et vini conversio, Godfrid., CLVII, 252. Veritas corporis et sanguinis Christi in altari probatur, S. Anselm., CLIX, 253, 256. Corporis et sanguinis Christi veritatem in altari comedimus et bibimus, id., Cl.VIII, 910, 912. Veritas corporis Christi in sacramento, Ivo Carnot., CLXI, 140. Christus panem et vinum in sui corporis et sanguinis substantiam vertit, S. Bruno Ast., CLXV, 225. In Eucharistia est corpus Christi nomine, re et effectu, Rupert., CLXVII, 1659. Panis fit veraciter caro Christi et vinum sanguis, Hildebert., Cl.XXI, 601. Realis mutatio panis in carnem Christi assertur, *ibid.*, 600; Stephan. de Balgac., CLXXII, 1293; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 468; Petr. Abaelard., Cl.XXVIII, 1318; S. Alger., CLXXX, 786; S. Bernard., CLXXXII, 904; CLXXXIII, 493; Zachar., CLXXXVI, 508, 504; Gratian., CLXXXVII, 1777. Petr. Lombard., CXI, 861 et seq. Fides in præsentia reali Christi in Eucharistia, Hugo Rothom., CXCLII, 1209. Verum Christi corpus in altari manducatur, Gerhoh., CXCLV, 1117. Vere sumitur Christus in Eucharistia, *ibid.*, Fides summa et viva in præsentia reali Christi in Eucharistia, Petrus Cell., CCII, 749. Realitas præsentie Christi in Eucharistia, Balduin., CCIV, 407. Ermengand., *ibid.*, 1252 et seq.; Petr. Bles., CCVII, 1138, 1141. Panis transubstantiatur in corpus Christi; Alanus de Insul., CCX, 560. De veritate corporis et sanguinis Christi sub specie panis et vini, Innocent. III., CCXVII, 574.

III. — De excellentia et necessitate Eucharistia.

Eucharistia sacramentum omnibus mandatum a Do-

mino. Tertull., II, 79. Timendum est et orandum, ne cum quis abstinens separatur a Christi corpore, procul remaneat a salute, S. Cyprian., IV, 532. Nisi manducaveritis carnem Filii hominis, etc., S. Hilar., I, 357. Aliter enim ad regnum cælorum non potes perveniri, S. Ambros., XIV, 1197. Eucharistia sacramentum antiquius et præstantius manna, id., XVI, 405. Et aliis sacramentis mysteriisque Judæorum, *ibid.*, 438. Corpus Christi edimus ut vitam æternam possimus esse particeps, id., XV, 1816. Nec vitam habere possunt qui non manducaverint, S. August., XXXIII, 783, 826, 984. Præter baptismum et participationem Eucharistia, non solum ad regnum Dei, sed nec ad salutem, et vitam æternam potest quisquam hominum pervenire, id., XLIV, 129, 129. Ista sententia: Nisi manducaveritis carnem meam, etc. omnes tenet etiam infantes, *ibid.*, 123, not. 124. Eucharistia participatio necessaria parvulis ad vitam æternam consequendam, *ibid.*, 576, 618. Qui cibum Eucharisticum manducare neglexerit, vitam habere non poterit in semetipso, S. Maxim. Taurin., LVII, 330. Corpus Christi manducandi præceptum, *ibid.*, 438. Eucharistia excellentia, S. Avitus, LIX, 521. An Eucharistia omnibus ad salutem necessaria, S. Paulin. Nolan., LXI, 861. Eucharistia utilis, S. Gregor. Mag., LXXIX, 159. Eius utilitas pios tremere facit, *ibid.*, 161. Eucharistia excellentia, S. Eligius, LXXXVII, 625. Vitam æternam non habet, qui Eucharistia panem non manducat, nec sanguinem bibit, Beda Venerab., CXII, 718. Corporis et sanguinis Christi conservatio præcipuum est salutis nostræ sacramentum, Alcuin., C, 428. Eucharistia sacramentum sacer honor et reverentia debetur, Jonas, CVI, 268. Eucharistia quotidie sumenda, Regino, CXXXII, 428. Communicantem saltem omnibus diebus dominicis, *ibid.*, 235. Communicandum ter in anno, *ibid.*, 189, 227. Eucharistia quater in anno percipienda, Ratherius, CXXXVI, 562. De Eucharistia dignitate expositio, Silvester II., CXXXIX, 179. Laici ter ad minimum in anno communicare debent, Burhardus, CXL, 756. Eucharistia præcipuum Ecclesie sacramentum, S. Petr. Damian., CLV, 109. Eucharistia an sit de necessitate salutis, Lanfrancus, Cl, 611. An eam sumere teneantur infantes, *ibid.*, 532. Eucharistia sacramentum saltem ter in anno Christianus recipere se disponat, id., CLII, 1176. Eucharistia sumptio necessaria quando, Guibertus, CLVI, 529. Necessaria est ad salutem, Rupertus, CLXVII, 1661. Eucharistia magnificum elogium, Hildebertus, CLXXI, 516. Quibus necessaria, Otto, CLXXIV, 1338. Oportet nos manducare carnem Christi, si vitam in nobis manentem volumus habere, Guillelmus, CLXXX, 349. Eucharistia excellentia, S. Bernardus, Cl.XXXII, 1092. Eucharistia præcipuum est sacramentum, Robertus Pullus, CLXXXVI, 257. Alicui Christiano a participatione tanti sacramenti abstinere non licitum est, Hugo Rothom., CXCL, 1211. Magna et inestimabilis est dignitas Sacramenti Eucharistia, Balduinus, CCIV, 403. Nullus, nisi qui manducaverit, salvetur, Bonaparcus, CCIV, 782. Nemo potest habere vitam æternam, nisi manducaverit carnem Christi et biberit ejus sanguinem, *ibid.*, 1252.

IV. — De subjecto et usu Eucharistia, de dispositionibus ad eam recipiendam.

Calicis aut panis etiam nostri aliquid decuti in terram anxie palimur, Tertull., II, 80. Ante omnem cibum gustabant Eucharisticum panem, id., I, 1296. Eucharistia sacramentum etiam antequam cœtibus, nec de aliorum manu quam præsentium summus, *ibid.*, 79. Eucharistia usus olim apud veteres, *ibid.*, 80. In manibus eam accipiebant, *ibid.*, 669. De manu sacerdotis, id., II, 79. Ad communionem histrio non est admittendus, S. Cyprian., IV, 362. Eucharistia gestata in manu, *ibid.*, 486, 651, 784. Sanctum homini in arca reconditur ad domesticas communionem, *ibid.*, 486. Non baptizati contingere non debent corpus et sanguinem Domini, *ibid.*, 1174. Eucharistia quotidie percipitur, *ibid.*, 90, 209. Communiones indignæ miraculis puniuntur, *ibid.*, 485. De dispositionibus ad communionem, *ibid.*, 254. Indignis Eucharistiam dare est sanctum Domini corpus profanare, *ibid.* Domini corpus inquinatis manibus non accipere, aut ore polluto Domini sanguinem non hiberna, *ibid.*, 484. Ad sanctum Domini sordidis et infectis nidore manibus accedunt, *ibid.*, 478. Communio indigna qualis culpa, *ibid.*, 479. Ante exposita delicta, aut exomologesim factam criminis, ante purgatam conscientiam, Eucharistiam non accipere, *ibid.* Vis infertur corpori ejus et sanguini, *ibid.*, 486, 651, 781. Quam caute procedere debeant, qui corpus Christi secum ferunt, *ibid.*, 781. Eucharistia accipienda cum timore et honore, *ibid.*, 774. Communio quotidiana, S. Hilar., I, 970. Communionem Judas non fuit dignus, id.,

IX, 1066. Hunc cibum non percipit veius homo, *ibid.*, 1963. Eucharistia a catechumenis videri non poterat, S. Zeno, XI, 60. Eam feminæ in linteaminihus, viri nudis manibus olim capiebant, *ibid.*, 113. deferebatur domum a Christianis, *ibid.*, 60. Communio Eucharistiæ post baptismum, *ibid.*, 211. Eucharistiam projicere quam impium, S. Optatus, XI, 976. Qui pacem et charitatem non dederunt ad Christi altaria, mittetur in tenebras, S. Ambros., XV, 1754. Nemo cibum accipit Christi, nisi fuerit sate sanatus, *ibid.*, 1686. Jejunia sancta ad mensam Eucharisticam nos perducunt *ibid.*, XIV, 708. Omnem immondum a Christi altaribus secernendum, *ibid.*, 727. Accipe quotidie, quod quotidie tibi prosit, *ibid.*, XVI, 452. Eucharistiam sacramentum non divulgatur, quibus non convenit, *ibid.*, 540. Mundemus corda et corpora nostra, ut ad altare Domini corpore et sanguine saltemur, *ibid.*, XVII, 654. Devoto animo et cum timore accedendum ad communionem, *ibid.*, 215. Nihil differt ab in'deli, qui inconsiderate ad mensam Domini accedit, *ibid.*, 214. Hunc panem quotidie postulare jubemus, ut præstante Domini misericordia, quotidie panem accipere corporis Domini mereamur, S. Chromat., XX, 561. Non immerito semper orare debemus, ut hunc panem celestem quotidie mereamur accipere, *ibid.* Sacramentum Eucharistiæ catechumenis occultatum, *ibid.*, 83. Quomodo manducandum, *ibid.*, 857. Communio ante cibum sumitur, Rufin., XXI, 418, 419. Preparatio ad Eucharistiæ assumptionem requiritur, *ibid.*, 419. Communio quotidiana suadet, *ibid.* Eucharistiæ sumptio quotidiana, S. Hieronym., XII, 672. Dilata communio corporis Christi non reidit sanctionem, *ibid.*, 506. An per coitum impellitur communio, *ibid.*, 505. Scio Romanæ hanc esse consuetudinem, ut fideles semper Christi corpus accipiant, quod nec reprehendo, nec probo, *ibid.*, 506. Romana Ecclesia et Hispani quid observent de Eucharistia, an accipienda quotidie, *ibid.*, 672. Eucharistia ministrabat populo de sublimi loco, *ibid.*, XIII, 157. Corpus Christi mundi debent sumere, *ibid.*, 238. Eucharistia Domini cum cautione sumenda, *ibid.*, 529. Indigne accedens ad calicem Domini, reus erit Dominici corporis et sanguinis, *ibid.*, XII, 552. Eucharistia ad regeneratos pertinet, S. August., XLV, 1265; XXXV, 1477; XXXIII, 826. Communio quotidiana, *ibid.*, XLIV, 625; XLV, 998; XXXVIII, 1099; XI, 911. Qui quotidie non meretur accipere nec meretur post annum, *ibid.*, XXXIX, 1909. Eucharistiæ quotidiana perceptio nec laudanda, nec vituperanda, *ibid.*, 1217. Omnibus Dominicis communicandum suadet, *ibid.* Communio parvulorum, *ibid.*, XXXVIII, 945. Corpus et sanguinem Christi qui ægrotat accipiat, *ibid.*, XXXIX, 2258, 2273. Dispositiones ad Eucharistiæ sumendam, *ibid.*, XXXIV, 1610. Præmittenda confessio et penitentia, *ibid.*, 1059. Adoratio, *ibid.*, XXXV, 1261. Charitatis augmentum, *ibid.*, 946. Abstinencia a fornicationibus, *ibid.*, XXXVIII, 88; XL, 1204. Castitas, *ibid.*, XXXVIII, 735. Eucharistia a jejuniis sumenda, *ibid.*, 203. Bonus Christianus, ut securus communicet, continet plures dies ante solemnitates, *ibid.*, XXXIX, 1976, 2021, 2241, 2268. Eucharistiam accepturus ab omni odio liber esse debet, *ibid.*, 1974. Eucharistia recens baptizatis olim data, Marius Mercator, XLVIII, 196. In Orientali Ecclesia etiamnum infantibus oblata, *ibid.* Communio sacra peccatis venialibus non impeditur, Cassianus, L, 1277. Eam nemo se dignum judicare debet, *ibid.*, 1215, 1250. Non energumena denegatur, *ibid.*, XLIX, 709. Neophyti participes debant S. Eucharistiæ, S. Nicet., I, 11, 1051. Eucharistia cum humilitate et povere sumenda, S. Petr. Chrysolog., LII, 235. Eucharistia parvulis dabatur, S. Leo Magnus, LIV, 977. Communio sub utraque specie, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, *ibid.*, LV, 30. Preparatio requisita, *ibid.*, 1446. Quanta conscientie puritas requiratur, S. Maxim. Taurin., LVII, 550. Quotidie Eucharistiæ communionem percipere nec laudo, nec vituper., Gennad., LVIII, 994. Omnibus tamen Dominicis diebus communicandum suadeo et hortor, si tamen mens sine affectu peccandi sit, *ibid.* Olim pueris recens baptizatis etiam data est, *ibid.*, 1029. Pura mente et sincero corde accipienda, *ibid.*, 1041. Pueris tum primum debet dari cum ad discretionis annos et intelligibilem ætatem pervenerint, *ibid.*, 1028. Quibus non datur communio, *ibid.*, 1052. Communio Paschalis, Prud. Aurel., LIX, 125. Pueris recens baptizatis olim sub vini specie data, S. Paulus, LXI, 861, 862. In Ecclesiis etiam antiquitus servata, *ibid.*, 877. In altari sub cruce, *ibid.*, 877, 881. In turri aurea seu argentea, *ibid.*, 878. In columba, *ibid.*, 882, 884. Eucharistia a discipulis non jejuniis sumpta, S. Eugyp., LXII, 762. Communio frequens ad castitatem conservandam, S. Bened., LXVI, 335. Quotidiana, *ibid.*, 578. Diebus festis, *ibid.*, 577. Do-

minica et Sabbato, 578. Semel in mense, 579. Illusionem nocturnam passi a communionem abstinent, *ibid.*, 419. Post communionem non statim sumendus cibus, S. Benedict., LXVI, 615. Communio penitentibus in extremis datur; Monys. Exlg., LXVII, 46. Quibus est deneganda, *ibid.* Eucharistia non danda corporibus defunctorum, Fulgent., LXVII, 960. Eucharistia olim dabatur laicis in manibus, Cassiod., LIX, 348. Communio sub unica specie, S. Gregor. Turon., LXXI, 17. Corporis Domini raris in Ecclesia antiquissimus, Litturg. Gall., LXXII, 159. Communicare quotidie quam proficuum, Vit. SS. Pat., LXXIII, 1161. Communio non intermittenda propter sœmnia turpia, *ibid.*, 727. Eucharistiæ sacramentum olim sumebatur statim post baptismum, S. Greg. Magn., LXXVIII, 356, 361. Eucharistia data olim infirmo post extremam unctionem, *ibid.*, 356, 354. Priscis Ecclesiæ temporibus fideles corpus Christi acceptum manu ori inferebant, *ibid.*, 578. Viri manu nuda, mulieres superposito linteo accipiebant, *ibid.* Corpus Christi, aut statim ori inferebant, aut domum, ibi communicaturi, deferebant, *ibid.* Quo studiosius mundamur lamento penitentia, eo uberius replemur in sacramenti refectioe, *ibid.*, LXXIX, 84. Qua prena digni, qui corpus et sanguinem Christi tractant indigni, *ibid.*, 200. Eucharistiæ non percipit fructum, nisi vitia jejuna, *ibid.*, 83. Sanguis Christi non solum corporis ore, sed ore cordis hauritur, Taio, LXXX, 795. Preparatio ad communionem, S. Elig., LXXXVII, 624. Mos corpus Christi sumendi ante omnem cibum, *ibid.* Cum reverentia et tremore accedendum ad S. Euch., *ibid.*, 646, 647. Separatio interium a sumptione Euch., *ibid.*, 626. Communio concedenda ægrotis ante penitentia expletionem, S. Egbert Ebor., LXXXIX, 585. Viaticum diliger infirmis impertendum, *ibid.*, 582. Eucharistia non mortuis eroganda, S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 822. Corpus Christi ab omnibus Christianis comeditur, Hierulus, XCVI, 953. Communio quotidiana, *ibid.*, 911. Preparatio ad communionem, *ibid.*, 942. Religio, devotio, humilitas in sumenda Eucharistia, *ibid.*, 911 et seq. A jejuniis semper accipitur, *ibid.* Eucharistia semper parata esse debet ad communicandum infirmum, Carol. Magn., 526. Presbyter Eucharistiam semper paratam habeat, ne quis sine communionem moriatur, *ibid.*, 532. Dispositio ad Eucharistiæ sumendam, S. Paul. Aquil., XCIX, 250. Confessio et penitentia communionem præcedere debent, *ibid.*, 251. Eucharistiæ negligentia fortiter reprehenda, Theodor., XCIX, 916. Communio facienda quando, *ibid.*, 953, 1028. Eucharistia non neganda in extremis, Alcuin., CI, 1276. Communicare quotidie qui possunt vel non possunt, *ibid.*, 1263. Quomodo ad hoc sacramentum alit accedendum, *ibid.*, 1090. Eucharistiæ sumptio, S. Bened. Anan., CII, 1097. Communio sæpe frequentanda, Theodulf., CV, 205; Jonas., CVI, 201. Maxima jungenda discretio et præparatio sufficiens, *ibid.*, 292. Christi corpus quomodo sumendum, Raban. Maur., CVII, 316. Indigne accedentium, grave facinus, *ibid.*, 318. A sacramento Domulcu accendi peccatores, Walafrid. Strab., CXIV, 938. Communio quando fit, *ibid.*, 941, 945. Quomodo accipienda est Eucharistia, *ibid.*, 959. Non facienda nisi a jejuniis, *ibid.*, 939, 940. Ad illud sacramentum cum tremore accedendum, Raymo, CXVII, 574. Cur a jejuniis nunc Eucharistia recipiatur, Paschas. Radbert., CXX, 1550. De Eucharistiæ receptione, Isaacus, CXXIV, 1077. Penitentes ægroti non suspendantur a communionem, *ibid.*, 1079. Communio concessa penitentibus in articulo mortis, *ibid.*, 1078. Dispositiones ad communionem, *ibid.*, 1077. Communio indigna, S. Adrevald., CXXIV, 951. Panis celestis spiritaliter manducandus est, *ibid.*, 950. Communio non deneganda penitentibus in extremis, Hincmarus, CXXVI, 413. Viaticum moribundis diligenter erogandum, *ibid.* Eucharistia non administranda corporibus defunctorum, Isidor. Mercat., CXXX, 528. Eucharistiam acceptam non consumens tanquam sacrilegus habeatur, *ibid.*, 453. Infirmis post reconciliationem sacerdotis sacrum viaticum præbent, Riculf., CXXXI, 18. Eucharistia data parvulis, Regino, CXXXII, 205. Eucharistiæ sacramentum contrahendum cum reverentia et metu, Odo, CXXXIII, 575. Corpus Domini indigne contrahens Judæ se socium declarat, *ibid.* Eucharistia quomodo sumenda, Rather., CXXXVI, 102 et seq. De communicantibus indignis, *ibid.*, 504, 558. Num præstet Eucharistiam frequentius, an raro sumere, *ibid.*, 646. Peccatores a communionem arceantur, Gezo, CXXXVIII, 389. Dispositio ad Eucharistiæ perceptionem, *ibid.*, 391. Plura mens in omnibus, *ibid.*, 589. Devotio, *ibid.*, 400. Defunctis Eucharistia non datur, Burchard, CXL, 758. In exitu mortis constituti sacro viatico sunt reficiendi, *ibid.*, 959. Perceptio quotidiana Eucharistiæ, quili, *ibid.*, 755.

Matrimonio non uti die communionis, per tres aut quinque dies, *ibid.*, 757. Communio non ministranda nisi jejuniis, excepto casu gravis morbi, *ibid.*, 759. Abstinentum ab Eucharistiæ susceptione, quando, *ibid.*, 1070, 1076. Ratio agendi circa nocturnas pollutiones pro Eucharistiæ susceptione, *ibid.*, 763. Sub utraque specie communicare olim licitum erat, Joan. Abrine, CXLVII, 57, 59, 64. Communio omnibus diebus dominicis quibus permittenda, S. Anselm., CXLIX, 520. Penitentes Eucharistiæ abstineant, Lanfranc., Cl., 424. Antiquitus Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, *ibid.*, 609. Jejunii Eucharistiam sumere debemus, *ibid.*, 193. Indigna profanatio Eucharistiæ quid et quantum nefas, Radulf. Arl., CLV, 1837. Eucharistiæ sacramentum statum gratiæ et devotionis dispositiones requirit, *ibid.*, 1852. Ad sacram communionem digna preparatio requiritur, *ibid.*, 1854. Infantes olim sanguinem Christi sumebant, Guibertus, CLVI, 514. Nunc sub specie panis communicant, *ibid.*. Prohibetur Eucharistiam sanguine maledictam porrigere, *ibid.*, 554. Quid in sumptione Christi faciat meritum æqualitas, *ibid.*, 631. Corpus Christi quotidie manducatur et sanguis ejus quotidie a sacerdotibus potatur, S. Anselm., (LVIII), 265. Communio sub utraque specie et sub una tantum, id., CLIX, 255. Qui manducant corpus Christi, debent esse mundi ab omni fermento malitiæ, id., CLVIII, 541, 912. Eucharistia olim parvulis dabatur, Ivo Carnot., CLXI, 94. Non est communicanda histrionibus et magis in vitio perseverantibus, *ibid.*. Eucharistiam quotidie sumere nec laudat nec vituperat Augustinus, *ibid.*. Ad Eucharistiam accedens quomodo possit securus esse et intrepidus, *ibid.*, 91. Jejuni ad communionem accedere debent, *ibid.*, 170. Malis Christianis interdicitur ne corpus et sanguinem Christi recipiant, S. Bruno, CLXIV, 298. Qui ad Christi carnem et sanguinem sumendum accedit, morum honestate et virtutum suavitate redeat, *ibid.*, 456. Fides et puritas animæ, *ibid.*, 169. Dispositiones ad communionem, S. Steph., CLXVI, 1432. Corpus Christi indigne manducantes qui stult, Rupert., CLXIV, 201. Eucharistia negari debet convictis de crimine, id., CLXVIII, 1545. Eucharistiam non sumat pollutus culpa sua, id., (CLXVII), 911. Fides, id., 59. Humilitas, id., CLXIX, 1238. Caritas mutua ad dignam Eucharistiæ receptionem maxime necesaria, Hildebert., Cl. XXI, 563, 574. Et penitentia, *ibid.*, 565. Accessurus ad Eucharistiam se ipso judicetur, ne a Christo iudicetur, *ibid.*, 683. Eucharistiam sumens cogitationes mundare tenetur, *ibid.*, 601. Indigne communicans reus est mortis Christi, *ibid.*, 803. Qui Eucharistiam digne tractant remunerabuntur, Honorius, CLXXII, 1129. Qui indigne, hi sunt Domini traditores simul et crucifixo, *ibid.*. Eucharistia cibus animæ est devote recipientis, Otto Bamberg., (CLXXIII), 1358. Communio spiritalis, *ibid.*. Modus duplex sumendi Eucharistiam mentaliter et spiritualiter, Hugo de S. Vict., CLXXV, 143. Eucharistia vino intacta prohibetur, *ibid.*. Manducatio corporalis corporis Christi, Guill., CLXXX, 554. Spiritualis, *ibid.*, 551. Quomodo vere et subtiliter sumi possit corpus Christi, S. Algerus, CLXXX, 803. Ad Eucharistiam nemo presumat accedere indignus, Hervæus, CLXXVI, 936. Communio Paschalis, S. Bernardus, CLXXXIII, 281. Communio triplex, id., (CLXXXII), 908. Communio bonæ et indignæ differentia, id., (CLXXXIII), 218. Quanta puritas ad communicandum, id., (CLXXXII), 601. Quibus danda aut neganda Eucharistia, Robert. Pull., CLXXXVI, 575. Qui semper peccat celestis sacramenti medicinam semper accipiat, Gratian., (CLXXXVII), 1838. Sacramentum corporis Christi non nisi jejuni debemus accipere, *ibid.*, 1757. Ante sanctam communionem a propria uxore quisque contineat, *ibid.*, 1759. Corpus et sanguinem Christi sumunt boni et mali, Petr. Lombard., CXCI, 858. Qui sese non probat, sumit mortem, *ibid.*, 1646. An quotidie sumenda sit Eucharistia, *ibid.*, 1647. Digni et indigni sacramento altaris participant, Gerhohus, CXCV, 1181. Accessurus ad mensum prius manus lavet, Isaac de Stella, CXCVI, 1810. Communio digna et indigna, Richardus, CXCV, 263. Quomodo edendus agnus Dominicus, id., CXCVI, 262. Castitas, sanctitas, pietas, justitia, devotio ad communicandum, Petr. Cell., CCII, 763. Communio secunda, quando, *ibid.*, 763, 1132. Fides et sanctitas, Ermenegaud., CCIV, 1254. Eucharistiam sumere omnium est Christianorum, Pet. Cant., CCV, 101. Quanta conscientia puritas ad corpus et sanguinem Christi sumendum, Pet. Bles., CCVII, 1149.

V. — De effectibus Eucharistiæ.

Carb corpore et sanguine Christi vescitur ut et anima

Deo saginetur, Tertullianus, II, 806. Eucharistiam quotidie ad cibum salutis accipimus, S. Cyprianus, IV, 531. Sanguinem propter Christum fundere non possumus, si sanguinem Christi erubescimus bibere, *ibid.*, IV, 336. Calix Dominicus sic hibernates inebriat ut sobrios faciat, ut mentes ad spiritalem sapientiam redigat, etc., *ibid.*, 382. Epotato sanguine Christi exponitur memoria veteris hominis, *ibid.*, 383. Fideles quotidie sanguinem Christi bibunt ut sanguinem pro Christo fundunt, *ibid.*, 380. Sanctificata ora cœlestibus cibus, *ibid.*, 466. Christus eorum panis qui corpus ejus contingunt, *ibid.*, 531. Eucharistia cibus vivificans, S. Hilarius, IX, 508. Cibus (panis Eucharistie) hæc virtus est ut ipse vivens eis qui se quoque accipiant vivificent, *ibid.*, 709. Quo modo per patrem vivit Christus, eodem modo nos per carnem ejus vivimus, id., X, 249. Unitas naturalis filiorum in Deo præstat Verbi incarnatione et Eucharistiæ sacramento, id., IX, 245. Eucharistia pignus salutis æternæ, lute a fidelibus, et spes resurrectionis, S. Optat., XI, 1063. Probolum est quod Dominus noster sit cibus, sit epulatio vel alimentum edendum, S. Ambrosius, XIV, 1107. Est cibus refectio, etc., id., XV, 1780. Quæ fidelium inebriatur affectus, corpus non titubet, sed resurgit, *ibid.*, 1420. Remissio peccatorum est, id., XIV, 686. Ista eca vitam æternæ substantiam subministrat id., XVI, 404. Qui manducaverit hoc corpus fiet ei remissio peccatorum et non morietur in æternum, *ibid.*, 441. Qui accipit carnem divinæ ejus substantiæ in illo participat alimentum, *ibid.*, 455. Eucharistiæ præsidium et effectus, *ibid.*, 1506. Quotiescunque bibis vinum Eucharisticum, remissionem accipis peccatorum, et inebriaris in Spiritu, *ibid.*, 419. Eucharistia vitæ æternæ substantiam ministrat, *ibid.*, 404. Illum (sanguinem) debeo semper accipere, ut semper mihi peccata dimittantur, *ibid.*, 446. Cum Christi corpus manducamus, divinitatem et humanitatem participamus, id., XVII, 20. Calicem mysticum sanguinis ad infusionem corporis et animæ nostræ percipimus, *ibid.*, 245. Christus sit nostra refectio in Euchar., S. Gaudentius, XX, 853. Eucharistia sola nutrit, Rufinus, XXI, 432. Communio indigne effectus. Pollutus non jurat, S. Hieronymus, XXX, XXVI, 552, 575. Effectus Eucharistiæ sacramenti, S. Augustinus, XXXVIII, 145, 619. Bonos vivificat, malos mortificat, id., XXXV, 163. In Eucharistia habet fidelis ubi vivat, habet unde vivat, *ibid.*, 1612. Manduca vitam, bibe vitam; habebis vitam, et integra est vita, *ibid.*, 729. In corpore et sanguine suo Christus voluit esse salutem nostram, id., XXXVI, 505. Eucharistia calix inebriat martyres ad capependa cœlestia, id., XLIII, 296. Eucharistia sacramentum pietatis, signum unitatis, id., XXV, 1612. Judæi de crucifixo Christo tenebrati sunt, nos manducando crucifixum, et bibendo, illuminamur, id., XXVI, 515. Eucharistia mysterium pacis et unitatis, id., XXXVIII, 1100, 1103. Concordia et unio effectus sacramenti corporis Christi, id., XXV, 1613, 1614. Virtus quæ in Eucharistia intelligitur, ipsa unitas est; ut redacti in corpus Christi, effecti membra ejus, simul quod accipimus, id., XXXVIII, 589. In Eucharistia quam multi iudicium sibi manducant et bibunt, *ibid.*, 645. Eucharistiæ sumptio contra diabolicas illusiones et pollutionem nocturnam plurimum confert, Cassianus, CLIX, 1225. Eucharistia est corporis mentisque virtus, S. Petrus Chrysol., LII, 401. Viatum convivium quæ est, ac datur ad salutem, *ibid.*, 623. Indigne sumpta dat vulnus, *ibid.*, 593. Nos divinæ naturæ facit esse cœtories, S. Leo Magnus, LV, 74. Menti corporique præcitat, *ibid.*, 79. Non ad iudicium, sed ad præsidium sumenda Eucharistia, *ibid.*. Indigne sumentibus ad cumulum damnationis convertitur, *ibid.*, 25. Christi corpus a peccatis purificat, et a periculis defendit, *ibid.*, 67. Eucharistia effectus, S. Avitus, LIX, 321. Eucharistiæ virtus et gratia, S. Paulinus, LXI, 905. Eucharistia remedium contra carnis tentationes, S. Benedictus, LXVI, 535. Eucharistiæ effectus, Victor. Cap., LXVIII, 534. Christus nos participatione corporis sui reficit, Cassiodorus, LIX, 1038. Vinum iustificat cor, cum sacramentum fuerit in sanguinem Christi, *ibid.*, 733. Christus corpore et sanguine suo fideles s. gnat, *ibid.*, 973. Quomodo sanguis Domini inebriat, *ibid.*, 170. Christus manna in communiōe, *ibid.*, 562. Eucharistia fons animas sitientis: Vita SS. Pat., LXXIII, 638. Lux digne sumentibus, inde ignis exurens, *ibid.*, 648, 869, 847, 720. Operator remissionem peccatorum, *ibid.*, 1161. Vivifici corporis et sanguinis Christi perceptione Ecclesia pascitur et potatur, abluatur et sanctificatur, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 640. Corpore et sanguine Christi pascimur et vivificamur, allatur et saginamur, *ibid.*, 651. Eucharistiæ effectus et fructus, S. Isidorus, LXXXV, 103, 191, 314; LXXXVI, 491; S. Eligius, LXXXVII, 626. Qui Christum manducant, vivunt

in internum, Beda Venerab., XCII, 119. Corpore et sanguine Christi anima saginatur, Angelomus, CXV, 560. Effectus dignæ perceptionis corporis Christi, Gezo, CXXXVII, 582. Eucharistiam frequenter suscipiens demonibus est terribilis, S. Petrus Damianus, CLV, 734. Ad sacram Eucharistiam accedentibus major erit gratiæ acquisitio, quo profundior fuerit humilitas, S. Bruno, CLXV, 139. Qui manducatur Christi corpus, et bibit eius sanguinem fit unum cum ipso, *ibid.*, 582. Eucharistiæ effectus et fructus, S. Bernardus, CLXXXIII, 274; CLXXXIV, 984, 985. Inficiuntur, non mundantur sceleratos, qui communicare non desinunt, Gratian., CLXXVII, 1741. Panis iste communis in carnem et sanguinem mutatus, procurat vitam et incrementum corporibus, S. Anselmus, CLXXXVIII, 1645. Vita est animæ, et sanitas mentis, *ibid.*, 1644. Hoc sacramento paradisus homini reseratur, et diabolus superatur, Petrus Blesens., CCVII, 1147. Corpus Domini quibusdam salutarum, quibusdam mortiferum, Alaous de Insulis, CCX, 284.

VI. — Libri de Eucharistia tractantes.

Libri de corpore et sanguine Domini, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1267. De corpore et sanguine Domini

liber, Ratramnus, CXXI, 104. De corpore et sanguine Domini contra ineptias Joannis Scotti, Adrevaldus, CXXIV, 948. Liber de corpore et sanguine Christi, Gezo abbas Dorton, CXXXVII, 572. Libellus de corpore et sanguine Domini, Silvester II papa, CXXXIX, 177. Epistola Adelmanni ad Berengarium de Eucharistiæ sacramento, Adelmannus, CXLIII, 1290. Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, Maurillus, CXLI, 1590. Liber de corpore et sanguine Christi contra Berengarium et ejus sectatores, Durandus abbas Troarn., CXLIX, 1576. De corporis et sanguinis Christi veritate in Eucharistia libri tres, Gultmundus archiep. Avers., CXLIX, 1428. Liber de corpore et sanguine Domini adversus Berengarium Turonensem, Lanfrancus Cantuar., CL, 407. De sacramento Eucharistiæ, Ronizo Placent., CL, 858. Opusculum de sacramento altaris, B. Wolphelmus, CLIV, 454. De sacramento corporis et sanguinis Domini, Ivo Carnot., CLXI, 153, 1071. Liber de sacra Eucharistia, Hildebertus, CLXXI, 1196. Liber de corpore et sanguine Domini, Guillelmus S. Theod., CLXX, 346; Algerus Scolasticus, CLXXX, 744; Baldulfus, CCIV, 641.

NOTA. Quæstiones de materia, forma, ministro Eucharistiæ, etc., tractantur in tabula sacrificii Missæ.

XCIX.

INDEX DE SACRIFICIO IN GENERE.

MONITUM.

Sacrificium, sensu latiori sumptum, est quasi sacrum factum, proprium religionis opus, et soli Deo offerendum. In hoc Indice vicissim agimus: I. De sacrificio in genere; II. De sacrificio spirituali; III. De sacrificiis antiquis apud Patriarchas, Gentiles et Hebræos; IV. De oblationibus et primitiis; V. De decimis; VI. De sacrificio novo.

I. — De Sacrificio in genere.

Sacrificiorum rationalis institutio, Tertullianus II, 510. Ob honorem Dei, *ibid.* De sacrificio et de dono Dei digno, Lactantius, VI, 728. Sacrificium quidem exterius Deo semper debuit, etiam naturali ratione, *ib.*, not. 915. Nos vero et sacrificium interius, quo mens offertur Deo, et quidem etiam exterius a nobis et debet asserimus, *ibid.* De vero perfectoque sacrificio, S. Augustinus, XLI, 283. In omni sacrificio quatuor consideranda, *id.*, XLII, 901. Sacrificium res antiqua, *id.*, XXXII, 577. Antiquitas cultus Dei in sacrificando, *id.*, XLI, 281. Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias mundissimas offerebant, *ibid.*, 701. Sacrificium uni Deo debitum, *id.*, XXXII, 577, 578; XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667; XLI, 255, 256, 281, 654; XLII, 582. Id attestantur miracula quæ per arcam testimonii facta sunt, *id.*, XLI, 296, 297. Sacrificium visibile non alteri offerendum, quam illi, cui invisibile debetur, *ibid.*, 297. Cur sacrificium exegerunt demones, *ibid.*, 460. Ideo sibi exigunt fieri demones, quia vero Deo debentur, *ibid.*, 298. Non corporis cujuslibet fumo, sed supplicantis animo delectantur, *ibid.*, 298. Sacrificium non solum cum juste imperat verus Deus, sed etiam cum superbe exigit falsus Deus, satis ostendit cui debeatur, *id.*, XLII, 409. Sacrificium, sacerdotum, templum non sibi expetissent demones, nisi nosset uni Deo debent, *id.*, XXXIII, 577. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibebant idolis, *ibid.* Non corporali creatura nec spiritali quamvis justæ, nec multo magis iniquæ sacrificandum, *ibid.*, 578. Non bonis diis nec malis, *id.*, XLI, 650. Non angelis, non virtutibus Dei, *ibid.*, 634. Non martyribus, *ibid.*, 255, 256, 772. Sacrificium seu divinos honores angeli hominesque sancti respuerunt, *ibid.*, 298. Rarissimi commemorantur homines qui sibi sacrificia, aut per hæc se pro deis haberi voluerunt, *id.*, XLII, 621. Sacrificia cur sibi exigit demon, *ibid.* Sacrificia cur sibi offerri vult Deus, *id.*, XLI, 296. Sacrificiis Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel reprobandis, vel percipiendis, non nisi hominibus consulit, *id.*, XXXII, 577; XLI,

281, 293, 296, 654. Sacrificium et laudes offerre, nobis, non Deo utile est, *ibid.*, 527; XLII, 621. Sacrificia cur sibi offerri juberet Deus, cum eis non indigeret, *id.*, XLII, 251, 321. Sacrificium vult Deus, non ex quo crescat, sed quod prosit homini, *id.*, XXXIX, 2252. Recte offertur sacrificium cum offertur Deo vero, cui uni tantummodo sacrificandum est, Eusebius, LXII, 671. Sacrificium, quid, S. Ildorus Hispaleusis, LXXXII, 251. Inter sacrificium et hostiam vetus discretio, *id.*, LXXXIII, 62. Sacrificium, quid est, Alcinus, CI, 1134. Immolatio unde dicitur, *ibid.*, 1135. Quid est libatio, *ibid.* Hostiæ unde vocantur, *ibid.* Quid sunt victimæ, et quare ita vocantur, *ibid.* Holocaustum unde vocatur, *ibid.* In omni sacrificio quatuor consideranda, *id.*, a quo, quid, et pro quibus offertur, *id.*, C, 451. Inter sacrificium et holocaustum discrimen, Rabanus Maurus, CX, 946; Hildebertus, CLXXI, 142. De sacrificio, Honorius Augustod., CLXXII, 553, 576. Solvitur quæstio, quare Deus imperaverit ut offerri debuissent sacrificia, si illi non placuerunt, Haymo, CXVII, 890. Exemplo sacrificii Abraham qualitates quæ grata Deo sit oblatio, exprimuntur, nempe celeritas, continuatio et fides, S. Ambrosius, XIV, 331. Indicato duplici defectu sacrificii Cain, ostenditur vitia in nostris oblationibus obrepere posse, *ibid.*, 339. Primitias animæ præcipue offerendas, et quæ sicut illæ, *ibid.*, 536. Primitias non tempore sed sanctitate æstimari, *ibid.*, 542. Cum fide, quæ imprimis necessaria est, conjungenda ad verum sacrificium bona opera, *ibid.* Quid convenit his, qui de rapinis et nudatione miserorum offerunt sacrificia, S. Hieronymus, XXIV, 726, 727. Arguit eos, quod non veneratione sui, sed epularum de siderio immolent victimas, *ibid.*, 733. Deo non est acceptum sacrificium eorum, qui pravo fine sacrificant, S. Augustinus, XLI, 444. Quenam sacrificia jam offerre debeamus, *id.*, XXXVI, 659. Qualia sacrificia diligit et coronat Deus, *id.*, XXXIV, 811. Quod genus sacrificii Deo acceptum, *id.*, XXXVII, 1518. Totus exardescat igne amoris divini, qui vult offerre Deo holocaustum, *ibid.*, 1775. Mundari etenim debet prius animus, qui munus offerre vult Deo, Taio Casar August., LXXX, 915. Ex

dantis corde id quod datur accipitur, *ibid.* Exteriora munera ex interna cordis munditia conduntur, *ibid.* A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, *ibid.*, 916. Hostiæ impiorum abominabiles, *ibid.* Arguntur il qui non veneratione sui, sed epularum desiderio immolant victimas. Rabanus Maurus, CXI, 863. Hæ (virtutes) in Dei sacrificio Domino placeant, et sine his nullum sacrificium est acceptabile, S. Petrus Damianus, CXLIV, 901. Ut placeant hæc sacrificia nostra Deo, pinguis sint et medullata, *ibid.* Sapientis sacrificium conditur, S. Bruno Sign., CLXIV, 385. Ponite manum super caput victimæ vestræ, id est, reprimite superbiam carnis vestræ, *ibid.*, 587. Ad oblationem istam accendendam ligna colligamus, id est exempla iustorum sectemur, *ibid.* Qui ab Ecclesia discedet, nullum ei sacrificium predest, *ibid.*, 588. Agnam immaculatam Domino offert, qui se ab omni peccatorum malitia filium custodit, S. Bruno Sign., CLXIV, 395. Nihil nisi sanctum Deo offerri potest, *ibid.*, 435. Sacrificium Deo non offert qui viliis est maculatus, Gratianus, CLXXXVII, 251.

II. — De Sacrificio spiritali.

Quod non terrenis sacrificiis, sed spiritalibus Deo litandum est. Tertullianus, II, 608. Sacrificia spiritalia laudis designantur, *ibid.* Sacrificia spiritalia accepta prædicantur, *ibid.* Hoc sacrificium sine intermissione die ac nocte celebratis, S. Cyprian., IV, 417. De vero cultu Dei et sacrificio, Lactantius, VI, 1066. Incorporari in corporale sacrificium necessarium est, *ibid.*, 1067. Hoc est sacrificium verum, non quod ex arca, sed quod ex corde profertur; non quod manu, sed quod mente libetur, *ibid.* Sacrificium laudis, S. Hilarius, IX, 406. Ex operum sanctitate descendit, *ibid.* Sacrificium vespertinum, quid, *ibid.*, 826. Immolat Deo sacrificium laudis, S. Zeno, XI, 000; S. Hieronymus, XXIV, 542. Altare et tabernaculum quibus oblatæ sunt victimæ spirituales Deo, *ibid.* Victimam conscientiam et humilitatis suæ offert Deo, *ibid.*, 821. Sacrificium Deo nos ipsi, S. Augustinus, XXXVIII, 517. Nullum sacrificium Deo acceptum iustis, quam se ipsi Deo offerant, id., XLI, 700. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, *ibid.*, 772. Homo ipse in corde suo invisibile sacrificium Dei, *ibid.*, 297. Sacrificium semper habemus quod offeramus Deo, id., XXXVI, 659. Intus habemus sacrificium quo Deum flecimus, *ibid.*, 475, 598. Sacrificium iustitiæ per penitentiam, *ibid.*, 81. Sacrificium contriti cordis, id., XXXVIII, 135; XLI, 282. Sacrificium Deo offert, qui se ipsum punit, id., XXXVII, 1824. Humilitas cordis, sacrificium est, *ibid.*, 1705. Sacrificium laudis in novo Testamento succedit victimis cruentis veteris Testamenti, id., XXXIII, 539. Sacrificium laudis, sacrificium gratuitum, id., XXXVI, 578; XXXVII, 1220, 1568. Sacrificium laudis sacrificia, gratiarum actio, id., XLII, 621. Sacrificium iustitiæ, id., XXXII, 1195. Cogitationis et linguae, *ibid.*, 809. Sacrificia quæ offerimus debent accendi charitate, id., XXXVI, 629. Christus sacerdos et victima sacrificium laudis implevit, id., XLII, 57. Sacrificium duplex a nobis exigit Deus, id., XXXIX, 2169. Sacrificium nullum tam iustum quam cum nos Deo offerimus, id., XXXV, 5359. Sacrificium cordis Deo oblatum nobis integrum permanet, id., XXXIX, 1965. Sacrificium laudis nemo offert malus, *ibid.*, 1847. Quærebis quid Deo offeres pro te, offer te, nihil melius in omni creatura terrena, id., XXXVIII, 517. Te querit Deus magis quam munus tuum, *ibid.*, 50. De homine, ut sit hostia et sacerdos Deo, mirum sacrificium, quomodo, S. Petrus Chrysologus, LII, 500. De hostia corporis et animæ Deo rationabiliter offerenda, *ibid.*, 501. Sacrificium hominis descendit a forma sacrificii Christi, *ibid.*, 502. Hostia jejuni quomodo offerenda, *ibid.*, 227. Quam hostiam offerre Deo debeamus, quæ et nobis maneat, *ibid.*, 522. Sacrificium acceptabile est bonitati et misericordie studere, S. Val., LII, 702. David propheta non se sacrificiis quæ illo tempore gerebantur credebat expandi, sed potius sacrificio cordis contriti et humiliati, Cassiodorus, LXX, 351. Voluntarie sacrificat Domino, qui pro minimis suis studio pietatis exorat, *ibid.*, 583. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus sacrificium iustitiæ quid sit, *ibid.*, 50. Seipsum Domino offerre est sacrificium illi acceptissimum, *ibid.*, 198. Quæ sunt voluntaria oris sacrificia, *ibid.*, 875. Quis sacrificium laudis immolat Deo, *ibid.*, 551. Sacrificium laudis honorat Dominum, quod puritate fidei et actionum probitate fuerit immolatum, *ibid.*, 357. Voluntarie sacrificandum Domino, non cuiusquam cogentis imperio, id., LXXI, 815. Holocaustum precis pro singulis virtutibus purgandis offerendum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 545. Nilud non offert qui internos motus

non frenat, *ibid.*, 519. In hac vita quis in multis quodidie delinquimus, oportet ut contriti cordis et contribulati spiritus Deo sacrificium offeramus, id., LXXIX, 599. Sacrificium iustitiæ sancit in æterna vita Deo offerent, *ibid.*, 600. Sacrificia quænam Deus poscit, Alcuinus, CI, 586. Per Christum Deo Patri sacrificium laudis, et gratiarum actiones pro omnibus bonis ab illo percipitis offerre debemus, Haymo, CXVII, 954. Tria sunt principia et perfecta sacrificia, quæ reddere tenemur Domino, S. Petrus Damianus, CXLIV, 904. Sacrificium pie contritionis, sacrificium iustæ operationis, sacrificium laudis et jubilationis, *ibid.* Primum sacrificium placat Deum, secundum delectat, tertium honorat, *ibid.* Sacrificium pie contritionis exigit butyrum humilitatis, quæ in tribus consistit, *ibid.* Sacrificium iustæ operationis exigit oleum discretionis, *ibid.* Sacrificium laudis requirit balsamum devotionis, *ibid.* Sacrificio contritionis opponitur absinthium indignationis, *ibid.*, 905. Sacrificio iustæ operationis, acetum confusionis, *ibid.* Sacrificio laudis, venenum adulationis, sive detractio, *ibid.* Quomodo matutinum et vespertinum offerimus Domino sacrificium, *ibid.*, 332. Sacrificia laudis, S. Bruno Carth., CLII, 857. De sacrificio cordis, Goffridus, CLVII, 167. Qualiter nos ipsos immolare et offerre Domino debeamus, S. Bruno Sign., CLXI, 581. Sacrificium Deo acceptabile, id., CLXIV, 587. Altare eorum humanum est, *ibid.*, 396. De sacrificio angelorum, Honorius Augustod., CLXXII, 556. Sacrificium triplex, S. Bernardus, CLXXXIV, 1152.

III. — De sacrificiis antiquis.

De sacrificiis patriarcharum. — Primi parentes in paradiso se ipsos Deo hostias minutissimas offerebant, S. Augustinus, XLI, 701. Abelis sacrificia Deus accepit, Tertullianus, II, 601. Quare, *ibid.* Populum Christianum demonstrat, *ibid.*, 607. Sacrificium Cain cur illud respuerit Deus, *ibid.*, 601. De sacrificiis Cain et Abelis, quorum figura, *ibid.*, 607. Sacrificium Abraham, exemplar nostrum, S. Ambrosius, XIV, 351. Sacrificium Cain quid vitandum in nostris demonstrat, *ibid.*, 529, 556. De sacrificio Abelis, *ibid.*, 556. Cain a fructibus terræ, Abel ex primitiis ovium suarum hostiam Domino obtulit, id., XVI, 819. Ubi crimen? ubi culpa? non in oblatione muneris, sed in oblationis affectu, *ibid.* Abraham sacrificium quod offerebat divisit, *ibid.* Cur sacrificium Abelis Deo pius placuerit, id., XIV, 956. Obtulit Deo non secunda, sed prima, non exigua sed pinguis, *ibid.*, 557, S. Augustinus, XXXV, 2017. Abelis sacrificium, novi Testamenti fides, id., XLII, 258. Quid significat sacrificium quod Abraham obtulit, id., XXXVII, 1562; XLI, 501. Abrahæ sacrificium figura immolationis Christi, id., XXXVIII, 135. Sacrificia ante diluvium celebrata, id., XI, 459. Sacrificium Abrahæ Gen. xv narratum quid significat, *ibid.*, 1561, 1562. Flamma coelitus facta in sacrificio Abrahæ, non fuit miraculum, quare, id., XXXII, 648. Sacrificium Abrahæ in monte, id., XXXVIII, 54. Cain sacrificium veteris Testamenti terrenas opes exprimit, id., XLII, 258. Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti flebant Trinitati, S. Fulgentius, LXV, 342. Sacrificia Cain et Abelis quomodo suscepta, S. Gregorius Turon., LXI, 164. Job octavo die sacrificium offerens, S. Gregorius Magnus, LXXV, 532. Cunctis diebus Job sacrificium offerre non cessat, *ibid.*, 512. Quia Cain et Abel non equaliter donæ obtulerunt, non equaliter sunt utriusque vota accepta, Vener. Bedæ, XCI, 65. De sacrificio Abraham et Isaac, *ibid.*, 244. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, *ibid.*, 577. De sacrificio Samuelis, id., XCIII, 455. De sacrificio Noe, Rabanus Maurus, CVII, 520. De sacrificio Abraham, *ibid.*, 510. De holocausto quod Gedeon Deo offerebat per ministerium angeli ad se missi, id., CVIII, 1136. Quæritur quare Gedeon ausus fuerit sacrificium offerre Deo præter locum ubi iusserat Deus, *ibid.*, 1157. Eiusdem sacrificii significatio, *ibid.*, 1158. Quomodo recte sacrificium Noe de servatis cunctis animantibus obtulerit, id., Epiphanius, Ruperus, CLXVII, 553. Sacrificium Job, id., CLXVIII, 964. De sacrificio Abraham, Hugo de S. Victore, CLXIV, 615. Sacrificium Abraham in quo differat a sacrificio David, Richard. S. Vict., CXCVI, 1657.

De sacrificiis paganorum. — Probat Arnobius, sive auctoritate, sive ratione, diis nullis esse sacrificia facienda, Arnob., V, 1219, 1220. Neque enim voluptatis causa diis hostiæ caduntur, *ibid.*, 1222. Vulgarem autem opinionem illam subruit Arnobius, quæ sacrificiis deorum iram placari statuebat, *ibid.*, 1217, 1220, 1227. Neque est certe quod quis arguat, hostias diis immolari, ut res tribuant prosperas et adversas removeant, *ibid.*, 1229, 1230. Deinde vero dicitur: Absurdum est deo

sacrificiorum præsto beneficia sua vendere, *ibid.*, 1231. Neque polliori ratione asseritur sacrificia diis honoris atque amplificandæ illorum potentis fieri, *ibid.*, 1232, 1233, 1231, 1236, 1239. Neque respondere juvat, antiquitate ac longa consuetudine diversis diis victimas diversas mactari, *ibid.*, 1241, 1243. Objectionibus ethalicis diis bonis, ut proximi, et malis, ne noceant, sacrificandum, quid respondet Arnobius, *ibid.*, 1246. De sacerdotum Romanorum, Lactant., VI, 1028. De sacris introductis a Fauno et Numa, *ibid.*, 1029. De diis et sacris barbarorum, *ibid.*, 1030. Sacrificia humana, *ibid.*. De origine sacrorum et religionum, *ibid.*, 1031. Cybele sacra a Galhis sacerdotibus celebrabantur, *ibid.*, 206. Apud Cyprios humanam hostiam Jovi Teucrus immolavit, *ibid.*, 250. Erat lex apud Tauros, ut dianas hospites immolarentur, *ibid.*. Galli Hesum atque Teutamem humano cruore plebant, *ibid.*. Apparet tamen antiquum esse hunc immolandum hominum ritum, *ibid.*, 231. De infantibus Saturni immolatis propter odium Jovis, *ibid.*, 232. Sacrificium gentium detestabile, S. Zeno, XI, 563. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona, quia ea fieri Deus non impedivit, S. August., XI, 585. Sacrificia in torcularibus gentes faciebant, *ibid.*, XXIV, 2683. Sacrificia Hebræorum inter et paganorum quid intererent, *ibid.*, XLII, 586. Valuit sacrificium apud gentes pro majoribus ad peccatum originale delendum, et sola fides pro parvulis, S. Greg. Magn., LXXV, 636.

De sacrificiis Jutorum. — In uno tantum loco sacrificia debebant Judæi, Tertull., II, 607. Sacrificia legis necessaria erant, non voluntaria, S. Hilarius, IX, 519, 548. Sacrificium Judæorum improbatum, S. Zeno, XI, 565, 564. In solo Hierosolymitano templo fieri poterat, *ibid.*, 543, adn. 2. Sacrificia temporaria, non perpetua nec vera fuerunt iudicis, nec salutaria, S. Philastrius, XII, 1261. Cur Moyses post oblatum sacrificium, dimittam partem sanguinis in crateras miserit, dimidiam autem ad altare effuderit, S. Ambrosius, XV, 1220. Respuat sacrificia victimarum, et Evangelii obedientiam docet esse super sacrificium, S. Hieron., XXIV, 34. Hostia ergo et immolatio victimarum non principaliter a Deo quesita sunt, sed ne idolis fierent, *ibid.*, 54. Audiant Judæi quod Deus non querat sacrificia, sed offerentium apitum, *ibid.*, 654. Nolo carnes, victimas detestor, sacrificia Judæorum, *ibid.*. Sacrificium Jutorum in victimis pecorum, S. Augustinus, XXXVI, 302, 303. Cur animalia tantum immaculata olim oblata, *ibid.*, XLII, 624. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, *ibid.*, XXXIV, 810. Quare filii Israel sacrificabant visibiliter pecorum victimas, *ibid.*, XL, 51. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita quam Deo desideranti oblata, *ibid.*, XLII, 316. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, *ibid.*, XXXV, 1468. Sacrificare extra templum quod erat Jerusalem, an licebat, *ibid.*, XXXIV, 702, 863, 804. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offererentur, *ibid.*, 686, 687. Sacrificia pro peccatis, dicta peccata, *ibid.*, XI, 253; XLII, 744; XLIV, 403. Sacrificia diversa pro peccatis, *ibid.*, XXXIX, 1544. Sacrificia Hebræorum et paganorum quid intererent, *ibid.*, XLII, 586. Sacrificia Hebræorum, Gentium, Christianorum quid sint respectu veri sacrificii, *ibid.*, 582, 409. Sacrificia prisca sanctorum figuræ veri sacrificii Christi, *ibid.*, XLII, 293. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, ejus nunc memoria celebratur, significaverunt, *ibid.*, XLIII, 231, 386, 406, 684, 623, 626, 661. Christi sacrificii erant umbræ omnia sacrificia legis et prophetarum, *ibid.*, XI, 249. Sacrificii veteris abolitio, *ibid.*, XXXIX, 9066. Ad sacrificium pro peccatis, holocausti, etc., quænam animalia adhibenda, *ibid.*, XXXIV, 686, 698. Sacrificium pro peccato non offeratur nisi cum holocausto, *ibid.*, 675, 676. Sacrificia vetera significabant gratiam, non efficiebant, *ibid.*, XXXIII, 635. Sacrificia Veteris Testamenti convincebantur peccatores potius quam mundabantur, *ibid.*, XLIV, 139. Sacrificium quod præceperat Deus, aptum fuit primis temporibus, nunc vero non ita est, *ibid.*, XXXIII, 527. Sacrificia vetera, tanquam verba promissæ sublata sunt dato sacrificio corporis Christi, *ibid.*, XXXVI, 411, 442. Sacrificia etsi jam non sint in operibus, manent tamen in auctoritate significandi, *ibid.*, XLII, 231. Ad sacrificia vetera quidquid pertinebat, figuræ nostræ fuerunt, *ibid.*, 520. De holocausto non manducabantur, *ibid.*, XXXIV, 823. Sacrificia olim cur præceperat Deus, cum ipsi ea non placuerunt, *ibid.*, XXIV, 2390. Sacrificiorum veterum abolitio revelata, *ibid.*, XXXIX, 1816. Sacrificia veteris legis allegorie exposita, S. Paul. Nol., LXI, 191. Sacrificia antiquæ legis sacrificium quo se Christus patri obtulit præfigurabant, S. Fulgent., LXV, 182, 342. Quare adventu Christi sacrificia finem acce-

perunt, Cassiod., LXX, 268. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt, *ibid.*, 796, 797. Sacrificia veteris legis, quid significabant, S. Greg. Magn., LXXVI, 73. Sacrificia veteris legis suam dignitatem accipiunt ab eucharistico novæ legis sacrificio, *ibid.*, LXXXIII, 179, 432. Sacrificiorum veterum reprobatio ex testimonio Isaiæ, Jeremias, Joëlis et Malachias, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 526. De variis Judæorum sacrificiis, Rabas. Maur., CVIII, 256, 260 et seq. Ita sacrificia quæ sub legalium caeremoniarum ritu offerri jubentur, ad quid referantur, S. Petr. Damian., CXLIV, 607. De reprobatione sacrificii Judæorum, et de electione sacramenti Christianorum, Samuel Maroch., CXLIX, 358, 359. Hostia pacificorum, S. Bruno Sign., CLXIV, 386. Lex hostiæ pro peccato, *ibid.*, 401, 402. Sacrificium pro peccato, *ibid.*, 433. Sacrificia veteris legis usque ad Christum suum tempus habuerunt, *ibid.*, 837. Vetera sacrificia a Deo acceptabantur, non propter sanguinis effusionem, sed propter significationem, *ibid.*, 375. Apud Judæos sacrificium pro mortuis vocabatur panis lugentium, Rupertus, CLXVIII, 158. Sacrificia legis carnalia non jussa sed permessa, *ibid.*, CLXX, 463. De variis Judæorum sacrificiis, *ibid.*, CLXVII, 747 et seq. Ad quid sacrificia legalia, Honorius Augustod., CLXIII, 1151. De holocaustis et modo offerendi, Petrus Comestor., CXCVIII, 1193. De sacrificiis pacificis et salutaribus, *ibid.*, 1196. De oblatione inanimatarum, *ibid.*, 1197. De hostiis pro peccato, *ibid.*, 1198. Pro peccato sacerdotis, *ibid.*. Pro peccato synagoga, *ibid.*, 1199. De hostia pro peccato principis, *ibid.*. De hostia pro peccato animæ, *ibid.*, 1206. Sacrificiorum veteris legis tria genera, quid designent, Adam. Præmonstratensis, CXCVIII, 554.

IV. — De oblationibus et primitiis.

Primitias non tempore, sed sanctitate æstimari, S. Ambrosius, XIV, 512. De primitiarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Primitiarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Primitiis Deo sunt offerendæ, Maximus Taurin., LVII, 901, 904. Oblationem suam olim fideles tum clerici, tum laici in Missa communicaturi, ad altare ad sui communionem offerebant, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 179, 432, 497, 519. Oblationes erant duplicis generis, alie in corpus Domini consecrandæ, alie ad usus pauperum benedicendæ, *ibid.*, 550. De muneribus, vel oblationibus Deo offerendis, Tat. Casaravang., LXXX, 915. Oblationum quatuor genera, S. Isidor. Hispal., LXXVIII, 323. De oblationibus fructuum quæ ministris Ecclesiæ conferuntur, Criscon., LXXXVIII, 885. Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, *ibid.*, 339. Oblationem offerri in domibus non oportere, *ibid.*, 900. De quatuor generibus principalium oblationum, Ven. Beda, XCIII, 587, 408. Filii Israel primitias Domino offerre et sacrificiarum facere jubentur, *ibid.*, XCI, 399. De primitiis offerendis, *ibid.*, XCII, 376. De primitiis, Smaragdus abbas, CII, 933. De eo quod locutus est Dominus ad Moysen de oblatione primitiarum, Rabas. Maur., CVIII, 139. Ubi omnes oblationes filiorum Israel atque primitias sacerdotibus atque Levitis concedit, *ibid.*, 695. De primigeniis sacrificandis Domino, *ibid.*, 393. De primitiis frugum offerendis, *ibid.*, 946. Ea quæ apud Judæos offerebantur in usus transibant sacerdotum, Haymo, CXVII, 33. Quæ species ad altare et non ad sacrificium offerantur, Regino Prum., CXXII, 301. Ut quæ in ecclesiis offerri non possunt, ad domum sacerdotis et fidelibus deferantur, *ibid.*. De oblatione, ut de Sabbato in Sabbatum inveniuntur, *ibid.*, 306. De oblationibus Ecclesiæ, *ibid.*, 253. De oblationibus parochiarum quibus esse debeant, Burchardus Worms., CXL, 699. Quod in unaquaque Ecclesia tam de redditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 701. De his qui oblationes defunctorum aut negant aut difficulter reddunt, *ibid.*. Sal omnibus præcipitur oblationibus, quare, S. Petr. Damian., CXLIV, 397. De primitiis seminum, Canut., CLI, 1174. De oblationibus fidelium quot portiones fient, et quæ quibus prestant, Ivo Carnot., CLXI, 1084. De primitiis quæ Dominus ad constructionem tabernaculi jussit tolli, Rupertus abbas, CLXVII, 699.

V. — De decimis.

De decimarum oblatione, Cassian., XLIX, 1172. Decimarum oblatio Deo grata, *ibid.*, 1171. Decimæ Deo sunt offerendæ, S. Maxim. Taurin., LVII, 901, 904. De decimis dividendis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1089. De decimis offerendis, Beda Ven., XCII, 376. De decimis, Smaragd. abbas, CII, 933. De decimis fidelium, Jonas Aurel., CVI, 204. De decimis terræ et frugibus et pomis quo-

modo possint redimi. Rab. Maur., CVIII, 885. De decimis dandis in usum Levitarum, *ibid.*, 701. De decimis dandis, Walafrid. Strab., CXIV, 961. De decimis a fidelibus dandis. Rodulf. Bluric., CXIX, 714; Regino Prum., CXXXII, 200, 201. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 258. De manso et decimis, *ibid.*, 593. De decimis reddendis, S. Odo Cant., CXXXIII, 950. Ut decima nullo modo negligatur, Burchard. Worm., CXL, 699. De illis qui decimas dare nolunt, *ibid.* Quod decimæ ab omnibus Christianis ex debito reposci debeant, *ibid.* De illis qui decimam dare noluerint nisi pretio redimantur, *ibid.*, 700. Ut decima Dei census nuncupetur, *ibid.* Ut omnes Ecclesiæ vel decimæ in episcoporum potestate consistant, *ibid.*, 702. De decimis reddendis, Canut., CLJ, 1174. De decimis Ecclesiæ reddendis, de ovibus et porcellis, Edwardus III Angl., CLI, 1192. De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* Quod decimæ sunt Deo solvendæ quas Deus dare constituit, Ivo Carnot., CLXI, 1093. Non persolvant de propriis prædiis abbates et episcopi decimas, *ibid.* Quod auctoritate veteris legis danda sit decima, *ibid.*, 1094. Tres partes debent fieri de decimis, dum clero et tertia episcopo, *ibid.*, 1095. Decimæ non sunt a populo redimendæ, *ibid.* Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1344. Decimæ a laicis non possideantur, Gratianus, CLXXXVII, 1042 et seq. Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Excommunicantur qui sacerdotibus decimas dare nolunt, *ibid.* Veterum exemplo decimæ solvantur, *ibid.*, 1045. Non autem decimæ sunt redimendæ a populo, si aliter dare eas noluerint, *ibid.* Quia decimæ Deo non redduntur, indictio fisci accessit, *ibid.* Quarta pars decimarum viduis et pauperibus distribuenda est, Gerhohus, CXCIV, 1309. Ostenditur auctoritate conciliorum quartam decimarum partem pauperibus elargiendam esse, *ibid.*, 1313. Repugnat sacris canonibus decimas Ecclesiarum ab episcopis perpetuo alienari, *ibid.*, 1314. Occurrit objectionibus monachorum qui quartam decimarum partem sibi vindicant, cum nolint animarum in se curam suscipere, *ibid.*, 1320. Gregorii VII constitutio de decimis monachorum et canonicorum Regularium explicatur, *ibid.*, 1325. De decimis, Petr. Comestor., CXCVIII, 1216.

VI. — De sacrificio novo.

Quærendum an expectatur novorum sacrificiorum sacerdos, Tertullianus, II, 609. An jam venerit, secne, *ibid.* Quod sacrificium vetus evacuetur, et novum celebraretur, S. Cyprian., IV, 687. Sacrificium Christi quanto illic præstantius, S. Hilarius, IX, 345. Sacrificium gratia et laudis prælatum est sacrificiis legis, *ibid.*, 486. Sacrificia novæ legis vivæ intelligentisque hostiæ laudibus perficiuntur, *ibid.*, 403. Sacrificium populi Christiani, mundum, S. Zeno, XI, 363, 364. Sacrificium Dei nostri abundavit, et inhibita sunt sacrificia deorum, S. Augustinus, XXXVIII, 1356. Sacrificia omnia sacrificio nostro cesserunt, *ibid.*, 653. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, sacrificium Christi significabatur, *ibid.*, XXXIV, 704. Sacrificium Christi multis figuris prænuntiatum, *ibid.*, XXXIX, 1667; XLIII, 154. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, *ibid.*, XLIV, 600. Sacrificium crucis, *ibid.*, XXXIX, 1501. Sacrificium esse obtulit Christus pro omnibus sacrificiis, *ibid.*, XXXVI, 71. Christus nihil mundum invenit in hominibus quod offerret pro hominibus, se ipsum obtulit mundam victimam, *ibid.*, XXXVII, 1933. Sacrificium novi Testamenti, *ibid.*, XLII, 626. Sacrificium Christianorum, *ibid.*, 582. Verissimum et singulare sacrificium, *ibid.*, XLIV, 211. Sacrificium Deo in Ecclesia, *ibid.*, XXXVIII, 1101, 1356, 1415. Sacrificii Deo debiti figuræ, veritas et memoria, *ibid.*, XLII, 586. Sacrificium quod obtulit Christus norunt fideles, *ibid.*, XXXVI, 178. Veri sacrificiis extra catholicam Ecclesiam locus non est, S. Prosper Aquit., LI, 450. Sacrificium Christi juramento obfirmatum, S. Leo Magn., LIV, 154. Sacrificium Christi quomodo non multiplex, sed unum, Alcuin., C, 1077. De sacrificiis novi Testamenti et cur mutata sunt per Christum sacrificia, Rabanus Maurus, CXIV, 936. Passio Jesu Christi est veracissimum justitiae sacrificium, S. Bruno, CXLI, 208. Sacrificium in ara crucis oblatum per quæ figuratur, S. Petrus Damian., CXLIV, 607. De sacrificio novo et vero, Rupert. abbas, CLXX, 54. Sacrificii novæ legis et antiquæ dignitas et differentia, S. Bernard., CLXXXIV, 784. De joci sacrificio, Petr. Comestor., CXCVIII, 1242. De tribus sacrificiis Ecclesiæ, Innocent. III, CCXVIII, 842. (Vide Sacrificium Missæ.)

C.

INDEX DE MISSÆ SACRIFICIO.

ORDINE LOGICO DISPOSITUS, ET VARIAS CIRCA ILLUD SS. PATRUM REFERENS SENTENTIAS.

MONITUM.

Missæ unicum est novæ legis sacrificium : est latrentium sive honorarium ; eucharisticum in gratiarum actionem pro omnibus collatis et conferendis beneficiis ; est propitiatorium et satisfactorium pro peccatis et pœnis debitis ; est omnium bonorum impetratorium, spiritualium primo, et secundario temporalium. In hoc indice vicissim tractamus : I. De figuris et prophetiis circa missæ sacrificium ; II. De ejus institutione ; III. De illius natura et præstantia ; IV. De forma ; V. De materia ; VI. De virtute hujus sacrificii ; VII. Cui offeratur ; VIII. Pro quibus offerri vel non offerri liceat ; IX. De ministro sacrificii ; X. De modo offerendi ; XI. De lingua, hora et locis in quibus missa celebrari debeat ; XII. De defectibus in celebratione occurrentibus ; XIII. De modo audiendi missam ; XIV. De auditione missæ ; XV. De missæ celebratione, historice et liturgice ; XVI. De ordinatione missæ ; XVII. De variis circa missam statutis ; XVIII. De theologicis questionibus ; XIX. De missis variis ; XX. De variis missæ partibus ; XXI. Libri de missa tractantes qui in *Patrologia* reperiuntur.

I. — De figuris et prophetiis sacrificii missæ.

Figuræ. — In sacerdote Melchisedech sacrificii Domini sacramentum præfiguratum videmus, S. Cyprianus, IV, 378. Apud Salomonem typus Domini sacrificii, mentio immolatæ hostiæ et panis et vini, *ibid.*, 377. In benedictione Judæ hoc idem significatur, *ibid.*, 378. Et apud Isaiam, *ibid.* — In sacrificio Melchisedech expressum fuit sacrificium missæ, S. Ambrosius, XVI, 403, 445. — In oblatione Melchisedech primum apparuit sacrificium

quod nunc a Christianis offertur Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus, XLI, 500. Sacrificiis quæ pro peccatis offerebantur, significabatur sacrificium missæ, in quo vera sit remissio peccatorum, *ibid.*, XXXIV, 704. Missæ sacrificii multiplicia varique signa erant sacrificia prisca sanciorum, *ibid.*, XLI, 248. Sacrificia illa omnia multis et variis modis unum sacrificium, cujus nunc memoria celebratur, significaverunt, *ibid.*, XLII, 251, 386. Cujus sacrificii promissivas figuras in victimis animalium celebrari oportebat, *ibid.*, 409. Quibus (sacrificiis) significabatur singulare

sacrificium quod nunc offertur, *ibid.*, 636. Melchisedech futurum Domini sacramentum signavit, ac mysterium corporis et sanguinis sacrificio panis et vini expressit, *id.*, XLIII, 1102. — Sacrificium Christi, et ejus figuræ, S. Leo Magnus, LV, 147. Sacrificium Melchisedech, figura sacrificii missæ, *id.*, LIV, 154. Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis *ibid.*, 341. — Sacrificium salutare figuratum per Melchisedech, qui in typo corporis et sanguinis Domini obtulit, S. Gregorius, not., LXXVII, 565. — Hujus sacratissimæ oblationis figura in Melchisedech præcessit, qui vinum et panem Deo summo offerre solebat, Alcuini epistolæ, C, 289. — Item in sacerdote Melchisedech, hoc Domini sacramenti præfiguratum videmus mysterium, Rabanus Maurus, CVII, 321. — Sacrificium Melchisedech panis et vini fuit, in quibus Christi corpus et sanguis significabatur, S. Bruno Signiensis, CLXIV, 1127. — Sacrificium Noë figura sacrificii quod Christus Deo Patri tum per semetipsum, quam per manus sacerdotum suorum offerre non desinit, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 352. — Agnus paschalis figura Christi in sacrificio missæ immolatus, Petrus Damiani, CXI, V, 879. — Sacrificium Isaac figura sacrificii Christi in missa, quomodo, Rupertus abbas Tuitiensis, CLXVII, 450, 451. Sanguis Christi in sacrificio missæ oblati, fuit præfiguratus in sanguine vitulorum, *ibid.* Agnus paschalis figura Christi Agni novi sacrificii in quo ipse prius propriis manibus Deo Patri semetipsum immolavit, accipiens panem et vinum, etc., *ibid.*, 615. — Hujus etiam Sacramenti figura præcessit in pane et vino a Melchisedech oblatis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 159. Agnus paschalis ejus carnes a populo edebantur, in figura sacramenti corporis Christi præcessit, *ibid.*, 465. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, Christus in corpore et sanguinem suum consecravit in cena, *id.*, CLXXVII, 426, 427. — Missa figurata per sacrificium vocæ rufæ, Adamus Præmonstratensis, CXCVIII, 705. — Agnus in lege immolatus et a populo Israelitico comestus, typus Christi in altari oblatus, Petrus Blesensis, CLVII, 1140. Sicut in Melchisedech præsignatum est, qui in typo Salvatoris nostri, panem et vinum simul missæ legitur, *ibid.*, 1145.

Prophetia. — Prophetia Malachie de sacrificio missæ: Ab ortu enim solis usque ad occasum, magnum est, etc., et in omni loco sacrificabitur et offeretur nomini meo oblatio munda, S. Augustinus, XLI, 594. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco jam videmus offerri, *ibid.* Eadem prophetia Malachie de sacrificio missæ, *id.*, XLII, 61, 62. Aperite oculos et videte, ab oriente solus usque in occidentem, non in uno sed in omni loco offertur sacrificium Christianorum, *ibid.*, 627. — Eadem prophetia Malachie, apud Florum diaconum, CXIX, 19.

II. — De institutione sacrificii missæ.

Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, dicendo, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. — Corpus suum corpus et sanguinem obtulit, S. Cyprianus, IV, 576. Sacrificium Patri seipsum primus obtulit, *ibid.*, 585. Sacrificii nostri Christus auctor et doctor, *ibid.*, 578. Cur Christus vespere obtulerit, *ibid.*, 587. Christus hoc idem obtulit quod Melchisedech, *ibid.*, 575. Sacrificii missæ institutionis relatio, *ibid.*, 581. — Cupiens offerre illud mirabile et coeleste sacrificium quod tu, Domine Deus meus, sacerdos immaculate, instituissti, et offerri præcepisti in commemorationem tuæ mortis et passionis, S. Augustinus Appendix, XL, 856. In die cænæ Christus salutifera consolationis mysteria consecravit, *id.*, XXXIX, 2055. — Sacrificium autem quod a Christianis Deo offertur, primum Christus Dominus noster, et magister instituit, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 751. Non mane, sed post cenam in vespere Christus obtulit sacrificium, *ibid.* — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et seq. Sacrificii nostri institutionis relatio, *ibid.*, 518. Hunc morem sacrificii primum Dominus noster Jesus Christus et magister instituit, quando commendavit apostolis suis corpus et sanguinem suum, *ibid.*, 522. Cum benedictione et gratiarum actione primum Dominus corporis et sanguinis sui sacramenta dedicavit, et apostolis tradidit, *ibid.* — Sacrificii missæ institutio, Florus diaconus, CLIX, 22, 25. Post cenam calicem obtulit Dominus, quia, *ibid.*, 24. — Sacrificium Christianorum Christus Dominus noster et magister primum instituit, Rodulfus Bituricensis, CXIX, 717. — Dominus mysterium sacræ communionis post cenam apostolis tradidit, Gezo, CXXXVII, 574. — Christus panem materiale effecit cor-

pus suum ipsa nocte qua sponte per passionis mysterium corpus suum pro nobis in mortem traditurus erat, Gerardus Cameriacensis, CXLI, 1278, 1279. — Pridie quam pateretur Christus instituit sacrificium missæ, Adelmanus, CXLIII, 1292. — Panem et vinum in sacrificium corporis et sanguinis sui Christus instituit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Christus accepit panem et calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, *ibid.* Prædicta nocte, videlicet XIV luna primæ mensis ad vespas, ut legis figuræ impleret, post typicum pascha corporis et sanguinis sui sacramentum instituit Christus, *ibid.*, 879. Sane dici potest quod Christus virtute divina confecerit corpus ea forma expressa sub qua posteri benedicerent, *ibid.*, 881. Post cenam Christus dedit hoc sacramentum, ut ultimum testatoris mandatum acutius memoriam commendaret, *ibid.*, 885. Dominus ipse præcepit ut hoc in sui memoriam faceremus, *ibid.*, 881. — Christus calicem sacrificavit post cenam et ad vespas, Anselmus Cantuar., CLVIII, 555. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam Eucharistiam, Hildebertus Cenomau., CLXXI, 535. — Quare post sacramentum typici agni Dominus dedit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. — Hoc sacramentum Dominus noster Jesus Christus in cena discipulis tradidit, ubi institutio hujus sacramenti primum facti fuit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 159. Dominus et Salvator noster Jesus missam celebrari instituit, quando, *id.*, CLXXVII, 416. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum consecravit in cena, et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, 426, 427. Quando institutum fuit sacrificium missæ, *id.*, CLXXVI, 461. Post cenam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, *ibid.*, 461. Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis sui et sanguinis instituit, *ibid.*, 467. — Christus pridie quam pateretur, discipulis suis hujus sacramenti formam præcepit, efficaciam exhibuit, id est, fieri præcepit, S. Bernardus, CLXXXIV, 983. Christus ad mensam regressus ordinat sacrificium corporis et sanguinis sui, seorsum panem, seorsum tradens et vinum, *ibid.*, 984. De pane ita dicens: Accipite et comedite, hoc est corpus meum, *ibid.* De vino etiam sic: Bibite ex hoc omnes. Hic est sanguis meus, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum, *ibid.*, 984. Quibus verbis Christus mandavit sacrificium missæ celebrandum, *ibid.* — Institutio sacrificii missæ, Hoc facite in meam commemorationem, Petrus Abaelardus, CLXXVII, 687; Petrus Lombardus, CXCII, 856; Balduinus Cantuar., CCIV, 651. — Explanatio verborum quibus Christus panem in corpus et vinum in sanguinem mutavit, Balduinus, CCIV, 634 et seq. — Quomodo Christus confecit et sub qua forma, Innocentius III, CCVII, 859. De hora institutionis, *id.*, CCXXVII, 874. De diversis causis institutionis sacrificii missæ, *ibid.*, 884; Petrus Lombardus, CXCII, 867.

III. — De natura sacrificii missæ, et de ejus excellentia.

Natura. — Acceptum panem et distributum discipulis, corpus illud suum fecit Christus, etc., Tertullianus, II, 460. Sanguinem suum Christus in vino consecravit, *ibid.*, 462. In Eucharistia adeat substantia corporis et sanguinis Christi, *ibid.*, 461. — Naturam carnis suæ ad naturam æternitatis sub sacramento communicandæ carnis, admisit Christus, S. Hilarius, X, 246. Sanguinem corporis sui fundendum in remissionem peccatorum Christus passurus consecravit, *id.*, IX, 1063. — Ante verba Christi, calix est vini et aquæ plenus, ubi verba Christi operata, ibi sanguis Christi, S. Ambrosius, XVI, 444. — Mysterium Ecclesiæ Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandis, sed in oblatione panis et vini, id est, corporis et sanguinis Domini Jesu Christi, S. Hieronymus, XXIII, 961. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Calix ille, imo quod habet calix, sanctificatus per verbum Dei, sanguis est Christi, *ibid.* Corpus suum Christus ferebat in manibus suis, cum diceret, Hoc est corpus meum, *id.*, XXXVI, 506. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 541.

In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ejusque vera oblatio fit in missa, S. Maximus Taurinensis, LVII, 689. Domini corpus et Christi sanguis effunditur in sacrificio missæ, *ibid.* — Panis quem frangimus corpus Christi est, S. Isidorus, LXXXIII, 755. Vinum autem sanguis ejus, *ibid.* — In sacrificio missæ veritas corporis et sanguinis Jesu Christi adstruitur, Alcuinus, CI, 1087. — Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis

et vini dedit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et seqq. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, id., CIII, 1313. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vita quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1514. Passio Christi renovatur quoties missa celebratur, *ibid.*, 1517. — De veritate corporis et sanguinis Christi in sacrificio missæ, Paschasius Radbertus, CXI, 1377 et seqq. — Christus pro nobis in altari quotidie immolatur, Hincmarus, CXXV, 915. Et in imagine panis vera est caro Christi, *ibid.*, 920. — In missa corpus et sanguis Christi conficitur, Rutherford, CXXXVI, 714. — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 923. In missa sacrificatur corpus et sanguis Christi, *ibid.*, 533. — Quod panis et calix non qualibet sed certa consecratione fit corpus Christi, Ivo Carnot., CLXI, 135. Panem quem Dominus fregit et dedit discipulis suis esse corpus Domini Salvatoris, et calicem quem porrexit eis esse sanguinem ejus, *ibid.*, 140. Sacrificium Ecclesie duobus confici, duobus consistere, visibili elementorum specie, et invisibili I. N. J. C. carne et sanguine. Apud, Ivo Carnot., CLXI, 152. Dominus noster Jesus Christus ilud quod pro nobis proxime erat traditurus, corpus dedit discipulis ad manducandum, et sanguinem, quem pro nobis fusurus erat, tradidit ad bibendum, id., CLXII, 598. — Ille enim verus est Agnus, qui in cruce pro nobis immolatus est, ejus sacrificium mystice in missa renovatur, et sub speciebus panis et vini substantialiter et spiritaliter traditur, S. Bruno, CLXIV, 255. — Post coenam veteris paschæ panem et vinum in corpus et sanguinem suum divina potentia transmutavit, Hugo de S. victore, CLXXVI, 461. — Panis ille autem consecrationem panis est, et vinum similiter vinum est, post consecrationem panis corpus Christi et vinum sanguis, Petrus Abaelardus, CLXXVII, 1741.

Nos audiamus panem quem fregit Dominus, deditque discipulis, esse corpus Domini Salvatoris, Algerus, CLXXX, 777. — Quod immolatio Christi in altari, non dicitur quod iterum occidatur, sed quod vera ejus immolatio representata, item in altari nunc, quod tunc in cruce operetur, Algerus Scholasticus, CLXXX, 736.

Ilud quod offertur et consecratur a sacerdote vocari sacrificium et oblationem, quia memoria est et representatio veri sacrificii et sanctæ immolationis factæ in ara crucis, Petrus Lombardus, CXII, 868. — Quod vere una eademque caro sit, quæ nunc in altari de pane consecratur, et illa quæ de Virgine nata, et in cruce passa creditur fuisse, Petrus Blesensis, CCVII, 1158. Quod presbyter in consecratione sacrificium commemorat, et imitans cum lacrymis passionem Christi, sit Christus et crucifixus, et sacrificans et sacrificatus, *ibid.*, 1141.

Excellentia — Istud divinum et celeste sacrificium, ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, S. Ambrosius, XVII, 75. Ubi adest presentia sanctorum angelorum, ubi tu es sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *ibid.* Ut concedas mihi peccatori hoc celeste sacrificium celebrare cum timore et tremore, cum cordis puritate, etc., *ibid.* Descendat illa sancti Spiritus tui invisibilis forma, qui me indignum sacerdotem tuum deest tantum tractare mysterium, *ibid.*, 754. Ipsum sacrosanctum mysterium corporis et sanguinis tui, quo quotidie in Ecclesia tua absumitur et sanctificatur, etc., *ibid.* — Ilud celestis mensæ sacramentum, quæ fideles et piæ animas pascit carne et potat sanguine, S. Augustinus, Appendix, XI, 977. Istud tui sacramentum præcelsit universa, *ibid.* Sacrificium pretii nostri, *ibid.*, 777. — Oblatio corporis et sanguinis Christi nunc est pro omnibus antiquæ legis sacrificiis, S. Leo Magnus, LIV, 541. — Quis fidelium dubitare dubium possit, in illo Jesu Christi mysterio angelorum chorus adesse, summa imis sociari, terram caelestibus jungi, etc., B. Alewinus, CI, 1087. Ergo licet ab homine offeratur, tamen sacramentum hoc res divina est, *ibid.* Supernos cives huic interesse mysterio non dubito, *ibid.* In ipsa immolationis hora cum astantibus sibi ministris coelestibus Christus, ut proposita consecraret, adesse credendus est, *ibid.*, 1088. Quis comprehendere potest profunda mysteria hujus sacrificii quod pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.*, 1089. Institutur hoc ineffabile Sacramentum ejus sanctificatione sine intermissione expiaremur, *ibid.*, 1091. — Nihil enim in sacrificio majus esse potest quam corpus et sanguis Christi, nec ulla oblatio hæc potior est, sed hæc omnes præcelsit, Remigius Turicensis, CII, 4101.

Nec dubites in illa hora sacrificii corporis et sanguinis tui Redemptoris angelos adesse suo Creatori, S. Ansel-

mus Cantuar., CLVII, 918. Istud divinum et celeste sacrificium ubi caro tua in veritate sumitur, ubi sanguis tuus in veritate bibitur, *ibid.*, 922, ex S. Ambrosio. Ubi adest sanctorum angelorum presentia, ubi tu es sacrificium et sacerdos mirabiliter et ineffabiliter, *ibid.* Doco me per Spiritum sanctum tuum tantum tractare mysterium ea reverentia et honore, ea devotione et timore quibus oportet et decet, *ibid.*, 921. Fac me per gratiam tuam semper illud de tanto mysterio credere et intelligere, sentire et firmiter tenere, dicere et regere quod tibi placeat et quod expediat animæ meæ, *ibid.* Quia non sum dignus accedere ad tantum mysterium propter nimis peccata mea, et infinitas negligentias, *ibid.*, 922. — Sacramentum corporis et sanguinis Christi enim est ex his in quibus principaliter salus consistat, et inter omnia saguare, Hugo de S. victore, CLXXVI, 461. — Tota gratia ecclesiæ cum Salvatore nostro præsens adest quod missa celebratur, Odo de Soliaco Paris. episc., CCLII, 60. — Angeli semper in sacrificio presentes existunt, Innocentius III, CLXVII, 491.

IV. — De forma sacrificii missæ.

Ipsi Domini verbis corpus ac sanguinem ejus consecrari et vere confici, S. Ambrosius, XVI, 443. Sermo Christi operosior est, ut sint qui erant, et in aliud commutentur, *ibid.*, 440. In Eucharistia ante benedictionem verborum celestium alia species nominatur, post consecrationem corpus significatur, *ibid.*, 407. — Panis ille quem videtis in altari, sanctificatus per verbum Dei, corpus est Christi, S. Augustinus, XXXVIII, 1099. Dei ille, imo quod habet calix, sanctificatus per verbum tui, sanguis est Christi, *ibid.* Cum cruce et interpositione Dominicorum verborum altaris sacramenta conficiuntur, id., XXXIX, 2304. — Christi virtute et veritate consecratur semper, et consecratur, B. Alewinus, CI, 1087. Christi virtute et verbis panis ille ab initio consecratus est, *ibid.* Hoc corpus, et hic sanguis non in spicis et in sarmis colligitur, sed certa consecratione mysticus fit panis, *ibid.*, 1088. — Ad illa verba Domini, hoc est corpus meum, fit corpus Domini, Rabanus Maurus, CXII, 1514. — Cum sacerdos illa Christi verba pronuntiat: Hoc est corpus meum, panis et vinum in carnem et sanguinem convertuntur, Petrus Damiani, CXLV, 881. — Deus omnipotens per fidem et solemnia verba sacerdotis, licet peccator sit, substantiam panis et vini vertit in veram substantiam carnis et sanguinis Domini nostri Jesu Christi, Joannes archiepiscopus Rotomag., CXLVII, 233. — Jurjurandum Berengarii Turonensis presbyteri qui confitetur panem et vinum quæ ponuntur in altari per mysterium sacre orationis et verba nostri Redemptoris substantialiter converti in veram et propriam carnem et sanguinem Jesu Christi Domini nostri, S. Gregorius VII, CXLVIII, 811. — Verba sacerdotis ad consecrationem prolata sunt potentia, Radbertus, CLXI, 536. — Visibilis sacerdos visibiles creaturas in substantiam corporis et sanguinis sui verbo suo secreta potentate convertit, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1525. Antequam consecratur panis est; ubi autem verba Christi accedunt, corpus est Christi, *ibid.*, 1521. Panis iste panis est ante verba sacramentorum, ubi accesserit consecratio, de pane fit caro Christi, *ibid.*, 1520. — Indubitabiliter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, Hugo de S. victore, CLXXVI, 14. Ante verba Christi erant aut vini et aquæ, ubi autem verba Christi operante fuerint, sanguis efficitur, *ibid.*, 112. — Cum hæc verba proferuntur, Hoc est corpus meum, etc., conversio fit panis et vini in substantiam corporis et sanguinis Christi, Petrus Lombardus, CXCLII, 850.

V. — De materia sacrificii missæ.

Christus panem corpus suum fecit, Tertullianus, I, 1260. Panem Christus corpus suum appellat, id., II, 40. Pane corpus suum representat, *ibid.*, 302. — Dominus panem et calicem mistum vino obtulit, S. Cyrillus, IV, 577. Sanguis Christi non offertur ut vinum deat in calice, *ibid.*, 381. Aqua sola offerri non potest, nec vinum solum, *ibid.*, 582, 584. — In calicem quid mittitur? Vinum. Et quid aliud? Aqua, S. Ambrosius, XVI, 446. — Mysterium Ecclesie Christianæ non est in victimis irrationalibus immolandi, sed in oblatione panis et vini, S. Hieronymus, XXII, 961. — In Eucharistia non debet offerri aqua sola, sed vinum aquæ mistum, S. Augustinus, XLII, 1220. — Sicut aqua sine vino consecrari non potest, sic nec vinum sine aqua transubstantiari valet, Gennadius, LVIII, 1043. Aquarii heretici aquam so-

offerunt in poculo Sacramenti, *ibid.*, 1044. — Ut in sacrificio abque pane et vino nullus offerat, Conc. Carthag., LXVII, 960. — Oblatio in altari consecranda debet esse panis integer, et altitudo studioque preparatus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 550. — In sanctificando calice Domini offerri aqua sola non potest, nec vinum solum, S. Isidorus, LXXXIII, 758. Calix dominicus vino et aqua mistus offertur, quia, etc., *ibid.* — Ut in sacramentis corporis et sanguinis Domini nihil amplius offeratur quam ipse Dominus tradidit, hoc est panis et vinum aqua mistum, Conc. Carthag. III, LXXXIV, 192. — Quidam sacerdotes de panibus suis visibus preparatis crustulam in rotunditate auferunt, eam super altare cum vino et aqua pro sacro libamine offerunt, Conc. Toletanum XVI, LXXXIV, 510. Instituitur ut non aliter panis in altari Domini sacerdotali benedictione sanctificandus præponatur, nisi integer et altitudo qui ex studio fuerit preparatus, *ibid.*, 510. — Non oportet aliquid aliud in sanctuario offerri præter panem et vinum et aquam, Conc. Bracar. II, LXXXIV, 582. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum, et aqua sine quibus missæ celebrantur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 590. — Ut in sacramento corporis et sanguinis Domini semper aqua in calice miscetur, Carolus Magnus, XCVII, 296. — Tria sunt quæ in sacrificio hujus testimonii offerenda sunt, panis, et aqua, et vinum, B. Alcuinus, C, 289. Panis qui in corpus Christi consecratur, absque fermento ullius alterius infectionis, debet esse mundissimus, *ibid.* Et aqua absque omni corde purissima, et vinum absque omni commixtione alterius liquoris (nisi aqua) purgatissimum, *ibid.* Ex aqua et farina panis fit qui consecratur in corpus Christi, *ibid.* In sacrificio corporis et sanguinis Domini, nihil amplius offertur quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panem et vinum aqua mistum, *ibid.* Jesus Christus obtulit hoc idem quod Melchisedech obtulerat, id est, panem et vinum (suum) scilicet corpus et sanguinem, *ibid.*, 435. — Quando in calice vino aqua miscetur Christo populus adunatur, Amalarius, CV, 1151. Calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi utrumque sibi miscetur, *ibid.* Nec corpus Domini potest esse farina sola aut aqua sola, nisi utrumque adunatum fuerit et copulatum, *ibid.* Populus offert vinum, cantores aquam, *ibid.* Cantores quærant aquam ad fontem, et servant eam cooperatam usque ad tempus sacrificii et tunc mundam eam offerant, *ibid.* — Cur Christus corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini dederit hominibus, Rabanus Maurus, CVII, 516 et seqq. Panem infermentatum, et vinum aqua mistum in sacramento corporis et sanguinis Christi sanctificari oportet, *ibid.*, 518. In sacramento vinum aqua mistum offerri debet, quare, *ibid.*, 520. Nec vinum sine aqua, nec aqua sine vino, *ibid.* Ratio mystica hujus mystionis, *ibid.* Nec granum frumenti solum sine aqua admixtione et confectioe in panem cuiquam licet offerre, *ibid.* — Natura panis et vini substantialiter convertitur in aliam substantiam, id est, in carnem et sanguinem, Haymo, CXVII, 815, 816. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Paschasius Radbertus, CXX, 1303. — Non debet, ut a Patribus accepimus et ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua sola offerri, sed utrumque permixtum, Isidorus Mercator, CXXX, 93. Lac in sacrificio missæ non est offerendum, *ibid.*, 589. Panis, vinum et aqua materia sunt sacramenti altaris, *ibid.*, 93, 353, 583. — Quare panem et vinum in sacrificio corporis et sanguinis sui Christus instituit, Petrus Damiani, CXLV, 881. Panis fermentatus non debet offerri in sacrificio, tum ratione facti, tum ratione mysterii, *ibid.* Græci de fermento conficiunt, *ibid.* — Salva sacramenti veritate azymum aut fermentatum panem assumi, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. Aptius in azymo confici sacramentum quam in fermentato, *ibid.*, 542. Latinos in azymo conficientes non judicare, *ibid.*, 543. — Cur de pane et vino et aqua Sacrificium missæ fiat, Honorius Augustodun., CLXXII, 126. — Cur aqua cum vino ponatur in calice Domini, Hugo de S. Victore, CLXXV, 531. Panem et vinum quæ ante Melchisedech in figura obtulerat, in corpus et sanguinem suum conservavit in æterna et in Ecclesia idem fieri præcepit, *ibid.*, CLXXVII, 426. Utrum irritum foret sacrificium si oblivione vel negligentia aliqua non apponeretur aqua, *id.*, (CLXXVI, 143. — Cur magis consecratur in pane et vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, Algerus, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis consecratur in pane candido quam nigro, vel cuiuscuque coloris, *ibid.*, 827. — Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam fermentato, *ibid.* — Ecclesia panem azymum, non fermentatum offerre consuevit, Balduinus, CCIV, 651.

Romana Ecclesia azymum offerre prælegit, exemplum Christi secuta, *ibid.* Dicuntur tamen Græci fermentatum et non azymum, ne judaizare videantur, offerre, *ibid.* — Utrum panis sine vino, vel vinum sine pane valeat consecrari, Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente sola panis materia possit in Eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

VI. — De virtute sacrificii missæ.

Lapsorum conscientia sacrificio et manu sacerdotis purgatur, S. Cyprianus, IV, 479. — Sacrificium quod tu instituis, et offerri præcepisti in commemorationem tui pro salute nostra, S. Ambrosius, XVII, 753. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 751. Ut hostes omnium bonorum confusi discedant per virtutem tanti mysterii, *ibid.*, 752. — Sacrificium missæ in quo fit vera remissio peccatorum, S. Augustinus, XXXIV, 701. Neque negandum est defunctorum animas pietate suorum viventium relevari, cum pro illis sacrificium Mediatoris offertur, *id.*, XL, 158. Cum ergo sacrificia sive altaris, sive quarumcunque elemosynarum pro baptizatis omnibus offeruntur, pro valde bonis gratiarum actiones sunt, *ibid.* Pro non valde malis prepetitiones sunt, *ibid.* Pro valde malis, etiam si nulla sunt adjumenta mortuorum, qualescunque vivorum commolationes sunt, *ibid.* Quibus autem prosunt, aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe et tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.* In hoc sacrificio magnum sacramentum est, quo gratias agimus Domino Deo nostro, *id.*, XXXIII, 558. Sacrificio corporis Christi spiritus maligni fugati, *id.*, XLI, 764. — Missæ sacrificium frequentatum nobis prodest, S. Leo Magnus, LV, 126. Deum placat, *ibid.*, 83. Præstat et abolitionem peccati et sanctificationem, *ibid.*, 80. Sacrificium satisficit pro defunctis, *ibid.*, 135. Sacrificium oblatum ut in cælesti sede gloriosius exsultent semper animæ defunctorum, *ibid.*, 157. Ut eorum animas lux æterna possideat, *ibid.*, 156. Missam celebrando opus nostræ redemptionis exercetur, *ibid.*, 20. — Missæ sacrificium est peccatoribus propitiatorium, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ sacrificium quantum valeat apud Deum, S. Gregor. Magnus, I, XXVI, 1279. Ad peccati solutionem quid sacrum præstet missæ sacrificium, *ibid.* Si culpe post mortem insolubiles non sunt multum solet animas etiam post mortem sacra oblatio hostiæ salutaris adjuvare, *id.*, LXXVII, 416. Missæ sacrificii quanta sit virtus, *ibid.*, 417. Oblatum pro mortuis missæ sacrificium eos a pœnale liberat, *ibid.* Missæ sacrificium pro vivis in angustia postis efficaciter oblatum, *ibid.*, 424. Captivi vincula in carcere oblato pro eo sacrificio soluta, *ibid.* Nautæ a naufragio divinitus eripitur virtute sacrificii pro eo oblato, *ibid.* — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIII, 757. Nisi crederet Ecclesia catholica fidelibus defunctis dimitti peccata, non sacrificium Deo offerret, *ibid.* Quibus autem prosunt (sacrificia) aut ad hoc prosunt, ut sit plena remissio, aut certe ut tolerabilior fiat ipsa damnatio, *ibid.*, 757; S. Hildefonsus, XCVI, 145; ex S. August. — Hæc est enim vera oblatio, in qua Filius offertur, Pater reconciliatur, B. Alcuinus, CI, 1088. Hæc est vera et æterna hostia, quia vera et æterna ei est virtus, vera et æterna per eam perficitur salus, *ibid.* Ut enim corda fidelium fierent cælestia, rationabili oblatione mundari debuerunt, *ibid.* Hæc namque singulariter victima ab interitu æterni animam solvat, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.* Tanta est virtus hujus sacrificii, ut solis iustus (non) peccatoribus corpus sit et sanguis Christi, *ibid.*, 1091. — Crimina atque peccata oblatiis his Domino sacrificiis debentur, Remigius (uriens), CII, 1101. Talibus hostiis placabitur Dominus, et peccata dimittit ingentia, *ibid.* — Virtus sacrificii missæ pro valde bonis, pro non valde malis, pro valde malis, Amalarius Metensis, ex S. Augustino, CV, 1163. — Frequenter exemplo ostensum seu visione revelatum est, animabus defunctorum multum prodesse pro eis sacrificia, Rabanus Maurus, CVII, 557. Virtus sacrificii missæ pro mortuis, *ibid.*, ex S. Augustino, CVII, 559. Hæc ipsa est, et ideo Christi est caro, quæ pro mundi vita adhuc hodie offertur, *id.*, CXII, 1513. Aliud esse corpus Domini quod ex substantia panis ac vini pro mundi vitæ quotidie per Spiritum sanctum consecratur, *ibid.*, 1511. — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Rutherford, XXXVI, 447. — Quantum sacra oblatio immolatio mortuorum spiritibus prosit, Gezo abbas, CXXXVII, 399. Hæc namque singulariter victima ab æterni interitu animas solvit, quæ illam nobis mortem Unigeniti per mysterium reparat, *ibid.*, 400. Hinc ergo pensemus qualem

sit pro nobis hoc sacrificium, quo pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Quoties ei hostiam suæ passionis offerimus, toties nobis ad absolutionem nostram passionem illius reparamus, S. Abbo Floriacensis, CXXXIX, 305. Quidam in captivitate vinctus toties solvebatur quoties pro ipso salutaris hostia offerbatur, *ibid.*, 506. — Quod omne crimen atque peccatum oblati Deo sacrificiis deleatur, Burchardus, CXL, 751. — Quoties-cunque offertur sacrificium, mors Domini, resurrectio Domini significatur, et remissio peccatorum, S. Gregorius VII, CLVIII, 327. Sacrificium missæ pro absolutione nostra passionem unigeniti Filii semper imitatur, *ibid.* — Sacrificium corporis et sanguinis Domini est omnium peccatorum remissio vivis et defunctis, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 919. Quotidie immolatur Christus, quia quotidie peccamus, *id.*, CLIX, 257. Omnes sancti suæ redemptionis pretium in terra celebrari conspiciunt, *id.*, CLVIII, 920. Sacrificium ad liberationem peccatorum et angustiarum mearum et ad perennem animæ meæ salvationem, *ibid.*, 936. — Quod omne crimen sacrificiis Deo oblati expiatur, Ivo Carnotensis, CLXI, 162. Crimina atque peccata, oblati his Domino sacrificiis deleantur, *ibid.*, 164. — Eucharistiæ sacrificium habet in se veritatem corporis et sanguinis Christi, et totam gratiam Verbi Incarnati, Rupertus abbas, CLXVII, 760. Sacrificium altaris non animale, sed spirituale in se vitam habet, *id.*, CLXX, 41. — Quæ sit huius sacramenti virtus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. De efficacia missæ pro mortuis, *id.*, CLXXVII, 456. — Sacrificii incrementi missæ iterata oblatio, est singulare contra concupiscentias et peccatum antidotum, spei nostræ et fiducia fulcrum, Adamus Præmoust., CXCIII, 356.

VII. — Cui offertur sacrificium missæ.

Christus sacrificium Patri seipsum primus obtulit, S. Cyprianus, IV, 585. In sui commemorationem fieri præcepit ut ipse Patri offerretur, *ibid.* Sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, *ibid.*, 586. — Sacrificium offertur Deo, S. Optatus, XI, 1015. — Si jam sunt participes ejus vident tale sacrificium nunc offerri Deo toto orbe terrarum, S. Augustinus XLII, 627. — Sancta Ecclesia catholica non soli Patri, sed simul sanctæ sacrificat Trinitati, S. Fulgentius Nuspensis, LXV, 808. Unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto suppliciter immolamus, *ibid.*, 812. Sancta Ecclesia unum sacrificium Patri et Filio et Spiritui sancto consuevit in veritate fidei, spei et charitatis offerre *ibid.* Quisquis sacrificium quod offertur Patri, negat Filio et Spiritui sancto, alienum se cognoscit esse a Christi membris, *ibid.* Patriarcharum sacrificia nostris congruunt, quia toti fidebant Trinitati, *ibid.*, 182. Aliud testimonium ex prophetis, ut Filio quoque offeratur sacrificium, *ibid.*, 183. Oblatio hæreticorum qui Filio non sacrificant, *ibid.* Catholici toti offerunt Trinitati, etiamsi solius Patri nomen expriment, *ibid.* Cui (Filio) cum Patre et Spiritu sancto, cum quibus illi est una divinitas, sacrificium panis et vini, in fide et charitate sancta catholica Ecclesia per universum orbem terræ offerre non cessat, *ibid.*, 649. — Isti in celestibus sedibus constituti, nolunt nos sibi sacrificare, sed Deo soli, cujus et ipsi et nos sumus creatura, B. Alcuinus, CI, 1086. — Equaliter individue Trinitati, sacrificium laudis offertur tam Patri quam Filio quam utriusque Spiritui, Innocentius III, papa, CCXVII, 817.

VIII. — Pro quibus offertur sacrificium missæ. — Pro quibus non.

Pro defunctis offerrebant et orabant annuis diebus Christiani, Tertull., II, 79, 942. — Sacrificium pro dormitione, S. Cyprianus, IV, 399. — Oblationes pro defunctis, pro natalis annua die facimus, Arnobius, V, 495. Commendatio mortuorum ad altare, *ibid.*, 496. — Sacrificium pro defunctorum animabus oblatum, S. Zeno, XI, 378, not. 33. — In celebratione mysteriorum offerri dicitur pro una Ecclesia ubique diffusa, S. Optatus, XI, 963. — Oblatio sacrificii pro populo, S. Ambrosius, XIV, 1032. Sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, *ibid.*, 753. — Missa pro defuncto de cujus anima dubitatur, S. Augustinus, XI, 281. Altaris orationum et elemosynarum, pro mortuis sacrificia, *ibid.*, 609. Pro defunctis universa Ecclesia supplicare consuevit in precibus sacerdotis quæ Deo ad altare ejus funduntur, *ibid.*, 595. Sacrificium prelii nostri pro mortuis offerri solitum, postea juxta sepulcrum cadavere, *id.*, XXXII, 777. Celebratis missis, beatum corpus cum summo honore gaudique sepelierunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 1067.

Sacrificium missæ oblatum pro defunctis, *ibid.*, 575, 876. — Ab hodierna die continuis triginta diebus offerre pro eo sacrificium stude, S. Gregorius Magnus, LXXIV, 69; LXXVII, 421. Origo 30 missarum pro defunctis, *id.*, LXXV, 69 not. Sacrificium missæ oblatum pro vinculo, *id.*, LXXVI, 1279. Sacrificium missæ oblatum pro anima in purgatorio detenta, *id.*, LXXVII, 417. Observandum est ex Ambrosio alios olim celebrasse tertium et tricesimum diem pro mortuis, alios septimum et quadragesimum, *ibid.*, 417 not. Pro bonis rebus offerre debemus, pro malis nequaquam, *id.*, LXXVIII, 456. — Sacrificium offerre pro defunctorum fidelium requie, quia per totum hoc orbem custoditur, credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. Sacrificium missæ pro mortuis oblatum, *ibid.* — Pro mortuo monacho statim tertio die missa cantanda est, et juxta id quod abbas voluerit, S. Egbertus Eborac., LXXIX, 410. Pro pio laico tertio die vel circa septimum diem missa cantanda est, *ibid.* Pro poenitenti homine circa triginta, vel circa septem dies missa celebranda est, *ibid.* Apud Romanos consuetudo est corpus consumpti hominis et mariti in ecclesia sepeliri, et missam celebrare super eum, *ibid.* Primo, et tertio, et nono, et tricesimo die pro illo missam cantare, et postea uti quisque voluerit, *ibid.* — Sacrificia altaris pro mortuis oblata, S. Hildeonsus Toletan., XCVI, 145. De his pro quibus offerri debet sacrificium missæ, *ibid.*, 1256. — Pro bonis regibus sacra debemus offerre pro malis nequaquam, S. Hildeonsus Hispal., XCVI, 1316.

Secundum Romanam ecclesiam mos est monachos vel religiosos defunctos in Ecclesiam portare, ibique pro eis missas celebrare, Theodorus Cantuar., XCIX, 922. Prima et tertia et nona, necnon tricesima die pro eis missa agatur, *ibid.*, 750. Missæ æcularium mortuorum tres in anno, tertia die, et nona, et tricesima, *ibid.* — In aliquibus locis quotidie pro defunctis missa celebratur, B. Aluin., CI, 1278. De tertia, septima, et tricesima die pro defunctis, *ibid.*, 1280. — Sacrificium pro defunctorum fidelium requie offertur, Rabanus Maurus, CVII, 357. Credimus quod ab ipsis apostolis sit traditum, *ibid.* — Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam vivorum quam mortuorum, Ratherius Veronensis, CXXXVI, 437. — Ut pro fide ibus defunctis singulis diebus missas celebrare liceat, Burchardus Worm. ciensis, CXL, 686. Ut missa mortuorum pro omnibus Christianis sit cantanda, *ibid.*, 687. — Septimo die post mortem aliquis offerimus pro eo sacrificium, Honorius August., CLXII, 767. — Neque negandum est defunctorum animas sublevari cum pro illis sacrificium mediatoris offertur, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 593.

Pro quibus non offertur sacrificium missæ. Sacrificium corporis et sanguinis Christi pro non baptizatis offerri non potest, S. Augustinus, XLIV, 480. Quis enim offerat corpus Christi, nisi pro eis qui membra sunt Christi, *ibid.* Nec quisquam pro eis (parvulis non baptizatis) obtulit vel oblatum est sacrificium, *ibid.*, 508. Corpus Christi non est offerendum pro parvulis qui sine christiano baptismo moriuntur, quoniam nesciuntur in Ecclesia Christi, *ibid.* — Pro excommunicato mortuo antequam reconcilietur, secundum canonicam auctoritatem sacrificium offerri non debet, S. Benedictus, XLVI, 511. — Multi dicunt non licere pro infantibus missas facere ante septem annos, Theodorus Cantuar., XCIX, 930. An pro malo homine missas offerre liceat, *ibid.* Non est licitum missas celebrare presbytero, vel diacono, cui non licet, vel qui non vult communionem accipere, *ibid.* Nulla commemoratio fiat in oblatione pro eis qui sibi ipsis aut per ferrum, aut per venenum, aut per precipitum, aut suspendium, vel quolibet modo violentam inferunt mortem, *ibid.*, 1143. Qui se occiderit propria voluntate, an missas pro eo facere liceat, *ibid.* Qui subita tentatione mente sua excidit, vel per insaniam seipsum occidit, an pro eo missas facere liceat, *ibid.* — catechumenis sine redemptione baptismi defunctis simili modo non oblationis commemoratio fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 570. — Quod pro homicidis et latronibus non sit sacrificandum, Gezo abbas Dertonensis, CXXXII, 402.

IX. — De ministro sacrificii missæ.

Iste sacerdos vice Christi vere fungitur qui id quod Christus fecit imitatur, et sacrificium verum et plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, S. Cyprianus, IV, 336. Sacrificia divino cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 522. — Sacrificii opus siæ presbytero esse non potest, S. Hilarius, X, 643. Sacrificium a sanctis et integris sacerdotibus confectum, *ibid.*, 663. — Hodie dei nobis eum, quem ipse quotidie sacerdos consecrat suis verbis.

S. Ambrosius, XIV, 688. Christus in convivio Ecclesie et ministrat et ministratur, *ibid.*, 326. Diaconis nunquam licuisse in sacerdotum absentia eucharistiam concilicare, *id.*, XVI, 83 not. Christus in sacrificio missæ est sacerdos et sacrificium mirabiliter et ineffabiliter constitutus, *id.*, XVII, 753. — Ad quorum præces (presbyterorum, *id.* est episcoporum) Christi corpus sanguisque concilietur, S. Hieronymus, XXII, 1193. — Qualiter affectus esse debeat qui illud offert sacrificium, S. August., XI, 936. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, *id.*, XXIX, 2154. Hoc sacrificium per sacerdotium Christi secundum ordinem Melchisedech in omni loco a solis ortu usque ad occasum videmus offerri, *id.*, XLI, 594. Christus per hoc et sacerdos est, et ipse offerens, ipse et oblatio, *ibid.*, 596. Tunc enim antistites, velut advocati, susceptos suos per manus impositionem misericordissimæ offerunt potestati, *id.*, XXXIII, 637. Sacrificium facere et Deo offerre, non omnibus licet, *id.*, XXXVIII, 759. — Non oportet ministros panem dare, nec calicem benedicere, S. Leo Magnus, LVI, 717. — In missæ sacrificio Christus est hostia et sacerdos, S. Maximus Taurinensis, LVII, 690. — Presbyteris qui immolaverunt, deinde contra relictati sunt non licere offerre, Dionysius Exiguus, LXVII, 48. — Non alii quam sacri Domino sacerdotes debent missas cantare, nec sacrificia super altare offerre, Felix IV papa, LXV, 21. — Mulier quotidie missarum solemniam celebrans, quomodo, S. Gregorius Turonensis, LXXI, 873. — Sacerdos jejunis et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Gregorius papa a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet sacerdotem peccati cum concubina conscium, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 610. Sacrificium offerre non debent nisi episcopi et presbyteri, *id.*, LXXVIII, 609 not. — Ipse est certe sacerdos (Christus), ipse sacrificium, etc., B. Alcuinus, CI, 1087. Sacerdotes funguntur officio, sed Christus majestate divinæ potestatis operatur, *ibid.* Ipse est enim ille verus Melchisedech qui sancta mysteria, quæ ille in mysterio tunc præfiguravit, per oblationem sui corporis suiisque sanguinis adimplet, *ibid.* — Offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, Regino Prumiensis, CXXXII, 217. — Neque ab alio quam ab ipso Christo consecratur, S. Odo Cluniacensis, CXXXIII, 575. Et quidem sacerdos visibilis atque per ejus manus consecrari et tribui videtur, sed Christus qui illum et consecrat et tribuit, *ibid.* — Christus in altari est sacrificium et sacerdos, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 922. — Ut presbyter litteratus missam non celebret, Ivo Carnot., CLXI, 170. Non posse rite offerri nisi per sacerdotem justum et sanctum, *ibid.*, 189. Quod sacerdotes siue macula accedere debent ad sacrificium, *ibid.*, 190. — Quoniam etsi pontifex et sacerdos super Christi corpus et sanguinem manus expansas elevatas habeant, unus tamen est pontifex Jesus, qui sanctificat et benedicit, etc., S. Bruno Signiensis, CLXIV, 407. — An pravi sacerdotes sacrificium missæ concilicare queant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 532. Indubitanter credimus verba illa a sacerdote eo ordine et ea intentione dicta panem et vinum in verum corpus Christi et in verum sanguinem commutare, *id.*, CLXXVI, 141. Utrum qui sunt extra Ecclesiam ut excommunicati et manifesti hæretici concilient corpus Christi, *ibid.*, 146; Petrus Lombardus, CXII, 167, 1097. — Solum sacerdotes sunt ministri sacrificii missæ, S. Bernardus, CLXXXIV, 790. — A quibus conficiendum missæ sacrificium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 963. — Quodque solus Deus sacrificator et administrator sit sacrificii, presbyter vero tantum minister, Petrus Blesensis, CCVII, 1142.

X. — De modo offerendi sacrificium missæ.

In calice Domini sanctificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 373. In sacrificio facere oportet quod Christus fecit et quod faciendum esse mandavit, *ibid.*, 385. — Potentes cogunt presbyterum ut abbreviet missam et ad eorum libitum cantet, S. August., XXXIX, 2275. Eucharistiam quomodo conficiunt Ophitæ, *id.*, XLII, 28; Cataphryges, *ibid.*, 30; Pezupiani, *ibid.*, 31; Manichæi, *ibid.*, 35. In missis unus vel duorum horum spatiorum standum, *id.*, XXXIX, 2277, 2278. — Missæ sacrificium a jejunis celebrandum, S. Leo Magnus, LVI, 427. Excepto die anniversario quo euna Domini celebratur, *ibid.*

Non licet sacerdoti absque oratio (vulgo stolæ) ab utroque humero dependenti missam celebrare, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 490. — Sacerdos jejunis et impolluto animo debet consecrare, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 145. — Qua cordis dispositione missa

celebrari debeat, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 425. Missæ celebrationem et communionem quando impedit nocturna pollutio, *ibid.*, 1198. — Ut eodem ordine missæ celebrentur ab omnibus, S. Isidorus Hispalensis, LXXXIV, 568, Conc. Bracar. I. Statuitur ut presbyter post cibum oblationem pro mortuis consecrare non audeat in altari, *ibid.*, 573, Conc. Bracar. II. Missa a junioribus celebretur, *ibid.*, 192, Conc. Carthag. III. — Sacerdotes Dei diligenter semper procurent, ut panis, et vinum et aqua sine quibus nequaquam missæ celebrentur, pura et munda fiant, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 390. Statutum est ut nullus presbyterorum solus missam celebrare præsumat, *ibid.*, 1089. — Quisque presbyter clericum habeat qui epistolam vel lectionem legat, cique ad missam respondeat, S. Hildefonsus Toletanus, XCVI, 1378. — Auditum est aliquos presbyteros missam celebrare, et non communicare; an istud sit licitum, Carolus Magnus, XCVII, 151. Ut nullus presbyter sacrum officium pro aliquo pretio vendere præsumat, *ibid.*, 219. An solus missam presbyter celebrare possit, *ibid.*, 618, 721. Unusquisque presbyter missam ordine Romano cum sandaliis celebret, *ibid.*, 750. Placuit, ut quotiescunque sacrificans corpus et sanguinem Christi Jesu Domini nostri in altari immolat, totiens perceptionis corporis et sanguinis Christi se participem præbeat, *ibid.*, 761. — Certe tanta in altari holocausta offerantur, quanta populo sufficere debeant, Remigius Carisiensis, CII, 1093. — Si post illusionem, que per somnium, solet accidere, debeat quis missam celebrare, anon, S. Benedictus Sedulius, CIII, 626. — Ipse sacerdos, quoties in die missas facit, communicare non omittit, Walafridus Strabus, CXIV, 950. Quod si non faciat, canonico est feriendus judicio, *ibid.* Primis temporibus communi indumento vestiti missas agebant, *ibid.*, 952. — Nullus cantet nisi jejunus, nullus cantet qui non communicet, Leo papa IV, CXV, 675. — Nullus missam cantet sine amictu, alba, stola, fanone, casula, *ibid.* Nullus in ligneo aut vitreo calice audeat missam celebrare, *ibid.*, 677. — Cum quibus vestimentis celebranda sit missa, Isidorus Mercator, CXXXII, 207. Ut nullus presbyter absque vestimentis sacerdotilibus præsumat missam cantare, *ibid.* — Quod nihil super altare ponendum sit, præter sacrosancta oblatio, Gezo Dertonensis, CXXXVII, 575. — Quod missa non ab alio, sed ab eo qui cepit compleri debeat, prisca Collectio Can. CXXXVIII, 415. Nullus præsumat ad celebrandam missam cum baculo introire, nec cum velato capite altari assistere, *ibid.* Ut sacerdos nunquam saltem missam celebret nisi super consecratum altare, Anglo-Saxonum regum leges Eccl., *ibid.*, 501. Ut sacerdos nunquam missam celebret absque libro, et sit canon ei ante oculos positus, *ibid.* Ut quilibet sacerdos habeat corporalem vestem, cum missam celebrat, et subuculam sub alba sua et omnia vestimenta missæ debite contexta, *ibid.* Ut sacerdos nunquam præsumat missam celebrare, nisi omnia habeat quæ ad S. eucharistiam pertinent, hoc est vinum purum, etc., *ibid.* — Sacerdotes ad tempus orationibus vacent, antequam sacrificent, Burchardus Wormaciensis, CXL, 724. — Si per universam Ecclesiam uno modo sacramenta celebrantur, bonum esset et laudabile, S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 552. — Ut presbyteri communicant quotiesque missas celebraverint, ex Conc. Rothomag., CLXI, 186. — Ut episcopus vel presbyter, postquam missam inceperit et orationem dixerit, nisi passio aliqua interveniat, antequam ministerium adimpleat ab altario Dei nullo modo discedat, Zacharias papa, CLXI, 260. — Nisi duobus presentibus, presbyter missam celebrare non præsumat, Ivo Carnot., CLXI, 1082. — Missa non celebranda cum animo in alium commoto, S. Bernardus, CLXXXII, 891. Aliqui post talem refectionem missam celebrare solemniter non timebant, *id.*, CLXXXIV, 717. — Missam celebrare intuitu lucri temporalis est vitium, Robertus Pullus, CLXXVI, 1121 not. — Non duplicare, triplicare, multiplicare sacrificium missæ nisi nota et specie venialitatis, Petrus Cantuar., CCV, 105. — Nullus bis in die missam audeat celebrare, aut cum duplici introitu, nisi in magna necessitate, Odo de Soliaco, Paris. Episc., CCXII, 60. Nullus antequam matutinus dixerit canonicas, et primam, præsumat absque aliqua necessitate celebrare missam, *ibid.*, 60.

XI. — De lingua, de hora, de locis in quibus sacrificium missæ celebrari debet.

Lingua. — Missas Slavonica lingua celebrari prohibet Joannes papa VIII, CXXVI, 850. In Latino seu in Græca lingua missa cantari debet, *ibid.* — Quod missæ tribus linguis, Hebræica, Græca et Latina celebratur, quare, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 418. — De linguis qui

bus missa celebrari potest, Beletius theologus Paris., Cl. II, 44. — Missarum celebrare in lingua materna an liceat, Petrus Pictaviensis, CCXI, 1231, 1232.

Hora. — Sacrificium horis vespertinis in Africa, S. Cyprianus, IV, 386, 387. Dominicum post cenam non celebratur, *ibid.*, 386. Resurrectionem Domini mane celebramus, *ibid.* — Missa in Dominica solemniter celebrata hora circiter septima, S. Augustinus, LXX, 829. — Ut hora tertia missarum celebratio in Dei nomine inchoetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 282. — Ut omnes sacerdotes horis competentibus diei et noctis suarum sonent ecclesiarum signa, et sacra tunc Deo celebrent officia, Carolus Magnus, CXVII, 219. — Telesphorus papa constituit ut omni tempore nullus ante horam tertiam missam celebrare præsumeret, *id.*, CXXXI, 1030; CXXXII, 168, 224. — Nullis aliis temporibus, nisi in Nativitate Domini, missam nocte celebrandam, Ivo Carnot., CLXI, 175. Missarum celebrationes ante horam diei tertiam minime sunt celebrandæ, quia, etc., *ibid.*, 1090, ex epistol. Telesphori papæ. Post meridiem excepto jejuniis tempore non celebranda missa, *id.*, CXLVII, 110.

Loci. — Missæ fiant nisi in domo Dei, S. Augustinus, XXXIV, 227. — Olim in comateriis missa celebrata in memoriam martyrum qui ibidem erant tumulati, S. Leo Magnus, LV, 21 not. — Missæ sacrificium quibus in locis sit peragendum, S. Maximus Taurin., LVII, 899. — Quod missarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas, Felix IV papa, LXV, 15. — Missæ private in privatis edibus, S. Gregorius Magnus, LXXV, 595. Missæ publicæ in oratorii non celebrantur ne aliorum impediatur justitia, *id.*, LXXVII, 517, 518. Neque in monasteriis ne præbeatur occasio conventus, vel mulierum fiat novus introitus, *ibid.*, 1542. Missas publicas in monasteriis celebrare cur episcopis aliquando prohibuit, *ibid.*, 832. — Nullus extra ecclesiam per domos, vel in locis non consecratis missam cantet, S. Hildefonsus Toletanus, XCV, 1376. — Ut nullus sacerdos in domibus vel in aliis locis, nisi in ecclesiis dedicatis, celebrare missas audeat, nisi necessitas compellat, Carolus Magnus, XCVII, 219. Ut nullus presbyter in altibus p. roclia missam cantare præsumat, nisi in itinere fuerit, *ibid.*, 327. Illud nobis iterum inculcandum populiisque deuntandum summopere visum fuit, ut missarum celebrationes in locis incongruentibus fieri omnino non debeant, *ibid.*, 619. Satis igitur est missam non audiri quam eam ubi non licet nec oportet, celebrari aut audiri, *ibid.* Ut sacra mysteria nullus presbyter, nisi in locis ab episcopo consecratis, agere præsumat, *ibid.*, 772. Ut missarum celebrationes in locis non consecratis et incongruentibus non fiant, *ibid.*, 775. — Constituitur supra corpus missas celebrari, Rabanus Maurus, CVII, 357. — Ut nulus missam celebret in altari non consecrato, vel sine tabula ab episcopo consecrata, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 791. In domo ne fiant missæ sine licentia episcopi, *ibid.*, 802. — In aliis locis sacrificare et missas celebrare non licet, nisi in his in quibus episcopus proprius jussit, Isidorus Mercator, CXXX, 50. De eo quod non liceat super monumenta mortuorum missas tenere, *ibid.*, 578. Missæ præter necessitatem non debent celebrari nisi in locis consecratis, *ibid.*, 1057. Missas laici celebrare faciunt in suis domibus, *ibid.*, 218. — Nullus in aliena parochia missam cantet sine parochiani presbyteri licentia, Rather. Veron., CXXXVI, 561. Nullus missam cantet extra ecclesiam, nec in domibus aut locis non consecratis, *ibid.*, 569. Docemus ut sacerdos in nulla domo missam celebret nisi in consecratis ecclesiis, præterquam ob extremam alicujus infirmitatem, *id.*, CXXXVIII, 601; Ivo Carnot., CLXI, 177, 1099.

XII. — De defectibus in missæ celebratione occurrentibus.

Missæ defectus, vel circa eucharistiam accidentes, quibus penis canonice plectantur, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 436. Cum a sacerdotibus missarum tempore sancta mysteria consecrantur si infirmitas accidat quilibet eventus, quo coemptum nequeat consecrationis expleri ministerium, quid faciendum, Conc. Toletan. vi, *id.*, LXXXIV, 406. — Qui calicem inter missam suam effundat, jejunet triginta dies, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 428. — Si per negligentiam de calice aliquid stillaverit in terram, quid faciendum, Theodorus Cantuar., XCIX, 950. Si super altare stillaverit calix, sorbeat minister stillam et tres dies pœniteat, *ibid.* Qui evomuerit sacrificium, et a canibus consumitur, autem uinum poniteat. Sin autem, quadraginta dies pœniteat, *ibid.* Si sacerdos evomuerit infirmitatis causa, septima dies pœ-

niteat *ibid.* Qui perfudit calicem, dum solemniter missam celebratur, quadraginta dies pœniteat, *ibid.*, 951. — Si tempore missarum aliquis eventus spirituum acciderit, quid faciendum, ex Conc. Tolet., vi, *id.*, CLXI, 194. — Missæ defectus quam severe olim explati, S. Bern., CLXXXI, 181. In missa calicem non consecrasti ex negligentia, quid agendum, *ibid.*

XIII. — De modo audiendi missam.

In mysterio gemitus, sereatus, tussis, risus absine, S. Ambrosius, XIV, 223. — Cum silentio expectanda et sanctarum missarum celebratio, S. Augustinus, XXXI, 2275. Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ sunt, nullas de ecclesia discedi, donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. Quia garrulentum in ecclesia dum divina mysteria celebrantur, *ibid.*, 2287. Reprehenduntur qui ab ecclesia ante discedunt quam mysteria compleantur, *ibid.*, 3077. — Non licebat ante missam comedere diebus Dominicis, S. Gregorius Turon., LXXI, 256 not. — Qua cordis dispositione missam audire debeamus, S. Gregorius Magnus, LXXXVII, 425. — De missis nullus laicorum ante discedat quam Dominica dicatur Oratio, et si episcopus præses fuerit, ejus benedictio expectetur, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 285, Conc. Aurelian. ii. Sacrificia multum missarum sive vespertina nullus cum armis pertinentibus ad bellorum usum expectet, *ibid.* Missa integre exaudienda, *ibid.*

Ut populus ante completam missam et benedictionem acceptam egredi non præsumat, S. Hildefonsus Toletanus, CXVI, 897. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam cæteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellent communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136. — Statutum est Aurelianensi concilio ut populus ante benedictionem sacerdotis non egrediatur de missa, Walafrius Strabus, CXIV, 951. — Missa audienda a Christianis in propria ecclesia, Isidorus Mercator, CXXXII, 420, 482. Audienda integra, *ibid.*, 225, 226, 297. — Ad quam (missam) unusquisque fidelium tanta compassionis devotione debet accedere, quanta cum pro se crucifixum debet compicere, Petrus Abalard., CLXXXIII, 687. — Missæ sacrificio assistentium quales dispositiones esse debeant, Guericus abbas CLXXXV, 87.

XIV. — Quando missa sit audienda et celebranda, a quibus audienda.

Quando. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 656. Monere ut qui juxta Ecclesiam est, et occurrere potest, quotidie audiat missam, *ibid.* — Alibi nullus dies prætermittit quo non offeratur, alibi Sabbato tantum et Dominico, alibi tantum Dominico, S. August., XXXIII, 200. His sacrificium offertur, et mane et ad vespertinam, quia Sabbati hebdomadæ ultima Quadragesimæ, *ibid.* Missarum celebrationi intersit quisque diei Dominico, *id.*, XXXI, 2275. In die vero Dominica nullus se a sacra missarum celebratione separet, *ibid.* Quoties aut in die Dominico aut in aliis maioribus festivitibus missæ sunt, nullus de ecclesia discedat donec divina mysteria compleantur, *ibid.*, 2276. — Illud quoque volumus custodiri, ut cum solemnior quæque festivitas conventum populi numerosioris indixerit, et ea fidelium multitudo convenierit, quam basilica simul una recipere non possit, sacrificii oblatio indubitanter iteretur, S. Leo Magnus, LIV, 62. Biduo ante Pascha non celebratum sacrificium missæ, *ibid.*, 516. — Missa diebus tantum festis præcepta, S. Germanus Paris., LXXII, 145. — Et sufficit sacerdoti unam missam in una die celebrare, S. Egbertus Eboracensis, LXXXIX, 386. — Ut missa sanctæ Dei Genitricis quæ in anno solemniter celebratur, Carolus Magnus, CXVII, 208. — Ut diebus Dominicis populus per missas periculis a publicis non abstrahatur, Theodulfus Aurelian., CV, 205. — Unusquisque porcarios, et alios servos suos Dominicis diebus vel festis ad missam venire faciat, Leo papa IV, CXV, 683. — Dominico die audienda est missa, Isidorus Mercator, CXXX, 405. — Missæ sunt frequentandæ Dominicis atque aliis diebus festis, Riculfus, CXXXI, 16. — Porcarios, et alios pastores vel Dominico die ad missam venire facite, Ratherius, CXXXVI, 563. — Ut oblatio altaris singulari Dominicis diebus fiat, Burchardus Wormatiensis, CXL, 757, et decretis Fabii papæ. — Ivo Carnot., CLXI, 168. — Ut presbyteri plebes admoneant, ut bubulos atque porcarios in principalibus festis ad missam venire permittant, ex Conc. Rothomag., CLXI,

194. — Nocte sancta nativitate Domini missas celebrant, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1510.

A quibus audienda. — Omnes Christiani omni Dominica debent offerre et communicare, S. Ambrosius, XVII, 636. — Missarum celebrationi quisque die Dominico intersit, S. Augustinus, XXXIX, 2375. — Sacramenti altaris interesse non possunt qui nondum regenerati noscuntur, Gennadius, LVIII, 1037. — Excommunicati missæ tempore pulsati ab ecclesia, S. Gregorius Turon., LXXI, 1080. — Nullus alterius parochianus, nisi in itinere, aut si sibi placitum fuerit, ad missam recipiat, S. Hildefonsus Tolitanus, XCVI, 1377. Excommunicati missam ne cantetis, et plebi vobis commissa ne hoc faciat interdicitis omnino, *ibid.*, 1378. — Tunc temporis non solum presbytero non licebat missas celebrare, sed nec etiam exteris fidelibus adesse divinis mysteriis, nisi vellet communionem accipere, Theodorus Cantuar., XCIX, 1136.

XV. — De celebratione missæ. — Pars historica et liturgica missæ.

Ad eucharistia sua benedicenda Ophitæ introducebant serpentem, Tertullianus, II, 64. In manibus corpus Christi accipiebant, *id.*, I, 669. De manu presbiterum, *id.*, II, 79. Etiam antelucanis cælibus, *ibid.* — In calice Dominico sacrificando et plebi ministrando non hoc faciunt quod Jesus Christus Dominus et Deus noster fecit et docuit, S. Cyprianus, IV, 575. Sacrificia divina cum Dei sacerdote celebramus, *ibid.*, 523. Sacrificia indesinenter offeruntur et in pace et in persecutione, *ibid.*, 406, 407. Quædam divites in Dominicum sine sacrificio veniunt, *ibid.*, 613. Partem de sacrificio quod pauper obtulit sumunt, *ibid.* Diaconus infantium ori de sacramento calicis infundit, *ibid.*, 485.

Nunc sacrificium incruentum, ineffabile, a Christo Domino institutum, offerimus, Lactantius, VI, 913 not.

Audivimus quosdam, schismatica ambitione detentos, contra divinos ordines et apostolicas institutiones hoc pro vino in divinis sacrificiis dedicare, Julius papa, VIII, 969. A iis quoque intinctam eucharistiam populis pro completionem communionis porrigere, *ibid.* Quosdam etiam expressum vinum in sacramento Dominicalicis offerre, *ibid.*

Eucharistiam feminæ in linteaminibus, viri nudis manibus olim capiebant, S. Zeno, XI, 358.

Prelationes ad missam præparantes, S. Ambrosius, XVII, 1010. Per omnes fere Ecclesias orientales et nonnullas occidentales in oblationibus sacrificiorum cum sacerdote populus cantat: *Sanctus, sanctus, sanctus*, etc., *ibid.*

Post consecrationem dicitur, *Amen*, *id.*, XVI, 407. Quid sacerdos dicat post Orationem Dominicam, *ibid.*, 400.

Super altare quotidie Christi corpus offertur et sanguis pro peccatoribus funditur, S. Augustinus, XXXIX, 2151. In mysterio celebratione recitantur lectiones prophetice, apostolicæ, evangelicæ, *ibid.*, 2276. Cum dicitur, *Sursum cor*, respondetis: *Habemus ad Dominum*, *id.*, XXXVI, 1110. Deinde episcopus vel presbyter qui offert dicit: *Gratias agamus Domino Deo nostro*, respondet populus: *Dignum et iustum est*, *ibid.* Ubi peracta est sanctificatio, dicitur Orationem Dominicam, *ibid.*, 1191. Post Orationem Dominicam, dicitur: *Pax vobiscum*, et osculantur se Christiani in osculo sancto, *ibid.* His verbis: *Dimitte nobis*, etc., tota facie ad altare accedimus, et corpore ac sanguine Domini communicamus, *ibid.*, 127. Eucharistiam percepturi viri lavant manus, mulieres munda exhibent linteamina ubi corpus Christi accipiant, *id.*, XXXIX, 2168.

In eadem basilica missa toties repetenda quoties novus populus supervenerit, S. Leo Magnus, LIV, 627. Nomina offerentium intra mysteria recitanda, *id.*, LVI, 515. Non recitanda nomina offerentium antequam oblationes commendentur, *ibid.* Pax danda non ante, sed post confecta mysteria, *ibid.* Accipientes eucharistiam respondebant: *Amen*, *id.*, LIV, 452. Manichæi communionem sanguinis declinabant, *ibid.*, 280. Bidoæ ante Pascha non celebratum missæ sacrificium, *id.*, LVI, 516.

Missæ sacrificium quotidie celebratur, S. Maximus Taurin., LVII, 690. — Missæ plures in eodem die festo ab eodem sacerdote celebratæ, Aurelius Prudentius, LX, 568. Missæ sacrificium supra martyrum sepulcra et ossa, *ibid.*, 536, not., 512. Diaconus primus in sacris officiis crucem portabat et Evangelium legebat, *ibid.*, 536, not. 563. Ut ille (antistes) preces et eucharistiam absolvi, totus qui adest populus, fausta approbatione acclamat: *Amen*, *id.*, LIX, 816, not. 72.

Missæ in Quadragesima non celebrata in feriis, S. Benedictus, LXVI, 710. — Duæ missæ ab uno presbytero una die celebratæ, S. Gregor. Turon., LXXI, 864. — Archidiaconus indutus alba invitabat episcopum ad altare ut

sacrificium missæ celebraret, *ibid.*, 306. Salutationes excipiebantur ab episcopo prope ecclesiam et negotiorum commendationes ante missæ celebrationem, *ibid.*, 317 not. Celebrantis clerici missas caneant, *ibid.*, 1033. Lectiones prophetice recitabantur in die Dominica et lector ante altare stabat, *ibid.*, 918. Evangelium in ecclesia cantatum a diacono, *ibid.*, 451. Respondebat omnis populus: *Gloria Deo omnipotenti*, *ibid.* Dominica Oratio ab omnibus in missa canitur, *ibid.*, 935. Pax in missa, osculum pacis, *ibid.*, 1182.

Missæ Gallicanæ specimen, S. Germanus Parisiensis, LXXII, 86, 87. Ex quo ritu celebratur missa in Gallia tempore Caroli Magni, *ibid.*, 103. Varii ritus celebrandæ missæ alibi usitati, *ibid.* Ordo liturgiæ Ambrosianæ seu Mediolanensis, *ibid.*, 114, 115. Ordo liturgiæ Mozarabice in sacrificio missæ sequendus, *ibid.*, 116 et seq. Ordo liturgiæ Africanæ in oblatione sacrosancti missæ sacrificii, *ibid.*, 118 et seq. Quomodo procedit Ordo Romanus ad missæ celebrationem, *ibid.*, 111. Cantus Romanus a Pippino inductus in Ecclesiis Gallicanas, *ibid.*, 119. Carolus Magnus edicto sancivit ut unusquisque presbyter missam celebraret secundum Ordinem Romanum, *ibid.*, 120. Missæ more Gallico ante Carolum Magnum celebratæ indicia quatuor, *ibid.*, 121, 122. Missa quotidie cantata ab episcopo, *ibid.*, 142. Missa unica in Natali Domini olim in Ordine Gallicano, *ibid.*, 170. Missæ tres in Natali Domini non in eadem ecclesia Romæ olim celebratæ, *ibid.*, 171. Nec hæ eodem sacerdote, *ibid.* Missæ tres in Natali Domini, Paschale, Pentecoste et Transfiguratione, *ibid.* *Kyrie, eleison* in missa ad oblationem, *ibid.*, 211. Ab omnibus in missa recitatum, *ibid.*, 151. Evangelium a diacono in ambone lectum, *ibid.*, 152. Canon missæ Gallicanus pro festis variis, *ibid.*, 157. Tacite recitatus, *ibid.*, 403. Formula consecrationis secundum Ambrosianum Ordinem, quid immutetur, *ibid.*, 125. Mozarabice consecrationis corporis Christi forma, *ibid.* Oratio Dominica in missa ab omni populo recitata apud Græcos et Gallos, *ibid.*, 159. Apud Romanos dicitur Oratio Dominica a sacerdote usque ad hæc verba: *Sed libera nos a malo*, *ibid.*, 140. Partim dicitur apud Mozarabes, *ibid.*

Diversa olim erat Romanæ et Gallicanæ Ecclesiæ in celebranda missa consuetudo, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187. Priscis temporibus non fuit unus idemque usus missam inchoandi, *id.*, LXXVIII, 267. Alii Psalmos caneant ante missam, alii Scripturas, præsertim apostolum Paulum et Evangelia legebant, *ibid.*, 266 et seq., not. Tam in sede apostolica quam etiam per totas orientales atque Italiam provincias consuetudo est inromissa ut *Kyrie, eleison* cum grandi affectu et compunctione dicatur, *ibid.*, 267, not. Non idem est modus *Kyrie, eleison* canendi apud Græcos et apud Latinos, *ibid.* A quibus et quando dicendus erat hymnus angelicus: *Gloria in excelsis* in sacrificio missæ, *ibid.*, 268, not. Unica habetur Oratio seu Collecta in primæ parte missæ aut Evangelium, raro duæ in Sancti Eligii codicibus, ut in codicibus Rodradi et Ratoldi, et in Ordine Romano, *ibid.* In codice Rhemensi duas reperire est, raro unicam, *ibid.* A temporibus apostolicis non usitatur trium orationum recitatio in hac prima missæ parte, exceptis festis duplicibus totidemque super Oblata et Postcommunione, *ibid.* Olim apud Græcos quinque orationes peragebantur ante pacem datam, quam sequebatur oblatio mysterium, *ibid.* Epistola olim non legebatur sicut nec Evangelium nunc legitur, nisi ad nutum episcopi, vel presbyteri celebrantis, *ibid.*, 547. Epistola olim a lectoribus legebatur, *ibid.*, 479. Evangelium etiam, *ibid.* Symbolum Nicænum in Ecclesia Romana ante annum 1014 non cantabatur in missa, *ibid.*, 518 not. Henricus imperator II persuasit Benedicto papæ octavo ut in Ecclesia Romana Symbolum juberet cantari in missa, *ibid.* Fuit usus contrarius in Ecclesiis Græcorum veterum, *ibid.* Hispani illud cantare emperunt Reccaredo regnante, in Conc. Toletano III, *ibid.*, 560.

In Africa, tempore S. Augustini, caneant psalmus ante Offeritorium, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 548. Novem tantum præfationes a Pelagio papa II receptæ, quibus nunc utitur Ecclesia Romana, *ibid.*, 285. Novem Pelagii præfationibus additæ duæ, *ibid.*, 286. Quænam sit format consecrationis calicis apud S. Ambrosium, *ibid.*, 279. Oratio Dominica recitatur super Christi corpus ex veteri et apostolica consuetudine, *ibid.*, 281. Communionis dandæ formula, *ibid.*, 52. Communio olim in Ecclesiis extra missarum solemniam non sumebatur, *ibid.*, 333. Fideles et clerici et laici in missa communicaturi, singuli panem et vinum in suam communionem offerebant, *ibid.*, 432. Tempore communionis olim cantabatur psalmus, *ibid.*, 536. Episcopus dat corpus Domini presbyteris et diaconis communicaturis in manus, iuxta morem Eccle-

sia antiquum, *ibid.*, 503. Priscis Ecclesiis temporibus omnes fideles corpus Christi acceptionum manu-ori inferebant, *ibid.*, Pontifex statim communicaturus dat pacis osculum, juxta ritum Ecclesiæ Romanæ, *ibid.*, 558. Græci dant osculum pacis, ubi manus ablutæ fuerint, ante præfationem, et mysticas preces, et consecrationem, *ibid.* Quotidiana missæ frequentatio septimo sæculo non erat in usu, *id.*, LXXVII, 660. Laudantur tamen nonnulli qui tunc temporis quotidie missam celebrarent, *ibid.*

Celebrabat omni die missarum solemnia multa cum honestatis diligentia, habens singulis hebdomadæ diebus missas deputatas proprias, B. Alcuinus, C, 101. Petrus apostolus primus omnium Antiochiæ dicitur celebrasse missam, *id.*, Cl, 1246. Latini *Kyrie, elcison* Græce, et Græci Latine proferunt, *ibid.*, 1248. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *ibid.*, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251. Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, *ibid.* Consuetudo venit in Ecclesia, ut facile ista obsecratio atque consecratio a sacerdote cantetur, ne verba tam sacra vilescerent, *ibid.*, 1256. Missæ tres in nocte Natalis Domini, *ibid.*, 1173. Tres quoque in festivitate S. Joannis Baptistæ, *ibid.*, 1250.

Una die septies vel novies missarum solennia sapius celebrantur a Leone papa, Walafrid. Strab., CXIV, 943. Bonifacius archiepiscopus et martyr semel tantum per diem missas fecisse dicitur, *ibid.*, 943.

Missæ ab aliis quotidie, ab aliis raro celebrata, Rathe-rius Veron., CXXXVI, 645.

Preces ante missam, *ibid.*, 447. Eulogiæ post missam diebus festis distribuendæ, *ibid.*, 562.

Qualiter priscis apostolorum temporibus missarum celebriat ageretur, Berno, CXLII, 1055. Missa tempore apostolorum, et paulo post. Quomodo celebrata, *id.*, CXLVII, 199, 212.

XVI. — Quinam ordinaverunt missam.

Gelasius papa tam a se quam ab aliis conpositas preces missæ dicitur ordinasse, LXXIV, 1035 et seq., Walafrid. Strab., CXIV, 946. Multi apud Græcos et Latinos missæ ordinem ut sibi visum est statuerunt, *ibid.*, 944. Romani a B. Petro principe apostolorum usum observationum acceperunt, *ibid.* Suis quique temporibus quas congrua iudicata sunt, addiderunt, *ibid.* Ambrosius Mediolanensis episcopus missas dispositionem ordinavit in sua Ecclesia, *ibid.*, 944. Sanctus Alexander anno Christi 121, passionem Domini miscuit in precatone sacerdotum quando missæ celebrantur, *id.*, CXIII, 949; Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147; Joannes archiepisc., Rotomag., CXLVII, 212. — Et instituit usum aquam benedicendi et aspersionem, Joannes Rotomag., *ibid.* S. Telesphorus anno Christi 142 constituit ut hymnus diceretur angelicus, hoc est, *Gloria in excelsis Deo*, ante sacrificium, B. Alcuinus, Cl, 1245; Anastasius biblioth., CXXVII, 1175; CXXIX, 1165; CXXXI, 1174; CXXXIX, 557.

S. Celestinus anno Christi 425 constituit ut centum quinquaginta psalmi David ante sacrificium psalterium antiphonati, quod antea non fiebat nisi tantum recitabantur epistolæ, etc., B. Alcuinus, Cl, 1244; Anast. biblioth., CXXVIII, 200; CXXXI, 1065; CXXXIX, 545. — Quinam reputetur auctor canonis missæ incipientis ab oratione, *Te igitur*, etc., usque ad Orationem Dominicam, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 275; Anast. biblioth., CXXVIII, 450. — S. Symmachus, anno Christi 498, constituit ut omni die Dominico vel Natalitii martyrum hymnus diceretur angelicus, id est *Gloria in excelsis*, B. Alcuinus, Cl, 1245; Anast. Bibliothec., CXXVIII, 451. — S. Gregorius, anno Christi 530, augmentavit in precatone canonis: *Pæneque nostros in tua pace disponas*, etc., Walafrid. Strab., CXIV, 949; Anast. bibliothec., CXXVIII, 616; CXXXIX, 1250; CXXXI, 1054; CXXXIX, 554. — Sergius anno Christi 687 statuit ut tempore confectionis Domini corporis, *Agnus Dei, qui tollis peccata mundi, miserere nobis* a clero et populo decantetur, B. Alcuinus, Cl, 1246; Walafrid. Strab., CXIV, 950. Anast. bibliothec., CXXVIII, 608; CXXXI, 1149; CXXXIX, 565. Primus Xystus VIII papa instituit hymnum, *Sanctus, sanctus, sanctus*, *id.*, CXLVII, 662. Damasius XXXV papa *Credo in unum Deum* solennibus diebus cantari instituit ex decreto sanctæ universalis synodi a cl. episcopis Constantinopoli celebratæ, *id.*, CXLVII, 212. Leo papa quadragesima tertius in canone missæ addidit, *Sanctum sacrificium, immaculatam Hostiam, ibid.*

XVII. — Varia statuta de missa.

Instituitur ut hymnus trium puerorum in conciliis missarum sollemniter decantetur, S. Isidorus Hispal., conc. Tolet., iv, LXXXIV, 371. Statuitur ut eodem ordine missæ celebrantur ab omnibus, *ibid.*, 566. Statuitur ut episcopi et presbyteri uno modo populum salutent dicentes: *Dominus sit vobiscum*, et respondeatur a populo, *Et cum Spiritu tuo, ibid.*, 566. In omnibus ecclesiis die Dominica Symbolum recitetur, *ibid.*, 551. — Omni die Dominico ante missam aquam benedictam facit, unde populus et loca fidelium aspergantur, S. Hildephonus Tolet., XCVI, 1377. — Unusquisque presbyter missam Ordine Romano celebrat, Carolus Magnus, XCVII, 750. — Anastasius papa instituit ut quotiescunque Evangelium legitur, sacerdotes non sederent sed circumstarent, B. Alcuinus, Cl, 1245. — Constituit supra memorias martyrum missas celebrari, a quo, Rabanus Maurus, CVII, 567. — Telesphorus papa constituit ut nullo tempore ante horam tertiam cursum ullus præsumeret missam celebrare, Walafrid. Strab., CXIV, 951. Zephirinus. Romanus pontifex vicesimus sextus, patenis vitreis missas celebrare constituit, *ibid.*; Anast. biblioth., CXXIV, 1315. — Sylvester papa constituit sacrificium altaris non in serico, non in panno lino celebrari, nisi tantum lincoe terra procreato, Walafr. Strab. CXIV, 951; Anast. biblioth., CXXVII, 1315. — Stephanus vicesimus quartus (papa) constituit sacerdotibus et levitis vestibus sacris in usu quotidiano non uti, nisi in ecclesia tantum, Walafr. Strab., CXIV, 952. — Nulla femina ad altare accedat, nec calicem Domini tangat, Leo papa IV, CXIV, 677. — S. Innocentius anno Christi 402 mandavit pacem post confecta mysteria dandam esse, Anast. biblioth., CXXIX, 1193. Item præcepit ut prius oblationes in missa commendentur, postea vero eorum nomina, quorum oblationes sunt, recitentur, *ibid.* S. Leo I, anno Christi 440, præcepit ut in sollemnibus, quoties basilicam, ad quam itur, præsentia non plebis impleverit, toties sacrificium subsæque offerretur, *ibid.*, 1208. Pelagius II, anno Christi 576, memorat novem præfationes in sacro catalogo solummodo recipiendas, *ibid.*, 1229. Ut in altari ubi episcopus missam facit, non liceat ipso die sacerdoti missam celebrare, *id.*, CXXXVIII, 415.

Ut omnis presbyter in sua ecclesia singulis Dominicis diebus aquam benedictam ante missarum solennia, Burcharius Wormaciensis, CXL, 674. Innocentius pacis osculum dari decrevit et omnibus datur, *id.*, CXXIX, 1195; CXI, 892. Statuitur ut de cetero singuli curati seu eorum vicarii diebus Dominicis in pronao missarum parochiarum alta et intelligibili voce proferre habeant, et distincte dicere Orationem Dominicam: *Pater noster*, et utrumque *Credo*, *id.*, CXLVII, 259. — B. Alexander Evaristi successor instituit ut panis tantum armenis offerretur, B. Lanfrancus, Cl, 864. — Ut oblatio altaris singulis diebus Dominicis fiat, ex decretis Fabiani papæ, Ivo Carnot., CLXI, 168. Ut omnes presbyteri in diebus festis post sermonem missarum inter solennia habita admoveant populos quas preces fundere debeant, ex conc. Aurelian., *ibid.*, 195. Ut preces et præfationes quæ in concilio probatæ non fuerint, non celebrantur, ex conc. Africano, *ibid.*, 215.

XVIII. — Questiones theologice de missa. — Ratio mystica quorundam rituum missæ.

Explanatio mystica aquæ, granorum tritici unde efficitur panis, vini, et comminationis vini cum aqua, B. Alcuinus, C, 289. Defertur Evangelium ad analogium, præcedentibus cereis, quare, *id.*, Cl, 1250. Ad hanc salutationem *Dominus vobiscum* ante evangelium dictam, populus crucem in frontibus ponit, quare, *ibid.*, 1251.

Perfecto evangelio, iterum se signo crucis populus munire festinat, quare, B. Alcuinus, Cl, 1251. — Aqua vino missæ mystica significatio, S. Cyprianus, IV, 584; S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 755; Theodulp. Aurelian., CV, 1151; Rabanus Maurus, CVII, 520. Tangit quatuor latera calicis, quare, *ibid.*, 525. Per particulam oblatæ in missæ in calicem quid ostenditur, *ibid.*, 526. Per relictam in altari quid insinuat, *ibid.* — Post eam calicem obtulit Dominus, quare, Florus Lugdunensis, CXIX, 24. In sacrificio corporis Christi a gratiarum actione incipimus, quare, *ibid.*, 50. — Cur hoc mysterium ante passionem discipulis traditur, S. Paschasius Radbertus, CXX, 1525. — Cur in pane et vino hoc mysterium celebratur, Gezo abbas, CXXVII, 571; CXIV, 881.

Quare tres partes sunt ex corpore Christi, Ivo Carnot., CLXI, 1078. — Cur panem et vinum elegit Christus ad conficiendam eucharistiam, Hildebertus, CLXXI, 555. —

Utrum mortale an immortale corpus suum in cena Christus discipulis tradidit, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 462. — Septuaginta duæ cruces sunt in canone super oblatam et calicem, cur, Honorius Augustod., CLXXII, 791. *Septies Dominus vobiscum* dicitur in missa, cur, *ibid.* Cur de pane et vino et aqua sacrificium missæ fiat, *ibid.*, 1256. — Quare post sacramentum typici agni Domini dedit discipulis suis sacramentum corporis et sanguinis sui, Hugo de S. Victore, CLXXV, 530. Cur sub alia specie, et non sub propria hoc sacramentum dederit, *ibid.* Quare in specie panis et vini Christus sacramentum corporis et sanguinis sui instituit, *id.*, CLXXVI, 467; Innocentius III, CCXVII, 834. — Cur in specie panis potius quam alterius cibi, Petrus Abaelardus, CLXXVIII, 1741. Cur in vino quoque sanguinem suum dare maluit quam in alio potu, *ibid.*; Algeras, CLXXX, 822. Cur corpus Christi magis conserretur in pane candido quam nigro, vel coquacumque coloris, *ibid.*, 827. — An consecratio unius speciei sine altera valida sit, S. Bernardus, CLXXXII, 181; Innocentius III, CCXVII, 872. Utrum necessitate cogente, vel casu intercedente, sola panis materia possit in eucharistiam consecrari, *ibid.*, 875.

XIX. — Variæ missæ.

Missæ ordinis anni circuli ex libro primo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1076 et seq.; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 et seq. — Missæ de natalitiis sanctorum (orationes et preces) ex libro secundo Sacramentorum Romanæ Ecclesiæ, Sacrament. Gelas., LXXIV, 1169 et seq.; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 25 et seq.

Missæ pro Dominicis diebus (orationes et preces cum canone) ex libro tertio Sacram., Sacrament. Gelas., LXXIV, 1189 et seq. — S.; Gregor. Magn., LXXVIII, 29 et seq.

Missæ ad pluviam postulandam, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1209; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 209; Grimaldus Sangalli, CXXI, 837. — Missa ad poscendam serenitatem, Sacram. Gelasian., LXXIV, 1210; S. Gregorius Magn., LXXVIII, 210; Grimaldus Sangalli, CXXI, 837. — Missa pro pace, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1217; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 205; Grimaldus Sangalli, CXXI, 834. — Missa in tempore belli, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 218; S. Gregor. Magnus, LXXVIII, 204; Grimaldus Sangalli, CXXI, 833. — Excerpta ex Codice Avell., CLI, 904. — Missa pro iter agentibus, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1201; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 211; Grimald. Sangalli., CXXI, 831; Sacrament. Vetus., CLI, 858. — Excerpta ex primo codice Avell., CLI, 905. — Missa pro peccatis, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 205; B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 902. — Missa pro petitione lacrymarum, B. Alcuinus, CI, 448. — Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 903. — Missa ad postulanda angelica suffragia, B. Alcuinus, CI, 449. — Missa pro salute vivorum, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1212; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 237; Grimaldus Sangalli., CXXI, 830. — Missa tempore mortalitatis, Sacrament. Gelasian., LXXIV, 1207; S. Gregor. Magn., LXXVIII, 1207. — Missa de gratia sancti Spiritus postulanda, B. Alcuinus, CI, 446. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 900; etc., etc. Videantur ad reliqua, Sacrament.

Gelasian., LXXIV, 1076 et seq.; S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 25 et seq.; B. Alcuinus, CI, 445 et seq.; Grimald. Sangalli., CXXI, 814 et seq.; Sacrament. vetus, CLI, 836 et seq. Excerpta ex primo codice Avellan., CLI, 888 et seq. Excerpta ex secundo, *ibid.*, 910 et seq.

XX. — De variis missæ partibus.

De Introitu missæ, quid, cur repetitur, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 265; Micrologus de Eccles. observ., CLI, 979; Innocentius III papa, CCXVII, 808. — De *Kyrie eleison*, modus canendi apud Græcos et apud Latinos, quare novies decantatur, et quare sex vicibus dicitur *Kyrie, eleison*, et tribus *Christe eleison*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 265; Amalarius presbyter, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 809. — De *Gloria in excelsis*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 267; Amalarius Metens., CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 810. — De *Oratione* seu *Collecta* in prima parte missæ, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267; Amalarius Metensis, CV, 1115; Innocentius III papa, CCXVII, 814. — De *Epistola*, a quibus legebatur olim, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 816. — De *Evangelio*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 479; Amalarius Metensis, CV, 1126; Micrologus de Ecclesiast. observat., CLI, 982; Innocentius III, CCXVII, 820, 824. — De *Offertorio*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 269; Amalarius Metensis, CV, 1133; Innocentius III, CCXVII, 820. — De *Præfatione*, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 269; Innocentius III, CCXVII, 835. — De *Canone*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 562; Amalarius Metensis, CV, 1135; Micrologus, CLI, 934; Innocentius III, CCXVII, 818. — De *Consecratione*, S. Gregorius Magn., LXXVIII, 563; Innocentius III, 838, 859. — De *Oratione Dominica*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 281; Amalarius Metensis, CV, 1148. — De *Agnus Dei*, Amalarius Metensis, CV, 1155. — De ultima *Benedictione*, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 288; Amalarius Metensis, CV, 1155.

XXI. — Libri de missa tractantes.

De celebratione missæ et ejus significatione, Alcuinus, CI, 1746.

De officio et de ordine missæ, Raban. Maur., CVII, 521, 522.

Opusculum de expositione missæ, Florus diaconus, CXIX, 15.

Missæ Gallicanæ undecim, *id.* CXXXVIII, 863.

Missæ Æthiopum quæ etiam appellatur canon universalis, *ibid.*, 908.

Expositio super missam, *ibid.*, 1161.

Missæ Latine, *ibid.*, 1305.

Libellus de quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, *id.* CXLII, 1036.

Expositio canonis missæ, *id.* CXLV, 880.

Micrologus de ecclesiasticis observationibus, *id.* CLI, 978.

Expositio in Canonem missæ, *id.* CLX, 1053.

Tractatus brevis de sacramento altaris, *id.* CLXXI, 1149.

Libri de expositione missæ, *ibid.*, 1154.

Versus de mysterio missæ, *ibid.*, 1177.

Libellus de sacrificio missæ, *id.* CLXXX, 750.

De officio missæ, Isaac abbas de Stella, CXCLIV, 1889.

Libri de sacramento altaris, CCIV, 612.

CI.

INDEX DE PŒNITENTIA LATIORI SENSU SUMPTA.

VEL

DE VIRTUTE PŒNITENTIÆ, ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS

DE ILLIUS NATURA, NECESSITATE, ETC.

MONITUM.

Pœnitentia ut virtus definiri potest: Virtus moralis infusa, seu habitus supernaturalis mentem inclinans ad detestandum peccatum et de eo dolendum quatenus est offensa Dei, cum emendationis et satisfactionis proposito, et spe ac petitione veniæ; vel aliter brevius: Gratia est virtus qua mala commissa plangimus et odimus. In hoc Indice vicissim disserimus: I. De natura pœnitentiæ; II. De necessitate; III. De conditionibus; IV. De fructibus hujus virtutis; V. Exhibemus eximia pœnitentium exempla.

I. — De natura pœnitentiæ.

Pœnitentia omnis confessio est delicti, Tertull., II, 769. Pœnitentiæ nomen non ex delicti confessione, sed ex animi demutatione compositum est, *ibid.*, 514. — Pœnitentia sui correctio est, Lactantius, VI, 1081. Agere pœnitentiam, nihil aliud est quam profiteri se ulterius non peccaturum, *ibid.*, 684. — Pœnitentia est mala præterita plangere, et plangenda iterum non committere, S. Ambrosius, XVII, 653. Est prioris ævi damnatio et in futuro promissa correctio, *ibid.*, 969. Hæc vera pœnitentia est, jam cessare a delicto, *ibid.*, 289. Pœnitentiam agere nihil prodest, nisi ita agatur, ut prodest, *id.*, XIV, 1009. Plena pœnitentiæ definitio, commemoratio delictorum, *ibid.*. Qui pœnitentiam agit, commoveri non debet, si quis ei peccati sui crimen obijciat, *ibid.*, 1014. — Pœnitere est penam tenere, S. August., XL, 1128. Pœnitentia est donum Dei, XLV, 1650; XL, 271, 421. Pœnitentia triplex, *id.*, XXXIX, 1537, 1550. Prima quæ ante baptismum, *ibid.*. Altera quæ hic omnium est ac perpetua, *ibid.*, 1556. Tertia severior, pro peccatis mortiferis, *ibid.*, 1542, 1558. — Pœnitentiæ definitio, Cassianus, XLIX, 1151. — Pœnitentia hominis mutatio voluntatis, S. Fulgentius, LXV, 472. Donum Dei, *ibid.*. Nemo potest in hac vita pœnitentiam agere, nisi quem Deus converterit, *ibid.*, 702. — Perfecta pœnitentia est peccata futura cavere, et lugere præterita, Cassiodorus, LXX, 561. Pœnitentia est medicina inestimabilis, *ibid.*, 222. — Est quoddam judiciale genus, *ibid.*, 63. — Pœnitentiam agere, nihil aliud est quam favillam cineremque cognoscere, Taio Cæsaraug., LXXX, 901. — Pœnitentia appellata quasi pœnitentia, eo quod ipse homo in se pœnitendo quod male admisit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 258. — Pœnitentia nomen sumpsit a pœna, quia anima cruciatur, et mortificatur caro, Defensor., LXXXIII, 622. Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam Deus ad misericordiam provocatur, *ibid.*. — Pœnitentia dicta est a pœnitendo, quod aliquis corde pœnitest, et se peccasse coram Deo erubescat, S. Gregorius III, LXXXIX, 587. — Pœnitentia est medicamentum vulneris, spes salutis, per quam peccatores salvantur; quæ non tempore pensatur, sed profunditate luctus et lacrymarum, Alcuinus, CI, 1282. — Pœnitentia appellata, quasi pœnitentia, eo quod ipse homo pœnit in se pœnitendo, quod male admisit, Rabanus, CII, 137. — Pœnitentiam agere, est prioris vitæ errores in se punire, deinde promissionibus regni cœlestis spe animus ad superna erigere, atque ad melioris vitæ actus studia provocare, S. Paschasius, CXX, 150. Pœnitentia a puniendi recte vocari creditur, quia quisque pœnit quæ novit se illicite commississe, quod nemo diligne valet agere, nisi per sapientiam illustratus, cœperit inter bonum et malum discernere, *ibid.*, 751. — Pœnitentia de pœna accepit nomen, ut homo peccator habeat pœnam in corpore, Abbo, CXXXII, 767. — Pœnitentia est præteritorum humilis satisfactio peccatorum, et cavendorum provida sollicitudo futurorum, finis et odium mali, quoddam initium et amor boni, Goffridus, CLVII, 211. — Pœnitentia est

cœna accepta anime, Godefridus, CLXXIV, 997. — Pœnitentia alia est interior, alia exterior, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 535. Pœnitentia est pœnam tenere, ut semper puniat, in se ulciscendo, quod commisit peccando, Petrus Cantor., CCV, 346. Pœnitentia est vindicta semper puniens in se quod commississe dolet, *ibid.*. — Pœnitentiæ origo, Alanus de Insulis, CXX, 173. Pœnitentia duplex transiens et perseverans, *ibid.*. Pœnitentiæ variaeceptiones, 291. Pœnitentia interior et exterior, *ibid.*. Civilis, privata, ecclesiastica, *ibid.*, 295.

II. — De necessitate pœnitentiæ.

In quantum non peperceris tibi, in tantum Deus tibi parcat., Tertull., I, 1211. — Pœnitentia necessaria lapsi, S. Cyprianus, III, 812. — Cum forte aut re aut verbo lapsi fuerimus, statim respiciamus, ac nos deliquisse fateamur, Lactantius, VI, 1081. Qui pœnitentiam tollit, viam vitæ sibi amputat, quæ nemo tam justus esse potest, ut nunquam sit ei pœnitentia necessaria, *ibid.*. — Pœnitendo lapsi necessaria est, sicut vulneratis necessaria sunt medicamina, S. Ambrosius, XVI, 576. Quotidiani nos debet pœnitere peccati, *ibid.*, 520. Si equam non habeo, habeo lacrymas, quibus dum pedes Christi lavo, utinam me ipsum diluam, *ibid.*, 513. Non est differenda pœnitentia, *ibid.*, 520. Majora crimina majoribus abluuntur fleatibus, *ibid.*, 469. Fortius dolendum, ubi peccatum est fortius, *ibid.*, 579. Qui agit pœnitentiam non solum diluere lacrymis debet peccatum suum, sed etiam emendationibus facis operire et legere delicta superiora, *ibid.*, 506. Fides quæ superiora peccata deplorat, nova cavere consuevit, *ibid.*, 116. Facilius invenit qui innocentiam servaverint, quam qui congrue egerint pœnitentiam, *ibid.*, 535. — Pœnitentia est omnibus necessaria, S. August., XXIII, 2053, 2220. Assidue peccantibus est assidue necessaria, *id.*, XL, 1119. Sine pœnitentia spontanea non est reditus ad pristinum statum, *id.*, XXXIX, 2202. Quoad vivimus, est agenda, *ibid.*, 2020, 2221, 2223. Pœnitentia sub spe misericordiæ Dei non est procrastinanda, *ibid.*, 1802, 1969, 2209, 2218, 2226. Pœnitentiæ medicamenta adhibeantur, dum adhuc calent peccatorum vulnera, *ibid.*, 1803, 1974, 2219; XL, 1177. Pœnitentiam in senectatem reservare, quam periculosum, quam stultum, quam injustum, quam Deo odibile, *id.*, XXXIX, 2016, 2250. — Pœnitentia facienda, S. Petrus Chrysol., I, II, 343. Pœnitentia agenda, cum propinquat regnum cœlorum, *ibid.*, 657. — Conversio ab iniquitate et ab impietate præcipitur, S. Fulgentius, LXV, 540. Paulus non lugeret multos qui peccaverunt et non egerunt pœnitentiam, si sine conversione cordis remissionem crederet conferendam, *ibid.*, 538. In Epistola Pauli ad Hebræos non solum conversio significatur necessaria, verum etiam præcipitur etque in finem perseverantia retinenda, *ibid.*, 539. Non mutabitur in incorruptionem qui in hoc sæculo non fuerit immutatus per conversionem, *ibid.*, 560. Pœnitentia lapsi post baptismum summe necessaria, *ibid.*, 702. Etiam iustis necessaria in hac vita, *ibid.*. — Pœnitentia preveniendæ est

ira Dei, S. Gregorius Turon., LXXI, 528. — Quæ et quantum necessaria sit peccatoribus pœnitentia, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 1085. — Festinare debet ad Deum pœnitendo unusquisque, dum potest, ne, si dum potest noluerit, cum tarde voluerit, omnino non possit, S. Isidorus Hisp., LXXXIII, 616. Qui cupit certus esse in morte de indulgentia sanus pœniteat, sanusque perpetrata facinora desinat, *ibid.* Lapsi præterita admittas considerent, atque imminuta devitent, *ibid.*, 1187. — Putredo carnis ferro ladiget et cauterio, Defensor, LXXXVIII, 620. Homo iniquus qui per nefas perituras divitias congregavit, si aliquando conversus, evadere cupit æternæ supplicia, debet ita agere, ut multitudinem peccatorum possit exequare ubertate virtutum, *ibid.* Necessarium est ei qui vult omnimodo purgare a peccato, primum ipsas culpas succidere, *ibid.*, 621. — Edificatio hominis per pœnitentiam et lacrymas, S. Ildelfonsus, XCVI, 176. Si novit hirundo pullos de succo oculare chelidoniam, et dictamnam capræ expetant vulnerata, cur nos ignoramus medicinam propositam esse peccantibus, Jonas, CVI, 136. Debemus nos erigere post ruinam, *ibid.* — Agamus pœnitentiam cum lacrymis, orationibus, jejuniis, elemosynis, ceterisque bonis operibus, pro peccato et sceleribus nostris, ne sine fine in perpetuis cruciemur pœnis, Haymo, CXVIII, 929. Festinus quisque ad pœnitentiam portum confugiat, securus apprehendat, et teneat, Lupus, CXIX, 640. — Sedendum est prius per pœnitentiam, ut post recte surgamus per indulgentiam, quia quisquis nunc se sponte per pœnitentiam non humiliter, nequaquam hunc sequens gloria exaltat, Hincmarus, CXXV, 653. — Pœnitentiam non procrastinemus, sed prope convertamur, Radulphus, CLV, 1669. — Cum nos Dei imagines simus, nos ipsos Deo offerre debemus lavantes maculas peccatorum, S. Bruno, CLXV, 449. Qui peccavit et pœnituit, Innocentius vivere debet, ut Deo accepta et fructuosa sit ejus pœnitentia, *ibid.*, 467. Non erubescat pœnitere, qui non erubuit peccare, *ibid.*, 471. — Pœnitentia ad salutem necessaria, Rupertus, CLXX, 463. Pœnitentia agenda est quia peccamus, *id.*, CLXVIII, 196.

III. — De conditionibus pœnitentiæ.

Ubi emendatio nulla, pœnitentia necessario vana, Tertull., I, 1228. — Pœnitentia criminis minor non sit, S. Cyprianus, IV, 492. — Pœnitentia vera non annis, sed cordis contritione censetur, S. August., XXXIX, 2216. Ea vera est, quæ pœnitentia non admittit, et admittenda deflet, *id.*, XLII, 1218. Seu quando sic convertitur quis, ut ad peccatum non revertatur, *id.*, XXXIX, 1977. Pœnitentiam certam non facit, nisi odium peccati et amor Dei, *ibid.* Pœnitentia non ex fide procedens nec charitate, steriliis manet, nec lavat crimina, *id.*, XL, 1122. Pœnitentia de omnibus omnino peccatis debet dolere, *ibid.*, 1121, 1128. Pœnitentia humilior, *ibid.*, 220. Pœnitentia humilitas quam necessaria, *id.*, XXXVI, 1535. Humiliatio pœnitentia ad Deum acceditur, *id.*, XXXVI, 371. Pœnitentia est quædam in se ipsum iracundia, *id.*, XXXVIII, 153. Vis fingere a Deo? fuge ad ipsum; vis fugere ab irato? fuge ad placatum, *id.*, XXXVII, 1913. Seipsum antea puniens compungat, ne in Dei iudicio damnata torquatur, *id.*, XXXVI, 80. Deum placat qui operans in misericordia ejus, ita de cætero peccato cavet, ut de cæteris peccatis veniam deprecetur, *id.*, XXXV, 1917. — Conversio tunc vera in homine si impietas et iniquitas pellatur ex corde, S. Fulgentius, LXV, 540. Ea conversio condicione promissio salutis omnino pendet, *ibid.*, 536. Solus vere conversus, in Ecclesiæ gremio constituitur, et in hoc adhuc sæculo viventibus, datur remissio peccatorum, *ibid.*, 532. Remissio peccatorum non nisi in conversione cordis sortitur effectum, *ibid.*, 537. Conversio vera ibi tantum esse potest, ubi est et vera fides, et vita bona, *ibid.*, 531. Genitus sine conversione voluit sine medicamine, *ibid.*, 566. Pœnitentia sine temporis opportunitate sterilis, *ibid.*, 551. Invenit pœnitetur, si indulgentia desporetur, *ibid.*, 353. — Pœnitentia respuit avaritiam, horrecit furorem, fugit luxuriam, iramat amorem, culcat superbiam, linguam continet, compouit mores, odit mala, excudit vitia, etc., S. Cassarius, LXVII, 1082. In corde ejus contritio est, in ore confessio, in opere toto humilitas, hæc est perfecta et fructuosa pœnitentia, *ibid.* Pœnitentia vera quomodo agenda, *id.*, LXXIII, 486. — Quibus modis excitandi qui peccata quæ deserunt, non plangunt, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 110. Quo quis sua respiciere non cessat peccata, eo ipso a Deo minus respiciuntur, *ibid.* Nemo a peccatis debet esse securus, donec ea plangendi tempus præterierit, *ibid.*, 878. Pœnitentiam vere agere est commissa plangere, et plangenda decli-

nare, *ibid.*, 1163. — Amaritudo pœnitentiæ facit animum, et sua facta subtilius discutere et dona Dei, quæ contempsit, flendo commemorare, S. Isidorus, LXXXIII, 615. Duplitem habere debet fletum in pœnitentia omnis peccator; quod enim oportuit non gessit, et gessit quod agere non oportuit, *ibid.* — Non longitudinem temporis requirit Dominus, sed affectum sinceritatis pœnitentis pensat, Defensor, LXXXVIII, 620. Saccus et jejunium arma sunt pœnitentiæ et remedium peccatorum, *ibid.* Non delictis satisfacimus, si ab iniquitate non cessamus, *ibid.* Pœnitentia agenda est non verbo, sed facto, *ibid.*, 621. Lavatur et non est mundus, qui plangit quod gessit, nec deserit, et post lacrymas quæ severat repetit, *ibid.* Secundum morbum impendenda est medicina, iuxta vulnus adhibenda sunt remedia, *ibid.* — Qui plangit peccatum, et iterum admittit, quasi si quis lavet laterem cridum, quem quanto magis eluerit, tanto amplius lutum facit, Smaragdus, CII, 612. Ille pœnitentiam digne agit qui reatum suum satisfactione legitima plangit, conemendo atque desinendo quæ gessit, tanto inde plorando profundius, quanto existit in peccando proclivius, *ibid.* — Perfecta pœnitentia est præterita delere, et futura non admittere, Rabanus Maurus, CXI, 158. Vera pœnitentia, *id.*, CXII, 1304. Qualiter sit pœnitentia agenda, *ibid.*, 1327. — Si inter Deum et hominem peccata separant, tollantur a medio per pœnitentiam, Haymo, CXVII, 923. Qui sunt fructus digni pœnitentia, nisi ut facias quæ contraria sunt peccato? *ibid.* — Cum omni humilitate et puritate cordis, sine ira penitentium est, Abbo, CXXXII, 769. — Nihil pœnitentibus prodest habitus mutatio, nisi adit cordis conversio, Rainerius, CXXXVI, 714. Non prodest pœnitentia illis qui peccatum quod plangunt, non deserunt, *ibid.*, 520. — Ita præterita peccata plangamus, ut nulla deinceps plangenda faciamus, Gosfridus, CLVII, 242. — Vera pœnitentia est commissa flere et flenda non committere, S. Bruno Astensis, CLXIV, 429. Pœnitens debet lavare peccata sua in aquis viventibus, in operibus scilicet spiritualibus, elemosynis, jejuniis, etc., *ibid.*, 435. Si quis duram agat pœnitentiam, non proficit ad salutem, nisi ab omnibus prorsus gravibus peccatis abstinere, *ibid.*, 828. — Digna pœnitentia non tantum carnis maceratione vel temporis longitudine, quantum cordis contritione compensatur, CLXV, 178. — Pœnitentia vera quæ sit, Rupertus, CLXXII, 978. — Non est digna pœnitentia pœnitere de præteritis peccatis, nisi de cæteris cessetur, Hildebertus, CLXXI, 412. — Plus valent lacrymæ in pœnitentia, quam multi temporis cum gaudio et risu jeunia, *ibid.* Pœnitentia non prodest nisi integra, *ibid.*, 875. — Pœnitentia faciendâ est cum discretionem, Godefridus, CLXXIV, 1158. Peccatum a peccato distinguendo, *ibid.*, 1069. Hanc consequi debent iuxta desideria, *ibid.*, 826. Et humilitas, *ibid.*, 865. Et opera, *ibid.*, 1071. — Si displicet tibi quod fecisti, pœnitentiam agas, si persequeris et punis quod fecisti, pœnitentiam fructus facis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 553. — De fructuosa pœnitentia, Abaelardus, CLXXVIII, 665. — Pœnitentia vera indicia, S. Bernardus, CLXXXII, 967. — Pœnitentia facit dignos fructus, qui exhibet membra sua servire jus itæ et sanctificationi, Alredus, CXCIV, 293. — Ea vera pœnitentia est quæ sic retroacta peccata complacuit, ut futura timeantur, Wolbero, CXCV, 1232. — Vera pœnitentia est abominatio peccati cum voto cavendi, contemendi, satisfaciendi, Richardus, CXCVI, 1163. Pœnitentiæ laborem debet præcedere humilitas, Petrus Cantor, CCV, 518. Ut fructuosa agatur pœnitentia, arripiendi labores ejus, *ibid.* Age pœnitentiam dum vis, condignam et fructuosam, quod erit, si totius illecebrosæ voluptatis blandimenta contempseris, si uberius flevieris, si largi a pauperes sustentaveris, si charitate ardentius flagraveris, etc., *ibid.*, 549. De cautela pœnitentiæ, *ibid.*, 350, 351. Plures sunt causæ accelerandæ pœnitentiæ, consuetudo peccandi, ruina de peccato in peccatum, mors subitanea, intemperia, et incerta, difficultas penitendi, etc., 357. — Quæ sit vera pœnitentia, et qui sint digni pœnitentia fructus, S. Martinus Legion., CCVIII, 496. — Pœnitentia vera et falsa, Abaelo, CCXI, 105. Qualis et quanta debeat esse pœnitentia, CCXIII, 879.

IV. — De fructibus pœnitentiæ.

Pœnitentia Deus mitigatur, Tertullianus, I, 1245. Afflictione carnis et spiritus de pristinis satisfaciunt, *ibid.*, 1223. Pœnitentia fructus, venit, *id.*, II, 1001. Omnibus delictis veniam per pœnitentiam spopondit Deus, *id.*, I, 1233. Quoties delinquitur, toties ignoscitur, *ibid.*, 1240. Ex pœnitentia maturescit emendationis fructus, *id.*, II, 1001. Pœnitentia in gratiam Domini non revocat, *id.*, I, 1251. — Pœnitentiæ fructus, S. Cyprianus,

IV, 761. Pœnitentia corroborat ad repetendum certamen, *ibid.*, 494. Verus pœnitens factus ad prælum fortior per dolorem, *ibid.* Vera pœnitentia non solum veniam meretur, sed et coronam, *ibid.* — Magnum est pœnitentiæ auxilium, magnum solatium, Lactantius, VI, 1081. Illa est vulnere peccatorumque sanatio, illa spes, illa portus salutis, *ibid.* — Pœnitentia remedium peccati est, S. Ambrosius, XVI, 518. Propter spem venire agitur, *ibid.*, 499. Deus qui pœnitentiam exigit, veniam pollicetur, *ibid.*, 481. Expectat gemitus nostros, sed temporales, ut remittat perpetuos; expectat lacrymas nostras, ut profundat pietatem suam, *ibid.*, 473. Præcedit pœnitentia, sequitur gratia, neque pœnitentia, sine gratia, neque gratia sine pœnitentia, *ibid.*, 1044. Pœnitentia, si de vero animo est, protinus habet fructum, *id.*, XVII, 282. Deus per misericordiam rursus regenerat et reformat pœnitentes, ut non solum sit venia, sed status pristinæ restauratio, *ibid.*, 276. Pœnitentiam gerere vera medicina est, *id.*, XIV, 1011. Aqua lacrymarum, aqua pœnitentiæ secundum est poculum, quo primum repares, *ibid.*, 1014. Deus facile reconciliatur, quando impense rogatur, *id.*, XV, 1759. Dulcia iudicia agentis pœnitentiam, *ibid.*, 1266 — Pœnitentia secunda post naufragium est miseris tabula, S. Hieronymus, XXII, 1115. Septuagies septies delinquenti, si convertatur ad pœnitentiam, peccata donantur, *ibid.*, 1011. — Pœnitentiæ effectus, S. Augustinus, XXXIX, 2229; XI, 1125. Pœnitentiam veram agentis cito dimittuntur peccata, *ibid.*, 1523. Ante pœnitentiam nullum poterit remanere peccatum, *ibid.*, 1114, 1116. Pœnitentia defectos revocat ad perfectum, *id.*, XLV, 1631. Pœnitentia et veniam meretur et reformationem, *id.*, XXXV, 2304, 2508. Pœnitenti non solum culpa remittitur Deus, sed et præmia promittit, *id.*, XI, 1330. — Pœnitentiæ fructus diversi, Cassianus, XLIX, 1169. — Pœnitentia animæ resurrectio, Eusebius, LXII, 589. — Per cordis conversionem Deo reconciliamur, S. Fulgentius, LXV, 536. In hac tantum vitæ fructuosa pœnitentia, *ibid.*, 688. Pœnitentia apud Deum nunquam est æra, *ibid.*, 354. — Pœnitentia omnia adversa mitigat, omnia contrita sanat, S. Cæsarius, LXVII, 1081. Rutilior auro, splendidior sole, lapsus sublevar, recreat desperatos, per eam Christus nobis regnum celorum appropriatum designat, *ibid.*, 1082. — Deus pœnitentes protegit, Cassiodorus, LXX, 590. Confusio pœnitentium æternum tollit opprobrium, *ibid.*, 627. Fœdos peccata reddunt, sed pœnitentiæ lavacra reddunt decorem, *ibid.*, 679. — Pœnitentiæ fructus, S. Gregorius Turon., LXXI, 528. — Per pœnitentiam sola prima recuperatur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 990. — Fructus pœnitentiæ in iustis, *ibid.*, 1138. Deus nos per pœnitentiam eruit a corruptione, ac deinde a gladio divini iudicii, *id.*, LXXVI, 278. Pœnitentia amissam innocentiam reparat, *id.*, LXXV, 990. — Sicut pia mater ministrat de pectore lac infanti, sic pia pœnitentia de cordis compunctione lacrymas porrigit pœnitenti, S. Isidorus, LXXXIII, 1300. Mater lactat infantem ut crescat, pœnitentia lacrymat pœnitentem ut reviviscat etc., pœnitentia pœnitenti, ut nullo modo senescat, *ibid.* Mater non omnibus optat vitam, pœnitentia omnibus optat salutem, *ibid.* Pœnitentia reos recreat, lapsos relevat, fugientes revocat, confractos confirmat, moribundos mundat, etc., *ibid.* — Deus pœnitentibus præsto est, S. Eligius, LXXXVII, 657. Pœnitentia, quamvis sit exigua, non despicitur apud iudicem justum Deum, Deus sentit, LXXXVIII, 619. Pœnitudo mores mutat, *ibid.*, 620. Omne peccatum per pœnitentiam recipit vulneris sanitatem, *ibid.*, 622. Pœnitentibus divina clementia subvenit, et per pœnitentiam indulgentia datur, *ibid.* Qui pro peccatis sibi ipsi non parit, Deus cito illi indulgentiam tribuet, *id.*, 623. — Pœnitentia compunctione delentur peccata, Alcuinus, CI, 1233. Quamvis quisque sit peccator et impius, si ad pœnitentiam convertatur, consequi posse veniam se per Dei misericordiam non dubitet, *ibid.*, 625. Deus sine labore sanat, sine tarditate medicamenta veniæ præstat, si devota lacrymarum scripta in auribus pietatis suæ legatur pœnitentia, *ibid.*, 652. — Oportet accedere ad pœnitentiam cum omni fiducia, et ex fide credere indubitanter pœnitentia aboleri posse peccata, Halitgarus, CV, 635. — Pœnitentia salus animæ, restauratio virtutum, dissipatio vitiorum, expugnatrix dæmoniorum, obstrusio inferorum, etc., Haymo, XVIII, 926. Peccata, miserante Deo, pœnitentia remittit, et paradisum reserat, contritum sanat, etc., *ibid.*, 929. Per pœnitentiam David, post flagitium, iterum recepit Spiritum sanctum. Per eam Manasses, post cruenta facinora, meruit esse receptibilis. Per eam Petrus, etc., *ibid.* His qui relinquunt culpam, et lacrymabiliter postulant ve-

niam, facilis est Deus præstare indulgentiam, Lupus, CXXIX, 640. — Ad eo efficacis et potens est pœnitentia ad abolenda peccata, ut etiam in ultimo vite spirita quis admissorum peccatorum, fructum et spem veniæ salutaria non perdat, Gerardus, CXLII, 1298. — Lacrymarum maior omni labe animam purificat, et ad proferenda virtutum germina nostri cordis arva fecundat, S. Petrus Damianus, CXLV, 508. — Pœnitentia ostium paradisi peccantibus clausum, quando vult, aperit, Godfridus, CLVII, 241. — Nullum est tam grave peccatum, quod non possit per pœnitentiam deleri, S. Anselmus, CLVIII, 757. Miseretur Deus omnibus per pœnitentiam et opera boni suas malitias mundantibus, *ibid.*, 873. Certe esse debent peccatores se veniam obtinere, si peccata sua curent dimittere, et pœnitentiam agere, *ibid.*, 756. — Omne peccatum per pœnitentiam dimittitur, B. Odo, CLX, 1114. — Per pœnitentiam peccator ab infirmitate corascit, S. Bruno Ast., CLXIV, 715. — Pœnitentia voluntatem Dei ad hominis voluntatem inclinat, Godfridus, CLXXIV, 177. Peccata operit, *ibid.*, 122. Veniam obtinet semper et omnibus peccatoribus, *ibid.*, 199. Gaudium affert animæ, *ibid.*, 458. Humitem exultat in gloria, *ibid.*, 593. Cora est qua Deus delectatur, *ibid.*, 417. Hominem salubriter turbat, *ibid.*, 1099. Vitia enecat, *ibid.*, 1128. — Pœnitentia refugium peccatorum, miserorum auxilium, exsulum spes, debilius fomes, lumen cæcorum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 549. — Anna mater Samuelis per compunctionem et lacrymas meruit habere filium, S. Bernardus, CLXXXIV, 1216. David obtinuit veniam per petratum homicidium atque adulterii; Tobias meruit accipere curationem cæcitatis, et consolationem paupertatis, *ibid.*, 1216, 1217. Maria Magdalena accepit remissionem peccatorum, *ibid.* Ubi lacrymæ fuerint, ibi accenditur spiritualis ignis qui illuminat secreta mentis, *ibid.* — Pœnitentiæ fructus, Robertus Pullus, CLXXXVI, 900, 901. — Pœnitentiæ bona, Thomas, CCVI, 767.

V. — Pœnitentiæ exempla.

Opera pœnitentiæ tempore calamitatis publicæ a Christianis acta, Tertullianus, I, 486. Et ab ethnicis, *ibid.*, 487. — Cognovi quosdam in pœnitentia sulcasse vultus lacrymis, exarasse continuis siletibus genas, jejuno ore semper et pallido mortis speciem spirantes in corpore prætulisse, S. Ambrosius, XVI, 494. Ninivitarum pœnitentia proponitur pœnitentibus, *id.*, XVII, 977. Et duplex David's pœnitentia, *ibid.*, 979. Et publican., *ibid.*, 988. Mulieris peccatricis et filii prodigi, *ibid.* Manasses regis et Achab, *ibid.*, 988 et *seqq.* — Pœnitentia publica Fabio æ quæ sacco induta totaque Roma spectante stabat in ordine pœnitentium ac sparsum erinem, ora lurida, squalidas manus, sordida colla submittebat, S. Hieronymus, XXII, 692. Petrus trinam negationem trinam confessionem delevit, David homicidium et adulterium septem dierum fame emendavit, *ibid.* — Pœnitentia Theodosii, Rufinus, XXI, 525. — Pœnitentia Petri, S. Maximus, LVII, 349. Ninivitarum, *ibid.*, 459. — Pœnitentia David peccatoribus imitanda, S. Paulinus, LXI, 685. — David misericordiam apud Deum efficaciter consecutus, qui ingemuit ex toto conversus, S. Fulgentius, LXV, 577. Conversio nobilis adolescentis Theodori, *id.*, LXXIII, 249. Pœnitentia Arsenii assiduo lacrymantis, *ibid.*, 795. Fabiolæ, *ibid.*, 695. Pœnitentia Simeonis Stylitæ suæ totum corpus constringentis, *ibid.*, 525. Pœnitentiam agit xlix annorum lapsus episcopus, *ibid.*, 1010. — David post culpam psalmum cantavit, S. Isidorus, LXXXIII, 1300. Manasses coram Domino flevit, Maria lacrymavit, Petrus amare flevit, *ibid.* — David non erubuit ad Domini pœnitendo confugere clementiam, Alcuinus, CI, 1282. Petrus trinam negationem amarissimis abluat lacrymis, et peccatrix femina. Publicanus pœnitendo iustificatus recessit a templo, etc., *ibid.* — Exempla pœnitentium, Rabanus Maurus, CXH, 1510, 1512. De pœnitentia David, *ibid.*, 1523. Ninivitarum, *id.*, 1524. — Pœnitentiæ exempla in B. Petro, in filio prodigo, in juvene Ephesio, Gerardus, CXLII, 1297, 1298. — Achab regis pœnitentia, Rupertus, CLXIX, 881. — Pœnitentia S. Joannis Baptistæ, Aelredus, CXCIV, 293; Petrus Cantor, CV, 548, 549. — Pœnitentibus exemplum Job primus exhibuit, quando in cinere et cilicio lamenta pœnitentis sumpsit, S. Martinus Legion., CCVIII, 529. David magisterium præbuit pœnitentiæ quando gravi culpa lapsus, confestim pœnituit, *ibid.*, 530. — Pœnitentia Ninivitarum, Absio, CXI, 106, 107. — Exemplum David vere pœnitentis, *id.*, CCXIII, 881. — Mulieris adulteræ, *ibid.*, 889.

CII.

INDEX DE PŒNITENTIÆ SACRAMENTO

ET DE ILLIUS CONSTITUTIVIS PARTIBUS,

SCILICET CONTRITIONE, CONFESSIONE ET SATISFACTIONE.

MONITUM.

Pœnitentia a Catholicis definiri solet : sacramentum a Christo Domino institutum, quo, per jurisdictionem sacerdotis absolutionem, homini contrito, confesso et satisfactionem spondenti, remittuntur peccata post baptismum commissa. Hinc in hoc Indice agimus : I. De existentia et efficacia hujus sacramenti ; II. De contritione, confessione et satisfactione ; III. De dotibus confessarii et ejus officio ; IV. Recensemus varios libros de pœnitentia tractantes.

I. — De existentia et efficacia sacramenti pœnitentiæ.

Pœnitentiæ actus exomologæsis est qua delicta Domino confitemur, quatenus satisfactio confessione disponitur, confessione pœnitentia nascitur, pœnitentia Deus mitigat, Tertullianus, I, 1243. Collocavit Deus in vestibulo pœnitentiam secundam quæ pulsantibus patefaciat, *ibid.*, 1244. Cum acies adversus gehennam, post prima illa inunctionis Dominicæ munimenta esse adhuc exomologæsis secunda subsidia, cur salutem tuam deseris? *ibid.*, 1248. Satisfactio et remissio facta per sacerdotes apud Dominum grata est, *id.*, IV, 1243. — Pœnitentia facit quod facit baptismus, S. Hieronymus, XIV, 928. Per pœnitentiam quælibet peccata dimitti queunt, *id.*, 1351, 1358. Quæ baptismatis, eadem est reconciliatis causa. Qui post baptismum ligatur ad claves Ecclesiæ confugere debet, *ibid.* — Pœnitentia abolere peccata certo credendum, Gennadius, LVIII, 998. — De sacramento confessionis, Eusebius, LXII, 533. — Pœnitentia secundum baptismum, Jonas, CVI, 133. — Si quis de munditia in baptismo recepta periclitatur, per pœnitentiam resurgere potest et evadere, Hugo de S. Victore, (LXXVII, 393. U: pœnitentia sit utilis, tria sunt necessaria, cordis communctio, oris confessio et satisfactio, *ibid.*, 336. — Per pœnitentiæ medicinam spes vitæ reparatur æternæ, Gratianus, CLXXXVII, 1535. — De institutione sacramenti pœnitentiæ, Ernaldus, CLXXXIX, 1630 et *seqq.* — Pœnitentia est secunda tabula post naufragium, quia si quis vestem innocentie in baptismo perceptam corripuit, pœnitentiæ remedium reparare potest, P. Lombardus, CXCI, 868. Secunda tabula pœnitentiæ qua post lapsum resurgimus, dum vetustas reversa repellitur, et novitas perdita resumitur, *ibid.* Probat pœnitentiam non semel tantum, sed frequenter peccata dimittere, *ibid.*, 871, 872. — In sacramento pœnitentiæ quidam putant et prædicant sacerdotes non habere potestatem ligandi atque solvendi, sed ostendendi homines esse solutos vel ligatos, Richardus, CXCVI, 1168. — Pœnitentia secunda tabula post naufragium, P. Cellensis, CCII, 630. Sicut in baptismo deletum est quicquid culpæ præcesserat, sic per pœnitentiam deletur reatus qui de peccato remanserat, *ibid.* Vera piscina pœnitentiæ sacramentum, *ibid.*, 691. — Pœnitentia est baptismus quia sepulchrum criminum facit, Petrus Blesens, CCVII, 391. — Pœnitentiæ sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 203. Tria requirit, contritionem, confessionem, satisfactionem, *ibid.*, 275. Putant hæretici quod post remissionem peccatorum quæ fit in baptismo, locum non habet pœnitentia, *ibid.*, 332. Refutantur, *ibid.*, 333. Alii hæretici pœnitentiam ex toto rejiciunt, *ibid.*, 336. Refelluntur, *ibid.*

II. — De partibus constitutivis sacramenti pœnitentiæ.

1° De contritione. — Sacerdotes non auferunt peccatum ejus qui in dolo se offert, et adhuc in studio delinquendi est. S. Ambrosius, XVI, 1230. — Confessio peccatorum et de eis gemitus, si sine conversione sit, Deum irritant, non placent, S. Fulgentius, LIX, 536. Duæ con-

tritionis species, *id.*, LXXVI, 1070. Contritio est dolor animæ de misericordia Dei confidentis, *id.*, LXXIX, 532. Contritionis causæ, *ibid.*, 533. — Compunctio cordis est humilitas mentis cum lacrymis, exorrens de recordatione peccati et timore judicii, S. Isidorus, LXXXIII, 613. — In actu pœnitentiæ non tam pensandum pœnitentiæ tempus quam animi dolor, Ildefonsus, XCVI, 141. — Quatuor sunt qualitates quibus justus viri animæ in compunctione vehementer afficitur, Smaragdus, CII, 614. — Compunctio cordis ex humilitatis virtute nascitur, Rabanus, CX, 101. Est humilitas mentis cum lacrymis et recordatione peccatorum et timore judicii, *ibid.* Ex gemino fonte compunctionis solent profluere lacrymæ, hoc est, aut dum mens operum suorum diligenter mala considerat, aut dum desiderio æternæ vitæ suspirat, *ibid.* — Hæc est homini baptizato vera compunctio cordis, magna agere et humilia loqui, juste agere et super peccatores timere, Haymo, CXVIII, 923. Sicut ignis omne animæ vitium admittit, ita compunctio cordis quancunque repererit mala, absterget universa et penitus delet, *ibid.* De duobus compunctionis generibus, *ibid.*, 923. — Manifestum est quam magna sit virtus compunctionis, per quam peccata deleantur, virtutes acquiruntur, Adalgerus, CXXXIV, 927. Per hanc multi Domino placuerunt, per hanc diabolus vincitur, per hanc vitia superantur, *ibid.* — Constitens peccata sua dolere debet quia Creatorem offendit, S. Petrus Damian., CXLIV, 852. Surgat et acrior dolor, quod suum Creatorem et Patrem offenderit, *ibid.* Accedat et acerrimus quod tantum benefactorem contempserit, *ibid.* — Contritio est dolor cordis, ex recordatione peccati, et timore judicii proveniens, Radulphus, CLV, 1810. Tria formant contritionem, pudor, timor et dolor, *ibid.* — Fructuosa cordis contritio est, cum quis de peccato quo Deum offendit dolet, et inde turbatur, quia iniquitas amore justitiæ sibi displicet, Wernerus, CLVII, 1203. — Compunctio cordis tentationes cordis comprimit, Godefridus, CLXXIV, 94. Nos purificat, *ibid.*, 148. Consolatur, *ibid.*, 181. — Compunctio est in contritione cordis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 146. Ejus necessitas, *ibid.*, 147. — Quomodo in confessione contritio habenda, S. Bernardus, CLXXII, 619. — De contritione, P. Lombardus, CXCI, 877. — Compunctio triplex, Richardus, CXCVIII, 315. Ejus necessitas, *ibid.*, 375. — Contritio est compunctio cordis, quæ nascitur ex recordatione præteritorum malorum, Ermengaudus, CCII, 1259. In pœnitentia ejus necessitas probatur, *ibid.* — Ad pœnitentiæ sufficientiam cordis contritio requiritur, Petrus Cantor., CCV, 579. Quanta esse debeat, *ibid.*, 540. — Compunctio quid sit, Alanus de Insulis, CCX, 170. Ejus natura et virtus, *ibid.* Efficacia, *ibid.*, 171. Compunctionis causa duplex, timor et spes, *ibid.*, 274. Contritionis descriptio, *ibid.*, 338. Contritio ante confessionem excitanda, *ibid.*, 286. Contritio interior necessaria, *ibid.*, 300. Requiritur etiam pro peccatis venialibus, *ibid.*, 302. Contritionis excitanda præxis, *ibid.*, 292. Per contritionem non remittitur peccatum sine proposito aut voto confessionis, *ibid.*, 358. — Compunctionis efficacia, Adamus, CCXI, 674. Doloris animi triplex effectus in anima peccatorum, *ibid.* Quam efficaces lacrymæ compunctionis, *ibid.*, 675. Virtus contritionis, *ibid.* — An major contritio exigatur ad delectionem mor-

talis quam venialis peccati, P. Pictav., CCXI, 1051. An sit obligatio magis cōtēri pro majori peccato quam pro minori, *ibid.*, 1056.

2° De confessione, ejus natura et necessitate. — Exomologesis est qua delictum nostrum Domino confitemur, Tertull., I, 1215. — Exomologesis, S. Cyprian., IV, 265 et seqq. — Confessio peccati ea est, ut id quod a te gestum est. per cognitionem peccati confitearis esse peccatum, S. Hilarius, IX, 785. Confitenda sunt sine intermissione vetera delicta, *ibid.*, 620. Confessio intermittenda non est etiam justificatis, *ibid.*, 770. Confitendum crimen, *ibid.*, 526. — Confessio peccatorum baptismati prænissa, S. Zeno, XI, 486. Occultorum criminum confessio, *ibid.*, 495. — Confessionis tunc vocem Deus expectat, S. Ambrosius, XIV, 972. Non potest quisquam justificari a peccato, nisi fuerit peccatum ante confessus, *ibid.*, 510. Confessio peccati compendium est penarum, *ibid.*, 551. — Culpæ confessio secunda post naufragium tabula, S. Hieronym., XXII, 748. Confessio peccatorum, id., XXV, 641. Confessio delictorum in conversione, *ibid.*, 941. — Confessio peccatorum, S. August., XXXIV, 635; XXXVIII, 153; XL, 538. Confessionis medicina, id., XXXVIII, 159, 982. Confessio hostia est Deo, id., XXXVII, 1253. Ad justos pertinet confessio peccatorum, ad superbos defensio meritorum, id., XXXVIII, 1582. Ad salutem necessaria, id., XXXIV, 158, 186, 756. Confessionis et penitentiae medicina peccatori necessaria, id., XLII, 419. De confessionis necessitate, id., XXXVI, 108, 253, 959; id., XXXVII, 1080, 1219, 1232, 1518, 1761, 1827, 1853, 1861, 1883; id., XXXIX, 1851; id., XL, 1288. Confessione amissa, non erit locus, misericordiae, id., XXXVI, 851. Deus interrogavit Adam, ut eum ad peccati confessionem cogeret, id., XXXIV, 207. Confessionem præcipit Deus, ut diabolus audiat nos penitere, nec amplius inde nos incuset, *ibid.*, 1288. Confessio non ad ultimum quadragesimæ aut vitæ suæ diem differenda, *ibid.*, 1289. Confessione et penitentia citius abluenda delicta, *ibid.*, 1049. — Confessionem peccatorum semper necessariam esse Christi voce agnoscimus, S. Prosper, LI, 402. — Confessio, et in ea accusatio, S. Leo Magnus, LIV, 215. — Confessio sacramentalis in Regula S. Benedicti, LXVI, 695. — Confessio necessaria ad veteris hominis expollationem, S. Gregorius Magnus, LXXVI, 625. — Exomologesis Græco vocabulo dicitur, quod Latine confessio interpretatur, S. Isidorus, I, XXXII, 259. — Peccator non poterit excusari qui confessionem per quam venia nascitur, non properavit amplecti, S. Eligius, LXXXVII, 655. Indulgentia non poterit tribui, nisi ira Dei possit confessione placari, *ibid.*. — Necesse est, ut dum multa contra voluntatem et præceptum Dei commissimus, per confessionem mundemus penitentes, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — Quando Christum accipere debemus, peccata nostra cito festinemus per confessionem et veram penitentiam abluere, S. Paulinus Aquil., XCIX, 251. Si quis propter fragilitatem carnis, vel propter negligentiam circumspectionis vulneratur, citius ad confessionis medicinam recurrit, *ibid.*, 340. Aperienda vulnera in confessione, ut medicamenta salutis proficere valeant, id., CI, 655. — Peccatores peccatorum suorum confessionem facere debent, Jonas, CVI, 151. — Vivens confiteatur peccator quæ fecit, quia non est fructuosa confessio apud inferos, Rabanus Maurus, CX, 102, 103. Quomodo potest medicus vulnus sanare, quod ægrotus ostendere erubescit? *ibid.*. — De confessione peccati, Haymo, CXVIII, 924. — Nullus penitere recte potest, nisi primum confiteatur peccatum, et prioris vitæ errores damnaverit, S. Paschasius, CXX, 151. — Confessio peccatorum, Rotherius, CXXXVI, 715. Confessionis necessitas, *ibid.*, 595. Salutem non consequeris, nisi ta peccasse confitearis, *ibid.*. — Confessio peccatorum instat vulneris, Lanfrancus, CL, 634. — Confessio est flebilis propriorum peccatorum enarratio, Radulphus, CLV, 1899. — Confiteri oportet sua peccata, dum salus corporis manet, dum sua quisque utitur potestate, Goffridus, CLVII, 225. — Confessio peccatorum, S. Anselmus, CLVIII, 872, 875, 887, 927; Rupertus, CLXVIII, 1010. — Confessionis institutio, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 552 et seqq.; P. Abelardus, CLXXVIII, 668, 670. — Confessio peccatoris est vita, justi gloria, S. Bernardus, CLXXXII, 258. Est solum post peccatum remedium, *ibid.*, 951. Nullum peccatum dimittitur, nisi prius confiteatur, id., CLXXXIV, 559. Sine ea non est justificatio, *ibid.*, 509. — Confessio ad salutem necessaria, Robertus Pulvis, CLXXXVI, 896. — Sine confessione oris peccatum non dimittitur, Gratianus, CLXXXVII, 1541. — Necesse est ut iniquitates nostras dicamus, ut postea justificemur, *ibid.*. Varia exempla quibus ostenditur, sine confessione nullam ventam posse promereri, *ibid.*, 1541. — De confessione, P. Lombardus, CXCI, 877 et seqq.;

Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Confessio extrema necessaria ad salutem, Adamus Scotus, CXCVIII, 168. — Confessionis necessitas demonstratur, Ermengaudus, CIV, 1239, 1260. — De confessione sacramentali, Petrus Hicenses, CVII, 1078 et seqq. — Confessio peccatorum, Adamus, CCX, 172, 272. Ejus necessitas, *ibid.*, 500. — Confessio est voluntaria et verax accusatio animi et peccatorum ordinata manifestatio in facie sacerdotis, Adamus, CCXI, 676. Confessionis oris necessitas ostenditur, *ibid.*, 681, 682. Tria genera confitentium, *ibid.*, 676. — Præceptum confessionis, Petrus Pictav., CCXI, 1070. Quid confessio et quotuplex, id., CCXIII, 871. Quotiescunque in peccata labimur, semper spes veniæ resurgitibus suppetit, *ibid.*, 875 et seqq.

3° De confessionis dotibus. — In infirmitatis periculo apud presbyterum quemcumque præsentem exomologesis facienda, S. Cyprianus, IV, 258. — Confessio debet esse integra, S. Hilarius, IX, 786. Hæc est justi viri vera confessio, quæ iustitiam præsentem ex præteritorum conscientia et confessione commendat, *ibid.*, 526. Quomodo nulli in confitendum nisi Deo, *ibid.*. — Confitenda peccata Deo et sacerdoti, S. Ambrosius, XVII, 651, 655. Fidelem veniæ locum tenet non infida confessio, *ibid.*, 979. Damnabens tacitus, qui posses liberari confessus, id., XXXVI, 806. Confitentis quæ debeat esse habitus, id., XL, 1299. Confitens caveat ne excusationes obtendat peccatis, *ibid.*, 1126. Confessio peccatorum fiat humiliter, id., 1056, 915. Confitendum ore proprio, non per nuntium aut scriptum, *ibid.*, 1122. Cui confitenda omnia peccata cum omnibus quæ circumstant ea, *ibid.*, 1121. Si quæ laceantur, ad dicta callide pallientur, animam jugulant, *ibid.*, 1156. Confitens peccata nec dolens, irridere videtur iudicem, id., XXXV, 2356, 2359. Confessio peccati bona sit et cunctis consequatur, id., XLV, 1867. — Per humilem confessionem homo indicat se scienti Deo, et se indicat homini nescienti Deus, S. Prosper, LI, 296. — Peccatorum confessio ut ad Christi pedes facienda, S. Petrus (Chrys.), LI, 466. — Confessio nisi vera sit, peccati abolitio non obtinet, S. Leo Magnus, LIV, 931. Fit solis sacerdotibus, et secreta, *ibid.*, 1374. — Non omnis qui confitetur peccatum remissionem accipit, S. Fulgentius, LXV, 581. Tunc prodest confessio, si confessus quod male fecerit, ultra non faciat, *ibid.*, 567. — Confessio peccatorum cum lacrymis et gemitu, S. Benedictus, LXVI, 551. Confessio humilis in antiquis regulis commendata, *ibid.*, 589. — Usitatum humani generis vitium est, et labendo peccatum committere, et commissum non confitendo protere, sed negando defendere, atque convictum defendendo multiplicare, Smaragdus, CII, 613. Iudicia veræ confessionis sunt, si unusquisque cum se peccatorem dicit, id de se dicenti etiam alteri non contradicit, *ibid.*. — Quid prodest confessio nisi sequatur illorum quæ confiteris relitio? Rotherius, CXXXVI, 401. — Confessio pure facienda est, S. Petrus Damian., CXLI, 852. Non est pars peccatorum dicenda, et altera retinenda, neque levis confitenda et gravis diffidenda, nec alter accusandus et ipse excusandus, *ibid.*. Confitendum est humiliter, ut idem sit in corde quod sonabit in ore, etc., *ibid.*. — Cum cordis compunctione, cum vultus humilitate, cum pectoris lussione, cum corporis supplicatione, cum vocis flebiliter confiteri debemus, Radulphus, CLV, 1900. Confessio debet fieri cum lacrymis, quia nisi gemat, nisi flet, nisi suspiret peccator, cum se peccasse fatetur, peccatum suum prædicat, non confitetur, *ibid.*, 1810. Debet esse vera et aperta, integra, non divisa, *ibid.*. — Omnis immunditia cordis per confessionem evomenda, Ivo Carnot., CLXII, 580. Non coram Deo cor suum effundit qui aperit os suum in confessione, et concupiscentiam malam non aufert a corde, nec qui se non humiliat, *ibid.*. — Confessio fieri debet lingua cordis et actionis, Godefridus, CLXIV, 1150. Præmitti et debet examen, *ibid.*, 1057. Qualis illa, talis erit peccatorum remissio, *ibid.*, 152. — Qui peccata sua confitentes aliqua effundere timent, quasi in vase cordis pissi liquoris reliquias retineant, Hugo, CLXIV, 512. Qui per parvam confessionem cordis sui secreta revelans nihil per affectum retinet, aut per silentium tegit, quasi aquas cor suum ante conspectum Domini effundit, *ibid.*. — Qualis debeat esse confessio, S. Bernardus, CLXXXII, 650, 651. Ejus conditiones, id., CLXXXIV, 1176. — Confessio debet esse integra, Robertus Pulvis, CLXXXVI, 899. Confiteri etiam debemus circumstantias notabiles, *ibid.*, 900, 901. — Integritas confessionis, Magister Bandinus, CXCI, 1098. Non est dividenda per diversos sacerdotes, *ibid.*, 1099. — Confessio sit humilis, pura, fidelis, Adamus Scotus, CXCVIII, 772. — De vera confessione, Petrus Cellens., CCII, 1128. — Quanta et qualis debeat esse confessio, Petrus Cantor, (CV, 51), 343, 516. — Confessio sit pura, integra, aperta et fidelis.

in libris, Thomas, CCVI, 57, 58. — Ad confessionem tria requiruntur, Alanus, CCX, 500. Præparatio necessaria pœnitenti ante confessionem, *ibid.* Ore facienda, non scripto, *ibid.*, 586. Debet esse universalis, *ibid.*, 575, 501. Confitenda sunt peccatorum circumstantiæ, *ibid.*, 575, 590. Confitenda sunt dubia tanquam dubia, *ibid.*, 592. Confitens, si vel unicum peccatum mortale omittat, confessio invalida est, *ibid.*, 587. Confessio debet esse humilis, simplex, vera, integra et firma. Ejus integritas tria requirit, *ibid.*, 175. Dicunt hæretici quod sufficit soli Deo confiteri, *ibid.*, 586.

4^a De confessionis effectibus. — Confessione criminum facta, questio non ultra procedit. Tertull. I, 976. Confessione pœnitentia nascitur, satisfactio disponitur, *ibid.*, 1245. — Confessionis fructus, S. Hilari., IX, 648. In confessione consistit omne spei nostræ præmium, *ibid.* In confessione peccatorum maxima est lethalium vitiorum morbis medicina, *ibid.*, 785. Confessio peccatorum facit, ut etsi digna argutione habeamus, non tamen arguamur, *ibid.*, 526. Ubi peccati confessio, ibi et justificatio a Deo est, *ibid.*, 690. — confessio erroris medicina est, S. Ambrosius, XVI, 312. Solvit criminum nexu verecunda confessio peccatorum, *ibid.*, 507. Levis est crimen, ubi peccatum suum homo ultro confitetur, *ibid.*, 578. Peccatori quam utilis peccati confessio, *ibid.*, XVII, 969. Tunc carebis cunctis iniquitatibus tuis, cum adversum te testis et accusator existiteris, *ibid.*, 971. Confessio tua penitens medicina est, *ibid.* In confessione est venia, et in peccati sui condemnatione justitia, *ibid.*, 1053. — Confessio tabula post naufragium, S. August., XXXIX, 226. Initium sanitatis *ibid.*, 231. Confessio peccati latentis dupliciter sanat ægrum, *ibid.*, XLI, 847. Confessionis utilitas et fructus, *ibid.*, XXXIX, 2050, 2215; XL, 1289; XLV, 1879. Sicut edit Deos peccata sua defendentem, sic sublevat confitentem, *ibid.*, 1491, 2006. A confessione reformatio incipit, et per bona opera perficitur, *ibid.*, 1281, 1358, 1908. Peccator qui confitetur, procedit de tenebris ad lucem, *ibid.*, 1578. — Bona est peccati confessio, si curatio consequatur, S. Prosper., LI, 441. Apud misericordiam Dei plerimum valet confessio pœnitentis, quem facit peccator confitendo propitium, quem negando non facit æstium, *ibid.*, 461. — Peccata sua confitens dat gloriam Deo, Cassiodorus, LXX, 597. Major gloria Dei est confitentem parcere, quam viventem sine confessione præstare, *ibid.*, 754. Munera divina consequitur, *ibid.*, 669. Deo revelare culpam remedium est, confiteri securitas, *ibid.*, 525. Confessio delictorum propitium sibi iudicem reddit, *ibid.*, 576. — Confessionis medicamentum, Alcuinus, CI, 620. Per confessionem peccata diluantur, *ibid.*, C, 576. Peccator a triplici morte liberatur, *ibid.*, 539. In confessione omnis spes veniæ consistit, *ibid.*, C, 622. Confessio justificat, peccatis veniam donat, *ibid.* — Confessionis utilitas, S. Benedictus, CIII, 853. — Confessionis fructus, Raban, Maur., CX, 101, 102. — Peccatores mortui resurgunt per confessionem, pœnitentiam et Dei misericordiam, Ruther., CXXXVI, 715. Confessio est via communis ad Deum, fons tam iustis quam peccatoribus potens, qui criminum abundantiam abundantiori liquore detergit, *ibid.*, 901. Primam reddit innocentiam stolam, et fugitivum filium in paternum reducit amplexus, *ibid.* — Virtus confessionis sacramentalis, Lanfrancus, CL, 55. Peccata confessori revelata minime iudicabuntur, *ibid.*, 49. Confessio lumen facit, *ibid.*, 501. — Per confessionem nosmetipsos mundamus, Radulphus, CLV, 1899. — Confessionis necessitas retrahit a peccato, Guibertus de Novig., CLVI, 258. Confessio peccati optimum remedium, *ibid.*, 605. — Per confessionem allevatur omne onus peccati, S. Anselmus, CLVIII, 754. In vera confessione mundatur omnis macula delicti, *ibid.* — Confessio mundat lepram, Godefr., CLXXIV, 577. Reflectit vires animæ, *ibid.*, 1459. Et perducit ad gaudia cælorum, *ibid.*, 46. — O quam sublimis ista confessio, per quam de patibulo ad regnum, de terra ad cælum, de cruce latro dominatus ac crucifixus ad paradysum ascendit! S. Bernardus, CLXXXIII, 648. Gloriosa confessio, quæ Petrum apostolum trine negationis criminæ liberavit, *ibid.* — An sine confessione dimittatur peccatum, S. Lombardus, CXII, 880, 881. — Omnia in confessione lavantur, conscientia mundatur, amaritudo tollitur, mare fugatur, tranquillitas reddit, spes reviviscit, animus hilarescit, Richardus, CXCVI, 1075. — David confitens admittit ad veniam, Adamus Scotus, CXCVIII, 171. Confessionis sacramentalis utilitas, *ibid.*, 204 et seq. — De efficacia veræ confessionis, Petrus Cell., CCII, 128. — Quantum sit effectus confessionis, Petrus Cantor,

CCV, 345. Per confessionem omnium peccatorum delentur maculæ, *ibid.*, 361.

III. — De satisfactione.

Grande scelus grandem habet necessariam satisfactionem, S. Ambrosius, XVI, 578. — Satisfactionis perfectæ indicium, Cassianus, XLIX, 1156 et seqq. — Satisfactio pœnitentiæ est, causas peccatorum excidere, nec earum suggestionibus indulgere aditum, Gennadius, LVIII, 994. — Quorum peccata in publico sunt, in publico debet esse pœnitentia, Radulphus, CXIX, 721. Quorum peccata occulta sunt, horum occulta debet esse pœnitentia, *ibid.* — Pœnitentia certa, quæ, Regino, CXXXII, 255. — Satisfactio est injuncti operis condigna executio, Radulphus, CLV, 1810. Solvi quis non potest a peccato, nisi solvat quod rapuit peccando, *ibid.*, 391. Remissio peccati non fit, nisi reddito debito, et facta integra satisfactio juxta magnitudinem peccati, *ibid.*, 598. Necesse est ut omne peccatum satisfactio aut pena sequatur, *ibid.*, 581. Homo post peccatum non potest sine peccati satisfactione salvari, *ibid.*, 589. Satisfactio quam omnis peccator debet facere, *ibid.*, 592. Ad integram satisfactionem oportet ut peccator aut aliquid pro eo det, de suo quod Deo debitum non sit, et ab eo non possit exigi, *ibid.*, 375. Non sufficit reddere quod ablatum est, sed pro contumelia illata peccator plus debet reddere quam abstulit, *ibid.* Secundum mensuram peccati oportet esse satisfactionem, *ibid.*, 592. Necessitas satisfactionis in pœnitentia, *ibid.*, CLXXI, 425. Satisfactio in tribus consistit, jejunio, elemosyna, oratione, *ibid.*, 447. — Satisfactio pœnitentiæ subsequi debet, Godefridus, CLXXIV, 421. Satisfactio pro peccatis non debet fieri ex tristitia et coacte, *ibid.*, 665. Perficit pœnitentiam, *ibid.*, 1106. Vitosas inclinationes frangit, *ibid.*, 1128. — Non sufficit mores in melius mutare, et a malis recedere, nisi per pœnitentiæ dolorem, et humilitatis gemitum et cordis contritum sacrificium satisfactio de culpa, Hugo de S. Victore, CLXXV, 534. — De satisfactione, P. Abalardus, CLXXVIII, 665. — Pœnitentiæ quæ et quomodo injungendæ, Robertus Pullus, CLXXXVI, 901. — Confitentibus pœnitentiæ satisfactio danda, Gratianus, CLXXXVII, 1535. Sine satisfactione operis peccatum non remittitur, *ibid.*, 1514. — De satisfactione, P. Lombardus, CXII, 877 et seqq. — Satisfactionis necessitas probatur, Ermengaudus, CCIV, 1260, 1261. — Satisfactio est injunctæ pœnitentiæ expletiva executio, vel peccatorum condigna correctio, Alanus de Insula, CCX, 575. Satisfactio contritionem confirmat, mala emendat, sanitatem restituit, *ibid.*, 274. Commensuranda est culpa, *ibid.*, 290. Pœnitentiæ diversitas pro eodem peccato, *ibid.*, 276.

IV. — De dotibus et praxi confessarii, ejusque officio.

Pœnitentiæ sacramentum morientibus administrandum, S. Cyprianus, IV, 251. — Mandatum Domini est etiam gravissimi criminis reus, si ex toto corde, et manifesta confessione peccati pœnitentiam gerat, sacramentis ecclesiæ refundendam gratiam, S. Ambrosius, XVI, 501. — Si presbyter pœnitentiam morientibus abnegaverit, reus erit animarum, Julius, VIII, 864. — De pondere æstinando delictorum sacerdotis est iudicare, S. Innocentius I, XX, 539. Si quis ægritudinem incurrit et de venerit usque ad desperationem, ante tempus Paschæ est ei relaxandum, *ibid.* — Confessiones excipientis qualis esse debeat, S. Augustinus, XI, 1129. Ligandi ac solvendi potestatem his non convenire, qui proprium aliquid possideant, *ibid.*, 1215. Confessarius quomodo sese gerere debeat, *ibid.*, 1289. — Reconciliatio non neganda morientibus, S. Leo Magnus, LVI, 596, 597. — Sacerdos confessionem auditurus pœnitentiam, præmittat orationem, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 451. Periculum est, si peccatorum confessionem excipientis, ad obscena quæ audit inardescat, *ibid.*, LXXIX, 419. — Ultima pœnitentia non deneganda, Crisostomus, LXXXVIII, 914. — Cuncti sacerdotes omnibus illis confitentibus eorum crimina dignam pœnitentiam cum summa vigilantia ipsis indicent, S. Egbertus, LXXXIX, 382. — Qui pœnitentiam in infirmitate prebit, et casu, dum ad eum sacerdos venit, oppressus infirmitate obmutuerit, dent testimonium qui cum audierunt et accipiet pœnitentiam, S. Bonifacius, LXXXIX, 825. — Confessarius requirit a pœnitente an sint secreta opera mala, quæ separant hominem a regno Dei, S. Chrodegangus, LXXXIX, 1072. Postquam confessus fuerit sua peccata, si vult dimittere ea, det ei pœnitentiam, et si non vult non det, quia non potest, *ibid.*, 1075. Cavendum ne hi qui in gravibus peccatis incedunt, et hi qui in levioribus delinquant æqualiter iudicentur, sed

secundum morbum adhibenda est medicina, *ibid.* — His qui tempore necessitatis periculis urgentibus præsidium poenitentiae et mox reconciliationis implorant, nec satisfactio interdicens est, nec reconciliatio deneganda, Carolus Magnus, XCVII, 716. In dispensandis Dei donis non debemus esse diffidiles, nec se accusantium gemitus lacrymasque negligere, *ibid.* Nullus sacerdos alterius parochia poenitentem absolvat, *ibid.*, 807. Querendum est sacerdoti qualiter primo peccatum perpetratum, si iteratum aut frequenter actum sit, si sponte, si coacte, si per ebrietatem sit factum, *ibid.*, 845. — Confessarius poenitentem admonet de principalibus vitis, et de virtutibus quibus eadem vitia superari possunt, Theodorus, XCIX, 940, 941. Confessoris agendi ratio erga infirmos, sanos, divites, pueros, senes, etc., *ibid.*, 1087. — Confessor quid observare debeat circa diversos status poenitentium, Alcuinus, CI, 1196. Quomodo poenitentem interrogare debeat, *ibid.* Judicare debet secundum canones, *ibid.* Confessoris orationes, *ibid.*, 1199. — Poenitentiae tempora juxta qualitatem peccati decernenda, Halitgarus, CV, 677. De modo poenitentes suscipiendi, judicandi, sive reconciliandi, *ibid.*, 217. — Quando quis ad confessionem venit, diligenter debet inquiri quomodo aut qua occasione peccatum perpetraverit quod peregrisse confitetur, et juxta modum facti debet ei poenitentia indicari, Rodulfus, CXXIX, 719. Debet ei persuaderi ut de perversis cogitationibus faciat confessionem, et de octo principalibus vitis, *ibid.* Modus poenitentiae peccata sua confitentibus aut per antiquorum canonum institutionem, aut per sanctorum Scripturarum auctoritatem, aut per ecclesiasticam consuetudinem imponi debet, *ibid.*, 720. Hoc ante omnia cavendum est ne in extremis poenitenti poenitentia et reconciliatio denegetur, *ibid.*, 721. — Quisque sacerdos sexum, ætatem, conditionem, statum, personam ipsiusque cor poenitentis curiose discernat, et secundum hæc quid sibi visum fuerit singula quæque judicet, Herveus, CXXXII, 673, 674. — Poenitentiae signa exhibenti ministranda sunt sacramenta, etiam in extremis, Isidorus Mercator, CXXX, 347. Poenitentiam agens, si mortis impendat periculum, confestim reconciliandus est, *ibid.*, 343. — Ratio agendi presbyterorum erga poenitentes, Atto, CXXXIV, 45. Quomodo confessarius poenitentem debeat interrogare et judicare, *ibid.*, CXXXVIII, 504. Et poenitentiam imponere, *ibid.*, 505. — De confessione, poenitentia et reconciliatione illorum qui peccata sua confitentur, et de ordine ad poenitentiam eis dandam, Richardus, CXL, 949. Quenam esse debeat agendi ratio presbyteri erga eos qui non possunt adimplere quod in poenitentiali scriptum est, *ibid.*, 981. Erga poenitentes in genere, quando diversæ sunt culpæ, erga eos qui poenitentiam sibi injunctam adimplere festinant, *ibid.*, 986. Erga lapsos, *ibid.*, 988. Confessiones suscipientem litteratum esse oportet, ut sciat quid injungat, cui parcat, quando parcere debeat, S. Petrus Damianus, CXLIV, 43. Religiosum, ut puras manus levet ad Deum et pro peccatoribus fiducialiter intercedat, *ibid.* Confessarius poenitentiam dignam poenitenti suo curet administrare, *ibid.*, 991. — Sacerdotes diligenter examinare debent confitentium peccata, Ivo Carnot., CLXI, 885. Quomodo etiam confessiones excipere, et poenitentiam iudicare intelligere debent, *ibid.* Qui ad confessionem accedunt

de quibus interrogandi, *ibid.*, 892. Confessio non revelanda, *ibid.*, 433. Pro qualitate peccati injungenda poenitentia, *ibid.*, 843. Quenam poenitentia imponenda sit qui jejuni non communicaverint, *ibid.*, 166. Quid agendum cum his qui ad pristina redeunt peccata, *ibid.*, 879. — Quid agendum erga poenitentes in ultimo vitæ articulo, Gratianus, CLXXXVII, 1535, 1536. — Quid agendum erga hos qui in fine poenitent, Petrus Lombardus, CXCLII, 892. Qui poenitentiam non complent, *ibid.*, 893. Morientibus non est imponenda satisfactio, sed innotescenda, *ibid.*, 894. In necessitate non est neganda poenitentia vel reconciliatio, *ibid.* Qualis esse debet iudex ecclesiasticus, *ibid.*, 891. — Valent et debent sacerdotes vere poenitentium et debitam satisfactionem suscipientium peccata remittere, et a debito damnationis absolvere, ceteros vero sine absolutione remittere, Richardus, CXCVI, 1166. — Confessarius vinum et oleum Samaritani debet habere poenitentibus, Petrus Cantor, CCV, 199. Triæ præcipue debet injungere poenitenti, *ibid.* Penam arbitrariam potest injungere, *ibid.*, 245. Sit prudens et discretus, mitis, suavis, dulcis et benignus, misericors et affabilis, *ibid.*, 343. — Poenitentialis, id est sacerdos habet in se bonitatem, scientiam, disciplinam, Petrus Blesensis, CCVII, 1093. Quid de poenitentia et satisfactione ab ipso injungenda, *ibid.*, 1235. — Absolvendus est qui solis oculibus confessarium petit, Alanus, CXL, 295. Confessarius quomodo poenitentem excitabit ad contritionem, *ibid.*, 290. Pro poenitente debet orare, *ibid.*, 299. Confessarii debent esse prudentes in satisfactionibus injungendis, *ibid.*, 289. Poenitentia quales injungi debeant infirmis, *ibid.*, 276. Poenitenti acquiescendum in injunctione poenitentiae, *ibid.*, 274. — Quodam officium sacerdotis erga vere poenitentes, Adamus Pensen., CXI, 678. In omnibus iudiciis anteponenda misericordia, *ibid.* Iudex spiritualis debet diligenter audire, prudenter examinare, subtiliter agere, *ibid.* — Quid observare debeant sacerdotes in audiendis confessionibus, Odo de Soliaco, CCXII, 60.

V. — Libri de poenitentia tractantes.

Libri de poenitentia, Tertull., I, 1224.
Parænesis sive exhortatorius libellus ad poenitentiam, S. Paclanus, XIII, 1082.
De poenitentia libri duo, S. Ambros., XVI, 463.
De poenitentia liber unus, S. Ambros., XVII, 971.
De vera et falsa poenitentia, S. August., XL, 1115.
De remissione peccatorum, S. Fulgentius, LXV, 527.
Opusculum de confessione peccatorum, Alcuinus, CI, 649.
De poenitentia, Smaragdus abbas, CII, 611; Halitgarus Camerac., CV, 677 et seqq.
Poenitentialia, Rabanus Maurus, CX, 468.
Liber poenitentium, Rabanus Maurus, CXII, 1397.
De poenitentia, Haymo, CXVIII, 923.
Libellus de celanda confessione, Lanfrancus, CL, 625.
Qua commutatione leniri possit poenitentia, Ivo Carnot., CLXI, 857.
De potestate ligandi et solvendi, Richardus a S. Viatore, CXCVI, 1166.

CIII.

INDEX DE POENITENTIA PUBLICA

REFERENS QUIDQUID DE ILLA IN USU FUERIT OLIM IN ECCLESIA CATHOLICA

ET VARIAS CANONUM POENITENTIALIUM COLLECTIONES QUAS PRÆBET PATROLOGIÆ CURSUS.

I. — *Existentia poenitentiae publicæ stabilitur.*

Tempore persecutionis episcopis lapsis non est imposita poenitentia, S. Optatus, XI, 981. — Poenitentia publicæ stationes, S. Ambrosius, XVI, 510. Opera, *ibid.*, 520. Et exercitia, *ibid.*, 376. Quam duri olim labores, *ibid.*, 1041. Poenitentes publici a conjugali congressu

debabant abstinere, *ibid.*, 520. Poenitentia publica virginis lapsæ et ejus corruptiora, *ibid.*, 493, 495. — Confessio sacramentalis et publica, priscis Ecclesie sæculis, non præmittebatur quotidianæ fidelium communioni, nisi ab illis qui se aliquo gravi peccato obscuris sentirent, S. Chromatius, XX, 279. — Communis Ecclesie prævis erat, S. Nicetæ ætate, ut graviore poenitentia puniretur pecca-

tam aliquod, quod inquisitione facta innotesceret, quam si illud ultro peccator confessus fuisset, S. Nicetas, LII, 1105. Quot temporis poenitentiae indicia virgini lapsae, *ibid.*, 1108. Super poenitentia publica virginibus lapsis expenditur auctoritas S. Cypriani, *ibid.* Agorem poenitentiae appellat S. Nicetas cursum poenitentialem, *ibid.*, 1109. Quibus exterioribus actibus poenitentiam publicam agere debebat lapsa virgo monasterii sui, *ibid.*, 1110. In iungendis antiquis poenitentis publicis ratio habebatur et sexus, et virum, *ibid.* — Quem mortalis crimina post baptismum commissa premebant, poenitentia publica satisfaciebat, Gennadius, LVIII, 994. Ob gravissima peccata imponebatur hominibus, *ibid.* — Poenitentiae publicae modus apud veteres, Cassiodorus, LXXIX, 1151. — Poenitentia qualis fuerit, et quanta competentibus catechumenis indicta, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 560. Apud Graecos fuit quadraginta dierum, *ibid.*, 571. Alia erat catechumenorum poenitentia, si forte tempore catechumenatus capitale crimen admisissent, *ibid.*, 572. Ratio assumenda poenitentiae publicae, *ibid.*, 457. Quatuor poenitentiae celebres gradus, fletus, auditus, substratio, consistentia, *ibid.*, 440. — Vetus consuetudo his qui ad extremum vitae poenitentiam differunt, concessa poenitentia, denegare absolutionem, *id.*, LXXVII, 725. — Poenitentiam agere juxta antiquam canonum institutionem, in plerisque locis ab usu recessit, et neque excommunicandi, neque reconciliandi antiqui moris ordo servatur, Rodulfus, CXIX, 721. Qui publice peccabant publica mulcebantur poenitentia, et secundum ordinem canonicum pro merito suo excommunicabantur et reconciliabantur, *ibid.* — Incesta omnia, juxta modum culpae, absque exceptione personae, a presbyteris judicabantur, et tempore opportuno publica crimina ad notitiam episcopi deducebantur, Herardus, CXXI, 765. — De poenitentia publica, Regino, CXXXII, 245. — Piebani poenitentiam injungebant juxta qualitatem delicti, Raderius, CXXXVI, 562. Solius episcopi erat publicos poenitentes reconciliare, *ibid.* — Olim confessio praecedebat jejunium quadragesimale, Hildebertus, CLXXI, 426. Publicae poenitentiae usus tempore Hildeberti, *ibid.*, 611. Poenitentium reconciliatio fiebat in Cena Domini, *ibid.*, 509. — De poenitentibus, Honorius, CLXXII, 663. — Solemnis poenitentia dicitur quae sit in manifesto extra Ecclesiam, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 150. Quid de illa poenitentia antiquis temporibus, *ibid.* — Alia erat olim confessio generalis poenitentium, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1045. Alia quae fiebat a parochiis in Ecclesia, *ibid.* Confessio publica peccatorum non uno ritu olim fiebat, *ibid.*, 1082. Poenitentiae sacramentum negabatur etiam illis peccatoribus qui in extremo tantum vitae discrimine illud flagitabant, *ibid.*, 1071. — De poenitentia solemnibus, Alanus de Insulis, CCX, 295. Poenitentiae olim multo rigidiores quam modo injungebantur, *ibid.*, 291.

II. — De canonibus poenentialibus.

Qui murmurat verba blasphemiae contra principem bonum per odium aut invidiam cum pane et aqua poeniteat septem diebus, S. Patricius, LIII, 825. Si quis per cogitationem peccaverit, id est, concupierit hominem occidere, aut fornicari, aut furari, et inebriari, majora dimittit anno, minora quadraginta diebus, in pane et aqua poeniteat, S. Columbanus, LXXX, 223. Si quis foratus fuerit, anno poeniteat, *ibid.* Si quis seipsum colinquerit, anno poeniteat, *ibid.*, 226. — Mensura poenentialium de gula et ebrietate, de fornicationibus et aliis immundis pollutionibus, S. Cumianus, LXXXVII, 981. — Poenitentiam agat qui adulterium commisit, Ferrandus, LXXXVIII, 826. Poeniteant mulieres quae parvulos necant, *ibid.* — Poenitentia de episcopo et presbytero adulterinis; de sacerdote qui seipsum impuris sermonibus vel aliis vitiis polluit, etc., Egbertus, LXXXIX, 579. — De sacrilego, S. Gregorius III, LXXXIX, 589. De homicida, de adultero, de fornicatore, etc. *ibid.* — Poeniteat presbyter aut diaconus facientes fornicationem, monachos furatus vestem vel aliud, qui manducat morticinam inscius, etc., Abedoc., XCVI, 1515 et seqq. — Poenitentiam agant qui aliquem in ira percusserunt; qui ad feriendum hominem surrexerint; qui cum mulieribus in balneo se laverint, etc., Theodorus, XCIX, 945. — Liber poenentialis, Haliigarius, CV, 697. — Quid de variis poenentialibus, Isaac Lingon., CXXIV, 1077. Poenitentes qui ex gravioribus peccatis poenitentiam gerunt, tribus annis sint inter audientes, si vere poenitentiam gesserint, *ibid.*, 1080. Qui poenitentiam publice gerunt uno anno cum cilicio sint inter audientes, *ibid.* — Statuta circa poenitentes, Hiacmarus, CXXV, 793. — Poenitentes publici non ordinentur clerici, Isidorus Mercator, CXX, 547. Poenitentes tempore poenitentiae matrimonium contrahere non debent, *ibid.*, 380. Post poenitentiam non debent adire militiam saecularem, *ibid.*, 890. Poenitentia suscepta suae professionis oblitus ad saeculum redeuntis a nemine recipiantur, *ibid.*, 410. — Poenitentibus infirmis oleum sanctum non infundatur, Atto, CXXIV, 45. Poenitentes quotidie genus flectant, *ibid.*, 46. Mortuos sepellant, *ibid.* Negotiis saecularibus se abstineant, *ibid.* — Canonum prisca collectio de judicio poenitentium, *id.*, CXXXVIII, 457 et seqq. Anglo Saxonum leges ecclesiasticae. Liber poenentialium, *ibid.*, 586 et seqq. Monumenta liturgica. Judicium poenitentis, *id.*, CXI, 963. — Liber poenentialis, Burchardus, CXL, 931. — Poenitentiae canonice, S. Fulbertus, CXXI, 359, 340. — Collectio poenentialium, S. Anselmus Lucens., CXIX, 526. — Poenitentia, Innocentius III, CCXVII, 1145 et seqq.

CIV.

INDEX DE EXTREMA UNCTIONE

PAUCA SED OMNIA PRÆBENS QUÆ DE ILLIUS SACRAMENTI EXCELLENTIA ET EFFECTIBUS

IN PATROLOGIA REPERIUNTUR.

Ungitur caro ut anima consecratur, Tertullianus, II, 806. — De agrorum benedictione a presbyteris, S. Ambrosius, XVI, 477. Hæc benedictio et olei infusio appellatur nunc extrema unctio, not., *ibid.* — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur, S. Innocentius I, XI, 551. — De agrotantium assistentia in articulo mortis, S. Hieronymus, XXIV, 258. — Unctionis sacramentum, unctio invisibilis, S. Augustinus, XXXV, 2004. De sacramentis ab infirmo suscipiendis, *id.*, XI, 1154. — Oleum sanctum quo infirmi unguuntur est sacramentum genus, S. Leo Magnus, CLVI, 518. Presbyteri ministri olei unctionis, *ibid.* — Extrema unctio qualis, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255, 256. Forma hujus sacramenti olim olei nomine indicata, *ibid.*, 554. Unicus sacerdos sufficit ad hujus sacramenti administrationem,

ibid. — De extrema unctione, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 270. — De viatico et oleo benedicto infirmis diligenter imperti nolo, S. Egbertus Eborac., LXXXIX, 582. De unctione in extremis, *ibid.*, 416. — Pro infirmis orare et ungere eos præcipitur, S. Chrodegangus Met., LXXXIX, 1088. — Ut quando quis infirmatur, inducat presbyteros Ecclesiae et orent super cum ungentes cum oleo in nomine Domini, Carolus Magnus, XCVII, 526. — De Epistola S. Jacobi apostoli in qua pro infirmis orare præcipitur et ungere oleo, Haliigarius Camerac., CV, 680. — De infirmis visitandis oleoque sancto perungendis, Jonas Anrel., CVI, 258. — De infirmorum visitatione et unctione, Rabanus Maurus, CX, 815, 1051. — De sacramenti unctionis conferendae ordine et ritu, S. Prudentius Trec., CXV, 1110. — De ordine reconciliandi et ungendi in-

firmos, Hincmarus Rhem., CXXV, 775. — De infirmis oleo sancto perungendis post confessionem et reconciliationem, Riculfus Suevion., CXXXI, 18; Regino Prumens., CXXXII, 214. De extremæ unctionis administratione et de instructione circa hoc sacramentum, id., CXXXVIII, 560. De diligentia sacerdotum ne infirmi hoc sacramento priventur, *ibid.* — De unctione fratris egrotantis, S. Guillelmus Hirsaug., Cl., 1152. — De effectibus unctionis sacræ infirmorum et de modo administrandi hoc sacramentum, Goffridus Viudoc., CLVII, 298. — Quid valet

unctio olei infirmis, Honorius Augustod., CLXII, 1135. — Quando et a quo instituta est unctio infirmorum, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. Utrum iterari possit hoc sacramentum, *ibid.*, 578. De unctione infirmorum, id., CLXXVII, 596; P. Abelardus, CLXXVIII, 1744; S. Bernardus, CLXXXII, 681; Petrus Lombardus, CXCII, 899; Magister Bandinus, CXCII, 1103; Joannes Belethus, CII, 96; Garnerius Lingon., CCV, 677. — Opinio eorum qui dicunt extremam unctionem non esse sacramentum, Alanus de Insulis, CCX, 570.

CV.

INDEX DE SACRAMENTO ORDINIS

IN QUO LOGICE REFERUNTUR VARIE CIRCA SACRAM ORDINATIONEM SS. PATRUM SENTENTIÆ.

MONITUM.

Ordo seu sacra ordinatio definitur: Ritus sacer vel sacramentum novæ legis a Christo institutum, quo spiritualis potestas confertur sacramenta conficiendi et ministrandi, cæteraque ecclesiastica munia pro jure obtinendi. Prout Ordo dicitur ritus sacer, omnes omnino gradus seu ordines complectitur; prout dicitur sacramentum, ad eos tantum gradus refertur in quibus vera sacramenti ratio dignoscitur. Hinc igitur in hoc Indice vicissim agimus: I. De sacramenti ordinis existentia; II. De effectibus; III. De ministro; IV. De subjecto hujus sacramenti; V. De conditionibus ad ordines licite suscipiendos; VI. De variis ordinibus.

I. — De Sacramenti ordinis existentia.

Ordinationis sacramentum, S. Augustinus, XLIII, 109. — Ordinatio est sacramentum, S. Leo Magnus, LIV, 648. — Sacer ordo est sacramentum, quo insignitur homo, ut sic alius per honorem prosit, Alanus de Insulis, CCX, 681. Opinio illorum qui dicunt quod ordo non sit sacramentum, *ibid.*, 569. Refelluntur, *ibid.*, 370. Ordinis sacramentum a Deo institutum est, *ibid.* Ordinaverunt sacerdotes et episcopos apostoli, *ibid.*

II. — De effectibus Sacramenti ordinis.

Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, S. Innocent. I, XX, 530. — Ordinationis sacramentum non licet iterari, S. Augustinus, XLIII, 70, 71, 72. Non amittitur, *ibid.*, 109. Sacramentum ordinationis manens in ordinatis, id., XL, 394. Etiam in eo qui aliqua culpa removetur ab officio, *ibid.* Ordinatis per traditionem gratia infunditur, id., XXXV, 228. — Virtus sacramenti gratia est Spiritus septiformis, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 299. Magnum est onus ordinis, magna fragilitas carnis, *ibid.*, 460. — Ordinatus ab episcopo interdictio, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod episcopus Simoniaci ordinatus aurum dedit, et animam perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Quod in ordinationibus crimina non auferuntur, *ibid.*, 457. Non fieri debere reordinationes, *ibid.*, 465. — Iterum ordinentur, qui ex Novatianis ad Ecclesiam redierunt, Gratianus, CLXXXVII, 572. Ordinationes ab excommunicatis non Simoniaci factæ ex misericordia tolerantur, *ibid.*, 787. — Ordinis sacramentum iterari non potest, Alanus de Insulis, CCX, 555.

III. — De Ministro Sacramenti ordinis.

Hæretico ordinare non licet nec manum imponere, Firmil., III, 1161. — Ordinatio hæreticorum rejicitur, Conc. Carthag., III, 1018, 1019. — Rata ordinatio clerici a pseudo-episcopo ordinati, S. Leo Magnus, LIV, 1205. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinare præsumat; id., LXXXIV, 595. — Ut perversi ordinatores nullis denno ordinationibus intersint, Isidor. Mercat., CXXX, 587. Presbyter diaconum aut presbyterum non ordinabit, id., CXXXVIII, 403. — Ordinatus ab episcopo interdictio, uti non debet susceptis ordinibus, nec ab ullo episcopo debet reordinari, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 52. — Quod qui indignos ordinant, jus debeant amittere conso-

crandi, Ivo Carnot., CLXI, 360. Ne presbyter diaconum aut presbyterum ordinet, *ibid.*, 445. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CLXXXII, 142. Sacerdotes ab uno episcopo possunt ordinari, *ibid.*, 351. De presbyteris qui ordinantur ab eis, quos constat episcopos non fuisse, *ibid.* Annus suspensioni subiaceat episcopus qui invitum ordinare præsumit, *ibid.*, 561.

IV. — De subjecto ordinis Sacramenti. Qui non debeant ordinari.

Ad gradus ecclesiasticos qui non sunt admittendi, Stephan., III, 999, 1000. — Digamus sacerdos aut diaconus non ordinetur, S. Siricius papa, XIII, 1141. — Et post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit, S. Innocentius I, XX, 472. Qui ad clerum suscipi non possint, *ibid.*, 471. Ut si laicus viduam duxerit, clericus non fiat, *ibid.*, 579. Qui ab ordinibus arcendi, *ibid.*, 491, 492. Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et, defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, *ibid.*, 538. Quod digami admitti ad clerum non possint, *ibid.*, 604. — Episcopis alienum ordinare per canones non licet, S. Augustinus, XLV, 1771. Ordinari non possunt de penitentia sauciati, id., XLIII, 804. An ordinare eos liceat, qui parvuli a Donatistis fuerant baptizati, *ibid.*, 807, 808. — Non rudes ac neophytos ordinari debere, S. Leo Magnus, LV, 634. Romanæ Ecclesiæ disciplina ad ordines recipiebant eos tantum qui vel a pueris, vel inter adultos statim post baptismum clero se mancipaverint, id., LIV, 619, 650. Non ordinandus illiteratus, aut aliqua parte corporis imminutus, id., LVI, 699. Nec servus sine dominorum voluntate, *ibid.*, 697. Nec qui est rebaptizatus, *ibid.*, 872. Nec curialis, *ibid.*, 525. Non ordinandus seditiosarius, usurarius, aut injuriarum ulior, *ibid.*, 885. Qui non promovendi, *ibid.*, 694. — Clericus esse non potest qui concubinam, viduam, repudiatam vel meretricem in matrimonio habuit, Gennadius, LVIII, 1039. Neque qui sibi virilia amputavit, *ibid.*, 1040. Neque qui uxorem accepisse vel in scena lussisse convincitur, *ibid.* Neque qui publicam penitentiam egit, *ibid.* Neque qui insanavit, aut diaboli afflictione vexatus sit, *ibid.* Neque qui pecuniam offert, *ibid.* — Publicis administrationibus implicatos ab ordinibus arceat Mauricius, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 662. A clericis prohibebantur advocati, milites, officiales, histriones, et publicis ratiociniis ob-

noxii, *ibid.* Irregulares ad ordines suscipiendos, quinam, *ibid.*, 573, 696. Ab ordinibus accendi bigami aut qui virginem non est sortitus uxorem, *ibid.*, 601, 602, 696, 1261. Corpore vitiosi, *ibid.*, 573. Ignorantes, *ibid.* Penitentes, *ibid.* Rebaptizati, *ibid.* Pueri, *ibid.*, 643. Ut emergenti ad clerum non promoveatur, *id.*, LXXXIV, 257. De servis non ordinandis, *ibid.*, 281. Ut ignotis sacerdotum non detur, *ibid.*, 640. Ut caudicis vel curiales vel seculari militiam dedit ad clerum non admittantur, *ibid.*, 671. — Non ordinentur nisi omnes qui cum eis sunt, fideles existunt, Isidorus Mercator, CXXX, 329. — Qui partem digni sibi abscidit, clericus esse non debet. Regin. Prum., CXXXII, 272, 278. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *id.*, CXXXVIII, 401. Ut ex curialibus clericus non fiat, *ibid.*, 402. Digami ad clerum admitti non possunt, *ibid.* Rebaptizati ad nullum clericatus gradum promovendi, *ibid.* — Ut qui caret oculis, sacerdotii officium adipisci non possit, Ivo Carnot., CLXI, 472. Quod clericus si paganus occiderit promoveri non possit, *ibid.*, 474. Ut penitentes vel bigami non promoveantur, *ibid.*, 478. — Ad sacros ordines usurarii promoveri non debent, Gratianus, CXXXVII, 216. Qui homicidium facit aut præcepto aut consilio post baptismum conscius fuerit, clericus non ordinetur, *ibid.*, 257. Qui casu homicidium facit, ex dispensatione in ordine suo permaneat, *ibid.*, 275. Qui ad penitentiam aegrem in monasterio recluditur, presbyter non ordinetur, *ibid.*, 282. Ad clericatus officium non admittantur apostatae, *ibid.*, 286. Post baptismum militantes, vel in foro decertantes, a sacris prohibentur ordinibus, *ibid.* De servili conditione nullus ad sacros ordines deveniat, *ibid.*, 291. Non ordinentur penitentes, vel illitterati, *ibid.*, 302. Non excluduntur a clero qui a medicis, vel barbaris, vel a dominis suis casantur, *ibid.*, 304. Non prohibetur a clero qui dignum sibi casu abs. idit, *ibid.* Presbyterorum filii ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 303. Si religiosi inventi fuerint filii sacerdotum ordinentur, *ibid.*, 311. Monachus non ordinetur clericus, nisi voluntate abbatis episcopo fuerit oblati, *ibid.*, 313.

V. — De conditionibus ad ordines licite suscipiendos.

Ordinatio gradatim. — Caius papa, V, 190. — Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debent ad summum sacerdotium pervenire, S. Innocentius I, XX, 670. — Quænam ordinatio iusta et legitima, Conc. Carthag., III, 1022, 1023, 1026. — Ordinandi probandi, S. Leo Magnus, LIV, 618, 619. Per saltum nemo ordinandus, *ibid.*, 620. Nemo laicus vel monachus ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *id.*, LVI, 571, 578. Quæ in singulis gradibus observanda sint tempora, *ibid.*, 572. — Certa inter gradus ordinum intervalla servanda, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 643. Ob canonicos ordinum interstitia non servata Constantinus papa e gradu suo deiecit, *ibid.*, 585 not. De temporibus in cleri ordinibus immorandis, *id.*, LXXXIV, 634. — Ordines quibus temporum interstitiis conferendi sunt, Isidorus Mercat., CXXX, 682. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatus debeat officium perveniri, Burcharth., CXL, 534. — Ad sacerdotale officium nullus, nisi per singulos gradus probatus, accedat, Gratianus, CLXXXVII, 313. Non nisi per distinctos gradus quisquam ad sacerdotium aspiret, *ibid.*, 574. Quæ intervalla temporis in singulis gradibus servanda sint, *ibid.*, 575. Per quæ intervalla temporum ordinetur qui de monachis in clericatum eligitur, *ibid.*, 377.

Ordinatio non sit venalis. — Nihil ambitioni, gratiæ, vel pecuniæ liceat, S. Leo Magnus, LIV, 618. Clerici pretio ordinati, ab officio deponantur, *id.*, LVI, 702. — Pro ordinibus suscipiendis aliquid dari vel accipi interdicitur, S. Gregorius Magnus, LXXV, 131, 133. Ne sit in ordinatione venalitas, *id.*, LXXVII, 644. Grátis ordinentur clerici, *ibid.*, 697. Non patientur, aut dato præmio, aut aliquis gratia vel supplicatione clericos ordinari vel promoveri, *ibid.*, 792, 801. Non ordinatio fiat ex favore aut venalitate, *ibid.*, 643, 644, 794, 801. — Ne per præmium ordinentur episcopi, S. Isidorus, LXXXIV, 58. Quod non oporteat episcopos aut quolibet ex clero per pecunias ordinari, *ibid.*, 166; Isidorus Mercat., CXXX, 309. Ordinatio non est muneribus obtinenda, *ibid.*, 574. Ordines pretio non sunt conferendi, *ibid.*, 545. Quod sacra ordinatio nullatenus vendi debeat, *id.*, CXXXVIII, 400. — Quod episcopus Simoniacus ordinatus aurum dedit, et animum perdidit, ordinans autem pecuniam accepit, lepram dedit, Ivo Carnot., CLXI, 355. Ut nihil accipiat pro ordinatione vel pallio vel chartis, *ibid.*, 361. De eo qui per pecuniam manus impositionem dedit vel ac-

cepit, *ibid.*, 364. Qua sententia feriendi simi qui Simoniaci ad episcopatum eliguntur, vel electi Simoniaci ordinantur, *ibid.*, 366. Ne episcopus per pecuniam aliquem ordinet, *ibid.*, 367. Non esse faciendum episcopum præmio, vel personarum patrocinio, *ibid.* A sacerdote est alienus, qui per pecuniam ordinat, vel ordinatur, *ibid.*, 1155. Damnatur episcopus, qui per pecuniam ordinationem facit, *ibid.* Qui gratiam quam a Deo accipit, non gratis exercent, venditores columbarum sunt, *ibid.*, 1157. De eo qui ordinatur ab illo quem scit Simoniacum esse, *ibid.*, 1158. — Nec ordinari, nec promoveri in Ecclesia Dei per pecuniam aliquis valet, Gratian., CLXXXVII, 482. De his qui non Simoniaci a Simoniacis ordinantur, *ibid.*, 553. Eternam damnationem invenit qui quolibet munere ad sacros ordines accedit, *ibid.*, 555. Nec pretio, nec prece, nec gratia, nec supplicatione aliqui ad sacros ordines accedant, *ibid.*, 556. Neque favore, neque venalitate ad sacros ordines quisquam promoveatur, *ibid.*, 557. Ab ordinando non debet aliquid exigi, sed nec voluntarie oblata respici oportet, *ibid.*, 543. De his qui sacros ordines munere acceptione dispensant, *ibid.*, 546. Sicut ordinatio, sic electio vel consensus sine venalitate debet præferri, *ibid.*, 564. — De his qui scienter a Simoniacis ordinantur, Petrus Lombardus, CXCII, 907.

Ubi, quando et quomodo facienda sit ordinatio. — Ordinationes sacerdotales non nisi sub populi assistentis consensu fieri oportere, Conc. Carth., III, 1026. Ad ordinationes rite celebrandas quid agebatur, *ibid.*, 1027. — In ordinationibus clericis, solemus nos ante consulere, S. Cyprianus, IV, 318. — Nicæna regulæ in ordinationibus servandæ, S. Innocentius I, XX, 491, 492. — Jejunium tum ordinantis, tum ordinandi præcedat, S. Leo Magnus, LIV, 625. Canonum observantia præsertim in ordinationibus commendatur, *ibid.*, 617. Ordinationes per tumultum factas redarguit, *ibid.*, 615. Quædam illicitæ apud Afros ordinationes reprehendit, *id.*, 6.6. Clerici non ordinandi coram catechumenis, *id.*, LVI, 715. Ordinationum formulæ seu rubricæ vetustissimæ, *ibid.*, 887, 888. — Ordo ad sacros ordines benedictos, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 268. Qui ordinentur ministri Ecclesiæ apud Latinos, Græcos, Maronitas, etc., *ibid.* Ordo Romanus qui nunc existat est antiquus, *ibid.*, 446. Papæ ordinandi ritus, *ibid.*, 505. Duo panes ordinando dantur, quibus flere, docetur peccata, et sua et aliena, *id.*, LXXIX, 287. Multi olim sine litteris dimissoris a non suis episcopis ordinati, *id.*, LXXVII, 536. Hodie ad ordinem aliquem suscipiendum dimissoriæ episcopi solitæ litteræ requiruntur, *ibid.* Majores gradus ante Evangelium, minores post communionem olim dabantur, *ibid.* Hodie minores priori loco dantur, posteriores majores, *ibid.*, 475. Jejunis a jejunantibus sacra ordinatio conferatur, *id.*, LXXVIII, 475. Ordinum conferendorum ritus juxta Græcos, *ibid.*, 508. — Episcopus ordinare non debet præter metropolitanam auctoritatem, Isidorus Mercat., CXXX, 697, 924. Ordinati non debet quis per alienum episcopum, *ibid.*, 260. Ordinati suæ ordinationis litteras ab episcopo debent obtinere, *ibid.*, 572. Ordinatio facta a non suo episcopo est inanis, *ibid.*, 579. — Qualiter episcopus debet ordinem facere. Ex Conc. Nann. Regin. Prum., CXXXII, 278. Judicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *id.*, CXXXVIII, 399. — Quod sub aspectu audientium ordinationes celebrari non debeant, Burcharth., CXL, 536. Ut quisque ordinatus litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 634. — Ordines jejunis conferantur a jejunantibus, Joann. Rotom., CXLVII, 59. — Ut quicumque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ut unusquisque presbyter cum ordinatur, litteras ab ordinatore suo accipiat, *ibid.*, 480. Nullus ordinandus est absolute, *ibid.*, 1136. — Quando et quomodo ordinationes sint faciendæ, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Sine clericorum suorum concilio episcopus clericos non ordinet, Gratianus, CXXXVIII, 142. Qui sine episcopi consensu ordinatur, irrita sit ejus ordinatio, *ibid.*, 557. Sine dimissoris litteris in aliena ecclesia clericus non ordinetur, *ibid.*, 1112.

Non nisi Dominicis diebus esse consecrandos tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes, S. Leo Magnus, LIV, 617, 624. Quo die sacerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, *ibid.*, 625. Ordinationis dies Dominica, *ibid.*, 620, 634, 1021. Ex apostolica traditione, *ibid.*, 1021. De ordinatione presbyteri vel diaconi ut Sabbato sancto celebretur, id est, die Dominice, *id.*, LXXXIV, 783. — Minores gradus olim Dominicis diebus dari poterant, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 478. Majores in Sabbatis quatuor temporum, *ibid.*, Ac etiam Dominico die mane, continuato Sabbati jejunio, *ibid.* Usus hodiernus quo ordines majores et minores simul

in Sabbatis Quatuor temporum conferuntur, est antiquus, *ibid.*, 476. — Ordines non sunt passim et omni tempore celebrandi, Isidorus Mercat., CXXX, 779. Presbyterorum ordinationes quando fieri debeant, *ibid.*, 940. De tempore ordinationis, *id.*, CXXXVIII, 399. Ut ordinationes presbyterorum certis fiant temporibus, *ibid.*, 403. — Ordinatio episcopi die Dominica celebretur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. — Quod mane Dominicæ continuato jejunijs Sabbati possit fieri ordinatio, Ivo Carnot., CLXI, 460. Ut in die Resurrectionis sacerdotalis et levitica fiat ordinatio, *ibid.* Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunijs Quatuor temporum, *ibid.*, 461. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 1152. Quare die Dominicæ ordinationes sacerdotum celebrentur, *ibid.*, 1153. De temporibus ordinationis, *ibid.*, 1156. — Quare in Quatuor temporibus ordines fiant, Honorius August., CLXXII, 686. De tempore sacros ordines conferendi, *ibid.*, 757. — Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 357. Quare die Dominico, *ibid.* Sabbato magno post horam baptismi episcopus valet ordinari, *ibid.*, 371.

Quibus in locis episcopi debeant ordinari, S. Leo Magnus, LIV, 634. Ubi ordinentur episcopi, *id.*, XCIX, 1002. Ut episcopus non ordinetur in diocesi quæ episcopum nunquam habuit, *id.*, CXXXVIII, 399. — Ut in altera parochia clericus alterius diocesis nullatenus ordinetur, Ivo Carnot., CLXI, 379. Quod ordinationes fieri non debeant nisi in loco certo et religioso, *ibid.*, 451. — In quibus locis primates vel patriarchæ debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 383. Apostolica permissione unus Ecclesiarum clericus in altera valeat ordinari, *ibid.*, 357.

De titulo, examine, ætate, qualitatibus ordinandorum. Nullus clericus est ordinandus nisi ad titulum alicujus ecclesiæ, civitatis, vel vici, vel martyrii, S. Leo Magn., LVI, 510. — Quod nulli ordinandi sint, nisi alicubi attulati sint, Ivo Carnotensis, CLXI, 451. — Clerici olim nulli ordinabantur nisi alicui titulo addicti, S. Gregor. Magnus, LXXVII, 461. Non sine titulo ordinabantur, *id.*, LXXVIII, 481. — Quod sine certo titulo ordinandi non sunt sacerdotes, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 431. — Irrita sit ordinatio sine titulo facta, Gratian., CLXXXVII, 333. — Ordinari non licet absque titulo, Robert. Pull., CLXXXVI, 1107. — In ordinationibus clericis mores ac merita singulorum communi consilio ponderare solemus, S. Cyprianus, IV, 318. Etates et conditiones et merita singulorum discernuntur, *ibid.*, 330. Expectanda non sunt humana testimonia, quam præcedant divina suffragia, *ibid.* — Ordinandi in quo probandi, S. Leo Magn., LIV, 618, 649. Cum grandi examinatione, *ibid.*, 708. Ordinatio sine examine reprobata, *id.*, LVI, 395. — Clerici accurate, antequam ordinentur, examinandi, S. Gregor. Magn., LXXVII, 694. Quas præcipuas conditiones in ordinandis Gregorius requirit, *ibid.*, 575, 696. Quas concilia olim requirerent, *ibid.* De quibus nunc examinatur, *ibid.*, 696. Ordinandorum mores olim diligenter examinabatur, *id.*, LXXVIII, 481. De quibus examinandi il qui in sacro sunt ordine collocandi, *id.*, LXXVII, 332, 641, 696. — De examinatione ante ordinationem, Regino Prum., CXXXII, 267. Qualiter episcopus ordinandus examinabitur, *ibid.*, 279. — De examinando eo qui ad clericale munus accedit, Ivo Carnotensis, CLXI, 250, 450. — De presbyteris qui sine examine sunt procelli, Burchard., CXL, 627. — Quod prius examinari debeant qui episcopi sunt ordinandi, Ivo Carnot., CLXI, 347, 348. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVII, 140. De illis qui sine examinatione ordinantur, et postea peccata sua confitentur, *ibid.*, 142. Non recipit ordo ecclesiasticus eum, qui sine examinatione vel postea confessus ordinatur, *ibid.*, 387.

Ordinandorum ætas, S. Siricius papa, XIII, 1142. — Presbyter qua ætate ordinandus, S. Leo Magn., LVI, 445. Ante 25 ætatis annos non clerici ordinentur, *ibid.*, 635. Clerici qua ætate ordinandi, *ibid.*, 420, 560, 664. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proceliores, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 644. — Nullus ordinetur clericus ante tricesimum ætatis annum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 280. — Ante viginti quinque annos non ordinentur, Conc. Arel., LXXXIV, 245. De ætate diaconorum, *ibid.*, 33. — Presbyterum minus triginta annorum minime ordinandum, Conc. Neoc., LXXXIV, 110. Ut diaconus ante viginti quinque annos, et sacerdos ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*, 245. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 266. Qua ætate episcopi vel presbyteri, *ibid.* De numero annorum quo sacerdotes et levites ordinentur, *ibid.*, 275. De legitima ætate ordinandi presbyteri, *ibid.*, 577. — Ut diaconus ante 25 et sacerdos ante 30 annos non ordinetur, Isidorus Merrat., CXXX, 584. Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 402. Qua ætate episcopi

vel presbyteri, *ibid.*, 268, 581. — Ut disconus ante 25 annos et sacerdos ante 30 non ordinetur, Regino Prum., CXXXII, 577. Qua ætate episcopi vel presbyteri consecrantur, *ibid.*, 578. — Ne laicus fiat episcopus ante 30 annos, Burchardus, CXL, 553. Quod episcopum vel presbyterum ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. De presbyteris qui ante 25 annos ordinantur, *ibid.* Quod ante 25 annos diaconi non sint ordinandi, *ibid.* — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 453, 452. De ætate ordinandorum, *ibid.*, 1135 et seq.; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Necessitate exigente 25 annorum presbyteri ordinentur, Gratianus, CLXXXVII, 580. — De ætate ordinandorum ita decrevit Nicolaus papa, Petrus Lombardus, CXII, 908.

Ordinari nonnunquam indignos non secundum Dei voluntatem, sed secundum humanam præsumptionem, Conc. Carthag., III, 1027. — Etates, conditiones et merita singulorum discernuntur ut digni ad ecclesiasticos gradus promoveantur, S. Cyprian., IV, 330. — Ordinandi debent esse sine crimine, S. Augustinus, XLIV, 561. — Irreprehensibiles ordinentur episcopi, S. Leo Magn., LIV, 672. — Nulli ad ordines sacros nisi ætate proceliores, et mundi opere admittantur, S. Gregor. Magn., LXXVII, 644. Nec illi quorum vita reprehendi potest, *ibid.*, 678. Ut nullus clericus ordinetur nisi fuerit vite probabilis, *id.*, LXXXIV, 192. De criminosis ut ad eum non promoveantur, *ibid.*, 803. Quales vel qualiter ad sacros ordines accedant, *id.*, XCIX, 1002. — Diaconus non est promovendus nisi castitatem profiteatur, Isidorus Mercat., CXXX, 584. Diacones uxori modo caste reverent, ordinari possunt sacerdotes, *ibid.*, 433. Diaconi conjugati non promoveri debent ad sacerdotium, *ibid.*, 593. Diaconi protestantes se non posse continere, an promoveri debeant ad sacerdotium, *ibid.*, 261. Ordinandi qualis debeat esse morum ornatus, *ibid.*, 1012. Quis vel quam docti debeant ordinari episcopi, *id.*, CXXXVIII, 399. Ut nemo literarum nesciens promoveatur ad clerum, *ibid.*, 101. Quod clerici crininosi nequeant promoveri, *ibid.* — Nec illiterati, Burchardus, CXL, 628. — Ut digna vita et moribus ad sacros ordines eligatur, Ivo Carnot., CLXI, 351. Ut ordinandus ad diaconatum matrimonium renuntiet, *ibid.*, 321. Caste se victorios promittant, in diaconos vel presbyteros ordinandi, *ibid.*, 1135. De qualitate ordinandorum, *ibid.*, 1139 et seq. Qui laici debeant ordinari, *ibid.*, 1151. De continentia ordinandorum, *ibid.*, 1149 et seq. Subdiaconus continentiam observare oportet, *ibid.*, 1152. Ad sacros ordines non accedat nisi virgo aut probata castitatis, *ibid.*, 1153. In tribus gradibus constituit etiam ab uxoribus abstant, *ibid.* Ministris altaris cum episcopis et presbyteris est eadem lex continentiae, *ibid.* In minoribus ordinibus constituit uxorem ducant nisi voto aut religioso habitu prohibeantur. Lectores auxiliares ducant, aut continentiam profiteantur, *ibid.*, 1154. — Quales sunt eligendi ad sacros ordines, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 432. — Non ordinentur nisi vocati, Robert. Pull., CLXXXVI, 922. — Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, Gratianus, CLXXXVII, 142. Non fiat subdiaconus qui se caste vitiorum non promiserit, *ibid.*, 135. Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, *ibid.*, 157. (Vide articulum De subjecto sacramenti ordinis.)

VI. — De variis ordinibus.

De ordmandis. — S. Calus papa, V, 181. De ordinibus ecclesiasticis, *ibid.*, 190; Collect. can., LXXXIV, 32 et seq.; Aleuin., CI, 1251. — De gradibus ecclesiasticis, Raban. Maur., CVII, 299. De sacris ordinibus, *id.*, CII, 1195. — Gradus clericorum varii, Rutherius, CXXXVI, 608. — De ordinibus sacris, Burchardus, CXL, 681; Ivo Carnot., CLXI, 445 et seq.; CLXII, 514 et seq.; Honor. August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 421 et seq.; CLXXVII, 399 et seq.; Gratianus, LXXXVII, 136 et seq.; Petrus Lombardus, CXII, 900 et seq.; Sicard. Crem., CXIII, 61. — De sex ordinibus clericorum, Innocentius III, CCXVII, 775.

De tonsura clericali. — Clericalis tonsura, S. Gregorius Thronensis, LXXI, 833. — Clericalis corona prima mentio, S. Gregorius Magnus, LXXI, 1078. Clericalis dignitas per comam tonsuram tribuitur, ex more vetusto Romanæ Ecclesiæ, *id.*, LXXVIII, 212, 436. Idque fit ante illam ordinum susceptionem, *ibid.*, 436. Apud Græcos in lectoris ordinatione tonsura clericalis datur, *ibid.* Tonsura ecclesiastica auctor fuit S. Petrus apostolus, *ibid.* Quid significet tonsura clericalis, *ibid.* Hæc non est duplex sed unica tonsura, *id.*, LXXVIII, 437. Antiqua sancti Patris et priscorum clericorum corona repræsentat coronam Christi spinæam, *ibid.* — De tonsura clericorum,

S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 779; Aleuin., Cl, 1253; Amal. Met., CV, 821, 1061, 1234; Raban. Maur., CVII, 298; CLII, 1167; Isidor. Mercat., CXXX, 340; Regia. Prum., CXXII, 392; Joann. Rothomag., CXLVII, 28, 63; Ivo Carnot., CLXI, 443; Honor. August., CLXXII, 602, 603; Hugo de S. Victor., CLXXVI, 423; Anselm. Havelb., CLXXVIII, 1101. — Ex apostolica doctrina emanavit tonsura, Joann. Rothomag., CXLVII, 28. — Tonsura vel vestis religiosa in minori etate suscepta a parentibus irrita fieri potest, Gratian., CLXXXVII, 1103. — Quid corona designat, Gerhoh., CXCI, 1269; Petrus Cant., CCV, 485.

De ostiariis. — Ostiarius primus clericatus gradum tempore Paulini, S. Paul. Nol., LXI, 535, 536. Illorum antiquum ministerium in Ecclesia notum cubendi et vigiliis ducendi, *ibid.*, 537, 538. — Ostiarius debet esse senex etate et moribus, S. Benedict., LXVI, 901. — Ostiarii, quo missae loco ordinantur, S. Greg. Magn., LXXVIII, 475. Ritus ordinandi ostiarii, *ibid.*, 218. Ostiarii mentio in Patribus antiquis, *ibid.*, 476. Officia ostiarii, *ibid.*, 477. — De ostiariis, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 794; LXXXII, 295. Qualiter ostiarii fiant, *ibid.*, LXXXIV, 201. — Quare dicitur ostiarius, Aleuin., Cl, 1152. Ostiarii officium in lege veteri, *ibid.* In lege nova, *ibid.*, 1152, 1254. — De ostiariis, Amal. Met., CV, 822, 1083; Raban. Maur., CVII, 505. — Qualiter ostiarii ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 359. — Ostiarius qualis esse debet, Bather., CXXXVI, 515. — Ostiarii origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 207; Lanfranc., Cl, 629; Ivo Carnot. CLXI, 514; Steph. August., CLXXII, 1276. — De ordinatione ostiarii, Ivo Carnotensis, CLXI, 448; Gratian., CLXXXVII, 156. — Unde ostiarius dicitur, Magister Baud., CXII, 1105. — Ubi Christus ostiarii officium exercuerit, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXI, 514. — Cum ordinantur, claves Ecclesiae ab episcopo traduntur, Ivo Carnot., CLXII, 514.

De lectoribus. — De lectoris officio, S. Cyprian., IV, 319. Lectores Evangelium legant, *ibid.* — Nullus lector vasa sacra contingat, S. Silvester, VIII, 835. — Lectores et pueri et filii procreare possunt, S. Leo Magn., LIV, 1204; LVI, 545. Cum ad pubertatem pervenerint, cognant vel uxorem ducere, vel continentiam profiteri, *ibid.*, LVI, 868. — Lectoribus arrogantia vitium familiare, S. Benedict., LVI, 605. — Lector psalmum qui populo exponendus esset, perlegebat, S. Augustinus, XXVII, 1784. Lector recitat Evangelium, *ibid.*, XXVIII, 453, 1117. Pueri in lectorum gradu, *ibid.*, XXXIV, 1049; XXXIX, 1550. — De lectore, S. Gregor. Turon., LXXI, 965, 918, 273, 763. — Epistola olim in missa a lectoribus legebatur, S. German. Paris., LXXVIII, 479. Evangelium a lectoribus in missa lectum, *ibid.* Lectores locum habent inter gradus clericales, *ibid.*, 514. Datur lectoribus libertas uxorem ducendi, *ibid.* Lectores prohibentur vacare aleis, et ebrietati, *ibid.* Lectores qui Quadragesimam, feriam quartam, vel Parasceven non jejunaverint, deponantur, *ibid.* Apud Graecos lectoratus ex minoribus ordinibus a lux confertur, *ibid.*, 436. Ordinatio lectorum apud Graecos, *ibid.* Quo missae loco fiat lectorum ordinatio, *ibid.*, 475. Lectorum vetus mentio in Ecclesia, *ibid.*, 478. Priscia Ecclesiae temporibus lectores in missa legebant Evangelium et Epistolam, *ibid.*, 479, 547. Munus fuit lectorum sacros codices servare, *ibid.* — Lectores apud Graecos quomodo ordinati, S. Gregor. Magn., LXXXVI, 511. — De lectoribus, S. Isidor. Hispalensis, LXXXIII, 791. Qualiter lectores fiant, *ibid.*, LXXXIV, 201. Eorum officium, Aleuin., Cl, 1254. Eorum officium in veteri lege, *ibid.*, 1252. — De lectoribus, Amal. Met., CV, 823, 1084; Raban. Maur., CVII, 505; Isidor. Mercat., CXXX, 385; Ivo Carnot., CLXI, 415; Honorius August., CXXXII, 598; Hugo de S. Vict., CLXXVI, 424; CLXXVII, 400; Petrus Lombardus, CXII, 901. — De ordinatione lectorum, Ivo Carnot., CLXI, 449, 1159; Steph. August., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 156. — Lector clericus qualis esse debet, Bather., CXXXVI, 515. — Lectorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208; Ivo Carnot., CLXII, 514; Steph. Augustod., CLXXII, 1276. — Lectores aut uxores ducant, aut continentiam profiteantur, Ivo Carnotensis, CLXI, 1154; Gratianus, CLXXXVII, 181.

De acolythis. — Benedictio acolythi, S. Germ. Paris., LXXII, 318. — De acolythis, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 295; LXXXIII, 795. Quemadmodum acolythi fiant, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Unde dicitur acolythus, aut quale ministerium habet, Aleuin., Cl, 1152. Acolythorum in veteri lege officium, *ibid.*, 1254. — De acolythis, Amal. Met., CV, 821, 1085; Raban. Maur., CVII, 504. — Quemadmodum acolythi ordinantur, Isidor. Mercat., CXXX, 359. — De ordinatione acolythorum, Ivo Carnot., CLXI, 417,

1157. Ordo acolythorum, *ibid.*, CLXII, 518. — De acolythis, Honorius Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 425; CLXXVII, 400; Petr. Lomb., CXII, 912; Innocent. III, CCXVII, 778. — Quartus ordo acolythorum est, Magist. Baud., CXII, 1104. — Quando hoc officium Christus implevit, Ivo Carnot., CLXII, 515; Magister Baud., CXII, 1104. — Acolythi quare teneant cereos accessos ad Evangelii decantationem, Adamus Scot., CXCVIII, 709. — Quid sit eorum ministerium, Innocent. III, CCXVII, 775.

De exorcistis. — Exorcismus demonia ex obsessorum corporibus ejiciebant, Tertull., I, 415. — Exorcismus empergumenis manus imponit, S. Leo Magnus, LVI, 585. Exorcizare vetitum eis qui ab episcopo non sunt ordinati, *ibid.*, 717. — Exorcismus ordinatio, S. Germ. Paris., LXXII, 517, 519. Benedictio exorcismus, *ibid.*, 519. Exorcismus fuisse legitur in Actibus apostolorum, *ibid.*, LXXVIII, 535. Sancta Ecclesia inter gradus ecclesiasticos exorcistarum etiam ministerium habet, *ibid.* Exorcistae diabolum multis incantationibus lacessunt, *ibid.*, 568. Quo missae loco fiat exorcistarum ordinatio, *ibid.*, 475, 480. Apud veteres Patres exorcistarum mentio in Ecclesia, *ibid.* Etiam apud gentes, *ibid.* — De exorcistis, S. Isidor. Hispal., LXXXIII, 792. Qualiter exorcistae fiant, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1252. In Ecclesia, *ibid.*, 1254. — De exorcistis, Amal. Met., CV, 1081; Raban. Maur., CVII, 504; Isidor. Mercat., CXXX, 385; Ivo Carnot., CLXI, 444; Honor. Augustod., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 424; Petrus Lombard., CXII, 912. — Exorcistarum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208. — De ordinatione exorcistarum, Ivo Carnot., CLXI, 448, 1159; Steph. Augustod., CLXXII, 1276; Gratian., CLXXXVII, 156. — Tertius ordo exorcistarum est, Magist. Baud., CXII, 1105. — Quando exorcistae officium exercuerit Christus, *ibid.*; Ivo Carnot., CLXII, 515.

De subdiaconis. — Continentia etiam subdiaconis imposita, S. Leo Magn., LVI, 871. — Subdiaconatus officium, S. Greg. Turon., LXXI, 275. Subdiaconus vinum consecrandum altari offerebat, *ibid.*, 875. — Castitas subdiacono cum ordinatur commendata, S. Germanus Paris., LXXII, 519. Benedictio subdiaconi, *ibid.* Allocutio ad subdiaconum ordinandum, *ibid.* — Nullus subdiaconus ordinandus, nisi castitatem promittat, S. Gregor. Magn., LXXV, 567. In Ecclesia Romana subdiaconi emulabatur observabant, *ibid.* Ad continentiam non cognant subdiaconi in Sicilia jam ordinati, sed ordinandi delinceps eam promittant et serrent, *ibid.*, LXXVII, 503, 504. Subdiaconatus in sacris ordinibus Gregorii suo non numerabatur, *ibid.*, 506. Subdiaconi Ecclesiae Romanae continentiam servabant, *ibid.* Contraria in Sicilia vigeat consuetudo, *ibid.* Pelagii constitutione mandatum est ut aut a conjugio suo, aut a ministerio suo abstinerent, *ibid.*, 710. Hanc Pelagii constitutionem moderatur Gregorius, *ibid.*, 506. Ad prohibet delinceps ullum in Sicilia subdiaconum ordinari qui continentiam non promittat, *ibid.* Subdiaconi psallant in Ecclesia, et quae legenda sunt ipsi legant, *ibid.*, 1558. Epistolaram Liber olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione, *ibid.*, LXXVIII, 484. Neque ad ejus munus pertinebat legere epistolam ad missam, *ibid.* Subdiaconi quae missae loco ordinentur, *ibid.*, 475. Subdiaconatus non erat ordo sacer, *ibid.*, 482. Prohibebantur subdiaconi tangere vasa sacra, *ibid.* Subdiaconus non ordinatur per impositionem manuum, *ibid.*, 230, 493. Ordinatur per porrectionem calicis vacui et vacui patens, *ibid.* Olim non tradebatur subdiacono in sua ordinatione Liber Epistolaram, *ibid.*, 484. Subdiaconi apud Graecos ordinantur per manus impositionem juxta Constitutiones apostolicas, *ibid.*, 506, 510. Quemadmodum subdiaconi constituuntur, *ibid.*, LXXXIV, 200. — Subdiaconi et eorum officium in lege veteri, Aleuin., Cl, 1253. In lege nova seu Ecclesia, *ibid.*, 1152, 1154. — Quod subdiaconi non debeant benedicere, Amal. Met., CV, 881. — De subdiaconis, Raban. Maur., CVII, 505. — De ministerio subdiaconorum, Isidor. Mercat., CXXX, 286. Non oportet subdiaconos licentiam habere la secretarium ingredi et contingere vasa Domini, *ibid.*, 288. — Subdiaconus qualis esse debet, Bather., CXXXVI, 515. — De subdiaconis caste non viventibus, Alexander II, papa, CXLVI, 1406. — Subdiaconorum origo et officium, Joann. Rothomag., CXLVII, 208. Subdiaconus Evangeliorum codicem super dextrum cornu altaris ponat, *ibid.*, 32. Casula exuta epistolam legat, *ibid.*, 34, 75. Olim in choro remanebat, excepto tempore ministracionis suo, *ibid.*, 83, 75. Vestes subdiaconi, *ibid.*, 32. — De subdiaconibus, S. Guillelm., Cl, 1020; Ivo Carnot., CLXI, 231. — De ordinatione subdiaconorum, Ivo Carnot., CLXI, 447, 1157. — De officio et ordinatione et continentia subdiaconorum, Steph. August. CLXXII, 277. — Ordo subdiaconatus a quo tenet

pore sacer esse censetur, Robert. Pull., CLXXXVI, 1109. — Quintus ordo subdiaconorum est, Magist. Baud., CXCI, 1104. — Ubi Christus hoc officio functus sit, Ivo Carnotens., CLXI, 515; Magist. Baud., CXCI, 1104. — Inter ordines sacros subdiaconatus de novo insertus est, Petr. Cant., CCV, 188.

De diaconia. — Diaconorum ordinationes quomodo faciendae, Conc. Carthag. in, 1036. — Diaconos apostoli sibi constituerunt, episcopatus sui et Ecclesiae ministros, S. Cyprianus, IV, 396. Solemnibus adimpletis diaconus calicem offert presentibus, *ibid.*, 485. Apud diaconum exomologesis, *ibid.*, 359. — Diaconi vocati ministri simplices, Lactant., VII, 505, 605. Item et ministri Dei, *ibid.*. — De diaconis paracriarum et diaconis cardinalibus urbis Romae, S. Silvester, VIII, 835. — Consecratio Domini sanguinis diacono commissa, S. Ambros., XVI, 81. Ad continentiam tenebantur, *ibid.*, 342. — Diaconi Evangelium lectitabant, S. Hieronym., XXII, 1200. Diaconus publice recitabat offerentium nomina, *id.*, XXV, 175. — Diaconi officium, S. August., XXXVIII, 1386; S. Leo Magn., LIV, 436. Diaconorum ordinatio, *id.*, LV, 111, 620. Diaconi quales esse debeant, et eorum officia, *id.*, LVI, 736. Eorum continentia, *ibid.*, 438. De numero diaconorum, *ibid.*, 757. — Diaconus silentium in missa indicit, S. Gregor. Turon., LXII, 421. Calicem offert ad altare, *ibid.*, 748. — Oratio ad diaconum ordinandum, S. Germ. Par., LXXII, 520. — Diaconi septem tantum olim in Ecclesia Romana ordinabantur, S. Greg. Magn., LXXV, 212, 285. Regionarii dicebantur, *ibid.*. Cardinales, *ibid.*, 286. Diaconi praedicationi et elemosinis vacent, *id.*, LXXVII, 1535. Quondam diaconi Evangelium inter miseram solennia cantare coeperunt, *ibid.*. Diaconus quo missae loco ordinatur, *id.*, LXXVIII, 475. Diacono cum ordinatur, cur solus episcopus manus imponat, *ibid.*, 231, 483, 487. Manus impositio sola est materia essentialis diaconatus, *ibid.*, 492. Diaconi ordinatio iuxta Graecos, *ibid.*, 509. Olim in ordinatione non porrigebatur liber Evangeliorum diacono, *ibid.*, 487. Ex veteri consuetudine, diaconi Evangelium legunt in missa, *ibid.*, 488. Olim in Gallia mos inoleverat ut manus diaconis in ordinatione ungerentur chrismate, *ibid.*, 489. Formula ordinationis diaconi, *ibid.*, 221. Diaconi sacram communionem porrigebant fidelibus, *ibid.*, 535. Diaconi est monere populum ad humilitationem, *ibid.*, 563. Quemadmodum diaconi constituantur, *id.*, LXXXIV, 200. — Diaconi sobrie, caste atque cum pudicitia vivant, Carol. Magn., XCVII, 307. — Diaconi cantare aliud in Ecclesia praeter Evangelium prohibitum, S. Agobard., CIV, 356. — Cur sit diaconus in ambone versus ad meridiem, Amal. Met., CV, 1322. — Diaconus aleam aut ebrietati deserviat, aut desinat, aut certe damnetur, Isidorus Mercat., CXXX, 19. De diaconibus ne corpus Christi tradant presbyteris, vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 236. Nos oportet diaconum panem dare, nec calicem benedire, *ibid.*, 289. Qua etate diaconi ordinentur, *ibid.*, 377. — Ut diaconus, et necesse est, suscipiat confessionem, Regin. Prum., CXXII, 347. Ut diaconus ante 25 annos non ordinetur, *ibid.*, 377. — Qualiter ordinandi sint diaconi, Ivo Carnot., CLXI, 447. — Si diaconus in fornicatione, aut perjurio, aut furto, aut homicidio captus fuerit, ab officio suspendatur, Burchard., CXL, 657. Ut diaconi coram presbyteris non sedent, *ibid.*, 662. — Diaconorum origo et officium, Joannes Rothomag., CXVII, 200. — Diaconi officia diversa, Lauffrac., CL, 629. — Diaconi non audeant res Ecclesiae sibi creditas commutare vel vendere, Ivo Carnot., CLXI, 235. Qualiter ordinandi sint diaconi, *ibid.*, 447. Quomodo diaconi in cruiue lapei reconciliari debeant, *ibid.*, 459. Lex continentiae diaconibus imposita, *ibid.*. Non ordinetur diaconus, nisi castitatem fuerit professus, *ibid.*, 1133. — Diacono Evangelium lecturo, cur datur benedictio, Rupert., CLXX, 31. — Diaconus Evangelium lecturus, cur ab austro vadit versus aquilonem, Rupert. CLXX, 83. — Ante annum vicesimum quintum non ordinandi diaconi, S. Bernard., CLXXXII, 1077. Diaconus illusionem nocturnam passus ministrare, ea die non debet, *ibid.*, 1111. — Apud eos etiam in absentia sacerdotum ferebat exomologesis, Rupert. Pull., CLXXXVI, 1085. — Absque apostolica licentia dalmaticis non diaconis uti licet, Grat., CLXXXVII, 151. Non diaconis in consecratione, chrismate manus perungere licet, *ibid.*. — Officium diaconorum, Magist. Baud., CXCII, 1104. Ubi Christus diaconi officio functus, *ibid.*. — Diaconi debent esse scientia et moribus perfecti, Petr. Cant., CCV, 183. Diaconi officium non est predicare ex auctoritate, *ibid.*, 184. Diaconorum qualis esse status debet, *ibid.*, 185. — De benedictione quam diaconus petit et accipit, Innocent. III, CCXVII, 831.

De ordinatione presbyteri. — Qua die sacerdos ordinandus est, S. Leo Magn., LIV, 620. Qua etate, *id.*, LVI,

448. Quid de presbytero qui ante ordinationem commiserit carnale peccatum, *ibid.*. — Manus impositio sola est materia essentialis presbyteratus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 492. Ordinatio per manuum impositionem ab episcopis fieri solita, *ibid.*, 495. Qualiter presbyteri ordinentur, *id.*, LXXXIV, 199. — De ordinatione presbyterorum, Carol. Magn., XCVII, 551; XCIX, 949; Burchard., CXL, 635. — Qualiter debeant ordinari presbyteri, Ivo Carnot., CLXI, 447, 450. Quod Abraham primus appellatus est presbyter, et cur presbyter nominetur, *ibid.*, 451. Qualiter ordinetur presbyter, *ibid.*, 1157. Presbyterorum ordo a filiis Aaron sumpsit exordium, *id.*, CLXII, 518. De ordinatione sacerdotum, *ibid.*, 819. Officio sacerdotis quando usus est Dominus, *ibid.*. — De presbyteris, Honorius August., CLXXII, 598; Hugo de S. Victore, CLXVI, 420; CLXXVII, 401. — Qualiter ordinetur presbyter, Gratianus, CLXXXVII, 135. Nec presbyteris, nec diaconis in consecratione chrismate manus perungere licet, *ibid.*, 151. Caste se victuros promittunt in presbyteros ordinandi, *ibid.*, 156. Ordinationes presbyterorum vel levitarum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 367. Quare de Dominico ordinentur sacerdotes, *ibid.*. — De presbyteris, Petr. Lombard., CXII, 901. — Ordinaverunt sacerdotes et episcopos apostoli, Alanus de Insulis, CLX, 570. (Vide articulum, De conditionibus ad licite suscipiendos ordines.)

De ordinatione episcoporum. — Episcopi in etate antiqui et probati eligebantur, Tertull., I, 409. — Ne unus episcopus episcopum ordinare praesumat, S. Siricius, III, 1157. — Ordinatio episcopi quomodo ferebatur, et quis eligebatur, S. Hieronym., XXII, 1193. — A metropolitano comprovinciales episcopi consilio exarcho ordinentur, metropolitani ab ipso exarcho, S. Leo Magn., LIV, 618, 619. Qua die ordinandi sunt episcopi, *ibid.*, 620. Ordinationem episcopi provinciali metropolitano reservandam, *ibid.*, 635. De episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. Quibus in locis episcopi debeant ordinari, *ibid.*, 634. Ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus, *ibid.*, 666. Ut solus invitatus ordinetur antistes, *ibid.*, 675. Episcoporum meritum, *ibid.*, 541. Comprorvinciales episcopi cum metropolitani iudicio eos consecrant, *ibid.*, 1203. Episcoporum consecratio, *id.*, LV, 115. Natale eorum dictus dies consecrationis, *ibid.*, 116, 119. Episcopus ante ordinationem examinandus et quomodo, *id.*, LVI, 879. Episcopi et laici non ordinandi, *ibid.*, 408, 581. Nemo ordinandus episcopus extra consensum Sedis apostolicae, hoc est primatus, *ibid.*, 737. Vel metropolitani, *ibid.*, 520, 575, 711, 716. Episcoporum ordinationes non differendae, ac intra tres menses fiant, nisi necessitas prorogari coegerit, *ibid.*, 541. In ordinatione latenter episcopo placita concilii ab ordinantibus, *ibid.*, 869. Episcopi a quibus et quomodo ordinandi, *ibid.*, 590, 711, 716, 867. Ne unus episcopus episcopum ordinare praesumat, *ibid.*, 521. Non minus quam a tribus episcopis ordinandus, *ibid.*, 459. In aliis provinciis quondam debeant episcopi ordinari ab episcopis vicariis, *ibid.*, 405. Nemo laicus vel ordinandus episcopus, nisi per gradus ordinum inferiorum probatus, *ibid.*, 571, 578. Quando ex alia Ecclesia sumendus episcopus, *ibid.*, 579. Electorum episcoporum examinationi alii episcopi aliquando commissi priusquam ordinentur, *id.*, LXXVII, 874, 875. Aliquando commissi subdiacono rectori patrimonii ecclesiastici, simul et episcopo, *ibid.*, 1079. Laici cuiuscunque meriti sint ab episcopis arceant, *ibid.*, 576, 577, 717, 781, 788, 812, 871, 1010. Episcopi ordinatio, *ibid.*, 1191. Quot episcopi adesse debeant ut testes in episcopi ordinatione, *ibid.*. Ordinatio illa est legitima quae omnium suffragio fuerit examinata, *ibid.*, 543, not. Episcopi contra canones ordinati non, *ibid.*, 1291, 1293. Episcoporum contra canones ordinatum poena, *ibid.*. Recens ordinati episcopi litteras comunicatorias ad alios episcopos mittebant, *ibid.*, 510, not. Ordinationis episcopi dies anniversarius notenni ritu olim celebrabatur, *ibid.*, 735, not. S. Gregorii tempore Sicilia et aliarum provinciarum Italicae episcopi a Romano pontifice consecrabantur, *ibid.*, 445, not., 540, 576. Episcopum Salona absque suo consensu ordinari prohibet Gregorius, *ibid.*, 678. Ordinatio episcoporum a tribus episcopis olim fieri solita, *id.*, LXXVIII, 406. Manus impositio sola est materia essentialis episcopatus, *ibid.*, 491. De quibus episcopi ordinandi non sunt, *id.*, LXXXIV, 36. Ne per primum ordinentur episcopi, *ibid.*, 38. Ne per ambitum, *ibid.*. Ne sine metropolitano, *ibid.*. Ne a duobus episcopis, *ibid.*, 39. Potentibus populis ordinentur episcopi, *ibid.*. De episcopis ordinatis et a populo non suscipiis, *ibid.*. De non differenda ordinatione episcoporum, *ibid.*, 40, 171. De ordinandis episcopis cum concilio metropolitano et finitimorum episcoporum, *ibid.*, 130. Non debere in vicis et in villis episcopos ordinari, *ibid.*, 134. Quales debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 190. Qualiter consecrantur,

ibid., 290. Ut episcopus cum ordinatur, cum consensu metropolitani tres eum ordinent episcopi, *ibid.*, 241, 251, 253, 257. De episcopis ordinandis, *ibid.*, 291, 372, 571. Nullus laicus ante anni conversionem episcopus ordinetur, *ibid.*, 297. Nullus invitus ordinetur episcopus, *ibid.*. De evacuanda ordinatione quam absente metropolitano fuerit facta, *ibid.*, 574. Ut indignus nullus efficiatur episcopus, *ibid.*, 637. Ut nullus contra ordinem canonum efficiatur episcopus, *ibid.*, 638. Quod nolentibus clericis vel populis, nemo debeat episcopus ordinari, *ibid.*, 689. Quod non oporteat contemptis clericis ecclesiarum de laicis episcopos ordinari, *ibid.*. Quod non habeantur episcopi quos nec clerus elegit, nec populus exquisivit, nec provinciales episcopi consecraverunt, *ibid.*. Irreprehensibiles ordinentur episcopi, *ibid.*, 771. De removendis episcopis qui illicite ordinati sunt, et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.*, 790. Indiculus regis ad metropolitanum ut designatum episcopum ordinet cum suis comprovincialibus, *id.*, LXXXVII, 901, 902. Decretum cleri et plebis Ecclesie Laudunensis de electione Henedulfi episcopi ad Hincmarum metropolitanum et episcopos provincie, ut illum ordinent, *ibid.*, 909. Epistola cleri et Ecclesie vacantis ad metropolitanum ut electum ab ipsis episcopis consecrare dignetur, *ibid.*, 912. Examinatio Wiliberti catalaunensis ordinandi episcopi per Hincmarum metropolitanum, astantibus provincie Remensis et aliarum provinciarum episcopis, *ibid.*, 915. Professio Adaberti futuri episcopi Morinensis Hincmaro Remorum archiepiscopo ante ordinationem oblata, *ibid.*, 916. Professio altera generalis ordinandi archiepiscopi, *ibid.*, 917. Tractoria Prudentii episcopi Ticastini quam per vicarium misit ad ordinationem Ansem Parisiensis, *ibid.*, 918. Documentum de ordinatione Elmetramni episcopi Rhedonensis, *ibid.*, 919. Canonice littere ab ordinantibus datæ Hedeaullo episcopo Laudunensi, ad clerum et plebem Ecclesie Laudunensis, *ibid.*. Electio, consecratio et inthronizatio Gauzberti episcopi Cadurcensis, *ibid.*, 924. Electio, consecratio et inthronizatio Borelli episcopi Rotensis, *ibid.*, 926. De ordinatione episcopi, XCIX, 1005, 1036, 1007. — Qualiter episcopus ordinatur in Romana Ecclesia, Aledin., CI, 1238. De ordinatione episcoporum, CII, 1097, 1108. De ordinatione episcopi suburbicarii a summo pontifice, CV, 59. Decretum de electo episcopo quod legat notarius regionarius, *ibid.*, 61. Vocatoria, *ibid.*. Decretale quod legit diaconus designato episcopo, *ibid.*, 62. Promissio fidei episcopi, *ibid.*, 61. Cautio episcopi, 64. Indiculus episcopi, *ibid.*, 72. Synodale quod accipit episcopus, *ibid.*, 74. — De ordinatione archiepiscoporum et reliquorum episcoporum, Isidor. Mercat., CXXI, 67. Qualiter debeant ordinari episcopi, *ibid.*, 48, 68, 257, 261, 268, 333, 343, 377, 378, 379, 377, 578, 1123. — De ordinatione episcopi, Regiu. Prum., CXXII, 578; Atto Vercell., CXXXIV, 68; CXXXVI, 358; CXXXVIII, 598. Quod nolentibus clericis vel populis nemo debeat episcopus ordinari, CXXXVIII, 598. Iudicio multitudinis ordinationes fieri non debere, *ibid.*, 599. Ut episcopi qui ordinantur, ab ordinantibus suis epistolas accipiant, *ibid.*. Quales vel quam docti debeant ordinari episcopi, *ibid.*. Qualiter consecratur, *ibid.*. Canones agnoscat antequam ordinentur, *ibid.*. De laicis non temere faciendis episcopis, *ibid.*, 593. Veterum statuta servanda sunt in ordinatione episcopi, *ibid.*. Præter sententiam metropolitanam non ordinetur episcopus, *ibid.*. Ut episcopus non ordinetur in dia-

cesi quam episcopus nunquam habuit, nisi cum voluntate episcopi ad quem ipsa diocesis pertinet, *ibid.*. Egroti episcopo ordinari successor potest, *ibid.*, 400. De ordinatione patriarcharum, *ibid.*. — Qui episcopi sunt ordinandi, quod debeant prius examinari, Burchard., CXL, 638. Diligentissime probentur, antequam ordinentur, *ibid.*, 552. Quod nullus ordinari episcopus debeat, nisi ex conventionione, *ibid.*, 555. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*. Ne laicus fiat episcopus ante 50 annos et ante anni conversionem, *ibid.*. Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatum debeat officium perveniri, *ibid.*, 554. Ut episcopus non ordinetur minus quam a tribus, et si fieri possit archiepiscopus ab omnibus comprovincialibus, *ibid.*, 556. De abiectione ejus quem duo præsumpserint ordinare episcopi, *ibid.*, 557. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*. De Wamba rege Gailorum, qui contra canones in quadam villa episcopatum fecerat, quomodo annullatum est, *ibid.*, 558. De illis episcopis qui non sunt recepti ab illis ad quos sunt ordinati vel denunciati, *ibid.*, 560. De episcoporum ordine, ut qui posterius ordinati sunt, prioribus se non audeant anteferre, *ibid.*, 565. — Ordinatio episcopi die Dominica celebretur, Joann. Rothom., CXLVII, 59. Ejusdem ceremonie et preces, *ibid.*, 142. — Tractatus de ordinatione episcoporum, Godfrid. Vind., CLVII, 281. — Episcopus ei ab uno solo episcopo consecratur, tam ordinatus quam ordinans sunt deponendi, S. Anselm. Cant., CLIX, 179. — De ordinatione episcoporum, Ivo Carnot., CLXI, 517 et seqq., 565, 565, 567, 569, 570, 571, 574, 575, 427, 452, 1155, 1151, 1158. — Quid observandum sit in ordinatione episcopi, Placid., Cl. XIII, 686. — De episcopis, Honorius August., CLXXII, 600; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 450; CLXXVII, 401. — Non sunt eligendi ad episcopatum, nisi quos probabitis vita commendat, Gratianus, CLXXXVII, 820. Non consecratur in episcopum nisi canonice electus, *ibid.*, 326. Episcopi a suo metropolitano, et ipse ab eodem consecratur, *ibid.*, 541. Si ceteris consentientibus ordinationi episcoporum duo vel tres contradicant, obtineat sententia plurimorum, *ibid.*, 545. Absque primatis consensu metropolitanus episcopus non ordinat, *ibid.*, 547. Ab omnibus suis suffraganeis archiepiscopus ordinatur, *ibid.*, 549. Ordinationes episcoporum qua hora fieri debeant, *ibid.*, 568. Ultra tres menses non differatur episcoporum ordinatio, *ibid.*, 568.

De Ordinatione summi pontificis. — Pape ordinandi ritus, S. Gregor. Magn., LXXVIII, 505. — De ordinatione summi pontificis, Liber diurnus, CV, 27 et seqq. Nuntius ad exarchum de transito pontificis, *ibid.*. Decretum de electione pontificis, *ibid.*, 28. Relatio de electione pontificis ad principem, *ibid.*, 31. Ritus ordinandi pontificis, *ibid.*, 38. Indiculus pontificis seu professio pontificis, *ibid.*, 59. Secunda professio fidei, *ibid.*, 44. Tertia professio fidei post ordinationem, *ibid.*, 51. — Ut non presument duo episcopi ordinare pontificem, Isidor. Mercat., CXXI, 535. — Quod defectio et consecratio Romani pontificis iuste et canonice fieri debeat, Ivo Carnot., CLXI, 537. Quod si Romanus pontifex alimniace, et sine consensu cardinalium intrusus fuerit, ab eis excommunicandus, et humano etiam iudicio a sede pellendus sit, *ibid.*, 552. — De summo pontifice, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 450; CLXXVII, 402. — Voluntas principis in ordinatione pontificis desideratur, Gratianus, Cl. XXXVII, 129.

CVI.

INDEX DE MATRIMONIO,

VARIAS CIRCA HOC SACRAMENTUM SS. PATRUM SENTENTIAS ORDINE LOGICO EXHIBENS.

MONITUM.

Matrimonium in se spectatum considerandum est vel prout est naturæ officium, vel prout est sacramentum, seu prout officium illud a Christo sanctificatum est. Quatenus est sacramentum, defini solet: Sacramentum novæ legis quo significatur conjunctio Christi cum Ecclesia, et gratia confertur ad sanctificandam viri et mulieris legitimam conjunctionem, ad uniendo arctius conjugum animos, et ad prolem pie sancteque in virtutis officiis et fide Christiana instituendam. In hoc Indico disserimus: I. De matrimonio ut sacramento; II. De ejus materia et forma; III. De illius dignitate, honestate et virtute; IV. De ejus unitate et indissolubilitate; V. De secundis nuptiis et polygamia; VI. De impedimentis matrimonii; VII. De obligationibus matrimonii; VIII. De bonis et incommodis illius; IX. Recensemus libros de matrimonio tractantes.

I. — *An sit sacramentum; de ejus benedictione.*

Matrimonii felicitas quod Ecclesia conciliat et confirmat oblatio et obsequium angeli renuntiant, Paternitatem habet, Tertullianus, I, 1502. Creator Deus conjugium benedixit, id., II, 381. Nubere in Domino Apostolus jubet, id., I, 1290. — Nuptiæ primæ sub benedictione Dei celebrantur solemniter, S. Ambrosius, XVII, 225. Conjugium velamine sacerdotali et benedictione sanctificari oportet, id., XVI, 985. Conjugium semel benedicitur, id., XVII, 476. Matrimonium non est ratum sine devotione Dei, *ibid.*, 219. — Nuptiæ a Deo institutæ ac benedictæ, S. Gaudens, XX, 888. — Ad nuptias Dominus venit ut ostenderetur sacramentum nuptiarum, S. Augustinus, XXXV, 1459. Nuptiarum sacramentum nec separati nec adulterati amittunt, id., XLIV, 420, 424. Conjugii sacramentum in Christo et in Ecclesia magnum, in viro et uxore minimum, *ibid.*, 427. Nuptiarum traditio et in Synagoga mansit et nunc in Ecclesia celebratur ut Dei creatura sub Dei benedictione jungatur, id., XXXV, 2579. Nuptiarum auctor Deus, id., XLV, 1735. — Conjugii venerabilis sacramentum, Salvianus, LIII, 76. — Matrimonii sacramentum, S. Leo papa, LIV, 1204. Nuptiæ auctore Deo institutæ sunt, id., LV, 131. — Nuptiæ a Deo institutæ, Christi præsentia sanctificantur, S. Maximus Taurin., LVII, 274. — In nuptiis plus valere sanctitatem sacramenti quam fecunditatem uteri, Eusebius abbas, LXII, 1042. — Connubium ex Dei institutione non ex colluvione, S. Fulgentius, LIV, 514, 608, 704. — Matrimonium sacramentum est, Cassiodorus, LXX, 549. — Connubia a sacerdote benedicuntur, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 808. Matrimonia sine præsentia sacerdotis non contrahenda, Paulinus, XCIX, 294, 319; Hincmarus, CXXV, 649. — Matrimonium a Deo confirmatum et institutum, Jonas, CVI, 167. — Conjugium sacramentum est, quoniam est sacræ rei signum, Radulphus Ardens, CLV, 1745. — Matrimonii sacramentum est unio viri cum femina quam summus creator Deus ad humani generis propagationem Adæ sociam dedit, S. Bruno Sign., CLXIV, 164. Qua ratione matrimonium ab Apostolo magnum sacramentum in Christo et Ecclesia dicitur, *ibid.*, 165. — Sextum sacramentum est conjugium, id est copula matrimonialis, Otto, CLXXIII, 1559; Zacharias, CLXXXVI, 132. — Matrimonium ratum non est quod sine devotione Dei est, Petrus Lombardus, CXCI, 1592, 1593. Quid sit conjugium, id., CXCI, 910. Matrimonium est unum de sacramentis Ecclesiæ, tenens imaginem Christi et Ecclesiæ, *ibid.*, 1586. — Natura sacramenti matrimonii conjunctio inter legitimas personas. Materia est partium consensus de præsentis expressus, Bandinus, CXCI, 1105. — Nuptiæ in cena Christus consecravit, Ilugo Rothomag., CXCI, 1289. Matrimonium a Deo est institutum, id., CCIV, 780, 781. — Nuptiarum sacramentum ante peccatum a Domino institutum, S. Martinus Lexov., CCVIII, 485. Conjugium in primis hominibus a Deo constitutum et a Jesu Christo Dei et Virginis Filio laudatum et confirmatum, *ibid.*, 490.

Materia et forma. Materia est partium consensus de præsentis expressus, Bandinus, CXCI, 1105, 1106. — Secundum quosdam non est conjugium ante carnalem copulam, P. Lombardus, CXCI, 911. — Causa matrimonii efficiens est consensus materialis per verba de præsentis expressus, Hugo de S. Victore, CLXXV, 524; Petrus Lombardus, CXCI, 910.

II. — *De ejus dignitate, honestate et virtute.*

Quanta dignitas matrimonii, in quo conjuges simulorant in Ecclesia Dei, pariter in convivio Dei, etc., Tertullianus, I, 1502, 1503. — Matrimonii dignitas, Salvianus, LIII, 132. — In matrimonio præsertim elucet potestas quam Christus Ecclesiæ relinquit, Robertus Pullus, CLXXVI, 923 925. — Conjugii sacramenti dignitas et virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 193.

Nuptiæ Marcion abstulit, Tertullianus, II, 217. Ut nuptialis non quasi culpa vitanda, sed quasi necessitatis sarcina declinanda, S. Ambrosius, XVI, 259. Non damanda nuptiæ sed probanda, *ibid.*, 273. — Conjugia probamus quæ Deo auctore concessa sunt, Bacharius, XI, 1033. — Conjugia honesta Deo non displicent, Zacharius Christianus, XX, 1149. — Non ignoramus honorabiles nuptias, et cubile immaculatum, S. Hieronymus, XXII, 493. Ecclesia matrimonia non damnat, sed subijci, velitis, nolitis, maritus subijciatur virginitati, *ibid.*, 501. Hæretici damnaunt conjugia, id., XXIII, 289. Multis argumentis refelluntur, *ibid.*, 270. — Nuptiæ, etsi jam non possunt esse sine malo concupiscentiæ, non ideo malæ, S. Augustinus, XLIV, 750. Nuptiæ non sunt malum, *ibid.*, 401. Non sunt peccatum, id., XL, 381. Nuptiæ bonæ, id., XLIV, 725, 466, 758, 687, 418. Nuptiarum lex honesta et utilis, id., XLV, 1459. Nuptiæ natura sua et institutione non sunt causæ peccati, id., XLIV, 460. Nuptiæ bonæ, mellior virginibus, id., XLII, 494. Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XI, 573. Nuptiarum bonam apud Christianos triplex, *ibid.*, 594. Nuptialis bonæ, id., XLIV, 424. Quinam hæretici conjugia damnaunt, id., XXXII, 1544, 1573; XLII, 51, 50; XLV, 1463; S. Leo Magnus, LIV, 683. — Quid res bona sit conjugium ex eo probatur quod Dominus legit instituit conjugium inter primos parentes, Genadius Massil., LVIII, 1037. Conjugium non prohibetur, S. Paulinus, LXI, 734. — Nuptiæ non sunt peccatum sed donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 520. — Vituperant nuptias locutioni verbo repellit, S. Gregor. Magnus, LXXV, 1123. Conjugalis copula non est peccatum, id., LXXII, 586. — Matrimonium bonum est quia in eo exstat imago sacrosancti conjugii inter Christum et Ecclesiam, Sonastius, LXXI, 441. — Matrimonii honestas et bonitas, Talo, LXXX, 657. — Nuptiarum bonitas contra Tatianum et Marcionem cæterosque hæreticos vindicat, Beda Venerabilis, XCIV, 68. — Nuptiæ legitimæ non damanda, Alcuinus, CI, 1226. — Laicis conjugium permittitur et bonum, Ræter, CXXI, 721. — Nuptiarum condemnatio fieri non debet, Rab. nus Maurus, CVII, 461. — Nuptiæ laudanda non

reprobando sunt, Isidorus Mercator, CXXX, 897, 870. — Bonum nuptiarum triplex, Aides, proles et sacramentum, Ivo Carnot., CLXI, 587. — Res bona est conjugium et sine peccato sit onenibus conjugalis, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 153, 156. — Quod matrimonium bonum sit multis argumentis demonstratur, Abaelardus, CLXVIII, 1566. — Quod nuptiae sunt bonae, Petrus Lombardus, CXCLII, 900. — Conjugium bonum et honorabile, Martinus Legion., CCVIII, 485. Multis Scripturae locis approbatum, *ibid.*, 484. — Conjugii sacramenti virtus, Alanus ab Insulis, CCX, 195. O quanta virtus hujus sacramenti per quam ne in luxuria vel incontinentia praecipitum quis labatur, honestate conjugali excipitur, *ibid.*

III. — De unitate et indissolubilitate matrimonii.

Primo manente matrimonio habere adulterium est, Tertullianus, II, 413. Matrimonium a Deo institutum, unum esse, *id.*, I, 1277. Monogamia non onerosa, *id.*, II, 932. Ejus disciplina neque nova est neque extranea, imo et antiqua et propria Christianorum, *ibid.*, 933. Apud ethnicos in summo est honore, *ibid.*, 928. In ipso animalibus recognoscitur, *ibid.*, 935. Monogamia Aes et Evae ad finem usque perseveravit, *ibid.*, 931. Primus eam solvit Lamech, *ibid.* Secundae nuptias ob liberos suscipiendos non expedire, *id.*, I, 1263. Non sunt laeuae, *ibid.*, 915, 965. — Certis rebus et probatis causis inter uxorem et maritum repudiandi locus patet, Eusebius Pamphilus, VIII, 334. Non autem levibus causis, *ibid.* — Matrimonium dirimi posse propter alterius conjugii fornicationem, S. Hilarius, IX, 940. — Lex divina uxorem dimitti prohibet, S. Ambrosius, XV, 1766, 1767. Indissolubilitas copulae conjugalis, *id.*, XVI, 273. Vinculum matrimonium est, *ibid.*, 242. Viro licet ducere uxorem, si dimiserit uxorem peccantem, non econtra uxori, *id.*, XVII, 217, 218. — Matrimonii castum conjugium indissolubile lege servari, S. Chromatius, XX, 551. Libellum repudii permissum abstulit Christus, *ibid.* — Unam feminam uni viro conjugit Deus, S. Gaudencius, XX, 898. — Qui interveniente divortio si alius nuptias iuxerint, adulteri demonstrantur, S. Innocentius, XI, 500, 602. — Connubium non posse dissipari ob sterilitatem, S. Augustinus, XL, 365. Mutuum castitatis votum non conjugium dirimit, *id.*, XLIV, 420. Nuptiale foedus separatione conjugum non fit irritum, *id.*, XL, 578. Nefas est repudio discedentem alteri nubere, dum vir ejus vivit, *ibid.*, 591. Continentia ex consensu non dirimit matrimonium, *id.*, XLIV, 422. — An citra causam fornicationis discedere liceat conjugii sine nuptiis manere volenti, *id.*, XL, 451. Non licere conjugii discedere nisi ex fornicationis causa, *ibid.*, 452. Conjugii vinculum morte resolvit, non fornicatione et separatione conjugum, *ibid.*, 473. Nolens reconciliari a muliere uxori non potest alteri nubere, *ibid.*, 476. — Matrimonii indissolubile vinculum, S. Leo papa, LIV, 683, 1136. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 851, 1161, 1162; LXXVIII, 457. — Matrimonii vinculum est divinitus firmatum, Sonnatius, LXXX, 444. — Placuit ut secundum doctrinam evangelicam, neque dimissus ab uxore neque dimissa a marito alteri conjugantur, S. Zacharias, LXXXIX, 934. — Viri aut uxores se dimittentes non nubant, Benedictus, CXVII, 758. — Matrimonia dissolvi possunt propter fornicationem, S. Lupus, CXIX, 483. — Uxorem dimittendi plures olim causae, Paschasius Radbertus, CXX, 252. — Matrimonium indissolubile vinculo constringitur, S. Prudentius Trec., CXV, 1434, 1435. — Nemo conjugum juxta divinam auctoritatem initum disjungere praesumat, Hincmarus, CXXX, 632, 633, 634. Conjugii dissolvendi difficilior est ratio quam episcopatus abrogandi, *ibid.*, 612, 613. — De indissolubilitate matrimonii, altera conjuge vivente, Regino Prum., CXXXII, 519; Rotherius, CXXXVI, 191. — Recommunicandus est ille qui uxorem dimisit et aliam duxit, Jordanus, CXLII, 1598. — Matrimonium occasione religionis non est solvendum, Isidorus Mercator, CXXX, 271. — Inter separatos vinculum matrimonii manet, Ivo Carnot., CLXI, 634. — Matrimonium non dirimi propter unius fornicationem, Anselmus Laud., CLXII, 1412. — Conjugati non possunt ingredi religionem sine mutuo consensu, Rupertus, CLXVII, 222, 225. Quibus de causis uxor dimitti potest, *id.*, CLXVIII, 1414, 1415. — De stabilitate matrimonii, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166, 167. — Unitas in matrimonio vincit, Herraeus, CLXXXI, 875. — Indissolubilitas, *ibid.*, 877; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496. — Matrimonii unitas, Robertus Pullus, CLXXXVI, 943. Matrimonii cum infidelibus dissolubilitas, *ibid.*, 947. Separatio fieri potest ob votum vel fornicationem, *ibid.*, 919, 920. — Matrimonii indissolubile vinculum utraque parte, Petrus Lombardus, CXCI, 1594, 1595; Martinus

Legion., CCVIII, 487. — Divortium a pontifice damnatum, Innocentius III, CCXIV, 884, 885.

IV. — De secundis nuptiis et polygamia.

Secundae nuptiae ob liberos suscipiendos non expeditur, Tertullianus, I, 1282. Matrimonium unum novimus, sicut unum Deum, *id.*, II, 951. Nuptias secundae Deo minus expedit, *id.*, I, 1287. Matrimonium secundum non aliud dicendum erit quam species stupri, *id.*, II, 924. Nuptias secundae non sunt inveniendae, *ibid.*, 915, 983. — Ad nuptias secundae sine adulterii crimine vidua potest transire, S. Hilarius Pictav., IX, 446. — Nuptiae secundae et plures dissuadentur, S. Zeno, XI, 579. Apud antiquos patres secundae et plures nuptiae male audierunt, *ibid.*, 129. Eas tamen per se malas et illicitas non habuerunt, *ibid.*, 151. Redarguebant propter immoderatam libidinem, *ibid.*, 152. Ethnicis quoque quantum exosa fuerint, *ibid.*, 153. — Secundae nuptias non damnant praecipua apostolicae, S. Ambrosius, XVI, 238. Secundae nuptias non prohibet Ambrosius, sed non probat saepe repetitas, *ibid.*, 251. — Aperiant aures obtretractores mei, et videant me secundas et tertias nuptias concessisse in Domino, S. Hieronymus, XXII, 497. Non damno digamos, imo nec trigamos et si dici potest, octogamos, *ibid.*, 499. — Nuptias secundas quidam haeretici damnant, S. Augustinus, XLI, 513; XLII, 657. Nuptias secundas tanquam stupra damnant Cataphryges, *id.*, XLII, 50. — Nuptias secundae non damnabiles, S. Fulgentius, LXV, 693. — Secundae nuptiae peccatum non sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 804. — Quod non oportet in bigami nuptiis orare praebiterum, Crisostomus, LXXVIII, 881. — Secundae nuptias non damnamus, imo recipimus, Hincmarus Rheim., CXXX, 649; Petrus Damianus, CXV, 240, 241; Hugo de S. Victore, CLXXVI, 172; Herraeus, CLXXXI, 1465; S. Bernardus, CLXXXIII, 1496; Petrus Lombardus, CXCI, 1596, 1599, 1600.

Usus uxorum communis apud nonnullos, S. Hieronymus, XXII, 657, 658. Usus plurimarum uxorum et concubinarum apud patriarchas, *ibid.*, 1054. — Uxores plures ducere olim non prohibitum, S. Augustinus, XLI, 517. Non erat peccatum tempore veteris testamenti, quis neque contra naturam erat neque contra morem neque contra praecceptum, *id.*, XL, 595. Concubinas habere non licet, *id.*, XXXIX, 1710. — Non plures uxores habere docet, Haymo, CXVII, 929. — Uxores plures permittit Deus in Veteri Testamento, Gutbertus, CLVI, 548. — Polygamia simultanea prohibita declaratur, Honorius Augustod., CLXXII, 1147; Otto Bamberg, CLXXXIII, 1539; Zschar., CLXXXVI, 151 et seq. — Jacob plures ducit uxores ad procreandum solem in cultum Dei et ad multiplicandum populum unius fidei, Petrus Cantor., CV, 119.

V. — De impedimentis matrimonii.

Impedimentum religionis. — Matrimonium cum gentili vetitum, Tertullianus, I, 1290. — Nuptiam cum infidelibus arguuntur, S. Zeno, XI, 154, 157, 336. Profano cur nubas cum possis nubere Christiano, *ibid.* — Judaeus Christianam vel Christianam Judaeam ducere prohibetur, Theodosius, XIII, 526. — Matrimonium iungi gentilibus Christiani non debent, nec Judaeis aut haereticis, S. Ambrosius, XIV, 451. — Matrimonium iure cum infidelibus non licere asserit Cyprianus, S. Augustinus, XL, 231, 469; S. Fulgentius, LXVII, 959. — Puellas Christianorum gentilibus non sunt sociandae, Isidorus Mercator, CXXX, 412. — Matrimonia vetita inter Judaeos et Christianos, Regino Prumiensis, CXXXII, 511. — Conjugium debet esse inter homines ejusdem religionis, Ivo Carnot., CLXI, 1265 et seq. — Matrimonia vetita erant in lege Moysi quoties esset inter contrahentes religionis disparitas, S. Bruno, CLXIV, 164, 165. — Disparis cultus, Petrus Lombardus, CXCL, 951.

Error. — Quomodo error dirimit matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 595, 596, 619; Hugo de S. Vict., CLXXV, 910. — Impedimentum erroris circa personam vel qualitates, Gratianus, CLXXXVII, 1454; Petrus Lombardus, CXCI, 916, 1371, 1375 et seq.

Coactio. — Dent poenas mulieres quae se servis propriis jungunt, Eusebius Pamphilus, VIII, 312. — Si alter conjugum conditionis sit servilis dirimendum matrimonium, S. Gregorius Magnus, LXXV, 401. — Matrimonia ingenuorum cum ancillis quae ut tales non cognoscuntur nulla, Pippinus, XCVI, 1507. — Copula mancipiorum invitae dominis rata non erit, Ahyto Basil., CXV, 15. — De impedimento conditionis servilis, Burchardus, CXL, 818.

Votum. — Virginem sacramentali maritali consortio non benedical episcopus, S. Sylvester, VIII, 883. — Virgo consecrata professione non potest nubere, S. Ambrosius, XVI, 573. — Qui votum virginis emiserat, si nubant parentur, S. Innocentius I, XX, 478; S. Patricius, LIII, 825. — Nuptias appetere his qui reverentia conti-

neutram damnable est, S. Fulgentius, LXV, 704. — Non debet quisquis voti vinculo constrictam mulierem ducere, Pippinus, XCVI, 1806. — Qui votum emiserint a matrimonio repellantur, Heraldis, CXXI, 775. Cum sanctimoniali conjunctione delectatur, id., CXXXVIII, 445. — Non licet Deo sacra nuptialia iura contrahere, Borchardus, CXL, 797, 801. — Virgines quæ post consecrationem nubunt non tam adultæ sunt quam incestæ, S. Gregorius VII, CXLVIII, 707. — Matrimonium ejus qui votum suscepit invalidum, S. Bernardus, CLXXXII, 888; Gratianus, CLXXXVII, 1618. — Solemniter in Ecclesia professæ castitatem a matrimonio arcenti, Hugo Rothomag., CXCII, 1291; Petrus Lombardus, CXCII, 832.

Ordo. — Sacri ordines matrimonio obex sunt, S. Gregorius Magnus, LXXV, 1539. — Sacri ordines dirimunt matrimonium, Stephanus, CCXI, 571.

Clandestinitas. — Oculis conjunctiones, id est, ad Ecclesiam prius non professæ, male, Tertullianus, II, 987. — Clandestina matrimonia velantur, S. Leo papa, LIV, 1205; S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319. — Publicæ et non occulte ducenda est nixor, Hervæus, CXXXII, 697; Ivo Carnot., CLXI, 616, 1249; Gratianus, CLXXXVII, 1417.

Consanguinitas. — Ex propinquitate sui sanguinis vel uxoris usque ad septimum gradum nullus ducat uxorem, S. Julius, VIII, 669. — Sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem, S. Siricius papa, XIII, 1189. — Conjugium inter patrem et filium jure naturali prohibitum, S. Ambrosius, XVI, 1185. Matrimonium in quarto gradu prohibitum lege divina, *ibid.*, 1184. — Conjugia cum propinquis non divas sed humana lege prohibita, S. Augustinus, XL, 439. Conjugium inter fratres jam Abraham temporibus non erat licitum, id., XLII, 422. — Matrimonium in quarto et tertio consanguinitatis gradibus Anglis concessum, S. Gregorius Magnus, LXXV, 101, 102, 588, 459. Matrimonium prohibetur in secundo consanguinitatis gradu, id., LXXVII, 1189. Infra quos gradus matrimonium contrahere liceat, *ibid.*, 1188, 1189. — Matrimonia in tertia propinquitate prohibentur, S. Cummianus, LXXXVII, 986. — In quinto consanguinitatis permittantur homines matrimonium inire, et in quarto si hoc occurrerit non separantur, in tertio separantur, Egbertus, LXXXIX, 408. — Diversi gradus consanguinitatis et affinitatis numerantur in quibus matrimonium non incedendum, S. Bonifacius, LXXXI, 819. — Matrimonia usque ad septimum gradum consanguinitatis vetita, S. Paulinus, XCIX, 298; Heraldis, CXXI, 767. — Matrimonia prohibita usque ad quartam generationem, Isidorus Mercator, CXXX, 1122. — Quid nulli liceat de propria cognatione uxorem ducere, Borchardus, CXL, 779, 783, 784. — Consanguinitas sex gradibus terminatur, Petrus Damianus, CXLV, 192, 193. — Matrimonia inter consanguineos infra septimam generationem prohibentur, Joann. Rothomag., CXLVIII, 370. — Gradus quartus et sextus consanguinitatis prohibetur, S. Anselmus Cantuar., CLIX, 245. Conjugia in Hibernia palam et impune fiebant inter cognatos, *ibid.*, 174. Usque ad sextum gradum consanguinitatis Christiana religio connubia prohibet, *ibid.*, 559, 560. — Matrimonium nullum inter consanguineos et affines, Ivo Carnot., CLXI, 1275, 1276. — Cognati non possunt contrahere nisi post septimum gradum, Hugo de S. Victore, CLXXV, 165, 510, 511. — Cognatio carnalis, S. Petrus Lombardus, CXCII, 937.

Cognatio legalis. — Non est matrimonium inter adoptivum et adoptivum, Nicolaus papa, CXIX, 975.

Cognatio spiritualis. — Non licere filium in matrimonio ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, S. Zacharias, LXXXIX, 957. — Inter asceptores baptismi et susceptos non est matrimonium, nec in linea directa usque ad infinitum, Nicolaus papa, CXIX, 979. — Non potest quis contrahere cum consanguineis spirituali, Ivo Carnot., CLXI, 61. Cognati spirituales inter se non copulantur, *ibid.*, 164, 516, 517, 518. — De cognatione spirituali, Petrus Lombardus, CXCII, 940; Innocent. III, CXCIV, 560.

Affinitas. — Matrimonia in aliis gradibus affinitas prohibita, S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 457. — Connubia etiam inter affines velantur, Pippinus, XCVI, 1808. Matrimonium id secundo gradum affinitatis prohibitum, 1815. — Gradus affinitatis spiritualis explicati, Carolus Magnus, XCVIII, 89, 90; Benedictus diaconus, XCVII, 759. — Impedimentum affinitatis spiritualis disjungit matrimonium, Theodorus, XCIX, 1090. — Conjunctione cum affinis spiritualibus vetita, Heraldis, CXXI, 769; Borchardus, CXL, 781. — Connubium interdictum cum affinis spiritualibus, Honorius Augustod., CLXXII, 1146, 1147; Gratianus, CLXXXVII, 1667; Bonifacius, CXCII, 1109. — Matrimonium in tertio affinitatis gradu prohibitum, Petrus Cantor., CCV, 95. — Dispensatio pro contrahendo matri-

monio in tertio et secundo gradu affinitatis, Innocentius III, CCXIV, 1251.

Ligamen. — Nemini licet alterius sponsam uxorem ducere, Siricius papa, XIII, 1136. — Non licet alteri sponsam ad matrimonium jura sortiri, Dionysius Exiguus, LXVII, 233; Halligarius, CV, 685. — Ligamen impedimentum, Gratianus, CLXXXVII, 1634, 1639.

Violentia. — Matrimonium ex violentia contractum non validum, Tertullianus, II, 445. — In matrimonio voluntas debet esse libera, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 602. — Mulier invita virum non ducat, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 353. — Nemo iavitus ad matrimonium contrahendum trahi debet, Urbanus II, CII, 67.

Amentia. — De impedimento amentie, Regino Prum., CXXXII, 509. — Qui copulaverunt sani, non disjungendi sunt propter unum insaniam vel furorem, Nicolaus, CXI, 1198. — Si alter conjugum fiat amentis, non solvitur matrimonium, Ivo Carnot., CLXI, 619.

Impotentia. — De muliere quæ cum viro suo non potest coire, Benedictus, XCVII, 737. Vel de viro impotente, *ibid.*, 760. — Conjugibus qui debitum conjugale reddere non possunt, ad alias nuptias transire licet, Theodorus, XCIX, 949. — Matrimonium dirimendum esse si alter conjugum debitum reddere non possit, S. Agobardus, CIV, 568. — De impedimento impotentie, Regino Prum., CXXXII, 550; Borchardus, CXL, 821, 822; S. Anselmus Luciens., CXLIX, 524, 566. — Frigiditas non conjugium ineant, Hugo de S. Victore, CLXXV, 166.

Crimen. — Adulter non potest adulteram ducere post mortem viri, Ivo Carnot., CLXI, 1281. — Non potest esse matrimonium cum qua sit adulterium, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 163. — Quod nulli liceat eam cum qua fornicatus fuerit, ducere in conjugem, Amalardus, CLXXXIII, 1565.

Consensus parentum. — Filii sine consensu parentum recte et jure non possunt nubere, Tertullianus, I, 1501. — Non est virginis pudoris maritum eligere, sed iudicium parentum expectare debet, S. Ambrosius, XIV, 455. — Viventibus parentibus inter filios familias sine voluntate eorum matrimonia non legitime copulantur, sed conjuncta non solvuntur, Marcellus, LXXXVII, 785. — Parentibus inscisi non contrahendum matrimonium, S. Paulinus, XCIX, 298, 299, 319.

Raptus. — De raptibus et de raptis, Fulgent., LXVII, 957. — De his qui puellas rapiunt, Crisostomus, LXXXVIII, 908; CXXXVIII, 429.

Tempus. — Nullus jungatur uxori ante octavam Pasche, S. Ambrosius, XVIII, 244. — Nuptiæ non celebranda in Quadragesima, S. Leo papa, LIV, 720; Dionysius Exiguus, LXVII, 76, 170; Fulgentius, LXVII, 960; Crisostomus, LXXXVIII, 210; Isidorus Mercator, CXXX, 290; Alito Vercell., CXXXIV, 46. — Tempora nuptiarum prohibita, Ivo Carnot., CLXI, 612.

Ætas. — Ad matrimonium contrahendum ætas congruens requiritur, S. Leo papa, LIV, 151. — Puella quatuordecim annorum corporis sui potestatem habere potest, adolescens vero quindecim annorum eadem jura utitur, Egbertus, LXXXIX, 408. — De matrimonio ante annum pubertatis prohibito, Carolus Magnus, XCIII, 216, 217; S. Paulinus, XCIX, 298. — Sui corporis potestatem habet puer quindecim annorum, Theodorus, XCIX, 935. — Juvenes ante 14 annos et puellæ ante 12 matrimonium inire non possunt, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 166.

Sponsalia. — Nemo alteri desponsatam ducat uxorem, S. Leo papa, LIV, 557. — De sponsatis puellis, Fulgentius, LXVII, 958. — De sponsalium obligatione, S. Gregorius Turon., LXXI, 547, 548. — Puellæ desponsata cum aliis matrimonium sortiri nequeunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 36. — Sponsalia dirimunt subsequens matrimonium, Gratianus, CLXXXVII, 1412, 1462, 1466; Innocentius III, CCXIV, 41.

Conjugii impedimenta enumerata, Zacharias, CLXXXVI, 152; Robertus Pullus, CLXXXVI, 949 et seq.; Gratianus, CLXXXVII, 1451; Petrus Lombardus, CXCII, 916, 1571 et seq., 929 et seq.; Bonifacius, CXCII, 1107 et seq.

Excommunicentur illi qui celant matrimonii impedimenta diversa, Otto de Soliaco, CCXII, 62.

VI. — De matrimonii obligationibus.

Officia conjugatorum explicantur, S. Paulinus, LXI, 601. — Quomodo conjuges se gerere debeant coram Deo, Egbertus, LXXXIX, 419.

Amor. — Conjuges ambo seipsos diligant, Victorinus, VII, 1268, 1269. Vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, *ibid.* — Nimis amor uxoris damatur, S. Hieronymus, LXIII, 281. Sapienter vir iudicio debet amare conjugem non affectu, *ibid.*

Castitas. — Excessus in matrimonio est impudicus.

Tertullianus, II, 695. — In nuptiis castitas cum summa reverentia servetur. Lactant., VI, 717. — Castitas uxorem habenti præcipitur, S. Hieronymus, XXII, 1097. Opera nuptiarum castitatem commendant, *ibid.*, 523. — Castitas nuptiarum maxime commendanda, S. Petrus Chrysologus, LII, 616. — Conjugalis pudicitia et continentia donum Dei, S. Fulgentius, LXV, 514. — Honorabile connubium et torus immaculatus, conjugalem castitatem prætergredientes poenæ æternæ sunt rei, S. Gregorius Magnus, LXXIX, 416. — Qui uxores castas cupiunt invenire, casti et incorrupti studeant accedere, Jonas Aurelianus, CVI, 170, 171, 172. In castitate uxores diligant viri, *ibid.*, 177. — Conjugati castitatem custodiant, Hincmarus Rem., CXXV, 649. — Habent enim nuptiæ castitatem suam, Radulphus, CLV, 1743. — In conjugio pudicitia normam et sanctitatis profectum Christus adduxit, Petrus de Harveng., CCIII, 748.

Deiitum conjugale. — In sacris diebus jejuniorum conjugati a conjugibus se abstineant, Liberius papa, VIII, 1408. — Tempora præscripta esse conjugio et liberis procreandis, S. Ambrosius, XV, 1550, 1551. — Uxor et vir non habent sui corporis potestatem nec habent pudicitie libertatem, S. Hieronymus, XXII, 1048, 1049. Qui debitum conjugale solvit orare non potest, *ibid.*, 409. — Quæ fidelium in usu matrimonii debeat esse voluntas, S. Augustinus, CLIV, 416, 419. — Veniale peccatum quantoniam in usu matrimonii, *id.*, XXXII, 345, 1272; XL, 289. Procreatio filiorum una est miscende carnis legitima causa, *ibid.*, 368. Matrimonium non est, ubi datur opera ac uxor sit mater, *id.*, XXXII, 1575. Usus contra naturam execrabilior est in uxore quam in meretrice, *id.*, XL, 583. Uxoris usus non nisi pro creationis causa est attribendus, *id.*, XXVIII, 345. Et nisi causa procreandorum filiorum causa fiat, est peccatum, *ibid.*, 88; XXXIX, 1541. In use conjugis, quid sine culpa, quid cum veniali, quid cum mortali, *id.*, XLIV, 423. Conjugium peccatum qui generationi prolis obstat, *id.*, XL, 423. De conjugalis debiti exactione ac redditione, *ibid.*, 577. — Officium conjugum in debito reddendo, S. Fulgentius, LXV, 504, 505, 506, 314, 608, 609. Peccata in debito conjugali facienda, *ibid.*, 504 et seq. De temporibus in quibus se continere debeant conjugati, *id.*, XCVI, 11503. — Conjugati ab opere carnis aliquot diebus ad percipiendum Eucharistiæ sacramentum, Carolus Magnus, XCVII, 320, 321. Ut a coitu prægnantem fidelis se abstineant, *ibid.*, 775. — Non licet conjugii opus in quibusdam festis, S. Paulinus, XCIX, 509, 501. — De diebus in quibus se continere debent conjugati, Theodorus, XCIX, 948, 966; Halitarius, CV, 685. — De debito conjugali, Haymo, CXVII, 543, 544. — Uxoris usus aliquo tempore ad orationem interdictus, Regino Prum., CXXXII, 149, 457. — Discernenda concubitus tempora quando eorumque et quando abstinendum, Gerardus, CXII, 1500. — In orationibus prima nuptiarum nox agenda, Radulphus, CLV, 1744. — Conjuges cessare debent a copula carnali diebus festis et processionis et tempore conceptus et partus, Ivo Carnot., CLXI, 1247. Conjugale debitum nullus est criminis, exigere autem ultra generandi necessitatem est culpa venialis, *ibid.*,

1248. — Carnalis debiti solutio, Petrus Lombard., CXCII, 923. Quando abstinendum est a copula, *ibid.*, 923. — Solius voluptatis causa non procreandæ prolis concubitus malus, Martinus Legion., (CVIII, 488.

Unio. — Ut vir et uxor sint sibi invicem juncti spiritu et anima, Victorinus, VIII, 1288, 1289. — Religiosiores copulæ mentium docentur esse quam corporum, S. Ambrosius, XV, 1677, 1678. — Inter virum et uxorem debet esse sancta conjunctio, S. Hieronymus, XXVI, 531. — Conjugibus non solum eadem caro sed spiritus et mens esse debet, S. Prosper, LI, 772. — Matrimonii sanctitas consistit in uno spiritu et una fide, Rupertus, CLXVIII, 1519.

Fidelitas. — Fidelitas in conjugibus servanda, S. Ambrosius, XVII, 216; Jonas Aurelianus, CVI, 174 et seq. Conjugati debent sibi fidem et etiam servitium infirmitatis invicem accipiendæ ad illicitos concubitus evitandos, Ivo Carnot., CLXI, 1248.

Officia uxoris erga maritum. — Uxor sit ancilla hominis, S. Hieronymus, XXII, 1035. Sollicitudo uxoris pro viri salute, *ibid.*, 1015, 1046. — Coniux bona maritum suum dominum et vocat et corde sentit, S. Augustinus, XXVIII, 325. — Uxor debet esse subjecta marito, Regino Prum., CXXXII, 350.

Officia communia. — Conjugati pastorale ministerium exercere debeant de educandis filiis, Jonas Aurelianus, CVI, 197, 193. — Simul iis ad orandum nocte surgendum est, S. Ambrosius, XIV, 451.

VII. — De bonis et incommodis matrimonii.

Uxoris doctæ incommoda, S. Hieronymus, XXIII, 276. — Bonum conjugii multiplex, S. Augustinus, XL, 375. Nuptiarum bonum apud Christianos triplex, *ibid.*, 394. Nuptialia bona, *id.*, XLIV, 424. Conjugale decus in officio regendi matrimonii et suscipiendorum liberorum, *id.*, XXXII, 750. — Matrimonii incommoda, S. Bernardus, CLXXXIV, 696, 697. Anxietates conjugatorum in promovendis filiis, *ibid.* Matrimonii bona et mala, Zacharias, CLXXXVI, 956, 957. — Quantæ molestiæ et oneri est status conjugalis secundum philosophos, Joannes Carnot., CXCIX, 749, 750 et seq. — De tripartito bono nuptiarum, Ivo Carnot., CLXI, 587; Petrus Lombardus, CXCII, 919.

VIII. — Libri de matrimonio tractantes.

De monogamia liber, Tertullianus, II, 93. Theophrasti de nuptiis liber, S. Hieronymus, XXIII, 276. De bono conjugali liber unus, S. Augustinus, XL, 375. De conjugis adulterinis ad Pollentium libri duo, *ibid.*, 452. De nuptiis et concupiscentia libri duo, *id.*, XLIV, 445. De nuptiis et matrimonio, Ivo Carnot., CLXI, 584. De nuptiis libri duo, Hugo de S. Victore, CLXXVI, 1501. De sacramento conjugii, Petrus Lombardus, CXCII, 908.

SERIES UNDECIMA.

Ecclesia, cum sit columna, firmamentum et custos veritatis, et fons ille cui Christus supremam contulit docendi auctoritatem, et cujus auctoritas sola via est apta ad ingenerandam animis Christianorum stabilem securamque fidem, inde omnes fideles quæ credenda, quæ agenda, quæ vitanda, ne a salute aberrarent, docere debuit; itaque primaria et præcipua fidei capita in unum breviter colligi curavit, et sic varia condidit symbola, quæ sunt summa articulorum qui omnibus credendi proponuntur. Itaque symbola hæc et varias fidei catholice professiones Lectori depromit nostra Series undecima.

CVII.

INDEX DE SYMBOLIS IN GENERE.

ET DE UNOQUOQUE SYMBOLO SPECIALI, LOGICO DISPOSITUS ORDINE, QUIDQUID DE ILLIS
SCRIPSERE SS. PATRES REFERENS VEL INDICANS.

MONITUM.

Symbolum Græce, quod Latine dicitur indicium et collatio; *indiciu*m est quia indicat cui credere debeamus, id est, uni Deo Patri et Filio et Spiritui Sancto; *collatio* dicitur, hoc est quod plures in unum conferunt. Symbolum apud Catholicos sumitur pro regula fidei, sive est summa articulorum fidei qui omnibus credendi proponuntur. In hoc Indice duas statuimus sectiones quarum prior agit de Symbolis in genere et de unoquoque speciali Symbolo, scilicet apostolico, Nicæno, S. Athanasii, etc., necnon de variis fidei catholicæ professionibus quas vel admisit vel proposuit Ecclesia; posterior vero exhibet sigillatim unumquemque Symboli apostolici articulum, varias SS. Patrum sententias referens vel indicans.

SECTIO I. — DE SYMBOLIS.

I. — De Symbolo in genere.

Symbolum Græce dicitur, Latine autem collatio, S. Ambrosius, XVII, 1153. — Symbolum unde dicitur, Rufinus, XXI, 357; S. Augustinus, XXXVIII, 1038, 1072. Cur institutum, *ibid.*, 1063. Symbolum fidei dicitur confessio, *id.*, XL, 276. Symbolum est regula fidei, *id.*, XXXII, 651; XXXVIII, 400, 1060; XL, 627. Symbolum fidei catholicæ fundamentum, *id.*, XL, 651. — Symbolum est pactum vitæ, salutis placitum, S. Petrus Chrysologus, LII, 361. — Symbolum Græce, indicium dici potest, aut signum, vel collatio, S. Martinus Legion., CXVIII, 1541. — De symboli nomine, et quid symbolum sit, S. Hildef. Tolet., XCVI, 126.

II. — De Symbolo apostolorum.

Sancti apostoli in unum convenientes, brevium fidei fecerunt, ut breviter fidei totius seriem comprehenderemus, S. Ambrosius, XVII, 1153. Quemadmodum duodecim apostoli et duodecim sententias, *ibid.*, 1153. Duodecim apostolorum symbolo fides sancta concepta est, qui velut periti artifices in unum convenientes, clavem suo consilio confecerunt, *ibid.*, 671. — Apostoli discessuri, Spiritui Sancto repleti symbolum fidei componunt, cur, Rufinus Aquil., XXI, 59, 357. — Symbolum fidei ab apostolis traditum, S. Hieronymus, XLIII, 540. Non scribitur in charta et atramento, *ibid.* Quomodo concluditur in fine, *ibid.* — Sancti apostoli, certam fidei regulam tradiderunt, quam secundum numerum apostolicum duodecim sententiis comprehensam, symbolum vocaverunt, S. August., XL, 1189. Symbolum memoria tenendum, *id.*, XXXVIII, 599. Symbolum fidei cur institutum, *ibid.*, 1063. Quid ex illo apostolus quisque composuit, *id.*, XXXIX, 2190. Verba symboli, ecclesiæ sunt Domini sacramenta quæ gratiam in nobis servant incorruptam, *ibid.* Symbolum memoria teneri debet, *id.*, XXXVIII, 599, 1068. — Symbolum fidei divinam et humanam habere auctoritatem, S. Cassianus, L, 149. — Symboli apostolici expositiones, aliæ erant domesticæ ac privatas, aliæ publicæ et solemnes, S. Nicetas, LII, 1010. — Symbolum institutum ab apostolis, S. Leo Magnus, LIV, 466. Duodecim apostolorum totidem signatum sententiis, *ibid.*, 794. Omnium hæreseon antidotum, *ibid.*, 757, 791. Ejus recitatio in baptismo, *ibid.*, 1068. — Symbolum ab apostolis traditum, cur, S. Maximus Taurin., LVII, 435. — Christianæ fidei symbolum ab apostolis ordinatum, S. Fulgentius Rusp., LXV, 825. Quid symbolum et cur institutum, *ibid.* Enumerantur omnes symboli articuli, *ibid.*, 826. Symboli apostolorum non unus, sed multi conditores, *id.*, LXXII, 550. — Qua ratione symbolum constet., S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 126. Initium symboli, et quid sit credulitas, *ibid.*, 127. Explicatur symbolum fidei, *ibid.*; Leidradus Lugdun., XCLX, 879; Amalarius Trev., *ibid.*, 896. — Symbolum ab apostolis compositum, Alanus, CI, 1158. Quomodo, *ibid.*, 1159 et seqq. — Quæ sit interpretatio symboli secundum Latinos, Theodulfus Aurel., CV, 226. — Symbolum quando quemque

in finem ab apostolis compositum, Rabanus Maurus, CVII, 568. Eius integra explanatio, *id.*, CX, 27; CXII, 1221. — Symbolum Christianis fidelibus innotandum, Regio Prum., CXXXII, 189, 190, 219; Ratherius Veron., CXLVI, 562, 563. Symbolum, id est collatio apostolorum, sicut in psalteriis correctis invenitur, *ibid.*, 563. — Symbolum apostolorum, ejus explanatio, S. Bruno Heribopol., CXLII, 539. Ut symbolum caleant, *id.*, CLI, 1176. — De symbolo apostolorum et ejus explicatio, Ivo Carnot., CLXII, 601. — De symbolo apostolorum quando et quare in missa cantandum sit, Hugo de S. Victore, CLXXVII, 424. — Symboli duodecim articuli, Josieanus Suessia., CLXXVI, 1489.

III. — Commentarii in explanationes, etc. — Symboli apostolorum.

Explanatio symboli ad initiandos, S. Ambrosius Mediol., XVII, 1153 et seqq. — Commentarius in symbolum apostolorum, Rufinus, XXI, 356 seq. — De fide et symbolo liber unus, S. Augustinus, XI, 181. Sermo in traditione symboli, *id.*, XXXVIII, 1053 seq. Sermo de symbolo, *id.*, XXXIX, 2190 seq. — De symbolo tres sermones ad catechumenos, *id.*, XL, 627 seq. — Sermo de symbolo, *ibid.*, 1190 seq. — De symbolo apostolorum, *id.*, LII, 354, 357 seq. — Explanatio symboli apostolorum, *ibid.*, 865 seq. — Homilia de traditione symboli, ejus explicatio, S. Maximus Taurin., LVII, 451. — Defensio symboli apostolorum adversus Arianos, S. Fulgentius Rusp., LXV, 821. — Expositio fidei catholicæ, Venantius Fortunatus, LXXXVIII, 585. — Explicatur symbolum fidei, S. Hildefonsus Tolet., XCVI, 127 seq. — De Symbolo, Amalarius Trevir., CXIX, 896. — Explanatio symboli apostolici, Rabanus Maurus, CI, 27; CXII, 1221; CVII, 568. — Commentarius in symbolum apostolorum, S. Bruno Heribopol., CXLII, 539, 562. — De symbolo apostolorum, Ivo Carnot., CLXII, 601. — Expositio symboli apostolorum, Abelardus, CLXXVII, 618. — Expositio in symbolum, Josieanus Suess., CLXXVI, 1479. — Symboli duodecim articuli, *ibid.* — Nota. Ad explanationem uniuscujusque articuli symboli apostolorum, videre tabulas speciales de Deo, de Jesu Christo, de Spiritu sancto, de Ecclesia catholica, etc.

IV. — De symbolo S. Athanasii.

Exemplar Athanasii symboli, Fortunatus, LXXVIII, 566. — Commentarius in fidem S. Athanasii; S. Bruno Heribopol., CXLII, 539, 562. — Expositio fidei in symbolum Athanasii, Abelardus, CLXXVIII, 618.

Expositio symboli S. Athanasii, S. Hildegardis, CXCII, 1063.

Symbolum quod S. Athanasio tribuitur, Alcuinus, C, 75, 82.

V. — De Symbolo Nicæno.

Fides apud Nicæam conscripta an. 325 a trecentis decem et octo episcopis contra omnes hæreses, S. Hilarius, X, 624.

Symbolum Nicænum, quod et Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Nicæensis synodus hancidem exposuit, *ibid.*, 868.

Symbolum Nicænum, S. Leo Magnus, LVI, 571, 759.

Symbolum cur a Romanis non recitatum in missa ante Henrici imperatoris statum, *id.*, LXII, 111.

Symbolum fidei ejusdem Nicæni magni concilii a trecentis decem et octo Patribus editum, *id.*, LXXXIV, 98, 139.

Symbolum fidei Nicæni et ejus explanatio, S. Paulinus Aquil., XCIX, 293; Alcuinus, CI, 1284; Isidorus Mercator, CXXX, 260, 305, 450.

Symbolum, Credo in unum Deum, quando cantandum, Joannes Rothomag., CXLVII, 58.

Symbolum Nicænum a Græcis et a Latinis suscipitur, S. Anselmus Cant., CLVIII, 517. Cur in symbolo Nicæno a Latinis additum est *Filiusque*, *ibid.*

De symbolo: *Credo in unum Deum*, Rupertus Tuit., CLXX, 33; Honorius August., CLXXII, 661.

VI. — De Symbolo Constantinopolitano.

Symbolum Constantinopolitanum, Marius Mercator, XLVIII, 772.

Symbolum Constantinopolitanum recitatum post canonem a sacerdote tenente corpus Christi super calicem, S. Germanus Paris., LXXII, 111.

Symbolum centum quinquaginta sanctorum Patrum Constantinopoli congregatorum, LXXXIV, 159; Isidorus Mercator, CXXX, 450.

VII. — De Symbolo Antiocheno.

Expositio ecclesiasticæ fidei, quæ exposita est in synodo habita per encaniam Antiochenam Ecclesiæ consummata, S. Hilarius, X, 502.

Symbolum Antiochenum, Isidorus Mercator, XLVIII, 772; L, 152.

VIII. — De variis Symbolis.

Symbolum Theodori Mopsuestani, et ejus refutatio, Isid. Merc., XLVIII, 215.

Refutatio Theodorici Symboli a Mercatore, XLVIII, 1045.

Symbolum Nestorianum, XLVIII, 877.

IX. — De professionibus fidei.

Confessio fidei catholice, S. Damasius papa, XIII, 338. — Lucifer episc. Calaret., XIII, 1049. — S. Patricius, Hibernorum apostolus, LIII, 802. — Carolus Magnus, XCVIII, 1115. — Hincmarus, Rheims. archiep., CXXV, 1159. — Wernerus abbas, CLVII, 727.

SECTIO. II. — De articulis Symboli apostolici.

ARTICULUS PRIMUS. — *Credo in Deum Patrem omnipotentem creatorem cæli et terre.*

1° Unitas et Trinitas Dei. — Tertullianus, I, 588; II, 19, 154, 202, 248-250, 681. — Novatianus, III, 885. — S. Dionysius, papa, V, 109. — Lactantius VI, 127; VII, 110. — S. Hilarius Pictav., IX, 740-947, 983; X, 9, 883, 947. — Faustinus, XIII, 58. — S. Ambrosius Mediol., XIV, 983; XV, 1536, 1539; XVI, 531, 530, 533, 533; XVII, 510, 1005. — S. Martinus Turon., XVIII, 11. — S. Phœadius, XX, 15, 17. — S. Hieronymus, XXIV, 92, 94, 256, 335, 425, 442, 444, 488, 627; XXV, 175, 393, 488, 894, 1193, 1509, 1510, 1401, 1408; XXVI, 1-9. — S. Augustinus Hippon., LXXIII, 449-712; XXXV, 129, 174; XXXV, 2249, 2286, 2341; XXXVI, 84, 216, 811, 845; XXXVII, 1090, 1487, 1712; XXXVIII, 353-359, 701, 703, 746; XXXIX, 1689, 2173, 2196; XL, 977, 979, 1259; XLII, 565, 753, 754, 819, 1120, 1121, 1300, 1307. — Arnobius Junior, LIII, 240. — S. Leo Magnus, LIV, 401, 404, 413, 414, 477, 677. — S. Victor Vitens., LVIII, 220, 224, 226. — Eusebius abb., LXII, 897, 901, 918, 927, 929. — Boetius, LXIV, 1219-1254, 1259. — S. Eleutherius, LXV, 83, 87. — S. Fulgentius, LXV, 497, 759, 761. — Jentilis, LXVIII, 21-25. — Cassiodorus, LXX,

152, 266, 507, 512, 592, 791, 953, 969, 1131. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 115, 586, 637, 667. — S. Columbanus, LXXX, 230. — Talo, episc. Casaraugust., LXXX, 735, 758. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 259, 271; LXXXIII, 1203, 1239; LXXXIV, 81, 83. — Ven. Beda, XCV, 591. — Alcuinus abb., C, 1093, 1133; CI, 9, 1409. — Rabanus Maurus, CXI, 26. — Rodolfus Bituric., CXVIII, 704. — Hincmarus, CXXV, 466. — Regino abb., CXXXII, 228. Ratherius, episc. Veron., CXXXVI, 246, 710. — Gazo abb., CXXXVII, 380, 381, 586. — S. Petrus Damian., CXLV, 27. — S. Othlonus, CXLVI, 103, 163, 107, 109, 263, 266. — Gullmundus, CLIX, 1495. — S. Bruno, Carthusian., CLII, 1405; CLIII, 24, 189. — Rodolphus Ardens, CLV, 1945. — Petrus Alphonsi, CLVII, 606. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 141, 1187. — S. Bruno Astens., CLXIV, 157, 917; CLXV, 72-563. — Rupertus abb., CLXVII, 161; CLXVIII, 679; CLXIX, 15; CLXX, 297, 298, 301, 304, 305, 314. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 1075, 1076, 1078, 1080, 1082, 1085. — Honorius, Augustodun., CLXXII, 45, 46, 1109, 1111. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 857; CLXXVI, 48, 52, 220, 228, 237. — Abelardus, CLXXVIII, 1693, 1694, 1703, 1715. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 799, 954, 1057, 1058; CLXXXIII, 815, 1121. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 683, 687, 807. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1628. — Petrus Lombardus, CXCII, 531, 971. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 887, 992. — Adamus a S. Victore, CXCVI, 1456. Adamus Scotus, CXCVIII, 810, 811, 834, 835. — Philippus de Harveng, CCIII, 265. — Ermengaudus, CCIV, 1237. — Garnerius Lingon., CCV, 710. — Petrus Blesens., CCVI, 637, 828, 829, 830, 834. — S. Martinus Legionens., CCVIII, 1269. — Petrus Pictav., CCXI, 791, 794, 795, 801, 805, 866, 875, 885, 887, 945, 919, 923.

2° Dei attributa. — Tertullianus, I, 157, 575, 597, 432, 517; II, 160, 175, 201, 212, 240, 249, 274, 287, 293, 500, 502, 468, 756, 812. — Lactantius, VI, 120, 293; VII, 98, 100, 125. — S. Hilarius Pictav., X, 76. — S. Ambrosius Mediolan., XVI, 57, 58; XVII, 74, 90, 134. — S. Hieronymus, XXIII, 1020, 1060, 1075, 1083; XXIV, 172, 188, 513, 406, 410, 411, 457, 519, 553, 759, 809, 814; XXV, 388, 499, 689, 940, 1017, 1121, 1125, 1137, 1167, 1252, 1285, 1350, 1351; XXVI, 66, 320, 444, 446, 465, 472. — S. Augustinus, XXXII, 662, 753, 814; XXXIV, 21, 22, 589; XXXVI, 71; XXXVII, 1090, 1142, 1147, 1176, 1191, 1311, 1446, 1459, 1463, 1496, 1742, 1743, 1874, 1492, 1922, 1945, 1946, 1948; XXXVIII, 154, 560, 692; XL, 293, 1021. — S. Petrus Chrysologus, LII, 532. — Salvianus, LIII, 26. — S. Victor Vitens., LVIII, 228, 229. — Eusebius, LXII, 763, 1057. — Cassiodorus, LXX, 478, 593, 890, 1008. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 715, 986, 1005, 1147; LXXVI, 18, 419; LXXVII, 528, 792; LXXIX, 504, 585, 634. — Talo, LXXX, 731, 733, 754. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1251. — Ratherius Veron., CXXXVI, 197, 241, 263, 524, 401, 702, 703-709. — S. Petrus Damian., CXIV, 475. — Wernerus abb., CLVII, 828. — Rupertus abb., CLXX, 437, 455. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1090, 1094. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 61, 67, 214, 220, 225, 235. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 640, 682, 689, 695, 697, 708, 714. — Adamus Scotus, CXCVIII, 281, 354, 778, 795, 797. — Petrus Pictav., CXI, 822, 810, 844, 849.

3° Creatio mundi, vel Deus creator. — Tertullianus, I, 333, 375, 524, 589; II, 62, 197, 481, 599, 609, 708. — Lactantius, VII, 100. — Constantinus Magnus, VIII, 406, 410. — S. Ambrosius, XIV, 123, 126, 153, 143. — S. Hieronymus, XXIII, 1039; XXV, 395, 511, 625, 627; XXVI, 53, 445, 446. — S. Augustinus, XXXII, 811, 812, 814, 825; XXXIV, 216; XXXV, 2152, 2216, 2316, 2365; XXXVI, 205; XXXVII, 1745, 1758; XXXVIII, 24; XLII, 559, 560. — Victor Vitens., LVIII, 228, 604. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 644, 615. — Talo, LXXX, 748. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1230. — Ven. Beda, XC, 189, 192; XCI, 15. — Rabanus Maurus, CVII, 443; CXI, 1070. — Wandalbertus, CXXI, 132. — Remigius monac., CXXXI, 54. — S. Bruno Astens., CLXIV, 147. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 187. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 717. — Philippus de Harveng, CCIII, 142. — Bonacursus, CCIV, 777. — Ermengaudus, CCIV, 1235. — Alanus de Insulis, CCX, 309, 510, 512, 514. *Prætere, vide Indices de Deo, de Trinitate, de Creatione.*

ARTICULUS SECONDO. — *Credo in Jesum Christum Filium ejus unicum Dominum nostrum.*

1. *Jesus Christus.* — Tertullianus, II, 191, 195, 261, 516, 512, 500, 757. — S. Cyprianus, IV, 72, 73, 700. — S. Felix, papa, IV, 135. — Lactantius, VI, 465. — S. Hilarius Pictav., IX, 275, 517, 793, 961, 1010; X, 609. — S. Damas., papa, XIII, 576-578. — S. Ambrosius, XVI, 531, 557, 559;

XXII, 523. — Tichonius Afer, XVIII, 15, 19. — Zaccheus, XV, 1070. — S. Hieronymus, XXIV, 143, 457, 777; XXV, 159, 1065, 1453; XXVI, 21, 118, 150, 184, 216, 246, 257, 282, 312, 366, 381, 418, 499, 518, 546, 587. — S. Augustinus, XXXII, 608; XXXIV, 1072, 1074, 1077; XXXV, 2242; XXXVI, 528; XXXVII, 1111, 1208, 1264, 1449, 1942; XXXVIII, 175, 174, 537-545, 550, 451, 452, 572, 852, 1121; XXXIX, 1902, 1927. — S. Petrus Chrysologus, LII, 548. — S. Nicetas, LII, 865. — S. Leo Magnus, LIV, 508, 518, 819, 460, 757, 765, 771, 785, 804, 805, 927, 1163, 1165, 1175. — S. Maximus Taurin., LVII, 260. — Boetius, LXIV, 1541, 1545, 1549, 1551. — S. Fulgentius, LXV, 221, 757, 762, 766. — Joannes II, papa, LXVI, 27. — Facundus, LXVII, 518, 555. — Rusticus, LXVII, 1170. — Cassiodorus, LXX, 58, 71, 112, 147, 154, 299, 459, 654, 993, 1087. — S. Gregorius Magnus, LXXIV, 539; LXXVI, 957; LXXIX, 23, 65, 66, 99. — Ven. Beda, XCII, 9, 10. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 543. — Alcuinus, C, 1040. — S. Agob. CIV, 50. — Rabanus, CVII, 754, 744, 992; CX, 458; CXI, 1483; CXII, 633, 711, 755. — Radbertus Corbeiensis, CXX, 48, 43, 77, 116, 144. — Rathe-rius Veron., CXXXVI, 217, 462. — S. Petrus Damian., CLV, 50, 34. — Wernerus abb., CLVII, 767. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 748, 769, 775. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701, 740; CLXV, 76, 85, 131. — Rupertus, CLXVIII, 463. — Ven. Hildebertus Turon., CLXXI, 553, 1104. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 451, 435; CLXXVI, 78, 309, 847. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 853, 847; CLXXXIV, 47, 110, 829, 835. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 810, 814. — Ven. Gerhohus, CXCIV, 1074, 1162. — Ekbertus abb., CXCV, 94. — Philippus de Harveng, CCIII, 444. — Reinerus monac., CCIV, 45. — Baldulfus Cantuar., CCIV, 629, 650, 652. — Ermengandus, CCIV, 1245. — Petrus Blesens., CCVII, 835, 857-859, 831.

2. *Dei Filius unigenitus.* — Tertullianus, I, 397, 399, 401, 415; II, 157, 161, 162, 166, 170, 176, 181, 183, 317, 422, 802, 845. — S. Cyprrianus, IV, 696, 698. — S. Dionysius papa, V, 109. — Lactantius, VI, 469. — S. Hilarius Pictav., IX, 725, 801, 807, 888, 1008. — S. Zeno, XI, 392, 596, 598. — S. Ambrosius, XIV, 984; XVI, 541, 544, 545, 555, 556, 592, 611, 615; XVII, 92, 128, 151, 550. — S. Phorbadius, XX, 19, 24, 25. — S. Hieronymus, XXIV, 263, 425, 806. — S. Augustinus, XXXII, 812, 815; XXXIII, 581; XXXV, 1527, 1536, 1662, 1770, 1780, 1788, 1818, 1838, 2290, 2415; XXXVI, 71, 268, 484, 446, 497, 503, 699, 857, 1010; XXXVII, 1186, 1187, 1315, 1712, 1855; XXXVIII, 681, 676, 708, 747, 769, 770, 774; XXXIX, 1497; XLII, 538, 749, 750, 754, 1179, 1180, 1183. — S. Leo Magnus, LIV, 512, 678, 681, 785. — S. Maximus Taurin., LVII, 375. — Victor Vitens., LVIII, 222, 223. — Eusebius abb., LXII, 904, 905, 1068. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 195, 205, 210, 749, 775. — Cassiodorus, LXX, 501, 453, 501, 796. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 705-714, 951; LXXVI, 275; LXXVII, 80, 1206, 1207; LXXIX, 61. — Taio, LXXIX, 736. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 264. — Carolus Magnus, XCVIII, 1121. — Alcuinus, C, 1093; CI, 1414. — Rabanus Maurus, CIX, 704, 715, 765; CXI, 17, 19. — Paschasius Radbertus, CXX, 448, 449. — Rathe-rius Veron., CXXXVI, 742. — Gezo, CXXXVII, 378, 380, 386, 387. — S. Petrus Damianus, CXLV, 24. — S. Bruno Carthus., CLIII, 379. — Goffridus abb., CLVII, 244-248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 701. — S. Bernardus, CLXXXIII, 555. — Baldulfus Cantuar., CCIV, 634. — Bonacursus, CCIV, 788.

3. *Messias.* — Tertullianus, II, 516, 545, 489, 626. — S. Cyprrianus, IV, 712, 714, 717. — Constantinus Magnus, VIII, 445. — S. Hilarius, IX, 574, 388, 753, 806, 813, 833. — S. Zeno, XI, 428, 434, 440, 444. — S. Ambrosius, XIV, 515, 561, 417, 501, 641, 678, 688, 816; XVII, 835, 835. — S. Hieronymus, XXIII, 1060; XXIV, 771, 787; XXVI, 122, 257, 258. — S. Augustinus, XXXVI, 213, 603, 664, 765; XXXVII, 1258, 1296, 1447, 1578, 1845; XXXVIII, 74, 238, 722; XXXIX, 1639, 1760, 1763, 1776, 1816, 1828, 1832. — S. Maximus Taurin., LVII, 355. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 524, 553, 582, 1075; LXXVI, 257, 259; LXXIX, 505. — Rabanus Maurus, CVII, 484, 571; CVIII, 1177, 1191, 1198, 1201; CIX, 206, 207, 225-226, 267, 365, 550, 621, 1148, 1224; CXI, 53, 54, 58, 65, 421, 889, 922, 979, 1050, 1061; CXII, 791, 1594. — S. Petrus Damian., CXLIV, 515. — Anselmus Laudun., CLXII, 1252, 1244, 1248. — S. Bruno Astensis, CLXIV, 171, 185, 197, 213, 516, 491, 497. — Rupertus abb., CLXVII, 325, 392, 450, 509, 1179; CLXVIII, 156, 206, 685. — S. Bernardus, CLXXXII, 1067; CLXXXIII, 792. — Anonymus, CCIII, 764, 765, 767; 776, 778, 781. — *Vide præterea Indices de Christo.*

ANACROSIS TRISTIS. — *Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus ex Maria Virgine.*

1. *Incarnatio.* — Tertullianus, II, 67, 134, 350, 752, 754,

782. — S. Cyprrianus, IV, 765. — S. Eutychianus papa, V, 167. — Calus papa, V, 189. — Lactantius, VI, 465, 478. — S. Hilarius, IX, 788. — S. Ambrosius, XVI, 817. — Sedulius, XIX, 773. — Zaccheus, XX, 1077, 1078. — S. Hieronymus, XXIII, 1028, 1029; XXIV, 107, 108, 144, 181, 787, 868, 880; XXV, 1125; XXVI, 24, 196, 444, 551. — S. Augustinus, XXXII, 746; XXXIII, 75, 515, 540, 709; XXXIV, 24, 421, 425, 425; XXXV, 2195, 2251, 2252, 2340; XXXVI, 216-218, 664, 665, 826, 871; XXXVII, 1084, 1199, 1553, 1442, 1546, 1741, 1765, 1767, 1785, 1812; XXXVIII, 534, 558, 670, 710, 940, 944, 945; XXXIX, 162, 1981, 2196; XL, 14, 506, 251; XLIV, 174. — Marius Mercator, XLVIII, 1005, 1008. — Cassianus, L, 16 et seqq. — S. Petrus Chrysol., LII, 577, 584. — S. Leo Magnus, LIV, 549, 589, 560, 561, 477, 485, 797, 927. — S. Maximus Taurin., LVII, 257, 238, 241-247, 249, 657. — Boetius, LXIV, 1547. — S. Eleutherius, LXV, 91. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 575. — Joannes II, papa, LXVI, 20. — Facundus, LXVII, 540. — Cassiodorus, LXX, 42, 44, 157, 329. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 675; LXXVI, 32, 90, 297, 478; LXXVII, 56, 1206, 1207; LXXX, 22, 25, 479. — Taio, LXXX, 776. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 128, 1229; LXXXIV, 81, 82. — S. Bonifacius Mogunt., LXXXIX, 862. — Ven. Beda, XCIV, 12. — Paulus diacon., XCV, 1162. — Alcuinus, C, 1090, 1093. — Haymo, CXVIII, 51. — Regio abb., CXXXII, 228. — Gezo, CXXXVII, 377, 391. — S. Odilo abb., CXLII, 1061. — S. Petrus Damian., CXLIV, 559; CLV, 25. — S. Bruno Carthus., CLII, 500, 802, 1095. — Ven. Guibertus, CLVI, 489, 560, 574. — Petrus Alphonsi, CLVII, 617. — Wernerus abb., CLVII, 797, 817, 897. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 440, 451. — S. Ivo Carnot., CLXII, 585. — Rupertus abb., CLXVIII, 591, 1625; CLXIX, 14, 9; CLXX, 511. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 564, 576, 605, 811, 1096; CLXXII, 1122. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 452; CLXXVI, 70, 72, 574; CLXXVII, 293. — Absalarus, CLXXXVIII, 1750, 1752. — Hermannus abb., CLXXX, 9 et seqq. — S. Bernardus, CLXXXII, 800, 1062, 1063; CLXXXIII, 50, 586, 588, 592, 661; CLXXXV, 40, 120. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 760, 782, 784, 794. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1513. — Petrus Lombardus, CXCII, 775, 1071. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 945. — Adamus Scotus, CXCVIII, 115, 219, 215, 246. — Petrus Cellens., CCII, 705. — Philippus de Harveng, CCIII, 38, 40, 50, 625, 1200. — Bonacursus, CCIV, 781. — Alanus de Insulis, CCX, 521-524, 535. — Petrus Pictav., CCII, 1162. — Innocentius III, CCXVII, 514.

2. *Nativitas.* — Tertullianus, II, 82, 264, 781. — S. Cyprrianus, IV, 706. — Lactantius, VI, 478, 514, 570. — Constantinus Magnus, VIII, 425. — S. Hilarius, IX, 917. — S. Zeno, XI, 412, 415, 472. — S. Ambrosius, XIV, 1566, 1571; XVII, 605, 1201, 1202. — S. Hieronymus, XXIV, 108, 114; XXV, 635, 637, 638; XXVI, 105, 512, 501; XXV, 220. — S. Augustinus, XXXV, 2276; XXXVI, 1233; XXXVII, 1245, 1258, 1753, 1766, 1817; XXXVIII, 775, 995; XXXIX, 2200; XL, 1267; XLI, 608; XLII, 1122. — S. Petrus Chrysol., LII, 598. — S. Leo Magnus, LIV, 190, 487. — S. Maximus Taurin., LVII, 239, 245. — S. Eleutherius, LXV, 93. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 736. — S. Gregorius Turon., LXXI, 171, 705. — Ven. Beda, XCIV, 31. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 498. — Rabanus Maurus, CVII, 754; CX, 14-16. — Haymo, CXVIII, 81. — Paschasius Radbertus, CXX, 94, 104, 122. — Ratramnus, CXXI, 85, 85. — Auto Verceilens., CXXXIV, 854. — S. Odilo abb., CXLII, 991. — S. Petrus Damian., CXLIV, 161, 816. — Samuel Marochianus, CXLIX, 545. — Radulphus Ardens., CLV, 1696, 1707. — Petrus Alphonsi, CLVII, 624. — Goffridus abb., CLVII, 257. — Wernerus abb., CLVII, 775, 785, 788. — S. Ivo Carnot., CLXII, 562, 568. — Rupertus, CLXVIII, 459, 487; CLXX, 74. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 581; CLXXII, 1125. — Hugo de S. Victore, CLXXXVII, 946. — S. Bernardus, CLXXXIII, 63, 55, 116; CLXXXIV, 827; CLXXXV, 29. — Ordericus Vitens., CLXXXVIII, 17. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1519. — Odilo abb., CLXXXVIII, 1646. — Ernaldus abb., CLXXXII, 1815. — Aelfredus abb., CXCX, 249. — Adamus Scotus, CXCVIII, 200. — Petrus Cellens., CCII, 628. — Garnerius, CCV, 599. — Petrus Blesens., CCVII, 575, 842. — S. Martinus Legion., CCVIII, 65. — Alanus de Insulis, CCX, 214, 223. — Absalon abb., CCXI, 14. — Helmasius, CCXII, 484. — Innocentius III, CCXVII, 450.

3. *Virginitas Mariæ perpetua.* — Tertullianus, I, 397. — S. Hilarius, IX, 921. — S. Ambrosius, XV, 1553; XVI, 525; XVII, 662, 874. — S. Hieronymus, XXIII, 105; XXIV, 506; XXV, 450; XXVI, 25, 372. — S. Augustinus, XXXIX, 1990, 2103. — S. Leo Magnus, LXI, 1124. — S. Maximus Taurin., LVII, 250, 657. — S. Eleutherius, LXV, 96. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1201. — S. Hildefonsus, XCVI, 54, 228. — Alcuinus, C, 44. — Ba-

iramaus, CXXI, 84. — S. Odilo abb., CXLII, 1025. — S. Petrus Damian., CXLIV, 561, 735. — Ven. Gilbertus, CLVI, 557. — Goffridus abb., CLVII, 237, 268. — Petrus Alphonsi, CLVII, 615. — S. Bruno Astens., CLXIV, 418. — Rupertus abb., CLXIX, 1460. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 857. — Bernardus abb., CLXXXII, 1141; CLXXXII, 86; CLXXXIV, 199. — B. Amadeus, CLXXXVIII, 1303, 1307. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1729. — Philippus de Harveug, CIII, 520. — Anonymus, CCXIII, 817. — Vide *insuper Indices de Christo et de Maria Virgine*.

ARTICULUS QUARTUS. — *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus et sepultus est.*

Tertullianus, I, 400, 1231; II, 195, 518, 612. — Lactantius, VI, 478, 495, 502, 510, 1035, 1037. — S. Hilarius, IV, 3, 357, 361, 374, 470, 473, 734, 803, 1066; X, 586, 581. — S. Ambrosius, XVII, 1117, 1203. — S. Hieronymus, XXIV, 501, 505, 507, 510, 612, 616; XXV, 429, 1133, 1185; XXVI, 82, 215, 514, 515, 558, 568, 454, 547. — S. Augustinus, XXXII, 1469, 1470; XXXIII, 832; XXXV, 1938, 1940; XXXVI, 175, 407, 453, 760; XXXVII, 1192, 1335; 1711; XXXVIII, 1084, 1089; XXXIX, 2136, 2200, 2204; XL, 1193. — Mamertus Claudianus, LIII, 786. — S. Leo Magnus, LIV, 315, 322, 331, 372, 387, 491, 492, 690; LVI, 1135. — S. Maximus Taurin., LVII, 339. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 257. — Facundus, LXVII, 351. — Cassiodorus, LXX, 153, 400. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 612, 635, 1075. — Talo, LXXX, 780, 783. — S. Hildephonsus, XCVI, 172. — Theodulfus, CV, 575. — Rabanus Maurus, CVII, 19, 97, 1152; CXII, 1463, 1594. — Haymo, CXVIII, 358, 392, 426. — Gottechalvus, CXXI, 366. — S. Remigius Lugdun., CXXI, 1122. — Rathierus Veron., CXXXVI, 247, 248, 535. — S. Petrus Damian., CXLIV, 635, 772. — S. Bruno Carthus., CLIII, 57. — Petrus Alphonsi, CLVII, 639. — Wernerus abb., CLVII, 914, 932. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 675, 761; CLIX, 371. — S. Ivo Carnot., CLXII, 582. — S. Bruno Astens., CLXIV, 405, 106, 403, 419, 648, 746, 837, 840, 1053, 1063. — Drogo Cardin., CLXVI, 1516. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 547, 1105. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 457; CLXXVI, 78. — S. Bernardus, CLXXXII, 1154; CLXXXIII, 263; CLXXXIV, 711, 771, 955; CLXXXV, 150. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 819, 821. — Odrericus Uticens., CLXXXVIII, 51. — Ernaldus, CLXXXIX, 1656. — Petrus Cellens., CII, 755. — Petrus Blesens., CCVII, 607, 845, 847. — S. Martinus Legion., CCVIII, 761. — Absalon abb., CCXI, 137-148. *Insuper Vide Indicem de Christo.*

ARTICULUS QUINTUS. — *Descendit ad inferos; tertia die resurrexit a mortuis.*

Tertullianus, I, 400; II, 657, 712, 760. — Lactantius, VI, 478, 510, 1035. — S. Hilarius, IX, 835, 851; X, 370. — S. Ambrosius, XVII, 49, 1203. — Juvenius, XIX, 586. — S. Hieronymus, XXIV, 231, 595, 599; XXV, 512, 632, 927, 940, 1135, 1151, 1152; XXVI, 498; XXX, 215, 221. — S. Augustinus, XXXV, 2258; XXXVI, 452, 666, 791; XXXVII, 1115, 1672, 1700; XXXVIII, 360, 637, 658, 1104, 1107, 1112, 1115, 1145, 1147; XXXIX, 2063; XLIV, 182. — S. Petrus Chrysost., LII, 408. — S. Leo Magnus, LIV, 386, 390, 495. — S. Maximus Taurin., LVII, 339, 361, 595. — Eusebius, LXII, 1169. — Cassiodorus, LXX, 298, 617, 778. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 995; LXXVI, 489; LXXVII, 869; LXXIX, 69, 70. — Talo, LXXX, 783. — Ven. Beda, XCIV, 734. — S. Paulinus Aquil., XCIX, 490, 491. — Rabanus Maurus, CX, 35, 140, 141; CXII, 1467, 1894. — Haymo, CXVIII, 415. — Atto Vercell., CXXXIV, 845. — S. Odilo abb., CXLII, 1005, 1009. — S. Petrus Damian., CXLIV, 563. — S. Bruno Carthus., CLIII, 461. — Radulphus Ardens, CLV, 1852. — Goffridus abb., CLV, 238. — Petrus Alphonsi, CLVII, 630. — Wernerus abb., CLVII, 921, 952. — S. Ivo Carnot., CLXII, 599. — S. Bruno Astens., CLXIV, 886. — Rupertus, CLXX, 191. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 550; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 275; CLXXXIV, 741; CLXXXV, 157. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 825, 821, 829, 830. — Odrericus Uticens., CLXXXVIII, 60. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1089. — Adamus de S. Victore, CXCVI, 1435, 1457, 1442. — Petrus Cellens., CCH, 777. — Garnerius, CCV, 691. — Petrus Blesens., CCVII, 618, 817. — S. Martinus Legion., CCVIII, 921. — Alanus de Insulis, CCX, 519. — Absalon abb., CXXI, 132. — Helinandus, CCXII, 588. — Innocentius III, CCXVII, 401, 469. — Vide *præterea Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEXTUS. — *Ascendit ad caelos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.*

Tertullianus, II, 792. — Lactantius, VI, 516, 1035. — S. Damasus papa, XIII, 377. — S. Hieronymus, XXVI,

499. — S. Augustinus, XXXVIII, 1202, 1200, 1212, 1219; XXXIX, 9081. — S. Leo Magnus, LIV, 594-599. — S. Maximus Taurin., LVII, 367, 635. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 914, 918. — S. Gregorius Turon., LXXI, 172, 706. — Ven. Beda, XCIV, 174, 624. — Rabanus Maurus, CX, 42, 231, 252; CXLII, 1489, 1594. — Atto Vercell., CXXXIV, 845. — Haymo, CXXXVIII, 815. — Rathierus Veron., CXXXVI, 740. — S. Odilo abb., CXLII, 1011. — Samuel Marochianus, CXLIX, 347, 348. — Radulphus Ardens, CLV, 1884, 1917, 1922. — Goffridus abb., CLVII, 238. — Petrus Alphonsi, CLVII, 630. — Wernerus abb., CLVII, 952, 971. — S. Bruno Astens., CLXIV, 863, 1045. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 580; CLXXII, 1127. — S. Bernardus, CLXXXIII, 294, 309, 1151, 1152. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 831. — Odrericus Uticens., CLXXXVIII, 60. — Ernaldus, CLXXXIX, 1667. — Aelredus abb., CXCIV, 285. — Petrus Cellens., CCH, 788. — Garnerius, CCV, 700. — Petrus Blesens., CCVII, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1088. — Absalon abb., CXXI, 182. — Helinandus, CCXII, 591. — *Insuper addet lector Indicem de Christo.*

ARTICULUS SEPTIMUS. — *Inde venturus est judicare vivos et mortuos.*

Tertullianus, I, 825, 527, 660. — S. Cyprianus, IV, 719. — Lactantius, VI, 769, 784, 796. — S. Hilarius Pictavi., IX, 1052, 1053, 1065. — S. Ambrosius, XVII, 204, 764, 840. — S. Hieronymus, XXIII, 1007, 1040; XXV, 845, 989, 965, 984, 1051, 1256; XXVI, 179. — S. Augustinus, XXXII, 1472; XXXVI, 90, 127, 124, 325, 334, 408, 717, 811, 814, 914, 915; XXXVII, 1098, 1236, 1257, 1418, 1915; XL, 658, 662, 699, 732. — S. Maximus Taurin., LVII, 225. — Eusebius, LXII, 768, 777, 785. — Cassiodorus, LXX, 35, 59, 260, 550, 599. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 585, 734, 793, 819, 857, 876, 878, 950, 962, 1035; LXXVI, 57, 62, 649-656, 1078; LXXVII, 356, 357, 105, 411, 627. — S. Columbanus, LXXX, 246 *et seqq.* — Talo, LXXX, 978, 982, 985. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1250. — S. Aldhelmus, LXXXIX, 297. — Ven. Beda, XCIV, 615. — Alcuinus abb., C, 1151. — Rabanus Maurus, CIX, 1049; CXII, 720, 1320, 1618. — Haymo, CXVIII, 17, 933, 940, 941. — Paschasius Radbertus, CXX, 819. — Rathierus Veron., CXXXVI, 260, 390, 577, 701. — S. Petrus Damian., CXLIV, 228, 512, 477, 480, 481. — CXLV, 637, 839, 810. — Samuel Marochianus, CXLIX, 347. — S. Bruno Carthus., CLII, 642, 761, 922. — Radulphus Ardens, CLV, 1678. — Wernerus abb., CLVII, 742. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 722. — S. Bruno Astens., CLXV, 269, 410, 665. — Rupertus, CLXVII, 1086, 1811, 1812, 1818; CLXVIII, 258, 245, 869. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1166. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 565, 566, 514, 591; CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1503. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 702, 978, 979, 1001. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1177. — Petrus Blesens., CCVII, 868. — Innocentius III, CCXVII, 745-745. — Vide *Indicem de ultimo iudicio.*

ARTICULUS OCTAVUS. — *Credo in Spiritum sanctum.*

Tertullianus, II, 159, 163, 198, 935. — Faustinus, XIII, 76. — S. Ambrosius, XVI, 703; XVII, 135, 200, 1005. — S. Hieronymus, XXIII, 101; XXIV, 559, 616; XXV, 976, 1035, 1185. — S. Augustinus, XXXV, 1125, 2087, 2088, 2237, 2375; XXXVIII, 148, 461, 462, 715, 1225; XXXIX, 2087, 2091; XL, 272, 976; XLII, 750, 756, 1183, 1185. — S. Nicetas, LII, 855. — S. Leo Magnus, LIV, 402, 403, 409, 411, 477. — S. Maximus Taurin., LVII, 629, 631, 635, 637. — S. Victor Vitens., LVIII, 225, 229. — Eusebius, LXII, 920. — Paschasius diac., LXII, 12. — Vigilantius Tapens., LXII, 508. — S. Fulgentius Ruspens., LXV, 184, 761, 770, 783. — Cassiodorus, LXX, 23, 198, 398, 606. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 715; LXXVI, 418, 535, 824; LXXVII, 146, 916; LXXIX, 295. — Talo, LXXX, 757. — Carolus Magnus, XCVIII, 1125, 1129. — Alenimus, CI, 63. — Theodulfus, CV, 259. — Rabanus Maurus, CX, 45, 44, 255, 256; CXL, 25; CXLII, 1487. — Ratramnus, CXXI, 222. — Aeneas Parisiens., CXXI, 683. — Rathierus Veron., CXXXVI, 225, 217. — S. Odilo, CXLII, 1018. — S. Petrus Damian., CXLIV, 619; CXLV, 51, 57. — S. Bruno Carthus., CLII, 865; CLIII, 71, 74. — Radulphus Ardens, CLV, 1932. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 285; CLX, 1111. — S. Ivo Carnot., CLXII, 592. — S. Bruno Astens., CLXIV, 258, 358; CLXV, 595. — Drogo cardin., CLXVI, 1533. — Rupertus abb., CLXVII, 1571, 1575, 1574, 1575, 1599, 1786; CLXIX, 73; CLXX, 270, 273, 278. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 589. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 503, 830; CLXXXVI, 226. — Abnerdus, CLXXXVIII, 1718, 1719. — S. Bernardus, CLXXXIX, 325, 326, 330, 810, 811, 1001. — Anselmus Havelberg., CLXXXVIII, 1763. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1671. — Richardus a S. Victore, CXCVI, 1011, 1018. — Adamus

de S. Victore, CXCVI, 1446. — Adamus Scotus, CXCVIII, 126, 264, 265, 812. — Hugo Eterian., CII, 227. — Petrus Cellensis., CCII, 795. — Philippus de Harveng, CCIII, 402, 1200. — Bonacursus, CCIV, 789. — Petrus Blesens., CCVII, 850, 849. — S. Martinus Legion., CCVIII, 1265. — Alanus de Insulis, CCX, 218, 221. — Abalon abb., CCXI, 199. — Petrus Pictav., CCXI, 914, 950, 953. — Helinandus, CCXII, 611. — Anonymus, CCXIII, 753, 754. — Innocentius III, CCXVII, 422. — Vide præterea *Indicem de Spiritu sancto*.

ARTICULUS NONUS. — *Sanctam Ecclesiam catholicam, sanctorum communionem.*

(Quoad hunc articulum, Vide *speciales Indices de Ecclesia et de cultu sanctorum*.)

ARTICULUS DECIMUS. — *Remissionem peccatorum.*

(Vide *Indicem de Pœnitentiæ sacramento*.)

ARTICULUS UNDICESIMUS. — *Carnis resurrectionem.*

Tertullianus, I, 578, 523, 527, 746, 815; II, 46, 61, 792. — S. Hilarius, IX, 411, 468, 470, 472, 681, 699, 861, 916. — S. Zeno, XI, 589. — S. Ambrosius, XIV, 808; XVI, 1528, 1530, 1535, 1538, 1540, 1544; XVII, 267, 271, 512, 538, 556, 559. — S. Hieronymus, XXIV, 267, 628, 647, 675; XXV, 516, 518, 594. — S. Augustinus, XXXIII, 571, 912; XXXIV, 25, 26, 483; XXXVI, 751, 752, 775, 796; XXXVIII, 269, 712, 818, 1150; XXXIX, 1599, 1611, 1961, 2074; XL, 272, 274, 275; XLI, 690, 753, 778, 782; XLII, 1129. — S. Petrus Chrysol., LII, 523. — Julianus Pomerius, LIX, 421. — Eugypsius abb., LXII, 777, 781, 801, 806, 807. — Dionysius Exiguus, LXVII, 582, 593, 595. — Cassiodorus, LXX, 1117. — S. Gregorius Magnus, LXXI, 159, 316; LXXV, 1076-1080; LXXVII, 92, 265. — Taio, LXXX, 983. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 1250, 1242. — S. Julianus, XCVI, 497. — Alcuinus, C, 1149; CI, 52. — Rabanus Maurus, CX, 150, 839. — Haymo, CXVIII, 881. — Servatus Lupus, CXIX, 621. — Regino Prumiens., CXXXII, 228-248. — S. Bruno Carthus., CLIII, 209, 408. — Wernerus abb., CLVII, 939, 957. — S. Bruno Astens., CLXIV, 618, 622; CLXV, 256, 597. — Rupertus abb., CLXVII, 1571. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1715; CLXXII, 1161, 1165. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 597. — S. Bernardus, CLXXXIII, 52.

— Robertus Pullus, CLXXXVI, 992, 993, 997. — Bonacursus, CCIV, 782. — Ermengaudus, CCIV, 1266. — Petrus Blesens., CCVII, 866, 867. — Alanus de Insulis, CCX, 524, 536, 615. — Vide insuper *Indicem de Resurrectione corporum*.

ARTICULUS DODECESIMUS. — *Et vitam æternam.*

Tertullianus, I, 520. — S. Hilarius, IX, 258, 650, 833, 875. — S. Ambrosius, XIV, 597, 969; XVI, 40; XVII, 725. — S. Hieronymus, XXIV, 551; XXV, 1067, 115; XXVI, 498, 548. — S. Augustinus, XXXII, 795, 959, 102; 1172, 1475; XXXIII, 531, 596, 622, 481; XXXVI, 202, 48; 752, 876; XXXVII, 1061, 1062, 1099, 1108, 1405, 1406, 1501, 1901, 1916, 1941; XXXVIII, 56, 155, 162, 441, 472, 712, 740, 892, 1537; XL, 281; XLI, 725, 724, 731, 73; 753, 796, 801. — S. Patricius, LIII, 832, 833, 835, 857. — Julianus Pomerius, LIX, 419, 491. — Eugypsius, LXI, 783, 784, 801, 815, 817. — Cassiodorus, LXX, 260, 51; 459, 621, 1304. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 753, 856, 911, 914, 1037; LXXVI, 93, 737, 838; LXXVII, 400-404; LXXIX, 124, 588, 628, 656, 657. — Taio, LXXX, 987-989. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 477, 478. — Alcuinus, CI, 53, 54. — Rabanus Maurus, CIX, 456, 1029; CII, 1518, 1591. — Haymo, CXVIII, 875, 879, 886, 945, 919. — Servatus Lupus, CXIX, 492. — Paschasius Radbertus, CXIX, 166, 867. — Joan. Scotus, CXXII, 436. — Ratricus Veron., CXXXVI, 214, 408, 410, 430, 700. — S. Petrus Damian., CXLI, 858. — Ven. Guibertus, CLVI, 59, 610, 611, 671, 672, 674-676. — Wernerus abb., CLVI, 947, 1011, 1012, 1125, 1128. — S. Bruno Astens., CLXIV, 507, 572, 591, 605, 622, 797, 946; CLXV, 962. — Rupertus abb., CLXVII, 1827; CLXVIII, 547. — Honorius Augustod., CLXXII, 1157, 1159, 1168, 1169, 1171, 1172, 1175. — S. Bernardus, CLXXXIII, 108, 215, 250, 574, 605, 825, 952; CLXXXIV, 116, 353, 355, 558, 565, 551, 1017, 1058, 1510. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 1005, 1006. — Adamus Scotus, CXCVIII, 250, 539, 702, 770, 831. — Petrus Cantor, CCV, 159. — Thomas Cisterciens., CCVI, 169, 249, 250, 535. — Petrus Blesens., CCVII, 868, 869. — Alanus de Insulis, CIX, 617, 618. — Innocentius III, CCXVII, 737-739. — Vide insuper *Indices de celo, de inferno, etc.*

SERIES DUODECIMA.

Religio, ut jam antea diximus, nihil aliud est, latiori sensu, quam societas Deum inter et homines, quorum mutuas complectitur relationes, ac proinde Dei jura et hominis officia. Aliunde, homo corpore simul et anima constat, et sub hac duplici substantia, totum se Deo subjectum et devotum præstare tenetur. Idcirco, ut homini ratione corporis Deo reddendi debita modum præberet religio, externa instituit signa, quæ CULTUS nuncupantur. In hac igitur Serie duodecima tractamus de cultu externo et de variis ejus speciebus; de cultu sanctorum, reliquiarum, imaginum, ac de fructibus ex hac veneratione profluentibus. Posthæc, cum liturgia sit norma cultus, et Kalendarium tempora et dies festivitatum ordinet, quidquid de his agit *Patrologia*, duobus Indicibus hic exprimimus.

CVIII.

INDEX DE CULTU IN GENERE,

ORDINE LOGICO REFERENS VARIAS SS. PATRUM SENTENTIAS DE ILLIUS NECESSITATE ET COMMODIS,

PRÆSERTIM ERGA SOCIETATEM HUMANAM, CUJUS MORES FEROS ET PRAVOS DEMULSIT ET EMENDAVIT.

MONITUM.

Suh hac denominatione indicatur hominis servitas erga Deum, sive latría, hoc est præceptum: *Domine Deum tuum adorabis, et illi soli servies*. Istud mandatum insitum naturæ hominibus erga divinitatem ut istud erga proximum: *Quod tibi fieri non vis, alteri ne feceris*, invenitur etiam ante legem scriptum apud veteres patriarchas, et deinceps apud gentes, etsi turpissime vitiatum. Unde dicendum in hoc Indice:

- 1° Quid sit divinitatis latriæ cultus, sive in quo consistat, et qualis fuerit in lege non scripta;
 - 2° Qualis fuit ex præcepto veteris legis;
 - 3° Qualis nunc est ex præcepto novæ legis, adjuncto cultu dulci et hyperdulci in Ecclesia catholica recepto; et de oratione pro mortuis;
 - 4° De favoribus cultui in utraque lege scripti et persecutionibus ex parte hominum obvenientibus;
 - 5° De cultus defectu, excessu aut abusu, sive de hæresi et schismate, et de paganismo, et in his ultimis serièbus ex malis, infirmitatibus, miseriis, turpitudinibus, etc., quæ apparebunt, per consequentiam, pro felicitate, pace et bonis moribus, qui notati sunt in quatuor aliis serièbus, facillime omnium sensui patebit quantum cultus veri Dei, prosperitatis, lætitiæ, etc., semper contulerit hominibus.
- Juxta morem hic Index disponitur ordine alphabetico Patrum, cum indicatione voluminis et columnæ, præcitata quæstione in qualibet serie discutienda.

SERIES PRIMA.

De cultu in lege non scripta.

Sola vera divinitas cultum latriæ sibi vllicat, qui maxime consistit in mentis affectu, exhibitione pia corporis, et in sacrificiis, oblationibus et cunctisque generis donis, apud etiam primos patriarchas usitatis. Cum enim nos ipsius omnes templum et singuli templa simus, cum semper, quando ad Deum sursum fuit cor hominum, ejus altare fuit. Cum manifeste Deum colimus, quando suavisimo incensum eum adoremus et in conspectu ejus pio sanctoque amore flagramus, quando nosmet ipsos vovemus et reddimus, quando solemnitatibus et statutis diebus beneficiorum ejus sacram dicamus usque memoriam, quando sacrificamus ei hostiam humilitatis et laudis in ara cordis, igne fervide charitatis, et eum agnoscimus nostræ beatitudinis fontem, et omnis nostræ appetitionis finem, his stantibus et reperitis apud primos mundi incolæ, cultus apud ipsos viguisse deducitur; quod ex iudicatis infra evidentissime ostenditur.

ADAMUS S: OTUS. — Abel typus oblationis religiosæ, sursum et Abraham, CXCVIII, 480, 481.

ADU (S.), Viennens. — Enos primum nomen Domini invocare cepit, CXII, 24. Enoch translatus est a Deo propter pietatem, CXII, 25. Isaac in typo Salvatoris a patre in sacrificio oblatus est, CXII, 35, 34. In occisione agni, Christi immolatio, CXII, 42.

AGOBARDUS (S.). — Quod Abraham fuerit in cultu Christianus, CIV, 172. Christianorum cultus non est novus, CIV, 174. Deus solus colendus, CIV, 204, 214. Deo debetur honor et timor, CIV, 243. Latria quid sit, CIV, 200.

ALANUS DE INSULIS. — Enoch a Deo translatus in paradysum propter pietatem, CCX, 260. Abelis sacrificium ut quid receptum est, et Cain recusatum, CCX, 518. Abraham Deum cognovit et coluit CCX, 272. Thare cum filiis suis in ignem missus est, quia ignem adorare noluit, CCX, 534. Abraham Babylonio incendio vallatus, illud adorare volens Dei auxilio fuit liberatus, CCX, 534.

ALCUINUS. — Abelis sacrificium ut quid receptum est et Caini refutatum, C, 518. Adoratio spiritalis per casum viginti quatuor senio in intelligenda est, C, 1112. Oblationes unde sic dicantur, Cl, 1134. Sacrificium est victima, immolatio unde dicitur, Cl, 1134, 1135.

AMBROSIVS (S.). Mediolanens. — Abel cum corde puro et simplici sermone primitias obtulit Deo, et ideo respexit Deus in munera ejus, XIV, 357. Abel offerens sacrificium cur Deo plus placuerit quam Cain, XIV, 356, 357. Cain et Abel duas sectas sibi compugnantes significabant, XIV, 317. Per eos processus humane sapientie designatur, XIV, 320. Cain male sacrificans Deo parricidalis figura fuit Synagogæ populi que Judæorum, XIV, 317, 318. Quanta Abrahami devotio in exsequendis mandatis Dei et quanta ejus hospitalitas, XIV, 454, 435. De sacrificio Abraham qui, jubente Deo, filium dilectissimum immolandum Deo cito obtulit XVI, 1515. Ab Abrahamo aries immolatus figura fuit Christi, XIV, 448, 449. Rex Egyptiorum augeri jubebat onera Judæorum, ne cognoscere Deum et cultui sacro vacarent, XIV, 1144. Abel ideo placuit, quia non est suum munus moratus, qui de primitiis ovium obtulit, XVI, 1079. Abel fructus melior quam Cain: in illo mundi salus annuntiatur, in isto mundi ruina; in illo Christi sacrificium, in isto diaboli parricidium, XVI, 347. Cain de fructibus terræ munera Deo obtulit, quia invidus erat fratri suo, XVII, 815. Abel Deo obtulit de primogenitis gregis sui et de adipibus eorum munera, et Deo grata et accepta sunt quia invidus erat fratri suo, XVII, 815.

AUGUSTINUS (S.), Hipponens. — Latria exhibenda est uni Creatori et singulis personis Trinitatis, XXXIII, 575, 749. Melchisedech figuravit sacerdotium Christi, XXXIII, 769. Sacrificium uni Deo debitum, XXXIII, 377, 575. Sacerdotium, sacrificium, templum non sibi expendantur demonibus nisi noscent uni Deo debere, XXXIII, 577. Sacrificans Deus non eget, sed in his vel acceptandis, vel

reprobandis, vel percipiendis nonnulli hominibus consulti, XXXIII, 577. Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 579. Abraham Deum colebat, nedum peccaret, quod filium Deo jussus voluit immolare, XXXIII, 703, 811; XLI, 55, 59. Latriæ servitus Deo debita, XXXIII, 556, 564, 628, 631. Abelis sacrificium cur Deo acceptum, XXXV, 1760. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Abraham verus Dei cultor, XXXV, 2274. Quidquid egeris, bene age, et laudasti Deum, XXXVI, 341. Sacrificium secundum ordinem Melchisedech, nunc diffusum toto orbe terrarum XXXVI, 505. De sacrificio quod Abraham obtulit, cum poposcisset ut de his quæ crediderat edoceret, XXXVII, 1563. In Ismael sunt omnes: qui carnaliter Deum colunt, XXXVII, 1603. Sacrificium Abraham quid significat, XXXVII, 1561. Abraham sacrificium figura immolationis Christi, XXXVIII, 155. Sacrificium uni Deo debitum, XXXVIII, 1249; XXXIX, 1667. Abraham obedientia in immolatione filii laudatur, XXXVIII, 1751. Sacrificium maximum quod Deo debetur est quidquid boni etiam malis hominibus facere, XXXIX, 2252. Latria uni Deo exhibenda, XL, 160, 175, 221, 646. Abraham gladio obedientiæ filium jugulavit, XL, 1165. Sacrificia Christianorum oblationes Abel, Judæorum munera Cain adumbrabant, XL, 748. Cultus Dei unico verbo non potest exprimi, XLI, 278. Cultus qui dicitur latria soli Deo debetur, XLI, 279, 280. Cultus Deo debitus est vel aliqua nostra, seu nos ipsos religionis ritibus consecrare, XLI, 377. Melchisedech figuravit eucharistiam dum panem et vinum obtulit, XLI, 500. Cultus verus a Deo inspiratur et docetur, XLI, 179. Sacrificium verum et perfectum quodam sit, XLI, 285. Antiquitas cultus Dei in sacrificio, XLI, 284, 701. Sacrificia ante diluvium celebrata, XLI, 459. Sacrificium uni Deo debitum, XLI, 255, 256, 261, 654; XII, 582. Sacrificia cur sibi offerri voluit Deus, XLI, 296. Sacrificia prisca sanctorum figura veri sacrificii Christi, XLI, 298. Sacrificium præclarissimum atque optimum nos ipsi sumus, XLI, 655. Templum Dei non de lapidibus et lignis, sed de hominibus ædificatur, et quomodo, XLI, 512, 516. Cultus Dei amor ejus, XLII, 1010. Abraham factum quando voluit filium immolare, jubente Deo, fuit obedientia; Deo non jubente, quid fuisset, nisi dementia, XLIII, 751. Colitur Deus sacrificio laudis actionisque gratiarum XLIV, 314. Cultus Dei in quo constitutus est, XLIV, 311. Cultus Dei servilis quis, quis liberalis, XLIV, 597.

BALDUINUS Cantuariens. — De cultu quo manifestatur vera dilectio, CCIV, 417, 425. De commendatione fidei, seu cultus veri Dei, CCIV, 575, 651. De ritu sacrificandi, CCIV, 650.

BERNARDUS (S.) Clarmvallens. — Cultus Dei in tribus consistit, CLXXXIII, 692. Pii sunt qui in Deum credunt et ipsum colunt, CLXXXIII, 692. Pietas est cultus Dei vivi, CLXXXIII, 692. Ethnicis nullus veræ vite cultus, CLXXXIII, 885. Oblatio Cain cur reprobanda, CLXXXIII, 899. Nos ipsos Deo offerre debemus, CLXXXIII, 570, 571. Orandus ubique Deus, CLXXXIV, 496. Honor Dei summus est Deum venerari et imitari, CLXXXIV, 497.

BOETIVS. — Quoniam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261.

BRUNO (S.), Astens. — Abel, cum sacrificia offerret Deo, ejus gratiam promeruit, quare, CLXIV, 172. Cain vero Deo sacrificans, ejus gratiam non habuit, quare, CLXIV, 172, 173. Abraham erexit altare et Deo sacrificium obtulit, CLXIV, 187. Probatur fides et obedientia Abraham in mandato sacrificandi Isaac filium suum, CLXIV, 198. Isaac, sacrificandus a patre Abraham, Christi figuram gessit, audito Dei mandato, sponte se ad immolandum dedit, CLXIV, 198. Melchisedech, rex Salem, sacerdos Dei altissimi, panem et vinum Deo offerens, figura fuit Christi, qui se ipsum primum Deo Patri in sacrificium obtulit et non cessat per servos suos eidem Deo Patri se quotidie offerre, CLXIV, 188, 189. Ab exordio mundi homines ceperunt Deum colere, eique sacrificare in signum cultus et adorationis; ita fuerunt Cain et Abel, CLXIV, 172, 173

BRUNO (S.). Carthusian. — Holocaustum undedicitur, CLII, 714. Hostia quid sit, CLII, 574. Hostia Abel grata Deo, et hostia Cain reprobata, quare, CLII, 551.

CASSIODORUS. — Nomen Dei ubique creditur adorandum LXX, 339, 340. Sacrificium quid dicendum, LXX, 351, 352, 353. Quomodo sacrificia pecudum proficiant, LXX, 353, 355. Sacrificia ordinis Aaron perierunt, Melchisedech vero manserunt et quomodo, LXX, 796. Quæ sacrificia Deo accepta, LXX, 352, 353. Nosmetipsos Deo sacrificare debemus, LXX, 50; hoc est sacrificium Deo acceptissimum, LXX, 198, 199.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Deum laudet qui semper bona et honesta docet, VIII, 277.

CYPRIANUS (S.). — Adam præcepti immemor, sit legis divinæ transgressor, IV, 629. In sacrificiis quæ Abe et Cain primi obtulerunt. Deus non eorum munera, sed corda intuebatur, ut ille placeret in munere qui placebat in corde, IV, 556. Noe Deo sacrificium obtulit, et delectatus est Deus in odorem suavitatis, et respexit in sacrificium ejus, IV, 425. Quando quis orat et Deum adorât, hoc faciat, non elevatis impudenter in cælum oculis, non manibus insolenter erectis, sed pectus a um pulsans, divinum misericordias imploret auxilium, IV, 522.

DRACONTIUS. — Quenam victimæ placent Deo, LX, 853. Isaac, hostia grata Deo, quia pater corde fidelium natum obtulerat, et natus vota non negabat, XL, 845, 846. Preces corde magis quam ore promendæ, XL, 747.

EUGYPIUS. — Deus non respexit in munera Cain, quia opera illius maligna erant; respexit autem in munera Abel, quia opera ejus erant justa, LXII, 672. Imitantur Cain, qui, corde perverso viventes, offerunt tamen Deo munera sua, LXII, 672. Deo intantummodo sacrificandum, LXII, 670. Deum colendo cadit superstitio, LXII, 751. Deo legitime serviendum, LXII, 751, 755. Mali, ut fruantur mundo, colunt Deum, LXII, 672. Immolatio, quam faciebant patres, præfigurabat sacrificium Christi, LXII, 702. Sacrificia quando non recte fiunt, LXII, 672. Creatorum cultus superstitio, LXII, 956, 949. Sacrificium quomodo intelligendum est, LXII, 960, 961.

FULGENTIUS (S.). — Abraham construxit altare sacrificaturus non soli Patri, sed et Filio, LXV, 150. Abraham construxit altare illi Deo qui ei visus est, LXV, 181, 183. Patriarchæ et martyres etiam Filium invocaverunt, LXV, 509, 810. Cultura Dei est infusio gratiæ spiritualis, LXV, 782. Latriæ cultus soli Deo debetur, LXV, 765. Cultus latriæ maxime per sacrificia Deo exhibetur, LXV, 765. Verus cultus in unius veri Dei servitio constat, LXV, 365.

GARNERIUS. — Abel, Christi passionem significans, agnum obtulit in sacrificio, CXCIII, 45. Altare Dei nostrum, CXCIII, 532.

GAUDENTIUS (S.). — Verus Dei cultor, quis, XX, 839.

GODEFRIDUS, Admontens. — Templum Domini mens sancta et immaculata, CLXXIV, 93. Adoratio vera in quo consistat, CLXXIV, 681. Adoratio vera consistit in humilitate, CLXXIV, 945. Bona corporalia concedit Deus petentibus, ad sui honorem applicanda, CLXXIV, 848. Templum Dei nos ipsi, CLXXIV, 855. Thesaurum Deo quisque offerre debet, CLXXIV, 682. Veri adoratores Dei sui, qui in humilitate cordis Deum adorant, CLXXIV, 681.

GREGORIUS MAGNUS (S.) papa. — Valuit sacrificium apud gentiles pro majoribus ad peccatum originale defendendum, et sola fides pro parvulis, LXXV, 638. Altare Dei est mens bene viventium, LXXVI, 1069. Deus vult placari precibus, LXXVI, 1281. Nihil offertur Deo dilis bona voluntate, LXXVI, 1091. Holocaustum est victima quæ in altari tota incenditur, LXXVI, 958. Anima iusti zelo cremata sacrificium et holocaustum fit Domino, LXXVI, 955. Altare Dei est anima iusti, LXXVII, 60. In Abel, non offerens a muneribus, sed munera ab offerente placuerunt, LXXVII, 1039, 1065. Victima et munera quæ Deo offerre debemus, LXXIX, 114.

GREGORIUS (S.), Turonens. — Altari oblata pecora, LXXI, 818. Sacrificia Deo oblata ab initio mundi, LXXI 164.

GUIBERTUS. — Mysterium in bonam et malam partem sumitur, CLVI, 531. Cultus sectator et nihilominus honoris ejus derogans abominandus est, CLVI, 489, 490. Sacrificis quibussum delectetur Deus, LXVI, 519, 520.

GUILLELMUS, Sancti Theodoric abb. — De diversis modis Deum orandi, CLXX, 218. De Deo contemplando et orando, CLXXX, 250.

HELINANDUS monac. — Cultus Dei consistit in virtutibus, sedibus, locis sacris, et sacrificiis, CCXII, 740.

HERONYMUS (S.). — Melchisedech, rex urbis Jerosolymæ, sacerdos Dei altissimi, offerens munera placuit

Deo, sicut Abel, Enoch et Noe qui incircumcisi placerunt Deo propter victimas oblatas, XXII, 677. Job oblator fuit munus et sacerdos, et quotidie pro filiis suis hostias immolabat et licet incircumcisos placuit Deo, XXII, 677. Animalia sentiant esse Deum et quodam nobis eum colunt, XXIII, 28. Abraham volens thalidrum idola colere, de igne liberalis est, XXIII, 956. Quo signo Cain cognoverit munera Abelis placuisse Deo, XXIII, 944. Enos cepti invocare nomen Domini, XXIII, 945, 946. In quo monte Abraham obtulit Isaac filium suum in sacrificio, XXIV, 845. Deus creavit terram ut esset habitaculum hominum, qui eum adorare. I et intelligenter Creatorem et idola universa contemnerent, XXIV, 448. Holocaustum, quid, XXV, 425. Sacrificia quibus delectatur Dominus, XXV, 427. Cogitans semper de Deo, lacere nescit injuriam, XXV, 1245. Munera de rapinis quæsitâ Deus non recipit, XXV, 1065. Omnis creatura sentit Creatorem, XXVI, 53. Job sacrificiis assiduus pro filiis suis divitiarum clementiam exorabat, XXVI, 621.

HILARIUS (S.). — Sacrificia necessaria, non voluntaria, IX, 345. Villa parvum affectum declinandi a cultu Dei veri, IX, 327. Adoratio in spiritu quam proportionem habet cum cultu quem Deo debemus, I, 72, 73. Ius publica et constanti prædicatione laudandus et oratione coeundus, X, 227. Deus natura non est, nisi unus, ideoque unus colendus et adorandus, X, 507, 508.

HILDEBERTUS. — Sacrificium et holocaustum in quo differunt, CLXXI, 142. Deus, non quod, sed qualiter ei sacrificatur observat, CLXXI, 180.

HILDEGARDIS (sancta). — Deus inducti in presumptuose peccantes vindictam Cain, CXCIII, 611, 612. Dilectio Dei et proximi virtute cultus Dei roborata non potest separari, CXCIII, 745.

HUGO DE S. VICTORE. — Genera quatuor hominum circa cultum Dei se diversimode habentium, CLIV, 339. Sacrificium, oblatio et libamen quæ sint, CLIV, 74. Adorare Deum quid sit; Deus an solus adorandus, CLXXVI, 9. Decimas offerre homo a Deo doctus et instructus, CLXXVI, 344. Latriæ et dilis discretio, CLXXVI, 40. Orandi fervens affectus quantum sit Deo gratus, CLXXVI, 964. In cultu divino quatuor sunt diligenter consideranda, CLXXVI, 1049. Votum quid, et quid reverere, CLXXVI, 921. Quæ vota tenenda non sint, CLXXVI, 531. Gratiarum actio ad Deum, CLXXVII, 727, 728. Invocare Deum quid sit, et quomodo sit nobis necessarium, CLXXVII, 171. Preces qualiter et ad quid fiant, CLXXVII, 489. Primogenita sunt Dei, CLXXVII, 672. De sacrificiis, holocaustis et oblationibus, CLXXVII, 991.

ISIDORUS (S.), Hispalens. — Quæ requiruntur in hominibus ad Deum colendum, LXXXII, 256. Primi homines Deum coluerunt ovium et terræ fructus offerentes, LXXXII, 50. Latriæ Græcæ, serviit Latine, quæ quantum ad verum cultum pertinet, non nisi uni et soli Deo debetur, LXXXII, 515.

IVO CARNOTENS. — Abraham primus presbyter nominatus est, non propter senectutem, sed ob sapientiam, CLXI, 451. Initium sacerdotii Aaron fuit, licet Melchisedech prior obtulit sacrificium, CLXI, 451.

LACTANTIUS. — In adorationis ritu manus et os admoveant solita, VI, 155, 156. Nondum decorum cultibus institutis, Deus verus colebatur, regnante scilicet Saturno, VI, 568. Sub cultu Dei veri, antequam dii colerentur, non erant dissensiones, neque inimicitias, neque bella, VI, 565. Explicata iustitia et cultu Dei veri contempto cupiditas, iniquæ leges, audacia, avaritia, ambitus, superbia, impietas, aliaque regnaverunt vitia, VI, 567, 568. Virtus colenda est, non sacrificio aliquo, aut thure, sed voluntate sola atque proposito, VI, 225. Communitio sæculi et expulsio iustitiae est desertio cultus Dei veri, VI, 569. Si Deus solus colebatur, non essent dissensiones et bella, VI, 575. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Deus nihil desiderat ab homine nisi cultum mentis, qui est purus et sanctus, VI, 1067. Hic verus est cultus, cum homo mentis suæ pignora in aram Dei offert, VI, 1062. Colendus est Deus ut per religionem quæ eadem iustitia est, accipiat homo a Deo immortalitatem, quæ est unicuique premium piæ mentis, VI, 1066. Dubitari non potest quia spes omnis vitæ ac salutis in solo Dei cultu, solaque ejus religione sit posita, VI, 1093, 1095. Cultus Dei veri non est aliud quam sapientia, VI, 1048. Solus virtutis cultus consistit in solo Dei veri cultu, VI, 225. Sola religio, scilicet cultus Dei nos discernit a bellis, VI, 1045. De religionis libertate in adorando Deo, VI, 1060. Soti ex omni his impii judicantur, qui cultum Dei veri non sequuntur, VI, 1062. Iustitia est veri Dei cultus, VI, 163.

LANFRANCUS. — Invocans Dominum propter terram

poralis, non invocat Deum, CL, 133, 156. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, VI, 397, 398.

LEO MAGNUS (S.). — Melchisedech et Aaron ordo, et inter utrumque discrimen, LIV, 143, 154. Cultus Dei verus, quis, LIV, 214. Deus non alter pie colitur, nisi id ei quod ipse tribuit, offeratur, LIV, 214.

MARTINUS (S.) Legionensis. — Duo sunt quæ offeruntur, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio quare sic dicatur, CCVIII, 777. Victimæ et hostiæ differentia, et quid sit holocaustum, CCVIII, 777.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. — Cain sacrificia a Deo reprobata, LVII, 793. Abraham, Melchisedech et Jacob de omnibus suis decimas Deo obtulerunt, LVII, 902. Decimæ et primitivæ Deo solvenda, et cum omnia a Deo nobis donata sunt, omnia illi sunt reddenda, LVII, 902.

PASCHASIUS NALBERTUS. — Abel in figura Christi occisus, CXX, 675. Abel prius agnus Deo Patri obtulit atque immolavit, CXX, 675. Discrimen inter typicum pascha quo immolatus est agnus, et illud, quod secundum ordinem Melchisedech in pane et vino celebratur, CXX, 1539.

PETRUS CANTOR. — Illicite acquiritur non sunt in sacrificium offerenda, CCV, 146. Orare est opus maximum omnium virtutum, CCV, 318.

PETRUS COMESTOR. — De quiete Sabbati et sanctificatione, CXCVIII, 1064. De sacrificio Abraham post promissionem heredis, CXCVIII, 1095. De pacto circumcisionis et mutatione nominum Abrahæ et Saræ, CXCVIII, 1097. De puteo juramenti, CXCVIII, 1101. De sublimatione Joseph pro expositione somniorum, CXCVIII, 1129, 1130. Obsecrationes Egypti timerunt se proinde coluerunt Deum, et ideo Deus locupletavit eas, CXCVIII, 1142. Cum jureretur Joseph, Jacob pater ejus adoravit Deum, et non sceptrum Joseph, ut quidam volunt, CXCVIII, 1155.

PETRUS CHRYSOLOGUS. — Abel agnus portans ad sacrificium Dei, sicut agnus assumitur, LII, 502. Cain, ingratus pontifex, quod erat peccatum adolevit siliari et sacrificium ejus a Deo respuat, LII, 502. Abraham se mactabat in illo, sacerdos et sacrificium, LII, 516. Immolare Deo debent homines viscera virtutum, et quomodo, LII, 499, 500. Deo optima immolanda, LII, 501, 502.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Vota facta Deo reddenda, CXLIV, 903, 906. Quæ maxime a nobis sunt, Deo offerenda, CXLIV, 905. Altare edificatum fuit a filiis Ruben et Gad in signum unitatis, CXLV, 240.

PETRUS LOMBARDUS. — Dei invocandi ratio, CXCI, 509. Cain offerendo male distribuit, CXCI, 593. Deus gratis colendus, CXCI, 1062. Colendus est Deus gratis et caste amandus, CXCI, 1535. Deus gratis se vult coli et diligi, CXCI, 1535. Religio vera, cultus scilicet Dei veri, religat homines uni omnipotenti Deo, CXCI, 1494. Abraham, volentis occidere filium, laudatur pietas, CXCI, 491.

PETRUS PICTAVIENSIS. — Circumcisio cur instituta, CCXI, 1141.

PHILASTRIUS. — Abraham frangens idola justificatus est, XII, 1128.

PROSPER AQUITANUS (S.). — Oblatio Cain car Deo ingrata, LI, 698. Cain, falsa religionis specie, Deum non fecerit, LI, 624. Justus Abel, cur in munera sua convertit cultum Domini, LI, 624.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Victimæ Deo placentes, LIX, 292. De cultu Latriæ, LIX, 442.

RAMANUS MAURUS. — Abel cur a fratre occisus, CVII, 501. Animalia ab Abraham oblata, quid significent, CVII, 511. Augurationes quo distent a petitione signorum servi Abrahami, CVII, 572. Abraham obtulit filium suum in sacrificium et non peccavit, ob præceptum Domini, CVIII, 1180. Abraham filium immolaturus, Dei Patris tenet personam, CX, 218. Religio quid, quæque requirit, ejus cultus tria requirit, CXI, 90. Abel recte offerens, CXI, 790.

RICHARDUS S. VICTORIS. — Abrahæ sacrificium in quo differat a sacrificio David, CXVI, 1037. Abraham in sacrificio, cur Deus unam tantum vaccam requisivit, et David plures obtulit, CXCVI, 1039, 1040.

RUPERTUS, Tuitiensis. — Sacrificium Deo gratissimum, quodnam sit, CLXVII, 352. Verus Dei cultus in quo consistat, CLXVII, 1784. 1785. Adorandus est Deus in spiritu et veritate, CLXVIII, 857, 858. Job pro familia sua octavo quoque die sacrificabat, CLXVIII, 964. Deus verus non coacta, sed spontanea servitia vult, CLXIX, 1065. Sacrificium verum non in vitalis, CLXIX, 370.

SALVIANUS. — Deus, suscipiens sacrificium Abel et excludens sacrificium Cain, evidentissime atque et de unius iustitia et iniquitate alterius judicavit, LIII, 38. Abraham Deo filium de functione cordis immolavit, LIII,

40. Oblata non pretio, sed affectu placent, LIII, 186. Cum offert Deo quispiam facultates suas, non offerat quasi presumptione donantis, sed quasi humilitate solventis, LIII, 186.

SMARAGDUS. — Quomodo beatus, colendo Deum, efficitur homo, CII, 680. De duobus altaribus in homine, quorum alterum in corpore et alterum in corde est, CII, 689. Ut operibus Deus honoretur, CII, 932. De decimis et primitiis, CII, 953.

TAIO. — Trucidare carnalia desideria spiritali gaudio in mente est sacrificium quo Deus placatur tempore pacis, LXXX, 805. De muneribus vel oblationibus Deo offerendis, LXXX, 915. Iram Judicis placare nescit oblato, nisi ex munditia placeat offerentis, LXXX, 915. A discordantibus accipere non vult Dominus sacrificium, LXXX, 916. Improborum hominum sacrificia Dominus reprobat, LXXX, 916. Plures indigentibus subtrahunt quæ Deo largiuntur, et his sacrificiis Deo sunt abominabiles, nedum purificentur, LXXX, 916. Impius, id est homo Deum non colens, proprie dicitur qui a religionis pietate separatur, LXXX, 972, 973.

TERTULLIANUS. — Cultus omnino liber esse debet et voluntarius, I, 435. Religio sortita invictam statim ut Deus coli cepit, I, 157. Deus solus docere potuit ut se vellet orari, I, 1265. Abelis sacrificia Deus accipiebat offerentis in simplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Abelis a Deo accepta demonstrabant sacrificia et oblationes populi Christiani, II, 607. Deus reprobabat sacrificia Cain offerentis in duplicitate cordis, II, 601. Sacrificia Cain a Deo reprobata demonstrabant sacrificia, oblationes et holocausta populi Judaici, II, 607. Sacrificium Deo acceptabile, II, 608. Quæ sint sacrificia Deo grata, II, 806. Sacrificiis spiritalibus Deo litandum, II, 510. Sacrificiorum Cain et Abel differentia, II, 607.

WALAFRIDUS STRABUS. — De exordiis templorum et altarium, CXIV, 919. Qualiter cultus diversi se invicem imitati sint, et quid commune habuerint, et quid diversum, CXIV, 922. Justas oblationes et virtutes magis quam corporalia munera Deus desiderat, CXIV, 934. Abraham filium suum Isaac immolandum Deo obtulit, CXIV, 747.

WOLBERO. — Cain recte obtulit, sed non recte divisit, et oblationem suam invidia peste maculavit, CXCX, 1263.

SERIES SECUNDA.

Qualis cultus præscriptus fuit in lege veteri.

In hac serie tractatur de lege veteri, proprie incepta in monte Sina sub Moyse duce Hebræorum, et producta per prophetas usque ad adventum Christi. Hac lex habuit justificationes culture, ut ait S. Paulus ad Hebræos ix, et sanctum saculare, tabernaculum, candelabra, mensam, propositionum panem, velamentum, sanctum, Sancta sanctorum, aureum thuribulum, arcam testamenti, virgam Aaron, propitiatorium, cherubim, varia baptismata et justitias carnis usque ad tempus correctionis impositas; quæ omnia, velut elementa exordii sermonum Dei, habebant tantum umbram futurorum bonorum, nondum proposita sanctorum via; Moyses enim, sicut ceteri prophetae et sancti viri a Deo electi, tantum fideles erant in tota domo Dei, tanquam famuli in testimonium eorum quæ dicenda erant. Unde nunc de istis umbris, deque omni istius domus suppellectili, etiam ad minutissima, præcipue circa legalia, agendum.

ADAMUS SCOTUS. — De altari thymiamatis, CXCVIII, 660, 661. Altare æneum sacrificiorum designabat poenitentis sacrificium, CXCVIII, 767, 768. Decalogus quomodo conscriptus, CXCVIII, 661. Decimarum usus, CXCVIII, 717, 718. Filia Jephthe luxit virginitatem suam cum sodalibus suis, CXCVIII, 187. Sacerdotes manus ablueri debebant, CXCVIII, 705. Quomodo explandæ vocorum ac legis divine transgressionem, CXCVIII, 863.

ADO (S.) Viennensis. — Moyses construit et erigit tabernaculum Domino, CXXIII, 55. In occasione agni, Christi immolatio, CXXIII, 42. Josias pascha celeberrimum Domino facit, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, ceperunt holocaustum offerre Domino, CXXIII, 51.

AGOBARDUS (S.). — Ozias rev a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et usurpationem sacri ministerii, CIV, 153, 181. Oza punitur qui arcam Domini subievere præsumperat, CIV, 131, 181.

ALCUINUS. — Atrium quod foris est templum, Judæos hæreticos et gentiles ab Ecclesia arcandos indicat, C, 1117. Oratio Salomonis in dedicatione templi, C, 721.

AMBROSIUS (S.). — Verno tempore quotannis Pascha

celebratum, X, V, 129. Pascha Domini cur sic dicatur, XIV, 532. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus quæ aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quid sibi vult quod Moyses post oblationes et immolatas Domino salubres hostias dimidiam partem sanguinis in crateras miserit, dimidiam autem ad altare effuderit, XVI, 1220.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Dominus Pascha cum discipulis celebravit, CXXVII, 1035. Herodes Antipas ascendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036.

AUGUSTINUS (S.) Hipponens. — Sacrificia pro ratione temporum varia fuerunt, XXXIII, 579. Sacrificia vetera significabant gratiam, et non efficiebant, XXXIII, 633. Sacrificium quod præceperat Deus olim fuit primis temporibus aptum, XXXIII, 527. Summum sacerdotum cepisse videtur ab Aarone, XXXIV, 684. Sacrificium victimarum, odor suavitatis Domino, XXXIV, 639. Sacrificia pecorum Deum non delectabant, XXXIV, 810. Quænam sacrificia pro populo, pro principe, pro sacerdote offerbantur, XXXIV, 686, 687. Sacrificia per se ipsa nulli peccato mederi possunt, XXXIV, 728. Pascha Judæorum umbra veri Paschatis, XXXV, 1758. Sabbatum serviliter observabant Judæi, XXXV, 1101, 1536. Sacrificia carnalia data sunt Judæis, ne in idola defluerent, XXXV, 1468. Sacrificia cur olim præceperit Deus, cum ipsi ea non placerent, XXXV, 2390. Sacrificiis iniqui actus non redimuntur, sed lamentatione et misericordia, XXXV, 2312. Sacrificium Judæorum in victimis pecorum, XXXVI, 502, 503. Legis veteris servitus est, cum Deus colitur propter terrena, XXXVIII, 167. Sabbati religio apud Judæos, XXXIX, 2635. Cur animalia tantum immaculata olim oblati, XLII, 624. Sacrificia vetera magis populo perverso congruenter imposita, quam Deo desideranti oblata, XLII, 346. Sacrificia Hebæorum inter et paganorum quid interest, XLII, 586. Sacrificia omnia Judæorum multis et variis modis unum sacrificium significaverunt, XLII, 231, 386, 409, 624, 1225.

BEDA. — Filii Israel primitias Domino offerre et sanctuarium facere jubentur, XCI, 599. Vasorum mensæ et panum propositionis descriptio, XCI, 411. Altaris holocausti et vasorum eius descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI. Olei offerendi ad lucernam descriptio, XCI, 461. De sacerdotio Aaron et filiorum ejus, XCI, 464. Altaris lucens descriptio, XCI, 487. De pretio pro animabus singulorum, numerato populo, XCI, 494. Philistiim cum veneratione arcam remittunt et victimas Deo offerunt, XCI, 532. Admonente Samuel, Israel Domino se vit, XCI, 538. Saul offert holocaustum, et quod stulte egerit a Samuele redarguitur, XCI, 577. Abimelech sacerdos David et sociis ejus panem dat sanctificationem, XCI, 648. De templo Salomonis, XCI, 735. Congregatur populus in Jerusalem, et altari edificato, solemnitates Domini faciunt, XCI, 825. Dedicant domum Dei filii transmigrationis et Pascha solemniter celebrant, XCI, 854. Esdras audiens populum Israel uxoris a ienigenis esse pollutum, assumit habitum plangentis, ac veniam rogatus a Domino precatur, XCI, 373, 874. In solemnitatibus tabernaculorum conveniunt omnes ad coudendum, legendum, atque orandum Dominum, XCI, 908. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias sequitur iusitit ne Sabbati requies mercatu gentiliū violetur, XCI, 921. Nehemias mundat Judæos ab uxoribus alienigenis, et constituit ordines sacerdotum ac levitarum et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 925. De paschate Judaico, XCIII, 369. De altari de terra faciendo ad sacrificandum Domino, XCIII, 375. De decimis et primitiis Deo offerendis, XCIII, 376. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 377. De altari et mensa, XCIII, 382. De incenso composito, XCIII, 385. De quatuor generibus principalium oblationum, XCIII, 387. De figuris hostiarum, XCIII, 387, 388. De igne sacrificia, XCIII, 388. Quod mel in sacrificio non offeratur, XCIII, 388. Quod sal in omnibus sacrificiis admisceatur, XCIII, 389. Quod in sacrificiis oleum offeratur, XCIII, 389. De sacrificio ejus, qui sacramentum protulit, XCIII, 389. De filiis Aaron extinctis eo quod altari ignem alenum imposerent, et quid eorum poena significet, XCIII, 389. De discretionem ciborum, XCIII, 390. De lepro, XCIII, 391. De sacerdote magno et cultu ejus, XCIII, 392. De sacerdotibus qui non offerunt sacrificium, XCIII, 394. De oblatione pro sacerdotis delicto, XCIII, 395. Quæ de pecoribus non offeruntur in sacrificio, XCIII, 396. De cæteris caeremoniis cultus, XCIII, 396. Pascha secundi mensis, XLII, 597, 598. De Nazareth et quid ipsi agendum sit

in cultu Dei, XCIII, 398. De leprosis, fluxu et immundis, XCIII, 399. De homine ligna colligente in die Sabbati, XCIII, 401. De Core, Dathan et Abiron, XCIII, 402. Aaron cum thuribulo, XCIII, 402. Vitula rufa in holocausto concremata, cuius cinis expiatio populi erat, XCIII, 402, 403. Phinees sacerdos ad placandum furorē Domini quid egerit, XCIII, 408. Genera oblationum, XCIII, 408, 409. Idoli destructio, XCIII, 410. De constructione altaris, XCIII, 420. De Jephthe et filia ejus, XCIII, 428. De arcæ civitate, XCIII, 432, 433. De sacrificio Samuele, XCIII, 435. De jejuniis indito a Saule, XCIII, 454.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron sacerdos constituitur, et sacris vestibus ornatur, CLXIV, 535. Ritus omnes et caeremonie cultus præscribuntur Aaroni, CLXIV, 541. Balaam, sacerdos deorum, protulit celebre vaticinium de adventu Christi, unde et quare, CLXIV, 493. Israelitis adorantibus Beelphegor, unumquique. Deo jubente, fratrem aut filium isti cultui initiatum occidit, CLXIV, 496. Nullum animal immundum immolabatur Deo, CLXIV, 183.

BRUNO (S.) Carthusian. — Legalitas non acceptat Deus, quare, CLII, 867, 868. Judæi non tam graviter peccant quam gentiles, CLII, 327. Israelitis a plaga Egypti sanguine immolati agni liberi, CLIII, 147.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 551, 973. Judæi a cultu veri Dei recesserunt, ipsum Christum interdicendo, III, 525, 529, 671, 679.

EUGYPPIUS. — Sabbatum corporali otio celebrandum Judæis præceptum, LXII, 758, 759. Sacrificia quando et recte sunt, LXII, 672. Sacramenta veteris testamenti, novo adveniente, abolita, LXII, 882, 883.

FULGENTIUS (S.). — In primo Decalogi mandato, sicut unius Dei cultura servitutis maxime præcipitur, ita omnis creaturae adoratio ac servitus prohibetur, LIV, 363, 364.

GARNERIUS. — In vacca sanguine digitum intingere, quid, CXII, 97. Vacca in sacrificio mactata cum hyssopo lignoque cedino ac cocco his tincta cur præcipitur offerri, CXIII, 98. Tintinabula vestimentis sacerdotum inherentia, quid significant, CXIII, 349.

GAUDENTIUS (S.). — Agni paschales utrum in templo an in domo mactati, XI, 847, 854. Judæi, neglectis spiritualibus negotiis, omnia legitima Sabbati ad otium luterianque contulerant, XI, 923. Sabbati lex a Judæis non observata, XI, 918, 919. Sabbato iusti operabantur in lege veteri, XI, 923, 924. Sullæ carnes quare Judæis prohibentur, XI, 950, 951.

GUIBERTUS. — Judæorum quam imperfecta sacrificia et caeremonie, CLVI, 519, 520. Judæorum pontificis et templi annihilata, CLVI, 523. Judæi multa utilia exponunt et circa iugas rotantur, CLVI, 524. Hostia in atri consecrandæ quanta cum reverentia fiebant, CLVI, 1024, 1025.

HIERONYMUS (S.). — Dogmata et cultus Judæorum, XXII, 303, 304. Post sacrificium Isaac, Silo non celebrantur sacrificia, XXIV, 845. Per multam sanctorum series in templo celebrata sunt et oblata sacrificia legalia, XLIV, 35. Observatio Sabbati in quo posita, XXIV, 53. Hircus a sacrificiis quare offertur, XXV, 426. Unum Deum colunt Judæi, sed Trinitatem non agnoscunt, XXV, 1031. Mel non offertur in sacrificiis, XXV, 954. Judas Machabæus templum ab idolorum imaginibus emundavit, XLVII, 56, 506.

HILARIUS (S.). — Moyses secretiora legis mysteria et plagiaria senioribus intimavit, IX, 203. Sacrificia legalia necessaria erant, non voluntaria, IX, 545. Moyses in veamento verborum communium ingentia sacramenta condidit, IX, 450. Sacrificium verum et spiritum, quid, II, 845, 846.

HILDEBERTUS. — Angeli ante ortum Christi seolari patientur, CLXXI, 592. De unctione regum et sacerdotum, CLXXI, 797. De septem Machabæis pro rebus Dei veri immolatis, CLXXI, 1603.

HILDEGARDIS (sancta). — De significatione hostiarum et circumcissionis, et legis quam per prophetam in patribus incarnandum Dei Filium præcesserant, CXXVII, 908.

HONORIUS, Augustodunens. — De tribus sacrificiis, CLXXII, 553. De septem sacrificiis legalibus, CLXXII, 555.

HUGO DE S. VICTORE. — Jubilæus quoto anno celebrabatur, CLXXV, 563. Machabæi et mysteria que nobis præfigurant, CLXXV, 748. Jephthe per victoriam sacrificavit filiam, CLXXV, 680. Personæ que sacrificia offerre poterant, CLXXV, 75. Sacramenta legalia quare data, quibus, quando, ubi, CLXXVI, 120. Templum Salomonis quantum et ubi fundatum, CLXXVI, 1116. Altare æneum et super eum oblatio, CLXXVII, 643. Ignis semper ardens

in altari, CLXXVII, 688. Jephthe votum quale fuerit, CLXXVII, 323, 324. Tabernacula filiorum Israel et eorum festa, CLXXVII, 968. Vestes sacerdotalis sub veteri lege, CXXVII, 352. Vituli tres immolandi Domino, CLXXVII, 860.

MARTINUS (S.), Legionensis. — Illinuntur postes Israelitarum sanguine agni, quare, CCVIII, 778. Solemnitas Paschae quare appellata transitus, CCVIII, 778.

MAXIMUS (S.), Taurinensis. — Hebraei qua religione diem Sabbati colerent, LVII, 905. Machabaei fratres invictissimi pro patris legibus custodiendis atrociora tormenta passi sunt, LVII, 888.

OPTATUS (S.). — Sacrificia regni Juda legalia, non item regni Israel et Samariae, XI, 1487, 1488.

PAULINUS (S.). — Deus numeribus non placatur sed animarum munera, XLIX, 259. Phinees occidens Zambri pro zelo cultus Dei, quid significet, XCIX, 320.

PETRUS CANTOR. — Advena et peregrinus edere de agno paschali olim prohibebatur, CCV, 109. De anathemate veteris testamenti, CCV, 91.

PETRUS, Cellensis. — De panibus in cultu veteris testamenti additis, CCII, 1041. De pane azymo, CCII, 943. De panibus propositionis, CCII, 968.

PETRUS COMESTOR. — De sanctificatione primogenitorum, CXCVIII, 1156. De diebus azymorum et agno paschali, CXCVIII, 1152. De altari faciundo, CXCVIII, 1166. De fodere firmato aspersione sanguinis vitulorum, CXCVIII, 1168. De tabernaculo faciundo, CXCVIII, 1169.

De panibus propositionis, CXCVIII, 1171. De vasis libaminum, CXCVIII, 1172. De altari holocaustorum, CXCVIII, 1179. De situ altaris, et vasis ejus, CXCVIII, 1181. De communibus vestibus sacerdotis, CXCVIII, 1182. De pontificibus indumentis, CXCVIII, 1185. De prece Moysi et minis Dei, CXCVIII, 1190. De holocaustis et modo offerendi, CXCVIII, 1196. De sacrificiis pacificis et salutaribus, CXCVIII, 1196. De oblatione inanimatorum, CXCVIII, 1197. De hostiis pro peccato, CXCVIII, 1198. De igne jugi et ejectione cinerum, CXCVIII, 1200.

De consecratione summi sacerdotis et minorum, CXCVIII, 1201. De vitula rufa, hirci et cineribus asperisionis, CXCVIII, 1209. De purificatione immundorum, CXCVIII, 1211. De sanctimonia sacerdotum, CXCVIII, 1213. De benedictionibus et maledictionibus, CXCVIII, 1216. De jurejuris et votivis, CXCVIII, 1216. De judicio zelotypiae, CXCVIII, 1218. De consecratione levitarum, CXCVIII, 1222. Sacerdotes soli peccata populi commedebant, CXCVIII, 1232. De lapidatione colligentis ligna in Sabbato, CXCVIII, 1229. De virga Aaron quae nocere a floruit et fronduit et nubes protulit, CXCVIII, 1231. De victoria post votum anathematis, CXCVIII, 1231. De serpente aeneo contra ignitos serpentes, CXCVIII, 1234. De zelo Phinees, CXCVIII, 1240. De libaminibus, CXCVIII, 1241. De jugi sacrificio, CXCVIII, 1242. De Sabbato et oblationibus ejus, CXCVIII, 1242. De neomentis, CXCVIII, 1243. De Phase et de Pentecoste, CXCVIII, 1245. De festis Tuarum et Propitiationis, CXCVIII, 1244. De scenopegia, CXCVIII, 1245. De votis, CXCVIII, 1246. De occisione mulierum Madianitarum quae colerant cum viris Israelitis, CXCVIII, 1246. Israelitae offerunt Domino pradam belli, et praebent Moysi ut deprecetur Dominum pro ipsis, CXCVIII, 1246. De decima secunda, CXCVIII, 1251. De maleficiis abijciendis, CXCVIII, 1255. Ne fœdus Israelitis inirent cum gentibus, CXCVIII, 1254. De prohibitione prostubuli et de libello repudiij, CXCVIII, 1256. De Moysae a Deo sepulto in loco incognito, CXCVIII, 1260. Post transitum Jordanis Josue construxit altare Domino, et super illud sacrificavit Deo, CXCVIII, 1262. De circumcisione in Galgalis, CXCVIII, 1263. De muris Jericho corruentibus, CXCVIII, 1264. De lapidatione Achor, CXCVIII, 1264. De fodere quod statuit populus ad Deum, CXCVIII, 1271. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super altare quod super petram aedificat, CXCVIII, 1278. David salutat et psallebat coram arca Domini et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1350. De poenitentia David, CXCVIII, 1353, 1354. De adificatione templi et de variis ornamentis ejus, CXCVIII, 1351. De vasis altaris et dedicatione templi, CXCVIII, 1384. De Ezechiae agnatione et de regressu solis, eodem orante, CXCVIII, 1411. De redificatione templi, CXCVIII, 1474. De purificatione templi, CXCVIII, 1507.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Sacrificia veteris legis quid significant, CXLIV, 603, 607. Solemnitates octo Deus praecipit, CXIV, 331.

PETRUS LONBARDO. — De circumcisione, CXCI, 1569. Justi qui Christi adventum praecesserunt in inferno detinebantur, usque ad ejus passionem, CXCI, 1362, 1363. Moyses illo atras quomodo gladio vindicavit, CXCI,

1572, Elias pro zelo cultus Dei propria manu mulieris morte affectus, CXCI, 1572. Ceremonias non observasse veteribus peccatum fuit, CXCI, 276.

RABANUS MAURUS. — Agnum immaculatum offerre, quid sit, CVIII, 621. Altaris sive holocausti descriptio, CVIII, 179. Altare de terra cur Deus jussit fieri, CVIII, 107. Avium sacrificandorum ritus, CVIII, 251. Christus oblatio est et victima, CVIII, 255. Gedeon sacrificium offert, CVIII, 1156. De hostia pro peccato oblata, CVIII, 501. Spiritus Domini an ad immolandum filium et vocandum Jephthe impulerit, CVIII, 1184. An Jephthe immolando filiam peccaverit, CVIII, 1184. Judei tempore Josue et seniorum Deo soli serviunt, CVII, 1118. Levitarum ministerium et numerus, CVIII, 603, 604, 610, 657. Pontificalia Aaronis et filiorum ejus praecipiantur, CVIII, 189, 191. Reliquia sacrificiorum comburenda, CVIII, 644. Ritus sacrificiorum et libaminum, CVIII, 293, 295. Solemnitates feriarum, et Sabbati et Paschatis, CVIII, 501. Ex vacca cinere fiebat aqua expiationis, qua varias immunditias ablucebantur, CVIII, 705, 704. Victimae pacificae offerre quid, CVIII, 151. De altari aureo, CX, 179. De altari aeneo, CX, 458. Cultus Tabernaculi Moysi quandiu permanserit, CX, 141. Israelitarum jejunia et corporis macerationes non fuere irrita, CX, 556. Num Mariae angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CX, 1191. Ornatus Judaei non amore adulterii, sed religionem cultus Dei spectabat, CX, 622. Animalium diversorum hostiae cur in litibus, CX, 1059. Jephthe immolat filiam, CX, 57.

RICHARDUS A S. VICTORE. — Carnem hircinam offerre, quid sit, CXCVI, 1053. De oblatione turturiae et columbae, CXCVI, 1048. De Paschate Judaeorum, CXCVI, 261. De tabernaculo, mensa, altari et candelabro, CXCVI, 192.

RUPERTUS, Tuitiensis. — Holocausta antiqua non tam juxta quam permessa fuerunt, CLXVII, 1744. Hostia pacificorum cur non fiat de volatilibus, CLXVII, 755. Hostia pacificorum et holocaustum quomodo differant, CLXVII, 755. Varia Judaeorum sacrificia describuntur, CLXVIII, 1577, 1578. De Paschate apud Judaeos, CLXVIII, 1553. De Sabbati violatione, CLXVIII, 1554. De sacrificio qualis fiebat apud Judaeos pro mortuis, CLXVIII, 158. Jephthe votum suum implevit in occisione filiae unice, CLXVIII, 1243. Zelus Phineas sacerdotis qui confodit virum et mulierem adulterantes, CLXIX, 881. Zelus Elias qui ad placandum Deum quadringentos prophetas Baal gladio occidit, CLXIX, 881.

TERTULLIANUS. — Judei per Moysen Deum colere didicerunt, I, 403. Regnum Judaeorum floruit quandiu divinitus praecipitis paruerunt, I, 533. Quotidie larant Judaei, quia quotidie inquinantur, I, 1169, 1217. Aaron et filii ejus, cum adirent ad Sanctum prohibiti sunt portare vinum, II, 517.

VALERIANUS. — Machabeorum mater laudatur, et eorum pugna pro cultu divino describitur, LII, 746, 747.

ZENO. — De circumcisione Judaeorum, XI, 345, 346. De Sabbato violato per circumcisionem, XI, 346, 347.

SERIES TERTIA.

Quid nunc cultus est ex praecipio novae legis; deque dulia et hyperdulia, deque oratione pro mortuis.

Cum Christus, amplioris gloriae, ut ait Paulus, Hebr. III, praeter Moysen dignus habitus sit, ampliore domus honorem habet, qui fabricavit illam; longum filius est in domo sua, quae domus sumus nos. Per hunc facta fuit reprobatio praecedentis mandati propter indermitatem et inutilitatem, opera mortuorum, doctrinae baptismatum novae legi cesserunt. Christus est ergo novae legis auctor.

Cultum, in isto paragrapho, latissimo sensu in Ecclesia intelligemus, sicut cum Gallico dicitur, in regimine civili: Ministerium de cultu catholico. Ad cultum ergo pertinent dogmata fidei sacramenta, usus pii, ceremoniae, personae, res, loca, templa, cantus, hymni, et istius modi sexcenta quae inserviunt ad servandam, propagandam et defendendam hanc legem novam, media a praepositis Ecclesiae ad hoc opus aptis iudicatis. Insuper ibi tractabitur de honore sanctis et eorum reliquiis, nec non B. Mariae Virginis debito, deque eorum miraculis, et tandem de precibus pro defunctis ab antiquissima traditione ad Deum pro eorum liberatione a penis purgatorii semper pie fusi. Quae indicis cultus pars tota pertinet ad historiam Ecclesiae catholicas, et simul cum duabus seriebus sequentibus hoc nomine recte insigniri traditionemque catholicam constituere dici possit.

ABELARDUS. — Circa quem cultus catholicus con-

sistat, CLXXVIII, 1697. De sacramento baptismi, CLXXVII, 1788. De sacramento altaris, CLXXVIII, 1740. Hymni solemnitatibus divinarum, CLXXVIII, 1789, 1801.

ARBO, Floriacensis. — De ordinatione presbyterorum, CXXXIX, 483. Ut nulla pecunia data episcopi ordinentur, CXXXIX, 483. Quantum prosit frequens oblatio sacrificii, CXXXIX, 505.

ARBO, Sangerman. — De fundamento et incremento Christianitatis, CXXXII, 771.

ADALGERUS. — Ambrosius Mediolanensis episcopus a templo et a sacrificio exclusit Theodosium imperatorem post eadem Thessalonicam, neque eum admittit ad sacra nisi post legitimam religiosamque satisfactionem, CXXXIV, 551, 933. Purpura imperatores, non sacerdotes facit, CXXXIV, 937. Sacenotium est medicamina peccatorum prescribere, imperatorum vero vota suscipere, CXXXIV, 936.

ADAMUS, Persensis. — Egroti per B. Virginem Mariam curantur, CCXI, 705, 759, 760. Advocata credentium B. Virgo, CCXI, 745. Cultor B. Mariæ Virginis a morte liber, CCXI, 763, 764. Signum predestinationis pietas in Mariam, et signum reprobationis æternæ aversio a Maria, CCXI, 779.

ADAMUS SCOTUS. — Confessionis sacramentalis utilitas, CXCIII, 205, 206. Maria prima omnium Deo votum virginitatis fecit, CXCIII, 187. Nihil magis in cultu necessarium est quam mutua inter prælatos et subditos dilectio, CXCIII, 869.

ALEMARUS. — De apostolatu S. Martialis, CXII, 88.

AID (S.), Viennensis. — Christus pastor ovium unitus a Deo Patre, CXXIII, 47. De celebratione Paschalis in die Dominica, CXXIII, 85. De pluvia a cælo concessa per milites Christianos, CXXIII, 84.

ADSO, Dervensis. — Quodam puero resuscitato et postmodum baptizato, omnes in magno numero ad hoc spectaculum præsentis idola proficiunt, et baptismi sacramentum in commune suscipiunt, CXXXVII, 628. Corpus S. Waldeberti præsidium maxime contra paganos, CXXXVII, 694. Quomodo super altare Christum in sacramento rex Edwardus cum comite vixit, CXXXVII, 761. De zelo sacerdotum, quæ volebant flammis tradere quandam ex eis a juvene seductam et stupratam, CXXXVII, 791, 794.

ÆNEAS, Parisiensis. — Liber contra ritus cultus Græcorum, CXXI, 689.

AGOBARDUS (S.). — De cultu imaginum, CIV, 199. Apostolorum imagines, non ad cultum eis exhibendum, sed ob amorem et recordationem ab antiquis expressæ, CIV, 213. Cavere in ecclesia magis animo quam voce debemus, CIV, 351. Certamina singularia contraria pictati et cultui Christianorum, CIV, 119. Christiani vocantur Nazareni a Judæis, CIV, 75. Christiani omnes sunt fratres, CIV, 114, 115, 116. Christianorum cultus non est novus, CIV, 171. Christiani perfecti gloriantur in tribulationibus, CIV, 884. Christus verus Dei Filius, non adoptivus, CIV, 41. Christus apostolus et pontifex, CIV, 56. Adoptivæ naturæ humanam, CIV, 66. Celicolæ unde dicti, CIV, 201. Imagines sanctorum, si a populis adorantur, contemnenda, CIV, 918. Ecclesiarum ritus antiqui non facile mutantur, CIV, 530. Ecclesiæ edificandæ sunt ad laudandum Deum, ad deprecandum et ad sacrificandum, CIV, 237. Episcopi qui fidem principi iurejurando obligatam violant, deponantur, CIV, 304. Cultus Christianus explicatur, CIV, 267. Cultus non valet ad salutem hominis sine pace, CIV, 257. Quomodo adversus inimicos cultus sit pugandum, CIV, 276. Festis diebus antiqui Christiani vacabant prorsus orationi, CIV, 75. Homines sancti respuunt adorationem, CIV, 203. Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, CIV, 200. Imagines habuere antiqui Christiani, causa historice, CIV, 225. Litaniæ sive rogationes quando fieri debeant, CIV, 540. De punitione indita veneficis et sortilegis, CIV, 147. Missarum solemnitas, CIV, 119, 820. Oblationes quæ sunt in Ecclesia sunt res pauperum, CIV, 185. Officia divina sunt celebranda cum magna gravitate et modestia, CIV, 357. Oratio debet fieri cum tota fiducia et spe, CIV, 286. Paulus et Barnabas a se removere immolationem victimarum, CIV, 203. Romanus pontifex vicarius B. Petri, CIV, 295, 296. Impii sacerdotis sacrificio conficitur sacramenta, CIV, 143. Sancti homines honorandi propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, CIV, 230. Sanctitas non potest tribui imaginibus, cum sint res inanimatæ, CIV, 212.

AIMOINUS. — Clotildis die Dominica vota suarum precum solvemat in ecclesia, CXXXIX, 634, 632. Clodoveus invocavit Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore ad victoriam adipiscatur et fit victor Alamanorum, CXXXIX, 633, 634. De visione facie solitario

super statu Dagoberti regis defuncti, CXXXIX, 791.

ALANUS DE INSULIS. — Absolutiones in consecrationibus ecclesiarum, etc., quam vim habeant, CCX, 367. Oratio ad Deum piissima, CCX, 534, 535. De cultu catholico adversus Albigenes, CCX, 505. Post consecrationem nihil remanet panis substantiæ, CCX, 361. Sacri dotalis ordinis dignitas, CCX, 584, 585. Sacramenta recantur vasa gratiæ, CCX, 204. Sacramentorum vis non dependet a bonitate ministrorum, CCX, 389, 390. Sancti non orant pro damnatis, orant pro vivis, CCX, 574. Sacerdos, celebrans in peccato mortali, peccat, CCX, 590.

ALBERICUS. — Petrus eremita primus auctor expeditionis sacre ad expellendos paganos e locis sanctis, CLXVI, 389, 390. Quomodo sacer ordo caritativa mortuum curaverit, CLXVI, 457. De inventione Dominiæ lanceæ, CLXVI, 503, 528. De crucifixo cui periculum insanie nocere non potuit, CLXVI, 515. Relatio de templo Domini, CLXIV, 549. De oratoris sanctæ civitatis devoto dux sepulchrum Domini visitaverit, CLXVI, 500. Quod iter inventa sit portio ligni salutaris, CLXVI, 533. Laceruosa ac devota precatio militis Christiani, CLXVI, 569.

ALBERICUS. — Qui inigne offerunt hostias in altari, quamvis sint sanctæ, non sanctificantur ab eis, CLXII, 883. Injusta excommunicatio potius nocet excommunicanti quam excommunicato, CLXXX, 886. Quid aliqui non sunt excommunicandi, ne alios sua excommunicatione contaminent, CLXXX, 895.

ALCUINUS. — Canticum angelorum coram Agno, C, 1123. Christus leo dicitur quia diabolum vicit; agnus vero, qui semetipsum offerens mundum redemit, C, 1121. Judæi, Elys et Enoch præstantibus, an te pedes Ecclesiæ adorantur, venient, C, 1112. Mediator Dei et hominum est angelus thronulimus aureum in manu tenens, seu Christus, C, 1157. Jesus Christus ab illuminato exco adoratur, C, 877. Christianorum vita, qualis esse debeat, C, 502. Nemo credit necessitate, sed voluntate, C, 853. Christus Deus est, et in carne adorandus, C, 170. Per Christum solum et eius sacrificium mundus liberari a peccatis potuit, C, 1065, 1066. Sedet nunc Christus ad dexteram Patris, ut precibus credentium adest, C, 1065. Christus post nativitatem carnis et predicationem Evangelii hostia effectus est pro salute mundi, C, 1123. Ubi Christus adventit, sacerdotium Judæorum obsolet, lex et prophetia cessavit, C, 1129. Sacrificium missæ, quare sic appellatur, C, 1131. Unde missæ sumptus exordium, C, 1135. Symbolum cultus catholici, C, 1156. Sacramenta, seu mysteria cultus catholici, C, 447, 612. De divinis officiis cultus catholici, C, 1173, 1414.

ALEXANDER III, papa. — De excommunicatione contra inimicos pacis lata, CC, 54. De canonizatione Eduardi regis Angliæ, CC, 106. De excommunicatione contra iuratores Ecclesiæ prolata et confirmata, CC, 178. De immunitate ecclesiastica non violanda, et clericis ad tribunal sæculare non trahendis, CC, 375. De subsidio in Oriente contra Saracenos cultum Christianum alterantes mittendis, CC, 584. Ut denarium B. Petri, quod sibi de Anglia debebatur, transmitti non omittat Gilbertus Londinensis episcopus, CC, 430. Ut Henricus rex Anglorum a sacrilegiis absterneat sub pena excommunicationis, C, 810. Ut reliquiæ S. Jacobi a comite Flandriæ violenter ablata restituantur, C, 563. Ut officia divina in terris excommunicatorum non celebrentur, CC, 706. Ut qui in clericis violentas manus iniecerant excommunicentur, CC, 792. De matrimoniis sine sacerdotali benedictione factis, CC, 850. De canonizatione B. Thomæ archiepiscopi, CC, 900, 901, 902, 909. Ut non exigatur pecunia pro baptismo parvulorum, nec pro sepultura mortuorum, C, 1011.

ALGERUS. — De sacramento corporis et sanguinis Domini, CLXXX, 745. De immolatione Christi in altari, CLXXX, 786. Cur visibile sacrificium invisibili Deo fiat, CLXXX, 814. Cur magis consecratur in pane, vino et aqua corpus et sanguis Christi quam in cæteris corporum speciebus, CLXXX, 823. Cur magis consecratur corpus Christi in pane azymo quam in fermentato, CLXXX, 827. Sacramenta Christi non credenda sunt fieri pro meritis ministrorum, CLXXX, 834. Tanta sunt Dei sacramenta ut omnium hominum superent merita, CLXXX, 857. Sacramenta hereticorum de Ecclesia sunt et in Ecclesia sunt, CLXXX, 841. Utrum sacramenta rite fiant, si solemnibus verbis aliqui contra fidem interserantur, C, 1147. Quare in nomine Trinitatis baptisma fieri non possit, CLXXX, 893. De sacrificio missæ, CLXXX, 854. Baptismus, etsi a pagano datus, non est iterandum, C, 1111, 879. Quod sacramenta a quovis Catholico, quamvis peccatore ministrari possunt et consecrari, nec a bono magis, nec a malo minus perfici, CLXXX, 832.

ALPERTUS. — De clerico cultum Christianum blasphemante, CXL, 483. Epistola ad clericum apostatam cultum Christi blasphemantem, CXL, 483.

ANALARIUS. — De caeremoniis baptismi, XCIX, 887, 901.

AMBROSIIUS (S.). — Chananae perseveranti oratione gratiam Domini meruit, XIV, 1142. Imber supplicantis Ecclesiae precibus datur, XIV, 202. Ecclesiam qui non frequentant arguunt, XV, 1440. Quibus diebus et quibus horis canendi sunt hymni in Ecclesia et celebranda oblatio, XV, 1514. Quando celebranda oblatio et sacrificium quo Christus esurientem sui corpora epulis replet, XV, 1514. Sacra oblationis veneranda communio, XV, 1710. Sacerdotes offerunt pro populo sacrificium, XV, 1651. Nulla tuta salus esse potest, nisi unusquisque Deum verum, hoc est, Deum Christianorum a quo cuncta reguntur reciteret colat, XV, 961. Imperator Christianus non debet prebere sumptum ad usus sacrificiorum profanorum, XV, 961. Ambrosius non audeat sacrificium offerre, si Theodosius post eadem Thessaloniam sustinere huic voluerit, XV, 1163. Helena mater Constantini invenit crucem et ejus titulum, regem adoravit Christum, et non lignum, XV, 1401. Helena crucem in capite regum locavit, ut crux Christi in regibus adoretur, XVI, 1462. Eucharistia sacrificium est pro salute omnium tam vivorum quam defunctorum, XVII, 754. Omnes Christiani omni die Dominica debent offerre et communicare, XVII, 652.

ANASTASIUS BIBLIOTHECAR. — Christus Petrum summum pontificem creat, CXXVII, 1035. Herodes Antipas avaritiam Hierosolymam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Discipuli Christi primum Antiochie congregantur Christiani, CXXVII, 1036. Constitutiones de reverentia erga sacrificium ac de modo expandendi defectus in ipso occurrentes, CXXVII, 1515. Statuti S. Zepherini ut consecratio divini sanguinis in vitro vase fieret, CXXVII, 1515. Vasa sacra ad sacrificium corporis et sanguinis Christi esse argentea decrevit et S. Urbanus papa, CXXII, 1585.

ARSELMUS (S.). Cantuariensis. — Omnes infideles objiciant contra cultum, CLVIII, 541, 563. Cultus durabit usque ad finem mundi, CLVIII, 588. Christus ipsam carnem, quam pro nobis suscepit, nobis ad manducandum dedit, et adhuc in sacrificio sui stantis ministrare non desinit, CLVIII, 735. Invencauti sunt omnes sancti Dei, ut roba sint in auxilium, CLVIII, 735. De sacramento altaris, CLIX, 254.

ARSELMUS. Havelbergensis. — Quod Graeci contra universalem traditionem se a ritu Romanae Ecclesiae sequestrant, et in fermentato sacrificant, CLXXVIII, 1211, 1224.

ATTO VERCLEIENS. — Ut omnes fidem catholicam memoriter teneant, CXXIV, 29. Quod sacerdos missam solus nequam celebrat, CXXIV, 50. Quod sacerdos missam nisi sacris ab episcopo locis non praesumat celebrare, CXXIV, 50. Quod divina mysteria studiose celebrentur, CXXIV, 50. Ut Oratio Dominica quotidie proferatur, CXXIV, 40. Quod cum excommunicato non sit orationum, CXXIV, 41. Quod die Dominica stantes oremus, CXXIV, 42. Quibus festis populus communiolet, CXXIV, 42. Si sacrificium per negligentiam occiderit, CXXIV, 42. Qualiter mysteria baptismatis vel chrismatis custodienda sint, CXXIV, 43. Qualiter sponsus et sponsa a sacerdote benedicantur, CXXIV, 46.

AUGUSTINUS (S.). Hippoensis. — Augustinus festibus quotidianis Deum rogat ut sanentur vulnera sua, XXXII, 901. S. Augustinus orat pro salute matris suae, XXXII, 778. Apostoli Hierosolymis decreverunt ne quatenus congererentur iudicare, non solum ne quisquam Judaeos iuvare prohiberet, XXXIII, 379. Oblationes pro defunctis, XXXIII, 92. Cultus Christianus magna est reipublicae salus, XXXIII, 532. Sabbatum in otio corpora iter celebrandum commendatum est, ut esset figura sanctificationis in requie Spiritus sancti, XXXIII, 212, 215. Fidei Christianae veritas, unde, ex sanguine marium et ex castitate virginum, CXXIV, 125. Sacrificia privata prohibentur, CXXIV, 702. Verum Pascha Christi immolatio, CXXV, 1785. Apostoli in passione Domini titubantes, ejus resurrectione firmati sunt, et tunc Deum adoraverunt, CXXVI, 1799. Christus sacerdos a nobis accepti, quod pro nobis offerret, CXXVI, 1701. Mysteria dulciora quo obscuriora, CXXVI, 1805. Inter sacra mysteria iubeatur sursum habere cor, gratias agere, CXXVI, 443. Sacrificium corporis et sanguinis Domini secundum ordinem Melchisedech nunc diffusum toto orbe terrarum, CXXVI, 1437. Catholica communio, CXXVI, 85. Chananae perseverantia in potendo laudata, CXXVI, 487. Christia-

uorum sacrificium, CXXVI, 284. Sancti conservantur novum, non pro Deo colendi, CXXVI, 1442. Pascha verissimum in Christo celebratum, CXXVI, 811. Sacrificium Dei nostri abundavit, CXXVI, 1556. Sacrificium offert episcopus vel presbyter, CXXVI, 1100. Magi Deum esse cognoverunt, et adoraverunt illum cui astra serviebant, CXXIX, 2015. Oratio Dominica ante omnia orandi dicenda, quia eam libenter exaudivit, qui ipsam instituit, CXXIX, 2282. Ubi et hostia Christus est et sacerdos, CXXIX, 2154. Sacrificium altaris et elemosyna sunt pro baptizatis omnibus defunctis, XL, 285. Symbolum fidei catholicae, seu cultus Christiani fundamentum, XL, 651. Sacrificium quod Christus instituit, et offerre praecipit, XL, 958. Religio summa est imitari quod colis, XL, 212. A cultu demonum nos liberat sacrificium Christi et donum Spiritus sancti, XL, 158. Cultus Christiani sanctitas opponitur impuro cultui demonum XL, 76. Sacrificium verum et perfectum quoddam est, XL, 285. Sacrificium Ecclesiam quotidianum, XL, 294. Otium Sabbati cur non observat Christianus, XLII, 555. Sacrificium verum uni Deo vero debitum quoddam est, XLII, 582, 586. Sacrificium Christianorum, XLII, 582. Sacrificium Christianorum ubique in terra et in caelo offertur, XLII, 61. Pascha per orbem totum una die observatum iri censet Arclatense concilium, XLIII, 787. Sacrificium carnis Christi verum et unicum sacrificium pro peccatis, XLIV, 60.

BALDUINUS. — De sanctissimo Eucharistiae sacramento, CCIV, 405. De vero cultu quo manifestatur vera affectio Dei, CCIV, 417, 425. De commemoratione cultus Dei veri, CCIV, 575. De nova legis institutione, CCIV, 629. De sacramento altaris, CCIV, 612.

BANDINUS. — De sacramentis ecclesiasticis, CXCII, 1089. De sacramento Eucharistiae, et unde Eucharistia dicatur, CXCII, 1091. Corpus Christi in omni esse altari, CXCII, 1093. Qui conficit sacramentum altaris, CXCII, 1097. De ecclesiasticis ordinibus, CXCII, 1105. De differentia votorum, CXCII, 1108. De dispari cultu quoad matrimonium, CXCII, 1108. De suffragiis defunctorum, CXCII, 1110.

BEDA VENERABILIS. — Crucifixo Domino, stabant omnes noti ejus a longe, dum confiteri et adorare timebant quem fixum ligno videbant, sed de his tacentibus lapides et saxa clamabant et adorabant, XCII, 570. De Paschate Christiano in quo Christus innocens immolatur, XCIII, 569, 570. De Magis qui venerant adorare Jesum infantem ut Deum, XCIII, 455. De redemptione humana, CXCII, 471. Orante Petro, Simon Magnus cadens ex alto in terram crepuit medius, XCIV, 497. Sex formulae orationis, XCIV, 559. Quare et quomodo Christiani celebrant solemnitatem Paschae, XCIV, 558, 557, 675. Solemnitas in cultu omnium sanctorum, XCIV, 447, 450. Abaque purificatione baptismi nemo potest communicare sacramentis oblationis, XCIV, 90. Germanus orationi incedenda domorum restituit, XCIV, 48. Mellitus episcopus flammis ardens ante civitatis orationem restituit, XCIV, 92. Quomodo cultum Christi suscepit provincia orientalis Anglorum, XCIV, 107.

BERENGOSUS. — De laude et inventione sanctae crucis, CLX, 955. Beata Helena ejusque filius Constantinus Magnus a Deo obtinuerunt gratiam, propter zelum, sanctae crucis inventiendae et propagandi cultus Christiani, CLX, 955.

BERNARDUS (S.). Claravallensis. — Altare pro ecclesia parochiali cum decimis, CLXXXII, 607. Clerici praeter monachos vivere debent de altari, CLXXXII, 607. Reliquiae sub altari, CLXXXII, 1111. Christus car tam laboriosum non liberandi modum suscepit, cum sola ejus voluntas sufficeret, CLXXXII, 1098. CLXXXIII, 826. Fermentum panis Graeci utuntur in sacrificio, Latini azymo, CLXXXII, 405, 404. Festa nova non facile, nec temere, nec inconsulta aede apostolica instituenda, CLXXXII, 555, 558. Sacrificium et regnum in Christo et in Ecclesia unita, CLXXXII, 441. Sacerdotes omnes celebrant in festo Assumptionis B. Mariae Virginis, CLXXXIII, 715, 714. Carnotensis conventus pro sacra expeditione ad cultum Christi vindicandum et propagandum apud Hierosolymam, CLXXXIII, 464, 568, 569. Christianus falsus plus nocet quam haereticus, CLXXXIII, 1092, 1095. Christianus a Christo separatus fit monstrum, CLXXXIII, 109. Festa sanctorum triplici fructu celebrantur, CLXXXIII, 462, 463, 478. Abusus in festis sanctorum, CLXXXIII, 480. Abusus in festis Paschali-bus, CLXXXIII, 242. Cultus Christiani vita est caritas, CLXXXIII, 285, 281. Oblatio Christi in templo et in cruce, CLXXXIII, 569, 570. Sacramentum aliquod sacrum dicitur, si hoc sacrum secretum, CLXXXIII, 371. Negligentia circa cultum divinum aotatur, CLXXXIII, 44, 45. De clerico sacrilego, CLXXXIV, 414. Maria prima virginitalis votum vovit, CLXXXIV, 609. Sacerdotes parentes Christi, CLXXXIV, 1035. Conscientia purganda ante sacrificium,

CLXXXIV, 786, 787. Vota alia communia, alia specialia, et vota illicita rescindenda sunt, CLXXXIV, 1201, 1292. Christianos tria faciunt, fides, baptismus et altaris participatio, CLXXXV, 58. De cultu S. Mariæ d'Affligem quæ S. Bernardo locuta est, CLXXXV, 197.

BERNARDUS. Fontis Calidi monach. — Contra sectam Waldensium cultui catholico circa plurima derogantem, CCIV, 793. Contra eos qui dicunt fidelibus de unctis non prodesse missarum solennia, CCIV, 828. Contra eos qui in Ecclesia orare nolunt, CCIV, 835.

BERNO. Augt. divitis abb. — De quibusdam rebus ad missæ officium pertinentibus, CXLII, 1055. Qualiter præsens apostolorum temporibus missarum celebritas ageretur, CXLII, 1065.

BOETIUS. — Quoniam cultu Deus ab omnibus honorandus est, LXIV, 1261. Cultus Christiani essentia, LXIV, 1261. Cultus Boetio tanquam martyri exhibito, LXIV, 1909.

BONACURSUS. — Quod panis qui in altare ponitur et vinum convertitur post sanctificationem in corpus et sanguinem Domini, et quod nullus nisi qui manducaverit salvetur, CCIV, 782. Quod Christus sit Deus Patri æqualis et consubstantialis ac proinde ut Deus adorandus, CCIV, 788.

BONIFACIUS (S.). — De incarnatione Filii Dei et humani generis reparatione, LXXXIX, 862. De solennitate paschali, LXXXIX, 868. De abrenuntiatione in baptismo, LXXXIX, 870.

BRUNO (S.). Astens. — Quomodo per apostolos, viros simplices et illiteratos cultus idolorum eversus fuerit, CLXIV, 836, 835. Christus sanguine suo peccata nostra delevit, et genus humanum universum Deo Patri reconciliavit, CLXIV, 859. Non auguris et divinationibus, sed divine legis præceptis et prophetarum et apostolorum verbis credant Christiani, CLXIV, 444. Sicut nos Deum deprecando, cum interrogamus, ita ipse nos exaudiendo nobis respondit, CLXIV, 692. Nulla alia fides est quæ salvare possit nisi fides Christianorum, CLXIV, 786. De cultu picturæ imaginum B. Mariæ Virginis, CLXIV, 859. Sancti ab Ecclesia ad cultum publicum elevantur, et tunc honor et cultu sunt prosequendi, CLXIV, 893. Catechumenus profitetur se Christum sequi velle, et tunc baptizatur et illuminatur, CLXV, 155. De sacramentis Ecclesiæ, iusticiis atque ecclesiasticis ritibus, CLXV, 1049.

BRUNO (S.). Carthusian. — Sacerdotum est pro populo sacrificare; ideoque Christus Deo sacrificans pro salute membrorum Patrem oravit, CLVII, 714. Legalia non acceptat Deus, quare, CLII, 867. Excommunicatione separat a cultu divino et tradit Satanæ, CLIII, 146. Per baptismum homines sunt azygni sinceritatis et veritatis, CLIII, 147. Christiani sanguine veri agni, scilicet Christi, liberantur a plaga percutientis angeli, CLIII, 148. Apostoli in terra dicuntur dii sicut angeli, et quare, CLIII, 164. Gratiarum actio multum valet ad impetrandum aliquid apud Deum, CLIII, 301. Ritui, qui per Evangelium dati sunt, finit ul fini ritus, et ipsi, quando mundus erit, non mutantur, CLIII, 175. Nunc serrare legem est ferme idola colere, CLIII, 309. Oratio et sacrificium pro defunctis, CLIII, 812.

BRUNO (S.). Herbigolens. — Martyres pro cultu Christi patientes bilares fuere, CXII, 437. Orare expansis manibus, CXII, 509, 540. Sacrificium Ecclesiæ est corporis et sanguinis Christi immolatio, CXII, 105.

BURCHARDUS. — De primatu Ecclesiæ, CXL, 519. De sacris ordinibus, CXL, 625. De ecclesiis, CXL, 673. De sacramento baptismatis, CXL, 727. De sacramento corporis et sanguinis Domini, CXL, 750. De viris ac feminis benedicatis, CXL, 791. De excommunicatione, CXL, 855. De contemptatione, CXL, 1017. De officio sacerdotum, CXL, 1067.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Constitutio ecclesiastica, CXVII, 611. De cultu imaginum, CXVII, 971, 1219. Sancta Romana Ecclesia catholica consulenda est in causis fidei, et cultus imaginibus exhibendi, CXVII, 1019. Variæ epistolæ de cultu imaginum, CXVII, 1247.

CASSIANUS. — Conne Dominicæ sacrificium, XLIX, 117. Immaculata hostia Christus oblatas est Patri et peccata humani generis diluit, XLIX, 119. Oblationes, sive sacrificia, pro defunctis fieri solent, XLIX, 550. Redemptio generis humani per Jesum Christum solum fieri potuit, XLIX, 92, 93. Reliquiarum et sanctorum cultus et veneratio, XLIX, 645, 646, 706.

CASSIODORUS. — Verum cultum catholicum Deo et Christo exhibendum definiit sancta synodus Nicæna, LXX, 1064. Adorandus Dominus triplici de causâ, LXX, 674. Christus se sacrificium pro omnibus obtulit, LXX, 972, 973. Romana in urbe maxime floruit cultus Christianus, LXX, 527.

CELESTINUS III, papa. — Bulla pro canonizatione S. Bernardi episcop., CCVI, 970. De excommunicatione et sententia excommunicationis, CXXI, 1621. Quicumque in duello pugnaverit non debet in sacris ordinibus ministrare, CXXI, 1254.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentium convivis frequentare, III, 1030. Caltores Christi non debent filios cum ethnicis sepelire, III, 1030. Christianus mori potest, vinci non potest, III, 852. Communicatio nulla extra Ecclesiam, III, 1114; IV, 405. Unanimitatem Christianam ipsa etiam dominica sacrificia declarant, III, 1141; IV, 584. Invocatio nominis Jesu Christi, III, 1196. Adversarii Christi, et hæretici an possint sacramenta Christi consecrare, ac proinde gratiam Christi dare an possint, III, 1040, 1041, 1048. In contemptum Dei impugnantur Christiani, quia displicet solus Dei cultor, IV, 535. Christianus debet tantum celestia colitare, IV, 758. Christiani semper pro bono reipublicæ orant, IV, 559. Cyprianus ob confessionem nominis relegatus est in exilium, IV, 414; primus apud acta proconsulis confitetur, IV, 421. Panis Christianorum Christus in eucharistia, IV, 551. Eucharistia, sive principale sacrificium cultus Christiani nihil prodest sine operibus, IV, 751. Solæ precis sine operibus parum valent, IV, 606. Oblatio pro mortuis, IV, 399. Modum admirabili et exemplar perfectum colendi et adorandi Deum per orationem nobis concessit Christus, IV, 525. In hac vita salutem æternam cultu Dei et fructu fidei providetur, IV, 563.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Christianis occultæ idololatriæ serviens anath. mactatur, LXVII, 71. Catholici non debent festiva quæ a Judæis vel hæreticis mutuantur accipere, nec cum eis festos dies agere, LXVII, 74.

DOMNOLUS (S.). — Cultus sacer, reliquiarum, LXXI, 629.

DROGO, cardinalis. — De sacramento divine passionis, CLXVI, 1545. De divinis officiis, CLXVI, 1837.

DURANDUS. — De corpore et sanguine Domini, sive de sacrificio cultus catholici, CXIX, 1375.

ECKBERTUS. — De variis observationibus in cultu Christiano, CXCV, 13. De cultu non occultando, CXCV, 18. De incremento et manifestatione cultus catholici, CXCV, 21.

ELIGIUS (S.). — S. Eligius, invocato S. Martiale, comprimit flammam in incendio urbis Parisiacæ, LXXXVII, 496.

ERNALDUS. — Stella indicat Christum Deum et mari adorant eum, CLXXXIX, 1626. De cerna Domini et prima institutione consummantis omnia sacrificia et sacramenta, CLXXXIX, 1641. De unctione chrismatis et aliis sacramentis, CLXXXIX, 1653. Christus omnium consummator rationem, id est, significationem omnium legalium hostiarum, LXXXIX, 1741.

EUGENIUS (S.). Tolet. anus. — De oratione, LXXXVII, 538. Christus est Deus unus vere cum Patre coequalis, LXXXVII, 598. Christum chorus angelicus semper adorat, LXXXVII, 598. Ecclesia Christum agnoscit et colit Omnipotentem, LXXXVII, 598.

EUGYPIUS (S.). — Celebratio sacramentorum in Ecclesia, LXII, 867. Creatura cultus superstitio, LXII, 936, 949.

EULOGIUS (S.). — Contra hæreticos negantes Christum cultum divinum, CXV, 959. Contra impietatem eorum qui Jesum Christum hominem tantummodo confitebantur, ex perversa Evangelii explicatione, CXV, 963.

FACUNDUS. — Verus cultus catholicus exprimitur in defensione trium capitulorum, LXVII, 527.

FLORUS diacon. — De expositione missæ, CXIX, 15. De causa fidei, CXIX, 80. Oratio cum commemoratio antiquorum miraculorum Christi Dei nostri, CXIX, 270.

FILIBERTUS (S.). Carotens. — De tribus quæ sunt necessaria ad profectum cultus catholici, CXI, 196. Contra Judæos sacrilegos qui negant Christum illum Messiam et cultum divinum, CXLI, 305. Hymni et carmina ad usum cultus catholici, CXLI, 359. Oratio pro adversariis Ecclesiæ, CXLI, 353, 354.

GARCIA, monach. — De sacris reliquiis in monasterio Cuxacensi custoditis, et cultu speciali venerandis, CXLI, 1143.

GAUDENTIUS (S.). — Unus agnus qui est Christus immolatur in Pascha apud Christianos, XX, 854, 855. Opera omni Christianorum et sacrificia sunt orationes et cantica spiritualia, XX, 871.

GENNADIUS. — Filius Dei æternus adorator cum sua carne ab angelis et omni creatura, LVIII, 963, 1013. Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram cenam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERARDUS. — Acta synodi Atrabatenensis in Mactheos, CXLI, 1269. De corpore et sanguine Domini,

CXLII, 1278. De sacra Ecclesia quae est domus Dei. CXLI, 1281. De sacro altari. CXLI, 1287. De sacris ordinibus. CXLI, 1291. De veneratione Dominicae crucis. CXLI, 1304. De imagine Salvatoris in cruce. CXLI, 1306.

GERIHOUS. — De gloria et honore Filii hominis. CXIV, 1071. Christum homo patriam cultu adorandus est. CXIV, 1092. De trium magorum Christo infanti honore exhibito. CXIV, 1095. De adoratione crucis. CXIV, 1098. In adoratione nec homo a Deo, nec Deus ab homine est separandus. CXIV, 1113. Christus in sacramento Eucharistiae vere praesens est et adorandus. CXIV, 1143. De venerabili Eucharistiae sacramento. CXIV, 1481.

GERMANUS (S.). Parisiens. — Altarium consecratio et forma et situs. LXXII, 73. Cereemoniae praecipuae cultus catholici. LXXII, 114. Basilicarum forma vetus apud Francos. LXXII, 150. De celebratioe et auditione missae. LXXII, 150. Communicantes hostiam in manibus accipiunt. LXXII, 141. Communione non expectata, qui communicant non erant in missa, olim discedebant. LXXII, 150, 151. Eucharistiae sacrificium a Christo in cena oblatum. LXXII, 314. Haereticorum vasa et templa a catholicis in usum convertenda. LXXII, 148, 149. Missae dominicales. LXXII, 310. Mos catholicus in consecratione corporis et sanguinis Domini servatus. LXXII, 157, 158. Missae et orationes pro mortuis. LXXII, 211, 212. Obligatio ad brevium recitationem orta est ex ipsa clericorum conditione, qui toti divino cultui sunt mancipati. LXXII, 410. Vasa Deo sacra profanis usibus non aptanda. LXXII, 147, 148.

GEZO, abb. — De sacramento corporis et sanguinis Christi Domini, sive de sacrificio uvici cultus catholici. CXXXVII, 375. Ecclesiae fides de sacrificio missae. CXXXVII, 384. Quibus mortuis immolatio corporis Domini praeest. CXXXVII, 400. Quid cavendum sit in oratione et qualiter preces faciendae. CXXXVII, 401. Quod nihil super altare sit ponendum praeter sacrosanctam oblationem. CXXXVII, 402.

GODEFRIIDUS Admontens. — Crux est altare in Ecclesia Christi. CLXXIV, 854. Super crucem Deo offertur oblatio mundi corporis et sanguinis Christi, hostia pura et immaculata. CLXXIV, 854. Crux quando inventa est, signum eiusdem crucis in Ecclesia honorari cepit. CLXXIV, 855. Eucharistia est mysterium nostrae redemptionis. CLXXIV, 861. Festa apostolorum praeter ceteris solemniter celebranda. CLXXIV, 859. Incarnationis dies omnium desideratissimus fuit. CLXXIV, 758. B. Maria Virgo prima virginis Deo vovet. CLXXIV, 749, 750. Sacrificium Christi praestat universis. CLXXIV, 651. Sancti in coelo compatiuntur nostris miseriis. CLXXIV, 864. Sponsam Christi in solis Domini et apostolorum testis consecrandae. CLXXIV, 850.

GRATIANUS. — Ipsae res fidelium oblationes appellantur, quia Domino offeruntur. CLXXXVII, 890. Excommunicationi subiaceat qui ecclesiastica praedia invadit. CLXXXVII, 897, 899. De oblationibus fidelium et de rebus oblationum. CLXXXVII, 907, 908. Excommunicantur qui sacerdotibus decimas dare nolunt. CLXXXVII, 1044. Nulla oratio fiat pro his qui seipsos interdicunt. CLXXXVII, 1221. In certamine quod contra infideles geritur, quisquis moritur, celeste regnum mereatur. CLXXXVII, 1554. Excommunicantur raptores viduae vel virginis cum sibi faventibus. CLXXXVII, 1701. Sacrificia non nisi super altare et locis consecratis Deo offerantur. CLXXXVII, 1729. Altaria quomodo Deo consecranda. CLXXXVII, 1715. De vestimentis et vasis sacris. CLXXXVII, 1717, 1718. Sub specie panis et vini invisibilem Christi carnem et sanguinem honoramus. CLXXXVII, 1749. Confessio Berengarii de cultu catholico Eucharistiae exhibendo. CLXXXVII, 1750. Quomodo Christus sit immolatus semel et quomodo quotidie immolatur. CLXXXVII, 1753. Quo tempore ab esu carum sit abstinendum. CLXXXVII, 1784. In baptismo remittuntur peccata. CLXXXVII, 1795. De ordine officiorum. CLXXXVII, 1839.

GREGORIUS MAGNUS (S.). — Mos altaria consecrandi, archiepiscopi sanctorum reliquias. LXXV, 595, 596. Altaris sacrificium innotuit. LXXVI, 228. Missae sacrificium quantum valeat apud Deum. LXXVI, 1278. Altaria erant martyrum sepulcra. LXXVI, 854. Ad cultum Christianum blandimentis, non asperitatibus adducendi extranei. LXXVII, 1267, 1268. Cultus reliquiarum antiquissimus. LXXVII, 516. Diei Dominicae observatio quando ab Ecclesia praecipitur. LXXVII, 1253, 1254, 1255. Per invocationem Dei, aqua sanctificatur, et vini accipit sanctificandi. LXXVIII, 576. Christus victima sacerdotii sui, et sacerdos suae victimae fuit. LXXVIII, 581. Fideles, clerici et laici, in missa communicant, singuli pacem et vinum in

suam communionem offerebant. LXXVIII, 179, 182, 497, 549. Coronari voluerunt solemniter in Ecclesia imperatores et reges Christiani a summis pontificibus. LXXVIII, 568. Crux a papa et cardinalibus, nudis pedibus adorata. LXXVIII, 1216.

GREGORIUS (S.). Turonens. — Altaris cum reliquiis sanctorum dedicatio. LXXI, 734, 735. Christus in Calvariae monte crucifixus. LXXI, 163, 165. Nominis Jesu Christi invocato, sacra ethnicorum turbata. LXXI, 741, 742. Christiani pascha, alio die quo Judaei celebrant. LXXI, 534. Magi, oblatiis muneribus, puerum Jesum suppliciter exorant. LXXI, 171.

GRIMALDUS. — Liber sacramentorum. De variis scilicet orationibus, officiis, ritibus, missis, etc. CXLI, 800. De missis pro variis necessitatibus. CXLI, 819.

GUIBERTUS. — Christiani non adorant imagines Domini crucifixi, vel signum crucis, vel tantummodo venerantur. CLVI, 521. Christiani solam Dei substantiam dicunt adorandam. CLVI, 524. Qua ratione et quo sensu imagines adorant Christiani. CLVI, 525. Christiani non adorant, sed deos in Trinitate sed unicum Deum. CLVI, 525, 526. Pontifex Romanus urget Christianos ut arma capiant ad expellendos paganos de locis sanctis. CLVI, 700, 701. Pontifex, ut Christiani acius pugnent, affirmat Christum ipsum fore signiferum. CLVI, 702. Pontifex constituit ducem expeditioni sacrae. CLVI, 702. Pontifex mandat militibus Deo crucis signum ex panno factum, in humero dextro assui, et desertores anathematizat. CLVI, 702. Credentes fidei meritoria vident. CLVI, 507. Divinitas Christi, nisi corpore fuisset conlecta, forte eam non potuissent homines. CLVI, 560. De pignoribus sanctorum. CLVI, 1042. De sacrilegiis mundationibus reliquiarum. CLVI, 1042. Christiani ad domum sepulchrum adolant, ac praegeraudia in devotione illacrymantur. CLVI, 795. Miracula per B. Virginem patrisa. CLVI, 46. Fides saepius causa miraculorum. CLVI, 663. Non sacrificiis, sed seipso Patrem pacavit Christus. CLVI, 522, 523.

GUIDO, Parisiens. — De ritibus et variis cereemoniis observandis in cultu divino et diversis festivitibus. CL, 1191.

GUILIELMUS DE CAMPELIS. — De sacramento altaris. CLXIII, 1039. Dialogus inter Christianum et Judaeum de cultu catholico. CLXIII, 1045.

GUILIELMUS S. Theolonicus abb. — De diversis modis Deum orandi. CLXXX, 218. De Deo contemplando et orando. CLXXX, 542. Speculum fidei. CLXXX, 563.

GUILIELMUS Tyrenus. — De Petri cernia et de cruce signatis et variis rebus circa peregrinationem in Terram Sanctam. CCL, 228, etc. usque ad 1065.

GUTMUNDUS. De corpore et sanguine Domini. CLXIX, 1447.

HIERONYMUS (S.). — Gallia, Britannia, Africa, Persis, Oriens, et lucia, et omnes barbarae nationes unum Christum adorant, suam observant regulam veritatis. XXII, 1194. Christianorum mos celestis contemplari et semper orare. XXIII, 627. Romanus episcopus super corpora SS. Petri et Pauli offert sacrificia. XXIII, 546. Ad ingressum Christi idola Aegypti corruerunt. XXIV, 181. Sanguis Christi pretium redemptionis. XXIV, 406. Adorare non licet statuas et imagines regum. XXV, 511. Unum altare habet Ecclesia. XXV, 1024. Duo Seraphim celebrant mysterium Trinitatis. XXV, 1309. Symbolum papae Damasi. XXX, 476, 177. Sacerdotes pro omnibus orare solent. XXX, 293.

HILARIUS (S.). — Sacrificium Christi quantum praestantius sacrificiis antiquae legis. IX, 545. Deus iis solis Pater est qui colunt Filium non ut adoptivum. IX, 181. Honorem a nobis non accipit Deus nisi per Deum. X, 143. Sacrificiopus sive presbytero, esse non potest. X, 618.

HILDEBERTUS. — Abrenuntiatio baptismatis quanti faciendi. CLXXI, 734, 735. Angeli ante ortum Christi adorari se patiuntur, non postea. CLXXI, 392. De mysterio missae. CLXXI, 1177. Cur Christus tantum carne ubi intuitu sacram Eucharistiam apparuit attribuit. CLXXI, 505. Cur panem et vinum elegit Christus ad faciendam Eucharistiam. CLXXI, 535. Rogationum origo ex statuto episcoporum Vienna congregatorum. CLXXI, 577. Deus non quod, sed qualiter est sacrificatur, observat. CLXXI, 180. De sacramentis. CLXXI, 1145. De sacramento altaris. CLXXI, 1149. De expositione missae. CLXXI, 1155. De sacra Eucharistia. CLXXI, 1196.

HILDEFONSUS (S.). — Confessio fidei. CXVI, 53, 54. S. Mariam Virginem adorant omnes virtutes celestes et ad eam conflunt omnes populi. CXVI, 67. Probatum filium B. Mariae virginis esse Deum. CXVI. Quod mysterium salutis, quod semel Christo moriente factum est,

quodlibet fiat in his qui regenerari noscuntur, XCV, 122. C. ius catholicus in symbolo continetur ac docetur, XCVI, 127. Solis sacerdotibus licet dare baptismum, excepta periculi causa, XLVI, 159. De reparatione hominis in morte saluatoris, XCVI, 171, 172.

MILDEGARDIS (sancta). — Ubique immolandum est corpus Christi, debet esse lapis signatus, (XCVII, 612, 620).

HINCMARUS. — Per sacrificium Christi, salvati omnes iusti, CXXV, 298. De exorcismis catechumenorum, CXXV, 773. De male excommunicatis, CXXVI, 397. Quare ratione solvi queant e. communicationes non legitime, et de his qui iniuste excommunicant, CXXVI, 407.

HONORIUS, Augustodunens. — De sacrificio missæ, de ministris ecclesiæ et de variis significationibus in cultu, CLXXII, 545. De introitu missæ et paribus ceteris ejus; et a quibus primum sint institute, CLXXII, 572. De sacrificio Christianorum, CLXXII, 554. De vestibus et calceibus, CLXXII, 573, 591. De reliquiis sanctorum, CLXXII, 595. De violata Ecclesia, CLXXII, 596. De papa et consecratione ejus, CLXXII, 601, 602. De ordine ministrorum, CLXXII, 602. Baptizati vestes albas portant, quare, CLXXII, 616. De horis canonicis, CLXXII, 616. De festivitate sanctorum, CLXXII, 621, 624. De solemnitatibus totius anni, CLXXII, 641. Speculum Ecclesiæ, CLXXII, 807. De corpore Christi in Eucharistia, CLXXII, 1129. De digne aut iniuste communicantibus aut sacrificantibus, CLXXII, 1129, 1130. De corpore et sanguine Domini, CLXXII, 1242. Sacerdotium regno præcellit, et quomodo hoc probatur, CLXXII, 1270.

HUGO Flaviniacens. — Jesus Christus, Filius Dei, in Bethleem Judeæ nascitur et a magis adoratur, CLIV, 22, 23. Jesus ascendit crucem pro salute mundi, CLIV, 23. Paulus Petro conjunctus pro cultu Dei decernat et cum eo patitur, CLIV, 21. Petrus Christianum cultum stabilivit Antiochiæ, unde cultores Christi cognominantur Christiani, CLIV, 23.

HUGO Floriacens. — De dignitate sacerdotum, CLXIII, 943. De his quos episcopus excommunicat, CLXV, 953.

HUGO, Lingonens. — Tractatus de corpore et sanguine Christi contra Berengarium, CXII, 1533.

HUGO Metens. — De sanctissimo Eucharistiæ sacramento, CLXXXVIII, 1274.

HUGO DE S. VICTORE. — Eucharistia, quare instituta post eum agni typici, CLXXV, 530, 531. Excommunicare aliquem an bonum sit; an iniuste excommunicatus licite resistere possit, CLXXV, 521. Personæ quas sacrificia offerre possunt, CLXXV, 74. De ecclesiasticis ordinibus, CLXXVI, 421. De indumentis sacris, CLXXVI, 435. De indumentis novi sacerdotii, CLXXVI, 537. De vasis sacris, CLXXVI, 458. De dedicatione Ecclesiæ, CLXXVI, 459. Sacerdotes, qui homines sunt, an possint dimittere peccata, CLXXVI, 504. Sacramenta, quare ratione, quo tempore instituta, CLXXVI, 312, 313. Simonia, quid sit, unde dicta, ejus auctores, CLXXVI, 477. B. Virgo prima votum virginitalis Deo suo sponso obtulit, CLXXVII, 138. Corporis Christi sacramentum, CLXXVI, 492. Qua fide et reverentia corpus Christi sit sumendum, CLXXVI, 161. De crucis Dominiæ vi tute et cultu, CLXXVI, 456. Variæ dedicationis ecclesiarum ceremoniæ, CLXXVI, 538, 539. Christus sanguinem fudit pro nobis et sacrificium seipsum obtulit Deo, ut ab inimicis pro justitia occideretur, CLXXVI, 521. Christum imitatu multa martyrum millia, usque ad mortem pro veritate certant et ab inimicis servitutibus immolata sunt, CLXXVII, 824. Missa unde initium sumpsit et unde augmentum habet, (CLXXVII, 416, 417. Apostoli et eorum successores primi in quotidianis vestibus et ligneis calceibus missas celebraverunt, CLXXVII, 417. Missæ tres cur celebrantur in natali Domini, CLXXVII, 441, 887. Missa pro mortuis, CLXXVII, 456. De ordinibus, CLXXVII, 599. De hierarchia ecclesiastica, CLXXVII, 401, 402. Rogationes tres principales, CLXXVII, 817. Sacramenta ecclesiastica quæ sint CLXXVII, 588. Schisma in ecclesia vitandum, CLXXVII, 708. Vestes episcopales, CLXXVII, 554, 404. Vestes sacræ et earum significationes, CLXXVII, 927, 928.

HUMBERTUS cardinal. — Simoniaci i sola faciunt pro Christo adorari, CXLI, 1102. Qualiter et ipsi sacerdotes communionem impiorum vitare debeant, CXLI, 1208, 1210. Eucharistiam in azymis a Christo Domino institutam fuisse probatur, CXLI, 1228. Exemplo Christi non imponi necessitatem consecrandi in azymis, CXLI, 1235. Quali pane utantur aliæ societates Christianæ, CXLI, 1240. Variæ sententiæ de azymo Latinorum, CXLI, 1242, 1277.

INNOCENTIUS II, pap. — Innocentius ejectionem suam

canonicam, et Anacleti illegitimam narrat, CLXXIX, 55. Ut sententiæ excommunicationis in consules Pistorienses divulgetur et observetur, CLXXIX, 576. De Abuardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacletus excommunicatur et Ludovicus junior, rex Franciæ coronatur ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, pap. — De dispensatione in favorem presbyteri Michaelis, CCXIV, 15. De irritatione cupidam indulgentiæ ab episcopo Carnotensi iniuste concessa, CCXIV, 53. De hæreticis coercentis, CCXIV, 139. Exhortatio ad sacrum bellum contra Saracenos pro recuperatione Terræ Sanctæ, CCXIV, 517, 518. De consecratione altarium, CCXIV, 536. De homicida depouendo ab ordine suo, CCXIV, 561. De acquirendo subsidio ad bellum sacrum contra Saracenos, CCXIV, 570, 581. De relaxando interdicto, CCXIV, 453. De subsidio Terræ Sanctæ, CCXIV, 470. De persecutione et pæna hæreticorum, CCXIV, 557. Non ecclesia sepellantur incendiarii et excommunicati, CCXIV, 546. Ut absolvatur comes Flandriæ ab excommunicatione, et terra ejus ab interdicto, CCXIV, 592. An hæres matrimonium contractum dirimat, CCXIV, 588. De primatu et prærogativa Ecclesiæ Romanæ, CCXIV, 756, 758, 763. Sacramentum confirmationis administrari non potest nisi ab episcopo, CCXIV, 772. Ut auctor lupata excommunicationis ponatur et sententia iniusta abscindatur, CCXIV, 816. Qui statuerunt sit de consueptibus ad ecclesias, CCXIV, 845. De bello sacro, CCXV, 16, 106, 169, 428, 629. Quod tota Narbonensis provincia sit repleta hæreticis, CCXV, 275. De sententiæ excommunicationis in comitem Nauricensem et alios lata, CCXV, 350. Ut legali aedis pontificis procedant contra hæreticos, CCXV, 558. Quod excepto die Nativitatis Dominiæ sufficiat sacerdoti unam missam celebrare, CCXV, 781. Facultas absolventi excommunicatos pro violenta manu in clericis iniectione, CCXV, 800. Ut episcopus Rheum subdiaconum a voto absolvat, CCXV, 1085. Ut preces etiam pro anima M. Turonensis archiepiscopi, ut a penis quas pro suis excessibus forsitan meruit valeat liberari, CCXV, 1110. Ut comes Tolosanus cesset persequi Ecclesiam Dei, CCXV, 1166. De consecratione episcoporum Græcorum, CCXV, 1385. De decimis s. Jvenis, CCXV, 1333. De juramento fidelitatis quam prælati debent imperatori, CCXV, 1363. De solutione decimarum, (CXV, 1455. Crucesignati accipiantur sub protectione apostolicæ sedis, CCXV, 1449. De licentia celebrandi tempore interdicti, CCXV, 1529, 1531. Non esse communicandum cum excommunicatis, CCXV, 1530. De negotio fidei, CCXV, 1547. De libera peregrinatione ad loca sancta, CCXVI, 11, 12. De reformandis abusibus in clero, CCXVI, 35. De succursu Terræ Sanctæ, CCXVI, 56, 114. Adversus iniquas excommunicationes, CCXVI, 46. De peregrinis liberandis, CCXVI, 80, 81. Juramenta baronum coram sancta Eucharistia, cruce dominiæ, sanctorum reliquiis et supra Evangelia, CCXVI, 93. Mandatum episcopis factum ut sententias excommunicationis et interdicti cum magno zelo observari student et secundum quam toram relaxent, (CXVI, 97. De conversione Flandriæ, CCXVI, 116. Suadet regi hanc ut pugnet adversus Paganos, CCXVI, 118. De negotio fidei, CCXVI, 124. De victoria habita contra hæreticos, CCXVI, 137, 141. De bonis hæreticorum confiscatis, CCXVI, 154. De elemosinis concessis piis locis, CCXVI, 158. Super usurpatione hæreticorum, CCXVI, 160. De decimis solvendis, CCXVI, 163, 302. De absolutione Tolosanorum a e. nsuris, CCXVI, 174. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 236. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 315. De non temere excommunicando, CCXVI, 429. De bello sacro adversus Saracenos, CCXVI, 535. De deneganda sepultura interdictis vel excommunicatis, CCXVI, 615. De sepeliendo excommunicato qui penitentis signis fœderat, CCXVI, 852. De Judeo ad fidem Christi converso, CCXVI, 885. Quod sacerdotium majus sit regno, (CXVI, 1179. De licitis et illicitis juramentis, CCXVI, 1223. Ne simplices sacerdotes, quæ solis episcopis competunt et consuetudine, sibi usurpent, (CXVI, 1201. De sententiæ excommunicationis, CCXVI, 1243. Ut nullus sine rationali et manifesta causa excommunicetur, CCXVII, 94. De variis solemnitatibus, CCXVII, 515. De altaris consecratione, CCXVII, 459. De variis festis sanctorum CCXVII, 451. Ordo missæ, CCXVII, 763. De sacro altaris mysterio, (CXVII, 775. De sex ordinibus clericorum, CCXVII, 775, 776. De minoribus et majoribus sacerdotibus, CCXVII, 777, 779. De communibus et specialibus indumentis pontificum et sacerdotum, CCXVII, 780. De vestibus Evangelii sacerdotis, CCXVII, 786. De variis

ceremoniis cultus, et quando et a quibus instituta fuerint, CCXVII, 801. De modo et ordine sacrificium offerendi, CCXVII, 855. Pro quibus sacrificium offeratur, CCXVII, 815. De tribus bonis pro quibus sacrificium laudis offeratur, CCXVII, 848. Quod sacrificium altaris aequaliter offeratur tolli Trinitati, CCXVII, 817. De trina commemoratione sanctorum quae fit in eanone, CCXVII, 848. Quod sacrificium soli Deo offerendum sit, CCXVII, 849. De sacramento Eucharistiae, CCXII, 834. Quare sacramentum corporis et sanguinis constitutum est sub specie panis et vini, CCXVII, 834. De azymo et fermentato pane, CCXVII, 834. Quo modo Christus conficit Eucharistiam: et sub qua forma, CCXVII, 859. Quare corpus Christi dedit in cenam, CCXVII, 863. Cur Eucharistia sub duplici specie consecratur, CCXVII, 871. Quod sacramentum consistit in tribus, in rebus, factis et verbis, CCXVII, 882. Quod sacramentum altaris est commemoratio mortis Christi, CCXVII, 885. De oratione dominica et de ejus efficacia CCXVI, 897. Hymnus de Christo et B. Virgine Maria, CCXVII, 917.

ISAAC DE STELLA. -- De festis omnium sanctorum, CCXIV, 1699. De cultu B. Virginis Mariae, in Assumptione, et Nativitate CCXIV, 1863, 1872. De officio missae, CCXIV, 1849.

ISAACUS Lingonensis. -- De sacrilegis, CCXIV, 1098. De excommunicatis, CCXIV, 1102. De stabilitate sacerdotum in propriis titulis, CCXIV, 1104.

ISIDORUS Hispanus. -- S. Cyrillus in qua luna celebrari debeat Pascha notavit, LXXXII, 245. Christus dicitur sacerdos quia pro nobis se hostiam Deo obtulit, LXXXII, 266. Religio appellata quia per eam uni Deo religamus animas nostras ad cultum divinum, vinculo serviendi, LXXXII, 295. Quae requiruntur ad Deum colendum in hominibus, LXXXII, 296. Christus est aequalis Deo, ab ipso ut Deus adorandus, LXXXIII, 1231. Christus relinquens terram sacramentum corporis et sanguinis sui consecravit ut coelestis jugiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium, LXXXIII, 1285. De dogmatibus ecclesiasticis, LXXXIII, 1227. Omnibus orandum pro dimittendis peccatis, LXXXIII, 1235. De Eucharistia, CCXXXIII, 1249. De celebratione missarum LXXXIV, 242. De diebus solemnibus, LXXXIV, 556. De excommunicatis, LXXXIV, 586. De fidei institutione, LXXXIV, 615. De apostatis ab Ecclesia separandis LXXXIV, 632.

ISIDORUS MERCATOR. -- Non debent catholici cum haereticis matrimonium contrahere, CCXX, 285. Non debent catholici sacralizare, CCXX, 285. Non debent catholici cum haereticis aut schismaticis orare, CCXX, 396. Non debent catholici cum paganis festa celebrare, CCXX, 246. Deum continent qui sacerdotes ejus negligit, CCXX, 940. Sic in missa sacrificio non est offerendum, CCXX, 589. Vasa sacra non debent usibus humanis servire, CCXX, 589.

IVO Carnotensis. -- Singulis Dominicis conficienda aqua benedicta, CLXI, 193. De baptismo ejusque ritibus, CLXI, 104. Catechumeni ante baptismum renuntiare debent diabolo, CLXI, 84. Una oblatio altaris singulis diebus dominicis fiat, CLXI, 169. Sufficit sacerdoti unam missam in die una celebrare, CLXI, 178. Nullus est excommunicandus, nisi gravi de causa et antiquam ratio excommunicationis probetur, CLXI, 455. De pane qui est offerendus in sacrificio missae, CLXI, 169. Idololatria omnino execranda, ritus quoque paganorum, CLXI, 753. De veneratione sacrarum reliquiarum, CLXI, 209. Ut missarum solennia non ubique, sed in locis ab episcopo consecratis fiant, CLXI, 310. Vestes sacra inveteratae sunt comburendae, CLXI, 174. Altaria in quibus vel sacra corpora vel reliquiae martyrum, non esse probantur, destruantur ab episcopis, CLXI, 1090. Sacrificium Ecclesiae constat visibili elementorum specie et invisibili Domini nostri Jesu Christi sanguine et carne, sacramentum et re sacramenti, CLXI, 1076. Hostia quae semel immolata est in reordinatione suis mortis quotidie offertur, CLXI, 1077. De caeremoniis et ritibus in feria quarta Cinerum, CLXII, 487.

JESSE Ambianensis. -- De baptismo, CV, 781. De abrenuntiatione diabolo et pompis ejus, CV, 788.

JOANNES BELETHUS. -- Rationale divinarum officiorum, CCII, 9. De rebus specialiter Deo consecratis, CCII, 15. De festis, CCII, 17, 18. De rebus quae Deo potissimum debentur, CCII, 28. De officio altaris, CCII, 45. De officio missae et omnibus partibus ejus, CCII, 45. Quo modo officia ecclesiastica fieri debeant, CCII, 64. De festis sanctorum, CCII, 81. De variis caeremoniis pro diversis temporibus anni, CCII, 72.

JOANNES Carthusianus. -- De modo orandi, CLIII, 913, 918.

JOANNES VIII, pap. -- De excommunicatione, CCXVI, 257, 915.

JOANNES IX, pap. -- De electione papae, CCXXI, 38. JOANNES Rothomagens. -- Adoratio crucis quomodo facienda, CXLVII, 51. De officiis ecclesiasticis ac ritibus CXLVII, 27. Ne curae pastorales veniantur et emanent, CXLVII, 270. De ritu nuptiarum, ne in oculo fiat vel inter consanguineos, CXLVII, 270. Missa tempore apostolorum et paulo post, quomodo celebrata, CXLVIII, 210. Sacrificium offertur pro omnibus fidelibus CXLVII, 191, 193. Villa quae a sacerdote excludunt, CXLVII, 225, 226.

JOANNES SCOTUS. -- De perficiendis in synaxi, CCXII, 1079. De paschate, CCXII, 1228. Christus solus victor calcans mortem, sanguinis proprii fundens libamina, pascha nostrum dedicat, CCXII, 1226. Christus sacerdos se maculat hostiam, quae totum mundum crimine purgavit, CCXII, 1226.

LACTANTIUS. -- In adorationis ritum manus ad os ad moveri solita, VI, 155, 156. Sub cultu Dei veri antequam offi cohererentur, non erant dissensiones, neque inimicitiae, neque bella, VI, 563. Adventante Jesu rediit aetas aurea, id est Dei unius pia et religiosa cultura, VI, 570. Si Deus solus cohereretur, non essent dissensiones et bella, VI, 578. De vero Dei cultu et sacrificio, VI, 1066. Sola religio nos discernit a belluis, VI, 1045.

LANFRANCUS. -- De sacramento Eucharistiae quid credat Ecclesia, CL, 415. Denarium ad cultum sancto Petro exhibendum solvebant quotannis reges Angliae et multa alia regna, CL, 378, 377. Antiquius Eucharistia infantibus baptizatis porrigebatur, CL, 610, 611. Sacrificium offerenti cum voluntate peccandi nihil prodest, CL, 597, 598.

LEIDRADUS. -- De sacramento baptismi, XCIX, 833. De abrenuntiatione Satanae, XCIX, 838. De Symbolo, XCIX, 839. De corpore dominico ac sanguine, XCIX, 866.

LEO MAGNUS (S.). -- Crux Christi est altare in quo per hostiam salutarem naturae humanae celebratur oblatio, LIV, 324. Cultus Dei verus, quis est, LIV, 214. Eucharistia est sacrificium et oblatio mundi sacrificii, et misericordiae sanctae largitio, LIV, 452. Martyris Ecclesiae in honorem martyrum dicata, LIV, 453. Christus verus et aeternus pontifex non Judaicae hostias Deo obtulit, sed corpus et sanguinem suum in sacrificium immolavit, LIV, 454. Cultus antiquus confessorum ac martyrum, LV, 21, 22, 23. Hostiae et oblationes praesent defunctis, LV, 154, 155. Sacrificium Christi et ejus figurae, LV, 147, 148. Sacrificium missae frequentatum nobis prodest et Deum placat, LV, 85, 125. Sancti, patroni appellati, invocandi praesertim ubi eorum sunt reliquiae, LV, 31, 49. Ritus a Deo praescripti, LV, 573, 574. Sacrificium missae a jejunis celebrandum, LVI, 127. In missae sacrificio nihil offertur nisi panis et vinum aqua mistum, LVII, 426. Vestes sacrae non convertendae in usus profanos, LVII, 895.

MARTINUS (S.) Legionensis. -- Quicumque pretio missas appetantur, sicut Judas in Christum peccant, CCVIII, 97. Missas sacerdos pro solo Dei honore et sua salute celebrare debet, CCVIII, 931. Licetum est viris ecclesiasticis suscipere quae Deo sponte a fidelibus offeruntur et pro fide ibus cunctis, viris scilicet atque defunctis preces fundere, CCVIII, 921. Duo sunt quae offeruntur Deo, donum et sacrificium; in quo differunt inter se, CCVIII, 777. Immolatio, quare sic dicatur, CCVIII, 777. Quid de immolatione panis et libatione seu oblatione calicis, CCVIII, 777. Pascha solennitas quare appellatur transitus, CCVIII, 778. Quotidie agnus occiditur, et assidue pascha sine fermento malitiae et nequitiae celebratur, CCVIII, 778. De litanis sive Rogationibus, et quibus de easus instituta, CCVIII, 1053. Jesus seipsum immaculatum obtulit Deo Patri in oblationem et odorem suavitatis, CCVIII, 1331.

MAURILIUS Rothomagens. -- Professio fidei de sacramento corporis et sanguinis Christi, CXLIH, 1387.

MAXENTIUS Aquileiensis. -- De antiquis ritibus baptismi et de symbolo cultus catholici, CVI, 53, 55.

MAXIMUS (S.) Taurinensis. -- Christus in sacrificio Missae hostia est et sacerdos, LVII, 690. In Eucharistia verum Christi corpus continetur, ac proinde verum sacrificium, veraque oblatio ejus sit in missa, LVII, 689, 690. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatae sunt omnes gentes, LVII, 258, 261, 268. Magni Christum puerum in praesepti jacentem ut Deum et Dominum adoraverunt, LVII, 275, 274. De honore sacris reliquiis praestando, LVII, 707, 708. Qui honorat sanctos, Deum honorat, et qui spernit sanctos, Deum spernit, LVII, 671, 675. Missae sacrificium quibus in locis sit peragendum, LVII, 899. Ritus in consecrandis ecclesiis exponitur, LVII, 895.

NICETAS (S.). -- De cathedralibus ecclesiis ad cultum catholicum destinatis, LII, 980. De cultu sanctitatis post

mortem, I. II, 1068, 1067. Quenam antiquitas et tunc fuerit
coelestis sanctos cum clarissimis viris investigatur, LII,
1075. Soli sancti martyres antiquitus in Ecclesia cole-
bantur, LII, 1076. S. Nicetas invocationem sanctorum doc-
cet, I. II, 1083.

ODO Cameracensis. — Expositio in canonem missæ,
CLV, 1053. De ritibus ac caeremoniis in sacrificio cultus
catholici adhibitis, CLX, 1053.

ODO Parisiens. — De mysteriis et sacramentis cultus
catholici, CCII, 59, 63. De sacramento altaris, CCXII, 60.
De abolendo festo saturniarum et restituenda solemnitate
circumcisionis Domini, CCXII, 70. Invocatur virgo Gene-
vefa, ut præsens sua tueatur populum supplicentem et
pereunt subvertat civitati, ne involvatur justus cum in-
justo et pius cum impio, CCXII, 94.

OPTATUS (S.). — Sacrificium Deo ex vino offertur,
XI, 1013. Sacrificium unitatis purum et sanctum, XI,
1026.

ORDERICUS VITALIS. — Cultus Christianus undique
crevit et extenditur, CLXXXVIII, 101, 114. Paulus con-
vertitur, CLXXXVIII, 105. De reliquiis quorundam san-
ctorum, CLXXXVIII, 484, 539. Petrus eremita et milites
cruce signati ad cultum christianum propagandum, per-
gunt in Palestinam, CLXXXVIII, 631.

PASCHASIUS RADBERTUS. — In Christiano nomine
benedicuntur omnes familie gentium, CXX, 1054. Magi
adatores Christi quinam fuerint, CXX, 126. Thus a magis
Christo oblatum quid denotat, CXX, 157. Eucharistia
non umbram aut figuram corporis Christi, sed ipsum cor-
pus exhibet, CXX, 1567. In ipsa immolationis hora, ad
sacerdotis vocem, caeli aperiantur, CXX, 1555.

PAULINUS (S.) Aquileiensis. — Alexander III papa
quid sanxerit circa canonizationem sanctorum, XCIX,
118. Deus muneribus non placatur, sed animum mun-
ditia, XCIX, 259. Dominica dies quomodo colenda, XCIX,
301, 301. Quando symbolum cantari cepit in missa, XCIX,
635.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Altaribus sacris nemo ap-
propinquet accensus igne cupiditatis corporeæ, LXI, 590.
Altaribus reliquiæ sanctorum inclusæ, LXI, 639. Dedicatio
tempiorum fieri non potest sine reliquiis sanctorum,
LXI, 877. Candelæ in sanctorum solemnitatibus accensæ
in ecclesiis, LXI, 467, 636, 909. Jesu nomen ab omnibus
adorandum, LXI, 740. Sanctorum antiqua veneratio, LXI,
529.

PETRUS BLESSENS. — De transfiguratione Domini,
CCVII, 777. De conversione S. Pauli, CCVII, 791. Testi-
monia de sepulcro Domini, CCVII, 847. Testimonia de
resurrectione Christi, CCVII, 847. De sacramento altaris,
CCVII, 859. Testimonia prophetarum de glorificatione
sanctorum, CCVII, 955. De expeditione sacra a principi-
bus Christianis parata ad vincam crucem et Terram
Sanctam recuperandam et ad cultum Christianum,
apud Hierosolimam restaurandum, CCVII, 1087, 1038.
De sacrosanctis Eucharistiæ mysteriis, CCVII, 1133. De
institutione festi S. Bernardi in Ecclesia Parisiensis,
CCVII, 1176.

PETRUS CANTOR. — Animæ fidelium defunctorum
in Purgatorio juvantur per missæ sacrificium, CCV, 101.
Celebrare officia sacra pro lucro temporali velat Scriptura
sacra, CCV, 95. Christus in Eucharistia est fons omnis
gratiæ, CCV, 99. Christus semel se offerens, sufficiens
fuit ad redemptionem totius generis humani, CCV, 102.
Feneratores a communi re sacramentorum, et ab eccle-
siastica sepultura arcenti sunt, CCV, 76. Illicite acqui-
sita non sunt offerenda in sacrificium, C. V, 146.

PETRUS CELENS. — De pane azymo, CCII, 913.
De oratione, CCII, 1126. De communione corporis et san-
guinis Domini, CCII, 1136.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Christiani veri regis
dignitatis sunt; unde Christiano turpe est vivere sub ser-
vilitate vitiorum, CXLIV, 556. Christus rex et sacerdos
semelipsum Patri pro nobis obtulit salutaris hostiæ sa-
cramentum, CXLIV, 461. Missæ sacrificium sepius offe-
rendum, et quare, CXLIV, 277. Reliquiis sanctorum re-
verentiam exhibentibus quid considerandum, CXLIV,
517. Sacerdotii dignitas, CXLIV, 410. Vota facta Deo,
reddenda, CXLIV, 905, 905. Altaris sacrificium a multis
offertur, non solum viris sed et mulieribus, licet ab uno
specialiter sacerdote offerri videatur, CXLV, 237. Domini-
co die non jejunandum, CXLV, 330. Eucharistia præci-
pium Ecclesiæ sacramentum, CXLV, 109. Excommunica-
tio pontificum Romanorum, cur formidanda, CXLV, 580.
Orationis efficacitas, quanta, CXLV, 250. Sabbatum cur
B. Mariæ Virginis dicatur, CXLV, 565, 566. Cur Sabbatum
non colitur a Christianis, CXLV, 58. Cur Christianus ne-
gigit differentiam ciborum quæ in lege præscribitur,
CXLV, 57. Cur Christianus animalium sacrificium Deo

non curat offerre, CXLV, 58. Si Christus non realiter legem
solvere, sed adimplere, cur Christiani omnia legalia præ-
termittunt, CXI, V, 59, 60.

PETRUS LOMBARDUS. — Natalis Domini in missæ
ordine mysterium, CXCI, 403. Quare, Christo adve-
niente Deos non suscepit legalia, CXCI, 402. Natalis
Domini, trium missarum ratio, causa et ordo CXCI, 1217.
Quid sit revelatio, CXCI, 1663. Sacrificium verum, CXCI,
1196. Quomodo religio religet homines omnipotenti Deo,
CXCI, 1494. Cæremonias non observasse peccatum fuit
veteribus, nobis non item et quare, CXCI, 376. Missæ
ordo ostenditur, CXCI, 336. Omnis salus est a Christo,
non a lege, CXCI, 334. In missæ orationes sunt pro præ-
cipuis etiam malis, et quare, CXCI, 336. De adoratione
humanitatis Christi; an eadem sit adoratio humanitatis et
divinitatis exhibenda, CXCI, 775. De sacramentis et si-
gnis sacramentalibus, CXCI, 839. De sacramentis nova
legis, CXCI, 841. De sacramento altaris et Eucharistiæ,
CXCI, 856. De hæreticis qui contendunt corpus Christi
non esse in altari nisi in signo, CXCI, 859. De ordinibus
ecclesiasticis, CXCI, 900. De voto, CXCI, 952.

PETRUS PICTAVIENS. — Accidentia Eucharistia
sunt sine subiecto, CCXI, 1248. Cur circumcisio in bap-
tismum mutata, CCXI, 1110, 1111. Consecratio Eucharistiæ
facienda secundum instituta Christi et Ecclesiæ, CCXI,
1093. Eucharistiæ virtus et efficacia, CCXI, 1114. Indul-
gentiarum usus in Ecclesia, CCXI, 1056. Missam cele-
brare in lingua materna an liceat, CCXI, 1231, 1232. Sa-
cramentum æque vim habet a malo sicut a bono cele-
bratum, CCXI, 1074. Sancti nos orantes et supplicantes
intelligunt, CCXI, 1479. Nobis prosunt suis suffragiis,
CCXI, 1268. Suffragia pro mortuis, quibus prosint, CCXI,
1268.

PETRUS VENERABILIS. — Contra eos qui dicunt
Christum nunquam se in Evangelis aperte Deum dixisse,
CLXXXIX, 468. Contra sectam Saracenorum, etc.,
CLXXXIX, 651, 724. Contra hos qui dicunt crucem Do-
mini nec adorandam, nec venerandam esse, sed potius
confringendam et concalcandam, CLXXXIX, 771. De re-
verentia quælibet reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHOEBADIUS (S.). — Confessio fidei catholice, sine
de cultu Deo vero exhibendo, XX, 51, 52. Catholica fides,
XX, 1183, 1187, 1202, 1279. Octo festivitates Ecclesiæ,
XX, 1274.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Adoratio qua B. Jo-
hannes adorare voluit angelum, CCII, 558, 559. Caro Chri-
sti quotidie immolatur in altari, CCIII, 519. Continens
debet esse altaris minister, CCIII, 740. Reliquiæ sancto-
rum valent mortalibus, CCIII, 1286. Sacerdos dicitur an-
gelus Dei, quare, CCIII, 116, 117. Sancti sunt honorandi,
CCIII, 573. Sanctorum reliquiæ sunt honorande, CCIII,
1286.

PROSPER (S.) Aquilan. — Iesus Christi vera et ma-
xima, qua hoc ipsum quod est, unigenitus Dei Filius præ-
dicatur, LI, 311. Quomodo sancti viri creaturis usi sint,
ut Deum unum coherent, LI, 492. Veri sacrificii extra
Ecclesiam catholicam locus non est, LI, 450.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apostoli et martyres
olim præcipue colebantur, LIX, 774. Christianorum non
Deum invocandi ad singulas actiones, LIX, 860, 361.
Magi stellæ obediens, Christum infautem regem Deum,
que annuntiant, prædicant et adorant, LIX, 904, 905.
De reliquiis earumque cultu, LX, 597, 398.

RABANUS MAURUS. — Sacerdotes propter Deum
honorandi, CIX, 806. Preces sanctorum ira Dei resistunt,
CIX, 860. Religio, quid, quare requirit; ejus rationes
trita requirit, CXI, 90. Christi excellentia, CXII, 714,
724.

RATHIERUS Veronensis. — Nulla femina ad altare
accedat, nec calicem Domini tangat, CXXXVI, 539. Super
altare nihil ponatur, nisi capse et reliquiæ aut quatuor
Evangelia cum corpore Domini ad viaticum infirmis,
CXXXVI, 539. Christus sacerdos, altare simul exstat et
hostia, CXXXVI, 718. Christus cur immolatus, CXXXVI,
553, 556. Lex nulla altaris ministris indulget conjugii,
CXXXVI, 598. Dies festi quomodo observandi, CXXXVI,
556. Eucharistia in qua est caro Redemptoris, CXXXVI,
231. Eucharistiæ administrandæ formula, CXXXVI, 724.
Missæ sacrificium celebratum pro peccatis fidelium tam
vivorum quam defunctorum, CXXXVI, 450. Qui quotidie
missam celebrant, quotidie Pascha faciunt, id est carnem
agni comedunt et sanguinem bibunt, CXXXVI, 537.

RATRAMNUS. — De corpore et sanguine Domini,
sive de sacrificio cultus catholici, CXXI, 121, 171. De di-
versis ritibus cultus catholici, CXXI, 306.

REGINO. — Christus infans a magis adoratur et my-
sticis muneribus prædicatur, CXXII, 16. Christus sese
immolat et mundum redimit, CXXII, 17. Dominicus

dies quomodo colebimus, CXXXII, 190. Sacrificium offerre nulli debent nisi episcopi et presbyteri, CXXXII, 201. Vasa sacra Deo in magna veneratione habentur, CXXXII, 199.

REINERUS, monach. — De reliquiis S. Laurentii martyris, CCIV, 81. Officium de Spiritu sancto, CCV, 95, 96.

REMIUS (S.) Antisiodorens. — De variis ritibus et caeremoniis in dedicandis ecclesiis et altaribus, CXXXI, 845. Magi ab oriente venerunt et adoraverunt Jesum infantem, CXXXI, 809.

REMIUS Curien. — De licentia corporis Domini, CII, 1093. De vasis sacris, CII, 1094. Quo loco sit missa celebranda, CII, 1095. Nihil præter panem et vinum aqua mistum ad altare est offerendum, CII, 1101.

REMIUS (S.) Lugdunens. — Christus sacerdos et victimæ sese immolavit pro omnibus credentibus et credentibus, CXXI, 1015. Pro impiis ante mortem Christi damnatis nullo modo passus est Christus, CXXI, 1017. De Christi morte pro solis fidelibus, CXXI, 1021.

RICHERUS monach. — Probationes et ritus olim usati in probationibus per aquam, ignitos vomeres, etc., CXXXVIII, 1127. Orationes contra demoniacum, CXXXVIII, 1115. Expositio super missam, CXXXVIII, 1165.

RODULFUS Bituricens. — Ut missa alibi non celebretur, nisi in ecclesia, CLIX, 705. De vestibus et vasis sacris, et de Eucharistia, CLIX, 706. De sanctorum festivitatibus observandis, CLIX, 740. De ritibus sacramentorum, CLIX, 745.

RUPERTUS Tuitiens. — Baptismus delet omnia peccata, CLXVII, 614. Verus Dei cultus in quo consistit, CLXVII, 1785. De congruentibus ad altare Dei, CLXVII, 686. Christus sacerdos est et hostia diversis respectibus, CLXVII, 1879. Eucharistia est oblatio munda quæ sola Deo possit placere, CLXVIII, 819, 820. Festivitates celebrare spiritualiter est a malis operibus vacare, CLXVII, 551. Christus a paucis adoratus ante passionem, CLXVII, 951. Quomodo vel a quibus missæ sacrificium ordinatum sit, CLXX, 47. Missæ sacrificium pluribus verbis et multis ritibus nunc confectum, non est sanctius quidem quam erat prius, quando ad sola verba Domini solamque dominicam orationem consecratur, CLXX, 48. Christus altaris hinc in sacramentum cuncti sacrificii ritum instituit, CLXX, 39, 40. Hoc in altaris plenitudinem divinitatis et gratiæ continet, CLXX, 55. Fides sine operibus non sufficit ad salutem, CLXX, 256. Maria templum Domini, sacramentum Spiritus sancti, CLXX, 65. De divinis officiis, CLXX, 15. Christus nocte natus, et ea nocte duæ missæ celebrantur, quare, CLXX, 75. De violata ecclesia, CLXX, 1219.

SALVIANUS (S.). — Orationes jugiter Deo offerendæ, et pro quibus Deus orandus est, LIII, 36, 37. Sacra solemnia in templo, ut celebranda, LIII, 67. Sancti quare honorandi et colendi, LIII, 192.

SICARDUS Cremonens. — De institutione Ecclesiæ, CXIII, 45. De altari, CXIII, 18. De reconciliatione Ecclesiæ, CXIII, 28. De institutione et habitu personarum ecclesiasticarum, CXIII, 57. De nomine, institutione et partibus missæ, CXIII, 90. De officiis Ecclesiæ, CXIII, 149. De festivitatibus sanctorum, CXIII, 405. De exsequiis mortuorum, CXIII, 421. De festis, CXIII, 452.

SIDONIUS. — Rogationes a S. Mamerto institutæ, LVIII, 544, 565. Sanctorum invocatio, LVIII, 551, 455.

SILVESTER (S.), papa. — De solemnitate Paschæ, VII, 825. De gradibus ecclesiasticis, VII, 829.

STEPHANUS DE BALGACO. — De sacramento altaris, CLXXII, 1275. De observandis in celebratione missæ, CLXXII, 1285. De additis ad officium missæ per summos pontifices, CLXXII, 1307.

TERTULLIANUS. — Cultus Christi edificatur cum affligitur, ideoque nunquam deficit, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut possidet, de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 269. Festa Caesarum cur a Christianis non curantur, I, 452. Pro calamitatibus temperandis aut auferendis Christiani diu nocturne Deum exorant, I, 486. Festa Christianorum, I, 683. In festis corpori indulgebant Christiani, I, 682. Mystera sua celebrant Christiani, I, 308. Noctem in orationibus ducebant Christiani, I, 477, 1296. Christi religio cum odio sui incepit, I, 307. Christiani fratres sunt, et diligunt se invicem, et inter ipsos omnia communia sunt, præter uxores, I, 471, 472. Orant Christiani, manibus expansis, I, 442; ad regionem orientis conversi, I, 370, 379; sine monile, de corde intimo, I, 445; capite nudo, I, 442; de carne pudica, anima innocente, et de Spiritu sancto, I, 444; quantum eorum precum vis Deo grata, I, 468. Christiani in publicis synagis, nocte ad preces fundendas surgebant, I, 273, 381, 408, 477; Deum orabant pro omnibus,

I, 468; precabantur ante et post cibum, I, 477. Modica stipes in ecclesiis colligebatur pro egenis alendis et aliis bonis operibus, pro causa Dei, I, 470. Omnes gentes adorant et colunt Christum, II, 611. Christus novorum sacrificiorum sacerdos, Sabbati spiritualis cultor, II, 609. Exsequia Christianorum cum oratione fiebant sacerdotum, II, 737. Quomodo Dominica solemniter Christiani celebrabant, II, 119.

PERPETUA (Sancta). — De cultu antiquissimo sanctarum Perpetuæ et Felicitatis martyrum in Ecclesia, III, 61. De cultu aliorum martyrum catholicorum, III, 91.

THEODORUS Cantuariens. — De ecclesia vel de his quæ intus geruntur, hoc est de variis ritibus cultus catholico congruentibus, XCIX, 927. De penis penitentibus impositis in Ecclesia, XCIX, 935, etc.

THEODULFUS Aurelianens. — Ut feminae, ad altare, dum missæ celebrantur, non accedant, CV, 195. Ut sacerdos solus non missam celebret, CV, 191. Ut missæ non celebrentur, nisi in ecclesia, CV, 195. Ut omnes fideles orationem Dominicam et symbolum discant, CV, 198. Ut a perjurii nomine fideles caveant, CV, 199. Ut a falso testimonio fideles abstineant, CV, 199. De sacra communione, quomodo et quam frequenter usurpanda sit, CV, 203. Ut omnes ad matrem Ecclesiam missarum solemniam et prædicatorem audituri conveniant, neque ante peractum officium cibum capiant, CV, 206. De ordine baptismi et de caeremoniis ejus, CV, 225. De abrenuntiatione Sathanae, CV, 230.

THIOFRIDUS. — De reliquiis Babylæ, martyr, CLVII, 526. De mansuetis sanctorum, CLVII, 537. De sanctorum nominum gratia et potentia, CLVII, 385. De sanctorum reliquiis, CLVII, 403. De veneratione sanctorum, CLVII, 407.

UDALRICUS. — De variis ritibus et caeremoniis cultus catholici, CLXIX, 651. De reliquiis sanctorum, et quomodo fideles eos prosequuntur, CLXIX, 738.

URBANUS II, papa. — De variis ritibus, caeremoniisque in liturgia, CLI, 807. De Dei iuribus, festis et jeuniis conservandis, CLI, 1174. De die dominico, CLI, 1175, 1179. Exhortatio ad Deum ex intimis colendum, CLI, 1176.

VALAFRIDUS STRABUS. — De imaginibus et picturis, CXIII, 927. De templis et altaribus dedicandis, CXIII, 950. Quid fieri debeat in locis Deo consecratis, CXIII, 951. De virtute sacramentorum, CXIII, 977. Quid offerendum sit in altari, CXIII, 958. Utrum semel, vel sæpius in die offerre conveniat et communicare, CXIII, 945. De ordine missæ et offerendi ratione, CXIII, 945. De vasis et vestibus sacris, CXIII, 951. De singulis festivitatibus anni, CXIII, 1085. Oratio Dominica, CXIII, 1117.

VENANTICUS. — Cultus sanctæ crucis in qua Christus pro omnibus hominibus sese victimam Deo Patri obtulit, LXXXVIII, 37. Hymnus in honorem sanctæ Crucis, LXXXVIII, 95. Expositio fidei catholice, LXXXVIII, 587.

WILLELMUS Hirsaugiens. — Qua diligentia corpori Domini consecratio et communicatio celebratur, CL, 1010. De benedictione frugum novarum, CL, 1015. De privata missa, quomodo sit legenda, CL, 1015. De ministris altaris, CL, 1026.

VITÆ PATRUM. — Sacrificium non offertur pro desperatis, LXXIII, 1139. Dedicationes ecclesiarum, advocatæ remotissimis episcopis, fieri solitæ, LXXIV, 1007.

SECTIO QUARTA.

De cultu in utraque lege scripta favoribus et persecutionibus ex parte hominum, præcipue principum, obvenientibus.

Semper Religionis causæ fuerunt innumeri adherentes et contradicentes; nusquam semper fuit cuique sensus ut bene vel male haberet quæ de credendo sibi proposita essent.... Spiritus Dei, ubi vult spirat.... Nihil mirum ergo quod lex vetus, sicut nunc nova, acriter defensores et debellatores habuerit. Utraque credita, vindicataque fuit a sanctis viris, sicut negata, vexata, lacessitataque a pseudopropheta, falsis fratribus et sæculi potentibus. Nunc de his simul conjunctis quæstio habetur in hac serie. Parcat lector si quædam offeratur hic confusio, cultus amici et inimici pari gradu in nostro indice collocatis. Incommodum et offensivum fere nullum videbitur Scripturæ sacræ et ecclesiasticæ perito viro, qui frequenter, suo in studio quotidiano et assiduis lectionibus, materiem protectionis et persecutionis in Synagogam et Ecclesiam, indiscriminatim connexam observat. Sæpius iste indicatus fuit nobis velut potissimum naturalis, ne divisionum indicis ordo grandior foret, et tedium molestissimum legenti auferret.

ADAMUS SCOTUS. — Reges Angliæ Christianissimi vocantur; deque eorum observantia erga sedem apostolicam. CXCIV. 715, 722, 725.

ADO (S.) Viennensis — Justus, filius Amon post abjectas idololatriæ sordes de tempore innovato, Pascha Domino celeberrimum fecit, CXXIII, 16 Nabuchodonosor ne cultus Dei veri celebraretur prohibet, et partem vanae templi Babyloniam transferri, CXXIII, 46. Sub Cyro Judæi, a captivitate liberati, ceperunt offerre holocaustum Domino, CXXIII, 51. Cambyses, Cyri filius, Egypto devicta, omnem ejus cultum abominatus, caeremonias ejus et templa deposuit, CXXIII, 51. Cæsar Calvus in templo Dei aderat contempsit, et Cæsar Augustus eum de hoc facto laudavit, CXXIII, 75. Tiberius retulit ad senatum Romanum ut Christus Deus haberetur; quod senatus recusavit et edicto constituit exterminandos esse urbe Christianos, CXXIII, 76. Caligula, Judæis infensissimus Jovem et se ut deos coll in templo Dei jussit, CXXIII, 77. Nero primus persecutor cultum Christianum profligavit, atque exterminare voluit, CXXIII, 78, 79. Domitianus ut Deum se coll jussit, cultum Christi persequitur et Ecclesiam convellere conatur, CXXIII, 80, 81. Trajanus cultum Christianum persequitur, CXXIII, 81. Lucius Britannorum rex cultum Christi amplectitur, CXXIII, 83. Antoninus imperator suis litteris fatetur piam benignam, necnon victoriam, ob invocatum Christum, per milites Christianos concessas fuisse, CXXIII, 83. Decius feralia edicta dispersit contra Christianos, CXXIII, 87. Pestilentia ingens per omnes imperii Romani provincias, ob ultionem cultum Christi violati, CXXIII, 87. Valerianus cultum Christianorum acriter vexat, et propter hoc miserrimus servus apud Persas ignominiose moritur, CXXIII, 87, 88. Aurelianus decernit persecutionem contra Christianos, et subito fulmine tactus, paulo post occisus est, CXXIII, 88. Constantinus imperator de persecutore Christianus factus, dedit licentiam Christianis libere congregari in honorem Christi atque ecclesias construere, CXXIII, 91. Impietas Ariana, Constantii imperatoris subsidio fulta, propugnatores cultus catholici persequitur, CXXIII, 92. Julianus, ex clerico imperator factus, in idolorum culturam convertitur, et cultum Christi calidiss machinationibus evertere conatur, CXXIII, 93. Clodoveus rex victor apud Alamannos per invocationem nominis Christi, cultum Christi amplectitur, CXXIII, 102. Phocas imp. sanum quod Pantheon vocabatur, ablati idololatriæ sordibus beatæ Mariæ Virginis et omnibus martyribus dedicari jussit, CXXIII, 112.

AGOBARDUS (S.) — Agobardus persecutionem patitur a Judæis, CIV, 70. Carolus Magnus vocatus episcopus episcoporum, CIV, 197. Carolus Magnus adducit Saxones aliasque gentes ad cultum Christi, CIV, 103. Deliria Judæorum de Christo, CIV, 87. Fingunt Judæi cultum Iatriæ Christo exhibitum fuisse tantum lege Pilati, CIV, 98. Asserunt Judæi Christianos idola adorare et miracula quæ operantur a diabolo fieri, CIV, 88. Constantinus Magnus vocatus episcopus communis, CIV, 198. Constantini Magni devotio in imagines sanctorum apostolorum Petri et Pauli et aliorum, CIV, 217. Serpens æneus quem populus Hebræus errans colebat ab Ezechia contritus, CIV, 218. Ecclesiæ Gallicanæ regimine divisum inter reges et episcopos, CIV, 76. Imperatorum et consulum conjuges et soboles ad Christum convertuntur, CIV, 175. Nero imperator Christianos persequitur, CIV, 177. Neronis domestici et aula ministri ad Christum convertuntur, CIV, 178. Ozias rex a lepra percussus ob contemptum sacerdotum et sacri ministerii usurpationem, CIV, 135, 181. Oza punitur qui arcam domini sublevaræ præsumperat, CIV, 134, 181. Sigismundus, Burgundionum rex, ad Christum convertitur, CIV, 124.

ALMOINUS. — Clodoveus invocat Christum Deum Clotildis et promittit se Christianum fore si victoriam adipiscatur, et fit victor Alemannorum, CXXXIX, 653. Clodoveus fatetur se Christo tradere et edicto suos subditos deterrere a cultu deorum tanquam inutili, ut ad Christum converteriantur, CXXXIX, 654. Clodoveus novum initiat, fit suæ gentis apostolus et multi de populo baptizantur, CXXXIX, 653. De persecutione catholicorum in Hispania, CXXXIX, 718. De Anglorum sive Britannorum conversione, CXXXIX, 748. De Dagoberti in ecclesias magnificentia, CXXXIX, 788.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenes et Valdenses hereses antiquas resuscitant, CCX, 505. Valdenses elati et prælati inobedientes, CCX, 589.

ALCUINUS. — Carolus rex pius et justus est defensor cultus catholici et Ecclesiæ Romanæ, C, 207. Carolus rex Ecclesiæ Christi a perditione doctrinis purgat, C, 3, 2. Carolus rex ad se vocat Alcuinum ad cultum Dei propagandum, CI, 252, 253. Carolus rex catholicus in fide est,

pontifex in predicatione, judex in equitate, laetus in moribus et omni honestate præcipuus, CI, 251. Wilbrodus multa millia Frioium Christo lucratus est, CI, 55.

ALEXANDER III p.p.a. — De interfectione R. Thome Cantuariensis archiepiscopi. CC, 57. De maxima cade Christianorum a paganis in Oriente facta, CC, 48. De reversione schismaticorum ad Ecclesiæ unitatem, CC, 51.

AMBROSIVS (S.) — Rex Egyptiorum augeri jubet onera Judæorum ne cognoscerent Deum et ejus cultui vacarent, XIV, 1111. Manus Jeroboam aruit, cum libaret idolis super altare sanctum Dei veri, XVI, 217. Jeroboam conversus ad Dominum, rogavit veniam, statimque manus ejus, quæ aruerat sacrilegio, sanata est religione, XVI, 217. Quos triumphos fides Theodosii acquisierit, XVI, 1589.

ANASTASIVS BIBLIOTHEC. — Herodes Antipas accendit Hierosolimam ad sacrificium Deo offerendum, CXXVII, 1036. Nero primus cultum Christi proscrit, CXXVII, 1059. Simon Magnus vult se probare Deum magicis artibus, et duobus daemoniis evolans sufflatus, in terram delapsus, populo spectante, disruptus est, CXXVII, 1045.

ANSELMVS Havelbergens. — Quod Græci contra universalem traditionem se a ritu Romanæ Ecclesiæ requæstrant et in fermentato sacrificant, CLXXXVIII, 1211, 1228.

AUGUSTINUS (S.), Hippoensis. episc. — Theodosius adversus hæreticos et schismaticos, XLIII, 10. Constantinus et Licinius Cæsares cultui Christiano favent, XLIII, 781.

AUGUSTINUS (S.) Anglorum apostol. — Rex Ethelbertus Christianus factus, cultum idolorum, instigante S. Gregorio Magno, insinquit, templisque eorum ubique evertere studeat, LXXX, 75.

BAUDUINUS. — De rebus præclare gestis ab exercitu crucesignatorum, CCIX, 927.

BEDA VENERABIL. — Philisthim cum venerat arcam remittunt, et victimas Deo offerunt, XI, 332. Saul offert holocaustum, et quod stulto egerit a Samuele reprobatur, XCI, 577. Saul per Pythonissam Samuelem citat oraculum querit, et quæ sibi suisque sua adversa superventura cognoscit, XCI, 698. De tempore Saonionis, XCI, 735. Ederis audiens populum Israel viribus alienigenis esse potitum, assumit habitum placentis, ac veniam reatus a Domino precatur, XCI, 875. Nehemias mundat gazophylacia a vasis gentium, XCI, 920. Nehemias ne requies Sabbati mercatu gentium violetur sedulus insistit, XCI, 921. Nehemias ab uxoriis alienis mundat Judæos, et constituit ordines sacerdotum ac Levitarum, et memorie Dei se commendat in bonum, XCI, 925. Matres, eo quod pepererint Constantinus filiis ipsarum rogaverunt Deum pro salute Constantini leprosi, et harum mulierum oratio exaudita est, XCIV, 45. Orante Petro, Simon Magnus rades ex alto in terram crepuit medius, XCIV, 497. Imperator Nero, ad vindicandam necem Simonis Magi jussit Petrum crucifigi et Paulum decollari, XCIV, 497. Lurici Britannorum rex, missis ad papam litteris, Christianum fieri petit, XCV, 30. Diocletianus cultum Christianorum persequitur, XCV, 31. Germanus orando incendio domorum restinxit, XCV, 92. Quale consilium Aduis cum primatibus suis de cultu Christiano suscipiendo habuerit, et quomodo pontifex ejus sacras aras prænaverit, XCV, 103, 104. Quomodo cultum Christi suscepit provincia Orientalium Anglorum, XCV, 107. Primi successores Aduini cultum Christianum et regnum prodiderunt; rex vero Osvaldus utrumque restauravit, XCV, 115. Osvaldus rex lignum crucis erexit, fecit miracula, et pugnavit barbaris, XCV, 117, 118. Quomodo gens Pictorum cultum Christi suscepit, XCV, 121. Rex Cantuariorum idola destrui præcepit, XCV, 128. Quomodo Orientales Saxones cultum Christianum quem dudum abjecerant, sub rege Sigelario receperunt, XCV, 131. Saxones Orientales ad idololatriam reversi, per instigationem Jarumanni mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BOETIVS. — Justinus imperator protegens catholicos, persequitur Arianos, Manichæos et omnes alios hæreticos, simul et paganos, LXXIV, 1487, 1488, 1489. Justinus, multis calamitatibus sævientibus, oravit Deum in sacro et cinere cum omni populo Constantinopolitano, LXXIV, 1490.

BRUNO (S.), Astens. — Constantinus primus imperator cultum Christianum publice professus est et concessit ornamenta imperialia S. Silvestro et ei successoribus ejus, CLXIV, 221.

BRUNO (S.) Carthusian. — Paulus apostolus magnus fuit persecutor Christianorum, et postea maximus Christi prædicator, CLII, 284, 285.

CAROLUS MAGNUS. — Carolus Magnus cultus catholici et Ecclesiarum perpetuus defensor, XCVIII, 132, 153. Carolus Magnus Saxones debellavit ad cultum catholicum perducit, XCVIII, 388. Pippinus auctoritate Zachariae, Romani pontificis, rex Francorum vocatur novus Moyses, novus David, etc., XCVIII, 101, 102. Pippinus sacrarum religionum defensor, XCVIII, 194, 195. Pippinus Petro et ejus vicariis donationem fecit pro animae mercede, XCVIII, 195, 196, 214, 251, 285. Souldanus, tyrannus Aegypti, infensissimus hostis ac destructor cultus catholici fuit, XCVIII, 820, 821. Carolus Magnus imperium, non armis, sed delensioe sanctae sedis et cultus Christiani amplius, XCVIII, 511, 512. Carolus Magnus cultus catholici ac Ecclesiarum Romanus defensor fuit ante et post acceptum imperium, XCVIII, 487, 488, 524, 525. Carolus, quintus in suis coronatione longior officio diaconi contra morem majorum, XCVIII, 661. Romani baptismum continent, XCVIII, 1408.

CASSIODORUS. — Constantinus sciens nihil prodesse deos quos Diocletianus venerabatur, contempto cultu paganorum, exoptabat Deum verum quomodo adoraret et auxiliatorem habere adversus hostes, LXIX, 888, 889. De legibus quas Constantinus pro cultu catholico posuit et de mutatione rituum paganorum, Christianorumque profectu, LXIX, 891. Sub Ioviano imperatore floruit cultus orthodoxus, et haereticus est oppressus, LXIX, 1008, 1010. Imperatores Valentinianus, Valens et Gratianus cultum in concilio Niceno promulgatum solum esse catholicum et solum Deo et Christo exhibendum decreverunt, LXIX, 1074. Julianus simulacra in Christi miraculorum depositis, et ibi suum collocavit statuam, LXIX, 1057. Paganus, statum Christi trahentes, contraxerunt, LXIX, 1058. Julianus votivis sacrificare idolis pecuniam multam imposuit, LXIX, 1056, 1057. Paganus, in gratiam Juliani Christianos graviter oppresserunt, LXIX, 1057. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXIX, 1059. Julianus ordinavit cultum idolorum ad iustum cultus Christianorum, LXIX, 1048. Quomodo Julianus fovit Cyzicum propter paganitatis cultum, LXIX, 1047. Julianus sacrificiis et invocationibus quas expiationes pagani vocant suum baptismum Christianum abici studuit, LXIX, 1052. Quomodo Julianus armaverit Judaeos contra Christianos, LXIX, 1054, 1059. Festi dies Christianorum, et quid de illis sentiant Socrates, LXIX, 1135, 1151. Quomodo Theodosius cultum paganorum destruere studuerit ut cultum catholicum instauraret, LXIX, 1141, 1142. Idolorum cultum, Christianismo predicato, quoniam imperatores prohibuerint vel peremerint, LXIX, 1149. De legibus quas Julianus contra cultum Christianorum posuit, LXIX, 1049. Epistola Juliani ad Arsathum pontificem pro statuendo paganorum cultu, LXIX, 1048, 1049. Valens imperator paganos, Judaeos et haereticos potestatem tribuit suis testibus agendis, idque orthodoxis ubique prohibuit, LXIX, 1111, 1112.

CONSTANTINUS MAGNUS, imperat. — Constantinus, se simula ra colere simulans, expulsi e palatio eos qui sacri care parati erant, et in palatio retinuit qui se Christianos profiteri mauerunt, VIII, 17. Constantinus, eorum qui simul acra coluerant interitum considerans, Christianismum potius elegit, VIII, 21. Deus Constantino oranti visionem ostendit, crucem scilicet lucidam, cum inscriptione monente ut in hac vinceret, VIII, 22. Impietas et artes magicæ Maxentii, ejus fuga et interitus in ponte Tiberis, VIII, 25. Licinius eos qui sacrificare monerant milita solvit, et carcere inclusos alii voluit, VIII, 3, 34.

Constantinus precibus ad Deum, Licinius vero vaticiniis ad bellum se parabant, VIII, 37. Ubique in praeliis crucis signum adfuit, parva fuit victoria, VIII, 38. Magicæ artes Licinii et ejus fuga, VIII, 39. Constantinus orans in tabernaculo victoriam adeptus est, VIII, 40, 41, 42. Lex Constantini de pietate in Deum et de cultu Christiano, VIII, 44. Constantinus Christianos ad regendas provincias pronovit, et paganos sacrificare prohibuit, VIII, 44. De legibus quibus sacrificiis quidem prohibebantur, ecclesiis vero construi jubebantur, VIII, 44, 45. Comparatio pietatis Constantini cum impietate persecutorum, VIII, 47. Helena imperatrix, Bethlehem orandi causa profecta, plurimas ecclesias aedificavit, VIII, 60, 61. Constantinus Constantinopoli martyria construxit, omnem idolorum cultum abolevit, VIII, 62. De destructione templorum paganorum, VIII, 63, 64, 65, 66. Constantinus haereticos excindere studet, VIII, 67, 68. Subactio Scytharum per signum crucis devictorum, VIII, 71. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum, summa cum pietate Deum et Christum contentis, VIII, 72.

Quomodo assiduis Constantini precibus pax data est Christianis, VIII, 75. De religioſitate Constantini in multis actibus, VIII, 75, 74, 75. Quomodo Constantinus, ad bellum Persicum proficiscens, tentorium in speciem ecclesiae paravit, VIII, 86. Quomodo post baptismum Constantinus Deum laudavit, VIII, 88. Missa in Apostolorum martyrio celebrata in exsequiis Constantini, VIII, 94. Editum pro religioſis libertate, VIII, 105. Plur Constantini voces in Deum, sedulaeque ejus exhortatio ad eum colendum, VIII, 259, 269. De Diocletiano et Maximiano Ecclesiarum persecutoribus, VIII, 271. Constantini constitutio adversus haereticos, VIII, 279, 281. Constitutiones Constantini contra Judaeos cultum Christianum turbantes, VIII, 384, 385. Quod Sybi in Erythrae vaticinata fuerit pro certo de Jesu Christo et ejus cultu, VIII, 449, 453, 457, 465. De calamitosis exitu imperatorum qui cultum Christi profligaverunt, VIII, 469, 470, 471. Praesides Ecclesiarum a publicis functionibus esse immunes declarantur, VIII, 481. Pecuniae dantur Ecclesiis ad cultum congrue celebrandum, VIII, 481. Epistola Constantini de aedificatione et restauratione ecclesiarum, et de cultu Dei et Christi digne celebrando, VIII, 491. Epistola Constantini de consensu in celebratione festi Paschalis et contra Judaeos, VIII, 501. Epistola Constantini ad Saporem regem Persarum contra simulacra et de glorificatione Dei, et ut cultum Christianorum benevole compescatur, VIII, 515.

CYPRIANUS (S.). — Daniel Deo devotus noluit adorare Bel, III, 354, 667, 975. Cyprianus Deo et Christo servit, III, 408, 1503. De Decio tyranno et ejus odio in Christianos, III, 771. De Demetriani falsis imputationibus contra Christianos, III, 516.

DAMASUS (S.) papa. — Constantinus imperator aras et idola destrui jubet, XII, 188. Gratianus imperator liberos cultum permittit; sed hanc permissionem inde revocavit, XIII, 189. Theodosius Magnus Apollinaristas legibus coercet, XIII, 257.

DEXTER. — Theodosius Magnus, praesertim in Orientis partibus, cultum Christi restaurat, XXXI, 507, 508. Gratianus imperator cultum Christi studiosè defendit ac propagat, XXXI, 507, 508.

ECCEARDUS. — Attila, dum Dei territus, Leonem papam loqui non voluit nisi quod ipse praecipit, CLIV, 745. Attila, interrogatus a suis, cur contra solum morem tantam reverentiam Romano pontifici exhibuerit, respondit se vidisse virum alium cultus venerabilem, evaginato gladio, mortem sibi minantem, si non omnia quae ille expebat non impisset, CLIV, 745. Valens imperator Arianus Wisigothos ad Arianismum adfluxit, CLIV, 759. Alaricus, rex Gothorum, Roma capta, vastata et incensa, jussit ut si quis ad loca sancta confugeret, nihil mali pateretur, CLIV, 741.

FILODARDUS. — Clodovaeus rex Francorum cultum Christi amplectitur, CXXXV, 51, 52. Franci ad cultum catholicum conversi, CXXXV, 48, 49, 50, 51, 52. Vandalorum persecutio in Gallis, CXXXV, 36, 37, 40. Vandalis trepidi fugiunt ab urbe Rhemensi, CXXXV, 40. De Christi triumphis apud Italianos, CXXXV, 851.

FRECUPIHUS. — De Justino philosopho, quantum pro defendendo Christianismo laboraverit, CVI, 1181. De Decio persecutore Christianorum, CVI, 1178. Qualiter Constantinus et quos imperatores cultum Christi persequentes oppresserit, CVI, 1195, 1199. Quo tempore Hyrcanorum et Armeniorum populi conversi sunt ad cultum Christi, CVI, 1198. Qualiter Julianus a Christianismo ad idololatriam sit conversus, CVI, 1210, 1211, 1212. De male gesis Valentis imperatoris contra Catholicos, CVI, 1217. De Justina imperatrice, quae, dum S. Ambrosius in exilium trahere jubebat, ipsa exilium passa est, CVI, 1233. Julianus Christianorum sanguinem diis sacrificavit, palam persecutorum Ecclesias, si victoriam adipsaceretur, CVI, 1211. Jovianus imperator cultum catholicum quantum maxime fovit, CVI, 1213, 1214. Quomodo Hessel pro cultu occidi voluerint, CVI, 1218, 1219. De persecutione in catholicos a regibus Vandalorum, CVI, 1232.

GENNADIUS. — Photius patriarcha Basilium imperatorem homicidam ad sacram eucharistiam admittere noluit, LVIII, 1052.

GERHOBUS. — Ut dum Saxoniae et Bavarie defendat Ecclesiam, exemplo sanctorum regum et ducum hortato, CXCIII, 694. Henricus V sacerdotalia sibi usurpat, CXCIV, 1459. Paschalis papa a rege Henrico captivatur, CXCIV, 1460.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENSUM. — Clodovaeus rex ob eventum belli prosperi ad cultum Christi coactus ad S. Remigium ducitur baptizandus, CXLIX, 28. Savitia paganorum in Christianos, CXLIX, 26.

GODEFRIDUS BULLON. — De victoriis ab exercitu Christianorum in Turcas reportatis, CLV, 590. Cartularia de l'Eglise du Saint-Sépulchre de Jerusalem, CLV, 1105. Milites hospitalis domus instituti ut paganos repellerent, et cultum Christianum defenderent, CLV, 1099, 1100.

GODEFRIDUS. Viterbiensis. — Julianus apostata draco telo necatur, CXCVIII, 889. De papa Bonifacio qui a Phoca imperatore primatum omnium ecclesiarum obtinuit, CXCVIII, 911. De templo Pantheon papæ Bonifacio ad cultum concessio, CXCVIII, 912. De Heracho juniore et exaltatione sanctæ Crucis, CXCVIII, 913. De Gothis et Lombardis a quibus Pippinus Ecclesiam Romanam libera it, CXCVIII, 925. Quomodo Carolus Magnus vocatus est in auxilium Romanæ Ecclesiæ in Italiam, CXCVIII, 929. De coronatione Caroli Magni, CXCVIII, 940. Carolus Magnus pergit peregrinus in Jerusalem, CXCVIII, 913. Henricus V captivum facit papam Pascalem, CXVIII, 988; ileo excommunicatur, CXCVIII, 985. De Conradio pergente ultra mare cum exercitu cruce signatorum, CXCVIII, 989.

GODFRIDUS Vinloc. — Gladii duo in Ecclesia, regum et sacerdotum, alter ab alio retundi non debet, CLVII, 220. Teutonicus rex Henricus sacrilegus est erga cultum catholicum et papam Pascalem, CLVII, 43, 45, 46.

GOSCELINUS Cantuariensis. — De magna solemnitate translationis S. Augustini, CLV, 18. Vulfricus ob dirutam ecclesiam punitus, CLV, 35. Æthelbertus rex inter sanctos relatus, CLV, 42.

GRATIANUS. — Imperatores Romani ac præcipue Constantinus, primus cultum Christianum patenter complectens, licentiam dedit omnibus subditis cultum divinum proseguendi, struendi ecclesias, etc., CLXXXVII, 889.

GREGORIUS MAGNUS. — Pantheon Romanus conversus in ecclesiam Sanctæ Mariæ et omnium martyrum, LXXVIII, 584. Imperatores et reges Christiani coronari voluerunt in ecclesia a summis pontificibus, LXXVII, 568.

GREGORIUS (S.) Turonensis. — Clodoveus rex Francorum invocat Christum et Alemannos vincit et subjugat, LXXI, 225. Regina Clotildis assidue regi cultum Christi suadebat, LXXI, 586. Clotarius rex Francorum leges a paganismo expurgavit, et consuetudines vetustissimas ethnicorum destruxit, LXXI, 1163. Recharedus rex Gothorum cultum Christianum amplectitur et omnes libros arianos cremari jubet, LXXI, 615. Nero multis criminibus infamis, primus contra cultum Christi persecutorem suscitatur, LXXI, 175. Galli, seu Franci, cultum paganorum sectabantur priusquam Clodoveus cultum catholicum amplexatus fuisset, LXXI, 18.

GUILIEMUS Tyrensis. — Cosroes, rex Persarum, conjugem duxit cuius gratia Christianum cultum fovet et complectitur, CCI, 214. Cosroes, capta Hierosolyma, pepercit Christianis et templum edificari præcepit, CCI, 215. Calipha funditus diruit ecclesiam Dominiæ resurrectionis, et quare, CCI, 217. Saladinus per sagam exercitum Christianorum incantare laborat, CCI, 912. Quam bene Saladinus Christianos habuerit, CCI, 928. Comes Tripolitanus Christianos recipere recusat, CCI, 928. Saracenorum in Christianos charitas, CCI, 929. Saladinus templum aqua rosacea lavari facit, CCI, 940. Saladinus recusat reddere sanctam crucem, CCI, 945. Henricus imperator cla sem præparat in sacram expeditionem, CCI, 952. Multi Franciæ barones cruce signantur, CCI, 962; a Saladino omnes capiuntur, CCI, 965. S. Ludovicus rex Francorum cruce signatur, CCI, 1037, 1039.

HAYMO. — Caius Caligula odit Judæos, eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826. Christus tanquam Deus a senatu rejicitur, CXVIII, 826. Simon Magus Deus decernitur, CXVIII, 826.

HEINRICUS. — Rex Francorum obtulit vinum et aurum sepulchro S. Thomæ Cantuariensis, ac celebrandum perpetuo Natalitium diem martyris, singulis annis, in laetitia, CXC, 1518. Henricus rex Angliæ auctor involuntarius cædis S. Thomæ, a illo suo persecutus invocatur auxilium eisdem martyris adversus hostes, CXC, 1515.

HERONYMUS (S.) — Nabuchodonosor rex adoravit Davidem præ magnitudine miraculi, vel potius adoravit verum Deum operantem miracula in persona Danielis, XXV, 504, 505. Judas et Benjamin statuerunt in templo Domini statum Bæth et ibi idola et Domini simul egerunt, XXV, 1543. Judæi Machabeus templum ab idololorum imaginibus emundavit, XXVII, 505, 506. Judæos Antiochus ad idololatriam compellit et nolentes enecat, vasa templi aufert, etc., XXVII, 505, 506. Adrianus Antoninum in Egypto mortuum ludæos refert, XXVII, 617, 618.

HUGO Flaviacensis. — Domitianus est secundus imperator qui cultum Christianum destrueret tentat, CLIV, 28. Domitianus Pantheon ædificat ad comprobendam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se Deum et Dominum appellari jubet, CLIV, 28. Geris cultui demonum dedit, totius veritatis ignara, divinis B. Sanctini convertitur ad cultum Christianum, CLIV, 51. Philippus primus omnium imperatorum Christianus fuit, CLIV, 41. Valerianus cultum Christi persequitur et subito punitur, CLIV, 42. Diocletianus imperator se ut deum adorari jussit, CLIV, 45. Constantinus imperator, victoria potius per vexillum crucis a se colitus illi ostensum, CLIV, 44. Helena mater Constantini crucem Christi invenit et dat populus adorandam, CLIV, 44, 45. Constantinus imperator baptizatus et curatus a lepra per baptismum declarat non esse alium Deum, præter Trinitatem, quem colunt Christiani, CLIV, 48. Constantinus decernit omnes deos quos coluerat ante esse demonia, manu hominum facta, CLIV, 48. Constantinus concedit Ecclesiæ Romanæ potentiam imperialem et principatum super omnes Ecclesias Dei in orbe terrarum, CLIV, 48, 49. Julianus blandus persecutor cultus Christiani, CLIV, 54. Valentinianus cultum Arianorum complectitur, et illis tradit ecclesias, CLIV, 55.

HUGO DE S. VICTORE. — Domitianus ædificavit templum Pantheon, quod nunc in honore omnium sanctorum est consecratum, CLXXVII, 218. Valerianus ocularum Nerone adigit per tormenta Christianos ad idololatriam jussit, CLXXVII, 251. Valerianus propter hanc persecutionem in Christianos poena inaudita a Sapore rege Persarum affectus est, CLXXVII, 251. Gallienus, levis agens erga Christianos effecit Deum sibi propitium et res bene gessit, CLXXVII, 251. Sub Diocletiano, dum cultus Christianus per universum orbem dilataretur ac cresceret, subito gravis persecutio sævit et octiduum milia martyrum intra Romanam passi sunt, CLXXVII, 255. Constantinus Magnus leprosus a sacerdotibus capiti non potest curari, et a S. papa Silvestro baptizatur et curatur a lepra, CLXXVII, 254, 255. Constantinus Magnus per totum Romanum imperium publice præcepit edicto ut templa idolorum clauderentur et ecclesiæ ædificarentur, CLXXVII, 255. Constantinus imperator, cultum Arianorum amplectens, cultum catholicum proscripsit, CLXXVII, 256. Julianus apostata reseravit templa gentilibus et militibus publice edicto jussit ut aut idolis sacrificarent aut militiam cederent, CLXXVII, 256, 257. Justina Ariana S. Ambrosium persequitur et populum excitat contra eum; et populus maluit mori quam episcopum amittere, CLXXVII, 258. Theodosius Magnus signum crucis prælio dedit et victoriam reportat, CLXXVII, 261. Theodosius Magnus, lege data, præcepit idolorum templa solo tenus everti, et omnia sacrificia et libamina, et ignes sacros extirpari radicitus imperavit, CLXXVII, 261. Mortalitate facta apud Bysantium, solemnitas Purificationis B. Mariæ celebrari coepit et mortalitas illa cessavit, CLXXVII, 267. Phocas imperator statuit Sedem Romanam esse caput omnium Ecclesiarum, CLXXVII, 269. Clodoveus rex Francorum invocatur Dominum Jesum, quem Clotildis uxor sua colit, et statim victoriam reportat, et baptizatur cum gente sua, CLXXVII, 277. Carolus Magnus Leonem papam ultus est, et ab illo Romæ coronatus veste imperatoria circumdatur, CLXXVII, 282. Populus Romanus Carolum a papa Leone coronatum proclamavit a Deo coronatum esse imperatorem, CLXXVII, 282. Rollo baptizatur et exinde gens Normannorum cultum Christianorum amplectitur, CLXXVII, Thebana legio patitur pro cultu catholico, CLXXVII, 252, 253.

HUMBERTUS carinensis. — De excommunicatione Michaelis et sequacium ejus, XLIII, 1001. Quæ sint signa et prodigia catholicorum, CXLI, 1125. De studio sanctorum regum erga cultum divinum, CXLI, 1164.

INNOCENTIUS II, papa. — De Abaelardo et Arnaldo de Brixia damnatis propter doctrinam anticatholicam et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515. Pseudopontifex Anacleus excommunicatur, et Ludovicus junior coronatur rex Francorum ab Innocentio, CLXXIX, 675.

INNOCENTIUS III, papa. — Ut sacrilegi et raptores honorum Ecclesiæ coercerentur, CCXIV, 267. Ut imperator Constantinopolitanus Saracenis fortiter resistat et Græcam Ecclesiam ad Latinam tanquam matrem redire cogit, CCXIV, 325. De compescendo tyranno qui Christianos in Norvegia misere torquebat, CCXIV, 362, 363. Ut rex Hungarorum hæreticos proscribat, bonis eorum publicatis, CCXIV, 871. Rex Bulgaris et Blacie imperium suum Ecclesiæ Romanæ subijcit, CCXIV, 267. Rex Anglorum in gratiam reducat Dublinensem archi-

episcopum et ei omnia ab'ata restituit sub pena interdicti ubicunque permanserit, CCXIV, 481. Ut rex Francorum compescat insolentiam Judaeorum in re, non commemorantium et contra haereticos insurgat, CCXV, 501, 528. Latetur de reditu Ecclesiae Constantinopolitanae ad obedientiam Sedis apostolicae, et electionem patriarchae a clericis C. P. faciam decernens irritam, eundem auctoritate apostolica eligit, CCXV, 512. Irritatur sententia lata in Templarios, CCXV, 1125. Rex Francorum inducitur ad expugnationem haereticorum Provincialium, CCXV, 1545. De Durando Osea et fratribus ejus reconciliatis Ecclesiae unitati, CCXVI, 75, 74. De libera potestate testandi in favorem ecclesiarum, CCXVI, 296, 302. De Prussis noviter conversis ad cultum Christianum, CCXVI, 515. Ut comes Tolosanus haereticos de terris suis ejiciat, CCXVI, 556. De sententia lata contra comitem Tolosanum, CCXVI, 410, 411. De libera predicatione verbi in Prussia, CCXVI, 668-670. De bello Saraceno in Hispania, (CCXVI, 699). Ut rex Cypri a Christianorum oppugnatione desistat, CCXVI, 756. De absolute regis Angliae, CCXVI, 926. De relaxando interdicto Angliae, CCXVI, 985. Ut Grimaldus et socii ejus cruce signati volum' suum impieant, CCXVI, 962. Juramentum Ottonis regis in Romanorum imperatorem electi, CCXVI, 1082, 1169. Quod sacerdotium CCXVI, 1179. Ut universi fideles Christiani in majus sit regno, Saxonia et Westphalia constituti pro cultu h'isiano viriliter accingantur, CCXVII, 54. Ut rex Anglie intendat ad succursum Terrae Sanctae, CCXVII, 215. De variis crucis apparitionibus dum legatus praedicat crucem in provincia Colonienensi, deque multitudinis cruce signatorum in eadem provincia, CCXVII, 258.

ISTIDORUS MERCATOR. — Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 630. Caromanus, rex Francorum, cultus Christi instaurator, CXXX, 1167, 1162. Carolus, rex Francorum, totam Germaniam ad cultum Christi num' vocavit, CXXX, 1162. Constantinus, Romanorum imperator, primus cultum Christi potenter professus est, CXXX, 215. Collegium clericorum urbis Romae senatoria dignitate sublimat, CXXX, 250. Constantinus papa Sixesto et successoribus ejus diadema aureum concessit, CXXX, 250. Edictum contra cultum, sabbata testivitatesque Judaeorum, CXXX, 558, 559. Princeps jurare debet in diademat' susceptione se non futurum esse fautorem haereticorum, CXXX, 488. Princeps Christianus eradicare debet omnes superstitiones, ac ideo non s'ne in regno suo degere eum qui non est catholicus, CXXX, 488.

IVO Carnotens. — Constantinus Magnus, imperator factus, potestatem construendi ecclesias Christianis concessit, CLXI, 201. Israelitas in novissimis diebus per predicationem Ecclesiae ad cultum Christianorum convertitur, CLXI, 1011. Judei, pagani et omnes haeretici extra catholicam Ecclesiam non salvantur, CLXI, 76. Catholici adversus haereticos defensionem postulare possunt a potestatibus ordinatis, CLXI, 1511. Coeleste regnum a Deo consequitur qui pro Christianorum defensione moritur, CLXI, 1511. Rex Philippus contra interdictum Papae coronatur ab archiepiscopo Turonensi, CLXII, 83, 87. Zacharias papa Pipinum regem Franciae ungit et ejus auxilio a vexatione Longobardorum liberatur, CLXII, 614. Cledoveus primus regum Francorum a beato Remigio baptizatus est cum populo suo, (CLXII, 611).

JOANNES II, papa. — Laudatur Justinianus imperator quod cultum catholicum foveat, ac magna eum pietate prosequatur, LXVI, 17. Joannes rogat Augustum, ut quos a cultu catholico aberrantes sciret omni studio revocaret, LXVI, 17.

JOANNES V, papa. — Jussio Justiniani Augusti ad confirmandum stabilendumque cultum catholicum, LXVI, 20.

JOANNES VIII, papa. — Gratulatur Methodio de orthodoxae fidei cultu, CCXVI, 928. Mandat Caroli imperatori, se et cultum catholicum a Saracenis afflicti, et ab eo petens auxilium, mitti ei pamam cum benedictione, CCXVI, 914, 929. Excommunicat omnes cum Saracenis ferverantes, CCXVI, 930. Arguit praefectum Pulcaram quod nec foedus cum paganis ictum ruperit, nec S. Petri diluoni defenderit, CCXVI, 878. Ab excommunicatione Athanasium episcopum Neapolitanum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initum rumpat, CCXVI, 946.

JOANNES IX, papa. — De Nortmannis nuper ad cultum Christianum conversis, CCXXI, 28.

JOANNES, diaconus. — Quod omnia quae in templo post destructionem reperia sunt, Helena mater portavit ad filium, CXCV, 1547. De arca et Sanctis sanctorum, quae sunt in basilica Salvatoris, CXCV, 1547. Vasa temp'i et utensilia Romae translata et in templo Paris condita, CXCV, 1548, 1549. De ecclesia Sanctae Mariae Majoris et De sanctuario ejusdem, CXCV, 1135.

LANDULPHUS, junior. — Judicium per ignem coram Paschali papa contra Simoniam, CLXXIII, 1466 — Henricus imperator Paschalem papam cum curia captivavit, et altera die est ab eo solemniter coronatus, CLXXIII, 1478.

LOTHARIUS rex. — Ad vitandam excom' unicione ob consortium cum Wadrada comminatum, auxilium contra Saracenos, si opus sit, pollicetur, CXXI, 574.

LUCIFER Calaritanus. — Constantius, cultum Ariani forens, antichristus vocatur, XIII, 789. Constantius diversus fuit a Josaphat, qui in regno Judae cultum Domini restituit, XIII, 816, 817; Athanasium propter suam fidem persequitur, XIII, 819, 850, 851, 860. Georgius Cappadox intrusus a Constantio in Ecclesiam Alexandrinam, ab Alexandrinis in seditione interdicitur, XIII, 829, 830, 831.

LUCIUS, papa. — Alphonsus rex Portugaliae regnum suum Romanae Ecclesiae tributarium facit, CLXXIX, 841.

LUPUS (S.). — Jurata est Treuga Dei a Nortmannis, CLV, 141. Raymundus inspiratione Dei, nec non et alii comites, sibi facientes signum crucis super pannos in humero dextro, ad paganos debellandos pergunt ad sepulchrum Domini, CLV, 142. Facto bello cum Turcis, victoriam Christus suis concessit, CLV, 142.

MAXIMUS (S.) Taurinens. Antiochus rex in septem Machabaeos fratres eorumque matrem deservit, eo quod legem sanctam, vetitas carnes edendo, violare recusaverint, LVII, 693, 694. Celebratur eximia virtus feminarum quae visis torpentibus fortiores tormenta pro cultu Christi vicerunt, LVII, 714, 715. In magis ad Dei veri cultum et agnitionem vocatae sunt omnes gentes, LVII, 259, 260. Machabaei fratres invictissimi pro patris legibus custodiendis atrociora tormenta sustulerunt, LVII, 288, 289.

ODO Parisiensis. — Philippus rex Odonem episcopum a bel'i oneribus eximit, CXII, 59, 60.

ORDERICUS VITALIS. — Cledoveus rex Francorum convertitur ad Christum et cum eo omnis exercitus et fere omnis populus regni, CLXXXIII, 79. Opinio Romani senatus de Christo et ejus cultu, CLXXXVIII, 110. Tiberius imperator impeditur ne quid contra cultum Christi moliretur, CLXXXVIII, 110. Constitutiones Henrici imperatoris et Gregorii septimi papae de investitura, CXXXVIII, 516. Melaz ut Christiana et cum Rogero principe Christiano matrimonio jungitur, CLXXXVIII, 782.

PASCHALIS II, papa. — Ut Philippus rex et ejus pellex a vinculo excommunicationis absolvantur, CLXII, 128. Excommunicantur fautores investiturarum in Anglia, CLXIII, 154. Henricus rex habendus est ut catholicus si obedientiam Paschali papae et successoribus ejus exhibeat, quam praedecessores sui, sive reges, sive imperatores exhibuerunt, CLXIII, 283.

PAULINUS (S.) Nolanus. — Constantini cura in veneratione osium apostolorum, LXI, 551. Constantinus et alii pii imperatores leges contra Paganos sanxerunt, LXI, 527.

PAULUS Carnotens. — Ebrardus vice comes Carnotensium concedit villam S. Petro Carnotensi, et monachis ibi famulantibus, CLV, 300. Iandricus abbas cum milib' S. Petri Carnotensis orat pro his qui donationibus suis monachos sustentant, CLV, 302. Odo dat quasdam possessiones S. Petro Carnotensi, CLV, 303.

PETRUS COMESTOR. — De lapidatione Achor, CXCVIII, 1264. Gedeon destruxit aram Baal et taurum offert in holocaustum Domino super a tere quod aedificat super petram, CXXVIII, 1278. Gedeon fecit altare praeter illud quod erat in Silo, et factus sacerdos immolavit hostias super illud Domino, quomobrem offensus Dominus omnem domum ejus fere delevit, CXCVIII, 1280. Saul consuluit Pythonissam quae suscitavit Samuelem quem suscitatum adoravit et interrogavit de sorte sua Samuel, CXVIII, 1520, 1521. David salubat et pallebat coram arca federis et obtulit holocausta et pacifica, CXCVIII, 1550. David perpetrato adulterio et homicidio, et deprecatus est Dominum fletus et jejuniis pro salute pueri morituri; sed eo mortuo, ex hilaratus laetus nec flevit nec adoravit Dominum, ut infans viveret, CXCVIII, 1555, 1554. De sacerdotibus Baal quos Elias interfecit, CXCVIII, 1479. De vinea Naboth, CXCVIII, 1585. De Achazo offerente holocausta et pacifica super altare novum, CXCVIII, 1405, 1406. De Lzechia exprobratione, et de regressu solis, eodem orante, CXCVIII, 1411.

PETRUS DAMIANUS (S.). — Constantini imperatoris pietas; ejus edictum ega pontificem Romanum, CXLV, 70, 71. Ea fuit Constantini recens conversi ad cultum Christianum pietas, ut omnia voluisset imperit decora in pontificem Romanum conferre, CXLV, 87, 88. Ro-

tus, rex Gallorum, excommunicatus, ab omnibus subjectis et domesticis derelictus, et abominatus factus est ut servi tantum duo qui remanserant omnia vasa in quibus rex edebat vel bibebat, tanquam abominabilia pabulum ignibus exhiberent, CXVI, 590.

PHETRUS, diaconus. — Carolus rex Francorum ac patricius Romanorum pro Dei cultu et salute animarum suarum sit monachus, et in monasterio sit pastor ovium, CLXXIII, 1040.

RABINUS MAURUS. — Israelitæ capiuntur et ab hostibus suis venduntur, ubique eos ulla divina sequitur ob idololatriam, CVIII, 1123. Egyptiis ob idololatriam digna passis, Hebræi a Deo escam acceperunt, CVIII, 745. Antiochus idolum abominandum construxit, CIX, 1138. Quomodo Antiochus Liberi festum celebrari iusserit, CIX, 1133. Antiochus Eleazarum provecere statim porcina carnem comedere coegit, CIX, 1125. Josias, pietale inclytus varia gentilium simulacra destruxit et idololatriam abrogavit, CIX, 266, 267. Judith, adorans Holofernem non peccavit, CIX, 367, 621. Judith cum lacrimis orans Deum, vino sopiti caput Holofernis detrahit, CIX, 372. Judith ob victoriam reportatam canticum cant. Den, CIX, 381. Dies victoriæ Judith in Holofernem perpetuo apud Iudeos in numero sanctorum dierum celebratur, CIX, 590, 634. Præceperat rex Nabuchodonosor Holoferni ut omnes Deos terræ exterminaret ut solus ipse diceretur Deus, CIX, 604. Mater Machabæorum hortatur eos ad passionem pro lege sua et pro cultu Dei, CIX, 1236, 1237. Num Manue angelo offerre voluerit sacrificium an vero Deo, CIX, 1191.

REGINO. — Rex Persarum e uque conjux cum omni suo comitatu cultum Christi amplectuntur CXXII, 31. Paulus successor Pyrrhi cultum Christianorum persecutur, CXXII, 31. Rex Dagobertus, instigante imperatore, præcepit ut omnes Judæi et Saraceni regni sui cultum Christi complectantur vel e regno expellantur, quare, CXXII, 37. Nomenque rex Britonum moritur, an u divino percussus a S. Maurilio eo quod ecclesias Dei devanaret, CXXII, 82.

REINERUS. — Pietas populi pro portione Dominicæ crucis, CCIV, 107. De bellis sacris adversus Saracenos, CCIV 219. De lamentatione propter Jerusalem ab infidelibus captam, CCIV, 350.

ROBERTUS, Francor. rex. — Robertus rex fuit catholicæ fidei acerrimus defensor, CXLI, 698. Rex Robertus absolvit tres in ipsum conspiratos et capite damnatos, eo quod sacramentum Eucharistiæ acceperunt, CXLI, 694.

RUPERTUS Tulliens. — Darius ædificavit domum Dei quam Cyrus ædificandam decreverat, CLXIX, 1378. Certamen inter Judæos et Samaritanos, CLXIX, 358, 359. Zelus Phineas et Elia, CLXIX, 861.

SACARDUS Cremonens. — Judæi potius mortem eligunt quam leges patrias profanarent, CCXIII, 449. De festivitate in honorem Octaviani, CCXIII, 445. Eadem festivitate suppressa, successit festum B. Petri ad vincula, CCXIII, 446. Domitianus iussit se tanquam Deum adorari, et statuas aureas et argenteas in capitolio sibi erigi, CCXIII, 458. Plinius procurator cypriusdam provincie nihil mali in Christianis se reperire scripsit Trajano, præter obstinationem non sacrificandi, CCXIII, 459. Impietas comitis Tolosani erga Deum et Ecclesiam, CXIII, 551. Comes Tolosanus fidei crucem sacre militie signum sumit, CCXIII, 564, 565. Sacrilegia a comite Fuxensi per vim patrata, CCXIII, 602, 603.

STEPHANUS Tornacens. — Flandriæ comes excommunicatur, CXLI, 565, 564. Totâ terra comitis Flandriæ sub interdicto posita est, CCXI, 501. Judæi raro cultum Dei amplectuntur et serviunt, CCXI, 331.

TERTULLIANUS, presbyt. — Cultus Christi ædificatur eum affligit, I, 704. Cultus Christi suscepti neminem pudet aut pœnitet; de illo omnes gaudent et gloriantur, I, 369. Festa Cesarum cur a Christianis non culta, I, 432. Pro calamitatibus temperandis vel auferendis Christiani diu nocturne Deum exorabant, I, 486. Imperatores a Deo electos esse credebant Christiani, I, 448, 470. Regnum Judæorum floruit quandiu divinis præceptis paruerunt, I, 393.

URBANUS II, pap. — Ecclesia in periculo tempore de multorum conversione gaudebat, qui de excommunicationum aversione non cessabat dolere, CLI, 88. Flandriæ clericali libertas vindicata, CLI, 92. Christiani in Hispania prævalent, CLI, 116. Excommunicatur rex Philippus, CLI, 141. Sacre expeditiones, CLI, 141. De redemptione altarium; ejus occasione turbæ excitantur, CLI, 171, 173. Philippus rex absolutus, CLI, 224. Urbanus Romæ dedit, fugiente antipapa Guiberto, CLI, 232. Philippus rex iterum interdictus, CLI, 246. Imperatorum Germaniæ

et regum Francorum constitutiones de rebus ecclesiasticis, CLI, 1021, 1161. Anglorum regum leges de rebus ecclesiasticis, CLI, 1163.

WALAFRIDUS STRABUS. — Persecuti sunt Egypti cultum Israeliticum, persecuti sunt Romani cultum Christianum, CXIII, 215. Achaz qui clausit Janus templi et Baalam, adoravit et filium suum idolo consecravit, jure a Domino derelictus et inimicis traditus est, CXIII, 125. Cyro et Dario Babyloniam vastantibus, etiam idola sua contracta, templumque Bæli subversum et igne consummatum est, CXIII, 1263.

VALERIANUS (S). — Machabæorum mater laudatur et eorum pueri pro cultu divino describitur, LII, 74, 747. Ista mater probat se amare filios suos quod de hoste venitis sui hostiam illam suam in uxorem, et terram maritimam et Britanniam, ea conditione ut Rollo ipse cultum Christianum amplecteretur, CXLI, 800. Rollo baptizatur cum omni exercitu suo, CXLI, 801. Rollo ecclesias destructas aedificat et cultum Catholicum restituit, CXLI, 801. Willielmus dux restaurat Gemmetice ecclesiam et cultum Christianum a paganis ibi antea destructum, CXLI, 807. De conversione paganorum hortatur Richardi ducti opera, CXLI, 828. Dux Richardus construxit ecclesiam in honorem sanctæ Trinitatis, et eam decoravit diversis ornamentis et restauravit plurimas abbatias, CXLI, 821. Quam devote pia imperatrix Mathildis, dum ægrotaret, thesauros suos diversis ecclesiis et inopulis erogavit, CXLI, 896. De ecclesiis quas pia Mathildis ædificavit, et de aliis piis actibus ad propagandum cultum catholicum, quos rex Henricus perfecit, CXLI, 900.

VICTOR Viens. — Professio fidei episcoporum catholice Humerico regi oblata, LVIII, 219. — Humerici sententia in episcopos catholicos, LVIII, 235. Edictum Humerici regis adversus Christianos, LVIII, 235. Persecutio gentilis adversus omnes catholicos, LVIII, 241.

WILLELMUS CALCULUS. — Rollo cessit non huiusmodi virtutibus sed virtuti divinæ, quæ aderat in luminis sanctæ Dei Genitricis, (CXLI, 1129. Rex Carolus dedit Rollo illam suam in uxorem, et terram maritimam et Britanniam, ea conditione ut Rollo ipse cultum Christianum amplecteretur, CXLI, 800. Rollo baptizatur cum omni exercitu suo, CXLI, 801. Rollo ecclesias destructas aedificat et cultum Catholicum restituit, CXLI, 801. Willielmus dux restaurat Gemmetice ecclesiam et cultum Christianum a paganis ibi antea destructum, CXLI, 807. De conversione paganorum hortatur Richardi ducti opera, CXLI, 828. Dux Richardus construxit ecclesiam in honorem sanctæ Trinitatis, et eam decoravit diversis ornamentis et restauravit plurimas abbatias, CXLI, 821. Quam devote pia imperatrix Mathildis, dum ægrotaret, thesauros suos diversis ecclesiis et inopulis erogavit, CXLI, 896. De ecclesiis quas pia Mathildis ædificavit, et de aliis piis actibus ad propagandum cultum catholicum, quos rex Henricus perfecit, CXLI, 900.

WILLELMUS Malmesbur. — Alfredus Magnus Dux eadit in prælio et superstitis ad cultum Christianum amplectendum vel a regno secedendum compellit, CLXXIX, 1078. Ethelbertus rex cultum Christianum amplectitur et leges plurimas ad propagandum Christianum constituit, CLXXIX, 968, 969. Ercombiribus omnia decorum sacella destruxit, ut nullum sacrilegi ad posterum maneret vestigium, CLXXIX, 970. Præcepit Ercombiribus per omne regnum observari quadraginta dierum solenne jejunium, CLXXIX, 970. Anglorum conversio ad cultum Christianum, Alla rege regnante, CLXXIX, 1000. Theobaldus comes Blesensis denunciante Ludovico sexto, a summo pontifice tanquam in Deum rebellis declaratur, CLXXIX, 1561. Cruce Christi pendens imago locata esse dicitur, CLXXIX, 1129, 1130. Belli sacri ad liberandam Terram Sanctam origo, CLXXIX, 1293. Universalis Christianarum regionum ardor, ubi a summo pontifice illud bellum promulgatur, CLXXIX, 1291. Christiani jejunium trium dierum observant, lituias canunt et Petrum eremitam mittunt causa parvis obtinendæ, CLXXIX, 1315. Turci in fugam versi, pugnantibus martyribus pro exercitu Christiano, CLXXIX, 1316. Controversia Paschalis papa cum Henrico quinto de investituris sacris, CLXXIX, 1374. Reconciliatio inter eosdem per juramentum et coronationem Henrici et per Eucharistiam, eidem Henrico a Paschali administratam, CLXXIX, 1376, 1377. Edwinus rex ad cultum catholicum conversus, CLXXIX, 1003, 1004. Sebertus rex et christianus, CLXXIX, 1019. Constantinus Roma Constantinopolim corpora sanctorum invenit, CLXXIX, 1306. De excommunicatione Philippi regis Francorum et sequacium, CLXXIX, 1295.

SERIES QUINTA.

De cultus defectu, excessu et abusu sive de heresi, schismate et paganismo, et de errorum infantia, miseriis et malis; deque contra bonis moribus et prosperitate publica in veri Dei cultu semper et ubique repertiis.

Solum S. Cypriani Carthaginensis episcopi rationem ad Demetrianum adducimus, ut præfatis propositionibus breviter in summario comprobetur. Non enim alibi S. Cyprianus Demetrianum, sicut tua fides querimus et imperitia veritatis ignara jactat et claudat, meritis et famæ sollicitudinem emulant, morbi saviunt, valetud:

frangitur, humanum genus suis populatione vastatur, quod Dii vestri a nobis non colantur, sed quod a vobis non colatur Deus. Nam cum ipse sit mundi Dominus et rector et cuncta arbitrio ejus et nutu gerantur, nec quidquam fieri possit nisi quod aut fecerint fieri ipse permiserit, utique quando ea sunt quae iram Dei indignantis ostendunt, non propter nos sunt a quibus Deus colitur, sed delictis et meritis vestris irrogantur, a quibus Deus omnino nec queritur nec timetur, nec relictis vanis superstitionibus religio vera cognoscitur, ut qui Deus unus est omnibus unus colatur ab omnibus et rogetur.

ADO (S.) Viennensis. — Neurodig gigas Parnassum colere docet, et abluere quidam gentium principes tanquam dii sunt adorati, CXXII, 28. Egyptii Isidem coluerunt, CXXIII, 33. Serapis Jovis filius in deos transfertur, CXXIII, 35. Cecrops bovem immolans, primus in sacrificio Jovem adorari praecipit, CXXIII, 35. Mercurius nepos Atlantis in Deum transfertur, CXXIII, 35. Numa Pompilius primas Vestales virgines instituit, CXXIII, 45. Galli Senonenses et Viennenses Martis et Victoriae tempum constitunt, CXXIII, 52. Domitianus ut Deum se colit jussit, CXXIII, 60.

AGORARDUS (S.). De serpente aeneo quem populus errans colebat, CIV, 218. Deos Romani per multum sibi coluerunt sine simulacro; simulacra qui primi fecerunt, ideo posuerunt ut populus metum admitterent, erroreque adherent, CIV, 219. Paulus et Barnabas a se removere immolationem victimarum, CIV, 203. Sol oriens adoratur, CIV, 221.

ALANUS DE INSULIS. — Albigenenses et Waldenses resuscitant haerese antiquas, CXX, 305. Rachibatrie cultus describitur, CXX, 482. — Quendam idololatricae species, CXX, 205. Quae de diis gentium scripserunt poetas, ligmenta sunt, CXX, 441, 452.

ALCUINUS. — Chaldaei ignem pro Deo habebant et colebant, C, 554. Thare cum filiis suis in ignem missus est a Chaldaeis quia ignem adorare volebat, C, 554.

AMBROSIVS (S.) Mediolanensis. — Ariani negant Christum cultum Dei vivi et non negabant antichristum, XV, 1849. Dionysius tyrannus irritis Jovem in templo ejus, et Aesculapum et ceteros deos aureos patras tenentes et spoliavit eos, ita ut neque Jupiter vestem suam, nec Aesculapius barbam defendere potuerint, neque omnes qui dicuntur dii retrahere poterunt patras quas tenebant, XVI, 217. Manus Jeroboam aruit cum libaret idolis super altare sanctum Dei vivi, XVI, 217. Idola quae Jeroboam colebat non poterunt eum sanare, XVI, 217. Gentiles perfidos et grandia colunt; simulacra adorant, XVI, 972. In cultu paganorum velantur oculi ne quae sacra vocant perspicientes variis se varietatibus cernant illud, XVII, 257.

ARNOBIVS. — Arabes lapidem pro Deo colunt, V, 1185. Arnobius in gentilismo constitutus lapides adoravit, V, 767, 768. Attalus rex ex Phrygia Romam misit lapidem qui pro Magna Matre susceptus fuit, V, 1284. Lapis, juxta ethnica, Annibalem hostem potentem ex Italia depulsi, V, 1284. Lapis alius virens, alii infirmitatem dedit, V, 1284. Atheismi crimen in ethnicis relictum, V, 720. Auro non placantur dii, V, 1167. Bacchalia sacra immania, V, 1118, 1119. De mysteriis sive initiis quorundam deorum et imprimis Faunae vel fatuae quae Boeae dea dicitur, quae quis nequit explicare quin polluitur, V, 1122. De Jovis sacris initiationibus, V, 1122. Conferentes dii eorumque turpitudine, V, 1115, 1116. Mysteria fœda paganorum, V, 1123. Numina gentium ridicula, V, 1185. Sacrificia quibus ethnici animas paternae placare putabant, V, 1288. Romani saepe mutarunt ritus priores, V, 914. Romani hastam colebant pro Marte, IV, 1186. Taus ac vinum diis libant ethnici, V, 1161. Tempia diis exstructa a gentibus, ut suos deos de proximo affari possent, V, 1169. Sol pro deo ab ethnicis cultus, V, 751. Luna pro dea ab ethnicis colitur, V, 751.

AUGUSTINUS (S.) Hippoensis, Episc. — Manichei solem adorabant, XXXII, 1551; XXXIV, 199, 216. Auditores manicheorum cum electis solem et lunam adorant et orant, ac die dominico jejunant, XXXIII, 1052. Pagani imitatione deorum suorum peiores sunt, XXXIII, 414. Pagani non excusant sua sacra sacrificia et simulacra, quod eleganter interpretantur quid quaque significent, XXXIII, 378. Pagani non culpandi propter sacrificia, sed quod ea exhibent idolis, XXXIII, 377. Liberi sacra inbonesta et furoris plena, XXXV, 2544. Lunae cultores, XXXV, 2278. Coelestis dea apud Aethiopes et Carthaginenses maximo in honore habita, XXXV, 752; XXXVII, 1370. Pagani solem adorant, XXXVI, 189. Sol a paganis et a manicheis adoratur, XXXVI, 189. Manichei dicebant solem esse Christum, XXXVII, 36, 105. Caelus quasi demoniis exhibitus a paganis, XXXVII, 1230. Demonii periculosior servitus quam idolis, XXXVII, 1245. In Neptuni simula-

cro mare adorant gentiles, XXXVII, 1285. In templis paganorum non coluntur nisi spiritus maligni, XXXVII, 1243. Tempia deorum per imperatorum leges, XXXVII, 1748. Mathematicos et aruspices aut maleficos consulere est fornicari cum demoniis, XXXVII, 76. Pagani pro diis habent homines mortuos, XXXVII, 1249. Paganorum litigantium in cultu deorum concordia, XI, 712. Sacrificia paganorum non ideo putanda bona quia ea fieri Deus non impedivit, XI, 583. Circa lunam superstitiones observationes, XI, 1172. Solemnia anseri celebrabant Romani, XI, 70. Bacchanalia sacra Libero patri instituta, XI, 571. Sacra Deae Coelestis turpia, XI, 75. Codrus ab Atheniensibus ut deus habitus, XI, 576. Demones num negotium agunt, ut pro diis habeantur et colantur, XI, 72. Daemonum cultus a principibus civitatum introductus, XI, 139. In daemonum cultu et invocatione quot absurda, quot sibi contraria, XI, 288. Demones non colendi, neque propter ea quae in eis nunc sunt, neque si virtutem sapientiamque haberent, XII, 211. Mutius Scaevola pontifex ad aram Vestae occisus, XII, 108, 109. Paganorum ludii ritusque sacrorum turpissimi et eruditissimi, XII, 59, 53. Plato ejusque discipuli diis plurimis sacra esse facienda putaverunt, XII, 237. Porphyrius vituperandus quod diis sacrificaverit, XII, 631. Romulum diis multis protulerunt Romani, et ipsi Platinam instituerunt, XII, 60, 757, 758. Terra mater deorum vocatur et colitur, XII, 120. Sacrificia gentium Christiani non verterunt in agapes, XII, 383. Ariani Filium Dei nolunt adorare ut verum Deum, XII, 950. Manichei pagani deteriores in cultu plurimorum deorum, XII, 369, 374. Sacrificia cur sibi exigit daemon, XII, 624. Solem et lunam cur colunt manichei, XII, 369.

BEDA Venerabilis. — In capitolio erant deorum imagines quae habebant tintinnabula in collibus suis ut moneant quae gens Romanis rebellaret, XC, 961. Vercordia stultitiaque hominum arguitur quae cultum patriae soli Deo debitum villibus animalibus, artem, cantu, et tauro exhibuerunt, colentes Jovem, Ammonem, Apim, etc., XCIII, 369. De vitulo combusto igni et de interfectis tribus milibus hominum propter cultum vitulo exhibitum, XCIII, 377. Augustinus Anglorum episcopus instruit quid acturus sit circa fana, solemnitates et sacrificia idolorum apud Anglos, XCV, 70, 71. Saxones orientales tempore mortalitatis ad idololatriam reversi, mox ab errore correcti sunt, XCV, 170.

BRUNO (S.) Astensis. — Aaron vitulum aureum erexit, cui Iusuanus populus sacrificavit et a vero Deo rebellem se fecit, CLXIV, 366. Sacrilegi adoratores vituli aurei quasi ad viginti tria milia gladio percussi, sunt exterminati ab his qui idolum non adoraverant, CLXIV, 369. Israelitis adoraverunt Beelphegor, et jubente Domino, unusquisque fratrem aut filium isto cultui intulit occidit, CLXIV, 496. Gentiles philosophi in omnibus ad cultum Dei pertinentibus errabant, CLXIV, 735. Ante Christum non solum gentes, sed aliquando Judaei idola colebant et demonia adorabant, CLXIV, 752. Antichristum Judaei accipiunt et quasi Deum ad tempus venerantur, CLXIV, 492.

BRUNO (S.) Carthusianus. — Haeretici obstinati excommunicandi sunt, CLII, 1417, 1418. Contra haereticos acere periculosius quam contra blasphemos, CLII, 1515, 1516. Idolorum cultura fugienda, CLIII, 175. Nunc servare legem est ferre idola colere, CLIII, 302, 303.

BRUNO (S.) Herbipolensis. — Antichristi multitudo, CLXII, 204, 209. Gentis in fine mundi adhaerebunt Antichristo, Judaei Christo, CLXII, 247. Haeretici et Judaei repellunt Christum, CLXII, 245. Haeticorum oratio vertitur in peccatum, CLXII, 402.

CASSIODORUS. — Hercules duplitter homicida purificationem obtinuit in sacris Cereis, LXIX, 890. Cultus arianus insurgit adversus cultum catholicum usque ad necem, LXX, 1171. Cleomedes athleta a paganiis deificatur, LXX, 1067. Pagani deificant non totius moribus institutos, non justos, non castos, sed potius lubricos, iniquos et ebriosos, LXX, 1066. Cultus arianus fructus perfidus profligatus est in Nicæa, LXX, 1068, 1069. Daphnis festa septem diebus celebrabantur, LXX, 1072. Pagani statuam Christi trahentes confregerunt, LXX, 1057, 1058. Pagani ob gratiam Juliani Christianos graviter opprimerunt, LXX, 1059. Julianus variis artibus conatus est milites ad cultum idolorum inclinare, LXX, 1080. Julianus ordinavit cultum paganorum ad instar cultus Christianorum, LXX, 1048.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Fana et simulacra ubique diruta, VIII, 65. Eversio fani apud Aphaca in Phoenice et impudicitia, VIII, 64. destructio templi Aesculapii, VIII, 65.

CYPRIANUS (S.). — Nefas Christianis turpia gentilium

convicta in collegio frequentare, III, 1030. Omnes hæretici, et schismatici, nullo excepto, adversarii sunt Christi; omnes Antichristi, peiores ethnicis, IV, 1138. Idola dii non sunt, IV, 655. Idola quæ gentiles deos putant, IV, 764. Idola abjurantur et flagellantur a Christianis, IV, 855. Infantes puellæ ad sacrificia deferantur, IV, 485. Apud idolum panis mero mistus, qui de immolatione superaret infantibus tradebatur, IV, 436. Parentes parricide qui infantem ad sacrificia trahunt, IV, 475. Nihil potestatis habent hæretici vel ad sacrificium offerendum, vel ad baptizandum vel ad alia sacramenta conficienda, IV, 1040, 1045, 1161, 1187. Hæretici non possunt sacramenta Christi conferre, nec proinde gratiam Christi dare, IV, 41. Mala non accidunt quia dii ethnicorum non coluntur a Christianis; bene vero eveniunt, ut Deus qui non intelligitur beneficiis, statim plagis intelligatur, IV, 561. Apud ethnicos impatentia clamosa semper et queri a est; apud Christianos fortis et religiosa patientia, quiescit, semper et in Deum grata est, IV, 558. Diu non sunt quos colit vulgus apud ethnicos, et cur, IV, 564, 565. Diu quos adorant gentiles abjurantur et torquentur a Christianis, IV, 555. Turpe est colere eos quos ipse defendas, IV, 555.

DAMASUS (S.) ppp. — Constantis imperator aras et idola destrui iubet, XIII, 188. De Mithræ sacris in quibus scelera orgiaque commissa, XIII, 188. Dogmata cultus Ariani Constantius imperator iubet promulgari ac recipi, XIII, 294. Donatistæ sacrilegi pro excellentiam dicti, XIII, 204. Græchus Mithræ spelæum destruit, XIII, 187, 188. Gratianus imperator liberum sectis cultum permittit, Eunomianis, Manichæis, etc., XIII, 189. Cultus manichæus a Valentiniano imperatore, lege lata, prohibitus ac repressus, XIII, 155, 156.

DRACONTIUS. — Apotheosis gentilium, LX, 663. Impii plerumque ad senectutem non perveniunt, LX, 629.

ECKEARDUS. — Valens imperator, Ariana perflitia sacros, ad suam sectam Wisigothos adduxit, CLIV, 753. Antilla interrogat divinatores suos qui inspectis pecorum fibris infausta promittunt, fallunt circa mortem Aetii qui de pugna salvus evasit, CLIV, 745, 744.

EGYPTIUS (S.) — Nomina deorum gentilium diebus indita, CLXII, 686, 687. Deos a Deo creatos credunt gentes, LXII, 786. Manichæi solem et lunam adorabant, LXII, 686. Gentiles demoniis immolant et non Deo, LXII, 702. Servandum est in idololatriâ, LXII, 699. Aruspicum et augurum libri, LXII, 949, 950. Duo a paganis instituta primum quiddam ad faciendam et colendam idola pertinens, secundum quiddam ad colendum sicut Deum creaturam, LXII, 949. Variæ superstitiones cultus paganorum, LXII, 949, 950, 951.

FIRMICUS MATERNUS. — De falso et superstitioso cultu profanarum religionum, XII, 981. De cultu aquæ apud Egyptios, XII, 981. De cultu aquæ apud Phryges, XII, 987. De cultu aeris apud Assyrios et Africanos, XII, 992. De cultu ignis apud Persas, XII, 992. De variis superstitionibus earumque secretis, XII, 993. De bacchanilibus, XII, 993. De Proserpina, XII, 999. De Libero pro sole culto, XII, 999. De cultu Adonis, XII, 1004. Flagitia in cultu Veneris Paphiæ, XII, 1005. Flagitia Jovis Sabuzi, XII, 1005. De furdis ritibus Corybantum, XII, 1006. De Serapide et ejus sacris, XII, 1011. De Penatibus et de Vesta, XII, 1015. De quinque Minervis, XII, 1018. Explicatio de symbolis et signis cultus deorum, XII, 1020, 1022, 1026. De cultu Draconis, XII, 1036. De idololatriâ extirpandis ut prosperetur bene in imperio, XII, 1048.

FRECULPHUS. — Simulacrum Syrmie publico servatum, ne sequenti tempore pagani negarent se tales deos adorasse, CVI, 1231.

GAUDENTIUS (S.) — Partes idololatriæ sunt, veneficia, auguria, sortes, etc., XX, 870. Ethnicis, gentes suæ causa, prandia mortuis ceperunt preparare quæ ipsi comederent, deinde ausi sunt sacrificia sacrilega eis celebrare, XX, 870.

GENNADIUS. — Antropomorphitæ deum corporeum colunt et adorant, LVIII, 1015. Pagani multos deos colunt, LVIII, 1009.

GREGORIUS MAGNUS (S.) — Idolorum templa ritu Christiano, in ecclesias consecrantur, LXXV, 100, 101. Pagani, cum suis idolis offerrent sacrificia, ex bovibus occisis epulabantur, LXXV, 588. Paganos pueros emit Gregorius ut eos faciat Christianos, LXXV, 107, 108. Sacrificia hæreticorum inutilia, LXXV, 535. Idololatriâ ad Ecclesiam redeuntis quomodo suscipiendi, LXXVII, 905. Ariariorum processiones, LXXVIII, 405. Commune diis omnibus: templum, scilicet Pantheon. Adrianus imperator dedicari jussit, LXXVIII, 393. In Feralibus manes placantur, eorum tumulis cibo quo vescerentur apponit, LXXVIII, 305. Festum quod pagani appellabant Terminalia quidam Christiani olim celebrabant, LXXVIII, 705. Februarii mense Romani in honorem Februi dei cum cereis ardentibus lustrabant Urbem, LXXVIII, 298.

GREGORIUS (S.) Tarsus. — Ariani docent tolerantiæ religionem, LXXI, 560. Galli, sive Franci, cultum paganorum vel Ariariorum sectabantur, priusquam Cœdovæus cultum catholicum amplectatus fuisset, LXXI, 14.

GUIBERTUS. — Judæi coluerunt auguem ignem, CLVI, 525. Judæi adoraverunt Beelphegor, hoc est Priapum, CLVI, 525.

HAYMO. — Qui nunc immolat Deo bovem placet Deo quasi qui interdicere vitam, CXVI, 1976. Gentis putant Christianos non habere Deum, vel si quem habent putant eum esse impotentem, CXVI, 590. Qui simulacra deorum adeo stulti sunt ut ea quasi creatorum suum venerantur, CXVI, 590. Impotentia simulacrorum describitur, CXVI, 590. Idola nihil sunt, et quantum id cultum perituri, ea nihil sunt, CXVI, 921. Materiam qua idola fiebant aliquid erat, sed ipse cultus nihil erat, CXVI, 961. Calvus Caligula odit Judæos eo quod ei neque aras, neque templa, neque imagines faciebant, CXVIII, 826. In sua dementia Caligula Deum se voluit appellari, CXVIII, 826.

HELIANDUS. — Sacerdotes Jovis in Creta semper certis cibis abstinebant, CCXII, 698. Sacerdotes diaboli omni dicti sacerdotes idolorum sunt a huc episcopi hæreticorum vel eorum electi, CCXII, 697. Antiqui sacerdotes Egypti, ex quo semel falsorum deorum cultui municipati erant, semper vino, carnibus, mulieribus, ore et cæteris abstinebant, CCXII, 698.

HIERONYMUS (S.) — Antiqui sacerdotes Egypti nunquam mulieribus se miscerunt ex tempore quo corperunt divino cultui deservire, LXIII, 302. Cultus et dogmata Magorum apud Persas, LXIII, 505. Singula Egypti civitates singulas bestias colebant, LXIII, 294. Dogmata et cultus indorum, LXIII, 304. Dogmata et cultus Antichristi, LXIII, 315, 316. Dogmata et cultus Ariariorum de Christo, LXIII, 166. Gentilibus famæ et satyros colebat apud Alexandriam, LXIII, 25. Idola dicuntur primum fabricata tempore Enos, LXIII, 96. Eunuchi erant antistes et pontifices Heliopoles, LXIII, 998. Civitas Atheniensium idololatriæ fuit dedita, LXIV, 569. Augures Chalcedonum multi, LXIV, 457. Plerique solent demones colere ne nocant, et alios exorcæ et præstant beneficia, LXIV, 747. Descriptio idolorum quæ venerantur gentes, LXIV, 747. Egyptii habent animam ex bestia, LXIV, 450. Cecidit et confectus est Bel, cujus tanta fuit apud veteres religio ut ei non solum humanæ hostias captivorum, ignobiliumque mortalium, sed et suos liberos immolarent, LXIV, 450. Simulacra bestiarum et brutiorum animalium maxime in Egypto cultui divino consecrata sunt, LXIV, 450. Nabo et Dapo per veritatem Evangelii muta et contrita, LXIV, 454. Idola sunt imagines mortuorum, LXIV, 585, 586. Moina idolum Ammonitarum, LXIV, 552. Nesrach, deus Nivitarum, LXIV, 389. Pharao triumphans et adorantulum suum, in lano salis nimis trucidator, LXIV, 34. Prophetæ Samaritanis prophetabant in idole Baal, LXII, 822, 825. Prophetæ gentium simulant se divino spiritu futura prædicere, LXIV, 851. Idolum Sidoniorum Baal, LXV, 1343. Ninus Belum patrem suum refert in deum, LXV, 858. Adorare non licet statuas et imagines regum, LXV, 511. Gentium religio adorat omnia genera bestiarum, LXV, 80. Error gentilium qui omne quod supra se est, deos putant, LXV, 514. In Memphi est Apis templum in quo oracula consulta respondeant, LXV, 29. Hæretici habent altaria plurima; tot enim habent altaria quot schismata, LXV, 1022. Cultores Baal in Juda et Jerusalem, LXV, 1343. Judæi et Benjamin staturunt in templo Domini statuum Baal et in eodem sanctuario idola et Domini templum coluerunt, LXV, 1345. Beelphegor idolum, quid, LXV, 896. Qui gulos et libidinis desertum idolum Beelphegor colunt, LXV, 896. Lachis, urbs idola dedita, fuit principium idololatriæ in Juda, LXV, 1168. Melcham idolum Ammonitarum, LXV, 1002. Baal idolum juxta Jerusalem, LXVI, 66. Populus Israel in sua dementia idolo immolabat hostias, et filios demoniis immolabant suos vel immolabant, LXVI, 66. Atheniensium ara insertio: diis ignotis et peregrinis, LXVI, 572, 573. Demones per vitia coluntur, LXVI, 418. Judas Machabæus templum ad idolorum imaginibus emundavit, LXVI, 505, 506. Antiochus Judæos ad idololatriam compellit, volentes necat, et in templo Jovis Olympi simulacrum ponit, XXVII, 505, 506. Adrianus Antoninus in Egypto mortuorum in deos refert, LXVII, 617, 618.

HILARIUS (S.) — Idololatriarum inanis timor, IX,

532. Idololatriæ pretiis metallorum, diis quos sibi fecerunt, honorem querunt, IX, 766. Vaccæ in Samaria adoratas, IX, 387, 465. Ariani (Christum non ut Deum verum adorant et colunt, IX, 141. Arguuntur et cultores creaturæ, IX, 256. Ariani non episcopi Christi sed Antichristi, IX, 609.

HINC MARCUS. — Idololatria hæreseos mater, CXXV, 479. Magica artes ab angelis nalis, CXXV, 718. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, CXXV, 718. Magi sive malefici, elementa concutiunt ac sine veneno, violentia tantum carminis homines interimunt, CXXV, 718. Sortilegi qui divinant per sortes sanctorum, CXXV, 718. Varia genera a sum magicarum, CXXV, 718, 719.

UGO, Flaviacensis. — Simon Magus tanquam Deus a Nerone cultus, solus repugnans veritati, obit dejectus in profundo putei abyssi, CLIV, 23, 26. Domitianus Pantheon aedificat ad comprobandam erga deos suam sacrilegam devotionem, CLIV, 28. Domitianus se et deum et dominum appellari jubet, CLIV, 28, 43.

ISIDORUS (S.), Hispalensis. — Cultus Arianus Deo otiosus probatur per miraculum a S. Isidoro patratum, LXXXII, 43. De hæresibus Christianorum, LXXXII, 298. Ophites colunt serpentem, LXXXII, 299. Adamiani nudi orant et nudi inter se mares et feminas conveniunt, LXXXII, 299. Cainani Cain adorant, LXXXII, 299. Angelici angelos colunt, LXXXII, 299. Marcionites, alterum bonum, alterum malum deum adorant, LXXXII, 500. Ariolites panem et casum offerunt, dicentes a primis hominibus oblationem a fructibus terræ et a fructibus ovium deo fuisse oblatam, LXXXII, 500. Aquarii aquam solam offerunt in calice sacramenti, LXXXII, 500. Hermogeani materiam deo coeternam tanquam deam colunt, LXXXII, 500. Manichæi duas substantias bonas et malas, scilicet duos deos adorabant, LXXXII, 500. Poetæ et vates variis ornamentis in sermone cultum deorum suorum ditaverunt, LXXXII, 508. Poetæ theologi de diis carmina faciebant, LXXXII, 509. Sibyllæ in carminibus locutæ sunt de cultu Dei et Christi venturi, LXXXII, 510. Sacrificium quo Arcades deo suo Lyceo immolabant, ex quo quicumque sumerent in bestiarum formas convertebantur, LXXXII, 511. Magi sanguine utuntur et victimis et sæpe contingunt corpora mortuorum, LXXXII, 512. Arioli circa aras idolorum nefarias preces emittunt et funesta sacrificia offerunt, LXXXII, 512. Aruspices exta pecudum inspicunt, LXXXII, 512. Augures volatus et voces avium intendunt, LXXXII, 512, 513. Pagani in pagis lucos idolaque statuerunt hincque nomen sortiti sunt, LXXXII, 514. Apostatæ sunt Christiani qui ad idolorum cultum et sacrificiorum contaminationes convertuntur, LXXXII, 514. De diis gentium et deorum cultu variis in locis, LXXXII, 514. Cererops primus omnium Jovem appellavit, simulacra repertis, aras statuit, victimas immolavit, LXXXII, 515. Qui Janum quadrifrontem flagrant monstrum, non deum faciunt, LXXXII, 518. Beelphegor interpretatur simulacrum ignominie, quod idem est ac Baal super montem Phegor, quem Latini Priapum vocant, deum hortorum et quem hortis Græcissacraverunt et coeuerunt propter fecunditatem ipsius in generando, LXXXII, 516, 517. Apis fuit apud Ægyptios taurus Serapi consecratus et ab eo ita cognominatus tum Ægyptius instar numinis colebatur eo quod de futuris daret signa manifesta, LXXXII, 522. Penales gentiles dicebant omnes deos quos domi colebant, LXXXII, 523. Manes dicunt deos mortuorum, et colunt ut miles sint, LXXXII, 525. De idolorum cultoribus, LXXXIV, 537. De Arianis a catholicis non baptizandis, LXXXIV, 531. De apostatis ab Ecclesia separandis, LXXXII, 532.

ISIDORUS MERCATOR. — Cœmeteria hæreticorum vel basilicas non debent ingredi catholici, CXXX, 285. Non debent catholici cum hæreticis matrimonia contrahere, CXXX, 285. Catholici non debent sabbatizare, CXXX, 285. Catholici non debent cum hæreticis aut schismaticis orare, CXXX, 286. Non licet catholicis cum paganis festa celebrare, CXXX, 286. Ariani catholicos opprimunt, CXXX, 650. Sacerdotes sacrilegi paguorum volebant infantes mactari et ex eorum sanguine fontem repleri ut in eo lepram suam Constantinus purgaret, CXXX, 246. Cultores idolorum inquirendi ac quasi sacrilegi puniendi, CXXX, 560. Gentilium ritus Christiani non debent observare, CXXX, 586. Calendarum Januariarum superstitio apud Gallos, CXXX, 1176.

JOANNES, Sarisberiensis. — Qui sint Magi, et unde dicantur, CXCIX, 407. De speciebus magicæ, CXCIX, 407. Qui sint incantatores, arioli, sortilegi, augures, CXCIX, 407. De aruspibus, chiromanticis et pythionissis, CXCIX, 461. Immolavit Israel, apostata a salutaris suos filios et filias dæmonis, CXCIX, 745, 726. Epicurus casum pro

deo colit, CXCIX, 977. Timor Dei contemptum mundi facit et deificat homines, CXCIX, 980. Aristoteles dictus filius Apollinis, CXCIX, 983. Socrates animum hominis deum putat, CXCIX, 982.

LACTANTIUS. — Ægyptii primi astra contemplari ceperunt et adorare, VI, 528. De cultu animalium apud eosdem Ægyptios, VI, 620, 786. Solem colebant Ægyptii sub Jovis nomine, VI, 621. Apollonius Thyaneus ab Ephesus cultus, VI, 539. Nondum deorum cultibus institutus, Deus verus colebatur, scilicet Saturno regnante, VI, 565. Exemplo Jovis prope modum parricide populus depravatus desinit Deum verum colere, VI, 568. Quando cepit populus, sive metu sive sponte sua, regem pro deo habere, tunc violavit pietatem, justitia et omnes virtutes terras deseruerunt, VI, 566. Jupiter persecutus justitiam sustulit eam, et sublati dei cultu fractum est vinculum fœderis societatis humanæ, VI, 567. Favor et Palor a Romanis coli ceperunt ut deæ, VI, 220. Injustus et impius deorum cultus induxit mala universa, quibus humanum genus seipsum invicem conficit, VI, 575. Enumeratio scelerum quæ sunt ab his qui deos colunt, VI, 575. Non possunt esse boni et justii cultores deorum, VI, 580, 583. Astra non sunt colenda, VI, 277. Athæi qui fuerint, VI, 120. De cultu Apis et accipitris apud Ægyptios, VI, 786, 787. Orpheus sacra Liberi in Græciam induxit, VI, 247. Orphica et orgia sacra Bacchi cur dicta, VI, 247. Julius Cæsar primus Cæsarem inter deos relatus est, VI, 193, 197. Causæ culti ab Ægyptiis, VI, 621. De cultu aquilæ apud Ægyptios, VI, 787. Idololatria a Græcis orta, VI, 196. De nequitia Græcorum in consecrandis simulacris Cupidinis et amoris, VI, 221. Juba inter deos a Mauris relatus et ab eis cultus, VI, 191. Laurentina nutrix Romuli a Romanis tanquam Dea culta, VI, 216, 217. Falsa religio quæ est in cultibus deorum, VI, 1048. Arabes lapidem pro deo coluerunt, VII, 494. Aurelianus imperator domini et dei titulum usurpavit, VII, 397. Aurelianus solem magna reverentia prosequebatur, VII, 506. Aræ insidiose posite a paganis in multis locis, VII, 408.

LANFRANCUS. — Israelitis non omnes sub cultura Dei; quidam transierunt in ritus gentium et cultum idolorum, CL, 135, 136. Judæorum et gentium altercatio, CL, 103, 104. Gentilis quomodo excusatur vel accusatur apud Deum propter idololatriam, CL, 103, 104.

LEO MAGNUS (S.) papa. — Ritus quibus Manichæi utebantur in cruentis sacrificiis, LV, 974, 805. Priscilliana hæresis catholicos ritus abolevit, LV, 1053. De Persarum supplicationibus cultu superstitioso celebratis, LV, 840. De mysteriis nefandis Mithræ apud Persas, LV, 841. Persarum sacrificia panis et aquæ, LV, 841. Manichæi in abominandis sacris dæmones invocare solebant, LV, 794. Cum hæreticis nec orandum nec psallendum, LVI, 887. Hæreticorum falsi martyres non sunt colendi LVI, 718. Lex contra Manichæos, LVI, 685.

NICETAS (S.). — Belenus, celebre numen apud Aquitaniam adhuc cultum sæculo sexto, LII, 1006. Nestorianus cultus deficiebat tempore S. Nicetæ, LII, 931. In Ravennate pagani veterem idolorum cultum sequebantur, LII, 1003.

OPTATUS (S.). — De falso et hypocrisis cultu Donatistarum qui a latia catholicorum radent, fragrant, immemorate alia sacrilegia committunt, XI, 1063. Nova turbæ per Donatistas excitata, XI, 8, 8.

OROSIUS. — Fallacia et malitia sacerdotum Ægyptiorum ad tollendum cultum Dei veri in gratiam cultus idolorum, m. XXXI, 807.

PAULINUS (S.), Nolans. — Constantinus et alii pii imperatores leges contra paganos sanxerunt, LXI, 527. Cecidit Bel et omnes dæmones qui colebantur in templis tanquam numina, LXI, 527. Belphicus dæmon, Christo nato, obmutuit, LXI, 526. S. Joannes Dianæ silentium imposuit, LXI, 517. Deus venter, qui et Dagon, apud Philistæos cultus, LXI, 525. Fatum et Fortunam, cui philosophi nonnulli rerum quarundam humanarum gubernationem tribuebant, nihil esse ostendit Paulinus, LXI, 248. Idola eriguntur ab Adriano imperatore natalitatis et passionis Christi, LXI, 526, 521. Idololatriæ causa Dei neglectus, LXI, 237, 524. Idololatriæ intemperantia, LXI, 525. Tum in Isaciis, tum in orgiis nefandi ritus vigeant, LXI, 525.

PETRUS COMESTOR. — De serpente æneo contra ignis serpentes et de cultu superstitioso quem populus ei exhibebat, CXVIII, 1234. Balaam Domini prophetam se mentiebatur, licet in sacrificando consuleret dæmones, CXCVIII, 1237. De Balaamo CXCVIII, 1258, 1259. Israelitæ sacrificaverunt cum filiabus Madian et comederunt idololatriam et adoraverunt deos, præsertim idolum Beelphegor quem Græcia Priapum dixit, CXVIII, 1259. Antiores hujus idololatriæ et omnes initiati Beelphegor suspensi

sunt in pabulo per Moysen, jubente Domino, CXCVIII, 1259. De Moysa a Deo sepulto in loco incognito, ne illum tanquam deum colerent Hebræi, CXCVIII, 1260. De penitentia florum Israel propter idololatram, CXCVIII, 1283. De idolo Belis et dracone, CXCVIII, 1168.

PETRUS CHRYSOLOGUS (S.). — Stulti creaturas ipsas deos existimant, LII, 450. Gentiles solem, lunam, stellas, aurum, lapides, ligna deos sibi fecerunt, LII, 4:0. Astrologi tot deis serviunt in cælo, quot sideribus, LII, 612, 613. Gentilis populus deorum populis et deorum monstris obsequens, nescius rationis, ad Dei, qui unus et verus est, non pervenit servitute, LII, 502.

PHILASTRIUS (S.). — De Sethianis colentibus Abel et Seth, XII, 1116. Cultus abominabilis Chaldeorum et Sidoniorum, XII, 1128. Abraham idola frangens justificatus est, XII, 1128. Gedeon idola frangens etiam meruit maximam virtutem, XII, 1128. De colentibus muscam in civitate Accaron, XII, 1125. In Africa Fortunam colestem colunt incolæ, XII, 1127. De colentibus Baal, XII, 1127, 1153. De quibusdam Christianis Bacchantibus ut pagani, XII, 1187. Manichæi dæmonia colentes, elementa adorantes ut pagani et nefanda turpitudini servientes, XII, 1176. Ophitæ, sive serpentine colubrum venerantur, XII, 1114. Deos duos, unum bonum et unum malum asserabant Manichæi, XII, 1175. Epicurea dementia, XII, 1119. De colentibus Fortunam, XII, 1126. Idolorum cultores, XII, 1128. Pagana impietas perniciosa, XII, 1127. Judei Astar et Astaroth virorum feminarumque simulacra colebant, XII, 1137. Sanguis infantium in mysteriis Montanistarum, XII, 1166. Serpentes ænei cultores, XII, 1131. De solem adorantibus, XII, 1169. De cultoribus soricum, XII, 1124.

PRUDENTIUS AURELIUS. — Apotheosis ethnicorum, LIX, 969. Calvi sacerdotes Isidis, LIX, 172. Phœbi furores alique deorum deorumque ridenda solemnia, LIX, 172. Calamitates quæ accidebant Christianis ab ethnicis objiciebantur, quod colerent Christum et deos spernerent, LIX, 233, 234. Cultus deorum, LIX, 23. Saturnia sacra cælibus infantium fumantia, aræque vagitibus resonantes, LIX, 202. Roma de adicia aiquibus culta, LIX, 156. Romana nobilitas idolorum cultui addicta usque ad Theodosii imperium, LIX, 323. Idololatria Romæ extincta, nonnulli nobiles diu paganismum retinuerunt, LIX, 170. Romani deos omnes colebant, et cur nihilominus Christianos vexabant, LIX, 133. Origo deorum in Italia, LIX, 122. Victimæ humanæ, LIX, 292.

RABANUS MAURUS. — Aaron in idololatram labitur, CVIII, 211. Cur Aaron idololatriæ auctor non simul cum populo puniatur, CVIII, 226. Gentium et idololatrarum societas graviter Israelitis inhibetur, CVIII, 256, 237. Idololatriæ pompa et vestes, CVIII, 1151. Israelitis capiuntur ab hostibus suis, venduntur, ubique eos ultio divina sequitur ob idololatram, CVIII, 1125. Mortuo Gedeone, Judæi Baal colunt, CVIII, 1177, 1179. Egyptiis ob idololatram digna passis, Hebræi escam a Deo acceperunt, CIX, 745. Idolum abominandum Antiochus construxit, CIX, 1158. Antiochus Liberi patris festum quam ob rem celebrari jussit, CIX, 1125. Antiochus Eleazarum pro vecte ætatis porcinam carnem comedere cogit, CIX, 1125. Baalim idolum a Judæis cultum, CIX, 53. Gentiles plus argentum et ornatum in suis idolis expectabant quam divinitatem venerabantur, CIX, 733. Gentiles non tantum aurum sed et vasa fictilia coluerunt, CIX, 743. Idola varia ab ethnicis observata, CIX, 731, 740. Idola fientium cur dicta, CIX, 83, 513. Idololatria Amastiæ regis, CIX, 508. Jehu ad occidendos sacerdotes Baal mittitur, CIX, 238, 498. Israelitarum idololatria, CIX, 1121. Joas a principibus Juda deus adoratus est, et ideo Dei offensam incurrit, CIX, 504. Josias pietate inclytus varia superstitioniarum gentium simulacra destruxit et idololatram abrogavit, CIX, 266, 267. Nabuchodonosor rex præceperat ut omnes dii exterminarentur, ut ipse solus diceretur deus, CIX, 604. Ozias sacrificaturus contra legem Moysis, lepra percussus, CIX, 216. Pagani cum hæreticis quomodo justitiæ obviat, CIX, 853. Gentilium varia genera et ritus, CIX, 740. Multitudine rituum gentilium non placatur Deus, CIX, 10:0. Egyptiorum idololatria quanta, CIX, 816. Auguria per volatum avium, CIX, 212. Dathan et Abiron cum sociis hæreticorum typus sunt, CXI, 53. Idolorum utilitas, CXI, 877. Pagani unde et qui appellati, CXI, 426. Sibyllarum enumeratio et origo, CXI, 430. Signa celestia venerari prohibentur, CXI, 877. Victimæ impiorum Deo ingratis. Cur victimas gentilitas superstitionis ad capita fontium et locos immolaverit, CXI, 864. Israelitis quæ idola colere, CXII, 1141.

ROBERTUS PULLUS. — De electis et ministris Antichristi, CLXXVI, 981. Idololatriæ cecitas circa pluralitatem deorum, CLXXVI, 675.

RODULFUS GLABER. — De paganorum plagis, CXII, 623. De Leutardo insaniente hæretico, CXII, 643. De hæresi apud Aurelianos reperta, CXII, 639. De hæresi in Italia inventa, CXII, 671. De præliis Saraceorum adversus Christianos in Africa partibus, CXII, 682.

RUFINUS. — Ægyptus idolorum officina, XI, 413. Publica insania Juniani erga cultum idolorum, XVI, 501. Studia auctorum gentilium Christianos adire prohibens Julianus, ludos litterarum illis solis qui deos deasque venerarentur patere decernit, XXI, 501, 502. Magi, philosophi, aruspices, augures allegant Athanasium esse obseculum suis artibus, XXI, 502. Veneris simulacrum in loco crucis collocatum, ut si quis Christianorum in loco Christum adorare voluisset, Venerem videretur adorare, XXI, 476.

RUPERTUS, Tulliens. — Aurum est deus Judæorum, CLXVIII, 565. Baal idolum adduxit Jesabel ex Sidone, et ilud coluit Israel, CLXVIII, 126, 127. B. alim vocatur quæcunque idola, CLXVIII, 45, 41. Beelphegor idem est cum Priapo deo Romanorum, CLXVIII, 145. Galgæ locus erat idolorum, CLXVIII, 78. Judæi in Ægypto idola coluerunt, CLXVIII, 21. Alexander Magnus adorari voluit ut filius Jovis Ammonis, CLXIX, 1408.

SALVINUS (S.). — Aaron vitulum fecit, ob cuius en tum Deus percussit Hebræos, LIII, 44. Filii Aana offerentes Domino ignem alienum igne celesti aut consumpti, LIII, 45, 6. Epicureorum impia opinio de Deo, LIII, 30, 31. Idolum Afrorum, LIII, 151. Dii vel idola quæ in ludis variis publicis colebantur, LIII, 113, 114. Neptunus colebatur in circis, Minerva in gymnasiis, Venus in theatris, Mars in arenis, Mercurius in pastris, LIII, 120.

SICARDUS, Cremonens. — Domitianus jussit se tanquam deus adorari et statuas aureas et argenteas in Capitolio sibi erigi, CXXIII, 458. Plinius procurator eundam provinciam nihil mali in Christianis reperire scripsit Trajano præter oblationem non s. criticandi, CXXIII, 459. De pravitate hæretice Waldensium, CXXIII, 353, 355.

SIDONIUS. — Veneris pompa, LVIII, 525. Hecatonbeon, LVIII, 699, 700. Persarum dii aqua et ignis, LVIII, 614, 643.

TERTULLIANUS. — Festa Caesarum cura Christianis non culta, I, 452. Collit humanus error omnia præter ipsum omnium conditorem, I, 666. Supra innumeros deos alium sublimiorem ethnici Constituebant, I, 332. De cultu deorum erravit antiquitas, I, 306. Tota ac lani dii ab omnibus coli non poterant, I, 573, 645. Gentiles quos timebant deos destruebant, quos vindicabant illi debant; timebant deos minus quam imperatores, I, 314, 565, 457. Dii injurias suas potius ulcisci quam adulationes debebant remunerare, I, 451. Falsum est ob deorum cultum fundatum aut propagatum fuisse imperium Romanum, I, 422. Patriam suam dii Romanis vastandam dederunt, I, 424. Deos contempserunt Judæi, I, 432. Ethnici in publicis calamitatibus agebant quædam publice penitentium opera, quibus deos flectere conabantur, et quas, I, 487. Ethnici quotiæque pasti, statimque præsentibus balneis, cauponibus, lupanaribus aquilina Jovi immolabant, I, 487. Astrologi, augures, aruspices, magi, I, 489. Quam mendaciter ethnici vota et sacrificia faciebant pro salute imperatoris, cum per eorum genios jurabant ac celebrabant solemnia, I, 458, 700. Ethnici suos filios exposebant aut trucidabant, I, 313. Ethnici Deum Christianorum in tempore tribulationis invocaverant, I, 703. Deos commentii sunt quos colerent, I, 486. Eos spernebant, I, 699. Ethnici erant erga deos suos impij, sacrilegi et irreligiosi, et quomodo, I, 514. Ethnici licebat quem vellet deum colere, I, 344, 417. Ethnici diem Saturni otio et victui destinaverant, I, 371. Fectio Jovi Romæ instituit ludos, I, 637. Galli Mercurio immolabant, I, 516. De Cybelis cultu, I, 415. Imperatoribus suis et mortuis et viventibus eundem ac dii honorem deferunt ethnici, I, 347. Illos deos vocabant, I, 483. Ethnici per genium imperatorum jurabant, I, 417. Saturno immolati infantes usque ad Tiberii precesulatum, I, 314. Quomodo fiebat initiatio ad cultum iuribet deorum vel deorum, I, 309, 313. Januaria festa, I, 581. Isthmia sacra Neptuni instituta, I, 614. Liberi mysteriis in publico discumbant ethnici, I, 492. Liber pater, sive Bacchus factus deus ob vini inventionem, I, 351. Lignum rude quidam gentiles coluerunt, I, 386. Oracula quomodo apud ethnicos edebantur, I, 413. Oracula fiebant demonum præstigiis, I, 408. Persæ deum esse credebant et illum adorabant, I, 569. Romani in ludis publicis humano sanguine prolebant Jovi Latiali, I, 156, 317. Samothracia mysteria declarare nefas erat, I, 309. Ethnici Saturno mactabantur infantes in Atria

ut eum placarent, et quandis, I, 595. Scythæ fœdus, nausto sanguine, inibant et carnes hominum defunctorum comedeabant, I, 521. Sacerdotes bovis dei Ægyptiorum continentiam servabant, II, 928. Februarie Kaiendæ pro defunctis celebratæ apud ethnicos, II, 494. Deserelio Deo, Judæi idolis servierunt, II, 598. De cultu a. perstitioso Serapidis, III, 253, 628. De Isidis sacris et mysteriis, III, 631. De Eleusinis mysteriis, III, 635. De Lupercis, III, 638. Simulacrum cujuslibet dei variis cæremoniis consecrabatur, et ita deus fiebat, III, 626. Quanta amentia ethnici colebant et adorabant sæpe sæpius sceleratorum hominum aut plane scitiorum deorum imagines et simulacra tanquam veros deos, III, 626.

URBANUS II, papa. — Schismatici furentes in catholicos sæviunt et aliquot episcopos interimunt, CLI, 50. Novam in Germania religionis genus, CLI, 87. De sagis, sortilegiis, etc., CLI, 1178. De gentiliū superstitionibus abolendis, CLI, 1178.

VALAFRIDUS Strabus. — Ægyptii abominantur oves

et eas adorant propter Jovem Ammonem qui cum capite arietino pingitur, CXIII, 209. Ægyptii bovem colunt, qui consecratus est Api, sicut vacca Isidi, CXIII, 209. Apis erat maximum numen Ægyptiorum, qui semel in anno, certo tempore, apparebat eorum sacerdotibus, CXIII, 209. Sacerdotes Apis cum hymnis et laudibus eum prosequentes quasi lympatici prophetabant, CXIII, 209.

WICBODUS. — Manichæi solem colunt et cum eo omnia animalia etiam minima, quæ habent ut particulas solis, XCVI, 1111. Cultus philosophicus gentium admittit transmigrationem animarum pecorum in homines, aut hominum in pecora, XCVI, 1141, 1142. Cultus Manichæus vult animam herbæ vel vermiculi esse propriam Dei substantiam, XCVI, 1142.

ZENO (S.). De Cybelis sacerdotibus, XI, 345, 346. De sacrificiis gentium, XI, 363. De cultu gentium, XI, 451. Impudicitia dea in idolis, XI, 293. Impudicitia deos gentium genuit, XI, 294, 295.

CIX.

INDEX DE CULTU SANCTORUM.

ET DE VENERATIONE SANCTARUM RELIQUIARUM AC IMAGINUM, JUXTA CHRONOLOGICAM SS. PATRUM ECCLESIAE OCCIDENTALIS TRADITIONEM CONCINNATUS.

MONITUM.

Cum nostris temporibus non desunt Ecclesiae catholicae hostes, hæretici scilicet et pseudophilosophi, qui, prohi pudor! Vigilantium et alios errorum veterum fautores indigne sequentes, nunc etiam honores ad Sanctorum exercitum delatos verbis et contemptu polluere satagunt; hæc universæ et constantis traditionis nostræ series, quam hic oculis subjicimus, abundanter demonstrabit et invictissime stabilire potest fidei catholicae perseverantem doctrinam de invocatione et cultu sanctorum, necnon de veneratione sanctarum Reliquiarum et Imaginum. A primis enim Ecclesiae sæculis ad nostram ætatem eadem fuit, in hac materia, credenti ratio; eadem venerationis et honorum consuetudo, vel iidem ritus erga religionis heroas; ita ut, quos gloria æterna consociat in cœlis, festivitatum et laudum annua iteratio concelebret in terris. Inspice, benigne lector, et vocem, non tantum fidei catholicae, verum etiam sanæ rationis et conscientiae ausculta, ac pro certissimo habebis nullum superesse effugium, quo se quarumcunque hæreseon sectatores tueantur. Indicem hunc in tres dividimus partes, in quarum prima de invocatione et cultu sanctorum; in secunda de cultu et veneratione sanctarum Reliquiarum; in tertia de veneratione Imaginum disserimus.

PARS PRIMA. — De invocatione et cultu sanctorum.

SECTIO I. — Testimonia de cultu et invocatione sanctorum.

TERTULLIANUS. — In libro de Spectaculis, I, 646. — In libro de Pudicitia, II, 991, 992.

SS. CYPRIANUS. — Sancti de nostra salute sunt solliciti, IV, 96. — Rogat Cornelium ut pro se invicem orent, et uter prior divina dignatione præcesserit, pro fratribus apud Deum precetur, *ibid.* Orat virgines, ut pro se precetur cum coronari cœperint, 99.

S. HILARIUS PICTAV. — Sancti nobis consulunt, IX, 682. — Sanctorum meritis quando juvandi sumus, quando non juvandi, 1061, 1062.

LEONIVS PAPA. — Orationibus sanctorum sublevari rogat, X, 687.

S. AMBROSIVS MEDIOLAN. — Habes sanctos proximos, qui pro te supplicant, XVI, 250. — Obsecrandi sunt angeli et martyres, qui possunt pro peccatis rogare nostris, 251. — Ama propinquitatem Petri, affinitatem Andreæ, ut pro te rogent, et recedant cupiditates tuæ, *ibid.* — Quamvis sancti de suo merito securi sint, tamen quia futura est adhuc redemptio totius corporis Ecclesiae, compatiuntur, 1079. — Dogma de invocatione sanctorum Ambrosio visum est orthodoxum, 253, 254. — Qui ministrant sanctis, debitores sibi faciunt sanctos, XVII, 159. — B. Mariæ suffragia, apostolorum intercessionem, martyrum preces, confessorum orationes deposcunt, 762

S. HIERONYMUS. — Orationes sanctorum nobis prosunt, XIII, 344, 345.

S. AUGUSTINUS HIPRON. — Sancti honorandi et non colendi, XXVIII, 1249. — Sanctorum angelorum in nos dilectio est ea, ut nos non sui, sed uisui veri Dei velint esse cultores, XLI, 284. — Quanto dignius honorantur martyres, qui ideo multa mitra obtinent, ut verus Deus colatur, 772. — Cultus propagatio ad sanctorum merita et celebritatem cognoscendam quantum conferat, 149. — Sanctorum orationibus adjuvamus, XLII, 602. — Sanctorum cultus tenendus, *ibid.*

S. PROSPER AQUITAN. — A Deo sanctorum honor, et ipse eos exaltat, LI, 425.

S. PETRUS CRYAOS. — Sancti martyres morbos sanant peccatorum, LII, 508. — Festa sanctorum celebrentur oratione ferventi et imitatione, 567. — Sancti mortui assistant quo gregi, 554. — Virtutes sanctorum in festis eorum sobrie referendæ, 535.

S. NICETAS. — Omnes sancti antiquitus non oblinebant post mortem sanctitatis cultum, exceptis martyrii gloria coronatis, LII, 1069. — Quænam fuerit antiquitus ratio colendi sanctos, 1076. — Sanctorum merita et orationes pro nobis a S. Niceta asseruntur, et sanctorum idem S. Nicetas invocationem docet, 1083.

S. SALVIANUS. — Sancti honorandi sunt et colendi, LIII, 192. — Sanctis cum suis Deus communem sibi honorem et contumeliam facit, 155. — Sancti nimis honorificati a Deo, 192.

S. LEO MAGNUS. — Martyres præ ceteris venerantur

in ecclesiis, quas documentis exerebant, LIV, 501. — Sanctorum intercessio utilis est; eorum ambienda sunt suffragia, 252, 253. — In sanctis Deus constituit nobis presidium et exemplum, 457. — In sanctis Deus honoratur, 585.

S. MAXIMUS TAUIN. — Sanctorum preces plus valent quam arma hominum, LVII, 466. — Qui honorat sanctos Deum honorat, et qui spernit sanctos Deum spernit, 674, 675. — Præcipuo honore martyres colendi sunt, 674. — Memoriam martyrum in Ecclesia sunt celebranda, *ibid.*

S. GREGORIUS TURON. — Mentionem agit de adoratione, vel potius veneratione sanctorum confessorum et martyrum, LXXI, 562. — Sanctorum virtus, patrocinia, encomia, passio lecta in ecclesiis, 781, 799. — Sancti debent invocari, 800. — Eorum intercessio potens, 991, 992 *et seqq.*

LITURGIA GALLICANA. — Sanctorum festa antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 163-171.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti, LXI, 577, 578. — Sancti sunt invocandi ut pro nobis orent, 462-464, 687 *et seq.* — Eos pro peccatoribus exorare variis exemplis ostenditur, 645, 646. — Illos qualiter S. Paulinus colerit, 334, 335.

EUGYPIUS ABB. — Sancti, ut quisque salvus sit, orent, LXII, 798, 799. — Sanctorum suffragium implorandum, *ibid.*

S. GREGORIUS MAGNUS. — Utrum sancti cuncta quæ possunt impetrent, LXXVII, 311, 312. — Orationes sanctorum nunquam sine fructu, 102. — Sancti querantur intercessores, 391, 392.

VITÆ PATRUM. — Sancti semper magni habiti, LXXIV, 61. — Sanctis se commendare antiquorum Patrum mos erat, 214, 339.

LITURGIA MARABICA. — Festivitates sanctorum ante annum 170 æræ christianæ celebrabantur, LXXV, 611. — *Ævo etiam apostolico, ibid.*

CAISCONIUS AFRIC. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum memoriam non contemnenda, 899. — Eorum passionem in eorum natalibus lecta, *ibid.*

VEN. BEDA. — Martyres beatos facit Deus, ut pro nobis interveniant, XCIV, 557.

S. AGOBARDUS. — Martyres diligendi sunt et venerandi tanquam discipuli Domini, CIV, 214. — Sancti Dei multa præstare possunt, 153. — Ob hoc exauditi a Deo sunt in precibus suis, 161. — Sancti honorandi sunt propter imitationem, non autem adorandi propter religionem, 229.

KABANUS MAURUS. — Sancti Patres orationibus nos juvant et exemplis confirmant, CVIII, 1164.

S. PASCHASIVS RADBERTUS. — Sancti pie venerantibus se quam plurima conerant, CXX, 1190, 1191.

RATHERIUS EPISC. — Sanctorum merita nos adjuvant, CXXVI, 734. — Eorum invocatio in auxilium et defensionem, 235; 163, 398. — Eorum intercessio efficax, 438, 439.

S. PETRUS DAMIAN. — Martyres et sancti quid conferant locis in quibus passi sunt, CXIV, 590, 591, 880. — Sancti advocati nostri apud Christum iudicem, 815. — Sanctorum invocatio unde probatur, 865. — Sanctorum patrocinia magni facienda, 590, 591. — Bona suffragiorum et miracula B. Mariæ Virginis, CXIV, 586-588.

HUGO DE S. MARIA. — Beneficia sanctorum S. Sacerdotem invocantibus impensa; malevoli puniti, CLXIII, 998.

GUBERTUS ABB. — Ecclesiæ prælatorum est, ut debite populus sanctorum cultui incumbat invigilare, CLVI, 615.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sanctorum invocatio commendatur, CLVII, 43, 247, 273, 276.

S. ANSELMIUS CANTUAR. — Ejus orationes ad quosdam sanctos et præsertim ad B. Virginem Mariam, CLVIII, 912. — Oratio prælati ad quemcumque sanctum ecclesiæ suæ patronum, 1012. — Capellæ in honore martyrum constructæ, CLIX, 942. — Per merita martyrum pelluntur languores et perficiuntur sanitates, 354. — Misericordiam divinam invocant per meritum martyris et orationem fidelium, *ibid.*

RUPERTUS ABB. — Sanctorum devotio nunquam irrita est, CLXX, 541.

S. BERNARDUS ABB. — Cur martyribus Veteris Testamenti dies festos non decernat Ecclesia, CLXXXII, 231, 232. — Sancti non obliviscuntur nostri, CLXXXIII, 775. — Eis inspirat Deus ut de nobis cogitent, 780. — In cælis quid nobis præsentant sancti, 188, 469. — Nobis compatiuntur et sunt pro nobis solliciti, 374, 375. — Protegunt nos meritis, informant exemplis, confirmant miraculis, 483. — Eorum suffragia desideranda et speranda quatuor de causis, 480. — Sanctorum intercessio efficax, 518. — Etiam pro defunctis, 1098. — Sanctorum honorem et amorem non excludit debitus soli Deo honor vel amor, 253, 254. — Eorum laus exigit imitationem, 497, 496.

— Sanctorum solemnitates et recordatio triplex in nobis excitant desiderium, 478.

ROBERTUS PULLUS. — S. Michael animas et preces sanctorum offert Deo, CLXXXVI, 881. — Omnes angelii pro hominibus Deo serviunt, 863.

PHILIPPUS DE HARVENG. — Sanctorum orationes et suffragia quantum prosunt, CCII, 579. — Sancti sunt honorandi, 575.

ERMENGAUDUS. — De invocatione sanctorum, CCIV, 1367 *et seq.*

ALANUS DE INSULIS. — Sancti orant pro vivis, CCX, 374, 375. — Sanctorum orationes unde efficaciam suam habent, *ibid.* — Sanctorum orationes imploranda, *ibid.*

ADAMUS PENSENÆ ABB. — Cultor B. Mariæ a morte liber, CCXI, 763, 764. — Invocatio ad B. Mariam virginem, 746. — B. Mariæ remedium nostrum; reuglutulusimmi; spes desperatorum, 759, 759. — Patrocinium B. Virginis Mariæ quam tutum, 750. — B. Virgo Maris subsidium in tribulatione, subventio in oppressione, 743.

SECTIO II. — *Paranetica de invocatione et cultu sanctorum.*

S. AMBROSIVS MEDIOBAN. — Sermones de S. Agnete, XVII, 701. — De SS. Nazario et Celso, 715. — De S. Joanne Baptista, 706. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 712. — De S. Eusebio Vercellensi, 719. — De S. Cypriano, 722. — In uia i SS. Martyrum, 727.

S. AUGUSTINUS HIPON. — Sermones in natali martyrum Fructuosi, Angurii et Eulogii, XXXVIII, 1247. — De S. Vincentio, 1252. — De SS. Perpetua et Felicitate, 1280. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 1367. — De S. Stephano, 1423. — De S. Cypriano, 1423. — De S. Laurentio, 1423. — In festis et in honorem B. Mariæ Virginis, 2, 29.

S. LEO MAGNUS. — Sermones de S. Vincentio, LIV, 561. — De SS. apostolis Petro et Paulo, 511, et plurimi alii de sanctis.

S. PETRUS CHRYSOL. — Sermones de S. Magdalena, III, 490. — De S. Joanne Baptista, 519. — De S. Apollinari, 552. — De S. Cypriano, 555. — De S. Laurentio, 565. — De S. Andrea apostolo, 563. — De S. Stephano, 608. — De S. Felicitate, 534.

S. MAXIMUS TAUIN. — Homiliæ de S. Stephano et cæteris, LVII, 379-429. — De S. Agnete et pluribus aliis, 641-913.

VEN. BEDA. — Homiliæ in honorem B. Mariæ et quorundam sanctorum et martyrum, CXIV, 413-498.

PAULUS DIACONUS. — Homiliæ de sanctis, XCIV, 1357-1579.

S. HILDEBRANDUS. — Sermones de B. Maria Virgine, XCII, 259-285.

SMARAGDUS ABB. — Collectiones in sanctos, CII, 577, 526.

B. IUDUS FERRARIENS. — Homiliæ in solemnitate S. Wgerberti, CXIX, 695 *et seqq.*

HINCMAUS. — Encomia S. Remigii, CXXV, 1129.

S. AUTPERTUS ABB. — Sermo de S. Mattheo, CXXIX, 1023.

S. RADBODUS TRAJECT. — Sermones de S. Swithe to, CXXXII, 548. — De S. virgine Anselberga, 550. — De S. Leodwino, 534.

ODILO MONAC. — Sermones de plurimis sanctis, CXIII, 10, 9 *et seqq.*

S. LEO ATINENS. — Sermones de B. Maria, CLII, 1125, 1427.

S. PETRUS DAMIAN. — Sermones de quibusdam sanctis, CXLIV, 517; CXLV, 1060 *et seqq.*

RADULPHUS ANDENS. — Homiliæ in epistolas et evangelia sanctorum per annum, CLV, 1502-1621.

GOFFRIDUS VINDOCIN. — Sermones de B. Maria Virgine, C.VI, 262. — De S. Maria Magdalena, 270. — De S. Benedicto, 276.

S. HILDEBRANDUS TURON. — Sermones de sanctis et de B. Maria Virgine, CLXXI, 605-750. — Sermo in villam S. Florentini, 1577.

S. BERNARDUS ABB. — De obitu et patrocinio S. Marciæ, CLXXXII, 579. — Sermones de B. Maria et de sanctis, CLXXXII, CLXXXIII, *passim*. — Sermones de S. Andraæ, CLXXXIII, 503. — De S. Martino episc., 480. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 406.

S. AMEDEUS LAUSAN. — Sermo de B. Maria, CLXXXVIII, 1503-1512.

ODO, ABB. MONISMUND. — Sermones de quibusdam sanctis, CLXXXVIII, 1633, 1635.

PETRUS VENERABILIS. — Sermones de sanctis, CLXXXII, 993.

B. ALBREDUS ABB. — Sermones in honorem B. Mariæ Virginis, CXCIV, 303, 309, 339. — De S. Joanne Baptista, 290. — De SS. Petro et Paulo apostolis, 291.

ADAMUS SCOTUS. — Sermones de sanctis, CXCIII, 365, 369, 309.

PETRUS COMESTOR. — Sermones de S. Nicolao et de quibusdam aliis sanctis, CXCIII, 1728. — De B. Maria Virgine, 1784.

PETRUS BLESENS. — Sermones de B. Virgine Maria et de sanctis per annum, CCVII, 592-611.

PETRUS CELLENS. — Sermones de B. Virgine et de sanctis per annum, CCII, 809-848.

S. MARTINUS LEON. — Sermones de quibusdam sanctis, CCVIII, 1236, 1205.

ADAMUS ABB. PERSENIÆ. — Sermones de B. Maria, CCVI, 699-733.

ALANUS DE INSULIS. — Sermones de B. Maria Virgine, CCX, 200. — De S. Joanne Baptista, 243. — De S. Petro apostolo, 244.

ABSAION ABB. — Sermones de B. Virgine, CCXI, 87, 118, 215. — De sanctis omnibus, 270. — De quibusdam sanctis, 240-260.

HELINANDUS MONAC. — Sermones de B. Maria Virgine, CCXII, 529, 646, 652.

INNOCENTIUS III. — De quibusdam sanctis et de B. Virgine, CCXVII, *passim*.

SECTIO III. — Historia de cultu et invocatione sanctorum.

S. CYPRIANUS. — Hortatur ad mutuas orationes in hac vita et post mortem, IV, 358. — Tractatus de revelatione capitis S. Joannis Baptistæ, 941.

S. AMBROSIIUS MEDIOI. — Acta S. Sebastiani martyris, XVII, 1021.

S. HIRONYMUS. — Vitæ sanctorum, et de viris illustribus, XXIII, 9-715.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — De convivis in honorem martyrum fieri solitis, XXIII, 90, 114. — De S. Marcellini et ejus fratris nece, 616. — De cæde Suffectanorum martyrum, 190, 191. — Luciani epistola ad omnem Ecclesiam de revelatione corporis S. Stephani primi martyris et aliorum, 807. — Epistola Anastasii de eodem, 817. — Scriptura de translatione S. Stephani de Jerusalem in urbem Byzantium, 818. — De miraculis Stephani protomartyris, 851.

URANIUS. — Epistola de obitu S. Pauli, I, III, 839.

S. LEO MAGNUS. — Sanctorum martyrum passionis lectæ sunt in ecclesiis, LVI, 429.

VICTOR VITENS. — Passio quorundam SS. martyrum, VIII, 378. — De sanctis confessoribus sub Vandalorum persecutione, 103. — Confessio Felicis abbatis et S. Fulgentii Ruspensis, 420. — Persecutio sub Hunerico rege Vandalorum, 241.

GREGORIUS TURON. — Sanctorum Vitæ a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 784 et seqq. — Passio S. Juliani martyris, 801.

S. PAULINUS NOLAN. — Festi dies in honorem sanctorum antiquitus instituti sunt, LVI, 572, 575.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Historia inventionis capitis S. Joannis Baptistæ, LXVII, 417, 418.

JONAS ELNON. ABB. — Liber miraculorum S. Joannis abbatis Reomensis, LXXXVII, 1085.

CASSIUS AFRICAN. — Sanctorum martyrum passiones in eorum natalibus lectæ, LXXXVIII, 899.

AGNELIUS. — Vitæ quorundam sanctorum episcoporum, CVI, 451.

S. EULOGIUS TOLETAN. — Documentum martyriale, CXV, 819. — Appendix de translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ Parisius, 939.

S. LUPUS FERRARIENS. — Translatio S. Maximini episcopi Trevirensis a S. Hildulpho, CXIX, 677, 679.

VANDALBERTUS. — De translatione corporis S. Goaris, CXXI, 633. — Historia translationis reliquiarum SS. martyrum Chrysanti et Daræ, 673.

ISO MONAC. — B. Othmari translatio, et festivitas ejus indicia celebratio, CXXI, 785.

MILLO MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, CXXI, 984.

S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 159. — Translatio S. Bernardi Viennensis episcopi, 49.

USCARDUS. — Martyrologium, CXXIV, 599.

ALMONIUS. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii et ceterorum, 1027. — Acta translationis S. Saviani martyris, 1049.

ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitæ Romanorum pontificum, CXXVIII, 9 et seqq. — Historia æcephala sanctorum martyrum Cyri et Joannis, CXXIX, 708.

PSEUDO-LUTPRANDUS. — Liber de vitis pontificum Romanorum, CXXIX, 1149.

ANONYMUS ABB. C. — Historia translationis corporis S. Cornelii papæ, CXXIX, 1571.

ODILO MONAC. — Translatio S. Sebastiani martyris et S. Gregorii papæ, CXXII, 375.

HUGALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXII, 901.

FLODOARDUS. — Historia Remensis, CXXXV, 20 et seqq. — Vitæ quorundam sanctorum, 835.

BERNERUS ABB. — De translatione corporis sanctæ Huncgundis virginis, CXXXVIII, 59.

S. ETHELVOLDUS. — De S. Ethelvoldi translatione et de ejus miraculis, CXXXVII, 103.

JOANNES ABB. METENS. — Historia translationis S. Cloedisindis, CXXXVII, 218.

ADSO MONAC. — Vitæ quorundam sanctorum, CXXXVII, 539. — De his quæ acta sunt B. Mansueti meritis, tempore D. Gerardi pontificis Tullensis, 638. — S. Maioli obitus et cultus, 736. — Liber miraculorum S. Juliani et S. Maximini abbatis, 796. — De iatio corporis S. Juniani, 824. — Historia passionis S. Dionysii martyris, 117.

THEODORICUS METENS. — Inventio quorundam sanctorum, CXXXVII, 361, 365.

S. BRUNO CANTUON. — Appendix ad gloriam posthumam S. Brunonis, CLII, 601. — Veneratio sancto beatis jam ascripto, atque ad ecclesiam S. Stephani translati, in Calabria exhibita, et ejus cultus ad universam Ecclesiam tandem extensus; festum ejus celebratum Colonia Agrippina, 614 615.

LANFRANCUS. — Vitæ SS. abbatum Becensium, CL, 697-743.

GILBERTUS MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1135.

Auctores sæculi XI. — Elevatio SS. Deodati et Hildulphi, CL, 620. — Elevatio S. Stephani regis Hungariæ et ejus miracula, 1250.

Monumenta Treverensia. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1235. — De inventione et miraculis S. Matthiæ et aliorum, 1270, 1279.

GOSCELINUS MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13.

S. LEO IX, PAPA. — Hujus sancti veneratio sacra; historia ejus mortis et miraculorum, CXLI, 509.

S. LEO ATINENS. — Translatio B. Marci martyris et pontificis, CXLI, 1415.

OTHELLO MONAC. — Vitæ SS. Volkangi et Bonifacii, CXLI, 389, 427.

S. JOANNES GUALBERTUS. — Ejus cultus, reliquiæ et gloria posthuma, CXLI, 738.

PETRUS MALLERENS. — De translatione corporis et miraculis S. Rigomeri, CXLI, 1217.

ALEXANDER II, PAPA. — De canonizatione S. Theobaldi, CXLI, 1415.

S. GREGORIUS VII, PAPA. — De translatione corporis et cultu B. Gregorii, CXLVIII, 16. — De officio et cultu ejusdem, 235.

ODORANNUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani et Potentiani sociorumque martyrum, CXLI, 778 et seqq.

S. ODILO, ABB. CLUNIAC. — Ejus elogium historicum, CXLI, 831.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio S. Iuliani corporis sancti Sacerdotis episcopi; ejus miracula et beneficia, CXLI, 990, 993.

Gesta pontificum Cameracensium. — Eorum miracula, CXLI, 59, 121. — Miracula et elevatio corporis S. Wendasti, 32, 38.

GODEFRIDUS MONAC. — De triumpho et translatione sancti Remacii, CXLI, 287 et seqq.

OSBERNUS MONAC. — Miracula et translatio S. Elphegi martyris, CXLI, 383-387.

ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis sancti Anastasii, CXLI, 451.

GODEFRIDUS BELLONES. — Obitus beatæ Idæ, ejus martyris; miracula post mortem, CLV, 416.

Gesta episcoporum Tullevarum. — Sepultura et miracula SS. Mansueti, Annonii et Apri; veneratio erga S. Bodonem; ejus translatio et S. Gervasii; S. Gerardi canonizati cultus, CLVII, 448, 451, 459, 471.

S. ASSELMUS CANTUAR. — Ejus miracula præclara et laudes, CLVIII, 120 et seqq.

S. NORBERTUS ARCHIEP. — Ejus cultus sanctus, CLXX, 1235.

RODOLPHUS ABB. TRIDON. — Acta translationis S. Gereonis, CLXIII, 435. — Acta translationis S. Mennatis, 992.

S. BERNARDUS CLAREVAL. — De obitu et patrocinio S. Malachii, CLXXXII, 579.

WILDELMUS MALMESBUR. — Translatio S. Benigni et quorundam sanctorum, CLXXIX, 1691, 1694, 1729.

HERBERTUS DE ROSEHAM. — Petitio ad Alexandrum papam ut B. Thomæ Cantuariensis archiep. et martyris sollemnitate omni Ecclesiæ mandet, CXC, 1441.

S. HILDEGARDIS. — Ejus miracula, translatio, canonizatio, cultus, CXCVIII, 84. — Acta inquisitionis de virtutibus et miraculis ejus, 131. — S. Disibodi translatio per S. Bonifacium, 1110.

PETRUS CARDIN. — Revelatio de inventione S. pontificis Euvli, CCIX, 1032.

ODO DE SOLIACO. — Relatio insignis miraculi meritis B. Genovesæ patrati super inundatione Sequanæ, CCXII, 93.

HELMANDEUS MONAC. — Ecclesia in S. Gereonis et sociorum ejus honorem constructa, miraculisque illustrata, CCXII, 760.

SECTIO IV. — *Encomiastica sermone metrico in venerationem et cultum sanctorum.*

S. DAMASUS. — Versus de quibusdam sanctis, XIII, 207 et seqq.

S. GAUDENTIUS. — Carmen Saphicum ad laudem S. Philastrii, XX, 1003.

PRUDENTIUS. — Carmina et hymni de sanctis, LX, 277-599.

S. PAULINUS NOLAN. — Carmina de quibusdam sanctis, ac præsertim de S. Felice, LXI, 462, 675.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini, LXI, 1009, 1072.

ENNODIUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, LXII, 337.

ELPIS, UXOR BOETHII. — Hymni in honorem sanctorum Petri et Pauli, LXIII, 537.

MARCUS CASSINENS. — Carmen de S. Benedicto, LXXX, 183.

HARTMANNUS. — Versus in honorem S. Galli et aliorum quorundam sanctorum, LXXXVII, 29-69.

S. EUGENIUS TOLENTAN. — Versus in laudem quorundam sanctorum, LXXXVII, 561, 402.

VENANTIUS FORTUNATUS. — Versus in honorem S. Stephani et plurimorum aliorum sanctorum, LXXXVIII, 677-725.

VEN. BEDA. — Carmina in honorem quorundam sanctorum, XCIV, 625-632.

S. HILDEPHONSUS. — Carmina in laudem quorundam sanctorum, XCVI, 325, 328.

THEODULPHUS AURELIAN. — Versus in honorem quorundam sanctorum, CV, 507, 509.

WALAFRIDUS ABB. — Carmen de S. Michaeli, CXIV, 1130.

— Hymnus de Agaunensibus martyribus, 1085.

FLORUS DIACONUS. — Carmina ad S. Stephanum protomartyrem, CXIX, 257. — Ad SS. Joannem et Paulum, 256.

S. LUPUS FERRARIENS. — Hymni duo in laudem S. Wigberti, CXIX, 697, 698.

PAULUS ALVARUS. — Versus heroici in honorem B. Hieronymi, CXXI, 563.

MILÓ MONAC. — Historia metrica elevationis corporis S. Amandi, CXXI, 975.

BENTARIUS ABB. — Carmen de S. Benedicto, CXXVI, 971.

HUCBALDUS MONAC. — Hymnus de S. Theodorico, CXXVII, 526.

S. ODO, ABB. CLUNIAC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXXXVII, 511.

S. ETHELVOLDUS. — Hymnus in honorem S. Adeoldi, CXXXVII, 104, 105.

HOSTIUTHA MONIALIS. — Vita metrica quarundam sanctorum, CXXXVII, 1083 et seqq.

HELMBERTUS EPISC. — Hymni de quibusdam sanctis, CXLI, 1371.

S. ODILO ABB. — Hymni in honorem B. Maioli, CXLI, 1462.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem B. Mariæ Virginis, CXLV, 1035.

S. HILDEBERTUS TIRON. — Versus de quibusdam sanctis, CLXXI, 1288, 1294, 1321. — Vita metrica quorundam sanctorum, 1603, 1635.

PETRUS VEN. — Hymni in laudem quorundam sanctorum, CLXXXIX, 1019, 1030.

S. THOMAS CANTUAR. — Hymnus de S. Thoma, CXI, 369.

SECTIO V. — *Liturgica de cultu et invocatione sanctorum.*

S. CYPRIANUS. — Oratio in die passionis ejus, IV, 906.

S. ZENO EPISC. — Cultus S. Zenonis, XI, 174 et seqq.

S. NICETAS EPISC. — Soli sancti martyres antiquitus in ecclesia colebantur, festo die indicto, cum peculiari officio et missa, paucis tantum, decursu temporis, celebrioribus inductis confessoribus, I, II, 1077.

S. BENEDICTUS ABB. — In festivitatibus sanctorum, vigiliis celebrandis sunt, LXVI, 696. — In sanctorum festis cibi cultiores, 311. — Martyrum passiones ad nocturnas vigiliis lectæ sunt, 432.

Liturgia Gallicana. — Festa sanctorum antiquitus in Gallia recepta, LXXII, 102-104. — Collectæ, officia, missæ

in honorem sanctorum; Iltaniz Anglicanæ, 1172, 626. S. GREGORIUS MAGNUS. — Die 22 Junii festum natae SS. martyrum, quorum vigilia cum silentio et jejuniis celebrandæ, LXXVIII, 394. — Sacramentarium S. Gregorii, 9 et seqq. — Missæ de sanctis quam plurimas, collectæ, officia, 52-260.

Liturgia Mozarabica. — In festivitatibus sanctorum sacrificium solemniter fiebat, et populus communicabat, LXXXV, 611. — Missæ et officia sanctorum in liturgia Mozarabica, 9, passim. — Festa, hymni, orationes in honorem sanctorum in Breviario Gothico, LXXXVI, passim. B. NOTKERUS. — Litaniz, hymni ad laudem S. Galli et aliorum sanctorum, LXXXVII, 29, 69.

CRISCONIUS AFRICAN. — Decreta de martyrum commemoratione, LXXXVIII, 887. — Eorum natalitia de celebrantur in Quadragesima, 899.

VEN. BEDA. — Martyrologium, XCIV, 797.

S. GREGORIUS TURON. — Antiphonæ in matutinis, de SS. Medardo et Gildardo, LXXI, 1043.

S. BENEDICTUS ARIAN. — Sanctorum acta in ecclesia legenda, CIII, 897, 898.

CAROLUS MAGNUS. — B. Caroli officium, XCVIII, 1366, 1369.

ANALARNUS. — De officiis ecclesiasticis; de natalis sanctorum et de octavis eorum, CV, 1228. — De vigiliis sanctorum, 1306, 1307. — Annus abbas de B. Mariæ Virginis, 1314.

RABANUS MAURUS. — Martyrologium, XC, 1122-1192.

WANDALBERTUS. — Martyrologium, CXXI, 575.

GRIMALDUS ABB. — Liber sacramentorum, CXXI, 736. — Benedictiones episcopales per anni circulum, 857. — Prælationes de multis sanctis, 906-916.

ADO. — Martyrologium, CXXIII, 139. — Vetus Romanorum martyrologium, 145. — Libellus de festivitatibus SS. Apostolorum, 181.

Monumenta liturgica. Kalendaria, martyrologia antiqua, CXXVIII, 1186.

S. UDALRICUS AUGUSTODUN. — Officium in ejus festo, CXXXV, 105.

HERMANNUS METENS. — De celebratione festivitatum sanctorum, CL, 1189.

S. BRUNO CARTHUS. — Ejus festum celebratum Colonia Agrippinæ, CLII, 1189.

DROGO BELLOVAC. — Litaniz veteres ecclesiæ Belvacensis, CXLIII, 863.

S. PETRUS DAMIAN. — Hymni in honorem sanctorum et martyrum, CXLV, 935-961.

S. ODILO ABB. — Hymnus et missa S. Odilonis, CXIII, 1043, 1045.

S. RUPERTUS. — De divinis officiis, CLXX, 920.

S. NORBERTUS. — Ejus cultus sanctus, LXX, 1253.

Monumenta liturgica. — Officium B. Mariæ Virginis secundum consuetudinem monasterii S. Crucis Foste Avellanæ, CLI, 807, 970.

HONORIUS AUGUSTODUN. — De cursu B. Mariæ Virginis officia, CLXXII, 849, 850. — De officiis quorundam sanctorum, 616, 688, 690. — Sacramentarium in festis B. Mariæ et quorundam sanctorum, 769, 800. — Speculum Ecclesiæ de festis sanctorum quam plurimorum, 963, 1037.

S. BERNARDUS CLAREVALL. — Officium de S. Victore confessore, CLXXXIII, 775.

JOAN. BELITHUS. — Rationale divinarum officiorum; officia de sanctis per annum, et de B. Mariæ Virginis, CLII, 77, 87, 88.

UDALRICUS CLUNIAC. — Consuetudines monasterii Cluniacensis, de officiis et festis sanctorum per annum, 679, 695.

SECTIO VI. — *Ascetica de cultu et invocatione sanctorum.*

S. CYPRIANUS. — Ejus vita et gloriosa passio, IV, 3-180.

S. HILARIUS PICTAVIENS. — Ejus vita, IX, 125.

S. AMBROSIIUS MEDIOL. — Ejus vita, XIV, 27.

S. HIERONYMUS. — Ejus vita, XXII, 7.

S. AUGUSTINUS HIPPO. — Ejus vita, XXXII, 33. — Altera vita, 63.

S. LEO MAGNUS. — Ejus vita, LIV, 49.

VICTOR VIRENS. — Passio S. Julii virginis et martyris, LVIII, 378. — Passio S. Eugenii Carthag. episc., 404.

ENKONIUS. — Vita S. Epiphani episc., LXIII, 307. — Vita B. Antonii monachi Lirinensis, 239.

S. BENEDICTUS CASINENS. — Sermo in mortem S. Placidi, LXVI, 936. — Sermo in S. Scholasticam, 941.

S. GREGORIUS TURON. — Vita sanctorum a S. Gregorio scriptæ, LXXI, 903. — Vita S. Gregorii Turon., 115 et seqq.

Vitæ SS. Patrum, cum Appendice, LXXIV, 9, 211.

PAULINUS PETRICORDIENS. — De vita S. Martini Turon., LXI, 1009.
 S. GREGORIUS MAGNUS. — Ejus vita, LXXV, 9. — Morum libri, LXXVI, 9 et seqq.
 PAULUS EMERITANUS. — Vita Patrum Emeritensium, LXXX, 115.
 VENERAB. BIDA. — Ejus vita duplex, XC, 53, 59, 123.
 — Vita B. Felicis, 789. — Martyrologia, 797-1147.
 S. HILDEPONSUS. — Ejus vita, XCVI, 41. — De viris illustribus, 195.
 CONSTANS SACERDOS. — Tractatus de passione S. Emerammi martyris, XCVI, 1567.
 HILPONSUS. — Vita S. Dionysii episc. et martyris, CVI, 13, 23 50.
 AGNELIUS. — Vitae quorundam SS. episcoporum, CVI, 473.
 S. ISIDORUS HISPAL. — Ejus vita, LXXXII, 19 56. — De viris illustribus, LXXXIII, 1081.
 S. VICTRICIUS ROTHOMAG. — Liber de laude sanctorum, XX, 443.
 S. EULOGIUS TOLET. — Memorialis sanctorum, CXV, 731. — Document m martyriale, 819. — De miraculis SS. martyrum, 917.
 WALAFRIDUS ABB. — De miraculis S. Galli, CXIV, 1006.
 — Historia metrica de S. Leodegarii miraculis, 1113.
 RABANUS MAUROS. — Martyrologium, CX, 1122-1186.
 S. ADO. — Martyrologium, CXXIII, 159.
 USABODUS. — Martyrologium, CXXIII, 599; CXXIV, 9-860.
 ANASTASIUS BIBLIOTHEC. — Vitae Romanorum pontificum, CXXVIII, 9.
 HERBERTUS TURON. — Miracula S. Martini Turon., CXXIX, 1035.
 H. NOTKERUS. — Martyrologium, CXXXI, 1029.
 FLODARDUS. — Historia Ecclesiae Remensis, CXXXV, 27-28.
 THEODORICUS METENS. — Inventio sanctorum, CXXXVII, 561, 569.
 S. INSTANS CANTUAR. — Liber miraculorum ejus, CXXXVII, 453-473.
 ADO MONAC. — Vitae quorundam sanctorum, CXXXVII, 599. — De his quae acta sunt B. Mansueti meritis, tempore S. Gerardi episc., 638. — Catalogus virtutum S. Basoli, 652.
 HROSTWITA MONIAL. — Vita metrica quorundam sanctorum, CXXXVII, 1083. — Historia de conversione desperati adolescentis servi Proterii per S. Basilium, 1109.
 S. BRUNO CARTBUS. — Ejus vita, obitus, gloria posthuma, CLII, 419.
 GOSCELINUS CANTUAR. — Elogium historicum S. Laurentii Caduacensis episcopi, CLV, 115.
 BERNARDUS SCHOLASTIC. — De miraculis S. Fidis, CXLI, 131-162.
 ANNOLODUS MONAC. — De miraculis et memoria B. Emerammi, CXLI, 969.
 S. GODSHARDUS. — Ejus miracula, CXLI, 1163.
 S. BRUNO HERBIPOLENS. — Ejus vita, CXLI, 9.
 S. ONILO ABB. — Ejus vita, CXLI, 699. — Miracula D. Adalbeici Imperatricis, 983.
 S. LEO IX, PAPA. — Ejus vita, CXI III, 458. — Historia mortis et miraculorum S. Leonis, 523.
 BRUNO ABB. — Vita S. Meglinardi eremitae et martyris, CXLI, 1175. — Vita S. Udalrici Augustini episc., 1183.
 S. PETRUS DAMIAN. — Sanctorum apparitio pulcherrima Romae in ecclesia S. Caeciliae, CXLV, 587.
 S. JOAN GUALBERTUS. — Ejus vita, cultus et gloria posthuma, CXLI, 7-8.
 Gesta pontificum Cameracensium. — Miracula S. Wedasti, CXLIX, 38. — Miracula horum pontificum, 39-124.
 HUGO FARNITES. — Libellus de miraculis B. Mariae Virginis in urbe SueSSIONE, CLXIX, 177.
 JOANNES MONAC. — Miraculum S. Laurentii martyris, CLXXX, 177.
 PBO TULLENS. EPISC. — Episcoporum Tullensium gesta, vita, cultus et miracula, CLVII, 447.
 S. ANSELMIUS CANTUAR. — Ejus vita et miracula, CLVIII, 49.
 S. RUPERTUS TUTHENS. — Ejus vita, CLXVII, 9.
 S. NORBERTUS ARCHIEPISC. — Ejus vita, encomium, cultus, triplex apparitio, CLXX, 1253-1356.
 S. HILDEBERTUS TURON. — Ejus vita, CLXXI, 141. — Miracula quae Deus per intercessionem sanctae Radequndis patravit, 982. — Miracula S. Gualterii, 1569.
 S. BERNARDUS ABB. — Ejus vita a diversis scriptoribus, CLXXXII, 9-66; CLXXXV, 225, 467, 523. — Ejus canonizatio, 619. — Ejus acta, 613. — Ejus gloria posthuma, 643. — Vita S. Malachiae, 1663.

S. AMEDEUS LAUSANIENS. — Ejus vita, CLXXXVIII, 1277.
 PETRUS VENERAB. — Ejus vita et hymni, CLXXXIX, 17, 1017, 1019.
 S. THOMAS CANTUAR. — Ejus vita et gloriosa passio, CXC, 111. — Ejus hymni, 370.
 S. ALREDUS ABB. — Ejus vita et miracula, CXCV, 198, 200. — Vita et miracula B. Edwardi regis Angliae, 747-786.
 S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus vita, miracula, canonizatio, CXCVII, 9-140.
 PHILIPPUS DE HARNENG. — Miracula S. Amandi, CLIII, 127. — Vitae quorundam sanctorum, 1303.
 S. MARTINUS LEGION. — Ejus vita, miracula ante et post mortem, CXXIII, 593.
 S. STEPHANUS DE MUNERO. — Ejus vita et miracula, CCIV, 1029.
 THOMAS MONAC. — Vita venerabilis Petri Claravallensis abbatis, CCIX, 1009.

PARS II. — De veneratione et cultu SS. Reliquiarum.

SECTIO I. — Testimonia de SS. Reliquiis.

S. OPTATUS MILEVITANUS. — Quid de Reliquiarum cultu sit traditum a S. Optato, XI, 769 et seqq.
 S. HIERONYMUS. — Liber contra Vigilantium, XXIII, 539. — Daemones non sustinent Reliquias martyrum, 545.
 S. AUGUSTINUS HIPPO. — Quae sit ratio sanctorum corpora sepellendi, XI, 1, 27. — De revelatione corporis S. martyris Stephani et de ejus miraculis, 807-835. — Sanctorum tumuli et memoriae; ad eas communicatio Domini corporis celebrari solita est, XXXI, 719. — Memoriam S. Stephani exstructum mirum videtur ante inventum ejus corpus; Mediolani apud memoriam sanctorum daemones mirabiliter et terribiliter constentur, XXXIII, 263. — Memoria martyris pro reliquiis aut pro reliquiarum capsa penitur, XII, 768. — Reliquiae sanctorum divinitus honor conciliantur, XXXVII, 1255. — Reliquiae S. Stephani martyris in Africam translatae, ac ubique ex Dei beneficio diffamatae, 1455.
 CASSIANUS. — Sanctorum Reliquias debemus venerari, XLIX, 646.
 S. MAXIMUS TAURIN. — Honor et cultus sanctis Reliquiis praestandi, LVII, 707. — Memoriae SS. Patrum in religiosis Christianorum conventibus celebrantur; virtutes eorum in mentem revocabantur. 445. — Mar yrum memoriae in Ecclesia sunt celebrandae, 690. — Reliquiae sanctorum martyrum ex institutione Ecclesiae in altaribus collocantur, 689.
 GENNADIUS. — Reliquiae martyrum sincerissime honorandae sunt, non adorandae, LVIII, 997, 1041.
 S. GREGORIUS TURON. — Mentionem facit sepulcri S. Martini Turonensis, LXXI, 561. — Narrat de basilica et reliquiis S. Ferreoli martyris Viennensis, 803. — De ejus inventione et revelatione, 819. — Martyrum sepulcra honorantur, 720. — Reliquiae sacrosanctae sunt; virtutem habent; cavendum est ne ad indignos veniant pretio comparatae, 819, 820. — Velo tectae super altare depositae sunt, 825. — In altari locatae, in crypta et sub altari, 734, 758, 759, 780, 823.
 Liturgia Gallicana. — Reliquiae sanctorum in collo non sunt deferendae, LXXII, 211. — Ad dedicationem ecclesiarum adhibita sunt, 158. — Altari impositae, 158, 159. — Columbis inclusae, 163, 164.
 S. PAULINUS NOLAN. — Martyrum terra corporibus, ut caelum stellis, ornatur, LXI, 503. — Forum tumulus in solemnitatibus illorum orandi ritus vari, 909, 910. — Reliquiae sanctorum per orbem diffusae, 910. — Ad dedicandam novam ecclesiam Reliquiae sunt necessariae, 531, 877. — Reliquiae sanctorum a Deo distinctae, pro custodia provinciarum et civitatum, 509, 510. — Propugnacula et turres regnorum Reliquiae sunt sanctorum, 531, 532. — Sancti non tantum miracula patrant, ubi integra eorum corpora habentur, sed etiam ubi vel minima corporis particula asservatur, 637, 658, 102, 103. — Praecipua in homines beneficia, ubi corpora sanctorum quiescent, 670, 671.
 S. GREGORIUS MAGNUS. — Antiquum Ecclesiae institutum basilicas Reliquiarum sanctorum illatione et appositione dedicare, LXXVIII, 159, 422. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 810. — SS. martyres plura ostendunt miracula per reliquias suas quam per corpora sua, 833. — Super sepulcra et Reliquias martyrum et confessorum altaria olim erigebantur, 834. — Sexto ineunte saeculo, ubi erant Reliquiae sanctorum, ibi officia divina persolvebantur, 687. — Reliquiae sanctorum sanctuaria appellantur, 1141, 1226.

Liturgia Mozarabica. — Reliquiæ martyrum in Ecclesia catholica venerantur, LXXXV, 711.

S. BENEDICTUS ANIAN. — Monita adversus eos qui martyrum falsorum membra vendunt et adorare suadent, CIII, 747, 748. — Monita contra Reliquias falsas colentes, *ibid.* — Martyrum reliquias vendere prohibitum est, *ibid.*

S. AGOBARDUS LUGDUN. — Sanctorum memoriam ambitione honorare ad captandam gloriam popularem, reprehensibile est, CIV, 203.

RADANUS MACRUS. — Reliquiarum sanctorum monumentorumque Fuldentium descriptiones, CXII, 1677. — Reliquiæ quorundam sanctorum, CVII, 50.

REGINO PRUMENS. — Reliquiæ sanctorum in altari reconditæ sunt, CXXXII, 419.

GUIBERTUS, ABB. — Doctrina de pignoribus sanctorum, CLVI, 607. — De sanctis et eorum pignoribus, 611 — Pessime agunt qui Reliquias disperunt venundandas, 621, 625. — Qui Reliquias sanctorum et tumulis erunt et disperunt, plectendi sunt, 627. — Sanctorum corpora non loculis aureis vel argenteis sint inferenda, 626.

HERMANNUS MONAC. — Reliquiæ sanctorum honori sunt Christianis, CLVI, 960, 961. — Reliquiæ sanctorum ut publice venerentur a populo, prohiberi debent ab episcopis, quin etiam a Summo Pontifice, 1022. — Thecis seu c. psis auro, argento et lapillis ornatis recondebant Reliquias viri pii, 1039. — Quanta cum reverentia Reliquiæ sunt asservandæ, 1040. — Reliquiarum loco lintea, seu brandea olim mittebantur, 1041. — Qui sanctorum corpora inspicere vel tangere aggressi sunt, puniuntur, 1042. — Id olim Romæ non permittebatur, 1041.

THEOPHIDUS ABB. — De mausoleis sanctorum, et quare omnis lapis pretiosus et aurum sit eorum operimentum, CLVII, 337. — Quod tanto cineri non comparetur materiale aurum, 341. — Quod jus sanctæ animæ sanctitatis suæ affluentiam transfundat in omnia pulveris sui ornamenta et operimenta, 345. — Virgæ, baculi, vestes sanctorum efficaciam habent; de liquoribus aquæ, et vini, et olei, et tumba Nicolai, 378, 379. — Nihil in mundo pretiosius omnibus SS. Petri, et Andreæ, et Pauli catenis, 396. — De lapidibus S. Stephani protomartyris et craticula S. Laurentii, 397.

S. BERNARDUS, ABB. — Reliquiæ sanctorum collocantur sub altari, CLXXXII, 1116, 1117. — Reliquiarum revelatio in concilio Senoniensi facta, 511.

PETRAUS VENERAB. — Sermo in veneratione quarumlibet Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

PHILIPPUS DE HARVENO. — Reliquiæ sanctorum valent mortalibus, CCIII, 1286. — Sanctorum Reliquiæ honorandæ sunt, 1285.

SECTIO II. — *Historica de cultu et veneratione SS. Reliquiarum.*

S. CYPRIANUS. — De revelatione capitis S. Joannis Baptiste, IV, 931.

S. AMBROSIIUS MEDIOLAN. — Sermo de inventione corporum SS. martyrum Gervasii et Protasii, XVII, 729 et seqq.

S. AUGUSTINUS. — Reliquiæ S. Stephani in Africam translatae, et ubique ob Dei beneficia diffamata, XXXVIII, 1433, 1437. — De inventione et translatione S. Stephani protomartyris et aliorum, XLI, 807, 808.

S. GREGORIUS TURON. — Narrat mirabilia sepulcri S. Martini, LXXI, 564. — De inventione et revelatione corporis S. Ferreoli, Viennæ, 802, 803.

S. PAULINUS NOLAN. — Sanctorum tumulos in solemnibus eorum orandi ritus variis, LXI, 910.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Reliquias sanctorum decenter conservari curabat S. Gregorius, LXXVII, 516.

S. ELIGIUS. — Mirabilia de sepulcro ejus, LXXXVII, 566, 570.

HEDA VENERAB. — Reliquiæ a S. Gregorio papa missæ ad S. Augustinum in Angliam, XCV, 315.

B. ALCUINUS ABB. — Epistola ad S. Paulinum patriarcham; S. Crucis Reliquias et alias sibi mitti petit, C, 203. CAROLUS MAGNUS. — De ejus translatione et miraculis, XCIX, 721.

S. FULGENTIUS TOLETAN. — Translatio corporis S. Eulogii, CXV, 722. — De translatione SS. martyrum ex urbe Cordubæ, et de miraculis SS. martyrum, CXV, 347, 939.

WANDALBERTUS, MONAC. — De translatione corporis S. Gauris, CXXI, 653. — Historia translationis Reliquiarum SS. martyrum Chrsantii et Darie, 673.

ISO, MONAC. — Translatio B. Othmari et festivitatis ejus indicta celebratio, CXXI, 783.

MILLO, MONAC. — Elevatio corporis S. Amandi, historia metrica, CXXI, 964. — Sermo de elevatione corporis ipsius, 977.

ADREVALDUS, MONAC. — Historia translationis S. Benedicti, CXXIV, 901.

S. ADO VIENNENS. — Translatio, seu elevatio S. Bernardi episcopi Viennensis, CXXIII, 419.

ATMOINUS, MONAC. — Historia translationis S. Vincentii, CXXVI, 1011. — De translatione SS. martyrum Georgii monachi, Aurelii et Nathaliæ, 1027. — Acta translationis S. Savini martyris, 1049.

ANONYMUS SÆCULI IX. — Historia translationis corporis S. Cornelii papæ, CXXIX, 1372.

ODILO, MONAC. — De translatione Reliquiarum S. Sebastiani martyris, et S. Gregorii papæ, CXXXII, 576.

STEPHANUS LEODIENS. — S. Lamberti translatio et sepultura prodigiis clara, CXXXII, 631.

HUGBALDUS MONAC. — S. Jonati corporis elevatio, translatio et relatio, CXXXII, 901.

BERNARDUS ABB. — De translatione corporis S. Ruesgundis et de ejus miraculis, CXXXVII, 59, 67, 71.

ETHELWOLDUS, EPISC. — Ejus corporis translatio et miracula, CXXXVII, 103.

JOANNES METENSIS. — Historia translationis S. Godesindis, CXXXVII, 218.

ADSO DEAVENSIS. — Libellus de translatione et miraculis S. Basoli confessoris, CXXXVII, 639. — Corpus S. Waldeberti prædidum maxime contra paganos, 635. — Reliquiæ in rerum invaso res delatae, 695.

S. MATHEUS, ABB. — Ejus Reliquiæ et miracula, CXXXVII, 756, 757.

S. JULIANUS CENOMAN. — Ejus sepultura et miracula, CXXXVII, 795. — Delatio corporis S. Juniani in synodum Karroloensem, 825.

HERMANNUS METENSIS. — De translatione S. Clementis episcopi, CL, 1181.

GILLESBERTUS, MONAC. — Historia miraculorum S. Amandi, CL, 1435.

AUCTORES SÆCULI XI. — S. Hidulphi sepultura et miracula, CLI, 601, 604. — Elevatio SS. Deodati et Hidulphi, 620.

S. STEPHANUS HUNGARIE REX. — Elevatio ejus corporis et ejus miracula, CLI, 1250.

S. BRUNO CARTEUS. — Ejus sepultura et miracula, CLII, 449. — Ejus sepultura et miracula. CLII, 449. — Ejus translatio ad ecclesiam S. Stephani, 601.

Appendix monumentorum Trevirensium. — De translatione S. Celsi, CLIV, 1283. — De inventione et miraculis S. Mathiæ, 1279.

GOSCELINUS, MONAC. — Historia translationis S. Augustini Anglorum apostoli, CLV, 13.

S. LEO IX PAPA. — Historia mortis et miraculorum ejus, CXLIII, 523. — Diploma S. Leonis de corpore S. Dionysii, 791.

BOVO ABB. — De elevatione corporis S. Bertini, CXLIII, 1369.

S. LEO ATINENS. — Translatio corporis B. Marceli martyris, CXLIII, 1415.

S. ANIALDUS. — Ejus corporis, per decem menses incorrupti, deportatio Mediolanum, CXLIII, 1478.

OTHELONUS, MONAC. — Fragmentum relationis de translatione S. Dionysii et Francia in Germaniam, CXLVI, 367.

S. JOAN. GUALBERTUS. — Ejus Reliquiæ et miracula post mortem, CXLVI, 807.

PETRUS MALLEACENS. — De translatione corporis S. Rigomeri, CXLVI, 1247.

ODIRAMNUS MONAC. — Historia translationis SS. Saviani, Patenitani et sociorum, CXLII, 777.

S. GREGORIUS VII PAPA. — De translatione corporis ejusdem sancti pontificis, CXLVIII, 16.

HUGO DE S. MARIA. — Sepultura et translatio Sclatium corporis S. Sacerdotis episcopi Lemoricensis et ejus miracula, CLXIII, 993.

Gesta pontificum Cameracensium. — De elevatione sancti Wedasti, CXLI, 38.

GODEFRIDUS BULLONUS. — Corpus B. Idæ incorruptum, et miracula patrata post ejusdem sanctæ mortem, CLV, 446.

OSBERNUS MONAC. — Historia de miraculis S. Mariz Laudunensis et de gestis venerabilis Bartholomæi episcopi, et S. Norberti, CLVI, 861. — De tribus miraculis in urbe Carnotensi factis per sanctam Mariam, 971.

ANASTASIUS MONAC. — De inventione corporis ejus, CXLIX, 451.

WILLELMUS MALMESBURI. — Translatio Reliquiarum S. Patricii et quorundam aliorum sanctorum, CLXXIX, 1690-1692. — De Reliquiis usque Glastoniam translatis, 1693.

— De diversis Reliquiis Glastoniæ repositis, 1694. — Translatio Reliquiarum S. Dunstani a Cantuariæ ad Glastoniam, 1694-1697. — Translatio S. Benigni, 1729.

JOANNES MONAC. — De miraculis ad sepulcrum Eugenii III, papæ, patratis, CLXXX, 1049.

THEOPHIDUS abb. — De translatione S. Willibrordi, CLXII, 411.

Gesta episcoporum Tullensium. — Sepultura, Reliquiæ, miracula S. Amonis, CLVII, 418. — Translatio et veneratio S. Bodonis, 455. — Translatio et cultus S. Gauzelini, 459. Translatio et cultus S. Gerardi, 471.

RUPERTUS TERTIENS. — De miraculis ad monumentum S. Heriberti, archiepiscopi Coloniensis, CLXX, 421. — De revelatione corporis B. Jacobi apostoli, fratris S. Joannis Evangelistæ, 892.

RODULPHUS abb. — Acta translationis S. Gereonis unius militis Legionis Thebæorum, CLXXIII, 435. — Acta translationis S. Mennatis, 993.

S. HILDEGARDIS MONIAL. — Ejus reliquiæ, translatio et cultus, CXCVII, 84. — Testimonium authenticum de aliquibus ejus Reliquiis translatis, 1091. — S. Dissibodis sepultura, curationes variae et ejus corporis per S. Bonifacium translatio, 1110.

PETRUS CARDINALIS. — Confirmat fundationem de duobus cereis coram sepulcro S. Martini continuo accendendis, CXCIX, 1124. — Revelatio ad monachos S. Andoeni Rothomagi de inventione S. Evurtii, 1125.

PHILIPPUS DE HARVING. — De elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1293.

S. WILLELMUS abb. S. Thomæ. — Revelatio Reliquiarum S. Genovevæ, CCIX, 741.

THOMAS MONAC. — Reliquiæ et cultus Ven. Petri clarevallensis, CCIX, 1032.

SECTIO III. — Parænetica de sanctis Reliquiis.

S. AMBROSII. — Epistola de inventione et translatione SS. Gervasii et Protasii, XVII, 712, 743, 747.

MULO MONAC. — Sermo de translatione corporis S. Amandi, CXXI, 975. — Sermo de elevatione corporis ejusdem 977.

HERIACUS MONAC. — S. Germani translatio in Gallias, CXXIV, 1201. — S. Germani receptio et sepultura, 1220. — Ejusdem translatione miracula illustrata, 1252. — Prodigia facta in translatione SS. Urbani et Tiburtii, 1258.

S. LEO ATTENS. — Sermo in translatione S. Marci episcopi et martyris, CXLIII, 1427.

ODORANUS MONAC. — De translatione SS. Saviniani, Potensiani sociorumque martyrum, CXLI, 778, 781.

THEOPHIDUS abb. — Sermones duo de sanctorum Reliquiis, CLVII, 297-405.

S. OTTO BAMBERGENS. — Sermo in exequiis S. Ottonis Bambergensis, CLXXIII, 1561.

PETRUS VENERAB. — Sermones de veneratione quarundam Reliquiarum, CLXXXIX, 998.

JOANNES SARRSBER. — De miraculis S. Anselmi post ejus obitum et de sarcophago, in quo corpus ejus clauditur, CXCI, 1037.

PHILIPPUS DE HARVING. — Sermo de elevatione corporis S. Amandi, CCIII, 1293.

PARS. III. — De cultu et veneratione SS. Imaginum.

TERTULLIANUS. — In libro de spectaculis disserit de cultu Imaginum, I, 616. — De eodem cultu agit in libro de Pudicitia, II, 991, 992.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Quid senserit de cultu Imaginum, LXXV, 418, 420.

SYNODI DIVERSÆ. — De cruce et Imaginibus in Collectione S. Gelasii, papa, I, IX, 9. — Marci Mercatoris, XLVIII, 9. — S. Ivonis, (CXI, CLXII, *passim*).

S. ELIGIUS NOVIOMENS. — Ejus opera mirifica de Imaginibus et capsis sanctorum, I, XXXVII, 478.

CAROLUS MAGNUS. — Capitulare de Imaginibus, XCVIII, 999, 1218. — De cultu Imaginum contra Græcos, 999, 1239, 1292. — Conventus Parisiensis de Imaginibus, 1295-1318. — Epistola Adriani papæ de Imaginibus, 1339.

B. ALCUINUS. — Epistola ad S. Paulinum, et alia ad sororem. — S. Crucem sibi mitti petit, C, 202.

S. AGOBARDUS. — Adoratio Imaginum imple, sed non veneratio, CIV, 199. — Imagines Dei et sanctorum non sunt adorandæ, 200. — Sanctitas non potest tribui Imaginibus, 212.

JONAS AURELIAN. — De cultu Imaginum libri tres, CVI, 305.

WALAFRIDUS abb. — De Imaginibus et picturis ecclesiarum CXIV, 927.

GUIBERTUS. — Adoratio Imaginum qualis esse debeat, CLVI, 524. — Quænam est Imaginum veneratio apud Christianos, 525. — Imagines idolis et hebetibus necessariæ sunt, *ibid*.

RUPERTUS abb. — Imagines adorandæ, CLXX, 549. — Cur et quomodo sint adorandæ, 552.

CX.

INDEX DE BENEFICIIS

PER MERITA ET INTERCESSIONEM SANCTORUM HOMINIBUS A DEO CONCESSIS, JUXTA PATRUM ORDINEM CHRONOLOGICUM CONCINNATUS.

MONITUM.

In Indice præcedenti quidquid scripsere Patres circa Sanctorum invocationem, sacrarum Reliquiarum honorem et venerationem Imaginum retinimus, nunc agimus de Beneficiis per eorundem Intercessionem obtentis. Cum invocantur Sancti, fiducia omnis in solo Deo est collocanda; nec singulorum morhorum curam ita singulis Sanctis peculiariter assignatam esse existimare debent fideles, quasi ad eorum curationem aut levamen obtinendum alii suis apud Deum suffragiis nihil possint, quod ex dicendis patebit. In hoc Indice nullum nisi chronologicum observamus ordinem, varia miracula ab unoquoque auctore memorata sub illius nomine revocantes.

TERTULLIANUS. — Virtute ac meritis S. Stephani pontificis Romani filia Nemesii tribuni a natiuitate cæca illuminatur, III, 1295. Idolum et delubrum Martis de celo tactum, magna ex parte corruit, 1294.

S. CYPRIANUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistæ, victoria insignis reportatur; viginti mortui resuscitantur, IV, 935-937.

LACTANTIUS. — Virtute ac meritis S. Petri multi convertuntur ad Christum et ad justitiam, VII, 196.

CONSTANTINUS MAGNUS. — Virtute ac meritis S. Sylvestri papæ Constantinus baptizatur et a lepra mundatur, VIII, 572. Idola idolorumque templa destruantur, 576. Ecclesiæ ubique construuntur et exornantur, 576, 797. Virtute ac meritis S. Felicis episcopi Tubyzacensis multi infirmi et languidi curantur, 637.

S. HILARIUS PICTAVIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis martyrum varii morbi depelluntur; demones fugantur et dæmoniæ liberantur, X, 581, 585. Virtute ac meritis

S. Hilarii Probianus moribundus sanatur, IX, 196. Duo leprosi mundantur, 196; manus contracta sanatur, 196. Cæcus illuminatur, 196. Chiodovæo victoria præstatur, 197. Ariani debellantur, 197. Mulier habens manum aridam sanatur, 197. Puella omnibus membris paralytica curatur, 198.

S. Zeno. — Virtute ac meritis S. Zenonis filia Gallieni imperatoris demoniaca, liberatur ac sanatur, XI, 202. Ecclesia S. Zenonis ab inundatione fluvii Athesis liberatur, 204. Terribilis demoniacus, liberatur et sanatur, 210. Quidam nomine Willelmus, aridus et contractus, erigitur et sanatur, 210. Quidam Albertus nomine ferro ignito cæcatus, visum recuperat, 211. Wezilla juvenecula demone capta, liberatur, 211.

S. DAMASUS PAPA. — Virtute ac meritis S. Felicis Nolani a vinculis et morte Damasus liberatur, XIII, 128.

S. AMBROSII. — Virtute ac meritis S. Ambrosii, energumenus sanatur, XIV, 110. Virtute sanctæ Agnetis filius præfecti mortuus, ad vitam revocatur, XVII, 740. Consantia Augusti filia sanitatem desperatam recuperat, 742. Virtute ac meritis SS. martyrum Vitalis et Agricolæ energumeni et alii variis morbis laborantes, liberantur et sanantur, 748. Virtus ac meritis S. Sebastiani Zoe, uxor Nicostri muta loquelam recipit, et ambo convertuntur ad Christum, 1031-1032. Virtute ac meritis S. Polycarpi filii Claudii, quorum unus hydropicus et alter ulceribus plenus, sanatur, 1037. Tranquillinus podagricus et chiragricus, sanatur, 1037. Chromatius nodositate inveterata membrorum laborans sanatur, et convertitur ad Christum, 1047. Per merita SS. Sebastiani, Tiburtii et aliorum, multi infirmi sanantur, cæci illuminantur, energumeni liberantur, 1051.

SULPICIIUS SEVERUS. — Virtute ac meritis S. Martini quidam servus Iquo stranguatus ad vitam revocatur, XX, 163. Quædam puella paralytica confestim sanatur, 168. Apud Parisios leprosus mundatur, 170. Varii morbi ab agris effugantur, 170. Puella febre correpta, sanatur, 170. Paulinus oculo pessime laborans, curatur, 170.

REFUGIUS. — Virtute ac meritis quorundam sanctorum in Agypto homo totis membris et præcipue pedibus aridus sanatur, XXI, 511. Cæcus illuminatur, 512. Filia ejusdem sacerdotis pagani demoniaca sanatur et omnis familia ad Christum convertitur, templum idoli destruitur et ecclesia construitur, 513.

S. HIERONYMUS. — Virtute ac meritis S. Hieronymi tres mortui suscitatur, XXII, 291. Eusebius moribundus a turba demonum liberatur, 293. Monachus cæcus visum recipit, 297. Demoniacus liberatur, 297. Justus causam veritatis defendens protegitur et iniquis causam erroris defendens punitur, 299. Trecenti latrones convertuntur ad Christum et ad iustitiam, 304. Duo juvenes falso homicidii accusati non possunt a carnificibus occidi, 305. Joannes captus a Persis miraculose liberatur, 309. Læmones fugantur ab obses et postea nullo modo possunt eis nocere, 310. Monachus libidinosus suam sororem stuprari nequit, 319. Andreas cardinalis a mortuis suscitatur, 320. Cæci sedecim visum recipiunt, 325. Tres demoniaci liberantur, 325. Puerulus suffocatus, ad vitam revocatur, 326.

S. AUGUSTINUS HIPPOCENSIS. — Virtute ac meritis S. Augustini, Innocentius quidam gravi morbo laborans, curatur, XXXII, 159, 160. Filia Alypii morbo gravissimus laborans, sanatur; ipse Alypius paralyticus, sanatur, 572. Idem cæcus factus, visum recuperat, 572. Quidam infirmitate gravi laborans, sanatur, 575, 576. Virtute ac meritis S. Moysis Maria soror eius leprosa sanatur, XXXV, 2174. De petra fons oritur ad sedandum sitim populi, 2174. Virtute Eliæ prophete filius viduæ a mortuis suscitatur, 2181. Virtute Eliæ prophete, filius viduæ unius ex prophetis ad vitam revocatur, 2184. Naaman leprosus, sanatur, 2184. Virtute S. Pauli Eutychus resuscitatur, 2198. Virtute S. Petri paralyticus sanatur, 2200. Tabitha a mortuis suscitatur, 2200. Virtute Moysis via aperitur inter fluctus maris Rubri ad salutem populi, 2166. Virtute ejusdem salvatur plebs Dei, XXXIX, 1790. Virtute Eliæ, Naaman leprosus, sanatur, 1850. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani urbs Nolæ a barbaris obsessa liberatur, XI, 606. Virtute ac meritis S. Stephani septuaginta et tres infirmi curantur, XLII, 815, 816. Tempestas sedatur; et omnes periclitantes in navi a naufragio salvantur, 820. Mulier cæca visum recipit, 835. Concordius quidam pede fracto laborans, sanatur, 836. Mulier anxiosa de marito amisso, illum invenit, 837. Homo, domo collapsa oppressus, vivus invenitur, 838. Cæcus visum recipit, 839. Paralyticus sanitati restituitur, 839. Alius paralyti lingue et pedum laborans, liberatur, 840. Cæcus Pisitis illuminatur, 840. Parvulus ex mortuis suscitatur, 842.

Mercetis paralytica curatur, 843. Dispensator pecunie publicæ liberatur, 851.

S. EUCHEMIUS LUGDUNI EPISC. — Virtute S. Hilarii pribo fugatur et mulier energumena sanatur, I, 1254. Virtute S. Honorati Hilarius convertitur, 1262. Virtute et meritis S. Genesis multi navigantes a naufragio salvantur, 1274.

S. PAOLUS AGORITANUS. — Virtute Moysis, panis et caro obtinentur, LI, 765. Maria a lepra mundatur, 777. Virtute Eliæ Naaman a lepra sanatur, 806. Gierzi propter mendacium castigatur, filius leprosus, sed postea prenitens, sanatur, 806.

S. PETRUS CHRYSOLOGUS. — Virtute ac meritis S. Chrysologi, pestilentia, rabie, febris variisque aliis morbis laborantes, curantur, LII, 531, 66.

S. LEO MAGNUS. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli, quidquid boni agitur apud successores ejus, III, 153, 156. Fons oritur in baptisterio ad baptizandos exsecrantes nocte Dominica Paschæ, 609.

VI TOR VITENS. — Virtute ac meritis S. Eugenii, cæcus nomine Felix visum recuperat, LVIII, 217. Calanus præpens depellitur, 257, 258.

AURELIUS PRUDENTIUS. — Per merita S. Hippolyti, agilitudines animi et corporis sanantur, LX, 548, 549.

S. PAULINUS NOLANUS. — Virtute ac meritis S. Felices Paulinus ad Christum convertitur, LXI, 23. Virtute S. Martini Paulinus oculo graviter laborans, curatur, 24, 25, 139, 150. Multi liberantur et a servitute corporali et a servitute spirituali, per merita S. Paulini, 141, 142. Virtute ac meritis S. Felicis Paulinus salvus Nolan venit, 465. Non solum homines, feminæ, infantes sed etiam et animalia sanantur, 485. Duo boves a latronibus abducti restituntur, 496, 500. Quidam agricola cæcus præ lacerationis factus, visum recuperat, 501, 504. Per merita sanctorum ac martyrum etiam sepulchrorum vivi curantur, 529, 530. Virtute ac meritis S. Felicis porcus eidem sancto dicalus miraculose ducitur ad alendos pauperes, 563, 564. Juvenca miraculose ducitur in aulam S. Maris ad pascendos pauperes, 566, 567.

S. PAULINUS PETRICORDIENSIS. — Per merita S. Martini quædam virgo paralytica et moribunda, subito sanitatem integram recuperat, LXI, 1025, 1026. Energumenus ore rallo debachans, sanatur, 1026, 1027. Leprosus mundatur, 1028. Filia præfecti gravi febre consumpta et desperata, subito sanatur, 1028. S. Paulinus Nolan oculo graviter laborans, sanatur, 1029. Homo quidam fractura membrorum casu laborans, subito sanatur, 1036. Evanitus gravi febre correptus, subito sanatur, 1038. Puer a mortuis suscitatur, 1040. Alius infans, in vico Carnotensi, a mortuis suscitatur, 1042. Demoniacus sanatur, 1045. Puella duodecim annorum muta, loquelam recipit, 1049. Oleum crescit semper et non deficit, operans plurimas sanitates, 1052, 1053. Rabies canis furiosus fit innocua, 1053. Tempestas sedatur, 1057. Tota familia pestilentia laborans sanatur, 1062. Energumeni in petrum impulsu demonis jactati liberantur, 1065. Lira Turonis obsessa liberatur, 1066. Fur pro furto fit cæcus, postea penitens, visum recuperat, 1068. Quidam vir ab incendio liberatur, 1071, 1072.

S. EUCREPIUS. — Virtute ac meritis S. Severini capiti et afflicti juvenum, sacrilegi emendantur, LXII, 1174. Plaga locustarum omnia vastantium auferitur, 1179, 1180. Mulier quædam pene exanimis subito sanata, surrexit, 1181. Presbyter Silvius suscitatur a mortuis, 1182. Leprosus mundatur, 1184. Fons olei oritur ad subleandos pauperes, 1189. Quidam adolescens semivivus sanitati redditur, 1192. Elephanti os mundatur, 1192. Septem agilitudines monachorum, sanantur, 1191. Mutus usum lingue recuperat, 1197, 1198. Processa morbo gravissimus laborans, sanatur, 1198. Laoticus cæcus illuminatur, 1198. Marius quidam gravissimo morbo capitis laborans, sanatur, 1198. Multi energumeni curantur et multi diversis languoribus obstricti, sanitatem recipiunt, 1203.

EXONICIUS EPISC. TICINENSIS. — Virtute ac meritis S. Epiphani multi a dura captivitate liberantur, LXIII, 222.

S. ELEUTHERIUS EPISC. TORNACENSIS. — Per merita S. Eleutherii filia tribuni a mortuis suscitatur, LXV, 6. Cæci duo illuminantur, 68. Peritus quidam leprosus mundatur, 69. Quædam mulier cæca et muta curatur, 73. Filius unicus viduæ a mortuis suscitatur, 77. Duo cæci visum recipiunt, 79. Tres paralytici sanantur, 79. Claudas recte ambulat, 79. Mulier fluxu sanguinis laborans, sanatur, 79. Sacerdos feriolus vinculis solvitur, 79. Libertinus tribunus a mortuis suscitatur, 79, 81. Vignii quinque paralytici plenarie sanantur, 82. Cæci septem visum recipiunt, 82.

S. FULGENCIUS EPISC. RUSPENSIS. — Virtute ac meritis

S. Fulgentii urbs Ruspensis ab obsidione et rapinis Maurorum liberatur, LXV, 150.

S. GREGORIUS MONACHORUM PATER. — Virtute ac meritis S. Benedicti aqua ex rupe oritur ad sublevandos fratres, LXVI, 142, 143. Maurus super aquas ambulat ad salvandum fratrem, 145. Puer parvulus ruina contractus sanatur, 156. Clericus a demonio liberatur, 164. Solida tredecim miraculose inveniuntur et miser debitor liberatur, 181. Monachus a demone liberatur, 188. Rusticus catenis solvitur, 190. Infans a mortuis suscitatur, 192. Mulier insana ad sanitatem revocatur, 202.

DIONYSIUS EXIGUUS. — Virtute ac meritis S. Joannis Baptistae quidam pauper fit dives et opulentus, LXVII, 421, 435. Sanitates plurimas conferuntur apud capponem, 425. Presbyter habens manum aridam sanatur, 431, 432, 431.

S. CASARIUS EPISC. ARELATENSIS. — Virtute ac meritis S. Casarii incendium civitatis Burdigalensis exstinguitur, LXVIII, 1009. Pluvia abundans et maxime necessaria fratribus terrae obtinetur, 1010. Captivi liberantur, 1014. Filius viduus in civitate Ravenna a mortuis suscitatur, 1015. Elpidius medicus ab infestatione diabolica liberatur, 1016. Mulier energumena sanatur, 1016, 1017. Mulier paralytica et membris contracta, sanatur, 1018, 1019. Apri fugantur, 1019. Puer Patricii illustrissimi a demonio liberatur, 1019. Violenta febris fugatur, 1020. Filia Petri diaconi jacens muta jam triduo prae morbo gravissimo, sanitatem subito recuperat, 1023. Alia puella a morte revocatur ad vitam, 1026. Frumenta ad su tentandos pauperes et captivos in horreo multiplicantur, 1028. Liberius patricius gravi vulnere exanimis ad vitam revocatur, 1029. Uxor ejusdem Liberii fluxu sanguinis laborans sanatur, 1030. Mulier semper agitata ac tremula prae manibus, sanatur, 1032. Mulier energumena sanatur, 1032. Puer energumenus pariter liberatur, 1033. Mulier demoniaca cujus faciem vel aliam partem ejus corporis denudatam corvi lacerabant, liberatur, 1033. Mulier gravi luxatione pedis laborans, sanatur, 1035. Incendium exstinguitur, 1035. Tempestas fugatur ex tali loco et ibi maxima est ubertas, 1035. Domus ejusdem Vincentii ab incendio mirabiliter liberatur, 1035. Filia presbyteri a demone liberatur, 1036. Energumenus sanatur, 1036. Desiderius febril quartana laborans, sanatur, 1039. Filius Salvi febrilibus tertianis affectus, curatur, 1039. Filius Martiani gravi febre confectus et a medicis desperatus, sanitatem integram subito recuperat, 1039. Quidam francus febril quartana fractus, sanitati restituitur, 1040. Curationes infirmorum creberrime celebrantur, 1042.

AAVON. — Virtute ac meritis S. Petri apostoli aegri et infirmi sanantur, LXXVIII, 134. Paralyticus Lyddae curatur, 157, 158. Tablitha a mortuis suscitatur, 169. Claudus a nativitate curatur, 185. Virtute S. Pauli puella a Pythone liberatur, 195, 196. Juvenis Eutychnus a mortuis suscitatur, 218, 219. Multi infirmi ac praesertim patens Publii, sanantur, 212, 213.

CASSIODORUS. — Virtute ac meritis S. Hilarionis fluctus maris longe arcetur, XLIX, 1037. Virtute discipulorum Christi fons est apud Emmaum in quo passionem hominum diluunt, et animalia ipsa variis morbis laborantia, sanantur, 1038. Virtute S. Joseph et B. Mariae Virginis per arborem Perseidem multi infirmi sanantur, 1038. Virtute SS. Eulogii et Protophagii adolescentes aegroti sanantur, 1091. Virtute SS. Macrii, Isidori et aliorum suscitatur puella quam demon occiderat, 1098. Virtute S. Gregorii Pontici multi infirmi sanantur et energumeni liberantur, 1116. Virtute ac meritis sanctorum mulier praegrans defuncta resurgit et cum fructu suo salvatur, 1127. Virtute S. Donati draco immanis necatur et fons abundans in loco iniquo oritur, 1162.

S. GREGORIUS TONONENSIS. — Virtute B. Mariae Virginis infans Judaeus ab igne liberatur, LXXI, 715. In penuria magna invenitur triticum abundans LXXI, 716. In alia pecunia, magna quantitas auri in altare reperitur, 716. Incendium exstinguitur, 716. Virtute S. Joannis Baptistae caecus illuminatur, 720. Energumenus curatur, 720. Mulier habens manum adestam sanatur, 721. Virtute S. Petri morbidus, aqua balsa, sanitatem recipiunt, 728. Virtute S. Pauli apostoli quidam a morte liberatur, 729, 730. Virtute S. Joannis evangelistae in universo mundo morbidus salus praestatur, 730. Virtute S. Andreae languentes plerumque sanantur, 731. Quidam febre quartana per annum integrum laborans, sanatur, 732. Mummosus morbo calculi laborans, sanatur, 732, 733. Virtute S. Thomae apostoli in loco iniquo aquae, exuberantes inveniuntur, 733-734. Per merita S. Bartholomaei apostoli multa beneficia populis conferuntur, 734. Virtute S. Stephani multi infirmi sanitatem recipiunt

737. Virtute S. Clementis aqua ad fontem reductur, 738-739. Virtute S. Laurentii diversae infirmitates sanantur 741-745. Virtute SS. Agricola et Vitalis, amica pecunia reperitur, 746. Virtute S. Victoris, Apollinaris a captivitate liberatur, 747. Virtute S. Laurentii calix crystallinus fractus, restauratur, 747, 748. Virtute SS. Gervasii Protasii et aliorum, omnis qualibet infirmitate laborans, sanatur, 748, 749. Virtute S. Benigni Gregorius Turonensis oculis laborans sanatur 753. Virtute S. Marcelli perjurus fit mutus, sed postea poenitens loquelam recuperat, 753. Virtute S. Valeriani Galius hydropicus, sanatur, 756. Puella perjurii rea fit quasi mortua, Virtute S. Eugenii, sed postea poenitens, sensum et loquelam recuperat, 758-759.

Virtute SS. quinquaginta martyrum quidam dolore gravi capitis laborans sanatur, 761, 762. Virtute S. Saturnini fur fit caecus, sed postea poenitens visum recipit, 765. Virtute S. Genesii pauper agricola suos boves amissos recuperat, 765, 766. Magnus populus a naufragio salvatur, 766, 767. Mulier falso accusata et ad mortem damnata, liberatur, 767. Virtute SS. Ferreoli et Ferrucii, maritus sororis S. Gregorii gravi febre per quatuor menses consumptus, subito sanatur, 768. Virtute S. Quintini mulier caeca illuminatur, 769. Latro pendens patibulo a morte liberatur, 770. Virtute S. Sigismundi multi febrilibus laborantes confestim sanantur, 771. Virtute S. Mauricii et sociorum presbyter a naufragio salvatur 773, 774. Virtute S. Victoris Massiliensis, multi infirmi sanantur, et multi energumeni liberantur, 775. Servus Aureliani demoniacus, liberatur, 775. Virtute S. Baudilii archidiaconus de manibus intersectoris extrahitur, 774. Virtute SS. Pauli, Laurentii, Pancratii et aliorum plurimi navigantes a naufragio liberantur, 779, 780. Virtute sanctorum pater S. Gregorii a multis periculis eruitur, 780. Incendium comprimitur et tempestas valida sedatur, 780. Virtute S. Vincentii tres energumeni et quatuor paralytici curantur, 784. Caecus illuminatur, 781. Res ablatae furtim restituantur, 784, 785. Ager ab anno integro decubans, sanatur, 785.

Virtute S. Eulaliae multi infirmi sanantur, 785. Virtute S. Sergii martyris multi infirmi et languidi sanantur et curantur, 790. Virtute SS. Cosmae et Damiani infirmitates languentium depelluntur, 791. Virtutes S. Faci martiris venenum animalis venenosum fit innocuum, 791. Virtute S. Fomii plurimi infirmi praesertim sciatici curantur, 791. Judeus scismaticus sanatur et ad Christum convertitur, 792. Virtute S. Georgii caeci, claudi, frigorigii caeterique infirmi saepius gratia sanitatum munerantur, 792, 793. Virtute S. Isidori energumeni febricitantes et reliqui infirmi sanantur, 793. Virtute S. Felicii Nolani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 796. Quidam oculo pessime laborans sanatur, 797. Energumeni saepius liberantur, 797. Virtute S. Juliani martyris saepe caeci illuminantur, febre tertiana quartana laborantes sanantur, 804. Virtute ejusdem martyris captivus in carcere detentus libertatem recuperat, 804, 805. Puer a gladio, alterius mortem minantem liberatur, 805. Mulier ab annis decem et octo paralytica sanatur, 807. Contractus duobus ab annis dextra manu sanatur, 808. Anagildus mutus, surdus et caecus ab omni infirmitate sanatur, 809. Pauper peregrinus equum amissum recuperat, 814. Caecus illuminatur, 815. Gallus patruus S. Gregorii pede laborans sanatur, 815. Petrus frater S. Gregorii febre gravi correptus sanatur, 815, 816. Ipse S. Gregorius gravi capitis dolore laborans sanatur, 816. Quidam febricitans, subito sanatur, 816, 817. Populus multus a fulmine salvatur, 817. Energumeni sanatur, 818, 820, 821. Vinum miramodo crescit, 821, 822. Contractus sanatur, 822. Puella lippitudine laborans sanatur, 822, 823. Puerulus pessime contractus sanatur, 823. Aqua fontis in balsamum mutatur, 824. Paralyticus curatur, 824. Caecus illuminatur 824. Multi energumeni liberantur, 825. Parvulus gravi morbo laborans, sanatur, 825, 826. Energumenus Turonensis, sanatur, 826. Caeca a nativitate illuminatur, 826, 827. Energumenus et energumena sanantur 827. Multi infirmi sanantur, 828. Virtute ejusdem Martyris et S. Nicetii caecus illuminatur, 828. Virtute SS. Angelorum vinum crescit et abundat ad sublevandos menses, 829, 830. Virtute S. Hilarii duo leprosi mundantur, 830, 831. Virtute S. Ensebii incendium exstinguitur, 832. Virtute S. Martini infirmi sanitati restituantur, 833. S. Vitalina dat pisces et vinum ad refocillandos pauperes Christi, 833, 834. Mulier insana curatur, 836. Caecus visum recipit, 836. Plures energumeni liberantur, 836. Surda et muta et energumena sanatur, 836. Presbyter claudus sanatur et oratorium aedificat in quo multi paralytici sanantur et caeci illuminantur, 836, 837.

Virtute S. Venantii mulier, febre quartana pene consumpta sanatur, 838. Virtute S. Papulæ febricitantes multique variis morbis laborantes, sanantur, 838, 839. Virtute S. Solemnis emergumeni inveniunt ejus sepulcrum et cito sanantur, 845. Multi variis morbis laborantes, sanitatem recipiunt, 845. Lithomeris quartana febre consumptus, sanatur, 845. Virtute S. Maximi pluvia obtinetur ad sedandam altam totius civitatis obsessæ et obidentes fugantur, 847. Puerulus spiritum exhalans sanitati reddi ur, 847. Puella febricitans sanatur, 847. Virtute S. Monegum his postulis malignis, febris, dysenteria laborantes, sanantur, 848. Virtute S. Senoch puer cæcus illuminatur, 848, 849. Multi febris alisque morbis laborantes sanantur, 849. Virtute S. Martialis puella habens manum aridam sanatur, 850. Quidam propter juramentum mutus efficitur, sed postea penitens loquelam recuperat, 850. Virtute S. Amabilis emergumenus sanatur, 853. Virtute S. Venerandi et Nepotiani multi febris laborantes sanantur, 857. Virtute sanctorum pater S. Gregorii podagra laborans sanatur, 858, 859. Virtute S. Tranquilli S. Gregorius postulis malignis laborans sanatur, 862. Virtute S. Severini Burdigalenses ab hostibus et variis calamitatibus liberantur, 862, 865.

Virtute S. Romani multi a naufragio salvantur, 863. Ipse S. Gregorius a naufragio liberatur, 863. Virtute S. Jstini et Missini multi emergumeni sanantur, 864, 865. Virtute S. Thaumasti dolore dentium et febris laborantes sanantur, 867, 868. Virtute S. Lupiani cæcus visum recipit, mutus loquela donatur et paralyticus sanatur, 868. Virtute S. Victoris Cenomaniensis incendium extinguitur et multi infirmi sanantur, 869. Virtute S. Martini libatis quidam manus et alius pedibus contracti, sanantur, 869. Virtute S. Babiani mulier habens nervos contractos et manus aridas, sanatur, 870. Virtute S. Trojani multi emergumeni, febricitantes cæterique infirmi sanitatem recipiunt, 870, 871. Virtute S. Nicetii puer cæcus illuminatur, et variis morbis laborantes sanantur, 872, 873. Quatuor cæci illuminantur, 873. Claudius recte ambulat, 873. Virtute S. Helii violator sepulcri ejus gratiam vitæ a iudice obtinet, 873. Virtute S. Archidiaconi Lugdunensis filia Leonis imperatoris, a demonio vexata, liberatur, 873, 874. Virtute S. Epipodii martyris febricitantes cæterique infirmi sanantur, 875. Virtute S. Menimil puer ex familia S. Gregorii pessima febre correptus, subito sanatur, 876. Virtute S. Cassiani multi infirmi sanantur, 881. Virtute S. Remigii Rhemensis a pestilentia liberantur, 885, 886. Virtute S. Martini Augustus manibus et pedibus contractus, sanatur, 887.

Virtute S. Mariani pauper agricola boves suos a fure captos recuperat, 889, 890. Virtute S. Eusitii multi infantes sanctibus laborantes adoloribus et tumoribus liberantur, 890. Multi quartana febre laborantes sanantur, 890. Virtute S. Maximi Regiensis episcopi cæci illuminantur et multi variis morbis laborantes sanantur, 891. Puerulus febricitans et moribundus sanitati restituitur, 891. Virtute S. Silvestri Cabillonensis episcopi variis febris laborantes sanantur, 893. Virtute S. Desiderati dolore dentium a liscis morbis laborantes sanantur, 893. Virtute S. Joannis abbatis serpens basiliscus occiditur et puerus quem ibi festabat sit potabilis, 894. Febricitantes curantur, 894. Quidam fratrie penitens incullis suis solvitur, Virtute S. Sequani abbatis tres viri injuste catenis onerati solvuntur, 895. Virtute S. Marcelli Parisiensis episcopi. Serpens immunis depellitur, 895. Ragimodus presbyter quartana febre laborans sanatur, 895. Virtute S. Germani Parisiensis episcopi paralyticus sanatur, 896. Multi paralitici etiam nunc sanantur et cæci visum recipiunt præsertim in ejus festo, 896. Virtute S. Genovefæ virginis mortuus suscitatur, 896. Multi febris laborantes sæpius curantur, 896. Virtute S. Lusoris pauper quidam trientem invenit, 897. Virtute S. Nicetii captivi catenis vincti solvuntur, emergumeni liberantur, cæci visum recipiunt, perjuri corriguntur, 898.

Virtute S. Medardi mulier habens manum aridam sanatur, 899. Charime is gravi dolore dentium laborans sanatur, 899. Virtute S. Albini paralyticus sanatur, 899. Mulier a natiuitate cæca illuminatur, 900. Virtute S. Avidi quidam habens cervicem retortam sanatur, 901, 902. Virtute S. Cypriani Petragorici abbatis, contracti ac paralitici sanantur, cæci illuminantur, tres leprosi mundantur, 902. Virtute S. Eparchi cæcus illuminatur, 902. Fur patibulo appensus a morte liberatur, 902. Multi infirmi ac præsertim febricitantes sanantur, 902. Virtute S. Felicis liturigi episcopi cæcus visum recuperat, 902. Multi febris quartana cæterisque laborantes sanantur, 903. Virtute S. Juniani, multi morbi curantur, multi cæci illuminantur, plurimi paralytici sanantur, 903. Virtute S. Pelagii multi

variis infirmitatibus laborantes sanantur, 904. Virtute S. Crescentiani Parisiensis, monetarius hujus urbis dolore acuto dentium laborans sanatur, 904. Multi eodem dolore laborantes sanantur, 905. Virtute ac meritis S. Marini navigantes a naufragio salvantur, 916. Incendium extinguitur, 917. Egidius ab hostibus liberatur, 915. Demetrius li erat, 915. Puella paralytica sanatur, 915. Champus pro furto fit cæcus, postea penitens visum recipit, 915. Multi infirmi sanantur, 915-916. Procella ab agris arcentur, 916. Nepos S. Paulini febris gravi laborans sanatur, 917. Theodemundus mutus loquelam recipit, 921. Mulier cæca et ulceribus plena visum recipit et sanatur, 921, 922.

Baudinus episcopus cum aliis navigantibus a naufragio salvantur, 922-923. Vincti in carcere delenti liberantur, 924-925. Filius regis Gallicie a gravi morbo sanatur, et rex cum omni populo suo ad doctrinam sanam convertitur, 925. Tres cæci lumen recipiunt, 926. Quidam pustula laborans subito sanatur, 926-927. Fortunatus et Felix oculis laborantes sanantur, 927. Placidus procurator gravi morbo laborans et a medicis desperatus sanatur, 928. Pauper nudus et algens chlamyde vestitur, 928. Paralyticus sanatur, 929. Cæca visum recipit, 929. Anmonius ab alta rupe præcipitatus a morte liberatur, 929-930. Quidam patibulo per biduum appensus vitæ restituitur, 930. Icomeris apoplexi correptus sanatur, 930, 931. Presbyter catenis injuste vinctus solvitur ac libertati redditur, 931. Alpinus comes pedibus pessime laborans sanatur, 932. Charigisilius, habens manus et pedes contractos sana ur, 932. Aquilinus amens sanatur, 933. Chivaldus manu ac pede paralyticus sanitati redditur, 933. S. Gregorius ipse febre pessima laborans, sanatur, 933-936. Armentarius clericus pustulis malignis agonizans sanatur, 936. Tempestas fugatur, 937. Omnis familia ejusdem, sanatur, 937. S. Gregorius a latronibus liberatur, 938. Mulier dysenteria graviter laborans sanatur, 938. Paulus emergumenus liberatur, 938-939. Multi febris laborantes sanantur, 938. Leomeria cæca atque contracta visum et gressum recipit, 939. Securus a nativitate habens manum et pedem contractos sanatur, 939-940.

S. Gregorius dysenteria ac febre valida laborans sanatur, 939-941. Justinus febre pessima laborans sanatur, 941-942. Maurus a gravi podagra laborans sanatur, 942. Veteranus gravi podagra laborans sanatur, 943. Maulus paralyticus sanatur, 943. Alius paralyticus pariter sanatur, 943-944. Cæcus illuminatur, 944. Gunthredus cæca visum recipit, 944. Mulier profluvio sanguinis laborans sanatur, 944-945. Hommola pessime claudicans sanatur, 945. Ragimodus episcopus dysenteria graviter laborans sanatur, 945. Ursulfus cæcus illuminatur, 946. Puella cruribus paralytica sanatur, 946-947. Marobaudus cæcus illuminatur, 947. Pauper nauta visum obtinet, 947. Gunthramnus dux cum suis nautis a naufragio salvatur, et argentum quod in fluvio perdidit, recuperat, 948. Landulfus epilepsii laborans sanatur, 948-949. Theodomeris diaconus cæcus illuminatur, 949-950. Desiderius emergumenus sanatur, 950. Quidam manu contractus sanatur, 950. Matriona Remigia contracta sanatur, 950. Familia ejusdem febre quartana laborans sanatur, 950. Vinasius cæcus visum recipit, 950, 951. Quidam a natiuitate omnibus membris contractus sanatur, 951, 952. Bonifus tribus ab annis febre pessima laborans, et præ dolore manibus et pede contractus sanatur, 952, 953. Pius febre gravi correptus sanatur, et postea mutus fit et loquelam recuperat, 953. Mulier dicitur cæca visum recipit, 954. Duo cæci illuminantur, 954. Mulier muta loquelam recuperat, 954, 955. Alia mulier pedibus ac manibus contracta sanatur, 955. Fons olei oritur ad sanandos infirmos, 955, 956. Quidam manibus et pedibus contractus et lingua debilis sanatur, 956. Clericus cæcus visum recipit, 957. Tres emergumeni liberantur, 957. Quatuor catenis vincti liberantur, 957. Leodovoldus episcopus paralyticus sanatur, 957, 958. Emergumenus liberatur, 958. Puella Turonensis a natiuitate muta loquitur, 958. Renosidus febre pessima correptus ac moribundus sanatur, 959. Sisulfus habens manum contractam ac purulentam sanatur, 959, 960. Quidam viginti quinque per annos cæcus illuminatur, 960. Quidam manu contractus sanatur, 960. Puer a mortuis suscitatur, 961. Quidam per sex annos cæcus visum recipit, 961. Duo pueri quorum unus cæcus et alter cæcus et claudus sanantur, 961, 962. Leodulfus puer pessime claudicans sanatur, 962. Quidam omnibus membris contractus sanatur, 962, 963. Floridus habens manus et pedes contractos sanatur, 963. Quidam habens brachium contractum sanatur, 963. Cæcus illuminatur, 963. Quidam pessima dysenteria laborans sanatur, 963, 964. Alius gravi morbo et humore saliente laborans sanatur, 964. Quidam vino amens factus sanatur, 964, 965. Puella Luxoviensis

cæca illuminatur, 965. Puer habens manum aridum sanatur, 965. Mulier habens digitos contractos in manu putrida sanatur, 966. Puer l'arissicu cæcus et contractus sanatur, 967. Mulier ingenua ne vendatur fit invalida, postea sanatur, 967. S. Gregorius oruvis et capite laborans sanatur, 967, 968. Idem faucibus graviter laborans sanatur, 969. Puella debilis, paralytica et per annos duodecim quasi moriua sanatur, 970, 971. Quidam habens manum contractam sanatur, 971. Quidam pedibus et oculis graviter laborans sanatur, 971. Cæcus illuminatur, 971. Puer febricitans et omnibus membris contractus sanatur, 971. Quidam nomine senator, habens manum contractam sanatur, 972. Infans a mortuis suscitatur, 972. Clericus habens pedem debilem et crus aridum sanatur, 973. Mater S. Gregorii per annos triginta quatuor gravi dolore tibiæ laborans sanatur, 973. Mulier habens digitos contractos sanatur, 974. Puer familiaris S. Gregorii, gravi febre consumptus sanatur, 974. Theoda presbyteri filia, diu pedibus laborans sanatur, 974. Quidam renibus laborans et incurvus ambulans sanatur, 974. Gundulfus servus per annos viginti pessime claudicans sanatur, 974, 975. Puer duodecim per annos cæcus illuminatur, 975. Siggo gravi surditate afflictus sanatur, 975, 976. Infirmitas pectorum sanatur, 976. Abrincatius sex per annos cæcus illuminatur, 976. Alius cæcus visum recipit, 976, 977. Julianus habens manus et pedes debiles et contractos sanatur, 977. Mulier Turonensis lumine orbiata illuminatur, 977. Sordus et mutus Andegavensis sanatur, 977. Duo energumini mundantur, 977, 978. Oleum crescit et abundat ad sanandos infirmos, 978.

Mulier habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 978, 979. Puella omnibus membris pessime contracta sanatur, 979. Puer sex per annos pedibus manibusque contractus sanatur, 979. Clericus per tres annos cæcus illuminatur, 979. Pauper agricola, per quatuor annos habens digitos contractos et manum aridam sanatur, 979. Puer stomachi morbo diu laborans sanatur, 979, 980. Mulier membrorum impotens ac præcipue manus dexteræ sanatur, 980. Alia mulier habens manus pessime contractas sanatur, 980. In Burdigalensi regione multi equi morbis laborantes sanantur, 980. Populus Turonensis a febris pestilentibus liberatur, 980, 981. Uxor Eborini comitis pestilentialis laborans sanatur, 981. Duo paralytici sanantur, 981. Cæcus visum recipit, 981. Augustus Turonensis pedibus pessime contractus sanatur, 981. Puella povere per tres menses muta loquelam recuperat, 981, 982. Diaconus morbo oculorum graviter laborans subito curatur, 982. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 982, 983. Paralyticus ex Biturigo delectus subito sanatur, 983. Puella iniuste in servitutem redacta et catenata, catenis solvitur et fit libera, 983. Liber vita S. Martini inter flammam salvatur, 983, 984. Duo pueri, unus dysenteria et alter febre valida laborantes sanantur, 984. Malulfus Turonensis, manibus pedibusque contractus sanatur, 984.

Alius contractus, habens manum vermibus scatentem sanatur, 984, 985. Lupus presbyter febre quartana laborans sanatur, 986. Mulier habens brachium contractum sanatur, 986. Debitor vinculus pro debito solvitur et vinculis et debitis, 986. Mulier cæca illuminatur, 986. Puer paralyticus sanatur, 986, 986. Filius Cardestis moribundus sanatur, 986. Clericus dysenteria pessima laborans sanatur, 987. Duo rei, sed penitentes, patibulo appensi, a morte liberantur, 987. Quidam rusticus povere muta loquelam recuperat, 987. Mulier habens manum contractam sanatur, 987, 988. Mulier contracta et cæca sanatur et illuminatur, 988. Cæcus illuminatur, 988. Paralyticus sanatur, 988. Duo cæci illuminantur et duo energumini mundantur, 989. Puer ex familia S. Gregorii febre gravi laborans sanatur, 989. Alius febre et dysenteria consumptus sanatur, 990. Avitus episcopus febre gravi correptus sanatur, 990. S. Gregorius dolore gravi dentium et capite laborans sanatur, 990. Idem dolore ventris gravissimo fatigatus sanatur, 991. Idem lingua et labiis graviter laborans sanatur, 991, 992. Puer febre pessima laborans sanatur, 992. Contractus sanatur, cæca illuminatur et tres energumini mundantur, 993. Servus Theodulfi sex per annos cæcus visum recipit, 993. Duodecim paralytici sanantur, tres cæci illuminantur, quinque energumini emundantur, 993.

Tres paralytici pedibus contracti sanantur, duo cæci visum recipiunt, duodecim et amplius febribus laborantes sanantur, 994. Hagobaldus clericus et Theodorus laicus dysenteria et febre graviter laborantes sanantur, 995. Benefactor S. Gregorii stomacho infirmus sanatur, 995. Matrona Carnotensis, tringinta per annos sterilis, fit mater plurimorum filiorum, 995, 996. Cæca Cenomanensis visum recipit, 996. Quidam habens manum aridam

atque contractam sanatur, 996. Baudegerellus aculo sauciatus ac graviter debilitatus sanatur, 997. Puer dolore renum gravissimo laborans sanatur, 997. Quidam rursus Turonensis catenis vinculis solvitur ac liberatur, 997, 998. Cæcus Andegavensis visum recipit, 998. Puella cæca et gravi dolore vexata, sanatur et illuminatur, 998. Quidam febre cæcatus et contractus sanatur, 999. Lentardus sex per annos cæcus illuminatur, 999. Mulier energumena curatur, 999. Alia gravi febre laborans sanatur, 999. Silvius surdus, cæcus et per quindecim annos contractus, sanatur et illuminatur, 999. Contracta ac cæca sanatur et illuminatur, 1000. Charimundus debilis sanatur, 1000. Leodemundus septem per annos cæcus et tres alii cæci visum recipiunt, plurimique energumini mundantur, 1000. Puella febre pessima laborans sanatur, 1000. Carcerarii a vinculis solvuntur ac liberantur, 1000, 1001. Claudius regalis cancellarius febre gravi laborans sanatur, 1001.

Quidam nautæ a naufragio salvantur, 1001-1002. Mulier paralytica, sanatur, 1002. Alius paralyticus pariter sanatur, 1002. Fons abundans oritur in loco arido, 1003. Urbs pietaviensis ab incendio salvatur, 1003. Puer acerbissima febre exustus sanatur, 1004. Leodulfus amens et omnibus membris debilis sanatur, 1004. Innocens per calumniam accusatus liberatur, 1004. Mulier paralytica linguae laborans sanatur, 1005. Quatuor cæci illuminantur, duo energumini mundantur, duo paralytici et contracti incolumes fiunt, 1005. Puer aulicus Childeoerti regis et puella reginæ febribus laborantes sanantur, 1005. Quidam rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1005. Mauranus mutus, loquelam recuperat, 1005, 1006. Maurillus pessime claudicans sanatur, 1006. Quidam captivi a vinculis et carcere liberantur, 1006. Puer pedibus manibusque contractus sanatur, 1006. Puer Luthmi et alter puer Lharici presbyterorum, febribus violentis laborantes sanantur, 1006, 1007. Principius amentia laborans sanatur, 1007. Leodulfus cæcus visum recipit, 1007, 1007. Paternianus cæcus, mutus, surdus et manibus contractus sanatur, 1008. Alius contractus simili modo affectus sanatur, 1008. Apud Burdigalam incendium exstinguitur, 1008. Landovaldus dysenteria pessima laborans sanatur, 1008. Virtute ac meritis S. Ildii, filii imperatoris Treverici a spiritu immundo correpta et graviter vexata liberatur, 1017.

Puer Galii episcopi scriptor et nepos fenre gravissima laborans sanatur, 1018, 1019. Servus venerandi comitis diuturna cæcitate afflictus sanatur, 1019. Puer abnepos S. Ildii gravi morbo affectus et moribundus sanatur, 1019, 1020. Cæci illuminantur, demones fugantur, surdi auditum et claudi gressum recipiunt, 1020. Virtute ac meritis S. Abraham abbatis vinum abundat ad reficiendum populum Dei, 1021, 1022. Saepe saepius febribus laborantes sanantur, 1022. Virtute ac meritis S. Quintiliani episcopi omnes in domo Hortensii febricitantes et moribundi sanantur, 1024, 1025. Energumens a roclous debacchans sanatur, 1025. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 1025. Multi febribus quartanis vel melancholia laborantes sanantur, 1026. Virtute ac meritis S. Portiani cæcus gravibus doloribus affectus visum recipit et sanatur, 1027. Theodericus rex et exercitus ejus ab imminente serpente liberantur, 1028. Multi a morte eruantur vel a captivitate eximuntur, 1028. Virtute S. Galii Julianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1033. Incendium civitatis Arvernae exstinguitur, 1033. Magno terræ motu in eadem civitate nemo læditur, 1033. Civitas Arverna a lue inguinaria liberatur, 1034. Multi febribus quartanis laborantes sanantur, 1035. Valentianus presbyter febre quartana laborans sanatur, 1035. Virtute ac meritis S. Gregorii episcopi. Lingonensis energumini sanatur, 1037, 1038. Armentaria nepitis ejus febribus quartanis laborans et a medicis desperata sanatur, 1038. Vinculi in carcere vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1038, 1039. Alius vinculus a catenis liberatur, 1039. Puella manu pessime laborans sanatur, 1040. Energumini liberantur, 1040. Virtute ac meritis S. Nicetii diaconus energumens, liberatur, 1041. Cæcus visum recuperat, 1044. Presbyter graviter faucibus laborans, sanatur, 1044, 1045. Quatuor febricitantes sanantur, 1046. Rei a vinculis liberantur, 1046. Tres cæci visum recipiunt, 1046. In urbe Aurelianensi parum cæci illuminantur, claudi gressum recipiunt, 1046. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 1046, 1047. Multi fabricantes sanantur, 1047. Cæci illuminantur et quilibet variis infirmitatibus laborantes curantur, 1047. Quidam a multis annis cæcus visum recipit, 1047. Famulus epilepticus, sanatur, 1048. Pauper a latrone spoliatus rem suam recuperat, 1048. In septem civitatibus, captivi in carcere vinculi a vinculis et carcere liberantur, 1049. Multi febricitantes variisque morbis

laborantes sanantur, 1019. Tres mulieres a demonio vexatæ, liberantur, 1049. Diaconus Augustodunensis gravi oculorum infirmitate laborans, sanatur, 1051. Virtute ac meritis S. Patroicii abbatis multi infirmi sanantur et energumeni emundantur, 1053. Prudentia cæca et alia puella pariter cæca simul illuminantur, 1054. Quidam energumenus rabidus ad omnia dilanians sanatur, 1055. Quidam quinque per annos cæcus illuminatur, 1056. Sex energumeni nominati sanantur, 1054. Duæ puellæ a demone vexatæ liberantur, 1054. Virtute ac meritis S. Caluppanis reclusi duo dracones immensæ magnitudinis effugantur, 1059. Cibi præbentur populis famem patientibus et aqua oritur ex rupe silentibus, 1060.

Virtute S. Lupicini multi infirmi præsertim febribus vel pustulis malignis laborantes sanantur, 1065. Virtute S. Marti abbatis demones ab obsessis corporibus fugantur; pustulis malignis vel febribus quartanis laborantes sanantur, 1069. Nivardus hydropisi laborans sanatur, 1070. Puer Florentius febre tertia laborans sanatur, 1070. Virtute S. Senoch abbatis ducenti et amplius servi a servitute et debili liberantur et exonerantur, 1072. Cæcus illuminatur, 1072. Alius cæcus Pictaviensis visum recipit, 1072. Duo pueri debiles et contracti sanantur, 1072, 1075. Puer et puella omnia membra habentes contracta sanantur, 1073. Benaia cæca illuminatur, 1075. Duo homines lumidi veneno serpentis sanantur, 1075. Quidam habens manum contractam sanatur, 1075. Multi a serpentum morsu, a pustulis malignis et a demonibus liberantur, 1075. Pauperes sanati in indigentia sua sublevantur, 1075. Contractus sanatur, 1074. Virtute ac meritis S. Venantii abbatis Paulus cruribus graviter laborans curatur, 1076. Sæpe sæpius febribus quartanis tertianis laborantes sanantur, 1076. Pustulis malignis affecti sanantur, 1076. Energumeni liberantur, 1076. Demones effugantur, 1076, 1077. Mas arpio energumenus debacchans sanatur, 1077. Coniux Juliani quartana febre laborans sanatur, 1077. Baudimundi uxor eadem febre laborans sanatur, 1077. Virtute S. Nicetii tres energumeni emundantur, 1082. Populus Trevericus a lue inguinaria liberatur, 1082. Multi navigantes a naufragio salvantur, 1083. Virtute SS. Ursi et Leobardi abbatum multi energumeni liberantur, demones ejiciuntur, 1085. Cæci illuminantur, 1086, 1087. Vir sanctæ Monegundis Caruotensis, mulier quædam propter nimiam curio sitatem cæcitatem percussa, visum recuperat, 1088, 1089. Quidam Caruotensis vir per multos annos surdus auditum recipit, 1089. Puella veneno confecta, sanatur, 1089. Puella aia habens manus contractas sanatur, 1089. Alia vulneribus plena sanatur, 1089. Puer dolore gravi ventris laborans sanatur, 1090. Alius paralyti contractus sanatur, 1090. Cæca illuminatur, 1091. Multi energumeni, fugato demone, liberantur, 1091. Boso diaconus pede graviter laborans sanatur, 1091. Cæcus unius oculi lumen recipit, et alterius virtute S. Martini, 1092. Duo muti loquelam recipiunt, 1092. Quidam febre gravi laborans sanatur, 1092. Marcus contractus sanatur, 1092. Leodinus per quatuor menses gravi morbo laborans sanatur, 1092. Multi febricitantes sanantur, multi energumeni liberantur, 1092. Virtute S. Leobardi multi febricitantes sanantur, 1095. Cæcus illuminatur, 1095.

Virtute S. Juliani martyris multi cæci illuminantur; febribus tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 1106. Mœrentes lætitiis obtinent, 1106. Virtute septem SS. dormientium omnes qualibet infirmitate laborantes sanantur, 1114. Febricitantes, leprosi, surdi, muti et claudi curantur, 1117. Virtute S. Andrii abbatis fons abundans oritur in loco arido ad sedandam sitim et hominum et pecorum, 1125. Tempestas valida et nubila fugatur, 1124. Filius Nivardi a mortuis suscitatur, 1124, 1125. Mulier habens grande vulnus in facie sanatur, 1125. Rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 1125. Puer ingratus tumore gravi laborans sanatur, 1125. Filia Nivardi cæca illuminatur, 1125. Filia ducis Burgundie moribunda reviviscit, 1126. Mulier Bessa omnibus membris debilis ac contracta sanatur, 1126. Alia vulnus in collo gestans vernibus scatenis sanatur, 1126.

Puella pedibus cruribusque contractis et manibus reopensa sanatur, 1126. Alia eadem infirmitate laborans sanatur, 1126. Adde pesime retortus ac debilis pedibusque contractus sanatur, 1126-1127. Alius contractus pedibus debilis ac laborans sanatur 1127. Ferreolus episcopus febribus aliisque morbis laborans sanatur, 1127. Quidam per multos annos cæcus illuminatur, 1127. Witrinundus dolore gravi diftus laborans sanatur, 1127. Multi ægri diversisque infirmitatibus laborantes sanantur, 1128. Paralyticus sanatur, 1128. Energumeni multi curantur, 1128.

Puella energumena et a septem demonibus vexata

liberatur et sanatur, 1130. Populus Parisiacus gravi dysenteria laborans sanatur, 1151-1152. Mem populus censu gravi exoneratur et postea rex ipse graviter laborans sanatur, 1151. Mortuus suscitatur, 1152. Aqua abundat in loco iniquo, 1152. Duo pisces miræ magnitudinis inveniuntur in retibus ad famem pauperum temperandam, 1152. Multi infirmi et energumeni sanantur et liberantur, 1153. Filius Necarii a mortuis suscitatur, 1155. Necarius amens et furibundus sanatur, 1140. Mulier moribunda sanatur, 1149-1141. Babolenus gravi vulnere laborans sanatur, 1141. Monachus energumeni vel polius rabidus liberatur et a catenis solvitur, 1141. Neus i vinculis et carcere liberatur, 1141. Duo muti cum linguis recipiunt, 1141-1142. Quatuor cæci illuminantur, 1142. Multi diversis infirmitatibus affecti sanantur 1142. Quotidie etiam nunc ægri sanantur, cæci illuminantur, demones liberantur, perjuri aut moriuntur ad a diabolo vexantur, vineti solvuntur, claudi pedibus consolidantur, 1142.

S. DOMNOLUS CENOMANENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Domnoli cæcus visum recipit, LXXII, 632. Signus alius cæcus illuminatur, 633. Constans regius propter fortum plaga percussus, postea premitens et rem ablatam restitutus sanatur, 642. Francus fur sacrilegus rerum Ecclesiæ mortis mulctatur, 642-643.

Rainerius puer cæcus, surdus, mutus et claudus ab omni infirmitate liberatur, 643. Filius Eleutherii febre gravi laborans, sanatur, 645. Stritius maxilla graviter laborans sanatur, 645. Magnatius cæcus illuminatur, 644. Quidam captivi a catenis et carcere liberantur, 644. Duo demoniaci liberantur, 644. Multi variis morbis laborantes sanantur, 644, 647. Energumenus seipsum discerpens sanatur, 647. Mulier febre quartana graviter laborans sanatur, 648. Tres cæci i luminantur, 648.

S. RABEGUNDIS REGINA FRANCORUM. — Virtute S. Rabegundis captivi a vinculis et carcere liberantur, LXXII, 655. Pustulis laborantes desperati sanantur, 656. Multi languidi ac febricitantes sanantur, 658. Matrona Bella diu cæca visum recipit, 660, 661. Puella Præledis energumena curatur, 661. Alia timore vermicante laborans sanatur, 661. Monacha moribunda sanatur, 661. Alia femina a demone vexata, liberatur, 661. Quidam piscator a naufragio salvatur, 661. Gode puella longo et incurabili morbo laborans sanatur, 662. Mulier a demone vexata liberatur, 662. Monacha oculo graviter laborans sanatur, 662. Infans exanimis ad vitam revocatur, 662. Monacha hydropisi pessime laborans sanatur, 662. Infans a mortuis suscitatur, 663. Domolenus tribunus fletu graviter faucibus laborans sanatur, 644. Septem rei in carcere detenti, vinculis solvuntur et a carcere liberantur, 664. Matrona Mammezo, oculo graviter laborans sanatur, 674, 671. Vinobergs propter temeritatem igne uritur et sanatur, 671. Leo gravi oculorum morbo laborans sanatur, 672. Cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquentur, claudi recte ambulant et demones effugantur, 674. Plurimi navigantes a naufragio salvantur, 675. Febricitantes vel pustula laborantes sanantur, 675. Quidam annos per multos cæcus illuminatur, 678. Multi demoniaci liberantur, multi febricitantes sanantur, 679. Abbo dolore gravi dentium laborans sanatur, 679. Plurimi energumeni ac præsertim dum mulieres præ cæteris debacchantes ac vociferantes, liberantur et subito sanantur, 680. Quidam febricitans et moribundus sanatur, 680.

ANTONIUS PLACENTINUS. — Virtute SS. Antonii et Epiphanii Antonius morbo gravi laborans sanatur, LXXII, 915.

VIRX PARAV. — Virtute S. Antonii plurimi energumeni liberantur, LXXIII, 134. Plurimi variis infirmitatibus laborantes sanantur, 134. Fronto energumenus gravi infestatione demonis laborans liberatur et sanatur, 132. Virgo quædam inaudito ac febili morbo laborans sanatur, 134. Alia Virgo pessimis stomachi et lateris doloribus laborans sanatur, 134. Adolescens a demone putore liberatur, 134. Alius insaniam demoniacam pessime laborans sanatur, 134, 135. Balacius flagellator virginum christianarum monachorumque pessime castigatur, 164, 165. Virtute S. Pachomii abbatis mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 233. Puella energumena a demone liberatur ac sanatur, 234, 235. Puer energumenus, ejecto demone, sanatur, 235. Monachus gravi infirmitate laborans, sanatur, 258, 259. Alius monachus vulnere scorpionis suscitatus sanatur, 269. Theodorus dolore gravi capitis laborans, sanatur.

Virtute S. Basilii puer et puella sub diaboli potestate pactione scripta positi liberantur et sanantur, 309-311. Virtute S. Simeonis Stylitæ multi languidi et energumeni curantur, 328. Cæci visum recipiunt, contracti errant, surdi auditum recipiunt, leprosi mundantur,

328. Draco immensus fit hominibus innocuus, 330. Mulier serpentem trium cubitorum longitudine in visceribus habens deiecit et sanatur, 330. Aqua abundans in loco arido et inaequoso oritur, 330. Quidam moti sunt sicut cervæ quam occiderant, postea loquebam recipiunt, 330, 331. Pardus immanis omnia vastans destruitur, 331. Papa Antiochie habens manum aridam, sanatur, 333. Quidam quinquaginta per annos surdus et mutus sanatur, 333, 334. Virtute S. Joannis Hierosolymitarum inimicus reconciliatur inimico suo, 373. Mulier peccatrix, scripto peccata sua constans, absolvitur, 381, 382. Fons unguentorum oritur ad sanandos omnes credentes, 383. Omnia pauperibus necessaria abundanter suppeditantur, 383. Virtute S. Epicteti presbyteri multi cæci illuminantur, leprosi emundantur, paralytici sanantur et de corporibus obsessis demones effugantur, 393. Puella habens omnia membra mortua, præter linguam sanatur, 393, 394. Energumenus vel demoniacus liberatur, 394. Mulier cæca visum recipit, 394, 395. Quidam surdus, mutus et aridus sanatur, 398. Virtute S. Astionis monachi energumenus, ejecto demone, sanatur, 399. Homo semimortuus sanatur, 400.

Virtute SS. Epicteti et Astionis martyrum omnes quæcumque infirmatæ laborantes sanantur, 406, 407. Anxietas et dolor fugantur, 407. Virtute SS. Barlaam eremite et Josephat Judææ regis multi variis morbis laborantes sanantur, 604. Virtute S. Eugenii virginis ac martyris matrona Melanthia febre quariana graviter laborans sanatur, 612. Melanthia pro falso testimonio pessime castigatur, 615. Fit terra motus; templum et idolum corruunt, 619, 620. Ipsa ligata saxo, in Tiberim præcipitata, sedens in saxo non mergitur, 620. Fornaces Thermarum exstinguuntur, 620. Virtute S. Euphrasie puer paralyticus, surdus et mutus sanatur, 633, 636. Monacha energumena per multos annos et insana liberatur et sanatur, 636, 638. Multi infirmi sanantur et multi energumeni liberantur, 642. Virtute S. Euphrosinæ virginis monachus oculo graviter laborans sanatur, 651. Virtute S. Marinæ virginis puella energumena, ejecto demone, liberatur, 694.

VIRX PATRUM. — Virtute beati Andree abbatis monachus demoniacus liberatur. LXXII, 179. Virtute ejusdem S. religiosi pluvia a Domino obtinetur, 207. Virtute S. Piamonis virginis vicus in quo ipsa habitavit ab exilio liberatur, 293. Virtute beati Innocentii presbyteri juvenis energumenus et contractus liberatur et sanatur, 317. Ancilla pauper recuperat pretium ovīs suæ perditæ, 317. Virtute S. Elise monachi panes reperiuntur ad reficiendos viginti monachos, 326. Virtute S. Caroli sacerdotis vinum crescit et multiplicatur ad sedandam sitim pauperum vialorum, 1253, 1256. Theaurus invenitur a pauperibus sublevandis, 1256, 1257. Multi cæci illuminantur, multi variis morbis laborantes sanantur, energumeni liberantur, multaque alia beneficia conferuntur, 1262.

S. GREGORIUS MAGNUS. — Virtute S. Gregorii Maguli quidam magi malefici sunt energumeni ac cæci, postea vero, a demone liberantur, sed cæci permanentes sumptibus Ecclesiæ aluntur, LXXI, 36. Theodorus monachus a dracoue et a morte liberatur, 78, 79. Dæmon maleficus et omnia vastans depellitur, 256, 257.

DYNAMUS PATRICIUS. — Virtute S. Mariti abbatis equus a latrone raptus recuperatur, LXXX, 28. Nemphidius filium a Deo obtinet, 28, 29. Nubes fugantur, 29. Cæci visum, surdi auditum, infirmi sanitatem recipiunt, 29. Femina energumena liberatur, 29. Rusticus omnibus membris contractus sanatur, 31. Puella lamentabili nervorum morbo laborans sanatur, 31, 32. Virtute S. Maximi monachi gravi febre laborans sanatur, 34, 35. Columnæ immensæ transferuntur, 36. Civitas Rhegiensis ab hostibus liberatur, 36. Puer a mortuis suscitatur, 36, 37. Fila unica viduæ a mortuis suscitatur, 37. Adolescentulus morsu canis rabidi præfocatus vitæ redditur, 37, 38. Canis rabidus destruitur, 38. Vulnere multis a cane rabido inflictæ sanatur, 38. Quidam homo coruū bovis in visceribus graviter vulneratus sanatur, 38. Quidam per quindecim annos cæcus illuminatur, 38. Adolescentula jam in fœtore posita ad vitam revocatur, 39.

Virtute S. Augustini Anglorum apostoli cæcus illuminatur, 48. Paralyticus ac cæcus sanatur et illuminatur et fit christianus, 48. Multi a naufragio salvantur; et multi pariter infirmi sanantur, 48, 80. Leprosus sanatur, 48, 49, 81. Angli morbo incognito laborantes sanantur, 49, 83. Fons sitientibus largifluus et variis morbidis salutaris oritur, 49, 57, 84. Sacerdos Cernelli morbo gravi laborans sanatur, 49, 84, 85. Quidam juvenis claudus, surdus et mutus sanatur, 59, 85, 86. Segetes contritiæ reviviscunt et abundantiores sunt, 46, 59.

PAULUS EMENDANDUS DIACONUS. — Virtute S. Pauli emen-

tani episcopi mulier partu laborans feliciter liberatur, 128, 129. Virtute S. Fidelis episcopi a ruinis ædificii quidam clerici liberantur, 132, 133. Virtute SS. C. priami et Laurentii vidua pauperula debitis suis exoneratur, 137. Virtute S. Massonæ episcopi equus ferox et indomitus fit mitis ut agnus, 143, 146, 147. Vidua pauperula a maxima miseria et anxietate liberatur, 147, 148. Ducenti asini multis alimentis onerati subito inveniuntur ad sublevandas necessitates pauperum, 148. Virtute S. Eulaliæ S. Massonæ episcopus Ecclesiæ Emeritensi restituitur; et urbs et ecclesia a tyrannide hostili liberantur, 149.

S. SCLERICUS PROS HIRUNICENSIS EPISC. — Virtute S. Sulpicii pilduobus demonibus tetris vexati liberantur, LXXX, 576. Egri et infirmi curantur et demones fugantur, 576. Clotarius rex Francorum gravi morbo laborans sanatur, 577. Cæci illuminantur, surdi auditum, muti locutionem recipiunt, mortui suscitantur, 579. Puer decem annos agens mutus loquebam recipit, 579. Puer fame præmortuus ad vitam revocatur, 579, 580. Aqua gurgulis populo noxia fit innocua et piscibus copiosa, 580. Quidam rusticus in aqua defunctus a mortuis suscitatur, 580. Incendium cohibetur et exstinguitur, 581. Incendium in urbe Bituricensi coarctatur et exstinguitur, 581, 582. Aliud incendium in eadem urbe exstinguitur, 582. Puer amens a casu arboris salvatur, 582. Census onerosus populus liberatur et a morte salvatur, 583. Fur in puteo cadens a morte salvatur, 585. Puer a demone vexatus liberatur, 586. Alius puer de vehiculo ejetus et exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 586. Leontius clericus a demone percussus et exanimis ad vitam revocatur et sanatur, 587. Quidam operarius habens manum contractam sanatur, 587, 588. Multi febribus tertianis et quartanis laborantes sanantur, 588.

BRANLIO CÉSARACOSTATUS EPISC. — Virtute S. Emiliani confessoris monachus tumore ventris laborans curatur, LXXX, 707. Mulier paralytica sanatur, 707. Alla clauda recte ambulat, 707. Ancilla senatoris cæca illuminatur, 707. Diaconus energumenus sanatur, 707. Sibi servus energumenus liberatur, 707, 768. Alius energumenus Eugenii comitis servus sanatur, 708. Nepotianus et Proseria conjuges energumeni liberantur, 708. Columba Maximi filia energumena sanatur, 708. Dæmon e domo senatoris ejicitur, 708, 709. Multi energumeni sanantur, 709. Trab crescit, et ægroti multi sanantur, 709. Pauperes nudi vestimenta inveniunt, 709, 710. Pauperes et hospites necessaria victualia reperiunt, 710. Equus a latronibus furatus restituitur, 711. Duo cæci illuminantur, 713. Euphrasia cæca et clauda vi um et gressum recipit, 713. Puella a mortuis suscitatur, 713, 714.

S. ISIDORUS HISPALENSIS EPISC. — Virtute S. Isidori cæci illuminantur, surdi auditum recipiunt, energumeni liberantur, claudi et contracti sanantur, LXXXI, 43, 996. Draco inhumanissimus expellitur, 79. Mulier prægnans præfocata a mortuis cum fetu suo suscitatur, 79, 80. Gregorius antistes hæreticus ad sanam doctrinam convertitur, 80. Cæcus illuminatur, 80. Multi infirmi variis ægritudinibus laborantes sanantur, 80. Christiani auxilium accipiunt ad debellandos hostes Saracenos, 147. Virtute S. Justæ virginis Gentiles, ipsismet fatentibus, protegentur ac defenduntur contra incursiones hostium, 931. Virtute S. Isidori civitas Legionis sterilitate nimia ac sterilitate et animalibus venenosus afflicta et infestata liberatur, 963. Eger plures per annos grabatarius et omnium membrorum impotens, subito curatur, 959, 960. Judeus cum omni domo sua convertitur ad Christum, 959, 960. Puer surdus et mutus a nativitate sanatur, 960. Fons oritur in ecclesia ad sublevandum militem ibi confugientem, 960, 961. Christiani vincunt ac fugant Saracenos, 961, 962. Pluvia pernecessaria obtinetur, 962, 963. Abundantia frumenti, vini et omnium fructuum vel segetum populo indigenti conceditur, 964. Plurimi energumeni liberantur, 964, 966. Femina rustica habens manum aridam a contractam sanatur, 967, 968. Virtute S. Isidori pluvia impetratur ad segetes marcescentes nutriendas, LXXXII, 59. Mulier a mortuis suscitatur, 40. Gregorius episcopus hæreticus cum omni domo sua ad doctrinam catholicam convertitur, 42, 43. Cæcus illuminatur, 43.

S. DESIDERIUS CADIZENSIS EPISC. — Virtute S. Desiderii mulier multos per annos cæca visum recuperat, LXXXVII, 240. Multi ægroti sanantur, 240. Aredius episcopus morbo gravi laborans sanatur, 240, 241. Frebundus abbas gravi lædio per multos dies affectus sanatur, 241. Draconius sacerdos gravi ægritudine et febribus laborans sanatur, 241. Inanis gravi morbo laborans sanatur, 242. Alius similiter sanatur, 242. Alius peste laborans sanatur, 242, 243. Adolescens Alamortus pustulis malignis corrosus sanatur, 243. Cadurca urbs contra pestem et incursiones hostium defenditur, 245.

S. SIGBERTUS REX FRANCORUM. — Virtute S. Florentii episc. filia regis Dagoberti cæca et muta visum ac loquelam recipit, LXXXVII, 514. Virtute S. Arbogasti episc. filius regis Dagoberti ad vitam revocatur, 514.

S. LIVINUS EPISC. ET MARTIN. — Virtute S. Lavini duo energumeni sanantur, LXXXVII, 551. Silvia nutrix sancti a mortuis suscitatur, 552. Abdis leprosus et paralyticus novem per annos sanatur, 556. Tempestas valida sedatur, 556. Multi infirmi ac debiles sanantur, 557. Energumenus. ejectione demone, liberatur, 555, 540. Ingelbertus per tredecim annos et menses quinque cæcus illuminatur, 540. Lingua sancti forcipe abscissa redintegratur, 541. Gerardus habens brachium rigidum sanatur, 541.

S. VALERIUS ABBAS. — Virtute S. Fructuosi Juvenis febre gravi laborans sanatur, LXXXVII, 464. Quidam rusticus energumenus liberatur, 465.

S. ANNEMUNDUS EPISC. LUGDUNENSIS. — Virtute S. Annemundi cæcus illuminatur, LXXXVII, 472.

S. ELIGIUS NOVIORENSIS EPISC. Virtute S. Eligii carcer aperitur et septem captivi liberantur, LXXXVII, 495. Incendium urbis Parisiacæ cohibetur et extinguuntur, 496. Claudus et contractus sanatur, 499, 500. Vinum crescit ac multiplicatur ad sublevandos pauperes, 500, 501. Contractus in basilica S. Germani Parisiensis sanatur, 501. Pauper claudus sanatur, 501. Aurum invenitur in crumena ad sublevandos pauperes, 502. Pauper cæcus Parisiis illuminatur, 502. Basilicæ Stæ. Columbar spolia cuncta restituntur, 503. Homo quidam ex laqueo depositus et exanimis viæ restituitur, 503, 504. Dæmoniaca liberatur, 520. Femina dæmoniaca liberatur, 520. Fur detegitur et res furata restituitur, 520, 521. Ostia carceris pateant, catenæ franguntur et rei liberantur, 523, 524. Quinquaginta et amplius energumeni liberantur, 554, 556. Famulus sancti morbo gravi laborans sanatur, 556. Rei catenis vincti a vinculis liberantur, 574. Quidam vir catenis constrictus solvitur et liberatur, 574. Duo casti, juvenis scilicet et alter aetate provector, illuminantur, 576. Puella omnibus membris contracta sanatur, 576. Alius cæcus visum recipit et curatur, 576. Puer cunctis membris contractus sanatur, 577, 578. Femina cæca et muta illuminatur, et loquelam recipit, 578. Puella muta loquitur, 578. Filius Ebroini gravi morbo laborans sanatur, 579, 580.

Homo demone et rabie laborans sanatur, 581. Mulier pustula laborans sanatur, 581. Filius accusator patris a demone corripitur et postea liberatur, 582, 583. Leprosus mundatur, 583. Quidam annos permultos claudus recto graditur, 585. Fur furando in ecclesia comprehenditur, 584. Quidam viro anxio auxilium datur, 584, 585. Monachus pustula laborans sanatur, 585. Alius monachus dysenteria graviter laborans sanatur, 586. Alius febre tertiana correptus sanatur, 587. Cæcus visum recipit et duo claudi curantur, 587, 588. Diaconus dolore dentium graviter laborans sanatur, 588. Monachus dolore pedis acute affectus curatur, 588. Rex Lotharius corrigitur et dolore dentium ardentissimo laborans sanatur, 589, 590. Puella perjurus defungitur, 590. Multi diversis incommodis laborantes sanantur, 590. Multi undique venientes ad tumulum sancti variis morbis laborantes subito sanantur, 591. Catenis vincti ad tumulum ejus confugientes solvuntur ac liberantur, 591.

CLODOVEUS ET STA. BATHILDIS. — Virtute S. Bathildis reginæ Francorum multi febribus laborantes, dolore dentium, contracti, energumeni vel quolibet morbo affecti sanantur, LXXXVII, 674. Puer Leudegaudi episcopi energumenus liberatur, 675.

JONAS ABBAS EBNORFENSIS. — Virtute S. Columbani copia panis invenitur ad egstatem depellendam, LXXXVII, 1019. Mulier febre gravi laborans sanatur, 1019, 1020. Multi variis morbis laborantes sanantur, 1020. Fons perennis ex rupe oritur, 1021, 1022. Pisces et manna repertiuntur ad alendos eremitas, 1023. Piscatio copiosior sit in Lignone fluvio, 1023. Pluvia noxia fugatur ut segetes colligi possint, 1024. Waldelinus ex sua uxore Flavia hactenus sterilis plures suscipit filios, 1024, 1025. Theudegisilus præcisio digito laborans subito sanatur, 1025. Pater Winnicus cuneo in media fronte graviter læsus subito sanatur, 1025. Corvus rapinam suam reportat, 1026. Cervisia monachorum contra negligentiam cellarum servatur, 1026.

Orsus oblitus suæ ferocitatis sit mitis et obediens, 1027. Horreum frumentis repletur, 1027. Sexaginta monachi duobus panibus reficiuntur, et ex fragmentis coactis panes duplicantur, 1028. Carcer operitur, franguntur catenæ et vincti poenitentes a vinculis liberantur, 1031, 1032. Quidam percussor sancti paralyti dextræ plectitur, ac postea curatur, 1033, 1034. Duodecim energumeni rabido demone pleni curantur, 1034. Quin-

que phrenesi laborantes sanantur, 1034. Energumenus liberatur, 1034. Cæcus illuminatur, 1035. Multi energumeni liberantur, 1035. Quidam fur delegitur et auri furati restituuntur, 1036. Magna copia vini et frumenti invenitur ad alendos pauperes, 1037. Tres femine energumene liberantur, 1037. Alius energumenus perifer atque debacchans subito sanatur, 1038, 1039. Magna copia alium invenitur ad alendos pauperes, 1041. Virtute S. Eustasii abbatis, Burgundofara dolore gravi oculorum ac febre ardentissima laborans sanatur, 1046, 1047. Adalberga cæca illuminatur, 1047. Agil mona hunc febre gravi laborans sanatur, 1048. Virtute S. Attale monachi compescitur, 1057. Digitus abscissus monacho restituitur sanus, 1057, 1058. Puer moribundus sanatur, 1058. Virtute S. Bertulii abbatis. Turinus dæmoniaca rabie plenus sanatur, 1064. Leprosus a medicis desperatus sanatur, 1064. Triginta monachi ex anate satiantur, 1068. Virtute S. Burgundofaræ pater ejus febribus graviter laborans sanatur, 1072. Virtute S. Joannis abbatis Fidanolus morbo pestifero laborans sanatur, 1085. Alimenta inveniantur ad sublevandos pauperes, 1086. Clericus omnibus membris contractus sanatur, 1088.

VENANTIVS FORTUNATUS. — Virtute ac meritis S. Martini mortuus ad vitam revocatur, LXXXVIII, 371. Ipse sanctus a casu arboris servatur, 373. Puella paralyti laborans sanatur, 375. Famulus Tetradii proconsulis energumenus liberatur, et Tetradius ipse fit christianus, 377. Alia energumenus liberatur, 377, 378. Leprosus apud Parisios mundatur, 378. Puella febricitans sanatur, 379. Paulinus oculo laborans sanatur, 380. Quidam vir casu fractus sanatur, 380. Pauperes nudi vestiuntur, 393. Evauus morbo gravi laborans sanatur, 394, 395. Puer præ veneno serpentis moribundus sanatur, 395. Puer a mortuis suscitatur, 397, 398. Rei vinculis solvuntur et a penis liberantur, 410. Segetes Senonenses a tempestate et grandine liberantur, 411. Idola fulmine franguntur, 413. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 413.

Draco immanis destruitur, 414. Magna copia piscium capitur, 414. Navigantes a naufragio salvantur, 417, 418. Lycotilus cum omni domo sua a pestilentia liberatur, 418, 419. Virtute S. Hilarii Pictaviensis serpentes fuguntur, 418. Infans sine baptismo defunctus ad vitam revocatur, 446. Probianus puer a mortuis suscitatur, 449, 450. Duo leprosi mundantur, 450. Puella a nativitate contracta ac debilis sanatur, 450, 451. Cæcus illuminatur, 451. Clotoveus rex contra hereticos victoriarum oblinet, 451. Mulier habens manum aridam ac contractam sanatur, 452. Puella paralytica sanatur, 452.

Virtute ac meritis S. Germani Parisiensis episcopi, Ipse adhuc puer a veneno præservatur, 455. Incendium extinguuntur, 456. Calamitas compescitur, 456, 457. Cubicularius S. Agricolæ febribus graviter laborans sanatur, 457. Famulus a servitio liberatur, 458. Destasia per biduum muta loquelam recuperat simul cum ad vitam revocatur, 458, 459. Gildomeris, habens digitos horrendo modo contractos sanatur, 460. Favonia per novem dies ore hians laborans sanatur, 460. Puella habens manum contractam et aridam sanatur, 460. Quidam maxilla graviter laborans sanatur, 460, 461. Ligerius energumenus et iusanus liberatur et sanatur, 461. Wado consiliarius regius febre gravi laborans sanatur, 461. Ulfus febre periodica laborans sanatur, 461. Clotarius rex febre graviter laborans sanatur, 462. Quidam a lupo rabido laceratus et pene exanimis sanatur, 462. Ancilla quædam per annos et decem menses cæca visum recuperat, 462, 463. Puella energumena liberatur, 463. Mulier barbara habens manum contractam sanatur, 463. Mulier manca habens pammam digitis alixam sanatur, 465. Dæmones ab obsessis corporibus fugantur, 464. Rei, catenis fractis, solvuntur et a debitis exonerantur, 464. Ursi segetem vastantes fugantur, 465. Bertrudis cæca visum recipit, 465. Infanula a mortuis suscitatur, 465. Clericus manibus ac pedibus laborans sanatur, 466. Septem energumeni debacchantes sanantur, 466. Paralyticus sanatur, 466. Parvulus paralyticus sanatur, 466, 467. Femina habens manum contractam sanatur, 467. Quædam vetula multos per annos cæca, illuminatur, 467. Multi infirmi in quodam loco sanantur, 467. Parvulus in albis morbo gravi laborans sanatur, 467, 468. Paralytica sanatur, 468. Andegisilus majordomus regis febribus quartanis laborans sanatur, 468.

Femina muta et clauda loquelam et gressum recipit, 469. Damianus podagra et valetudine laborans sanatur, 469. Filia ejusdem Damiani cæca, surda et muta illuminatur, auditum et loquelam recipit, 469, 470. Chosanus ulcere gravi laborans sanatur, 470. Libanius habens manus contractas sanatur, 470. Clericus per annum intergrum cæcus visum recuperat, 470. Clericus energumenus liberatur, 470, 471. Mulier præ vetustate cæca visum

recuperat, 471. Hydropicus a medicis desperatus sanatur, 471. Cæcus illuminatur, 471. Mulier pedibus manibusque contracta sanatur, 471, 472. Monachus duos per annos febre gravi laborans sanatur, 472. Quidam habens manum contractam sanatur, 472. Altila morbo gravi laborans sanatur, 473. Carcer aperitur, catenæ franguntur et vincti solvantur ac liberantur, 473. Plures Judæi ac præsertim Judæa per contumaciam, convertuntur ad Christum, 473, 474. Florentinus oculo laborans sanatur, 474. Amantius vinculis Judæorum solvitur ac liberatur, 474. Janua ecclesiæ sponte reseratur, 474. Multi in carcere detenti liberantur, 474, 475. Quidam oculo laborans sanatur, 475. Femina habens pustulam sanatur, 476. Multi ex variis nationibus a servitute liberantur, 476.

Virtute ac meritis S. Albini Andegavensis episcopi mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 482, 483. Adolesceus mortuus ad vitam revocatur, 483. Mulier a custodia et servitute liberatur, 483. Dæmoniacus cæcus, ejecto dæmone, visum recipit, 484. Monachus per annum integrum cæcus illuminatur, 484, 485. Vincti in carcere detenti a custodia et vinculis liberantur, 485. Mulier energumena liberatur, 485. Tres paralytici a medicis desperati sanatur, 486. Duodecim cæci illuminantur, 486. Virtute ac meritis S. Paterni Abriacensis episcopi mulier naribus putrefactis laborans sanatur, 491. Fons oritur silentibus in deserto, 492. Mulier jam diu muta loquelam recuperat, 491. Puella habens manus contractas sanatur, 491. Puer morsu serpentis necatus ad vitam revocatur, 491. Parisiis, multi a dæmonibus obsessi liberantur, et multi febrientes sanantur, 491. Crescentianus oculis eruli laborans sanatur et oculos recuperat, 493. Femina muta loquelam recipit, 496. Virtute sanctæ Radegundis Francorum reginæ multi febrientes, languidi ac desperati sanantur, 506. Matrōna per multum tempus cæca illuminatur, 508. Duæ femines gravi morbo laborantes sanantur, 508, 509. Monacha exanimis præ nimia infirmitate, ad vitam revocatur et sanatur, 509. Mulier energumena, egresso dæmone fluxu ventris, liberatur, 509. Floredus a naufragio salvatur, 509. Goda puella diutino morbo laborans sanatur, 509. Mulier energumena, dæmone exente per aurem, liberatur, 510. Monacha oculo laborans sanatur, 510. Infans exanimis ad vitam revocatur, 510. Monacha hydropici laborans sanatur, 510. Infantula mortua ad vitam revocatur, 511. Domolonus fœci tribus morbo gravi laborans sanatur, 511, 512.

Virtute ac meritis S. Amantii Ruthenensis episcopi, for immobilis stat, et pauper viduus rem suam furatam recuperat, 521, 522. Vas vino plenum in casu periculoso servatur illam, 522. Manus abbatis Marturii mole compressa retrahitur illa, 523. Ruthenenses a Marcomanis hostibus liberantur, 524. Puer energumenus a nativitate mutus loquelam recipit, 524, 525. Innocens in carcere vinctus a carcere et vinculis liberatur, 525, 526. Alius innocens ad penas damnatus vinculis solvitur et a penis liberatur, 526. Virtute ac meritis S. Remigii Remensis episcopi quidam cæcus et energumenus illuminatur et sanatur, 529. Incendium urbis Remensis exstinguitur, 530. Puella energumena liberatur, 530, 531. Eadem puella, a dæmone occisa, a mortuis suscitatur, 531, 532. Virtute ac meritis S. Medardi Noviomensis episcopi latro capitur in latrocinio suo, et postea penitens absolvitur, 536, 537. Alii duo prædones sic capiuntur et pariter absoluntur, 537, 538. Rex Clotarius cum exercitu suo in depredationibus suis coercetur et omnia depredata depone cogitur, 538. Porci furati restituntur, 538. Energumenus liberatur, 538. Surdus auditum recipit, 539. Paralyticus sanatur, 539, 540. Virtute ac meritis S. Marcelli Parisiensis episcopi aqua mutatur in vinum, 546. Multi infirmi sanantur, 545. Episcopus causa castigationis fit mutus, sed postea penitens loquelam recuperat, 546.

Populus Parisiensis a vastatore et immani dracone liberatur, 547, 548. Virtute ac meritis S. Leobini Carnotensis episcopi tempestas valida sedatur, 552, 553. Incendium exstinguitur, 553. Aliud incendium in eodem loco exstinguitur, 553. Duo energumeni, ejectis dæmonibus, sanantur, 553. Ipse sanctus Leobinus cancri ulcere in naribus duodecim per annos laborans sanatur, 554. Quidam oculo per annos cæcus illuminatur, 557. Hydropicus sanatur, 557. Incendium in urbe Parisiensi comprimitur et exstinguitur, 557, 558. Puella energumena liberatur, 558. Multi febribus quotidianis, tertianis vel quartanis laborantes sanantur, 558. Domus civis Carnotensis ab imbre lapidum et infestatione demoniaca liberatur, 558, 559. S. Calesticus, morbo gravi laborans, sanatur, 559. Puella a mortuis suscitatur, 559, 560. Duo pueri energumeni liberantur, 560. Virtute ac meritis S. Maurilii episcopi Andegavensis, Salutor habens a nativitate manus aridas

subito sanatur, 561, 563. Mulier cæca et enrgumena illuminatur et sanatur, 563.

Quidam veneno viperæ laborans sanatur, 567. Matrōna sterilis filium obtinet, 563. Dæmones fugantur ex idolis et idola subito evertuntur et cremantur, 563, 566. Monachus tres per annos febribus laborans sanatur, 563. Servus a servitute liberatur et a domino servi morte multatus ad vitam revocatur, 566. Naves a naufragio salvantur, 566. Fur pro furto sit dæmoniacus, sed penitens liberatur, 567. Matrōna Amilia duodecim per annos gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 567. Carcus a nativitate illuminatur, 569. Javes reliquiarum perditas invenit in ventre piscis et puer septem per annos mortuus ad vitam revocatur, 570, 571. Quidam avarus pro avaritia sit contractus, sed penitens, sanatur, 571, 572. Servus per tres annos cæcus visum recuperat, 572. Puer contractus sanatur, 572, 573. Buncula a dæmone agitata et furibunda, fit mitis et innocua, 573. Navigantes a naufragio salvantur, 573, 574. Adolesceus catechumenus a mortuis suscitatur, 574, 575. Peregrinus in via defunctus ad vitam revocatur, 574, 575. Duo cæci a nativitate illuminantur, 576. Quidam triginta per annos paralytici sanatur, 576. Virtute ac meritis S. Dionysii et sociorum segetes fiunt uberrimæ et patria meretur salutem, 582. Multi iniriunt sanitatem recipient, 582, 583.

S. ADAMANS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Columbæ fructus amari fiunt dulci simi, LXXXVIII, 743, 744. Segetes breviori tempore crescant, maturantur et metuntur, 744. Sex homines pene exanimis sanantur, 745. Multi homines simul et pecudes a pestilentia salvantur, 745. Virgo Minguina vulnere gravi laborans sanatur, 745. S. ror et nutritrix ejusdem sancti dolore oculorum graviter laborantes, sanatur, 746. Fons oritur ex rupe ad infantem baptizandum, 747. Fons dæmoniaci arte infestatus fit bonus et salutaris, 747. Tempestas valida sedatur, et navigantes a naufragio salvantur, 747. Quidam pauperimus in miseria sua sublevatur, 753. Mulier in partu graviter laborans, feliciter liberatur, 756. Uxor odians virum suum, adamat illum, 757. Cormacus a periculo mortis liberatur, 757. Idem et comes ejus a naufragio salvantur, 758. Lugneus fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 763. Dæmones omnia vastantes fugantur, 763, 764.

S. ALDHELMUS SCHWABURGENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Aldhelmi trabs fit longior ut ecclesia ædificetur, LXXXIX, 72. Tempestas sedatur ad navigandum, 73. Nautæ a periculo mortis liberantur, 73. Puella diu paralytica, sanatur, 78, 79. Energumenus liberatur, 79, 80. Contractus sanatur, 80, 81. Piscator tres per annos cæcus visum recuperat, 82.

S. BONIFACIUS MOGUNTINI EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Bonifacii fons dulcissimus oritur, LXXXIX, 633, 634. Multi habentes infirmitates tum spirituales tum corporales sanantur, 661.

BEDA VENERABILIS. — Virtute ac meritis S. Cuthberti Lindisfarnensis episcopi, ipse sanctus claudus ab angelo sanatur, XCIV, 137. Venti mutantur, et navigantes a naufragio salvantur, 734. Ipse sanctus iter faciens miraculosa altit, 740. Nautæ a tempestate liberantur et cibos obtinent, 749. Incendium exstinguitur, 751, 752. Femina energumena, ejecto dæmone, sanatur, 755. Dæmones omnia vastantes, fugantur, 756. Aqua de arida oritur, 758. Volucres messem devorantes abiguntur, 759. Abbatissa et puella ejus morbo gravi laborantes sanantur, 762, 763. Servus gravi languore laborans sanatur, 763, 766. Uxor comitis moribunda sanatur, 769, 770. Puella dolore capitis laterisque graviter laborans sanatur, 770, 771. Præfectus infirmitate gravi laborans sanatur, 771. Juvenis moribundus sanatur, 771, 772. Puer semivivus matri sanus redditur, 772. Aqua in vinum mutatur, 774. Minister sancti fluxu ventris graviter laborans sanatur, 779, 780. Puer dæmoniacus liberatur, 781, 783. Paralyticus a medicis desperatus sanatur, 786. Felgildus tumore gravi laborans sanatur, 787, 788. Virtute ac meritis S. Felicis Nolani, ipse sanctus a carcere et vinculis liberatur, 791. Uva in sentibus invenitur, qua episcopus jam frigidus ad vitam revocatur, 791, 792. Ipse sanctus telis aranearum contra inquisitores protegitur, 793. A muliere insciente alitur in latebris per sex menses, 794. Pauper rusticus suos boves furatos recuperat, 795.

Virtute ac meritis S. Osualdi, a pestilentia multi liberantur, XCV, 193, 194. Virtute S. Cudberti fons in loco arido oritur, 222. Segetes breviori tempore maturantur et colliguntur, 222, 223. Paralyticus sanatur, 227, 228. Virtute S. Ogidilaldi tempestas sedatur et multi navigantes a naufragio salvantur, 229. Virtute S. Johannis episcopi mutus et scabiosus curatur, 230, 231. Puella languore graviter laborans sanatur, 231. Comitissa Puch per multum tempus morbo gravi laborans sanatur, 232,

233. Puer ad vitam revocatur, XCIV, 233, 234. Clericus membris contritus a morte liberatur, 231, 235.

S. LEONARDUS AGGROBONENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Leodegarii, ipse sanctus, lingua incisa, usum linguae recipit, XCVI, 342. Multi a quacunque infirmitate detenti sanantur, 344. Fures sacrilegi puniuntur et res furatæ restituntur, 344, 366. Puella caeca, muta et paralytica, illuminatur, recipit loquelam et sanatur, 370. Mulier felse accusata vineulis fractis solvitur, 370. Claudus recte ambulat, 370. Contracta sanatur, 370. Vinum multiplicatur et superabundat, 371. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 371. Infantulus cæcus visum recipit, 371. Mulier cur: a ac retorta erigitur, 371. Paralyticus et alius jacens in via sanatur, 371. Puella cæca illuminatur, 371. Infans ad vitam revocatur, 372. Cæca illuminatur, 372. Paralytica sanatur, 372. Adolescentes et puella energumena liberatur, 372.

S. PAULINUS NOLANUS. — Virtute S. Paulini Aquileienseis, provincia Aquileienseis totaque simul Italia salvantur, XCIX, 20 et seqq.

S. LUDGERUS EPISC. — Virtute S. Ludgeri cæcus illuminatur, XCIX, 779, 780. Piscis miræ magnitudinis capitur, 782. Armingerus tredecim per annos cæcus visum recuperat, 783, 784. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 785. Puella paralytica sanatur, 785. Quidam nervis popliteque contractus sanatur, 786. Puella cæca illuminatur, 786. Alia puella energumena et muta liberatur et sanatur, 786. Juvenis contractus et paralyticus sanatur, 786, 787. Femina cæca illuminatur, 787. Juvenis mutus et energumenus loquitur et liberatur, 787. Paralytica sanatur, 787. Cæcus illuminatur, 787, 788. Puella paralytica sanatur, 788. Surdus auditum recuperat, 788. Cæcus lumen recipit, 788. Alius cæcus illuminatur, 788. Dæmon omnia vastans fugatur, 789. Mulier diu membrorum usu destituta sanatur, 789. Juvenis Adam, infirmitate in vinculis contracta laborans, sanatur, 789, 790. Mulier habens manum aridam et contractam sanatur, 790. Adolescentes energumenus a medicis desperatos liberatur et sanatur, 790. Pauper cæcus illuminatur, 790, 791. Quidam pro furto necatus a mortuis suscitatur, 791. Alius in patibulo suspensus a morte liberatur, 791, 792. Arborea ad coen: uendum monasterium in tempestate eruantur, 793.

B. ALCUINUS ABBAS. — Virtute ac meritis B. Alcuini incendium exstinguitur, C, 182. Infirmi sanantur, 103. Pauper cæcus illuminatur, 103. Diabolus fugatur, 104. Sigulfus doliore capitis graviter laborans sanatur, 106. Alius eius discipulus dolore gravi dentium laborans sanatur, 106.

S. BENEDICTUS ABBAS ANIANENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti multi pauperes a famis periculo eripiuntur, CIII, 362. Incendium compescitur et exstinguitur, 362. Vinosa a vastatione locustarum liberatur, 362, 363. Aliud incendium exstinguitur, 363. Monachus a latronibus liberatur, 363. Monachus latro convertitur ac pie moritur, 363. Tempestas valida sedatur, 371. Mulieres tortionibus laborantes sanantur, 371. Energumenus liberatur, 371. Femina spirita immundo plena mundatur, 371. Multi febricitantes sanantur, 371.

EDMUNDUS ABBAS. — Virtute ac meritis SS. Marcellini et Petri omnia infirmitatum genera curantur, CIV, 334. Daniel omnibus membris contractus sanatur, 334. Mulier paralytica sanatur, 338. Vuillebertus gravi languore laborans et a medicis desperatus sanatur, 338, 339. Clericus surdus et mutus sanatur 339. Puella surda et muta a nativitate sanatur, 339, 360. Albricus cæcus et toto corpore tremulus illuminatur et sanatur, 361, 362. Puer horrende contractus sanatur, 362. Duo alii simili modo contracti, sanantur, 362, 363. Cervisia in vinum mutatur, 364. Gisilbertus immani gibbo depressus sanatur, 365. Puella sexdecim annorum ignara linguae Latine, recte loquitur Latine et a dæmone vexata liberatur, 367 et seqq. Monacha per decem annos paralytica sanatur, 369. Mulier rictu hians laborans sanatur, 370. Puer surdus et mutus curatur, 370, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Alius juvenis pariter surdus et mutus sanatur, 371. Vltoribus tenebris fugatur, 371, 372. Presbyter insanens sanitati redditur, 372, 373. Odrogo febribus graviter laborans sanatur, 373. Juvenis pessime contractus, 375, 376. Puella pariter contracta sanatur, 376. Pauper per tres annos cæcus visum recipit, 376. Mulier jam diu cæca visum recuperat, 377. Quidam morbo gravi viscerum laborans sanatur, 377, 378. Puella octo per annos paralytica sanatur, 378. Rusticus gibbo ac dolore gravi dentium laborans sanatur, et a gibbo subito liberatur, 379, 380. Dominicus morbo spasmodico laborans sanatur, 381. Anus Gerrada cæca visum recuperat, 381. Surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 381. Anus per tres annos cæca lumen recuperat, 381. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 381. Puella per tres annos

cæca visum recipit 382. Dado curvus ac toto corpore tortus erigitur et sanatur, 382. Vidua Adalrada per quatuor annos cæca visum recipit, 382. Alia femina quinquennio cæca illuminatur, 382. Gunthardus paralyticus sanatur, 382. Cæcus a nativitate illuminatur, 382. Puella tres per annos cæca visum recipit, 382, 383. Alia duo per annos cæca lumen recuperat, 383. Ermenwardus per annos quatuordecim cæcus illuminatur, 383. Puella a dæmone vexata liberatur, 383. Puella octo per annos cæca illuminatur, 384. Alia similiter cæca visum recuperat, 384. Puella Bildrada curva ac retorta erigitur et sanatur, 384.

Alia femina plurimis ab annis cæca visum recipit, 384, 385. Heraldus annos per multos cæcus illuminatur, 385. Duæ viduæ per multum tempus cæcas visum recuperant, 385. Femina penitus incurvata erigitur ac sanatur, 385. Lioldolus cruce ac pede graviter laborans sanatur, 385. Juvenis surdus et mutus et sinistra manu contractus sanatur, 385, 386. Engilgarda diu paralytica sanatur, 386. Ramburga omnibus membris inferioribus paralytica sanatur, 386. Germarus per multum tempus cæcus illuminatur, 386. Gundrada tres per annos cæca visum recipit, 386. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 386. Gildemarus surdus et mutus auditum et loquelam recipit, 386. Puella surda, muta, cæca et contracta auditum, loquelam, visum et integrum sanitatem recipit, 387. Berohadus contractus ac debilis sanatur, 387. Puella habens manum contractam sanatur, 387, 388. Puer surdus auditum recuperat, 388. Puella muta et contracta loquelam recipit et erigitur, 388. Ancilla cæca illuminatur, 388. Theodorus morbo spasmodico laborans sanatur, 388. Puer contractus ac histotus sanatur, 389. Folchardus habens dextram semper agitatam ac tremulam sanatur, 389. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 389. Virgo Saliga paralytica sanatur, 389, 390.

Virtute ac meritis SS. Proti, Hyacinthi et Hermeti, femina a dæmone vexata liberatur, 391, 392. Alia femina renibus debilitata, atque cruribus pedibusque paralytica, sanatur, 392 et seqq.

HAIMINUS MONACHUS S. VEDASTI ATRABATENSE. — Virtute ac meritis S. Vedasti duo pauperes ægroti curantur, CI, 757. Cæcus illuminatur et claudus recte ambulat, 757. Undecim parvuli gravi morbo laborantes sanantur, 758.

S. ALDRIUS SENEENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Aldrici, bubulcus gravi vulnere laborans cubito sanatur, CV, 808. Mauricius coenuli ad pensionem salutarem adducitur, 809. Puella a nativitate cæca illuminatur, 809. Mulier morbo gravi laborans sanatur, 810. HILDEGARDIS ABBAS S. DISMONT. — Virtute ac meritis S. Dionysii segetes sunt copiosiores et abundantiores CVI, 48. Multi infirmi variis morbis laborantes sanantur, 48.

JOSEPHUS SACERDOS. — Virtute ac meritis SS. Rapheberti et Zenonis femina nomine Bedeuiga a nativitate cæca illuminatur, CVI, 894, 895. Quidam habens manum aridam sanatur, 895. Femina quadriduanis febris laborans sanatur, 895. Multi infirmi variis morbis affecti sanantur, 895. Hildegardis per multum tempus cæcus illuminatur, 896. Femina quinque per annos paralytica sanatur, 896. Pluvia noxia fugatur, 899. Puella muta a nativitate loquitur, 899. Bertinda a dæmone vexata liberatur, 899. Cæca illuminatur, 899. Cæcus a nativitate illuminatur, 899, 900. Sacerdos incredulus castigatur, 900. Mulier fluxu sanguinis laborans sanatur, 900. Odricus cæcus visum recuperat, 901. Puella a nativitate cæca illuminatur, 901. Mulier clauda recte ambulat, 901. Herveus gravi infirmitate laborans sanatur, 901. Uxor Hervei febris triduanis laborans sanatur, 902. Carolus rex dolore gravi dentium laborans sanatur, 904.

RADANUS MAURUS ARCHIEPISCOPUS. MOGONT. — Virtute ac meritis sanctæ Marthæ multi variis morbis et infirmitatibus laborantes sanantur, CXII, 1496, 1506. Provincia Viennensis a dracone immani liberatur, 1497. Eadem provincia ad Christum convertitur, 1497. Dæmonia fugantur et energumini liberantur ac sanantur, 1499. Juvenis a Rhodano submersus a mortuis suscitatur, 1499. Aqua in vinum convertitur, 1500. Clodoveus rex morbo gravi laborans sanatur, 1506.

WALAFRIDUS STRABUS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Galli abbatis dæmonia in specie mulierum ostensa fugantur, CXLV, 388. Serpentes fugantur, 389. Fila ducis a dæmone liberatur et sanatur, 392, 393. Tabuli brevior ut edificetur oratorium, 391 longior, 1600. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1001. Pauper debilis et contractus sanatur, 1004. Violatores sepietris S. Galli castigantur, 1008, 1009. Avis prægrædis ad pauperem satlandum mittitur, 1009, 1010. Quidam cæcus, surdus et paralyticus, visum, auditum totamque sanitatem recipit, 1015. Latro castigatur pro furto, sed postea occiditur.

sanatur, 1019. Perjurus fit cæcus ad emendationem, 1020. Viator a periculo latronum et a morte liberatur, 1020, 1021. Puella ænergumena, ejecto dæmone, liberatur et sanatur, 1021. Quidam ictu fulminis contractus ac deformatus, sanatur, 1022, 1023. Surdus et mutus sanatur, 1023. Fur deprehenditur, et omnia furata restituitur, 1023, 1024. Sanctimonialis contracta ac contorta sanatur, 1024. Quidam debilis ac contractus sanatur, 1024. Quidam præ fastidio ciborum laborans sanatur, 1025. Quidam iocus in vinculis vulneratus a vinculis et vulnere liberatur, 1025. Quidam medicus gravi tumore laborans sanatur, 1026. Puella a natiuitate cæca illuminatur, 1026, 1027. Puerulus ulceribus laborans sanatur, 1027. Puella habens manum aridam et curvatam sanatur, 1027. Juuvenis mutus loquellam recipit, 1028. Puer debilis et contractus sanatur, 1028. Puella per multum tempus paralytica sanatur, 1029, 1029. Ancilla cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1029. Scelus omnimodo debilis curatur, 1029, 1030.

Virtute ac meritis S. Oihmari abbatis, tempestas sedatur, et nauis a naufragio salvatur, 1037. Potus crescit et abundat ad sublevandos navigantes, 1038. Mutus et surdus curatur, 1038, 1039. Quidam in casu a morte liberatur, 1039, 1040. Puer contractus sanatur, 1040. Clericus habens manus contractas et putrefactas sanatur, 1041.

Virtute ac meritis sancti Mamæ in carcere reclusi parcentur, 1051, 1053. Carcer aperitur et rei vinculis solvantur, 1053. Ipse sanctos in igne non læditur, 1055, 1056; a beatis feris non læditur, sed honoratur, 1057, 1058. Leo loquitur, 1058, 1059.

Virtute S. Leodegarii episcopi et martyris multi variis morbis laborantes sanantur, 1147 et seqq.

S. EULOGIUS AUCUSSESCOPUS TOLENTINUS. — Virtute SS. Floræ et Mariæ martyrum populi Christiani contra hostes et barbaros protegentur, CXV, 848. Virtute ac meritis SS. Georgii, Aurelii et Nathalie, Brutius morbo elephantino insanabili laborans liberatur, 947. Juuvenis febribus tres per menses laborans sanatur, 947. Gerinus doloris cruciatibus per totum corpus laborans sanatur, 948. Pauper vidua suum equum furatum recuperat, 949. Fur delegitur, plaga affigitur; sed penitens sanatur, 950. Quidam claudus et alius dolore capitis graviter laborans sanatur, 949. Infans pedum debilitate laborans curatur, 950. Anus surda et muta auditum et loquellam recipit, 950, 951. Vinum abundat et fit copiosius, 951. Puella octo per annos cæca visum recipit, 951, 952. Boso paralyticus sanatur, 952. Paupercula renibus contracta et omnimodo impotens laborans, 952, 953. Alvearium fit immobile et fures fugantur, 953. Cæcus illuminatur, 953. Duo cæci visum recuperant, 953. Adolescens insanus curatur, 953. Puella contracta sanatur, 953, 954. Femina centenaria cæca illuminatur, 954. Contractus sanatur, 955. Mulier inflationis morbo graviter laborans sanatur, 955. Hieronymus gravi totius corporis debilitate laborans sanatur, 956. Surdus et mutus auditum et loquellam recipit, 956. Juuvenis quique per annos cæcus illuminatur, 956, 957. Contractus ac retortus sanatur, 957. Quidam renibus laborans et claudus sanatur, 957. Corpora SS. martyrum a rapacitate et voracitate canum, ferarum et vulcurum servantur, 957, 958. Presbyter pro furto reliquiarum fit ænergumenus, sed postea penitens sanatur, 958. Teutgaudus duos per annos contractus, sanatur, 958.

ANOLUS ERAC. LUONOVENSIS. — Virtute ac meritis S. Bonigni martyris multa sanitatum vel curationum signa celebrantur, CXVI, 80.

S. ANSCHARIUS HAMBURGENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Anscharii pluvia noxia descendit in cultores deorum, dum una quidem gutta non descendit in invocantes Christum, CXVIII, 979. Ipse sanctus tibi gravi dolore laborans sanatur, 959. Bircenses ab hostium incursu liberantur, 981. Idola deservantur, et fides Christiana colitur, 981, 982. Pecunia crescit et multiplicatur ad refectilandas pauperes, 983. Plurimi infirmi baptizantur et sanantur, 989, 990. Sæci ad Christum convertuntur, 996, 997. Xenodochium dotatur et pauperes refectuntur, 1003, 1004. Capivi liberantur, 1007. Agroti sanantur, 1008. Virtute ac meritis S. Willibodi Bremensis primi episcopi ipse sanctus a morte liberatur, 1015, 1016. Contra plagas et gladium servatur, 1016, 1017. Femina septem per annos cæca illuminatur, 1023, 1026. Alia novem per annos cæca visum recuperat, 1026. Septem languidi a diversis infirmitatibus liberantur, 1026. Femina per tres menses et amplius cæca lumen recipit, 1026. Alia morbo contracta sanatur, 1026. Alia per multos annos incurvata et manibus reptans sanatur, 1026. Duæ feminae una contracta et altera orba sanatur,

1026. Adolescens per multum tempus paralyticus sanatur, 1026, 1027. Adulter paralytica sanatur, 1027. Ikka septem per annos cæca illuminatur, 1027. Alia contracta et paralytica sanatur, 1027, 1028. Cæcus et flastra ejus cæca visum recipiunt, 1028. Surdus et mutus a natiuitate auditum et loquellam recipit, 1028. Puella contracta sanatur, 1028. Femina Herimod duos per annos surda sanatur, 1028. Duæ feminae una incurvata et altera orba sanantur, 1028. Puella multo tempore omnibus membris invalida sanatur, 1028. Mulier multos per annos cæca illuminatur, 1029. Alia diutius cæca visum recipit, 1029. Meinradus cæcus illuminatur, 1029. Femina novem per annos cæca visum recuperat, 1029. Quidam habens manum contractam sanatur, 1029. Thiad-gordis diu cæca illuminatur, 1029. Akko vulnere gravi laborans sanatur; ejusdem uxor diu cæca, lumen recuperat, 1029. Quidam tres per annos mutus loquellam recuperat, 1029. Puella horrendo contracta sanatur, 1029, 1030. Alia omnibus membris invalida sanatur, 1030. Alia a natiuitate manca sanatur, 1030. Ancilla comitis Hertmanni muta loquellam recuperat, 1030. Puella muta et contracta loquellam recipit et sanatur, 1030. Femina ex dextra parte a natiuitate manca sanatur, 1030, 1031. Ida novem per annos cæca illuminatur, 1031. Dissith undecim per menses uno oculo cæcata, curatur, 1031. Alia paralytica sanatur, 1031. Femina diu cæca illuminatur, 1031. Rotgardis clauda recte ambulat, 1031.

B. SERVATUS LUTUS FERRARIENSIS ABRAS. — Virtute ac meritis S. Maximini episcopi Trevirensis cæcus illuminatur, CXIX, 675. Paralyticus sanatur, 676. Femina a dæmone vexata liberatur, 676. Duo leprosi mundantur, 676. Creton a natiuitate cæcus illuminatur, 676. Rodnara habens tibiam et pedem aridos sanatur, 677. Carolus Martellus febribus graviter laborans sanatur, 677. Duæ feminae manibus pedibusque aride curantur, 678. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 678. Dæmones fugantur, 678. Clericus ænergumenus pessime vexatus liberatur, 679. Alius ænergumenus similiter vexatus sanatur, 679. Cunibribus atrociter a dæmone vexatus liberatur, 679. Triginta septem ænergumeni eodem die curantur, 680. Femina per septem et quadraginta annos a dæmone vexata liberatur, 680. Duo et viginti alii ænergumeni altero die mundantur, 680. Virtute ac meritis S. Wigberti abbatis hostes caduntur ac fugantur, 688, 689. Malefactor paralyti perenni multatur, 689. Raptor sensu ac visu privatur, 689, 690. Ignis accendi nequit ad incendendam domum ecclesie, 690. Ecclesia squaloribus Saxonum non potest maculari, 690. Quidam morbo gravi laborans sanatur, 692. Alius paralyti generalit laborans sanatur, 692. Sigebertus demoniacus liberatur, 692. Ænergumenus rabulis sanatur, 692. Quidam surdus, mutus et horrendo contractus, auditum, loquellam et integram sanitatem recipit, 692, 693.

WANDALBERTUS PRUMENUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Goaris presbyteri calumniatores ipsius sancti mirabiliter pascuntur et exanimas ad vitam revocantur, CXXI, 617. Innocentia ipsius loquela infantis manifestatur ac protegitur, 619, 620. Clericus manu debilis curatur, 626, 627. Vinum crescit et multiplicatur, 628. Servus claudus recte ambulat, 628. Quidam mente captus sanatur, 628, 629. Wallarius ænergumenus pessime vexatus liberatur et sanatur, 629. Pisces miræ magnitudinis capiuntur, 660. Abbatissa crure fracto graviter laborans sanatur, 661. Discordes inter fratres fit concordia, 661. Carolus imperator periclitans in tempestate liberatur, 661, 662. Regina Fastrada de ore dentium graviter laborans sanatur, 662. Quidam super glaciem periclitans a naufragio salvatur, 662, 663. Quidam procurator ad emendationem cæditur ac læditur, sed penitens sanatur, 663. Turricula a mundatione salvatur, 663. Brigida pedibus debilis sanatur, 663. Ancilla Hadebaldi bis cæca et muta, bis visum et loquellam recipit, 664. Alia cæca illuminatur, 664. Filius ancillæ cæcus et mutus visum et loquellam recipit, 664. Quidam a naufragio liberatur, 664, 665. Infans a fluctibus Rheni salvatur, 665. Fur pro furio fit dæmoniacus, sed penitens liberatur, 666. Presbyter pro decimis furatis fit cæcus et mutus, sed penitens visum et loquellam recuperat, 666. Servus a vinculis liberatur, 666. Abbas Maximinus ad emendationem periclitatur, sed penitens salvatur, 667. Quidam negotiator liberatur a naufragio, 667.

Servus ex aque periculo eruitur, 667, 668. Ludovicus imperator dolore pedum graviter laborans sanatur, 669. Mulier clauda recte ambulat, 669, 670. Infans ænergumenus curatur, 670. Alius infans surdus et claudus sanatur, 670. Puella cæca illuminatur, 671. Femina gravi renum dolore laborans sanatur, 673. Alia pedibus cruribusque graviter laborans sanatur, 675. Ancillula pedibus contracta

sanatur, 675. Femina omnimode debilis et contracta sanatur, 675. Quidam casu arboris praevenius a morte salvatur, 675. Quidam surdus et tumore laborans auditum et sanitatem recipit, 675, 676. Alius surdus et habens brachium aridum curatur, 676. Alius habens manum cum brachio debilem sanatur, 676. Femina scabie et lepra et morbo laborans sanatur, 676. Alia habens digitos rigidos sanatur, 676. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 675. Femina manu et brachio contracta sanatur, 677. Puella quinquennis tres per annos caeca illuminatur, 677. Bertrada debilis ac contracta sanatur, 677. Femina oris contorti ad aurem deformitate laborans curatur, 677. Freosbaldus debilis vel potius paralyticus sanatur, 677, 678. Daguinus contractus manibus et genibus repens sanatur, 678. Puerulus caecus illuminatur, 678. Alvoldus paralyticus sanatur, 678. 679. Cæcus illuminatur, 679. Mulier per multum tempus caeca visum recuperat, 679. Vir et uxor ejus paralyti laborantes, sanantur, 679, 680. Femina surda, muta manibusque debilis, auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 680. Alia nomine Grimit eadem infirmitate laborans sanatur, 680.

ISO SANGALLENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Othmari quidam stomachi morbo laborans, quo panem omnino respueret, sanatur, CXXI, 788. Quidam a nativitate debilis ac contractus curatur, 789. Mutus a nativitate loquitur, 790. Puerulus a nativitate contractus sanatur, 790, 791. Mutus munere loquendi donatur, 791, 792. Quidam pede tumefacto per integrum annum laborans sanatur, 792. Alius habens pedem cum thibia contractum ad posteriora sanatur, 792. Sanctimonialis quatuor per annos caeca visum recuperat, 791, 795.

MILIO MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis S. Amandi serpens fugatur, CXXI, 933, 934. Captivi redimuntur et instruuntur, 939. Puer a submersione liberatur, 942. Tempestas sedatur et navigantes a naufragio salvantur, 944. Gandenses ad fidem Christianam convertuntur, 945. Mortuus suscitatur, 949, 950. Cæcus illuminatur, 959. Quidam a periculo mortis liberatur, 961. Quidam ad emendationem sunt cæci et paralytici, et postea visum et integram sanitatem recuperant, 962 et seqq.

S. ADO VARENNENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Theodori abbatis Viennensis in Gallia cæcus illuminatur, CXXIII, 449. Contractus erigitur, 450. Cera crescit ad tenebras noctis fugandas, 450. Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Viennensis energumini et lunatici curantur, 451, 452. Sanctimonialis muta loquelam recipit, 451. Cæcus illuminatur, 451. Alius cæcus visum recipit, 451, 452. Tertius cæcus pariter illuminatur, 452. Juvenis pedum impotens a nativitate recte ambulat, 452.

ADREVALDUS FLORACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Benedicti cæcus a nativitate illuminatur, CXXIV, 905. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 906. Cæcus lumen recipit, 906. Mortuus ad vitam revocatur, 907. Puella a mortuis suscitatur, 907. Pisces copiosius capiuntur, 926. Quidam pedibus laborans et a nativitate gressu privatus sanatur, 926. Armillæ furatæ recuperantur, 929. Puer a nativitate horrendo contractus sanatur, 931. Energumenus rabidus atque debacchans liberatur et sanatur, 931, 933. Alius energumenus pariter vexatus sanatur, 935. Conas Rucalphus energumenus rabidus sanatur, 936. Perjurus pro suo crimine fit manu aridus, postea penitens sanatur, 940, 941. Femina clauda scabellisque ambulans sanatur, 941, 942. Incendium exstinguitur, 942, 943. Puer e lupi faucibus eripitur, 943, 944. Sexaginta infirmi variis morbis affecti curantur, 945, 946. In certamine, prona nocentibus et securitas innocentibus datur, 948. Plurimi, linguis abscissis, loquuntur, 962, 963. Virtute ac meritis S. Aigilphi virgo sanctimonialis caeca visum recipit, 963.

HERICUS MONACHUS AXTISSIODORENSIS. — Virtute ac meritis S. Germani tempestas sedatur, CXXIV, 1168. Puella caeca illuminatur et Pelagiani vincuntur, 1170, 1172. Mortuus suscitatur, 1199. Energumenus liberatur, 1200, 1201. Michomeres defunctus ad vitam revocatur, 1211. Filius viduae a mortuis suscitatur, 1213. Quidam a ruina parietis servatur, 1213, 1214. Virga sancti humi defixa subit ramusculos frondesque producit, 1214. Pax et securitas obtinentur, 1219. Tribunus Nonnius pro suo crimine fit immobilis et mutus, postea penitens sanatur et loquelam recuperat, 1229. Quidam genuum debilitate laborans sanatur, 1229. Puer energumenus liberatur, 1230. Perjuri ad emendationem pro suo crimine castigantur, 1230, 1231. Surdus auditum recipit, 1232. Quidam toto corpore invalidus sanatur, 1232, 1233. Petrus genuum debilitate laborans sanatur, 1233. Nonsaula toto corpore contracta erigitur, 1233. Alia similiter contracta curatur, 1233. Berlindis et Teduisa pariter contractae sanantur, 1233, 1234. Alcharius quartanis febribus labo-

rans sanatur, 1234. Presbyter tertiana febre laborans sanatur, 1234. Clericus quotidiana febre affectus sanatur, 1234. Mulier habens manus contractas curatur, 1234. Una alia similiter contractae sanantur, 1234. Maria pro furto renibus graviter laborat, postea penitens sa alar, 1235. Puella muta loquelam recipit, 1235. Contractus sanatur, 1236. Quidam pro suo crimine fit contractus, postea penitens sanatur, 1237. Latrones arcuntur et contra rapinam auxilium datur, 1237. Reverentia loci sancto Germani danti vindicator, 1238. Per tri pro suo crimine ad emendationem castigantur, 1239. Multi caeci illuminantur; claudi, leprosi, febricitantes sanantur, 1239.

Puella horrendo contracta erigitur, 1239. Viatores diriguntur ac proteguntur, 1239, 1240. Res S. Germani etiam a bestiis proteguntur, 1240. Fur sacrilegus fugere nequit et ad emendationem capitur, 1241. Fons abundans oritur et cæcus illuminatur, 1241. Domini quidam, pro sua savitia, crure fracto laborat, postea penitens sanatur, 1241. Mariona, pro sua vituperatione, pede dextro aberrat, postea penitens curatur, 1242. Quidam propter pro sua savitia coxa fracta laborat, postea penitens curatur, 1242. Fur pro furto fit energumenus, postea penitens, liberatur, 1243. Conradus princeps oculo graviter laborans sanatur, 1248, 1249. Helenus surdus, mutus et energumenus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 1255. Adolescens genibus debilis a deformis sanatur, 1255. Mutus loquelam recipit, 1256. Aldricus debilis et contractus sanatur, 1256. Monachus dolore pectoris graviter laborans, sanatur, 1256, 1257. Mulier contracta et manibus reptans, erigitur et sanatur, 1257. Alia surda auditum recipit, 1257. Adalsadus triglia et tres per annos genibus contractus sanatur, 1257. Letharius febre graviter laborans sanatur, 1259. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 1259. Puella a nativitate contracta loquelam integramque sanitatem recipit, 1260. Quidam morbo caduco a pueritia laborans sanatur, 1260. Parvulus contractione artuum laborans sanatur, 1260. Mulier a nativitate muta loquitur, 1260, 1261. Puella muta linguæ usum recipit, 1261. Puella duodecim deformis ac cervicis colloque contractione laborans sanatur, 1261. Herimbertus febribus graviter laborans sanatur, 1261. Sorigarius paralyticus sanatur, 1261, 1262. Virtute ac meritis S. Ursi incendium exstinguitur, 1263.

S. REMBERTUS HAMBURGENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Remberti captivi a servitute et custodia et vinculis liberantur, CXXVI, 1004, 1005. Sanctimonialis caecus solvitur et captiva redimitur, 1005. Tempestas sedatur, 1006. Cæcus illuminatur, 1006. Filius regis a demone liberatur, 1006.

AIMONIVS MONACHUS SANGERMANENSIS. — Virtute ac meritis S. Vincentii martyris, mulier per multum tempus caeca visum recuperat, CXXVI, 1019. Quidam claudus et gravi infirmitate laborans sanatur, 1019. Duo genibus contracti et mulier debilis curantur, 1019. Cæcus illuminatur, 1019. Febricitantes et energumini sanantur et liberantur, 1019. Duo claudi recte ambulantes, 1020. Multi demoniaci infirmique liberantur et sanantur, 1020. Femina pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1020. Latrones in fuga retinentur a verberibus et morte liberantur, et res furatæ restituntur, 1021. Lances furatæ recuperantur, 1021. Cæcus illuminatur, 1021. Quidam habens digitos contractos a nativitate sanatur, 1021. 1022. Femina pro furto fit manu contracta, postea penitens sanatur, 1022. Puella a nativitate caeca illuminatur, 1022. Alia pariter caeca pariter illuminatur, 1022. Piscator pro petulantia fit ore contractus, postea penitens sanatur, 1022, 1023. Pauperculus per multum tempus caeca illuminatur, 1023. Quidam genibus contractus sanatur, 1023. Mulier multos per annos caeca visum recipit, 1023, 1024. Equi aliaque Alberici a spoliations hostium liberantur, 1024. Surdus et mutus curatur, 1024. Mulier pro incredulitate sua fit contracta, postea penitens sanatur, 1026. Virtute ac meritis S. Germani incendium rehibetur et exstinguitur, 1032, 1033. Violatores monasterii S. Germani cecitate et dysenteria laborant donec se peniteant vel morte afficiantur, 1034. Puer surdus, mutus et paralyticus integram sanitatem recipit, 1036. Duo puellas per multum tempus febribus graviter laborantes sanatur, 1037. Paupercula novem per annos contracta sanatur, 1039, 1041. Juvenis tres per annos contractus sanatur, 1041. Puer duodecim a nativitate rebus ac genibus contractus sanatur, 1041, 1042. Cæcus illuminatur, 1042. Adalarius sacerdos dolore renum graviter laborans sanatur, 1043. Energumenus pessime vexatus liberatur 1043. Femina habens manus aridas sanatur, 1043, 1044. Cæcus illuminatur, 1044. Helagus morbo suffocationis laborans sanatur, 1044. Monachi curam S. Germani a furore Northmannorum liberantur, 1045.

Quidam infirmus multos per annos et impotens ambulantem sanatur, 1046. Puerulus insanus et contractus integram sanitatem recipit, 1046. Femina contracta sanatur, 1047. Duo cæci illuminantur, 1047. Reus a circulo ferreo liberatur, 1048. Mulier habens per decem annos manum aridam sanatur, 1049. Duo cæci illuminantur, 1049. Multi usque hodie sanantur infirmi, 1050. Virtute ac meritis S. Savini martyris equus furatus restituitur, 1052. Vinum servatur, 1053, 1054. Quidam pedibus curvis ac contractis laborans sanatur, 1054. Quidam habens manum aridam sanatur, 1051. Alius triginta per annos cæcus illuminatur, 1054.

ANASTASIUS B-LIOTHECARIUS. — Virtute ac meritis S. Sylvestri Constantinus Magnus baptizatur et a lepra curatur, CXXVII, 1511. Virute S. Demetrii martyris opus Cyprianus altitur, contra barbaros protegitur et a servitute liberatur, 724, 725. Multi qualibet infirmitate affecti curantur, 726. Virtute S. Bartholomæi apostoli, cæci illuminantur, leprosi mundantur, febrientes sanantur, claudi ambulant, surdi audiunt et cæteri languidi vel enervementi sanantur et liberantur, 733, 735. Hipparynsula per longa tempora contra hostes protegitur, 736. Navis a Sarracenis liberatur, 737. Nauta morbo graviter laborans, sanatur, 737.

WOLFGANGUS PRESBYTER HASENRIETANUS. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis abbatissæ in Germania puella moribunda ad vitam reparatur, CXXIX, 870, 871. Duo pueri morbo caduco laborantes sanantur, 874. Sanctimonialis podagra laborans sanatur, 875. Pauper a nativitate curvus et contractus erigitur et sanatur, 875. Mater et filia manibus contractæ sanantur, 876. Mulier paralytica curatur, 876, 877. Quidam horrenda contractione pedum affectus sanatur, 877. Femina crure fracto per duos annos valde laborans sanatur, 877, 878. Cæcus a nativitate illuminatur, 879. Alius a nativitate pariter cæcus pariter illuminatur, 880. Equi furati restituntur, 882. Contrada a nativitate cæca illuminatur, 882, 883. Muliercula muta et morbo caduco laborans sanitatem integram recipit, 885. Tres pauperes a nativitate cæci illuminantur, 885, 886. Piscis mirabiliter inventitur, 886. Mulier muta loquelam recipit, 886, 887. Alia pedum debilitate affecta sanatur, 888. Puer tres per annos pedibus laborans sanatur, 889. Mutus loquelam recipit, 889. Claudus recte ambulat, 889. Puer claudus a nativitate gressum recipit, 890. Cæcus a nativitate illuminatur, 890. Alius cæcus visum recipit, 890. Etiam cæci illuminantur, surdi audiunt, debiles sanantur et qualibet infirmitate affecti curantur vel liberantur, 904.

HERBERTUS ARCHIEPISCOPUS TROMENS. — Virtute ac meritis S. Martini Hildricus morbo lupi laborans sanatur, CXXIX, 1036, 1038. Sexaginta solidorum millia inveniuntur et debitor solvitur, 1038, 1039. Dæmoniacus liberatur, 1040. Contractus sanatur, 1041. Mulier enervementa et contracta liberatur et sanatur, 1041, 1042. Alia pedibus per biennium invalida, sanatur, 1042. Clericus canceri ulcere laborans sanatur, 1042. Puella utraque manu pessime laborans sanatur, 1042. Gaudis per triennium genibus contractus sanatur, 1042. Maria tibiis graviter laborans curatur, 1042. Piscator manibus contractus sanatur, 1042. Puella per totum corpus arida sanatur, 1042, 1043. Petronilla pedum et genuum impotens sanatur, 1043. Matrona diuturna infirmitate confecta sanatur, 1043. Puella genibus contracta et manu arida sanitatem integram recipit, 1043. Mulier pede arida sanatur, 1043. Alia paralytica curatur, 1043, 1044. Guiburgis a nativitate cæca illuminatur, 1044. Puer paralyticus sanatur, 1044. Quidam fracto et arefacto brachio laborans, sanatur, 1044. Herbetus energumenus et mutus sanitatem integram recipit, 1044. Paralyticus sanatur, 1044, 1045. Puer per biennium morbo curvatus, sanatur, 1045. Alius debilis et contractus sanatur, 1045.

Ermengardis cæca visum recipit, 1045. Duæ feminæ fistula laborantes curantur, 1045. Puella cæca visum recipit, 1045. Juvenis habens per decem annos brachium aridum, sanatur, 1046. Duo juvenes surdi et muti a nativitate audiunt et loquuntur, 1046. Hildegaridis surda et muta auditum et loquelam recipit, 1046. Andreas per triennium cæcus visum recuperat, 1046. Mulier per quinquennium contracta erigitur, 1046. Puella pariter contracta sanatur, 1047. Puer debilitate pedum affectus curatur, 1047. Joannes fistula confectus sanatur, 1047. Puer verigine capitis vexatus et puella manibus contracta, sanatur, 1047. Mulier opulenta utraque manu horrendo contracta curatur, 1047. Femina debilitate pedum laborans sanatur, 1047. Puer eadem infirmitate affectus curatur, 1048. Mulier fracto et arido brachio laborans sanatur, 1048. Puella muta loquelam recipit, 1048. Duæ puellæ surdæ et mutæ eodem die auditum et loque-

lam recipiunt, 1048. Puer gibbosus et curvus a nativitate erigitur et sanatur, 1048. Puella pedibus contracta sanatur, 1048. Puer contractus curatur, 1048, 1049. Alius morbo calcenii laborans curatur, 1049. Puella a nativitate cæca illuminatur, 1049. Duo pueri enervementi rabidi et omnia vastantes liberantur, 1049. Duo fabri brachiis ac manibus contracti sanantur, 1049. Puella præ febris moribunda subito sanatur, 1049, 1050. Infans a medicis desperatus sanatur, 1050. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 1050. Hugo agrotus toto corpore debilitatus sanatur, 1050. Tres hydropici curantur, 1050. Mulier hydropica sanatur, 1050, 1051. Nix muta, surda et cæca subito visum, auditum et loquelam recipit, 1051. Parvulus morbo gravi laborans sanatur, 1052.

PSEUDO-LUITPRANDUS. — Virtute ac meritis S. Silverii papæ agri multi sanantur, CXXIX, 1225.

ODILO MONACHUS S. MEDARDI SESSONENSIS. — Virtute ac meritis S. Sebastiani clericus febris graviter laborans sanatur, CXXII, 593. Alius per triginta dies morbo lethali laborans sanatur, 593. Puer cæcus illuminatur, 595, 596. Mulier gibbosa et curvata erigitur et sanatur, 596. Surdus, mutus, mancus et claudus auditum, loquelam et sanitatem integram recipit, 596. Duo cæci subito illuminantur, 596, 597. Claudus recte ambulat, 597. Puella utroque pede claudula sanatur, 598. Quidam debilitate genuum laborans sanatur, 598, 599. Femina insanens et muta loquelam et mentem sanam recipit, 599. Quidam claudicans recte ambulat, 599. Matrona fluxu sanguinis laborans sanatur, 599, 600. Mulier cæca illuminatur, 601. Quidam gibbosus et ad terram acclinis erigitur et sanatur, 601. Quidam rusticus pro contemptu S. Sebastiani fit contractus et ore distortus, postea penitens sanatur, 601, 602. Quidam claudus et habens manum aridam, recte ambulat et sanatur, 602. Mulier pede et manu arida curatur, 603. Quidam vir claudicans recte ambulat, 603. Valcherus debilitate pedum laborans sanatur, 603. Eumulus quinquennio cæcus illico illuminatur, 603. Baldegerus novem per annos cæcus visum recipit, 603. Puer a nativitate claudus recte ambulat, 603, 604. Septuaginta et duo qualibet infirmitate affecti, incolumes sunt, 604. Cæci a nativitate illuminantur, claudi ab utero matris gressum consequuntur, 604. Ostrodus episcopus, pro contemptu S. Sebastiani plagis afflictor, postea penitens sanatur, 605, 606. Presbyter Magnus febris graviter laborans sanatur, 606, 607. Octodecim infirmi utriusque sexus coram rege Ludovico pio curantur, 616. Ludovicus pius de conjugis et filii salute certior efficitur, 610, 620. Virtute ac meritis SS. Gregorii, Tiburtii, Marcellini, etc. quidam tertiana febre laborans sanatur, 624, 625.

HUGO BALDUS MONACHUS S. AMANDI. — Virtute ac meritis sanctæ Rictrudis abbatissæ cæci visum, surdi auditum, muti loquelam, claudi gressum recipiunt, CXXII, 848. Febrientes ac variis morbis laborantes sanantur, 848. Virtute ac meritis SS. Quirici et Julitæ martyrum quadringenti quadraginta quatuor viri incarcerati ad Christum convertuntur et martyres sunt, 853. Virtute ac meritis sanctæ Aldegundis virginis a qua convertitur in vinum, 870. Quædam monialis ab incendio salvatur, 870. Fons dulcis illico oritur, 872. Parvulus a medicis desperatus ad sanitatem revocatur, 873. Insanus et furiosus mentem sanam recipit, 874.

S. ODO ABBAS CLUNIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Odonis Fulconis morbo gravi laborans sanatur, CXXIII, 52, 53, 91. Mica in margaritis mutatur, 54. Sors in Christianos cadere non potest, 67. Ipse sanctus a naufragio et a præcipitio salvatur, 70, 101. A latronibus liberatur, 71, 101. Pisces copiosius capiuntur, 83. S. Odo ægrotans inducias vitæ oblinet, 83, 84, 104. Mulier dæmoniaca liberatur, 98. Nepos sancti a furore Nortmannorum liberatur, 100, 101. Latrones convertuntur, 101, 102. Vivarium piscium formatur, 103. Virtute ac meritis S. Geraldii comitis Aureliacensis duo vinculati a morte liberantur, 685. Piscis miraculose inventitur, 687. Heroldus crure fracto valde laborans sanatur, 688. Pauper omnimode contractus sanatur, 700. Surdus, mutus et manu contractus auditum, loquelam integramque sanitatem recipit, 701. Multi variis morbis affecti vel plagis sauciati, sanantur et curantur, 701. Fons oritur viatoribus sitientibus, 702. Dæmoniacus liberatur, 702, 703. Virtute ac meritis S. Martini leprosus sanatur, 829. Omnes qualibet infirmitate affecti sanantur, 835. Duo paralytici inviti curantur, 835. Arborea tempore brumali floribus vernant, 833.

CAPPIDUS STAVRIENSIS PISCIS SACERDOS. — Virtute ac meritis S. Odulphi presbyteri incendium consumitur et restinguitur, CXXIII, 862.

OSBERNUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis

9. Odonis archiepisc. Cantuariensis., maximo miraculo de corpore Christi in eucharistia facio, multo ad Christum convertuntur, CXXXIII, 939. Per annos tres pluvia fugatur et ecclesia construi possit et sacra non intermit- tantur, 940.

SIGEMARDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Maximini Megingaudus pro suo crimine fit contractus, postea peni- tens sanatur, CXXXIII, 969, 971. Gisilbertus dux plagis afflic- tus pro furtis suis, postea penitens sanatur, 972, 973. Servi a feritate et tyrannide Adalberti liberantur, 976, 977. Quantitas vini ad pauperes sublevandos adhibita non minuitur, 977, 978.

FRIDIGODUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Willfridi Eboracensis episc. puer a mortuis suscitatur, baptizatur et Deo sacrat, 992, 993. Quilam membris fractus sana- tur, 995. Uxor praesidis pene exanimis sanatur, 1001. Ipse sanctus arctius religatus vinculis solvitur, 1001, 1002.

URMO ARGENTINENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Arbogast Argentinensis episc. puer regius ad vitam re- vocatur, CXXXIV, 1005. Multa beneficia invocantibus eum conferuntur, 1008.

FLODARDUS CANONICUS REMENSIS. — Virtute ac meritis S. Oriculi rusticus gravi infirmitate per annum integrum laborans sanatur, CXXXV, 42. Multi diversis languoribus affecti curantur, 42. Virtute ac meritis S. Remigii caecus demumtactus illuminatur et liberatur, 46. Quantitas vini et olei crescit et multiplicatur, 47. In urbe Remensi in- cendium cohibetur et expellitur extra januam civilis, 47, 48. Puella energumena liberatur, 48. Eadem puella in ipsa liberatione a demone necata ad vitam revocatur, 48. Franci ad Christum convertuntur, 50-53. Chrisma a columba caeleste defertur ad sanctificandum fontem bap- tismalem, 52, 55. Ludovicus plures victorias obtinet, 56, 57. Hereticus Ariarius pro suo crimine fit mutus, postea penitens loquelam recuperat et ad fidem catholi- cam convertitur, 57. Caeci illuminantur, claudi recte ambulant et aegri sanantur, 60. Multi a pestilentiali libe- rantur, 68. Res ablata pauperibus restituntur, 69, 70. Dola caeca illuminatur, 77. Claudus recte ambulat, 77. Mulier manuum impotens sanatur, 77. Puer caecus visum recipit, 77, 78. Idem ore distortus et deformitate turpa- tus sanatur, 77, 78. Multi languentes et pestiferi sanantur, 78. Mulier caeca visum recipit, 78. Claudus recte ambulat, 78. Deodota surda auditum recipit, 78. Caecus illuminatur, alius caecus et alia caeca illuminantur, et duo paralytici curantur, 78. Femina pedum impotens sanatur, 79. Puella capitis dolore graviter laborans, sanatur, 79. Mulier omnium membrorum agitatione laborans sanatur, 80. Surdus, mutus per novem annos ac debilis sanitatem integram recipit, 81. Erilindis per quinquennium paraly- tica sanatur, 80. Caecus et duae caecae et altera unius oculi visum recipiunt, 82. Puella utroque pede laborans sanatur, 82. Abraham claudus et contractus scabellulis reptans, recte ambulat sanitatemque integram recipit, 83. Virtute ac meritis S. Theodorici Thedericus rex Francorum morbo oculi graviter laborans curatur, 86, 87. Filia ejusdem regi ad vitam revocatur, 87. Caeci visum, surdi auditum, claudi gressum recipiunt, contracti et energumeni sanan- tur, 88. Mulier habens manum contractam sanatur, 87.

Virtute ac meritis S. Theodulphi, multi dolore gravi dentium affecti curantur, 90. Sus ex puteo altissimo eripitur, 91. Quidam oculo graviter laborans sanatur, 91. Equus ad vitam revocatur, 92. Famulus sancti fe- bribus graviter laborans sanatur, 92, 93. Clericus ener- gumenus liberatur, 93. Febricitans sanatur, 94. Caeci illuminantur, claudi eriguntur, muti loquuntur et surdi auditum recipiunt, 94. Femina paralytica, alia brachia arida sanantur, 94. Caecus illuminatur, 94. Femina sexde- cim per annos caeca visum recipit, 94. Multi diversa morbis laborantes sanantur, 94. Virtute ac meritis S. Basoli Ragenulfus laqueo suspensus a morte liberatur, 99. Latrones caeci sunt pro suo furto, sed penitentes visum recuperant, 100.

Virtute sanctae Helenae reginae puella in praecipit lapsa a laesione et a morte salvatur, 109. Mulier genibus contracta sanatur, 109. Quidam per sex annos omnibus membris dissolutus sanatur, 109. Puella a natiuitate caeca illuminatur, 109. Alia muta contracta sanitatem integram recipit, 109. Eunuchus Palesia sanatur, 110. Quidam per quindecim annos morbo gravi laborans sanatur, 110. Puella a natiuitate contracta sanatur, 110. Alia paralysi lingua et manus dextrae laborans sanatur, 110. Surdus a natiuitate audit, infans moribundus sanatur, 110. Qui- dam septies fit paralyticus et septies curatur, 110. Mu- lier dolore dextri lateris laborans sanatur, 110. Caeca illuminatur, 110. Pisces copiosius capiuntur, 110, 111.

Virtute ac meritis S. Sindulf mulier caeca illumi- natur, 111. Puella muta et manu debilis loquelam re-

cipit et sanatur, 111. Alia mulier contracta sanatur, 111. Puella contracta genibus reptans sanatur, alia per septem annos caeca visum recipit, claudus recte ambulat, femina contracta sanatur, 111. Puella a primo etatis anno caeca illuminatur, duo fratres caeci visum recipiunt, 111. Virgo Deo sacra contracta sanatur, 111. Virtute ac meritis S. Rigoberti tres claudi recte ambulant, 119. Mulier caeca illuminatur, 119. Diversis morbis multi affecti, febricitantes, dentium doloribus cruciati curantur et sanantur, 119. Mulier febribus graviter laborans sa- natur, 119, 120. Caeca illuminatur, 120. Surdus auditum recipit, 120. Monachus febribus graviter affectus sa- natur, 120. Presbyter dolore dentium graviter laborans sanatur, 120, 121.

Virtute ac meritis S. Mariae Dei Genitricis infans a natiuitate caeca illuminatur, 145. Clericus dolore den- tium graviter affectus sanatur, 146. Diaconus febribus graviter laborans sanatur, 146. Tres claudi et contracti eriguntur et recte ambulant, 146, 147. Alius claudus et contractus bis sanatur, 147.

Virtute ac meritis S. Gihroni tres mulieres caeca illuminantur, 289. Mulier habens manum contractam sanatur, 288. Virtute ac meritis S. Balderici Offradus miraculose aliter et monasterium a furoris et incendio Northannorum liberatur, 314, 315. Contractus erigitur, caecus illuminatur et mutos loquelam recipit, 315. Adal- rius febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 315, 316. In magna siccitate pluvia copiosa obliet, 316. Quidam luscus amissi lumen oculi recuperat, 316. Mutus loquitur, 316. Claudus recte ambulat, femina octo per annos contracta sanatur, 317. Duo caeca illumina- tur; infans sanorum septem mutos loquitur, 317. Multi diversis infirmitatibus laborantes sanantur, 317. Una caeca nobilis feminam illuminatur, mulier contracta sanatur, 317. Quidam casu altitrus et quasi mortuus sanitati restituitur, 317, 318. Godefridus comes pro con- temptu sancti febre gravi corripitur, postea penitens sanatur, 318. Famulus S. Balderici a naufragio salvatur, 319. Virtute ac meritis SS. Bovae et Dode febricitans atque alii variis morbis laborantes sanantur, 319. Puella surda auditum recipit, 319. Virtute ac meritis S. Mariae Virginis caeci visum, claudi gressum, surdi auditum re- ciipiunt, 325. Ecclesia ab incendio liberatur, 325. Virtute ac meritis SS. Rufini et Valerii martyrum quantitas cereae crescit et multiplicatur, 326. Claudus recte am- bulat, 326. Latro ad emendationem castigatur, 327. Oleum fit copiosius, 327, 328.

ERACLUS LEODIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Mar- tini Eracius a morbo lupi liberatur, CXXXV, 947, 948.

S. UDALRICUS AUGUSTANUS EPISC. — Virtute ac meritis S. Udalrici quidam febribus graviter laborans sanatur, CXXXV, 1059. Multi variis infirmitatibus laborantes sa- nantur, 1059. Fur pro suo furto febre corripitur, postea penitens sanatur, 1059, 1060. Presbyter pro facto bacilli morbo laborat; bacello restituito, sanatur, 1060. Puella brachio debilis et contracta sanatur, 1060, 1061. Surdus et mutus a natiuitate audit et loquitur, 1061. Lutosus pro reatu anxius ab anxietate liberatur, 1061. Adalhar- dus pro contemptu sancti cruce fracto laborat, postea penitens sanatur, 1062. Faber gravi infirmitate affectus sanatur, 1062. Pauper biennio caecus visum recuperat, 1063. Clericus mutus loquelam recipit, 1063, 1064. Caecus illuminatur ad sublevandum ductorem suum in via de- ficientem, 1064. Matrona energumena liberatur, 1064, 1065. Filius ducis morbo gravi laborans sanatur, 1065. Dux Vandalorum sagitta venenata sauciatus curatur et a morte liberatur, 1065. Mulier energumena et crudeliter a demone vexata liberatur, 1065, 1066. Alia femina muta, contracta et paralytica, loquelam integramque sanitatem recipit, 1066. Caecus visum recipit, 1066. Puer in flumine submersus a morte salvatur, 1066. Ancilla manibus con- tracta subito sanatur, 1067. Claudus recte ambulat, 1068. Juvenis paralyticus sanatur, 1068.

RAFRACIUS EPISCOPUS VERONENSIS. — Virtute ac meritis S. Ursuari episc., Laubiensis in Belgio puella sancti- moultis energumena et a demone crudeliter vexata liberatur et sanatur, CXXXVI, 549, 550. Alia puella demo- nica liberatur, 551. Nepis sancti gaudiu gavitur labo- rans sanatur, 551. Alia puella aegrot et moribunda suble- sanatur, 551, 552.

BERNARDUS ABBAS HUMOLARIENSIS. — Virtute ac meritis sanctae Hungundis virginis caecus illuminatur, CXXXVII, 60. Rotherius utriusque pedis impotens curatur, 60. Puella epileptico morbo laborans sanatur, 71, 75.

S. ETHELVOLDUS WINTONENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Ethevoldi venenum haustum fit innocuum, CXXXII, 91. Caecus illuminatur, 103. Puella gravi morbo laborans sanatur, 103. Puer caecus visum recipit, 103. Fur a

carcere ligatus a vinculis et poena liberatur, 103, 104.

JOANNES ABBAS S. ANSULFI METENSIS. — Virtute ac meritis sanctae Glodesindis abbatissae cæcus et cæca illuminantur, CXXXVII, 226. Alia cæca visum recipit, 226. Tres feminae febribus laborantes sanantur, 227. Alia gravi morbo laborans sanatur, 227. Cæca illuminatur, 227, 228. Alia pariter cæca visum recipit, 229. Quidam gravi fœtore marium laborans sanatur, 229, 229. Mulier decennio cæca illuminatur, 229. Quinque feminae cæcæ visum recipiunt, 229. Tres viri cæci et quatuor feminae cæcæ illuminantur, 229. Navis improvisa victori offertur, 230. Piscis miræ magnitudinis capitur, 230. Ennergumens a dæmone graviter vexatus liberatur et sanatur, 230, 231. Mutus ab infania loquitur, 231. Fons o. el. producit, 233, 234. Hildegardis per multum tempus cæca illuminatur, 235. Osa quinquennio clauda recte ambulat, 235. Claudus grabato deportatus gressum recipit, 235. Quidam gravi infirmitate affectus sanatur, 235, 236. Mulier fluxu sanguinis graviter laborans sanatur, 236. Puer debilis et contractus sanatur, 236. Duæ feminae contractæ et alia debilis et clauda sanitatem integram recipiunt, 236. Alia per annos duodecim languidos pedes trahens sanatur, 236, 237. Dæmoniachus scientia linguarum famosus sed graviter vexatus, liberatur et sanatur, 237. Vinum crescit et multiplicatur, 237. Femina languida sanatur, puella cæca illuminatur, 237. Dæmoniachus liberatur, 240. Puer a nativitate contractus et alius cæcus et contractus visum et sanitatem integram recipiunt, 240.

OSBERNUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Dunstani episc. Cantuariensis, aqua ex rupe oritur, CXXXVII, 442, 443. Cæcus illuminatur, 457. Tres mulieres per multum tempus cæcæ visum recipiunt, 457. Sacerdos per multos annos paralyticus sanatur, 458. Ingratus ad emendationem castigatur, 458. Invalido sanitas redditur, 458, 459. Paupercula a nativitate cæca illuminatur, 459. Anus per annos multos cæca visum recuperat, 459, 460. Clemens excommunicatus fit energumens et a dæmone valde corripitur, postea penitens liberatur et sanatur, 460. Elwardus triginta per annos præ infirmitate repens erigitur et sanatur, 460. Lorip's recte ambulat, 460, 461. Puella Deo devota a nativitate cæca illuminatur, 461, 462. Alia fœda et invalida curatur, 462, 463. Quidam a pueritia debilis et contractus sanatur, 463. Alios omnimode contractus curatur, 463. Pueri novitii a verberibus et cruciatibus liberantur, 464. Lanfrancus in temporalibus adjuvatur, 466. Idem infirmitate gravi laborans sanatur, 466, 467. Presbyter febribus graviter laborans sanatur, 468. Quidam propter occisionem cervi catenas liberatur, 468. Malefactor poenam meritam effugere non potest, 468, 469. Osbernus in lite contra adversarios calumniantes adjuvatur et victor evadit, 471, 472.

ANSO DERNVENSIS ABBAS. — Virtute ac meritis S. Frodoberti abbatis primis Cellensis, dæmon fugatur, CXXXVII, 602. Mater sancti cæca visum recuperat, 602, 603. Multi energumeni liberantur et quilibet infirmitate affecti curatur, 608. Vinum crescit et multiplicatur, 607. Mulier insana et furiosa sanatur, 609, 610. Lector dolore capitis graviter affectus sanatur, 611. Aurum in ossibus sancti reperitur, 615. Percussor matris suæ pro suo crimine, oculo et brachio graviter laborat, postea penitens curatur, 616, 617. Virtute ac meritis S. Mansueti puer in fluvio submersus post tres dies vivus invenitur et patri redditur, 625, 627. Femina per annos septem cæca illuminatur, 634, 635. Puella energumena liberatur, 635. Quidam elephantino morbo laborans curatur, 631, 636. Clericus febribus graviter affectus et multi alii febriçantes sanantur, 636. In siccitate magna pluvia abundans obtinetur, 639. Comes manu contractus sanatur, 639. Puer contractus curatur, 640. Populus a peste inguinaris seu cholera liberatur, 641, 642. Episcopus gravi morbo laborans sanatur, 642, 643.

Virtute ac meritis S. Basoli confessoris fons in montis vertice oritur, 644. Puer a nativitate cæcus illuminatur, 653. Aper contra venatores protegitur, 656. Suspensus in patibulo incolomis servatur, 657. Homo monstruosus curatur, 661. Puella quadragenaria a nativitate cæca illuminatur, 661. Alia per multum tempus cæca visum recipit, 661, 662. Multi a cruciatibus tyranni liberantur, 662. Vandali fugantur, 662, 663. Fur pro suo crimine castigatur, 664. Latrones ad emendationem sunt immobilis, postea penitentes relaxantur, 663. Rector pro contemptu S. Basoli, fit ralisus, postea penitens curatur, 665, 666. Pincerna impudicus a dæmone lauiatur, sed penitens sanatur, 666. Quidam pro suo facinore fit quasi nudum cadaver, sed postea penitens sanatur, 666, 667. Virtute S. Bercharii abbatis oleum oritur ad sanandos infirmos, 666. Virtute ac meritis S. Waldeberti abbatis Luxovienensis monasterium contra incendia paga-

norum servatur, 695. Invasores ecclesiarum plagis afficiuntur sed penitentes curantur, 696, 696. Bernarius pedibus contractus erigitur et sanatur, 699, 700.

S. MAIOLUS ABBAS CLUNACENSIS. — Virtute ac meritis S. Maioli abbatis septem solitii reperiuntur ad pauperes sublevandos, CXXXVII, 749, 750. Monachus febribus graviter laborans sanatur, 752. Multi a dæmone liberantur, 759. Multi infirmi sanantur, 759. Multi mente mortui resuscitantur, 759. Cæcus illuminatur, 759, 760. Alius cæcus visum recipit, 760, 761. Monachus febre gravi correptus sanatur, 761. Episcopus gravi morbo affectus curatur, 761, 762. Pauper nudus vestitur, 763. Matrona morbo gravi affecta sanatur, 772. Monetarius infirmitate graviter laborans sanatur, 774, 775. Servus a prociatitate domini sui liberatur, 775, 776. Liber S. Dionysii ab incendio salvatur, 775. Navigantes a naufragio liberantur, 775, 776.

LETALDUS MICIACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Juliani Cenomanensis episcopi Cenomani ad Christum convertuntur, CXXXVII, 785. Tres mortui suscitantur, 787, 788. Puella a dæmone vexata liberatur, 790. Draco sævisissimus fugatur et vim lædendi amittit, 791. Puer a serpente liberatur, 792. Duo energumeni liberantur, 792. Ostia carceris aperiuntur, et rei cæcæ a carcere et vinculis liberantur, 793. Infans ab incendio salvatur, 795, 796. Virtute ac meritis S. Maximini abbatis soror S. Theodemiri cæca illuminatur, 801. Draco sævus exstinguitur, 799. Agilis ægrotus sanatur, 799. Ecclesia et monasterium S. Maximini ab incendio salvantur, 801, 805. Virtute ac meritis S. Aviti abbatis Dunensium monachus a mortuis suscitatur, 800, 801. Virtute S. Maximini duo fratres a morte liberantur, 810. Prædo pro suo crimine fit dæmoniachus, postea penitens liberatur, 811. Auriga inter fluctus Ligeris prospere servatur, 811. Quidam in flumine mersus et exanimis ad vitam revocatur, 812, 813. Clericus ab ecclesiæ tecto lapsus in laus servatur, 813. Quidam habens annos contractus et fossorio hærentes sanatur, 813. Duo monachi a morte salvantur, 814, 815. Operarii sub terra obruti vivi servantur, 817. Pauper cæcus in flumine mersus a morte liberatur, 817. Pauper habitans sub rupe cum uxore et sex liberis a morte salvatur, 818. Ardentes ab igne eos devorante liberantur et sanitatem integram recipiunt, 820, 822. Bernerius phreneticus sanatur, 822. Virtute ac meritis S. Juniani febriçtantes sanantur, 826. Mulier elephantino morbo laborans curatur, 826.

S. ADALBERTUS EPISCOPUS PRAGENSIS. — Virtute sanctæ Mariæ Adalbertus moribundus ad sanitatem revocatur, CXXXVII, 865. Virtute ac meritis S. Adalberti quidam multi sunt ad emendationem, sed postea penitentes loquelam recuperant, 890, 891. Paganus pro contemptu sancti fit mutus et ore contractus, sed conversus ac penitens loquelam et sanitatem integram recipit, 894. Otto imperator morbo gravi laborans et a medicis desperatus subito sanatur, 894, 895.

HYOTSITA MONIALIS GANDERHETMENSIS. — Virtute ac meritis SS. Joannis et Pauli puer energumens et a dæmone violenter vexatus liberatur et sanatur, CXXXVII, 994. Virtute S. Joannis apostoli Drusiana et Callimachus resuscitantur, 1001, 1010, 1011.

OPERA ABERNOTICÆ. — Virtute ac meritis S. Clodaldi confessoris dæmones fugantur de obsessis corporibus, ora motorum aperiuntur, visus cæcis redditur, surdis auditus, cæcis gressus et cunctis infirmis ex fide poscentibus sanitas conceditur, CXXXVIII, 203.

ABBO ABBAS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Silvestri papæ Constantinus Magnus imperator lepra fœdissima laborans sanatur, CXXXIX, 340, 341. Virtute ac meritis S. Liberii papæ et confessoris multi salvantur infirmi, 531.

AIMONUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis sancti Benedicti basilica S. Petri ab incendio salvatur, CXXXIX, 814, 815. Mensa pauperum et peregrinorum ab incendio generali servatur, 815, 816. Architectus in casu gravi fit illæsus, 816. Mulier a dæmone liberatur, 816, 817. Contractus erigitur, 817. Duodecim pauperes aluntur, 817. Argentomagenses eulogis panis et vini muniuntur, 819. Navicula coeliis subministratur, 821. Eger sanatur, 822, 824. Incendium exstinguitur, 826. Contractus erigitur, 826, 827. Ingratus fit denno contractus sed penitens iterum sanatur, 827, 828. Othierus a juventute paralyti manuum ac pedum laborans sanatur, 828, 829. Ademarum invasor crenobii nutu divino vincitur et capitur cum suis sociis, 850 et seqq. Equus et puteo inducitur, 834. Milites in prælio non læduntur, 836, 837. Armentarius ex aquis eripitur, 839. Felix a naufragio his salvatur, 842, 843. Advocatus pauperum spoliator ad emendationem castigatur, 843, 844. Monachus, ab omnibus derelictus, adjuvatur, 844, 845. Duæ feminae quatuor morbis laborantes sanantur, 846, 847. Adalais muta et

clauda loquitur et recte ambulat, 847. Femina pedum impotens bis sanatur, 847, 848. Incendium exstinguitur, 848, 849. Puella cruribus contracta erigitur et sanatur, 850, 851. Duo caeci lumen recipiunt, 851. Placidus in aqua exstinctus ad vitam revocatur, 853, 854. Ex rupe fons oritur, 854. Trederim solidi inveniuntur ut pauper deo-
re alicui liberetur, 854.

HENRICUS ABBAS LOMBARDIS. — Virtute ac meritis sanctæ Berendis virginis multi quolibet morbo affecti sanantur, CXXXIX, 1107. Piscis in carnem convertitur, 1107. Aqua in vinum mutatur, 1107, 1108. Multi caeci illuminantur, multi claudieriguntur; surdi et muti auditum et loquelam recipiunt, demones fugantur, 1108. Femina incredula fit demoniaca, sed penitens liberatur, 1109. Virtute ac meritis S. Laudoldi et sociorum caeca illuminatur, 1117. Femina nobilis hydropica sanatur, 1117, 1118. Contractus erigitur, 1119, 1120. Mulier energumena credenter a demone vexata liberatur et sanatur, 1120. Alia quatuor per annos caeca visum recipit, 1120. Alia sex per annos hydropisi graviter laborans sanatur, 1120. Equus furatus restituitur, 1120. Femina per multum tempus languida sanatur, 1121, 1122. Naucerus pro reatu castigatur, sed penitens sanatur, 1122. Mulier multos per annos caeca lumen recipit, 1123. Puella caeca illuminatur, 1123. Alia debilis et pedum impotens sanatur, 1123. Alia omnimode invalida et a medicis desperata sanatur, 1123. Adalgerus caecus et gibbosus illuminatur et sanatur, 1123. Puella lippitudine oculorum per annos multos laborans sanatur, 1123, 1124. Paupercula caeca lumen recuperat, 1124. Alia caeca visum recipit, 1124. Theodorus per annos multos contractus erigitur et sanatur, 1124. Mulier caeca lumen recipit, 1124. Alia dolore renum graviter laborans sanatur, 1124.

NOTGERUS LODIENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hadeluti confessoris fons abundans oritur ad sedandam sitim messorum laborantium, CXXXIX, 1145. Mulier muta loquelam recuperat, 1145. Matrona, ut donum faciat, ad vitam revocatur, 1146. Janua domus paupercula effracta redintegratur, 1146.

S. HENRICUS IMPERATOR. — Virtute ac meritis sanctæ Cunegundis imperatricis et virginis energumenes liberatur, CXL, 214, 215. Tres contracti eriguntur, 215. Mulier paralytica et altera clauda sanitatem integram recipiunt; claudus recto ambulat, 215. Puer debilis et contractus et alius macie deformi consumptus sanatur, 215. Puella sciatica, puer contractus, puella pede et geniculo contracta, alia habens manum aridam, eriguntur et curantur, 215. Quidam pro equo furato suspensus patibulo, a morte liberatur, 215. Alius patibulo suspensus et strangulatus ad vitam revocatur, 215. Duo alii a vinculis et morte liberantur, 215. Puer a mortuis suscitatur, 215, 216. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 216. Puella in fonte exstincta a mortuis suscitatur, 216. Mulus a nativitate recte loquitur, 216, 217. Lupus fit mitis, fovet puerulum et matri reddit illatum, 217. Servus dolore capitis graviter laborans sanatur, 217, 218. Caeci visum, claudi gressum, muti verbum, surdi auditum ceterisque infirmi integram sanitatem recipiunt, 222. Pulvis convertitur in frumentum, 222.

THANOMARUS PRESBYTER. — Virtute ac meritis S. Bernardi episcopi Hilleshimensis, puella contracta erigitur, CXL, 435. Infantula morbo gravi affecta sanatur, 436. Puella dolore oculorum laborans, curatur, 436. Quidam dolore oculorum acuto vexatus sanatur, 436, 437. Dodo manibus pedibusque graviter laborans sanatur, 437. Mulier energumena et a demone graviter vexata liberatur et sanatur, 437. Juvenis energumenus horrendo vexatus, liberatur, 437. Mercatores a naufragio salvantur, 438. Puer per quinquennium fistula morbo affectus sanatur, 438, 439. Abbas tibie vulnere laborans sanatur, 440. Mulier contracta erigitur, 439. Quidam habens manum aridam sanatur, 439, 440. Rusticus gravi infirmitate detentus sanatur, 440. Puella habens manum contractam sanatur, 440. Mulier gravi tumore oculorum et narium laborans sanatur, 440. Puella per quinquennium contracta curatur, 440, 441. Adelwardus paralyticus sanatur, 441. Infans pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 442. Miles diutina infirmitate consumptus sanatur, 442. Matrona gravi morbo laborans subito sanatur, 442. Miles febre gravi affectus sanatur, 442. Rusticus diu febribus graviter laborans sanatur, 442.

ADOLPHUS ANONYMUS. — Virtute ac meritis S. Henrici imperatoris paralyticus sanatur, CXL, 131. Caecus illuminatur, 132. Languidus et totis membris invalidus sanatur, 132. Contractus erigitur, 132. Debiles curantur, caeci illuminantur, demones fugantur, multi variis morbis affecti sanantur, 132. Joannes cardinalis detractor sancti imperatoris fit caecus, sed postea penitens visum recu-

perat, 133. Alios dubitans de signis quæ per sanctum debeant, fit pariter caecus, sed penitens illuminatur, 133. Adolescens omnimode contractus erigitur et sanatur, 134, 135. Demoniacus et dumæ demoniacæ liberantur, 135. Caeca illuminatur, 135. Mulier deformis et membrorum impotens sanatur, 135. Matrona gravi dolore dentium confecta sanatur, 135, 136. Detractor sancti quique sensuum officio privatur, sed penitens sanatur, 136. Quidam, simulans se esse contractum, pede fit contractus, 137. Caecus illuminatur, 137, 138. Rusticus habens pedem aridum sanatur, 138. Surda et muta a nativitate audit et recte loquitur, 138. Mulier energumena invita liberatur, 139. Multi febricitantes sanantur, 140.

ADOLPHUS TRAJECTENSIS EPISC. — Virtute ac meritis sanctæ Walpurgis puella moribunda sanatur, CXL, 1095. Ancilla morbo et ingluvie laborans sanatur, 1095. Puer epilepticus sanatur, 1097. Abbatiæa podagra laborans sanatur, 1097, 1098. Pauper a nativitate contractus et monstruosus erigitur, et sanatur, 1098. Mulier debilis et pedum impotens sanitatem integram recipit, 1098. Languidus et moribundus ad sanitatem revocatur, 1099. Hamida suæ victimæ invitus insolubiliter hæret et crimes puniatur, 1099, 1101.

BERNARDUS SCHOLASTICUS ANDREAVENSIS. — Virtute ac meritis sanctæ Fidis virginis Wilbertus, oculis eruit, visum recipit, CXL, 131, 133. Ad solamen militis moles mortuus ad vitam, revocatur, 137, 138. Mulier sterilis fit fecunda et parit duos masculos, 139, 140. Mulier pro annulo usurpato gravi tumore laborat, sed penitens sanatur, 140. Mercator pro cereo furato inter flammam videtur, sed penitens ab incendio salvatur, 140, 141. Puer a nativitate caecus, claudus, surdus et mutus videt, recte ambulat, audit et loquitur, 141, 142. Alius caecus et claudus illuminatur et recte ambulat, 142. Innocens patibulo suspensus a patibulo et morte liberatur, 142, 144. Alius vinculis solvitur et a carcere liberatur, 144, 145. Quidam alius in carcere catenatus, a carcere liberatur, adhuc catenatus ab asino crelesit vehitur, et denique, catenis fractis, ab omni periculo salvatur, 145, 148. Raimundus naufragus a morte salvatur, 148, 151. Rodus peregrinus a vinculis et carcere liberatur, 151, 152. Adolescens in feretro positus ad vitam revocatur, 152, 153. Eques Helias ab uxore antea sterili obtinet liberos, qui per flammam transeunt illæsi, 153, 154. Oculis equi reductis eruit redintegratur, 154. Juvenis a mortuis suscitatur, 155, 156. Raimundus morbo epileptico vexatus sanatur, 157. Idem compellibus et catena solvitur, 157, 157. Mulus mortuus ad vitam revocatur, 160, 161. Miles morbo viscerum graviter laborans sanatur, 161, 162.

ARNOLDUS EMMERAMENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Emmerammi episcopi mulier adultera ab ecclesia sancti repellitur, CXL, 999. Quidam a latronibus captus et his vendundus a morte liberatur, 1000, 1001. Puella annum per integrum jejuna et omnia alimenta abhorrens ad sanitatem pristinam revocatur, 1001, 1002. Monachus a naufragio salvatur, 1007. Monachus apostata a demone correptus, toties liberatur, 1007, 1008. Demoniacus a legione possessus liberatur et sanatur, 1008, 1009. Duodecim viri contra jus iurantes pessime castigantur, 1010, 1011. Femina pro calice furato fit paralytica, sed penitens sanatur, 1011, 1013. Paralyticus sanatur, 1014, 1015. Caecus illuminatur, 1014. Mulier contracta sanatur, 1014, 1015. Pauper debilis sanatur, 1015. Energumenus credenter a demone vexatus liberatur, 1057, 1058. Mulier caeca illuminatur, 1058, 1059. Dumæ feminae energumene curantur, 1059. Femina manu contracta sanatur, 1060. Vir oculo laborans sanatur, 1063, 1064. Aqua convertitur in vinum, 1065. Febricitans sanatur, 1065. Pauper contractus erigitur, 1066. Lstro convertitur ad Christum propter miracula patris, 1066. Os accusatoris S. Emmerammi divinitus, clauditur, 1068.

WOLFRUS CANONICUS. — Virtute ac meritis S. Godhardi episcopi quidam pedis debilitate affectus sanatur, CXL, 1198, 1199. Mulier per annos multos caeca visum recipit, 1199. Rusticus diutina infirmitate laborans sanatur, 1199. Puella biduo exanimis ad vitam revocatur, 1199. Puer paralyticus sanatur, 1200. Desiderius caecus et infirmus illuminatur et sanatur, 1200. Quidam per longa tempora febribus laborans sanatur, 1201. Monachus febre acutissima affectus, curatur, 1201, 1202. Juvenula febribus graviter laborans sanatur, 1202. Febricitans sanatur, 1202, 1203. Juvenis in flumine submersus ad vitam revocatur, 1205. Mulier in partu laborans a dolore partus et periculo liberatur, 1204. Socius sancti in via, fracto crure laborans, subito curatur, 1204. 1205. Mulier caeca illuminatur, 1205. Alia demoniacæ liberatur, 1205, 1206. Puer multum habes fit doctissimus et doctus episcopus, 1206. Mortui excommunicati surgunt

de sepulcris ut absolvantur, 1206, 1208. Quidam longo tempore in fluviomersus ad vitam revocatur, 1214. Mater multa loquitur et filius cæcus illuminatur, 1214. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1214. Pastor manu debilis sanatur, 1214, 1215. Quidam per multum tempus mutus subito loquitur, 1215. Quidam claudus et omnibus membris debilitatus, recte ambulat et sanatur, 1215. Puella gibbosa et valde curvata erigitur et sanatur, 1215. Gibbosus et curvatus ab omni infirmitate liberatur, 1215. Matrona multis infirmitatibus afflicta sanatur, 1215. Quidam patibulo suspensus a morte salvatur, 1216. Duæ mulieres infirmitate gravi laborantes sanantur, 1216, 1217. Energumenus a demone valde vexatus liberatur et sanatur, 1217. Claudus et debilis recte ambulat et sanatur, 1217. Mulier anxiosa in sua miseria invenit novem nummos in panniculo, 1218. Puer claudus et horrende contractus recte ambulat et erigitur, 1218. Quidam morbo fistula laborans sanatur, 1218. Matrona paralytica curatur, 1218, 1219. Puella, propter os in gutture hærens graviter laborans subito liberatur et sanatur, 1219. Quidam injuste captivus et incarceratus liberatur, 1219, 1220. Paganus a compedibus liberatur et gratiam suam obtinet, 1220. Puer sub mole terræ suffocatus ad vitam revocatur, 1220, 1221. Hydropticus curatur, 1221. Peregrinantes inermes vincunt latrones armatos, 1221. Puer a naufragio salvatur, 1221, 1222. Puella valde debilis sanatur, 1222. Cæcus illuminatur, 1222. Energumenus a demone violenter agitur liberatur et sanatur, 1222, 1223. Mercator a naufragio salvatur, 1223. Multi ab inundatione maris liberantur, 1223. Quidam famulus in mari submersus a morte liberatur, 1223. Filius comitis moribundus ad sanitatem revocatur, 1223. Puer in fluminemersus ad vitam revocatur, 1223. Negotiator a captivitate liberatur, 1223, 1226. Vir truncatus manu ad pristinum statum restituitur, 1226, 1227. Theodoricus phthisi laborans curatur, 1227, 1228. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1228. Civitas Pictaviensis ab obsidione liberatur, 1227, 1228. Abbas fluxu sanguinis fatigatus curatur, 1228. Matrona hydroptici et podagra laborans sanatur, 1229. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 1229. Panper femina duos nummos invenit, 1229. Malefactor inflatione gutturis laborat, sed penitens a luctibus mortis liberatur, 1230. Mulier geminos geuerans valde periculosis feliçiter liberatur, 1230.

ANGELRANUS ABBAS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis S. Richarii abbatis contractus erigitur, CXLI, 1432. Rei vinculis solvuntur, 1432. Monachus a peste salvatur, 1432. Fons oritur in loco inaquoso, 1433. Mulier infirma sanatur, 1433. Meretrix ad emendationem fit contracta, sed penitens erigitur, 1433. Femina manibus contracta sanatur, 1433. Puella cæca a nativitate illuminatur, 1434. Languidus et hydropticus curatur, 1434. Puer debilis sanatur; cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 1434. Mulier cæca visum recipit; vinculis in carcere vinculis solvitur; duæ puellæ contractæ eriguntur, 1434. Puella contracta erigitur; cæcus illuminatur; contractus erigitur; oculis laborans sanatur, 1435. Quidam horrende contractus, quinque sive contracti sive contractæ eriguntur et sanantur; mutus a nativitate loquitur; puer in canis contractus erigitur, 1434. Vir et uxor in puteum lapsi a læsione et morte salvantur, 1436. Quidam arista piscis laborans liberatur, 1436. Faber ex alto tecto lapsus a morte salvatur, 1437. Puella insana tectum scandens salva servatur, 1437. Famuli vinculis solvuntur, 1438. Frater sancti sanatur; in festo ejusdem sancti pluvia cessat, 1438.

S. BAUNO HERBIPOLENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis sancti Brunonis mulier octo per annos contracta erigitur, CXLI, 35. Alia venenolaborans curatur; virgo clauda recte ambulat; alia cæca illuminatur; alia contracta erigitur; puer contractus et puella contracta eriguntur et sanantur, 35. Surda, muta et contracta audit, loquitur et erigitur; alia gibbosa curatur; puer contractus erigitur; virgo muta et a demone vexata loquitur et liberatur; alia manu contracta curatur; cæcus visum recipit; puer contractus et puella contracta eriguntur, 35. Duæ puellæ contractæ eriguntur, 35, 36. Alia per quinquennium contracta, servus ab infantia contractus, eriguntur, 36. Agnes per annos quinque pedibus contracta et manibus serpens erigitur et sanatur, 36. Alia crure contracta et arida sanatur, 36. Puer a lupo graviter læsus et pene exanimis ad vitam et sanitatem revocatur, 36. Surda et muta a nativitate audit et loquitur, 36. Dæmoniaca liberatur, 36. Cæca visum recipit, 36. Puer in aqua mortuus resuscitatur, 36. Puella energumena liberatur, 36. Puer a furibus captus vinculis solvitur et a captivitate liberatur, 36. Innocens patibulo suspensus a morte liberatur, 36. Energumena curatur, 36. Quidam arreptitia mater

undecim puerorum et in quolibet partu eorum a demone vexata et in ultimo insana liberatur et sanatur, 36. Contractus erigitur; mercator a compedibus liberatur; puer serpens in terra recte ambulat; puer in puteo mortuus ad vitam revocatur; virgo cæca illuminatur; puer calculi morbo affectus curatur; paralyticus sanatur; innocens patibulo suspensus a morte liberatur; puer genibus debilitatus, feminatribus catenis ligatus liberatur, 36. Puer habens manum sinistram contractam sanatur, 36, 37. Femina clauda et crure contracta et ejusdem filius calculi morbo affectus sanitatem integram recipiunt, 37. Femina habens pedem contractum et super genua reptans curatur, 37. Contractus et duæ contractæ eriguntur, 37, 38. Albertus canonicus hydroptici laborans sanatur, 38.

RODOLPHUS GLABER MONACHUS CLONIACENSIS. — Virtute ac meritis sancti Wilhelmi quidam morte punitus ad vitam revocatur, CXLII, 717.

ODORANUS MONACHUS S. PETRI VIVI SERONENSIS. — Virtute ac meritis SS. Saviniani, Potentiani, etc., cæcus illuminatur, 785. In magna siccitate pluvia abundans obtinetur, 786. Paupercula pedibus contracta erigitur et sanatur, 787. Oratorium S. Serotini ab incendio liberatur, 788. Mainardus per triennium cæcus illuminatur, CXLII, 798.

S. ODILIO ABBAS CLONIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Odilonis, ipse puer a gravi infirmitate divinitus liberatur, CXLII, 915. Cæcus illuminatur, 916, 917. Aqua in vinum convertitur, 917. Porta dætegnitur, 917, 918. Flumen profundum absque navigio transmeatur, 919, 920. Piscis magnitudine enormis et insolitus in fluvio Sequana capitur, 922. De paucis pisciculis plurimi rescuntur, 922, 923. Vinum crescit et fit exuberans in monte Aventino, 923, 924. Febricitans sanatur, 924. Uires in usus pauperum evacuatæ, iterum vino divinitus implentur, 924. Vas vitreum contractum solidatur, 924, 925. Monachus infirmitate gutturis affectus sanatur, 925. Alius morbo gravi laborans sanatur, 930. Quidam oculo graviter laborans curatur, 931, 932. Clericus vulnere brachii laborans sanatur, 932. Dæmoniaca liberatur, 932, 933. Mutus loquelam recuperat, 933. Vinum multiplicatur, 933, 934. Puella insana, surda et muta, sanitatem integram recipit, 935. Surdus et mutus audit et loquitur, 935. Mutus et paralyticus loquitur et sanatur, 935. Presbyter motus loquelam recuperat, 936, 937. Cæcus illuminatur, 937. Cæcus et cæca lumen recipiunt, 937. Insanus ad mentem revocatur, 937. Rainaldus paralyticus sanatur, 938. Juvenis hydropticus, senex hydropticus sanantur, 938. Juvenula contracta erigitur, 938, 939. Alia cruribus contracta et invalida sanatur, 939. Alia pro totum corpus debilis sanatur, 939, 940. Captivus a vinculis liberatur, 941. Mente captus sanatur, 940. Virtute ac meritis S. Maioli Christiani a Saracenis liberatur, 960. Patria a luporum infestatione liberatur, 960, 962.

Virtute ac meritis sanctæ Adelheidis reginæ claudus recte ambulat, 983. Cæcus illuminatur, 986. Henricus rex gravi morbo affectus sanatur, 987. Eques temerarius de mentis et corporis impotens, sed postea penitens sanatur, 987. Sanctimonialis utroque pede claudicans recte ambulat, 987. Innocens accusatus furti et excecatus visum recipit, 988. Cæcus, cui oculi radicitus eruantur, oculos et visum recuperat, 988. Cæca illuminatur, 988, 989. Filius commissæ mutus loquitur, 989. Claudus, curvus et contractus a nativitate integram sanitatem recipit, 989, 990. Borchardus injuste re sua spoliatus eam recuperat, 990, 991.

BERNO ABBAS AUGIENSIS. — Virtute ac meritis S. Udalrici episcopi Augustensis quidam hortulanus ad emendationem perdit sensum cum visu et auditu, sed penitens hæc omnia recuperat, CXLII, 1196, 1197. Multi infirmi et maxime epileptici liberantur et sanantur, 1197. Ipse gravi infirmitate laborans per oleum a se consecratum sanatur, 1197, 1198. Femina sanctimonialis propter inobedientiam fit clauda et debilis, sed penitens recte ambulat et sanatur, 1199.

LEO ATTINENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Marci episcopi et martyris presbyter gravi infirmitate laborans et a medicis desperatus sanatur, CXLIII, 1419. Pluvia abundans obtinetur, 1420, 1421. Juvenis aridam manum habens sanatur, 1421. Puella energumena liberatur, 1421, 1422. Monachus gravi dolore capitis affectus sanatur, 1422.

SS. ARIALDUS ET HENLEMBALDUS MARTYRES. — Virtute ac meritis S. Arialdi diaconi rusticus paralyticus sanatur, CXLIII, 1486. Quidam infirmitate gravi affectus sanatur, 1486. Alius pro contemptu sancti gravi dolore viscerum laborat, sed penitens sanatur, 1486.

S. ANNO COLONIENSIS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis sancti Annonis male conceptus fetus sanctimonialis evanuit, CXLIII, 1528. Ipse sanctus febre gravi correptus subito sanatur, 1536. Incendium exstinguitur, 1540. An-

dress a mortuis suscitatur, 1510. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 1541, 1545. Cæcus illuminatur, 1545. Alius cæcus visum recipit, 1546. Mulier egens et cæca illuminatur et in indigentia sua sublevatur, 1547. Adolescens hydropicus sanatur, 1547. Mulier omnimode debilis sanatur, 1547, 1548.

Virtute ac meritis S. Bardonis contractus erigitur, 1551. Duo juvenes innocentes a suspensio liberantur, virtute S. Annonis, 1553. Dæmon fugatur, 1572. Femina habens manum aridam sanatur, 1579. Faber caudente ferro cæcatus curatur et visum recuperat, 1579. Puella brachio arido laborans sanatur, 1579. Quidam infirmus et contractus erigitur et sanatur, 1580. Monachus claudus recte ambulat, 1580. Detractor sancti podagra laborat, sed penitens sanatur, 1583. Femina contracta et puer contractus eriguntur, 1584.

S. PETRUS DAMIANUS CARDINALIS. — Virtute ac meritis S. Petri Damiani aqua bis in vinum mutatur, CXLIV, 126. In summa panis charitate ciborum copia coelitus affertur, 128. Quidam a mortis periculo salvatur, 128. Alter in bivio hærens in iter certum dirigitur, 129. Beati viri nuatius ex luto extrahitur et nocturno timore solvitur, 129, 130. Pueri a demonibus vexati liberantur, 141. Abbas pro ingrati tudine tumore gutturis laborat, sed penitens sanatur, 144, 145.

Virtute ac meritis S. Odilonis abbatis, cæcus a natalitate illuminatur, 950. Aqua bis in vinum mutatur, 951. Fur detegitur, pedum fit impotens, sed penitens sanatur, 951. Fur equum sancti furatum non potest vendere et resiliere cogitur, 951, 952. Ipse sanctus absque navigio magnum flumen transmeat, 952. In coelitis illuminat domum, 952. Aliud ingens flumen permeat illæsus, 952, 953. Esca crucifixi in manibus discumbentium, 953. Vinum crescit abundanter in vasculo, 954. Febricitans sanatur, 954. Utræ evacuatæ ad sublevandos pauperes de novo vino reperiuntur repleti, 954. Vas vitreum fractum solidatur, 955. Monachus tumore gutturis affectus sanatur, 959. Libri sancti in flumine submersi, aqua non corrumpuntur, 959. Puer morbo caduco laborans sanatur, 979. Quidam in præcipitia volvens invenitur illæsus, 980, 981. Nobilis vir oculo graviter laborans sanatur, 981. Alius ulcere lethali affectus curatur, 981. Miles insanus et energumenus sanatur, 981, 982. Mutus loquelam recipit, 982. Vinum crescit in vase vinario, 982. Virtute ac meritis S. Mauri episcopi monachus febris graviter laborans sanatur, 989. Multi variis morbis affecti sanantur, 989, 990. Cæcus et contractus illuminatur et erigitur, 990. Femina demoniaca et rabida liberatur et sanatur, 991. Alia contracta ac tremula erigitur et sanatur, 991. Alia fluxu sanguinis laborans curatur, 991. Alia immanitate doloris contorta sanatur, 991. Alia cæca illuminatur, 991, 992. Alia denique energumena et a dæmone crudeliter vexata liberatur et sanatur, 992.

Virtute ac meritis S. Romualdi abbatis dives comedendo vacuum pauperi ablatus suffocatur, 965. Incendium exstinguitur, 972. Bonifacius inter flammarum globos transit illæsus, 978. Monachus de carcere liberatur, 981. Nautæ a naufragio liberantur, 983, 985. Cæcus illuminatur, 983, 989. Quidam a latrone liberatur, 991, 992. Presbyter dolore dentium graviter affectus curatur, 995. Ipse sanctus a casu fagi imminenti salvatur, 993, 994. Rusticus sub arbore obrutus a morte, imo et a læsione liberatur, 994. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 997. Insanus osculo sancti sanatur, 997. Alius monachus dolore dentium graviter affectus curatur, 999. Mulier amens sanatur; Puer dæmoniaca liberatur, 1001. Dæmon fugatur et tempestas discordiæ sedatur, 1002. Monachus a strangulatione diabolica liberatur, 1004. Papis et cæteri cibi coelitus mittuntur, 1004, 1005. Piscis in arenâ rivo juvenit, 1005. Dæmoniaca liberatur, 1006, 1007. Fur rapens vaccam pauperculæ subito exstinguitur, 1007.

OTHLONUS MONACHUS S. EMMERAMI. — Virtute ac meritis S. Wolf Kengi episcopi Ratisbonensis multi a naufragio salvantur, CXLVI, 416. Quidam oculis laborans sanatur, 417. Femina demoniaca liberatur, 417, 418. Vice dominus quasi exanimis ad sanitatem revocatur, 418. Quidam gravi morbo laborans sanatur, 418, 419. Energumenus liberatur, 420. Quidam a ferreâ vinculis liberatur, 421. Cæcus illuminatur, 422. Mulier debilis sanatur, 422. Vir gravi morbo laborans sanatur.

ADAMUS CANONICUS BARNIMIS. — Virtute ac meritis sancti Rimberti tempestas sedatur, cæcus illuminatur et alius rex a dæmone liberatur, CXLVI, 489. Multi Christiani a vinculis liberantur et equi pretio redimuntur plurimi, 490.

S. JOHANNES GUALBERTUS ABAS. — Virtute ac meritis sancti Joannis Gualberti Florentinus morbo graviter laborans sanatur, CXLVI, 696, 815. Dæmon fugatur, 696.

Filius unicus ægrotans sanatur, 696, 697. Vacra clare pauperibus temporæ famæ, 697. Urus interficitur, 697, 698. Boves a feris istrobusque servantur illæsi, 698. Rebaldis morbo lethali laborans sanatur, 699. Presbyter inter flammæ et super carbones ardentibus ambulat illæsus, 697. Panes in furno multiplicantur ad alendos pauperes, 699. Olera et alia victualia multiplicantur, 702, 705. Gratia compunctionis Gregorio papæ septimo datur, 705. Abbas Tenzo dolore illorum graviter laborans, et postea magno languore depressus, sanatur, 705. Matrona febris graviter fatigata sanatur, 705. Monachus a strangulatione salvatur, 704. Duo fures rebus furatis onerati sunt immobiles, 704. Monachus gravi vulnere affectus curatur, 703, 706. Mulier a dæmone vexata liberatur, 817, 818. Adolescentes surdus et mutus et dæmoniaca, audit, loquitur et liberatur, 819. Alius energumenus furiosus sanatur, 820, 822. Puella demoniaca et furiosa sanatur, 822. Alius energumenus furiosus liberatur, 823. Anus a ridiculo dæmone obsessa liberatur et sanatur, 824. Sacenota dæmone pessimo fatigatus liberatur et sanatur, 824, 825. Adolescens a dæmone crudeliter vexatus liberatur, 826, 827. Alius a dæmone mulieris obsessus liberatur, 829, 831. Quidam præ amore insanens et a dæmone vexatus liberatur et sanatur, 831, 833. Puella a dæmone vexata liberatur, 833, 835. Alia demoniaca sanatur, 833, 836. Plurimi alii energumeni insanant et a dæmonibus vexati liberantur et ad sanitatem pristinam revocantur, 836, 960.

S. LUTBERTUS CAMERACENSIS ERSC. — Virtute ac meritis sancti Lietberti Fulcherus morbo graviter laborans subito sospes efficitur, CXLVI, 1470. Civitas Cameracensis ab obsidione liberatur, 1479, 1480.

S. GERALDUS ABAS SILVÆ MAJORIS. — S. Geraldus gravi infirmitate laborans sanatur virtute S. Adalhardi, CXLVII, 1052. Virtute ac meritis S. Geraldus monachus a naufragio salvatur, 1041. Milites mire servantur, 1042, 1043. Monachus hydropicus sanatur, 1043. Moribundus ad sanitatem revocatur, 1045. Pauper nummos invenit, 1045. Alius perditam clavem invenit, 1045, 1044. Captivus mire liberatur, 1044. Multi captivi a vinculis compedibusque liberantur, 1045. Multi dolore capitis, oculorum, nervorum, pedum vel aliorum membrorum laborantes sanantur, 1045. Multi a naufragiis et morte mirabiliter salvantur, 1046. Virtute ac meritis S. Adalhardi abbatis melior contracta erigitur, 1065, 1066. Alia infirmitate manuum laborans sanatur, 1066. Mutus et surdus audit et loquitur, 1069. Alius surdus, mutus et contractus sanitatem integram recipit, 1070. Rotherius surdus et mutus audit et loquitur, 1071, 1072. Quidam claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 1076, 1077.

FOLCARDUS MONACHUS SITHIVENSIS. — Virtute ac meritis S. Bertini abbatis, piscator surdus et claudus audit et recte ambulat, CXLVII, 1099. Rens vinculis solvitur, 1102. Puella pedibus contracta erigitur, 1105. Opifer a morte et læsione salvatur, 1111, 1112. Surdus et mutus a natalitate audit et loquitur, 1112, 1113. Cæcus illuminatur, 1113, 1114. Pagani caduntur et fugantur, 1118, 1119. Tyrannus occiditur, 1120, 1121. Adala gravi morbo affecta sanatur, 1125. Puer variola laborans sanatur, 1125, 1124. Monasterium Sithivense ab incendio salvatur, 1124, 1125. Invasor villæ de Caumont in duello superatur et post biduum moritur, 1127, 1128. Detractor sancti in caput ruit, et in stercore ventris sui suffocatur, 1130, 1151. Tempore siccitatis pluvia abundans oblatæ, 1133. Clericus oculo laborans sanatur, 1151. Puer contractus erigitur, 1135, 1136. Mulier cæca illuminatur, 1136. Rusticus cæcus visum recipit, 1136, 1137. Mulier vinculis solvitur, 1137. Puella nervis contracta sanatur, 1137. Contemptor sancti fit dæmoniaca, sed penitens liberatur, 1138. Virtute ac meritis S. Joannis Beveracensis sanctimonialis tumore brachii laborans sanatur, 1170. Materfamilias gravi morbo affecta curatur, 1171, 1172. Moribundus subito ad sanitatem revocatur, 1171, 1172. Vinum et cervisia crescant et multiplicantur, 1173, 1175. Herebaldus ad vitam revocatur, 1174, 1175. Multi infirmi sanantur, 1170. Dæmones effugantur, cæci illuminantur, surdi audiunt, muti loquuntur, claudi ambulant, 1177. Febricitans sanatur, 1177. Presbyter gravi infirmitate affectus sanatur, 1178. Sanctimonialis contracta erigitur, 1178. Virtute ac meritis S. Andonis multi infirmi sanitatem integram recipiunt, 1190. Virtute ac meritis S. Oswaldi episcopi piscatio fit copiosior, 1193. Comes podagra laborans curatur, 1193. Piscator habens digitum incurvatum sanatur, 1195. Navis et monachi in ea salvantur a naufragio, 1195, 1196. Monachus defunctus a poenis eripitur, 1196. Vir potens valida febre laborans sanatur, 1196, 1197. Duodecim pauperes quoties alantur, 1197. Multi infirmi sanitatem integram recipiunt,

1199. Mutus a nativitate loquitur, 1199, 1200. Incendium exstinguitur, 1200. Wigorniensis a pestilentia liberatur, 1200.

ALPHANUS SALENTINUS ARCHIEPISC. — Virtute ac meritis S. Christiani ipsa sancta in incendio servatur illusa, CXLVII, 1290. Ipse a draconibus salvatur et magus devoratur, 1280. Idem magus ad vitam revocatur, 1280. A draconibus nemo laeditur, 1280.

GALENIUS CAMENNENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Secundini episc. Trojani episcopus moribundus ad sanitatem revocatur, CXLVII, 1294. Temo membrorum impotens sanatur, 1299, 1300. Ara et ecclesia ab incendio salvantur, 1501, 1502.

GREGORIUS VII PAPA. — Virtute ac meritis S. Gregorii leprosi mundatur, CXLVIII, 17. Incendium Romae exstinguitur, 20. Simoniacus episcopus non potest pronuntiare nomina trium personarum S. Trinitatis, 46, 45. Ipse S. Gregorius miraculose subito sanatur, 55. Duo infirmi morbo gravi affecti curantur, 54. Ipse sanctus gladio non potest periri, 60. Percussor ejus sit demoniacus, 60.

MONUMENTA GREGORIANA. — Virtute ac meritis S. Anselmi episc. Lucensis. comitissa Mathilda insanabili frigore laborans sanatur, CXLVIII, 925. Puella contracta erigitur, 924. Alia a nativitate caeca illuminatur, 924. Pauper a renibus curvus erigitur et sanatur, 924. Mulier caeca illuminatur; alia contracta erigitur; alia caeca visum recipit; alia manu et pede contracta et morbo caduco laborans erigitur et sanatur, 924. Puella caeca illuminatur, 921, 925. Alia dolore dentium et viscerum laborans sanatur, 925. Alia infirmitate gravi laborans sanatur, 925. Quidam oculo laborans curatur, 925. Puer contractus erigitur; alius caecus et hydropicus illuminatur et sanatur; alius oculo privatus illum recuperat; femina habens manum paralyticam sanatur, 925. Claudus et contractus recte ambulat et erigitur, 925. Cervilla illa caput et muli infirmi ad sanitatem revocantur, 925, 926. Phreneticus et demoniacus liberatur et sanatur, 926, 927. Quidam oculis graviter laborans curatur, 927. Alius pedibus graviter affectus sanatur, 927, 928. Femina manibus et pedibus repens sanatur, 928. Puer contractus erigitur; femina habens manum aridam sanatur; Puer caecus illuminatur; femina caeca visum recipit; quidam horrende contractus erigitur; femina pede contracta et infirma erigitur et sanatur, 928. Vir fluxu sanguinis graviter laborans et moribundus sanatur, 928, 929. Equus invalidus fit validior, 929. Puer habens manum aridam sanatur, 929. Mulier pessime incurvata erigitur et sanatur, 930. Alia octo per annos caeca illuminatur, 930. Alia arida et contracta sanatur; quidam tremulus et contractus sanatur et erigitur, 930. Mulier renibus incurvata erigitur, 930. Monacha oculis laborans sanatur, 931. Puer duodecim annorum a nativitate contractus erigitur, 931. Femina paralytica sanatur, 931. Contractus erigitur, caecus illuminatur et incredulus convertitur, 932. Pauper contractus erigitur; surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 932. Muta et pedibus contracta loquitur et erigitur, 933. Femina oculo graviter laborans sanatur, 933. Puella febribus et fistula laborans sanatur, 934. Alia dolore ventris graviter affecta sanatur, 934. Quidam extinctione vocis laborans sanatur, 934. Mulier febricitans sanatur, 934. Vir gravissima infirmitate laborans sanatur, 934, 935. Vir habens manum contractam juxta brachium sanatur, 935. Aqua abundans oritur in terra iniquosa, 935. Vir podagra laborans sanatur, 936. Surdus et mutus a nativitate, audit et loquitur, 936. Mulier caeca illuminatur, 936. Alia ulcere narium afflicta sanatur, 936. Puer caecus illuminatur, 936, 937. Alius caecus visum recipit, 937. Puella muta et contracta loquitur et erigitur, 937. Quidam contractus et invalidus curatur, 937. Mathilda scabiosa sanatur, 937. Eadem oculorum caligine laborans curatur, 937, 938. Presbyter habens duos digitos rigidos et manum sanie infectam sanatur, 938. Quidam a vinculis et carcere liberatur, 938. Lanfrancus captus et catenatus a catenis et morte liberatur, 938, 939. Puellula ab ore lupi eripitur et illa servatur, 939, 940. Mulier contracta erigitur, 940. Chaldus dolore capitis graviter laborans sanatur, 940.

GESTA PONTIFICUM CAMERACENSUM. — Virtute ac meritis sancti Andree mulier igne ardentium laborans sanatur, CXLI, 924.

GODEFRIDUS STABULENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Remaci, monachus tibia contrita laborans sanatur, CXLI, 519, 520. Mulier caeca illuminatur, 520. Caecus visum recipit, 523. Mulier contracta sanatur, 526. Caeci illuminantur, claudi, aridi sanantur et recte ambulant, 527. Contractus erigitur, alter maxime debilis sanatur, 527, 528. Paralyticus curatur, 529. Contractus erigitur,

529. Matrona circa illuminatur, 536. Alia certa a nativitate illuminatur, 530. Quidam morbo in capite graviter laborans sanatur, 530, 531. Puella paralytica sanatur, 531. Clericus contractus erigitur, 531, 532.

OSMANUS MONACHUS CANTUARIENSIS. — Virtute ac meritis sancti Elphegi Cantuariensis archiepisc. Clives Cantuarie a clade exitiali liberantur, CXLI, 542. Caeci illuminantur, aridi audiunt, muti loquuntur, claudi recte ambulant, multi languidi sanantur et magnates plerique Danorum ad Christum convertuntur, 585. Mutus loquitur et quidam Paulus vinculis solvitur, 592, 593.

S. ANASTASIUS MONACHUS ET HERMITA. — Virtute ac meritis sancti Anastasii daemon fugatur et incendium exstinguitur, CXLI, 430. Febricitans sanatur, 431. Virgo demoniaca et muta liberatur et loquitur, 432. Mulier caeca visum recipit, 432. Clericus phreneticus sanatur, 432.

WILLELMUS CLAVENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Benedicti abbatis, moribundus ad sanitatem revocatur, CL, 1480, 1481. Alius prae vulneribus desperatus curatur, 1481. Alius gravi morbo affectus sanatur, 1491. Puer tumore brachii laborans curatur, 1482. Puer ruens in praecipitium invenitur, 1482. Monachus Hagus Latinus ignarus, Latine loquitur, 1485. Adolescens moribundus ad sanitatem revocatur, 1485, 1486. Infirmi quolibet morbo affecti sanantur, 1486.

RADBODUS NOVOMENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Melardi fur non potest fagere nec rem furatum dimittere, L 1505, 1504. Alius fur ab apibus insequentibus liberatur, 1504. Alius fur a tintinnabulo proditur, et furata restituere cogitur, 1504. Alii praedones immobiles sunt et res furatas restituere coguntur, 1505. Energumenus liberatur, 1505. Quidam vinculis compedibusque solvitur, 1512, 1514. Quilibet dolore dentium laborans sanatur, 1514. Ancula habens manum aridam sanatur, 1515. Virtute ac meritis sanctae Godebertae virginis civitas Noviomensis a morbo pestifero liberatur, 1531. Incendium exstinguitur, 1522. Caeca illuminatur, 1532. Puella a nativitate caeca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur et alia caeca illuminatur, 1524. Alia paralytica sanatur, 1524, 1525. Paralyticus sanatur, 1526. Caecus illuminatur, 1526, 1527. Virtute ac meritis sanctae Mariae Genitricis Dei puella lingua et ore laborans sanatur, 1531 et seq.

B. URBANUS II PAPA. — Virtute ac meritis S. Urbani mulus et paralyticus loquitur et sanatur, CLI, 261.

VALCANDUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Hildulfi episcopi caeca a nativitate illuminatur, CLI, 596. Paralytici curantur, caeci illuminantur, debiles et infirmi sanantur, 597. Aqua salissima invenitur, 597. Manus arida sanatur, 604. Agnes caeca illuminatur, 604. Caecus visum recuperat, 604, 605.

Virtute ac meritis S. Deodati in siccitate pluvia obtinetur, in nimia pluvia serenitas cuncti affluget, 631. A pestilentia vel qualicunque plaga pie deprecantibus liberantur, 631.

S. BRUNO CARTHUSIANORUM INSTITUTOR. — Virtute ac meritis S. Brunonis fons vivus oritur, CLII, 549. Multi variis morbis et infirmitatibus affecti sanantur, 549. Comes dolore stomachi laborans sanatur, 458, 459. Bertrannus morbo gravi laborans sanatur, 459. Alphonsus a morte liberatur et a laesione servatur, 607. Filia ducis infirmata gravi laborans sanatur, 608. Puella demoniaca liberatur, 608. Sacerdos apostemate pectoris affectus sanatur, 608, 609. Comes morbo lethali laborans sanatur, 609. Idem comes prolem obtinet, 610. Operarii a ruina aedificii salvantur, 611, 612. Stephanus dolore laterum et febribus laborans sanatur, 612. Caraffa morbo gravi affectus curatur, 613, 614. Mulier muta loqueliam recuperat, 614. Energumenus liberatur, 615, 616. David Muller a fractura tibiae servatur et sanatur, 616. Gaspar capite vulneratus curatur, 618, 619. Dux Hragentis gravi morbo affectus sanatur, 627, 628. Comes gravi morbo laborans curatur, 628, 629. Oliva energumena et insanabili vulnere afflicta liberatur et sanatur, 629. Alia pariter energumena liberatur, 629, 630. Quatuor et viginti alii energumeni uno et eodem die liberantur, 630. Haereticus ad fidem catholicam convertitur, 630. Doctor febribus graviter laborans sanatur, 632.

S. HUGO EPISCOPUS LINCOLNENSIS. — Virtute ac meritis sancti Hugonis incendium exstinguitur, CLIII, 1026 et seqq. Furibundus curatur, 1053, 1054. Mulier pythionisa liberatur, 1055. Alia a demone incubo liberatur, 1056. Fur a patibulo et morte salvatur, 1058, 1059. Juvenis putridus et a medicis desperatus sanatur, 1061, 1062. Bernardus fractio brachio laborans sanatur, 1108.

GESTA TREVIRENSIUM EPISCOPORUM. — Virtute ac meritis sancti Celsi pauper morbo gravi laborans sanatur, CLIV, 1210, 1211. Leprosus sanatur, 1241. Energumena liberatur, 1241. Azelinus gravi infirmitate laborans sanatur

1311. Theodoricus pastor hujus narrationis podagra laborans sanatur, 1242.

Virtute ac meritis S. Symeonis multi infirmi utriusque sexus sanantur, 1247, 1248.

Virtute S. Conradii episcopi ipse a cacamine montis devolvitur ad imum illæsus, 1260. Dæm mulieres digitis curvatis laborantes sanatur, 1261. Mulier cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1261, 1265. Puer calculi morbo affectus curatur, 1265. Folcardus gravi infirmitate laborans sanatur, 1265. Idem a vinculis et captivitate liberatur, 1265. Mulier contracta erigitur, 1265. Alia cæca, alia languida, alia morbo maxillæ laborans, sanitatem integram recipiunt, 1265. Dæmoniacus surdus et mutus liberatur, audit et loquitur, 1265. Sex rustici vinculis solvuntur, 1265. Puer lunaticus et alius morbo stomachi laborans sanatur, 1265. Cæcus illuminatur, 1265, 1266.

Virtute ac meritis S. Modolvi virginis a jactura castitatis salvantur, 1277. Præpositus febribus graviter laborans sanatur, 1280.

GOSCELTINUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sancti Augustini Anglorum apostoli miles oculo graviter laborans sanatur, CLV, 22, 23. Anus cæca illuminatur, 23. Alia gravi morbo laborans et a medicis desperata sanatur, 27, 28. Puella cruciata viscerum affecta curatur, 38. Cæcus a nativitate illuminatur, 45. Contractus erigitur, 45, 46. Annulus amissus invenitur, 46.

Virtute ac meritis S. Wituli episcopi gibbosus et incurvus erigitur et sanatur, 63. Dæmoniacus et debilis liberatur et sanatur, 63, 64. Octo alii debiles curantur, 64. Quatuor ægri sanantur, 64. Viginti sex ægri, inter quos cæci, surdi, paralytici, muti una die curantur, 64, 65. Centum viginti quatuor infirmi sanantur, 65. Vir innocens cæcatus funditus, oculos recuperat, 65. Incurvus more peccatum erigitur, 60. Insanus ad sanitatem revocatur, 60. Mulier cæca visum recipit, 60. Puer a nativitate contractus, erigitur; tres mulieres cæcæ illuminantur; mulier a vinculis et carcere liberatur; paralyticus curatur; mulier cæca illuminatur, 60. Viginti quinque homines variis morbis vexati sanantur; cæci aliqui, duæ feminae contractæ illuminantur et eriguntur; triginta et sex infirmi sanantur; centum viginti quatuor intra dies quatuordecim curantur, 60. Quidam innocens poena furum multatus: scilicet cæcatus auribus, manibus pedibusque præcisus, cute capitis nudatus et auditu privatus, hæc omnia recuperat, 60. Mulier a voracitate lupi liberatur, 60, 61. Leprosus mundatur, 61, 62. Tres mulieres cæcæ, quarum una a nativitate, illuminantur, 67. Juvenis a nativitate mutus loquitur, 67. Ancilla a compedibus liberatur; paralyticus sanatur; matrona cæca illuminatur, 68. Alia morbo gravi laborans bis sanatur, 68, 69. Debilis omnimodo sanatur, 71. Cæci sexdecim illuminantur, 71. Claudus recte ambulat, 71, 72.

Viginti quinque infirmi curantur, 73. Cæcus a nativitate illuminatur, 73. Alius casu cæcatus visum recipit, 73. Cæcus et paralyticus illuminatur et sanatur, 73. Duo cæci et duæ mulieres debiles illuminantur et sanantur, 73. Servula a calentis et servitute liberatur, 74, 75. Mulier cæca illuminatur, altera muta loquitur, 75. Triginta sex ægri sanantur, 75. Centum et viginti quatuor infirmi sanantur, 76. Parricida a circulo ferreo et orbiculo liberatur, 76. Famulus a morte liberatur, 76. Cæcus illuminatur, 78. Claudus et debilis sanatur, 79. Puer membris contractus et pene mortuus sanatur, 79, 80.

Virtute ac meritis S. Ivois episcopi Persæ quindæ infirmi sanantur, 90. Adolescens a vinculis liberatur, 91. Quatuor alii a vinculis absoluntur, 91. Mulier cæca illuminatur, 91. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 91. Duo leprosi sanantur, tres cæci lumen recipiunt, 92. Dæmoniacus liberatur, 92. Cæca a nativitate illuminatur, 92. Tres hydrocippi sanantur, 92.

FULCERATUS CARNOTENSIS. — Virtute ac meritis S. Moysis fons vivus oritur ex silice, CLV, 867.

GUIBERTUS ABBAS S. MARIE DE NOVGENTO. — Virtute ac meritis S. Urbani papæ juvenis paralyticus sanatur, CLVI, 696, 697.

Virtute ac meritis sanctorum puer surdus et mutus audit et loquitur, 938. Mulier digito graviter laborans curatur, 938. Alia gravi et diuturna infirmitate confecta sanatur, 939. Mutus et surdus audit et loquitur, 959.

Virtute ac meritis B. Mariæ Virginis puella infirmitate linguae affecta sanatur, 953. Virtute S. Marcelli presbyter veneno extinctus ad vitam revocatur, 954, 955.

Virtute S. Jacobi mortuus suscitatur, 955.

Virtute S. Vitoni monachus graviter vulneratus sanatur, 959.

Virtute S. Arnulphi moribundus sanatur, 959, 960.

Virtute S. Leodegarii Guiberti febribus graviter laborans sanatur, 960.

HERMANNUS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Mariæ Laudunensis duo contracti eriguntur, (CLVI, 968. Juvenis surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 970. Mulier partu graviter laborans, feliciter parit, 971. Mulier sterili parit prolem, 571. Alia contracta erigitur, 971, 972. Juvenis a calentis liberatur, 972. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 973, 974. Cæcus illuminatur, 975. Puella habens manum aridam sanatur, 975. Clerici piratis liberantur, 975, 976. Mulier parturiens liberatur, 977, 978. Cæcus illuminatur, 978. Gualterus gravi morbo affectus sanatur, 978, 979. Duodecim infirmi curantur, 979. Puella habens tortum pedem a nativitate sanatur, 979, 980. Septemdecim infirmi sanantur, 982. Contractus erigitur, 983. Febriticus sanatur, 985. Cæca a nativitate illuminatur, 985. Surdus a nativitate audit, 985. Puella curva erigitur, 984. Claudus recte ambulat 984, 985. Clerici a captivitate liberantur, 985. Puer aequis exstectus ad vitam revocatur, 986. Mulier ab incendio liberatur, 1008.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Geremi abbatis multi ægri sanantur, cæci illuminantur, claud recte ambulant, surdi audiunt et emergunt liberantur, CLVI, 1210.

Virtute S. Simonis comitis Crespiensis visitor eorum pene miro modo allato alitur, 1218. Quidam gravi dolore pedis laborans sanatur, 1218.

Virtute ac meritis S. Salabergæ abbatissæ virgo epileptica sanatur, 1232. Cervisia crescit ac multiplicatur in dolio, 1232, 1235. Piscis miræ magnitudinis capitur, 1231.

THEOPHIDUS ABBAS EPTERNACENSIS. — Virtute ac meritis sanctorum ægri sanantur, perjuri a dæmone venantur, dæmoniaci liberantur, leprosi mundauntur, mortui suscitantur, CLVII, 407.

Virtute S. Elisæ prophetæ mortuus suscitatur, 407.

Virtute S. Willibrordi comobitis gravi dolore vicerum laborans sanatur, 412. Fons abundans oritur in terra arida, 414. Vinum crescit et multiplicatur, 414. Multi infirmi curantur, 414.

ANONYMUS AUCTOR. — Virtute ac meritis S. Roberti ed. Cisterc. funditoris duo ægri sanantur, CLVII, 1240. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 1282. Infantus a voracitate lupi liberatur, 1283. Alius in incendio servatur illæsus, 1283, 1284. Cæcus illuminatur, 1284, 1285. Paralytica sanatur, 1285, 1286. Dæmoniacus liberatur, 1286. Alia insana et furiosa sanatur, 1287. Tres quadrigæ pombus oweratæ ad pauperes alendos inveniuntur, 1288. Cæca illuminatur, 1289, 1290. Muta loquemur recipit, 1290. Femina tremula sanatur; monachus furiosus sanatur, mulier orba manu sanatur; quidam o ulo graviter laborans sanatur; femina contracta erigitur, 1290. Cæcus illuminatur, 1291. Clericus contractus erigitur, 1291. Multitudo contractorum, cæcorum, multorum et ceterorum infirmorum ad sanitatem integram revocantur, 1292.

EDMERUS CANTUARIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, adolescens in vita et in morte adjuvatur, (CLVIII, 51. Sturio piscis prægrandis capitur, 62. Leprosus mundatur, 77, 78. Monachus gravi infirmitate laborans sanatur, 78. Alius a tentationibus liberatur, 79, 80. Multi infirmi sanantur, 91, 101. Duo milites febribus et tortionibus viscerum laborantes sanantur, 104, 105. Alius eadem infirmitate affectus sanatur, 105. Femina amens sanatur, 105. Puer abundans in magna siccitate obtinetur, 106, 107. Clericus phreneticus sanatur, 115. Vir nobilis gravi infirmitate affectus sanatur, 113, 114. Balsamum crescit et multiplicatur, 116. Navigantes a naufragio salvantur, 117, 118. Liber sancti in fluminemersus non corrumpitur, 118, 119. Virtute ac meritis S. Wilfridi Eboracensis episcopi paralytica sanatur, CLIX, 749. Domus ab incendio illæsa servatur et hostes fugantur, 749.

HILDEBERTUS CENOMANENSIS EPISC. — Virtute ac meritis S. Hugonis abbatis Cluniacensis Alardus febriticus sanatur, CLIX, 873. Tres monachi eodem morbo affecti sanantur, 873, 874. Alius ab igne purgatorii liberatur, 874. Robertus paralyticus sanatur, 874. Leprosus mundatur, 875. Idem pauper veste sancti vestitur, 875. Monachus usum vocis amissum recuperat, 875. Alius diuturna infirmitate laborans sanatur, 876. Mulier paralytica lingue brachiique laborans sanatur, 876, 877. Puer exanimis ad vitam revocatur, 877. Tempestas fugatur, 877. Quidam putrido vulnere laborans sanatur, 877, 878. Sanctus a tempestate et fulmine liberatur, 878. Clericus in præcipitio servatur illæsus, 879. Berardus pro contemptu sancti sensu et visu privatur sed penitentis utrumque recuperat, 881, 882. Bona pauperibus distributa recuperantur, 882, 893. Cæcus illuminatur, 893, 894. Guido insanus sanatur, 894.

SIGEBERTUS CENBLACENSIS. — Virtute ac meritis S. Ma-

clavii Gigas suscitatur a mortuis et baptizatur, CLX, 735, 736. Alius ad vitam revocatur, 738. Ad sedandam sitim mortui suscitati aqua mutatur in vinum, 738. Vas marmoreum vertitur in vas vitreum, 738. Ad solatium subulci sues ad vitam revocantur, 739. Puella daemoniaca liberatur, 739, 740. Princeps Britanniae pro vexatione sancti fit cæcus, sed penitens visum recuperat, 740, 741. Ilium cæcus sanatur et a fluctibus maris salvatur, 741, 742. Filia comitis a veneno serpentis liberatur, 743, 744. Puer a mortuis suscitatur, 744. Cæca illuminatur, 745. Britannia a multis calamitatibus liberatur, 745; benedictionibus et maxima ubertate cumulatur, 746. Duo cæci illuminantur, energumenus liberatur, contractus erigitur et mutus loquitur, 746.

Virtute ac meritis S. Theodardi episcopi mulier pro suo crimine fit cæca, sed penitens visum recuperat, 753, 756. Multi infirmi sanantur; cæci illuminantur, paralytici, febricitantes sanantur, 756. Virtute ac meritis S. Lamberti episcopi fons vivus oritur et aqua potabli ubi omnis aqua erat amara, 762. Texandris ab idololatria liberatur, 769. Duo cæci illuminantur, 779. Virgo cæca illuminatur, 779. Pauper cæcus visum recipit et paralyticus sanatur, 779.

RADULFUS TORTURIUS MONACHUS FLORIACENSIS. — Virtute ac meritis S. Benedicti fur perjurus castigatur, CLX, 1194. Ignis sacer restinguitur, 1194, 1195. Violatrix festi fit debilis, sed penitens sanatur, 1195, 1196. Contracta et curva erigitur, 1199. Monachus recuperat loquelam ad confessionem 1199, 1200. Excommunicatus solvitur post mortem, 1202, 1205. Penitens ferro constrictus solvitur, 1205, 1206. Multi a pestilentia liberantur, 1206, 1207. Violator ecclesiis castigatur, 1210. Violatores ecclesie milites castigantur, 1211, 1212. Mancus sanatur, 1214, 1215. Incendium exstinguitur, 1215, 1217. Anna cæca illuminatur, 1217, 1218. Daemoniacus liberatur, 1218, 1219. Operarius lapsus incolumis servatur, 1219, 1220. Femina pro contemptu sancti maxilla laborat, sed pusillens sanatur, 1220, 1221. Herberius membrorum impotens sanatur, 1224, 1225. Fur et rapax punitur, 1225, 1224. Amena recipit mentem, 1226. Mutus loquitur, 1229. Puella cæca illuminatur, 1229, 1230. Mentis inops curatur, 1230, 1231. Fur in suspensio incolumis servatur, 1232, 1233. Daemoniacus liberatur, 1233, 1234. Rusticus servus vindicatur, 1234. Duo contracti eriguntur, 1235, 1235. Fur in illo punitur, sed penitens filii obtinet salutem 1235, 1236. Equi feraci restituntur, 1238.

S. ROBERTUS DE ABRISSELLO. — Virtute ac meritis sancti Roberti sacrilegus fit cæcus, sed penitens visum recuperat, CLXII, 1035. Sanctimonialis paralytica sanatur, 1036. Alia manu sinistra laborans curatur, 1036. Henricus acuta febre vexatus sanatur, 1036.

JOANNES DIACONUS MONACHUS S. AUDOINI. — Virtute ac meritis S. Andoem Rothomagensis, archiepiscopi, multi infirmi sanantur, CLXII, 1159. Ab imminente clade patria liberatur, 1159. Cælum reseratur, letifera pestis effugatur, 1159. Fons vivus e rupe oritur, 1159. Virtute ac meritis S. Nicæsi, mutus, surdus et contractus, audit, loquitur et erigitur, 1164. Cæcus illuminatur, 1164. Alius membrorum impotens sanatur, 1164. Puella a mortuis suscitatur, 1164, 1165.

GUALBERTUS ET GALBERTUS GANONICI. — Virtute ac meritis sancti Caroli Boni Flandrie comitis puer claudus et contractus a cubilibus recte ambulat et erigitur, CLXVI, 925. Multi febricitantes sanantur, 926. Interfectores sancti pessime castigantur, 926 et seqq.

BALDRIUS DOLENSIS ARCHIEPISCOPUS. — Virtute ac meritis sancti Valentini episcopi, incendia exstinguuntur, CLXVI, 1156, 1157. Populi a pestilentia liberantur, 1157, 1158. Pluvie abundantes obtinentur et a pluvia impetantes minime læduntur, 1158. Cæcus illuminatur, 1159. Quidam infirmilate gravi laborans sanatur, 1159. Juvenis cæcus, surdus et amens, illuminatur, audit et mentem recipit, 1159. Mulier iusana sanatur, 1159, 1160. Hugo gravi morbo affectus curatur, 1160. Monachus morbo diuturno graviter laborans sanatur, 1161. Vir et femina ardente igne laborantes sanantur, 1161. Cæca illuminatur, 1162. Alius monachus mortali morbo affectus curatur, 1162, 1163. Virtute S. Hugonis archiepiscopi Rothomagensis demoniacus liberatur, 1168.

RUPERTUS ABBAS TIRIENSIS. — Virtute ac meritis S. Herberti Coloniensis, archiepiscopi, tempore siccitatis pluvia abundans obtinetur, CLXX, 401, 402. Demoniacus liberatur, 408, 409. Abbas capite oculisque laborans sanatur, 409, 410. Cæca illuminatur, 410. Paralytica et clericus febricitans sanatur, 410, 411. Clericus de suspensio liberatur, 413, 414. Multi infirmi sanantur, 424. Pauper contractus erigitur, 425, 427. Quadraginta quinque variis morbis laborantes intra paucos dies sanantur, 428.

Virtute ac meritis S. Eliphii triginta tres christiani in carcere detenti a vinculis et carcere liberantur, 430. Beneficia conceduntur multis infirmis, 431. Sexcenti et viginti viri ad Christum convertuntur, 432. Virtute ac meritis S. Norberti Magdeburgensis archiepiscopi, puella demoniaca liberatur, 1287, 1288. Juvenis demoniacus liberatur, 1301, 1302. Energumenus curatur, 1303. Cæca illuminatur, 1309. Demoniacus liberatur, 1309. Lupi sunt mites et domestici, 1313, 1316. Monachus gravi febre fatigatus sanatur, 1344. Demoniacus liberatur, 1349. Discordes conciliantur, 1350.

HILDEBERTUS CENOMANENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis sanctæ Radegundis reginæ Francorum rei vinculis solvuntur et a carcere liberantur, CLXXI, 975. Pauperes aluntur, infirmi et ulcerati curantur, 978, 979. Languidi et febris diutius laborantes sanantur, 980. Cæca illuminatur, 982, 983. Puella a demone crudeliter vexata liberatur, 883. Alia morbo et altera febris graviter laborantes sanantur, 883. Infantulus mortuus natus ad vitam revocatur, 883. Piscator a naufragio salvatur, 883, 884. Demoniacus liberatur, 984. Alia immundo spiritu fatigata per meatus immundos liberatur, 984. Alia oculo graviter affecta sanatur, 984. Virgo a mortuis suscitatur, 984, 985. Alia hydropica sanatur, 985. Alia febris moribunda sanatur, 985. Vinum crescit et abundat ad sublevandos pauperes, 986.

Virtute sanctæ Agnetis juvenis impudicus morte mulatur, sed postea ad vitam revocatur, 1312, 1313. Ipsa sancta ab incendio liberatur, 1314. Virtute sanctæ Mariæ Ægyptiacæ leo fit docilis et domesticus; fodit tumulum sanctæ, 1339, 1340.

MARODUS REDONENSIS EPISCOPUS. — Virtute ac meritis S. Licij episcopi Audegavenis demoniacus liberatur, CLXXI, 1499. Cæcus illuminatur, 1500. Duodecim infirmi sanantur, 1501. Leprosus mundatur, 1501, 1502. Rei a carcere et catenis liberantur, 1502. Quidam oculis carens oculos recipit et visum, 1503, 1504. Virtute ac meritis S. Roberti abbatis Casæ Dei febricitans sanatur, 1525. Cæcus illuminatur, 1526, 1527. Demoniacus crudeliter vexatus liberatur, 1527, 1528. Contractus et repens erigitur, 1528. Puella cæca et facie deformata illuminatur et sanatur, 1529. Alia demoniacus liberatur, 1529, 1530. Alia omnimode contracta erigitur, 1531. Cæca a nativitate illuminatur, 1532.

Virtute ac meritis S. Magnobodi confessoris incarcerationi a catenis et carcere liberantur, 1533. Cæcus illuminatur, 1533. Presbyter Ouxu ventris laborans sanatur, 1533, 1536. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1536. Moribundus sanatur, 1536. Febricitans sanatur, 1537. Puella cæca illuminatur, 1537. Vir habens manum aridam sanatur, 1537. Nummi multiplicantur ad pauperes sublevandos, 1537. Paralytica sanatur, 1537, 1538. Cæcus illuminatur, 1538. Agericus dolore dentium graviter affectus sanatur, 1538. Demoniacus liberatur, 1538. Mulier dextra impotens sanatur, 1538. Virgo ægrotans sanatur, 1539. Puella febricitans sanatur, 1540. Abbas podagra laborans curatur, 1540, 1541. Dodo gravi ulcere depressus curatur, 1541. Diaconus gravi morbo laborans sanatur, 1541. Cæca illuminatur, 1541. Puella oculis laborans sanatur, 1542. Alia cæca illuminatur, 1542. Demoniacus liberatur, 1542. Puella contracta et arida erigitur et sanatur, 1542. Contractus et debilis a nativitate erigitur et sanatur, 1542, 1543. Puella habens dextram aridam sanatur, 1543. Cæcus illuminatur, 1543. Mulier febricitans sanatur, 1543. Duo puellæ cæcæ illuminantur, 1543. Filia Theubaldi crudeliter a demone vexata liberatur, 1544. Prisca a nativitate cæca illuminatur, 1544. Adolescens diro ulcere cæcatus illuminatur, 1544. Quidam gravi infirmitate laborans sanatur, 1544. Surdus auditum recipit, 1544, 1545. Cæca illuminatur, 1545. Alia cæca et paralytica illuminatur et sanatur, 1545. Duo captivi a catenis et carcere liberantur, 1546, 1547. Puer suffocatus ad vitam revocatur, 1547, 1548.

Virtute ac meritis S. Guakerii abbatis mater ejus prægnans a præceptio salvatur, 1566. Immanis piscis capitur, 1570. A naufragio cum sociis suis liberatur, 1569, 1570. Aquæ salubres et novus fons oriuntur, 1570. Pecunia amissa reperitur, 1571. Demoniacus purgatur, 1575.

Virtute ac meritis S. Florentii demoniacus liberatur, 1591. Puer in flumine exstinctus a mortuis suscitatur, 1591. Cæca illuminatur, 1591. Serpentes fugantur, 1591. Multi infirmi sanantur, 1591.

GAUDARDUS GROSSUS TIRONENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Bernardi Tironensis cibaria dantur ad alendos pauperes, CLXXII, 1409. Lupus fit pastor vituli et custos et reductor, 1410, 1411. Incendium compescitur et exstinguitur, 1412. Comes Rotrocius a vinculis et morte

liberatur et Retroci tyrannus in vinculis moritur, 1415. Comes de Monteja pauper fit dives, 1417, 1418. Puer cæcus a nativitate illuminatur, 1418. Ducenti monachi aluntur, 1419. Monachus demoniacus liberatur, 1419. Alius ab insania liberatur, 1419, 1490. Puer exanimis ad vitam revocatur, 1420.

LEO MARSEICANUS. — Virtute S. Benedicti surdus et mutus audit et loquitur, CLXXIII, 509.

GAULINUS CLUNIACENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis sanctæ Mariæ Genitricis Dei mulier deformi plaga laborans sanatur, CLXXIII, 1381. Peccatrix convertitur, 1382, 1383. Imago pueri Jesu loquitur, 1383. Puer ad ecclesiæ convivia vocatur, 1383, 1384. Monachus suscitatur ut penitentiam agat, 1384, 1385.

HARIBLUS ALDENBURGENSIS ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Arnulfi episcopi. Suessionensis lupus fit ductor ejusdem sancti, CLXXIV, 1585. Servus morbo caduco laborans curatur, 1586, 1587. Cæca illuminatur, 1587. Piscis prægrandis capitur, 1588. Surdus et mutus a nativitate audit et loquitur, 1593. Energumenus a legione dæmonum vexatus liberatur, 1593, 1594. Infans cæcus natus illuminatur, 1598. Duo seniores dolore viscerum graviter laborantes sanantur, 1431. Energumenus liberatur, 1429. Juvenis habens manum aridam sanatur, 1431, 1432. Ossa sancti ab incendio salvantur, 1432. Wido, voto spreto, fit infirmus, sed penitens sanatur, 1432, 1433. Energumenus et insanus curatur, 1435. Duo paralytici sanantur, 1435. Apud Flandrenses prosperitas et fecunditas vigent, 1436. Quidam pacem respuens fit energumenus, sed penitens sanatur, 1437, 1438.

Virtute ac meritis S. Mædelisii confessoris fons elirus oritur, 1445. Infirmi sanantur, 1445. Claudii recte ambulant, cæci illuminantur, 1448. Ager ecclesiæ restituitur, 1449. Custos ecclesiæ infirmitate pressus sanatur, 1450. Virtute ac meritis sanctæ Genovefæ civitas Parisiensis a furore Attilæ liberatur, 1498.

WILLELMUS MALMEBURIENSIS MONACHUS. — Virtute ac meritis S. Wulstani episcopi. Wigorniensis mulier a dementia liberatur, CLXXIX, 1754. Dæmoniacus liberatur, 1754. Servus insanens ad sanitatem reduciatur, 1754. Pauper morbo regio laborans sanatur, 1754. Sanctus ab incendio salvatur, 1754. Cæcus illuminatur, 1754. Filia regis oculis laborans curatur, 1754. Quidam morbo vicerum graviter affectus sanatur, 1755. Navigantes a naufragio salvantur, 1755. Multi utriusque sexus a servitute liberantur, 1756. Liber ecclesiæ furatus restituitur, 1770. Quidam a diaboli tentationibus liberatur, 1770.

HUGO PARISIENSIS. — Virtute ac meritis B. Mariæ Suessionensis mulier penitens ignis ardentis laborans sanatur, CLXXIX, 1779. Intra quindecim dies centum et tres hoc igne pestifero confecti sanantur, 1780. Tres puellæ distortis membris afflicte sanantur, 1780. Mulier assam recuperat, 1781, 1783. Faber perdidit fit contractus, sed penitens erigitur, 1782, 1783. Puer in visione raptus ab igne pestifero bis liberatur, 1785, 1784. Mutus loquitur, 1784, 1785. Surdus et mutus ab infantia audit et loquitur, 1785, 1786. Bodo pro contemptu S. Mariæ fit ore contractus, sed penitens sanatur, 1786. Cæca illuminatur, 1786, 1787. Puer contractus erigitur, 1787. Surdus et mutus audit et loquitur, 1787, 1788. Puer mutus loquitur, 1788, 1789. Dæmoniacus liberatur, 1789. Dives furiosus et amens sanatur, 1789, 1790. Peregrini oberrantes ad viam rectam redeunt, 1790, 1791. Mulier pariens lapides a periculo mortis liberatur, 1791. Paralyticus mutus sanatur et loquitur, 1792. Cæca et infirma illuminatur et sanatur, 1792. Hydropica sanatur, 1793. Epilepticus curatur, 1794, 1795. Duo captivi liberantur, 1795, 1796. Alius captivus liberatur, 1796. Cæca illuminatur, 1796, 1797. Contractus erigitur, 1797, 1798. Duo mulieres ab igne pestifero liberantur, 1798. Robertus sexta plaga laborans sanatur, 1799, 1800.

B. EUGENIUS TERTIUS PAPA. — Virtute ac meritis beati Eugenii Joannes omnimode contractus erigitur, CLXXX, 1009. Petrus habens manum aridam sanatur, 1009, 1010. Puella contracta erigitur, 1010. Puer manu et pede aridus sanatur, 1010, 1011. Alius aridus manu et brachio sanatur, 1011, 1012. Febricitans sanatur, 1012. Dæmoniacus crudeliter vexatus liberatur, 1012.

HENRICUS SALTERIENSIS. — Virtute S. Patricii Hibernæ apostoli cuncta animalia venenosa fugantur, CLXXX, 977. Incolæ Hiberniæ ab adventu Antichristi liberabuntur, 977.

S. BERNARDUS ABBAS CLAREVALLIS. — Virtute ac meritis sancti Malachii Hiberniæ episcopi parvulus moribundus ad sanitatem revocatur, CLXXXII, 1091. Filia David regis gravi infirmitate aborans sanatur, 1093, 1096. Multifirmi sanantur, 1093. Mulier omnimode contracta et paralytica erigitur et sanatur, 1096. Puella muta loquitur, 1096.

Alia phrenetica sanatur 1096. Duo mulieres a dæmone alternatim vexatæ, tandem liberantur, 1099. Infirmus et dæmoniacus liberatur et sanatur; d. o. a. ali emergunt liberantur; femina phrenetica sanatur; altera propria membra dilanians curatur; amens et rabidus sanatur, 1099. Puella muta loquitur, 1100. Muta et dives multos loquelas recipiunt, 1100. Mulier prægnans a partu feliciter liberatur, 1100. Aliis, per quindecim menses et viginti dies retinens partum, feliciter parit, 1101. Comes infirmus subito sanatur, 1101. Puer pedibus laborans sanatur, 1101. Contractus et manibus repens erigitur, 1101, 1102. Hydropicus sanatur, 1102. Episcopus graviter laborans sanatur, 1102, 1103. Mulier ad vitam revocatur ut sacramentum extremæ unctionis accipiat, 1103, 1104. Alia insana et furibunda sanatur, 1104. Mare Hiberniæ fit piscibus copiosius, 1104, 1105. Salmones duodecim capiuntur, 1105. Clericus incredulus ad fidem veram convertitur, 1103, 1106. Pax et concordia inter discordantes conciliantur, 1106, 1107. Mulier morbo carni laborans sanatur, 1114. Puer brachio aridus sanatur, 1117, 1118.

GUILLIELMUS S. THEODORICI ABBAS. — Virtute ac meritis sancti Bernardi abbatis Clarevallis mutus et infirmus loquitur, CLXXXV, 252. Parvulus aridus manu solo sanatur, 253. Juvenis fistula laborans sanatur, 253. Galdricus febricitans sanatur, 255, 256. Monachus a pontis purgatorii liberatur, 254. Epilepticus sanatur, 254, 255. Quidam a cruciatibus dæmonis malefici liberatur, 255. Epistola in medio imbre sine imbre scribitur, 255, 256. Monachus indignus non potest Eucharistiam deglutire, 256. Muscæ nocentes destruuntur, 256. Puer querulosus sanatur, 256. Alius claudus recte ambulat, 256, 257. Milites increduli ad sanam doctrinam convertuntur, 257. Ipse sanctus phlegmaticus morbo laborans sanatur, 258, 259. Abbas Guillelmus moribundus ad sanitatem revocatur, 259, 260. Equus fugax sessori suo rediit, 261, 264. Juvenis dæmoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 264. Mulier morbo caduco laborans sanatur, 264.

ERNALDUS ABBAS BONNEVALLIS IN AGRO CARNOTENSIS. — Virtute ac meritis S. Bernardi, dæmoniacus liberatur, CLXXXV, 274, 275. Duo alii dæmoniaci liberantur, 275, 276. Dæmoniacus liberatur, 277, 278. Adolescenti manu aridus sanatur, 279. Episcopus febricitans sanatur, 279. Puella oculis laborans sanatur, 280. Dæmoniacus et furiosus liberatur et sanatur, 280, 281. Dæmoniacus more canino latrans, liberatur, 281. Dæmoniacus multilinguis et infirma liberatur et sanatur, 282. Mulier ab incubo dæmone liberatur, 287, 288. Vir nobilis moribundus sanatur, 295.

GAOFRIDUS ABBAS CLAREVALLIS. — Virtute S. Bernardi, duo mulieres prægnantes et valde periclitantes feliciter pariunt, CLXXXV, 353, 354. Febricitans phreneticus sanatur, 354. Monachus dæmoniacus linguis ignotis loquens liberatur et sanatur, 356, 357. Claudus recte ambulat et phrenetica sanatur, 357. Puer cæcus illuminatur, 357. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 358. Cæcus natus illuminatur, 358. Cæcus undecim annis de illuminatur, 358. Mancus decem una die sanatur, 358. Claudii decem et octo eriguntur; cæca illuminatur; claudus natus recte ambulat, 358. Paralyticus sanatur; surdus et mutus natus audit et loquitur; paralytica et paralytica sanantur; dæmone sorores cæcæ illuminantur, 358. Claudus ambulat, cæcus videt et surda audit, 358, 359. Phrenetica sanatur, puella surda audit, mulier oculis laborans sanatur, matrona contracta erigitur, 360.

Duodecim claudi eriguntur, duo manci sanantur, quinque cæci illuminantur, tres muti loquuntur, et decem surdi audiunt, 360. Claudus erigitur et quatuor cæci illuminantur, 360. Cæcus natus illuminatur, 361. Surdus et mutus natus audit et loquitur, 361. Paralyticus sanatur, monachus infirmus, alius gravi dolore captus affectus sanatur, 361, 362. Phreneticus et hydropicus sanatur, 362. Paralyticus, surdus et mutus curatur, 363. Puella manca, surdus et mutus natus sanatur, et miles incredulus convincitur, 363. Claudus recte ambulat, 363. Quatuor claudi eriguntur, duo cæci illuminantur, duo surdi et muti sanantur, 363. Cæcus illuminatur, paralyticus sanatur, claudus natus recte ambulat, 363. Paralyticus et surdus sanatur, 364. Matrona clauda erigitur, monachus paralyticus sanatur, 364, 365. Alius amissum vocis usum recuperat, 365. Febricitans sanatur, cæcus illuminatur, puella curva erigitur, alia muta loquitur, 365. Cæcus illuminatur, clauda recte ambulat, 365, 366. Paralyticus moribundus sanatur, clauda erigitur, cæca illuminatur, paralytica sanatur, cæca illuminatur, cæcus natus illuminatur, contractus manibus et genibus repens sanatur, 366. Claudus recte ambulat, per mentis inopem, claudus, surdus et mutus sanitatem in-

ram recipit, 547. Puella et mulier claudæ, recte ambulat, 547, 548. Dux claudæ eriguntur et dux cæcus illuminatur, 548. Nardus audit, cæcus lumen recipit, 48. Tres alii cæci illuminantur, 349. Surda et surdus audiunt, cæca illuminatur, 549. Claudus recte ambulat, 550. Paralytica sanatur, cæcus illuminatur, 551, 555. Duo claudi et debiles sanantur, cæca illuminatur, 555.

JOANNES KEMPTA. — Virtute ac meritis S. Petri prioris Juliensis præfatus ad vitam revocatur ut convertatur ad Deum, CLXXXV, 1261. Fur detegitur, 1261. Puer infirmus sanatur, 1262. Matrona solatium obtinet le filio suo absente, 1262. Puer a gurgite liberatur, 1263. Monachus casu mortuus ad vitam revocatur, 1265. Puer insanus sanatur, 1267. Paralytica sanatur, 1267. Prisca trusto pomi jamjam strangulanda subito liberatur, 1267. Febricitans sanatur, 1267. Dæmoniacus imitans oves omnium animalium, liberatur et sanatur, 1267, 1268. Quidam gutture laborans sanatur, 1268. Presbyter insanus sanatur, puer a suspensio liberatur, puella pelibus graviter affecta sanatur, puer contractus et retorvis brachio erigitur, 1268. Frumentum fit copiosius in circa matronæ, 1268. Puer manu contractus erigitur, 1268, 1269.

PETRUS VANDERBILIS ABB. CLONIAECENS. — Virtute S. Maioli puer mortuus ad vitam revocatur, CLXXXIX, 150.

HERBERTUS DE BOSEHAM. — Virtute S. Thomæ Cantuariensis rex Anglorum hostes suos vincit, CXC, 1519.

HUGO ROTHOMAGENSIS ARCHIEPISC. — Virtute S. Adjutoris nonachi Tironensis ipse sanctus a carcere et catenis liberatur, CXCLII, 1517. Multi febricitantes et alii infirmi sanantur, 1549. Dæmoniacus liberatur, 1549. Nautæ a voragine gurgitis liberantur, 1550.

N. AELREUDS ABB. RIVALLENSIS. — Virtute S. Aelredi monachus brachio laborans sanatur, CXCV, 200. Alius mutus loquitur, 201. Alius syncope laborans sanatur, 201. Vir ranam habens in pectore liberatur, 202.

S. HILDEGARDIS ABBATISSA. — Virtute S. Disibodi plurimi infirmi ac debiles sanantur, CXCVII, 1103. Mutus præ inavetudine, loquelam recuperat, 1105. Hydropticus sanatur, leprosus mundatur, 1105. Hydropticus aliqui infirmi curantur, 1114. Virtute sanctæ Hildegardis dæmoniaci liberatur, 151. Decens et octo dæmoniaci liberantur, 151, 152. Epileptici sanantur, 151. Cæca nata illuminatur, 153.

JOANNES SAMSEBANIENSIS. — Virtute S. Anselmi Cantuariensis cæcus illuminatur, CXCLIX, 1052, 1055. Balsamum fit copiosius, 1056. Monachus graviter laborans sanatur, 1058. Hydropticus a medicis desperatus sanatur, 1058, 1059. Matrona gravi morbo affecta, sanatur, 1059. Monachus aucta febre fatigatus sanatur; cæcus, surdus, mutus et claudus a nativitate sanitatem integram recipit, 1040. Domus ab incendio generali liberatur, 1040. Mulieres in partu laborantes adjuvantur, 1040. Monachus plaga graviter affectus sanatur, 1040.

PHILIPPUS DE HAVERGO ABBAS BONÆ SPEI. — Virtute ac meritis S. Augustini Hippoensis episc., ipse doctoris dentium graviter affectus sanatur, CCLII, 1214, 1215. Cæcus illuminatur, 1216. Quidam fistula laborans sanatur, 1217. Ipse sanctus ab insidiis Manicheorum armatorum divinitus liberatur, 1221, 1222. Multi infirmis sanantur, multi emergunt liberantur, 1228. Virgo dæmoniaci liberatur, 1228. Juvens ægrotus sanatur, 1228. Mortuus ad vitam revocatur, 1228, 1230. Virtute S. Amandi Trajectensis episc. dæmoniacus liberatur, 1248. Tempestas sedatur et multi a naufragio salvantur, 1319. Mortuus ad vitam revocatur, 1252. Infans quadragesima dierum loquitur, 1257. Piscis ingens capitur, 1265. Cæcus illuminatur, 1266. Ipse sanctus de manibus apparitorum liberatur, 1267. Cæca illuminatur, 1268. Præpositus pro suo crimine fit paralyticus, sed penitens sanatur, 1270, 1271. Insanus ad sanitatem revocatur, 1272. Mulier languida sanatur, 1279. Mutus natus recte loquitur, 1279. Puer debilis sanatur, 1281. Contracta erigitur, 1282. Cæca illuminatur, 1282. Puella muta a nativitate loquitur, 1282. Puer apertis oculis, non videns illuminatur, 1283. Cæca illuminatur, 1285. Mulier infirma et debilis sanatur, 1287. Alia contracta erigitur, 1287. Alia omnimode debilis sanatur, 1287, 1288. Puella cæca nata illuminatur, 1288. Puer utraque tibia contractus erigitur, 1289. Puella a nativitate cæca et surda auditu et visu donatur, 1289. Surdus auditum recipit, 1289, 1290. Contracta et debilis erigitur et sanatur, 1290. Alia brachio contracta sanatur, 1290. Illustris femina laqueo strangulata ad vitam revocatur, 1290 et seqq. Sequetes, donus et populus ab inundationibus liberantur, 1295. Ignis celestis accenditur, 1296 et seqq.

Virtute S. Jolittæ martyris multi pagani ad Christum

convertuntur, 1507. Huchaldus moribundus sanatur, 1510. Paralyticus curatur, 1510. Veneratores SS. Julittæ et Cyrici liberantur ab omni malo, 1512. Virtute S. Foillani martyris aquæ tumentes recedunt coram portantibus sancti feretrum, 1536, 1537. Virtute S. Gisleni conessoris fere sunt mites, 1541. Aquila fit dux sancti in via, 1542, 1543. Omnia ab ura rapta inter catulos reperuntur illæsa, 1545. Mulier præ partu moribunda, feliciter parit, 1544. Piscis ingens capitur, 1545. Multi infirmi sanantur, 1550. Virtute sanctæ Waldetrudis ostia ecclesiæ sponte aperiuntur, 1585. Pecunia multiplicatur ad redimendos captivos, 1584. Vinum multiplicatur, 1585. Epilepticus sanatur, 1585. Puer moribundus ad sanitatem reductus, 1585. Alter ad vitam revocatur ut baptizetur 1586.

HEINERUS S. LAURENTII LEOD. MONACHUS. — Virtute S. Pelagiæ demones fugantur, CCIV, 58. Virtute S. Maris Cappadocis templum, idola idolorumque cultores igne cælesti coneremantur, 70. Tria millia hominum ad Christum convertuntur, 70. Virtute S. Wobboldonis multi infirmi sanantur, 211. Adalardus phreneticus sanatur, 211. Monachus moribundus sanatur, 211.

GERARDUS PRIOR GRANDIMONTENSIS. — Virtute S. Stephani confessoris miles a quodam crimine liberatur, CCIV, 1019, 1020. Alius a latronibus salvatur, 1020. Puer moribundus sanatur, 1026. Multi infirmi curantur, 1029. Paralyticus sanatur, 1029. Cæcus illuminatur, 1029. Petrus morbo gravi laborans sanatur, 1030. Petronilla a mortuis suscitatur, 1031. Geraldus casu collisus ad vitam revocatur, 1035. Monachus sub arboris graviter pressus salvatur, 1034. Mortua ad vitam revocatur ut suscipiat corpus Christi, 1034. Febricitans sanatur, 1035. Geraldus a carcere et catenis liberatur, 1035. Quinque captivi a carcere et vinculis liberantur, 1056, 1057. Reginaldus cum sua domo ab incendio liberatur, 1057. Monachus surdus auditum recipit, 1057. Canonicus cum domo et omnibus suis ab incendio generali salvatur, 1058. Ova furiarum respuunt, 1058. Panis ex spicis ad pauperes pertinens confectus, divisus cruentus videtur, 1059. Multi febricitantes curantur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Miles igne inextinguibili fatigatus curatur, 1041. Latroneculi non valent frangere panem sancto destinatum, 1011, 1042. Nummi multiplicantur ad egenos sublevandos, 1042, 1043. Cæcus illuminatur, 1050. Puer claudus, mutus et manibus aridus a nativitate sanitatem integram recipit, 1051. Adolescens vesica in collo deformatus sanatur, 1051, 1052. Puella a nativitate curva et arida, sanatur, 1052. Multi infirmi curantur, 1052. Cæcus natus illuminatur, 1052.

Mulier omnino surda auditum recuperat, 1033, 1054. Puella clauda nata recte ambulat, 1064. Juvens claudus natus erigitur, 1054, 1055. Puer mutus et mancus loquitur et sanatur, 1055. Mortuus ad vitam revocatur, 1055, 1056. Cæcus a nativitate illuminatur, 1056. Mulier cæca per octo annos visum recuperat, 1056. Mulier habens manum aridam sanatur, 1057. Insanus ad sensum revocatur, 1057. Claudus a nativitate recte ambulat, 1057, 1059. Cæcus natus illuminatur, 1058. Puella cæca visum recipit, 1058. Puer febribus graviter laborans sanatur, 1058. Cæca illuminatur, 1059. Puer aridus sanatur, 1059. Febricitans sanatur, 1059. Joannes gravi infirmitate affectus sanatur, 1059, 1060. Puer mutus recte loquitur, 1060. Alius per annum integrum languidus sanatur, 1060. Andreas febribus graviter laborans sanatur, 1061. Juvens dæmoniacus liberatur, 1061, 1062. Adolescens gravi morbo periclitatus sanatur, 1062. Puer gravissimo gutture morbo laborans curatur, 1062, 1063. Petrus claudus a nativitate recte ambulat, 1064, 1065. Puer a mortuis suscitatur, 1065. Florentia febribus graviter laborans et a medicis desperata sanatur, 1065, 1066. Parvulus moribundus, ad sanitatem perfectam revocatur, 1066, 1067. Duo captivi de sua salute desperantes a manibus et compedibus liberantur, 1067. Clericus captivus a vinculis et carcere liberatur, 1068. Presbyter surdus auditum recuperat, 1069. Adolescens gravi febre corruptus sanatur, 1069, 1070. Domus Petri in incendio generali intacta servatur, 1070, 1071. Iterius letali morbo laborans sanatur, 1070, 1072.

GUILLELMUS DARDINA. — Virtute B. Hugonis de Lacerta famulus a latronibus et carcere liberatur, CCIV, 1190. Latrones ad bonos mores convertuntur, 1191. Cæci illuminantur, contracti eriguntur, caduci et infirmi sanantur, 1198. Contractus et manibus repens erigitur et sanatur, 1199, 1200. Alius capite et collo horrendo contractus erigitur, 1200, 1201. Juvens gutture graviter laborans sanatur, 1201, 1202. Filius fabri fistula morbo graviter affectus sanatur, 1202. Bernardus podagra pessime fatigatus curatur, 1203. Duo viri morbo caduco laborantes

sanatur, 1204. Monachus dolore capitis graviter laborans sanatur, 1205. Alius acri tortura pectoris affectus sanatur, 1206. Paterfamilias oculo graviter laborans et a medicis desperatus sanatur, 1206. Alius eadem infirmitate vexatus sanatur, 1206, 1207. Cæca illuminatur, 1207. Judex iniquus et perjurus, pro suo crimine fit subito debilis et infirmus, 1208. Quidam pro contumelia pueris sancti illata fit furiosus, vinculis ligatus, sed ad sanctum ductus, vinculis solvitur et sanam mentem recuperat, 1208, 1209.

Puer in extremis ægrotans subito fit incolumis, 1210. Alius languidus et omnimode debilis sanatur, 1210. Janitor sancti febribus graviter fatigatus sanatur, 1211. Ipse sanctus eodem morbo laborans sanatur, 1211. Grando et tempestas fugantur vel arcentur, 1212. Monachus habens manum incisam et sanie plenam subito sanatur, 1219. Episcopus dolore gravi in armo laborans sanatur, 1221, 1222.

LUCAS DIACONUS LEGIENSIS. — Virtute S. Martini Legionensis ipse sanctus in carcere detentus ab angelo eripitur, CLVIII, 14. Decanus quartana febre correptus sanatur, 18. Mulier nobilis dolore mamillæ laborans curatur, 19. Canonicus acerrimo dentium dolore fatigatus curatur, 19. Puer morbo squinantico affectus sanatur, 19, 20. Comitissa partu laborans et moribunda a morte liberatur et feliciter parit, 20. Civitas Legionensis ab obsidione liberatur, 20.

THOMAS DE RADOLIO MONACHUS. — Virtute B. Petri abbat. Claravallis ipse gravi dolore capitis fatigatus subito sanatur, CCIX, 1013, 1014. Mercenarius voleus grangiam Vallia incendere mira iliter impeditur, 1013, 1016. Reclusus fistula morbo gravi et laborans sanatur, 1016. Gillebertus prior valida febre laborans sanatur, 1026. Equus ejusdem Gilleberti a malo cadendi usu liberatur, 1027.

ADAMUS ABBAS P'ERSENIE. — Virtute B. Mariæ Virginis navigantes a naufragio liberantur, CCXI, 693. Afflicti in tribulatione subsidium, in dolore consolationem, in oppressionem subventionem semper obtineant, 693.

HELINANDUS FRIGIDI MONTIS MONACHUS. — Virtute sacri Gereonis episcopus dolore capitis graviter fatigatus sanatur, CCXII, 768. Multi qualibet infirmitate affecti sanantur, 769, 770. Virtute S. Amanti immanis serpens fugatur, 785. Captivi vel pueri transmarini redimuntur, 785. Nautæ a naufragio liberantur, 785. Tempestas subito sedatur, 785. Quidam in suspensio strangulatus ad vitam revocatur, 785. Multi convertuntur ad Christum, 786. Rex Dagobertus obtinet a Deo filium, 786. Partulus quadraginta dierum loquitur, 786. Contemptores sacri viri et predicationis ejus pessime castigantur, 786, 787. Cæcus illuminatur, 787. Paralytici sanantur, 787. Apparitores tempestate circumstantur, sed veniam postulantes ipsum recuperant, 787.

CXI.

INDEX LITURGICUS

ORDINE RERUM ALPHABETICO REFERENS QUIDQUID AD RITUS, PRECES ET CÆREMONIAS CULTUS CATHOLICI SPECTAT, ET DE QUIBUS AGIT PATROLOGIA.

MONITUM.

Cæremonia est actus externus et religiosus, vel a Christo, vel ab apostolis, vel ab Ecclesia institutus, tum ad sacrificium decentius et solemnius celebrandum, tum ad sacramenta sanctius, et cum pompa majori administranda. Ritus est consuetudo solemnitatem præbens in aliquo actu exercendo, ita ut ubi usus disponit erga solemnitatem actus, ritus seu observantia dici possit. Juxta hoc solemnitas actus illa dicitur ritus, quæ in materia sacra, ut sacrificii, sacramentorum, sacramentalium, aut orationum, seu divinorum officiorum, et hic videtur communis ecclesiasticus usus illius vocis. In hoc igitur Indice agimus de variis cæremoniis et ritibus in Ecclesia catholica usitatis, sed ne longius trahamur, ordinem statim alphabeticum, unicuique verbo subicientes quidquid dixerit Patres de illius natura, origine, utilitate vel necessitate, et varia loca numeris indicantes.

Agape. — Tertullianus, 474, 477. — S. Hieronymus, XXII, 418. — S. Paulinus Nolan., LXI, 562. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1216.

Agnus Dei. — Aurelius Prudentius, LIX, 808. — Amalarius Metens., CV, 1088.

Alleluia. — Tertullianus, I, 1194. — S. Ambrosius, XIV, 867. — S. Augustinus, LXXVII, 1937, 1938. — Cassiodorus, LXX, 1156. — Petrus Lombardus, CXCI, 582. — Alanus de Insultis, CCX, 210.

Altare, Altaria. — S. Optatus, XI, 1066, 1067. — S. Hieronymus, XXII, 954; XXIV, 186; XXV, 1022. — S. Augustinus, XLIII, 190. — Salvianus, LIII, 67. — Cassiodorus, LXIX, 154. — Alcuinus, C, 428. — Leo IV, papa, CXV, 677. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1265. — Regino, CXXXII, 203. — Gezo abb., CXXXVII, 401. — Gerardus, CXLII, 1267. — S. Anselmus, CXLIX, 191. — Rupertus abb., CLXX, 150. — Honorius Augustod., CLXXII, 668, 1151. — Hugo a S. Victore, CLXXVII, 636, 645. — S. Bernardus abb., CLXXXII, 607, 1111. — Petrus Lombardus, CXCI, 724. — Sicardus, CCXIII, 18.

Ambro, Ambones. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 922.

Amen. — S. Ambrosius, XIV, 1064; XV, 1763; XVI, 625. — S. Hieronymus, XXIV, 645; XXVI, 45, 517, 438. — S. Augustinus, XXXIV, 649; XLV, 1694; CXXVIII, 1247; XL, 320.

Anathema. — S. Hieronymus, XXII, 996. — Salvianus, LIII, 107. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 591.

Anniversarium. — Alcuinus, CI, 1277.

Antiphona. — Cassianus, XLIX, 1171. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 745. — Alcuinus, CI, 1247.

Aqua. — Usus aquæ in liturgia. — S. Paulinus Nolan., LXI, 538, 858. — S. Gregorius Turon., LXXI, 576, 825, 958. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 257; LXXVII, 208. — S. Remigius, CII, 1101. — Walafridus Strab., CXIV, 965. — Hincmarus, CXXV, 774. — Isidorus Mercator, CXXX, 94. — Remigius Antissiod., CXXXI, 853. — S. Ivo Carnot., CLXI, 195. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 473.

Aquila acm picta. — In vestibus sacris. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 1285.

Ara. — S. Optatus Milevit, XI, 1008. — Arator, LXVIII, 114.

Ariani. — Ordo accipiendi eos qui ab Ariano heresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Baculus pastoralis. — Humbertus, CXLIII, 1148. — Philippus de Harveng, CCIII, 110.

Baptismi fontis dedicatio. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1144. — Amalarius, CV, 1044. — *Monumenta liturgica sæculi x*, CXXXVIII, 1053.

Baptismus. — Tertullianus, I, 1205, 1201, 1207, 1208; II, 74, 79, 262, 280, 806, 862. — S. Cyprianus, IV, 412, 414. — Lactantius, VI, 977. — S. Zeno, XI, 470, 476.

81. — S. Siricius papa, XIII, 1154, 1188. — S. Ambrosius, XIV, 128; XV, 1583, 1627, 1802, 1815; XVI, 590; 91, 597 598. — Bacharius, XX, 1050. — S. Hieronymus, XIII, 166; XXV, 716; XXVI, 50, 268, 496. — S. Augustinus, XXIII, 97, 850, 889, 890, 984; XXXVIII, 678, 950, 964, 1092, 1533, 1445; XXXIX, 1614, 1828, 2070, 2071, 2258, 2259, 2243, 2334; XL, 1206, 1207, 1209, 1211; XLII, 220; XLIII, 190, 214, 552, 628, 695; XLIV, 145, 408, 427, 625, 649, 655, 861. — S. Petrus Chrysost., LI, 1053, 991. — S. Leo Magnus, LIV, 566, 495, 1017. — S. Fulgentius, LXV, 578, 388. — Arator, LXVIII, 90. — S. Gregorius Turon., LXXI, 81, 569. — S. Germanus, LXXII, 362. — Sacramentarium Gelasianum, LXXIV, 1084, 1085, 999, 1129. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 88, 109, 22, 342, 346, 354. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, 61 *et seqq.* — Bonifacius, LXXXIX, 870. — S. Hildephonsus, CXVI, 158. — Leidradus Lugdun., XCIX, 853. — Amalarius Trevir., XCIX, 895. — B. Alcuinus, C, 292; CI, 612. — Magnus Senonensis, CII, 981. — Theodulphus Aurelian., CV, 225. — Jesse Ambian., CV, 781. — Maxentius Aquileiens., CVI, 55. — Rabanus Maurus, CXII, 1169, 1219. — Walafridus Strab., CXIV, 957. — Hincmarus, XXVI, 106, 107. — *Collectio priaca canonum*, CXXXVIII, 117, 418. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 949. — Burchardus, CXL, 752. — Jordanus, CXLI, 1595. — Bonizo Placentin., CL, 857. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 115. — S. Ivo Carnot., CLXI, 84-87, 1019, 1053, 1055. — S. Bruno Astens., CLXIV, 361. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 181, 182. — Honorius Augustodun., CLXXII, 672 *et seqq.* — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 991, 392. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 248. — Gratianus, CLXXXVII, 1821, 1822. — Petrus Lombardus, CXCI, 845-845. — Joan. Belethus, CCII, 115, 114. — Philippus de Harverg., CCIII, 275. — Thomas Cisterc., CXVI, 712. — Sicardus, CCXIII, 252, 255, 279, 286. — *Basilica*, *Basilice* — S. Augustinus, XXXIV, 660; XXXVIII, 203; XXXIX, 1475; XLI, 14, 17, 52, 76, 77. — Salvianus, LIII, 127. — S. Leo Magnus, LIV, 518, 468, 605. — Genadius, LVIII, 997. — Aurelius Prudentius, LX, 530. — Paulinus Nolan., LXI, 518, 467, 490, 536, 538. — S. Gregorius Turon., LXXI, 555, 658, 715, 885. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 842. — Crisostomus, LXXXVIII, 897. — Theodulphus Aurelian., CV, 194. — Walafridus Strab., CXIV, 919. — Hincmarus, CXXVI, 264. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1521, 1523, 1526; XXVIII, 10, 32, 63, 150, 147, 199, 226, 302, 414, 454, 499, 778, 891, 995, 1059, 1124, 1240, 1585, 1514, 1519. — Regino, CXXXII, 202, 572. — Florardus, CXXXV, 144, 525. — Burchardus, CXL, 675. — Radulphus, CXIII, 851. — Gerardus, CXLI, 1234. — S. Ivo Carnot., CLXI, 77, 215, 116, 255. — Honorius Augustod., CLXXII, 586, 997. — S. Bernardus, CLXXXII, 914. — Gerhobus Ven., CXCVI, 198, 1223. — Guichardus, CXCIX, 1095. — Sicardus, CXIII, 15, 17, 19, 26, 28, 36, 37, 40. — *Benedictiones*. — S. Ambrosius, XIV, 675, 1084. — S. Augustinus, XXXII, 860; XXXIV, 140; XXXVI, 805; CXXVII, 1444. — S. Leo Magnus, LIV, 249, 625; LV, 156. — S. Gregorius Turon., LXXI, 723, 958, 1185. — S. Gelasius, LXXIV, 1084 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, XXV, 857; LXXVII, 208; LXXXVIII, 154, 252, 253, 427, 51. — B. Alcuinus, CI, 461. — Amalarius Metens., CV, 935. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus, Sangall., CXXI, 800, 819, 847. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1147, 1215, 1442; CXXVIII, 174. — Isidorus Mercator, CXXX, 91. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 127-1017, 1121, 1122. — S. Anselmus, CLIX, 94. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 875. — *Benedictiones episcopales*. — Grimaldus Sangall., CXXI, 57. — *Brandeum seu Prandem*. — S. Gregorius Magnus, XXVII, 702, 846. — *Calceum*. — Juvencus, XIX, 108. — S. Isidorus Hispal., XXXII, 704. — Petrus Lombardus, CXCI, 220. — *Calix*. — Tertullianus, II, 80, 1000. — S. Cyprianus, IV, 73, 485. — S. Hieronymus, XII, 931. — S. Augustinus, CXXIV, 111. — S. Gregorius Turon., LXXI, 451, 747, 1147, 1185. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 515, 930, 927, 1170, 1212, 1261, 1265. — *Campana*. — S. Gregorius Turon., LXXI, 962. — Alcuinus, CI, 1202. — Rupertus Tuitiens., CLXX, 19, 20. — Honorius Augustod., CLXXII, 544, 545, 763. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 475; CLXXVII, 875. — Joannes Belethus, CCII, 35 *et seqq.* — *Canthari*. — Qui erant in foribus ecclesiarum. — S. Paulinus Nolan., LXI, 538, 850. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1814, 1815. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 717. — *Canthus psalmorum*. — S. Hieronymus, XXVI, 528, 529. — S. Augustinus, XXXII, 768, 769, 800, 843; XXXIII,

221; XXXVI, 157; XXXVII, 176; XLIV, 671, 797. — Cassianus, LXIX, 77, 111 *et seqq.* — S. Nicetius Trevir., LXVIII, 371. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 577, 605. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 611, 726. — Magister, LXXXVIII, 1002 *et seqq.* — S. Chrodegangus Meiens., LXXXIX, 1066 *et seqq.* — Alcuinus, CI, 465, 466 *et seqq.*, 509 *et seqq.*, 1274. — S. Agobardus Lugdun., CIV, 523, 529, 550. — Almarus, CV, 1105, 1145 *et seqq.* — Walafridus Strab., CXIV, 952. — Robertus rex Francorum, CXLI, 939, 941. — Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — Drogo cardinal., CLXVI, 1557. — Rupertus abb., CLXX, 15, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 616. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 340. — S. Bernardus, CLXXXII, 1121-1132. — Joannes Belethus, CCII, 35. — Sicardus, CCXIII, 117. — *Capellæ*. — S. Paulinus Nolan., LXI, 536. — Hincmarus, CXXV, 777, 802. — *Catechumeni*. — Ordo Catechumenos faciendi, S. Gelasius, papa, LXX, 1084 *et seqq.* — Theodulphus Aurelian., CV, 224 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CXII, 1170, 1217, 1218. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 911. — Ordo manus imponendi super catechumenos et energumenos catechumenos, S. Gelasius papa, LXXIV, 1099 *et seqq.* — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1065, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 865. — *Cerei ac lampades*. — S. Hieronymus, XXIII, 345. — S. Augustinus, XLI, 468. — A. Prudentius, LIX, 663, 674, 885. — Ennodius, LXIII, 257, 262. — S. Gregorius Turon., LXXI, 935, 941. — *Vite Patrum*, LXXIII, 637. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1082. — Alcuinus, CI, 1181. — Amalarius, CV, 1855, 1056. — Walafridus Strab., CXIV, 963. — Grimaldus Sangall., CXXI, 800. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 417. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1053, 1054; CLI, 858. — S. Anselmus, CLVIII, 627. — S. Bruno Astens., CLXV, 1100. — Rupertus abb., CLXX, 171, 172. — Honorius Augustod., CLXXII, 551, 789. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 574. — Joan. Belethus, CCII, 196. — Innocentius III., CXXVI, 804. — *Cercus paschalis*. Amalarius, CV, 1038. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74. — Isidorus Mercator, CXXX, 467. — Sigebertus, CLX, 76. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 475. — Joan. Belethus, CCII, 112. — *Chorus*. — Guichardus, CXCIX, 1099, 1101. — Stephanus, CCXI, 475. — *Chrisma*. — S. Hieronymus, XXV, 1525. — S. Augustinus, XXXVIII, 1100; XLIII, 542. — Cassiodorus, LXX, 980. — S. Isidorus Hispalens., LXXXIII, 555. — Regino Prumiens., CXXXII, 206, 207. — Rupertus abb., CLXX, 145. — *Chrismatis faciendi ritus*. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1099. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 82. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1065, 1064. — Bonizo Placentin., CL, 865. — *Citorium*. — S. Gregorius Turon., LXXI, 728. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 451, 451, 699, 962. — *Cæmeterium*. — Tertullianus, II, 758, 796. — S. Cyprianus, IV, 430. — Luc. Dexter, XXXI, 347. — S. Gregorius Turon., LXXI, 565, 881, 906. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 1505, 1517, 1525, 1410, 1482; CXXVIII, 10, 130, 186, 454, 515, 699, 938, 1030, 1101, 1189, 1191, 1210, 1354. — S. Ivo Carnot., CLXI, 221, 995. — Honorius Augustod., CLXXII, 530. — S. Bernardus, CLXXXII, 687. — *Cena Domini*. — S. Cyprianus, IV, 580. — S. Augustinus, XXXIII, 202-204, 220; XXXVIII, 645, 647. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 445. — *Collectæ*. — Tertullianus, I, 468. — S. Hieronymus, XXXIII, 548. — S. Leo Magnus, LIV, 154. — *Communio sive Eucharistia*. Tertullianus, I, 669; II, 64, 79, 437, 806. — S. Cyprianus, IV, 526, 529, 562, 564, 575, 406, 407, 485, 522, 615. — S. Eutychianus, V, 165. — Lactantius, VI, 913. — Julius papa, VIII, 969. — S. Hilarius Pictav., IX, 1065. — S. Zeno, XI, 558. — S. Siricius papa, XIII, 1136. — S. Ambrosius, XIV, 242, 708, 726; XV, 1686; XVI, 467, 457, 438, 460; XVII, 242, 1010. — S. Gaudentius, XX, 857. — S. Hieronymus, XXII, 669; XXVI, 112. — S. Augustinus, XXXIII, 201, 665; XXXV, 1280, 1614; XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2154, 2168, 2276; XL, 262, 270, 691, 696. — S. Leo Magnus, LIV, 279, 290, 305, 452, 627, 1012; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 270, 690. — Genadius, LVIII, 994. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 536, 556, 565, 568. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 578. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1035. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 86, 87, 105, 114, 119, 121, 122, 142, 170, 171, 405. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1187; LXXVIII,

200-201, 270-280, 470, 510, 540, 555, 620 — Tatus Camarogastus, LXXI, 738. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 719. — B. Alcuinus, C, 104, 1270, CI, 1175, 1230, 1218, 1250, 1251, 1256. — Theodolpheus Aurelian., CV, 304, 310. — Jense Ambien., CV, 701. — Walafridus Strab., CXIV, 939, 943. — Nicolaus, CXIX, 983. — Regino Prumiensis, CXXXII, 536-538. — Radbertus, CXXXVI, 417, 802, 645. — Monumenta liturgica, CXXXVI, 667, 609, 671, 673. — Berno abb., CXLII, 1033. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 326. — Bonnus Piacenti., CI, 859. — Micrologus, CL, 980. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — Von Hildebertus, CLXII, 1195. — Hugo de S. Victore, CLXXIV, 145. — S. Bernardus, CLXXXII, 601. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 251, CLXXXVI, 254, CLXXXVII, 1739, 1757. — Petrus Lombard., CXCII, 1640, 1647. — Petrus Cellensis, CCII, 763. — Ermonengaudus, CCIV, 1251. — Petrus Blesensis, CCVII, 1149.

Confessio sine Penitentia. — Tertullianus, I, 1243. — S. Cyrillus, IV, 250, 263. — S. Hilarius, IX, 530, 539, 619, 709, 788, 925. — S. — XI, 426. — S. Ambrosius, XIV, 971; XVI, 310, 31. — S. Hieronymus, 973. — S. Hieronymus, XXXIV, 150. — LXXXVI, 253, 406, 800. — 1218, 1219, 1232, 1235. — 1083, 2119; LXXXVIII, 1. — LXXXIX, 1051; XL, 530, 1000, 1208, 1209; XLII, 419. — S. Prosper Aquitan., LI, 409. — S. Leo Magnus, LIV, 815, 306, 930, 1011, 1211. — S. Gregorius Turon., LXXI, 1118, 1123. — S. Geasius papa, LXXIV, 1064, 1065. — S. Gregorius Magnus, LXXVI, 349, 625, 1200; LXXVIII, 912. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 239, LXXXIII, 614. — S. Eligius, LXXXVII, 635. — Defensor monach., LXXXVIII, 617. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1071. — S. Paulinus Aquileiens., XCII, 231. — B. Alcuinus, C, 250, 299, 304, CI, 330, 340, 391, 630, 633, 1192, 1251. — Theodolpheus Aurelian., CV, 301. — Jonas Aurelian., CVI, 131. — Rabanus Maurus, CXI, 129, 105. — Haymo, CXVIII, 921. — Paschasius Radbertus, 36. — Grimaldus Sangali., CXXI, 858. — Bath., XVI, 595, 713. — Monumenta liturgica, CXXXV, 664 et seqq., 939, 980. — Lanfrancus, 634. — Guido Parisiens., CL, 1271. — LII, 663, 914. — Radulphus Ardene., CLV, 19. — Godfridus abb., CLVII, 245. — Wernerus abb., CLVII, 1206. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 878, 875, 887. — Rupertus abb., CLXVIII, 1010. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 302. — Abtardus, CLXXVIII, 609, 670. — S. Bernardus, CLXXXII, 258, 931; CLXXXIII, 410; CLXXXIV, 509, 539. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 200. — Gratianus, CLXXXVII, 1511, 1544. — Petrus Lombardus, CXCII, 318, CXCII, 877. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1816. — Petrus Cellensis, CCII, 1197. — Ermonengaudus, CCIV, 1250, 1260. — Petrus Blesensis, CCVII, 1078. — Alanus de Insulis, CCX, 172, 273, 300. — Admon. abb. Porou., CCXI, 670-678, 601, 602. — Petrus Pictav., CCXII, 1070, 1100.

Confirmatio. — S. Cyrillus, IV, 152. — S. Hieronymus, XXII, 520. — S. Augustinus, XXIV, 2000, 2004. — S. Prosper Aquit., LI, 485. — Salvianus, LIII, 42. — S. Maximus Tauris., LVII, 711, 717. — S. Victor Vitiensis, LVIII, 259. — Egyptius abb., LXII, 933. — S. Primasius, LXVIII, 730. — Cassiodorus, LXX, 467. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 835, 857, 860, 861, 306, 800, 846. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 541. — Crisconius African., LXXXVIII, 604. — Beda Ven., XCIV, 192. — Leidradus Lugdun., XCIX, 655. — B. Alcuinus, CI, 404. — Theodolpheus Aurelian., CV, 283. — Jense Ambien., CV, 701. — Rabanus Maurus, CVII, 314; CXXII, 1177. — S. Prudentius Trecent., CXV, 1442. — S. Paschasius Radbertus, CXX, 155. — Moos Parisiens., CXXI, 714. — Jean Scotus, CXXII, 1075. — Hincmarus, CXXV, 1097. — Anastasius Bibliothec., CXXVII, 36. — Monumenta liturgica, CXXXVIII, 1957. — Bonnus Piacenti., CI, 868. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 591. — S. Ivo Carnot., CLXI, 121, 123, 1089, 1070. — S. Bruno Astens., CLXIV, 106. — Rupertus abb., CLXVII, 1040. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 401, 402. — Robertus Pullus, CLXXXVI, 305. — Gratianus, CLXXXVII, 1516. — Hugo Rothomag., CXCII, 1290. — Jense Ambien., CCII, 198. — Philippus de Harvong, CCIII, 373. — Henricus cardinal., CCIV, 200. — Ermonengaudus, CCIV, 1263. — Thomas Cantuar., CCVI, 201. — Odo de Solisio, CLXII, 89. — Sicardus, CCXIII, 502, 524.

Canonis penitentiales. — Julius I, papa, VIII, 699. — S. Briceus papa, XII, 1156, 1157, 1162, 1163. — S. Innocentius I, papa, XX, 400, 481, 484-500, 637, 650. — S. Patricius, LIII, 635, 694. — S. Leo Magnus, LVI, 210, 310, 325, 308, 456, 444, 501, 504, 508. — Sacramen-

tarium Gallicanum, LXXII, 678-679. — S. Amatus, LXXII, 765. — S. Columbanus, LXXII, 785, 786. — Collectio canonum Isidoro ascripta, LXXXIV, 94-98. — Liber de monachis penitentibus, LXXXVII, 979-980. — Prolegomena ad Breviarium canonum Crisostomi, LXXXVIII, 617-630. — Breviarium canonum Crisostomi, LXXXVIII, 630-950. — S. Zacharias, LXXXIII, 64-68. — Penitentiale Theodori Cantuar., LXXI, 901. De penitentia libri III, IV, V, Halitgarus, CV, 671-674. — Liber penitentialis ejusdem, CV, 694-709. — Liber penitentialis anonymi, CV, 717-750. — Penitentiale, hincmarus, CX, 471-492. — Penitentium libri eodem, CXII, 1507-1524, 1574. — Nicolaus papa, CII, 1122, 1123, 1129-1154. — Jense Ambien., CXLV, 103, 1110. — Regino Prumiensis, CXXXIII, 500-579. — Richardus, CXI, 919-1014. — S. Anselmus Lucens., CXLII, 528-530. — S. Ivo Carnot., CLXI, 841, 845, 848, 608, 76, 779, 803, 825, 887. — Alanus de Insulis, CLX, 201. — Innocentius III, CCXIV, 530, 605; CCXVII, 1145.

Constitutio continens causas, agones. — Tertullianus, I, 273, 281, 308, 311, 408; II, 79, 409, 403, 470, C, 478. — S. Cyrillus, IV, 455. — Lactantius, 471, 533. — Cris., — Tertullianus, I, 340, 305, 1206, II, 30, 30, 401. — Lactantius, VI, 535, 531, 532; VII, 210, 21, 261, 314, 340, 437, 438, 671. — S. Augustinus, XLII, 1930; LXXXVI, 294, 934; LXXXVIII, 134, 181, 201, 24, 241; XL, 659, 606. — S. Paulinus Nolan., LLI, 314. — Arator, LXVIII, 135. — Cassiodorus, LXX, 264. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 870. — Gerardus, CXLII, 120. — Cryptus. — S. Hieronymus, XXV, 408. — Prudentius, LX, 530.

Dedicatio ecclesiarum novarum. — S. Augustinus, XLVII, 601, 589. — S. Paulinus Nolan., LLI, 354. — S. Gregorius Turon., LXXI, 735. — S. Gelasius papa, LXXII, 1136, 1141. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 12. — S. Paulinus Aquileiens., XCII, 407. — Liber de sacris Romanorum pontificibus, CV, 88. — Walafridus Strab., CXIV, 930. — Grimaldus, CXXI, 858. — S. Bruno Antierod., CXXII, 845, 846, 900, 901, 954, 820, 94, 960. — Monumenta liturgica, CII, 600. — S. Ambrosius Cantuar., CLIX, 193, 196. — S. Ivo Carnot., CLXI, 104, 1006. — S. Bruno Astens., CLXIV, 1091. — Bruno Augustod., CLXXII, 801. — Leo Maritimus, CLXXIII, 997, 998. — Hugo de S. Victore, CLXXIV, 30. — CLXXVIII, 505. — Sogorius abb., CLXXXVI, 128. — Sicardus, CCXIII, 216.

Defuncti. — Tertullianus, I, 403, 670, 1264, 1264, 157. — S. Ambrosius, XVI, 1546, 1208. — S. Hieronymus, XXII, 520, 503, 617; XXIII, 27. — S. Augustinus, XXIV, 1847; XL, 502, 594, 598. — S. Prosper, LI, 440. — Prudentius, LIX, 679-691; LX, 134. — Cassiodorus, LXX, 574. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 848; LXXVIII, 417, 471, 473. — Bonifacius papa, LXXXII, 810. — S. Julianus Tolosan., XCII, 12, C, 678. — Theodolpheus Aurelian., CV, 194. — Ambrosius, CV, 1356. — Jonas Aurelian., CVI, 261. — Jense Ambien., CXLV, 1100. — Hincmarus, CXXV, 770. — Regino Prumiensis, CXXXII, 515, 585. — Atto Vercell., CXLIV, 21, 4. — Gerardus, CXLII, 1205. — Odobertus, CXLII, 68. — Guido abb., CL, 1230. — Geigo abb., CXLII, 683. — Sogorius abb., CLVII, 95. — S. Ivo Carnot., CLXI, 24, 281, 293, 312, 687, 905. — Jense Ambien., CXLV, 1100. — Godofridus, CLXXIV, 24. — Robertus Pullus, CLXXXIV, 790, 1106.

Dypticha. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 187.

Ecclesia, Tempus, Donus Dei. Vide Roma.

Eucharistia. Vide Communion.

Eulogia. — S. Augustinus, XXXII, 100, 103, 105, 587. — S. Paulinus Nolan., LLI, 20, 20, 31. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1160. — S. Bonifatius Ang., CIII, 1225, 1234. — Leo IV, papa, CXV, 682. — Prudentius, CXXIV, 114.

Excommunication. — S. Cyrillus, IV, 600, 17, 18, 255, 258, 304, 770, 772. — S. Hieronymus, V, 161, 6, 177. — S. Hilarius, X, 602, 672. — S. Innocentius, XX, 480. — S. Augustinus, XXXII, 785; XLII, 4, 701; LXXV, 1768; LXXXVIII, 120; XL, 190, 201, 21, 21, 45, 91, 411, 600; XLIV, 244. — S. Constantinus papa, L, 417, 422. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 848. — S. Leo Magnus, LIV, 721, 72, 43. — S. Anselmus, LXXII, 704. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 58, 123, 124, 124, 126, 216, 200, 201, 20, 12, 632, LXXXVII, 920 et seqq. — Venantius Forst., LXXXVIII, 922. — Nicolaus I, papa, CXLII, 1008. — Jense Ambien., CXLV, 1002, 1104. — Regino Prumiensis, CXXXII, 525-528. — Monumenta liturgica, CXXXVIII, 1124. — Richardus, CXI, 605. — S. Petrus Dam., CXLIV, 314. — S. Ivo Carnot., CLXI, 686, 126. — S.

Gregorius Magnus, CXLVIII, 306, 309, 439, 451, 455, 456, 460, 461, 471, 475, 497, 515, 516, 517, 525, 528, 550, 555, 556, 557, 581, 584, 625, 626, 637, 650, 655, 641, 671, 769, 790. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 529-534, 561-565. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 394. — Innocentius III, CCXIV, 456, 582, 599.

Erasmii. — S. Ambrosius, XLVII, 1019, 1020. — S. Augustinus, XXXII, 968; XXXVI, 797; XXXIX, 2347; XLIV, 208, 426, 467, 829; XLV, 1075, 1192, 1220, 1525, 1535. — S. Leo Magnus, I, IV, 458, 703; LVI, 516, 517, 717, 385. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 548. — *Sacramentarium Gallicanum*, LXXII, 567-574. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1066 et seqq., 1101, 1126. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII 153. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 814; LXXXVIII, 929 et seqq. — S. Hildephonsus, XCVI, 121. — Rabanus Maurus, CXI, 136. — Grimaldus Sangallensis, CXXI, 117, 854, 863. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1039 et seqq., 1065, 1145. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 912.

Exsequia. Vide *Dirigunt*.

Extrema unctio. — Tertullianus, II, 705, 806. — S. Cyprianus, IV, 9, 76, 77. — S. Optatus Milevit., XI, 771, 1067. — S. Ambrosius, XI, 477. — S. Innocentius I, papa, IX, 559, 560. — S. Hieronymus, XIV, 258. — S. Augustinus, XXXV, 2004; XXXVI, 200, 505; XLIII, 490. — S. Leo Magnus, LVI, 205. — S. Fulgentius Ruspeus., XV, 103, 464. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 100. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 252-257, 553, 58, 554, 556. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 510. — Crisostomus African., LXXXVIII, 915. — S. Egbertus Eboacensis., LXXXIX, 577, 582, 414. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1035, 1088. — Carolus Magnus, XCVII, 124, 30, 326. — *Capitulum Ludovici I et Lotharii I*, XCVII, 55. — *Collectio capitularium Benedicti*, XCVII, 769. — Theodorus Cantuar., XCIX, 901, 1069. — B. Alcuinus, 101, 510; CI, 1276 et seqq. — Theodolphus Aurelian., IV, 220 et seqq. — Rabanus Maurus, CX, 815, 1051. — S. Leo IV, papa, CXV, 629, 684. — S. Prudentius, CXV, 65, 1442. — Florus Lugdun., CXIX, 84. — Hincmarus, XXV, 775; CXXVI, 574. — *Collectio prisca canonum*, LXXXVIII, 560. — Burchardus, CXL, 491, 955, 955. — Petrus Damian., CXLIIV, 375. — Lanfrancus Cantuar., I, 1152, 1153. — Bonizo Placentin., CL, 865. — Guido bb., CL, 1285. — S. Wilhelmus Hirsang, CLI, 1152. — *Codices liturgici veteres*, CLI, 918. — S. Ivo Carnot., LXII, 109, 201. — Rupertus abb., CLXVIII, 555, 576. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 660. — Honorius Augustod., LXXII, 664, 1155. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577. — S. Bernardus, CLXXXII, 681; CLXXXIV, 1272. — Petrus Lombardus, CXCLII, 894, 899. — Bandinus Magist., XCII, 965, 1102. — Garnerus Lingon., CCV, 555, 655. — Petrus Blesensis, CCVII, 656. — Petrus Pictav., CCXI, 79, 1264. — Odo de Soliaco, CCXII, 62.

Genuflexiones. — Tertullianus, I, 1191, 1265; II, 79. — S. Hieronymus, XXII, 784, 1119; XXVI, 486. — Casianus, XLIX, 110. — S. Maximus Taurin., LVII, 571. — *Ita Patrum*, LXXIV, 214. — Otto Vercell., CXXXIV, 46.

Hæreses. — Modus accipiendi eos qui ab hæresi veniunt, S. Gelasius papa, LXXIV, 1157.

Horæ canonicæ. — S. Hieronymus, XXX, 425. — S. Augustinus, XXXIX, 2284. — S. Leo Magnus, LIV, 114, 54, 162, 448, 505. — *Liturgia Gallicana*, LXXII, 581, 91, 401. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 757. — Smagudus, CI, 596. — S. Agobardus, CIV, 525. — Rabanus laurus, CVII, 525-545. — S. Petrus Damian., CXIV, 621, 12; CXLVI, 1537. — S. Bruno, CLII, 1510. — Rupertus abb., CLXX, 15 et seqq. — Honorius Augustod., CLXXII, 41. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 54-5419.

Hymnus. — S. Augustinus, XXXII, 634; XXXVI, 487, 14; XXXVII, 1947, 1948. — Prudentius, LIX, 677, 678, 72, 879; LX, 245. — Robertus rex, CXLI, 959, 945.

Ignis novus. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CLI, 846.

Imagines sacræ. — Tertullianus, I, 687; II, 1000. — Iacantius, VII, 517. — S. Hieronymus, XXII, 526. — Augustinus, XXXVIII, 1454. — Aurel. Prudentius, IX, 666, 680; LX, 90, 165, 400. — S. Gregorius Turon., XXI, 715. — *Vita Patrum*, LXXIII, 517, 628, 682, 907; XXIV, 211. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 570, 418, 419. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 476, 477. — S. Agobardus, IV, 199. — Jonas Aurelian., CVI, 307, 545, 565. — Walafidus Strab., CXIV, 927. — Anastasius Bibl., CXXVIII, 514, 1515; CXXVIII, 226, 895, 1027, 1154, 1195, 1226, 261, 1262, 1265, 1269, 1511, etc. — Isidorus Mercator, XXX, 417. — Flodoardus, CXXV, 260. — Gerardus, CLII, 1506. — Siebertus monac., CLX, 105. — S. Ivo Carnot., CLXI, 206, 297, 294, 299. — S. Bruno Astensis, LXIV, 859. — Rupertus abb., CLXVIII, 1590. — S. Bernardus, CLXXXII, 915. — Petrus Lombardus, CXCLII, 265.

Incensum, thus. — Tertullianus, I, 495; II, 90. — S. Hieronymus, XXIII, 933; XXV, 1505. — Rupertus abb., CLXX, 27.

Indumenta sacra. — S. Hieronymus, XXII, 615. — Casianus, XLIX, 60, 65. — S. Benedictus monac., LXVI, 772. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 146. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 958, 1100, 1156. — S. Isidorus Hispal., LXXII, 681, 695. — Ven. Beda, XCI, 464; XCV, 514. — B. Alcuinus, CI, 1242. — Amalarius, CX, 1094. — Rabanus Maurus, CVIII, 506; CXI, 568. — Joannes Rothomag., CXLVII, 208. — Hugo de S. Victore, CLXXV, 57. — Sicardus, CCXIII, 57. — Innocentius III, CCXVII, 780, 786.

Infusa. — Aurel. Prudentius, LIX, 662; LX, 269.

Judicium Dei. — Seu probationes per aquam, ignitos vomeres, etc. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CXXXVIII, 1127, 1128.

Lampas, lucerna. — S. Hieronymus, XXII, 505. — S. Paulinus Nolan., LXI, 611. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVII, 1519, 1522; CXXVIII, 547, 550, 811, 981, 1211, 1228, 1230, 1245, 1269.

Lectio. — S. Ambrosius, XVI, 997, 999, 1509. — S. Augustinus, XXXIII, 119, 234; XXXVII, 1781; XXXVIII, 124. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 1535. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 459.

Litanie, Rogationes. — S. Gregorius Turon., LXXI, 230, 320, 528. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 542, 548, 1529. — Gregorius II, papa, LXXXIX, 465. — Ven. Beda, XCIV, 168. — Alcuinus, CI, 528, 528, 649, 1219. — Rabanus Maurus, CVII, 552. — Walafidus Strab., CXIV, 962. — Anastasius Bibliothecarius, CXXVIII, 611, 760, 898, 917, 1051, 1087, 1220, 1225. — Ragino Prun., CXXXII, 215. — Joannes Rothomag., CXLVII, 120-122. — Udalricus, CXLIIX, 655. — Guido, CL, 1272. — S. Ivo Carnot., CLXI, 266, 272, 854. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 817. — Joannes Beleithus, CXLII, 20. — S. Martinus Legion., CCVII, 1009. — Sicardus, CCXIII, 567. — Innocentius III, CCXVI, 805.

Liturgia in genere. — S. Leo Magnus, *Liber sacramentorum Ecclesie Romanæ*, LV, 21. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 85, 84. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, *pissum et imprimis* 97 et seqq. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 252; LXXXIII, 857 et seqq. — *Liturgia Mozarabica*, LXXXV, LXXXVI. — Alcuinus, CI, 415, 416, 1175, 1174. — *Liber diurnus Romanorum Pontificum*, CV, 9. — Theodolphus Aurelian., CV, 191, 192. — Amalarius, CV, 985. — Walafidus Strab., CXIV, 919. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CXXXVIII, 865, 864, 907, 908. — Berno abb., CXLI, 1055, 1056, 1079, 1085, 1086. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLVII, 27, 28. — S. Wilhelmus Hirsang, CL, 1005. — Guido abb., CI, 1195. — *Monumenta liturgica* sæculi xi, CLI, 807. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — Guido Carthus., CLIII, 839, 640. — Rupertus abb., CLXX, 15, 14. — Honorius Augustod., CLXXII, 541, 757, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 555. — Robertus Pullus, CLXXXIII, 585. — Joan. Beleithus, CCII, 15, 14. — Sicardus, CCXIII, 15, 14.

Lotio pedum. — S. Augustinus, XXXIII, 220. — B. Alcuinus, CI, 1202, 1205. — S. Benedictus, CLII, 1201. — Rupertus, CLXX, 745. — S. Bernardus, CLXXXII, 607.

Lucerna. Vide *Lampas*.

Matrimonium. — Tertullianus, I, 1275-1503; II, 96, 226, 280-282, 441, 941. — S. Cyprianus, IV, 585, 767, 774. — S. Euthychianus, V, 162, 157. — Iacantius, VI, 718, 1080. — S. Julius papa, VIII, 865, 969. — S. Philastrius, XII, 1215. — S. Sirlcius papa, XIII, 1189, 1191. — S. Ambrosius, XIV, 1752; XVI, 982, 983, 1085; XVII, 225, 476. — S. Gaudentius, XX, 888. — S. Hieronymus, XXIII, 211, 252; XXVI, 154, 415, 416, 530, 555. — S. Augustinus, XXXII, 1575; XXXIII, 97, 268; XXXIV, 597; XXXV, 1459, 2379; XL, 221, 474; XLIV, 420, 434, 427; XLV, 1755. — S. Leo Magnus, LIV, 151, 1156, 1204, 1541; LVI, 447, 448, 556, 566, 718, 870, 890. — Felix papa, LXV, 16. — S. Fulgentius, LXV, 514, 608, 701. — S. Gelasius, LXXIV, 1215 et seqq. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 563; LXXXIII, 804; LXXXIV, 75, 74, 291, 504, 505, 652, 654. — Crisostomus, LXXXVIII, 863, 865, 884. — S. Egbertus, LXXXIX, 391-395, 597, 956. — S. Chrodegangus, LXXXIX, 1089. — Rabanus Maurus, CXI, 191; CXII, 1675, 1674. — Nicolaus papa, CXIX, 979, 1197, 1198. — Hincmarus, CXXV, 619. — Ragino Promiens., CXXXII, 521, 522, 525, 528, 550, 575. — Otto Vercellensis, CXXXIV, 46. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1013 et seqq. — Burchardus, CLX, 779-788, 797, 820, 1069, 1060, 1062. — S. Petrus Damian., CXLIIV, 191, 659. — S. Gregorius Magnus, CXLVII, 287, 560, 569, 595, 115, 314, 525, 552. — S. Anselmus Lucens., CLXIX, 525-530, 566.

568. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 557. — S. Ivo Carnot., CLXI, 585, 1214. — Hugo de S. Vict., CLXXVI, 153-158, 479, 520; CLXXVII, 596, 597. — Robertus Pulvis, CLXXXVII, 597. — Petrus Lombardus, CXCII, 908, 915. — Innocentius III, CCXIV, 44 90, 290, 301, 510, 475, 539, 584.

Missa celebratio. — Tertullianus, I, 669; II, 64, 79. — S. Cyprianus, IV, 572, 573, 596, 587, 406, 407, 485, 522, 615. — S. Eutychianus, V, 165. — Lactantius, VI, 913. — S. Silvester papa, VIII, 803. — Julius papa, VIII, 969. — S. Zeno, XI, 558. — S. Ambrosius, XVI, 407, 460; XVII, 1010. — S. Augustinus, XXXVIII, 127, 1100, 1101; XXXIX, 2151, 2168, 2275-2278; XLI, 829. — S. Leo Magnus, LIV, 280, 452, 627; LV, 21 et seqq.; LVI, 515, 516. — S. Maximus Taurin., LVII, 690, 899. — Aurel. Prudentius, LIX, 816; LX, 356, 356, 565, 568. — Felix IV, papa, LXV, 15. — S. Benedictus, LXVI, 710. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864, 1035. — S. Germanus Parisiens., LXXII, 83, 86, 87, 114-119, 121, 122, 142, 170, 174, 403. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049, 1050. S. Gregorius Magnus, LXXV, 595; LXXVII, 517, 548, 1187, 1512; LXXVIII, 25 et seqq.; 266, 268, 279, 286, 479, 548, 555, 660. — S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 68; LXXXV, 109, 1056. — S. Hildephonsus, XCV, 1576. — Carolus Magnus, XCVII, 219, 525, 619, 772, 775. — Alcuinus, CI, 115, 446, 1175, 1216. — Theodolphus Aurelian., CV, 193. — Amalarius, CV, 993, 1108. — Rabanus Maurus, CVII, 366, 369, 357; CXII, 1177. — Walafrius Strab., CXIV, 936, 945. — Florus Lugdun., CXIX, 13, 16. — Rodolphus Bituric., CXIX, 708. — Grimaldus Sangall., CXXI, 797. — Hincmarus Rheimens., CXXV, 791, 802. — Isidorus Mercator, CXXX, 150, 218, 578, 1057. — Raderius, CXXXVI, 559. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 865, 1165. — Burchardus, CXL, 692-694, 713, 721, 722, 752, 754. — Robertus rex Francorum, CXLI, 939, 940. — Berno, abb., CXLII, 1035. — S. Petrus Damian., CXLV, 879, 880. — Joannes Rothomag., CXLXII, 27. — Guido abb., CL, 1195. — S. Wilhelmus Hirsang., CL, 1021. — *Monumenta liturgica*, CLI, 829, 850. — *Codices liturgici*, CLI, 879, 880. — *Micrologus*, CLI, 977, 978. — Guigo Carthus., CLIII, 647. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 541. — Odo Camerac., CLX, 1033, 1051. — S. Ivo Carnot., CLXI, 175, 1089, 1090, 1177. — Rupertus abb., CLXX, 20. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 1049, 1050, 1153, 1177, 1178. — Honorius Augustod., CLXXII, 515, 757, 807. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 556. — Benedictus Cænonic., CLXXIX, 751. — Algerus Teodiens., CLXXX, 843. — Anselmus Laudun., CLXXXVIII, 1209. — Joan. Beletius, CCLII, 43. — Sicardus, CCXIII, 89.

Missa variae partes. — *De Introitu*. S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — *Micrologus*, CLI, 979. — Innocentius III, CCXVII, 808. — *De Kyrie eleison*. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 265. — Amalarius, CV, 1113. — Innocentius III, CCXVII, 809. — *De Gloria in excelsis*. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 267. — Amalarius, CV, 1115. — Innocentius III, CCXVII. — *Quoad hoc vide specialem de Missa Indicem*.

Mitra. — Petrus Cantor., CCV, 139. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Mortui (Preces pro). — S. Augustinus, XXXII, 778; XXXIII, 92, 235, 694; XXXIV, 476; XXXV, 1350, 1351, 1817; XXXVIII, 867, 956, 957, 1291, 1293; XXXIX, 1915, 1920, 2101, 2263; XL, 283, 281, 391, 1321, 1326, 1329; XLI, 736, 737. — S. Patricius, LIII, 820. — S. Paulus Nolan., LXXI, 550, 551. — Eugippius abb., LXII, 1026. — S. Germanus, LXXII, 235. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1252. — S. Gregorius Magnus, LXXV, 401; LXXVII, 596, 597, 416, 425; LXXVIII, 214, 466. — S. Hildephonsus, XCVI, 144. — S. Julianus Tolet., XCVI, 475, 479, 480, 486-488, 491, 492. — Alcuinus, CI, 521, 474, 829, 1277. — Amalarius, CV, 1161, 1506, 1514. — Rabanus Maurus, CVII, 357; CX, 150. — Haymo, CXVIII, 935, 936. — Grimaldus Sangall., CXXI, 841. — Raderius, CXXXVI, 389. — Gezo abb., CXXXVII, 599, 400. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1159, 1160. — Burchardus, CXL, 686, 1038, 1044. — S. Odilo Cluniac., CXLII, 1057. — Gerardus abb., CXLIII, 1298. — S. Petrus Damian., CXLIV, 403, 858. — Guido abb., CL, 1290. — *Monumenta liturgica*, CLI, 868. — *Codices liturgici*, CLI, 905, 926, 946. — *Micrologus*, CLI, 987. — S. Bruno Carthus., CLIII, 241. — Guigo Carthus., CLIII, 655. — Radulphus Ardens, CLV, 1485. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1087. — Rupertus abb., CLXVII, 520. — Honorius Augustod., CLXXII, 1158, 1175. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 596, 609-618, 934. — S. Bernardus, CLXXXIII, 661; CLXXXIV, 1059. — Gratianus, CLXXXVII, 948. — Petrus Lombardus, CXCII, 948. — Joan. Beletius, CCLII,

156. — Petrus Cantor., CCIV, 528. — Sicardus, CCXIII, 424.

Oleum. — S. Hieronymus, XXII, 1097. — S. Augustinus, XXXVI, 505; XLIII, 190. — Cassiodorus, LII, 170. — Anonymus, CXXXVIII, 1063. — Sigebertus, CLX, 72. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 577.

Orationes diversæ. S. Nicetius Treverens., LXVIII, 505. — S. Gelasius papa, LXXIV, 1049. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 204. — B. Alcuinus, CI, 493. — Grimaldus Sangall., CXXI, 837, 850. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1012 et seqq. — Guido Farfens., CL, 1274.

Orationes ante Missam. — S. Ambrosius, XVII, 751. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 239, 245. — B. Alcuinus, CI, 1212 et seqq. — Theodolphus Aurelian., CV, 193 et seqq. — Amalarius, CV, 1093 et seqq. — Walafrius Strab., CXIV, 931. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1021 et seqq. — *Codices liturgici*, CLI, 884. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1071. — S. Bruno, CLXV, 1105. — Rupertus abb., CLXX, 21. — Ven. Hildebertus, CLIII, 1153. — Honorius Augustod., LXXII, 575, 604. — Hugo de S. Victore, CLXXVII, 522.

Ordines sacri. — Caius papa, V, 190. — S. Silvester, VIII, 835. — *Monumenta vetera ad historiam Domestorum pertinentia*, XI, 1195. — S. Innocentius I, papa, II, 472-474, 491, 495, 527-537, 606, 627. — S. Zozimus, XX, 701. — Rufinus Aquileiens., XXI, 475, 474. — S. Hieronymus, XXII, 653; XXIII, 524, 536; XXVI, 149, 36, 590; XXX, 148. — S. Augustinus, XXXIII, 88, 89, 22, 268, 477, 815, 1061; XL, 594; XLIII, 70-73, 102, 73, 787; XLIV, 563. — S. Leo Magnus, LIV, 610, 672, 789; LVI, 388, 589, 597, 410, 420, 425, 738, 871, 872, 885, 886. — S. Gelasius papa, LIX, 53-54. — *Sacramentarium Gelasianum*, LXXIV, 1069, 1145. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 558, 587, 627, 799, 875-875, 1122, 1124; LXXVIII, 218, 1005, 1065. — Isidorus Hispal., LXXIX, 777; LXXXIV, 25, 33, 121, 189, 245, 291, 305, 372, 37, 578, 581, 593, 671-674, 689, 761, 762, 765, 773, 787, 78, 801, 820. — Crisconius African., LXXVIII, 853-854, 846, 848, 866, 893, 912, 923. — S. Zacharias Chyep., LXXXIX, 936. — Alcuinus, CI, 1231 et seqq. — S. Apollonius, CIV, 127. — *Liber diurnus Roman. pontificum*, CV, 27 et seqq. — Amalarius, CV, 821-848, 1080. — Rabanus Maurus, CVII, 298-303; CX, 1193; CXLII, 1165, 1193. — Florus Lugdun., CXIX, 11. — Nicolaus papa, CXII, 1193. — Æneas Parisiens., CXXI, 716. — Herardus Tiron., CXXI, 819. — Joannes IX, papa, CXXII, 5. — Regino Prumiens., CXXXII, 272-275, 577-582, 935. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1004. — *Decretum libri*, CXXXIX, passim. — S. Petrus Damian., CXLV, 99, 162-164, 491. — S. Gregorius Magnus, CXLVIII, 54. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 505, 530. — Guido Farfens., CL, 1272. — *Monumenta liturgica*, CLI, 864. — Guigo Carthus., CLIII, 661. — Godfridus abb., CLVII, 86. — S. Ivo Carnot., CLXI, 1127, 1387. — Honorius Augustod., CLXXII, 597. — Petrus Lombardus, CXCII, 908. — Joan. Beletius, CCLII, 27. — Sicardus, CCXIII, 54. — Anonymus, CCXIII, 807. — Innocentius III, CCLII, 561, 420.

Osculum pacis. — S. Augustinus, XXXVIII, 1025. — S. Paulinus Nolan., LXI, 518. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 501. — Sigebertus Monac., CLX, 72.

Pallium. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 481, 25, 558, 651. — *Liber diurnus Romanorum pontificum*, CV, 81-88. — Leo IV, papa, CXV, 657.

Palmas. — S. Gregorius Magnus, CLXXVIII, 510. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1037. — Hugo de S. Victore, CLXXVI, 473.

Panis benedictus. — S. Ivo Carnot., CLXI, 99. — *Vide* ACAPTE.

Penitentia. — *Vide* CONVERSIO.

Penitentia publica. — Tertullianus, I, 1215, 1216. — Julius I, papa, VIII, 869. — S. Ambrosius, XVI, 514. — Innocentius I, papa, XX, 559-628. — S. Hieronymus, XXII, 692. — S. Leo Magnus, LVI, 595-597, 436, 503, 517, 577, 882. — Gennadius Massil., LVIII, 991. — S. Gelasius papa, LIX, 54. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 1017. — S. Isidorus Hispal., LXXIII, 61; LXXXIV, 50, 51, 397, 598, 472, 654, 613, 767. — Alcuinus, CI, 1192. — Rodolphus Bituric., CXIX, 720. — Nicolaus I, papa, CXIX, 1122, 1123. — Isaac, CXIV, 1079, 1084. — Regino Prumiens., CXXXII, 253-255. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 455, 457. — *Ordo ad reconciliandos penitentes*, Anonymus, CXXXVIII, 983. — Burchardus, CXL, 949, 1014. — S. Petrus Damian., CXLV, 9. — S. Anselmus Lucens., CXLIX, 519. — *De penitentia sanorum et infirmorum*, S. Ivo Carnot., CLX, 857.

Preces pro mortuis. — *Vide* Mortuis.
Probationes. — *Vide* Judicium Dei.
Psalmodia, Psalmus, Psalterium. — S. Zeno, XI, 362.
 — S. Hieronymus, XXII, 697. — S. Augustinus, XXXII, 534, 766, 776; XXXVI, 199. — Cassianus, XLIX, 85, 88.
 — Cassiodorus, LXX, 671. — S. Gregorius Turon., LXXI, 864. — S. Isidorus Hispal., LXXXIII, 742. — Alcuinus, C, 604. — S. Benedictus, CIII, 1168. — S. Agobardus, CIV, 325. — Anastasius Bibliothec., CXXVIII, 74, 225.
 — Gerardus, CXIII, 1303. — S. Bruno, CLIII, 199. — Sigebertus, CLX, 78. — S. Bernardus, CLXXXIV, 1158, 1175.
 — Wolbero, CACV, 1272. — Adamus, CXCVIII, 855.
Reliquiae sanctorum. — S. Eutychianus, V, 163. — S. Hilarius, IX, 957; X, 584. — Julius Maternus, XII, 1040. — Rufinus Aquisgranensis., XXI, 476. — S. Hieronymus, XXIII, 545, 546; XXIV, 27, 405, 472. — S. Augustinus, XXXVIII, 1255, 1257, 1453, 1457; XL, 575, XI, 1, 805.
 — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 515, 558, 700, 835, 959, 982, 1027, 1116, 1128, 1508, 1517, 1568. — *Libri Carolini*, LCVIII, 904. — Rabanus Maurus, CVII, 153, 296. — Nicolaus papa, CXIX, 983, 1077. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1020 *et seqq.* Guido Farfens., CL, 1279, 1284. — Sugerius abb., CLXXXVI, 1259.
Sacramenta in genere. — S. Hilarius, IX, 115, 196, 218, 514, 634, 968; X, 180, 198, 240, 531, 555. — S. Ambrosius, XV, 1391; XVI, 417, 439. — S. Hieronymus, XXII, 59; XXIV, 289. — S. Leo Magnus, LV, 21. — Gennadius Massil., LVIII, 989. — Eusepius abb., LXXII, 872. — S. Gregorius Magnus, LXXVII, 254, 275. — S. Isidorus Hispal., LXXXII, 205, 285; LXXXIII, 101. — Fulgentius Ferrandus, LXXXVIII, 817, 822, 852, 859. — S. Hildephonsus Tolet., XCVI, 162-178. — S. Julianus Tolet., CVI, 752-753. — B. Alcuinus, CI, 510-515. — S. Agobardus, CIV, 142, 175. — Jonas Aurelian., CVI, 154, 36, 167. — Rabanus Maurus, CVII, 731; CIX, 1088; X, 1275; CXII, 1168. — S. Anselmus Cantuar., CLVIII, 41, 517, 537. — S. Iv. Carnot., CLXI, 259, 506. — Hugo de S. Maria, CLXIII, 957. — S. Bruno Astensis., CLIV, 265. — Rupertus abb., CLXVII, 1669; CLXIX, 1289. — Hildebertus Ven., CLXXI, 1097, 1393. — Honorius Augustod., LXXII, 181, 675. — Hugo a S. Victore, CLXXVI, 519-27. — S. Bernardus, CLXXXIII, 271; CLXXXIV, 214, 61, 515. — Zacharias, CLXXXVI, 102. — Robertus nullus, CLXXXVI, 929. — Gratianus, CLXXXVII, 496, 97, 499, 1754, 1818. — Ernaldus abb., CLXXXIX, 1061. — Petrus Lombardus, CXCI, 1620, 1642; CXCII, 846, 47. — Hugo Rothomag., CXCII, 1199, 1211. — Ven. erobus, CXCLV, 1179, 1180. — Adamus Scotus, CXCVIII

64. — Petrus Comestor, CXCVIII, 1618, 1811. — Petrus Cellens., CCII, 680, 760. — Philippus de Harveng, CCIII, 515, 519. — Balduinus Cantuar., CCIV, 403, 410, 414. — Petrus Cantor, CCV, 137, 138. — Garnerius Lingon., CCV, 675, 678. — Petrus Blesens., CCVII, 858, 1150. — Alanus de Insulis, CCX, 613, 614, 681. — Petrus Pictav., CXI, 1227, 1229. — Sicardus Cremon., CCXIII, 63, 279. — Innocentius III, CCXIV, 215, 216.

Sacrificium. — *Vide* MISSAE CELEBRATIO.

Sanctorum cultus. — S. Victricius, IX, 445. — S. Augustinus, XXII, 719; XXXIV, 169; XLI, 255, 281. — S. Gelasius, LXXIV, 2155. — S. Chrodogangus, LXXXIX, 1074. — B. Alcuinus, CI, 455 *et seqq.*, 522 *et seqq.*, 585, 1230. — S. Agobardus, CIV, 199. — Amalarius, CV, 1228, 1300 *et seqq.* — Rabanus Maurus, CVII, 556. — S. Eulogius, CXV, 705, 870, 942. — Walterius Aurelian., CXIX, 740. — Grimaldus Sangall., CXXI, 816. — S. Odo Vienn., CXXIII, 179 *et seqq.* — Hincmarus, CXXV, 900. — *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 885. — Joannes Rothomag., CXLVII, 59. — Guido abb., CL, 1219. — S. Wilhelmus, CL, 1025. — *Monumenta liturgica*, CII, 829, 850. — *Micrologus*, CII, 1010. — *Codices liturgici*, CII, 888. — Radulphus Ardens., CLV, 1489. — Guibertus abb., CLVI, 611. — Ven. Hildebertus, CLXXI, 605. — Honorius Augustod., CLXXII, 678, 765. — Joannes Breithus, CCII, 81. — Sicardus Cremon., CCXIII, 405, 425.

Scrutinium baptizandorum. — Theodulphus Aurelian., CV, 228. — Rupertus abb., CLXIX, 115. — Hugo de S. Victore, CLXX, 776.

Sepulcra sanctorum. — Aurel. Prudentius, LIX, 696; LX, 154, 277, 336, 400. — S. Paulinus Nolan., LXI, 661. — S. Gregorius Turon., LXXI, 820, 824, 924, 53, 1009, 582, 561, 857, 892, 916, 917, 999, 1112. — Goffridus, CLVII, 207. — *Vide* DEFUNCTI.

Stola. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Superpellicium talare. — Stephanus, CCXI, 595. — *Vide* INDUMENTA SACRA.

Te Deum. — S. Anselmus, CLIX, 12.

Tenebrarum Officium. — Amalarius, XV, 1202. — Rupertus abb., CLXX, 148. — Honorius Augustod., CLXXII, 665. — Joan. Belethus, CCII, 105.

Translatio reliquiarum. — *Vide* RELIQUIAE.

Unctio regum. — S. Gregorius Magnus, LXXVIII, 255.

— *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1111, 1117 *et seqq.*

Virginum consecratio. — S. Gelasius, LXXIV, 1152.

— Amalarius, CV, 935. — Grimaldus Sangall., CXXI, 819.

— *Monumenta liturgica*, CXXXVIII, 1094; CL, 862.

CXII.

INDEX DE COMPUTO ECCLESIASTICO

SKU

DE VARIIS KALENDARIIS, DE CYCLO PASCHALI, ET DE VARIIS ANNI ECCLESIASTICI SUPPUTATIONIBUS,

Ordine digestus rerum alphabetico.

Aequinoctium. — *Aequinoctium* viii, ut Romani, vel ut putant, v. Kal. Aprilis, S. Ambrosius, XIV, 389. *Aequinoctii* dies est duodecimo Kal. Aprilis, id., XVI, 32. — De die *aequinocitii* et solsticii, Dionysius Exiguus, CVII, 506. — De *aequinocitio*, Beda Ven., XC, 287, 8, 724. — *Aequinoctia* unde dicuntur et quando congruunt, Alcuinus, CI, 1118; Helericus monachus, CXXVII, 23.

Anus. — Annus Hebraeorum, S. Cyprianus, IV, 948. — Annus Romanorum, *ibid.* — Qualis fuerit annus apud gyptios, Lactantius, VI, 325, 854. De ejus diversitate ud gentes, *ibid.*, 325, 647. — Annus solaris, quis, Ambrosius, XIV, 200. Annus lunaris secundum He-

braeos et Romanos, quis? *ibid.* Quo mense incipiat, S. Ambrosius, XIV, 389, 393. Annus novus est Kalendis Januarii, id., XVII, 861. Annus unde dicitur, S. Hieronymus, XXV, 23. Annus Jubilaeus Judaeorum, id., XXIV, 60. Annus Jubilaeus verus, *ibid.*, 565. Anni diversimode numerabantur apud populos diversos, id., XLI, 451. Anni *Aegyptiaci* quaternis mensibus quondam aenebantur, *ibid.*, 538. — Anni Hebraeorum quales, S. Leo Magnus, LIV, 607. — Qui apud Alexandrinos, id., LIV, 601. — Anni initium ab aliquibus a die Nativitatis Domini sumebatur, S. Maximus Taurin., LVII, 537. Annus lunaris, quot dies habeat, Anonymus, LIX, 548. — Anni quatuor tempestates quando incipiunt, S. Benedictus, LXVI, 407.

— Anni communis, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. Anni embolismi, *ibid.*, 21. Anni solares, *ibid.* De annis Christi, *ibid.*, 497. — Annus a quo mense incipit. S. Gregorius Turon., LXXI, 821. Anni ecclesiastici initium olim in Gallia, *ibid.*, 773, not. Annus a Natali Domini inceptus, S. Germanus Paris., LXXII, 347. A Paschate, *ibid.*, 404. — Annus est vel lunaris, vel solstitialis, vel magnus, S. Isidorus Hisp., LXXII, 222. Annus communis, *ibid.*, 249. Embolismalis, *ibid.* Annus bissextus, *ibid.* — De annis S. Isidorus, LXXII, 971; Beda Ven., XC, 284. — De annis naturalibus, *ibid.*, 462. De disparibus antiquorum annis, *ibid.*, 464. De annis Domini Incarnationis, *ibid.*, 491. Unde dictus est annus, *ibid.*, 589. Quot modis dicuntur anni? *ibid.* De solari anno quomodo dicis? *ibid.* — Annus quid est? Alcuinus, CI, 1119. Lunarius, solaris et magnus, *ibid.* Annus legitimus a quo mense incipiendus, *id.*, C, 266, 267. — Communis annus, Rabanus Maurus, CXI, 127. Embolismus annus, *ibid.* Bissexus, *ibid.* Est annus lunaris et solaris, *ibid.*, 504. — Unde conficitur annus solaris et de ratione bissexus, Hilpericus monachus, CXXXVII, 27. Qualiter inveniantur anni ab incarnatione Domini, *ibid.*, 57. — Annus ab innovando dictus, sive ab annulo eo quod in se vicissim revolvit, ut circulus, Honorius Augustod., CLXXII, 154. Annus lunaris, *ibid.*, 155. Annus communis, *ibid.* Embolismalis, *ibid.* Bissexus, *ibid.* Annus civilis quinam fuerit apud veteres, *ibid.* Solaris annus quomodo invenitur, *id.*, CLXXII, 161.

Assis. — Assis quid, Anonymus, LIX, 546, 554, 555.

Atomis. — Beda Ven., XC, 516. — De atomis indivisibili, Rabanus Maurus, CVII, 677. — De atomis in primo momento, Anonymus, CXXIX, 1516. — Quomodo tempus partitur in atomos, omnia, momenta, etc., Honorius Augustod., CLXXII, 147.

Bissextus. — Bissexus post quatuor annos, S. Augustinus, XXXIV, 275; XLII, 893. — Bissexus annus quomodo notetur, Anonymus, LIX, 547, 548. — Dies bissexus, Dionysius Exiguus, LXVII, 202. — Quando annus sit bissextus, Cassiodorus, LXIX, 1250. — Annus dicitur bissextus per adjectionem unius diei quod sit singulo quadriennio, S. Isidorus, LXXII, 249. Unde bissextus dicitur, *ibid.* — Quomodo annus bissextus invenitur, Beda Ven., XC, 725. Præmittuntur horæ per annos tres, et quarto additur unus dies, et tunc annus bissextus dicitur, habens 366 dies, *ibid.*, 463. De ratione bissexus, *ibid.*, 466 *seq.* De mensura crementis, et bissexus, *ibid.*, 469. — De bissexto in solis et lunæ cursu, Rabanus Maurus, CVII, 698. Argumentum ad bissexum invenendum, *ibid.*, 699. — De momentis ad bissexum, Anonymus, CXXIX, 1293. Ad bissexum invenendum per 12 signa, *ibid.*, 1294. De ratione bissexus, *ibid.*, 1296. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1314. — Bissexus qui quarto anno inseritur, uno die longior prior terminatur, *ibid.*; Honorius Augustod., CLXXII, 155. De inveniendo bissexto, *ibid.*, 162.

Circulus. — Circulus Paschalis, Hilarius, XIII, 1105. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. — Signatur quotus sit lunæ circulus, Dionysius Exiguus, LXVII, 494. Quid ad invenendum annum circuli decennovenalis, *id.*, 501. — Quotus annus sit circuli decennovenalis, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Quomodo Eusebius Casariensis primus circuli decennovenalis ordinem induxit, Beda Ven., XC, 483. Dividitur ille circulus lunaris et decennovenalis in embolismos et communes annos, *ibid.*, 485, 484. De divisione circuli decennovenalis in ogdoadem et hendecadem, *ibid.*, 488, 489. Quomodo scias quanta sit luna primo anno decennovenalis circuli, *ibid.*, 594. In unoquoque circulo decennovenali præmittitur unus dies quem vocant *saltum lunæ*, *ibid.*, 473, 474. Series lunaris in quolibet anno circuli decennovenalis, *ibid.*, 505, not. *et seq.* Quomodo reperitur annus circuli decennovenalis, *ibid.*, 508. — Liber in circulos Cyrilli et Dionysii Exigui ac Bedæ Ven., S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574. Quod circulus solaris adimpleatur intra 28 annos, lunaris autem circulus intra 19, *ibid.*, 574, 575.

Concurrentes. — De concurrentibus monstrandis, Anonymus, CXXIX, 1315, 1321. — Quid ad inveniendos cuiusque anni concurrentes, Hilpericus, CXXXVII, 58. Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes, *ibid.*, 1287; Honorius, CLXXII, 159. Concurrentes unde sumant exordium, *ibid.*, 160. Quomodo inveniantur concurrentes, *ibid.*, 162.

Computus. — Liber de computo Paschali, Anonymus, LX, 515. — Computus Paschalis, Cassiodorus, LXIX, 1219. — De ratione computi, Beda Ven., XC, 579. Dialogus de computo, *ibid.*, 617. Computus Vulgaris qui dicitur Ephemeris, *ibid.*, 727. Computus de Embolismorum

ratione, *ibid.* — Liber de computo, Hilpericus, CXXXVII, 21.

Cyclus. — Cyclus decennovenalis Alexandrinorum, S. Leo Magnus, CIV, 601 not., 697. Ejus cycli divisio in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* Cyclus Latinorum annorum 84, qui incipit a consulatu Antonini et Sigrini, *ibid.* not. — Cyclus decennovenalis per ogdoadem et hendecadem semper in se revolvitur, Dionysius Exiguus, LXVII, 23. De cyclo Dionysiano et ejus origine, *ibid.*, 453, 454. Quomodo variis cyclis vicissim tentatis utitur ad decennovenalem positus est limes ab Helone, anno Periodi Julianæ 428, Urbis conditæ 321, et ante Incarnat. 433, *ibid.*, 455, 456, 457. Qui primus inter Christianos orientales hunc cyclum adhibuit ad paschale negotium, *ibid.*, 458. Hunc deinceps concilium Nicænum probavit, *ibid.* De eo cycli scripserunt Eusebius Casariensis et Anastasius, *ibid.*, 460. Initio cycli Dionysiani an. (Christi) 532, in cyclo sois 19 DC, aureo numero 1, Paschalis Dominiæ dies signatur III, Idus Aprilis, luna 20, *ibid.*, 487, not. Evolutio cyclo 95 annorum, scilicet an. 637, notatur Pascha in cyclo Isidori, pridie Idus, seu die 12 Aprilis, luna 21, *ibid.* Videtur Dionysius cyclum 95 annorum ita posuisse ut in orbem ferias et paschales Dominiæ et lunæ dies repræsentaret, *ibid.*, 488 not. Cyclus Dionysianus in quo absque errore reperitur luna decimæ quartæ paschales quovis tempore, *ibid.*, 493 *seq.* Quid ut reperitur luna cyclus, *ibid.* Quid ad delegendum quot feria, luna 14^a incidat, anno primo cycli decennovenalis, *ibid.*, 505. Item anno secundo et annotato, *ibid.* — De cyclo paschali, S. Isidorus Hisp., LXXII, 245. De S. Hippolyti cyclo, *ibid.* De cyclo 95 annorum S. Cyrilli, *ibid.*, 245. Decennovenalis cyclus, annis communibus partim et embolismalibus constat, *ibid.* — De cyclo lunari, Beda Ven., XC, 508; Rabanus Maurus, CVII, 711. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 712. — Tabula marmorata statum et cyclum paschalem S. Hippolyti episcopi repræsentans, Anastasius, CXXVII, 1293. Series annorum decennovenalium cujusque cycli, *id.*, CXXIX, 1286 *et seq.* De interruption 19 annorum cycli, *ibid.*, 1298. De bissexto monstrando per cyclum solem, *ibid.*, 1314. De cyclo solari et lunari per digitos demonstrando, *ibid.*, 1322. Argumenta de cyclo magni decennovenalis, et in nari, et de cyclo magno demonstrandi per annos ab origine mundi, *ibid.* De numero cyclorum, quot dies bissexus et quot saltus ab origine mundi, *ibid.*, 1331. De cyclo decennovenali, *ibid.* — Quomodo cyclus solis invenitur per Zodiacum, Hilpericus, CXXXVII, 59. De tribus annis decennovenalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qua iter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. — Commentarius in cyclum veteris, CXXIX, 570. — Magnus annus Paschalis quinquaginta triginta duorum annorum iteratur et in eo 28 cycli decennovenales numerantur, et 19 cycli sores, S. Abbo Floriac, CXXXIX, 574, 575. — Tabula in qua signantur simul et comparantur concurrentes. Epactæ anni circuli decennovenalis, S. Gregorius VII, CXVIII, 1387. — De cyclo bissexus, Honorius Augustod., CLXXII, 155. Unde cyclus decennovenalis dicitur, *ibid.*, 157. Quod dividitur in ogdoadem et hendecadem, *ibid.* De luna cyclo inveniendo, *ibid.*, 162.

Dies. — Romani nunquam dies annexebant is qui Kalendas sequuntur, Lactantius, VII, 584. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, Hilarius, XIII, 1109. — Dies et nox certis horarum spatium sibi succedunt, S. Hieronymus, XXII, 821. — Dies et noctis nomina quomodo accipiendi, S. Augustinus, XLVII, 250, 295. Dies et nox quomodo potuerint esse ante seculi creationem, *id.*, XLI, 251, 275. Dies sit conversio siderum siderum, *id.*, XXXIV, 256. Dies nunc dicitur mora solis super terram, nunc mora totius circuitus ejus ab Oriente ad Occidentem, *id.*, XXXII, 821; XXXIII, 911. Dies in prioribus temporibus viginti quatuor horarum fuit, ut nunc est, *id.*, XLI, 453. Dies brumalis totidem habet horas quod æstivus, licet breviores, *id.*, XXXIV, 159. Dies ferialis, *id.*, XXXVIII, 1201. Dies intercalares, *id.*, XLI, 451. Dies Dominicæ dicitur una Sabbati, secunda Sabbati, secunda feria, *id.*, XXXVII, 1192, 1960. Christus non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lunæ computationem Pascha celebretur, *id.*, XXXIII, 209. — Dies intercalares, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. Dies bissexus, *ibid.*, 502. — Quotus sit septimanæ dies, Cassiodorus, LXIX, 1250. — De diebus nominibus apud Romanos et apud Judæos, S. Isidorus, LXXII, 216. De diebus, *id.*, LXXXI, 963. Dies est solis præsentium super terras, proprie dictus 24 horas adimpletur, Beda Ven., XC, 279. Dies est ær sole illustratus et inde nomen sumens, quod tenebras a luce disjungat et dividat, *ibid.*, 568, 580. Dies proprie, impletur circuitu

solis totum orbem lustrantis, quod sit in 24 horas, *ibid.*, 509, 580. De diebus creationis, *ibid.*, 509 not. seq. Hebraei, Chaldei et Persae dici cursum deducunt a mane ad mane, *ibid.*, 515, 581. Aegyptii ab occasu ad occasum, *ibid.*. Romani a medio in medium noctis; Umbri autem et Athenienses a meridie in meridiem dies suos computare solent, *ibid.*, 515, 581. Christus in Evangelio diei tempus a vespere, id est a solis occasu inchoari jussit, *ibid.*, 514, 581. Quaeritur quare Hebraeus populus omnia festa sua a vespere precedente celebraverit dicente legislatore: *A vespere usque ad vespem celebrabitis Sabbata vestra*, *ibid.*, 516. Gentiles nominibus deorum suorum dies distinxerunt, *ibid.*, 528, 585. Dierum nomina Germaniae derivantur ut ethiopia, nam Sontag solis dies interpretatur: Montag, luna dies; Donnerstag, Jovis dies, etc., *ibid.*, 533 not. De dierum inaequalitate, *ibid.*, 431. — Dies legitimus 24 horis constat, Alcuinus, Cl, 1115. Dies apud Aegyptios incipit ab occasu solis; apud Persas, ab ortu, secundum Athenienses, a sexta hora diei, juxta vero Romanos, a media nocte, *ibid.*. Dies a diei dicitur, *ibid.*. Dierum nomina juxta Romanos, *ibid.*. Quomodo vocabantur apud Hebraeos, *ibid.*. Quomodo dividitur dies, *ibid.*. De die et ipsius partibus, *ibid.*, 679. Ubi dies incipiat, ubi finitur, *ibid.*. De diebus anni, id., CXXIX, 1295. Dies quid sit, *ibid.*, 1307. — Dies unie modo breviores, modo longiores, Honorius, CLXXII, 147. De initio et fine dierum apud varias gentes, *ibid.*, 150.

Embolismi. — Embolismi seu differentiae quae sequuntur ex quinque reliquis diebus in fine anni, post quemdam temporis lapsum unum mensem efficiunt, Hilarianus, XIII, 1112. Embolismorum effectus quales sint, *ibid.*. — Annus embolismalis, S. Leo Magnus, LIV, 601 et 607. In octode quique sunt anni communes et tres embolismi, id., LXVII, 24. Supputationes annorum communium et embolismalium per dies, *ibid.*. — Embolismalia vero est si 15 menses lunares recipiat, seu 384 dies, embolismos Graece superaugmentum sonat, S. Isidorus, LXXXII, 249. Quomodo inventiantur embolismi et communes anni, *ibid.*. — Lunaris annus embolismalis dicitur qui 15 menses et 384 dies a luna paschali sumentes initium, includit, Beda Ven., XC, 463. — De communibus annis et embolismis, Rabanus Maurus, CVII, 700. De comuni anno et embolismo, id., CXXIX, 1285. Quando in embolismo Pascha celebrari debeat, *ibid.*, 1285. De embolismo majori, *ibid.*. — Cur modo communem dicamus et embolismalem, Hilpericus, CXXXVI, 51. De controversia embolismorum, S. Gregorius VII papa, CXLVIII, 1289. — Annus embolismalis, seu augmentum qui tredecim mensibus efficitur, Honorius Augustod., CLXXII, 154. De embolismo, *ibid.*, 161.

Epactae. — Epactae, ut vocant Graeci, adjectiones sunt undecim annuum lunares, quae post 30 dies in se redeunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. In 12 mensibus lunariibus computantur 354 dies quibus adicere est epactae dies undecim, ut annus lunaris solari aequetur, *ibid.*, 21. Primo cycli sequentis anno non undecim sed duodecim adjiciuntur epactae lunares, *ibid.*, 26. Quid ut inventiantur epactae, *ibid.*, 499, 500. — Quot sint Epactae, Cassiodorus, LXIX, 1249. — Epactae seu dies intercalares sunt adjectiones annuum lunares, S. Isidorus Hispal., LXXXII, 245. Non ultra 29 epactae computandae sunt sed ultra revertendum ut undecim pronunties, *ibid.*, 250. — Epactae a Graeco dictae adjectiones sunt 11 dierum quae per singulos annos superadduntur, Beda Ven., XC, 497. Ut intelligantur haec adjectiones quotannis faciendae, attendere necesse est quod lunae dies quotannis 11 diebus gradiatur et crescat, *ibid.*. Peracto circulo 19 annorum Epactae in se redeunt, *ibid.*. Epactae solares, *ibid.*, 503. Hinc epacta solis dicitur dici adjectio in quoque bissextili anno, de quatuor in quatuor annis qui dies incidit, *ibid.*. Quomodo inventiantur circuli solaris epactae, *ibid.*, 504. De redivit et computo articuli epactarum lunae decennovenalium et epactarum solis, *ibid.*. — De epactis lunariibus, Rabanus Maurus, CVII, 706. Argumentum de epactis recipiendis, *ibid.*. De epactis solaribus, *ibid.*, 708. Argumentum de epactis solaribus, *ibid.*. De redivit et computo articuli utriusque epactarum, solis et lunae, *ibid.*, 711. De epactis in Kalendis 12 mensium, id., CXXIX, 1289. De epactis in xi Kal. Aprilis, *ibid.*. Argumentum ad epactas solis in Kalendis 12 mensium, *ibid.*, 1535. — Unde epactae, Hilpericus, CXXXVII, 1537. Ad quid valeant epactae, *ibid.*. Qualiter inventiantur epactae, *ibid.*, 58. De tribus annis decennovenalibus cycli, in quibus luna epactarum non servat ordinem et qualiter paschalis luna observetur, *ibid.*, 46. De epactis, *ibid.*, 160, 161.

Feriae. — Feriae undae dictae, Alcuinus, Cl, 1115. De feriis, quis eas edocuit, Rabanus Maurus, CVII, 682.

Hebdomada. — De hebdomada, S. Isidorus Hisp., LXXXII,

218. — Hebdomada a Graeco dicitur, et numerum septenarium sonat, Beda Ven., XC, 526, 582. Inter hebdomadam et heptomadam quod sit discrimen, *ibid.*, not. Marcus Varro, vir omnium acutissimus librum scripsit *De hebdomadibus*, *ibid.*. Apud Judaeos computabatur hebdomada a Sabbato, *ibid.*, 527, 583. Hebraei aliquando hebdomadas annorum habuerunt, ut apud Danielelem reperitur, *ibid.*, 535 et seq. Computantur hebdomadae Danielis, *ibid.*. Hebdomada quid et unde dicta, Alcuinus, Cl, 1117. De hebdomada, et speciebus hebdomadarum, *ibid.*, 681. De hebdomadis Danielis, *ibid.*. De hebdomada, id., CXXIX, 1300. De hebdomada apud veteres, Honorius, CLXXII, 151.

Idus. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIII, 354. — Idus ab *idare*, quod verbum lingua Etrusca dividere sonat, unde vidus seu divisa dicitur ab *idibus* species, nonnulli Idus deducunt, eo quod ea die plenam speciem luna demonstret, Beda Ven., XC, 554. — Kalendae, Nonae, Idus, quid sint, Alcuinus, Cl, 1118. De *idibus*, *ibid.*, 686. — Idus ab *iduo* id est *divide*, seu ab *Idae* seu specie, eo quod luna plenam se ostendat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Indictio. — Indictiones Romanae a mense Septembri incipiunt, S. Ambrosius, XIV, 590. — Indictionis nota quam variis signis in lapidibus, S. Niretas Aquil., LII, 944 et seq. — Indictiones dicuntur 15 annorum revolutiones, Dionysius Exiguus, LXVII, 20. Anni Romanae indictiones, *ibid.*, 495. Quid ut inventiatur indictio, *ibid.*, 499. Quota sit indictio, Cassiodorus, LXIX, 1249. — De indictionibus Romanis, Rabanus Maurus, CVII, 705. Argumentum de indictionibus inveniendis, *ibid.*, 706. De Romana indictione, id., CXXIX, 1561, 1565. Origo indictionum, et qualiter singulis annis inventiantur, *ibid.*. Indictiones ab indicendo dictae, quia post 15 annos ad censum revertebatur, *ibid.*. — De indictione inveniendae, Honorius August., CLXXII, 161.

Jubilaeus. — Jubilaeus quid sit, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222; Alcuinus, Cl, 1120.

Kalendarium. — In decreto anni 411 Kalendarium nomen pro thesauro publico accipitur vel potius pro eo quod Gallice nunc dicitur *budget*, Constantinus Magnus, VIII, 110, 111. — Quaedam citantur Kalendaria in Dissertatione de morte S. Zenonis, S. Zeno Veron., XI, 151. Polemei Silvii vetus Kalendarium, id., XIII, 676, not. Liber S. Isidori de Kalendario, LXXXI, 965. Kalendarium Mozarabicum, id., LXXXV, 95 et seq. Veteris Kalendarium Neapolit. in marmore conscripti, mentio est, *ibid.*, 954. Fragmentum vetustissimi Kalendarii a Francisco de Pisa editum, *ibid.*, 1050. Kalendarium Gothicum dies mensis occurrentes praeter ceteris antiquioribus indicans, id., LXXXVI, 57. Quod apud recentiores Kalendarii scientia profuerit non modice, etc., id., CXXIX, 1275. Kalendarium duodecim menses anni revolvens, *ibid.*, 1357.

Kalendae. — Polemeus Silvius, XIII, 676. — Signantur Kalendae, S. Prothadius Vesunt., LXXX, 411. — Kalendae a Graeco *καλῶ*, id est voco dictae, eo quod ea die plebs in aedes sacras vocaretur. — Beda Ven., XC, 553, 585. Graeci et Aegyptii Kalendas non habent ut Romani, id., 554. De Kalendis, Alcuinus, *ibid.*, 1118. — Rabanus Maurus, CVII, 686. De feria quaerenda in Kalendis cujuslibet mensis, CXXIX, 1288. — Unde oriantur regulares ad feriam Kalendarum inveniendam, Hilpericus, CXXXVII, 27. — Qualiter inventiatur quota feria sint Kalendae et per dies mensis vel anni, *ibid.*. — Kalendae in Graeco *καλῶ*, id est, convoco dicuntur, quare, Honorius Augustodun., CLXXII, 155.

Luna. — Prima luna quaerenda est a iii. Non. Martii ad iv. Non. April. vel ex xv. Kal. April. ad xvii. Kal. Maii., *ibid.*. — Quomodo a prima die ad 14 crescendo luna ad suam plenitudinem veniat, et a 15 ad 50 mensis crescendo ad priorem statum redeat, id., 2109. — Dies haec plenas lunae, prima est mensis et anni apud Moysen, id., 1109. — Dies lunares vespere incipiunt et in vespere sequenti finiuntur, id., 1109. — Luna per 300 dies duodenis viribus suam cursum conficiens consummat annum secundum Hebraeos aliquot diebus adjectis, S. Ambrosius, XIV, 200. — Secundum Romanos, bissexto semel intra quinquennium, unus diem adiectione celebrato, luna cursum implet., *ibid.*. — Quando luna dicitur esse in tertio circulo, S. Ambrosius, XVI, 329. — Circulus anni lunaris, S. Hieronymus, XXII, 822. Lunae paupertas et divitiae quid, *ibid.*. — Luna qualis creata fuerit, S. Augustinus, XXIV, 275. Semper est plena, quo sensu, *ibid.*, 216. Unde lumen habet, id., XXXVI, 131. Ejus incrementa et decrementa unde oriantur, id., XXXIII, 207. — Quae sit luna 14^a paschalis, Dionysius Exiguus, LXVII, 486. Quid ut repetiatur lunae cyclus, *ibid.*, 501. Quid ad detegendum quota

feria, luna 11^a incidat, anno primo cycli decem. *Joventalis*, 5 August., 505. — Quid ut inveniat luna cycli, Casiodor., LXXIX, 1250. Quota luna occurrat Paschæ dies, *ibid.* — De luna, S. Isidorus Hisp., LXXII, 174. De interlunio et cursu lune, *ibid.*, 176. Luna Zodiacum tredecies in 12 suis constitit mensibus, 2 scilicet dietis et 6 horis, et bisse, id est, octo uncis unius horæ, per singula signa decurrens. — Beda Ven., XC, 370, not. 391. Calculatio ad inveniendum in quo signo versetur luna, *ibid.*, 384. Luna in unoquoque mense, id est in 30 diebus et 12 horis 12 signa circuit, et unum insuper, *ibid.* Quotidie 4 punctis, si crescens, luna a sole abit, si vero decrescens ad solem redit, *ibid.*, 381. Quomodo qui signa nescit, cursum tamen lune scribere possit, *ibid.*, 388. — Quod luna in unoquoque signa moratur 2 diebus, 6 horis et bisse, id est, duas tertias partes unius horæ, Beda Ven., XC, 391. — Quota luna sit, in quibusque Calendis, 394. Qui computare nescit vel non vult, quomodo acriter ætatem lune, *ibid.*, 398. Quot horis luceat, *ibid.* Seu quot punctis luceat, *ibid.*, 399. Argumentum de qualibet luna vel feria, *ibid.*, 398. Quando vel quare luna sive prona, sive supina vel erecta videatur, *ibid.*, 403. Qua ratione luna, cum sit situ inferior, superior sole aliquoties videatur, *ibid.*, 409. De saltu lune, *ibid.*, 472. Annus lunaris proprie dictus 12 similibus mensibus constat, et diebus 354 expletur, id., XC, 463, 586. Dividitur circulus lunaris et decennovenalis in embolismos et communes annos, qui hoc ordine sibi succedunt, XC, 483, 486. Series lunarum in quolibet anno circuiti decennovenalis, ubi signantur anni communes et embolismi juxta Dionysium, *ibid.*, 505, not. et seqq. Argumentum inveniendi lunam, *ibid.*, 14, 510, 514. De ipsius diei luna, *ibid.*, 513. Regula ad lunam inveniendam, *ibid.*, 528. Argumentum ad investigandum lune cursum, *ibid.*, 592. Argumentum ad inveniendum quot horis luna luceat, *ibid.*, 598. De saltu lunari, *ibid.*, 472. De regulis lunariibus, *ibid.*, 701. Argumentum de solis et lune cursu per dies anni, *ibid.*, 703. De reductu et computu articuli utrumque epactarum, solis et lune, *ibid.*, 504. De cyclo lunari, *ibid.*, 506. Argumentum lunaris cycli, *ibid.*, 508. — Argumentum ut inveniat quota sit luna in Kalendis Januariis, *ibid.* De quarta decima luna paschali, *ibid.* Argumentum de eadem luna quarta decima, *ibid.*, 713. Aliud argumentum, *ibid.*, 714. — De ratione saltus lunaris, Alcuinus, C, 231, 266; id., CI, 979. De querenda nativitate lune, id., CXXIX, 1284. De quatuor differentiis lune, *ibid.*, 1287. De argumento lune, *ibid.*, 1288. De saltu lune, *ibid.*, 1297. De cursu lune, *ibid.*, 1298. De luna paschali, *ibid.*, 1299. De mense et interrogatione lune, de punctis lune, *ibid.*, 1303. De incendio lune, *ibid.* De luna quarta decima, *ibid.*, 1308. De luna paschali, *ibid.*, 1309. — De luna in Kalendis Januariis et xi, Kalend. Aprilis, 1311. De luna prima primi mensis monstranda, *ibid.*, 1314. In quo signo eurrat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1323. De velocitate cursus lune, *ibid.*, 1320. Argumenta de cyclo magno decennovenali et lunari, *ibid.*, 1350. Si quis ignoret cursum lune, quid agere debeat, *ibid.*, 1351. De cursu lune, per 12 signa in anno, *ibid.*, 1357. De saltu lune per 19 annos quomodo decrevit nox., *ibid.*, 1349. — Quomodo quotidie luna pronuntietur, Hilpericus, CXXXVII, 50. Cor nunc tricesima, nunc vicesima nona luna pronuntietur, *ibid.* Upde conficiantur saltus lune vel ubi rectius intermittatur, id., CXXXVII, 52. Quot horis luna luceat singulis noctibus, *ibid.*, 54. In quo signo sit luna singulis diebus, *ibid.*, 55. Qua hora luna accendatur, vel qua in sua accensione hora mutet ætatem, *ibid.*, 56. — De utilitate lunarium regularium, S. Gregorius VII., CXLVIII, 1289. De saltu lune, *ibid.* — Quomodo digitorum articulis computetur cursus lunaris, Honorius Augustod., CLXXII, 157. De saltu lune, unde proveniat, 159. Quot horis luna luceat, *ibid.*, 161. Quot partibus luna a sole distet, *ibid.* In quo signo luna sit, *ibid.* De lune cyclo inveniendi, *ibid.*, 163.

Mensis. — Quomodo menses in triadas distinguuntur per majusculas litteras, Dionysius Filocalus, XIII, 675. Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, *ibid.* — Liber de expositione mensis et diei Paschæ, Hilarius, XIII, 1105. Cujusque mensis Hebraeorum parallela cum Romanis mensibus, *ibid.*, 1110. — Mensis, Græce Mena a Mene, Cuna derivatur, S. Ambrosius, XIV, 1033. Menses ab initio lune veteres observare consueverant, *ibid.*, 1100; XVI, 1033. Menses cursus lune, diem sol facit, id., XVII, 560. Menses Ægyptii Phamenothe et Pharmuthi in quibus occurrunt Quadragesimæ et Paschæ dies, *ibid.*, 828. — Mensis Quintilis Julius dicitur decreto Antonii, qui in eo natus erat Julius Cæsar., LI, 548. — Quantum errent qui duodecim menses lunares scilicet 30 dierum tantum pumerent etsi

dies quoque intercalares adiciant ut solarem annum complere videantur, Dionysius Exiguus, LXVII, 21. In 12 mensibus lunariibus computantur 354 dies quibus adicere ut epactæ dies undeclim, ut annus lunaris solari adequatur, *ibid.* — Mensis a mense dicitur, sed melius a Græco μῆν derivatur, quod vocabulum luna interpretatur, Beda Ven., XC, 341, 384. Mensis Hebraice dicitur fur et quod et lunam sonat, *ibid.*, 341. Antiqui non a solis sed a lune cursu menses suos computare solebant, *ibid.* Mensis lunaris recte definitur: Luninis lunari circuitus ac reintegratio a nova ad novam, *ibid.*, 313. Solaris mensis digressio est solis per duodecimam partem zodiaci, quæ 30 diebus et 10 semis horis impletur, *ibid.*, 344. Natura est ut mensis solaris habeat 30 dies 10 horas et dimidiam, sed consuetudo est tantum 30 dies habere, *ibid.*, not. Item natura est ut lunaris mensis 29 dies et 12 horas habeat, consuetudo autem est ut 29 vel etiam 30 habeat, *ibid.*, not. Primus Hebraeorum mensis est cuius medium, id est 14^a luna proxima est post æquinoctium, vernum et nisan nuncupatur, *ibid.*, 318. Soli Romanorum et Ægyptiorum menses sunt stabiles, hoc est primi cujusque mensis dies, V. G. Januarii semper venit 9 die post brumam (hiemis initium), *ibid.* Tabula e bonis auctoribus a Beda sedulo collecta nomenclaturam præstans mensium Romanorum, Ægyptiorum, Hebraeorum, Græcorum et Britannorum, juxta ordinem temporis que incidunt, id., XC, 347. Alia tabula in qua menses Abnienensium, Achivorum, Macedonum, Bithynorum et Cypriorum cum mensibus Romanis comparantur, ex Theod. Gaza sumpta, *ibid.* Apud Græcos scriptores ratio mensium non semper sibi stat. v. g. Anthesterion mensis est Gæci Novembri respondet, ex Macrobio Aprili, et ex alio Martio, etc., *ibid.* Tabula mensium Germanorum, Indorum, Chaldaeorum et Alexandrinorum barbaricis temporibus, *ibid.* Mensium Romanorum etymon, *ibid.*, 331, 585. Ab initio Martius mensis primus fuit, et Aprilis secundus, *ibid.*, 549. Romuli annus nonnisi 10 menses habeat, scilicet 304 diebus esse constituit, *ibid.*, 331. Numa et 56 reliquis diebus duos alios menses statuit, et addidit anni initio, *ibid.* Unde Romani mensem distribuerunt in Kalendas, Nonas et Idus, *ibid.*, 335, 585. Per decadas mensem distinguunt Gæci et primus dies cujusque mensis Neomenia dicitur, *ibid.* Etymologia mensium Anglorum, *ibid.*, 336. Quomodo in embolismis, sive in menses habebant et ætati quartum mensem adiciebant, *ibid.*, singuli menses sui signa habent in zodiaci circulo, *ibid.*, 338. — Mensis unde vocatur, Alcuinus, CI, 1117. Menses quomodo et unde dicantur, *ibid.* De mensibus, quid sint et unde mensis deriveretur, *ibid.*, 682. Mensis lunaris et mensis solaris, quid, *ibid.*, 685. De mensium denominatione apud Romanos, *ibid.* De mensibus Hebraeorum, *ibid.*, 681. De Ægyptiorum mensibus, *ibid.*, 684. De Græcorum mensibus, *ibid.* Quinam fuerint apud Romanos, unde deriverentur cujusque etymologia, *ibid.*, 684, 685. De mensibus, id., CXXIX, 1298, 1301, 1302, 1303. De concordia mensium, *ibid.*, 1333. De nominibus mensium juxta Romanos, Hebræos, Macedones, Ægyptios, *ibid.*, 1363. Tabula concordantiam mensium Romanorum, Hebræorum, Ægyptiorum, Græcorum, Anglorum et Armeniorum, *ibid.*, 1291, 1292. — Mensis quid sit, Honorius Augustod., CLXXII, 151. Mensis lunaris 29 diebus et 12 horis constat, *ibid.* Mensis solaris 30 diebus et 10 semis horis efficitur, *ibid.* De nominibus mensium apud veteres et varias gentes et ipsorum etymologia, *ibid.* Unde menses nominantur, *ibid.*, 153.

Nonæ. — Juxta Romanorum morem dividitur mensis in Nonas, Idus et Kalendas, Dionysius Filocalus, XIV, 675. Nonæ unde dicantur, *ibid.*, 676. — Nonæ dicuntur quod ab eo ad Idus novem semper putantur dies, Beda Ven., XC, 353, 535. — De Nonis, Rabanus Maurus, CIII, 686. — Nonæ nuncupantur eo quod vulgus per novem dies in urbem tunc conveniebat, Honorius Augustod., CLXXII, 153.

Olympiades. — Olympiades, quid, S. Isidorus Hisp., LXXXII, 222. — Olympias quatuor annorum est spatium, Honorius Augustod., CLXXII, 156.

Pascha. — Pascha celebramus annum circulo in mense primo, Tertullianus, II, 973. Blicaus, hæreticus judæizans, dicit non aliter Pascha custodiendum esse, nisi servandum legem Moysis, die quarta decima mensis, *ibid.*, 7. — Computus de Pascha, S. Cyprianus, IV, 910 seq. — Pascha nonnunquam secundo mense celebratur, S. Gaudensius, XI, 845. Tempus celebrandi Pascha, *ibid.*, 846. — Pascha episcopi Asiae celebrant cum Judæis luna XII, S. Hieronymus, XXIII, 885. — Christiani non observant dies et annos et menses et tempora, licet ad solis et lune computationem Pascha celebrant, S. Augustinus, XXXIII, 209, illud observant ut Sabbatum occurrat, quod

idæi non observant, *ibid.*, 211. — Pascha ix Kal. Mali celebrandum, S. Prosper Aquitan., l. i, 600. Pascha vii al. Mali celebratum a Leone studio parisi, pertinacel intentione Alexandrini episcopi et Orientalium, *ibid.*, 66. Quæstio de Paschatis die oritur, *ibid.*, 563, 566. — eo sollicitus circa diem Paschatis determinandum, pro paschatis anno 444 scribit S. Cyrillo et Paschasino, a quibus rescriptum fuit, S. Leo Magnus, LIV, 606. In quo set sita controversia de Paschate hujus anni, *ibid.*, 11. Pro Paschate anni 445 scribit Paschasino Marciano, Juliano, *ibid.*, 929, 1053, 1056, 1072, 1082. Proterii responso, *ibid.*, 1081. Paschalis dies omnibus Occidentibus a Romano pontifice indictus, *ibid.*, 1111. Formæ litterarum paschalis indices, *ibid.*, 945, 1081, 1101. Paschalis dies anni 452, quis fuerit, *ibid.*, 945. Annus 453, 54, quis, *ibid.*, 1053. De Paschate anni 444 controversia, l. i, LV, 429, not. Alia de Paschate anni 454, *ibid.*, 299. uia paschalis computi Alexandrino episcopo delegata, *ibid.*. De computo paschali, id, LIV, 545. — Pascha quo die celebrandum, S. Benedictus, LXVI, 410. — Liber de Paschate, Dionysius Exiguus, LXVII, 485. Epistola Dionysii de ratione Paschæ, *ibid.*, 513. Epistole duæ de ratione Paschæ, *ibid.*, 30. — Quo tempore Occidentales Paschalem festivitatem celebraverint, Cassiodorus, LXIX, 116, 1153. Quomodo cognosci possit quæ luna occurrat, *ibid.*, 1250. — De Paschate quæstio diu et multum agitata, S. Gregorius Magnus, LXXVII, 947. In Sardinia Paschatis enuntiatio ad metropolitani pertinebat, S. Gregorius, LXXVII, 947. In assignanda Paschatis die Scoti ab Ecclesia dissidebant, *ibid.*, 1081, 1083. — De controversia Paschali, S. Complanus, LXXXVII, 969. — De die Dominice Paschæ, Bede Venerabilis, XC, 511. De celebratione Paschæ liber, *ibid.*,

999. — De Pascha, Theodorus Cantuar., CXIX, 951. — Quo die Pascha celebratur, Remigius Cardensis, CII, 1104. — De cyclo paschali, Rabanus Maurus, CXI, 125. — Quid sit terminus Paschæ, vel quando observetur, Helpericus, CXXXVII, 40. Repetitio de termino Paschali, et cur ipsa festivitas non nisi Dominica die celebretur? *ibid.*, 45. Quomodo inveniatur ipse terminus per singulos annos, *ibid.*, 44. Qualiter per paschalem terminum ceteri inveniantur, *ibid.*, 43. — Non eodem tempore apud omnes celebrandum, S. Bernardus, CLXXXII, 405.

Regulares. — Regulares ad feriam inventendam, Regulares lunares antiquorum, Regulares lunares Ægyptiorum, Regulares lunares Romanorum, CXLVIII, 1287. De lunariis regularibus, *ibid.*, 1289. De regularibus Patrum, *ibid.*. De utilitate lunarium Regularium, *ibid.*, 1290. — De feriis Regularibus, Honorius Augustod. CLXXII, 159.

Solstitialis. — Solstitialis annus est, cum sol, expleto per omnia signa circuitu, in id unde cursum sumpsit, recurrit, S. Ambrosius, XIV, 200.

Zodiacus. — Singula Zodiaci signa 10 punctos seu, 2 horas habent, Bede Venerabilis, XC, 581. — De duodecim signis Zodiaci, Alcuinus, CI, 670. Signorum demonstratio per solis cursum, *ibid.*, 691. De duodecim Zodiaci signis, id, CXXIX, 1223. De causis quibus nomina acceperint 12 signa, *ibid.*. In quo signo currat sol, et in quo luna, *ibid.*, 1325. Argumenta de cursu solis per 12 signa, *ibid.*, 1327. De cursu solis per 12 signa Zodiaci, *ibid.*, 1343, seq. — Qualiter inveniatur cyclo lunaris per Zodiacum, Helpericus, CXXXVIII, 39. — De duodecim signis Zodiaci, Honorius Augustod. CLXXII, 142. De Zodiaci signis et parallelis solis, *ibid.*, 148.

SERIES DECIMA TERTIA.

Ecclesia, quæ est Deum vere colentium societas, constituta et ordinata fuit a Christo legislatore, qui potestatem illi contulit legislativam. Hinc duplex Ecclesiæ potestas, humana scilicet et divina; hinc leges ecclesiasticæ subjectionem debitam et internum assensum exigunt, et obligant in conscientia. Itaque in hac serie proferimus Indices de Jure canonico; de Legislatione et legibus Ecclesiæ; de Conciliis; de Decretis summorum Pontificum; de Disciplina ecclesiastica et monastica; de censuris, excommunicationibus et irregularitatibus, etc.; de legislatione civili, in eo quod religionem contingat; de immunitatibus et privilegiis Ecclesiæ Dei a potestate sæculari concessis.

CXIII.

INDEX DE JURE CANONICO

EXHIBENS ECCLESIAE POTESTATEM QUOAD LEGES CONDENDAS, AC VARIAS DECRETORUM ET CANONUM COLLECTIONES QUÆ IN PATROLOGIA RECENSENTUR.

MONITUM.

In hoc Indice duas statuimus partes, quarum prior exponit varias SS. Patrum sententias ac dicta de auctoritate et potestate Ecclesiæ catholicæ ad leges imponendas quibus parere debent Christiani; posterior vero memorat omnes et varias decretorum et canonum collectiones, quæ in nostro Patrologiæ cursu reperiuntur. Sed cum jam in Indice LXXIX de Ecclesiæ auctoritate et potestate quoad leges tractavimus, illum adeat Lector benevolus; itaque hic tantum referuntur.

Variæ decretorum et canonum collectiones.

Decreta S. Lucii ascripta, III, 973.

Decreta Lucii papæ ex Gratiano desumpta, III, 981.

Epistolæ decretales S. Stephani ascriptæ, III, 997.

Concilia Carthaginensia de infantibus baptizandis, III, 3012.

Epistolæ dubiæ quatuor S. Felicis papæ I et martyris, V, 143.

Decreta Eutychiani papæ, V, 177.

Decreta et constitutiones, Constantinus Magnus, VIII, 93.

Decreta Julii papæ I, juxta Gratianum et Ivonem, VIII, 968.

Rescriptum Julii I contra Orientales, VIII, 980.

Rescriptum ad episcopos in Alexandrina synodo congregatos, S. Felix papa, II, 17.

Theodosii selecta decreta de religione, XIII, 521.

Epistolæ et decreta S. Siricii papæ, XIII, 1131.

Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ, XX, 463.

Epistolæ et decreta S. Zozimi papæ, XX, 669 *seq.*

Epistolæ et decreta S. Bonifacii I papæ, XX, 749.

Epistolæ et decreta S. Celestini papæ I, L, 429.

Epistolæ S. Leonis Magni papæ, LIV, 593, 597, 610, 611, 616, 621, 628, 636, 645, 663, 666, 695, 709, 1199, 1209.

Codex canonum ecclesiasticorum et constitutionum sanctæ Sedis apostolicæ, S. Leo Magnus, XVI, 359.

Prisca canonum editio Latina, XVI, 748.

Vetus interpretatio Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Carthaginensium, XVI, 824.

Documenta juris canonici veteris, I, VI, 863.

Epistolæ et decreta Felicis papæ III, LVIII, 924.

Epistolæ et decreta Gelasii papæ, LIX, 47.

Canones Gelasio ascripti, LIX, 142.

Epistolæ et decreta Symmachi papæ, LXII, 49 *seq.* 51.

Epistolæ et decreta Hormisdæ papæ, LXIII, 423, 525.

Codex canonum Ecclesiæ universæ, Dionysius Exiguus, LXVII, 40.

Codex canonum vetus Ecclesiæ Romanæ, LXVII, 136.

Collectio decretorum pontificum Romanorum, Dionysius Exiguus, LXVII, 229.

Breviatio canonum, Fulgentius Ferrandus, LXVII, 949.

Epistolæ et decreta Vigili papæ, LXIX, 16.

Canones S. Aunarii episc. Antissiodor., LXXII, 761.

Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Ecclesiæ Carthaginensis diaconi, LXXXVIII, 817.

Breviarium canonicum Crisostomi episcopi Africani, LXXXVIII, 830.

Regula canonicorum secundum Dacherii recensionem, S. Chrodegangus Metens., LXXXIX, 1037.

Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia sæculo circiter VIII, XCVI, 1281.

Canones Hibernenses addendi editis spicilegii, XCVI, 1131.

Canones selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione, XCIX, 969.

Canones pro suadicesi, Romigius Curvensis, CII, 1093.

Codex regularum monasticarum et canonicarum, S. Benedictus Anian., CIII, 593.

Canones in concilio Verno editi, S. Lupus Ferrar., CXIX, 612.

Decreta seu rescripta ex Gratiano collecta, CXIX, 1184.

De ecclesiasticis disciplinis, Regino Prum., CXXIII, 183.

Capitulare Altonis episc., Vercell., CXXXIV, 38.

De contemptu canonum partes duæ, Ratherius Veron., CXXXVI, 485.

Canonum prisca collectio, CXXXVIII, 397.

Leges ecclesiasticæ Anglo-Saxonum regum qui sæculo decimo floruerunt, CXXXVIII, 447.

Collectio canonum, S. Abbo abb. Floriac., CXXXIX, 471.

Canones Africi, CXXXIX, 1469.

Decretorum libri viginti, Burchardus Wormat., CII, 557.

Statuta canonum de officio sacerdotum, CXL, 1067.

Collectio canonica in libros xiii distributa, S. Anselmus Lucensis, CXLIX, 485.

Decretum libri xvii, Ivo Carnot., CLXI, 60.

Panormia libri viii, CLXI, 1045.

Concordia discordantium canonum, Gratianus, CLXXXVII, 39.

CXIV.

INDEX DE LEGIATIONE ECCLESIASTICA ET MONASTICA,

ORDINE RERUM ALPHABETICO

REFERENS OMNES LEGES, DECRETA ET DECISIONES QUÆ AD RELIGIONEM ET AD VITAM ECCLESIASTICAM SPECTANT.

Absentes. — Ne iudices in absentem proferant sententiam, et ut proditor non audiat, S. Julius papa I, VIII, 958. — Quod irrita sit sententia episcoporum in absentem, Isidorus Mercator, CXXX, 343. — Absentes nec accusari nec judicari possunt, Gratianus, CLXXXVII, 699.

Accusatio. — De modo recipiendi accusationem adversus clericos, S. Eutychianus, V, 172. Qui non admittuntur ad accusationem religiosorum, *ibid.* — Paganos et hæreticos non possunt accusare Christianos, Calixtus papa, V, 183. De episcopo, presbytero, aut diacono, vel reliquis clericis apud episcopos accusandis, *ibid.* — Ut nemo episcopum penes arbitros sæculares accuset, Felix papa II, XIII, 19. De accusationibus episcoporum, et rerum suarum ablatarum redintegratione, *ibid.*, 20. Quibus non liceat accusare, vel testificari, *ibid.*, 21. De personis accusatorum, *ibid.* De iudiciis et accusatoribus, quales debeant esse, *ibid.*, 22. — De accusatis episcopis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 504. Qualiter sacerdotum accusatores examinandi sint, *ibid.*, 502. — De accusatoribus et testibus episcoporum, Burchardus, CXL, 600. De clericorum accusatoribus, *ibid.*, 639. De ordinatis, si accusati fuerint, quot testibus se excusare debuerint, *ibid.*, 660. — Quod laici non debeant clericos accusare, Ivo Carnot., CLXI, 510. Quas accusationes recipi non debeant, *ibid.*, 512. De ordine accusationis, *ibid.*, 515. Qui non sint admittendi ad accusationem, *ibid.* De modo accusandi, *ibid.*, 516. Quomodo purgare se debeant accusati sacerdotes, *ibid.*, 533. — Laici clericos accusare non debent, Gratianus,

CLXXXVII, 630. Quare laici in accusatione episcoporum non audiantur, *ibid.*, 641. Absque duobus vel tribus testibus non recipiantur episcoporum accusationes, *ibid.*, 643. Accusatio semper debet fieri in scriptis, *ibid.*, 663. Qui non sunt recipiendi in accusatione, *ibid.*, 675. Nuper inimici accusatores vel testes esse non possunt, *ibid.*, 677. Familiares, suspecti, de domo prudentes, non recipiantur in accusatione, *ibid.*, 680. Ad accusationem non admittitur qui in excommunicatione perseverat, *ibid.*, 705. Episcopus accusatus a duodecim audiat, *ibid.*, 720. Ad accusationem non admittantur aliorum crimina sponte confitentes, *ibid.*, 722. A criminosis accusari non permittitur, *ibid.*, 727. Ante satisfactionem excommunicati ad accusationem non admittantur, *ibid.*, 728. Subditi prælatos suos accusare non debent, *ibid.*, 751. Ante iudicem civilem sacerdotes non accusantur, *ibid.*, 725.

Actores. — De actoribus, si ordinari debeant, Ivo Carnot., CLXI, 478.

Adulteri. — De recipienda adultera post penitentiam, S. Patricius, LIII, 825. — Qui adulterium commisit, septem annis peniteat, S. Leo Magnus, XVI, 441. De his qui adulteras habent mulieres, et ipsi adulterant, *ibid.*, 755. — Dionysius Exiguus, LXVII, 155; Crisostomus, LXXXVIII, 882. — Quod viri cum adulteris uxoris non conveniant, Dionysius Exiguus, LXVII, 247. — De omni adultero excommunicando, Abbedoc., XCVI, 1304. De recipienda adultera post penitentiam, *ibid.* Qui adultera

lebitum reddit, tribus annis peniteat, Theodorus Canuar., XCIX, 978. — De adulteris, Isidorus Mercator, CXXX, 366. Uxoris adulterae virum, clericum fieri non lebere, *ibid.*, 268. Ut cuius uxor adulteravit, ipse alium non accipiet, *ibid.*, 375. De adulteris, si ad Ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. De feminis quæ usque ad mortem cum alienis viris adulterantur, *ibid.*, 420. — De adultero marito, Regino Prumiens., CXXXII, 301. Ut femina de adulterio inculpa, si cum marito debet inire certamen egale, suæ potestati debet ad tempus restitui, *ibid.*, 307. Cur non communicat viri cum adulteris uxoribus, *ibid.*, 510. Ne in domibus fidelium adulteria perpetrentur, *ibid.*, 535. — De femina quæ adulterum reliquerit, et adulterum acceperit, Burchardus, CXL, 825. De viro uxorem non habente, si cum alterius uxore adulterium perpetraverit, *ibid.*, 827. Cur communicant viri cum adulteris uxoribus non convenient, *ibid.*, 828. — Ne uxor viri adulterio secundum divinas leges occidatur, Ivo Carnot., CLXI, 610. Cur communicent viri adulteri, cum adulteris uxoribus non communicent, *ibid.*, 628. — Adulteris non sunt scientia etiam voluntate generandi filios, Gratianus, CLXXXVII, 1482. In utroque sexu adulterum pari ratione punitur, *ibid.*, 1482.

Apostatæ. — De apostatis ab Ecclesia separandis, S. Siricius papa, XIII, 1136. — Apostatas Christianos a Christi corpore et sanguine abscedendos, S. Leo Magnus, LVI, 556. — De apostatis, Dionysius, LXVII, 233. — Ne apostatis penitentibus negetur, Isidorus Mercator, CXXX, 354. De apostatis ab Ecclesia separandis, *ibid.*, 877. — De apostatis, si non revertuntur, Ivo Carnot., CLXI, 859. — Ad clericatus officium non admittuntur apostatæ, Gratianus, CLXXXVII, 286.

Appellationes. — De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, S. Zozimus papa, XX, 680; S. Bonifacius I, papa, XX, 752. — De appellationibus, S. Leo Magnus, LVI, 872. De appellationibus ad Romanam Ecclesiam, Isidorus Mercator, CXXX, 115. — Ut episcopi riminali libere apostolicam appellent Sedem, Burchardus, CXL, 691; Ivo Carnot., CLXI, 405. — Infra quot dies appellandum est, *ibid.*, 410. Quod omnes episcopi possint appellare Romanam Sedem in necessitatibus, *ibid.*, 444. — In gravioribus causis pulsati apostolicam Sedem appellent, Gratianus, CLXXXVII, 618. Ad Romanam Ecclesiam quasi ad matrem appellatur ab omnibus, *ibid.*, 619. De causa appellationis cognoscere non licet nisi ei, ad quem appellatur, *ibid.*, 620. Qui gravatur a proprio metropolitano, primatem aut universalis Ecclesiæ sedem appellat, *ibid.*, 622. Ante exitum causæ per appellationem recedere licet, *ibid.*, 623. Post latam sententiam intra quod tempus quisque appellare debeat, *ibid.*, 624. Intra decem dies remedium appellationis conceditur, *ibid.*, 625. Quando appellandum sit primo vel secundo, *ibid.*, 628. De recipiendis appellationibus vel non, *ibid.*, 630.

Baptismus. — Ut præter Pascha et Pentecosten (excepta necessitate) baptisma non celebretur, S. Siricius papa, XII, 1131; Dionysius Exiguus, LXVII, 233; Crisostomus, LXXXVIII, 906. — Extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, S. Siricius papa, XIII, 1188. — De baptizandis, S. Leo Magnus, LVI, 694. — Ut baptismus extra Pascha nisi moribundis non conferatur, S. Aunarius, LXXII, 764. — De his quibus dubium est utrum baptismum perceperint, necesse est ut reascantur, Crisostomus, LXXXVIII, 870. De his qui invitati ad iterationem baptismi compulsi sunt, *ibid.* De his qui in aegritudine baptismum consequuntur, *ibid.*, 871. Et unguis pretia de baptizandis consignandisque fidelibus exigantur, *ibid.*, 322. — Quod baptismus tempore Paschæ celebrandus sit Catholicis, Remigius Cariens., CII, 1106. — Et præter Pascha et Pentecosten baptismus non celebretur, Isidorus Mercator, CXXX, 678. — Utrum præmia præ baptizandis requirantur, Regino Prumiens., CXXXII, 215. — Qualiter baptismi sacramentum celebrari oportet, Aito Vercell., CXXIV, 32. Ut presbyteri absque diaconis baptismum non celebrent, *ibid.* — Ut præter Pascha et Pentecosten nisi norie periclitantibus baptismus non fiat, Burchardus, CXL, 729. Quo tempore baptismus celebrandum sit, *ibid.* Et baptismus in Trinitate susceptus non iteretur, *ibid.*, 134. De presbyteris qui pro baptismo pretia requirunt, *ibid.*, 740.

Basilicæ. — Omnes basilicæ ad eum pertinent episcopum, in cujus territorio posite sunt, Gratianus, LXXXVII, 1947.

Beneficia ecclesiastica. — Ut nemo pecunia vel alia conventionione contra canones dei vel accipiat beneficium, Conc. Turon. CXLIII, 1410. Ut nullus episcopus beneficium vendat aut det nec alienet quæ sunt Ecclesiæ, *ibid.*, 1411. Et clericus militans beneficium amittit, *ibid.*, 1412.

— Qui beneficia ecclesiastica emerit, ecclesias quoque emere probatur, Gratianus, CLXXXVII, 548.

Bigami. — Quod bigami non admittantur ad clerum, Dionysius Exiguus, LXVII, 145. De bigamis, *ibid.*, 166; Isidorus Mercator, CXXX, 285. Et bigami ad ecclesiasticos gradus non accedant, *ibid.*, 921. De bigamis aliisque personis quæ ad ministerium clericatus nullatenus applicantur, *ibid.*, 938.

Calix. — Ut calix ex auro aut ex argento fiat, Burchardus, CXL, 692. Ut nullus calicem in vadium tabernarum prestare præsumat, *ibid.*, 694. Ut nullus calicem ad alios usus facere præsumat, *ibid.* — Ex qua materia calix cum patena fieri debeant, Gratianus, CLXXXVII, 1730.

Catechumeni. — Ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit alteram, clericus non sit, S. Innocentius I, papa, XX, 529; Crisostomus, LXXXVIII, 918. — De catechumenis lapsis, S. Leo Magnus, LVI, 763, 841; Dionysius Exiguus, LXVII, 46. De catechumenis peccantibus, *ibid.*, 135; Isidorus Mercator, CXXX, 267. De catechumena prægnante, *ibid.*, 156. Si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea jam post baptismum acceperit alteram, clericus esse non possit, *ibid.*, 258. — Ut catechumeni ad baptisteria non accedant, Isidorus Mercator, CXXX, 593. Ut catechumeni cum fidelibus benedictionem non accipiant, *ibid.*, 595.

Canonici. — Regulares canonici monachi fieri non debent, Gratianus, LXXXVII, 1094. Pariter sui concessione regulares canonici monachi fieri possunt, *ibid.*, 1095.

Chorepiscopi. — Ut non sine episcopo liceat quemquam ordinare ab iis qui dicuntur chorepiscopi, S. Leo Magnus, LVI, 752. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 796. — Chorepiscopis non licere presbyteros vel diaconos ordinare, Dionysius Exiguus, LXVII, 52. Quod non oportet chorepiscopos clericos ordinare, nisi in agris et villulis, *ibid.*, 184. De his qui vocantur chorepiscopi, *ibid.*, 164. — De chorepiscopo, quæ ad ejus officium pertinent, Crisostomus, LXXXVIII, 878.

Clerici. — De clericorum conversatione, S. Siricius papa, XIII, 1142. De clericis qui ad secundas nuptias transeunt, *ibid.*, 1151. Quæ feminæ cum clericis habitare debeant, *ibid.* Ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, *ibid.*, 1195. — Ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militum habere elegerit, S. Innocentius I, papa, XX, 468. Ut qui secundam duxerit uxorem, clericum ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale fuerit sortitus connubium, *ibid.*, 471. Qui de laicis ad clerum non debeant promoveri, *ibid.*, 604. — Ad clericatum admitti non debet qui cingulum militum secularis habuerit, S. Leo Magnus, LVI, 521. Ne is qui secundam duxerit uxorem clericus fiat, *ibid.*, 522. Si quis clericus cum clerico causam habet, episcopum suum non deserat, *ibid.*, 547. Peregrinos clericos et lectores in alia civitate sine synodicalibus litteris sui episcopi penitus nunquam ministrare posse, *ibid.*, 515. Clericos in Ecclesia militantes, non licere in alterius civitatis Ecclesia militare, *ibid.*, 516. Clericis non licere post mortem episcopi sui ea diripere quæ illi competere possunt, *ibid.* Quæ feminæ in domibus clericorum habitare possint, *ibid.*, 561. De negotio clericorum, *ibid.*, 698. Ut de aliena Ecclesia ordinare clericum nullus usurpet, *ibid.*, 728. De clericis, ne de civitate ad aliam transeant, *ibid.*, 763. De non suscipiendis alterius Ecclesiæ clericis, *ibid.*, 764. Ut nullus clericus feneret, *ibid.* De clericis excommunicatis ab aliis minime suscipiendis, *ibid.*, 782. De non ordinandis clericis alienis sine consensu episcopi sui, *ibid.*, 784. Si quis clericus cum clero causam habet, adeat suum episcopum, *ibid.*, 838. Ne liceat clericum in duarum civitatum simul Ecclesiis militare, *ibid.* Peregrinos clericos in altera civitate sine commendatitiis litteris sui episcopi nullo modo alicubi ministrare, *ibid.*, 859. Ut clerici non sint conductores, *ibid.*, 868. Clericus ne omam nutriat nec barham, *ibid.*, 885. — Ne ad sacrosanctos gradus aspiret, qui uxorem non virginem duxit, Hilarius papa, LVIII, 15. — Si quis clericus cum clerico litem habuerit, proprium episcopum ne deserat, Dionysius Exiguus, LXVII, 88. Non licere clericum in duarum simul civitatum ecclesiis conscribi, *ibid.*, 88. Peregrinos clericos et ignotos in alia civitate sine propriis episcopi commendatitiis litteris nunquam nullo modo ministrare, *ibid.*, 90. Ut clerici proprias Ecclesias non relinquunt, *ibid.*, 145. Ut is qui se eunuchizavit, clericus non fiat, *ibid.*, 144. Qui clerici debeant conjugibus copulari, *ibid.* Quod non oporteat clericos habentes adversus invicem negotia, proprium episcopum relinquere, *ibid.*, 173. Quod non liceat clerico uxorem secus alterius accipere, *ibid.*, 174. Quod minime clericos transmigrari conveniat, *ibid.*, 175. De non ordinandis clericis alienis sine sui consensu

opto-*opti*, *ibid.*, 182. Clericis vel continentibus ad virgines vel viduas non accedant, *ibid.*, 191. Qui clerici ab uxori- bus debeant abstinere, *ibid.*, 205. De clericis, quales debeant promoveri, *ibid.*, 235. Ut qui secundum uxorem duxerit clericus non sit, *ibid.*, 245. Ut clerici nullas negotiationes inhonestas et turpia lucra sectentur, *ibid.*, 306. — Ut clericus clericum ad iudicium sæcularem non trahat, S. Anarius, LXXII, 766. — Quot testibus clerici devoti debeant, Theodorus Cantuar., XCIX, 947. — Nullum clericum debere sine episcopi sui iussione peregrinari, Isidorus Mercator, CXXX, 290. Ut clerici tabernas non ingrediantur, *ibid.*, 330. — Ut clerici sæcularibus indumentis non utantur, Atto Verrell., CXXXIV, 31. — Quod clericus non liceat alienas possessiones conducere, Burchardus, CXL, 649. Ut clerici ab alienis iudiciis non constringantur, *ibid.*, 659. Ut nullus ex clero arma militaria portet, *ibid.*, 661. De clericis qui a dominis suis liberi facti sunt, *ibid.*, 665. — Ne clericus adversus clericum habens negotium ad sæcularia recurrat iudicia, Ivo Carnot., CLXI, 491, 521. Ne clericus sæcularia negotia tractent, *ibid.*, 529. — Quot testibus quisque clericorum convinci debeat, Gratianus, CLXXXVII, 616. A sæculari iudice clericus non est audiendus, *ibid.*, 822. Clerici conspirantes proprio amisso gradu retrudantur in carcerem, *ibid.*, 826. Qui cum clerico litigium habet episcopum ipsius adeat, *ibid.*, 835. Clericus nihil sæculare possideat, *ibid.*, 883. Clerici nihil proprium possideant, *ibid.*, 885. Clericis omnia communia esse debent, *ibid.*, 886. Clerici pro sua ecclesia testimonium ferre possunt, *ibid.*, 958. A quæstibus negotiationis clerici abstinere, *ibid.*, 958. Qui clericum percusserit excommunicetur, et non nisi a Romano Pontifice absolvatur, *ibid.*, 1070. — Ut clerici ad residentiam personalem apud suas Ecclesias compellantur, Innocentius III, CXIV, 95.

Concilia. — Ut bis in anno concilia fiant, S. Leo Magnus, LVI, 869; Dionysius Exiguus, LXVII, 145, 175, 291; Crisostomus, LXXXVIII, 837; S. Paulinus, XCIX, 283. — Ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, Hilarius papa, LVIII, 21, 27. — De concilio per annos singulos celebrando, Hormisdas papa, LXIII, 423. — Concilium universale non sit necessitate faciendum, Crisostomus, LXXXVIII, 932. — Ut per singulos annos concilium fiat, Isidorus Mercator, CXXX, 351, 356, 1045. — Quod semel in anno, concilia episcoporum debeant celebrari, et non bis, Ivo Carnot., CLXI, 433. — Concilia provincialia sine Romani Pontificis præsentia pondere earent, Gratianus, CLXXXVII, 93. Præter sententiam Romani Pontificis non concilia celebrari oportet, *ibid.*, 985.

Communio. — Quod fideles laici, ingredientibus ecclesiam, communicare debeant, Dionysius Exiguus, LXVII, 142; Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De his qui se a perceptione sanctæ communionis avertunt, et qui excommunicatis per donos communicant, Dionysius Exiguus, LXVII, 159. — Ut mulier sine dominicali non communicet, S. Amarius, LXXII, 766. — Communicandum in basilicis martyrum, Isidorus Mercator, CXXX, 272. — De communione, Regino Prumiens., CXXXII, 356, 396; S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Quod singulis diebus dominicis in Quadragesima fideles communicandi sint, Burchardus, CXL, 756. Quando unusquisque ante sacram communionem ab uxore se abstinere debeat, *ibid.*, 757. — Quod in singulis diebus Dominicis in Quadragesima fideles communicant, Ivo Carnot., CLXI, 167. Nihil pro communicandis fidelibus extendum esse, *ibid.*, 182.

Concubina. — Quod nulli liceat concubinum habere, Burchardus, CXL, 817; CLXI, 617. De illis qui ante nuptias concubinas habuerint, *ibid.* — Neminem posse plures concubinas simul habere, Ivo Carnot., CLXI, 935.

Corporale. — Ut corporale ex purissimo lino sit, et unius materie, Burchardus, CXL, 693.

Curiales. — Curiales ad clerum non admittantur, S. Innocentius I, papa, XX, 494. — Non admittantur curiales ad clericale officium, Gratianus, CLXXXVII, 287. Quare sit constitutum ne curiales ordinentur, *ibid.*, 289.

Decani. — De decanis per parochias mittendis, Regino Prumiens., CXXXII, 356.

Decime. — Iis qui decimas non persolverunt sancta communio neganda, et eis ingressus Ecclesie prohibetur, S. Damasus I, papa, XIII, 1203. — De decimis, Regino Prumiens., CXXXII 200 et seqq. Ut laici decimas non accipiant, *ibid.*, 237. Ut de decimis quatuor fiant portiones, *ibid.*, 238. — Quod decime ab omnibus Christianis ex debito repositi debeant, Burchardus, CXL, 699. Quod de decimis quatuor debeant fieri portiones, *ibid.*, 702. — De decimis a laicis injuste detentis, Conc. Rom., CXLVIII, 801. — De decimis Ecclesie, Ivo Carnot., CLXI, 257. Ut decima nullo modo negligatur, *ibid.*, 245. Quot

partes de decimis fieri debeant, *ibid.*, 246. — Baptismatus ecclesie decimas dari debent, Gratianus, CLXXXVIII, 1008. Juxta dispositionem episcopi decime distribuuntur, *ibid.*, 1015. Anathema sit qui præter episcopi consensum decimas et oblationes dispensare voluerit, *ibid.*, 1014. Reus apud Deum habetur qui decimas sacerdotibus non solverit, *ibid.*, 1019. Decime a laicis possideantur, *ibid.*, 1042. Fideliter decimas dat qui omnium suorum decimas solvit, *ibid.*, 1044. Decime non sint a populo redimendæ, *ibid.*, 1045. — De decima, Celestinus III, papa, CCVI, 1023. — Quod mercatores Ecclesie decimas persolvere conantur, Innocentius III, CXIV, 189. Ut decime ab omnibus persolvantur, *ibid.*, 802.

Diaceri. — Diaconos continentie lege obstringi, S. Anarius papa, XIII, 1184. — De causis diaconorum apud finitimos tractandis, S. Zozimus papa, XX, 698. — Ut diaconi non sint conductores aut procuratores priorum, S. Leo Magnus, LVI, 425. Ut diaconi qui immolaverunt, et postea sunt reversi, a sacro ministerio cessentur, *ibid.*, 435. Diaconi septem esse debent, *ibid.*, 446, 757. De diaconis, *ibid.*, 695. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.*, 750. De diaconis ne supra presbyteros sint, *ibid.*, 764, 820. De diaconis ad comitum dirigen- tibus, *ibid.*, 778; Crisostomus, LXXXVIII, 892. De diaconis accusatis, *ibid.*, 870. De diaconis qui tempore ordinationis de nuptiis attestati sunt, *ibid.*, 877. — De ordinatione septem diaconorum, Isidorus Mercator, CXL, 81. De diaconibus, ne corpus Christi tradant presbyteris vel ante presbyteros communicent, *ibid.*, 239. Qualiter diacones ordinentur, *ibid.*, 343. — Qua ætate diacones ordinentur, *ibid.*, 401; Regino Prumiens., CXXXII, 371. Ut diacones ante 25 annos non ordinentur, *ibid.*; Burchardus, CLX, 662. Ut diaconi suam mensuram custodiant, *ibid.*, 758. Quod diaconi cessare debeant ab opere conjugali, *ibid.*, 615. — Ut diaconi uxores non habeant, Nicolaus II, papa, CXLIH, 1560. — Qua ætate diaconi consecrandi sint, Ivo Carnot., CLXI, 455. Quod diaconibus eadem lex continentie est quæ episcopis et presbyteris, *ibid.*, 459.

Digami. — Quod digami admitti ad clerum non possint, S. Innocentius I, papa, XX, 605; Dionysius Exiguus, LXVII, 250; Crisostomus episc., LXXXVIII, 846; Isidorus Mercator, CXXX, 706; Regino Prumiens., CXXXII, 371. — Non ordinetur diaconi, qui castitatem non proficitur, Gratianus, CLXXXVII, 158.

Diocesis. — Ut diocesis, nisi ex consensu episcopi proprii, episcopum non accipiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 197. — De diocesibus qualiter eas dividant inter se episcopi, Crisostomus, LXXXVIII, 934. — Ut dioceses singulis annis visitentur, Atto Verrell., CXXXIV, 31.

Dominica dies. — De observatione diei Dominice, S. Anarius, LXXII, 764. — De die Dominico, Regino Prumiens., CXXXII, 264. Ut mercatus in die Dominico non sit, *ibid.* — Quod nullus clericus diei Dominico aliud sæculare negotium audeat vindicare, Atto Verrell., CXXXIV, 37. Ut negotiatio non fiat diei Dominica, Regino Prumiens., CXXXII, 264. — Ut in die Dominica rerum adjudicationes non fiant, Burchardus, CXL, 581. De Dominica die qualiter sit veneranda, *ibid.*, 610. Ut placita sæcularia in diebus Dominicis, et in præcipuis festis, et in diebus jejuniorum non fiant, *ibid.*, 888. — Ut Dominicis diebus mercata non fiant, Nicolaus II, papa, CXLIH, 1560. — De observatione Dominicæ diei, et quod mercatus nec placitum in ea sit tenendum, Ivo Carnot., CLXI, 207. Ut placita sæcularia in diebus Dominicis et aliis præcipuis festivitibus non fiant, 274.

Ecclesia. — Ecclesia semel Deo consecrata, quando est iterum consecranda, S. Julius papa I, VIII, 969. — De ecclesiis, Theodosius, XIII, 531. — In ecclesiis prædica fieri non debere, Dionysius Exiguus, LXVII, 167, 191. — De ecclesiarum restauratione in fabricis vel dedicatione quid sit observandum, Isidorus Mercator, CXL, 1077. — De immunitate ecclesiarum, Regino Prumiens., CXXXII, 193. De libertate ecclesiarum, *ibid.*, 197. Ut ecclesie debeant restaurari et episcopo obsequium exhiberi, *ibid.*, 198. De restauratione ecclesiarum Dei, *ibid.*, 199. Ut in ecclesia una non plures presbyteri constituantur, *ibid.*, 237. Ut laici ecclesias non teneant, *ibid.* — Quod in ecclesia convivia et accubitus non fiant, Atto Verrell., CXXXIV, 35. Quod in ecclesiis sepultura non fiant, *ibid.*, 35. — Ut picturae in ecclesia fieri non debeant, Burchardus, CXL, 678 et seqq. Ut singuli presbyteri singulas habeant ecclesias, *ibid.*, 680. Ut unusquisque presbyter una ecclesia contentus sit, *ibid.*, 681. Ut unaquæque ecclesia mansum integrum habeat sine servitio, *ibid.*, 682. Ut nullus in ecclesia convivatur, *ibid.*, 690. — Non debet iterum consecrari ecclesia semel con-

secreta, Gratianus, CLXXXVII, 552. Pro dedicandis ecclesiis nihil exigatur, *ibid.*, 541. Fundatores ecclesiarum, si inopes cœperint esse, ab iisdem alimenta accipiant, *ibid.*, 1053. Fundatores ecclesiarum ordinandos in eis episcopo offerant, *ibid.*, 1054. Non licet alicui hominem de ecclesia rapere, *ibid.*, 1063. Ecclesiarum consecratio absque missa fieri non debet, *ibid.*, 1706. Absque præcepto Sedis apostolicæ nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*. Sine auctoritate summi Pontificis nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*, 1707. Sine nutu Sedis apostolicæ ecclesia non debet institui, *ibid.*, 1708. Sine dignitate episcopi loci nova non dedicetur ecclesia, *ibid.*.

Ecclesiastica bona. — Ecclesiis bona immobilia quando prohibita, quando non, Lactantius, VII, 566. — Omnibus sacrilegis qui bona ecclesiastica invaserunt sancta communio neganda, Damasus papa, XIII, 1203. — De rebus ecclesiæ, S. Leo Magnus, LVI, 704. — Ut res ecclesiæ non alienentur, Symmachus papa, LXII, 54. — Ut curam rerum ecclesiasticarum tantum episcopus habeat, Crisostomus, LXXXVIII, 858, 859. — Ne prædia ecclesiastica aliquis tollat et suis usibus applicet, Remigius Curienus, CII, 1104. — De rebus ecclesiæ sine consilio metropolitani episcopi non alienandis, Isidorus Mercator, CXXX, 550. De rebus ecclesiæ propriis vel acquisitis, *ibid.*, 495. De non alienandis ab aliquo rebus ecclesiæ, et de libertis, *ibid.*. — Ut presbyteri non vendant rem ecclesiæ ubi sunt constituti, Regino Prum., CXXXII, 259. De bonis ecclesiasticis, *ibid.*, 593. — De non diripiendis ecclesiæ rebus defuncto episcopo, Conc. Trosleian., CXXXII, 675. — De possessionibus ecclesiæ, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 489. De rebus ecclesiæ diripiendis, *ibid.*, 496. — De rebus immobilibus ecclesiæ, Burchardus, CXL, 706. De commutationibus rerum ecclesiasticarum, *ibid.*, 707. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 708. De rebus ecclesiæ, quæ mortuo episcopo, a presbyteris venditæ fuerint, *ibid.*, 715. Quod res ecclesiasticæ ad laicos disponendæ non respiciant, *ibid.*, 807. De rebus ecclesiasticis quomodo restitui debeant, *ibid.*, 865. — De rerum ecclesiasticarum invasoribus, Ivo Carnot., CLXI, 210. Ut presbyteri rem ecclesiæ vendere non præsumant, *ibid.*, 254. — De rebus ecclesiasticis disponendi laicis nulla facultas relinquatur, Gratianus, CLXXXVII, 453. Quare in primitiva ecclesia prædia vendebantur, *ibid.*, 889. Quare prædia fidelium hodie ab ecclesia non alienantur, *ibid.*, 840. Excommunicati subiaceat qui ecclesiastica prædia invadit, *ibid.*, 896. Invasoribus rerum ecclesiasticarum quæ penitentia sit imponenda, *ibid.*, 901. Res ecclesiæ episcopus usurpare vel alienare non præsumat, *ibid.*, 902. De rebus ecclesiæ non est aliquid alienandum, *ibid.*, 905. Res ecclesiæ, quæ absente episcopo attrahuntur, ad jus ecclesiasticum revocantur, *ibid.*, 915. Alienatio de rebus ecclesiæ quomodo lata esse poterit, *ibid.*, 914. Res sacræ quibus ex causis alienari debeant, *ibid.*, 925. Quomodo de rebus ecclesiæ liceat testari sacerdotibus, *ibid.*, 931. De redditibus ecclesiæ quarta pars clericis est distribuenda, *ibid.*, 1018. — Ne res et bona ecclesiæ alienentur, præsertim quæ sunt de mensa episcopi, Innocentius III, CCXIV, 95.

Energumeni. — De energumenis baptizatis, S. Innocentius I, papa, XX, 527; Crisostomus, LXXXVIII, 915. — Ut energumeni ad clerum non promoveantur, Isidorus Mercator, CXXX, 593. — Ut energumeni non communicent, Otto Vercell., CXXXIV, 42.

Episcopi. — Et nullus episcopus alterius parochianum retineat, ordinet, vel iudicet, Sixtus papa II, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 980. — Ut episcopi accusati appellent Sedem apostolicam, S. Julius papa I, VIII, 980. De episcopis rebus suis expoliatis, vel a sede sua pulsatis, *ibid.*, 986, 991. De injusta episcoporum damnatione, *ibid.*, 988. Si possit episcopus a pauciori numero episcoporum restitui, quam fuerat damnatus, *ibid.*. — De non terminandis causis episcoporum absque auctoritate Romani Pontificis, S. Felix II, papa, XIII, 22. — Episcopos contumaciam lege obstringi, S. Siricius papa, XII, 1181. Ne laici ad episcopatum provehantur, *ibid.*, 1192. — Quod per gradus ecclesiasticos ad episcopatum debent officium perveniri, S. Cælestinus I, papa, L, 429. Quod non oporteat, contemptis clericis Ecclesiarum, de laicis episcopos ordinare, *ibid.*, 456. — De episcopo a comprovincialibus, iordinandis, S. Leo papa, LVI, 390. Ut episcopi non proficiantur trans mare, nisi consulto primæ Sedis episcopo suæ cujusque provincie, *ibid.*, 426. Si episcopus alterius ecclesiæ voluerit usurpare, aut seditionem facere, *ibid.*, 440. Non oportet in vicis et villis episcopus ordinari, *ibid.*, 720. De episcopis alienam sedem præcipiti temeritate petentibus, *ibid.*, 776. Quando liceat

in aliena provincia episcopos ordinare, *ibid.*, 776. Quando episcopi ad comitatum ire debeant, *ibid.*, 777. Quando episcopus in aliena civitate peregrinari debeat, excepta gravi necessitate, *ibid.*, 781. Ut non liceat episcopo pluribus hebdomadibus abesse, *ibid.*, 782. Nullus episcoporum de propria migret Ecclesia, *ibid.*, 799. Ut nullus episcopus post se successorem eligat, *ibid.*. De episcopis a comprovincialibus ordinandis, *ibid.*, 818. De episcopis qui Ecclesias suas deserunt et ad alias transeunt, *ibid.*, 824. Ut episcopi trans mare non proficiantur, *ibid.*, 871. Ut non liceat episcopo res tituli invadere, *ibid.*. Ut episcopus non longe ab ecclesia hospitium habeat, *ibid.*, 880. Ut episcopus nullam rei familiaris curam ad se revocet, *ibid.*, 881. Ut episcopus tuitionem testamentorum non suscipiat, *ibid.*. Ut episcopus nullam causam audiat absque præsentia clericorum suorum, *ibid.*. — Ut nullus episcoporum, relicta propria Ecclesia, ad alienam transeat, Hilarius papa, LVIII, 18. Ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur, *ibid.*. — Episcopus, si reaptus fuerit, laicam communionem accipiat in mortem, Felix papa III, LVIII, 924. — Ut pro episcopatu præmium non accipiat, Hormisdas papa, LXIII, 423. — Ne liceat episcopo extraneam habere mulierem, Dionysius Exiguus, LXVII, 42. Episcopus non ordinetur absque synodo et præsentia metropolitani provincie, *ibid.*, 66. Episcopus habeat rerum Ecclesiæ potestatem, *ibid.*, 64. Si quis episcopus propter pecunias ordinationem fecerit, sui gradus periculum subeat, *ibid.*, 86. Ut episcopus qui clericus alterius suscepit, communione privetur, *ibid.*, 143. Quod non liceat episcopum in aliena provincia clericos ordinare, *ibid.*, 145. Ut tantum curam rerum ecclesiasticarum episcopus habeat, *ibid.*, 146. Quod episcopus ecclesiasticarum rerum pro dispensatione pauperum habeat potestatem, *ibid.*. Quod non oporteat episcopos prædia aliena conducere, *ibid.*, 171. De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, *ibid.*, 178. Quando episcopus in aliena civitate moretur, *ibid.*, 180. Ne liceat episcopo a sua Ecclesia plus tribus hebdomadibus abesse, *ibid.*. Ut nullus episcopus conductor existat, *ibid.*, 189. Ut episcopi qui in diocesis fuerint ordinati diocesim sibi nullam vindicent, *ibid.*, 199. — De non ordinandis episcopis per vicos et modicas civitates, Crisostomus, LXXXVIII, 891. Ut si episcopus negligat suam diocesim communione privetur, *ibid.*, 935. — Quod inconsulto Romano pontifice, causæ episcoporum non debeant determinari, Remigius Curius, CII, 1106. Episcopo testes quot esse debeant, et ne absens quisquam iudicetur, *ibid.*. — Episcopum de provincia ad provinciam non transire, nisi fuerit invitatus, Isidorus Mercator, CXXX, 275. Non invitatos episcopos ultra diocesim propriam accedere non debere, 291. — Ne episcopi propter suam quietem negligant plebem sibi commissam, Regino Prum., CXXXII, 195. Ut episcopus cum paucis suis parochiam circum-eat, *ibid.*, 194. De episcopis qui non visitatis parochiis pretium servitutis requirunt, *ibid.*. Ne episcopus canes ad venandum habeat, *ibid.*, 222. — Ut nullus eligat sibi episcopum successorem, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 497. — Ut dum episcopus eligitur, si contraditores habeat, quinque episcopi conveniant, Burchardus Wormac., CXL, 551. Quod ordinationes episcoporum apostolica auctoritate a cunctis provincialibus fieri debeant, *ibid.*, 553. Ne episcopi per simoniacam hæresim regiminis locum obtineant, *ibid.*. Ut episcopus non consecratur sine tribus episcopis, *ibid.*, 556. Ut nullo modo de parochia ad aliam episcopus transeat, *ibid.*, 570. Qualiter peregrini episcopi recipiantur, *ibid.*, 585. Quod episcopus ante triginta annos ordinare non liceat, *ibid.*, 627. Ut nullus episcopus alienum clericum sine litteris episcopi sui suscipiat, *ibid.*, 635. — Ut episcopi cum mulieribus omnino non habitent, Zacharias papa, CXLVIII, 1120. — Qualiter episcopi debeant ordinari, Ivo Carnot., CLXI, 565. Quando episcopus in aliena civitate morari debeat, *ibid.*, 589. A quot episcopis episcopus sit audiendus, *ibid.*, 404. Quod episcopi accusatorum episcoporum iudices esse debeant, *ibid.*, 405. Qualiter senex episcopus corripiendus sit, *ibid.*, 420. De accusatis episcopis qualiter ad concilium vocari debeant, *ibid.*, 425. Quod episcopus nullo modo venationi debeat insistere, *ibid.*, 430. Ut nullus episcopus cogatur ad seculari iudicio venire, *ibid.*, 434. — Alienos clericos ordinare et altaria consecrare episcopo non licet, Gratianus, CXXXVII, 757. Necessitatis vel utilitatis causa episcoporum mutationes fieri possunt, *ibid.*, 759. A parochianis stipendia non nisi cum charitate episcopi exigant, *ibid.*, 816. Ultra duos solidos a parochianis ecclesiis episcopis non præsumat accipere, *ibid.*. De secularibus negotiis episcopos cognoscere non debet, *ibid.*, 828. Episcoporum causæ curam principibus examinari non debent, *ibid.*, 1120. — T. Ans.

latio episcoporum ad solum Romanum pontificem jure pertinet, Innocentius III, CCLIV, 486.

Eulogia. — De eulogiis populo a presbytero dandis, Regino Prumiens., CXXII, 256; Burchardus, CXL, 757; Ivo Carnot., CLXI, 168. — Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, Ivo Carnot., CLXI, 258.

Eunuchi. — De eunuchis, et qui seipsos absciderunt, Dionysius Exiguus, LXVII, 147.

Excommunicati. — Quod excommunicati episcopos accusare non possunt, Sixtus II, papa, V, 86; S. Julius papa I, VIII, 992. — Ne laici ab episcopo suo excommunicati, ab alio in clerum provehantur, S. Siricius papa, XIII, 1194. — De excommunicato repellendo, S. Patricius Hibern., LIII, 819. — De his qui excommunicantur ab episcopis suis, S. Leo Magnus, LVI, 391. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 785. De his qui excommunicantur clerici vel laici, *ibid.*, 795. De his qui excommunicati sunt ab episcopis suis, *ibid.*, 818. De his qui ab episcopo suo excommunicantur, *ibid.*, 826. Quod cum excommunicato non sit orandum, *id.*, LXVII, 142. De clericis excommunicatis et laicis, *ibid.*, 160. De excommunicatis apud vicinos episcopos audiendis, *ibid.*, 181. — Ut nullus cum excommunicato communicet, S. Ananias, LXXII, 766. Ut qui cum excommunicato communicat simili sententiæ subiaceat, *ibid.*. — Quod cum excommunicatis non sit orandum, Crisostomus, LXXXVIII, 841. — De eo quod non cito quis excommunicandis sit, Abedoc, XCVI, 1297. De eo quod suscipienda non sit elemosyna excommunicati, *ibid.*. De eo quod non debet excommunicatus offerre vel baptizare, sed solum orare, *ibid.*. — Excommunicatis non communicandum, Remigius Curien., CII, 1108. — De excommunicatis clericis vel laicis, Isidorus Mercator, CXXX, 255. De excommunicatis a sæculo exeuntibus, *ibid.*, 259. Non licere excommunicatis communicare, *ibid.*, 277. De excommunicatis, *ibid.*, 361; Regino Prumiens., CXXII, 350. De excommunicato qui communicare præsumpsit, Regino Prumiens., CXXXII, 558. De injuste excommunicatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 494. — De excommunicatione, Burchardus, CXL, 856. Ut notetur excommunicatorum nomina, et in foribus ecclesiæ præfigantur, *ibid.*, 868. — Ut nullus excommunicetur, antequam causa excommunicationis ejus probetur, Ivo Carnot., CLXI, 453. — Antequam causa probetur, aliquis excommunicari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 588. A suo episcopo excommunicatus non est ab alio recipiendus, *ibid.*, 838. Reponantur episcopi qui excommunicatis communicant, *ibid.*, 842. Excommunicatorum nomina vicinis omnibus palam et publice annuntientur, *ibid.*, 846. Cum excommunicato non licet comedere, *ibid.*, 849. Excommunicetur qui per laicos ecclesias obtinet, *ibid.*, 1049. Pro injuria propria episcopo aliquem excommunicare non licet, *ibid.*, 1190. Excommunicatus alium excommunicare non potest, *ibid.*, 1261. Non habentur excommunicati qui ab hæreticis excommunicantur, *ibid.*, 1285. Ad judicandum excommunicati non recipiantur, *ibid.*, 1284. Quisquis propter disciplinam ab hæreticis excommunicatur, non est a catholicis recipiendus, *ibid.*, 1285. — Excommunicati nec eligere possunt nec eligi, Innocentius III, CCLIV, 802.

Hæretici. — Hæreticos in Ecclesiam recipiendi modus, S. Siricius papa, XIII, 1135. — Quod non oporteat catholicos cum hæreticis baptismi fœdera copulare, Crisostomus, LXXXVIII, 861. Quod non oporteat ab hæreticis eulogias accipere, *ibid.*, 862. Quod non debeant hæreticorum baptismata comprobare, *ibid.*, 863. Quod non admittantur ad clerum ab hæreticis ordinati, *ibid.*, 886. — De eo qui ab hæreticis fuerit ordinatus, Coll. Canon., XCIX, 1001. — Non debere hæreticos in hæresi permanentes in ecclesiam ingredi, Isidorus Mercator, CXXX, 287. De cavendis hæreticorum connubiis, *ibid.*, 289. Non debere cum hæreticis aut schismaticis orare, *ibid.*. — Hæreticus hæreticum accusare et contra eum testificari potest, Gratianus, CLXXXVII, 645.

Histriones. — De histrionibus si communione cum ceteris fidelibus accipere debeant, Burchardus, CXL, 756; Ivo Carnot., CLXI, 167.

Immolantes. — De presbyteris qui immolaverunt tempore persecutionis, Dionysius Exiguus, LXVII, 151. De diaconis qui immolaverunt, *ibid.*. De his qui frequenter in laicos immolaverunt, *ibid.*, 153; Isidorus Mercator, CXXX, 265.

Infirmi. — De visitatione infirmorum, Burchardus, CXL, 965. De infirmis in periculo mortis constitutis, *ibid.*, 941.

Investitura. — Ut nullus clericorum in vestituram episcopalis, vel abbatis, vel ecclesiæ, de manu imperatoris,

vel regis, vel alicujus laicæ personæ, viri vel femine, suscipiat, Conc. Rom., CXLVIII, 800.

Metropolitani. — Ut metropolitani nihil agant sine concilio episcoporum, nec illis sine ipsis, S. Julius I, papa, VII, 988. — De metropolitano. S. Felix II, papa, XIII, 21. — Quod non oporteat secundum consuetudinem Imperatorum duos esse metropolitanos episcopos, S. Innocentius I, papa, XX, 548. — Ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopos ordinet, S. Bonifatius I, papa, XX, 772. — Ut extra consensum metropolitani episcopi nullus audeat ordinare, S. Leo Magnus, LVI, 520. De metropolitano uniuscujusque provincie, *ibid.*, 795. — Ut sine metropolitano licet episcopi in aliam provinciam non proficiantur, Hilarius papa, LVIII, 24. — De metropolitano singularum provinciarum, Dionysius Exiguus, LXVII, 161. Quod eum consensum metropolitani non ordinetur episcopi, *ibid.*, 242. Ut metropolitani sui jura serventur, *ibid.*, 295. — Metropolitano omnibus, si fieri potest, præteritis comprovincialibus episcopis ordinetur, Coll. Can., XCIX, 1004. — De metropolitano, ut nullus abque comprovincialium episcoporum instantia aliquorum audiat causas, Remigius Curien., CII, 1104. — De metropolitano episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 281. Metropolitani arbitrio synodus congregatur, *ibid.*, 364. Quod extra consensum metropolitani non sunt ordinandi episcopi, *ibid.*, 699. Ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopos ordinetur, *ibid.*, 924. — Quales epistolæ a metropolitano sint fratribus dirigende, Burchardus, CXL, 562. De metropolitano si comprovincialium episcopum in sua causa audire distulerit, *ibid.*, 564. — Quod omnis metropolitano infra tres menses consecrationis suæ pro pallio debet Romam mittere, *ibid.*, Ivo Carnot., CLXI, 451. — Duo metropolitani in eadem provincia esse non debent, Gratianus, CLXXXVII, 478. Clericorum et civium voluntate metropolitano et ordinandus, *ibid.*, 554. Abque primatis consensu metropolitano episcopum non ordinet, *ibid.*, 547. Metropolitano se representat nuper factus episcopus, *ibid.*, 548. Metropolitano constituit æconomos, quos episcopi habere neglexerit, *ibid.*, 794. Sine metropolitano consensu extra suam diocesim nihil agat episcopus, *ibid.*. Metropolitano sine episcoporum consensu vel præseatu alicujus eorum non audiat causas, *ibid.*, 795.

Missa. — Vide tabulam de sacrificio Missæ.

Monachi. — De bonis monachorum, Theodosius, III, 525. De monachis, *ibid.*, 552. — De monachis propositum non servantibus, S. Siricius papa, XIII, 1138. De monachorum promotione, *ibid.*, 1144. — Ut monachus si si clericatus ordinem niti voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit, non debeat deviare, S. Innocentius I, papa, XX, 477. — Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, S. Zozimus papa, XX, 669. — Monachus et virgo, non abbas, et alia ab aliunde, in uno hospitio non commoneant, S. Patricius Hibern., LIII, 824. — De monachis ad gradus ecclesiasticos accedere cupientibus, S. Leo papa, LVI, 571. De monachis qui diu morantes in monasteriis, postea ad clericatus ordinem pervenire nituntur, non debere eos a priori proposito deviare, *ibid.*, 581. Qui semel monachi facti sunt, constitutimus neque ad militiam, neque ad dignitatem secularem venire, *ibid.*, 540. Si monachi inventi fuerint conjurati, proprium tantum gradum, *ibid.*, 545. Monachi qui intra tricesimum ætatis annum sunt, in minoribus per gradus singulis crescente tempore, provehantur ordinibus, *ibid.*, 561. De ordine monachorum, *ibid.*, 895. Monachos non licere ad nuptias venire, *ibid.*, 859. — Monachos non licere matrimonio conjungi, Dionysius Exiguus, LXVII, 90. Quod non oporteat monachos prædia aliena conducere, *ibid.*, 171. Nullus monachorum tenet ecclesiasticis vel secularia inquietare negotia, *ibid.*, 172. De monachis non manentibus in suo proposito, *ibid.*, 175. Monachos non licere nuptialis jura contrahere, *ibid.*, 174. De monachis qui, præter voluntatem sui episcopi ad urbem regiam veniunt, *ibid.*, 176. De monachorum promotione, *ibid.*, 256. Quod monachi nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire, *ibid.*, 361. Quod si quis propositum monachi deseruerit, publice sit penitentis satisfactione purgandus, *ibid.*, 290. Quod si qui ex monachis, cum nullis cogit necessitas, antequam eis debent instituta servari, *ibid.*, 509. — Monacho ad nuptias ire non licet, S. Ananias, LXXII, 764. Monacho filios de baptismo habere non licet, *ibid.*, 765. — De monachis qui suam professionem non custodiant, Crisostomus, LXXXVIII, 860. Quod non oporteat monachos prædia aliena conducere, *ibid.*, 900. — De eo quod non oportet monachum fieri sine abbate, Abedoc, XCII.

1296 De eo quod non oportet monachum habere proprium, *ibid.* De monachis fugientibus susceptis, vel non susceptis, *ibid.* De eo quod debet monachus dare abbati acquista, *ibid.* De eo quod ambo excommunicandi sunt, monachus fugitivus et susceptor illius, *ibid.* De vago monacho excommunicando, *ibid.*, 1297. De eo quod non oportet monachos a congregatione secedere, *ibid.* De eo quod non oportet monachos cellam construere sine abbatis permissu, *ibid.* — Monacho non licet votumovere sine consensu abbatis, sin minus fraudandum est, Theodorus Cantuar., XCIX, 985. — Monachos per unamquamque provinciam aut civitatem subjectos esse episcopo, Coll. Can. CXIX, 1052. Monachos, quos morum gravitas et vita sancta commendat, clericorum officis aggregari et optamus et volumus, *ibid.*, 1054. Monachi ad clericatus ordinem perverientes non debent a priori proposito deviare, *ibid.* — Nullus monachorum tentet ecclesiastica aut secularia inquietare negotia, Isidorus Mercator, CXXX, 30. Si monachus uxorem dixerit, *ibid.*, 411. Ut monachus sine permissu episcopi vel abbatis cellulas non construat, *ibid.* Ut monachus, si clericus factus fuerit, propositum suum servare debeat, *ibid.*, 701. — De electione abbatis, S. Abbo Floriac., CXXXIX, 484. De sacerdote monachi, *ibid.*, 487. De monacho in jus vocato, *ibid.*, 496. — Nulli monacho non sacerdoti, vel laico, licet predicare, Burchardus, CXL, 651. De ecclesiis monachorum, *ibid.*, 724. Quod spontaneum propositum monachi mutari non liceat, *ibid.*, 793. De monachis et monachabus qui se sacrilega contagione miscuerunt, *ibid.*, 797. Ne monachi placita secularia adeant, *ibid.*, 809. — Ut desertor monachis religionis excommunicetur, Conc. Turon., CXLI, 1409. — Ne monachi possessiones conducant, aut negotiis secularibus se miscant, Ivo Carnot., CLXI, 491. Ut monachi per singulas civitates subjecti sint episcopis, *ibid.*, 541. De monachis fugitivis non promovendis ad clerum, *ibid.*, 545. Ut nullus incognitus cito in monasterium monachorum recipiatur, *ibid.*, 554. Quod non sit permittendum monachos et monachas in eodem monasterio simul habitare, *ibid.*, 561. Ne congregationes monachorum abque consensu episcopi fiant, *ibid.*, 566. Quid agendum sit de monachis uxores ducentibus, *ibid.*, 572. De prohibenda vagatione monachorum, *ibid.*, 582. — Monachi sacerdotes accusare vel in eos testificari non possunt, Gratianus, CLXXXVIII, 661. Monachi in accusatione non sunt audiendi, *ibid.* Monachi conjurantes proprio priventur honore, *ibid.*, 826. Monachi qui ad clericatum promoveantur, a priori proposito discedere non debent, *ibid.*, 991. Absque episcoporum consensu episcopalia jura monachi non usurpent, *ibid.*, 993. Monachi intra claustra morantes clericorum officia exterius non ministrent, *ibid.* Monachi qui sunt in civitatibus, episcopo debent esse subjecti, *ibid.*, 994. Monachi, qui sine licentia episcopi vagantur, ad propria loca redire cogantur, *ibid.*, 995. Nullus monachus praeter Domini sacerdotis audeat predicare, *ibid.*, 996. Monachus defensor non debet, *ibid.*, 997. Beneficiis ecclesiasticis monachus praebere libere perfruat, *ibid.* Ad ordinem clericatus promoveri monachi possunt, *ibid.*, 999. Ad clericatus militiam non eligantur desertores monasteriorum, *ibid.*, 1002. Omnes monachi tutela immunitatem habere debent, *ibid.*, 1005. Sine voluntate episcoporum decimas vel ecclesias a laicis monachi non suscipiant, *ibid.*, 1056. Ante probationem triennii nullus in monasterio suscipiatur, *ibid.*, 1061. Abbates et alia officia per episcopos debent institui, *ibid.*, 1079. Congregatio monasterii, non episcopus aut aliquis extraneorum abbatem insituat, *ibid.* De libertate monachorum, *ibid.*, 1100. Cum permissione episcopi abbas locum suum deserere potest, *ibid.*, 1082. Non licet monachis abbas pro suo arbitrio expellere, aut alios ordinare, *ibid.*, 1083. Absque episcopi vel abbatis voluntate nullus monachorum cellulam construere praesumat, *ibid.*, 1085. In episcoporum potestate abbas consistat, *ibid.* Neque commatres sibi facere, neque ad feminas accedere monachi licet, *ibid.*, 1087. Cum sanctimonialibus monachis habitare non licet, *ibid.* Monachi et monachae in nullo simul cohabitent loco, *ibid.*, 1088. A monasterio monachorum longius construantur monasteria peullarum, *ibid.* Qui monachorum propositum appetit, etiam invito episcopo suscipiendus est, *ibid.*, 1095. Post monasterii ingressum nulli relinquatur licentia testandi, *ibid.*, 1097. In monasterio perpetuo maneat qui a parentibus traditus est, *ibid.*, 1100. Extra voluntatem propriam retrusum in monasterio non teneatur, *ibid.*, 1101. Monasterialibus disciplinis nullus subiciatur ruitus, *ibid.*, 1106. Monachum nullus suscipiat aut ordinet abque abbatis sui permissu, *ibid.*, 1109. Duobus monasteriis unus abbas praeesse non potest, *ibid.*, 1111.

Monachus si nupserit, excommunicatur, *ibid.*, 1578. Monachus uxorem ducens nunquam sacri gradus sortitur officium, *ibid.*, 1585. In monasterio recludantur monachi uxoris sociati, *ibid.*, 1587. Monacho non licet commatres habere, *ibid.*, 1832. — Quod monachi per oppella soli non morentur, Clemens III papa, CCIV, 1379. — Ut effecti ex cenobio monachi in pristinum statum restituantur, Innocentius III, CCXIV, 208. Ne monachi liceat sine abbatis licentia in alium ordinem transire, *ibid.*, 545.

Monasteria. — Ut regularia monasteria nec vendi nec commutari possint, Burchardus, CXL, 677. — Quadraginta annorum praescriptio religiosis domibus conceditur, Gratianus, CLXXXVII, 1058. Possessiones monasterii pro peccato abbatis episcopo tollere non licet, *ibid.*, 1041. Nullo titulo res monasterii valent ab ejus jure segregari, *ibid.*, 1076. Missas publicas in cenobio episcopi non celebrent, *ibid.*, 1081. Baptisterium in monasterio non permittitur fieri, *ibid.*, 1082. Sine permissione episcopi nullus monasterium praesumat incipere aut fundare, *ibid.*, 1084. Utilitates monasterii a proprio episcopo debent disponi, *ibid.*, 1086. Monasteria clericorum aut laicorum habitacula fieri non debent, *ibid.*, 1090. Qui in sacro ordine sunt constituti monasteria nullam habere potestatem, *ibid.* Causas visitandi et exhortandi monasterium episcopus adire potest, *ibid.*, 1091. Frequenter episcopi monasteria visitant, et quae corrigenda sunt corrigant, *ibid.*, 1091. Non debet episcopus aliquid a monasterio exigere praeter conditione quae dedicationis tempore constituta sunt, *ibid.*, 1091. Consueti servitia episcopimoniastris exhibeant, *ibid.*, 1092. Non licet de monasterio egredi quem pater vel mater intra annos infantis fecerit ordinari, *ibid.*, 1099.

Neophyti. — Ut neophyti sacerdotes non fiant, S. Siricius papa, XIII, 1161. — De neophytis qui post baptismum ad clerum applicantur, S. Leo Magnus, LVI, 760. Ne neophytis neque episcopus neque presbyteros ordinari, *ibid.*, 817. De neophytis, utrum admittantur ad clerum, *ibid.*, 826. Neophytus in episcopum non est ordinandus, *ibid.*, 253.

Nuptiae. — Quod debeant feminae, quae captis viris nupserant aliis, regressis de captivitate viris prioribus copulari, Dionysius Exiguus, LXVII, 296. — Quae nuptiae vitiales sint, Atto Vercell., CXXXIV, 46. — Quo tempore nuptiae celebrandae sint, Burchardus, CXL, 816. Ut in Christianorum nuptiis non saltetur, *ibid.*, 817. De illis qui tertio nuptias celebraverint, *ibid.*, 818.

Oblationes. — Oblationes ecclesiasticas fructuum extra ecclesiam non accipiendae vel dandae, Dionysius Exiguus, LXVII, 58. Quae species ad altare non ad sacrificium, sed ad benedictionem simplicem debeant exhiberi, *ibid.*, 141. Quod ea quae in ecclesiis offerri non possunt, ad domus sacerdotum a fidelibus deferantur, *ibid.*, — De oblationibus fructuum quae ministris ecclesiae conferuntur, Crisostomus LXXXVIII, 885. — De oblatione fidelium, Isidorus Mercator, CXXX, 157. De fructibus in ecclesiam et non sibi dandis, *ibid.*, 371. Sanctas oblationes pro aulicis ad alias parochias non debere transmitti, *ibid.*, 288. De oblationibus fidelium quod in quatuor portiones fieri debeant, 916. — De oblationibus parochiarum ejus esse debeant, Burchardus, CXL, 700. Quod in unaquaque ecclesia tam de redditibus quam oblationibus quatuor debeant fieri portiones, *ibid.* Oblationes de sabbato in sabbatum innovandas, *ibid.*, 755. Ut oblationes in majoribus festis ab omnibus aequanimiter fiant, *ibid.*, 758. — Oblationes ecclesiae laicis usurpare non licet, Gratianus, CLXXXVII, 805.

Ordinationes. — In alieno territorio ordinationes celebrare non licere, S. Siricius papa, XIII, 1193. — Ordinationes quaedam contra canones, S. Innocentius I papa, XX, 490. Nicenae regulae in ordinationibus servandae, *ibid.*, 492. Quod in ordinationibus crimina vel vitia non bene credantur auferri, *ibid.*, 531. — Ordinationes praecipites ac per saltum vetantur, S. Zozimus papa, XX, 669. — Quod ab illicitis sit ordinationibus abstinendum, S. Coelestinus I papa, I, 454. — Abstineatur ab illicitis ordinationibus, S. Leo Magnus, LVI, 580. De his qui praetio ordinantur, *ibid.*, 703. De his qui praetio ordines adipiscuntur, *ibid.*, 803. — Ut quicumque contra formas canonum ordinati fuerint, cum ordinatoribus suis deponantur, Ivo Carnot., CLXI, 458. Ordinationes non esse faciendas, nisi in jejunio Quatuor Temporum, *ibid.*, 461. — Qui ordinandi sunt, feria quarta ad examinationem conveniant, Gratianus, CLXXXVIII, 110.

Parochia. — In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo, agere non licere, S. Innocentius I papa, XX, 604. — Ne quis alienam parochiam usurpet, Regino Prum, CXXII, 238. Ut

episcopos in alterius episcopi parochia ordinationem non faciat, *ibid.*, 240. Ut nullus presbyter alterius parochianum recipiat, *ibid.*, 239. — Ut in altera parochia clericos alterius diocesis episcopus nullatenus ordinet, Burchardus, CXL, 567. Qui extra parochias habent oratoria, his diebus ad parochias redire cogantur, *ibid.*, 1716.

Pascha. — Quo tempore Pascha celebratur, Dionysius Exiguus, LXVII, 742; Crisconius, LXXXVIII, 840; Remigius Carliens, XCIX, 1104. — Ut die Dominico Pascha celebratur, Isidorus Mercator, CXXX, 111. Non licere Pascha diverso tempore facere, neque cum Judæis celebrare, *ibid.*, 277. Per orbem universum uno die et uno tempore Pascha celebratur, *ibid.*, 1789.

Patriarchæ. — De patriarchis, Burchardus, CXL, 594. — Quod patriarchæ subditos judicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 475.

Pœnitens. — De pœnitentibus, S. Innocentius I, papa, XX, 550; Dionysius Exiguus, LXVII, 195. — Quod nulli sit ultima pœnitentia deneganda, S. Celestinus I, papa, L, 429; Dionysius Exiguus, LXVII, 275; Crisconius, LXXXVIII, 914; Qualiter debeant in ecclesia suscipi pœnitentes, *ibid.*, 872. — De pœnitentibus, Theodorus Cant. XIX, 940. — Pœnitentes negotiis secularibus se abstineant, Otto Vecell. CXXXIV, 46. — Pœnitentes matrimonium contrahere prohibentur, Gratianus, CLXXXVII, 1516.

Presbyter. — Reus est animarum presbyter qui pœnitentiam morientibus abnegat, S. Julius papa I, VIII, 968. — Presbyteros continentiam lege obstringi, S. Siricius, papa, XII, 1184. Ut qui in presbyterio filios genuerunt, removeri ab officio debeant, *id.*, XX, 605. De presbyterorum causis apud finitimos episcopos tractandis, S. Zozimus papa I, XI, 640. — Si presbyter uxorem duxerit, degradetur, S. Leo Magnus, LVI, 442. Si presbyter ante ordinationem suam commisit corporale peccatum, et postea confessus fuerit, ab officio altaris privetur, *ibid.*, 445. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 755. De iis qui sine examinatione ad presbyterium promoventur, *ibid.*, 877. Qua ætate debeant ad ordines promoveri, *ibid.*, 757. De presbyteris accusatis, *ibid.*, 870. De presbyteris lapsis, *ibid.*, 873. Non liceat presbytero res tituli vendicare, *ibid.*, 875. — Presbyter, si uxorem duxerit, ordine suo moveatur, Dionysius Exiguus, LXVII, 54. Presbyter in digamorum nuptiis non convivetur, *ibid.*, 56. Presbyter ante triginta annos non ordinetur, *ibid.*. Presbyter qui suam parochiam deserens in aliam abbat ne amplius ministret, *ibid.*, 60. De presbytero qui a proprio episcopo deponitur et audeat imperatoris auribus molestiam afferre, *ibid.*, 64. De presbyteris qui uxores acceperunt, vel fornicati sunt, *ibid.*, 135. De his qui se a ministerio ecclesiastico subtrahunt et seorsum colligunt, *ibid.*, 160. Quod presbyter in tabernis comedere non debent, *ibid.*, 167. Nullus presbyter conductor existat, *ibid.*, 189. — Ne presbyter inter epulas cantet aut saltet, S. Ananias, LXXII, 766. — De presbyteris qui contemptis episcopis suis seorsum conventus congregare tentaverint, Crisconius, LXXXVIII, 854. — De presbyteris lapsis in excommunicatione, Isidorus Mercator, CXXX, 261. — De presbyteris qui a fidelibus ad prandium invitantur, Regino Prum., CXXXII, 231. De convivio presbyterorum, *ibid.*. Ut omnis presbyter suis parochianis symbolum et orationem Dominicam insinuet, *ibid.*, 242. Ut nullus presbyter cum mulieribus habitare aut convensari presumat, CXXXVIII, 443. — De presbyteris qui ante XXX annos ordinantur, Burchardus, CXL, 627. De presbyteris qui parochias fugerunt in quibus locati sunt, *ibid.*, 663. Quod presbyteri assidue legere debeant, *ibid.*, 645. De presbytero, si uxorem acceperit, deponatur, *ibid.*, 645. De presbyteris qui propter suam negligentiam degradantur, *ibid.*, 657. — De non abiciendis a populo presbyteris conjugatis, Ivo Carnot., CLXI, 178. A quot episcopis presbyter sit audiendus, *ibid.*, 404. Ne presbyteri relictiis locis sibi commissis ad alia transeant, *ibid.*, 485. Ut presbyteri juxta ecclesias hospitentur, *ibid.*, 487. Ut presbyteri singulis annis episcopo de ministerio suo rationem reddant, *ibid.*, 498. Nuptiarum convivis presbyteri interesse non debent, *ibid.*, 194. — Presbyter in adulteria deprehensus reparari non potest, Gratianus, CLXXXVI, 270. Filii presbyterorum a sacris prohibentur officiis, *ibid.*, 306. Presbyter apud episcopum tantum judicari debet, *ibid.*, 832. Presbyter ab episcopo depositus imperatorem non adeat, *ibid.*, 1119.

Primates. — De primatibus, S. Felix, papa, II, XIII, 21. — De primatibus episcoporum metropolitanorum, Isidorus Mercator, CXXX, 267. — De primatibus Burchardus, CXL, 594. Qualis primas esse vel quid agere debeat, *ibid.*, 595. Qui primates sint, *ibid.*, 597. — Quo ordine adeundi sint primates vel alii iudices, Ivo Carnot., CLXI, 597. — In

quibus locis primates debeant ordinari, Gratianus, CLXXXVII, 585. — Quod primates archiepiscoporum et episcoporum subditos judicare in prima instantia non debeant, Innocentius III, CCXIV, 445.

Provincia. — Ultra provincie terminos accessandi licentia non progrediatur, S. Julius papa, VIII, 991. — Quod unaquaque provincia suo metropolitano debeatur contenta, S. Celestinus I, papa, 454. Dionysius Exiguus, LXVII, 276. Ut nequaquam in duos metropolitano provincia dividatur, *ibid.*, 174. Unaquaque provincia, propter longinquitatem, primatem habeat proprium, *ibid.*, 180. — Quod nosse liceat episcopo in aliena provincia clericum ordinare, Crisconius, CXXXVIII, 905.

Quadragesima. — Non oportet in quadragesima pauci offerri, nisi Sabbato et Dominica tantum, S. Leo Magnus, LVI, 720. Non oportet in Quadragesima natalis martyrum celebrare, *ibid.*. Non oportet in Quadragesima aut nuptias aut quilibet natalitia celebrare, *ibid.*. Linus Exiguus, LXVII, 76. — Oblationes offerri in Quadragesima non oportere, Crisconius, LXXXVIII, 84. — Quod non oportet in Quadragesima natalitia sanctorum celebrare, Burchardus, CXL, 846.

Rogationes. — De jejunio Rogationum, Regino Prum., CXXXII, 245.

Sacrilegi. — De sacrilegis et eorum damnatione, Conc. Trolesian., 675. — Ut sacrilegi judicentur, qui se servas feminis miscuerint, Burchardus, CXL, 803.

Sanctimoniales. — De his qui sanctimoniales rapiunt, Regino Prum., CXXXII, 514. Quid agere debeant sanctimoniales, *ibid.*, 516. De cautela sanctimonialium, *ibid.*. De corruptis sanctimonialibus, *ibid.*. Ne sanctimonialibus palatium et publicus conventus adeant, *ibid.*, 517. — De sanctimonialibus, si a proposito sacro devierint, Burchardus, CXL, 794. De sanctimonialibus que alius velare presumunt, *ibid.*, 795. De his qui sanctimoniales in matrimonium acceperint, *ibid.*, 797. — Ut sanctimoniales in domibus suis cum aliquibus masculis manducare vel bibere non presumant, Burchardus, CXL, 811. — Si sanctimoniales non egrediantur sine licentia abbatis, Ivo Carnot., CLXI, 563. — Sanctimonialibus receptacula seu domicilia privata habere non licet, Gratianus, CLXXXVIII, 1089.

Sepultura. — Ut nemo pro sepultura quicquid exigit, Regino Prum., CXXXII, 215. — Quod in ecclesia sepultura non fiat, Atto Verelli, CXXXIV, 55. Ut sepultura non vendatur, *ibid.*. — Qui mortui in ecclesia sepellantur, Burchardus, CXL, 723. Ubi fideles sepeliri debeant, *ibid.*, 725. — Nullum pretium pro loco sepulture aliquo modo exigendum esse, Ivo Carnot., CLXI, 220. Ut nullus in ecclesia sepellatur, nisi pias et juste vivendo, talem sibi defuncto locum acquisierit, *ibid.*, 249. Quod pro loco sepulture nihil exigendum sit, *ibid.*, 349, 354. — Ubi quisque decimas persolverit, ibi sepulturam eligere debet, Gratianus, CLXXXVII, 941. Etiam coacti de sepultura pretium non debemus accipere, *ibid.*, 944. Qui sepellantur in ecclesia, *ibid.*, 946. Quare mortui juxta ecclesiam sepellantur, *ibid.*, 947. — Ne incendiarii et excommunicati in ecclesia sepellantur, Innocentius III, CCXIV, 548.

Servi. — Licet servos matrimonium contrahere, S. Julius I, papa, VIII, 969. — De servis sine dominorum voluntate non admittendis, S. Leo Magnus, LVI, 267. De servis qui dominos contempnunt, *ibid.*, 788. Quod servi non debeant accusare, *ibid.*, 222. De servis qui jura famulatus abijciunt Christianitatis obtentu, Crisconius, LXXXVIII, 885. — De servo ordinato, Coll. Can., XII, 1007. — Ut servos ecclesiarum fugitivos licet vendere episcopo, Isidorus Mercator, CXXX, 405. De servis si ad ecclesiam confugerint, *ibid.*, 497. Ut servi sub obtentu religionis non suscipiantur in clerum vel in monasterium, *ibid.*, 945. — Quod fugitivi servi ecclesiis promissionibus distrahi, Regino Prumiens., CXXXII, 260. Ut nullus a clerico servum ordinare presumat, *ibid.*, 267. De servo ordinando, *ibid.*, 268. De servis ecclesiis, *ibid.*, 269. Exemplar libertatis de proprio servo, *ibid.*, 270; Burchardus, CXL, 640. Si ingenuus servo proprio se miscuerit, *ibid.*, 343. De illo qui servum se fecit, *ibid.*, 324. De servis qui ad ecclesias confugerint, *ibid.*, 572. — Ut servus, nesciente domino suo, ordinari non debeat, Burchardus, CXL, 629. Ut servus in monasterium non recipiatur, nesciente domino suo, *ibid.*, 797. De legitimis matrimonii servorum, *ibid.*, 819. De servo qui fugerit dominum suum, *ibid.*, 870. — De servo qui cum rapta ad ecclesiam confugerit, Ivo Carnot., CLXI, 222. De non recipiendis servis ad clerum, *ibid.*, 469. De servis ordinanda quomodolibet ingenui fieri debeant, *ibid.*, 476. De servorum ordinatione, *ibid.*, 477. De ecclesiarum servis, *ibid.*, 478. De servis sine consensu dominorum ordinatis, *ibid.*, 514. Ut nullus clericorum servum vel discipulum suum ab ecc-

sia extrahere audeat, *ibid.*, 525. — De servo qui fugerit dominum suum, Ivo Carnot. CLXI, 813. De servis malefacientibus, 924. Servus si latenter irreperit ad sacerdotium peculæ amissione multetur, 293. — Nec ad religiosam vitam propositum, nec ad clericatus officium servi sine dominorum consensu admittantur, Gratianus, CLXXXVII, 293. In libertatem vindicentur servi, qui ab infidelitate ad fidem accedunt, *ibid.*, 298. Monasterii servum abbatem vel monacho non licet liberum facere, *ibid.*, 299. Servus testamentum facere non potest, *ibid.*, 940. Post præstitam securitatem servi restituantur, qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 1072. Licet servo matrimonio contrahere, *ibid.*, 1433.

Subdiaconi. — Quod subdiaconis carnale connubium denegetur, Dionysius Exiguus, LXVII, 295. — Subdiaconi ordinantur, Isidorus Mercator, CXXX, 599. — Nulli clericorum, ne subdiacono quidem connubium carnale conceditur, Burchardus, CXL, 650. — Subdiaconi uxores non habeant, Nicolaus II papa, CXLIII, 1560. — Ut subdiaconus uxoratus vel concubiniarius officio et beneficio careat, Conc. Rem., CLXXIX, 880. Non fiat subdiaconus, qui se caste victurum non promiserit, *ibid.*, 153. — Ad subdiaconatum accessuri continentiam profiteantur, Gratianus, CLXXXVII, 187.

Synodus. — De provinciali synodo retractanda a papa, S. Julius papa I, VIII, 987. — Ut singulis annis per unamquamque provinciam bis in anno synodi fiant, Dionysius Exiguus, LXVII, 42; Prisca Coll. Can., XCIX, 995. — Quod hinc conventus episcopales singulis annis fieri debeant, Burchardus, CXL, 561. De synodis, quo tempore sint habendæ, *ibid.* — Ahsque Romani Pontificis auctoritate synodus congregari non debet, Gratianus, CLXXXVII, 93.

Vasa. — Ut sacra vasa non ab aliis quam a sacris viris tractari debeant, Burchardus, CXL, 714, 715. Si vetustate consumpta fuerint, quid inde faciendum sit, *ibid.* De vasculis quibus sacra mysteria conficiantur, Burchardus, CXL, 721; Ivo Carnot., CLXI, 262. — Ut presbyteri vas mundum habeant, ubi corpus Domini cum diligentia recondatur, Burchardus, CXL, 754. — Vasa sacra non ab aliis quam a consecratis Domino hominibus esse tractanda, Ivo Carnot., CLXI, 175. — Ministris non sacratis vasa Dominica contingere non licet, Gratianus, CLXXXVII, 138. Vasa sacra, nisi pro redemptione captivorum, non sunt alienanda, *ibid.*, 899. Vasa pro vetustate consumpta iacendantur, *ibid.*, 1717. Sacra vasa non nisi a sacralis contractentur hominibus, *ibid.*, 1718.

Vidua. — De viduis, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut vidua continentiam professam non nubant, Symmachus papa, LXII, 54; Regino Prum., CXXXII, 580. — Ut vidua

non velentur, Dionysius Exiguus, LXVII, 506; Crisconius, LXXXVIII, 923; Regino Prum., CXXXII, 579. — De veris viduis, Abedoc., XCVI, 1303. — Qualiter vidua vel sanctimonialis ad baptisterium ordinetur, Isidorus Mercator, CXXX, 544. — De sæcularibus viduis, Regino Prum., CXXXII, 816. De viduis velatis, *ibid.*, 581. De viduis quæ professæ continentia pravaricantur, *ibid.*, 595. — Ut vidua velum sibi imponere non debeant inconsulto episcopo suo, Burchardus, CXL, 797. Quod vidua sub nulla benedictione sint velandæ, *ibid.*, 798. De viduis quæ semel sacræ conversationis velamen percipiunt, *ibid.* De viduis propositum relinquentibus, *ibid.*, 801. De viduis velatis, si voluptatibus carnis inservire accusantur, *ibid.*, 803. — Ut vidua velum sibi non imponant inconsulto episcopo suo, Ivo Carnot., CLXI, 556. Ut nullus viduas velare attemptet, *ibid.*, 557. Ut vidua a proposito viduitatis discedentes excommunicentur, *ibid.*, 559.

Virgines. — De virgine velata quæ propositum mutarit, quid iudicatum, S. Siricius papa, XIII, 1182. — De sacris virginibus, S. Leo Magn., LVI, 697, 700. — Ut virgines continentiam professam non nubant, Symmachus papa, LXII, 54. — De virginibus, Dionysius Exiguus, LXVII, 174, 234. De virginibus velatis, si devierint, *ibid.*, 244; Crisconius, LXXXVIII, 880. De virginibus non velatis, si devierint, Dionysius Exiguus, LXVII, 245. Ut præstis diebus virgines sacræ velentur, *ibid.*, 506; Crisconius, LXXXVIII, 923. — Ut virgines ante viginti quinque annos non consecrentur, Isidorus Mercator, CXXX, 534. De custodia sacrarum virginum, *ibid.* Qualiter virgines sanctimoniales ordinantur, *ibid.*, 539. De virginibus quæ infra viginti quinque annos, necessitate cogente, velantur, *ibid.*, 574. De virginibus Deo sacratis si adulteraverunt, *ibid.*, 415. De virginibus sæcularibus si mœchatae sint, *ibid.* De virginibus sacris, si lapsæ fuerint, vel publice nupserint, *ibid.*, 701. De virginibus non velatis, si devierint, *ibid.* De virginibus sacris quando velentur, *ibid.*, 913. Ut virgines professæ continentiam, ultra non nubant, *ibid.*, 993. — De virginibus non velatis, Regino Prum., CXXXII, 594. — Quo tempore sacrarum velamen sacris virginibus imponi debeat, Burchardus, CXL, 793. De virginibus, quæ ætate velari debeant, *ibid.*, 793. Quo vestitu virgines ad consecrationem venire debeant, *ibid.*, 796. — De virginibus sacratis, si lapsæ fuerint, Ivo Carnot., CLXI, 549. Quo tempore velamen sacris virginibus imponi debeat, *ibid.*, 553. De virginibus sacris quæ propter strictiorem vitam ad aliud monasterium transire disposuerunt, *ibid.*, 154. — Ante sexagesimum ætatis suæ annum virgines non consecrentur, Gratianus, CLXXXVII, 1102.

CKV,

INDEX DE CONCILIIS

QUORUM MENTIO FIT IN PATROLOGIA, ALPHABETICE REFERENS HISTORIAM

ET VARIAS ILLORUM ACTIONES, SERIEMQUE EORUMDEM CHRONOLOGICAM.

MONITUM.

Concilium seu synodus in genere definiri solet: Congregatio prælatorum Ecclesiæ in unum locum ad causas quæ vel ad fidem, vel ad mores, vel etiam ad disciplinam pertinent, examinandas et definendas. Quadruplex distinguitur: Generale, nationale, provinciale et diocesana. Cum plurima in nostro Patrologiæ cursu concilia vel memorantur vel afferuntur, in hoc Indice illorum historiam breviter texere statuimus, et ut desiderata facilius lector reperiret, alphabetice illa ordinavimus, annum, volumen et columnas indicantes. Addidimus præterea seriem chronologicam eorumdem conciliorum.

Africanum concilium (ann. 249). — Huc concilio præfuit S. Cyprianus. Statutum est de prohibitione tutelæ testamentariæ pro sacerdotibus, ne in rebus sæcularibus impediti, ab officiis sacris abducerentur; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 251). — Idem præfuit S. Cyprianus, in causa Felicissimi et quinque sacerdotum qui illius partes amplexi fuerant. Ibi damnati sunt et excommunicati. Novatus hæresi et perfidia convictus fuit. De lapsis etiam actum est. Aderant 70 episcopi; S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Africanum concilium (ann. 369). — Hic depositus est ab

episcopatu Chronopus; quidam natus ad magistratum amulare appellavit contra legum disposita, et a Valentiniano imperatore ad summam pecuniam solvendam pro pauperibus damnatus est; S. Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Africana synodus universalis (ann. 425 vel 426). — ab Aurelio congregata in causa Pelagianorum et Leporiti monachi ad rectam fidem ex errore conversi, Marius Mercator, XLVIII, 563.

Africanum concilium (ann. 616). — Tres primates, scilicet Columbus Numidæ, Reparatus Mauritanie, Stephanus Byzacene, epistolam synodicam ad S. Pontificem Theodorum miserunt de promulgatione Ethesis in gratiam Monothelitarum; alteram miserunt ad Paulum Constantinopolitanum patriarcham, rogantes eum ut novitatem rejiceret; tertiam ad imperatorem, ut novæ doctrinæ scandalum tolli juberet, et Paulum egeret fidei totius Ecclesiæ sese conformare. Monothelitarum quoque doctrinam damnarunt; Isidorus Hispal., LXXX, 178.

Agathense concilium (ann. 506). — Alaricus Visigothorum rex, etsi esset Arianus, episcopos catholicos in concilium convocari permisit. Illi tunc episcopi, numero circiter 35 in urbe Agatha (Agde) congregati, canones 47 condiderunt disciplinares, id., LXXXIV, 256.

Alexandrinum concilium (ann. 536). — Quinque menses elapsis, post habitum Nicænum concilium, S. Alexander proximus morti, elegit sibi successorem S. Athanasium in Ecclesia Alexandriae de jussu Dei. Athanasius aberat. Athanasius exclamavit tum Alexander, fugere conaris, sed non fugies, Cassiodorus, LXXI, 288.

Alexandrinum concilium (ann. 539). — Eusebius Nicomediæ et ejus partibus faventes cum in locum Athanasii in sede episcopali substituissem presbyterum Arianum, Athanasius ne dogma Arianum in Alexandria cresceret, hoc convocavit concilium in quo centum circiter episcopi sederunt, *ibid.*

Alexandrinum concilium (ann. 562). — Imperante Juliano habitum et post occisionem Georgii intrusi a pagani. E manuscriptis in Ecclesia Vercellensi inventis, S. Eusebius huic præfuisse dicitur cum dignitate legati papæ Liberii, qui eandem missionem suo collega exsilii in Thebaida Lucifero Calaritano commiserat. Hic vero in ipsius locum duos diaconos, nempe Heremium et Agapetum, misit dum ipse Antiochiam perrexit ubi Paulinum dogmatis Eusebiani caput ordinavit, Rufinus Aquil., XXI, 438.

Anazarbi synodus (ann. 425). — A Maximiano habita, adversus Julianum, Marius Mercator, XLVIII, 559.

Ancyranum concilium (a. n. 514). — Cui præfuit Vitalis Antiochenus; fuit convocatum ad deliberandum statuendumque de his quæ, grassante sub imperatore Maximino Dala persecutione, ad eos spectant, qui fidem abnegarunt, et in quinque et viginti canonibus explanantur, Tertullianus, III, 514.

Ancyranum conciliabulum (ann. 538). — Hoc pseudoconcilium a duodecim episcopis Semi-Arianis habitum fuit, cui præfuit Basilus Ancyranus. Feecerunt Patrum fidei expositionem in qua decem et octo anathemata comprehenduntur. Quæ omnia statuta rejicienda sunt, et falsa imputatio papæ Liberio facta, quod subscripserit formulam Arianæ vel Semi-Arianæ, pariter despicienda est, S. Hilarius Pictav., X, 489.

Ancyranum conciliabulum (ann. 575). — Il'ud convocavit Demosthenes præfectus prætorii in Ponto et Cappadocia, deponi ibi Hypsim episc. Ancyran. jussit, et Cedicium in locum ejus substituit.

In eodem concil. quidam vills, cui nomen Philocharis, S. Gregor. Nyssen. insinulavit.

Supra memoratum ut falsum habetur et rejiciendum, • concilium, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 264 et seqq.), contra Paulum Samosaten. episc. Antiochen. — Primo huic præfuit, ut opinantur, Firmilianus episc. Cæsariens. in Cappadocia, et cum Patres eum convincere in hoc nequiverunt, aliud ibidem tenuerunt in quo, ut notatum est, damnavit et rejecit absolute nova Pauli Samosatensis dogmata Firmilianus; sed cum hic hæresiarcha promitteret suos corrigere errores, Patres suspensam tenuerunt sequentiam, S. Damasus papa Prolegom., XIII, 503; Marius Mercator, XLVIII, 1149.

Antiochenum concilium (ann. 370), contra eundem Paul. Samosat. — Resitititiosa Pauli Samosat. nec primo, nec secundo concilio habuit finem. Etenim notat Rufinus post Eusebium, episcopos iterum atque iterum et diversis temporibus convensus contra eum, et cum eo colloquium in singulis conventionibus habuisse, ut errores suos agnosceret, ad fidemque redire inducerent. Hoc fuit tertium concilium ad eum spectans, cui præfuit,

Firmilianus Tarai mortuo itinerante, Helenus hujus urbis episcopus; in eo Patres Paulum deposuerunt et excommunicationis sententiam tulerunt. Post hanc sententiam, episcopum Antiochiæ Domnum Demetrium filium elegerunt. Ibi fuerunt sedentes 180 Patres, *ibid.*, 1159.

Antiochenum concilium (ann. 558). — Ubi sederunt patriarchatus Antiochiæ episcopi, eo fine ut eligerent novum patriarcham, loco sancti Eustathii, in exilio et stincli.

In hoc viginti et quinque canones concilio dedicationi vulgo ascripti, fuerunt conditi, de confirmatione decreti Nicæni, de celebratione festi Paschatis, etc., *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 541). Cujus concilii occasio fuit, quod Magnus Constantinus iussu Dei doni basilicam quam Antiochia struxerat, et ad hanc dedicationem quamplurimos episcopos convocari in eandem urbem. Ibi sederunt centum septem et triginta Patres, scilicet: nonaginta orthodoxæ fidei episcopi, et domus Arianorum sed occulto proficentes quadraginta, qui eadem se rectæ fidei strictos fingentes hoc initium brumam fidei exposuerunt. Quinque et viginti comes supra memorati a Patribus recepti sunt: quos miserunt ad episcopos omnium provinciarum cum epistola synodali in qua eos rogant ut subscribant ad eos confirmandos, affirmantes se nihil condidisse et statuisse nisi et assensu Spiritus sancti, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 548). — Contra Stephanum Antiochiæ intrusum. — Hujus concilii causa fuit quod imperator Constantinus cum vellet sententiam concilii Sardicensis exsequi et episcopos immerito depositos reintegrare, misit ad fratrem Constantinum, Vincenium Caprunum et Euphratam Colonien. cum præfecto Salliano, qui epistolam redderet in qua firmiter se, armata manus esset accessu, in sedem episcopalem collocatum, dicebat. Tunc Stephanus Antiochiæ intrusus et concilio Sardicensi depositus machinationem adversus deos Constantis legatos adiecit. Inde reus fuit excommunicationis, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 561). — Hujus concilii fuit occasio: cum a bello redux imperator Constantinus Antiochiæ stiterat, ibi concilium convocavit ad rem Arianorum promovendam. Nam eorum partibus maxime favebat. Hujus imperatoris concilium erat ut *constantinopolitanum* et *substantivæ differentiam* rejiceret Patres; vi vero exponentes ante omnia, sede vacante, ad episcopos electionem precedendum esse, suffragia et diversis partibus in sanctum Meletium ceciderunt qui intra triginta dies Arianos expulsi, urbemque mox ab omni errore; quod fuit causa ejus expulsi. Cui accessit Arianus Euzoius, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 579). — S. Gregor. Nyssenus nos docet episcopos Orientis orthodoxos, cum revocati ex exilio et reintegrati in suis sedibus fuissent, concilium habuisse Antiochiæ. Causa hujus præput, nec dubitari potest, fuit pax Ecclesiæ Antiochiæ, et sancti Meletii in dignitate episcopali confirmatio: primum enim ordinem tenet in subscriptionibus, profecto quod huic præfuit. Id neminem latet, Patres recepisse Epistolam synodalem sive fidei expositionem concilii Romæ sub S. Damaso habiti, quæ confirmabat fidem Ecclesiæ de Trinitate et specialiter de Spiritu sancto, et rejiciebat Apollinaris errores, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 585 vel 590). — Hoc fuit habitum a Flaviano episc. Antioch. cum tribus aliis episcopis et sacerdotibus vel diaconis triginta. (Fuit contra Messalianos) P. P. Antiochiæ Adelphio denegavit quæ cum eis necessitudines fovebat. Messaliani in concilio et in conciliis Sidens, Oriental. et oecumenico Episcopo damnati sunt, *ibid.*

Antiochenum concilium (ann. 588 seu 589). — Cuius causa fuit mors violenta S. Marcelli episc. Apameæ. Cum hic templum paganorum evertere pagi vulgo *Antioche* in territorio Apameæ, intentum esset, a pagano comprehensus, et in ignem confectus. Apameæ enim mortis episcopi sui ardebant. Sed Patres in hoc concilio sedentes, eorum in gratiam sententiam tulerunt, *ibid.*

Antiochiæ synodus (ann. 417), a Theodoro Antiochi episcopo habita adversus Pelagium, mense Octobri, Marius Mercator, XLVIII, 514.

Aquileiense concilium (ann. 381). — Hoc concilium fuit habitum contra Palladium partibus Arianorum suspectum S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiensis provinciarum concilium (ann. 440-450), contra Pelagianos a S. Leone coactum. S. Leo, LIV, 593.

Aquileiense concilium (ann. 537). — Habitum fuit a Paulino arch. Aquileiensi, sed reprobatum. Damnati altissimum oecumenicum Constantinopolitan., et eorum quæ

huic innuebant, communionem sedentes rejecerunt, non excepta papæ communionem. S. Hilarius Pictav., X, 685.

Aquileiense concilium (ann. 698). — In quo sedentes unanimi ore, schismatici qui vincebantur Istriæ episcopi a tempore quo Pelagius I sedem adeptus est apostolicam, remanserunt, *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1181). — Valdericus sive Utricus hoc congregavit, ea mente ut vitam communem canonici sui amplecterentur, *ibid.*

Aquileiense concilium (ann. 1184), quod fuit convocationem contra incendiarios et sacrilegas, *ibid.*

Aquiagrane concilium (ann. 789). — Extat collectio septem et triginta capitularium de disciplina ecclesiastica quæ data sunt a Carolo Magno. Synodus Sureslionensis (a vocat capitularia synodalia veluti speciem ad præsens concilium. Cælius Sedulius Prolegom., XIX, 518.

Arabicum concilium (ann. 216 vel 249). — Quarto anno imperantis Philippi, et undecimo pontificatus Favian, habitum fuit in Arabia concilium ubi sederunt per plures episcopi. Contra aliquot hæreticos arabes, quorum dogma erat animam humanam cum corpore mori, quomodo aliquando eam resurrecturam esse. Cassiodorus, LXIX, 289.

Arausicanum concilium I (an. 441). — Habitum fuit imperante Valentiniano III, sub pontificatu S. Leonis I, et in ecclesia Justiniana. Huic præfuit S. Hilarius Arelat. Ibi sedentes Patres numero septemdecim triginta canones condiderunt. S. Augustinus, XLI, 1785.

Arausicanum concilium II (ann. 529). — Habitum sub S. Cæsario qui huic præfuit, sub pontificatu Papæ Felicis IV, imperante Athalarico rege Italici. Ibi agebatur de gratia et libero arbitrio secundum fidem catholicam. Ibi 25 articuli statuti sicut de hac fide. S. Prosper, LI, 612 seqq.

Arausicanum concilium (ann. 1229). — In hoc ad prænitentiam admissi sunt Albigenes et hujus hæresis suspectæ personæ quas inquisitio Tolosæ detexerat, S. Cæsarius, LXVII, 1442.

Arelatense concilium I (ann. 314). — Hoc decrevit contra ejus accusatos Donatistas. Cæciliani episcopi Carthaginenses innocentiam et amplius.

Constituit can. 8. « De Afris qui propria lege uti solent rebaptizatione, ut si quis de hæresi venerit ad Ecclesiam, interrogent eum Symbolum. Et si perviderint eum in Patre, in Filio, et Spiritu sancto esse baptizatum, manus ei tantum imponatur, ut accipiat Spiritum sanctum. Quod si interrogatus non responderit hanc trinitatem, baptizetur. »

Plures auctores ut Cuminus abbas, Ado numerant sexcentos episcopos qui huic interfuerunt. Baron ducenos, quorum in subscriptionibus sex et triginta notati sunt. Tertullianus Thomassinus *Dissertatio in synodos, de sup. hæretic*, III, 1223.

Arelatense concilium (ann. 553-554). — Hoc conciliabulum ubi sederunt plures episcopi Arianæ a Constantio convocatum fuit.

Dampnavit S. doctorem Athanasium, Photinum et Marcellum Ancyranum ad Sulpitium Severum asserit, Albapinæus. Observ. in S. Optatum, XI, 1176.

Arelatense concilium, anno incerto habitum, alii anno 445 vel 444, alii vero anno 451 vel 452 habitum fuisse volunt, nec nominant Patres ibi sedentes.

Deposuit in hoc concilio Quelidionius vel Celidionius episcopatum, *ibid.*

Arelatense concilium III (an. 445 vel 461). — Sub episc. Ravennio habitum.

Conciliavit Theodorum episc. Foro-Juliensem, et abbatem Lirinensem de jurisdictione contestantes, *ibid.*

Arelatense concilium (an. 475). — Convocatum fuit a Leontio episc. hujus urbis, et ibi Lucidas presbyt. erroribus suis de prædestinatione et gratia abrenuntiavit.

Sederunt circa triginta episcopi, *ibid.*

Arelatense concilium, vulgo IV (ann. 533). — Huic præerat S. Cæsarius ep. hujus urbis, convocato ob occasionem dedicationis Ecclesiæ S. Virginis, die 6 Junii primo anno pontificatus Joannis I.

Ibi plura constituta sunt, præcipue de ordinatione diaconorum, de promotione ad episcopatum, etc., *ibid.*

Arelatense concilium V (ann. 554) sub Sapaudo episcopo hujus urbis convocatum. — Quod inter plura, de liturgia et de disciplina ecclesiastica quedam statuta, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 813). — In hoc concilio cujus convocatio et quatuor aliorum a Carolo Magno provocata fuit, Patres de reformatione plures articulos constituerunt, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1039), sub legato Papæ Nicolai II habitum. — In hoc concilio quedam petitiæ fa-

cta est a Berengario vicomite Karbonæ ad revocandam excommunicationem quam in eum Guifredus archiepisc. hujus urbis intulerat, *ibid.*

Arelatense concilium (ann. 1205), a legato Petro de Castelnau habitum, ubi aliquot Constitutiones fecit pro Ecclesia Arelat., *ibid.*

Ariminense concilium (ann. 389), generale cui, et probabile est, præfuit Restitutus episc. Carth. — In hoc concilio decem anathemata contra diversos errores Arii, Photini et Sabellii prolata sunt, ac amplius damna et depositi unanimes ore qui contra prætendebant, inter quos Ursacius, Valens, et alius Germinius. Omnes episcopi dixerunt: « Volumus hos hæreticos damnatos, ut fides catholica firma maneat et sit pax in Ecclesia. » Hic sederunt 400 episcopi et diversis provinciis Occidentis, Illyriæ, Italiæ, ex Africanis, Hispanis, Galliis, etc., etc. — Ibi post longa tempora lassati legati ad imperatorem Patres Ariminenses quod tam sancte statuerant annullaverunt, et cum Arianis innuerunt, S. Hilarius Pictav., X, 699.

Arvernense concilium. — Hoc fuit habitum anno 529 cujus videsis Notitiam in *Gallia Christ.*, t. IV, col. 519, S. Gregorius Turon., LXXI, 406.

Arvernense, Claramontanum concilium (ann. 535), et primum sub pontificatu Agapeti. — Honoratus Bituricensis arch. et alii Galliarum episcopi ad numerum quindecim sederunt in coeusu in urbe Claramontana ex consensu regis Theodeberti. Inciperunt genuflectere, pro rege et regno prospero orationem fundere; deinde perfectis veteribus statutis, aliquot renovaverunt ex eis, iis alia numero sexdecim addiderunt, *ibid.*

Arvernense, Claramontanum concilium (ann. 549). — Huic præfuit Hexychius archiep. Vienn. habitum fuit paulo post concilium quintum Aurelianense cujus renovavit pro omni opere canones sexdecim. Ibi sederunt decem prælati, *ibid.*

Arvernense, Claramontanum concilium (ann. 567). — Huic S. Sulpicius Bituricensis episcopus præerat qui unanimis cum aliis prælati sedentibus, dissidio inter episcopum Rutinensem Innocentium, et Urcinum episcopum Cadurcensem finem fecit. Hoc dissidium de jurisdictione aliquot parochiarum quæ priori ascriptæ fuerant, ortum erat, *ibid.*

Arvernense, Claramontanum concilium (ann. 1077) habitum fuit a legato Hugone de Die qui huic præfuit. Simoniaci episcopi ibi fuerunt depositi, *ibid.*

Asturicense concilium (ann. 415 vel 446). — Acta contra Manichæos a S. Leone conscripta cum pervenissent in Hispaniam, hujus regionis episcopi detegere hujus dogmatis sectatores conati sunt quocunque loco occultati essent. Idacius et Turibius cum aliquot Manichæos in urbe Asturicensi detexissent, de iis scripta ad Antoninum Emeritensem miserunt. Tunc jam comprehensum Pascentium et Lusitanis expelli iussit. Unde, ut opinantur, in hac urbe concilium hic memoratum, S. Leo, LV, 1054.

Atrebatense concilium (ann. 1025). — Huic præfuit Gerardus episc. Hæresis Manicheorum in diocesi Atrebatensi pullulabat. Senit episcopos doctrinarum perverarum venenum; conquiescit sectarios, ad synodum compellavit et instanter explicationem ab eis exposcavit; instans et urgens deserere malam doctrinam et abjurare, et ad confirmandum suæ fidei testamentum exegit ab unoquoque in modum crucis quemdam characterem conscriptum, Gerardus, Camer. episc., CXLII, 1269.

Atrebatense concilium (ann. 1097). — Hoc habitum fuit ab episcopo Lamberto, sedentibus ejus archidiacono, quinque abbatibus. Ibi episcopum privilegia suis prædecessoribus concessa abbatibus et monachis montis S. Egliti confirmavit, et aliud monasterium (Arroastanorum) ab omni alia jurisdictione ac sua exemit, monachis dando facultatem eligendi abbatem et abbatem facultatem loca polluta reconciliandi, S. Urbanus II papa, CLVI, 1174.

Augustanense concilium (ann. 933). — In quo concordii diligentia tam sancti cleri quam populi, Ecclesiæ stabilitatis profectus et totius Christianitatis utilitates traclantur. — Ibi præfuit Frithericus reverendus Moguntinus sedis archiepiscopus. Adfuerunt plures archiepiscopi et circa virginti episcopi. Ibi rex piissimus Otto archiepiscopis eorum rerum auxiliarem se esse promittendo certificavit. Ex hac promissione regis audita, archiepisc. residens communem ceterorum assensum capitula titulari præcepit, *Monumens. diplom.*, CXXXVIII, 835.

Augustodunense concilium (ann. 590). A Guntramno convocatum, de Tetradia. — Hac Tetradia uxor erat Balahit, provincie Arvernensis comitis; quæ marito valedixerat suo ut comiti nomine Didier adhaereret. Sed concilium de propriis parafiscalibus bonis restituit Balahit comiti duplo duplum vel ad quadruplum valorem

e sua como ablatorum, damnavit eam, et notam infamiae liberis adulterinis quos e comite adultero genuerat addidit, notans eos liberos illegitimos, S. Gregor. Turou., LXXI, 520.

Augustodunense concilium (ann. 670). — S. Leodegarius hujus urbis episc. et aliud convocavit et huic prae- fuit; cujus supersunt aliquot statuta; aliqua vero desunt, siquidem in ordine transcriptionis a primo ad quintum, a sexto ad octavum, ab octavo ad decimum, a decimo ad quartum decimum et ad quintum decimum, juxta vetustissimas collectiones in quibus omnino et totus deest praecedens, transiit, *ibid.*

Auracense concilium (ann. 408). — Tempore Theodosii Junioris et Cyri consulum vi Idus Novem. in ecclesia Justinianensi, Isidor. Mercator., CXXX, 391.

Aurelianense concilium (ann. 511). — Quod consilio S. Remigii Rhemensis convocavit rex Clodoveus. Ibi sederunt quinque metropolitani, Burgidaleusis, Bituricensis, Turonensis, Auascensis et Rothomagensis, qui cum aliis episcopis unum et triginta canones condiderunt, S. Leo, LVI, 312.

Aurelianense concilium (ann. 558), sub Sylvio pontifice summo. — Huic praefuit Lugdunensis archiepisc. S. Lupus, quocum conseruerunt alii undeviginti episcopi qui subscripserunt tribus et triginta canonibus conditis ad renovandos veteres canones de disciplina, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 549), regnante Childeberto. — Sacerdos Lugdunensis archiepiscopus huic praefuit: quod fuit congregatum ut ibi causa Marci episcopi Aurelianensis diceretur. Ex omnibus provinciis trium regnorum Gallias formatum erat. In hoc restitutus fuit Marcus in sua sede episcopali et quatuor canones conditi fuerunt, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 654). — Quod coactum contra Monothelitarum haeresim quem pervadere Gallias minabatur; hoc concilium habitum fuit curante S. Elyalo etiamnum laico, *ibid.*

Aurelianense concilium (ann. 1129). — Hoc habitum fuit ab Umbalo archiepiscopo et apostolicam sedis legato. Quam fuerit causa hujus concilii, latet, S. Urbanus II papa, CLVII, 70.

Bagaense conciliabulum (ann. 594), a Primiano Donatista et episc. Carthaginiensi convocatum irregulariter et omissis non omittendis formis. — Ibi sederunt trecenti decem episcopi. Non in pretio est quod decrevit contra episc. Carth. Maximianum, S. Optatus, Prolegom., XI, 846.

Bagoriense concilium (ann. 740), loco incerto habitum a sancto Bonifacio ex commendatione Gregorii III papae. Ibi sederunt octo Patres, S. Bonifacius arch. Mogunt., LXXXIX, 805.

Bagoriense concilium (ann. 905). — Hujus concilii ratio fuit quaedam donatio ab imperatore Ludovico III facta S. Emmeramii monasterio cum approbatione archiepisc. Salzburgensis et quinque aliorum episcoporum, *ibid.*

Bagoriense concilium (ann. 906). — Ibi confirmatum est privilegium quo Ecclesia Fristaca fruebatur sibi metipsei eligendi suum episcopum. Sex huic solemniter facte interfuerunt Praetuli, *ibid.*

Bajocensis synodus (ann. 1518), sub Rev. D. Ludovico de Canossa, episcopo ejusdem urbis. — In hac synodo editae et publicae sunt variae constitutiones, Joannes Rhotom. archiepisc., CXLVII, 235.

Belvacensis synodus (ann. 795). — Carolus de Villers Belvacensis episcopus habuit hanc synodum cum suis presbyteris. Ibi constitutiones synodales promulgavit, alias de Confraternitatibus, alias de sacramentis, vita clericali, testamentis et sepulturis et collectis, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 392.

Belvacensis synodus Caroli II (ann. 845). — Haec synodus habita fuit apud Belvacum civitatem anno sexto regni domini Caroli, et sedentes Venilo, Erchanradus, Ymmo, Rothadus, Simeo, Lupus, Regenarius, Helias, Erpoinus, Alo, Hincmarus, presbyteri et vocati archiepiscopi capitula fecerunt quem idem princeps gloriosus, Deo teste, sub fidei suae astipulatione se servaturum promisit erga omnes Ecclesias et episcopos regni sui, *Monument. Diplom.*, CXXXVIII, 545.

Belvacense concilium (ann. 1114). — Hoc concilium habitum fuit a Conone cardinali et legato, sedentibus tribus episcopis provincialium; ibi fuit excommunicatus imperator Henricus V; renovata plura decreta sunt postremorum pontificum de salute bonorum ecclesiasticorum et alia disciplinae ecclesiasticae, S. Urbanus II papa, CLVI, 1190.

Barcinonense concilium (ann. 599). — Hoc concilium, ut videtur, papa Gregorio Iudice, habitum fuit ad vi-

lium Simonis exstirpandum in his provinciis. Asiaticus Tarraconensis archiepisc. huic praefuit, et ibi sederunt undecim episcopi qui canones quatuor condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 607.

Barcinonense concilium (ann. 1064). — Hoc convocavit cardinalis Hugues Le Blanc Alexandri II legatus ibi ad memoriam clericorum continentis praecipuum revocatum est, pariter in eodem actum est de ritu Gothico abdicando et de Romano adoptando. Alexander II ore unanimi habitus est summus Pontifex legitimus et Cadalus ut antipapa damnatus est, *ibid.*

Barense concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum a Urbano II papa, astantibus, 185 episcopis. Causa hujus concilii fuit adunatio communis Graecorum et Latinarum, S. Urbanus II papa, CLI, 212.

Basileense et Senonense concilia (ann. 1108). — Haec concilia fuerunt convocata pro gestatione aliarum in capite, Robertus Pullus, CLXXXVI, 1118.

Basileense concilia, et ut verius dicam Basileense concilium in quinque et quadraginta sessiones partium (ann. 1431). — Narratio longa esset de dissidiis inter Patres Basileenses et Eugenium IV grammantibus, et quatio est fuerint oecumenicum, annon. Hic concessus magnam in tota Ecclesia turbationem attulit. In quo summus Pontifex depositus suffragiis sedentium et antipapa Felix V proclamatus, S. Leo Magnus, LVI, 312.

Beneventanum concilium (ann. 1087). — Hoc concilium a papa Victore III habitum fuit, et ibi excommunicavit Guibertum ejus amicum, eandem tulit sententiam adversus Hugonem Lugdunensem et Richardum abbat Massili. utrumque antipapa fautores. Investituram tandem damnavit sub poena excommunicationis cum coeasset omnis concilii, Victor III papa, CXLIX, 965.

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Urbanus II congregavit hoc concilium. Ibi renovavit damnatas sententias latae adversus antipapam Guibertum, et quatuor canones condidit, *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1108). — Hoc concilium habitum fuit a papa Paschali II de investituris et iurisdictione clericorum. Excommunicatos declaravit et clericum qui beneficium ecclesiasticum a saeculari obtinebat, et ipsum saecularem *ibid.*

Beneventanum concilium (ann. 1091). — Habitum fuit ab Urbano II papa, qui sententiam anathematis super Guibertum haeresiarum et omnes ejus complices synodali iudicio confirmavit, S. Urbanus II papa, CLI, 81.

Bonogisilense concilium (ann. 618). — Hoc Bonogisti vel Bonogeli quod tribus leucis a Lutetia distat habitum; ne ordinetur laicus in archipresbyterum prohibet, idem sacra celebrare pro mortuis, baptismum administrare laicos sepelire nisi cum ordinari licentia monasterii interdicti, S. Gregorius Turonensis, LXII, 654.

Bonogisilense concilium (ann. 835). — Ea fuit causa hujus concilii, dissidia episcoporum Cenomanensis cum abbatibus Anisolensi vel Sancti Calisii. Nauricus Turonensis archiepisc., Venilo Senonensis, Hincmar Rhemensis, Paulus Rhotomagensis, et viginti tres episcopi ibi sederunt cum tredecim abbatibus, *ibid.*

Bracarense et Tarraconensis synodi (ann. 461, 465). — Cum Sylvanus episc. (Calahorra) episcopos ordinasset, inscio Ascanio metropolitano, hic habuit hanc synodum suae provinciae, ut scriberet ea de re ad S. Hilarium summum pontificem qui, re expensa, in concilio Romae habito, ad metropolitanum Tarraconensem Epistolam synodicam direxit, qua denuntiavit, spectatis pluribus epistolis magnatum et magistratum Hispaniae urbium quarundam ad se directis in Sylvanum gratiam, illi rem tam praeteritū concedere, dummodo in futurum canones non amplius omitteret, S. Leo, LV, 471.

Bracarense concilium (ann. 500, 563). Ab archiepiscopo Lucretio habitum; in quo lecta fuit S. Leonis ad Turbium epistola, et altera Celenensis concilii synodica ad Baleonem directa adversus Priscilianistas. — Ibi bruta sunt contra istos haereticos decreta et amplius reformati sunt abusus qui in ministerio clericali irreperant vel in Dei servitio, *ibid.*

Bracarense concilium (ann. 572). — Hoc concilium primum est in quo formula, regnante Christo, adhibita est, quamvis a longo tempore in aliis actis inveniebatur. Huic praefuit Bracarensis archiepiscopus; et sederunt duodecim episcopi, sex cujusque provinciae, qui canones ad numerum decem de disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 561.

Bracarense concilium (ann. 675). — Cui praefuit Leodegarius et sederunt octo episcopi, novem canones condidit, *ibid.*, 535.

Brennacense concilium (ann. 580). — Occasio hujus con-

cilii fuit accusatio quam in SAggregorium tulerat Leudastes Turon. comes. Eum arguebat urbem Turon. Childeberto Austrasie regi tradere voluisse, et regnam Fredegundem in contemptum adduxisse, eam insimulando mali commercii cum Bertramno Burdigalensi episcopo. Structa calumnia a comite cui hujus urbis Turonis gubernatio ablata fuerat. Sententia excommunicationis ibi lata est contra Leudasten, S. Gregorius Turon., LXXI, 367.

Burdigalense concilium (ann. 1097). — Amatus, Burdigalensis archiepiscopus, habuit hoc concilium cum archiepiscopo Auscensi et pluribus aliis episcopis et abbatibus. S. Petri de Narcistais ecclesia ibi abbati S. Joannis de Angertaco adversus abbatem S. Maxenti adjudicata est, S. Urbanus II, papa, CLI, 244.

Byzacenae provinciae synodus (ann. 507). — Ea fuit occasio hujus synodi quod rex Trasimundus Byzacenae episcopis catholicis vita functis, successores ne darentur prohibuit. Episcopi vero in concilio congregati statuerunt contra principis prohibitionem. Unde nova persecutio, S. Leo, LVI, 120.

Byzacenae provinciae synodus (ann. 511). — In hac varia de disciplina statuta sunt et rescriptio Justiniani imperatoris approbata, *ibid.*

Byzacenae provinciae synodus (ann. 602). — Habita summi pontificis S. Gregorii Magni jussu, ut hujus provinciae primatis Clementii de gravibus criminibus insimulati res examinaretur, *ibid.*

Byzacenae provinciae synodus (ann. 646). — Hujus fuit convocator synodi Stephanus provinciae primas. Qui anathemate falsam doctrinam Monothelitarum Constantinopol. percutiens, solemniter confessus est duas in Christo voluntates et duas operationes, *ibid.*

Cabrusasitanum conciliabulum (ann. 393). — Damnavit definitively Primitianum Donatist. et episc. Carthaginiens. Ibi sederunt centum episcopi sectae Maximianistarum, S. Optatus, Prolegom., XI, 861.

Cabilonense concilium (ann. 470). — Paulo episcopo C. bilonensi mortuo, magnum dissidium fuit in hac Ecclesia factionibus trium competitorum. Sanctus vero Patiens Lugdunensis arch. cujus munus erat successoris ordinationem procurare, se cum S. Euphronio Cabilonem contulit; eoque advenierunt alii provinciae episcopi qui sortem electionis jecerunt in S. presbyterum nomine Joannem, qui tam altum laevis nihil prebuit. Ille vero pius et sanctus archidiaconus de se bonam existimationem omnibus dedit ex quo electus fuerat; quae electio firmata fuit huius episcopi, S. Gregorius Turon., LXXI, 345.

Cabilonense concilium (ann. 579). — Salonius Embrodones. episc. et Sagittarius episc. Viuipicenus, qui in concilio Lugdunensi, ann. 567 depositi fuerant, a rege Guntramno licentiam se Romam conferendi impetraverant: summus pontifex Joannes III deceptus eis pepererat, et sedem suam episcopalem reddiderat. Sed denuo ipsis relapsis, habuit rex apud urbem Cabilonem concilium in quo denuo etiam depositi sunt ab episcopatu, *ibid.*

Casaraugustanum concilium (ann. 380), habitum contra haereticos Priscillianistas quorum sectae primus auctor fuit Marcus e Memphis in Aegypto ortus qui fuit magicæ artis peritissimus et sectator dogmatis quod finxit Maes, S. Leo, LV, 996.

Casaraugustanum concilium (ann. 418). — Hoc habitum fuit in forma collationis (*conférence*) cui interfuit Emeritus unus ex Donatistarum episcopis; in quo S. Augustinus alternis vicibus et populum et Donatistas hortatus est, ut hos ad unitatem fidei addiceret. Sed Emeritus adhæsit alto silentio, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 317.

Capuanum concilium (ann. 389-391). — Habitum fuit eo fine ut finiat Antiochenum schisma, a canonibus Ecclesiae Africæ habetur plenarium; absentia vero Flaviani episc. Antiocheni prohibuit ne rei conclusio fiat. Attamen pro stabilienda pace, statutum fuit omnibus Orientis episcopis communionem dare quarumcunque partium sint, dommodo fidem catholicam conferentur. Tractatum etiam fuit de eo quod negabat Bonosius episcopus, id est, Matrem Salvatoris post partum virginem permansisse. Hunc Novatoremad arch. Thessalonicens. et comprovinciales remisit qui eum, in concilio congregati damnaverunt, S. Damasus papa, Prolegom., XVI, 339.

Carisiacum concilium (ann. 838). — Ea sunt verba docti Mansi de hoc concilio: Eodem quoque anno, id est 838, in synodo Carisiaca iterum auditi Anisolenses monachi, iterum rejecti; prænæque depositionis ab omni sacerdotali gradu militati sunt. In hoc eodem concilio, Florus, presbyter Ecclesiae Lugdunensis, notior sub hoc nomine diaconus Florus, denunciavit et vias aperuit ad da-

maniam liturgica opera Amalarii chorepiscopi Lugdunensis. Hincmarus Rhem. arch., CXXV, 85.

Carisiacum concilium (ann. 842). — Hoc concilium convocatum est pro matrimonio Caroli Caivi cum Hermetrude, *ibid.*

Carisiacum concilium (ann. 849). — Citatus est, ex jussu Hincmari, monachus Gotescalcus ante hunc consecratus quem habebat Carisiaci rex Carolus. Ibi sederunt duodecim episcopi. Gotescalcus de sua doctrina interrogatus haereticus judicatus est et inemendabilis, et a presbyteratus ordine quem a Rigboldo chorepiscopo sine assensu Rothadi Suessionensis episc. acceperat, depositus est, *ibid.*

Carisiacensis synodus (ann. 855). — Hæc synodus habita fuit sub Benedicto III, Fidoardus canonicus Rhemensis, CXXV, 231.

Carpentoractense concilium (ann. 527). — Huc præfuit S. Casarius Arelatensis, sub pontificatu Felicis IV, regnante Alaharico Italise rege. Patres suspensionis poena pro anno de sacris Agræcium Antibarum episcopum percurserunt, quod ad concilium non venerit, et irregulares fecerit ordinationes. Ibi sederunt sexdecim episcopi qui canonici ad bonorum parochialium administrationem spectanti subscripserunt, S. Casarius, LXVII, 1267.

Carroloensis synodus (ann. 989). — Gumbaldus arch. Burlegal. habuit hanc synodum cum sex aliis episcopis Aquitanie, in monasterio Carroloensi. In diocesi Pictaviensi. Patres ibi tres condiderunt canones, Letaudus Miciac. mon., CXXVII, 824.

Carroloensis synodus (ann. 1027). — Hæc habita fuit adversus errores Manichæorum qui in Gallias grassabantur, et in confirmationem pacis, *ibid.*

Carroloensis synodus (ann. 1080). — In hac synodo abbas Sancti Maixenti delationem tulit legato Amato, episcopo Oleronis. adversus abbatem Mastiensem novum cui comes Gui bona dederat quæ abbas S. Maixenti abstulerat, *ibid.*

Carthaginense concilium I (ann. 251). — Hoc concilium decrevit excommunicationem contra Felicissimum schismatici Africani infelicem auctorem, et contra quosque illos presbyteros Carthaginenses fidei desertores ac schismaticos sectarios jam antea his excommunicatos. — Decrevit etiam lapsos penitentiam agentes in Ecclesiam communionem esse recipiendos, sed non citra necessitatem urgentem ante tempus satisfactionis impetum, Tertull., III, 819.

Carthaginense concilium II (ann. 255). — Hoc concilium definit lapsis restitum ad Ecclesiam postulanti bus concedendum esse post sibi impositam penitentiam adimplentionem, *ibid.*, 851.

Carthaginense concilium III (ann. 256). — In hoc concilio constitutum est: 1. Ut omnino deponatur, nisi abstinetur, illo Diaconus quem Rogatianus de prote-via et convictis sibi illatis denuntiaverat. 2. Confirmavit decretum alicujus concilii antecedentis contra Germainum Victorem Christianum, prohibendo ne nomen ejus in oblatione sacrificii apud altare nominaretur. 3. Responsum esse videtur baptismum infantulorum in casu necessitatis ante octavam diem accelerandum esse, Tertull., III, 1013.

Carthaginense concilium IV (ann. 258). — Hoc concilium decrevit contra Basilidem et Martialem Hispanie episcopos, libellaticos posse quidem ad agendam penitentiam admitti, verum ab ordinatione clericali atque a dignitate sacerdotali recte prohiberi, sua etiam episcopali dignitate recte spoliatos, *ibid.*, 1019.

Carthaginense concilium V (ann. 258). — Hoc concilio ob dubitationem, quam sibi alio sentirent in questione rebaptizationis, tandem definitum est, cum unum sit in sancta Ecclesia baptisma, neminem foris extra Ecclesiam baptizari posse, et additum est illos qui a Catholicis rite baptizati ad haereticos de fuissent non per baptismum sed per solam manuum impositionem recipiendos esse, si ad Ecclesiam redire contendant, *ibid.*, 1055.

Carthaginense concilium VI (ann. 258). — Hoc concilium decrevit ut qui apud haereticos aut schismaticos tincti sunt, redeunt ad Ecclesiam baptizarentur. 2. Ut qui in Ecclesia presbyteri vel diaconi ordinati, in schisma lapsi sint, aut ab haereticis promoti sint, revertentes ut laici communicarent, salvo tamen concordia vinculo cum episcopis qui aliter sentirent, *ibid.*, 1144.

Carthaginense concilium VII (ann. 258). — Sub Agrippino episc. habitum, pronuntiavit unanimi ore contra baptismum ab haereticis collatum. Hujus concilii acta dispersa sunt, *ibid.*, 1051.

Carthaginense concilium VIII (ann. 258). — Hoc concilium, sive verum sive falsum sit, in hac collectione, ait Baluzius, ponitur, quemadmodum nonnulla concilia refe-

rentur in vulgatis feditonibus conciliorum quæ tamen non constat habita fuisse, *ibid.*, 1101.

Carthaginense concilium (ann. 311). — In hoc concilio habulo Botrus et Celestius vel potius 70 episcopi schismatici Cæcilianum episc. Carthag. damnaverunt, S. Optatus, XI, 777.

Carthaginense concilium (ann. 319), sub Grato episc. habitum. — Primum dicitur non quod antea nullum fuerit habitum, quia vero maxime antiquum orthodoxum et approbatum inter ea quæ ibi convocata sunt. In hoc concilio Deo gratiæ aguntur de unitate procurata, *ibid.*, 803.

Carthaginense concilium (ann. 390). — Huic præfuit Genethesius vel Genedius episc. Carthag. Hoc concilium vocatum est in Carthag. Statuit de continentia episc., presbyt. et diacon, *ibid.*, 1193.

Carthaginense concilium (ann. 401). — Hoc concilium fuit ab Aurelio in secretario basilicæ Reatitutæ convocatum. Tractat de parvulis apud Donatistas baptizatis, *ibid.*

Carthaginis synodus (ann. 412), ab Aurelio coacta adversus Cælestium, Honorio X et Theodosio VI CC, Marius Mercator, XLVIII, 321.

Carthaginis synodus (ann. 416), ab Aurelio coacta adversus Pelagium et Cælestium absentes, Theodosio Aug. VII et Junio IV, Palladio CC, *ibid.*, 331.

Carthaginense concilium (ann. 416), habitum contra Pelagium et Cælestium, S. Prosper Aquit. LI, 101.

Carthaginis synodus (ann. 418), coacta ab Aurelio, Honorio XII et Theodosio VIII, Marius Mercator, XLVIII, 347.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio ex omnibus Africa provinciis collecta, Honorio XII et Theodosio VIII, CC, *ibid.*, 350.

Carthaginis synodus (ann. 418), quæ ibidem habita est, *ibid.*, 353.

Carthaginis synodus (ann. 418), ab Aurelio congregata ex tota diocesi Africa, *ibid.*, 358.

Carthaginense concilium universale (ann. 418). — Indictum est hoc concilium 1° Maii die apud Carthaginem, S. Optatus, XI, 821.

Carthaginense concilium (ann. 419), sub Aurelio habitum. — In hoc conventum est inscribere in actis concilii Carthagin. tres et triginta canones decretos in præcedentibus conciliis de continentia clericorum, usura, consecratione sacri chrismatis, reconciliatione publica penitentium, etc., *ibid.*, 862.

Carthaginense concilium (ann. 419). — Hoc concilium damnavit ut a tota Pelagium et Cælestium, an. 419, S. Optatus, XI, 1502.

Carthaginense concilium (ann. 525). — Hoc concilium a Bonifacio episc. convocatum, in secretario Ecclesiæ S. Agnæ martyris, habitum fuit. Confirmavit privilegia Ecclesiæ Carthag., *ibid.*, 847.

Carthaginense concilium (ann. 534), sub Reparato habitum. — Hoc de episcopis Arianis qui ad rectam fidem redierant, decrevit ut a dignitatibus ecclesiasticis arceantur; ibi lecti sunt veterum conciliorum canones, multaque decreta lata fuerunt pro reparanda ecclesiastica disciplina, *ibid.*, 843.

Carthaginense concilium (ann. 550). — Hoc concilium non est approbatum. Episcopi ibi sedentes excommunicati papæ Vigilii ausi sunt, quia hic summus Pontifex tria capitula damnaverat, et ad imperatorem Justinianum quem in partes eorum attrahere tentabant, scripserunt. Justinianus vero rescriptum promulgavit in quo Africanos episcopos refutans papæ Vigilii se ultorem ostendebat, S. Isidorus Hisp., LXXXIV, 236.

Causiense concilium (ann. 995). — Habitum sub Leone abbate monasterii Sancti Bonifacii urbis Romæ et papæ Joannis legato. In hoc Arnulfus pacis Ecclesiæ exturbator damnatus fuit et seipsum sacerdotio exivit, Sylvester II papa, CXXXIX, 347.

Chalcedonense concilium (ann. 451), ubi præfuit Paschasius cum legatis S. Leonis papæ. — Illud congregatum fuit tanquam tempestatibus quibus tunc agitabatur sancta Ecclesia efficax remedium. Episcopi in concilio Ephesino depositi instanti oratione hoc ab imperatore Marcello petiverant. Ibi contra Eutychetem et Dioscorum olim Alexandriæ episc. sententiam tulerunt tres legati summi Pontif. Paschasius, Euclettus et Bonifacius his verbis: Nefaria a Dioscore commissa nota sunt; in sua communione recepit Eutychetem ab episcopo suo damnatum, quod negavit Ephesi, sustinere pergit nedum veniam implere, nec epistolam Leonis ad Flavianum legi permittit, necnon summum Pontificem excommunicavit. Multum de eo quesitum est: Clamator, ad iussuonem non venit; itaque sanctissim. arch. Romanus Leo, per nos et per istud concilium cum apostolo

S. Petro qui est petra basisque et fundamentum ecclesiæ Ecclesiæ, eum dignitate episcopali, et omni ministerio sacerdotali spoliavit. Ibi adhuc recepta sunt Epistolæ synodales S. Cyrilli, tum ad Nestorium quam ad Orientales directæ, ut dogmati Nestorii rejiciendo apæ et definiendo canonice symbolo veram fidem. In hoc et alia multa et in variis sess. tractata sunt. Huic comederunt sexcenti Patres, S. Damasus papa, XLII, 561.

Cirithense concilium (ann. 305). — In hoc in gratiam reconciliati fuerunt et veniam acceperunt episcopi qui, grassante persecutione, pagani sacros libros traderant et quibuscum communicare ex Africano proconsulari concilio interdictum erat, S. Augustinus, XXXIII, 16, 380.

Cirithense concilium (ann. 412), Huic concilio præerat Sylvanus episc. et Numidia primas. Contra Donatistas convocatum fuit illud concilium, S. Optatus, *Appendix hist. Carth. coll.*, XI, 1151.

Claramontanum concilium (ann. 1095), ubi factum est decretum pro communione sub utraque specie. — Hoc convocavit S. Robertus Pullus, Urbanus II papa, CLXXVI, 1036.

Clarononense concilium (ann. 1164). — Consensu omnis regni Angliæ. Ibi stabilita sunt præcepta regis conformia, contraria vero Ecclesiæ libertatibus. S. Thomas itis subscripsit articulis quos vocant jura regia. Fuit enim impulsus ab aliis episcopis et regi magnatibus. Sed postea tanto fuit dolore commotus et non ausus fuerit celebrare, antequam a summo pontifice absolutus fuerit, S. Thomas Cantuar., CLXXVIII, 131.

Compendiense concilium (ann. 823). — Hoc concilio de rebus sacris illicite usus actum est; et in eodem imposita denuo fuit poenitentia Ludovico Debonario pro aliquot culpis quarum emendationem promissit, S. Agobardus, CIV, 250.

Constantinense concilium (ann. 1094). — Huic Hebeardus Constantiæ episcopus et Urbani II papa legatus in Alemannia, præfuit. Ibi incontinentia clericorum et violentia Simoniacorum damnata sunt. Actum est etiam in causa Prædix reginæ quam dimisso clamo Henrico imperatore, ad Mathildem confugerat, S. Urbanus II papa, CLI, 126.

Constantinopolitanum concilium œcumenicum II (ann. 381). — Hoc concilium constitit inter multa, hæreticos qui rectæ fidei adjucebantur, et plures alios unione chrismatis esse recipiendos; Arianos, Macedonianos, Sabellianos, Novatianos; Eunomianos vero, Montanios Phrygas, Sabellianos et plures alios qui tinguntur in immersione, baptizandos esse, Tertullianus III, 126.

Constantinopolitanum concilium (ann. 382). — Hoc concilium sub imperatore Theodosio et ejus jussu congregatum fuit ad solvenda varia inter quæ negotium quo ad Flavianum spectabat. Huic bis a suis ministris ad eum deputatis concilio invitatus est Gregorius Nazianzenus qui dedit excusationem quod onustus infirmitatibus et morti proximus nihil jam agere poterat, S. Leo, LII, 955.

Constantinopolitanum concilium (ann. 383). — Ea fuit causa hujus concilii quod imperator Theodosius cui nihil erat antiquius pace imperii et Ecclesiæ, omnium sectorum particularium episcopos habere concilium ut unitatis fructus et unius sententiæ eorundem collationibus colligeretur, junctionem fecit, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 448). — A S. Flaviano habitum contra Eutychetem. Hic ter citatus ad concilium venit tandem et a patricio Florentino cum interrogaretur an confiteretur duas naturas in Christo post incarnationem, respondit: Confiteor Christum habuisse duas naturas ante unionem, sed post unionem, solam confiteor. Unde anathematizatus est, *ibid.*, I, V, 1038.

Constantinopolitanum concilium (ann. 449). — Eutyches damnatus in præcedenti, ad S. Leonem papam appellavit; in hoc, post discussionem factam actorum concilii recens habiti, exponere suam fidei confessionem ab imperatore jussus est, *ibid.*

Constantinopolitanum concilium (ann. 450). — Theodosio mortuo, ejus successor Istanter legatos S. Leonis hospitatus est. Mox Anatolius, ejus substituti ordinatus in locum Flaviani Constantinop. episcopi, a S. Leone Theodosius approbationem petierat, congregavit hoc concilium episcoporum qui tum in urbe aderant, abbatum, presbyterorum et diaconorum. Lecta est S. Leonis ad Flavianum epistolæ, cui subscripsit Anatolius dicens: Nestorio, Eutycheti et eorum dogmatibus anathema, *ibid.*, 1214.

Constantinopolitanum concilium (ann. 519). — Hoc habitum est quia Timotheus sedem episcopalem et patriarchalem Alexandriæ usurpaverat, et cum sciret adversus orthodoxos, plures catholici episcopi ad imperatorem

Leonem miserunt supplicationem petentes Timothei depositionem et patriarchæ canonica electionem: quod fuit causa hujus concilii, *ibid.*, 1219.

Constantinopolitanum concilium (ann. 532). — In hoc, ex jussione imperatoria, per tres dies continuos, orationes ac disputationes inter se habuerunt sex episcopi orthodoxi, et sex episcopi partibus Severi, Antiochiam Eutychiani patriarchæ faventes. Sed veritas de errore triumphavit et unus ex heterodoxis ad fidem conversus est cum multis clericis et monachis, *ibid.*, 975.

Constantinopolitanum concilium (ann. 543). — Hoc concilium coactum est a Menna Constantinopolit. patriarcha in causa Origenis et origenistarum, Liberatus, LXVIII, 1059.

Cordubense concilium (ann. 549). — Huic præerat Osius; fuit contra sectatores Arii celebratum, Osius Cordub. episc., Kpiat. ad Constantinum, VIII, 1327.

Cordubense concilium falsum (ann. 852). — Jussu Abderami regis Mahumeti sectatorum convocatum, decreta ibi prohibita ad martyrium se offerendi et condemnatio cultus talium martyrum. S. Eulogius sacerdos Cordubensis in opere cui titulus: *Memoriale sanctorum* illud impugnat et rejicit tanquam falsum, *ibid.*

Danubii juxta ripam concilium (ann. 741). — Hoc concilium a S. Bonifacio et uno legato S. sedis habitum fuit. Rem clerici sive laici qui inemendabiliter a lege Domini delinaret, ad papam deferri, concilium jussit, S. Gregorius III papa, LXXXIX, 584.

Dinopolitanum concilium (ann. 415). — Contra Pelagium habitum est, in quo quidem absolutus fuit et ejus doctrina damnata, siquidem ipse eam anathematizare coactus est: ut vitet eam damnationem: qui errores Pelagii in codice ab episcopis Erce et Lazaro collecti fuerant, ut in hoc concilio ante Patres sedentes legerebantur. Sed Pelagius in audientia errorum, eos decipere novit, ore confitendo fidem veram quam corde negabat, S. Augustinus, XXXIII, 776, 827.

Ebroicensis synodus (ann. 1576). — In hac æstivali synodo actum est de institutione disciplinæ ecclesiasticæ iniquitate temporis collapsæ; habitus fuit sub Claudio Ebroicens. episc., Joannes Rothomag., CXLVI, 239.

Egarense concilium (ann. 615). — Egara, urbs Hispaniæ erat, hodie Tarraca vel Terrassa. In hac urbe habitum fuit hoc concilium de collibitu presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 614.

Eleusense concilium (ann. 1027). — Hoc habitum fuit ab Oliva pontifice Ansonensi ad vicem Berengarii Eleusensis episcopi. Ibi actum est de pace et de aliquot disciplinæ. Officium divinum per tres menses pro excommunicatis fieri, ut conversio eorum impetraretur, statutum est, S. Urbanus II papa, CLI, 742.

Eliberitanum seu Iliberitanum concilium et I. in Hispania habitum (ann. 505 vel 506). — Unum et octingenta canones Patres qui ibi sederunt, considerunt de disciplina ecclesiastica, S. Leo, LV, 1019.

Eponeuse concilium (ann. 517). — Primo anno regni Sigism noli quem S. Avitus episcopus Viennensis ad fidem converterat, fuit habitum hoc concilium. Ille episcopus huic præfuit. Ibi quinque viginti Burgundii sederunt episcopi qui canones quadraginta condiderunt, S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.

Ephesianum concilium (ann. 445). — Habitum est vel in aliquo alio loco Asiæ proconsularis. Quod convocatum est contra hæreticum Noel et Paulum Samosatens. In quo concilio recitata fuit quedam fidelis expositio de verbo *ὁμοούσιος* quod reflecit ille hærestarcha, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 505.

Ephesianum concilium (ann. 401), habitum contra Nestorium, eum damnat eum multis pelagianis, S. Prosper, LI, 394.

Ephesianum concilium (ann. 431). — In Messalianos et Eucittas necnon in causa Eustathii habitum est. In hoc eodem sederunt decem episcopi adversus Nestorium Constantinopolitanum episcopum qui puram hominem ex S. Virgine Maria natum asseruit, ut aliam personam carnis, aliam faceret Deitatis, nec unum Christum in Verbo Dei et carne sentirent, sed separatim atque conjunctim alterum Filium Dei, alterum hominis prædicaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 151.

Ephesianum concilium (ann. 431), ab illis episcopis qui Nestorii partibus favebant congregatum in diversos ibi depositi sunt S. Cyrillus et Memnon episc. Ephes., S. Prosper, LI, 394.

Ephesianum concilium (ann. 444), in causa Eutychetis congregatum, S. Prosper, LI, 601.

Ephesianum concilium (ann. 449), quod in latrocinium transiit, quæ in hoc, omnibus subversis principis, Flav-

vianus et Eusebius Dorytei damnati a Dioscuro fuerunt S. Leo, LIV, 966.

Ezobanidense concilium (ann. 1041). — Hoc concilium, habitum fuit a legatis Hugone de Die et Amato Oleronis. Ibi excommunicati sunt Ezobanidenses clerici quod professionaliter non acceperint unum ex his duobus legatis, D. Ivo Carnot., CLXII, 182.

Forojuliense concilium (ann. 796). — A sancto Paulino congregatum fuit hoc concilium, in causa sacrosanctæ Trinitatis et Incarnationis Verbi divini, sub Leone papa III, S. Paulinus Aqu. Patr., XCIX, 283.

Floriacense concilium (ann. 1110). — Hoc habitum fuit a Legato Richardo Albano episcopo. Excommunicati fuerunt qui verationibus in Ecclesiam Maurias soutes se redderent, S. Ivo Carnot., CLXII, 219.

Francfordiense concilium (ann. 794). — Jussione Magni Caroli imperat. contra Elipandum et Felicem Urgell. episc. Ibi damnati sunt eorum errores de adoptione quam Filio Dei tribuebant. In hoc sederunt trecenti Patres, Cælius Sedulius, Prolegom., XIX, 517.

Francfordiense concilium (ann. 1006). — In hoc statutum est de Constitutione episcopatus Bambergensis. Ocasio hujus erectionis fuit S. imperatoris Henrici II desiderium locum sui ortus honorandi. Cum episcopus Witzburgensis frustra exposuisset hujus urbis sedis ordinationem, servandum suum se cum titulo archiepiscopi, obtulit, sed adhuc frustra, petitioni imperatoris, S. Henricus imperat., CXI, 364.

Fussellense concilium (ann. 1104). — Hoc concilium convocatum est ut componerent similes dioceses Burges et Osma. Aliquot alia ibi etiam statuta fuerunt, S. Urbanus II, CLII, 52.

Gallicanum concilium (ann. 197). — In quo Montanus damnatus est, S. Leo, LVI, 53.

Gallicanum concilium (ann. 553). — S. Hilarius Pictav. convocavit plura in Gallis concilia contra Arianos. In hoc Patres Saturninus Valentis et Ursacii communionem abdicaverunt, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 562). — In hoc concilio staterunt Patres admittentes esse qui Arianum dogma abjurarent, dummodo fidem Nicænam propterarent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 571). — In isto sedes in S. Trinitatem confirmata fuit, et Patres ad papam reclamaverunt adversus quoscunque qui hanc fidem negarent, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 429). — Habitum fuit eo tempore quo Pelagiana hæresis Britanniam regionem nunc Angliam infestabat. In hoc periculo veræ fidei, catholici Angliæ ab episcopis Galliarum auxilium petierunt adversus errorem. Ibi fuit causa hujus concilii in quo S. Germanus Antiss. et S. Lupus Trecentis sederunt, ut defensores gratiæ J. Christi, *ibid.*

Gallicana synodus (ann. 451). — Ibi sederunt quatuor et quadraginta episcopi qui S. Leonis ad Flavianum Antiochiæ patriarcham epistolam approbaverunt. Cui præfuit Ravennius Arelatensis. Epistola supra memorata contra Eutychetem scripta erat, *ibid.*, 1236.

Gallicanum concilium (ann. 516). — In isto concilio cum quidam dogmatis Ariani amator objectionibus S. Remigii respondere impar erat, ad veram fidem conversus est, *ibid.*

Gallicanum concilium (ann. 796). — Videtur hoc concilium Turonense apud urbem habitum fuisse, Caroli Magni jussu, in causa Josephi Cesomaniens. episc. qui a clero diocesano pro duris et barbaris accusatus fuerat cruciatibus. Jamjam damnandus sub militari veale aufugit, nec depositionem vitavit, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 178.

Gangræense concilium (ann. incert. 364). — Habitum fuit hoc concilium in metropoli Paphlagoniæ contra Eustathianos et Manicheos. Juxta Baronium huic concilio præfuit Cordubensis Osius velut legatus papæ Sylvestri. In hoc consensu viginti canones conditi sunt. Ibi sederunt quindecim episcopi, S. Leo, LV, 819.

Germanicum concilium (ann. 744). — Huic præfuit S. Bonifacius legatus sanctæ Sedis. Patres capitulare in viginti octo articulos partitum, quorum plures spectant quidem magis ad societatem civilem, qui vero tunc temporis non minus ad res ecclesiasticas tendebant, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 807.

Germanicum concilium (ann. 759), loco incerto, fortasse apud Constantiam urbem. — Juxta Collectionem conciliorum Allemanniæ, Guarinus et Ruithardus fisco mancipati, Othmarum, S. Galli abbatem, in carcerem conjecerunt sicuti reum pravorum et libellinosorum. Cujus abbatibus crimen erat in eo quod questus esset, et quest etiam eum vellet de eorum exactionibus, *ibid.*

Germanicum concilium (ann. 830), loco incerto. — Ibi

questio fuit an dioceses Bremensis et Hamburgensis in unum colligerentur, *ibid.*, 830.

Gerundense concilium (ann. 517). — Ibi cum sex aliis episcopis præfuit metropolitanus Tarraconensis, et decem canones de liturgia et disciplina condiderunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 314.

Gerundense concilium (ann. 1019). — In hoc, Petrus episcopus hujus urbis, suffragiis plurium astantium in civitate episcoporum canonicam constituit vitam, *ibid.*

Gerundense concilium (ann. 1097). — Habuit hoc concilium archiepisc. Tarraconensis cum tribus episcopis. Statutum est de confirmandis libertatibus ecclesiasticis, S. Urbanus II papa, C.LI, 230.

Hiberniensis concilia (ann. 450 vel 466), duo sub nomine S. Patricii, quorum manuscriptum pervetus exemplar in bibliotheca Benedictinorum Cantabrigiæ servatur, S. Leo, I.VI, 302.

Hiberniensis concilium (ann. 795), fere incognitum nisi citetur a quodam auctore (*Vid.* Duguet, dissert. 17, de I et 2 canone concilii Ancyran), dicente unum concilium Hiberniensis habitum ann. 795 et initio pontificatus Leonis II, ex his duobus canonibus, de scandalo quod afferret in populo presbyter ad penitentiam publicam admissus conculcit, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 393) generale totius Africæ, ab Aurelio convocatum et cui præfuit. — Inter alias constitutiones quas de disciplina ecclesiastica fecerunt Patres, in hoc concilio statutum est celebrationem festi Paschatis quotannis in concilio quod haberi solitum erat declarandam esse. *Monumenta vetera*, S. Optatus, XI, 1183.

Hipponense concilium (ann. 397), generale Africæ, ab Aurelio apud Hipponam convocatum, de Donatis is episc. Carth. de clericis Donatistis in numero laicorum recipiendis, *ibid.*

Hipponense concilium (ann. 422). — In hoc concilio damnaverunt Antonium episc. Fussalens. quem spoliarunt gubernatione episcopali, nec tamen eum ab episcopatu deposuerunt Patres, *ibid.*

Hipponensis synodus (ann. 426). Ab S. Augustino ælate provocata convocata fuit. In ea sibi successorem in episcopatu elegit presb. Heraclium, *ibid.*

Hispalense, Spalense concilium I (ann. 590). — S. Leander Hispalensis episcopus habuit hoc concilium cum septem suffragantibus, quinto anno regis Recaredi, Isidorus Mercator, CXXX, 595.

Hispalense vel Spalense concilium II (ann. 591). — Hoc concilium habitum fuit in sacro ecclesiæ dictæ Hierosolyma, sub rege Sisebuto et papa Bonifacio V. Huic præfuit S. Isidorus Hispalensis, et septem alii ibi sederunt presbyteratus et duo laici titulo illustres; Pisisellus provincie Beticæ gubernator, *ibid.*, 595.

Hispanicum concilium (ann. 562). — In hoc concilio congregati episcopi, omnes qui ad veram fidem redirent esse admittendos statuerunt, dummodo fidem Nicænam reciperent, et doctrinam Euzoii et Eudoxi impiam anathematizarent, S. Leo, LVI, 218.

Hispanicum concilium (ann. 795). — Hoc fuit habitum ab Hispanicis episcopis. Errorem infauste Elipandi et Felicii Urgelli adoptarunt, eum corroborare a quot textibus SS. Patrum sedatis coniecit, *ibid.*

Iconiense concilium (ann. 238). — Hoc concilium constituit ac derexit contra Cataphrygas et omnes alios hæreticos nihil eorum quæ ab hæreticis facta sunt, ab Ecclesia catholica recipiendum esse: ordinationes, baptismum, manuum impositionem, quidvis sacrum ab hæreticis administratum, invalidum esse. Quoad vero spectat hoc concilium, Stephanus papa episcopos Orientales hæc constituentes excommunicat, apostolicæ Sedis communionem privat: ipsam vero synodum erraticam contra apostolorum traditionem erroneum dogma confirmantem, reprobat, Tertullianus, III, 1152.

Ilerdense concilium (ann. 521). — Hoc concilium habitum fuit, juxta cardinalem d'Aguirre, quinto decimo anno regni in Hispania Theodorici. Ibi octo episcopi vel potius novem sedentes et testantur acta, sexdecim canones confecerunt, Dracontius, LX, 796.

Ilerdense concilium (ann. 1239). — Joannes cardinalis legatus et Sabina episcopus, habuit hoc concilium in quo sedentes Patres de disciplina ecclesiastica et notanter de clericorum agendi ratione statuta unumque particulare pro bona Ecclesiæ Barcinonensis administratione constituerunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIX, 321.

Ilerdense concilium (ann. 1337). — In hoc negotium datum S. Francisci et S. Dominici religiosi hæreticos quaerendi, *ibid.*

Illyricum vel Illyricum concilium (ann. 369 vel 370 seu 373), quod, imperatore Valentiniano jubente, con-

gregatum est. — Ea fuit causa convocationis, ut finem contestationibus quæ de doctrina adhuc agitantur in Asia et Phrygia, Patrum decreta imponerent, et aliquot malis quæ committebantur in episcoporum ministrorumque ordinis inferioris electione. Disputationes versabant præsertim de natura S. Spiritus quæ ab heterodotis secreta fuerat a natura Patris et Filii; quod hæresim Macedonii refricabat. Decretum concilii ad episcopos Asia et Phrygiæ fuit directum cum epistola synodali, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 136.

Illyricum concilium (ann. 415). — Hoc concilium habitum fuit in gratiam Perigenis sacerdotis Corinthi, qui ordinatus fuerat episcopus urbis (vulgo Patras) in Thessalia, in diocesi Illyriæ Orientalis, ab episcopo Corinthi, Alexandro. Cum incolæ urbis nolent eum accipere episcopum, concilium congregatum fuit ad confidenda testimonialia de pietate et bonis moribus Perigenis coram papa litteras; sed fuit impar Roma pervicaciam vincendo obstantium, et res in longum procrastinabat, cum Alexander Corinthi episcopus mortuus est, cui ille substitutus est, *ibid.*

Illyricum concilium (ann. 516). — Hoc concilium habitum est a Joanne episc. Nicopoleos, metropoleos veteris Epiræ. Ibi septem sederunt episcopi qui declarationem adversus Eutychanos et in gratiam communionis cum papa Hormisdæ confecerunt, Cassiodorus, LXIX, 850.

Illyricum concilium (ann. 550). — In hoc Illyrici episcoporum capitulorum fautores audacter surrexerunt contra Judicatum papæ Viglii, et Benenatum qui surrexerunt contra tria capitula damnarunt, *ibid.*

Italicum concilium (ann. 251 vel 253). — Hoc concilium sub papa Cornelio congregatum in causa hæretici Novatiani. Hoc inusitum ac alienum a recepto ecclesiastico more, quo concilia omnia ad illud usque tempus, et etiam deinceps celebrata sunt, a certo aliquo determinato loco denominationem acceperat.

Vix proferri poterit concilium aliquid citari hæc tempora, quod *Italicum* dictum sit, et non potius *Romanum*, Damasus papa, Prolegom., XIII, 529.

Italicum concilium (ann. 381). — S. Ambrosius huic præfuit concilio quod forte habitum est Mediolani cujus erat episcopus. Patres hujus concilii artibus Maximi (Yneci delusi sunt. Qui eum expulsus esset Constantinopoli ubi sedem tempore S. Gregor. Nazianz. episcopalem usurpaverat, adiit concilium, quod eum proclamavit patriarcham Constantinopolitanum, et habuit Nectarium intrusum. Patres ibidem Apollinaristas damnarunt, et duas epistolas ad Theodosium Magnum imperatorem scripserunt, *ibid.*; S. Ambrosius, XVI, 931.

Juliodonense concilium (ann. 1080). — Ibi ad Willelmum Anglorum rege cum episcopis et proceribus Normannæ apud Juliam bonam celebratum est, Gregorii VII pape anno octavo, Philippi Francorum regis vicesimo. In hoc statutum est de pace Dei, de incestis matrimoniis et multis ad disciplinam spectantibus, Willelmus Conquestor, CXLIX, 1323.

Limpacense concilium (ann. 364). — In hoc concilio abrogata sunt quæcunque decreta in Constantinopolitano concilio ab Eudoxio et Acacio, dum e contra firmata fuerunt decreta concilii Seleuciæ. Valens imperator cum statuta hujus concilii a Patribus audivisset, omnia abrogavit, ad exilium damnavit omnes sedentes, et Eudoxii fautoribus omnes tradi jussit Ecclesias, Cassiodorus, LXIX, 1073.

Langesiense concilium (ann. 1278). — Hoc concilium fuit habitum a Joanne de Montoreau Turonensi archiepiscopo, et ibi sederunt ejus suffragantes qui sedecim statuta fecerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 564.

Laodicense concilium (ann. 364). — Istud fuit in antiquis temporibus celebre; et ejus canones, numero sexaginta, semper magnam auctoritatem obtinuerunt, S. Leo, LVI, 714.

Lateranense concilium (ann. 649). — Hoc concilium habitum est contra Cyrum episc. Alexand. et Sergium episc. Constantin., Pyrrhum et Paulum qui tantum in Jesu Christo solam operationem et solam voluntatem admitterebant. Hoc concilium in 20 canonibus de mysteriis Trinitatis et incarnationis stabilivit fidem Ecclesiæ, et eosdem anathematizavit hæreticos, S. Optatus, XI, 814.

Lateranense concilium (ann. 1179). — Papa Alexander III cum imperatore Frederico reconciliatus hoc undecimum generale concilium convocavit pro tribus causis gravibus, quarum fuit prima, schismatis reliqua abolere; secunda, Valensium hæresim damnare; et tertia re-instituere disciplinam ecclesiasticam quæ per tam longum schisma dilacerata fuerat, S. Bernardus, CLXXII, 702.

Lateranense concilium (ann. 1213). — Hoc concilium a papa Innocentio III fuit convocatum, IV Lateranense, et

duodecimum oecumenicum. Ea fuit causa hujus concilii, terræ sanctæ recuperatio, disciplina Ecclesiæ universæ reformatio, bellorum et hæreseum extinctio, fidei firmitas et pacis restitutio. Ibi sederunt 412 episcopi, octingenti et amplius tam abbates quam priores, et legatorum copia magna pro absentibus. Papa ipse concilio protulit septuaginta decreta vel canones per expositionem fidei incipientes, Petrus Vallis, Cerialus monach., CCXIII, 702.

Legionense concilium (ann. 1088). — Ibi statutum est officia ecclesiastica in Hispania celebrari S. Isidori secundum regulam, et scriptores postmodum scriptura Gallica in substitutionem Gothicæ usuros esse, S. Urbanus II papa, CL, 83.

Lemovicense concilium II (an. 1028 et 1031). — In hoc concilio agitur de S. Martialis apostolatu, et multis ad disciplinam spectantibus.

Huic præfuit Jordanus hujus urbis episcopus, Jordanus Lemov. episc., CXI, 11, 1333.

Leucorum apud civitatem (Toul.) synodus. (ann. 916). — Drigo Tullensis episcopus abbatem S. Apræ ex voto sui abbatis, quos ab illo reclamabat vicina Ecclesia decimas restituit, Hincmar. Rhem., CCXV, 63.

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 971). — S. Gerardus Tullensis episcopus, ibi donationem fecit plurimum Villarum Ecclesiæ S. Michaelis, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 982). — S. Gerardus episcopus Tullensis in hac synodo confirmavit bona et privilegia abbatie S. Mansueti, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 985). — In hac quædam nova donatio Ecclesiæ S. Michaelis facta est, *ibid.*

Leucorum synodus apud civitatem (ann. 1050). — Papa S. Leo, aliis circumstantibus, hoc tempore, per translationem corporis, e loco ubi depositum erat, in ecclesiam abbatie S. Mansueti, canonizationem S. Gerardi fecit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1072). — In hac synodo, ab episcopo Piboune pro donationibus a suis prædecessoribus et a seipso factis confirmatio sancita est, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1076). — In hac synodo, ejusdem episcopi mandatum in gratiam ecclesiæ vulgo *Notre-Dame*, a comitissa Sophia fundatæ et a seipso consecratæ, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1090). — In hac synodo, episcopus Pibo abbatissæ Spinallii Bariensem ecclesiam adjudicat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1091). — In hac synodo, abbatissæ S. Leonis Tullensis, a Luctulfo cathedralis decano, dotatio facta, et ab episcopo firmata, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1105). — In hac synodo, Pibo ecclesiæ Sancti-Gengulphi Tullensis factas donationes confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1111). — In hac synodo, Riquinus provisor ecclesiæ Tullensis, sententiam judicii pronuntiat in gratiam abbatissæ Cluniac., *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1116). — Riquinus episcopus factus, novam donationem abbatissæ Sanctæ Apræ facit, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1122). — Episcopus Riquinus ibi donationem prius S. Dodonis abbatissæ Sancti Mansueti factam, confirmat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1136). — Ab episcopo Henrico donationis abbatissæ S. Mansueti factæ confirmatio, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1192). — Odo episcopus Tullensis ibi aliquot statuta adversus bonorum ecclesiasticorum usurpatores promulgavit, et aliud adversus Valdenses hæreticos quos ligatos ad se adduci jubet, ut eis meritum poenæ infligat, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1359). — In hac synodo Bertraudus de la Tour statuta lucidissima promulgavit. Abbatissis convenire ad synodum episcopalem jubet, *ibid.*

Leucorum apud civitatem synodus (ann. 1658). — Andreas Sacerdotis episcopus Tullensis habuit hanc synodum diocesanam ubi renovavit plura vetera statuta, alia reformavit, alia addidit. In Epistola pastorali prælatis zelo plenus synodum diocesanam esse viam maxime utilem ad reformationem et emendationem morum asserit, *ibid.*

Lexoviense concilium (ann. 1055). — Huic Hermenfredus episcopus, legatus papæ, præfuit concilio. Ibi accusatus est Mauger Rothom. archiepiscopus suam ecclesiam spoliavisse, et sua prodigalitate bona ejusdem dissipasse, in incertitudine vivere et non venerari Sedem apostolicam. His probatis, ille depositus est, unanimes ore sententiam

episcoporum, et Maurillus in ejus locum substitutus, B. Lanfrancus, CL, 42.

Lingonense concilium (ann. 850). Albericus episcopus Lingonensis ut donationes quas monasterio S. Petri vulgo de Bèze fecit, confirmarentur curavit, S. Leo, LVI, 312.

Lingonensis synodus (ann. 1017). — In hac synodo, S. Benigni monasterium Fructuariense a jurisdictione ordinarii exemptum est, *ibid.*

Lingonense concilium (ann. 1116). — Hoc fuit habitum ab archiepiscopo Viennensi vulgo Guy in medio rure inter Lux et Til chatel, in diocesi Lingonensi, hodie Divionensi. Res aliquot particulares ibi tractatæ sunt, *ibid.*

Liptinense concilium (ann. 745). — In hoc approbata fuerunt superiorum synodi Germanicæ decreta novaque sancuntur. Celebratum fuit sub Carlomanno majore domus regis. Ibi abbates et monachi receperunt Regulam sancti Patris Benedicti ad restaurandam normam regularis vitæ. In hoc quoque statutum est ut sub precario et censu aliqua pars ecclesiasticæ pecuniæ in adiutorium exercitus retineatur, nec non ut adulteria et incesta matrimonia quæ non sunt legitima prohiberentur et amenderentur episcoporum judicio, et ne mandipia Christiana paganis non traderentur, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 809.

Londoniense concilium (ann. 971). — Huic præfuit S. Dunstanus Cantuar. arch. Edgarus Angliæ rex, privilegia quibus ab hoc tempore monasterium Glastoniense fruebatur, confirmavit, sibi et suis successoribus tamen servando jus ponendi in monibus abbatibus quem elegissent monachi pedum abbatiæ, Joannes XIV papa, *Monument, diplom., CXXXVII, 518.*

Londoniense concilium (ann. 1075). — Hoc fuit coactum a B. Lanfranco Cantuar. arch. Adfuit ibi Thomas (d'York) Eboracensis archiepiscopus. Sederunt plures abbates. Statutum est ibi de disciplina et fecerunt aliquot constitutiones, B. Lanfrancus, CL, 41.

Londoniense concilium (ann. 1078). — Huic præfuit Lanfrancus, Cantuar. arch. Statutum est aliquot sedes episcopales in vicis alias transferendas esse in urbibus, B. Lanfrancus, *ibid.*, 42.

Londoniensia concilia (ann. 1085). — Duo hoc anno habita sunt ab archiepiscopo Lanfranco, ad hunc finem ut sedentes Patres reformarent et compoherent disciplinam, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 475). — Iterum proscripta est hæresis Prædestinatorum. Illud nos docet Faustus in Præfatione sui tractatus *De gratia et libero arbitrio*, Jacobus Sirmondus, LIII, 681.

Lugdunense concilium (ann. 490). — In hoc concilio Patres Lucilli presbyteri audiverunt retractionem de suis erroribus quos rejecit quique in concilio Arelatensi denuntiati fuerant. Post hujus retractionis lectionem approbaverunt sedentes, S. Gregorius Turon., LXXI, 511.

Lugdunense concilium (ann. 575). — Interfuerunt huic concilio plures regni magnates, ubi Gregorius Turon. frater ab inimicis suis homicidio insimulatus, causam dixit et juramento crimen dii vitæ, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 581 vel 586). — Hoc quod ordinarie dicitur tertium concilium Lugdunense, habitum fuit 22 anno regnantis Guntramni. Huic præfuit hujus urbis episcopus, cum aliis septem episcopis ibi sedentibus et duodecim delegatis aliorum absentium Patres sex canones condiderunt, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 811). — In hoc concilio Agobardus Lugdunensis arch. ordinatur in substitutionem Leidradi qui in monasterium apud urbem Suessionem secesserat, S. Agobardus, CIV, 76.

Lugdunense concilium (ann. 829). — Unum est quatuor conciliorum quæ fuerunt habita ex jussu imperatoris Ludovici Debonnari. Superest tantum epistola synodica Agobardi, arch. Lugdun., Bernardi arch. Vienn. et d'Essoy Fove episc. Cabilonensis imperatori qui de protectione Julæ concessa et de incommodis Christianis eventibus quererentur, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 848). — Hoc concilium convocavit Amolo, de quodam presbytero nomine Godelcarius quem Usuardus abbas et archidiaconus comprehendendi jussit, *ibid.*

Lugdunense concilium (ann. 1055). — Hildebrandus S. Sedis legatus et postmodum papa Gregorius VII, tenuit hoc concilium adversus Simoniacos. B. Petrus Damianus S. cardinalem refert episcopum Simoniacum concilio sedentem suum crimen confiteri miraculo impulsisse, ei jubendo alta voce dicere *Gloria Patri*. Episcopus hæc verba, *Et Spiritui sancto* emitte nequivit, Guillelmus Tyrens. episc., CCI, 1051; S. Gregorius Turon., LXXI, 311.

Macrianense concilium (ann. 954 vel 955). — Hoc con-

cilium finem habuit ut reprimerentur bonorum Ecclesiam raptores et locorum sanctorum dilapidatores, Sidonius Apollinaris, LVIII, 328.

Marasense concilium (ann. 418). — Bauxius hujus concilii tres canones servavit, *ibid.*, 322.

Matisconense concilium (ann. 582). — Rex Guntramnus haberi hoc concilium anno 21 sui regni jussit et quinto anno pontificatus us Pelagii. Ibi sederunt unus et viginti episcopi: cur habitum sit non dicitur. Sed episcopos pro necessitatibus pauperum congregatos effectisse ut veteres canones renovarent potius quam novos concederent, narratur, S. Gregorius Turon., LXXI, 453.

Matisconense concilium II (ann. 582). — Ex mandato regis Guntrami habitum fuit hoc concilium, *ibid.*

Matisconense concilium (ann. 585). — Cui praeiit S. Priscus patriarcha Lugdunensis. In hoc juxta consilium regis, causa dicitur episcoporum Gunnelebaudi partibus faventium; Faustianus ordinatus episcopus urbis Aquae Augustae fuit depositus; Bertramnus Vazalensis (Vazancensis) lege Burgundiensis, Orestes et Palladius Santonensis qui eum ordinaverant ad suppeditandum et necessaria vitae damna sunt sententia. Caeterum Patres viginti canones condiderunt, *ibid.*

Mediolanense concilium (ann. 346-349). — Hoc habitum est contra Photinum, jam damnatum in conc. Mediolan. nec subieciatur. In eo Ursacius et Valens veniam rogant, impetrant et dixerunt anathema Ario et ejus sectatoribus, S. Leo, LIV, 913.

Mediolanense concilium (ann. 553). — Jussu Constanti imperatoris habitum, prece audita papae Liberii. Ibi damnatus est S. Athanasius, et quicunque subscribere damnationis sententiae deiecerant in exilium, jubente Constantio, actus est.

Ibi sederunt pluresquam trecenti Occidentales episcopi, sed pauciores Orientis, S. Hilarius Pictav., X, 562.

Mediolanense concilium (ann. 451). — Ea fuit occasio hujus concilii. Postquam Enaeus Mediolan. episcopus a summo pontifice epistolam accepisset, illud convocavit ut, facta hujus lectione, lectionem faceret alius epistolae Leonis papae ad Flavianum. Quae fuerunt approbata ab omnibus et inventa Evangelii et Patrum doctrinae conformes, S. Leo, LIV, 913.

Meldense concilium (ann. 1082). — In collectionibus vulgaribus conciliorum legitur habitum fuisse concilium ubi Arnoldus ordinatus est episcopus Suesionensis, et aliud ubi Robertus fuit ordinatus episcopus Meldensis. Sed scriptor Mamei probat esse unum et idem. Actis hujus concilii charta addenda est qua comes Guarienus dat ecclesiam Sanctae Margaritae abbati Cluniacensi, S. Ivo Carnot., CLXII, 101.

Melphitanum concilium (ann. 1059). — Hoc concilium habitum fuit a papa Nicolao qui huic praeiit et pronuntiavit episcopi Transiensis depositionem canonice criminibus convicti. Vere similiter, in hoc concilio papa Northmannis dedit absolutionem omnium censurarum quas incurrerant, ea lege ut restitutionem facerent praediorum apostolicae Sedis, quae usurpaverant, B. Urbanus II, papa, CLI, 56.

Melphitanum concilium (ann. 1089). — Urbanus II papa celebrari jussit hoc concilium ubi adfuit dux Rogerius cum multis episcopis et comitibus Apuliae, Calabriae et omnium aliarum provinciarum, ibi condiderunt sexdecim canones, *ibid.*, 57.

Melphitanum concilium (ann. 1100). — Papa Paschalis II habuit hoc concilium mense Octobri, et ibi excommunicavit urbem Beneventanam quod obedientiam Sedis apostolicae sese subtraxisset. Idem duas bullas in eodem concilio dedit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 550). — Ibi sedentes ad successoris electionem S. Galli in sede episcopali Claramontani procedunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 531.

Melense concilium (ann. 590). — Ibi Gillius Rhemensis arch. depositus est; in eodem consensu, Chrodieldis et Basina monacha S. Radegundis Pictaviensis, quae excommunicata fuerant anno praecedenti, Ecclesiae reconciliatae sunt. Basina in suo monasterio introducta est, Chrodieldis vero ad villam qua eam rex donaverat, se contulit, *ibid.*

Melense concilium (ann. 815). — Rex Carolus haberi jussit hoc concilium in ecclesia Metensi S. Sephani, metropolitani, Venito Senonensis, Hincmarus Rhemensis, et Rodolphus Bituricensis, ibi cum suis suffraganeis sederunt et octoginta canones condiderunt, Adventius Metens. episcop., CXXI, 4149.

Melense concilium (ann. 1204). — Ab abbate Cosmario S. Seidis legato convocatum, ad finem reconciliandi reges Galliae et Angliae qui divisi erant ob comitatum Pictaviensem quem rex Angliae dicebat sibi usurpatum fuisse a Philippo Augusto Galliae rege, *ibid.*

Milevitanum concilium generale (ann. 432). — Habitum fuit sub quinto consulatu Arcadii et Honorii imperatorum. Cui praeiit Aurelius Carthaginiensis. Ibi plures canones Patres condiderunt, S. Leo, XVI, 116.

Milevitanum concilium II (ann. 416). — Convocatum est contra Pelagium. Patres ibi sederunt unus et viginti, et epistolam ad papam Innocentium mittunt, a eo peccantes errorum hujus Pelagii condemnationem, S. Optatus, XI, 1502.

Moguntina synodus (ann. 636). — Hujus consensus: rege Dagoberto facti objectum fuit ut donationem aris et territorii Laudenburgensis basilicam S. Petri de Worm, faceret, S. Agobardus, CIV, 31.

Moguntinum concilium (ann. 813). — Hoc convocatum in sacrario ecclesiae S. Albani, martyris. Ibi sederunt triginta episcopi quinque et viginti abbates et plures laici comites et iudices. Consensus divinus est in tribus turbis vel ordinibus: 1. ordo episcoporum; 2. ordo abbatum et monachorum; 3. comitum et iudicum. Quae canones sex et quinquaginta condiderunt, *ibid.*

Montepessulanum concilium (ann. 1195). — Michael S. Sedis legatus huic praeiit; ibi in provincia Narbonensi restituta est pax. Excommunicationis sententia percussus sunt haeretici et piratae quicunque auxilium ferrent, suppeditabant. Plura statuta facta sunt, quorum unum in eorum favorem qui in Hispania contra infideles impugnavant. Huic intererant Varchiepiscopi et episcopi, Petrus Vallis Cernai mon., CLXIII, 693.

Montilum (apud) concilium (anno incerto). — M. Elio cum collega suo M. Theodosio, ad quoddam castrum quod Montilum nuncupatur, convocavit archiepiscopum et episcopos quam plures, et ibi sistendi coram Nikaie, comite Tolosano, apud Valentianum dies praeparavit, Petrus Vallis Cernai monachos, CLXIII, 563.

Mosanen concilium (ann. 993). — Huic praeiit legatus domini Joannis papae, Leo, abbas monasterii Sancti Bonifacii urbis Romae. Interfuerunt huic concilio abbas et plures laei, atque in eorum conspectu Gerbertus Remorum archiepiscopus pro sua ordinatione rationem reddidit, Sylvester II papa CXXXIX, 543.

Nannetense concilium (ann. 658), nationale ex jam papae Vitaliani congregatum. — Unum actum hujus concilii quod ad suam Rhemensem historiam spectat, refert Flodoardus, id est, sedentes Patres permisisse S. Nivaro Remensi episcopo reddere monasterium Altavillarense, Flodoard. can. Nema., CXXXV, 167.

Nannetense concilium (ann. 1227). — Hildebertus, Tironensis archiepisc. et metropolitani in Britannia hoc concilium convocavit. Ibi adfuerunt Comon cum episcopo provinciae. In hoc statutum est de matrimoniis incestuosis, Ven. Hildebert. Cenoman. episc., CLXXI, 55.

Narbonense concilium (ann. 257 vel 260). — In quo duo diaconi, episcopi Narbonens. accusatores, crimen suum et innocentiam S. Pauli quem accusaverant, confessi sunt, S. Leo, XVI, 576.

Narbonense concilium (ann. 539). — In hoc congregati sunt Migetius episc. hujus urbis et septem alii episcopi qui quindecim canones condiderunt, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 788). — Ibi sederunt viginti sex episcopi et quidam commissarii regalis, qui de Felicianae haeresi in concilio Ratisponensi damnata prima, nempe nominatim et solemniter disputarunt saltem, si nihil defuerunt. Dein altercationibus inter episcopos Narbonensem, Elanensem et Bituricensem pro de limitatione finitum trium diversum finem imposuerunt, S. Petrus Aquil., XCIX, 567.

Narbonense concilium (ann. 879). — In finibus provinciarum Arelatensis et Narbonensis obvius sese dederunt lites inter duo metropolitani, ut, dissidium inter Walidum episcop. Nationensem et Rothfridum Avenionensem, a prioris insinuationem unam ejus diocesis ecclesiam usurpasse, judicaret. Quis fuit illius litis exitus, me latet, *ibid.*

Narbonense concilium (ann. 1064). — Guifredus hoc concilium convocavit. Ibi sederunt cum archiepiscopo Narbonensi decem episcopi, et copia abbatum, clericorum et optimatum. Viginti quatuor canones condiderunt, S. Urbanus II papa, CLI, 746.

Neocaesariense concilium (ann. 314-315). — Huic praeiit (ut videtur) Vitalis Antiochiae. lapsorum causam tractavit. Canones quatuordecim condiderunt episcopi tres et viginti ibi sedentes, S. Leo, I, VI, 26.

Neocaesariense concilium (ann. 358), contra Eusebium, in quo ille episcopus Sebastianus in Armeniam fuit depositus, *ibid.*

Nicaenum concilium et I oecumenicum (ann. 325). — Hoc concilium plures praerogativas Filii Dei definit et confessus est eum contra Arianam consubstantialitatem Patri, et usus est verbo Graeco *ὁμοούσιος*, nec damna

rebaptizationem quam habita fuerat propria lex Afrorum. Ita sensit et Nicæna synodus, totam illam de baptismo controversiam dirimere molita, hoc Symbolo aut confessione fidei, sed canone unico, et hoc uno decreto sokos deinceps Paulianistas esse tingendos. Cujus concilii canones non complectuntur nisi regulam disciplinæ, fidei autem definitio fere in antiquis conciliis seorsim edebatur. Ibi sederunt trecenti et octodecim episcopi, Tertullianus, III, 1236; S. Ambrosius, XVI, 528; S. Prosper, LI, 570.

Nicænum concilium II (ann. 787). — Habitum fuit imperantibus Irena et Constantino ejus filio. Huic præfuit patriarcha Tarasius. In 7^a sessione decretum est de sacris imaginibus et acclamatum est anathema concilio Constantiopolitano in quo reformatæ fuerant. Huic decreto subscripserunt quinque et trecenti episcopi sedentes. S. Leo, LV, 967.

Nicomediense concilium seu verius *conclitabulum* (ann. 325). — In quo damnatus est sanctus Eustathius Antiochenus ad exilium. Juxta alios Antiochia coactum est, Cassiodorus, LXIX, 261.

Noviomenense concilium (ann. 811). — Ea fuit hujus concilii causa: Windelmarus, Noviomensis episcopus et Rotaldus, Suesionensis episcopus, inter se contestabantur de quibusdam parochiis quas quisque suas dicebat. Vulgaris Rheimensis archiepiscopus et communis metropolitani, cum vellet controversiam componere, hoc convocavit concilium, in quo de iis parochiis statutum est. S. Agobardus, CIV, 311.

Noviomenense concilium (ann. 811). — Hoc fuit coactum ad hunc finem ut vias sumerent Patres sedentes et furationem suffragantium Rheimensis arch. formarent, adversus hæcorum invasiones in libertates Ecclesiæ, *ibid.*

Noviomenensis synodus (ann. 1258). — Henricus de Braine arch. Rheimensis hanc congregavit synodum adversus hæcorum invasiones in Ecclesiæ libertates, Flodoardus canon. Remens, CXXV, 126.

Ossense concilium (ann. 548). — Huesca, olim *Saturnia*, *Ossa*, *Ellergelum* est urbs Hispaniæ episcopalis in provincia Tarraconensi sub metropoli Saraguntis. Ibi habitum est hoc concilium et duo ejus alter de cohabitatis presbyterorum, diaconorum et subdiaconorum agit, alter de synodis quotannis habendis, canones conditi sunt, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 982.

Ostionense concilium (ann. 1077). — Huic præfuit legatus Hugo de Die, et jussu papæ Manasses Rheimensis, Simonis et usurpationis accusatus sententia suspensionis ibi percussus est. Turoensem, Senonensem, Vezuntionensem archiepiscopos, et Carnotensem episcopum, quia huic concilio non adfuerunt, interdixit legatus. Prælatos autem submissos Gregorius VII, anno sequenti, relevavit ab interdicione, Ivo Carnot., CLXII, 334.

Ostionense seu Obduense concilium (ann. 1094). — Illud concilium ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo fuit congregatum cum archiepiscopis et abbatibus diversarum provinciarum. In hoc fuit excommunicatus Philippus rex. Item damnata sub excommunicatione fuit Simonica hæresis et presbyterorum incontinentia, S. Urbanus II, CL, 135.

Palestinum concilium (ann. 765). — Hoc concilium fuit convocatum Hierosolymæ ex voto Joannis, Gouthis episcopi, a suo diacono Longino expresso, ad eum veræ fidei distinctionem mittendi, Hincmarus Rheim., CXXV, 204.

Papiensis conventus (ann. 971). — In eo datum est Ottonis Magni, Romanorum imperatoris, capitulum, *Monumenta diplomat.*, CXXXVIII, 881.

Papiensis synodus (ann. 977). — Ratherius Veronensis episc., qui a sua sede expulsus fuerat, et apud urbem Papiensem se contulerat, concilium invocavit ut reintegraretur, Ratherius Veron., CLXXXVI, 91.

Parisiense concilium (ann. 562). — S. Hilarius Pictaviensis, cum e Galliis redux esset, haberi varia jussit concilia ut Nicæna fides firmaretur et Ariminensis perfidia damnaretur. Inter hæc concilia designatur imprimis illud Parisiense, S. Gregorius Turon., LXXI, 4.6.

Parisiense concilium (ann. 532). — In hoc depositus est urbis Parisiens. episcop. Salsaracus, canones Aureliæ, quibus subscripserat, violasse reus. Alii dicunt eum incontinentiæ reum; alii simoniæ: ut sit, crimen ipse confessus est, et in monasterio inclusus est, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 615). — Versus tertium Pöregil annum, fuit habitum hoc concilium, anno 46 Childberti. Ibi sederunt quindecim episcopi, qui decem canones condiderunt, *ibid.*

Parisiense concilium (ann. 638). — Huic adfuit rex Dagobertus ubi sederunt magnates et episcopi. Ecclesiæ S. Dionysii privilegia ibi firmata sunt, Flodoardus can. Rheim., CXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 649). — Cum rex Clotarius II totius imperii finibus potteretur Francorum, in omnibusque ejus partibus administrationem constituere vellet, concilium hoc in urbe Parisiorum convocavit, quod ibi quintum numeratur, et usque ad illam epocham quam maxime numero habitum. Ibi sederunt unus de octoginta episcopi cum pluribus magnatibus et principis vassalibus in ecclesia S. Petri, hodie S. Genovefæ sub episcopo Deusdedit. Qui 15 canones condiderunt, S. Bonifacius IV, LXXX, 449.

Parisiense concilium (ann. 649). — Martinus I, cum statuisset concilium numero magnum convocare, ut sollemnis damnaret Monothellismum, ad Clotarium deputavit, ut convocaret doctissimos sui regni prælatos ad hunc consensum. Ibi statutum est duos dignissimos S. Avatensem et S. Eligium legatos adire Romam ut concilio sederent, Flodoardus can. Rheim., CXXXV, 102.

Parisiense concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Geraldo Ostiensis episcopo et apostolicæ Sedis legato, ut judicium formaretur de dissidio inter S. Albini Andegav. monachos et Vindocinenses monachos quoad Ecclesiam N. D. Cerdonis, S. Urbanus II papa, CL, 97.

Pictaviense concilium (ann. 590). — Hoc concilium habitum fuit quo tempore (brodieffis Basinaque S. Crucis abbatissæ Pictav. monachæ, ab abbatissa, nomine Leubnera defecerunt. Quæ ob hanc defectionem, pœna excommunicationis percussæ fuerunt, S. Gregorius Turon., LXXI, 443.

Pictaviense concilium (ann. 937). — Vel verius synodus diocæsans. In hac synodo episcopus Albuinus S. Cypriani monasterio declinarum jus quoddam et usurpatum restitit jussit, *ibid.*

Pictaviense concilium (ann. 1106). — Hoc concilium habitum fuit coram Boemundo principe Austriæ. Ibi bellum sacrum proclamatum est, et statutum de variis rebus ecclesiasticis, S. Ivo Carnot., CLXII, 115.

Pistensis synodus Caroli II (ann. 862). — In hac synodo rex Carolus plures convocavit episcopos ut cum eis de rebus politicis deliberaret, *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 683.

Placentinum concilium (ann. 1097). — Hoc fuit habitum ab Urbano II papa, qui huic præfuit. Tanta fuit assistentium copia, ut habitum fuerit in plano rure. Regina Præxede ibi absolutionem accepit libidinum maritalium ad quas ab imperatore ejus marito coacta est, S. Urbanus II, papa, CL, 141.

Pontigonensis synodus Caroli H (ann. 876). — Pars actorum ejus superest, scilicet petitio Hincmari archiepiscopi adversus Ludov. regem; confirmatio conventus Ticiensis cum formula sacramenti a proceribus omnibus præstiti, etc., *Monument. diplom.*, CXXXVIII, 767.

Ratisbonense concilium (ann. 792), contra Felicem Urgell. — Alcuinus refert causam, prius in Galliam quam transisset Felix Urgellens., jam fuisse Ratisbonæ, coram Caro o Magno in concilio agitatam, et hæresin ejus ibi a Patribus congregatis, damnatam esse, Cælius Sedulius, Prolegom., XIX, 516.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Huic concilio præfuit Joannes VIII cum septuaginta episcopis qui sederunt. Dissidio inter Ursum dum com. Veneticum et Petrum patriarcham Gradonensem, finem imposuerunt. Auctores anni incerti., CXXIX, 1098.

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc concilium habitum fuit pro Formoso et ejus ordinatione, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 874). — Hoc a papa Joanne VIII fuit habitum, ad disciplinam et immunitatem Ecclesiæ redditum. Ad hunc finem novem decem canones conditi sunt, *ibid.*

Ravennatense concilium (ann. 882). — Huic præfuit Joannes VIII; Carolus Crassus ibi adfuit et dedit diplomata in gratiam abbatissæ Brumensis; aliud quo sub protectione sua ecclesiam Regiensem cum suis bonis ponere significabat, tertium vero in gratiam immunitatis Ecclesiarum et in particulari Ecclesiæ Arezzo, *ibid.*

Regiense concilium (ann. 477). — In hoc habito sub imperatoribus Theodosio Minore et Valentiniano, de remotione ejus quem episcopum duo statum porperam ordinare præsumperunt, statutum fuit, et ne absque metropolitano aliquis ordinetur episcopus prohibitum est. Ibi sederunt tredecim Patres, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 219.

Rhemenensis synodus (ann. 625). — Hanc Sonastius Rheim. episcopus celebravit. Ibi interfuerunt Bertolich, S. Arnulfus cum multis aliis episcopis. In qua multa lecta sunt utilia constituta et de rebus Ecclesiæ qualiter tractandæ sint, *Gesta pontif. Camerac.*, CXLIX, 34.

Rhemenense concilium (ann. 900). — Hoc concilium habitum fuit sexto die mensis Julii. Ibi excommunicati fuerunt archiepiscopi Foulques occisores. Huic præfuit Hervæus, Hervæus Rheim. arch., CXXXII, 673.

Rhe nensis synodus (ann. 931). — Qui præfuit Arnulfus Aurelianensis episcopus. Cum omnes Galliarum episcopi eo convenire non possent, propter quasdam regni necessitudines, ii maxime convenerunt qui comprouinciales erant, Sylvester II papa, CXXXIX, 289.

Rhemense concilium (ann. 935). — Gerbertus Rhemensis archiepiscopus, et postmodum papa sub nomine Sylvestri II, præfuit huic suæ provincie concilio. Dilapidatores Ecclesie Rhemensis et clericorum vexatores ad faciendam penitentiam et satisfactionem invitati sunt, Ordericus Vitalis, CLXXXVI, 92.

Rhemense concilium (ann. 1074). — Hoc concilium habitum, fuit a Renaldo de Martigne, archiepiscopo Rhemensi, qui Robertum Frisonem Flandriæ comitem ne postmodum clericorum mortuorum successionem usurparet, impedivit, S. Urbanus II papa, CII, 97.

Rhemense concilium (ann. 1093). — Presbyteratus Atrebatensis ab archiepiscopo Rhemensi ordinationem Iamberti quem episcopum suæ Ecclesie elegerant petierat; sed archiepiscopus presbyteratum Cameracensem obstaculum posui non esse huic consecrationi prævidens, nihil per se facere voluit et eam ob rem habuit concilium hic memoratum et ad quod presbyteratum Atrebatensem convocavit, *ibid.*, 110.

Rhemense concilium (ann. 1119). — Hoc habitum fuit concilium a papa Callisto II, ibi sederunt 427 tum episcopi tum abbates et magnates laici. Sedentes quinque canones considerant in hoc concilio, Guibertus, *De vita sua*, CLVI, 99.

Rhemense concilium (ann. 1141). — Ibi Samson Deprets privi egia et canonicorum possessiones S. Petri de Cas et (ou Cassel), in diocesi Tervianensi confirmavit, S. Ivo Carnot., CLXII, 394.

Rhemense concilium (ann. 1148), sub presidente Eugenio III. — Ibi sederunt copia episcoporum et abbatum Gallie et multitudo exteriorum. Quatuor Anglici tantum. Patres condiderunt octo et decem canones, S. Bernardus abb. Claravall., CLXXXII, 1169.

Romanum concilium (ann. 251). — Hoc concilium decrevit alienationem ab Ecclesia Novati et ejus partibus fœverunt. Huic sederunt circa sexdecim episcopi, S. Cyprianus, IV, 135.

Romanum concilium (ann. 220, 300), a Leone congregatum ut Patres sedentes Manichæorum doctrinam examinarent et damnaverent, tum Manichæos tum plurimos impii Manichæos sequaces et doctores, S. Leo, LIV, 620.

Romanum concilium (ann. 313). — In hoc Concilio episc. Carh. accusatus a Donatistis, absolvitur. Ibi sederunt non em et decem episcopi, S. Optatus, XI, 932.

Romanum concilium (ann. 325). — Hoc concilium fuit a S. papa Sylvestro convocatum, presente Constantino Augusto. In hoc 1° confirmatur quidquid actum est Nicææ; 2° præceptum est de solemnitate Paschæ; 3° de conciliis ter in anno celebrandis, etc.; 4° nulli clerico licere causam in publico examinare; 5° de præficiendis in ordinibus præficiendis; 6° de ordinationibus et neophytis non ordinandis. Hæc synodus habita fuit in urbe Roma intra Thermas Domitianas; et ibi 275 episcopi sederunt, S. Sylvester papa, VIII, 825.

Romanum concilium (ann. 325). — Eodem tempore Romanum habitum est præsentem Constantino; et damnavit iterum tam Callistum quam Arium et Photinum atque Sabellium. Ibi sederunt episcopi 267, *ibid.*, 827.

Romanum concilium (ann. 357). — Convocatum est in fidei Nicææ et sancti Athanasii gratiam, a Julio Papa. Ibi sederunt sexdecim et centum catholici episcopi, S. Julius papa, VIII, 837.

Romanum concilium (ann. 367). — Ea fuit hujus concilii causa quod a schismaticis crimine falso adulterii papa S. Damasus fuerit insimulatus. Episcopi, qui ad numerum quatuor et quadraginta ibi congregati sunt, mox calumnia detecta innocentiam pontificis testati sunt. Iidem Patres, ut opinantur, in hoc concilio Paternianos seu Venustianos qui matrimonium rejiciebant, damnaverunt, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 369). — Urbs Mediolanum episcopum Ariam habebat, cui nomen Auxentius. Causa hujus concilii ea fuit quod S. Athanasius et Ægypti episcopi S. Damasum papam rogaverant depositionem Auxentii. Enimvero ibi a Patribus, numero nonaginta, depositus fuit, et iidem ad Illyrici episcopos quos perversos seduxerat, de depositione Auxentii epistolam synodalem miserunt. In eodem etiam schismaticus Ursinus depositus fuit, S. Damasus papa, XIII, 129.

Romanum concilium (ann. 374). — In eo Lucius Arianus qui sedem episcopalem Alexandriæ usurpaverat, damnatus fuit, et Florens episcopus antipapa Ursino

aversus, ibi quoque depositus, S. Damasus papa, XII, 129.

Romanum concilium (ann. 377). — Hoc concilium fuit congregatum contra Eustathium Sebast., quia ad hanc Macedonianorum redierat; et contra Apollinarium qui novam corporat generare sectam Hic et in doctrina et in persona periculosus est, Patresque cum cum Timotheo ejus discipulo qui se episcopum Alexandriæ curi jubebat, deposuerunt. Quæ sententia fuit in concilio Antiocheno posterius confirmata, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 378). — Hoc posterius concilium versus finem anni 378 fuit habitum. Illius causa fuerunt calumnia cujus insimulabatur papa Damasus Judæo, nomine Isaac, qui partibus antipapæ Ursini vivebat, et audacia aliquot episcoporum qui, etsi fuerat depositus in concilio, tamen vi episcopalem dignitatem retinebant. De his malis exstat epistola Patrum ad Gratianum et Valentinianum quos ad remedium inviam procurandum, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 379). — Hujus concilii extat Symbolum fidei, et anathematis adversus Macedonianos, Eunonitanos et Apollinaristarum errores. Hæc confessio fidei in epistola quam scripsit anno 379, papa Damasus ad Paulinum Antiochen. episc. continetur. S. Damasus papa, XIII, 164; Cælius Sedulius, *appendix*, XIX, 57.

Romanum concilium (ann. 382). — Multum fuit confectioni hujus concilii imperator Gratianus. Quod ad numerosum, quia præter Damasum summum pontificem, et quinque Occidentales metropolitanos, sederunt etiam Orientales, scilicet S. Epiphanius episc. Salutaris in Oriente, et Paulius Antiochen., cum S. Hieronymo. Putant eum in eo Paulino confirmatam fuisse communionem, nec amplius cum Flaviano communicare statum. Ibi quoque cum Apollinaristis disputatum est, et de moribus in Ecclesia recipiendis, quando ad eam redierat, tractatum, S. Damasus papa, XIII, 177.

Romanum concilium (ann. 386). — Hoc sub S. Siricio papa habitum est, et fuit magnus numero episcoporum qui ibi congregati sunt. Ea fuit concilium illud convocandi ratio, id est, aliquot vetera quæ in desuetudinem venerant statuta, renovare, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 390). — Convocatum fuit sub papa Siricio contra Jovinianum, qui denuntiatus memorabili Pamphilo, ibi a Patribus fuit damnatus et excommunicatus cum fautoribus suis, *ibid.*, 231.

Romanum concilium (ann. 445). — Hoc concilium congregatum est a S. Leone ea mente ut quæstio inter Quæstidonium et Hilarium Arlatensem qui hunc deposuerat, solveretur. Ambo auditi sunt. Nimium superbia vel sætem elationis fuit inventum in responso S. Hilarii qui postea ab aliis accusatus sibi soli arrogans antioritatem omnes Gallie Ecclesias regendi, in summi pontificis displicentiam incidit. Papa Leo eum delevit separatim a communione sanctæ Sedis. Qui tamen ei gratiam facere contendit, suam Ecclesiam concedens nec deponendo, S. Leo, LIV, 630.

Romanum concilium (ann. 447). — In hoc concilio, S. Leo remedium attulit spoliationi bonorum Ecclesiarum in Sicilia, quam committebant aliquot episcopi, alienationibus vel donationibus quas fiebant sine consensu illius cleri et sine commodo, *ibid.*, 703.

Romanum concilium (ann. 449). Habitum a S. Leone contra latrocinium Ephesium quod Flavianum damnavit, *ibid.*, 836.

Romanum concilium (ann. 454), habitum sub S. Leone papa in Manichæorum causam, *id.*, LV, 947.

Romanum concilium (ann. 487). — Habitum fuit hoc concilium sub Felice II, et tractat de lapsis recipiendis, *id.*, LVIII, 487.

Romanum concilium (ann. 494). — Celebratum est sub papa Gelasio. In hoc concilio condidit Catalogum Veteris ac Novi Testamenti librorum quem habet in veneratione sancta Romana Ecclesia. Ibi sederunt 70 episcopi, Cælius Sedulius, XIX, 589.

Romanum concilium (ann. 495). — Habitum est sub papa Gelasio. Miseno supplicatio in hoc lecta est, et Patres veniam in ejus gratiam acclamaverunt. Is Miseno erat unus ex episcopis legis qui anno 485, ab Ecclesia defecerant Constantinopoli, ut se partibus Eutychetis Dioscori et suorum sectatorum adungerent. Quam ob causam et spe veniæ obtinendam, eorum hæreticorum dogma reject, damnavit et anathematizavit in hoc concilio, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 499). — Sub papa Symmacho, in Basilica Sancti Petri habitum est occasione tumultuum in plebe excicatorum in electione summi pontificis. Itaque ea de re tres canones conditi sunt cum comminatione depositionis et excommunicationis cujuscunque presbyteri

aconi vel clerici qui, vivente papa, suffragium dedisse et promississe pro tali eligendo in cathedra S. Petri, invictus esset. Ibi sederunt duo et sexaginta episcopi, septem et sexaginta presbyteri et amplius quique diaconi, S. Leo, LVI, 121.

Romanum concilium (ann. 500). — Istud dicitur et synodus Palmaria, squidem distinguuntur sessiones varias usdem concilii; in eo enim tantum est differentia, si tractatum una de re et eadem, scilicet de justificatione Symmachi papae, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 501). — In hoc decreverunt apud Symmachi absolutionem et restitutionem omnium temporalium quae schismatici usurpaverant, ad Romanam ecclesiam pertinentium, necnon Laurentii competitoris edis apostolicis et Petri de Alitino condemnationem. Ibi sederunt et subscriperunt sexdecim et centum episcopi, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 610). — Beda hoc concilium pontificatum IV convocasse refert, ut statutum de vita et tranquillitate monachorum faceret. Haec omne dubium e hoc habito concilio tollit attestatio, S. Bonifacius IV, XXV, 103.

Romanum concilium (ann. 680). — Ab Agathone congregatum est, ut Patres aliquot versus sacra Scriptura exlanarent. Unde fides Ecclesiae catholicae de mysteriis trinitatis et Incarnationis contra doctrinam Monotheliorum, Ibi sederunt viginti et centum episcopi, S. Leo, V, 1069.

Romanum concilium (ann. 793). — Cum adductus fuisset Romanam Felix episcopus Urgelli, ab Angilberto, ibi suum errorem confessus est coram Patribus concilii cujus ait causa, et episcopatum coram summo Pontifice obtinuit, Caelius Sedulius, XIX, 518.

Romanum concilium (ann. 794). — Hoc paulo post concilium Francofurtiense habitum fuit. Cum Felix Urgelli, in errorem recidisset, denuo ibi a papa Adriano qui tunc praerat damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 799). — Felix Urgelli, suum abjuraverat haeresim, sed tantum ore, sive Romae coram papa Adriano, sive Ratisbonae coram Carolo Magno et Patribus ibi sedentibus, aliud corde retinens. Haec fuit causa hujus concilii ubi a papa Leone III qui huic praerat, damnatus est, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 826). — Huic praefuit Eugenius II et cum illo adfuerunt septuaginta duo Italici episcopi, duodeviginti sacerdotes, sex diaconi et plures alii clerici. Octo et triginta ibi canones promulgati sunt ere concilii pro reformatione disciplinae ecclesiasticae, Carolus, ACVII, 685.

Romanum concilium (ann. 868). — Ab Adriano II habitum est. In hoc papa anathematis sententia ter perculit Photium qui Nicolaum I deponere in conciliabulo Constantinopolitano ausus fuerat, Anastasius Bibliotheca, LXXVIII, 1387.

Romanum concilium I (ann. 1074). — Contra clericos simoniacos et incontinentes, a Gregorio VII celebratum est, S. Gregorius, CXLVIII, 785.

Romanum concilium II (ann. 1073). — Ibi interfuit archiepiscoporum, episcoporum et abbatum multitudo, atque diversi ordinis clericorum copia, pro reformanda Ecclesiae disciplina, *ibid.*, 788.

Romanum concilium III (ann. 1077). — In hoc concilio Henricus rex Germaniae, Sigefridus Moguntinus, Willihelmus Trajectensis et Robertus Bambergensis, episcopi, excommunicantur, *ibid.*, 790.

Romanum concilium IV (ann. 1078). — Ibi Gilbertus tavennas, Thebaldus Mediolani, et plures episcopi excommunicantur, *ibid.*, 793.

Romanum concilium V (ann. 1078). — Hoc celebratum est concilium in ecclesia Sancti Salvatoris pro restoratione sanctae Ecclesiae, *ibid.*, 800.

Romanum concilium VI (ann. 1079). — In hoc Berengarius saepe ad penitentiam vocatus, saepiusque relapsus, haeresim suam iterum abjuravit, fidemque catholicam professus fuit, *ibid.*, 810.

Romana synodus (ann. 1079). — Habita est a S. Gregorio papa. Ibi interfuerunt centum et quinquaginta episcopi. In hac synodo Berengarius veram fidem de Eucharistia professus est, et redux in Galiam adversus hoc dogma scripsit, *ibid.*, 733.

Romana synodus (ann. 1079). — Ab eodem pontifice celebrata est in qua inter cetera excommunicatus est Constantinopolitanus imperator. Juraverunt quoque in eadem legati Henrici et Rodulphi, quisque pro domino suo, quod nullis dolis colloquium legatorum Sedis apo-

stolicae in Teutonico regno habendum impedirent. Multa etiam sicut ibi constituta, *ibid.*, 135.

Romana synodus (ann. 1080). — Ab eodem Gregorio papa habita est, post pugnam a Rodulfo partem in Henricum qui depositus est. Ibi Rodulfus legitimus rex proclamatus est. Renovata est investitura recipiendi vel conferendi prohibitio; et rursus promulgatae sunt contra Theobaldum Mediolani, Guibertum Ravenennae, et aliquot alios episcopos, et adversus Normannos qui dominam Ecclesiam dilapidabant in Italia, excommunicationes, *ibid.*, 136.

Romanum concilium VII (ann. 1080). — In hoc concilio regnum Germaniae abrogatum collatum fuit Rodulfo, ea constitutione addita, ne deinceps investitura beneficiorum a laicis conferantur vel accipiantur, *ibid.*, 137.

Romana synodus (ann. 1081). — Ab eodem celebrata est, et ibi rursus pronuntiavit adversus Henricum excommunicationis sententiam et adversus ejus fautores, depositionemque a suis legatis latam contra Narbonem, et Arelat. archiepiscopos confirmavit, *ibid.*, 136.

Romana synodus (ann. 1083). — Hanc habuit S. Gregorius papa contra quoscunque Henricum regem prohibentes ne Romanam se conferret, *ibid.*

Romanum concilium IX (ann. 1083). — Celebratum fuit in basilica Lateranensi, et in eo dominus apostolicus de fidei forma discevit, *ibid.*, 822.

Romanum concilium X (ann. 1084). — In hoc concilio Guiberus antipapa et haesiararchaeque Henricus pseudo-imperator cum omnibus suis laicis, excommunicantur, *ibid.*

Romanum concilium (ann. 1104). — Hoc habitum fuit a Paschali II papa. Objurgavit severe Brunonem Trevirensis archiepiscopum quod investituram sumpserat ab imperatore Henrico, Goffridus abb., CLVII, 69.

Romanum concilium (ann. 1121). — Hoc habitum fuit concilium ut statueret de ordine quem tenere debebant in conciliis archiepiscopi Ravennatis et Mediolani. Exercere jura metropolitani super episcopos cujusdam insulam praetendebat etiam Pisae archiepiscopus. Concilium jus rececit, *ibid.*

Rothomagensis concilium (ann. 1072). — Hoc habitum fuit a Joanne archiepiscopo Rothomagi qui et praefuit. Adfuerunt sui suffraganei, cum Wilhelmo Anglorum rege Normanniam gubernante, anno XI Alexandri II papae, et XI Philippi I, regis Francorum. Ibi Patres sedentes plures condiderunt canones, Joannes arch. Rothom., CXLVII, 267.

Rothomagensis concilium (ann. 1096). — Hoc habitum fuit a Guillelmo Rothomagensi archiepiscopo, cum suis suffraganeis in sua metropoli ecclesia. Ibi capitula synodi quae apud Clarummontem facta est, unanimiter confirmaverunt; addiderunt octo canones, S. Urbanus II papa, CLI, 197.

Rothomagensis concilium (ann. 1118). — Henricus Angliae rex ibi conciliavit pacem regni cum dominiis et Rabelio Cantuariensi, dum Goffridus Rothomagus, res ecclesiasticas conciliabat cum quatuor suffraganeis et pluribus abbatibus. Conradus, papae legatus in hoc questus est de imperatore et antipapa Bourdino, ab episcopis Normanniae petens, ut precibus et nummis adjuvarent, Odericus Vitalis, CLXXXVIII, 855.

Rothomagensis synodus (ann. 1119). — Goffridus Rothomagus arch. tenuit hanc, ut presbyteris suae dioecesis notos faceret canones, et specialiter canonem qui mulieres sive concubinas prohibebat, Odericus Vitalis, CLXXXVII, 859.

Rothomagensis concilium (ann. 1189). — Hoc habitum est a Waltero archiepiscopo, praesentibus omnibus suffraganeis, abbatibus quoque quamplurimis, multis etiam viris discretis et prudentibus. In quo statuta sunt capitula subscripta, Petrus Blesensis, CLVII, 1180.

Salgunstati (in) concilium (ann. 1023). — Cui praefuit Aribio Mogunt. archiepiscopus. Hoc habitum est quatenus multitudinem divinarum officiorum atque synodaliu legum componeretur dissensio, et disparitas singularium consuetudinum redigeretur in unum, Burchardus Worm. episc., CXL, 1058.

Salzburgiense concilium (ann. 741). — Hoc concilium vel verius haec synodus secundam Salzburgi ad Salum Fraconicam convocatum fuit. Adfuerunt ibi plures episcopi inter quos Edda sive Etto, Argentoratensis, et Regimirus Colonienensis.

Salzburgiense concilium (ann. 807). — Huic praefuit Arnon primus Salzburgiensis archiepiscopus. Decimas sese in quatuor partes dividendas ibi statutum est, scilicet: primam ad episcopum, secundam ad clericos,

tertiam ad pauperes et quartam partem ad fabricam ecclesiam pertinere, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 803.

Episcopatus vero in Nova Francia, seu Franconia, et in Hassia nunc fundandi erant. Omnem igitur provinciam in tres crevit parochias, et Wirceburgum Sancti Ziliani martyrio celebre, Buriburgum in Hassia, et Eichstadium in Alibus Baiuvariorum, sedes episcopales esse constituit Bonifacius, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 805.

Santonense concilium (ann. 579). — Hoc concilium comitem Nantium, episcopi Harselii qui eum excommunicationis poena perculerat, misericordiam commendavit. Hic comes absolutionem efflagitabat quam ei concessit episcopus, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Santonense concilium (ann. 1089). — Amatus Oleronensis episcopus ibi nominatus est Burdigalensis archiepiscopus, S. Urbanus papa, CLI, 63.

Santonense concilium (ann. 1097). — Urbanus II papa hoc indixit concilium, in quo statutum est de synodis in festorum Vigilias apostolorum, S. Urbanus II, *ibid.*, 224.

Santonense concilium (ann. 585). — Hoc convocavit archiepiscopus, Burdigalensis Leontius et ibi episcopum Santonensem deposuit. Equae fieri videtur depositio; hic enim episcopus sine suffragiis cleri et populi ordinatus erat, et edictum a rege Clotario ut ordinaretur absque metropolitani, qui aberrat, consensu, impetraverat. Hæc duo disciplina ecclesiastica in postremo Parisiensi concilio statuta adversabantur, S. Gregorius Turon., LXXI, 352.

Sardicense concilium (ann. 547). — Ibi præfuerunt legati Julii; inter Occidentales primas tenebant sedes Protoproter episcopi Sardicæ et illustris Osius. Habitu fuit ad confirmandam fidem et doctrinam sanam, inter Catholicos et Eusebianos ad controversias dirimendas, S. Hilarius Pictav., X, 573.

Sardicense conciliabulum (ann. 547). — Apud Philipopolim congregatum fuit. Cui adfuerunt Eusebiani fugientes Sardicum ubi Catholici indixerant concilium supra memoratum. Ibi Eusebiani statuerunt Symbolum fidei suspectum et in quo detrahebant verbum *Consubstantialis*, S. Hilarius Pictav., *ibid.*, 507.

Sauriacum concilium (ann. 590). — In hoc, Droctegisio Suessionensis episcopo reintegrari in sua urbe episcopali, unde exsulati quatuor abhinc annis coactus erat, iussu suæ provincie episcoporum propter intemperantiam habitus, licitum fuit, S. Gregorius Turon., LXXI, 514.

Seleucenum concilium (ann. 399). — In quo Cajumas episcopus hujus sedis, ante convocatos episcopos, suæ sedi episcopali reamitavit sponte et cum tanta humilitate ut ad lacrymas Patres sedentes excitaverit, Cassiodorus, LIX, 274.

Seleucenum concilium (ann. 410). — Hoc fuit habitum regnante Theodosio Juniore imperatore Arcadii filio. Ibi septem et viginti canones Patres sedentes ad numerum quadraginta conducerunt, *ibid.*

Seleucenum concilium (ann. 485). — Hoc habitum fuit a Babucit Seleuceni episcopo. Barsuma et ejus falsi concilii ibi damnata est decisio, Sidonius Apol., LVIII, 34 gr. 82 gr.

Seleucenum conciliabulum (ann. 495). — In hoc, Barsuma, dogmatis Nestoriani amator episcopus, qui antea de presbyterorum atque monachorum matrimonii decreta fuerant, confirmavit, *ibid.*

Septimiciense concilium (ann. 418). — In hoc qui sederunt episcopi sex canones condiderunt; quos refert Baluzius in diaconi Ferrandi collectione, Sidonius Apollin., LVIII, 315.

Sirmiense concilium contra Photinum (an. 351). — Primo sedentes Patres eum ibi deposuerunt. Deinde quod formularium fidei considerant, Photino etsi depositus, subscribere proposuerunt, cum promissis in suo episcopatu eum reintegrandi. Sed hic nedum inquit, Patres ad contestationem provocavit litigiosam, S. Damasus papa, Prolegom., XIII, 288.

Sirmiense conciliabulum (ann. 387). — Ab Arianis convocatum est eo tempore quo imperator Constantius per hilem Sirmi commorabatur. Ibi Patres ibi sedentes et omnes Occidentales conducerunt formulam fidei cui Osius ipse subscribere coactus est. Hæc formula non orthodoxa, *ibid.*

Sirmiense conciliabulum (ann. 759). — In hoc concilio Valens et Anomai qui ejus partibus favabant, tertiam expositionem fidei confecerunt cui subscribere Basilium Ancyranum et pures alios episcopos qui huic aderant, coegerunt *ibid.*

Stampense concilium (ann. 1072). — Ibi actum est in

causa Ivonis Carnot, quem Richerius Senon. arch. depone volebat ut restitueret Godefridum in hac sede, sed infructuose egit, quia legitimus episcopus Carnot. appellationem ad summum pontificem direxit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Stampense concilium (1150). — Rex Ludovicus Crassus hoc concilium convocavit ut partem sumerent Innocentium inter et Anacletum papas electos. Huic fuit invitatus S. Bernardus, et jejunio precibusque observatis illi rem referre convenit fuit, S. Urbanus II papa, CLVI, 405.

Suessionense concilium (ann. 745). — Pipinus princeps et dux Francorum hoc concilium convocavit pro parte Francie ei subjectæ. Ibi sederunt tres et viginti episcopi cum sacerdotibus et clericis; ibidem cum aliis optimis aulicis fuit ipse Pipinus. Fertur huic præfuisse Bonifacium Moguntinum. Decem statuta ferme eadem ac Germanica et Septimense ibi facta sunt, S. Bonifacius, LXXXI, 824.

Suessionense concilium, loco incerto (circa 845). — In hoc capitulare incerti anni datum est in synodo cui interfuit Bonifacius apostolicæ Sedis legatus, S. Bonifacius arch. Mog., LXXXIX, 826.

Suessionense concilium loco incerto (circa 745). — In provincia Francorum habitum, vel melius synodus sexa quæ a S. Bonifacio celebrata est. Ibi octo episcopi, omnes Angli adfuerunt. In hac synodo condemnati sunt Aldebertus et Clemens, ut ex Actis concilii Romani patet. Jam etiam episcopali gradu dejectus Gervilius episcopus Moguntinus, *ibid.*

Suessionensis synodus (ann. 1078). — In hac synodo, Ratholdus, Noviomensis episcopus altare cessit d'Ames abbatibus S. Theodoricis, Hincmarus Rheimens., CXIV, 358.

Suessionense concilium (ann. 1092). — Huic præfuit Renaldus Rheimensis archiepiscopus, adversus Rosalind erroris coacto, qui fuit Compensiensis clerieus, ipse eos coram episcopis abjuravit sed metu, cum postea eosdem deiecit, S. Urbanus II papa, CLI, 97.

Suessionense concilium (ann. 1122). — In hoc concilio, legatus Cono, episcopus Prænesti, Abaelardum propriam ab comburendum suum librum *De Trinitate* et novam ad faciendam fidei professionem coegit. Symbolum S. Athanasii legere iussus est: legit, agere vero et cum multis suspensis. Deinde ad monasterium S. Medardi, unde paulo post ad S. Dionysii monasterium remissus est, S. Bernardus, CLXXXII, 1049.

Suffletulense concilium (ann. 418). — In hoc concilio ne laicus ad episcopatum proveheretur nisi per omnes gradus ministerii clericalis transierit, prohibitum est, Sidonius Apollinaris, LVIII, 144.

Suffletulense concilium (ann. 524). — Huic concilio adfuit S. Fulgentius qui de allorum episcoporum coactum consensu, præsidium honorem episcopo Quodvultdeo cessit, in concilio Juncensi præcedenti ipsi concessum, adeo erat magna humilitate cum ardenti pacem servandi desiderio, S. Leo, LVIII, 278.

Synadense concilium (ann. 256-258). — Contra Montanistas fuit habitum. In hoc baptisma ab hæreticis colatum esse reiterandum statutum est. Id testatur S. Dionysius Alexandrinus qui addit illud concilium congregatum fuisse longe ante Africanæ concilia de eadem rebaptisatione. Ibi sederunt Phrygiæ, Galatiæ et Ciliciæ episcopi, S. Augustinus, XI, 495.

Tarracense concilium (ann. 516). — Huic præfuit Joannes Tarracensis ante decem episcopos ibi sedentes, qui tredecim canones ad veterem confirmandam disciplinam condiderunt, S. Leo, LVI, 308.

Taurinense concilium (ann. 401). — Quod habitum fuit in ecclesia Taurinensi eo fine ut Patres varias quæstiones in Galliis pax turbabatur, difficultates solverent. Videtur ibi quid pro primatu contulerit Arelatensi episcopo illud concilium, *ibid.*

Taurinense concilium (ann. 1089). — Hoc habitum fuit ab archiepiscopo Pisciensi S. Sedis legato ibi, qui adversus papam sese rebelaverat Torquitor, Sardinia de minus excommunicatus est. Juxta (Mansi) hic dominus ex usu regionis qualitate judex, fortasse frutor erat regis Henrici et Guiberti antipapa, S. Isidorus Hispal., LXXII, 247.

Taurinense concilium (ann. 1156). — Fuit hoc habitum ab Abbone qui hujus urbis erat archiepiscopus, *ibid.*
Taurinense concilium (ann. 1625). — Dicitur etiam et verius quidem *synodus Taurinensis*; a Jacobo Pascuato hujus urbis archiepiscopo habitum fuit. Hic ibi promulgavit statuta de administratione sacramentorum, de contra ternitibus, etc., etc., *ibid.*

Tchernocense, Tegernerense, vel Xerense concilium (ann. 801). — Hoc concilium in monasterio hujus nominis habitum fuit, in diocesi Friëngensi sito. Causa ejus

fuit ea : Atto episcopus urbis, quod religiosi sibi vindicarent parochiales ecclesias ad se pertinentes, querebatur : cum in hoc concilio monachi nullum in probationem pertinentie producebant instrumentum, Attoni eas reddere coacti sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 178.

Telense vel Telepensium concilium (ann. 418). — Hoc in ecclesia apostolorum habitum fuit. Huic præsuit Donatus qui in aetis vocatur primus sedis episcopus et urbis Telepensis. Ibi lecta papae Siricii duae epistolae et aliquot statuta fuerunt, *ibid.*, 724.

Thebestinum concilium (363). — In Numidia habitum est, eam ob causam quod Donatistae adversus Catholicos vim exercuerint. Ii enim schismatici ab exilio revocari optantes, supplicem epistolam ad Julianum Apostatam direxerunt, petentes se in suis Ecclesiis quas ab eis Constantinus imperator abstulerat, denuo reintegrari. Huic petitioni inivit Julianus. Illud vero fuit contumelia Donatistis quod inter imperatores, ille solus qui unitati paci et aequi Ecclesiae erat visibiliter infensus, illis inivit *ibid.*, 307.

Thematium concilium (ann. 563), in Byzacena. — Bazonius tres canones eoditis in hoc concilio citat, *ibid.*, 519.

Theodonis apud villam (Thionville) concilium (ann. 553). — Hoc fuit convocatum ab imperatore Ludovico Debonario, ad rehabilitationem suam, quia machinationibus sui filii Lotharii depositus fuerat in conciliabulo Compendiensis. Ekbo, archiepiscopus Rhemensis, primus machinator, ibi seipsum deposuit hoc modo : Acta est haec Ebonis confessio ejusque propria manus subscriptione roborata, coram multis ad ministerium episcopale indignum se confessus est, et ab eo recedere debere, et sub penitentiae modo Dominum sibi propitium facere rogitare, Hincmarus Rhemensis, CXXV, 535.

Theodonis apud villam synodus (ann. 844). — Habita fuit haec in loco Latine Judicium, et vulgo Sala. Imperator Lotharius et duo reges sui fratres, Ludovicus et Carolus, ibi adierunt. Drogo, episcopus Metensis, huic praesuit, et sedentes canones sex conviderunt, Flodoardus can. Rhemensis, CXXXV, 151.

Thessalonicense concilium (ann. 590). — Ibi episcopi Bonosii heresis damnata est quae Deiparam a partu esse virginem deipasse, contendebat, S. Leo, LVI, 190.

Thessalonicense concilium (ann. 458). — In hoc concilio anathematizati sunt Eutyches, Dioscorus et Timotheus. Patres ibi sedentes decreta concilii Chalcedonensis confirmaverunt. Leo imperator hoc concilium convocaverat, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 518). — Congregatum est vo. unate Hormisdas sum. pontifex, ut confirmarentur decreta in Chalcedonensi statuta. Noctus schismatici incensurum locum concilii, *ibid.*

Thessalonicense concilium (ann. 680). — Huic praesuit Paulus episc. hujus urbis. Duo concilia in gratiam heresis Monothelitarum qua infestata erat, habuit. In primo eam doctrinae expositionem erexit quam ad S. Marium, in cathedra Petri sedentem misit cum epistola synodica in hujus defensionem. Ad eum vero rescribit papa et misit duns legatos per quos professionem fidei catholicas subscribere eum jussit, *ibid.*

Ticmenis II conventus Ludovici II imperatoris (ann. 853). — Capitula quae gloriosus imperator Ludovicus suis episcopis de statu sui regni considerare praecepit, *Document. Diplom.*, CXXXVIII, 609.

Ticmenis III conventus Ludovici II imperatoris (ann. 853). — Capitula, ad petitionem populi, ab imperatore promulgata, *ibid.*, 617.

Tigistinum concilium (ann. 418). — In Mauritania caesariensi. Sunt scriptores qui, concilium, in quo praefuerunt papae Zozimi legati, credunt, non apud Carthaginem sed in Mauritania Caesariensi, et quidem apud Caesar. amive forsan Tigistinum supr. memoratum, habitum fuisse. usus concilii ea fuit causa ut Ecclesiae aliquot negotia tractarentur ac solverentur, S. Augustinus, XL, 413-439.

Toletanum concilium (ann. 400). — Habitum est sub pontificatu Anastasii, imperantibus Honorio et Avraatio, et restitueretur disciplina et adunata sint Ecclesiae a schismaticis divise. Vingt canones ibi conditi sunt, bi Dictianus et Symposius suos errores abjurerunt, S. eo, LX, 1007.

Toletanum concilium (ann. 447). — A S. Leone convolutum est, qui commisit opponentem erroribus Priscilianistarum per Hispaniam grassantibus Asturicensem piscopum Turibium. Ille refutationis scriptum edidit quod ad Idatium et Ceponium misit, *ibid.*

Toletanum concilium (ann. 527). — Habitum est a Monacho episcopo Toletano ubi sederunt septem episcopi hispaniae in quo quique canones condiderunt, *ibid.*, 290.

Toletanum concilium (ann. 539). — Hoc concilium convocavit Recaredus filius et haeres Leovigildis, Visigottorum regis, in Hispania et recens conversus ab Arianismo, ut suorum conversionem subditorum, qui instar filius dogma hereticum suo exemplo et suis precibus reliquerant, consolidaret, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 583.

Toletanum concilium (ann. 587). — Habuit locum hoc concilium inter Catholicos et Arianos episcopos ibi confusione perfluit sunt Arianis. Sanctitatis nota quam protant miracula, quaeque sectam Arianam decere non poterat, imprimis in hac circumstantia valebat. Rex convictus conversus est et baptizatus est Recaredus, S. Gregor. Turon., LXXI, 613.

Toletanum concilium (ann. 610). — Anno primo regni Gundemari, cum de primatu ecclesiae Tolitanae contestarentur aliqui, hoc habitum fuit concilium quod huc ecclesiae hunc primatum adjudicavit et anathema cuiusque neganti monitus est, *ibid.*, 596.

Toletanum concilium (ann. 682). — Hoc locum habuit anno quarto regis Ervigii. ibi sederunt octo et quadraginta episcopi, septem et viginti per deputatos, quinque abbates, archiepiscopus, archidiaconus et primarius Ecclesiae Toletanae, et sex viginti potentes. Statuta duodecim super peccata principis, fecerunt, *ibid.*, 486.

Toletanum concilium (ann. 688). — Habitum est primo anno Egicanus principis. ibi sederunt unus et sexaginta episcopi cum novem abbatibus, archidiaconus et primarius Toletanus, quinque presbyteri quorum duo delegati abbates, et tres de viginti comites : 1° actum est per discussionem de dogmate ; 2° de duobus juribus iurandis regis quorum alterum alteri videbatur contrarium, *ibid.*, 510.

Toletanum concilium (ann. 693). — Quod fuit decimum sextum. ibi sederunt novem et quinquaginta episcopi cum quinque abbatibus et tribus deputatis pro absentibus episcopis. Adfuit rex Egicanus, praesens ipse, cum sexdecim comitibus. Primo memorandum male las quem in consensu erant tractanda, continens, lectum fuit, post praesentationem episcopis ; secundo decem canones condiderunt, *ibid.*, 527.

Toletanum concilium (ann. 694). — Quod fuit decimum septimum. Hoc habitum fuit in ecclesia S. Leocadia civitatis suburbanae. ibi interfuit rex Egicanus cum multis episcopis qui octo canones condiderunt, *ibid.*, 531.

Toletanum concilium (1090). — Habitum fuit hoc concilium a legatis, astantibus diversarum provinciarum episcopis et notante Bernardo, archiepiscopo Toletano, a Roma Hispaniam repetente. Varii destructi sunt ibi abusus, et legatio ad Toletanum missa est ut ibi restauraretur religio, S. Urbanus II papa, CLI, 70.

Treverensis synodus (ann. 566). — S. Goar intemperantiae insimulatus, suam in hac synodo innocentiam testatus est, et Rustico episcopo sua revelavit crimina, Flodoardus can. Rhemensis, CXXXV, 139.

Treverensis synodus (ann. 664). — Numerianus episcopus Treverensis, ibi coram episcopis et clericis pluribus, factas monasterio Deo-dato donationes confirmavit, *ibid.*, 511.

Triburiense concilium (ann. 1036). — Hoc concilium convocavit Triburiae secus Moguntiam imperator Conradus, ut quae utilitatis et religionis sunt ad invicem conferrent Patres sedentes. *Chron. S. Andree castri, Cameracensis*, CXI, IX, 250.

Triburiense concilium (ann. 1076). Hoc habitum fuit concilium a legatis papae cum aliquibus magnatibus et episcopis Germaniae qui deponere Henricum rursus tentaverunt. Haec varia tentamenta eum tandem se in Italiam conferre incitaverunt ut absolutionem a papa acciperet, D. Ivo Carnot., CLXI, 732.

Tridentinum concilium (ann. 1545). — Hoc concilium bulla papae Pauli III convocatum ad Kalendas Novembris ab Incarnatione Domini 1542 anni, haberi incipit tantum 13° die Decembris anni 1545 ; fuit ultimum oecumenicum. Huic praefuerunt tres legati papae, cardinales scilicet Del Monte, episc. Palustrinae, Marcellus Cervini, presbyter, et Renaldus Paulus diaconus. In prima sessione sederunt quatuor archiepiscopi, duo et viginti episcopi quinque ordinum generales, plures theologi et aliquot deputati principum. In quinque sessionibus hoc concluditur concilium, Cracontius, LX, 821.

Tridentina synodus (ann. 1593). — Sub cardinale i. n. do vico Madrucci, episcopo Trident. habita est. Ille in hac promulgavit statuta de mixtis disciplinae ecclesiasticae. Conjugatos cohabitare stricte jussit, et iis qui eos hospitarentur ut viverent separati, penas ecclesiasticas minatus est. Excommunicatione, beneficiarios quoscunque qui, sata converterent in prava ut sese a decimis eximerent,

Trojanum vel Trecent concilium vel Tricassinum (ann. 429). — Cum Britannici episcopi ab episcopis Gallie auxilium petivissent, ut Pelagianos dimicarent, quorum errores in Magna Britannia grassabantur, in numerum concilium congregaverunt, ut de e re deliberarent, Urbanus II papa, CLI, 60.

Trojanum concilium (ann. 1095). — Ab Urbano II papa factum habitum hoc concilium. Ibi sederunt fere septuaginta quinque episcopi, abbates duodecim. Duo supersunt hujus concilii canones, *ibid.*, 107.

Trojanum concilium (ann. 1107). — Papa Paschalis II qui in Galliam se contulerat ejusdem anni initio circa Assensionem hoc concilium habuit; de bello sacro et induciis Dei ibi deliberatum fuit, *ibid.*

Trojanum concilium (1128). — Habitum fuit a Mathæo cardinale legato in Gallia. Patres sedentes statuerunt componere novam regulam pro equilibus templaris quam a papa Honorio approbaretur, *ibid.*

Troslieanum concilium (ann. 909). — Cai præfuit Hervæus arch. Rhem. Hoc concilium coactum fuit contra fornicationes, adulteris, homicidia, dilapidationes, et violentias omnis generis : ibi duodecim episcopi sederunt qui quindecim canones condiderunt, Hervæus Rhem., CXXII, 675.

Troslieanum concilium (ann. 921). — Hervæus arch. Rhem. habuit hoc concilium ubi, ex rogatione regis, annulavit quam paulo antea tulerat adversus comitem Erdebaldum excommunicationem. Sed eodem tempore occisus fuerat. Sic post mortem tantum absolutus est, *ibid.*

Troslieanum concilium (ann. 924). — Huic concilio præfuit Sculfus Rhemensis archiep. In eo Stephanus Cambresiensis episcopus, excusationem accepit a comite Isaac qui unum e suis castellis incenderat. Comitem absolvit episcopus, solutis tamen libris centum argenti pro intermitate, *ibid.*

Troslieanum concilium (ann. 927). — In hoc concilio, Herluinus, comes de Pontibis, qui, quod vivente uxore, ad secundas nuptias convolverat, excommunicatus fuerat, penitentiam egit. Ibi sederunt sex episcopi, et comes Heribertus qui illud concilium coegerat, aderat, *ibid.*, CXXII, 676.

Trullianum concilium (ann. 682). — In urbis Constantinop. palatio, cui nomen Trullus, habitum. Hoc concilium inter multa approbata alia, alia rejecta a: probat cum aliis receptissimis synodis, etiam a Cypriano qui Afrorum fuit arch. et martyris, synodum quam sub eo fuit et emissum canonem qui in prædictorum præsulum locis et solum secundum traditam eis consuetudinem servatus est, Tertullianus, III, 1243.

Tullense concilium (ann. 550). — S. Nicetius Triverensis archiepiscopus, qui in quinto Aurelianensi et in secundo Claramontano concilio sederat, hoc ex consensu Theobaldi regis convocavit in urbe Tullensi. Ejus convocatio facta videtur propter contumelias quas, quos excommunicationis poena perculerat ob crimen incestuosum in contrahendis matrimoniis, Franci sancto Nicetio fecerant, S. Gregor. Turon., LXXI, 1165.

Tullense concilium (ann. 835), vel verius *synodus Tullensis*. — In hoc concilio Protharius Tullensis episcopus, abbatum S. Apræ in parochia Sancti Massimini (Mesuin) sitæ, jura confirmavit, *ibid.*

Tullense concilium (ann. 860). — Verius synodus diocessana in qua Drogo episcopus Tullensis, reclamante abbate, quarum jus possessionis et disputabat ecclesia vicina, abbatem S. Apræ decimas restitui jussit, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 375). — Hoc concilium, fuit habitum pro ordinatione episcopi sancti Martini, S. Leo, XVI, 512.

Turonense concilium (ann. 461). — Hujus occasio fuit S. Martini solemnitas, ibi novem sedentes episcopi tredecim decreta sanxerant, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 567). — Huic præfuit S. Euphronius Turon. Ad Patres hujus concilii epistolam scripsit S. Radegundis, ut monasterium quod formaverat Pictavi confirmationem impetraret et ejus regulæ. — Qui ibi sederunt Patres canones septem et viginti condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 858). — Herardus vel Gerardus, Turonensis archiepiscopus, habuit hoc concilium suæ provincie 16te die Maii. Excerpta aliquot canonum ibi collecta sunt, Victor II, CL, 56.

Turonense concilium (ann. 1075). — In quo statutum est festivitatem S. Reliquiarum Martini quotannis celebrandam, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1122). — Hoc habitum fuit ab Urbano papa. Ibi decreta concilii Claramontani confir-

mata sunt. Summus pontifex Philippum regem abolvere revocavit quamvis pars episcoporum expostularet, S. Urbanus II papa, CLI, 199.

Turonense concilium (ann. 1225). — Hoc concilium habitum fuit ab Jubelio de Mayenne vel de Millebon. In Patres sedentes quatuordecim canones condiderunt, *ibid.*

Turonense concilium (ann. 1163). — Hoc concilium dictum fuit a papa Alexandro III. Huic adfuerunt decem septem cardinales, centum viginti episcopi et quadraginti et quatuordecim abbates, et magna copia aliorum tam ecclesiasticorum quam laicorum, ex omnibus provinciis regibus Galliarum et Angliæ subjectis, S. Thomas (a. tuar., CXc, 58).

Turonense concilium (ann. 565). — Adunati Macedoniam huic sederunt concilio, et eo epistolæ communis a summo pontifice et ab aliis episcopis Occidentis autulerunt. Orientales (Atholici se eo contulerunt, unanimes cum Macedonianis. Tarni concilii indictionem dederunt, ut firmaretur fides Nicæna, obstitit Ariani, auctoritate imperatoris Valentis fulti, qui edicto ne congregentur episcopi, prohibuit, Cassiodorus, LXXI, 169.

Tyrium concilium (ann. 335). — In hoc, S. Athanasius calumniarum virga percussus injuste, injuste depositus est ab Eusebianis ei infensus, *ibid.*

Tyrium concilium (ann. 518). — Huic concilio habitum fuit decima sexta die mensis Septembris. Ibi tamen sederunt quatuor episcopi cum metropolitano Tyri (quod erat definitum in concilio Constantinopolitano a concilio Hierosolymitano quem in antecessum habuissent, adoptavit. Unde hæc tria concilia partim recepta, partim ab Ecclesia Romana rejecta. Recepta in eo quod ipsa recipiunt Chalcedonense concilium, et damnant Serapionem, Eutychianum; rejecta, in eo quod respondent in dyplici Euphemium, Macedonium, Acaciam quos S. Pater Hormisdas abstulerat, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 799). — Hoc convocatum est ut sedentes Patres Felicem Urgellensem invitarent ut imperatorem adiret ut ab errore decideret, S. Agobardus, CIV, 107.

Urgellense concilium (ann. 887). — In hoc, deum intrusorum episcoporum firmata est depositio, et Probius Barcinonensis episcopus, a Patribus ibi veniens, sola stola indutus, postulavit, quod unum ex his duobus ordinasset, *ibid.*

Urgellense concilium (ann. 991). — Hoc concilium habitum fuit ab episcopo Urgellensi et duobus suorum collegarum. Ibi congregavit canonicos, presbyteros et monachos suæ diocesis, et interdicto omnem regionem Carlonensem et Baraquerensem percussit, quia ecclesiam hujus usurpatæ fuerant a malis qui postea episcopo in eis fundata negarent. Episcopis visum est comitis Ermengarie et suis filiis parcere, quamvis sub eorum nomine depraedationes factæ fuissent, et eorum minister excommunicare satis habuerunt, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 374). — Sub imperatore Gratiano. Quod quidem fuit coactum ob aliquot discordias in Galliarum Ecclesiis grassantia quæ ibi parata sunt. Duo et viginti episcopi ibi sederunt, S. Leo, LV, 100.

Valentinum concilium (ann. 419). — In hoc sedentes Orenensis provincie aliquos adversus episcopum Valentini. Iste examinauerunt accusationes, S. Gregorius Turon., LXXI, 611.

Valentinum concilium (ann. 530). — Acta hujus concilii dispersita sunt. Ex fragmento quod in Vita S. Casarii Arelatensis refertur a Cypriano diacono, quæstiones de gratia ibi agitas esse novimus, *ibid.*

Valentinum concilium (ann. 584). — In hoc Sepandus Arelat. episcopus, præfuit, et cum eo sederunt sexdecim alii episcopi, qui donationes a rege Guntramno loci sacris et a defuncta regina Austrechilda sua uxore et suis filiis Deo sacratis factas, confirmarunt, *ibid.*

Valentina synodus diocessana (ann. 1235). — Ab Andrea d'Albalato habita est. Hic præfuit ibi promulgavit statuta de administratione sacramentorum et parochorum residentia. Ludos aleatorios, saltationes, specula et tavernas prohibuit. Dissolutiones in ecclesiis in cæmeteriis occasione Vigilium, Hincmarus Rhem., CXXV, 591.

Valentina synodus (ann. 1518). — A S. Thomæ de Villanova, hujus urbis archiepiscopus, habita est. Summi pontifex aliquot statuta de disciplina in choro tenenda ibi condidit. Prohibuit ne presbyteri mortuorum corpora deferrent, nisi confratrum defunctorum, *ibid.*, 67.

Valentina synodus (ann. 1590). — Sub Martino Azah archiepiscopus, Valent. habita est; et habuit duas sessiones. In prima iterato Missam celebrare Giesbas Dominici et festis in parochiis quibus annexa est ecclesia licentiam

concedit. Ibidem recitare Breviarium Romanum et ejusdem liturgiæ missali uti, ex prescriptione Pii V Bullæ, *ibid.*

Valentina synodus (ann. 1590). — In hac synodo tria nova statuta de Missarum elemosynis, de pauperum sepulturis, et de caeremoniis Missæ facta fuerunt, *ibid.*

Valletanum concilium (ann. 1157). — Hoc concilium celebratum fuit ex voto regis Alphonso VII. et ei præfuit Guido, cardinalis et legatus S. Sedis. De modis vero Alphonsum cum rege Portugallensi reconciliandi, S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 325.

Valletanum concilium (ann. 1185). — Hoc regnante Alphonso VIII habitum fuit, et ei præfuit cardinalis Hyacinthus, S. Sedis legatus. Ibi privilegium S. Petri de Extonza monasterio juxta urbem Legionem a domna Sancia regina regis Alphonso sorore concessum, confirmatum est, *ibid.*

Vasense concilium (ann. 443). — Quod habitum fuit apud Auspiciu catholicum hujus urbis episcopum. Ado Viennensis episcopus qui verba facit de hoc concilio versus finem anni 457, narrat Nectarium suorum prædecessorum unum huic præfuisse, et in publico Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam naturam, unam potentiam, unam divinitatem et unam virtutem habere, prædicasse. Decem canones ibi conditi sunt, Sidonius Apollinaris, LVIII, 81, 105.

Vasense concilium (ann. 529). — Huic præfuit S. Cæsaricus Arelat. episcopus, anno quarto Felicis pontificatus et Athalarici regis Italiæ. Omnes in hoc congregati quod veteres canones non læserint gratias Deo egerunt, et dein quinque alios tum de liturgia tum de disciplina condiderunt, *ibid.*, 361.

Vercellense concilium (ann. 1050). — Hoc habitum fuit a papa S. Leone IX. Adfuerunt varii episcopi. Citatus est Berengarius, nec venit. Damnatu est ibi error, sicut liber Scoti de Eucharistia, B. Lanfrancus Cantuar. arch., CL, 32.

Vercellense concilium (ann. 1570). — Hoc habitum fuit sub Joanne Francisco Bonhomme. Habemus statuta plurimum synodorum sub eo episcopo habitatum, *ibid.*

Veronense concilium (ann. 967). — Habitum fuit illud concilium contra clericos concubinos, S. Leo, LVI, 155.

Veronense concilium (ann. 934). — Hujus fuit ea causa: Inter Joannem Aquileensem patriarcham et Oibertum sive Othelbertum Veronensem episcopum, de aliquot ecclesiis in eadem urbe sitis cujus rectores ordinario obedire recusabant, erat dissidium: recusantes patriarchæ obsequi prætendebant debere: sed concilium contra statuit, et episcopo Veronensi jurisdictionem restituit, *ibid.*, 1286.

Viennense concilium (ann. 177). — Hoc concilium melius diceretur *fidelium consensus*, ubi martyrum Lugdunensium historia redacta est et missa ad Asiæ Ecclesias cum epistolis martyrum adversus Montani hæresim. Ad eandem a Patribus Lugdunensium concilii sententia adversus Lucum impostorem lata, directæ fuit, *ibid.*, 576.

Viennense concilium, quod fuit habitum ab electionem Ravenni, successoris S. Hilarii in sede Arelatensi, *ibid.*

Viennense concilium (ann. 475). — A S. Mamerto hujus urbis episcopo congregatum fuit occasione incendiorum, terræ motuum et aliarum calamitatum quæ per Galliam grassabantur, et per urbem sub episcopatu S. Mamerti. In hoc concilio preces publicæ Rogationum cum jejunio et processionibus ab eo constitutæ sunt, *ibid.*, 576.

Viennense concilium (ann. 1141). — Hoc concilium habitum fuit a Stephano Viennensi archiepiscopo quæ super sedem episcopalem Valentini Joannem I abbatem Bonnavallens. ordinis Cisterc. in locum Eusiacii papa degradati, S. Ivo Carnot., CLXII, 496.

Virdunense concilium (ann. 947). — Huic præfuit Robertus Trevirens. archiepiscopus. Cum Artalio et Odolrico Aquis Grani arch. duo episcopi deputati sunt ad Hugonem qui eum ad concilium adducerent; et cum eo conferre abnueret, Artaldus toleratus est in possessione sedis episcopalis Remensis, indicatum est aliud concilium ad tertium decimum diem Januarii anni sequentis quod fuit concilium Mosomense, Gregorius Tur., LXXI, 551.

Virdunense concilium (ann. 967). — In hoc S. Martini capella ecclesiæ sub nomine S. Cyri adjudicata est, *ibid.*

Virdunensis synodus (ann. 1080). — Confratres Leodiensis episcopi Henrici quem comes Arnoldus in insidiis comprehenderat cum bonis, in hac synodo congregati jussu S. Gregorii VII, excommunicationem comiti minati sunt, nisi quidquid abstulerat Henrico, restitueret et ad penitentiam converteretur, Flodoardus can. Remens., CXXXV, 508.

Virdunensis synodus (ann. 1153). — In hac, Albero episcopus in possessionem monasterii S. Pauli misit, *ibid.*

Virdunensis synodus (ann. 1574). — Ibi statutum est ut cuique parochiæ fideles secundum facultates suas suppeditarent quæque necessaria pro cultu divino, *ibid.*

Windelshoriense concilium (ann. 1070). — Hoc concilium habitum fuit a rege Guillelmo et illi præfuit legatus Emenfredus Sion episcopus. Elgericus Sussessiensis episcopus cum pluribus abbatibus ibi depositus est, S. Lanfrancus, CL, 55.

Windresorensis concilium (ann. 1101). — Ibi confirmata est foundationis ecclesiæ Northuensis charta, et instrumentum hujus chartæ a rege et regina, a duobus archiepiscopis Cantuar. et Eborac., ab episcopis præsentibus nec non et magnatibus subscriptum est, Ordericus Vitalis, CLXXXVIII, 322.

Wormatiense concilium (ann. 700). — In hoc conditi sunt duodecim canones quorum primus ne concedatur Eucharistia etiam in articulo mortis tunc qui non probare accusationem factam adversus episcopum sive sacerdotem et diaconum potuerint; undecimus et duodecimus declarant nullas episcoporum adversus clericos externos lata sententias, S. Leo LVI, 520.

Wormatiense concilium (ann. 772). — In quo statutum est bellum adversus Saxones, quod tres et triginta annos fuit flagrans. In eodem Carolus Magnus tenuit concilium cum ibi congregatis episcopis de modo ad fidem Christianam adducendi populos Saxonie, *ibid.*

INDEX CHRONOLOGICUS

CONCILIORUM DE QUIBUS MENTIO FIT IN PATROLOGIA LATINA.

- 177. Viennens., adv. Montanum, S. Leo, LV, 576.
- 200. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., Tertull., III, 1031.
- 215. Carthaginense, adv. baptism. hæretic., *ibid.*
- 245. Ephesium, adv. hæretic. Noel, S. Damas., XIII, 505.
- 246 249. Arabicum, adv. Arabes hæretic., Cassiodorus, LXIX, 299.
- 251. Africanum, adv. Novatum, S. Isidor. Hispalens., LXXXIV, 178.
- Incert. 251. Romanum, adv. Novatum, S. Cyprian., IV, 135.
- 255. Carthaginense, de baptism. parv., S. Optatus, XI, 1195; S. Cyprian., IV, 135.
- 254. Carthaginense, adv. 5 presb. schism. et desertor., S. Optatus, XI, 1195; S. Cyprian., III, 851.
- 255. Carthaginense, de reductu Lape., Tertull., III, 819, *ibid.*, 851.
- 256-257. Carthaginense, *ibid.*, 851, 1015.

PATROL. CCXIX, INDICUM II.

- 257-260. Narbonense, de diacon. accusat. episc. Narbon., S. Leo, LVI, 576.
- 258. Carthaginense, adv. Basilid. et Martial. *ibid.*, 1019.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., S. Cyprian., III, 1031.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., Tertull., III, 1019.
- 258. Carthaginense, de bapt. hæretic., *ibid.*, 1058.
- 258. Iconiense, contra Cataphrygas, *ibid.*, 1044.
- 264 seqq. Antiochenum, adv. Paul. Samos., S. Damas., XI, 505.
- 270. Antiochenum, *ibid.*
- 311. Carthaginense,
- Incert. 312-306. Constantinop. in Palatio Constantini, de allocut. Constant. ad episc., Euseb. Pamphilus, VIII, 53; S. Damas., XIII, 505.
- Incert. 312-306. Tyrense, de controvers. dirim., Eusebius Pamphil., VIII, 82.
- 314. Arelatense, adv. Donatistas, Tertull., III, 1235.

314. Ancyranum ad abnegantes fidei. spectans, *ibid.*
 325. Nicenum.
 325. Romanum, de Photiniani baptiz., S. Prosper, LI, 570.
 325-335. Romanum, adv. Callistum, Arium, Phot. et Sab., S. Sylvester, VIII, 827.
 325. Constantinopolitanum, de solemn. Paschæ *ibid.*, 825.
 326. Alexandrinum pro electione S. Athanasii, Cassiodorus, LXIX, 288.
 328. Nicomedie, de damnat. S. Eustathii, *ibid.*, 264.
 335. Tyrense, de deposit. S. Athanas., Cassiodorus, LXIX, 239.
 357. Romanum, de fide Nicæna, S. Julius pap., VIII, 857.
 359. Alexandrinum, ad. elect. presbyt. Ariani, Cassiodorus, LXIX, 283.
 341. Antiochenum, adv. Arianos, S. Damas., XIII, 303.
 311-42. Romanum, de rehabili. S. Athanas., Osius Cordub., VIII, 1514.
 343. Romanum, de rehabili. Marcell. Ancyran., *ibid.*
 316-47-49. Mediolanense adv. Photinum, S. Leo, LIV, 945.
 347. Sardicense, de confirm. fidei, S. Hilar. Pictav., X, 675.
 347. Sardicense, de verbo: *Consubstantialis*, *ibid.*, 507.
 348. Antiochenum, adv. intrus. Stephanum, S. Damas., XIII, 303.
 349. Carthaginense, de unitat. red. lit. Eccl., S. Optatus, XI, 805.
 349. Cordubense, adv. sectator. Aarii, Osius episc., VIII, 1527.
 349. Romanum, adv. Photinum, *ibid.*
 362. Alexandrinum, adv. Eustathianos, Rufin., XXI, 493.
 362. Themitanum, de disciplin., Sidon. Apollin., LVIII, 519.
 363. Parisiense de damnat. perfid. Arminians., S. Greg. Tur., LXXI, 126.
 364. Laodicense, de auctoritate can. hujus conc. magna, S. Leo, LVI, 714.
 364. Lampsacenum,
 365. Tyraense, de confirm. fidei Nicæna, Cassiodorus, LXIX, 1090.
 369. Africanum, adv. Chronopum, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 178.
 374. Valentinum, de accusat. latiss. adv. ep. Valent., S. Gregor. Turon., LXXI, 611.
 381. Constantinopolitan., de stat. pro recept. hæretic. in eccl., Tertull., III, 1245.
 399. Seleuciense, renuntiat. Cajum. episc., Cassiodorus, LXIX, 271.
 401. Taurinense, de pace in Gallis turbat., S. Leo, LV, 1236.
 408. Auracense, Isidor. Merc., CXXX, 391.
 410. Seleuciense, de disciplin., Cassiodorus, LXIX, 271.
 418. Marazense, de disciplin., Sidon. Apoll., LVIII, 522.
 418. Septimuniense, de disciplin., *ibid.*, 515.
 418. Suffetulaense, de grad. ministerii ad episcopat., *ibid.*, 144.
 418. Telenense, Teleptense, de statut. aliquot. id., LVI, 724.
 419. Valentinum, de pacificat. dissidiorum Eccles. Galliar., S. Leo, LV, 1000.
 429. Trojanum, de errorib. Pelagian., S. Urbanus II, CLI, 60.
 431. Constantinopolitan., adv. Eutychetem, S. Leo, LV, 1098.
 431. Constantinopolitan., de anath. co. tr. Eutych. Nestor., *ibid.*, 1219.
 431. Chalcedonense, adv. Eutychet. et Dioscor., S. Damasus, XIII, 364.
 431. Gallicana (synodus), de epist. S. Leonis contra Eutych., appr., S. Leo, LV, 1236.
 451. Viennense, de election. Raveni, id., LVI, 576.
 470. Cabile ense, adv. Salonum et Sagittar., S. Greg. Turon., LXXI, 345.
 474. Viennense, de incendiis, terræ motibus, etc., S. Leo, LVI, 576.
 475. Lugdunense, adv. prædestinat., Jac. Sirmund., LIII, 681.
 477. Reginense, adv. vezator. cleric., Orderic Vital., CLXXXVII, 92.
 480. Valense, de constitut. tract., Isidor., Mercat., CXXX, 396.
 483. Seleuciense, de damnat. falsi concilii, Sidon. Apoll., LVIII, 82.
 490. Lugdunense, de retractat. error. Lucili, S. Greg. Turon., LXXI, 511.
 495. Seleuciense adv. matr. presbyt. et monach. Sidon. Apoll., LVIII, 82.
 506. Agathense, ad disciplin. spectans, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 256.
 506. Treverensis (synodus).
 511. Aurelianense, ad disciplin. spectans, S. Leo, LVI, 512.
 516. Illyricum, adv. Eutychian., Cassiodorus, LXIX, 288.
 516. Tarracoenense, de disciplin., S. Leo, LVI, 268.
 517. Gerundense, de disciplin. et liturg., S. Isidor., LXXXIV, 314.
 517. Epaonense, de disciplin., S. Dionysius Exiguus, LXVII, 994.
 518. Tyrium, de acceptat. definit. Constantia, Cassiodorus, LXIX, 239.
 521. Suffetulaense, adv. laicos provehendo ad minister, Sidon. Apoll., LVIII, 144.
 525. Arvernense, Vid. Gall. Christ., t. IV, c. 319, S. Greg. Turon., LXXI, 416.
 527. Carpentoractense, adv. Aegrevium episcop., S. Casarius, LXVII, 1287.
 530. Valentinum, de gratiæ quæstion., S. Greg. Tur., LXXI, 530.
 532. Constantinopolitanum, de convers. heterodou, S. Leo, LV, 975.
 535. Arvernense, de addit. nov. statut. veter., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
 538. Aurelianense, ad discipl. spect., S. Leo, LVI, 512.
 543. Constantinopolitanum, in causa Origen. et Origenist., Liberatus, LXXVIII, 1039.
 549. Aurelianense, in causa episc. Marci, S. Leo, LVI, 512.
 549. Arvernense, ad disciplin. spectans, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 550. Illyricum, adv. judicat., 3 capitul., Cassiodorus, LXIX, 950.
 550. Metense, de elect. S. Galli, S. Gregor. Turon., LXXI, 551.
 550. Tullense, de contumel. Francor. in S. Nicol., *ibid.*, 1165.
 550. Metense, de disciplin., *ibid.*, 551.
 553. Parisiense, de depos. Saffraci Paris., *ibid.*, 68.
 553. Constantinopolitanum, in causa Origenis, Liberatus, LXXVIII, 1039.
 559. Toletanum, de Visigothis convers., S. Isidorus, LXXXIV, 508.
 563. Santonenense, de deposit. episc. Santon., S. Greg. Turon., LXXI, 552.
 575. Lugdunense, de justit. frat. Greg., *ibid.*, 511.
 579. Cabilonense, de elect. presb. Joannisia episc. Cabilon., S. Gregor. Tur., LXXI, 545.
 579. Santonenense, de misericord. erga Comit. Ratumum.
 580. Breonacense, ad comitem Lendasten., S. Gregor. Tur., LXXI, 567.
 581-586. Lugdunense, de disciplin. eccles., S. Gregor. Tur., LXXI, 511.
 582. Matisconense, de renov. vet. canonum, *ibid.*, 453.
 585. Matisconense, in causa Faustiani, *ibid.*
 587. Arvernense, de dissidio Innocent. et Ursini episcoporum, S. Greg. Tur., LXXI, 406.
 589. Narbonense, de discipl. ecclesiast., S. Leo, LVI, 576.
 589. Narbonense, de eadem, *ibid.*
 590. Metense, de deposit. Gili Rem. arch., S. Greg. Tur., LXXI, 551.
 590. Pictaviense de excomm. Chrodield. et Basini, S. Greg. Tur., LXXI, 545.
 590. Sauriacum de reintegr. Droctegisili, S. Greg. Tur., LXXI, 514.
 590. Metense de reconciliat. Chrodieldis et Basini, S. Greg., LXXI, 551.
 590. Hispalense, quæ fuit causa? Latet. Isidor. Merc., CXXX, 393.
 590. Hispalense-Spalense, *ibid.*, Isidor. Merc., CXXX, 193.
 598. Oscense, de cælibatu presb., diacon. et subd., S. Isidorus, LXXXIV, 982.
 599. Barcinonense adv. Simoniam, S. Isid. Hispal., LXXXIV, 607.
 610. Toletanum, de primata Eccl. Toletana, S. Isidor., LXXXIV, 610.
 615. Egarense, de cælib. presb., S. Isidorus, LXXXIV, 614.

615. Parisiense, de disciplin., S. Greg. Turon., LXXI, 26.
618. Bonogisilense, de sepult. in monasteriis, *ibid.*, 634.
625. Remensis synodus, de reb. Eccl. qualiter sunt tract. Gesta pont. Cam., CXLIX, 34.
634. Aurelianense, adv. hæresim Monothelit., S. Leo, LVI, 312.
636. Moguntina synodus.
638. Parisiense, de privileg. Eccl. S. Dionysii, Flodoardus, CXXXV, 102.
616. Africanum, adv. doct. Monothel., S. Isid. Hisp., LXXXIV, 178.
649. Parisiense, adv. Monothellismum, Flodoardus, CXXXV, 102.
658. Nannetense, de reedificat. monast. Altavillar., Flodoard. can. Rem., CXXXV, 107.
661. Treverensis synodus, de confirm. donation., *ibid.*, 311.
670. Augustodunense, ejus aliquot supers. statuta, S. Greg. Turon., LXXI, 520.
685. Toletanum de statut. aliquot, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 186.
688. Toletanum de juribusjurandis regis Egican., *ibid.*, 510.
693. Toletanum, de statut. canon., *ibid.*, 527.
694. Toletanum, de disciplin., *ibid.*, 531.
700. Wormatiense, de disciplin., S. Leo, LVI, 520.
740. Bagoriense, pro donatione Ludov. III, S. Bonifac., LXXXIX, 805.
741. Ad Danubium, de re cler. et laici, S. Gregor. III, LXXXIX, 584.
741. Salzburgense, de constitut. episcop. in Francon., S. Bonifacius, LXXXIX, 803.
743. Liptinense, de restaur. regularis vite, S. Bonifac., LXXXIX, 809.
744. Germanicum, de reb. civil. et ecclesiasticis, *ibid.*, 807.
745. Suessionense, de statut., *ibid.*, 824.
745. Suessionense, de capitulari dato, *ibid.*, 828.
745. Suessionense, de condemnat. Aldebert. et Clement., *ibid.*, 829.
745. Romana synodus.
759. Germanicum, de incarceration. Othmaris abb. S. Galli, S. Bonifac., LXXXIX, 807.
765. Palestinum, de defin. veræ fidei, Hincmar. Rem., CXXV, 204.
772. Wormatiense, de bello statut. contr. Saxon., S. Leo, LVI, 520.
787. Nicænum II, VII œcumenicum, de sacris imaginibus, S. Leo, LV, 967.
788. Narbonense, adv. hæresim Felicianam, S. Paulin. Aquil., XCIX, 567.
795. Belvacensis synodus, adv. imperat. Henricum V, S. Urban. II, CLVI, 1199.
796. Forojuliense, in causa S. Trinit. et Incarn., S. Paulin. Aquil., XCIX, 283.
796. Gallicanum, in causa Joseph. Cenoman. episc., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 178.
799. Urgellense, de errore imperat. deponend., S. Agobardus, CIV, 107.
804. Tcherneteense vel Tegernense vel Zerense, de quest. Altonis ep. Frising. Sidon. Apollin., LVIII, 178.
807. Salzburgense, de divis. decimarum, S. Bonifacius, LXXXIX, 805.
807. Salzburgense, de eadem, *ibid.*
813. Moguntinum, de disciplin., S. Agobard., CIV, 31.
814. Lugdunense de substitut. Leidradi in locum Agobardi., S. Agobard., CIV, 76.
814. Noviomense, de contestat. Windelmaram inter et Rotalb., S. Agobard., CIV, 511.
814. Noviomense de libert. Eccl. Remensis.
823. Compendiense, de penit. impos. Ludov. Pio, S. Agobard., CIV, 230.
829. Lugdunense, quest. de protect. Jud. concessa, S. Agobard., CIV, 76.
830. Lingonense.
835. Apud Theodonis villam synodus, de rehabilitat. Lud. Pil. Hincmar. Rem., CXXV, 325.
838. Carisiacum, adv. Anisolenses monach., Hincmar. Rem., CXXV, 85.
838. Tullense, de jurib. abbat. S. Apræ, S. Greg. Turon., LXXI, 1165.
839. Tullense, de eisdem. jur., *ibid.*
842. Carisiacum, adv. Gotescalc., Hincmar. Rem., CXXV, 85.
844. Apud Theodonis villam synodus, de req. mor., Flodoard., CXXXV, 151.
844. In Verno palatio Caroli II, quo fine?... *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 539.
845. Bellovacensis synodus, de promiss. Caroli II servandi capitul., *Monum. dipl.*, CXXXVIII, 545.
845. Metense, de disciplin., Adventius episc., CXXI, 1149.
848. Lugdunense de presb. Godelcario, S. Agobard., CIV, 76.
849. Carisiacum, de matrim. Car. Calvi, Hincmar. Remens., CXXV, 85.
850. Germanicum, de adunat. dioces. Brem. et Hamburg., S. Bonifac. archiep., LXXXIX, 850.
853. Apud Vermeriam synodus, de constitut. capitul., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 595.
853. Suessionensis synodus, de variis definition., *Mon. dipl.*, 595.
854. Attinlacensis Caroli II (conventus), de colloq. Lotharii cum fratre suo, *Mon. dipl.*, 607.
855. Ticinensis III Ludovic. II (conventus), de promulg. capitul. ab imperat., *Mon. dipl.*, 617.
855. Carisiacensis synodus, sub Benedicto III, Flodoardus, CXXXV, 251.
855. Bonogisilense, de dissid. episc. Cenoman. et abb. Anisol., S. Greg. Tur., LXXI, 654.
855. Ticinensis II Ludovic. II (conventus), de capitul. Ludovici, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 617.
859. Apud Saponarias (synodus), de destruct. schismat., Hincmar., CXXV, 65.
859. Apud Saponarias (conventus), de libell. Carol. reg. adv. Venilonem, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 659.
860. Tullense, de de im. S. Victor. pap., Cl., 36.
860. Tullense, de decim. S. Apræ abbat., *ibid.*
860. Tullense, de eisdem, *ibid.*
860. Mettensis (synodus), sub rege Lothario et Carolo II, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 653.
860. Aquensis (synodus), sub rege Lothario, *Mon. dipl.*, *ibid.*
862. Apud Sablonarias Ludovici, Caroli et Lotharii (conventus).
862. Pistensis Caroli II (synodus), de rebus politic., *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 683.
869. Mettis Ludovici et Caroli (conventus), de pact. inter hos reges facta, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 752.
869. Caroli II apud Pistas (conventus), de Constitut. capitul., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 752.
872. Apud Gundulphi villam (conventus), de jur. fidelit. regi ab episcopis, *Mon. diplom.*, *ibid.*, 745.
874. Ravennatense, de dissid. Ursam inter et Petrum Patr., auctor. incert. anni, CXXIX, 1098.
874. Ravennatense, de ordinat. Formosi, *ibid.*, *ibid.*
874. Ravennatense, de immunitat. Ecclesiar., *ibid.*, *ibid.*
875. Apud Wangiorum civitatem (synodus), de fine impon. liti Herimann., Flodoard., CXXXV, 265.
876. Pontigonensis Caroli II (synodus), de pet. Hincmar. adv. Ludov. regem, *Mon. dipl.*, CXXXVIII, 767.
877. In Neustria (synodus), de episc. hortant. regem, Flodoard., CXXXV, 248.
878. Furonensis Ludovici Junioris et Ludovici Caroli (conventus), de eorum convent., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 785.
878. In Neustria, de regno Lotharing. non invadeudo, Flodoard., CXXXV, 248.
879. Narbonense, de dissid. Walfrid. inter et Tolfredum., S. Paulin. Aquil., XCIX, 567.
881. Apud S. Macram (synodus), de distinct. duar. potest., Flodoard., CXXXV, 298.
882. Ravennatense, de dipl. Car. Crassi in grat. Arezzo Ec. *Auctores incert. anni*, CXXIX, 1098.
887. Urgellense, de depos. episc. intrus., S. Agobardus, CIV, 107.
900. Rhemense.
905. Bagoriense, de privil. elect. episcopi sui Eccl. Frisiac. S. Bonifac., LXXXIX, 805.
906. Bagoriense, ex commendation. Gregor. III, S. Bonifac. arch., LXXXIX, 805.
909. Trosleianum, adv. dilapidat. et viol., Hervæus Rem., CXXXII, 675.
916. Apud Saponarias (synodus), de restitut. decimar., Hincmar., CXXV, 65.
921. Trosleianum, de annullat. excommun. Erdebaldi, Hervæus Rem., CXXXII, 675.
924. Trosleianum, de excusat. comit. Isaaci, *ibid.*, 678.
927. Trosleianum, de penit. comit. Herluini, *ibid.*

929. Diesburgensis Henrici I (conventus), de monast., de decimis, etc., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 849.
932. Erfordiensis Henrici I (conventus), de utilitate et statu S. Eccles., *Mon. diplom.*, *ibid.*, 820.
- 934 vel 935. Macrianiense adv. dilapidat. bon. Eccles., Sidonius Apol., LVIII, 328.
937. Pictaviense, de restitut. decim. Albanio, S. Greg. Tur., LXXI, 543.
947. Virdunense, de contestat. episcop. Remens., Marinus II p., CXXXIII, 863.
948. Ingelheimensis synodus, sub Marino apost. sed. legat., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
952. Augustanus (conventus), de utilitat. totius Christianitatis, *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 835.
967. Virdunense, de sacello S. Martini adjudicat., Flodoard. can. Remens., CXXXV, 9.
968. Apud Enguleinheim (synodus), de excommunic. Hugonis, Flodoardus, CXXXV, 304.
971. Papiensis (conventus), de capitul. magni Ottonis imperat. Roman., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 851.
971. Londoniense, de privil. monast. Glaston., Joan. XIV, CXXXVII, 337.
971. Apud Saponarias (synodus), sub Marino legato apost. sed., *Mon. diplom.*, CXXXVIII, 821.
971. Londoniense, de jure monach. Glaston., Joan. XIV pap., CXXXVII, 518.
982. Apud Saponarias (synodus), de confirmat. privileg., Hincmar., CXXV, 982.
985. Apud Saponarias (synodus), de nov. donatione eccl. S. Michaelis, Hincmar., CXXV, 65.
989. Carrofensis synodus.
991. Urgellense, de interdicto super omn. region. Cardon., S. Agobardus, CIV, 107.
991. Remensis synodus, sub Arnulf. Aurel. episc., Sylvester II pap., CXXXIX, 289.
993. Remensis synodus, adv. dilapidator. bon. Eccles., *ibid.*
995. Causense, de Arnulfo exturbat. pacis, Sylvester II, CXXXIX, 347.
998. Mosomense, de Giberto arch. Rem., Sylvester II, CXXXIX, 345.
998. Mosomense, in causa ejusdem, *ibid.*, 345.
1017. Lingonense, de donation. Alberici episc., S. Leo, XVI, 512.
1019. Gerundense, de constitut. vitæ canonic., S. Isidorus, LXXXIV, 514.
1023. Salegunstat, de disparilit. consuetud., Burchard. Worm., CXL, 1058.
1023. Atrebatense, adv. hæresim Manicheor., Gerard. ep., CXLII, 1268.
1027. Helenense, de offic. divin. pro excommunic., Gerard. ep., CXLII, 1269.
1027. Carrofensis synodus, adv. error. Manich., Letald. Mic., CXXXVII, 824.
1036. Triburiense, de rebus utilitat. reliq., Chronic. S. Andr. castri Camerac., CXLIX, 250.
1041. Tulugiense, de Treuga Dei, script. inc. an., CLI, 740.
1040. Apud Saponarias (synodus), de elevat. corpor. S. Gerardi, Hincmar., CXXV, 65.
1051. Narbonense, de disciplin. Eccles., S. Urbanus II, CLI, 746.
1053. Lexoviense, de substitut. Maurili in locum ep. Rotom., B. Lanfrancus, CL, 42.
1053. Turonense, de festiv. reddit. reliq. S. Martini, S. Victor pap., CL, 36.
1053. Lexoviense, de acc. Mauger. episc., B. Lanfrancus, CL, 42.
1055. Lugdunense adv. Simoniacos, S. Greg. Tur., LXXI, 511.
1059. Melphitanum, de depos. episc. Transensis, S. Urbanus II, CLI, 56.
1064. Barcinonense, adv. Simoniam, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 607.
1070. Windelshoriente, de deposit. Elgerici episc., B. Lanfrancus, CL, 35.
1070. Parisiense, de dissid. S. Albin. inter mon. Vindocin., S. Urban. II, CLI, 97.
1072. Apud Saponarias synodus, de Pibone confirm. donat., Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Rotomagense.
1072. Apud civitatem Leucorum (Toul) (synodus), de confirmat. donationum, Hincmar. Rem., CXXV, 65.
1072. Stampense, in causa Ivo Carnot., S. Urbanus II, CLI, 97.
1074. Romanum, adv. cler. Simoniac., S. Gregor., CXLVIII, 785.
1074. Remense, de usurpat. success. cler. mort., S. Urbanus, CLI, 97.
1075. Londoniense, de disciplin., B. Lanfrancus, CL, 41.
1075. Romanum, de reform. discipl., S. Gregor., CXLVIII, 788.
1075. Romanum, de eadem, *ibid.*
1076. Apud civitatem Leucorum (Toul) synodus, de mandat. episc. in grat. Eccles. N.-D., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1076. Romana synodus, adv. Henricum., S. Greg. VII pap., CXLVIII, 68.
1076. Apud Ansam, ad disciplin. spectans, S. Ivo Carnot., CLXII, 400.
1076. Triburiense, de absol. petita ab Henrico, D. Ivo Carnot., *id.*, 732.
1077. Arvernense Claramont., adv. Simoniacos episc., S. Greg. Turon., LXXI, 406.
1077. Forchaniensis (conventus), de election. regis Rodulphi, S. Greg. VII pap., CXXXIX, 83.
1077. Ostionense seu Eduense, adv. Simoniam Hincmar. Remens., B. Ivo Carnot., CLXII, 334.
1077. Romanum, de excommun. Henrici, Germ. reg., S. Greg., CXLVIII, 790.
1078. Suesionensis synodus, de cessione altaris Emm., Hincmar. Remens., CXXV, 388.
1078. Londoniense, de translat. episc. in urbem, B. Lanfrancus, CL, 42.
1078. Romanum, de excommun. plur. episc., S. Greg., CXLVIII, 793.
1078. Romanum, de restaurat. S. Eccles. S. Salt., *ibid.*, 800.
1078. Romana (synodus), de deposit. Theobaldi Medel., S. Greg. VII, CXLVIII, 133.
1079. Romanum, de abjurat. Berengarii, S. Greg. pap., CXLVIII, 810.
1079. Romana (synodus), de Berengar. profit. ver. fid., S. Greg., *ibid.*, 133.
1079. Romana (synodus), de excommun. imperat. Constant., *ibid.*
1080. Carrofensis (synodus), adv. abbat. Mustienem nov., Letaldus, CXXXVIII, 821.
1080. Julibonense, de pace Dei statut., Willel. Coquest., CXLIX, 1335.
1080. Romanum, de collat. regni German., S. Greg. papa, CXLVIII, 814.
1080. Romana (synodus), de depositione Henrici, *ibid.*
1081. Exolundense, adv. cler. Exolundenses, D. Ivo Carn., CLXII, 182.
1081. Romana (synodus), de excommun. Henrici, S. Greg. papa, CXLVIII, 136.
1082. Meldense, de donat. comitis Guarini, S. Ivo Carn., CLXII, 101.
1083. Romanum, de forma fidei, S. Greg. pap., CXLVIII, 822.
1083. Romana (synodus), adv. fautores Henrici, *ibid.*, 136.
1084. Romanum, de excommun. antipap. Guiberti, S. Greg. pap., CXLVIII, 722.
1085. Londoniense, de reform. disciplin., B. Lanfrancus, CL, 42.
1087. Beneventanum, adv. hæresiarch. Gaubertum, Victor III pap., CXLIX, 965.
1088. Legionense, de offic. Eccl. in Hisp. celebr., S. Urbanus II, CLI, 85.
1089. Melphitanum, de disciplin., *ibid.*, 57.
1090. Apud civitatem Leucorum [Toul] (synodus), de adjudicat. Eccl. Bar. abbatum Spinal., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1090. Tolosanum, de destruct. abbas., S. Urbanus II, CLI, 70.
1091. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincmar. Remens., CXXV, 65.
1091. Constantiense, adv. violent. Simoniacor., S. Urbanus II, CLI, 126.
1091. Beneventanum, de investitura, Victor III pap., CXLIX, 965.
1091. Placentinum, de absol. regia. Praxedis, S. Urbanus II, CLI, 141.
1093. Remense, de elect. Lamberti Atrebat., *ibid.*, 110.
1092. Suesionense, adv. errores Roscelini, *ibid.*, 97.
1093. Trojanum, de disciplin., *ibid.*, 107.
1094. Constantiense, de disciplin., *ibid.*, 126.
1094. Ostionense seu Eduense, de excommun. Philippi regis., *ibid.*
1095. Claramontanum, de disciplin., Robert. Palles., CLXXXVI, 1036.

1093. Ad Montepessulanum, de excom. hæret. et pirat., Pet. Vall. Cernasius, CCXIII, 693.
 1096. Rotomagensis, de examin. capitul., S. Urban. II, CLI, 197.
 1096. Rotomagensis, de eodem et disciplin., *ibid.*
 1097. Gerundense, de libert. Eccl. confirmand., *ibid.*, 230.
 1097. Santonense, de jejun. et vigil. SS., *ibid.*, 224.
 1097. Atrebatense, de privileg. mont. S. Eligii., *ibid.*, 1174.
 1097. Burdigalense. adv. abb. S. Maixent. stat., *ibid.*, 244.
 1097. Barensis, de congreg. Græcor. et Latinor., *ibid.*, 242.
 1100. Melpitannum, de excom. urb. Beneventan., *ibid.*, 57.
 1101. Windresorensis, de charta fund. Eccl. Northuens., Amatus Hurdig., CLV, 1617.
 1104. Rothanum, de investitur. Brunonis, Goffrid. abb., CLVII, 69.
 1107. Romanum, de excomm. comitis de Mentan., *ibid.*
 1105. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., *ibid.*
 1107. Trojanum, de bello sacr., S. Urban. II, CLI, 60.
 1110. Floriacense, adv. vexatores Ecclesiam, Ivo Carnot., CLXII, 219.
 1111. Apud civitatem Leucorum (synodus), de sentent. in gratiam Cluniac., Hincm. Remens., CXIV, 65.
 1114. Belvacense, de disciplin. Eccles., S. Urban. II, CLVI, 1199.
 1116. Apud civitatem Leucorum (synodus), de donat. abbat. S. Apræ, Hincm. Remens., CXIV, 65.
 1116. Lingouense, in medio rursus habitum, S. Leo, LVI, 512.
 1118. Rotomagensis, de pace cum dominis et Raboldo, Orderic. Vital., CLXXXVIII, 835.
 1119. Remense, de reg. morum Eccl., Guibertus, CLVI, 990.
 1119. Rotomagensis (synodus), de concubin. prohibet., Orderic. Vital., CLXXXVIII, 889.
 1119. Remense, de disciplin., Guibertus, CLVI, 990.
 1121. Romanum, de iure arch. Pisan. Goffrid. abb. Vjud., CLVII, 69.
 1122. Turonense, de confirm. decretor., S. Urbanus, CLI, 199.
 1122. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirm. donat., Hincm. Remens., CXIV, 65.
 1128. Trojanum, de nov. reg. pro Templariis, S. Urbanus II, CLI, 60.
 1129. Aurelianense, quæ fuit causa? *id.*, CLVII, 70.
 1130. Stampense, de option. Innocentium inter et Anacletum, *id.*, CLVI, 405.
 1136. Apud civitatem Leucorum (synodus), de confirmat. donation., Hincm. Remens. CXIV, 65.
 1141. Tulugiense, de Treuga Dei, Scriptor. anni incert., CLI, 740.
 1148. Remense, de disciplina, S. Bernard., CLXXII, 1169.
 1156. Tauritanum, quæ fuit causa? latet., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 247.
 1163. Turonense, quæ fuit causa? S. Thomas Cant., CX, 589.
 1164. Clarendonense, de stat. contrar. libertat. Eccl., S. Thom. cantuar., CLXXXVIII, 141.
 1189. Rotomagensis, de capitulis statut., Petr. Bles., CCVII, 1180.
 1192. Apud civitatem Leucorum (synodus), adv. usurpatores bon. Eccles., Hincm. Remens., CXIV, 65.
 1195. Claramontanum, de communion. sub utraq. specie., Robert. Pull., CLXXVI, 1036.
 1198. Basileense, de elect. antipap. Felicit. V, S. Leo, LVI, 512.
 1201. Metense, de reconcil. regum Angl. et Gallie, Adventius Met., CXXI, 1149.
 1203. Civitatensis et parochialis (synodus), de Congr. preb. ad civit., Stephan. Baluz., CXXII, 406.
 1215. Lateranense, de conf. Pasch., Innoc. III, CXV, 108.
 1220. Græcæ (concilia), de disciplin., S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 95.
 1229. Ilerdense, de bona admin. bon. Eccl., *ibid.*, 521.
 1235. Noviomensis (synodus), adv. invas. laicor. de libert. Eccles., Victor II, CL, 36.
 1235. Turonense, de reg. morum, *ibid.*, 37.
 1237. Ilerdense, de querendis hæreticis, S. Isidor., LXXXIV, 1521.
 1238. Ilerdense, *ibid.*
 1255. Valentina (synodus), de promulgat. constitut., Hincm. Remens., CXXXV, 591.
 1339. Apud civitatem Leucorum (synodus), de promulgat. statutor., *ibid.*, 65.
 1451. Basileense, pro gest. Almutiar. in capite, Robert. Pull., CLXXXVI, 1118.
 1501. Sex provinciarum (synodus), de statat. renovat., Rother. Ver., CLXXXVI, 125.
 1515. Tridentinum, de statutis disciplin., Dracontius, LX, 821.
 1548. Valentina (synodus), de admin. sacrament., Hincm. Remens., CXIV, 591.
 1590. Valentina (synodus), de trib. nov. statut., *ibid.*, 67.
 1590. Valentina (synodus), de recitat. Breviar. Rom., *ibid.*
 1593. Tridentinum, de excomm. beneficiar., Dracontius, LX, 821.
 1625. Tauritanum, statut. de administ. sacram., S. Isidorus Hispal., LXXXIV, 247.
 1644. Vincense, de reg. mor., Sidon. Apoll., LVIII, 425.
 1658. Apud civitatem Leucorum (synodus), de renovat. veter. salut., Hincm. Remens., CXIV, 65.

CXVI,

INDEX CANONUM OMNIUM

QUI IN PATROLOGIÆ LATINÆ CURSU CITANTUR, JUXTA LITTERAM CUJUSQUE CANONIS
INITIALEM ALPHABETICE ORDINATUS.

A

Aaron in culpando Moyse, canon. Hibern., XCVI, 1294. — Ab adventu Domini usque, conc. Claramontanum (1093), CLXXXVIII, 650. — Ab altero vero desponsata, conc. Vernense (814), CXXXVIII, 544; CXIX, 615. — Abbas potest pro humilitione, conc. Moguntinum, CXI, 809; CLXI, 568. — Abbas pro humilitione et cum, conc. Moguntinum, c. (817), CLXXXVII, 1082. — Abbas remissus, canon. Hibernenses, XCVI, 1206. — Abbas si in culpa, conc. Epauense, c. 19, XCIX, 1012. — Abbates etenim pro carnobio, conc. Roman. S. Eugenio II,

XCVII, 696. — Abbates in potestate, conc. Aurelian. I, c. 31 (511), LXXXIV, 47. — Abbates per monasteria tales, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 24 (511), XCIX, 1051; CXL, 806; CLXI, 565; CLXXXVII, 1085. — Abbates pro humilitate religionis, conc. Agath., CXXX, 410. — Abbates pro utilitate religionis, conc. Aurelian. I, c. 15, LXXXIV, 276. — Abbatibus presbyteris cæterisque, conc. Aurelian. II, c. 26, LXXXIV, 824; XCIX, 1033; CLXXXVII, 915. — Abbatibus, presbyteris cæterisque, conc. Liagon., CXXIV, 1098. — Abbatibus quoque divisas cellas, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1008. — Abbatibus

vel monachis peculiare, conc. Augustod., c. 1, XCIX, 1053. — Abbatissa diligentem habet curam, conc. Moguntin., CXL, 8.0. — Abbatissa diligentem habet, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Abbatissa diligentem curam de, conc. Grat., CLXI, 1180. — Abbatissa diligentem habet curam, conc. Gangr., CLXXVIII, 521. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Mogunt., CXXXII, 515; CLXI, 1180; CLXXVIII, 521. — Abbatissa nequaquam de monasterio, conc. Gangr., CXL, 808. — Abbatissa quas in civitate, conc. Mogunt. (847), CXII, 1566. — Abbatissa que in civitate, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Abbatissa autem cum sanctimonialibus, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 565; CLXI, 1180; CLXXVIII, 521. — Abbati vel monacho monasterii, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 299. — Abeo quod formavit, conc. Arausican., u. c. 15 (525), LI, 726; XLV, 1787; LXVII, 1148. — Ab imperatoribus universis visum, conc. Carthag., u. LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLXXXVII, 1271. — Ab infirmis in mortis periculo, conc. Mogunt., CXII, 1573. — Abnuit ex toto atque, conc. Nicæn., c. 5 (525), LVI, 836. — Absque metropolitano, conc. Regiens., LXXXIV, 59. — Abstinentiam est enim sacratissimis, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — Abstinentia corporum ciborum, canon. Hibernenses, XCVI, 1185. — Ab universis episcopis dictum, conc. Carthag., CXL, 658. — Ab universis etiam episcopis, conc. Carthag., LXVII, 207. — Acclamantibus etiam omnibus, conc. Remens., CLXXXIX, 685. — Accusationes et accusatores atque conc. Roman. sub Adriano., CLXXXVII, 679. — Accusatio quoque eorum super, canon. Remigii, CII, 1100. — Accusationes adversus dolorem nemo, conc. Hispanus, CXL, 598; CLXI, 409. — Accusatores fratrum episcopos excommunicet, conc. Carth. IV, CLXXXVIII, 245. — Accusatores vero et accusationes, canon. Remigii, CII, 1103. — Accusatus vel accusator si, conc. Carth., XCIX, 1059. — Ac delinde decrevimus sicut, conc. Mogunt., CXL, 809; CLXI, 863. — Ac ne id fortasse videatur, conc. Agath., LXXXIV, 269. — Acolythus eum ordinator, conc. Carth. IV, LVI, 848; LXXXIV, 200; CXXX, 344; CLXI, 447; 1157; CLXXXVII, 136. — Acolythus tabernas non ingreditur, conc. Laodic., LXXXIV, 53. — A communione suspensus non, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Actione quarta septimas, conc. Eliberit., CLXXXVII, 1145. — Adalardus comes palatii, conc. Carisac., CXXXVIII, 778. — Ad Arelatensis episcopi arbitrium, conc. Arelat. u. LXXXIV, 245; CXXX, 380. — Ad aures nostras pervenit, conc. Chalcedon., c. 19 (451), LVI, 845. — Ad aures sanctæ synodi, conc. Chalcedon., c. 23 (451), LVI, 566. — Ad baptisterium catechumeni, conc. Arausican., LXXXIV, 257; XCIX, 1067; CXL, 731; CLXI, 115. — Ad celebranda divina officia, conc. Epauens., XCIX, 1018. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Bracar., CXL, 582. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Carth., CLXI, 387. — Ad cognitionem nostri examinis, conc. Hispan., u. CLXXXVII, 135. — Ad concilium convocatus episcopus, c. conc. Bracar., c. CXXX, 581. — Addendum si placet, conc. Sardic., c. 4 (347), LVI, 403, 776; LXXXIV, 116; LXXXVIII, 890; CXXX, 274. — Ad episcopos siquidem Brittonum, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Ad fidelium benedictionem catechumeni, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Ad hæc sanctæ Romanæ, conc. Lateran., CLXIII, 1:67. — Ad hæc predecessorum nostrorum, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Ad hoc sacerdotalis institutio, conc. Tolet. XVI, LXXXIV, 538. — Adhuc secundum professionem, conc. Carth. IX, CXXX, 535; CLXI, 535. — Adjectum est etiam quosdam, conc. Eliberit., CXL, 1009; CLXI, 891. — Adjutorium Dei etiam renatis, conc. Arausic. u. (529), XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1147. — Ad locum examinationis reorum, conc. Lugdun., XCIX, 1047. — Ad memoratis quoque excommunicatos, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Admonet Eucharistiam simul, conc. Arausic. CXXX, 335. — Admonet etiam unusquisque, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 825. — Admonemus atque precipimus ut, conc. Mogunt., CXL, 699; CLXI, 2:5; CLXI, 1093. — Admonenda est regia magnitudo, conc. Sparnac., CXXXVIII, 530. — Admonendi sunt fideles sanctæ, conc. Avern., CXL, 659; CLXI, 483. — Admonere debent sacerdotes plebes, conc. Rotomag., CXL, 634; CLXI, 194. — Admonere placuit fideles ut, conc. Eliberit., LXXXIV, 506; CXXX, 417. — Admonere placuit possessores, conc. Eliberit., LXXXIV, 307; CXX, 418.

Ad nos perlatum est, epist. canon., c. 10, LVI, 893; CXXXVIII, 448. — Ad nos pervenit quosdam de, conc. Narbon., LXXXIV, 615. — Ad nuptiarum ornatum divina, conc. Aurelian., CLXXXVII, 1799. — Adolescentes qui post fidem, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 417. — Ad predicationem et ad confirmationem,

conc. Worm., CLXI, 120. — Ad reatum episcopi pertinet, conc. Carth. IV, LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1050; 1056; CXX, 548; CXXXII, 595; CXL, 804; CLXI, 563; CLXXXVII, 596. — Adrianus papa Romanus venire, conc. Constant., CLXI, 1537. — Ad sedem autem apostolicam, canon. Remigii, CII, 1104. — Ad suggestionem vel postulationem, conc. Carth. (419), LXVII, 215. — A doctus episcopis ordinatus, conc. Regiens., LXXXIV, 59. — Ecclesiam et comites, seu, statut. Ottonis, CXXXVII, 850. — Egrotantes si pro se respondere, conc. Carth. IX, CLXI, 1050; CLXXXVII, 1824. — Affectum illum in se, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1567. — A fidelium benedictione, conc. Arausic., XCIX, 1067, CXL, 731; CLXI, 115. — A fluvio Pado usque, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Agapitus, abbas monasterii, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 486. — Agentes igitur episcoporum, conc. Parisiens. (560), LXXX, 434. — Ager inquiritur in inscriptione, canon. Hibernenses, XCVI, 129. — Agnati sunt qui per virilem, conc. Iacertum (744), LXXXIX, 828. — Agnovimus quosdam penitentiam, conc. Roman. sub Celestino, XCIX, 1975. — Ait enim sic inter, canon. Remigii, CII, 1100. — Agit igitur magna et, conc. Ephes., CXXX, 301. — Ait Paulus divinus apostolus, conc. Nicæn. u. CXXXIX, 485. — A iudicibus autem quos communis, conc. Carth. (419), LXVII, 521; LXXXVIII, 953. — A iudicibus autem quos communis, conc. Milevit., CLXI, 523; CLXXXVII, 953. — A iudicibus autem quos communis, conc. Hispan., CLXI, 1210. — A is quidem scripta ad, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 503. — Alienus sit a fratribus, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 436. — Allis tibi opponentibus, canon. Hibernenses, XCVI, 1294. — Aliquantuli clerici sive laici, conc. Agath., CXL, 747, 1321; CLXXXVII, 1547. — Aliqui episcopi usurpatione, conc. Carth. u. LXXXIV, 188; CXXX, 528. — Alium forte hominum causas, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 526. — Aliiter se habet Orientalium, conc. Roman. S. Stephan. IV, CLXI, 1149; CLXXXV, 175. — Alius vero episcopus in, conc. Nicæn., XCIX, 1057. — Altaria in quibus corpora, conc. Carth., CXL, 732, CLXI, 260, 1090. — Altaria nisi lapidea chrismatis, conc. Epau., LXXXIV, 289; XCIX, 1022. — Altaria placuit non solum, conc. Agath., CXXX, 401; CLXXXVII, 1715. — Altaria quæ per agros, conc. Hippon., XCIX, 1050. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Epau., CXL, 677; CLXXXVII, 1715. — Altaria si non sunt lapidea, conc. Hippon., CLXI, 205, 1089. — Altaria vero placuit non, conc. Agath., LXXXIV, 265. — Amentibus quæcumque piæ talis, conc. Arausic., LXXXIV, 265; XCIX, 1025, 1071; CXXX, 335. — Amodo nulli liceat episcoporum, conc. Narbon., LXXXIV, 612. — Amorem principatus utpote, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 151. — Amplius dixit ut omnis, canon. Edmundi. (944), CXXXVIII, 485. — Amplius idcirco quod qui, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 493. — Anathematizamus autem et, conc. Ephes. (431), XLV, 1760. — Ancillas vel libertas a, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211. — Ancillas vel libertas a, conc. Remens., CXL, 645; CLXI, 488. — Animalia contra hominum, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animalia quæ a lupis, canon. Hibernenses, XCVI, 1319. — Animal semivivum subita, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Animam humanam Dei portionem, conc. Tolet. I, LXXXIV, 81. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Confluent., CXL, 786; CLXI, 677. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Atrabat., CLXI, 1271. — Anno Dominicæ incarnationis, conc. Narbon., CLXI, 745. — Anno incarnationis Domini, conc. Francofurt., CXXXVIII, 51. — Anno tertio regnante domino, conc. Tolet. IV, CXL, 461. — Anno quinto decimo, conc. Valent., CXXI, 194. — Annis singulis episcopus in, conc. Babylon., CLXXXVII, 103. — Annuntiet etiam presbyteri omnibus, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Annuntiet presbyteri diebus, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 821. — Annuntiet presbyteri populis, conc. Worm., CXL, 738; CLXI, 120. — Annuntiet presbyteri ut neque, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Annuntiet presbyteri ut neque, conc. Worm., CXL, 732. — Ante inter doctos ac, conc. Ebrolens., CXLVII, 250. — Ante annos quadraginta, conc. Cassaraug., LXXXIV, 48. — Ante hoc tempus venerandi, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Ante omnia clericis veterum, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXIV, 41; CLXXXVII, 198. — Ante omnia clericis veterum, conc. Lingon., CXXXIV, 1106. — Ante omnia illud observari, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 485. — Ante omnia manifestum sit, conc. Nicæn., c. 13 (525), LVI, 819. — Ante omnia singuli in ea, conc. Ebrolens., CXLVII, 252. — Ante omnia sint solliciti, conc. Ebrolens., CXLVII, 246. — Ante tribunal Domini de, conc. Lingon., CXXXIV, 1101. — Ante viginti dies baptismi,

conc. Brocar., CLXI, 1085; CLXXXVII, 1818. — Antiqua consuetudo servetur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 856. — Antiquam per Ægyptum, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 827. — Antiqui decrevere sancti, canon. Hibernenses, XCVI, 1318. — Antiqui et sanctissimi est patria, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 598; CX, 481; CXXX, 490; (LXXXV) II, 1519. — Antiqui mores obtineant, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXVII, 42. — Antiqui moris est ut, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 761. — Antiqui patres duodecim, canon. Hibernenses, XCVI, 1315. — Antiquos canones relegentes, conc. Aurelian., LXXXIV, 475; (LXXXVII, 803. — Antiquos canones relegentes, conc. Agath., CXXX, 410. — Antiquos in his regionibus, canon. Theodulfi, CXXXIV, 55. — Antiquus in his regionibus, conc. Meldens., CXL, 703; CLXI, 249. — A nulla potestate quis, conc. Meldens., CXXXII, 262. — A nulla potestate quis, conc. Belvacens., CXL, 706; CLXI, 253. — Aquam enim sale conspersam, canon. Remigii, CII, 1101. — A partu per triginta sex, canon. Hibernenses, XCVI, 1305. — Apes si occidunt hominem, canon. Hibern., XCVI, 1319. — Apocalypsis liberum multorum conciliorum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 572; CXXX, 469. — Apostolici et synodici canonibus, conc. Constant. IV, CXXXIX, 154. — Apostolica auctoritate prohibemus, conc. Roman. S. Innocent., CLXXXVII, 771. — Apostolicos et paternos canones, conc. Constant. IV, CXXXIX, 156; CLXXXVII, 809. — A presentibus et episcopis, canon. Attonis, CXXXIV, 56. — Apud presbyterum si quis, conc. Eliberit., LXXXIV, 505. — Apud quem scelus agnoscitur, conc. Lingon., CXXXIV, 1097.

Arbitramur vero olim maxime, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Arbitrium voluntatis in primo, conc. Arausic., c. 13 (325), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Archidiaconi per archidiaconatus, conc. Julibon., CXLIX, 1225. — Ardoldus Remensis Ecclesie, conc. Ingelth., CXXXVIII, 851. — Arimense concilium ex toto, conc. Tolet. iii, LXXXIV, 86. — Arreum anni dies centum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni duodecim triduanos, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni mensis, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni quadraginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum quinquaginta dies, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum cum, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — Arreum anni triduum in, canon. Hibernenses, XCVI, 1326. — A sancta synodo decretum, conc. Malisc., CXL, 707; CLXI, 253. — A sanctis patribus in una, quaque, conc. Chalcedon., LXXXIV, 166; CLXXXVII, 1323. — Assensu etiam omnium firmatum, conc. Remens., CLXXXIX, 630. — Assumi aliquem ad sacerdotium, conc. Arelat., LXXXIV, 241; CXXX, 519; CLXXXIV, 158. — Astrologia et maihesi non, conc. Tolet. i, LXXXVII, 84. — A subdiacono usque ad lectores, conc. Roman. sub Silvestro, CLXXXVII, 435. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Cabillon., CLXI, 1340. — A suis episcopis excommunicatos, conc. Lateran., CLXIII, 1581. — At nunc non quibus, conc. Tolet. xiv, LXXXIV, 508. — Attamen sacerdos diligenter, canon. Edgardi CXXXVIII, 506. — Attendendum est omnibus, canon. Remigii, CII, 1110. — Attestatio in confirmatione, conc. Tolet. iii, LXXXIV, 86. — Auctores Ecclesie hic multa, canones Hibernenses, XCVI, 1291. — Auctoritas ecclesiastica patenter, conc. Remens., CXL, 629; CLXI, 476. — Auctoritate apostolica prohibemus, conc. Remens., CV, 645. — Auctoritate apostolica firmamus, conc. Altheim., CXL, 875; CLXI, 855. — Audi apostolum dicentem, canon. S. Patricii, c. 12 (450), LIII, 820. — Audi canonica instituta, canon. S. Patricii, c. 10 (450), LIII, 819. — Audi decreta synodi super, canon. S. Patricii, c. 25 (450), LIII, 822. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 4 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 819. — Audi Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 26 (450), LIII, 822. — Audi item Dominum dicentem, canon. S. Patricii, c. 6 (450), LIII, 819. — Audimus atque etiam in visitatione, conc. Ebroic., CXLVII, 244. — Audistis dilectissimi quanta, conc. Aurelian., CXL, 858; CLXI, 846. — Audite me quoniam bonum est, conc. Roman. i, sub S. Sylvestro, c. 1 (324), VIII, 853. — Auditum est aliquos presbyteris, conc. Aurelian., CXL, 690; CLXI, 196. — Audivimus constitutum ut dioceses, conc. Carth. iii, LXVII, 199; LXXXIV, 197; LXXXVIII, 950; CXXX, 558. — Audivimus enim quoddam a vobis, canon. Remigii, CII, 1100. — Audivimus etiam quia huiusmodi, conc. Pistens., CXXXVIII, 702. — Audivimus quod quidam laici, conc. Aurelian., CXL, 686; CLXI, 212. — Audivimus quoque quod quidam, conc. Ticin., CXXXVIII, 571. — Auguriis vel incantationibus, conc. Carth. iv, LVI, 887; LXXXIV,

207; XCIX, 1051; CXXX, 548; CXXXII, 550; CXL, 854; CLXI, 754, 1325; CLXXXVII, 1349. — Augustinus episcopus legatus, conc. Carth. CLXI, 852. — Aurelianensis etiam Ecclesie, conc. Vernens. (844), CXIX, 616; CXXXVIII, 542. — Aurelius episcopus dixit: Quisquis, conc. Carth. iii, CLXI, 1205. — Aurelius episcopus dixit: Si, conc. Carth. u, CLXI, 857; CLXXXVII, 1358. — Avaritia cupiditas quam rerum, conc. Carth. (419), LVI, 865; C, 878; LXVII, 187. — Avaritiam ulpote secundam, conc. Constant. IV, CXXXIX, 158. — Avaritia radix cunctorum malorum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 575; CXXX, 475; CXXXIX, 493, CXL, 715; CLXI, 257.

B

Baano confirmatum est rusticos, conc. Remens., CLXXX, 686. — Baptisma unum est in Ecclesia, conc. Rothom., CXL, 731; (CLI, 115. — Baptismum percipiant neophyti, conc. Carth., XCIX, 1067. — Baptismus et impositio manus, conc. Roman., CXL, 1074. — Baptistarii et catechumenorum ventilata, conc. Mogunt., CXL, 748; CLXI, 126. — Baptizandi nomen suum dent, conc. Carth. iv, LVI, 883; LXXXIV, 206; XCIX, 1022; CXXX, 548; CXL, 730; CLXI, 112; CLXXXVII, 1819. — Baptizandi sibi quispiam passim, canon. Attonis, CXXXIV, 51. — Baptizandos oportet fidei, conc. Laodic., LXXXIV, 154; CXXX, 290; CLXXXVII, 1819. — Baptizati Judæi quocunque loco, conc. Tolet. ix, LXXXIV, 459; CXXX, 426. — Baptizaturus sit sobrius, idque, conc. Remens., CXXXIV, 405. — Basilion Græce, rex Latine, canones Hibernenses, XCVI, 1305. — Basilicas hæreticorum quas, conc. Epsun., LXXXIV, 290; XCIX, 1050. — Beatisimi Pauli discretionem, conc. Rom. s. Eugenio II, XCVII, 692. — Beatus ergo Paulus apostolus, conc. Roman., CXLVIII, 768. — Benedictionem episcopalem super, conc. Regens., CXI, 642. — Benedictionem super plebem, conc. Agath., LXXXIV, 270; XCIX, 1021; CXXX, 408. — Bene disposuit gratia divina, conc. Emerit., LXXXIV, 632. — Bene per Spiritum Dei, conc. Tolet. x, LXXXIV, 442; CXXX, 528. — Bene placuit annis singulis, conc. Nicæn., LXXXVIII, 857. — Bene siquidem majorum regulis, conc. Tolet. xi, LXXXIV, 464; CXXX, 517. — Bis in anno episcoporum, canon. apostolorum, LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Bonus rei dare consilium, conc. Tolet. ix, LXXXIV, 456; CXXX, 523; CLXI, 257. — Bona siquidem ea est, conc. Bracar. iii, CXXX, 502; LXXXIV, 389. — Boniticos autem ex eodem, conc. Arelat. ii, LXXXIV, 265; CXXX, 580. — Bonum etiam est cavere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 486. — Bonum exemplum populis seipso, conc. Altheim., CXL, 872; CLXI, 855. — Britones toto mundo contrarii, canon. Hibernenses, XCVI, 1305.

C

Cælibe salis gratumque, conc. Tolet. xvii, LXXXIV, 556. — Cæterum, fratres, salvo in omnibus, canon. Remigii, CII, 1104. — Cæterum ne scholæ ipsæ, conc. Ebroic., CXLVII, 258. — Cæterum nosse vos volumus, canon., Remigii, CII, 1104. — Cæterum presbyter si post, conc. Tolet., CXL 696. — Canis catenatus quidquid mali, canon. Hibernenses, XCVI, 1305. — Canones qui a sanctis Patribus, conc. Chalcedon., c. 1 (450), LVI, 853; LXVII, 84. — Canones qui per singulas, conc. Chalcedon. c. 1 (450), LVI, 556. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Turon., CXL, 859; CLXI, 847. — Canonica instituta et sanctorum, conc. Arausic., CXL, 860; CLXI, 226; CLXXXVII, 879. — Canoniam promulgantes sententiam, conc. S. Egidii, CLI, 747. — Canonum statuta sine præjudicio, conc. Meldens. (845), CXXXII, 192; CXI, 664; CLXI, 578. — Canonum statuta firmata est, conc. Tarracon., CXXX, 421; CLXXXVII, 958. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Carth., CXL, 691; CLXI, 1092. — Canticum turpe atque luxuriosum, conc. Mogunt., CLXI, 205. — Capitula autem avi et, conc. Silvacens., CXXXVIII, 604. — Capitula etiam quæ apud, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Carnes suillæ sit morticinium, canon. Adamnani, LXXXVIII, 815. — Carnes suillæ sit morticinium, canon. Hibernenses, XCVI, 1325. — Caro ferarum ut multi, canon. Hibernenses, XCVI, 1306. — Casellas vero vel municipia, conc. Agath., LXXXIV, 264; XCIX, 1035; CXXX, 400; CLXXXVII, 807. — Catechumena si per adulterium, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Catechumeni antequam baptizentur, canon. Attonis, CXXXIV, 51. — Catechumeni nonnunquam admittendi, conc. Arauc., CXXX, 293. — Catechumeni manducare non debent, conc. Mogunt. CXL, 744; CLXI, 126. — Catechumenus, id est audiens, conc. Neocas., c. 5 (514), LVI, 445; LXXXIV, 109; CXXX, 287. — Catechumenus,

et in domus, conc. Neoces., c. 5 (314), LVI, 756; LXXVII, 54. — Catechumenus si ingrediatur, conc. Neoces., LXXXVIII, 884; CXL, 734; CLXI, 113. — Catholicus qui causam suam, conc. Carth. iv, LVI, 883; LXXIV, 206; XCIX, 1036, 1039; CLXXXVII, 653. — Catholicus qui filios suos, conc. Ilerdens., LXXXIV, 324; CXXX, 429. — Cautum etiam providendum est, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 480. — Caveant iudices Ecclesie, conc. Carth. iv, LVI, 883; LXXXIV, 202; XCIX, 1036; CXXX, 543; CLXI, 114. — Caveant presbyteri ut neque, conc. Worm., CLXI, 114. — Cavendum est et summopere, conc. Meldens., CXXXII, 235; CXL, 535; CLXI, 351; CLXXXVII, 567. — Cavendum est ne cum, conc. Cabillon., CLXXXVII, 816. — Cavendum est ne mortuos, conc. Carth., CXL, 734; CLXI, 113. — Cavendum et summopere praevidendum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 550. — Cavendum sane est ne, conc. Cabillon., CLXI, 227. — Cavere itaque oportet unumquemque, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 693. — Celebritatem sancti Pasche, canon. Remigii, CL, 1106. — Cellas novas aut congregatiunculas, conc. Epau., LXXXIV, 297; CXL, 807; CLXI, 366. — Cellulas novas aut congregatiunculas, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 236; CLXXXV, 1085. — Censuimus homicidas et falsos, conc. Agath., CLXI, 702. — Censuimus igitur Pascha Domini, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Censuram vero quam dominus, canon. Odonis, CXXIV, 1128. — Censuram vero quam dominus, conc. Pontige., CXXXVIII, 772. — Centesimum episcopi et doctores, can. S. Patricii, c. 18 (450), LIII, 821. — Cereus pro diem placuit, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Certe tanta in altari, canon. Remigii, CL, 1093. — Certissime cognovimus quia publice, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Certissime igitur devotionem vestram, conc. Leodic., CXXXVIII, 607.

Certum est pro his tribus, conc. Tribur, CLXXXVII, 856. — Certum est quod qui impius, conc. Constant. II, CLXI, 837; CLXI, 1230; CLXXXVII, 1299. — Chorepiscopis non licere presbyteros, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 752; LXXII, 52; LXXXVIII, 878. — Christianis consecratio et reconciliatio, conc. Carth., XCIX, 1030. — Christianis convivia interdiximus, conc. Aurelian., CLXI, 821. — Christiano dico non plurimas, conc. Tolet. I, CLXI, 1233. — Christianum catholicum qui pro, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; CXXX, 546; CXL, 904; CLXI, 911. — Christianus cui dereliquerit aliquis, can. S. Patricii, c. 21 (450), LIII, 825. — Christianus qui crediderit esse, canon. S. Patricii, c. 16 (450), LIII, 825. — Christianus qui occiderit aut, canon. S. Patricii, c. 14 (450), LIII, 825. — Christianus, qui fraudat debitum, canon. S. Patricii, c. 20 (450), LIII, 825. — Christianus quisque decimas seminum, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Christophorus primicerius dixit, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 790. — Christophorus primicerius notariorum, conc. Roman. S. Stephano III, CLXI, 788. — Cineres vero servi sui, conc. Aurelian., XCIX, 1064. — Circa nimiam longitudinem vel, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — Circa eorum vero personas, conc. Valent., LXXXIV, 247; CXXX, 563. — Circa eos qui incipiunt, conc. Nicen., c. 13 (323), LVI, 828. — Circa eos sane qui, conc. Carth. in, LXXXIV, 193; CXXX, 556. — Clara omnis notio populos, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 505. — Clara autem significatio non, canon. Edmundi (944), CXXXVIII, 481. — Clerici ab officio, conc. Carth. iv, LXXXIV, 29. — Clerici accusati pro crimine, conc. Hippon., XCIX, 1038. — Clerici autem alterius regionis, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Clerici autem vel seculares, conc. Toletan. CLXI, 1084. — Clerici edendi vel bibendi, conc. Carth. in, CLXXXVII, 250. — Clerici enervementi degradantur, canones Hibernenses XCVI, 1311. — Clerici etiam omnes qui, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 404. — Clerici etiam vel monachi, conc. Agath., XCIX, 1011. — Clerici etiam vel seculi, conc. Agath., LXXXIV, 263; CXXX, 399; CXXXII, 353; CLXI, 247; CLXXXVII, 943. — Clerici etiam vel seculares, conc. Valent., CXL, 701; CLXIII, 631. — Clerici et laici qui, conc. Chalced., c. 21 (450), LVI, 860. — Clerici fuperantes et qui, conc. Nicen., c. 18 (325), XCIX, 1044. — Clerici fuperantes et qui, conc. Sardicens., c. 18 (347), XCIX, 1041. — Clerici frequentandi extraneas mulieres, canones Hibernenses, XCVI, 1311. — Clerici in duabus civitatibus, conc. Claramont., (1093), CLXXXVIII, 650. — Clerici in parochiis, monasteriis, conc. Chalcedon., CXXX, 310; CLXI, 530. — Clerici in ptochiis et in, conc. Chalcedon. LXXXIV, 168. — Clerici nec comam nutriant, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29, 205; XCIX, 1047. — Clerici nec vestimentis, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29. — Clerici omnes cui ecclesie, conc. Agath., CLXXXVII,

545. — Clerici quamlibet erudiunt, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 28. — Clerici qui comam nutriunt, conc. Agath., LXXXIV, 268; CXXX, 403; CLXXXVII, 137. — Clerici qui comam nutriunt, conc. African., XCIX, 1047. — Clerici quodlibet etiam, conc. Agath., LXXXIV, 271. — Clerici qui ecclesiam frequentare, conc. Agath., CXXXII, 223. — Clerici qui frequenter litigant, conc. Carth. iv, CXXX, 546. — Clerici qui in quacunque seditione, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 577; CXXX, 474. — Clerici qui in quacunque necessitate, conc. Tolet. iv, CLXXXVII, 1247. — Clerici quilibet quantacunque distantia, conc. Agath., CXL, 406; CLXI, 356; CLXXXVII, 1052. — Clerici qui monachorum propositum, conc. Tolet. iv, LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXXXII, 384; CXXXIX, 488; CXL, 796; CLXI, 523; CLXXXVII, 1095. — Clerici qui pauperum, conc. Chalcedon., c. 8 (450), LVI, 841; CLXI, 520. — Clerici qui praeferuntur ptochiis, conc. Chalcedonens., LXXXVIII, 902; XCVIII, 85; XCIX, 1009; CXXXII, 29. — Clerici qui ptochiis vel, conc. Chalcedon., c. viii (450), LVI, 858. — Clerici qui sine consulto, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 577; CXXX, 474; CLXI, 546. — Clerici quod etiam sine, conc. Epau., LXXXIV, 288. — Clerici sine commendatione, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 404; CXXXII, 275. — Clerici sine ordinatione, conc. Epau., LXXXIV, 287; XCIX, 1034. — Clerici sine commendatione episcopi, conc. Carth., CXL, 649. — Clerici monachum habitum sequi, conc. August., CXXXVIII, 835. — Clerici non licere post, conc. Chalcedon., c. 22 (450), LVI, 846. — Clerici tantum et lectoribus, canon. apostolorum, XCII, 1046. — Clerici vel monachis sine litteris, conc. Carth., CXL, 649; CLXI, 491. — Clerici vel monachis sine, conc. Agath., CLXI, 1146. — Clerici totius ordinis de rebus, conc. Carth. in, LXXXIV, 28. — Clerici vel continentibus ad, conc. Carth. in, LXVII, 194; LXXXVIII, 928; CV, 688; CLXXXVII, 429. — Clerici vero qui ad opus, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; CXIX, 1027; CXXX, 412; CLXXXVII, 450. — Clerici vero qui cum uxore, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — Clerici vero si ab, conc. Meldens., CXXX, 276. — Clerici et monachos perfectos, conc. Chalcedon., CXIV, 1273. — Clericos in aliorum civitatibus, conc. Aurelian., XCIX, 1011. — Clericos in ecclesia militantes, conc. Chalcedon., c. 20 (450), LVI, 846; LXVII, 92; LXXXVIII, 843; XCII, 1009; CV, 881; LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXI, 521; CLXXXVII, 357. — Clericos qui ministrant, conc. Constant., III, CLXXXVII, 1716. — Clericos si obligati sunt, conc. Toletan. I, LXXXIV, 550; CXXX, 453. — Clericos sive laicos accusantes, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 92. — Clericos vel laicos, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 516; LXXXVIII, 904; XCIX, 1040; CXXX, 313; CLXXXVII, 660. — Clericum alienum nisi concedente, conc. Carth. in, CLXXXVII, 359. — Clericum fugientem ab ecclesia, conc. Altetm., CXL, 874. — Clericum in tentationibus ab, conc. African., XCIX, 1042. — Clericum inter epulas cantantem, conc. Carth. iv, LVI, 866; LXXXIV, 203; XCIX, 1041; CXXX, 547; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 634; CLXI, 500. — Clericum inter tentationes officio, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 142; CXXX, 546. — Clericum inter tentationes ab, conc. Carth. iv, LVI, 806; LXXXIV, 204; CXXX, 346; CXL, 634. — Clericum nullus praeumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 824. — Clericum nullus praeumat apud, conc. Agath., CLXXXVII, 837. — Clericum per creaturas jurantem, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 305; XCIX, 1041; CXXX, 547; CXXXII, 220; CXL, 634; CLXXXVII, 1124.

Clericum per creaturas jurantem, canon. apost., CLII, 501. — Clericum permanere oportet in, conc. Lingon., LXXXIV, 1104. — Clericum quem ebriosum fuisse, conc. Agath., XCIX, 1041. — Clericum qui in tempore indicit, conc. Carthag. iv, LVI, 838; LXXXIV, 205; CXXX, 347. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Carth. iv, LVI, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1041; CXXX, 346; CXXXII, 220; CXXXIV, 37; CXL, 634; CLXI, 501; CLXI, 773; 1171; CLXXXVII, 214. — Clericum scurrilem et verbis, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Clericus ab instanti tempore, conc. Nicen., c. 18 (325), XCIX, 1044. — Clericus cujuslibet gradus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 286; XCIX, 1037. — Clericus cum extraneis mulieribus, conc. Carth. iv, LVI, 843; LXXXIV, 204; XCIX, 1043; CXXX, 346. — Clericus cum extraneis mulieribus, canones Hibernenses, XCVI, 1311. — Clericus ebrietas serviens, canon. apostolorum, c. 45, XCII, 1014. — Clericus episcopi in plebe, canon. S. Patricii, c. 27 (450), LIII, 836. — Clericus fletuissimib., in serviens, canon. apostolorum, c. 20, XXVII, 113; LXXXIV, 848; CXXX, 16; CXL, 634; CLXI, 501. Clericus fide, asso-

ribus serviens, canones Hibernenses, XCVI, 1292. — Clericus hæreticorum et schismaticorum, conc. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 203; XCIX, 1042; CXXX, 347; CLXXXVII, 1308. — Clericus hæreticorum et schismaticorum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus in civitate manens, conc. Venet., CXI, 1069. — Clericus in duarum ecclesiarum, conc. Chalcedon. (430), CLXXXVII, 1111. — Clericus in sua ecclesia, conc. Chalcedon., c. 20 (430), LVI, 860. — Clericus inter epulas cantans, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus inter tentationes ab., canones Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus inter tentationes officio, canones Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus invidens fratrum profectibus, conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CXL, 628; CLXI, 438; CLXXXVII, 244. Clericus invidens fratrum profectibus, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus iurans excommunicandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus maledicus maxime in conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1015; CXXX, 346; CLXXXII, 220; CXL, 854; CLXI, 432, 815; CLXXXVII, 243.

Clericus maledicus, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus nec comam nutriat, conc. Carthag. iv, LVI, 885; CXXX, 346; CXL, 854, 1069. — Clericus nec comam nec barbam, canon. apostol., CLXI, 501. — Clericus nequam presumat., conc. Agath., LXXXIV, 268; XCIX, 1036; CXXX, 403; CLXI, 522. — Clericus non comam nutriat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus non concedit mortem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus non oportet usuras, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus per plateas et conc. Carthag. iv, LVI, 883; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CLXXXIV, 37. — Clericus per plateas et, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus professionem suam, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 204; XCIX, 1047; CXXX, 346; CLXXXII, 257; CXL, 661; CLXI, 504; CLXXXVII, 221. — Clericus professionem suam etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus propriam ecclesiam non, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus quamvis eruditus verbo, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus quamvis verbo Dei, conc. African., XCIX, 1042. — Clericus quantumlibet verbo Dei, concil. Carthag. iv, LVI, 886; LXXXIV, 204; CXXX, 346; CLXXXVII, 430. — Clericus qui absque corpore, conc. Carth. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CLXXXII, 823; CLXXXIV, 58. — Clericus qui adulationibus et, conc. Carth. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1015; CXXX, 346; CLXXXIV, 57; CXL, 634; CLXI, 1172; CLXXXVII, 243. — Clericus qui adulationibus et, canon. apostolor., CLXI, 501. — Clericus qui causam suam, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Clericus qui convenit per, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus qui cum uxore, conc. Aurelian., XCIX, 1012. — Clericus qui de Britannis, canon. S. Patricii, c. 35 (450), LIII, 826. — Clericus qui episc. circa, conc. Carthag. iv, LVI, 887; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CLXXXVII, 832. — Clericus qui episcopi distractionem, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui indictum jejunium, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui intra muros, conc. Venetic., CLXXXII, 224; CXL, 651; CLXI, 497. — Clericus quilibet verbo Dei, conc. African., CXL, 644; CLXI, 486. — Clericus qui non propter emendum, conc. Carthag. iv, LVI, 484; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CLXXXII, 223; CXL, 661. — Clericus qui non pro, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus qui pro commodo, conc. Carthag., CLXI, 504. — Clericus scurrilis et verbis, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Clericus semetipsum abscondens, canon. apostol., c. 24, XCIX, 1046. — Clericus si commodaverit, conc. Carthag., LVI, 888. — Clericus si pro gentili, canon. S. Patricii c. 8 (450), LIII, 824. — Clericus si pro gentili, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Clericus si relicto officio, conc. Agath., XCIX, 1043. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Tribur., CLXXXII, 592; CXL, 811. — Clericus si tonsura dimissa, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Clericus sive laicus, conc. Chalcedon., LXXXIV, 170. — Clericus usuras non accipiat, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Clericus vagus non sit, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 823. — Clericus vero si qua, canon. Hibernens., XCVI, 1323. Clericus victum, conc. Carthag. iv, LVI, 884; LXXXIV, 204; XCIX, 1042; CXXX, 346; CLXXXIV, 39; CXL, 644, 1069; CLXXXVII, 429. — Clericus victum et vestimentum, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Coepiscopi qui manus impositionem, conc. Antioch., CXXX, 281. — Cognitum liquor et probu, conc. Roman. S. Sylvestro c. 2 (521), VIII, 835. — Cognoscat sapientia vestra, canon. Remigii, CII, 1102. — Cognoscite a nobis et cunctis, canon. Attonis., CLXXXIV, 40. — Cohæredes duorum patrum contradicentes, canon. Hibernens.,

XCVI, 1292. — Comites quoque per suos, conc. Corisac., CLXXXVIII, 778. — Comites vero ministri Ecclesiarum, conc. Corisac., CLXXXVIII, 647. — Comitibus vero et iudicibus, conc. Cabillon., CXL, 909. — Commendaverunt etiam ut si, conc. Silvac., CLXXXVIII, 602. — Commoneandi sunt omnes fideles, canon. Theodulf., CLXXXIV, 48. — Commoneo autem vestrum, conc. Roman. S. Sylvestro, c. 4 (521), VIII, 835. — Communitorium fratribus Theasio., conc. Carthag., c. 93 (419), LXVII, 211. — Communi deliberatione saucimus, conc. Emerit., LXXXIV, 619. — Communi fidelium nostrorum consilio, conc. Brullens., CLXXXVIII, 791. — Communionis nomen hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1284. — Communi placito constituimus ut, conc. Pistens., CLXXXVIII, 688. — Communi proinde jam omnium, conc. Toletan. XIV, LXXXIV, 507. — Communitio si non fuerit per vim, conc. incertum (744), LXXXIX, 828. — Comperimus necdum marcidis, conc. Matiscon. II, c. 18, XCIX, 1069. — Comperimus quemdam Friganum, conc. Hispanens. II, CXXXII, 575. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 564. — Comperimus quod ab his, conc. Ticin., CLXXXVIII, 571. — Conflatur etiam divites, conc. Palæstin. c. 6 (419), LVI, 498. — Concedimus etiam ut sicubi, conc. Tribur., CLXXXVII, 1715. — Concilia sacerdotum ecclesiasticis, conc. Roman. S. Symmacho, CLXI, 516. — Concubinari vero et usurarii, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Constitutum hostium sacerdotes, conc. Toletan. VI, LXXXIV, 375; CXXX, 472; CLXXXIX, 482. — Confirmamus etiam ut nominal, conc. Andegav., Cl., 64. — Confirmamus etiam ut non, conc. Turon., CXLIII, 1411. — Confirmatum est ut si quando, conc. Carthag. V, CXXXII, 254; CLXXXVII, 263. — Confirmationis sacramentum habet, conc. Rheims., CXXXV, 406. — Confirmat omne quidquid promiserat., canon. Edmundi. (914), CLXXXVIII, 481. — Concedimus etiam ut sicut, canon. Widonis., CLXXXVIII, 803. — Constat enim nos, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 547. — Constat enim mihi homicidium., canon. Edgardi, CLXXXVII, 505. — Constat gastrimargiam ciborum tam, canon. Edgardi., CLXXXVIII, 504. — Constat omnia corporis mei., canon. Edgardi., CLXXXVIII, 505. — Congregata igitur in Romana, canon. Odonis., CXXIV, 1125. — Congregata igitur in Romana, conc. Pontig., CLXXXVIII, 770. — Congregatio debet sibi eligere, conc. Mogunt., CLXXXVII, 1058. — Conjunctiones consan guineorum fieri, conc. Lateran., CLXIII, 1368. — Conjuratōis et factiois crimen, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LVI, 839. — Conjuratōis vel conspirationis, conc. Chalcedon. c. 18 (450), LVI, 545; LXXXVIII, 904; CLXXXII, 366. — Conjuratōis vel sodalitatē, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXVII, 90. — Conjuratōis et conspirationem, conc. Chalcedon., c. 18 (450), LXXXIV, 170; CXXX, 312; CLXXXVII, 825. — Conquesti sunt quidam de, conc. Tribur., CLXXXII, 541. — Conquestum est etiam in, conc. Salegans., CXI, 1060; CLXI, 895. — Consensus totius concilii definit, conc. Toletan., IV, LXXXIV, 582; CXXX, 478; CXL 708; CLXI, 254. — Considerandum est opus mercenariorum, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Consideravimus et statuimus ut, conc. Tusiac., CLXXXVIII, 719. — Consideret unusquisque in conscientia, canon. S. Patricii c. II (450), LIII, 820. — Contra sacrilegos quoque iustum, conc. Troasitan. (909) CLXXXII, 684. — Consobrinam, neptem, novercam, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 756. — Consobrinam, nepotem, novercam, fratris, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 698. — Conspirationem vero crimina, canon. Remigii, CII, 1108. — Constantinopolitanæ autem civitatis, conc. Constantin. I, c. 3, (381) LVI, 725. — Constantinopolitanæ civitatis episcopus, conc. Constantin. I, c. 3 (381) LXVII, 78. — LXXXIV, 136; CXXX, 292; CLXXXVII, 124. — Constat enim omnis homo, canon. sub Ludovico II, CLXXXVIII, 757. — Constat enim omnes omnino, conc. Roman. S. Eugenio II, XCVII, 698. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), CCV, 916. — Constituimus etiam ut si aliquis, conc. Tullens. (1192), C.V, 918. — Constituimus ut quatuor tempora, conc. Mogunt. CLXXXII, 245; CXL, 885; CLXI, 272; CLXI, 1124; CLXXXVII, 360. — Constituit sanctum concilium ut Judæi, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1058. — Constituit sane sacer iste, conc. Mogunt., CXL, 810; CLXXXVII, 1057; CLXXXVIII, 1108. — Constituit sane sacer iste, conc. Cabillon., CLXI, 569. — Constitutum est a presentibus, conc. Toletan. IV, CLXXXVII, 1017. — Constitutum est ut nulli, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 756. — Contentus tegumento et alimento, canon. S. Patricii, c. 2 (450), LIII, 819. — Contradictio quæ in quarto, conc. Cabillon., CLXI, 1299; CLXXXVI, 517. — Contradicimus quoque ut in quarta, conc. Mogunt. (847), CXII, 1574; CLXXXII, 328.

— Contradicimus quoque ut in, conc. Cabilon., CXL, 782; CLXI, 669; CLXXXVII, 1675. — Contumaces vero clerici prout, conc. Agath., LXXXIV, 203; CXXX, 599; CLXI, 522; CLXXXVII, 265. — Conventiis in omnibus nobis, conc. Emerit., LXXXIV, 819. — Conventibus apud Nicæam Bithyniæ, conc., Nicæn. II, CLXXXVII, 568. — Conventi ordinem Ecclesiæ ab, conc. Agath., CLXXXVIII, 1839. — Conventicula hæreticorum non, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203. — Conventus noster hoc canonicus, conc. Tolet. III, CXXX, 455. — Conversatio penitentium et fides, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Corporale super quod sacra, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 693; CLXI, 197. — Corpora sanctorum de loco, conc. Mogunt. I, CLXXXVII, 1717. — Corpus Dominicum et sanguis, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 631. — Corpus Domini nullo modo, canon. sub Attone, CXXXIV, 50. — Currigendi et penitendi locus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Crebro vestram fidelitatem retroactis, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 615. — Credimus in unum Deum, conc. Nicæn., c. 1 (323), LVI, 571. — Credimus in unum Deum, conc. Carthag., LXVII, 227; CXXX, 556. — Credimus in unum Deum, conc. Constantin. I, LXXXIV, 157; CXXX, 292. — Credimus sanctam fidem vestram, canon. Remigii, CH, 1105. — Credo placere suggestionem meam, conc. Carth. I, LXXXIV, 182; CXXX, 525; CXL, 650; CLXI, 492; CLXXXVII, 1115. — Criminalia peccata multis jejuniis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Crudeliter agit qui seipsum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 810. — Cuiusque defuncto si intestatus, conc. Parisiens. c. 6 (551), LXXX, 452. — Cuiuscunque ordinis clerici, conc. Carthag. III, LXXXIV, 27. — Cuiuscunque penitentis, conc. Carthag., CXXXII, 245. — Cum ad celeberrimas missas, conc. Aurelian. I, LXXXIV, 277; XCIX, 1026; CXXX, 412; CXXXII, 227. — Cum aliquis excommunicatus vel, conc. Arausic., CXL, 860. — Cum antiqua et ecclesiastica, conc. Bracar. III, LXXXIV, 589. — Cum Apostolus dicat: mulieres, conc. Nannet., CXXXII, 517; CXL, 904; CLXI, 567. — Cum autem episcopus Ecclesiæ, conc. Tribur., CXI, 904; CLXI, 911. — Cum beatus apost. argueret, conc. Bracar. III, LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Cum capsâ et calice inferendus, conc. Arausic., LXXXIV, 257. — Cum chrismatis ipsius nonnulli, conc. Arausic., XCIX, 1025. — Cum clericis extraneæ feminæ, conc. Tolet. IV, LXXXIV, 577; CXXX, 474. — Cum consensu clericorum, canon. Hibernens., XCVI, 1281. — Cum de villarum sive, canon. Walliæ., CXXXVIII, 478. — Cum diaconus ordinatur solus, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Cum enixa fuerit mulier, concil. incertum (744), LXXXIX, 827. — Cum enixa fuerit mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Cum episcopus ordinandus est, conc. Carthag. IV, CXXX, 542. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Tolet. VII, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 583. — Cum episcopus suam diocesim, conc. Rothomag., CXXXII, 279; CXL, 572; CLXI, 584. — Cum ergo omnium sanctarum, canon. Theodulf., CXXXIV, 47. — Cum excommunicatis non licere, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Cum excommunicatis non licere, conc. Antioch., CXXXII, 557; CXL, 856; CLXI, 851. — Cum exigentibus peccatis Galliarum, conc. Aurelian., CXL, 886; CLXI, 272. — Cum paternitatem tuam confidamus, conc. Rothomag., CXXXII, 583. — Cum hæreticis neque orandum, conc. Carthag. IV, LVI, 887; LXXXIV, 203; XCIX, 1067; CXXX, 547. — Cum igitur omnia coucissa, conc. Moguntin. (817), CXII, 1503; CXL, 1011; CLXI, 893. — Cum in Dei nomine, conc. Cæsarag. II, LXXXIV, 517. — Cum in nomine sanctæ, conc. Toletan. VII, CXXX, 493. — Cum in præterito consilio, conc. Carthag., LVI, 864; LXVII, 186; LXXXIV, 183; CXXX, 525. — Cum in sanctæ nomine conc. Tolet. VII, LXXXIV, 405. — Cum iuxta antiquæ institutionis, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 462; CXXX, 544. — Cum monachis non est, canon. S. Patricii, c. 20 (450), I, III, 821. — Cum muliere desponsata Christo, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Cum muliere vel cum, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Cum multa sint nobis, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Cum mul. querelæ ad, conc. Tolet. III, CXXX, 456. — Cum multæ super incontinentiam, conc. Tolet. IX, LXXXIV, 457; CXXX, 524; CLXI, 537. — Cum nihil fidei sinceritas, conc. Toletan. X, LXXXIV, 441. — Cum nihil in divino, conc. Tolet. XI, LXXXIV, 465; CXXX, 546. — Cum omne crimen atque peccatum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 587; CXXX, 589. — Cum omnibus omnino clericis, conc. Carth. III, CLXXXVII, 591. — Cum præteritis sanctionibus, conc. Tolet. IX, CLXXXIV, 456; CXXX, 525; CLXI, 257. — Cum presbyteri atque diaconi, conc. Arvern. I, LXXXIV, 222. — Cum primum omnipotentem Domino, conc. Tolet. V, LXXXIV, 395; CXXX, 485. — Cum puellæ suo tempore, canon. Walliæ., CXXXVIII, 474. — Cumque nobis contra

salutarium, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Cum quidam pestiferi viri, canon. sub Karolo III, CLXXXVIII, 814.

Cum quis jejuna, distribuat, canon. S. Edgardo, CXXXVIII, 512. — Cum quis moritur omnia, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Cum rebaptizatis fideles, conc. Ilerdens., LXXXIV, 594; CXXX, 429; CXL, 758; CLXI, 119. — Cum regis ministerium sit, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 478. — Cum sacerdos audierit aliquem, conc. Nannet., CXXXII, 212. — Cum sæpe sit solitum, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 455; CXXX, 522; CXXXII, 492. — Cum serenissimus et perspicuus, conc. Toletan. III, LXXXIV, 503. — Cum simus debiliores omnes, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 484; CLXI, 456. — Cum sit omnia episcopis, conc. Ravennat., CLXI, 841. — Car alium ergo imprimis est, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXIV, 192. — Curet pastor ovem suam, conc. Rhemens., CXXXIV, 406. — Custodite diem Dominicum, conc. Matiscon. II, c. 2, XCIX, 1026.

D

Dantes in his gloriam, conc. Toletan., XIV, LXXIII, 509. — Data est etiam sententia, conc. Rhemens., CLXXII, 696. — De abbatibus vero vel monachis, conc. Augustod., c. 15, XCVI, 577; XCIX, 1053. — De abiectione eius quem, conc. Arausic. I, CXL, 557; CLXI, 571; CLXXXVII, 545. — De abiectione et ambitione, conc. Arausic., CLXI, 1154. — De absoluteione a laboribus, conc. Toletan. II, LXXXIV, 28. — De abstinentia insolubili a cibis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — De accessu autem et, canon. Hincmarii (853), CXXV, 780. — De adnotationibus episcopali et, conc. Valentini., CXXXVIII, 599. — De adulteris autem honoratorum, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280. — De adulteris uxoriis, conc. Eliberit., LXXXIV, 21. — De advenis qui oppressionem, conc. Sivacæ., CXXXVIII, 605. — De advenis quos affligunt, conc. Alim., CXXXVIII, 608. — De adventibus istius terræ, conc. Parisiens., CXXXVIII, 712. — De ecclesiæ rebus ut, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 849. — De affinitate namque sanguinis, conc. Meldens., CXL, 782; CLXI, 668; CLXI, 1502; CLXXXVII, 1666. — De agellis vero cæterisque, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De agitatoribus qui fideles, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 575. — De agitatoribus sive theatricis, conc. Arelat. II, LXXXIV, 243; CXXX, 581. — De alidionibus, alidionibus publicum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De aliquibus locis presbyteri, conc. Neocæs., c. 15 (515), LVI, 575. — De antedicto Hugone milite, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — De Ariantibus qui propria lege, conc. Arelatens., LXXXIV, 259; CXXX, 576; CLXXXVII, 1834. — De armatura in hoste, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 631. — De baptismi autem sacramento, conc. Toletan. II, LXXXIV, 567; CXXX, 465. — Dehemus omnes Deum unum, conc. Northumb., CXXXVIII, 525; CXXXVIII, 535. — Debet autem superscriptis ingenuitatis, conc. Toletan., CXL, 651; CLXI, 476. — Debetur merces bonis, conc. Arausic. II (323), XLV, 1788; LI, 726. — Debetur reddit quantum rata, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — De Burchardo etiam qui, conc. Moguntin., CXXXVIII, 591. — De canone legendo in missa, conc. Matiscon., c. 9, XCIX, 1027. — De chartis etiam vii, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — De chartis quas a quibusdam, conc. Ticin. III, id., 619. — De chartis quas a, canon. sub Ludovico II, id., 632. — De cartis vero interdicimus, canon. sub Widone, id., 802. — De catechumenis baptizandis, conc. Gerundens., LXXXIV, 513; CXXX, 424; CLXI, 1051; CLXXXVII, 1798. — De catechumenis lapsis, conc. conc. Nicæn., c. 15 (525), LVI, 763; id., 831; LXVII, 46; CLXI, 87. — De catechumenis placuit magnæ, conc. Nicæn., c. 14 (523), LVI, 826. — De catechumenis saculo, conc. Nicæn., LXXXVIII, 874. — De catechumenis vero lapsis, conc. Nicæn., c. 20 (525), LVI, 597. — De celebritate festivitatis divinæ, conc. Toletan. X, CXL, 527. — Decenter omnibus placet et, conc. Toletan. I, CLXXXVII, 424. — Decernimus igitur ut omnes, conc. Vernens., CXXXVIII, 794. — Decernimus ut discret quod, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Decernimus ut dum in qualibet, conc. Tolet. XVI (691), CLXXXVII, 106. — Decernimus ut hi qui a subdiaconatu, conc. Rhemens., CLXXIX, 680. — Decernimus ut ii qui, conc. Roman. sub Eugenio II, CLXXXVII, 205. — Decernimus ut iudex non, conc. Matiscon. II, c. 7, XCIX, 1030. — Decernimus ut mos antiquus, conc. Matiscon. II, c. 12, XCIX, 1030. — Decernimus ut omnibus diebus, conc. Matiscon. II, c. 6, XCIX, 1031. — Decernimus ut quando fundatores, conc. Toletan. IX, CLXXXVII, 1044. — Docet ergo neminem post, conc. Valentini., CXXX, 585. — Decima actio

poscentibus, conc. Hispanens. n. LXXXIV, 597; CXXX, 599. — Decima allocutionis assensu molestis, conc. Toletan. viii, CXXX, 515. — Decima quæ a fidei populo, conc. Aquilei., CXCIV, 1098. — Decima præcipuis omni Christiano, canon. Edmundi (914), CXXXVIII, 482. — Decimas Deo et sacerdotibus, conc. Moguntin., CXL, 699; CLXI, 445; id., 1094; CLXXXVII, 1045. — Decimas quas in usum, conc. Lateranens., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1012. — Decimas quas populus dare, conc. Moguntin., (CLXI, 246; id., 1095; CLXXXVII, 1045. — Decimo capitulo mandamus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 950. — Decimo ut tabernas non, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 625. — De civitate Parisiis et, conc. Carisiac. CXXXVIII, 779. — De clericis luceant sicut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — De clericis qui ab Ecclesia, conc. Agath., LXXXIV, 29. — De clericis qui comm., conc. Agath., *ibid.*. — De clericis qui in seditione, conc. Toletan. iv, CXXXII, 221. — De clericis qui operari, conc. Carthag. iv, LXXXIV, 29. — De clerici in vagis seu de acephalis, conc. Moguntin., CXL, 804, CLXI, 565. — De clericis vero hoc, conc. Moguntin., CXL, 810; (CLXI, 569. — De clericorum præmittenda, conc. Aurelian. v, LXXXIV, 280. — De collectis vel compatriis, conc. Nannet., CXXXII, 567. — De comitibus vero de, conc. Ticin. n. CXXXVIII, 614. — De concordia et mutuo, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De conjugis dissolvendis caute, conc. Rhemens., CLXXXIX, 688. — De conjunctionibus quæ secundum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 762. — De connubiis vero quæ, conc. Atrebat., CXLII, 1299. — De conversatione clericorum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 29. — De conversatione vitæ a, conc. Gerundens., LXXXIV, 314. — De convitiis festis diebus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De Cresconio villa Regensi, conc. Carthag., LXVII, 206. — Decreta vero sanctissimum, conc. Roman. CXLVIII, 754. — Decreto huiusmodi hoc, conc. Tolet. n. LXXXIV, 553; CXXX, 454. — Decretum est de priscis, conc. Emerit., LXXXIX, 618. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1039; CLXI, 895. — Decretum est etiam in, conc. Salegust., CXL, 1060; CLXI, 895. — Decretum est etiam in eodem, conc. Salegust., CXL, 1062; CLXI, 897. — Decretum est etiam ut omnes, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decretum est ut deinceps, conc. Tribur., CXL, 1074. — Decretum est ut omnes Ecclesie, conc. Cabillon. n. CXXXVII, 802. — Decretum est ut presbyteri, conc. Moguntin., CLXXXVII, 639. — Decretum præterea sancti pontifices, conc. Moguntin., CXXXVIII, 592. — Decrevimus etiam de sortilegis, conc. Gratian. (928), CXXXVIII, 466. — Decrevimus ut antiquæ consuetudines, conc. Tarracon., CLXXXVII, 801. — Decrevimus ut laici ecclesiastica, conc. Rhemens., CV, 615. — Decrevimus ut si quæ, conc. Matiscon. n. c. 12, CXIX, 1053. — Decrevimus ut si quis, conc. Rhemens., CV, 616. — Decrevit etiam ut clerici, conc. Gerund., CLV, 1645. — Decrevit Nicæna synodus nullum, canon. sub Attone, CXXXIV, 37. — Decrevit quoque sancta synodus, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Decrevit sancta synodus non, conc. Ephes., c. 7 (451), LXVII, 82. — Decrevit sancta synodus, conc. Chalcodon., c. 27 (451), XCIX, 1056. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Decrevit sancta synodus domesticam, conc. Aurelian., CXL, 581; (CLXI, 386. — Decrevit sancta synodus ut, conc. Eliberit., CXL, 871; CLXI, 851. — Decrevit sancta synodus, conc. Ephesfurt., CXL, 874; CLXI, 858. — Decrevit sancta synodus, conc. apud S. Medardum, CXL, 880, 1077; CLXXXVII, 1156. — De criminalibus causis et furtis, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De depraedationibus quoque quæ, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De damnatione filiorum, conc. Tolet., ix, LXXXIV, 28. — De decimis quas populus, conc. Mediomat., CXL, 700. — De decimis sicut supra, conc. Ticin. n. CXXXVIII, 618. — De decimis vero vel, conc. Forojul., c. 14 (796), XCIX, 502. — De desponsatis puellis et, conc. Lingon., CXXXVIII, 1094. — De destructis ecclesiis hic, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De diaconibus quos cognovimus, conc. Arelat. i, LXXXIV, 246; CXXX, 377. — De diaconibus urbicus ut, conc. Arelat., i, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De diaconis quicunque cum, conc. Ancyrit., CXXX, 264; LXXXIV, 512. — De diocesanis ecclesiis, conc. Tarracon., CXXX, 421. — De digamis ne consecrentur, conc. Valent., LXXXIV, 25. — De discretionem libertorum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 26, 29. — De discretionem penitentiarum, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 26. — De diversis ordinibus Ecclesie, conc. Carthag. iii, CXXX, 353; CLXI, 521; CLXXXVII, 835. — De Donatistis placuit ut, conc. Carthag. (419), XI, 1192; XLIII, 807; LXV, 1

195; LXXXVI, 926; LXXXIV, 198. — De ea quæ utrum gerit, conc. Neocas. c. 6 (311), LXVII, 56. — De ecclesiarum vero servis, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 478. — De ecclesiis seu sanctis, conc. Agrippin., CXL, 682; CLXI, 209. — De eo qui uxorem, conc. Toletan. i, CV, 683; CXXXII, 503. — De eo qui uxorem habet, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — De episcopis, presbyteris, diaconibus, canon. Ludovici. II, CXXXVIII, 754. — De episcopis vel clericis, conc. Chalcodon. c. 5 (451), LVI, 510. — De eo quod interrogasti, conc. Moguntin., CXL, 924; (CLXI, 680, 1237; CLXXXVI, 518; CLXXXVII, 1139. — De eo quod mandasti, canon. S. Patricii, c. 1 (450), LIII, 817. — De eo quod non repudianda, canon. S. Patricii, c. 3 (450), LIII, 827. — De eo quod non sit, conc. Laodic. c. 15, (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 151. — De eo quod missi, canon. Ludovici II, CXXXVIII, 623. — De eo quod oportet, conc. Laodic. c. 1 (364), LVI, 716; CXXX, 287; LXXXIV, 129. — De eo quod semper, conc. Laodic. c. 18 (364), LVI, 716; CXXX, 288; LXXXIV, 151. — De eo ut non plures, c. n. Confluent., CXXXVIII, 817. — De episcopis peregrinis qui, conc. Arelat., CXL, 585; CLXI, 388. — De episcopis extraneis, conc. Carthag. v, LXXXIV, 28. — De eunuchis qui seipsos, conc. Nicæn. (325), LXXXIV, 25. — De excommunicatis sive in clerico, conc. Nicæn. c. 5 (325), LVI, 826. — De expositis observandum, conc. Agath., LXXXIV, 267. — De expositis inventis in, conc. Agath., CXXX, 402. — De expositis quis collata, conc. Vasens. i, LXXXIV, 261; CXXX, 597; CLXI, 712; CLXI, 257. — De falsa moneta jubemus, conc. incertum, (744), LXXXIX, 829. — De familiaritate extraneorum, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 277; CXXX, 412. — De familiaritate ecclesie constit., conc. Toletan. iv, LXXXIV, 585; CXXX, 479. — De feminis quæ defunctis, conc. Ticin. n. CXXXVIII, 617. — De feminis quæ habitum, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De feminis quæ viros, conc. Aurelian. CXL, 800. — De feminis quæ viros, conc. Parisiens., CLXI, 559. — De fendit se Ecclesia etiam, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Defensores ecclesiarum qui dicuntur, canon. S. Albionis, CXXXIX, 476. — De fidelitate regi promittenda, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De filiabus nostris cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 771. — De filia episcopi, presbyteri, conc. Bracar. n., LXXXIV, 28; CXXX, 582; CLXXXVII, 1383. — Definimus eum rite ad, conc. Eliberit., CLXI, 842. — Definimus eum rite ad, conc. Carthag. vi, CLXI, 1197. — De finimus omnes principem non, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Definimus ut omnis penitens, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Definio incauta laudabiliter solvenda, conc. Hibernens., CXL, 881. — Definio incauta laudabiliter solvenda, conc. Eliberit., CLXI, 800. — Definio incauta solvenda nec, canon. Hibernens., XCVI, 1293. — Definivit sanctum concilium ut, conc. Nannet., CXXXII, 225; CXL, 687, 1071; CLXI, 213. — De forensibus presbyteris qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 688. — De Francia nobilis viri quidam, conc. Tribur., CXL, 828; CLXI, 628; CLXI, 1271. — De fugitivis vero qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. — De furto aut scacho, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 819. — De furto redemptionis non, canon. Wallis. (910), CXXXVIII, 480. — Degradatus episcopus si appellare, conc. Nicæn. c. 26 (325), XLIX, 1018.

De hæreticis autem qui, conc. Tullens. (1192), CCV, 918. De hæreticis ne ad clerum, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De his autem qui episcopum, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — De his autem qui propinqui, conc. Forojul. c. 8 (796), XCIX, 298. — De his autem qui, conc. Nicæn. c. 20 (325), LVI, 820. — De his autem qui, conc. Arelat., LXXXIV, 257; CXXX, 393. — De his clericis qui, conc. Hibernens., LXXXIV, 321; CXXX, 427; CLXXXVII, 275. — De his criminalibus de quibus, conc. Moguntin., CXL, 911; CLXI, 1221. — De his ergo visum est, conc. Hibernens., CXL, 1012. — De his etiam super quibus, conc. Toletan., CXL, 1012. — De his presbyteris qui, epist. canonice, LVI, 891; CXXXVIII, 444. — De his quæ ad Ecclesiam, conc. Aurelian., CLXI, 246. — De his quæ ad parochianas, conc. Toletan., CXL, 700. — De his quæ diversis fœderibus, conc. Laodic. LXXXVIII, 895; CV, 680; CXXXII, 235; CXL, 988; CLXI, 871. — De his quæ in altario, conc. Aurelian., XCIX, 1051. — De his quæ in usus, conc. Gangr., LXXXVIII, 885. — De his quæ parochiis, conc. Aurelian. i, c. 14, LXXXIV, 876; XCIX, 1051; CXXX, 410; CXXXIX, 490; CLXXXVII, 803. — De his quæ pertinent ad, conc. Ancyrit., CLXI, 228. — De his qui ab hæreticis, conc. Laod., LXXXVIII, 861. — De his qui acta penitentia, conc. Toletan. vi, CXXXII, 251. — De his qui ad Ecclesiam, conc. Moguntin., CLXI, 1095. — De his qui ad exitum, conc. Nicæn. LXXXVIII, 875; CV, 678; CXXXII, 212; CXL, 939; CLXI, 861. — De his qui adhi-

bitam sibi, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui advocatum invenire, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De his qui apostatant, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CLXI, 891. — De his qui apostatant, conc. Eliberit., CXL, 1009. — De his qui arma projiciunt, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his quibus cura propter, conc. Tarracon., LXXXIV, 511; CXXX, 421. — De his qui communione privantur, conc. Nicæn., LXXXVIII, 841; CV, 875; CXXXII, 357; CXL, 866; CLXI, 834. — De his qui confessorum litteras, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui conjuges suas, conc. Arelat. II, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 841.

De his qui contentione, canon. Hibernens., XCVI, 1512. — De his qui contra apostoli, conc. Toletan. XI, LXXXIV, 458; CXXX, 511. — De his qui convertuntur, conc. Laodic., LXXXVIII, 865. — De his qui ex concubinis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 280; CXXXIII, 275; CXL, 628; CLXI, 455. — De his quidem personis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 545. — De his qui falso, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 377. — De his qui de parentela, conc. Julionon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — De his qui excommunicati, conc. Nicæn. c. 9, (325), LVI, 818. — De his qui festis diebus, conc. Ancyrit. c. 8, (514). LXVII, 50; LVI, 437; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 263; CXXXII, 671. — De his qui frequenter uxores, conc. Neocæs. c. 5 (314). LVI, 444; LXXXIV, 109; CXXX, 267; CLXXXVII, 1456. — De his qui fugientes, conc. Ancyrit. c. 3 (314), LVI, 435. — De his qui in, conc. Toletan. X, CXXX, 529. — De his qui in clero sunt, conc. Ancyrit. c. 15 (314), LVI, 458; LXXXIV, 106; CV, 878; CXXX, 261. — De his qui in festivitate, conc. Ancyrit. c. 6 (314), LVI, 751. — De his qui in infirmitatibus, conc. Barcinon. I, LXXXIV, 607. — De his qui in infirmitate, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — De his qui in poenitentia, conc. Arelat. II, LXXXIV, 245; CXXX, 380. — De his qui in persecutione, conc. Arelat. II, LXXXIV, 245; CXXX, 350. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 375. — De his qui, conc. Arelat. I, CXXX, 377. — De his qui, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CV, 885; CXL, 818; CLXI, 618. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 324; CXXX, 428; CXXXII, 241. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239. — De his qui, conc. Aurelian., CXL, 654. — De his qui, conc. Agath., CLXI, 490. — De his qui, conc. Toletan. I, CLXXXIV, 531; CXXX, 435. — De his qui, concil. Ancyrit. c. 16 (314), LVI, 459; LXVII, 52; LXXXVIII, 879; CV, 682; CXIX, 723; CXXXII, 353; CXL, 924; CLXI, 681. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 7 (314), LVI, 457; LXVII, 50; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 875; CXXX, 265. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 456. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 839; CXL, 752; CLXI, 113. — De his qui, conc. Ancyrit., c. 5 (314), LVI, 751. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 14 (314), LVI, 752; LXVIII, 52; LXXXVIII, 879; CXL, 715. — De his qui, conc. Ancyrit. c. 4, (314), LVI, 750; LXVII, 50. — De his qui, conc. Neocæs. c. 3 (314), LVI, 756. — De his qui, conc. Nicæn. LXXXVIII, 875; CXXXII, 670. — De his qui, conc. Nicæn. c. XI (325), LVI, 595; LVI, 820; LXVII, 44. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240. — De his qui, conc. Meld., CXL, 867; CLXI, 832.

De his qui, conc. Gerund., LXXXIV, 29. — De his qui, conc. Lingon., CXIV, 1085. — De his qui, conc. Ancyrit., LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 265. — De his qui, conc. Lingon., CXIV, 1088. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De his qui, conc. Nicæn., LXXXVIII, 861. — De his qui, conc. Laodic., LXXXVIII, 846; CXL, 819. — De his qui, conc. Nicæn., c. 8 (325), LVI, 827. — De his qui, conc. Hierdens., LXXXIV, 325; CXXX, 427; CXXXII, 519; CLXXXVII, 1669. — De his qui, conc. Nicæn., c. 14 (325), LVI, 594, 819, 761; LXVII, 42. — De his qui, conc. Arelat., LXXXIV, 237. — De his qui, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De his qui, conc. Meldens., CXXXII, 515; CLXI, 620; CLIV, 820. — De his qui, conc. Sparnac., CXXXVIII, 555. — De his qui, conc. Aurelian., LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 1636. — De his qui, conc. Chalced., c. 5 (450), LXVII, 86; LXXXVIII, 812. — De his qui, conc. Arelat. I, LXXXIV, 240; CXXX, 378. — De his qui, conc. Nicæn., c. 13 (325), LXVII, 46. — De his quos clericatu, conc. Arelat. II, c. 45, CXL, 998. — De his quos parentela, conc. Toletan. II, LXXXIV, 27, 29. — De his quos voluntas, conc. Toletan. II, LXXXIV, 335; CXXX, 439; CXXXII, 376. — De his vero clericis, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 282. — De his vero clericorum, *ibid.*, 285. — De his vero qui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 649. — De his vero qui recedunt, conc. Nicæn., c. 19 (325),

LVI, 596; LXXXIV, 96; CXXX, 25; CLXXXVII, 1560. — De his vero qui sine conjugibus, conc. Gerundens., LXXXIV, 514; CXXX, 424. — De his vero visum est, conc. Hierdens., CLXI, 550. — De hoc jam superioribus, conc. Carthag. VI, CXXX, 461. — De hoc quod se, conc. Aluani., CXXXVIII, 755. — De hoc quod se, *ibid.*, 754. — De hoc sane, conc. Ravenn., *ibid.*, 812. — De hoc ut si, canon. sub Ludovico II, *id.* 631. — De homicida et cæteris, *ibid.*, 758. — De homicidio extra voluntatem, conc. Ancyrit. c. 22 (314), LVI, 751. — De homicidiis non sponte, conc. Ancyrit., CX, 471; CV, 681; CXXXII, 289; CXL, 789. — De homicidiis non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 290; CLXI, 698, 758. — De homicidiis ita jussimus, conc. Lingon., CXXXIV, 1087. — De homicidio unde lex, conc. Tici., *in*, CXXXVIII, 619. — De homicidio unde lex, canon. sub Ludovico II, *id.*, 652. — De homine qui comprehendit, *ibid.*, 651. — De hominibus qui in, conc. Aluani., *id.*, 608. — De hominibus qui iterum, *ibid.*, 609. — De honore autem ecclesiarum, conc. Pistens., *id.*, 688. — De honore et cultu Dei, canon. Hincmari (841), CXXX, 1072. De honore videlicet et cultu, conc. Coloniaens., CXXXVIII, 530. — De honore et cultu, conc. Pistens., *id.*, 731. — De honore et cultu Dei, conc. Carisiac., *id.*, 775. — De honore et cultu Dei, *ibid.*, 780. — De honoribus Bononi Bernardi, *ibid.*, 779. — De hymnis etiam canendis, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 370; CXXX, 468; CLXXXVII, 1735. De idoneis autem et probatoribus, conc. Arelat. c. 13, LXXXIV, 257; CXIX, 999; CXXX, 595. — De his qui communione, conc. Nicæn., c. 5 (325), LXVII, 42. — De his qui contra apostoli, conc. Tolet. XI (675), CLXXXVII, 66. — De his qui in plurimas, conc. Neocæs., c. 5 (314), LXVII, 51. — De his quos voluntas paratum, conc. Tolet. II, CLXXXVII, 157. — De illicita communicatione lex, conc. Parisiens., CLXI, 1239; CLXXXVII, 1296. — De illis autem qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — De illis autem qui, conc. Meld., CXL, 868; CLXI, 853; LXXXVIII, 759. — De illis hominibus qui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 748. — De illis liberis hominibus, *ibid.*, 747. — De illorum concordia et, conc. Confues., *id.*, 675. — De imaginibus quoque qui, conc. Atrebat., CXLII, 1506. — Deinceps tamen omnibus denuntiare, conc. Carisiac., CXXXVI, 647. — Deinceps vero corpora sanctorum, conc. Mogunt., CXL, 725; CLXI, 261. — De incerto autem jejuniu, conc. Salegust., CXL, 1059; CXL, 271, 1124. — De incestis conjunctionibus, conc. Agath., LXXXIV, 372; CXXX, 406; CXXXII, 519; CXL, 260, CLXI, 666; CLXXXVII, 1668. — De incestis conjunctionibus, conc. Aurelian. II, LXXXIV, 281. — De incestis conjunctionibus hic, canon. sub Ludovico II, CXXXII, 753. — De incestis conjunctionibus hic, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 687. — De incestis omni studio, conc. Lingon., CXXXIV, 1092. — De incestuosos et parricidis, *ibid.*, 1090. — De incestuosos ut canonice, *ibid.*, 1090.

Deinde gloriosus rex dominus, conc. Saponar., CXXXVIII, 665. — Deinde pertractatis et consideratis, conc. Carthag. (419), LXVII, 205. — Deinde placuit ut litteræ, conc. Carthag. (419), LXVII, 204; LXXXIV, 927. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Carthag. (419), LXVII, 209; LXXXVIII, 932. — Deinde placuit ut quicunque, conc. Milevit., LXXXIV, 252; CXXX, 572; CXL, 634; CLXI, 480. — Deinde si apoponderit ad, conc. Metens., CXXXVIII, 654. — Deinde ut decimas et primitias, conc. Roman. sub Nicolao, CXLIII, 1316. — De indocilis sacerdotibus hic sit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 685. — De indulgentia sua nobis, conc. Metens., CXXXVIII, 658. — De infantibus autem qui mortui, conc. Parisiens., CXL, 934. — De institutione missarum, conc. Gerundens., LXXXIV, 315. — De invasione quasi pro parte, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 686. — De investitura prædii si, canon. sub Otone, CXXXVIII, 849. De jejuniu autem incerto, conc. Salegust., CXL, 1059, 369. — De Judæis autem hoc, conc. Toletan. IV, LXXXIV, 379; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 125, 1063; CLXXXVII, 256. — De Judæis præcepta sancta synodus, conc. Tolet., CLXI, 820. — De Judæorum autem execranda, conc. Toletan. XII, LXXXIV, 377; CXXX, 558. — De judicibus inquiratur si, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 612. — De judicio autem judicis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 762. — De justitiis ecclesiarum Dei, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 758. — De justitiis per episcopos, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — De laicis questio facta est, conc. Arvern., CLXXXVII, 914. — De laici est coram sancta, conc. Tribur., CXXXII, 194; CXL, 615. — Delatores qui existerit, conc. Eliberit., LXXXIV, 369; CXXX, 420; CXL, 771; CLXI, 757; CLXXXVII, 726. — De latronibus autem commendaverunt, conc. Silrac., CXXXVIII, 602. — De latronibus præcipimus observandum, conc. incert. (714), LXXXII, 820. — De latronibus

qui nunc, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — Delatum est sanctas et maximas, conc. Nicæn., c. 18 (325), LVI, 829. — De lege et iustitia, conc. Conf., CXXXVIII, 679. — De legitimis autem conjugis, conc. Saligni., CXL, 1039; CLXI, 894. — De liberis hominibus qui, conc. Ticin., in, CXXXVIII, 618. — De liberis autem id., conc. Toletan., in, LXXXIV, 562; CXXX, 454; CLXXXVII, 921. — De liberis familiarum ecclesiarum, conc. Toletan., in, LXXXIV, 26. — De litaniis ut expleta, conc. Gerund., LXXXIV, 515. — De locis autem alique, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — De magistratibus et duumviris, conc. Eliberit., LXXXIV, 27. — De menciis Christianis, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 282. — De manumissionis sane, conc. Carthag. (419), LXXVII, 202; LXXXVIII, 931. — De maritima custodia ut, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De Maximiano autem Bagniensi, conc. Milevit. (462), XI, 1199. — De Maximiano autem Bagniensi, conc. Carthag. (419), LXXVII, 209. — De Maximo cynico philosopho, conc. Constantin., i, c. 4 (381), LVI, 721; LXVII, 78; LXXXIV, 156; CXXXVI, 479. — De metropolitanorum vero, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 279. — De ministris qui fenerantur, conc. Arelat., i, LXXXIV, 239; CXXX, 376; CLXI, 804. — De missarum celebritate, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 282. — De missis directis per, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De missis nullum laicorum, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 285. — De missis pro latronibus, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De monachis monasterium novum, conc. Nicæn., in, CXXXVII, 1081. — De monachis vero id observari, conc. Ilerdens., LXXXIV, 525; CXXX, 427. — De monachis vero id, conc. Barcinon., i, LXXXIV, 608. — De monasteriis autem virorum, conc. Ticin., in, CXXXVIII, 615. — De monasteriis circumcundis id, conc. Attin., CXXXVIII, 609. — De monasteriis et xenodochis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — De monasteriis puellarum ut, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — De monasteriorum vero novo statu, conc. Trosleian. (909), CXXXII, 681. — De monasterio vel oratorio, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — De monasterio vel oratorio, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 685. — De monestis et falsariis, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De monestis inquiratur qua, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — De mulieribus quas cum, conc. Nicæn., c. 5 (324), LVI, 760. — De mulieribus quas fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (314), LXVII, 54; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 881; CX, 474; CXXX, 366; CXXXII, 297; CLXI, 754. — De mulieribus quas fornicantur, conc. Mogunt. (847), CXII, 1571. — Deum et finaliter precipimus, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — De munificentis vero, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 285. — De navibus quas vadunt, conc. Attin., CXXXVIII, 607. — De negotiis et laborationibus, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — Denique quia Christi custodiende, conc. Ticin., in, CXXXVIII, 615. — Denique quia secundum Scripturas, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Denique si pro salute, canon sub Hincmaro (881), CXXV, 1071. — De nobilibus feminis quas, conc. Aquisgran., CXL, 798; CLXI, 357. — De non serrandis incautis, conc. Nivernens., CXL, 1083. — De nostris quoque dominicis, conc. Versens., CXXXVIII, 796. — Denuntiandum est omnibus et, conc. Mogunt., CXXXVIII, 594. — De observatione capitulorum domni, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De observatione pacis et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De observatione pasche Domini, conc. Arelat., i, LXXXIV, 239; CXXX, 375; CLXI, 267; CLXXXVII, 1789. — Deo credimus esse placitum, conc. Emerit., LXXXIV, 617. — Deo enim perfecte sacrificantes, canon Remigii, CII, 1096. — De opertorio dominici corporis, conc. Arvern., CXL, 1072. — De opertorio dominici corporis, conc. Aurel., CLXI, 200. — Deo propitio, pari professione, conc. Carthag., c. 2 (419), LVI, 863; LXVII, 186. — Deo quidem totum committere, conc. Nicæn., in, CXXXIX, 483. — De ordalio precipimus in, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 467. — De ordinandis sacerdotibus, conc. Carisiac., id., 774. — De ordinandis episcoporum, canon Remigii, CII, 1105. — De pace admonemus ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 617. — De pace et concordia, conc. Marsen., id., 853. — De pace et iustitia, conc. Carisiac., id., 647. — De pace vero in, *ibid.* — De pacificatione vero illorum, conc. Confluent., id., 678. — De penitentia homicidarum, conc. Epaon., LXXXIV, 289. — De penitentibus clericis, conc. Agath., id., 26. — De penitentibus id placuit, conc. Agath., LXXXIV, 269; CXXX, 405. — De penitentibus qui vive, conc. Lingon., CXXIV, 1080. — De penitentium conversione, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 284. — De Palladio autem laico, conc. Taurinac., LXXXIV, 249; CXXX, 536. — De parentela illa quam dicunt, conc. Roman., sub Gregorio, CLXI, 1502. — De parvulis qui immaturo, conc. Gerundens., CXXX,

421. — De parvulis vero qui nuper, conc. Gerundens., LXXXIV, 514; CLXI, 114. — De parvulis vero qui nuper, conc. Haberber., CXL, 753. — De Paulianistis qui refugiant, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 765, 822. — De Paulianistis si ad ecclesias, conc. Nicæn., c. 19 (325), LXVII, 48; LXXXVIII, 864. — De peregrinis episcopis qui, conc. Arelat., i, LXXXIV, 240. — De perjurio vero id censuimus, conc. Aurelian., CLXI, 785. — De personis mulierum, conc. Toletan., in, LXXXIV, 27. — De piis locis qui sine presbyteris, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 686. — De placito nostro et, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — Deponat tunc arma sua, canon sub Edgardo, id., 512. — De pontibus restaurandis videlicet, conc. Altiniac., id., 607. — De prægnañtibus quoniam oportet, conc. Neocæs., c. 6 (314), LVI, 441; LXXXIV, 109; CXXX, 267. — De praelatione reverendissimi, conc. Vernens., CXXXVIII, 542. — De præsidiis qui fideles, conc. Arelat., i, LXXXIV, 239; CXXX, 375. — Deprecamur ut deinceps ad, conc. African., CXLII, 834. — De precariis quæ a rectoribus, conc. Carthag., CLXXXVII, 811. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Arelat., i, LXXXIV, 240; CXXX, 378; CXXXIV, 33; CXL, 612; CLXI, 445. — De presbyteris aut diaconibus, conc. Aurelian., CLXI, 1146. — De presbyteris aut diaconibus, canon Apostol., CXL, 646; CLXI, 488. — De presbyteris qui accipiendi, conc. Meld., CXL, 741; CLXI, 123. — De presbyteris qui crimine, conc. Tribur., CXL, 665. — De presbyteris qui de crimine, conc. Arvern., CLXI, 508. — De presbyteris qui eos, epistol. canonic., c. 4, LVI, 891; CXXXVIII, 443. — De presbyteris qui pro unius, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 686. — De propinquis non accipiendis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 755. — De puellis fidelibus quæ, conc. Arelat., i, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De puellis rapitis necatum, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — De puellis rapitis nendum, conc. Cabillon., CXL, 820; CLXI, 620, 1251; CLXXXVII, 1707. — De puellis vero qui se voverint, conc. Valent., LXXXIV, 246; CXXX, 585.

De qualitate tonsuræ, conc. Toletan., in, LXXXIV, 29. — De quibusdam locis ad nos referitis, conc. Roman., sub Eugenio III, CLXI, 311; XCVII, 697; CLXXXVII, 205. — De quibus dubium est, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — De quodam etiam subdiacono, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — De Quodvultdeo etiam Centuriensi, conc. Carthag., c. 87 (419), LXXVII, 208; CXL, 602; CLXI, 414. — De rapinis autem et, conc. Confluent., CXXXVIII, 677. — De rapitis et conjunctione, conc. Valent., CXXXVIII, 600. — De rapitis et de, canon Lingon., CXXIV, 1094. — De raptoribus autem feminarum, conc. Aurelian., i, LXXXIV, 274; CXXX, 409; CXL, 710; CLXI, 222, 1097; CLXXXVII, 1609. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 561. — De raptoribus vero antiquorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 568. — De raptoribus virginum, conc. Aurelian., in, LXXXIV, 262. — De remediacione ecclesiarum et, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — De rebus ecclesiarum in, conc. Attin., CXXXVIII, 608. — De rebus vero illorum, conc. Toletan., in, CXL, 629; CLXI, 453; CLXXXVIII, 295. — De rectoribus ecclesiarum prima, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — De redditibus ecclesiarum vel, collect. 8. Abbonis, CXXXIX, 494. — De restauratione ecclesiarum illud, conc. Ticin., in, CXXXVIII, 615. — De sacerdotibus et levitis, conc. Rothomag., CXLVII, 270; CLXXXVIII, 543. — De sacerdotibus in subjectis, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 685. — De sceleribus atque criminibus, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — De scholis reparandis pro studio, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 687. — De scrutinio faciendi decrevimus, conc. Roman., CXL, 744, 1074; CLXI, 126. — De servorum ordinatione qui, conc. Toletan., CXL, 631; CLXI, 477; CLXXXVII, 292. — De spirita dicit Dominus, conc. Ephes., CLXXXVII, 1869. — Desponsatas puellas et postea, conc. Ancyrit., c. 11 (314), LVI, 458; LXVII, 53; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 881; CXII, 1067; CXXX, 261; CXXXII, 515; CLXI, 831; CLXI, 621, 1247; CLXXXVII, 1411. — Desponsatas puellas et post, canon Hibernens., XCVI, 1504. — De statu reipublice, conc. Ticin., in, CXXXVIII, 616. — De suspectis sacerdotibus hic, conc. Roman., sub Eugenio II, XCVII, 686. — De teloneo ut per ea loca, conc. Parisiens., c. 9 (331), LXXX, 452. — Detestabiles autem illas nundinas, conc. Rhemens., CLXXXIX, 682. — De theatricis et ipsos, conc. Arelat., i, LXXXIV, 239; CXXX, 376. — De transferentibus se a, conc. Chalcedon., c. 5 (430), LVI, 857. — Deus omnipotens nobis domel, concilium S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Deus omnipotens ut nos, canon Remigii, CII, 1100. — Deus omnipotens ut nos, conc. Tribur., CXXXII, 845. — De usuris quæ multis, canon sub Ludovico II, CXXXVIII, 622. — De uxoratis

CXXX, 476; CXXXII, 586. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 259.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, l. III, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus, conc. Placentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. vii, c. 3 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXL, 611; CLXI, 425. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenter prævaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 225; CXL, 1014; CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (325), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providistis, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXX, 276. — Ea vero mancipia quæ, conc. Hispal., c. 2 (638), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos iudicare ad apostolicam, canon. Remigii CII, 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmar., (881), CXXV, 1081. — Ecclesie antiquitus constitutæ nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesie antiquitus constitutæ, conc. Cabillon. c. (815), CLXXXVII, 1108. — Ecclesie debite doctentur ad, conc. Rhemens., CXXX, 408. — Ecclesie et quilibet pia loca, conc. Roman. sub Eugenio III, XCVII, 696. — Ecclesie liberi eorumque progenies, conc. Toletan. ix, c. 15 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 535. — Ecclesie presbyterum a pontifice, conc. Hispal. II, CXXXIX, 483. — Ecclesie presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesie vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesie vel quilibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 758. — Ecclesie villarum quantum cæmeteris, conc. Julibon., CLXXXIX, 1226; CLXXXVIII, 585. — Ecclesiam iam qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, conc. Agrippin., CLX, 679; CLXI, 207, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXL, 676. — Ecclesiam non nisi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 392, 819. — Ecclesiarum Dei iustitia inquiratur, conc. Tici. II, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per Africam, conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. III, c. 21 (599), CXXX, 457; CLXXXVII, 921. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Ecclesie autem Dei, quæ sunt, conc. Constantin., c. 4 (381), LXXXIV, 156; CXXX, 292; CXL, 678; CLXI, 205. — Ecclesie autem quæ intra, conc. apud S. Agidum, CII, 747. — Ecclesie ex quo consecratæ fuerint, conc. Rhemens., CXXX, 686. — Ecclesia sit catholica, cæta, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 630. — Ecclesiasticæ dignitates vel canonice, conc. Claramont. (1095), *ibid.* — Ecclesiasticæ regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 451. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. III, c. 3 (675), CLXXXVII, 135. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Atone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratis Deo conc. Nicæn., c. (325), CLXXXVII, 532, 1712. — Edicat jam tum sponsus, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) *id.*, 461. — Ego, Ethelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notifico, conc. Gratelean. (928), *id.*, 466. — Egregius doctor gentium discipulis, canon. Hincmar. (877), CXXV, 800. — Et qui penitentiam in, conc. Carth. IV, c. 76 (456), XCIX, 1069. — Eia autem qui Hierosolimam, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Eius qui frequenter litigat, conc. Carth. IV, c. 58 (456), LXXXIV, 201. — Eius qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynæ a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Eleemosynam a gentibus, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (510), LXXXIV, 507; CXXX, 418; CLXXXVII, 551. — Emptores autem spiritualium, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizati si de, conc. Arausic., c. 14 (479), LXXXIV, 226; XCIX, 1068; CXXX, 593; CXL, 757; CLXI, 119. — Energumeni, *id est* qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 27. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI, 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 593; CXL, 652. — Energumeni et catechumeni in, conc. Arausic., c. 15 (479), LXXXIV, 267; XCIX, 1068; CXL, 758. — Energumeni in domo Dei, conc. Carth. IV, c. 92 (456), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 549; CXXXII, 574; CXL, 714. — Energumeni in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 206. — Energumeni qui ab erratice, conc. Eliberit., c. 29 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 415. — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. IV, c. 94 (456),

XCIX, 1065. — Eorum qui in penitentia, conc. Vasens., CXXXII, 214. — Eorum qui penitentia accepta, conc. Carth., CXL, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. IV, c. 1, LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1030; CXL, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1564. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 57 (310), LXXXIV, 506. — Eos qui ad ecclesiam conc. Laodic., c. 10 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Auiric., c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 591; CXL, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 39, XCIX, 1065. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 372. — Eos qui a divina, conc. Constantin. IV, CXXXIX, 155. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 506; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (314), LVI, 438; LXVII, 84; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (364), LVI, 715; LXXXIV, 130; CXXX, 287. — Eos qui ex hæreticis, conc. Constantin. I, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiles versati, conc. Ancyrit., c. 17 (314), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CX, 492; CV, 682; CXXXII, 335; CXL, 925; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 517; LXVII, 94; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melphitan., c. 12 (1089), CLXXXVIII, 181. — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 558; LXVII, 88; LXXIV, 167; CXXX, 510; CLXXXVII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 515; CLXI, 654. — Eos quos œconomos Græci, conc. Toletan. IV, c. 48 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntate, conc. Ancyrit., c. 25 (314), LVI, 441; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXI, 533; CLXI, 519. — Episcopatum, abbatiarum investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 545. — Episcopi de rebus propriis, conc. Agath., c. 48 (508), *id.*, 691. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (314), *id.*, 1549. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 387. — Episcopi in propriis suis, conc. Roman., CXXXIX, 496. — Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. IV, c. 52 (671), LXXXIV, 575; CV, 708; CXXX, 474; CXXXII, 511; CXL, 895; CLXI, 901. — Episcopi iudicio metropolitani, conc. Laodic., c. 12 (364), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 642. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit., c. 19 (310), LXXXIV, 501; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 504; CXXX, 416; CXXXII, 235. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 5 (745), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegiis Romanæ sedis, conc. Pictens., CXXXVIII, 736. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. IV, CXXXII, 260; CXL, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diocesim, conc. Constantin. I, c. 2 (381), LVI, 722, LXXXIV, 135; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diocesanii sunt, conc. Trojan., CLI, 748. — Episcopi si sacerdotali moderamine, conc. Sardic., CLXI, 1245. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. I, c. 19 (435), LXXXIV, 333; CXXX, 456. — Episcopia, presbyteris, diaconibus, conc. Epomeus., c. 1 (517), LXXXIV, 287; XCIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopis, presbyteris, diaconis ad, conc. Agath., c. 55 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 408; CLXI, 435; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claramont., (1095), CLXXXVIII, 610. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. IV, c. 53 (456), LVI, 885; LXXXIV, 203; XCIX, 1029; CXXX, 545; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 5 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 599; CXL, 864; CLXI, 829; *id.* 848; CLXXXVII, 812. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (551), LXXX, 454. — Episcopo iure pertinet omnem, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo liceat in campo, conc. Rhemens. CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX, 497; CXL, 604; CLXI, 416; CLXXXVII, 775. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 14, CXL, 568; LXVII, 143;

CXXX, 476; CXXXII, 386. — Duplici honore dignos vero, conc. Ebroicens., CXLVII, 259.

Eadem ratione observanda, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Ea quæ a sanctis Patribus, conc. Placentin., c. 1 (1095), CLXXXVII, 548. — Ea quæ competunt honestati, conc. Toletan. vii, c. 5 (681), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CXI, 611; CLXI, 423. — Ea quæ Domino offeruntur, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Ea quæ frequenti prævaricatione, conc. Toletan., CXXXII, 235; CXL, 1014; CLXI, 894. — Ea quæ salubriter, conc. Nicæn., c. 38 (325), LVI, 406. — Ea quæ salubriter providisti, conc. Sardic., c. 11 (347), LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXXX, 376. — Ea vero mancipia quæ, conc. Hispal., c. 2 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 594. — Ea vos iudicare ad apostolicam, canon. Remigii CII, 1106. — Ecce quæ de rapinis, canon. Hincmar., (881), CXXV, 1081. — Ecclesiam antiquitus constitutam nec, conc. Moguntin. (847), CXII, 1568. — Ecclesiam antiquitus constitutam, conc. Cabillon. c. (815), CLXXXVII, 1108. — Ecclesiam debite doctur ad, conc. Rheims., CXX, 408. — Ecclesiam et quilibet pia loca, canon. Roman. sub Eugenio III, XCIV, 696. — Ecclesiam libelli eorumque progenies, conc. Toletan. ix, c. 15 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 525. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, conc. Hispal. ii, CXXXIX, 483. — Ecclesiam presbyterum a pontifice, collect. S. Abbonis, *ibid.*, 183. — Ecclesiam vel altaria quæ, conc. Meldens., c. 8, CLXXXVII, 1711. — Ecclesiam vel quilibet pia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 736. — Ecclesiam villarum quantum cœmeteris, conc. Julibon., CLXXXIX, 1226; CLXXXVIII, 385. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Agrippin., CLXI, 1088. — Ecclesiam in qua mortuorum, conc. Agrippin., CLX, 679; CLXI, 207, 1086; CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam in qua paganus, conc. Aurelian., c. 3, CLXXXVII, 1714. — Ecclesiam ubi paganus sepultus, conc. Aurelian., CXL, 676. — Ecclesiam non nisi partem Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Ecclesia quæ est templum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 475. — Ecclesia Romana semper habuit, conc. Nicæn., c. 10 (325), LVI, 592, 819. — Ecclesiarum Dei iustitia inquiratur, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Ecclesiarum Dei per Africam, conc. Carth., LXXXVIII, 926. — Ecclesiarum rectores debent quidem, conc. Ebroic., CXLVII, 242. — Ecclesiarum servos et episcoporum, conc. Toletan. iii, c. 21 (599), CXXX, 457; CLXXXVII, 921. — Ecclesiarum servos vel episcoporum, conc. incert. (714), LXXXIX, 827. — Ecclesias autem Dei, quæ sunt, conc. Constant. i, c. 4 (381), LXXXIV, 156; CXXX, 292; CXL, 678; CLXI, 205. — Ecclesias autem quæ intra, conc. apud S. Egidium, CLI, 747. — Ecclesias ex quo consecratæ fuerint, conc. Rheims., CXXIX, 686. — Ecclesia sit catholica, casta, conc. Claramont. (1096), CLXXXVIII, 630. — Ecclesiasticæ dignitates vel canonice, conc. Claramont. (1095), *ibid.* — Ecclesiasticæ regulæ quas Græci, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 481. — Ecclesiastica et antiqua institutione, conc. Bracar. iii, c. 3 (675), CLXXXVII, 135. — Ecclesiis per congrua, canon. sub Atone, CXXXIV, 35. — Ecclesiis semel consecratis Deo conc. Nicæn., c. (525), CLXXXVII, 552, 1712. — Edicat jam tam apocrys, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Ego, Adelstanus rex consilio, conc. Gratelean., (928) *id.*, 461. — Ego, Adelstanus rex ex consilio, conc. Gratelean. (928), *ibid.* Ego, Adelstanus rex notifico, conc. Gratelean. (928), *id.*, 466. — Egregius doctor gentium discipulis, canon. Hincmar. (877), CXIV, 800. — Ei qui penitentiam in, conc. Carth. iv, c. 76 (436), XCIX, 1069. — Eis autem qui Hierosolymam, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Carth. iv, c. 58 (486), LXXXIV, 201. — Ejus qui frequenter litigat, conc. Wormat. CXL, 916. — Eleemosynam a spoliis, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Eleemosynam a gentibus, canon. S. Patricii, LIII, 825. — Emendari placuit ut hi, conc. Eliberit., c. 48 (510), LXXXIV, 307; CXXX, 418; CLXXXVII, 631. — Emptores autem spirituum, conc. Roman., CXLVII, 761. — Energumeni baptizati, si de, conc. Arausic., c. 14 (479), LXXXIV, 256; XCIX, 1068; CXXX, 395; CXL, 757; CLXI, 119. — Energumeni, id est qui, conc. Arausic., c. 27 (479), LXXXIV, 37. — Energumeni non solum non assumendi, conc. Arausic., CLXI, 478. — Energumeni non solum non, conc. Arausic., CXXX, 595; CXL, 652. — Energumeni et catechumenis in, conc. Arausic., c. 15 (479), LXXXIV, 257; XCIX, 1068; CXL, 758. — Energumeni in domo Dei, conc. Carth. iv, c. 92 (456), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 549; CXXXII, 571; CXL, 714. — Energumeni in domo Dei, conc. Toletan., CLXI, 256. — Energumeni qui ab erratico, conc. Eliberit., c. 29 (510), LXXXIV, 305; CXXX, 415. — Eorum dona qui pauperes, conc. Carth. iv, c. 94 (456),

XCIX, 1065. — Eorum qui in penitentia, conc. Vasens., CXXXII, 214. — Eorum qui penitentia accepta, conc. Carth., CXL, 944. — Eorum qui pauperes opprimunt, conc. Carth. iv, c., LVI, 886; LXXXIV, 207; XCIX, 1030; CXI, 759, 1076; CLXI, 170. — Eorum qui pauperes premunt, canon. Hibernens., XCVI, 1311. — Eos autem qui vel, conc. Lateran. CLXIII, 1361. — Eos qui ab immundis spiritibus, conc. Eliberit., c. 37 (310), LXXXIV, 306. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Laodic., c. 10 (564), LVI, 715; LXXXIV, 150; CXXX, 288. — Eos qui ad ecclesiam confugerint, conc. Auirsic. c. 5 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 391; CXL, 711; CLXI, 223; CLXXXVII, 415. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Aurelian., c. 39, XCIX, 1065. — Eos qui ad ecclesiam, conc. Arelat. c., CXXXII, 372. — Eos qui a divina, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 153. — Eos qui ad primam fidem, conc. Eliberit., c. 42 (310), LXXXIV, 306; CXXX, 417. — Eos qui ante baptismum, conc. Ancyrit., c. 12 (514), LVI, 438; LXVII, 52; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Eos qui a spiritibus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Eos qui convertuntur ab, conc. Laodic., c. 8 (564), LVI, 715; LXXXIV, 150; CXXX, 287. — Eos qui ex hæreticis, conc. Constant. i, c. 7 (381), LXVII, 48. — Eos qui irrationabiles versati, conc. Ancyrit., c. 17 (514), LXVII, 52; LXXXVIII, 886; CXL, 492; CV, 682; CXXXII, 335; CXL, 925; CLXI, 681. — Eos qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 517; LXVII, 94; LXXXVIII, 906; CV, 684; CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1700. — Eos qui post subdiaconatum, conc. Melpitan., c. 12 (1089), CLXXXVIII, 181. — Eos qui semel in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 838; LXVII, 88; LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVIII, 1105. — Eos qui sibi rapiunt, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXXXIV, 171; CXXX, 315; CLXI, 654. — Eos quos œconomos Græci, conc. Toletan. iv, c. 48 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475. — Eos vero qui non voluntate, conc. Ancyrit., c. 25 (514), LVI, 414; LXXXIV, 108; CLXXXVII, 277. — Episcopatus vero vel presbyterii, conc. Arelat., CXI, 535; CLXI, 519. — Episcopatum, abbatium investituram, conc. Rhem. (1119), CLXXXVIII, 881. — Episcopi, abbates, comites, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 771. — Episcopi ab omnibus qui sunt, conc. Nicæn., c. 4 (325), CLXXXVII, 545. — Episcopi de rebus propriis, conc. Agath., c. 48 (506), *id.*, 591. — Episcopi eorumque ministri omnibus, conc. Ancyrit., c. 1 (514), *id.*, 1549. — Episcopi in baptismalibus plebibus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCIV, 694. — Episcopi incestuosos investigare studeant, conc. Mogunt., CXXXII, 327. — Episcopi in propriis suis, conc. Roman., CXXXIX 486. — Episcopi in protegendis populis, conc. Toletan. iv, c. 52 (671), LXXXIV, 575; CV, 708; CXXX, 472; CXXXII, 511; CXL, 895; CLXI, 901. — Episcopi iudicio metropolitani, conc. Laodic., c. 13 (581), CLXXXVII, 140. — Episcopi namque secundum illorum, conc. Saponar. CXXXVIII, 664. — Episcopi, presbyteres et diacones, conc. Eliberit. c. 19 (310), LXXXIV, 301; CXXX, 416. — Episcopi, presbyteres et diacones si, conc. Eliberit., c. 18 (310), LXXXIV, 304; CXXX, 416; CXXXII, 235. — Episcopi, presbyteri, diaconi, conc. Roman. sub Zacharia, c. 3 (745), CLXXXVII, 1118. — Episcopi, presbyteri et diaconi, conc. Carthag., c. 16 (419), LVI, 868. — Episcopi privilegia Romanæ sedis, conc. Pistens., CXXXVIII, 736. — Episcopi qui nihil ex proprio, conc. Toletan. iv, CXXXII, 260; CXL, 710; CLXI, 256. — Episcopi qui super diocesim, conc. Constantia. i, c. 2 (381), LVI, 722; LXXXIV, 135; CXXX, 291; CLXXXVII, 791. — Episcopi quorum diocessani sunt, conc. Trojan., CLI, 748. — Episcopi si sacerdotali moderamine, conc. Sardic., CLXI, 1245. — Episcopi sive presbyteri, sive, conc. Toletan. i, c. 19 (435), LXXXIV, 332; CXXX, 436. — Episcopi, presbyteris, diaconibus, conc. Epauens., c. 1 (517), LXXXIV, 287; XCIX, 1048; CXXXII, 222. — Episcopi, presbyteris, diaconis ad, conc. Agath., c. 55 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 435; CLXI, 808. — Episcopi vel abbates aut aliquis, conc. Claramont., (1096), CLXXXVIII, 630. — Episcopi vel presbyteri si, conc. Carthag. iv, c. 55 (436), LVI, 885; LXXXIV, 205; XCIX, 1029; CXXX, 545; CLXXXVII, 761. — Episcopi vero si sacerdotali, conc. Agath., c. 5 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 399; CXL, 864; CLXI, 829; *id.* 848; CLXXXVII, 812. — Episcopi vero vel potentes, conc. Parisiens. c. 19 (351), LXXX, 454. — Episcopo iure pertinet omni, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Episcopo liceat in campo, conc. Rheims., CXL, 740; CLXI, 121. — Episcopo non licere alium, conc. Antioch., c. 23 (511), LXVII, 66; LXXXVIII, 889; CXXXIX, 497; CXL, 604; CLXI, 416; CLXXXVII, 775. — Episcopo non licere alienam, canon. apostolor., c. 14, CXL, 568; LXVII, 143;

LXXXVIII, 862; CXXX, 16; CLXI, 580. — Episcopo non licet possessionem, conc. Moguntin., c. (813). CLXXXVII, 1041. — Episcopo non licet tanquam, conc. Antioch., c. 23 (541). LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284. — Episcopo non licet tollere, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Episcoporum etiam quorum vita, conc. Agath., c. 10 (506). CXXX, 402; CLXXXVII, 563. Episcopos, presbyteros et diaconos, conc. Carthag. II, c. 2 (390). CLXI, 1151; CLXXXVII, 170. — Episcopos gentium singularum, canon. apostol., c. 35, LXVII, 145; LXXXVIII, 835; XCVII, 80; CXXX, 17. — Episc. in diocesi aliena, conc. Aurelian. II, c. 16, LXXXIV, 282. — Episc. non oportet prater, conc. Laodic. c. 12 (564), LVI, 716; LXXXIV 150; CXXX, 288; CLXXXVII, 320. — Episcopos, presbyteros vel aliquem, conc. August., CXXXVIII, 854.

Episcopos qui sunt in, conc. Antioch., c. 9 (541), LXVII, 62. — Episcopus a propria parochia, conc. Bracar. II, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Episcopus aut presbyterum hereticorum, canon. Apost. c. 46, LXVII, 147; LXXXVIII, 862; CXXX, 19. — Episcopus aut presbyterum aut, canon. apostol., c. 28, LXVII, 144; LXXXVIII, 832; XCIX, 1049; CXXX, 17; CXXXII, 222; CLXXXVII, 235. — Episcopum convenit maxime quidem, conc. Nicæn., c. 4 (325), LVI, 826. — Episcopum enim consecrari non, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Episcopum habere ecclesiasticarum, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 713; LXVII, 68; LXXXIV, 128; LXXXVIII, 860; CXXX, 284; CLXIII, 631; CLXXXVII, 892; CXCV, 1199. — Episcopum non audere extra, canon. Apostol., c. 36, LXVII, 145; LXXXVIII, 836; CXXX, 18. — Episcopum non liceat ante, conc. Bracar. II, c. 6 (610), LXXXIV, 575; CXXX, 579; CLXXXVII, 775. — Episcopum non liceat ante, conc. Hispal., CXL, 604; CLXI, 416. Episcopum non ordinari absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 798. — Episcopum non subintrare, conc. Antioch., c. 22 (541), LVI, 799. — Episcopum oportet ab omnibus, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 818. — Episcop. oportet maxime quidem, *ibid.*, c. 6 (325), LVI, 590; LXVII, 42; LXXXIV, 94; LXXXVIII, 832; CXXX, 257; CLXI, 563; CLXIII, 635. — Episcopum oportet maxime quidem, conc. Brac. II, c. 2 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXXXVII, 516. — Episcopum per cunctas dioceses, conc. Toletan. IV, c. 56 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXXXVII, 804. — Episcopum placuit ab eo, conc. Illiberit., c. 28 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 416; CLXI, 842. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Meldens., CXL, 661; CLXI, 505. — Episcopum, presbyterum aut diaconem, conc. Aurelian., CLXI, 1169; CLXXXVII, 183. — Episcopum vel presbyterum ante, conc. Laodic., CXCV, 1276. — Episcopum vero bono opere, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Episcopum vero vel presbyterum, conc. Agath., CXL, 627; CLXI, 451, 1135. — Episcopum ab alia parochia, conc. Antioch., c. 21 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 842; XCIX, 1009; CXXXII, 258; CXL, 567; CLXI, 580. Episcopum accusatores fratrum, conc. Carthag. CXXXII, 548. — Episcopum ad synodum ire, conc. Carth. IV, c. 21 (598), CLXXXVII, 101. — Episcopum a duobus aut tribus canon. apost., c. 1, LXVII, 141; LXXXVIII, 852; CXXX, 15. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 7, LXVII, 142; LXXXVIII, 840; XCIX, 1009; CXXX, 15; CXL, 646; CXL, 891; CLXI, 816, 1167; CLXXXVII, 195, 244. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 25, LXVII, 144; LXXXVIII, 861; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXXXII, 249; CLXI, 805, 1170; CLXXXVII, 417. — Episcopum aut presbyter, aut diaconem, canon. apostol., c. 42, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; XCIX, 1018; CXX, 19. — Episcopum aut presbyter aut diaconem, canon. apostol., c. 44, LXVII, 146; CXXX, 19; CXXXII, 253. — Episcopum aut presbyter si, canon. apostol., c. 47, LXVII, 147; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Episcopum aut presbyter si, conc. Lugdun., CXL, 759; CLXI, 119. — Episcopum aut presbyter uxorem, canon. apostol., c. 6, LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXL, 669; CLXI, 381; CLXI, 1154. — Episcopum Barcinonensis se reclamavit, conc. Carisac. CXXXVIII, 751. — Episc. benedictionem diaconatus, conc. Vasens., CLXI, 453. — Episcopum cum excommunicare vel, conc. Rothom., CXXXII, 568. — Episcopum cum ordinatur, conc. Carthag. IV, c. 2 (456), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 345; CLXI, 565, 1154; CLXXXVII, 133.

Episcopos de diocesi ad diocesim, conc. Antioch., c. 21 (541), LVI, 712; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 737. — Episcopos de loco ignobili, conc. Carthag. IV, c. 27 (456), CLXXXVII, 761. — Episcopos dissidentes homines, conc. Carthag. IV, c. 26 (456), XCIX, 1036. — Episcopos etiam quorum vita, conc. Agath., c. 23 (544), LXXXIV, 266. — Episcopos gentium libros non, conc. Carthag. IV, c. 16 (456), CLXI, 502; CLXI, 1114; CLXXXVII,

201. — Episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, c. 17 (456) *id.* 418. — Episcopus habet potestatem in, conc. Bracar. II, c. 16 (610), LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 812. — Episcopus habet potestatem in, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Episcopus habet rerum Ecclesiarum, conc. Antioch., c. 25 (541), LVI, 800. — Episcopus homicidium voluntate faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1518. — Episcopus in civitate in qua, conc. Aurelian. IV, c. 4, XCIX, 1003. — Episcopus in cuius parochia, conc. Vennens., CXXXVIII, 795. — Episcopus in cuius parochia, conc. Meldens., CXL, 862; CLXI, 848, 1230. — Episcopus in ecclesia et in consensu, conc. Carthag. IV, c. 3 (456), CLXXXVII, 452. — Episcopus in quolibet loco sedens, conc. Carthag. IV, c. 54, 452. — Episcopus in synodo residens, conc. Rothomag., CXXXII, 281. — Episcopus monasteria monachorum et, conc. Rothom., CXCV, 1279. — Episcopus nec provocatus pro rebus, conc. Carthag. IV, c. 19 (456), CLXXXVII, 954. — Episcopus ne ordinetur absque, conc. Antioch., c. 19 (541), LXVII, 66. — Episcopus non audeat alienam, conc. Antioch., c. 23 (541), LXVII, 66; LXXXVIII, 857; CXAXII, 240; CXL, 567; CLXI, 579. — Episcopus non constituit presbyteros, conc. Antioch., CXXXII, 263. — Episcopus non constituit presbyteros, conc. Parisiens., CXL, 581; CLXI, 587. — Episcopus non debet abbatem, conc. Turon., c. 2, CXL, 587; CLXI, 586; CLXXXVII, 101. — Episcopus non debet a aliam, conc. Antioch., c. 23 (541), LVI, 712; LXVII, 127; CXXX, 284; CLXXXVII, 791. — Episcopus non est ordinandus, conc. Antioch., c. 19 (541), LVI, 711; LXXXIV, 127; CXXX, 283; CLXXXVII, 546. — Episcopus non exeat ad, canon. Hibernens., XCVI, 1511. — Episcopus non invadat alienam, canon. Hibernens., *id.* 1262. Episcopus nollam rei familiaris, conc. Carthag. IV, c. 20 (456), CLXXXVII, 418. — Episcopus nullius canonem audiat, conc. Carthag. IV, c. 23 (456), *id.* 967. — Episcopus nullum prohibeat ingredi, conc. Carthag. IV, c. 4 (456), *id.* 1728. — Episcopus omnis suis ipsius, conc. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Episcopus pauperibus, vel infirmis, conc. Aurelian. I, c. 12 (811), LXXXIV, 276; XCIX, 1051; CXXX, 410; CLXXXVII, 395. — Episcopus prater synodum, conc. Antioch., LXXXVIII, 835. — Episcopus presbyter, atque, conc. Arvern., c. 15, LXXXIV, 294. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Toletan. IV, c. 28 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 453, 496. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. August., CXXXVIII, 854. — Episcopus, presbyter aut diaconus, conc. Moguntin., CXL, 657; CLXI, 1148; CLXXXVII, 862. — Episcopus, presbyter, aut diaconus, conc. Nannet., CLXI, 489. — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, conc. August., CXXXVIII, 856. — Episcopus, presbyter et diaconus, canon. apostol., c. 45, LXVII, 146; LXXXVIII, 861; CXXX, 19. — Episcopus, presbyter vel diaconus, conc. Aurelian. IV, c. 15, XCIX, 1042. — Episcopus quando ordinationes facere, conc. Nannet., CXXXII, 45; CXL, 625; CLXI, 450, 1154. — Episcopus presbyter aut diaconus, conc. Epsun., CXXXII, 222. — Episcopus qui aliteris episcopi, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Episcopus qui eos quolibet, conc. Meldens., CXL, 661; CLXI, 848. — Episcopus qui filios aut nepotes, conc. Agath., c. 33 (541), LXXXIV, 288; XCIX, 1034; CXL, 405; CLXXXVII, 510. — Episcopus qui in casali, conc. Nicæn., c. 10 (325), XCIX, 1010. — Episcopus qui invitum aut reclamantem, conc. Aurel. III, c. 7 (558), CLXXXVII, 561. — Episcopus qui mandatum iur., conc. Toletan. IV, c. 68 (671), LXXXIV, 582; CXL, 478; CXXXII, 261; CXL, 707; CLXI, 254; CLXXXVII, 919. — Episcopus quislibet, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Episcopus sacerdotibus ac ministris, conc. Hispal. II, c. 6 (619), CLXXXVII, 538, 967. — Episcopus si clerico vel laico, conc. Carthag. IV, c. 29 (456), LVI, 887; LXXXIV, 202; CXXX, 345; CLXXXVII, 756. — Episcopus si in altera, conc. Aurelian. III, c. 15 (550), XCIX, 1015. — Episcopus si infirmitate non fuerit, conc. Aurelian. I, c. 27 (511), LXXXIV, 278; XCIX, 1025; CXL, 412; CLXXXVII, 1785. — Episcopus sine consilio clericorum, conc. Carthag. IV, c. 32 (456), CLXXXVII, 142.

Episcopus si tertiam partem, conc. Toletan. II, c. 4 (653), CLXXXVII, 930. — Episcopus subiecto suis mercedi, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag. IV, c. 19 (456), CLXXXIV, 418. — Episcopus vel quilibet alius, conc. Eliberit., c. 27 (510), LXXXIV, 308; CXXX, 416. — Episcopus vero apud quem, canon. apostol., c. 46, LXVII, 145; LXXXVIII, 848; XCVIII, 82; CXXX, 16; CXLII, 274. — Episcopus vero benedictionem, conc. Agath., c. 16 (544), LXXXIV, 266; CXXX, 404; CXXXII, 571; CLXXXVII, 376. — Episcopus viduam vel repudiata, conc.

Carthag. iv, c. 15 (436), LXXXIV, 23. Episcopus vitem supellectilem et, conc. Carthag. iv, c. 15 (436), CLXXXVII, 221. — Epistolae tales per fratres, conc. Tarracon, c. 13 (556), LXXXIV, 313; CXXX, 424; CXL, 562; CLXI, 376. — Equitietiam olim merito, conc. Carthag., c. 63 (419), LXVII, 205. — Equus ac pecus si, canon. Adamnani, LXXXVIII, 816. — Equus aut pecus si, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Erga eum qui peccata, conc. Constantin. iv, c. 11, CLXXXVIII, 1367. — Ergo quia et religioni, conc. Toletan. v, c. 4 (661), LXXXIV, 391; CXXX, 481. — Ergo qui Christi pecunias, canon. Remigii, CII, 1-97. — Ergo si vobis placet, conc. Carthag. i, c. 1, LXXXIV, 179; CXXX, 321. — Errorem placuit corrigi ut, conc. Eliberit., c. 26 (310), LXXXIV, 505; CXXX, 416. — Est et alia causa, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Est praeterea quaedam execrabilis, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 696. — Et ad hoc corrigendum, canon. sub Edgardo., CXXXVIII, 509. — Et cur ad mortem, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Et de his etiam petendum, conc. Carthag., c. 63 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 951. — Et de illorum indulgentia, conc. Confluent., CXXXVIII, 678. — Et de infractura ecclesiarum, conc. Grateleian. (928), CXXXVIII, 466. — Et diximus de fractura, *ibid.* — Et diximus de incantationibus, *ibid.* — Et ea quidem monasteria, conc. Ticin. ii, id. — Etenim deest ut bi, conc. Toletan. vi, c. 10 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 490. — Etenim dum pejerare compellimur, conc. Toletan. vii, CXL, 881; CLXI, 801. — Et episcopus illius prochie, conc. Caristac., CXXXVIII, 643. — Et haec sancta synodus decrevit, conc. S. Medardi, CLXI, 1534. — Et haec siquidem totius, conc. Toletan. xiv, c. 3, LXXXV, 596. — Et hoc addi necessarium est, conc. Sardic., c. 3 (347), LVI, 832. — Et hoc consequenter esse, conc. Sardic., c. 12 (347), LVI, 835. — Et hoc constitutum universi, conc. Nicen., c. 45 (325), LVI, 410. — Et hoc constitutum ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Et hoc debite sancta, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 161. — Et hoc dilectum vestra, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 857. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Nicen., c. 39 (325), LVI, 407. — Et hoc necessarium arbitror, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 790; LXXXVIII, 839; CXL, 554; CLXI, 350; CLXXXVII, 531. — Et hoc necessarium esse, conc. Sardic., c. 13 (347), LVI, 835. — Et hoc nobis iustum, conc. Vasens. ii, c. 4, LXXXIV, 362; CXL, 664; CLXI, 317. — Et hoc nos servaturos, conc. Carthag. vi, CXXX, 553. — Et hoc notum facient, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Et hoc omnibus fidelibus, conc. Regiens., CXL, 1009. — Et hoc omnibus placuit, conc. Sardic., c. 17 (347), LVI, 836. — Et hoc placuit ut, conc. Sardic., c. 7 (347), LXXXIV, 417; CXXX, 274; CLXI, 351. — Et hoc quoque statuere, conc. Nicen., c. 40 (325), LVI, 408. — Et hoc quoque statuere debetis, conc. Sardicens., c. 14 (347), LVI, 781; CLXI, 389; LXXXVIII, 894; CXL, 584. — Et hoc sancta synodus, conc. Aurlan., CXL, 878; CLXI, 697. — Et hoc sancta vult, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 159. — Et hoc scire volumus, conc. Ticin., CXXXVIII, 578. — Et hoc statuimus ut si, conc. Sardic., c. 30 (347), LVI, 857. — Et hoc statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), id., 856. — Et hoc universi constitutum, conc. Sardic., c. 19 (347), LVI, 781; LXXXIV, 122; LXXXVIII, 835; CXXX, 278; CXXXII, 375. — Et hoc vestra probet, conc. Sardic., c. 11 (347), LVI, 835. — Et huic similiter providendum, conc. Sardic., c. 4 (347), id., 852. — Etiam et hoc adjecit, conc. Carthag. ii, c. 10 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 328. — Etiam quae dudum vestrae, conc. Carthag. vi, id., 556. — Etiam si hoc placet, conc. Carthag. ii, c. 5 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Etiam si talis aliquis, conc. Sardicens., c. 2 (347), LVI, 775; LXXXVIII, 890; CXL, 554; CLXI, 350. — Etiam si talis extiterit, conc. Nicen., c. 28 (325), LVI, 401.

Et ideo secundum harum, conc. Toletan. xiv, c. 9, LXXXIV, 509. — Et ideo: praedicti acta, conc. Tolet. xiv, c. 6, id., 507. — Et illud divini oraculi, conc. Toletan. xi, CXXX, 517. — Et illud est statuendum, conc. Carthag. iii, c. 40 (436), LXXXIV, 194; XCIX, 1003; CXXX, 333. — Et illud nobis mandatum, *ibid.*, c. 38 (397), LVI, 411; LXVII, 196; LXXXIV, 194; CXXX, 333. — Et illud nobis verbo, *ibid.*, c. 52 (419), LXVII, 197. — Et illud petendum est, *ibid.*, c. 62 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 853; CV, 879; CXL, 656; CLXI, 495. — Et illud praecipue si videtur, conc. Carthag. i, c. 5, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et illud statuendum ut, conc. Carthag. v, c. 2 (458), LXXXIV, 349; CXXX, 349. — Et illud sub anathemate, conc. Salegust., CXL, 1061; CLXI, 896. — Et inde die Jovis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Et inter minutulas, conc. Regiens., c. 4 (477), LXXXIV, 245. — Et invenimus cum communibus, conc. S. Quintini, CXXXVIII,

630. — Et in via exercitus et in, conc. Lillebon., CXLIX, 1329. — Et lex divinitus inspirata, conc. Metens., CXXXVIII, 739. — Et licet de laica, conc. Arelat. ii, c. 2 (461), LXVII, 1090, LXXXIV, 245; CXXX, 583. — Et licet in omnibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Et licet multorum annorum, conc. Metens., id., 636. — Et licet superfluum sit, conc. Agath., c. 22 (514), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Et mandat vobis noster, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 632. — Et mandat vobis noster, *ibid.*, 636. — Et mandat vobis quia, *ibid.*, 639. — Et misimus hoc super, conc. Confluent., id., 674. — Et ne clericus inscio episcopo, conc. Matiscens. i, c. 7, XCIX, 1057. — Et ne diaconi presbyteris, conc. Nicen., c. 20 (325), id., 1048. — Et ne id fortasse, conc. Agath., CXXX, 403. — Et ne magnificentiam vestram, conc. Spariac., CXXXVIII, 548. — Et ne quia clericus, conc. Nicen., c. 19 (325), XCIX, 1040. — Et nolo ut aliqua, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Et non volunt ut aliquis, conc. Confluent., id., 677. — Et nostri fideles qui, conc. S. Quintini, id., 631. — Et nulli liceat in Normannia, conc. Lillebon., CLXIX, 1350. — Et omnino decrevimus ut, conc. Suesion. (714), LXXXIX, 826. — Et praecipientes statuimus ut si, conc. Roman., sub Nicolao, CLXIII, 1516. — Et quia unus de fidelibus, conc. Parisiens., c. 17 (531), LXXX, 453. — Et quavis antiquitas sit statutum, conc. Ravennat. (997), CXXXIX, 197. — Et quando quidem pactio, conc. Parisiens., c. 23 (531), LXXX, 454. — Et quasi Dei interdictum, conc. Northumbi., CXXXVIII, 521. — Et quia ad tantum, conc. Vernens., id., 796. — Et quia audivimus quod, conc. Caristac., id., 749. — Et quia bonam voluntatem, conc. Pistens., id., 699. — Et quia convenit ordinem, conc. Agath., c. 30 (514), LXXXIV, 267; CXXX, 403. — Et quia diabolo nulum locum, conc. Turonens., CXXXII, 212; CXL, 646; CLXI, 498. — Et quia etiam temporis, conc. Benevent. CXXXVIII, 728. — Et quia in ordinandis, conc. Arelat. iii, c. 1 (461), LXVII, 1089; LXXXIV, 245; CXXX, 581; CXXXII, 577. — Et quia iure cavetur, conc. Bajocens., CXLVII, 258. — Et quia non solum, conc. Vasens. ii, c. 5, LXXXIV, 362. — Et quia novi haeretici, conc. Remens., CXLII, 1457. — Et quia per vagos, conc. Marsn. ii, CXXXVIII, 577. — Et quia per vago, conc. Confluent., id., 671. — Et quia iure cavetur, conc. Juronens., id., 787. — Et quia plurimorum suggestione, conc. Arvern. ii, c. 7, LXXXIV, 396. — Et quia sacramenta post, conc. Pistens., CXXXVIII, 714. — Et quia sancta ecclesia, conc. Toudonens., id., 538. — Et quia tam in sede, conc. Vasens. ii, c. 3, LXXXIV, 361.

Et qui divinationes expetunt, conc. Ancyrit., CLXI, 1317. — Et qui furum fecerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Et qui interpellatus est, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Et quislibet nummus in, canon. sub Edgardo, id., 514. — Et quoniam a nobis ratio, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 679. — Et quoniam episcopi qui, conc. Vernens., CXXXVIII, 795. — Et quoniam fideles nostri, conc. Pistens., id., 717. — Et quoniam gravis et intolerabilis, conc. Tullens. (1192), CCV, 917. — Et quoniam humana fragilitas, conc. Pistens., CXXXVIII, 701. — Et quoniam illa quae, *ibid.*, 699. — Et quoniam in praefatis, *ibid.*, 709. — Et quoniam legitimus in, canon. sub Hincmaro (802), CXXXV, 785. — Et quoniam religiosa sollicitudo, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 611. — Et quoniam sunt aliqui, conc. Trostleian. (909), CXXXII, 690. — Et quoniam ut scriptum est, canon. Hincmari (832), CXXXV, 785. — Et sciant comites nostri, conc. Pistens., CXXXVIII, 716. — Et sciatis quia ad, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et sciatis quia non, conc. Confluent., id., 674. — Et sciatis quia senior, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia sicut, conc. S. Quintini, id., 632. — Et sciatis quia sic, canon. sub Carolo II, id., 634. — Et sciatis quia volumus, conc. Marsn. i, id., 636. — Et sciatis quia vult, canon. sub Carolo II, id., 635. — Et si adhuc dubitatis, *ibid.*, 636. — Et si aliquis pars, *ibid.*, 640. — Et si aliqui iterantes, conc. Caristac., id., 644. — Et si aliquis comes, *ibid.* — Et si aliquis de gentilibus, canon. Walliae (940), id., 473. — Et si aliquis de, conc. Marsn. ii, id., 578. — Et si aliquis fuerit, canon. sub Carolo II, id., 636. — Et si falsus monetarius, conc. Pistens., id., 705. — Et si aliquis ex, conc. Confluent., id., 673. — Et si forte aliquis, conc. Arelat. iii, c. 4 (461), LXVII, 1090; LXXXIV, 246. — Et si forte indiscrete, conc. Nicen., c. 11 (325), XCIX, 1011. — Et si forte subreptum, conc. Colonien., CXXXVIII, 531. — Et si illi placet, conc. Metens., id., 738. — Et si illi qui, conc. Toletan. iv, c. 66 (633), CXXX, 478; CLXXXVII, 912. — Et si infinite sunt quae, conc. Carthag. i, c. 4, LXXXIV, 181; CXXX, 322. — Et si Judaeorum servi necdum, conc. Toletan. xii, c. 9 (681), CLXXXVII, 296. — Et similiter

189; LXXXVIII, 812; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. iv, c. 50 (653), CLXXXVII, 1079. — Homicidas, adulteri, fures, conc. Aurelian. i, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidas, malefeci, fures, sacrilegi, conc. Theodon., CXL, 910. — Homicklas et falsos testes, conc. Agath., c. 57, XCIX, 1062. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon., CXXXII, 299; CXL, 772; CLXI, 758. — Homicidis vel cæteris reis, conc. incert. (741), LXXXIX, 829. — Homickas quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincmaro (853), CXXV, 774. — Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 783. — Homo dinariis non aulea, *ibid.*, 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compendi., CXXXII, 509. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Honor etiam regius et potestas, conc. Colonien., id., 550. — Hæra itaque diei, conc. Toletan. iv, c. 4 (671), LXXXIV, 568. — Hærtatur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 485. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXI, VIII, 758. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. iv, CXXX, 548. — Horum qui penitentia accepta, conc. Arseus., id., 395. — Hos Ecclesie thesauros episcopis, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Hos eosdem sane non, conc. Ancyr., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 263. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Malicens. ii, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosarie, conc. Ebroicens., CXLVII, 253. — Hospitium sacerdotis et clericorum, canon. Wallia (910), CXXXVIII, 473. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Romano., c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali viuo, conc. Arelat. ii, c., LXXXIV, 242. — Huc inter cætera prædicta, conc. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1083. — Humanitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, c. inc. Toletan. iv, c., LXXXIV, 571; CXXX, 469.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. i, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idecirco constitutus per consilium, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Idecirco præter illa que, conc. Ebroicens., CXI, VII, 252. — Id constitutum observandum quod, conc. Aurel. i, c. 5, LXXXIV, 275; CXXX, 403; CLXXXVII, 1074. — Id convenit inviolabiliter, conc. Lugdun. ii, c. 11, XCIX, 1033. — Idem etiam Hilidius res, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem iudicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statuimus ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo tantopere compescendum, conc. Troasleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendam, conc. Agath., c. 10 (514), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 645; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendam, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. ii, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c. 20, id. — Id etiam placuit ut, conc. Agath., c. 8 (514), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 58. — Id etiam placuit ut, conc. Toletan. vii, c. 8 (681), LXXXIV, 108; CXXX, 498. — Id semper placuit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXVII, 1859. — Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. i, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Troasleian. (909), CXXXII, 674. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 498. — Igitur quia hactenus in, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clericus aut monachus, conc. Toletan. x, CLXI, 810. — Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. iv, c. 25 (671), LXXXIV, 571; CXXX, 471; CXXXIV, 24; CXI, 580; CLXI, 388; CLXXXVII, 207. — Ii qui dicuntur ab episcopis, conc. Chalcedon., c. 29 (450), LXVII, 94. — Ii qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LXVI, 882. — Ii qui sunt in vicis, conc. Antioch., c. 10 (541), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. xiv, c. 11, LXXXIV, 509. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1564. — Illa que nuper cum, conc. Tuslac., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (561), XLIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Illis vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem aut omnibus, conc. Arelat. ii, c. 6, LXXXIV, 241; CXXX, 379; CXL, 534; CLXI, 351. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. iii, c. 38 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXXX, 355. — Illud autem suggero vestras, conc. Carthag. ii, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. xi, c. 2 (616), CLXXXVII, 782. — Illud etiam adicientes præcipimus, conc. Rheimens. (1119), CLXXXVIII, 841. — Illud etiam adnectendum, conc. Turonens., CXXXII, 206. — Illud etiam adnectendum videtur, conc.

Aurelian., CXL, 735, 1075; CLXI, 166. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 929. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag., c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 950; CXL, 858; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (587), LXXXIV, 327; CXXX, 452. — Illud etiam quod in sacro, conc. Remens., CLXXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicæn., c. 6 (325), CLXXXVII, 548. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leonici., CXXXVIII, 618. — Illud præterea omni ecclesiastico, conc. Aurelian., CXL, 458; CLXI, 497. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul., c. 9 (796), XCIX, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. ii, CXXXIV, 56. — Illud præterea statuit, conc. Sardic., c. 18 (347), LXVI, 785. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCIV, 1215.

Illud quoque collatione mutua, conc. Toletan. xi, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicæn., c. 29 (325), LXVI, 403. — Illud quoque necessarii adjuvandum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567. — Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (347), LXXXIV, 121; LXXXVIII, 855; CV, 877; CXXX, 278; CXXII, 276. — Illud quoque statuit, conc. Nicæno., c. 41 (325), LXVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 5 (347), id., 775. — Illud quoque statutum sit, conc. Sardic., c. 2 (347), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Illud sane memorie commendandum, conc. Tullens., CL, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. iii, c. 40 (397), CLXXXVII, 132. — Illud vero communi decreto, conc. Althelm., c. 6, CL, 828; CLXI, 628, 1291; CLXXXVII, 1455. — Illud vero placuit ut, conc. Carthag. iii, c. 7 (397), id., 714. — Illud vero præterea specialiter, conc. Toletan. ii, c. 5 (365), LXXXIV, 536; CXXX, 439; CXXXIV, 56. — Importunitas nimia et, conc. Sardic., c. 8 (347), LXVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (347), LXVI, 1321; LXVI, 851. — Importunitates et nimia, *ibid.*, c. 55 (347), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostre nimia, *ibid.*, c. 8 (347), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 482. — Imprimis qui sacris sunt, *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 485. — Impudicas detestabileque personas, conc. Tribur., c. 6 (895), CLXXXVII, 1571. — In administratione sacramentorum, conc. Ebroici., CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Verdens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc. Urbic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 732, 1075; CLXI, 115, 1065; CLXXXVII, 1832. — In canonicis, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (504), CLXXXVII, 1011. — In capite quadagesime omnes, conc. Agath., c. 36 (506), CXXXII, 245; CXL, 961; CLXI, 867; CLXXXVII, 285. — Incassum autem publici contemtores, conc. Roman., CXI, VII, 781. — Incesti dum in ipso, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Incestus conjugis nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epau., c. 50, XLIX, 1058; LXXXIV, 289. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Incestos nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidæ, homicidæ qui, conc. Turon., CXL, 786; CLXI, 677. — In cæmeteriis ecclesiarum que, conc. Juliobon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 545. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXI, 257; CXXX, 590. — Incommutabilis eademque semper, conc. Toletan. vii, c. 2 (635), CLXXXVII, 1143. — In concilio Ancyrano de homicidis, conc. Moguntin., CXII, 1571. — In concilio Ancyrano scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodonis, conc. Theodon., CXL, 768; CLXI, 751. — In concilio Carthaginensi de, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — In concilio Carthaginensi ita, conc. Moguntin. (847), CXII, 1563. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1614. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nauvicens., CXL, 1069. — In copulatione fidelium generatorem, conc. Wormat., c. 32 (868), CXXII, 354; CXL, 779; CLXI, 666; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communi conc. Hispal. ii, c. 11 (619), id., 1088. — In decretis Gregorii pape, conc. Moguntin.

conc. Carth. i, c. 12, LXXXIV, 183; CXXX, 321. — Gravilam oportet baptizari qua do, conc. Neocesar. LXXXVIII, 834; CXXXII, 311; CXL, 733; CLXI, 111. — Gravis poenitentia est quod, canon. sub Edgardo, c. 1, CXXXVIII, 510.

H

Haheatur semel consilium ante, conc. Nicen., c. 5 (325), CLXXXVII, 98. — Habentem potestatem cum, *ibid.*, c. 8 (325), LVI, 818. — Habent quippe sacerdotes, canon. Hibernens., XLVI, 1283. — Habet senior noster constitutum, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 637. — Habitantibus illis in habitu, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Hadrianus papa secundus quod, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 527. — Hæc autem omnia exequiarum, conc. Regiens., c. 8 (477), LXXXIV, 453; CXXX, 590. — Hæc autem quæ superius, conc. Lillebon., CLXIX, 1352. — Hæc autem scripsimus non, conc. Gangreas, c. CXXX, 973; CLXI, 633; CLXXXVII, 168. — Hæc cautela circa omnes, conc. Hippolens., CXL, 803; CLXI, 562. — Hæc circa omnes cautela, *ibid.*, CXXXII, 516. — Hæc de præcipuis in eadem, conc. Saponar., CXXXVIII, 664. — Hæc est iustitia quam, conc. Lillebon., CLXIX, 1329. — Hæc est potentis viri, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 515. — Hæc huius placiti constitutio, conc. Hierdens., c. 16 (346), CLXXXVII, 911. — Hæc ita apud nos, conc. Carth. i, c. 1 (419), LVI, 665; LXVIII, 186. — Hæc mala audientes, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Hæc mala audientes ter, conc. Pontig., CXXXVIII, 771. — Hæc maxime pro Dei, conc. Narbon., c. 12, LXXXIV, 612. — Hæc namque sunt sacerdotalis, canon. Hincmar., (841), CXXV, 1071. — Hæc olim sæpe inculcata, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616. — Hæc quæ subscribimus, conc. Arausic., c. 29 (479), LXXXIV, 458; CXXX, 594. — Hæc quæ superius nostra, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 576. — Hæc quoque prudentia vestra, conc. Sardic., c. 9 (347), LXXXIV, 418; CXXX, 375. — Hæc salubriter et consequenter, *ibid.*, c. 25 (347), LVI, 838. — Hæc sancta synodus aulli, conc. Toletan. III, c. 3 (627), LXXXIV, 552; CXXX, 453; CLXI, 256, 1101. — Hæc sententia quæ ad milites, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Hæc vero per singula, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Hæc vero quæ a nobis, conc. Lugdun., c. 5, XCIX, 1074. — Hæc vero statuta nulla, canon. sub Aitone, CXXIV, 48. — Hæretici si se transferre, conc. Eliberit., c. 16 (310), LXXXIV, 304. — Hæreticis qui errant ab, conc. Eliberit. v (310), CXXX, 415. — Hæreticos in mortis discrimine, conc. Arzusic., c. 1 (479), LXXXIV, 255; CXXX, 591. — Hæreticum in mortis discrimine, conc. Arelat. II, c. 26, XCIX, 1025. — Hanc autem institutionem prædictam, conc. Narbon., CLI, 746. — Hanc etiam Dei treviam, conc. Cadom., *id.*, 750. — Hanc siquidem conjunctionem facere, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Has consuetudines habeant, conc. Juliobon., c. CXXXVIII, 385. — Has omnes constitutiones ecclesiasticas, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Hi autem qui aiunt, conc. Roman. (862), CXIX, 795. — Hi autem qui contra interdictum, conc. Taurinat., c. 7, LXXXIV, 350; CXXX, 587. — Hi autem qui secundo aut, conc. Ancyrit., c. 8 (315), LVI, 467; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 875; CXXX, 264; CXXXII, 671. — Hic ergo hoc est in præsent, canon. Remigii, CII, 1095. — Hic in Romana synodo, canon. sub Aitone, CXXIV, 30. — Hic qui dederit vel acceperit, conc. Gangreas., CXL, 844; CLXI, 830. — Hi dum pane in, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Hi ergo qui sanctimonialibus, conc. Tribur. c. (895), CLXXXVII, 1578.

Hi qui altario Dei deserviunt, conc. Hierdens., c. LXXXIV, 523; CX, 480; CLXXXVII, 988; CXL, 1300; CLXXXVII, 279. — Hi qui altario Dei serviunt, conc. Arelat. II, CLXI, 882. — Hi qui Christiani facti, conc. Laodic., c. 29, XCIX, 1063. — Hi qui contendunt quæcunque, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Hi qui ex Judæis alii, conc. Toletan., CLXI, 821. — Hi qui ex rebus, conc. Meldens., CXXXII, 201. — Hi qui incesta pollutione, conc. Hierdens., CLXI, 663. — Hi qui in clero sunt, conc. Ancyrit., c. 13, LXXXVIII, 879; XCIX, 1066; CXI, 887. — Hi qui in discrimine, conc. Gerund., c. 10 (354), LXXXIV, 315. — Hi qui in discrimine, conc. Toletan. IV, c. 54 (671), *id.*, 379. — Hi qui intrant in ecclesiam, conc. Toletan. I, c. 13 (400), CLXXXVII, 1759. — Hi qui iaventi fuerint famosos, conc. Eliberit., c. 52 (310), LXXXIV, 307. — Hi qui oblationes defunctorum, conc. Vasens., CXXXVIII, 355. — Hi qui offerendi sacrificium, conc. Nicen., c. 19 (325), XCIX, 1020. — Hi qui ordinari petunt, conc. Meldens., CXI, 626. — Hi qui ordinari petuntur, conc. Carth. i, CXXXII, 279. — Hi qui per disciplinam, conc. Casaragust., CLXI, 835. — Hi qui post sanctæ religionis, conc. Arelat. II, c. 25 (460), CXXXI, 254; CXI, 999; CLXI, 881; CLXXXVII, 286. —

Hi qui post sanctam religionis, *ibid.*, LXXXIV, 243; CLXI, 859. — Hi qui prævaricati sunt, conc. Nicen., c. 11 (325), LVI, 762. — Hi qui pro quibuscunque, conc. Aurelian. V, c. 20, XCIX, 1031. — Hi qui publicis inter se, conc. Arelat. II, c. 50 (460), *id.*, 1063. — Hi qui se carnali vitio, *ibid.*, c. 7 (460), CLXXXVII, 502. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Toletan. II, c. 6 (723), LXXXIV, 461; CXXX, 844; CLXI, 421; CLXXXVII, 1260. — His a quibus Domini sacramenta, conc. Moguntin., CXXXII, 296; CXI, 609. — His autem rationibus ei, conc. Roman., CXLVIII, 785. — His ergo omnibus synodis, conc. Toletan. III, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — His igitur constitutionibus nostris, conc. Toletan. VI, c. 16 (725), LXXXIV, 463; CXXX, 548. — His ita promissis nobilissimis, conc. Teudon., CXXXVIII, 335. — His itaque Domino propitio, conc. Arvern. II, c. 22, LXXXIV, 300. — His itaque prælibatis nunc, conc. Trisolan. (909), CXXXII, 713. — His omnibus rite dispositis, conc. Toletan. VI, c. 19 (676), LXXXIV, 403; CXAN, 494. — His perpensis, fratres charissimi, conc. Metens., CXXXVIII, 657. — His qui diversorum peccatorum, conc. Laodic., c. 2 (347-381), LVI, 714; LXXXIV, 120; CXXX, 287; CLXXXVII, 1565. — His qui sacram sortiti, conc. Nicen. II, CXXXIX, 479. — His vero omnibus finem, conc. Toletan. V, c. 9 (664), LXXXIV, 592; CXXX, 486. — Hi vero qui ad, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Hi vero qui ex rebus, conc. Sparnac., *id.*, 552. — Hi vero qui male conceptos, conc. Hierdens., c. 2, LXXXIV, 522; CX, 474; CXXX, 427; CXXXII, 297; CXI, 931. — Hi vero qui sunt, conc. Arausic., CXXX, 594. — Hi vero qui susceptam, conc. Aurelian. I, c. 11, CXI, 481; CXIX, 1051. — Hi vero qui tempore, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Hi vero sæculares qui, conc. Agath., c. 25 (514), LXXXIV, 267; CXXXII, 306; CLXI, 654. — Hi vero sæculares qui, conc. Lingon., CXXIV, 1089. — Hi volumus ut populum, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Hoc ante omnia decretum est, conc. Narbonens., c. 9, LXXXIV, 612. — Hoc autem omnibus Christianis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 561. — Hoc autem omnibus Christianis, *ibid.*, 569. — Hoc est igitur primum, conc. Intingford. (905), *id.*, 459. — Hoc etiam audire desideramus, conc. Ticin. I, *id.*, 573. — Hoc etiam commendaverunt seniores, conc. Silvicens., *id.*, 605. — Hoc etiam innovandum, conc. Barchin. II, LXXXIV, 609. — Hoc etiam multorum querellis, conc. Ticin. I, CXXXVIII, 575. — Hoc etiam placuit ut a, conc. Carth. III, c. 10 (458), LVI, 424; LXXXIV, 191; CXXX, 333; CLXI, 522; CLXXXVII, 934. — Hoc etiam placuit ut episcopo, conc. Valentian., c. 2, (587), LXXXIV, 325; CXXX, 451. — Hoc etiam placuit ut vagus, *ibid.*, c. 5 (587), LXXXIV, 328; CXXX, 452. — Hoc etiam placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Vasens. II, c. 2, LXXXIV, 261; CXI, 664; CLXI, 507. — Hoc etiam pro reedificatione, conc. Arelatens. VI, c. 10, XCIX, 1029. — Hoc etiam statutum est, conc. Rothomag. CXLVII, 260.

Hoc igitur inviolato stylo, conc. Forojul., c. 12 (796), XCIX, 300. — Hoc itaque definitum est, conc. Narbon., c. 9, LXXXIV, 611. — Hoc itaque propter ampliandum, conc. Narbon., c. 14, *id.*, 612. — Hoc maxime definitum est, conc. Narbon., *id.*, 612. — Hoc nequaquam apud nos, conc. Constantin. V, CLXXXVII, 763. — Hoc omnibus modis præcipimus, conc. Bracar., CXL, 750; CLXI, 111. — Hoc per omnia provideatur, conc. Aurelian., c. 21, XCIX, 1051. — Hoc placuit ut omnes, conc. Vasens. II, c. 1, LXXXIV, 261. — Hoc quoque consequens, conc. Sardic. (347), VIII, 1321. — Hoc quoque definire, *ibid.*, 1321. — Hoc quoque modis omnibus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Hoc quoque necessario, conc. Sardic., (347), VIII, 1320. — Hoc quoque necessarium, *ibid.*, 1324. — Hoc quoque omnes, *ibid.*, 1328. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Sardic., c. 16 (347), VIII, 1525; LVI, 782; LXXXVIII, 845; CV, 877. — Hoc quoque omnibus placet, conc. Nicen., c. 42 (325), LVI, 409. — Hoc quoque provideat, conc. Sardic., c. 9 (347), LVI, 778; LXXXVIII, 892. — Hoc quoque prudentia vestra, conc. Nicen., c. 36 (325), LVI, 405. — Hoc quoque statuere debetis, conc. Sardic., c. 14 (347), LXXXIV, 119; CXXX, 376. — Hoc quoque statutum est, conc. Confluent., CXXXVIII, 817; CLXI, 262. — Hoc quoque statutum est ut, *ibid.*, CXXXVIII, 818; CXI, 724. — Hoc quoque vestra, conc. Sardic., (347), VIII, 1321. — Hoc regulariter definitum est, conc. Narbon., c. 1, LXXXIV, 611. — Hoc regulariter secundum priorum, *ibid.*, c. 13, LXXXIV, 612. — Hoc sanctum affirmat concilium, conc. Toletan. II, c. 10 (589), CLXXXVII, 1475. — Hoc sit igitur primum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 515. — Hoc sit in iudicio positum, conc. Constantin. IV, CLXXXVII, 1506. — Hoc statuere digne, mini ut, conc. Carthag., c. 9 (419), LVI, 666; LXVIII

189; LXXXVIII, 842; CXL, 867. — Hoc tantum sibi in monasterio, conc. Toletan. iv, c. 50 (635), CLXXXVII, 1079. — Homicidas, adulteri, fures, conc. Aurelian. i, c. 1, XCIX, 1064. — Homicidas, malefici, fures, sacrilegi, conc. Theodon., CXL, 910. — Homicidas et falsos testes, conc. Agath., c. 57, XCIX, 1062. — Homicidis penitus non communicandum, conc. Turon., CXXXII, 299; CXL, 772; CLXI, 758. — Homicidis vel cæteris reis, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Homilias quadraginta Gregorii quisque, canon. sub Hincnario (853), CXXV, 774. — Homo de statu suo, canon. sub Ludovico II, CXXVIII, 783. — Homo dinariis non antea, *ibid.*, 630. — Homo francus accepit beneficium, conc. Compeni., CXXXII, 509. — Homo regius, id est, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Honor etiam regius et potestas, conc. Coloniens., id., 550. — Hora itaque diei, conc. Toletan. iv, c. 4 (671), LXXXIV, 566. — Hæretur ut omni hora, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 485. — Horum illud erat primum, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Horum qui pauperes opprimunt, conc. Carthag. iv, CXXX, 548. — Horum qui penitentia accepta, conc. Arusiens., id., 395. — Hos Ecclesie thesauros episcopis, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Hos eodem sane non, conc. Ancyrin., c. 17, LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Hospitalitate reconciliari si quis, conc. Maticens. ii, c. 11, XCIX, 1030. — Hospitia, administrationes et leprosarie, conc. Ebroicens., CXLVII, 255. — Hospitium pauperibus et clericorum, canon. Wallia (940), CXXXVIII, 473. — Hos præterea qui sæcularem, conc. Romano, c. 10, XCIX, 999. — Hos qui se carnali vi lo, conc. Arelat. ii, c., LXXXIV, 242. — Hule inter cætera prædicta, canon. Roman. sub Sylvestro, CLXI, 1087. — Humanitatis causa melius est, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Hymnum quoque trium puerorum, c. inc. Toletan. iv, c., LXXXIV, 571; CXXX, 409.

I

Ida sacerdotibus omnibus, conc. Aurel. i, c. 20, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 411. — Idcirco constituimus per consilium, conc. Suession., CXXXVIII, 825. — Idcirco præter illa que, conc. Ebroicens., CXLVII, 253. — Id constitutum observandum quod, conc. Aurel. i, c. 5, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CLXXXVII, 1074. — Id convenit invariabiliter, conc. Lugdun. ii, c. 11, XCIX, 1035. — Idem etiam Hilidinus res, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Idem iudicium potest quis, canon. sub Edgardo, id., 512. — Ideoque statim ut ne, conc. Aurelian., CXXXII, 211. — Ideo tantopere compescendum, conc. Troasleian. (909), id., 706. — Id etiam ad custodiendum, conc. Agath., c. 10 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 211; CLX, 645; CLXI, 488. — Id etiam ad custodiendam, conc. Moguntin., CXXXVIII, 585. — Id etiam huic decreto, conc. Arvern. ii, c. 18, LXXXIV, 299. — Id etiam miserationis, *ibid.*, c. 20, id. — Id etiam præcui ut, conc. Agath., c. 8 (544), LXXXIV, 264; CXXX, 401; CXXXIV, 53. — Id etiam placuit ut, conc. Toletan. vii, c. 8 (681), LXXXIV, 108; CXXX, 498. — Id semper placuit observari, conc. Gerundens., CXXX, 426; CLXXXVII, 1859. — Igitur auctoritate canonica, conc. Arvern. i, c. 16, LXXXIV, 294. — Igitur decrevimus ut cultus, conc. Troasleian. (909), CXXXII, 674. — Igitur quia diabolo suadente, conc. Rothom., id., 498. — Igitur quia hætenus in, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Igitur quia monita nostra, conc. Rothomag., CXL, 857; CLXI, 845. — Igitur si clerici aut monachi, conc. Toletan. x, CLXI, 810. — Ignorantia mater cunctorum errorum, conc. Toletan. iv, c. 25 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 471; CXXXIV, 24; CXL, 580; CLXI, 586; CLXXXVII, 207. — Il qui dicuntur ab episcopo, conc. Chalcedon. c. 29 (450), LXVII, 94. — Il qui rapiunt mulieres, conc. Chalcedon., c. 27 (450), LVI, 862. — Il qui sunt in viciis, conc. Antioch., c. 10 (341), LXVII, 62. — Illa igitur apologetica, conc. Toletan. xiv, c. 11, LXXXIV, 509. — Illam vero pravam porticanorum, conc. Lateran., CLXIII, 1564. — Illa que nuper cum, conc. Tuscan., CXXXVIII, 719. — Illi qui apostatant et, conc. Laod., c. 51 (364), XCIX, 1056. — Illis tantum qui ignorantes, conc. Claramont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Illis vero qui scienter, *ibid.* — Illud autem aut omnib., conc. Arelat. ii, c. 6, LXXXIV, 241; CXXX, 379; CXL, 554; CLXI, 551. — Illud autem suggerimus, conc. Carthag. iii, c. 58 (476), LXVII, 195; LXXXIV, 195; CXXX, 335. — Illud autem suggero vestre, conc. Carthag. ii, c. 7 (428), LXXXIV, 186; CXXX, 327. — Illud divini oraculi monentis, conc. Toletan. xi, c. 2 (616), CLXXXVII, 782. — Illud etiam adjuvantes præcipimus, conc. Rhemens. (1149), CLXXXVIII, 841. — Illud etiam adnectendum, conc. Turonens., CXXXII, 266. — Illud etiam adnectendum videtur, conc.

Aurelian., CXL, 735, 1075; CLXI, 166. — Illud etiam nec canonica, conc. Tribur., c. 48 (895), CXL, 929. — Illud etiam petendum ut, conc. Carthag., c. 60 (419), LXVII, 202; LXXXVIII, 930; CXL, 858; CLXI, 759. — Illud etiam provido consilio, conc. Valent., c. 4 (387), LXXXIV, 327; CXXX, 432. — Illud etiam quod in sacro, conc. Remens., CXXXIX, 680. — Illud generaliter est clarum, conc. Nicen., c. 6 (325), CLXXXVII, 546. — Illud præterea decrevit, conc. Tauritan., c. 5, LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Illud præterea in commune, conc. Leodice., CXXXVIII, 628. — Illud præterea omni ecclesiastico, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 497. — Illud præterea per omnia, conc. Forojul., c. 9 (796), XCIX, 298. — Illud præterea speciali ordinatione, conc. Toletan. ii, CXXXIV, 56. — Illud præterea statuit, conc. Sardic., c. 18 (347), LVI, 785. — Illud quod quisquis commisit, conc. Roman. sub Hilario, CXCIV, 1215.

Illud quoque collatione mutua, conc. Toletan. ix, c. 6 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 557. — Illud quoque cunctis volentibus, conc. Suession., CXXXVIII, 592. — Illud quoque providendum, conc. Nicen., c. 29 (325), LVI, 402. — Illud quoque necessarii adjuvandum, conc. Sardic., c., LXXXVIII, 890. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., CXXXVIII, 560. — Illud quoque salutare sacramentum, conc. Ticin., id., 567. — Illud quoque sanctitas vestra, conc. Sardic., c. 18 (347), LXXXIV, 121; LXXXVIII, 895; CV, 877; CXXX, 278; CXXXII, 276. — Illud quoque statuit, conc. Nicen., c. 41 (325), LVI, 410. — Illud quoque statuendum, conc. Sardic., c. 3 (347), id., 775. — Illud quoque statutum sit, conc. Sardic., c. 2 (347), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Illud sane memorie commendandum, conc. Tullens., CCL, 918. — Illud statuendum est ut quando, conc. Carthag. iii, c. 40 (397), CLXXXVII, 132. — Illud vero communi decreto, conc. Althelm., c. 6, CXL, 828; CLXI, 629, 1291; CLXXXVII, 1455. — Illud vero placuit ut, conc. Carthag. iii, c. 7 (397), id., 714. — Illud vero præterea speciali, conc. Toletan. ii, c. 5 (365), LXXXIV, 56; CXXX, 439; CXXXIV, 56. — Importunitas nimis et, conc. Sardic., c. 8 (347), LVI, 777. — Importunitas nostra et frequentatio, *ibid.*, c. 10 (347), LVI, 1521; LVI, 851. — Importunitates et nimis, *ibid.*, c. 55 (347), id., 405; LXXXVIII, 891; CXXX, 275. — Importunitatis nostre nimis, *ibid.*, c. 8 (347), LXXXIV, 117. — Imprimis est ut sanctis, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 483. — Imprimis qui sacris sunt, *ibid.*, 479. — Imprimis quomodo possem, *ibid.*, 483. — Impudicas detestabilem personas, conc. Tribur., c. 6 (845), CLXXXVII, 157. — In administratione sacramentorum, conc. Ebroic., CXLVII, 248. — In alia synodo nobis, conc. Vernens., CXXXIX, 487. — In altari, in quo episcopus, conc. Urbic., CLXXXVII, 1782.

In baptismo, vel in chrismate, conc. Mogunt., CXL, 732, 1075; CLXI, 113, 1065; CLXXXVII, 1832. — In canonicis, in Gangrensi, conc. Roman. sub Symmacho (304), CLXXXVII, 1014. — In capite quadagesime omnes, conc. Agath., c. 56 (506), CXXXII, 245; CXL, 901; CLXI, 867; CLXXXVII, 265. — Incassum autem publici contemtores, conc. Roman., CXLVIII, 781. — Incesti dum in ipso, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incestus conjugis nihil prorsus, conc. Agath., CX, 485. — Incestis conjunctionibus nihil, conc. Epau., c. 30, XCIX, 1058; LXXXIV, 289. — Incestus nullo conjugii nomine, conc. Lingon., CXXIV, 1093. — Incestus nullo conjugii nomine, conc. Agath., CLXI, 662. — Incestuosi dum in ipso, conc. Aurelian., CXL, 780; CLXXXVII, 1691. — Incestuosi dum in ipso, conc. Agath., CLXI, 666. — Incestuosi, parricidae, homicidae qui, conc. Turon. (CIL, 786; CLXI, 677. — In cæmeteriis ecclesiarum que, conc. Julibon., CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 545. — In commune autem omnes, conc. Regiens., c. 5 (477), LXXXV, 257; CXXX, 590. — Incommutabilis eademque semper, conc. Toletan. vii, c. 2 (635), CLXXXVII, 1145. — In concilio Ancyrano de homicidis, conc. Moguntin. (817), CXLII, 1571. — In concilio Ancyrano scriptum, *ibid.*, 1572. — In concilio Antiocheno simul, conc. Aurelian., CXL, 648; CLXI, 491, 1144. — In concilio apud Theodanis, conc. Theodon., CXL, 768; CLXI, 751. — In concilio Carthaginiensi de, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — In concilio Carthaginiensi ita, conc. Moguntin. (847), CXLII, 1563. — In consanguinitate conjuncti nisi, conc. Gerund., CLV, 1644. — In convivio presbyterorum ante, conc. Nanneiens., CXL, 1069. — In copulatione fidelium generatorem, conc. Wormat., c. 32 (868), CXLIII, 534; CXL, 779; CLXI, 666; CLXXXVII, 1671. — In decima actione communis, conc. Hispal. ii, c. 11 (849), id., 1088. — In decreto Gregorii ipsius, conc. Moguntin.

(847), CXII, 1570. — In die Dominico et, conc. Nicæn., c. 20 (525), XCIX, 1025. — In die resurrectionis, conc. Roman. (1074), CLXXXVII, 1829. — Indigne ad altare Dei, conc. Constant. II (504), id. 904. — Indigne ad altare Domini, conc. Roman., CLXI, 240. — Indignum valde est ut, conc. Meldens., CXXXII, 257. — In Dominicis diebus vel carceris, conc. Aurelian., CLXI, 1122. — In Dominicis vel festis diebus, conc. Nannet., c. 1, CLXXXVII, 790. — In ecclesia Dei sancta, conc. Emerit., c. 15 (714), LXXXIV, 630. — In ecclesia in concessu presbyterorum, conc. Carthag. IV, CLXI, 425. — In ecclesia in qua, conc. Aurelian., CXI, 676; CLXI, 202. — In ecclesia manumissus, conc. Arausic., c. 7 (479), LXXXIV, 235; XCIX, 1083; CXXX, 591; CXI, 710; CLXI, 254; 256; 1100; CXCIV, 1250. — In ecclesia non licet liberos, conc. Laodic., CXL, 1072. — In ecclesia prandia fieri, *ibid.*, c. 28, XCIX, 1025. — In ecclesiastico libro namque, conc. Tribur., c. 16 (895), CLXI, 249; CLXXXVII, 945. — In energumenis catechumenis, in, conc. Arausic., CLXI, 119. — In eodem quoque concilio, conc. Salegust., CXI, 1062; CLXI, 897. — In Eucharistia non debet, conc. Wormat., CXXXII, 204; CXI, 752; CLXI, 163. — In Exodo Dominus dicit, conc. Nannet., CXXXII, 289. — Inexpertis et novis moribus, conc. Toletan. IV, c. 3 (661), LXXXIV, 390. — Inexpertis novis moribus novam, *ibid.* V, CXXX, 484. — Infamis persona nec procurator, conc. Roman., CLXXXVII, 689. — In fine Psalmorum non sicut, conc. Tolet. IV, c. 15 (671), LXXXIV, 371; CXXX, 469. — Infirmitas oportet eorum testimonium, conc. Toletan., CLXI, 820. — Infirmitas licet omni hora, conc. Mogunt., CXI, 912; CLXI, 867. — Infirmitas qui necessitate moris, conc. Nannet., CXXXII, 212; CXI, 958; CLXI, 865. — Inflexibilis Judaeorum perfidia, conc. Toletan. VI, c. 3 (767), LXXXIV, 396; CXXX, 488. — In hac confessione valde, canon. sub Edgardo, CLXXXVIII, 509. — Inhibendum et modis omnibus, conc. Nannet., CXXXII, 211; CXI, 616; CLXI, 488. — Inhibentes ulterius ecclesiarum, conc. Bajocens., CXI, VII, 257. — In his jejuniis diebus, conc. Roman. sub Liberio, CLXI, 274. — In his omnibus quæ præmissis, conc. Toletan. V, c. 8 (664), LXXXIV, 392. — In hoc brevuarioque, conc. Carthag. c. 54 (419), LXVII, 195. — In hoc sancto concilio, conc. Matiscon., CXI, 712; CLXI, 2-6. — In hoc titulo Græca, conc. Ancyrit., c. 16 (314), LXXXIV, 107; CXXX, 265. — In hoc titulo Græca, conc. Lingon., CXXIV, 1092. — Initium actionis nostræ de, conc. Mogunt. (847), CXII, 1565. — In iudiciis quatuor debent, conc. Incert. (744), LXXXIX, 828. — In iungendum illi præcipimus, conc. Ebroic., CXVII, 258. — In iustum videtur et impleri, conc. Carisac., c. 2, CXI, 707; CLXI, 255; CLXXXVII, 918. — In lectum mariti absente, conc. Tribur., c. 43 (895), CXXXII, 523; CXI, 919; CLXXXVII, 1660. — In lege est statutum, canon. Hincmari (852), CXXV, 784. — In lege Romana reperitur ubi, canon. Wallæ (910), CXXXVIII, 476. — In letania maiore jejuniis, conc. Ingelth., id. 852. — In libro Regum legitur qui, conc. Toletan., CXI, 900; CLXI, 907. — In locis sanctis, hoc est, conc. Vernens. (844), CXIX, 614; CLXXXVII, 544. — In loco benedictiois considerantes, conc. Toletan. XI, c. 1 (675), LXXXIV, 457; CXXX, 544; CLXI, 517; CLXXXVII, 723. — In matrimonio imago exstat, conc. Remens., CXXV, 407. — In memoriam beati Petri, conc. Tribur., CXI, 613. — In multis conciliis hoc statutum, conc. Carthag. III, c. 44 (419), LXVII, 198; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 815; CXI, 635. — In multis conciliis hoc statutum, *ibid.*, CV, 882; CXXX, 537; CLXI, 479. — In nocte Paschæ, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — In nomine Domini et Salvatoris, conc. Hispal., c. 1 (657), LXXXIV, 591. — In nomine Domini nostri, conc. Valltan., c. 1 (537), id. 525. — In nomine Domini nostri, conc. Lateran. (1039), CLXXXVII, 127. — In nomine gloriosi Domini, conc. Toletan. XI, c. 1 (719), LXXXIV, 470. — In nomine Patris et Filii, conc. Vermer., CXXXVIII, 596. — In nomine sanctæ et, conc. Carisac., id. 615. — In nona actione didicimus, conc. Hispalens. II, c. 9 (619), CLXXXVII, 1051. — In nostris provinciis placuit, conc. Arausic., c. 31 (479), LXXXIV, 257. — In nostra concilio statutum, conc. Carthag. I, c. 15, id. 484; CXXX, 521. Innuamus autem et præcipimus, conc. Rhemens., CLXXXII, 611. — Innuamus autem et præcipimus, conc. Roman. sub Innocentio II, c. 10 (1159), CLXXXVII, 516. — Innuamus ut si quis, conc. Remens., CV, 616. — Innuptis autem qui ad clerum, canon. apostol., c. 27, LXVII, 141; LXXXVIII, 8-2; CXVIII, 88; CXXX, 17; CLXI, 1154. — Inuolita præsumptio usque adeo, conc. Toletan. III, CXXX, 453. — Inuolita præsumptio usque adeo, conc. M. leuit., CLXXXVII, 851. — In omnibus observare con-

venit, conc. Nicæn. II, id., 595. — In omnibus solemnitatibus et, canon. Hibernens., XCVI, 1505. — In omni sacerdotali convivio, conc. African., CXI, 1069. — In ordinatione episcopii hic, conc. Arelat. II, c. 51, XCIX, 1005. — In parochiis multe sunt, conc. Emeritan., c. 19 (704), LXXXIV, 623. — In partibus Tulos dampnata, conc. Turon., CXI, 592. — In peregre baptizati, conc. Eliberit., c. 58, LXXXIV, 27. — In preteritis conciliis, conc. Carthag., c. 6 (419), LVI, 835; LXVII, 187; LXXXVIII, 877. — In prima hebdomada novi, conc. Lugdun., c. 6 (567), XCIX, 1027.

In perceptione corporis et, conc. Cabillon., CXXXII, 226. — In primis constituimus fidem, conc. Succession. (744), LXXXIX, 825. — In primis est ut unum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — In primis igitur decretalem, conc. Roman., CXLVIII, 725. — In primis oramus, optamus, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — In primis placuit ut, conc. Arvern., c. 1, LXXXIV, 291. — In primis placuit ut quoties, conc. Arvernens. I, CXI, 564; CLXI, 378, 1186. — In primis prædicandum est, conc. Rothomag., CXI, 636; CLXI, 482. — In primis statutum est, *ibid.*, CXI, VII, 269; CLXXXVIII, 341. — In primis ut licentiam non, conc. Tribur., CXI, 763. — In primo anno post, *ibid.*, 765. — In primo conjugio debet, conc. Mediolan., CXI, 816; CLXI, 616. — In primo igitur notandum, conc. Roman., CXLVIII, 769. — In principio statendum ut, conc. Carthag. V, c. 4 (458), LXXXIV, 209; CXXX, 349. — In priorum canonum ordine, conc. Emerit., c. 2 (704), LXXXIV, 625. — In processionibus non connectere, conc. Laodic., c. 17, LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — In quantum vel necessitas, conc. Arausic., CXXX, 595. — In quibusdam locis sunt, conc. Carthag. II, c. 9 (428), LXXXIV, 187; CXXX, 528. — In quibusdam quoque Hispaniarum, conc. Toletan. IV, c. 12 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — In quibus ex nostris, conc. Carisac., CXXXVI, 779. — Inquirendum in qui villa, canon. Hincmari (852), CXXIV, 777. — Inquirendum si aliquis presbyterorum, conc. Rhemens., CXI, 496. — Inquirendum si de tabernis, canon. Hincmari (852), CXXV, 780. — Inquirendum si occasione huius, *ibid.*, 779. — In quocunque loco sacerdos, canon. Hibernus., CXVI, 1515. — In Sabbato Paschæ officium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — In sacramento corporis et sanguinis, conc. Carthag. III, c. 24 (597), CLXXXVII, 1752. — In sancta ac Ravennate, conc. Ravenn. (997), CXXXIX, 197. — In sancta Dei Ecclesia, conc. Emeritan., c. 14 (704), LXXXIV, 631. — In sancta Romana Ecclesia, conc. Roman. S. Gregorio (605), CLXXXVII, 430. — In sanctis canonibus decretum, canon. apostol., CLXIII, 635. — In sancto Cabillonensi concilio, conc. Cabillon., CXI, 702; CLXI, 248. — In sancto concilio decretum est, conc. Moguntin., CXI, 910. — In sanctum et satis venerabile, conc. Cesarav. III, c. 1 (729), LXXXIV, 517. — In sacrificiis dilectissimis, ante, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 50. — In sacris canonibus prædictum, conc. Ticiu. II, CXXXVIII, 615. — In sacris canonibus prædictum, canon. S. b Ludovico II, id., 758. — In secretario, diacono inter, conc. Arelat. II, c. 18, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — In secundo et tertio anno, conc. Tribur., CXI, 763. — In septem gradibus omnia, conc. Agrippin., CXI, 780; CLXI, 668, 1301. — Instant etiam alia necessitates, conc. Carthag. III, c. 58 (419), LXVII, 201; LXXXVIII, 930. — Institutio missarum sicut in, conc. Gerund. c. 1 (517), CLXXXVII, 1744. — Instruendi sunt præterea laici, conc. Toletan., CXI, 650; CLXI, 476. — Instruendi sunt presbyteri pariterque, conc. Nannet., CXXXII, 258; CXI, 701; CLXI, 247. — Insuper caveant sub pena, conc. Bajoc., CXI, VII, 256. — In synodo Aurelianensi prima, conc. Aurelian., CXI, 710; CLXI, 221. — In synodo Matisconensi decretum, conc. Matiscon., CXI, 758; CLXI, 169. — In tantum inolevit avaritia, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 487. — Intelligite quid lex, canon. S. Patricii (450), LIII, 822. — Inter cætera denique, quæ, conc. Toletan. VII, c. 4 (684), LXXXIV, 407; CXXX, 497; CLXXXVII, 816. — Inter cætera quoque admonitionis, conc. Truseleian. (909), CXXXII, 701. — Inter cætera vero cognoscite, conc. Hispalens. I, c. 3 (628), LXXXIV, 592; CXXX, 595. — Interdictum est ne reges, conc. Claromont. (1211), 718. — Interdixit per omnia magna, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 845; CV, 608, 874; CXXXII, 209; CXI, 645; CLXI, 487, 1154. — Interea consensu nobis, conc. Hispal. I, c. 1 (628), LXXXIV, 591; CXXX, 595.

Inter memoratos fratres nostros, conc. Hispal. II, CXXX, 596; CXI, 566. — Inter omnes iustitias quas, canon. Si vac., CXXXVIII, 601. — Interrogatum eum de moribus, canon. sub Edgardo, id., 504. — Interrogatum est si duo, conc. Salegust., c. 7 (1122), CXI, 1060; CLXI, 695;

CLXXXVII, 615. — Interrogatum est si pater, conc. Moguntin., CLXI, 679. — Interrogatum est si quis, *ibid.*, CLX, 925. — Interrogatum est si quis, conc. Tribur., CLXI, 679. — In tertio geniculo separentur, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Intra quinquenni autem tempora, conc. Eliberit., c. 11 (310), LXXXIV, 503; CXXX, 415. — In tribus quadragesimis anni, canon. Hibernens., XCVI, 1505. — In tribus quadragesimis anni, conc. Eliberit., CXXXII, 326; CLX, 1013, 1078; CLXI, 895. — In utroque sexu desertores, conc. Arausic., c. 28 (479), LXXXIV, 238. — In venditionibus quas abbates, conc. Agath., c. 36 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 1075. — Invenitendum qualem partem imperii, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Inveniuntur nonnulli per diversas, conc. Ticin., *id.*, 561. — Inveniuntur nonnulli per diversas, *ibid.*, 568. — Inveni sunt multi et, *ibid.*, 561. — Inveni sunt multi et, *ibid.*, 572. — Inventum est etiam a, conc. Francofurt., *id.*, 834. — Inventum est quod multi, conc. Cabillon., n. c. 42 (813), CLX, 693; CLXI, 216, 1091; CLXXXVII, 1036. — In verbo Domini dictum, conc. Rhemens., CLXXXIX, 686. — Investigandum an nihil patrimonii, conc. Meldens., CXXXIX, 595. — Investigandum si nihil patrimonii, conc. Rhemens., CLX, 696; CLXI, 217, 1092. — Investigandum nihilominus de humbaribus, canon. Hincmari (832), CXXX, 779. — Investigandum similiter si nihil, *ibid.*. — In veteri lege ab anno, conc. Toletan., iv, c. 20 (671), LXXXIV, 373; CXXX, 470; CLX, 687; CLXI, 452, 1156; CLXXXVII, 577; CXCIV, 1275. — Ipse se indignum Ecclesiam, conc. Carthag., CXXX, 420. — Ipse vero apostolica et, canon. sub Odone, CXXXIV, 1125. — Ipse vero apostolica et, conc. Pontigniac., CXXXVIII, 771. — Irreligiosa consuetudo est quam, conc. Toletan., iii, c. 23 (589), CXXX, 458; CLXXXVII, 1782. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Carthag., iv, c. 52 (456), LXXXIV, 203; CXXX, 345; CLXI, 253. — Irrita erit episcopi vel, *ibid.*, LVI, 883; XCIX, 1032; CLX, 583; CLXI, 388. — Irrita erit episcoporum donatio, conc. Valentin., CLX, 706; CLXI, 1101. — Irritum esse injustam episcoporum, conc. Carthag., iv, c. 28 (436), LVI, 885; LXXXIV, 203; CXXX, 345; CLXXXVII, 831. — Is qui non habet uxorem, conc. Toletan., i, c. 17 (400), CLXXXVII, 189. — Is qui poenitentiam in conc. Carthag., iv, c. 76 (456), LVI, 883; LXXXIV, 208; CXXX, 347; CLX, 940; CLXI, 858; CLXXXVII, 1359. — Is qui poenitentiam in, conc. Lingon., CXXXIV, 1041. — Is, qui vivente marito, conc. Meldens., CXXXII, 529; CLX, 826; CLXI, 626. — Is qui vivente marito, conc. Tribur., CLXI, 1282. — Is vero qui magnitudinis, conc. Gerund., c. 9 (555), LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ita confirmatum est ut si, conc. Carthag., v, c. 11 (458), LXXXIV, 210; CXXX, 351; CLX, 999. — Ita nobis placuit ut, conc. Gerundens., c. 11 (553), LXXXIV, 316. — Itaque censuimus homicidas, conc. Agath., c. 57 (514), LXXXIV, 268; CLX, 471; CXXX, 304; CXXXII, 288; CLX, 772; CLXI, 738; CLXXXVII, 1504. — Itaque congregandis clericis modus, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 911. — Itaque eos qui tam inordinata, conc. Regiens., c. 1 (477), LXXXIV, 251; CXXX, 547. — Itaque enim quem ebrum, conc. Agath., CXXXII, 218; CLX, 892; CLXI, 817. — Itaque placuit in voluntate, conc. Regiens., c. 2 (477), LXXXIV, 281; CXXX, 588. — Itaque placuit ut ex rodilio, conc. Carthag., iii, c. 67 (419), LXVII, 203. — Itaque vos primo convenimus, conc. Vernens., viii (844), CLIX, 611; CXXXVIII, 539.

Ita sine ut si episcopus, conc. Carthag., iii, c. 118 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 931. — Ita sunt in vite, conc. Arausic., ii, c. 24 (529), XLV, 1788; LI, 527; LXVII, 1149. — Ita ut, episcopo decedente, conc. Parisiens., c. 1 (551), LXXX, 451. — Ita vir potens et, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 512. — Item antiquum statutum concilii, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item carnerum monialium omnes, *ibid.*, 719. — Item cognovimus quosdam Hispania, conc. Tolet., iv, c. 11 (671), LXXXIV, 370; CXXX, 468. — Item chriamatis et olei, conc. Rothom., CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item clerici qui non, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 541. — Item communiter omnes in, canon. sub Walterio (891), CXXXII, 708. — Item confirmatum est ut si, conc. Carthag., iii, c. 27 (419), LVI, 872; LXVII, 191; LXXXVIII, 831; CLXI, 681. — Item constituit sancta synodus, conc. Toletan., i, c. 3 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 454. — Item constituit ne clericus, conc. Gerundens., CLV, 1644. — Item constitutum est ut, conc. Carthag., v, c. 74 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXXX, 551. — Item constitutum est ut, conc. Carthag., iii, c. 74 (419), LXVII, 215. — Item constitutum est ut, *ibid.*, 206. — Item constitutum est ut nulli, conc. Carthag., v, c. 8 (438), LXXXIV, 210. — Item constitutum est ut si quis, *ibid.*, c. 11 (458),

LXXXIV, 211; LXXXVIII, 925. — Item cum ad celebrandum, conc. Arelat., CLX, 577; CLXI, 203. — Item cum magna diligencia, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item cum presbyteri sacras, conc. Compad., CLX, 610. — Item decretum ut nullus, conc. Gerundens., CLV, 1645. — Item decimas in prioribus, canon. Hibernens., XCVI, 1520. — Item decimas non solum, *ibid.*. — Item decretum est ut, conc. Salegust., CLX, 1060; CLXI, 895. — Item decretum est ut nullus, conc. Solegust., CLX, 1061; CLXI, 896. — Item denuntiandum est ut, conc. Aurelian., CLX, 639. — Item dictum est ut, conc. Casarang., CXXX, 426. — Item diligendum est et, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Item docendi sunt cives, conc. Agath., CLX, 639. — Item domus sancti Spiritus, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 542. — Item emuntur et venduntur, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item feminae que nulla, conc. Eliberit., c. 6, 510, LXXXIV, 503; CLXI, 415; CXXXII, 304; CLX, 825; CLXI, 625. — Item femina fidelis quae, *ibid.*, c. 9 (510), LXXXIV, 505; CXXX, 415; CXXXII, 304; CLX, 825; CLXI, 625. — Item filii clericorum tum, conc. Gerundens., CLV, 1645. — Item flamines qui non, conc. Eliberit., c. 5 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 414. — Item flamines si fuerint, *ibid.*, c. 4 (510), LXXXIV, 502; CXXX, 414. — Item in canonibus apostolorum, conc. Aurelian., CLX, 1068. — Item indicatum est quemdam, conc. Tribur., CXXXII, 523. — Item indicatum est quemdam, conc. Matisc., CLX, 922; CLXI, 679. — Item inhibetur omnibus et singulis, conc. Bajac., CXLVII, 240. — Item inhibetur omnibus et, *ibid.*. — Item injungitur eisdem curatis, *ibid.*. — Item injungitur omnibus et, *ibid.*. — Item in quibusdam provinciis, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 269; CLXXXVIII, 541. — Item instruendus est populus, conc. Aurelian., CLX, 639; CLXI, 484. — Item interdictum est ne, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item interrogatum est quid, conc. Confluent., CXXXVIII, 818; CLX, 778; CLXI, 742. — Item interrogatum fuit si, conc. Tribur., CXXXII, 523. — Item intinandum est ut, conc. Aurelian., CLX, 640; CLXI, 481. — Item jubendum est ut, conc. Meldens., CLX, 649; CLXI, 492. — Item iura sanctorum Patrum, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 272; CLXXXVIII, 545. — Item monachi et sanctimonialia, *ibid.*, CXLVII, 270; CLXXXVIII, 542. — Item ne qua puella Dei, conc. Toletan., i, c. 6 (453), LXXXIV, 530; CXXX, 454. — Item nullus cuius uxor, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 271; CLXXXVIII, 542. — Item nullus sacerdos baptizet, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 541. — Item nuptiae non in, *ibid.*, CXLVII, 270. — Item omnia praeter fruges, canon. Hibernens., XCVI, 1519.

Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag., iii, c. 81 (419), LXVII, 207. — Item placuit ab imperatoribus, conc. Carthag., v, c. 16 (458), LXXXIV, 212; CXXX, 352. — Item placuit de feminis, conc. Forojul., c. 11 (796), CXI, 299. — Item placuit de infantibus, conc. Carthag., v, c. 6 (458), LXVI, 452; LXVII, 205; LXXXIV, 210; LXXXVIII, 870; CXXXII, 241; CLX, 735; CLXI, 117. — Item placuit de Tripoli, *ibid.*, c. 11 (419), LXVII, 183. — Item placuit etiam ut, *ibid.*, c. 30 (419), LVI, 875. — Item placuit ut, *ibid.*, c. 127 (419), LXVII, 221. — Item placuit ne duntius, conc. Miletana., c. 27 (440), LXXXIV, 335; CXXX, 574. — Item placuit per solemnissimos, conc. Carthag., iii, CXXX, 551; CLXI, 113. — Item placuit quod ait, conc. Carthag., c. 114 (419), LXVII, 218; CLX, 1067. — Item placuit quotiescunque, *ibid.*, c. 7 (421), LVI, 878; LXXXVIII, 905. — Item placuit quotiescunque clericis, *ibid.*, c. 130 (419), LXVII, 222; CXXX, 568. — Item placuit quotiescunque, conc. Carthag., iii, c. 5 (457), LXXXIV, 227; LXVII, 192; LXXXVIII, 835; CLX, 877; CXXXII, 558; CLX, 609; CLXI, 421. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 56 (421), LVI, 875. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 2 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925. — Item placuit ut accusatus, *ibid.*, c. 30 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut agri, *ibid.*, c. 10 (421), LVI, 879. — Item placuit ut altaria, *ibid.*, c. 43 (419), LXVII, 207; LXXXVIII, 872; CXXX, 552; CLXI, 210; CLXI, 1087. — Item placuit ut ante, conc. Carthag., iii, c. 4 (456), LXXXIV, 189; CXXX, 351; CXXXII, 471. — Item placuit ut ceteri, conc. Cabillon., CLXI, 1186. — Item placuit ut caelestium, conc. Bracar., i, c. 17 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut clericus, conc. Agath., CLXI, 489. — Item placuit ut clericus, conc. Carthag., CXXXII, 254; CXXXIV, 58; CLX, 617. — Item placuit ut clericus, *ibid.*, CXXXIV, 58. — Item placuit ut conservato, conc. Bracar., i, c. 6 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut conservato, conc. Cabillon., CLXI, 565; CLXI, 577. — Item placuit ut pora, conc. Bracar., i, c. 18 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570.

CXL. 705; CLXI. 251. — Item placuit ut corporibus conc. Carthag. m. c. 6 (436), LXXXIV, 189; CXXX, 551; CXL. 758; CLXI. 169. — Item placuit ut corporibus, c. 82 (419), LXVII, 207. — Item placuit ut de, conc. Carthag. v. c. 5 (458), LXXXIV, 212. — Item placuit ut de, conc. Toletan. i. c. 2 (435), LXXXIV, 529; CXXX, 453; CXL. 632; CLXI. 479. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. c. 73 (444), LXVII, 205. — Item placuit ut dies, conc. Carthag. v. c. 7 (438), LXXXIV, 219. — Item placuit ut eodem, conc. Bracar. i. c. 4 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut eo, conc. Carthag. c. 9 (421), LVI, 878. — Item placuit ut eos, conc. Forojul., c. 6 (796), XCIX, 297.

Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. c. 38 (419), LVI, 875; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 18 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 925; LV, 881. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 16 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 832. — Item placuit ut episcopi, *ibid.*, c. 32 (419), LXVII, 192; CXXX, 554. — Item placuit ut episcopi, conc. Carthag. m. c. 15 (456), LXXXIV, 191; CXXX, 554; CXL. 650; CLXI. 497. — Item placuit ut episcopi, conc. Milevit., c. 21 (440), LXXXIV, 235. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. c. 419 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 934. — Item placuit ut etiam, conc. Carthag. m. c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ex, conc. Bracar. i. c. 7 (566), LXXXIV, 569; CXXX, 569. — Item placuit ut ex, *ibid.*, c. 20 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut extra, *ibid.*, c. 12 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. c. 21 (419), LXVII, 190. — Item placuit ut filii, conc. Carthag. m. c. 12 (456), LXXXIV, 191; LXXXVIII, 862; CXXX, 532. — Item placuit ut hi, conc. Bracar. i. c. 15 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut hi, *ibid.*, c. 16 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut in ordinatione, conc. Carthag. c. 21 (419), LVI, 869. — Item placuit ut intra, conc. Bracar. i. c. 13 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut lectores, *ibid.*, c. 11 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut non aliter, *ibid.*, c. 3 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut non liceat, *ibid.*, c. 10 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 570. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut nullus, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit in omnes, conc. Carthag. c. 6 (421), LVI, 877; LXXXVIII, 904. — Item placuit ut nullus, conc. Forojul. c. 7 (796), XCIX, 297. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. c. 429 (419), LXVII, 222. — Item placuit ut omnes, conc. Carthag. vii. c. 3 (457), LXXXIV, 227; CXXX, 567. — Item placuit ut ordinandis, conc. Carthag. m. c. 5 (456), LXXXIV, 189. — Item placuit ut ordinatis, conc. Carthag. c. 18 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 925; CXXX, 531. — Item placuit ut per, *ibid.*, CXL, 751. — Item placuit ut per, conc. Bracar. i. c. 8 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut preter, conc. Carthag. LXXXVIII, 942. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 31 (419), LVI, 872; LXXXVIII, 892. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 28 (419), LXVII, 192; LXXXVIII, 926. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 33 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut presbyteri, *ibid.*, c. 125 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CXXXI, 259; CXL. 708; CLXI. 254. — Item placuit ut presbyteri, conc. Milevit., c. 22 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 575. — Item placuit ut quia, conc. Bracar. i. c. 9 (599), LXXXIV, 566; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, conc. Carthag. c. 37 (419), LVI, 875. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (421), LVI, 877. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 51 (419), LXVII, 192. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 110 (419), LXVII, 217; LXXXVIII, 932; CV, 877; CXXXII, 267; CXL. 634. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 111 (419), LXVII, 217; CXL. 1008. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218; CXL, 753. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 113 (419), LXVII, 218. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 116 (419), LXVII, 219; CXL, 766. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 120 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 933; CXXXIV, 57; CXL, 794. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 121 (419), LXVII, 220; LXXXVIII, 935; CV, 877; CXXXIV, 17. CLXI, 554. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 126 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 936; CLXI, 114; 379. — Item placuit ut quicunque, conc. Milevit., c. 2 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 570; CXL, 795; CXXXVIII, 317. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 3 (440), LXXXIV, 229; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 5 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 569. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 7 (440), LXXXIV, 231; CXXX, 571; CLXI, 889. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 8

(440), LXXXIV, 231; CXXX, 571, 575. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 13 (440), LXXXIV, 232; CXXX, 577, 575. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 23 (440), LXXXIV, 234; CXXX, 575. — Item placuit ut quicunque, *ibid.*, c. 24 (440), LXXXIV, 235; CXXX, 574. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracaren. i. c. 14 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut quicunque, conc. Bracar. i. c. 22 (599), LXXXIV, 568; CXXX, 571. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. c. 15 (419), LXVII, 189; LXXXVIII, 924. — Item placuit ut quisquis, conc. Carthag. m. c. 9 (456), LXXXIV, 190. — Item placuit ut quod, conc. Milevit., c. 6 (440), LXXXIV, 230; CXXX, 570; CLXI, 889. — Item placuit ut quoniam, conc. Carthag. c. 117 (419), LXVII, 219; LXXXVIII, 935. — Item placuit ut quiescuntque, *ibid.*, c. 76 (419), LXVII, 205; LXXXVIII, 932; CXL, 659. — Item placuit ut quiescuntque, conc. Carthag. v. c. 10 (458), LXXXIV, 210; CXXX, 551; CLXI, 502. — Item placuit ut rem ecclesie, *ibid.*, c. 31 (419), LVI, 873; LXXXVIII, 879. — Item placuit ut rem, *ibid.*, c. 26 (419), LXVII, 191. — Item placuit ut resolutio, conc. Forojul., (796), XCIX, 299. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v. c. 15 (419), LXXXIV, 211; LXVII, 225; CXXX, 568. — Item placuit ut si, conc. Bracar. i. c. 19 (599), LXXXIV, 567; CXXX, 570. — Item placuit ut si, *ibid.*, c. 21 (599), LXXXIV, 569; CXXX, 571. — Item placuit ut sicut, conc. Confluent., CXXXVIII, 817. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. c. 8 (421), LVI, 878. — Item placuit ut si quando, conc. Carthag. vii. c. 5 (457), LXXXIV, 229; LXXXVIII, 936; CXL, 1008; CLXI, 435. — Item placuit ut si quis, *ibid.*, c. 80 (419), LXVII, 206; LXXXVIII, 932. — Item placuit ut si, conc. Carthag. v. CXXX, 552. — Item placuit ut si quis, conc. Rhemens., CXXXIX, 682. — Item placuit ut sobrie, conc. Forojul., c. 8 (796), XCIX, 296.

Item prædicandum est de, conc. Cabillon., CXL, 636; CLXI, 485. — Item prædicandum est pro, *ibid.*, CXL, 638; CLXI, 485. — Item prædicandum est quod, conc. Rothomag., CLXI, 483; CXL, 636. — Item prædicandum est quomodo, canon sub Ludovico III, CXXXVIII, 627. — Item prædicandum est quomodo, conc. Rothomag., CXL, 636; CLXI, 483. — Item presbyteri cum festiuitate, conc. Compènd., CLXI, 267. — Item primitus placuit ut non, conc. Milevit., c. 9 (440), LXXXIV, 231. — Item promulgavit quod nullus, conc. Gerundens., CLV, 1613. — Item pronuntiandum est ut, conc. Lugdun., CXL, 640. — Item quisquis dixerit eadem, conc. Carthag. c. 112 (419), LXVII, 218. — Item quatuor temporum observatio, conc. Rothom., (1072), CXLVII, 270; CXXXVIII, 542. — Item qui coronas benedictus, *ibid.*, (1072), CXLVII, 270; CXXXVIII, 542. — Item qui quisquis dixerit, conc. Milevit., c. 4, LXXXIV, 259; CXXX, 570. — Item quod casus ad nos, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Item quod clericorum filii, conc. Gerundens., CLV, 1613. — Item quod decime quæ, conc. Agrippin., CLXI, 248; CXL, 700. — Item divina servitia, conc. Bajoc., CXLVII, 237. — Item quod in domibus, canon sub Walterio (891), CXXXII, 720. — Item quod moniales nullatenus, *ibid.*, 719. — Item quod mulieres de quibus, conc. Bajocens., CXLVII, 236. — Item quod non oportet cum, conc. Laodic., LXXXVIII, 862. — Item quod pileos in ecclesiis, conc. Bajoc., CXLVII, 237. — Item quod secularibus negotiis, *ibid.*, 235. — Item quod vasa et ornamenta, *ibid.*, 237.

Item sanctum est in capitulari, conc. Wormat., CXXXII, 393. — Item secundæ litaniæ, conc. Gerund., c. 5 (553), LXXXIV, 515; CXXX, 423. — Item si aliquis sancti, conc. Rothom. (1072), CXLVII, 272; CXXXVIII, 543. — Item si aliqui lapsus, *ibid.*, CXLVII, 271; CXXXVIII, 543. — Item sicut antiqui canones, conc. Arvern. n. c. 11, LXXXIV, 297. — Item si quis post remissionem, conc. Toletan., c. 5 (418), LVI, 727; LXXXIV, 237. — Item si uxor viri, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CXXXVIII, 542. — Item statuerunt ut si, conc. Gerund., CLV, 1614. — Item statutum est ne, conc. Rothomag. (1072), CXLVII, 271; CXXXVIII, 545. — Item statutum est in, *ibid.*, CXLVII, 272; CXXXVIII, 543. — Item statutum est ut nullus, *ibid.*, CXLVII, 269; CXXXVIII, 541. — Item ut alii quo, canon. Hibernens., XCVI, 1220. — Item ut alii si, *ibid.*. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag. c. 28 (419), LVI, 871. — Item ut episcopi trans, conc. Carthag. c. 23, *id.*, LXVII, 194. — Item ut liberum omni clerico, conc. Toletan. i. c. 12 (453), LXXXIV, 550; CXXX, 456. — Item ut nullus episcoporum, conc. Andegav., CL, 64. — Item ut nullus episcoporum, conc.

Turonens., CXI, III, 144. — Item ut præter Scripturas, conc. Carthag., c. 21, LXVII, 191; CXXX, 338. — Item ut si Judæorum, conc. Toletan., v, CXL, 743; CXLI, 124. — Item victimam voluntariam Dominus, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Iter enim erit nostrum, conc. Benevent., CXXXVIII, 728. — Iterum mandamus atque confirmamus, conc. Narbon., CLI, 744.

J

Jacobus frater Domini secundum, conc. Constant., III, c. 32 (693), CLXXXVII, 1720. — Jam cum primus omnium, conc. Taurin., CXXX, 383. — Jam dictus Hilduinus ad, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 816. — Jam dies ad occasum, conc. Atrebat., CXLI, 1311. — Jam quidem in antecedenti, conc. Toletan., VI, c. 18 (676), LXXXIV, 401; CXXX, 493; CXL, 901; CXLI, 908. — Jam vero quis non videat, conc. Atrebat., CXLI, 1301. — Jam vobis capitulum est, canon. sub Hincmaro (574), CXXV, 797. — Jejunia seu abstinencias per, conc. Eliberit., (CLXI, 270, 1123. — Jejunii seu abstinencias per, *ibid.*, CXXX, 416. — Jejunii superpositiones per, conc. Eliberit., c. 23 (310), LXXXIV, 504. — Jejunium quod ter in anno, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Jejunium secundum semper in, conc. Claromont., (1095), CLXXXVIII, 630. — Joannem archiepiscopum Ravennatem, conc. Roman., (862), LXIX, 794. — Joannes apocrisarius Orientalium sedium, conc. Nicæn., II, CLXI, 781, 1329. — Jubemus omnes scire, omnibusque, conc. Lingon., CXXIV, 1100. — Jubemus vero in infirmitate, conc. Barcinon., I, c. 9, LXXXIV, 607. — Jobendum est ut oratio, conc. Cabillon., CXL, 637; CXLI, 483. — Jubente autem alique consentiente, conc. Toletan., II, c. 8 (627), LXXXIV, 335; CXXX, 434. — Judæi a cena Domini, conc. Aurelian., c. 30, XCIX, 1066; CLXI, 821. — Judæi a cena Domini, conc. Matiscons., I, c. 14, XCIX, 1066. — Judæi baptizati si postea, conc. Toletan., IV, c. 61 (611), LXXXIV, 380; CXXX, 477; CLXXXVII, 338. — Judæi qui Christianas mulieres, *ibid.*, c. 63, *id.*, LXXXIV, 381; CXXX, 477; CLXXXVII, 1425. — Judæi quorum perditia frequenter, conc. Agath., c. 34 (544), XCIX, 1066; LXXXIV, 388; CXXX, 404; CXL, 742; CLXI, 123, 1061; CLXXXVII, 1830. — Judæi si ad legem, *ibid.*, XCIX, 1066. — Judæi super Christianos actiones, conc. Parisiens., c. 10 (531), LXXX, 452. — Judæis non liceat servos, conc. Toletan., CLXI, 821. — Judæorum filios et filias, conc. Toletan., IV, c. 60 (671), LXXXIV, 380; CXX, 477; CXI, 712; CLXI, 124; *id.*, 1062; CLXXXVII, 1425. — Judas reatum trium accepit, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Judex civitatis vel loci, conc. Aurelian., II, c. 34, LXXXIV, 283. — Judices autem alii esse, conc. Nicæn., c. 34 (323), CLXXXVII, 819. — Judices autem episcopos quos, conc. Hispal., CXL, 592; CLXI, 401. — Judicibus autem quos communis, canon. Hibernens., XCVI, 1313. — Judicis non est quemlibet, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Juramenta filii aut filie, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Juramentum filii aut filie, conc. Hibernens., XCVI, 1293. — Juramentum filii aut filie, conc. Aurelian., CXI, 881; CLXI, 801, 1330. — Jussit etiam dominus apostolicus, conc. Remens., CLXXIX, 695. — Justitia vero regis justitiam, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Juxta canonum ordinem tempore, conc. Emeritan., c. 5 (704), LXXXIV, 617. — Juxta priorum Patrum regulam, *ibid.*, c. 1, *ibid.*, 615. — Juxta statuta concilii et, conc. Carthag., I, c. 14, LXXXIV, 181; CXXX, 534. — Juxta synodalia præcepta decrevimus, conc. Meldens., CXL, 683; CLXI, 209.

L

Laici in synodo presentibus, conc. Carthag., IV, CXL, 897; CLXI, 903. — Laici presbyteros de ecclesiis, conc. Moguntin., I, CLXXXVII, 1036. — Laici qui excubias funeris, conc. Arelat., CXXXII, 266; CXL, 238; CLXI, 738. — Laici qui post uxorem, conc. Gerundens., LXXXIV, 25. — Laici contra quæ usibet, conc. Epau., *id.*, 288. — Laici secus altare intra, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Laici quamvis religiosi, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Laici quamvis religiosi nullo, conc. Roman., sub Symmacho, CLXI, 911; CLXXXVII, 1052. — Laicorum vero nullum præter, canon. sub Attone, CXXXVIII, 850. — Laicos sane qui in, conc. Ancyrit., (315), LVI, 436. — Laicos decimas nec vendat, conc. Claromont., (1093), CLXXXVIII, 631. — Laicos in ecclesia non debet, conc. apud S. Marcum, CXI, 1077. — Laicos non debet in ecclesia, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Laicos presentibus clericis usi, conc. Carthag., IV, LVI, 881; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 318; CXXXIV, 44;

CLXI, 634. Laicos presbyterum non det, conc. Julikobon., CXI, IX, 1226. — Laicos semel ipsum abstinens, canon. Apostol., c., LXVII, 144; LXXXVIII, 819; XCIX, 104; CXXX, 17. — Lapsus, id est qui in catholica, conc. Agath., LXXXIV, 271; (XXX, 406. — Lapsus, id est qui in catholica, conc. Epau., LXXXIV, 289. — Latente commissio virorum, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Lector cum ordinatur faciat, conc. Carthag., IV, LVI, 888; LXXXIV, 201; (XXX, 344; CLXI, 448, 1158; CLXXXVII, 136. — Lectores cum ad annos, conc. Carthag., c. 17 (419), LVI, 868; XCIX, 1047; CLXI, 1154; CLXXXVII, 181. — Lectores denique cognoscant, canon. S. Patricii (321), LIII, 823. — Lectores usque ad annos, conc. Carthag., c. 2, XI, IX, 1046. — Lector si viduam alterius, conc. Bracar., II, c. 45 (610), LXXXIV, 381; CXXX, 581. — Legum ecclesiasticarum consuetudo, conc. apud S. Medardum, (LXXXVII, 387. — Lex ecclesiastica pœnificem ab, conc. Nicæn., CLXI, 515. — Lex posita est generalis, conc. Rhemens., CXXXIX, 686. — Liberi a sunt monachi ad, conc. Moguntin., (CLX, 892. — Liberi sint monachi ad, *ibid.*, CXI, 1010. — Liberti Ecclesia quia nunquam, conc. Toletan., IV, c. 70 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXI, 709; CLVI, 255; CLXXXVII, 922. — Liberti Ecclesie quia, *ibid.*, c. 71 (671), LXXXIV, 382; CXXX, 478; CXI, 709; CLVI, 255; CLXXXVII, 924. — Liberti ecclesie qui a, *ibid.*, CXXX, 478. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan., v, CXXXII, 261; CXL, 710. — Liberti qui a quibusque, conc. Toletan., IV, c. 72 (671), LXXXIV, 382; CLXI, 256; CLXXXVII, 416. — Liberti non admittantur, conc. Carthag., XCIX, 1039. — Liberti quicunque manumissi sunt, conc. Toletan., IV, c., CLXI, 916, 1099; XCIX, 1230. — Liberti qui ex mancipiis ecclesie, conc. Toletan., II, c. 6, XCIX, 1063. — Liberti ecclesie eorumque propagati, conc. Toletan., IX, c. 16 (693), LXXXIV, 159; CXXX, 535; CLXI, 918. — Liberti adversus ecclesiam cujus, conc. Toletan., IV, *ibid.*. — Libertorum statum qui contra, conc. Hispanens., II, *ibid.*. — Liberti legitime a dominis, conc. Agath., c. 29 (594), LXXXIV, 267; CXXX, 405; CLXI, 235, 916; *id.*, 1099; CLXXXVII, 416; CXIV, 1230. — Liberti legitime factos, *ibid.*, XCIX, 1063. — Liberti cujusque ingenuorum, conc. Parisiens., c. 7 (351), LXXX, 562. — Liberti et liberta, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Licet episcopum accedere ad, conc. Nicæn., c. 19 (323), XCIX, 1010. — Licet etiam legationes, conc. Carthag., III, c. 47 (419), LXVII, 194; XCIX, 935. — Licentia vero danda non est, conc. Nicæn., c. 5 (325), LVI, 405; CLXXXVIII, 891. — Licentia vero danda non, conc. Sardic., c. 6 (547), LVI, 777; CXI, 537; CLXI, 571. — Licet de re hujusmodi, conc. Hardens., c. 16 (384), LXXXIV, 324; CXXX, 429, CXXXII, 597. — Licet in condemnatione, conc. Toletan., XVI, c. 1 (731), LXXXIV, 336. — Licet in initio Quadragesimæ, conc. Toletan., XVII, c. 11 (732), *id.*, 533. — Licet jam multa quæ, conc. Aurelian., c. 4, *id.*, 279. — Licet omnia quæ ecclesiastica, conc. Carpentorac., c. 1 (527), LXVII, 1287. — Licet monachorum Sancti Albani, conc. Burdegal., CXLIII, 1415. — Licet multa sanctorum Patrum, conc. Toletan., XVI, c. 6 (731), LXXXIV, 310. — Licet plenissime in concilio, conc. Casaraug., III, c. 5 (729), *id.*, 321. — Licet proprio Deo omnia, conc. Arvern., II, c. 21, *id.*, 299. — Licet prioribus canonibus jam, conc. Arvern., CXL, 745; CLXI, 124. — Licet unanimi consensione, conc. Toletan., III, c. 9 (721), LXXXIV, 493. — Licetum sit episcopis presentibus, conc. Arvernens., CXL, 745; CLXI, 199. — Lingua quantum omnia membra, canon. Waller., CXXXVIII, 474. — Loco peregre navigantes, conc. Eliberit., c. 39 (310), LXXXVI, 506. — Longinquitate si per fit temporis, conc. Toletan., VI, c. 9 (676), LXXXIV, 39; CXXX, 490; CLXXXVII, 922. — Lucerna et cereus in pervigiliis, conc. Toletan., IV, c. 9 (674), LXXXIV, 389; CXXX, 467.

M

Magistratum vero anno quo, conc. Eliberit., CXXX, 419. — Magistratus vero uno anno, *ibid.*, c. 36 (362), LXXXIV, 308. — Magna beatitudo a Deo, conc. Carth., c. 2, *id.*, 180. — Magnum malum ebrietatis unde, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Magnus ululatus et motus, conc. Constantin., IV, CXXXIX, 156. — Magnus episcopus Astragensis dixit, conc. Carth., I, CLXXXVII, 291. — Majoribus ecclesiis beneficiis, conc. Turonens., CXI, 391. — Majoribus institutionibus contraire, conc. Toletan., VII, CXL, 538; CLXI, 371. — Majorum institutionibus ausu, conc. Toletan., II, CXXX, 531. — Majorum institutionibus contraire, *ibid.*, c. 4 (719), LXXXIV, 473. — Mancipia aliena quæ intra, conc. Carthac., CXXXVIII

649. — Mancipia monachis data, conc. Epaun., c. 8, XI IX, 1061. — Mancipia monachis donata ab, conc. Agath., CXXXII, 260. — Mancipia quæ sub specie, conc. Aurelian., c. 11, XCIX, 1057. — Mandamus etiam ut nullus, conc. Marsi., c. XXXVIII, 556. — Mandamus igitur toto hoc anno, conc. Ebroic., CLXVII, 247. — Mandat etiam ut recordemini, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 639. — Mandat vobis noster senior, *ibid.*, 631. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis quia si, *ibid.*, 633. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 637. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis senior noster, *ibid.*, 640. — Mandat vobis ut memores, *ibid.*, 638.

Mandat vobis ut ne, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 633. — Mandat vobis ut si, *ibid.* — Mandamus morticini nam inscius, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Mane matutinali officio expleto, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 775. — Manifesta autem debeat esse, conc. Bracar., CLXXXVII, 892. — Manifestissime liquet quod, conc. Toletan. xvi, c. 2 (731), LXXXIV, 537. — Marina animalia ad littora, en. Adamnani, LXXXVIII, 615. — Marina animalia ad littora, canon. Hibernens., XCVI, 1534. — Maritis sane etiam ex suspitione, conc. Parisiens., CXL, 918. — Martyrum dignitatem nemo profanus, conc. Carthag. i, CXXX, 322; CXI, 633; CLXI, 210. — Mater aut parens vel quælibet, conc. Eliberit., CLXI, 651. — Mater si iuxta focum, canon. Tribur., CXXXII, 289; CXI, 1012; CLXI, 893. Mater vel parens, conc. Eliberit., c. 12 (562), LXXXIV, 503. — Matronæ vel earum mariti, *ibid.*, c. 57 (562), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Maximam autem deo et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Mem medicorum hæc est, conc. Sardie., c. 24 (517), VII, 1328; LVI, 858. — Mediatores quoque hujus nefandissimæ, conc. Roman., CXI, VII, 762. — Medullas ossium cervorum non, canon. Hibernens., XCVI, 1519. — Melius est dividere quam, *ibid.*, 1299. — Memento tamen antiquis, conc. Sardie., c. 15 (517), LVI, 856. — Menimimus autem de diaconis, conc. Nicæn., c. 20 (325), LVI, 765. — Memoratus præterea Hiliduinus, per, canon. Caroli III, CXXXVIII, 816. — Mercatorem in die solis exercere, conc. Northumb., *id.*, 544. — Mercedem non accipiant sed, conc. Rhemens., CXXXV, 405. — Mercenarius deserit oves in, canon. Hibernens., XCVI, 1522. — Metretrix quæ aliquando furit, conc. Eliberit., c. 44 (562), LXXXIV, 506; CXXX, 418. — Metropolitans omnibus si fieri, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Militare non est delictum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 506. — Militibus autem majoribus vel, conc. apud S. Egidium, CLII, 747. — Ministrare diaconus aut consecrare, conc. Agath., CLXXXVII, 1109. — Ministri autem altaris domini, conc. Moguntin., CXL, 809; CLXI, 568. — Ministri in quibusdam locis, conc. Aurelian., c. 2, XCIX, 1009. — Ministri vos estis, canon. S. Patricii, (150), LIII, 825. — Ministri vos estis et, canon. Hibernens., XCVI, 1513. — Ministros qui fuerant, conc. Arelat. ii, c. 12 (514), XCIX, 1060; CLXXXVII, 938. — Ministrum non oportet oratio, conc. Laodic., c. 22 (517-531), LVI, 717; LXXXIV, 131; CXXX, 289; CLXXXV, 1, 38. — Misericordis intuitu æquum duximus, conc. Aurelian., CXXXII, 372. — Missarum celebritas in præcipuis, conc. Aurelian. iii, c. 14, XCIX, 1021. — Missarum solemnia non ubique, conc. Tribur., c. 4, CXL, 683; CLXI, 210, 1089; CLXXXVII, 1709. — Missas die dominico secularibus, conc. Agath., c. 47 (506), LXXXIV, 270; CXXX, 405; CLXXXVII, 1725. — Missi quoque legales sententias, conc. Carisiac., CXXXVIII, 645. — Modus autem penitentis peccata, conc. Cabillon., CXIX, 719. — Modus tempusque penitentis peccata, conc. Mogunt., CXII, 1576; CXXXII, 266; CXI, 981; CLXI, 868. — Monachi a monasterio foras, conc. Tarracon., c. 11 (516), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 1002. — Monachi a monasterio foras, conc. Eliberit., CXXX, 423. — Monachis ad solitarias cellulas, canon. Hiberu., XCVI, 1297. — Monachis sine commendatitiis, conc. Agath., c. 38, XCIX, 1033. — Monachi sunt qui, canon. S. Patricii (450), LIII, 830. — Monachi vagantes ad officium clericatus, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1001. — Monachos qui cupiditatis causa, conc. Vernens., (844), CXIX, 614; CXXXVIII, 611. — Monacho uti oratio vel, conc. Aurelian. i, c. 20, XCIX, 1033; CXXX, 411. — Monachos vero per unamquamque, conc. Chalcedon., c. 4, XCIX, 1032. — Monachum aut paterna devotio, conc. Toletan. iv, c. 49 (671), LXXXIV, 378; CXXX, 475; CXL, 793; CLXI, 555; CLXXXVII, 1099. — Monachum nisi abbatis sui, conc. Agath., c. 27 (506), CLXXXVII, 1109. — Monachum orarium in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 16 LXXXIV, 376; CLXXXVII, 1585. — Monachus consecrata furatus exilio, canon. Hibernens., XCVI, 1516.

— Monachus cum in vita, *ibid.*, XCVI, 1288. — Monachus et virgo, canon. S. Patricii, LIII, 824. — Monachus furatus vestem et, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Monachus Græce, Latine unalis, *ibid.*, 1236. — Monachus inconsulto abbate vagus, *ibid.*, 1297. — Monachus qui per contumaciam, *ibid.*, 1296. — Monachus si in monasterio, conc. Aurelian. i, c. 17, LXXXIV, 276. — Monasteria puellarum longius, conc. Agath., c. 24 (514), LXXXIV, 267; CXXX, 403; CLXI, 235; CLXXXVII, 1088. — Monasteria tam virorum quam, conc. Vernens., CXXXIX, 487. — Monasteria vel monachorum disciplina, conc. Arelat. v, c. 2 (354), CLXXXVII, 1086. — Monasterium novum nisi episcopo, conc. Agath., c. 27 (514), LXXXIV, 267; XCIX, 1052. — Monasterium puellarum non nisi, conc. Epaun., c. 28, LXXXIV, 290; XCIX, 1035. — Monasterium vel oratorium constructum, conc. Roman. sub Eugenio II, c. 21 (826), CXXXIX, 495; XCVII, 695; CLXXXVII, 1053. — Moneantur capitula secularium personarum, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 719. — Moneantur etiam canonici et, *ibid.*, 720. — Monemus abbates et priores, *ibid.*, 720. — Monemus et irrefragabiliter affirmamus, conc. Roman. sub Leone IV, CLXXXVII, 902. — Monemus fidelitatem vestram ut, conc. Pistens., CXXXVIII, 718. — Monemus regiam pietatem, conc. Mogunt. (847), CXII, 1570. — Morituris et desiderantibus, conc. Nicæn., c. 15 (325), XCIX, 1070. — Mortuos ecclesie penitentes, conc. Carthag. iv, c. 81 (456), LVI, 836; LXXXIV, 206; CXXX, 348; CXXXIV, 46; CLXI, 859. — Mos antiquus perduret in, conc. Nicæn., c. 6 (325), LXXXIV, 96; CXXX, 257; CLXXXVII, 517. — Mota est etiam questio, conc. Saponar., CXXXVIII, 663. — Mulier baptizata non præsumat, conc. Carthag. iv, c. 100 (456), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1025; CXXX, 348; CLXI, 82, 651. — Mulier christiana quæ acceperit, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Mulier cujusque adulterata, conc. Neocesar., c. 8, (514), LVI, 756; LXXXVIII, 881. — Mulierem gravidam oportet, *ibid.*, c. 6 (514), LVI, 756. — Mulierem si duobus fratribus, *ibid.*, c. 2 (514), LVI, 441; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 883; CX, 489; XCVIII, 89; XCIX, 1058; CXXX, 967; CXXXII, 321; CXI, 919; CLXI, 677. — Mulier enixa si vult communionem, conc. Carthag., CXL, 762; CLXI, 174. — Mulieres ad altare ingredi, conc. Laodic., c. 44 (566), XCIX, 1029. — Mulieres menstruo tempore non, conc. Moguntin., CXL, 1010. — Mulieres obtentu religionis velatæ, conc. Roman. sub Eugenio II, (826), CLXXXVII, 1385. — Mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., c. 11 (564), LVI, 716; LXXXIV, 150; CXXX, 267; CLXXXVII, 184. — Mulieres quædam ut audivimus, conc. Arelat., CXL, 951; CLXI, 685. — Mulieres vero quæ fornicantur, conc. Ancyrit., c. 21 (514), LVI, 441; XCIX, 1059. — Mulier habens virum, si, conc. Lingon., CXXXIV, 1089. — Mulier quæ dormiens filium, *ibid.*, 1087. — Mulier quæ duobus fratribus, *ibid.*, 1049. — Mulier quæ quasi religionem, conc. Gangr., c. 17 (325), XCIX, 1067. — Mulier quamvis docia et, conc. Carthag. iv, c. 99 (456), CXXXII, 372; CXI, 808; CLXXXII, 158. — Mulier, LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 348; CLXI, 567, 654. — Mulier cum muliere, conc. Ancyrit., CXXXII, 2; CXL, 924; CLXI, 681. — Mulier si nuperit, conc. Neocesar., c. 2 (514), LVI, 753. — Mulier si sine licentia, conc. Compend., CXXXII, 509; CXL, 822; CLXI, 622. — Mulier vel parens vel, conc. Eliberit., CXXXII, 511. — Multa Deus fecit in homine, conc. Arausic. ii, c. 20 (529), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1148. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xi, c. 9 (725), LXXXIV, 462; CXXX, 545; CLXI, 566. — Multæ super hoc capitulum, conc. Toletan. xiii, c. 11 (721), LXXXIV, 498. — Multas gratias vobis agimus, conc. Pistens., CXXXVIII, 699. — Multi contra canonem constituta, conc. Toletan. iii, c. 19 (627), LXXXIV, 535; CXXXII, 198; CXXXIX, 4491; CXL, 676; CLXI, 1085. — Multi contra canonem constituta, conc. Wormat., CLXI, 203. — Multi quod non sine dolore, conc. Cabillon., *id.*, 892. — Multis conciliis hoc statutum, conc. Carth. ii, c. 42 (456), LXVII, 197; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 329; CXXX, 356; CLXXXVII, 1011. — Multis dinis autem credendum, canon. Remigii, CII, 1110. — Multorum casuum experientia, conc. Tarracon., c. 8 (554), LXXXIV, 312; CXI, 678; CXXXIV, 54; CLXI, 206. — Multorum causa experientia magistrante, conc. Eliberit., CXXX, 425. — Multorum de re pro precibus, conc. Ebroic., CLXVII, 261. — Multum querela hinc, conc. Toletan. iii, c. 20 (627), LXXXIV, 535; CXXXIX, 694. — Multum vero distat damna, canon. Remigii, CII, 1098.

N

Nam cum primo omnium, conc. Taurin., c. 1, LXXXIV, 217. — Nam et hæc præcavenda, conc. Toletan.

II, CXXX, 440. — Nam et hæc salubriter, conc. Toletan. II, c. 5 (565), LXXXIV, 566; CV, 684; CXL, 780; LXI, 667. — Nam et hoc secundum, conc. Narbon., c. 5, LXXXIV, 611. — Nam et quibusdam qui, conc. Cabillon., CXL, 995; CLXI, 877. — Nam qui iram corde, canon. Hibernens., XCVI, 1516. — Nam si armis compungaverit, *ibid.*, 1293. — Nam si quis publicam, conc. Aurelian., CXL, 869; LXI, 812. — Natura humana etiam, conc. Arausic. II, c. 19 (529), XLV, 17-8; LI, 726; LXVII, 1148. — Naves autem quæ propter, conc. Ticin., I, CXXXVIII, 573. — Ne absolutio lapsos in, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Arvern., n. c. 6, LXXXIV, 292; CXIX, 1069; CXL, 695. — Ne alicui forte videatur, conc. Melens., CXXXVIII, 739. — Ne aliquis clericus arma, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ne aliquis clericus res episcoporum, *ibid.*, 720. — Ne aliquis laicus alterius, *ibid.*, 718. — Ne autem frustra lex, conc. Ebroicens., CLXVII, 261. — Ne ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 200. — Ne aliquis presbyter duas, conc. Noman. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Nec amplius de primitiis, conc. Hippon., c. 58, CXIX, 1028. — Nec eam quæ se, conc. Chacedon. c. 16, (451), LVI, 544. — Necessaria etenim res existit, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Necessario igitur et hoc, conc. Ephes., CXXXVII, 1773. — Necessarium arbitror ut, conc. Sardic. c. 15 (371), LXXXIV, 119; CXXX, 276. — Necessæ enim male jurans, conc. Toletan., CXL, 875, 1085; CLXI, 796; CLXXXII, 1144. — Necessæ enim est ut rectores, canon. Remig., CII, 1038. — Necessitas igitur eugente itineris, conc. Aurelian., CXI, 1071. — Nec illud est prætereundum, conc. Agath., CXL, 807. — Nec illud præmittendum est, conc. Carthag. II, c. 3, (428), LVI, 866; LXVII, 183; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 854; CXXX, 327. — Nec illud præmittendum fuit, conc. Taurin., c. 6, LXXXIV, 250; CXXX, 386. — Nec mulieres alloquantur aut, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Necnon et illud petendum, conc. Carthag., c. 61, LXVIII, 202; LXXXVIII, 931; CXXXIV, 45. — Nec omnino cuiquam clericorum, conc. Carthag. c. 5 (119), LVI, 865. — Nec presbyteri quisque, conc. Antioch. c. 8, (541), LXVII, 62. — Ne cui liceat res, conc. Arvern. II, c. 15, LXXXIV, 297. — Nec ut ingrediatur thermas, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Nec vero illa occasio, conc. Rhemens., CLXXXIX, 686. — Nec vero solam patrum, conc. Ebroicens., CXLVH, 252. — Nec vestra sanctitas prejudicat, conc. Carthag. VI, CXXX, 353; CLXI, 532. — Ne de eo fortasse, conc. Agath., CX, 491. — Ne episcopi vero parochias, conc. Toletan. III, c. 19, CXIX, 1049. — Ne episcopus vel sacerdos, conc. Claromont., CLXH, 718. — Ne femina potius potius, conc. Eliebert. c. 61 (362), LXXXIV, 310; CXXX, 420. — Ne fiant ordines nisi quatuor, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne filii presbyterorum, disconorum, *ibid.*. — Ne frater super totum, conc. Aurelian., CX, 486. — CXXXII, 521. — Ne idem ordo ecclesie, conc. Ebroicens., CLXVII, 216. — Nec illud fratres scribere, conc. Valentin., c. 4 (415), LXXXIV, 247; CXXX, 381. — Nec in altari in quo missam, conc. Urbic., CXL, 722; CLXI, 260. — Ne interventor episcopus in, conc. Hippon., c. 74, CXIX, 1010. — Ne in una civitate, conc. Nicen., c. 10 (525), CXIX, 1006. — Ne invito denuntiatur ut, conc. Matiscon., CLXI, 1219. — Ne Iudei administratorio usu, conc. Meldens., CXL, 905; CLXI, 910. — Ne Iudei christianis, conc. Arvern. I, c. 7, LXXXIV, 292. — Ne Iudei christianis iudices, conc. Matiscon. I, c. 13, CXIX, 1065. — Ne Iudei christianis praelis, conc. Matiscon., CLXI, 826. — Ne laici decimam partem, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ne laici nisi religione, conc. Epannens., c. 27, LXXXIV, 290; CXIX, 997. — Ne liceat clericum in duarum, conc. Chacedon., c. 10 (450), LVI, 838. — Neminem absolute ordinari, *ibid.*, c. 6 (430), LXVII, 62; LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 855. — Neminem exhiberi de provinciis, conc. Roman., CLXXXVIII, 688. — Neminem quisquam peccantem clericum, conc. Roman. sub S. Sylvestro, *id.*, 235. — Neminem clericorum aufferi debet, canon. Hibernens., XCVI, 1515. — Nemo ad sacrum ordinem, conc. Melphens., CLXXXVII, 182. — Nemo alienus fuerit in, canon. Hibernens., XCVI, 1503. — Nemo clericorum ultra hæc, canon. sub Attone, CXXXIV, 22. — Nemo clericum quemlibet, conc. Roman. sub S. Sylvestro (326), VIII, 839. — Nemo clericus vel diaconus, *ibid.*, CLXI, 1189. — Nemo comes neque loco, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Nemo contemnat neque transgredietur, conc. Tribur., CXL 673; CLXI, 826. — Nemo det penitentium, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 837. — Nemo diaconus adversus, *ibid.*, 839. — Nemo dijudicet, *ibid.* — Nemo ecclesiam ædificet antequam, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Nemo eccle-

stiam ædificet antequam, conc. Aurelian., CXL, 678; CLII, 201, 1081; CLXXXVII, 1708. — Nemo episcoporum vel quilibet, conc. Meldens., CLXL, 122; CLXXXVII, 855. — Nemo episcopus et abbas, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 650. — Nemo episcopus, nemo presbyter, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Nemo est eo quod, conc. Arausic. II, c. 16 (529), XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1148. — Nemo femina det viro, canon. Wallis (960), CXXXVIII, 475. — Nemo habet de suo, conc. Arausican. II, c. 23 (534), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1149. — Nemo in episcopum eligatur, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Nemo in precibus vel, conc. Carthag. III, c. 23, CXIX, 1021. — Nemo licet coram post acceptos, conc. Claromont. (1093), CLXXXVIII, 630. — Nemo nisi velamen, conc. Roman. sub S. Sylvestro (324), VIII, 839. — Nemo presbyter a die, *ibid.*. — Nemo presbyterorum baptizare præsumat, conc. Meldens., CXXXII, 242; CXL, 751; CLXI, 112. — Nemo quemquam peccantem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 839. — Nemo quidquam domino recte, conc. Arausic. II, c. 11 (529), XLV, 1783; LI, 725; LXVII, 1147. — Nemo queque alterius, canon. Remig., CII, 1108. — Nemo tempore quadragesimæ, conc. Rhemens., CXXXV, 407. — Nemo vestrum capellam alicui, canon. sub Hincmaro, CXLV, 802. — Ne oportio domusque corporis, conc. Arvern., c. 5, LXXXIV, 291; CXL, 694. — Neophyti aliquando et laicis, conc. Carthag. IV, c. 86 (456), LVI, 865; LXXXIV, 206; CXIX, 1022; CXXX, 348; CLXI, 750; CLII, 112; CLXXXVII, 1859. Neophyti qui nuper baptizati, conc. Bracar. II, c. 23 (640), LXXXIV, 578. — Ne parochias casualiter, conc. Arvern. I, c. 8, *id.*, 292. — Ne passim episcopus multitudinem, conc. Hincmaro, CXL, 565; CLXI, 568. — Neque dimissus ab uxore, conc. Mavit., CLXI, 653. — Neque ingenuus neque servus, conc. Parisiens., c. 22 (534), LXXX, 453. — Neque iudei clericum absque, conc. Matiscon. I, c. 7, CXIX, 1037. — Neque mancipia ecclesiastica quisquam, conc. Carac., CXL, 707; CLXI, 255. — Neque permittendum est ut, conc. Carthag., c. 33 (619), LVI, 872. — Neque presbyteri ad regiones, conc. Antioch., c. 8 (541), LXXXIV, 187; CXIX, 1041; CXXX, 281. — Neque qui post baptismum, conc. Taurinens., CXIX, 999.

Ne quis autem statutum, conc. Ebroicens., CLVII, 242. — Ne quis clericorum arma, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis clericus vel laicus, *ibid.*. — Ne quis communicet de altari, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ne quis cum aliquibus, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis doctoris sibi nomen, conc. Casaraug. I, c. 7, LXXXIV, 517; CXXX, 426. — Ne quis episcoporum vel, conc. Nicen., c. 5 (525), CXIX, 1043. — Ne quis ex hoc, *ibid.*, c. 1 (525), *id.*, 996. — Ne quis in altis ecclesiarum, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis incestum conjunctioni, *ibid.*. — Ne quis jejunet die, conc. Casaraug. I, c. 2, LXXXIV, 515; CXXX, 425; CLXXXII, 1796. — Ne quis laicorum ecclesiasticum, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis legitima uxore derelicta, *ibid.*. — Ne quis monachus vel clericus, *ibid.*. — Ne quis ordinetur in gradu, conc. Chacedon., c. 6 (450), CXIX, 1006. — Ne quis pauperes homines, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne quis pro sepultura, *ibid.*, CLX, 85. — Ne quisquam præsumat clericum, canon. Hibernens., XCVI, 1509. — Ne quis sacros ordines, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne superstes frater totum, conc. Aurelian. c. 14, CXXX, 310; LXXXIV, 246. — Ne quis sine electione, conc. Rhemens., CLXII, 1457. — Ne tamen congregantur catholici, conc. Ebroicens., CXLVII, 249. — Ne unus episcopus episcopum, conc. Tolens., c. 2 (418), LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ne vero gravitas utriusque, conc. Ebroicens., CXLVII, 241. — Nihil aliud in Ecclesia, conc. Aurelian., CXL, 712, 1072; CLXI, 258. — Nihil contra ordinis statum, conc. Toletan. VI, c. 2 (644), LXXXIV, 406; CXXX, 496; CLXI, 494; CLXXXVII, 732. — Nihil in altari ponatur nisi, conc. Rhemens., CXL 1072. — Nisi pro peccati facienda, conc. Aurelian., *id.*, 1084. — Nobilis homo vel ingenuus, conc. Tribur., CXXXII, 58; CXL, 912; CLXXXVIII, 608. — Nobis et fratribus contra, conc. Marsi. I, CXXXVIII, 553. — Nobis igitur ratio persuasit, conc. Toletan. VI, CXI, 901; CLXI, 907. — Nolite vero sancta Nativitatis, canon. Remig., CII, 1105. — Nolite mirari charissimi qui, canon. sub Attone, CXXXIV, 40. — Nolite quasi per precationem, canon. Hincmaro, CXXXV, 801. — Nolite quasi pro aliquo, canon. Hincmaro, CXXXV, 801. — Non ad eorum, canon. sub S. Patrice (430), LVI, 819. — Nonne intentionis admonitio, conc. Toletan. VII, CXXX, 515. — Non aliter placuit ut, conc. Toletan. IV, c. 23 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 471. — Non nisi pius quam duos, conc. Toletan., CLXL, 227. — Non autem liceat communicare, conc. Antioch., CXL, 657.

CLXI, 852. — Non concedendum catholicis quæ, conc. Laodic., c. 9 (364), LVI, 715; LXXXIV, 150. — Non concedendum esse in, *ibid.*, LXVII, 70; XCIX, 1030; CXXX, 287. — Non concedendum hæreticis, *ibid.*, c. 6 (364), LVI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287. — Non debere sanctimonialia, conc. Moguntin., CXL, 811. — Non debere sanctimonialia in, conc. Cabillon., XLXI, 570. — Non debet enim ut a patribus, canon. Remig., CII, 1101. — Non debet facere quidquam, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Non debet fidejussor dari, canon. Wallie., (940), CXXXVIII, 477. — Non debet fraudare pater, canon. Hibernens., XCVI, 1291. — Non debetis ad ecclesiam, canon. sub Theodolfo, CXXXIV, 45. — Non debet ordinari episcopus, conc. Bracar. II, c. 5 (610), LXXXIV, 674; CXXX, 578; CLXXXVII, 545. — Non debet presbyter injungere, canon. sub Altone, CXXXIV, 45. — Non debet rector ecclesie, conc. Bracar. III, c. 8 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 595. — Non ecclesia querere et, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Non enim eis licebit, conc. Moguntin., CXXXII, 290. — Non ergo gravius peccatum, canon. Remigii, CII, 1103. — Non est dignus fidejussor, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Non est dubium a sanctis Patribus, conc. Casaraug., III, c. 5 (729), LXXXIV, 520. — Non est permittendum turbis, conc. Laodic., CLXXXVII, 529. — Non est populi concedendum, conc. Laodic., c. 15, XCIX, 1046. — Non habent necessitatem nec, conc. Carthag., I, CLXXXVII, 916. — Non ignoramus potius et, conc. Ebroic., CXLVII, 243. — Non ignoratis, fratres, conc. Sardic., c. 20 (347), LVI, 584; LXXXIV, 122; CXXX, 278. — Non ignoratis quæ et quanta, conc. Sardic., c. 21 (347), LVI, 588. — Non invitatis episcopos ultra, conc. Constantin., I, c. 5 (418), LVI, 725; LXXXIV, 156; CXXX, 291; CLXXXVII, 792. — Non jurare omnino, canon. S. Patricii (450), LIII, 821. — Non liceat ad conciliū, conc. Bracar. II, c. 19 (610), LXXXIV, 577. — Non liceat ad sortilegos, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non liceat agere diem, conc. Bracar. II, CXXX, 586. — Non liceat alicui metropolitano, conc. Constantin., III, CLXXXVII, 915. — Non liceat ante duas, conc. Bracar. II, c. 49 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584; CLXXXVII, 1819. — Non liceat christianis prandia, *ibid.*, c. 69 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584; CXL, 839. — Non liceat christianis tenere, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CV, 685; CXXX, 586; CXL, 835; CLXI, 755; CLXXXVII, 1586. — Non liceat clericis incantatores, *ibid.*, c. 59 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. — Non liceat clericis vel, *ibid.*, c. 70 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXXXVII, 509. — Non liceat clericum conscribi, conc. Chalcedon., c. 10, XCIX, 1008. — Non liceat clericum in judicium, conc. Carthag., CXLIX, 420. — Non liceat communicare, conc. Bracar. II, c. 84 (610), LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXI, 835. — Non liceat cullebit ex lectoribus, conc. Bracar. I, CLXXXVII, 158. — Non liceat cullebit ministeria, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Non liceat diaconum ante, c. 40 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Non liceat episcopo maritali, conc. Carthag., c. 40 (419), LVI, 874. — Non liceat fieri rebaptizationes, conc. Carthag. IV, CLXI, 94, 1084; CLXXXVII, 1833. — Non liceat feneratori, conc. Laodic., I, VI, 715; LXXXIV, 129; CXXX, 287; CLXXXVII, 241. — Non liceat in collectione, conc. Bracar. II, c. 74 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CXXXII, 333; CXL, 836; CLXI, 756. — Non liceat iniquas observationes, *ibid.*, c. 73 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 586; CLXI, 756; CLXXXVII, 1586. — Non liceat in pulpito, *ibid.*, c. 45 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584; CLXXXVII, 451. — Non liceat in quaragesima, *ibid.*, c. 48 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 584; CLXXXVII, 1617. — Non liceat Kalendis Januarii, conc. Antissiod., LXXI, 761. — Non liceat mulieres in, conc. Bracar. II, c. 42 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 584. — Non liceat mulieribus christianis, c. 75 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CXXXII, 333; CXL, 836; CLXI, 833, 756. — Non liceat ordinationem, conc. Laodic., c. 4, LVI, 715; LXXXIV, 139; CXXX, 287. — Non liceat populo electionem, conc. Bracar. II, c. 1 (610), LXXXIV, 574; CXXX, 577; CXL, 352; CLXI, 318; CLXXXVII, 550. — Non liceat præter canonicos, conc. Laodic., c. 15, LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 283. — Non liceat presbytero prius, conc. Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 585. Non liceat quemlibet clericum, conc. Bracar. c. 64 (660), LXXXIV, 585; CXXX, 585. — Non liceat cullebit ministeria, conc. Bracar. II, CLXXXVII, 139. — Non liceat quinta feria, conc. Bracar. II, c. 50 (610), LXXXIV, 581; CXXX, 585; CLXXXVII, 1783. — Non liceat sacerdotes vel, *ibid.*, c. 61 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 585; CLXXXVII, 232. — Non liceat sacerdotibus vel, *ibid.*, c. 60 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 585.

Non licere autem episcopum, conc. Sardic., c. 9, LVI,

834. — Non licere clericis post, conc. Chalced., c. 22 (450), LVI, 860; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 513; CLXXXVII, 913; CV, 881. — Non licere clericis post mortem, *ibid.*, (450), LXVII, 92. — Non licere clericum in, *ibid.*, c. 10 (450), LVI, 542; LXXXIV, 170; LXXXVIII, 905; CV, 876; CXXXII, 238; CXL, 613; CLXI, 495, 1146; CXCV, 1254. — Non licere clericum in, *ibid.*, (451), LXVII, 88. — Non licet abbati filios, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non licet abbati vel monacho, *ibid.*, LXXII, 765; CLXI, 91, 1065; CLXXXVII, 1852. — Non licet absque Paschæ, *ibid.*, LXXII, 764. — Non licet christianis traditionem, conc. Bracar. II, CXXXII, 535. — Non licet comprehensio in, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non licet consobrinam, hoc est, *ibid.*, 765. — Non licet cum excommunicato, *ibid.*, 766. — Non licet diacono vel, *ibid.*, 764. — Non licet die dominico, *ibid.*, 764. — Non licet duas sorores, *ibid.*, 765. — Non licet episcopo manibus, conc. Agath., CLXXXVII, 415. — Non licet episcopo nec abbati, conc. Lugdun., CXL, 677; CLXI, 207. — Non licet imperatori vel cuiquam, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 514, 1115. — Non licet ergo imperatori, conc. Roman. sub Adriano, *ibid.*, 905. — Non licet in baptisterio, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet in ecclesia, *ibid.*, 765. — Non licet in ecclesia, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in illo, *ibid.*, 822. — Non licet in vigilia, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuis Eucharistiam, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — Non licet in altario, conc. Antissiod., LXXII, 765. — Non licet mortuis osculum, conc. Agathens., CXI, 724; CLXI, 261. — Non licet mortuis nec, conc. Antissiod., LXXII, 764. — Non licet mortuum super, *ibid.* — Non licet mortuum super, conc. Leptin. (745), LXXXIX, 822. — Non licet mulieri manum, conc. Antissiod., LXXII, 766. — Non licet mulieri nuda, *ibid.* — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 764. — Non licet presbytero aut, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero inter, *ibid.* — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 765. — Non licet presbytero nec, *ibid.*, 766. — Non licet presbytero post, *ibid.*, 765. — Non licet relicto presbyteri, *ibid.* — Non licet super uno, *ibid.*, 764. — Non licet ut aliquis, *ibid.*, 765. — Non licet ut filium, *ibid.* — Non licet ut nepos, *ibid.* — Non licet ut relictam, *ibid.* — Non licet vigilia Paschæ, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 822. — Non magnopere antiqui hostis, conc. Turonens., CXC, 599. — Non minus mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (371), LVI, 400; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 889; CXXX, 267; CXL, 569; CLXI, 381. — Nonne directæ sunt verba, conc. Roman. sub Symmacho, CLXI, 515. — Non Noë, Cham filium, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nonnulli diacones in tantum, conc. Tolet. IV, c. 39 (671), LXXXIV, 577; CXXX, 474; CLXI, 506; CLXXXVII, 459. — Nonnulli monachorum egredientes, *ibid.*, c. 53 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475. — Nonnulli sacerdotes post dictam, *ibid.*, c. 18 (671), LXXXIV, 572; CXXX, 469. — Nonnulli sacerdotum per Hispanias, conc. Toletan. IV, c. 10 (671), LXXXIV, 583; CXXX, 467.

Nonno capitulo admonemus jejunium, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Nonno decimo ut aliud, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 696. — Nonno jubendum eat eisdem, *ibid.*, 623. — Non oportet absolute, conc. Chalcedon., c. 11 (450), LXXXIV, 28. — Non oportet monachum vel, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 488. — Non oportet a Judæis azyma, conc. Laodic., c. 38 (364), LVI, 749; LXXXIV, 135. — Non oportet a Judæis vel, *ibid.*, c. 37 (364), LVI, 749; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet aliquid aliud, conc. Bracar. II, c. 55 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVII, 1732. — Non oportet altaris ministros vel, conc. Laodic., c. 54 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet altaris ministrum, *ibid.*, c. 41 (364), LVI, 719; LXXXIV, 133; CXXX, 290. — Non oportet a Sepuagesima, conc. Hierdens., CLXXXVII, 1647. — Non oportet christianos judaizare, conc. Laodic., c. 29 (364), LVI, 718; LXXXIV, 132; XCIX, 1050; CXXX, 289. — Non oportet christianos ad, *ibid.*, c. 35 (364), LVI, 720; LXXXIV, 134; CXXX, 290. — Non oportet christianos derelicta, *ibid.*, CXXX, 289. — Non oportet clericos comam, conc. Bracar. II, c. 66 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 586. — Non oportet clericus habentes, conc. Chalcedon., c. 9 (450), XCIX, 1016. — Non oportet clericis ignaros, conc. Bracar. II, c. 68 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 586; CLXXXVII, 1744. — Non oportet clericis spectaculis, conc. Laodic., c. 54 (364), XCIX, 1046. — Non oportet clericus vel, conc. Bracar. II, c. 63 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Non oportet clericus vel laicos, conc. Carth., CXL, 683; CLXI, 500. — Non oportet cum hæreticis, conc. Laodic., c. 33 (364), LVI, 178; LXXXIV, 132; CXXX, 289. — Non oportet cum ho-

clerici sive laici, *ibid.*, CLXI, 826. — Omnes clerici vel lectores, conc. Toletan. iv, 41 (671), LXXXV, 577. — Omnes decimæ terræ sive, conc. Rothomag., CXI, 698; CLXI, 245; CLXI, 1095. — Omnes deinceps clerici, conc. Ag. th., c. 40 (514), CXXX, 406; LXXXIV, 269; XLIX, 1065; CLXXXVII, 1425. — Omnes dies dominicas a, conc. Compend., CXI, 640; CLXI, 1121. — Omnes dies Dominicos cum, conc. Mogunt., CXXXII, 264; CLXI, 267. — Omnes dies Dominicos cum, conc. S. Medard., CXI, 611. — Omnes enim volumus ut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Omnes episcopi in iertia, conc. Aurelian. CXL, 660; CLXI, 503. — Omnes feminæ quæ jam, conc. Toletan. x, c. 5 (694), LXXXIV, 443; CXXX, 529; CLXI, 1177; CLXXXVIII, 519; LXXXVII, 1546. — Omnes fideles qui conveniunt, canon. Apost., CXL, 638; CLXI, 483; CLXXXVII, 1737. — Omnes fideles qui ingrediuntur, canon. Apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXXII, 225; CXI, 658; CLXI, 483; CXXX, 15. — Omnes homicidæ si toto, canon. Hibernens., XCVI, 1230. — Omnes pauperes et egenæ, conc. Chalcedon. c. ii, (450), LVI, 858; LXVII, 84; LXXXIV, 168; LXXXVIII, 853; XCIX, 1011; CXXX, 511; CXXXII, 275; CXL, 619; CLXI, 491. — Omnes pauperes et reversa, conc. Chalcedon. (450), LVI, 562. — Omnes presbyteri, diaconi, episcopi, canon. LXI, 893. CXXXVIII, 146. — Omnes presbyteri interfectores, conc. Tribur., CLXXXVII, 1069. — Omnes presbyteri oleum infirmorum, conc. Leptin. (745), LXXXIX, 825. — Omnes psallentes renoumuntur Deo, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 209. — Omnes qui audent dissolvere, conc. Antioch., c. 1 (741), LVI, 706; LXVII, 60; LXXXIV, 123; LXXXVIII, 848; CXXX, 879. — Omnes qui definitiones nostras, conc. Matiscon. ii, c. 4, XCIX, 1074. — Omnes qui ingrediuntur domum, conc. Antioch., c. 2 (541), LVI, 795; LXVII, 60; LXXXIV, 125; CV, 879. — Omnes qui ingrediuntur ecclesiam, *ibid.*, LVI, 706; LXXXVIII, 841; XCIX, 1028; CXXX, 280. — Omnes qui tentant solvere, conc. Antioch. (541), LVI, 795. — Omnes servi vel proprii, conc. Carthag., CLXI, 918. — Omnes iam clericis quam, canon. sub Caroli III, CXXXVIII, 816. — Omnes vero laicos monemus, conc. Carisiac., *ibid.*, 847. — Omnia ergo quæ a cælis, conc. Carthag. ii, c. 13 (128), LXXXIV, 148; CXXX, 529. — Omnia nihil licent sed, conc. Constant. iv, CXXXIX, 153. — Omnia puerilia huiusmodi, conc. Nicæn. ii, *ibid.*, 443. — Omnia quæ Deo offeruntur, conc. Aurelian., CXL, 698; CLXI, 215. — Omnia quæ domino offeruntur, conc. Lingon., CXLIV, 1100.

Omni diebus Dominicis, conc. Nannet., CXL, 651; CLXI, 193; CXL, 1067. — Omnibus Dominicis diebus, conc. Matiscon. i, c. 4, XCIX, 1028. — Omnibus enim notum esse, conc. Benevent., CXXXVIII, 726. — Omnibus enim qui dicunt, conc. Roman. (862), CXIX, 793. — Omnibus episcopis et presbyteris, *ibid.*, sub S. Sylvestro, c. 2 (224), VII, 825. — Omnibus ergo festinandum est, canon. Remigii, CII, 1096. — Omnibus his actis ventilata, conc. Moguntin., CXI, 770; CLXI, 845. — Omnibus in suo missatico, conc. Confluent., CXXXVIII, 876. — Omnibus ministris ecclesiasticis, conc. Nannetens., CXXXII, 235; CXL, 581; CLXI, 586. — Omnibus pene cognitum manet, conc. Emerit., c. 8 (704), LXXXIV, 618. — Omnibus quibus accusatio denegatur, conc. Carthag. vii, CLXXXVII, 714. — Omnibus sanctis dilectionis fratribus, conc. Vermer., CXXXVIII, 595. — Omnibus sciendum est quod, conc. Lingon., CXXXIV, 1098. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Aurelian., CXL, 661; CLXI, 503. — Omnibus servis Dei venationes, conc. Compend., CLXXXVII, 189. — Omni cura omnique studio, conc. Bracar. iii, c. 2 (715), LXXXIV, 788; CXXX, 591. — Omni die exorcismus energumens, conc. Carthag. iv, c. 90 (456), LVI, 883; LXXXIV, 207; XCIX, 1068; CXXX, 518; CXXXII, 571; CXL, 662; CLXI, 506; CLXXXII, 1453. — Omni fidelium ordini denuntiandum, conc. Troslejan (909), CXXXII, 715. — Omnimodis dicendum est presbyteris, conc. Aurelian., CXI, 661; CLXI, 503. — Omnimodis interdicti sancta, conc. Nicæn. (325), LVI, 590; LXXXIV, 93; CXXX, 237. — Omnimodis observetur ne ulius, conc. Aurelian. iii, c. 7, XCIX, 997. — Ommino et inter supradictas, conc. Antissiod., LXXII, 763. — Ommino prohibemus ut nullus, conc. Tribur., CXL, 812. — Ommino prohibemus ut nullus, conc. Cabilon., CLXI, 571. — Ommino prohibendum est omnibus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 629. — Omnipotentem Deo gratias, conc. Carthag. ii, c. 1 (428), LXXXIV, 181; CXXX, 525. — Omni ratione caret et, conc. Ticiu. i, CXXXVIII, 583. — Omni ratione caret et, *ibid.*, 572. — Omnis adulter, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Omnis adulter sive a, canon. Hibernens., XCVI, 1504. — Omnis ætas ab adolescentulis, conc. Toletan. iv, CLXXXVII,

881. — Omnis christianus procuret ad, conc. Rom. sub Gregorio VII, *ibid.*, 1729. — Omnis clericus qui iudat, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Omnis debitor qui resistit, *ibid.*, 1295. — Omnis disciplina sic subiectus, conc. Toletan. xii, c. 7 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 557. — Omnis electio a principibus, conc. Nicæn. ii, CXXXI, 480; CLXI, 564; CLXXXVII, 529; CXIV, 1255. — Omnis enim qui præsentit, conc. Rom. (862), CXIX, 793. — Omnis episcopus vel presbyter, conc. Nicæn., CLXI, 561. — Omnis ergo qui fidem, conc. Toletan. iii, c. 1 (627), LXXXIV, 546. — Omnis hæreditas sub censu, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Omnis homo ante aram, conc. Eliberit., CXL, 757, 1075; CLXI, 168, 1079. — CXXXVIII, 510.

Omnis homo evomere debet, canon. sub Edgardo, Omnis itaque rei ecclesiasticæ, conc. Toletan. iv, c. 1 (495), LXXXIV, 434; CXXX, 521; CXXXII, 269; CXXXII, 491; CXL, 709; CLXI, 255. — Omnis iactantia et ornatus, conc. Nicæn. ii, CXXXI, 486; CLXI, 437; CLXXXVII, 1117. — Omnis mercenarius ad oculum, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Omnis mercenarius opus suum, *ibid.* — Omnis minister missam celebrans, conc. Rothomag., CXI, 1072. — Omnis mundialis sapiens, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Omnis mundialis sapiens et, canon. Hibernens., XCVI, 1269. — Omnis presbyter habeat pyxidem, conc. Turon., CLXI, 165. — Omnis presbyter qui fontes, conc. Meldens., CXXXII, 242; CIL, 750, 1075; CLXI, 112. — Omnis presbyter qui fontes, conc. Ilerdens., CLXXXVII, 1833. — Omnis princeps christianus ut, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Omnis princeps potest commendare, *ibid.* — Omnis qui attulerit litteras, conc. Eliberit. c. 25 (562), LXXXIV, 508; CXXX, 416. — Omnis qui audet oblationes, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1305. — Omnis qui ausus fuerit, *ibid.*, 1315. — Omnis qui p. regre, conc. Eliberit., c. 24 (562), LXXXIV, 504; CXXX, 416; CLXI, 518; CLXXXVII, 470. — Omnis sacramentum in eccles., canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 630. — Omni tempore episcopo liceat, conc. Bracar. iii, c. 31 (810), LXXXIV, 582; CXXX, 585; CLXXXVII, 1839. — Omni tempore jejuniis manus, conc. Carthag. iii, c. 80 (456), LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1071; CXXX, 549. — Omni tempore jejuniis manus, conc. Lingon., CXXXIV, 1078. — Omni tempore primum jejunium, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Omniaque negotiorum ecclesiasticorum, canon. Apost., c. 39, LXVII, 146; LXXXVIII, 839; CLXI, 1034; CXXX, 18; CXXXVI, 487; CXL, 610; CLXI, 422. — Omnium peccatorum rego, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Oportebat ut hæc sacramenta, conc. Rom. sub Steph. III, CLXXXVII, 381. — Oportet autem diligentius eos, conc. Moguntin., CXL, 770; XLXI, 736. — Oportet baptizandos et fidel., conc. Laodic., LVI, 719. — Oportet baptizatos post baptismum, *ibid.*, c. 48, *ibid.*; LXXXIV, 434; CXIX, 290. — Oportet eos qui in, *ibid.*, c. 47, XCIX, 1092. — Oportet etiam episcopum in, conc. Augustan., CXXXVIII, 838. — Oportet etiam per oppida, conc. Ticiu. i, *ibid.*, 563. — Oportet etiam per oppida, *ibid.*, 567. — Oportet eum qui vult, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet infantes cum voluntate, conc. Lateran. i, CLXXXVII, 1105. — Oportet omnem principem ut, canon. Hibernens., XCVI, 1294. — Oportet principem omnis pensare, *ibid.* — Oportet ut in diebus Dominicis, conc. Aurelian., CXL, 658; CLXI, 195. — Oportet ut princeps qui, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Oportet vas sanctitatem habere, canon. sub Theodolfo, CXXXIV, 29. — Oportet duximus decernendum, canon. Roman., CXXXIX, 493. — Optandum quidem esset populum, conc. Ebroicens., CXLVII, 232. — Optaremus si quemadmodum, conc. Carthag. iv (419), LXVII, 228; CXXX, 364. — Oratio dicitur nec episcopo, conc. Toletan. iv, c. 40 (671), LXXXIV, 577. — Oratio quæ Dominica dicitur, *ibid.*, 59. — Orillum et iussurandum sentis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 438. — Ordinari ad diaconatus, conc. Arelat. ii, c. 1, LXXXIV, 24; CXXX, 579. — Ordinationes episcoporum auctoritate, canon. Remigii, CII, 1097. — Ordinationes quæ a Bardino, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Ordinationes quæ interveniente, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXVIII, 801; CXXXVII, 534. — Ordinationes vero presbyterorum, canon. Remigii, CII, 1107. — Ordinati post ordinationem vel, conc. Ilerdens., CXL, 1078. — Ordinati quorum æculis sunt, conc. Toletan., *ibid.*, 1078. — Ordinatus autem eaves elationem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Ordinatus clericus ab alio, conc. Mogunt., CXL, 653; CLXI, 479. — Ordinem reconciliandi iuxta modum, canon. sub Ninomaro, CXIV, 775. — Ordines anni tempore aut, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Oularius cum ordinatur,

rum, conc. Rom. sub Sylvestro, id., 139. — Nullus alius ratione transmarium, *ibid.*, 469. — Nullus autem rex habet. canon. Wallie (940), CXXXVIII, 478. — Nullus aut viduam aut gliam, conc. Parisiens., CLXI, 548; CLXXXVII, 1701. — Nullus christianus Jularo, conc. Maiscon., c. 16, XCIX, 1065. — Nullus christianus Judaeorum, *ibid.*, c. 15, XCIX, 1065. — Nullus, clericus etiam vel, conc. Agath., c. 4 *id.*, 1034. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Caesarug., c. 9, *id.*, 1041. — Nullus clericorum amplius recipiat, conc. Carthag. iii, CLXI, 804; CLXXXVII, 959. — Nullus clericorum a subdiacono, conc. Aurelian., c. 2, XCIX, 1012. — Nullus clericorum servum aut, conc. Herdens., c. 8 (381), LXXIV, 321; CXXX, 424; CLXI, 221, 325, 1098; CLXXXVII, 1066. — Nullus clericorum vel alia, conc. African., c. 27, XCIX, 1042. — Nullus clericus ad gradum, conc. Altheim., CXL, 665; CLXI, 806. — Nullus clericus alium clericum, conc. Maiscon., CLXXXVII, 821. — Nullus cuiusque ordinis, conc. Arelat. ii, c. 13, LXXXIV, 245; CXXX, 580. — Nullus debet collegas suos, conc. Carthag. i, c. 10, LXXXIV, 185; CXXX, 324. — Nullus deinceps regiam potestatem, conc. Ingelb., CXXXVIII, 831. — Nullus de propria cognatione, conc. Roman. sub Leone iv, CLXI, 660. — Nullus diaconus vel presbyter, conc. Arelat. ii, c. 4, LXXXIV, 241; CXXX, 379. — Nullus ecclesiam magam vel, conc. Andegav., CL, 61. — Nullus eorum qui connumerantur, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 1118. — Nullus eorum qui in, conc. Nicæn. ii, CLXI, 825. — Nullus episcopus virginem, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 10 (321), VIII, 835. — Nullus episcopus aut presbyterorum, conc. Tarrac., CLXXXVII, 980. — Nullus episcopus peregrinorum, canon. apostol., LXXII, 145; LXXXVIII, 855; XCVIII, 88; CXXX, 17; CXXXII, 278. — Nullus episcopus alterius, conc. Arvern. i, c. 9, LXXXIV, 292. — Nullus episcopus a nullo, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Nullus episcopus audeat, conc. Antioch. (341), LXXVII, 62. — Nullus episcopus aut presbyter, conc. Constant. ii, CLXI, 182; CLXXXVII, 530. — Nullus episcopus exagatur ad collect. S. Abbon., CXXXIX, 504. — Nullus episcopus de rebus, conc. Epaun., c. 8, LXXXIV, 287. — Nullus episcopus ex alia, conc. Antioch., LXXXVIII, 856; CXL, 582; CLXI, 587. — Nullus episcopus gravamen, conc. Roman., CXLVIII, 801. — Nullus episcopus in ecclesia, conc. Arvern., CLXXXVII, 315. — Nullus episcopus neque presbyter, conc. Bracar. ii, c. 52 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Nullus episcopus neque pro, collect. S. Abbonia, CXXXIX, 504. — Nullus episcopus sine metropolitani, conc. Arelat., CXXX, 379; CXL, 556; CLXI, 370, 1153. — Nullus episcopus successorum, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Nullus episcopus vel presbyter, conc. Arelat., c. 4, XCIX, 1045. — Nullus ergo doctorum per scripta, conc. Carth., CLXI, 1194. — Nullus est ordinandus episcopus, conc. Aurelian., (XL, 555; CLXI, 549; CLXIII, 650. — Nullus etiam in prepositum, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Nullus ex ecclesiastico ordine, conc. Rhemens., CLXXXVII, 1158. — Nullus fidelium usque ad, conc. Theodon., CXL, 782; CLXI, 668, 1301. — Nullus in clericatus officio, conc. Augustan., CXXXVIII, 854. — Nullus in decanum vel, conc. Rhemens., CV, 616. — Nullus in episcopatum eligatur, conc. Benevent., CLXI, 1150; CLXXXVII, 317. — Nullus in episcopum nisi, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus in precibus nisi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Nullus laicorum principum vel, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 327. — Nullus laicus in rebus, conc. Julobon., CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Nullus lector vel ostiarius, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 9 (321), VIII, 835. — Nullus miser de quacunque, conc. Arausic. ii (529), XI, V, 1787; LI, 726; LXXII, 1147. — Nullus monachorum aliquid, conc. Moguntin. (847), CXII, 1570. — Nullus monachus ambitionis et, canon. Hibernens., XCVI, 1297. — Nullus monachus congregatione, conc. Aurelian. i, c. 18, LXXXIV, 276; CXXX, 411; CLXXXVII, 1095. — Nullus mortuus intra ecclesiam, conc. Moguntin. i, CXI, 725; CLXI, 261; CLXXXVII, 946. — Nullus omnino archidiaconus aut, conc. Lateran., CLXIII, 1562. — Nullus ordinetur clericus nisi, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 224. — Nullus peregrinorum sine pacifica, conc. Antioch., c. 8 (341), LXXVII, 62; LXXXVIII, 842; XCIX, 1011; CV, 876; CXXXII, 274; CXL, 648; CLXI, 491. — Nullus penitentem, nullus bigamum, conc. Arelat. ii, c. 5 (461), LXXVII, 1190; LXXXIV, 245; CXXX, 581; CXXXII, 577; CLXXXVII, 501. — Nullus pontifice Romano vivente, conc. Roman. sub Bonifacio III, CLXXXVII, 562. — Nullus presumat aut calicem, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 31. — Nullus presbyter aut diaconus, conc. Romanet., CLXXXVII, 790. — Nullus presbyter confertus

cibo, conc. Matarcon. ii, c. 6, XCIX, 1038. — Nullus presbyter efficitur homo, conc. Rothom. (1096), CLXXXVIII, 651. — Nullus presbyter fidelibus, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — Nullus presbyterorum quando ad, conc. Nannet., CLXXXVII, 230, 1867. — Nullus presbyter sine amictu, conc. Rhemens., CXXXII, 207. — Nullus principum laicorum capellanus, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Nullus proprium filium aut, conc. Moguntin., CX, 490; CLXI, 681. — Nullus proprium filium aut, conc. Tribur., CXI, 924. — Nullus res ecclesie distrabat, conc. Carthag., CLXXXVII, 1075. — Nullus sacerdos in alterius, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Nullus sacerdos seu laicus, conc. Aurelian., CXI, 691; CLXI, 198. — Nullus sacerdotum quemquam, conc. Arvern. ii, c. 2, LXXXIV, 293; CLXXXVII, 856. — Nullus sibi nomen alienum, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Nullus sine remedio aut spe, conc. Epaunens., c. 26, LXXXIV, 290; XCIX, 1071. — Nullus sit presbyter qui, conc. Leptinens. (743), LXXXIX, 823. — Nullus unquam laicorum neque, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 381. — Nullus vassallus abbatissae nec, conc. Moguntin. CXI, 807. — Nullus vassallus abbatissae aut, conc. Cabilon., CLXI, 568. — Nullus vivente episcopo alius, conc. Aurelian. v, c. 12, XCIX, 1005. — Nunc de his agendum, conc. Trolesian. (909), CXXXII, 634. — Nunc ecclesia multis modis, canon. Hibernens., XCVI, 1285. — Nunc meminimus in hoc, conc. Carthag. vi, CXXX, 335. — Nunc volumus vos certos, conc. Leodic., CXXXVIII, 605. — Nunquam retitus licet, canon. S. Patricii, LIII, 822. — Nuntiatum est enim sedit, canon. Remigii, CII, 1107. — Nuntiatum est vobis quod, conc. Moguntin. (847), CXII, 1572; CXXXII, 291. — Nuntiatum est vobis quod, conc. Turonens., CXL, 768; CLXI, 734. — Nuntiatum est presentem concilio, conc. Toletan. iv, c. 51 (671), LXXXIV, 578; CXXX, 475; CXXXII, 576; CXXXIX, 499. — Nuptiali huic dationi missalis, canon. sub Edmondo (914), CXXXVIII, 482. — Nuptiis presbyter intersit qui, *ibid.*, 485. — Nusquam canones praecipunt ut, canon. S. Abbonis, CXXXIV, 497.

O

Obedite praepositis vestris et, conc. Constant. iv, CXXXIX, 150. — Obeunte Hludovico qui Romani, conc. Pontig., CXXXVIII, 770. — Obeunte Ludovico qui Romani, canon. sub Odone, CXXIV, 1125. — Obeuntibus sane episcopis, quoniam, conc. Roman. sub Innocentio, CLXXXVII, 512. — Oblationes discordantium fratrum, conc. Carthag. iv, c. 93 (436), LVI, 884; LXXXIV, 207; XCIX, 1065; CV, 686; CXXX, 348; CXXXII, 555; CXXXIV, 41; CXL, 759, 1075; CLXI, 170; CLXXXVII, 425. — Obsecro vos, fratres dilectissimi, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 27. — Observandum de pallis ecclesiae, conc. Arvern. i, c. 5 (835), LXXXIV, 291; XCIX, 1068. — Observandum est ut mensa, conc. Rhemens., CXXXII, 205; CXL, 695; CLXI, 197. — Observandum quoniam decrevimus, conc. Tarrac., c. 10 (551), LXXXIV, 512; CLXXXVII, 976; CXXX, 425. — Obtentum est etiam a, conc. Suession., CXXXII, 511; CXXXVIII, 595. — Occasionem etiam et fomitem, conc. Tendon., CXXXVIII, 857. — Octava discussio est agitata, conc. Hispanens., ii, c. 8 (657), LXXXIV, 597; CXXX, 601; CLXXXVII, 921. — Octavo capitulo observamus ut, canon. sub Odone (912), CXXXIII, 949. — Octavo decimo ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 6.6. — Octavo die catechumeni, canon. sub S. Patricio (150), LIII, 821. — Octavo p omniendum est ut, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 621. — Offerat euleu contra Pascha, canon. Wallie (940), *id.*, 472. — Offensus quis ab aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Offerri non liceat aliquid, canon. Apostol., LXXII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204; CXL, 754; CLXI, 164.

Omne corpus sepultum habet, canon. Hibernens., XCVI, 1287. — Omne depositum reddatur nisi, *ibid.*, 1290. — Omne hoc constitutum erat, conc. Gratelean. (924), CXXXVIII, 461. — Omnem canonicam stabilitatem, conc. Constantin. iv, CXXIX, 152. — Omne quod in pacis, conc. Toletan. viii, CLXI, 781, 1525; CLXXXVII, 1121. — Omne sacramentum in Ecclesia, conc. incert. (714), LXXXIX, 828. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Aurelian., CXI, 702. — Omne sacrificium sordida vetustate, conc. Arelat., iii, CLXI, 175. — Omnes autem basilicae quae, conc. Aurelian. i, c. 13, LXXXIV, 276; XCIX, 1051; CXXX, 410; CXXXII, 196; CXL, 675; CLXI, 302; CLXXXVII, 1047. — Omnes Christianos scire oportet, conc. Tivini, i, CXXXVIII, 563. — Omnes Christianos scire oportet *ibid.*, 570. — Omnes clerici, episcopi, conc. Maiscon. i, c. 10, XCIX, 1045. — Omnes clerici qui ad, conc. Carthag. iv, c. 53 (436), LVI, 884; LXXXIV, 204; CXXX, 516. — Omnes clerici qui ad, conc. Agath. c. 53, XCIX, 1047. — Omnes

omnibus quoniam, conc. Carthag. vii, c. 1 (457), LXXXIV, 227; LXXXVIII, 904. — Placuit itaque perpetui disciplinam, conc. Taurinat., CXXX, 586. — Placuit item universo, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 873. — Placuit nobis atque conventui, conc. Bracar., CXL, 570; CLXI, 585. — Placuit nobis de orphanis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 759. — Placuit nobis et fidelibus, conc. Vern., CXXXVIII, 796. — Placuit nobis et fidei libus, conc. Tribur., CXL, 767; CLXI, 732. — Placuit nobis etiam summopere, canon. sub Widone, CXXXVIII, 801. — Placuit nobis et nostris, conc. Vernens., CXXXII, 584; CXXXVIII, 758. — Placuit nobis ut ex, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 735. — Placuit nobis ut litania, conc. Moguntin., CXXXII, 245; CLX, 886; CLXI, 272. — Placuit nobis ut una, conc. Gratian., (868), CXXXVIII, 469. — Placuit omnem ecclesiam habentem, conc. Chalcedon. c. 26 (450), XCIX, 1015. — Placuit omnibus communi consensu, conc. Bracar., c. 1 (599), LXXIV, 565; CXXX, 569; CXXXVIII, 68. — Placuit omnibus episcopis atque, conc. Bracar., n. c. 1 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 575; CXXXII, 197; CLXXXVII, 804. — Placuit omnibus ut creditur, conc. Saponar., CXXXVIII, 662. — Placuit per singulos annos, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 818. Placuit picturas in ecclesia, conc. Eliberit., c. 36 (562), LXXXIV, 506; CXXX, 417; CXL, 678; CLXI, 206, 1092. — Placuit præterea accusandi, conc. Vasens., c. 7 (484), LXXXIV, 260; CXXX, 396. — Placuit præterea ut exsecutores, conc. Milevit., c. 16 (410), LXXXIV, 252; CXXX, 572. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Eliberit., c. 35 (562), LXXXIV, 505; CXXX, 417. — Placuit prohiberi ne femina, conc. Meldens., CXL, 1038; CLXI, 739. Placuit prohiberi ut eum, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Placuit prout de illo, conc. Toletan. xiv, c. 1 (723), LXXXIV, 507. — Placuitque omnibus quoniam, conc. Carthag. (419), LXVII, 222. — Placuitque quoniam superioribus, conc. Carthag. vii, CXXX, 567. — Placuit quæ secundum evangelicam, conc. Milevit., c. 17 (410), LXXXIV, 253; CXXX, 573; CLXI, 635; CLXXXVII, 1496. — Placuit quotiescunque clericis, conc. Carth. vii, CX, 476; CLXXXVII, 702.

Placuit sancto conventui ut, conc. Matiscon., CXL, 917; CLXXX, 707. — Placuit sanctæ synodo licet, conc. Nicen., c. 11 (325), LXXXIV, 95; CXXX, 258. — Placuit sanctæ synodo domesticam, conc. Ticin. i, CXXXVIII, 565. — Placuit sanctæ synodo episcopos, conc. Altheim., CXL, 565; 872; CLX, 573, 835. — Placuit sanctæ synodo intra, conc. Chalcedon., c. 25 (450), XCIX, 1006. — Placuit ubique et maxime, conc. Eliberit., c. 38 (562), LXXXIV, 508; CXXX, 419. — Placuit universo concilio ut, conc. Carthag., c. 1 (421), LVI, 876; CLXXXVII, 842. — Placuit ut advena accipiat, canon. Hibernens., XLVI, 1501. Placuit ut alia qua, conc. African., CLXXXVII, 1715. Placuit ut ante viginti quinque, conc. Carthag., CXL, 627; CLXI, 452, 1135; CLXXXVII, 376, 1102. — Placuit ut a nullo, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 335; CXL, 565; CLXI, 578; CLXXXVII, 757. — Placuit ut conservato metropolitani, conc. Bracar., (599), CLXXXVII, 64. — Placuit ut consulamus fratres, conc. Carthag. iii, CXXX, 359. — Placuit ut de dignis, conc. Agath., c. 1 (544), LXXXIV, 265; CXXX, 399. — Placuit ut de ordinandis, conc. Bracar. n. c. 3 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CLXI, 567; LXXXVII, 491. — Placuit ut diacones vel, conc. Toletan. i, c. 11 (435), LXXXIV, 329; CXXX, 435; CLXI, 1150. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Carthag. iii, c. 49 (457), LXXXIV, 198; CXXX, 359; CXXXII, 254; CXXXIX, 490; CXL, 567; CLXI, 217, 379. — Placuit ut episcopi, presbyteri, conc. Wormat., CXXXII, 210. — Placuit ut dies venerabilis, conc. Carthag. v, CXXX, 550; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut et illud, conc. Milevit., c. 11 (440), LXXXIV, 251; CXXX, 374. — Placuit ut evangelia catechumenis, conc. Arausic., c. 18, XLIX, 1068; CXXX, 393. — Placuit ut fideles ne, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Placuit ut filii sacerdotum, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 868. — Placuit ut hi qui, conc. Lingon., CXXIV, 1096. — Placuit ut hi qui, conc. Aquigran., CXL, 820; CLXI, 620; CLXXXVII, 1703. — Placuit ut lectores eum, conc. Carthag. iii, c. 19 (456), LXXXIV, 192; CXXX, 355. — Placuit ut loca iamdudum, conc. Aquigran., CXL, 676; CLXI, 203. — Placuit ut Mauritania Sitifensis, conc. Carthag. (419), LXVII, 189. Placuit ut modicum balsami, conc. Bracar. n. c. 4 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574. — Placuit ut nemini sit, conc. Carthag. v, CXXX, 550; CLXXXVII, 756. — Placuit ut non sit ultra, conc. Carthag., (419), LXVII, 215; LXXXVIII, 932; CLXI, 563; CLXI 576. — Placuit ut non sit, conc. Milevit., CXXX, 571. — Placuit ut nullus comes, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Placuit ut nullus episcopus, conc. Antioch., c. 15 (341), LVI, 797. — Placuit

ut nullus episcopus, conc. Bracar. n. c. 2 (610), LXXXIV, 571; CXXX, 574; CXXXII, 191; CXXXIV, 491; CLXXXVII, 531, 815. — Placuit ut nullus eum, conc. Bracar., CLXI, 80. — Placuit ut omnes servi, conc. African., CX, 475. — Placuit ut ordinandis episcopos, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 210. — Placuit ut penitentes non admittantur, conc. Toletan. ii, CLXI, 1144; (LXXXVII, 286. — Placuit ut postquam omnia, conc. Bracar. n. c. 9 (319), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 1789. — Placuit ut presbyteri, diaconi, conc. Milevit., (440), CLXXXVII, 635. — Placuit ut presbyteri non, conc. Carthag. i, *ibid.*, 916. — Placuit ut presbyteri piebes, conc. Arvern., CL, 653; CLXI, 499. — Placuit ut quæ per, conc. Bracar. n. c. 10 (610), LXXXIV, 573; CXL, 575. — Placuit ut quicunque, c. ne Carthag. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 888; CXXXII, 267; CXL, 1210; CLXXXVII, 365, 822; LXXXVIII, 802; CLXXXVII, 1051. — Placuit ut quicunque ab, conc. Milevit., c. 19 (410), LXXXIV, 253; CXXX, 592; CLXXXVII, 1834. — Placuit ut quicunque clericus, *ibid.* c. 20 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 575. — Placuit ut quicunque conversus, *ibid.* c. 25 (440), CXXXIV, 254; CXXX, 575. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, CLXXXVII, 1855. — Placuit ut quicunque dixerit, *ibid.*, *id.* 1836. — Placuit ut quicunque episcoporum, *ibid.*, CXXXII, 396. — Placuit ut quicunque in, *ibid.*, (410), CLXXXVII, 560. — Placuit ut quicunque non, *ibid.* c. 18 (440), LXXXIV, 253; CXXX, 572. — Placuit ut quicunque post, conc. Eliberit., CXXX, 415. — Placuit ut qui sibiipsis, conc. Bracar. i, CLXI, 890; CLXXXVII, 1221. — Placuit ut quisquis episcoporum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 834. — Placuit ut quoties ab, conc. Bracar. n. c. 5 (610), LXXXIV, 574; CXXX, 574; CLXXXVII, 541. — Placuit ut quoties ab, conc. Wormat., CXXXII, 197; CXL, 679; CLXI, 207. — Placuit ut quotiescunque clericis, conc. Carthag. iii, CLXI, 1106. — Placuit ut quotiescunque congregandum, *ibid.* v, CLXXXVII, 101. — Placuit ut rem ecclesie, *ibid.*, v, CXXX, 550; CXXXII, 259; CLVI, 254. — Placuit ut eundem evangelicum, conc. Carth. (419), LXVII, 215; CXXXII, 304; CXL, 826. — Placuit ut secundum evangelicum, conc. African., CX, 488; XCVI, 1, 86; CL, 682. — Placuit ut si cuiusque, conc. Toletan. i, c. 7 (435), LXXXIV, 330; CXXX, 436. — Placuit ut sicut leonis, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Placuit ut si quicunque, conc. Toletan., CLXI, 616. — Placuit ut si quando, conc. Carthag. vi, CLXXXVIII, 757. — Placuit ut si quis, conc. Sardic., c. 4 (547), VIII, 1520. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. n. c. 8 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 574; CXL, 640, 1009; CLXI, 503. — Placuit ut si quis, conc. Bracar. n. c. 6 (610), LXXXIV, 572; CV, 681; CXXX, 575; CXXXII, 502; CLVI, 1202; CLXXXVII, 616. — Placuit ut si quis, conc. Hispanens., n. CLXXXVII, 1115. — Placuit ut si quorumcunque, conc. Toletan. i, *id.* 1514. — Placuit ut unusquisque, conc. Bracar. n. c. 7 (610), LXXXIV, 572; CXXX, 575; CLXXXVII, 531.

Plebe homines et universi, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Pierique dum rapinis, conc. Tolet. n. c. 9 (693), LXXXIV, 457; CXXX, 521. — Pierique qui ex Judæis, conc. Toletan. iv, c. 59 (671), LXXXIV, 586; CXXX, 476; CXL, 742; CLXI, 124, 1062; CLXXXVII, 1830. — Pierique sacerdotes in mortis, conc. Roman. sub Hilario, CLXXXVII, 774. — Pierique hi quibus miseratio, conc. Toletan. xii, c. 2 (719), LXXXIV (52); CXXX, 553. — Plures baptismales ecclesie in, conc. Aquigran., CXL, 677; CLXI, 204. — Plures baptismales ecclesie in, conc. Toletan., CLXXXVII, 1015. — Plures clericorum et quod, conc. Turon., CX, 391. — Plures sive necessitate, conc. Nicen., c. 2 (325), LVI, 760, 817. — Plurimos sacerdotes Christi atque, co lect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Penitens quæ defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Penitentes feminæ quæ defunctis, conc. Arlat., CXL, 997. — Penitens tantum si necessitas, conc. Bracar. n. c., LXXXIV, 578; CXXX, 581. — Penitentem ex corde ita, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 1566. — Penitentes etiam diebus, conc. Carthag. iv, c. LVI, 886; LXXXIV, 206; XCIX, 1070; CXXXII, 46; CLXI, 859. — Penitentes quæ defuncto viro, conc. Arlat. n. LXXXIV, 47; CX, 482; XCIX, 1071; CLXI, 581; CLXI, 879. — Penitentes qui ante legitimam, conc. Carthag., XCIX, 1069. — Penitentes quæ defuncto viro, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Penitentes qui antequam leges, *ibid.*, 1082. — Penitentem qui attente leges, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 547; CAL 1008; CLXI, 859. — Penitentes quicunque ex gravioribus, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Penitentes qui in infirmis, ex gravioribus, *ibid.*, 1080. — Penitentes qui in infirmis, conc. Carthag. iv, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 547; CLXI, 859. — Penitentes qui in infirmis, *ibid.*,

LXXXIV, 206; XCIX, 1069; CXXX, 517; CXXXII, 215; CXL, 944; CLXI, 859. — Penitentes qui in infirmitate, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Penitentes qui in infirmitate, *ibid.*, 1082. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXII, 215; CXL, 984; CLXI, 859; CLXXXVII, 283. — Penitentes tempore quo penitentiam, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Penitentes tempore quo penitentiam, *ibid.*, 1084. — Penitentes vel inscii litterarum, conc. Rom. sub Hilario, CLXXXVII, 502. — Penitentes viri tonsio capite, conc. Barcinon., LXXXIV, 637. — Penitentia sunt variis modis, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 511. — Penitentiam conjugatis non nisi ex, conc. Arelat. n. c. 22, LXXXIV, 244; X. IX, 1071; CXXX, 581; CXXXII, 253; CLXI, 645, 887; CLXXXVII, 1618. — Penitentiam desiderantibus clericis, conc. Arausic. c. 4 (479), LXXXIV, 255; XCIX, 1070; CXXX, 591; CXXXII, 251; CLXI, 859. — Penitentiam posse abolere peccata, conc. Mogunt., CXL, 959; CLXI, 861. — Penitentibus istud infundi non, canon. sub Attone, CXXXIV, 45. — Penitentibus secundum differentiam, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Penitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., CV, 677; CXXXII, 252; CLXXXVII, 1565. — Pontes enim ubicunque constructi, conc. Ticin. n. c. CXXXVIII, 618. — Pontificem et apostolum, conc. Ephesin., c. 10 (469), CXXX, 500; LXXXIV, 158; CLXI, 67. — Pontifices vero quibus in, conc. Agath., c. 6 (544), LXXXIV, 264; XCIX, 1032; CXXX, 400; CXL, 612; CLXI, 424; CLXXXVII, 929. — Pontifices vero quibus aut, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Porcarii fiscales in silvas, conc. Parisiens., c. 21 (551), LXXX, 454. — Porcarii sanguinem gustantes, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Porro cum ad nostrum, conc. Ticin. n. c. CXXXVIII, 615. — Porro de his qui corpus, conc. Tollens. (1192), CCV, 917. — Portaria non eligatur nisi, conc. Mogunt., CXL, 808. — Portaria non eligatur nisi, conc. Cabillon., CLXI, 567. — Populus celerrime ac levissime, conc. Ebrolens., CXLVIII, 256. — Populus de suis calamitatibus, *ibid.*, 252. — Possessiones ecclesiarum quas unusquisque, conc. Rom. sub Symmacho, CXIX, 1051. — Possessio territorii conventum non, conc. Toletan. iv, CLXXXVII, 1026. — Post baptismum statim, conc. Nicen., c. 1 (323), LXXXIV, 26. — Post Chalcedonense igitur, conc. Toletan. xiv, c. 7 (722), *ibid.*, 507. — Post confessionem per penitentiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Post damnationem hereses, conc. Toletan. iii, c. 1 (627), LXXXIV, 351; CXXX, 455. — Post diem prestatum concilii, conc. Carthag. v, *id.*, 555. — Postea sciendum est ad, canon. sub Edmund. (941), CXXXVIII, 481. — Post examinationem carceris, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Post hæc de orphanorum, conc. Pistens., CXXXVIII, 700. — Post hæc si promiserit, conc. Metens., *id.*, 655. — Post hæc surgat humiliter ad, canon. sub Edgardo, *id.*, 504. — Post hos denique misit, canon. sub Odone, CXXIV, 1126. — Post hos denique misit, conc. Pontif., CXXXVIII, 771. — Post instituta quedam ecclesiastici, conc. Toletan. iv, c. 75 (671), LXXXIV, 385; CXXX, 479. — Postmodum significet sponsus, canon. sub Edmundo (941), CXXXVIII, 484. — Postmodum venerabilis Wenilouis, conc. Mogunt., *id.*, 590. — Post obitum vero illius, conc. S. Quintin., *id.*, 619. — Post pacifica ergo hujus, conc. Toletan. xii, CXX, 552. — Post predicatam vero et, conc. Metens., CXXXVIII, 655. — Post puram autem confessionem, *ibid.*, 654. — Postquam ergo suos clericos, conc. Bracar., CXXXII, 195. — Postquam fidei nostræ credulitas, conc. Emerit., c. 4 (704), LXXXIV, 617. — Postquam fidei nostræ exposuimus, *ibid.*, c. 23, *id.*, 623. — Postquam infirmus ab onere, conc. Turonens., CXXXII, 214. — Post rectæ fidei confessionem, conc. Toletan. iv, c. 2 (671), LXXXIV, 385; CXXX, 463. — Postremo curati vel vicarii, conc. Ebrolens., CXLVII, 251. — Postremo quod a quibusdam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 595. — Potentes autem ne circa, conc. Ticin. i, *id.*, 572. — Potestas sine vel confirmatio, conc. Nicen., c. 7 (325), LVI, 591. — Præbendum est a sacerdotibus, conc. Toletan. iv, c. 58 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 473; CXXXII, 495. — Præcepta autem regalia super, conc. Meldens., CXXXII, 282. — Præcepta Domini sunt dicentis, conc. Toletan. xii, c. 11 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 560. — Præcepta regalia super precariis, conc. S. Medardi, CXL, 707; CLXI, 254. — Præceptiones nostræ per omnia, conc. Parisiens., c. 13 (551), LXXX, 455. — Præceptum Domini est ut, conc. Toletan. xii, c. 8 (719), LXXXIV, 476; CXXX, 558; CLXI, 634; CLXXXVII, 1492. — Præcipiendum est secundum canonem, conc. Vassens., *id.*, 945. — Præcipiendum secundum canonem, conc. Nannet., CXXXII, 217; CXL, 705; CLXI, 232. — Præcipiente Domino atque

excellentissimo, conc. Toletan. iv, c. 65 (671), LXXXIV, 581; CXXX, 477. — Præcipiente Domino nostro, *ibid.*, c. 47, *id.*, LXXXIV, 578; CXXX, 474. — Præcipimus etiam quod tam, conc. Remens., CLXXXI, 680. — Præcipimus etiam ne conductitiis, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus etiam ut in, conc. Remens., CLXXXI, 682. — Præcipimus etiam ut presbyteri, *ibid.*, 681. — Præcipimus insuper omnibus, conc. Bajocens., CXLVII, 237. — Præcipimus namque ut nullus, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CLXI, 276; CXL, 890. — Præcipimus ne diaconus quamvis, conc. Constant. iii, CLXI, 475; CLXXXVII, 446. — Præcipimus ne conductitiis presbyteris, conc. Remens., CV, 646; CLXXXI, 681. — Præcipimus observari ut qui, *ibid.*, CIV, 645. — Præcipimus ut ad accipiendam, conc. Moguntin., CXL, 759; CLXI, 121. — Præcipimus ut in potestate, canon. apostol., LXVII, 116; LXXXVIII, 859; CXXX, 18; CLXXXVII, 895. — Præcipimus ut laici qui, conc. Remens., CLXXXI, 681. — Præcipimus ut perjuriam, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Præcipimus ut pro christiatis, conc. Remens., CV, 646. — Præcipimus ut tam episcopi, conc. Rom. sub Innocentio II, CLXXXVII, 1114. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Mogunt., CXXXII, 242. — Præcipimus ut unusquisque, *ibid.*, Mogunt., CXL, 795; CLXI, 552. — Præcipimus ut unusquisque, conc. Triburiens., CXL, 666, 1089; CLXI, 503.

Præcipit hæc sancta et, conc. Toletan. iii, c. 18 (627), LXXXIV, 355; CXXX, 456; CLXI, 517. — Præconabile signum est, *ibid.*, xii, c. 1 (741), LXXXIV, 489. — Prædecessorum nostrorum vestigia, conc. Bajocens., CXLVIII, 255. — Prædicator Ecclesie Paulus, conc. Nicen. ii, CXXXIX, 491; CLXXXVII, 1018. — Præminentium exercitium ac, conc. Toletan. xvii, c. 7 (752), LXXXIV, 588. — Prædictum ac compertum semper, conc. Ebrolens., CXLVII, 250. — Præfatus denique Hildoinus thesauros, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Prægnantes si necesse sit, conc. Neoces., c. 6, XCIX, 1025. — Præmissis his omnibus, conc. Toletan. xii, c. 15 (719), LXXXIV, 479; CXXX, 560. — Præmium fraudare fidelibus, *ibid.*, vi, c. 14 (676), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Præsenti concilio Deo auctore, conc. Matiscon., CXL, 745; CLXI, 125; CLXXXVII, 298. — Præsente presbytero diaconus, conc. Carthag. iv, *id.*, 459. — Præterea Cenomanicæ urbis Aldricus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 591. — Præterea cum de quorundam, conc. Carthag. v, c. 5 (458), LXVII, 205; LXXXIV, 210; CXXX, 549. — Præterea declareat ipso facto, conc. Ebrolens., CXLVII, 249. — Præterea et illud omnimodis, conc. Turonens., CXXXII, 206; CXL, 741; CLXI, 125. — Præterea fratres hanc pacem, conc. Codom., CLII, 749. — Præterea juxta beatissimi papæ, conc. Lateran., CLXIII, 1565. — Præterea monachorum quosdam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Præterea nos una cum, conc. Suession. (744), LXXXIX, 935. — Præterea placuit ut deinceps, conc. Arelat. ii, CLXXXVII, 156. — Præter ea quæ domus, conc. Mettens., CXXXVIII, 759. — Præterea quia gloriosus rex, canon. sub Widone, *id.*, 809. — Præterea quia vitium falsitatis, conc. Bajocens., CXLVII, 257. — Præterea qui rem ecclesiæ, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 259. — Præterea quod dignum et, conc. Telens., c. 9 (417), LVI, 735; LXXXIV, 257. — Præterea quod dignum et, canon. Apostol., CXL, 616; CLXI, 489. — Præterea si ab hoc nostro, conc. Roman., CXLVIII, 780. — Præterea si quis episcoporum, conc. Andegar., CL, 65. — Præterea si quis episcoporum, conc. Turonens., CXLIII, 1411. — Præterea sunt quamplurimi, conc. Carthag. ii, c. 6 (428), LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 186; LXXXVIII, 904; XCVIII, 87; CXXX, 527. — Præterea volumus ad repurgationem, conc. Ebrolens., CXLVII, 242. — Prævideant episcopi ne cupiditas, conc. incert. (744), LXXXIX, 928. — Prævidimus da Judæis ut, conc. Ticin. iii, CXXXVIII, 622. — Prava autem consuetudo prout, conc. Remens., CLXXXI, 680. — Pravam institutionem emendari, conc. Eliberit., c. 45 (564), LXXXIV, 506; CXXX, 418. — Fravarum audacia mentium, conc. Toletan. vi, c. 12 (676), LXXXIV, 599; CXXX, 491. — Precarias nempe de rebus, conc. Belvac., CXL, 706; CLXI, 252. — Precariæ a nemine de rebus, conc. Mediomat., CLXXXVII, 810. — Precariæ autem a nemine, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Precariæ autem a nemine, conc. Sparnac., CXXXVIII, 548. — Precariæ de quinquentio in, conc. Belvac., CLXXXVII, 811. — Precariæ et commutationes tempore, conc. Mediomat., *id.*, 914. — Presbyter ab uno episcopo, canon. Apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 834; CXXX, 15. — Presbyter ante annos triginta, conc. Neoces., c. 11, LXVII, 56; LVI, 445; LXXXIV, 110; LVI, 757; LXXXVII, 875; CXXX, 268; CXXXII, 272; CLXXXVII, 579. — Presbyter

ant diaconus faciens, canon. Hibernens., XCVI, 1315; CLXXXVII, 598. — Presbyter aut diaconus vel, conc. Agath., c. 52 (344), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CXXXII, 375; CXL, 635; CLXI, 480. — Presbyter cum diocesis tenet, conc. Arasie, CXXXII, 233; CXL, 696. — Presbyter cum ordinatur episcopo, conc. Carthag. IV, c. 3 (436), LVI, 887; LXXXIV, 200; CXXX, 513; CLXI, 447, 1157; CLXXXVII, 135. — Presbyter, diaconus, subdiaconus, post, conc. Clarom. (1095), CLXXXVIII, 660. — Presbyter, diaconus, subdiaconus vel, *ibid.* — Presbyter dum diocesis tenet, conc. Agath., c. 54 (344), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 217, 1092; CLXXXVII, 951. — Presbyter dum diocesis, conc. Epaun., c. 4, LXXXIV, 287; CXIX, 1034. — Presbyter et diaconus in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 503. — Presbyteri ab episcopis vel, conc. Julibon. (1080), CXLX, 1225; CLXXXVIII, 582. Presbyteri sacras festivitates, conc. Aurelian., CXL, 887. — Presbyteri, diacones, subdiacones, conc. Agath., c. 50 (344), LXXXIV, 269; CXIX, 1041; CXXX, 404; CLXXXVII, 194. — Presb., diaconi vel ceteri, conc. Milevit., *id.*, 853. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Venetic., CXXXII, 355. — Presbyteri, diaconi, subdiaconi, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteri et diaconi præter, canon. Apostol., LXVII, 146; LXXXVIII, 839; CXXX, 18; CXXXII, 209; CXL, 657; CLXI, 493; CLXXXVII, 589. — Presbyteri et diaconi præter, conc. Carthag. II, c. 5, XCIX, 1021; CV, 688. — Presbyteri et diaconi secularibus, canon. sub Altone, CXXXIV, 51. — Presbyteri etiam per villas, canon. sub Theodulfo, CXXXIV, 40. — Presbyteri interfecti composito, conc. Tribur., CXL, 768; CLXI, 734. — Presbyteri interfecti episcopo, conc. Lingon., CXXXIV, 1084. — Presbyter in cena Domini, conc. Meldens., CLXI, 122. — Presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag. III, CLXXXVII, 1365. — Presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, 1358. — Presbyteri nullis blandiantur, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Presbyteri plebibus annuntiant, conc. Aurelian., CXL, 1077. — Presbyteri post ordinationem, conc. incert. (744), LXXXIX, 836. — Presbyteri qui congregales, conc. Neocesar., c. 13, LVI, 446; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 834; XCVIII, 85; CXXX, 268; CXL, 761; CLXI, 172; CLXXXVII, 452. — Presbyteri qui diocesanas ecclesias, conc. Valent., CXL, 741; CLXI, 122, 1067; CLXXXVII, 1833. — Presbyteri qui per dioceses, conc. Carthag. IV, c. 36 (436), LVI, 887; LXXXIV, 203; CXIX, 1068; CXXX, 545; CXXXIV, 54; CLXXXVII, 448. — Presbyteri secularium nuptiarum, conc. Cassarog., c. 7, XCIX, 1041. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Lateran., CLXIII, 1563. — Presbyteris, diaconibus et subdiaconibus, conc. Remens. (1119), CLXXXVIII, 882. — Presbyteri semel in anno, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1225; CLXXXVIII, 582. — Presbyteris propter salutem, conc. Epaun., c. 12, LXXXIV, 288; CXIX, 1035. — Presbyteri sine intermissione stantur, conc. Mogunt., CXXXII, 257; CXL, 644, 1069; CLXI, 486. — Presbyteri sub sigillo, conc. Lingon., CXXXIV, 1105. — Presbyteri vel diaconi qui, conc. Arelat. I, c. 21, CXIX, 1010. — Presbyteri vel diaconi relicti, conc. Aurelian. I, c. 15, *id.*, 1044. — Presbyteri vel diaconi si, conc. Carthag., c. 23 (419), LVI, 870, CV, 687. — Presbyteri vero pro episcopis, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Presbyter mane matutinali officio, conc. Nannet., CXL, 644, 1069; CLXI, 486; CLXXXVII, 428. — Presbytero, diacono vel, conc. Aurel. I, c. 18, LXXXIV, 282. — Presbyterorum filios a sacri, conc. Melitan., CLXI, 535. — Presbyteros, monachos vel continentia, conc. Landic., c. 24, CXIX, 1041. — Presbyteros qui immolaverunt, conc. Ancyr., c. 1 (314), LVI, 435, 749; LXVII, 48; LXXXIV, 105; LXXXVIII, 874; CXXX, 261; CXL, 769; CLXI, 170; CLXXXVII, 372. — Presbytero vel diacono sine, conc. Epaun., c. 2, LXXXIV, 287; CXIX, 1011. — Presbyter præsentem episcopo non, conc. Bracar. II, c. 52 (610), LXXXIV, 583; CXXX, 585; CLXXXVII, 452. — Presbyter proprio loco dimisso, conc. Cabillon., CXL, 663; CLXI, 502, 1146. — Presbyter semper eucharistiam, conc. Wormat., CLXI, 165; CLXXXVII, 1780. — Presbyter si ante peccavit, conc. Neoces., c. 9, LVI, 756. — Presbyter si a plebe, conc. Hierdens., CLXXXVII, 607. — Presbyter si nupsit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 755. — Presbyter si preoccupatus, *ibid.*, LXXXVIII, 878; CX, 475; CV, 687; CXXXII, 208; CXL, 634; CLXI, 481, 1166. — Presbyterum ad nuptias bigami, *ibid.*, c. 7, LVI, 756; LXVII, 56; LXXXVIII, 884; CXXXIV, 59; CXL, 648; CLXI, 490, 1287. — Presbyterum ad secundas nuptias, conc. Bracar. II, c. 53 (610), LXXXIV, 580; CXXX, 584.

— Presbyterum convivio secundarum, conc. Neocesar., c. 7, LVI, 444; LXXXIV, 110; CXXX, 267; CLXI, 594, 632. — Presbyterum pro ignorantiam nom, conc. Constant. III, CLXXXVIII, 162. — Presbyterum qui axtorem duxerit, conc. Neocesar., c. 1, LVI, 443; LXVII, 54; LXXXIV, 109; LXXXVIII, 882; CX, 481; CXIX, 1015; CV, 687; CXXX, 267; CXXXII, 208; CXL, 645; CLXI, 487, 1151; CLXXXVII, 159. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Agath., c. 17 (344), LXXXIV, 266; CXXX, 402. — Presbyterum vero vel episcopum, conc. Arelat., CXXXII, 377. — Presbyter vel diaconus, vel, conc. Tolet. I, c. 3 (435), LXXXIV, 539; CXXX, 433; CXL, 630; CLXI, 407. — Presbyter vulneratus aut cassus, conc. Triburien., CXXXII, 385. — Pridianæ diei exercitia, conc. Toletan. III, c. 4 (721), LXXXIV, 492. — Prima actio Theodulphi Malactianæ, conc. Hispanens. II, CXXX, 383; CLXXXVII, 1033. — Prima sedis episcopos non, conc. Carthag. III, *id.*, 471. — Primatem vero proprium cum, conc. Carthag., c. 20 (419), LVI, 868. — Primates illi et non alii, conc. Nicen., CXL, 597; CLXI, 408. — Primatus episcopos Vesegilitanus, conc. Carthag. I, CLXXXVII, 538. — Primitas enim constituit de his, conc. Geradens., CLV, 1615. — Primo capitulo continetur ut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 618. — Primo capitulo præcipimus et, canon. sub Odose (942), CXXXIII, 947. — Primo consideramus de honore, conc. Pisten., CXXXVIII, 609. — Primo namque inspectore Deo, conc. Rom. sub Nicolao, CLXIII, 1515. — Primo nostras et sanctas, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Primo omnium discutienda est, canon. sub Ludovico II, *id.*, 635. — Primo omnium discutienda est, conc. Matiscan., CXL, 636; CLXI, 481. — Primo omnium fidem eucharistiam, canon. sub Altone, CXXXIV, 29. — Primo omnium fidem, epistol. canonic., c. 1, LVI, 890; CXXXVIII, 445. — Primo quidem quia quod, canon. Remigii, CII, 1096. — Primum delictum uniuscujusque, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — Primum furum in ecclesia, *ibid.*, 1515. — Primum ergo statum est, conc. Remens., CLXXXIX, 688. — Primum igitur ut iuxta, conc. Forojul., c. 1 (796), XCIX, 296. — Primum itaque eurali sint, conc. Ebroic., CXLVII, 247. — Primum itaque statutum in, conc. Roman., CXLVIII, 758. — Primum ut unusquisque, conc. Aurelian. II, c. 1, LXXXIV, 277.

Primus titulus hic est, conc. Augustod., XCVI, 577. — Princeps in sua morte, canon. Hibernens., *id.*, 1298. — Pricis quidem canonibus erat, conc. Emerit., CLXXXVII, 815. — Pro bonis regibus sacra, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Proclivis cursus est ad, conc. Toletan. VI, c. 6 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXXXVIII, 1165. — Pro consulto castitatis, *ibid.*, *id.*, c. 10 (637), LXXXIV, 355; CXXX, 455; CXXXII, 580; CXL, 800; CLXI, 589. — Proferatur ammonitorium quod, conc. Carthag. IV, CXXX, 583; CLXI, 532. — Profundiores vero diffinitionesque, canon. sub Altone, CXXXIV, 59. — Prohibemus etiam ut a, conc. Northumb., CXXXVIII, 424. — Prohibendum ne qua fidelis, conc. Eliberit., c. 67 (389), LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Prohibendum ne quis Christianus, *ibid.*, c. 50 (383), LXXXIV, 508; CXXX, 412. — Prohibendum ut liberit, *ibid.*, c. 80 (363), LXXXIV, 510; CXXX, 420; CLXXXVII, 502. — Prohiberi placuit ut cum, *ibid.*, c. 40 (362), LXXXIV, 506. — Pro his qui in animalibus, conc. Ancyr., c. 16, LVI, 753. — Pro his qui penitentia accepta, conc. Vasena. I, c. 2 (489), LXXXIV, 299. — Pro his qui quolibet metis, conc. Tolet. III, c. 10 (719), LXXXIV, 478; CXXX, 539; CLXI, 221, 1098.

Proinde damnationem hanc perfidiam, conc. Toletan. II, c. 23 (627), LXXXIV, 548. — Proinde decessit concilium sanctum, conc. Toletan., CXL, 804. — Proinde placuit atque statutum, *ibid.*, CXL, 802; CLXI, 621. — Proinde ut anno primo, *ibid.*, CLXI, 908. — Promotiones atque consecrationes, conc. Constant. IV, CXXXIX, 100; CLXI, 564, 1131; CXCIV, 1253. — Protra est omnis vita, conc. Toletan. IV, c. 24 (671), LXXXIV, 574; CXXX, 471. — Prostantium est ut serant, conc. Lugdun., CLXI, 266; CLXXXVII, 1781. — Propinquas morientis episcopi, conc. Tolet. II, c. 7 (695), LXXXIV, 457; CXXX, 355. — Propositis his capitulis et, conc. Bracar. I, CXXX, 568. — Proprium hoc habet antiqui, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Propter assiduum erga populum, conc. Tici., I, CXXXVIII, 562. — Propter assiduum erga populum, *ibid.*, 569. — Propter copiam puerorum, conc. Eliberit., c. 15 (383), LXXXIV, 503; CXXX, 443. — Propter ecclesiasticas causas, conc. Antioch., c. 20 (381), LVI, 711, 799; LXVII, 66; LXXXIV, 187; LXXXVIII, 858; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 575; CLXXXVIII, 94. — Propter ecclesiasticas causas et, conc. Bracar. II, c. 18 (610), LXXXIV, 577; CLXI, 581; CLXXXVIII, 105. — Propter eos episcopos alio,

conc. Chalcedon., c. 8 (488), LXXXIV, 167; CXXX, 310; CLXXXVII, 757. — Propter frequentem tumultum, conc. Nicæn., c. 14 (328), LVI, 763, 821. — Propter malarum mentium, conc. Tolet. v, c. 7 (664), LXXXIV, 591; CXXX, 485. — Propter multas perturbaciones, conc. Nicæn., c. 15 (328), LVI, 597, 839; LXVII, 48; LXXXIV, 97; LXXXVIII, 845; CXXX, 299; CXL, 645; CLXI, 485. — Propter provisionem pauperum, conc. Mogunt. (847), CXII, 1870. — Propter scandala gravia quæ, canon. sub Walterio, (891), CXXXII, 717. — Propter totius indisciplina, conc. Constant., CXXX, 292. — Propter violationem schismatis scandalum, conc. Toletan. I, c. 90, 1039; CLXXXVII, 1828. — Pro qualitate delicti semper, conc. Constant. IV, id., 1566. — Pro qua re confirmandum, conc. Carthag., c. 25 (419), LVI, 869. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. African., CXL, 655; CLXI, 490. — Pro reverentia Dei et sacerdotum, conc. Toletan. II, c. 7 (627), LXXXIV, 532; CXXX, 454. — Pro reverentia sanctissimæ, *ibid.*, c. 9 (627), LXXXIV, 531; CXIX, 1091; CXXX, 455. — Propter donum Dei est, conc. Atracis. II, (529), XLV, 1789; LI, 727; LXVII, 1149. — Pro sepultura mortuorum partem, conc. Claram. (1098), CLXXXVIII, 651. — Provident viri potentes et, conc. Meldens., CXXXII, 535. — Providendum est etiam, conc. Sardic., c. 5 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275. — Providendum est ne episcopi, conc. Meldens., (845), CXXXII, 195. — Providendum est ne episcopi, conc. S. Medardi, CXL, 614; CLXI, 425. — Providendum necessario est, conc. Moguntia. (847), CXII, 1369. — Prudentem confessarium valde etiam, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Psalmista, id est cantor, conc. Carthag. IV, c. 10 (436), LVI, 888; LXXXIV, 261; CXXX, 514; CLXI, 418, 1158; CLXXXVII, 157. — Puellas fideles quas gentilibus, conc. Arelat. I, c. 11, CX, 490; CXIX, 1067. — Puellas quas conventuales parentum, conc. Lugdun. III, c. 5, id., 1056. — Puellas quas sua propria, conc. Aurelian. v, c. 19, id. — Puella necdum velata, conc. Roman., c. 1, id. — Puella quas se vovit, conc. Arelat. II, c. 52, id. — Puellas et viduas religiosas, conc. Parisiens., c. 18 (551), LXXX, 455. — Puella si ante duodecim, conc. Tribur., CXXXII, 592; CXL, 812; CLXXXVII, 1104. — Puella si ante duodecim, conc. Cabillon., CLXI, 570. — Pueri ante quatuordecim annos, conc. Elberit., id., 1550; CLXXXVII, 1158. — Puer vero ab infanzia, canon. Hibernens., XCVI, 1292. — Pupillorum et viduarum causa, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 616.

Q

Quæ sanctitatis dimissio fiat, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Quæcumque lege, sive etiam, canon. sub Ottone, CXXXVIII, 850. — Quæcumque ad aurum et, conc. Turon., CXL, 614; CLXI, 425. — Quæcumque ecclesia a compluribus, conc. Tribur., CXL, 722; CLXI, 263. — Quæcumque episcopi vel presbyteris, conc. Nicæn., c. 6 (325), LVI, 818. — Quæcumque etiam puella, conc. Arvern. II, c. 19, LXXXIV, 399. — Quæcumque mancipia ab ingenuis, conc. Aurelian., CLXI, 915. — Quæcumque mulier religioni indicans, conc. Gangr., c. 17 (325), LXXXIV, 514; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 165. — Quæcumque res ecclesiæ sunt, conc. Antioch., c. 24 (341), LVI, 712; LXXXIV, 128; CXXX, 284; CLXXXVII, 902. — Quædam capitula sunt quas, conc. Chalcedon. (450), CLXXXVII, 438. — Quædam cum fratre viri sui, conc. Compend., id., 1802. — Quæ Deo semel sacra, conc. Chalcedon., c. 21 (450), LVI, 516, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; XCIX, 1035; CXXX, 515; CXL, 676; CLXI, 303; CLXXXVII, 1095. — Quæ erunt fornicatæ et, conc. Ancyrit., c. 20 (111), LVI, 754. — Quæ est petitio vestra, conc. Seseiens., CXXXII, 575. — Quæ est petitio vestra, conc. S. Medardi, CXL, 638; CLXI, 501. — Quærendum est ejus sit, canon. Hibernens., XCVI, 1286. — Quærendum in iudicio ejus, conc. Carthag. IV, c. 96 (436), LVI, 885; LXXXIV, 297; CXIX, 1086; CXXX, 448. — Quærendum nunquam est eum, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Quæ sanctorum patrum sanctionibus, conc. Roman., (1119), CLXXXVIII, 831. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Mogunt., (847), CXII, 1575; CXXXII, 502; CXL, 874; CLXXXVII, 902. — Quæsitum est ab aliquibus, conc. Wormat., CLXI, 857, 1240. — Quæsitum est de episcopis, conc. Arvern., CLXXXVII, 514. — Quæsitum est in eadem synodo, conc. Tribur., CXL, 875; CXXX, 836, 1255. — Quæ sponsæ sunt et, conc. Ancyrit., c. 10 (514), LVI, 792. — Quæ sunt ecclesiæ convenit, conc. Antioch., CXIV, 1198. — Quæ sunt ecclesiæ debent, conc. Bracar. V, c. 15 (616), LXXXIV, 596; CXXX, 880. — Quæ sunt ecclesiæ sub, conc. Antioch., LXXXVIII, 899. — Quæ sunt

in unaquaque, conc. Chalcedon., LXVII, 90. — Quæ sint penitentia tempora, conc. Nicæn., id., 957. — Quæ sint penitentia tempora, conc. Ancyrit., id. — Quæ sit ministerium regis sit, conc. Parisiens., CXXXIX, 477. — Quales abbates sint constituendum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Qualla aut quot sacerdotalia, canon. sub Hincmaro, (852), CXXV, 778. — Qualia sint indumenta altaris, *ibid.* — Qualitas lucri negotiantem aut, canon. sub Attone, CXXXIV, 48. — Qualiter autem missi domini, conc. Ticin., CXXXVIII, 575. — Qualiter autem palatia nostra, *ibid.* — Qualiter clerici sibi victum, conc. Carthag. IV, c. 15 (436), LXXXIV, 28. — Qualiter episcopum docere et, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Qualiter et quo ordine, conc. Carisari., CXXXVIII, 777. — Qualiter hoc perficiatur et, *ibid.*, 779. — Qualiter regnum quod necessitate, *ibid.*, 778. — Qualiter sit coepta ecclesia, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Quam detestabile et execrabile, conc. Mogunt., CXL, 931; CLXI, 681. — Quamdiu excommunicato non, conc. Carthag., (419), LXVII, 223; LXXXVIII, 936; CXXXIX, 494. — Quam multa sæpe, sive, conc. Nicæn., c. 2 (325), LVI, 826. — Quam sit necessarium monasteriorum, collect. S. Albonis, CXXXIX, 484. — Quamvis aliud firmamentum nemo, conc. Roman. sub Gelasio, CXXXIV, 49. — Quamvis conscientiam poram apud, conc. Toletan. IV, c. 22 (671), *ibid.*, 575; CXXX, 471. — Quamvis fides et veritas, conc. Ebroicens., CLXVII, 244. — Quamvis grave nimis ac, conc. Turonens., CX, 590. — Quamvis pene ubique, conc. Toletan. I, c. 20 (435), LXXXIV, 532; CXXX, 456. — Quamvis priora nunquam aluerint, conc. Toletan. VI, c. 7 (676), LXXXIV, 597; CXXX, 489.

Quando ad palatium vel, conc. Ticin., CXXXVIII, 573. — Quando aliquis voluerit confessionem, canon. sub Edgardo, id., 505. — Quando autem conveniret presbyteri, conc. Nannet., CXL, 632; CLXI, 499; CLXXXVII, 331. — Quando ea quas canonica, conc. Cabillon., CXL, 806; CLXI, 905. — Quando episcopus ordinationes, conc. Nannetens., CLXXXVII, 140. — Quando more solito ad, canon. sub Theodulfo, c. 28 (945), CXXXIV, 84. — Quando parochias circumscribit, canon. sub Hincmaro, (877), CXXV, 881. — Quando presbyteres aut diacones, conc. Toletan. IV, c. 27 (676), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CXL, 651; CLXI, 226, 498, 1153; CLXXXVII, 158. — Quando presbyteres in parochias, *ibid.*, c. 26 (676), LXXXIV, 574; CXXX, 472; CLXI, 226, 1153; CLXXXVII, 368. — Quando presbyteri et diaconi, *ibid.*, c. 26 (671), CXXXIV, 36. — Quando presbyteri per Kalendas, conc. Nannet., CXL, 632; CLXI, 499; CLXXXVII, 331. — Quando presbyteri vel diaconi, conc. incert. (714), LXXXIX, 828.

Quando quidem omnia cum ordine, conc. Ebroic., CLXVII, 248. — Quando quidem regula est quas, conc. Nicæn. II, CLXI, 433. — Quandoque ad monita doctorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quandoque antiqua canonum, conc. Bracar. III, c. 4 (715), LXXXIV, 589; CXXX, 591. — Quandoque in concilio anteriori, conc. Toletan. VI, c. 17 (676), LXXXIV, 401; CXL, 901; CLXI, 908. — Quandoque in præteritis, *ibid.*, xvi, c. 5 (731), LXXXIV, 559. — Quandoque omnia qui sacris, *ibid.*, xi, c. 10 (723), LXXXIV, 463; CXXX, 545; CLXXXVII, 152. — Quandoque plura sunt genera, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 696. — Quandoque priscorum patrum, conc. Toletan. XVII, c. 6 (735), LXXXIV, 538. — Quandoque sacerdotis testimonium, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 738. — Quandoque sacerdotum testimonium, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 691; CLXXXVII, 968. — Quandoque superius de sacrilegiis, conc. Trosleian. (809), CXXXII, 711. — Quandoque dignitatem accepit rex, conc. Hibernens., XCVI, 1289. — Quando autem non solum, conc. Ancyrit., c. 8 (515), LVI, 781. — Quandoque virginialit se promiserunt, *ibid.*, c. 18 (515), id., 753. — Quando magis mala consuetudo, conc. Sardic., c. 1 (347), id., 852. — Quantum credit tibi s., collect. S. Albonis, CXXXIX, 504. — Quantum cum Dei juramine, conc. Emeritan., c. 5 (704), LXXXIV, 616. — Quantum qui præcelsi culminis, conc. Toletan. XI, c. 2 (725), LXXXIV, 458; CXXX, 541. — Quapropter eueritis fidelibus, canon. Remigii, CII, 1095. — Quapropter omnibus placuit ut, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Quare in ordinandis plebibus, conc. Ticin. II, CXXXVIII, 612. — Quarta actio nuntiata est, conc. Hispan. II, c. 4 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 597. — Quarta congregationis eventus obvis, conc. Tolet. VII, CXXX, 510. — Quarto capitulo adnomens presbyteros, canon. sub Odone, (842), CXXXIX, 618. — Quarto decimo ut la, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Quarto ut scias sancti, *ibid.*, 625. — Quartum autem nostri apostolici, conc. Roman., CXLVIII, 716. —

Quatuor anni deinde restant, conc. Triburiens., CXL, 765. — Quatuor autem tam de, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 494. — Quatuordecim annos hac de, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Quatuor modis iudicium humanum, *ibid.* 1315. — Quatuor modis offert Ecclesia, *ibid.*, 1286. — Quemadmodum hi qui irrationabiles, conc. Ancyrit., LXVII, 987. — Quem primogenitores ad monasterium, conc. Triburiens., CLXXXVII, 1100. — Quæstio nobis est Nereida, collect. S. Autonis, c. 24 (945), CXXXIV, 53. — Quæsti sunt monachi suæ, collect. S. Abbonis, c. (945), CXXXIX, 489. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Cabillon., CXL, 699; CLXI, 245. — Quæsti sunt præterea quidam, conc. Moguntin., CLXI, 1093; CLXXXVII, 1009.

Quia bene nostis ab illo, conc. Tendon., CXXXVIII, 536. — Qui ab omnibus episcopis, conc. Antioch., c. 15 (311), XCIX, 1039. — Quia cognovimus episcopos per, conc. Toletan. III, CXXX, 457; CLXI, 228; CLXXXVII, 815. — Qui a communione separantur, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui ad ecclesiam vel, conc. Claromont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Quia denique voluntate Dei, conc. Mettens., CXXXVIII, 757. — Quia Deo propitio sub, conc. Aurelian. II, c. 35, LXXXIV, 265. — Quia dies Sabbati apud, conc. Roman., CXLVIII, 801; CLXXXVII, 1865. — Quia divina propitiationis beneficia, canon. sub Carolo III, CXXXVIII, 815. — Qui admiserit corporale peccatum, conc. Neocesar., c. 9 (315), LVI, 445; LXXXIV, 110; CXXX, 268. — Qui ad ordines promoveri, conc. Remens., CXXXIV, 407. — Qui adulterium commiserint, conc. Ancyrit., c. 19 (315), XCIX, 1039. — Quia eorum desidia et, conc. Ficin., CXXXVIII, 575. — Quia episcopi universique sacerdotes, conc. Roman. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Quia ergo constat in, conc. Cabillon. II, CXL, 903; CLXI, 910. — Qui etiam ipse suos, conc. Tusiac., CXXXVIII, 720. — Quia his qui principibus, conc. Toletan. VI, c. 15 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 491. — Quia igitur Apostolo testante, conc. Cabillon., CXXIX, 715; CXL, 997; CLXI, 879. — Quia igitur Stephanus episcopus, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 502. — Quia in aliquibus consuetudo, conc. Parisiens., CLXI, 363. — Quia in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., c. 26 (488), LXXXIV, 171; CXXX, 815; CLXXXVII, 425. — Quia in quibusdam episcopatibus, conc. Turonens., CIC, 389. — Quia in quibusdam provinciis, conc. Chalcedon., c. 14 (488), LXXXIV, 169; CXXX, 511. — Quia iuvante nos divina, conc. Emerit., c. 22 (704), LXXXIV, 623. — Quia aliquando fuerit catechumenus, conc. Eliberit., c. 45 (362), LXXXIV, 306; CXXX, 418. — Qui aliquid emit, emat, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 468. — Quia nulli tanta mentis, conc. Salegust., CXL, 1062; CLXI, 896.

Quia necesse est ut quod, conc. Carisiac., CXXXVIII, 745. — Quia nihil est præmittendum, conc. Sardic., c. 15 (377), VIII, 1325; LVI, 409, 782, 856; LXXXIV, 120; LXXXVIII, 894; CXXX, 277; CXL, 570; CLXI, 362. — Qui animaliter in animalibus, conc. Ancyrit., c. 15 (315), LVI, 745. — Quia non expedit ut donum, conc. Bracar. II, c. 7 (715), LXXXIV, 590; CXXX, 592. — Quia non solum illicita, canon. sub Hincmar. (874), CXXIV, 795. — Quia non tantum a, conc. Ticin., CXXXVIII, 762. — Quia non tantum a, *ibid.*, 569. — Qui ante baptismum immolaverunt, conc. Ancyrit., c. 11 (315), LVI, 752. — Quia ordo debet in sacratione, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 483; CLXI, 458. — Quia per divinam gratiam, conc. Emerit., c. 47 (704), LXXXIV, 622. — Quia persuasum est populo, conc. Aurelian. II, c. 51, LXXXIV, 265; XCIX, 1026. — Quia pestiferas adhuc stirpes, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Quia pestiferas adhuc stirpes, *ibid.*, 572. — Qui apud Donatistas parvuli, conc. African., CLXXXVII, 536. — Quia quidam monachorum, conc. Nicæn. II, CXXXIX, 486. — Quia rationabiliter in singulis, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Qui arguitur pro aliquo, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Qui arma projiciunt in prælio, conc. Arelat., CLXI, 727. — Quia secundum quod in, conc. Confl., CXXXVIII, 677. — Quia sicut et per, conc. Carisiac., *id.*, 749. — Quia sunt in plerisque, canon. sub Ludovico II, *id.*, 758. — Quia terribiliter propheticus sermo, conc. Ticin., *id.*, 564. — Quia terribiliter propheticus sermo, *ibid.*, 571.

Qui auguria auspiciæque, conc. Ancyrit., c. 24 (315), LVI, 442; LXXXIV, 104; CX, 491; XCIX, 1051; CXXX, 266. — Qui ausi fuerint post, conc. Chalcedon., c. 10 (488), XCIX, 1074. — Quia ut comperimus plures, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Qui autem bis vel, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Qui autem ex vestro, canon. Remigii, CII, 1102. — Qui autem vocati sunt, conc. Nicæn., c. 19 (325), LVI, 820; LXVII, 44. — Quia vero debuit esse, conc. Coloniens., CXXXVIII, 530. — Quia

vero de discordantibus, conc. Troasitan. (309), CXXXII, 705. — Quia vero diligentia ac, conc. Toletan. (1192), CCV, 917. — Quia vero ut sanctus, canon. Hincmar. (821), CXXIV, 785. — Qui baptizatus fuerit jam, conc. Bracar. II, CXXX, 581. — Qui bona erit præsentibus, conc. Gratelean. (928), CXXXVIII, 464. — Quibus licentia uxores ducendi, conc. Moguntin., CXXXII, 255. — Quibusdam non sufficit beneficium, conc. Ebroic., CLXVII, 245. — Qui causam suam catholicis, conc. Carth. IV, CXXI, 348. — Qui circa hæc quæ, conc. Aurelian. II, c. 35, XCIX, 1074. — Qui communicaverit a suo, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Qui communicaverit vel oraverit, conc. Carth. IV, c. 75 (436), LVI, 884; LXXXIV, 205; CXXI, 347; CXL, 868; CLXI, 853, 1253; CXXXVIII, 646. — Qui conjugale consortium, conc. Agath., c. 25 (344), XCIX, 1058. — Qui conjuges suas in adulterio, conc. Aurelian., c. 11, *id.*, 1057. — Qui consilia omnium orthodoxorum, conc. Toletan. III, c. 22 (627), LXXXIV, 348. — Qui contentiosus aut murmurans, conc. Mogunt., CII, 852; CLXI, 814. — Qui contra decreta canonum, conc. Nardens., c. 12 (584), LXXXIV, 521; CXXX, 429. — Qui contraxerit decreto principis, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Qui conversus ingenuit et, *ibid.*, 1326. — Qui crimen objicit sciat, conc. Arausic., CXXI, 909. — Qui cum cane vel, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Qui cum nunna vel, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 485. — Qui cum pecudibus coitu, conc. Ancyrit., c. 6 (315), XCIX, 1059. — Qui cum senioribus suis, conc. Meldens., CXXXII, 275; CXL, 649; CLXI, 491. — Quicunque ab episcopo vel, conc. Toletan. III, c. 12 (627), LXXXIV, 355. — Quicunque ab exteris provinciis, canon. sub Widone, CXXXVIII, 799. — Quicunque ab imperatore cognitionem, conc. Carth., CXXI, 420. — Quicunque adificat ecclesiam si, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Quicunque alibi fidem et, conc. Tolet. III, c. 11 (627), LXXXIV, 357. — Quicunque Ariminense concilio non, *ibid.*, c. 17 (627), *id.*, 347. — Quicunque autem abbas inante, conc. Silvac., LXXXVIII, 602. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque autem clericorum deinceps, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque autem cum veste, conc. Ancyrit. (315), LXVII, 50. — Quicunque autem non solum, *ibid.* — Quicunque autem non communicamus, conc. Carth. (419), LXVII, 216; LXXXVIII, 936. — Quicunque autem propter improba, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Quicunque baptizatus fuerit ab, conc. Wormat., CII, 734; CLXI, 115. — Quicunque beneficium ecclesiasticum, conc. Mogunt., CXL, 677; CLXI, 208. — Quicunque Christianus excommunicatus, canon. S. Patricii, c. (450), LIII, 825. — Quicunque clericorum a Maximo, conc. Narbon., c. 7, LXXXIV, 611. — Quicunque clericus ab aliquo, canon. S. Patricii, c. (450), LIII, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, *ibid.*, 825. — Quicunque clericus ab ostiario, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Quicunque clericus aut in, conc. Tribur., CXL, 661; CLXI, 508; CLXXXVIII, 1217. — Quicunque clericus excommunicatus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quicunque clericus in bello, *ibid.*, 1298. — Quicunque clericus justus, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Quicunque clericus, subdiaconus, conc. Narbon., c. 8, LXXXIV, 611.

Quicunque consanguineam suam aut, conc. Turon., CXLIII, 1412. — Quicunque consanguineam suam aut, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque contra libertatem ecclesie, conc. Lugdun., c. 7, XCIX, 1064. — Quicunque de lapsu ad ordinem, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 875. — Quicunque de mobilibus Widrigid, conc. Beavent., CXXXVIII, 735. — Quicunque de sacerdotibus vel, conc. Toletan. III, CLXXXVIII, 929. — Quicunque dicit, hoc est, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Gang., LXXXVIII, 883; CXL, 714; CLXI, 268. — Quicunque discernit a presbytero, conc. Moguntin., CXXXVIII, 588. — Quicunque decesserit de sua, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Quicunque dixerit Adam primum, conc. Carth., c. 1, L (419), XXV, 1729; LVI, 486. — Quicunque dixerit gratiam Dei, *ibid.*, c. 4 (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quicunque dixerit ideo nobis, *ibid.*, c. 6 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque dixerit in oratione, *ibid.*, c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 488. — Quicunque episcopi suffragio, conc. Toletan. IV, c. 37 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CXXXIX, 492; CLXXXVII, 925. — Quicunque episcoporum, presbyterorum, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1661. — Quicunque episcopos alterius episcoporum, conc. Toletan. IV, c. 34 (671), LXXXIV, 576; CXXX, 475; CLXI, 227, 1096; CLXXXVII, 1028. — Quicunque episcopos alterius, conc. Arvera., CXL, 806. — Quicunque episcopus alterius, conc. Wormat., CII,

579. — Quicunque episcopus sive clericus, conc. Toletan., CLXI, 830. — Quicunque est medicus animarum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 504. — Quicunque ex clerici, conc. Toletan. xiv, c. 13 (721), LXXXIV, 499. — Quicunque ex clero deprehensus, conc. Antioch., c. 2 (341), XCIX, 1017. — Quicunque ex clero esse, conc. Meldens., CXXXII, 223; CLXI, 503; CLXXXVII, 1247. — Quicunque ex clero esse, conc. Carth., CXI, 661. — Quicunque ex clero videntur, conc. Aurelian., CLXI, 1168. — Quicunque excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Quicunque exerceuerint hoc quando, conc. Arelat., CXI, 837; CLXI, 756. — Quicunque ex gradu ecclesiastico, conc. Tribur., CLXXXVII, 934. — Quicunque ex his qui, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 595; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 897. — Quicunque ex lapsis ordinati, *ibid.* (523), LXVII, 44. — Quicunque ex secularibus, conc. Toletan. iv, c. 55 (671), LXXXIV, 379; CX, 483; CXXX, 475; CXXXII, 386; CXI, 796; *ibid.*; CLXI, 353. — Quicunque fidelium devotione, *ibid.*, CLXXXVII, 1033. — Quicunque filium suam aut, conc. Tribur., CXI, 812; *ibid.*. — Quicunque filium suum aut, conc. Cabillon., CLXI, 571. — Quicunque filii a parentibus, conc. Gangr., LXXXVIII, 888. — Quicunque filii a parentibus, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Quicunque filios procreaverit causa, *ibid.*. — Quicunque filium Dei Dominum, conc. Tolet. iii, c. 2 (627), LXXXIV, 346. — Quicunque filium Dei Dominum, *ibid.*, c. 5 (627), *id.*, 547. — Quicunque filium Dei et, *ibid.*, c. 13 (627), *id.*. — Quicunque filium Dei secundum, *ibid.*, c. 9 (627), *id.*. — Quicunque habitum saecularem, conc. Arelat., CXXXII, 254. — Quicunque homo aliter debitor, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Quicunque hominum aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1085. — Quicunque igitur ex laicali, canon. sub Wido., CXXXVIII, 801. — Quicunque in clero esse, conc. Tarracon., CXXXII, 235; CXI, 647; CLXI, 489; CLXI, 806. — Quicunque in ecclesiastico ordine, conc. Tolet., CLXI, 83. — Quicunque indictum jejunium, conc. Gangr., CXXXII, 243. — Quicunque infantes in ecclesia, canon. Hibernensi, XCVI, 1299. — Quicunque ingenuus vel servus, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Quicunque initium Filio Dei, conc. Tolet. iii, c. 8 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque in patre et, *ibid.*, c. 4 (627), *id.*, 347. — Quicunque in Quadragesima diebus, *ibid.*, CXI, 1000. — Quicunque in sacerdotio Dei, *ibid.*, iv, c. 21 (671), LXXXIV, 373; CXXX, 471. — Quicunque ipsa verba dominice, conc. Carthag., c. 8 (419), XLV, 1729; LVI, 489. — Quicunque iudex aut secularis, conc. Autissiod., LXXXII, 766. — Quicunque iudex aut secularis, conc. Theodon., CXI, 918. — Quicunque laicorum aliquid, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque laicorum aliquid de, conc. Tarracon., CXLIII, 1412. — Quicunque libellum detestabilem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque libertatem a dominis, *ibid.*, iv, c. 75 (671), *id.*, 583; CXXX, 479; CXXXII, 268; CXXXIV 40; CXI, 629; CLXI, 476, 1141; CLXXXVII, 292. — Quicunque liberi facti sunt, conc. Aurelian., v, c. 7, CLIX, 1064. — Quicunque militum vel cuiusque, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXIII, 628; CXIV, 1531. — Quicunque monastica religionis, conc. Andegav., CL, 65. — Quicunque monastica religionis, conc. Tarracon., CXLIII, 1412. — Quicunque moneta falsam, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Quicunque nec periculum nec, conc. Nicen., c. 16 (325), LVI, 829. — Quicunque nescire Filium Dei, conc. Tolet. iii, c. 7 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque non dixerit: Gloria, *ibid.*, c. 14 (627), *id.*. — Quicunque odio aut longinqua, conc. Agath., c. 30, XCIX, 1063. — Quicunque ordinati sunt, conc. Nicen., c. 10 (325), LVI, 762, 828. — Quicunque parvulos recentes, conc. Carthag., c. 2 (419), XLV, 1728; LVI, 487. — Quicunque patrem et filium, conc. Tolet. iii, c. 6 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque patrem et filium, *ibid.*, c. 12 (627), *id.*. — Quicunque preces sibi aliunde, conc. Carthag. iii, c. 35, XCIX, 1021. — Quicunque presbyter de jure, conc. Roman. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Quicunque presbyter de jure, conc. Bracar., CXI, 708; CLXI, 265, 1102. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Remensi, CX, 485. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Tarracon., *ibid.*. — Quicunque presbyter per pretium, conc. Mogunt., (847), CXII, 1569; CXXXII, 257; CXI, 695; CLXI, 316. — Quicunque pro confendo cuiquam, conc. Bracar., CLXI, 355, 1155. — Quicunque propria uxore derelicta, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Quicunque propter accipendam sacerdotii, conc. Tolet. vii, CLXI, 353. — Quicunque pro sola devotione, conc. Claremont., CLXII, 717. — Quicunque reprobandi sacrilegum opus, conc. Tolet. iii, c. 15 (627), LXXXIV, 347. — Quicunque religiosus

sine corporis, conc. Gangr., c. 18, LVI, 790. — Quicunque reliquias episcoporum vel, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Quicunque sacerdotum vel ministrorum, conc. Tolet. xiii, CLXXXVII, 1351. — Quicunque se propria voluntate, conc. Autissiod., LXXXII, 761; CLXI, 695, 890. — Quicunque se propria voluntate, conc. Lingon., CXXIV, 1110. — Quicunque se propria voluntate, conc. Cabillon., CXI, 1009. — Quicunque Simonis imitator, conc. Tolet. vi, CLXI, 352. — Quicunque sine cupiditate, conc. Placentia., CLXXXVII, 562. — Quicunque sine inevitabili, conc. Tolet. viii, CLXI, 882. — Quicunque Spiritum sanctum non, *ibid.*, iii, c. 5 (627), LXXXIV, 316. — Quicunque Spiritum sanctum sicut, *ibid.*, c. 10 (627), *id.*, 547. — Quicunque sub hoc neglectu, conc. Bracar. iii, CLXXXVII, 831. — Quicunque superbis facibus accersi, conc. Andegav., CXXXII, 342. — Quicunque temere et inconsiderate, conc. Nicen. (325), LXVII, 46; LXXXVIII, 843; CV, 875; CXXXII, 238; CXI, 645; CLXI, 483. — Quicunque tempore mensis vel, conc. Agath., CLXI, 1168. — Quicunque vero clericorum ab, conc. Tolet. ix, (CXXXIX, 456. — Quicunque vero hanc, conc. Parisiens., LXXX, 454. — Quicunque virginitatem custodiens, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CXI, 805; CLXI, 564; CLXXXVII, 172. — Quicunque virginitatem promittentes, conc. Ancyr., LXVII, 52. — Quicunque vocati sunt ad, conc. Nicen., c. 12 (325), LVI, 828. — Quicunque voluerit in sua, conc. Wormat., CXI, 675; CLXI, 203; CLXXXVII, 1008.

Quid ad haec dicit sanctitas, conc. Carthag., c. 12 (419), LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 835. — Quidam autem episcopi et, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 615. — Quidam clericus legitimus, conc. Tolet. iv, c. 45 (671), LXXXIV, 377; CXXX, 476; CLXXXVII, 894. — Quidam clericorum vel monachorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 564. — Quidam clericorum vel monachorum, *ibid.*, 571. — Quidam contra omnem auctoritatem, conc. Toletan. iii, CXXX, 457. — Quidam Deo solummodo confiteri, conc. Cabillon., CLXI, 894. — Quidam desponsavit uxorem et, conc. Tribur., CXI, 930; CLXI, 684; CLXXXVII, 1408. — Quidam etiam generationem consanguinitatis, conc. Salegunt., CXI, 1060; CLXI, 896. — Quidam etiam laicorum et, *ibid.*, CXI, 1060; CLXI, 896. — Quidam etiam videntur sibi, conc. Roman., CXVIII, 766. — Quidam fornicatus est cum, conc. Tribur., CXXXII, 325; CXI, 922; CLXI, 679; CLXXXVII, 1662. — Quidam fratres dixerunt consuetudinis, conc. Cabillon., CXI, 744; CLXI, 126, 1066. — Quidam in die ejusdem, conc. Tolet. iv, c. 8 (671), LXXXIV, 369; CXXX, 467; CXXXIV, 44. — Quidam monachi nihil habentes, conc. Chalced., CLXXXVIII, 995. — Quidam monachorum habitu utentes, *ibid.*, 1083. — Quidam sponsam habens, conc. Ancyr., LXVII, 51; LXXXVIII, 883; CX, 486; CXXXII, 321; CLXI, 662. — Quidam tamen satie imperite, conc. Rom., CXI, 775. — Quid de auctoritate illius, conc. Carthag. (419), LXVII, 211. — Quid dilectioni vestrae videtur, *ibid.*, i, c. 8, LXXXIV, 182; CXXX, 523; CXI, 632; CLXI, 478. — Qui debuit sibi auxilium, conc. Toletan., CXI, 630; CLXI, 477. — Qui decimas post creberrimas, conc. Cabillon., CXXXII, 200. — Qui die solemnitate praetermisso, conc. Carthag. iv, c. 88 (671), LVI, 885; LXXXIV, 207; XCIX, 1029; CXXX, 518; CLXI, 265; CLXXXVII, 1728. — Qui in accusationibus episcoporum, conc. Carthag., LXVII, 952. — Qui divinant et consuetudines, conc. Ancyr., c. 23 (515), LVI, 754. — Qui divinationes expellent, *ibid.*, LXVII, 54; LXXXVIII, 876; CV, 685; CXXXII, 549; CXI, 834; CLXI, 747; CLXXXVII, 1546. — Qui divina vocatione ab, conc. Tolet. iii, CXXX, 457; CLXXXVII, 951. — Qui dormierit cum duabus, conc. Vermer., CXXXII, 326. — Qui dormierit cum duabus, conc. Aurelian., CXI, 919; CLXI, 677; CLXXXVII, 1405. — Qui dormierit cum duabus, conc. Mogunt., *id.*, 1502. — Quid me adhuc moveat, conc. Sardic., c. 17 (371), LVI, 783; LXXXIV, 120. — Quidquid episcopus de suo proprio, conc. Agath., c. 48 (514), *id.*, 270. — Quidquid in Nicen., conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 1 (536), VII, 825. — Quidquid invisibilibus gratias, conc. Tolet. xi, c. 8 (725), LXXXIV, 461, CXXX, 544; CLXI, 566; CLXXXVII, 550. — Quidquid monacho de rebus, canon. Hibernens., XCVI, 1296. — Quidquid parentes nostri, conc. Parisiens., LXXX, 455. — Quidquid parochiarum presbyter, conc. Agath., c. 53 (544), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 235; CLXXXVII, 911. — Quidquid parochiarum presbyteri, conc. Epsan., c. 3, LXXXIV, 287. — Quidquid per fidei commatsum, conc. Agath., c. 6, (544), XCIX, 1035. — Quidquid per quinquaginta annos, canon. Hibern., XCVI, 1293. — Quidquid unanimiter digne recolitur, conc. Emerit., c. 18 (704), LXXXIV, 635.

Qui dux in conjugium, canon. Apostolor., LXVII, 145; LXXXVIII, 848; CXXI, 16. — Qui ecclesiam edificaverit contra, conc. Tolet. iii, c. 19 (837), XCIX, 1049. — Qui episcoporum morientium bona, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui episcopum cepit omnino, *ibid.* — Qui episcopus ordinandus est, conc. Carth. iv, c. 1 (456), LXXXIV, 199; XCIX, 1004; CXXXII, 879; CXL, 581; CLXI, 517; CLXXXVII, 129. — Qui episcopus ordinandus est, canon. Hibernens., XCVI, 1262. — Qui ergo audit, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui excommunicato donec ab, conc. Remens., CV, 615. — Qui ex familiaribus ecclesiae, conc. Tolet. ix, c. 11 (693), LXXXIV, 438; CXXX, 581; CLXI, 523; CLXXXVII, 291. — Qui facit scelus virile, canon. Hibernens., XCVI, 1520. — Qui faculas accendunt sui, conc. Arelat. ii, c. 23, XCIX, 1051. — Qui facultates ecclesiasticas subsidio, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Qui falso accusant fratres, *ibid.*, 1297. — Qui falso accusant fratres, conc. Aurelian. c. 15, XCIX, 1062. — Qui falsum jurantur et, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 483. — Qui falsum juramentum jurabit, conc. Gratelean. (928), *id.*, 464. — Qui falsum juramentum prestat, *ibid.*, 464. — Qui festa sui debita, conc. Northumbr., *id.*, 521. — Qui fidem concilii Constantiopolitani, conc. Tolet. iii, c. 20 (627), LXXXIV, 548. — Qui fidem Ephesine synodi, *ibid.*, c. 21, *id.* — Qui fidem aperit Niceni, *ibid.*, c. 19, *id.* — Qui filios non habuerit, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 650. — Qui frequenter litigat et, conc. Carthag. iv, c. 58 (456), XCIX, 1040. — Qui fugientes tenent, conc. Ancyrit., c. 5 (315), LVI, 750; LXXXIV, 104; LXXXVIII, 871; CXXX, 262. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. S. Patricii (450), LIII, 827. — Qui furatus fuerit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1290. — Qui furtum fecerit diuturnum, *ibid.* — Qui hominem publicum peccantem, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Qui hominem publicum peccantem, *ibid.*, 1083. — Qui in agnitione constituit, conc. Laodic., c. 47 (564), LVI, 719; LXXXIV, 194; CXXX, 500. — Qui in aliquo crimine detecti, conc. Tolet. iv, CLXXXVII, 288. — Qui in blasphemiam alterius, conc. Ioceri, LXXXIX, 828. — Qui incipiens est nullo, canon. Hibernens., XCVI, 1295. — Qui in clero sunt presbyteri, conc. Ancyrit., c. 13 (315), LVI, 752. — Qui in Domingo die, conc. Carthag. iv, c. 61 (456), *id.*, 886; LXXXIV, 205; XCIX, 1037; CXXX, 347; CXXXIV, 41; CLXI, 565. — Qui in domo sua, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Qui in episcopatum consecrati, conc. Ancyrit., c. 17 (315), LVI, 753. — Qui innocentes ad principes, conc. Matiscon. i, c. 18, XCIX, 1037. — Qui in Quadragesima aule, conc. Eliberit., CXL, 1000; CLXI, 882. — Qui in somnis eum, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Qui in vicis et villis, conc. Antioch., c. 40 (341), LVI, 709, 796; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 878; XCVIII, 82. — Qui ipso cooperante et, conc. Confluent., CXXXVIII, 817. — Qui iubeat sacerdotem, conc. Ilerdens., c. 10 (584), LXXXIV, 334; CXXX, 429; CLXXXVII, 855. — Qui libet infans mature baptizetur, conc. Northumbr., CXXXVIII, 521. — Qui iugis abstinere a, conc. Lingon., CXXIV, 1084. — Qui maioribus sceleribus irretitur, conc. Carthag. iv, c. 8 (456), XCIX, 1040. — Qui male conceptos ex, conc. Hibernens., CLXI, 744. — Qui meriti facinorum suorum, conc. Carthag. ii, CLXI, 835, 1233; CLXXXVII, 852. — Qui monachos vel clericos, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 650. — Qui murmurat verba, canon. S. Patricii (450), LIII, 823. — Qui murmurat verba blasphemie, canon. Hibernens., XCVI, 1293. — Qui non bene custodierit, conc. Aurelian., CXL, 762. — Qui non bene custodierit, conc. Arelat. iii, CLXI, 1081, 173; CLXXXVII, 1780. — Qui non occurrerit ad, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Qui non perseverant in, canon. Apostol., c. 9, XCIX, 1021. — Qui non secundum, canon. S. Patricii (450), LIII, 820. — Qui non sponte nec voluntate, conc. Ancyrit., LXVII, 51. — Quinto actionis impulsu pervenit, conc. Tolet. viii, CXXX, 811. — Quinto capitulo admonendi sunt, canon. sub Odono (942), CXXXIII, 948. — Quinto decimo, quod decima, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 656. — Quinto iudicio ad cognitionem, conc. Hispanens. ii, c. 5 (657), LXXXIV, 593; CXXX, 597; CLXI, 469. — Quinto ut sciant quid, canon. sub Ludov. II, CXXXVIII, 635. — Qui oblationes defunctorum aut, conc. Carthag. iv, c. 95 (456), LVI, 867; LXXXIV, 267; XCIX, 1032; CXXX, 548; CLXXXVII, 944. — Qui oblationes defunctorum retinent, conc. Vassens. i, c. 4 (480), LXXXIV, 259; CXXX, 593; CXL, 701; CLXI, 554, 548; CLXXXVII, 945. — Qui oblationes defunctorum fidelium, canon. Hibernens., XCVI, 1312. — Qui occiderit aut fornicationem, *ibid.*, 1280. — Qui occiderit monachum aut, conc. Lingon., CXXIV, 1086. — Qui odii meditatione vel, conc. Mogunt.,

CXXXII, 502. — Qui odii meditatione vel, conc. Mogunt., CXL, 772; CLXI, 758. — Qui palam aliquando arripit, conc. Arusic., c. 16 (479), LXXXIV, 257. — Qui patrem et matrem, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Qui pejerant aut barbara, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 480. — Qui per ferrum aut, conc. Bracar., CLXI, 746. — Qui per pecunias quemquam, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 482. — Qui penitentiam in infirmitate, conc. Leptinens. (745), LXXXIX, 823. — Qui penitentiam in mortis, conc. Tolet. ix, c. 12 (725), LXXXIV, 464, CXXX, 546. — Qui penitentiam in mortis, conc. Lingon., CXXIV, 1079. — Qui penitentiam publicam gerunt, *ibid.*, 1080. — Qui penitenti vidua vel, conc. Ilerdens., c. 6 (584), LXXXIV, 323; CXXX, 428. — Qui post acceptam penitentiam, conc. Epau., c. 23, XCIX, 1070. — Qui post fidem baptismi, conc. Eliberit., c. 1 (361), LXXXIV, 501. — Qui praebeat decatum barbaris, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Qui praevaricati sunt absque, conc. Nicen., c. 11 (325), LVI, 828. — Qui presbyterum occidit duodecim, conc. Mogunt. (847), CXL, 1572; CXXXII, 294; CXL, 763; CLXI, 733; CLXXXVII, 1069. — Qui primum dignitate atque, conc. Tolet. vi, c. 13 (678), LXXXIV, 399; CXXX, 491. — Qui pro culpa suis, conc. Constantin., CLXI, 475. — Qui pro delicto suo, conc. Arelat., c. 16, XCIX, 1018. — Qui pro delicto suo, conc. Lingon., CXXIV, 1069. — Qui pro devotione sua, conc. Aurelian. iv, c. 19, XCIX, 1033. — Qui recedat de corpore, conc. Arusic. c. 5 (479), LXXXIV, 256; XCIX, 1070; CXXX, 591; CXL, 942; CLXI, 860; CLXXXVII, 133. — Qui vicinam ecclesiam petierit, conc. Ioceri, LXXXIX, 828. — Qui relicto suo episcopo, conc. Leptinens. (745), *id.*, 821. — Qui religiosus feminis propositus, conc. Carthag. iv, CXXX, 548; CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXVII, 1081. — Qui relinquat ecclesiam Dei, conc. Laodic. c. 35 (564), XCIX, 1050. — Qui res ecclesiae petant, conc. Lugdun., CXL, 904; CLXI, 911. — Qui reversi et manifeste, conc. Chalcedon., c. 4 (450), LVI, 559. — Qui saccam habentem pecuniam, conc. Bracar., CLXXXVII, 278. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Wormat., CXXXII, 294; CXL, 768. — Qui sacerdoti sacrificium fecerit, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 472. — Qui sacramento se obligaverit, conc. Ilerdens., c. 7 (584), LXXXIV, 523; CV, 686; CXXX, 438; CXXXII, 546; CXL, 879; CLXI, 796; CLXXXVII, 1143. — Qui sacerdotem voluntarie occiderit, conc. Mogunt., CLXI, 753. — Qui sacri baptismatis mysterium, canon. sub Aluise, c. 77 (915), CXXXIV, 43. — Qui sanctimonialis virgines vel, conc. Meldens., CXXXII, 511; CXL, 803; CLXI, 502. — Qui sanctimonialis virgines, conc. Epau., CXXXVIII, 552. — Qui sanctimonialibus illicitis, conc. Vernens. (844), CXL, 615; CXXXVIII, 541. — Qui sacculum perforavit et, canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Quis autem dubitet vos, conc. Arelat., CXLII, 1505. — Qui secundo et tertio, conc. Ancyrit., c. 7 (315), LVI, 751. — Qui se incestu pollutione, conc. Ilerdens., CL, 486. — Qui seipsum coquinaverit, anam. canon. Hibernens., XCVI, 1317. — Qui semel sunt in clero, conc. Chalcedon., c. 7 (450), LVI, 540; LXXXVIII, 890; XCVIII, 83; XCIX, 1051; CV, 688, 881; CXL, 735; CLXI, 552. — Qui sepulchra violaverunt puniantur, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Qui solent crebre in mensis, conc. Tolet. iii, c. 7 (627), XCIX, 1069. — Qui spiritalem compatriam habet, conc. Tribur., CXL, 923; CLXI, 662, 1296; CLXXXVII, 518; CLXXXVII, 1446. — Quisquis agellum ecclesiae a, conc. Aurelian. iv, c. 11, CXL, 1055. — Quisquis autem episcoporum excepti, conc. Arvern., CLXI, 1186. — Quisquis autem sepulchrum principum, conc. Constant., *id.*, 1131. — Quisquis clericus aliquid, conc. Epau., c. 10, LXXXIV, 267; XCIX, 1032. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Milevit., CLXXXVII, 1896. — Quisquis dixerit eandem gratiam, conc. Carthag. (419), XLV, 1729; LVI, 487. — Quisquis episcopus aut presbyter, canon. apostol., LII, 1123. — Quisquis episcopus inventus fuerit, conc. Nicen. ii, CXXXIX, 484. — Quisquis episcopus vel abbas, *ibid.*, CLXXXVII, 902. — Quisquis etiam aut majorum, conc. Arvern. ii, c. 16, LXXXIV, 298. — Quisquis fides superbia elatus, conc. Mogunt. (847), CXL, 1567; CXXXII, 541; CXXXVIII, 583; CXL, 861; CLXI, 228, 831, 1098. — Quisquis huius abstinetur, conc. Tolet. i, c. 15 (453), LXXXIV, 531. — Quisquis metropolitane intra tres, conc. Ravenn., CLXI, 456. — Quisquis per dolum mittit, conc. Tongroux., CXL, 833; CLXI, 802, 815. — Quisquis prebatus fuerit per, conc. Milevit., CLXXXVII, 835. — Quisquis vero episcoporum, presbyterorum, conc. Carthag. iii, c. 8 (480), LVI, 867; LXV, 190; LXXXIV, 180; LXXXVIII, 869; XCIX, 1038; CXXX, 431; CXXX, 591; CXL, 806; CLXI, 406; CLXXXVII, 713.

ibid., LXXXVIII, 896. — Quod servilibus clericis, conc. Toletan. ix, c. 54 (693), LXXXIV, 28. — Quod si ad alium, conc. Aurelian., c. 20, XCIX, 1009. — Quod si aliquid per, conc. Valentin., CXXXVIII, 600. — Quod si aliquis adjudicatus, conc. Nicæn., c. 50 (325), LVI, 402. — Quod si aliquis episcopus, conc. Sardic., c. 4 (371), LXXXIV, 116; CXXX, 275; CLXXXVII, 741. — Quod si causa inter personam, conc. Parisiens., LXXX, 452. — Quod si comes aut, conc. Benevent., CXXXVIII, 727. — Quod si episcopus aut, conc. Toletan. iv, CXXXII, 194; CXL, 571; CLXI, 505. — Quod si in aliquo, conc. Claramont. (1095), CLXXXVIII, 651. — Quod si intra biennium, conc. Aurelian. iii, c. 7, XCIX, 996. — Quod si intra biennium, conc. Meldens., CXL, 562; CLXI, 576. — Quod si presbyter quod, conc. Autissiod., LXXII, 765. — Quod si quis abbas, *ibid.*. — Quod si quislibet concubinam, conc. Mogunt., CXXXVIII, 897. — Quod si quis pro securitate, conc. Claramont., CLXII, 719. — Quod si se tantum, conc. Vasens. i, c. 8 (480), LXXXIV, 261; CXXX, 596, CLXI, 454. — Quod si vel infirmitate, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quod si vir non habens, conc. Nonnet., CXXXII, 510; CXL, 827; CLXI, 626. — Quod testificaverint vivi super, canon. Hibernens., XCVI, 1512. — Quod ut facilius atque, conc. Colon., CXXVIII, 531. — Quod vult pater, canon. S. Patricii (850), LIII, 822. — Quo metallo sit calix, canon. sub Hincmaro (852), CXIV, 779. — Quo metallo habeant, *ibidem*, *ibid.*

Quoniam antiqua ecclesiastica, conc. Bracar. iii, CXXX, 591. — Quoniam a quibusdam viris, conc. Nicæn. ii, CLXXXVII, 1096. — Quoniam catechumenorum orationem, conc. Laodic., c. 19 (561), LVI, 716; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam cognovimus in multis, conc. Toletan. iii, c. 21 (637), LXXXIV, 556. — Quoniam comminationem nostrorum, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quoniam comperimus per quosdam, conc. Toletan. iii, c. 11 (637), LXXXIV, 555; CXXX, 455. — Quoniam consuetudo obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 761; LXVII, 44. — Quoniam consuetudo prævaluit, *ibid.*, LVI, 827. — Quoniam consuetudo tenuit, *ibid.*, c. 14 (325), *id.*, 819. — Quoniam de commonitorio nostro, conc. Carthag. (419), LXVII, 196. — Quoniam de concilio, *ibid.*, iii, c. 41 (456), LXXXIV, 194, CXXX, 536. — Quoniam Deo placuit ut, *ibid.*, vi, id, 557. — Quoniam de sacro altari, conc. Atrabat., CXLII, 1288. — Quoniam diversarum ecclesiarum clerici, conc. Constantin. iii, CLXXXVII, 1112. — Quoniam Domino placuit, conc. Carthag. (419), LXVII, 225. — Quoniam ecclesia domus Dei, conc. Ebroic., CXLVII, 254. — Quoniam enormis quidam consuetudo, conc. Turonens., CX, 589. — Quoniam errantes hi qui, conc. Nicæn. i (325), CXXX, 485. — Quoniam hæc omnia Deo, conc. Rom. sub Stephano, CXXXVI, 480. — Quoniam hæc quæ superna, conc. Epau., c. 40, XCIX, 1074. — Quoniam hucusque dissolutæ, conc. Tolet. x, LXXXIV, 245; CXL, 791; CLXI, 552. — Quoniam igitur universa, conc. Carth. ii, LXXXIV, 196; CXXX, 510. — Quoniam in concilio anteriori, conc. Tolet. vi, CXXX, 492. — Quoniam in quibusdam ecclesiis, conc. Chalcedon., LVI, 547, 861; LXVII, 92; LXXXVIII, 906; CLXXXVII, 1050. — Quoniam in quibusdam provinciis, *ibid.*, LVI, 545, 839; LXVII, 90; LXXXVIII, 862; CLXI, 1154; CLXXXVII, 185. — Quoniam in Romani ordine, conc. Constantin., CLXI, 1149; CLXXXVII, 174. — Quoniam investituræ ecclesiarum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CXLVIII, 800; CLXXXVII, 1048. — Quoniam metropolitanorum quidam, conc. Chalcedon., LVI, 547, 860; LXVII, 92; LXXXIV, 171; LXXXVIII, 905; CXXX, 515; CXL, 555; CLXXXVII, 566. — Quoniam multæ occasiones in, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 486. — Quoniam multa sive, conc. Nicæn. (325), LVI, 589; LXVII, 40; LXXXIV, 95; CXXX, 257; CLXXXVII, 250. — Quoniam multi clerici, *ibid.*, LVI, 598; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 958. — Quoniam multi ecclesiasticæ, conc. Constantin. (581), LXVII, 78. — Quoniam multi episcoporum amore, conc. Hispal., CXL, 611; CLXI, 425. — Quoniam multi in canonica, conc. Nicæn. (325), LVI, 829; LXXXVIII, 861; CV, 688, 874; CXXXII, 233; CXL, 616; CLXI, 489; CLXXXVII, 245; CXIV, 1275. — Quoniam multos peccatis nostris, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 877. — Quoniam mos antiquus obtinuit, conc. Nicæn., c. 7 (325), LVI, 594; LXXXIV, 95; CXXX, 258; CLXXXVII, 548. — Quoniam non oportet altario, conc. Laodic., c. 24 (364), LVI, 717; LXXXIV, 152. — Quoniam non oportet Christianos, *ibid.*, c. 35 (364), LVI, 718; LXXXIV, 153. — Quoniam non oportet clericos, *ibid.* (364), CXXX, 289. — Quoniam non oportet cum, *ibid.*, c. 51 (364), LVI, 718; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet eum, conc. Agath., c. 67 (544), LXXXIV, 275; CXXX,

408. — Quoniam non oportet diaconem, *ibid.*, c. 63 (544), LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Quoniam non oportet diaconum, conc. Laodic., c. 20 (364), LVI, 717; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam non oportet lectores, *ibid.*, c. 25 (364), LVI, 717; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 21 (364), LVI, 717; LXXXIV, 151; CXXX, 288. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 30 (364), LVI, 718; LXXXIV, 152; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 36 (364), LVI, 718; LXXXIV, 153; CXXX, 289. — Quoniam non oportet ministros, conc. Agath., c. 68 (544), LXXXIV, 272; CXXX, 408. — Quoniam non oportet ministros, *ibid.*, c. 68 (544), LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Quoniam pene per omnem, conc. Tolet. iii, c. 16 (627), LXXXIV, 551; CXXX, 456. — Quoniam plurimi in ordinem, conc. Nicæn., c. 26 (325), LVI, 822. — Quoniam plura aut per, *ibid.* (325), LXXXVIII, 854. — Quoniam plures in eam, *ibid.*, c. 17 (325), LVI, 764. — Quoniam plerique qui in, *ibid.* (325), LXVII, 46. — Quoniam propter calamitatem, *ibid.*, iii, CXXX, 485. — Quoniam psalleutes repromittimus, *ibid.*, CXXXIX, 480; CLXI, 455. — Quoniam quidam clericorum, *ibid.*, CXXXIX, 484. — Quoniam quidam metropolitanorum, conc. Chalcedon., CLXI, 569. — Quoniam quidam præter dispensatores, *ibid.*, CXXXVI, 489. — Quoniam quidam sunt qui, conc. Nicæn., c. 21 (325), LVI, 765; CXL, 611. — Quoniam quidem apparuit Photius, conc. Constantin. iv, CXXXIX, 152. — Quoniam quidem dicit alicubi, *ibid.*, *id.*, 155. — Quoniam quidem regula est, conc. Nicæn. ii (787), CXXXIX, 482; CLXXXVII, 100. — Quoniam quidem superius regenerationis, conc. Atrabat., CXLII, 1297. — Quoniam quosdam episcoporum, conc. Vernens. (844), CLIX, 616; CLXXXVIII, 542. — Quoniam sanctæ et universales, conc. Constantin. iii (693), CLXXXVII, 85. — Quoniam sicut dicit sancta, conc. Tusiæ, *id.*, 719. — Quoniam sunt in die, conc. Nicæn., c. 20 (325), LXXXIV, 98; LXXXVIII, 887; CXXX, 260; CXXXII, 265; CXXXIV, 42; CLXI, 267; CLXXXVII, 784. — Quoniam sunt quidam qui, *ibid.*, LVI, 830; LXVII, 46; CV, 876. — Quoniam sunt qui per, conc. Ebroic., CXLVII, 245. — Quoniam testamentorum alla fuerit, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 450. — Quoniam ut qui probati, conc. Ebroic., CXLVII, 248. — Quoniam vero adversum crucem, conc. Atrabat., CXLII, 1504. — Quoniam videmus sine manus, conc. Nicæn. ii (787), CLXXXVII, 555. — Quorum consulto decrevimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 645. — Quorumdam clericorum dam unus, conc. Toletan., CLXXXVII, 158. — Quorum illieta conjuga scienda, conc. Tribur., CXXXII, 528. — Quosdam ministros comitum propter, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Quosdam paternarum incognitos, conc. Toletan. vii, c. 5 (684), LXXXIV, 408; CXXX, 497. — Quosdam reperimus ardore, conc. Arvernens. i, c. 12 (805), LXXXIV, 292. — Quosdam vestrum ecclesias vestras, canon. sub Hincmaro (874), CXXXV, 799. — Quos de servis Ecclesiæ, conc. Agath., c. 7 (544), XCIX, 1064. — Quos et quot libros, canon. sub Hincmaro (852), CXXXV, 778. — Quotidie eucharistiæ eommunionem, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 497. — Quoties ecclesiam ad quam, conc. Urbic., CXL, 1075. — Quoties sancta synodus, conc. Arvernens. i (805), XCIX, 996. — Quot mansos habeat in, canon. sub Hincmaro, CXXXV, 777. — Quotquot ante vigesimum, conc. Ancyran. (315), CX, 492. — Quotquot autem ascenderunt templa, *ibid.*, c. 5 (315), LXXXIV, 105; LVI, 456; CXXX, 263; CXXXII, 670. — Quotquot autem non solum, *ibid.*, c. 9 (315), LVI, 457; LXXXIV, 106; LXXXVIII, 876; CXXX, 264. — Quotquot virginitatem polliciti, *ibid.*, c. 19 (315), LVI, 441; LXXXIV, 108; LXXXVIII, 890; CX, 489; XCIX, 1035; CXXX, 266; CLXI, 518; CLXXXVII, 2582. — Quousque securi esse possimus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Quum ad celebrandas missas, conc. Aurelian. i, CLXXXVII, 1728. — Quum aliquis vel excommunicatus, conc. Araisic., *id.*, 879. — Quum beatus Apostolus arguere, conc. Bracar. iii, *id.*, 258. — Quum de quorundam clericorum, conc. Carthag. v, *id.*, 404. — Quum lo præterito concilio, *ibid.*, ii, *id.*, 405. — Quum longe lateque diffusio, conc. Toletan. xii, *id.*, 356. — Quum multas super incontinentia, *ibid.*, ix, *id.*, 998. — Quum pro utilitate Ecclesiæ, conc. Ilerdens., *id.*, 1001. — Quum simus debitores omnes, conc. Nicæn. ii, *id.*, 794.

R

Raptores autem non nostris, canon. sub Hincmaro (881), CXXXV, 1073. — Raptores virginum et viduarum, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Raptores virginum vel viduarum, *ibid.*, 314. — Rehabilitati ad nullum, conc. Carthag. v, c. 16 (458), LXXXIV, 25. — Rebus ecclesiæ

quibuscunque modis, conc. Aurelian. m. c. 12, XCIX, 1033. — Recte habet ea quæ, conc. Antioch. (341), LXXVII, 68. — Recte statutum est ut, conc. Carth. i. c. 9, LXXXIV, 182; CXXX, 523. — Reges et episcopi qui, conc. Placens., CXXXVIII, 683. — Reges nihilominus ac principes, conc. Saponar., id., 662. — Regiam vero dignitatem et, canon. sub Hincmaro (881), CXXV, 1077. — Regionarii presbyteri in dominico, conc. Neocaesar. (314), LXVII, 56. — Regis Weregildum est cum, conc. Gratelean., CXXXVIII, 469. Regante in sempiternum domino, conc. Sueession., id., 589. — Regno Conradi piissimi et, conc. Alethim., CXL, 871; CLXI, 851. — Regula fidei contra omnes, conc. Toletan. i, CXXX, 436. — Regulas sanctorum Patrum, conc. Chalcedon. c. 1, XCIX, 1074. — Relata est coram sancta, conc. Tribur., CLXI, 436; CLXXXVII, 803. — Relatione quorundam compertus, conc. Matiscon. n. c. 3, XCIX, 1022. — Relatum est aurius sanctorum, conc. Tribur., CXXXII, 529; CXL, 826; CLXI, 826, 1281; CLXXXVII, 1451. — Relatum est sanctæ synodo, conc. Aurelian., CXXXII, 589. — Relatum nobis est quosdam, conc. Toletan. xii. c. 5 (719), LXXXIV, 475; CXXX, 596; CLXI, 191; CLXXXVII, 1755. — Relecta omni pagina vel, *ibid.* vii, CXXX, 503. — Relects sunt denique in, conc. Saponar., CXXXVIII, 661. — Relectis epistolis quas ad, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 504. — Relicam prebyteri, sive diaconi, conc. Epawn., c. 52, XCIX, 1014. — Religiosi simi principis nostri, conc. Toletan. vi. c. 2 (676), LXXXIV, 593; CXXX, 488. — Religiosi viri propriæ regionis, *ibid.* iv, c. 55 (671), LXXXIV, 579; CXXX, 475. — Religiosorum omnium corpora, *ibid.* iii, c. 22 (627), LXXXIV, 556; XCIX, 1068. — Reliqua ponis omnia, canon. apostol., LXVII, 141; LXXXVIII, 840; CXXX, 15; CXXXII, 204. — Reliquia sacrificiorum quæ post, conc. Matiscon. n. c. 6, XCIX, 1021. — Reliquias nemo potest polluere, canon. Hibernens., XCVI, 1302. — Remissio peccatorum et expiatio, conc. Remens., CXXXV, 496. — Remittuntur quidem omnium, canon. S. Patricii (460), LIII, 822. — Remorum ecclesiam diu multumque, conc. Vernens. (814), CXXXVIII, 541. — Rem præter ecclesiasticas, conc. Ephes. (431), LXVII, 84. — Renovantes sancti Constantinopolitani, conc. Constant. iii (692), CLXXXVII, 126. — Renovatam itaque nefariam, conc. Arvern. ii, c. 1, LXXXIV, 195. — Reperimus quosdam divinis officiis, conc. Toletan. viii, CXXX, 515. — Res litigiosa nullatenus potest, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Restat propter instantem quæ, conc. Tribur., CXL, 724; CLXI, 262. — Restat ut de monachis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 481. — Res vel quæcunque munificentias, conc. Lugdun. n. c. 5, XCIX, 1052. — Reum confitentem ad ecclesiam, conc. Theodon., CXL, 711. — Revera invenitur ex Christianis, conc. Carthag. iv, c. 105 (456), LXXXIV, 208. — Revereutiæ totius auditum, conc. Toletan. x. c. 3 (694), LXXXIV, 412; CXXX, 528. — Remorum ecclesiam diu, conc. Vern. (814), CXXX, 616. — Richwinum episcopum qui contra, conc. Alethim., CXL, 397; CLXI, 408. — Roboranda est ecclesiastica, conc. Carthag. ii. c. 11 (428), LXXXIV, 188; CXXX, 528. — Robustus duximus consilium, conc. Rom. sub S. Sylvestro, c. 3 (324), VIII, 825. — Rogamus vos et obsecramus omnes, conc. German., CXLI, 750. — Rogationes, id est litanias, conc. Aurelian. i. c. 23, LXXXIV, 277; XCIX, 1027; CXXX, 412; CLXI, 266; CLXXXVII, 1783. — Romanæ et apostolicæ sedis, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 479. — Rurales parochias in possessionibus, conc. Chalcedon., c. 17 (451), LVI, 859. — Rursum constitutum est ut, conc. Carthag. v, c. 12 (438), LXXXIV, 211; CXL, 656; CLXI, 495. — Rursum placuit ut nemini, *ibid.*, c. 5 (438), LXVII, 205; LXXXIV, 209. — Rursum placuit ut quoniam, conc. Carthag., LXVII, 206. — Rursum constitutum est ut, *ibid.*, LXVII, 206; LXXXVIII, 853; CXXX, 552; CLXXXVII, 851. — Rusticas parochias quæ sunt, conc. Chalcedon., c. 17 (451), LVI, 544.

S

Sabbatis Evangelia cum aliis, conc. Laodic., c. 16 (564), LVI, 716; LXXXIX, 131; CXXX, 288. — Sacerdos enim sedulo divina, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdos fenoris aliquid aut, *ibid.*, CLXI, 804. — Sacerdos in tempore missarum, conc. Toletan. ix, CXL, 1071. — Sacerdos ludos aliquos coram, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXI, 773. — Sacerdos penitentiam imploranti, conc. Carthag. iv, CV, 677; CLXXXVII, 1367. — Sacerdos cuiusque penitentiam, conc. Toletan. iii, c. 12, XCIX, 1072. — Sacerdos solus missam nequaquam, canon. sub Theodulfo, CXXXIII, 30. — Sacerdos si suspiciosus aut, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Sacerdotes admonendi populum ut, canon. sub Altone, CXXXIV, 42. —

Sacerdotes debent fideles admonere, conc. Turon. m, CXL, 723; CLXI, 261. — Sacerdotes etenim aut quamvis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes igitur si in, conc. Wormalt., CXXXII, 210. — Sacerdotes in templo Dei, canon. Hibernens., XCVI, 1318. — Sacerdotes itaque qui ad debita, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 694. — Sacerdotes namque constituti non, *ibid.* — Sacerdotes quibus ab aliis, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Sacerdotes qui rite non, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Sacerdotes qui rite non, conc. Aurelian., CXL, 663; CLXI, 516. — Sacerdotes qui tantum coronas, conc. Eliberit., c. 55 (562), LXXXIV, 307. — Sacerdotes qui tantum sacrificantium, *ibid.*, (562), CXXX, 418. — Sacerdotes vel quicumque illi, conc. Toletan. ix, c. 4 (693), LXXXIV, 436; CXXX, 523; CLXI, 236; CLXXXVII, 930. — Sacerdotes vero vice Christi, canon. sub Remigio, CII, 1099. — Sacerdote verbum in ecclesia, conc. Carthag. iv, c. 24 (436), LVI, 883; LXXXIV, 202; XCIX, 1029; CXXX, 543; CXXXII, 227; CXL, 638, 1068; CLXI, 483; CLXXXVII, 1728. — Sacerdotibus omnibus est decretum, conc. Aurel. i, id., 1783. — Sacerdotum aliorumque clericorum, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Sacerdotum fratris ordo, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Sacerdotum quorundam improbanda, conc. Tolet. xvii, c. 4 (732), LXXXIV, 557. — Sacra docet auctoritas ut, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Sacramenta altaris non nisi, conc. Carthag., c. 28, LVI, 427; CLXXXVII, 1721. — Sacramenta itaque baptismatis volumus, conc. Mogunt., (847), CX, 1566. — Sacram imaginem Domini nostri, conc. Constant. iv, CXXXIX, 151. — Sacra synodus dixit: Augustini, *ibid.* ii, CLXI, 841, 1258. — Sacratas Deo feminas, canon. Remigii, CII, 1106. — Sacratas Deo feminas, canon. sub Otione, CXXXIII, 50. — Sacrilegi sunt ecclesiæ prædones, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Sacrilegi sunt ecclesiæ prædones, conc. Moguntia., (847), CXL, 863; CLXI, 811. — Sacrosanctam eucharistiam, conc. Remens., CXXXV, 408. — Sacrosancti baptismi sacramentum, conc. Wormalt., CXXXII, 211; CXL, 730; CLXI, 111. — Sacrum quoque monasticum ordinem, conc. Teodon., CXXXVIII, 536. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Agath., CLXI, 635. — Sæculares qui conjugale consortium, conc. Carthag., CLXXXVII, 1509. Sæculares vero qui natali, conc. Agath., c. 18 (314), LXXXIV, 206; XCIX, 1028; CXXX, 402; CXXXI, 556; CXL, 757, 1075; CLXI, 164; CLXXXVII, 1759; CXXXIV, 42. — Sæculares vero qui natale, conc. Augustod., XCVI, 578. — Sæcularibus hominibus nec Joannis, conc. Ebroicens., CXLVII, 245. — Sæpe contingit ut dum, conc. Wormalt., CXXXII, 289; CXL, 769, 871; CLXI, 733; CLXXXVII, 279. Sæpe contingit ut in, *ibid.*, CXXXII, 577; CLXXXVII, 615. — Sæpe contra sacerdotum confirmatos, conc. Tarracon., CXL, 1071. — Sæpe fit ut proprietati, conc. Toletan., vi, c. 5 (676), LXXXIV, 397; CXXX, 489; CLXI, 523; CLXXXVII, 927. — Sæpe fit victoria Christianorum, conc. Tribur., CXL, 778; CLXI, 742. — Sæpe malorum consortia etiam, conc. Toletan. iv, c. 62 (671), LXXXIV, 581; CXXX, 477; CXL, 742; CLXI, 121, 1062; CLXXXVII, 1125. — Sæpe nostra auctoritate monemus, conc. Ticin., CXXXVIII, 576. — Sæpe offuscatur nobilium genus, conc. Toletan. xii, c. 6 (721), LXXXIV, 493. — Sæpe principes contra quoslibet, *ibid.* iv, c. 31 (671), id., 375; CXXX, 472; CXL, 630; CLXI, 492; CLXXXVII, 1260. — Sæpe pullulantia pravitatum, *ibid.* vi, c. 6 (676), LXXXIV, 596; CXXX, 488. — Sæpe vos admonui de, canon. sub Hincmaro (874), CXXV, 800. — Sæpe vos admonui de, *ibid.* (874), id. 797. — Salubriter præcavendo sanctum, conc. Toletan., CXXXII, 319. — Salubriter providendum est, conc. Sardic., c. 11, LVI, 779. — Sancimus etiam ut neque, canon. sub Wido-ne, CXXXVIII, 793. — Sancimus nihilominus ut singuli, conc. Ticin. ii, id., 615. — Sancimus omnibus episcopis curam, conc. Toletan., CLXXXVII, 909. — Sanctum est atque omnibus modis, conc. Rothom., CXL, 695; CLXI, 216, 1032; CLXXXVII, 758. — Sanctum est de villis, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est etiam auctoritate, conc. Remens., CXXXIX, 685. — Sanctum est ut clerici, conc. Incert., (744), LXXXIX, 827. — Sanctum est ut nullus, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Sanctum est ut publice, conc. Lingon., CXXIV, 1094. — Sanctum est ut raptores, *ibid.*, 1095. — Sanctum est ut sine, *ibid.*, 1108. — Sanctum est ut unicuique, *ibid.*, 1077. — Sanctum est ut unicuique, conc. Wormalt., CXL, 682; CLXI, 209; CLXXXVII, 1258. — Sanctæ communionis mysterium, collect. S. Abbonis., CXXXIX, 498. — Sancta et universalis Nicæna, conc. Constant. iv, CXXXIX, 187. — Sancta synodus dixit: Splendide, conc. Toletan. iv, CLXI, 312. — Sanctas oblationes ad vicem, conc. Laodic., c. 14 (564), LVI, 716; LXXXIV, 131; CXXX, 288. — Sancimoniales

ante annum, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1103. — Sanctimonialia in monasterio, conc. Moguntiu., CXXII, 516; CXL, 877. — Sanctimonialia in monasterio, conc. Cabillon., CLXII, 566. — Sanctimonialia nisi forte abbatissa, conc. Mogunt., CXL, 805; CLXI, 1180; CLXXXVIII, 531. — Sanctimonialia nisi forte abbatissa, conc. Cabillon., CLXI, 565. — Sanctimonialia quilibet vita earum, canon. Hibernens., XCVI, 1303. — Sanctimonialia quæ spontanea voluntate, conc. Augustan., CXXXVIII, 836. — Sanctimonialia quilibet vita, conc. Agath., c. 19 (544), LXXXIV, 266; XCIX, 1034; CXXX, 403. — Sanctimonialia, viduæ, orphanæ, conc. Carisiac., CXXXVIII, 618. — Sanctimonialia si pro lucro, conc. Tribur., CXXXII, 318. — Sanctimonialis virgo cum ad, conc. Carthag. iv, c. 11 (436), LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 514; CXL, 796; CLXI, 535, 1175; CLXXXVIII, 517; CLXXXVII, 157. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Andegav., CL, 61. — Sancti Spiritus auctoritate ut, conc. Turonens., CLXIII, 1410. — Sanctissimus papa Gregorius scribens, conc. Roman., CXLVIII, 775. — Sancto concilio allatum est, conc. Tribur., CXL, 860; CLXI, 504. — Sanctorum canonum statutis consona, conc. Placent., CLXXXII, 335. — Sanctorum Patrum canonibus consona, conc. Lateran., CLXIII, 1364. — Sanctorum Patrum decrevit sententia, conc. Casarug. ii, c. 5 (729), LXXXIV, 519. — Sanctorum Patrum exempla sequentes, conc. Lateran., CLXIII, 1361. — Sanctorum reliquæ in oratoris, conc. Epau., c. 18, LXXXIV, 288; XLI, 1021; CXL, 691; CLXI, 215. — Sanctus Gregorius dicit clericum, conc. Althelm., id., 858. — Sane conjunctiones consanguineorum, conc. Remens., CLXXIX, 682. — Sane consanguinitas que in, conc. Matiscon., CXL, 781; CLXI, 667, 1298; CLXXVI, 517. — Sane domus in quibuslibet, conc. Rom. sub Symmacho, CXXXII, 258. — Sane opus est ut, conc. Mogunt. (847), CXII, 1568; CXXXVIII, 581. — Sane placuit de Tripoli, conc. Carthag., c. 15 (419), LVI, 867. — Sane profertur a quibusdam, conc. Constant. ii, CLXI, 841, 1237; CLXXXVII, 1290. — Sane quisquis episcoporum, conc. Carthag. c. 9 (397), LVI, 424. — Sane quoniam hæc pestis, conc. Trolesian., (909), CXXII, 698. — Sane si communi omnium, conc. Nicæn., c. 12 (525), LVI, 595; CXIX, 1002; CLXXXVII, 545. — Sane si ex consensu partium, conc. Carthag. ii, id., 632. — Sane si quis post hanc, conc. Vaseus. i, c. 10 (480), LXXXIV, 262. — Sane ut illæ plebes, conc. Carthag., LXVII, 214; LXXXVIII, 933. — Sanguis episcopi vel excelsi, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sanguis martyrum consecrat locum, *ibid.* 1302. — Sauerunt etiam ut omnium, conc. Gerundens., CLV, 1614. — Sapiatis quia legem qualem, conc. Leudic., CXXXVIII, 606. — Sallus est nobis negligentes, canon. Hibernens., XCVI, 1308. — Satisfactio penitentia non est, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Scenicis atque histrionibus, conc. Carthag. iii, CLXXXVII, 1781. — Sciant etiam fideles nostri, conc. Suession. CXXXVIII, 596. — Sciant fideles nostri quia, conc. S. Medardi, CXXXII, 263. — Sciat etiam quia consideravimus, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 652. — Sciat etiam quia dilectus, conc. Marsu. i, id., 535. — Sciat etiam quia similiter, *ibid.* — Sciat quia communiter missos, *ibid.* — Sciat quia dilecti fratres, *ibid.*, 536. — Sciat quia fratres nostri, *ibid.*, 535. — Sciat quia vult vobis, canon. sub Carolo II, CXXXVIII, 638. — Sciendum est omnibus et, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Sciendum est omnibus quia, *ibid.*, 1088. — Sciendum est omnibus quod, conc. Arelat., CXL, 803; CLVI, 562, 1179; CLXXXVII, 1387. — Sciendum est quod exceptis, conc. Turonens., CXL, 723, 1075; CLXI, 261. — Scientes igitur hanc solam, conc. Toletan. xiv, c. 10 (722), LXXXIV, 508. — Scilicet ut in cuncto, *ibid.* v, c. 1 (666), *id.*, 589; CXXX, 483. — Scimus in residentia curatorum, conc. Ebroic., CXI, VII, 245. — Scimus quidem laici ecclesias, conc. Gerundens., CXV, 1645. — Scimus sacra auctoritate scriptum, conc. Althelm., id., 872; CLXI, 855. — Scire omnes volumus sicut, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Scire volumus vestrum omnium, conc. Leudic., CXXXVIII, 605. — Scire vos convenit quia, conc. Lingon., CXXIV, 1088. — Scis, Aëtii, quod episcopo, conc. Sardic., c. 23, LVI, 838. — Scripta venerationis vestre, conc. Carthag., c. 155, LXVII, 226; CXXX, 559. — Secundæ collationis objectu, conc. Toletan. xii, c. 2 (721), LXXXIV, 490. — Secundæ disputationis egressu, conc. Toletan. viii, CXXX, 501. — Secundo capitulo admonemus regem, canon. sub Odone, (942), CXXXIII, 947. — Secunda vero synodus fiat, conc. Antioch., CLXI, 1185. — Secundo examine inter memoratos, conc. Hispanens. i, c. 2 (657), LXXXIV, 594. — Secundo jubendum ut oratio, canon. sub Ludovico II,

CXXXVIII, 625. — Secundum canoniam auctoritatem et, conc. Meldens., CXXX, 197. — Secundum canoniam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXXXVII, 1256. — Secundum concilia priscorum, conc. Narbon., c. 6, LXXXIV, 611. — Secundum concilium Nicænum, *ibid.*, c. 5, LXXXIV, 611. — Secundum differentiam peccatorum, conc. Hipponens., c. 42, XCIX, 1069. — Secundum divinas Scripturas, conc. Toletan. iv, c. 1 (671), LXXXIV, 565. — Secundum quoque statutum nostri, conc. Rom., CXLVIII, 759. — Secundum traditas formas per, conc. Constantin. iv, CXXIX, 162. — Sedatium commune si medicum, canon. Hibernens., XCVI, 1265. — Sed cur in tantum laboramus, conc. Roman., CXLVIII, 760. — Sed deo tuo gratulare, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Sed diacnissas quoniam quidem, conc. Nicæn., c. 22 (525), XCIX, 1066. — Sed et Asianas diocesis, conc. Constant., c. 3 (581), LVI, 723. — Sed et de istis, conc. Confluent., CXXXVIII, 675. — Sed et de rapinis, *ibid.*, 678. — Sed et hoc compertimus, conc. Ticinum, id., 574. — Sed et hoc emendatione, conc. Cabillon., CXL, 987; CLXI, 870. — Sed et hoc ibidem, conc. Althelm., CXL, 841. — Sed et hoc pervenit, conc. Ticin., CXXXVIII, 574. — Sed et hoc pro, conc. Toletan. v, c. 5 (664), LXXXIV, 591; CXL, 484. — Sed et illa capita, conc. Confluent., CXXXVIII, 676. — Sed et moderato necessaria, conc. Sardic., c. 12 (572), LVI, 780; LXXXIV, 119; LXXXVIII, 893; CXL, 276. — Sed id præterea ut non, conc. Arausic., c. 21 (479), LXXXIV, 257. — Sed illi ipsa caritas, conc. Roman., CXLVIII, 782. — Sed illud est statuendum, conc. Carthag., c. 50 LXVII, 196; LXXXVIII, 834; CXL, 831; CLXI, 567. — Sedet igitur neminem post, conc. Valent., c. 1 (415), LXXXIV, 246. — Seditionarii et usurarii, conc. Carthag. iv, c. 15 (436), LXXXIV, 27; CXII, 104. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Seditionarios nunquam ordinandos, conc. Carthag. iv, c. 67 (456), LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 547; CXXXII, 222; CXL, 636; CLXI, 433; CLXXXVII, 244.

Sed it præterea ut deinceps, conc. Arausic., CXXI, 595. — Sed latere in vobis, conc. Atrabat., CXLI, 1284. — Sed nec hoc prætereundum, conc. Cabillon., CXL, 997; CLXI, 879. — Sed nec reliqua concilia, conc. Rom., CXLVIII, 756. — Sed neque rebellious vestre, conc. Atrabat., CXLI, 1307. — Sed priusquam statuta singulati, conc. Rom., CXLVIII, 753. — Sed si aliquis lapsus, canon. sub Remigio, CII, 1109. — Segregandi informesque sunt, conc. Arausic., CXXV, 595. — Senes et juvenis, divres, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 505. — Septem annis pœnitentia: tribus, canon. Hibernens., XCVI, 1304. — Septem domus episcopales sunt, canon. Wallia, (940), CXXXVIII, 479. — Septenniale jejunium quod duodecim, canon. sub Edgardo, id., 511. — Septime collationis objectu, conc. Toletan. x, c. 7 (694), LXXXIV, 444; CXXX, 512. — Septimo capitulo prohibemus et, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 948. — Septimo decimo et ipsi, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 626. — Septimo examine re statum est, conc. Hispanens. ii, c. 7 (657), LV, 1336; LXXXIV, 596; CXXX, 597; CLXI, 470. — Septimo ut sciant tempore, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 624. — Sequentes consuetudinem prædecessorum, conc. Pictens., id., 705. — Sequitur per omnia sancto, conc. Constantin., CLXI, 289. — Sermonem meum admittite, fratres, conc. Carthag. iii, c. 43 (436), LXVII, 196; LXXXIV, 196; LXXXVIII, 844; CXXX, 357. — Serrum dum quoque de monachis, conc. Agath., c. 38, XCII, 1053. — Servetur et ista sententia, conc. Nicæna., c. 3 (521), LXXXIV, 94; CXXX, 257; CLXXXVII, 853. — Servis ecclesiæ et sacerdotum, conc. Aurelian., c. 12, XCIX, 1046. — Servum confugientem ad ecclesiam, conc. Theodon., CLXI, 222. — Serrus qui ad ecclesiam, conc. Aurelian. i, c. 5, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXL, 711; CLXI, 222, 1097; CXXXII, 572. — Servus reatu atrocior, conc. Epauens., c. 29, LXXXIV, 290. — Servus si absente aut nesciente, conc. Aurelian., CXL, 69; CLXI, 475. — Sexta actione cooperimus, conc. Hippolens. ii, c. 6 (657), LXXXIV, 595; CXXX, 598; CLXXXVII, 981. — Sextæ discussionis objecta, conc. Toletan. viii, CXXX, 511; CXXXII, 597. — Sextam sanctam synodum recipio, conc. Nicæn., ii, CLXXXVII, 1790. — Sexto capitulo hortamur monachos, canon. sub Odone (942), CXXXIII, 948. — Sexto decimo ut unusquisque, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 628. — Sexto que ipsi si cerdotibus, *ibid.*, 625. — Si abbas mulierem in, conc. Urbic., CXL, 812; CLXI, 571. — Si ad ecclesiam aliquam, conc. Arelat. i, c. 8, XCIX, 1066; CXL, 745; CLXI, 125. — Si ad ecclesiam raptor, conc. Aurelian., c. 11, XCVI, 1057. — Si ægrotans fuerit episcopus, conc. Rom. sub Adriano, CLXXXVII, 718. — Si alicujus soror, canon.

Patricii (456), LIII, 825. — Si alienus uxor adulterata, conc. Ancyrit., c. 20 (314), LVI, 753; LXVII, 54. — Si iugis uxorem cum, conc. Neocesar., c. 53 (314), id. 3. — Si alienus uxor fornicata, canon. Hibernens., CVI, 1304. — Si alienus uxor in adulterio, conc. racar. II, c. 28 (610), LXXXIV, 579. — Si aliqua mulier alicuius, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si aliqua occasione filio, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si aliqui discordantes sint, conc. Nannet., CXL, 1069. — Si aliquis causa explendae, conc. Wormat., id., 933. — Si aliquis clericus sive, conc. Eliberit., CLXI, 826. — Si aliquis cum filiastra, conc. Wormat., id., 936. — Si aliquis excommunicatus fuerit, conc. Epaun., CXL, 89; CLXI, 1239; CLXXXVII, 1361. — Si aliquis ex fidebus, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si aliquis inegnotus monasterium, conc. Toletan., CXL, 793. — Si aliquis manducet aut, conc. Tribur., id., 836. — Si aliquis vim perperius, conc. Nicen., c. 20 (325), XCIX, 1029. — Si autem redeamus aliqui, conc. Carisiac., CXXXVIII, 776. — Si atrium habet muniment, canon. nb Hinemaro (852), CCXIV, 779. — Si auriga aut panominus, conc. Eliberit., c. 62 (362), LXXXIV, 308; XXX, 419. — Si autem aliquis quisque, conc. Carisiac., CXXXVIII, 644. — Si autem causa eventus, canon. nb Ludovico II, id., 736. — Si autem clericus fuerit, anon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem confiteatur peccatum, *ibid.*, 1316. — Si autem dictis vos, canon. nb Carolo II, CXXXVIII, 639. — Si autem dilecti fratris, conc. Carisiac., id., 644. — Si autem dominus servo, anon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si autem fuerit provocatum, conc. Carthag., c. 96 (397), LXVII, 311; LXXXVIII, 933; CLXXXVII, 635. — Si autem illi observatione, conc. Purorens., CXXXVIII, 786. — Si autem dem frater, conc. Leodic., id., 607. — Si autem laici appellas, conc. Meldens., CXXXII, 258. — Si autem laicus uerit, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si autem mala ama, canon. sub Hinemaro (852), CCXV, 784. — Si autem nec ad concilium, conc. Carthag., c. 7 (397), LVI, 123. — Si autem non deceperit, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Si autem presbyteri vel, conc. Carthag., id., c. 8 (436), LVI, 425; LXVII, 190; LXXXIV, 190; LXXXVIII, 989, 924; CXXX, 332; CXL, 660; CLXXXVII, 366. — Si autem probatum fuerit, *ibid.*, c. 121 (397), LXVII, 321; LXXXVIII, 933. — Si autem qui necdum, conc. Meldens., CXXXII, 254; CXL, 821; CLXI, 621, 1257; CLXXXVII, 1702. — Si autem quis episcopus, conc. Sardic., c. 5 (371), LVI, 832. — Si autem quis repertus, *ibid.*, c. 2 (371), id., 832. — Si autem talis ecclesiasticus, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si autem volens a plebe, conc. Antioch., c. 18 (311), LXVII, 919. — Si hos vel vacca, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si canis quidlibet manducet, *ibid.*, 1324. — Si capellas vestras presbyteris, conc. Meldens., CXXXII, 237. — Si clerici aut monachi, conc. Toletan., CLXXXVII, 826. — Si clerici in mutuum eodem, conc. Hibernens., c. 11 (354), LXXXIV, 324. — Si clerici vel monachi, conc. Chalcedon., c. 18 (431), XCIX, 1067. — Si clericum de quacunque, conc. Arelat., c. 15, id., 1046. — Si clericus adversus clericum, conc. Chalcedon., c. 9 (431), LXXXIV, 168; CXXX, 810; CLXI, 521; CLXXXVII, 836. — Si clericus aut laicus, conc. Aurelian., iv, c. 23, XCIX, 1033. — Si clericus cum velata, conc. Lingon., CXXIV, 1083. — Si clericus districtione sui, conc. Aurelian., m, c. 20, XCIX, 1017. — Si clericus documenta quibus, conc. Agath., c. 26, id., 1035. — Si clericus vel si quis, Collect. S. Abbonis, CXXXIX, 505. — Si comes de isto regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 781. — Si comes obierit cuius, *ibid.*, 776. — Si concilio marito et ipso, conc. Mogunt., CXL, 826; CLXI, 626. — Si contigerit in una, conc. Sardic., c. 5 (347), VII, 1320; LVI, 776; LXXXIV, 117; LXXXVIII, 690; CXXX, 274; CLXI, 369; CXL, 556. — Si contigerit in una, conc. Nicen., c. 52 (325), LVI, 403. — Si contigerit ut episcopus, conc. Antioch., c. 14 (311), XCIX, 1037. — Si contingerit quemcunque de, conc. Toletan., ix, c. 14 (693), LXXXIV, 458; CXXX, 325. — Si quidam contra omnem, *ibid.*, m (627), CLXXXVII, 801.

Si ubi contigerit ut duo, conc. Arausic., c. 21 (479), XCIX, 1007. — Si ubi defunctus fuerit episcopus, conc. Tarracon., c. 12 (551), LXXXIV, 513; CXXX, 424; CLXXXVII, 931. — Si cui commendata res, conc. Incert., (744), LXXXIX, 829. — Si cui imponitur opus, canon. Hibernens., XCVI, 1316. — Si cui sacrificium per, canon. sub Attone, c. 74 (945), CXXXIV, 42. — Si cuius clerici uxor, conc. Eliberit., c. 65 (562), LXXXIV, 308; CXXX, 419. — Si cuiuscunque munuscula, conc. Arvern., i, c. 13, LXXXIV, 293. — Si cuius uxor adulterata, conc. Ancyrit. (314), LXXXVIII, 881; CX, 388; XCVIII, 90; CV

692; — CXIX, 723; CXXXII, 305. — Si cuius uxor adulterium, conc. Bracar. II, c. 76 (610), LXXXIV, 584; CV, 683; CXXX, 587; CLXI, 646. — Si cuius uxor adulterium, conc. Nannet., CXXXII, 309. — Si cuius uxor concuprata, conc. Tribur., CXL, 827; CLXI, 627, 1282. — Si cuius uxor de, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 474. — Si cuius uxorem adulterium, conc. Neocesar., c. 8 (314), I, VI, 445; LXXXIV, 110; XCIX, 997; CXXX, 268; CLXXXVII, 192. — Si cum conscientia mariti, conc. Eliberit., c. 70 (562), LXXXIV, 300; CXXX, 420; CXXXII, 311; CLXI, 615. — Sicut antiquitas a sanctis, conc. Agath. (544), id., 1100. — Sicut bonum est castitatis, conc. Carthag., iv, c. 104 (456), LXXXIV, 208; CXXX, 548; CLXI, 558; CLXXXVII, 1571; CXXXII, 379, 595. — Sicut canonum statutis armatum, conc. Tarracon., c. 2 (551), LXXXIV, 311. — Sicut cordis corporisque, conc. Toletan., xvi, c. 5 (731), id., 538. — Sicut Deus hoc in corde, conc. Tusiac., CXXXVIII, 719. — Sicut diocesim alienam tricennalis, conc. Toletan., iv, c. 53 (671), LXXXIV, 376; CXXX, 475; CXL, 702; CLXI, 244, 1036; CLXXXVII, 1028. — Sicut dominus papa Joannes, canon. sub Odono, CXXIV, 1126. — Sicut dominus papa Joannes, conc. Pontign., CXXXVIII, 771. — Sicut eis qui volentes, conc. Arausic., u, c. 21 (525), XLV, 1788; LI, 727; LXVII, 1118. — Sicut enim episcopus non, conc. Nannet., CXXXII, 239; CXL, 681; CLXI, 208. — Sicut enim qui monasterium, conc. Rom. sub Eugenio II, X, VII, 697. — Sicut episcopum non decet manum, conc. Rom. sub Gregorio VII, CLXXXVII, 515. — Sicut fidelium probitas magna, conc. Toletan., xvii, c. 8 (732), LXXXIV, 559. — Sicut in fide sancta, conc. Emerit., c. 2 (704), id., 616. — Sicut insolentis malorum regum, conc. Toletan., vi, c. 16 (676), LXXXIV, 400; CXXX, 432; CXL, 902; CLXI, 909. — Sicut in unaquaque ecclesia, conc. Rhemens., CXXXII, 237; CXL, 680; CLXI, 208, 1091; CLXXXVII, 1111. — Sicut meus avunculus vobis, conc. S. Quintini, CXXXVIII, 651. — Sicut omnis qui diligit, conc. Toletan., xi, c. 4 (713), LXXXIV, 459; CXXX, 512. — Sicut per canonum, conc. Tarracon., c. 32 (553), CXXXIV, 38. — Sicut qui monasteria elegerunt, conc. Rom. sub Eugenio II, CLXXXVII, 1101. — Sicut renatorum in baptismo, conc. Ebroicens., CXLVII, 250. — Sicut rex a rependo dicitur, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 483. — Sicut sine permisso abbatis, canon. Hibernens., XCVI, 1326. — Sicut summum bonum est, conc. Toletan., xvi, c. 9 (731), LXXXIV, 542. — Sicut ulcus quod granditer, *ibid.*, c. 10 (731), id., 541. — Si de aliquibus dubium, conc. Lepitens., (715), LXXXIX, 825. — Si decanus in ministerio, canon. Hinemari (877), CXXX, 802. — Si de omnibus jam, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si de praedictis contentio, canon. sub Ottone, id., 819. — Si desponsatus aliquis puellam, conc. Ancyrit., c. 24 (314), LVI, 754. — Si destructas ecclesias de propriis, conc. Roman., CXXXIX, 495. — Si de una causa, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 760. — Si devota fuerit et maritum, conc. Bracar. II, c. 30 (660), LXXXIV, 579. — Si diaconi aut presbyteri, conc. Aurelian., CXXX, 410. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, i, c. 6, LXXXIV, 275; XCIX, 1012; CXXX, 410; CLXI, 522; CLXXXVII, 589. — Si diaconus aut presbyter, *ibid.*, c. 12, XCIX, 1017; CLXI, 860. — Si diaconus aut presbyter, conc. Epaun., c. 15, LXXXIV, 288; XCIX, 1012. — Si donatus monachis ecclesia, conc. Julibon. (1080), CXLIX, 1226; CLXXXVIII, 382. — Si disponens aliquis, conc. Neoces., c. 4 (314), LVI, 756. — Si duo fratres in silva, conc. Tribur., CXXXII, 289; CXL, 770; CLXI, 735; CLXXXVII, 279. — Si duo fratres vel, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si duo in adventa, canon. Hibernens., XCVI, 1315. — Si duo vel tres viri, conc. Apullae, CLXXXVII, 1683. — Si duxerit vir uxorem, conc. Tribur., CXXXII, 331. — Si eam ex terra, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Si ea quam catechumenus, conc. Eliberit., c. 10 (563), LXXXIV, 303; CXXX, 415. — Si ecclesia dederit cibum, canon. Hibernens., XCVI, 1301. — Si ecclesia solverit vinclum, *ibid.*, 1300. — Si ecclesia sub censu regis, *ibid.* — Si enim domus Dei, conc. Turon., CXL, 691. — Si enim fuerit quispiam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 695. — Si eodem peccato succubuerit, conc. Neocesar. (314), CX, 475. — Si episcopo aut presbytero, conc. Wormat., CXXXIII, 337; CXL, 659; CLXI, 502; CLXXXVII, 615. — Si episcopus ad clericum, conc. Aurelian., ii, c. 36, XCIX, 1015. — Si episcopus alium episcopum, conc. Regiens. (477), XCIX, 1010. — Si episcopus altioris clericum, conc. Arelatens., v, c. 7, id., 1013. — Si episcopus ante damnati, conc. Epaun., c. 20, LXXXIV, 280; CXL, 869; CLXI, 854, 1231; CLXXXVII, 855. — Si episcopus ante damnati conc. Aurelian., c. 28, XCIX, 1018. — Si episcopus a

subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Si episcopus, clerico vel, conc. Carthag. III, c. 79 (456), CLIX, 1038. — Si episcopus condito testamento, conc. Agath., c. 51 (514), LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXXXVII, 933. — Si episcopus condito testamento, conc. Epau., c. 13, LXXXIV, 288; XCIX, 1034. — Si episcopus de civitate, conc. Nicæn., c. 21 (325), XCIX, 1009. — Si episcopus exterminare voluerit, conc. Sardic. (371), CXXXII, 538. — Si episcopus humanitatis intuitu, conc. Aurelian. I, c. 19, LXXXIV, 277; CXXX, 411; CLXXXVII, 1133. — Si episcopus humanitatis obtentu, canon. Hibernens., XCVI, 1299. — Si episcopus in aliena, conc. Arausic., c. 10 (479), XCIX, 1049. — Si episcopus iudicatus fuerit, conc. Nicæn., c. 14 (325), id., 1037. — Si episcopus, presbyter vel, conc. Agath., c. 50 (514), LXXXIV, 270; CXXX, 408; CLXXXVII, 257. — Si episcopus quis aut presbyter, conc. Toletan. IV, c. 29 (671), LXXXIV, 375; CXXX, 472. — Si episcopus quis forte, conc. Sardic. (371), CLXXXVII, 840. — Si episcopus quod esse, conc. Nicæn., c. 36 (325), XCIX, 1045. — Si episcopus servum nesciente, conc. Aurelian. I, c. 8, XCIX, 1007. — Si episcopus tantum alijcus, conc. Vassens. I, c. 8 (180), XCIX, 1045. — Si episcopus unam de, conc. Toletan. III, c. 4 (627), LXXXIV, 352; XCIX, 1049; CXXX, 454; CLXI, 256; CLXXXVII, 927. — Si episcopus vel sacerdos, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506.

Si evenierit in una, conc. Sardic. c. 8 (371), LVI, 833. — Si ex laicis quispiam, conc. Herdens. (384), CLXXXVII, 801. — Si expositus ante ecclesiam, conc. incert. (744), LXXXIX, 827. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Aurelian., c. 51, XCIX, 1065. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si expositus ante ecclesiam, conc. Arelatens., CXL, 712; CLXI, 257; CLXXXVII, 416. — Si femina consecrata sit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si femina ingenuus accipit, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1252; CLXXXVII, 1434. — Si fieri possit nunquam, canon. sub Alfredo, (866), CXXXVIII, 458. — Si fieri possit nunquam, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si forte aliquis clericorum, conc. Arelat. II (461), CXXX, 582; CLXXXVII, 1120. — Si forte in ordinando, conc. Nicæn., c. 7 (325), XCIX, 1005. — Si forte isti libri ita, conc. Constant., CLXI, 1237. — Si forte quispiam aliquem, conc. Ticiu. III, CXXXVIII, 620. — Si frater cum muliere, conc. Tribur., CXXXII, 526; CLXI, 679. — Si frater cum muliere, conc. Vermer., CXL, 922. — Si fraudaveris amicum furum, canon. Hibernens., XCVI, 1298. — Si fur aut latro, conc. Aurelian., CXL, 870; CLXI, 815; CLXXXVII, 933. — Si fur coram presbytero, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si generaliter obediendum, conc. Toletan. III, c. 8 (721), LXXXIV, 495. — Signorum quoque usus a, conc. Atrebat., CXLII, 1291. — Si habeat clericum qui, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si habeat locum preparatum, *ibid.*, c. 12, XCIX, 1070. — Si hoc ita pacto, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 484. — Si hoc quoque omnibus, conc. Sardic., c. 16 (371), LXXXIV, 120; CXXX, 277; CLXI, 520. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Tribur., CXXXII, 526; CLXI, 678. — Si homo fornicatus fuerit, conc. Vermer., CXL, 922; CLXXXVII, 1667. — Si homo incestum commiserit, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Si homo liber patrem, conc. Metens., CXXXII, 527. — Si igitur ex præcepto, canon. sub Widone, CXXXVIII, 802. — Si illi tunc in, canon. sub Edmundo (944), id., 484. — Si in aliquis presbyteri, conc. Arelat. II, c. 23, LXXXIV, 244; CXXX, 381; CXL, 836; CLXI, 757. — Si inceptum boni operis, canon. S. Patricii (450), LIII, 825. — Si infirmus infans ethnicus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 509. — Si ingenuus ingenuam lectu, canon. sub Ludovico II, id., 630. — Si in hæreticorum conventiculo, conc. Ebroic., CXLVII, 250. — Si in hoc ipso peccato, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 757. — Si in infirmitate deprehensus, conc. Lingon., CXXIV, 1082. — Si in matricibus cathedris, conc. Carthag., c. 123 (419), LXVII, 221; LXXXVIII, 935. — Si in matricibus cathedris, conc. Milevit., c. 25 (410), LXXXIV, 234; CXXX, 374. — Si in qualibet minori ætate, conc. Toletan. I, (694), CLXXXVII, 1105. — Si inter ecclesias vel alios, conc. Papiens., CXXXVIII, 851. — Si inter episcopos de, conc. Carthag. IV, c. 59 (456), XCIX, 1037. — Si in terra regis, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 478. — Si ipse presbyter visitet, canon. sub Hincmaro (852), CXXV, 779. — Si jubet Sanctitas vestra, conc. Carth. II, c. 3 (428), LXXXIV, 188; CXXX, 526; CLXXXVII, 1357. — Si laici capellas proprias, conc. Rhemens., CXL, 724.

— Si laici capellas proprias, conc. Confl., CLII, 892. — Si laici clericos probabilis, conc. Parisiens., CXLIII, 268. — Si laici uxor in, conc. Bracar. II, CXXV, 593; CLXXXVII, 192. — Si laicus alium occidat, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si laicus clericum percellerit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si laicus cum laica, conc. Meldens., CXL, 826; CLVI, 626. — Si laicus fuerit quadraginta, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si laicus invitus aliquem, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si legitimi accusatores crimina, conc. Agath., CLXXXVII, 607. — Si liber diebus festis, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si liber homo de, canon. sub Ludovico II, id., 760. — Si liber homo justum, conc. Intingford. (905), id., 461. — Si liber homo rectum, canon. sub Alfredo (866), id., 458.

Si maritus eam postea, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Si maritus uxorem aut, conc. Mogunt., CXXXII, 299; CXL, 773; CLXI, 739. — Si mater filium suum, conc. Eliberit. (362), CLXI, 891. — Si medicus gravia vulnera, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 510. — Si metropolitani episcopus, conc. Agath., c. 53 (544), LXXXIV, 268; CXXX, 404; CXL, 562; CLXI, 576, 1186; CLXXXVII, 102. — Simili etiam statutum conditione, conc. Raricun. II, c. 2, LXXXIV, 609. — Simili modo sacerdos reginæ, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 472. — Simili providentia pro fidelibus, conc. Toletan. I, c. 6 (764), LXXXIV, 591; CXXX, 485. — Simili quoque modo, conc. Valentin., c. 3 (587), LXXXIV, 327; CXL, 431. — Similis conditio et de virginibus, conc. Toletan., CLXI, 588. — Simili sententia subiacebit, conc. Carth. II, c. 69 (436), LVI, 887; LXXXIV, 205. — Similis etiam his qui, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Similiter autem et circa, conc. Nicæn., c. 27 (325), LVI, 400. — Similiter autem et diaconissas, *ibid.*, c. 28 (325), id., 822. — Similiter autem si qui, conc. Ephes. (431), LXVII, 82. — Similiter constitutum ut illos, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter constitutum ut nullus, *ibid.* Similiter de collectis quas, conc. Silvicens., CXXXVIII, 602. — Similiter decrevimus ut laici, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 825. — Similiter de illis presbyteris, conc. Meldens., CXL, 649; CLXI, 493. — Similiter diximus ut neque, conc. Suesion. (744), LXXXIX, 826. — Similiter et de conspirationibus, conc. Confl., CXXXVIII, 675. — Similiter et de duabus, conc. Compend., CXLII, 327. — Similiter et de duabus, conc. Triburians., CXL, 920. — Similiter et de eo, conc. Marsa. II, CXXXVIII, 577. — Similiter et de eo, conc. Confl., id., 672. — Similiter et de episcopatibus, conc. Marsa. II, id., 596. — Similiter et de synodochiis, conc. Ticiu. I, id., 562. — Similiter et de synodochiis, *ibid.*, id., 570. — Similiter et de xenodochiis, *ibid.*, id., 613. — Similiter et diaconis si, conc. Neocæsar., c. 10 (314), LVI, 145; LXXXIV, 110; LXXXVIII, 877; CV, 687; CXXX, 268. — Similiter et hoc ad omnium, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 1015. — Similiter et ille homo, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 757. — Similiter et quod ab, conc. Bracar. II, CXXX, 585. — Similiter et reliqui clerici, canon. Apost. LXVII, 114; LXXXVIII, 849; CXXX, 17. — Similiter in Maticensi synodo, conc. Aurelian., CXL, 711; CLXI, 224, 1098. — Similiter nec alium quemlibet, conc. Clamont., CLXII, 718. — Similiter placuit custodiri, conc. Toletan. IV, c. 2 (365), LXXXIV, 535; CXXX, 439. — Similiter placuit ut propter, conc. Carthag. II, c. 2 (428), LXXXIV, 189; CXXX, 531. — Similiter si episcopus sciens, conc. African., XCIX, 1015. — Si moechaverit virgines quæ, conc. Eliberit. (362), CX, 489. — Si moechus exundante ventre, canon. Hibernens., XCVI, 1314. — Si monachus in monasterio, conc. Antiochid., LXVII, 765. — Si mulier causa fornicationis, conc. Eliberit. (362), CLXI, 740. — Si mulier cum meliore, conc. Ancyrit. (314), CX, 499. — Si mulier maritum suum, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 301; CXL, 774. — Si mulier maritum suum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si mulier more fornicationis, conc. Ancyrit. (314), CX, 490. — Si mulier negat adulterium, canon. Wallis (940), CXXXVIII, 475. — Si mulier viro derelicto, conc. Agath., XCIX, 1057. — Si mulier vivente legitimo, conc. Confl., CXXXVIII, 817. — Si aliquando dederit illi, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Sine fide teste apostolice, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Sine offensione estote his, conc. Nicæn., II (787), CXXXIX, 486. — Sine ornatu sacerdotali, conc. Rom. sub Leone IV, CLXXXVII, 1118. — Sin et ipsa cum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 482. — Singularem ecclesiarum rusticarum, conc. Chalcedon. (451), LXXXVII, 904; CXXXII, 195; CXXXIX, 491; CXL, 702. — Singulis quoque diebus Veneris, conc. Gratel. (928), CXXXVIII, 469. — Singulorum episcoporum ecclesiarum cum, canon. sub Widone, id., 759. — Si

nos in Dei sanctorumque, conc. Carislae, i. l., 777. — Sint episcopi fideles et, conc. Rhemens., CXXXV, 408. — Sint manifestiores proprie, canon. Apostol., CLXXXVII, 892. — Si oraria duo nec, conc. Toletan. iv, CXXX, 474. — Si ordinatus vel alienigena, conc. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 458. — Si parochianus admonitiones non, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si particula membri claudicantis, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 462. — Si parvulus aegrotans ad, canon. sub Theodulfo, c. 19 (915), CXXXIV, 52. — Si parvulus aegrotans ad, conc. Mogunt., CXXXVIII, 588. — Si pater et filius, conc. Chalced. (451), CLXXXVII, 1446. — Si per ignorantiam episcopi, conc. Carthag. iv, (436), CXXX, 547. — Si permittit bonum patientem, conc. Carthag., LXVII, 208; CXI, 563; CLXI, 577. — Si permittit bonum patientem, conc. Milevit., c. 15 (440), LXXXIV, 252; CXXX, 573. — Si per ordinationem regiam, conc. Parisiens., CLXI, 1151; CLXXXVII, 529. — Si placet necessarium esse, conc. Sardic., c. 6 (571), LVI, 835. — Si plures heredes contenderint, conc. Triburiens., CXXXII, 257; CXI, 679; CLXI, 207; CLXXXVII, 1035. — Si poenitentem sciens episcopus, conc. African., XCIX, 1019. — Si porci in glande, canon. Hibernens., XCVI, 1522. — Si porcus per annum, *ibid.* — Si porcus sanguinem biberit, *ibid.*, 1506.

Si presbyter absque vino, conc. Northumb., CXXXVIII, 522. — Si presbyter ad rectum, canon. sub Alfredo (866), CXXXVIII, 457. — Si presbyter ad tempora, conc. North., CXXXVIII, 523. — Si presbyter aliis in, *ibid.*, 522. — Si presbyter aliis iustum, *ibid.* — Si presbyter alium contempserit, *ibid.* — Si presbyter alium non, *ibid.*, 523. — Si presbyter anniversarios ritus, *ibid.* — Si presbyter archidiaconi edictum, *ibid.*, 521. — Si presbyter baptismum vel, *ibid.* — Si presbyter barham vel, *ibid.*, 523. — Si presbyter concubinam suam, *ibid.* — Si presbyter confertus cibo, conc. Matiscon., XCIX, 1014. — Si presbyter criminis sit, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter cum alio, *ibid.*, 522. — Si presbyter cum armis, *ibid.*, 535. — Si presbyter ebrius aut, *ibid.* — Si presbyter ecclesiam dedecoret, *ibid.*, 522. — Si presbyter episcopi proprium, *ibid.*, 531. — Si presbyter extra consecratum, *ibid.*, 522. — Si presbyter foris fracturum, conc. Julobon. (1080), CLXXXVIII, 582. — Si presbyter iniuste extra, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter in ligneo, *ibid.*, 522. — Si presbyter in non, *ibid.*, 523. — Si presbyter inter vicinos, *ibid.*, 521. — Si presbyter iusto tempore, *ibid.* — Si presbyter male absolverit, *ibid.*, 523. — Si presbyter ordalium male, *ibid.* — Si presbyter ordinatus deprehenderit, conc. Compend., CLXXXVII, 507. — Si presbyter populo male, conc. North., CXXXVIII, 521. — Si presbyter prae infirmitate, conc. Valens., CXI, 1070. — Si presbyter qui corporale, conc. Neoces. (514), LXVII, 56. — Si presbyter rem ecclesiae, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si presbyter rem indecentem, *ibid.* — Si presbyter saepius quam, *ibid.* — Si presbyter sanctam Eucharistiam, *ibid.* — Si presbyter satisfactionem fecerit, conc. Julobon. (1080), CXLI, 1225. — Si presbyter se iustitiae, conc. North., CXXXVIII, 523. — Si presbyter synodum declinaverit, *ibid.* — Si presbyter sua sponte, *ibid.*, 522. — Si presbyter tonsuram suam, *ibid.*, 523. — Si presbyter tributum laicis, *ibid.*, 521. — Si presbyter vel diaconus conc. Aurelian., i, LXXXIV, 275. — Si presbyter vel diaconus, conc. Carthag., XCIX, 1071. — Si presbyter vel monachus, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si presbyter vel monachus, *ibid.* — Si presbyter vel monachus, *ibid.*

Si principes voluerit rem immobilem, conc. Sylvaneet., CXL, 706. — Si priorem canonum sententia, conc. Emerit., c. 12 (704), LXXXIV, 620. — Si propter pupillos et viduas, conc. Sardic., c. 10 (571), LXXXIV, 418; CXXX, 276. — Si publicis sacramentorum gestis, conc. Toletan. viii (691), CLXI, 782; CLXXVII, 1104. — Si puella sita in puerili, conc. Hibernens., CXL, 881. — Si puella sita in puerili, conc. Eliberit. (362), CLXI, 801. — Si puella sita in puerili, conc. Ancyrit. (514), i. l., 1330. — Si qua causa ante, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si qua contentio circa, *ibid.* — Si qua contumacia inter, *ibid.*, 1295. — Si qua de rebus, conc. Ancyrit., c. 15 (514), LVI, 439; LXXXIV, 107; CXXX, 204. — Si qua domina furore zeli, conc. Wormalt., CLXI, 735. — Si qua a religioso, canon S. Patricii, LIII, 825. — Si qua mulieres fuerint, conc. Aurelian., 1050. — Si qua oblationes, conc. Aurelian., n. c. 5 LXXXIV, 219; XCIX, 1052. — Si parochiae, conc. Aurelian., XCIX, 1049. — Si qua quaestiones, canon S. Patricii, LIII, 824. — Si qua sanctionales causa, conc. Vernens. (844), CXIX, 815; LXXXVIII, 542. — Si quaestiones in hac, canon. Hibernens., XCVI, 1288. — Si qua uxor

duos. canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si qua viduae quamlibet, conc. Carthag., CLXI, 580. — Si qua virgo desponsata, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si qua femina furore, conc. Eliberit., c. 5 (362), LXXXIV, 502; CV, 681; CXXX, 435; CXXXII, 296; CXI, 769; CLXI, 697; CLXXXVII, 277. — Si qua in ecclesia, conc. Arelat., XCIX, 1064. — Si qua mulier a conc. Gangr. (325), LXVII, 58. — Si qua mulier absente, conc. Eliberit. (362), CXXXII, 298. — Si qua mulier ad, conc. Rom., CLXXXVII, 1696. — Si qua mulier arripuerit, conc. Gangr., c. 15 (325), LVI, 789. — Si qua mulier dantes, canon. Wallim. (940), CXXXVIII, 474. — Si qua mulier derelicto, conc. Gangr., c. 14 (325), LVI, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXII, 633; CLXXXVII, 165. — Si qua mulier duos fratres, conc. Bracar. ii, c. 79 (610), LXXXIV, 585; CXXX, 587; CLXI, 677. — Si qua mulier duos fratres, conc. Rom. sub Martino, CXXXII, 521. — Si qua mulier existimet, conc. Gangr. c. 77 (323), LVI, 790. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Bracar. n. c. 77 (610), LXXXIV, 584; CXXX, 587; CLXI, 635, 745. — Si qua mulier fornicaverit, conc. Ancyrit. (341), CXIX, 723. — Si qua mulier hoc, conc. Gangr., c. 15 (325), LVI, 451; LXXXIV, 114; XCIX, 1047. — Si qua mulier mortem, conc. Vermer., CXXXII, 507; CXI, 775; CLXI, 740; CLXXXVII, 1454. — Si qua mulier non habens, conc. Nannet., CXXXII, 510. — Si qua mulier praegnans, conc. Bracar. ii, c. 54 (610), LXXXIV, 582; CXXX, 545; CLXXXVI, 1836. — Si qua mulier propter, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 887; CXI, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier propter, *ibid.*, LVI, 58; LXXXVIII, 886; LXL, 805; CLXI, 564, 1180; CLXXXVII, 522. — Si qua mulier pro soluto, *ibid.*, CXXXII, 571. — Si qua mulier rem, conc. Wallim. (940), CXXXVIII, 475. — Si qua mulier se proclamaverit, conc. Vermer., CXXXII, 530; CXI, 821; CLXI, 621, 1276. — Si qua mulier viro, conc. Gangr. c. 15 (325), LVI, 451; LXXXVIII, 896; CXXX, 271; CXXXII, 571; CLXI, 635; CLXXXVII, 165. — Si qua per adulterium, conc. Eliberit., c. 63, (362), LXXXIV, 508; CXXX, 419; CXI, 931, CLXI, 685.

Si quatuor aut quinque, conc. Mogunt., CXXXII, 503; CXXXVIII, 586. — Si quatuor aut quinque, conc. Vermer., CXI, 775; CLXI, 740. — Si qua usque in finem, conc. Eliberit., c. 61 (362), LXXXIV, 508, CXXX, 419. — Si qua vidua episcopi, conc. Toletan. i, c. 18 (433), LXXXIV, 531; CXXX, 456. — Si qua vidua episcopi, conc. Bracar. ii, c. 29 (610), LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 160. — Si qua vidua fuerit, conc. Eliberit., c. 72 (362), LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXXXVII, 1455. — Si qua virgo se, conc. Chalcedon., c. 16 (451), LXXXIV, 169; CXXX, 512; CLXXXVII, 1382. — Si qui altario Domini, conc. Aduens., XCVI, 379. — Si qui a proprio episcopo, conc. Antioch., c. 12 (341), LXI, 796; CV, 879. — Si qui a simoniacis, conc. Placentin., CLXXXVII, 533. — Si qui autem alienos, conc. Araisic. (479), CXXX, 392. — Si qui autem clerici, conc. Ephesin. (451), LXVII, 82. — Si qui autem clericorum, *ibid.*, XLV, 1760. — Si qui clerici ab, conc. Carthag., CLXI, 453; CLXXXVII, 563. — Si qui clerici in, conc. Ilerdens. (584), CXXX, 429; CXXXII, 222; CXL, 661; CLXI, 505. — Si qui clerici ministeria, conc. Aurelian., n. c. 12, LXXXIV, 281. — Si qui clericorum ut, *ibid.*, c. 24, LXXXIV, 283; XCIX, 1064; CLXXXVII, 326. — Si qui confugerint ad, conc. Nicen., c. 26 (325), LVI, 599. — Si quicunque ex gradu, conc. Tribur., CLXI, 501. — Si quidem sancta institutio, conc. Caesarsug. iii, c. 2 (729), LXXXIV, 519. — Si qui de Pauli, conc. Nicen., c. 19 (325), LVI, 830. — Si qui supra manserit, canon S. Patricii, LIII, 825. — Si qui eorum qui, conc. Gangr., c. 19 (323), LXXXIV, 114. — Si qui episcopi constituti, conc. Ancyrit. (514), LXVII, 52; LXXXVIII, 857; CXI, 500; CLXI, 574; CLXXXVII, 452. — Si qui episcopi suscepti, *ibid.*, c. 18 (514), LVI, 440; LXXXIV, 107; CXXX, 265. — Si qui ergo clerici, conc. Chalcedon. (451), CXI, 854; CLXI, 802; CLXXXVII, 826. — Si qui ex fratribus, canon. sub Alione, c. 52 (915), CXXXIV, 58. — Si qui ex servis, conc. Toletan. iii, c. 15 (627), LXXXIV, 584; CXXX, 456. — Si qui facile se, conc. Nicen., c. 15 (325), LVI, 561. — Si qui illi secedant, conc. Gangr., c. 16 (325), LXVII, 58; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 635; CLXXXVII, 164. — Si qui forte sacerdotibus, conc. Eliberit., c. 17 (362), LXXXIV, 504; CXXX, 416. — Si qui hiantem oppresserint, conc. Aurelian., CXI, 931. — Si qui in clero sunt, conc. Ancyrit. (514), CLXI, 274. — Si qui in discrimine, conc. Toletan. iv (671), CXXX, 475. — Si qui infantem oppresserint, conc. Arelat. CLXI, 685. — Si qui infantes suos, conc. Bracar., id., 85. — Si qui inventi fuerint famosos, conc.

gliberit. (562), CXXX, 418; CLXI, 286; CLXXXVII, 716. — Si quilibet consistentem, conc. Arausic., c. 8 (479), LXXXIV, 235. — Si quilibet ordiatus in, conc. Toletan., CXL, 1069. — Si qui oblationes aliorum, conc. Vasens., CXXXII, 335. — Si qui ordinari petunt, conc. Meldens., CLXI, 451, 1156. — Si qui ordinati sunt, conc. Nicæn., c. 17 (325), LVI, 820. — Si qui parentes fidem, conc. Eliberit., c. 34 (562), LXXXIV, 507; CXXX, 418; CXXXII, 512; CLXI, 594; CLXXXVII, 1463. — Si qui post depositum, conc. Nicæn. (325), XCIX, 1061. — Si qui post sanctam, conc. Arelat. u., CXXX, 582. — Si qui presbyteri sine, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 873; CX, 475. — Si qui presbyteri vel, conc. Carthag. iii (136), CLXI, 504. — Si qui propter vindictam, conc. Compend., CXXXII, 527. — Si qui provinciales episcopi, conc. Ephes. (451), LXVII, 82.

Si quis ab alio, conc. Lugdun., CLXI, 122. — Si quis ab episcopo, conc. Aurelian. i, c. 4, LXXXIV, 273; XCIX, 1017; CXXX, 409; CLXXXVII, 643. — Si quis abiecit semetipsum, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 849; CXXX, 46; CLXXXVII, 502. — Si quis accepit, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis accepit permissionem, canon. Hibernens., XCVI, 1306. — Si quis accepit vel, conc. Gangr., c. 7 (325), LVI, 450. — Si quis accepit uxorem, conc. Compend., CXXXII, 531; CXL, 821; CLXI, 621, 1276; CLXXXVII, 1508. — Si quis accepta professaque, conc. Epau., c. 16, LXXXIV, 288. — Si quis ad aliquam, conc. Claramont., CLXII, 719. — Si quis ad clericalum, conc. Rom. sub S. Sylvestro (324), VII, 826. — Si quis ad ecclesiam, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis adeo insanus, conc. Sardic. (371), VIII, 1517. — Si quis ad hoc, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 809. — Si quis adeo insanus, conc. Arausic. u. (529), LXVII, 1145. — Si quis ad iudicium, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis ad mallum, canon. sub Ludovico II, CXXXVIII, 630. — Si quis ad ministerium, conc. Bracar. n, c. 39 (610), LXXXIV, 581. — Si quis ad scandalum, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis ad templum, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 481. — Si quis adulterium commiserit, conc. Ancyril., c. 20 (514), LVI, 441; LXXXIV, 108; XCIX, 1013; CXXX, 266. — Si quis adulterium committit, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis advena, canon. S. Patricii (450), LIII, 824. — Si quis advena ingressus, canon. Hibernens., XCVI, 1501. — Si quis adversus sacerdotes, canon. sub Remigio, CII, 1098. — Si quis aegritudine faciente, conc. Nicæn., c. 1 (325), LVI, 825. — Si quis aegrotus baptizatus, conc. Neocesar., c. 12 (514), id., 757. — Si quis agrum aut, canon. Hibernens., XCVI, 1323. — Si quis alapam alteri, *ibid.*, 1321. — Si quis alium postulare, canon. sub Edmundo (944), CXXXVIII, 490. — Si quis alibi consistentem, conc. Arausic. (479), CXXX, 392. — Si quis alios ad, conc. Matiscon., XCIX, 1062. — Si quis alios misericordiam, conc. Arausic. n, c. 9 (525), LL, 725; XLV, 1786; LXVII, 1147; LXXXIV, 286. — Si quis aliquem de, conc. Ticin. in, CXXXVIII, 619. — Si quis aliquo ecclesiastico, conc. Agath. (544), CLXI, 496. — Si quis alium cum, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis alium per, conc. Rothomag., CXL, 1007; CLXI, 1088. — Si quis alium veneficio, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis altario Dei, conc. Herdens. (864), CXXX, 428. — Si quis alterius in, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis alterius sponsam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si quis alterum ferierit, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis alterum occidere, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 506. — Si quis a medicis, conc. Nicæn. (325), LXXXVIII, 884; CLXXXVII, 503. — Si quis ancillæ se miscuerit, canon. apostol., XCIX, 998. — Si quis ancillam alterius, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1322. — Si quis ancillam aut, *ibid.*, 1323. — Si quis ancillam suam, *ibid.*, 1324. — Si quis animalia vicini, *ibid.*, 1322. — Si quis animas et, conc. Bracar. i, c. 9 (599), LXXXIV, 631; CXXX, 567. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 661; CXXX, 667. — Si quis animas humanas, *ibid.*, c. 5 (599), LXXXIV, 665; CXXX, 567. — Si quis ante annos, conc. Mogunt., CXL, 792; CLXI, 1174. — Si quis ante viginti, conc. Bracar. n, c. 81 (610), LXXXIV, 585; CXL, 686. — Si quis Apocalypsim deinceps, conc. Toletan. iv (671), CLXI, 512. — Si quis a proprio, conc. Antioch., c. 6 (541), LVI, 708, 798; LXVII, 62; LXXXIV, 124; LXXXVIII, 841, 888; CV, 880; CXXX, 281; CXXXII, 557; CXL, 63, 867; CLXI, 493, 851, 1253; CLXXXVII, 838. — Si quis a proprio, *ibid.*, c. 12 (541), LVI, 709; LXVII, 64; LXXXIV, 125; CXXX, 282; CLXXXVII, 1119. — Si quis ariolos, aruspices, conc. Rom. sub Gregorio, CLXXXVII, 1346. — Si quis artifex opus, canon. Hibernens., XCVI, 1307. — Si quis astrologia vel, conc. To-

letan. i, c. 15 (455), LXXXIV, 554. — Si quis societ d- cere, conc. Ephes., c. 5 (451), LXXXIV, 158; CXXI, 500; CLXI, 67. — Si quis audeat dicere, conc. Ephes., c. 8 (451), LXXXIV, 188; CXXX, 500; CLXI, 66. — Si quis autem abbas, conc. Tribur., CXL, 811; CLII, 570; CLXXXVII, 1085. — Si quis autem acceptam, conc. Toletan. i, c. 14 (435), LXXXIV, 531; CXXX, 435. — Si quis autem adesse, conc. Arelat. n, c. 19 (460), LXXII, 244; CXXX, 580; CLXXXVII, 102. — Si quis autem asus, conc. Nicæn., c. 17 (325), LXI, 398, 764, 821; LXXXIV, 97; CXXX, 260; CLXXXVII, 557. — Si quis autem concupita, conc. Neocesar., c. 4 (514), 411. — Si quis autem contraria his, conc. Nicæn., c. 5 LVI, (325), M, 817. — Si quis autem contumax, conc. Matiscon., CCL, 1074. — Si quis autem dixerit, conc. Toletan. i, c. 1 (435), LXXXIV, 535. — Si quis autem audeat, conc. Hibernens., XCVI, 1312. — Si quis autem ebrietas, *ibid.*, 1316. — Si quis autem episcoporum, conc. Hippelens., CXL, 562; CLXI, 376. — Si quis autem episcopus, conc. Eliberit., c. 75 (562), LXXXIV, 310; CXXX, 494. — Si quis autem incurrit, conc. Nicæn., c. 3 (325), LVI, 817. — Si quis autem legationem, canon. sub Remigio, CII, 1102. — Si quis autem mancipia, conc. Arausic., c. 6 (479), LXXXIV, 253; CXXX, 591. — Si quis autem post acceptam, *ibid.*, c. 25, id., LXXXIV, 257; CXXI, 593. — Si quis autem episcopus, conc. Andegav., C. 64. — Si quis autem episcopus, conc. Turonens., CXLIII, 111. — Si quis aut ex, conc. Lingon., CXXIV, 1095. — Si quis balationes ante, conc. Bracar. CXL, 839; CLXI, 739. — Si quis benedictione positionem, conc. Aurelian. n, c. 28, LXXXIV, 284. — Si quis caballum a, canon. Hibernens., XCVI, 1324. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum alterius, *ibid.*. — Si quis caballum aut, *ibid.*, 1321. — Si quis caballum comparaverit, *ibid.*, 1324. — Si quis Kalendas Ianuarias, conc. Rom. sub Zacharia, CLXXXVII, 1568. — Si quis capillum inuorandis, canon. Hibernens., XCVI, 1322. — Si quis caput alterius, *ibid.*, 1321. — Si quis carnem manducantem, conc. Gangr., c. 2 (325), LVI, 450; LXVII, 56; LXXXIV, 15; LXXXVIII, 884; CV, 879; CXXX, 270; CXXXII, 571; CLXI, 270; CLXXXVII, 167. — Si quis casu faciente, conc. Inceri. (744), LXXXIX, 829. — Si quis casu non volens, conc. Nannet., CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 735. — Si quis catholicis capillis, canon. Hibernens., XCVI, 1334. — Si quis causa fornicationis, *ibid.*, 1332. — Si quis causa furti, *ibid.*. — Si quis christianitatem suam, canon. sub Alfario (868), CXXXVIII, 457. — Si quis christianum ad, canon. sub Edgardo, id., 509. — Si quis clericorum detectus, conc. Eliberit., c. 20 (562), LXXXIV, 341; CXXX, 416; CLXI, 805, 1167; CLXXXVII, 216. — Si quis clericorum iuxta, conc. Aurelian. n, c. 25, LXXXIV, 285. — Si quis clericorum vel, conc. Bracar. i, c. 15 (599), id., 561; CXXX, 568. — Si quis clericorum voluerit, canon. S. Patricii (450), LIII, 826. — Si quis clericorum, *ibid.*. — Si quis clericum verberaverit, conc. Tribur., CXXXII, 292. — Si quis clericus adulterasse, conc. Arelat. iii, XCIX, 1012; CLXI, 1162; CXXXVII, 538. — Si quis clericus adulterasse, conc. Toletan. iv (671), CLII, 616. — Si quis clericus a gradu, conc. Arelat. n, c. 3 (460), LXXXIV, 211. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXXXII, 220. — Si quis clericus aut, conc. Agath. (544), CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus aut, canon. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 842; CXL, 15; CXXXII, 274. — Si quis clericus aut, conc. Carthag., CXL, 634; CLXI, 499. — Si quis clericus caxus, canon. Hibernens., XCVI, 1305. — Si quis clericus eum, conc. Chalcedon., c. 9 (451), LVI, 841, 878; LXVII, 81; LXXXVIII, 902; CV, 881; CXL, 635; CLXI, 494. — Si quis clericus damnus, conc. Agath. (544), CXXXII, 292. — Si quis clericus furtum, *ibid.*, c. 5 (544), LXXXII, 293; CXXX, 400; CXXXII, 335. — Si quis clericus furtum, conc. Aurelian. XCIX, 1012; CXXXII, 517. — Si quis clericus in, conc. Toletan. iv, c. 46 (671), LXXXIV, 379; CXXX, 474; CXXXII, 535; CXL, 871; CLXI, 813. — Si quis clericus in falso, conc. Epauens., c. 9, LXXXII, 287; CXXXII, 548. — Si quis clericus in necessitate, conc. Tarracon., CLXI, 523, 808. — Si quis clericus laicum, canon. Hibernens., XCVI, 1321. — Si quis clericus monachus, conc. Aurelian. n, c. 26, LXXXIV, 276; CXXX, 412; CLXXXVII, 1548. — Si quis clericus peccatam, conc. Arelat. n, c. 14 (460), LXXXIV, 245; CCL, 1041; CXXX, 580; CLXI, 805. — Si quis clericus post actam, conc. Arvern. n, c. 4, LXXXIV, 255. — Si quis clericus praeberit, conc. Aurelian., CXXXII, 546. — Si quis clericus propter, conc. Caesaraug., CXXX, 426. — Si quis clericus quamvis, conc. Tribur., CXL, 771; CLII, 741. — Si quis clericus quolibet, conc. Parisiens., LXXX, 431. — Si quis clericus solidam, conc. Tarracon.,

XX, 421; CLXXXVII, 809. — Si quis clericus vel, ion. Hibernens., XCVI, 1326. — Si quis clericus vera- re, conc. Aurelian., CXL, 1003; CLXI, 884. — Si quis ire vellet, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si is colligit, canon. S. Patricii (430), LIII, 834. — Si quis ligit pecuniam, canon. Hibernens., XCVI, 1300. — quis commendaverit animam, *ibid.*, 1387. — Si quis mmissio delicto, *ibid.*, 1325. — Si quis concupit mure, conc. Neocomar., c. 4 (344), LXXXIV, 109; CXXX, 7. — Si quis conduxerit, canon. S. Patricii (430), II, 826. — Si quis confugerit ad, conc. Nicen., c. 19 (25), LXXXIV, 97; CXXX, 280; CLXXXVIII, 507. — Si is conjugatus vult, conc. Constant. IV (809), id., 1401. — Si quis conjugem suam, canon. sub Edgardo, XXXVIII, 507. — Si quis conjugia humana, conc. Bracar. c. 11 (599), LXXXIV, 864; CXXX, 567. — Si quis conbrum in, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis contem- nendos duxerit, conc. Gangr., c. 11 (395), LVI, 481; XXXIV, 115; CXXX, 271. — Si quis contemnit fidelitatem, *ibid.*, LVI, 789. — Si quis contempto fideiussore, conc. incert. (744), LXXXIX, 828. — Si quis contentiones vel, conc. Agath. (544), CXI, 882; CLXI, 815. — Si quis ontra hoc, conc. Soession. (744), LXXXIX, 828. — Si uis contra regiam, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si uis contumax vel, conc. Mediomat., CXL, 711; CLXI, 23. — Si quis contumax vel, conc. Tribur., CLXXXVII, 067. — Si quis convictus fuerit, conc. Aquisgran., CXL, 00. — Si quis convictus fuerit alios, conc. Matiscon., LXI, 786; CLXXXVII, 1132. — Si quis credit quia, conc. Bracar. I (599), LXXXIV, 864; CXXX, 567. — Si quis cujuscumque munuscula, conc. Lingon., CXXIV, 097. — Si quis cujuscumque munuscula, conc. Mogunt., XI, 864; CLXI, 851. — Si quis ejuslibet animalis, conc. Bracar. II (610), CXXX, 587. — Si quis ejuslibet honoris, conc. Carthag. V (458), CLXXXVII, 1119. — Si quis cum bestia, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum clericis, canon. apostol., LXVII, 144; LXXXVIII, 149; CXXX, 17. — Si quis cum commatre, conc. Worm., CXXXII, 538. — Si quis cum damnato, can. apostol., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXX, 15; CXXXII, 537. — Si quis cum duabus, conc. Tribur., id., 526; CXI, 920. — Si quis cum duabus, *ibid.*, CXXXII, 526; CXL, 920; CLXXXVII, 862. — Si quis cum duabus sororibus, conc. Wormat., CXXXII, 528; CLXI, 865. — Si quis cum Ecclesia, conc. North., CXXXVIII, 522. — Si quis cum excommunicato, canon. apost., LXVII, 142; LXXXVIII, 841; CXXX, 15; CXXXII, 537; CXL, 866; CLXI, 851; CXI, 853. — Si quis cum filiatra, conc. Wormat., CXXXII, 528. — Si quis cum filiatra, conc. Vermer., CXL, 921. — Si quis cum fraude, can. sub Edgardo, CXXXVIII, 507. — Si quis cum matre, conc. Compend., CXXXII, 537. — Si quis cum matre, conc. Vermer., CXL, 921; CLXI, 678; CLXXXVII, 1667. — Si quis cum matre et, conc. Tribur., *ibid.*, 1062. — Si quis cum monachis, conc. Aurelian., CXXXIX, 490. — Si quis cum moniali, canon. sub Edgardo, CXXXVIII, 508. — Si quis cum moniali, conc. Northumba., *ibid.*, 524. — Si quis cum muliere libera, conc. Toletan., CLXI, 1254. — Si quis cum novata, conc. Vermer., CXXXII, 528; CXI, 921. — Si quis cum novata, conc. Tribur., CLXXXVII, 1508. — Si quis cum uxore fratris, conc. Compend., CXXXII, 538. — Si quis cum uxore, conc. Tribur., CXL, 922. — Si quisque ex gradu, conc. Tribur., CXL, 660. — Si quis exscederet clavim, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Si quis dat aut accipit, conc. Gangr., LVI, 789. — Si quis de alto chrismate, conc. Lugdun., CXL, 740; CLXI, 1067; CLXXXVII, 1838. — Si quis de aliquibus, conc. Antioch., CXXX, 282. — Si quis de alterius monasterio, conc. Carthag. V, CLXXXVII, 514. — Si quis de catholica, conc. Eliberit., LXXXIV, 804; CXXX, 416. — Si quis decernit presbyterum, conc. Agath., CXL, 669; CLXI, 196. — Si quis decimas retineat, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 460. — Si quis de clericis, conc. Casarug., LXXXIV, 516; CXXXIX, 489. — Si quis de clericis, conc. Arelat. II, CXXX, 379. — Si quis de clericis, conc. Agath., CXXX, 403; CLXI, 234. — Si quis de clericis documenta, conc. Aurelian., CLXXXVII, 915. — Si quis de corpore extens, conc. Bracar. II, LXXXIV, 886; CXXX, 588; CLXXXVII, 1359. — Si quis dederit vel, conc. Gangr., LXXXIV, 115; CV, 879; CXXX, 271; CXL, 702; CLXI, 248. — Si quis de episcopis, conc. Antioch., CLXI, 852, 1253. — Si quis de fure neclens, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis de Gallis, canon. Hibern., XCVI, 1326. — Si quis Dei ancillem, conc. Roman., CXXXII, 530. — Si quis deinceps episcopatum, conc. Rom., sub S. Gregorio VII, CLXXXVIII, 1048. — Si quis de hieis, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Si quis de laicis, conc. Aurelian., CXL, 632; CLXI, 479, 1444; CLXXXVIII, 192. — Si quis de

ordine sacerdotali, conc. Meldens., CXXXII, 24; CXI, 641; CLXI, 209, 1091; CLXXXVII, 758. — Si quis de parochianis, conc. Ebroic., CXLVII, 249. — Si quis de positus de, conc. Antioch., XCIX, 1018. — Si quis depositus pro, canon. apost., *ibid.*. — Si quis de potentibus, conc. Toletan. I, LXXXIV, 331; CXXX, 435; CXXXII, 293. — Si quis de propria, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis dereliquerit proprios, conc. Gangr., LVI, 451, 790; LXXXIV, 114; XCIX, 1067; CXXX, 271; CLXI, 653; CLXXXVII, 167. — Si quis despicit eos, *ibid.*, LXXXVIII, 688; CXL, 1007; CLXI, 889; CLXXXVII, 222. — Si quis desponsaverit sibi aliquam, conc. Tribur., id., 1595. — Si quis de ano, *ibid.*, CXL, 931; CLXI, 683. — Si quis diaconum se permiserit, conc. Eliberit., LXXXIV, 510; CXXX, 420. — Si quis diaconus regens plebem, *ibid.*, LXXXIV, 510; CXXX, 420; CXXXII, 241. — Si quis diaconus regens, conc. Turon., CXL, 744; CLXI, 126. — Si quis dicit creationem, conc. Bracar. I, LXXXIV, 864; CXXX, 567. — Si quis dicit Deum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 68. — Si quis dicit diabolum, conc. Bracar. I, LXXXIV, 863; CXXX, 567. — Si quis dicit filium, *ibid.*, LXXXIV, 863; CXXX, 567. — Si quis dicit ideo dixisse, conc. Carthag., LVI, 487; XLV, 1728. — Si quis die Dominico, conc. incert. (744), LXXXIX, 829. — Si quis die Dominica, conc. Intingford. (905), CXXXVIII, 461. — Si quis discernit presbyterum, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 162. — Si quis divinationes vel auguria, conc. Aurelian., XCIX, 1051. — Si quis dixerit atque, conc. Toletan. I, LXXXIV, 534. — Si quis dixerit quod, statut. Ottonis, CXXXVIII, 849. — Si quis dixerit vel, conc. Toletan. I, LXXXIV, 534. (In eodem tomo et in eadem pagina citantur adhuc 13 canones ejusdem concilii sic incipientes). — Si quis docet domum, conc. Gangr., LVI, 450, 788; LXVII, 58; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 883; CXXX, 270; CXL, 692; CLXI, 216; CLXXXVII, 166. — Si quis docuerit sacerdotem, canon. apost., id., 162. — Si quis dogmata, sanctiones, conc. Leonis papa, CLXL, 535. — Si quis domum alienam, conc. Carisac., CXXXVIII, 647. — Si quis domum alienam, conc. Concl., II, 679. — Si quis dubitet a presbytero, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis duodecim signa, conc. Bracar. I, LXXXIV, 864; CXXX, 567.

Si quis ea que arbitratur, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis ea que offeruntur, *ibid.*, 789. — Si qui se carnali, conc. Arelat. II, CXXX, 380. — Si quis ecclesiam aut ecclesiasticam, conc. Trecent., CLXIII, 475. — Si quis ecclesiam requirat, canon. sub Edmundo (914), CXXXVIII, 483. — Si quis ecclesiam necessariis, conc. Northumbr., id., 522. — Si quis ecclesiasticam pacem, *ibid.*, 522. — Si quis ecclesiasticas fructum, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis edens absque sanguine, *ibid.*, LVI, 788. — Si quis egrediatur e, conc. Leptines. (715), LXXXIX, 822. — Si quis eorum qui, conc. Gangr., LVI, 452; LXVII, 58; LXXXVIII, 887; XCIX, 1027; CV, 879; CXXX, 272; CXXXII, 241; CXL, 885; CLXI, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis eorum qui ad clerum, conc. Constant. III, CLXI, 1153; CLXXXVII, 180. — Si quis episcopi sui, conc. Vasens. I, LXXXIV, 264; CXXX, 396. — Si quis episcopo aliquam, conc. Lingon., CXXXIV, 1102. — Si quis episcoporum, conc. Arausac., LXXXIV, 256; CXXX, 392. — Si quis episcoporum accepta, conc. Chalcedon., LXXXIV, 166; CXXX, 309; CLXI, 561, 1123. — Si quis episcoporum accusator, conc. Carthag. (419), LVI, 869. — Si quis episcoporum communis, conc. Terracon. (516), LXXXIV, 311; CXXX, 422; CLXXXVII, 105. — Si quis episcoporum, presbyterorum, conc. August., CXXXVIII, 834. — Si quis episcoporum sciens, conc. Aurelian., CLXI, 649. — Si quis episcoporum vel, conc. Carthag., XCIX, 1059. — Si quis episcopum aut, *ibid.*, CXL, 638; CLXI, 497. — Si quis episcopum cepit, conc. Claromont., CLXII, 720. — Si quis episcopum, presbyterum, conc. Eliberit., CXXXII, 548. — Si quis episcopus ab episcopo, conc. Bracar. II, LXXXIV, 875; CXXX, 585. — Si quis episcopus accusatus, conc. Sardic., CLXXXVII, 635. — Si quis episcopus a quoquam, conc. Spalens., CXL, 592; CLXI, 404. — Si quis episcopus a synodo, conc. Antioch., LVI, 707, 791; LXVII, 62; CLXI, 452. — Si quis episcopus a synodo, *ibid.*, LXXXIV, 124, CXXX, 280. — Si quis episcopus aut, canon. apost., LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 859; XCVIII, 83; CXXX, 15; CXXXII, 225; CXL, 752; CLXXXVII, 589. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXIX, 20; LXXXVIII, 840; CX, 475; CXXX, 15; CXXXII, 254; CXI, 732; CLXI, 816. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 142; LXXXVIII, 841, 855; CXXX, 15; CXXXII, 240, 508; CXL, 754; CLXI, 551. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; LXXXVIII, 853; CXXX, 17;

CXXXII, 204, 210; CLXI, 113, 163. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 144; CXXX, 17; CXL, 891. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Si quis episcopus aut, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXVIII, 863; CXXX, 20. — Si quis episcopus aut, conc. Aurelian., CXL, 630. — Si quis episcopus clericum, conc. Nicæn., CXXXII, 266; CXL, 582; CLXI, 387. — Si quis episcopus condito, conc. Agath., CXXXII, 260; CXL, 611; CLXI, 425. — Si quis episcopus criminaliter, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXXX, 283; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, *ibid.*, LXXXVIII, 842; CV, 876; CXXXII, 337; CXL, 609; CLXXXVII, 739. — Si quis episcopus damnatus, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis episcopus de aliquibus, conc. Antioch., LVI, 710, 797; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 888; CXL, 593; CLXI, 403; CLXXXVII, 741. — Si quis episcopus fornicationem, conc. Rom. v, CXLVIII, 802; CLXXXVII, 599. — Si quis episcopus forte iracundus, conc. Sardie, CLXI, 829, 1242. — Si quis episcopus in aliquibus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 576; CXXX, 580; CLXXXVII, 740. — Si quis episcopus in concilio, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 584; CLXXXVII, 841. — Si quis episcopus non, canon. apost., LXVII, 145; LXXXVIII, 857; CXXX, 18. — Si quis episcopus non, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus non, conc. Arelat., CXL, 560; CLXI, 574. — Si quis episcopus nulla, conc. Bracar. u, LXXXIV, 576; CXXX, 580; CXL, 708; CLXI, 243; CLXXXVII, 812. — Si quis episcopus nulla, conc. Orient., CXXXIX, 496. — Si quis episcopus nulla, conc. sub Martino papa, CLXI, 257. — Si quis episcopus ordinationem, conc. Chalced., LVI, 557. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Antioch., LVI, 909, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 857, 897; CXXX, 283; CXL, 561; CLXI, 573; CLXXXVII, 451. — Si quis episcopus ordinatus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 580. — Si quis episcopus ordinatus, *ibid.*, LXXXIV, 576; CXXX, 580. — Si quis episcopus per manus, conc. Antioch., CXL, 560; CLXI, 574; CLXXXVII, 452. — Si quis episcopus per pecuniam, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 485. — Si quis episcopus per pecuniam, conc. Chalced., LXXXVIII, 855; CXXXII, 234; CXL, 583; CLXXXVII, 481. — Si quis episcopus præhendas, conc. Rom. sub S. Gregorio VII, CLXXXVII, 547. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Bracar. u, LXXXIV, 580; CLXXXVII, 1120. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Lingon., CXXIV, 1103. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Toletan. iv, CXXXII, 330; CXL, 851; CLXI, 747, 772, 1169, 1517; CLXXXVII, 1347. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Rom., CLXXXVII, 660. — Si quis episcopus, presbyter, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 1375. — Si quis episcopus propter, conc. Chalced., LXVII, 84. — Si quis episcopus quod nos, conc. Carthag., CXLX, 421. — Si quis episcopus sæculi, canon. apost., LXVII, 144; LXXXVIII, 854; XCIX, 1014; CXXX, 17; CXL, 695; CLXI, 216, 361; CLXXXVII, 1048. — Si quis episcopus sine, conc. Bracar. u, LXXXIV, 580; CXXX, 583; CLXXXVII, 578. — Si quis episcopus suscepta, conc. Antioch., LVI, 701; LXVII, 64; LXXXIV, 126; CXXX, 283. — Si quis episcopus vacans, *ibid.*, LVI, 710, 799; LXVII, 64; LXXXIV, 126; LXXXVIII, 889; CXXX, 283; CXL, 580; CLXI, 574; CLXXXVII, 452. — Si quis episcopus vacans, conc. Bracar. u, LXXXIV, 575; CXXX, 579. — Si quis episcopus vel abbas, conc. Nicæn. u, CLXI, 436. — Si quis episcopus vel, conc. Antioch., LVI, 796; LXVII, 64; LXXXIV, 125; LXXXVIII, 887; CV, 880; CXXX, 283; CXL, 634; CLXI, 501; CLXXXVII, 1259.

— Si quis equum suum, statuit. Otton., CXXXVIII, 830. — Si quis erga episcopum, canon. Remig., CII, 1100. — Si quis ergo in aegritudine, conc. Neoces., CXL, 753; CXLII, 114. — Si quis ergo principum, vel, conc. Later., CXLIII, 1364. — Si quis etiam extra parochias, conc. Agath., LXXXIV, 266; CXXX, 402; CLXI, 263; CLXXXVII, 1716. — Si quis ex clericis relaxaverit, conc. Rom. sub Gregor. II, CLXXXVII, 137. — Si quis excommunicato saltem, can. apost., CLXI, 834. — Si quis excommunicatum aliterius, conc. Arelat. u, LXXXIV, 242; CXXX, 590. — Si quis excommunicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1297. — Si quis excommunicatus pro, canon. Lingon., CXXIV, 1101. — Si quis excommunicatus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis ex episcopis, conc. Rom. sub Stephano III, CLXXXVII, 581. — Si quis ex his, canon. Hibern., XCVI, 1305. — Si quis ex his qui, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis ex his qui virginitatem, conc. Gangr., LXXXVIII, 885; CV, 879; CLXI, 584. — Si quis expositum hoc, conc. Valens., CXXX, 586. — Si quis ex sacerdotibus, conc. Rom. sub Leone IV,

CLXXXVII, 382. — Si quis ex secularibus, conc. Antioch., sub S. Ananario, LXXII, 766. — Si quis ex serva fiscalibus, conc. Toletan. u, CXXXII, 571. — Si quis extra ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 436; LXVII, 56; LXXXIV, 115; LXXXVIII, 895; CXXX, 270; CXL, 693; CLXXXVII, 166. — Si quis extra sancta, conc. Bracar. u, LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis falsum dixerit, conc. Nicæn. u, CLXXXVII, 726. — Si quis famulorum caput, conc. Arelat., XCIX, 1062. — Si quis fidei iussorem invocaverit, canon. Hibern., XCVI, 1323. — Si quis fidelis aleam, conc. Eliberit., LXXXIV, 510; CXXX, 420. — Si quis fidelis apostata, *ibid.*, LXXXIV, 507; CXXX, 418. — Si quis fidelis habens, *ibid.*, LXXXIV, 507; CXL, 49; CX, 190; CXXX, 418; CXXXII, 511; CXL, 826. — Si quis fidelis habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 512; CXXX, 420; CXXXII, 510. — Si quis fidelium filii, conc. Gangr., LVI, 790. — Si quis filiam marito, canon. Hibernens., XCVI, 1325. — Si quis filium aut, canon. Lingon., CXXII, 1104. — Si quis filium aut, conc. Compend., CXXII, 527. — Si quis filium aut, conc. Vermer., CXL, 923; CLXI, 1277; CLXXXVII, 1438. — Si quis filium aut, conc. Mogunt., CLXI, 680. — Si quis filios reliquerit, canon. Hibern., XCVI, 1291. — Si quis filios suos, conc. Gangr., LXVII, 58; LXXXVIII, 886; CXXXII, 571. — Si quis filium suum suum non sponte, conc. Tribur., CXXXII, 290; CLXI, 739. — Si quis filius parentis, conc. Gangr., LVI, 451. — Si quis foris factus, conc. Alred., CXVIII, 458.

— Si quis fornicatus fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis fornicatus fuerit, conc. Mogunt., CX, 46; CXXXII, 522; CXL, 920. — Si quis fornicatus fuerit cum, conc. Vermer., CXL, 678. — Si quis forte fidelis, conc. Eliberit., LXXXIV, 505; CXXX, 415. — Si quis forte habens uxorem, *ibid.*, LXXXIV, 509; CXXX, 419; CXXXII, 510; CLXI, 626. — Si quis frater aut palam, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 852. — Si quis fratris uxorem, conc. Rom. sub Gregorio II, CLXI, 661. — Si quis fratrum, syn. episc. sub S. Patricio, LIII, 826. — Si quis fuerit homicida, canon. Hibern., XCVI, 1320. — Si quis fuerit sibi census, *ibid.*, XCVI, 1298. — Si quis gravi lapsus, conc. Eliberit., CXXX, 417. — Si quis habeat uxorem, canon. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis habens uxorem, conc. Toletan. i, CXXX, 436; CLXI, 597, 1253. — Si quis habens uxorem, cum, conc. Eliberit., id. 645. — Si quis habens uxorem semel, *ibid.*, CLXI, 645. — Si quis habuerit uxorem, conc. Meldens., CXL, 823; CXLII, 623, 1265; CLXXXVII, 1427. — Si quis hanc definitionem, conc. Antiochod., LXXII, 766. — Si quis harello, aspires, conc. Rom. sub Gregorio I, CXXXII, 540. — Si quis homicidii causa, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homicidium ex, *ibid.*, 1320. — Si quis homicidium fecerit, *ibid.*, 1321. — Si quis homicidium sponte, conc. Rheimens., CXXXII, 288. — Si quis homicidium sponte, conc. Parisiens., CXL, 769; CLXI, 754. — Si quis hominem in captivitate, conc. Lugdun., XCIX, 1062. — Si quis hominem lancea, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis homini paxillum, can. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis homini christiano, canon. Edmund., CXXXVIII, 480. — Si quis homo filium, canon. Ling., CXLII, 1104. — Si quis homo habens, *ibid.*, 1087. — Si quis iola frugerit, conc. Liberit., LXXXIV, 508; CXXX, 419; CXL, 776. — Si quis illecebris suis, can. sub Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis illos despiciat, conc. Gangr., LXVII, 53. — Si quis immundus putat, conc. Bracar. u, LXXXIV, 564; CXXX, 567. — Si quis in aegritudine, conc. Neoces., LVI, 445; LXVII, 56; LXXXVIII, 871; CXL, 998; CXXX, 268; CLXXXVII, 511. — Si quis in aliquo, canon. Edgard., CXXXVIII, 507. — Si quis in alio ecclesie, conc. Tribur., CXL, 711; CLXI, 225; CLXXXVII, 1063. — Si quis incenderit alienum, conc. incert. LXXXIX, 829. — Si quis incestum occultis, conc. Mogunt., CXXXVIII, 486. — Si quis in civitate positus, conc. Eliberit., LXXXIV, 504; CXXX, 416; CXXXII, 225. — Si quis in clero constitutus, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 407. — Si quis incognitus monasterium, conc. Toletan., CLVI, 554. — Si quis in contemptu positus, conc. Bracar. u, LXXXIV, 579; CXXX, 585. — Si quis indictum jejunium, conc. Mogunt., CXXXII, 244; CXL, 885; CLXI, 271. — Si quis in die, canon. Alred., CXXXVII, 458. — Si quis in duabus, conc. Ephes., CLXI, 66. — Si quis in ecclesia conjunctus, conc. Hibern., XCVI, 1297. — Si quis in exercitu, conc. Ling., CXLII, 1096. — Si quis in exercitu, conc. Carisac., CXXXII, 257. — Si quis in exercitu, conc. Conf., id. 679.

— Si quis infantem necaverit, conc. Ling., CXXXIV, 1067. — Si quis infantem suum, conc. Mogunt., CXXXII, 257. CXXXVIII, 586; CXL, 833. — Si quis infantem suum, can. sub Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis inferiore gradu,

canon. Hibern., XCVI, 1515. — Si quis infirmatur, canon. S. Patricii, LIII, 821. — Si quis infirmatur, agat, canon. Hibern., XCVI, 1504. — Si quis infra regnum, conc. Ling., CXXIV, 1096. — Si quis infra regnum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 648. — Si quis infra regnum, conc. Confl., id., 679. — Si quis ingenuus furtum, canon. Hibern., XCVI, 1522. — Si quis ingenuus homo, conc. Vermer., CXL, 819; CLXI, 619, 1933, 1974; CLXXXVII, 1121. — Si quis ingenuus servum, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis ingressus fuerit locum, *ibid.*, 1501. — Si quis in his, conc. Toletan., LXXXIV, 334. — Si quis in hoc, canon. Lingon., CXXIV, 1099. — Si quis in infirmitate, conc. Ilerdens., CXL, 627; CLXI, 1159; CLXXXVII, 304. — Si quis in Kalendis Januarii, conc. Rothom., CXL, 835; CLXI, 756. — Si quis in metropolitana civitate, conc. Tarracoen., LXXXIV, 311; CXXX, 422; CLXXXVII, 548. — Si quis in monasterio, conc. Nicen., XCIX, 1054. — Si quis in morbo, *ibid.*, LXVII, 148; LXXXIV, 93. — Si quis in morte, canon. Hibern., XCVI, 1523. — Si quis in parte, conc. Bracar. n., LXXXIV, 575. — Si quis in periculo, canon. Lingon., CXXIV, 1078. — Si quis in posterum, canon. Noribumb., CXXXVIII, 524. — Si quis in questionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 82. — Si quis in rixa, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis insanians aliquem, conc. Wormat., CXXXII, 502; CLXI, 757. — Si quis insanians aliquem, conc. Turonens., CXL, 771. — Si quis in somno, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis intercidendo litem, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis iura ecclesiam, conc. Bracar. n., LXXXIV, 586; CXXX, 588; CLXXXVII, 1759. — Si quis introierit in, canon. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis in uno Christo, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 316; CLXI, 66. — Si quis inventus fuerit usuras, conc. Nicen., id., 801. — Si quis invidia homicidium, canon. Hibern., XCVI, 1520. — Si quis invocatione, conc. Arausic. n., XLV, 1783; LI, 724. — Si quis jam translatus, conc. Chalcedon., CLXXXVII, 1112. — Si quis Judaeorum Christianum, canon. Lingon., CXXIV, 1108. — Si quis Judaeorum Christianum, conc. Theogen., CXL, 745; CLXI, 125. — Si quis Judaeis pravitatis, conc. Arvern. i., LXXXIV, 291; CLXXXVII, 1427. — Si quis iudicibus nostris, statuta Widonis, CXXXVIII, 801. — Si quis iudicium ferri, conc. Gratel., id., 167. — Si quis iurandi causa, canon. Hibern., XCVI, 1525. — Si quis iuxta praeceptum, canon. apost., XCIX, 1025. — Si quis laicus abstinetur, conc. Toletan. i., CXXX, 435; CLXI, 883; CLXXXVII, 851. — Si quis laicus uxorem, canon. apost., LXVII, 148; LXXXVIII, 883; CXVIII, 84; CXXX, 90; CXXXII, 571. — Si quis laicus vel clericus, conc. Mogunt., CLXXXVII, 1007. — Si quis lancea aut, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis lanceam miserit, *ibid.* — Si quis lectorum adulterem, conc. Tarracoen., LXXXIV, 512; CXXX, 423. — Si quis legem divinam, canon. Noribumb., CXXXVIII, 523. — Si quis legitimus legis, canon. Hibern., XCVI, 1524. — Si quis legitimam conjugem, *ibid.*, 1505. — Si quis liber, jubente, conc. Nannetens., CXL, 769; CLXI, 755. — Si quis libet episcopus, abbas, statat. Ludovici II., CXXXVIII, 621. — Si quis malitiae, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 490. — Si quis maleficio suo, conc. Eliberit., CXXXII, 501; CLXI, 748. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arausic. id., 221. — Si quis mancipia clericorum, conc. Arelat., id., 919. — Si quis mancipium suum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis manducat aut bibit, conc. Triburi., CXL, 757. — Si quis messes aut, conc. Carisiac., CXXXVIII, 647. — Si quis metropolitanus provincia, conc. Ephes., LXVII, 82. — Si quis monachus contentiones, conc. Constant. IV., CLXXXVII, 426. — Si quis monasterium suum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 488. — Si quis monalem stuprari, canon. Edmundi, CXXXVIII, 480. — Si quis mulierem concupiscens, conc. Neocæs., LXXXVIII, 883; CXXXII, 571. — Si quis mulieri si, conc. Milevit., XCIX, 1067. — Si quis multis nuptis, conc. Bracar. n., LXXXIV, 585; CXXX, 587; CXL, 818; CLXI, 618, 655; CLXXXVII, 1498. — Si quis monachula conjugumque, conc. Miluensis., XCIX, 1035. — Si quis minus exegerit, conc. Trecent., CLXIII, 470. — Si quis murmurans extiterit, conc. Mogunt., CXL, 852; CLXI, 814. — Si quis natali Christi, conc. Bracar. i., LXXXIV, 563; CXXX, 567. — Si quis necessitate inevitabili, conc. Vermer., CXXXII, 508; CXL, 824; CLXI, 625, 1264; CLXXXVII, 1659. — Si quis neptem suam, conc. Rom., CXL, 785. — Si quis nomine emptionis, canon. Wallonia, CXXXVIII, 477. — Si quis nomine quo, *ibid.*, 478. — Si quis non ab, conc. Lingon., CXXIV, 1109. — Si quis non constituitur, conc. Ephes., LXXXIV, 157; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 157; CXXX, 501; CLXI, 67. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 159; CXXX, 501; CLXI, 68. — Si quis non constituitur, *ibid.*, LXXXIV, 159; CXXX, 501; CLXI, 68.

— Si quis non dijudicans, conc. Gangr., LVI, 452. — Si quis non est, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Si quis non pro abstinence, conc. Bracar. n., LXXXIV, 582; CXXX, 583. — Si quis non trinam, canon. apostol., XCIX, 1025. — Si quis nullo rogante, conc. Antioch., CXXXVI, 479. — Si quis nupserit die, conc. Tribur., CXL, 1014; CLXI, 694. — Si quis nuptias in, conc. Gangr., LVI, 449, 788; LXVII, 56; LXXXIV, 112; CLXXXVII, 167.

— Si quis ob eam quae, *ibid.*, LXVII, 54. — Si quis oblationem fructuum, *ibid.*, LVI, 450; LXXXIV, 113; XCIX, 1028; CXXXII, 575; CXXXIV, 55; CXXXVI, 488; CLXI, 850. — Si quis oblationes ecclesiarum, *ibid.*, LXXXVIII, 883; CXXXII, 559; CLXI, 248. — Si quis oblationes ecclesiarum, conc. apud S. Medardum, CXL, 864. — Si quis obligatus est, conc. Bracar. n., CXXX, 584; CLXXXVII, 295. — Si quis oblitus timorem, *ibid.*, LXXXIV, 583; CXXX, 586; CLXXXVIII, 938. — Si quis omnem traditionem, conc. Nicen. n., CLXXXVII, 565. — Si quis oratoriam domum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 482, 492. — Si quis ordinatus per, conc. Bracar. n., CXXX, 579; CLXXXVII, 451. — Si quis ordinatus per contentationem, conc. Aurelian., CXL, 890; CLXI, 374. — Si quis paganorum consuetudinem, conc. Bracar. n., LXXXIV, 584; CXXX, 586; CXXXII, 548; CXL, 834; CLXI, 751. — Si quis papa superavit, conc. Rom. i., sub Symmacho, CLXXXVII, 580. — Si quis particeps alicuius, conc. Bracar. n., CXXX, 579. — Si quis patrem aut matrem, conc. Rothom., CXXXII, 563. — Si quis patrem et, conc. Bracar. n., LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Si quis pecunia vel, conc. Rom. sub Nicolao II., CLXXXVII, 582. — Si quis per languorem, conc. Nicen., LVI, 759. — Si quis permissionem, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis per naturam, conc. Arausic. n., XLV, 1786; LI, 725; LXVII, 1146. — Si quis per offensam, *ibid.*, XLV, 1785; LI, 725; LXVII, 1145. — Si quis per pecunias, conc. Chalcedon., LVI, 865. — Si quis personis duabus, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500. — Si quis per superbiam, conc. Gangr., LVI, 452; LXXXIV, 114; CXXX, 572; CLXXXVII, 166. — Si quisquam invasor comprobatus, statat. Ludoc. II., CXXXVIII, 757. — Si quisquam invasor comprobatus, conc. Roman. sub Eugenio II., XCVII, 693. — Si quisquam metropolitanus, conc. Ephes., XLV, 1760. — Si quisquam sacerdotum, id est, conc. Rom. sub Eugenio II., XCVII, 695. — Si quis plasmationem humani, conc. Bracar. i., LXXXIV, 584; CXXX, 567. — Si quis pollicem minus, canon. Hibern., XCVI, 1521. — Si quis post accepta sacramenta, capitul. Altonis, CXXXIV, 42. — Si quis post baptismum, can. apostol., LXVII, 145; LXXXVIII, 846; CXXX, 16; CLXI, 616; CLXXXVII, 184. — Si quis post baptismum, conc. Toletan. i., CLXXXIV, 350; CXXX, 435; CLXXXVII, 268. — Si quis post obitum, conc. Eliberit., LXXXIV, 506; CX, 488; CXXX, 419; CXXXII, 521. — Si quis potestati regis, conc. Andegav., CXXXII, 542. — Si quis potestati regis, conc. Lauriac. CXL, 900; CLXI, 907.

— Si quis praegritudine, conc. Bracar. n., CXXX, 581. — Si quis praebendas archidiaconatus, conc. Rom. v., CXLVIII, 801. — Si quis praebendas, vel prioratum, *ibid.*, sub Innocentio II., CLXXXVII, 555. — Si quis praecantaverit ad, conc. Cabillon., CXL, 851; CLXI, 772. — Si quis praedia B. Petri, conc. Rom. v., CXLVIII, 802. — Si quis praesumpserit, cum, conc. Lingon., CXXIV, 1098. — Si quis praeter ecclesiam, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis praesbyter ab, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Si quis praesbyter ab, conc. Toletan., CXL, 651; CLXI, 495. — Si quis praesbyter ab episcopo, conc. Vernena, CXXXII, 564. — Si quis praesbyter ante, conc. Bracar. n., LXXXIV, 578; CXXX, 582; CLXI, 1166; CLXXXVII, 989. — Si quis praesbyter ante, conc. Cabillon., CXL, 654; CLXI, 480. — Si quis praesbyter a p. ebe, conc. Hispaniens., CLXI, 1211. — Si quis praesbyter a praeposito, conc. Carthag., LXVII, 188; CLXI, 496. — Si quis praesbyter a praeposito, conc. Ilerdens., CAL, 656; CLXI, 494. — Si quis praesbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707, 794, 795; LXVII, 60; LXXXIV, 125, 124; LXXXVIII, 843, 853, 887; XCVIII, 83; CLXI, 496; CXCIV, 1224. — Si quis praesbyter aut diaconus, conc. Antioch., LVI, 707; LXVII, 62; LXXXVIII, 854; CV, 879; CXXX, 281; CXL, 687; CLXI, 321; CLXXXVII, 768. — Si quis praesbyter aut diaconus, can. apost., LXVII, 145; XCVIII, 87; CXXX, 16; CLXI, 1059. — Si quis praesbyter aut diaconus, *ibid.*, LXVII, 145; LXXXVIII, 812; CXXX, 17; CLXXXVII, 1823. — Si quis praesbyter aut diaconus, conc. Antiochod., LXXII, 768. — Si quis praesbyter aut diaconus, conc. Arvern. i., LXXXIV, 295. — Si quis praesbyter aut diaconus, conc. Bracar. n., LXXXIV, 577; CXXX, 581, 582; CXXXII, 268; CXL, 706; CLXI, 265; CLXXXVII, 268. — Si quis praesbyter aut diaconus, *ibid.*,

LXXXIV, 573; CLXXXVII, 455. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 579; CXXX, 582; CLXXXVII, 142. — Si quis presbyter aut diaconus, *ibid.*, LXXXIV, 580; CXXX, 583. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Lepiniensis, LXXXIX, 825. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Erford., CXXXVIII, 820. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Arvern., CXL, 664; CLXI, 507. — Si quis presbyter aut diaconus, conc. Martini pape, CLXI, 237. — Si quis presbyter confessus, conc. CesarAugust., XCIX, 1014. — Si quis presbyter contemnens, canon apost., LXVII, 141; LXXXVIII, 831; CXXX, 17. — Si quis presbyter contra, conc. Triburt., CXL, 635; CLXI, 491; CLXXXVIII, 603. — Si quis presbyter contra, conc. Carthag., XCVIII, 83. — Si quis presbyter, diaconus, conc. Augustod., XCVI, 578; XCIX, 991. — Si quis presbyter, inventus, conc. Mogunt., CXXXVIII, 548. — Si quis presbyter alicui, conc. Nortumb., CXXXVIII, 521. — Si quis presbyter ordinatus, conc. Compend., CLX, 741; CLXI, 122, 1066. — Si quis presbyterorum, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis presbyter propter, conc. Bracar. n., LXXXIV, 582. — Si quis presbyter publica, *ibid.*, CXXX, 583. — Si quis presbyter trinam, canon. apost., CLXI, 80. — Si quis presbyterum iniuste, conc. Nortumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyterum occiderit, *ibid.*. — Si quis presbyterum proprium, conc. Vernens., CXXXII, 564. — Si quis presbyterum proprium, conc. Arven., CXL, 661; CLXI, 507. — Si quis presbyterum vulneret, conc. Nortumb., CXXXVIII, 522. — Si quis presbyter vel diaconus, conc. Bracar. n., LXXXIV, 583; CXXX, 586. — Si quis presbyter vel diaconus, capitul. Theodosii, CXXXIV, 35. — Si quis presbyter vitæ, conc. Mogunt., CV, 706; CXXXVIII, 583. — Si quis presbyter vitæ, conc. Agath., CXL, 635; CLXI, 493, 1211. — Si quis privignum suum, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 419. — Si quis pro æritudine, conc. Nicen., LVI, 588. — Si quis pro æritudine, conc. Bracar., CLXXXVII, 504. — Si quis pro casu, *ibid.*, n., LXXXIV, 577. — Si quis promptus facillique, conc. Agath., CXL, 632; CLXI, 815. — Si quis propter continentiam, conc. Gangr., LXXXVIII, 887; CV, 879; CXXXII, 371; CXL, 888; CLXI, 274. — Si quis propter Deum, *ibid.*, LVI, 451; LXXXIV, 113; CXXX, 271; CLXI, 632; CLXXXVII, 165. — Si quis propter publicam, *ibid.*, CXL, 888. — Si quis propter publicam, conc. Turon., CLXI, 274. — Si quis publicus divinæ, conc. Andegav., CXXXII, 541. — Si quis publicus divinæ, conc. Lauriac., CXL, 896; CLXI, 903. — Si quis qualibet conditione, conc. Agath., CLXXXVII, 918. — Si quisquam in periculo, conc. Carthag., LVI, 866; LXVII, 187; LXXXIV, 185; LXXXVIII, 877; CV, 679; CXXX, 526; CXXXII, 213; CXL, 941. — Si quisquam viduam uxorem, conc. Mogunt., CX, 487. — Si quis quiete gradulis, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Si quis quinta feria, conc. Bracar. n., LXXXIV, 584; CXXX, 568. — Si quis redemptionem captivi, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis relictam fratris, conc. Arvern., LXXXIV, 592. — Si quis relictam fratris, conc. Aurelian., XCIX, 1038. — Si quis res ecclesie, *ibid.*, n., LXXXIV, 261; XCIX, 1033. — Si quis res ecclesie, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis rixam fecerit, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis Romanus cuiuscunque, conc. Raven., CXXXVIII, 810. — Si quis Romipetas et peregrinos, conc. Lateran., CLXIII, 1584. — Si quis sacerdotem vel, canon. Lingon., CXXIV, 1086. — Si quis sacerdotibus seu, conc. Roman., CXIX, 795. — Si quis sacris initiatus, canon. Edgard., CXXXVIII, 508. — Si quis sacris initiatus, conc. Ingingford., *ibid.*, 439. — Si quis sacro velamine, conc. Triburt., CXXXII, 581. — Si quis sacro velamine, conc. Aurelian., CXL, 799; CLXI, 557; CLXXXVII, 1379. — Si quis secularium amore, conc. Arelat., XCIX, 1008. — Si quis secularium pro, conc. Agath., CXL, 893. — Si quis secularium tam, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Si quis sanctorum Patrum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 810. — Si quis sane clericorum, conc. Tolet. n., LXXXIV, 336; CXXX, 440. — Si quis scelerata factione, conc. Lingon., CXXIV, 1097. — Si quis scripturas quas, conc. Bracar. n., LXXXIV, 584; CXXX, 568. — Si quis se cum, canon. Edgard., CXXXVIII, 506. — Si quis seipsum propria, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum sponte, *ibid.*, 508. — Si quis seipsum valde, *ibid.*, 509. — Si quis semel notatus, conc. Constant. IV, CLXXXVII, 1565. — Si quis servum alienum, conc. Gangr., LVI, 450; LXXXIV, 113; CXXX, 270; CLXXXVII, 1074. — Si quis servum alienum, conc. Bracar. n., LXXXIV, 581; CXXX, 581; CXL, 796; CLXI, 555; CLXXXVII, 1075. — Si quis servum divini, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis servum proprium, conc. Agath., LXXXIV, 273; CX, 471; CV, 681; CXXX, 407; CXXXII, 290; CXL, 769; CLXI, 735, 921. — Si quis

servum proprium, conc. Epau., LXXXIV, 290; XCIX, 1063. — Si quis servum, servamque, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servum sub, conc. Gangr., LXXXVIII, 885. — Si quis servum vel, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis servum excusatione, conc. Gangr., LVI, 788. — Si quis servum ingenuum, canon. Hibern., XCVI, 1321. — Si quis servus servum, *ibid.*, 1323. — Si quis sicut augmentum, conc. Arausic. n., XLV, 1786; LI, 721; LXVII, 1146. — Si quis sine gratia, *ibid.*, XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1146. — Si quis sine uxore, conc. Toletan., CLXI, 1255. — Si quis soli Adæ, conc. Arausic. n., XLV, 1785; LI, 725; LXVII, 1145. — Si quis sortes quas, conc. Arelat., XCIX, 1031. — Si quis sponsam alienam, conc. Lingon., CXXIV, 1694. — Si quis sponsam habens, conc. Ancyrit., LVI, 442; LXXXIV, 108; XCIX, 1063; CXXX, 266. — Si quis sponsam filii, conc. Triburt., CIL, 922; CLXXXVII, 1405. — Si quis sponte sua, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si quis suadente diabolo, conc. Lateran., CLXXXVII, 1070. — Si quis sua voluntate, canon. Hibern., XCVI, 1299. — Si quis superbia elatus, conc. Aurelian., n., LXXXIV, 283. — Si quis superbia sua, conc. Gangr., LXXXVIII, 887. — Si quis superbia sua, conc. Antioch., CXL, 714; CLXI, 259. — Si quis superbo affectu, conc. Gangr., LXVII, 60. — Si quis superbiens dispositioni, *ibid.*, LVI, 790. — Si quis sustulit de, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis tanquam hoc, conc. Gangr., LXXXIV, 114; CXXX, 272; CLXXXVII, 166. — Si quis tanquam hominem, conc. Ephesin., CLII, 67. — Si quis thanorum sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 514. — Si quis thronum Dei, conc. Trojanens., CL, 74. — Si quis tradiderit filiam, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 825. — Si quis tributum non, canon. Hibern., XCVI, 1322. — Si quis triginta ætatis, conc. Bracar. n., LXXXIV, 577; CXXX, 581; CXXXII, 578. — Si quis triginta ætatis, conc. Neocesariæ., CLXI, 1135. — Si quis tumidus vel contumeliosus, conc. Carthag., I, CLXXXVII, 944. — Si quis turpiter in, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis unum dominum, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500; CLXI, 67. — Si quis ut a peccato, conc. Arausic. n., XLV, 1786; LI, 724; LXVII, 1145. — Si quis uxorem accepit, conc. Compend., CXXXII, 509. — Si quis uxorem suam, conc. Nortumb., CXXXVIII, 524. — Si quis velit cum, canon. Edgard., *ibid.*, 508. — Si quis velut hominem, conc. Ephes., LXXXIV, 158; CXXX, 500. — Si quis vel virginitatem, conc. Gangr., LVI, 451, 789; LXVII, 58; LXXXIV, 113; CXXX, 271; CLXXXVII, 165. — Si quis veneficio utatur, canon. Edgard., CXXXVIII, 509. — Si quis vero absque, conc. Vernens., *ibid.*, 794. — Si quis vero clericus, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 823. — Si quis vero clericus, conc. Tarracon., LXXXIV, 311. — Si quis vero de clericis, conc. Agath., CXXXII, 509; CXL, 709. — Si quis vero de laicis, conc. Gerund., LXXXIV, 314. — Si quis vero laicus, conc. Confuent., CXXXVIII, 818; CXL, 726; CLXI, 264. — Si quis vero maleficio, conc. Eliberit., LXXXIV, 302; CXXX, 415; CXXXII, 501; CXL, 771; CLXI, 757. — Si quis vero nobilitum, conc. Tullens., CV, 918. — Si quis vero præter, conc. Nicen., LVI, 590. — Si quis vero secularium, conc. Agath., CXL, 902; CLXXXVII, 726. — Si quis vero timore, conc. Nicen., CXXX, 229. — Si quis riam convicalem, conc. Incert., LXXXIX, 829. — Si quis viduam, canon. apost., LXVII, 143; LXXXVIII, 848; CXXX, 16; CLXXXVII, 195. — Si quis viduam aut, conc. Bracar. n., LXXXIV, 578; CXXX, 592; CLXXXVII, 251. — Si quis viduam furatus, conc. Roman., CLXI, 617. — Si quis viduam uxorem, conc. Mogunt., CXII, 153; CXXXII, 527; CXL, 921, 922; CLXI, 678, 679, 1273; CLXXXVII, 1582. — Si quis villam vendere, canon. Hibern., XCVI, 1324. — Si quis vir dimiserit, conc. Compend., CXXXVII, 305. — Si quis virginem ducere, canon. Edmundi, CXXXVIII, 481. — Si quis virginem nisi, conc. Roman., CLXI, 607. — Si quis virginem vel, canon. Edmundi, CXXXVIII, 484. — Si quis virginem vel, *ibid.*. — Si quis virginem vel, conc. Rom. sub Gregorio III, CLXXXVII, 1701. — Si quis virgini consecrare, conc. Aurelian., XCIX, 1063. — Si quis virginitatem servare, conc. Gangr., LXVII, 58. — Si quis vir ob, *ibid.*. — Si quis virorum propter, conc. Cabillon., CXL, 805. — Si quis virorum propter, conc. Gangr., LXXXVIII, 883; CLXI, 561. — Si quis virorum putaverit, *ibid.*, LVI, 451, 789; LXXXIV, 114; CXXX, 271; CLXXXVII, 167. — Si quis vituperat nuptias, *ibid.*, LXXXVIII, 884. — Si quis vivente marito, conc. Triburt., CLXXXVII, 172, 133. — Si quis voluerit chrismatis, conc. Belvac., CXL, 744; CLXI, 126, 1066; CLXXXVII, 1538. — Si quis voluntarie et per, conc. Nannet., CXXXII, 788; CXL, 768; CLXI, 734. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Bracar. n.

.XXXIV, 585; CXXX, 587; CLXXXVII, 277. — Si quis voluntarie homicidium, conc. Ancyr., XCIX, 1069. — Si qui vero dolore, conc. Arelat. v, CXXX, 589.

Si quoque episcopus absque, conc. Benev., CXXXVIII, 27. — Si quos de servis ecclesiarum, conc. Agath., CLXI, 116; CLXXXVII, 919. — Si regalis pietas pro, conc. Emeit., LXXXIV, 621. — Si regia dante licentia, canon. Mailonis., CXXXVIII, 478. — Si regis villanus rege, *ibid.* — Si relicta presbyteri, conc. Aurel. i, LXXXIV, 28. — Si res ecclesiarum presbyter, conc. Ancyr., XCIX, 1053. — Si res intertata furto, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 150. — Si sacerdos libertatem servis, conc. Toletan. ix, LXXXIV, 458; CXXX, 524. — Si sacerdos vel minister, *ibid.*, LXXXIV, 458, 457; CXXX, 524. — Si sacerdos vel monachus, canon. Edgardi, CXXXVIII, 508. — Si sacerdotes testimonium dicant, conc. Rom. sub Eugenio II, KCVII, 686. — Si sacerdotes vel ministri, conc. Toletan. ix, CXXX, 522; CLXXXVII, 1032. — Si sacerdotis vel diaconi, *ibid.*, LXXXIV, 27. — Si sacerdotis vidua, *ibid.*, 28. — Si sacris initiatus vel, conc. Inslngford., CXXXVIII, 462. — Si sagae vel incantatores, *ibid.* — Si se culcitrae mulier, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 410; CLXXXVII, 160. — Si servum et ancillam, conc. Matiscon., CXL, 618; CLXI, 618. — Si servum et ancillam dominus, conc. Mallens., CLXI, 1252. — Si servus absente aut, conc. Aurelian. i, LXXXIV, 275; CXXX, 409; CXXXII, 268; CLXXXVII, 298. — Si servus et ancilla, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus fisci ecclesiarum, conc. Toletan., XCIX, 1050; CXXXII, 508. — Si servus libertate a domino, conc. Vermer., CXXXII, 508. — Si servus reatu atrocis, conc. Epau., XCIX, 1068. — Si sit subdiaconus, jejunet, canon. Edgardi, CXXXVIII, 506. — Si sortilegus vel incantator, conc. Alfrid., *id.*, 458. — Si subdiaconus secundum duxerit, conc. Bracar. ii, LXXXIV, 581; CXXX, 584. — Si subito evenerit in aliqua, conc. Carisiac., CXXXVIII, 777. — Si superioris loci clericus, conc. Epau., LXXXIV, 288. — Si supersticiosus ille, canon. Northumb., CXXXVIII, 531. — Si tantum episcopus alieni, conc. Vassens., CLXXXVII, 756. — Si taurus, vel vaccam, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si transitus papa, quod absit, conc. Rom. sub Symmacho, CLXXXVII, 585. — Si una stipulatio fuerit, canon. Hibern., XCVI, 1296. — Si ut supra cives, conc. Agath., LXXXIV, 272. — Si uxor aliqua desponsata, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si uxorem suam quis, canon. Wallens., CXXXVIII, 475. — Si uxor infantem suum, canon. Edgardi, *id.*, 506. — Si ve clericis sive laici, conc. Nicen., LVI, 591. — Si ve de clero sit, *ibid.*, 760. — Si ve diaconus, sive presbyter, conc. Sardic., CLXI, 832. — Si ve diaconus, sive presbyter, conc. Sancen., *id.*, 1233. — Si ve enim iustus sit, canon. Remigii, CII, 1096.

Si vero ceteri jurare, canon. Hibern., XCVI, 1287. — Si vero conversus divisusque, statuta Ludovici II, CXXXVIII, 756. — Si vero grandis aetatis, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Si vero libertum ordinaverit, conc. Aurelian., XCIX, 1007. — Si vero pax et concordia, conc. Mogunt., CXII, 1566. — Si vero pro servo, conc. Aurelian., XCIX, 1063. — Si vero qui aegritudinis, conc. Gerundens., CLXXXVII, 281; LXXXIV, 507. — Si vero quis clericus, conc. Eliberit., CX, 490; CXXX, 418; CXL, 1009; CLXI, 890. — Si vero saeculares qui, conc. Agath., CXXX, 402. — Si vero saeculares qui, conc. Carthag. iv, CLXI, 1272. — Si vero sine monachi, canon. Hibern., XCVI, 1315. — Si vero una omnium, conc. Nicen., LVI, 819. — Si vero una vice, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Si vero una vice, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Si vir cum alterius, canon. Edgardi, CXXXVIII, 507. — Si vir ejus tacuerit, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Si vir et mulier, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Si vir et uxor divertere, conc. sub Eugenio, CLXI, 1259; CLXXXVII, 1401. — Si vobis, fratres clarissimi, conc. Sard., CLXXXVII, 1239. — Si vobis placet, consideremus, conc. Carthag., CXXXII, 670. — Si verra in regno, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Si vult plures qui se, conc. Cabillon., CLXI, 275, 1125; CLXXXVII, 1721. — Si vult in Hispania de, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 567; CXXX, 465. — Solis autem ministerio, conc. Laodic., XCIX, 1029, 1046; CXL, 758, 1075; CLXI, 170. — Sollicite procurent episcopi, conc. Ticin., CXXXVIII, 559. — Sollicite procurent episcopi, *ibid.*, 586. — Sollicite provide de vita, canon. Minicari, CXXV, 802. — Sollicite provide ne vos, *ibid.* — Sollicite provide secundum, *ibid.* — Sollicite provide ut qui, *ibid.* — Sors aut inter duo, canon. Hibern., XCVI, 1290. — Spes et seminarium religionis, conc. Ebroicens., CXLVII, 257. — Sponsiones autem vir, canon. Edmundi, CXXXVIII, 482. — Sponsus et sponsa cum, conc. Carth. iv, LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 514; CXXXII, 512; CXXXIV, 46; CXL, 816; CLXI, 616; CLVI,

1247; CLXXXVII, 140, 1449. — Statuit gravitas vestra, conc. Carthag. i, LXXXIV, 182; CXXX, 525; CXXXII, 259. — Statuit sanctitas vestra, *ibid.*, LXXXIV, 183; CXXX, 524. — Statuendum nobis est, conc. Favent., CLXXXVII, 1026. — Statuentes insuper ut nullus, conc. Bajoc., CXLVII, 258.

Statuimus atque decernimus, conc. Augustod., XCVI, 577. — Statuimus autem inter vos, conc. Narbon., CLI, 716. — Statuimus autem ut ecclesiae, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 615. — Statuimus de decimis unde, statut. Ludov. II, *id.*, 753. — Statuimus de presbyteris et, *ibid.*, 759. — Statuimus etiam ne episcopi, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 614. — Statuimus etiam ut annualitas, conc. Ravenn., CXXXIX, 197. — Statuimus etiam ut jejunia, conc. Piacentin., CLXXXVII, 570. — Statuimus insuper antequam, conc. Ebroic., CXLVII, 241. — Statuimus itaque et sub, conc. Tollens., CCV, 915. — Statuimus praeterea ne clerici, conc. Bajoc., CXLVII, 259. — Statuimus propter Dei, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426. — Statuimus quod clerici, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus quod omnes, conc. Agath., CLXXXVII, 919. — Statuimus quoque secundum, conc. Mogunt., CXXXVIII, 587. — Statuimus quoque secundum, conc. apud S. Medardum, CXL, 641; CLXI, 267. — Statuimus secundum canonicam, conc. Rothom., CXL, 585; CLXI, 590. — Statuimus ut abbates, canon. Walter., CXXXII, 717. — Statuimus ut deinceps, conc. Triburt., CCIX, 789. — Statuimus ut in locis, canon. Walterii, CXXXII, 720. — Statuimus ut ne quis, conc. Aurelian., XCIX, 1043. — Statuimus ut non tantum, conc. Ticin., CXXXVIII, 557. — Statuimus ut non tantum, *ibid.*, 565. — Statuimus ut non tantum, conc. Arausic., CXL, 541; CLXI, 586. — Statuimus ut omnes iudices, canon. Walterii, CXXXII, 719. — Statuimus ut parricidam, conc. Mogunt., *id.*, 290. — Statuimus ut parricidam, conc. Triburt., CXL, 772; CLXI, 758. — Statuimus ut sanctionales, conc. Remens., CV, 645. — Statuimus ut sicut pro, conc. Cabillon., CLXXXVII, 552. — Statuimus ut si qui, *ibid.*, CLXI, 4540. — Statuimus ut si quis, conc. Remens., CXXXIX, 679.

Statuit etiam sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 895. — Statuit etiam sancta synodus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 653. — Statuit etiam ut nullus, *ibid.*, 634. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.*, 635. — Statuit etiam ut omnes, *ibid.* — Statuit praeterea sancta, *ibid.* — Statuit quoque de exsuperantia, conc. Tauritan., LXXXIV, 250; CXXX, 586. — Statuit quoque sancta synodus, conc. Salegunt., CXL, 1061; CLXI, 896; CLXXXVII, 615. — Statuit sancta synodus, conc. Casarog., LXXXIV, 517. — Statuit sancta synodus, *ibid.*, 519. — Statuit synodus sancta, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 654. — Statuit ut abbas, synod. episcop. sub S. Patricio, LIII, 819. — Statutum est a sacro, conc. Toletan., CLXXXVII, 1106. — Statutum est etiam ut, conc. Salegunt., CXL, 1060; CLXI, 896. — Statutum est et in, canon. Lingon., CXXIV, 1083. — Statutum est ut unaquaque, conc. Remens., CXL, 681; CLXI, 208. — Statutum est ut illicitus, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Statutum est ut in, conc. Claramont., CLXII, 715. — Statutum est ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 760. — Statutum est ut presbyteri, conc. Arelat., CXI, 645; CLXI, 426, 1116. — Statutum est ut qui, conc. Carthag. v, CLXXXVII, 634. — Statutum est ut si, conc. Epau., CXL, 915. — Statutum est viduas non, conc. Rothomag., CXL, 797; CLXI, 556, 1176; CLXXXVIII, 518. — Statutum et rationaliter, conc. apud Alth., CXL, 615; CLXI, 426; CLXXXVII, 1079. — Statutum ut Christi, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 820. — Statuunt ne rehapizati, *ibid.*, 819. — Statuunt ut per quatuor, *ibid.*, 821. — Stetit nobis ut missos, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 651. — Studendum episcopo est ut, conc. Carth. iv, LVI, 885; LXXXIV, 202; CXXX, 545; CXXXII, 535; CXL, 581; CLXI, 586; CLXXXVII, 427. — Stupratoribus puerorum nec in, conc. Eliberit., LXXXIV, 509; CXXX, 420; CLXI, 686. — Subdiaconos eos ordinari, *ibid.*, LXXXIV, 508; CX, 488; CXXX, 417. — Subdiaconus autem defunctus, conc. Tolet. i, LXXXIV, 529; CXXX, 454. — Subdiaconus aut lector, canon. apost., LXVII, 146; XCIX, 1046; CXXX, 19. — Subdiaconus, cum ordinatur, conc. Carthag. iv, LVI, 888; LXXXIV, 200; CXXX, 545; CLXI, 447, 1157; CLXXXVIII, 156. — Subdiaconus cum ordinatur, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Subdiaconus non minor, conc. Constant. iii, CLXXXVII, 576. — Subito obmutescens prout, conc. Arausik., LXXXIV, 256; XCIX, 1025, 1071; CXXX, 593; CXL, 754; CLXI, 115. — Sub poena capitali sacrilegia, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Adamanni, LXXXVIII, 816. — Sues carnem vel sanguinem, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Sufficere visum est bis, conc. Regiens., LXXXIV, 254. — Suffragia defun-

etorum omnino, statut. Remena, CXXXV, 408. — Suggestendum est beatissimis, conc. Ticin., CXXXVIII, 565. — Suggestendum est beatissimis, *ibid.*, 570. — Suggestente concilio id, conc. Toletan. iii, LXXXIV, 554; CX, 490. Suggestente fratre et coepiscopo, conc. Nicæn., LVI, 411, 838; LXXXIV, 122. — Suggestente fratre et, conc. Sardic., LVI, 781; LXXXVIII, 894; CXXX, 878; CXL, 581; CLXI, 389. — Suggesto sanctitatis vestre, conc. Carthag. i, LXXXIV, 181; CXXX, 523; CXL, 653; CLXI, 480. — Suggesto secundum statuta, conc. Carthag. i, LVI, 867; LXVII, 188; LXXXVIII, 924; CXL, 593; CLXI, 404; CLXXXVII, 696. — Summa autem nobis, conc. Toletan., v, LXXXIV, 589; CXXX, 485. — Summo decertare studio, conc. Nannet., CXXXII, 561; CXL, 834. — Summopere etiam quisque, conc. Nannet., CXL, 652. — Summo studio decertare, *ibid.*, CLXI, 733. — Sunt aliqui qui culpa, conc. Rothomag., CXL, 867; CLXI, 852. — Sunt autem canonice, conc. Carthag. iii, LXXXIV, 197. — Sunt forte tales qui, conc. Tulliens., CLXI, 240. — Sunt in quibusdam locis, conc. Remens., CXL, 585. — Sunt in quibusdam locis, conc. Cabillon., CLXI, 589. — Sunt quædam mulieres, conc. Rothomag., CXXXIII, 298. — Sunt quædam pia loca, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Sunt quidam et maxime, *ibid.*, CLXI, 775; XCVII, 686. — Sunt quidam qui in, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 572; CXXX, 469. — Sunt quippe qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 697. — Superbus angelus de cælo, canon. Hibern., XCVI, 1293.

Symbolum etiam placuit, conc. Agath., LXXXIV, 265; CXXX, 401; CXXXIV, 51; CXL, 732; CLXI, 114; CLXXXVII, 1818. — Symbolum quod est signaculum, conc. Gangr., CXL, 631. — Symbolum quod est signaculum, conc. Mogunt., CLXI, 493. — Synodi decreto sancitum, conc. Compend., CXL, 807; CLXI, 566; CLXXXI, 631. — Synodum etiam secundum, conc. Agath., LXXXIV, 275; CXXX, 408. — Synodum quam dominus, canon. Odonis, CXXIV, 1126. — Synodum quam dominus, conc. Pontign., CXXXVIII, 772. — Synodus decrevit ut sacerdotes, canon. Hibern., XCVI, 1284. — Synodus definiuit ut sacerdotes, *ibid.*, id., 1284. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub Stephano I, III, 1011. — Synodus divina et sacra, synod. Mesopotam., v, 179. — Synodus divina et sacra, conc. Rom. sub S. Dionysio, id., 131. — Synodus divina et sacra, *ibid.*, id., 131. — Synodus dixit: Ea quæ, conc. Rom. sub Symmacho, CLXI, 289. — Synodus eadem quatuor, canon. Hibern., XCVI, 1502. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1283. — Synodus Hibernensis decrevit, *ibid.*, id., 1284. — Synodus Hibernensis dicit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus Hibernensis se modo, *ibid.*, id., 1297. — Synodus Hibernensis statuit, *ibid.*, id., 1292. — Synodus sancta decrevit, *ibid.*, id., 1293. — Synodus totius mundi, synod. episc. sub S. Patricio, LIII, 824.

T

Tales ad ministerium serici, canon. Ottonis, CXXXIV, 40. — Tales nos amat, conc. Arausic., XLV, 1787; LI, 726; LXVII, 1147. — Tali conjugio generati, conc. Meldens., CLXXXVII, 577. — Tam mala consuetudo, conc. Sardic., LVI, 774. — Tam puella quam viduæ, conc. Aurelian., CXIX, 1053. — Tandem ad vos domini, canon. Hincmari, CXXV, 1081. — Tandem autem visum est, conc. Colon., CXXXVIII, 552. — Tandem postulavit generalis, conc. Tulliens., CXXXIX, 487. — Tandem postulavit humiliter, conc. Saponn., CXXXVIII, 664. — Tandem si se promiserit, conc. Metens., id., 656. — Tanta est quorundam cupiditas, conc. Toletan. iv, LXXXIV, 580; CXXX, 476. — Temerariam multorum audaciam, conc. Remens., CV, 618. — Tempora penitudinis habita, conc. Ling., CXXIV, 1082. — Terminus sancti loci habeat, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ternarius numerus in eo, conc. Toletan. xvi, LXXXIV, 535. — Terulas aut vineolas exiguas, conc. Agath., LXXXIV, 270; CXXX, 405, 260; CLXI, 233; CLXXXVII, 917. — Tertia decima, id est, conc. Hispal. ii, LXXXIV, 599; CXXX, 601. — Tertia definitione ad nos, *ibid.*, LXXXIV, 594; CXXX, 597. — Tertii diei necessario, conc. Toletan. xiii, LXXXIV, 496. — Tertii ordinis gloriose, *ibid.*, id., 491. — Tertio admonendi sunt, canon. Odonis, CXXXIII, 918. — Tertio decimo ut nullus, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 625. — Tertio intimandum ut, *ibid.*, id., 625. — Tertio ratiocinationis, conc. Toletan. viii, CXXX, 510. — Tertium autem apostolici, conc. Roman. i, CXLVIII, 763. — Testamentum episcopi sive, canon. Hibern., XCVI, 1298. — Testamentum infirmi ut suo, *ibid.*, id., 1291. — Testes ad testimonium non, conc. Triburt., CXL, 912. — Testes autem ad testimonium, conc. Carthag., LXVII, 223, 228;

LXXXVIII, 905; CX, 476; CXXX, 508; CLXI, 523; CLXXXVII, 707; CLXI, 1199. — Testes priusquam de causa, conc. Lingon., CXXIV, 1108. — Testimonium clerici, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 859; CLXXXVII, 821. — Testimonium laici adversa, conc. Triburt., CXL, 600; CLXI, 805. — Testimonium peccatoria non, canon. Hibern., XCVI, 1286. — Timeandum est etiam, *ibid.*, id., 1287. — Timorem docet nos, conc. Constant. iv, CLXXXVII, 1741. — Totius populi querimonia, conc. Ticin. ii, CXXXVIII, 616. — Tranquillitatem sanctas Dei, conc. Triburt., CXL, 875; CLXI, 856. — Treguam autem ab occasu, conc. Remens., CLXXXI, 681. — Tres autem sunt homines, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres personas consecrant termisem, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Tres petitiones Patri aut, *ibid.*, id., 1308. — Tres sunt homines quorum, canon. Wallon., CXXXVIII, 476. — Tres sunt rei conquestores, *ibid.*, id. — Tria cararia opera, conc. apud S. Medardum, CXL, 641. — Tria cararia opera, conc. Compend., CLXI, 267, 1122. — Tria sunt genera, canon. Wallon., CXXXVIII, 475. — Tria sunt iudici, *ibid.*, id. — Tria sunt quæ peccata, canon. Hibern., XCVI, 1306. — Tria sunt aine quibus, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Tribus de causis poterit, *ibid.*, id., 474. — Tribus hominibus vulnus, *ibid.*, id., 478. — Triplex est officium, *ibid.*, id., 472. — Tum habenda victus ratio, canon. Edmond., id., 482. — Tunc demum promittat, canon. Metens., id., 655. — Tunc medicus debet esse, canon. Edgardi, id., 510.

U

Ubi clerici consistere debeant, conc. Rom. sub Eugenio II, CXXVII, 685. — Ubiunque inveneritis signum, canon. Hibern., XCVI, 1302. — Ubiunque sacerdos familiaris, canon. Wallon., CXXXVIII, 478. — Ubiunque temporum vel, conc. Triburt., CLXXXVII, 941. — Ubi manifestari potest, conc. Mog., CXXXII, 505; CXXXVIII, 587. — Ubi manifestari potest quemlibet, conc. Turon., CXL, 771; CLXI, 736. — Ubique sanctorum Patrum, conc. Chalcedon., LXVII, 94. — Ubi sacerdotem post, conc. Roman. sub Eugenio II, id., 686. — Ulterius in iungimus ad penam, conc. Bajo., CXLVII, 338. — Unusquisque civitas pauperes, conc. Turon., (CXXII, 565. — Unusquisque ecclesia decimas, conc. Claramont., CLXXXVIII, 651. — Uctiones et visitationes, conc. Lateran., CLIII, 1564. — Undecima actione consensu, conc. Hispal. ii, LXXXIV, 598; LXXXVIII, 1071; CXXX, 600. — Undecima occasione articulo, conc. Toletan. viii, id., 514. — Undecimo ut placita secularia, statut. Ludovici II, (CXXXVIII, 625. — Unde et interdictum est, conc. Claramont., CLVII, 718. — Unde sit ut infantes, synod. Palastin., LVI, 498. — Unde quia solent medici, conc. Pistens., CXXXVIII, 687. — Unde quoniam superiori, conc. Carthag., LXVII, 200. — Unicusque fidelium in domo, conc. Aurelian., CXL, 691; CLXI, 215, 169; CLXXXVII, 1716. — Unio nostræ congregationis, conc. Toletan. xvi, CLXXXVII, 814. — Uniuscuiusque provincia, conc. Antioch., LVI, 795. — Unius diei jejunium, canon. Edgardi, CXXXVIII, 512. — Universarum ecclesiarum possessiones, conc. Remens., CLXXXVIII, 681. — Unum abbatem duobus, conc. Agath., LXXXIV, 271; CXXX, 406; CLXI, 256, 567; CLXXXVII, 1111. — Unum abbatem duobus, conc. Epauensis, LXXXIV, 287. — Unum abbatem duobus, conc. Arausic., CXL, 808. — Unum orarium oportet, conc. Toletan. iv, CLXXXVII, 115. — Unusquisque enim episcopus, conc. Antiqu., CXXVI, 489. — Unusquisque episcopus qui, statut. Caroli II, CXXXVIII, 679. — Unusquisque fructum suum, synod. S. Patricii, LII, 821. — Unusquisque in quo vocatur canon. Hibern., XCVI, 1295. — Unusquisque presbyter ecclesie, conc. Remens., CXXXII, 238; CXL, 600; CLXI, 208. — Unusquisque presbyter per, conc. Moguntia., id., 498. — Unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., CXXXII, 229. — Unusquisque qui ad ecclesiasticos, conc. Toletan., CLXI, 365. — Unusquisque qui virginitates, canon. Hibern., XCVI, 1305. — Usura est ubi amplius, conc. Agath., CXL, 647; CLXI, 480, 1168; CLXXXVII, 938. — Usuram accipiens, perdat ea, canon. Hibern., XCVI, 1319. — Ut ab archiepiscopis et, conc. Pist. CXXXVIII, 731. — Ut abbatem vel abbatissam, conc. Iptin., LXXXIV, 821. — Ut abbatem suo ac, conc. Angued., XCVI, 577. — Ut ab ecclesia m'hi, conc. Bellouac., CXXXVIII, 546. — Ut ab ipsa missa, conc. Pist., id., 731. — Ut abiectionem clericum alia, conc. Tolosa., LVI, 720; LXXXIV, 237. — Ut abiectionem clericum, conc. Zeltes., LXVII, 937. — Ut accusator si in loco, conc. Hippod., id., 939. — Ut accusatus clericus intra, conc. Carthag.,

LXVII, 956. — Ut accusatus episcopus vel, *ibid.*, id., 985. — Ut a colonis qui jam, conc. Pist., CXXVIII, 708. — Ut Adelelmus de forestibus, conc. Carisiac., id., 779. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Septimunic., LXVII, 949. — Ut ad eligendum episcopum, conc. Macrian., id., 959. — Ut ad falsas memorias, conc. Carthag., id., 958. — Ut ad ipsos etiam, synod. Palastin., LVI, 198. — Ut adjuvantes episcopos, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut ad nuptiarum ornatum, conc. Aurelian., CLXI, 1081. — Ut a domibus sacerdotum, conc. Ticin., LXXXVIII, 765. — Ut ad prædicationem et, conc. Wormat., CXL, 739. — Ut ægrotantes si pro, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 871; CXXX, 334; CLX, 753; CLXI, 115. — Ut ægrotantes quando, *ibid.*, LXVII, 959. — Ut alia etiam capita, conc. Conflant., CXXXVIII, 672. — Ut altaria congregationibus, conc. Claramont., CLXII, 717. — Ut a media quadragesima, conc. Antisiod., LXXXII, 965. — Ut ante Pentecosten nullus, conc. Septimunic., LXVII, 960. — Ut ante viginti quinque, conc. Carthag., id., 958. — Ut aperte depredationes, conc. Ticin., CXXXVIII, 572. — Ut a presbyteris exenia, canon. Hincmar., CXXV, 801. — Ut rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — Ut a subdiacono, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut autem hæc apostolica, conc. Rom. I, CXI, VIII, 772. — Ut autem omnis occasio, conc. Verneis., CXXXVIII, 797. — Ut autem omnis occasio, conc. Nannet., CXI, 653. — Ut autem omnis rapina, *ibid.*, CLXI, 499. — Ut autem unus episcopus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut banum mali exercitus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut baptisimus ecclesiæ quæ, statut. Ludovici II, id., 623. — Ut baptisimus in Trinitate, conc. Carthag., CXL, 654; CLXI, 116. — Ut baptizandi symbolum fidei, conc. Iudicem., LXVII, 959. — Ut baptizati post baptismum, *ibid.*, id., — Ut benedictio in matutinis, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut bigami vel penitentes, conc. Arelat., CLXI, 478. — Ut bigami vel penitentes, conc. Aurelian., id., 1143. — Ut bigamus aut viduus, synod. Hilari., LXXXIV, 23. — Ut bis in anno, conc. Nicæn., LXVII, 957. — Ut bis in anno, conc. Antioch., id. — Ut bis in anno, conc. Carthag., LXVII, 957. — Ut calix Domini cum, conc. Remens., CXXXII, 205; CXL, 692, 1072; CLXI, 127, 1062; CLXXXVII, 1720. — Ut canonici in eliviale, conc. Sparn., CXXXVIII, 581. — Ut caritas fraterna et, conc. Saponar., id., 661. — Ut castellum de Compendis, conc. Aurisac., id., 779. — Ut catechumeni peccantes, conc. Novocassar., LXVII, 957. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Ancyrit., LXVII, 954. — Ut chorepiscopi, id est, conc. Antioch., id., 954. — Ut chrisma et oleum, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut Christiani cum mulieribus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut Christiani non judaizent, *ibid.*, id., 958. — Ut claves quæ Pascha, conc. Agath., CXXXII, 556. — Ut claves quæ superiorum, *ibid.*, CXXV, 407. — Ut clerici apothecarii vel, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut clerici cum ad pubertatem, conc. Carthag., in LXXXIV, 27. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Nicæn., LXXII, 956. — Ut clerici cum mulieribus, conc. Carthag., LVI, 956. — Ut clerici de iudicii, conc. Hippon., XCIX, 1047. — Ut clerici edendi vel, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 956. — Ut clerici edendi vel, conc. Laodic., LXXXIV, 192; CV, 882; CXXX, 334; CXXXII, 225; CXL, 647; CLXI, 490; LXVII, 958. — Ut clerici in aliena, conc. Carthag., LVI, 428; LXVII, 956; LXXXIV, 195; CXXX, 333; CXL, 648; CLXI, 491. — Ut clerici non plusquam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut clerici qui se fingunt, conc. Toletan., CXL, 795; CLXI, 553. — Ut clerici sine formata, conc. Marasani., LXVII, 956. — Ut clericis non liceat, conc. Carthag., id. — Ut clerici vel continentines, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 956; LXXXIV, 192; CXXX, 334; CXXXII, 516. — Ut clericum alienum nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 192; CXXX, 333; CXL, 635; CLXI, 480. — Ut clericus a diaconatu, conc. Aurelian., in LXXXIV, 284. — Ut clericus cuius uxor, conc. Toletan. I, id., 27. — Ut clericus non stat, conc. Neocassar., LXVII, 956. — Ut clericus vel laicus, conc. Carthag., id. — Ut comes et rei, conc. Pist., CXXXVIII, 706. — Ut comes inter honores, conc. Ravenn., id., 812. — Ut comes et missi, conc. Pist., id., 753. — Ut comes et missi nostri, conc. Carisiac., id., 747. — Ut communiter, prout citius, conc. Tarron., id., 786. — Ut commutationes rerum, conc. Meldens., CXXXII, 262. — Ut commutationes rerum, conc. Belvac., CXL, 707; CLXI, 355, 1102. — Ut compates nullas eorum, conc. Augustodun., XCVI, 577; XCIX, 1055. — Ut concilliorum statuta, conc. Zellsen., LXII, 960. — Ut concilium universale non, conc. Antioch., LXVII, 957. — Ut conlimitanei et vicini, conc. Pist., CXXXVIII, 718. — Ut constitutiones contra canones,

conc. Tiburt., CXL, 896; CLXI, 903. — Ut contra depredatores et, conc. Belvac., CXXXVIII, 548. — Ut contra depredatores et, conc. Sparnac., id., 549. — Ut corporibus defunctorum, conc. Carthag., LVI, 421; LXVII, 940. — Ut cujuslibet ordinis clericos, conc. Roman. sub S. Nicolao, CXI, 1516. — Ut cum ad officia ecclesiastica, conc. Barcinon., LXXXIV, 609. — Ut cum omnibus omnino, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; CXXX, 533. — Ut curam hospitum maxime, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut curam hospitum maxime, conc. Nannet., CXL, 635; CLXI, 499. — Ut custodiatur fides Patrum, conc. Constant., LXVII, 960. — Ut de aliena ecclesia, conc. Teleus., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut decimas collaborationum, conc. Ticin., CXXXVIII, 765. — Ut decime quas dominus, conc. Ingel., id., 832. — Ut de collectis, canon. Hincmar., CXXV, 777. — Ut de sanguinitate sua, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLI, 1516. — Ut de diversis versibus, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut deinceps natalitia duodecim, conc. Erford., CXXXVIII, 819. — Ut deinceps sicut canones, conc. Ingon., CXXIV, 1091. — Ut de incestis et, *ibid.*, id., 1090. — Ut de injustis commutationibus, conc. Tusiac., CXXXVIII, 722. — Ut de monachis monasterium, conc. Agath., CXXX, 403; CLXI, 254. — Ut denarii ex omnibus, conc. Pist., CXXXVIII, 702. — Ut de nomis et decimis, conc. Tusiac., id., 732. — Ut de oblatione presbyteri, conc. Gangr., LXVII, 954. — Ut de oblationibus quas, conc. Nannet., CXXXII, 256. — Ut de oblationibus quas, canon. Hincmar., CXXV, 774. — Ut depositus episcopus, conc. Antioch., LXVII, 955. — Ut de rapinis ac, conc. Confl., CXXXVIII, 679. — Ut de rebus ecclesiarum, conc. Maticon., CXL, 702. — Ut de rebus episcopi, conc. Agath., CXXX, 405. — Ut de sepeliendis in, conc. Arelat., CXXXII, 216. — Ut de uno manso, conc. Tusiac., CXXXVIII, 723.

Ut diaconi ante presbyterum, conc. Nicæn., LXVII, 953. — Ut diaconi iudicio populi, conc. Laodic., *ibid.*. — Ut diaconi non essent, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut diaconi non ordinentur, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut diaconi præsentem presbytero, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconi qui immolaverunt, conc. Ancyrit., LXVII, 955. — Ut diaconi septem esse, conc. Neocassar., *ibid.*. — Ut diaconis solis liceat, conc. Laodic., id., 956. — Ut diaconi vel clerici, *ibid.*, 955. — Ut diaconi vel presbyteri, conc. Carthag., id., 956. — Ut diaconi vel quicumque, conc. Laodic., id., 955. — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*. — Ut diaconi vel quilibet, *ibid.*. — Ut diaconus aut clericus, *ibid.*. — Ut diaconus in concessu, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut diaconus in conventu, conc. Carthag., LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus in conventu, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus ita se, conc. Carthag., in CXXX, 543. — Ut diaconus jussus a, conc. Laodic., XCIX, 1048. — Ut diaconus, præsentem episcopo, conc. Carthag., id., 1020. — Ut diaconus, præsentem presbytero, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546; CXL, 755, 1075; CLXI, 166. — Ut diaconus præsentem presbytero, conc. Laodic., LXVII, 955; CXL, 1070. — Ut diaconus qui in corporale, conc. Neocassar., LXVII, 955. — Ut diaconus quolibet loco, conc. Carthag., LVI, 885; LXXXIV, 205; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, *ibid.*, LVI, 885; LXXXIV, 206; CXXX, 546. — Ut diaconus tempore tantum, conc. Agath., XCIX, 1047. — Ut diaconus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 955. — Ut diaconus vel quilibet, *ibid.*. — Ut diebus quinquagesimæ, conc. Sardic., id., 960. — Ut die quintæ feriæ, conc. Septimunic., *ibid.*. — Ut digami vel penitentes, conc. Arelat., LXXXIV, 26; CXL, 651. — Ut diligenter comites et, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut diligenter unusquisque episcopus, conc. Lepti., LXXXIX, 822. — Ut diocesani clerici, conc. Tarracon., LXXXIV, 28. — Ut discretio servanda sit, conc. Remens., CLXI, 871. — Ut discreto servanda sit, conc. Mogunt., CXL, 987. — Ut Dominici vel festi, conc. Nannet., CXXXII, 203; CXL, 642; CLXI, 194. — Ut Donatistarum clerici, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut ea quæ a Deo, epistol. canonic., LVI, 890; CXXXVIII, 443. — Ut ea quæ per largitatis, conc. Carisiac., id., 774. — Ut ecclesia domusque Dei, conc. Remens., CLXI, 200. — Ut ecclesiæ antiquitus constructæ, conc. Arelat., CXXXII, 198; CLXI, 202. — Ut ecclesiæ antiquitus constructæ, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 202. — Ut ecclesiæ Christi per, conc. Marisc., CXXXVIII, 555. — Ut ecclesiæ ubi paganus, conc. Aurelian., CLXI, 202. — Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Meldens., CXL, 675; CLXI, 1086. — Ut ecclesiæ vel altaria, conc. Aurelian., id., 202. — Ut ecclesiasticarum rerum iudicia, conc. Confl., CXXXVIII, 817. — Ut ecclesiasticus honor et, conc. Ticin., id., 764.

Ut episcopi, abbates et, stat. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut episcopi accusatores fratrum, conc. Carth. iv, LXXXIV, 204; CXIX, 1036; CXXX, 546. — Ut episcopi ad concilium, conc. Laodic., LXVII, 953. — Ut episcopi ad concilium, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopi atque abbates, conc. Pist., CXXXVIII, 756. — Ut episcopi canonicas, conc. Ticin., id., 258. — Ut episcopi canonicas, *ibid.*, 566. — Ut episcopi comites et, *ibid.*, 766. — Ut episcopi et iudices judica, conc. Remens., CXL, 564; CLXI, 578. — Ut episcopi presbyteri, conc. Carthag., LXVII, 191. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Laodic., id., 953. — Ut episcopi et presbyteri, conc. Mogunt., CLXI, 885. — Ut episcopi extra propriam, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopi filios suos, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi incestuosos homines, conc. Lingon., CXXIV, 1090. — Ut episcopi incestuosos pariter, *ibid.* — Ut episcopi incestuosos penitus, conc. Mogunt., CXII, 1577. — Ut episcopi in civitatibus, conc. Ticin., CXXXVIII, 765. — Ut episcopi in rebus, statut. Ludovici II, id., 755. — Ut episcopi in rebus, conc. Hispanens., CXL, 611; CLXI, 425. — Ut episcopi iudicio Donatistae, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi iudicio metropolitanorum, conc. Laodic., LXXXVIII, 835; CXIX, 1005; CLXIII, 629. — Ut episcopi iudicio metropolitanorum, conc. Aurelian., CLX, 552; CLXI, 548. — Ut episcopi ministerium suum, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi nonnisi jejuni, conc. Meldens., CXL, 739; CLXI, 121, 1071; CLXXXVII, 1858. — Ut episcopi non passim, conc. Sardic., LXVII, 952. — Ut episcopi non passim, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopi non proficiantur, conc. Carthag., LVI, 126. — Ut episcopi nullam inquietudinem, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut episcopi parochias presbyterorum, *ibid.*, 534. — Ut episcopi provideant quem, conc. Arelat., CXL, 695; CLXI, 217. — Ut episcopi, presbyteri et diacones, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 950, 953; LXXXIV, 191; CXXX, 333. — Ut episcopi, presbyteri et diaconi, *ibid.*, LVI, 425; LXVII, 950; LXXXVIII, 942. — Ut episcopi protestatem habeant, conc. Moguntin., CXII, 1567; CXXXVIII, 541; CXL, 885; CLXI, 902. — Ut episcopi providentia virginibus, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi puellarum monasteria, conc. Leptinen., LXXXIX, 822. — Ut episcopi, quidquid nomine, conc. Hippon., LXVII, 951. — Ut episcopi qui in causa, conc. Septimunic., id., 952. — Ut episcopi qui in, conc. Zellens., *ibid.* — Ut episcopi qui plebes, conc. Meldens., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut episcopi rem ecclesiae, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi rem ecclesiae, conc. Hippon., *ibid.* — Ut episcopi de subjectis, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi secundum sacram, conc. Ticin., CXXXVIII, 764. — Ut episcopi sine formata, conc. Carthag., LXVII, 952. — Ut episcopi sermones et, conc. Remens., CXC, 579; CLXI, 585. — Ut episcopi sive clerici, conc. Carthag., LXVII, 955. — Ut episcopi sive presbyteri, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopi iudicantibus condemnatus, conc. Carthag., id., 953. — Ut episcopi si causam, *ibid.*, 952. — Ut episcopi sub occasione, conc. Tolosan., CXXXVIII, 534. — Ut episcopi synodus a, *ibid.* — Ut episcopi trans mare, conc. Carthag. in, LXXXIV, 192. — Ut episcopi universique sacerdotes, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 686. — Ut episcopi vel abbates, conc. Remens., CLXI, 569. — Ut episcopi vel clerici, filios, conc. Carthag., LVI, 425; LXXXIV, 191; LXXXVIII, 928; CXXX, 535. — Ut episcopi vel clerici in, *ibid.*, LVI, 425; LXXXIV, 191. — Ut episcopi vel clerici, *ibid.*, LXVII, 194; CXXX, 535. — Ut episcopi vel clerici, conc. Sardic., LXVII, 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Antioch., id., 950. — Ut episcopi vel clerici, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopi vel clerici, conc. Constantin., id., 950.

Ut episcopo non liceat, conc. Antioch., LVI, 799. — Ut episcopo ordinato, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut episcoporum iudicio poenitentiae, *ibid.*, 952. — Ut episcoporum praesente orationes, conc. Narcon., LXXXIV, 607. — Ut episcoporum sine metropolitanis, conc. Arelat., LXXXIV, 241. — Ut episcopos ab eis, conc. Carthag., LXVII, 953. — Ut episcopos absque consilio, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; CXIX, 1006; CXXX, 545. — Ut episcopus accusatores fratrum, *ibid.*, LVI, 882. — Ut episcopus accusatores fratrum, conc. Aurelian., CXL, 916. — Ut episcopus accusatos presbyteros, conc. Carth., LXVII, 952. — Ut episcopus a communione, *ibid.*, 953. — Ut episcopus ad aliam, conc. Nicen., CXIX, 1009. — Ut episcopus ad synodum, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXXX, 545. — Ut episcopus alienum, conc. Nicen., LXXXVIII, 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Sardic., id., 951. — Ut episcopus alienum, conc. Antioch., id., 951. — Ut episcopus alienum clericum, conc. Car-

thag., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Zellens., id., 949. — Ut episcopus a tribus, conc. Nicen., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Laodic., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Antioch., *ibid.* — Ut episcopus a tribus, conc. Carthag., *ibid.* — Ut episcopus homo approbatus, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut episcopus curam gerat, conc. Aurelian., CXIX, 1084. — Ut episcopus de loco, conc. Carth., LVI, 881; LXXXIV, 201; CXXX, 545; CLXI, 565, 1145. — Ut episcopus gentium libros, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; CXIX, 1044; CXII, 544; CXL, 579; CLXI, 584. — Ut episcopus gubernationem viduarum, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; CXII, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus, ille qui conc. Epan., XCIX, 1009. — Ut episcopus in dicecesim, conc. Carth., LXVII, 950. — Ut episcopus in ecclesia, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 203; CXIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus in quolibet, *ibid.*, CXIX, 547. — Ut episcopus in villa, conc. Laodic., LXVII, 950. — Ut episcopus matris non, conc. Hippon., id., 951. — Ut episcopus monasterium, conc. Rothomag., CXXXII, 515; CXI, 805; CLXI, 561, 1180; CLXXXVIII, 522. — Ut episcopus nec provocatus, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 202; CXIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus non longe, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; CXIX, 1044; CXXX, 544; CXXXII, 508. — Ut episcopus non ordinatur, *ibid.*, LXVII, 950.

Ut episcopus nullam causam, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; CXIX, 1036; CXXX, 545. — Ut episcopus nullam rei, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 202; CXIX, 1044; CXXX, 545. — Ut episcopus nullum prohibeat, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 206; CXIX, 1066; CXXX, 546. — Ut episcopus nullum prohibeat, conc. Valent., CXL, 677. — Ut episcopus omnes, conc. Ticin., CXXXVIII, 538. — Ut episcopus omnes, *ibid.*, 566. — Ut episcopus ordinatus, conc. Mileni., LXVIII, 949. — Ut episcopus praesentibus, conc. Laodic., id., 951. — Ut episcopus, presbyter vel, canon. apost., CXIX, 1044. — Ut episcopus qui ab omnibus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus quilibet loco, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 205; CXIX, 1045. — Ut episcopus qui necessitate, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut episcopus qui non, conc. Tusitrit., id., 953. — Ut episcopus qui ordinatus, conc. Ancyrin., id., 949. — Ut episcopus qui secunda, conc. Zellens., id., 953. — Ut episcopus qui sine, conc. Carthag., id., 951. — Ut episcopus qui suscepta, conc. Antioch., id., 949. — Ut episcopus rebus ecclesiae, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 205; CXIX, 1032; CXXX, 545. — Ut episcopus sibi successorem, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut episcopus si fieri potest, conc. Nicen., CXIX, 1005. — Ut episcopus sine metropolitano, conc. Antioch., LXVII, 952. — Ut episcopus tuitionem testamentorum, conc. Carthag., LVI, 881; LXXXIV, 201; CXIX, 1044; CXXX, 544. — Ut episcopus vel quicumque, *ibid.*, LVI, 870. — Ut episcopus vilem suppellectilem, *ibid.*, LVI, 881; LXXXIV, 201; CXII, 1051, 1044; CXXX, 544. — Ut ergo haec possint, conc. Nicen., LVI, 591. — Ut etiam per solemnissimos, conc. Carthag., id., 421; LXVII, 960. — Ut evangelica auctoritate et, conc. Ingelth., CXXXVIII, 852. — Ut exceptis senibus qui, conc. Mazarin., LXVII, 955. — Ut exceptis senibus qui, conc. Thudrit., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Theuit., *ibid.* — Ut exceptis senibus qui, conc. Septimunic., *ibid.* — Ut excommunicatis sive clericis, conc. Carthag., id., 959. — Ut excommunicatis a sacerdote, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut ex decimis quatuor, canon. Hincemari, CXXV, 779. — Ut expleta sollemnitate, conc. Gerundens., CXXX, 425. — Ut extra conciliarum, conc. Telens., LVI, 727; LXXXIV, 257. — Ut extra statuta tempora, conc. Compenn., CXL, 736; CLXI, 111. — Ut filii episcoporum, conc. Carthag., LVI, 124; LXVII, 951. — Ut filii episcoporum, *ibid.*, 951. — Ut filii sacerdotum vel, *ibid.*, LXXXIV, 191; LXXXVIII, 906; CXII, 532. — Ut filius noster cum, conc. Carisac., CXXXVIII, 778. — Ut filius noster talem, *ibid.*, 777. — Ut gentilibus vel etiam, conc. Carthag., LVI, 424. — Ut haeretici in haeretis, conc. Laodic., LXVII, 958. — Ut hi in quorum, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut hi qui frequent, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut hi qui monasteria, conc. Meldens., CXXXII, 539. — Ut hi qui per disciplinam, conc. Caesariensis, LXXXIV, 516. — Ut hi qui se abdicant, conc. Nicen., LXVII, 957. — Ut hi qui sicut muti, conc. Ascyrit., *ibid.* — Ut hi qui uxores, conc. Carthag., id., 952. — Ut homines comitum nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut honor domino et spiritali, conc. Ticin., id., 764. — Ut idem missi perquirant, statut. Ludovici II, id., 621. — Ut illis plebes, conc. Carthag., XI, 1215; XLIII, 814. — Ut illis quam quam, conc. Meldens., CXL, 805; CXXXII, 516; CLXI, 582. — Ut ibi coloni tam fiscales, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut

illi Franci qui consum. *ibid.*, 711. — Ut illi qui ex hac, *ibid.*, 702. — Ut illis hominibus qui, conc. Confl., id., 672. — Ut illi traditiones injuste, conc. Tusiac., id., 721. — Ut illud divini oraculi, conc. Toletan. xi, LXXXIV, 364. — Ut imperiales homines ad, conc. Ravenn., CXXXVIII, 812. — Ut imperialis honor ab, conc. Ticin., id., 761. — Ut implicati negotiis alienis, conc. Carthag., LXXXIV, 26. — Ut inecum nullus sibi, conc. Lingon., CXXIV, 1091. — Ut in circuitione parochie, conc. Tolosan., CXXXVIII, 532. — Ut in civitate ubi pontifex, conc. Arvern. ii, LXXXIV, 296. — Ut in civitatibus errare, conc. Augustod., XCVI, 577; XCIX, 1035. — Ut in civitatibus et, conc. Suesdon., CXXXVIII, 592. — Ut in denariis novæ, conc. Pist., id., 703. — Ut in domibus clericorum, conc. Claramont., CLXII, 717. — Ut in domibus ecclesiarum, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut in eligendis episcopis, conc. Rom., sub Eugenio II, XCII, 685. — Ut in nulla ecclesia, epist. canon. CXXXVIII, 448. — Ut in omni regno, conc. Pist., id., 709. — Ut in ordinando episcopo, conc. Carthag., LXVII, 949. — Ut in peregrinationem exteriori, canon. Hibern., XCVI, 1285. — Ut in plebe aliena, conc. Juncens., LXVII, 951. — Ut in proximis Kalendis, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut in Quadragesima natalitia, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut in Quadragesima nuptiæ, *ibid.*. — Ut in Quadragesima, quinta, *ibid.*. — Ut in Quadragesima, Sabbato, *ibid.*. — Ut inquirant de singulis, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 621. — Ut inquirant diligentissime missi, *ibid.*, 622. — Ut in sabbato sancto, conc. Arausac., CXL, 886; CLXI, 275. — Ut in sacerdotibus ordinandis, conc. Carthag., LVI, 881; CLXI, 1006. — Ut in sacramentis corporis, *ibid.*, LVI, 426; LXVII, 194; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 840; CXXX, 335; CLXI, 785; CLXI, 163, 164. — Ut in sacrificio absque, *ibid.*, LXVII, 960. — Ut in singulis paribus, conc. Marsican., CXXXVIII, 354. — Ut institutio missarum sicut, conc. Gerundens., CXXX, 423; CXL, 687; CLXI, 215. — Ut interventores episcopis, conc. Narrian., LXVII, 950. — Ut ipsi arimani frequentibus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut ipsi nutus sibi, conc. Marsican., id., 555. — Ut is qui laicus, conc. Teiens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut jejuni ad confirmationem, conc. Aurelian., CXL, 738; CLXI, 120, 1071; CLXXXVII, 1857. — Ut iudices aut potestates, *ibid.*, CXL, 835; CLXI, 903. — Ut ius ecclesiasticum et, conc. Belio., CXXXVIII, 545. — Ut iuxta Nicæni venerandi, conc. Forojul., XCIX, 297. — Ut iuxta regum capitulare, conc. Pist., CXXXVIII, 710. — Ut laicalibus vestimentis clericis, conc. Mogunt., CXXXII, 257. — Ut laicalibus vestimentis clericis, conc. Tribut., CXL, 681; CLXI, 501. — Ut laici ad missas, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut laici, contemptores canonum, conc. Carthag., CXL, 896; CLXI, 905. — Ut laici inter clericos, conc. Mogunt., CLXI, 1072. — Ut laici non sint, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 651. — Ut laici omnino non, conc. Leptineus., LXXXIX, 821. — Ut laici presbyteros non, *ibid.*. — Ut laici presbyteros non, conc. Mogunt., CXL, 695; CLXI, 216, 1091. — Ut laici presbyteros sine, conc. Augustod., CXXXVIII, 816. — Ut laici secus altare quo, conc. Mogunt., CXL, 693; CLXI, 198. — Ut laici, sine episcopali, conc. Ingelb., CXXXVIII, 852. — Ut laicus, qui alterius, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut laicus uxorem simul, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316.

Ut lectores dum ad annos, conc. Carthag., LXVII, 956. — Ut lectores oratio non utantur, conc. Laodic., *ibid.*. — Ut lectores populum, conc. Carthag., LVI, 420. — Ut lectores usque ad annos, *ibid.*, 425. — Ut legati ad ducem, conc. Marsan., CXXXVIII, 555. — Ut lex continentia et Deo, conc. Rom. sub Innocent. II, CLXXXVII, 1387. — Ut lex et iustitia, conc. Pist., CXXXVIII, 700. — Ut libera legatio ab, conc. Carthag., LXVII, 215. — Ut liberi homines nullum, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 759. — Ut liceat passionem martyrum, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut liceat sive presbyteris, conc. Sardic., id., 953. — Ut liceat unicuique episcopo, conc. Mazaran., LXVII, 952. — Ut loca quæ semel, conc. Aquigran., CXL, 676. — Ut loca quæ semel, conc. Chalced., CLXI, 202, 1086. — Ut loca quod semel, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 627. — Ut longe alius excellat, conc. Forojul., XCIX, 296. — Ut matricularios habeat, canon. Hincmar., CXXV, 779. — Ut medio Maio, omnes, conc. Antisiod., LXXII, 965. — Ut melius et commodius, conc. Pist., CXXXVIII, 706. — Ut mensura et pondera justa, conc. Mogunt., CXL, 1011; CLXI, 893. — Ut mercatus die Dominico, conc. apud S. Medard., CXL, 641. — Ut mercatus die Dominico, conc. Compènd., CLXI, 1122. — Ut ministri comitum in, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut ministri non habeant, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut ministri oratio non utantur, *ibid.*. — Ut missi

in illorum, conc. Silvanect., CXXXVIII, 604. — Ut missi in illorum, conc. Confl., id., 680. — Ut missi nostri comitibus, conc. Suesion., id., 595. — Ut missi nostri de locis, conc. Tusiac., id., 723. — Ut missi nostri de omnibus, *ibid.*. — Ut missi nostri diligenter, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi nostri diligenter, *ibid.*. — Ut missi nostri eis, conc. Confl., id., 676. — Ut missi nostri expressæ, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi nostri iustitias, conc. Tusiac., id., 723. — Ut missi nostri omnibus, conc. Suesion., CXXXII, 564. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, CXXXVIII, 596. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri omnibus, *ibid.*, 596. — Ut missi nostri per civitates, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, *ibid.*, 593. — Ut missi nostri per, statut. Ludovici II, id., 622. — Ut missi nostri perquirant, *ibid.*, 623. — Ut missi nostri per singulas, conc. Suesion., id., 594. — Ut missi regii per civitates, canon. Hincmar., CXXV, 1075. — Ut missi commendatur ut, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut monachi abbati suo, conc. Augustod., XCIX, 1053. — Ut monachi, quibus monasteriorum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 552. — Ut monachi vel abbates, conc. Rothomag., id., 921. — Ut monachi et monachæ, conc. Augustod., CLXI, 567. — Ut monasteria et monachorum, conc. Arelat., XCIX, 1055. — Ut monasterium a nobis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 775. — Ut moriente Romano pontifice, conc. Rom. sub S. Nicolao, CXLIII, 1315.

Ut morticina sunt in, canon. Adamam., LXXXVIII, 815. — Ut morticina sunt in, canon. Hibern., XCVI, 1525. — Ut mulierem clericus non, conc. Zellen., LXVII, 956. — Ut mulierem, id est viduam, conc. Teiens., LVI, 728; LXXXIV, 237. — Ut mulieres ad altare, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieres fornicantes, conc. Ancyrin., id., 957. — Ut mulieres omnes ecclesias, conc. Casarogust., LXXXIV, 315; CXXX, 425. — Ut mulieres quæ apud Græcos, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut mulieribus in monasterium, conc. Augustod., XCIX, 1055. — Ut mulier juncta alii, canon. Hibern., XCVI, 1501. — Ut mulier Longobarda sit, statut. Wido., CXXXVIII, 804. — Ut mulier quæ duobus, conc. Neocesari., LXVII, 937. — Ut multiplex juramentorum, conc. Meldens., CXXXII, 545; CXL, 875; CLXI, 795. — Ut ne de civitate, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut negligentes poenitentiam, conc. Carthag., LVI, 882; LXXXIV, 205; CXXX, 347; CXXXII, 235; CXL, 987; CLXI, 853. — Ut negligiores poenitentes, conc. Lingon., CXXIV, 1081. — Ut nemo a sacro, conc. Parisiens., CXI, 752, 1075; CLXI, 411. — Ut nemo despiciat litteras, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut nemo episcoporum hominem, conc. Confl., id., 672. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Sparnac., id., 551. — Ut nemo episcoporum quemlibet, conc. Col u., CXXXIX, 491. — Ut nemo episcoporum vel, conc. Meldens., CXXXII, 206, 345; CXI, 741, 861; CLXI, 848, 1252. — Ut nemo episcopo vivere, conc. Sparnac., CXXXVIII, 551. — Ut nemo episcopus, nemo, conc. Pist., id., 735. — Ut nemo eum qui, conc. Nicæn., XCIX, 1008. — Ut nemo fidelium nostrorum, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut nemo in precibus, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 960; LXXXIV, 192; CXXX, 335. — Ut nemo laicorum presbyteros, conc. Meldens., CXXXII, 251. — Ut nemo nisi consentiente, conc. Erford., CXXXVIII, 820; CXI, 889; CLXI, 275. — Ut nemo per quemlibet, conc. Marsican., CXXXVIII, 555. — Ut nemo presumat alterius, statut. Ludovici II, id., 758. — Ut nemo presbyter, conc. Roman. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nemo presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 776. — Ut nemo presbyterorum, *ibid.*, 775. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Meldens., CXXXII, 216; CXL, 705; CLXI, 251. — Ut nemo quemlibet mortuum, conc. Sparnac., CXXXVIII, 554. — Ut nemo virgines aut, conc. Carisiac., id., 650. — Ut neophyti non ordinantur, conc. Nicæn., LXVII, 949. — Ut neophyti non ordinantur, conc. Sardic., id. — Ut nequaquam episcopus de, conc. African., XCIX, 1003. — Ut neque nuper assumptus, conc. Nicæn., id., 937. — Ut ne quis benedictionem, conc. Aurelian., id., 1071. — Ut ne quis clericus, conc. Nicæn., id., 1008. — Ut nihil aliud perus, canon. Hibern., XCVI, 1506. — Ut non exorcizent illi, conc. Laodic., LXVII, 957. — Ut non liceat clerico, conc. Chalcedon., LXXXIV, 27. — Ut non liceat clericum, conc. Septimuni., LXXII, 957. — Ut non liceat episcopo, conc. Rothomag., CXL, 570; CLXI, 582. — Ut non liceat hæreticum, conc. Carthag., LXVII, 958. — Ut non liceat in, conc. Laodic., id. — Ut non liceat in dominicia, *ibid.*, 960. — Ut non liceat preces canonicas, *ibid.*, 956. — Ut non liceat prius, *ibid.*. — Ut non liceat presbytero, conc. Antioch., LVI, 798. — Ut non liceat uno tempore, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 687. — Ut non occasione victus, canon. Hincmar.,

CXXV, 801. — Ut non plures ad suscipiendum, conc. apud S. Medard., CLXI, 145. — Ut non presbyter, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 835. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Marsic., CXXXVIII, 577. — Ut nostri fideles, unusquisque, conc. Conf., id., 675. — Ut Novatianus vel etiam, conc. Laodic., LXVII, 938. — Ut nulli ecclesia cuiuslibet, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nulla mulier in cubiculum, conc. Maticens., XCIX, 1040. — Ut nulli alteri per, conc. Pist., CXXXII, 544. — Ut nulli apostolicis sedis, conc. Rom. sub Symmacho, id., 358. — Ut nulli civium Pasche, conc. Aurelian., LXXXIV, 277; CXXX, 411; CXXXII, 536; CLXI, 266. — Ut nulli civium Pasche, conc. Arelat., XCIX, 1025. — Ut nulli clericorum liceat, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nulli de servili, conc. Triburt., CXXXII, 273; CLX, 628; CLXI, 453, 1441. — Ut nulli episcopatum, conc. Arvern., LXXXIV, 297. — Ut nulli episcopi vel, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 194; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 897; CV, 878; CXXX, 534; CXXXII, 202; CLX, 690; CLXI, 214. — Ut nulli episcopo, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 826. — Ut nulli episcoporum, conc. Tarracon., LXXXIV, 311; CXXX, 422; CXXXII, 261. — Ut nulli illi concubinarum, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nulli sacerdotum extra, epist. canonic., CXXXVIII, 444. — Ut nullum episcopus prohibeat, conc. Carthag., IV, CLXI, 203, 1090. — Ut nullus abbas decimas, conc. Rom. v, CXLVIII, 801. — Ut nullus ad angelos, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus ad ecclesias, *ibid.*, 958. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*, 959. — Ut nullus a Judæis, *ibid.*. — Ut nullus alienum, conc. Valletan., LXXXIV, 528. — Ut nullus alienum clericum, conc. Valent., CXXX, 452. — Ut nullus Christianus a, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut nullus Christianus ballare, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus clericorum, conc. Carthag., LVI, 426; LXXXIV, 191; CXXX, 555. — Ut nullus clericorum, conc. Aurelian., LXXXIV, 279. — Ut nullus clericorum comam, conc. Barcelona., id., 607. — Ut nullus clericorum, conc. Agath., CLXI, 1167. — Ut nullus clericum seu, conc. Arvern., LXXXIV, 296. — Ut nullus clericus ad iudicem, conc. Marsican., CXI, 912. — Ut nullus clericus feneret, conc. Nicen., LXVII, 956. — Ut nullus clericus fomeret, conc. Carthag., id. — Ut nullus clericus neque laicus, conc. Maticens., XCIX, 1035. — Ut nullus clericus sagum., *ibid.*, 1017. — Ut nullus clericus vestimenta, conc. Adrisphach., II, CXXX, 257. — Ut nullus comitum Arimannos, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut nullus conventus synodalis, conc. Arausic., XCIX, 996. — Ut nullus cum hæreticis, conc. Laodic., LXVII, 959. — Ut nullus cum hæreticis, *ibid.*. — Ut nullus cum paganis, *ibid.*. — Ut nullus de alio chrismate, conc. Lugdun., CXL, 1071. — Ut nullus de domo, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut nullus deinceps episcopos, conc. Meidens., CXXXII, 546. — Ut nullus deinceps in, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut nullus deinceps in, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus deinceps sepulturam, *ibid.*, 717. — Ut nullus ecclesiasticorum, conc. Claromont., id., 718. — Ut nullus ecclesiasticus femina, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 754. — Ut nullus episcoporum, conc. Arvern. n, LXXXIV, 297. — Ut nullus episcoporum se, synod. Parisiens., LXXX, 451. — Ut nullus episcoporum vel, conc. apud S. Medard., CXL, 611. — Ut nullus episcoporum vel, conc. Compend., CLXI, 268. — Ut nullus episcopos, conc. Antioch., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus, *ibid.*, 953. — Ut nullus episcopus alienam, conc. Carthag., id., 951. — Ut nullus episcopus alium, conc. Arelat., LXXXIX, 240; CXXX, 577; CXL, 587; CLXI, 591. — Ut nullus episcopos aliusque, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 683. — Ut nullus episcopos cathedram, conc. Carthag., LXVII, 950. — Ut nullus episcopus dimissa, *ibid.*. — Ut nullus episcopus hæredes, *ibid.*, LXVII, 951. — Ut nullus episcopus plebem, *ibid.*. — Ut nullus episcopus, presbyter, conc. Arvern. n, LXXXIV, 296. — Ut nullus episcopus presbyterum, conc. Rothomag., CXXXII, 558. — Ut nullus episcopos prioribus, conc. Milevit., LXVII, 953. — Ut nullus episcopos vel, conc. Nicen., id., 952. — Ut nullus episcopus vel, conc. Sardie., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Antioch., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Carthag., id. — Ut nullus episcopus vel, conc. Hispanens., CXL, 581; CXL, 588. — Ut nullus ex ecclesiastico, conc. Remens., CLXI, 637; CLXI, 493, 1215. — Ut nullus ex laica, conc. Rom. sub S. Sylvestro, VIII, 837. — Ut nullus ex laica, conc. Arvern. n, LXXXIV, 297. — Ut nullus familiaritates, conc. Augustod., XCVI, 577. — Ut nullus dat decimas, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus habitura monachi, conc. Romano. sub S. Nicolao, CXLIII, 1316. — Ut nullus in Dominicis, conc. Venet., CXL, 1093. — Ut nullus infidelium nostrorum, conc. Tusiac.,

CXXXVIII, 721. — Ut nullus in prelatio, statut. Ludovici II, id., 627. — Ut nullus in omni, conc. Marsican., id., 554. — Ut nullus iudicum de, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut nullus iudicum neque, *ibid.*, CXI, 912. — Ut nullus iudex de aliis, *ibid.*, LXXX, 453. — Ut nullus iudex neque, conc. Chalcedon. CXIX, 1040. — Ut nullus iudex neque, conc. Lingon., CXXIV, 1107. — Ut nullus Kalendas Januarii, conc. Romano, CXXXIV, 43. — Ut nullus laicorum presbyterum, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut nullus laicus ad quemlibet, conc. Rom. sub Nicolao., CXLIII, 1516. — Ut nullus laicos, clericus, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus missam audiat, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1515. — Ut nullus more solito, conc. Pist., CXXXVIII, 704. — Ut nullus obligatum cuiquam, conc. Toletan. I, LXXXIV, 26. — Ut nullus omnino munera, conc. Moguntin., CXI, 693; CLXI, 216, 1092. — Ut nullus ordinetur nisi, conc. Carthag., LVI, 425; LXVII, 962; LXXXIV, 192; CXXX, 555. — Ut nullus peregrinus, conc. Antioch., LXVII, 960. — Ut nullus presumat Deo, conc. Roman., CXXXIV, 46. — Ut nullus presbyter abque, conc. Remens., CXL, 634, 1067; CLXI, 192. — Ut nullus presbyter ad, conc. Aurelian., CX, 485; CXXXII, 204, 259; CXL, 642, 696; CLXI, 217. — Ut nullus presbyter aut, conc. Lingon., CXXIV, 1077. — Ut nullus presbyter, capellanus, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut nullus presbyter incedat, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter, diaconus, epist. canonic., CXXXVIII, 445. — Ut nullus presbyter, diaconus, *ibid.*, LVI, 890; CXXXVIII, 446. — Ut nullus presbyter in, conc. Leptinens., LXXXIV, 831. — Ut nullus presbyter missam, conc. Rom. sub S. Sylvestro, CXXXII, 238. — Ut nullus presbyter presumat, canon. Hincmari., CXXV, 775. — Ut nullus presbyter presumat, conc. Remens., CXL, 684; CLXI, 198. — Ut nullus presbyterorum, epist. canonic., LVI, 892. — Ut nullus presbyterorum ad, canon. Hincmari., CXXV, 776. — Ut nullus presbyterorum quando, conc. Nannet., CXL, 653; CLXI, 499. — Ut nullus presbyterorum vel, conc. Tarracon., CXXXIV, 57. — Ut nullus presbyter sacra, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut nullus presbyter uxorem, conc. Rothomag., CXXXVIII, 921.

Ut nullus sacerdos aut, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus sacerdotum, epist. canonic., LVI, 891. — Ut nullus sibi præbendam, conc. Claromont., CLXII, 717. — Ut nullus servilibus, conc. Aurelian. n, LXXXIV, 284. — Ut nullus vivente episcopo, conc. Arvern. n, id., 297; CXL, 604; CLXI, 416. — Ut oblationes fidelium quater, conc. Ingelb., CXXXVIII, 832. — Ut omnes Ecclesiam ab, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut omnes maximam curam, conc. Lingon., CXXIV, 1106. — Ut omnes nostri fideles, conc. Pist., CXXXVIII, 753. — Ut omnes nostri fideles, conc. Carisiac., id., 780. — Ut omnes presbyteri ante, conc. Autistod., LXII, 963. — Ut omnes qui fidelitatem, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut omnes qui firmitatem, conc. Conf., id., 676. — Ut omnes servi vel, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut omnibus denuntiatur qualiter, conc. Silvac., CXXXVIII, 603. — Ut omni Dominica die, canon. Hincmari., CXXV, 774. — Ut omnimodis diligentissima, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 753. — Ut omnis Christianus procuret, conc. Roman. v, CXLVIII, 802. — Ut omnis clericus ad, conc. Claromont., CLXII, 718. — Ut omnis controversia quæ, conc. Moguntin., CXXXVIII, 581. — Ut omnis controversia quæ, conc. Herdens., CXI, 789; CLXI, 668, 1302. — Ut omnis decimatio ab, conc. Ravenn., CXXXVIII, 813. — Ut omnis decimatio in, conc. Augustod., id., 836. — Ut omnis homo, tam, conc. Narbonn., LXXXIV, 611. — Ut omnis presbyter habeat, conc. Turonens., CXXXII, 205; CXL, 754, 1075. — Ut omnis presbyter omnibus, conc. Remens., CXXXII, 243; CXL, 637; CLXI, 482. — Ut omnia presbyteri thesaurum, canon. Hincmari., CXXV, 774. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Conf., CXXXVIII, 674. — Ut omnium præteritorum malorum, conc. Marsican., id., 576. — Ut ordinatus episcopis, conc. Carthag., LVI, 421. — Ut ordinis ecclesiastici presbyteri, conc. Maticens., XCIX, 1015. — Ut pactum quod a beatæ, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pagenses Franci qui, conc. Pist., id., 710. — Ut parentes filios suos, conc. Arelat., CXXXII, 243. — Ut parochiarum clericis, conc. Aurelian., CXL, 682; CLXI, 498. — Ut paschali hebdomada festive, conc. Ingelb., CXXXVIII, 852. — Ut pastus imperatoris ab, conc. Ravenn., id., 813. — Ut patrimonium seu suburbana, *ibid.*, 811. — Ut Pauliani baptizentur, conc. Nicen., LXVII, 958. — Ut Paulianus et qui, *ibid.*, XCIX, 1066. — Ut pax Dei, quam vulgo, conc. Julibon., CXLIX, 1224. — Ut pax et disciplina, synod. Parisiens., LXXX, 463. — Ut peregrino episcopo locus, conc. Arelat., CXXX, 578. — Ut per

ricos nullo, conc. Rom. sub Nicolao, CXLIII, 1516. — Ut per Simoniacam hæresim, *ibid.* — Ut per singulas civitates, statut. Ludovici II, CXXXVIII, 623. — Ut per singulas provincias, conc. Chalced., XCIX, 995. — Ut servatores rerum ecclesiasticarum, conc. Meldens., CXXXII, 339; CXL, 895; CLXI, 849. — Ut plebes Ecclesie nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 814. — Ut plus non mittantur, conc. Leptin., LXXXIX, 822. — Ut poenitens, ostensis necessariis, conc. Lingon., CXXIV, 1078. — Ut poenitentes epulis non, conc. Barcinon., CXXIV, 507. — Ut poenitentes conjugatis ex, conc. Arelat., CXL, 1006. — Ut poenitentia super homicidiis, conc. Tribut., CXXXII, 287. — Ut poenitentes inscri litterarum, synod. Hilarii, LXXXIV, 26. — Ut poenitentibus secundum differentiam, conc. Carthag., LVI, 427; LXVII, 195; LXXXIV, 195; LXXXVIII, 872; CV, 679; CXXX, 551; CXL, 987; CLXI, 857.

— Ut populus ad celebrandam, conc. Arelat., CXL, 1070. — Ut populus admonetur ut, conc. Rothom., CXXXII, 356; CXL, 686; CLXI, 504. — Ut post duas hebdomadas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut post evangelium finito, conc. Rothomag., CXL, 1073. — Ut post nos cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 778. — Ut postquam de capitulo, statut. Ludovici II, id., 757. — Ut præcepta inlicita de, conc. Bellovac., id., 546. — Ut præcepta quæ avus, *ibid.*, 546. — Ut prægnantes mulieres baptizentur, conc. Neocæs., LXVII, 960. — Ut præter conscientiam episcopi, conc. Gangr., id., 951. — Ut præter Scripturas canonicas, conc. Carthag., LVI, 428, 871; LXVII, 960. — Ut præter Scripturas canonicas, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut præcaris de quinquennio, conc. Meldens., CXXXII, 263. — Ut præcaris de quinquennio, conc. Bellovac., CXL, 706; CLXI, 253. — Ut præcaris et commutationes, conc. Meldens., CXXXII, 263. — Ut præcaris et commutationes, conc. Sparsac., CXXXVIII, 548. — Ut præcaris et commutationes, conc. Bellovac., CXL, 706; CLXI, 252. — Ut orces et prælationes, conc. African., CXL, 1071.

— Ut presbyter ante triginta, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyter formalis dare, conc. Antioch., *ibid.* — Ut presbyteri abstinentes, conc. Ancyrin., *ibid.* — Ut presbyteri aliorum regionis, conc. Neocæs., id., 955. — Ut presbyteri a turpibus, conc. Aurelian., CXL, 647; CLXI, 499. — Ut presbyteri bene vivere, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri civitates, conc. Ancyrin., LXVII, 954. — Ut presbyteri in cana, conc. Meldens., CXL, 741. — Ut presbyter inconsulto episcopo, conc. Carthag., LXVII, 954; LXXXIV, 195; CXXX, 554. — Ut presbyter inconsulto episcopo, *ibid.*, LXVII, 954; CXXX, 554; CLXI, 857. — Ut presbyter in convivio, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyteri non vadant, conc. Tribut., CXXXII, 287; CXL, 764; CLXI, 754; CXXXVII, 1069. — Ut presbyteri nulla tenus, conc. Meldens., CXXXII, 268; CXL, 641; CLXI, 487. — Ut presbyteri parochianis suis, conc. Pist., CXXXVIII, 754. — Ut presbyteri per plebes, conc. Rhemens., CXL, 695; CXLI, 216. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Nicen., CXXXII, 263. — Ut presbyteri plebibus annuntient, conc. Aurelian., CXL, 685; CLXI, 272, 1125. — Ut presbyteri privatim fidelibus, conc. Regiens., CXXX, 589; CLXI, 611, 1069. — Ut presbyteri qui in, conc. Lingon., CXXIV, 1104. — Ut presbyteri qui in, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 688. — Ut presbyteri qui prope, conc. Tolos., CXXXVIII, 852. — Ut presbyteri rem Ecclesie conc. Ancyrin., LXVII, 954. — Ut presbyteri rem Ecclesie conc. Hippon., *ibid.* — Ut presbyteri sine conscientia, conc. Arelat., CXXX, 378. — Ut presbyteri sine sacro, conc. Leptin., LXXXIX, 821. — Ut presbyteri sub sigillo, *ibid.*, 821. — Ut presbyteri vel quilibet, conc. Meldens., CXXXII, 275. — Ut presbyter non consulto, conc. Carthag., LVI, 428; LXXXIV, 193; CXXXII, 253; CXL, 999. — Ut presbyter ordinatus, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyter presbyterum, diaconum, conc. Arelat., XCIX, 1018. — Ut presbyter qui immolavit, conc. Ancyrin., LXVII, 954. — Ut presbyter qui reatum, conc. Carthag., *ibid.* — Ut presbyter qui sanctum, conc. Lingon., CXXIV, 1105. — Ut presbyter semper Eucharistiam, conc. Wormat., CXL, 754; CLXI, 1079. — Ut presbyter si uxorem, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut presbyter vel diaconus, conc. Antioch., id., 953. — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Carth. g., *ibid.* — Ut presbyter vel diaconus, conc. Toletan., CXXXII, 223. — Ut primæ sedis episcopus, conc. Carthag., LVI, 426; LXVII, 194, 954; LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXL, 550. — Ut primates diversarum provinciarum, *ibid.*, LXVII, 954. — Ut privilegium sanctæ Romanæ, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut pro loco sepulture,

canon. Hincmar. CXXV, 794. — Ut propter causas ecclesiasticas, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut psalmus quinquagesimus ante, conc. Barcinon., LXXXIV, 607. — Ut pueri ante quatuordecim, conc. Aurelian., CXL, 1084. — Ut quæcunque Ecclesie Donatistarum, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quæ sunt ecclesiasticæ, conc. Antioch., LVI, 800. — Ut quando de infantibus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut quando missi nostri, conc. Silvac., CXXXVIII, 605. — Ut quando presbyteri per, canon. Hincmar., 125, 777. — Ut quatuordecim dies omnes, conc. Salegust., CXL, 1059; CLXI, 894. — Ut quia apud Carthaginem, conc. Carthag., XI, 1201; XLIII, 814. — Ut qui adulterium commiserint, conc. Ancyrin., LXVII, 957. — Ut quia firmitas amicitias, conc. Furonens., CXXXVIII, 785. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui aliquibus sceleribus, conc. Themit., *ibid.* — Ut quia per tres, conc. Pist., CXXXVIII, 708. — Ut quia quidem presbyteri, canon. Hincmar., CXXV, 794. — Ut quia regia nostra, conc. Pist., CXXXVIII, 735. — Ut qui ariolantur, conc. Ancyrin., LXVII, 957. — Ut quia sicut addimus, conc. Tusiac., CXXXVIII, 725. — Ut qui casu homicidium, conc. Ancyrin., LXVII, 957. — Ut qui cum excommunicatis, conc. Lingon., CXXIV, 1102. — Ut quicunque concupiscentiam, conc. Neocæs., LXVII, 957. — Ut quicunque continentiam causa, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicunque convertuntur, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque dicit Adam, conc. Carthag., id., 217. — Ut quicunque episcopus ab, *ibid.*, 952. — Ut quicunque episcopus ex, *ibid.*, 959. — Ut quicunque ex clero, conc. Sparsac., CXXXVIII, 550. — Ut quicunque laicus ad, conc. Suffetulan., LXVII, 949. — Ut quicunque martyrum memorias, conc. Gangr., id., 958. — Ut quicunque non communicantes, conc. Antioch., *ibid.* — Ut quicunque post diversa, conc. Laodic., *ibid.* — Ut quicunque virginitatem, conc. Ancyrin., id., 957. — Ut qui domum Dei, conc. Gangr., id., 958. — Ut qui fidelitatem nobis, conc. Tusiac., CXXXVIII, 721. — Ut qui in aegritudine, conc. Neocæs., LXVII, 954. — Ut qui in aegritudine, conc. Laodic., id., 959. — Ut quilibet episcopus sit, canon. Edgard., CXXXVIII, 505.

— Ut qui manducantem carnes, conc. Gangr., LXVII, 957. — Ut qui metu persecutionis, conc. Sardic., id., 950. — Ut qui nuptias condemnant, conc. Gangr., id., 958. — Ut qui parvuli apud, conc. Carthag., id., 959. — Ut qui post baptismum, conc. Zellens., id., 949. — Ut qui sanus corpore, conc. Gangr., id., 958. — Ut quisquis episcoporum, conc. Carthag., LVI, 422. — Ut quisquis episcoporum talem, conc. Maldens., CLXI, 585; CXXXII, 192. CXL, 571. — Ut quisquis presbyter qui, conc. Nannet., CXL, 636; CLXI, 481. — Ut qui unum crimen, conc. Carthag., LXVII, 959. — Ut qui voluntarie homicidium, conc. Ancyrin., id., 957. — Ut quoniam in quibusdam, conc. Pist., CXXXVIII, 712. — Ut quorundam episcoporum, conc. Meldens., CXXXII, 195. — Ut quoties divinum iudicium, conc. Ticin., CXXXVIII, 766. — Ut rapina et depredationes, conc. Marsic., id., 534. — Ut rapina quæ retro est, conc. Broilen., id., 791. — Ut rebus ecclesiasticis, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut regales iustitiam cum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut regia magnificentia, conc. Sparsac., id., 549. — Ut regum illi legitimum, conc. Marsic., id., 534. — Ut regia magnificentia, conc. Meldens., CXXXII, 192. — Ut res ecclesiarum in, conc. Furon., CXXXVIII, 786. — Ut res ecclesiasticas tam, conc. Ticin., id., 765. — Ut res episcopi non sint, conc. Antioch., LXVII, 951. — Ut Sabbatis evangelia, conc. Laodic., id., 960. — Ut Sabbato sancto protrahatur, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut sacerdos non aliquo ludo, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdos poenitentiam imploranti, conc. Carthag., LVI, 882; LXVII, 952; LXXXIV, 205; XCIX, 1069. CXXX, 517. CXXXII, 255. CXL, 987. CLXI, 858. — Ut sacerdotes admonent populum, conc. Aurelian., CXL, 659. CLXI, 481. — Ut sacerdotes honoris aliquid, conc. Rom. sub Eugenio II, XCVII, 685. — Ut sacerdotum omnium et, statut. Widonis, CXXXVIII, 749. — Ut sacramenta altaris non sint, conc. Carthag., LXVII, 194. LXXXIV, 192; LXXXVIII, 928; CXXX, 554; CXXXII, 224. — Ut secularia negotia ultra, conc. Forjul., XCIX, 297. — Ut sanctæ oblationes ad, conc. Laodic., LXVII, 960. — Ut sancta Romana ecclesia, conc. Ticin., CXXXVIII, 761. — Ut sententia vel apostolica, conc. Carthag., LVI, 428. LXVII, 958. LXXXIV, 195. CXXX, 554. — Ut scriptoribus publicis nullatenus, conc. Ravenn., CXXXVIII, 815. — Ut scrutinium et omnem, canon. Hincmar., CXXV, 775. — Ut secundum canonicam auctoritatem, conc. Parisiens., CLXI, 258. — Ut secundum formam canonum, canon. Lingon., CXXIV, 1079. — Ut semel in anno,

conc. Tolosan., CXXXVIII, 535. — Ut semper fuit jejunium, conc. Claromont., CLXII, 719. — Ut servi ecclesiarum vel, conc. Toletan., LV, LXXXIV, 28. — Ut servum qui libertatem, conc. Arven., id., 296. — Ut si abbatess vel abbatissim, conc. Pist., CXXXVIII, 734. — Ut si a iudicibus, conc. Themit., LXVII, 953. — Ut si aliquis homo, conc. Pist., CXXXVIII, 705. — Ut si aliqui susurriones, conc. Furon., id., 786. — Ut si appellaverit in cathedra, conc. Sardic., LXVII, 953. — Ut sic simul conjuncti, conc. Marsican., CXXXVIII, 578. — Ut sic simul conjuncti, conc. Confli., id., 675. — Ut si cui sacerdoti, Epist. kanonic., LVI, 891; CXXXVIII, 445. — Ut si cui sacerdoti, capitul. Riculf., CXXXIV, 56. — Ut sicut in capitulis, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Ut sicut nostri infideles, conc. Tustac., id., 721. — Ut si de accusato, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si duo episcopi, conc. Sardic., id. — Ut si ego vobis, conc. Furon., CXXXVIII, 785. — Ut si episcopi suis, conc. Pist., id., 733. — Ut si episcopi suis, *ibid.* — Ut si in cujusunque, conc. Furon., id., 785. — Ut si infidelis nostri, conc. Tustac., id., 723. — Ut similiter ad regem, conc. Marsican., id., 555. — Ut si missi nostri, conc. Tustac., id., 721. — Ut si necessitas alicui, conc. Valent., id., 599. — Ut singulas plebes archiepiscopatuum, conc. Ravenn., id., 814. — Ut singulis annis unusquisque, conc. Hispaniens., CXL, 570; CLXI, 583. — Ut singulis eorum fidelibus, conc. Marsican., CXXXVIII, 554. — Ut si possit fieri, conc. Triburt., CXXXII, 217. — Ut si pro vivo, canon. Hibern., XCVI, 1235. — Ut si qui in ipsos, conc. Triburt., CXXXII, 292. — Ut si qua mulier, conc. Gangr., LXVII, 958. — Ut si qua mulier, *ibid.* — Ut si quando presbyter, conc. Carthag., CX, 480. — Ut si quilibet presbyterorum, canon. Hincmar., CXIV, 778. — Ut si quilibet presbyterorum, conc. Nannet., CXXXII, 567; CXL, 723; CLXI, 560. — Ut si quis clericus, canon. apost., CXL, 618; CLXI, 490. — Ut si quis clericus, conc. Chalcedon., id., 1144. — Ut si quis episcopus, conc. Antioch., LXVII, 953. — Ut si quis episcopus in, conc. Arausic., CXL, 605; CLXI, 418. — Ut si quis iudaeus, conc. Aurelian., CIV, 85. — Ut si quis post hunc, conc. Broilem., CXXXVIII, 792. — Ut si quis quemlibet, conc. Carthag., CXL, 895; CLXI, 902. — Ut si vos contra, conc. Bellovac., CXXXVIII, 546. — Ut sobrietatem sacerdotes, conc. Cabillon., CXL, 890; CLXI, 816. — Ut soli ecclesiae Carthaginis, conc. Carthag., LXVII, 961. — Ut sponsata puella, conc. Ancyrit., id., 957. — Ut stipendia clericorum, conc. Agath., LXXXIV, 28. — Ut subdiaconus non, conc. Laodic., LXVII, 965. — Ut superbi clerici arceantur, conc. Carthag., id., 956. — Ut synodus quae vestri, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Ut tales a vobis, conc. Carisiac., id., 775. — Ut tanta Domino cooperante, conc. Marsican., id., 577. — Ut tanta impletas pro, conc. Ravenn., id., 811. — Ut tanta inter nos, conc. Confli., id., 671. — Ut tempore quo evangelium, conc. Rothomag., CXXXII, 228; CXL, 722; CLXI, 260. — Ut ubique census novus, synod. Parisiens., LXXX, 452. — Ut ubiqueque facultas rerum, conc. Triburt., CLXXXVII, 995. — Ut ubiqueque fuerint illuc, conc. Valent., CXXXVIII, 599. — Ut ubi missatici simul, *ibid.* — Ut ubi quis ordinatur, conc. Arelat., LXXXIV, 28. — Ut unumquemque mulier quando, conc. Autissiod., LXXII, 768. — Ut una sit in sacramentis, conc. Maradian., LXVII, 960. — Ut unicuique ecclesiae manus, conc. Hispaniens., CLXI, 257. — Ut unum modicum frumenti, conc. Tolosan., CXXXVIII, 531. — Ut unus episcopus episcopum, conc. Zellen., LXVII, 919. — Ut unus presbyter duobus, conc. Rothomag., CLXXXVIII, 921. — Ut unusquisque comes in comitatu, conc. Carisiac., CXXXVIII, 749. — Ut unusquisque comes in suo, *ibid.*, 748. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque episcopus in, conc. Mogunt., CXL, 804; CLXI, 563. — Ut unusquisque episcopus in sua, conc. Leptinens., LXXXIX, 821. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Marsican., CXXXVIII, 577. — Ut unusquisque fideliter suum, conc. Confli., id., 571. — Ut unusquisque missus in, conc. Silvac., id., 604. — Ut unusquisque missus in, conc. Confli., id., 680. — Ut unusquisque presbyter a, conc. Leptinens., LXXXIX, 822. — Ut unusquisque presbyter capitula, conc. Mogunt., CXL, 1003; CLXI, 885. — Ut unusquisque presbyter ecclesiae, conc. Rhemens., id., 1091. — Ut unusquisque presbyter, conc. Carisiac., CXXXVIII, 650. — Ut unusquisque presbyterorum, canon. Hincmar., CXXV, 773. — Ut unusquisque presbyter per, conc. Moguntia., CXL, 651. — Ut unusquisque presbyter qui, conc. Nannet., id., 1068. — Ut unusquisque presbyter res, statuit Ludovici II., CXXXVIII, 753. — Ut unusquisque presbyter res, conc. Carthag., CXL, 696; CLXI, 1032. — Ut unusquisque

sacerdos maximum, canon. Hincmar., CXXV, 773. — Ut venientes a Novatianis, conc. Tolosan., LVI, 728; LXVII, 958; LXXXIV, 257. — Ut vera sit gratia, syn. Palamita., LVI, 499. — Ut vicariis episcoporum, conc. Antioch., LXVII, 956. — Ut viduae adolescentes quae, conc. Carthag., IV, CXXX, 348; CLXI, 634. — Ut viduae in deliciis, conc. Aquigran., id., 558. — Ut viduitatis servandas professione, conc. Auran., CXXX, 394. — Ut virgines non vellentur, conc. African., CXXXII, 518. — Ut virgines non vellentur, statuit Ludovici II., CXXXVIII, 629. — Ut virgines sacrae cum, conc. Carthag., LVI, 486; LXVII, 195; LXXXIV, 193; LXXXVIII, 929; CXXX, 334; CXI, 807; CLXI, 568. — Ut virginitatem profitentes, conc. Ancyrit., LXXXIV, 23. — Ut viri cum mulieribus, conc. Leptin., LXXXIX, 823. — Uxoribus adulteris vir lacus, conc. Neocesar., LXXXIV, 23.

V

Va his qui faciunt, conc. Toletan., xii, LXXXIV, 491. — Variam et diversam, conc. Constantinop., iv, CXXXII, 153. — Vasa quibus sacrosancta, conc. Triburtin., CXL, 721; CLXI, 263; CLXXXVII, 1719. — Vaticinatores quae futura, conc. Arelat., CXL, 836; CLXI, 757. — Venerabiles imagines christiani, conc. Nicæa., ii, CLXXXVII, 1790. — Venientes nunc ad ultimum, conc. Verdens., CXXIX, 617; CXXXVIII, 542. — Veniendum est autem ad, conc. Arelat., CXLII, 1291. — Venientes etiam diebus, conc. Carthag., iv, CXXX, 348. — Venit ad aures sanctae, conc. Chalcedon., LVI, 860; LXXXVIII, 905. — Venit ad nos quod, *ibid.*, LVI, 859. — Venit ad nostras aures, *ibid.*, 860. — Venit ad sanctam synodum, *ibid.*, 857. — Venit et hoc nunc, conc. Constantinop., iv, CXXXII, 169. — Ventilata est ratio octo, conc. Mogunt., CXL, 1005; CLXI, 885. — Veraciter nosse debetis et, capitul. Theodulf., CXXXIV, 27. — Veraciter quidem credendum est, conc. Rom., CXXIX, 795. — Veritas aspicit nitet, canon. Hibern., XCVI, 1239. — Verum ne quis penitentiam, conc. Arelat., CXLII, 1298. — Verum quis praefatus Leo, conc. Pontigniac., CXXIV, 1126; CXXXVIII, 771. — Verum quoniam falsae iustitiae, conc. Arelat., CXLII, 1509. — Verum ut ad nos, conc. Verdens., CXX, 615; CXXXVIII, 340. — Vestimenta autem habeant, conc. Benevent., id., 737. — Vestimenta igitur ecclesiastica, capitul. Atonis., CXXXIV, 31. — Vestra igitur maiestas non, conc. Ravenn., CXXXVIII, 811. — Veteri et novo testamento, conc. Constantinop., iv, CXXXIX, 154. — Vult omnino sancta synodus, conc. Nicæa., LXVII, 42. — Velut et canonica lex, *ibid.*, LVI, 763. — Velut testamentum partim in, conc. Rom., i, CLXVIII, 765. — Vicari autem episcoporum quos, conc. Neocesar., LVI, 446. — Vicariis episcoporum quos Graeci, conc. Ancyrit., id., 438; LXXXIV, 106; CXXX, 261. — Vicariis episcoporum quos Graeci, conc. Aurelian., XCIX, 1006. — Vicariis vero episcoporum qui, conc. Antioch., LVI, 708; CXXV, 1011. — Videlicet si se de omnibus, conc. Metens., CXXXVIII, 631. — Videmus crebro in ecclesiis, capitul. Theodulf., CXXXIV, 32. — Vidimus quondam et Severinus, conc. Toletan., xii, LXXXIV, 472; CXXX, 534. — Vidua adolescentis quae, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 201; XCVI, 1505. — Vidua adolescentis quae, canon. Hibern., *ibid.* — Vidua cum priusquam continentiam, conc. Arelat., CLXXXVII, 1587. — Vidua quae ecclesiae stipendia, canon. Hibern., XCVI, 1505. — Vidua quae spontanea voluntate, conc. Triburt., CXXXII, 518. — Vidua quae spontanea voluntate, conc. Aurelian., CXL, 798; CLXI, 557; CLXXXVII, 1579. — Vidua quae stipendio ecclesiae, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 207; CXXX, 548; CXXXII, 595; CLXI, 634; CLXXXVII, 596. — Vidua si priusquam continentiam, conc. Toletan., CXL, 98. — Vidua vel sanctimonialis, conc. Carthag., LVI, 889; LXXXIV, 201; CXXX, 544. — Vidua quae sanctae religionis, conc. Tolet., x, CLXXXVII, 1103. — Vidua quidem quae sacrum, conc. African., CXXXII, 581. — Viduarum consecrationem quae, conc. Epaunens., XCIX, 1056. — Vidua autem velare pontificum, conc. Triburt., CXXXII, 581; CLXI, 557. — Vidua autem velare pontificum, conc. Mogunt., CXL, 798; CLXXXVIII, 518. — Vidua autem velare pontificum, conc. Bracar., CLXI, 117; CLXXXVII, 1576. — Vidua quae ab altari, conc. Aurelian., CLXI, 1177; CLXXXVIII, 519. — Viduitatis servanda professione, conc. Arausican., LXXXIV, 270; XCIX, 1056; CXXXII, 580, 595; CXL, 800; CLXI, 559, 1177; CLXXXVIII, 519; CLXXXVII, 1586. — Vicesimo admodum sunt ut, statuit Ludovici II., CXXXVIII, 626. — Vicesimo primo ut sciatur, *ibid.*, 627. — Vicesimo secundo admodum sunt, *ibid.*, 628. — Vicesimo tertio admodum sunt, *ibid.* — Vicesimo quarto ut horas, *ibid.* — Vicesimo quinto ut plebibus, *ibid.* — Vigilanti retri mens

pensandum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 498. — Vignati et uno die, conc. Casarog., LXXXIV, 516; CXXX, 425. — Violatio ecclesiarum et artri, conc. Juliano., CXLI, 1527; CLXXXVII, 585. — Virginem quæ se Deo, conc. Chalcedon., LXVII, 90; LXXXIV, 505; LXXXVIII, 880; XCIX, 1055; CV, 889; CXL, 797; CLXI, 554. — Virginem quæ se Deo, conc. Triburt., CLXXXVII, 1578. — Virginem quæ semet devovit, conc. Chalcedon., LVI, 859. — Virgines quæ sese ante duodecim, conc. Triburt., CXXXII, 518; CXL, 794; CLXI, 1175; CLXXXVIII, 517; CLXI, 555. — Virgines quæ sese Deo, conc. Eliberit., CXXX, 415; CLXXXVII, 1582. — Virgines quæ virginitatem, *ibid.*, LXXXIV, 505; CX, 489; CXXX, 415; CXXXII, 512; CXL, 817; CLXI, 617. — Virgines sacræ cum parentum, conc. Carthag., XCIX, 1056. — Virgines sacræ et pro, conc. Triburt., CXL, 796; CLXI, 554; CLXXXVII, 1108. — Virginibus sacræ se quosdam, *ibid.*, 1578. — Virgo quæ voverit Deo, syn. episcop. sub S. Patricio, LIII, 825. — Viris ad feminas horis, conc. Epau., XCIX, 1054. — Vir qui religiosus feminis, conc. Carthag., LVI, 884; LXXXIV, 507; XCIX, 1054. — Vir si duxerit uxorem, conc. Triburt., CXL, 821; CLXI, 622, 1275. — Vir si nupserit duabus, canon. Hibern., XCVI, 1325. — Vir sive mulier in, *ibid.*, 1288. — Vistit ex amore Dei, canon. Edgardi, CXXXVIII, 511. — Visum est nobis ut omnibus, conc. Cabillon., CXL, 1071. — Visum præterea nobis est, *ibid.*, 686; CLXI, 512; CLXXXVII, 1750. — Vobis qui sacerdotio Domini, conc. Rengiens., CII, 1095. — Vobis vero comitibus dictum, conc. Carisiac., CXXXVIII, 646. — Volumus atque præcipimus, conc. Lingon., CXXIV,

1086. — Volumus autem ut si, conc. Vernens., CXXXVIII, 796. — Volumus et expresse comitibus, conc. Pist., id., 701. — Volumus etiam et expresse, conc. Carisiac., id., 782. — Volumus etiam ut omnis, conc. Northumb., id., 524. — Volumus etiam ut unusquisque, conc. Marsican., id., 586. — Volumus igitur episcopatum, *ibid.*, XCIX, 1048. — Volumus itaque ut palatum, conc. Vernens., CXXXVIII, 791. — Volumus omnes scire quod, conc. Lingon., CXXIV, 1087. — Volumus omnibus comitibus, *ibid.*, 1076. — Volumus præterea atque sancimus, statut. Widonis, CXXXVIII, 805. — Volumus ut decimar quæ, conc. Mogunt., CXII, 1568; CXXXVIII, 582. — Volumus ut hi qui merito, conc. Furon., id., 788. — Volumus ut omnis inquisitio, statut. Ludovici II, id., 789. — Volumus ut presbyteri et, conc. Vernens., id., 798. — Volumus ut quidquid ecclesiarum, collect. S. Abbonis, CXXXIX, 495. — Volumus ut sacramenta cito, conc. Lingon., CXXIV, 1101. — Volumus ut secundum capitulare, conc. Carisiac., CXXXVIII, 750. — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.* — Volumus ut secundum capitulare, *ibid.*, 751. — Volumus ut sicut in, conc. Pist., id., 717. — Volumus ut unusquisque, conc. Ticin., id., 617. — Volumus vos scire quia, conc. S. Quintin., id., 651. — Volumus vos scire quia, conc. Pist., id., 756. — Volumus vos scire quod, conc. S. Quintin., id., 649. — Vos autem alii sed, conc. Pist., id., 718. — Vos scitis et multis, conc. Metens., id., 757. — Vos scitis qualiter nepos, conc. Tassiac., id., 720. — Vos scitis quid in isto, conc. Confl., id., 671.

CXVII.

INDEX BULLARUM, EPISTOLARUM, DECRETORUM,

STATUTORUM, DECISIONUM, REGULARUM ET ALIORUM SCRIPTORUM AD REGIMEN ECCLESIAE SPECTANTIUM,

A SUMMIS PONTIFICIBUS EMISSORUM, ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS,

ET BREVE UNUSCUIUSLIBET BULLÆ VEL SCRIPTI REFERENS ANALYSIM.

NOTA. Tomi LXVII, CXXX et CLXXXVII continentes, I. Dionysii Exigui canonum, II. Gratiani decretorum, et III. Isidori Mercatoris decretalium summorum pontificum collectionem, pro indicis modo, eorum numero, materiærum permissionis et aliis de causis hic ad analysim et ad specialem indicationem adduci non possunt; ideo ad prædictos tomos recurrit lector; attamen sciat quod frequentius quæ in illis inveniet eadem inveniet in quoque Patre in suo volumine denominato. De eadem re restant adhuc Fulgentii Ferrandi Breviatio canonum et Crisostomi Africani episcopi Breviarium canonicum LXXXVIII 818 et 851.

ADRIANUS I, papa, LI. Epistola ad Carolum regem, ut concedat quosdam episcopos ad proprias sedes remeare, XCVIII, 290. — De regimine usurpato quorundam Æmilie civitatum, ut ipsi restituantur, XCVIII, 285. — De donatione sibi promissa a rege quantocius tradenda, XCVIII, 286. — De jubilatione triumphantium sanctæ Dei Ecclesiæ, XCVIII, 288, 291. — Ut quidam dux invasor ditionum sanctæ Sedis expellatur, XCVIII, 295. — Ut rejiciantur procul et refragentur raptiores ducatus Spoletani, XCVIII, 297. — Enuntiat conspirationem malevolentium contra Romanam et Italianam, XCVIII, 300. — Ut ipse rex properet ad limina Sancti Petri, juxta promissum, XCVIII, 302. — Promittit se susceptorum de sacro baptismatis fonte filium recens natum, XCVIII, 304. — De quorundam agendi modo in quo jus gentium violatur, XCVIII, 311. — Quod falso sacerdotes Romani incontinentiæ accusantur, XCVIII, 317. — Preces præscribuntur pro salute regis bellum Saracenis inferente, XCVIII, 315. — Increpat venundationem mancipiorum a Longobardis factam genti Saracenorum, XCVIII, 317. — De Mauricio episcopo quod Histriones ei oculos eruisent, XCVIII, 320. — Quod Neopolitani cum Græcis civitatem Terracinensem invasisent, XCVIII, 321. — Petit quantocius alibi Romam ligna pro reficiendo tecto in basilica Sancti Petri, XCVIII, 325. — De territorio Savinensi, quemadmodum rex Sancto Petro fuerat pollicitus, quod in integro contradiere jubet, XCVII, 328.

Epistola ad Egilam episcopum in Hispania, pro jejunio VI feriæ et Sabbati, XCVIII, 335. — De paschali festivitate, prædestinatione hominis sive ad bonum, sive ad malum, de coinquinatione in cibo et potu et aliis erroribus, de libertate arbitrii et aliis capitulis contra fidem catholicam ortis, XCVIII, 336.

Epistola ad Carolum regem, patrimonium Sabinese, Sanctæ Sedis jure antiquo comprobato et commendat et rogat ut Sancta Sedes hanc possessionem inseat, XCVIII, 348. — Ad eundem, in qua continetur de sacratione Petri episcopi et de territorio Sabinese, XCVIII, 348. — Sabinese de territorio, prout integrum traditum fuit Sancto Petro, recuperando, XCVIII, 352. — Benevolis nuntiis in gratiam protectionis Ecclesiæ, per gratum animum regi gratias refert, XCVIII, 354. — In qua continetur de fide vel dilectione quam erga beatum Petrum pollicitus est, ut inconcussa ut insolubilis permaneat, et nulla callida verantia ab apostolico amore ejus animus disjungi possit, XCVIII, 356. — Ut innocens quidam abbas falso accusatus elementer ab eo suscipiatur, XCVIII, 359. — Quod ex concessione ipsius regis, causam noverit de quorundam abbatum lite, et reos invenerit ipsos accusantes et litem moventes, XCVIII, 361.

Epistola ad episcopos vel presbyteros, ut non militarem induerent militiam, sed spirituales, hoc est ut vacarent jejunis et orationibus, et de altarum rerum prohibitionem quæ a pravis hominibus perpetrantur, XCVIII, 363.

Epistola ad Carolum regem, ne permittat monasterium Sancti Hilarii et alia in Alpihus sita pro peregrinis hospitio accipienda, ab ullo sinat invadi vel inquietari, XC VII, 369. — Illi concedit marmora quæ expulavit e civitate Ravennensi sibi extrahenda, XC VIII, 371.

Epistola ad episcopos Hispanos, de hæresi vel blasphemia quæ Filium Dei adoptivum nominat; de paschali festivitate, de sanguine pectus, et suillo, et sanguine suffocato, circa quæ inordinate errabatur; de prædestinatione, libero arbitrio, de monogamia et aliis multis de quibus reprehenduntur ex sanctorum Patrum traditionibus pravi homines qui talia prædicabant, XC VIII, 373.

Epist. ad Carolum regem, in qua continetur de Venetis vel Veneticis, ut de Ravenna seu Pentapoli expellerentur; et de duce qui possessiones Ecclesiæ Ravennatis violenter invasisset, XC VIII, 386. — De Saxonibus illius opera feliciter conversis, et de litanis, jejuniis et orationibus institutis ad gratias Deo agendas de tantis beneficiis, XC VIII, 307. — Quod Saxones ad paganismum reversi, si convertantur, admittendi essent et poenitentia illis indicenda esset ex prudentia episcoporum, XC VIII, 390.

— Eum orat ut fines Populonienses et Rosellenses sanctæ Sedi integre traditos et civitates ducatus Beneventani, juxta ejus donationem nuperrime factam, sibi tradi jubeat, XC VIII, 396. — Orat ut spes missos redire prohibeat ante traditas Campaniæ civitates integras, finesque pari modo integros Populonii et Rosellarum. Sicut enim in Tuscia Sunnam et cæteras civitates cum territoriis suis Sancta Sedes possidebat, ita æquum esse ut Campaniæ civitates integras cum suis territoriis possideret, XC VIII, 398. — De negotiatione in temporalia ditionis pontificis, XC VIII, 402, 406. — Gratias agit quod mandavit tradendas Sedi apostolicæ civitates Campaniæ finesque Populonii et Rosellarum; sibi autem non esse tradita, nisi episcopata, monasteria, et curtes publicas, cum cævis civitatibus sine hominibus, XC VIII, 412.

— In qua continetur de Constantino et Paulo ducibus ipsius apostolici, qui apud præfatum regem a perversis hominibus gratis accusati fuerant, et postulavit ut unum ex ipsis, scilicet Paulum, quem ejus obtutibus miserat præsestandum, benigne suscipere dignaretur, XC VIII, 418.

— Laudat regem quod desuperit confictam fabulam, scilicet Offam Anglorum regem suavisse Carolo ipsimet, ut, Adriano deposito, alium suæ gentis pontificem crearet; deinde se non ab hominibus ait, sed a Christo Jesu toti orbis christiano præfectum esse, propterea regibus ac populis annuntiare verbum vite et veritatis, XC VIII, 420. — In qua continetur de diocesiis et parochiis episcoporum paribus Italiæ et Tusciæ permistum ab ipsismet episcopis invasum et possessum, et de corrigendis variis episcoporum abusibus, XC VIII, 424. — De parochiis episcoporum, de eorum sacratione, de honore patriarchatus domini regis, et de aliis capitulis, XC VIII, 427.

ADRIANUS III, papa. — Epistola ad Sigibodum Narbonensem archiepiscopum: et mandata ut noneat Gilbertum Nemausensem episcopum, ut nullam inferat molestiam monasterio Sancti Egidii, quod sub apostolicæ Sedis ditione constituit, CXXVI, 973.

ADRIANUS IV, papa. — Monasterii Anianensis possessiones confirmat, CLXXXVIII, 1361.

Ordinationem factam de ecclesiis sanctæ Genovæ, salvis jure et rationabilibus consuetudinibus quas episcopus Parisiensis habet: in eisdem confirmat, CXXXVIII, 1302. — De lite inter abbatem S. Remigii Rhemensis et magistrum scholarum Surgi S. Remigii Rhemens., CLXXXVIII, 1383.

Wibaldo Corbeiensis abbati commendat apud Imperatorem res Ecclesiæ Romanæ et suos legatos cum ipso tractaturos, CLXXXVIII, 1371.

Clericis et laicis ecclesiæ B. Petri de Monte præcipit ut cum superpelliceo et cappis nigris ordinem B. Augustini a pristinis temporibus in eorum ecclesiis institutum firmiter observent, CLXXXVIII, 1372.

Bernardo episcopo Paderbornensi mandat ut litoris hujus epistolæ causam examinet et disceptet, CLXXXVIII, 1373.

Confirmat electionem Hugonis apud Placentinos, eorundem civitatem absolvit ab interdicto, CLXXXVIII, 1381.

Certiorum Jaderinorum archiepiscopum facit de his quæ d'apouera et Gradensem patriarcham suum primatum agnosceret, CLXXXVIII, 1386.

Episcopis Scythiæ præcipit ut Rogero Eboracensi obediant, CLXXXVIII, 1391.

Diocesis Placentinæ prælati Hugonem episcopum a se consecratum commendat, CLXXXVIII, 1362.

Clero et populo Placentino Hugonem episcopum commendat, CLXXXVIII, 1392.

Monachis Sancti Sylvestri de Monte-Suavi præcipit ut

priori Camaldulensi obediant, CLXXXVIII, 1398.

Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Reno ecclesiam S. Pontiani regendam tradit, CLXXXVIII, 1399.

Wibaldo abbati Stabulensi Camaldulenses Berdingenses et sancti Petri de Rota commendat, CLXXXVIII, 1400.

Eraclio Lugdunensi et Humberto Vesuntionensi archiepiscopis mandat ne monasterium Trencorciense a Girardo comite Matisconensi affici injuriis patiantur, CLXXXVIII, 1401.

Canonici Cabilonenses præcipit ut ecclesiam quandam monasterio Trencorciensi restituant, CLXXXVIII, 1402.

De investitura quorundam personatum, CLXXXVIII, 1406.

De quibusdam personatibus et de eorum investitura, CLXXXVIII, 1407.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, ut quendam præbendam militibus Templi restituantur, CLXXXVIII, 1410.

Ludovico Francorum regi duos canonicos Aurelianenses commendat, CLXXXVIII, 1417.

Ad Turonensem archiepiscopum: invitavit eum ad eam cum Dolensi præsule compositionem, vel ut ad sedem apostolicam veniat, CLXXXVIII, 1421.

Ad archiepiscopum, archidiaconum et decanum Ruemagensis Ecclesiæ, ut possessiones Ecclesiæ Dolensis in Normannia restitui faciat, CLXXXVIII, 1425.

Episcopis Lingonensi, Eduensi, Nivernensi et Anisiodorensi mandat ut comitem Nivernensem excommunicent, nisi intra triginta dies illata monasterio Vitiacensi damna reparaverit, CLXXXVIII, 1423.

Episcopis Galliarum mandat ut burgenses Vizeliacenses, nisi monasterio de injuriis illatis satisfecerint, excommunicent variisque penis afficiant, CLXXXVIII, 1424.

Ludovicum Francorum regem hortatur ut armata manu burgenses Vizeliacenses insequatur, ut abbati tanquam domino subiantur, CLXXXVIII, 1425.

Monasteria S. Antimi et Farfense commendat archiepiscopis et episcopis vicinis, CLXXXVIII, 1427.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, pro pecunia cuidam restituenda, CLXXXVIII, 1430.

Wicmanno archiepiscopo Magdeburgensi causam quæ episcopum Osnabrugensem inter et Wibaldum abbatem de decimis vertebatur committit terminandam, CLXXXVIII, 1432.

Wibaldo abbati Corbeiensis ejusque successores monasterium Werdense subijcit, CLXXXVIII, 1434.

Arnoldo archiepiscopo Moguntino mandat ut monasterium Werdense a Bobbouis comitis injuriis liberet, CLXXXVIII, 1434.

Brinerio Senensi episcopo fundum in monte Boniti ad ecclesiam edificandam sub annuo censu concedit, CLXXXVIII, 1436.

Mandat quod Hillinus Treverensis, archiepiscopus constitutus est legatus sanctis apostolicis per universum Romanorum regnum, CLXXXVIII, 1439.

Ad Turonensem archiepiscopum, ut amico composcat cum episcopo Dolensi, CLXXXVIII, 1439.

Ad universos clericos et laicos per Dolenses priorem claustrum constituos. Confirmat sententiam Hugonis archiepiscopi in malefactores et occupantes bona ecclesiastica lata, 1439.

Balduino Hierosolymitarum regi præcipit ut et pernam et navem per ejus homines abbatem civitatis Jauensibus restitui jubeat, CLXXXVIII, 1440.

Ad monachos Corbiniacenses, pro reformatione monasterii, CLXXXVIII, 1442.

Sylvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit ut Theraldo archiepiscopo professionem faciat, CLXXXVIII, 1440.

Ad Bracarensem archiepiscopum, ut Toletano primati pareat, CLXXXVIII, 1441.

Ecclesiis Parisiensem laudat quod Hugoni cancellario præbendam redditum concesserint, CLXXXVIII, 1445.

Joanni archiepiscopo Toletano mandat ut in crimine episcopi Pamplionensis inquirat, CLXXXVIII, 1441.

Ad rectores Romanæ fraternitatis, ut capellani præmittant obedientiam rectoribus titularum, CLXXXVIII, 1452.

Pro ecclesia Ferrariensi et de quibusdam rusticis, CLXXXVIII, 1455.

De confirmatione sententiarum quas Ludovicus rex in Odonem ducem Burgundiæ promulgavit, CLXXXVIII, 1456.

Ecclesiis Pisanæ canonici commendat R. expellens suum pro lapidibus incidendis quibus ad monasterium edificandum canonici S. Rufi utuntur, CLXXXVIII, 1457.

Ad clerum Augustanum. Declarat Chuaradum quæ-

ugust. esse innocentem, gravisque pœnæ ejus delatores indemat, CLXXXVIII, 1166.

Eugenii III. papæ sententiam de canonicorum S. Aleudri et S. Vincentii Bergomatum controversia confirmat, CLXXXVIII, 1168.

Cum Willicmo rege Siciliæ factam per legatos pacem infirmat, CLXXXVIII, 1170.

Episcopos quarundam Ecclesiarum suffraganeos Ecclesie Panormitanæ constituit, Hugoni archiepiscopo obtemperare jubet, CLXXXVIII, 1171.

Mandat Viennensi et Lugdunensi archiepiscopis, rogitu Petri abbatis Cluniacensis, ne monasterium Celsacense vexari ab Eustachio patiantur, CLXXXVIII, 1177.

Nulla pro Ecclesia Nemausensi, de confirmatione possessionum, CLXXXVIII, 1183.

Confirmatio privilegiorum et possessionum Ecclesiarum S. Dionysii, monasterii Sancti Bavonis et S. Petri, LXXXVIII, 1185-1187.

Herengarii archiepiscopi electionem confirmat, CLXXXVIII, 1189.

Hospitali domui Cantuariensi asserit ecclesiam de orthborne, a Silvestro abbate S. Augustini concessam, et solatium peregrinorum et pauperum, CLXXXVIII, 1190.

Confirmat concordiam inter Stephanum episcopum arlensem et Theobaldum archidiscipulum compositam, LXXXVIII, 1190.

Silvestro abbati S. Augustini Cantuariensis præcipit, intra triginta dies Theobaldo archiepiscopo obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1191.

Parthenonem S. Mariæ Caramagnensem Anselmo episcopo Astensi confert, CLXXXVIII, 1191.

Ad Willbaldum abbatem Stabolsensem, ut imperatori iugeret ut in generatione Sedis apostolicæ permaneat, CLXXXVIII, 1192.

Ecclesia Genevensi asserit bona a Frederico impatore collata, CLXXXVIII, 1197.

Ad Henricum Gradensem patriarcham. Patriarchalem dignitatem confirmat et primatum super Jadertinum archiepiscopatum, CLXXXVIII, 1196.

Episcopis, ducl, populo Venetiarum Henricum patriarcham Gradensem commendat, CLXXXVIII, 1196.

Rudolpho priori Camaldulensi ejusque successoribus asserit monasterium Prataliense, ab Hieronymo Aretino piscopo donatum, CLXXXVIII, 1191.

Friderico Romanorum imperatori exprobat quod sagillam Eschilli archiepiscopi Lundensis comprehensionem, neglectis admonitionibus suis, impunitam adhuc illerit; memorat eorum imperatorum a sese ei esse illatam, etc., CLXXXVIII, 1193.

Monasterio Mediolanensi S. Dionysii confirmat omnia sua jura et bona, CLXXXVIII, 1197.

Archiepiscopis et episcopis Germaniæ queritur iniurias a Friderico imperatore legatis suis illatas; mandat nitantur ut imperator a Reinaldo cancellario faciat satisfactionem exhiberi, CLXXXVIII, 1191.

Caonicis Calvimontensibus interdicit ne ecclesie bona veniant; jampridem enim decretum esse ut in eorum ecclesia fratres monasterii S. Dionysii collocarentur, LXXXVIII, 1195.

Raymundum episcopum Maganensem hortatur ne una ecclesiarum communibus clericorum usibus deputata, pro suæ voluntatis arbitrio dispenset, utque decimam Montispeulanis canonicis restituat, CLXXXVIII, 1191.

Godescalco episcopo Atrebatensi præcipit ut Hugoni cancellario ablatus citare de Asines restituat, CLXXXVIII, 1195.

Theobaldum Parisiensem episcopum hortatur ut Hugoni cancellario primum persolvat vel honorem qui in ecclesia Parisiensi vacabit concedat, CLXXXVIII, 1196.

Guillelmo nobili viro et universo populo Montispeulano præscribit, ut finito quinquennio altare S. Salvatoris oblationes in manu prioris Ecclesie B. Mariæ reddant, LXXXVIII, 1196.

Pro ecclesia Jerosolymitana et pro militibus Templi, LXXXVIII, 1197.

Abbatibus Bitternensis diocesis præcipit ut præsuli Bitternensi parent, CLXXXVIII, 1198.

Ad Henricum Belvacensem episcopum, ut nulla interposita dubitatione, fungi munere episcopali pergat, LXXXVIII, 1199.

De non invadendis mortuorum episcoporum bonis, LXXXVIII, 1192.

Concordiam initam inter episcopum Bitternensem et riorum Cassianensem confirmat, CLXXXVIII, 1193.

Archiepiscopis et episcopis mandat ut monasterio S. Dionysii a servis ejusdem præstari debita servitia cogant, LXXXVIII, 1194.

Hugoni Francorum regis cancellario mandat ut abbat Compendiensi gratiam regis reconciliet, CLXXXVIII, 1193.

Commonitorium ad abbatem et conventum S. Vedasti, CLXXXVIII, 1195.

Petro episcopo et canonicis Massiliensibus significat, se Pontio archiepiscopo Aquisi mandasse ut inter eos et monachos sancti Victoris iudicium faciat, CLXXXVIII, 1196.

De confirmatione donationis redditus primi anni præbendarum ecclesie cathedralis Antismodorensis, CLXXXVIII, 1197.

Pro libertate et consuetudinibus Suesonensis Ecclesie, CLXXXVIII, 1197.

Præposito et universo clero Ecclesie Placentinæ præcipit ut ad disciplinam canonicam revertantur, Hugonique episcopo obediant, CLXXXVIII, 1193.

Fridericum imperatorem verbis suis militibus alloquitur, prioris ejusdem præfate epistolæ locos excusat; legatos suos ad commonitionem Henrici Bavarie et Saxonie ducis missos commendat, CLXXXVIII, 1196.

Ecclesiarum SS. Joannis et Pauli, etc., sustentationi canonicorum ecclesie B. Petri destinatarum possessiones et jura confirmat, CLXXXVIII, 1197.

Ecclesie S. Joannis Selbodiensis bona confirmat, CLXXXVIII, 1198.

Composita canonicos inter et Sutrinum episcopum de ecclesia S. Sylvestri controversia, dato diplomate concordiam efficit perpetuam, CLXXXVIII, 1193.

Ad magistro asserit magisterium scholarum Ecclesie Meldensis, a bonæ memoriæ Manasse episcopo concessum, CLXXXVIII, 1194.

Ad Hugonem Francorum regis cancellarium. Eum gratulatur quod paci inter Francorum Anglorumque reges firmandæ utili operam navaverit, CLXXXVIII, 1195.

Gregorium priorem et universum capitulum Camaldulense ad virtutem pacemque hortatur, CLXXXVIII, 1196.

Friderico imperatori, ut Guido Ecclesie Romanæ subdiaconus præponatur Ecclesie Ravennati optanti non obsequitur, CLXXXVIII, 1199.

Archiepiscopo Thessalonicensi scribit de Ecclesia Græcorum cum Romana reconcilianda, CLXXXVIII, 1190.

Consules et universum populum Castri Grassæ hortatur ut monachos Lerinenses contra Saracenos alioque inimicos defendant, CLXXXVIII, 1181.

Ad Ludovicum Francorum regem. Commendat propensorem ejus in religiosos viros directionem quam petit ut Præmonstratenses fratres pro B. Petri et sua reverentia experiantur, CLXXXVIII, 1193.

Ad archiepiscopum Narbonensem, etc., adversus Gaudredum comitem Ruscinonensem, CLXXXVIII, 1192.

Ad Gualterum Laudunensem episcopum, ut beneficia Præmonstratensium Ecclesie ab antecessoribus ejus collata conservet, nec ullas super eisdem beneficiis molestias inferat aut inferri permittat, CLXXXVIII, 1195.

Ad monachos Pontidensis, ut solvant decimas loci ejusdem, CLXXXVIII, 1196.

Stephano Melensi et N. Viridunensi episcopis mandat ut Mathæum ducem Lotharingæ excommunicatum denuntient, CLXXXVIII, 1197.

Ludovico Francorum regi abbatem Vizeliacensem tuenti, gratias agit; monet ut monasterium defendere a comite Nivernensi pergat, domosque ipsius burgensium Vizeliacensium dirui jubeat, CLXXXVIII, 1194.

Odonem abbatem monachosque S. Dionysii cohortatur ut S. Benedicti vestigiis instant, CLXXXVIII, 1193.

Confirmat archidiaconum Atrebatensem, privilegia monasterii S. Dionysii a Roberto et Dagoberto regibus concessa, et quadam bona ecclesie S. Ursi, CLXXXVIII, 1195-1196.

Pro cantore Peronensis ecclesie, pro magistro Nicolao proque aliis, CLXXXVIII, 1195-1196.

Albertum abbatem Nonantulanum rogat ut Lot et Turel, viris nobilibus precariam quandam denuo concedat, CLXXXVIII, 1198.

Transactionem et subjectionem Vallis Magnæ monasterio Nonarum-Vallium factam confirmat, CLXXXVIII, 1194.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopum, ut impediant sacerdotes suos invito Dolensi archiepiscopo divina officia celebrare, CLXXXVIII, 1190.

Eberhardo archiepiscopo Salzburgeni et Hartwico episcopo Ratisponensi mandat ut Conrado abbati Riburgensi monasterium ob fratrum injurias dimissum restituant, monachosque pœna efficiant, CLXXXVIII, 1191.

Monachis Biburgensibus præcipit ut Conrado abbati obediant, CLXXXVIII, 1191.

Henrico episcopo Augustodunensi præcipit ut abbati Trencoriensi investituram Ecclesie de Petrafela intra viginti dies concedat, CLXXXVIII, 1602.

Ad Narbonensem archiepiscopum et ejus suffraganeos, ut defendant Hierosolimam peregrinantes ab impugnationibus iniquorum, intentata sententia excommunicationis, CLXXXVIII, 1603.

Ad canonicos S. Crucis Aurelianensis. Increpat quod Hugoni cancellario præbendam integritatem, cum abesset, non concesserint. Jubet in posterum faciant et quod est subtractum restituant, CLXXXVIII, 1603.

Ad Hugonem Franciæ cancellarium. Absolvit eum a juramento et illicita conditione qua eum Atrebatensis episcopus obligaverat, cum archidiaconatum daret, CLXXXVIII, 1604.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Hugoni cancellario restituat altare quod ipsi abstulerat, CLXXXVIII, 1605, 1606.

Decano, cantori et universo capitulo Parisiensi præcipit ut præposituram quæ in Parisiensi Ecclesia vacaverit, Hugoni cancellario tribuant, CLXXXVIII, 1606.

Ad clerum et populum de Murmiralio, ut obediant Ugoni Dolensi archiepiscopo, CLXXXVIII, 1607.

Ludovici Francorum regis consilium laudat cogitantis properare in Hispaniam ad paganorum barbariem debellandum cum Henrico Anglorum rege; ne temere tamen agatur timet, moras proponit et instructiones dat ut exitus secundus fiat, CLXXXVIII, 1615.

Ad Guillelmum Cenomanensem episcopum, et ad monachos de Rocha-Boviscurti. De controversia dirimenda inter monachos Cluniacenses et Petragoricenses canonicos diu agitata, CLXXXVIII, 1619.

De confirmatione bonorum cænobii Sancti Maglorii Parisiensis, monasteriorum vallis S. Maris, S. Clementis, Murensis, Præfrenlingensis, Sancti Joannis Blanburensis, Sanctæ Opportunæ, CLXXXVIII, 1621-1631.

Confirmat compositionem factam inter Hugonem abbatem Præmonstratensem et Gualterum episcopum Laudunensem, CLXXXVIII, 1632.

Ad Fridericum imperatorem, de duplici injuria Sedi apostolicæ per ipsum illata, CLXXXVIII, 1633.

AGAPETUS I, papa. — Epistola ad Justinianum imperat. Confirmat Justiniani fidei libellum, quatenus conformis sit sacris canonibus, LXVI, 57. — Et gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit gratulatus; illius fidem laudat, et ad fidem catholicam tuendam hortatur; lapsos episcopos cum honoribus recipi non posse respondet, LXVI, 58.

Epist. ad episcopos Africanos. Gratulatur quod ab hæreticorum manibus evaserint incolumes, et ad ea de quibus Joannem papam prædecessorem suum consuluerant respondet, LXVI, 45.

Epist. ad Reparatum episcop. Carthaginiens. Gratias agit quod sibi de electione in pontificem fuerit litteris gratulatus; eum hortatur ut quæ pro fide catholica scriptis divulgari curet, LXVI, 45.

Epist. ad Casarium Arelatens. episcop., quod prædia juris Ecclesiarum nullo titulo alienari debeant, LXVI, 45. — De Contumelioso episcopo, cum ad sedem appellasset apostolicam, LXVI, 46.

Epistola ad Anthimum episcopum. Ostendit in Christo duas perfectas esse naturas, damna Anthimum contrarium asserentem, LXVI, 77.

AGAPETUS II, papa. — Hortatur Atenulfum, principem Beneventanum ut monasterium Sanctæ Sophiæ monachis Cassinensibus restituat, CXXXIII, 892.

Contra Leonem et Benedictum intrusos in ecclesias Triventinam et Termolensem, CXXXIII, 894.

Ad Gerardum Laureacensem archiepiscopum. Annuntiat quod composuerit dissidium Ecclesiarum Laureacensis et Salisburgensis, CXXXIII, 898. — Prædones a monasterio Celsinacensi arceantur, CXXXIII, 912.

Epistola ad Landulfum Capuanum principem; monet illum ne monasterii Capuani libertatem offendat, CXXXIII, 915.

AGATHO (8.), papa. — Epistola ad Constantinum Magnum imperatorem et ad Heraclium et Tiberium Augustos imperatores; eis congratulatur ob protectionem quam conferunt Sedi pontifici Romanorum; eos hortatur nunquam a tali via deficere; fidem Ecclesiæ circa mysteria credenda exponit, præsertim de Sancta Trinitate et Incarnatione Verbi, et de horum mysteriorum consequentiis, scilicet de morte Christi, natura, personis et attributis cujusque Sanctæ Trinitatis personæ, LXXXVII, 1161-1212.

Decretalis epistola regi Merciorum Æthredo, etc., in qua abbatem Medam legatum Romanum instruit super omnem Angliam, ejusdemque monasterium fore, instar

liminum apostolorum pro absolvendis votis quæ de peregrinando Romam concepta fuerint, LXXXVII, 1213.

Instructio legatorum qui missi sunt ad synodum æquum celebrandam, LXXXVII, 1215.

ALEXANDER III, papa. — De electione sua, C, 675.

Ut Henricus Belvacensis episcop., reprobata Octaviani pravitate, firmiter perseveret in sua devotione; de intrusione Octaviani; de schismate et Octaviani excommunicatione; contra Victorem et Octavianum antipapam, CC, 80-82.

De clericis, qui infra subdiaconatus ordinem constituti, uxorem accipiunt; de præbenda sacerdoti cuidam calata; de puero nondum 15 annorum a votis absolvendo; de Rogero canonico de quadam causa appellante; de muliere quæ filium interemerat, et monasterium cepisset; ut canonici Ecclesiam Rhemensem, reprobata Octaviani schismatici simoniaci pravitate, in fide permanerent, CC, 85-85.

Fridericum imperatorem et Octavianum antipapam excommunicatos nuntiat, ut archiepiscopos Salisburgenses et ejus suffraganei stent pro Ecclesia adversus Fridericum imperatorem et Victorem antipapam; ut episcopos Belvacensis perseveret in dilectione circa Ecclesiam Romanam; ut Morinenses episcopum Milonem suscipiant benigne, CC, 86-98.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ejus pietatem erga Sedem apostolicam commendat; Eberhardum archiepisc. Salisburgensem, hortatur ut constanter sit fidei Ecclesie, et ut imperatorem reducere conetur; ut Robertus de Valoniis monachis S. Albani silvam de Aethaga restituat; de canonizatione sancti Eduardi, regis Angliæ, CC, 100-106.

Ab Hugone Suecessionensi episcop. subsidium aliquod pecuniæ poscit; orat Henricum Belvacens. episc. ut Ecclesiam per Fridericum imperatorem afflictam sublevet; magistrum Nicolaum laudat de zelo in Sedem apostolicam; Henricum Belvacens. episc. gratulatur de acta Sedem apostolicam contra hæreticos; de depositione Hugonis abbatis Cluniacensis, CC, 107-113.

De lite in hereditatem Willielmi de Sacravilla; de sua receptione jucunda in urbe Roma; episcopos Marchis hortatur ut sint constantes adversus schismaticos, ut Hugo Suecessionens. episcop. integra servet jura cænobii S. Martini Sparnacensis, CC, 114-122.

Ut Dolensis episcopos electus consecrationem ab archiepiscopo Turonensi recipiat; ut Petrus Saloniensis archiepiscop. quodam episcopos ecclesiarum excommunicat. De negotio ecclesiæ Flavinacensis; de accusatione in civilibus et criminalibus adversus abbatem Flavinacensem; de controversia inter Hugonem Senonensem archiepisc. et abbatem Ferrariensem, CC, 123-129.

Abbati et fratribus Præmonstratensibus gratulatur de sua constantia pro Sede apostolica et eos monet ut schismaticos ordinis sui ad solum Ecclesiam revocent sub et communicationis pœna; ut episcop. Salisburg. assensu imperatoris sibi conciliet; Ludovicum regem monet de statu Ecclesiæ, et de negotio Ecclesiæ Flavinacensis, CC, 130-152.

Ut archiepiscopos Eboracensis non præsumat in provincia Cantuariensi crucem ante se deferre; conqueritur de Aurelianensi episcopo canonicos nonnullos iniuste vexante; ut Hugo Suecessionens. episc. efficiat ut res Francorum abstineat a colloquio quod cum Friderico imperatore habere disposuit, CC, 161-164.

De negotio Ecclesiæ Catalaunensis; de consensu Ludovici Francorum regis in colloquio cum Friderico regi; excommunicationem ab Uldarico episcopo latam in invasores Ecclesiæ Kattenbornensis confirmat; bella pro monasterio Compensiensi de bonis recipienda; advenit Ludovicum Francorum regem de celebratione concilii; de comite Boloniæ qui moniale duxerat et de obabates de Ecclesiis regularibus ejecerat, CC, 165-184.

Ad Ludovicum VII Francorum regem, ut miles qui Hierosolimam ire optabat possessiones suas vendere possit sine consensu conjugis; de Bargensibus hæreticis et fide depravatis; de his qui in partibus Flandriæ hæresis arguebantur; pro causa Ecclesiæ Sancti-Remigi de Joinville, CC, 186-198.

Quod in regno Teutonico schismatis opprimendi causa constituerit legatum; ad Ludovicum VII regem mittit rogam auream; ut interdictum ab archiepiscopo Rhemensi latum ab ipso archiepiscopo relaxetur; Henrico Anglorum regi gratias agit quod ad concilium omnes archiepiscopos et episcopos mittat, CC, 197-204.

Ut Gilbertus Ecclesiam Londinensem regendam suscipiat; in vastatores Ecclesiæ Brivatenensis; pro comite Ramurcensi ut uxor sua ad eum redeat; dedicat ecclesiam

Germani a Pratis Parisiensis; pro causa quæ vertitur inter ecclesiam S. Romigii et Dervensem, de quadam decima, CL, 20-22.

De canonizatione S. Anselmi Cantuariensis, de comite Avenionensi quem absolvit; contra Josulium Resbarensis abbatem qui contra episcopum interdictum sacra procuraverat; arguit injustis exactionibus Grassense monasterium vexantes monachos S. Maximi per monasteria dispersos aliosque in eorum locos substitutos nuntiat, CC, 217-218.

Totum præfatum volumen CC, similia continet, varia pro variis, hortatoria, comminatoria, improperatoria, etc. etc., CC, 218-1466; cum in ordine rerum, qui in fine voluminis additur, specialiter et elucidatim, materies causa et ratio cujuslibet negotia explanetur, consulendus est.

Litteræ apostolicæ ad Ecclesiam Gallicanam de B. Bernardo in numerum sanctorum relato, ejusque festivitate deinceps solemniter in Ecclesia celebranda, CLXXXV, 122.

Epistola ad regem Franciæ, ad omnes abbates Cisterciensis ordinis, et ad Claravallenses, de eadem re, CLXXXV, 625-631.

ANACLETUS, antipapa. — Suam promotionem ad papatum Ecclesiæ et regibus nuntiat, CLXXXIX, 694-695.

Episcopis quibusdam commendat Gregorium diaconum cardinalem, in partes Aquitanie a se missum; prescribitque concilium celebrandum, CLXXXIX, 699.

Philippo Ludovici Francorum regis filio, Ottonem legatum suum commendat ne inimicorum suorum mendaciis aure præbeat, CLXXXIX, 701-704.

Hæc et similia parvi momenti spectant ad Innocentium II papam, cujus in gratiam hæciebant, vide CLXXXIX, 704-731.

ANASTASIUS I (S.), papa. — Epistola in qua respondet Rufinum demandum si propria mente et laudans ac probans transtulerit Origenis opera damnata a Græco in Latinum, æcus, si ipsum accusans auctorem, se vero non vano timore sollicitari, sed operam daturum, ne hinc Ecclesiæ per orbem corrumpantur, XX, 68.

Epist. ad Simplicianum Studium Theophili ac vigilantiam laudat, cujus litteris conventus Simpliciano Mediolanensi episcopo denuntiat, a se quoque Origenianæ hæresis inflicium esse anathema, XX, 74.

Epist. ad omnes Germaniæ et Burgundiæ episcopos, ut sanctum Evangelium universi, non sedentes, sed stantes audiant; de Manichæis in urbe Romana reperitis, XX, 75.

ANASTASIUS IV, papa. — Epistola ad Petrum Bituricensis archiepiscopum, ut abbati S. Dionysii restituit ecclesiam de Casa Majori et aliis bonis, ut jam monitus est, CLXXXVIII, 1005.

Epistola contra comitem Nivernensem et oppidanos Viteliacenses, CLXXXVIII, 1008-1011.

Epistola ad Eugebaldum Turonens. archiepiscopum, ei mandat ut Trecorensis episcopum evocet et ejus causam discutat, CLXXXVIII, 1017. — Epistola ad canonicos regulares Lateranenses; eorum confirmat instituta, CLXXXVIII, 1019.

Bona, possessiones et immunitates S. Germani a Pratis confirmat, CLXXXVIII, 1030.

Archiepiscopo Bracaraensi præcipit ut episcopo Tolitano intra dies triginta debitam primati obedientiam exhibeat, CLXXXVIII, 1033.

Sententiam ad Eugenium III latam de controversia canonicoorum S. Alexandri et S. Vincentii Bergomensi confirmat, CLXXXVIII, 1038.

Sueciæ episcopis significat cum gaudio se acceptasse gentem in doctrina apostolica profecisse, CLXXXVIII, 1081.

Werkerum regem et proceres Sueciæ hortatur ut Nicolai, sedis apostolicæ legati præcepta sequi pergant, CLXXXVIII, 1086.

BENEDICTUS I, papa. — De impedimento consanguinitatis, LXXII, 685.

Probat ex sacris Litteris summam Trinitatem unitatem esse, LXXII, 685.

BENEDICTUS II, papa. — Epistola ad Petrum notarium, illum monet ut acta synodalia sexti concilii episcoporum Hispaniæ subscriptione muniri curet, XCVI, 125.

Epist. ad Ervigium regem, ei significat se ipsi mittere constitutionem sextæ synodi, simulque imperatoris Constantini edictum, atque libellum acclamatorum ejusdem synodi, XCVI, 124.

BENEDICTUS III, papa. — Epistola ad Hincmarum Rhemens. arch., confirmat synodum Suessionensem, II, LXV, 689.

Epist. ad episcopum, adversus Hubertum clericum ut

Roman veniat, de criminibus quorum insimulabatur responsurus, CXV, 631.

BENEDICTUS IV, papa. — Algrium Lingonens. episcop. in Ecclesiæ suæ omnia iura restituit, CXXXI, 40-42. Malacenum episcop. soriosque ejus a Saracenis male habitos commendat, CXXXI, 43.

BENEDICTUS VI, papa. — Epistola ad Fredericum Salisburgensem episc., quod ipsi ejusque successoribus vicis apostolicas in Norica et Pannonia concecit, CXXXV, 1031. Confirmatio donationum in tertia Romæ regione, CXXXV, 1081.

BENEDICTUS VII, papa. — Epist. ad Gallos et Germanos; ecclesiam Pataviensem metropolitanam esse decernit; hujus et Salisburgensis limites constituit; Silgrino Lauriacensi archiepiscopo vices apostolicas delegat, CXXXVII, 515.

Bulla qua Theodorico Trevirensi archiepisc. ejusque successoribus cellam Quatuor Coronatorum condonat, CXXXVII, 518.

Monachi S. Benedicti reintroducuntur in monasterium S. Martini Treviris, CXXXVII, 519.

Fundationem Ecclesiæ Sancti Apollonii et institutionem duodecim canonicorum ibi factam in castello Canosino confirmat ad petitionem Teudaldi comitis, CXXXVII, 525.

Concilium Romanum habet contra Simoniacos, CXXXVII, 536.

Leonem abbatem cogit multa restituere monasterio Sublacensi, CXXXVII, 546.

BENEDICTUS VIII. — Epist. ad episcop. Burgundiæ et Aquitanie; eis mandat ut invasores bonorum Cluniacensium, nisi satisfecerint, excommunicentur, CXXXIX, 1601.

Erectio Bisuldunensis Ecclesiæ in episcop., CXXXIX, 1604-1606.

Bulla qua Farsensi comobio concedit monasterium Sancti Laurentii in Macri comitatu, CXXXIX, 1616.

Bulla qua concedit ut in ecclesia monasterii Rivipolensis cantetur « Alleluia et Gloria in excelsis » in festo Purificationis sanctæ Virginis Mariæ, etiamsi ea inciderit post Septuagesimam, CXXXIX, 1830.

Beatus Simeon monachus in cenobio Padolinorensi canonis sanctorum confessorum ascribitur, CXXXIX, 1653.

Bulla qua Henrico sanitatem a sancto Benedicto restitutam esse testatur, monasterio Casinensi asserit bona ab imperatore delata, CXXXIX, 1656.

BONIFACIUS I, papa. — Epistola ut de Maximo, Valentiniæ civitatis episcopo diversis criminibus accusato, in synodo provincie illius causa discutatur, XX, 756.

Epist. ut Corinthi Gerigenem quem expellunt episcopum accipiant, XX, 760.

Epist. qua Rufi in implendo vicarii apostolicæ sedis officio vigilantia laudatur. Idem explicatur officium. Memorat Bonifacius plures episcopos, suas ipsius litteras Rufi opera ad eos perlatas comprobasse; eaque occasione in Perigenis laudem excurrit, XX, 761.

Epist. ad Hilarium Narbonensem archiepiscopum, ut in unaquaque provincia nemo, contempto metropolitano, episcopus ordinetur, XX, 772.

Epist. ad Rufum episcop., eum de concessa sibi vicarii B. Petri dignitate ac munere admonet, communitateque cum eo, et quid circa varia, quæ illi in paribus agitantur negotia ad Thessalos scripserit, et quid ipsi agendum restet, XX, 774.

Epist. ad episcop. Thessaliæ. Concessam Rufo episcopo potestatem confirmat, quam nonnulli contemnebant, et asserit primum apostolicæ sedis auctoritatem, XX, 777.

Epist. ad episcopos Macedoniæ, Achaiæ, etc., significat negotium Perigenis, quem Corinthiis non inconsulto episcopum dederat, Illyricis episcopis discutere ac recognoscere non licere; ac si qui id aggrediantur, in sua eos communione non permansuros; Rufi in easdem provincias potestatem identidem, disertius autem in fine, explicat, XX, 779.

Decreta, quod ante annos triginta presbyter non ordinatur; quod primati deferenda sint negotia quæ metropolitano explicare non valet; ut quicquid Domino conservatur, ad jus pertinet sacerdotis; de episcopis qui fratribus nocere desiderant; quid agendum, si episcopus expulsus ausus fuerit ingredi civitatem, XX, 789.

BONIFACIUS II, papa. — Epistola ad Casarium Arelatens. episc. Confirmat ea quæ in synodo Arausica delineta fuerant, LXXV, 51.

Epist. ad Eulaliu Alexandrinum episcop., de reconciliatione Ecclesiæ Carthaginensis, CLV, 45.

BONIFACIUS IV, papa. — Concilium Romanum celebrat, ubi agitur de causa Anglicanæ Ecclesiæ, de quo quo liceat monachis cum sacerdotatu officio ubi ubi ministrare, LXXX, 105, 106.

BONIFACIUS V, papa. — Epistola ad Justum episc.,

om laudat quod Adelvaldum regem ad fidem adduxerit, LXXX, 435.

Epist. ad Eduvinum Anglorum regem; eam ad fidem Christianam hortatur, LXXX, 436.

Epist. ad Edelburgam reginam; eam gratulatur fidem accepisse, monetque ut hoc merito suo regi præstet benedictum, LXXX, 438.

CAIXTUS II, papa. — Epistola ad Albertum Mogunt. archiepisc. de sua ad papatum promotione, CLXIII, 1093. S. Antonii ecclesiæ consecratio, CLXIII, 1095.

Epist. ad Bernardum Ausciens. archiepisc.; concedit ut mortuorum corpora libera deinceps apud ecclesiam S. Mariæ Ausciens. sepeliuntur, CLXIII, 1094.

Ut concilium Rheinis celebraretur pro felici Ecclesiæ statu, CLXIII, 1095.

Clero et populo Lucensi præcipit ne vexari fratres S. Frigidiani patiantur, CLXIII, 1096.

Bulla apostolica qua capitulum Brivatense declaratur Romanæ Ecclesiæ immediate subditum, CLX II, 1099.

Monasteriorum S. Basilii, B. Mariæ Electensis, S. Agidii possessiones confirmat, CLXIII, 1100-1105.

Litigantes S. Joannis et S. Stephani canonicos jaramentis suis solvit, CLXIII, 1106.

Epist. synodalis, post habitum concilium Tolosanum qua cella Sanctæ Mariæ de Gordiano adjudicatur, Anisieni monasterio, CLXIII, 1110.

Berengario abbati monasterii Crassensis et ejus successoribus concedit sub sensu annuo aureorum ecclesiam S. Petri de Valeria, CLXIII, 1114.

Epist. ad Henricum Anagurum regem pro controversia de primatu Eboracensis Ecclesiæ sedanda, CLXIII, 1117.

Epist. ad Herveum abbat. Rotonens. monasterii; Kemperlegiensibus ablatam de Bella insula pecuniam reditat, vel ad Rhemense concilium rationem redditurus accedat, CLXIII, 1117.

Varie possessiones ecclesiarum et monasteriorum confirmantur, CLXIII, 1121-1136.

Decretum a Gaufrido episcop. Carnot. adversus Simoniam latum confirmat, CLXIII, 1137.

Ut abbas Rotonensis per districtiorem canonicam compellatur ad reddendam pecuniam abbati Kemperlegiensis debitam, CLXIII, 1138.

Litteræ Norwegicæ regibus porrectæ pro admissione Radulphi Orcadensis episcopi, CLXIII, 1142.

Jusseranum Lingonens. episcop. constituit judicem controversiæ quæ est inter abbatem S. Petri Vivi Senonensis et Muli-mensem, CLXIII, 1146.

Jubet monachis S. Vivenii de Verzeio sub pœna interditi, ut priorem de monasterio Cluniacensi recipiant, CLXIII, 1146.

Ut Vultricus Constantiens. episcop. Schaffhausensibus prædium restituat per vim ablatum, CLXIII, 1149.

Epist. ad Matiscensem et Cabillonensem episcopos, qua eis significat se Tremoriensis monasterii altaria consecrasset et cimiterium benedixisset, CLXIII, 1155.

Epist. ad Marbodum episc. Redonens., de sententia excommunicationis prolata in abbatem et monasterium S. Melanii, CLXIII, 1157.

Ecclesiæ Compostellanæ metropolitanam Ecclesiæ Emeritanæ dignitatem delegat, CLXIII, 1168.

Jubet episcopos Colimbriensem et Salmanticensem metropolitæ Didaco obedire, CLXIII, 1170.

Oberio episcopo Cremonensi et ejus successoribus enodandi jus abbatum monasterii S. Petri consecrandorum, CLXIII, 1177.

Ecclesiam Aversanam manere Romanæ ecclesiæ suffraganeam jubet, CLXIII, 1185.

Episcopis Dalmatiæ superioris præcipit ut metropolitæ archiepiscopo Ragusino obediant, CLXIII, 1184.

Gerardum, Engolismensem episcop. legatum apostolicum instituit, CLXIII, 1186.

Archiepiscopo Pisanis adinit jus consecrandi episcopos Corsicanos, CLXIII, 1192.

Bulla de erectione seu restitutione episcopatus apud Tres Tabernas in Calabria, CLXIII, 1195.

Monasterio Affligemensi asserit Ecclesiam Bornhemiensem, CLXIII, 1199.

Institutum canonicorum regularium Bergtestadensium approbat, CLXIII, 1206.

Epist. ad Didacum archiepiscopum Compostellanum, de episcopis suspensis, quia non interfuerunt concilio, CLXIII, 1210.

Scribit archiepiscop. Compostellan. matrimonium Giraldi quæ consanguineam prioris conjugis duxerit esse dirimendum, CLXIII, 1211.

Epist. ad Uzeticensem episcop., ut Hildesum comitem, nisi monasterio S. Agidii ablata restituerit, excommunicet, CLXIII, 1212.

Quosdam nobiles minatur se eos, tamquam Hildesum comitis consiliarios et auxiliatores excommunicaturum nisi infra quadraginta dies cessent ab infestatione monasterii S. Agidii, CLXIII, 1215.

Burgenses monasterii S. Agidii absolvit a sacramento fidelitatis exhibitio comiti Hildesum qui ad perjurios ipsos compulerat, CLXIII, 1215.

Ut Hildesum comes Tolosanus damna S. Agidii monasterio illata resarciat, jubet sub excommunicationis pœna, CLXIII, 1214.

De confirmatione canonicorum regularium ecclesiæ S. Sepulcri Hierosolymitanæ et eorumdem possessionum, CLXIII, 1215.

Epist. ad Narbonensem archiepiscop. et ejus suffraganeos, ut moveant Hildesum comitem Tolosanum, et abbatem S. Agidii quem expulerat, ad monasterium redire permittat; sin autem, ipsum excommunicatorem et interdicto mulient, CLXIII, 1218, 1219.

Epist. ad episcopos, abbates et ceteros in Hispania, ut Bernardo Toletano primate tanquam apostolice legi obediant, CLXIII, 1224.

Confirmat, rogatu Ludovici Francorum regis, Norimatis et Tornacensis episcopatum unitatem, CLXIII, 1225.

Epistolæ ad Alexandrum regem et ad episcopos seu ut obediant metropolitano suo archiepiscopo Eborac. CLXIII, 1229.

Epistola ad Rodulfum Rhemensensem archiepisc., de itanda Simonia in præbendis S. Timothei, de Roberti priore S. Oricoli revocando et de monachis servandis in ecclesiis Reichenstadi, CLXIII, 1247.

Raynullo comiti sub excommunicationis pœna præcipit ut intra dies viginti ecclesiam Cinglesensem monasterii Casinensi restituat, CLXIII, 1248.

Archiepiscopum Dolensem ejusque suffraganeos de concilio generali in urbe celebrando certiores facit, CLXIII, 1249.

Ottou archiepiscopo et omnibus Capensis civitatis interdictum Cinglesiam Ecclesiam et monasterio S. Mariæ impositum, abbatissamque Alpheradam excommunicat, CLXIII, 1249.

Tarasius regine Portugaliensis præcipit, ut quem reperi Pelagium archiepiscop. Bracarensem secundum litteras suas e custodia dimittat, alioquin ex tunc in eam et fautores ejus sententiam excommunicationis det, CLXIII, 1256.

Ad Cluniacenses Petrum electum abbatem probat, CLXIII, 1256.

Ad canonicos regulares Bernriedenses; eorum institutum approbat, CLXIII, 1257.

Henricum imperatorem gratulatur, quod tandem Ecclesiæ gremium redierit, CLXIII, 1260.

Prædium Wilzaccarum cum Ecclesiæ S. Cassarii in agro Mutinensi ad canonicos regulares pertinere contra petitionem monachorum Nonagultensium decretum, CLXIII, 1267.

In generali concilio Conradum, olim episcop. Constanciensem, sanctorum ordinibus ascribit, CLXIII, 1275.

Ad Gilbertum episcop. Parisiensem, ut omnes deici et abbates dioceses ipsi pareant, CLXIII, 1274.

Monasterio S. Crucis Burdigalensis ecclesiam S. Eucarii asserit, CLXIII, 1276.

Epist. ad Canonicos Bisuntinos; componit controversiam inter ecclesias S. Joannis et S. Stephani, et pro privilegium Ecclesiæ S. Stephani concessum a Pascha papa reddatur, CLXIII, 1286.

Amedeo episcop. Maurianensi præpositum Ecclesiæ S. Mariæ Secusiensis ac de ipsa civitate Secusia jus parochiale concedit, CLXIII, 1295.

Epist. ad Ludovicum Francorum regem; commendat Petrum cardinalem, legatum apostolicum, CLXIII, 1297.

Significat sententiam a se latam pro ecclesiis S. Joannis maternitate, CLXIII, 1298.

Epist. ad episcopos Hispanos, etc., ut Didacum archiepiscopo Compostellano vicario suo obediant, CLXIII, 1299.

Berardo episcopo Matricensi officium episcopale interdicit donec ab injuriis in monasterium Cluniacense destiterit, CLXIII, 1304.

Epist. ad universos reges, comites et principes, hortatur ut officium Hispaniarum Ecclesiæ succurrant, coarctatis adjurantibus indulgentiis, CLXIII, 1303.

Ut monachis S. Agidii auxilium impendat contra Hildesum comitem Tolosanum et fautores ejus, qui se excommunicatos denuntiant, CLXIII, 1306.

Episcopo Rossellano præcipit ut vexare monasterium Alborensis desistat, CLXIII, 1307.

Ludovicum Francorum regi significat Robertum episcopum Atrebatensem in generali concilio a Burcardo

episcopo Cameracensi in ius vocatum cum ejus litteris ad sese venisse, CLXIII, 1512.

Episcopo Rossellano vituperat quod contra præceptum suum injurias monasterio Alborensi inferre pergat, CLXIII, 1513.

Bulla pro confirmatione rerum ad ecclesiam S. Mariæ pertinentium, CLXIII, 1514.

Inter Obertum episcop. Cremonensem et ejus canonicos discordiam componit, CLXIII, 1516.

Epist. ad Didacum archiepiscop. Compostellanum; huic concedit ut Emeritana civitas Compostellanae civitati perpetuis maneat subjecta temporibus, CLXIII, 1521.

Ut servetur interdictum ob illicitas nuptias imperatum, CLXIII, 1523.

Jordanum principem Capuanum hortatur ne monasterii Carduensis terram devastet, CLXIII, 1535.

CLEMENS III, antipapa, seu WIBERTUS. — Epistola ad Wratizium primum ducem Bohemiæ; eum hortatur ad solvendam sedi Romanæ obligationem, et ad ejusdæm archiepiscopatum promotionem, CLXVIII, 851.

Epistola synodica ad clericum universum, CLXVIII, 852.

Epistola ad episcop. Ostensem, de rebus a se in synodo Romana constitutis, et quod ad synodum vocatus non venerit objurgat, CLXVIII, 856.

Epist. ad Rulthardum Moguntinum archiepiscop.; clem. illi dicit ad synodum Vercellis agendam, CLXVIII, 841.

Epistola ad Robertum Bambergensem episcop.; illum monet ut ad synodum accusator Rulthardi Moguntini archiepiscopi veniat, CLXVIII, 841.

CLEMENS III papa. — Confirmat possessiones ecclesiarum et monasteriorum, CCIV, 1273-1286.

Ad episcopos Scotia; nuntiat iis Hugonem S. Andreæ episcopum ab Urbano citatum et contumaciter recusantem episcopatu depositum esse, suadetque Joannem eligi, CCIV, 1287.

Præcipit Balduino archiepiscopo Cantuariensi, ut quidquid a monachis Cantuariensibus post prohibitionem Urbani VII, prædecessoris sui, actum est in opere capellæ, non differat demoliri, CCIV, 1294.

Archiepiscopi et episcopi mandat ne a prioribus Cluniacensium fratrum sine consensu abbatis et conventus possessiones ecclesiarum patiantur distrahi laicisque confundi, CCIV, 1501.

Hugoni abbati et conventui Cluniacensi monasterium S. Germani Antislodorensis addicit, CCIV, 1512.

Priori de Fauersham et magistro Firmino mandat ut bonorum Ecclesiæ Cantuariensis invasores, si admoniti non sarserint damna excommunicatos declarent, CCIV, 1527.

Wilhelmo episcop. Wigorniensis et abbati S. Sepulchri de Warwic mandat ut judicet inter canonicos de Kintledwde et clericos de Goshale, CCIV, 1527.

Lanfranco episcopo Bergomati permittit ut Ecclesiæ possessiones, invito capitulo alienatas, recolligat, CCIV, 1535.

Lanfranco eidem concedit ut clericos inobedientes pena afficiat, CCIV, 1536.

Consulibus et populo Pisano significat cardinales missos esse ad eorum litem componendam cum Januensibus de Sardinia, CCIV, 1546.

Joachimum abbatem hortatur ut Expositionem Apocalypsis et opus Concordiæ compleat et diligenter studeat emendare, CCIV, 1557.

Abbati S. Genovefæ Parisiensis mandat ut cogat episcopum Trecentensem et de ecclesia S. Lupi Trecenti canonicos regulares assumat ut eos in Ecclesia de Marignaco instituat, CCIV, 1567.

Silvecano abbati mandat ut monachos S. Victoris Massilienses tueatur contra canonicorum injurias, CCIV, 1578.

Ratisponensi et Frisingensi episcopis mandat ut monasterium Alderspacense ab injuriis Alberti de Kau defendant, CCIV, 1578.

Epist. ad Henricum Bituricensem archiepiscop., quod monachi et canonici regulares per oppida soli non morentur, CCIV, 1579.

Hartwigo Hamburgensi archiepiscopo. assertit episcopatum Vexbullensem, CCIV, 1581.

Balduino Cantuariensi archiepiscopo. præcipit ut monachis Cantuariensibus quæ abstulerit intra dies undecim restituat, CCIV, 1401.

Universis clericis per Norvegiæ constitutis interdicat ne quis eorum, nisi forte ut tribuat penitentiam et sacramenta ecclesiastica morientibus, in expeditionem ire præsumat, CCIV, 1418.

Significat dedisse mandatum ut Stephanum ordinis Grandimontensis institutorem sanctis ascriptum esse sciretur, CCIV, 1426.

Pistori episcopo Vicentino mandat ut cognoscatur num sorores S. Christinæ, destructæ ecclesiæ, aliam intra civitatem Tarrisinam, adversante episcopo, ædificent; moniales coerceat, CCIV, 1450.

Mandat quibusdam episcopis ut de vita et miraculis Ottonis I episcop. Bambergensis diligenter inquirent, eumque nisi impedimenta invenerint, sanctis ascriptum declarent, CCIV, 1458.

Universum capitulum Trevirense et omnes per archiepiscopatum consistentes a Fulmari archiepiscopi obedientia in spiritualibus et temporalibus absolvit, CCIV, 1442.

Universis episcopis præcipit ut sacramenta, cum a fratribus ecclesiæ S. Nicolai Stendalensis fuerint requisiti, dilatione et appellatione remota, impendant, CCIV, 1446.

Ecclesiæ Eboracensi nuntiat archiepiscopum Eboracensem a se agniti esse, CCIV, 1454.

Meloni archiepiscopo Mediolanensi mandat se episcopo Placentino mandasse ut in consules Placentinos graviter animadverteret, nisi ab injuriis in ecclesiis recederent, CCIV, 1455.

Bulla canonizationis B. Malachie, CCIV, 1466.

Petente Alphonso Castellæ rege, in civitate Placentina sedem episcopalem constituit, diocesimque a rege institutam confirmat, CCIV, 1476.

Decretum ad abbatem et archipresbyterum Montulanum, ut cuidam acolytho beneficium ablatum restituant, CCIV, 1477.

Decretum de quodam matrimonio non dissolvendo, CCIV, 1478.

Decretum de sacerdotibus qui reatum adulterii incurrerint, vel perjuri vel falsi testimonii, CCIV, 1479.

Decretum de absoluteione eorum qui vocati ad iudicium venire contemnunt, et pro contumacia sua vinculo anathematis innodantur, CCIV, 1480.

Decretum de consecrando oratorio, CCIV, 1480.

Prævaleat semper quod a majori et saniori parte concilii fuerit statutum, CCIV, 1481.

De Judæis vel Saracenis ad fidem Christianam conversis, CCIV, 1482.

De iis qui contra prohibitionem clandestina conjugia contraxerint, CCIV, 1485.

De duobus viris qui duas sorores acceperint, CCIV, 1481.

De juramento fidelitatis ab hæredibus regis pontificibus Romanis præstando, CCIV, 1486.

De penitentia injungenda presbytero cuidam, cujus vitio num quidam famulus mortuus sit incertum est, CCIV, 1486.

De quadam filia quæ annos undecim nondum adnata cuidam in matrimonium tradita fuerat, quamvis renitens, CCIV, 1487.

De excommunicatorum absoluteione, CCIV, 1489.

Contra clericos militantes, CCIV, 1492.

De ecclesiis conventualibus, CCIV, 1493.

De eo qui cognovit consanguineam uxoris, CCIV, 1495.

De diacono qui invito puerum necaverat, CCIV, 1496.

Ad Livoniensem episcopum et socios, ut cibis utantur qui iis ab infidelibus apponuntur, CCIV, 1497.

Clericorum assultores et incendiarios præscribit non nisi per Romanum pontificem absolvendos esse, CCIV, 1497.

Decretum de duello, CCIV, 1501.

Epist. ad canonicum in arte physica eruditum; ei suadet ne ad majores sacros ordines ascendat, quod pluribus medicinas tribuerit qui inde mortis periculum incurrerint, CCIV, 1505.

COELESTINUS II, papa. — De sui electione certiores facit Cluniacenses, eorumque preces postulat, CLXXIX, 766.

Causam matrimonii ejusdæm ad se advocat, CLXXIX, 767.

Archiepiscopis et episcopis præcipit ne annuos abbatum Præmonstratensium conventus impendant, CLXXIX, 782.

Ad Arnaldum Narbonensem archiepiscopum et suffraganeos, ne eorum parochiani Aimonis et aliis rebellibus receptaculum præbeant, alioquin excommunicandos, CLXXIX, 782.

Ad Hugonem archiepiscop. Turonensem, ut responsurus Dolensi antistiti qui se Arelatensi episcopatu spoliatum querebatur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 785.

Ad Petrum abbat. S. Egidii, mandat ut nomine suo primum lapidem ponat in fundamento ejusdæm capellæ, CLXXIX, 785.

Monachorum Vivensium et Camaldulensium controversiam dirimit, CLXXIX, 806.

Epist. ad Toletanum archiepiscop., ut aliquot parochias restituat N. episcopo, CLXXIX, 811.

COELESTINUS III, papa. — Nuntiat omnibus Petrum quondam archiepiscop. Tarentasiensem sanctorum ordinibus esse ascriptum, CCVI, 869.

Gaufrido electo Eboracensi promittit Hugonem episcop. Dunelmensem, ei post acceptam consecrationem subjectum iri, CCVI, 872.

Reginaldo episcopo et aliis mandat ut quæ Balduinus archiepiscopus monachis Cantuariensibus abstulerit, restituat, CCVI, 874.

Umberto archiepiscopo Arelatensi concedit ut per censuras ecclesiasticas inordinationes in Provincia exortas compescat, CCVI, 897.

De ordine S. Benedicti perpetuo stabiliendo in locis quæ denominat, CCVI, 898.

Stenaro episcopo Wexlonensi præcipit ne Colonis episcopi Lincopiensis possessiones invadat, CCVI, 906.

Suenoni episcopo Arusiensi significat se Absaloni archiepiscopo Lundensi permisisse, ut ei cedendi episcopatus licentiam tribuat, CCVI, 908.

Episcopis quibusdam mandat de uxore Kanuti Suevorum regis, continentis voto ob valetudinem suscepto so. vanda, CCVI, 909.

Quod liceat monachis Cluniacensibus malefactores eos infestantes excommunicare et interdicere, CCVI, 916.

Epistula ad episcop. et clerum Eugabium, de S. Ubaldi canonizatione, CCVI, 918.

Archiepiscopo Viennensi ejusque suffraganeis præcipit ne parochianos suos quominus ordini Carthusiensi bona largiantur, impediri siant, CCVI, 924.

Decano et capitulo Rothomagensi, indulget ut tempore interdicti divina officia absque solemnitate celebrent, CCVI, 930.

Quarundam ecclesiarum possessiones confirmat, CLVI, 931-938.

Abbatii monasterii S. Dionysii mandat, ut, appellatione frivola non obstante, circa monachorum et conversorum correctionem libere officii sui debitum exsequatur, CCVI, 942.

Abbatii et conventui Cisterciens. ecclesiam Schurdeburgensem asserit a Richardo Anglorum regi donatam, CCVI, 961.

Conrado Ratisponensi episcopo attribuit auctoritatem absolvendi eos qui pro ecclesia Ratisponensi dimicantes interdia fecerunt, CCVI, 965.

Ecclesiæ S. Petri Marchialensis foundationem approbat, CCVI, 966.

Bulla pro canonizatione S. Bernwardi episc. Hildesheimensis, CLVI, 970.

Archiepiscopis et episcop. per Angliam constitutis scribit exercitus in Orientem profectos, propter dissensiones non implevisse expectationem; principes moneri vult, ut sedula discordia, terræ sanctæ opem ferant, CCVI, 970.

Abbatii et conventui Fiscannensis. mandat quod liceat eis a beneficio suo remove eos qui ecclesiis suis in propria persona non deservunt, CCVI, 977.

Bulla qua vetat ne interdicto subleantur ecclesiæ monasterio Fiscannensi subjectæ, CCVI, 983.

Joanni decano et capitulo Rothomagensi concedit ut cum generale interdictum terræ fuerit, liceat iis, clausis januis, exclusis excommunicatis et interdictis, non pulsatis campanis, suppressa voce officia celebrare, CCVI, 996.

Monasterio S. Augustini Cantuariensi concedit ne quisquam abbatem vel monachos ejusdem monasterii aliqua sententia gravare præsumat nisi fuerit a Romani pontificis latere destinatus, CCVI, 1025.

Huberto archiepisc. Cantuariensi. apostolicæ sedis legato interdictum ne ab abbate monachisque S. Augustini obedientiam exigit, CCVI, 1025.

Bulla pro reformatione monasterii S. Cassarii Arelatensis, CLVI, 1032.

Mandat episcopo Lincolnensi ut inquisitionem faciat de excessibus archiepiscopi Eboracensis, CCVI, 1057.

Capitulo Tarracensi præcipit ut Willelmum qui archiepiscop. in urbe Gerunda crudeliter interfecerat anathematizatum denuntiet terramque ejus interdicto afficiant, CCVI, 1045.

Confirmantur possessiones et omnis generis bona virorum monasteriorum et ecclesiarum, CLVI, 1054 et passim.

Monasteriensi et Osnabrugensi episcopis mandat ut quosdam ecclesiæ Bremensis ministeriales anathematizent, si bona eidem ecclesiæ injuste ablata non restituerint, CCVI, 1067.

Epistola ad Humbertum archiepisc. Cantuariensi.; ei legationem sedis apostolicæ committit, CCVI, 1074, 1075.

Anselmo episc. Fulginatei mandat ut abbatem S. Silvestri Ospellensis ad orioris Camaldulensis obedientiam revocet, CLVI, 1076.

De quodam matrimonio dirimendo, CCVI, 1080.

Philippo Francorum regi sententiam divortii ejus a se irritam et cassam nuntiat; hortaturque ut uxorem recipiat et maritali affectione pertractet, CCVI, 1098.

Confirmat sententias excommunicationis et interdicti latas auctoritate Walteri archiepiscopi contra cives Rothomagenses, CCVI, 1098.

Archiepiscopo Cantuariensi. et ejus suffraganeis mandat ut homines ad subsidium terræ Hierosolymitanæ feredum adhortentur, CCVI, 1107.

Epistola ad quosdam episcopos, de seditione in canonicos a civibus Rothomagensibus mola, et de satisfactione illis faciendâ, CCVI, 1116.

Nuntiat quod in quadam insula, hucusque schismatica legatos nominaverit qui quiddam ad dotes Ecclesiæ conferendas spectaret, nonobstante appellationis obstaculo ordinarent, CCVI, 1147.

Comitem Tolosanum hortatur, ut damna monasterio S. Egidii illata resarciat, alioquin eum ostendit ad episcopos vicinis excommunicatum iri, CCVI, 1156.

Episcop. Vercellensem et abbatem Locediensem constituit ut pacem inter Beneficiam archiepiscop. et canonicos Januenses componant, CCVI, 1178.

Abbatii Hugoni Cluniacensi mandat ut in abbatii ad monasterium Cluniacense pertinentibus, quæ secundum Deum... viderit corrigenda, corrigat, CCVI, 1179.

Archiepiscopis, episcopis, etc., mandat ut directores et vexatores fratrum Cluniacensium laicos excommunicent, ceteros a amuneribus amoveant, CCVI, 1181.

Archiepiscopo Ravennati et ejus suffraganeis mandat sub excommunicationis pena ut cives Matilienses commoneant monasterio Novantulano quæ abstulerant reddant, CCVI, 1181.

Gerardo episcopo Cadurcensi concessit ut percipiat in ecclesia S. Amatoris sumptus necessarios pro itinere ad sedem apostolicam et pro aliis ad ecclesiam suam pertinentibus, CCVI, 1201.

Sororibus Sanctæ Mariæ Suesonensibus concedit ut non obstante juramento quondam facto, de assensu ablatissarum sive prelatorum, iis liceat quilibet monachos recipere moniales, CLVI, 1203.

Monachis Sancti Blasii in Nigra silva permittit ut quibusdam diebus festis cantent: Gloria in excelsis Deo, etc., CCVI, 1207.

Universis fidelibus in regno Daciæ constitutis qui ad ecclesiam Arusiensem construendam saxeo muro pecuniam dederunt, de iniunctis pro suis excessibus penitentis quadraginta dies indulget, CCVI, 1210.

Gerardo episcopo Bononiensi permittit ut excommunicet eos qui bona ecclesiæ occupaverint, CCVI, 1212.

Episcopum Laudunensem inter episcopum Papiensem et canonicos Placentinos iudicem constituit, CCVI, 1231.

CONSTANTINUS, papa. — Epistola de visione Egwini, de concilio habendo et de cenobio instituendo, LXXIX, 333.

Confirmat possessiones terrarum in quibus beata Maria Virgo Egwino episcop. apparuisse dicitur, cum aliis plurimis cenobio Ereshamæ collatis in ecclesia Lateranensi, LXXXIX, 336.

Monasterium ab Egwino conditum sub protectione sanctæ sedis suscipit, LXXXIX, 338.

DAMASUS (S.), papa. — Epistola ad catholicos episcopos per Orientem constitutos, De fide Nicænæ firmiter tenenda, XIII, 347.

Expositio fidei in synodo Romana edita et in Orientem transmissa, XIII, 350.

Ecclesiæ non aggregentur homines qui expositi fidei Nicænæ nolent subscribere, XIII, 356.

Confessio fidei catholicæ quam misit ad Paulinum Antiochenum episcop. XIII, 357.

Epistola ad Acholium et alios Macedoniæ episcopos dimittit ordinationem Maximi (yniel, et hortatur Macedones ut in synodo proximè Constantinopoli crebris ad dignos hunc civitatis præfatu episcopos, ac majorum aduersus episcoporum translationem statuta seruentur, XIII, 365.

Epistola ad Acholium Theas. Ionicensem episc. Rusticus Gratiarum Silentiarum commendatur, et confirmatur quod de Maximi ordinatione, etc., XIII, 369.

Epist. ad S. Hieronymum, quæ stiones illi submittit exponendas et ipsius scripta laudat, XI, 371.

Ad universos episcopos per Italiæ provincias constitutos. Jubet ne per scripta in posterum, sed per legitimum accusatorem, quis ab eis iudicentur; et causæ etiam iudicandæ omnes ad apostolicam sedem deferantur, XIII, 439.

DEUSEDIT pap. Decretum ne parentes et sacro baptismatis fonte infantes suos suscipiant; alias scient et impedimentum usui matrimonii sibi creasse, etc., LXIX, 361.

Decretum de electione pontificis Romani, LXXX, 582.
EUGENIUS III, papa. — Epistola ad abbatē et prae-
positos Præmonstratenses, ut ad generale capitulum semel
in anno Præmonstratum conveniant, CLXXX, 1017.

Alvise Atrebatensi episcopo mandat ut de matrimonio
Balduini de Rispens. et Mathildis de Albiniaco decernat,
CLXXX, 1026.

Joanni Bracarensi archiepiscopo mandat ut Toletanum
primitum agnoscat, CLXXX, 1036.

De satisfactione reddenda episcopo Moraviensi, CLXXX,
1044.

Alvise episcopo Atrebatensi mandat ut judicet inter
abbatem S. Nicolai de Vedogio et sacerdotem de Baf-
stalmis, CLXXX, 1053.

Wido mandatur presbytero cardinali, ut de castro
quodam controversiam oriam inter canonicos et nobiles
quosdam Veronenses dirimat, CLXXX, 1054.

Epistola ad Ludovicum Galliarum regem, de expedi-
tione in terram sanctam suscipienda, CLXXX, 1064.

Archiepiscopis et episcopis mandat ut electos prae-
positos ordinis Præmonstratensis in abbates, postposita
dilatione, benedicant, CLXXX, 1076.

Bernardo Hildesheimensi episcopo ejusque successoribus
præcipit ne castrum Winceburgense alienent;
Goslarenses, qui praeposituram quamdam invaserant im-
pune dimitti vetat, CLXXX, 1082.

Apud Henricum Moraviensem episcopum. Intercedit pro
fratribus qui e monasterio in monte Strahow sine licentia
discesserant, CLXXX, 1093.

Epistola ad Engolismensem et Lemovicensem episcopum,
ut controversiam de Roca Boviscutis inter Cluniacenses
et clericos sine canonico terminent, CLXXX, 1095.

Bulla de confirmatione bonorum monasterii Crisemonis,
CLXXX, 1096.

Bulla in gratiam monasterii S. Mariani, CLXXX, 1097.

Odono priori et fratribus Sancti Martini de Campis con-
cedit, ut decedentibus canonicis H. Gervasii de Enca, ibi
monachi substituantur, CLXXX, 1107.

Confirmat possessiones canonicorum regularium eccle-
siae Beati Petri Tarentasiensis et statuit ut ibi semper
ordo regularis secundum S. Augustini regulam observetur,
CLXXX, 1114.

Universos Dei fideles per Galliam constitutos ad susci-
piendum bellum sacrum hortatur, CLXXX, 1115.

Ut abbas Sugerus apud regem adjuvet monasterium
R. Medardi a comite Suessoniensi prægravatum, CLXXX,
1118.

De Henrici imperatoris sanctitate, miraculis et canoniza-
tione, CLXXX, 1118.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscopum. de primatu in
provincias Bituricens. et Burdigalensem, CLXXX, 1119.

De Anselmo Ecclesiae Tornacensi restituto episcopo,
CLXXX, 1122-1124.

Ad Sansonem Rhemensem archiepiscopum; illum objurgat
quod Francorum regem, contra ipsi archiepiscopum. Bituri-
censis, in Bituricensi civitate coronare præsumperit,
ipsumque propterea usum pallii interdicit, CLXXX, 1126.

Monasterii Vaz. riensis jura de eligendo abbate et de
deferenda advocacia confirmat, CLXXX, 1141.

Mandat Henrico Moraviensi episcopo ut Wladislaum du-
cem Bohemiam ad satisfaciendum pro illis ecclesiis Rai-
sponensis damnis commoneat, CLXXX, 1145.

Theobaldum episcopum. laudat quod propter canonicorum
bona a civibus occupata urbi suae sacrificiis interdixit,
etc., CLXXX, 1149.

Quibusdam episcopis mandat ut nobiles quosdam occu-
pata canonicorum bona Veronensium reddere cogant,
CLXXX, 1150.

Ad Veronensem episcopum; eum monet ut excommu-
nicationem in canonicorum hostes editam a presbyteris
Rumensibus et aliis observari jubeat, CLXXX, 1164.

Mandat episcopo Vicentino, ut de archipresbytero S.
Bonifacii, qui excommunicationis communicaverit, penas
capiat, CLXXX, 1165.

Epistola ad Guillelmum Nivernensem comitem, ut ces-
set ab infestatione Vzelaciensium, CLXXX, 1179-1182.

Ad Gregorium episcopum. Lucensem, ut Sancti Frigidiani
canonicos in ecclesiam S. Pantalonis introducat, CLXXX,
1193.

Confirmat constitutionem Callisti II papae de pace et se-
curitate territorii Trenciensis intra certos terminos
crucibus distinctos, CLXXX, 1201.

Ad expeditionem sacram adversus Slavos in Pomerania
populos excitat; regem Hispaniarum quoque scribit bel-
lum contra Saracenos Iberiae parare, CLXXX, 1203.

Ad Guillelmum comitem Matconensem, ut Cluniacen-
sibus Balmensem ecclesiam assignet et opem conferat,
CLXXX, 1227.

Bulla in gratiam monasterii Tironiensis, CLXXX, 1228.

Bulla pro parthenone S. Dionysii Montis Martyrum,
CLXXX, 1236-1242.

De controversia inter Cantuariensem archiepiscopum et
Bernardum episcopum. S. Davidis, jubet utrumque ad se
venire, CLXXX, 1250.

Relaxat interdictum quo ecclesias ad Balmense mon-
asterium pertinentes juste multaverat, CLXXX, 1251.

Bulla pro Ribemstadiensis ecclesiae confirmatione,
CLXXX, 1265.

Ut quidam malevoli compellantur satisfacere de inju-
riis illatis monasterio Cluniacensi secundum definitionem
Lugdunensis archiepiscopi, CLXXX, 1271.

Bulla de confirmanda unione fratrum Saviniacensium
ordini Clateriensis, CLXXX, 1282.

Epistol. ad Sugarium abbat.; interrogat quinam epi-
scopi opem sibi ferre recusent ad regni defensionem;
locus concilii certus designatur; de duce Lotharingis
excommunicato, CLXXX, 1283.

Ut abbas S. Germani Antissiodorensis deinceps eligatur
eum consilio abbat. Cluniacensis, et electus benedictio-
nem percipiat ab episcopo Antissiodorensi, CLXXX, 1294.

Theobaldum episcopum. Veronens. reprehendit quod ca-
nonicorum possessionibus non restituit urbem interdic-
to solverit; præcipit ut eas reddendas curet, CLXXX,
1298.

Peregrino Aquileiensi patriarchae scribit se mirari quod
milites quosdam propter occupatas ecclesias possessiones
excommunicatos absolverit; mandat impellat eos ut ab-
lata restituant, CLXXX, 1299.

Anselmo Havelbergensi episcopo. mandat ut usurpata
a suis praedia Corbeiensium restitui curet, CLXXX, 1300.

Ad Corbeiensium monachos; eos hortatur ut Wilbaldo
abbati humilem reverentiam exhibeant, CLXXX, 1306.

Mandatum ad archiepiscopos, episcopum. etc. super res-
titutiones faciendas Laurehamensi monasterio, CLXXX,
1316.

Epistola ad praelatos Teutonicos; eos hortatur ut Ju-
niori regi Henrico assistant, suisque consiliis et operi-
bus eum adjuvent, CLXXX, 1320.

Comitiassam Nivernensem increpat quod infestat eos
qui Virellacum pergunt, CLXXX, 1324.

Ut praedia Kaminat. monasterii a variis usurpata red-
dantur, CLXXX, 1331.

Epistola ad Fuldenses; electionem ab eis contra suum
mandatum factam irritam declarat, mandaque ut prae-
sentibus quibusdam quos nominat abbatibus ex altero claustra
eligant sibi abbatem, CLXXX, 1334.

Epistola ad Alfonsum Hispaniarum regem, qua Toleta-
num primum confirmat, CLXXX, 1345.

Epist. ad Sugarium abbat. de monachis in ecclesia
S. Genovefae constituendis, CLXXX, 1347.

Epist. ad Humbertum Buzinthensem archiepiscopum, ut con-
temptum Romanae Ecclesiae digne puniat in presbytero
qui excommunicationem ab eo latam transgressus fuerat
et redditus Balmensis monasterii Cluniacensibus subri-
puerat, CLXXX, 1353.

Archiepiscopo Trevirensi, etc., mandat ut admoneant
Matthaeum ducem sub excommunicationis poena castrum
prope Tullum edificatum destruat, CLXXX, 1354.

Universo clero Romano praescribit ut capellani promit-
tant obedientiam rectoribus titulorum sive ecclesiarum,
CLXXX, 1358.

Ut electi Placentini episcopi ab archiepiscopo Raven-
natis et ejus successoribus consecrationem accipiant,
CLXXX, 1370.

Ad Corbeensem abbatem et monachos, ut nullum apud
eum locum Henricus depositus inveniat, CLXXX, 1380.

Radulphi episcopi Hortani et canonicorum Majoris ec-
clesiae controversias judicat, CLXXX, 1381.

Ad Henricum Moraviensem episcopum, ut Wladislaum du-
cem Poloniae ab excommunicatione absolvat, CLXXX,
1385.

Ad abbates, Coxanensem, Risuldunensem et alios, ut
obediant abbati S. Victoris Massiliensis, cui benedictio-
nis munus impendit, CLXXX, 1390.

Epist. ad Bermundum Biterrensem antistitem; mandat
ei ut Trencavello vicecomiti Biterrensi permittat capel-
lam suam in palatio construere, CLXXX, 1397.

Ad Conradum regem. Thiebaldum suum capellano confir-
mat praeposituram Xantensem modo aliam praeposituram
quam antea possidebat remittat, CLXXX, 1397 et 1402.

Ad Sugarium abbatem, ut clericorum duorum excom-
municatorum causam ordine judiciario definiat, CLXXX,
1402.

Bracarensem archiepiscopum suspendit ab episcopali
officio, nisi Toletano archiepiscopo exhibeat obedi-
entiam, CLXXX, 1405.

Ut Sugerius abbas de sacerdotis excommunicatione ab archidiano cognoscat causam, et sacerdotis percussores excommunicet, CLXXX, 1408.

Ad Polonium prælatos; arguit eos quod latam a nuntio suo interdicti sententiam non observent, atque ut resipiscant eandem sententiam confirmat, CLXXX, 1408.

De Ludovici regis consilio transmaris expeditionis, CLXXX, 1414.

Ad Wlbaldu abbatem, ut Godeboldum canonicum Mindensem excommunicet, nisi ablatam Everardo ecclesiam de Hemeringem restituat, CLXXX, 1420.

Epist. ad Conradum regem; gratiam ejus habet legationem in qua res Ecclesiæ et regni firmentur, CLXXX, 1422.

Ad ducem Burgundiæ et ad Henricum Eduensem episcop.; eos arguit quod cœnobio Vizeliacensi sint infesti, CLXXX, 1424.

Epistola ad Eberhardum Bambergens. episc., ut monachos restituit in Ecclesiam Heidenheimensem, pulsos inde clericis secularibus, CLXXX, 1459.

Ad Senonensem archiepiscop., ut judicet de controversia quæ est inter episcop. Aurelianensem et abbatem Vizeliacensem, CLXXX, 1449.

Pro reconciliatione regis cum Belvacensi episcopo, CLXXX, 1456.

Marsicanorum S. Joannis et S. Sabinae clericorum de oleo consecrando judicat controversiam, CLXXX, 1474.

Epist. ad Raimundum Toletan. archiepiscop.; ei gratulatur quod Bracarensis archiepisc. ejus primatui se subjecerit, increpatque quod ejus fines invaserit eumque durius habuerit, CLXXX, 1475.

Ad Eberhardum archiepisc. Saixh., ut comitem Ottone tamdiu excommunicatum habeat, dum de ablatis monasterio Tegern. decimis ei satisfaciatur, CLXXX, 1484.

Epist. ad Conradum regem, legatos ipsius honorifice suscepisse, ac ipsius votis in omnibus obsecundasse, CLXXX, 1489.

Ad Henricum episcop. Lendensem, ut comites de Los et de Monte Acuto abata St. bulensi monasterio restituere compellat, CLXXX, 1490.

Ut ablata variis monasteriis ab variis vastatoribus sub excommunicationis poena restituantur, CLXXX, 1491-1495.

Epistola ad prælatos, comites ac barones per Germaniam constitutos, ut Conrado imperatori in expeditione Italica adsint, CLXXX, 1501.

Ad Lingonensem episcop. ut Nivernensem comitem, nisi resipuerit excommunicet, CLXXX, 1503.

Ad archiepiscopum Lugdunensem, ut sub excommunicationis interminatione restitui curet fratribus de Miratorio res a Gignacensibus ablatas, CLXXX, 1508.

Epistola ad Fridericum imperatorem; gratulatur ei de sua electione, sperans eum inchoata a Thonario pro ecclesiæ exaltatione completurum, CLXXX, 1522.

Epistola ad Stephanum Metensem archiepiscop., ut Henricum comitem de Salmis cogat restituere remanentem, quam abstulerat abbati S. Michaelis ad Mosam, CLXXX, 1525.

Epistola ad Henricum de Salmis comitem, ut restituat abbati S. Michaelis cellam Asmingiam quam abstulerat, aliquot canonici ultione plectendus, CLXXX, 1524.

Ad Metensem, Viridunensem, etc., episcopos, ut Raimundum comitem Barrensem ab infestatione ecclesiæ S. Michaelis arceant, et ad restitutionem ablatorum adigant sub poena censuræ ecclesiasticæ, CLXXX, 1524.

Bulla qua controversia antea agitata ab abbatissa monasterii Brixiani Sanctæ Julię contra episcopum Cremonensem propter ecclesiam de Cicognaria coram episcopo Regensi demum dirimatur, CLXXX, 1533.

Ad Henricum Eduensem episcop., ut vocatus ad episcopum Lingonensem accedat, de damnis monasterio Vizeliacensi illatis rationem reddatur, CLXXX, 1537.

Ad conventum S. Augustini Cantuariensis, ut Siivestro abbati obedat etiam si eum archiepiscopus dedicare noluerit, CLXXX, 1549.

Ad episcop. Magdeburgenses, ne taveant episcopo Cicensi ecclesiæ Magdeburgensis invasori, CLXXX, 1545.

Epistola ad episcopos Germaniæ; improbat translationem episcopi Cicensis in Magdeburgensem archiepiscopum translati, CLXXX, 1544.

Ad Wlbaldu abbatem, commendat causam Curiensis episcopi, et ut ecclesiasticas immunitates adversus laicos tueatur, CLXXX, 1545.

Ad Odonem ducem Burgundiæ et ad Burgundos proceres, ut burgenses Vizeliacenses habeantur excommunicati, CLXXX, 1550, 1551.

Ut archiepiscop. Narbonensis Magalonensem episcop. et Patrum de Verona Cluniacensibus juxta Montempe-

sulanum degentibus infestos, compearant, CLXXX, 1555.

Ad clerum et populum Toletanum, ut Nazarabes Toletano archiepiscopo pareant et in caeremoniis ab eo non dissentiant, CLXXX, 1559.

Ad universum clerum, de raptoribus et ecclesiarum violatoribus et quando post peractam poenitentiam sit negligenda sepultura ecclesiastica nisi satisfactum de damno restituendo, CLXXX, 1564.

De testibus adhibendis in causis separationis propter cognationis propinquitatem, CLXXX, 1567.

Hugonem archiepiscop. Viennensem reprehendit quod fratribus Clisteriensibus et Cluniacensibus injurias inferat, CLXXX, 1567.

Ad Joannem episcop. Paterinum de usuris, CLXXI, 1567.

Ad episcop. Lingonensem, ut judicet de iis qui cum excommunicatis Vizeliacensibus communicarunt, CLXXI, 1568.

Ad Petrum Bituricensem archiepiscop.; mandat ut ecclesiam de Casa majori et res sacerdotis defuncti male ablatas restituat monasterio S. Dionysii, CLXXI, 1571.

Canonicos Attrebatenses hortatur ad tuenda officia ecclesiastica, CLXXX, 1578.

Epistola ad clerum et populum Attrebatensem; sententiam quam episcopus illorum in hæreticos diversis suis ferebat, se in antecessum probare significat, cui et ipsi pareant edicti, CLXXX, 1579.

Ad sanctimoniales Dylacenses; significat eorum reformationem episcopo Attrebatensi demandasse, CLXXI, 1580.

Theodoricum comitem Flandrensem hortatur ut Godescalco episcop. Attrebatensi homines villæ Marcoli restituat, CLXXX, 1581.

Ad Sibyllam Flandrorum comitissam, ut conjugem remitem ab iniuriis in Godescalcum episcop. Attrebatensem dehortetur, CLXXX, 1582.

Ad Samsonem Rhemensem archiepiscop., ut Theodoricum Flandriæ comitem retrahat a damnis in episcopum Attrebatensem inferendis, et non desistentem ipsum et terram ejus puniat, CLXXX, 1583.

Ad Bernardum Tarraconensem archiepiscop., rursus præcipit ut Toletano archiepiscopo obediat, CLXXI, 1584.

Bulla qua a Pippino et Carolo principibus fundatum monasterium Sarlatense sub sancti Petri tutela recipitur, CLXXX, 1591.

Ut servetur decretum Urbani II in concilio Claramontano, CLXXX, 1594.

FELIX I, papa. — Epistola de judiciis et accusationibus et defensionibus sacerdotum ordinum, V, 145.

De auctoritate sedis apostolicæ et de episcopis accretis, V, 148.

Epistola ad Benignum episcop.; errant qui Filium Dei videre Patrem contendunt, eo quod Deum nemo vidit unquam; errant affirmantes Filium minorem Patre, quia ille invisibilis, Filius vero visibilis, V, 152.

Epist. ad Maximum episcop. et clericos Alexandriæ de Christi divinitate et humanitate, V, 153.

FELIX II (S.), papa. — Rescriptum ad episcopos in Alexandriæ synodo congregatos, ut nemo episcopum prius arbitros seculares accuset; si quis causam adversus episcopum habuerit; de episcopis rebus suis expoliatis, aut a sede pulsus; infames ac sacrilegos ad testimonium non admittendos; si episcopus vocatus ad concilium, ire non potuerit; de causis quæ legibus non continentur, vel prohibita noscuntur, de accusationibus episcoporum et rerum suarum ablatarum restitutione; quibus non licet accusare vel testificare; de personis accusatorum; de primatibus et metropolitanis; de accusationibus episcoporum et ineptitudine accusantium; qui non debeant admitti ad accusationem; licere in ecclesiasticis negotiis dicta causa et finita, recedere, quod in secularibus non licet; de accusationibus episcoporum; de non terminatis causis episcoporum absque auctoritate Romani præfatis; si episcopus a comprovincialibus vel a metropolitano senserit se prægravari; de iudiciis episcoporum, et de tempore concessio ad preparandum et comparandum; de iudiciis et accusatoribus quales debeant esse, III, 17-25.

Epistola ad episcopos et ad reliquos Domini sacerdotes, de patientia sufferenda in persecutionibus et tribulationibus, XIII, 25.

FELIX III (S.), papa. — Epistol. ad Acacium Constantinopolitanum; optat sancta synodus Romana et Zenonem imperatorem inducat ad emendandum sedulo studio ea quæ adversus catholicam fidem hæreticus perperam egisset, LVIII, 894.

Epist. ad Zenonem imperatorem, pro ecclesia Alexan-

drina supplicat; quicquid antehac pro defensione ejusdem Ecclesiae dixit aut fecit commemorat, ut posteriorem Joannis Alexandrini episcopi ejectionem, et Petri Moggi restitutionem reprehendat, LVIII, 899.

Epist. ad Petrum Fullonem. Ostendit eum non solum in Valentini, Maulchæi, Artii, Sabellii, Apollinaris et Eutychem hæreses, verum etiam in errores gentilitatis plures deos asserentis incidisse, LVIII, 905.

Petrus Fullo deponitur et anathematizatur, LVIII, 812.

Epistola ad Zenonem imperatorem: nuntiat imperatori Petrum Fullonem synodali judicio sententia condemnatum, ideoque ab ejus communione abstinendum esse, hortatur eundem imperatorem ut Petrum depositum ex Antiochena ecclesia expellat, LVIII, 918.

Acacium munere sacerdotali et fidelium communione privat, LVIII, 921.

Epistola ad universos episcopos, ut rebaptizatus per penitentiam recipiatur; ut episcopus, presbyter, diaconus, si rebaptizatus fuerit, laicam communionem accipiat in morte; clericus, monachus, puella Dei, laicus, si rebaptizatus fuerit, Nicæni concilii sententia teneatur; aetiores utroque sexu per manus impositionem trans-eant; qui rebaptizatus fuerit in clero non recipiatur; penitentem alterius episcopus non absolvat, nec accipiat, LVIII, 921-937.

Epistola ad Zenonem imperatorem; conqueritur de violatis ab eo legatis, suadetque ut acquiescat damnationi Petri Alexandrini et Acacii, LVIII, 934.

Epistola ad clerum et plebem Constantinopolitanam, ne turbentur ob pravariationem legatorum aique ut Acacii a sede apostolica damnati communionem devitent, LVIII, 936.

Epistola ad monachos urbis Constantinopolitane et Bithyniæ, Tribur, ecclesiarum defensores, pravariationis causa fuisse damnatum, et quomodo ipsi in suos qui Acacio adhaeserint animadvertere debeant, LVIII, 937.

Refellit quæ pro Acacio afferbantur, eumque ut juste ac rite damnatum, ita nonnisi canonice restituendum, ostendit, LVIII, 944.

Epistola ad Zenonem imperatorem. Laudato ejus studio in ordinatione novi episcopi, hortatur ut in Acacii Petrique nominum damnatione, de qua cleri legati nihil sibi mandatum responderunt, cum Ecclesia Romana consentiat, LVIII, 969.

Epistola ad Flavitam episcopum. Constantinopolitanum, quod legatus ejus a communione propterea suspenderit, quia de Acacii Petrique nominibus nihil sibi mandatum responderint, hortatur ut et ipse ab his recitandis abstinere et Zenoni id ipsum persuadeat, LVIII, 971.

Epist. ad Talassium archimandritam Constantinopolitanum. Ne cum ecclesia Constantinopolitana vel illius episcopo ipse aut monachi ejus ante communicent quam a sede apostolica jussum fuerit, LVIII, 974.

Epist. ad Vetraniem episcopum; dissidii Ecclesiarum Constantinopolitanarum causas referens, hortatur ut Zenonem ad unionem cum Romana Ecclesia instaurandam permoveat, LVIII, 983.

Quod in ecclesiasticis causis regia voluntas sacerdotibus sit postponenta, LVIII, 977.

FELIX IV, papa. — Epistola ad omnes episcopos, quod nitarum celebratio alibi quam in Deo dicatis locis non debeat fieri nisi magna compulerit necessitas; et de ecclesiarum sacrationis dubitatione quid sit agendum, LXV, 15.

Epistola ad Sabinam; laudat in ea studium cultumque in Ecclesiis, quodque stirpis honores vanamque pompam religioni posthabeat, LXV, 23.

FORMOSUS, papa. — Bulla pro confirmatione possessionum Ecclesiarum Gerundensis, CXXIX, 811.

Epistola ad Adalvarium archiepiscopum Hammaburgensem; decernit ut Hammaburgensis Ecclesia Bremensem ad substitutum habeat, donec suffraganeos instituere valeat, CXXIX, 842.

Epistola ad Angliæ episcopos, ut firmiter adhæreant fidei catholice et studiose populum amoveant a paganismis, CXXIX, 847.

GELASIUS I, papa. — Epistola ad Euphemianum; scribit neminem ad sedis apostolicæ communionem se posse admittere qui Acacii nomen non damnaverit. Quare eum cohortatur ut quemadmodum Eutychem reliquosque hæreticos, sic quoque Acacium anathematizet, LIX, 13.

Epistola ad Laurentium de Lignano episcopum; ad pontificatum assumptus de more Romanæ Ecclesiarum fidei formulam, quam omnes profiteri teneantur, præscribit, LIX, 19.

Epist. ad episcopos Dardaniæ; eis mandat se pontificem electum: catholice fidei libellum transmittit, hor-

taturque ut cum Eutychanistis non communicent et munerum pastoralis invigilent, LIX, 25.

Epistola ad Faustum legatum Constantinopolitanum; Acacium jure a sede apostolica damnatum ut in excommunicatione mortuum non posse absolvi, et cum illo non communicandum, LIX, 26.

Epist. ad Honorium Dalmatiae episcopum; monet ne Pelagianam hæresim a tot pontificibus deestitutam reviviscere sinat, LIX, 50.

Epist. ad eundem; scribit enim mirari non debuisse quod admonuerit invigilandum ne iterum Pelagianæ hæresis pullularet, LIX, 52.

Epistola ad omnes episcopos. per Plicenum; tria præcipua Pelagianæ hæresis capita refellit; primum scilicet parvulos sine originali peccato nasci; secundum, hos pro solo peccato originali non dampnari; tertium, gratiam ad salutem non esse necessariam, illamque secundum hominum merita conferri, LIX, 51.

Epistola ad Anastasium imperatorem; præmissa excusatione cur ad imperatorem non scripserit, illum hortatur ut apostolicæ sedi obtemperet; et Acacii nomine damnato, Ecclesiarum pacem restituendam euret, LIX, 41.

Epistola ad episcopos Lucaniæ, nonnulla ecclesiastica instituta exponuntur, LIX, 47.

Epist. ad episcopos Siciliæ: Ecclesiarum facultates ab episcopis, clericis et pauperibus distribui debere; dioceses et bona Ecclesiarum ab episcopis triginta annos possessa eis non auferenda, LIX, 57.

Epistola ad episcopos Dardaniæ et Illyrici; Thessalonicensem episcopum qui nomine hæreticorum damnare recusavit apostolicæ sedis communionem privatum esse et Acacium in excommunicatione mortuum non posse absolvi significat, LIX, 57.

Epistola ad Eonium Arelatensem episcopum; mutuam charitatem in fide catholica retinendam esse docet, LIX, 60.

Epist. ad episcopos Dardaniæ: Acacium solius apostolicæ sedis judicio jure damnatum ostendit, LIX, 61.

Instruit quid adversus Græcos debeat responderi, LIX, 83.

Epistola ad episcopos Orientales, quod in Acacii aliorumque damnatione synodo nova opus non fuerit, et quod Petrum Alexandrinum absolvere Acacius sine sedis apostolicæ auctoritate non potuerit. Tum de ejus sine discussione sua sede episcopis catholicis, LIX, 90.

De anathematis vinculo; acta Chalcedonensis concilii ea tantum rata quæ sedes apostolica approbavit; juxta quæ in Acacium statuta, et Petrum Alexandrinum a sede apostolica solummodo potuisse absolvi, LIX, 103.

Adversus Andromachum senatorem ceterosque Romanos qui Lupercalia secundum morem pristinum celebranda constituerant; damnat Lupercalium superstitiosam celebrationem; et non ex Lupercalium intermissione, sed ex sceleribus Romæ mala contigisse probat, LIX, 110.

Repeti non possunt quæ triginta annis quiete possidentur, LIX, 137.

Narrat quæ a Rustico Lugdunensi episcopo acceperit subsidia, et quantas ab Acacio sustineat persecutiones, LIX, 158.

Nou esse sumendum corpus Domini sine calice, LIX, 141.

De his qui duos episcopos occiderunt suos, ut amplius episcopi careant, LIX, 141.

Ut absque auctoritate Romani pontificis episcopi ad comitatum proficisci non audeant, LIX, 143.

De servissine consensu dominorum ordinatis, LIX, 144.

Quod episcopo nullo commento res liceat Ecclesiæ alienare, et quod privilegia omni ratione integra conservari, LIX, 145.

Quod in nullam transferatur personam res in litigio posita ante cognitionis eventum, LIX, 146.

Ne quis contra ecclesiasticam satisfactionem excommunicatis communique, LIX, 147.

Episcopi a suo metropolitano et ipse ab eodem consecratur, LIX, 148.

Tueatur Ecclesia quos in sui defensione suscepit, LIX, 149.

De rebus Ecclesiarum non est aliquid alienandum, LIX, 149.

Non petenda est absolutio cum inique fertur sententia, LIX, 150.

Implorantibus patrocinium episcopi debent adesse, LIX, 150.

A sæculari iudice clericus non est audiendus, LIX, 151.

Nonnisi ad episcoporum judicium clericus vocetur, LIX, 151.

In electione episcopi parochus debet adesse, LIX, 153.

Quod servi fugientes domos suos ad ecclesiam intercessionem debent querere, et non latebras, LIX, 153.

Leges principum aut regulas Patrum contineri non liceat, I. IX, 155.

Leges Romanorum principum servandæ sunt ab omnibus, I. IX, 155.

A regimine Ecclesiæ suspendatur qui in terram frequenter illiditur, I. IX, 153.

Quæ sacerdotes dederunt, subsequentes pontifices nullatenus auferre præsumant, I. IX, 154. Non mentitur qui animum fallendi non habet, I. IX, 154.

Concilium Romanum, in quo a septuaginta episcopis libri sacri et authentici ab apocryphis sunt discreti, sub Gelasio, anno Domini 494, Asterio atque Præsidio consullibus, I. X, 157.

Decretum de libris recipiendis et non recipiendis in concilio Romano a papa Gelasio cum episcopis, anno 496 editum, I. X, 161.

Concilium Romanum II, quo a Gelasio et quinquaginta episcopis Misenus absoluitur anno Domini, 493. I. IX, 185. GELASIUS II, papa — Epistola ad clerum et plebem Romanam; commendat eorum constantiam adversus intrusum pseudopapam, CLXIII, 487.

Epistola ad Jordanum archiepiscopum Mediolanensem; De Landulpho restituendo, CLXIII, 488.

Epistola ad Gallos, Mandat ut se contra Mauritium Bracarensem episcopum ab Henrico imperatore in sedem intrusum pseudopapam arment, CLXIII, 489.

Oilegarius episcop. Farrinonensem, Ecclesiæ Tarracoeni præfuit, CLXIII, 489.

Epistola ad Bernardum Toletanum episcopum, Hispaniæ primatem. De Mauritio in sedem apostolicam intruso, CLXIII, 491.

Epistola ad abbates monachosque terræ majoris; eis præcipit ut quæ Paschalis papa inter eos et episcopum Civitatem constituerit, negligere desistant, CLXIII, 494.

Electionem archiepiscopi Ravennatensis, consuetudines canonicorum Lucensium et S. Frigidiani et monasterii S. Mamiani possessiones confirmat, CLXIII, 497-500.

Ad exercitum Christianorum civitatem Cæsaraugustanam obsidentem; omnibus ad eum aliquid conferentibus indulgentiam largitur, CLXIII, 508.

Bulla pro monasterio Cannensi in diocesi Narbonensi, CLXIII, 511.

GREGORIUS MAGNUS I. (S.), papa. — Epistola ad universos episcopos Siciliæ; suas intra Siciliam vires Petro subdiacono commissas declarat; ut provinciæ illius episcopi semel per annum, convenienti statuit; ipsos quid in concilio cavendum, quid agendum sit monet, I. XXVII, 441.

Epistola ad Justinum præ orem Siciliæ; eum amice et serio hortetur, ut paci cum sacerdotibus, æquitati erga omnes studeat, I. XXVIII, 445.

Epistolæ ad Joannem episcop. Constantinopolitan.; quod electionem suam ab imperatore confirmari procurasset conquiratur; et usurationibus se commendat, I. XXVII, 447.

Minturnensem ecclesiam desolatam Formensi ungit, I. XXVII, 454.

De synagoga Judæorum transferenda, si Ecclesiæ officia impedit, I. XXVII, 457.

Ad Joannem episcopum de Urbe veteri; ne monasterium vxare pergat admonet, I. XXVII, 458.

Epistola ad Demetrium Neapolitanum episcop., ut quosdam prius in fide dubios, jam vero catholicam communionem repetentes excipiat, I. XXVII, 459.

Ad Balbinum episcop. Rosellanum, ut Populonensem ecclesiam visitet, ac presbyteros diaconosque ordinet, præcipit, I. XXIII, 460.

Epistola ad Severum episcop. Aquileiensem; præcipit ut Romam veniat cum sequacibus suis in synodo iudicandos, I. XXII, 461.

Epist. ad universos Italiæ episcopos, ut filii Longobardorum in hæresi Ariana baptizati ad fidem catholicam conciliantur, I. XXVII, 463.

Epist. ad Petrum subdiacon., ut Marcello ecclesiæ servienti ad victum et vestitum necessaria provideat, pastores in lapsorum locum et vicem curet institui, I. XXVIII, 165.

Ep. ad Natalem episcop. Salonitanum, ut Honoratum archidiaconum in suum gradum restituat, deinde, si manet controversia, Romæ causam dicant, I. XXVII, 464.

Epist. ad Honoratum diaconum Salonitanum, de illius contentione contra episcop. suum et de custodia rerum ecclesiæ, I. XXVII, 465.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut quibusdam ancillis Dei Paulino presbytero et duobus monachis certam solidorum summam eroget, I. XXVII, 467.

Epist. ad Joannem Constantinopolitan. et ceteros patriarchas: pastoris onus, doter, officia late prosequitur,

ac demum fidem ad conciliorum normam proficiet, I. XXVII, 468.

Epist. ad Anastasium patriarch. Antiochenum: conquiratur de onere pastorali, I. XXVII, 479.

Epist. ad Anastasium archiepiscop. Corinth., ordinationem suam gemens indicat, et Bonifacium defensores commendat, I. XXVII, 480.

Epist. ad Sebastianum episcop. Rhisintensem, et Anastasii patriarchæ a sede sua puls, quem serum in honore suo vivere cupiebat, animum explorat, I. XXVII, 481.

Epist. ad Andream illustrem; de sua ad episcopatus assumptione dolet; clavem a corpore sancti Petri transmittit, I. XXVII, 485.

Epist. ad Joannem exconsulem atque patricium et quæstorum; clavem sancti Petri de catenis ejus transmittit, I. XXVI, 485.

Epist. ad Romanum patricium et exarchum Italiæ. Audum episcopum, aut in synodo iudicari, aut in ecclesiæ suam reverti concedat, I. XXVII, 484.

Epist. ad Venantium exmonachum patricium Syracusanum; eum increpat quod monasticum habitum dimisit, ut quantocius respiciat hortatur; quorumnam consuetudine ipsi audienda sint docet, I. XXVII, 486.

Epist. ad Petrum Terracinensem episcop., ut concessum prius Judæis locum restituat; a Christiana religione discordes benigne allicendi, I. XXVII, 489.

Epist. ad Malchum Dalmatiæ episc., ut Stephanum episcop. ad iudicium compellat, et quod iudicatum fuerit exsequatur, I. XXVII, 492.

Epist. ad Felicem episc. Messanensem, ut Paulinus peregrinus episcopus S. Theodori monasterium regat, I. XXVII, 493.

Ep. ad Petrum subdiacon., ut dispersos per Siciliam monachos in Messanensi sancti Theodori monasterio congreget, I. XXIII, 494.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut monachos vagos, peculiaritatem studentes et uxoratos coerceat, etc., I. XXVII, 495.

Epist. ad Leandrum episcop. Hispalens., de onere episcopali. gemit; lætatur de regis Recharedi conversione; inductum ab Hispanis ex Arizonum occasione venire in baptismum merionis ritum probat, I. XXVII, 496.

Epist. ad Petrum Siciliæ subdiacon. plurima contra jus facta emendandi jubet; de subdiaconorum celibatu decernit, I. XXVII, 498.

Epist. ad universos episcop. per Illyricum, ut episcopos ab hostibus expulsos suscipiant, etisque necessaria subministrent, I. XXVII, 508.

Epist. ad Virgillum Arelatens. et Theodorum Massiliens. episcop., Judæos non esse ad baptismum cogendos, sed ad fidem amplectendam suavitè excitandos, I. XXVII, 509.

Epist. ad Honoratum diacon., quid imperatoribus pro Sardinie incolis suggerendum sit, I. XXVII, 512.

Epist. ad Anthemium subdiacon.; ne cum monachis habitent mulieres; ne in quorum tam insularum monasteriis pueri ante decimum octavum ætatis annum suscipiantur, I. XXVII, 513.

Epist. ad monachos Montis Christi insulæ: abnormes illos monachos Horosio abbati obedire jubet, I. XXVII, 515.

Epist. ad Symmachum defensorem, de constructione in Corsica monasterio; de corrigendis monachis in Gorgonia; de sacerdotum cum mulieribus conversatione, I. XXVII, 514.

Epist. ad Felicem episc. Sipontinum, Canusianam ecclesiam visitare, atque in ea duos parochiales presbyteros ordinare præcipit, I. XXVII, 515.

Epist. ad Joannem episcop. Surrentinum, ut in Sancti Stephani monasterio S. Agathæ reliquias solemniter collocet, I. XXVII, 515.

Epist. ad Anthemium subdiacon., ut neque pauperes opprimi, neque liberæ mulieris filium ad servitium expatiatur, I. XXVII, 516.

Epist. ad Severum episcop., de eligendo Ariminens. episcopo, I. XXVII, 517.

Epist. ad Arcium ducem, clerum, etc., de Ocellianum in episcopum eligant, I. XXVII, 518.

Epist. ad Gennadium patricium, ut exarchum Africæ et Theodorum magistrum militum a pauperum et Ecclesiæ vexatione abstinere jubeat, I. XXVI, 519.

Epist. ad Anthemium subdiacon., injuste titulum Petronii domum, Theodorum illius viduum restituendum, I. XXVII, 522.

Epist. ad Felicem episcop. Messanens., quæ servandæ sint consuetudines, quæ abrogandæ, I. XXVII, 521.

Ad Petrum subdiaconum, ut Pastori oculis infirmo panem præstat alimentum, I. XXVII, 525.

Ad Petrum subdiaconum. Monasterii lites ac negotia omnia perito e laicis viro committenda, ut Cyriacum et

Joannem conjugem ejus ex Judea Christianam tueatur; ne ante hiemem Siculi episcopi omnes Romam veniant, et de restituendis Taurominitanæ Ecclesiæ possessionibus atque pecuniis, LXXVII, 535-537.

Ad Gennadium Patricium et exarchum Africæ: illum ad comprimendos hæreticorum adversus Ecclesiæ consatus incitat, etc., LXXVII, 528-529.

Universos Numidiam episcopos ad pacem, ad Ecclesiæ defensionem, ad sollicitudinem de proximorum animabus hortatur, et eis concedit, quod prius nolebat, ex antiqui juris reverentia, scilicet seniorum episcoporum in primatam eligi, LXXVII, 531.

Ut Martinus episcopus in Corsica, a Tainatensi Ecclesia in Saonensem transseat, LXXVII, 535.

Hortatur Mevamiensem Ecclesiam ut tandem in episcopi electione consentiant, LXXVII, 536.

Ut Laurentius Mediolanensis episcopus aliquem instituat eum quo de postulata pecunia lis orta dirimatur, LXXVII, 535.

Epistola ad Hilarium Africæ monachum, ut coacto quamprimum concilio in Argentum Lamigeus in episcopum inquiratur, LXXVII, 537.

Petrum notarium monet Tropæanis monachis, si religiose vivant, modis omnibus subveniendum, LXXVII, 539.

Ex mortiferæ luis occasione, cives ad penitentiam et fidem hortandos mandat Præjecto episcopo Narulensi, LXXVII, 539.

Veloci magistro militum præscribit insequi a tergo Ariulphum Langohardorum ducem, si ad Romanas vel ad Ravennates partes excurrat, LXXVII, 540.

Ut Neapolitani absque mora et discordia, in Demetrio ob nefanda crimina depositi locum, episcopum eligant, LXXVII, 542.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus, vices suas in Sicilia gerat, reservatis tamen maioribus causis, LXXVII, 543.

Ad Paulum episcopum Neapolitanum, sic interea fungatur episcopali munus ut Neapolitanorum testimonia et vota firmentur, LXXVII, 546.

Ad Nepesinos, ut obediant Leontio ad illos transmissio, LXXVII, 547.

De oratorio sanctæ crucis consecrando, LXXVII, 548.

Episcopi Velturanæ sedes in tutiorem locum transferuntur, LXXVII, 549.

Paulinum Taurinensem episcopum Ecclesiæ Lipariensæ prædicat, LXXVII, 551.

Ut iste Paulinus in Lipana Ecclesia resideat, Taurinensem vero oportum tempore visitet, LXXVII, 552.

Ad Natalem episcopum Salonitanum. Increpito de assiduis conviviis Natali, ut Honoratum archidiaconum suo loco restitui jubet, LXXVII, 552.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos, quid in causa Natalis et Honoratii actum sit explicat, LXXVII, 554, 555.

Ad Jobinum Illyrici præfectum; vastalam a Barbaris provinciam ejus regimine recreari gaudet. Patriinonii rectorem commendat, Natali episcopo ne opem contra justitiam ferat hortatur, LXXVII, 557.

Ad universos Illyrici episcopos, Joannis episcopi ordinationem confirmat, LXXVII, 557.

Ut Maximianus Syracusanus episcopus examinet diligenter presbyterum a Felice laudatum, eumque Romam, si episcopatu dignum perspexerit, mittat, LXXVII, 560.

Epistola ad Benenatum episcopum: ei Cumaniæ Ecclesiæ visitationem delegat, ut tum ecclesiam illam tueatur, tum ex ipsius clero idoneum sacerdotem eligi procuret, LXXVII, 561.

Joanni episcopo Ecclesiæ Nepesinæ visitationem injungit, LXXVII, 562.

Ad Stephanum Chartularium, monachos duos sui status desertores jubet retrudi; monasterio consuetudines novas imponi non sinat, LXXVII, 563.

Ad Justinum prætorem, ut deposita omni suspitione, Leoni episcopo a falsis criminationibus plenissime purgato charitatem omnem et congruam reverentiam exhibeat, LXXVII, 571.

Ad Joannem episcopum Squillacinum. Ei mandat ut ad Lissitanam Ecclesiam revertatur, si illam ab hostibus liberam effici contigerit; ab illicitis ordinationibus, etc., LXXVII, 575.

Ut clerus et plebs Cretonæ Joanni episcopo visitatori obediant, atque idoneum sibi posuerit sacerdotem, LXXVII, 577.

Epistola ad Felicem episcopum. Ei trium Ecclesiarum vacantium visitationem injungit, LXXVII, 581.

Cumanam et Misenam Ecclesias unit, ac utriusque pontificem constituit Benenatum episcopum, LXXVII, 582.

Epistola ad Joannem episcopum, de schismaticis Iatriæ episcopis ad unitatem compellendis, se ad imperatorem

scripturum asserit; ordinatum non esse iterum ordinandum, LXXVII, 585.

Epist. ad Columbanum episcopum, Maximianum Pudentianæ Ecclesiæ antistitem, adunato concilio, deponendum, si pecunia corruptus Donatistam episcopum in civitate sua heri permittit; Donatistarum hæresim dilatarî gemi, ac ne ad illam catholici delictis permittantur succendi pastoralis zelum, LXXVII, 586.

Epistola ad Januarium archiepiscopum. Audit de Januario episcopo querelis, Joannem notarium mitti qui partes ad iudicium compellat, et quæ iudicata fuerint exequatur, LXXVII, 590.

Frustra de persecutione gloriari schismaticos; damnum tribus capitulis, nihil in ille immutatum, LXXVII, 592.

Ad Natalem episcopum, profana quibus indulgebat convivia et sacra lectionis negligentiâ non lene ad ipsum excusari, etc., LXXVII, 595.

Epistola ad Petrum subdiaconum. Epiphanium subdiaconum mitti qui de seditione contra Paulum episcopum commota inquirat; ad civitatis ecclesias revocanda mancipia, LXXVII, 603.

Ad Joannem: abbatem, eum arguit quod tum ipse, tum fratres sacra lectionem et orationem negligant; illum hortatur ad sollicitudinem de fratrum animabus, de hospitibus, et de pauperibus curam, LXXVII, 605.

Epistola ad Joannem episcopum. Sacra cum communione privat, ob damnum iniuste Adrianum episcopum, quem in locum et ordinem eorum restitui jubet, LXXVII, 607.

Ad Natalem archiepiscopum. Florentium episcopum absque concilii iudicio depositum, ab exilio revocandum, causamque illius convocatis episcopis retractandam, LXXVII, 612.

Epist. ad Antonium subdiaconum, ut Florentio, si a convocatis episcopis absolvatur, res suas omnino restitui curet, LXXVII, 613.

Ad Sabinum subdiaconum. Ut Evangelii quatuor libros, sic quatuor concilia suscipit ac venerat Gregorius; Chalcedonensis idem in quinta synodo violatam non fuisse declarat, LXXVII, 615.

Epist. ad Maximianum episcopum, Agrigentini episcopi accusatores et ad ejus causam spectantia documenta Romanam mittat, LXXVII, 614.

Terracinenenses hortatur ut in omnibus Agnello episcopo suo obediant, LXXVII, 615.

Ad Petrum subdiaconum, ut sancti Severini reliquias ad Ecclesiæ conservationem mittat, LXXVII, 618.

Sancti Anthemii Ecclesiam unit Numentanæ, LXXVII, 619.

Epist. ad Petrum subdiaconum, deponendum ob crimina Secundianum abbatem; postulatumque a congregatione ordinandum Theodorum, LXXVII, 622.

Ad Leontium episcopum, ut infirmo et absente Castorio episcopo, Ariminensem Ecclesiam regat, LXXVII, 622.

Epistola ad Magnum presbyterum. Quem Laurentius, quondam episcopus immerito excommunicaverat absolvit, etc., LXXVII, 625.

Epist. ad presbyteros et clerum Mediolanensem; ad Constantii quamvis sibi notissimam ut amici, electionem non sollicitat; qualis esse debeat pastor; eligentium affectus egregie depingit, LXXVII, 626.

Ad Honoratum archidiaconum; ejus absolutionem firmat, LXXVII, 628.

Epistola ad Sabinum defensorem, ut episcopum Januarium et Epiphanium presbyterum criminibus accusatos Romam perducatur, LXXVII, 632.

Ad Petrum subdiaconum, si Numerium diaconum episcopatu dignum iudicat, Romam mittat consecrandum, LXXVII, 636.

Epist. ad Pantaleonem notarium, stuprator virginis aut eam ducat, aut corporaliter castigatus in monasterium detrudatur, LXXVII, 637.

Epistola ad Andream episcopum, ut sacerdotium ipse deponat si peccati cum concubina sit conscius hortatur; quod mulierem sustibus cardî jussit, a missarum celebratione per duos menses abstinere jubet, LXXVII, 640, 641.

Ad clerum Ecclesiæ Salonitanæ, Honorati electionem in episcopum approbat, LXXVII, 642.

Epistola ad Kutychum episcopum, ut in convertendis idolorum cultoribus perseveret hortatur, LXXVII, 659.

Ad Chrysantum episcopum, ut Mevamiensi Ecclesiæ querat episcopum, presbyteros ordinet, ibique consignet infantes, LXXVII, 661.

Epistola ad universos Dalmatiæ episcopos. Ne absque consensu et permissu suo ullum Sabinum episcopum ordinent. Si tamen in aliquem alium a Maximo omnes consentiant, consecratur, LXXVII, 677.

Ad Maximinum episcopum, penitendum facinus quo ablata est cujusdam uxor, et alteri vendidita, LXXVII, 681.

Maximum violentum intrusum ejusque ordinatores episcopos ab omni sacerdotali officio submovet, donec de imperatorie jussionis veritate constiterit, LXXVII, 690.

Epistola ad Hospitonem ducem Barbaricorum, Felici et Cyriaco in convertendis ab idololatria Barbaricis laborantibus faveat, LXXVII, 692.

Epistola ad Constantiam Augustam, ut illam postulanti caput sancti Pauli deterreat, varia recenset prodigia; tandem e catenis sancti Pauli particulas lima excutendas promittit, LXXVII, 700.

Ad Narsem patricium. Causam presbyterorum cum Joanne patriarcha se ad canonum normam omnino exacturum declarat, LXXVII, 707.

Epistola ad Victorem et Columbium episcopos: concito concilio, Donatistis prompte ac fortiter obstant, LXXVII, 709.

Ad Theodelindam reginam: ab imperitis seductam dolet; sanctarum quatuor synodorum, maxime Chalcedonensis, fidem in Romana Ecclesia integram servari proficitur, LXXVII, 712.

Epistola ad clerum, ordinem et plebem Hortone. Barbarum visitatorem delegat. Ante omnia monet ne laicam personam in episcopum eligant, LXXVII, 716.

Ad Valentinum abbatem, ne monachi feminas in monasterium inducant, etc., LXXVII, 717.

Epistola ad Bonifacium virum magnificum: veniat Romam, de fide sua jam non per epistolam, sed per semetipsum responsurus, LXXVII, 717.

Ad Joannem Ravennatem episcopum, non præponendos monasteriis clericos Ecclesiis deservientes, LXXVII, 721.

Introducendos in monasterium a Theodosia fundatum servos Dei, LXXVII, 723.

Epistola ad Venantium episcopum. Presbyteri, diaconi et subdiaconi qui se luxuria crimine macularint, suo gradu in perpetuum dejecti maneat; peracta poenitentia communionem accipiant inter laicos, LXXVII, 723.

Dominicum episcopum gratulatur quod pastoralis zelo Donatistas coercere studuerit, LXXVII, 726.

Epistola ad Cyprianum diaconum: persequatur Manichæos; Judæis vero qui ad Christum fuerint conversi minuenda præstitionum onera, LXXVII, 729.

Epistola ad Joannem Constantinopolitanum episcopum: quid cum Joanne, tum ipse, tum decessor Pelagius egerint, ob usurpatum episcopi universalis titulum; ab hoc ut abstinere rogat, multisque urget momentis, LXXVII, 378.

Epistola ad Mauricium Augustum: laudat imperatoris zelum pro Ecclesiæ pace, Joannis Constantinopolitani episcopi hypocrisis pingit; ambitiosum quem usurpatitudo Ecclesiam totam, venerandas synodos, etc. turbavit; illius prouide superbiam imperiali auctoritate restringendam, LXXVII, 744, 748.

Ad Castorium notarium: ad eligendum quantocius episcopum Ravennates hortetur, LXXVII, 751.

Ad Romanum exarchum: ne Speciosum presbyterum episcopo suo resistentem tueatur, neque patrocinetur sanctimonialibus ad sæculum reversis, LXXVII, 752.

Ad Severum episcopum, visitationem Ecclesiæ Ravennatis commendat, LXXVII, 753.

Epistola ad Castorium diaconum. Pisemensis episcopi aliorumque sacerdotum vitam persecutetur; si quid sinistrum invenerit renuntiaret, LXXVII, 754.

Ad Vincomalum defensorem, illum instituit Ecclesiæ defensorem, LXXVII, 755.

Epistola ad Severum scholasticum: componendam cum Agilulpho Longobardorum rege pacem ex archiepiscopo persuadat, LXXVII, 760.

Epistola ad Constantiam Augustam: Imperatori suggerat Corvos ac Siculos inique ac nimium gravari, etc., LXXVII, 768.

Ad Leontium episcopum, de visitatione Ariminensi Ecclesiæ procuranda, LXXVII, 774.

Quorundam zelum pro Ecclesiæ unitate laudat, et a procuranda schismaticorum reversione non deterreatur, LXXVII, 776.

Epistola ad Vigilium episcopum: vires illi suas in regno Childeberti concedit; monet ut Simoniacam labem prohibeat, et ne ex laicis repente fiat episcopi, LXXVII, 782.

Epistola ad Maximum Saronitanum: accusatus ipse de simonia et aliis multis Romam citatur, LXXVII, 695.

Ad Bonifacium episcopum Regiens. Ecclesiæ unitatem commendat, LXXVII, 802.

Ad Joannem episcopum. Joannem presbyterum inique damnatum absolvit atque ab omni hæresens labepurum de unitate, LXXVII, 807.

Ad Candidum episcopum: aptos ad presbyterale officium monachos cum consensu abbatis assumat, et presbyteros ordinet, LXXVII, 820.

Ad Fortunatum episcopum. Si Judaicum aut paganicum mancipium ad Christianam fidem converti desklarat, in libertatem vindicetur, CXXVII, 823.

Epistola ad Urbicum abbatem. Agathonem in monasterium suscipiat, si illius uxor similiter converti voluerit, LXXVII, 833.

Sunt adhuc quingentæ paginæ Epistolarum ad diversos, a col. 834 ad 1327, quas omnes ferme ad regimæ Ecclesiæ remotum vel proximum spectant; nos de hoc Patre, cum jam sat diffusè disseruimus, illas in volumine volvendæ lectori studioso relinquimus.

GREGORIUS II, (8) papa. — Epistola ad Bonifacium presbyterum: potestatem illi facit ut fidei mysterium incredulis gentibus annuntiet, LXXXIX, 493, 501.

Epistola ad optimates Thuringorum. Laudat illorum in Christi fide constantiam, hortaturque ut Bonifacio episcopo suo sicut obedienties, LXXVII, 503.

Epistolæ ad universum populum Atlanticum. Confirmat illos in fide Christi quam relicto idolorum cultu amplectuerant, LXXXIX, 504.

Epistola ad Leonem Isaurum imperatorem, de sacris imaginibus, LXXXIX, 511 et 521.

Respondet Bonifacio episcopo ad varias ejus interrogationes et consulta, LXXXIX, 524.

Epistola ad Serenum Forjulensem episcopum, de Gradensi ecclesia non invadenda, LXXXIX, 526.

Ad Donatum Gracensem patriarcham ejusque subditos; significat de invadendis alienis provinciis Forjulensem episcopum esse interdictum, LXXXIX, 527.

Epistola ad episcopos Angliæ. Tatwinum Dorobornensem archiepiscopum totius Angliæ primatem agnovit et mandat agnosci, LXXXIX, 527.

Capitulare datum Martiniano episcopo et aliis euntibus cum Domini auxilio in Bajoariam, LXXXIX, 531.

GREGORIUS III, papa. — Epistola ad Bonifacium archiepiscopum: mittit illi pallium archiepiscopale, docetque quando eo uti debeat; potestatem facit novos episcopatus instituendi; de quodam presbytero et de diversis ejus interrogationibus respondet, LXXXIX, 575.

Epistola ad omnes episcopos, presbyteros et abbates. Illis commendat Bonifacium in Germaniam redeuntem, ut illum adjuvent, et si quis illi se adungere velit, non prohibeant, LXXXIX, 578.

Epistola ad optimates et populum provinciarum Germaniæ. Redeunte ad illos Bonifacio monet ut ei obediant atque ut paganos omnes ritus procul abjiciant, LXXXIX, 580.

Epistola ad Carolum Martellum majorem domus regis Franciæ pro suscipienda sanctæ Ecclesiæ Romane oratione adversus reges Longobardorum, qui illam armis vexabant, LXXXIX, 581 et 583.

Epistola ad Bonifacium Germaniæ archiepiscopum. Probat quod Bajoariam in quatuor episcopatus divisit; atque ejus questionibus respondet; concilium juxta ripam Danubii celebrari jubet, LXXXIX, 583.

Epistola ad Antonium Gradensem archiepiscopum, ut Romam veniat ad concilium, LXXXIX, 586.

GREGORIUS IV, papa. — Epistola ad universos episcopos, de Aldrico episcopo Cenomaneensi non alibi quam apud sedem Romanam accusando, et de Romani pontificis potestate, CVI, 835.

Epistola ad episcopos et orthodoxos fideles. Eboem archiepiscopum Rhemensem depositum in priusnum gradum restituit, LXXXIX, 838.

GREGORIUS V, papa. — Bulla pro monasterio Subiaco, CXXXVII, 915.

Epistola ad Joannem Ravennatensem archiepiscopum. Placentinam ecclesiam restituit, Monteferretanam subiecit, CXXXVII, 919.

Epistola ad Constantiam Galliarum reginam, ut qui villas Juliani episcopi præditi fuerant et incendiderant, ecclesiastica regique auctoritate coerceantur, CXXXVII, 932.

GREGORIUS VII (S.), papa. — Epistola ad Desiderium abbatem. Nuntiat se invitum in demortui Alexandri pontificis locum successum; rogat ut Deum pro se deprecetur, et ad se quantocius veniat, CXLVIII, 265.

Epistolæ eadem de re ad Gisulfum principem Salernitanum et ad Guibertum Ravennatensem archiepiscopum, CXLVIII, 265 et 286.

Epistolæ ad Ratnerium Florentinum episcopum. Praecipit ut vidua quæ suo consanguineo nupserat donis et dote ab eo relictis privetur, CXLVIII, 287.

Epistola ad Giraldum Ostiensem episcopum et Raimbaldum subdiaconum: de obitu Alexandri pape et de propria electione narrat; monet ut monachos et abbatem Cluniacensem ad pacem flectant, CXLVIII, 288.

Epistolæ ad principes Hispaniæ. Significat comiti de

Rocco eam Hispaniam partem concessisse, quam a Sarracenis manibus eriperet; prohibet alios principes in eandem regionem cum copis ingredi, etc., CXLVIII, 289.

Epist. ad Guidonem comitem Imolensem, ut discordiam inter archiepiscopum Ravennatem et civem Imolenses sedet, etc., CXLVIII, 292.

Hortatur Beatricem et Mathildem ejus filiam et Simoniacos evitent; significat se mittere viros religiosos ad regem qui illum ad Romanam Ecclesiam revocent, CXLVIII, 295.

Epist. ad Guilelmum Papiensem episcop.; rogat eum ut Ecclesiam Romanam statuta amplectens contra ejus adversarios pro viribus certet, CXLVIII, 294.

Ad Manassem Remensem archiepiscopum, ne monachos S. Remigii amplius vexet, et juxta canonicas sanctiones abbatem sibi ordinandum curet, CXLVIII, 293.

Epist. ad omnes Christi fideles in Lombardia; nuntiatur se excommunicasse Godefredum, quod Simoniacum Mediolanensem Ecclesiam occupaverit; monet ne ei consentiant et fidem defendant, CXLVIII, 296.

Epist. ad Giraldum Ostiensem episcop.; miratur quod se certiores non reddiderit de synodo ab eo coacta; significat se episcopis qui querebantur ab eo se depositos, respondere modo non posse et Auscensem episcop. se absolvisse; jubet Bigorritanum episcop. restitui nisi alia crimina in eo inveniant, CXLVIII, 298.

Epist. ad Michaellem imperatorem; Dominicum patriarcham Venetiarum ad eum mittit ut eum agat de iis quas a monachis ejus nomine acceperat, cupidum se invidie pacis cum Ecclesia Constantinopolitana ostendit, CXLVIII, 300.

Epist. ad Rodolphum Sueviam ducem; ostendit se Henricum regem odio non habere, quin potius cupire pacem cum eo inire, quod ut quomodo fiat expedire, aut ut colloquantur una non solum ipse et imperator, sed etiam imperatoris uxor et alii; rogat ut se fidelem prebeat Romanæ Ecclesie, et ad limina apostolorum veniat, CXLVIII, 302.

Epist. ad Rainaldum episc. Cumanum; dolet de ejus calamitatibus; paratum se ostendit ulcisci injurias ipsi illatas. Hortatur ut Romam veniat, tum causa conciliandæ pacis cum Henrico, tum pro causa episcoporum Longobardorum, CXLVIII, 303.

Epist. ad Anselmum Lucensem episcop., ne investituram episcopatus ab Henrico accipiat, CXLVIII, 304.

Epist. ad Carthaginensem; queritur quod Cyriacum episcop. injuriis affecerint, hortatur ad penitentiam; sin minus minatur illis excommunicationem, CXLVIII, 305.

Epist. ad Cyriacum episc. Carthaginensem; laudat eum quod patienter tulerit Sarracenorum et malorum Christianorum injurias, et præsentem Henrico rege ordinationes habere noluisset; hortatur ad perseverantiam; Deum precatur pro Ecclesia Africana, CXLVIII, 307.

Epist. ad Albertum Agnensem episcop.; ejus religionem de quo aliquando dubitaverat, laudat; hortatur ut Simoniacos oppugnet et Herlembaldo auxilium præstet, CXLVIII, 310.

Epist. ad Sardiniam judices; hortatur ut erga Romanam Ecclesiam eorum parentum exempla secuti obediennes se exhibeant, dixitque se multa legato quem ad eos mittit referenda imposuisse, CXLVIII, 311.

Epist. ad Gebahium episcop.; eum arguit quod clericos non coarceat; monet ut id faciat, etc., CXLVIII, 313.

Epist. ad Lanfrancum Cantuariensem archiepisc.; reprehendit quod patitur Arfastum quemdam molestiam exhibere abbatiæ Sancti Edmundi; monet ut sua vice ejus audaciam compescat, et regem Guilelmum exoret, ne ullum ei favorem præstet; quod si Arfastus pariter contempserit, jubet eum et Balduinum abbatem sedem apostolicam ad eorum contentiones dirimendas petere, CXLVIII, 314.

Epist. ad Arnaldum Carnotensem episcop.; ut ad curam suæ abbatii, remoto alio intruso abbate, restituat quemdam Isimbardum, si nulla alia culpa inveniat eum privatum, nisi quod Hierosolymam devotionis causa profectus fuerit, CXLVIII, 315.

Epist. ad fratres monasterii B. Marie, privilegium sui prædecessoris, quia falsum esse causebat, nec vult confirmare, nec aliud concedere; ipsum electum abbatem sibi idoneum non visum; a se monitum fuisse significat ut a prælatione desistat; jubet tamen ut interim ei obediatur, CXLVIII, 315.

Epist. ad Remedium Lincolnensem episcop.; arect homicidam a sacri altaris ministerio; concedit tamen illi, si penitentiam egerit, ut stipendiis Ecclesie alii possit, CXLVIII, 316.

Epist. ad Rodericum Cabilonensem episcop., in Philipponi Francor. reg. invehitur, ecclesiarum venientem

et destructorem, quem ab eo moneri vult ut canonice episcopos eligi permittat, CXLVIII, 317.

Epist. ad Humbertum Lugitunensem episcop., mandat ut ab ipso vel ejus suffraganeis electus Maticonensis etiam contra regis voluntatem ordinetur, et, si renuerit ordinari, cogatur, CXLVIII, 318.

Epist. ad Aldilassiam comitissam; ejus religionem ac pietatem erga sacra loca commemorat, et ad nie iora semper peragenda hortatur; duorum monasteriorum protectionem ei commendat, CXLVIII, 319.

Epist. ad Wozelinum Magdeburgensem archiepiscop.; et alios; queritur bellum inter eos et Henricum regem exoriturum esse; jubet eos ab armis discedere, donec per legatos suos causam contentiosis cognoscat, CXLVIII, 320.

Epist. ad Sicardum Aquileiensem archiepiscop.; indicit concilium ad depravatos principum et prælatorum morem corrigendos; monet ut una cum suffraganeis ad id præstita die accedat, CXLVIII, 322.

Epist. ad Jerimorum Dragens. episcop.; restituit episcop. Bragensi suspensio redditus episcopatus, ut, omni postposita mora, cum legalis episcop. adversarii sui sanctorum apostolorum limina adeat, CXLVIII, 324.

Epist. ad Guilelmum comitem Burgundiæ; monet ut una cum quibusdam aliis principibus, Ecclesie auxilio veniat, ut, pacatis Normanis, auxilium Constantinopolitanis ferre possit, CXLVIII, 325.

Epist. ad comitissam Mathildem; hortatur eam ad frequenter sumendum sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, et ad devotionem erga beatissimam Virginem Mariam, CXLVIII, 326.

Epist. ad omnes Christianos; monet ut Constantinopolitanis opem ferant, qui a Sarracenis multis calamitatibus affliciebantur, CXLVIII, 329.

Epist. ad Arnaldum abbat. Sancti Severi; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, sententiam adversus eum latam de quodam monasterio propter contumaciam confirmat; monet ut, si se gravatum sentiat, Romam veniat, CXLVIII, 330.

Epist. ad Manassem Remensem archiepiscop.; laudat eum quod monasterium Sancti Remigii religiosum abbatem præfecerit, cui potestatem facit aliam abbatiam administrandi, si tantum opus ferre valeat; quod si non posset, jubet ipsum dare operam, ut alius abbas prædicetur, CXLVIII, 331.

Epist. ad canonicos S. Hilarii Pictaviens.; jubet Pictaviensium canonicorum in festivitate S. Hilarii et omnium sanctorum servari, CXLVIII, 333.

Epist. ad Sapium regem Aragoniæ; commendat ejus observantiam erga Romanam Ecclesiam, quodque in sua ditione officium Romanum celebrari studeat; absque ejusmodi accusationem non recipit, etc., CXLVIII, 339.

Epist. ad Alphonsum Castellæ et Sancti Aragoniæ reges; hortatur ad recipiendum officium Romanum; excommunicationem ac depositionem ejusdam Symoniaci per suos legatos confirmat, CXLVIII, 339.

Epist. ad Raguseos; arguit quod eorum episcopo in carcerem conjecto alium sibi elegerint, præcipit ut eum vinculis solvant, et hac de causa legatum mittit; quod si per ipsum legatum hæc causa ad exitum perducere non poterit, jubet episcopum, et eum qui ab ipsis fuit electus, Romam venire, CXLVIII, 341.

Jubet episcopum Reatinum restitui bona ablata monasterii Sancti Quirici, CXLVIII, 341.

Ad Giraldum Sistaricensem episcop.; præcipit ut Ecclesiam Cruciensem quam invaserat, relinquat et si quod ius in ea ecclesia se putet habere, ad se veniat, CXLVIII, 342.

Epist. ad Froterium Nemansensem episcop.; queritur de injuriis illatis monasterio S. Egidii, et ejus abbati contempta apostolica sede; jubet ipsum desistere, CXLVIII, 342.

Epist. ad Guilelmum Diensem comit.; remittit episc. ab ipsis electum, et a se consecratum; jubetque eos ipsi obediunt præcipue in Simoniaci hæresi extirpanda; minatur ipsi comiti excommunicationem, si jus retribuire noluverit episcopo et ejus Ecclesie, CXLVIII, 343.

Epist. ad Guilelmum regem Anglorum; ipsi commendat erga se et sedem apostolicam observantiam, hortaturque eum ad ecclesiasticam defensionem; significat se et Ecclesiam in magnis perturbationibus versari, CXLVIII, 344.

Ad Godefredum ducem; eum arguit quod milites auxilio Sancto Petro non miserit, ut promiserat; monet ut eos mittat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Isembertum Pictaviensem episcop., ut in provinciali concilio metropol. rationem reddat de monasterio Nobiliacensi quod clerici Sancti Hilarii per vim ab eo detineri querebantur; et si se gravatum sentiat, ad se Romam veniat, CXLVIII, 346.

Epist. ad Belvacenses; eos absolvit ab excommunica-

tuone precibus episcopi quem offenderant; monet ut obediant, et ab eo penitentiam auscipient, CXLVIII, 347.

Epist. ad Philippum I, regem Francor; monet ut damna Belvarensi ecclesie illata resarciat, et suos antecessores imitetur in defendendis et amplificandis ecclesiis, CXLVIII, 348.

Epist. ad Alphonsum Castellæ regem; ei commendat episcopum Panium, et eum monet ut antiquam ejus episcopatus sedem reparare velit, CXLVIII, 353.

Epist. ad Agotem Imperatricem; gratias agit quod Ecclesie concordiam consulat, et Hericum regem Ecclesie communioni restituendum curet; hortatur ut persistat, etc., CXLVIII, 357.

Epist. ad episcopos et abbates Britannie; præcipit ad synodum veniant, et incestam copulationem subditis suis prohibeant, CXLVIII, 359.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ, et de injuriis in apostolicos legatos illatis; mandat ut eam se compareat; interim eos, quorum ministerio ad hæc usus est, excommunicatos declarat, CXLVIII, 359.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop.; monet ut Romam veniat, vel alium mittat, qui Isembertum episcopum ad se vocatum præsentem accuset de injuriis quas ab illo se passum per litteras questus est, et Isembertum, nisi ad se venerit, sicut præceperat, excommunicatum una cum criminalibus consortibus denuuntiet, CXLVIII, 363.

Epist. ad episcopos Francorum; regni Francie calamitates et regis nefanda scelera narrat. Incipit episcopos de eorum contra hujusmodi scelera taciturnitate; mandat ut regi resistant; qui si obtemperare noluerit, totum regnum interdicti jubet; et si ille peremeraverit, de ejus occupatione eripit. Episcopis vero, nisi ei restiterint, depositionis penam minatur, etc., CXLVIII, 363.

Epist. ad Gebardum Pragensis episcop.; arguit de contemptu sedis apostolicæ auctoritate, de mentita fide, de fraudulenta occupatione rerum episcopi Moravensis, quas restitui jubet, etc., CXLVIII, 363.

Epist. ad Udonem Treverens. archiepiscop.; committit ei et episcopo Melensi causam quam versabatur inter Tulenssem episcop. et quemdam ejus clericum, CXLVIII, 370.

Epist. ad Salomonem regem Hungarorum; queritur quod cum Hungarie regnum juris sit Sancti Petri, a Teutonicorum rege in beneficium acceperit; monet ut Mlad, correcto errore suo, ab apostolica sede recognoscat, CXLVIII, 373.

Epist. ad Humbertum Lugdunens. archiepiscop. et ceteros, ut clericos moneant, ut desistant ab injuriis, et satisfaciunt de damnis monasterio Pullariensi illatis; quod si facere renuerint, eos ab introitu ecclesiarum arceant, et si peremeraverint, subdant eos excommunicationi, CXLVIII, 375.

Epist. ad Guilielmum comitem Pictaviens., ut una cum episcopis et nobilibus regni Francie admonerent Philippum regem desistere a confusione ecclesiarum atque a depredationibus; alioquin ipsum regem, et quoscunque ei obedientiam præstantes, minatur se excommunicaturum, CXLVIII, 376.

Epist. ad Richerium Senonens. archiepiscop., ut a Lanzilino parochiano suo, qui multa scelera in archiepiscopum Turonensem perpetraverat, dignam emendationem faciendam curet; quod si ille facere recusaverit, canonicam in eum censuram exercere jubet, CXLVIII, 377.

Epist. ad Hugonem de Sancta Maura, ut injuste retenta ecclesia Turonensis bona archiepiscopo reddat; et si quid deheri putet, cum ejus nuntio Romam ad synodum veniat, alioquin excommunicandus, CXLVIII, 378.

Epist. ad Isembertum Pictaviens. episcop.; confirmat interdictum a suo legato adversus eum factum, et a sacerdotum participatione excludit, usque ad futuram synodum ad quam venire jubet, CXLVIII, 379.

Epist. ad Gozelinum Burdigalens. archiepiscop. et Guilielmum ducem Aquitanie; præcipit ut Pictaviensi episcopo, nisi ad synodum, sicut illi præceperat, venerit, a nemine obedientia præstetur, etc., CXLVIII, 379.

Epist. ad Lemarum Bremensem archiepiscop.; invehitur in eum quod legatis apostolicis sedis concilium, sicut ipse jussit, celebrare prohibuerit; quodque ab eisdem Romam vocatus venire contempserit; quare eum suspendit ab officio, quosque Romam ad concilium accedat, CXLVIII, 382.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; imitatur quod legatos apostolicos benigne exceperit; et sibi devotæ servitutis obsequium præstiterit, et dei operam ut in regno

suo Simoniam et fornicatio clericorum extirpetur, etc., CXLVIII, 384, 385.

Epist. ad Cunipertum Taurinens. episcop.; arguit quod ad synodum vocatus non venerit, et monasterio S. Michaelis molestiam intulerit; præcipit ut ad aliam synodum accedat, et ne dictum monasterium detrimentum afficiat, CXLVIII, 388.

Epist. ad comitissam Mathildem; præcipit et a consortio Azonis se sejungat; quod si illum consanguineum suum non esse probare se posse confidat, in proximo concilio se ejus causam cogniturum, CXLVIII, 389.

Epist. ad universos fideles; hortatur ad defensionem Christianorum qui in transmarinis partibus ab infidelibus premebantur, CXLVIII, 390.

Epist. ad universos fideles, ut legatos suos congruo honore recipiant, eisque obedientiam præstent, CXLVIII, 392.

Epist. ad Feretrans et Engubinos; significat se legatos ea de causa misisse ut dei operam ut idoneus pastor in eorum Ecclesia eligatur; monet ut eis exhibeant obedientiam, CXLVIII, 393.

Epist. ad Rodolphum Sueris et Bertolphum Caranum duces; invehitur in episcopos qui inobedientes erant in exsequendis apostolicis sedis decretis de Simoniam et fornicariis clericis, quare duces monet ut quocunque Simoniaci aut fornicarios cognoverint, nullatenus recipiant, etc., CXLVIII, 397.

Epist. ad Sanctum Aragoniam regem; censet absurdum esse ut is qui ex illegitimo concubitu natus erat, ad episcopatus gradum, ad quem ab eo exostulabatur, accederet, etc., CXLVIII, 401.

Epist. ad Placentinos; scribit se deposuisse in synodo Dionysium eorum episcop. et omnes quoscunque ei fidelitatem juraverant a sacramenti vinculo absolvisse; ait se curaturum ut omnes fideles ad eum expellendum ipsi auxilio sint, CXLVIII, 406.

Epist. ad Laudenses; ipso latetur eorumque episcopum contra Simoniacam hæresim et clericorum fornicationem insurgere, etc., CXLVIII, 407.

Epist. ad Dietwinum Leodiens. episcop.; reprehendit eum tanquam Simoniacum; monetque ut recipiat, fornicationem e clerico extirpet et a contumeliosis abbati de Sancto Huberto inferendis absteineat, utque ecclesiam quamdam consecret, etc., CXLVIII, 412.

Epist. ad Sighardum episcop. Aquileiensem; exponit statuta in concilio contra concubinarum et Simoniacos clericos; præcipit ut ea servari curet, CXLVIII, 413.

Epist. ad monachos Sancti Dionysii; eos hortatur ad concordiam et pacem, dum eorum abbas se de Simone purgaturus, vel eorum legatis vel coram se veniat, CXLVIII, 415.

De fornicatione e clericis evellenda, CXLVIII, 417.

Epist. ad Annonam Coloniens. archiepiscop., ut habitis suorum episcoporum concilio decreta apostolicæ sedis de castitate clericorum promulget et servanda curet. Exponit quoque se in synodo contra Simoniacos statuta confirmasse, CXLVIII, 417.

Epist. ad Cunipertum Taurinens. episcop.; eum arguit quod molestiis afficiat monachos Sancti Michaelis, CXLVIII, 419.

Epist. ad Demetrium regem Russorum; scribit Russi regum eorum consensu accedente eorum filio se dividisse; ipsorumque petitionibus se paratum ostendit, rogat ut legatos suos benigne accipiant, CXLVIII, 425.

Epist. ad Suenium regem Danorum, queritur de principum inobedientia erga Romanam Ecclesiam; commendat eum de debita erga sedem apostolicam observantia, etc., CXLVIII, 426.

Epist. ad Bambergenses, significat Bambergensem episcop. Simoniacum a se depositum; interdictum de quocunque illius Ecclesie bona diripere vel alienare præstat, CXLVIII, 427, 428.

Epist. ad Henricum regem Romanorum, de Herimanno episcop. Bamberg. a se anathematizato, etc., CXLVIII, 430.

Epist. ad universos Christianos; injuriam apostolicæ sedis exaggerans, hortatur ad divinam opem implorandam, ut aut impios ad penitentiam convertat, aut eorum consilia reprimat, eisque exemplum anathematizationis regis mittit, CXLVIII, 434.

Epist. ad Henricum regem Romanorum; latetur regem religiosis viris discordiæ causam, quam inter eos intercedebat commississe, quorum consilio ait se eum ad Ecclesie gremium recepturum; hortatur ut erga Sacerdotis devotio se clementer gerat, et in locum Herimanni depositi alium in Bambergensi Ecclesia canonicæ subrogandum curet, CXLVIII, 435.

Epist. ad Tedaldum Mediolanens. clericum; arguit

quod expositis episcopo canonice electo, se in Rhos locum intraverit, etc., CXLVIII, 436, 437, 438.

Epist. ad Henricum Romanorum regem; arguit quod cum excommunicatis communicet; monet ut, si ita est, ab aliquo episcopo absolutionem petat, etc., CXLVIII, 439.

Epist. ad Cyriacum Carthaginens. archiepiscop.; cum in Africa duo tantummodo reperiuntur episcopi, vult ut alium eligant, et ad se consecrandum mittant, CXLVIII, 449.

Epist. ad universos Christianos; queritur de Henrici regis peridia, et malis quæ Ecclesia ab ipso patiebatur; monet ut eum ad veram penitentiam provocent; quod si audire noluerit, virriter ei obstant; eos vero qui regi adhæserant, si recipere voluerint, ad Ecclesiæ gremium admittant; illos autem qui a communione regis se non subtraxerint, vitandos esse demonstrat, CXLVIII, 451.

Epist. ad Herimannum episcop. Metensem; ostendit quicunque Henrico regi communicaverint, sive episcopi sive laici sint, excommunicatis esse; errare autem eos qui asserunt reges excommunicari non posse auctoritate et exemplis sanctorum pontificum; imo pontifices regibus longe præstare demonstrat, etc., CXLVIII, 453.

Epist. ad Germanos, ut regem Henricum in synodo excommunicatum, et regia dignitate privatum, si vere poeniterit, benigne suscipiant, remotis ab eo pravis consiliariis, bonis adhibitis; eo etiam monito ne Ecclesiæ libertatem impugnet, interim ne quisquam episcopus eum absolvat, quousque apostolicæ sedis consensus accedat; quod si vere non poeniterit, eligant alium idoneum regem, quem se confirmatum ait, de consilio tamen Agnetis imperatricis, cui se iurejurando obstrinxerant, CXLVIII, 456.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcop.; rescribit si excommunicato regi Traiectensis episcopus scienter communicarit et sine satisfactione obierit, cum eo nec mortuo posse communicari; sin minus, eum absolvit, etc., CXLVIII, 460.

Epist. ad episcopos Tusciæ, ut Senensem episcopum, qui Henrico regi communicaverat, et absolutionem petierat, omnes ipsi aut duo viciniore episcopi conveniant, eique penitentiam injungant, qua peracta, se eum absoluturum pollicetur; interim si in periculum vitæ incidit, ei absolutionem impertitur, CXLVIII, 461.

Epist. comminatoria in Richerium Senonens. archiepiscop., CXLVIII, 463.

Epist. ad Adilam Flandriæ comitissam; respondet fornicarios clericos missas celebrare non debere, sed extra chorum esse pellendos, etc., CXLVIII, 461.

Epist. ad Robertum Flandriæ comitem, ut persequatur Simoniacos sacerdotes, et fornicarios; invehitur in episcopos qui apostolicæ sedi erant inobedientes, CXLVIII, 464.

Monit. Henricum regem humillimam penitentiam egisse sequæ omnium instantium supplicationibus eum absolvisse, accepto fidelitatis juramento, etc., CXLVIII, 465.

Epistola ad Carnotenses, ne deinceps in episcopum recipient Robertum perjurum et Simoniacum, et ut illum pastorem legitimum eligant; quod si quis non canonice episcopus factus sit, ipse, omnes fautores ejus et consentientes excommunicentur, CXLVIII, 468.

Epist. ad clericos Romanenses; salutem et benedictionem tanquam excommunicatis illis non mittit; præcipit ut coram Diensi episcop. compareant, ut discutiatur causa, etc., CXLVIII, 569.

Epist. ad Wilhelmum regem Anglorum; causam Dolensis episcopi propter ejus scelera ab episcopatu eiecit ita tractatam fuisse, ut accuratius tractari non posse videretur, etc., CXLVIII, 470.

Epist. ad canonicos Anticienses; confirmat excommunicationis sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Anticiensis Ecclesiæ invasorem; ideo ab omni sacramento præstito eos absolvens, præcipit ne ei amplius obedientiam exhibeant, CXLVIII, 471, 472.

Epist. ad Herimannum Metensem episcop., committit ei causam inter episcopum Leodiensem et abbatem Sancti Laurentii, CXLVIII, 475.

Epist. ad Hugonem episcop. Diensem; præcipit ut congregata synodo episcoporum Franciæ causa Cameracensis electi discutiatur, qui post sui electionem investituram ab Henrico rege acceperat, ignorans et regem excommunicatum et huiusmodi investituram a pontifice prohibitam, etc., CXLVIII, 476.

Epist. ad Bernardum diaconum et Bernardum abbatem, ut ab Henrico et Rodolpho regibus iteratum petant, ut ad Teutonicorum partes se conferre possit, quorum alter qui id præstare noluerit excommunicatur,

et regni gubernaculis interdicitur; qui vero paruerit, in regia dignitate confirmetur, CXLVIII, 478.

Epist. ad Dominicum Silvium ducem et populum Venetiæ; queritur eos cum excommunicatis communicasse; mittit legatos qui eos peracta penitentia ab excommunicatione abstant, CXLVIII, 480.

Epist. ad Hispanos; commonet Hispaniæ regnum antiquis constitutionibus juris esse Sancti Petri, etc., CXLVIII, 481.

Epist. ad canonicos S. Martini Lucensis; arguit eos quod contra sua monita et post promissam satisfactionem canonicatus et præbendas emerent, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad episcopos et clericos Corsicæ; pro suo pastoralis officio mittit legatum episcopum Sivarum electum, qui vice suaque ad religionem pertinent exsequatur, etc., CXLVIII, 487.

Epist. ad Corsos; lætatur quod insulam Corsicam quam antiquitus juris erat Sancti Petri, ab invasoribus vindicantes ad apostolicæ sedis ditionem reverti voluit, etc., CXLVIII, 489.

Epist. ad Aquileienses; illud se inter omnia præcipue desiderare scribit, ut in unaquaque Ecclesia talis eligatur qui nomen et officium pastoris habere dignus sit, etc., CXLVIII, 490.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Aquileiensis; monet eos diligenter curent ut electio episcopi Aquileiensis, propter quam legatos mittit, canonica fiat, etc., CXLVIII, 491.

Epist. ad Udonem Trevirensen et suffraganeos; significat sollicitudinem de regni Teutonicorum perturbatione sedanda; qua de re ad omnes principes literas misisse ut tanto malo opem ferant, CXLVIII, 492.

Epist. ad Rainerium episcop. Aurelianensem; præcipit ut intra quinquaginta dies ad locum quem Senonenses et alii episcopi, quibus id commisit, probaverint, conveniat de objectis criminibus se purgaturum, CXLVIII, 491.

Epist. ad Hugonem Diens. episcopum; confirmat excommunicationem et depositionem ab eo factam cujusdam juvenis in Carnotensi Ecclesia intrusi; a quam regendam, cum abbas Sanctæ Euphemie a rege Francorum postularetur, etc., CXLVIII, 497.

Epist. ad Guibertum Ravennat. archiepisc. et alios; temeritatem eorum in offendenda sancta Romana Ecclesia incusans, salutem eorum consulens, ad synodum eos vocat, etc., CXLVIII, 498.

Epist. ad Germanos; legatos apostolicos in synodo Romana pro concilianda pace in regno Teutonico fuisse designatos ait, quos impedire si quis præsumat, eum excommunicat, etc., CXLVIII, 500.

Significat se temperantiam potius quam rigorem canonum secutum, causas episcoporum Franciæ et Burgundiæ discussisse, etc., CXLVIII, 502.

Epist. ad Rainerium episc. Aurelianens.; increpat quod patientia Romanæ Ecclesiæ abusus, scelus accleri audent, cuncta pene Ecclesiæ sue ornamenta dissipaverit; quamobrem illi præcipit, etc., CXLVIII, 505.

Epist. ad Hugonem Cluniacensem, ut legato quem ad regem Hispaniæ mittit, auxilium præbeat, etc., CXLVIII, 506.

Epist. ad Gausfredum et alterum Gausfredum comites, ut omnes episcopos et abbates Britanniæ et clericos et laicos Dolensis Ecclesiæ scientia præstantes faciant convenire concilio celebrando, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Germanos; monet ne faveant neve communicent his qui, contra interdictum apostolicæ sedis, impedire conantur conventum episcoporum et laicorum habendum coram legatis apostolicis de jure Henrici et Rodulphi in Teutonicorum regno, etc., CXLVIII, 508.

Epist. ad Henricum Leodiensem episcopum; temeritatis eum arguit quod contra Romanæ Ecclesiæ auctoritatem verba jactaverit, etc., CXLVIII, 513.

Epist. ad Hugonem Diensem episcop. ut Robertum Flandrensem comitem ab apostolicæ sedis legato et Lingonensi episcopo excommunicatum, si non canonice id factum repererit, vel si satisfacere voluerit, absolvat, CXLVIII, 516.

Epist. ad Ecclesiæ Tarvennensis canonicos, ut canonicis de castro S. Pauli, nisi litteris apostolicis obedierint, omnis ecclesiæ ingressus interdicitur; laici autem non obediens excommunicentur, etc., CXLVIII, 517.

Epist. ad Ravennates; monet ut episcopo Ravennati, ob plurima flagitia in Romana synodo deposito, nullam deinceps obedientiam præstent; qui vero ausus fuerit apostolicis præceptis repugnare anathemate damnetur, CXLVIII, 518.

Epist. ad monachos Massilienses; absentiam sui abbas

ut æquo ferant animo hortatur; eorum monasterium, sicut Cluniacense, apostolicæ sedi unire desiderat, etc., CXLVIII, 524.

Epist. ad Evarardum episcop. Parmensem; arguit quod abbatem ad synodum venientem cepit; jubet ut eum dimittat; quomobrem eum ab episcopali officio suspendit, CXLVIII, 527.

Epist. ad Arelatenses; reprehendit eos nulla pene cura moveri suam Ecclesiam pastore esse destitutam; propterea Vapincensem episcopum mittit, ut aut episcopum eligant, aut promittant se in pastorem suscepturos quemcunque ipse ad eos miserit, etc., CXLVIII, 529, 530.

Epist. ad Arnoldum abbat. Sancti Severi; Diensi et Elorenci episcopis commississe significat, quid agendum foret in controversia inter eum et abbatem Sanctæ Crucis, CXLVIII, 532.

Si essent hæc per plures epistolas S. Gregorii VII, quas omittimus, ne diutius in his quæ ad hunc papam spectant immoremur, CXLVIII, 534-748.

GREGORIUS VIII papa. — Germano clero electionem suam nuntiavit, et ad expeditionem pro recuperanda Palestina animum ut adhibeant hortatur, CCII, 1537.

Ad omnes prelatos Ecclesiarum, pro justitia faciendis et litibus componendis, CCII, 1538.

Ad omnes fideles, de jejunio servando ad placatum Deum offensum, CCII, 1539.

Ad omnes Christi fideles, de clade Hierosolymitana; omnes ad penitentiam agendam admonet, et proficiscentibus ad bellum contra infideles plenariam indulgentiam concedit, CCII, 1539.

Monasterii Lucullensis protectionem suscipit, et possessiones juraque confirmat, CCII, 1545.

Monasteriorum Savignienensium jura vetera, obtentu monachorum Cisterciensium qui ibi sunt instituti, vetat immitti, CCII, 449.

Clero, potestati et populo Bergomati, Lanfrancum electum episcopum commendat, CCII, 1549.

Episcopum Venetum hortatur ut canonicis S. Salvatoris ecclesiam S. Bartolomei concedat, CCII, 1551.

Ad Fridericum imperatorem; pacis consilia et se in illum fore, et probare quod eadem ipse nutiat, significat, CCII, 1588.

Ad Folmarum archiepiscop. Trevirens., de casu orientalis Ecclesiæ; spernit dura consilia et censuras adversus principes et principes, oburgatque ideo Trevirensis archiepiscop. quod justo acior fuerit, CCII, 1539.

HILARUS, papa. — Epistola ad Ascanium et reliquos episcopos Tarraconensis provincie, ut nullus sine consensu episcopi metropolitani episcopos ordinetur; ut nullus episcoporum relicta propria Ecclesia, ad aliam transeat; ut Irenæus remotus a Barchinonensi Ecclesia, ad propriam revertatur; de removendis episcopis qui sicite ordinati sunt; et ne in una Ecclesia duo episcopi habeantur; de damnatione Irenæi, si ad suam ecclesiam non revertatur, LVIII, 17.

Epist. ad Leontium, Veranum et Victurum, episcopos; delegat illis Ingenium et Auxanli episcoporum controversiam, statuitque ut Cemelensis civitas et Nicaense castellum ad unius episcopi regimen revertantur, LVIII, 20.

Epist. ad Leontium; monet ut relationem mittat de Hermæ qui Ecclesiæ Narbonensis episcopatum temere usurpasse dicebatur, LVIII, 24.

Epist. ad episcopos diversarum provinciarum Gallie; Hermen Narbonensi Ecclesiæ præsidere ita permittit, ut ordinandorum episcoporum potestate careat; ut concilia quotannis fiant ex quibus provinciis poterunt, et a Leontio convocentur; ut sine metropolitani litteris episcopi in aliam provinciam non proficiscantur; quod si eis non poterint impetrare, causam discutiet episcopos Arelatensis; de parochia Ecclesiæ Arelatensis, quas repetebat Leontius, iudicium ad episcopos remittit; ut prædia ecclesiastica non alienentur, nisi apud concilium alienationis causa prius doceatur, LVIII, 24.

De Mamerto episcopo qui extra suos fines Deensibus episcop. ordinat, ut illius causam Leontius in synodo examinet; ne quisquam suos terminos transcendat et ut concilia quotannis Leontii opera convocentur; de causa Mamerti in synodo examinanda, LVIII, 27, 28.

HONORIUS I, papa. — Epistola ad Isatium Ravennatem exarchum; Adalardum Longobardorum regem catholicum regno restituit, et subrogatum illi Ariovaldum hominem Arianum et perditum inde ei; Claspinos episcopos quorum opera cæcus patrat, ad penam suscipiendam ad se mitti petit, LXXX, 469.

Epist. ad episcopos Venetiæ et Istriæ; de Fortunato Gradensi patriarcha dejecto et Primogenio in loco ejus subrogato, LXXX, 469.

Epist. ad Sergium Constantinopolitanum episcop.; post veram orthodoxæ fidei doctrinam, de duabus voluntatibus Christi assertam, causam indicat quare Sergio de nova vocabulis silentium indicanti consentiendum esse iudicet, LXXX, 470.

Epist. ad Edwicum regem Angliæ; hortatur ut in fide peis-veret, ejusque precibus Paulion et Honorio metropolitani duo cuique pallia mittit, ut altero moruo, superstes in locum defuncti alium possit ordinare, LXXX, 476.

Epist. ad Honorium Dorovernensem episcop.; monet ut in Evangelii prædicatione persistet; et pelliū mittit, LXXX, 477.

HORMISDA, papa. — Epistola ad Anastasium imperatorem; eum laudat quod Ecclesiæ paci studeat; et cum causam cur concilium cupiat congregari cognoverit, scribit se illi responsum daturum, LXXX, 570.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; laudat ejus pietatem et studium in sedem Romanam, LXXX, 572.

Epist. ad Anastasium imperatorem Augustum; imperatoris qui mandavit se optare concilium congregandum ad componendas in Scythia de fide ortas questionibus zelum laudat, et pollicetur se per legatos responsurum, LXXX, 574.

Epist. ad Anastasium imperatorem; novum esse Romanum pontificem ab imperatore ad concilium vocari; se tamen iturum, si Chalcedonensis concilii decreta non revocentur in dubium, LXXX, 579.

Epist. ad Anastasium imperat.; fraude Anastasii imperatoris nupdum detecta laudat ejus studium de pace concilianda, monetque ut tandem damnatis hæresibus Ecclesiæ unitas sortiat effectum, CXIII, 383.

Epist. ad Joannem Nicopolitanum episcop.; commendat illius religionem; Nestorium et Eutychen damnandos, et quomodo qui ad fidem reveriuntur, sint recipiendi, per indiculum se significaturum scribit, LXXX, 388.

Epist. ad synodum Epiri veteris; Eutychetis errorum sectatores damnat; episcopos Epiri veteris ut nominatim hæreticos anathematizent hortatur, LXXX, 391.

Epist. ad Joannem Nicopolitan. episcop.; cum per litteras Epiri veteris episcopi nominatim hæreticos non damnasset, mittitur libellus, cui debeant subscribere, LXXX, 392.

Epist. ad Avitum Viennensem episcop.; laudat in eo studium cognoscendi de statu Ecclesiæ orientalis; a legatis autem ob perfidiam Græcorum nihil fuisse perfectum acribit; in animo sibi esse alteram ad illos negotiationem destinare, LXXX, 394.

Epist. ad Anastasium imperatorem; pacem Ecclesiæ non nisi damnato Acacio posse restitui, LXXX, 397.

Epist. ad Timotheum Constantinopolitan. episcop., pro unitate Ecclesiæ laborandum, LXXX, 399.

Epist. comminatoria ad universos hæreticos episcopos Orientis; unitas catholicæ fidei custodiendam, LXXX, 400.

Epist. ad episcopos Orientales orthodoxos; laudat eorum in fide constantiam, et ad pacem conciliandam a se legatos de nou Constantinopolim missos esse scribit, LXXX, 401.

Epist. ad Possessorem episcop., in fide catholica perseverandum, LXXX, 403.

Epist. ad populum et monachos Constantinopolitanos; abstinendum a consortio hæreticorum, et in catholica fide perseverandum, LXXX, 405.

Epist. ad Emodium et Peregrinum episcopos; a Joanne Nicopolitano, quæ contra eum Thessalonicensis tentaverit, ne cognovisset scribit, novamque causam sedi apostolicæ ingestat, iisdem cognoscendam per litteras hæc commisit, LXXX, 404, 405.

De Joanne Nicopolitano, LXXX, 406.

Epist. ad archimandritas Syriæ; illos solatur hortaturque ut in fide catholica perseverent, LXXX, 415.

Epist. ad Joannem Tarragonensem episcop.; liberat de ejus adventu in Italiam audivisse; litteras ad Hispanienses de ecclesiasticis institutis ab eo datas probat, eique vices suas committit, LXXX, 421.

Epist. ad universos episcopos Hispaniæ; de sacerdotibus juxta statuta canonum ordinandis; ut pro episcopatu premium non accipiant; de concilio per annos singulos celebrando, LXXX, 423.

Epist. ad Sallustium; Sallustius apostolicæ sedis vicarius constituitur per provincias Beticam et Lusitaniam, LXXX, 425.

Epist. ad Justinum imperatorem; commendat ejus litteris respondens, sollicitudinem de concilianda pace, et creptis monet insistendum nomenque Acacii a oleandum esse, LXXX, 429.

Epist. ad Joannem Constantinopolitanum episcop.;

eum commendat et gaudet concillium Chalcedonense et divi Leonis epistolae ab eo complexas, ad Ecclesiam communionem admittendum pollicetur, si nomen Acacii et dyptichis s. cris expunxerit, LXIII, 439.

Epist. ad Caesarium Arelatensem; docet Dardaniam et Ilirici episcopos ad sedis apostolicæ communionem, Eutychiana hæresis damnata redisse, et delegatione in Orientem missa, LXIII, 451.

Epist. ad Justinianum Augustum; ad pacem assequendam et Acacium demandum, legatos mitti significat, LXIII, 455.

Epist. ad eundem; ab illis qui admissis Chalcedonensis concilii decretis Acacium damnare recusabant cavendum; legatosque ad pacem et unionem Orientalis Ecclesiæ missos commendat, LXIII, 455.

Epist. ad Euphemiam Augustam, Augustum ad pacem Ecclesiæ restituendum cohortandum, LXIII.

Epist. ad Joannem episcop. Constantinopolitan., Acacium demandum et in legatorum manibus fidei professionem emittendam, LXIII, 459.

Epist. ad archidiaconum et clerum Constantinopolitanum, catholicis hæreticorum molestia liberatis, legati ad pacem confirmandam mittuntur, LXIII, 459.

Epist. ad Justinianum domesticonum comitem; sperat fore ut ejus opera Ecclesiæ pacem adipiscatur, LXIII, 460.

Epist. ad diversos; legatos in causa pacis coadjuvandos, LXIII, 460 461.

Epist. ad Germanum et ceteros legatos; de his qui agant vult se moneri, etc., LXIII, 463, 465.

Epist. ad Justinum Augustum, gratulatur cum ejus opera Constantinopoli pax vigeat, hoc ipsum Antiochiæ et Alexandriæ faciendum curret, LXIII, 454.

Epistola ad Joannem episcopum Constantinopolit.; laudat eum ad unitatem Ecclesiæ redisse; hortatur ut Alexandriam et Antiochiensem Ecclesiæ unionem procuret, etc., LXIII, 455.

Epist. ad Justinianum; commendat eum, quod Justino adiumento fuerit in pace Ecclesiæ redeunda, ad quam perfecte tuendam hortatur, LXIII, 457.

Epist. ad Pompilius; laudat quod se pacis studiosum ostenderit, hortatur ad operam navandam ut perfecta Ecclesiæ tranquillitas reddatur, LXIII, 457.

Epist. ad omnes Hispaniæ episcop.; Joannis Constantinopolitani episcopi dirigit professionem propter Orientales episcopos qui eorum communionem poposcerint, LXIII, 459.

Epist. ad Germanum ceterosque legatos; monet ut cum imperatore ejusque coniuge agant, ut omnes Ecclesiæ, præcipue vero Alexandrina et Antiochiensis, ad apostolicæ sedis communionem revocentur, LXIII, 461.

Epist. ad Dioscorum diaconum, ut cogitet quomodo ii qui Chalcedonense concilium scripto damnaverant, et ad Ecclesiam redire cupiebant recipiendi sunt, LXIII, 461, 462.

Epist. ad Joannem et Dioscorum legatos; dolet episcopos Thomam et Niostratum Constantinopoli congruo honore non fuisse receptos, LXIII, 463.

Epist. ad Justinum August., ut suis sedibus Hellam, Thomam, etc., restituendos esse curet, LXIII, 463, 461, 465, 466.

Epist. ad legatos, de iis qui Thessalonicæ ab Eutychianis gesta per famam audiverat, Dorotheum et Aristidem Romam venire compellendos, LXIII, 467.

Epist. ad legatos; dolet Joannem occisum; et Dorotheum ab episcopatu remoto, alium Aristide excepto in ejus locum substitui præcipit; Thomam, Niostratum suis ecclesiis restituendos, LXIII, 469.

Epist. ad Joannem Militariæ Ecclesiæ episcop. Constantinopolitanam Ecclesiam ad sedis apostolicæ communionem redisse, LXIII, 470.

Ad episcop. Hispaniæ; gratulatur de pace Ecclesiæ Orientalis, LXIII, 471.

Ad Justinianum; monachos Scythas ante legatorum adventum Roma non discessuros; apostolorum sanctuaria transmittit, LXIII, 477.

Epist. ad possessorem episcop.; Scythas monachos, suos errores damnare volentes, ut hæreticos ab urbe expulsos. Fausti librum a Romana Ecclesia non recipi, LXIII, 490.

Ad Epiphanium episcop. Constantinopolitan.; queritur quod non scripserit, nec legatos miserit, et quod Elias, Thomas et Niostratus suis sedibus non sint restituti; ipse Epiphanius curet ut hæc executioni mandentur, LXIII, 495.

Epist. ad Dorotheum Thessalonicensem episcop.; Romam et veniendum ut catholicam doctrinam percipiat, et obiectum crimen purget, LXIII, 500.

Epist. ad synodum Constantinopolit.; gratulatur Epiphanium pontificem electum, LXIII, 505.

Epist. ad Justinum Augustum ad evitandam discordiam nihil innovandum, et de his qui ad communionem admitti possunt Epiphанию scriptum, LXIII, 510.

Epist. ad Justinum Augustum; Divinitatis et Incarnationis mysterium exponitur, LXIII, 512.

Epist. ad Epiphanium episcop. Constantinopolit.; ipsi vicariam sedis apostolicæ præfecturam in recipiendis lapsis delegat, LXIII, 515.

Epist. ad Remigium Remorum episcop.; vices suas illi deputat in regno Chlodovi Francorum regis nuper ad fidem conversi, LXIII, 524.

Decretum; qui ad penitentiam agendam in monasterio reclusus presbyter non ordietur, LXIII, 525.

Decretum; nuptias occultas celebrare non licet, LXIII, 525.

Decretum; absque episcopi permisso in ecclesia consecrata non erigatur altare, LXIII, 526.

INNOCENTIUS I, papa. — Anysio Thessalonicensi episcop. confirmat eam in Ilirici Ecclesiæ potestatem quam Anastasius ejusque decessores ipsi concesserant, XX, 463.

Ut extra conscientiam metropolitani episcopi nullus episcoporum audeat ordinare; ut post remissionem peccatorum non admittatur ad clerum qui cingulum militiæ habere elegerit; ut omnes contumeliones vel causas inter clericos cujuslibet ordinis exorta, coram provincialibus, id est suis episcopis terminentur; ut majores causæ a sedem apostolicam per episcopale iudicium referantur; ut clericus virginem uxorem ducat; ut laicus sive ante baptismum, sive post baptismum, si viduam uxorem acceperit non admittatur ad clerum; ut qui secundam duxerit uxorem, clericus ordinari non debeat, etsi ante baptismum tale sortitus fuerit connubium; ut de aliena ecclesia clericum ordinare nullus usurpet; ut venientes a Novatianis vel Montensibus baptizati per manus tantum impositionem suscipiantur; ut sacerdote et levita cum uxoribus suis non coeant; ut monachus si ad clericatus ordinem nili voluerit, a priori proposito, quod monachus gessit non debeat deviare; ut qui corruptus ad clericatum venire voluerit, spondeat se secundum veterum regulam uxorem non ducere; ut curiales vel quibuscumque functionibus occupati, clerici non fiant; ut ancillæ Dei velatæ, si publice nubendo, vel occulte se corruptioni tradiderint, non admittantur ad penitentiam, nisi cui se junxerant de sæculo recesserint; ut ancillæ Dei, nuda sacratæ, al post nubere voluerint, ad penitentiam recipiantur, XX, 471, 481.

Quod episcopi nonnulli ab aliis ob receptos ab hæresi conversos perperam dissimulant; de episcopis a Bafino et Minicio in alienis ecclesiis contra canones ordinatis; qui Joannis episcopi causa examinatur aliorumque qui communione consortium refugiebant; de vitio is multorum ordinationibus, ita dissimulari quæ hactenus usurpata sunt, ut in posterum prohibeantur, ut Gregorii Emeritensis episcopi querela discutatur; quosnam ad clericatus ordinem admittere liceat, qualesve eligendi sint, XX, 486, 493.

Epist. ad Theophilum Alexandrinæ Ecclesiæ episcop.; se a Joannis communionem discedere non posse, nisi legitimo iudicio damnetur. Theophilus ad canonicam synodum provocat, XX, 494, 495.

De incontinentia sacerdotum vel levitarum; de ultima penitentia; de administratoribus, quod viri cum adulterinis uxoribus non conveniant; quod qui preces vel criminales dicant, habeantur immunes; quod il qui intercedente repudio divortium pertulerant, si se nuptiis aliis junxerint, adulteri esse monstrantur; qui libri in canone recipiantur, XX, 495, 502.

Epist. ad clerum et populum Constantinopolitanum; solos canones Nicænos recipiendos, alios qui eis adversentur, repudiandos esse declarat; demum significat sibi cura esse ut oecumenica synodus congregetur, XX, 502-507.

Epist. ad Rufum Thessalonicensem episcop.; varium ei committitur cura provinciarum, in quibus vicarius Innocentii et inter primates primus constituitur, XX, 515.

De ratione Paschali anni 414, XX, 517.

De suscipiendis clericis quos Honorius, antequam damnetur, ordinasse cognoscitur, XX, 519.

Ut si sacerdos vel quilibet ex clero viduam uxorem duxerit, vel ejectam suum perdat officium; ut si quis catechumenus habuerit uxorem, et defuncta ea, post baptismum sortitus fuerit aliam, clericus non sit; quomodo non suscipiantur, in clero ab hæreticis ordinati; quod in ordinationibus criminosi vel vitia non bene credantur

aferri; quod si qui a Bonoso heretico ordinati sunt, propterea sint recepti, ne scandalum remaneret Ecclesiæ; quod in Ecclesia peccatum populi inultum soleat præteriri; quod subreptum fuerit apostolicæ sedi, et suam in multis sententiam commutavit, XX, 526-537.

De Bubalmo et Tauriano damnatis a provincialibus episcopis, quorum sententiam sedes apostolica retractare curavit, XX, 537.

Qua conditione Acacio communionem concedat, XX, 54.

De Attico Constantinopolitano episcopo. Communionem ei non reddendam esse, nisi prius eam legatione solemniter rogaverit, et qua Antiochia facta sunt ipse perferat, hoc est, in sacris diptychis Joannis nomen restituerit, XX, 544.

Epistola ad Alexandrum Antiochenum episcop. ; quod prima sedes B. Peiri apud Antiochiam esse memoretur; quod non oporteat secundum constituta imperatorum duos esse metropolitanos episcopos; quod Arianorum clerici non sint suscipiendi in suis officiis quamvis baptisma quod per eos datur, confirmet Ecclesia, XX, 547-551.

De pacis osculo dando post confecta mysteria; de nominibus ante precem sacerdotis non recitandis; quod non debeant baptizari nisi ab episcopo consignari; quod rite omni Sabbato jejunetur; de fermento quod civitatis tantum presbyteris dirigatur; de emergentibus baptizatis; de penitentibus; de Epistola S. Jacobi apostoli in quo pro infirmis orare præcipitur, XX, 551, 561. — Episcopis Carthaginensibus rescribens eorum adversus Pelagianos hereticos doctrinam atque sententiam laudat et confirmat, XX, 582.

Patres concilii Mileviani laudat, tum quod hereticos pertinaces segregandos, et correctos censuerint recipiendos, tum quod canones ubique receptos secuti, apostolicæ sedis de rebus anxius sententiam petierint; inde probat hæresim quam hominem sibi sine Dei gratia posse sufficere vult, ac parvulus baptismum ad vitam æternam necessarium negat, contra Scripturas pugnare. Eorum auctores errorum, eorumque sectatores ab Ecclesia abscondi jubet; sed si errores damnetur recipi, XX, 549.

Rescribit quinque episcopis quid de eorum sententia, quid de Pelagi perfidia sentiret se jam satis notum fecisse, etc., XX, 573.

Si maritus cujus uxor in captivitatem fuerat adducta, alteram acceperit, prima revertente, secunda mulier debet excludi, XX, 603.

In parochiam alienam invadere, aut quidquam in ea, inconsulto ipsius episcopo agere non licere, XX, 606.

Ut Laurentius episcopus Sentensis hereticos Photini venena sectantes expelli curet, XX, 637.

Sententiam profert adversus Arcadium, Arsacium ac Theophilum, XX, 650.

Arcadium solvit et sacrorum mysteriorum perceptiorem ei permittit, XX, 655.

INNOCENTIUS II, p. pa. — Conradum regni invasorem nuntiat Lothario regi ab Honorio excommunicatum; Gerardo cardinali legato apostolica per Germaniam confirmatur, CLXXIX, 55.

De sua electione canonica dis erit, CLXXIX, 55, 56.

Epist. ad Petrum Bellovacensem episcop. et canonicos; velat ne monachos S. Luciani molestant ob nullas causas sibi notas, CLXXIX, 74.

Conqueritur de inobedientia Joannis Glasguensis episcop., CLXXIX, 90.

Confirmatio confraternitatis Ecclesiæ Oxoniensis, CLXXIX, 92.

Epistola ad Allvisium Aquinoctianum abbat., illi renuente præcipit ut Atrebatensis Ecclesiæ curam suscipiat, CLXXIX, 95.

Discum archiepiscop. Compostellanum vocat ad concilium Remis celebrandum, CLXXIX, 96.

Disciplinam in ecclesiis Rambergensibus ab Ottone episcopo institutam sanat, CLXXIX, 108.

Clero et populo Hildesheimensi significat Godehardum quandam episcopum in synodo Romensi sanctorum ordinibus scriptum esse, CLXXIX, 110.

Ad Gullenchum Lingoensem episcop. Ne Herbertum, R. Stephani Divionensis abbatem ab Humberto presbytero vexari sinat, CLXXIX, 114.

Epistola ad Scotiæ episcopos, de obedientia metropolitano suo, Eboracensi episcopo præstanda, CLXXIX, 115.

Ad Stephanum Regniacensem abbat., Regniacenses abbates eximit ab obedientia quam Eduensium episcopo foveant pro loco Fortunensi, CLXXIX, 116.

Ad abbatem Fontinellensem, ut a prelato suo benedictionem suscipiat, etc., CLXXIX, 117.

Epist. ad archiepiscop. et episcop. Franciæ ut saccamentalibus Fontis Ebraudi defendant per duos vel tres idoneos testes pro rebus suis recuperandis, CLXXIX, 118.

Ad Briceum Nannetensem, episcop.; ne monasterium Trenorciense injuriis afficiat, CLXXIX, 121.

Monasterii Cisterciensis possessiones confirmat, CLXXIX, 122.

Bulla pro institutione canonicorum regularium in cenobio Sancti Laudi Constantiensis, CLXXIX, 126.

Monasterium Cluniacensis qui die dedicationis altaris majoris adherit, iis penitentis susceptis dies quadraginta remittit, CLXXIX, 127.

Populo Trevirensi significat quem elegissent Alberonem a sese consensatum esse, pallioque donatum; cui ut obediant monet, CLXXIX, 131.

Ad Petrum Venerabilem abbat. Cluniacensem; illum investit de novo de abbacia Sancti Bertini, mandaque monachis ejusdem ut ei pareant, CLXXIX, 135.

Canonicis Sancti Alexandri Bergomatis quandam ecclesiæ ad sedem apostolicam spectantes concordii, CLXXIX, 143.

Decernit ut monachi monasterii Sancti Georgii Majoris sub apostolicæ sedis protectione recepti de cetero sibi eligant quem ipsi duxerint in abbatem, CLXXIX, 160.

Ad Bertholdum abbat. S. Blasii; approbat separationem Ecclesiæ Burgiensis ab ecclesia Eggenheim, CLXXIX, 164.

Ad Gaudredum Carnotensem et Stephanum Parisiensem episcopos; ut Ameliacensi subdecano ac suis honores et bona abbatis restitui satagent, CLXXIX, 165.

Epist. ad archiepiscopos, episcopos, etc.; significat quemdam N. Ecclesiæ Ovetensis invasorem a sese excommunicatum esse, CLXXIX, 172.

Strum Januensem ex episcopo archiepiscop. factum pallio decorat eique Marianeusem, etc., suffraganeos subijcit, CLXXIX, 174.

Ad Hugonem Burgundie ducem; monet ut Herbertum abbatem Dionensem tueatur contra monachos, S. Sequani quos excommunicationis nuntiat, CLXXIX, 176.

Monasterium Brugnatense sedem episcopalem instituit, Januensis Ecclesiæ suffraganeum, CLXXIX, 178.

Ut omnes episcopi Dantiæ, Suediæ, Norwegiæ Adalberoni Humburgensi archiepiscop. subjecti sint, CLXXIX, 180.

Bulla super certis episcopatibus in Polonia et citra episcopo Magdeburgensi subjectis, CLXXIX, 183.

Rainaldum Remensem et Henricum Senonensem archiepiscopos arguit quod citius excommunicationis sententiam in eos non tulerint qui priorem S. Victoris interfecerunt, CLXXIX, 191.

Epist. ad Gaudredum Carnotensem, et Stephanum Parisiensem, episcop.; quam penitentiam interfectores Archembaldi subdecani Ameliacensis agere tenentur, ut satisfaciant et ab excommunicatione absolvantur, CLXXIX, 195.

Bulla per quam Frankentalense cenobium stabilitur ac simul in protectionem sanctæ sedis recipitur, CLXXIX, 197.

Invitat Gausfridum archiepiscop. Dolens, et suffraganeos ejus et abbates, ut veniant ad concilium Pise, CLXXIX, 210.

De parricidio Thomæ prioris S. Victoris, CLXXIX, 214.

Archiepiscopos et episcopos Teutonici regni hortatur ad observandum Ecclesiæ Romanæ privilegium, ut majores causas ad examinationem sedis apostolicæ devolvantur, et oppressi omnes intrepide ad eam appellent, CLXXIX, 226.

Ad Henricum Leusorum episcop.; confirmat concordiam factam inter ipsum et Fridericum comitem Tullensem, CLXXIX, 228.

Bulla qua prioratum S. Patri de Nanto ad abbatem dignitatem elevat, uniendo ipsi plures ecclesias, CLXXIX, 237.

Ecclesiæ Medionalensis clericis nuntiat Tetahem de Medolaco propter infestam ecclesiæ de Virgii excommunicatum esse, CLXXIX, 240.

Gregorio episcopo clerumque et populo Bergomati significat se controversam inter S. Vincentii et S. Alexandri canonicos composuisse, CLXXIX, 240, 242.

Ad Alberonem Trevirens. archiepiscop., contra abbatem S. Maximini, quem, si vera sint et objecta, deponendum judicat, CLXXIX, 244.

- Epistola ad Gerardum S. Maximini abbatem; eum de Simonia et dilapidatione arguit, CLXXIX, 252.
- Laudat quosdam abbates pro stabilienda suorum ordinum disciplina, CLXXIX, 254.
- Bernardo episcop. Hildesheimensi ejusque successoribus interdicit ne castrum Wineburgense alienent, CLXXIX, 254.
- Ad Hugonem Carthusiensem priorem, S. Hugonem Gratiapoliitanum in sanctorum numerum relatum esse monet, et vitam ejus ut conscribat hortatur, CLXXIX, 256.
- Alberoni archiepiscopo Trevirensi mandat, cogat Brunicum ejusque filios ut Pilestanges prædium Romaniceni monasterio restituant, CLXXIX, 256.
- Epistola ad clericos Mutinenses; significat consules Mutinenses ob infestatum monasterium Nonumulanum excommunicatos esse, CLXXIX, 257.
- Ad Bertholdum abb. S. Blasii, de pace cum Scophusensibus monachis servanda, CLXXIX, 258.
- Henricum Senonens. archiepiscop. abstinere officio episcopali jubet, CLXXIX, 254.
- Ad Raynaldum archiepiscop. Remensem, ut archidiaconum suum in archiepiscop. Bituricensem electum petenti populo concedat, CLXXIX, 278, 279.
- Epistola ad Stephanum Anglorum regem; in regem unanimiter electum et consecratum in specialem B. Petri et Romanæ Ecclesiæ filium recipit, CLXXIX, 591.
- Ad Hugonem archiepiscop. Rothomagens. in corrigendis vitiis severam, ad mansuetudinem hortatur, etc., CLXXIX, 504.
- Bulla translationem confirmans abbatiæ a S. Firmo ad Joannem secus Scylam, etc., CLXXIX, 508.
- Ad Walterum episcop. Augustens., mandat, ut ad inferendis monasterio Burabo utpote regali, molestiis absterneant, CLXXIX, 526.
- Alberoni archiepiscopo Trevirensi ejusque successoribus primatum, Gallie Belgicæ asserit et eum legatum Sedis apostolicæ constituit, CLXXIX, 531, 535.
- Epist. ad archiepiscopos Remensem, Senonensem et Turonensem, quos monet ut milites sint, et liberum injuste oppressis relinquunt ad Sedem apostolicam appellare, CLXXIX, 542.
- De obedientia quæ debetur patriarchæ Jerusalem. CLXXIX, 547, 572.
- De excommunicatione consulum Pistoriensium, CLXXIX, 576.
- Ad Walteum Augustensem episcop.; hortatur ut Engescalcum abbatem Benedictoburanum cum fratribus in gratiam et communionem recipiat, CLXXIX, 593.
- Chuonrado abbati et monachis Fuldensibus nuntiat Stormium in concilio sanctis acscriptum esse, CLXXIX, 450.
- Diploma quo Ferrariensis ecclesia specialis Ecclesiæ Romanæ filia ejusque comit. Lus Sancti Petri patrimonium declarat, CLXXIX, 454.
- Multos episcopos et comites hortatur Flandriæ et monasterii S. Bertini Sithiensis libertatem defendant, CLXXIX, 462.
- Archiepiscopos et episcopos hortatur ad tuendas monasterii Casinensis ecclesias, CLXXIX, 475.
- Clero et laici diocesis Hildesheimensis scribit, ut nullus laicorum bona fratrum claustralium vel aliorum clericorum mobilia vel immobilia in vita seu in morte usurpare præsumat, CLXXIX, 488.
- Ad Henricum Senonens. et Rainaldum Remens. episcop., de Abimardo et Arnolfo de Brixia damnatis et monasterio includendis, librisque eorum comburendis, CLXXIX, 515.
- Ad Samonem Remens. Henricum Senonensem episcop., et Bernardum abbat. Clarevalensem, de Abimardi et Arnoldi damnatione, CLXXIX, 517.
- Moniales Crisenonis a dominatione Molismi laudante papa liberant, CLXXIX, 520.
- Theobaldo archiepiscop. Cantuariensi interdicit ne monachis S. Augustini injurias inferat, neve ab his septem denarios pro datione chrisimalis et oleisacri exigit, CLXXIX, 555.
- Ad Stephanum Anglorum regem, ne monasterium S. Augustini Cantuariense affici injuriis patiat, CLXXIX, 555.
- Ad monachos Marchianenses; censuras episcopi Atrahatenis nullas declarat, præcipitque ut ad abbatis electionem procedant, CLXXIX, 554.
- Epist. ad episcop. Atrabatensem; eum arguit quod Marchianenses monachos vexaverit, CLXXIX, 555.
- Henrico Moreviensi episcop. concedit licentiam prædi-

- candi pagani in Prussia; atamen ut populum suum rebellem reformare non negligat, CLXXIX, 564.
- Clorum episcopatus Otomucensis contra prohibitionem episcopi sui divina celebrantem arguit, monetque ad obedientiam et reverentiam sui episcopi, CLXXIX, 565.
- Robertum comitem hortatur ut Ecclesiæ Bamburgensi prædium quoddam restituat, CLXXIX, 566.
- Ad D. Marchionem; eum hortatur ut monasterio B. Petri Munchstori abata restituat, CLXXIX, 567.
- De canonizatione S. regis Edwardi, CLXXIX, 568.
- Heloisæ abbatissæ et sororibus Paracletensibus asserit bona a Gundrico sacerdote concessa, CLXXIX, 569.
- Excommunicationis sententiam se promulgasse significat in consules Montispezzulani qui expulso Guillelmo eorum domino, ab ejus fidelitate se subtraxerant, CLXXIX, 564.
- Institutionem ordinis Præmonstratensis in Valle Sacra confirmat, CLXXIX, 577.
- Significat episcopis provincie Narbonensis se mandasse ut Hildefonsum comitem Tolosanum a ferendo auxilio proditoribus ejus de Montispezzulano compescerent, alioquin excommunicandum, CLXXIX, 582.
- Ad clerum et populum Tolosanum, commendat eum Rainundum episcop. a se venientem, etc., CLXXIX, 592.
- Henrico Moraviensi episcopo Guidonem cardinalem legatum ad corrigendas cleri enormitates in has partes missum recommendat, rogans ut ipsi ope et consilio assistat, CLXXIX, 597.
- Ad archiepiscop. Turonensem, ut responurus Dolensi antistiti, qui se Arelatensi episcopatu apollium quæretur, ad sedem apostolicam accedat, CLXXIX, 618.
- Epistola ad Stephanum episc. Parisiens., ut ecclesiam S. Genevovæ ab interdicto absolvat, CLXXIX, 620.
- Ad Radulfum abb. Latinianensem; arguit eum de contemptu sedis apostolicæ et de monasterii sui dilapidatione, CLXXIX, 621.
- Ad episcop. remonensem omisso baptismi non nocet credenti probabiliter se esse baptizatum, CLXXIX, 621.
- Lugdunenses archiepiscop. et clericos Cluniacensibus infestos et per conjuratos homines vim inferentes compescit, etc., CLXXIX, 652.
- Ad sedis apostolicæ legatum; Montispezzulani homines ab eo absolutos, sed domino suo justitiam facere rinuentes eidem excommunicationis nexibus jubet de novo stringi, CLXXIX, 637.
- INNOCENTIUS III, papa. — Prorsus impossibile per analysim nobis est dare quæ pontifex iste scripsit pro regimine Ecclesiæ; nam hujus pontificis sexdecim sunt Regestorum libri, cum appendice, collectione Decretalium, et supplemento ad Regesia quæ omnia habentur in voluminibus Patrologiæ (CIV, CCIV, CCXVI et CCXVII). Quantus esset labor solummodo tot scripta non parvi momenti et magnæ auctoritatis in Ecclesia, enumerare, nemo non videt: itaque ipse lector auctorem adeat.
- JOANNES II, papa. — Epist. Joannis ad Justinianum; eum rogat ut quos a recto fidei catholice litere alterare sciret, omni studio revocaret, LXVI, 17.
- Epist. ad senatores; fidem de Christi divinitate et incarnatione confirmat, LXVI, 20.
- Epist. ad episcop. Gallie; Contumaliosum Gallie episcop. episcopatu privatum, in monasterium redegit ad penitentiam, etc., LXVI, 24.
- Epist. ad Valerium episcop.; docet Christum secundum deitatis naturam Patri æqualem; secundum vero humanam naturam, minorem esse, LXVI, 27.
- JOANNES III, papa. — Epistola ad episcopos Germaniæ et Gallie. Primum chorepiscopos quosdam temerarios olim jam damnatos arguit, quod nimium sibi sumerent auctoritatis in impositione manuum; deinde monstrat Clementem I post Petrum sedem apostolicam rexisse, idque tradente sibi ipso Petro; tandem tradit quanta cura atque sollicitudo illi subeunda sit qui gregem Christi pascat, CLXXII, 15-18.
- JOANNES IV, papa. — Epist. ad episcop. et presbyteros Scotiæ, de Paschate more catholico celebrando, et reviviscente Pelagiana hæresi diligenter cavenda, LXXX, 604.
- Epistola ad Constantinum imperatorem; apologia pro Honorio papa, propter unam in Christo voluntatem, cuius alunt eum calumniantes mentionem fecisse, LXXX, 602.
- Epistola ad episcopum Syracusanum; ut monachis suorum ecclesiarum sacerdotes instituere liceat, LXXX, 608.

JOANNES papa VII. — Epistola ad Ethelredum regem Merciorum et Alfridum regem Deirorum, Berthwaldum archiepiscopum; Cantuariæ conveniet ut synodum convoceat; Willridumque et adversarios suos aut convenire faciat, aut Romam accurrere, LXXXIX, 60.

Epist. ad episcopos Britanniae, ut omnes Anglorum clerici talaribus tunicis secundum Romanum morem induantur, LXXXIX, 65.

JOANNES VII., papa. — Epistola ad Ludovicum imperatorem; excommunicatur Rainaldus Castri Felicitatis episcopus, CXXVI, 638.

Excommunicantur qui de morte Romani clerici suspecti erant, CXXVI, 656.

Ad episcopos Germaniae et Galliae; vices suas in Gallia et Germania committit Ansegisio archiepiscopus. Senonensi, CXXVI, 660.

Epist. ad Aldephosum regem; Pretensis Ecclesiae Galliae metropolitana efficitur, 126, 665.

Epist. ad universos Gallos et Germanos; de damnatione Formosi episcopi; Gregorii nomenclatoris et aliorum qui Romae in synodo fuerant excommunicati, CXXVI, 675.

Ad Ludovicum regem; dissensiones inter ipsum et imperatorem se non posse sedere scribit, nisi alteram prius audiat partem, CXXVI, 680.

Epist. ad clerum, etc., Sanctae Walvensis Ecclesiae; invehitur in quendam huius Ecclesiae invasorem, legitimum adhuc superstiti episcopo, etc., CXXVI, 680.

Ad episcopos provinciae Bituricensis, ut Frothario tantum metropolitano suo obediant, CXXVI, 689.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; imperatoris precibus, cum Burdigalensis provincia a paganis esset devastata, Frotharium Burdigalensem archiepiscopum transfert in Ecclesiam Bituricensem, CXXVI, 690.

Ad Carolum imperatorem; narrat calamitates Ecclesiae illatas a Saracenis, et imperatorem precatur ut auxilium adversus eos mittat, CXXVI, 696.

Ad Ursum ducem Venetiarum; gratias agit quod apostolicae sedis monitis paruerit; episcopos ad synodum venire jubet, CXXVI, 701.

Petro et Felici episcopis interdicit ob non exhibitum Grandensi archiepiscopo obsequium, eosque sub excommunicationis poena Romam venire jubet ad concilium, et si impediti fuerint, mittere vicarios jubet, CXXVI, 702.

Epistola ad Dominicum electum episcopum Corcellensem; invehitur in Dominicum electum episcopum quod his vocatus Romam non accesserit, eumque nisi venerit constituta die, excommunicat, 126, CXXVI, 705.

Epist. ad Dominicum et Leonem episcopos; significat se quosdam qui Romam ad concilium vocati venire neglexerunt excommunicasse, nisi ad certam praestitam diem venerint, CXXVI, 705.

Epist. ad Carolum Calvum imperatorem; propter imminentiam tum a Saracenis, tum a quibusdam Christianis, gravissima pericula, auxilium petit ut promissa auxilia quamprimum mittat, etc., CXXVI, 711.

Ad episcopos in regno Caroli imperatoris constitutos; monet ut imperatorem hortentur ad opem Ecclesiae Romanae ferendam, CXXVI, 715.

Epist. ad Carolum regem; monet ut bona ablata a monasterio Sanctimonisium restituenda curet, alioquin ei minatur excommunicationem, CXXVI, 719.

Ad Wigrodum Parmensem episcopum; hortatur ut quocunque potest ad sanctae Romanae Ecclesiae defensionem excitet, et ad se cum suis veniat, ut communi concilio Saraceni ab Italia expellantur, CXXVI, 721, 722.

Epistola ad Gregorium imperialem pedagogum; gratulatur imperatorem contra Saracenos classem ad Ecclesiae defensionem misisse, eumque ducem constituisse, CXXVI, 727.

De dissolvendo fœdere ab episcopis facto cum Saracenis, CXXVI, 729, 750.

Epist. ad archiepiscopum et episcopos, ut Ravennam veniant ad concilium; quod nisi paruerint eos se excommunicaturum minatur, CXXVI, 752.

Ad archiepiscopum Ravennatem; certum praescribit diem quo Ravennae cum omnibus suis suffraganeis adfuturus sit; quod si quis parere contempserit, excommunicationem ei minatur, CXXVI, 756, 757.

Ad Neapolitanos; laudat eos quod, zelo divino accensi, Sergium a se abiecerint, et Athanasium episcopum suum reipublice rectorem elegerint; praecipit ut ei pareant, etc., CXXVI, 747.

Ad episcopum Ebredunensem; reprehendit quod alium episcopum praeter eum quem clerus et populus elegerant, in Vicensi Ecclesia consecraverit; praecipit ut eum utroque Romam veniat, CXXVI, 750.

Ad Joannem Ravennatem archiepiscopum; exponit mala

quae a Lamberto comite Romae sunt perpetrata; sequitur in Galliam ad implorandum auxilium iterum, etc., CXXVI, 756.

Ad Michaellem regem Bulgarorum; dolet quod Graeco sequatur, etc., CXXVI, 758.

Ad Petrum comitem; hortatur ut Michaellem regem ad Romanam Ecclesiam gremium revocet, CXXVI, 760, 762.

Ad episcopos et clericos Graecos; declarat eos excommunicatos quod Bulgarum regione invadentes illicius ibi ordinationes fecerint, etc., CXXVI, 764.

Ad Basilium imperatorem; dolet Constantinopolitanam Ecclesiam schismate adhuc laborare; qua de re legatos mittit, CXXVI, 765, 767.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscopum; monet ut quotocius ad synodum in Galliam cum suffraganeis accedat, etc., CXXVI, 771.

Ad omnes Christianos; excommunicat eos qui ahi equos et argenteum vas furati fuerant, nisi intra dies tres restituant, CXXVI, 780.

Ad Rostagnum archiepiscopum Arelatensem, ut ad synodum cum suffraganeis suis quamprimum veniat, CXXVI, 782.

Ad Carolum regem; agit gratias de observantia erga Romanam Ecclesiam, CXXVI, 785.

Ad Carolum regem; arguit quod vocatus ad se non venerit, sicut Ludovicus rex fecerat; monet sub excommunicationis poena ut sui regni finibus contentus solum Bosoni molestiam afferat, CXXVI, 786, 787.

Ad Theodorium archiepiscopum Bisuntinensem, jubet ut quamprimum veniat et episcopum in Ecclesia Lausensi, propter electorum divisiones priusquam una colloquantur, ordinari vetat, CXXVI, 788.

Lex de sacrilegis a Joanne papa Gothicis legibus addita in concilio Tricassino, CXXVI, 795.

Ad Bernardum comitem; jubet ut ipse cum aliis quibusdam ad synodum veniat, in qua Frotharius Bituricensis episcopus de obiecto sibi infidelitatis crimine, purgare se volebat, CXXVI, 799.

Ad Ravennates; dolet eorum antistitis morte, monet ut electum ab eis archiepiscopum, congruo prosequatur honore, etc., CXXVI, 812.

Ad Theodoricum et Isaac episcopos; praecipit ut excommunicent eos qui Wiperto comiti filium eripuerant, et regionem illam populabantur, CXXVI, 815.

Ad Joannem episcopum Ticinensem; raptores cujusdam Ragiberti excommunicari jubet, CXXVI, 815.

Ad Wifridum episcopum Venciensem, episcopum qui cum excommunicatis communicaverit, Missarum celebrationem prohibet, CXXVI, 816.

Decernit impuberes, qui alium occiderant, post peractam poenitentiam ordinari posse, CXXVI, 817.

Ne cogatur sponsus uxorem ducere ab alio corruptam, CXXVI, 817.

Ad Bisuntinensem archiepiscopum; significat se Fulcardum ejusque conjugem ab excommunicatione absolvisse, CXXVI, 818.

De advocandis episcopis Romam ad synodum celebrandam, CXXVI, 820, 822.

Ad Carolum regem, hortatur ut legatos mittat, et in auxilium Romanae Ecclesiae veniat, CXXVI, 825.

Ad archiepiscopos et eorum suffraganeos, ne Biberinum ante causae discussionem excommunicent, CXXVI, 827.

Ad Carolomanum regem, ut in Vercellensi Ecclesia Gaspertus diaconus constitutur episcopus, CXXVI, 830.

Ad Carolum regem, hortatur ut quamprimum contra infideles et Ecclesiae oppressores auxilio veniat, CXXVI, 834.

Ad Michaellem regem Bulgarorum; hortatur ut aledicentiam Romanam Ecclesiam, a qua seductus recesserat, cum sua gente revertatur, CXXVI, 832.

Ad Anspertum archiepiscopum Mediolanensem, arguit eum quod tertio vocatus ad concilium non venerit, etc., CXXVI, 836.

Ad Ansemum episcopum Ievomicensem, non separatim virum ab uxore qui filium suum necessitate argente baptizavit, CXXVI, 839.

Ad sacerdotes et populos Branimiro subjectos; eripit eos ad Romanam Ecclesiam gremium redeantes, monetque eos ut perseverent, CXXVI, 842.

Ad Michaellem Bulgarorum regem; agit Deo gratias quod legatos ad se miserit, doctrinam ecclesiasticam et canonica instituta recepturus, hortatur ut ad Romanam Ecclesiam redeat, etc., CXXVI, 845.

Ad Alardum archiepiscopum Asiensem, ejusque suffraganeos; hortatur ad mores populi depravatos corrigendos, praecipue incesta matrimonia, etc., CXXVI, 844.

Ad Salonitanos clericos, monet ut ad gremium Romanæ Ecclesiæ revertantur, etc., CXXVI, 846.

Ad tres archiepiscopos, ut Nemausensem episcop. a monasterii cuiusdam iniqua invasione removeant, et si non paruerit, excommunicent, CXXVI, 847.

Ad Michaëlem regem Bulgarorum, dolet eum defecisse ab Ecclesia Romana, ad quam monet ut revertatur; ostendit Græcos Bulgarorum diocesim, cum sit Romani pontificis, contra canones detinere, CXXVI, 848.

Ad Methodium archiepiscop. Pannonensem, præcipit ut ad se veniat, ut de ejus doctrina cognoscere possit; missas Slavonica lingua celebrari prohibet, CXXVI, 850.

Ad Anspertum Mediolanensem archiepiscop., arguit quod sedi apostolicæ obediens non fuerit, ejusque legatos injuste tractari, et excommunicatis missas celebrari. Ideo monet ut ad synodum se purgaturus quamprimum vel per se vel per legatos accedat, CXXVI, 850.

Ad Angelbertum Augustam, significat se modo absolvere nolle Anspertum archiepiscop.; sed si in synodo crimina quæ ei obiciebantur diluerit, tunc eum excommunicatione absolviturum, etc., CXXVI, 851.

Ad Ludovicum regem, gratias agit de propensa voluntate erga Romanam Ecclesiam; hortatur ut ad eam a paganorum incursionibus defendendam veniat, eique tacite imperium pollicetur, CXXVI, 852.

De Ecclesiæ Constantinopolitanæ pace reddenda, CXXVI, 853.

Ad Constantinopolitanos, jubet eos, schismate sedato, ad Ecclesiæ unitatem redire, et Photio communicare, CXXVI, 853.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., eum constituit patriarchæ Constantinopolitanæ dummodo in synodo veniam postulet; decernit ne deinceps ulius et laicis in eadem Ecclesia statim episcopos ordinet; jubet Bulgaricam diocesim Ecclesiæ Romanæ constituere, CXXVI, 870.

Ad Pulcaram præfectum, arguit quod nec fœdus cum paganis ictum ruperit, nec ditionem S. Petri, sicut promiserat, defenderit; præcipit ut pecuniam pro ea re datam ad se remittat, CXXVI, 878.

Ad Gaiferium, monet ut a molestiis desistat quas Capuanis infererebat; significat se in ejus regiones iturum et discordias sedaturum, CXXVI, 881.

Ad Carolum regem; scribit se litteris eum, ut ad imperium promoveret, ad Urbem advocasse, sperasseque se auxilium ab eo adversus Romanæ Ecclesiæ hostes recepturum... petit ut Ecclesiæ opem ferat, etc., CXXVI, 882, 883.

Ad omnes fideles, præcipit ut Ticinensi episcopo, cui potestatem excommunicandi tribuerat, obediant, CXXVI, 885.

Ad Carolum regem, de Ansperto archiepiscop. Mediolanensi, et Josepho Vercellensi episcopo depositis, CXXVI, 887.

Ad Vercellenses, præcipit ut Conspertum a se illis episcopum constitutum recipiant, etc., CXXVI, 887.

Ad Amalthanos, significat eos excommunicasse, donec se a paganis separent; minatur illis alias pœnas, nisi quamprimum pareant, CXXVI, 889.

Ad Helmoium episcop. Pennensem; arguit quod ad synodum non accesserit; jubet statuta die ad se venire, et interim quemdam absolvere, quem injuste excommunicaverat, CXXVI, 890.

Ad Paulum episcop., jubet Ecclesiam in villa Carpana restitui, ibique sacerdotem constituere, et sacrum chrisma annuatim in eandem mitti, CXXVI, 890.

Ostendit mulierem, quæ vi multisque coacta religiosum habitum susceperat, ad vota servanda non teneri, hujus tamen causam illis definiendam committit, CXXVI, 891.

Ad quosdam episcopos, præcipit ut fœdus cum Saracenis ictum rumpant, quod nisi mox fecerint, eis excommunicationem minatur, CXXVI, 892.

Ad Arpaldom Asculanum episcop., arguit quod ad synodum non venerit, etc., CXXVI, 893.

Ad Egilbertum episcop.; arguit eum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicavit; jubet ne eum excommunicatis communicet, CXXVI, 897.

Ad Eunibermum comitem; minatur illi excommunicationem, nisi res S. Petri et Angelbergæ imperatricis restituat, CXXVI, 898.

Ad Amalthanos, monet ut rupto cum Saracenis fœdere et Ecclesiæ gremium revertantur, etc., CXXVI, 901.

Ad Carolum Crassum regem Italiæ, eum rogat ut Hieronymum episcopatum Lausannensem pacifice retinere permittat, et Hubonem res Ecclesiæ Bisuntinæ ablatas reddere jubeat, CXXVI, 901.

Epistolæ laudum Carolo regi, CXXVI, 903, 907, 909, 911, 914.

Ad omnes episcopos, ut Romam ad synodum veniant, CXXVI, 915.

Ad Adalbertum marchionem, ab excommunicatione eum absolvit, CXXVI, 917.

Ad Attonium; excommunicat eum, nisi Ecclesiæ Mediolanensi bona quæ abstulerat restituat, et ad obedientiam sui episcopi redeat cum sociis, CXXVI, 921.

Ad Carolum imperatorem; nuntiat imperatori se his malis a Saracenis affici, ut amplius sustinere non possit, etc., CXXVI, 929.

Ad Constantinum sacerdotem; excommunicat eum quod absque sua licentia ab archiepiscopo Ravennate ad Faventium Ecclesiæ episcopatum promotus fuerit; prohibetque illum hujus Ecclesiæ administrationem attingere, donec ad synodum Romanam veniat, CXXVI, 933.

Epist. ad episcop. Fieoclenensem, visitationem Faventinæ Ecclesiæ, pastore destitute, ejusque curam ei committit, donec novus pastor ei præficiatur, CXXVI, 934.

Ad Romanum archiepiscop., ad synodum Romanam sub excommunicationis pœna venire jubet, ut ad ea quæ obiciebantur respondeat, CXXVI, 934.

Ad Carolum imperatorem, legatos ad eum mittit, causa corrigendi mala, quæ se, eo regnante, perpassum queritur, CXXVI, 935.

Ad Ravennates, præcipit ut se a Ravennatis archiep. in synodo excommunicati communione separent, quousque eum absolutum cognoverint, CXXVI, 935.

Ad Rostagnum, Arlatensem archiepisc., communionem privetur sponsa, nisi raptorem deserere et ad sp. usum suum redire voluerit, CXXVI, 940.

Ad Cennemocum, episcop. Venetens., quod sacerdos homicida non potest in sacerdote munere, CXXVI, 941.

Ad Cozilem comitem, de illis qui, uxoribus dimissis, ad alias nuptias transierint, CXXVI, 942.

Ad Photium patriarcham Constantinopolitan., de processione Spiritus sancti, CXXVI, 944.

Ad Athanasium episc. Neapolitan., ab excommunicatione eum absolvit, dummodo pactum cum Saracenis initum rumpat, etc., CXXVI, 946.

Ad Carolum imperator., queritur multa bona Ecclesiæ Romanæ a Widone quodam marchione erepta, rogat ut Ecclesiæ delendat, etc., CXXVI, 948.

Ad Riccardum Augustam, queritur nullam sibi contra Saracenorum excursionses opem ferri, rogat ut ab imperatore celeriter postulet auxilium, etc., CXXVI, 949.

Ad archiepiscop. Viennensem, arguit quod in carcerem detruso Optando episcopo, alium in Ecclesia Genevensi constituerit, etc., CXXVI, 952.

Ad Adalbertum episcop. Maurienne, jubet ut Romam veniat cum episcopo Gratianopolitano, quem ignominiose tractarat, CXXVI, 955.

Ad Clerum Ravennatem, de Maimberto quodam, quem alias ab Ecclesia Ravennate expelli jusserat, etc., CXXVI, 955, 957.

Ad episcopos Britannicæ, quid agendum sit de monachis ab abbate suo ordinatis, CXXVI, 959.

Allocutio ad Patres synodi Tricassini II, de Laniberti et Adalberti aliorumque sequacium excommunicatione, CXXVI, 961.

Excommunicatio adversus pervasores rerum ecclesiasticarum, CXXVI, 963.

Excommunicatio adversus Formosum episcop., CXXVI, 963.

Statutum adversus laicos, qui viventibus uxoribus alias ducunt, et contra episcopos qui de minore ad majorem Ecclesiam ambitus causa demigrant, CXXVI, 963.

JOANNES IX, papa. — Epist. ad Heriveum Remensem archiepisc. Responsum ad consulta de Northmannis nuper ad fidem conversis, quorum alii baptizati fuerant et rebaptizati et post baptismum gentiliter vixerant, qualiter illis consuevendum sit, CXXXI, 27.

Epist. ad Styllianum episcop. Neocæsareensem, negat illi veniam quam petiverat communicandi cum illis quos Photius ordinaverat, CXXXI, 29.

JOANNES X, papa. — Epist. ad Herimannum archiepiscop. Coloniensem, jubet ut Romam veniat una cum Hilduino et Richario qui de Tungrensi episcopatu contendeant, CXXXII, 806.

Epist. ad Carolum III regem; ei significat de reagenda inter Hilduinum et Richarium, et Hubertum etiam ob Ecclesiæ Romanæ dilapidationem excommunicasse, CXXXII, 807.

Bulla qua, monachis Sancti Launomari per paganos fugatis, possessiones a Wilhelmo comite Arverensi donatas confirmat, CXXXII, 809.

JOANNES XII, papa. — Qualiter Sublacenses, qui refractarii erant abbati monasterii Sublacensis, eique multa

bona occupant, repressit, et omnia restituere coegit, CXXXII, 1019.

De excommunicatione Artaldi Remensis, Amblardi Lugdunensis archiepiscop., ob S. Symphoriani possessionum invasionem, CXXXIII, 1025.

Epist. ad archiepiscop., episcop., abbates, clerum et populum Galliarum, Germaniarum et Bavariarum: decernit ut monasterium Magdeburgense in archiepiscopatum et Merseburgense in episcopatum Magdeburgensem Ecclesiarum suffraganeum commutetur, CXXXIII, 1027.

JOANNES XIII, papa. — Bulla pro institutione archiepiscopatus Magdeburgensis, CXXXV, 932.

Diploma quo Heroldum Salisburgensem archiepiscop. deponit et excommunicat; Fridericum vero ejus loco archiepiscop. creat, CXXXV, 934.

Bulla qua Adalberto Magdeburgensi archiepiscop. primum concedit inter universos Germaniarum principes et illi constituit honorem aequalem cum primariis Galliarum, CXXXV, 966.

Bulla qua eundem Adalbertum vult consecrare episcopos omnes Albiæ et Salæ; ad ejusque successores jus istud valet, CXXXV, 967.

Epist. ad Edgarum regem Anglorum; de episcopatu Winconiensis expellendis clericis et introducendis monachis, CXXXV, 985.

Excommunicat invasores possessionum monasterii S. Symphoriani diocesis Augustodunensis, CXXXV, 987.

Epist. ad universos episcopos Britanniarum Citerioris; vetat ne Turonensis archiepiscop. resistat, donec ipse de eorum controversia iudicium tulerit, CXXXV, 989.

Epistola ad Petrum Papiens. episcop., monasterium S. Salvatoris Papiensis ab Adelaida imperatrice erectum et dotatum, protectioni, non autem jurisdictioni episcop. Papiensis committit, CXXXV, 995.

JOANNES XIV, papa. — Epistola ad omnes fideles, de pace concilianda inter Ethelredum regem Angliarum et Richardum ducem Northmanniarum, CXXXVII, 845.

Bulla pro canonizatione S. Udalrici Augustani episcopi, CXXXVII, 945.

Epist. ad Arnulphum comitem et alios, ut monasterio Sancti Richarii quæ abstulerant restituant, CXXXVII, 950, 851.

JOANNES XIX, papa. — Petrum episcop. Silvæ Candidæ, accepta virga, de universa terra omnium Ecclesiarum Galeriarum investit, CXLI, 1132.

Patriarchatum Gradensem sub potestatem Popponis, patriarchæ Aquileiensis, contra jus fasque reductum, Ursoni patriarchæ Gradensi restituit, CXLI, 1140.

Epist. ad omnes episcopos Galliarum, de S. Martialis apostolatu, CXLI, 1149.

Epist. ad Odilonem Cluniacensem abbatem; eum redarguit quod Lugdunensem archiepiscopatum recusaverit, CXLI, 1150.

Litteræ absolutionis concessæ Hugoni Antissiodorensi episcop., CXLI, 1151.

Epistola qua excusat omnes bonum facientes ut in restituendam Ecclesiam Magalonensem incumbant, CXLI, 1156.

LEO MAGNUS (S.), papa. — Epistola ad Aquileiensem episcop.: male Pelagianos in communionem recipi sine erroris abjuratione et fidei professione; synodum congregari præcipit, ut ab illis fidei professio exigatur; quid de gratia Christi sentiendum, LIV, 595.

Epist. ad Septimum episc. Akinens., Pelagianos non nisi cum erroris ejuratione esse recipiendos, unumquemque clericum in ea Ecclesia permanere debere in qua ordinatus est, LIV, 597.

Epist. ad episcopos per Campaniam, Picenum, Tuscaniam, etc., constitutos; ut nullus episcopus servum alterius ad officium clericatus promovere præsumat; ut quicumque ad sacerdotium promoti fuerint, vel viduarum mariti, vel habentes numerosa conjugia, ab ecclesiasticis officiis arceantur; quod usuras non solum clerici, sed nec laici Christiani exigere non debeant, LIV, 610.

Epist. ad episcopos metropolitanos Illyrici; illicitos contra canones conatus monitis præveniri; ut provinciales episcopi ad metropolitanos pertinere, etc., causæ graviores Illyrici sedi apostolicæ reservari, LIV, 915.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episc., ut bonus pastor ad sollicitudinem coepiscoporum litteris compelli curet, canonum observantiam commendat; ut omnes convenient ad synodos; tam presbyteros et diaconos quam sacerdotes non nisi diebus Dominicis esse consecrandos, LIV, 617.

Ad episcopos per Italiam, plurimos Manichæorum vigilantia sua in urbe Roma detectos esse, et pari ab eis sollicitudine investigandos admonet, LIV, 620.

Epist. ad Dioscorum Alexandrin. episcop., quo die sa-

cerdotalis vel levitica benedictio celebrari debeat, LIV, 625.

De iterando missæ sacrificio ut plebi supervenienti satisfiat, LIV, 626.

Epist. ad episcopos provinciarum Viennensis, de causâ Hilarii Arelatensis episcopi, LIV, 628.

Epistola ad episcopos Africanos provinciarum Mauritanie, Cæsariensis; ordinationes per tumultum factas redarguit; quid sit cito manus imponere; non nisi unius viri viros debere esse diaconos, presbyteros et episcopos... De Donato ex Novatianis converso et Maximo et Donatistis; virgines per vim oppressas incontaminatas se comparare non debere; quid circa has agendum; de causis ecclesiasticis ad sedem apostolicam referendis, LIV, 645.

Epist. ad episcopos Illyrici, ut vocati ad concilium ab Anastasio venire non renuant; ut nemo sine consensu plebis ordinetur episcopus; ut nullus episcopus alterius inviti clericum sibi vindicat, LIV, 664.

Epist. ad Anastasium Thessalonicens. episcop., quod semper Thessalonicenses antistes vices apostolicæ sedis impleverint; de metropolitans; de residentia, etc., de subdiaconorum continentia, de conciliis provincialibus frequentandis, de translationibus episcoporum amputandis, de clericis transfugis, de episcoporum a metropolitâ vocatione.

Epist. ad Turribium Asturicensem episcop., de Priscillianistarum erroribus, LIV, 677.

Epist. ad episcopos Siciliæ, de baptismo non in Epiphania sed in festo Paschali celebrando; de servanda temporum et mysteriorum distinctione; cur in sola Paschæ et Pentecostes solemnitate baptizetur; in necessitate omni tempore est baptizandum, de concilio quatinus Romæ celebrando, LIV, 695.

Epist. ad episcopos Flavianum Constantinopolit. contra Eutychis perfidiam et hæresim; de duplici Christi nativitate et natura, LIV, 750.

Epist. ad Theodosium Augustum; legatos vice sua destinat ad synodum Ephesinam, occasione Eutycheti indicium, LIV, 781.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; Christum nostri generis hominem esse; Nestorii et Eutychis errores; cum veritas carnis in Christo impeditur, totam fidem concuti, LIV, 785.

Epist. ad eandem; ejus zelum adversus Eutychen sollicitat; humanæ salutis interesse, ut Christus non solum homo, sed ejusdem nobiscum generis homo sit: ne ipse i. e. intersit concilio, velant consuetudo, crudelitas temporis, concivium charitas, LIV, 789.

Epistola ad archiepiscopos, etc. Constantinopolitanos; sensum Eutychis execratur, etc., LIV, 795.

Epistol. ad Ephesinam synodum, incarnationis fidem ex confessione Petri probari, etc., LIV, 797.

Epist. ad Julianum episc. Coensem; Eutychen spem Christianam omniumque mysteriorum veritatem perire, LIV, 805.

Epist. ad Ravennium Arelatensem archiepiscop. de Petronio vago diacono se mentiente, etc., exspectando ab omnium ecclesiarum communione mandati, LIV, 815.

Epist. ad Theodosium Augustum, eum rogat specialem synodum in partibus Italiæ fieri, etc., LIV, 821.

Epist. ad eundem, de pseudosynodo Ephesina; utque alia generalis synodus contra hanc habeatur in Italia, LIV, 826, 832, 839, 844.

Epist. ad Theodosium Augustum; Nicenæ fidei se inherere scribit; Eutychen non minus quam Nestorem esse damnandum; concilia intra Italiam haberi postulat, LIV, 855.

Epist. ad clerum et plebem Constantinopolitan. Gratulatur quod Flaviano semper adhaerant et ei resistant, veritas carnis in Christo ex mysterio eucharistiæ probatur, etc., LIV, 865.

Epist. ad Pulcheriam Augustam; per Eutycheten fidei fundamenta concuti, adversus quem concilium generale ipsa annuente, celebrari cupit, LIV, 875.

Epist. ad Arelatenses, sententiam suam interpositam super antiquam controversiam inter Arelatensem et Viennensem Ecclesiam, et cuiusque suos limites assignat, LIV, 881.

Epist. ad Ravennium Arelat. episc., et mittit celeberrimam epistolam ad Flavianum de incarnatione Verbi Dei adversus Eutychen, et pro defensione fidei, etc., LIV, 886.

Epist. ad Theodosium Augustum, censuram suam ad ordinationem Anatolii Constantinopolit. suspendit; professionem fidei exigit, etc., LIV, 890, 893.

Epist. ad Martinum presbyt., quam bonum sit pro veritate pati, etc., LIV, 899.

Epist. ad Faustum et Martinum presbyteros, scribit intolerabile esse Occidentibus episcopis quod Ephesi contra fidem actum est; Antichristo militare tam Nestorium quam Eutychem, contra quos Ecclesia proficitur non unam naturam, sed unam se adorare personam, LIV, 901.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de repressis ejus auctoritate Nestorio et Eutyche gratias agit, etc., LIV, 909.

Epist. ad Anatolium episcop., Constantinopolitanum, de fide ejus scriptis missis probata, de his qui metu in hæresim lapsi sunt, ut si conversi fuerint recipiantur, de nominibus hæreticorum ad sacrum altare non recedendis, LIV, 913.

Epist. ad Julianum episcop. Monet lapsos in communionem recipi non debere, nisi perfidia cum auctoribus damnata, LIV, 917.

Epist. ad Marcianum Augustum, pro conservatione catholicae fidei gratulatur, cui pax imperii rependitur, de soils errantibus agendum esse, non de fide vel Scripturis quas aliter quam sancti Patres interpretari nefas est, LIV, 917.

Epist. ad Pulcheriam Augustam, de lapsis et Eutyche, LIV, 921, 922.

Epist. ad Paschasium Lilybætanum episcop., ei mittit suam epist. ad Flavianum qua legatus in synodo futurus instrueretur, duplicem in Christo naturam adversus Eutychem asserit, etc., LIV, 927.

Epist. ad Marcianum Augustum, de legatis ad concilium generale missis, vice ejus acturis, ubi omnia ad fidem et pacis unitatem revocanda, LIV, 930.

Ad eundem, pro concilio Nicæam primum convocato, postea Chalcedonem translato, LIV, 933.

Epist. ad synodum, necessitatem temporis, etc., vetare ne intersit synodo; se tamen per legatos quos mittit præsentem futurum, LIV, 935.

De solemnitate Paschali anni sequent. 452; quod unitas in ea celebranda servanda sit, LIV, 945.

Epist. ad Galliarum episcopos de damnatione hæreticorum, LIV, 985.

Ad eundem, eis mittit exemplar sententiæ damnationis prolata in Eutychem et Dioscorum, LIV, 987.

Epistola ad Marcianum Augustum, de ambitu Anatolii episcop. Constantinopolitani, LIV, 931, 997.

Ad Anatolium Constantinopolit. episcop.; eum increpa de ambitu, LIV, 1001.

Ad Julianum Coensem episcop. Nicæni concilii auctoritas quanti facienda sit; eum arguit quod saveat Anatolio Constantinopolit., etc., LIV, 1009.

Ad Theodorum Forjuliensem episcop., unumquemque episcopum ad metropolitanum in dubiis recurrere debere; poenitentem qui ante reconciliationem decedit, non posse post mortem reconciliari; nemini in extremis posito et reconciliationem petenti, eam esse denegandam, etc., LIV, 1011.

Ad Julianum Coensem episc., de Palæstina monachis collibendis ob violentias in Catholicos, etc., LIV, 1014.

Ad Marcianum August. de Aetio et Andrea, LIV, 1019; 1023; 1024.

Ad synodum Chalcedonensem, se consentire his quæ Chalcedone circa fidem constituta sunt, nunquam id a se ratum esse habendum quod adversus Nicænos canones ibidem actum est, LIV, 1027.

De fidei perseverantia; hæreses non sine Ecclesiæ utilitate ortas irretractabili judicio comprimi; Christi esse victoriam quam de hæreticis reportat Ecclesia, etc., LIV, 1046.

Ad Marcianum Augustum; curam Paschalis cycli Alexandrino episcopo olim esse demandatam; quid difficultatis ex illo ortum sit, LIV, 1053; 1058.

Ad Eudociam Augustam, de monachis Palæstina; rogat ut curam suam reducendis ad fidem et quietem monachis Palæstina impendat; recepta Chalcedonensi synodo, tam Eutychem quam Nestorium exsecratur, si catholici videri volunt, LIV, 1060.

Ad Palæstinæ monachos, eos monet tam Eutychem qui naturas confudit in Christo, quam Nestorium qui personam geminat esse detestandos, etc., cum iisdem monachis expostulat de scandalis ipsorum furore ortis, et exhortatur ut resipiscant et fidem communem amplexentur, LIV, 1063.

Ad Julianum episcop. Coensem, de restituto Hierosolymitano episcopo, conversis Palæstinæ monachis; de Paschate anni 453 diligentius inquiri cupit, etc., LIV, 1071.

Ad Marcianum Augustum, testatur se libenter Anato-

lium in gratiam suam recepturum, modo satisfaciat canonibus, et sacerdotum jura non convellat, LIV, 1073.

Ad Proterium Alexandrin. episcop., episcoporum esse vigilare ne fidei unitas violetur, etc., LIV, 1075.

Ad Marcianum Augustum, promittit Anatolio gratiam suam, si resipiscat; rogat ut Eutychem virus suum spargentem in exilio ad secretiora loca relegat, LIV, 1094.

Ad Euxitrium Thassalonicens. episcop. et alios, hortatur ut scelestis ausibus Eutybianorum qui Proterium Alexand. episcop. occiderant, strenue resistant; nec patiantur synodum alteram congregari, sed sua Chalcedonensi firmitas asseratur, LIV, 1120.

Epist. ad Leonem Augustum, post Chalcedonense concilium nihil esse denuo tractandum circa fidem, etc., LIV, 1127.

Epist. ad Nicetam episcop. Aquileiensem, de feminis quæ occasione captivitatibus virorum suorum alii nupserunt; an culpabilis sit qui locum captivi mariti assumpsit; restituendam esse uxorem primo marito; excommunicandas esse mulieres ad primum maritum redire volentes, etc., LIV, 1135.

Epist. ad presbyteros, diaconos, etc., Constantinopolitanos, ut in fide stabiles et ab hæreticorum societate alieni perseverent hortatur; ut novum judicium non instauraretur, et de Attiro et Andrea honore sui ordinis privatis, LIV 1142.

Epist. ad Leonem Augustum, de Eutyebianis, etc., LIV, 1148, 1155.

De presbytero vel subdiacono qui se episcopos mentiti sunt, et de his quos ipsi clericos ordinarunt; de presbytero vel diacono qui si, cognito crimine suo, poenitentiam publicam petat, utrum ei per manus impositionem danda sit, LIV, 1203.

De his qui altario ministrant et conjuges habent, utrum eis licito miscantur, etc., LIV, 1204.

De his qui post poenitentiam uxores accipiunt, vel concubinas sibi conjungunt, LIV, 1207.

De his qui a parentibus Christianis parvuli derelicti sunt, et utrum baptizati sint non potest inveniri, an debeant baptizari, LIV, 1208.

Epist. ad universos episcopos Campaniæ, Samnii et Piceni, ut non omni tempore baptismi regeneratio detur, nisi in Pascha et Pentecoste, et nisi periculosa infirmitas oppresserit; de poenitentia fidelium, ut confessio eorum non publicetur, LIV, 1209.

Ad Leonem Augustum, de ejecto Timotheo Eluro ab Alexandrina Ecclesia, et catholico presule in ejus locum eligendo; et fidei integritatem et morum probitatem in sacerdote requiri; impium Elurum, etsi fides forte integra, non posse restitui, LIV, 1212.

LEO II, papa. — Epistola ad Constantinum imperatorem, confirmat quæ in sexta et universali synodo gesta et definita sunt, et ea approbat, XCVI, 400.

Epist. ad episcopos Hispaniæ, sexti generalis concilii acta narrat, in quo damnatis hæreticis, catholicæ fidei definitio de duabus in Christo voluntatibus et operationibus promulgata fuit, quam transmittit omnibus manifestandam, cuique ipsi episcopi subscribere debeant, XCVI, 411.

Epist. ad Simplicium comitem; narrat acta concilii, definitionem transmittit, cui episcopi subscribant, petens ut ea in sua diocione omnibus innotescere curet, XCVI, 416.

LEO IV, papa. — Epist. ad episcopos Britanniæ, docet episcopos Simoniacos in concilio judicandos esse; respondet deinde: Ad quos ecclesiasticus ordo pertineat; quod unaquæque parochia episcopi provisione sit regenda, non cogendus sit presbyter ad sacra concilia entologias deferre, ut nulla propria cognitione conjugem sibi copulet, per quæ decreta judicare debeant episcopi, CXV, 667.

LEO VI, papa. — Formnum Jaderensem et Gregorium Nonensem et cæteros Dalmatiæ episcopos hortatur ut Joanni archiepiscopo Spalatio pareant; jubet finibus suis quemque episcopum nominatimque Absorem, Arbenensem, Ragusanum contentum esse, Gregoriumque Croatorum episcopum in administranda Ecclesia Scardoniana acquiescere, CXXXII, 815.

LEO VII, papa. — Epistola ad Hugonem Francorum regem et monasterii S. Martini Turonensis abbatem, velat ne in B. Martini monasterium aditus detur mulieribus, CXXXII, 1072.

Epist. ad Gallos et Germanos, multa quæ ad disciplinam spectant, emendari jubet, CXXXII, 1085.

LEO IX (S.), papa. — Bulla per quam monasterium Perusianum Sanctæ Mariæ vallis Pontis eripit Perusiensis episcopis, CXLIII, 595.

Richerio abbati Casinensi ejusque successoribus mo-

nasterium S. Crucis, Romæ situm, subiicit, CXLIII, 605.

In synodo Moguntina quadraginta episcoporum, præsentente Henrico imperatore, Simoniacam hæresim damnat, etc., CXLIII, 631.

Willelmo comiti Nivernensi sub excommunicationis pœna præcipit ut monasterio Sancti Bercarii De ensi ablata restituat, CXLIII, 644.

In synodo quadraginta quinque episcoporum Gerardum quondam episcopum Tullensem sanctorum catalogo ascribit, dieque 23 mensis Aprilis coli iubet, CXLIII, 644.

Epistola ad principes Britannie, sententiam pro Turonensi Ecclesia adversus Dolensem pronuntiat, resistentes et Simoniacos atque ab eis ordinales excommunicat, CXLIII, 648.

Edwardum Anglorum regem, ob seditiosum regni statum voto liberat Romam eundi, et ei præcipit ut pecunias ad iter destinatas pauperibus dividat, et in novum S. Petri monasterium condendum aut vetustum reficiendum consumat, CXLIII, 674.

Ad omnes per Italiam episcopos ne possessiones omnes suas quisquam donet monasterio, sed earum saltem medietatem Ecclesiæ ad quam pertinet, CXLIII, 685.

Episcopis Venetiæ et Istriæ præcipit ut patriarchæ Gradensis, cujus primatum ab apostolica sede concessum synodo confirmarat, obedientiam præbeant, CXLIII, 727.

Ad Thomam episcopum Africanum, ostendit Carthaginens. archiepiscop. totius Africæ esse primum, etc., CXLIII, 727.

Petrum et Joannem episcopos laudat, quod jussu suo concilium de rebus ecclesiasticis celebraverint, et jura archiepiscopi Carthaginiensis contra Gummitanum episcopum defenderint, CXLIII, 729.

Epistola ad Michaellem Constantinopolitanum patriarcham adversus ejus et Leonis Acriani episcopi inauditas præsumptiones et nimias vanitates, CXLIII, 744.

Petri episcop. Antiocheni ordinationem approbat, si secundum canones fuerit promotus; hortatur ut suæ Ecclesiæ dignitatem tueatur; probat fidem ad se ab eo scriptam eandem esse quam tenet Romana Ecclesia, cujus fidei summa ad eum mittit, CXLIII, 769.

Michaellem Constantinopolitan. patriarcham gratulatur, quod Græcos Latinis conciliare studeret; arguit eum tum quod patriarchas Alexandrinum et Antiochenum suæ potestati subicere conaretur, tum quod universalis patriarchas nomen sibi usurparet, et Romanam Ecclesiam quæ in azymis sanctum eucharistiæ sacramentum conficiat dampnaret. Probat Christum in azymo consecrasse, CXLIII, 775.

LUCIUS II, papa. — Mandat Raimundo Magalonensi episcopo ut canonicam sententiam proferat in comitem Merguriensem et alios tanquam sacrilegos, nisi reddant monasterio S. Theofredi ea quæ Bernardus olim Merguriensis comes eidem monasterio per testamentum dimiserit, CLXXIX, 814.

Petro Bituricensi, Arnoldo Narbonensi, Raimundo Arelatensi, Pontio Aqueusi, Guillelmo Ebredunensi archiepiscopis mandat ut adempta monasterio Massiliensi reddenda curent, CLXXIX, 844.

Ad Pontium abbat. Vizeliacensem; adversus interfectores Arnaldi abbat., CLXXIX, 852.

Gregorio episcopo Bergomati nuntiat de controversia canonicorum Sancti Vincentii et Alexandri quid decreverit, CLXXIX, 859.

Ad Alphonsum regem Portugalliæ, qui regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituerat, CLXXIX, 860.

Bulla confirmatoria sententiæ Urbani II papæ de subjectione Ecclesiæ Dolensis ad Ecclesiam Turonensem, CLXXIX, 875.

Ad Briocensem et Trecorensem episcopos; absolvit eos ab obedientia episcopo et Ecclesiæ Dolensi promissa, CLXXIX, 877.

Ad Gaufridum comitem Britannie et Henricum fratrem ejus, ut non impediunt episcopos Britannie subijci Turonensi Ecclesiæ, CLXXIX, 879.

Ad comitem Nivernensem, ut Vizellaco restituat quod ademitt, CLXXIX, 888.

Ad episcopos Galliarum, vetat edificari ecclesias vel capellas in parochiis ad Cluniacensem monasterium pertinentibus, CLXXIX, 891.

Gregorio episcopo Bergomati mandat ut episcopatus sui sacerdotes impellat ad fidelitatem ecclesiis S. Vincentii et S. Alexandri faciendam, CLXXIX, 898.

Ad Atrebatensem et Cameracensem episcopos, ut causam matrimoniale cognoscant, et incursam ea de causa excommunicationem relaxent, CLXXIX, 899.

Ad Atrebatensem et Morinens. episcopos, ut damna illata Walthero de Waldone, dum Hierosolymam profectus erat, reparari curent, CLXXIX, 899.

Henricum Omolucensem episcopum propter quendam ecclesiastica negotia Romam evocat, CLXXIX, 902, 945.

Ad S. Bernardum Claravall. abbat., ut monest Nivernensem comitem ne quid præter fas a Vizeliacensibus exigat, CLXXIX, 910.

Ad Petronillam Fontis Ebraudi abbatissam, significat se controversiam ejus cum Ulgerio, Andegavensi episcopo dirimendam commississe concordia vel judicio de ægalis episcopis, CLXXIX, 924.

Ad episcopum Burgens. in Hispania, ut Ecclesiam de Cara ligua fratribus Cluniacensibus reformandam committat, CLXXIX, 958.

Ottoni episcop. Pragensi mandat ut monasterium Ravigradense adversus Wratislaw ducem Brunensem et alios nobiles tueatur, CLXXIX, 929.

Ad Petrum Cluniacensem, super subjectione abbatis monasterii S. Benedicti super Padum ipso Cluniac. abbati, CLXXIX, 930.

S. Sabæ monasterium Cluniacensibus in perpetuum subijcitur, LXXIX, 931.

Ad monachos Sancti Pancratii, irritas chartas declarat per quas filii patribus suis successores fiunt in Ecclesiis, CLXXIX, 934.

LUCIUS III, papa. — Philippo archiepiscopo Colonienst significat se præposito Bonniensi manda se ut comitis Sainensem, si illata monasterio Siegburgensi dñia non compensasset, excommunicatione afficeret, C.I, 1076.

Delegatis apostolicis mandat, ut inquirent de inobedientia plebanis ecclesiæ Sancti Bartholomæi, eumque si inveniunt, puniant, CCI, 1097.

Ad Simonem Meldensem episcop., confirmat ipsius statutum de residentia eorum qui personatum obtinent in Ecclesia Meldensi, CCI, 1106.

Canonicorum Piacentinorum institutum sancit, CCI, 1126.

Ad episcopos et clericos Scotiæ, de absolutione Willelmi Scotiæ regis, CCI, 1127.

Ad Theobaldum abbat. Cluniacens., statuit quod nullus ordo seu religio alia ponatur in parochiis juris Cluniacensium, CCI, 1152.

Universis Ecclesiarum prælati mandat ut excommunicent eos qui monachis ad generale capitulum Cluniacense entibus insidias posuerint, CCI, 1157.

Stephano Augustodunensi et Manassi Lingonesi episcopis mandat ne contra privilegium monachis Cisterciensibus concessum agatur, CCI, 1161.

Vizeliacensi et Flaviniacensi abbatibus mandat, cogniti canonicos Cabillonenses et Matisconenses ut monasterio Trencorciensi subtrahat Ecclesias restituant, CCI, 1171.

Monasterium Monteregeulense sedem archiepiscopalem constituit, abbatem Guillelmum archiepiscop. consecrat, etc., CCI, 1778.

Cephalodiensi et Pactensi episcopis præcipit ut Richardo archiepiscopo Messanensi obtemperant, CCI, 1185.

Sententia in sacrilegos juris ecclesiastici perassores quibus auferunt omne appellationis refugium, CCI, 1227.

Judicium in raptores qui remedio appellationis abutuntur contra statuta ecclesiastica, CCI, 1229.

Ad Mauricium Parisiensem episcop., contra presbyteros fornicationis accusatos, CCI, 1231.

Abbati et monachis Classensibus præcipit ut archiepiscopo Ravennati obediant, CCI, 1244.

Decano et capitulo Rothomagensi mandat, cum mortuus sit archiepiscopus, ut Willelmum electum Constantiensem, e suffraganeis Ecclesiæ Rothomagensis episcopis consecrandum curent, CCI, 1248.

Statutum pro juramento personarum super residentia, CCI, 1253.

Bononiensem et Mutinensem ecclesias testatur a se, salvo jure Gerardi archiepiscopi Ravennatis consecratis esse, CCI, 1276.

Decretum contra hæreticos, CCI, 1297.

Ad Rothomagensis capitulum, gratiam habet electionem factam de Lincolnensi episcopo in archiepiscopum Rothomagensis, CCI, 1300.

Pactensem et Cephalodiensem episcopos obedire Richardo archiepiscopo Messanensi jubet, CCI, 1315.

Archiepiscopis et episcopis in regno Francorum constitutis mandat ut S. Dionysii monachis ad exsequenda monasterii jura optulerint, CCI, 1319.

Episcopo Veronensi præcipit ut a laicis decimas et hiberi canonicis Veronensibus jubet, CCI, 1320.

Monachis S. Remigii in generalibus excommunicationibus sive interdictis, ostiis clausis, officia celebrare permittit, CCI, 1324.

Ad Walterum Rothomagensis archiepiscopum, post

institutos in ecclesiis uti qui vel sint aut proxime futuri sint sacerdotes, et residere eidem parati sint; nec minus idoneos, etiamsi a patronis presentati fuerint, CCI, 1325.

Artwigo II archiepiscopo Hamburgensi significat se inobedientes Daciae, Sveciae, Norwegiae episcopos propter tumultuosum regnorum illorum statum evocare distulisse, CCI, 1336.

Clericis de Rhodigio significat se delegasse episcopo Patavino causam novae Ecclesiae ab ipsis constructae in praedictum ecclesiam S. Joan. Baptistae de Costa, subiectae monasterio S. Cypriani de Muriano, CCI, 1364.

MARTINUS (S.) I papa. — Epistola Encyclica ad omnes Christi fideles, quod synodus Romae adunata fuit adversus haereticos Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum et Paulum, qui in ea anathematizati sunt, LXXXVI, 120.

Epistola ad Amandum episcopum Trajectensem; dissonadet ne episcopatum abdicet; mittit acta synodi Romanae, ut ab episcopis Galliae, congregata synodo, confirmetur, monet ut Sigeberto regi suggerat de mittendis in urbem episcopis qui legatione ad imperatorem fungantur, LXXXVII, 136.

Epist. ad Constantem imperatorem, nuntiat Monothelitarum haeresim in concilio, cuius acta transmittit, damnat, ipsumque ad eandem haeresim damnandam hortatur, LXXXVII, 137.

Epist. ad Ecclesiam Cathaginensem, probat fidei confessionem quam miserant; ad eandem tuendam ipsos excitat; acta concilii Lateranensis contra Monothelitas exponit, LXXXVII, 145.

Epist. ad Joannem episcopum Philadelphiae, constituit eum in Oriente vicarium cum potestate constituendi episcopos et presbyteros, lapsosque ad fidem redeuntes in pristino dignitatis gradu collocandi; improbat Macedonii et Petri electionem ab haereticis factam; mittit acta concilii publicanda, LXXXVII, 153.

Epist. ad Theodorum episcop. Esbuntiorum, ostendit eum sua confessione haereticorum furorem repressisse, et ad obediendum Joanni Philadelphiae episcopo quem constituerat vicarium, hortatur, LXXXVII, 163.

Epist. ad Antonium episcop. Bacathorum, cum jam resipuerit, ut in fide catholica persistat, et Philadelphiae episcopo pareat, eum admonet, LXXX, 165.

Epist. ad Georgium archimandritam monasterii Sancti Theodosii, laudat eum ob apostolicam sedis ministrum defensum, et ut Philadelphorum episcopo obediat, LXXXVII, 167.

Epist. ad Pantaleonem, absolutum fuisse Dorensem episcopum falso ab eo delatum, percasit illos per quos actum est quominus sedis apostolicae auctoritatem receperit episcopus et presbyteros ordinandi, et quid cum his qui non canonice in patriarchatu Hierosolymitano electi fuerant agendum, LXXXVII, 169.

Epist. ad Petrum illustrem virum, commendatur ejus vitae integritas, hortaturque ut vicario suo faveat, LXXXVII, 173.

Epist. ad Ecclesiam Jerosolymitanam et Antiochenam, nuntiat Monothelitarum haeresim in concilio fuisse damnatam, ordinationemque Macedonii Antiochiae, et Petri Alexandriae perperam esse actam, ut in fide catholica persistant et Joanni vicario, cui dictae synodi acta misit obediant, LXXXVII, 175.

Epist. ad Paulum Thessalonicensem episcop., cum non modo, ut promiserat, non resipuerit, verum eo auctore apostolicae sedis apocrisaris in haeresim fuerint inducti, anathematizatur et deponitur, LXXXVII, 181.

Epist. ad Ecclesiam Thessalonicensem, de Pauli damnatione et ejus haeresi fugienda, LXXXVII, 191.

Epist. ad Theodorum, commemorat ea quae Romae passus est, cum inde a Callipio exarcho vi abreptus, Constantinopolim missus est, LXXXVII, 197, 201.

NICOLAUS I, papa. — Bulla pro monasterio Fulcensi, de hujus monasterii statu sibi identidem rationem reddi mandat, CXIX, 770.

Epistola ad Michaellem imperatorem, conqueritur synodum Constantinopolim in jussu sedis apostolicae ausam fuisse Ignatium honore privare et in ejus locum Photium substituere; ostendit laicum ad pontificalis dignitatis gradum conscendere non posse, etc., CXIX, 775.

Ad Photium, reservat totam ejus causam in adventum legatorum, etc., CXIX, 780.

Ad episcop. in regno Caroli constitutos, de Ingeltrude, Bosonis comitis uxore fugitiva, ut illam excommunicant, si ad virum redire contempnant, CXIX, 780.

Ad Carolum regem, monet eum diligenter procurare ut Lotharium Ingeltrudem regno suo ejiciat, et ad virum suum redire compellat, CXIX, 781.

Ad Thietgaudum Trevirens. archiepiscop., illum et clerum ejus absolvit a juramento, CXIX, 782.

Ad omnes fideles, docet Orientalem Ecclesiam sine ullo suo consensu a legatis sedis apostolicae Ignatium depositum, Photium substitutum, CXIX, 783.

Ad Photium, diluit argumenta Photii qui exemplo Ambrosii, Nectarii et Tarasii se merito ex laicorum gradu ad episcopalem dignitatem pervenisse affirmabat, eumque tum quod laicus esset, tum quod Ignatius adhuc viveret, injuste ad eum dignitatis gradum conscendisse demonstrat, CXIX, 785.

Epist. ad Michaellem Imperator., improbat depositionem Ignatii, et Photii promotionem a legatis temere approbatam, etc., CXIX, 790.

Quod Dominus Jesus Christus in carne tantummodo passus est; de his qui divinitatem passibilem dicunt, et etiam asserunt quia in baptismate originale piaculum non omnibus dimittitur; de his qui episcopum percutere praesumpserint, CXIX, 795.

Epist. ad Adonem archiepiscop. Vienn., de divortio inter Lotharium regem et uxorem ejus Teutbergam, CXIX, 796.

Ad Lotharium regem, legatos mittit ad synodum cogendam ad quam praecipit duos de Caroli regno episcopos accedere, etc., CXIX, 798.

Ad Carolum Calvum regem, ut duo de ejus regni episcopis ad synodum Metis cogendam proficiscantur, CXIX, 799.

Ad episcopos Galliae et Britanniae, ut ad synodum Mentensem cum legatis accedant, ibique audito Lothario ejus divortii causam cognoscant, et canonicas definiant, CXIX, 800.

Ad episcopos in concilio Metensi residentes, ut Teutbergae causam examinent ac definiant, concilique acta ad se mittant, CXIX, 801.

Ad Carolum Calvum regem et ad Hermentrudem reginam, petit ut parcant Balduino qui filiam eorum rapuerat et in uxorem acceperat, CXIX, 303, 304.

Ad Stephanum comitem Arvernorum, jubet ut Signem Arvernensem episcopum Ecclesiae suae dejecto pervasore restituat, et synodo legatorum de objectis satisfactorius se sistat, CXIX, 805.

Ad Salomonem Brittonum regem, de renovando ejectorum episcoporum examine apud archiepiscopum Turonensem, vel apud sedem apostolicam, CXIX, 806.

Ad Carolum apostolicum. Moguntinum ejusque suffraganeos episcopos Germaniae, declarat se nullam sententiam protulisse in Salomonem episcopum; Abbonis matrimonium in quarto consanguinitatis gradu contractum esse dissolvendum, variasque variis peccatis assignat poenitentias, CXIX, 809.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop., ut Rothadum episcopum Suessionensem dejectum sedi suae intra dies triginta restituat, aut Romam cum eadem ad causam dicendam veniat, CXIX, 825.

Ad episcopos synodi Silvanectensis, rescindit acta synodi contra Rothadum; jubet ut ab exilio revocetur, Romamque ad retractandum judicium eum synodi legatis dirigatur, etc., CXIX, 826.

Ad Carolum Calvum regem, ut Rothadum honori pristino restitui faciat, tum deinde ad sedem apostolicam, quam appellavit, venire permittat, etc., CXIX, 837, 838.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, ut Lothario regi suggerant, ut submoto Hilduino, cui Cameracensem Ecclesiam dedit, liberam eligendi episcopi licentiam tribuat, CXIX, 841.

Ad Lotharium regem, ut Hilduinum Ecclesiae Cameracensis pervasorem rejiciat, et Hincmarum in ea disponendo privilegio suo uti permittat, CXIX, 842.

Ad Hilduinum clericum, ut ab Ecclesia Cameracensi, quam pervasorat, deinceps absteineat, CXIX, 845.

Ad Carolum regem, decretum de monasteriorum gubernatione ei misit, et reginis et Ecclesiis sub anathemate omnium episcoporum confirmandum, CXIX, 844.

Ad Michaellem imperatorem, de Photii depositione, Ignatii patriarchae institutione, Zachariae et Rhodaldi episcoporum depositione ac excommunicatione, cum capitulis interpositis, CXIX, 850.

Ad Carolum Calvum regem, pro Roberto episcopo Cenomacensi adversus monachos Sancti Carilei, CXIX, 863, 864, 865, 866.

Ad Lotharium regem, auctoritate apostolica, non regio favore episcopum esse eligendum, CXIX, 869.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscop. Rothadum ab itinere Romano prohibitum fuisse indignatur; jubet ut quamprimum dirigatur, et illius interim loco episcopum ordinari velat, etc., CXIX, 871.

Bulla pro conjunctione episcopatus Hamburgensis et Bremensis anno 964 data, CXIX, 876.

Ad Rodolphum Bituricensem archiepiscopum ejusque coepiscopos, de Theutgando et Gunthario a sede apostolica damnatis; monetque ut ab eorum communione penitus abstineant, CXIX, 881.

Absolutio et restitutio Rothadi episcopi, CXIX, 892.

Ad Carolum Calvum regem, hortatur ut Rothado restituto faveat, et res ejus Ecclesie ablatis reddi jubeat, CXIX, 893, 897, 899.

Ad archiepiscopos in regno Lotharii constitutos, ut Lotharium libere arguant, et adulteram quam habet proicere compellant, CXIX, 915.

Ad Ludovicum Germaniæ et Carolum Calvum reges: reprehendit quod episcopos in urbem ad synodum non miserint; ut Lotharium de divortio commonere pergant; de episcopis in Coloniensi et Cameracensi Ecclesia consecrandis, etc., CXIX, 921.

Epistola ad Michaelum Imperatorem, eum reprehendit qui superbia et arrogantia elatus multa insolentia scripserat; ostendit depositionem Ignatii nullius esse momenti, quoniam a suspectis, excommunicatis et inferioribus episcopis fuerat damnatus; commemorat multa de privilegiis Romanæ Ecclesiæ; jubet ad se venire Ignatium et Photium, aut eorum legatos si ipsi non possunt, etc., CXIX, 936.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum; synodum pro causa Wiladi et sociorum ejus, apud Suessionem convocari jubet, CXIX, 964.

Ad Festinianum episcopum. Dolensem, redarguit eum quod sibi cum debita reverentia non scripserit, mandatque ut Turonensem Ecclesiam metropolitanam agnoscat, nisi contrarium scriptis authenticis probet, CXIX, 969.

Ad universos episcopos, iterum admonet de sententia excommunicationis quam adversus Waldradam ejusque complices promulgavit, CXIX, 971.

Responsa ad consulta Bulgarorum, CXIX, 978.

Ad Michaelum Imperatorem, hortatur eum ad legatos benigne audiendos, repetit quæ jam dixerat de Photio, Rhoadaldo, Ignatio et Zacharia; petit ut epistolam contumeliarum plenam, quam ipse imperator miserat, jubeat comburi, etc., CXIX, 1016.

Ad Photium, et exprobat multa crimina quæ in occupanda Ignatii sede commisit; probat illum et divinum et humanum jus violasse; nuntiat ipsum depositum fuisse, et si non pareat sententiæ, minatur illi perpetuam usque ad obitum excommunicationem, CXIX, 1045.

Ad Ignatium patriarcham Constantinopolitanum, certiorum Ignatium facit de omnibus quæ in ejus causa a reductu legatorum Zachariæ et Rhoadaldi acta fuerant, et qualiter Photius fuerit in concilio depositus et anathematizatus cum suis sectatoribus, ipse vero una cum suis restitutus, CXIX, 1038.

Ad Eudociam Augustam, rogat ut agat partes Ignatii apud Imperatorem, CXIX, 1063.

Ad Clerum Constantinopolitanum, Photii damnatio, Gregorii episcopi Syracusani iterata damnatio, privato eorum quos Photius ordinaverat, restitutio Ignatii, restituantur episcopi a Photio relegati, de sacris imaginibus, CXIX, 1074.

Ad senatores Constantinopolitanos, ut faveant causæ Ignatii et abstineant a communione Photii, CXIX, 1089.

Ad episcopos synodi Suessionicæ, Hincmarum graviter perstringit quod in causa clericorum dejectorum callide ac dissimulante egerit, quodque Benedicti papæ litteras mutilas et corruptas proferre ausus sit, quare episcopos iterum convenire jubet, etc., CXIX, 1095.

Ad Wiladum clericum Rhemensem et socios, gratulatur de ipsorum restitutione, quam ratam habet, monetque ne injurias ultiscantur et ut Hincmaro præsertim reverentiam exhibeant, CXIX, 1112.

Ad nobiles Aquitanos, ut res Ecclesiarum, quas injuste quoquomodo retinent, sine mora reddant, ac delinceps ab iisdem abstineant, CXIX, 1114.

Ad Carolum regem, ut curet a Lothario restitui ea quæ a Helletrude sorore sua Berengarii vidua abstulerat, CXIX, 1115.

Ad episcopos in regno Ludovici constitutos, monasterialibus disciplinis nullus subiaciat invitus, CXIX, 1120.

Ad Adonem, archiepiscopum, Viennensem, de sententiis atque interdictis sedis apostolicæ, CXIX, 1121.

Ad Hincmarum Rhemensem archiepiscopum, poenitentia injuncta illi qui monachum presbyterum occiderat, CXIX, 1122.

Ad eundem, accusator et accusatus simul debent a se se, CXIX, 1125.

Ad Frotharium Burdigalensem archiepiscopum, Invasoribus

rerum ecclesiasticarum quæ poenitentia sit imponenda, CXIX, 1124.

Ad Joannem archiepiscopum Ravennatem, de illis qui uxoris suis dimissis, ad alias nuptias transierant, CXIX, 1125.

Ad Adalwinum archiepiscopum Juvavensem, de ideo quæ post assumptum sanctimonialium velamen ad nuptias redierit, CXIX, 1125.

Ad eundem, quod episcopus vel clericus nullo modo venationi debeat insistere, CXIX, 1126.

Ad Salomonem episcopum Constantiensem, quod nemini damnandus sit nisi sponte confessus vel canonicè convictus, CXIX, 1127.

Si homo aliquis duas spirituales commatres habere possit, de poenitentia parricidarum et incestuosorum, de quodam matricida poenitente, CXIX, 1127.

De clerico qui paganus occiderit, CXIX, 1129.

Quam nefarium sit consanguineis copulari, qui deledando se paganus occiderit sacerdotali careat officio, de poena presbyteri qui diaconum percusserit, perplurimæ alia decreta, CXIX, 1131, 1132.

De flagellatoribus et occisoribus episcoporum, ut presbyter homicide sacerdotali careat officio; ut si episcopus occisus fuerit, alter non subrogetur nisi eis detectus et punitus, CXIX, 1134.

Epistola ad Theutbergam reginam, eam arguit quod contra seipsam tædio victa scribat, negatque fieri posse quod suggerit, ut continentis studio conjugium dissolvat, nisi Lotharius maritus cælibem quoque vitam promittat, CXIX, 1136.

Ad episcopos in regno Lotharii constitutos, de Waldradæ excommunicatione tertio jam scribit; notat illorum desideria, et refert ad se juberi an Lotharius cum Theutberga converteretur, et quomodo eam tractet, CXIX, 1139.

Ad Carolum Calvum et alios, de Theutberga, CXIX, 1142, 1146, 1150.

Ad Hincmarum et ceteros episcopos in regno Caroli constitutos, exponit causas odii et invidiæ Græcorum adversus Ecclesiam Latinam; mittit illorum objectiones ut eas refellant, et quæ contra illos iavenerint in Urbem transmittant, CXIX, 1152.

Ad Carolum Calvum regem, petit ut auxilio sit episcopis ad conventus habendos de negotio quod ipsis demandavit, CXIX, 1161.

Ad Ludovicum regem Germaniæ et alios, ut de iustitiam tandem intercedere pro Theutgando et Gunthario, CXIX, 1161, 1163.

Conqueritur de Lothario, etc., CXIX, 1163, 1174.

Epistola ad episcopos legatos in Franciam missos, mittit ad eos commonitorium pro causa Theutbergæ, CXIX, 1179.

Epist. ad Carolum regem majorem, de conjugio Caroli Junioris, CXIX, 1182.

Decreta, de constitutionibus Ecclesiæ, de consuetudine, de iudiciis, de Romana Ecclesia et sede apostolica, de presbyteris, de clericis, de votis monasticis, de laicis, de ecclesiis, de baptismo, de poenitentia, de matrimonio, de impedimentis matrimonii, de bellis, CXIX, 1162, 1200.

PASCHALIS II, papa. — Ad Hildephonsum regem Hispaniarum, Didacum ab ecclesia S. Jacobi Compostellana canonicè remotum esse, CLXIII, 53, 54.

Godino Oritano interdictum sub excommunicationis poena ne Brundisini episcopatus bona sibi vindicet, CLXIII, 54.

Bulla ad Ivonem episcopum Carnotensem, ne quis oblate eo vel ejus successore quolibet domum episcopalem expoliare, præsumat, CLXIII, 55.

Ivoni Carnotensi et Benulpho Santonensi episcopis precepit ne concilii Claromontensis de monasteriorum aliis negligant, CLXIII, 56.

Bulla de unionem Ecclesiæ Arausicanæ ad Tricastinam, et aliæ pro dicta unionem, CLXIII, 58, 59.

Epistola ad archiepiscopos et episcopos Gallicæ, eos in fines haberi decernit qui voto stricti Hierosolymitanae professioni se subdixerant, vel qui ab obsidione Antiochena inglorie recesserant; eis vero qui, peracta victoria revertuntur, sua restitui jubet, CLXIII, 45.

De destructione Ecclesiæ Compostellane, velut ne clerici Compostellani occasione Hierosolymitani itineris provinciam suam deserant, CLXIII, 45.

De Didaco electo Constantinopolitano consecrando, CLXIII, 63, 64.

Ad Velletranos, abrogat quas a Griberto contra eas instituta apud eos erant; eorum limites definit, CLXIII, 66.

Ad Henricum regem Anglorum, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 70.

Ad Didacum Compostellanum episcop., de reformatis moribus huius Ecclesie deformibus, qui per bella in eam irrepserant, CLXIII, 79.

Ad Bernardum Toletanum, Giralduum Bracarensem, etc. illos jubet Romanam synodum venire, CLXIII, 80.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, de operam Anglicanæ Ecclesie restaurandæ, et Anglorum regem cum Northmannie comite conciliat, CLXIII, 80.

Petro episcopo Pictaviensi præcipit ut monasterio Cluniacensi satisfaciat de abbate S. Cypriani consecrato, eidemque monasterio satisfieri de abbate Malleacensi jubet, CLXIII, 81.

Ad archiepiscopum Bracarensem, et episcopos Compostellam, et Tudensem, Pelagii matrimonium non esse dirimendum, CLXIII, 87.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, ut se constanter gerat in tuenda Ecclesie Anglicanæ libertate, CLXIII, 90.

Ad Henricum Anglorum regem, contra investituras ecclesiasticas, CLXIII, 94.

Ad Osbernium episcopum, ne monachi prohibeantur habere in monasterio suo cimiterium ad sepeliendos suos, CLXIII, 95.

Bulla de fundatione monasterii Cheminonensis, CLXIII, 99.

Ad Ivonem episcopum et canonicos Carnotenses, vetat ne pro ecclesiasticis beneficiis munus accipiantur, nec ecclesiastica negotia ad sæculares deferantur, et firmat excommunicationem ab Ivone dictatam de domibus ecclesie contiguas, CLXIII, 100.

Ad Anselmum Cantuariensem. Investituras regibus aliisque laicis magistratibus non esse concedendas, CLXIII, 105.

Ad eundem, de investituris ecclesiasticis, de clericorum filiis, de Gualensis episcopi causa, CLXIII, 106.

Ad Gerardum archiepiscopum Eboracensem, monet ut professionem Anselmo Cantuariensi juxta morem prædecessorum suorum faciat, CLXIII, 107.

Ad Robertum Flandrensium, comitem, ut Leodienses schismaticos Henrico imperatori adhaerentes Ecclesia expellat, CLXIII, 108.

Gundisalvo Munduniensi archiepiscopo præcipit ut aut archipresbyteratus duos injuste retentos Didaco episcopo Compostellano restituat, aut apud Bernardum archiepiscopum Toletanum, apostolicæ Sedis legatum, causam dicat, CLXIII, 113.

Ad Henricum Angliæ regem, pro Anselmo Cantuariensi archiepiscopo investitura ecclesiasticæ jure contra regem propugnante, CLXIII, 119.

Gebhardum Hirsaugiensem et ceteros catholicos abbates et monachos per Sueviam hortatur ut mala æquo animo ferant, et Gebhardum Constantiensem colant, Arnoldum Ecclesie Constantiensis invasorem excommunicationis nuntiât, CLXIII, 121.

Ad Guelphonem ducem Bavarie, Bertholdum ducem Sæviæ, etc., illos ad catholicam Ecclesiam revocat, CLXIII, 121.

Ad Gallos, solvit interdictum cui Eduensis episcopus Vizeliacensem Ecclesiam subjecerat, CLXIII, 122.

Ad Bertrannum comitem Tolosanum, eum increpat quod burgum S. Egidii invaserit et oblationes altaris tanquam populares merces exposuerit, CLXIII, 124.

Ad archiepiscopos et episcopos provinciarum Rhemensis, Senonensis ac Turonensis, ut Philippum regem et ejus pellicem a vinculo excommunicationis absolvant, CLXIII, 128.

Ad principes, milites et ceteros laicos per Hispaniam et Galliam, de illicita copulatione, CLXIII, 131.

Ad Stephanum abbat. et monachos S. Egidii, denuntiat se excommunicatum Bertrannum, comitem Tolosanum, et quosdam ejus milites nisi ab injuriis monasterio illatis desistant, CLXIII, 139.

Ad monachos et ceteros fideles S. Egidii, ne quis de altaris oblatione quidquam, invito abbate, distrahere vel fraudare presumat, CLXIII, 139.

Ciste abbatissæ Romaricensis præcipit ut ab injuriis in monachos Calmosiacenses desistat, CLXIII, 140.

Eustachium comitem monet ut Lambertum episcopum Arelatensem manere in possessione altarium quorundam sinat, CLXIII, 140.

Ad Manassem, archiepiscopum Rhemens., de ecclesiis decem Lamberto restituendis, CLXIII, 141.

Ad Lambertum episcopum Atrebatensem, de clericis quibusdam excommunicatione solutis, CLXIII, 141.

Ad Anselmum Cantuariensem archiepiscopum, excom-

municatos esse in concilio Lateranensi investiturarum in Anglia fautores, CLXIII, 131.

Roberto comiti de Mellento, iram Dei minatur, si pergat Anglorum regi persuadere ut in causas investiturarum Romanæ Ecclesie repugnet, CLXIII, 134.

Ad Parisiensis Ecclesie clericos, Galoem Parisiensem episcopum, effectum, a se discedentem, ipse commendat, mittitque cum amplissima potestate, CLXIII, 137.

Ad Didacum episcopum Compostellanum, de ministris habendis, CLXIII, 170.

Ad Gundisalvum episcopum Minduniensem, significat se cognovisse archipresbyteros Bisancos, Trasancos, Salagia juris esse Ecclesie Compostellanæ; quos ne amplius vindicet præcipit, CLXIII, 170.

Ad Rothardum Moguntinum archiepiscopum, de episcopis qui investiuntur a regibus; item de iis qui schismatis tempore consecrati sunt, CLXIII, 174.

Ad clerum universum Gallicanum, Werneri invasiónem in Sedem apostolicam narrat, CLXIII, 179.

Adamo abbati monachisque S. Dionysii interdicat ne præter Galonis episcopi Parisiensis licentiam pro sacramentis suscipiendis alios adeant antistites, CLXIII, 180.

Ciste abbatissæ Romaricensis, sub excommunicationis poena præcipit ut de vexandis monachis Calmosiacensibus desistat, CLXIII, 182.

Ad episcopos Galliarum, adversus interfectores abbatis Vizeliacensis, CLXIII, 190.

Ad Gebhardum Constantiensem et Olericum Palavensem episcopos, non quolibet excommunicatos esse vitandos, CLXIII, 197.

Ad Hugonem Cluniacensem abbat., vetat ne pedaticum quis vel aliud quidquam exigere possit ab his qui Clunia cum eunt vel inde redeunt intra terminos designatos, CLXIII, 201.

Ad Willelmum de Sabrano et alios Bertranni comitis Toletani socios, ad satisfactionem eos invitat sub præca excommunicationis quoad damna monasterio S. Egidii illata, CLXIII, 202.

Ad Ricardum Narbonensem archiepiscopum et comprovinciales episcopos; narrat Bertranni Tolosani comitis adulteria et illata monasterio S. Egidii damna, et hortatur ut ceteros ab auxilio et communione ipsius et sociorum ejus compescant, CLXIII, 203.

Ad monachos et Burgenses S. Egidii, denuntiat eis excommunicatum a se Bertrannum comitem Tolosanum, et mandat ut ab eodem sub excommunicationis poena abstineant, CLXIII, 207.

Ad Gebhardum Constantiensem episcopum, reprehendit quod investiti Henrici archiepiscopi Magdeburgensis consecrationi interfuerit, nec venerit ad concilium vocatus, CLXIII, *ibid.*

Ad Rothardum archiepiscopum Moguntinum, arguit eum de quibusdam excessibus ab eo commissis, utque in posterum ex ignorantia non erret, mittit ei quedam ex sacris canonibus excerpta, etc., CLXIII, 214.

Ad abbatem S. Pontii et Electensem, ne excommunicatos a Narbonensi episcopo suscipiant, CLXIII, 225.

Ad Hugonem abbat. Cluniacensem S. Wlmari abbatiam illi subjicit corrigendam; ejus abbates in perpetuum ab abbatibus Cluniacensibus constituantur, cuius monacho liceat ad Cluniacense cœnobium transire, CLXIII, 225.

Ad Adelgotum Magdeburgensem archiepiscopum, citat eum ad Sedem apostolicam de excessu commisso rationem redditurum, CLXIII, 233.

Ad Brunonem Trevirensem archiepiscopum, committit ei absolutionem ab excommunicatione episcopi Leodiensis, CLXIII, 234.

Hugoni abbati Cluniacensi monasterium S. Germani Antistodorensis addicit, CLXIII, 235.

Lamberto Atrebatensi et Joanni Tervannensi mandat, judicent inter canonicos Tornacenses et monachos S. Martini, CLXIII, 237.

Ad aliquot episcopos et abbates Galliarum, de legatione Sedis apostolicæ commissa Girardo Engolismensi episcopo, CLXIII, 240.

Ad Eustachium episcopum Valentinum et Leodegarium Vivariensem, ut Bertrannum comitem Tolosanum, ob ipsorum preces a vinculo excommunicationis absolvent, S. Egidii monasterium rursus spoliatum compescant, CLXIII, 242.

Ad Berengarium Forojuliensem et Leodegarium Aptensem episcopos, ut ab expugnando S. Egidii monasterio cum Tolosano comite cessent, CLXIII, 243.

Ad Didacum Compostellanum episcopum, ut super altare beati Jacobi nemo celebret missam nisi episcopi vel septem cardinales, CLXIII, 244.

Episcopo Oscitano præcipit ut episcopo Barbastrensi de illatis injuriis satisfaciat, CLXIII, 251.

Ecclesie Virdunensis fratribus catholicis præcipit ut Richardum episcop. excommunicatum vitent, CLXIII, 255.

Abbatem et clericos archidiaconatus Guidonis hortatur ut Guidoni, dejecto per Richardum, Ecclesie Virdunensis invasorem, obediunt, CLXIII, 254.

Ad episcopos Anagninæ et Campaniæ, de canonizatione S. Petri Anagninæ episcopi, CLXIII, 261.

Ad Gebhardum Constantiensem episcop., de communicantibus cum excommunicatis et quomodo suscipiantur hæretici, CLXIII, 265.

Ad Didacum episcop. Compostellanum, de ecclesia S. Michaelis Petro Capellano restituenda, CLXIII, 275.

Ad Petrum Pictaviensem episcop., Hugonem de Liriacocommuneat ut injurias monasterio S. Maxentii illatas emendare non differat, CLXIII, 275.

Ad Leodegarium Vivariensem episcop., arguit eum quod ecclesiam S. Andeoli, canonicis S. Rufi ab eo traditam, eisdem a clericis suis auferri permittat, CLXIII, 290.

Ad Didacum Compostellan. episcop., monet ut Uraca regina, filia regis Castellæ, sub pœda privationis regni ab incestu, quem contraxit ineundo matrimonium cum Alphonsio Aragoniæ rege, sibi in tertio gradu consanguinitatis conjuncto desistat, CLXIII, 280.

Ad Pontium abbatem et Cluniacenses monachos, reprehendit quod chrisma in monasterio suo consecrari fecerint, CLXIII, 281.

Ad clerum et plebem Arelatensem, ut in locum Gibellini episcopi sui, Hierosolymam translati, alium eligant, CLXIII, 282.

Henrico regi ab episcopis et abbatibus reddi regalia jubet, CLXIII, 285.

Henricum imperatorem rogat ut Ecclesiæ Ariminensis ablata bona restitui jubet, CLXIII, 288.

Ad Balduinum Hierosolymitarum regem, decernit ut ad ampliandos fines Hierosolymitanæ dioceseos omnes urbes quas subegerit, Hierosolymitano tanquam metropolitano subiciat, CLXIII, 289.

Ad Joannem Tusculanum et Leonem Vercellensem episcopos et cardinales, concessionem investiturarum imperatori factam se cassaturum et irritaturum promittit, CLXIII, 290.

Ad Guidonem Viennensem episcop., investituram clericorum regibus adimendam, CLXIII, 292.

Ad clerum et populum Atrebatensem, prohibet Atrebatensem Ecclesiam Cameracensi subijci, CLXIII, 297.

Ad Baldricum episcopum Noviomensem et Tornacensem, ne monasterii S. Martini fratres vexari a clericis Tornacensibus sinat, CLXIII, 310.

Episcopos et principes Hispaniæ hortatur ut ecclesiarum subversionibus, cædibus, rapinis et incendiis finem imponant, CLXIII, 321.

Ad Tornacensis Ecclesiæ clericos, proprium eis concedit habere episcopum, excusso Noviomensis iugo, CLXIII, 322.

Ad duodecim arbitros Atrebatenses, ut litem clericorum Atrebatensis Ecclesiæ, et monachorum S. Vedasti, absque partium studio definiant, CLXIII, 335, 336.

Ad Joannem Morinorum episcopum, de conservanda monasterii S. Bertini Sithiensis libertate, CLXIII, 340.

Ad Laurentium abbatem Sancti Vitoni, ut nullam obedientiam, nullamque communionem clericis Virdunensibus impendat, CLXIII, 335.

Didacum episcop. Compostellanum hortatur ut paci restituendæ operam det, CLXIII, 356.

Ad Bonum juniorem Rheginum episcop., qui ex compatre vel commatre post susceptos filios de fonte nati fuerint, conjungi non possunt, CLXIII, 369.

Ad Terranenses clericos, qui uxores relinquere noluerint, officiis et beneficiis esse privandos, CLXIII, 369.

Bernardo Toletano archiepiscopo injungit ne quid adversus Burgensem molitur antistitem, CLXIII, 376.

Ad canonicos Lugdunenses interdictionis sententiam ab Hugone Lugdunensi archiepiscopo, latam in ecclesiis monasterii Saviniacensis rescindit et concordiam ab episcopo Matisconensi super castello de Vareanis factam servari præcipit, CLXIII, 370.

Ad Cantuarienses, de translatione Radulphi a Roffensi se le ad Cantuariensem, CLXIII, 376.

Ad Henricum regem et episcopos Angliæ, reprehendit quod inconsulto pontifice multa perperam agant, CLXIII, 378.

Ad Guidonem archiepiscopum Viennensem, Sedis apostolicæ legatum, ut illi quæ est inter Bisuntinos canonicos et S. Stephani finem imponat, CLXIII, 380.

Gonsalvo episcopo Comimbriensi præcipit ut ad Maurij Bracarensem obsequium redeat, CLXIII, 390.

Ad Vitalem abbatem Saviniacensem, permitti Saviniacensibus fratribus ut tempore interdicti divina celebrent Officia, CLXIII, 397.

Ad clerum et populum Florentinum, Innocentem eorum episcopum declarat, eius calumniatores officiis ac beneficiis privat, CLXIII, 397.

Ad archiepiscopos, episcopos, et clerum Angliæ, significat se mittere Anselmum Sancti Sabbe abbatem, legatum in Angliam, ut synodales conventus eisiret, CLXIII, 407.

Ad Ecclesiam Hierosolymitanam et regem et populum, significat Arnulphum patriarcham, cui legatus suus officio pontificali interdixisset, a sese restitutum, CLXIII, 408.

Ad Angustanæ Ecclesiæ clerum, episcopum suum de adulterio accusatum a se nudum esse absolutum, CLXIII, 412.

Ad canonicos S. Mariæ in Portu Ravennatis, ut regulam a Petro canonico exaratam observent, CLXIII, 414.

Ad Henricum regem Angliæ, in causa Torstani Eboracensis archiepiscopi absque judicio et sua ecclesia ejcti, CLXIII, 420.

Ad Fridericum archiepiscop. Coloniensem, approbat excommunicationem regis ab eo factam, et ut Romani Ecclesiæ subveniat hortatur, CLXIII, 425.

Conanum Britannorum comitem hortatur ut rogatos monachos Rotonenses ut Bellam insulam monachis Leperlegiensibus restituant, CLXIII, 427.

Ad Guillelmum comitem Nivernensem, ut Vizeiacense monasterium quietum se liberum esse sinat, CLXIII, 42.

Ad canonicos Sancti Martini, quidquid fidelibus offer Ecclesiæ oblationis nomine continetur, et a secularibus possideri non debet, CLXIII, 436.

Excommunicatur qui per laicos ecclesias obtinet, CLXIII, 438.

Statutum de sepulchris et defunctorum voluntatibus, CLXIII, 438.

Ad Victorem Bononiensem, absque episcoporum consensu, episcopalia jura monachi non usurpent, CLXIII, 439.

Ad Conradum archiepiscopum Salzburgen., ut de causa abbatiss S. Emmerammi Simonis accusati agnoscat, CLXIII, 440.

De Ratisbonensi episcopo obedientiam Romani Ecclesiæ denegante, CLXIII, 441.

Ad Henricum Ratisbonensem episcopum, ut abbatem S. Emmerammi restitueret, alioquin, se noverit interdictum, CLXIII, 441.

Ad Petrum Cluniacensem abbatem, de non permittenda communione extincta, CLXIII, 442.

PAULUS I, papa. — Nonnullas habet epistolas scriptas Pippino regi et aliis, quæ omnes gratulatoriæ sunt, gratiarum laudibus repletæ, et ad promovendam unitatem Romanæ Ecclesiæ gloriam variis modis hortantur, LIII, 1156-1196.

PELAGIUS I, papa. — Epistola ad Narsetem, hortatur ut legatis auxilium præstat ad episcopos Ecclesiæ perturbatores corrigendos, LXIX, 593.

Eundem monet ut schismaticos coerceat, LIII, 594. Eundem patricium, schismaticos a quibus fuerat injuste communionem interdictus, reprimat, LXIX, 597.

Ad episcopos Tusciæ, ipsos ob schisma reprehendit, LXIX, 598.

Ad universum populum Dei, de fide catholica, LIII, 599.

Ad Childebertum regem, anathema dicit iis qui de fide aliter sentiunt quam in epistolis Leonis et in concilio Chalcedonensi continentur, etc., LXIX, 402.

Ad Sapaudum Arelatensem episcopum, vices suas illi in Gallia delegat, etc., LXIX, 405, 406.

Ad Childebertum regem, mittit confessionem fidei suæ, monetque ut caveat ne qua in Gallis per hæreticos excitari discordia sinat, LXIX, 408.

Patrem et Filium unum esse Deum probat, LXIX, 419.

PELAGIUS II, papa. — Epist. ad Gregorium diaconum, ut ab imperatore auxilium contra Longobardos sibi impetret, LXII, 705.

Ad Ananacharium episcopum Antissiodorensis, regem Francorum fidem orthodoxam commendat, hortaturque ut illis suadeat, ne cum Longobardis fœdes habeant, etc., LXXII, 705.

Ad Joannem episcopum Constantinopolitanum, cum arguit qui universali episcopi nomen sibi vindicabat quod de causa generalem synodum convocaverat, LXXII, 738.

Reprobat episcoporum de una ad aliam ecclesiam transitus, Ecclesiæ utilitate id non expositulante, LXXII, 749.

Ad episcopos Italiæ, episcopos summo in honore esse habendos, nec posse a quolibet accusari, LXXII, 755.

Ad episc. Germaniæ et Galitiæ, novem præfationes, inter missarum solemnitas decantandas a Romana Ecclesia recipi, LXXII, 758.

SERGIUS III, papa. — Epistola ad Ancelium Uccitensem episcopo, et significat Formosum papam a se damnatum, CXXXI, 272.

Bremensis Ecclesiæ jura vindicat, CXXXI, 974.

SERGIUS IV, pap. — Amalricum Aquensem archiepiscopum eo vexatum Montis-Majoris monasterium redarguit, CXXXIX, 1524.

SILVERIUS, papa. — Epistola ad Vigilium pseudopapam, Vigilii ambitionem Sedis apostolicæ et Simoniacum crimen admissum exprobat, eumque sententia anathematis condemnat, LXVI, 85.

De falsis testibus contra episcopum non sumendis, vel auspicandis, LXVI, 86.

S. LVESTER II, papa. — De electione Theotardi in episcopum Ancienensem, CXXXIX, 374.

Sacram coronam Stephano Hungarorum duci mittit quem regio quoque nomine cohonestat, variisque concessis privilegiis, Strixoniensem ecclesiam regni metropolim instituit, CXXXIX, 274.

Epistola ad Azelium Laudunensem episcopum, ipsum de multis criminibus accusatum ad proximam synodum Romæ evocat, CXXXIX, 277.

Epistola ad Ottonem III imperatorem quibus significat se episcopo Ticinensi commendasse monasterium monialium Ticinensium quod Senatoris appellatur, ipsumque rogat ut hujusmodi constitutionem confirmet, CXXXIX, 285.

SIMPLICIUS, papa. — Epistola ad Zenonem Hispanensem episcopum, de commissâ illi vice sedis in omnibus Hispaniarum ecclesiis, Hispanensem episcopum virum optimum Sedis apostolicæ vicarium constituit, LVIII, 35.

Epist. ad Joannem Ravenatensem episcopum, reprehendit Joannem quod Gregorium adhibitis vi episcopum ordinasset, cui ut Mutinensem Ecclesiam nullam causam cum eo (Joanne) habiturus gubernet, præcipit, LVIII, 35.

Epist. ad Florentium, Equitium et Severum episcopos, Gaudentium Aulniensem episcopum, ob illicitis ordinationibus factas, munere sacerdotali et triplici parte redituum ecclesiæ privatur, LVIII, 37.

Epist. ad Zenonem Augustum, rogat ut Timotheum Ælurum, qui Alexandrinam sedem iterum occupare, et clau Constantino poli suas hæreses disseminare conabatur, regia potestate cohibeat, LVIII, 38.

Scribit Acacio ut omni conatu obsistat Timotheo ne concilium universale, quod ille apud imperatorem agebat, habeatur, LVIII, 41.

Commendat Acacium quod Timotheo Æluro nulla ecclesia Constantinopoli patuerit, hortaturque eundem ut imperatorem moneat ne Chalcedonensis concilii statuta violari permittat, LVIII, 42.

Epist. ad presbyteros et archimandritas Constantinopolitanos, clericorum ac monachorum Constantinopoli degentium fidei constantiam commendat, cum Timotheum ad communionem non admiserint, illumque ut sæpe damnatum ostendit non audiendum, LVIII, 43.

Epist. ad Zenonem imperatorem, gratulatur ei de recuperato imperio, hortaturque ut Alexandrinum episcopum sedi suæ restituat et Leonis et Chalcedonensis concilii decreta servari faciat, LVIII, 44.

Epist. ad eundem, gratias agit Timotheum Alexandrinæ Ecclesiæ restitutum, eumque rogat ut Petrum rju dein Ecclesiæ perturbatorem ejici jubeat, LVIII, 48.

Epist. ad eundem, scribit Timotheum Alexandrinæ catholicum episcopum a se ventum petisse, quod Dioscori nomen inter altaria timore ductus recitasset, et se ad imperatorem litteras dedisse ut Petrum dictæ Ecclesiæ perturbatorem procul arreat, LVIII, 49.

Epist. ad Zenonem imperatorem, hortatur ut Timotheum Alexandrinæ Ecclesiæ sua opera restitutum protegat, et ut Petrum ejusdem Ecclesiæ perturbatorem procul arceri jubeat, LVIII, 49, 51.

Epist. ad eundem, laudat imperatoris sollicitudinem in his puniendis qui Antiochiæ in episcoporum cædes conspiraverunt, dolet suas ad Acacium litteras executioni non fuisse mandatas et Antiochenæ Ecclesiæ antistitis electionem, Nicæni concilii non observato decreto factam approbat, LVIII, 51, 53.

Epist. ad Acacium, conqueritur una cum imperatoris litteris ab eo litteras non accepisse, et imperatorem Petrum hæreticum in Alexandrinæ episcopum petere, dum ipse paratus esset Joannem confirmare, demum precatur ut imperatorem moneat, ne hæretico jam damnato favere velit, LVIII, 56.

Epist. Simplicii ad Zenonem imperatorem, mirari se ait Acacium de Alexandrinæ Ecclesiæ vexationibus nequaquam monuisse, hortaturque ut imperatori insinuet ut eidem Ecclesiæ pax optata reddatur, LVIII, 59.

SIRICIUS (S.), papa. — *Decreta.* — Constitutum contra omnes hæreses, fermentum ab episcopo presbyteris missum, Manichæi in exilium pulsî; Manichæi ne cum fidelibus communionem percipiant; iidem conversi in monasteriis probeantur, in exitu vitæ vaticum percepturi, XIII, 1128.

Epistola ad Himerium Tarraconensem episcopo. Hæreticos in Ecclesia recipiendi modus, baptismi percipiendi tempora ac ritus, quibusdam baptismum statim conferendus, apostatæ a corpore Christi abscondendi, sed penitentibus non neganda in fine vitæ venia, nemini licet alterius spousam uxorem ducere, qui plectendi monachi aut moniales castitatis propositum temerantes, clericorum incontinentia, Veteris Testamenti auctoritas frustra prætextitur, sacerdotes et diaconi insolubili continentia lege constringuntur, lapsi ex ignorantia servatur honor non aliis, XIII, 1135-1140.

Dignus sacerdos aut diaconus non ordinetur, ordinandorum ætas, quod clericus qui secundam uxorem duxerit, deponatur; quæ feminæ cum clericis habitare debeant, de monachorum promotione ad clerum, clerico nulli conceditur agere penitentiam, de penitentibus, vel bigamis, seu viduarum maritis, ut non permittantur ad ordinem clericatus admitti, XIII, 1141-1145.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem episcopum, ut nullus in illyrico episcopum sine Anysii consensu ordinet, XIII, 1148.

Epist. ad episcopos Africæ, Siricius, cum synodo ubi edisseruit quanta episcopis cura esse debeat de Ecclesiæ munditie, præcepta vetera a nonnullis jam neglecta restaurare studens statuit qualiter ordinandi episcopi, ne clericus viduum ducat uxorem, nec ad clerum admittatur qui viduum duxerit, aut qui post remissionem peccatorum cingulum militiæ secularis habuerit; ne ex aliena ecclesia clericum quis ordinet; item de abjectis non suscipiendis; de recipiendis Novatianis et Montensibus qui ad Ecclesiam redeunt; de continentia sacerdotum et levitarum; ut judicium misericordiæ non desit, XIII, 1155.

Epist. ad diversos episcopos, ut indignus nullus efficiatur episcopus, ut ignotus sacerdotum non detur, ut neophyti, vel laici sacerdotes non fiant, XIII, 1161.

Epist. ad diversos episcopos adversus Jovinianum hæreticum et alios, Joviniani ac sociorum perversam doctrinam publice prodiit, ejusque præcipuos auctores nominatim damnatos, denuntiat, XIII, 1168.

Epist. ad Anysium Thessalonicensem aliosque Illyrici episcopos, de Bonoso sententiam rogatus, non vult dicere, sed quos Capuana synodus ei judices delegerat, munere suo defungi jubet, illum interim ob errorem de Mariæ filiis merito reprehensum atque horrore fuisse confirmat, XIII, 1170.

Canones. — Veritatis scientiam quærendam, precibus ad eam perveniri; mutatione traditionum in hæresim incurri; quæstionibus propositis redduntur rationes, XIII, 1181.

De virgine velata quæ propositum mutavit, quid judicandum; quid de puella nondum velata, quæ a proposito item exciderit; episcopos, presbyteros ac diaconos continentia legi obstringi; idolorum cultores dæmoniis litaturi, continentiam sibi imperabant; qui baptizati in fornicationem lapsi sit ad clerum non esse admittendum, XIII, 1182-1187.

Ut una fides et una traditio sit; extra Pascha presbyteris licet baptismum conferre, diaconis non concessa eadem licentia; sororem uxoris suæ non licere ducere uxorem; eos qui jus sæculi exerceverunt ad altaris ministerium admittendos non esse; Simoniaci labe et gratia popularis in electionibus cavenda; avunculi sui uxorem ducere non licere; ne laici ad episcopatum provehantur, ne migretur de ecclesia ad ecclesiam, ne clerici ab episcopo suo abjecti, ab aliis recipiantur aut promoveantur, XIII, 1187-1193.

In alieno territorio ordinationes celebrare non licere; ne laici ab episcopo suo excommunicati ab alio in clerum promoveantur, XIII, 1193-1194.

STEPHANUS II, papa. — Epistola ad Pippinum regem Francorum, gratias agit de promissis per Broctegandum abbatem, qui a Pippino missus ad Stephanum papam fuerat, is in Franciam venire se velle significasset, LXXXIX, 993.

Epist. ad proceres Francorum, ut ipsius apud Pippinum regem petitioni favent, eique in suscipienda Ecclesiæ causa operam suam conferant, LXXXIX, 995.

Epist. ad Pippinum, eiusque filios reges, Conclante Aistulpho civitas restituitur novisque infestationibus Eccl. lesiam vexante, regem obtestatur ut opem ferat, et donationem Sancto Petro promissam reipsa implere studeat, LXXXIX, 996.

Epist. ad Pippinum regem, Romana urbe ab Aistulpho et Longobardis obsessa, lacrymabiles litteras scribit, quibus opem a Pippino iterum votis omnibus implorat, LXXXIX, 999.

Epist. ad Francos, ab eisdem implorat subsidium contra Longobardos, LXXXIX, 1004.

Epist. ad Pippinum regem, gratias agit ob Urbem liberatam, collatumque in Ecclesiam Romanam beneficium; de Aistulphi regis morte et Desiderio ejus successore; orat ut reliquis exarchatus et Pentapolis civitates nondum redditas a Desiderio iuxta fidem ab eo datam restitui jubeat, LXXXIX, 1007.

Epist. ad Pippinum regem, Carolum et Carolomanum, ut Aistulphum Longobardorum regem, qui juramentum restituendi civitates et loca sibi donata violavit, cogant iustitiam facere de promissis, LXXXIX, 1011.

Decreta. — De eo qui, abjecta ancilla, uxorem ingenuam duxit; si alter conjugum debitum reddere non possit; de eo qui uxorem habet in patria et in alia regione versatur; si quis comatrem de baptismo vel confirmatione duxerit; de virginibus non velatis, si nupserint; de monachis et nonnis si nuptias ineant, de vidua quæ, suscepto velo, postea nubit; si sanus vir leprosam duxerit uxorem; de eo qui nesciens a quo sit ordinatus, missas fecit et baptizavit, tum postea dimisso officio, uxorem duxit, LXXXIX, 1024-1026.

De presbytero qui, cum deesset aqua periclitantem infantem vino baptizavit, an liceat aqua concha vel manibus infusa baptizare; de presbytero qui baptizavit, nesciens Symbolum nec orationem Dominicam, nec psalmos, et an ipse ordinatus esset; de presbytero qui baptismi formulae quædam adiecit, et nescit utrum episcopus fuerit qui eum ordinavit, LXXXIX, 1026-1027.

De episcopis accusatis et condemnatis; de presbyteris et diaconis accusatis; de presbytero cuius crimen quod ante ordinationem admisit innotuit, de coma clericis aut monachis non laxanda; de femina, quæ alteri nupserat, cum eius vir in aliena provincia falso mortuus putaretur, LXXXIX, 1048.

STEPHANUS III, papa. — Epistola ad Bertradam reginam Deo sacram, ut remuneret Itherium quem narrat in Beneventano ducatu strenuam pro Ecclesiæ utilitatibus operam navasse, LXXXIX, 1248.

Epist. ad Bertradam reginam et ad Carolum regem, de Christophoro et Sergio filio ejus, qui cum Dodone et cæteris Francis Stephanum papam interficere consili sunt, LXXXIX, 1249.

Epist. ad Carolum et Carolomanum reges, gratulatur eis quod ad fratrem concordiam reconciliati sunt; petit ut Longobardos cogant ea reddere quæ de patrimonio Ecclesiæ invaserunt, LXXXIX, 1251.

Ad eosdem, obviare conatur dissuadere ne alter ipsorum Desiderii filiam uxorem ducat, neve sororem suam Gisilam Desiderii filio elocent in matrimonium, LXXXIX, 1255.

STEPHANUS V, papa. — Epistola ad Basilium imperatorem, eum ob defensionem Photii redarguit, et contumelias maximo Pontifici objectas refellit, CXXXIX, 785.

Epist. ad episcopos Orientales, ipsis pro ordinatione Stephani patriarchæ Constantinopolit. dispensationem petentibus, eo quod a Photio diaconus ordinatus fuisset, respondet et alteram informationem petit, CXXXIX, 795.

Epist. ad Domitium Ravennatem archiepiscopum, significat se consecrasset Placentinæ episcopum; in nihilo tamē velle se juri Ravennatensis metropolitani officere, CXXXIX, 796.

Epist. ad clericum et populum Placentinum, dat illis pontificem Bernardum, commendat submissionem metropolitano Ravennati, CXXXIX, 799.

Epist. ad Amelium Ticinensem episcopum, declarat Gisbertum Nemausensem episcopum excommunicatum nisi nisi respiciat, CXXXIX, 801.

Epist. ad Gisbertum Nemausensem episcopum, monet ut nullam vim inferat monasterio S. Agidii, CXXXIX, 804.

Epist. ad Rothbertum, respondet quia ratione ad ordines ecclesiasticos sit promovendus clericus cui digitus abscissus est, CXXXIX, 805.

STEPHANUS X, papa. — Epistola ad Gervasium archiepiscopum Rhemensem: pro religione fortiter agentii auxilium pollicetur, Bituricensis archiepiscopi causam in alio tempore deferri, in Urbem ad synodum cum suffraganeis suis eum evocat, CXLIII, 869.

YTHMACHUS, papa. — Epistola ad Bonium Arelaten-

sem episcopum, ut ipse et episcopus Viennensis Romanos certos homines mittant, qui de ipsorum controversiis instr. citi Sedi apostolicæ alleganda suggerant, LXII, 44.

De electo episcopo Aquileiensi cujus præbet electi assensum, LXII, 49.

Epist. ad Bonium Arelatensem episcop., rescissis iis quæ Anastasius decessor in Viennensi controversia innovavit, antiqua Sedi apostolicæ decreta jubet observari, LXII, 50.

Epist. ad Casarium Arelatensem episcop., ut res Ecclesiæ non alienentur, ut nullus honorem præmiis accipiat, ut laici per gradus ad sacerdotium provehantur, ut raptores viduarum, vel virginum, ab Ecclesiæ communione pellantur, ut viduæ vel virginis continentiam professæ non nubant, ut nullus per ambitum ad episcopatum accedat, LXII, 54, 55.

Epist. ad episcopos Galliæ, confirmat divisionem provinciarum inter Viennensem et Arelatensem Ecclesias a Leone papa constitutam, LXII, 64.

Constitutum de abroganda lege Odnacris regis repugnante libertati ecclesiasticæ in electione pontificis et de rebus Ecclesiæ conservandis, LXII, 72.

THEODORUS I, papa. — Epistola ad Paulum patriarcham Constantinopolitanum, eum arguit duplici de causa, primum quod ecthesis Heraclianæ chartam publicæ in locis a Pyrrho suspensam non sustulerit; deinde quod Pyrrhici patriarchatum odio compulsus adhaerens, adhuc superstitis et nondum damnati sedem occupavit, quare synodum coram apocriariis suis convocari jubet, ut illius causa examinetur, etc., LXXCVII, 75.

URBANUS II (S.), papa. — Salzburgensem alioque episcopos de sua in summum pontificem electione certum facit, hortaturque ut viriliter pro Ecclesia certent, CII, 2-3.

Hugoni abbati Cluniacensi nuntiat pontificatum sibi delatum, rogat ut ad se veniat, CII, 284.

Ad Viennenses episcopos, etc., de Viennensi archiepiscopo eligendo, cum hæc metropolis jam diu pastore esset destituta, CII, 285.

Ad Lanfrancum Cantuariensem archiepiscop., de Ecclesiæ angustiis et de suscepto pontificatu, CII, 286.

Epistola ad Ildelfonsum Gallicæ regem, Toletanæ Ecclesiæ Saracenis ereptam gratulatur, CII, 289.

Archiepiscopos Hispaniæ monet de restitutione primatus Toletani, CII, 290.

Ad Pistoriensem et Rusticum Vallis Umbrosæ abbates, de Wезelon Moguntino archiepiscopo ob Simoniam depositum, CII, 294.

Epistola ad episcopos Germaniæ, illis indicat pro communicatis qui homines habendi sunt, CII, 299.

Ad Eliam episcop. Barensem, de reliquiis S. Nicolai translatione et de Barensis Ecclesiæ dignitate et juribus, CII, 307.

Epist. ad Ragnerium S. R. Ecclesiæ presbyterum et legatum, illum inter episcopum Barchinensem et abbatem S. Pontii Tomeriensem judicem constituit, CII, 311.

Epist. ad Flotardum Tomeriensem abbatem; hortatur ut de illatis archiepiscopo Narbonensi injuriis satisfaciat, CII, 315.

Archiepiscopum Viennensem commendat et præcipit ut ea restituantur quæ de bonis Ecclesiæ Viennensis Arialdus propositus dissipaverat, CII, 316.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiæ Arelatensis, illis significat extorta ex Guiberto episcopo iuramenta irrita esse facta esse, quem qui ceperint, eos infames declarat, CII, 317.

Epist. ad Richerium, archiepiscopum Senonensem; Ironem, episcopum Carnotensem illi commendat; Gaudredum, si invadere episcopatum tentaverit, anathematizatum declarat, CII, 326.

Epist. ad Romualdum Monopolitanæ Ecclesiæ episcopum: ex concilii Beneventani sententia episcopatum Monopolitanum non Ecclesiæ Brundisinae, sed Romanæ sedi subiectum declarat, CII, 328.

Corsicam insulam sub Gregorio VII in pristinam Ecclesiæ Romanæ ditionem redactam, Daimberto episcopo Pisano et ejus successoribus committit, CII, 330.

Epist. ad Berengarium Ausonensem episcopum, eum constituit Tarraconensem archiepiscopum, CII, 331.

Ad Vallis Umbrosæ et Camalduli priores de a comitione Pisani se alienent, CII, 333.

Episcopum Constantiensem, duces et comites hortatur ut abbatem monasterii S. Salvatoris Schaffhusensis tueantur contra Tatonem, donatum monasterio prædium auferre conantem, CII, 336.

Epist. ad Berengarium Tarraconensem archiepiscopum, monet ne in erigenda ecclesia Tarraconensi negligenter agat, utque primate, archiepiscopo Toletano, nunc se

in Hispania universa et in Narbonensi provincia constituto vicario obediat, *CLII*, 546.

Epist. ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem et suffraganeos ejus, illos reprehendit quod a rege et uxorem dimitti et alteram duci passi sint, *CLII*, 554.

Epist. ad Robertum Flandrie comitem, ut a vexandis clericis absteineat, *CLII*, 556.

Ad clerum et populum Atrebatensem, ut excusso jugo Cameracensis episcopi, episcopum eligant a metropolitano consecrandum, *CLII*, 556.

Epistola ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, mandat ut quem clerus populusque Atrebatensis elegerint episcopum consecret, *CLII*, 557.

Ad Anselmum Mediolanensis archiepiscop., de reconciliatione lapsorum, *CLII*, 558.

Guemero Merseburgensi conceditur, ut clericus qui lapide jacto puerum interemerat, suscepta sempiterna poenitentia, in suo ordine permaneat, *CLII*, 558.

Ut Albertus Metens. episcop. in sacerdotem quemdam dignitatem Simoniaci adeptum mansuetudine utatur, *CLII*, 558.

Epist. ad principes et populum Dolensis Ecclesiae, ut ablata Dolensi Ecclesiae bona restituant, *CLII*, 559.

Ad clerum et populum Ambianensem, illos inbet Gerewino episcopo de Simonia purgato obedire, *CLII*, 562.

Statuit ut qui diebus certis monasterium S. Mariae adierint peccatorum absolute fruantur, *CLII*, 565.

Epist. ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, illum vituperat quod electum Atrebatensem nondum consecraverit, *CLII*, 566.

Epist. ad Raynaldum abbatem S. Cypriani Pictaviensis, eum ei demandat colligenda pecunia in subsidium Romanae Ecclesiae, *CLII*, 569.

Syracusana Ecclesia, a Rogerio comite ejectis Agarenis confirmatur, indicta poena excommunicationis contra eam quomodolibet perturbantes, *CLII*, 570.

Super Aragonum regem, qui nepem suam cuidam militi se daturum sub fidei promissione firmaverat, canonicum profert capitulum, *CLII*, 575.

Epist. ad Saxones catholicos, nuntiat se Halberstensem electum consecrasse, neglecto Moguntino metropolitano ob schisma, *CLII*, 575.

Ad clerum et populum Halberstensem: laudat quod episcopo in schisma delapso alium loco ejus elegerint, quam electionem approbat, *CLII*, 576.

Epist. ad Fulconem episcopum Belvacensem, multa et gravia recenset capitula quibus accusabatur; praecipit ut purgandi sui causa aut ad Raynaldum archiepiscopum Rhemensem aut ad sese accedat, *CLII*, 578.

Ut Lambertus Atrebatensis episcopo deinceps obediat, *CLII*, 582, 583.

Epist. ad Guillelmum Pictaviensem comitem, hortatur ut ablata monasterio Vindocinensi reddat, *CLII*, 581.

Sententia de subjectione Dolensis Ecclesiae ad Turonensem, *CLII*, 585.

Epist. ad universos episcopos per Britanniam constitutos, confirmat sententias aliorum summorum pontificum, praecipitque eis ut Turonensi archiepiscopo tanquam metropolitano pareant, *CLII*, 587.

Ad Raynaldum Rhemensem archiepiscopum, quod Fulconem Belvacensem episcopum coram se purgatum a crimine iterum purgari voluerit, queritur, *CLII*, 588.

Epist. ad Duranum Arvernorum episcopum, mandat ut a canonicis Billiomensibus coenubium S. Lupi restitui monachis Cluniacensibus jubeat, *CLII*, 592.

Epist. ad Guillelmum comitem Tolosanum, illum de expulsis abbatibus Moissiacensi et Lezatensi objurgat, *CLII*, 592.

Epist. ad episcopum Caturcensem, mandat ut, expulso Hanaldo Ausiliunum in monasterium Moissiacense reducat, *CLII*, 593.

Epist. ad Godefridum Lucanum episcopum, quod non sint homicidae existimandi qui excommunicatos zelo Ecclesiae occiderint, *CLII*, 594.

Epist. ad Robertum Flandrensiem comitem et ejus optimates: hortatur ut Lambertum episcop. Atrebatensem, in recuperandis Ecclesiae possessionibus adjuvet, *CLII*, 406.

Decretum quo statuit ut Ecclesia Aransiana post Guillelmi episcopi mortem conjungatur cum Ecclesia Tricastinensi, *CLII*, 416.

Litterae apostolicae quibus institutum a Petro Carcassonensi episcopo clericorum regularium normam in Ecclesia S. Nazarii et aliis confirmat, *CLII*, 418.

Cantuariensis Ecclesiae canonici confirmantur in professione vitae regularis quam recens professi erant, *CLII*, 423.

Confirmatur disciplina regularis canonicorum Avinionensis Ecclesiae, etc., *CLII*, 426.

Epistola ad Guarnierum de Castellione. Illi sub excommunicationis poena praecipit ut Lambertum, episcop. Atrebatensem in itinere ad synodum captum dimittat, *CLII*, 429.

Decretum de primatu Lugdunensi, *CLII*, 438.

Epist. ad Ademarium Engolismensem episcop., ut monachos S. Eparchii per censuram excommunicationis obedire compellat abbati S. Joannis Angriacensis, *CLII*, 443.

Epist. ad suffraganeos Ecclesiae Rhemensis, ut Manast in locum Rainaldi archiepiscopi defuncti successore, obediant, *CLII*, 445.

Epist. ad Philippum Catalaunensem episcop., commendat ei et fratri ejus Hugoni comiti Campaniae monachos S. Vitoni Virtunensis ab Ecclesia S. Nicolai in Silva Lugolli per parochianos ejus ejectos, *CLII*, 447.

In concilio Turonensi controversiam inter canonicos S. Martini et monachos Cormeriacenses componit, *CLII*, 456.

Epist. ad canonicos S. Martini Turonensis, contra Simoniacos, *CLII*, 457.

Epist. ad Francorum episcopos de rege excommunicato non absolvendo, *CLII*, 460.

Adversus clericos qui coemeterium S. Orientii violaverant, *CLII*, 464.

In concilio apud Nemausum, abolito Gregorii VII praeccepto, monasteria Frigiacense et Comchenae uniri vetat; utrumque monasterium gubernari a proprio abbate jubet, *CLII*, 469.

Epist. ad Colomannum Hungariae regem, adversus Guibertum antipapam, vel Clementem III, *CLII*, 480.

Epist. ad Genebhardum episcop. Constantiensem, ut a Reitenbuchensibus quemdam monachum Scahusensibus monachis restituendum curet, *CLII*, 482.

Epist. ad Bononienses, eorum fidem laudat, omnibus qui bello Hierosolymitano interfuerint, peccatorum veniam proponit, *CLII*, 485.

Epist. ad Alexium Constantinopolitanum imperatorem, de expeditione in Terram Sanctam et de cruce suscipienda, *CLII*, 485.

Canonum contemptores excommunicandos esse, *CLII*, 485.

Monasterium Glanvillense monachis Fossatensibus adjudicatum restituit, *CLII*, 489.

Adversus clericos qui coemeterium S. Orientii violaverant, *CLII*, 494.

Salmoriaci pagus Ecclesiae Constantinopolitanae assortitur, *CLII*, 494.

Epist. ad Hugonem Lugdunensem archiepiscopum, ut Aqueensem archiepiscopum primatu suo Narbonensi archiepiscopo obestire compellat, *CLII*, 496.

Epist. ad Bernardum Bononiensem episcop., commendat fratres quosdam ab haereticis invite ordinatos, *CLII*, 500.

Ad Petrum Oscensem episcop., Oscensem Ecclesiam in caput Jacensis Ecclesiae constituit, *CLII*, 502.

Willelmo regi Anglorum scribit ut res Anselmi Cantuariensis archiepiscopi, liberas in regno suo faciat, ac de suis omnibus illum revestiat, *CLII*, 506.

Alphano Salernitano archiepiscopo ejusque successoribus Acherontinae et Consentinae provinciarum primatum assertit, *CLII*, 507.

Ad episcopum Magdeburgensem, ne vacillet, sed recte causae insistat, hortatur, *CLII*, 518.

Epist. ad Ebrედunensem, Vapincensem et Diniensem episcopos; antequam reconcilientur, fidelitatem excommunicatis nullus servare cogit, *CLII*, 521.

Ad Rotgerium Suessionum episcop., ut in parochianis ecclesiae canonici regulares orinentur, *CLII*, 521.

Petronium episcop. Legionensem, ex matre non legitima editum, ab hujus peccati vinculo absolvit, *CLII*, 527.

Committit Mathildi comitissa restitutionem Ecclesiae Sancti Florianii faciendam ab episcopo Mantuano in favorem monasterii Sancti Benedicti de Padolirone, *CLII*, 527.

Ad clerum et populum Salernitanum, pro immunitate ecclesiastica, *CLII*, 528.

Epist. ad Godinum antistitem Uritanum, mandat ut sedem episcopalem, in urbem Uriem quondam translatam, Brundisio urbi reddat, *CLII*, 528.

Epist. ad Vitalem presbyterum Brixiensem, in dignitate servanda Simoniacis misericordia potest impendi, si eos vita commendat, *CLII*, 528.

Uxor simul cum viro filium alicujus in baptism. te non suscipiat, *CLII*, 529.

De valore baptismi aliorumque sacramentorum a criminosis sacerdotibus collatorum, *CLII*, 529.

Permittit ut Jordani principis filia infantula Rainaldo, Roleti filio invitis matre et parentela, desponsata, alii viro nuptum detur, CII, 534.

Canonicis regularibus quibusdam scribit de canonico-rum disciplina restituenda, CII, 535.

Epist. ad Bernardum Toletanum archiepiscop., cum Ricardo Massiliensi episcopo sit adempta legatio, ipse invigilet omnibus, archiepiscopus Compostellanus vinculis solutus suo restituatur officio; moneat cui committendam legationem putet, CII, 536.

Epist. ad archiepiscopos et episcopos Franciæ. Philippum regem, qui dimissa uxore sese adulteræ addixerat, gaudet ad cor rediisse, CII, 538.

Bulla qua Barbastrensis sedes constituitur, CII, 539.

Epist. ad Ingelrannum Laudunensem episcop., hortatur ut fratribus M. Remigii altare Carboniacense restituat, CII, 539.

Epist. ad Hugonem archiepiscop. Lugdunens., et nuntiat tandem primatum ejus a Raimberto archiepiscopo Senoensi agniti Romæ esse, CII, 543.

In monasterio Casalis S. Petri, eam semper disciplinæ regularis institutionem jubet conservari, quam juxta Vallumbrosanorum fratrum consuetudinem Andreas, monasterii conditor stabilierat, CII, 544.

De Roberto abbate Cisterciensis ex eremo revocando, CII, 545.

Controversia canonicorum S. Andreæ Burdigalensis cum clericis S. Severini ita definitam fuisse in concilio Romano, ut ecclesia S. Andreæ proprium habeat cimiterium in perpetuum, CII, 545.

Bulla qua beatissimi legislatoris et monachorum patriarchæ Benedicti corpus Casini quiescere, ex ejus S. Patris revelatione et signo restitutæ salutis declarat, CII, 549.

Clerico et populo Lemovicensi præcipit ut Humbaldo episcopo de Simonia purgato a seque in integrum restituto obediant, CII, 551.

URBANUS III, papa. — Ad clerum et populum Spalatensem, significat se judicium propter vacantem archiepiscopatum Jaderensem protulisse, CII, 1332.

Radulpho episcopo Andegavensi, Maurilio electo Nannetensi et abbati Poarciensi mandat ut abbatem Sancti Melanii Redonensem, a comite creatum expellant, CII, 1342.

Bulla qua confirmat sententiam latam per Robertum archiepiscopum Viennensem et Hugonem abbatem Bonnavallis super controversiis existentibus inter Arduicum episcopum et Willemum comitem, CII, 1343.

Episcopis et omnibus per Cantuariensem provinciam constitutis nuntiat vices suas in eorum provincia Balduino archiepiscopo commissas esse, CII, 1353.

Compositionem factam inter episcopum Sanctonensem et monachos Aienens., super Ecclesia de Rupella et quibusdam aliis in episcopatu Sanctonensi confirmat, CII, 1368.

Decernit ne aiqui prælati a prioralibus monasteriis Cluniacensis extra eos procuraciones exigere præsumant, CII, 1379.

Ordinis Aridagemiini instituta confirmat, CII, 1399.

Ad Fridericum imperatorem, de injuriis Ecclesiæ Romanæ illatis ab eo, conqueritur, CII, 1410.

Ad Willemum regem Scotiæ, in causa Hugonis Sancti Andreæ et Joannis Dunkeldensis episcoporum, CII, 1422.

Joscelino episcopo Glascuensi et Melrosensi, Neubolensi abbatibus mandata dat, CII, 1424.

Henrico Angliæ regi scribit se Balduino archiepiscopo Cantuariensi, sedis apostolicæ legato, mandasse ut Salvaricli archidiaconi redditus colligi faceret et penes se cum integritate reservaret, CII, 1425.

Præpositis, etc., castri Valentianensis significat se Rogero epis. opo Cameracensi mandasse ut ecclesiæ S. Silvicii parochiam in partes tres divideret, CII, 1426.

Ad Balduinum episcop. Cantuariensem, de ecclesia in honorem sanctorum Stephani et Thomæ construenda, CII, 1443.

Decreta concilii a Petro archiepiscopo Spalatino et ejus suffraganeis celebrati, emendat et confirmat, CII, 1446.

Bulla pro abbacia Eraquiensi, CII, 1451.

Consuetudines, quibus Ecclesia Carnotensis a quadragesima recte annis sine interruptione usa est, confirmat, CII, 1465.

Universos fideles per archiepiscopatum Ravennatem et episcopum Ferrariensem hortatur ut fratribus S. Mariz de Reno pecuniam dent ad pontem in Reno faciendum, CII, 1466 et 1480.

Henricum Bituricensem archiepiscopum per totam

provinciam Bituricensem, excepto Dolensi monasterio, suum creat legatum, CII, 1475.

Hugonem decanum Parisiensem et abbatem S. Germani de Pratis judices constituit inter canonicos Belvacenses et monachos S. Luciani, CII, 1477.

Ad abbatem et conventum Fiscamensem, ne filii in patrum ecclesiis instituatur, imo removeantur, CII, 1479.

Huberto episcopo Aquisi mandat ne canonicorum jura violari a monachis S. Petri patiat, CII, 1484.

Archipresbytero et canonicis Bononiensibus interdicere ne fratribus S. Mariz de Reno injurias inferant, CII, 1485.

Ad Walterum Rothomagensis archiepiscop., ut non appellationem nihil innovetur, CII, 1488.

Universos abbates Præmonstratensis ordinis in terra Teutonica et Saxonia constitutos ad capitulum generis Præmonstratense singulis annis accedere jubet, CII, 1488.

Ad Wichmannum Magdeburgensem archiepiscopum, de injuriis Romanæ Ecclesiæ a Friderico imperatore illatis, et ut sequestrum pacis interponat, CII, 1497.

Balduinum, archiepiscopum Cantuariensem reprehendit, quod priorem fratresque Ecclesiæ Cantuariensis injuriis affecerit injuriis, neque appellationem ad Sedem apostolicam factam curaverit, etc., CII, 1497 et 1499.

Ad magistrum et fratres cruciferos Hospitalis Bononiensis, approbat eorum ordinem, CII, 1507.

Balduino archiepisc. Cantuariensi. apostolica Sedes legato præcipit, ut ædificationem novæ ecclesiæ abjiciat quam monachi Cantuarienses detrimento sibi fore, cum ipso questi sunt, CII, 1509.

Abbatem de Bello, de Fauresham et S. Augustini redarguit quod sua mandata neglexerint, CII, 1511.

Decernit ut ordo S. Benedicti perpetuis temporibus in Admontensi monasterio conservetur, CII, 1515.

Balduinum archiepiscopum Cantuariensem, apostolica Sedis legatum, acerrime reprehendit quod et injurias inferre monachis Cantuariensibus et sua præcepta negligere pergit, CII, 1527.

Henricum Anglorum regem rogat ne injurias Ecclesiæ Cantuariensi inferri a Balduino archiepiscopo patiat, etc., CII, 1530.

VICTOR III, papa. — Epistola ad Imperatricem, pro relevando tributo S. Sepulcri, CXI, 961.

Episcopatus Ravennensis nuper constituti possessiones, petente Ursono episcopo, confirmat, CXII, 962.

VIGILIUS papa. — Respondet Eutherii consultationibus de Priscillianæ hæresi, de baptismo, de ecclesiarum consecratione, de tempore Paschæ diei, de primatu Romani pontificis, LXIX, 15.

Quod in nomine Trinitatis debeat baptizari, quod non debeat una merio in baptismo quasi in morte Domini provenire, LXIX, 200.

Epistola ad Cæsarium Arelatensem episcop., et de injungenda penitentia regi Theodorico ob incestuosas nuptias contractas respondet, LXIX, 21.

Epist. ad Justinianum, dum Justinianus imperator eam Vigilio legitime electo fidem professus esset, ille ex hoste in defensorem, ex persecutore in prædicatorem mutatus est, etc., LXIX, 21.

Epist. ad Mennam episcopum, gratulatur eum, hæreticis damnatis, sanctas quatuor universales synodos impleti, ab hæresi resipiscentes debere recipi, LXIX, 25.

Epist. ad episcopos Galliarum, Auxanum vicarium Sedis apostolicæ constitutum esse nuntiat, cujus muneris partes explicat, omnesque ei obtemperare jubet, LXIX, 29.

Epist. ad Aurelium Arelatensem episcop., post obitum Auxanæ Aureliano episcopo vices in Gallia delegat, LXIX, 37.

Epist. ad Rusticum et Sebastianum, eos excommunicat, CXIX, 43.

Epist. ad Valentinianum episcopum Tomitanum, quæ Constantinopoli de tribus capitulis acta sunt, CXIX, 51.

Epist. ad universam Ecclesiam, exponit causas accessus sui ad Sanctam Euphemiam, et quid ibi egerit cum legatis Justiniani, simulque fidei suæ confessionem interserit, LXIX, 53.

Theodorus episcopus Cæsareæ Cappadociæ sacerdotio et communione privatur; Constantinopolitanus et reliqui episcopi illius criminis concilii excommunicantur, LXIX, 59.

Epist. ad Eutychem, commendat ejus fidem, et annuit ut de tribus capitulis in concilio agatur, LXIX, 66.

Constitutum de tribus capitulis, LXIX, 67.

Juramentum de tribus capitulis, et decretum pro confirmatione quintæ synodi oecumenicæ, LXIX, 71.

Constitutum pro damnatione trium capitulorum, etc.

ratio fidei sancti concilii Chalcedonensis, LXIX, 143.

VITALIANUS papa. — Epistola ad Paulum archiepiscopum Cretensem, arguit eum quod Lappæ episcopum injuste damnaverit, et ad sedem apostolicam advocantem non dimiserit; dictum episcopum pristino honori restituens, quæ contra illum acta fuerant declarat, LXXXVII, 939.

Epist. ad Vannum cubicularium imperatoris, cum Joannes Lappæ episcopus contra canones fuerit condemnatus, cupit ut ejus opera sum ecclesiæ restituatur, LXXXVII, 1003.

Epist. ad Paulum episcop. Cretens., ut episcopo Lappæ occupatas ecclesias restituit; diaconum qui uxorem duxit et in duabus militat ecclesiis corrigat, etc., LXXXVII, 1005.

Epist. ad Oswi regem Northanhimbrorum, gratulatur gentes regni sui ad fidem conversas, atque Pascha cæterasque Apostolorum traditiones observari, etc., LXXXVII, 1004.

WIBERTUS antipapa, vide CLEMENS III. papa.

ZACHARIAS (S.) papa. — Epist. ad Bonifacium archiepiscop.: probari sibi episcopatus in Germania institutos; ut synodus in Franciæ regno celebretur, interim ut fornicarios et sanguinarios sacerdotes fugi non permittat; ut sibi successorem nisi instante morte, non designet; non credendum illi qui sibi incestas nuptias concessas fuisse aiebat; paganicos ritus qui Romæ erant interdictos in posterum fuisse; fides ne habeat r sacerdotibus illis qui sibi a sede apostolica indultum jactabant, LXXXIX, 917.

Epist. ad Burchardum episcop. Wirtzburgensem, confirmat ejus sedem episcopalem a Bonifacio archiepiscopo institutam, LXXXIX, 922.

Epist. ad Francos: laudat eos ob ea quæ in synodo recte fuerant statuta, hortaturque ut Bonifacii episcopi monitis obtemperare pergant, LXXXIX, 923.

Epist. ad Bonifacium episcopum, non iterandum esse baptismum quem imperitus sacerdos infractis verbis administrat, LXXXIX, 929.

Epist. ad Pippinum majorem domus, ad episcopos, abbates et proceres Francorum: 1 de honore metropolitano; 2 de damnatis episcopis, presbyteris et diaconis; 3 de presbyteris superbientibus; 4 de presbyteris agros; 5 de monachis ancillis Dei; 6 de viduis non velandis; 7 de laico pellente suam conjugem; 8 de presbyteris et diaconis qui sororum collectas faciunt; 9 de clericis et monachis non remanentibus in suo proposito; 10 de clericis qui sunt in parochiis, monasteriis et martyriis; 11 qui clericis ab uxoribus abstinere debeant; 12 de iis qui uxores aut viros dimittunt; 13 de monachis qui clericis fiunt; 14 de presbyteris et diaconis in crimen prolapsis; 15 de ecclesiis quas laici in suis proprietatibus construunt; 16 de clericis qui suas ecclesias relinquunt; 17 de episcopis qui aliorum clericos suscipiunt, 18 qui clericis uxores ducere possint; 19 ut presbyteri et diaconi sine commendatitiis non suscipiantur; 20 de virginibus velatis si devierint; 21 de non velatis si devierint; 22 de his quæ duobus fratribus nupserint vel qui duas sorores uxores acceperint; 23 de his qui homicidium sponte perpetrant; 24 de his qui homicidium non sponte perpetrant; 25 de his qui adulteras habent uxores vel ipsi sunt adulteri; 26 de monachis et virginibus propositum non servantibus; 27 de his qui suscepto virginitalis proposito nubunt, LXXXIX, 930-938.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., de actis in synodo Romana contra Aldebertum et Clementem, et de metropolitana sede Colonia Agrippinæ constituenda, LXXXIX, 939.

Ad eundem, de forma et ministro baptismi, de vagis quibusdam episcopis et presbyteris, de Samonis presbyteri Scoti hæresi circa baptismum, de Vigilio item presbytero, ejusque alio errore, de sede metropolitana non Colonia, sed Moguntiae defixa; permittit denique ut sibi deligat successorem, LXXXIX, 943.

Epist. ad diversos episcop. Galliæ et Germaniæ, laudat illorum inter se et cum Ecclesia Romana conjunctionem, etc., LXXXIX, 948.

Responsa ad varias quæstiones, LXXXIX, 949.

Epist. ad Bonifacium archiepiscop., Moguntiae sedis in metropolim erectio, LXXXIX, 953.

Epist. ad episcopos Francorum, de concordia et pace inter Pippinum et Grifphonem concilianda, et de corpore S. Benedicti Cassinatibus restituendo, LXXXIX, 955.

Epist. ad Austrobertum archiepiscop. Viennensem, mittit exemplar synodi Romæ celebratæ, ac rescribit quid agendum sit de episcopis per pecuniam ordinatis, LXXXIX, 956.

Epist. ad Theodorum episcop. Turinens., non licere filium in matrimonium ducere illam quam pater de sacro fonte baptismatis suscepit, LXXXIX, 957.

Tria decreta in causis matrimonialibus, LXXXIX, 959.

ZOZIMUS, papa. — Epistola ad episcopos Galliæ, de privilegiis Ecclesiæ Arelatensis; 1 ut qui Romam aut alio de Gallia veniunt, formatas accipiant a metropolitano Arelatensi; 2 ut metropolitano Arelatensi episcopos ordinet per provinciam Viennensem, et per utramque Narbonensem; 3 ut Ecclesiæ Arelatensi suæ parochiæ restituantur, XX, 642.

De causa Coelestii, quid instaurato Romæ Coelestii iudicio gestum sit; eum nisi intra duos menses veniat qui præsentem redarguant, et aliter sentire probeant quam professus sit, absolutum fore, XX, 649.

Pelagium missis litteris ac libello fidei, rursumque Coelestium sese purgasse, neque accusatoribus eorum tam subleste fidei viris facile fuisse credendum; illos demum, cum damnanda damnarent, ac sequenda sequerentur, a catholica veritate aut Ecclesiæ communionem nunquam excidisse, XX, 954.

De Urso et Tuentio episcopis illicite ordinatis, ut nunquam in Ecclesiæ communionem suscipiantur, XX, 661.

Ut metropolitanus Arelatensis in provincia Viennensi et in utraque Narbonensi ordinandorum episcoporum habeat potestatem, XX, 665.

Hilarium nullo nisi jure ad ordinandos in prima Narbonensi episcopos, ac ne quid inde sibi usurpet, XX, 666.

Metropolitani dignitas a Proculo usurpata, Patroclo asseritur. Ipsius est cuius de Gallia clero formatas dare, ordinationes præcipit ac per saltum velatur, XX, 668.

Quod Coelestii hæresim condemnaverit, ejusdemque adversum se calumniam respuerit, ac demum suam ipsius approbat fidem gratulatur, et cur Romam non adeat exponit, XX, 669.

1 Quod monachi vel laici nisi per gradus ecclesiasticos non debeant ad summum sacerdotium pervenire; 2 quod si quis interdicta despexerit gradus superioris periculo subiacebit; 3 quæ in singulis cleri gradibus tempora sint præfixa, XX, 669.

Adversus Proculi ausus et illicitas ordinationes, XX, 673.

Patroclo commissum esse, ut Proculi loco alium episcopum accipiant, XX, 674.

Zozimus, auctoritate sedis suæ pluribus explicata, certiores Afros facit se non omnem, ut ipsis visum est, Coelestii verbis fidem commodasse, aut ea imminuisse quæ de illo a decessore suo statuta sunt, XX, 675.

De presbyteris quibusdam rebellibus, et iis qui se eorum societati adjunxerunt, XX, 679.

De appellationibus episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ sacerdotem, de tractandisque presbyterorum et diaconorum causis apud finitimos episcopos, si a suis excommunicati fuerint, XX, 680.

De spretis iudiciorum regulis, adeo ut sacerdotes præsentibus laicis judicentur, et accusato imponatur necessitas adversarium suum quærendi et ad iudicium deducendi, XX, 682.

CXVIII.

INDEX DECRETORUM,

DECISIONUM, CONSTITUTIONUM, PRÆCEPTORUM MORALIUM, EPISTOLARUM
EVANGELICÆ DOCTRINÆ INTERPRETUM, ETC.,

QUÆ AB IMPERATORIBUS, REGIBUS, ETC., IN BONUM REIPUBLICÆ DICTATA,
PRO LEGE INTER CHRISTIANOS VALUERUNT,

ORDINE AUCTORUM ALPHABETICO DISPOSITUS, ET BREVITER EXPONENS UNIUSCUIUSQUE
PROPOSITUM.

MONITUM.

Quæ dantur decreta imperatorum, etc., circa religionem notandum illos non prævenire Ecclesiæ Dei catholicæ iudicium, sed sequi, ut ait Possidius de Honorio imperatore, in Vita S. Augustini, cap. xvm, ut non temere quispiam senserit etiam tunc impletum vaticinium Isaïæ de Christi Ecclesia: « Erunt reges nutriti tui, et reginæ nutrices tuæ. » (Isa. xlv, 23.)

Unde priusquam Index iste agatur, occurrendum est religiøsæ in speriem quorundam indignationi, velut imperatores in ea parte modum suæ potestatis non tenuerint; sed id pene affectaverint in Ecclesia quod olim inter gentiles, cum ethnicæ impietatis pontificatum gererent. Quid enim est, inquam, usurpare quæ sacerdotii sunt, etiam in causa fidei, nisi hoc est: proponere quæ credi oporteat, hæreticos declarare, qui secus senserint; episcopis imperare subscriptionem sive dogmatibus, sive personis damnatis, interminata depositionis, imo et excommunicationis pœna ni pareant; primatibus præscribere quæ sui sint muneris? etc. Id vero imperatores videntur præstitisse, quantumvis religiosi prædicantur, cum decreta mitterent...

Vetus fuit hæc querela et pene orta cum fide imperatorum. Huic factum olim satis a sanctis Patribus responsum, cum sanxerunt « duobus principaliter mundum regi, auctoritate sacra pontificum et regali potestate, utrumque, cum in Christo junctum esset, in pontificibus et regibus tanquam Dei ministris partitum, » duos inde supremos principatus exstitisse, et « suum cuique potestatis modum attributum; » inter ambos principatus sacrum quoddam fœdus initum, sequestro et conciliatore Christo; pro sua singulos parte servire communi Domino, ejusque sponsam tueri et hostes junctis viribus profigare; nam « Rex regum, idemque Sacerdos sacerdotum, qui solus Ecclesiam regere potuit, quam redemit, postquam tamen humanitatem suam in cœlum evexit, semper cum suis futurus divinitate, potestatem suam ad eandem gubernandam Ecclesiam in sacerdotes divisit et reges, ut quod sancti docerent pontifices, et ipsi implerent et impleri facerent devotissimi reges.

Et certe postquam Ecclesia, excusso tyrannorum iugo, asserta est in libertatem, gladiumque imperatorum a suis cervicibus in hostes avertit, quos passa fuerat antea iniquos persecutores, nacta est, simul ac filios fecit, rei bene gerendæ justissimos adiutores. Non ergo reges formam fidei præscribunt, neque vero unquam jure præscripserunt; sed acceptam a sacerdotibus quorum « iudicium sequuntur, » servandam populus iubent. Non docent Ecclesiam, sed velut angeli portas civitatis Dei flammeo gladio ab hæreticis defendunt. Non eos qui contra illei formam sentiunt hæreticos declarant, sed hæreticorum pœnis obnoxios. Non ipsi per se episcopos deponunt, neque ullos sacris abstinunt; qui enim possent? Sed a synodis exactoratos abstentosque expelli iubent civitatibus suis, ne turbas creent; iubent et aliorum societate multari, ne venenati spiritus contagio noceant. Ut unum demus exemplum, ipsimet Patres Africani, in hæresis Pelagianæ causa, cum postularent ab imperatoribus hujusmodi decreta per synodorum legatos, ipsi summi pontifices, quantacunque plerent auctoritate, cum regis edictis contra inimicos Dei uterentur, totus ordo sacer clericorum, imo universa Ecclesia cum iisdem edictis pareret, adversus omnes exceptiones præscribit, simulque docet quod præsignavit et Christus ante passionem et deus in conditione mundi, opus habere Ecclesiam, ad impios terrendos, duobus gladiis, duobusque ad illustrandum mundum spirituales luminaribus. Neque enim, ut aiunt Patres, sufficiebat, vel unum luminare contra omnes errores officias, vel unus gladius adversus effrenem impiorum audaciam; cum et officias faceret sibi aliisque pertinax animus, et audaciam ex patientia bonorum improbitas sumeret. Id cum gravissime et verissime sit dictum olim, tum nostri quoque temporis infelix experientia certissime comprobatur, ut votum S. Bernardi nunquam fuerit opportunius: « Quod Deus conjunxit, homo non separet; jungant se animi qui juncti sunt institutis, invicem se foveant, invicem se defendant, invicem suaverera portent. » (Epist. ad Conrad. reg., CLXXXII, 441; XLVIII, 377).

ÆTHELREDUS III, rex Anglorum. — De denario sanctæ Ecclesiæ dando, etc., de decimatione thynnorum, CLI, 1166. — De jejuniis et feriacione trium dierum ante festum S. Michaelis, CLI, 1167. — Quid regi et populo omni die sit cavendum, CLI, 1107. — De consuetudinibus sanctæ Dei Ecclesiæ reddendis, CLI, 1167. — Ne quis venditor extra patriam, CLI, 1167. — De roboria et de elemosynis et restitutionibus Ecclesiæ, CLI, 1169.

ÆTHELSTANUS, Anglorum rex. — Leges de decimis

reddendis, de paupere alendo, et elemosyna e regis prædiciis annuatim eroganda, de irruptione in ecclesiam, de sagis, de monetariis, de ordatio se sistere spondentibus, de rerum emptione in die Dominica, de pejerationibus, de has leges non exsequentibus, de legum laboribus et loco, CXXXVIII, 461-471.

ALEXIUS, Constantinopolitanus imperator. — Epistola ad Robertum Flandriæ comitem et ad omnes Christianos, ut sibi contra paganos opem ferant, CLV, 465.

AGRICOLA, praefectus praetorianus. — Edictum contra Pelagianos ut ex urbe excludantur et in exilium deducantur, l.VI, 492.

ALFREDUS, Anglo-Saxonum rex. — In integrum damus ad leges suas praefationem seu apparatus, ut intelligant omnes quo istae fundamentum nitantur; nullum aequius eligi poterat, cum nihil sit aliud quam Moisaicae leges:

I. Dominus locutus est verbum ad Moysen, et ita dixit: Ego sum Dominus Deus tuus. Ego te eduxi ex terra Aegypti et ex servitute ejus; non diligas deos alienos praeter me. — II. Non adhibeas nomen meum ad vanitatem, quoniam tu non es innocens apud me, si nomen meum ad vanitatem adhibeas. — III. Recordare diem Sabbati sanctificare; operamini sex dies, et septimo quiescite, tu et filius tuus, et filia tua, et servus tuus, et ancilla tua, et jumenta tua, et qui ingreditur inter portas tuas, quoniam sex diebus Christus creavit caelos, et terram, et maria et omnes creaturas quae in eis sunt et quievit septimo die. Et propterea Dominus illum sanctificavit. — IV. Honora patrem tuum et matrem tuam quos Dominus dedit tibi ut sis longaevis in terris. — V. Non occidas. — VI. Non fureris. — VII. Non adultereris. — VIII. Non dicas falsum testimonium contra proximos tuos. — IX. Non desideres proximi tui hereditatem injuste. — X. Non facias tibi aureos vel argenteos deos. — XI. Haec sunt leges quas ipsis proponere debes. Si quis emat Christianum servum, sex annos servat, septimo sit liber gratis. Cum quali vestimento intraverit, cum tali exeat; si ipse uxorem habeat, exeat cum ea. Si Dominus autem tibi uxorem dederit, sit ipsa et liberi ejus domini. Si servus autem dixerit: Nolo abire a meo domino, nec ab uxore mea, nec a liberis meis, nec ab hereditate mea, tunc dominus ejus ipsum ad tempus officium adducat et perforet aurem illius aubula in signum quod sit semper in posterum servus. — XII. Licet quis vendiderit filiam suam in famulatum, non sit serva in omnibus, uti aliae familiae. Non habet potestatem eam extraneo meo populo vendendi; sed si illa non placeat ei qui ipsam emit, dimittat eam liberam ad extraneam gentem. Si autem permiserit filio suo rem cum ea habere, det ei donum; videat ut illa habeat vestitum, et pretium pudicitiae ejus, hoc est, dotem et suam largiatur. Si ei nihil horum praestiterit, tunc sit libera. — XIII. Si quis sponte hominem occiderit, moriatur morte. Si autem coactus eum occiderit, vel invitatus, vel non sponte, quasi Deus ita eum in manum suam tradiderit, et illi nunquam sit insidiarius, sit dignus privilegio suo, et justa gentium compensatione, si asylum quaerat. Si quis autem de industria et sponte occidat proximum suum per insidias, abstrahas eum ab arena ad mortem moriendum. — XIV. Qui patrem suum vel matrem suam percusserit, morte moriatur. — XV. Qui hominem liberum furetur, illumque vendat, et obreptus sit, ut ipsum recipere nequeat, morte moriatur. Qui patri suo vel matri suae maledixerit, morte moriatur. — XVI. Si quis proximum suum percusserit lapide vel pugno, et ille tamen egredi possit baculo innixus, adhibeat ei medicum, et opus ipsius operetur quandiu ille non potest. — XVII. Si quis servum suum proprium vel ancillam percusserit, et ille eodem die non moriatur, attamen vixerit duos vel tres dies, non sit in omnibus aequaliter reus, quoniam pecunia ejus erat. Si autem eodem die mortuus sit, tunc culpa in eo quiescat. — XVIII. Si quis interitum pugnandam gravidam uxori nocuerit, compenset damnum, sicut leges judicant. Si illa moriatur, det vitam pro vita. — XIX. Si quis alterius oculum effoderit, compenset proprio, dentem pro dente, manum pro manu, pedem pro pede, adustionem pro adustione, vulnus pro vulnere, vimem pro vimine. — XX. Si quis servi sui vel ancillae suae oculum excusserit et ipse post factum hoc monoculus sit, manumittat ipsum statim; si dentem ei excusserit, faciat idem. — XXI. Si bos cornu petierit virum vel feminam ut moriatur, lapidibus obruatur, et caro ejus non edatur, et dominus sit innocens, si bos petulcus antea fuerit biduum vel triduum et dominus hoc nescierit; si autem ille hoc sciverit, et eum intus asservare noluerit, atque is tunc virum vel feminam occiderit, lapidibus obruatur, et dominus occidatur, vel vita pretio redimatur, prout sapientes justum invenerint. Si filium vel ancillam confoderit, eidem legi sit obnoxius. Si autem servum vel ancillam confoderit, solvat domino triginta solidos argenti, et bos lapidibus obruatur. — XXII. Si quis foderit aquae puteum vel clausum aperuerit et eum deinde non claudat, compenset omne jumentum quod ibi inciderit, et illud mortuum retineat. — XXIII. Si bos alterius bovem vulneraverit, et ille postea moriatur, vendatur bos ille (vivus), et dividatur pretium, et caro etiam ejus, sicut et mortui, si dominus autem sciverit quod bos

petulcus esset, et illum asservare noluerit, det ei a lumbum bovem illius loco, et ipse omnem carnem (mortui) retineat. — XXIV. Si quis alterius bovem furetur et eum occidat vel vendat, compenset eum duobus et quatuor ovibus unam. Si non habeat quo compenset, ipse vendatur pro pecunia illa. — XXV. Si fur domum alicujus noctu effragat, et ibi occidatur, ille qui eum occidit non sit homicidii reus; si deinde post ortum solis hoc fecerit, sit homicidii reus et tunc ipse moriatur, nisi necessitate impulsus fuerit. Si apud eum, vivum aliquid, quod antea furatus fuerat, inveniat, dupliciter illum compenset. — XXVI. Si quis damnum intulerit alterius vineae, vel agro ejus, vel alicui ejus terrae, compenset, sicut quis illud aestimaverit. — XXVII. Si ignis immisus sit ad comburendam segetem, compenset detrimentum illud iile qui ignem immisit. — XXVIII. Si quis apud amicum deponat pecuniam; si ille eam furetur, dupliciter compenset. Si autem nesciat quis eam furtim subdlexerit excuset se ipsum, quod nullam fraudem in hoc commiserit. Si hoc vivum animal esset, et ipse dixerit quod exercitus illum sumpserit, vel quod a seipso mortuum sit, et testes habeat, non necesse est ut illud compenset. Si autem testes non habeat, et ille ei non credat, tunc juramentum praestet. — XXIX. Si quis feminam non maritatum deceiverit, et cum eo coiverit, compenset ei, et postea eam in uxorem ducat. Si pater feminae illi eam dare noluerit, solvat pecuniam illam pro dote. — XXX. Femina quae consuevit incantatoribus excipere, et magos et sagas, non sinas vivere. — XXXI. — Et si quis rem habeat cum bestia, morte moriatur. — XXXII. Et si quis sacrificium immolaverit praeter Deo soli, morte moriatur. — XXXIII. Advenam et peregrinum ne affligas, quoniam fuistis peregrini in terra Aegypti. — XXXIV. Viduis et orphanis ne noceatis, neque affligatis eos; et horum aliquid feceritis, vociferabunt ad me, et ego illos audiam, et ego vos gladio meo occidam, et ego faciam uxores vestras viduas, et liberos vestros orphanos. — XXXV. Si pecuniam mutuo dederis socio tuo, qui tecum habitare velit, ne praebes te illi exaciorem, neque humilias eum usura tua. — XXXVI. Si quis tantum habeat simplex vestimentum ad se eo operiendum et defendendum, et si illud pignoris loco dederit, ante solis occasum ei reddatur. Si tu ita non feceris, tunc clamabit ad me, et ego ipsum audiam, quoniam ego sum valde misericors. — XXXVII. Ne calumniaris dominum tuum, ne maledicas principi populi tui. — XXXVIII. Decimas tuas et primitias tuas ambulantes et crescentes de Deo. — XXXIX. Omnem carnem quam ferae relinquunt, non edatis, sed detis illam canibus. — XL. Falsi hominis verbum ne cures, nec eum auscultes, neque ipsius juri favens, nec ullum testimonium post eum dicas. — XLI. Ne sequaris populi consilium pravam, et injustitiam amantem discernsum ejus. — XLII. Si offenderis alicujus pecus errans, licet sit adversarii tui, reducas illud ipsi. — XLIII. Judica semper justum iudicium, neque facias aliud jus diviti, aliud pauperi, nec aliud jus amico et aliud inimico facias. — XLIV. Semper evites mendacium. — XLV. Insolemem et innocentem hominem ne affligas unquam. — XLVI. Ne accitis unquam dona, quoniam caecant sapientissime sapientum virorum consilium et verba eorum pervertunt. — XLVII. Peregrinum et extraneum ne patiaris incium ulla aliqua injuria affici. — XLVIII. Ne juretis unquam per deos gentilium, neque propter ullam rem invocetis eos...

Haec sunt leges quas omnipotens Deus ipse loquebatur ad Moysem, et jussit ei ut custodiret. Et postquam unigenitus Dei Filius Deus noster, hoc est Salvator Christus, in orbem terrarum venisset, dicebat quod non venerit praecipua illa violare aut interdicere, sed cum omni bonitate implere, CXXXVIII, 447-451.

Nunc veniamus ad hujus Alfredi regis leges ecclesiasticas; quae referemus decretae sunt et suis aliis civilibus.

Lex de juramentis et vadibus, *ibid.*, 452. — Leges de refugiis ad templa, de violatione vadimonii, de pace ecclesiastica, de sacrilegio, de eo qui monasterium et templum eduxerit, *ibid.*, 453. — Leges de fornicatoribus, de pugnibus, de contractatione monialis, de eo qui monachis nummum concredidit, de sacerdotum pugna, de stupro et de eo qui de aliqua re Deo praestanda pro altero fide jusserit, *ibid.*, 454. — Leges de pugna coram senatore, de violatione pacis in urbe, de terra hereditaria, de solemnitate diei festi, *ibid.*, 455. — Leges de dilectione Dei et pacis Ecclesiae, de negligentibus legem Christi, et paganismum venerantibus, de ornatis male viventibus, de presbyteris falso pronuntiantibus festum vel jejunium, de presbyteris rectis terminalis christiana non perquirentibus, vel baptismum negantibus, de fratribus vel cognatis in una

fornicantibus, de ordinato qui vitam forisfaciat, de reo mortis qui confiteri desiderat sacerdoti, de decimis Dei retentis, et aliis Ecclesiæ restitutionibus, de illis qui mercantiant diebus Dominicis, de operantibus diebus Dominicis, de jejuniis infractis, de diebus in quibus ordalium et iurjurandum prohibeantur, ne die Dominica homo forisfactus occidatur, de sorti-legis, incantatoribus, veneficiis, perjuriis et his similibus, de ordinatis vel alienigenis in aliquo de pecunia vel vita seductis, *ibid.*, 455-458.

ALIONORA, Anglorum regina. — Epistolæ ad Cælestinum III papam, quibus illius opem implorat pro liberatione Richardi regis Anglorum, filii sui, CCVI, 1261.

ALIENOR, Angliæ regina. — Epistola ad Alexandrum III; gratias agit de litteris a summo Pontifice missis, etc., CC, 1362.

ALPHONSUS, rex Portugalliæ. — Epistola ad Lucium II papam. Regnum suum Romanæ Ecclesiæ tributarium constituit, CLXXIX, 935.

ALUREDUS Magnus, Anglorum rex. — Ejus leges eadem sunt ac illæ quæ a nobis describuntur ad articulum, EDCARDUS senior, Anglorum rex, CXXVIII, 459.

AMALRICUS, rex Hierosolymorum. — Epistolæ ad Ludovicum regem Francorum, ut ad Hierosolimam accedat, CLV, 1263.

De religionis statu in urbe Hierosolymitana, CLV, 1267, 1269, 1271, 1274, 1277, 1278.

AMALASUNTHA, regina. — Ipsius laus: « In ipsa est decus regnorum omnium, in ipsa flos honorum. Quidquid fulgorem ab ejus claritate suscipimus, quando non solum parentibus laudem contulit, sed ipsum quoque genus humanitatis ornavit. Quis possit sufficienter edicere quanta pietate, quanto morum pondere decoretur? Discerent profecto nova philosophi, si viverent; et minora libris suis faterentur condita, quam huic cognoscerent attributa. In tractatibus acuta, sed ad loquendum summa moderatione gravissima. Hæc est regalis procul dubio virtus, celerius necessaria sentire, et tardius in verba prorumpere. Nescit enim penitenda loqui, qui profundera prius suo tradidit examini; hinc est quod ejus doctrina mirabilis per multiplices linguas magna ubertate diffunditur; cujus ingenium ita paratum reperitur ad subitum, ut non putetur esse terrenum. In libris Regum regina Austri venisse legitur ad descendam sapientiam Salomonis; hic principes audiant quod sub admiratione cognoscant. Paucis verbis sensus clauditur infinitus, et summa facilitate componitur, quod ab aliis nunc sub longa deliberatione formatur. Beata respublica quæ tantæ domini gubernatione gloriatur. Minus fuit ut generalitas sub libertate serviret; additum est tantis meritis, ut ei subderetur et reverentia principalis. Hoc enim obsequio dignissimæ dominamur. Nam cum tantæ prudentiæ pareo, cunctis virtutibus obsecundo. Sub tali siquidem monitore regni non gravamur, dum si quis fit pro novitate incognitum, fiet nobis et us instructio certissimum ad bonum publicum veritatem non pudet colligere. Agnoscite, principes viri, sapientissimæ esse domine quod in nobis potuerit plus placere. Illam enim aut interrogando melius sentimus, aut ejus imitatione proficimus. Vivite nunc felices, vivite, Deo auxiliante, concordet, et æmulamini gratiam quam regiam cognoscitis tenere concordiam, » LXXIX, 800.

Ejus leges eadem sunt ac leges Theodahadi quem sibi assumpsit socium regni. Vide THEODAHAD, rex.

ANNA, regina Francorum. — Epistola pro gratiis Deo agendis de intercessionem S. Bernardi obienta, CLXXV, 1652.

ARCADIUS imperator. — Constitutio contra Donatistas, XI, 1192. — Epistola ad Innocentium I papam, ut se et Eudociam ab excommunicatione liberet, XX, 635. — Se insontem esse eorum quæ in legatos ipsius aut in Joannem admissa sunt, eorum auctores a se punitos; adeoque relaxet sententiam quæ se cum conjuge a sacris mysteriis arceat, *ibid.*

ATHALARICUS, rex. — Confirmatio senatusconsulti adversus Simoniacos, LXVI, 11. — Scribit senatui urbis sibi gravissimum fuisse quod pontificem elegerint eum quem Theodoricus rex designaverat, LXXIX, 748. — Scribit Albino se præfectum prætorii propter improbitatem præfectura amovisse, et in ejus locum suffecisse Albium, qui summopere prædicatur, *ibid.*, 752. — Remittit ad papam judicium eos qui clerico Romano littem intenderint; qui sanctæ sedis auctoritatem contempserint, eum vult et causa cadere, et decem librarum auri multa pauperibus eroganda puniri, *ibid.*, 757. — Edictum quo protegit curiales ab omni injuria, indicta vexatoribus aut decem librarum auri multa aut corporea pena, *ibid.*, 766. — Constituit ut qui præ annonæ caritate frumenta

abdidissent, illa moderato pretio vendant, *ibid.*, 770. — Relaxat universis possessoribus, defensoribus Syracusanæ civitatis quæ illis præter consuetudinem imposita fuerant, concessa illis facultate qui a censitoribus vexati fuerant apud principem conquerendi, *ibid.*, 774. — Statuit ut edicta a Theodorico pro componendis Siculorum moribus promulgata ita custodiantur, ut sacrilegii reus habeatur quisquis ea violare aliquatenus tentaverit, *ibid.*, 777. — Decreta promulgat in Simoniacos juxta antiqua senatus consulta, *ibid.*, 777. — Jubet ut edictum suum et senatus consulta de eligenda Simonia tabulis marmoreis incidantur, et ante atrium basilicæ Sancti Petri collocentur, *ibid.*, 781. — Edictum contra pervasores bonorum alienorum, contra affligentes titulos nomine publico, contra obtinentes calide et perverse sententiam principum, contra dividentes aliena matrimonia, contra adulteros, contra eos qui duabus uxoribus copulabantur, contra concubinatores et concubinas, contra eos qui terrore donationes extorquebant, contra maleficos, contra homicidas, contra eos qui in una causa secundo a iudicibus ordinariis provocant, contra violatores edictorum tam ipsius quam Theodorici, *ibid.*, 782. — Scribit senatui Urbis se edictum duodecim capitum edidisse, et jubet ut in senatu recitetur, et a præfecto Urbis per triginta dies locis releberrimis proponatur, *ibid.*, 786. — Scribit ad universos iudices provinciarum se sanxisse ut edictum suum per triginta dies in conventibus publicis more solemniter recitetur, *ibid.*, 786... etc. etc. usque ad col. 795.

BALDUINUS, Flandrensium comes. — Epistola ad abbatem Cluniacensem, si confirmat abbatem Sancti Bertini, CCXVI, 815.

BALDWINUS, Constantinopolitanus imperator. — Litteræ de pace facia inter comitem Baldwinum et illud de Tornaci, CCIX, 915. — Leges de homicidio, *ibid.*, 915. — Leges de successione et aliis rebus, *ibid.*, 919. — Epistola ad Innocentium III papam, de capta urbe Constantinopol. et ipsius ad dignitatem imperialem elevatione, *ibid.*, 927. — De rebus gestis ab exercitu cruce signatorum, et de expugnatione Juderæ, *ibid.*, 927. — Epistola ad Cameracensem, Atrebatensem, Morinensem, et Tornacensem episcopos, conceptam spem de terræ Sanctæ recuperatione significat, rogatque ut nobiles ad transfretandum exhortentur, *ibid.*, 927.

BLANCSFORT (B. de), magister militum templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem: spes optima concipitur de progressionem successuum in urbe Hierosolymitana et in vicinitate jam capta, CLV, 1269, 1272.

CANUTUS, Anglor. rex. — Lex de Deo, religione et rege debite colendis, CLI, 1171. — Lex de pace Dei, regis et Ecclesiarum, *ibid.*, 1171. — Lex de multa pro dignitate Ecclesiæ conferenda, *ibid.*, 1171. — Lex de reverentia sacerdotibus præstanda, *ibid.*, 1172. — Lex de purgatione ordinatorum, *ibid.*, 1172. — Exhortatio ad ecclesiasticos ut sancte vivant, *ibid.*, 1173. — Lex de conjugii prohibitis, *ibid.*, 1173. — Lex de decimis reddendis, *ibid.*, 1174. — Lex de nummo Romano, *ibid.*, 1174. — Lex de primitiis seminum, *ibid.*, 1174. — Lex de decimis ad Ecclesiam pertinentibus, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia pro lucernis, *ibid.*, 1174. — Lex de pecunia quæ dicitur symbolum animæ, et de sepultura, CLI, 1174. — Lex de Dei iuribus, festis et jejuniis conservandis, *ibid.*, 1174. — Lex de die Dominico, *ibid.*, 1175. — Lex de jejuniis, *ibid.*, 1175. — Lex de temporibus iustitiæ, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad confessionem et penitentiam, *ibid.*, 1175. — Pia exhortatio ad eucharistiam et probitatem, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad fidelitatem erga dominos, *ibid.*, 1176. — Pia exhortatio ad Deum pie colendum, *ibid.*, 1176. — Ut omnes Orationem Dominicam et Symbolum calleant, *ibid.*, 1176. — Ut exitibus fugiant, *ibid.*, 1176. — Ut stuprum precipue fugiant et caveant sibi de tremendo iudicio, *ibid.*, 1177. — Ut episcopi et sacerdotes fide obeant officio, *ibid.*, 1177. — De iustitia offerenda, *ibid.*, 1177. — De misericordia exhibenda in iudicio, *ibid.*, 1177. — De Christiano non vendendo extra regnum, *ibid.*, 1178. — De sagis, sortilegis ejiciendis, etc., *ibid.*, 1178. — De gentiliis superstitionibus abolendis, *ibid.*, 1178. — De homicidiis, pejerantibus et mactantibus, *ibid.*, 1178. — Quod peccatum turpius sit in diebus et locis sacris, et majores magis sunt peccandi, *ibid.*, 1178. — De ministrum altaris occidente, *ibid.*, 1178. — Ut rex sit ordinatus et alienigenis patronus, *ibid.*, 1178. — De ministro altaris homicida, *ibid.*, 1178. — De ordinatum vinciente aut verberante, *ibid.*, 1179. — De ordinato capitis reo, *ibid.*, 1179. — De reo confessorium petente, *ibid.*, 1179. — De die Dominici et festis observandis, *ibid.*, 1179. — De jejuniis violantibus, *ibid.*, 1179. — Ut Quadragesima et festa non temerentur, *ibid.*, 1179. — De ecclesiæ debita vi delinente, *ibid.*, 1179. — De sacrum ordinem

violante, *ibid.*, 1180. — De adulterio, *ibid.* — De incestuosis, *ibid.* — De viduam violante, *ibid.* — De uxoris adulteræ pena gravi, *ibid.* — De uxorato fornicante sut concubinam habente, *ibid.* — Ut alienigenæ illudinosi ejiciantur, *ibid.* — Ut homicida in purgatione cadens episcopo tradatur, *ibid.* — De eo qui excommunicatum vel ut exlegatum custodierit, *ibid.* — De misericordia exhibenda, *ibid.*

CARULOMANNUS, princeps. — Capitulare anni 742, XVI, 1501. — Capitulare Liffiense anni 745, XCV, 1505. — Præceptum quo monasterii Sancti Dionysii immunitates et a teloneis exemptionem omnibus ad festivitatem sive ad mercatum S. Dionysii concurrentibus confirmat, XCVI, 1572. — Præceptum de immunitate Ecclesiæ Argentoili, *ibid.*, 1575. — Quædam alia sunt præcepta varia privilegia confirmantia, *ibid.*, 1576.

CARULOMANNUS, majordomus. — Placitum quo villam Leiberuan cum appenditiis monasteriis Stabulensi et Malmundariensi ab avo suo donatum et deinde injuste ablatum restituit, LXXXVIII, 1510.

CAROLUS MAGNUS, imperator. — Capitulare generale, an. 769-771, XCVII, 121. — Capitulare de banno dominico, an. 772, *ibid.*, 125. — Capitulare, an. 779, *ibid.* — Capitulare episcoporum, an. 779, *ibid.*, 779. — Capitulare Manuanum, an. 781, *ibid.*, 135. — Capitulare Longobardicum, an. 782, *ibid.*, 137. — Capitulare generale, an. 785, *ibid.*, 139. — Capitulare Sadebrunnense, an. 785, *ibid.*, 143. — Capitulare Longobardicum, an. 786, *ibid.*, 147. — Encyclica de litteris colendis, *ibid.*, 149. — Capitulare ecclesiasticum, an. 783, *ibid.* — Capitulare monasticum, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare generale, an. 789, *ibid.*, 185. — Capitulare Franco urtense, an. 794, *ibid.*, 191. — Capitulare Saxonium, an. 797, *ibid.*, 199. — Statuta Rhispacensis et Frisingensis, an. 799, *ibid.*, 205. — Statuta Saltsburgensis, an. 799, *ibid.*, 207. — Edictum pro episcopis, an. 800, *ibid.*, 209. — Capitulum pro pagu Cenomanico, an. 800, *ibid.* — Capitulare Ticiense, an. 801, *ibid.*, 211. — Capitulare Aquisgranense, an. 801, *ibid.*, 217. — Mandatum de Saxonibus obsidibus imperatori Moguntie presentandis, *ibid.*, 221. — Capitulare Aquisgranense, an. 802, *ibid.* — Capitula missis dominicis data, an. 802, *ibid.*, 251. — Capitula excerpta, an. 802, *ibid.*, 257. — Capitulare Longobardicum, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare generale Aquense, an. 802, *ibid.*, 245. — Capitulare Longobardicum duplex, an. 803, *ibid.*, 251. — Capitula quæ in lege Salica mittenda sunt, *ibid.*, 255. — Capitula minora, *ibid.*, 259. — Capitulare Longobardicum, *ibid.*, 261. — Capitula quæ in lege Ripuaria mittenda sunt, *ibid.*, 265. — Capitulare de exercitu promovendo, *ibid.*, 265. — Capitula alia addenda, *ibid.*, 267. — Capitula missa eadem data, *ibid.*, 269. — Capitula a missis dominicis editis, *ibid.*, 269. — Capitulare ad Salz, an. 803, *ibid.*, 271. — Capitulare metropolitani cujusdam in synodo, *ibid.*, 275. — Capitula data presbyteris, *ibid.* — Capitula legi Bajuvariorum addita, an. 803, *ibid.*, 277. — Capitulare Bajuvaricum, an. 803, *ibid.* — Capitulare de latronibus, an. 804, *ibid.*, 279. — Capitula ecclesiastica, an. 804, *ibid.* — Capitulare Aquisgranense, an. 805, *ibid.*, 281. — Capitulare duplex in Theodouis villa, an. 805, *ibid.* — Capitula missorum dominicalium, an. 806, *ibid.*, 291. — Capitula presbyterorum, *ibid.*, 293. — Capitulare duplex ad Niuamag, an. 806, *ibid.*, 301. — Encyclica de placito generali habendo, *ibid.*, 305. — Capitulare Aquense, an. 806, *ibid.* — Capitula excerpta de canone, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 806, *ibid.*, 307. — Capitulare Aquense, an. 807, *ibid.* — Epistola ad Pippinum regem Italæ, *ibid.*, 309. — Capitulare Ingelheimense, an. 807, *ibid.*, 309. — Capitulare Noviomagense duplex, an. 808, *ibid.*, 311. — Capitulare Longobardicum, an. 808, *ibid.*, 315. — Capitulare Aquisgranense, an. 808, *ibid.*, 315. — Capitulare Aquisgranense, an. 809, *ibid.* — Capitulare Longobardicum, an. 809, *ibid.*, 319. — Capitulare de disciplina palatii Aquisgran., an. 809, *ibid.* — Capitulare de moneta, *ibid.*, 321. — Capitulare ecclesiasticum, an. 809, *ibid.*, 325. — Capitula de presbyteris, *ibid.*, 325. — Capitulare Aquisgranense, an. 810, *ibid.* — Capitulare de instructione missorum, *ibid.*, 327. — Encyclica de jejuniis generalibus, *ibid.*, 329. — Capitulare duplex Aquisgran., an. 811, *ibid.* — Capitulare de expeditione exercituum, an. 811, *ibid.*, 335. — Capitulare de exercitiis, an. 811, *ibid.* — Encyclica ad archiepiscopos de doctrina, *ibid.*, 335. — Capitulare Bononiense, *ibid.* — Capitulare Aquisgranense, an. 812, *ibid.*, 357. — Beneficiorum fsecorumque regali formula, *ibid.*, 359. — Capitulare de villis imperialibus, an. 812, *ibid.*, 349. — Capitulare Aquisgranense, an. 813, *ibid.*, 359. — Capitula Longobardica, an. 815, *ibid.*, 365. — Capitula de

Judeis, an. 814, *ibid.*, 369. — Varia alia capitula, *ibid.*, 505, 675. — Decretum de scholis Osnabrugensis Ecclesiæ, XCVIII, 995. — Epistola ad subiectos, de Homillario Pauli diaconi, monachi, Casimensis, *ibid.*, 896. — Presbyterum accusatum mittit in patriam, ut ibi ab episcopo suo judicetur, *ibid.*, 910. — Epistola ad quique episcopos, de gratia septiformis Spiritus, *ibid.*, 914. — Epistola ad Garibaldum Leodiensem episcopum, de cura quam instruendis populis præcipue ante baptismum adhibere debent pastores, *ibid.*, 917. — Epist. ad eund. jejunium pro necessitatibus publicis, maxime pro fame, peste, et bello indicitur, *ibid.*, 918. — Mittit in Britanniam concilium Nicænum, *ibid.*, 937. — Quomodo vel qualiter unusquisque Dei sacerdos plebem sibi a Deo commissam instruat, prædicet, atque gubernet, *ibid.*, 940. — De omni sancti mysterio baptismatis quo ordine debeamus celebrare, *ibid.* — De scrutinio ecclesiastico, cur scrutinium sit, et quo tempore, et quid est scrutinium, *ibid.* — Capitulare de imaginibus contra Constantium VII imperat. Constantinopolit. et Irenæ matris decretum, et synodum Nicænam II, pseudoseptimam œcumenicam seu universalem; compositum et publicatum in concilio Francorfordiensi et Adriano papæ missum anno Domini, 794. — Appendix ad hoc capitulare, complectens, Epistolam Adriani papæ ad Carolum de imaginibus, qua constanter illi qui synodum Nicænam II oppugnant et conventum Parinensem de imaginibus, apud Parisiam, habitum an. Christi, 824, *ibid.*, 1247. — Quod assensu Romana catholica et apostolica Ecclesia ceteris Ecclesiis prælata, pro causis fidei, cum questio surgit, omnino sit consulenda, *ibid.*, 1019. — De ecclesiastica cura Caroli Magni, *ibid.*, 1571.

CAROLUS, Majordomus. — Epistola ad Gregorium II papam, de suscepto in tuitionem ac defensionem episcopo Bonifacio, LXXXIX, 503.

CHILDEBERTUS, rex Francorum. — Constitutio de abolendis reliquiis idololatriæ et de sacrorum dierum festivitibus caste celebrandis, LXXII, 1121.

CHILPERICUS II, rex Francorum. — Placitum quo terra sita in superiore Raciro preposito monasterii S. Dionysii asseritur, LXXXVIII, 1119.

CHUOMADUS II, imperator. — Edictum de mancipiis ecclesiarum, CLI, 1059. — Capitula de beneficiis, simul et edictum, *ibid.*, 1041, 1042. — Rescriptum de lege Romana, *ibid.*, 1044. — Litteræ ad cives Cremonenses, ut episcopo Cremonensi de quibusdam querelis satisfacerent, *ibid.*, 1059.

CLODOVEUS III, rex Francorum. — Placitum de lite inter Chaimonem abbatem Sancti Dionysii, et Ermenozadum abbatem qui vadimonium deseruerat, LXXXVIII, 1081. — Placitum in quo monasterium Lemausum asserit monasterio Sancti Vincentii seu S. Germani, *ibid.*, 1099. — Placitum quo adjudicat Sancto Dionysio teloneum integrum nudinarum quæ de vico S. Dionysii translatæ fuerant Parisios inter S. Laurentii et S. Martini basilicas, *ibid.*, 1108. — Placitum quo Cadolaci farinarium S. Dionysii monasterio asseritur, *ibid.*, 1110.

CLOTARIUS II, rex Francorum. — Constitutio generalis, LXXII, 1119.

Decretio de servis et asilis.

Decretum est, ut quia in vigiliis constitutas nocturnos fures non caperent, eo quod per diversas intercedente conclusio, scelera prætermittenda custodias exercerent, centenas fieri. In qua centena siquid deperierit, capitale qui perdiderat recipiat, et latro inæquatur. Vel si in alterius centena appareat, et adhuc admoniti, si neglexerint, quinos sol. condemnentur. Capitale tamen qui perdidit, a centena illa accipiat absque dubio, hoc est, de secunda vel tertia custodia. — Si vestigium comprobatur latronis, tamen præsentia nihil longe multando, aut si persequens latronem suum comprehenderit, integrum sibi compositionem accipiat. — Quod si in truste inventur, medietatem compositionis trustis acquirat et capitale exigat a latrone. — Si quis in domo alterius, ubi clavis est, furtum invenerit, dominus domus de vita componat. — Si quis cum furto capitur, antedictæ subiacet legi. — Si de suspicionibus inculpatur, ad fortem veniat. — Si mala forte priserit, latro tamen ad utramque partem sint ternas personas electas, ne conclusus fieri possit. — De servis ecclesiæ aut fisci vel cujuslibet, quicumque inculpatur, ad fortem veniat, aut ad plebium promoveatur, aut ipse precius a domino reformetur, nam probari periculo subiacebant. — Si quis cujuslibet de potentioribus servis qui per diversa possident, de crimine habetur suspectus, domino secretis cum testibus coaditatur, ut intra viginti noctes ipsum ante iudicem

debeat presentare. Quod si in statutum tempus inter-
cedente concudio non fuerit, dominus status sui juxta
modum culpæ inter fredum et fidum compensabitur. —
Si servus ante admonitum dominum defuerit, capitale
dominus restituit et de servo faciat cessionem, et cum
inventus fuerit, detur in vindictam. Si quis occulte
de re sibi furata a quolibet latrone compositionem acce-
perit, utraque latronis culpa subiaceat. Fur tamen judicii
præsentetur, LXXX, 450.

Ut continuo capitale ei qui perdidit reformare fe-
stinet, et latronem perquirat. Quem si in traste perinve-
nerint, medietatem sibi vindicat vel delaturam. Si fuerit
de facultate latronis, et qui damnum pertulit, satiatur.
Nam si persequens latronem ceperit, integram sibi com-
positionem simul et solutionem, vel quidquid dispendii
fuerit, revocavit; frepus tamen judicii, in cuius pago est,
reservetur. — Nullus latronem vel quem ibet culpabilem
sicut summis episcopis convenit, de atrio ecclesiæ tra-
here præsumat. Quod si sunt ecclesiæ quibus atria clausa
non sint, ab utraque parte parietum terræ spatium, ar-
peanis pro atrio observetur. — Nullus confugiens foris
ante dicta loca pro operarum cupiditate se dicat exire.
Quod si fecerint, et capti fuerint, ad dignum sibi sup-
plicium condemnentur. — Quod si cujuslibet servus de-
sartus summa dominum ad ecclesias confugerit, et ibi
primus dominus ejus advenierit, contentio exoneratur;
reddatur furtum, ut se de pretio redimat. — Si quis ad
vestigium minandum vel latronem persequendum admo-
nitus venire noluerit, quinque solidis condemnatur. —
Ea quæ in Dei nomine pacis tenore constitutimus, in per-
petuum volumus custodiri. — Hoc statuente, ut si quis
ex iudicibus hoc decretum violare præsumperit, vitæ
periculum subiacere cognoscat. — Ut episcopo decedente,
in loco ipsius qui a metropolitano ordinari debet cum
provincialibus a clero et populo eligatur, et si persona
condigna fuerit, per ordinationem principis ordinetur;
vel certe si de palatio eligatur, per meritum personæ et
doctrinæ ordinetur. — Ut nullus episcoporum, se vivente,
eligat successorem; sed tunc alius ei substituitur, cum
taliter afficeretur ut Ecclesiam suam nec clerum regere
possit. Itemque ut nullus, vivente episcopo, adoptare
licum ejus præsumat. Quod si petierit, ei minime tribuatur. —
Si quis clericus, qui libet honore munitus, con-
tempto episcopo suo, vel prætermissio, ad principem aut
ad potentiores quasque personas ambulare vel sibi pa-
trocinium elegerit expetendum, non recipiatur, præter
si pro venia videtur expetere; et si pro qualibet causa
principem expetierit et cum ipsius principis epistola ad
episcopum suum fuerit reversa, excusatus recipiatur.
Is qui ipsum, post admonitionem pontificis sui retinere
præsumperit, sancta communione privetur. — Ut nullus
iudicum de quolibet ordine clericus de civilibus causis,
præter criminalia negotia, per se distringere aut damnum
præsumat, nisi convincitur manifestus, excepto presby-
tero aut diacono. Qui vero convicti fuerint de crimine
capitali, juxta canones distringantur, et cum pontificibus
examineantur. — Quod si causa inter personam publicam
et homines ecclesiæ steterit, pariter ab utraque parte
propositi. Ecclesiarum et iudex publicus in audientia pu-
blica positi ea debeant iudicare. — Cuiusque defunctio,
si intestatus decederit, propinqui absque contrarietate
iudicium in ejus facultate juxta legem succedant. — Li-
bertes cujuscumque ingeniorum a sacerdotibus, juxta
textus chartarum, ingenuitatis suæ defensandos, nec
absque presentia episcopi aut propositi Ecclesiæ esse
iudicandos vel ad publicum revocandos. — Ut ubicunque
census novus impie additus est et a populo reclamatur,
juxta inquisitionem misericorditer emendetur. — De teloneis,
ut per ea loca debeat exigi, vel de speciebus ipsius
de quibus præcedentium principum tempore, id est,
usque ad transitum bonæ memoriæ domnorum parentum
nostrorum..... est exactum. — Judent super Christianos
actiones publicas agere non debeant. Quare qui se qua-
satione ordinarum sociare præsumperit, severissimam legem
ex canonica incurrit sententia. — Ut pax et disciplina in
regno nostro sit, Christo propitiante, perpetua rebellio
vel insolentia maiorum hominum severissime reprimatur,
LXXX, 451, 453.

Ut nullus juxta de aliis provinciis aut regionibus in
aliis loca ordinetur; ut si aliquid mali de quibuslibet
conditionibus perperraverit, de suis propriis rebus
exinde quod male abstulerit juxta legis ordinem debeat
restituere. — Quidquid parentes nostri anteriores prin-
cipes vel nos per justitiam visi sumus concessisse et
confirmasse, in omnibus debeat confirmari. — Et quan-
tus de fidelibus ac leodibus, suam fidem servando de-
monio legitimo, interregno faciente, visus est perdidisse,
generaliter absque aliquo incommodo de rebus sibi juxta

debitis præcepimus revestiri. Puellas et viduas religiosas
aut sanctimoniales quæ se deo voverunt, tam quæ in
propriis domibus resident, quam quæ in monasteriis po-
sitas sunt, nullus nec per præceptum nostrum compellat,
nec trahere, nec sibi in conjugio sociare penitus præsu-
mat. Et si quis exinde præceptum elicerit, nullum sor-
titiur effectum. Et si quicumque aut per virtutem aut
per quemlibet ordinem ipsos detrahare, aut sibi in con-
jugium præsumperit sociare, capitali sententia feriatur,
sit si in ecclesia conjugium fecerint, et illa rapta aut
rapienda in hoc consentire videbitur, sequestrati ab in-
vicem in exilio deportentur, et facultates eorum propin-
quis hæredibus sociantur. Episcopi vero vel potentes,
qui in aliis possident regionibus, iudices vel missos di-
scussores de aliis provinciis non instituant, nisi de loco,
qui justitiam percipiant et aliis reddant. — Agentes in-
tur episcoporum aut potentum per potestatem nullius
rei collecta solatio nec suferant, nec cujuscumque con-
temptum per se facere non præsumant. Porcarii fiscales
in silvas ecclesiarum aut privatorum absque volensie
possessoris in silvas eorum ingredi non præsumant. —
Neque ingenius, neque servus qui cum furto non depren-
duntur, a iudicibus aut ad quemcumque interfici non
debeat inauditus. — Et quando quidem pastio non fuerit,
unde porci non debeant saginari, cellariis in publico
non exigatur. — Quicumque vero hanc deliberationem,
quam cum pontificibus vel tam magnis viris optimis
aut fidelibus nostris in synodali concilio instituit, tem-
erare præsumperit, in ipsum capitali sententia iudi-
cetur, qualiter alii non debeant similia perpetrare.
Quam auctoritatem vel edictum perpetuis temporibus
valitum manus nostræ subscriptionibus decrevimus
roborandum quoddam aliud præceptum speciale pro mo-
nasterio Sancti Dionysii, LXXX, 454.

Lex de missis directis pro regnum, ut populos pacem
et justitiam habeat, de raptoribus, de prædatoribus,
de latronibus et aliis malefactoribus et de omnibus justitiis.
— Ut ubi missatici simul venerint, missi simul veniant,
et si de uno regno in aliud aut de uno massata in aliud
fegerint, simul eos constringant; ut ubicunque fuerint,
illuc indicibus transmittantur, ut comes illos destruat,
aut cum alode, aut per quodcumque potest, ad illos ve-
niat et emendet ubi malum fecit. — Ut missis commenda-
tur, ut faciant justitias, et si non fecerint quod ipsi
pergere debeatis; ut si necessitas alicui fuerit, omnes
sint parati quomodo invicem vos adjuvetis, CXXXVIII,
509.

Nunc volumus vos caros reddere de nostra conjunctione,
quia Christo propitio, aiebat Notarius serenissimus im-
perator, secundum Deum ad salutem sanctæ Dei Ecclesiæ,
nostramque ac vestram communem utilitatem et neces-
sitate indissolubili corde et opere conjungere vos
volumus, ut unum simus in Christo, et vos unum sis
nobiscum. Sapiatis quia legem, qualem antecessores no-
stri, hoc est pater et avus noster, vestris antecessoribus
concesserunt et servaverunt nos similiter vobis perdonamus
et inviolabiliter atque incorrupte et presentibus
et futuris temporibus, per omnia volumus observare,
CXXXVIII, 509, 606.

Conventus apud Sanctum Quatinum, CXXXVIII, 611.
— Conventus in synodo Melsensi, *ibid.*, 613. — Con-
ventus apud Saponarias, *ibid.*, 618. — Decreta in synodo
Aquisgranensi, *ibid.*, 615, 616. — Decreta in conventu
habitu in basilica Sancti Castoris apud Confluentes, *ibid.*,
619. — Decreta in conventu ad Sabonarias constituta,
ibid., 621.

CONRADUS imperator. — Epistola ad Eugenium, Vi-
baldi abbatis absentis et resistentis electionem in abbatem
Corbelensem, atque unionem Remensis et Vindoboni
et Corbelensem monasterium petit confirmari, CXXX, 1611.
— Significat Eugenius papa Henricum filium suum com-
muni principum acclamatione, in regem Romanorum ele-
ctum, seque assumpta cruce accingere ad expeditionem
Hierosolymitanam, *ibid.*, 1616.

Epistola ad Eugenium papam: Ut prepositum Ita-
liensem Theobaldum suo capellano canonico electo conferre
dignetur, CLXXX, 1625, 1626. — Ut Arnoldum Coloniensem
archiepiscopum benigne suscipiat, ac suo sedis resiste-
ntem remittat. — Ratisbonensem episcopum Hierosolymitanam
templarem ipsi commendat, *ibid.*, 1625. — Mittit
ad eum legatos, rogatque Eilulfum abbatem monasterii
Herbacensis ab eo confirmari, et Ortonem clericum abso-
lvi. — Petrum Capranum archiepiscopum, cuius op-
erantiam recuperaverat, ei commendat, *ibid.*, 1627. —
Mittit ad eum oratorem magistrum Henricum, curæ sue
notarium, *ibid.*, 1628. — Ut Hermannus Trajectensem
episcopum electionem confirmet et comitem de Aza ab ei
communicatione absolvat, *ibid.*, 1630. — De electione

Arnoldi archiepiscopi Coloniensis, quam petit confirmari, *ibid.*, 1631. — Expeditionem Italicam pro utilitate Ecclesiae se parare significat; commendatque Bremensem archiepiscopum et Wibalduum abbatem, *ibid.*, 1633.

CONSTANS, imperator. — Quod foverit partes Athanasii, *LXIX.*, 939. — Quod frater pro fide moverit, *ibid.*, 967.

CONSTANTINUS MAGNUS, imper. — Decreta de revelationibus, appellationibus et penis earum, et consulationibus, ad Claudium Plantianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *VIII.*, 95. — Decretum de executoribus; ad universos provinciales, *ibid.*, 94. — Decret. de petitionibus et ultro datis, ad populum, *ibid.*. — Decret. de censu et ascriptione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 95. — Decret. de actoribus et procuratoribus et conductoribus rei privatae, et interpretatio, ad Philippum vicarium Urbis, *ibid.*, 95, 96. — Decret. de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Emiliun praeclarum rerum rationalem, *ibid.*, 97. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium praepositum Urbis, *ibid.*. — Decret. de censu sive ascriptione, et interpretatio, ad Eusebium praesidem Lyciae et Pamphyliæ, *ibid.*, 98. — Decret. de testimoniali ex-tribunus et protectoribus ad Rufinum praetorij praefectum, *ibid.*, 99. — Decret. de officio praeconsulis et legati, ad Emilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de annona et tributis, ad Proclum tribunum et ad Emilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de exactionibus, ad Emilianum, Africae praecons., *ibid.*, 101. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*. — Decret. de penis, et interpretatio, ad Cautinum, *ibid.*, 102. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Cautinum, *ibid.*, 103. — Decret. de his quorum appellationes non recipiantur, et interpretatio, ad Cautinum, *ibid.*, 104. — Edictum pro religiosis libertate, ex Eusebii Historia ecclesiastica, *x.*, 8, *ibid.*, 106. — Decret. ad legem Juliam majestatis, ad Maximum Urbis praefectum, *ibid.*, 109. — Decret. de curatorialibus Kalendarum et fidei iurisdictionibus eorum ad Lorium Verinum, *ibid.*, 110. — Decret. de dilationibus, et interpretatio, ad Ursu vicarium, *ibid.*, 112. — Decret. de Naviculariis, ad Volusianum, *ibid.*. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, *ibid.*, 113. — Decret. de libertate in matrimonii contrahendis et de honestate mulierum, et interpretatio, ad Probum, *ibid.*. — Decret. de ingenuis qui tempore tyranni servierunt, et interpretatio, ad Volusianum, *ibid.*, 114. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad palatinos bene meritos, *ibid.*, 115. — Decret. de concussionibus ad octorem sive apparitorum ad Emilianum Africae praeconsulem, *ibid.*. — Decret. de advocato fisci, et interpretatio, ad Emilianum Africae praecons., *ibid.*, 116. — Decret. de diversis rescriptis, ad Antiochum praefectum Vigilium, *ibid.*, 117. — Decret. de longi temporis praescriptione quae pro libertate et non adversus libertatem opponitur; ad Dionysium vicariam praefecturam agentem, *ibid.*. — Decret. de acquirenda et requirenda possessione ad Maternum, *ibid.*. — Decret. de cursu publico angariis et parangariis, ad Constantinum, *ibid.*. — Decret. de his quorum appellationes non debent recipi, ad Volusianum Urbis praefectum, *ibid.*, 118. — Decret. de diversis officiis et apparitoribus et probatoribus eorum, ad Versenulum Fortunatum consularem aquarum, *ibid.*. — Decret. si petitionis socius sine haerede defecerit, et interpretatio, ad Mardonium Caesarem sacri Palatii, *ibid.*, 119. — Decreta de penis, ad Emelium, de thesauris, ad rationales; de cohortibus, principibus corniculariis et primi palatii, ad Constantinum palatii praefectum, *ibid.*, 119, 120. — Decretum de alimentis quas inopes parentes de publico petere debent, ad Ablavium, *ibid.*, 121. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum, praefectum annonae, *ibid.*. — Decret. de pignoribus, et interpretatio, ad universos provinciales, *ibid.*, 122. — Decret. de maternis bonis, et materni generis, et cretione sublata, et interpretatio, ad consules, praetores, tribunos plebis et senatus, *ibid.*, 123. — Decret. de lege Fabia, et interpretatio, ad Domitium Celsum, *ibid.*, 126. — Decret. de officio rectoris provinciae, ad Rufinum Octavianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 127. — Decret. de diversis re-scriptis, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 128. — Decret. de appellationibus, ad Proclum Africae praeconsulem; de ere fisci, ad populum, de censuariis et dendrophoris ad Evagrium; de decurionibus, ad Crispinum, *ibid.*, 129. — Decret. de Iudeis, ocellicis et samaritanis, ad Evagrium, *ibid.*, 130. — Decret. de frumento Carthaginiensi, ad Cautinum Africae praeconsul.; de appellationibus, ad Amabilianum annonae Africae praefectum, *ibid.*, 131. — Decretum de fundis emphyteuticis et eorum conductoribus, *ibid.*, 132. — Decret. de longi temporis praescriptione, ad Rufinum Urbis praefectum, *ibid.*. — Decret. de officio

judicium omnium, et interpretatio, ad Domitium Celsum vicarium, *ibid.*. — Decret. de lege Cornelia de falso, et interpretatio, ad Mechillum Hilarianum correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 135. — Decret. de decurionibus, ad Mechillum Hilarianum Eucan. et Brittior. correct., *ibid.*, 134. — Decret. de administratione et periculo tutorum et curatorum, et interpretatio, ad Maximum, praefectum Urbis, *ibid.*, 133. — Decret. de donationibus, et interpretatio, ad Maximum, praefectum Urbis, *ibid.*, 135, 140. — Decret. de temporum cursu et reparationibus denuntiationum, et interpretatio, ad Julianum praesidem Tarraconens., *ibid.*, 141. — Decret. de cursu publico, ad Tatianum, *ibid.*. — Decret. de appellationibus, ad Petronium, de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Septimum Bassum, Urbis praefectum, *ibid.*, 142, 143. — Decret. de decurionibus, ad Octavianum, comitem Hispaniarum, de Julia majestatis, ad Bassum, Urbis praefectum; de his qui se deferunt, ad rationales Hispaniarum, *ibid.*, 144, 145, 146. — Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Cautinum, Africae praeconsulem, *ibid.*, 146. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis praefectum; de Caesarianis, de principibus, de murilegulis et gynaeceis, et monetariis, et bastagariis, et decurionibus, ad Bithynon, *ibid.*, 147. — Decret. si quis solidi circulum exteriore incidit, vel adulteratum in vendendo subiecit, et interpretatio, ad Leontium, *ibid.*, 149. — Decret. de servis fugitiis, ad Valerianum; ubi seniores vel clarissimi civitum vel criminaliter conveniantur, ad Octavianum comitem Hispaniarum; de usuris, ad populum; de veteranis, ad Florianum; de parricidio, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africae; ubi causae fiscales, vel divinae domus, ad Bulephorum rationalem summam rei; de accusationibus, ad Januarium; de maleficiis et mathematicis et ceteris similibus, ad Maximum, *ibid.*, 150, 153. — Decret. de denuntiatione vel editione, et interpretatio, ad Symmachum, *ibid.*, 151. — Decret. de finis miliarium, apparitorum et veteranorum, ad Oplavianum, de relationibus, ad Proclum praefectum annonae; de bonis vacantibus, ad Priscum rationalem; de falsa moneta, ad Verinum, *ibid.*, 155. — Decret. de famosis libellis, et interpretatio, ad Verinum vicarium Africae, *ibid.*, 157. — Decret. de appellationibus, ad Bassum, Urbis praefectum, *ibid.*. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Lucium Africae vicarium, *ibid.*, 158. — Decret. de privilegiis, ad Rufinum palatii praefectum; de linere muniendo, ad Proclum Africae praeconsulem; de emendatione servorum, ad Bassum; de pactis et transactionibus, et interpretatio, ad Rufinum palatii praefectum; de maleficiis, ad populum; de iure fisci et interpretatio, ad Severum rationalem Africae, *ibid.*, 159, 162. — Decret. de naviculariis, ad Amabilianum annonae praefectum; de iure fisci, ad provinciales; de numerariis, actuariis, ad Leontium; de appellationibus, ad Severum; de sine censu vel reliquis fundum comparari non posse, ad Antonium Marcellinum, praesidem provinciae Lugdunens. primae; de decurionibus, ad Patroclum, *ibid.*, 163-166. — Decret. de his qui a non domino manus iniungunt, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 167. — Decret. de maternis bonis, et interpretatio, ad Iulium Severum, *ibid.*, 169. — Decret. de dolo malo, et interpretatio, ad Symmachum, *ibid.*, 170. — Decret. de privilegiis eorum qui in sacro palatio militaverunt, ad Proclum, Africae praeconsulem; de contrahenda emptione, et interpretatio, ad Proclum, annonae praefectum, *ibid.*, 175. — Decret. de pistollibus et estabolenisibus, ad Proclum, annonae praefect.; de extraordinariis sive sordidis muneribus, ad Cautinum praeconsulem, *ibid.*, 174. — Decret. ad legem Juliam de vi publica et privata, et interpretatio, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 174. — Decret. de donationibus, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 176. — Decret. de tutoribus et curatoribus curandis, et interpretatio, ad Bassum, urbis praefect., *ibid.*, 176. — Decretum de sponsalibus, et interpretatio, ad Maximum, urbis praefect., *ibid.*, 177. — Decret. de episcopis, et interpretatio, ad Octavianum, correctorem Lucaniae et Brittiorum, *ibid.*, 180. — Decret. de officio rectoris provinciae, ad Felicem, praesul. Corsicae; de temporum cursu, ad eundem; de postulando, ad Antiochum, Vigilium praefect.; de exactionibus, ad Pacatianum vicarium Britanniarum, *ibid.*, 181. Decret. de abolitionibus, et interpretatio, ad Januarium, urbis praefectum, *ibid.*, 185. — Decret. de petitionibus, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 181. Decret. de bonis decurionum, et interpretatio, ad Rufinum, praefect. palat., *ibid.*, 183. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Crepereum Donatianum, *ibid.*, 183. — Decret. de officio praeconsulis et legati, ad Proclum praeconsul.; de re iudicata, ad eundem; de procuratoribus, ad Bassum, urbis

præf. et si ex pluribus tutoribus vel curatoribus omnes vel unus agere pro minore vel conveniri possint, *ibid.*, 186. — Decret. de commissoria rescindenda, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 188. — Decret. de infirmis penis caribus et orbitalis, ad populum, *ibid.*, 189. — Decretum de exactionibus, ad populum; de operibus publicis, ad Flavianum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Edictum; de famosis libellis, ad Elianum proconsul. Africæ; de veteranis...; de prætoribus et quæstoribus, ad Elianum, Urbis præf., *ibid.*, 189. — Decret. de raptu virginum vel viduarum, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 194. — Decret. si quis pupillam tutor corruperit, et interpretatio, ad Bassum, Italici vicarium, *ibid.*, 197. — Decret. de iure fisci, ad Deme-trium Dracontium, magistrum privatorum rei Africæ; de custodia reorum, ad Florentium rationalem; de appellationibus, ad Crispinum; de clericis, ad Bassum, palatii præf., *ibid.*, 198. — Decret. de erroribus advocatorum, et interpretatio, ad Furium Felicem, *ibid.*, 200. — Decret. de metallis et metallariis, ad Maximum, rationalem Africæ; de officio proconsulis et legati, ad Elianum, Africæ proconsul; de veteranis, ad universos veteranos; de famosis libellis, ad Januarius, agentem vicarium præfecturam; de paganis, sacrificiis et templis, ad Maximum; de castris omnium palatinorum peculo, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 200. — Decretum de iudiciis, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 203. — Decret. de appellationibus, ad Maximum; de honorariis codicillis, ad Severum, Urbis præfectum, *ibid.*, 204. — Decret. de inofficioso testamento, et interpretatio, ad Claudium, præsidem Daciæ, *ibid.*, 206. — Decret. de bonis proscriptorum seu damnatorum, ad Petronium Probinum; de privilegiis eorum, ad Iulium Verum, vicarium Italici; de susceptoribus, præpositis et arcariis, *ibid.*, 208. — Decret. de his qui veniam statim impetrarunt, et interpretatio, ad Verinum, *ibid.*, 210. — Decret. de operibus publicis, ad Menandrum; de collatione fundorum patrimonialium vel emphyteuticorum et rei privatorum, ad Domitium, *ibid.*, 214. — Decret. de manumissionibus in Ecclesia, et interpretatio, ad Osim episcopum, *ibid.*, 214. — Decret. de tempor. cursu, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 216. — Decret. de legitimis hereditibus, et interpretatio, ad Bassum, palatii præfectum, *ibid.*, 216. — Decret. si, pendente appellatione, mors intervenit, et interpretatio, ad Bassum, palatii præf., *ibid.*, 219. — Decret. de maleficiis, et interpretatio, ad eundem, *ibid.*, 220. — Decret. de vectigalibus et commissis, et interpretatio, ad Iulium Rufum consularem Emiliæ, *ibid.*, 221. — Decret. de indulgentiis criminum, ad populum; de feriis, et interpretatio, ad Elpidium; de vectigalibus et commissis, ad Menandrum; de medicis et professoribus, ad Volusianum; de familia Herciscunda, ad Verinum, *ibid.*, 225. — Decret. de sententiis passis et restitutis, et liberis eorum, et interpretatio, ad Maximum, præf. Urbis, *ibid.*, 227. — Decret. de responsis prudentium, ad Maximum, præf. palat.; de falsa moneta, ad Januarius; de Judæis, ad decuriones Agrippinicos; de donationibus, ad Petronium Probinum; de concubinis, ad populum; si pendente appellatione unus e litigantibus decesserit, ad Bassum, præf. Urbis; de ædificiis privatis, ad Elpidium; de requirendis reis, ad Januarius; de familia Herciscunda, ad Bassum, *ibid.*, 230. — Decret. de accusationibus, et interpretatio, ad Agricolanum, *ibid.*, 234. — Decret. de denuntiatione vel edictione rescripti, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præf., *ibid.*, 235. — Decret. de iudiciis, de liberali causa, ad Maximum, Urbis præf.; de alimentis, ad Menandrum, *ibid.*, 235. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Menandrum, *ibid.*, 237. — Decret. de constitutionibus principum et edictis, et interpretatio, ad Lusitanos, *ibid.*, 242. — Decret. de indulgentiis criminum, ad Maximum, palat. præf.; de hereditate minorum sine decreto, ad Severum, *ibid.*, 243. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præf., *ibid.*, 246. — Decret. de appellationibus, de decurionibus, et interpretatio, ad Florentium; de comitatu, de extraordinariis, ad Ulpium Flavianum, consularem Emiliæ et Liguriæ; de episcopis, ad Elpidium; de distrahendis pignorum, quæ tributorum causa tenentur, *ibid.*, 251. — Lex de pietate in Deum et de Christiana religione, *ibid.*, 253. — Lex solvens exilium et curia et bonorum proscriptione, *ibid.*, 259. — Lex solvens eos qui in insulis erant relegati, eos qui ad metalla et ad publica opera ignominiose damnati fuerunt; de confessoribus mutilatis, *ibid.*, 259. — Lex de his qui ad typhæa vel in servitute dati erant liberandis; de successione honorum martirum et confessorum et eorum qui relegati fuerant et quorum bona

in faciem relata, *ibid.*, 263. — Lex ut deficientibus re-gualis Ecclesiæ hereditatem capiat utque legata firma maneat; ut qui huiusmodi loca, hortos, ædes occupaverint, ea restituant, exceptis fructibus, *ibid.*, 263. — Lex quomodo super his libellis dari oporteat, *ibid.*, 266. — Lex ut fuscus fundos, ædes, hortos, restituit Ecclesiæ; ut qui res Ecclesiæ emerunt, aut dono acceperunt, eas restituant, *ibid.*, 267. — Edictum ad provinciales de falso cultu multorum deorum, *ibid.*, 271. — Constitutio adversus hæreticos, et de tollendis conventiculis hæreticorum, *ibid.*, 279, 282. — Decret. de magistratibus municipalibus, ad Florentium; de his qui numero liberorum vel paupertate excusationem meruerint, ad Dalmatium; de naviculariis, ad Elpidium; de extraordinariis, sine sordidis muneribus....; de infirmis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt; ad Constantium, præf. palat.; de decurionibus, ad Hilarianum Africæ proconsulem; si per vim, vel alio modo abeantis perturbata sit possessio, ad Severum; de infirmis, ad universos provinciales; de officio virarii, ad Silvium Paulum magistr. Italici, de his quæ ex publica collatione sunt illata non usurpandis....; de postulando, ad Helladium, *ibid.*, 283. — Decret. de usaris, et interpretatio, ad Dracilianum agentem vices prælatum publicum, *ibid.*, 287. — Decret. de diversis rescriptis, et interpretatio, ad Severum, præf. Urbis, *ibid.*, 288. — Decret. de veteranis, ad Maximum, Urbis præf.; de decurionibus, ad eundem; de susceptoribus præpositis et arcariis, ad Euphrasium rationalem trium provinciarum; de ponderatoribus et auri illatione ad eundem de iudiciis, et interpretatio, ad Severum, Urbis præf.; de officio prætorum prætorii, ad Constantium; de fide testium et instrumentorum, ad Aurelium Helladium; de accusationibus, ad universos provinciales; de gladiatoriis, ad Maximum; de decurionibus, ad Constantium; de erogatione militaris annonæ, ad Felicem, *ibid.*, 288. — Decret. de decurionibus, et interpretatio, ad Maximum, vicarium Orientis, *ibid.*, 293. — Decret. ad S. Claudianum, ad populum; de hereditatis petitione, et interpretatio, ad Maximum, Urbis præf., *ibid.*, 296. — Decret. ad legem Iuliam de adulteriis, et interpretatio, ad Africam, *ibid.*, 298. — Decret. de custodia reorum, ad Evagrium, Urbis præf., de cursu publico, ad Acyndium, *ibid.*, 299. — Decret. de postalando, et interpretatio ad Bassum, *ibid.*, 300. — Decret. de integri restitutione, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 301. — Decret. de administratione et periculo tutorum, ad populum, *ibid.*, 302. — Decret. ad legem Corneliam, de falso, ad Maximum, *ibid.*, 304. — Decret. de usaris pecuariis, ad Lucium Vorianum, *ibid.*, 304. — Decret. de emendatione servorum, et interpretatio, ad Maximianum Macrobium, *ibid.*, 305. — Decret. ad legem Iuliam de adulteriis, et interpretatio, ad Evagrium; quorum appellationes non recipiantur, ad Aliakum, proconsulem Africæ; de decurionibus, ad Evagrium; de medicis et professoribus, ad Rufinum; de accusationibus, et interpretatio, ad Maximum, *ibid.*, 307. — Decret. de privilegiis, ad Severum; de mulieribus quæ se servis propriis iunxerunt, et interpretatio, ad populum, *ibid.*, 311. — Decret. de episcopis, ad Ablavium; de cursu publico, ad Menandrum; de operibus publicis, ad Secundum; de falsa moneta, ad Tertulium, proconsulem Africæ, *ibid.*, 314. — Decret. de infirmis his quæ sub tyrannis aut barbaris gesta sunt, ad Antiochum, præf. Vigam, et ad senatum; quomodo munera civitatis indicantur, ad Tiberianum comitem per African, *ibid.*, 315. — Decret. de filiis militarium, apparitorum et veteranorum, ad Severum, *ibid.*, 316. — Decretum de bonis vacantibus, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 317. — Decret. de hæreticis, ad Dracilianum; de sc. Claudio ad Ablavium; de hæreticis, ad Bassum; unde vis, et interpretatio, ad Severum, *ibid.*, 321. — Decret. de prædiis naviculariorum....; de diversis officiis, ad Philippum; de decurionibus....; de testamentis et codicillis, et interpretatio, *ibid.*, 324. — Decret. de tutoribus et curatoribus errandis, ad populum; de iure fisci....; de agricolis, et censitis et colonis, ad Amilianum, *ibid.*, 328. — Decret. de officio præfectorum prætorio, ad Maximum; de sine censu, ad Acacium comitem Macedonias; de prætoribus, ad Julianum, præf. Urbis, *ibid.*, 337. — Decret. de decurionibus, ad Tiberianum comitem; de exactionibus, ad Afros; de familia heriscæ, et interpretatio, ad Constantium, præfectum prætor., *ibid.*, 339. — Decret. de dilatione, et interpretatio, ad Julianum, præf. Urbis, *ibid.*, 250. — Decret. de resp. prud. ad Maximum; de menas oleariis, ad Cerealem; de famosis libellis ad Dionysium; de offic. rect. prov., ad Maximum, *ibid.*, 332. — Decret. de falsa moneta, ad Elpidium; de extraordinariis sine sordidis, *ibid.*, 336. — Decret. de operibus publicis, et in-

terpretatio, ad Have Felicem, *ibid.*, 337. — Decret. de his qui sanguinolentos emplos vel nuriendos acciperint, et interpretatio, ad Italos, *ibid.*, 331. — Decret. de episcopis, ad Valentinum consularem Numidiae, *ibid.*, 341. — Decret. de sponsalibus, et interpretatio, ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 346. — Decret. de aqueductu, ad Maximilianum consularem aquarum, *ibid.*, 317. — Decret. de finibus regendi, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 318. — Decret. de perfectissimatus dignitate, ad patrum Valerianum; de Judæis, ad Ablavium; de offic. rect., ad Valerianum vicariam praefecturam agentem, *ibid.*, 330. — Decret. de appellationibus, et interpretatio, ad Bassum, *ibid.*, 331. — Decret. de expositis, et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 353. — Decret. de repudiis et interpretatio, ad Ablavium, *ibid.*, 353. — Decret. de honorariis cunctis, ad universos provinciales, *ibid.*, 353. — Decret. de adm. et perlat. et cur., ad universos provinciales; de litigiosis, de excationibus, de his qui per metum iudicis non appellaverunt, ad universos provinciales, *ibid.*, 353. — Decret. de filiis militarium, app.; de decurionibus, et interpretatio, ad Evagrium, *ibid.*, 358. — Decret. de officio praefectorum praetorio, et interpretatio, ad Bassum; de officio rectoris provinciae, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*, 361. — Decret. de Judæis, ad hieroeos, archisynagogos et patres synagogarum, et ceteros qui in eodem loco deserviunt; de iurisdictione omnium iudicum, ad universos provinciales, *ibid.*, 363. — Decret. de filiis militarium, et interpretatio, ad Pacatianum, praefect. Urbis, *ibid.*, 363. — Decret. de infocioso testamento, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 367. — Decret. de libertis et eorum libertis, et interpretatio, ad concilium Byzacenorum, *ibid.*, 368. — Decret. de liberali causa, et interpretatio, *ibid.*, 369. — Decret. de fugitivis colonis, inquilinis et servis, et interpretatio, ad provinciales, *ibid.*. — Decret. de servis, fugitivis et libertis, ad Tyberianum comitem Hispaniarum; de codicillis, ad Maximum, de administratione et periculo tutor et curator, et interpretatio, *ibid.*. — Decret. de donationibus, ad Severum comitem Hispaniarum, *ibid.*, 371. — Decret. de fide testium et instrumentorum, et interpretatio, ad eundem; de numerariis actuariis, ad Maximum, *ibid.*, 372. — Decret. de medicis et proessoribus, ad populum; de diversis respectis, ad Bithunum consularem Campaniae, *ibid.*, 375. — Decret. de filiis militarium, ad Ablavium; de appellationibus et consultationibus, ad Albinum; de suavis, pecuariis, et susceptoribus vini ceterisque corporatis, *ibid.*. — Decret. de maternis bonis, ad Severum comitem Hispaniarum; de communis dividendo et interpretatio, ad Gerulum rationalem trium provinciarum, *ibid.*, 375. — Decret. de officio iudicum omnium et interpretatio, ad Andronicum, *ibid.*, 358. — Decret. de advocato fisci, ad Pacatianum; de fide testium et instrumentorum et interpretatio, ad Julianum praesidem, *ibid.*, 379. — Decret. de excusationibus artificum, ad Felicem; de naviculariis ad eundem, *ibid.*, 381. — Decret. de testamento militis, ad populum; quando imperator inter miserabiles personas cognoscat, ad Andronicum; de petitionibus, ad provinciales; de lucris officiorum, ad Pacatianum; de decurionibus, ad Felicem; de Judæis, ad eundem, *ibid.*, 382. — Decret. ne Judæus Christianum mancipium habeat, et interpretatio, *ibid.*, 383. — Decret. de officio rectoris, ad Periclem praesidem; de naviculariis ad Severum; de sponsalibus et interpretatio, ad Tiberianum vicarium Hispaniarum; de naturalibus filiis, ad Gregorium; de decurionibus, ad Evagrium, *ibid.*, 386. — Decret. de annona et tributis, ad Gregorium; de ordine iudiciorum, ad Calpurnium, *ibid.*, 391. — Decret. de contrahenda emptione et interpretatio, ad Gregorium, *ibid.*. — Decret. de excusationibus artificum, ad Maximum; de omni agro deserto, et quando steriles fertilibus imponuntur, ad Ursum, *ibid.*, 394. — Decret. de digubitationibus, ad Volusianum; de omni agro deserto, de collatione feudorum patrimonialium et emphiteuticariorum, *ibid.*. — Decret. de servis fugitivis, ad Probum; de usuris, ad populum; de eunuchis, ad Aurelium ducem Mesopotamiae; de fundis patrimonialibus, ad Draccontium; de fundis rei privatae et salibus divinae domus; de servis, ad Bassum, *ibid.*, 395. — Decret. de mandato, ad Volusianum; de patribus qui filios suos distraverunt, ad Italicum; de usuris, ad populum; de incestis et inutilibus nuptiis, ad Patraclum, ad Maximum, ad Euthymium; de quadriennii praescriptione, ad Orphitum, *ibid.*, 396. — Decret. de officio proconsulis et legati, ad Alium proconsul. Africae; de officio magistris officiorum, ad agentes in rebus; de agricolis et mancipiis dominicis, vel fiscalibus reipublicae vel privatae, ad Constantium, ad Januarium, ad Equitum magistrum equitum et pedum, *ibid.*, 398. — Decret. de

Salgamo, hospitibus non presentando; in quibus causis coloni censiti dominos accensare possint, ad Maximum; de excusationibus monerum, ad Catullinum vicarium; de naufragis, *ibid.*, 399.

Constantini ad synodum in palatio habitam oratio de pace, VII. 100. — Oratio ad sanctorum eorum; proemium mentionem facit Paschae, et quod Christus cum multa in homines beneficia contulerit ab iisdem male multatus est, *ibid.*, 401. — Allocutio ad Ecclesiam et auditores, ut ignorent et emendent, si quid minus recta dixerit, *ibid.*, 403. — Quod Deus Pater est Verbi, et omnium rerum Opifex, et quod nullo modo res possint consistere, si diversa essent eorum causae, *ibid.*, 405. — De errore eorum qui simulacra venerantur, *ibid.*, 407. — Quod Christus Filius Dei cuncta condidit, et certum vitae spatium singulis constituit, *ibid.*, 409. — De falso, et quod falsa sunt quae de eo dicuntur, *ibid.*, 411. — Quod in rebus quas intelligentia assequi non possumus Creatoris sapientiam predicare debemus, nec casum, aut aliam praeter Deum causam existimare, *ibid.*, 417. — Quod quae ad usum necessaria sunt, Deus copiose suppeditat hominibus; quae vero ad voluptatem faciunt, modice subministrat, utrumque ad utilitatem nostram dispensans, *ibid.*. — De doctrinis philosophorum, *ibid.*, 419. — De corporali Domini adventu, qualis et cur fuerit, *ibid.*, 425. — Quod necessaria sit differentia in rebus creatis, et quod ad bonum malumque propensio ex voluntate hominum oritur, ideoque est necessarium iudicium Dei, *ibid.*, 437. — Quod creatura immenso spatio distat a sapientia increata, *ibid.*, 434. — Quae praepcepta Salvator tradiderit, quae miracula patriverit, et quantopere subditis profuerit, *ibid.*, 439. — Quod Christus praedicatus fuerit, etc., *ibid.*, 445-463. — Gratiarum actio, qua victorias et reliqua bona sua Christo accepta fert, *ibid.*, 463. — De Christianis institutis, et quod Deus diligit eos qui virtutem sectantur, et quod ad iudicium retributionem sperare oportet, *ibid.*, 467. — De calamitoso vitae exitu persecutorum Ecclesiarum, *ibid.*, 469, 471. — Quod Deus causa fuit pietatis imperatoris, et quod eventus prosperos a Deo poscere, eique acceptos ferre debemus; secus autem gesta negligentiae nostrae imputare, *ibid.*, 475. — Epistola ad Melchhiadem papam, qua petit Romae concilium congregari in causa Caeccilianae et Donatistarum, *ibid.*, 477. — Epistola qua jubet episcoporum concilium Romae fieri pro unitate et concordia Ecclesiarum, *ibid.*, 479. — Ecclesiarum praesules a publicis functionibus immunes esse jubet, *ibid.*, 481. — Ecclesiis pecunias dat, *ibid.*. — Quod partes Donatistarum litigantes Arelate ad concilium convocari oportet, *ibid.*, 483. — De aedificatione et restauratione ecclesiarum, *ibid.*, 491. — Quomodo quaestiones in Africa excitatas compressit, *ibid.*, 495. — Quod religio ab orientis partibus coeperit, *ibid.*. — Quod seditionem moleste ferens, pacem suscit, *ibid.*, 496. — De consensu in celebratione festi paschalis et contra Judaeos, *ibid.*, 501. — Jubet ut omnes decreta synodi Nicenae assentiantur, *ibid.*, 505. — Jubet ut libri Ariti igni tradantur, *ibid.*, 506. — De aedificatione Martyrii Servatoris nostri, *ibid.*, 523. — Ut de pulchritudine conchas, ac de artificibus, ac de materia Macarius ad praesides scribat, *ibid.*, 527. — Episcopi suadet ne Eusebius Caesarea abstrahatur, *ibid.*, 543. — Contra simulacra, et de glorificatione Dei, *ibid.*, 547. — Orationem Eusebii de Pascha laudat, *ibid.*, 431. — De conficiendis sacris codicibus, *ibid.*, 433. — Edictum ad Syvestrum papam, *ibid.*, 567. — Autographum amoris et concordiae foedus inter imperatorem Constantinum, sanctumque Sylvestrum papam, et Triditatem regem Armeniae, divumque Gregorium Armeniorum illuminatorem, *ibid.*, 479. — Epistola ad Leonem II papam, qua de diversis ad religionem spectantibus sermo habetur, XCVI, 387, 393. — Epistolae ad Athanasium, ut eum ab exilio revocet, XIII, 557. — Epistolae ad clerum Alexandrinum, in gratiam Athanasii, *ibid.*, 560, 561, 563. — Synodus Ariminensem admonet ne quid de Orientalibus, qui seorsim Seleucia convenirent, definire praesumerent, *ibid.*, 565. — Jubet episcopos Arimini suum ab expeditione barbarica reditum exspectare, *ibid.*, 570.

De legibus quas pro Christianis posuit et de mutatione rituum paganorum Christianorumque proventus, et de veneratione religionis. — Constantinus cum ad omne Romanum pervenisset Imperium, edictis publicis usus est, ut Orientales subiecti impavide religionem colerent Christi et diligenter divinitati ministrarent. Gratias Deo referens, non sibi arrogans adjecit: «Quia ministerium opportunum eum habere dignatus fuerit Deus sui consilii, et a Britannico mari usque ad loca Orientis adduxerit eum, quatenus augoretur Christiana religio; et qui propter Dei culturam durabiliter permanserunt in con-

in omnibus martyrii, clariores ejus honoribus apparerent. » Hæc igitur concionatus, et alia multa dicens, per quem erdebat subjectos ad cultum religionis adducere, infirma esse sancivit quæ contra religionem fuerant cogitata vel gesta sub persecutoribus Ecclesiarum, remissionemque cunctos habere decrevit, qui propter confessionem Christi migrare in insulas aut alibi præter voluntatem propriam commorari jussi sunt. Eos autem quos infames fuerant ob religionem declarati, ab infamia relaxavit. Militia vero privatos in sua voluntate reliquit. Cumque omnes ad priorem libertatem et consuetos honores revocasset etiam substantiis reformavit universos. Si qui vero morte damnati, substantia quoque nudati sunt, præcepit proximis genere eorum deferendas hereditates; nullo autem horum existente, namquamque provinciale Ecclesiam ad jus hereditatis accedere; et sive apud privatum sive apud publicum de tali substantia esset aliquid ablatum restitueret. Hæc igitur imperatori placuerunt, et lege firmata sunt, insigniterque omnia decenti fuisse completa. Christiani vero tunc omnes Romanorum dignitates administrabant; et de cætero cunctis sacrificare negabatur, immolationibus aut divinationibus non erat locus; sed nec idola dedicare, aut celebritates paganas agere jam licebat. Qui cum superasset omnia bella quæ sub eo gesta sunt, velut repensans Christo in ejus religionis studio magis magisque servebat. Ex terra vero subditi sibi, ex unaquaque civitate detrahens publicum certumque vertigal ecclesiis provincialibus cleroque distribuit et donationem validam in perpetuum esse sancivit. Assuescens autem milites, ut, sicut ipse, Deum colerent, signo crucis eorum arma signabat. Diem vero qui Dominicus vocatur, quem Hebræi primum vocant. Græci autem soli distribunt. sancivit a iudiciis aliisque causis universos habere vacationem, et in eo tantum orationibus occupari. Honorabat autem Dominicum diem, quia in eo Christus resurrexit a mortuis; alium vero, quia in eo fuerat crucifixus. Maximam namque culturam sacratissimæ crucis habebat, tam pro eis quæ ejus prospere pervenerant auxilio ejus in præliis contra adversarios institutis, quam pro indicio quod ei divinitus pro ea videbatur ostensum. Denique supplicium crucis, quod primitus apud Romanos erat in usu, lege prohibuit. Infigurationibus autem solidorum et in imaginibus hoc signum jussit inscribi semper et figurari, ut testantur hæcenus ejus imaginæ hoc schemate decoratæ, etc., etc., LXIX, 891-894.

Epistola Constantini ad Alexandrum pontificem Alexandrinum et ad Arium per quam hortatus est ut reverterentur ad pacem, LXIX, 918. — Quia tam pro Ariana questione quam pro Paschæ definienda festivitatis in Nicæa fecit Constantinus celebrare concilium, *ibid.*, 920. — Epistola Constantini de Ario et scriptis ejus, *ibid.*, 934. — Epistola ad Persarum regem pro Christianis, *ibid.*, 948. — Epistola Constantini erocantis episcopos ut Athanasium causam ipse cognosceret, *ibid.*, 952. — Quod Sardicæ concilium convocari præcepit, *ibid.*, 967. — Epistola ad Athanasium ut ad ipsummet imperatorem veniat, *ibid.*, 976. — Quid Constantius petierit Athanasium, et quid Athanasius Constantium, et quomodo orthodoxis pontificibus recipiendis suas ecclesias hæretici sint expulsi, *ibid.*, 979. — Epistolæ in gratiam Anastasii, *ibid.*, 980, 981. — Dialogus inter Liberium et Constantium, et quomodo Liberius fuerit exilio destinatus, *ibid.*, 996. — Epistola Constantii ad Ariminensem concilium, *ibid.*, 1003.

Epist. de exsulando Cælestio hæretico Pelagiano, ad Volusianum Urbis præfectum; de genere epistolarum hujus imperatoris. — Hoc proferatur ad exemplum: « Cum præteritis superstitionibus tunc recentia plena vanitatis jam dudum corrigi juserimus, quotidianis insinuationibus majora fieri nuntiantur. » Et quoniam discordia animos commovit populorum, ea quæ jam dudum juseramus præcipimus iterari. Unde his lectis eximietas tua omnes qui Dei inventum pietatis diligenter inquirat, et eos statim faciat ex muris Urbis expelli; ita tamen, ne intra centesimum quidem lapidem habeant licentiam consistendi, Cælestium quoque magis ac magis ex Urbe pelli mandamus; constat enim iisdem et medio sublati gratiam et concordiam tenere veterem firmitatem. Sane deinceps si tale quidquam fuerit nuntiatum, officium præstantiæ tuæ capitali sententiæ subdendum esse cognosce. Non enim putimus impunitum esse, præcepta nostra executionis negligentia protolerari. Impleatur quod jussimus, quia hoc famæ tuæ expedit, LVI, 499. — Epist. de die B. Petro apostolo dedicata, XXX, 227, 228. — De synodo oecumenica Nicænâ celebranda, et de templis paganorum claudendis, XXXI, 1136, 1137. — Cæcilianum pro legitimo episcopo agnoscit, XI, 777. — Dat judices tres e Gallia episcopos qui Romæ causam definiant, una cum Miltiade Romano episcopo, *ibid.*, 782. — Epist.

quibus Arelatense concilium indicit, *ibid.*, 785.

DAGOBERTUS III, rex Francorum. — Placitum quo jus Ecclesiæ Copomanensis in Anisoleense monasterium asseritur, LXXXVIII, 1115.

DESIDERIUS, Langobardorum rex. — Preceptum quo Theodemario abbate Casinensis monasterii de limitibus territorii ponendis, LXXXVII, 1595.

EDGARUS, Anglorum rex. — Edictum quo Edwini decreta rescinduntur, ablata Ecclesiæ restituntur et Dunstanus ab exilio revocatur. — Charta de Oswaldes, hoc est de efficiendis clericis uxoralis et introducendis monachis, CXXXVIII, 485. — De dono regis medietatis, *ibid.*, 490. — Quæ ratione clericos eliminans, monachos collocavit, quod sancti Spiritus gratis compunctus abbatem et monachos in novo constituit monasterio, *ibid.*, 491. — De anathemate illorum qui monachis insidiantur, de benedictione monachos venerantiam, quales et qualiter monachi in monasterio debeant conversari, *ibid.*, 492. — De abbatum electione, qualiter rex abbatem et monachos venerans muniat, qualiter abbas monachi regem a demonum temptatione eripiat, qualiter rex abbatem et monachos ab hominum persecutione defendat, *ibid.*, 495. — De monasticæ possessionis libertate, quod nullus secularium monasterii possessionem illicite usurpet, de benedictione augmentum, de maledictionis minatione, quibus modis secularibus obtemperant, et quod nullus featus hoc Domini privilegium minare valeat, *ibid.*, 494. — Leges de immunitate Ecclesiæ et debitis eidem reddendis, de censu ecclesiastico, de decimis, de denario in domos singulas imposito, de diebus festis et jejuniis, *ibid.*, 495, 497.

Docemus ut Dei ministri sint devote Deo servientes et ministrantes, et pro omni populo Christiano intercedentes, et ut omnes illi senioribus suis sint fideles et obediens, et omnes promoti in communi necessitate, ac ut quilibet sit altius auxilio et adiutorio tam coram Deo, quam coram hominibus, et ut sint etiam dominis suis mundanis fidei et veri. — Docemus etiam ut qui debet honorem alte um et juniores diligenter audiant seniores suos et ament, et seniores diligenter doceant juniores suos. — Docemus etiam ut illi ad quamlibet synodum habeant quotannis libros et vestimenta ad servitium ecclesiasticum et atramentum ac pergamenum ad eorum constitutiones, et trium dierum comestum. — Docemus etiam ut sacerdos quilibet ad synodum abiens habeat clericum suum et aptum hominem pro ministro, et non ignotum aliquem, qui stultitiam amet, sed proficiantur omnes in ordine et in Dei omnipotentis timore. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet, si quid ei noceat, et si aliquis magnam ipsi injuriam fecerit, et tunc illi omnes suscipiant quasi sibi omnibus factas et adjuvant ad compensationem, prout episcopus annotaverit. — Docemus etiam ut quilibet sacerdos in synodo enuntiet si in parochia sua noscat aliquem erga Deum contumacem, vel qui in peccatum mortale male incidit quem ad emendationem inclinare nequit, vel non adest propter sæculares. — Docemus etiam ut nullum negotium, quod inter sacerdotes eat deferatur ad odium sæculare, sed componant, ac pacifice proprii forum socii, vel transferant ad episcopum, si opus fuerit. — Docemus etiam ut nullus presbyter sponte ecclesiam deserat, cui consecratus erat, sed habeat eam pro legitima conjuge, CXXXVIII, 499, 503.

Leges de ecclesiis ubi est cæmeterium, de terminis decemendis, de molente decimas dare, de non solventibus denarium Sancti Petri, de solemnitatibus et terminis observandis, *ibid.*, 498. — De formula vivendi sacris initiatorum, de confessione, *ibid.*, 503, 511. — Quomodo ingrotus jejuniis suum redimere debet, *ibid.*, 512. — De magistris, *ibid.*, 512. — Indicat se clericos sacros ejecisse, monachosque vitæ regularis induxisse, *ibid.*, 519. — Leges ad presbyteros Northumbrensium, cum ad mores eorum corrigendos, tunc ad ipsorum ministeria promovenda, *ibid.*, 521, 525.

EDMUNDUS, Anglorum rex. — Leges de vitæ castitate eorum qui sacris intinentur, de decimis et censu ecclesiastico, sive primitiis seminum, de homicidio, de eo qui moniale stupravit et de adulterio, de apparitione ecclesiarum, de pejerantibus et his qui barbara faciliant sacrificia, de homicidio, de eo qui alium oppugnavit in sæde sacra, aut oppido regio, de pugna et homicidio multis, de sanguine effuso, gratias agit quod eum in profigandis furibus subditi sui eum adjuverint, quomodo desponsata virgo et quibus ritibus procedendum sit, CXXXVIII, 481.

EDUARDUS Senior, Anglorum rex. — Leges de pace Ecclesiæ, de apostatis, de correctione ordinum, id est, sacris initiatorum, de incestu, de rei capitalis dam-

nato confessorem desiderante, de decimis et censu Ecclesiarum detentis, de his qui die dominica sua negotia gerunt. De jejunis, de iurjurando et ordalio, de membro runcato post tertium diem subveniendo, de sagis, srio-antibus, etc. De his qui sacris iniunguntur et de peregrinis, CXXXVIII. 459, 461.

ETHELBERTUS, Anglorum rex. — Decretum de rebus dei et Ecclesiarum non abrahendis, seu hac sunt iudicia nam iste rex constituit. — Dei peculium et Ecclesiarum luodecies emendatur, episcopi peculium undecies emendatur; sacerdotis peculium novies emendatur; diaconi peculium sexies emendatur; clerici peculium ter emendatur; Ecclesiarum pax bis emendatur; monasterii pax bis emendatur, LXXX, 546. — Si populum suum rex ad se vocaverit, et ipsi quis ibi malefecerit, dupli-ter compen- setur et regi et soli solvantur, *ibid.*, 547. — Si rex in al- ius domo convivatur et ibi aliquis damni quid fecerit, dupli- ci emendatione emendatur, *ibid.* — Si liber homo regi forte quid auferat, novies compensatione compen- set, *ibid.* — Si fa regis villa aliquis hominem occiderit, 1 solidi emendatur, *ibid.* — Si quis hominem liberum occiderit, rex 1 solidos pro domino recipiat, *ibid.* — Si quis regi praefecti fabrorum aut pincernae famulos occiderat, moderatam multam ordinariam solvat, *ibid.*, 548. — Regis patrocini- um violatum, 1 solidi compen- setur, si liber homo a libero quid furatur, triplici- ter emendat, et rex habeat multam, et omnia ejus bona, *ibid.* — Si quis cum regis ancilla virgine concubuerit, 1 solidi emendat, *ibid.* — Si ea volens serva sit, xxv solidi emendat; si ea tertius sortis, xx solidi, *ibid.* — Regis obsonatrix xx solidi compen- setur, *ibid.*, 548. — Si quis in comitis villa aliquem occiderit, xx solidi compen- set, *ibid.*, 549. — Si cum comitis pocillarios quis concubuerit, in solidi compen- set, *ibid.* — Plebei patrocini- um violatum vi soli- di emendatur, *ibid.* — Si cum plebei pocillarie quis concubuerit, vi solidi emendat; pro alia serva et scetis, pro tertio sortis xx scetis solvat, *ibid.* — Si quis in domum alicujus primus ingrediatur, vi solidi emendat; qui secundus ingrediatur, vi solidi, deinde unusquisque solido uno, *ibid.* — Si quis aliquibus arma arcommodet, ubi rixa est, et nihil mali patretur, vi solidi compen- set, *ibid.* — Si latrocinium factum sit, vi solidi emendat, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit, xx solidi emendat, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, moderatam multam ordinariam 1 solidos compen- set, *ibid.* — Si quis autem aliquem occiderit ad apertum sepulchrum, xx soli- dos compen- set, et intra xx dies totam multam ordina- riam compen- set, *ibid.* — Si homicida patria exierit cognati ejus mediam ordinariam multam solvant, *ibid.*, 550. — Si quis ingenuum vinxerit, xx solidos compen- set, *ibid.* — Si quis plebei convictorem occiderit, vi solidos emendat, *ibid.* — Si hospes autem occiderit primarium convictorem, lxxx solidi emendat, *ibid.* — Si autem secundum occiderit, lx solidi compen- set, tertium autem lx solidi compen- set, *ibid.* — Si liber homo septi violati- onem fecerit, vi solidi emendat, *ibid.* — Si quis rem intus servatam abstulerit, is triplici compensatione emendat, *ibid.* — Si liber homo septum superaverit, iv solidi emendat, *ibid.* — Si quis aliquem occiderit, prop- rio sensu et proba pecunia quemlibet compen- set, *ibid.* — Si liber homo cum liberi hominis uxore concubuerit ejus capitale redimet, et aliam uxorem proprie pecunia meretur, et illi alteri eam adducat, *ibid.*, 550. — Si quis dextrum femur lancea transpuxerit, valore suo illud compen- set, *ibid.*, 551. — Si comes prehensio fiat, scetum ad emendationem solvantur, *ibid.* — Si os appareat, in solidi compen- set, *ibid.* — Si os laedatur, iv solidi compen- set, *ibid.* — Si os penitus rumpatur ipse, x solidi compen- set, *ibid.* — Si humerus claudicans reddatur, xx solidi compen- set, *ibid.* — Si alterius auris nihil audit, xxv solidi compen- set, *ibid.* — Si auris abscindatur, xx solidi emendatur, *ibid.* — Si auris perforetur, in solidi compen- set, *ibid.* — Si auris attondeatur, vi solidi emen- dat, *ibid.* — Si oculus excutatur, 1 solidi compen- set, *ibid.* — Si os aut oculus damno afficiatur, xx solidi emen- dat, *ibid.* — Si nasus perforetur, 1 solidi compen- set, *ibid.* — Si sit una membrana, in solidi compen- set, *ibid.* — Si amba perforata sint, vi solidi emendatur, *ibid.* — Si nares singulas attondeantur, unaquaque, vi solidi emendatur, *ibid.* — Si perforetur, vi solidi emen- dat, *ibid.*, 552. — Qui mentis absciderit, xx solidi compen- set, *ibid.* — Pro quatuor dentibus prioribus, pro singulis, vi solidi, pro dente qui tunc proximus est, iv solidi, pro eo qui tunc juxta stat; in solidi et deinceps pro singulis solidis; si elencuto fiat deterior, xii solidi; si maxilla fracta fuerit, vi solidi compen- set, *ibid.* — Qui brachium peritundit, vi solidi compen- set, si brachium fuerit, vi solidi emendatur, *ibid.* — Si pollex abscin-

datur, xx solidis; si pollicis unguis abscindatur, in solidi emendatur; si quis indicem digitum absciderit, vi soli- di compen- set; si quis medium digitum absciderit, iv solidi compen- set; si quis digitum annularem absciderit, vi solidi compen- set; si quis autem minimum digitum absciderit, x solidi compen- set, *ibid.* — Pro unguibus singulis solidi compen- setur, *ibid.* — Pro minimo naso, in solidi, et pro majoribus, vi solidi, *ibid.* — Si quis alteri pugno nasum verberet, in solidi, *ibid.* — Si plaga sit, solido; si elata manus plagam exceperit, solido compen- set, *ibid.* — Si plaga nigra sit extra vestes, xxx scetis emendat; si sit intra vestes, *ibid.* Quilibet, xx scetis emendatur, *ibid.* — Si diaphragma vulneretur, in solidi compen- set; si perforetur, solidi emendat, *ibid.*, 553. — Si quis claudicans reddatur, xxx solidi emendatur, *ibid.* — Si collum quis vulneraverit, in solidi emendatur, *ibid.* Si cui genitale membrum abscindatur, triplici multa ordina- ria illud compen- setur, si pertusum sit, vi solidi emen- det; si quis incidit, vi solidi compen- set, *ibid.* — Si femur ruptum fuerit, in solidi compen- setur; si is claudus fiat, ibi amici judicare debent, *ibid.* — Si contra rumpatur, in solidi compen- set, *ibid.* — Si femur quis transpuxerit, quolibet iacisio vi solidi compen- setur; si supra pollicem penetret, solido; pro duobus pollicibus, duo; supra, tres solidi solvantur, *ibid.* — Si vertebra vulneretur, in solidi emendatur, *ibid.* — Si pes amputetur, 1 solidi compen- setur, *ibid.* — Si major digitus pedis amputetur, x solidi compen- setur, pro aliis digitis pedis singulis dimidium pretii, sicuti de digitis manus dictum est, solvantur, *ibid.* — Si majoris digiti pedis unguis amputetur, xxx scetis ad emendationem; pro ceteris singulis, x scetis compen- setur, *ibid.* — Si libera femina capillata in bouem quid fecerit, xxx solidi emendat, *ibid.* — Virginis compen- satio sit, ut liberi hominis, *ibid.* — Patrocini- um violatum potioris vidam nobilis familiae 1 solidi emende- tur; secundaria xx solidi; tertia xx solidi; quarta vi solidi, *ibid.* — Si quis viduam non sui juris duxerit, bis compen- set patrocini- um violatum, *ibid.*, 554. — Si vir virginem meretur pretio, empti sit, si sine dolo factum sit; si autem dolus subest, postea domum reducat, et illi peculium suum reddatur, *ibid.*, 555. — Si ipsa vivam letum pepererit, medietatem bonorum habeat, si vir ante moriatur, *ibid.* — Si cum liberis recedere velit, dimidium facultatum habeat, *ibid.* — Si maritus habere velit liberos, sint ipsi sicut unus liberorum, *ibid.* — Si ipse prolem non peperit, cognati bona habeant, ipsi alimenta et dotem, *ibid.* — Si quis virginem per vim ceperit, possessori 1 solidos dot, et postea secundum possessoris voluntatem eam redimat, *ibid.* — Si ea alteri in pretio desponsata sit, xx solidi compen- set, *ibid.* — Si grvida fuerit, xxv solidos et regi xv solidos solvat, *ibid.* — Si quis cum servi uxore concubuerit, vivo marito, bis emendat, *ibid.* — Si servus alterum occiderit innocentem, omnibus facultatibus compen- set, *ibid.* — Si servi oculos et pes excutatur, omni valore compen- setur, *ibid.* — Si quis servum alicujus vinxerit, vi solidi emendat, *ibid.* — Servi latrocinium sit vi solidi, *ibid.* — Si servus furatur, dupli- ci emendatione compen- set, *ibid.*

EDWARDUS (S.), Anglorum rex. — Lex de clericis et possessionibus eorum, CLI, 1191. — De temporibus et diebus pacis regis, *ibid.* — De justitia sanctae Ecclesiae, *ibid.* — De universalis tenentibus de Ecclesia, *ibid.*, 1192. — De rebus ad ecclesias fugientibus, *ibid.* — De fractione pacis Ecclesiarum, *ibid.* — De decimis Ecclesiarum reddendis, de ovibus et porcellis, *ibid.* — De apibus et aliis multis minutis decimis, *ibid.* — De his quae ad iudicium ferri vel aquae judicati sunt per iustitiam regis, *ibid.*, 1193. — De denario sancti Petri, *ibid.* — De multimoda pace regis, et de manibus archiepiscopi, etc., *ibid.*, 1194. — De thesauris in terra absconditis et inventis, *ibid.* — Quid sit regis officium et de Carolo ac Pipplino exem- plum, *ibid.*

FERNANDUS, Hispaniarum rex. — Pontificis cum toto regno suo dominium suscepit, CC, 1570.

FREDERICUS I imperator. — Decretum de elevatione et canonizatione sancti Caroli, XCIII, 1500. — Epistola ad Eugenium pap. de electione et coronatione sua pontificem certiore facit, CLXX, 1656. — Pactum quod pepigit cum Eugenio, papa, *ibid.*, 1656.

FULCHERIUS, procurator domorum militum Templi. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de irrup- tione infidelium in agmen Christianum et de horum clade lugenda, CLV, 1275, 1280.

FULCHERIUS, Hierosolymitanus domus praecceptor. — Epistola ad Ludovicum Francorum regem, de state expeditionis Hierosolymitanam, CLV, 1279 et 1280.

GLYCERII, imperator. — Edictum contra ordinationes Simoniacas. LXXII, 1111.

GRATIANUS, imperator. — Epistola ad S. Ambrosium. Eum ad se invitavit ut se in fide de Filiis ac Spiritu sancti divinitate confirmet, etc., XVI, 875. — Constitutio in reprobantes, XV, 1181. — Lex ut Patrem, Filium et Spiritum sanctum unam deitatem sub parvi majestate et sub pia Trinitate creamus, LVI, 681. — De his qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — De hereticis, præsertim de Arianis, Eunomianis et Manichæis, *ibid.*, 682, 683.

GUDELINA, regina. — Gratias agit Theodora Augustæ, de legato et epistolis ejus; scribitque se curavisse ut papa senatusque illi per litteras respondeant. Tum dicit se ad illam misisse legatum multis virtutibus et doctrina præditum, LXIX, 811. — Indicat se et Theodoliam gratiam ejus enixius querere, et rogat ut in glorie ejus societatem veniant, *ibid.*, 812.

GUTHURNUS, Anglorum rex. — Eadem sunt ejus leges ac illæ quæ a nobis dantur ad titulum, EDUARDUS Senior, Anglorum rex, CXXXVIII, 459.

HENRICUS I, Francorum rex. — Hugonis avi sui patrisque Roberti donationes monasterio S. Salvii apud Monasterolum factas confirmat, CLI, 1025. — Placitum pro cænobio Sancti Medardi adversus Rothbertum Codiciacensem, *ibid.*, 1027. — Canonici Carnotensibus liberum concedit fœdum Unigradini, *ibid.*, 1028. — Adjutus rex ab Alberto abbate in expugnatione. Castri Novi, ejus monasterium a jugo advocatorum et vexationibus archidiaconorum absolvit, *ibid.*, 1029. — Erepta e laicorum manu abbatia S. Victoris Nivernensis restauratur, *ibid.*, 1032. — Decretum quo abrogat injustam consuetudinem, ne portæ civitatis Aurelianensis tempore vindemiarum claudantur, nec custodes adhibeantur, *ibid.*, 1036. — Inducit canonicos regulares in ecclesiam S. Martini a Compis, a se restauratam, *ibid.*, 1037.

HENRICUS Junior, Romanorum rex. — Epistola ad Eugenium papam, qua episcopum Moguntinum excusat quod concilio Remensi non interfuerit, eumque ad pontificem proficiscentem commendat, CLXXX, 1618. — Pontificis patrocinium precatur, *ibid.*, 1619. — Ut Henricum Moguntinum archiepiscopum et alios ad papam transientes benigne suscipiat, ducissam Poloniæ ab excommunicatione solvat, et Wibaldum alibi tunc habere sibi commendatum, *ibid.*

HENRICUS (S.), II, imperator Romanorum. — Referemus hic modum quo utebantur reges, quando leges proferebant in medio :

I. Henricus, Dei gratia miserationis Romanorum, Imperator, Augustus. Omnibus nostris fidelibus presentibus etiam et futuris notum fieri volumus, quod semper publice providentes quæ digna sunt, probabilium personarum nostri imperii fidelium acceptione disponimus. Cum moraremur in civitate Argentina, quæ vulgari nomine Strasburg vocatur, mallorum perlatum est ad nos relatione quod plurimi tunc erant qui sub occasione his periculis laborabant. Unde etiam digna provisione omnibus succurrebat, attestatione laudis quam plurimum nobis assistanti fidelium, archiepiscoporum, Mediolanensis videlicet et Ravenneusis, episcoporum quoque Straburgensis, Placentini, Cumani, Vercellensis, Parmensis, Aquisensis, Januensis, Lunensis, Vulterenensis, marchionum quoque et comitum Italianorum, nobilium vero multorum, vasallorum, sapientium et iudicum inter multa quæ rei publicæ congruebant, quædam capitula inseruimus, quæ ut ab omnibus nostro subjectis imperio observentur, stabilique observatione teneantur, amodo et deinceps statim, jubemus et firmiter præcipimus. Hæc sunt quæ favolabiliter observari jubemus :

I. Quicumque ex quacunque natione legitimam uxorem accepit, vel acceperit, si eam mori contigerit sine filijs eorum amborum, vir suæ uxori succedat, et omnia bona ejus percipiat. — II. Quicumque propter cupiditatem rerum patrem aut matrem, aut fratrem, aut sororem, vel nepotem, vel aliquem suum propinquum per se aut per alium interfecerit, hæreditas interfecti ad alios suos legitimos hæredes perveniat. Interfectoris vero hæreditas in fisco redigatur. Ipse vero ordinante episopo publica poenitentia subdatur; quod si ille qui crimine arguitur, negare voluerit, per se pugnam faciat; nec liceat ei campione pro se dare, nisi decrepita ætas aut juvenilis, aut infirmitas pugnare prohibuerit. — III. Qui vero infra trevam, vel datum pacis osculum aliquem hominem interfecerit et negare voluerit, pugnam per se faciat; nec campione pro se dabit, nisi sit, ut modo diximus. Si vero convictus fuerit, manum qua homicidium fecit amittat. — CXI, 223, 227.

IV. — Ut nullus in clerico mulierem attingat; ut episcopus nullam feminam habeat, neque cum aliqua

habeat; ut filii clericorum, servorum Ecclesiæ servi vel ecclesiæ cum omnibus acquisitis; ut filii clericorum, servorum, Ecclesiæ, nullus iudex libertatem promittat; ut servi ecclesiæ per manus liberi nihil acquirant; ut ille qui chartam per suas manus accipit, fœdem ecclesiæ faciat; ut nullus iudex aut tabelio chartas scribat, quæ servi ecclesiæ per manus liberi acquirant, CXI, 226, 230. — Lex qua clerici jurare non audeant, hoc est quod decernitur ut non episcopus, non abbas, non præbiter, non cujuscunque ordinis clericus, non aliquis monachus vel sanctimonialis, in quacunque controversia, sive criminali sive civili, iurandum compellatur, quolibet ratione subire sed suis idoneis advocatis officium bre liceat delegare, *ibid.*, 230. — Sententia de conjugio clericorum et pactum cum Benedicto VIII, *ibid.*, 231, 233. — Præceptum cænobitis Remigianis concessum, *ibid.*, 257. — Henrici regis præceptum per quod Burchardus Wormatiensis episcopo attribuit omne prædium quod illi dux in ipso civitate obtinebat, *ibid.*, 245. — Monasterium Steinense, ex Duellio translatum, ab Henrico II imperatore dotatur, et ecclesiæ Bambergensi subijcitur, *ibid.*, 261. — Confirmat fundationem collegii canonicorum in ecclesiâ Sanctæ Crucis Leodii, facta per Notgerum episcopum Leodiensem, *ibid.*, 261. — Præceptum per quod universas Ecclesiæ Wormaticensium possessiones eidem confirmat, aliasque superaddit, *ibid.*, 266. — Varias abbatias confirmat Notgero Leodiensi episcopo et ejus successoribus, *ibid.*, 269. — Decretum quo Ecclesiæ metropolitane Cameracensi ac Heluino episcopo ejusque successoribus donat comitatum Cameracensem, *ibid.*, 275. — Litteræ de erecto a se episcopatu Bambergensi, *ibid.* — Præceptum per quod Ecclesiæ Wormatiensi attribuit quicquid Berclinus comes in beneficium possedit, *ibid.*, 278. — Præceptum pro abbata Clesensi Sancti Apollinaris, *ibid.*, 286. — Præceptum per quod Wormaticensem Ecclesiæ inter et cænobium Laurisheimense controversiam, ratione Foresti Odenwalt dirimit, *ibid.*, 297. — Præceptum per quod Wormaticensem Ecclesiæ adversus iniquos comitum provincialium incuriones tuetur, *ibid.*, 316. — Sententia contra comes et marchiones Estenses, ipsius imperio obtemperare recusantes, *ibid.*, 318. — Concessio Henrici regis de moneta et mercato, *ibid.*, 350. — Præcepta pro abbate Protoia et pro Hilderado abbate Prantensis monasterii, *ibid.*, 351. Ecclesiæ Paderbornensi prædium quoddam confert, *ibid.*, 356.

HENRICUS III, imper. — Constitutio de juramento calumnie, CLI, 1082. — Convenus Turicensis, in quo eduntur constitutiones de contemptoribus imperatoris, de veneficiis, et de beneficiis amittendis, *ibid.*, 1082.

HENRICUS IV, imper. — Convenus Oppenheimensis, hoc est promissio quam fecit Hildebrando, seu Gregorio VII papæ, CLI, 1123. — Convenus Tricincensis, seu de præcepto ac firma fidelitate Henrici IV contra depradatores ac sacchararios regni sui, *ibid.*, 1125. — Convenus Moguntinus, seu consiliut pacis Dei promulgat et juramentum pacis Dei, *ibid.*, 1128, 1131. — Constitutio pacis generalis, *ibid.*, 1137. — Constitutio pacis provincialis et in diocesi Constantiensi, *ibid.*, 1137, 1139. — Convenus Ratiponsensis, de modo quo sustentandi sunt advocati quando functiones exercent in locis sibi competentibus, *ibid.*, 1140.

HENRICUS V, imper. — De decimis et oblationibus sacerdotibus erogandis, CLX, 236.

HENRICUS dux Saxonie. — Epistola ad Eugenium papam. Wibaldi abbatis Stabulensis meritis prædicat, oratque ut pontifex ratam habeat Kamminadæ unionem ad Corbiense monasterium, CLXXX, 1621.

HENRICUS, comes Namarcensis. — Epistola ad Eugenium papam, qua significat se paratum esse ea observare quæ Treveris in curia papæ ordinata fuerant, de causis que ipsam inter et archidiaconum Virdunensem vertebatur, CLXXX, 1622.

HOELIDHA, Vallis princeps et totius Cambrie. — Iste videns suos Walenses insolenter legibus abuti, petivit de quolibet centuria totius regni sui sex laicos viros auctoritate et scientia polientes, et omnes ecclesiasticos dignitate sacrosanctos, vel archiepiscopos, vel episcopos, abbatas, vel priores de regno suo ad locum qui dicitur... Rex autem et congregati morati sunt ibidem per totam Quadragesimam, orantes Altissimum per jejunium perfectum, petendo gratiam ad bona faciendam secundum regis propositum, et de congregatis elegit rex duodecim laicos doctissimos, et unum clericum doctissimum, ad leges sibi instruendas et usus, ut propinquius posset veritatem et justitiam intendi, et in tres partes scripsi præcepit, quarum prima lex curie suæ quotidiana, secunda lex patriæ, tertia lex utriusque. Tres autem libros præcepit fieri consimiles, eam ad curiam suam

quotidianam sequi semper, et aliam ad curiam de Dinewr, et iterum ad curiam de Abefran, vel qualibet de tribus partibus Cambriae haberet in se auctoritatem legis, ad opus paratam. Hæc leges ad mores spectantes, suis principibus innixæ numero XL, legantur in volumine, CXXXVIII, 471, 479.

HONORIUS imper. — Leges quibus penas adversus Donatistas alioque hæreticos latas renovat, XI, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220. — Lex qua abrogat edictum quo hæreticis concessa fuerat libertas, *ibid.*, 1222. — Contra Donatistas, *ibid.*, 1227, 1228, 1430. — Lex adversus irruentes in Ecclesiâ, XI, 1192. — Leges in rebaptizantes, *ibid.*, 1204, 1205, 1206, 1216. — De edicto unitatis per Africam proponendo, *ibid.*, 1311. — Leges quibus multa statuuntur in Donatistas, *ibid.*, 1212, 1120. — Epist. ad Arcadium principem Orientis, dolet Honorius de his quæ in die Paschæ Constantinopolis perpetrata sunt. Templi Augusti et sanatus incendium primum esse divine iracundiæ indicium. Alia methenda esse nisi Deus placetur. Hac dere tacere se non posse, ne silentium pro assensu habeatur, quam præpropere dum episcopale iudicium expectabatur, in exitium pulsi sunt sacri antistites. Hinc religionis perturbationem inductam, et latum hæresibus atque schismatibus a campum apertum esse, XV, 507. — Epistola ad Arcadium Augustum, ut synodum Theodosianicam contra eoque Theophilum Alexandriæ episcopum se conferre iubeat, *ibid.*, 511. — Præscriptum ad Bonifacium papam, in quo imperator statuit, ut si denuo Romæ duo episcopi ordinati fuerint, ambo de civitate pellantur, *ibid.*, 767. — Decreta de pertrahendis ad iudices competentes sectatores hæreseon Coelestii et Pelagii, XVI, 490, 495.

HUNERICUS rex. — Huius præceptum Eugenio Carthaginiensi ceterisque episcopis catholicis per universam Africam constitutis directum ut ad fidei suæ revidendam rationem Carthaginem veniant, LVIII, 215. — Ut ad collationem communis fidei habendam etiam transmarini episcopi vocentur, *ibid.*, 214.

INGEBURGIS, Francorum regina. — Epistola ad Coelestium III papam, quod, ipsa neglecta, rex adhaerit filiae ducis de Merania, CCVI, 1377.

JULIANUS apostata, imper. — Rescriptum in gratiam Donatarum, XI, 1179. — Quam fuerit Christianis infensus, LXIX, 1053. — Quod initio imperii sui magis pepercerit Christianis, *ibid.*, 1054. — Quod eos qui fuerant a Constantio deportati revocaverit, et de vexatione ecclesiasticorum et populi Christiani, *ibid.*

JULIANUS avunculus Juliani apostatæ. — Quomodo ecclesiis clausurit, et Ecclesiæ ornamenta diripuerit, LXIX, 1056.

JUNICUS prefectus prætorio. — Edictum contra Pelagium, I, VI, 492.

JUSTINIANUS imper. — Justinianus natus est anno 483. Avunculus habuit Justinum Augustum a quo in Castello Boderiano summa cura educatus est et in filium adoptatus. Nondum imperator, Theodorum ortu Cypriam uxorem duxit, feminam insolentem et Eutychianæ hæresi perditæ addictam. An. 518, a Justino imperatore magister militum factus est, et in Orientem cum exercitu missus, rem contra Persas bene gessit. An. 521, consulum obit, mox patricius, deinde nobilissimus, ac tandem an. 527, Augustus renuntiatus, cum avunculo regnare cepit; quo defuncto eodem anno Imperium deinceps solus tenuit. An. 524, edictum promulgavit quo Nestorianos et Eutychianos tanquam hæreticos prenis civilibus multandos decrevit, eo tamen post quinque annos renovato. An. 541, Origenem ipse edicto damnavit, et habita mox sub Memna synodo Constantinopoli, illum cum sectatoribus anathemate percutiendum curavit. An. 545, edita constitutione, tria Capitula damnavit, quod et exeunte sequente anno synodus Constantinopolitana itidem fecit. An. 553, concilium œcumenicum Constantinopoli habendum iudixit, in quo Patribus, et tria Capitula damnarentur postulavit et obtinuit. An. 563, fatiscens cum corpore animi viribus, ab hæreticis quibusdam delusus, edictum constituit, quo Christiana corpora prius modo ante apost resurrectionem corruptionis ac naturalium affectionum experts fuisse docuit; utque sententiam suam omnes episcopi subscriberent mandavit. episcopos Orientales ad Anastasii Antiocheni sententiam provocantes graviissime afflixit; ipsum vero Anastasium et Eutychium patriarcham Constantinopolitanum constanter reluctantes suis sedibus exturbavit et in exilium deportari jussit. Huiusmodi delictis intentus, rebus humanis exemptus est anno 565.

Non deerant olim, nec desunt hodie qui in hunc principem tota calumniarum et conviciorum plastra exonerant, verbi gratia, cardinalis Baronius, de quo, ut fides habeatur, quædam lectori ob oculos ponenda sunt: « Fuit,

inquit, Justinianus homo penitus illitteratus, adeo ut nec alphabetum aliquando didicisset. Sacrilegus imperator, qui non levem persecutionem excitavit, furor perditus, mente dimotus, corruptus maligno spiritu, agitato a Satana quique omnem in Ecclesia ordinem dissolvit, fecitque ex regno colorum ergastulum inferorum. » Huius critices acrimonia redolet hominem anglicanum. Attamen de eximii Justiniani virtutibus perplura sunt veterum testimonio. Procopius de doctrina ejus et pietate hæc habet: « Solitum cum tum liberos de divinis rebus agentes perorare, tunc de eadem colloquia cum episcopis et presbyteris in multam noctem pertrahere; in more semper ei fuisse multis ante Pascha dierum hebdomadibus corpus vigiliis, et inediis plusquam asceticis macerare, semel in biduo cibum capere, vino, pane aliisque cibariis penitus abstinuisse, herbis tantum sale et aceto conditis, aliquæ aqua contentum. » Agatho papa hoc de illo testimonium prestat: « Et præ omnibus, inquit, æmulator vere apostolicæ fidei præ memoriam Justinianus Augustus, cuius fidei rectitudo, quantum pro sincera confessione Deo placuit, tantum rempublicam Christianam exaltavit, et usque ab omnibus gentibus ejus religiosæ memoria veneratione digna censetur, cuius fidei rectitudo per augustissimam ejus edicta in toto orbe diffusæ laudatur. »

Decretum contra hæreticos, LXXIX, 50. — Liber adversus Origenem, id est, tractatus adversus impium Origenem et nefarias ejus sententias, *ibid.*, 177. — Confessio rectæ fidei adversus tria capitula, *ibid.*, 225. — Epistola de Theodosio Mopsuesteno et reliqua, *ibid.*, 268. — Epistola adversus impium Theodorum atque iniquæ ejus dogmata, et epistolam ibi, et alios libros contra fidem catholicam pugnantes, *ibid.*, 275. — Epistola ad Agapetum. More majorum suorum apud pontificem Romanum recens electum suæ fidei professionem edit, LXVI, 31. — Exemplar precum Justiniani, *ibid.*, 41. — Secunda fidei professio Agapeto oblata, *ibid.*, 42.

Novella, ut determinatus sit numerus clericorum sanctissimæ majoris ecclesiæ, neque non ceterarum sanctissimarum ecclesiarum huius augustissimæ Urbis, LXXII, 921. — Novella de monasteriis et monachis et eorum antistitibus, *ibid.*, 926. — Novella quomodo oporteat episcopos et ceteros clericos ad ordinationem perire, et de expensis ecclesiarum, *ibid.*, 956. — Novella de non alienandis aut permittendis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in speciale hypothecam dandis creditoribus, sed ut sufficiant generales hypothecæ, *ibid.*, 958. — Novella ut præsidēs absque nulla datione pecuniæ ad officia mittantur, *ibid.*, 957. — Edictum ubique locorum constitutis amantissimis archiepiscopis religiosissimisque patriarchis conscriptum, *ibid.*, 957. — Novella de iurejurando, quod præstari solet ab iis qui officia suscipiunt, *ibid.*, 964. — Novella de referendis sacri palatii, *ibid.*, 963. — Novella de defensoribus civitatum, *ibid.*, 966. — Novella ut clerici ex una ecclesia in aliam transferantur ad supplementum deficientium statutum munero, *ibid.*, 970. — Novella de Armeniis, ut et ipsi per omnia Romanas sequantur leges, *ibid.*, 971. — Novella de ecclesiis constitutis in Africa, *ibid.*, 972. — Novella ut Anthimus, Severus, Petrus, Zooras et reliqui hæretici ecclesiastico gradu detrahantur, *ibid.*, 973. — Constitutio sacra contra Anthimum, Severum, Petrum et Zooram, *ibid.*, 975. — Novella de officiis sive tabernis Constantinopolitanæ Urbis, et ut mille tantum et centum officina sacro sanctæ majoris ecclesiæ excusentur; omnes reliquæ, ad quemcunque dominum pertineant, consuetæ habeant munia, *ibid.*, 983. — Novella ne Judæi, Samaritani et hæretici, per causam religionis et cultus sui civilis fortuna liberentur, sed cum civilibus muneribus subdenique privilegiis eorum non perfruantur. Item ut iidem possint contra orthodoxos qui civilis fortunæ subditi sunt testimonium dicere, ut qui præclare pro orthodoxa republica testimonium perhibeant, *ibid.*, 986. — Novella de ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione et solutione, *ibid.*, 987. — Novella ut de cætero commutationes ecclesiasticarum rerum non fiant ad pissimum imperatorem, et hoc modo ad alias personas legitimas transeant, sed hæc tantummodo fiant ad imperialem domum. Et ut liceat perpetuis emphyteusæ agi ab oratoris in oratoria decreto videlicet interposito, excepta hac majore ecclesia, ne tamen in privatam personam transeat emphyteusis, *ibid.*, 998. — Novella ut ea quæ vocantur insinuatæ super clericis in majore quidem ecclesia dentur, in aliis autem ecclesiis penitus non dentur, *ibid.*, 990. — Novella ut in privatis domibus sacra mysteria non fiant, *ibid.*, 991. — Novella de clericis qui a suis distulerunt ecclesiis; item de his qui oratoria adificiant, *ibid.*, 992. — Novella de exsequiis, quos fieri oporteat in defunctorum funerationibus, *ibid.*, 993. — Novella de his qui

relicta sunt ecclesiis Mysiæ, *ibid.*, 998. — Novella ne quis oratorium citra scientiam episcopi ædificet; et ut prius definitur quæ ad curam et institutionem oratorii ædificandi necessaria futura sint; et ne episcopi absint a suis ecclesiis, ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum, *XX*, 999. — Novella de his qui ingrediuntur monasteria et substantias suas consecrant, et ex quo ipsam tempore valere oporteat, *ibid.*, 1000. — Novella ut qui contra naturam luxuriantur ut per Deum adjuvant, item blasphemias in Deum ingerunt afficiantur supplicio, *ibid.*, 1001. — Novella apud quos oportet litigare monachos et asceticos, *ibid.*, 1002. — Constitutio quæ per dignitates et episcopale munus filios liberat potestate patriæ, *ibid.*, 1004. — Novella ut clerici apud proprios episcopos primum conveniantur, et post hoc apud iudices civiles, *ibid.*, 1006. — Novella ut præsidēs qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur id facere ab episcopis. Et ut si quis præsidem suspectum habet in cognitionem litis adhibeat societque etiam civitatis episcopum etc., *ibid.*, 1007. — Novella de mulieribus fide hæreticis, *ibid.*, 1009. — Novella de tempore actionum quæ sacris locis competunt, *ibid.*, 1011. — Novella de alienatione et emphyteusi rerum ecclesiasticarum, *ibid.*. — Novella de ecclesiasticis diversis capitulis, *ibid.*, 1019. — Novella de ecclesiasticis canonibus et privilegiis quæ sacrosanctas spectant ecclesias, *ibid.*, 1039. — Novella, edictum de fide, Constantinopolitanis, *ibid.*, 1044. — Novella de monachis et asceticis et eorum conversatione, *ibid.*. — Novella de Samaritanis, *ibid.*, 1050. — Novella de Hebræis, quomodo oporteat eos Scripturas legere, *ibid.*, 1051. — Leges selectæ quibus Ecclesiæ res traciunt, vel suam in Deum pietatem testantur est; de episcopis et clericis, *ibid.*, 1053, 1072. — De episcopali auctoritate et diversis capitulis que ad ius curamque et reverentiam pertinent pontificali, *ibid.*, 1073, 1083. — De hæreticis, monachis et Samaritanis, *ibid.*, 1086, 1088. — De veteri iure enucleando et de auctoritate iuri prædilectum qui in digestis referuntur, *ibid.*, 1089, 1100. — De officio præfecti prætorii Africæ, et de omni ejusdem dioceseos statu, *ibid.*, 1101.

JUSTINUS, imperator. — Epistola ad Hormisdam papam, Joannem episcopum catholicam fidem amplexum hæreticos anathematizasse atque nomen Acacii, cum aliorum schismaticorum nominibus, e sacris tabulis expunctum esse, *LXIII*, 448. — Cum jam Ecclesia pace frustrat, pro imperatore ad Deum preces fundendæ, *ibid.*, 450.

KAROLUS II, Francorum rex. — Juramentum lingua Theodicea, *CXXVIII*, 528. — De regimine diocesano ab episcopis gerendo, et quomodo, *ibid.*, 530. — De seculari et regulari Ecclesiæ regimine, *ibid.*, 540. — De variis rebus quæ ad regimen ecclesiæ et ductum episcoporum spectant, *ibid.*, 443-551.

KAROLUS II. — Pactum Argentoratense, *CXXVIII*, 537. — Decreta in conventu villæ Colonie constituta, *ibid.*. — Decreta in synodo apud Tolosam facta, *ibid.*, 531. — Decreta in conventu Theodonis villæ constituta, *ibid.*, 535. — Decreta in concilio Palatii Verni statuta, *ibid.*, 539. Ut horum et similium decretorum notionem referemus quædam decreta:

Decreta conventus in villa Sparnaci. — De honore et cultu ecclesiarum, *CXXVIII*, 517. — De honore episcoporum et veneratione servorum Dei; de iustitia; ut cautela fiat erga eos qui causa juvenutis aut insipientiæ in aliquo fallunt, sive continentur admonitionem episcoporum, ne subito ad incaute damnentur anathemate; de his qui contra regiam potestatem contumaces esse moluntur; de precariis, de hospitalibus; de rapacibus; ut episcopis tempus congruum observetur ad ministerium suum peragendum, ut clerici arma militaria non contingant; ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta de rebus ecclesiasticis ad proprium sint facta; de hæresi simoniaca; ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur; ut canonici infra Dormitorium dominant; ut monachi ad Palatium non veniant, nisi causa obedientiæ, exceptis abbatibus; ut laici decimas de ecclesiis non contingant; de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis; de sponsis aliorum; de sepulturis infra ecclesias, *ibid.*, 517. — De pace et concordia aique unanimitate, *ibid.*, 553.

Decreta statuta in conventu Ticinensi et Marsnam, *CXXVIII*, 538-575. — Decreta conventus Moguntini, scilicet de concordia episcoporum comitumque fidelium; de potest. te episcoporum, *ibid.*, 581. — De decimis exquirendis; ut nullus audeat immunitates infringere, *ibid.*, 582, 585. — Ut episcopi venationem non exercent, *ibid.*, 581. — De continentia presbyterorum; de excusatione presbyterorum et diaconorum, *ibid.*, 585. — De infantibus oppressis; de adulterio; de homicidio; de concubinis,

ibid., 586, 587. — De operibus servilibus quæ debet dominicus non sunt agenda, *ibid.*, 587. — De his qui uxorem habent et concubinas, de parvulis infirmis baptizandis; ut nullus presbyter alii quam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet; ut nullus presbyter munera dare præsumat et aliter ecclesiam subripiat, *ibid.*, 587-589. — Decreta in synodo apud Vermeriam, *ibid.*, 595. — Decreta in synodo apud Valentianas, *ibid.*, 599. — Decreta conventus apud Londicam, *ibid.*, 605. — Decreta conventus Attinacensis, *ibid.*, 607, 609, 617. — Capitula ad Francos et Aquitanos missa de Carisiaco, *ibid.*, 651, 657. — Decreta statuta in conventu apud Sanctum Quintinum, *ibid.*, 630. — Decreta statuta in conventu Carisiacensi, *ibid.*, 651. — Decreta statuta in concilio Mettensi, *ibid.*, 653. — Decreta statuta in conventu apud Saponarias, *ibid.*, 657. — Decreta statuta in conventu apud Carisiacum, *ibid.*, 661. — Decreta statuta in synodo Pistensi, *ibid.*, 683. — Decreta statuta in conventu ad Sablonarias, *ibid.*, 694. — Pactum Tasiacense, *ibid.*, 717. — Decreta statuta in conventu Mettensi, *ibid.*, 731. — Decreta statuta in conventu apud Pistas, *ibid.*. — De pactone Agonesi, *ibid.*, 741. — De conventu in villa Gandulfo, *ibid.*, 745. — Capitula Carisiacense, *ibid.*, 745, 773. — De conventu Attinacense, *ibid.*, 751. — Capitula diversa de personis ecclesiasticis, *ibid.*, 753, 761. — De synodo Pontigonensi, *ibid.*. — Edictum de tributo Northmannico, *ibid.*, 771. — Decreta statuta in conventu Furonensi, *ibid.*, 783. — Decreta statuta in conventu Conventum, *ibid.*, 817.

KARLOMANUS rex. — Communi fidei nostrorum consilio statutum habemus, et rapines nullas deinceps fieri, aut facili consentiat, *ibid.*, 791. — Ut rapinae quæ retro est acta, cum omni diligentia emendetur, et condignam pro hoc Haruiscaram in qui eam fecit sustineat. — Ut si quis post hunc conventum et hanc nostram rapinam faciens inventus fuerit, in cuius homo eam fecerit, eam ad legalem emendationem in presentiam nostram adducat; quod si eum adducere non poterit, pro eo secundum statuta legum emende. Eam autem qui iustitiam fugit, sciant omnes esse forbanicum, ita ut nullus eum nisi ad præstandum recipiat, *ibid.*, 791. — Eiusdem imperatoris capitula apud Vernis Palatium, *ibid.*.

LAMBERTUS imperator. — Conventus Ruerum. — Si quis sanctorum Patrum regulas contempnit et gloriosissimum imperatorem, quæ de ecclesiasticis decimis in eorum capitularibus statuta a quæ sancta sunt, non observaverit; et qui dat et qui recipit, auctoritate sanctæ Sedis apostolicæ et sanctione sanctæ synodi excommunicationi subiaceat, *CXXVIII*, 809. — Si quis Romanus, cuiusque sit ordinis, sive de clero, sive de senatu, res de quocunque ordine gratis ad imperialem maiestatem venire voluerit, aut necessitate compulsus ad nos venire reclamare; nullus ei contradicere præsumat, et neque eorum res quispiam invadere vel depradari, aut eorum personas in eundo vel redeundo vel morando inquietare præsumat, donec liceat imperatorie potestati eorum causas aut personas aut per missos deliberare. Qui suam eos inquietare eundo, redeundo vel morando tentaverit, vel eorum quidpiam rerum auferre, postquam per misericordiam se proclamaverit, imperialis ultionis incurrit indignationem, *ibid.*, 811. — Ut privilegium sanctæ Romanæ ecclesiæ, quod a priscis temporibus per paucissimos imperatores stabilitum atque firmatum est, ita nunc firmetur et sicut concedit immutatum servetur, ac sancta Romana ecclesiæ mater nostra exaltetur, protegatur, et defendatur, *ibid.*, 811. — Ut synodus quæ in basilica B. Petri apostoli pro nonnullis malis eradicandis et maxime pro causa... imperiali consensu, etc., *ibid.*.

Capitula. — Ut comes inter homines suos rapinam exercitus legi subiciat, *ibid.*, 812. — Ut imperiales homines ad colloquium sive servitium imperatoris properantes suis stipendiis sint contenti, *ibid.*, 815. — Ut non in comitum Arimannos in beneficiis suis hominibus tribuat. — Ut homines comitum nullatenus in domibus Arimannorum resident, sed domos reipublice instarent, diuque resident. — Ut scriptoribus publicis nullatenus interdicatur res Arimannorum transcribere, si quando eis fuerit opportunum. Quod si occasione vitandi exercitus aut placitum venditis fuerint, et ipsi eas pendere superviderint, exigerit ab eis utrumque, sicut ante transcripserunt, *CXXVIII*, 813. — Ut ipsi Arimanni frequentius quam in lege statutum est, ad placitum ire non contingant, nec a comitibus nec a sculdais. — Ut baronum missi exercitus imperialis solummodo exigant. — Ut passus imperatoris ab episcopis et comitibus, erudum antiquum consuetudinem solvatur. Quod si non tempore fisco comitalis in ius conversus est ecclesiasticum, augetur stipendium imperiale ab ecclesia, *ibid.*

quod res publicae fuerint minorata. — Ut omnis decimatio ab episcopis, vel his qui ab eo substituti sunt praestetur, nullaque eam ad suam capellam, alio forte concessione episcopi, conferat. Quod si fecisse contigerit, primum legibus subiacet humanis, postea excommunicatione populi costrictus, ad ultimam ipsa capella, quam magis contentionem quam utilitatem aliquam praestet, destruat. — Ut plebes ecclesiae nullatenus aut comitibus, aut episcoporum vassallis, aut ullis laicis in beneficiis tribuantur. — Ut in domibus ecclesiarum neque molassus, neque comes, vel iudex quasi pro consuetudine neque placitum neque hospitium violenter, sed in publicis vicis domos constituant, in quibus placitum teneant, et secundum antiquam consuetudinem hospitentur, *ibid.*, 814. — Ut singulae plebes archipresbyterum habeant. Propter aedidam ergo populi Dei curam singulis plebibus archipresbyteros praesse volumus, qui non solum imperiti vulgi sollicitudinem gerant, verum etiam eorum presbyterum qui per minores titulos habitant, vitam iugiter circumspiciant custodiant, et qui unusquisque industria divinum opus exerceat, episcopo suo renuntient. Nec obtendant episcopos non egere plebem archipresbytero. Quod si ipse gubernare valeat, quia est valde idoneus, deset tamen ut partietur opera sua, et sicut ipse matrici praestet, ita presbyteri praesint plebibus, ut in nullo titubet ecclesiastica sollicitudo. Cuncta tamen ad episcopum referant, nec aliquid contra ejus decretum ordine praesumant, *ibid.*

LANDULPHUS, Beneventanus princeps. — Constitutio cum Gregorio VII papa, CXVIII, 501.

LEOTARDUS, comes Matienensis. — Donatio ab illo facta monasterio Cluniacensi, CXXXIII, 841.

LICINIA EUDOXIA Augusta. — Epistola ad Theodostium imperatorem, de Ecclesiae catholicae perturbatione, LIV, 861.

LIUTRANDUS, Langobardorum rex. — Decretum quo statuatur census persolvendi a Comacensibus in sale advehendo per portus Langobardiae, LXXXVII, 1515. — Indicatum quorundam episcoporum jussu hujus regis congregatorum ad dirimendam controversiam de quibusdam parochiis, ventem inter episcopum Arretinum et Senensem, cum sententia in favorem Arretini antistitis, *ibid.*, 1534. — Decretum regis ea de re, *ibid.*, 1538.

LOTHARIUS I, rex. — Constitutiones Olonnenses, an. 825, XCVII, 447. — Capitulare episcopis datum, *ibid.*, 455. — Constitutio Romana, *ibid.*, 477. — Constitutiones in Maringo (825), *ibid.*, 461. — Capitula Aquigranensis (825), *ibid.*, 465. — Constitutiones Olonnenses (825), *ibid.*, 475. — Capitula excerpta (826), *ibid.*, 481, et 487. — Varia alia capitula mixta cum Capitulis Caroli Magni et Lotharii imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LOTHARIUS Francorum rex. — Epistola ad Nicolaum papam. Conqueritur quod praefatus nimium de ipso ejus amulis credat. Dolere se significat de Theogaudi et Guniharii excommunicatione. Ceterum purgans se de omnibus, paratum se ostendit coram pontifice adversarium calumniis refellere, CXXI, 571. — Epistola ad eundem, ut excommunicationem ob consortium cum Waldrada comminatio efugiat, suum ad Nicolaum, Romam adventum nuntiat, et ut eum spe bona ludificet episcoporum ad eundem legationem decernit et auxilium contra Saracenos, si opas sit, ei pollicetur, *ibid.*, 574. — Epist. ad Adrianum II papam. De Nicolai obitu certior factus, has litteras ad ejus successorem Adrianum scribit, rogans ut quod a Nicolao obtinere non potuit, ab eo impetraret, suum Romae adventum, *ibid.*, 576. — Charta de S. Amando Cluniacensi monasterio concessa tempore Maioli abbat, CXXXVII, 779. — Edictum quo Eboni Remorum archiepiscopo sedem et diocesim Remorum restituit, CXXXVIII, 525. — Decreta de bono pacis in religionis exercitio, *ibid.*, 534. — Epistola ad Innocentium II papam. Conqueritur de Hugone archiepiscopo Rothomagensi quod obedientiam ab abbatibus exigit, CLXXII, 609.

Conventus ad Theodoni villam. — Sic iste imperator suas leges orditur: « Novis sanctae Ecclesiae ab exordio suo variis saepe perturbationibus mersa, sed excitato fidelium precibus gubernatore suo Christo nunquam est usquequaque demersa. Quae quoniam etiam, ut nunc videtur, pene collapsa, progenitorum regum studio et devotione, est auctore Deo juxta modum divinitus concessum recuperata. Unde immensas Domino Deo nostro laudes referimus, qui et corda vestra ad intentionem similem excitavit. Et post vestigia patrum vestrorum, quibus per temporale regnum ad aeternum pervenialis ire velle docuit et inspiravit. Vestrae nihilominus nobilissimae dominationis multimodas gratiarum actiones rependimus, quia ad evitandam et vestrum et nostrum periculum, et ad communem totiusque populi providendam

salvationem, bonam et beneplacitam Dei voluntatem subsequi, et divinum consilium, secundum praecceptum Domini quo dicitur: « Interroga sacerdotes legem meam, » et « Interroga patres tuos et annuntiant tibi, » a nobis quamquam indignis, Christi tamen vicariorum querere et benigna devotione velut severa ex ore ipsius Dei expectare dignamini. Quod humilitatis vestrae superuam donum sancta Ecclesia cum tanto gaudio suscipit, ut de vobis etiam in consolatione sua sibi dictum a Domino aptare velit: « Pro patribus tuis nati sunt tibi filii, » id est pro totorum progenitoribus, qui in paterno affectu ditaverunt et ampliaverunt ac coarserunt, nati sunt tibi filii qui in te et paterna munera resarciunt, recuperant et conservant, et fidei devotione et bonis indolis adolescentes me super eos intendente, easque manum solatii porrigente, tueantur et excolant, CXXXVIII, 558... sequantur leges, *ibid.*, 556 et seqq.

LOTHARIUS II imperator. — *Sacramentum regis*: Et ego, quantum sciero et rationabiliter potuero, Domino adjuvante, unumquemque vestrum secundum suum ordinem et personam honorabo et salvabo, et honoratum ac salvum absque ulla dolo ac damnatione vel deceptione conservabo, et unicuique competentem legem et justitiam conservabo. Et qui illam necesse habuerit et rationabiliter petierit, rationabilem misericordiam exhibebo, sicut fidelis rex suos fideles per rectum honorare et salvare, et unicuique competentem legem et justitiam in unoquoque ordine conservare et indigentibus et rationabiliter petentibus rationabilem misericordiam debet impendere. Et pro nullo homine ab hoc, quantum dimittit humana fragilitas, per studium aut malevolentiam, vel alicujus indebitum hortamentum devio, quantum mihi Deus intellectum et possibilitatem donaverit, et si per fragilitatem contra hoc mihi subreptum fuerit, cum hoc recognovero, voluntarie illud emendare curabo, CXXXVI, 638. — Et diversa sunt decreta ecclesiastica a col. 653 ad 671, *ibid.*

Tantum quaedam hic submittimus decreta hujus regis: *Capitula ab omnibus conservanda*. — Ut omnium praetitorum malorum et contrarietatum, et supplicationum et malorum machinationum, atque molitionum seu nocimentorum invicem actorum, abolitio ita inter nos et apud nos fiat, et a nostris cordibus penitus avellatur cum omni malitia et rancore et nec in memoriam ad retribuendum duntaxat mali vel contrarietatis, atque exprobrationis seu improprietatis, de cetero exinde quiddam veniat. — Ut tanta inter nos, Domino cooperante, verae charitatis benignitas abhinc inane semper maneat de corde puro et conscientia bona et fide non ficta, sine dolo et simulatione, ut nemo suo pari suum regnum aut suos fideles, vel quod ad salutem sive prosperitatem ac honorem regum pertinet, discipiat aut foreconslit, aut per occultos susurrones libenter composita mendacia seu detractiones acceptet, CXXXVIII, 671 et seqq., usque ad col. 676.

LUDOVICUS I, PIUS rex Francorum. — Capitulare, (816), XCVII, 571. — Constitutio de liberis et vassallis, *ibid.*, 571. — Constitutiones Aquigranenses (817), *ibid.*, 573. — Capitula monachorum (817), *ibid.*, 579. — Capitulare Aquigranense generale (817), *ibid.*, 595. — Encyclicae ad archiepiscopos (817), *ibid.*, 417. — Constitutio de servitio monasterium (817), *ibid.*, 425. — Capitula legi Valicae addita (819), *ibid.*, 457. — Responsa misso cuidam data (819), *ibid.*, 459. — Capitula Longobardica (819), *ibid.*, 441. — Capitulare Aquigranense (820), *ibid.*. — Capitulare ad Theodori villam (821), *ibid.*, 443. — Capitulare Attiniscense (822), *ibid.*, 445. — Praeceptum de regalibus confirmandis papae, XCVIII, 879. — Varia alia capitula mixta cum capitulis Caroli Magni et Lotharii I, imperatorum, *ibid.*, 489, 675.

LUDOVICUS PIUS. — Charta de libertate Ariorum et Sagnaciorum, CII, 979. — Epistola ad Magnum archiepiscopum Senonensium Mittit exemplum regulae canonicorum decretas in concilio Aquigranensi, CIV, 1509. — Epist. ad Hieremiam Senonensem et Jonam Aurelianensem episcopos. Communionem ipsis datum, cum legati Romam irent ad Eugenium II papam in causa imaginum, *ibid.*, 1516. — Epistola ad Eugenium II papam Et mittit acta synodi Parisiensis, *ibid.*, 1517. — Epistola generaliter populo Dei legenda, de convocatione quatuor conciliorum, *ibid.*, 1519. — Epistola Caesarea generaliter populo Dei legenda, quam ex placito Aquigranensi misit de concilio episcoporum in quatuor imperii partibus congreganda, *ibid.*, 1521. — Epistola ad Adricum episcopum. Canonem de quibusdam rebus alienatis ejus ecclesiae, *ibid.*, 1526. — Epist. ad Hilduinum abbat S. Dionysii. De colligendis in unum corpus Haec in Graecorum historiis de S. Dionysio passim scripta reperat, *ibid.*, 1526.

1528. — *Præceptum de missione S. Anasarii ejusque ordinatione*, CXVIII, 1083.

LUDOVICUS II, Francorum rex. — *Juramentum lingua Romana*, CXXXVIII, 528. — *Quidam decreta circa religionem*, CXXXVIII, 531.

Conventus in villa Sparnaro, quis factione quorundam motus est animus ipsius regis contra episcopos, dissidentibus: regni primoribus sui ab eorumdem episcoporum admonitione et remotis ab eodem concilio episcopis ex omnibus illis capitulis hæc tantum observanda et complacenda sibi colligerunt, et episcopis scripto tradiderunt, dicentes non amplius de eorum capitulis acceptasse quam ista, et ista se velle cum principe observare.

Hæc sunt capitula: De honore et cultu ecclesiarum, de honore episcoporum et veneratione servorum Dei, de justitiis, ut cau. el. fiat ergo eos qui causa juventutis aut insipientie in aliquo fallunt, sive contumunt admonitionem episcoporum, ne subito aut incaute damnentur aulicemate, de his qui contra regiam potestatem contumaces esse noliuntur, de precariis, de hospitalibus, de rapacibus, ut episcopis templum congruum observetur ad suum ministerium peragendum ut clerici arma militaria non sumant, ut missi dirigantur qui inquirent, si præcepta a vobis de rebus ecclesiarum ad proprium sint facta, de hæresi simoniaci, ut a nullo sedes episcopalis, proprio infirmante episcopo usurpetur, ut canonici infra dormitoriorum dormiant, ut monachi ad palatium non veniant, nisi causa obedientie, exceptis abbatibus ut laici decimas de ecclesiis non contigant, de sanctimonialibus contra auctoritatem nuptis de sponsis aliorum, de sepulturis infra ecclesias, CXXXVIII, 547, 554, 557, 561.

Capitula de ordinibus ecclesiasticis, CXXXVIII, 565, 576. — De concordia episcoporum comitumque fidelium, de potestate episcoporum, de decimis exquirendis, *ibid.*, 581, 582. — Ut nullus audeat immunitates infringere, ut hæreses ecclesiam non dividuntur, *ibid.*, 583. — Ut episcopi venationem non exercent, de continentia presbyterorum, *ibid.*, 581, 585. — De excusatione presbyterorum et diaconorum, de infantibus oppressis, de adulterio, de homicidio, de concubiniis, de homicidiis, *ibid.*, 586, 587. — De operibus servilibus quæ diebus dominicis non sunt agenda de his qui uxorem habent et simul concubinam, de pac. vultis iudicis baptizandis, ut noli us presbyter alii suam parochiam intervenire præsumat, ut nullus alterius clericum sollicitet, ut nullus presbyter numerum dare præsumat alterius ecclesiam subripere, *ibid.*, 586, 587, 588. — De presbyteris qui habu. re conjugia, ut presbyteri honorem habeant, non licet in quadragesima festa celebrare, non licere clericis spectaculis ludicris interesse, non licere missam cantare in domo, *ibid.*, 588, 590.

Leges — Perverunt est ad nos quod eos qui Romam orationis causa pergit, vel qui negotiandi gratia per regnum nostrum discurrunt, collecti latrones diripiant, eosque aliquoties verberent vel occidant, et bona eorum diripiant. Ideo volumus ut comites nostri eorumque sculdassi, adjunctis secum vassalis episcoporum, si necessitas fuerit, ubicunque tales audierint studiosissime perquirent et eos capiant atque distringant. Et si hujus criminis reus invenerint, penas in legibus positas, ergo eos abque ulla negligentia exsequantur, ut ab his malefactoribus regnum nostrum purgetur, et qui in nostra fiducia hac veniunt, sive orationis sive negotiandi causa, salvi esse possint. Sciat autem unusquisque fidelium nostrorum, quia quicumque comes, aut quilibet publicus minister, hujusmodi malefactoribus aut assensum præbuerit; aut eos persequi neglexerit, nostræ indignationis motum sciet, et proprio honore privatur, CXXXVIII, 575.

Sed et hoc comperimus quia ex diversis locis hujusmodi noxii homines inter se conspiciunt, et diversos comitatus circumstantes, prædas et rapias per villas, seu et per vias, vel per silvas faciunt, et innocentes homines deprædant et spoliant; et hi quoque similiter volumus, ut diligenti studio perquisiti capiantur et distringantur. Et si obnoxii hujus sceleris inventi fuerint legalibus penis abque ulla dilatione subigantur, et hujusmodi inquietudo et injusta direptio, a populo nostro auferatur, et liceat omnibus sub nostra ditione degentibus; cum salvatione et pace vivere, ut ordo rei publicæ secundum justam administrationem provisos salvus et quietus permaneat, CXXXVIII, 574, et alia... ad 790; et a col. 619, 623.

Primo omnium discutienda est sacerdotum fides qualiter credant, et alios credere doceant, ubi exempla proponenda sunt, quatenus a creatura Creator quantumcumque intelligit possit, CXXXVIII, 625.

Secundo jubendum ut oratio Dominica in qua omnia

necessaria humane vitæ comprehenduntur et symbolum apostolorum in quo fides catholica ex integro comprehenditur, ab omnibus discatur, tam Latine quam barbarice, ut quod ore proficitur corde credatur et intelligatur, CXXXVIII, 625.

Tertio intimandum est, ut ad salutationes sacerdotales congrue responsiones dicantur, ubi non solum clerici et Deo dicata sacerdoti responsum offerant, sed omnis plebs devota consona voce respondere debet...

Quarto ut fides sancti Athanasii a sacerdotibus dicatur, et ex corde omni Dominica ad horam primam recitetur, etc., etc.

Alie sunt adhuc leges ecclesiasticæ a col. 623 ad 631, tom CXXXVIII.

Epistola ad Clastercienses de Ecclesia et monasterio Fontanarum, CLXXXV, 1145. — Epistola rogatoria ad festum S. Bernardi abbatis solemnizetur, CLXXXV, 1655. — Charta de Pedagio quod est apud Monasterium, et super exactionibus quas dedit Ecclesie Cluniacensi, CLXXXIX, 1061. — Contra hæreticos, vulgo Populicenses dictos per tractus Flandricos vagantes, CC, 1376. — De cæde S. Thomæ, CC, 1376. — Hortatur pontificem ad ressecanda sua auctoritate vitæ, CC, 1378.

LUDOVICUS IV, rex Francorum. — *Præceptum de quibusdam ecclesiis et locis Cluniacensi canonice concessis* tempore S. Odonis Cluniacensis abbat., CXXXIII, 879.

LUDOVICUS VI, rex Francorum (an. 1131). — Scribit se nunquam toleranturum subjectionem quam ab archiepiscopo Senonensi exigebat, primas Lugdunensis, CLXIII, 1539.

LUDOVICUS VII, Junior dictus. — Epistola ad subditos suos in regno Francie constitutos, de captione et liberatione sua, CLV, 1281.

MACCABEUS, rex Soterorum. — Hujus regis ista fuerunt statuta: Christo initium ad profanum iudicem non vocato; vocatum comparationem non iudicis, sed ad sacros antistites remissio. Decimam partem terra nascentium pastoribus Ecclesiarum libere conferre; Deumque semper votis et oblationibus consensu adorare. Qui pontificis auctoritatem annum totum execraverit, contempserit, neque se interim conciliavit, hostis reipublice habetur; qui vero duos annos in ea contumacia perseveravit, fortassis omnibus multato; si quis quempiam, cujus ipse sumptibus aut victis non aliter quotidiano, ad Ecclesiam, seu ad publicum conventum, seu ad forum mundivane comitatus ut asspecta fuerit, capitis reus esto, CLII, 1189.

MONAXIUS, præfectus prætorii. — Edictum exilium minans in sectatores hæreseum Pelagianistarum, LVI, 493.

MARCIANUS, Imperator. — Epistola ad Leonem archiepiscopum Romæ. Epistola qua ei significat eos quos miserat ad se semper hilariter suscepisse; quare cum omni alacritate eo se conferre dignetur et synodum celebrare; vel si hoc grave ei videbitur, suis litteris significet, ut, sacris episcopis vocatis, in qua civitate placuerit, fidelis convenientia decernantur, LIV, 903. — In fide apud Chalcedonem roborata et pace Ecclesie restituta gratulatur; fidem juxta litteras S. Leonis papæ synodo esse expositam; petit ut sedi Constantinopolitanae secundus locus juxta statuta secundæ et quartæ synodi tribuatur, etc., LIV, 970. — Epistola ad Leonem papam, confirmationem synodi Chalcedonensis a pontifice uti necessariam petit. Eius constantiam in vindicandis canonibus et novitate reprimenda laudat, LIV, 1017. — Epistola ad Anatolium episcop. Constantinopolit. De synodo Chalcedonensi convocanda. De illo imperatore datur notio, dum hæc mandat: « Omnibus negotiis divinis res sunt præponendæ. Deo enim omnipotente propitio republicam et conservandam et meliorandam esse constitimus. Quia igitur dubitationes quedam in orthodoxa religione nostra videntur esse commisse, sicut etiam epistola reverentissimi viri episcopi alme urbis Romæ Leonis testatur, id specialiter clementie nostræ placuit ut venerabilis synodus in Nicæna civitate provincie Bythinie celebraretur, quatenus conventibus animis et omni veritate discussa, cessantibus etiam studiis quibus antehac usi quidam sacrosanctam orthodoxam religionem conturbasse noscuntur, vera fides nostra cuncto sæculo manifestius innoscescat, ut deinceps nulla possit esse dubitatio vel discordia. Quæ de re sanctitas tua cum quibus placuerit reverentissimis episcopis quos de Ecclesiis sub sui sacerdotii cura constitutis, idoneos et instructos orthodoxæ religionis esse probaverit; ad prædictam Nicænam civitatem intra diem Kalendarum Septembris invigilaret. Sciat autem religio tua etiam serenitatem nos rari venerabili synode interfuturam, nisi forte nos

ubique necessitates in expeditionibus detinuerat, » VI, 527.

Cum pervenisset piissimus et fidelissimus imperator Marcianus, ad venerab. synodum sic locutus est: « Ubi primum divine judicio ad imperium sumus electi, inter tantas necessitates reipublice, nulla oēs magis causa constrinxit quam ut orthodoxa et vera fides Christiana, quæ sancta atque pura est indubitate omnium animis inderet. Constat enim avaritia vel studiis quorundam per media tempora nonnullis diversa sententibus, et pro voluntate sua, non prout veritas ac doctrina Patrum postulat, populos seducentibus, in errorem quam plurimos esse deductos. Quæ de re sanctam synodum hoc videlicet proposito fieri studuimus, et vobis laborem indixisse videmur, quatenus omni caligine atque errore deterso, prout se Divinitas hominibus manifestare voluit, et doctrina Patrum ostendit, religio nostra, quæ pura et sancta est, universorum mentibus insinuatæ suæ veritatē luce fulgerat; nec in posterum audeat quisquam de divinitate Domini et Salvatoris nostri Jesu Christi aliter disputare quam apostolica prædicatione et instituta trecentorum decem et octo sanctorum Patrum eidem convenientia posteritati transmissæ noscuntur; sicut etiam sancti Leonis papæ urbis Romæ qui Sedem apostolicam gubernat, missa ad sanctæ memoriæ Flaviani Constantinopolitani urbis episcopum scripta testantur. Remotis itaque studiis, ablatis patrocinii, cessante avaritia, cunctis veritas innotescat. Nos enim ad fidem confirmandam, non ad potentiam aliquam exercendam, exemplo religiosi principis Constantini synodo interesse volumus, ne vel alterius pravis persuasionibus populi separetur. Facile enim simplicitas quorundam hacienis nonnullorum. Ingeniis atque superficiali verbositate decepta est; et constat diversorum pravis insinuationibus dissensionem et hæreses natas. Studium autem nostrum est ut omnis populus per veram et sanctam doctrinam unum sentiens in eandem religionem redeat, et veram fidem catholicam colat, quam secundum institutiones Patrum exposueritis. Concordantibus ergo animis, religio vestra festinet quatenus sicut a Nicæna synodo usque ad proximum tempus erroribus amputatis vera fides cunctis innotuit, ita et nunc per hanc sanctam synodum remotis caliginibus, quæ in his paucis annis, pravitæ atque avaritiæ quorundam emerisse videntur, perpetuæque statuta fuerint conserventur. Erit autem divine majestatis, id quod sancto animo fieri desideramus in æternum firmiter custodire, » LVI, 527-530.

Ejusdem Marciani imperatoris Constitutio de synodo Chalcedonensi: « Tandem aliquando quod summis studiis atque votis optabamus evenit. Remota est de lege orthodoxa Christianorum contentio. Tandem remedia culpabilis erroris inuenta sunt, et discors populorum sententia in unum consensum concordiamque convenit. E diversis enim provinciis religiosissimi sacerdotes Chalcedonem venerunt juxta nostra præcepta, et quid observari in religione debeat perspicua definitione docuerunt. Cesset igitur jam prolata contentio. Nam vere impius ac sacrilegus est qui post tot sacerdotum sententiam opinionem suæ aliquid tractandum reliquit, etc., » LVI, 527. — Alia ejusdem constitutio Christianis catholicis in synodo convenientibus, LVI, 529. — Alia ejusdem de fide catholica obtinenda et de Eutychianis et Apollinaristis, eorumque poenis, LVI, 531.

MAXIMUS imperator. — Epistola ad Strictum papam. Catholica fidei curam pollicetur; spondet et Agricis, quem Strictus ad presbyteri gradum indebito provecum scripserat, causam in synodo examinandam esse. Suum denuo profutur pro catholica fide studium; ac militi gesta quibus recens profita sunt Manichæorum seu Priscillianistarum scelera, XII, 591.

OTTO MAGNUS I. — Decretum de regalibus B. Petro concessis, XCIII, 625. — Ut laici sine episcopali licentia presbyteris ecclesias dare vel dimittere non presumant, CXXXVIII, 852. — Ut nullus laicorum presbyterum flagitare seu fatigare, vel aliquam sibi injuriam inferre audeat, *ibid.* — Ut paschalis hebdomada festive tota celebretur; et in Pentecostem 2, 3, 4, feria non minus quam dies dominicus solemniter honoretur. — Ut litania majore jejunium, sicut in Rogationibus, ante Ascensionem Domini, exerceatur, *ibid.* — Ut oblationes fidelium quæ altarī deferantur, nihil omnino ad laicalem pertineant potestatem, dicente Scriptura: « Qui altario deserui, de altario participetur, *ibid.* — Ut decimæ quæ Dominus præcipit in horreum suum deferri, si ecclesiis Dei non fuerint redditæ, sed nefaria cupiditate; quæ savior Otto ignibus ardet, a secularibus fuerint retentæ, secularia super hoc non exercentur judicia, nec in laicis disceptantur causis, sed in sancta synodo ab

ipsis sacerdotibus, quorum deputatæ sunt aibus, quibus exinde debeat artitari certis delictatur promulgationibus, *ibid.* — Ne oppressio virginum aut viduarum, vel raptus ab ullis hominibus fiat, et ut qui rapiunt eas sub nomine simul habitandi, cooperantes et conviventes raptoribus, si quidem clerici sunt, decendant a gradu proprio; si vero laici, anathematizentur, et raptiores siue spe conjugii perpetuo maneant. Quod si post hæc jungere se præsumpserint, utrique anathematizentur, *ibid.*, 853. — Ut nulla abbatia quæ per se electionem habet, ad monasterium nec alicui in proprium dari possit; illæ vero quæ electione carent, regis donatione et privilegio ad aliud monasterium quod sub ejus mundiburdio consistit subrogari possint, *ibid.*, 854. — Si quis episcoporum, presbyterorum, diaconorum, subdiaconorumque uxorem acceperit, a sibi iuncto officio deponendus est, sicut in concilio Carthaginiensi tenetur, cap. 25, *ibid.* — Episcopus, presbyter, vel aliquem de clero, canes venandi amore vel accipitres habere non licet, sicut in concilio legitur Toletano, cap. 10. Quisquis autem personarum hujusmodi in hac voluptate delectatus fuerit, quamdiu in illa detestabili voluptate detinetur, ab omni ecclesiastico officio cesset, *ibid.* — Episcopus, presbyter aut diaconus aliam vacans, si ab hoc interdicto opere cessare voluerit, velut in canone apostolorum habetur cap. 42, deponendus erit, *ibid.* — Nullus in clericatus officio manens mulierem subintroductam secum habitare permittat. Si vero aliqua suspicionem maculis aspersa contra hæc agere tentaverit, ab episcopo vel ejus misso virginis causa detondeatur. Si autem secularis potestas hæc fieri prohibuerit, regia potestate femina coacta prælatæ sententiæ subjaceat, *ibid.*, 855. — Diversa secularis vitæ negotia fugientes et monasticæ institutionis normam aggredientes, extra claustrum sine licentia proprii abbatis ire non licet; sed tantummodo jejuniis et orationi vacare, in locis quibus renuntiaverunt sæculo permanentes, sicut in concilio Chalcedonensi præcipitur, *ibid.* — Oportet etiam episcopum, in cujus diocesi cœnobium situm est, monachorum providentiam gerere, et si aliquid correctione dignum reperit, corrigere festinet, *ibid.*, 855. — Clericis monachicum habitum sequi cupientibus, et pro remuneratione divina secularibus spretis arctiorem vitam adire volentibus, nullatenus introeundi aditus ab episcopo denegetur, sed potius eum in tali conversatione perstare exhortari conetur, sicut in concilio Toletano. habet, cap. 51, *ibid.*, 856. — Sanctimonialis quæ spontanea voluntate strictiori vitæ proposito se alligare voluerit, nulla re obstante, id quod bona intentione disposuerat peragendum, ab episcopo impediatur, *ibid.* — Ut laici presbyteros sine conscientia et consensu proprii episcopi ad ecclesias eis canonicè commendatis non efferre præsumant, nec alios locum eorum subire faciant; quia ut ab episcopis ordinantur, ita est necesse ab ipsis ecclesiis procurandas accipiant, sicut habetur in concilio Arlesensi, cap. 4, *ibid.* — Ut omnis declinatio in potestate episcopi sit, et si fuerit neglecta, quicquid inde emendandum sit, coram episcopo ejusve misso corrigatur, *ibid.* — Episcopus, presbyter, diaconus, subdiaconus, ut in multis conciliis firmatum est, quia divina ministeria contractant, ab uxoribus abstinere. Cæteri autem clerici, quando ad maturiorem ætatem pervenerint, licet nolentes ad continentiam cogantur, *ibid.*, 856. — Pactum cum Joanne II papa, *ibid.*, 858. — Epistola ad Joannem XII, papam, in qua dicit se de illo papa tam obscenè audisse, ut si de histrionibus dicerentur, vererendum omnibus ingereret: Noveritis, inquit, non a paucis, sed ab omnibus tam nostri quam et alterius ordinis vos homicidii, perjurii, sacrilegii et ex propria cognatione atque ex duabus sororibus lucesti crimine esse accusatos. Dicunt diaboli vos in amore vinum bibisse, in ludæiam Jovis, Veneris, cæterorumque dæmonum auxilium poposcisse, *ibid.*, 845.

OTTO II, imper. — *Edicta*: Si de præditi contentio emerit et utraque pars sive altera cartis seu scriptis prædium sibi vindicare voluerit, si ipse qui cartam falsam appellaverit, per pugnam declarare voluerit ut ita decernatur. Sin aliter, secundum priora capitula determinetur edicimus, CXXXVIII, 849. — De ecclesiariis rebus, ut per advocatos fiat, similiter jubemus, *ibid.*, 850. — De investitura prædii si contentio fuerit, similiter ut per pugnam decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis per se ipsum, aut suum nuntium quidquam alicui deponerit, et depositum cupiditate victus negaverit, si viginti solidorum pretium fuerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — Si quis dixerit quod per vim de prædio certam alicui fecerit, ut per pugnam veritas decernatur edicimus, *ibid.* — Ne furto aut scacho, si ultra sex solidos fuerit, similiter ut per pugnam

veritas inveniatur præcipimus, *ibid.* — Si quis equum suum vel cætera animalia sive rem suam super aliquem repererit et ipse Warentem dare se dixerit, statim juret ut ad certum Warentem eum conducat, et super tertium Warentem et tertium comitatum non procedat. Et si hoc facere noluerit, rem perdat et secundum legem componat, *ibid.* — Laicorum vero nullum præter comites in solis ecclesiasticis rebus advocatorem habere ullum permittimus, *ibid.* — Quacunq[ue] lege, sive etiam Romana, in omni regno Italico homo viverit, hæc omnia, ut in his capitulis per pugnum decrevimus, servare præcipimus, ita tamen ut si eorum unum aut juvenilis aut decrepitas seu infirmitas pugnare prohibuerit, liceat ei pro se pugnatorem imponere et alterum similiter facere, *ibid.* — Ecclesiarum comites seu viduæ lites suos de his quæ dicimus per consimiles advocatos pugna dirimant. Ceteri homines natura liberi secundum legem pristinam per semetipsos respondeant et determinent, *ibid.* — Diaconorum, presbyterorum episcoporum filios, notarios scudarios, comites, iudices fieri, omnibus modis prohibemus, *ibid.* — Mandatum de iurisdictione archiepiscopi Magdeburgens., *ibid.*, 851. — Edictum post conventum Papiensem : Si inter ecclesias vel alios ingenuos vel liberos homines, aut inter Ecclesiam vel hominem de prædictis sedilio vel certamen sit, pugna decernatur. Si non audeat, res sum infiscetur, et ecclesiæ vel homini, cui iustitia pertinet, res sue reddantur, *ibid.*

OTTO III, imper. — Quotidie contra leges agitur, quotidie mali male facere non veretur. Ideo hac lege omne per ævum, divinitate propitia, salutaria edicimus, ut toto anni tempore liceat iudicibus causas agere, lites dirimere, tumultus questionum terminare et desinere, ut qui quotidie leges offendunt, quotidie legis sententia feriantur. Nec enim tempore messium vel vindemiarum legis edictum debent effugere qui nullo tempore peccare desierunt. Bene enim facere, verum dicere, iustitiam amare rectum iudicare omni tempore licet, semperque licebit qui a bonis nonquam, a malis autem operibus semper requiescendum esse catholicos didicimus, et iugiter conservandum, Deo auctore et imperiali maiestate decrevimus, CXXXVIII, 855.

In Natali vero Domini, in Epiphania, in Pascha, in Ascensione Domini, in Pentecostie, in diebus Dominicis et in festis præcipuis, et in constitutis jejuniorum diebus iudicialis motus exsequi, publicas questiones appeti, et cum omni vigilantia solemnitates Christianorum celebrare, penitus prohibemus, CXXXVIII, 854.

Decretum : Comperimus quod episcopi et abbates ecclesiarum possessionibus abutuntur, et per scripta quibuscunque personis attribunt, ethoc non ad utilitatem ecclesiarum, sed pecunias, affinitatis et amicitias causa, dumque eorum successores et pro comorum Dei restauratione et pro rei publicæ officio nostroque obsequio commoveantur, suarum ecclesiarum prædia ab aliis detineri causantur, sequæ imperata non posse perficere, re vero demonstrant. Proinde quia status Ecclesiarum annulator, nostraque Imperiali maiestas non minus patitur detrimentum, dum subditi nobis debita non possunt exhibere obsequia, constitimus et imperia i edicto confirmamus, ut omnia scripta, sive si libelli nomine, sive si emphyteusis probatum fuerit, quod de ecclesiis Dei, sive aliquo modo effici non possit, obeunte actore obeat, solusque detrimentum habeat, qui se ei scripto obligavit atque vinxit, nec omnino ad eum supra scripta damna pertineant, qui ei in regimine successit; sed sit ei libera facultas, omnia quæ per libellos vel alia quolibet scripta alienata fuerint in proprium jus ecclesiæ revocare, et ita ordinare, ut Deo et nobis obsequium valeat exhibere. Nam cum regibus et imperatoribus ea quæ regni et imperii sunt, nisi se viventibus, dare non liceat, exceptis ecclesiis, quomodo abbatibus et episcopis res ecclesiarum per tempora suorum successorum distribuere liceat? omnes quippe sua, sive lex, sive quolibet scriptum, vel quolibet consuetudo, si contra Ecclesiæ utilitatem fuerint, in irritum deducenda sunt, nec nostra auctoritate debent firmari quæ contra imperii auctoritatem et propagatorem prolabantur inferri. Hoc ergo solum scriptum pro lege in talibus causis habeatur, quod Ecclesiæ Dei pro sit et nullo modo obesse possit. Quod si aliqui contra hanc constitutionem nostram ire tentaverit, tanquam rebellis iudicetur, et sit ei anathema marthanath, nisi respiciat, ab universis episcopis qui huius imperii nostri edicto subscriperunt, vel assensum præbuerunt sive presbyteri sunt. Amen, CXXXVIII, 856.

PALLADIUS, præfectus prætorii. — Edictum de damnatione ad exilium in sectatores errorum Pelagii, LVI, 492.

PELIRUS rex Aragonum. — Hortatur dominum Karolum

regem Siciliæ ne populum suum vexet, CLXXIV, 1509.

PHILIPPUS PULCHER rex Francorum. — Charta in die biennale levée sur les biens de l'ordre de Cliteux, CLXXIV, 1554. — Il annonce qu'il veut retirer aide à l'abbaye de Clairvaux, déjà si près de sa ruine, que le service divin y a peu près cessé, *ibid.* 1917.

PIPPINUS, princeps. — Capitulare Soessionense (an. 744), XCVI, 1504. — Capitul. Vermeriense, an. 753, *ibid.*, 1506. — Capitul. Veranense (an. 755), *ibid.*. — Capit. Compendiense (an. 757), *ibid.*, 1515. — Conventus Attinensis (an. 763), *ibid.*, 1515. — Capitulare, anni incerti, *ibid.*, 1506. — Encyclica de letamini faciendis, *ibid.*, 1510. — Capitulare Aquitanicum (an. 764), *ibid.*, 1509. — Placitum quo Abaciacum villa p[er] Leonemanni et Sabran portio in Matriacensi Dionysianis monachis vindicatur, *ibid.*, 1520. — Præceptum impetratum a Sigobaldo abbate Ansolensis comobii, *ibid.*, 1521. — Regale præceptum sub Bonifacio de rebus ecclesiæ Sancti Martini, *ibid.*, 1522. — Præceptum pro Morbogensi monasterio, *ibid.*, 1525. — Diploma pro novitibus Sancti Dionysii, *ibid.*, 1524. — Præceptum pro Faberniaci in pago Parisico villa confirmatione, *ibid.*, 1526. — Præceptum de donatione monasterii Sancti Dionysii castellum ad montem Sancti Michaelis in pago Virdunensi, *ibid.*, 1528. — Præceptum quo villam Exoum monasterio S. Dionysii restituit, *ibid.*, 1561. — Præceptum quo Földensis Ecclesiæ immunitatem villam largitur, *ibid.*, 1563. — Præceptum quo Sila Aqualina monasterio S. Dionysii conceditur, *ibid.*, 1565. — Præceptum quo immune declarat monasterium Sancti Dionysii, *ibid.*, 1566. — Præceptum de confirmatione privilegiorum monasterii Sancti Dionysii, *ibid.*, 1567.

PIPPINUS majordomus. — Placitum quo mansum spol Marolium asserit monasterio Sancti Dionysii, LXXVIII, 1508.

PLACIDIA GALLA II. — Epistola ad Pulcheriam Augustam, quo concilium Ephesium II detestatur, LIV, 861.

PULCHERIA Augusta. — Epistola ad S. Leonem Magnum, Romæ archiepiscopum, ut quædam synodus habetur in partibus Orientis; et ut episcopi qui unanimi erant sanctæ memoriæ Flaviano, et ad exilium fuerat destinati, et hos revocandos fore, et ad recipiendas ecclesias suas synodi sententiam sustinerent, LIV, 95.

QUANTUS, præfectus prætorii. — Edictum in Urbe, contra Pelagii errores, LVI, 492.

RACHISIUS, Langobardorum rex. — Decretum per quod fines decernit aliquot prædiorum ad monasterium Bobiense spectantium, LXXVII, 1576.

RADEGUNDIS regina. — Epistola ad episcopos de monasterio puellarum formando in urbe Pictava, LXXX, 681.

RADULFUS III, Burgundionum rex. — Confirmat quo monasterio Sancti Andree Viennensis donaverat Conradus pater ejus, CLI, 1021. — Anizoni, archiepiscopo Tarentasensi comitatum ejusdem urbis donat, *ibid.*, 1025. — Ecclesiæ S. Nicolai de Polinico S. Odiloni ac monasterio Cluniacensi concedit, *ibid.*, 1024.

RAIMUNDUS, princeps Antiochiæ, de statu miserabili urbis Hierosolymitanæ, CLV, 1290.

RAIMUNDUS, dux Narbonæ. — Epistola ad Lodovicum, Francorum regem, de legatis ad Constantinopolitanum imperatorem mittendis, CLV, 1268.

RECCAREDUS, rex Visigothorum. — Edictum de confirmatione concilii Tolatani, LXXII, 1421.

RICHARDUS, rex Anglorum. — Epistola ad Clementem III, papam, qua illum certiorare facit de pace facta inter ipsum et Tannedum regem, CLIV, 1563.

ROBERTUS, Francorum rex. — Diploma de electione abbatum et ecclesiæ Sancti Leodegarii de Campella, CLI, 945. — Præceptum pro confirmatione rerum quas Burchardus comes et Rainaldus episcopi Fossatei monasterio tradiderunt, *ibid.*, 917. — Præceptum quo superiorum regum auctoritate concessionis quædam Sancti Germani Antiodorensi factas confirmat, *ibid.*, 948. — Præceptum quo restitutionem monachorum Piscani a Richardo comite factam et donationes eidem loco ab eis factas confirmat, *ibid.*, 952. — Præceptum quo confirmat fundatio Bellimontis parthenonis prope Turonos, *ibid.*, 955. — Reprimat iniquas Elfredi de Eborac, adversarii Corbeiensis, consuetudines et oppressiones, *ibid.*, 955. — Præceptum, quo capellam Sancti Joannis evangeliste, in Oxidia civitate sitam; Flavinacensibus monachis restituit, *ibid.*, 956. — Præceptum de constructis castellis Montebasone atque Mirebello, et ne inde aliquod inferat incommodum monachis Cornetiensibus, *ibid.*, 957.

RUDOLPHUS I, imper. — In regem Romanorum electio ad stabilendam imperii sui auspiciis petit a refugiorum congregatione orationum suffragia, XCVIII, 1611.

— Petit a sanctimonialibus virginibus pro se et consorte sua orationum suffragia, *ibid.*, 705. — Epistola ad universos imperii status de pace reformanda, et ut sibi libellam exhibentem obedientiam, *ibid.* — Gregorio X, papae gratias agit quod cancellarium suum allegatum deigne audierit, promittens se semper in omnibus Ecclesiae Romanae obsequium praestare, *ibid.*, 715. — Ad papam promittit se venturum Mediolanum ad coronationem et gratias Deo agit pro confirmatione suae electionis, *ibid.*, 751, 752. — Promittit papae Gregorio se reformationem contra exorbitantes Germaniae episcopos executionem, *ibid.*, 737. — Epistola ad cardinales post mortem Gregorii X, ut bonum eligant pontificem, *ibid.*, 718. — Gratulatur Innocentio V papae de ejus electione in pontificem Romanum, *ibid.*, 751. — Eidem pontifici gratulatur de pontificia dignitate eidem se submisisse commendans, *ibid.*, 735. — Respondet episcopo Salisburgensi, gratias ipsi agens pro singulari ejus cura et vigilia circa ipsum, *ibid.*, 765. — Pontificem Romanum certiorum facit de obtenta insigni de rege Bohemiae victoria, *ibid.*, 789. — Ecclesiae Romanae quaecumque haecenus ab ipso postulavit concedit liberalissime, *ibid.*, 794. — Commendat Coloniensem electum Pontifici Romano, *ibid.*, 811. — Commendat quemdam canonicum Ecclesiae Leodiensis et ut ipsum quamprimum in curiam remittant, *ibid.*, 814. — Scribit ad quemdam archiepiscopum ut recte et iuste iudicet, *ibid.*, 825. — Jura omnia sanctae Sedis confirmat, *ibid.*, 845. — Diploma principum imperii super donatione Rudolphi imperat. et confirmatione privilegiorum Sedis apostolicae, *ibid.*, 869. — Diploma quo Rudolphus ecclesiastica jura severo edicto tuetur, *ibid.*, 872.

SENATOR, praefectus praetorianus. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, LXIX, 824. — Epistola ad diversos episcopos, commendat se illorum precibus et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amendant, *ibid.* — Edictum, multa et praecara praebet monita, et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 834. — Edictum in eos qui munera regia collata ecclesiis subriperant, *ibid.*, 864. — Epistola ad Joannem papam. Petit ut orationibus ejus, admonitionibus, correptionibus etiam adjuvetur, *ibid.*, 827. — Epistola ad diversos episcopos. Commendat se illorum precibus, et petit ut jejunium pro salute principum et pro pace obtinenda indicent. Tum eos hortatur ut vitia cuncta a populo procul amendant, *ibid.*, 839. — Edictum per provincias praecipit ut admonerentur tributarii ut trina illatione et temporibus constitutis vectigalia solita persolvant, *ibid.*, 853. — Id. multa et praecara praebet monita et promittit se iudicem integerrimum futurum, *ibid.*, 851. — Epistola ad Iudices provinciarum hortatur ut diligant justitiam eamque a subditis observare faciant, *ibid.*, 856. — Edictum de corniculario qui egreditur, *ibid.*, 845. — Edictum de corniculario qui accedit; de primicerio qui egreditur; de primicerio qui accedit; de scriuario actorum; de cura epistoliarum; de scriuario curiae militaris; de primicerio exceptorum; de sexto scholario; de prorogativo; de commentariensis; de regendario; de primicerio deputatorum et Augustalium; de primicerio singulariorum qui egreditur; de primicerio singulariorum qui accedit; de concedendis legationibus, *ibid.*, 844, 845. — Multos in carcere detentos pietate ductus liberat, LXIX, 861. — Quomodo sajones cancellarii deputatos officio suo fungi oporteat, admonet, *ibid.*, 856. — Jube ut populi et milites a iudiciibus in officio continentur. Deinde vetat quominus ulla domus, ne sua quidem, aut regia, ab aedificiis exornatur, *ibid.*, 858. — Minatur penas iudicibus iniquis, et hortatur bonos et publicis utilitatibus indefessi consulant, *ibid.*, 859. — Edictum in eos qui munera regia collata Ecclesiae subriperant, *ibid.*, 864.

SIGEBERTUS (S.), rex Francorum. — Monasterium Casagonguidinense condit, et ibi Renacium abbatem constituit, LXXXVII, 519. — Restituit cellas Sancti Hilarii et Sancti Eucharri, ecclesiam Trevirensis sancti Petri violenter ablatus, *ibid.*, 525.

SISEBUTHUS Gothorum rex. — De sanctitate vitae, et de huius mundi misertis pie sufferendis, LXXX, 561. — De fiducia ponenda in Deum, *ibid.*, 567. — De sua ex laico habitu in monasterium conversione, *ibid.*, 570, 572.

THEOBALDUS, comes Cabilonensis. — Charta qua donationem monasterii S. Marcelli Cabilonensis Malolo Cluniacensi abbati factam confirmavit, CXXXVII, 780.

THEODAHADUS, rex. — Senatores urbis Romae reprehendit quod plebis levitati et vanis suspicionibus ipsis regni ejus primordiis non occurrerint, LXIX, 806.

— Pacem ab Justiniano imperatore petit per legatum sacerdotio clarum et doctrina laude conspicuum, *ibid.*, 813. — Justiniano imperatori dicit senatorem praefectum praetorio ad pradium missis quarundam monialium, ut si quid ei injuriae aquarum intulerit illuvies, tributa abosget. Tunc respondet his quae de Veranilla scripserat, *ibid.*, 815. — Petit ab episcopis ut et legatos quos ad imperatorem misit, adjuvent, et pro ipso preces Deo fundant, *ibid.*, 822.

THEODORICUS, rex. — Epistola ad Eustorgium Mediolanensem episcopum. Dicit se episcopum Augustanae civitatis, falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse et remittit ad Eustorgium clericos illos ut eos debita poena coerceat, LXIX, 513. — Epistola ad Severum episcopum. Mille quingenti solidi per Montanarium mittuntur, ut illos provincialibus dispendium per exercitum passis distribuat, *ibid.*, 548. — Epistola ad Gudilam episcopum. Quomodo lis inter Sacernates municipales et Ecclesiam sit dirimendus decernit, *ibid.*, 555. — Edictum quo conqueritur possessores sive curtiales esse oppressos, eo quod iudicium sibi summam non solvissent primates; deinde si quisquam hac de causa gravatum se senserit, jubet ut ad regem querelas deferat, *ibid.*, 559. — Epistola ad Autigenum episcopum. Scribit Julianum conqueri uxorem suam vel res a subditis episcopi fuisse substractas; et jubet, si modo res ita se habuerit, ut reus quamprimum placeatur, *ibid.*, 584. — Epistola ad Petrum episcopum. Jubet ut partem facultatis quam detinebat, Germano restituat si legitimus sit filius Thomasis; quod si facere renuat, causam vult ad aulam vocari, *ibid.*, 584.

THEODORICUS rex Romanorum. — Epistola ad Agapitum Urbis praefectum, scribit Roma militat peritissimos marmorarios Ravennae ad basilicam Herculis perficiendam, LXIX, 512. — Jubet Felicem comitem restituere Plutianum pupilli bona quae a Neoterio ejus fratre non tam comparaverat quam subriperat, et filium reprehendit quod surcessionem inter aequales aequalem non divisisset, *ibid.*, 512, 513. — Dicit Eustorgio Mediolan. episcopo se episcopum Augustanae civitatis falsis criminibus a clericis accusatum honori pristino restituisse, et remittit ad Eustorgium clericos suos, ut eos debita poena coerceat, *ibid.*, 513. — Epistola ad Servatum ducentem Rhetiarum, imperat ut mancipia a Breonibus militibus ablata miniario curet sine mora ulla restitui, *ibid.*, 516. — Respondet quod debeant restitui praedia a praesumptoriis occupata, nisi aut contractus, aut praescriptio triginta annorum obviet; et quod fratris percussor in exilium sit deportandus, *ibid.*, 520. — Praecipit ut quicumque Gothorum flacum detrectaverit implere, eum ad redditionis aequitatem compellant, *ibid.*, 521. — Decernit ut discutatur, num pecunia fabricis urbis deputata, tota fuerit absque fraude in eas expensa, *ibid.*, 521. — Iudices eligantur qui litem vatriciorum virorum Festi et Symmachi contrapatrium Paulinum dirimant, *ibid.*, 524. — Statuit ut si quas ex populo atroces injurias in quempiam senatorum protulerit, noverit se a praefecto Urbis pro qua ita facit esse plectendum; et praecipit ut pantomimi praefinitis locis artes suas exercent, *ibid.*, 529. — Agapitum virum illustrem monet se scripserat ad senatum et ad populum, jubetque ut si a quoquam irrogata fuerit injuria senatori, confestim ille legum severitate plectatur, si vero senator quemdam ingenuum nefaria caede vexaverit statim multam excipiat, *ibid.*, 530. — Et sic innumeræ sunt epistolae talia jura continentes quae leguntur in tom. *ibid.*, a col. 551^d, 679.

THEODORICUS rex Gothorum. — Praeceptio de concilio habendo, LXXII, 1111, 1115, 1118. — Lex contra illos sacerdotes qui sabatantiam Ecclesiam jure directo aut vendere aut donare praesumant, *ibid.*, 1117.

THEODOSIUS major imper. — Constitutio in haereticos, decernens multam avariarum contra Donatistas et alios haereticos, XI, 1192.

THEODOSIUS Junior. — Edictum contra Donatistas, XI, 1451.

THEODOSIUS MAGNUS, imper. — Decretum de officio comitis sacrorum largitionum, XIII, 521. — Decretum de foris, *ibid.*, 524. — Decret. de nuptiis, *ibid.* — Decret. de bonis clericorum et monachorum, *ibid.*, 525. — Decret. de adulteris, *ibid.*, 526. — Decret. de raptu, vel matrimonio sanctimonialium, virginum, vel viduarum, *ibid.*, 527. — Decret. de questionibus, *ibid.* — Decret. de indulgentiis criminum, *ibid.* — Decret. de his qui ad ecclesias confugiunt, *ibid.*, 528. — Decret. de aeniciis, *ibid.* — Decret. de fide catholica, *ibid.*, 530. — Decret. de episcopis, ecclesiis et clericis, *ibid.*, 531. — Decret. de monachis et de his qui super religione contendunt, *ibid.*, 532. — Decret. de haereticis, *ibid.*, 533. — Decret.

de apostasia, *ibid.*, 538. — Decret. de Judæis, Cœlicolis et Samaritanis, *ibid.*, 540. — Decret. de paganis, sacrificiis et templis, *ibid.*. — Epistola quæ Ecclesiæ Constantinopolitanæ jura in Illyricum propagantur, XX, 669. — Se præcepisse ut illæ servarentur Romani antistitis per Illyricum privilegia, *ibid.*, 770. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. — Rescripta ad Palladium præfectum prætorium et ad Aurelium Carthaginensem episcop. de ejiciendis ex urbe sectatoribus Cœlestii et Pelagii, LVI, 490 et 493. — De modo credendi mysterium sanctissimæ Trinitatis, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682. — Professio de fide, LXIX, 1126. — Quomodo ab Ecclesia Constantinopolitana Arianos repulerit, *ibid.*, 1127. — Quomodo fuerit paganus infensus, *ibid.*, 1149.

VALENTINIANUS Senior. — Constitutio in rebaptizantes, XI, 1180.

VALENTINIANUS imper. — Iteratum Ursini sororumque schismaticorum exsilium probat, atque unam quam Ursiniani retinuerant, basilicam Damaso reddi jubet, XIII, 126. — Constitutio ut ecclesiastici et continentes de viduarum bonis nihil valeant percipere vel testamento vel donatione, *ibid.*, 575. — Edictum de consubstantiali Trinitate, LXIX, 1075. — Sirici Romani antistitis electionem approbat, *ibid.*, 593. — Constitutio de conveniendis per Patroclum Arelatensem episcopis quibusdam Pelagianis, XLVIII, 409. — Constitutio de Manichæis, LIV, 622. — Constitutio de episcoporum ordinatione, *ibid.*, 636. — Epistola de convocando synodo Chalcedonensi, LVI, 547. — De Patre, Filio et Spiritu sancto sub una Trinitate credenda, *ibid.*, 681. — De iis qui super religione contendunt, *ibid.*, 682.

VOLUSIANUS, præfectus Urbis. — Exemplar edicti de exsiliando Cœlestio hæretico Pelagiano: « Hactenus Cœlestium divinæ fidei et quietis publicæ turbatorem iudiciis amica reus secreta subduxerunt. Jam leges et jam edicta persequuntur absentem. Cui, quod primum est, æternæ Urbis negatur habitatio; ut si vel in proximis fuerit diversatus debitum non evadat exitum. Pro merito etiam temeritatis atque sui ausus, cunctos hujus edicti cautione præmonemus, ne quis iniquus noxio latebram puiet esse præbendam, cuique cum horridi sit posita poena supplicii, ac stygium necesse sit proscriptionis incurrere, quisquis reum divinis et humanis rebus apud e putaverit occultandum, LVI, 500.

VITIGIS, rex Gothorum. — Epistola ad episcopos suos. Petit ut et legatos quos ad imperatorem misit advenit et pro ipso preces Deo fundant, LXIX, 822.

WIDO, rex. — Placuit nobis etiam summopere statuere ut episcopi et comites uniti sint in suis parochiis et comitatibus pro pace et salvatione in omnibus hominibus honoribus suis habitantibus, ita ut nullum prædonem, raptorem, vel incestum permittant morari in suis sedibus vel concessis honoribus. Et si intellexerint ex aliqua parte per eorum terminos velle aut debere transire exteriores ad istius regni vastationem, obviam eis missos communitarios dirigant, ut pacifice sine præda per eorum transeant terram vendere autem eis quæ necessaria

sunt faciant, non plus eorum, sed secundam unum et consuetudinem terræ. Si vere noluerint acquiescere sed prædas et rapinas exercuerint, quicquid alteri rapuerint, legaliter cum banno nostro ab episcopo et comite ejusdem loci emendare cogantur. Quod si exsequi noluerint, statim ab episcopo excommunicentur. Postea vero si contigerit, ut comes loci populusque terræ super ipsos prædones venerint, et eos impederint, et mortui fuerint, neque fida inde præcipimus crescat, neque compositio aliquando requiratur pro his qui ibidem occubuerint. Et si comes ejusdem loci hoc adimplere neglexerit, proprio honore privetur, et si oportuerit et necesse fuerit ut in auxilio suo vicinum suum advocet comes, et ille se subtraheret, similiter proprio privetur honore et insuper triginta libros argenti comitis solvat, CXXXVIII, 801. — Quicunque igitur ex laicali ordine tam liberi quam servi homines in comitatu commorantes, a proprio comite vel a publicæ parte, id est ab his qui rem publicam agunt, adjuvati fuerint, si se subtraheret ut adjuvatio sui proprii comitis, et eum non adjuvaverint infra ipsum comitatum contra supervenientes prædones in suo comitatu, tertiam partem liberi ex suis mobilibus component, servi autem sexaginta ictos vapulentur, si tamen probatum fuerit quod ipsis denuntiatum fuisset, CXXXVIII, 801. — Sex sunt adhuc alia decreta de talibus rebus tractantes, CXXXVIII, 801, 804.

WILLELMUS, comes. — Charta de concordia inter ipsum et domnum Petrum abbat. Cluniacensem, super Mauriacensi et Celsinacensi monasteriis, CXXXIX, 1061.

WILLELMUS, Conquestor, rex Anglor. — Admonitio de fidelitate faciendi pontifici. Gregorio VII, et de pecunia Romam mittenda; de pecunia annuit, et de fidelitate quia inusitatum recusat, CXLVIII, 748. — Li causa ecclesiasticam ab ecclesiasticis iudiciis iudicetur, CXLI, 1291. — Lex de Anglorum jure et immunitate ecclesiastica, CXLI, 1295. — Lex de hominum regis privilegio, de pacis publicæ violatoribus, de reo latrocinii et fideiussore qui morum ejus periculum in se suscepit, CXLI, 1295. — Lex de latronis prehensione, de animalium redemptione et de rebus forte inventis, CXLI, 1297. — Lex de homicidio et capitis æstimatione, seu vera, quibus vera solvenda, animalium aliquot valor, in capitis æstimatione censenda, de percussore, de indio vulnere, de membrorum excisionum æstimatione, CXLI, 1299. — Lex de adulterio, de iudice corrupto, de perjurione illius qui furti reus est, de eo qui domum aut templum fregerit, CXLI, 1501. — Lex de decariis sancti Petri, seu de vectigali Romano, de muliere vi compressa et de pudicitia luctamine tentata, de iis qui vectigal Romanum seu sancti Petri non solvunt, de oculo effuso de relevio comitis, CXLI, 1503. — Lex de relevio baronum, ravasoris et colouorum, de viis publicis, CXLI, 1507. — Lex de latrone, de colonis, de femina gravida que capitali supplicio damnatur, de intestatorum bonis, de adultera a patre deprehensa, de iudicio in socium absentem, de iudiciis, de pignore, ne quis rem emat sine testibus, de vadimonio deserto, de hospitibus, de famulis, CXLI, 1509, 1517.

CXIX.

INDEX DISCIPLINARIS.

ANALOGICE SCILICET, VEL VARIIS SUB TITULIS, EXHIBENS
QUIDQUID AD DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM ATTINET,
ET IN ANALOGIA ORDINEM SERVANS ALPHABETICUM.

MONITUM.

In hoc Indice, titulos cxiv, ordine rerum alphabetico dispositos, statuimus, in unoquoque titulo colligentes opera vel opuscula de eadem re circa disciplinam ecclesiasticam tractantia, et inter eos unum cujusque auctoris indicamus. Ad calcem hujus Indicis, velut in Appendice, subijcimus tres titulos quibus comprehenditur quicquid specialiter ad monasticam disciplinam attinet, eandem sectatæ viam, et sic lector perfacile optata reperiet.

TITULUS I. De accusationibus. Vide titulum XV, De causis iudicandis

TIT. II. De administratoribus. — Epistola et decretum S. Innocentii I, papa (400), XI, 493. — Novella Justiniani

miat I, imperat. Augusti (527-565), LXXII, 918. — Capitula selecta Abbede et Ethelvoli, ann. inc. viii, XCVI, 1507.

Trr. III. *De adulterio*. — Consolatur infra titulus LXIII, *De matrimonii, adulterii, etc.*

Trr. IV. *De altaribus*. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. s. vii, XCIX, 1023. — Liber diurnus summorum Pont. variis annis s. vii, viii, CV, 87. — De ecclesiasticis disciplinis, Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 198. — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1287.

Trr. V. *De appellacionibus*. — Epistolæ et decreta S. Celestini I, papæ (432), I, 417. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 615. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (517), LXVII, 953. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519. — Capitula Adriani I, papæ (755), *ibid.*, 1039-1063. — Collectiones canonicæ S. Anselmi Lucensis episc., lib. v (1083), CXLIX, 489. — Panormia S. Ivoonis Carnot. episc., lib. xv (1116), CLXI, 1207.

Trr. VI. *De apostatis*. — Decreta selecta Imperatorum Gratiani, Valentini et Theodosii variis ann. s. vii, viii, XIII, 538. — De regibus apostaticis S. Iuliani Colariant. episc. (371), *ibid.*, 795. — Decretum S. Siricii, papæ de apostatis ab Ecclesia separandis (398), *ibid.*, 1136.

Trr. VII. *De aqua benedicta*. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1101. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 230. — Epistola synodalis S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 950.

Trr. VIII. *De armis clericis et religiosis interdictis*. — Exceptiones canonicæ S. Egberti Eborac. archiep. (729), LXXXIX, 399. — Concilium Germanicum i sub Bonifacio Moguntino episc. (742), *ibid.*, 807. — Capitularia Pippini regis et Carolomanni principis (742), XCVI, 1502. — Concilium Suessionense sub S. Bonifacio habit. (744), LXXXIX, 825. — Capitulare Vermeriense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1508. — Canones concilii Vernensis beati Servati Lupi, Ferrariensis abbas (864), CXIX, 616. — Canones concilii Turon. Stephani S. R. Eccl. cardin. (1063), CXLIII, 1409. — Decreta Clementis I, papa (1191), CCIV, 1492.

Trr. IX. *De baptismo*. — Liber de baptismo adversus Quintilian, Tertullian. (180-250), I, 1197. — Acta et monumenta celeberrima de hæreticorum baptismate disputationis (app. ad Stephanum I, papæ (257), II, 1009. — Liber de rebaptismo Anonymi (257), *ibid.*, 1163. — Epistola S. Cypriani Carthag. episc. de infantibus baptizandis (258), IV, 359. — Epistolæ, 70, 71, 75, 74 et 76 de hæreticis baptizandis S. Cypriani Carthaginensis episc. (258), IV, 410. — Epistola quarta Dionysii Alexandrini episcopi ad Sixtum II papam de rebaptizandis (258), V, 93. — Sermo de baptismo S. Paciani Barcion. episc. (397), XIII, 1089. — De Arianis non rebaptizandis S. Siricii, papæ (398), *ibid.*, 1134. — Ut præter Pascha et Pentecostes baptismus non celebretur S. Siricii, papæ (398), *ibid.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (403), XX, 468, 526. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (400-430), XXXIII, 359-874. — Libri vii de baptismo contra Donatistas S. Augustini (450), XLIII, 108. — De unico baptismo contra Petilianum S. Augustini (430), *ibid.*, 596. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni, papæ (461), LIV, 693-1195. — Tractatus in S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (463), *ibid.*, 771. — Epistola vii, S. Felicis iii, papæ ad universos episcopos, de rebaptizatis (492), LVIII, 924. — Epistola Joannis Diaconi de variis ritibus ad baptismum pertinentibus (496), LIX, 399. — Epistolæ et decreta Vigili, papæ (556), LXIX, 1720. — Canones Antissiodorenses Aunarii Antissiod. episc. (590), LXXII, 761. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), CXCVI, 675. Concilium Leptinense sub Bonifacio Moguntino episc. (475), LXXXIX, 822. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. inc. vii, XCIX, 1022, 1024. — Epistolæ et decreta S. Zacharie, papæ (751), LXXXIX, 945. — Epistolæ et decreta S. Stephani II, papæ (752), *ibid.*, 1026. — Capitulare Vernense Pippini Franc. regis (753), XCVI, 1510. — Opusculum iv Alcuini Albiui Flacel. de Cærimonibus baptismi, ad Carolum Magnum (804), CI, 611. — Epistola Amalarii Trevirensis archiepisc., ad Carolum Magnum de Cærimonibus baptismi (806), CXIX, 867. — Epistolæ variæ (append. ad Carolum Magnum (814), XCVIII, 938-940. — Libellus de mysterio baptismatis Magni Senon. episc. (814), CII, 981. — Canones pro sua diocesi Remigii Curienensis episc. (820), *ibid.*, 1096. — Liber de ordine baptismi Theodoli Aurelian. episc. (820), CV, 225. — Epistola de baptismo, Jesse Aurelian. episc. (834), *ibid.*, 781. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de

baptismo Judaeorum mancipiorum (840), CIV, 99. — Epistola ad proceres paratii contra impium præceptum de baptismo Judaeorum mancip. Agobardi (840), *ibid.*, 173. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchæ de antiquis ritibus baptismi (840) CVI, 121. — Capitula et leges et canones collecta Flori Lugdun. diac. (860), CXIX, 422. — Capitula Rodolp. Bituric. episc. (866), *ibid.*, 712, 713. — Epistolæ et decreta Nicolai I, papæ (867), *ibid.*, 795. — Epistolæ Joannis IX, papæ (905), CXXI, 28. — De disciplinis ecclesiasticis, Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 215. — Canonum prisca Collectio, auctore et ann. inc. x, CXXXVIII, 417. — Liber iv decretorum Burchardi Wormatiens. episc. (1026), CXL, 727. — Pars i decreti S. Ivoonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Panormia S. Ivoonis Carnot. episc., liber i (1116), *ibid.*, 1045. — Tractatus de baptismo aliisque questionibus S. Bernardi Claravallensis abb. (1153), CLXXXII, 1051. — Sermo S. Bernardi Clarav. abb., de baptismo (1153), CLXXXIII, 153. — Synodice Constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 59.

Trr. X. *De bestiis et esu carni*. — Capitula selecta, Abbede et Ethelvoli, ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia, an. inc. viii, XCVI, 1281.

Trr. XI. *De bonis ecclesiasticis*. — Decretum Constantini Magni imperat. de bonis proscriptorum seu lex solvens exilio et curia et bonorum præscriptione damnatos tempore persecutionum (325), VIII, 260. — De successione bonorum martyrum et confessorum et quorum bona in fiscum relata sunt, Constantini Magni (523), *ibid.*, 263. — Ut deficientibus cognatis, Ecclesia hæreditatem accipiat (325), *ibid.*, 265. — Ut qui hujusmodi bona occupaverint, restituant (323), *ibid.*, 269. — Decretum S. Julii I papæ, de episcopis spoliatis, vel a sede pulsatis (352), *ibid.*, 991. — Decreta selecta Theodoli imper. (381), XIII, 521, 523. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 705. — Epistola iv Agapeli I papæ, quod illicitum sit bona ecclesiastica alienari (536), LXVI, 45. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. episc. (547), LXVII, 951. — Concilium Carpentoractense sub S. Cesario Arelat. habitum (532), *ibid.*, 1287. — Novella vii Justiniani I imperat. Augusti, (527-565), LXXII, 938, 987, 989, 999, 1006, 1011. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 527. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. Collectione, vii, CXIX, 1031, 1035. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1107, 1110. — Liber diurnus SS. PP. variis annis (s. vi-viii), CXV, 93. — Canones concilii Vernensis, B. Servati Lupi Ferrariensis abb. (864), CXIX, 617. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (866), *ibid.*, 1114, 1124. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 196, 263. — Libellus de pressuris ecclesiasticis Attonis Vercell. episc. (960), CXXXIV, 87. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungariæ regis (1038), CII, 1215. — Leges ecclesiasticæ Eduardi III regis Anglorum (1066), *ibid.*, 1189. — Panormia S. Ivoonis Carnot. episc., liber ii (1116), CLXI, 1101. — Canones concilii Remensis Innocentii I papæ (1131), CLXXXIX, 680.

Trr. XII. *De canonicis regularibus*. — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (766), LXXXIX, 1037. — Regula canonicorum S. Chrodegangi, editio altera (766), *ibid.*, 1097. — Liber de institutione canonicorum Synodosii Amalarii Metensis presbyt. et chorepisc. (836), CV, 815. — Statuta canonicorum Turon. cum in communi vivebant (x), CXXXVIII, 1549. — Opusculum de communi vta canonicorum S. P. Damiani (1172), CXLV, 503. — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietberti Cameracensis episc. (1074), CALVI, 1484. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CII, 524, 531. — Liber de ordine canonicorum Regularium Auselmi Havebergensis episc. (1154), CLXXXVIII, 1091. — Apologeticum pro ordine canonicorum Regul. Auselmi (1154), *ibid.*, 1118. — Scutum canonicorum Arnonis Reichenperg. præpositi (1175), CXCV, 1189. — De ordine, habitu et professione canonicorum Præmonstratensis ordinis Adami Scotti, Præmonst. canonici (1180), CXCVIII, 439. — Decreta Clementis III papæ (1119), C'IV, 1492.

Trr. XIII. *De cantu*. — Opusculum de psalmodia bono, S. Nicetæ Trevir. episc. (551), LXVIII, 571. — Psalmodia origo et progressus in Gallicanis Ecclesiis Lugdunensi, Arelatensi, Viennensi et Massiliensi (Append. ad opera S. Germani Parisiensis episc.) (576), LXXII, 591. — Liber de divina Psalmodia S. Agobardi (840), CIV, 523. — Liber de correctione Antiphonarum S. Agobardi (840), *ibid.*, 329. — Capitula synodi Atrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1303. — Leges Ecclesiasticæ Ethelredi Anglorum regis (979-1016) CII, 1167. — Tractatus de correctione cantus ordinis Cister

etensis, Guldanis Carolo abb. (1150), CLXXIV, 1121. — *Tractatus de Cantu S. Bernardi* (Clarval. abb. (1155), CLXXIV, 1121. — *Tract. cantuarii Graduale S. Bernardi* (1155), *ibid.*, 1121.

Tr. XIV. De *colloquio* — *Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiep. Collectione* (viii), XCIX, 1021. — *Epistolae et decreta S. Nicolai I* (papp 987), CXIX, 1124.

Tr. XV. De *conjugiis* *judicandis*; de *testamentis* et *occupacionibus*; de *juramentis* et de *omnibus* quae ad *canonem* *in* *astronomiam* *pertinent*. — *Epistola* *S. Cornelii* *papa* (250-252), I, 1, 818. — *Decretum* *S. Corneli* *papa* *ut* *a* *jejunio* *juramento* *prestatum* (252), *ibid.*, 818. — *Epist.* *et* *de* *creta* *S. Lucii* *papa* (253), *ibid.*, 978. — *Epist.* *de* *cretales* *S. Hieronymi* *papa* *a* *scripse* (257), *ibid.*, 997. — *Epist.* *S. Ippoliti* *Carthagini* *episc.* (258), IV, 303. — *Epist.* *varius* *S. Ili* *papa* (259), V, 85. — *Epist.* *S. Felici* *I* *papa* (260), *ibid.*, 143. — *Decretum* *S. Eutychii* *papa* (275), *ibid.*, 178. — *Epistola* *S. Cati* *papa* (285), *ibid.*, 145. — *Decreta* *varia* *concilii* *Romani* *sub* *S. Sylvastro* *I* *papa* (289), VIII, 828. — *Decreta* *varia* *multa* *S. Iulii* *I* *papa* (337-332), *ibid.*, 971, 988. — *Epistolae* *et* *decreta* *S. In-*

Epistola *xvi* *S. Zenonis* *secunda* *et* *tertia* *I*, 90, 51. — *Epistola* *6*. — *Breviatio* *cano-* *episc.* (547), LXVII, (335), LXIX, 99. — (547-565), *ibid.*, 1006. — *Epistola* *et* *decreta* *S. Gregorii* *II*, 632. — *Decretum*

synodi *Parisensis*, *Clotarii* *II* *regis* (638), LXX, 432. — *Canones* *selecti* *ex* *collect.* *Theodori* *Cantuar. archiep.* (vii), XCIX, 1035, 1040. — *Dialogus* *de* *institutione* *ca-* *tholica* *S. Egerii* *Eboracensis* *episc.* (729), LXXIX, 435. — *De* *remediis* *peccatorum* *Venerabilis* *Bede* (730), XCIV, 573. — *Capitula* *Adriani* *I* *papa* (785), XCVI, 1088, 1089. — *Capitula* *selecta* *ex* *antiqua* *canonum* *Collectione* *in* *Hibernia* *facta*, *Abbede* *et* *Eibelm* *an. linc.* (viii), *ibid.*, 1266. — *Canones* *Hibernenses*, *Incert.* *auctore* *et* *anno.* (viii), *ibid.*, 1313. — *Homilia* *Rabani* *Mauri* *Fulden-* *sis* *abb.* (815), CX, 108. — *Canones* *S. Remigii* *Curien-* *sis* *episc.*, *pro* *sua* *dom.* *est* (820), CII, 1097, 1106. — *Capitula* *ex* *lege* *et* *canone* *collecta* *Petri* *Lugdun.* *disc.* (860), CXXI, 431. — *Capitula* *Walteri* *Aurelian.* *episc.* (867), *ibid.*, 738. — *Epistola* *et* *decreta* *Nicolai* *I* *papa* (867), *ibid.*, 1123, 1127. — *Canones* *Isaci* *Lingonesis* *episc.* (880), CXXIV, 1104. — *De* *disciplina* *ecclesiastica* *Reginonis* *Pramien-* *sis* *abb.* (915), CXXII, 306, 362. — *Li-* *bellus* *de* *praesentia* *ecclesiastica* *Altoni* *Vercei* *episc.* (980), CXXIV, 52. — *Liber* *xvi* *decretorum* *Burhardi* *Wormat.* *episc.* (1028), CXL, 909. — *Liber* *tertius* *(col-* *lectionis* *canonicae* *Anselmi* *Lur.* *episc.* (1085), CXLV, 495. — *Leges* *ecclesiasticae* *S. Stephani* *Hungarorum* *regis* (1084), LI, 1246. — *Paras* *sesta* *et* *duodecima* *decreti* *S. Yvonis* *Carnot.* *episc.* (1116), CLXI, 410. — *Panormia* *S. Yvonis* *Carnot.* *episc.*, *liber* *iv* *et* *v* (1116), CLXI, 1189, 1211. — *Decreta* *Clementis* *III* *papa* (1191), CLIV, 1409, 1496.

Tr. XVI. De *canon.* — *Vide* *Index* *CXXVI*, *De* *decretis* *et* *canon.*

Tr. XVII. De *agro* *christiano*. — *Canones* *selecti* *ex* *Collect.* *Theodori* *Cantuar. arch.* (vii), XCIX, 1008. — *Concilium* *Lipinense* *sub* *S. Bonifacio* *Mogunt.* (745), LXXIX, 831. — *Decreta* *ex* *concilio* *Rhemensi*, *Eugenii* *II* *papa* (827), CV, 848. — *Capitula* *Radulphi* *Bituric.* *episc.* (896), CXIX, 710. — *De* *ecclesiastica* *disciplina* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306.

Tr. XVIII. De *capitulis* *clericorum*, *episcoporum* *et* *presbyterorum*. — *Epistola* *et* *decreta* *Innocentii* *I*, *papa* (400), XX, 825. — *Breviatio* *canonum* *Fulgentii* *Ferrandi* (547), LXVII, 958. — *Sententia* *de* *castitate* *servanda* *pro* *apostolibus*, *S. Verani* *Capellitani* *episc.* (586), LXXII, 701. — *Canones* *Antiocheni* *synodi* *Antioch.* *episc.* (816), *ibid.*, 785. — *Epistola* *S. Gregorii* *Magni* *papa* (400-604), LXXII, 499, 673, 710. — *Statuta* *S. Bonifacii* *Romensis* *episc.* (815), LXXIX, 444. — *Epistola* *Vitaliani*, *papa* (860), LXXVII, 1005. — *Receptiones* *canonum* *S. Egerii* *Eborac.* *episc.* (729), LXXIX, 385. — *Decreta* *concilii* *Wormatiensis* *sub* *S. Bonifacio* *Moguntio* *archiepisc.* (745), *ibid.*, 828. — *Epistola* *et* *decreta* *S. Zacharii*, *papa* (751), *ibid.*, 839. — *Capitula* *Suessid-* *ensis* *Pippini* *Franc. regis* (753), XCVI, 1506. — *Capitula* *Theodulfi* *Aurelian.* *episc.* (824), CV, 1085. — *Decreta* *Eugenii* *II* *papa* *ex* *concilio* *Rhemensi* (827,

ibid., 848. — *Capitula* *Radulphi* *Bituricensis* *episc.* (896), CXIX, 708, 711. — *Capitula* *Walteri* *Aurelian.* *episc.* (867), *ibid.*, 732. — *De* *disciplina* *ecclesiastica* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306. — *Capitula* *concilii* *Troie-* *nsis* *sub* *S. Egerio* *archiepisc.* (papp. ad *apost.*), 127, *ibid.*, 608. — *Canones* *concilii* *Turon.* *S. Stephani* *ordi-* *nalis* (1108), CXLIII, 1409. — *Opusculum* *de* *ca* *homo* *sacerdotum* *S. I. Damiani* (1078), CXLV, 308. — *Canones* *concilii* *Rhemensis* *Innocentii* *II* *papa* (1151), CLXI, 98.

Tr. XIX. De *consecratione*. — *Bernardus* *S. Leonis* *Magi* *papa* (461), LIV, 805. — *Decreta* *et* *canones* *Antio-* *cheni* *synodi* *S. Egerii* *episc.* (729), LXXIX, 385. — *Canones* *aliquot* *synodi* *S. Leodegarii* *Augustodun.* *episc.* *celebrata* (678), XCVI, 879. — *Canones* *selecti* *et* *de-* *cretiones* *Theodori* *Cantuar. arch.* *vi*, XLI, 1028. — *Excep-* *tionem* *canonicam* *S. Egerii* *Eborac.* *episc.* (729), LXXII, 305. — *Concilium* *Lipinense* *sub* *S. Bonifacio* *Magi* *episc.* (745), *ibid.*, 828. — *Liber* *de* *remediis* *pro* *curator* *Venerabilis* *Bede* (731), XCIV, 574. — *Capitula* *Theodulfi* *Aurelian.* *episc.* (824), CV, 808. — *Capitula* *Radulphi* *Bituric.* *episc.* (896), CXIX, 708, 717. — *De* *De-* *cretis* *Ecclesie* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306. — *Decretum* *Burhardi* *Wormat.* *episc.* *liber* *vi* (1028), CXI, 730. — *Decretum* *S. Irenæi* *Carnot.* *episc.* *liber* *vi* (1116), CLXI, 1231.

Tr. XX. De *consecris* *et* *opibus*. — *Epistola* *et* *decreta* *S. Leonis* *Magi* *papa* (461), LIV, 808. — *Canones* *Antio-* *cheni* *synodi*, *S. Ananias* *Antioch.* *episc.* (500), LII, 788. — *Novellæ* *Justiniani* *imperat.* *Augusti* (527-565), *ibid.*, 1019. — *Epistola* *S. Gregorii* *Magni* *papa* (400-604), LXXVII, 673. — *Capitula* *concilii* *Troie-* *nsis* *Theodori* *Cantuar. archiepisc.*, *collecta*, *an* *102* *arch.* *vi*, XLI, 953. — *Canones* *selecti* *Theodori* *Cantuar. archiepisc.* *vi*, *ibid.*, 998. — *Capitula* *Pippini* *episc.* *et* *Carolomanni* *principis*. (713), XCVI, 1501. — *Canones* *Suessid-* *ensis* *sub* *S. Bonifacio* *Magi* *episc.* (745), LXXIX, 825. — *Capitula* *Reginonis* *Præm.* *abb.* *Franc.* (753), XCVI, 1505. — *Capitula* *Walteri* *Aurelian.* *episc.* (867), *ibid.*, 745. — *Canones* *pro* *ca* *collecta* *an* *et* *auctore* *incert.* (xi), CXXVIII, 403. — *Decreta* *S. Irenæi* *Carnot.* *episc.* *liber* *iv* (1116), CLXI, 1231. — *Panormia* *S. Yvonis* *Carnot.* *episc.* *liber* *iv*, (1116), *ibid.*, 1189.

Tr. XXI. De *consecris*. — *Epistola* *et* *decreta* *S. Leonis* *Magi* *papa* (461), LIV, 805. — *De* *disciplina* *ecclesiastica* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306. — *Leges* *ecclesiasticae* *Canuti* *Anglorum* *regis* (1036), CLII, 1180. — *Panormia* *S. Yvonis* *Carnot.* *episc.* *liber* *iv* (1116), CLXI, 1231.

Tr. XXII. De *consecris*. — *Bernardus* *S. Leonis* *Magi* *papa* (461), LIV, 805. — *Statuta* *S. Bonifacii* *Romensis* *episc.* (815), LXXIX, 445. — *Fragmenta* *et* *collec-* *tionem* *canonum* *S. Theodori* *Cantuar.* (vii), XCIX, 985. — *Opus-* *culum* *de* *consecris* *peccatorum* *Altoni* (814), LI, 58. — *Capitula* *Theodulfi* *Aurelian.* *episc.* (824), CV, 808. — *De* *disciplina* *ecclesiastica* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306. — *Liber* *de* *consecris* *peccatorum* *Altoni* *Vercei* *episc.* (980), CXXIV, 1077. — *Synodus* *Constitutionum* *Odonis* *de* *co* *lo* *co* (1200), CLX I, 60.

Tr. XXIII. De *consecris* *in* *honoris* *sanctis*. — *Epistola* *S. Augustini* *Epiphanis.* *episc.* (430), XLII, 90, 114.

Tr. XXIV. De *consecris* *ad* *mortem*. — *Statuta* *S. Bonifacii* *Romensis* *episc.* (815), LXXIX, 446.

Tr. XXV. De *debris* *et* *asuria*. — *Canones* *selecti* *et* *collec-* *tionem* *S. Theodori* *Cantuar. arch.* (vii), XCIX, 989. — *Capitula* *selecta* *Theodori* *Cantuar. archiepisc.* (vii), *ibid.*, 1292. — *Capitula* *Radulphi* *Bituric.* *episc.* (896), CXIX, 709. — *De* *disciplina* *ecclesie* *Reginonis* *Præm.* *abb.* (915), CXXII, 306. — *Decreta* *S. Irenæi* *Carnot.* *episc.* *liber* *iv* (1116), CLXI, 805. — *Panormia* *S. Yvonis* *Carnot.* *episc.*, *liber* *iv* (1116), *ibid.*, 1187.

Tr. XXVI. De *debris* *et* *canon.* — *Exceptionem* *canonicam* *S. Egerii* *Eboracensis* *archiepisc.* (729), LXXIX, 390. — *Concilium* *Lipinense* *sub* *S. Bonifacio* *Magi* *episc.* (745), *ibid.*, 800. — *Epistola* *et* *decreta* *S. Zacharii* *papa* (751), *ibid.*, 839. — *Canones* *Hibernenses* *an.* *et* *auctore* *incert.* (vii), XCVI, 1519. — *Capitula* *Radulphi* *Bituric.* *episc.* (896), CXIX, 714. — *Homilia* *de* *debris* *et* *asuria* *auctore* *et* *ap.* *incert.* (xi), CXXVIII, 1201. — *De* *con-* *secris* *disciplina* *Reginonis* (915), CXXII, 306. — *Capitula* *concilii* *Troie-* *nsis* *sub* *S. Egerio* *archiepisc.* (papp. ad *apost.*), 127, *ibid.*, 608. — *Constitutiones* *S. Odonis* *Cantuar. archiepisc.* (943), *ibid.*, 849. — *Leges* *ecclesiasticae* *Canuti* *Anglorum* *regis* (1036), CLII, 1180. — *Leges* *ecclesiasticae* *Canuti* *Anglorum* *regis* (1036), *ibid.*, 1181.

Leges ecclesiasticæ Eduardi III Anglor. regis (1066), *ibid.*, 1193. — *Epistolæ Urbani II* papæ (1199), *ibid.*, 550. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1093. — *Sermo* de decimis S. Stephani de Mureto orationis Grandimontensis funditoris (1124-1192), CCIV, 1133.

Trr. XXVII. De disciplina et vita Christiana. — *Tractatus* de disciplina Christiana S. Augustini (430), XL, 669. — *Tractatus* de contemptu mundi, S. Augustini (430), *ibid.*, 1217. — *De vita Christiana* Fastidii Britannorum episc. (430), L, 883. — *Sermones* varii S. Petri Chrysologi, de terrenis despiciendis (450), LII, 359-628. — *Sermones* S. Petri Chrysologi de vero cursu pro corona gloriæ et de figura sæculi vitanda (450), *ibid.*, 526. — *Homiliæ* III S. Valeriani Comelienensis episc. de bono disciplina et de arcta et augusta vita (450) *ibid.*, 691. — *Sermo* S. Leonis Magni papæ (460), LIV, 590. — *Opusculum* de formula honestæ vitæ S. Martini Damienensis, Bracarensis episc. (573), LXXII, 18. — *Epistolæ* S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 715. — *Edictum* concilii Parisiensis Clotarii II regis (628), LXXX, 453. — *Capitula selecta* ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvolfi (viii), XCVI, 1298. — *Epistola* B. Aicuius Albini Flacci (804), C., 197. — *Via* regia Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 931. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 695. — *Homiliæ* Rabani Mauri Fuldensis abb. (853), CX, 82-106. — *Constitutiones* S. Adonis Cantuar. archiepisc. (912), CXXXIII, 947. — *Præloquiorum* libri VI Ratharii Veron. episc. (935), CXXXVI, 148. — *Decretorum* Burchardi Wormat. episc. liber IV (1026), CXL, 895. — *Carmen* de contemptu mundi Rogerii Becensis mon. (1090), CL, 1431. — *Præcepta recte vivendi* B. Roberti de Arbrisello (1117), CLXI, 1083. — *Tractatus* de corruptis moribus cleri et populi Baldini magister Theologus (1189), CCIV, 415.

Trr. XXVIII. De doctrina ecclesiastica. — *Libri* IV de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — *Epistolæ* et decreta S. Celestini I papæ (430), L, 456, 463. — *Epistolæ* S. Fulgentii Ruspensis episc. (553), LXV, 360. — *Liber* S. Fulgentii R. episc. de fide, seu de regula fidei (553), LXV, 671.

Trr. XXIX. De dominicis. — *Canones selecti* ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1023. — *Capitula* Vernense Pippini Franc. regis (755), XCVI, 1512. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 139, 905. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 716. — *Capitula* Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 737. — *De disciplina ecclesiastica*, Reginonis Prum. abb. (913), CXXXII, 264. — *Leges ecclesiasticæ* Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1175. — *Leges ecclesiasticæ* S. Stephani Hungarum regis (1058), *ibid.*, 1246. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber II (1116), CLXI, 1121.

Trr. XXX. De ebrietate et gula. — *Decretum* S. Eutychiani papæ (275), V, 179. — *De epistolis et decretis* Eusebio papæ ascriptis (510), VI, 27. — *De ebriosis* episcopo et presbytero et diacono (Capp. ad Eusebium Hieronymum) (420), XXX, 425. — *Epistola* S. Augustini Hipp. episc. de ebrietate (450), XXXIII, 90, 114. — *De ebrietate et castitate* S. Augustini (450), XL, 1106. — *Epistolæ* et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1126. — *Opusculum* S. Eugenii III Tolosan. episc. contra ebrietatem (658), LXXXVII, 360. — *Canones selecti* ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 1040. — *Excerptum* penitentialis S. Egberti, Eboracensis archiepisc. tit. 10 (729), LXXXIX, 452. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 712. — *Capitula* Walteri Aurelian. episc. (867), *ibid.*, 738. — *Canones* Isaci Lingon. episc. (880), CXXIV, 1084. — *De disciplina ecclesiastica* Reginonis Prum. abb. (913), CXXXII, 218, 263. — *Decretorum* Burchardi Wormat. episc. liber XIV (1026), CXL, 869. — *Opusculum* contra intemperantes clericos S. P. Damiani. (1073), CXIV, 387. — *Decreta* S. Yvonis Carnot. episc. pars XII (1116), CLXI, 803.

Trr. XXXI. De ecclesiis; de ecclesiarum sacratione et privilegiis. — *Ecclesia* semel Deo consecrata quando sit iterum consecranda Julii I. papæ (357-353), VIII, 669. — *Quid sit ecclesia*, Julii I papæ (353), *ibid.*, 970. — *De illis qui ecclesias lucentibus* (352), *ibid.*, 971. — *Qui metropolitæ primates vocentur* (352), *ibid.*, 966. — *Decreta selecta* Theodosii, Arcadii et Monorii (392), XIII, 528, 531. — *Epistolæ* S. Zoilmi papæ de eccles. Arelatensis privilegiis (418), XX, 642. — *Epistolæ* et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1040, 1081. — *Sermones* varii S. Maximi Taurinensis episcopi de Dedicatione ecclesiarum (463), LVII, 895. — *Constitutum* Felicis IV papæ de ecclesia Ravenn. (550), LXV, 12. — *Epistola* S. Felicis IV papæ (app. ad op.) (550), *ibid.*, 16. — *Epistola*

de reconciliatione Carthagenensis Ecclesiæ (app. ad Bonifacium II papam) (531), *ibid.*, 45. — *Epistola* vi Agapeti I papæ (556), LXVI, 45. — *Epistolæ* et decreta Vigili papæ (553), LXIX, 18. — *Epistola* Pelagii I papæ (560), *ibid.*, 406. — *Novellæ* Justiniani I Imperat. (527, 565), LXXII, 972, 991, 1039, 1059. — *Ecclesiæ* forma et dispositio apud Francos (app. ad Germanum Parisiensem episc.), 576, *ibid.*, 150. — *Canones* Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (590), *ibid.*, 763. — *Epistolæ* S. Gregorii Magni papæ (590, 604), LXXII, 541, 654, 684. — *Canones selecti* Theodori Cantuar. archiepisc. an. inc. (vii), XCIX, 1049, 1064. — *Concilium* Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 821. — *Capitula selecta* ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (viii), XCVI, 1298, 1503. — *Canones* Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1514. — *Capitula* Aquilanicum, Pippini Fr. regis (768), *ibid.*, 1519. — *Liber* diurnus summorum pontif. pluribus ann. (vi, viii), CV, 87. — *Capitula* Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyteros parochias suas (821), *ibid.*, 194. — *Capitula* Rodulfi Bituric. episc. (866), CLIX, 705. — *Tractatus* de dedicatione ecclesiæ Remigii Antissiod. (908), CXXXI, 845. — *Epistola* secunda ad episcopos Virdun. (app. ad Rem.), (908), *ibid.*, 908. — *De Ecclesiast. disciplinis*, Reginonis Prum. abb. (913), CXXXII, 197. — *Capitula* concilii Trosletani Hervei Remensis archiepisc. (append. ad opera), (922), *ibid.*, 678. — *Constitutiones* S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 947. — *Decretorum* Burchardi Wormatensis episc. libri IV (1026), CXI, 673. — *Capitula* synodi Autrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CLXII, 1281. — *Collectionis* canonice S. Anselmi Luc. episc. liber V (1085), CLIX, 501. — *Decreti* sancti Yvonis Carnot. episc. pars III (1116), CLXI, 199. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber V (1116), *ibid.*, 1083. — *De honore ecclesiæ*, Placidi incertæ sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — *Canones* concilii Remensis Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 682.

Trr. XXXII. De emergentibus. — *Canones selecti* ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vii), XCIX, 1068.

Trr. XXXIII. De Eucharistia. — *De Eucharistia* ut sacrificium Append. ad Hieronym. (420), XXX, 452. — *De Eucharistia* sumptione, Epistolæ S. Augustini (430), XXXIII, 199, 630. — *Epistolæ* et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1155. — *Liber* secundus S. Fulgentii ad Monimum (553), LXV, 179. — *Canones* Remigii Curien. episc. pro sua diocesi (820), CII, 1096, 1101. — *Capitula* Walteri Aurelian. episc. (867), CLIX, 754. — *De disciplinis ecclesiasticis*, Reginonis Prum. abb. (913), CXXXII, 204. — *Liber* de sacramento altaris Baldulfi Cantuar. arch. (1188), CCIV, 415. — *De sacramento altaris*, Guillelmi de Campello, Catalaunensis episc. (1121), CLXIII, 1139. — *Synodice* constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 60.

Trr. XXXIV. De excommunicationibus. — *Excommunicationis* etiam apud monachos usitata Joannis Cassiani Massiliensis presbyt. (450), LXIX, 106. — *Excommunicationem* incurrebant qui cum excommunicatis communicabant Joannis Cassiani (450), *ibid.*, 107. — *Epistolæ* et decreta S. Celestini I papæ (432), L, 417, 459. — *Epistolæ* et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 723, 731. — *Breviatio* canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (547), LXVII, 949. — *Epistola* Vigili papæ (553), LXIX, 45. — *Canones* Antissiodorenses, Aunarii Antissiodorens. episc. (590), LXXII, 766. — *Fragmenta* canonum Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 973. — *Canones selecti* ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vii), *ibid.*, 1017. — *Capitula* Adriani I papæ (785), XCVI, 1066. — *Capitula selecta* ex præcæ canonum Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi ann. incert. (viii), *ibid.*, 1297. — *Canones* Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1514. — *Capitula* Vernense Pippini Franc. regis (755) *ibid.*, 1510. — *Decreta* Eugenii II papæ, ex concilio Remensi (827), CV, 645. — *Epistolæ* et decreta Leonis IV papæ (855), CXVII, 667. — *Capitula* Walteri Aurelian. episc. (867), CLIX, 756. — *Epistolæ* et decreta Nicolai I papæ (867), CLXI, 1121. — *Canones* Isaci Li-gonensis episc. (860), CXXIV, 1102. — *Decretorum* Burchardi Wormat. episc. liber XI (1026), CXL, 835. — *Leges ecclesiasticæ* Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1150. — *Collectionis* canonice Anselmi Luc. episc. liber III (1085), CLIX, 835. — *Epistolæ* variae Urbani II papæ (1085), CLI, 521. — *Decreti* S. Yvonis Carnot. episcop. pars XIV (1116), CLXI, 823. — *Panormia* S. Yvonis Carnot. episc. liber V (1116), *ibid.*, 1227. — *Epistolæ* Petri Chrysogoni (1178), CLCIX, 1119. — *Decreta* Clementis III papæ (1191), CLIV, 1492.

Trr. XXXV. De expositione infantium. — *Canones* se-

lecti ex Theodori Cantuar. collectione. (vii), XCIX, 1065. — Concilium incertum sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 827. — De ecclesiasticis disciplinis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 298.

Trr. XXXIV. *De extrema unctione*. — Statuta S. Sonnati Remensis episc. (615), L, 444. — Synodica constitutiones Odonis de Soliaco (1200), CCXII, 62.

Trr. XXVII. *De feriis*. — Decreta selecta Theodosii imper. (386), XLII, 525. — Epist. xiv S. Innocentii I papae (414), XX, 511. — Tractatus de quart. feria S. Augustini Hippou. episc. (430), XL, 685. — De ordinatione Feriarum Paschali, Vem. Bedæ (731), XC, 607.

Trr. XXXVIII. *De festis*. — Statuta S. Sonnati Remensis episc. (615), LXXX, 445. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (407), CXVII, 740. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 265. — Leges ecclesiasticæ Cantuari regis Anglorum, (1036), CLI, 1179. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars iv (1116), CLXI, 265.

Trr. XXXIX. *De fide*. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 952, 956, 1113, 1127, 1142, 1148. — Epistolæ et decreta Pelagii II papae. Epistola ad episcopos Istriæ (590), LXXII, 76. — Decretum S. Sonnati Remensis episc. (625), LXXX, 445. — Canones doctrinales et disciplina collata a Theodoro Cantuar. archiep., ann. incert. (vii), CXIX 991. — Capitulare Suesionense Pippini principis (744), CXVI, 1505. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. (821), CV, 198. — Opusculum de fide catholica S. Petri Damiani. (1072), CXLV, 20. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars i et xvi (1116) CLXI, 59. — Panormia liber i, S. Yvonis Carnot. episc. (1116), *ibid.*, 1045.

Trr. XL. *De filiis et parentibus*. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (vii), CXCVI, 1291. — Fragmenta ex Collectione canonum Theodori Cantuar. archiep. (vii), XCIX, 969. — Capitulare Compendiense Pippini Franc. regis (757), XCVI, 1513. — Capitula Theoduli Aurelian. episc. (821), CV, 202. — Liber de puerorum oblatione Rabani Mauri (833), CVII, 419. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXX, 714. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber ii (1116), CLXI, 1099.

Trr. XLI. *De fornicatione*. — Decretum Burchard Wormat. episc. liber xvii (1026), CXL, 919. — Leges ecclesiasticæ Cantuari regis (1036), CLI, 1181. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nova (1116), CLXI, 635. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vi et vii (1116), *ibid.*, 1275-1287.

Trr. XLII. *De furibus et furto*. — Fragmenta ex collatoribus canonum Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. sæculi vii, XCIX, 973. — Capitula selecta ex antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli, ann. incert. (vii), CXVI, 1286. — Capitula selecta Abedoc et Ethelvoli de furto in ecclesia peracto (vii) *ibid.*, 1290. — Canones Hibernicus. incert. auctore et ann. (vii), *ibid.*, 1313. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. reg. (768), *ibid.*, 1519. — Canones Isa et Lingon. episc. (840), CXXIV, 196-1093. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 335. — Capitula concilii Trosleiani, Ilarvii Remensis archiepisc., append. ad opera (922), *ibid.*, 631. — Sententia contra turres scillegos Sigebardi S. Maximi Trevirensis monac. (965), CXXXIX, 965. — Communitorium contra prædones Arnulphi Remensis archiepisc. (1025), *ibid.*, 1515. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima tertia (1116), CLXI, 803.

Trr. XLIII. *De hæreticis*. — Decretum Constantini Magni imper. (536), VIII, 319. — Decretum aliud Constantini Magni imper. (536), *ibid.*, 520. — Decreta selecta imperat. Valentini, Gratiani et Theodosii (579), XLII, 555. — Liber de non conveniendo cum hæreticis S. Luciferi Calarutani episc. (571) *ibid.*, 767. — Decretum S. Siricii papae, de modo hæreticos in Ecclesiam recipiendi (598), *ibid.*, 1133. — Epistola S. Siricii papae, de hæreticis ab Ecclesia removendis (598), *ibid.*, 1168. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papae (400), XX, 485, 526. — Epistola S. Augustini Hippou. episc. de coercendis hæret. (450), XXXIII, 296, 557, 559, 566, 535, 792, 933. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 912, 922, 912, 1111, 1145. — Epistolæ et decreta Vigili papae (553), LXXIX, 25. — Novella xlv Justiniani imperat. (527-563), LXXII, 973-986. — Leges selectæ Justiniani I imperat. (365), *ibid.*, 1085. — Canones selecti ex Collectio et Theodori Cantuar. (vii), CXIX, 1066. — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvoli (vii), CXIV, 1235. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber i (1116), CLXI, 1045, 1257.

Trr. XLIV. *De homicidiis*. — Canones Isaaci Lingonensis

episc. (880), CXXIV, 1094-1087. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. liber vi (1026), CXL, 763. — Leges ecclesiasticæ Cantuari regis Anglorum (1036), CLI, 1180. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), *ibid.*, 1247. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars decima (1116), CLXI, 689. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber vii (1116), *ibid.*, 1505.

Trr. XLV. *De Horia canonicis*. — Capitula synodi Atrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1303. — Opusculum de Horia canonicis S. Petri Damiani. cardia. (1072), CXIV, 221. — Liber de divinis officiis Drogonis cardin. Ostiensis episc. (1154), CLXVI, 1517. — Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepisc. (1180), CXCIX, 1091. — Rationale divinorum Officiorum Joannis Beletii Parisiensis theologie magistri (1190), CCII, 9.

Trr. XLVI. *De imaginibus sanctorum*. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi Lugdunensis. episc. (844), CIV, 199. — Libri iii de cultu imaginum Jonæ Aurelian. abb. (812), CVI, 505. — Epistolæ et decreta Nicolai I papae (860), CXIX, 773.

Trr. XLVII. *De immunitatibus*. — Consuetudine tituli LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus clericorum, presbyterorum et episcoporum*.

Trr. XLVIII. *De incantatoribus*. — Consuetudine tituli LXI. *De maleficiis et incantatoribus*.

Trr. XLIX. *De incestis*. — Capitulare Compendiense Pippini Francor. regis (757), XCVI, 1513. — Capitulare incerti anni Pippini regis Franc. (vii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXX, 721. — Epistolæ et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1124. — Canones Isaaci Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1099. — De disciplinis ecclesiasticis Regin. Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 525. — Capitula concilii Trosleiani Hervæ Remensis archiepisc. (922), *ibid.*, 696. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 779. — Leges ecclesiasticæ Cantuari regis (1036), CLI, 1166. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars nona (1116), CLXI, 655. — Epistola de incertis conjugis Ernulphi Rofensis episc. (1124), CLXIII, 1457.

Trr. L. *De incontinentia clericorum, episcoporum et presbyterorum*. — Decretum S. Siricii papae, de clericorum incontin. (398), XLII, 1158. — Decretum S. Siricii papae, quod sacerdotes et diaconi insolubili continentia sege teneantur (598), XLII, 1158. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papae (400), XX, 493. — De ebrioso episcopo et de presbytero et diacono, Append. ad Euseb Hieronym. (420), XXX, 125. — De sacerdotibus qui occupantiam habent, Append. ad Hieron. (420), *ibid.*, 61. — De abdicando ecclesiastica functione infami presbytero, Append. ad Hieronymum Eus. (420), XXX, 254. — Decretum Pelagii II papae articulus ix (590), LXXII, 765. — Canones Antissiodorenses, Aunarii Antissiod. episc. (530), *ibid.*, 765, 519. — Epistolæ S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 622, 624, 640, 644, 725. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vii), CXIX, 1063. — Canones aliquot synodi a S. I. delegario Augustodunensi episcopo celebrata (678), XCVI, 579. — Liber penitentialis S. Egherti Eborac. archiepisc. (729), LXXIII, 404. — Dialogus de institutione Catholica S. Egherti (729), *ibid.*, 440. — Epistolæ et decreta S. Zacharie papae (751), *ibid.*, 917. — Epistolæ et decreta S. Stephani II papae (752), *ibid.*, 1027. — Capitularia Pippini Franc. regis (742), XCVI, 1505. — Capitulare Vermeritense Pippini Franc. regis (755), *ibid.*, 1507. — Capitulare Verense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Capitulare Pippini regis an. inc. (vii), *ibid.*, 1517. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXX, 707. — Sermo de informatione episcoporum Sylvestri II papae, (1085), CXXIII, 169. — Registrum S. Gregorii VIII papae (1085), CXXIV, 283. — Canones concilii Remensis Innocentii II papae (1151), CLXXIX, 680. — Tractatus de corruptis moribus cleri et populi, Balduini Cantuar. archiepisc. (1180), CCIV, 425.

Trr. LI. *De indulgentiis*. — Decreta selecta imperat. Valentini et Theodosii (381), XLII, 527. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prumiensis. abb. (915), CXXXII, 368, 370. — Epistolæ Urbani II papae (1093), CL, 56.

Trr. LII. *De infirmis*. — De visitatione infirmorum S. Augustini episc. (450), XL, 1117. — Liber de infirmis et infirmis, Append. ad S. Germanum Parisensem episc. (576), LXXII, 409. — Capitula selecta et antiqua Collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvoli ann. incert. (vii), CXVI, 1291. — Fragmenta in quibusdam codicibus Theodori Cant. (vii), CXIX, 973. — Epistola B. Alcinui Piaci Albini (801), C, 187. — De disciplinis ecclesiasticis Reginonis Prum. abb. (915), CXXXII, 212. — Decretum Burchardi Wormat. episc. liber vii (1026), CXL, 933. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc.

1116), CLXI, 857. — De visitatione infirmorum Baldrici Dol. archiepisc. (1130), CLXVI, 1211.

Trr. I III. De investitura. — Concilia varia de investituris practitorum sub Paschali II papa habita (1107), CXLI, 469. — Tractatus de ordinatione episcoporum et investituris laicorum Godfridi Viudocinensis abbas (1107), LVII, 281.

Trr. LIV. De jubileo. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (viii), XCVI, 1243. — Opusculum de jubileo, S. Petri Damiani (1072), CXLV, 715.

Trr. LV. De iudiciis. — De cibus Judaicis epistola Novatiani (m), III, 933. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590-601), LXXVII, 509, 675, 690, 729. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II, regis (628), LXXXIX, 452. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (viii), XCIX, 1065. — Capitula de iudiciis, Caroli Magni Franc. reg. (814), XCII, 369. — Epistola S. Agobardi Lugdun. epi. c. de fugienda societate Judaica (840), CIV, 107. — Decreti Yvonis Carnot. episc. pars xiii, (1116), CLXI, 805. — Decreta Clementis III papae (1119), CCIV, 1482, 1095.

Trr. LVI. De jejuniis. — Consilium: Trr. LXXXIV, De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis Trr. LVII. De iuramento. — Consilium: Trr. XV. De causis iudicandis, etc.

Trr. LVIII. De iurisdictione. — Epistola S. Dionysii papae, ad Severum episc. (239), V, 133. — Decretum Eutychiani papae (275), *ibid.*, 177. — Epistola Constantini Magni imperat. qua Ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (320), VIII, 481. — Decretum S. Siricii papae, quod de Ecclesia in Ecclesiam emigrare aut ordinationes in alieno territorio celebrare illicitum est (398), XIII, 1192. — Epistola S. Innocentii I papae ad Anisum episc. (410), XX, 465. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), *ibid.*, 468. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 615, 666. — Epistolae et decreta S. Hilari papae (462), LVIII, 17, 21, 27. — Decreta Hormisdas papae (523), LXIII, 526. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 960. — Epistolae et decreta S. Joannis III papae (562), LXII, 13. — Novella xiv Justiniani I imperat. (565), *ibid.*, 970. — Capitula concilii Herulfordiae Theodori Cantuar. (vi), XCIX, 952. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), *ibid.*, 1006. Dialogus de institutione catholica S. Egberti (729), LXXXIX, 457. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), *ibid.*, 807. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 821. — Capitulum Adriani I papae (781), XCVI, 1060, 1062. — Capitulum Suessionense Pippini Francor. regis (744), *ibid.*, 1505. — Capitulum Vernense Pippini Francor. regis (753), *ibid.*, 1511. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1099, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — Capitula Rudolfi Bituric. episc. (866), CXIX, 711, 712. — Canones Isaacii Lingon. episc. (880), CXXIV, 1082, 1104. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 236, 266. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardinal. (1068), CXLI, 1169.

Trr. LIX. De lapsis et de persecutionibus. — De fuga in persecutione Tertulliani. (160-230), II, 101. — Concilia Carthaginensia tempore S. Cornelii I papae, in causa lapsorum, sub S. Cypriano Carthaginense episcopo celebrata (251-252), III, 819. — Epistolae variae multae S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 225. — Liber de lapsis S. Cypriani Carthag. episc. (258), *ibid.*, 467. — De iis qui persecutionem passi sunt et de persecutionibus Constantinii imper. (325), VIII, 255. — De iis qui in insulas erant relegati Constantini (325), *ibid.*, 261. — De iis qui ad metalla et ad publica opera damnati fuerant decretum Constantini Magni (325), *ibid.*. — De confessoribus qui militaverant Constantini (325), *ibid.* — Epistolae variae Liberii papae (353-363), *ibid.*, 1562, 1400. — De lapsu virginis consecratae S. Ambrosii episc. (392), XVI, 335. — Liber de reparatione lapsi, Racchiarii, monach. (420), XX, 1057. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (590-604), LXXVII, 725. — Canones selecti ex Theodori Cantuar. collectione (vii), XCIX, 1069. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (viii), XCVI, 1285. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1109. — Canones Isaacii Lingon. episc. (880), CXXIV, 1078. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310. — Decreta et libellus de proprio lapsu Rathieri Veneronensis episc. (964), CXXXVI, 481. — Collectionis canonice S. Anselmi Lucensis episc. liber viii (1035), CXLIX, 519. — Epistolae Urbani II papae

(1095), CLI, 558. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber iii (1116), CLXI, 1159.

Trr. LX. De litaniis. — Encyclica de litaniis faciendis Pippini Fr. regis (764), XCVI, 1518. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 215.

Trr. LXI. De maleficiis et incantationibus. — Ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 519, 556. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc. lib. x (1026), CXI, 830.

Trr. LXII. De mancipiis. — Constitutiones Conradi II imper. editae circa 1051), CLI, 1039.

Trr. LXIII. De matrimonio, adulterio, raptu, etc. — Liber de monogamia Flor. Tertulliani, Montan. (160-250), II, 929. — Decretum S. Eutychiani papae (278), V, 178. — Decreta varia concilii Romani sub S. Sylvestro I papae (370), VIII, 825. — Decreta varia de matrimonio S. Julii papae tributa (380), *ibid.*, 863. — Decreta selecta Valeriani, Theodosii et Arcadii imp. (388), XIII, 521, 527. — Decretum S. Siricii papae, quod nemini licet alterius sponsam uxorem ducere (398), *ibid.*, 1136. — Quod nec sororem uxoris suae, nec uxorem avunculi sui uxorem ducere licitum sit, S. Siricii papae (398), *ibid.*, 1189, 1191. — Epistola et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 602. — De bono conjugio S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 345. — De conjugii adulterinis, libri ii, S. August. episc. (430), *ibid.*, 451. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1135, 1197. — Decreta Hormisdas papae, de oculis nuptiis (523), LXIII, 525. — Epistola prima S. Fulgentii Ruspensis episc. (553), LXV, 503. — Breviatum canonum S. Fulgentii Ferrandi Carthag. diacon. (547), LXVII, 951. — Canones Antiochenenses Annarii episcopi (590), LXII, 745. — Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc. (615), LXX, 414. — Capitula concilii Herulfordiae collecta a Theodoro Cantuar. (vii), XCIX, 951. — Canones selecti ex collectione S. Theodori Cantuar., de raptis (vii), *ibid.*, 1056. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 459. — Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (743), *ibid.*, 810. — Decretum S. Zachariae papae (751), *ibid.*, 959. — Epistolae et decreta S. Stephani II papae (752), *ibid.*, 1021. — Capitula selecta ex antiqua collect. canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi, ann. incert. (viii), XCVI, 1505. — Capitula Vermeriensis Pippini Franc. regis (753), *ibid.*, 1056. — Capitulum Compensiense Pippini Franc. regis (757), *ibid.*, 1515. — Tractatus de nuptiis consanguineorum Rabani Mauri Fuldensis abbatis (857), CX, 1007. — Canones concilii Vigenensis B. Servati Lupi Ferrariensis abb. (864), CXIX, 615. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1123. — Canones Isaacii Lingon. episc. (880), CXXIV, 1087, 1089. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXX I, 3, 5, 315. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (942), CXXXIII, 948. — Opusculum de nuptu ejusdem illicito, Rathieri (968), CXXXVI, 567. — Canonum prisca collectio an. et auct. incertis (x), CXXXVIII, 428. — Leges ecclesiasticae Canui Anglor. regis (1056), CLI, 1175. — Capitula synodi Aurebat. Gerardi Camerac. episc. (1058), CXLII, 129. — Constitutiones ecclesiasticae Henrici II imper. (1044), CLI, 1082. — Opusculum de parentela gradibus S. P. Damiani (1072), CXLV, 192, 659. — Collectionis canonice S. Anselmi Lucensis episc., lib. x (1035), CXLIX, 525. — Epist. Urbani II papae (1095), CLI, 524, 539. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars viii (1116), CLXI, 563. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. lib. vi et vii (1116), *ibid.*, 1243, 1503. — Canones concilii Rhemonensis Innocentii II papae (1151), CLXXIX, 682. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478, 1488.

Trr. LXIV. De missa. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 551. — Epistola S. Hieronymi ad Damasum, de oblationibus altaris (420), XXX, 288. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 1081. — Epistola secunda Felicis IV papae, ad omnes episc. (530), LXV, 16. — Epistolae et decreta S. Joannis III papae (572), LXXII, 18. — Epistolae et decreta S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 89. — Caput vi de Liturgia Gallicana S. Germani Parisiensis episc. (576), *ibid.*, 142. — Ordo missae in Vigilia Natalis (Append. ad Germ.) [576], *ibid.*, 225, 451. — Epistola nona (Append. ad Pelagium II pap.) [590], *ibid.*, 758. — Canones Antiodorenses Annasii episcopi (599), *ibid.*, 764. — Canones selecti Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1018. — Concilium Germanicum sub S. Bonifacio Mogunt. episc. (742), LXXXIX, 808. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1095, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 195. — De officiis ecclesiasticis, libri iv, Amalarii Met. chorepisc.

(836), *ibid.*, 985. — *Eclogæ de officio missæ Symposii Amalarii* (836) *ibid.*, 1515. — *Capitula Rodulphi Bituric. episc.* (866), CXIX, 708, 717. — *De ecclesiasticis disciplinis Regionis Præm. abb.* (915), CXXVII, 224. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars. II* (1116), CLXI, 135.

Tr. LXV. *De monachis*. — *Consulatur ad calcem Index monasticæ disciplinæ*.

Tr. LXVI. *De moribus et vita clericorum*. — *Epistola S. Hieronymi ad Oceanum* (430), XXX, 288. — *Fragmentum Regulæ clerici traditæ* (Append. ad Aug.) (430), XXXII, 1418. — *Sententiæ multæ in episc. malos prolatae S. Augustini* (430), XXXIII, 953. — *Epistola S. Augustini Hippo. episc.* (430), *ibid.*, 1015. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 610, 1212. — *Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. (vii), CXIX, 1012. — Capitularia Verdense Pippini Francor. regis* (753), X, VI, 1512. — *Capitula Aquitanum Pippini Francor. regis* (758), *ibid.*, 1519. — *Capitula selecta Abedoc et Elhelvoß, ann. incert. (vii), ibid.*, 1282. — *Canones Hibernenses auctore et ann. incert. (viii), ibid.*, 1311. — *Compendium cuiusque episcopi ad sacerdotes sibi cæterosque ministros cuiusque ordinis Ecclesiæ (viii), ibid.*, 1375. — *Capitula Rodulphi Bituricensis episc.* (866), CXIX, 707. — *Capitula Walterii Aurelian. episc.* (867), *ibid.*, 732. — *Opusculum xii. Hincmari Rhemensis archiepisc.* (882), CXXV, 1072. — *Sermo de informatione episcoporum S. Sylvestri I papæ* (1003), CXXXIX, 169. — *Leges ecclesiasticæ Canuli Anglorum regis* (1036), CLII, 1175. — *Libri de admonitione clericorum et laicorum Althonis sancti Emmerami monac.* (1078), CXLVI, 264. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars vi* (1116), CLXI, 439. — *Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. II* (1116), *ibid.*, 1169. — *Regula clericorum Petri de Honestis Ravennæ clerici* (1119), CLXIII, 703. — *Canones concilii Remensis Innocentii II papæ* (1131), CLXXIX, 680. — *Tractatus de moribus et officiis episcoporum, S. Bernardi Claravallensis abbatis* (1153), CLXXXII, 839. — *Tractatus de corruptis moribus cleri et populi Balduini Cantuariensis archiepisc.* (1188), CCIV, 415. — *Exhortatio ad sacerdotes Balduini* (1188), *ibid.*, 589.

Tr. LXVII. *De mortuis*. — *Sermones de consolatione mortuorum S. Augustini* (430), XI, 1159. — *Novellæ Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 764. — *Canones Antissiodor. Aunarii episcopi* (590), *ibid.*, 781. — *Statuta S. Sonnatii Rhemensis episc.* (615), LXXX, 445. — *Canones selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc.* (vii), XCIX, 1018. — *Concilium Liptinense, sub S. Bonifacio Mogunt. (745), LXXXIX, 822. — Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Elhelvoß, ann. incert. (viii), XCVI, 1298, 1298. — Concilium incertum sub Bonifacio Moguntino episc.* (745), LXXXIX, 827. — *Canones Hibernenses incert. auctore et ann. (viii), XCVI, 1312. — Capitularia synodi Altrebat., Gerardi Camerac. episc.* (1038), CXLII, 1298.

Tr. LXVIII. *De obligationibus et officiis episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium*. — *De officiis ministrorum S. Ambrosii, libri II* (391), XVI, 23. — *Epistola II de præcipuis sacerdotis officiis et virtutibus S. Ambrosii Mediolan. episc.* (391), *ibid.*, 879. — *Epistolæ variæ S. Augustini Hipp. episc.* (430), XXXIII, 88, 239, 487. — *Epistolæ et decreta S. Celestini papæ* (432), L, 429, 456. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 1040, 1075. — *Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac.* (547), LVII, 949. — *Edictum Justiniani I imperat. August.* (527-565), LXXII, 937. — *Leges selectæ Justiniani imperat. Aug.* (527-565), *ibid.*, 1035, 1075. — *Epistolæ et decreta S. Joannis III papæ* (572), *ibid.*, 13. — *De obligationibus clericorum ad cursum recitandum* (Append. ad opera S. Germani Paris.) (576), *ibid.*, 409. — *Decreta Pelagii II, (App. ad.)* (580), *ibid.*, 749. — *Canones Antissiodor. Aunarii episcopi* (590), *ibid.*, 785. — *Regula pastoralis S. Gregorii Magni papæ* (604), LXXVII, 13. — *Epistolæ S. Gregorii Magni papæ* (604), *ibid.*, 508, 516, 522, 528, 694, 697. — *Statuta S. Sonnatii Remensis episc.* (615), LXXX, 445, 441. — *Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunensi episc. celebratæ* (678), XCVI, 578. — *Capitula concilii Herudfordiæ Theodori Cantuar. (vii), CXIX, 935. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. episc.* (vii), *ibid.*, 1012, 1051. — *Exceptiones canonicæ S. Egberti episc.* (729), LXXXIX, 385. — *Capitularia Pippini Franc. regis* (742), XCVI, 508. — *Capitula Verdense Pippini Franc. regis* (753), *ibid.*, 1509. — *Capitula S. Adriani I papæ* (785), *ibid.*, 1065. — *Capitularia Theodulfi Aurelianensis episcopi, ad presbyteros parochias suas* (821), CV, 19. — *Capitula Walterii Aurelian. episc.* (867), CXIX, 725, 739. — *De ecclesiastica disciplina Regionis, libri II* (915), CXXVII,

193. — *Capitula concilii Trostelani* (App. ad Hervæum) [922], *ibid.*, 713. — *Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc.* (943), *ibid.*, 948. — *Capitula Ottonis Verdensis episc.* (966), CXXXVI, 531. — *De clericis rebus Ratherii Veron. episc.* (968), *ibid.*, 615. — *Canonum prisca collectio; ann. et auctore incert. (s), CXXXVIII, 412. — Statuta canonum de officio sacerdotum* (Append. ad Burchardum episc.) (1026), CXL, 1067. — *Opuscula varia de clericis S. Petri Damiani* (1072), CXLV, 485, 518. — *Libri de officiis ecclesiasticis Joannis Abzac episc. ac dein Rothomagensis archiepisc.* (1079), CLXIII, 27. — *Epistolæ Urbani II papæ* (1095), CLV, 305. — *Tractatus de institutione clericorum Philippi Harr.* (1183), CCIV, 642. — *De institutione episc.* Petri Blesensis archidiacon. (1200), CCVII, 1897. — *Synodice constitutiones Odonis de Soliaco* (1200), CCXII, 63.

Tr. LXVIII. *De officiis divinis*. — *De obligationibus clericorum ad cursum recitandum* (Append. ad opera S. Germani Paris.) (576), LXXII, 409. — *Libri de divinis officiis Dragonis card. Ostiensis episc.* (1134), CLVI, 1457. — *Statuta Ecclesiæ Lugdun. Guichardi Lugdun. archiepiscopi* (1180), CXCIX, 1091. — *Rationale divinarum officiorum Joannis Beletii, Parisiensis theologiae magistri* (1190), CCII, 9.

Tr. LXIX. *De oleo infirmorum*. *Concilium Lipticense sub S. Bonifacio Mogunt.* (745), LXXXIX, 823.

Tr. LXX. *De oratoriis sanctorum*. — *Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc.* (vii), XCIX, 1021. — *Libri diurnus SS. Pontificum variis annis* (viii), CV, 87. — *Decreta Clementis III papæ* (1119), CCV, 1460.

Tr. LXXI. *De ordinationibus*. — *De singularitate clericorum* (Append. ad S. Cyrilianum) (258), IV, 833. — *Decretum Constantini Magni imper. de clericis* (330), VIII, 200. — *Decreta varia multa de ordinationibus et de clericis S. Sylvestri I papæ, in Romano concilio* (350), *ibid.*, 821-848. — *Decretum S. Siricii papæ ne digamus sacerdotes ordinetur, etatemque ordinandorum determinamus* (398), XLII, 1441. — *Epistola S. Siricii papæ ad episcopos Africae* (398), *ibid.*, 1155. — *Epistolæ variæ S. Siricii papæ ad varios* (398), *ibid.*, 1164-1192. — *Epistolæ et decreta S. Innocentii papæ* (401), XL, 486, 494, 526, 605. — *Epistolæ S. Bonifacii I papæ* (419), *ibid.*, 772. — *Epistolæ S. Augustini Hippo. episc.* (430), XXXIII, 227-228. — *Epistolæ et decreta S. Celestini I papæ* (432), L, 429. — *Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ* (461), LIV, 610, 616, 617, 624, 636, 645, 655, 686, 706, 1197. — *Epistolæ et decreta S. Hilarii papæ* (462), LVIII, 17. — *Epistolæ et decreta S. Symmachii papæ* (514), LXII, 49. — *Epistolæ et decreta Felicii IV papæ* (530), LXV, 11. — *De canonibus observandis S. Cesarii Arelat. episc.* (527-610), LXVII, 1069.

— *Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac.* (547), *ibid.*, 949. — *Novella sexta Justiniani I imper. aug.* (529), LXXII, 930. — *Decreta Pelagii II papæ, art. ix et x* (590), *ibid.*, 745. — *Epistolæ S. Gregorii Magni papæ* (604), LXXVII, 575, 623, 626, 642, 644, 667, 716. — *Statuta S. Sonnatii Remensis episc.* (615), LXXX, 414. — *Edictum de synodo Parisiens. Clotarii II Francorum regis* (638), *ibid.*, 451. — *Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc.* (vii), CXIX, 1001. — *Epistola decima sexta Ven. Bedæ* (731), XCV, 710. — *Capitula selecta ex antiqua collectione in Hibernia facta Abedoc et Elhelvoß ann. incert. (viii), XCVI, 1281. — Canones Remigii Curienais episc., pro su. diocesi* (820), CII, 1097-1107. — *Libri diurnus SS. Pontificum variis ann.* (viii), CV, 39. — *Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Remensi* (827), *ibid.*, 614. — *Quæstio. Rabani Mauri Fuldenais abb., an liceat choræpiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui* (835), CX, 1195. — *De ordinationibus a Formoso papa factis, Auxilii Franci presbyt., ann. incert. sæculi IX, CXXIX, 1054. — Tractatus qui inferatur et Defensor dicitur de ordinationibus Formosi papæ, Auxilii Franci.* (ix), *ibid.*, 1094. — *De officiis ecclesiasticis Regionis Præm. abb.* (915), CXXVII, 224-226. — *Decreta de clericis ab invasoribus ordinatis, Ratherii Veronensis episc.* (963), CXXXVI, 477. — *Canonum prisca collectio ann. et auctore incert. (s), CXXXVIII, 597. — Collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. episc. lib.* 597. — *Collectionis canonicæ S. Anselmi Luc. episc. lib.* vi et vii (1083), CXLIX, 503. — *Decreti S. Yvonis Carnot. episc. part. vi et vii* (1116), CLXI, 331. — *Panormia S. Yvonis Carnot. episc. liber III* (1116), *ibid.*, 1131. — *Canones concilii Remensis Innocentii II papæ* (1131), CLXXIX, 680.

Tr. LXXII. *De ordinibus*. — *Opusculum de serm. ordinibus Ecclesiæ* (Append. ad Hier.) (430), XXX, 118. — *Epistolæ et decreta S. Celestini I papæ* (432), L, 429.

Excerptiones canonice S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 399. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuld. abb. (853), CVII, 295. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (853), CXII, 1163. — Liber de ecclesiastica disciplina Rabani Mauri (853), *ibid.*, 1191. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. hb. u (1026), CXI, 625.

Trr. LXXIII. *De pallio*. — Liber diurnus summorum pontificum (vi-viii), CV, 81. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 771, 796. — Epistolae et decreta Joannis VIII papae (852), CXXVI, 632. — Epistola B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1069), CL, 517.

Trr. LXXIV. *De penitentibus*. — Consulator tit. XL, *De fide et penitentibus*.

Trr. LXXV. — *De Pascha*. — De Paschae solemnitate S. Sylvestri I papae (530), VIII, 825. — Expositum de die Paschae et mense S. Julii Hilariani (397), XIII, 1103. — Epistola ad Praesidium de cereo paschali (Append. ad Eusebium Hieronymum) [420], XXX, 182. — Sermo de esu agni in vigilia Paschae (Append. ad Hieronymum) [420], *ibid.*, 221. — Epistola S. Augustini Hippone. episc. de Paschate (430), XXXIII, 204. — Tractatus de esu agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Sermo S. Petri Chrysologi de Paschali solemnitate (430), LII, 406. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 927-945. — De computo Paschali libri ii, auctore et ann. incert. (v), LIX, 545. — Cyrillus Paschalis Dionysii Exigui (352), LVII, 453. — Epistolae et decreta Vigilii papae (538), LXXX, 16. — Computus Paschalis Casiodori (560), LVIII, 1219. — Opusculum de Pascha S. Martini Tumiensis (572), LXXXII, 47. — Epistola Joannis IV papae (612), LXXX, 691. — Epistola de controversia Paschali S. Cumiani Longi Hibern. episc. 661, LXXXVII, 969. — Capitula concilii Herfordfordiae collecta a Theodoro Cantuar. archiepisc., ann. incert. saeculi vii, XCIX, 931. — Canonae selecti ex collectione Theodori Cantuar., vii, *ibid.*, 1025. — Excerptiones canonice S. Egberti Eborac. archiepisc. (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (712), *ibid.*, 822. — Liber de celebratione Paschae, Venerab. Bedae (730), CIX, 600. — Epistolae Venerab. Bedae presb. (730), XCIV, 675. — Canonae Remigii Coriensi episc. pro sua diocesi (820), CII, 1106. — Liber de computo auct. et ann. incert. (ix), CXXIX, 1275. — Sermones Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 719. — Liber de computo Helerici S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Epistola Joannis Constantiensis in librum de computo, *ibid.*, CLXIII, 1473.

Trr. LXXVI. *De pauperibus mendicis*. — Canonae selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. collectione (vii), CIX, 1030. — Capitulare Aquitanicum Pippini Franc. regis (768), XCVI, 1519.

Trr. LXXVII. *De perjurio*. — De disciplinis ecclesiasticis, Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 344-349. — Capitula concilii Treoleiani, Append. ad Hervaeum archiepisc. (922), *ibid.*, 704. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri xii (1026), CXL, 875. — Leges ecclesiasticae S. Stephani Hungarorum regis (1038), CLI, 1247. — Decret. S. Yvonis Carnot. episc. pars duodecima (1116), CLXI, 779. — Edicta Clementis III papae (1191), CCIV, 1479.

Trr. LXXVIII. *De persecutionibus*. — Consulator tit. LIX, *De lapsis et persecutionibus*.

Trr. LXXIX. *De penitentia*. — Liber de penitentia Tertuliani (160-350), I, 123. — Decretum S. Eutychiani papae (279), V, 177. — Decretum S. Sylvestri I papae, la Romano concilio edictum, ut nemo de penitentiam nisi 40 annorum (350), VIII, 839. — Decretum S. Julii papae tributum, ne penitentia denegetur morientibus (340), *ibid.*, 864. — Leges de penitentia S. Siricii papae (378), XLII, 1137. — Decretum S. Siricii papae clericis penitent. interdicens (398), *ibid.*, 1143. — Liber de penitentia S. Ambrosii Mediol. episc. (398), XVII, 669. — Epistolae et decreta S. Innocentii I papae (410), XX, 458-493. — Epistola ad quemdam qui in saeculo penitebat. (Append.) ad opera Eusebii Hieronymi, [420], XXX, 212. — Canonae penitentiales, Append. ad S. Hieronymum *ibid.*, 425. — Epistolae variae S. Augustini Hippone. episc. (430), XXXIII, 199, 513, 635, 1066. — De vera et falsa penitentia S. Augustini (430), XL, 1113. — Collatio vicesima abbas Pinulfus de penitentia, Joannis Cassiani Massil. presbyt. (430), XLIX, 1149. — Epistolae et decreta S. Celestini I papae (432), I, 429. — Sermones S. Leonis Magni papae (461), LIV, 417. — Epistolae et decreta S. Leonis Magni papae (461), *ibid.*, 1111, 1135, 1148, 1191, 1193, 1209. — Decreta Hormisdas papae (523), LXIII, 525. — Epistolae et decreta Vigilii papae (555), LXIX, 21. — Index penitentialis, Append.

ad Germ. Parisiensem (576), LXXII, 575. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 539. — Liber de penitentiarum mensura taxanda S. Columbanii abb. (615), LXXX, 443. — Opuscula de monachorum penitentia et de genere monachorum S. Valerii abb. (636), LXXXVII, 436. — Homilia S. Eligii Noviomensis episc. (639), *ibid.*, 607, 612, 639. — Liber de penitentiarum mensura taxanda, S. Cumiani Longi Hibern. episc. (661), *ibid.*, 977. — Penitentiale Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 901. — Capitula varia collecta ex Fragmentis Theodori (vii), *ibid.*, 984. — Fragmenta ex canonibus Theodori (vii), *ibid.*, 987. — Fragmenta ex libris penitentialibus (vii), *ibid.*, 989. — Ordo ad dandam penitentiam Theodori (vii), *ibid.*, 984. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (vii), XCIX, 977. — Capitula quaedam cum penitentiali Theodori collata (vii), *ibid.*, 981. — Penitentiale Theodori Cantuariensis archiepisc., collatum cum quibusdam testimoniis Hygini papae Fabiani, etc., *ibid.*, 987. — Canonae selecti ex antiquissima codicis Herovalliani canonum collectione de doctrina et disciplina, *ibid.*, 989. — Excerpta ex penitentiali magistri Joannis de Deo doctoris decretorum, Append. ad Theod., *ibid.*, 1043. — Doctrina Theodori de penitentia, ab omni novitate suspiciosa vindicta, Append. ad Theod., *ibid.*, 1163. — Penitentiale S. Egberti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 404. — Canonae de remediis peccatorum S. Egberti, *ibid.*, 531. — Excerptum de diversis criminibus et remediis eorum S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 531. — Canonae penitentiales S. Gregorii II papae (731), *ibid.*, 531. — Concilium Germanicum I sub S. Bonifacio Mog. (712), *ibid.*, 808. — Liber de penitentia S. Bonifacii Moguntini episc. (743), *ibid.*, 887. — De remediis peccatorum aive penitentialis sanctorum, Venerabilis Bedae presbyt. (731), XCIV, 568. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abbede et Ethelvoiti ann. incert. (viii), XCVI, 1505. — Canonae Hibernenses incert. auct. et ann. (viii), *ibid.*, 1316. — Excerptus diversarum modis penitentiarum a Benedicto Annianensi abb. distinctus de regula S. Benedicti abb. (821), CIII, 1417. — De vitis et virtutibus et ordine penitentiae Halligarii Camerac. episc. libri v (831), CV, 681. — Liber penitentialis Halligarii (831), *ibid.*, 693. — Liber penitentialis anonymi, Append. ad Hallig. (831), *ibid.*, 717. — Homilia Rabani Mauri Fuldensis abb. (855), CX, 101. — Penitentiale Rabani Mauri (855), *ibid.*, 471. — De questionibus canonum Rabani Mauri (855), CXII, 1353. — Liber penitentium ad Octavium Rabani (855), *ibid.*, 1397. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXL, 719. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), *ibid.*, 1122. — Canonae Isaacii Lingonensis episc. (889), CXXIV, 1077. — Opusculum xvi Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1631. — Opusculum xviii Hincmari Remensis archiepisc. (882), *ibid.*, 1119. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prum. abb. (915), CXXXII, 245-267. — Canonum prisca collectio, ann. et auct. incert. (x), CXXXVIII, 431. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. libri xix (1026), CXL, 919. — Capitula synodi Atrebatenensis Gerardi Camerac. (1038), CXLII, 1296. — Collectionis canonum S. Anselmi Lucensis episc. libri xi (1085), CXLIX, 325. — Epistolae S. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1069), CL, 517. — Decretum S. Yvonis Carnot. episc. (1116), CLXI, 439-899. — De penitentia a sacerdote injungenda Petri Blesensis (1200), CCVII, 1091. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1489-1500. — Liber penitentialis Alani Magni de Insulis (1205), CCX, 281.

Trr. LXXX. *De pollutionibus nocturnis*. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXL, 723.

Trr. LXXXI. *De predicatione*. — Canonae selecti ex Collectione Theodori Cantuar. (vii), XCIX, 1029. — Epistola R. Alcuini Flacci Albini (804), C, 204. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXL, 709. — De ecclesiasticis disciplinis Regionis Prumiensis (915), CXXXII, 228.

Trr. LXXXII. *De praebendis*. — Constitutiones Conradi II imperat. (1037), CL, 1041. — Constitutiones ecclesiasticae S. Henrici II imperat. (1039), *ibid.*, 1084. — Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1500, 1502.

Trr. LXXXIII. *De primatu Romae et Romani Pontificis*. — Epistolae et decreta Vigilii papae (555), LXIX, 19. — Palear Bonificii I papae, ad patriarcham Gradensem (577), LXXII, 682. — Epist. et decreta Pelagii II papae (590), *ibid.*, 705. — Epistolae S. Gregorii Magni papae (590-604), LXXVII, 738-770. — Capitula Adriani I papae (785), XCVI, 1058-1078. — Canonae Remigii Curdensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1106. — Epistolae Gregorii IV papae (814), CVI, 833. — Epistolae et decreta Nicolai I papae (867), CXIX, 1130. — Libellus de potestate imperatoria in urbe Roma Benedicti Samoti Andreae mon. (1001), CXXXIX.

50. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., liber 1, (1026), CXL, 519. — Caput 1 collectionis canonice S. Anselmi lue. (1085), CXLIX, 485. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ Deusedit cardinali (1099), CXL, 1-63. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars I (1116), CLXI, 521. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber IV, 1116, *ibid.*, 1181.

Tr. LXXXIV. *De principibus et potestatibus*. — Collatio octava Sereni Abbatis, Cassiani Mass. abb. (436), XLIX, 719. — Novella XXI. Justiniani I imper. (527-565), LXXII, 971. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 565, 666. — Capitula Aquitanicum Pippini Fr. regis (768), XCVI, 1520. — Capitula Adriani I papæ (783), *ibid.*, 1068. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta, Abedoc. et Ethelvolfi (viii), *ibid.*, 1294. — Canones Hibernenses incerti auctoris et an. (viii), *ibid.*, 1313-1314. — Opusculum xii. Hincmari Remensis archiepisc. (852), CXXV, 1077. — Epistolæ et decreta Joannis VIII papæ (882), CXXVI, 665. — Capitula concilii Troscianum (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 679. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1115. — Liber de regia potestate et de sacerdotali dignitate, Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXXII, 941.

Tr. LXXXV. *De privilegiis et immunitatibus episcoporum, presbyterorum et clericorum omnium*. — Epistolæ et decreta S. Felicis II papæ de episcoporum immunitatibus (555), XLII, 11. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ de privilegiis episcoporum Arlatensis Ecclesiæ (461), LIV, 879, 1082. — Epistolæ et decreta S. Hilarii papæ (42), XXVIII, 22, 24. — Epistolæ et decreta Symmachii papæ (514), LXII, 64, 66, 72. — Breviatio canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. (517), LXVII, 949. — Decreta Pelagii II papæ (590), LXXII, 745. — Epistolæ III (Append. ad op. Pelagii II) (*ibid.*), 755. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 551-765. — Excerptiones canonice Egherti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 381. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti, *ibid.*, 439. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), *ibid.*, 930. — Canones S. Remigii Curienensis episc., pro sua diocesi (820), CII, 1098, 1099, 1100, 1101, 1107. — Decreta Kugenii II papæ ex concilio Remensi (821), CV, 616. — Epistolæ S. Agobardi Lugdun. episcopi, de privilegio et iure sacerdotii (810), CIV, 127. — Capitula ex lege et canone collecta Flori diac. (860), CLIX, 490. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Capitula concilii Trosciani (App. ad Hervæum) (922), CXXXII, 686. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum et Danor. regis (1036), CLI, 1172. — Capitula, libri IV, collectionis canonice S. Anselmi lue. (1085), CXLIX, 499. — Epistolæ Urbani II papæ (1093), CLI, 521, 528. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars V (1116), CLXI, 521. — Liber de regia potestate et sacerdotali dignitate Hugonis Floriacensis monac. (1119), CLXXII, 941. — Canones concilii Remensis Innocentii II papæ (1131), CLXXIX, 682.

Tr. LXXXVI. *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis*. — Liber de jejuniiis Quesnellii Flori. Tertulliani, Mont. (160-230), II, 953. — Decretum S. Cornelli papæ, ut a jejunis iuramenta præstentur (250), III, 548. — Epistolæ et decreta Eusebio ascripta (310), VI, 27. — Decreta Melchadi papæ tributa (311), *ibid.*, 40. — Sermones S. Ambrosii de Quadragesima (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii (340), XVII, 636. — Sermo de jejunio Quadragesimæ S. Ambrosii *ibid.*, 669. — Sermo de jejuniiis et eleemosynis S. Ambrosii (340), *ibid.*, 682. — Decreta varia Liberio papæ ascripta, (562), VIII, 1408. — Sermo de Quadragesima (Append. ad Hieronymum.) [420], XXX, 235. — Tractatus de observatione Vigiliarum, S. Hieronymi (420), *ibid.*, 232. — Epistolæ S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXIII, 199, 201. — De jejunio Sabbati epistolæ S. Augustini (430), *ibid.*, 136, 201. — De utilitate jejunii S. Augustini (430), XL, 707. — Collectio XXI, Theonæ abbatis, Cassiani (456), XLIX, 1169. — Sermones S. Petri Chrysologi de jejunio (450), LII, 208, 314. — Sermo S. Petri Chrysologi de Quadragesimali jej. (450), *ibid.*, 631. — Homilia de Quadragesima S. Valeriani Cemeliensis episc. (450), *ibid.*, 749. — Sermones S. Leonis Magni de jejunio (461), LIV, 172, 174, 176, 180, 183, 188, 263, 272, 297, 301, 379, 418, 430, 437, 444, 453, 458. — Sermones S. Leonis Magni de Quadragesima, (461), *ibid.*, 263, 267, 271, 285, 288, 301, 488, 490. — Homiliae S. Maximi Taurinensis episc., de die cinerum et de Quadragesimali jejunio, (463), LVII, 301. — Opusculum de Vigiliis servorum Dei S. Nicetii Trevirensis episc. (551), LXVIII, 365. — Canones Antiodorenses Aunasi episc. (590), LXII, 763. — Homiliae variae S. Eligii Noviomensis episc. (609), LXXXVII, 605. — Cano-

nes selecti ex Theodori Cantuar. archiepisc. collect. vi, CXIX, 1027. — Dialogus de institutione catholica S. Egberti Eborac. (729), LXXXIX, 440. — Sermones duo sancti Bonifacii Moguntini archiepisc. (747), *ibid.*, 963. — Homiliae variae V. Bedæ (750), XCIV, 83. — Libellus de officiis V. Bedæ (750), *ibid.*, 532. — Capitula selecta ex antiqua collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolfi an. incert. (viii), XCVI, 1285. — Euergetica de jejuniiis generalibus Caroli Magni (810), XCVII, 329. — Epistolæ B. Caroli Magni (814), XCVIII, 918. — Canones Remigii Curienensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1103. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. (820), CI, 503. — Homiliae Rabani Mauri Fuldenensis abb. (833), CI, 90. — Capitula Rodulfi Briturie. episc. (866), CLIX, 719. Quomodo pro annum jejunandum sit S. Bertarii Cassia. (854), CXXVI, 987. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an. incert. (ix), CXXIX, 1267. — De disciplinis ecclesiasticis, Regionis Prum. abb. (915), CXXIX, 213. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (919), CXXXIII, 949. — Capitulae Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 44. — Sermones in Attonis Vercellensis episc. (960), *ibid.*, 839. — Sermones duo Ratherii Veron. episc. (968), CXXXVI, 681. — Leges ecclesiasticæ Ethelredi Anglorum regis (979-1016), CLI, 1167. — Decretorum Burchardi Wormat. episc., libri xii (1026), CXL, 885. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglorum regis (1036), CLI, 1174, 1179. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hagagorum regis, (1038), *ibid.*, 1246. — Malogus de jejunio quatuor Temporum S. Odilonis Cluniac. (1046), CLII, 1087. — Opusculum de Quadragesima S. Petri Damiani (1076), CXLV, 521. — Opusculum de jejunio et de celebrandis Vigiliis S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 792, 800. — De differentia quatuor Temporum S. Sigberti Gemblac. mon. (1112), CLI, 815. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars IV (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), *ibid.*, 1121. — Sermones varii S. Bernardi Claravalli. abb. (1199), CLXXXIII, 171.

Tr. LXXXVII. *De rapto*. — Consular tit. LXX, De matrimonio, adulterio et rapto.

Tr. LXXXVIII. *De reconciliatione penitentium*. — Allocutio archidiaconi de reconciliatione penitentium S. Leonis Magni papæ (461), LV, 157. — Liber penitentialis Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 980. — Capitula Rodulfi Bituricensis episc. (866), CLIX, 719. (Quæ desunt inveniuntur sub titulo LXV. De penitentia.)

Tr. LXXXIX. *De Romani Pontificis privilegiis et ordinatione*. — Epistolæ S. Bonifacii I papæ, Honorio Augusto, imperat. (419), XX, 766. — Responso Honorii imp. ad Bonifacium (419), *ibid.*, 707. — Epistolæ variae imper. Honorii ad Bonifacium (419), *ibid.*, 769. — Epistolæ et decreta S. Joannis III, papa (572), LXXII, 15. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 562. — Liber diurnus summorum pontif. an. variis (vi-viii), CV, 27. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CLXI, 715. — Epistolæ et decreta Joannis VIII, (882), CXXVI, 651. — Canon de electione Joannis IX papæ (905), CXXII, 58. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. II (1116), CLXI, 1127, 1357.

Tr. XC. *De Sabdito*. — Excerptiones canonice S. Egherti Ebor. archiepisc. (729), LXXXIX, 384. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Moguntino episcopo (743), *ibid.*, 820. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1121.

Tr. XCI. *De sacramentis*. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (430), XXXIII, 199, 201, 630. — Liber Sacramentorum S. Leonis Magni papæ (461), LV, 21. — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (615), LXXX, 443. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CLIX, 738. — Liber Sacramentorum Grimaldi Sangallensis abb. (872), CXXI, 795. — Collectionis canonice S. Anselmi Luceus episc., liber IX (1085), CXLIX, 519. — Libellus de sacramentis Bonizonis Placentini episc. (1089), CL, 857. — Epistolæ Urbani II papæ (1079), CLI, 529. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc. pars II (1116), CLXI, 133. — Sententiarum liber quartus de sacramentis Basiliensis theologiae an. inc. sæcul. XII, CXCXII, 1089.

Tr. XCII. *De sacrilegiis*. — Canones Isaac Lingonesis episc. (880), CXXIV, 1098. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CLI, 1178. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber II (1116), CLXI, 1099.

Tr. XCIII. *De sanctimonialibus*. — Consular tit. ad eam hujus Indictis Index discipline monasticæ.

Tr. XCIV. *De sanctimonialibus ad sæculum revertentibus*. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 752. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vii), XCIX, 1061. — De virginibus velatis et non velatis si deviauerint. Decretum S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 936. — Epistolæ et decreta S.

Z. charis papæ (751), *ibid.*, 937. — Canones et decreta S. Stephanii papæ (752), *ibid.*, 1025. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 721. — Opusculum xi, Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormatiensis episc., liber viii (1026), CXL, 791. — Decreta S. Yvonis Carnot. episc., pars vii (1116), CLXI, 511.

Trr. XCIV. *De Scriptura sacra.* — Fragmentum de canone sacrarum Scripturarum incerti auct. et anni ineunte sæculo (un), III, 173. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — Epistolæ S. Augustini Hippon. episc. (450), XXXIII, 114, 508, 583. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (61), LIV, 677, 693. — De partibus divinæ legis Junilli Hilariani Afric. episc. (350), LXXIII, 15. — De canonizatione Veteris et Novi Testamenti, Append. ad German. Parisiensem episc. (576), LXXII, 579. — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vn), CXIX, 932, 933. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars iv (1116), CLXI, 263. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. ii (1116), *ibid.*, 1101.

Trr. XCVI. *De separatione ab adulteris.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (400), XX, 495. — De conjugii adulterii S. Augustini episc. (450), XL, 451. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vn), CXIX, 1037. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mog. episc. (713), *ibid.*, 810. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXVII, 930, 937. — Capitula Vermeriensis Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1506. — Capitula compendiose Pippini regis Franc. (757), *ibid.*, 1511. — De ecclesiastica disciplina Regni. Prumiensis abb. (915), CXXXII, 310.

Trr. XCVII. *De sepultura.* — Capitula selecta ex antiqua canonum Collectione in Hibernia facta, Abedoc et Ethelvolth, an. incert. (viii), XCVI, 1287. — Leges ecclesiasticæ S. Stephani Hungarorum regis (1038), CL, 1217. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liberii (1116), CLXI, 1087.

Trr. XCVIII. *De Simonia.* — Fragmenta ex collectione canonum quæ servantur in Bibliotheca S. Victoris ex Theodoro Cantuar. archiepisc. (vn), CXIX, 980. — Capitula Vermense Pippini regis Franc. (753), XCVI, 1513. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abbatibus (915), CXXXII, 251, 257. — Capitula synodi Attrebatensis, Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLI, 1291. — Libri iii adversus Simoniacos Humberti cardin. episc. (1041), CXLIII, 1003. — Canones concilii Turon. S. Stephani cardin. (1068), *ibid.*, 1110. — Epistolæ Urbani II papæ (1099), CL, 528. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., lib. iii (1116), CLXI, 1133. — Canones concilii Remensis, Innocentii II papæ (1151), CLXXIX, 679. — Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reicherspergensis præpositi (1159), CXCVI, 1333. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1494.

Trr. XCIX. *De sorte mittenda in incertis.* — Capitula selecta ex antiqua Collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolth, an. incert. (viii), XCVI, 1290.

Trr. C. *De spectaculis.* — Liber de spectaculis S. Cypriani Carthagin. episc. (258), IV, 835. — Decreta imperatorum Gratiani, Valentiniani et Theodosii de scenicis (380), XLII, 528.

Trr. CI. *De stupratoribus.* — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi abb. (864), CXIX, 615. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 273. — Leges ecclesiasticæ Canuti Anglor. regis (1036), CL, 1180.

Trr. CII. *De submissione Ecclesiæ potestati et canonibus.* — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 628. — Epistolæ et decreta Symmachii papæ (514), LXI, 50, 51. — Breviatum canonum Fulgentii Ferrandi Carthag. diac. (517), LXVII, 552. — Canones Antissiodorenses Aunasi episcopi (590), LXXII, 766. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. arch. collectione (vn), CXIX, 1074, 1175. — Concilium Liptinense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXII, 823. — Concilium Suessionense sub S. Bonifacio Mogunt. (744), *ibid.*, 823, 825. — Capitula

Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 715. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 795. — Regulæ synodi Constantinopolitane iv. generalis viii S. Anastasii Bibliothecarii (888), CXXXIX, 150. — De ecclesiastica disciplina Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 192. — Capitula Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 48. — Decreta de contemptu canonum Rutherii Veron. episc. (964), CXXXVI, 483. — Decreta Clementis III papæ (1191), CCIV, 1481.

Trr. CIII. *De successore eligendo.* — Edictum de synodo Parisiensi Clotarii II, Franc. regis (624), LXXX, 451. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 917, 918.

Trr. CIV. *De superstitionibus.* — Canones concilii Liptinensis sub S. Bonifacio Mogunt. (743), LXXXIX, 810, 823. — Fragmenta canonum collata a Theodoro Cantuar. archiepisc. (vn), CXIX, 975. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. archiepisc. collect. (vn), *ibid.*, 1051. — Tractatus de magorum præstigiis falsisque divinationibus (853), CX, 1093. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 722. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xi (1116), CLXI, 745. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber viii (1116), *ibid.*, 1317, 1325.

Trr. CV. *De thymianate.* — Capitula synodi Attrebat. Gerardi Camerac. episc. (1038), CXLII, 1287.

Trr. CVI. *De Usuris.* — Videatur tit. XXV, *De debitis et usuris.*

Trr. CVII. *De uxoribus clericorum inferioris ordinis.* — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (402), XX, 468. — Decreta Pelagii II papæ (591), LXXII, 717. — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 637.

Trr. CVIII. *De rasis sacris.* — Capitula Walteri Aurelian. episc. (867), CXIX, 733.

Trr. CIX. *De venatione.* — Canones selecti ex collectione Theodori Cantuar. arch. (vn), CXIX, 1047. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 735. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), *ibid.*, 1126. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 222. — Decreti S. Yvonis Carnot. episc., pars xiii (1116), CLXI, 803.

Trr. CX. *De remuneratione mulierum.* — Epistola S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 681.

Trr. CXI. *De vestibus.* — Epistolæ lxxix S. Ambrosii Mediol. episc. Cur lex viros veste mulierum et mulieres virili uti prohibeat (592), XVI, 1252. — Canones selecti ex Theodoro Cantuar. collectione (vn), CXIX, 1044. — De tabernaculo et vestibus sacris libri iii Ven. Bedæ (751), XCI, 393. — Capitula Pippini regis Franc. (744), XCVI, 1503. — Capitula Rodulphi Bituric. episc. (866), CXIX, 706. — De disciplinis ecclesiasticis Regionis Prumiensis abb. (915), CXXXII, 207, 257. — Epistola ix Urbani II papæ (1095), CL, 291.

Trr. CXII. *De viduis.* — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 235. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I papæ (410), XX, 469, 526. — Tractatus de bono viduitatis S. Augustini (350), XI, 429. — Epistola ii S. Fulgentii Ruspensis episc. (535), LXV, 511. — Epistolæ S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXVII, 606. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Franc. regis (628), LXXX, 453. — Canones selecti ex Collectione Theodori Cantuar. archiepisc. (vn), CXIX, 1050. — Epistolæ et decreta S. Zachariæ papæ (751), LXXXIX, 930. — Capitula selecta ex antiqua Collectione canonum in Hibernia facta Abedoc et Ethelvolth an. inc. (viii), XCVI, 1296. — Decreta Eugenii II papæ, ex concilio Rhemensis (827), CV, 615. — Epistolæ et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 1125. — Opusculum xi Hincmari Remensis archiepisc. (882), CXXV, 1017. — Decretorum Burchardi Wormat. episc. liber ix (1026), CXL, 815. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc., liber iii (1116), CLXI, 1176.

Trr. CXIII. *De vigiliis.* — Consulator tit. LXXXVI, *De Quadragesima, Jejunio et Vigiliis.*

Trr. CXIV. *De virginibus.* — Consulator tit. iii Ind'ets discipline monasticæ, infra scriptus, de sanctimonialibus et virginibus.

APPENDIX.

OPERA TOTIUS DISCIPLINÆ MONASTICÆ.

Trr. I. *De monachis.* — Regula S. Pachomii, a S. Hieronymo in Latina translata (348), XXIII, 62. — Præcepta et instituta S. Pachonii, in Hieronymum (518), *ibid.*, 77. — Præcepta et iudicia S. Pachonii (518), *ibid.*, 81. — Præcepta ac leges S. Pachonii (348), *ibid.*, 83. — Menta

S. Pachonii (518), *ibid.*, 83. — Epistolæ variae S. Pachonii de vita monastica (348), *ibid.*, 91. — Regula S. Pachonii, Append. ad Cassianum (348), L, 303. — Regula ad monachos S. Antonii, in Oriente abbatibus (556), CLII, 425. — Regula ad monachos Isaabe abbatibus (556), *ibid.*, 427.

— Regula ad monachos S. Basilii Cæsareæ Cappadociæ episc. (374), CIII, 485. — Regula S. Patrum Serapionis, Macarii, Paphnutii, etc. (390), *ibid.*, 433. — Alia regula Patrum, an. incerto sæcul. (iv), *ibid.*, 441. — Tertia regula Patrum, an. inc. sæcul. (iv), *ibid.*, 443. — Decreta selecta imperatorum Valentinii, Theodosii et Arcadii (390), XIII, 532. — Regula ad monachos S. Macharii Alexandrini (594), CIII, 443. — Decretum S. Siricii papæ de monachis et virginibus propositum suum derelinquentibus (598), XIII, 1157. — Regula ad monachos præcepta et epistolæ, Orsiesii abbatis, an. inc. (iv), CIII, 451. — Epistolæ et decreta S. Innocentii I, papæ (410), XX, 463. — Homilia ad monachos, Append. ad Hieronymum (420), XXX, 511. — Regula monachorum ex scriptis S. Eusebii Hieronymi, per Lupum de Ulmetto collecta (420), XXX, 519. — Liber de vita eremitica ad sororem, app. ad August. (430), XXXII, 1432. — Epistolæ variae S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXVIII, 187. — Sermones ad fratres in eremo S. Augustini (430), X, 1231. — Regula Orientalis monachorum Vigilii diacon. (430), L, 573. — De cenobiorum institutis Joannis Cassiani (436), XI, IX, 53. — Collectio collationum xxiv, Joannis Cassiani (436), *ibid.*, 477. — Homiliae v. ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 833. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (449), L, 863. — Sententia ad monachos, Append. ad Eucherium (449), *ibid.*, 1207. — Epistolæ et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 1021, 1031, 1070, 1193. — Sermones ad monachos S. Fausti Rhegiensis episc. (485), LVIII, 869. — Ordo monasticus in vet. Scythia monasterio de Kii-Ros, olim observatus, an. inc. (v), LXIX, 565. — Regula S. P. Benedicti monachorum institutoris (542), LXVI, 215. — Monumenta quaedam S. Benedicti operibus annexenda (542), *ibid.*, 941. — Regula ad monachos S. Cassarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1197. — Regula ad monachos S. Pauli et Stephani abbatum (545), LXVI, 949. — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. episc. (553), LXVIII, 399. — Regula ad monachos S. Ferreoli Ugentensis (553), LXVI, 989. — Regula Clarnotensis monasterii (563, *ibid.*, 977. — Regula ejuſdem Patris, an. inc. (vi), *ibid.*, 987. — Regula consensoria monachorum, auct. et an. inc. (vi), *ibid.*, 993. — Regula a la inc. auct. et an. (vi), *ibid.*, 993. — Antiquus ordo Romanus ad usum monast. (vi), *ibid.*, 997. — Novella v. Justiniani imperat. Augusti (563), LXXII, 926, 1002. — Canones Antisiodorensis Aunarii episcopi (590), *ibidem*, 763. — Vitæ Patrum, liber v, auctoris inc. de profecto sanctorum Patrum, variis sæcul. (v-vii), LXXIII, 831. — Vitæ Patrum, liber vi, sive verba seniorum, *ibid.*, 991. — Epistolæ S. Eutropii abbatis et episcopi, de distinctione monachorum (600), LXXIX, 11. — Epistolæ S. Gregorii Magni, papæ (590-604), LXXVII, 403, 494, 513, 514, 525, 539, 563, 637, 662, 717, 721. — Decretum concilii Romani sub Bonifacio IV papa, de monachis (607), LXXIX, 104. — Regula S. Columbani abb. et confessoris (615), LXXX, 203. — Regula monachorum S. Isidori Hispal. (636), CIII, 533. — Epistola Joannis IV. papæ (643), LXXX, 608. — Opuscula S. Valeriani abbatis de monachorum poenitentia et genere (646), LXXVII, 136. — Regula monachorum S. Fructuosi Bracarenſis episc. (670), *ibid.*, 1037. — Regula monastica communis S. Fructuosi (670), *ibid.*, 1110. — Regula ad monachos, incerti auctoris, cognomine Magistri, an. inc. sæcul. (vi), LXXXVIII, 943. — Liber de genere monachorum magistri (vi), *ibid.*, 951. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario Augustodunense episcopo celebrati (678), XCVI, 577. — Capitula concilii Herulforum a Theodoro Cantuariensi archiepiscopo collecta an. inc. sæcul. (vii), CXCIX, 953. — Dialogus de institutione catholica S. Egherti Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 437. — Canones concilii Liptingensis sub S. Bonifacio Moguntino archiepiscopo (743), *ibid.*, 831. — Epistolæ et decreta S. Zacharii papæ (751), *ibid.*, 933, 934. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta, Abbedo et Ethelvolfo (viii), XCVI, 1296. — Capitulare Viennense Pipini. Franc. regis (753), *ibid.*, 1589. — Antiquæ consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldensis abbatis (776), LXXIX, 1261. — Epistolæ B. Alcuini, Albini Flacci (804), C, 166, 173, 215. — Capitulare monachorum Ludovici I, Francorum regis et Lotharii Germaniarum imperat. (807) XCIVII, 579. — Constitutio de servitio monasteriorum 817, *ibid.*, 423. — Regularia statuta monasterii Murbacensis, et Simpertii Murbacensis abbatis (819), XCIX, 737. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abbas (820), CII, 593. — Commentaria in Regulam S. Benedicti Smaragdi (820), *ibid.*, 591. — Codex regularum sanctorum Patrum S. Benedicti Anianensis abbatis (821), CIII, 397,

701. — Concordia regularum SS. PP. S. Benedicti abb. (821), *ibid.*, 717. — Statuta Adalardi Corbeſensis abbatis pro monachis monasterii sui (828), CV, 553. — Canones concilii Verdensis B. Serrati Lupi abb. (861), CIX, 611. — Epistolæ et decreta Nicolai I. papæ (867), *ibid.*, 1130. — Epistolæ peregrinatorum monachorum in monte Oliei habitantium ad Leonem III, papam, auctore et an. incert. (ix), CXXIX, 1257. — Regula solitiorum Grimalii presbyt. (898), CIII, 577, 661. — Capitula concilii Troſeiani, Append. ad Hervæum (922), CXXII, 681. — Constitutiones S. Odonis Cantuar. archiepisc. (913), *ibid.*, 948. — Constitutio de restituendis in monasterio S. Vincentii monachis, Roriconis Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 933. — Collectiones consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1303. — Regularis concordia Angliæ nationis monachorum sanctimonialiumque, S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (988), CXXVII, 473. — Introductio monachorum in monasterium Mosonense S. Adalberonis Rhemensis archiepisc. (988), *ibid.*, 518. — Canonum prisca Collectio auctor. et ann. inc. (i), CXXXVIII, 415. — Monumenta monastica de pradio monachorum qualiter in Romana Eccles. constituta est consuetudo (xi), *ibid.*, 1315. — Opuscula varia S. Petri Damiani cardinalis (1072), CXLV, 251, 566, 512, 721, 748, 753. — Antiquiores consuetudines Cluniacensis monasterii Ulrichi, Cluniac. monac. (1086), CXIX, 635. — Canones concilii Turonensis Stephani cardinalis (1088), CXIII, 1409. — Decreta B. Lanfranci Cantuariensis archiepisc. pro ordine Sancti Benedicti (1089) CL, 415. — Disceptatio Farfensis et monasterii Sancti Pauli Romæ. Gundaco Farfensis abb. (1090), *ibid.*, 1191. — Constitutiones Basilienses S. Willhelmi (1091), *ibid.*, 923. — Decretum S. Yvonis Carnot. episc., pars vii (1116), CLII, 541. — Epistola ad Calmarſensem abb., S. Rufi abb. (1124), CLXIII, 1477. — Statuta magistri Lamberti Carthasienſis Squillacensis domus prioris (1125), CLIII, 119. — Canones concilii Rhemensis Innocentii III papæ (1131), CLXXIX, 680. — Consuetudines Carthusiensis Guigonis I, Carthusiæ majoris prioris (1133), CLIII, 631. — Consuetudines ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Libri iv in quodam capitula regula Sancti Benedicti, Ruperti Tuitiensis abbatis (1135), CLXX, 477. — Altercatio monachorum et clerici quod liceat monacho predicare, Ruperti Tuitiensis abb. (1135), *ibid.*, 537. — Liber de quadripartito exercitio cellæ Guigonis II Carthusiæ majoris prioris (1158), CLIII, 781. — Epistolæ Bernardi Carthusiæ Portarum prioris (xi), *ibid.*, 885. — Epistolæ Joannis Carthusiæ portarum mon. (xi), *ibid.*, 899. — Disciplina Cassinensis, Petri diaconi (1138), CLXXIII, 1153. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — De institutione novitiorum Hugonis (1143), *ibid.*, 925. — Speculum monachorum, Arnulfi de Boeris (1149) CLXXX, 1637. — Epistolæ variae S. Bernardi Clarevall. abbatis (1153) CLXXXII, 67, 64. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1153), *ibid.*, 839. — Statuta Cluniacensis, Petri Ven. Cluniac. abb. (1157), CLXXXIX, 1023. — Dispositio rei familiaris Cluniacensis, Petri Ven. (1157), *ibid.*, 1017. — Regula S. Benedicti iuxta S. Hildegardem (1178), CXCII, 1035. — De disciplina claustrali Petri Cellensis Carnot. episc. (1186), CCII, 1098. — Adhortatio ad claustrales Petri Cell. Carnot. episc. (1186), *ibid.*, 1143. — Tractatus de immutatione ordinis monachorum Roberti de Torineſio S. Michaelis in periculo maris abb. (1187), *ibid.*, 1309. — Tractatus de vita coenobitica seu commun. Baldulfi Cantuariensis archiepisc. (1188), CCIV, 415. — Tractatus de perfectione religiosorum, Baldulfi (1188), *ibid.*, 561. — Regula ordinis Grandimontensis S. Stephani de Mureto confessoris et ordinis institutoris (1124-1191), *ibid.*, 1135. — Decreta Clementis III. papæ (1191), *ibid.*, 1498. — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Lincolnensis episc. (1200), CIII, 1123. — Statuta Hugonis Cluniac. abbatis (1203), CIII, 881. — Statuta quædam alia Cluniacensis, Hugonis (1203), *ibid.*, 895. — Liber de diversis ordinibus et professionibus quæ sunt in Ecclesia Anonymi ann. incert. sæcul. (xii), CXCIII, 807. — Liber de poenitentia et tentationibus religiosorum (xii), *ibid.*, 863. — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati, auctore incert. Append. ad Innocent. III (xii), CXCII, 1129.

Tr. II. De ordinibus monasticis et militaribus. — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1120), CLXVI, 835. — Regula ordinis Militaris Arvis Joannis Cirite Tharacani abbatis (1134), CLXXXVIII, 1669.

Tr. III. De sanctimonialibus et virginibus. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (250), II, 687. — Epistola S. Cypriani Carthagin. episc. de virginibus

(258), IV, 564. — Liber de habitu virginis S. Cyprianus (258), *ibid.*, 441. — Decretum S. Eutychiani papae (275), V, 177. — Decretum S. Siricii papae (398), XIII, 1137. — Liber de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (372), XVI, 187. — Liber de sancta virginitate S. Ambrosii (370), *ibid.*, 259. — Liber de institutione virginis (392), *ibid.*, 305. — Liber de lapsu virginis consecratae S. Ambrosii (392), *ibid.*, 333. — Epistola et decretum S. Innocentii I papae (110), XX, 468. — Sententiae Evagrii monachi ad virgines ann. incert. (v) *ibid.*, 1185. — Virginitatis laus Append. ad Hieronymum (420), XXX, 163. — Epistola S. Augustini Hipp. episc. (430), XXXII, 645, 658. — Liber de continentia (430), XL, 345. — Liber de sancta virginitate (430), *ibid.*, 393. — Admonitio ad Virgines Append. ad Eucherium Lugdun. episc. (440), L, 1209. — Epistola et decreta S. Leonis Magni papae (461), LIV, 645, 1195. — Epistola m. S. Fulgentii Ruspensis episc. (533), LXV, 324. — Regula ad virgines S. Casarii Arelat. episc. (542), LXVII, 1143. — Sermo ad sanctimoniales S. Casarii Arelat. episc. (542), *ibid.*, 1121. — Epistola ad Casarium S. Casarii sororem et abbatissam et ad eius congregationem, S. Casarii (512), *ibid.*, 1113. — Epistola ad virginem Deo dicatam Casarii (542) *ibid.*, 1135. — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (555), LXVIII, 339. — Regula sive liber de institutione virginum S. Leandri Hispanensis episc. (590), LXXII, 871. — Epistola S. Gregorii Magni papae (590, 604), LXXVII, 675, 679. — Edictum concilii Parisiensis Clotarii II Fr. regis (628), LXXI, 453.

— Regula ad virgines S. Donati Vesontionensis, episc. (681), LXXXVII, 275. — Regula ad virgines eisdem Patris incert. (vn), LXXXVIII, 1065. — Canones selecti ex antiqua canonum collectione Theodori Cantuar. archiepisc. an. incert. saecul. vii, XCIX, 1051. — Tractatus de laudibus virginitatis S. Althelmi, Schireburnensis episcop. (719), LXXXIX, 105. — Poema de Laudibus virginum S. Althelmi (719), *ibid.*, 257. — Concilium Lipsiense sub S. Bonifacio Mogunt. (743), *ibid.*, 822. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione in Hibernia facta Abedoc et Ethelvold, ann. inc. (viii) XCVI, 1303. — Capitularia Suevionense Pippini regis Franc. (744), *ibid.*, 1508. — Liber de institutione sanctimonialium Symphorii Amalarii Metensis chorepiscopi (836), CV, 933. — Admonitio ad Nonsuidam reclusam Adalgeri Augustan. episcopi (964), CXXXIV, 915. — Regularis concordia monachorum sanctimonialiumque S. Dunstani Cantuar. archiepisc. (968), CXXXVII, 473. — Opusculum de institutione moniali ad Blancam, S. Petri Damiani S. Roman. Eccles. cardin. (1072), CXLV, 731. — Decretum S. Yvonis Carnotensis episc. pars vii (1116), CLXI, 541. — Panormia S. Yvonis Carnot. episc. lib. iii (1116), *ibid.*, 1175. — Regulae sanctimonialium Fontis Ebraudi, R. Roberti de Arbrissello monachi (1117), CLXII, 1079. — De laudibus virginitatis Ruperti Tuitiensis abbas (1154), CLXX, 645. — Regula sive institutio claustrarum B. Ailredi Eborac. abb. (1165), LXXII, 1481.

CXX.

INDEX ALPHABETICUS

OMNIUM OPERUM ET OPUSCULORUM

CIRCA DISCIPLINAM TUM ECCLESIASTICAM TUM MONASTICAM QUAE IN PATROLOGIAE CURSU

RECENSENTUR.

Acta concilii Lemovicensis, Jordanis Lemov. episc. (1052), CXLII, 1555. — Acta et monumenta de baptismate haereticorum disputationis, Append. ad Stephanum I pap. (357), III, 1009. — Additiones iv ad Capitularia Benedicti pertinentes, Append. ad Benedictum diacon. (815), XCVII, 861. — Admonitio ad Nonsuidam reclusam Adalgeri episc. (964), CXXXIV, 915. — Admonitio ad virgines S. Augustini (430), L, 1207. — Adhortatio ad claustrales Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CCII, 1145. — Admonitio de synodis ex antiqua collectione ex-grata in manuscripto codice Remigiano ante annum 800, XCVI, 1307. — Allocutio archidiaconi pro reconciliatione penitentium, S. Leonis Magni papae (461), LV, 157. — Altercatio monachi et clerici quod liceat monacho predicare, Rupertus Tuitiensis abb. (1155), CLXX, 537. — Antiquae consuetudines monasteriorum ordinis S. Benedicti, S. Sturmii Fuldenensis abb., 776, LXXXIX, 1261. — Apologietum pro ordine canonice regul. Anselmi episc. (1151), CLXXXVIII, 1118.

Baptismo (de) adversus Quintillam, Tertulliani quaest. Fl. (160-230), I, 1197. — Bono (de) conjugali, S. Augustini Hippon. episc. (430), XL, 375. — Bono (de) disciplina S. Augustini Hippon. episc. (430), *ibid.*, 1217. — Bono (de) viduitatis S. Augustini (434), *ibid.*, 429. — Breviarium canonicum Griseon. episc. Africani (670), LXXXVIII, 829. — Breviarium canonum Fulgentii Pertandi Carthag. diacon. (517), LXVII, 928.

Canones S. Sylvestri I papae, et Constantini Magni, de observatione gradus ecclesiastici (358), VIII, 829. — Canon de electione papae Joannis IX (906), CXXI, 58. — Canones aliquot synodi a S. Leodegario celebratae (678), XCVI, 377. — Canones concilii Remensis sub Innocentio II papa (1131), CXXIX, 679. — Canones concilii Turonensis S. Stephani cardinalis (1068), CXLIII, 1109. — Canones concilii Vernensis B. Servati Lupi, Ferrar. abb. (862), CXIX, 641. — Canones ecclesiastici synodi Nicenae II, generalis viii, S. Anastasii Bibliothecarii presbyt. Romani

(888), CXXIX, 479. — Canones edicti sub Edgato Anglorum rege (970), CXXXVIII, 499. — Canones Hibernenses addendi editis Spicilegii ann. incert., IX, VI, 1511. — Canones Isaac Lingobensis episc. (880), CXXIV, 1074. — Canones penitentiales S. Hieronymo tributi (400), XXX, 425. — Canones de remediis peccatorum, Venerab. Bedae (730), XCI, 568. — Canones S. Remigii Curthensis episc. pro sua diocesi (820), CII, 1093. — Canones selecti ex antiquissima canonum collectione Theodori VII, XCIX, 989. — Canones synodi Pontigonensis Adonis Bellovae. episc. (880), CXXIV, 1121. — Canonibus de observandis S. Casarii Arelat. episc. (532), LXVII, 1069. — Capitula Adriani papae quae ex Graecis et Latinis canonibus et synodis Romanis atque decretis praestulum ac principum Romanorum sparsim collecta sunt et Ingilramno Mediomatris urbis episc. Romae B. Adriano papa tradita sub die xii Kalendas Octobris (785), XCVI, 1053. — Capitula alia collecta ex Fragmentis Theod. Cantuar. (vn), XCIX, 953. — Capitula concilii Salagonstae, Burchardi (1026), CXL, 1057. — Capitula concilii Trostefiani, Append. ad Hervaeum, (922), CXXXII, 678. — Capitula ex lege et canone collecta Flor. diacon. (860), CXIX, 419. — Capitula Heraldii Toron. archiepisc. (871), CXXI, 763. — Capitula Patribus concilii Herfordiae oblata a Theodosio Cantuar. episc. Praesident, ann. incert. (vn), XCIX, 951. — Capitula quaedam a RR. ac DD. Lucha Darberio tradita cum penitentiali Theodori collata et emendata (vn), XCIX, 981. — Capitula Rodulphi Bituricensis episc. (866), CXIX, 703. — Capitula selecta ex antiqua canonum collectione facta in Hibernia Abedoc et Ethelvold, a. n. incert. saeculo (viii), XCVI, 1281. — Capitula synodi Atrebat. Gerardii Camerac. episc. (1048), CXLII, 1284. — Capitula synodica Hincmari Remensis archiepisc. (884), CXXV, 775. — Capitula Theodulfi Aurelian. episc. ad presbyt. parochiae suae (821), CV, 191. — Capitula Walterii Aurelian. episc. (867), CXIX, 725. — Capitularia Althelmis Basilicensis episc. (836), CV, 763. — Capitularia

Attonis Vercellensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Capitulare Hugonis Halberstatis episc. (830), CXVII, 11. — Capitulare Theodulfi Aurelian. episc. (821), CV, 207. — Capitulare Caroli Magni Francorum regis et imper. (769-814), XCVII, 121. — Capitularia Caroli Magni, Ludovici Pii et Lotharii imperatorum ab Ansegiso Fontanellensi abb. collecta (835), *ibid.*, 489. — Capitularia Carolomanni et Pippini regis Francor. (712-778), XCVI, 1501. — Capitularia Francorum regum imperatorumque Germaniae, divisio imperio variis annis (saeculorum ix et x), CXXXVIII, 525-853. — Capitularia Ludovici et Lotharii imperat. (814-826), XCVII, 571. — Capitularia spuria, Append. ad Cap. Caroli Magni (784-826), *ibid.*, 671. — Capitularium collectio Benedicti diaconi (843), *ibid.*, 697. — Carmen de contemptu mundi, Rogerii Becensis monac. (1090), CL, 1431. — Charta de constituendis canonicis regularibus S. Lietherii Camerac. episc. (1014), CXLVI, 4481. — Chartularium Aymardi Cuniac. abbatis (951), CXXXVII, 703. — De clericis rebellibus Rainerii Veron. episc. (968), CXXXVI, 615. — De clericorum institutione Rabani Mauri Fuldensis abb. et Moguntini chorepisc. (835), CVII, 295. — Codex canonum Ecclesiae universae Dionysii Exiguus (550), LXVIII, 135. — Codex canonum ecclesiasticorum, Append. ad Leonem Magnum (161), LVI, 559. — Codex canonum ecclesiasticorum, sive codex canon. vetus Romanus Eccles. (550), LXVIII, 155. — Codex Carolinus Caroli Magni (775-814), XCVIII, 9. — Codex Regularum monasticarum et canonicarum quas SS. Patres monachis, canonicis et virginibus s. n. clonialibus servandas praescripserunt, collectus a S. Benedicto Anian. abb. (821), CII, 393. — Collationum xiv collectio Joannis Cassiani (476), XLIX, 477. — Collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae de antiquis ritibus baptismi. (840), CVI, 55. — Collectio canonica S. Anselmi Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Collectio canonum ab Angelramno Metensi episc. adunata et Adriano papa ablata (731), XCVI, 1035. — Collectio canonum S. Abbonis Floriac. abb. (1004), CXXXIX, 471. — Collectio collationum (*Vide et supra Collationum.*). — Collectio consuetudinum Richardi Floriac. abb. (979), CXXXVI, 1503. — Collectio decretalium Innocentii III., ex tribus primis regestorum libris, Rainerii Pomposiani diaconi et monac. (1216), CCXVI, 1175. — Collectio Decretalium Isidori Mercatoris, anni Inc. (ix, CXXX, 2. — Collectio Decretorum pontificum RR. Dionysii Exigui (550), XVII, 229. — Collectio ex epistolis RR. PP. Hincmar. Laudun. episc. (878), CCXIV, 995. — Collectio prisca canonum anno et auctore incertis (x), CXXXVIII, 597. — Commentaria in regulam S. Benedicti, Smaragdi abb. (820), CII, 691. — Communitorium contra praedones Arnulfi Remensis archiepisc. (1025), CXXXIX, 1545. — Communitorium cuiusque episcopi ad sacerdotes sibi subditos, ceterosque ministros cuiuscunque ordinis Ecclesiae, anonymi (viii), XCVI, 1575. — Communitorium Heraldi Turon. archiepisc. (871), CXXI, 763. — De computo Paschalis, libri ii, anonymi (v), LIX, 545. — Computus Paschalis Cassiodori Senatoris, Vivar. abb. (560), LXX, 1219. — Concilia Carthaginensia sub Cornelio I papa in causa lapsorum a S. Cypriano Carthag. episc. celebrata (252), III, 819. — Concilia varia ab Isidoro Hispalensi collecta (636), LXXXIV, 95. — Concilia varia sub Bonifacio Moguntino celebrata (747), LXXXIX, 803. — Concilia varia sub Gregorio VII papa (1085), CXLVIII, 742. — Concilia varia sub Paschali II papa, de investituris (1107), CLXIII, 469. — Concilium Carpentoratense sub Caesario Arelat. habito (527), LXVII, 1287. — Concilium Lateranense Callisti II papae (1124), CLXIII, 1093. — Concilium de penitentia Pippini regis, Hincmari (882), CXXV, 1119. — Concilium Remense Hervaei Remensis archiepisc. (900), CXXXII, 675. — Concilio ad synodum Beneventanum, Victoris III papae (1087), CXLIX, 963. — Concordia regularum PP. S. Benedicti Anian. abb. (821), CII, 715. — De conjugis adulterinis S. Augustini Hippo. episc. (430), XL, 451. — Constitutio Roriconis Laudun. episc., de restituendis in monasterio Sancti Vincentii monachis (961), CXXXIII, 952. — Constitutiones Conradi II, imper. (1031), CLI, 1039. — Constitutio ecclesiasticae Andreae regis Hungariae (1048), *ibid.*, 1257. — Constitutio Henrici III, imperat. (1051), *ibid.*, 1081. — Constitutio Henrici IV, imperat. (1106), *ibid.*, 1125. — Constitutio Hirsaugensis S. Wilhelmi Hirsaug. abb. (1091), CL, 925. — Constitutio S. Odonis Cantuar. archiepisc. (912), CXXXIII, 945. — Constitutio synodica Odonis de Soliaco Parisien. episc. (1238), CCXII, 57. — Convetudines antiquiores Cluniacensis monasterii Udalrici Cluniacensis monachi (1086), CXLIX, 635. — Convetudines Carthusienses Guidonis I, Carthusiensis monac. prioris (1138), CLIII, 631. — Consultatio S. Agobardi Lugdunensis episc. de baptismo Judae-

corum mansuetiorum (840), CIV, 99. — Contempta (de) mundi, S. Augustini episc. (430), XL, 1215. — Contraemilia (de), S. Augustini episc. (430), *ibid.*, 593.

Decreta Clementis III papae (1191), CCIV, 1478. — Decreta de clericis ab invicem ordinatis, Rainerii Veron. (965), CXXXVI, 477. — Decreta de contemptu canonum Rainerii Veron. episc. (974), *ibid.*, 483. — Decreta et constitutiones Constantini Magni imperat. (337), VIIII, 95. — Decreta et Libellus de proprio lapsu, Rainerii (974), CXXXVI, 481. — Decreta Eugenii II papae ex concilio Remensi (825), CV, 613. — Decreta x, S. Julii I papae (592), VIIII, 963. — Decreta B. Lanfranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 443. — Decreta Liberti papae de Jejunio et Quadragesima (882), VIII, 1408. — Decreta seu rescripta, Append. ad Nicolaum I (867), CCIX, 1183. — Decretale Rotonensis Placentini episc. (1088), CL, 869. — Decretales Epistolae ab Isidoro collectae (636), LXXXIV, 627. — Decretales Epistolae S. Cornelii papae scriptae (250-252), III, 841. — Decretales epistolae S. Stephani I papae scriptae (257), *ibid.*, 997. — Decretorum Burcardi, libri ix (1026), CXL, 837. — Decretum Cati papae, circa ordinandos (283), V, 181. — Decretum concilii Rom. sub Bonifacio IV papae (687), LXXXIX, 101. — Decretum Gratiani de Censuris monac. (1152), CLXXXVII, 29. — Decretum S. Irenaei Carnot. episc. (1116), CLXI, 59. — Diadema monachorum Smaragdi S. Michaelis abb. (820), CII, 595. — Dialogus de institutione canonica Egherti Eborac. episc. (729), LXXXIX, 435. — Dialogus de jejunio Quatuor Temp. S. Odilonis Cluniac. (1041), CXLII, 1087. — Differentia (de) Quatuor Temp. Sieberti Gemblac. monac. (1122), CLX, 815. — Disciplina Cassinensis Petri Diac. (1158), CLXIII, 1135. — Disciplina (de) claustrali, Petri Cellensis, Carnot. episc. (1187), CXLII, 1145. — Disciplina Farsensis et monasterii Sancti Pauli Romae, Guidonis Farsensis abb. (1090), CL, 1191. — Disciplina vivendi et docendi, Laidradi Lugdun. episc. (816), LXXIX, 853. — Dispositio rei familiaris Cluniac. Ven. Petri Cluniac. abb. (1157), CLXXXIX, 1017. — Dissertatio ut in Cypriano, Dodwellii, de secundo baptismo, V, 47. — Doctrina Theodori de penitentia vindicata (vii), XCIX, 1143. — Documenta veteris juris canonici, Append. ad Leonem Magnum (161), LVI, 845.

Ecclesiastica (de) disciplina Rabani Mauri, Fuldensis abb. (853) CXLII, 1191. — Edictum de synodo Paris. Clotarii Francor. regis (628), LXXX, 451. — Elogium de officio Missae Symphorii Amalarii (836), CV, 1515.

Epistola Agapeti I papae (556), LXVI, 45. — Epistola S. Agobardi Lugdunensis episc., de cavenda societate Judaica (816), CIV, 107. — Epist. S. Amalarii ad Carol. Mag. de caeremoniis baptismi (819), XCIX, 887. — Epist. de baptismo Jesse Ambianensis episcopi (834), CV, 781. — Epistola S. Cati papae (283), V, 183. — Epistola ad Calmosiacensem abb. S. Rufi abbatem (1124), CLXIII, 1477. — Epist. canonica auctoris et anni incert. sive (x), CXXXVIII, 445. — Epistola collectanea Maxentii Aquileiensis patriarchae (840), CVI, 55. — Epist. Constantini Magni quae ecclesiarum praesides a publicis functionibus eliminat (312-337), VIII, 481. — Epist. de controversia Paschalis Amiani Long. (681), LXXXVII, 969. — Epist. S. Cypriani Carthag. episc. de lapsis (258), IV, 225. — Hieronymi Epist. ad Damasum (420), (420), XXX, 292. — Epist. S. Dionysii Alex. episc. ad Sixtum II (258), V, 95. — Epist. Dionysii papae ad Severum episc. (259), *ibid.*, 135. — Epist. ad episcopos Verd. respond. ad Remig. episc. (908), CXXXI, 968. — Epist. de epi agni S. Augustini (430), XL, 1189. — Epist. S. Eutropii abb. et episc. de distinctione monach. (900), LXXX, 15. — Epist. S. Felicis III papae ad universos episc. (429), LVIII, 924. — Epist. Felicis IV papae, de reconciliatione Carthag. Eccl. (551), LXV, 16. — Epist. ad fratres de Monte Dei de vita solitaria Guillelmi S. Theoderici priore Remos monach. (152), CLXXX, 205. — Epist. Fulgentii Ferrandi Carthag. diaconi (517), LXVII, 928. — Epist. Hortatoria ad virginem Deo dicatam Casarii Arelatensis episc. (552), *ibid.*, 1155. — Epist. S. Hugonis Cluniac. abb. de Simonia. (1109), CLIX, 927. — Epist. de incestis conjugis, Ernulfi Roffensis episc. (1121), CLXIII, 1477. — Epist. Joannis Constantiensis, in librum De computo (1137), *ibid.*, 1479. — Epist. Joannis diaconi de variis ritibus ad baptismum (436), LIX, 599. — Epist. B. Lanfranci de usibus pallii (1089), CLX, 517. — Epist. de lege prohibente ne viros mulieribus vestibus et ne mulieres virilibus utantur (593), XVI, 1252. — Epist. de modo regiminis ecclesiastici, S. Agobardi (840), CIV, 189. — Epist. Novatiani Romani presbyteri, de ribis Judaeis (260), III, 955. — Epist. ad Oceanum, de vita clericorum Hieronymi (420), XXX, 288. — Epist. peregrinorum monachorum in monte Oliveti habitantium, ad

Leonem III. p. pam, auctore et an incert., aec. ix (129), 1257. — Epist. de præcipiis sacerdotis officiis et virtutibus, sancti Ambrosii Mediolan. episc. (379), CXVI, 479. — Epist. ad Præsidium de cereo paschali, S. Hieronym. (120), XXX, 183. — Epist. ad proceres palatii contra impium præceptum de baptismo Judæorum nunciatorum, Agobardi (840), CXL, 173. — Epist. ad quendam in saculo penitentem, S. Eusebii Hieronymi presb. (420), XXX, 242. — Epist. S. Remigii Remensis episc. de iurisdictione (553), LXV, 968. — Epist. Silverii papæ (537), LXVI, 86. — Epist. synodica Alexandri II papæ (1033), CXVI, 1269. — Epist. Rudolphi Caesaris Augusti, libri III, in Carolinis (1273-1299), CXVIII, 731. — Epist. B. Alcuini, Fracii Albini (804), C, 150. — Epist. Ven. Bedæ (750), XCIV, 635. — Epist. Benedicti III papæ (858), CXVII, 689. — Epist. Bernardi Carthusie Portarum prioris, sæculo XII, CLIII, 885. — Epist. S. Bernardi (laravall. abb. (1157), CLXXXII, 67, 614. — Epist. S. Bonifacii Mogunti episc. (747), LXXXIX, 687. — Epist. H. Caroli Magni Franc regis (768-814), XCVIII, 918. — Epist. R. Caroli Magni, Append. ad Opera (814), *ibid.*, 938. — Epist. et canones S. Gregorii II papæ (731), LXXXIX, 551. — Epist. S. Cesaril Arelat. episc. ad Cesarium abb (532), LXVII, 1125. — Epist. Dionysii Exigui de ratione Paschæ (350), *ibid.*, 19. — Epist. et decreta Alexandri II papæ (1073), CXVI, 1270. — Epist. et decreta alia S. Julii I papæ (352), VIII, 971. — Epist. et decreta Benedicti VIII papæ (1024), LXXXI, 1579. — Epist. et decreta S. Bonifacii I papæ (419), XX, 749. — Epist. et decreta S. Celestini I papæ (432-452), L, 417. — Epist. et decreta Eusebii papæ (11), VI, 27. — Epist. et decreta S. Eutychiani papæ (275), V, 172. — Epist. et decreta S. Felicis II papæ (355), XIII, 11. — Epist. Felicis IV papæ (530), LXV, 11. — Epist. et decreta Hilarii (452), LVIII, 17, 31. — Epist. et decreta Hormisdæ papæ (523), LXXXI, 371. — Epist. et decreta S. Innocentii I papæ (402-416), XX, 463. — Epist. et decreta S. Joannis III papæ (572), LXII, 18. — Epist. et decreta Joannes VIII, papæ (882), CX XVI, 651. — Epist. et decreta Joannis XI I papæ (971), CXXXV, 949. — Epist. et decreta S. Leonis Magni papæ (461), LIV, 593. — Epist. et decreta Leonis IV papæ (853), CXVII, 656. — Epist. et decreta S. Liberii papæ (355-363), VIII, 1569. — Epist. et decreta S. Lucii papæ (251), I, 975. — Epist. et decreta Nicolai I papæ (867), CXIX, 769. — Epist. et decreta Pelagii II papæ (390), LXII, 706. — Epist. et decreta Sirici papæ (398), XIII, 131. — Epist. et decreta Sylvestri II papæ (1003), CXXXIX, 269. — Epist. et decreta Symmachii papæ (514), LXII, 49. — Epist. et decreta Vigili papæ (345-355), LXIX, 15. — Epist. et decreta S. Zoizii papæ (418), XX, 812. — Epist. et diplomata Frederici Coloniensis archiepisc. (1131), CLXXI, 1549. — Epist. et privilegia Alexandri II papæ (1180), CL, 82, 1164. — Epist. et privilegia Callixti II papæ (1124), CLXIII, 1032. — Epist. et privilegia Clementis III papæ (1131), CCIV, 1275. — Epist. et privilegia S. Celestini III papæ (1198), CVI, 867. — Epist. et privilegia S. Gregorii VIII papæ (1187), CCII, 1537. — Epist. et privilegia S. Honorii II papæ (1150), CLXVI, 1417. — Epist. et privilegia Innocentii II papæ (1143), CLXIX, 52, 657. — Epist. et privilegia Lucii III papæ (1183), CCI, 1071. — Epist. et privilegia Urbani III papæ (1187), CII, 1351. — Epist. S. Felicis I papæ (269), V, 145. — Epist. S. Fulgentii, Ruspensis episc. (553), LXV, 503. — Epist. S. Gregorii Magni papæ (590-604), LXXII, 484. — Epist. Gregorii III papæ (741), LXXXIX, 575. — Epist. Gregorii IV papæ (844), CVI, 855. — Epist. S. Gregorii VII papæ, extra registram vagantes (1085), CXLVIII, 843. — Epist. Hincmar, Remensis archiepisc. (842), CXXVI, 9. — Epist. Joannis Carthusie Portarum monac. (XI), CLIII, 899. — Epist. Joannis IV papæ (612), LXXX, 601. — Epist. Joannis IX papæ (905), CXXXI, 28. — Epist. B. Laufranci Cantuar. archiepisc. (1089), CL, 517. — Epist. S. Pachomii, devota monast., in Hieron. (120), XXX, 148. — Epist. S. Pauli I papæ (758), LXXXIX, 1125. — Epist. S. Pelagii I papæ (555-560), LXIX, 393. — Epist. S. Sixti II papæ (258), V, 85. — Epist. Stephani II papæ (752), LXXXIX, 992. — Epist. Urbani II papæ (1088-1099), CL, 283. — Epist. varis de variis S. Aug. Hip. episc (580-540), XXVIII, 88, 1068. — Epist. Vitaliani papæ (669), LXXXVII, 1003. — Epist. Yvonis Carnot. episc. (1149), LXII, 11, 287. — Epist. S. Zacharie papæ (751), LXXXIX, 917. — Excerpta canonum S. Isidori Hispalensi tributa (836), LXXXIV, 25. — Excerpta ex penitentiali Magistri Joannis de Deo (ann. incert.), XCIX, 1085. — Excerptiones et dictis et canonibus SS. Patrum concinæ et ad ecclesiasticæ politiæ institutionem, conducen- tes S. Eusebii Eboracensis episc. (729), LXXXIX, 379.

— Excerptus diversarum modis penitentiarum a Benedicto, abbate Cluniacensi distinctus de Regula S. Ben- dicti abb. (821), CIII, 1417. — Exhortatio ad monachos S. Eucherii Lugdun. episc. (419), L, 863. — Exhortatio ad sacerdotem Baldulni Cantuar. arch. (1184), CCIV, 612. — Explanatio Regule S. Benedicti J. Hildegardis abb (1170), CXVII, 1057. — Expositio in regulam S. Augustini, Hugo- nis a S. Victore (1142), CLXXVI, 881. — Expositum de die Paschæ et mensis, Julii Hilarii (397), XIII, 110. — Fragmenta ex canonibus Theodori Cantuar. arch. (VII), XCIX, 901. — Fragmenta ex collectionibus canonum Theodori (VII), *ibid.*, 963. — Fragmenta ex libris Penitentialibus (VII), *ibid.*, 959. — Fragmenta ex quibusdam codicibus manuscriptis (VI), 977. — Fragmenta libri de privilegiis et auctoritate Romanæ Ecclesiæ, Drusedit S. R. Eccl. cardinalis (1099), CL, 1569. — Fragmentum de canonibus SS. Scripturarum, incertis auctore et anno (ineunte sæc. IX), III, 475. — Fragmentum de esu car- nium, Leonis IV papæ (853), CXVII, 674. — Fuga (de) la persecutione, Tertulliani Q. Flor. (160-20), I, 1197. — Homilia ad monachos, S. Hieronymi Euseb. (420), XXX, 311. — Homilia de decimis et jejunio, auctor. et an incert. (IX), CXIX, 1287. — Homilia Leonis IV (853), CXVII, 674. — Homiliae I, ad monachos S. Eucherii Lug- dun. episc. (419), L, 855. — Homiliae varis Ven. Bedæ (750), XCIV, 85. — Homiliae varis S. Eligii Noviomensis episc. (639), LXXXVII, 603. — Homiliae varis S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (463), LVII, 289. — Homiliae S. Maximi Taurin. episc. de jejunio et Quadr. (163), *ibid.*, 301. — Homiliae varis Raban Mauri Fuldensis abbas (855), CX, 82. — Hom. varis S. Valeriani Cemelensis episc. (450), LI, 691. — Instituta capituli generalis ordinis Clisterciensis S. Rainaldi Cister. abbatis (1151), CLXXXI, 1725. — Institutio de rebus S. Petri congreg. destinatis, Adonis Bel- lov. episc. (880), CXXIV, 1127. — Institutiones (de) epi- scoporum Petri Blesensis archidia. (1200), CCVII, 1097. — Institutione (de) novitiorum Hugonis a S. Victore (1142), CLXXVI, 925. — Interpretatio antiquissima ca- nonum Nicænorum, Append. ad Op. Leonis magni papæ (461), LVI, 817. — Interpretatio vetus Latina canonum Nicænorum, Sardicensium et Chalcedonensium, Append. ad Leon. Mag. (461), *ibid.*, 823. — Introductio Monacho- rum in monasterium Moscomense S. Adalberonis Rhemen- sis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Iudicium penitentialis, Append. ad Op. Germani Paris. (576), LXXI, 515. — Læsione (de) virginitatis, Rupert. Tottiensis (1153), CLXX, 545. — Leges ecclesiasticæ Alfredi, Anglorum regis (IX-X), CXXVIII, 447. — Leges ecclesiasticæ Æthelredi II regis Anglorum (1016), CLI, 1165. — Leges ecclesiasticæ Æthelstani, Anglor. regis (928), CXXVIII, 461. — Leges ecclesiasticæ Canuti, regis Anglorum (1056), CLII, 1171. — Leges ecclesiasticæ Edgari, Anglor. regis (964), CXXVIII, 485. — Leges ecclesiasticæ Ed- mundi, Anglor. regis (944), *ibid.*, 479. — Leges eccle- siasticæ Eduardi confessoris, regis Angl. (1066), CLII, 1191. — Leges ecclesiasticæ Eduardi Senioris Angl. et Guthurni Danorum regis (900), CXXVIII, 459. — Leges ecclesiasticæ Hordiltha principis totius Vallis (940), *ibid.*, 470. — Leges ecclesiasticæ Machabæi, Scotorum regis (1040), CLII, 1189. — Leges ecclesiasticæ presbyte- rorum Northumbrensi (IX-X), CXXVIII, 522. — Leges ecclesiasticæ Stephani, Hungarorum regis (1038), CL, 1243. — Leges et Constitutiones S. Henrici imperat. (1024), CXL, 225. — Libellus de mysterio baptismi Magni, Senonen. episc. (818), CII, 981. — Libellus de officiis Ven. Bedæ (750), XCIV, 551. — Libellus de potestate imperato in urbe Roma, Benedicti S. Andrea mon. (1001), CXXXIX, 50. — Libellus de sacramentis Bonizo- nis Placent. episc. (1069), CL, 857. — Liber de admoni- tione clericorum et aliorum Othonis S. Emmerammi monac. (1073), CXVI, 261. — Liber de baptismo contra Petuhannum S. Augustini (130), XLIII, 596. — Liber de comparatione regiminis ecclesiastici et politici, et in quibus Ecclesiæ dignitas præfuit imp. majestati, S. Agobardi (810), CIV, 292. — Liber de computo Heperi S. Galli mon. (980), CXXXVII, 17. — Liber de computo, incert. auct. et ann. (IX), CXXIX, 1273. — Liber de con- fessione sacramentali Petri Blesensis (1240), CXVII, 1077. — Liber de correctione Antiphonarii, S. Agobardi (840), CIV, 529. — Liber diurnus RR. Pontificum, an. inc. (IX), CV, 9. — Liber de diversis ordinibus et profes- sionibus quæ sunt in Ecclesiâ, anonym. ann. inc. sæculi (XII), CCIII, 807. — Liber de divina psalmodia S. Agn- hardi (840), CIV, 325. — Liber de divinis officiis Dr- gonis Astensis episc. (1151), CLXVI, 1557. — Liber de fide seu de regula fidei, S. Fulgentii (533), LXV, 674. —

Liber de genere monachorum, magistri (vu), LXXVIII, 951. — Liber de habitu virginis S. Cypriani Carthag. episc. (253), IV, 441. — Liber de honore Ecclesie, Placidii, ignota sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Liber de imaginibus sanctorum S. Agobardi (840), CIV, 198. — Liber de institutione canonicoorum Amalarii (836), CV, 921. — Liber de institutione sanctimonialium Amalarii (836), *ibid.*, 933. — Liber de institutione virginis S. Ambrosii (392), XVI, 308. — Liber de jeuniis Tertuliani Quintil. Flor. (160-850), II, 935. — Liber de lapsis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 463. — Liber de lapsu virginis conseratus, S. Ambrosii (392), XVI, 338. — Liber de mensura poenitentiarum S. Cypriani (861), LXXXVII, 977. — Liber de monogamia Tertuliani Qu. Flor. (160-330), II, 949. — Liber de non conveniendo cum hæreticis, Luciferi episc. (351), XIII, 767. — Liber de oblatione puerorum, Rabani Mauri (856), CVII, 419. — Liber de officiis ecclesiasticis, Joannis Abrincensis episcopi, deinde Rothomagensis archiepiscopi (1079), CXLVII, 27. — Liber de ordine baptismi ad Carolum Magnum, Theodulf. (821), CV, 235. — Liber de ordine canonicoorum Regul., Anselmi Havelberg. episc. (1154), CLXXXVIII, 1191. — Liber de ordine, habitu et professione canonicoorum Præmonstratensis ordinis, Adami Scoti Præmonstrat. canonici (1180), CXCVIII, 459. — Liber de Pasche celebratione Ven. Bedæ (730), XC, 600. — Liber de poenitentia, S. Ambrosii Mediol. episc. (397), XVII, 971. — Liber de poenitentia et tentationibus religios. anonymi (xu), CXLIII, 863. — Liber de poenitentia Tertulliani Quent. Flor. (160-230), I, 1235. — Liber poenitentialis Alani Magni de Insulis (1203), CCX, 281. — Liber poenitentialis anonymi, Append. ad Halitgar. (851), CV, 717. — Liber poenitentialis Halitgar. Camerac. episc. (851), *ibid.*, 695. — Liber de poenitentiarii mensura laxanda, S. Columbanii (618), LXXX, 923. — Liber poenitentialium Rabani Mauri Fuldensis abb. (835), CXII, 1597. — Liber de præcepto et dispensatione S. Bernardi (1185), CLXXXII, 693. — Liber de privilegio et jure sacerdotii, S. Agobardi (840), CIV, 127. — Liber de quadripartito exercitio cellas, Guigonis Carthusa. (1158), CLIII, 787. — Liber de rectoribus Christianis Sedulii Scoti (821), 103, 241. — Liber de regia potestate et sacerdotii dignitate Hugonis de Sancta Maria Floriac. monac. (1119), CLXIII, 941. — Liber de regibus apostatis, Luciferi Calaritan. episc. (371), XIII, 793. — Liber de reparatione lapsi, Baschivarii (420), XX, 1037. — Liber de reparatione lapsi, Helinandi Frigidimontis (1212), CCXII, 745. — Liber de sacramentis, S. Leonis Magni pape (461), LV, 31. — Liber de sacramento altaris Baldulmi Cantuar. arch. (1188), CCIV, 612. — Liber de sacramento baptismi Laidridi Lugdun. episc. (818), CXIX, 853. — Liber de sacramentorum Grimaldi Sangall. abbatis (872), CCXI, 795. — Liber de sacris ordinibus Rabani Mauri (835), CXII, 1163. — Liber secundus ad Monimum, S. Valgentii (835), LXV, 179. — Liber sententiarum Taionis Casarang. episc. (846), LXXX, 731. — Liber de spectaculis, S. Cypriani Carthag. episc. (258), IV, 779. — Liber de velandis virginibus Tertulliani (160-230), II, 857. — Liber de viduis S. Ambrosii Mediol. episc. (377), XVI, 235. — Liber de virginitate sancti Ambrosii Mediolan. (378), *ibid.*, 269. — Liber de vita eremitica ad sororem, Append. ad August. (450), XXXII, 1433. — Libri II de ecclesiasticis disciplinis, Reginonis abb. (915), CXXXII, 178. — Libri III adversus Simoniacos Humberti, S. Romanæ Eccles. cardinalis episc. (1011), CLXIII, 1005. — Libri III de cultu imaginum, Joannis Aureliani. episc. (842), CVI, 508. — Libri III, epistolarum Rudolphi, in Carolinis (1278-1280), XCVIII, 791. — Libri III de institutione laicali Joannis Aurelianiensis episc. (842), CVI, 121. — Libri III de officiis ministrorum, S. Ambrosii episc. (391), XVI, 25. — Libri III de tabernaculo et vestibus sacris, Ven. Bedæ (730), XCI, 395. — Libri III de virginibus S. Ambrosii Mediol. episc. (391), XVI, 187. — Libri IV, de doctrina Christiana S. Augustini (430), XXXIV, 15. — Libri IV de officiis ecclesiasticis Symonis Amalarii (836), CV, 983. — Libri IV, in quodam episc. Regulæ S. Bened. Rupert. (1155), CLXX, 477. — Libri IV sententiarum magistri Bandini Theologi (xu), CXCLII, 1089. — Libri V, de vitiis et virtutibus et ordine poenitent. Halitgar. (851), CV, 651. — Libri V de baptismo, contra Donatistas, S. Augustini (430), XLIII, 104. — Libri XI de episcoporum institutis Joannis Cassiani (456), XLIX, 35. — Libri xiii de oratione et jejunio Guetheri (1212), CCXII, 907.

Moulti S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 83. — Monumenta diplomata sæculi (xi), CL, 1021. — Monumenta Gregoriana, Append. III ad Gregor. VII (1085), CXLVIII, 817. — Monumenta monasteria de pyndi monachorum analiter monasteriis in Romana Eccles.

constitutis est consuetudo (xi), CXXVIII, 1342. — Monumenta quædam adnectenda oper. S. Benedicti (533), LXVI, 941.

Opuscula u S. Martini Dumiensis episc. Bracar. (572), LXIII, 18, 47. — Opus. S. Valerii abbatis de poenitentia atque genere monachorum (836), LXXXVII, 456. — Opus. varia de Clericis S. Petri Damiani (1072), CXLV, 464. — Opusculum apologeticum de concilio mundi S. Petri Damiani cardinalis (1072), *ibid.*, 251. — Opus. apologeticum monachorum S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 5, 2. — Opus. contra ebrietatem S. Lugeni III, Tolet. episc. (659), LXXXVII, 368. — Opus. contra intemperantiam clericos S. Petri Damiani (1072), CXLV, 387. — Opus. de abdikatione episcopatus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 423. — Opus. de baptismo, Alani Magni de Insulis (804), CL, 611. — Opus. de bono religionis status S. Petri Damiani (1053), CXLV, 763. — Opus. de capitulis synodalibus Hincmarii (982), CXLV, 1009. — Opus. de celebrandis virginis S. P. Damiani (1072), CXLV, 800. — Opus. declarationis rhetorice in episc. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 366. — Opus. de coercendo rapto viduarum, puellarum et sanctimonialium, Hincmarii Rhem. archiepisc. (883), CXLV, 1017. — Opus. de confessione peccatorum Alani Magni (804), CL, 612. — Opus. de cohabitatu sacerdotum S. P. Damiani (1072), CXLV, 340. — Opus. de lide catholica, S. Petri Damiani card. (1072), *ibid.*, 30. — Opus. de fuga dignitatum Eccles. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 456. — Opus. de Hora canonica S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 231. — Opus. de institutione monialium ab Bencam. S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 751. — Opus. de jejunio Sabbati S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 793. — Opus. de jubileo S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 715. — Opus. de nuptiis consanguineorum S. Anselmi Cantuar. (1115), CLVIII, 557. — Opus. de nuptiis ejusdem illicito Rutheri Veron. episc. (966), CXXXVI, 554. — Opus. de officiis episcoporum Hincmarii Rhemensis. (882), CXLV, 1087. — Opus. de ordinationibus a Formosa papa factis, Auxilii Franci presbyt. an. hoc. sæc. (xi), CXXXI, 1054. — Opus. de ordine eremitarum et facultatibus eremi Pontis-Avellani S. Petri Damiani (1072), CXLV, 321. — Opus. de parentela gradibus S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 192. — Opus. de per octa monachi informatione S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 721. — Opus. de poenitentia Pippini regis, Hincmarii Rhem. (883), CXLV, 1119. — Opus. de presbyteris criminosis, Hincmarii Rhemensis. (883), *ibid.*, 1091. — Opus. de psalmedico bono S. Nicetii (551), LXVIII, 571. — Opus. de Quadragesima S. P. Damiani (1072), CXLV, 544. — Opus. de sacramentis per improbos administratis S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 525. — Opus. de septem ordinibus, Append. ad Hieronymum (420), XXIII, 148. — Opus. de solitaria vita ludibus S. Damiani (1072), CXLV, 338. — Opus. de tempore celebrandi nuptias S. P. Damiani (1072), *ibid.*, 639. — Opus. de viduitate servanda S. Casara, Arelat. episc. (552), LXVII, 1094. — Opus. de virginis servorum Dei S. Nicetii Traver. episc. (551), LXVIII, 565. — Opus. de vii vestibus ecclesiasticorum S. Petri Damiani (1072), CXLV, 518. — Opus. de vita eremitica S. Petri Damiani (1072), *ibid.*, 748. — Ordinatio Ferrum Paschalis Vesperab. Bedæ presb. (730), XC, 607. — Ord. militaris Aviani Joannis Ciria Therap. abb. (1151), CLXXXVIII, 1669. — Ordo monasticus in veteri Scola monasterio de Kil-Ros olim observatus, auctore et ann. incert. (v), LXXI, 563.

Papa Benedicti I, pape, de auctoritate Sedis apostolicæ (577), LXXII, 685. — Passorunda S. Yvonis Carol. episc. (1116), CLXI, 1037. — Partibus (de) divinis legi Julii Africani episc. (540), LXVIII, 15. — Poema de ludibus virginum S. Aldhelmi episc. (719), LXXXIX, 237. — Poenitentia (de) S. Bonifacii Moguntini archiepisc. (745), *ibid.*, 87. — Poenitentia (de) injungenda a sacerdote Petri Bæensis (1200), CCVII, 1091. — Poenitentia S. Egberti Eboracensis. archiepisc. (729), LXXXIX, 491. — Poenitentia Rabani Mauri Fuldensis abb. (835), CL, 471. — Poenitentia S. Theodori Cantuar. archiepisc. ann. incert. (vu), XCIX, 901. — Præcepta ac leges S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), XXIII, 85. — Præcepta quæ iudicia S. Paphis. ab Hieron. tradita (420), *ibid.*, 81. — Præcepta et instituta S. Pachomii ab Hieronymo tradita (420), *ibid.*, 77. — Prælectionum libri vi, Rutheri Veron. episc. (966), CXXXVI, 613. — Pressuris (de) ecclesiasticis Altopis Vercellensis episc. (966), CXXXIV, 51. — Prisca canonum editio Latina, completæ ægones conciliorum Ancyran, Neocaesariensis, Nicæni, Sardicensis, Gangrensis, Antiocheni, Constantinopolitani et Chalcedonensis, Append. ad Leonem Magnum (481), LVI, 747.

Questionibus (de) canonum poenitentialium (853),

CXII, 1535 — Quomodo per annum jejunandum sit S. Bertarii Cassin. abb. (844), CCXXVI, 937.
 Regesta Innocentii III papae (1216), CCXIV, 1-1194.
 — Regestorum Innocentii III papae continuatio (1216), CCXV, 9.
 — Regestorum Innocentii III papae continuatio (1216), CCXVI, 9-967.
 — Registrum S. Gregorii VII papae (1085), CXI, VIII, 403.
 — Regula ad monachos S. Antonii Tabennensis abbat. (556), CIII, 425.
 — Regula ad monachos S. Aureliani Arelat. archiepisc. (541), LXVIII, 585.
 — Regula ad monachos S. Basilii Casariensis Cappadociae epi. c. (574), CIII, 403.
 — Regula ad monachos S. Isidori abbat. (556), *ibid.*, 427.
 — Regula ad monachos S. Macharii Alexandriae episc. (591), *ibid.*, 415.
 — Regula ad monachos incerti auctoris cognomine Magistri (VII), LXXXVIII, 945.
 — Regula ad monachos praemissa observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1097.
 — Regula ad monachos sanctorum S. P. Sarapionis, Macharii, Paphnutii (590), CLXIII, 435.
 — Regula ad servos Dei S. Augustini Aurelii episc. (450), XXXII, 1578.
 — Regula ad virgines S. Aureliani Arelat. archiepisc. (545), LXVIII, 599.
 — Regula ad virgines ejusdem Patria incerti (VII), LXXXVIII, 1055.
 — Regula ad virgines S. Donati Vesontionensis episc. (631), LXXXVII, 575.
 — Regula ad virgines praemissis observ. critica S. Casarii (552), LXVII, 1105.
 — Regula S. Benedicti juxta S. Hildegardem explicata (1178), CCXVII, 1055.
 — Regula canonicorum, Amalarii Metensis chorepisc. (8-6), CV, 815.
 — Regula canonicorum S. Chrodegangi Metensis episc. (766), LXXXIX, 1057.
 — Regula canonicorum Chrodegangi Metensis, episc. editio altera (766), *ibid.*, 1097.
 — Regula clericorum Petri de Honestis clerici Ravenatis (1119), CLXIII, 705.
 — Regula cenobialis S. Columbae abbat. (618), LXXX, 205.
 — Regula monachorum S. Hieronymo tributa (420), XXX, 391.
 — Regula monachorum S. Benedicti monac. (545), LXVI, 815.
 — Regula monachorum S. Fructuosi Bracar. episc. (670), LXXXVII, 1097.
 — Regula monachorum S. Isidori Hispaniensis episc. (633), CIII, 335.
 — Regula monachorum per Lupum de Olmetto ex scriptis S. Hieronymi collecta (420), XXX, 319.
 — Regula monachorum Orientalis Vigili diacon. monac. (450), L, 375.
 — Regula monastica communis S. Fructuosi episc. (670), LXXXVII, 1110.
 — Regula monastica ex scriptis (888), 88, 888.
 — Regula monastica incerti (888), 88, 888.
 — Regula S. Pachomii a sancto Eusebio Hieronymo in Latinam conversa, Append. ad Cassianum (536), L, 545.
 — Regula pastoralis S. Gregorii Magni papae (590-604), LXVII, 13.
 — Regula ordinis militaris Avelici, Joannis Ciriaci abbat. (1154), CXXXVII, 1669.
 — Regula ordinis Spiritus sancti ab Innocentio III fundati (1216), CCXVII, 1129.
 — Regula sacrimonialis Amalarii Metensis chorepisc. (858), CV, 815.
 — Regula secunda PP. ad monachos ann. inc. soc. (IV), CIII, 441.
 — Regula tertia SS. PP. an. inc. soc. (IV), *ibid.*, 443.
 — Regula sive institutio inclusarum B. Airedi Rievall. abbat. (1165), XXXII, 462.
 — Regula sive liber de institutione virg. S. Ilandri Hisp. episc. (590), LXII, 871.
 — Regula solitariorum Grimaldii presby. (898), CIII, 575.
 — Regula S. Stephani confessoris de Mureto Grandimontensis ordinis institutoris et fundatoris (1191-1192), CCIV, 1157.
 — Regula Templariorum Joannis Michaelensis (1126), CVI, 865.
 — Regularis concordia monach. et sanctim. Angiae, Dunstani Cantuar. (968), CXXXVII, 475.
 — Regulae clerici traditae fragmentum, Append. ad S. August. (430), XXXII, 1449.
 — Regulae S. Pachomii translatio Latina S. Hieronymi (420), XLII, 62.
 — Regulae sanctimoniae Iulii Fontis-Ebraldi B. Roberti de Arbrissello (1117), CLXII, 1079.
 — Regulae synodi Constantinopolit. IV. generalis octavar. sancti Anastasii Bibliothecarii (888), CXXXIX, 150.
 — Relatio concilii Antissiodorensis, Aunarii episc. (590), LXII, 761.
 — Relatio concilii Romani sup. Constantino Magno imperatore S. Sylvestro I papa habito (530), VIII, 625.
 — Remediis (de) peccatorum seu penitentiale animarum V. Bedae (750), XCIV, 568.
 — Responsa canonica super quibusdam interrogantibus Reginaldi chorepisc. Rabani Mauri (885), CX, 1187.
 — Sacramento (de) Altaris, Guillelmi de Campellis Catalun. monac. (1121), 165, 1639.
 — Scaepus de singulis libris canonis S. Firmicii abb. (758), LXXXIX, 1029.
 — Sententia canonicorum Arnonis Reischerspergensis propositi (1175), CCXIV, 1489.
 — Selecta Theodosii imperat. decreta (581), XLII, 521.
 — Selecta variorum conciliorum Sylvestri II papae (1003), CXXXIX, 189.
 — Sententia de castitate servanda S. Verani Cabellitani episc. (386), LXVII, 701.
 — Sententia contra fures sacrilegos Sieghardi S. Maximi Trev. episc. (965), CXXXII, 965.
 — Sententia S. Eucherii Lugdun. episc. ad monachos (449), L, 1207.
 — Sententia Evagrii monac. ann. incert. (sae. v), XX, 1188.
 — Sermo de baptismo S. Pacini Bareilon. episc.

(397), XIII, 1089.
 — Serm. S. Casarii Arelat. episc. ad sacrimoniales (533), LXVII, 1121.
 — Serm. de Decimis S. Stephani de Mureto Grandimontensis ordinis institutoris et fundatoris (1191-1192), CCIV, 1153.
 — Serm. de esu Agni, S. Hieronymi (420), XXX, 165.
 — Serm. de Informatione episcop. Sylvestri II papae (1005), CXXXIX, 169.
 — Serm. de jejuniis et elemosinis S. Ambrosii (397), XVII, 982.
 — Serm. de jejuniis Quadragesimae S. Ambrosii (397), *ibid.*, 669.
 — Serm. de Quadragesima S. Hieronymi (420), XXX, 225.
 — Serm. de sobrietate et castitate S. Augustini (430), XL, 1105.
 — Sermo synodalis S. Udalrici Augustini episc. (975), CXXXV, 1069.
 — Sermones ad monachos S. Faustii Regiensis episc. (484), LVIII, 869.
 — Serm. multi S. Ambrosii de Quadragesima (397), XVII, 656.
 — Serm. varii Altonis Vercellensis episc. (966), CXXXIV, 839.
 — Serm. varii S. Augustini, ad fratres in eremo (450), XL, 1251.
 — Serm. varii S. Bernardi Clareval. abb. (1182), CXXXIII, 152.
 — Serm. varii S. Bonifacii Moguntini episc. (747), LXXXIX, 865.
 — Serm. varii de consolatione mortuorum S. August. (450), XL, 1147.
 — Serm. varii de Dedicatione ecclesiae S. Maximi (465), LVII, 895.
 — Serm. varii S. Leonis Magni papae (440-461), LIV, 172.
 — Serm. varii S. Petri Chrysologi Ravenatis archiepisc. (452), LII, 208.
 — Serm. varii Retherii Veronensis episc. (966), CXXXVI, 615.
 — Si liceat chorepiscopis presbyteros et diaconos ordinare cum consensu episcopi sui (855), CX, 1195.
 — De singularitate clericorum, Append. ad Cyprinum (258), IV, 853.
 — Speculum monachorum Arnulphi de Meeris (1149), CLXXIV, 1175.
 — Statuta Adalardi Corbeien. abb. pro monac. suis (820), CV, 835.
 — Statuta antiqua Ecclesiae Lugdun. Guichardi Lugdun. arch. (1180), CXCIX, 1091.
 — Statuta antiqua ordinis Carthusiani S. Hugonis Linc. iensis episc. (1200), CLII, 1125.
 — Statuta canonicorum de officio sacerdotum, App. ad Burchardum Wormat. episc. (1026), CXL, 1067.
 — Statuta canonicorum Turomensium cum in communia vivebant, auctorit. et anni incerti, saeculi (x) CXXXVI, 15-49.
 — Statuta Cluniacensis, Petri Vener. Cluniac. abbat. (1187), CXXXIX, 1025.
 — Statuta Guldensis II, Poldensis episc. (986), CXXXVII, 865.
 — Statuta Hugonis Cluniacensis abbat. (1205), CCIX, 881.
 — Statuta magistri Lamberti Carthusiensis Squillacensis domus prioris (1125), CLIII, 1149.
 — Statuta quaedam alia Cluniac. monac. Hugonis (1205), CXCIX, 995.
 — Statuta quaedam rubrica S. Angilberti Centul. abb. (815), XCIX, 819.
 — Statuta S. Sonnatii Remensis episc. (625), LXXX, 443.
 — Statuta synodalia Adonis Tolensis episc. (1192), CCV, 914.
 — Statuta synodalia ad presbyteros, Retherii Veron. episc. (966), CXXXVI, 854.
 — Synodus Burdegalaensis, Amati Burdeg. archiepisc. (1080), CLV, 1645.
 — Syodus Gerundensis, Amati Buriegali archiepisc. (1078), CLV, 1643.
 — Syntagma decretorum, praecipuorum ac edictorum praecipuorum quibus sive reges, sive imperatores saeculi ecclesiasticis ingesserunt. (Supplementum saec. vi), LXXII, 919-1, 24.

Tituli capitulum libri Penitentialis Theodori Cantuar. (VII), CXCIX, 979.
 — Tractatus adversus Simoniacos Gerhohi Reichersperg. praepositi (1159), CXCIV, 1335.
 — Tract. de baptismo alique questionibus S. Bernardi (1157), CXXXII, 1031.
 — Tract. cantendi graduale S. Bernardi, Clareval. abb. (1153), *ibid.*, 1151.
 — Tract. de cana S. Bernardi (1183), *ibid.*, 1121.
 — Tract. de consanguineorum nuptiis et de majorum praestigiis falsisque divinationibus Rabani Mauri (855), CX, 1087.
 — Tract. de correctione captus ordinis Cisterciensis, Guldonis Carilei abb. (1150), CLXXXIV, 1121.
 — Tract. de corruptis moribus cleri et populi Balduini (1186), CCIV, 415.
 — Tract. de dedicatione Ecclesiae Remigii Antissiod. monac. (908), CXXXI, 845.
 — Tract. de disciplina Christiana S. Augustini episc. (450), LX, 609.
 — Tract. de immutatione ordinis monachorum, Roberti de Torringeto S. Michaelis in periculo maris abb. (1186), C II, 1509.
 — Tract. de institutione clericorum Philippi Harvengii (1183), CCIII, 665.
 — Tract. de laudibus virginibus S. Aldelmi Schireburnensis episcopi (719), LXXXIX, 103.
 — Tract. in S. Maximi Taurin. episc. de baptismo (465), LVII, 771.
 — Tract. de moribus et officio episc. S. Bernardi Clarevallensis abbat. (1153), CXXXII, 809.
 — Tract. de observatione vigiliarum, S. Hieronymi (420), XXX, 251.
 — Tract. de ordinatione episcoporum et investitura laicorum Godfridi Vinocinensis abbat. (1107), CLVII, 981.
 — Tract. de perfectione religiosorum Balduini (1186), CLIV, 561.
 — Tract. qui infensor et defensor dicitur de ordinationibus a Formoso papa factis (ix), CXXXIX, 1075.
 — Tract. de vita cenobitica, Balduini Cantuar. (1188), CCIV, 548.
 — Traditiones Emmeramenses, Ansmodi Ratipona. subdiacon. (899), CXXXIX, 699.

Unico (de) baptismo contra Petilianum S. Augustini (450), XLIII, 596. — Usus antiquiores ordinis Cisterciensis S. Stephani abb. (1133), CLXVI, 1383. — Utilitate (de) jejunii, S. Augustini Hippion. episc. (450), XL, 707.

Varia monumenta liturgica, Append. ad opera Germaui Paris (576), LXXII, 99 — Vera (de) et falsa penitentia S. Augustini episc. (440), XL, 1113. — Via regia Sma-

ragdi abbas (820), CII, 651. — Virginitate (de) sancta, S. Augustini episc. (450), XL, 593. — Virginitatis laus S. Hieronymi Eusebii (420), XXX, 163. — Visitatione (de) infirmorum S. Augustini episc. (450), 1147. — Visitatione (de) infirmorum, Baldrici Dolensis archiepisc. (1130), CLXVI, 1211. — Vita (de) Christiana Fastidii Britannorum episc. (456), L, 383. — Vitarum Patrum libri v et vi, variorum auctor. et ann., LXXIII, 851, 93..

CXXI.

INDEX ALPHABETICUS AUCTORUM OMNIUM,

QUI DE DISCIPLINA ECCLESIASTICA ET MONASTICA IN SCRIPTIS EGERUNT,

ET QUORUM OPERA VEL OPUSCULA IN PATROLOGIÆ CURSU REPERIUNTUR.

Abbo (S.) Floriacensis abbas (1004), CXXXIX, 471. — Abbedoc et Ethelvolfus, an. inc. (sæc. viii), XCVI, 1261. — Adalbero (S.) Remensis archiepisc. (988), CXXXVII, 518. — Adalgerus, Augustanus episc. (964), CXXXIV, 915. — Adamus Scotus, Præmonstratensis canonicus (1180), CXCVIII, 459. — Adalardus, Corbeiensis abbas (830), CV, 535. — Ado, Bellocensis episc. (880), CXXIV, 1125. — Adrianus I papa (783), XCVI, 1053. — Aelredus (B.) Rievallensis abbas (1163), CXCV, 701. — Æthelredus II, Anglorum rex (1014), CLI, 1163. — Æthelstanus, Anglorum rex (928), CXXXVIII, 461. — Agapetus I papa (336), LXVI, 45. — Agobardus, Lugdunensis episc. (830), CIV, 99. — Ahyto, Basileensis episc. (836), CV, 763. — Alanus Magnus, de Insulis (1203), CXX, 261. — Alcuinus (H.), Flacrus Albinus (814), C, 150. — Aldhelmus (S.), Schireburnensis episc. (719), LXXXIX, 103. — Alexander II papa (1073), CXI, 1289. — Alexander III papa (1481), CC, 83. — Alfredus, Anglorum rex, ann. incert. (ix-x), CXXXVIII, 447. — Amalarius, Trevirensis archiepisc. (813), XCIX, 987. — Amatus, Burdegalaensis archiepisc. (1078), CLV, 1613. — Ambrosius (S.), Mediolanensis episc. (377-392), XVI, 35. — Ananodius, Ratisponensis subdiaconus (899), CXXIX, 899. — Anastasius Bibliothecarius, presbyter (888), CXXIX, 150. — Andreas, Hungariae rex (1048), CLI, 1237. — Anonymus, Append. ad Leonem Magnum, (v), LVI, 3. 9. — Anonym., incerti anni (ineunte sæculo iii), III, 173. — Anonym., incerti anni (sæc. v), LIX, 543. — Anonym., incerti anni sub nomine Magistri (vi), LXXXVIII, 943. — Anonym., incerti anni (sæc. viii), XCVII, 1575. — Anonym., incerti anni (sæc. x), CXXXVIII, 397. — Anonym., incerti anni (sæc. xii), CCXIII, 863. — Anonym., monachus (vii), LXXXVIII, 1033. — Anselmus, Cantuariensis archiepisc. (1115), CLVIII, 857. — Anselmus, Havelbergensis episc. (1131), CLXXXVIII, 1091. — Anselmus, Lucensis episc. (1085), CXLIX, 485. — Antonius Tabennensis abb. monach. Orient. fundator (356), CIII, 423. — Arno, Reicherspergensis præpositus (1175), CXIV, 1489. — Arnulfus, de Boeris (1149), CLXXXV, 1175. — Arnulfus, Remensis archiepisc. (1032), CXXXIX, 1545. — Atto, Verceilensis episc. (960), CXXXIV, 27. — Augustinus (S.), Hipponensis episc. (430), XXXII-XLIII, 1578. — Aunarius, Antissiodorensis episc. (590), LXXII, 761. — Aurelianus (S.), Arelatensis archiepisc. (545), LXXVIII, 385. — Auxilius Francus presbyt., ann. incert. (ix), CXIX, 1054. — Aymardus (S.), Cluniacensis abbas (934), CXXVII, 703.

Bacharius monac. (420), XX, 1037. — Baldricus, Dolensis archiepisc. (1130), CLXVI, 1211. — Balduinus Cantuariensis archiepisc. (1184), CCIV, 612. — Bandinus Magister theologus, ann. incert. (xi), CXCL, 1089. — Basilus (S.), Cæsariæ Cappadociæ episc. (374), CIII, 483. — Beda Vener., presbyter, (730), XC, 607. — Benedictus, S. Andreae abbas (1001), CXXXIX, 50. — Benedictus (S.), Anianensis abbas (821), CIII, 393. — Benedictus (S.), diaconus (843), XCVII, 697. — Benedictus (S.), monach. fundator (543), LXVI, 215. — Benedictus I, papa (577), LXXII, 683. — Benedictus III, papa (818), CXVII, 639. — Benedictus VIII, papa (1021), CXXXIX, 1579. — Bernardus (S.), Clarevallensis abbas

(1153), CLXXXII, 67. — Bertarius (S.), Cassinensis abbas (884), CXXVI, 987. — Bonifacius (S.), Moguntinus episc. (747), LXXXIX, 687. — Bonifacius I (S.), papa (419), XX, 749. — Bonifacius II, papa (531), LXV, 16. — Bonifacius IV (S.), papa (607), LXXX, 104. — Bonizo, Piacentinus episc. (1089), CI, 857. — Burchardus Wormatiensis episc. (1026), CXL, 537.

Caius (S.), papa (283), V, 181. — Calixtus II, papa (1123), CLXIII, 1561. — Canutus, Saxonum Anglorumque rex (1036), CLI, 1171. — Carlomanus, Francorum rex (712-778), XCVI, 1501. — Carolus (B.) Magnus, Francorum rex et imperat. (775-814), XCVII, 121. — Casiodorus Senator, Vivariensis abbas (560), LXXI, 1219. — Cæsarius (S.), Arelatensis episc. (550), LXVII, 1089. — Chrodegangus (S.), Metensis episc. (766), LXXXI, 1057. — Clemens III, papa (1191), CCIV, 1272. — Clotarius II, Francorum rex (628), LXX, 451. — Coelestinus I (S.), papa (422-422), L, 417. — Coelestinus III, papa (1198), CLVI, 867. — Columbanus (S.), abbas (615), LXXX, 203. — Conradus II, imperat. Augustus ann. inc. (xi), CLI, 1059. — Constantinus Magnus, imperator Augustus (312-337), VIII, 93. — Cornelius (S.), papa (250-252), III, 841. — Crisconius, Africanus episc. (670), LXXXVIII, 829. — Cumianus (S.), Longus, Hibernicus episc. (661), LXXXII, 977. — Cyprianus (S.), Carthaginiensis episc. (212-258), III-IV, 819.

Deusdedit S. Romanæ Eccles. cardin. (1099), CL, 1569. — Dionysius (S.) Alexandrinus episc. (258), V, 95. — Dionysius (S.) Exiguus, monac. (550), LXVII, 19. — Dionysius (S.), papa (259), V, 135. — Dodwellus (Append. ad S. Cyprianum), . . . *ibid.*, 47. — Donatus (S.), Veronensis episc. (631), LXXXVII, 473. — Drogo canonicus, Ostiensis episc. (1134), CL XVI, 1557. — Doonatus, Cantuariensis archiepisc. (988), CXXXVIII, 475.

Edgardus, Anglorum rex (974), CXXXVIII, 485. — Eduardus (S.), Anglorum rex et confessor (1066), CLI, 1191. — Edwardus Senior, Anglorum rex (900), CXXXVIII, 459. — Egbertus (S.), Eboracensis archiepisc. (729), LXXXIX, 379. — Eligius (S.), Noviomensis episc. (659), LXXVII, 603. — Ernuifus, Rossensis episc. (1124), CLXIII, 1457. — Ethelvolfus, an. incert. (sæc. viii), XCVI, 1281. — Eucherius, Lugdunensis episc. (449), L, 835. — Eugenius II (S.), papa (827), CV, 643. — Eugenius III, Toletanus episc. (658), LXXXVII, 360. — Eusebius (S.), papa (310), VI, 527. — Eutropius (S.), abbas et episc. (600), LXXX, 15. — Eutychianus (S.), papa (275), V, 172. — Evagrius monach. ann. incert. (sæc. v), XX, 1183.

Fastidius Britannorum episc. (430), L, 383. — Faustus (S.) Regiensis episc. (485), LVIII, 869. — Felix I (S.), papa (269), V, 145. — Felix II (S.), papa (355), XLII, 11. — Felix III (S.), papa (492), LVIII, 924. — Felix IV, papa (530), LXV, 11. — Florus Lugdunensis diaconus (840), CXIX, 419. — Fridricus, Coloniensis archiepisc. (1131), CLVI, 1249. — Fructuosus (S.), Bracarensis episc. (670), LXXXVII, 1097. — Fulgentius (S.) Ferrandus, Carth. diaconus (547), LXVIII, 928. — Fulgentius (S.), Ruspertensis episc. (553), LXV, 503.

Gerardus, Cameracensis episc. (1048), CXII, 1281. — Gerhobus, Rescherpergensis præpositus (1159), CXIV,

1355. — Germanus (S.), Parisiensis episc. (876), LXXII, 99. — Gofridus, Vindocinensis abbas (1107), CLVII, 281. — Gratianus, monachus (1152), CLXXXVII, 29. — Gregorius Magnus (S.), papa (590-604), LXXVII, 13. — Gregorius II (S.), papa (731), LXXXIX, 531. — Gregorius III (S.), papa (741), *ibid.*, 575. — Gregorius IV, papa (844), CVI, 853. — Gregorius VII (S.), papa (1085), CXLVIII, 285. — Gregorius VIII, papa (1187), CCII, 1537. — Grimaldus, Sangallensis abbas (872), CXXI, 795. — Grimaldus, presbyter (898), CIII, 573. — Guichardus, Lugdunensis archiepisc. (1180), CXCIX, 1091. — Guido, Cariloci abbas (1130), CLXXAV, 1121. — Guido, Farfensis abbas (1090), CL, 1191. — Guillelmus de Campellis, Catalaun. monac. (1121), CLXIII, 1039. — Guilelmus, S. Theoderici prope Remos monac. (1152), CLXXX, 205. — Guntherus, Cisterciensis monac. (1212), CCXII, 207. — Guthburnus, Danorum rex (905), CXXXVIII, 450. — Heliarius, Cameracensis episc. (831), CV, 651. — Haymo, Halberstatis episc. (850), CXVI, 11. — Hæd' d'Ha, totius Valliæ princeps (940), CXXXVIII, 471. — Helinandus, Frigid' Montis monac. (1212), CCXII, 745. — Helericus, S. Galli monac. (980), CXXXVIII, 17. — Helericus II (S.), imper. augustus (1024), CXL, 225. — Helericus III, imper. augustus (1054), CLI, 1081. — Helericus IV, imper. (1106), *ibid.*, 1125. — Heraldus, Turonensis archiepisc. (871), CXXI, 765. — Hervæus, Remensis archiepisc. (922), CXXXII, 678. — Hieronymus (S.), Eusebius presbyter (420), XXX, 148. — Hilarius Quintus Julius (337), XLII, 1105. — Hilarius (S.), papa (462), LVIII, 17. — Hildegardis (S.), abbatisa (1178), CXCII, 1035. — Hincmarus, Laudunensis episc. (878), CXXIV, 993. — Hincmarus, Remensis archiepisc. (882), CXXV, 775. — Honorius II, papa (1130), CLXVI, 1217. — Hormisdas, papa (523), LXII, 571. — Hugo (S.), Cluniacensis abbas (1109), CLIX, 927. — Hugo, Cluniacensis abbas (1203), CCIX, 881. — Hugo de Sancta Maria, Floriac. monach. (119), CLXIII, 941. — Hugo de Sancto Victore (1142), CLXXVI, 881. — Humbertus, S. Romanæ Ecclesiæ cardinalis (1041), CXLIII, 1008. — Hadas (S.), incerti Orientalis monast. abbas (556), III, 427. — Innocentius I (S.), papa (402-416), XX, 463. — Innocentius II, papa (1135), CLXXIX, 52. — Innocentius III, papa (1216), CCIV, 1194. — Isaacus, Lingonensis episc. (880), CXXIV, 1075. — Isidorus (S.), Hispalensis episc. (636), LXXXIV, 25, 103, 553. — Isidorus Mercator, an. incert. (1x), CXXV, 2. — Ivo, Carnotensis episc. (1116), CLXI, 59. — Jesse, Ambianensis episc. (851), CV, 781. — Joannes, Abrincensis episc. et Rothomag. archiepisc. (1079), CXLIX, 27. — Joannes Beletus, Parisiensis theologus (1190), CCII, 9. — Joannes Cassianus, Massiliensis abbas (156), XLIX, 53. — Joannes Cirita Tharacanus abbas (1154), CLXXXVIII, 1669. — Joannes Constantiensis (1157), CLXIII, 1479. — Joannes, diaconus (496), LIX, 599. — Joannes, Michaelensis (1128), CLXVI, 835. — Joannes III (S.), papa (572), LXXII, 13. — Joannes IV, papa (642), LXXX, 601. — Joannes VIII, papa (882), CXXVI, 651. — Joannes IX, papa (903), CXXVI, 28. — Joannes XIII, papa (971), CXXV, 949. — Jonas, Aurelianensis abbas (848), CVI, 121. — Julius I (S.), papa (352), VIII, 968. — Junilius (S.), Africanus episc. (550), LXVIII, 15. — Laidradus, Lugdunensis episc. (816), XCIX, 855. — B. Lanfrancus, Cantuariensis archiepisc. (1089), CL, 443. — Leander (S.), Hispalensis episc. (590), LXXII, 871. — Leodegarius (S.), Augustodunensis episc. (678), XCVI, 577. — Leo Magnus (S.), papa (440-461), LIV-LVI, 172. — Leo IV, papa (855), CXVII, 636. — Liberius (S.) papa (353-365), VIII, 1359. — Lietbertus, Cameracensis episc. (1074), CXLVI, 1481. — Lotharius, Francorum rex et imper. (826), XCVIII, 371. — Lucifer (S.), Calaritanus episc. (371), XIII, 767. — Lucius I (S.) papa (253), III, 975. — Lucius III, papa (1185), CCI, 1071. — Ludovicus I, cognominis Pius, Francorum rex et imper. (826), XCVII, 371. — Lupus de Olmetto, Append. ad Hieronym., XXX, 519. — Maccabæus, Scotorum rex (1030), CLI, 1089. — Macharius (S.), Alexandrinus episc. (591), CIII, 445. — Magnus, Senonensis episc. (818), CII, 981. — Martinus (S.) Dumienis, Bracarensis episc. (572), LXXII, 18. — Maxentius, Aquileiensis patriarcha (840), CVI, 55. — Maximus (S.), Taurinensis episc. (462), LVII, 287. — Nicetius (S.), Trevirensis episc. (581), LXVIII, 565. — Nicolans I, papa (867), CXIX, 769. — Novatianus, presbyter Romanus (253), III, 953. — Odilo (S.), Cluniacensis abbas (1040), CXLII, 1087. —

Odo (S.), Cantuariensis archiepisc. (912), CXXXIII, 94. — Odo de Soliaco, Parisiensis episc. (1208), CCXII, 57. — Odo, Tullensis episc. (1198), CCV, 914. — Orsiesius (S.), Tabernensis abbas, ann. incert. (iv) CIII, 451. — Othlonus, Sancti Emmerammi monac. (1073), CXLVI, 261. — Pachomius (S.), conobita (510), a S. Hieronym. trad. (420), XXIII, 62. — Pacianus (S.), Barrilonensis episc. (397), XIII, 1089. — Paphnutius (S.), Orientalis monac. (590), CIII, 453. — P. schasius II, papa (1112), CLXIII, 469. — Paulus I (S.), papa (758), LXXXIX, 1125. — Pelagius I papa (535-560), LXIX, 385. — Pelagius II, papa (590), LXXII, 706. — Petrus Blesensis, archidiaconus (1200), CCVII, 1077. — Petrus Cellensis, Carnotensis episcopus (1187) CCII, 1098. — Petrus Chrysologus (S.), Ravenatis archiepisc. (450), LII, 208. — Petrus (Venerab.), Cluniacensis abbas (1157), CLXXXIX, 1023. — Petrus Damianus (S.), cardinalis et abbas (1072), CXLV, 20. — Petrus, diaconus Cassinensis (1138), CLXXXIII, 1155. — Petrus de Honestis, Ravenas clericus (1119), CLXIII, 703. — Philippus Harvengius Bonæ Spel abbas (1185), CCIII, 685. — Pippinus, Francorum rex (742-778), XCVI, 1501. — Pirminius (S.), abbas (758), LXXXIX, 1029. — Placidus, Ignote sedis episc. (1119), CLXIII, 613. — Pontius, Sancti Rufi abbas (1124), *ibid.*, 1477. — Rabanus Maurus, Fuldensis abbas (835), CVII, 295. — Rainaldus, Cisterciensis abbas (1151), CLXXXI, 1725. — Rainerius, Pomposianus diacon. et monac. (in Inn. III), CCXVI, 1173. — Raderius, Veronensis episc. (974), CXXXVI, 145. — Reges Francorum varii et imper. (ix-x), CXXXVIII, 523. — Regino, Prunsiensis abbas (915), CXXXII, 175. — Remigius, Antissiodorensis monac. (908), CXXXI, 845. — Remigius (S.), Curienis episc. (820), CII, 1095. — Remigius (S.), Remensis episc. (533), LXV, 968. — Richardus, Floriacensis abbas (979), CXXXVI, 1505. — Robertus de Arrisello monac. (1117), CLXII, 1079. — Robertus de Torrinio, S. Michaelis in Periculo Maris (1186), CCII, 1309. — Rodolphus Bituricensis episc. (866), CXIX, 705. — Rodolphus imperator, Cæsar Augustus (in Carolinia) (1278), XCVIII, 701. — Rogerius, Becensis monac. (1090), CL, 1151. — Roricus, Laudunensis episc. (961), CXXXIII, 952. — Rupertus Tulliensis abbas (1135), CLXX, 477. — Sedulius Scotus (821), CIII, 291. — Serapio (S.), Orientalis mon. abbas (390), *ibid.*, 455. — Servatus Lupus (B.), Ferrariensis abbas (862), CXIX, 611. — Sigelertus Gemblacensis monac. (1112), CLX, 813. — Siegbardus, S. Maximi Trevirensis monac. (965), CXXXIII, 165. — Silverius (S.) papa (537), LXVI, 86. — Simpertus (S.), Murbacensis abbas (819), XCIX, 757. — Sirichus (S.) papa (598), XIII, 1151. — Sixtus II (S.) papa (258), V, 85. — Smaragdus, Sancti Michaelis abbas (820), CII, 593. — Sonnatius (S.), Remensis episc. (628), LXXV, 445. — Stephanus (S.), Cisterciensis abbas (1135), CLXVI, 1585. — Stephanus, Hungarorum rex (1058), CII, 1245. — Stephanus de Mureto (S.), Grandimontensis ordinis institutor et fundator, et confessor (1121-1192), CCIV, 1135. — Stephanus I (S.), papa (257), III, 997. — Stephanus II (S.), papa (752), LXXXIX, 995. — Stephanus (S.), S. Rom. Eccles. cardinal. (1068), CXLIII, 1409. — Sturmus (S.), Fuldensis abbas (776), LXXXIX, 1261. — Sylvester I (S.), papa (330), VIII, 825. — Sylvester II, papa (103), CXXXIX, 169. — Symmachus (S.), papa (492-514), LXII, 49. — Symphosius Amalarius (S.), Metensis chorepisc. (856), CV, 815. — Taio, Cæsaraugustanus episc. (616), LXXX, 751. — Tertullianus Quintus Flor., presbyter Africanus (160-250), I, 1197. — Theodorus Cantuariensis archiepisc. an. inc. (vii), XCIX, 901. — Theodosius, imperator augustus (370), XIII, 821. — Theodulfus Aurelianensis episc. (821), CV, 191. — Udalricus (S.), Augustanus episc. (975), CXXIV, 1069. — Udalricus, Cluniacensis monac. (1086), CXLIX, 633. — Urbanus II, papa (1099), CLI, 285. — Urbanus III, papa (1187), CCII, 1331. — Valerianus (S.), Cemeliensis episc. (450), LII, 691. — Valerius (S.), abbas (659), LXXXVII, 456. — Varii auctores variorum annorum (v-vi), LXXXIII-LXXXIV, 851. — Veranus (S.), Cabellitanus episc. (586), LXXII, 701. — Victor III papa (1087), CXLIX, 963. — Vigilus (S.), diaconus et monac. (430), L, 575. — Vigilus, papa (545-555), LXIX, 15. — Vitalianus (S.), papa (669), LXXXVII, 1005. — Walterius, Aurelianensis episc. (877), CXIX, 726. — Willielmus, Hirsaugiensis abbas (1091), CL, 925. — Zacharias (S.) papa (751), LXXXIX, 917. — Zozimus (S.) papa (418), XV, 612.

CXXII.

INDEX DE CENSURIS ECCLESIASTICIS,

IN QUO LOGICE EX PATRIBUS DISSERITUR DE EXCOMMUNICATIONE ET EXCOMMUNICATIS,

DE IRREGULARITATE, SUSPENSIONE, DEPOSITIONE ET INTERDICTO.

MONITUM.

In hoc Indice, exponuntur varia censurarum genera, et primo loco, maxima pœna *Excommunicationis*. In ea exponenda sic proceditur. — I. Quid sit excommunicatio. — II. Quæ utilitas. — III. Quantum hujus pœnæ metus. — IV. Genus multiplex. — V. Excommunicatio injusta. — VI. A quo ferenda. — VII. Excommunicatio monastica. — VIII. Quibus de causis ferenda. — IX. Cum excommunicationis non communicandum. — X. Quomodo et quando ferenda. — XI. Excommunicationis formulæ et ritus. — XII. Excommunicatio, reservata summo Pontifici. — XIII. Quænam tantæ pœnæ efficacia. — XIV. De his qui excommunicati moriuntur. XV. — De absolutione et satisfactione excommunicationis. — Deinde excommunicationis exempla memorantur, historica adversus :

A. Patriarchas, primates, episcopos, etc. — B. Presbyteros clericos. — C. Imperatores, reges. — D. Noces, comites, etc. — E. Populos civitatesque. — F. Viros feminasque illustres.

Decursu vero operis exponuntur : *Irregularitas*, *Suspensio*, *Depositi*, *Interdictum*, pœna qua loca sacra feriuntur, et in usu vulgari improprie usurpatur pro pœna *suspensionis* qua plectuntur viri ecclesiastici. Loca interdicuntur, personæ vero suspenduntur vel deponuntur.

I. *Quid excommunicatio*. — Excommunicare clericum et laicum degradare, S. August., XL, 271. — Excommunicando quid debet intueri, id., XLIV, 62, 94. — Nulla pœna major in Ecclesia, id., XLV, 944. — Est separatio a cœtu fidelium, S. Max. Taur., LVII, 146. — Qui a communione prohibitus Ecclesiæ eucharistiam percipiebat, ab Ecclesiæ corpore separabatur, S. Greg. Mag., LXXXVII, 823. — De excommunicatione, S. Isidor. Hisp., LXXXIV, 58. — Quid debeat esse excommunicatio, Anonym., LXXXVIII, 1067. — De excommunicatione, S. Auselm. Luc., CXLIX, 550. — Tradere Satanæ excommunicare est, Coll. can., CIIII, 146. — De sententia excommunicationis, Panormia, CLXI, 1227. — De excommunicatione, Pasch. II, CLXIII, 738. — De sententia excommunicationis, Innoc. III, CCXVI, 1243.

II. *Excommunicationis quæ utilitas*. — Minor severitas est aliquando utilis, S. August., XL, 199. — Est remedium contra quædam gravia peccata, *ibid.*, 228. — Quomodo salubris excommunicatio, id., XLIII, 92. — Utilis esse potest, id., XLV, 944. — Excommunicationis leviori episcopus ferat sententiam, S. Leo, LVI, 51.

III. *Quantus excommunicationis metus habendus*. — Non parvipendenda est excommunicatio sacerdotum, Carolus Magnus, XCVII, 776. — Quicunque synodalem excommunicationem transgressi fuerint, in alia synodo spei recuperationis non habent, *ibid.*, 804. — Contemptores correptionis episcopalis excommunicantur, Isaac. Ling., CXIV, 1102. — Parvipendentes excommunicationem excommunicantur, *ibid.*, 1105. — De contemptu excommunicationis pontificie, Hincmar., CXVI, 607.

IV. *Excommunicationis genus multiplex*. — Excommunicatio pro gravioribus culpis de qua loquitur S. Benedictus sitne excommunicatio ecclesiastica, Regula S. Benedicti, LXVI, 510. — Excommunicatio major et minor, S. Greg. Tur., LXXI, 543. — Inter excommunicationem et anathema quoddam discrimen, S. Greg. Mag., LXXXVII, 591. — Excommunicatio corporis, S. Chrodeg., LXXXIX, 1105. — De excommunicatione et anathemate, conc. Foroj., XCIX, 353.

V. *Excommunicatio injusta*. — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hieron., XXXII, 726. — Domus universa pro unius peccato non debet anathematizari, S. Aug., XXXIII, 1066. — Non obest homini quod ex tabula ecclesiæ non vult eum recitari humana scientia, *ibid.* — Si fidelis injuste anathematizatur et potius obert qui facit quam ei qui hanc patietur injustitiam, *ibid.*, 1068. — Excommunicatio Innocentes homines non lædit sed probat, id., XLIII, 123. — Excommunicatio injusta non ligat, S. Greg. Mag., LXVII, 624. — Non temere excommunicet episcopus, S. Egbert., LXXXVIII, 386. — De excommunicatione justa vel injusta et quibus de causis et quo ordine facienda, Crisostomus, LXXXVIII, 956; Ivo Carnot., CLXI, 826. — Excommunicatio injusta, irrita et in auctore recidit, S. Agobard., CIV, 300. — De irregulari excommunicatione in diversorum episcoporum parochianos, Hincmar., CXXVI, 282. — De injuste excommunicatis, *ibid.*, 397. — De his qui injuste excommunicant, *ibid.*, 407. — Hincmar. Laud. sine ratione aliorum parochianos episcoporum excommunicavit, *ibid.*, 572. — Hincmar. Laud. illicite paro-

chianos suos excommunicavit, *ibid.* — Excommunicatio injusta notatum non lædit sed excommunicantem, Gratian., CLXXXVII, 1295. — Sententia sine rationabili causa lata non valet, Innocent. III, CCXV, 1151.

VI. *A quo ferenda excommunicatio*. — Monachus excommunicat Theodosius Juniorem, S. Ben. Reg., LXVI, 516. — Quibus competat excommunicatio, S. Greg. Mag., LXXXVII, 353. — De his qui a proprio excommunicantur, Car. Mag., XCVII, 509. — Excommunicatio a sede apostolica approbata, Hincmar., CXXVI, 612. — Joannes VIII Ticinensi episcopo excommunicandi potestatem tribuit, Joannes VIII, *ibid.*, 885. — De potestate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, S. Greg. VII, CXLVIII, 594. — Papa confirmat excommunicationem archiepiscopi, *ibid.*, 621. — Paschalis II confirmat excommunicationem Uberti presbyt., Paschalis II, CLXIII, 753. — Hæreticus excommunicare non potest, Gratian., CLXXXVII, 1263. — Excommunicationem ab episc. Ulterano latam approbat Innocentius, Innoc. III, CCXV, 1077.

VII. *Excommunicatio monastica*. — Excommunicatio apud monachos usitata, Cassian., I, 16; S. Fructuosus, LXXXVII, 1105. — Quibus de causis incurrenda, in Reg. S. Ben., LXVI, 501; *ibid.*, 503. — Excommunicari est tradi Satanæ, *ibid.*, 510. — De excommunicatione monastica, *ibid.*, 501; Auctor. incert., LXXXVIII, 976; Anonym., *ibid.*, 1067; S. Leodegar., XCVI, 378. — De excommunicatione monastica, Smaragd., CII, 847; Codex Reg., CIII, 549. — Excommunicatio a mensa, S. August., XLIII, 94. — Excommunicatio pro levioribus culpis qualis sit, S. Ben. Reg., LXVI, 506. — Excommunicationem incurrerant qui cum excommunicatis communicabant, Cassian., I, 16; Smaragd., CII, 1108. — Quinque modis cum excommunicatis communicare quis potest, Reg. S. Ben., LXVI, 516. — Oratio fletat pro eo, *ibid.*, 520. — Quibus de causis incurrenda, *ibid.*, 501. — Pro detractioe, *ibid.*, 523. — Pro verbo turpi, *ibid.*, 512. — Abbas introducens feminas in monasterium, *ibid.*, 537. — Pro somno post nocturnos, *ibid.*, 415. — Pro vitio proprietatis, *ibid.*, 536, 561. — Monachæ fugitivæ et monasterio suo, Lit. Gall., LXVI, 521. — Monachi fugitivi, Car. Mag. Cass., XCVII, 841; conc. Roth., CCV, 918. — Pro violato silentio, S. Ben. Reg., LXVI, 564. — Excommunicantur duo monachi seipsos castrantes, Lit. Gall., LXXIII, 968. — Qui uxores duxerint excommunicantur cum familiis eorum, conc. Roth., CCV, 918. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratrū consorcio et colloquio separati, S. Ben. Reg., LXVI, 512. — Incarcerati erant, *ibid.* — Pape et aqua relecti, *ibid.*, 514. — Vasa quibus utebantur aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Monachæ excommunicatæ cursum in alia ecclesia cantabant, *ibid.*, 691. — Excommunicati pro levioribus culpis nec missam celebrabant nec ad eam offerebant, *ibid.*, 507. — De monasticæ excommunicationis modis, S. Donat., LXXXVII, 291, 295. — Quomodo tractandi monachi excommunicati et de sollicitudine abbatibus circa illos, auct. incert., LXXXVIII, 976, 978; Smaragd., CII, 852; cod. Reg., CII, 1015. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, S. Ben. Reg., LXVI, 685. — Excommunicati pro levi culpa quomodo satisfaciebant, *ibid.*, 689. — Quomodo absolventi, *ibid.*, 690. — Ne presbyteri monachos ab excommunicatione solvant,

S. Greg. Magn., LXXVII, 972. — De satisfactione danda ab excommunicatis, Cod. Reg., CII, 1009.

VIII. *Quibus de causis excommunicatio ferenda.* — Excommunicationis casus, Conc. Foroj., XCIX, 500. — 1. Non ferenda pro vindicandis propriis injuriis, S. Greg. Magn., LXXVII, 591. — 2. Contra hæreticos, et contra hæreticorum nomina damnare reuolentes, Gelas., LIX, 57. Hæretici in synodo Romana excommunicati, S. Bon. Mog., LXXXIX, 831. Hæretici veram doctrinam negantes, Nic. I, CXIX, 795. Hæretici excommunicandi etiam post mortem, Gratian., CLXXXVII, 1290. Errantes et in errorem militantes, *ibid.*, 1302. Excommunicatio in hæreticos lata observanda, Innocent. III, CCXV, 519. — 3. Librorum prohibitorum videntes, S. Aug., LV, 260. — 4. Clerici intrusi, S. Greg. VII, CXLVIII, 497, S. Adr., XCIX, 1010; Zach., XCVIII, 88. — 5. Clerici Simoniaci, S. Egbert., LXXXIX, 385; Isid. Merc., CXXXVII, 536; Gratian., CLXV, 226; S. Greg. VII, CXLVIII, 559. — 6. Monachi fugitivi, Conc. Roth., CCV, 918. — 7. Clerici apostati, S. Zach., XCVIII, 85; Adrian., XCIX, 1050; Rhab. Maur., CXII, 1427. — 8. Clerici ebriosi, Cap. Car., Magn., XCVII, 825; *ibid.*, 835; Isaac Ling., CXXIV, 1108. — 9. Incontinentes excommunicantur, S. Aug., LV, 1094. Abbas introducens feminas in monasterium, S. Ben. Reg., LXVI, 501. — 10. Clerici ad iudicium sæcularem appellantes, Carolus Magn., XCVII, 898. Qui per laicos ecclesias obtinent, Pascal II, CLXIII, 458. Bona ecclesiastica laicis tradentes, Conc. Rothom., CCVII, 1181. Ecclesiastica persona, personas ecclesiasticas, Can. Select., CXIX, 1036. Ad iudicium sæcularem trahens, Conc. Roth., CCVII, 1181. Clerici ad militiam sæcularem redeuntes, Amalar., CV, 880. — 11. Diaconus in ecclesiam suam redire nolens, Greg. Tur., LXXI, 515. Episcopi vel clerici munera sua negligentes, Crisconius, LXXXVIII, 935; Angelom., XCVI, 1040. Ad concilium iussi, venire nolentes, Roth., CXIX, 709. Arch. Med. ad synodum venire contemnentes excommunicatione committitur, Joann. VIII, CXXVI, 817. — 12. Episcopi vel clerici depositi ministerium suum tamen implentes, S. Zach., XCVIII, 83. Clerici ab episcopo desilientes, S. Zach., *ibid.*, 15. — Excommunicatione graviora sunt plectenda peccata, Eupyr., LXII, 865. Pro quibuslibet culpis quisque degradetur et excommunicetur, Theod. Cant., CXIX, 975. Adversus varios criminosos lata, Conc. Roth., CXIX, 481. — 14. Idololatras excommunicantur, Adr., CXIX, 1050. — 15. Clericus iurans per creaturas, Carolus Magnus, XCVII, 898. — 16. Sortitarii, maledicti, incantatores vanis anxiis dediti, Angel., XCVI, 1041; Adr., XCIX, 1051; Rhab. Maur., CXII, 1417; Leo IV, CXV, 668; Conc. Roth., CCVII, 1182. — 17. Bigami, Angel., XCVI, 1040; Gratian., CLXXXVII, 1304. — 18. Adulteri, Hincmar., CXXVI, 101. Dimittentes suas uxores sine sententia iudicis, Rhab. Maur., CXII, 1407; Jun. III, CCXIV, 729. — 19. Incestuosi, Halitgar., CV, 684; Rhab. Maur., CXII, 1403; Leo IV, CXV, 668; Nic. I, CXIX, 819; Hincmar., CXXVI, 101. — 20. Saceris virginibus se sociantes, Rhab. Maur., CXII, 1408; Lupus Ferr., CXIX, 615; Gratian., CLXXXVII, 1578. Si monachi uxores duxerint excommunicantur cum familiis suis, Conc. Roth., CCV, 918. Adversus raptores monialia, Joann. VIII, CXXVI, 815. — 21. Detractores, calumniatores, accusatores fratrum, Greg. Turon., LXXI, 567; Carolus Magn., XCVII, 894. — 22. Exspoliatores, S. Egbert., LXXXIX, 389. Deprædatores non legem sequentes, Cap. Caroli Magni, XCVII, 894; Can. Carth., XCVI, 1065; Hincmar., CXXVI, 101. — 23. Falsarii, falsi testes, perjuri, homicidæ, incendiarii, Adr. I, CXIX, 1062; S. Eugen. II, CV, 648; Rhab. Maur., CXII, 1409, 1411; Rothad., CXIX, 722; Panormia, CLXI, 1227; Gratian., CLXXXVII, 1504; Innocent. III, CCXIV, 491, 546; Can. Select., CXIX, 1074. — 24. In clericis, monachos, episc. manus violentas mittentes, Eug. II, CV, 346, Nic. I, CXIX, 1114, 1134; Greg. VII, CXLVIII, 559; Gratian., CLXXXVII, 1068; Petr. Bles., CCVII, 221; Jun. III, CCXV, 563, 573, 614, 919; CCXVII, 97. — 25. Non decimantes; res vel bona Ecclesiæ spoliantes, Greg. Tur., LXXI, 552; S. Theod., LXXXVII, 102; Marcu f., *ibid.*, 949; Carolus Magn., XCVII, 835; Lib. Pontif. CV, 765; Rhab. Maur., CXII, 1414; Nic. I, CXIX, 1114; Joannes VIII, CXXVI, 899, 902; S. Greg. VII, CXLVIII, 471, 523, 537; Pasch. II, CLXIII, 624; Coelst. III, CCVI, 1184; Innoc. III, CCXIV, 729; CCXV, 1098. — 26. Violatores canonum, contemptores excommunicationis, Carolus Magn., XCVII, 897; Isaac Ling., CXXIV, 1102, 1103; Leo IV, CXV, 674. — 27. Variis de causis excommunicati, canones de excommunicationis casibus, CXIX, 1011. Episcopus iudicibus electis obedire reuolens, Can. Carth., XCVI, 1054. Qui utuntur sanguine

pecudum suffocatum, Adr. XCVIII, 383. Qui odio ad pacem non revertunt, Halitgar., CV, 686. Electioni Romani pontificis contradicentes, Nic. I, CXIX, 795. Contra moventes arma in reges Angliæ et Franciæ, Innocent. III, CCXV, 181. Non exsequentes treugam, *ibid.*. Contra Traject. episcopum non satisficientem crediticibus ecclesiæ, *ibid.*, 242.

IX. *Cum excommunicatis non communicandum.* — Cum excommunicatis non communicandum, S. Leo Magn., LIV, 571. — Excommunicati a suis episcopis ab aliis non recipiantur, *ibid.*, LVI, 50. — Cum excommunicatis non communicandum quoad in synodo provinciali causa cognoscatur, *ibid.*, 51. — Ab aliis episcopis recipi non debent, *ibid.*, 72, 627. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, LIV, 571; LVI, 423, 645, 650. — Pœna excommunicationis communicantibus, *ibid.*, 660. — Excommunicati pro gravioribus culpis ab omni fratum consortio et colloquio separati, Reg. S. Ben., LXVI, 512. — Communicantes cum excommunicatis excommunicati, *ibid.*, 515. — Communicare cum excommunicatis quando licet, *ibid.*, 516. — Communicare cum excommunicatis quinque modis aliquis potest, *ibid.*, 516. — Vasa quibus utuntur excommunicati aut frangenda aut pauperibus eroganda, *ibid.*, 689. — Cum excommunicatis non communicandum, S. Greg. Magn. LXXVII, 819. — Cum excommunicatis non est orandum, Crisconius, LXXXVIII, 811. — Non licet communicare, *ibid.*, 833. — Qui semel in domo cum excommunicatis oraverit excommunicetur, Angelr. XCVI, 1035. — Episcopi et clerici cum hæreticis communicantes excommunicantur, Coll. Camer., *ibid.*, 1036. — Episcopus vel clericus excommunicatis communicans excommunicatur, conc. Carth., *ibid.*, 1048. — Non accipienda est elemosyna excommunicati, Abedec., *ibid.*, 1297. — Missam pro eis celebrare non licet, *ibid.*, — Cum eis nullo modo communicandum, Cap. Caroli Magni, LXXVII, 707. — Fideles eos recipere non debent, *ibid.*, 772. — Quod nullus ad eos accedat, *ibid.*, 857. — Cum rebaptizatis non communicandum, *ibid.*. — Usque ad reconciliationem vitandi, *ibid.*. — De excommunicatis ante audientiam communicantes, *ibid.*. — Cum illis non communicandum, Smaragd., CII, 1108. — De his qui sine iussione abbatis se jungunt excommunicatis, Cod. Reg., CIII, 1105. — Qui communicat excommunicati excommunicatur, S. Eug. II, CV, 613. — Cum excommunicatis laicis vel clericis communicare non licet, Amalar., *ibid.*, 880; Walter, CXIX, 736; Isaac Ling., CXXIV, 1102. — Joannes VIII arguit Egilbertum quod cum excommunicatis a sede apostolica communicarit, Joannes VIII, CXXVI, 890. — Cum excommunicato semel communicans communione priuetur, Can. Apost., CXXX, 15. — Clericum vel laicum excommunicatum ad aliam prosperans civitatem propter commendatitias litteras, qui susceperint excommunicantur, Can. Apost., *ibid.*, 15. — Cum rege Henrico excommunicato communicantes excommunicati, S. Gregor. VII, CXLVIII, 458. — Cum excommunicatis a papa nec communicare, nec in eadem domo manere licet, S. Greg. VII, CXLVIII, 458. — Qui consilia dederint excommunicato excommunicantur, *ibid.*, 472, 626. — Monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Terravennensi excommunicato auxilium ferat, *ibid.*, 611. — De vitanda excommunicatorum excommunicatione, Bernard., *ibid.*, 1181. — De lege excommunicationis liber, *ibid.*, 1231. — De baptismo excommunicatorum, *ibid.*, 1235. — De vitandis excommunicatis liber, *ibid.*, 1231. — Innocent. III mandat ut moneant duces Sueviæ ut nullum tribuat auxilium episcopo Wormaciensi excommunicato, Innocent. III, CCXV, 630. — Cum excommunicatis non communicandum, *ibid.*, 1530. — De non recipiendis excommunicatis, *ibid.*, CCXVI, 564. — De non favendis excommunicatis, *ibid.*, 596.

X. *Quomodo et quando ferenda.* — Excommunicatio non potest fieri nisi in reum accusatum et convictum, S. Optat., XI, 106. — Non facile ferenda, S. Hier., XXXII, 726; S. Leo Magn., LIV, 610. — Animas innocentes non ferendas pro scelere alieno, S. August., XXXIII, 1067. — Excommunicatio non lata fuit ubi periculum erat schismatis, *ibid.*, 298. — Separatio falsorum fratrum ante tempus separationis sine perturbatione non potest fieri, *ibid.*, XXXV, 1799. — Maxime dum Ecclesiæ perturbatio et disruptio timetur, *ibid.*, XXXVIII, 51. — Excommunicatione quandoque prudenter abstinendum ne flagello peior fiat qui ceditur, *ibid.*, 51. — Non nisi legitima potestate et cum iudicio facienda, *ibid.*, 900, 1546. — Ubi adhibenda est excommunicatio, *ibid.*, XLIII, 92, 93, 95. — Excommunicans quid debet intueri, *ibid.*, XLIV, 62, 96. — Patres maluerunt Pelagianos in Ecclesiæ corpore sanari, quam ex eis corpore rescari si necessitas permetteret, S. August., XLVI, 688, 764, 773. — Post

secundum et tertiam monitionem ferenda, S. Greg. Mag., LXXVII, 598. — In sordibus excommunicationis non est irroganda vindicta, *ibid.*, 624. — Ante causam discussionem non excommunicandi, Joannes VIII, CXXVI, 87. — Post mortem excommunicari non potest, Gratian., Cl. XXVII, 1288. — Non facile excommunicandum est, Innocent. III, CCXIV, 790.

XI. *Excommunicationis formulæ et ritus.* — Formulæ excommunicationis, S. Ben. Reg., LXVI, 503; Marculfus, LXXXVII, 914. — De modo excommunicationis, Isaac Ling., CXXIV, 1103; Codex Reg., CIII, 983. — De ordine excommunicationis, Abedoc, XCVI, 1297. — Qui et qualiter excommunicari debent, Hincmar., CXXVI, 397.

XII. *Romani pontifices sibi excommunicationes quasdam reservantes.* — Adrianus pontifex prohibet episcopis ne Carolmannum excommunicent, Adr. Epist., CXXII, 1308. — Coelestinus III dat privilegium pro Henrico Leone et filiis ejus, ne quacunque persona, nisi a summo Pontifice vel ejus legato, excommunicari possit, Coelest. III, CCVI, 1046. — Rex et regnum Armeniæ excommunicari non potest nisi de speciali mandato papæ Innocent. III, CCXIV, 1007. — Capitulo et abbati S. Joannis Senonensis indulgetur, ne quis sententiam excommunicationis vel interdicti ferre possit in illud monasterium, *ibid.*, 1064. — Decano et capitulo capellæ Ducis in Divione indulgetur ne a quoquam nisi in duplici casu excommunicari possint, *ibid.*, CCXV, 545. — Henrico Imperatori indulgetur ut excommunicari non possit nisi pro excessu enormi, *ibid.*, 1516. — Innocent. III mandat ut nullus excommunicare audeat monachos aut capellanos S. Bertini, *ibid.*, CCXVII, 94. — Mandat ut capella regis Angliæ Joannis et ejus capellani non possint excommunicari aut interdicti sine mandato sedis apostolicæ, *ibid.*, 226.

XIII. *Quænam sit tantæ pœnæ efficacia.* — Excommunicatus trahitur Salanæ in interitum carnis, S. Ambros., XV, 127. — Excommunicati periculum omnibus ac luporum dentibus exponuntur, S. Aug., XXXIII, 785. — Per excommunicationem visibilis a corpore Christi præciditur excommunicatus, *ibid.*, XLI, 674; XLIII, 444. — Cum excommunicatis neque in civilibus communicandum, S. Leo, LIV, 50. — Eorum colloquia vitanda, *ibid.*, 271, 573, 574. — Ejecti sunt ab unitate Ecclesiæ, *ibid.*, 574. — Excommunicationis effectus, *ibid.*, 640. — Pœna excommunicationis cum excommunicatis, *ibid.*, LVI, 660. — Excommunicatus sacrum ordinem exercere aut recipere non valet, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Excommunicati incarcerationi erant; excommunicati ante missæ sacrificii oblationem ejecti ex ecclesia, Lit. Gall., LXXII, 153. — Excommunicatis non dandæ sunt eulogiæ, *ibid.*, 141. — Excommunicati ab uno episcopo ab aliis ubique vitandi, S. Greg. Magni, LXXVII, 699. — Aditus ecclesiæ ubique excommunicatis claudetur, Honorius I, LXXX, 482. — Nullus accedat ad excommunicatos, S. Isidor. Hispal., LXXXIV, 58. — Excommunicatus non debet offerre vel baptizare sed tantum orare, Abedoc, XCVI, 1297. — Excommunicatus non debet communicare sine licentia, Cap. Caroli Magni, XCVII, 805. — Excommunicati in iudicium recipi non debent, Nicol. I, CXIX, 936. — Excommunicatio hoc agit in Ecclesia quod agebat in lege veteri vel in reipublica legibus interfecto, Hincmar., CXXV, 705. — Ordinatio ab ipsis facta nullas vires obtinet, S. Bruno Sign., CLXV, 786. — Excommunicati nominatim alios ordinare non possunt, *ibid.*, 788. — Excommunicati nec eligere nec eligi possunt, Innocent. III, CCXIV, 802. — Sententiæ a iudicibus excommunicatis latæ non valent, *ibid.*, CCXVI, 894. — De his qui excommunicati ad ecclesiasticos ordines promoventur, *ibid.*, 1249. — Excommunicati ad clericorum accusationem non debent admitti, Isid. Merc., CXXX, 367.

XIV. *De his qui excommunicati moriuntur.* — Pro excommunicato defuncto missa non debet offerri, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Quos communione privabat Gregorius, hos, si casus mortis urgeret, viatico privari volebat, S. Greg. Magni, LXXVII, 911. — De his qui moriuntur excommunicati, Crisostomus, LXXXVIII, 921; Theod. Cant., XCIV, 975. — De excommunicatis mortuis, Halitgar., CV, 702. — Excommunicati qui poenitentiam signum dederint sepelendi, Innocent. III, CCXVI, 852.

XV. *De absolute excommunicationis et satisfactione.* — De his qui excommunicantur, quomodo satisfaciunt, S. Ben. Reg., LXVI, 684. — Quomodo absolventi, *ibid.*, 690. — Excommunicatus cum consilio fratrum absolvendus et quo ritu, *ibid.*, 685. — Quomodo absolventi, *ibid.*, 690. — Formula reconciliationis, Halitgar., CV, 704. — Qua ratione solvi queant excommunicationes injustæ, Hincmar., CXXVI, 407. — Papa potest ab alio excommunicatos absolvere, Pascal. II, CLXIII, 754. — Quod ab episcopo excommunicati per sacerdotem reconciliari

non possunt, Gratian., CLXXXVII, 1558. — A papa excommunicatus ab eo debet absolvi, Conc. Roth., CCV, 457. — De excommunicatorum absolute, Clement. III, CCIV, 1489. — Excommunicatus a superiori prælato ab inferiore absolvi non potest nisi cognita causa, Petr. Cantor, CCV, 158. — Excommunicati non facile absolventi, Innocent. III, CCXIV, 195. — Archiepiscopo Narbonensi mandat ut post appellationem rite interpositam attentata revocet et excommunicatum absolvat, *ibid.*, 250. — Infirmi excommunicati ad cautelam absolventi, *ibid.*, 457. — Willelmo Remensi arch. mandat ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, *ibid.*, 582. — Excommunicati in quo fuerunt signa poenitentis et per eos non stetit quin reconciliantur Ecclesiæ, pro absolutis habendi, *ibid.*, 599. — Moniales excommunicatos pro proprio episcopum absolventes, *ibid.*, 1030. — Innocent. III relaxat sententiam excommunicationis qua arch. Measanensis tenebatur strictus, *ibid.*, 1050. — Mandat Innocent. ut archiepiscopi Eboracensis sententia in ipsum lata ob violentiam in clericis manuum injectionem, absolvat, *ibid.*, CCXV, 563. — Idem papa mandat ut episc. Tullensis a vinculo excommunicationis absolvat, *ibid.*, 639. — Innocent. III impertit facultatem absolventi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Innocent. significat quod Halberstadensis episcopus absolutus est a vinculo excommunicationis, *ibid.*, 676. — Patriarchæ Jerosolymitano Innocent. impertit facultatem absolventi a quacunque excommunicatione, *ibid.*, 670. — Qui cum illo traquere volunt ab excommunicationis vinculo absolvere potest, *ibid.*, 752.

XVI. *Excommunicationis exempla historica adversus:*

A. Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos, etc.

B. Presbyteros, diaconos, clericos et monachos.

C. Imperatores. — D. Duces, comites, etc. — E. Civitates populosque. — F. Feminas illustres.

A. *Patriarchas, primates, archiepiscopos, episcopos.*

— Si episcopus negligat suam diocesim excommunicatur, Cresconius, LXXXVIII, 934. — Excommunicatio Rhodwaldi et Zachariæ episcoporum et illorum depositio, Nicolaus I, CXIX, 881. — Gregorius arch. Syracusanus anathematizatur, *ibid.*, 1027. — Photius perpetuus excommunicatione minatur, *ibid.*, 1043. — Photius cum sectatoribus suis anathematizatur, *ibid.*, 1058. — Omnes avertentes a communione Ignatii vel communicantes Photio anathematizantur, *ibid.*, 1076. — Excommunicatio Joannis apostolici et cæterorum episcoporum in conventu apud Trevas, Annales dub., CCXV, 1298. — Joannes VIII comminatur excommunicationis pœnam Ausberto arch. Mediolanensi nisi ad synodum Rom. cum suffraganeis venerit, Joannes VIII, CXXVI, 847. — Auspert arch. Mediolanensis excommunicatur, *ibid.*, 819. — Minatur excommunicationem Nemausensi episcopo, *ibid.*, 847. — Minatur excommunicationem Anselmo Mediolanensi nisi ad sui archiepiscopi redeat obedientiam, *ibid.*, 922. — Minatur excommunicationem Athanasio episcopo Neapolitano nisi fœdus cum Saracenis rumpat, *ibid.*, 922. — Excommunicatur Athanasius, *ibid.*, 927. Arch. Romanum ad synodum venire jubet sub pœna excommunicationis, *ibid.*, 934. — Excommunicatio adversus Formosum episcopum, Gregorium nomenclatorem et Georgium magistrum militum, *ibid.*, 963. — S. Gregorius VII nuntiatur excommunicationem eo quod Simoniaci Ecclesiam Mediolanensem occupaverit, S. Greg. VII, CXLVIII, 296. — Confirmat sententiam a Diensi episcopo legato latam in Stephanum Ecclesiæ invasorem, *ibid.*, 471. — Gilbertus arch. Ravennatensis, Tetthaldus Mediolanensis episc. excommunicantur, *ibid.*, 796. — Archiepiscopus Narbonensis excommunicatur, *ibid.* — Innocent. III mandat ut Hildeshemensis episcopo publica excommunicatio denuntiatur, Innocent. III, CCXIV, 870. — Arch. Spalatensi mandat ut Nicolaum Forensensem episcopum publice excommunicet, *ibid.* — Mandat Innocent. ut episcopos Sleuicenses excommunicatos denuntiatur, *ibid.*, CCXV, 1516.

B. *Presbyteros, diaconos, clericos, monachos, etc.*

— Excommunicatur a presbytero suo diaconus, S. Aug., XXXIII, 419. — Item a presbytero suo subdiaconus, *ibid.* — S. Gregor. VII benedictionem non mittit clericis Romanensibus tanquam excommunicatis, S. Greg. VII, CXI, VIII, 471. — Confirmatio excommunicationis Uberti presbyteri, Paschal. II, CLXIII, 594. — Abbas et monachi Laureacenses ob excommunicationem suspensi, Innoc. III, CCXIV, 875.

C. *Imperatores, et reges.* — Theodosius Junior a monacho excommunicatur, S. Ben. Reg., LXVI, 511. — Nicolaus I monet Carolum regem ut Ingeltrudem uxorem adulteram Bosonis comitis de regno suo ejiciat sub pœna excommunicationis, Nicol. I, CXIX, 781. — Cum excommunicatis Theutgaudo et Gunthario non communicant

dum, *ibid.*, 881. — Hincmar. significat excommunicationem Odoacri, Hincmar. CXXVI, 215. — De excommunicando Carlomanno ejusque complicitibus, *ibid.*, 277. — Clementis Teutonis pena et salus, Isid. Merc. CXXXVII, 460. — S. Gregorius VII arguit Henricum regem Romanorum quod cum excommunicatis communicet, S. Greg. VII, CXLVIII, 439. — S. Gregorius VII excommunicat Henricum, *ibid.*, 458. — S. Gregor. VII minatur excommunicationem Wezelino si regem Dalmatiae infestat, *ibid.*, 537. — De auctoritate sedis apostolicæ in excommunicando rege Henrico, *ibid.*, 594. — S. Gregor. causas excommunicationis Henrici imperatoris explicat, *ibid.*, 671. — Henricus rex Germaniae, Sigefridus Moguninus, Willelmus Trajectensis et Robertus Bambergensis episcopus excommunicantur, *ibid.*, 789. — Per excommunicationis et interdicti sententiam rex Legionis et regis Castellae filia in gradu prohibito copulati separentur, Innocent. III, CCXIV, 610. — Arch. Senonensi mandat ut publicet sententiam excommunicationis contra moventes arma in regem Angliæ et in regem Franciæ, *id.*, CCXV, 181. — De excommunicatione regis Angliæ, *id.*, CCXVI, 64. — Ne Ottoni imperatori excommunicato dent favorem papa Pisanos hortatur, *ibid.*, 560.

D. Duces, comites, etc. — Nicolaus I monet senatores ut se abstineant a communione Photii, Nicol. I, CXIX, 881. — Adventus Metensis episcopus ad Nicol. I, declarat se non communicare cum Theutgualdo et Gunthario excommunicatis, Adventus, CXXI, 1146. — Excommunicati proceres propter seditiones, Hincmar. CXXVI, 20. — Minatur excommunicationem Landulfo nisi decretis papæ pareat, Joannes VIII, *id.*, 206. — Priores episcopum comprehendentes non judicium canonice excommunicantur, Burchard. CXLVI, 1412. — S. Gregor. VII monet Robertum comitem Flandriæ ne ulterius Terravannensi excommunicato auxilium ferat, S. Gregor. VII, CXLVIII, 611. — Innocent. III mandat Willelmo Remensi arch. ut comitem Flandriæ ab excommunicatione et interdicto absolvat, Innocent. III, CCXIV, 582. — Forma excommunicationis Marcovaldi, *ibid.*, 716. — Comminatur excommunicationem potestatibus, consiliariis et consulis Lombardiæ præsentibus et futuris, si Ecclesias et clericos exactionibus vexaverint, *id.*, CCXV, 47. — Innocent. III mandat ut sententia excommunicationis ab episcopo Cameracensi in comitem Namurcensem aliosque lata observetur, *ibid.*, 530. — Innocent. III mandat ut Waldemar excommunicatus denuntietur, *id.*, CCXVII, 280.

E. Populos, civilesque. — Joannes VIII excommunicat Amalitanos donec se a paganis separent, Joannes VIII, CXXVI, 889. — Minatur excommunicationem Amalfitanis, *ibid.*, 901. — Joannes VIII incois Provincie præcipit ut bona S. Petri sub pena excommunicationis restituant, S. Gregor. VII, CXLVIII, 528. — Rorgonis bona ad Hugonem ejus germanum spectantia ablata sub pena excommunicationis restitui mandat, *ibid.*, 537. — Belvacenses absolvit ab excommunicatione precibus episcopi quem offenderant, *ibid.*, 539. — Præcipit Greg. Turonensibus et Andegavensibus ne Andegavensi comiti ab arch. excommunicato communicent, *ibid.*, 624. — Hortatur Venetos ut se ab excommunicatis caveant, *ibid.*, 613. — Episcopus Ratisbonensis excommunicat omnes civissuos, Gratian., CXIII, 606. — Hæretici Albigeneses excommunicantur; Celestius III mandat archiep. Ravennat. ut Mutinenses monasterio Nonantulano quæ abstulerint reddant sub excommunicationis pena, Celest. III, CCVI, 1184. — Celest. III consulibus et populis Novariensibus excommunicationem minatur, Innocent. III, CCXIV, 877. — Innocent. III. mandat Mutinensi episcopo ut Cremenses publice excommunicet, *id.*, CCXV, 21. — Excommunicatio in quosdam cives Cameracenses malefactores, *ibid.*, 949. — Innocent. III mandat ut excommunicatio contra Burgenses Sancti Audomari observetur, *id.*, CCXVII, 80.

F. Feminae illustres. — Nicolaus I mandat Hincmaro et episcopis regni ut excommunicent Ingeltrudem Bosonis uxorem fugitivam si ad virum redire contemnat Nicol. I, CXIX, 780. — Waldrada mæcha excommunicatur cum ejus complicitibus, *ibid.*, 971. — De excommunicatione Waldradae tertio scribit Nicolaus, *ibid.*, 1140. — Excommunicatio Fulcheri et Harloisæ ob incestus nuptias, Hincmar., CXXVI, 277. — Passagueria legitime excommunicatur, Innocent. III, CCXIV, 337.

Irregulares. — Irregulares ad ordines suscipiendos quinam sint, S. Greg. Magn. LXXVII, 573, 694. — De quibus non sunt clerici ordinandi, S. Isid. Hispalensis. LXXXIV, 25, 27. — Bigami non admittuntur ad clerum, Cresconius, LXXXVIII, 846. — Qui acceperit viduam vel ejectam aut meretricem non admittitur in clerum, *ibid.*,

848. — Qui duas uxores duxerit, *ibid.* — Qui se eunuchizaverit, *ibid.*, 849. — Irregularitates varias, S. Egbert., LXXXIX, 40. — Qui duas uxores aut consobrinam duxerit, clericus esse non potest, Angelran., XLVI, 1035. — Bigamus vel concubinarus, *ibid.* — Varias irregularitates, *ibid.*, 1036. — Clerici esum carnum abominantes, *ibid.*, 1037. — Servi non ordinandi, Cod. Dipl. CXVII, 409. — Rebaptizati non ordinandi, *ibid.*, 805. — Accusatores fratrum irregulares, *ibid.*, 894. — Eunuchi, *ibid.*, LXXXIX, 996. — Cujus uxor adulterium commisit, Can. Select., XCIX, 997. — Qui corruptam duxerit uxorem, *ibid.*, 998. — Qui bigami sunt, *ibid.* — Qui ancillæ se commiscuerint, *ibid.*, 999. — Qui versati fuerint in negotiis sæcularibus, *ibid.* — Defectus natalium, *ibid.*, 1003. — Ab hæreticis baptizati, 1002. — Hæretici, *ibid.* — Seditiosi, *ibid.* — Irregularitates, *ibid.*, 1094. — Subdiaconi moechatores, Rabanus Maurus, CXII, 1407. — Qui post baptismum secundis fuerit nuptiis copulatus, nec episcopus, nec diaconus, nec clericus, Can. Apost., CXXX, 16. — Sponsam ducens indignam vel ancillam, *ibid.* — Qui duas in conjugium sorores acceperit, *ibid.* — Episcopus non curans populi sui, *ibid.*, 18. — Bigami irregulares, *ibid.*, 381, 385. — Cur bigami omnino a sacerdotio repelluntur, S. Petr. Dam., CXLV, 210.

Irregulares sunt. — Bigami, Gratian., CLXXXVII, 185. — Epileptici, *ibid.* — Uxorem habentes spectacula publicis mancipatam vel ejectam vel ancillam, clerici fieri non possunt, *ibid.*, 193. — Qui semetipsum abscederit, *ibid.*, 302. — Corpore vitiali, *ibid.*, 301. — Qui portæ digiti volens sibi abscedit, *ibid.*, 303. — Filii presbyterorum ad sacra officia non sunt admittendi, *ibid.*, 301. — Simoniaci ad ordines nullo modo promovendi, *ibid.*, 537. — Simoniacus ab Ecclesiæ gubernaculis arcendus, Petr. Bles., CCVII, 86. — Publice uxorati ad ecclesiasticas dignitates admitti non debent, Innocent. III, CCXV, 10, 70. — Irregularis est qui alium lethaliter percussit, CCXVI, 64.

Suspensio et depositio. — Suspensio ab oratione quid, Cassian., XLIX, 103, 172. — Gaudentius, Aulinensis episcopus, ob illicitas ordinationes factas munere sacerdotii privatur, S. Simplicius, LVIII, 33. — Clericus qui se eunuchizavit abijciatur a clero, S. Cresconius, LXXXVIII, 849. — Canones de damnato ab officio, Theod. Cant., XCIX, 1017. — Clerici usurarii, ebriosi, adeuntes convivia vel cantica turpia et alia his similia suspenduntur, *ibid.*, 1040. — Canones de depositione clericorum, Angelran., XCVI, 1033. — Usurarii, aleatores, ebriosi, *ibid.* — Sacerdos uxorem ducens, *ibid.*, 1037. — Episcopus, presbyter, diaconus damnatus, si pristinum officium usurpaverit, nunquam restituitur, *ibid.*, 1059. — Clericus ad propriam parochiam redire contemneus, Carolus Magn., XCVI, 1139. — Clericus turpiloquis vel cantilenis in conviviis deditus, *ibid.*, XCVII, 898. — Clericus agendam episcopo invito celebrans, *ibid.* — Clerici a propriis uxoris non se continentibus suspenduntur ab officio, S. Zacharias, XCVIII, 85. — Qualiter vel pro quibus culpis degradetur, S. Theod. Cant., XCIX, 1011. — Clerici usurarii, ebriosi et fidejussores, conviviis, turpibus canticis dediti suspenduntur, Can. selecti, *ibid.*, 1010. — Regula de depositione et suspensione ministrorum Ecclesiæ qui deviantur, Halitgar., CV, 687. — Ebriosi et fornicantes, *ibid.*, 700. — Qui casu negligens sacrificium perdit, *ibid.*, 701. — Presbyteri pravæ vitæ suspenduntur, *ibid.*, 706. — Clerici sponsati vel concubinari officio et beneficio careant, Eugenius II, CV, 615. — Gregor. IV Ebonem, arch. Remensem, depositum restituit, S. Gregor. IV, CVI, 858. — Clerici conspirantes, Raban., CXII, 1414. — Presbyteros aliorum clericos et parochianos recipientes suspendit, Radulfus, CXIX, 711. — Presbyter de crimine fornicationis suspensus post primam aut secundam monitionem inventus fabulans removeatur a sacerdotio, *ibid.* — Depositio omnium culvis ecclesiastico ordini a Photio promotorum, *ibid.*, 1076. — Presbyter homicida officio sacerdotali carere debet, Nicol. I, CXIX, 1134. — Simoniaci deponendi, *ibid.*, 1190. — Clericus cum velata femina se commisceus proprio honore privetur, Isaac. Ling., CXXIV, 1088. — Clericus cum feminis inhoneste vivens a clero repellatur, Hincmar. CXXV, 1097. — Depositio Theotgaudi et Guntharii archiepisc., *ibid.*, 1215. — Depositio Rothaldi, *ibid.*, CXXVI, 25. — Depositio Godbaldi presbyteri de femina convicti, *ibid.*, 251. — Depositio Hincmari Laud., *ibid.*, 634. — Joannes VIII episcopum qui cum excommunicatis communicarat missæ celebrationis suspendit, Joannes VIII, *ibid.*, 816. — Episcopus aut presbyter offerens oblata alia quam vinum et panem deponatur, Can. Apost. CXXX, 116. — Episcopus aut presbyter, aut diaconus in fornicatione, perjurio, aut furto captus deponatur, *ibid.*, 17. — Presbyteri et alii

clerici lapsi in persecutione deponantur, Isidor. Mercat., CXXX, 261. — Pontifex Romanus jure episcopus deponere potest, S. Gregor. VII, CXLVIII, 407. — Quod legatus præsit omnibus episcopis et adversus eos sententiam depositionis potest dare, *ibid.* — Papa absentes potest deponere, *ibid.* — Simoniaci deponantur, *ibid.*, 414. — Episcopus Dolensis ab episcopatu dejectus, *ibid.*, 470. — Simoniaci deponi debent, *ibid.*, 738. — Constantinopolitanus arch. auctoritate Romani pontificis deponitur, Gratian., Cl. XXXVII, 123. — Clericus ergasterium aut tabernam habere volens deponatur, *ibid.*, 229. — Annus suspensioni subiaceat qui præter canonum formam aliquem ordinat, *ibid.*, 301. — Qui alienam cathedram appetit, ab ea expulsus etiam propria deponatur, *ibid.*, 738, 762. — Depositio abbas S. Willelmi, Innocent III, CCXIV, 1053. — Sententiam suspensionis in episcopum Biterrensem a legis sedis apos. latam confirmat Innocentius, *ibid.*, CCXV, 272.

Interdictum. — Ecclesia interdicti post sanguinis effusionem, S. Gregor. Turon., LXXI, 348. — Ecclesia

Rothomagensis interdictur pro sanguinis effusione a Leudovaldo episcopo, *ibid.*, 471. — Basilica S. Hilarii Pictaviensis propter sanguinis effusionem interdicta, *ibid.*, 345. — Interdictum ab aqua et igne apud Romanos, S. Isidor. Hispal., LXXXII, 214. — Interdictum latum contra civitatem Rothomagensem, *ibid.*, CCVII, 1179. — Confirmatio sententiæ excommunicationis et interdicti lata auctoritate Walteri, *ibid.* — Divina non celebrantur in locis per quæ ablata ecclesiis, Odo Tullen., CCV, 915. — Divina cessant cum sepelitur aliquis in cimiterio tempore interdicti, *ibid.*, 917. — Relaxat interdictum Casenatensium, Innocent. III, CCXIV, 433. — Interdictum minatur laicis decimas a clericis exigentibus, *ibid.*, 434. — Mandat Mutinensi episcopo ut civitas Cremensis interdicto ecclesiastico sublatum, *ibid.*, CCXV, 21. — Minatur poenam interdicti Joanni, regi Anglorum, *ibid.*, 61. — Interdictum ab episcopo vel capitulo Penomansensi lato contra cap. S. Petri de Curia, observandum definit, *ibid.*, 796. — Interdicti tempore non est celebrandum, *ibid.*, 1351.

ORDO INDICUM QUI IN HOC TOMO CONTINENTUR.

<i>Series indicum quarta.</i>	9	Index de Persecutionibus.	583
Index de Deo et de variis illius attributis.	9	Index de Beneficiis Christianismi erga hominem privatum.	5-7
Index de Deo trino vel de Trinitate.	19	Index de Beneficiis Christianismi erga societatem.	6-2
Index de Providentia divina et de illius erga homines beneficiis.	27	Index Præxologicus vel vitæ practicæ synopsis.	606
Index de Creatione in genere.	30	<i>Series indicum nona.</i>	656
Index de Angelis.	38	Index de Ecclesia.	666
Index de Angelis custodibus.	43	Index de Hierarchia ecclesiastica.	667
Index de Dæmonibus.	44	Index de Summo Pontifice.	690
Index de Duratione mundi et ejus fine.	49	Index de Metropolitibus.	698
Index de Creatione hominis.	52	Index de Episcopatu.	699
Index de Anima humana.	55	Index de Sacerdotio.	710
Index de Ratione humana et de ejus excellentia, potentia et infirmitate.	59	Index de Clericis.	751
Index de Paradiso terrestri.	67	Index de Hæresibus.	754
Index de Peccato originali.	71	Index de Schismatibus.	751
<i>Series indicum quinta.</i>	72	Index Magiographicus.	756
Index Scripturarum, vel de inspiratione, auctoritate, excellentia, etc., Scripturarum.	74	Index de Relativis membrorum Ecclesiæ militantis ad invicem.	767
Index generalis Commentariorum in Scripturas.	103	Index Auctorum de dogmatibus.	771
Index capitum et locorum notabilium Scripturæ.	114	Index Operum de dogmatibus.	774
Index exegeticus versiculorum Scripturæ sacræ (hic memoratur tantum).	123	Index Operum de dogmatibus analyticis.	779
Index de Allegoriis Veteris Testamenti.	123	Index Operum de dogmatibus alphabeticis.	790
Index de Allegoriis Novi Testamenti.	227	<i>Series indicum decima.</i>	798
Index Figurarum Veteris Testamenti.	241	Index de Gratia.	799
Index Figurarum Novi Testamenti.	250	Index de Sacramentis in genere.	835
Index Parabolarum Novi Testamenti.	263	Index de Baptismo.	838
Index Virorum et mulierum Veteris Testamenti clarissimorum.	274	Index de Confirmatione.	847
Index Virorum et mulierum Novi Testamenti clarissimorum.	279	Index de Eucharistia.	850
<i>Series indicum sexta.</i>	318	Index de Sacrificio in genere.	853
Index de Religione generatim spectata.	318	Index de Sacrificio missæ.	853
Index de Revelatione divina.	320	Index de Pœnitentia latiori sensu sumpta.	883
Index de Prophetiis.	323	Index de Pœnitentiæ sacramento.	890
Index de Miraculis.	352	Index de Pœnitentia publica.	898
Index Mythologicis.	366	Index de Extrema Uctione.	899
Index de Placitis veterum philosophorum.	393	Index de Ordinis sacramento.	911
Index nominativus veterum philosophorum.	399	Index de Matrimonio.	918
Index Objectionum tum vulgariarum tum scientificarum.	403	<i>Series indicum undecima.</i>	918
Index Apologeticorum auctorum.	434	Index de Symbolis in genere.	919
Index Apologeticorum operum.	434	<i>Series indicum duodecima.</i>	927
Index Polemicorum auctorum.	439	Index de Cultu in genere.	927
Index Polemicorum operum.	443	Index de Cultu sanctorum.	974
<i>Series indicum septima.</i>	443	Index de Beneficiis per merita sanctorum obtentis.	986
Index de Incarnatione Christi.	446	Index Liturgicus.	1031
Index de Christo.	450	Index de Computo ecclesiastico.	1043
Index de Redemptionis mysterio.	475	<i>Series indicum decima tertia.</i>	1050
Index de Nominibus Christi.	475	Index de Jure canonico.	1050
Index de Nomine Jesu.	483	Index de Legislatione ecclesiastica et monastica.	1051
Index de Spiritu sancto.	487	Index de Conciliis.	1066
Index Marianus, vel de B. Maria Virgine.	494	Index Canonum.	1106
<i>Series indicum octava.</i>	527	Index Bullarum, decretorum a summis pontificibus emissorum.	1214
Index Historicis prædicationis Evangelii.	557	Index Decretorum, decisionum ab imperatoribus et regibus latarum.	1111
Index Geographicus prædicationis Evangelii.	555	Index de Disciplina ecclesiastica et monastica.	1111
Index Bibliographicus prædicationis Evangelii.	579	Index Operum circa disciplinam alphabeticis.	1111
		Index Auctorum qui de disciplina egerunt alphabeticis.	1111
		Index de Censuris ecclesiasticis.	1111

FINIS TOMI DUCENTESIMI DECIMI NONI, INDICUM SECUNDI.

Paris. — Ex Typis J.-P. MIGNÉ.

